

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ Α. ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	
Σ Λ Ο Υ	
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	8289
ΗΜΕΡΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	1988
ΤΑΞΙΝΟΜΑΡΙΩΜΟΣ	843

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Δημοσία Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σόμου.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ Α. ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

« Ἐνόσω ὑψίσταται ὡς ἐκ τῶν νόμων καὶ τῶν ἠθῶν
κατάκρισις κοινωρικῆ, πλάττουσα ἐν πλήρει πολιτισμῷ
κολάσεις τεχνητάς, καὶ συμφύρουσα τὸν προορισμὸν τοῦ
ἀνθρώπου, τὸν θεῖον, μὲ τὴν μοῖραν αὐτοῦ, τὴν μόρσιμον·
ἐνόσω δὲν λύονται τὰ τρία τοῦ αἵματος προβλήματα, ὃ διὰ
τῆς περιὰς ἐξεντελισμὸς τοῦ ἀνδρός, ἢ διὰ τοῦ λιμεῦ ἐξα-
χρείωσις τῆς γυναικός, ἢ διὰ τοῦ σκοτόυς ἀτρογία τοῦ
παιδός, ἐνόσω τάξεις ὑπόκειται εἰς κοινωρικὴν ἀσφυ-
ξίαν· ἄλλοις λόγοις, καὶ ὑπὸ εὐρυτέραν ἐποψίαν, ἐνόσω
ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς περιὰ καὶ ἀμάθεια, βιβ. Μα οἶον τὸ
παρὸν ἴσως δὲν εἶνε ἀνωφελεῖς ».

Β. Ο Υ Γ Κ Ω

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΦΑΝΤΙΝΑ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΔΙΚΑΙΟΣ

Μυριήλ

Ἐν ἔτει 1815 ἐπίσκοπος τοῦ Δ... ὑπῆρχε γέρωι τις ἐβδόμη-
κοντα πέντε ἐτῶν περίου, ὁ Μυριήλ, κληθεὶς εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ἐκεί-
νην ἀπὸ τοῦ 1806.

Εἰς τὴν διήγησίν μας ἡ παρὰ πόδας λεπτομέρεια οὐδὲν σημαίνει,
οὐδὲ βλάπτει τὴν οὐσίαν αὐτῆς· ἀπλῶς ὅμως καὶ διὰ νὰ μὴ παραλη-
φθῇ τι, καλὸν εἶναι ν' ἀναφέρωμεν ἐδῶ ὅσα περὶ τοῦ ἐπισκόπου τού-
του ἠκούοντο, ὅταν εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν ἐπαρχίαν του.

Πολλάκις εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, ὅσα ψυθρίζονται εἰς βάρος
των, εἴτε ἀληθῆ, εἴτε ψευδῆ, βαρύνουσιν ὅσον καὶ αὐτὰ τὰ ἔργα των.

Ὁ Μυριήλ ἦτο υἱὸς ἐπαρχιακοῦ συμβούλου, εὐπατρίδης τοῦ γένους.
Διηγοῦντο ὅτι ὁ πατήρ του, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν καταστήσῃ κληρονόμον
τῆς θέσεως ταύτης τὸν εἶχεν νυμφεύσει νεώτατον ἔτι, δεκαοκταετῆ
ἢ εἰκοσαετῆ, ὡς συνέθιζον τότε αἱ ἀρχοντικά οἰκογένεια. Ἐκτὸς τού-
του ὁ Μυριήλ, ὡς ἐλέγετο, ἔδωκεν ἀφορμὰς εἰς πολλὰς διαδόσεις περὶ
τοῦ ἀτόμου του. Ἄνθρωπος κελοκαμωμένος, ἂν καὶ κοντοῦ ἀναστή-

ματος, κομψός, χαρίεις, πνευματώδης, καθ' ὄλον τὸ πρῶτον μέρος τῆς ζωῆς του εἶχεν ἐκδοθῆ εἰς τὸν κόσμον καὶ τοὺς ἔρωτας. Ἄλλ' ἐπῆλθεν ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις, τὰ πράγματα ἐδεινώθησαν, αἱ μεγάλαι οἰκογένειαι ἐδεκατίσθησαν, κατεδιώχθησαν, διεσκορπίσθησαν.

Ὁ κ. Κάρολος Φραγκίσκος Θεοπρόδλητος Μυριήλ μετηγάστειυσεν εὐθύς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐπαναστάσεως εἰς Ἰταλίαν, ὅπου καὶ ἀπέθανεν ἡ σύζυγός του ἀπὸ στηθικὸν νόσημα, τὸ ὅποιον πρὸ πολλοῦ τὴν εἶχεν προσβάλει. Τέκνα δὲν ἀπέκτησαν. Τί συνέθη εἰς τὸν Μυριήλ μετὰ τούτα; Ὁ ἀφανισμὸς ἔρα γε τῆς παλαιᾶς γαλλικῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἴδιου του οἴκου, τὰ τραγικὰ θεάματα τοῦ 1793, φρικωδέστερα ἔσως ἀπὸ μακρὰν θεωρούμενα ὑπὸ τῶν μεταναστῶν, ὡς περισσότερον ἀπὸ τὸν θάβον ἐξογκούμενα, ἐπέπνευσαν εἰς αὐτὸν ἰδέας ἀπογῆς ἀπὸ τῶν ἐγκοσμίων καὶ ἀπομονώσεως; Ἡ ἐν μέσῳ τῶν ἀπολαύσεων καὶ τῶν πόθων ἡσθάνθη ἀφιγηδίως ἐκείνο τὸ μυστηριώδες καὶ τρομακτικὸν τὸ ὅποιον ἐνίστε ἀρῶν τὸν πληῆξ κατ'ἄκαρδα καταδαμάζει τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὅποιον δὲν θά ἐκλόνηζον, αἱ ὀημοσυναί συμφοραὶ καὶ μετὰ τὴν ἐξαράνισιν τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς περιουσίας του;

Οὐδεὶς ἤξευρε· τοῦτο μόνον ἦτο γνωστὸν ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς Ἰταλίαν ἰερωμένος.

Τῷ 1804 ὁ Μυριήλ ἦτο ἐφημέριος εἰς Β... γέρον πλέον καὶ ἀπέχων τῆς κοινωνίας, τέλειος ἀναχωρητής.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς στέψεως Ναπολέοντος Ἀ'. εἶχεν ἔλθει εἰς Παρισίους, ἄγνωστον διὰ ποίαν ἀσήμαντον ὑπέθεσιν τῆς ἐνορίας του, καὶ μεταξὺ ἄλλων κριταίων τῆς ἡμέρας, τοὺς ὁποίους ἦλθε νὰ παρακαλέσῃ χάριν τοῦ ποιμνίου του, ἦτο καὶ ὁ θεὸς τοῦ αὐτοκράτορος ὁ καρδινάλιος Φέσκης.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐλθὼν ὁ Ναπολέων εἰς ἐπίσκεψιν τοῦτου ἀπήντησε τὸν ἀγαθὸν ἱερέα εἰς τὸν ἀντιθάλαμον· βλέπων δὲ ὅτι οὗτος τὸν περιεργάζετο, ἐστράφη καὶ ἠρώτησεν ἀποτόμως:

— Ποῖος εἶνε ὁ ἀγαθὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ποῦ μὲ παρατηρεῖ;

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Μυριήλ, σεῖς μὲν βλέπετε ἕνα καλὸν ἄνθρωπον, ἐγὼ δὲ ἕνα μέγαν ἄνδρα. Ἡμπερεῖ νὰ ὠφεληθῶμεν ἀμοιβαίως ἕκαστος.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ὁ αὐτοκράτωρ ἐζήτησε τὸ ὄνομα τοῦ

ιερῆς τούτου καὶ μετ' ὀλίγον καιρὸν ὁ Μυριήλ ἔμαθε μετ' ἀπορίας ὅτι διωρίσθη ἐπίσκοπος. . . .

Κατὰ πόσον, ἄλλως τε, ἦσαν ἀληθῆ ὅσα διηγοῦντο περὶ τοῦ πρώτου μέρους τοῦ βίου του, οὐδεὶς ἐγίνωσκεν. Ὀλίγαι οἰκογένειαι ἐγνώριζον τὸν Μυριήλ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως. Κατ' ἀνάγκην καὶ ὁ Μυριήλ ὑπέστη τὴν τύχην παντός κατὰ πρῶτον παρουσιαζομένου εἰς μικρὰν πόλιν, ὅπου πολλὰ μὲν τὰ λαλοῦντα χεῖλη, ὀλίγαι δὲ αἱ σκεπτόμεναι κεφαλαί. Ὑπέστη τὴν τύχην αὐτὴν, ἂν καὶ ἐπίσκοπος, ἢ μᾶλλον διότι ἦτο ἐπίσκοπος. Ἄλλὰ τὰ διαδιδόμενα περὶ τούτου ἦσαν διαδόσεις, ρῆμαί, λόγοι, ὀλιγώτερον παρὰ λόγοι, π α λ ά β ρ α ι, καθὼς ἐκφραστικώτερον λέγονται.

Ὅπως ὁποτε μετὰ ἐννέα ἔτη ἐπισκοπῆς καὶ διαμονῆς εἰς τὴν πόλιν Δ. . . ὄλαι αὐταὶ αἱ διαδόσεις, θέματα συνδιαλέξεως, τὰ ὅποια ἀπασχολοῦσιν εἰς τὰς πρώτας στιγμὰς τὰς μικρὰς πόλεις καὶ τοὺς μικροὺς ἀνθρώπους, εἶχον τελεῖως ληθμενηθῆ. Κανείς δὲν ἐτόλμα νὰ κάμῃ πλέον λόγον ἢ καὶ νὰ ἐνθυμηθῆ ἀπλῶς.

Ὁ Μυριήλ εἶχεν ἔλθει εἰς Δ. . . συνοδευόμενος ἀπὸ μίαν γεροντοκόρην τὴν ἀδελφὴν του δεσποσύνην Βαπτιστίνην, κατὰ δέκα ἔτη νεωτέραν του.

Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των εἶχον μίαν συνομίλικον τῆς Βαπτιστίνης ἰνομαζομένην Δοξαστὴν, ἡ ὅποια ἀφοῦ πρῶτον ὑπῆρξεν ὑπηρέτρια τῆς Ὀσιότητος τοῦ ἔφερον ἤδη τὸν διπλοῦν τίτλον τῆς θαλαμηπόλου καὶ ὑπηρετρίας τοῦ Δεσπότη.

Ἡ δεσποσύνη Βαπτιστίνη ἦτο ὑψηλή, ὠχρά, λεπτοφυής, γλυκεῖα ἦτο ἡ ἐκπρόσωπός της τοῦ ιδεώδους τὸ ὅποῖον ἐκφράζει ἡ λέξις ἀξιοσέβαστος, διότι ὑποθέτω ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἡ γυνὴ νὰ ἦναι μήτηρ διὰ νὰ ὀνομασθῆ σεβασμία. Οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἀξιέραστος, ὅλος αὐτῆς ὁ βίος, ὅστις ἦτο σειρὰ θεαρέστων ἔργων, τῇ προσέδωκεν εἰδός τι λευκότητος καὶ αἴγλης, καὶ καθ' ὅσον ἐγήρασκε προσέκτα τὸ καλούμενον κἄλλος τῆς ἀγαθότητος. Ἡ κατὰ τὴν νεότητά της ἰσχυρότης κατήντησεν, ἐφ' ὅσον ὠρίμαζεν εἰς τὴν ἡλικίαν, διαφάνεια ἐξ ἧς ἀνεφαίνετο ὁ ἄγγελος. Σῶμα σκιερὸν εἰς τὸ ὅποῖον μόλις διεκρίνετο τὸ γένος (τὸ φῶλον), καὶ ὀλίγη σὰρξ λαμπυρίζουσα, μεγάλοι ὀφθαλμοὶ πάντοτε καταβίθασμένοι, εἰς λόγος, δι' ὃν μία ψυχὴ ἐνώματος δύναται νὰ μείνῃ ἐπὶ γῆς.

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἦτο γραῖα μικρόσωμος λευκὴ, πυχύσαρκος, ἀεικίνητος, πολυάσχολος, συγγάμις ἀσθμίνουσα, πρῶτον ὡς ἐκ τῆς δραστηριότητός της καὶ δεύτερον διότι ἦτο ἀσθματικὴ.

Τοῦ Μυριήλ ἡ ἐγκατάστασις εἰς τὴν ἐπισκοπὴν διετέλεθη μετὰ πομπῆς ὡς ἐθέσπισαν αὐτὴν αὐτοκρατορικαὶ διατάξεις, τάσσουσαι τὸν ἐπίσκοπον ἀμέσως μετὰ τὸν ὑποστράτηγον.

Ὁ δήμαρχος μετὰ τοῦ παρέδρου τὸν ἐπεσκέφθησαν πρῶτοι, αὐτὸς δὲ ἐκ τῶν πρῶτων ἐπεσκέφθη τὸν στρατηγὸν καὶ τὸν νομάρχην.

Μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν ἡ πόλις περιέμενε νὰ ἴδῃ τὸν δεσπότην εἰς τὸ ἔργον.

B'

Ὁ Μυριήλ γίνεται δεσπότης Θεοπροβλήτου.

Ἡ Ἐπισκοπὴ τοῦ Δ. . . ἦτο παραπλευρῶς τοῦ νοσοκομείου.

Ἡ Ἐπισκοπὴ ἦτο εὐρύχωρον καὶ ὠραῖον μέγαρον λιθόκτιστον, ἀνεγερθὲν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ τελευταίου αἰῶνος ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ἑρρίκου Πουγέ, διδάκτορος τῆς θεολογίας τῆς ἐν Παρισίοις θεολογικῆς σχολῆς, ἀββᾶ τοῦ Σιμόρ ἐπισκόπου τοῦ Δ. . . κατὰ τὸ 1712. Τὸ μέγαρον ἦτο ἀληθῆς ἀρχοντικὴ κατοικία. Τὰ πάντα ἐν αὐτῷ ἦσαν μεγαλοπρεπῆ τὰ δώματα τοῦ ἐπισκόπου, αἱ αἴθουσαι, αἱ θάλαμοι, ἡ τιμητικὴ εἴσοδος εὐρυτάτη, μετ' ἀψιδωτῶν διαδρόμων κατὰ τὴν ἀρχαίαν Φλωρεντιανὴν μέθοδον, αἱ κήποι μὲ μεγαλοπρεπῆ δένδρα. Εἰς τὸ ἐστιατόριον, μακρὰν καὶ μεγαλοπρεπῆ σίθουσαν εἰς τὸ ἰσόγειον καὶ βλέπουσαν πρὸς τοὺς κήπους, ὁ ἐπίσκοπος Ἑρρίκος Πουγέ εἶχε προσφέρει τιμητικὸν γεῦμα τῇ 29 Ἰουλίου 1714 εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, Κάρολον Βρυλάρ δὲ Γενλῆ, πρῶτον τῆ τάξεϊ ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Ἐμβρουίνου, Ἀντώνιον δὲ Μεγρινὸ καπουτσίνον ἐπίσκοπον τοῦ Γράς, Φίλιππον τῆς Βανδώμης, ταξίαρχον τῆς Γαλλίας, ἀββᾶν τοῦ Ἀγ. Ὁνορίου τοῦ Λερέν, Φραγκίσκον τοῦ Βερτόν δὲ Γριλόν, δεύτερον τῆ

... ἔλθων ὁ Ναπολέων εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Θεοῦ του,
ἀπήντησε τὸν ἀγαθὸν ἱερέα εἰς τὸν ἀντιθάλαμον . . . (Σελὶς 6).

τάξει ἐπίσκοπον τοῦ Βάνς, Κρίσαρα δὲ Σαβράν τοῦ Φορκαλιεῖ ἐπίσκοπον ὑπέρτιμον τοῦ Γλανδέβ καὶ Ἰωάννην Σοανέν ἱερέα τοῦ προσκυνητηρίου, τακτικὸν τοῦ Βασιλέως ἀναγνώστην, ὑπέρτιμον ἐπίσκοπον τοῦ Σενέζ. Αἱ εἰκόνες τῶν ἑπτὰ τούτων σεβασμιῶν προσώπων ἐκόσμου τὴν αἴθουσαν ταύτην, ἣ δὲ ἀξιωμανημένευτος ἐκεῖνη ἡμέρα τῆς 29 Ἰουλίου 1714 ἦτο κεχαραγμένη χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ λευκῆς μαρμαρίνης πλακῆς.

Τὸ νοσοκομεῖον ἦτο στενὸς καὶ χαμηλὸς οἶκος μ' ἓν μόνον πάτωμα μετὰ κηπορίου.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἀφιξίν του, ὁ ἐπίσκοπος ἐπεσκέφθη τὸ νοσοκομεῖον. Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν ἐμήνυσεν εἰς τὸν διευθυντὴν ἂν ἐπιθυμῆ νὰ ἐλθῆ ἕως τὸ κελίον του. Ἐκεῖ δὲ :

— Κύριε, διευθυντά, τοῦ εἶπε, πόσους ἀρρώστους ἔχετε αὐτὴν τὴν ὥραν ;

— Εἴκοσι ἐξ, δέσποτά μου.

— Ναί, ὅσους ἐμέτρησα κ' ἐγώ.

— Αἱ κλίναι, ἐπανέλαθεν ὁ διευθυντής, εἶναι πολὺ συμπυκνωμέναι.

— Αὐτὸ κ' ἐγὼ παρατήρησα.

— Αἱ αἴθουσαι εἶναι ἀπλᾶ δωμάτια, ὁ δὲ ἀὐρ δὲ ἀνανεοῦται εὐκόλως.

— Μοὶ φαίνεται.

— Ἐπειτα δὲ, ὅταν ἔχωμεν καλοκαιρίαν, ὁ κήπος δὲν χωρεῖ τοὺς ἀναρρωνύοντας.

— Αὐτὸ ἐσκεπτόμην.

— Ὅταν ἔχωμεν ἐπιδημίας, ὡς ἐφέτος εἶχομεν τὸν τύφον, πρὸ οὗ δὲ ἑτῶν ἓν ἐξανθηματικὸν νόσημα, πολλάκις συντηροῦμεν ἑκατὸν ἀσθενεῖς, καὶ στενοχωρούμεθα τί νὰ κάμωμεν.

— Αὐτὸ ἐσυλλογιζόμην κ' ἐγώ.

— Ἀλλὰ τί νὰ κάμωμεν, δέσποτά μου, εἶπεν ὁ διευθυντής, κατ' ἀνάγκην ὑπερμένουμεν.

— Ἡ συνομιλία αὕτη ἐγένετο εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ὁ Ἐπίσκοπος ἐσιώπησε πρὸς στιγμήν καὶ ἔπειτα ἐστράφη πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ νοσοκομεῖου.

— Κύριε, τῷ εἶπε, πόσας κλίνας νομίζετε, ἡμπορεῖ νὰ περιλάβῃ αὐτὸ τὸ ἐστιατόριον ;

— 'Εδῶ εἰς τὸ ἐστιατόριον τῆς Θεοφιλίας Σας; ἐφώνησεν ἑκπληκτος ὁ διευθυντής.

'Ο ἐπίσκοπος διέπρεπε μὲ τὸ βλέμμα τὴν αἰθουσαν, ὡς νὰ ἔκαμνε καταμετρήσεις τοῦ χώρου.

— Θὰ πέρνη ἕως εἴκοσι κλίνας, εἶπεν ὁμιλῶν κατ' ἴδιαν ἔπειτα δ' ἀμέσως ὑψῶν τὴν φωνήν.

— Ἰδοῦ, κύριε διευθυντά, τί λέγω. Ἀρρέκτως θὰ ὑπάρχει κανέν λάθος. Εἰσθε εἴκοσι ἕξ άτομα εἰς πέντε ἢ ἕξ δωμάτια. Ἡμεῖς ἐδῶ ἐμεῖθα τρεῖς, ἔχομεν δὲ θέσιν δι' ἕξ ἄκοντα. Εἶναι λάθος, ὡς ὡς βλέπετε· σὰς λέγω λοιπόν, ὅτι ἀπὸ σήμερον σεῖς θὰ λάβητε τὴν κατοικίαν μου καὶ ἐγὼ τὴν ἰδικήν σας. Δώσατέ μου τὸ σπητὶ μου καὶ σεῖς ἐγκαταστοθῆτε ἐδῶ.

Τὴν ἐπιούσαν οἱ εἴκοσι ἕξ ἀσθενεῖς οἱ καμμένοι ἐτοποιηθήσαν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ὁ δὲ ἐπίσκοπος εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

'Ο Μυριήλ δὲν εἶχε περιουσίαν, ὁ οἶκός του εἶχε καταστραφῆ ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν. Ἡ ἀδελφή του ἀπελάμβανεν ἰσόβιον σύνταξιν πεντακοσίων φράγκων τὰ ὅποια ἦσαν ἄρκετὰ διὰ τὰς ἐν τῷ πρεσβυτερίῳ ἀτομικὰς τῆς δαπάνας. 'Ο Μυριήλ ἐλάμβανε παρὰ τῆς κυβερνήσεως ὡς ἐπίσκοπος· μισθὸν δεκαπέντε χιλιάδων φράγκων. Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν τῆς ἐν τῷ νοσοκομείῳ ἐγκαταστάσεώς του ὁ Μυριήλ προσδιόρισε τὴν χρῆσιν τοῦ ποσοῦ τούτου, ὅπαζ διὰ παντός, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον·

Μεταφέρομεν ἐνταῦθα σημείωσιν του ἰδιόγραφον.

Διάταξις τῶν δαπανῶν τῆς οἰκίας μου.

« Διὰ τὴν μικρὰν ἱερατικὴν σχολὴν . . .	Φρ.	1,500
» » τὴν Ἀποστολικὴν Ἀδελφότητα. . .	»	100
» » τοὺς Λαζαριστὰς τοῦ Μονῆ.διέ. . .	»	100
» » τὴν Ἱερατικὴν σχολὴν τῶν ξένων ἱεροποστόλων ἐν Παρισίοις . . .	»	200
» » τὴν Ἀδελφότητα τοῦ Ἁγ. Πνεύματος. . .	»	150
» » τὰ Θρησκευτικὰ Ἰδρύματα τῶν Ἀγίων		

2,050

	2,050
Τόπων	» 100
» » τὰς Ἑταιρείας τῆς μητρικῆς Περιθάλψεως	» 300
» Περιπλέον διὰ τὴν ἐν Ἄρλῃ	» 50
» τὴν Ἀδελφότητά πρὸς βελτίωσιν τῶν φυ- λακῶν	» 400
» τὴν Ἀδελφότητα πρὸς ἀνακούφισιν καὶ ἀ- ποφυλάκισιν τῶν ἐγκαθιέρκτων	» 500
» Πρὸς ἀποφυλάκισιν οἰκογενειάρχων φυλακι- σμένων διὰ χρέη	» 1,000
» Προσθήκας εἰς τὸν μισθὸν τῶν πενεστέρων διδασκάλων τῆς περιφέρειᾶς μου.	» 2,000
» τὴν Σιταποθήκην τῆς ἀφθονίας τῶν Ἄνω Ἄλπεων	» 100
» τὴν Ἀδελφότητα τῶν κυριῶν τῆς Δ. τῆς Μανόσκας καὶ τοῦ Σιστέρου διὰ τὴν ἐν- δεῖαν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀπόρων κορασίων	» 1,500
» Διὰ τοὺς πτωχοῦς	» 6,000
» » τὰς ἀτομικὰς μου δαπάνας	» 1,000
	<hr/>
Τὸ ὅλον	Φράγκα 15,000

Ἐφ' ὅσον ὁ Μυριήλ κατεῖχε τὴν ἐπισκοπικὴν ἔδραν τῆς Δ. . . . οὐδὲν ἐν τῆς διατάξεως ταύτης μετέβαλεν, ὀνομάσας, ὡς εἶδομεν, διατάξιν τῶν δαπανῶν τοῦ οἴκου του.

Τὴν διάταξιν αὐτήν, ἐδέχθη καὶ ἡ δεσποσύνη Βαπτιστίνη ἐν πάσῃ εὐπειθείᾳ. Διὰ τὴν ἀγίαν ταύτην κόρην ὁ ἐπίσκοπος Δ. . . ἦτο συγχρόνως καὶ ἀδελφὸς καὶ ἐπίσκοπος, καὶ φίλος τῆς φυσικῆς, καὶ πρεσβύτερός τῆς θρησκευτικῆς. Τὸν ἠγάπα καὶ τὸν ἐσέβετο ἐξ ἴσου. Ὡμίλει ἐκεῖνος, αὐτὴ ὑπεκλίνετο· ἐνήργει ἐκεῖνος, αὐτὴ συνήκει. Μόνη ἡ ὑπηρετρία, ἡ κυρὰ Δοξαστή, ἐμουρμούριζεν ὀλίγον· ὁ ἐπίσκοπος, ὡς παρατηρήσαμεν, ἐχώρισε δι' ἑαυτὸν μόνον 1000 φράγκα τὰ ὅποια, μετὰ τὴν ἐσθίον συντάξιν τῆς δεσποσύνης Βαπτιστίνης, συνεποσοῦντο εἰς 1500 φρ. ἐτησίως. Δι' αὐτῶν τῶν 1500 φρ. συνετηρῶντο αἱ δύο γραῖαι μετὰ τοῦ ἀγ. γέροντος.

Ὅσάκις δὲ κανεὶς ἐφημέριος χωρίου ἤρχετο εἰς Δ... ὁ Δεσπότης εὗρισκε τρόπον νὰ τὸν φιλοξενῇ ὡς ἐκ τῆς μεγάλης οἰκονομίας τῆς κυρᾶς Δοξαστῆς καὶ τῆς συνετῆς διαχειρίσεως τῆς ἀεσποσύνης Βαπτιστίνης.

Ἐἶχον παρέλθει τρεῖς μῆνες ἕκτοτε, ὅταν μίαν ἡμέραν ὁ ἐπίσκοπος εἶπε· Καὶ ὅμως ζῶ πολὺ στενοχωρημένος!

— Τὸ πιστεύω, ἀπήντησε μεγαλοφώνως ἡ κυρὰ Δοξαστῆ, ἡ Θεοφιλία Σας δὲν ἐζήτησε τὸ ἐπίδομα ποῦ δίνει κατὰ χρέος ἡ νομαρχία δι' ἐξοδα ὀχήματος καὶ ὁδοιπορικὰ τῆς περιόδου, ἵστην ἐπαρχία. Εἰς ἄλλους πρὶν ἐπισκόπους τὰ εἶδινε.

— Ναι, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος, ἔχεις δίκαιον, κυρὰ Δοξαστῆ.

Καὶ ἀμέσως συνέταξε τὴν αἴτησίν του τὴν ὅποιαν ἔπεμψεν εἰς τοὺς ἀρμοδίους.

Μετὰ τινα καιρὸν, τὸ γενικὸν συμβούλιον ἐγκρίναν τὴν αἴτησιν ταύτην ἐψήφισεν ἐτήσιον ἐπίδομα 3,000 φράγκων ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον :

Ἐπιχορήγησις διὰ τὸν Θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον, δι' ἐξοδα τοῦ ὀχήματος, διὰ ταχυδρομικὰ καὶ διὰ ποιμαντορικὰς περιουσίας.

Τοῦτο ἐξηρέθισε τοὺς ἐπιτοπίους ἀστούς, εἰς δὲ γερουσιαστῆς τῆς μέγας τοῦ συμβουλίου τῶν πεντακοσίων, ὅτε καὶ εἶχε ἀπολέσει μεγαλοπρεπῆς ὑποστατικόν, ἔγραψε πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργόν κ. Β. γὰρ δὲ Πρεμενέ, ἐπιστολὴν σφοδρὰν καὶ ἐμπιστευτικὴν ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἀποσπῶμεν αὐτολεξεῖ τὰς ἐξῆς γραμμὰς :

— Ἐξοδα ὀχήματος; τί χρειάζονται τοιαῦτα διὰ πόλιν τεσσάρων χιλιάδων ψυχῶν; Ἐξοδα περιουσιῶν; καὶ ἐν πρώτοις ποῖον τὸ ἐξ αὐτῶν ὄφελος, ἔπειτα πῶς ἐξάγεται ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία εἰς τὴν ὄρεινὴν αὐτὴν χώραν; ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ὁδοὶ καὶ μόνον ἐφ' ἵππου εἶνε δυνατὴ; Ἡ γέφυρα μάλιστα τῆς Δυρᾶν καὶ ἐν Σατῶ Ἄρνού, μόλις δύναται νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὰ βυθόμαξα: Ἄλλ' αὐτοὶ οἱ παπᾶδες πάντοτε εἶνε τοιοῦτοι, ἄπληστοι καὶ φιλάργυροι. Καὶ αὐτὸς κατ' ἀρχὰς ἔκαμε τὸν ἅγιον, ἀλλὰ τώρα κάμει ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι, πῶ

χρειάζονται, λέγει ὀχήματα καὶ ἄμαξα διὰ τὰς περιοδείας. Θέλει πολυτέλειαν, ὅπως οἱ ἄλλοτε ἐπίσκοποι. Ἄχ! αὐτὸ τὸ ἱερατεῖον!

Κύριε κόμη, τὰ πράγματα βὰ πάγουν καλὰ τότε μόνον ὅταν ὁ κύτοκράτωρ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὰ ράσα. Κάτω ὁ πάπας! (τὰ πράγματα ἐν Ρώμῃ ἤρχιζον νὰ θελοῦνται τότε). Τὸ κατ' ἐμὲ εἶμαι ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος καὶ μόνον ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος κλπ. κλπ. κλπ.»

Τοῦναντίον τὸ γεγονός ἦτο πολὺ εὐχάριστον διὰ τὴν κυρὰ Δοξαστή.

— Καλὰ, εἶπεν αὕτη εἰς τὴν δεσποσύνην Βαπτιστίνην ἢ θεοφιλία του ἤρχισεν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους νὰ φροντίσῃ καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του.

Ἐκανόνισεν ὅλας του τὰς ἀγαθοεργίας. Τῆρα ἰδοὺ ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τρεῖς χιλιάδας τέλος πάντων.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ὁ ἐπίσκοπος ἐνεχείρισεν ἔγγραφον σημείωσιν εἰς τὴν ἀδελφὴν του ἀναφέρουσαν τὰ ἑξῆς:

Ἐξοδα ὀχήματος καὶ περιοδειῶν.

» Διὰ ζυμὸν κρέατος εἰς τοὺς	.	.	.	.
« » ἀσθενεῖς τοῦ νοσοκομείου	.	.	φρ.	1500
« » τὴν Ἐταιρίαν τῆς μητρικῆς.	.	.	.	.
« » περιθάλψεως τῆς Σεξτίας	.	.	»	250
« » τὴν Ἐταιρίαν τῆς μητρικῆς	.	.	.	.
« » περιθάλψεως τοῦ Δραγνίου	.	.	»	250
« » Τὰ ἔκθετα	.	.	.	500
« » τὰ ὄργανά	.	.	»	500
<hr/>				
Τὸ ὅλον	.	.	πράγμα	3000

Τοιοῦτος ἦτο ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Μυριήλ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ τυχερά, τὰς γαμηλίους προκηρύξεις, τὰς λειτουργίας, βαπτίσεις, γάμους, ἀγιασμούς, κηρύγματα ἐπ' ἐκκλησίας, ἐγκαίνια ἐκκλησιῶν ἢ παρεκκλησιῶν κλπ. ὁ ἐπίσκοπος εἰσέπραττε παρὰ τῶν πλουσίων τόσῳ προθύμῳ μεθ' ὅσης σπουδῆς τὰ διένειμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Ἐντὸς ὀλίγου συνέρρευσαν ἄφθονοὶ αἱ συνεισφοραὶ. Ἐχόντες καὶ μὴ ἔκρουον τὴν θύραν τοῦ Μυριήλ, οἱ μὲν ζητοῦντες ἐλεημοσύνην οἱ δὲ προσερχόμενοι ἵνα καταθέτωσιν εἰς αὐτὸν τὰς συνεισφοράς.

Ὁ ἐπίσκοπος, εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τοῦ ἔτους, κατέστη ὁ ἠγασυροφύλαξ ὄλων τῶν ἐλεούντων καὶ ὁ ταμίης ὄλων τῶν στερουμένων. Ἀπὸ τὰς χεῖράς τοῦ διήρχοντο μεγάλα ποσά, ἀλλ' οὐδὲν ἠλλοίωσεν ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, τὸ εἶδος τοῦ βίου αὐτοῦ, οὐδὲ προσέθηκέ τι τὸ παράπαν διὰ τὰς ἀνάγκας του.

Τούναντίον. Ἐπειδὴ ὑπάρχει πάντοτε πένις εἰς τὰ κάτω στρώματα μεγαλειτέρα τῆς εἰς τὰ ἄνω ἀδελφωσύνης ἐδίδοτο πάντα πρὶν ἢ ληθῶσι. Ἦσαν, οὕτως εἶπεῖν, ὕδωρ ἐπὶ ξηρᾶς γῆς χυνόμενον, εἰς μάτην συνέλεγεν χρήματα· οὐδέποτε εἶχεν, ἐξ οὗ ἠνυγιάζετο αὐτὸς νὰ διῶη ἀπογυμνούμενος.

Κατὰ συνήθειαν ἐπικρατοῦσαν παρὰ τοῖς ἐπισκόποις, οὗτοι εἰς τὰς ποιμαντορικὰς των ἐγκυκλίους προτάσσουσι τὸ ὄνομα μετὰ τῆς ἀρχιερατικῆς προσωνυμίας, οἱ πτωχοὶ τῆς πόλεως ἐξ ἐνοστικτοῦ ἰσοσώσεως πρὸς αὐτὸν ἐξ ὄλων τῶν τίτλων προετοίμησαν ἐκεῖνο τὸ ὄνομα ἐξέφραζεν ἐννοιάν τινα καὶ τὸν ὀνόμαζον Θεοπρίβλητον. Καὶ ἡμεῖς, ὡς ἐκεῖνοι, οὕτω θὰ τὸν ὀνομάζωμεν τοῦ λοιποῦ, διδομένης εὐκαρίας. Ἄλλως τε τῷ ἤρρεσεν ἡ προσωνυμία αὕτη.

— Προτιμῶ, ἔλεγε, τὸ ὄνομα τοῦτο. Τὸ Θεοπρίβλητος διορθώνει τὸ Δεσπότης.

Δὲν ἰσχυρίζομεθα ὅτι ἡ εἰκὼν τὴν ὁποίαν ὑποβάλλομεν ἐδῶ εἶνε αὐτὴ ἡ ἀλήθεια, περιοριζόμεθα ὁμῶς νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶναι πικνομοιότυπος.

Γ'.

Εἰς καλὸν ἐπίσκοπον βαρεῖα ἐπισκοπή.

Ὁ ἐπίσκοπος μοιλονότι μετέτρεψε τὸ ὄχημά του εἰς ἐλέη, ἐξετέλει ἐν τούτοις τὰς περιοδείας του. Ἦτο κοπιαστικὴ ἡ περιοδεία αὕτη ἐν

Δ... Πεδινὰ χωρία ὀλίγιστα εἶχεν, ἐνῶ τὸνναντίον τὰ ὄρεινὰ ἦσαν πολλά. Δρόμοι οὐδαμοῦ σχεδόν, ὡς εἶδομεν. Τριάκοντα δύο ἡμερίαις τεσσαράκοντα καὶ μίαν ὑποπροεστείας καὶ διακόσια ὀγδοήκοντα πέντε παρεκκλήσια ἦτο ὑπόχρεως νὰ περιέλθῃ, τὸ ὅποιον ἔεν ἦτο μικρὰ ἐργασία.

Ἄλλ' ὁ ἐπίσκοπος ὑπερεπῆδα ὅλας τὰς δυσκολίας. Μετέβαινε πεζὸς ὅταν ἐπρόκειτο νὰ μεταβῇ εἰς πλησιόχωρον μέρος, μὲ φορητὸν ὄχημα, ἂν τοῦτο εὐρίσκετο εἰς κάμπον, καὶ δι' ἡμιόνου, ὡσάκις μετέβαινε εἰς ὄρεινὰ χωρία. Αἱ δύο γραῖαι τὸν συνώδεον. Ὅσάκις τὸ ταξείδιον ἦτο δύσκολον δι' αὐτὰς μετέβαινε μόνος.

Μίαν τῶν ἡμερῶν μετέβαινε ἐπὶ ὄνου εἰς Σενεζ ἀρχαίαν πόλιν ἐπισκοπῆς. Μὲ τὸ βαλάντιόν του κενὸν τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μεταβῇ δι' ἄλλου μεταγωγικοῦ μέσου. Ὁ δήμαρχος τῆς πόλεως ἐδραμεν εἰς τὴν θύραν τῆς ἐπισκοπῆς καὶ ἀπαρῶν παρετήρει καταβαίνοντα τοῦ ὄνου τοῦ τὸν ἐπίσκοπον, περίξ δὲ μερικοὶ ἄστοι ἐγέλων.

— Κύριε δήμαρχε, λέγει οὗτος, καὶ κύριοι ἄρχοντες, βλέπω τί σὰς, σκανδαλίζει, ἴσως ὑποθέτετε διὰ ἀπὸ ὑπερηφάνειάν μου προετίμησα τὸ ζῶν τὸ ὅποιον μετεχειρίσθη καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Σὰς βιβλιῶν, τὸ κάμω ἐξ ἀνάγκης καὶ οὐχὶ ἀπὸ κενοδοξίας.

Εἰς τὰς περιουσίας του ἦτο ἐπιεικῆς καὶ προσηγῆς, συνωμίλει δὲ μᾶλλον παρὰ ἐδίδασκε, χωρὶς ν' ἀνατρέχῃ εἰς ὑψηλὰ νοήματα, εἰς ἀμφίβολα πρᾶδειγματα. Εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ δεῖνος χωρίου ἔθετεν ὡς παράδειγμα τὸ γειτονικὸν χωρίον. Εἰς τὰς ἐπαρχίας ὅπου οἱ εὐποροῦντες δὲν συνεισέφερον διὰ τοὺς ἔνδεεῖς ἔλεγεν:

— Ἰδέτε τοὺς ἐν Βριανσόν, ἔδωκαν εἰς τοὺς στερουμένους, εἰς τὰς χήρας, εἰς τὰ ὄρρανα τὴν ἀδαιαν νὰ ὀργώσωσι τὰ χωράριά των τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῶν ἄλλων. Δωρεῶν τοὺς ἀνεγείρουσι τὰς κατοικίας ὅταν εὐρουν αὐτὰς κατεστραμμένας. Εὐλογημένος ἀπὸ τὸν θεὸν εἶναι αὐτὸς ὁ τόπος. Ἐκατὸ χρόνους τώρα κἀνενα δὲν συνέθη φονικὸ.

Ἐἰς τὰ χωρία ὅπου ἐβλεπε τοὺς κατοίκους κερδοσκοποῦς καὶ φειδωλοὺς ἔλεγεν :

— Ἰδέτε τοὺς τοῦ Ἐμβριλίου. Ἐὰν κανεῖς οἰκογεναιάρχης, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θερισμοῦ, ἔχη τοὺς υἱοὺς του εἰς τὸν στρατὸν καὶ τὰς θυγατέρας του εἰς ὑπηρεσίαν εἰς τὰς πόλεις, αὐτὸς δὲ, ὡς ἀθε-

Ἡ δεσποδύνη Βαπτιστίνα.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 2

νής, άδυνατεῖ νά ἐργασθῆ, ό ἐφημέριος τόν συνιστᾷ εἰς τούς πιστούς κατὰ τήν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας· καί τήν κυριακήν, μετὰ τήν λαιτουργίαν ὅλοι οἱ χωρικοί, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά σπεύδουν εἰς τόν ἀγρόν τοῦ ταλαιπώρου ἐκείνου ἀνθρώπου, τοῦ θερίζου τόν καρπόν καί τόν φέρουν ὅλον ἕως τὸ τελευταῖον ἄχυρον καί σπυρὶ εἰς τὰς σιταποθήκας του.

Εἰς τὰς διαμαχημένας, ἕνεκα χρηματικῶν ἢ κληρονομικῶν ἀφαιρημῶν, οἰκογενείας ἔλεγεν·

— Ἴδέτε τούς ὄρεινούς τοῦ Δεβολνύ, τόν τόπον αὐτόν τόν ἀγρίον, ὅπου τὸ ἀηδόνι μόλις εἰς τὰ πενήντα χρόνια μιὰ φορὰ ἀκούεται. Ἐ! λοιπόν, εἰς αὐτόν τόν τόπον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς μῖς οἰκογενείας, οἱ υἱοί του φεύγουν διὰ νὰ ζήσουν ἄλλου καί ἀφίουν ὅλην τὴν περιουσίαν εἰς τῆς ἀδελφάδας τῶν διὰ νὰ ἡμπορέσουν νὰ εὐρουν συζύγους.

Εἰς δὲ τὰ μέρη ὅπου οἱ κάτοικοι ἦσαν φιλόδοκοι, οἱ δὲ ἀγρόνμοι κατεδαπανῶντο εἰς χαρτόσημα ἔλεγε;

— Ἴδέτε τούς καλοὺς ἐκείνους χωρικούς τῆς κοιλάδος τῆς Κεύρας. Εἶνε ἕως τρεῖς χιλιάδες ψυχαί. Ἀποτελοῦν, μὲ τὸν Θεόν, μιάν μικράν δημοκρατίαν. Ἐκεῖ δὲν ἡξέυρου τί θὰ πῆ εἰρηνοδίκης καί δικαστικός κλητῆρ. Ὅλα τὰ τελειῶνει ὁ δήμαρχος. Αὐτὸς κατανέμει τὸν φόνον, ἐπιβάλλει εἰς τὸν καθένα τὸ ἀνάλογόν του, δικάζει τὰς διαφορὰς τῶν δωρεάν, διαμοιράζει τὰς κληρονομίας χωρὶς ἀμισθῆν, ἐκδίδει ἀποφάσεις ἀνεξόδους καί ὅλοι ὑπακούουσιν εἰς αὐτόν ὡς εἶναι ἄνθρωπος δίκαιος μεταξὺ ἀνθρώπων ἀπλοϊκῶν.

Εἰς ἄλλα χωρία ὅπου δὲν ὑπῆρχε διδάσκαλος ἀνέφερε πάλιν περὶ τῆς Κεύρας.

— Ἠξέύρετε, τοῖς ἔλεγε, τί κάμνουν; Ἐπειδὴ ἕνα χωριὸ ἀπὸ δώδεκα ἢ δεκαπέντε σπήτια δὲν ἡμπορεῖ νὰ θρέψῃ ἕνα παιδαγωγόν ἔχουν διδασκάλους, οἱ ὅποιοι πληρώνονται ἀπὸ ὅλα μαζὺ τὰ χωρία τῆς κοιλάδος, οἱ ὅποιοι περιέρχονται αὐτὰ καί μένουσιν ὁκτὼ ἡμέρας ἐδῶ, δέκα ἡμέρας ἄλλου διδάσκοντες. Τοὺς εἶδον ἐγὼ εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ χωρίου, καί διακρίνονταν ἀπὸ τὰ πτερὰ πού φοροῦν εἰς τὸ καπέλλο των.

Οἱ διδάσκοντες μόνον ἀνάγνωσιν ἔχουν ἕνα πτερόν, οἱ τὴν ἀνάγνωσιν καί ἀρίθμωσιν, δύο, οἱ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν, ἀρίθμωσιν καί τὰ

λατινικά, τρία, αὐτοὶ δὲ εἶναι οἱ πλέον πεπαιδευμένοι. Ἄ ! εἶναι μεγάλη ἐντροπή νὰ ἦνε κανεὶς ἀγράμματος. Κάμετε καὶ σεῖς ὅπως ἐκεῖνοι.

Ὡμίλει δὲ σοβαρῶς καὶ πατρικῶς. Ἐλλείψει παραδειγμάτων ἐπενόει παραβολάς, βαινῶν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν σκοπὸν, ἐν ὀλίγων φράσεων καὶ πολλῶν εἰκόνων, ἀπαραλλάκτως κατὰ τὸ εὐγλωττον παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πείθων ἐν πιποίθῃσει.

Δ'.

Αἱ πράξεις ὅμοιαι μετὰ τοὺς λόγους.

Ἡ συναναστροφή του ἦτο προσηγνής καὶ φαιδρὰ. πρὸς τὰς δύο γραίας ἦτο τόσον ἀπλοῦς, ὥστε αὐταὶ δὲν ἤσθάνοντο τὴν ὑπεροχὴν του, ζῶσαι ἀρμονικώτατα πλησίον του. Ἐγέλα δὲ ὡς παιδί τοῦ σχολείου.

Ἡ κυρὰ Δοξαστή, τὸν ὠνόμαζε τὸ Μέγεθός Σου. (1) Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐσηκώθη ἀπὸ τῆς ἔδρας του καὶ ἐπλησίασε τὴν βιβλιοθήκην του διὰ νὰ λάβῃ ἐν βιβλίον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐπίσκοπος ἦτο ἀρκετὰ βραχύσωμος, δὲν ἠμπόρεσε νὰ φθάσῃ ἡ χεὶρ του μέχρι τοῦ βιβλίου.

— «Κυρὰ Δοξαστή, λέγει ὁ ἐπίσκοπος, φέρε με ἓνα κάθισμα. Τὸ Μέγεθός Μου δὲν φθάνει ἕως ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ σανίδι.»

Μία τῶν μακρυνῶν συγγενῶν του, ἡ κόμησσα Δελῶ εἰς ἐκάστην παρουσιαζομένην εὐκαιρίαν ἀπήρθημι: ἐνώπιόν του τὰς ἐλπίδας, ὅπως αὕτη ἔλεγε, τῶν τριῶν τῆς υἱῶν. Ἐίχε δὲ πολλοὺς συγγενεῖς πλουσίους καὶ ὑπεργήρους, τῶν ὁποίων φυσικοὶ κληρονόμοι ἦσαν οἱ υἱοὶ αὐτῆς.

Ὁ μικρότερος ἐκ τῶν τριῶν υἱῶν εἶχε νὰ κληρονομήσῃ ἀπὸ μίαν θεῖαν τοῦ πατρὸς του σωστὰς ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων· ὁ δευτερότοκος θὰ διεδέχετο μετ' ὀλίγον τὸν τίτλον τοῦ δουκὸς τοῦ Οὐίτου του·

(1) Οἱ Γάλλοι τιλοφοροῦντες τοὺς ἐπίσκοπους των λέγουσιν : Sa Grandeur l'énéme de . . .

εις δὲ τὸν μεγαλύτερον ἔμελλε νὰ μεταβιβασθῇ ἡ θέσις τοῦ πάππου τοῦ γερούσιαστου.

Ὁ ἐπίσκοπος σιωπῶν ἤκουε τὴν ἀθῶαν ταύτην καὶ συγγνωστὴν εἰς μητέρα γαργαλιστικὴν κατάστρωσιν τῶν ἐλπίδων. Μίαν ἡμέραν ἐν τούτοις ὁ ἐπίσκοπος ἦτο μελαγχολικώτερος τοῦ συνήθους, ἐνῶ ἡ κ. Δελῶ λεπτομερῶς ἀπηριθμει τὰς διαδοχὰς ταύτας καὶ ἐλπίδας. Αἰφνης ὁμως διακόψασα τοὺς ὑπολογισμοὺς ἔης :

— Μὰ, σὰς παρακαλῶ ἐξάδελφέ μου, τί τόσον συλλογισμένοι ;

— Συλλογιζομαι, λέγει ὁ ἐπίσκοπος, κάτι τὸ παράδοξον, τὸ ὁποῖον, νομίζω, ἀναφέρει ὁ Ἅγιος Αὐγουστῖνος : « Ἀνάθε, τὴν ἐλπίδα σου εἰς ἐκεῖνον ὃν οὐδεὶς ποτε διαδέχεται ».

Ἄλλην φορὰν πάλιν, λαθῶν ἀγγελτήριον θανάτου ἐνός τῶν εὐπυκτιδῶν τοῦ τόπου, εἰς τὸ ὁποῖον παρετάσσοντο ὅλη ἡ μακρὰ τῶν τίτλων του σειρά, δυναμένη νὰ καλύψῃ ὀλόκληρον σελίδα: Γεραίς πλάταις θὰ ἔχη ὁ Χάρων ! ἐφώνησε. Τόσῃ σωρείαν τίτλων νὰ φέρῃ χωρὶς νὰ κάμπτεται, καὶ αὐτὸ εἶναι μία ἐξυπνία τῶν ἀνθρώπων. Χρησιμοποιοῦν καὶ τὸν τάφον ἀκόμη πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ματαιοδοξίας των.

Ἐποτε ἦτο τόσον ἡπίως εἰρωνικὸς ὥστε ἀντὶ νὰ ἐξοργίξῃ σχεδὸν πάντοτε ἦτο διδακτικὸς. Μίαν τεσσαρακοστὴν εἰς νέος ἱεροκλήρῳ ἦλθεν εἰς Δ... διὰ νὰ κηρύξῃ τὸν λόγον εἰς τὸν καθεωρικὸν ναόν. Μὲ πολλὴν εὐγλωττίαν ὠμίλησε περὶ ἐλεημοσύνης. Προσεκάλεσε τοὺς πλουσίους νὰ προσφέρωσιν ὑπὲρ τῶν πεινῶν, ἂν θέλουσιν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν παράδεισον τὸν ὁποῖον περιέγραψεν ὡραιότατον καὶ ποθεινόν, ἀντὶ τῆς κολάσεως ἣν ἐζωγράφισεν ὅσον ἡδυνηθῆ φοβερωτέραν. Μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαζομένων εὕρισκετο καὶ κάποιος ἔμπορος πλούσιος, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐκέρδησε περὶ τὰ δύο ἑκατομύρια ἐκ τῆς βιομηχανίας ἐριούχων καὶ ἄλλων μαλλίνων ὑφασμάτων, ἀπεσύρθη τοῦ ἔμπορου μετερχόμενος τὸν τοκογλύφον. Ὁ πλούσιος οὗτος ὠνομάζετο Γεβοράνδος.

Ἐπὶ ζωῆς του ὁ Γεβοράνδος κανένα πτωχόν οὐκ εἶχεν ἐλεήσει. Ἄλλ' ἔκτοτε παρετηρήθη ὅτι καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ἐδίκεν εἰς τὰς γράϊας ἐπατιτίας, αἱ ὁποῖαι παρετάσσοντο εἰς τὴν ἐξόχουσαν τῆς ἐκ-

κλησίας μίαν μόνην πεντάραν ! Αὐτὴν ἔπρεπε νὰ τὴν μοιρασθῶσιν αἱ ἑξ ἐπαίτιδες.

Ὁ ἐπίσκοπος μίαν ἡμέραν ἰδὼν τὸν πλούσιον δίδοντα ἐλεημοσύνην εἶπε μειδιῶν εἰς τὴν ἀδελφὴν.

— Νὰ καὶ ὁ κύρ Γεβοράνδος ποῦ θέλει ν' ἀγοράσῃ τὸν παράδεισον μὲ μίαν πεντάραν.

Προκειμένου περὶ διοργανώσεως ἔρανων καμμία ἄρνησις δὲν τὸν ἀπεθάρρυνεν. Εὗρισκε τὴν κατάλληλον ἀπάντησιν, τὴν ὅποیان πολὺ ἐσυλλογίζετο ὁ πρὸς ὃν ἐδίδετο.

Εἰς μίαν πρὸς συναναστροφὴν διενήργησεν ἔρανον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Ἦτο παρὼν ἐκεῖ καὶ ὁ μαρκήσιος Σαντερσιέ, γέρον, πλούσιος ἀλλὰ φιλάργυρος· κατάρθρωσε δὲ νὰ θεωρῆται καὶ σφόδρα βασιλόφρων καὶ Βολταριστιῆς σφόδρα συγχρόνως. Ἡ ποικιλία αὕτη ἦτο τῆς ἐποχῆς. Ὁ ἐπίσκοπος τὸν πλησιάζει καὶ ἐγγίσας ἐλαφρὰ τὸν βραχιονὰ του.

— Κύριε Μαρκήσιε, ἀπρέπει καὶ σεῖς νὰ δώσετε κ' ἄτι τι», εἶπεν

Ὁ Μαρκήσιος στραφείς τῷ ἀπήντησε ξηρὰ· «Θεοφιλέστατε, ἔχω κ' ἐγὼ τοὺς πτωχοὺς μου».

— «Δώσατέ τους εἰς ἐμέ, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος.

Ἄλλοτε πάλιν ἔβγαλε τὸν ἐξῆς λόγον εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως.

«Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, καλοί μου φίλοι. Εἰς τὴν Γαλλίαν εὗρίσκονται ἐν ἑκατομμύριοι τριακόσιαι χιλιάδες σπήτια χωρικῶν μὲ δύο παράθυρα καὶ μίαν θύραν, ἐν ἑκατομμύριον, ὀκτακόσιαι δεκαεπτὰ χιλιάδες μ' ἐν παράθυρον καὶ μίαν θύραν καὶ τέλος τριακόσιαι τεσσαράκοντα ἑξ χιλιάδες καλύβαι ἔχουσαι μόνον μίαν θύραν παράθυρον δὲ κανέν. Τοῦτο δὲ δι' ἓνα λόγον ὁ ὅποιος λέγεται, φορολογία τῶν θυρῶν καὶ παραθύρων. Φαντασθῆτε τώρα νὰ κατοικήσωσι πτωχαὶ οἰκογένειαί, γυνῆαι, καὶ μικρὰ παιδιὰ μέσα εἰς τὰ τοιαῦτα οἰκήματα— ὅπου ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναπτυθοῦν π. ρετο! καὶ μολυμαστικὴ ἀσθένειαί. Ἄλλομονον, ἀγαπητοί ἀδελφοί! Ὁ Θεὸς δίδει τὸν ἀέρα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὁ δὲ νόμος τὸν πωλεῖ εἰς αὐτούς. Δὲν ἐπικρίνω τὸν νόμον· ἀλλ' εὐλογῶ τὸν Θεόν. Εἰς τοὺς νομοὺς Ἰζερ καὶ Βέζ, εἰς τὰς Ἄνω καὶ Κίτω Ἄλπεις οἱ χωρικοὶ δὲν ἔχουν οὔτε χειροκίνητα ἀμάξια, ἀλλὰ τὰ λιπίσματα διὰ τὰς φουτέλας των μεταφέρουν εἰς τὸν ὠ-

μόν των· μὴ ἔχοντες κηροπήγια καίουν δοξάκια καὶ σχοινία βαμμένα εἰς ρητίνην. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς ὅλα τὰ ὑψηλὰ μέρη τοῦ Δελφινάτου. Ζημόνουν ψωμί δι' ἕξ μῆνας καὶ τὸ ψήνουν μὲ ξηρὰν κόπρον τῶν βωθῶν. Τὸν χειμῶνα κόπτουσι τὸ ψωμί αὐτὸ διὰ πελέκους καὶ ἐπὶ εἴκοσι τέσσαρας ὥρας τὸ βρέχουσι μὲ ἰερὸ διὰ νὰ ἴμωσεν νὰ τὸ φάγουν. Ἄδελφοί! εὐσπλαγχνισθῆτε, βλέπετε πόσον πάσχουν ἄλλοι τριγύρω μας».

Ὡς προδηγκιανὸς ἐγνώριζεν ὅλους τοὺς ἰδιωτισμοὺς τῆς νοτίου Γαλλίας καὶ ἐκῆμεν συχνὴν χρῆσιν αὐτῶν, προσοικειούμενος διὰ τοῦ τρόπου τούτου πάντας καὶ εἰς πάντας γενόμενος καταληπτὸς. Ἄλλως τε ἤρεσκε πολὺ τοῦτο εἰς τὸν λαόν, ὅχι δὲ ὀλίγον συνετέλεσε τὸ ταῖον διὰ νὰ ἔρχεται εἰς συχνὴν συνεπαφὴν μετ' αὐτοῦ.

Εἶτε εἰς καλύβην εἶτε εἰς τὰ ὄρη εὐρισκόμενος ἦτο ὡς ἐν τῇ ἰδίῳ οἴκῳ του. ἤξευρε νὰ διατυπώη τὰς ὑψηλοτέρας ἰδέας μὲ τὴν λαϊκωτέραν ὀνόματον. Ὁμίλει ὅλας τὰς γλώσσας καὶ δι' αὐτὸ ἔμβαινε εἰς ὅλων τὰς ψυχάς. Ἐκτὸς τούτου ἦτο ὁ ἴδιος πρὸς ὅλους καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἀνωτέρων τάξεων καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ.

Κανένα δὲν κατεδίκαζε βεβιασμένως καὶ χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς περιστάσεις. Ἐλεγε δὲ συνήθως. Γιὰ νὰ ἴδωμε ἀπὸ ποῦ προήλθε τὸ κακόν.

Ὡς «πρῶτην ἀμαρτωλὸς» καὶ αὐτός, καθὰ μειδιῶν ὠνόμαζεν ἐαυτὸν, δὲν ἦτο διόλου ἀυστηρὸς· διεκλήρυττε δὲ ἀκόμη καὶ ἐνώπιον τῶν ἀμελιότως συνοφρουμένων ἡθικολόγων τὴν δοξασίαν αὐτοῦ συνοψισμένην σχεδὸν εἰς τὰ ἑξῆς·

«Ὁ ἄνθρωπος φέρει ἐπάνω του τὴν σάρκα ἢ ὅποια εἶναι καὶ βέβρος καὶ πειρασμὸς τοῦ συνάμα».

Τὴν σύρει καὶ ὑποχωρεῖ εἰς τὴν πίεσίν τῆς.

«Χρεωσταὶ νὰ ἐπαγρυπνῇ δι' αὐτήν, νὰ τὴν συγκρατῇ, νὰ καταστέλλῃ τὰς ὀρμὰς τῆς καὶ νὰ ὑποτάσσεται μόνον εἰς ἐσχάτην βίαν. Ἰσως καὶ εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ αὐτῆν ἀμαρτάνει, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς βίας ἀμαρτήμα δὲν εἶναι θανάσιμον. Εἶναι καὶ τότε πτώσις, ἀλλὰ πτώσις ἐπὶ τῶν γονάτων, καταλήγουσα εἰς δέησιν.

«Εἶναι ἐξαίρεσις ἢ ἀγίωσύνη, ἀλλ' ἢ δικαιοσύνη κανῶν. Σφάλλαις, χαλαροῦται τὸ ἡθικόν σου, ἀμαρτάνεις, ἀλλ' ἔσω δίκαιος.

« Ἀνθρώπινος νόμος εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον νὰ ἀμαρ-
τάνῃ τις. Ἡ ἰδέα τοῦ ἀναμαρτήτου εἶναι ὄνειρον ἀγγελικόν. Πάντα
τὰ ἐπὶ γῆς ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Ἡ ἀμαρτία εἶναι ἀνθρω-
πινὴ ροπή. »

Ὅσῳκις ἔβλεπε τὸν κόσμον νὰ καταβοᾷ καὶ νὰ ἐξοργίζεται αἰ-
φνιδίως : Ὡ ! ὦ ! ἔλεγε μειδιῶν· αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἀγανάκτησις
ἀποδεικνύει ὅτι ὅλοι εἶναι εἰς θέσιν νὰ διαπράξωσι τὸ βαρὺ τοῦτο ἔγ-
κλημα· ἐξιππάσθησαν διότι τοὺς προέλαβεν ἄλλος.

Οἱ ὑποκριταὶ ! Σπεύδου νὰ καλύψωσι ἐαυτοὺς μὲ τὰς
διαμαρτυρίας των.

Ἦτο συγκαταβατικὸς πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς ἐνδεδεῖς, ἐπὶ
τῶν ὁποίων ἐκρήγνυται ἡ ἀνθρωπινὴ ἀστηρότης συνήθως. Ἐλεγε δὲ:
Διὰ τὰ ἀμαρτήματα τῶν γυναικῶν, τῶν παιδίων, τῶν βούλων τῶν
ἀδυνάτων, τῶν ἀπόρων καὶ τῶν ἀμαθῶν, πταίουσιν οἱ σύζυγοι οἱ πα-
τέρες, οἱ κύριοι, οἱ δυνατοί, οἱ πλούσιοι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι.

Πρὸς τοὺτοις ἔλεγεν : εἰς τοὺς ἀπαιδεύτους διδάξατε ὅσα περισσό-
τερα ἠμπορεῖτε· εἶναι ἔνοχος ἡ κοινωνία ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἐκ-
παίδευσις δὲν διδεται δωρεάν, εὐθουνομένη διὰ τὸ σκότος τὸ ὁποιον αὐτὴ
ὑποθάλλει. Ὅταν μία ψυχὴ εἶναι ἐσκοτισμένη, γεννᾶται ἐντὸς αὐτῆς ἡ
ἀμαρτία. Ἐνέχεται οὐχὶ ὁ διαπράξας τὴν ἀμαρτίαν, ἀλλ' ὁ αἷτιος
τῆς ἐσκοτισμένης ψυχῆς.

Ὡς βλέπομεν ὁ ἐπίσκοπος εἶχεν ἀλλόκοτον καὶ ὅπως ἴδιον τρό-
πον τοῦ κρίνειν τὰ ἀνθρώπινα.

Ὑποπτεύομαι ὅτι ἤντησεν αὐτὸν ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἡμέραν τινά, ἤκουσεν ἐν συγναστροφῇ νὰ γίνεται λόγος περὶ
τινος ἐγκλήματος τὸ ὁποῖον εὗρίσκετο εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐπρόκειτο
τότε νὰ εἰσαχθῇ πρὸς ἐκδίκασιν. Ἀθλιὸς τις ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν
γυναῖκα καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς τέκνον του, εὐρεθεῖς εἰς χρηματικὰς στενο-
χωρίας, ἐγένετο κιβδηλοποιός.

Ἡ κιβδηλοποιία κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐτιμωρεῖτο διὰ θη-
νάτου.

Ἡ γυνὴ εἶχε συλληφθῆ καθ' ἣν στιγμὴν ἔθετεν εἰς κυκλοφορίαν
τὸ πρῶτον κιβδηλον νόμισμα, τὸ ὁποῖον κατεσεύευσεν ὁ ἀνὴρ. Τὴν
εἶχον ὑπὸ κράτησιν, ἀλλ' ἀποδείξεις τῆς ἐνοχῆς τῆς δὲν ὄπηρχον.
Ἐξ ἄλλου αὐτὴ μόνη ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν θέσιν τοῦ ἐρα-

στοῦ καὶ καταστρέψῃ αὐτὸν προβαίνουσα εἰς ὁμολογίας. Ἄλλ' ἐνῶ αὕτη ἤρνεϊτο ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου οἱ δικασταὶ ἐπέμενον, ἐπέμενε καὶ αὕτη εἰς τὴν ἄρνησίν της. Τότε ὁ Εἰσαγγελεὺς ἐπενόησε τὸ ἐξῆς στρατήγημα. Παρέστησε τὸν ἑραστὴν ὡς ἀπιστήσαντα, καὶ κατώρθωσε μὲ τεμάχια ἐπιστολῆς ἐπιτηδείως ἐπιδειχθέντα νὰ πείσῃ τὴν δυστυχῆ ὅτι εἶχε κἀποικὸν ἀντιζήλον, ὅτι δὲ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος τὴν ἠπάτα.

Ἦγανακτιμένη τότε ἐκ ζηλοτυπίας κατήγγειλε τὸν ἑραστὴν της, ὠμολόγησε καὶ κατέθεσε τὰ πάντα. Ὁ ἀνὴρ πλέον ἦτο χαμένος, ἐπρόκειτο δὲ προσεχῶς νὰ δικασθῆ εἰς τὸ Αἶξ μὲ τὴν συνένοχόν του. Τὸ γεγονός ἐξετίθετο καὶ ὅλοι ἐθαύμαζον διὰ τὴν ἐπιδειξιότητα τοῦ δημόσιου κατηγόρου.

Ἐποθάλψας τὴν ζηλοτυπίαν, ἀπέσπασε τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς γυναικὸς ἐν στιγμῇ ἐξάψεως. Ἡ δικαιοσύνη ἐθριάμβευσε διὰ τῆς δημιουργίας ἐκδικητικῶν ἐνστίκτων.

Ὁ ἐπίσκοπος ἠκροῶτο τῆς ἀφηγήσεως σιωπῶν.

Μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς ἠρώτησε :

— Καὶ ποῦ θὰ τοὺς δικάσωσιν ;

— Εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐπανέλαθεν :

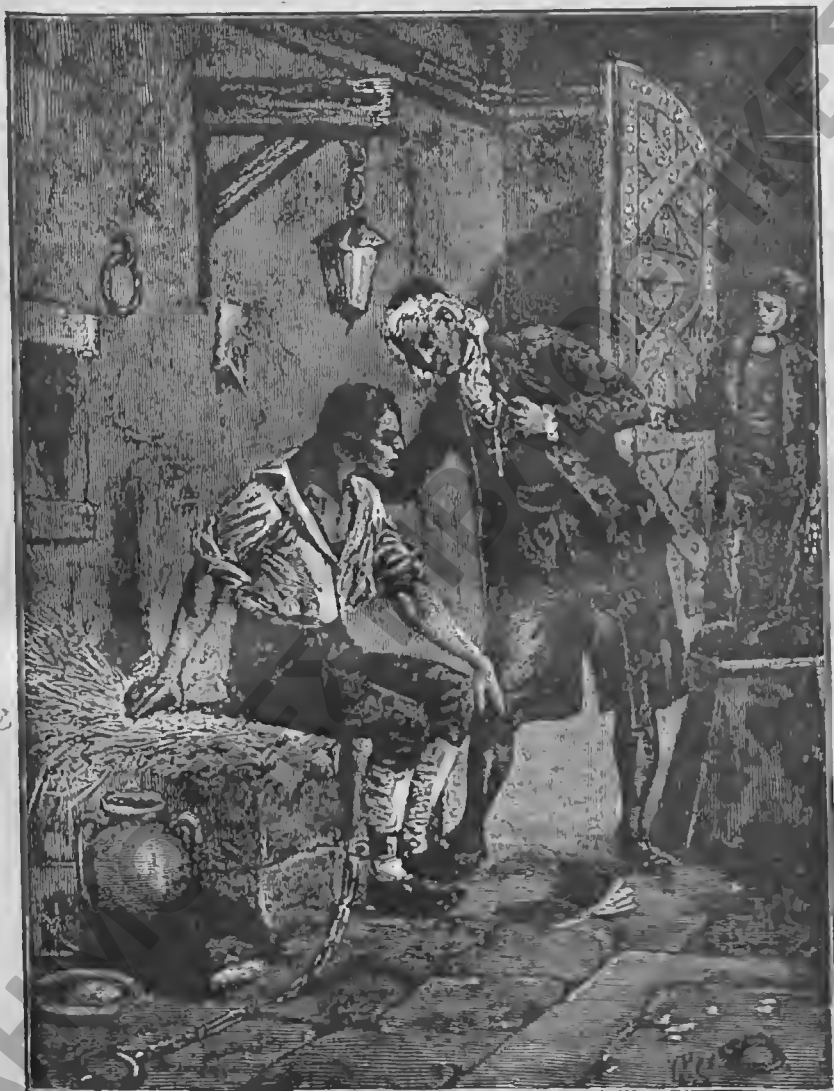
— Ἄλλὰ τὸν κ. εἰσαγγελεῖα ποῦ θὰ τὸν δικάσωσι ;

Συνέβη ποτὲ εἰς Δ. . . . τραγικόν τι. Ἀνθρωπὸς τις κατεδικάσθη διὰ φόνον. Ὁ δυστυχὴς καταδίκος δὲν ἦτο πολὺ ἐγγράμματος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅλος διόλου ἀπαίδευτος, μετερχόμενος εἰς τὰς ἐμπορικὰς πνευγύρεις τὸν ἀγύρτην καὶ τὸν δημόσιον γραφεῖα.

Ἡ οἴκη ἀπησχόλησεν ἄρκετὸν χρόνον τὸ δημόσιον τῆς πόλεως. Τὴν προτεραίαν τῆς ὀρισθείσης διὰ τὴν καρατόμησιν τοῦ καταδίκου ἡμέρας, ὁ ἱερεὺς τῆς φυλακῆς ἠσθένησεν. Ἐχρηιάζετο ἱερεὺς διὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ καταδίκου καὶ μετέβησεν εἰς ἀναζήτησιν ἄλλου. Φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸς ἠρνήθη εἰπὼν. Δὲν εἶναι ἰδική μου δουλειά.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη διεβιβάσθη εἰς τὸν ἐπίσκοπον, ὅστις εἶπεν : « Ἐχει δίκαιον ὁ κύρ ἐφημέριος. Δὲν εἶναι ἰδική του δουλειὰ εἶναι ἰδική μου ».

Ἀμέσως μετέβη εἰς τὴν φυλακὴν, κατῆλθεν εἰς τὸ κελίον τοῦ θαυματοποιοῦ τὸν ἐκάλεσεν ὀνομαστὶ πλησίον του, τὸν ἔλαβεν ἀπὸ

... Κατήλθεν εις τὸ κελίον τοῦ καταδίκου, τὸν ἐκάλεσεν
ὀνομασί πλησίον του τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς... (Σελ. 24).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 3

τῆς χειρὸς καὶ τοῦ ὠμίλησεν. Ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν ἐπέρασε πλησίον του, λησμονήσας καὶ τροφὴν καὶ ὕπνον, παρακαλῶν τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ καταδίκου καὶ τὸν κατάδικον ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ψυχῆς. Τῷ εἶπε τὰς ἀρίστας ἀληθείας, αἱ ὁποῖαι εἶναι καὶ ἀπλούστεραι. Προσηνέχθη ὡς πατήρ, ἀδελφός, φίλος του, ἀλλ' ὡς ἐπίσκοπος μόνον διὰ νὰ τὸν εὐλογήσῃ. Τὸν ἐδίδαξε περὶ πάντων, τὸν ἐνεθάρρυνε καὶ τὸν παρηγόρει.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός θ' ἀπέθνησκεν ἀηγητισμένος. Δι' αὐτὸν ὁ θάνατος ἦτο ἡ ἄβυσσος αὐτῆ. Ὁρθίος καὶ φοβικῶν πρὸ τοῦ ροβερού αὐτῆς χεῖλους ὠπισθοχώρει ἔντρομος. Δέν ἦτο τόσον ἀμαθὴς ὥστε νὰ μὲνῃ ἄλοσδιόλου ἀδιάφορος. Ἡ καταδίκη του, ὡς ἰσχυρὸς κλονισμὸς, εἶχε διασπάσει, οὕτως εἶπεῖν, περὶ αὐτὸν τὸν διασραγμὸν ἐκείνον ὅστις μᾶς ἀποχωρῖζει τοῦ μυστηρίου τῶν πραγμάτων, καὶ ἐν ζωῇ ἰσομαζόμεν. Οὗτος ἀπαύστως παρετήρει ἔξω τοῦ κόσμου τούτου, διὰ μέσου τῶν ἀπεισιῶν ἐκείνων ρωγμῶν ὅπου σκότος μόνον ἐβλεπεν. Ὁ ἐπίσκοπος τῷ παρουσίασε λάμπην.

Τὴν ἐπισκοπὴν ὅταν προσῆλθον νὰ παραλάβωσι τὸν δούλοισιν, ὁ ἐπίσκοπος ἀκόμη εὕρισκετο πλησίον του. Ὁ γῆθς ὠγρὸς καὶ ἀκηδαιμένος ἦτο τώρα πλήρης ἀκτινοβολίας. Τὸν ἠκολούθησε καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸ πλῆθος μετὰ τὸ ἰσχυρὸν ὠμοφώριον καὶ τὸν ἀρχιερωτικὸν σταυρὸν εἰς τὸν τράχηλόν του κρεμᾶμενον, παραπλεύρως μετὰ τὸν δέσμιον Ὁ κατάδικος ἠσθάνθη ὅτι ἡ ψυχὴ του συνεφιλιώθη καὶ ἠλπίζεν ἐπὶ τὸν Θεόν.

Ὁ ἐπίσκοπος ἀνέβη μετ' ἐκείνου εἰς τὸ ὄχημα, μετέβησαν ὁμοῦ εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης καὶ ἀνέβησαν ὁμοῦ πάλιν εἰς τὸ ἱερώμα. Τὸν ἠσπᾶσθη καὶ πρὶν ἢ πέσῃ ὁ πέλεκυς τοῦ εἶπεν: Ὁ Θεὸς ἀναστήσει ἐκείνον, ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος θανατόνει. Ἐκεῖνος ἐν αἰ ἀδελφοί ἐκδικήσουσιν ἔχει καταφύγιον τὸν Θεόν. Ἰκέτευε, πίστευε, εἰσελθε εἰς τὴν ζωὴν. Ὁ Πατὴρ εἶναι ἐκεῖ. » Ὅταν κατῆλθε τῆς ἰακμητόμου, τὸ βλέμμα του ἐξῆστραπτέ τι τὸ ὑπεράνθρωπον.

Ἐπανελθὼν εἰς τὸ πενιχρὸν του οἶκημα, τὸ ὅποιον μειδιῶν ὠμάζε μέγαρόν του, εἶπεν εἰς τὴν ἀδελφὴν του. « Σήμερον ἐλειτούργησα ὡς ὁ πάπας ».

Ἐπειδὴ δὲ αἱ ὑψηλότεραι ἰδέαι εἶναι καὶ αἱ ὀλιγώτερον καταληπταί, εὐρέθησαν ἄνθρωποι, οἵτινες σχολιάσαντες τὴν συμπεριφορὴν

του ταύτην ἐν τῇ πόλει ἀπεφάνθησαν ὅτι τὸ ὄλον ἦτο ἀπὸ μέρους του μία προσποίηση. Ἄλλὰ τοῦτο μόνον εἰς τὰ σαλόνια ἐλέχθη. Ὁ λαὸς ὅμως ὅστις δὲν εἶναι κακεντρεχῆς εἰς τὰ ἔργα τῆς ἱερωσύνης συνεκινήθη καὶ ἐθύμασεν.

Ὡς πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ἡ θέα τῆς λαιμητόμου τὴν συνετάραξεν ἠθικῶς καὶ μετὰ παρέλευσιν καιροῦ μόλις συνήλθε.

Τῇ ἀληθείᾳ, ἡ λαιμητόμος, ὅταν εἶναι ἐκεῖ στημένη καὶ ὀρθία ἐμπνέει τὸν ἔλιγγον, σχεδὸν παράκρουσιν φρενῶν. Ἡμποροῦμεν νὰ αἰσθανώμεθα κάποιαν ἀδιαφορίαν πρὸς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, νὰ μὴ ἀποφραθῶμεν διόλου, νὰ εἴπωμεν νὰ ἦ ὅχι, ἐφ' ὅσον δὲν προσπίπτει εἰς τὰ βλέμματά μας ἡ λαιμητόμος, ἀλλ' ἐμπροσθεν αὐτῆς ὁ κλονισμὸς εἶναι ἰσχυρὸς, καὶ πρέπει ὠρισμένως νὰ ψηφίσωμεν ὑπὲρ τῆς κατὰ. Οἱ μὲν τὴν θαυμάζουσιν ὡς ὁ Δεμαίστρ (1) οἱ δὲ τὴν ἀποτροπιάζονται ὡς ὁ Βεκαρίας. (2) Ἡ λαιμητόμος εἶναι τὸ φάσμα τοῦ νόμου, καλεῖται Νέμεσις· δὲν εἶναι οὐδέτερα, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπιτρέπει νὰ μείνῃς οὐδέτερος. Ὁ παρατηρῶν αὐτὴν ρίγος ἐκ τῶν μυστηριωδῶστέρων διατρέχει τὸ σῶμά του. Πάντα τὰ κοινωνικὰ ζητήματα συσπειροῦνται περὶ τὸ φάσγανον διερωτώμενα . . . Ἡ λαιμητόμος εἶναι ὀπτασία.

Δὲν εἶναι σανίς, δὲν εἶναι ξύλον, δὲν εἶναι μηχανήμα, δὲν εἶναι μηχανισμὸς ἄψυχος προελθὼν ἐκ ξύλου, σιδήρου καὶ σχοινίων. Μοί φαίνεται ὡς νὰ ἦνέ τι ἔχον κάποιαν μαύρην ἀπόφασιν.

Νομίζει κανεὶς ὅτι τὸ ξύλινον τοῦτο κατασκευάσμα, βλέπει, ὅτι ἡ μηχανὴ αὐτὴ ἀκούει, ὅτι ὀλόκληρος ἡ συσκευὴ ἐκεῖνη καταλαμβάνει, ὅτι τὸ ξύλον ἐκεῖνο, ὁ σιδηρὸς ἐκεῖνος, τὰ σχοινία ἐκεῖνα ἔχουν τὴν δύναμιν τῆς βουλήσεως. Εἰς τοὺς φρικώδεις διαλογισμοὺς εἰς εὐς ἡ παρουσία τῆς παρασύρει τὴν ψυχὴν, ἡ λαιμητόμος προβάλλει φοβερὰ, ἀδυσώπητος συνεπίκουρος τῆς ἀποστολῆς τῆς. Εἶναι ὁ συντελεστὴς τοῦ θημίου. Καταβροχθίζει ἡ λαιμητόμος, τρώγει σάρκας, πίνει αἷμα, συντρίβει κόκκαλα.

(1) Σ. Μ. Συνέγραψε περὶ τοῦ Πάππα ἕξοχον ἔργον καὶ τὰς Ἑσπερίδας τῆς Πετροπόλεως, εἶδε καὶ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 24.

(2) Ὁ διάσημος συγγραφεὺς τῶν Ἑγκλημάτων καὶ Ποινῶν. Αὐτὸς εἶπεν ὅτι, ἡ ποινὴ πρέπει νὰ παραδειγματίζῃ οὐχὶ νὰ ἐκδικῆται.

Ἡ λοιμητόμος εἶναι τερατούργημα εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ὁποίου συνειργάσθησαν ὁ δικαστὴς καὶ ὁ ξυλοουργός· εἶναι φάσμα ζωὶ τρομακτικῆν ζωὴν, προσελθοῦσαν ἐκ τοῦ εἴδους τῆς σραγιασίσεως ἣν ἐξείργασθη.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἐντύπωσις ἦτο φοβερὰ βαθεῖα. Τὴν ἐπαύριον τῆς κατατομήσεως καὶ μετὰ πολλὰς ἐπιήμερας, ὁ ἐπίσκοπος ἐφάνη καταβεβλημένος. Τὸ αἰφνιδίως σχεδὸν γαλήνην ἐκεῖνο τῆς ἐπιθανατίου στιγμῆς εἶχεν ἐξαλειφθῆ, ἀπησχόλει ὁμως τὸ πνευμά του, ἀνευδότης, ἡ ζοφερὰ εἰκὼν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Αὐτὸς ὁ ὁποῖος συνήθως ἐπέστρεφε πάντοτε ἐκ τῶν ἱεροπραξιῶν του περιχαρῆς καὶ οὐδὲν ἐφαίνετο ὅτι τὸν ἐτυπτεν ἡ συνείδησις. Συχνάκις ὠμίλει μόνος του, ψ.θουρίων οὐνηραῖς μονολόγους. Ἰδοὺ τί ἤκουσεν ἐσπέραν τινὰ ἡ ἀδελφὴ του : Δὲν ἐπίστευα ὅτι θὰ ἦτο τόσον τερατώδες.

Εἶναι ἐπιζήμιον ν' ἀπασχολούμεθα μόνον μὲ τὸν Θεῖον νόμον καὶ χωρὶς νὰ προσέχωμεν εἰς τοὺς ἀνθρωπίνοους. Ὁ θάνατος ἀνήκει εἰς μόνον τὸν Θεῖον. Ἐν τίνι δικαίωματι οἱ ἄνθρωποι ἐγγίξουσιν τὸ ἀγνωστον τοῦτο ;

Μὲ τὸν καιρὸν αἱ ἐντυπώσεις αὐταὶ ἐχαλρῶθησαν· ἴσως δὲ ἀπεσβέσθησαν. Ἐν τούτοις ὁμως παρετηρήθη ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἀπέφυγεν εἰς τὸ ἐξῆς τοῦ νὰ διέρχεται ἐκ τῆς πλατείης ὅπου ἐτελέσθη ἡ κατατόμησις.

Εἰς πᾶσαν ὥραν τοῦ μεσονυκτίου ἠδύνατο ὅστις ἤθελε νὰ προσκαλέσῃ τὸν Μυριήλ παρὰ τὸ προσκεφάλαιον ἀσθενοῦς ἢ θνησκοντος. Ἐγνώριζε κάλλιστα ὅτι ἐκεῖ ἦτο τὸ πλέον ἀπαραίτητον χρέος του καὶ ἡ μεγαλειτέρα του ἐργασία. Αἱ χῆραι καὶ τὰ ὄρφανά δὲν ἐπρολάμβανον νὰ τὸν προσκαλέσωσιν. Αὐτὸς μόνος του ἤρχετο. Ἡ-ξευρε νὰ κἀθῆται σιωπῶν ὀλοκλήρους ὥρας εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ἀνδρὸς ὅστις ἐστερήθη τῆς συζύγου του, ἡ τῆς γυναικὸς ἢ τὸ τέκνον εἶχεν ἀποθάνει. Ὡς δὲ ἐγνώριζε τὴν κατάλληλον ὥραν τῆς σιγῆς, ἐγνώριζεν ὡσπύτως καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ ὀμιλήσῃ. Ὡς τοῦ Θαυμασίου πατηγόρου ! Δὲν ἐπεδίωκε νὰ ἐξαλείψῃ τὸν πόνον διὰ τῆς λήθης, ἀλλὰ νὰ μεγαθύνη καὶ ἐξυψώσῃ αὐτὸν διὰ τῆς ἐλπίδος. « Προσεύχετε, ἔλεγεν, εἰς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον στρέφεσθε πρὸς τοὺς νεκροὺς σας. Μὴ σκέπτεσθε διὰ τὸ εἶθρον τοῦ σώματος. Προσηλώσατε τὰ βλέμματά σας ἐπὶ τοῦ φιλάτου σας νεκροῦ καὶ θὰ ἴδῃτε τὴν ζωὴν

την λάμπιν του εἰς τὰ βάθη τῶν οὐρανῶν». Γνωρίζων δὲ ὅτι ἡ πίστις εἶναι τι ἑδραῖον, ἐνουθεῖται προσπαθῶν νὰ κατευνάσῃ τὸν ἀπηλπισμένον, προβάλλων εἰς αὐτὸν ὑπόδειγμα ἄλλον καρτερικόν, καὶ ἀποτρέπων τὴν πρὸς τὸν λάκκον ἀτενίζουσαν θλιψίν διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ πρὸς ἀστέρας ἀτενίζοντος πένθους.

Ε΄.

Ὅπου τὰ ράθα τοῦ σεβασμιωτάτου Θεοπροβλήτου διετηροῦντο παραπολὺν χρόνον.

Ὁ οἰκιακὸς βίος τοῦ Μυριήλ ἦτο πάντοτε σύμφωνος μετὰ τὸν θεμόσιον βίον.

Ἡ ἐκουσία ἐκείνη πενία εἰς τὴν ὁποίαν ἠρέσκετο ζῶν ὁ ἐπίσκοπος Δ... διὰ τὸν ἐκ τοῦ κληρῶν ἐνδύμενον νὰ τὸν ἰδοῖ ἦτο θέαμα ἐπιβάλλον καὶ εὐάρεστον ὅπως οἱ γέροντες καὶ οἱ διανοητικῶς ἐργαζόμενοι, ἐκοιμᾶτο ὀλίγον, ὁ βραχὺς αὐτός ὑπνος ἦτο βαθύς. Τὸ πρῶτ' ἐκάθητο ἐπὶ ὄραν ὀλόκληρον μόνος, ἔπειτα προσήγετο εἴτε εἰς τὴν μητρόπολιν εἴτε κατ' οἶκον. Μετὰ τὴν προσευχὴν ἐπρογευμάτιζε μετὰ ἄρτον ἐκ σικκάλως καὶ γάλα τῶν θαμέλεων του.

Ἀκολούθως εἰργάζετο.

Εἰς ἐπίσκοπος εἶναι ἄνθρωπος πολυάσχολος. Πρέπει νὰ συνεργασθῆ καθ' ἐκίστην μετὰ τὸν γραμματέα τῆς μητροπόλεως, ὅστις συνήθως εἶναι ἱερομόναχος καὶ σχεδὸν καθ' ἐκίστην μετὰ τοὺς πρωτοσυγκέλους του.

Ἐπειτα ἤρχετο ἡ δι' ἐξέλεξιν ὀρθοσκευτικῶν ἰδρυμάτων ἐργασία, αἱ παραχωρήσεις προνομίων, ἔπειτα πάλιν ἡ ἀναδίφησις ὀλοκλήρου ἐκκλησιαστικῆς βιβλιοθήκης, σύνταξις ἐγκυκλίων, πινακίων, διακανόνισις τοῦ κηρύγματος τοῦ Θεοῦ λόγου, συμβιβασμὸς διαφωνούντων ἐφημερίων πρὸς δημάρχους, ἔπειτα ἡ μετὰ τοῦ κλήρου ἀλληλογραφία, ἡ διοικητικὴ, ἀφ' ἐνὸς μετὰ τοῦ κράτους, ἀφ' ἐτέρου ἡ μετὰ τῆς Ἁγίας Ἐδρας ὑπηρεσία, χίλια δυὸ ὑποθέσεις.

Ὁ καιρὸς ὅστις τῷ ἀπέμενε μετὰ τὰς ἐργασίας καὶ τὰς προσευχὰς του ἐχρησιμοποιοῦτο χάριν τῶν ἐνδεῶν, τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν

τεθλιμμένων, ἂν δὲ καὶ πάλιν τῷ ἀπέμεινε καιρὸς, τὸν διέθετεν εἰς ἐργασίαν.

Πότε ἔσκαπτεν εἰς τὸν κηπόν του, πότε ἀνεγίνωσκε, πότε ἔγραφε. Καὶ διὰ τὰ δύο εἶδη τῆς ἐργασίας του ταύτης εἶχε μόνον μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λέξιν. Κ η π ε ύ ω ἔλεγε, καὶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι κήπος.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὁσάκις ὁ καιρὸς ἦτο ὠραῖος, ἐξήρχετο πιζὸς εἰς περίπατον ἀνὰ τοὺς ἀγρούς, ἢ ἐνὶ ὄσῃ τῆς πόλεως, εἰσερχόμενος καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἐρείπια μόνος ἀπερροσημένος εἰς τοὺς διαλογισμούς του. Πάντοτε ἐσκυμμένος, ἀκουμπῶν εἰς τὴν μακρὰν του βακτηρίαν ἐφόρει ἰόχρου μανδύαν, κάλτσες, παπούτσια στυτὰ καὶ τὸν καλοχηρὸν του σκοῦφον ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκρέμαντο τρεῖς χρυσοὶ κόμβοι μὲ λεπτὰ σύματα· ὅπου ἐπαρουσιάζετο ἐσκόρπα χαρὰν καὶ ἔλασσητα, ἀνεθέρμανε καὶ ἐφώτιζε. Παιδιά καὶ γέροντες παρεμέριζον χάριν τοῦ ἐπισκόπου εἰς τὸ κατώφλιον τῶς θυρῶν, ὡς ἔπραττον τοῦτο διὰ τὸν ἥλιον.

Ἡθλόγει καὶ ἠύλογεῖτο. Ἡ οἰκία του ἦτο τὸ κοινὸν καταφύγιον παντὸς στερουμένου.

Ποῦ καὶ ποῦ ἔσταμάτα, συνωμίλει μὲ τὰ παιδιά καὶ τὰ κοράσια καὶ ἐσκόρπα μειδιάματα πρὸς τὰς μητέρας.

Ἐπισκέπτετο τοὺς πτωχοὺς ἐφ' ὅσον εἶχε χρήματα, ὅταν ἐτελείωναν τὰ ὑπάρχοντα μετέβαινε εἰς τοὺς πλουσίους.

Ἐπειδὴ κατώρθωνεν ἀφορτὴν πολὺν καιρὸν τὰ ράσα του, δὲν ἠθέλε δὲ καὶ νὰ φαίνωνται, πότε του δὲν ἐξήρχετο εἰς τὴν πόλιν χωρὶς τὸν ἔλαστρον ἰόχρου μανδύαν.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἐγειμάτιζε. Τὸ γεῦμα ὠμοίαζε μὲ τὸ πρῶγευμα.

Εἰς τὰς ὀκτῶ ἡμισυ τὸ ἑσπέρας εἰδείπει μὲ τὴν ἀδελφὴν του· ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ὀρθία ὀπισθεν αὐτῶν ὑπηρετεῖ. Καὶ τὸ δεῖπνον τοῦτο ἦτο λιτότατον.

Ὅσάκις ὅμως ὁ ἐπίσκοπος ἐκράτει εἰς τὸ δεῖπνον κανένα του ἐφημέριον, ἡ κυρὰ Δοξαστὴ εὑρίσκε τότε εὐκαιρίαν νὰ παραθέσῃ εἰς τὴν τράπεζον κανένα καλὸ ψάρι ἐκ τῶν περὶ τῶν λιμνῶν καὶ κανὲν κυνῆγι τοῦ βουνοῦ.

Ἡ παρουσία ἐφημερίου εἰς τὸ δεῖπνον ἦτο ἀφορμὴ διὰ τὴν κυρὰ

Δοξαστή νὰ ἐτοιμάσῃ καὶ κἄτι ἐκλεκτόν, ὃ δὲ ἐπίσκοπος δὲν ἀντέ-
 λεγεν. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν τὰ συνηθισμένα, ὀλίγα δηλαδὴ
 λαχανικά νερόβραστα καὶ μία σοῦπα μὲ λάδι. Τοῦτο ἦτο γνωστὸν ἕξω
 εἰς τὴν πόλιν καὶ οἱ αὐτὸ συνήθιζαν νὰ λέγωσι περὶ τοῦ ἐπισκόπου
 ὅτι : « ὁσάκις δὲν ἔτρωγεν ὡς παπᾶς ἔτρωγεν ὡς ἀσκητής. »

Μετὰ τὸ δεῖπνον, ἕως ἡμίσειαν ὥραν, συνδιελέγετο μὲ τὴν
 δεσποσύνην Βαπτιστίνην καὶ τὴν κυρὰ Δοξαστή, ἀκολουθῶς ἐμβαίνειν
 εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ἔγραφεν, ἢ εἰς ἀπλᾶ φύλλα χάρτου ἢ εἰς τὸ
 περιθώριον κανινὸς βιβλίου. Ἦτο λόγιος καὶ ὀλίγον συγγραφεύς. Ἄ-
 φηκε πέντε, ἕξ χειρόγραφα κάπως περίεργα· μεταξύ ἄλλων καὶ
 πραγματείαν ἀναφερομένην εἰς τὸ στιχάριον τῆς ἈΓενέσεως : Ἐν ἄρ-
 χῇ πνεῦμα Κυρίου ἐπέπνεε τῶν ὑδάτων. » Ἐν αὐτῇ ἀντιπαρίθεσε τὸ
 στιχάριον μὲ τρία κείμενα : τὸ ἀραβικὸν λέγον : « ἄνεμοι Θεοῦ ἔ-
 πνεον. » τὸ τοῦ Φλαβίου Ἰωσήφ, λέγον : « Πνεῦμα ἄνωθεν ἐπὶ γῆς·
 καὶ τὸ τῆς Χαλδαϊκῆς παραφράσεως τοῦ Ὁγκέλου, λέγον ; « Ἄνε-
 μος ἀπὸ Θεοῦ ἔπνεεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων. »

Εἰς ἄλλην πραγματείαν ἐξετάζει θεολογικὰ συγγράμματα τοῦ
 Οὐγκώ, ἐπισκόπου Πτολεμαίδος πάππου πρὸς θεῖον τοῦ συγγραφέως
 τοῦ παρόντος βιβλίου καὶ ἀποδεικνύει ὅτι εἰς τὸν ἐπίσκοπον τοῦτον
 δέον ν' ἀποδοθῶσι τὰ διάφορα πονημάτια τὰ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Βαρ-
 λευκούρ δημοσιευθέντα κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα.

Ἐνίοτε, ἐνῶ ἀνεγίνωσκε, παρήτει ὅ,τι βιβλίον εἶχεν εἰς χεῖράς
 του καὶ ἐβουζέτο εἰς μελέτην βαθεῖαν αἴφνης· ἀμέσως δὲ κατόπιν ἔ-
 γραφεν ἐπὶ τῶν σελίδων τοῦ βιβλίου ἐκεῖνου σημειώσεις. Αἱ σημειώ-
 σεις αὗται πολλάκις καμμίαν δὲν εἶχον σχέσιν πρὸς τὸ περιέχον τοῦ
 βιβλίου.

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν σημειώσιν γεγραμμένην παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ
 περιθώριον βιβλίου τιτλοφορουμένου : Ἄλληγογραφία τοῦ λόρδου
 Γερμανοῦ μετὰ τῶν στρατηγῶν Κλίντων, Κορνούαλη καὶ τῶν ναυάρ-
 χων τοῦ ἐν Ἀμερικῇ ναυτικοῦ σταθμοῦ. Ἐν Βερσαλλίαις παρὰ τῷ
 βιβλιοπώλῃ Ποανσῶ καὶ ἐν Παρισίοις, παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ Πισῶ
 προκουαία τῶν Αὐγουστίνων. »

Ἡ ἐν λόγῳ σημειώσις ἔχει ὡς ἑξῆς :

« Ὡ Σέ, τὸ Ὄν | Ὁ Ἐκκλησιαστής σέ ὀνομάζει, Παντοδύ-
 ναμίαν. Οἱ Μακκαβαῖοι, Δημιουργόν. Ἡ πρὸς Ἐφραίμους ἐπιστολὴ

τοῦ Παύλου, Ἐλευθερίαν. Ὁ Βαρούχ Ἀπειροτέλειον. Οἱ Ψαλμοί, Σοφίαν καὶ Ἀλήθειαν. Ὁ Ἰωάννης, Φῶς. Αἱ Βασιλεῖαι, Κύριον. Ἡ Ἐξοδός, Πρόνοιαν τὸ Λευίτικόν, Ἀγιότητα ὁ Ἐσδρας, Διακαιοσύνην ἡ Κτίσις Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, Πατέρας, ἀλλ' ὁ Σολομών, Ἐλεος, τοῦτο δὲ τὸ κάλλιστον τῶν Ὀνομάτων Σου.»

Περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν τῆς ἑσπέρας αἱ δύο γυναῖκες ἀπεχώρουν καὶ ἀνέβαινον εἰς τοὺς κοιτῶνας τῶν εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, ἐνῶ ἐκεῖνος ἔμενε μόνος μέχρι πρωῒας εἰς τὸ ἰσόγειον.

Τώρα πρέπει νὰ ἐκθέσωμεν παραστατικώτερον τὴν κατοικίαν τοῦ ἐπισκόπου Μυριήλ.

ΣΤ'.

Τίνα ἤθελεν οἰκοδομήσει.

Ἐἶπομεν ὅτι ἡ κατοικία του εἶχε καὶ δεῦτερον πάτωμα. Τὸ ἰσόγειον διηχεῖτο εἰς τρία δωμάτια, τὸ δὲ ἐπάνω εἰς τρία ἄλλα μὲ τὸ ὑπερκείμενον ὑπόστεγον. Ὅπισθεν τῆς κατοικίας, κήπος ἐνὸς τετάρτου στρέμματος. Αἱ δύο γυναῖκες ἐκράτουν τὸ ἄνω πάτωμα. Ὁ ἐπίσκοπος τὸ ἰσόγειον.

Τὸ πρῶτον δωμάτιον τὸ ὅποιον ἔδλεπε πρὸς τὸν ὁρόμον ἦτο ἐστιατόριον, τὸ δεῦτερον ἐχρησίμευεν ὡς κοιτῶν καὶ τὸ τρίτον ὡς προσκυνητῆριον.

Διὰ νὰ ἐξέλθῃς ἀπὸ τὸ προσκυνητῆριον ἔπρεπε νὰ περάσῃς ἀπὸ τὸν κοιτῶνά του, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ ἐστιατόριον. Εἰς τὸ προσκυνητῆριον, εἰς τὸ βῆθος, ἦτο μία ἀφανὴς κλίνη μὲ παραπετάσματα διὰ τοὺς τυχόν φιλοξενουμένους, διότι συνέβαινε συχνὰ νὰ κρατῶνται ἐκεῖ καὶ τὴν νύκτα οἱ ἐρημέριοι τῶν χωρίων, οἱ ὑποθέσεις τῶν ἡ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐνορίας τῶν ἐρχόμενοι.

Τὸ φαρμακεῖον τοῦ νοσοκομείου, μίαν μικρὰ οἰκοδομήν, παράρτημα τῆς οἰκίας, κατέχουσα μέρος τοῦ κήπου, μετετρέπη εἰς μαγειρεῖον καὶ ὀφουλόκειον.

... Τὸν ἠσπάσθη καὶ πρὶν ἢ πέσῃ ὁ πέλεκυς τῷ εἶπεν :
— Ὁ Θεὸς ἀναστήσει ἐκείνον. ὅν ὁ ἄνθρωπος θανατώσει... (Σ 26.)

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 4

Δημοσιὸν Κεντρικὴν Ἰστορικὴν Βιβλιοθήκην Ἐδραῦ

Πρὸς τούτους ὑπῆρχε καὶ σταῦλος εἰς τὸν κήπον, ἄλλοτε μα-
γειρεῖον τοῦ νοσοκομείου, ὅπου ὁ ἐπίσκοπος ἐφύλαττε τὰς ἀγέλαδας
του.

Ὅσον γάλα καὶ ἂν τῷ ἔδιδον, τακτικὰ τὸ μισὸ κάθε πρωὶ τὸ
ἔστελλεν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ νοσοκομείου, λέγων : «Πληρώσω τὴν
δεκάτην μου.»

Ἐπειδὴ τὸ δωμάτιόν του ἦτο εὐρύχωρον, τὸν χειμῶνα δὲν ἐθερ-
μκίνατο ἐπαρκῶς. Ὁ ἐπίσκοπος, ἐπειδὴ τὰ ξύλα τῷ ἐστοίχιζον ἀ-
κριβῶς εἰς Δ. . . ἐσκέφθη νὰ χωρίσῃ μέρος τοῦ τοίχου διὰ ξυλίνης
φραγῆς, ἐκεῖ δὲ ἔμενε τὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος καὶ τὸ μέρος τοῦτο
ὠνόμασε χειμερινὴν του αἴθουσαν.

Εἰς τὴν χειμερινὴν αὐτὴν αἴθουσαν, καθὼς καὶ εἰς τὸ ἐστιατό-
ριον μίνα ἐπιπλα ὑπῆρχον τράπεζα ἐκ λευκοῦ ξύλου τετράγωνος καὶ
τέσσαρα ψιθίνα καθίσματα. Τὸ ἐστιατόριον, εἶχε περιπλέον καὶ
κυλικεῖον ἐρυθροῦ χρώματος. Τὸ ἴδιον χρῶμα εἶχε καὶ ἡ τράπεζα
τοῦ προσκυνηταρίου, καταλλήλως σκεπασμένη μὲ τραπεζομάνδουλον
λευκὸν μὲ βαμβακερὰς ὀαντέλας. Ἐμπροσθεν δὲ αὐτῆς ἔστεικεν ὅταν
προσηύχето.

Αἱ πλούσιαι καὶ εὐλαθεῖς γυναῖκες τῆς πόλεως πολλάκις ἔκα-
μαν συνεισφορὰς διὰ νὰ ἐξωραίσωσι τὸ προσκυνητᾶριον τοῦ ἐπισκόπου,
ἀλλ' αὐτὸς ὁσάκις ἐλάμβανε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν χρήματα τὰ
ἐμοιραζεν εἰς τοὺς πτωχοὺς. «Τὸ ὠριότερον δι' ἐμὲ προσκυνητᾶριον
εἶναι ἡ ψυχὴ ὀυστυχοῦς ἀνακουφισθέντος καὶ εὐχαριστοῦντος τὸν
Θεόν», ἔλεγεν.

Εἰς τὸ προσκυνητᾶριόν του εἶχε δύο καθίσματα μετ' ἀναλογίῳ
ἔμπροσθεν τῶν ὁποίων γονατίζουσιν οἱ ὀυτικοὶ προσευχόμενοι καὶ
μίαν ἔδραν μὲ ἐρείσματα ἐπίσης ψιθίνων εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Ὅσάκις συνέβαινε νὰ ὑποδεχθῇ αἴφνης ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ συγχρόνως
πρόσωπα, τὸν νομάρχην ἢ τὸν στρατηγόν, ἢ τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ τάγ-
ματος τῆς φρουρᾶς, ἢ καὶ μερικοὺς μαθητὰς τῆς ἐκκλησιαστικῆς σχο-
λῆς, ἐξ ἀνάγκης μετέφερον ἀπὸ τὸν σταῦλον τὰ καθίσματα τοῦ χει-
μερινοῦ σκλονίου του, τὰ ψιθίνα ἀναλόγια ἀπὸ τὸ προσκυνητᾶριον
καὶ τὴν ἔδραν ἀπὸ τὸν κοιτῶνά του· καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον
ἐγίνοντο ὡς ἑνδεκα τὰ καθίσματα διὰ τοὺς ἐπισκέπτας. Διὰ κάθε νέον
ἐπισκέπτην ἐξεπιπλῶνατο καὶ ἓν δωμάτιον.

Συνέβαινε κάποτε οί ἐπισκέπται νά εἶνε δώδεκα· εἰς τιαυτὴν περιπτώσειν ὁ ἐπίσκοπος διὰ νά συγκαλύψῃ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν καθισμάτων του, τὸν μὲν χειμῶνα ἐστέκετο ὄρθιος πλησίαν τῆς ἐστίας, τὸ δὲ καλοκαίρι εἰς τὸν κήπον.

Ἐσῶθεν τῶν παραπετασμάτων τὰ ὁποῖα ἐγκέπαζον τὴν κλίνην εἶχεν ἀκόμη ἐν κάθισμα, ἀλλ' ἡ ψάθα του ἦτο χαλασμένη καὶ τὸ ἕνα ποῦδρι σπασμένον, δι' αὐτὸ κ' ἔπρεπε νά εἶνε πάντοτε ἀκουμβημένον εἰς τὸν τοῦχον. Ἡ δεσποσύνη Βαπτιστίνη, εἶχε καὶ αὐτὴ εἰς τὸ ὠμάτιόν της μίαν ὀγκώδη ἔδραν ἐπίχρυσον ἄλλοτε καὶ μεταξολέντητον, ἀλλ' ὅταν τὴν ἐτοποθέτησαν τὴν πρώτην φοράν ἔγινε ἀνάγκη νά τὴν περάσωσιν ἀπὸ τὸ παράθυρον, διότι ἡ κλίμαξ ἦτο πολὺ στενή, ὥστε δὲν ἦτο δυνατὸν νά λογαριασθῇ, ὡς ἐπιπλον πρόχειρον ἐν ὧρα ἀνάγκης.

Ἡ φιλοδοξία τῆς δεσποσύνης Βαπτιστίνης ἦτο νά ἡμπορέσῃ ν' ἀγοράσῃ ἡμισυ φουρνιμένον τοῦ αἰθουσαν ἀπὸ βελουδο τῆς Οὐτρέχτης κίτρινόχρου με ροδογλυφάς ἐπὶ ἀκαγίου λευκοῦ, με ἕνα καναπέ. Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ ἐστοχάζον τουλάχιστον πεντακόσια φράγκα· βλέπουσα δὲ ὅτι δὲν τὸ κατώρθωνεν ἐκ τῶν οἰκονομιῶν της, διότι, μόλις εἶχεν ἐξοικονομήσει τεσσαράκοντα δούμισυ φράγκα εἰς πέντε ἔτη, ἤλλαζεν ἰδέαν.

Ἄποκτῆ κακίης ποτέ του ὅ,τι ἔχει ὡς ἰδεώδες;

Ὁ καιτὼν τοῦ ἐπισκόπου ἦτο ἀπλοῦστατος. Εἶχεν ὑψάλθυρον πρὸς τὸν κήπον, ἀπέναντι ἡ κλίνη, κλίνη νοσοκομείου σιδηρᾶ με φανώματα ἀπὸ σιρῆ πράσινα, ὀπισθεν παραπετάματος σκιαζόντος τὴν κλίνην ὑπῆρχον τὰ χρειώδη τοῦ κομωτηρίου του, τὰ ὁποῖα ἐδείκνυσον τὰς παλαιὰς συνηθείας τοῦ ἐπισκόπου ὡς κοσμικοῦ· δύο θύραι, ἡ μία πρὸς τὴν ἐστίαν, ἄγουσα εἰς τὸ προσκυνητάριον καὶ ἡ ἄλλη πλησίον τῆς βιβλιοθήκης ἄγουσα εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ἡ βιβλιοθήκη, μέγα ἐρμάριον ὑελόφρακτον γαμίτο ὕβλια, ἡ ἐστία ξυλίνη μαρμαροβαφής, χωρὶς φωτιά. Ἐπὶ τῆς ἐστίας δύο πυροστάται με κομψὰ δοχεῖα ἀνοποσίκιλτα ραβδωτά, εἰς τὴν ἐποχὴν των ἐπηρεγρωμένα, μία πολυτέλεια ἐπισκοπική. Ἄνωθεν τῆς ἐστίας σταυρὸς χάλκινος ἄλλοτε ἀσημωμένος, ἐπάνω εἰς μαῦρο βελουδο, ἐντὸς πλατιοῦ ξυλίνου ἀποχρυσωθέντος· πλησίον τῆς ὑελοθύρας μεγάλη τράπεζα με μελανοδοχεῖον φωτωμένη ἀπὸ χαρτιὰ καὶ βιβλία ἀναμίζ, ἔμπροσθεν δὲ τῆς τραπέζης

τὸ ψιθίνον κάθισμα, καὶ ἔμπροσθεν τῆς κλίνης τὸ προσευχητήριον κάθισμα παρμένον ἀπὸ τὸ προσκυνητήριον.

Ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνας δύο ἐναπίγραφοι ἐντὸς πλαισίων ὠσειδῶν ἐκρέμαντο ἐκατέρωθεν τῆς κλίνης, παρίστανον δὲ κληρικούς, ἡ μία τὸν ἀββᾶν Σαλιῶ, ἐπίσκοπον τοῦ Ἁγ. Κλαυδίου καὶ ἡ ἄλλη τὸν ἀββᾶν Τουρτιῶ πρωτοσύγκελλον τῆς ἐπισκοπικῆς περιφερείας τῆς Σύρτης. Ὁ ἐπίσκοπος εὗρεν αὐτὰς ἐκεῖ, ὅταν μετεκόμισεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον καὶ τὰς ἀρῆεν, ἐννοήσας ὅτι παρίστανον ζωηράς τινος τοῦ νοσοκομείου, εἰς λόγος ἐπὶ πλέον διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἐσεβάσθη τὴν θέσιν των.

Περὶ τῶν προσώπων τούτων ἐγνώριζε μόνον ὅτι εἶχον διορισθῆ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὁ μὲν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν του, ὁ δὲ εἰς τι ἄλλο ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα, τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆ 27 Ἀπριλίου 1785.

Ἡ κυρὰ Δοξαστῆ, εἶχε καταθεθᾶσαι τὰς εἰκόνας διὰ νὰ τὰς ξεσκονίσῃ, ὁ δὲ ἐπίσκοπος ἀνεκάλυψε τὴν λεπτομέρειαν ταύτην γραμμένην ἐκεῖ μὲ γαλλίτζια μελάνη, ἐπὶ μικροῦ τετραγώνου χαρτίου κτρινομένου ἐκ τῆς πολυκαίριαις, κολλημένου ὀπίσθεν τῆς εἰκόνας τοῦ ἀββᾶ Τουρτιῶ, μὲ ὅστιαις.

Εἰς τὸ παράθυρον τὰ παραπετάσματα ἦσαν ἀπὸ χονδρὸν μάλλινον ὄργανον τέσσαρ πεπαλιωμένον, ὥστε ἡ κυρὰ Δοξαστῆ διὰ ν' ἀποφύγῃ ἐξοῦσα πρὸς κατασκευὴν νέου ἐπέγραψε μέγα ἐμβάλωμα εἰς σχῆμα σταυροῦ· τοῦτο δὲ βλέπων ὁ ἐπίσκοπος τῆ εἶλεγε συχνά : Τί ἀρτία ποῦ εἶναι τώρα !

Ὅλα τὰ ἰσόγεια δωμάτια καὶ τὰ τοῦ πρώτου ἀνεξικρέτως ἦσαν ἀσβεστόχριστα ὡς εἰς τοὺς στρατώνας καὶ τὰ νοσοκομεῖα τῆς Γαλλίας συνηθίζεται. Ἀλλὰ εἰς τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ κυρὰ Δοξαστῆ, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, εἶχεν εὔρει, κάτωθεν τοῦ ἀσβεστόχρισμένου χιρτίου τῶν τοίχων, ζωγραφίας κοσμούσας τὸ διαμέρισμα τῆς δεσποσύνης Βαπτιστίνης. Πρὶν νὰ γίνῃ νοσοκομεῖον τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἦτο συνεντευκτήριον διὰ τοὺς προσερχομένους εἰς τὴν ἐπισκοπὴν καὶ ἔνεκα τούτου ἡ διακόσμησις ἐκεῖνη.

Τὰ δάπεδα τῶν δωματίων ἦσαν πλακόστρωτα καὶ ἐπλύνοντο καθ' ἑβδομάδα, μόνον πρὸ τῶν κλινῶν ἦσαν ἀπλωμένοι ψιθίαι. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ κατοικία αὕτη ὀρισθεῖσα διὰ δύο γυναῖκας ἦτο ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον λίαν κοθιρά. Τὴν πολυτέλειαν ταύτην ἤθιλε καὶ ὁ ἐπίσκοπος,

φαίνεται, διότι ἔλεγεν : ἀφοῦ δὲν γάνουν τίποτε αἱ πτωχοὶ μ' αὐτό!

Σημειωτέον ὅτι τῷ εἶχαν μείνει ἐκ τῆς ἄλλοτε περιουσίας, ἕξ μαχαιροπήρουνα καὶ ἓν κοχλιάριον μέγα τοῦ ζωμοῦ ἀργυρᾶ, τὰ ὅποια ἡ κυρὰ Δοξαστὴ μὲ ἐνδόμυχόν της χαρὰν ἔβλεπε καθ' ἑκάστην ἀπαστράπτοντα ἐπὶ τοῦ χονδρού, ἀλλὰ λευκοῦ τραπεζομανδύλου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος τώρα περὶ τῆς κατοικίας τοῦ ἐπισκόπου, ὅποια ἦτο, προσθέτομεν ὅτι πολλάκις συνέπεσε νὰ εἰπῇ : Δύσκολον θὰ ζεσυνθῶσα τ' ἀσημένια μαχαιροπήρουνα.

Ἐκτὸς τούτων εἶχε καὶ δύο ἀργυρᾶ κηροπήγια ἐκ κληρονομίας μιᾶς θείας τοῦ πατρός του, τὰ ὅποια ἔφερον κηρία ἐκκλησιαστικά, καὶ ἦσαν ἐστημένα πάντοτε ἐπὶ τῆς ἐστίας. Ὅταν εἶχε ξένον εἰς τὸ τραπέζι, ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἤναπτε τὰ δύο κηρία, τὰ ὅποια ἐτοποθέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Εἰς τὸ αὐτὸ ὠμάτιον τοῦ ἐπισκόπου, ἄνωθεν τοῦ προσκεφαλαίου τῆς κλίνης ὑπῆρχε μικρὸν ἐρλάριον εἰς τὸν τοῖχον κεχωρισμένον, ὅπου ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἔκρυπτε δεμένα ὅλα τὰ ἀργυρᾶ μαχαιροπήρουνα καὶ τὸ μέγα τῆς σούπας κάθε ἐσπέρας, ἀλλὰ τὸ κλειδί εὐρίσκατο ἐπάνω εἰς τὴν κλειδαριὰ του.

Ὁ κήπος τὸν ὅποιον ἀσχήμεζον κῆπος αἱ ἄμορφοι οἰκοδομαί, περὶ ὧν εἶπομεν, συνέκειτο ἀπὸ τέσσαρας δενδροφύτους ὁρομίσκους σταυροειδῶς χαραγμένους, εἰς δὲ τὸ μέσον ἓνα πηγάδι· εἰς ἄλλος δενδροφύτος ὁρομίσκος ἦτο καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ κήπου· κατὰ μῆκος τοῦ περιφράσσοντος αὐτὸν τοῖχου. Ἐκ τῶν οὕτω δὲ σχηματιζομένων τεσσάρων τετραγώνων τὰ τρία ἦσαν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς κυρᾶς Δοξαστῆς, ἡ ὅποια ἐκαλλιέργει λαχανικὰ καὶ εἰς τὸ τέταρτον ὁ ἐπίσκοπος εἶχε φυτεύσει ἄνθη. Ὑπῆρχον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μερικά ὀπωροφόρα δένδρα. Μίαν φορὰν δὲ ἡ κυρὰ Δοξαστὴ διὰ νὰ τὸν πειράξῃ τῷ εἶπεν : Θεοφιλέστατε, σεῖς ποῦ χρησιμοποιεῖτε τὰ πάντα, πῶς συμβαίνει νὰ ἀφήνετε ἄχρηστον. Ἐν ὀλόκληρον τετράγωνον ; Δὲν εἶναι καλλίτερον νὰ φυτεύσωμεν ἐδῶ σαλατικά παρὰ λουλούδια ;

— Κυρὰ Δοξαστὴ, ἀπήντησεν ὁ ἐπίσκοπος, ἔχεις λάθος. Τὸ ὠραῖον εἶναι ἐξ ἴσου χρήσιμον, ὅπως καὶ τὸ χρήσιμον αὐτό. Ἴσως καὶ γὰρ περισσώτερον, προσέθηκε μετὰ τινα σιωπῆν.

Τὸ τετράγωνον ἐκεῖνο, ἀποτελούμενον ἀπὸ τρεῖς ἢ τέσσαρας πρασιᾶς

ἀπασχόλει τὸν ἐπίσκοπον ὅσον καὶ τὰ βιβλία του, μὲ τέρψιν του δὲ ἐξώδευε μίαν καὶ δύο ὥρας, κλαδεύων, ποτίζων καὶ αὐλακίωνων τὴν γῆν πρὸς σποράν. Δὲν τὸν ἐμελλε τόσον πολὺ διὰ τὰ ἔντομα τοῦ κήπου, διότι αἱ γνώσεις του εἰς τὴν βοτανικὴν ἦσαν περιορισμέναι, οὔτε εἰς τὸν Τουρνεφόρτιον εἶχε προτίμησιν οὔτε εἰς τὴν φυσικὴν μέθοδον, οὔτε δὲ προετίμα τὰ κυστίδια κατὰ τῶν κοτηλῆδόνων, οὔτε τὸν Ἰουσιέα κατὰ τοῦ Λιναίου. Δὲν ἐσπούδαζεν ἐπὶ τῶν φυτῶν, ἡγάπα μόνον τὰ ἄνθη.

Μεγάλως ἐσέβετο τοὺς σοφοὺς, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον τοὺς ἀπαιδεύτους, χωρὶς δὲ ποτε νὰ παραλείψῃ τὸν πρὸς ἀμφοτέρους σεβασμὸν, ἐπότιζε τὰς φυτείας του μὲ ποτιστήριον ἐκ λευκοσιδήρου πρασινοβαφές.

Δι' θύρας τῆς οἰκίας του ἦσαν διαρκῶς ἀνοικταί. Ἡ θύρα τοῦ ἐστιατορίου ἐξ ἧς κατ' εὐθείαν ἐξήρχετο εἰς τὴν αὐλὴν τῆς ἐπισκοπῆς εἶχε κλειῖθρα καὶ μοιλοὺς ἄλλοτε ὡς θύρα φυλακῆς. Ὁ ἐπίσκοπος διέταξε καὶ ἐξήλωσαν, ὅλα ταῦτα, ἡ δὲ θύρα αὕτη ἡμέραν καὶ νύκτα ἔκλειε μόνον μὲ μάνδαλον. Ὅστις καὶ ἂν ἤρχετο καὶ εἰς οἰκονόμοτε ὥραν μ' ἔν σπρώξιμον τὴν ἦνοιγε. Κατ' ἀρχὰς αἱ δύο γυναῖκες ἀνησυχῆσαν διὰ τὴν ἀκλειδωτον αὐτὴν θύραν, ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος Δ... ταῖς εἶχεν εἰπῆ: Βάλτε κλειδαριάς εἰς τὰ δωμάτιά σας, ἂν θέλετε. Ἐπὶ τέλους παρεδέχθησαν καὶ ἐκείναι τὴν ἀρραβίαν του ἡ καὶ προσεποιούντο ὅτι τὴν προσδέχθησαν.

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ μόνη πότε καὶ πότε ἐτρόμαζεν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐπίσκοπον, ἡ ἰδέα του εἶναι διατυπωμένη εἰς τὰς ἐξῆς τρεῖς γραμμὰς τὰς ὁποίας εἶχε σημειώσει εἰς τὸ περιθώριον μιᾶς Ἀγ. Γραφῆς. «Ἰπάρχει μικρὰ τις διαφορὰ, ὅτι τοῦ μὲν ἱατροῦ ἡ θύρα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μὲνῃ κλειστή, τοῦ δὲ ἱερέως πρέπει πάντοτε νὰ εἶναι ἐννεικτή».

Εἰς ἄλλο βιβλίον ἐπιγραφόμενον «Ἱστορία τῆς ἱατρικῆς ἱπιστημῆς» εἶχε κάμει ἄλλην σημείωσιν. «Μὴ δὲν εἶμαι κ' ἐγὼ ἱατρός ὡς αὐτοί; Ἐχω κ' ἐγὼ τοὺς ἀρρώστους μου, πρῶτον ἔχω τοὺς ἰδικούς των, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουν ἐκεῖνοι ἀσθενεῖς, ἔπειτα τοὺς ἰδικούς μου, τοὺς ὁποίους ἐγὼ ὀνομάζω πάσχοντες».

Ἄλλου πάλιν εἶχε γράψῃ: «Μὴ ζητῆς τὸ ὄνομά του ἀπὸ ἑνὸς ἄλλου ὅστις σοῦ ζητεῖ καταφύγιον, διότι ἀκριβῶς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος σοῦ

στέλλεται νά εἶπη τὸ ὄνομά του ἔχει ἀνάγκη ἀσύλου περισσοτέρου».

Κάποιος ἀγαθὸς ἐφημέριος, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς τοῦ Κουλουμπροῦ ἢ τοῦ Πομπιερῆ, συνέθη ποτὲ νά τὸν ἐρώτησῃ μίαν ἡμέραν πιθανῶς κατ'εἰσῆγησιν τῆς κυρᾶς Δοξαστῆς, μήπως εἶναι τολμηρὸν κάπως διὰ τὴν Θεοφιλίαν ν' ἀφίνη νύκτα καὶ ἡμέραν τὴν θύραν ἀνοικτὴν εἰς τὴν διάκρισιν παντός Οἰλιοντος νά εἰσέλθῃ, χωρὶς νά φοβῆται μὴ τῷ συμβῆ κανὲν δυστύχημα εἰς οἰκίαν τόσο ἀνεπαρκῶς φυλασσομένην. Ὁ ἐπίσκοπος, τύψας ἐλαφρῶς τὸν ὄμιον τοῦ ἱερέως τῷ εἶπε μὲ ὄλον του τὸ πρόσηνὸς σοβαρόν. « Ἐὰν μὴ κύριος φυλάσῃ οἶκον μάτην ἡγρῦνησαν οἱ φυλάσσοντες».

Ἐπειτα ἤλλαξε τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας του.

Συχνάκις δ' ἔλεγεν. Ὅτην γενναίωτά δύναται νά ἐπιδείξῃ εἰς συνταγματάρχης τῶν δραγῶνων, τάσῃ καὶ ὁ ἱερεύς. Μὲ τὴν διαφορὰν ἢ ἰδικὴ μας δὲν πρέπει νά ἦνε θεορῶδης.

Ζ'.

Ὁ Κραβδάτας.

Ἐλθωμεν τώρα εἰς τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νά παρατρέξωμεν, διότι τοῦτο ἀπεικονίζει πιστότατα τὴν ἀνθρωπὸς ἦτο ὁ ἐπίσκοπος Δ. . . .

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ληστοσυμμορίας τοῦ Γασπάρδου Βέσου ὅστις ἐλυμαίνετο τὰ στενὰ τῶν Ὀλιούλων, ἔν ἀπὸ τὰ πρωτοπαλῆκαρά του, ὁ Κραβδάτας κατέφυγεν εἰς τὰ ὄρη Ἐκρύπτετο οὗτος ἐπὶ τινα χρόνον μὲ τὰ παληκάρια του, ἀπομεινάρια τῆς συμμορίας τοῦ Γασπάρδου, εἰς τὴν κομητείαν τῆς Νικαίας, κατόπιν εἰσῆλασεν εἰς τὸ Πεδεμόντιον καὶ αἰρνης ἐφάνη ἐκ νέου ἐν Γαλλίᾳ πρὸς τὸ μέρος τῆς Βαρκελονέτης. Κατὰ πρῶτον τὸν εἶδον εἰς Ζωζιέρ ἔπειτα εἰς Τοίλ. Ἀφοῦ ἐκρύβη ἐπὶ ἓν διάστημα χρόνου εἰς τὰ σπήλαια τοῦ Ζουγδελαίγλ κατήλθεν εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς πόλιντας διελθὼν τὰ ἀπόκρυφα μέρη τῆς Οὐμπαλ καὶ Οὐμπεγέτ· εἶχε φθάσει μάλιστα εἰς

τὰ πρόθυρα τοῦ Ἐμβρυλίου, εἰσέδουσε νύκτα εἰς τὴν μητρόπολιν καὶ ἐσύλησε τὸ ἱερόν. Ἔνεκα τῶν ληστρικῶν τούτων ἰθλῶν οἱ κάτοικοι διετέλουν εἰς ἀπόγνωσιν.

Διέσπειραν ἐπὶ τὰ ἴχνη των τὴν χωροφυλακὴν, ἀλλ' εἰς μάτην.

Ἐκεῖνος διέφευγε τὴν καταδίωξιν τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν, ἐνίστε ἀνθιστάμενος ἐνόπλιος. Ἦτο ἴσφοβος ὁ ἄθλιος. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τοιοῦτου τρόμου ἔφθασε καὶ ὁ ἐπίσκοπος περιοδεύων τότε εἰς Καστελάρην. Ἦλθεν ὁ δήμαρχος εἰς συνάντησίν του καὶ τὸν ἐβίαζε νὰ μὴ προχωρήσῃ πλέον, διότι Κραθβάτας βριστοῦσε νὰ βουνὰ μέχρι τῆς Ἄρλης καὶ πέραν. Προσέθηκε δὲ ὅτι ὁ κίνδυνος ἦτο ἐπίσης ὁ αὐτὸς καὶ ἂν ἐλάμβανε διὰ συνοδείαν του χωροφύλακας οἱ ὅποιοι ἀνωτελῶς θὰ ἐρριψοκινδύνευον.

— Διὰ τοῦτο δὲ κ' ἐγὼ θὰ προχωρήσω ἄνευ συνοδείας.

— Οὔτε νὰ τὸ σκεφθῆτε κἄν, Δεσπότη μου, ἐφώνησεν ὁ δήμαρχος.

— Ὅχι μόνον τὸ σκέπτομαι, ἀλλὰ καὶ θὰ τὸ θέσω εἰς ἐφρημογὴν ἐντὸς μιᾶς ὥρας· κατ' οὐδένα τρόπον θὰ δεχθῶ χωροφύλακας,

— Ν' ἀναχωρήσητε ;

— Ν' ἀναχωρήσω.

— Μόνος ;

— Μόνος.

— Σεβασμιώτατέ μου, αὐτὸ δὲν θὰ τὸ κάμετε.

— Πρέπει νὰ ἐπισκεφθῶ ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸ βουνὸν ἓνα μικρὸν δῆμον, μὲ τόσας ψυχάς, τὸν ὁποῖον ἀπὸ τριῶν ἐτῶν δὲν ἐπεσκέφθην· εἶναι κάλοί φίλοι μου, ἤσυχαι ποιμένες, τίμιοι ἄνθρωποι· ἔχουν πρὸς φύλαξιν αἰγας εἰς τὰς τριάντα μόλις ἢ μία τοὺς ἀνήκει. Κατασκευάζουν ὠριότατα χρωματιστὰ μάλινα κορδόνια καὶ παίζουν τραγούδια τοῦ βουνοῦ μὲ τῆς μικρῆς φλογέρες των. Ἐχουν ἀνάγκην νὰ ἀκούουν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Τί θὰ εἰποῦν διὰ τὸν δεσπότη των, ὅταν μάθωσιν ὅτι φοβεῖται ; Τί θὰ εἰποῦν ἂν δὲν ὑπάγω πρὸς αὐτούς ;

— Ἀλλὰ, Δεσπότη μου, οἱ λησταί !

— Ναί τῷ ὄντι, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος. Ἐχγεῖς δίκαιον· τὸ ἐσκέφθην, ἤμπορεῖ νὰ τοὺς συναντήσω, θὰ ἔχουν βέβαια καὶ αὐτοὶ ἀνάγκην νὰ ἀκούσωσι περὶ Θεοῦ.

— Εἶναι ὀλόκληρος συμμορία, Σεβασμιώτατε, ἀγίλη λύκων.

... Ἐπότιζε τὰς φυτείας του μὲ ποτιστήριον
ἐκ λευκοσίδηρου πραθινοβαφές (Σελ 38).

— Κύριε Δήμαρχε, ακριβῶς διὰ τοιαύτην ἀγέλην ὁ Ἰησοῦς, μὲ κατέστητε ποιμένα. Τίς οἶδε τὰς βουλάς τῆς Θεῆας Προνόιας !

— Θεοφιλέστατε, θὰ σᾶς ληστεύσωσι.

— Δὲν ἔχω τίποτε.

— Θὰ σᾶς φρονεύσωσι.

— Νὰ φρονεύσουν ἓνα πτωχὸν ἱερέα, ὁ ὁποῖος περνᾷ τρυλιζῶν τὰ παπαδικὰ του ; αὐτὸν θὰ φρονεύσουν ; Καὶ πρὸς τί ;

— Ὡ Θεέ μου ! Μὰ ἂν τοὺς συναντήσητε ;

— Θὰ τοὺς ζητήσω νὰ συνεισφέρωσι καὶ αὐτοὶ διὰ τοὺς πτωχοὺς μου !

— Θεοφιλέστατε, μὴ πηγαίνετε. Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ· θὰ ἐκλέσετε τὴν ζωὴν σας.

— Κύριε Δήμαρχε, ἂν ἦγε δι' αὐτὸ καὶ μόνον, ἐγὼ δὲν προωρίσθην διὰ νὰ φυλάξω τὴν ζωὴν μου, ἀλλὰ διὰ νὰ προσυλάξω ψυχάς.

Ἐρνήθη νὰ συμποραλάβῃ καὶ τὴν ἀδελφὴν του καὶ τὴν κυρὰ Δοξαστή. Διήλθε τὸ βουνὸν ἐπὶ ἡμιόνου, δὲν ἀπήντησε κανένα καὶ ἐφθασε σῶς καὶ ἀβλαβῆς εἰς τοὺς κ α λ ο ὑ ἰ τ ο υ φ ἰ λ ο υ ς τοὺς ποιμένας. Διέτριψεν ἐκεῖ δεκαπέντε ἡμέρας καθ' ἃς ἐδίδασκεν, ἐνουθέτησε, ἐξωμολόγησεν, ἐκοινωνήτην. Ὅτε ἤτοιμίσθη πρὸς ἀναχώρησιν, ἀπεφάσισε νὰ τελέσῃ Δοξολογίαν. Ἐκαμε λόγον εἰς τὴν ἐσημέριον· ἀλλὰ μὲ τί ἄμφια ; Τὸ πενιχρὸν σκευοφυλάκιον μόλις εἶχε μερικὰ παλαιὰ ὀμασκηγὰ ἄμφια, τετριμμένα.

— Ἄ ! εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος, ἅγιε ἐσημέριε, δὲν πειράζει, ἡμεῖς εἰδοποιούμεν ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς τελεσθησομένης Δοξολογίας καὶ ὅπως ὅπως θὰ τὰ ἐξυλιονομήσωμεν.

Ἐρχισαν μετὰ ταῦτα νὰ ἐρευνηθῶσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν περικύχωριων, ὅλος ὅμως ὁ διάκσμος τῶν πενιχρῶν ἐκείνων ἐταριῶν ἠνωμένος δὲν ἤρκεσεν οὔτε ἓνα ψάλτην μητροπόλεως νὰ ἐνδύσῃ. Ἐνῶ δὲ εὐρίσκοντο εἰς ἀρχαίαν δύο ἄγνωστοι ἑβραῖοι παρυσιῶνται αἰφνης, καταθέτουσιν εἰς τὸ πρεσβυτέριον διὰ τὸν ἐπίσκοπον, ἓν μέγα κιθώτιον καὶ ἀμέσως ἐξαφανίζονται. Τὸ κιθώτιον ἀνοίγεται καὶ ἐξάγουσιν μίαν χρυσοκέντητον ἀρχιερατικὴν χλαμύδα, μίαν μίτραν ἀδαμαντοποικίλτον ἓνα σταυρὸν ἀρχιερατικόν, μίαν μαγαλοκρεπὴ, ποιμαντορικὴν ράβδον, ὅλα τὰ ἀρχιερατικὰ ἄμφια, τὰ ὅποια εἶχε πρὸς μὴνός κλέψει ἀπὸ τὸ σκευοφυλάκιον τῆς Παναγίας τοῦ Ἐλεβρινίου. Εἰς τὸ

κιβώτιον ὑπῆρχε καὶ τεμάχιον χάρτου μὲ τὰς ἐξῆς λέξεις : α' Ὁ Κραββάτας πρὸς τὸν Θεοφιλέστατον Θεοπρόβλητον».

— Δὲν σ' ἔλεγα ἐγὼ ὅτι θὰ τὰ ἐξοικονομήσωμεν ; εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος· ἔπειτα προσέθηκε μειδιῶν : Ὅστις ἀρκεῖται μὲ φελόνιον ἐρημερίου, λαμβάνει ἀπὸ τὸν Θεὸν χλαμύδα.

— Θεοφιλέστατε, ἐφέλιξεν ὁ ἐφημέριος μειδιῶν, ἀπὸ τὸν Θεὸν ἢ τὸν διάβολον ;

Ὁ ἐπίσκοπος προσηλώσας ἐπὶ τοῦ ἐφημερίου τὸ βλέμμα ἐπανάλαβε μετὰ βεβαιότητος. Τὸν Θεόν ! Ἐπιστρέψαντα εἰς Καστελάρην καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα τοῦ δρόμου οἱ κάτοικοι προσέτρεχον νὰ τὸν ἴδωσιν ἐκ περιεργείας. Εἰς τὸ πρεσβυτέριον τῆς Καστελάρης ἐπανεῦρε τὴν Βαπτιστήνην καὶ τὴν κυρὰ Δοξαστήν, αἱ ὁποῖαι τὸν ἐπερίμεναν καὶ εἶπεν εἰς τὴν ἀδελφὴν του.

— Ἐ ! λαίπρον, εἶχα δίκαιον ; ἐγὼ ὁ πτωχὸς ἱερεὺς ὑπῆγα εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐκείνους ὄρεινους μὲ ἄδεια χέρια καὶ τὴν ἐπιστρέφω μὲ γεμάτα. Ἀνεχώρησα φέρων μόνον ἐφόδιον τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πεποιθήσιν μου, ἐπανέρχομαι δὲ φέρων τὸν θησαυρὸν μητροπόλεως.

Τὸ ἑσπέρας πρὶν ἢ κατακλιθῆ εἶπε : Ποτὲ μὴ φοβούμεθα ληστὰς ἢ φονεῖς. Εἶναι κίνδυνοι ἐξωτερικοί, μικροὶ κίνδυνοι. Νὰ φοβώμεθα τὸν ἑαυτὸν μας. Λητταί εἶναι προλήψεις μας· αἱ κακίαι μας εἶναι οἱ φονεῖς. Οἱ μεγάλοι κίνδυνοι εἶναι ἐντὸς μας. Ἀδιάφορον ἂν ἀπειλούμεθα εἰς τὴν κεφαλὴν ἢ εἰς τὸ βαλάντιον. Νὰ προσέχωμεν μόνον πῶς νὰ διαφυλάττωμεν τὴν ψυχὴν μας.

Ἐπειτα στραφείς πρὸς τὴν ἀδελφὴν του.

— Ἀδελφὴ μου, τῇ λέγει, ὁ ἱερεὺς ποτὲ δὲν λαμβάνει προφυλάξεις ἐναντίον τοῦ πλησίον του. Ὅ,τι κάμνει ὁ πλησίον μας, ὁ Θεὸς τὸ ἐπιτρέπει. Μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν εἶναι νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεόν, ὡς ἂν νομίζομεν ὅτι κινδυνεύομεν. Νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν οὐχὶ πάλιν δι' ἡμᾶς, ἀλλὰ νὰ μὴ περιπέσῃ εἰς ἁμαρτίαν ἐξ αἰτίας μας ὁ ἀδελφός μας.

Εἰς τὸν βίον του ὅμως ὑπῆρξαν σπάνια τὰ ἔκτακτα συμβάντα. Ἡμεῖς διηγούμεθα ὡσα γνωρίζομεν. Ὁ βίος του ἦτο τόσον ἀκριθής, τόσον κανονικός, ὥστε εἰς μὴν τοῦ ἔτους ὡμοίαζε πρὸς μίαν ὥραν τῆς ἡμέρας του.

Ἄν θελήσωσι· νὰ μᾶς ἐρωτήσωσι· τί ἀπέγεινεν ὁ θησαυρὸς

τῆς ἐπισκοπῆς Ἐμβρυνίου, ἴσως ὅτι εὐρεθῶμεν εἰς ἀμηχανίαν ν' ἀπαντήσωμεν.

Συνέκειτο, ὡς εἶδομεν ἀπὸ ἀντικείμενα πολὺ ἐπαγωγί, πολὺ δελεαστικά, καὶ πολὺ κατέλληλα πρὸς κλοπὴν χάριν τῶν πτωχῶν. Τὸ βέβαιον ἦτο ὅτι ἦσαν κλοπιμαῖα. Τὸ ἤμισυ τοῦ ἔργου ἦτο τετελεσμένον, ἀπέμεινεν δὲ μόνον τῶρα ποῖον ὄρομον νὰ λάβῃ ἡ κλοπὴ καὶ οὗτος ἦτο νὰ διατεθῶσι τὰ κλοπέντι ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Ἡμεῖς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν λέγομεν τίποτε θεσικόν. Τοῦτο μόνον γνωρίζομεν ὅτι μετὰ τῶν χαρτίων τοῦ ἐπισκόπου εὐρέθη σημεῖωσις ἀρκετὰ ἀσαφὴς ἀναγερομένη πιθανῶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, εἶναι δὲ ἡ ἐξῆς : «Τὸ ζήτημα εἶναι ἐὰν ταῦτα εἶναι ὀρθόν νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τὴν μετρόπολιν ἢ νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον».

Η'.

Φιλοσοφία κατόπιν οἰνοποσίας.

Ὁ γερουσταθῆς, περὶ τοῦ ὁποῦ ἀνωτέρω ἔδοθη ἀφορμὴ νὰ ὁμιλήσωμεν, ἦτο ἄνθρωπος ἐκ τῶν ἐπιτηδείων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι μόνην σκέψιν τῆς ἀράσεώς των ἔχουσι τὴν τρόπον νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σκοπόν, ὑπερπερῶντες ἐμπόδια ὑσυπέριθλητα, ἀπολακτίζοντες πᾶσαν συνείδησιν, εὐορκον πίστιν, δικαιοσύνην, καθήκον. Ἐπεροῦρει κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ τέρμα τῶν σχεδίων του, χωρὶς οὐδ' ἔρ' ἄπαξ νὰ παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὴν γραμμὴν τοῦ προβιθασμοῦ του, τοῦ συμφέροντός του. Ἐχορημάτισεν ἄλλοτε εἰσαγγελεῖς, καὶ διὰ νὰ μαλάξῃ τὴν ἀπόφασίν του ἔπρεπε νὰ ὀρωδοκηθῇ· κακὸς δὲν ἐθεωρεῖτο, ἦτο ὅμως πρόθυμος εἰς πᾶσαν μικρὰν ὑπηρεσίαν πρὸς τοὺς υἱοὺς του, τοὺς γαμβροὺς του· φρονίμως πάντοτε ἐκλέγων ὁ· ἑαυτὸν τὰς ὠρελίμους περιστάσεις, τὰ συμφέροντα. Τὰ λοιπὰ τὰ ἐθεώρει βλακείας. Ἦτο πνευματώδης, εἶχε τόσας μόνον γνώσεις, ὥστε ν' αὐτοκαλητῆται ὀπαδὸς τοῦ Ἐπικούρου, ἐνῶ ἴσως ἦτο μόνον πρότυπον τοῦ Πιγκῶλ Λεμπρέν. (1) Ἐσκωπτε τὰς

(1) Σ. Μ. Μυθιστοριογράφος σύγχρονος τῆς ἐποχῆς τὴν ἐποῖαν ἐξιστορεῖ ὁ Οὐγκώ, πολὺ ἐλευθεριάζων εἰς τὸ ἠθικὸν μέρος.

περὶ ἀπέριου καὶ αἰωνιότητος δοξασίας γελῶν εἰς βᾶρος τῶν ἀσπαζομένων αὐτὰς καὶ μάλιστα διὰ τὰς μωρίας τοῦ ἀγχιθοῦ ἐπισκόπου.

Πολλάκις ἐκείνου ἀκούοντας αὐτὸς ἐγέλα καὶ ἐνώπιόν του μὲ κᾶποιον αὐθάδη ἀστειγμένον.

Εἰς ἓν ἡμιεπίσημον γεῦμα, δὲν ἐνθυμοῦμαι εἰς ποῖον, συνέπεσε νὰ παρευρεθῶσιν αὐτὸς καὶ ὁ Μυριήλ, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ νομάρχου. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ὁ γερουσιαστής, ἐλθὼν εἰς κᾶποιαν εὐθυμίαν, χωρὶς νὰ χεῖρη τὴν σοβαρότητά του :

— Αἱ ἰ φθάνει, Θεοφιλέστατε, ἄς ἀφήσωμεν ὀλίγον τὴν ἐθιμοταξίαν καὶ ἄς ὀμιλήσωμεν διὰ μερικά πράγματα. Παραδόξοιστε, βεβαίως καὶ σεῖς ὅτι εἰς γερουσιαστής καὶ εἰς ἐπίσκοπος δὲν βλέπουν ἀδ ἀφόρως ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Καὶ τοὺς δύο ὁ κόσμος μᾶς θεωρεῖ ὡς Πυθίας. "Ἐχω κ' ἐγὼ τὰς ἀρχάς μου, τὴν ἀπολογία μου, τὴν φιλοσοφίαν μου τέλος.

— Βεβαίως, ἔχετε αὐτὸ τὸ δικαίωμα, ἀπήντησεν ὁ ἐπίσκοπος. "Ἐλαστος ὅπως δικαιούται νὰ τρώγῃ, νὰ πίνῃ, νὰ κοιμᾶται, τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἔχη καὶ τὸ φιλοσοφικόν του σύστημα. Σεῖς μάλιστα, κύριε γερουσιαστά, δικαιούσθε καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀξιωματός σας.

— "Ἐλα, ἄφες τὰς ἀστειότητας, σὰν καλὰ παιδιὰ.

— "Ἄν θέλετε σὰν ἡσυχρὶ διάβολοι, ἀπήντησεν ὁ ἐπίσκοπος.

"Ἐν πρώτοις ἤρχισεν λέγων ὁ γερουσιαστής, ἐγὼ θεωρῶ, θὰ συμφωνήσῃ δὲ καὶ ἡ Σεβασμιότης σας μαζί μου, ὅτι ὁ μαρκήσιος Ἀργέντης, ὁ Πιρῶν, ὁ Ὠθέτιος καὶ ὁ Ναιζῶν δὲν εἶναι τυχεῖοι ἄνθρωποι. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου ὅλοι αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι μου εὐρίσκονται ἀνέριαι καὶ χρυσάδετοι.

— Ὅπως καὶ σεῖς, κύριε γερουσιαστά, τὸν διέκοψεν ὁ ἐπίσκοπος.

Ὁ γερουσιαστής ἐξηκολούθησε :

— Μισῶ τὸν Διδερῶτον; αὐτὸς εἶναι ἓνας ἰδεολόγος, ἓνας φωνακλᾶς, ἓνας ἐπαναστατικὸς. Κατὰ βάθος ἴσως θεοφοβούμενος καὶ πλιόν, ἂν θέλετε, εἶπε μειδιῶν, θρησκὸς τοῦ Βολταίρου. Ἐξεφράσθη μὲν εἰρωνικῶς διὰ τὸν Νηδᾶχιμ, ἀλλὰ δὲν εἶχεν δίκαιον ὁ Βολταίρος, διότι τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἄλλου ἀπεδείκνυον, ὅτι Θεὸς δὲν μᾶς χρειάζεται. Θέλετε νὰ μὲ εἰπῆτε τώρα, πῶς ἐξηγεῖται ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος, ὁ σκοπὸς τῆς ὑπάρξεώς του, ὁ βίος του. Διὰ τὸ ἄκρον ζῶιον κῆτης τῆς συζητήσεως νὰ σὰς φέρω αὐτὴν τὴν Γραφήν σας : «Μικρὰ ζύμη ὅλον

τὸ φῶμα ζυμοῖν δὲν λέγετε σεῖς μὲ τὸν Ἀπόστολόν σας ; Σεῖς, ἐννοεῖται, τὸ ἐρμηνεύετε κατὰ τὸ σχῆμά σας. Δι' ἐμὲ ὅμως εἶναι αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ γ ε ν ν η θ ἡ τ ω φ ῶ ς τῆς φιλοσοφίας μου.

Ἄγιε ἐπίσκοπε, αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ Ἰεχωβά, ὅπως τὸν λέγετε σεῖς μὲ κουράζει. Εἶναι καλὴ μόνον γιὰ νὰ σὲ κάμῃ πετοῖ καὶ κόκκαλο καὶ νὰ βλέπῃς ὅλο σὰ σκοτεινά. Κάτω αὐτὸ τὸ μέγα Πᾶν ποῦ μὲ δαιμονίζει ! Ζήτησέ τὸ μηδὲν ! Αὐτὸ μὲ καθυστεροῦ ! Μεταξύ μας τώρα, εἴτε διὰ νὰ ἐξομογηθῶ εἰς τὸν πνευματικόν μου, εἴτε διὰ νὰ ἀνακουφισθῶ ἀπὸ ἕνα βῆρος μου, σὰς βεβαιῶ ὅτι μ' ἔχω ἀρκετὴν κρίσιν. Δὲν ἐνθουσιᾷ ὁ Ἰησοῦς σας, ὅστις κηρύττει ἄπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τοῦ κόσμου τὸ ἄ π α ρ η σ ἄ σ θ ω ἔ α υ τ ὅ ν, τὴν αὐτοθυσίαν ὀηλαθῆ. Αὐτὰ εἶναι συμβουλαὶ φιλαργύρου πρὸς ψυμοζήτητας. Αὐταπάρνησιν, λέγει ; Καὶ διατί ; Θυσίαν, πρὸς τί ; Ἐγὼ δὲν βλέπω ποῖος λύκος θυσιάζεται χάριν ἄλλου λύκου. Ἄς περιορισθῶμεν λοιπὸν εἰς τὸν φυσικόν μας κύκλον, ἀφοῦ μέσα εἰς αὐτὸν ἡμεῖς ἔχωμεν τὴν πρώτην θέσιν, στεκόμεθα ἐπάνω ἐπάνω μὲ σύντροφον τὴν φιλοσοφίαν μας. Τί χρησιμεύει νὰ στέκωμαι ὑψηλὰ καὶ νὰ μὴ βλέπω μακρότερα ἀπὸ τὴ μύτη μου. Χρυσὴ ζωὴ καὶ κότα λοιπὸν ! Ἡ ζωὴ εἶναι τὸ πᾶν. Ἄς ἔχη ὁ ἄνθρωπος ὅπως λέτε, ἐν ἄλλο μέλλον ἐπάνω, κάτω, ἢ ὅπου ἄλλου, ἐγὼ ἀπ' αὐτὰ δὲν καταλαβαίνω οὔτε γρῦ.

Ἐρχονται νὰ μὲ συμβουλευσούν νὰ θυσιάζωμαι, ν' ἀρνηθῶ τὸν ἑαυτόν μου, ὅτι πρέπει νὰ προσέχω ὅ,τι κάμνω, σὰν νὰ μὲ λένε σπᾶσε τὸ κεφάλι σου διὰ τὸ καλόν· διὰ τὸ κακόν, διὰ τὸ δίκαιον, διὰ τὸ ἄδικον, διὰ τὸ νόμιμον, διὰ τὸ ἄνομον. Διατί ; Διότι μέλλω νὰ ὤσω λόγον τῶν πράξεών μου. Πότε ; Μετὰ τὸν θάνατόν μου. Ὡραῖον ὄνειρον ! Ἐγὼ μὲ νὰ μὴ πεθάνω, καρφί δὲν μὲ καλεῖ τὸ ποῖός θά μὲ πάρῃ καὶ τὸ τί θά γίνω· βάλε μίαν οἰάν νὰ πιᾶται μὲ τὸ χέρι τῆς μιᾶς φουχτα χῶμα. Νὰ μιλοῦμε καθαρὰ τὰ πράγματα ἡμεῖς ποῦ τὰ ξέρουμε, καὶ σηκώσωμε τὴν ποδιὰ τῆς Ἰσιῶος. Οὔτε καλὸν ὑπάρχει, οὔτε κακόν, ὑπάρχει ἕνα φύτρωμα καὶ ὅπως φυτρώνομεν ἔτσι σαπίζομεν. Τὸ πραγματικόν νὰ ζητοῦμεν. Νὰ σκάψωμεν καλά, καλά, βαθειὰ ὅσον ἡμποροῦμεν, νὰ μυρισθοῦμε ποῦ βρίσκεται αὐτὴ ἡ ἀλήθεια, νὰ ξεχώσωμεν καὶ νὰ τὴν πιᾶσωμεν. Τότε θὰ ἰδῆς τί γαραις. Τότε θὰ νοιώσῃς πόσῃ δυνάμειν ἔχεις τὸ ἐγὼ σου, τότε θὰ γελάσῃς. Ἐγὼ, Ἄγ. Δέσποτα, εἶμαι τετραγωνικὸς ἀπὸ τὰ ποδάρια ὡς

τὸ κεφάλι. Ἄθνησία τοῦ ἀνθρώπου, θά πῃ τρέχα γύρευε ! Ἄκουσ' ὑπόσχεσιν ποῦ τὴν εἶχεν ὁ Ἀδάμ ! «Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν, νοερὰν καὶ ἀθάνατον». Ψυχὴ λέγει, ὁ ἄγγελος μὲ πτερὰ γαλάζια εἰς τοὺς ὤμους.

Σὲ παρακαλῶ, νομίζω ὁ Τερτυλιανὸς ἦτο ποῦ εἶπεν, ὅτι οἱ ἀπολαύσοντες τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, μεταβήσονται ἀπὸ ἀστέρος εἰς ἀστέρα. Θὰ γίνωμεν αἱ ἀκρίδες τῶν ἄστρον· καὶ ἔπειτα θὰ ἴδοῦμε τὸν Θεόν; Τά.τά.τά. Τί κοροφέξαλα ὄλαι αὐταὶ αἱ ἐπαγγελίαι ! Ὁ Θεὸς εἶναι μία μεγάλη, μεγάλη μωρολογία. Ἐννοεῖται ὅτι αὐτὰ δὲν τὰ λέγω μὲ σκοπὸν διὰ νὰ τὰ κηρύξω καὶ διὰ τῆς α' Ἐρημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, μεταξὺ μας τὰ λέμε τώρα, ἐν σ τ ε ν φ κ υ κ λ ω. Νὰ θυσιάζεσαι ἢ γῆ διὰ τὸν παράδεισον εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ παθαίνωμεν ὅ,τι ὁ σκύλος μὲ τὴν σκιάν του. Ν' ἀπατάται κανεὶς ἐξ ἀριστολογιῶν ! Ἄς μὲ λείπει. Ἐγὼ εἶμαι μηδέν, ὀνομάζομαι, κύριος κόμης Μηδέν, γερουσιαστής. Ἡμῖν πρὶν γεννηθῶ ; Ὅχι· θὰ εἶμαι ἀφοῦ ἀποθάνω ; Ὅχι, τί εἶμαι ; Ὀλίγη σκόνῃ μὲ ὀργανισμόν. Τί ἔχω νὰ κάμω εἰς τὸν κόσμον αὐτόν ; Τὸ τί αὐτὸ ἐγὼ πρέπει νὰ τὸ ἐκλέξω. Νὰ ὑποφέρω, ἢ νὰ εὐφραίνωμαι.

Ποῦ θὰ μὲ φέρουν τὰ βάσανα ; εἰς τὸ μηδέν καὶ θὰ πάγω μὲ τὰ βάσανά μου. Ποῦ θὰ μὲ φέρουν αἱ ἀπολαύσεις ; εἰς τὸ μηδέν καὶ θὰ ἐκλείψω μὲ τὰς ἀπολαύσεις μου.

Ἐγὼ πλέον ἐξέλεξα ὅ,τι ἔπρεπε. Πρέπει νὰ ἦνε κανεὶς ἢ τρώγων ἢ τραγόμενος. Ἐγὼ τρώγω. Καλλίτερον νὰ ἦνε κανεὶς δόντι πρὸς χόρτον. Αὐτὴ εἶναι ἡ σοφία μου. Ὑστερον πῆγαινε ὅπως σὲ σπρώξω, νὰ ὁ νεκροθάπτης, νὰ τὸ Πάνθειον δι' ἡμᾶς· ὅλα τρέχουν εἰς ἓνα μεγάλο λάκκο. Τέλος. Τ ε τ ἔ λ ε σ τ α ! Λογαριασμοὺς ζεκαθαρσμένους, παστρικός. Καὶ νὰ σοῦ τὸ λέγουν αὐτὸ ὑστερον ἀλιποθυμίαν». Ὁ θάνατος εἶνε θάνατος, ἄκουσ' ἐμένα. Ὅτι ἐκεῖ μέσα, κάτω εἰς τὸ βάθος, εἶναι κάποιος ποῦ θὰ μοῦ πῇ δὲν ξεύρω τι, αὐτὰ εἶνε γὰ γέλοια, στήν τιμὴ μου, σοῦ λέγω. Αὐτὰ τὰ λέγουν ἢ παραμάναις. Μπουμπούτσης διὰ τὰ παιδιὰ, Ἰεσοβάς διὰ τοὺς μεγάλους. Ὅχι, θεοφιλέστατε, ἢ αὔριον εἶναι μιὰ νύκτα. Πίσω ἀπὸ τὸν τάρον δὲν βρίσκεις ἄλλο παρὰ Μηδενικά τῶνα κοντὰ στ' ἄλλο. Εἴτε ἔζησες ὡς Σαρδανάπαλος, εἴτε ὡς ἀσκητὴς εἶναι τὸ ἴδιον. Νὰ ἢ ἀλήθεια. Κύτταξε λοιπὸν νὰ ζῆς ὅσον ἠμπορῆς καλλίτερα εἰς ὅλα καὶ ἀπὸ

ὄλους. Ἐνόσω βαστᾶς τὸ ἐγώ σου, κύτταζε νὰ τὸ διατηρήσης. Εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἐγὼ ἔχω ρυθμίσει τὴν φιλοσοφίαν μου, Σεβασμιώτατε. Ἐμένα δὲν μὲ θαμπώνουν λόγια τοῦ ἀέρος. Ὅσον διὰ τὸν λαόν, διὰ τοὺς ξυπόλυτους, τοὺς βιοπαλαιστάς, τοὺς ἀθλίους, δι' αὐτοὺς χρειάζεται κάτι τι. Αὐτοὶ ἠμποροῦν νὰ καταπίνουν ὅ,τι τύχει συναξάριον καὶ φαντάσματα, καὶ ψυχὴν, καὶ ἀθανασίαν καὶ παράδεισον καὶ ἄστρα. Αὐτοὶ ἄς τὰ μασοῦν μὲ τὸ ξηρὸ ψωμί τους. Ὅσοι δὲν ἔχουν τίποτε, ἔχουν τὸν Θεόν. Ἄς ἦναι. Ἐγὼ δὲν ἐναντιόνομαι, ἀλλὰ διὰ τὸν ἑαυτὸν μου φυλάττω τὸν κύρ Ναιζών. Ὁ Θεὸς εἶναι καλὸς διὰ τὸν λαόν.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐχειροκρότησεν.

— Ἔτσι ὠμίλει, χριστιανέ μου, ἐκραξεν λαμπρόν, θαυμάσιον πρᾶγμα αὐτὸς ὁ ὕλισμός. Δὲν τὸν ἔχει ὅποιος θέλει. Καὶ ὅταν τὸν ἔχη κανεὶς, δὲν γελοιάται εἰς τίποτε, δὲν τὸν ἐξορίζουν βλακωδῶς ὡς τὸν Κάτωνα, οὔτε τὸν λιθοβολοῦν, ὡς τὸν Στέφανον, οὔτε τὸν καλοῦν ὡς τὴν αὐρηλιανὴν Παρθένον. Ὅσοι ἐπρόφθασαν νὰ προμηθευθοῦν ἀπ' αὐτὸν τὸν θαυμάσιον ὕλισμόν, καὶ νὰ νομίζουν ὅτι ἠμποροῦν ὅλα νὰ τὰ καταφάγουν, χωρὶς συνειδήσιν χωρὶς ἐντροπήν τὰ δημόσια, τὰ ἀξιώματα, τὰς ἀξίως ἢ ἀναξίως διδομένας θέσεις, τὰς ἐπικερδοεῖς παλινωδίας, τὰς ἐπωφελεῖς προδοσίας, τὰς ὀρεκτικὰς συνθηκολογήσεις τῆς συνειδήσεως καὶ ὅτι θὰ καταβοῦν εἰς τὸν τάφον ἀφοῦ τὰ χωνεύσωσιν ὅλα, δὲν εἶνε ἄσχημο πρᾶγμα, μὴ τὸ πάρετε ἐπάνω σας, κύριε γερουσιαστά. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ μὴ σᾶς συγχαρῶ. Σεῖς ἐδῶ οἱ μεγαλωσιάνοι, ἔχετε, ὡς εἶπατε, μιαν ἰδικὴν σας φιλοσοφίαν, καλὴν μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν σας, διαλεκτὴν, κοσκιμισμένην, μόνον διὰ τοὺς πλουσίους καμωμένην, καλὴν μόνον διὰ σάλτσα κάθε φαγητοῦ, τὸ ἄλας τῶν ἀπολαύσεων ὄλων. Τὴν φιλοσοφίαν αὐτὴν τὴν ἐβγαλαν ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς γῆς ἐπίτηδες ἐρευνηταί. Εἶσθε ὅμως καλῆς καρδίᾳς ἄνθρωπος καὶ δὲν διστάζετε νὰ εἰπῆτε ὅτι εἶνε καλόν, ἢ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις νὰ εἶναι ἡ φιλοσοφία τοῦ λαοῦ, ἀπεράλλακτα σχεδὸν ὅπως ἡ χῆνα ἢ παραγεμισμένη μὲ κάστανα εἶναι διὰ τὸν πτωχὸν φασιανὸς παραγεμισμένος μὲ ὕδρια!

... Έκάθητο διωπών . . . εις τὸ πλευρὸν τοῦ ἀνδρός. ὅστις
ἐδτερήθη τῆς συζύγου του, ἢ τῆς γυναικὸς ἧς τὸ τέκνον
εἶχεν ἀποθάνη. (Σελί; 28).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ

ΦΥΛΛ 6

Θ'.

Ὁ ἀδελφὸς ἐξιστορούμενος ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς

Διὰ νὰ δώσωμεν ἰδέαν τῆς οἰκιακῆς διαίτης τοῦ Ἐπισκόπου Δ... πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶχε νὰ κάμη μὲ τὰς γυναῖκας τὰς ὁποίας τώρα γνωρίζομεν, ἐπειδὴ αἱ δύο αὐταὶ ὅσαι κόραι, τὰς πράξεις των, τὰς σκέψεις των καὶ τὰ γυναικεῖά των ἐνοστικτὰ ἀκόμη, τὰ ὁποῖα εὐκολὰ συγχύζονται, τὰς ἐκανόνιζον σύμφωνα μὲ τὰς συνηθείας καὶ τοὺς στοχασμοὺς τοῦ ἐπισκόπου καὶ πρὶν ἀκόμη ἐκεῖνος λάβῃ καιρὸν νὰ τοὺς φανερώσῃ. Διὰ τοῦτο θὰ κάμωμεν καλὰ νὰ μεταγράψωμεν ἐδῶ μίαν ἐπιστολὴν τῆς δεσποσύνης Βαπτιστίνης πρὸς τὴν ὑποκόμητσαν τοῦ Βασεβρόν, παιδικὴν τῆς φίλην. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εὑρίσκεται εἰς χεῖράς μας.

Δ... 16 Δεκεμβρίου 18...

α Καλὴ μου κυρία! ὅν περνᾷ ἡμέρα χωρὶς νὰ κάμωμεν λόγον δι' ἐσᾶς. Καὶ ἀπὸ συνήθειάν μας μὲν, ἀλλὰ καὶ δι' ἓνα ἀκόμη λόγον. Φαντάσου, τῆς περασμέναις ἢ κυρὰ Δοξαστὴ ἐνῶ ἔπλυε καὶ ξεσκόνιζε τοὺς τοίχους καὶ τὰ ταβάνια ἔκαμε μίαν ἀνακάλυψιν. Εἰς τὸ ἐξῆς τὰ δύο μας δωμάτια τὰ ὁποῖα ἦσαν χαρτωμένα μὲ ξεθωριασμένα χαρτιά τέκετσαρίας καὶ εἶχαν ἀσπρισθῆ ἀπ' ἐπάνω μὲ ἀσβέστη, θὰ εἶναι ἀρκετὰ εὐπαρουσίαστα ὡσάν τὰ ἰδικά σας. Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἐξέσχισεν ὅλα ἐκεῖνα τὰ παληόχαρτα καὶ ἀποκάτω βρῆκαν ἄλλα πράγματα. Τὸ σαλόνι μου, ὅπου ὄν εἶχαμεν ἐπιπλα καὶ τὸ μετεχειριζόμεθα διὰ νὰ ἀπλόνωμεν τὰ ρούχα, ἔχει δεκαπέντε πύδας ὕψος καὶ δεκαεπτὸ πλάτος, ἔπειτα ἓνα ταβάνι ζωγραφιστὸ μὲ χρυσᾶ ποικίλματα ὅπως καὶ τὸ ἰδικό σας. Ἔως τώρα ἦτο σκεπασμένον ἀπὸ κερύνιο πανί, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ ἦταν νοσοκομεῖο. Ἔχει ἀκόμη καὶ κᾶτι ζυλογλυφήματα ὠραῖα, τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων μας. Αὐτὰ διὰ τὸ σαλόνι. Ἐλθωμεν τώρα εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Αὐτὸ δὲ καὶ ἦται νὰ τὸ ἴδῃς. Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ εὔρηκε κάτω ἀπὸ, νὰ μὴ σε πῶ πολλά, καμμιὰ δεκαεὶα χαρτιά, πυχνὰ κολλημένα τῶν ἀπάνω στ' ἄλλο, ζωγραφίαις κελουτσικας, ἂν ὄχι τέλειες. Παριστάνεται ὁ Τηλέμαχος παρουσιαζόμενος

ἔφιππος πρὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἄλλη παριστάνει ὡσάν ἄλση δὲν εἰζεύρω τί εἶναι, ἀλλὰ τέλος πάντων παριστάνει τὰς ρωμαίαις κόρας νὰ πηγαίνουν ἐκεῖ μιὰ νύκτα. Καὶ ποῦ νὰ σᾶς τὰ λέγω, αἱ ρωμαῖαι (ἐδῶ ὑπάρχει μιὰ λέξις δυσανάγνωστος) μὲ ὄλην τὴν ἀκολουθίαν των. Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ὄλα αὐτὰ τὰ ἐκαθάρισε, θὰ τὰ ἐπειδιορθώσῃ ἐκεῖ ποῦ εἶναι ὀλίγον χαλασμένα καὶ τὸ δωμάτιόν μου θὰ γίνῃ ἀληθινόν μουσεῖον. Ἐύρηκην ἀκόμη εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ὑποστέγου πεταμένα, δύο κονσόλια ξύλινα παλαιᾶς κατασκευῆς. Μᾶς ἐζήτησαν δώδεκα φράγκα διὰ νὰ τὰ ξαναχρυσώσωμεν, ἀλλ' ἐπροτιμήσαμεν νὰ τὰ δώσωμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς· ἔπειτα εἶναι πολὺ ἄσχημα καὶ θὰ μὲ ἤρεξε περισσότερον ἓνα στραγγυλὸ τραπέζι ἀπὸ καλὸ ξύλο.

«Εἶμαι πάντοτε πολὺ καλὰ ἐδῶ. Ὁ ἀδελφός μου εἶναι πολὺ καλός. Ὅ,τι ἔχει τὸ δίνει εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς. Πάντοτε τὰ ἔχομεν ἐδῶ στενά, διότι ὁ τόπος τὸν χειμῶνα εἶναι βαρὺς καὶ χρειάζεται νὰ κάμνωμεν κάτι τι καὶ δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν· Ἡμεῖς μόνις ἔχομεν ὀλίγην θέρμανσιν καὶ φῶς· ὡς βλέπετε, ἡμᾶς μᾶς ἀρκοῦν καὶ τόσα.

«Ὁ ἀδελφός μου ἔχει τὰς συνηθείας του· ὀμιλῶν δὲ μᾶς λέγει ὅτι ὁ ἐπίσκοπος τέτοιος πρέπει νὰ εἶνε. Καὶ ποῦ νὰ ζεῦρετε ἀκόμη ὅτι ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας ποτὲ δὲν κλείει. Ἐμβαίνει ὅποιος θέλει καὶ νάτος ἐμπρὸς στὸν ἀδελφόν μου. Τίποτε δὲν φοβεῖται, οὔτε τὴν νύκτα· αὐτὸς τέτοιαν ἔννοεῖ τὴν γενναιότητα.

«Οὔτε θέλει νὰ φοβώμεθα δι' αὐτόν. Ἐκτίθεται εἰς ὄλους τοὺς κινδύνους καὶ δὲν θέλει κἄν νὰ βλέπῃ ὅτι ἡμεῖς ἐνόησαμεν τὸν κίνδυνον διὰ νὰ μὴ τὸν δυσαρεστῆ κανεῖς, πρέπει νὰ μάθῃ νὰ τὸν ἔννοῃ.

«Βγαίνει καὶ μὲ τὴν βροχὴν, περιπατεῖ μὲς· τὰ νερά, χειμῶνα καιρὸν ταξειδεύει. Οὔτε ἀπὸ νύκτα ἔχει φόβον, οὔτε ἀπὸ ὑπόπτους ὁρῶμους, οὔτε ὅποιον καὶ ἂν ἀπαντήσῃ.

«Πέρσι εἶχεν ὑπάγει μόνος του εἰς ἓνα χωρίον, ὅπου εὕρισκονταν λησταί. Δὲν ἠθῆλθησε νὰ μᾶς πάρῃ μαζί του. Δακαπέντε ἡμέρας ἔμεινεν ἐκεῖ. Ὅταν ἐπέστρεψε δὲν εἶχε τίποτε, ἦτον πολὺ καλά, ἐνῶ ὄλοι τὸν ἐνόμιζαν σκοτωμένον μᾶς εἶπε δὲ : Νὰ πῶς μᾶς ἐκλεψαν! καὶ ἀνοίγει τὴν βαλίτζαν του γεμάτην ἀπὸ ὄλα τὰ κοσμήματα τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Ἐμβρυνίου, τὰ ὅποια τοῦ εἶχον δώσει ἢ κλέπται.

«Τὴν φορὰν ὅμως αὐτὴν δὲν ἐκρατήθη καὶ τὸν ἐμάλωσα, ἐννοεῖται

δὲ ἐφρόντισα νὰ τοῦ τὰ ψάλλω μόνον τὴν ὥραν ποῦ ἔτρεχεν ἡ ἄμαξα διὰ νὰ μὴ μᾶς ἀκούσῃ κανεὶς.

α· Στὸς ἀρχὰς ἔλεγα μόνη μου : κανεὶς κίνδυνος δὲν τὸν ἐμποδίζει, εἶναι τρομερόν. Ἀλλὰ τώρα ἐσυνείθισα. Ἐκαμανοχημα καὶ εἰς τὴν κυρὰ Δοξαστὴ νὰ μὴ τοῦ κάμῃ καμμία παρατήρησι, διότι αὐτὸς δὲν ἀκούει τίποτε ἀπὸ κανένα· ἐγὼ πῆρα ἔπειτα τὴν κυρὰ Δοξαστὴ μαζὺ μου, ἐμβαίνω εἰς τὸ δωμάτιόν μου· ἀρχίζω τὴν προσευχὴν μου καὶ ἀποκοιμῶμαι. Τώρα ἡμουν ἡσυχασμένη, διότι ἡμουν βεβήα ὅτι ἂν τοῦ συνέβαινε τι θὰ ἦτο καὶ τὸ ἰδικόν μου τέλος. Τὸ πολὺ πολὺ θὰ ἐπήγγαινα πλησίον τοῦ Παναγίου μαζὺ μὲ τὸν ἀδελφόν μου καὶ ἐπίσκοπον. Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ περισσότερο ἀπὸ ἐμὲ ἐδυσκολεύθη νὰ συνειθίσῃ εἰς ταῖς στενοκεφαλαιῖς του αὐτοῦ. Ἀλλὰ τώρα ἐπῆρε καὶ αὐτὴ τὴν ἀπόφασιν. Προσευχόμεθα καὶ αἱ δύο μας, φοβούμεθα ἐξ Ἰσου, καὶ ἀποκοιμώμεθα. Ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ ὅ,τι θέλει ὁποῖος ἐμῆ εἰς τὸ σπῆτή μας. Μὰ μήπως ἔχομε καὶ νὰ φοβηθοῦμε τίποτε ; Πάντοτε εἶναι κάποιος δυνατώτερος ὅστις μᾶς φυλάγει· ἐδῶ μέσῃ. Καὶ ὁ διάβολος ἂν ἐμῆ ὁ θεὸς μᾶς προστατεύει.

α· Αὐτὸ μὲ φθάνει. Ὁ ἀδελφός μου οὔτε κἂν ἔχει πλέον ἀνάγκη νὰ μὲ εἰπῇ τίποτε. Τὸν ἐννοῶ χωρὶς νὰ ὀμιλήσῃ καὶ ἀφινόμεθα εἰς τὸ ἔλεος τῆς Θεῆας Προνοίας.

α· Τέτοιος πρέπει νὰ εἶνε κανεὶς μὲ ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος σκέπτεται κατὰ ὑψηλότερον ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους.

α· Ἐρώτησα τὸν ἀδελφόν μου ὡς πρὸς τὴν πληροφορίαν ποῦ μὲ ζητεῖτε περὶ τῆς οἰκογενείας Δεφῶ. Μάθετε λοιπόν, ὅτι ὅλα τὰ γνωρίζει καὶ ὅλα τὰ ἐπιθυμεῖται, διότι εἶναι πάντοτε γνήσιος βασιλόφρων. Εἶναι πράγματι ἀρχαιοτάτη οἰκὴγένεια νορμανδικῆ τῆς ταξ. ἀρχίας (1) τοῦ Κάν. Πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν ὑπῆρξαν τρεῖς εὐπατρίδαι. Ρασὺλ Δεφῶ, Ἰωάννης Δεφῶ, καὶ Θωμᾶς Δεφῶ ἀναφέρονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο· ὁ εἰς ἦτο ἱρχων τοῦ Ροσφόρ. Τελευταῖος ἦτο εἰς Γαβίος Στέφανος Ἀλέξανδρος τότε συνταγματάρχης, καὶ ὀλίγον αὐλικὸς ὑπαπιστῆς ἐκ Βρετανίας. Ἡ κόρη του Μαρία Λουίζα συνεζεύχθη τὸν Ἀνδριανόν Κάρολον τοῦ Γραμμόν, υἱὸν τοῦ δουκὸς Λουδοβίκου Γραμμόν, πατρίκιον τῆς Γαλλίας, συνταγματάρχην τῶν Γάλλων σωματοφυλάκων

(1) Ἰσουϊτικῆς ταξιαρχίας

καὶ αὐλάρχην. Τὸ ὄνομά του, μοὶ εἶπε, γράφεται κατὰ τρεῖς γραφάς· ἀλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει, ἀφοῦ γνωρίζομεν ἤδη τὴν οὐσίαν.

α Καλὴ μου κυρία, εἰς τὰς δεήσεις τοῦ συγγενοῦς σας καρδινάλιου μὴ λησμονεῖτε νὰ τὸν παραγγέλλετε ν' ἀναφέρῃ καὶ μέ. Ὡς πρὸς τὴν ἀγαπητὴν σας Σουλθανίαν κίμνει πολὺ καλὰ ποῦ δὲν χάνει τὰ ὀλίγα λεπτὰ ποῦ θὰ περάσῃ πλησίον σας διὰ νὰ με γράψῃ. Εἶναι κινὰ, ἐργάζεται κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας, μὲ ἀγαπᾷ πάντοτε. Αὐτὸ μὲ ἀρκεῖ. Χαίρω πολὺ διότι ἔμαθα ὅτι μ' ἐνθυμεῖται. Ὡς πρὸς τὴν υἱεῖάν μου εἶμαι ὄχι καὶ ἄσχημα, ἐν τούτοις λιγνεύω ὀλίγον καθ' ἐκάστην. Ὑγιαίνειτε, ἐτελείωσε τὸ χαρτί μου καὶ μ' ἀναγκάζει νὰ σᾶς ἀφήσω.

Πολλοὺς ἀσπασμοὺς
Βαπτιστίνι.

α Γ. Γ. Ὁ μικρανεψιὸς σας εἶναι χαριέστατος. Ἠξέυρετε ὅτι τελειώνει ἐντὸς ὀλίγου τὰ πέντε ; Χθὲς εἶδε νὰ περνᾷ ἐν ἄλογο μὲ τὰ γόνατα δεσμένα κ' ἔλεγε· Τί εἶνε αὐτό, ποῦ ἔχει στὰ γόνατα ; Εἶναι νοστιμότητα παιδάκι. Τὸ ἀδελφάκι του σέρνει μέσ' τῆς κάμπαρες ἕνα σάρωθρο σὺν νὰ εἶνε ἀμάξι καὶ φωνάζει. Ἐμπρὸς !

Ἐπὶ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐννοοῦμεν ὅτι τὰ δύο ἐκεῖνα γυναῖκα ἠξέυραν νὰ συμμορφῶνται μὲ τὰς συνηθείας τοῦ ἐπισκόπου, μὲ τὴν ἐξαιρετικὴν ἐκείνην κρίσιν γυναικός, ἡ ὁποία ἐννοεῖ καλλίτερα τὸν ἄνδρα παρ' ὅσον αὐτὸς τὸν ἑαυτὸν του.

Ὁ ἐπίσκοπος Δ... εἰς ἕνα τόσον ἀγνὸν καὶ ἡπιοὺν κύκλον ἀπὸ τὸν ὁποῖον περιεστοιχίζετο καὶ ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν ἠλλάξεν, ἐπιχειρεῖ ἐνίοτε μεγάλα πράγματα τολμηρὰ καὶ ἐξαιεῖσι χωρὶς νὰ τὸν ἐμπνέῃ κανεὶς κανένα ὀσταγμὸν. Ἐκεῖνοι ἔτρεμον, ἀλλὰ τὸν ἄφιναν ἐλεύθερον νὰ κάμῃ ὅπως αὐτὸς ἐνόει. Ἐνίοτε ἡ κυρὰ Δοξαστὴ, πρὶν ἀρχίσῃ αὐτὸς ἐδοκίμαζε νὰ τοῦ κάμῃ κάποιαν παρατήρησιν, ποτὲ ὅμως ἀφοῦ τὸ ἤρχισεν ἀποξ' εἶτε κατόπιν. Ποτὲ δὲ τὸν ἀνησύχουον ἔστω καὶ μ' ἕνα λόγον των, ἔστω καὶ μὲ κανέν σημεῖον, εἰς πρᾶξιν τὴν ὁποῖαν ἔπαξ ἤρχισε.

Πολλάκις χωρὶς αὐτὸς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ ταῖς πῇ τίποτε, ἴσως δὲ χωρὶς αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ τὸ συναισθάνεται, τόσον ἦτο τέλειος εἰς τὴν ἀπλότητά του, ἐκεῖναι κατιλύμβανον ἀσαφῶς ὅτι ἐνήργει ὡς

ἐπίσκοπος καὶ τότε ἦσαν δύο ἀπλαῖ σκιαὶ ἐντὸς τοῦ οἴκου. Τὸν ὑπερέβαινον ὡς μηχαναὶ καὶ ἂν ἡ μηχανικὴ ἐκείνη ὑπηρεσία ἐσήμενεν ὑπακοὴν καὶ ἀποχώρησιν, ἀσεχώρουν. Ἐγνώριζον μὲ τὴν ἐνστικτὸν ἐκείνην λεπτότητα, ὅτι μερικαὶ παρατηρήσεις ἐνδεχόμενον γὰ τὸν ἐνοχλήσουσιν. Διὰ τοῦτο καὶ ἂν ἀκόμη ἦσαν βέβαιαι ὅτι ἐκινδύνευεν, ἐμάντευον ὄχι τὴν σκέψιν του, ἀλλὰ τὸ φυσικὸν του, εἰς βαθμὸν ἀδιαφορίας περὶ τοῦ ἀτόμου του, τὰς δὲ περὶ αὐτοῦ ἐλπίδας τῶν ἐπτήριζον εἰς τὸν Θεόν. Γνωρίζομεν δὲ ὅτι ἡ ῥεσπ. Βαπτιστίνη εἶπεν, ὅτι ἡ τελευταῖα τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Θὰ ἦτο καὶ ἡ ἰδική τῆς. Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ δὲν τὸ ἔλεγεν, ἀλλὰ τὸ ἤξευρεν.

I'.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐνώπιον ἀγνώστου φωτός.

Ὁ ἐπίσκοπος ὀλίγον κατόπιν τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπιστολῆς περὶ ἧς ἀνωτέρω ὠμιλήσαμεν, ἐὰν πιστεύσωμεν τοὺς κατοίκους ὀλοκλήρου τῆς πόλεως ἔκαμε κατὶ ἀκόμη τολμηρότερον ἀπὸ τὴν εἰς τὰ ὄρη τῶν ληστῶν περιοδεῖαν του.

Πλησίον τοῦ Δ... εἰς ἓνα ὑποστατικὸν ἔζη κάποιος ὀλομόναχος. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἄς τὸν χαρακτηρίσωμεν μὲ τὸ ἰδιαιτερόν του γνῶρισμα, ἦτο ἄλλοτε εἰς τῶν ὀπαδῶν τῆς Συμβατικῆς (1).

Ὄνομάζετο Γ... Περὶ τοῦ συμβατικοῦ τούτου, ὁ κόσμος ὠμίλει ὡς περὶ ἀνθρώπου ἐμπνέοντος φρίκην. Εἰς συμβατικὸς, ἐννοεῖτε, τί ἡ δύνατο νὰ σημαίνει. Ἡ ἐποχὴ ἦτο τοιαύτη ὥστε ἡ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἰσοπέδωσις ἦτο θεσμός. Τίτλοι καὶ Σεῖς καὶ Κύριε ἦσαν κατήρηγμένα. Τὸ Σὺ καὶ τὸ Πρὸς τῆς, αὐτὰ ἦσαν τῆς γενικῆς χρήσεως. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦτο σχεδὸν ἓνα τέρας. Δὲν εἶχε μὲν ψυχή-

(1) Σ. Μ. Ἡ ἐπιναστατικὴ συνέλευσις, ἧτις, ἐξεβρόνισε Λουδοβίκον ΙΔ' καὶ κατέστρεψε τοὺς βσιλόφρονας Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς συνεστήθησαν τὰ δημόσια ἐκεῖνα ἰδρύματα, ἐπιστημονικά, φιλολογικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ δι' ἃ σήμερον σεμνύεται ἡ Γαλλία.

ση, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἐμμέσως εἶχε συμπράξει εἰς τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως. Ἐπάνω κίτω, βρασιλοκτόνος. Ὑπῆρξε φοβερός. Πῶς, κατὰ τὴν ἐπάνοδοσιν τῶν νομίμων ἀρχόντων δὲν τὸν ἐνήγαγον ἐνώπιον ἐκτάκτου δικαστηρίου; Ἴσως δὲν θὰ τὸν ἀπεκεφάλιζον, ἐννοεῖται, ἐξ ἐπιεικείας, ἔστω, ἀλλὰ τοῦλάχιστον μὴ καλὴ ἐξορία θὰ ἐπαδειγμάτιζε τοὺς λοιποὺς ἐπὶ τέλους! Ἦτο καὶ ἄθεος, ὅπως ὅλοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μωρολογία, δηλαδὴ ὅ,τι φλυαροῦν χῆνες διὰ τὰ ὄσνεα.

Ἄλλ' ἦτο ἄρά γε ὄρευον, γύψ; Ἐὰν τὸν ἐκρινέ τις ἀπὸ τὴν μοναξίαν του, ναί. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχε ψηφίσει τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως, δὲν εἶχε συμπεριληφθῆ εἰς τὰ διατάγματα ἐξουστρητισμοῦ, ὅπως οἱ ἄλλοι, ἐπομένως εἶχε μείνει εἰς τὸ γαλλικὸν εἶδος.

Ἡ κατοικία του ἦτο τρία τέταρτα τῆς ὥρας μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν· κανὲν χωρίον δὲν ἦτο ἐκεῖ πλησίον, κανεὶς ὁρόμος, ὡς νὰ ἦτο ἀποριχημένος εἰς καμμία ρεματιὰ ἰγρίας κοιλάδος. Εἶχεν ἐκεῖ λέγουν ἄγρον, εἶδος σπηλαίου, ἐν χρυσόφυγον. Γείτονας δὲν εἶχεν, ἀλλ' οὔτε καὶ κανεὶς ἐπερνοῦσεν ἀπ' ἐκεῖ.

Ἀφ' οὗτου ἔστησε τὴν κατοικίαν του ἐκεῖ, ἢ ἀτραπὸς ἢ ὁποία ἔφθανεν ἕως ἐκεῖ, εἶχε σκεπασθῆ ἀπὸ χόρτα. Περί τοῦ μέρους τούτου ἐγένετο λόγος ὡς περὶ κατοικίας ἀημίου.

Ἐν τούτοις ὁ ἐπίσκοπος τὸν ἐσυλλογιζέτο καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔρριπτε τὸ βλέμμα του πρὸς τὸν ὀρίζοντα, μακρὰν, πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἐφαίνετο ὁ τόπος σὺν δένδρον, πρὸς τὴν κοιλάδα τῷ γέροντος συμβατικῷ λέγων: Ἐκεῖ εὕρσκειται μία ψυχὴ μεμονωμένη.

Κατὰ δ' ἀνοίαν δὲ προσέθετε: τῆ χρεωστῶ ἐπίσκεψιν.

Ἀλλὰ ἄς τὸ ὁμολογήσωμεν, ἡ ἰδέα αὕτη, αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἐκ πρώτης ὄψεως φυσικὴ, τῷ ἐφαίνετο κατόπιν σκέψεως, παράδοξος, ἀδύνατος καὶ σχεδὸν βδελυρά. Διότι κατ' οὐσίαν, ἦτο σύμφωνός μὲ τὴν γνώμην τοῦ κόσμου, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τῶς ὀδημοκράτης ἐνέπνεεν εἰς τοὺς πέριξ, χωρὶς νὰ τὸ συναισθάνεται τοιαύτην ἰδέαν ὁμοιάζουσαν σχεδὸν πρὸς μῖσος, τὸ ὅποιον ἐξηγεῖ καλλίτερον ἢ λέξις ἀντιπάθεια.

Ἐν τούτοις ἡ ψῶρα τοῦ προβάτου πρέπει νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν ποιμένα; Ὅχι. Ποῖον ὅμως πρόβατον!

Ὁ καλὸς μας ἐπίσκοπος ἦτο εἰς ἀμηχανίαν. Μερικαὶ φορεῖς ἔκαμνε μερικὰ βήματα πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἀλλ' ἐπίστρεφεν ὀπίσω.

Τέλος πάντων μίαν ἡμέραν, διεδόθη εἰς τὴν πόλιν, ὅτι ἕνα νέο πρό-

σωπον, σὺν βοσκός, ὁ ὁποῖος ὑπηρετεῖ τὸν ἐρημίτην ἐκεῖνον, εἰς τὴν τρώγλην του, εἶχεν ἔλθει εἰς ἀνυζήτησιν ἱατροῦ, ὅτι ὁ ἄλλοτε κακοῦργος ἐκεῖνος ἀπέθνησκει, ὅτι εἶχε παραλυτίαν, δὲν εἰξεύρω τίνος εἶδους, καὶ ὅτι τὸ πρῶτ' ἔδεν θά τὸν εὗρισκε. Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἔλεγον μερικοί.

Ὁ ἐπίσκοπος ὁμοῦς ἔλαβε τὴν ράβδον του, ἐφόρεσε τὸν μανθῶαν του, διότι τὸ ράσον του ἦτο πολὺ πλαιῖον, ὡς εἶπομεν, καὶ διότι τὸ βράδυ ἔβγαине ἀέρας, καὶ ἐξεκίνησε.

Ὁ ἥλιος ἤρχισε νὰ πέφτῃ καὶ σ' ὀλίγον θὰ ἐχάανετο εἰς τὸν ὄριζοντι, ὅταν ὁ ἐπίσκοπος ἔρθισεν εἰς τὴν ἀγροικίαν τοῦ ἀποσυναγωγίου.

Μὲ καρδιακοὺς παλμοὺς τέλος ἐνόησεν ὅτι ἐπλησίασεν εἰς τὴν φωλεάν τοῦ θηρίου. Διεσκέλισεν ἕνα λάκκον, διέβη ἕνα ρράκτην, παρεμέρισεν ἕνα σωρὸν ἀπὸ ξερόκλαδα, εὐρέθη σ' ἕνα ἔρημο περιθόλι, προὐχώρησε μερικά βήματα μὲ τόλμην, καὶ αἴφνης εἰς μίαν ἄκραν τῆς περιφραγμένης ἐκεῖνης περιοχῆς, ὀπίσω ἀπὸ κάτι θάμνους ποικίλους διέκρινε τὸ σπήλαιον.

Ἦτο πενιχρὰ χαμηλὴ καλύβη, μικρὰ καὶ καθαρὰ μὲ μίαν κληματαριά προσηλωμένη εἰς τὴν πρόσοψιν τοῦ οἴκισκου.

Πρὸ τῆς θύρας, σ' ἕνα παλαιὸν κάθισμα τροχοκίνητον, εἶδος ἀγροτικῆς ἑδρᾶς, ἐκάθητο μειδιῶν γέρων λευκότριξ.

Πλησίον τοῦ γέροντος ἐστέκειτο ὄρθιον παιδίον, ὁ μικρὸς βοσκὸς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ μικρὸς τοῦ εἶδε γάλαμέσα σ' ἕνα κύπελλον.

Ἐνθ' ὁ ἐπίσκοπος παρετήρει τὴν σκηνήν, ὁ γέρων μὲ ὑψωμένην φωνήν: Εὐχαριστῶ, εἶπε, δὲν χρειάζομαι πλέον τίποτε καὶ ἰστράφη πρὸς τὸ παιδίον μὲ τὸ μεϊδίωμα διαρκῶς εἰς τὰ χεῖλη.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐπροχώρησεν. Εἰς τὸν κρῆτον τοῦ βαδίσματός του, ὁ γέρων ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν, τὸ δὲ πρόσωπόν του ἐξέφραζε ὅλην τὴν ἐκπληξιν ἐκείνην, ὅσην ἡμπορεῖ νὰ φαντασθῇ τις ὑστερον ἀπὸ τόσα ἔτη μοναχικοῦ βίου.

— Ἄρ' ὅτου εἶμαι ἐδῶ, εἶπε, πρώτη φορὰ ἐμβαίνει ἄνθρωπος εἰς τὴν κατοικίαν μου. Ποῖος εἶσθε, κύριε;

Ὁ ἐπίσκοπος ἀπεκρίθη.

— Ὀνομάζομαι Θεοπρόβλητος Μυριήλ.

— Θεοπρόβλητος Μυριήλ. Ἐχω ἀκουστὰ τὸ ὄνομα αὐτό. Μήπως εἶσθε σεῖς, τὸν ὁποῖον ὁ λαὸς ὀνομάζει Θεοπρόβλητον Δεσπότην;

— Ἐγὼ εἶμαι.

Ἐπεὶ γέρον ἐπανελάβε μὲ βεβιασμένον μείδιμα.

— Τότε σεῖς θὰ εἰσθε ὁ ἐπίσκοπός μου ;

— Νομίζω.

— Ἐμβήτε, κύριε, περάστε.

Ἐπεὶ γέρον ἤπλωσε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ἐπίσκοπον, ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος δὲν τὴν ἔλαβε, περιορισθεὶς μόνον νὰ εἶπῃ :

— Χαίρω πολὺ, διότι βλέπω ὅτι μ' ἐγάλασαν. Δὲν μοῦ φαίνεσθε ἀσθενής.

— Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ γέρον, ἐγὼ θεραπεύομαι σὲ ὀλίγον.

Καὶ σιωπήσας ὀλίγον ἐπανελάβεν. Ἐγὼ ἀποθήσκω μετὰ τρεῖς ὥρας.

Ἀκολούθως προσέθηκεν.

— Εἶμαι ὀλίγον ἰατρός. Ἐπομένως ἤξεύρω τίνα σημεῖς παρουσιάζουν αἱ τελευταῖαι στιγμαί. Χθὲς τὰ πόδια μου ἦσαν ψυχρά, σήμερον εἶναι καὶ τὰ γόνατά μου, τώρα αἰσθάνομαι, ὅτι τὸ ψῦχος ἀναβαίνει εἰς τὴν μέσην· ὅταν φθάσῃ ἕως τὴν καρδίαν θὰ μείνω ἄπνους. Εἶναι λαμπρὸς ὁ ἥλιος. Ἐσύρθη, χάρις εἰς τὸ παιδί αὐτό, ἕως ἔξω ἔδῶ, διὰ νὰ ρίψω μία τελευταία ματιὰ εἰς τὰ πέριξ. Ἡμπορεῖτε νὰ μοι ὁμιλήσητε, δὲν μὲ κουράζετε διόλου Καλὰ ἐκάματε καὶ ἤλαττε νὰ ἰδῆτε ἄνθρωπον ἐτοιμοθάνατον. Εἶναι καλὸν εἰς τοιαύτας στιγμάς νὰ ὑπάρχωσι μάρτυρες. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν μερικὰς προλήψεις...

Ἐπιθύμουν νὰ διατηρηθῶ μέχρι τῆς αὐγῆς, ἀλλ' ἤξεύρω ὅτι μόλις μοι μένουσιν τρεῖς ὥραι. Θὰ νυκτώσῃ. Ὅπωςδήποτε τί σημαίνει ! Εἶναι ἀπλῆ μία ὑπόθεσις καὶ τὸ ξεψύχημα. Ἀδιάφορον, ἂν ἦναι πρῶτ' ἢ βράδῳ, θὰ ἀποθάνω εἰς τὸ ὑπνίδιον.

Ἐπεὶ γέρον ἐστράφη πρὸς τὸν βοσκόν.

— Σὺ πήγαίνε νὰ πλαγιάσῃς. Δὲν ἐκοιμήθῃς χθὲς ὅλην τὴν νύκτα.

Εἶσαι κορασμένος.

Τὸ παιδίον εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκίσκον.

Ἐπεὶ γέρον ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἀποσυρομένου παιδίου καὶ προσέθηκεν ὡσάν νὰ ὠμίλει μόνος του.

— Ἐνῶ αὐτὸς θὰ κοιμᾶται, ἐγὼ θ' ἀποθάνω. Οἱ δύο ὑπνοὶ εἶνε καλοὶ γείτονες.

Ἐπεὶ ὁ ἐπίσκοπος δὲν συνεκινήθη, ὡς θὰ ἐνόμιζεν ἕκαστος. Εἰς αὐτὸν

τὸν τρόπον τοῦ θανάτου ὁ ἐπίσκοπος δὲν ἔβλεπε τὸν Θεόν. Πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν καθαρά. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξηγῶνται αὐταὶ αἱ συγκρούσεις τῶν ἰδεῶν εἰς τοὺς ἐξαιρετικούς ἀνθρώπους. Αὐτὸς ὁ ὁποῖος εἰς ἄλλην περίστασιν θὰ ἐγέλα χωρὶς ἄλλο διὰ τὸ Μέγεθός του, κάπως ἐπειράχθη, διότι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν τὸν ὠνόμαζε Σεβασμιώτατον καὶ τοῦ ἦλθε καὶ αὐτοῦ νὰ τοῦ εἰπῇ: πολῖτα. Ἐσκανδαλίσθη σχεδὸν καὶ περ' ὀλίγον νὰ μεταχειρισθῇ καὶ αὐτὸς τὴν ὠχρὰν, νὰ εἴπωμεν, ἐκείνην οἰκειότητα τὴν συνειδηζομένην ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς καὶ τοὺς ἱερεῖς, μὲ τὴν ὁποίαν ὅμως αὐτὸς δὲν ἦτο ἐξοικειωμένος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ συμβατικός, ὁ ἄνθρωπος τῆς Δημοκρατίας, ὁ ἐπαναστάτης, ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτὸς τοῦ λαοῦ, ἦτο καὶ αὐτὸς εἰς τὸν καιρὸν του ἕνας ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς ἴσως διὰ πρῶτην φοράν ἐπὶ ζωῆς του ὁ ἐπίσκοπος ἐφάνη ὅτι προσέλαβεν ὕψος αὐστηρόν.

Ὁ γέρον ὅμως τὸν θεώρει μὲ μιαν σεμνὴν εἰλικρίνειαν, τὴν ὁποίαν ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς εὐσχημον ταπεινώσειν, εἰς τὰς στιγμάς του ἐκείνας κατὰ τὰς ὁποίας αἰσθάνεται ὅτι ὀσονούπω μεταβάλλεται εἰς σπονδόν.

Ὁ ἐπίσκοπος, ἐξ ἄλλου, ὅσον ἂν ἀπέκρυψεν ἐπιμελῶς τὸ φιλοπερίεργον τοῦτο, τὸ πολυπρᾶγμον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται ὡς προσβολή, δὲν ἡμπόρεσε νὰ κρατηθῇ εἰς τὴν προσεκτικὴν του ἐκείνην ἔρουναν, ὡς νὰ ἔκαμνε τὴν ψυχολογικὴν τοῦ γέροντος ἀνατομίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ὡς μὴ ἀπορρέουσιν ἀπὸ συμπάθειαν, ἐνδομύχως θὰ κατέκριεν ἴσως ἑαυτὴν ἀπέναντι ἄλλου οἰουδήποτε προσώπου. Εἰς ἐπαναστάτης τῷ ἔκαμνε τὴν ἐντύπωσιν ἀνθρώπου καταπατήσαντος πάντα νόμον καὶ αὐτὸν ἀκόμη τῆς φιλανθρωπίας.

Ὁ γέρον, ἀτάραχος μὲ τὸ σῶμα σχεδὸν εὐθύ, μὲ τὴν φωνὴν ἡχηρὰν ἐφαίνετο καὶ εἰς τὴν ὀγδοηκονταετη ἀκόμη ἡλικίαν του διὰ τοῦ μεγαλείου του κινῶν τὸν θαυμασμόν τοῦ φυσιολόγου. Ἡ ἐπαναστάσις ἔσχε πολλοὺς τοιοῦτους ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ γέροντος ἐκεῖνου ἦτο ἐντετυπωμένη ἡ δοκιμασία οὐχὶ τοῦ χρόνου ἢ τοῦ βίου, ἀλλὰ τῶν ἰδεῶν μὲ τὰς ὁποίας ἐζυμώθη. Ἐποιομόθαντος ἤδη δὲν ἔχασε τὰς κινήσεις ὑγιоῦς ἀνθρώπου εἰς τὸ δισυγές του βλέμμα, εἰς τὸ ἔντρονον τῆς φωνῆς του, εἰς τὴν στιβαρὰν

τῶν ὤμων κίνησιν, ἐφαίνετο ἢ πρὸς τὸν θάνατον ἀψηφισία ἢ δυναμένη καὶ αὐτὸν τὸν χάρωνα νὰ περιπλέξῃ.

Ὁ Ἀζραὲλ ὁ τοῦ Ἰσλάμ ἐπιθανάτιος ἄγγελος, ἂν ἐπαρουσιάζετο θὰ ἀπέστρεφε τὸ πρόσωπον, θὰ ὠπισθοχώρει, διότι θὰ ἐνόμιζεν ὅτι κατὰ λάθος ἔκρουσε τὴν θύραν. Ὁ γέρον ἐφαίνετο ὅτι ἀπέθνησκε διότι αὐτὸς τὸ ἐζήτησε. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ψυχορραγίαν του διεφαίνετο κάποια ἐλευθερία, τόσον τῷ ἦτο ἀποτετυπωμένη ἢ κυρίαρχος ἰδέα τῆς ἐποχῆς του.

Μόνον αἱ κνημαὶ ἦσαν ἀνάσθητοι. Ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο τὸν ἐνόμιζες ὅτι τὸν ἐκράτει ὁ θάνατος, ἢ σκοτία τοῦ τάφου. Οἱ πόδες νεκροὶ καὶ ψυχροὶ, ἐνῶ ἡ κεφαλὴ του ἐνεῖχε ζῶν μὲ ὅλην τῆς τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν λάμπιν. Ὁ γέρον, εἰς τὴν σοβαρὰν ἐκείνην στιγμὴν ὠμοίαζε τὸν βασιλέα τοῦ ἀνατολικοῦ μύθου, μὲ σάρκας μὲν πρὸς τὰ ἄνω, ἀπὸ μάρμαρον δὲ εἰς τὰ κάτω.

Ἐκεῖ πλησίον ὑπῆρχεν εἰς λίθος. Ὁ ἐπίσκοπος ἐκάθησεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ μὲ πρόχειρον τὸ προοίμιον τῷ εἶπε μὲ ὕφος ἐπιπληξέως.

— Σὰς συγχαίρω, ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν ἐψηφίσατε τὴν θανάτωσιν τοῦ βασιλέως.

Ὁ ἐπαναστάτης ἐφάνη ὅτι δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὸ πικρὸν σημαινόμενον τῆς πράξεως. «Ἐχω τὴν ἰδέαν» διὸ καὶ ἀπήντησεν ἀφελῶς χωρὶς ἐκεῖνο τὸ μειδίαμα.

— Μὴ τόσον μὲ συγχαίρετε, κύριε, ἐψήφισα τὸ τέλος τοῦ τυράννου.

Ἡ τραχύτης ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐπίπληξιν.

— Καὶ τί ἐννοεῖτε μὲ τοῦτο, ἠρώτησεν ὁ ἐπίσκοπος.

— Θέλω νὰ σὰς εἶπω, ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἓνα τύραννον, τὴν ἄγνοιαν.

Ἐγὼ ἐψήφισα τὸν θάνατον τοῦ τυράννου τούτου, ὅστις ἐγέννησε τὴν βασιλείαν ἐξουσίαν ἔχουσαν τὴν πηγὴν αὐτὴν εἰς τὸ ψεῦδος, ἐνῶ ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἡ ἔρευνα τῆς ἀληθείας καὶ ἀπὸ ταύτης πηγάζουσα, δι' αὐτὸ καὶ ἡ κατ' ἐξοχὴν αὐθεντεία, ὁ δὲ ἄνθρωπος δέον μόνον ὑπὸ ταύτης νὰ κυβερνᾶται.

— Καὶ ἀπὸ τὴν συνείδησιν, προσέθηκεν ὁ ἐπίσκοπος.

— Εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Ἡ συνείδησις εἶναι ποσοστόν, τῆς ἐπιστήμης τὴν ὁποῖαν ἔχομεν ἔμφυτον.

Ὁ Σεβασμιώτατος Θεοπρόβλητος ἤκουε μὲ κάποιαν ἐκπλήξιν, τὴν πολὺ νεωτερίζουσιν δι' αὐτὸν ἀνάπτουσιν ταύτην.

Ὁ γέροντος ἐξηκολούθησεν.

— Ὅσον ἀφορᾷ Λουδοβίκον τὸν ΙΣΓ'. λέγω : Δὲν δικαιῶμαι νὰ φονεύσω ἄνθρωπον. Ἄλλὰ δὲν τὸ κρύπτω, ἔχω καθήκον νὰ ἐξολοθρεύσω τὸ κακόν. Ἐψήφισα τὸ τέλος τοῦ τυράννου. Δηλαδή τὸ τέλος τῆς ἐκπορνεύσεως τῆς γυναικός, τῆς δουλείας τοῦ ἀνδρός, τὸ τέλος τῆς σκοτίας τοῦ παιδός. Ἐὰν ἐψήφισα ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας, ἔπραττον τοῦτο ἐν γνώσει ὅτι ἐψήφισα τὴν ἀδελφοποίησιν, τὴν σύμπνοιαν, τὸ φῶς ! Ἐδοθήθησα εἰς τὴν πτώσιν τῶν προλήψεων καὶ τῶν πλανῶν. Ἄμα καταρρεύσωσιν αἱ πλάναι καὶ αἱ προλήψεις γεννᾶται τὸ φῶς. Ἐνηργήσαμεν νὰ καταπέσῃ ὁ παλαιὸς κόσμος ἡμεῖς, ὁ δὲ παλαιὸς οὗτος, τὸ δοχεῖον τοῦτο τῆς ἀθλιότητος, ἀνατραπὲν κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ μετεβλήθη εἰς κολυμβήθραν χαρᾶς.

— Χαρᾶς ἀναμίκτου, ὄχι ἀγνῆς, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος.

— Χαρᾶς θολωμένης ἠθέλατε νὰ εἰπῆτε, καὶ σήμερον μετὰ τὴν ἐπύρατον ἐπιστροφὴν εἰς τὸ παρελθόν, τὸ ὅποιον καλεῖται 1814 χαρᾶς ἐξηφανισμένης. Κρῖμα ὅμως ! τὸ ἔργον ἔμεινεν ἀτελές, εἶμι σύμφωνος εἰς τοῦτο· κατεκρημνίσαμεν τὸ παλαιὸν σύστημα ὡς πρὸς τὰ γεγονότα, ἀλλ' ἐκαθαρίσαμεν αὐτὸ καθ' ὀλοκλήριον ὡς πρὸς τὰς ιδέας. Δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ καταστρέψωμεν τὰς καταχρήσεις, ἀπαιτεῖται μεταβολὴ τῶν ἠθῶν. Ὁ μῦλος ἂν καὶ δὲν ὑφίσταται, παρέμεινεν ὅμως ὁ ἄνεμος.

— Κατελύσατε τὸ καταλύσαι δυνατόν νὰ εἶνε ὠφέλιμον, ἀλλὰ δυσπιστῶ εἰς τοιαύτην κινήγησιν εἰς τὴν ὅποιαν καὶ ἡ ὀργὴ παίζει τὸν ρόλον τῆς.

— Τὸ δίκαιον ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν ὀργὴν του, κύριε ἐπίσκοπε, ἡ δὲ ὑπὲρ τοῦ δικαίου ὀργὴ εἶναι στοιχεῖον προόδου. Ἀδιάφορον, ὅ,τι καὶ ἂν λεχθῆ, ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον βῆμα πρὸς τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀφ' ὅτου ἦλθεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον. Δὲν εἶναι πλήρης, ἔστω, ἀλλ' εἶναι θεῖον. Τὰ κοινωνικὰ προβλήματα διευκρινίσθησαν. Τὰ πνεύματα ἐξημερώθησαν, ἡ ἐπανάστασις κατηύνασε, κατεπράυνεν, ἐφότισε· νάματα πολιτισμοῦ ἔρρευσαν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπέβη διὰ τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος. Μὲ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν καθηγάσθη ἡ ἀνθρωπότης.

Ὁ ἐπίσκοπος χωρὶς νὰ κρατηθῆ ἐψιθύρισε: ναί, τοῦ 1793!

Ὁ δημοκράτης γέρων ἀνεσχηκίθη διὰ νὰ καθῆσθαι καλλίτερον εἰς τὴν ἔδραν του, μὲ τὴν πένθιμον ἐκείνην μεγαλοπρέπειαν ἐτοιμοθανάτου καὶ ὅσον δύναται νὰ φωνίξῃ ἄνθρωπος θνήσκων:

— Ἄ! ἐδῶ σὰς ἤθελα, ἀνέκραξεν. Ἐπερίμενα νὰ μ' ἐσταμίσετε τὴν χρονολογίαν αὐτὴν. Ἐπὶ πεντακόσια ἔτη ἐσχηματίζετο νέφος ἐξογκούμενον, μαυρίζον καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἠτοιμάζετο νὰ ξεσπάσῃ ὡς δεύτερος κατακλυσμὸς ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας. Ἐπὶ τέλους ἐξέσπασε. Τώρα θέλετε, σεῖς νὰ κρίνετε ἐκεῖνον ὅστις ἦτο ἡ ἔγινε τὸ ὄργανον τοῦ κατακλυσμοῦ τούτου, τὸν κεραινόν.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐνόησεν ὅτι κατὰ τι εἰς τὴν ψυχὴν του, τὸν ἐκέντησεν, ἴσως χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ. Συνεκρατήθη ὁμως καὶ ἀπήντησεν:

— Ὁ κριτὴς ὀμιλεῖ ἐν ὀνόματι τῆς δικαιοσύνης: ὁ ἱερεὺς ἐν ὀνόματι τῆς εὐσπλαγχνίας, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ ὑψηλοτέρα δικαιοσύνη. Ὁ κεραινὸς πίπτων δὲν πρέπει νὰ πατάσῃ τυχαίως.

Καὶ ἀφοῦ παρετήρησε προσεκτικὰ τὸν γέροντα προσέθηκε. Τὸν Λιυδοβίκον ΙΖ'. (1).

Ὁ γέρων ἐπαναστάτης ἠπλώσε τὴν χεῖρα δι' ἧς ἔλαβεν τὸν ἐπίσκοπον ἀπὸ τοῦ βραχίονος.

— Ποῖον θρηνεῖτε; τὸν Λουδοβίκον ΙΖ', ἡ τὸ ἀθῶον ἐκεῖνο παιδί; Ὁρηνῶ κ' ἐγὼ μαζί σας ἂν εἶνε τὸ δεύτερον. Ἐὰν διὰ τὸν βασιλόπαιδα, δότε μοι καιρὸν νὰ σκεφθῶ. Δι' ἐμὲ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Φυσέκη, ἄνθρωπος ἀθῶος, κρεμασθεὶς ἀπὸ τὴν μασχάλην ἐν τῇ Πλατεῖᾳ Γρίθ, ἕως οὗ ἐξεψύχασε διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἦτο ἀδελφὸς ἐνὸς διαβοήτου εἶναι ἐπίσης ἀξιολύπητος, ὅσον καὶ ὁ ἔγγονος Λουδοβίκου ΙΕ', ἀθῶον ἐπίσης παιδί, ὑποστὰν τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐν τῇ εἰρκτῇ τοῦ Τάμπλ διὰ τὸν μόνον λόγον ὅτι ὑπῆρξεν ἔγγονος Λουδοβίκου ΙΕ'.

— Κύριε, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος δὲν ἐγκρίνω αὐτὴν τὴν σύγκρισιν, τὰ ὀνόματα εἶναι πολὺ ἄνισα.

(1) Μετὰ τὴν καρτόμησιν τοῦ πατρὸς του οἱ ἐξορισθέντες βασιλόφρονες ἀνεκήμεζαν τοῦτον βασιλείᾳ τῆς Γαλλίας. Εἶναι πιθανόν ὅτι ἐτελεύτησεν ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Τάμπλ, ἀλλὰ μερικοὶ συγγραφεῖς ἰσχυρίζονται ὅτι ἔδραπέτευσεν ἀντικατασταθεὶς δι' ἐνὸς ἀσθενοῦς παιδός. Πρὸς ἐπικύρωσιν δὲ τῆς ἰδέας ταύτης δολοπλόκοι τινές, ὡς ὁ Νεύδορφ, ὁ Μιτουρέν Βρυνώ, μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ἀ' Ναπολέοντος ἐζήτησαν νὰ παρουσιάσουν ἐκυτρός ὡς διαδόχους.

— Τοῦ Φυσέκη μετὸν Λουδοβίκον ΙΕ΄; ποῖον ἐκ τῶν δύο ὑπερ-
σπίζεσθε;

Πρὸς στιγμὴν ἐσιώπησαν. Ὁ ἐπίσκοπος ἐλυπεῖτο σχεδὸν διότι εἶ-
χεν ἔλθει καὶ ὅμως κατὰ παράδοξον καὶ ἀόριστον ψυχικὴν διάθεσιν
ἤσθάνετο ὅτι ἤρχισεν ὁ γέρον νὰ τὸν κλονίζῃ εἰς τὰς ἰδέας του.

Ὁ γέρον ἐπαναστάτης ἐπανελάθεν:

— Ἄ! κύριε ἐπίσκοπε, δὲν σὰς ἀρέσει, βλέπω, τὸ σκληρὸν τῆς
ἀληθείας. Ὁ Χριστὸς τὸ ἤριζεν. Ἐλάμβανε φραγκέλιον καὶ ἐκαθά-
ριζε τὸν ναόν, τὸ δὲ ἀστραπηθόλον ἐκεῖνο μασιτίγιον ἔλεγε σκλη-
ρὰς ἀληθείας. Ὅταν ἔλεγε: «Ἄφerte τὰ παιδία», δὲν ἔκαμνε διά-
κρισιν μεταξύ ὑψηλῶν καὶ κοντῶν. Δὲν ἐστενοχωρήθη δὲ ὅταν ἔκα-
μνε σύγκρισιν μεταξύ τοῦ διαδόχου τοῦ Βιραβῶ καὶ τοῦ διαδόχου
τοῦ Ἡρώδου, τοῦ σφάζαντος ὄλα τὰ νήπια τῆς Βηθλεέμ. Κύριε, εἰς
τὸν ἀθῶον ἀρκεῖ ὡς στέφανος ἀρετῆς αὐτῆ ἡ ἀθωότης του. Ἡ ἀθωό-
της εἴτε εἰς ὑψηλότητάς παρατηρεῖται εἴτε εἰς τοὺς κοινούς θνητούς,
εἶναι ἀθωότης. Εἶναι ὑπέροχος καὶ εἰς τὰ ράκη καὶ εἰς τὴν πορφύ-
ραν.

— Αὐτὸ τὸ παραδέχομαι, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος χαμηλοφώνως.

— Παρακαλῶ, δύο λέξεις ἀκόμη, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον ἐπανα-
στάτης. Μὲ ἀνεφέρατε τὸν Λουδοβίκον ΙΖ΄. Νὰ ἐξηγοῦμεθα. Θέλετε
νὰ θρηνησῶμεν δι' ὄλους ἐν γένει τοὺς παθόντας ἀθῶους δι' ὄλους
τοὺς μάρτυρας, δι' ὄλα τὰ παιδία, καὶ τὰ τοῦ λαοῦ καὶ τὰ τῶν
ἀνάκτων; εἶμαι ἕτοιμος. Ἀλλὰ τότε, ἀκούετε, πρέπει νὰ ἀνατρέ-
ξωμεν πολὺ ὀπίσω τοῦ 1793, πρέπει ν' ἀρχίσωμεν νὰ θρηνώμεν τῆς
πρὸ τοῦ Δουδοβίκου ΙΖ΄. ἀθῶους θὰ κλαύσω μαζί σας διὰ τοὺς βασι-
λόπαιδας, ἀρκεῖ νὰ κλαύσητε καὶ σεῖς μαζί μου διὰ τὰ τέκνα τοῦ
λαοῦ.

— Κλαίω δι' ὄλους, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος.

— Ὅμοίως καὶ ἐγώ, ἀνέκραζεν ὁ γέρον καὶ ἂν ἡ πλάστιγξ πρέ-
πη νὰ κλίνῃ διὰ τοὺς μὲν ἤ, διὰ τὰ δέ, ἄς κλίνῃ πρὸς τὸ μέρος τοῦ
λαοῦ, αὐτὸς πάσχει πολὺ περισσότερον χρένον.

Καὶ πάλιν ἐσιώπησαν· ἤρχισεν ὅμως πάλιν τὴν ὁμιλίαν ὁ γέρον.
Ἄνεσηκώθη ὀλίγον ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνός του, ἔλαβε μεταξύ τοῦ λιχα-
νοῦ καὶ τοῦ ἀντίχειρος ὀλίγον μέρος τῆς παρεΐας του, ὡς κάμνομεν
ἐνίοτε μηχανικῶς, ὅταν ἐρωτῶμεν καὶ κρίνομεν, καὶ ἐξήτασε τὸν ἐπί-

σκοπον μὲ τὸ βλέμμα ἐκεῖνο τὸ γεμάτον ἀπὸ πόνον ζωῆς, οἷον παρατηρεῖται εἰς τὸν πνεύονα τὰ λίσθια.

— Ναί, κύριε, τῷ εἶπεν. Πρὸ πολλοῦ ὑποπέρι οἱ λαός. Ἐπειτα σταθῆτε, δὲν ἀρκεῖ τόσον. Πρὸς τί μ' ἐρωτᾶτε καὶ μὲ ὀμιλεῖτε διὰ τὸν Λουδοβικὸν ΙΖ'. ἐγὼ δὲν σᾶς γνωρίζω τοῦλάχιστον. Ἄφ' ἧς ἡμέρας εὐρίσκομαι εἰς τὸν τόπον ἐδῶ αὐτόν, ἔζησα μέσα εἰς αὐτόν τὸν περίθρονον μόνος, χωρὶς διόλου νὰ βγάλω τὸ πόδι μου ἐξω, χωρὶς κανένα νὰ ἴδω ἐκτὸς αὐτοῦ τοῦ παιδίου τὸ ὅποιον μὲ βοήθει. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἤκουσα νὰ γίνεται λόγος διὰ τὸ ὄνομά σας συγκεχυμένως καὶ σᾶς βεβαιῶ, πολλὰ τὰ καλὰ λέγονται, ἀλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει τίποτε. Οἱ ἐπιτήδειοι ἄνθρωποι μεταχειρίζονται τόσα μέσα διὰ νὰ ἀπατήσουν τὸν κακόμοιρον λαόν, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤκουσα τὸν κρότον τοῦ ὀχήματός σας, θὰ τὸ ἀφήσατε ἴσως πίσω ἀπὸ τὸν φράκτιν ἐκεῖ εἰς τὴν διασταύρωσιν τοῦ δρόμου. Δὲν σᾶς γνωρίζω, σᾶς λέγω. Μὲ εἶπατε ὅτι εἴσθε ὁ ἐπίσκοπος, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ σχηματίσω ἰδέαν περὶ τοῦ ἡθικοῦ σας, ἐν ἐνὶ λόγῳ, σᾶς ἐπαναλαμβάνω τὴν ἐρώτησίν μου : Ποῖος εἴσθε ; Εἴσθε ἐπίσκοπος, δηλαδὴ ἐκκλησιαστικὸς ἄρχων, ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὅποιοι, εἶναι κατὰχρῆσοι, γεμάτοι ἀπὸ οἰκότημα καὶ εἰσοδηματία καὶ ἔχουν ἀδράς ἀπολαύς, διαφόρους ἐπιχορηγήσεις ; Ἡ ἐπισκοπὴ Δ... ἔχει δεκαπέντε χιλιάδας φράγκα ὀρισμένην μισθοδοσίαν, δέκα χιλιάδας τυχερὰ τὸ ὄλον εἰκοσιπέντε χιλιάδας οἱ ὅποιοι ἔχουν μαγειροὺς καὶ μαγειρεῖα, καλοφαγάδες κρασοπινάδες, μὲ τὰ ἀμφίβια πουλιά τους, μὲ τὰ ψητὰ τους τὴν ἐρακοστή, αὐτὴν ἀκόμη τὴν παρσκευὴν, μὲ τῆς παραμάνες των, τοὺς ἀνεψιούς των, τὰς ἀνεψιάς των, οἱ ὅποιοι κοκορεύονται, ἔχουν ὑπηρετάς ἐμπρός, ὑπηρετάς ἀπὸ πίσω, μὲ κλητήρας, μὲ ἐπιτελεῖτον ὀλόκληρον ἱερατείου, μὲ δῖφρους, οἱ ὅποιοι ἔχουν παλάτια καὶ ὀχήματα ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ἐκεῖνος γυμνόπους ἐπήγαινε πάντοτε πεζός ; εἴσθε ἀρχιερεὺς, μὲ εἰσοδήματα, παλάτια, θεράποντας, καλὸ φαγι, ὄλας τὰς βιωτικὰς ἀπολαύσεις, τὰ ἔχετε ὅπως οἱ λοιποὶ καὶ ὅπως ἐκεῖνοι τὰς ἀπολαμβάνετε. Ἄν τοῦτο ἐξυπονοῆ πολλά, ὄχι ὁμως πολὺ παστρικό μανδύλι· αὐτὰ δὲν μὲ φωτίζουν ὡς πρὸς τὴν οὐσιαστικὴν, τὴν πραγματικὴν σας ἀξίαν, ἐνῶ ἔρχεσθε μὲ τὴν πιθανὴν ἀξίωσιν νὰ μὲ νοουβιτήσητε ; Εἰπέτε με, παρακαλῶ, πρὸς ποῖον ὀμιλῶ ; Ποῖος εἴσθε ;

Ὁ ἐπίσκοπος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν του καὶ ἀπήντησεν.

— Είμαι σκώληξ.

— Σκώληξ τῆς γῆς ἐποχούμενος, ἐτονόρισεν ὁ ἐπαναστάτης.

Τώρα ἦτο ἡ σειρά τοῦ ἐπαναστάτου νὰ ὀμιλήσῃ ἀπεριφράστως, ἀγερώχως, τοῦ δὲ ἐπίσκοπου σειρά νὰ ταπεινωθῇ.

Ὁ ἐπίσκοπος ἀπήντησεν ἀτάραχος.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, κύριε.. Ἄλλ' ἐξηγήσατέ μου τί σημαίνει τ ἐποχούμενος ποῦ λέγετε, τί σχέσιν ἔχει ἡ καλοφαγία μου, μὲ τὰ ἐνυδρόβια πτηνὰ τὴν παρισκευὴν, τί σχέσιν ἔχουν αἱ εἰκοσιπέντε χιλιάδες φράγκα, τί τὸ παλάτι μου καὶ οἱ δούλοι μου, ὅλ' αὐτὰ πῶς ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ φιλάνθρωπία δὲν εἶναι ἀρετὴ, ὅτι ἡ εὐσπλαγχνία δὲν εἶνε καθῆκον ἢ, ὅτι τὸ 1793 δὲν ὑπῆρξεν ἀνοικτίρμον.

Ὁ γέρον ὀδημοκρατικὸς ἔφερε τὴν χεῖρά του εἰς τὸ μέτωπον, ὡς διὰ νὰ ἀποδιώξῃ σκοτεινόν τινα διαλογισμὸν.

— Προτοῦ νὰ σᾶς ἀπαντήσω, ἀπεκρίθη οὗτος, σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσετε. Ἀδίκως ἐφέρθη οὕτω πρὸς σᾶς, ἐνῶ σᾶς φιλοξενῶ, εἰσθε εἰς τὴν οἰκίαν μου. Χρῆστω νὰ γινῶ λεπτότερος. Συζητεῖτε τὰς ἰδέας μου καὶ ἔπρεπε νὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὸ νὰ ἀντικρούσω τὰ ἐπιχειρήματά σας. Τὰ πλοῦτή σας, τὰς ἀπολαύσεις λαμβάνω ὡς ὄπλα διὰ νὰ σᾶς πολεμήσω, ἐνῶ ἡ λεπτὴ συμπεριφορὰ ἀπαιτῇ νὰ μὴ κάμω χρῆσιν αὐτῶν. Σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι δὲν θὰ κόμω εἰς τὸ ἐξῆς χρῆσιν αὐτῶν.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος.

Ὁ γέρον ἐξήκολούθησεν.

— Ἄς ἔλωμεν τώρα εἰς τὴν ἐξηγήσιν τὴν ὁποίαν μὲ ζητεῖτε. Ποῦ εἴμεθα ; Τί μὲ ἐλέγατε ; ὅτι τὸ 93 ἦτο ἀνοικτίρμον ;

— Ἀνοικτίρμον, ναί, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος. Τί φρονεῖτε περὶ τοῦ Μαζάτου, χειροκροτοῦντας τὴν λαιμητόμον ;

— Τί ἰδέαν ἔχετε σεῖς περὶ τοῦ Βοσούετου τελουῆτος δοξολογίας διὰ τοῦς βίωγμους ἐναντίον τῶν διαμαρτυρομένων διὰ τοῦ σώματος τῶν ὀραγόνων ;

Ἡ ἀπάντησις ἦτο τραχεῖα, ἐπίκαιρος· ὀξύτατον ἦτο τὸ ἐξ αὐτῆς τραῦμα καὶ ὡς ἐξ αἰχμῆς χάλυβος. Ὁ ἐπίσκοπος ἐσκήρτησε, καὶ ἐν εἰχε πρόχειρον τὴν ἀπάντησιν, ἀλλ' ἐπειράχθη πολὺ ἐκ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ἀνεφέρθη τὸ ὄνομα τοῦ Βοσούετου. Τὰ μεγάλα ὀνόματα λατρεύουσι μερικὰ ὀνόματα φανατικῶς, προσβάλλοντα ἐν

Ὁ Μερτήλ.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 8

εἰς τὰ καίρια, ὅταν βλέπωσιν ὅτι ἐξ ἔμπαθείας ποδοπατεῖται καὶ αὐτὴ ἡ λογικὴ.

Ὁ γέρον ἤρχισε νὰ πνήθῃ τὰ λόγια τὸ ἄσθημα τῆς ἐκπνοῆς ψυχορραγοῦντος διέκοπτε τὴν σωνὴν του, οὐχ ἤττον ἤμω· εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶχεν ἀκόμη τὴν ψυχικὴν του διαύγειαν καὶ ἐξηκολούθησε.

— Θέλω ἀκόμη νὰ εἰπῶ μερικά σποράδιον. Ἐκτός τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ ὁποία λαμβανομένη ὡς σύνολον εἶναι τεραστίαι ἐξομολόγησις τοῦ θθ φῦ' εἶναι ἡ ἐξιδέωσις ἀμαρτιῶν τὴν θεωρεῖτε ἀνοικτήριμονα, ἀλλὰ πῶς θεωρεῖτε, κύριε, ὀλόκληρον τὴν μοναρχίαν; Ὁ Κοριέρ ὑπῆρξε κακοῦργος ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ ὀνομάσωμεν τὸν Μεντρέϊέλ; Ὁ Φουκὲ Ταιμὲλ ὡς δημοκρατικὸς ἦτο μουσαρό; ἀλλὰ τί θὰ εἰπῆτε διὰ τὸν Λαμονιὸν Βαθὲλ τὸν βασιλόφρονα; Ὁ Μαγκάρ ἦτο ἀφόρητος, ἀλλ' ὁ ἐκ τῶν καθολικῶν ὀμοσπόνδων Σωλταθὴν παρακαλῶ;

Ὁ πάτερ Δουσὲν ὑπῆρξε θηριώδης, ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ὁ πάτερ Λετελιέ, ὁ σκληρὸς διώκτης τῶν διημαρτυρουμένων; Ὁ Ἰσοδάνης ὁ Κερατόμος ἦτο τέρας, ἀλλὰ κατ' ὀλιγώτερον τοῦ μαρκησίου Λουδοά, ὅστις συνετέλεσεν εἰς τὴν ἔλθοσιν τοῦ βουλεύματος τῆς Νάντης. (1) Κύριε, κύριε, θρηνῶ τὴν Μαρίαν Ἀυτωανέταν, ἀρχιδούκισσαν καὶ βασίλισσαν, ἀλλ' ὄχι ὀλιγώτερον πρέπει νὰ κλαύσω τὴν δυστυχεῖ ἑκείνην οὐγενότην, ἡ ὁποία τῷ 1685, ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ Μεγάλου, κύριε, καθ' ἦν στιγμὴν εἶδε γάλα εἰς τὸ βρέφος τῆς, ἀπεσπάρθη καὶ ἐδέθη γυμνὴ μέχρι τῆς ὀσφύος εἰς πῖσσαλον, ἐνῶ τὸ βρέφος ἐκρατεῖτο μακρὰν. Καὶ ἐνῶ τὰ στήθη τῆς ἐξηγοῦντο ἀπὸ τὸ γάλα, ἐσφάδαζεν ἡ καρδία τῆς. Τὸ βρέφος ὠχρὸν ἐκ τῆς πείνης ἔβλεπε τὰ στήθη ἑκείνα εἰς σπαρακτικὸς κλαυθμούς, ἐνῶ ὁ ὄμιος ἔλεγεν εἰς τὴν μητέρα καὶ τροφὸν του νὰ ἐξομώσῃ, προτείνων νὰ ἐαλέξῃ ἢ τὸν θάνατον τοῦ τέκνου τῆς ἢ τὸν θάνατον τῆς συνειδήσεώς τῆς. Τί θὰ εἰπῆτε διὰ τὴν ποινὴν αὐτῆν τοῦ Ταντάλου εἰς μητέρα θηρῶ ζῆσαν ἐφηρμοσμένη; Κύριε, μάθετε καλῶς τοῦτο. Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις εἶχε τοὺς λόγους τῆς. Τὸ μέλλον θὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ὀργὴν τῆς διὰ τῆς συγγνώμης. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς εἶναι ἡ καλλιτέρεσις τοῦ καίμου. Τὰ φροδρώτερα τραύματά τῆς ἦσαν χαϊδεύματα διὰ τὸ ἀνθρώπινον

(1) Σ. Μ. Διὰ τοῦ ὀποίου ἐπανήρχισεν ὁ κατὰ τῶν διημαρτυρουμένων ὀμωγὸς ὁ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὀρτυματικὸν ὄνομα ἐπὶ ὀβιγνίττης.

γένος. Ἄρκει τόσον. Πύω, εἶναι περιττὴ δι' ἐμὲ ἡ πολυλογία, ἀφοῦ ἀρκοῦν τόσα ἐπιχειρήματα. Ἄλλως τε καὶ ἀποθνήσκω.

Ἄφοῦ δὲ ἔπαυσε νὰ παρατηρῆ τὸν ἐπίσκοπον ὁ γέρον ἐπαναστάτης ἔδωκε τέλος εἰς τὰς ἰδέας του προσθέσας ἱσχυρὰς τὰ ὀλίγα ταῦτα:

— Ναί, αἱ παραφοραί, αἱ σκιοτήτες τῆς προόδου ὀνομάζονται ἐπαναστάσεις. Ἄμα πύωσιν, ὁ κόσμος ὁμολογεῖ ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἐκακοποιήθη, ἀλλὰ ἐπρυχώρησεν.

Ὁ γέρον ἀπόμαχος τοῦ θοῦ ἦτο βέβαιος πλέον ὅτι ἐν πρὸς ἐν ἑκυρίου ἔβουλεν ὅλα τὰ ἐσωτερικὰ χαρακώματα τοῦ ἐπισκόπου. Ἐν μόνον ἀπέμεινε καὶ ἀπὸ τὸ χρέωσιμα τοῦτο, ὃ ἔσχατον προπύργιον τοῦ θειοπροβλήτου ἐπισκόπου ἐξεσπενδονίσθη ὅλη ἡ πρὶν ἀδυσώπητος στάσις του.

— Ἡ πρόοδος πρέπει νὰ πιστεῦσῃ εἰς τὸν Θεόν. Τὸ ἀγαθὸν δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐξυπνο-τήτῃ ὁ ἀσεβής. Εἶναι πονηρὸς συνοδὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὁ ὀθεος.

Ὁ γηραιὸς λογικὸς ἀντιπρόσωπος δὲν ἀπεκρίθη. Ἐτριμεν. Ἐκύταξε πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ δάκρυ βαρὺ ἐγέμισε τὰ βλέφαρα. Τὸ δάκρυ τότε ἐχύθη εἰς τὴν πελιδνὴν παρειὰν καὶ σχεδὸν ψελλίζων ἡσυχῶς, ἀλλοφρόνων, τὸ βλέμμα θυθισμένον εἰς τὸ ἀχανές, ἐφώνησεν:

— Ὡ! σὺ! Ὡ! Σὺ τὸ ἰδεῶδες, σὺ μόνον ὑπάρχεις!

Ἄνεκφραστοι συγκίνησις κατέλαβε τὸν ἐπίσκοπον.

Μετα σιωπὴν μικράν, ὁ γέρον ὕψωσε τὸν δάκτυλον πρὸς τὸν οὐρανὸν λέγων:

— Τὸ ἄπειρον ὑπάρχει. Εἶναι ἐκεῖ. Ἐάν τὸ ἄπειρον δὲν εἶχεν ἐγώ, τὸ ἐγὼ του αὐτοῦ θὰ ἦτο τὸ ὄριόν του, δὲν θὰ ἦτο ἄπειρον. Μὲ ἄλλας λέξεις δὲν θὰ ὑπῆρχεν. Ἄλλ' ὑπάρχει, ἄρα ἔχει ἐγώ. Τὸ ἐγὼ τοῦτο τοῦ ἀπείρου εἶναι ὁ Θεός.

Ὁ θησικων ἐπρόφερε τοὺς τελευταίους ἐκείνους λόγους ὑψηλοφώνως καὶ μὲ τὸ ρίγος ἐκεῖνο τῆς ἐκστάσεως, τὸ ὅποῖον κωθεὶς τὸ αἰσθάνεται εἰς στιγμὴν πραγματικῆς ἀναγνωρίσεως μιᾶς φυσικῆς ἀληθείας καὶ ὡς εἰς στιγμὴν πραγματικῆς ἀναγνωρίσεως μιᾶς φυσικῆς ἀληθείας καὶ ὡς νὰ ἔβλεπε κανένα. Ἐπειτα ἐκλείσθησαν αἱ ὀφθαλμοὶ του. Ἀπέκαμιν ἀγωνιζόμενος νὰ τελειώσῃ τὴν ὁμιλίαν του. Ἀναμφίβολον ὅτι ἐξήντηλεν εἰς ἐν λεπτόν τὴν ζωὴν ὀλίγων ἀκόμη ὥρων, ὅσαι τῷ ἔμενον. Οἱ λόγοι αὐτοῦ τὸ ἔφεραν πλησιέστερον ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐντὸς τοῦ θανάτου. Ἐπλησιάζεν ἡ ὑστάτη στιγμή.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐνόησε τοῦτο, ἡ στιγμή ἦτο κατεπείγουσα, εἶχαν

ἔλοι ως ἱερεύς : Ἀπό τὴν ἄκραν ἀδιαφορίαν μετέπεσεν ἀποτόμως εἰς τὴν ἄκραν συγκίνησιν, παρετήρησε τοὺς κλειστοὺς ὀφθαλμοὺς του, ἔλαβεν εἰς χεῖράς του τὴν κατεψυγμένην πλέον ρυτιωτὴν χεῖρα τοῦ γέροντος καὶ ἔσκυψε πρὸς τὸν ψυχορραγοῦντα :

— Ἡ στιγμή αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν. Δὲν νομίζεις, ὅτι θὰ ἦτο λυπηρὸν νὰ γίνῃ ἡ συνάντησίς μας αὕτη εἰς μάτην ; Δὲν εἶναι ἄρα γε καλὸν νὰ συμφωνήσωμεν ;

Ἐο γέρων δημοκρατικὸς ἤνοιξεν ἀκόμη μίαν φράσιν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ σκυθρωπότης ἦτο ἀποτυπωμένη εἰς τὸ πρόσωπόν του.

— Κύριε ἐπίσκοπε, εἶπε μὲ ἀπάθειαν ἡ ὁποία προηρχετο περισσότερον ἀπὸ ψυχικὴν ἀξιοπρέπειαν, παρὰ ἀπὸ ἐξάντλησιν σωματικὴν. Ἐπέρατα τὴν ζωὴν μου μελετῶν, σπουδάζων καὶ ἐρευνῶν τὴν μυστηριώδη μας ὕπαρξιν. Ἡμεῖς ἐξήλθομεν ἐτῶν ὅταν ἡ πατρίς μου μ' ἐκάλεισε καὶ μὲ διέταξε νὰ λάβω μέρος εἰς τὰς ὑποθέσεις της. Ἰπὴκουσα. Εἶλον καταχρήσεις, τὰς ἐπολέμησα· τυραννίας, τὰς ἐξηγράμισα· ὑπῆρχον δικαιώματα καὶ ὄργανα κληρονομικά, τὰ ἀνεκέρηξα, ἀφοῦ τὰ ἐπρέσθουσα. Εἰς τὸν τόπον εἰσῆλασαν ἐχθροί, τὸν ὑπερήσπισα ἐναντίον των· ἡ Γαλλία διέτρεχε κινδύνον, προσέφερα τὸ στήθος μου. Δὲν ἤμην πλούσιος τότε· εἶμαι καὶ τώρα πτωχός. Ἰπὴρξα καὶ ἐγὼ ἐκ τῶν ἀρχόντων τοῦ τόπου. Τὰ θησαυροφυλάκια τῆς Τραπεζῆς ἦσαν γεμάτα ἀπὸ μεταλλικόν, καὶ ἠναγκάζομεθα πολλάκις νὰ στηρίζωμεν τοὺς τοίχους κινδυνεύοντας νὰ κρημισθῶσιν ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἐνῶ ἐγὼ μετέβαινα εἰς τὸ ξενδοχεῖον Ἐγρόδενδρον νὰ νευματίσω μὲ εἰκοσιῦσὶ σόλδια. Ἐβοήθητα τοὺς ἀποκλήρους, ἀνεκούφισα τοὺς πάσχοντας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔσχισα τὸ σκέπασμα τῆς Ἀγ. Τραπεζῆς, ἀλλὰ εἶκα νὰ ἐπιθέσω τὰ τραύματα τῆς πατρίδος. Πάντοτε ὑπεστήριξα τὴν εἰς τὰ πρῶτα καὶ πρὸς τὸ φῶς πορείαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἐνίστη ἀντέστην εἰς τὴν ἀκάθεκτον ὁρμὴν ἀσπλάγγυος.

Πολλάκις ὑπερήσπισα καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐναντίους μου, ἐσῆς τὸν κλῆρον. Καὶ ὑπάρχει εἰς τὴν Φλάνδραν ἓ μοναστήριον τῶν οὐρβανιστῶν καλογηρῶν ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ τόπου εἰς τὸν ὁποῖον οἱ βασιλεῖς τῆς μεροβηγγικανῆς δυναστείας εἶχον τὸ θερινόν των ἀνάκτορον, τὸ βασιλικὸν μοναστήριον, Σαιγκλάρ, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἔσασα τῷ 1793. Ἐξεπλήρωσα τὸ καθήκον μου ὅταν ἠδυνάμην καὶ ὅ,τι καλὸν ἤμπό-

ρεσα νὰ πράξω ἐν τῷ ἡμέλῃσῃ. Μετὰ ταῦτα μὲ ἀπέβαλαν, μὲ προσέβαλαν, μὲ κατεδίωξαν μὲ ἠμαύρωσαν, μὲ κατεγέλασαν μὲ ἐξύβρισαν μὲ κατηράσθησαν καὶ ἐπὶ τέλους προεγράφη.

Ἐμὲ μὲ τὰ ἄσπρα μου μαλλιά ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀκόμη, πολλοὶ ἄνθρωποι νομίζουν, τὸ καταλαμβάνω, ὅτι ἔχουν δικαίωμα νὰ μὲ περιφρονῶσιν. Ἀπὸ τὸν ἀκρίβειον λαὸν θεωροῦμαι ὡς ἀφωρισμένος, ἐγὼ δὲ δέχομαι τὴν ἀπομόνωσιν ὅπου μὲ κατεδίωξε τῶν ἀνθρώπων τὸ μῖσος. Τώρα εἶμαι ὀγδοήκοντα ἐξ ἐτῶν καὶ ἀποθνῄσκω. Τί θέλετε νὰ μὲ ζητήσετε ;

— Τὴν εὐχὴν σὺ εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος καὶ ἐγονυπέτησεν.

Ὅταν ὁ ἐπίσκοπος ἐτήκωσε τὴν κεφαλὴν του, ἡ ὄψις τοῦ γέροντος Συμβατικῷ εἶχε τι τὸ μεγαλιπρεπές. Εἶχε παραδώσει τὸ πνεῦμα.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του βυθισμένος εἰς σκέψεις τίς εἶδε ποίου εἴδους. Ὁλην τὴν νύκτα ἠγρύπνησε προσευχόμενος.

Τὴν ἐπιούσταν μερικοὶ, οἱ ἔχοντες περισσότερον θάρρος μαζὴ του περιεργοί, προσεπάθησαν νὰ τὸν κάμωσι νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ γέροντος ἐπαναστάτου, ἀλλ' αὐτὸς περιωρίσθη νὰ τοὺς δεῖξῃ τὸν οὐρανόν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐδιπλασίασε τὴν στοργὴν του πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ τοὺς ἀδυνατούς. Ὅσαίς ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ἀλιτηρίου γέρω Γω ὁ ἐπίσκοπος ἐγένετο σύννους. Ἄρ' εὐκτως ἡ συνάντησις τοῦ πνεύματος ἐκείνου μὲ τὸ ἴδικόν του καὶ ἡ ἀντανάκλασις τῆς μεγάλης ἐκείνης συνειδήσεως ἐπὶ τῆς ἰδικῆς του συνετέλεσαν εἰς θελήσιν τοῦ ἐπισκόπου.

« Ἡ ποιμαντορικὴ ἐκείνη ἐπίσκεψις » ἔδωκεν φυσικῶς ἀφορμὴν ψευδισμῶν εἰς τὰς περιωρισμένους τοῦ τόπου συναναστράξας :

— « Ἐχει τὸν τόπον του ὁ ἐπίσκοπος νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸ προσκεφάλαιον τοιοῦτου θνήσκοντος; Ἥλπιζε τάχα νὰ τὸν φέρῃ εἰς θεογνωσίαν; Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐπαναστατικοὶ εἶναι αἰρετικοί. Διατί λοιπὸν νὰ ὑπάγῃ αὐτός; Τί; ὑπῆγεν νὰ ἰδῇ πῶς ἀρπάζει ὁ διάβολος μέσα τέτοια ψυχὴ ».

Ἡμέραν τινὰ μία γραῖα ὀψίπλουτος ἐκ τοῦ εἴδους ἐκείνων αἱ ὁποῖαι νομίζουν ὅτι ἔχουν κίποιαν δόσιν εὐφύας, τὸν ἠρώτησεν μὲ τινα ἀστεῖσμον :

— Δίεθασιμώτατε, ἤξεύρετε, πολλοὶ ἐρωτοῦν πότε θὰ λάβῃ καὶ

τὸ Μέγεθός Σας τὸν κόκκινον σκοῦρον !... (1) *A | α̃ | ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος αὐτὸ τὸ σκαιὸν χρῶμα, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι τὸ περιφρονοῦσιν εἰς τὸν σκοῦρον τὸ σέβονται εἰς τοὺς πύλους (τῶν καρδινάλιων).

—•••—
ΙΑ'.

Μία ἐλάττωσις.

Πολὺ τολμηρὸς θὰ ἦναι ἐκεῖνος ὅστις συμπεράνει ἐκ τούτου ὅτι ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος ὑπῆρξε φιλόσοφος ἐπίσκοπος ἢ πατριώτης ἱερεὺς. Ἡ μετὰ τοῦ ἐπαναστάτου ἐκείνου συνάντησις, ἀπλῶς, ὅπως ἐννοοῦμεν αὐτὴν εἰς τὴν κίνησιν τῶν ἀστέρων, ἢ ὅπως συνήθως λέγεται ὅτι τὰ ἄκρα συναντῶνται πολλάκις, τῷ ἀρῆκε κάποιαν σκέψιν, ἥτις τὸν κατέστησεν ἀκόμη πραότερον πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Αὐτὸ εἶναι τὸ τελικὸν συμπέρασμα.

Μολονότι ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος ἀπέιχε τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, καιρὸς εἶναι ἴσως νὰ εἴπωμεν ἐν συντομίᾳ πῶς ἐπολιτεύθη εἰς τὰ γεγονότα ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος ἐσκέφθη ποτέ του νὰ ἀκολουθήσῃ συστηματικῶς ἐν εἶδος πολιτικῷ συστήματι.

Πρὸς τούτο ἀπαιτεῖται νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν κατὰ ὀλίγα ἔτη.

Ὁλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Μυριήλ ὡς ἐπισκόπου, ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ ἀπένειμε τὸν τίτλον βαρῶνου ὡς ἐπραξε τὸ ἴδιον καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους ἐπισκόπους. Τὴν νύκτα τῆς 5 πρὸς τὴν 6 Ἰουλίου 1809 εἶχε συλληφθῆ ὁ πάπας κατὰ διαταγὴν τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ αὐτοκράτωρ προσεκάλεσε τότε καὶ τὸν Μυριήλ εἰς τὴν ἐν Παρισίοις συγκληθηθεῖσαν ἐπίτηδες σύνοδον τῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἐπισκόπων... Ἡ πρώτη σύνοδος συνῆλθεν εἰς τὴν Παναγίαν ὅπου ἦτο τότε ἡ μητρόπολις διὰ πρώτην φοράν τὴν 15 Ἰουνίου 1811 προεδρευόντος τοῦ καρδινάλιου Φέσχη. Οἱ συνελθόντες ἐπίσκοποι ἦσαν περὶ τοὺς ἐνετήχοντα πέντε, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Μυριήλ, ἀλλὰ παρευρέθη εἰς μίαν μόνον συνεδρίασιν καὶ εἰς μερικὰς τρεῖς ἕως τέσσαρας, ἰδιαιτέρας διακρίσεις.

(1) Ἡ ἐννοία του εἶνε διφορούμενη· κόκκινον σκοῦρον, ἐφόρου καὶ οἱ καρδινάλιοι καὶ οἱ ἑπῆσοι τῆς Τρομοκρατίας.

Ὁς ἐπίσκοπος ὀρεινῆς ἐπαρχίας, ζῶν τόσον πλησίον τῆς φύσεως ἐν τῇ ἀγροικῇ ἀπλότῃ καὶ στερήσει, φαίνεται ὅτι ἐξορᾶζετο ἐν μέσῳ τὸν ἐπισημοτήτων ἐκείνων μὲ ἰδέας αἱ ὁποῖαι μετέβαλλον τὴν θερμοκρασίαν τῆς συνελεύσεως. Διὸ καὶ ἐπέστρεψε· μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς Δ. . . Τὸν ἠρώτησαν τὴν αἰτίαν τῆς ταχείας ἐπανόδου του καὶ αὐτὸς ἀπήντησε: «Τοὺς ἐστενοχώρουν, φαίνεται. Ὁ ἕξωθεν ἀῖρ τοὺς ἤραγετο ὑπὸ ἐμέ, ὡς νὰ τοὺς ἤμουν μία θύρα ἀνοικτὴ».

Ἄλλοτε πάλιν ἠκούσθη λέγων: Τί νὰ σαῖ, εἰπῶ, «ἐκείνοι οἱ ὀρεσπῶται εἶναι πρίγκηπες, ἐνῶ ἐγὼ εἶμαι ἓνας πτωχὸς χωριάτης ἐπίσκοπος».

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν εἶχεν εὐαρεστήσει. Πλὴν τῶν ἄλλων παραδόξων, φαίνεται, ἐσπέραν τινὰ καθ' ἣν εὕρισκετο εἰς τὸ σίκον ἐνὸς τῶν ἐπιφανεστέρων συναδέλφων του, τοῦ διέφυγον ἐκ τῶν χειλέων του τὰ ἐξῆς: Ὡραῖα ὠρολόγια, ὠραῖοι τάπητες, λαμπρά θεραπεία! Σὰν νὰ μοῦ φαίνωνται ὀχληρότατα πράγματα. Ἐγὼ αὐτὰ ὅλα τὰ περιττὰ θὰ τὰ ἤθελα νὰ τὰ ἔχω διὰ νὰ φωνάζουν ἀδιάκοπα εἰς τὰ ὠτά μου: Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πεινῶντες! Ὑπάρχουν ἄνθρωποι τρέμοντες εἰς τὸ ψῦχος! Ὑπάρχουν πτωχοὶ! πτωχοὶ!!

Τὸ κατὰ τῆς πολυτελείας μῖσος, πρέπει νὰ λεχθῇ τοῦτο, δὲν εἶναι τόσον δικαιολογημένον. Τὸ μῖσος τοῦτο θὰ ἔφερε τὴν κατατροφὴν τῶν τεχνῶν. Ἐν τούτοις εἰς τοὺς κληρικούς, ἐκτὸς τῶν περιστάσεων κατὰ τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖται ἐπίσημος παρουσίασις καὶ τῶν τελετῶν, ἡ πολυτέλεια εἶναι ἄτοπος· διότι ἐξ αὐτῆς ἀποδεικνύονται συνήθειαι τοῦ κατ' ἰδίαν βίου, μὴ συμβιβαζόμεναι πρὸς τὴν φιλανθρωπικὴν ἀποστολὴν τοῦ κλήρου. Ἱερεὺς καὶ τρυφηλὸς εἶναι τι τὸ ἐξύμωρον, εἶναι ἀντίφασις. Ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ συμπαρακάθηται μετὰ τῶν πτωχῶν. Λοιπὸν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ συγχρωτίζετα: νυχθημερὸν μὲ τοὺς ἀγωνιῶντας, τοὺς δυσπραγοῦντας, τοὺς στερομένους, χωρὶς καὶ αὐτὸς νὰ μετέχη ὀλίγον τῆς ἱερᾶς ἐκείνης πενιχρότητος, ὁποῖα διὰ τὸν ἐργαζόμενον εἶναι ἡ κόνις. Φαντασθῆτε ἄνθρωπον εὕρισκόμενον πλησίον πυρᾶς καὶ μὴ θερμοκινόμενον. Εἶναι δυνατόν ἐργάτης νὰ ἐργάζεται ἀπαύστως εἰς κάμινον καὶ νὰ μὴ ἔχη οὔτε μία τρίχα τῆς κεφαλῆς του κτυμένην, οὔτε ἓνα τοῦ ὄνυχου μαυρισμένον, οὔδὲ ρανίδα ἰδρώτους εἰς τὸ πρόσωπόν του; Ἡ πρώτη ἐκδήλωσις τῆς φιλανθρωπίας τοῦ ἱερέως καὶ μάλιστα ἐπιεικέσις εἶναι ἡ τοῦ πτωχοῦ.

Τοῦτο βεβαίως ἐσκέπτετο καὶ ὁ ἐπίσκοπος Δ. . . .

Δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι συνεμερίζετο εἰς μερικά λεπτὰ ση-
μεῖα τὰς ἰδέας τοῦ αἰῶνος. Ὀλίγον ἀνεμιγνύετο εἰς θεολογικάς συζη-
τήσεις τῆς στιγμῆς, ἐσιώπη δὲ ὁσάκις ἐπρόκειτο περί ζητημάτων εἰς
εἰς τὰ ὅποια συνεκρούοντο Ἐκκλησία καὶ Κράτος, ἀλλ' ἂν ἐβιάζετό
ποτε ν' ἀποφανθῆ ἢ ἀπερροιαζέτο μᾶλλον ὁπαδὸς τῶν ὑπεραλπείων
ἢ τῶν γαλλικανικῶν ἀξιώσεων.

Ἐπειδὴ δὲ ἀπλὴν εἰκόνα παρουσιάζομεν καὶ δὲν θέλομεν τίποτε
ν' ἀποκρύψωμεν, πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἦτο ψυχρότατος πρὸς τὸν
Ναπολέοντα παρακμάζοντα. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1813 ἐπεκρότησε καὶ συνή-
νεσεν εἰς πᾶσαν ἐναντίον του ἐχθρικὴν ἐκδήλωσιν. Δὲν ἠθέλησε κἄν
νὰ τὸν ἴδῃ διαβάντα κατὰ τὴν ἐκ τῆς νήσου Ἑλλάδος ἐπάνοδόν του,
ἀπέσχε δὲ νὰ διατάξῃ νὰ τελεσθῶς λιτανεῖαι ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος
διαρκοῦντος τοῦ Ἐκατονθημέρου.

Ἐκτὸς τῆς ἀδελφῆς του, δεσπ. Βικτωρίνης εἶχε δύο ἀδελφοὺς
τὸν ἕνα στρατηγόν, τὸν ἄλλον νομάρχην. Πολὺ συχνὰ ἔγραφε καὶ εἰς
τούς δύο. Πρὸς τὸν πρῶτον ἦτο σοβαρός, ἐπὶ τινα καιρόν, ὅτι ἐνῶ
εἶχε τὴν οἰκίαν ἐνδὸς σώματος εἰς τὴν Προβηγκίαν κατὰ τὴν ἐν
Κάνναις ἀπόδασιν τοῦ Ναπολέοντος, ὡς στρατηγός, τεθεὶς ἐπὶ κεφα-
λῆς χιλίων διακοσίων ἀνδρῶν κατεδίωξε τοιοῦτοτρόπως τὸν αὐτοκρά-
τορα ὡς νὰ τοῦ εἰδείκνυε τρόπον ὑπεκφυγῆς. Πρὸς τὸν ἄλλον ἀδελφόν
του, πρῶτον νομάρχην, γυναικίον καὶ καλὸν ἄνθρωπον καὶ διαμένοντα
ἐν Παρισίοις, κἄπως οἰκειότερον ἀνταπεκρίνετο.

Ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος εἰδείξε καὶ αὐτό, ἐπὶ καιρόν πνεῦμα
φατριασμοῦ καὶ ἠθάνθη καὶ αὐτό, τὰς εἰς αὐτῶν πικρίας καὶ ἀπο-
γοητεύσεις. Τὸ φάσμα τῶν ἐπιγείων παθῶν ἀπασχόλησε καὶ τὸ πρῶτον
τοῦτο καὶ μέγα πνεῦμα, τὸ εἰς τὰ αὔλα διαρκῶς ἀπασχολημένον. Τοι-
οῦτος δὲ ἄνθρωπος ἐπρεπε νὰ μὴ ἔχῃ πολιτικὰ φρονήματα. Μὴ παρε-
ξηγήσῃ δὲ τις τὴν σχέψιν μας ταύτην, δὲν εἶναι ἴδιον νὰ συγχύ-
σωμεν πολιτικὰ φρονήματα, μὲ τὰς μεγάλας ἐκείνας πρὸς τὴν πρό-
δον τάσεις, τῆς θείας ἐκείνης πατριωτικῆς, δημοκρατικῆς καὶ φιλαν-
θρώπου πίστεως, ἧτις εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν πρέπει νὰ εἶνε αὐτὴ
ἢ βᾶσις μεγαλοφρονούσης διανοίας. Μὴ θέλοντες νὰ ἐμβυθίζωμεν εἰς
ζητήματα, ἐμμέσως μόνον σχετιζόμενα πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ παρόν-
τος βιβλίου, λέγομεν ἀπλῶς τοῦτο, ὅτι ὠραῖον ἦν ἡτο ἂν ὁ Θεοπρό-

βλητος ἐπίσκοπος δὲν συνετάσσετο μετὰ τῶν βασιλοφρόνων, ἂν οὐδ' ἐπὶ στιγμῇ ἀπέσυρε τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς γαληναίας Θεωρίας τῶν τριῶν ἀγῶν ἐκείνων φωστήρων, τῆς Ἀληθείας, τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Φιλανθρωπίας. ἐξόχως ἀκτινοβολούντων ὑπεράνω πίστεως, ὑποκρισίας καὶ παντὸς μίτους τοῦ κόσμου τούτου ὑπεράνω τοῦ Οὐλλώδους τῶν ἀνθρωπίνων συμβάντων στροβιλισμοῦ.

Ὁμολογοῦντες ὅτι ὁ Θεοπρόβλητος δὲν ἐπλάσθη ἀπὸ τῶν Θεῶν διὰ πολιτικὸν ὑπόργημα, θὰ ἐνοοῦμεν καὶ θὰ ἐθαυμάζομεν τὴν ἐξ οὐρα-
τος τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας διαμαρτυρίαν του, τὴν ἀξιοπρεπῆ ἀντιπολίτευσιν, τὴν ἐπικίνδυνον ἄμκ καὶ δικαίαν ἀντίστα-
σιν πρὸς τὸν πανίσχυρον Ναπολέοντα Ἄλλ' ὅτι ἀρέσκει εἰς ἡμᾶς προκειμένου περὶ ἀνυφουμένων, δὲν ἀρέσκει ἐξ ἴσου προκειμένου περὶ πεπτωκότων. Ἀγαπῶμεν καὶ συντρέχομεν εἰς τὴν μάχην ἐνόσφ ὑπάρ-
χει κίνδυνος, ἐνῷ τῆς πρώτης ὥρας οἱ μαχηταὶ δικαιοῦνται νὰ ὦσιν οἱ ἐξολοθρευταὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ὥρᾳ.

Ἄλλ' ἐκεῖνος ὅστις παρουσιάσθη πρῶτος κατήγορος τῶν εὐπρα-
γούντων χρεωστῆ νὰ σιωπᾷ εἰς τὰς ἀτυχίας. Ὁ καταγγεῖλας τὴν
ὑπεροψίαν εἶναι ὁ μόνος νόμιμος τιμωρὸς ἐν τῇ πτώσει. Τὸ καθ' ἡμᾶς
ὁσάκις ἡ Θεία Πρόνοια ἀναμιγνύεται καὶ τιμωρεῖ ἀφίνομεν αὐτὴν μόνην
εἰς τὸ ἔργον τῆς. Τὸ 1812 ἔκλινεν εἰς ἀφοπλισμὸν μας. Τῷ 1813
ἠγνανκτοῦμεν βλέποντες τὴν δειλὴν λύπην τῆς σιωπῆς, τὴν ὁποίαν
ἕως τότε ἐτήρει τὸ βωθὸν ἐκεῖνο νομοθετικὸν σῶμα καὶ τότε μόνον
ἔδειξε κάποιαν τολμῆν, ὅτε εἶδε τὰς καταστροφάς καὶ ὅτε δὲν ἦσαν
δίκαιαι αἱ ἐπιδοκιμασίαι. Τῷ 1814 εἶχεν ἕκαστος χρεὸς νὰ στρέψῃ τὸ
πρόσωπόν του βδελυσσόμενος δικαίως στρατάρχας προδίδοντας, γε-
ρουσὶαν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς βορβόρου εἰς τὸν ἄλλον κυλιομένην καὶ προπλη-
κίζουσαν ὅ,τι πρὸ ὀλίγου εἶχε θεοποιήσει, λατρείαν ἐξοκέλασαν εἰς
βδελυγμίαν καὶ εἰς πτύματα κατὰ τοῦ εἰδώλου τῆς. Τῷ 1815, ὅτε
ἄνεμος ἀπαισιος ἔπνεε προαγγέλων ἐπικειμένους συμφοράς, ἡ δὲ Γαλ-
λία ἠθθάνετο ἐντρομος τὴν ὀδυνηρὰν αὐτῶν προσέγγισιν, καὶ βαθμι-
αίως ἐμαντεῖετο ἡ ἐν Βιητερλῶ καταστροφή τοῦ Ναπολέοντος, δὲν
ἦτο ἀξιογέλατος ἢ τοῦ στρατοῦ σύγχρονος μετὰ τοῦ λαοῦ ἀνευρη-
μία τοῦ καταδόχου τῆς εἰμυρμένης, καρδία δὲ ὡς ἡ τοῦ ἐπισκόπου Δ.
ἐὰν δὲν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπόλυτον μονάρχην, δὲν ἔπρεπε νὰ πα-

ραβλέψη τὸ ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἀθύσου ὑψηλὸν καὶ συγκινητικὸν ἅμα μεγάλου ἔθνους περιπτυσσομένου τὸν μέγα αὐτοῦ ἄνδρα.

Κατὰ τὰ λοιπά, ὁ Θεοπρόβλητος ὑπῆρξεν εἰς πᾶσαν ἄλλαν περιστασιὶν δίκαιος, γνήσιος, εὐθύς, προνοητικὸς, ταπεινόφρων, ἀξιοπρεπής, συνανῶν ἀγαθοεργίαν καὶ εὐμένειαν, ἰσοδυναμοῦσαν πρὸς εὐεργεσίαν. Ἦτο ἱερεὺς, σοφὸς καὶ ἀνὴρ. Πρέπει μάλιστα νὰ τὸ εἴπωμεν, καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς τοῦ δοξασίας, εἰς αἷ ἡμεῖς ἀντιπρονοοῦντες δὲν ὠμονοήσαμεν καὶ σχεδὸν αὐστηρῶς τὸν κατεκρίναμεν, δὲν ἦτο στενῶς προσδεδερμένος εἰς αὐτάς, εὐκόλως δὲ ἐνέειδα πειθόμενος εἰς τὰ ἐναντία καὶ παραδεχόμενος πολλάκις ὅ,τι πρὶν δὲν ἠείχετο, ἐνδοτικώτερος καὶ ἡμῶν, οἱ ὅποιοι κάμνομεν ἐδῶ περὶ αὐτοῦ λόγον.

Ὁ Ουρωςὸς τοῦ δημαρχείου εἶχε διορισθῆ εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐξ αὐτοκρατορικῆς πρὸς τὸ γῆρας του συμπαθείας, διότι ὑπῆρξεν ἄλλοτε ὑπαξιωματικὸς τῆς σωματοφυλακῆς τιμηθεὶς διὰ παρασῆμου εἰς τὴν ἐν Ἀούστερλιτς μάχην, γαυριῶν βοναπαρτιστής. Ἀλλὰ πολλάκις ἐξέφρευγον μερικοὶ λόγοι ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ δυστοχοῦς, λόγοι ἀπερίσκεπτοι τοὺς ὁποίους ὁ νόμος τότε ἐχαρακτῆρίζεν ὡς ἀνατριεπτικὸς. Ἀφ' οὗτου εἶχεν ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τοῦ παρασῆμου τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς ἢ κατοτομῆ τοῦ αὐτοκράτορος, ποτὲ δὲν ἠθέλησε νὰ φάρεσθαι τὸν σταυρὸν τοῦ ταξίαρχου εἰς τὸ στῆθός του. Μάλιστα αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐξήλωσε τὸ αὐτοκρατορικὸν ἔμβλημα ἀπὸ τὸν σταυρὸν ἐκείνον καὶ ἐπειδὴ ἔμεινε τὸ μέρος κενὸν ἐν εἴδει ὀπῆς, ἠρνήθη νὰ θέσθαι ἐκεῖ κατὶ τι ἄλλο. «Κίλιο ν' ἀποθάνω», ἔλεγε ἀπαρὰ νὰ κάθωνται ἐπάνω εἰς τὴν καρδιά μου τρεῖς» ἀγριοβάτραχοι. Ἀναφανδὸν περιεγέλα ἀφόβως τὸν ἐνθρονισθέντα τότε Λουδοβίκον ΙΗ'. «Ἐνας γέρω ἀρθριτικὸς μὲ ἐγγλέζικαις γκέταις», ἔλεγεν· «ἅς πάγη στὴ Προυσία νὰ μοῦ χαθῆ.» περιχαρὴς διότι μὲ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὕβριν εἶχε τὴν ἐπιτηδεύσασθαι νὰ προσβάλῃ καὶ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Πρωσίαν θανασίμους ἐχθράς του. Ἀλλ' ἐπὶ τέλος μὲ αὐτὰ του τὰ ἐλαττώματα ἔχασε τὴν θέσιν του, ἔμεινε στοὺς πέντε δρόμους μὲ γυναῖκα καὶ παιδιὰ καὶ χωρὶς ψωμί.

Ὁ ἐπίσκοπος τὸν ἐρώναξε τότε, τοῦ ἔκαμε τὰς ἀεούσας παρατηρήσεις μὲ τὸν ἡπιὸν ἐκείνον τρόπον του καὶ τὸν διώρισε φύλακα τῆς ἐπισκοπῆς.

Εἰς ἀπόκλιμα δὲ καὶ ἐτῶν ὁ Θεοπρόβλητος Διοσκρίτης ἐπικει τὸν τὸν

λῶν του θεαρέστων ἔργων καὶ τοῦ ἡπίου του τρόπου εἴλκυσεν ὅλην τῆς πόλεως Δ... τὸν ἄδολον καὶ υἱικὸν σεβασμόν. Καὶ αὐτὴν δὲ ἀλίμη τὴν πρὸς τὸν Ναπολέοντα διαγωγὴν του, παρεδέχθη σιωπηλῶς, ἐσυγχώρησεν ὁ λαός, ὡς ἀγαθοὶ καὶ ἀσθενὲς πρίμιον καὶ ἐνῶ ἐλάτρευε τὸ αὐτοκράτορά του ἡγάπα καὶ τὸν ποιμενάρχην του.

IB'.

Μοναξία τοῦ θεοπροβλήτου δεσπότη.

Σχεδὸν πάντοτε ἕκαστος ἐπίσκοπος ἔχει καὶ τοὺς συνοδοὺς του ἐφημερίους ἐκ τῶν ἐπιζητούντων τὴν εὐνοίαν του καὶ τὴν σχέσιν του. Ἀπαράλλακτα ὅπως εἰς στρατηγός, ἔχει σμήνος νεαρῶν ἀξιωματικῶν. Τούτου πακρυῶς, ὁ λαμπρὸς ἐκεῖνος Ἁγ. Φραγκίσκος ὀνομάζει ἀρχαρίους ἱερεῖς. Κάθε στάδιον ἔχει τοὺς ζηλωτὰς του οἱ ὅποιοι τὸ περιστοιχίζουσιν. Οὐδεμίαν ἐξουσία ὑπάρχει μὴ ἔχουσα δορυφόρους, οὐδεμίαν δὲ τύχη μὴ ἔχουσα τοὺς φθονερούς της. Οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν ἀπόκλισιν μέλλοντος περιτριγυρίζουσι τὸ παρὸν. Ἐκαστὴ μητρόπολις ἔχει τὸ ἐπιτελεῖόν της. Ἐκαστος ἐπίσκοπος ἔχων ποῖαν τινα ἐπιρροήν, περιστοιχίζεται ἀπὸ περιπολιῶν νεαρῶν ἀιχόνων καὶ ἱεροσκήν, οἱ ὅποιοι ἐπιτηρῶσι τὴν τάξιν καὶ καιροφυλακτοῦσιν ἐν ἀρχιερατικὸν μειδίαμα.

Εἰς ὑποδιάκονος ἔγεινεν ἄπαξ ἀρεστός, εἰς τὸν ἐπίσκοπον, ἔθ.σε τὸ ὄγ λεγόμενον τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἀναβολέως τοῦ ἐπιπίου, ἔβαλε τὸ νερὸ στ' αὐλάκι. Ἄλλὰ πρέπει νὰ διατρέξῃ τὸ στάδιον ἱεραρχικῶς. Ὁ κληρὸς φυλάττει τὸ σύστημα τῆς ἱεραρχίας. Ὅπως δὲ εἰς ἄλλα στάδια ὑπάρχουσι τὰ μεγάλα ἀξιώματα καὶ ὁ κληρὸς ἔχει τὰς μεγάλας του μίτρας. Εἶναι δὲ οὗτοι, οἱ εὐνοούμενοι τῆς αὐλῆς ἐπίσκοποι, οἱ πλούσιοι, οἱ εἰσοδηματῖαι, οἱ πολυμήχανοι, οἱ πανταχοῦ εὐπρόσδεκτοὶ ἐπίσκοποι, οἱ γνωρίζοντες τὰς πρὸς τὸν ὑψιστον καταλλήλους ἐνώπιον τῶν πιστῶν δεήσεις, οἱ γνωρίζοντες καὶ χάριτας νὰ ἐκλιπαρῶσιν, ἀδιαφοροῦντες ἂν ῥλόκληρος ἐνορία τοὺς περιμένῃ εἰς τὸν ἀνιθάλχμον, μᾶλλον ἡγούμενοι πρὸς ἱερεῖς, μᾶλλον μητροπολίται παρὰ ἐπίσκοποι. Εὐτυχὴς ὅστις δύναται ἀνεμποδίστως

νά τούς πλησιάζει ! Ὡς ἄνθρωποι ἐμπιστοσύνης δύνανται νά σκορπί-
ζουν εἰς τούς προθυμότερους, τούς εὐνοούμενους καὶ ὅλους τούς ἐπιτη-
δειοτέρους εἰς τὸ νά εὐφραστῶσιν, ἐφημερίας, ὀρχιδιακονίας, ἐξαρχίας
καὶ ὑποψηφιότητας διὰ τὴν ἐπισκοπὴν. Καὶ ἐφ' ὅσον οὗτοι προάγον-
ται, προβιβάζουσι καὶ τούς δορυφόρους των. Εἶναι ὁλόκληρον ἑλιακὸν
σύστημα μὲ τὴν τροχίαν του. Ἡ ἀκτινοβολία φωτίζει τὴν συνοδίαν
των των. Ἀπὸ τὰ παρασκήνια ἀκόμη προπαρασκευάζεται ἡ εὐημερία
των ἐκ τῶν μικρῶν προβιθασμῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ τοῦ ἀτόμου τοῦ
ἐπισκόπου, βραίνει δὲ αὐξάνουσα κατ' εὐθὺν λόγον πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ
προβιθασμοῦ. Ὅσον μεγαλειτέρα ἡ ἐπαρχία, τόσον μεγαλειτέρα καὶ ἡ
ἐφημερία διὰ τὸν εὐνοούμενον. Ἐπειτα ἔρχεται τὸ μέρος τοῦ Πάπα.
Ἐπίσκοπος ὅστις ἤξεύρει νά γίνῃ ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ἀρχιεπίσκοπος ὅστις
ἤξεύρει νά γίνῃ, ἔπειτα πρῶτος τῆ τάξεως μητροπολίτης, σὲ παραλαμβά-
νει, ὡς ὀρχιδιάκονον, ἔπειτα πρωτοσύγκελλον καὶ αἵφνης ζυπνᾷ συμπά-
ρεδρον τῆς Θεοφιλίας του, μίαν δὲ ἡμέραν Θεοφιλέστατος, Πανιερώτα-
τος. Ἀπὸ τὸ Πανιερώτατος πλέον ἕως τὸ Σεβασμιώτατος, ὑπάρχει
ἐν μόνον βῆμα καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ Μακαριώτατος ἢ Παναγιώτα-
τος μία θυμιαζομένη κάλπη ὑποφασίζει.

Κάθε καλογηριλὸς σοῦφος ἤμπορεῖ νά ὀνειρευθῇ καὶ τὴν ποιμαίτο-
ρικὴν εἰκόνα. Ὁ ἱερεὺς εἶναι εἰς τὴν ἐποχὴν μας ὁ μόνος ἄνθρωπος
ὅστις δύναται κανονικῶς νά γίνῃ βασιλεὺς. Καὶ τί βασιλεὺς ! Βασι-
λεὺς βασιλέων. Δέκατος τρίτος τῶν Ἀποστόλων καὶ Κριτὴς τῆς Οἰ-
κουμένης ! Ἐννοεῖτε πλέον ὅποιον φυτώριον φιλοσοφίας καὶ ὁρέξεων εἴ-
να: μία ἀπλή ἱερατικὴ σχολή ! Πόσοι ἀναγνώσταί καὶ κανονάρχαι
ἐν ὀνειρεύονται λαγούς μὲ Πετραγγῆλια ! Ἐκεῖ ἡ φιλοδοξία τιτλαρο-
ρεῖται ζήλος, καὶ εἶτ' ἐν γ.ώσει εἶτ' ἐν ἀγνοίᾳ διαφεύδεται πολυάκις.

Ἡ εὐλογημένη !

Ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος, ὡς ταπεινὸς τὸ φρόνημα, πτωχός,
βιώτης δὲν ἐλογαριάζετο εἰς τὰς μεγάλας μίτρις. Αὐτὸ δὲ ἀπει-
κνέτο καὶ ἀπὸ τὴν ὀλοσχερῆ ἀπουσίαν νεαρῶν ἱερέων τριγύρω του.
Ὡς ἰδῶμεν, εἰς τούς Παρισίους δὲν εἶχε περάσει ἡ μπογιά του. Εἰς τὸ
κελίον του μονάζοντος τούτου γέροντος δὲν ἠδύνατο νά προκύψῃ μέλλον
διὰ κανένα, οὐδεμίαν φιλοδοξίαν ἐν βλαστήσει εἶχε τὴν ἰδιοσίαν νά
βγάλῃ φύλλο ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ γέροντος. Οἱ διάκονοι καὶ πρωτο-
σύγκελλοὶ του ἦσαν καὶ αὐτοὶ πτωχοὶ γερνότες, εὐλίγον διαφέροντες

τοῦ κοινοῦ λαοῦ, καρφωμένοι ἐκεῖ ὡς ἐκεῖνος, χωρὶς διέξοδον πρὸς τὴν καρδιναλίαν, ὁμοιάζοντες κατὰ τοῦτο μὲ τὸν ἐπίσκοπόν των· μὲ μόνην τὴν διαφορὴν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ἦσαν ἀνελλιπίεις αὐτὸς δὲ τέλειος.

Τόσον δὲ ἦτο ἐρριζωμένη παρ' αὐτοῖς ἡ ἰδέα τοῦ ἀδυνάτου τῆς προαγωγῆς των πλησίον τοῦ γέροντος, ὥστε μάλιστα ἐξήρχοντο τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς οἱ νέοι ἱερεῖς ἐλάμβανον παρ' αὐτοῦ συστατικά γράμματα πρὸς τοὺς ἐπίσκοπους τοῦ Λίξ ἢ τοῦ Κώχ καὶ ἀνεχώρουν ἀμέσως. Διότι ἐπὶ τέλους, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, θέλει πάντοτε κανεὶς κάποιαν ὄθησιν. Εἰς ὅσους ὅστις μένει στάσιμος, εἶναι ἐπικίνδυνος γείτων, διότι ἐνδεχόμενον νὰ σὰς μεταδώσῃ μολυσματικὴν πενίαν ἀθεράπευτον, ἀγκύλωσιν φερ' εἰπεῖν τῶν ἀρθρώσεων ἐκείνων αἱ ὁποῖα χρησιμεύουσιν εἰς προαγωγὴν, ἐν ἐνὶ λόγῳ, στασιμότητα ὅσῃν δὲν θὰ ἐπιθυμήτε· ἐννοεῖται ὅτι τοιαύτη ἀρετὴ ψαράλθα καλλίτερον ἄς λείπη.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος ἦτο πάντοτε ἀπομεμενωμένος. Ζῶμεν εἰς ζοφερὴν κοινωνίαν, ὅστις δὲ ἐπιτυγχάνει εἰς αὐτὴν θὰ εἰπῇ ὅτι αὐτὸς ἔθηκεν εἰς πρᾶξιν τὴν διδασκαλίαν ἢ ὁποῖα κατὸ σταγόνας ἀποστᾶζει ἐκ τῆς διοφθαλμῆς.

Ἡ καλὴ ἐκθασίς προϋποθέτει τὴν χρησιμοποίησιν πλαγίων μέσων, καὶ εἶνε μισητὴ. Ἡ ψευδὴς ὁμοιότης αὐτῆς τρῶς τὴν ἀξίαν ἀπατᾷ τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τοὺς κοινοὺς ἀνθρώπους ἡ ἐπιτυχία ἔχει σχεδὸν τὴν ἴδιαν ὄψιν ὡς καὶ ἡ ὑπεροχὴ, ἀλλὰ ἡ αἰσία ἐκθασίς, τὸ πνευμαϊότυπον τοῦτο τῆς ἱκανότητος, ἐξαπατᾷ τὴν ἱστορίαν. Μόνος ὁ Ἰουβενάλης καὶ ὁ Τάκιτος οἱ σατυρικοὶ καταφέρονται ἐναντίον τῆς. Εἰς τὰς ἡμέρας μας μίᾳ ἰδέᾳ ἐπεὶ δὴ ἐξεστομίσθη ἀπὸ καμμίαν προσωπικότητα τῆς ἐποχῆς καὶ ἐξελαϊκεύθη ὅλοι τὴν ἀσπάζονται, ἀδιάφορον ἀβασάνιστον εἶναι καὶ σφαιρὴν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν. Ἐπιτυχες εἰς τὴν προβάλλεται ἡ αἰτιολογία τῆς ἐπιτυχίας ὡς θεωρία. Ἡ εὐήμερία ἐξυπονοεῖ ἱκανότητα. Κερδίζεις εἰς κανὲν λαχεῖον ; εἶσαι ἱκανός. Ἐθριάμβευσεσ ; ὅλοι σὲ σέβονται. Γενῶσαι πλούσιος, αὐτὸ εἶναι τὸ πᾶν. Εἶχες τύχην, θὰ ἔχης ὅλα τὰ λοιπά. Εἶσαι εὐτυχής, θεωρεῖσαι μέγας ἀνὴρ. Ἐπιτὸς πέντε ἢ ἑξὶ μεγάλων ἐξαιρέσεων αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι τὴν λαμπρότητα τοῦ αἰῶνος, ὁ θαυμασμὸς τῶν συγχρόνων εἶνε ἀπλὴ μυωπία. Πᾶν το ἐπίχρυσον θεωρεῖται χρυσός. Ἐτυχες πρῶτος ; αὐτὸ δὲν σημαίνει, ἀρκεῖ νὰ ἦσαι δημιούργημα τῶν περιστάσεων, ἀρκεῖ νὰ

ἐπέτυχεν ὁ ὄχλος εἶναι γέρον Νάρκισσος· λατρεύει τὸν ἴδιον ἑαυτὸν
του καὶ χειροκροτεῖ τὸν ὄχλον.

Τὸν τίτλον τοῦ μεγαλοφυοῦς διὰ τοῦ ὁποίου ἔλαμψαν ἐν τῷ κόσμῳ
ὁ Μωυσῆς, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Δάντης, ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἢ ὁ Ναπο-
λέων, τὸ πλῆθος τὸ ἀπονέμει ὁμοθυμῶς εἰς πάντα ὅστις ἐπέτυχε τοῦ
σκοποῦ του εἰς ὅ,τι δῆποτε. Ἀναφορογράφος μεταβάλλεται εἰς βου-
λευτήν· Ψευδὴς Κορνήλιος συγγράφει τὸν Τηριδάτην. Εὐνοῦ-
χος κατορθώνει ν' ἀποκτήσῃ Χαρέμιον· στρατιωτικὸς Προϋδῶμ
κερδίζει ἐκ τυχαίας συμπτώσεως μίαν ὀριστικὴν μάχην ἐξ ἐκείνων
αἱ ὁποῖαι ἀφῆκαν ἐποχὴν· εἰς φαρμακέμπορος ἐφευρίσκει πέλματα ὑπο-
δημάτων ἀπὸ καρτόνι διὰ τὸν στρατὸν τοῦ Σαμπρελλιέζ καὶ μὲ τὸ
καρτόνι τοῦτο τὸ ὁποῖον πωλεῖται ἀντὶ ἐέρματος κερδίζει τετρακοσίαις
χιλιάδας φράγκων εἰσόδημα. Εἰς ὑπῆρέτης σφαιριστηρίου νυμφεύεται
τὴν τοκογλυφίαν, ἣ ὁποία μετ' ὀλίγα ἔτη τοῦ γενεᾶ ἐπτά ἢ ὀκτώ
ἐκατομμύρια· ἀναγνώστης γίνεται μητροπολίτης διὰ τὸ ἔρρινον τῆς
φωνῆς του, οἰκονόμος ἐνὸς μεγάρου, παραιτεῖται τῆς ἐργασίας του τό-
σον πλούσιος, ὥστε γίνετο ἄκρη καὶ ὑπεργὸς τῶν οἰκονομικῶν·
οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι τοῦτο μεγαλοφυΐαν, ἀπαραλλάκτως ὅπως θὰ ὠ-
νόμαζον καλλονὴν τὴν μορφὴν ἐνὸς Μουσικίου (1) καὶ μεγαλειὸν τοῦς
μόρφασμοῦς τοῦ ἱεροῦ Κλαυδίου. (2)

Μὲ ἄλλας λέξεις συγγέουν ἱ τοὺς ἀστερισμοὺς τοῦ στερεώματος, μὲ
τοὺς ἀστέρας τοὺς ὁποίους ἀποτυποῦσιν ἐπὶ τοῦ πηλοῦ εἰ πόδες χηνῶν.

ΙΓ'.

Τί ἐπίστανε.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀτομικὰς του περὶ ὀρησκίας ἰδέας ἀποφεύγομεν
νὰ Βολιδόσκοπήσωμεν τὸν ἐπίσκοπον Δ... Τοιαύτη ψυχὴ μόνον ὀ-
βασμὸν δύναται ἀλλ' οὐχὶ δυσπιστίαν νὰ ἐμπνεύσῃ. Ἄπαξ ἀντελή-

(1) Ἰθαγενεὺς τῆς Σουμάρρας τερατωδῶς δυσμόρφου φυλῆς.

(2) Συγγρόνου καὶ ἀντιζήλου τοῦ μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ ρήτορος Βο-
σουέτου.

φθηνον ὅτι εἶναι δίκαιος πρέπει νὰ ἔχωμεν πεποιθήσιν. Ἄλλως τε παροδευόμεθα τὴν πιθανὴν μετάπτωσιν πασῶν τῶν καλλωνῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἀρετῆς, προκειμένου περὶ πίστεως ἀλλοίας πρὸς τὴν ἰδίαν μας.

Τὸ τί ἐσκέπτετο, τί ἰδέας εἶχε περὶ τοῦ δεῖνος δόγματος ἢ περὶ τοῦ δεῖνος μυστηρίου ταῦτα εἶναι ἀπόρητα τὰ ὅποια παρακολουθοῦσι τὸν ἄνθρωπον μέχρι τοῦ τέλους εἰς τὸ ὅποιον εἰσέρχονται γυναι αἱ ψυχαί. Ὅ,τι δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν εἶναι ὅτι οὐδέποτε τὸ ἀκατάληπτον τῆς πίστεως ἐξέπιπτε παρ' αὐτῷ εἰς ὑποκρισίαν. Ὁ ἀδάμας δὲν ἐπιδέχεται ἀποσύνθεσιν· εἶχε πίστιν ἀπεριόριστον. Πολλάκις δὲ ἠκούσθη λέγων : « Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα κτλ. ». Ἄλλως τε διὰ τῶν ἀγαθοεργιῶν του ἰκανοποιεῖτο ἡ συνειδήσὶς του, ἥτις τῷ ἔλεγεν ἐνδομύχως : « Ἔστη μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ ».

Ὅφειλομεν ὁμῶς νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἐκτός ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, πέραν τῆς πίστεως του εἶχε σιγῆς παραφόρου ἀγάπης. Ἐνεκα τούτου εἶχε κριθῆ τρωτὸς πᾶρὰ τῶν σ ο θ α ρ ῶ ν, τῶν α ὕ σ τ η ρ ῶ ν καὶ τῶν δ ἰ κ α λ ῶ ν· προσφιλεῖς χαρνηκτηρισμοί· οὔτοι τοῦ ταλαιπώρου τούτου κόσμου, ὅπου ὁ ἐγωϊσμός ἀπορρέει ἐκ τῆς δοκησιοφίας. Τί δὲ ἦτο ἡ παράφορος ἐκείνη ἀγάπη. Ἀγαθότης ἡπία ἐπιδρώσῃ διὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὰ ἀντικείμενα νῶς εἶδομεν. Δὲν ἐγνώρισέ ποτε τὴν ἐστὶ περιφρόνησιν, ἐπεικῶς κρίνων τὸ ἡμιούργημα τοῦ Πλάστου αὐτοῦ. Ἐκαστος, ὁ κάλλιστος ἀκόμη τῶν ἀνθρώπων, ἔχει δόξιν τινὰ σκληρότητος ἀλόγου, τὴν ὅποιαν φυλάττει διὰ τὰ ζῆα. Καὶ ἐνῷ πολλοὶ ὅμοιοι του τὴν εἶχον, ὁ ἐπίσκοπος Δ. . . . τούναντίον δὲν ἦτο φανατικὸς ὀπαδὸς τοῦ βραχμανισμοῦ, ἀλλ' εἶχε πιθανῶς μελετήσει τὸν ἐκκλησιαστήν, εἰπόντα : « τίς οἶδε ποῦ φέρεται ἡ ψυχὴ τῶν ζώων ». Τὸ δύσμορφον τοῦ θεάματος, τὸ ἀκταλόγιστον τοῦ ἐνοστικτοῦ ἐν αὐτοῖς δὲν τὸν ἐτάραττον, δὲν τὸν ἐξώριζον. Συνεκίνητο μὲν, ἠσθίνετο ἄλγος καὶ ἐν τῷ συνειρμῷ τῶν σχέψεων του, ὅτι ὤφειλε νὰ ἀναζητήσει τὴν αἰτίαν πέραν τῆς προσκίρου ζωῆς, τὴν ἐξήγησιν ἢ τὸν ἴλεον. Ἐνίοτε ἐφάνετο ζητῶν ἐλαφρυντικὰ περιπτώσεις παρὰ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τοῦ ἐκπεσόντος. Ἐξήταζεν ἀπαθῶς καὶ μὲ τὴν ἐρευνητικὴν ἰδιοφυίαν γλωσσολόγου, ἀσχολουμένου εἰς τὴν διευκρίνισιν παλιψήητου, τὸν ὄγκον τοῦ χάους, ὅστις ὑπάρ-

χει εισέτι ἐν τῇ φύσει, πολλάκις δ' ἕνεκα τούτου ἠκούετο ἀρθρῶνων ἀσυναρτητους φράσεις.

Πρῶταν τινὰ καθ' ἣν εὕριστο εἰς τὸν κήπον, νομίζων ὅτι ἦτο μόνος ἐσταμάτησεν αἰφνης διὰ τὰ ἐξετάσῃ κἄτι τι τὸ ὅποιον εἶδε κατὰ γῆς· ἦτο μεγάλη μαύρη, τριχωτὴ καὶ τρομακτικὴ ἀρίχνη. Ἡ ἀελφή του, τὴν ὅποιαν αὐτὸς δὲν εἶδεν ὅτι ἤρχετο ὀπισθὲν του, τὸν ἤκουσε λέγοντα : Τὸ καυμένο τὸ ζῶον ! δὲν πταίει αὐτό.

Καὶ διὰ τί τὰ εἶπη τὰς ἀφελεῖς, ταύτας ἀλλὰ καὶ Θεῖας ἐκφράσεις τῆς ἀγαθότητος ἔστω καὶ παιδαριώδεις ;

Μήπως καὶ ὁ Μάρκος Αὐρήλιος καὶ ὁ ἅγιος Φραγκίσκος τοῦ Ἀσίζ δὲν ἔπραττον τὸ αὐτό ; Ἡμέραν τινὰ πάλιν παρεμέρισε διὰ τὰ μὴ πατήσῃ μύρμηγκα.

Αὐτὴ ἦτο ἡ ζωὴ τοῦ δικαίου τούτου ἀνδρός. Ἐνόστο τὸν κατελάμβανεν ὁ ὕπνος εἰς τὸν κήπὸν του, ὅποτε ἀνεδεικνύετο ἔτι περισσώτερον οὐβίασμις.

Ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος ὑπῆρξεν ἄλλοτε, ἐὰν πιστεύσωμεν ὅσα λέγονται περὶ τῆς νεότητος, καὶ περὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς ὠρίμου ἡλικίας του, ἐμπαθῆς, βίαιος· ἡ πανθομολογουμένη του καλοκαγαθία ἦτο τὸ ἀπαύγασμα ἐκτάκτου πεποιθήσεως ἢ ἐνεστάλαξαν αἱ βιωτικαὶ περιπέτειαί εἰς τὴν καρδίαν του σὺν τῷ χρόνῳ, οὐχὶ δὲ ὀρμέμφυτον· καὶ εἰς χαρακτῆρα· ὡς ἐπὶ βράχου δύνανται τὰ ὑπάρχουσι κοιλότητες, ὅσαι πλήρεις ὑδατίνων σταγόνων· αἱ κοιλότητες αὗται εἶναι δυσεξάλειπτοι.

Τῷ 1815 ὡς εἶπομεν, ἦτο ἑβδομήκοντα πέντε ἐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἐδείκνυεν οὔτε τὰ ἐξήκοντα. Δὲν ἦτο ὑψηλός· ἦτο ὀλίγον παχύσαρκος καὶ διὰ τὰ κατανικήσῃ τὴν παχυσαρκίαν του, ἔσμε περὶ μακρυνού· περιπάτους· ἐβάδιζε σταθερῶς ὀλίγον μὲν ἦτο κυρτός, ἀλλὰ δὲν πρέπει τὰ συμπεράνωμεν ἐκ τούτου τίποτε. Γρηγόριος ὁ ΙΣΤ'· ὁ ὀγδοηκοντούτης ἔτι, ἦτο εὐθυτενής καὶ ἐμειδία μολονότι ἦτο κακὸς ἐπίσκοπος. Ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος εἶχε ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ λαὸς ὠνόμαζε, «ῥαβὰ κεφαλή», τὸσον δὲ συμπαθοῦς μορφῆς ὥστε τὰ λησμονῆται ἢ ὠραιοτήτι τοῦ ὄλου χάριν τοῦ μέρους :

Ἡ συνδιὰλεξις του εἶχε τὴν παιδικὴν χάριν, περιδίδουσαν τὸν εὐθυμον χαρακτῆρά του· ὁ πλησιάζων αὐτὸν δὲν ἐστενοχωρεῖτο· ἡ χαρὰ ἦτο ἐξωγαρισμένη εἰς ὅλα του. Ἡ ὀρεσέρυτης τοῦ πρῶτου οἱ κατάλειποι καὶ ὀκέρατοι ὀδόντες του ἐφαινοντο εἰς πᾶν του μειδία-

... ὀλίγον πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου εἰσῆρχετο πεζὸς εἰς τὴν
μικρὰν πόλιν Ἀ... ἄνθρωπος ξένος. (Σελ. 87).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ

ΦΥΛΑ. 10

ΕΠΙΜΕΛΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΑ Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

μα, ἐδείκνυσαν τὸν ἀνοικτόκαρδον καὶ εὐπρόσιτον ἄνθρωπον περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἐλεγέ τις· καλὸ παιδί, ἀγαθὸς ἄνθρωπος καὶ αὐτὴ ἦτο ἡ ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν ἔκαμνεν εἰς τὸν Νηπολέοντα. Πράγματι δὲ τοιαύτη ἦτο εἰς πάντας ἡ πρώτη ἐντύπωσις του ἐκ πρώτης ὄψεως. Ἀλλὰ μετὰ τινα λεπτῶν διαμονὴν παρ' αὐτῷ, ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος βαθμιαίως προσελάμβανε τι τὸ ἐπιβλητικόν. Τὸ εὐρὺ καὶ ἀρρενωπὸν του μέτωπον ἐξέχον διὰ τῆς λευκῆς του κόμης, ἐγένετο ἐξοχώτερον ἔτι διὰ τῆς σκέψεως. Ἡ ἀγιότης του ἐκεῖνη ἀπέπνευεν μεγαλεῖον ἐν τῇ ἀκτινοβολίᾳ αὐτῆς. Κάτι τὸ συγκινητικόν, τὸ ἀγγελικόν μετεδίδετο εἰς τὸν θεώμενον, ὡς εἶδος ἀγγέλου πτερυγίζοντος ἐν μειδιάμασι. Σεβασμῆς, σεβασμὸς ἀνέκφραστος, βαθμιαίως σὲ κατελάμβανεν εἰσδύων μέχρι τῆς καρδίας σου, ἠσθάνεσο δὲ ὅτι ἔχεις ἐνώπιόν σου ψυχὴν ἰσχυρὰν δεδοκιμασμένην, γλυκεῖαν, ἐν μακαριότητι τὰ ὕψιστα διανοουμένην.

Ὡς εἶδομεν ὅλαί αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς του ἦσαν σειρά ἀδιάκοπος, θεαρέστων ἔργων. Ἠλέει, παρηγόρει τοὺς τεθλιμμένους, ἐκαλλιέργει τὴν γῆν, διδάσκων συγχρόνως τὴν ἀδελφοποίησιν, τὴν φιλοξενίαν, τὴν αὐταπαρνήσιν, τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεόν, τὴν μελέτην, τὴν ἐργασίαν. Καὶ πράγματι σειρά ἀδιάκοπος. Ὀλόκληρον ἡμέρην πολλάκις κατέτριβεν εἰς ἀγαθοεργίας, εἰς προτροπὰς, εἰς ἀγαθὰς φροντίδας. Ἀλλ' ὅσάκις δὲν τῷ ἦτο δυνατόν τὸ ἐσπέρσεν ἕνεκα κακοκαίριας νὰ διέλθῃ εἰς τὸν κήπον ἐπὶ μίαν ὥραν, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν δύο γυναικῶν, ἐνόμιζεν ὅτι καθυστέρησεν εἰς τὸ καθημερινὸν ἔργον του. Τὸ εἰσέφρει ὡς ὄγκυα του νὰ προπαρασκευασθῇ διὰ τὸν ὕπνον του μελετῶν ἐνώπιον τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ. Πολλάκις, πολὺ ἀργά, τὴν νύκτα, ἔτυχεν νὰ μὴ κοιμῶνται αἱ δύο γυναῖκες καὶ ἤκουον τοὺς ἀραιοὺς του βηματισμοὺς εἰς τοὺς ὁρομίσκους τοῦ κήπου. Ἦτο μόνος εἰς ἐκυτόν ὀλόκληρος ἀριστωμένος, λάτρης τῆς ἀγρυπνοῦσας φύσεως γαλήνιος καὶ ἡ ψυχὴ του ἡ ἀγνή ἀνθημιλλᾶτο πρὸς τὴν ζωοῦσιν τοῦ αἰθέρος, συγχρόνως, εἰς τὸ ἀνεξιχνίαστον τοῦ στερεώματος κενόν, τὴν ὀρατὴν λαμπηρότητα τῶν ἀστερισμῶν πρὸς τὰς ἀράτους λαμπηρότητας τοῦ Θεοῦ! Ἐρχον πλήρη κατανώξεως τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ ἀγνώστου. Οὐδ' αὐτὸς οὐτος δὲν ἦν ἠδύνατο νὰ παραστήσῃ τὸ τί ἠσθάνετο ἡ ψυχὴ του κατὰ τὴν ὥραν, καθ' ἣν τὰ νυκτερινὰ ἄλλα προσφύρουσι τὸ ἀρωμα αὐτῶν εἰς αὐτὴν ὡς εἰς λυχνίαν ἐν μέσῳ τῆς ἐνάστρου νυκτός, καταγοητευμένην ἐν μέσῳ τῆς παγκοσμίου ἀντανάκλασως τῆς ἡμερο-

γίας. Ἰσθάνετο κάτι τὸ ὁποῖον πτερυγίζον ἐξηφρνήζετο ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὸ κενὸν καὶ ἄλλο τὸ ὁποῖον κατήρχετο πρὸς αὐτόν. Μυστηριώδη ἀνταλλαγὴν τῶν ἀδύτων τῆς ψυχῆς πρὸς τὰ ἄδυστα τοῦ Σύμπαντος!

Εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν μέλλουσαν αἰωνιότητα, παράδοξον μυστήριον, τὴν αἰωνιότητα τοῦ παρελθόντος ἐτι παραδοξότερον μυστήριον.

Τὰ εἶχεν ὑπ' ὄψιν του· τὸ ἀπειροτέλειον τοῦ οὐρανοῦ, τῆς γῆς, τῶν θαλασσῶν, τῶν ὀρέων, τῶν ποταμῶν, εἶχεν ὑπ' ὄψιν καὶ παρετήρει τὰ πάντα χωρὶς νὰ ζητῇ νὰ ἐννοήσῃ τὸ ἀκατάληπτον, τὸ ἀνεξιχνίαστον. Δὲν ἐσπούδαζε τὸν Θεόν, ἐξεπλήσσετο καὶ ἔκαμι τὸν ἐξῆς συλλογισμόν: Διὰ τῆς συναντήσεως τῶν ἀτόμων προσδίδεται εἶδος εἰς τὴν ὕλην, γεννᾶται ἡ δύναμις διὰ τῆς ἐρεύνης· διενεργεῖται ἐν τῇ ἐνότητι ἡ ὀντότης, ὁ καταμερισμός· ἐν τῇ ἐκτάσει, τὸ ἀπειράριθμον ἐν τῷ ἀπείρῳ, καὶ διὰ τοῦ φωτὸς παράγουσι ταῦτα τὸ κάλλος. Αἱ συναντήσεις αὗται συναρμολογούνται καὶ ἀναλύονται ἀδιελίπτως.

Ἐκάθητο ἐπὶ ξυλίνου θρανίου προσηρμοσμένου ἐπὶ εὐρωτιῶντος ἐκ τῆς πολυκαιρίας φράκτου καὶ διὰ μέσου τῆς καχεκτικῆς διαγραφῆς εἰς τὸ κενὸν τῶν ὀπωροφόρων δένδρων παρετήρει τοὺς ἀστέρας. Ἠγάπα πολὺ τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ κήπου, καίτοι πτωχὸν εἰς φυτεῖαν καὶ γεμάτον ἀπὸ κρημνίσματα καὶ στνύλους.

Τί ἄλλο ἐχρειάζετο περισσότερον ὁ γέρωι αὐτός ὁ ὁποῖος τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του, τὰς ὀλιγίστας, ὡς εἶδομεν, διέθετε τὴν μὲν ἡμέραν εἰς τὴν κηπουρικὴν, τὴν δὲ νύκτα εἰς τὴν θέαν τοῦ στερεώματος; Τὸ μικρὸν ἐκεῖνο περίφραγμα, μὲ τὸν οὐρανὸν ὡς στέγασμα, ἦτο ἄρκετόν δι' αὐτόν εἰς λατρείαν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰ θεοσπεσιώτερα ἅμα καὶ τὰ ὑψηλότερα ἔργα του. Πράγματι, τί περισσότερον ἠδύνατο νὰ ἐπιθυμήσῃ, ἐνῶ εἶχε τὸ πᾶν. Κηπάριον χάριν ἀναψυχῆς, καὶ τὸ ἄπειρον διὰ τὰς ὀνειροπολήσεις του. Πρὸ τῶν ποδῶν του, πᾶν ὅ,τι ἐκαλλιέργει καὶ ἔκαρπούτο· ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του, ὅ,τι ἐσπούδαζε καὶ ἐμελέτα ὀλίγα ἄνη ἐπὶ γῆς καὶ ὅλους τοὺς ἀστέρας ἐν τῷ οὐρανῷ.

ΙΔ'.

Τί ἐσκέπτετο.

Μίαν τελευταίαν λέξιν.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν λεπτομερειῶν τὰς ὁποίας παραθέτομεν ἐδῶ, ἐνδέχεται νὰ παραστήσῃ τὸν ἐπίσκοπόν μας ὡς π α ν θ ε ῖ σ τ ῆ ν, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ φράσιν τοῦ συρροῦ· ἐνδέχεται ὅε, εἴτε πρὸς ἔπαινον, εἴτε πρὸς κατάκρισίν του, νὰ πιστεύσῃ ἕλαστος ὅτι ὁ ἐπίσκοπος εἶχεν ἴδιον φιλοσοφικὸν σύστημα, σύμφωνον πρὸς τὰς δοξασίας τοῦ αἰῶνος εἰς τὸν ὁποῖον ζῶμεν, σύστημα τὸ ὁποῖον γεννᾶται εἰς τὰ ἀπομεμονωμένα πνεύματα καὶ μεγαθύνεται καὶ αὐξάνει μέχρι τοῦ βαθμοῦ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς θρησκείας. Εἰς τοὺς τοιαῦτα συμπεραίνοντας δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι πάντες εἰ γνωρίσαντες τὸν ἐπίσκοπον Θεοπρόβλητον οὐδὲ κἂν τοῖς ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ σκερθῶσι τι παρόμοιον. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐνεπνέετο ὑπὸ τῆς καρδίας. Ἡ ἀρετὴ τοῦ ἀνδρὸς ἦτο αὐτῇ ἡ ἀνταύγεια τοῦ ἐκείθεν ἐρχομένου φωτός.

Πρὸς τί τὰ συστήματα, ἀφ' οὗ ἐφαίνετο ἐκ τῶν ἔργων του τί ἐπρέσβευε; Δέν ἀπρησχόλησε ποτὲ τὸ πνευμά του ἐπιματαίω εἰς ἀποκαλύψεις, τοῦλάχιστον αὐτὸ φαίνεται. Ὡς ἀπόστολος ἠδύνατο νὰ εἶνε εὐτολμος, ἀλλ' ὡς ἐπίσκοπος ἐπρεπε νὰ εἶνε δειλός. Προβλήματα τὰ ὁποῖα προωρίσθησαν ν' ἀπασχολήσωσιν ἐκτάκτως δαιμονίους διανοίας ἀπέφευγε νὰ ἐξερευνήσῃ αὐτός. Ὑπὸ τοῦ θόλου ἀνεξιχνιάστου αἰνίγματος ὑπάρχει ἱερά τις φρικίασις χαίγουσιν ἐν αὐτῇ πᾶ ἄδυστα τῶν ἀδύτων, ἀλλὰ φω.ή τις σᾶς λέγει, παροῦτα, μὴ εἰσελθῆς Ἀλλοίμονον εἰς τὸν εἰσδύοντα.

Τὰ ἔξοχα πνεύματα νὰ ὅποια ὑπέρκεινται τῶν δογμάτων ὑποβάλλουσιν εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Θεοῦ τὰς ἰδέας των διὰ τὸ ἀνυπολόγιστον χάος τῆς ἀφρητημένης ἐννοίας καὶ τῆς καθαρᾶς θεωρίας.

Ἡ δέησις των εἶναι τολμηρὰ συζήτησις καὶ ἡ λατρεία των αὐτὸ τοῦτο ἀνάκρισις. Αὕτη εἶναι ἡ ἄμεσος θρησκεία πλήρης ἀγωνίας καὶ εὐθύνης ὅ· ἐλείνον ὅστις ἀποπειρᾶται νὰ ὑπερβῇ τὸ ἐσκαμμένα.

Ἡ ἀνθρωπίνῃ κρίσις δὲν ἔχει ὄρια. Ἐπὶ ἴδιω κινδύνῳ ἀναλύει καὶ

ἐρευνᾷ, τὴν ἰδίαν αὐτῆς γοητείαν, ἢ ὡς ἄλλως θὰ ἐλέγομεν, αὐτὴ γοητεύει τὴν φύσιν ὡς ἐξ ἀντανκλάσεως· τὸ περιβάλλον ἡμᾶς μυστηριώδες τοῦ κόσμου ἀνταποδίδει ὅ,τι προσδέχεται, πιθονῶς δὲ οἱ τῆς φύσεως ἐτασταὶ διερευνῶνται καὶ αὐτοί. Ὅπως δὴ ποτε ὑπάρχουσιν οἱ διακρίνοντες, εἰς τὰ βᾶθη τῆς φαντασίας των, ἀνέφικτα ὕψη καὶ ἀνυπολόγιστον κατμέτρησιν. Ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος, δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων, διότι ἦτο μεγαλοφυῆς· πάντοτε ἀπέφυγε νὰ προσπελάσῃ τὸ ἄκρον ἄωτον τοῦτο διὰ τὸ ὅποιον ἀπεπειράθησιν μεγαλοουργοὶ διάνοιαι ὡς ἡ τοῦ Σβεδενθόργ καὶ τοῦ Πασκάλ, καταιτήσασαι εἰς παράκρουσιν φρενῶν. Εἶναι ἀληθές· μὲν ὅτι οἱ ἐξοχοὶ ἐκείνοι συλλογισμοὶ ἔχουσιν ἠθικὸν ὄφελος, ὅτι διὰ τῶν δολιχοδρομιῶν ἐκείνων φθάνει τις εἰς τὴν, ἰδεώδη τελειότητα, ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος ἐλάμβανε τὴν βρῆχύτεραν ἀτραπὸν, τὸ Εὐαγγέλιον.

Μὲ μόνον τὸ περιτραχήλιόν του δὲ ἤθιλε νὰ παρουσιάσῃ προφήτης, ἐκ τῆς σκοτεινῆς ἐκείνης ἐξελλίξεως τῶν γεγονότων, δὲν ἐπεζήτηε νὰ προεικάζῃ τὸ μέλλον· ἐκ μόνης τῆς ὄψεως, δὲν συνεπέρανε τὰ πράγματα οὔτε ὡς προφήτης· παρουσιάζετο οὔτε ὡς μάγος. Ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἠγάπα, ἰδοὺ τὸ πᾶν.

Πιθονὸν ὅτι ἐπεξέτεινε τὴν δέησιν μέχρις ὑπερανθρώπου ἐμπνεύσεως, ἀλλ' ἡ δέησίς του αὐτῆ δὲ ἦτο μείζων τῆς ἀγάπης· καὶ ἂν αἴρειαις Ὀρησκευτικῆς ἡμπορῆς νὰ ὀνομασθῇ τὸ νὰ προσεύχηται· τις πέραν τῶν διατάξεων τῆς ἐκκλησίας, τότε καὶ ἡ ὁγία Θηρεσία καὶ ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος θὰ ἦσιν αἰρετικοί.

Ὅταν ἐκλινε παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῶν στεναζόντων καὶ ψυχορραγούντων, τὸ σύμπαν τοῦ ἐφάνετο ὅτι ἔπασχεν, ὅτι ἐνόητε τὸ ἀπειρον. Ἦτο θάνατος ὅτι ἐπύρεσεν ἡ ὑψήλιος, ἠγωνία τὸ σύμπαν, καὶ προσεπάθει νὰ ἐπιδέσῃ τὸ τραῦμα χωρὶς νὰ ἐπιζητῇ τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος.

Τὸ φοβερὸν θέημα τῶν τελουμένων διεμόρφου ἐν αὐτῷ τὴν στοργὴν ἢ μόνη του ἐνασχόλησις ἦτο πῶς καὶ δι' ἐαυτὸν καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς νὰ ἐπινοήσῃ τὸν καλλίτερον τρόπον τῆς παρηγορίας καὶ ἀνακουφίσεως. Ἡ ὑπαρξίς ἦτο διὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ σπάνιον τοῦτον ἱερέα διαρκῆς ἀφορμὴ θλίψεως ζητούσης παρηγορίαν.

Ἐπὶ ἔρχουσιν ἄνθρωποι ἀσχολούμενοι εἰς τὴν ἀνόρουξιν τοῦ χρυσοῦ, αὐτοὶ ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν ἀνόρουξιν τῆς ἀγαθοεργίας, ἢ δὲ τοῦ κόσμου

ἄλλοι ἄθλιότης ἦτο τὸ μεταλεῖόν του. Πενταχοῦ καὶ πάντοτε ὅπου ἀνεφαίνετο ἡ ὁδὸν δι' αὐτόν ἦτο ἀφορμὴ εὐπορίας.

Ἄ γ α π ᾶ τ ε ἄ λ λ ἡ λ ο υ ς, οὐδὲν τούτου πλείοτερον ἤ-
χετο καὶ εἰς τοῦτο περιωρίζετο ἅπαντα αὐτοῦ ἡ πίστις. Ἡμέραν τινὰ
ὁ ἀνὴρ ἐκείνος, ὅστις παρουσιάσθη αὐτόκλητος φιλόσοφος, ὁ γεροῦσια-
στὴς ἐκεῖνος, εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὸν ἐπίσκοπον. Ἄλλὰ δὲν βλέπετε τὸ
θέαμα τοῦ κόσμου· ἀλληλοκτονία ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον· ὅπου ὁ ἰσχυ-
ρότερος εἶναι καὶ ὁ πνευματωδέστερος. Αὐτὸ τὸ Ἄ γ α π ᾶ τ ε ἄ λ-
λ ἡ λ ο υ ς, τὸ ἰδικόν σας, εἶναι βλακεία.

— Πολλὸ καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος ἀποσυγῶν νὰ ἐλέγξῃ τὴν
κρίσιν του, α ἰὰν εἶνε βλακεία, ἡ ψυχὴ ὀρεῖται νὰ ἐγκλεισθῇ ὡς ὁ
μαργαρίτης ἐν τῷ ὀστράκῳ ». Καὶ περιωρίζετο εἰς τὴν ὀρχήν του
ἐκείνην τοῦ ἀγαπᾶσθαι ἀλλήλους, δι' αὐτῆς ἐξῆ ἀρκούμενος εἰς αὐτήν,
χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ἀναμιγνύεται εἰς δελεαστικά καὶ θαμβοῦντα ζητή-
ματα. Ἡ ἀνεξιχνίαστος φαντασμαγορία τοῦ νοητοῦ ἢ βαρβαρῶδους
μεταφυσικῆ, ὅλα τὰ μυστικὰ ζητήματα τῆς θείας διδασκαλίας περὶ,
ἀθείας, περὶ τοῦ μηδενός, τὸ πεπρωμένον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονη-
ρὸν, ὁ πόλεμος τοῦ ὄντος πρὸς τὸ ὄν, ἡ ἀνθρωπίνῃ συνείδησις, ἡ αὐ-
τοσυντηρία τοῦ ζώου, ἡ διὰ τοῦ θανάτου μεταμέρφωσις, ὁ τάφος· τὰ
ἐκ τοῦ ἐγὼ ἀπορρέοντα, ἡ οὐσία, ἡ ὕλη, ὁ ἔρωσ, ἡ ψυχὴ, ἡ φύσις,
ἡ ἐλευθερία, ἡ ἀνάγκη, ὅλα ταῦτα τὰ ἀκινθώδη προβλήματα, εἰς ἃ
ἐνέκυψαν οἱ κολοσσοὶ τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας, ὅλας ταύτας τὰς
φειδωρῆς ἀθύσσους εἰς τὰς ὁποίας ἐγκύψαντες, ὁ Λουκρήτιος (1), τὸ
Μαχιοῦ (2) ὁ ἅγιος Πυῦλος καὶ ὁ Δίντης ἠσθάνθησαν τὴν ἔκστασιν
ἐκείνην ἣτις καλεῖται σκοτοδίνη, ὅλα ταῦτα λέγομεν οὐδέποτε τὰ ἐθι-
ξεν ὁ Θεοπρόβλητος ἐπίσκοπος.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

.1) Ρωμαῖος ποιητὴς· ὑπῆρξεν ὁ θεμελιωτὴς τῆς θεωρίας τοῦ ὕλισμου.

(2) Τὸ ἱερώτερον τῶν βιβλίων τῶν βροχμάνων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΑΤΑΠΤΩΣΙΣ

Α'.

Ἐσπέρα μεθ' ἡμέραν ὁδοιπορίας.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 1815, ὀλίγον πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου εἰσῆρχετο πεζὸς εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Δ. . . ἄνθρωπος ξένος. Οἱ ὀλίγοι ἐκ τῶν κατοίκων, ὅσοι τὴν ὥραν ἐκείνην εὐρίθησαν εἰς τὰ παράθυρα ἢ εἰς τὰ κατώφλια τῶν οἰκιῶν των παρετήρουν μὲ ὑποπτα βλέμματα τὸν ὁδοιπόρον τοῦτον. Δὲν εἶχον ἄλλοτε ἰδεῖ τοιοῦτον ἄθλιον ὁδοιπόρον, ὡς οὗτος ἐφαίνετο.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦτο μετρίου ἀναστήματος, εὖρωστος καὶ εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας του, τεσσαράκοντα ἕξ ἕως τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἐτῶν. Τὸ κασκέτον του τὸ ὁποῖον ἐφόρει χαμηλὰ, ἔκρυπτε μέρος τοῦ ἡλιοκαοῦς καὶ ὑπὸ τοῦ ἰδρώτος περιρρομένου προσώπου του. Ὁ χιτῶν του ἀπὸ χονδρὸν ὕφασμα ὠχροκίτρινον, προσκολλημένους μόνον εἰς τὸν λαιμόν του διὰ μικρᾶς ἀργυρᾶς ἀγκύλης, ἤνοιγεν ὀλίγον κατόπιν καὶ ἐφαίνετο τὸ λάσιον τοῦ ἀνδρὸς στήθος. Ἐφόρει λαιμοδέτην τυλιγμένον ὡς σχοινίον τὸ πανταλόνι του ἀπὸ πανὶ γαλάζιο, παληθὸ καὶ τριμμένο εἰς τὸ ἓν γόνατον, ἦτο τρύπιον εἰς τὸ ἄλλο· ἐφόρει μὴ παληὰ βλουζα στακτιὰ σὰν κουρέλι, εἰς τὸν ἓνα ἀγκῶνα τρυπημένον, εἶχε ράβει μὲ σπάγγο τεμάχιον ἀπὸ πράσινη τσόχα. Εἰς τὸν ὠμόν του ἐβάσταζε σάκκον στρατιωτικὸν γεμάτον, καλὰ κουμπωμένον καὶ καινουργῆ. Ἐκράτει δὲ καὶ ράβδον, φοβεράν διὰ τοὺς ὄζους τῆς. Περικνημιδᾶς δὲν

ἐφόρει· οἱ πόδες του ἦσαν γυμνοὶ ἐντὸς ἀρθυλῶν πεταλωμένων διὰ πλήθους ἤλων. Ἡ κεφαλὴ του κουρευμένη, μακρὸν τὸ γένειον.

Ὁ ἰδρώς, ὁ καύσων, ἡ πεζοπορία, ὁ κοινορτός, προσέθετον ἀγνώμην τὴν εἶπω ρυπαρὸν εἰς τὴν ἐλεεινὴν ταύτην ὑπαρξίν. Ἡ κόμη ἦτο ἀραιά, ἀλλ' αἱ τρίχες εἶχον αὐξήσει ἤδη ὀλίγον, καὶ ἦσαν ὡς ἄκνηται.

Οὐδεὶς ἐγίνωσκε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον. Βεβαίως ἦτο ὄδοιπόρος. Πόθεν ἤρχετο; Ἀπὸ νότου. Ἀπὸ τῶν ὄχθων τῆς θαλάσσης ἴσως ἐπειδὴ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν Δ... διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ἥτις πρὸ ἐπτὰ μηνῶν εἶχεν ἰδῆ διερχόμενον τὸν Ναπολέοντα, μεταβαίνοντα τότε ἀπὸ τὰς Κάννας εἰς Παρισίους. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐξ ἅπαντος ἐπεριπάτησε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, διότι ἐφαίνετο κουρασμένος. Γυναῖκες τινες τοῦ παλαιοῦ προαστείου, κειμένου παρὰ τὰ κράσπεδα τῆς πόλεως, εἶχον ἰδῆ ὅτι ἐστάθη ὑπὸ τὴν δένδροστοιχίαν τῆς λεωφόρου καὶ ἔπιεν ἐκ τῆς βρύσεως. Πρέπει πολὺ νὰ ἐδίψα, διότι παιδιὰ τινὰ ἀκολουθοῦντα, τὸν εἶδον πάλιν ἰστάμενόν καὶ πίνοντα εἰς ἄλλην βρῦσιν, τὴν τῆς πλατείας τῆς ἀγορᾶς, ἀπέχουσαν τῆς πρώτης περὶ τὰ διακόσια βήματα. Ἐκείθεν ἐστράφη ἀριστερά, καὶ κατηθύνη πρὸς τὸ δημαρχεῖον. Εἰσῆλθεν εἰς αὐτό, ὀπίθεν πάλιν ἐξῆλθε, μετὰ δεκαπέντε λεπτά. Πλησίον τῆς θύρας ἐκεῖτο πέτρινόν τι ἐδώλιον, ὅπου ἐκάθητο εἰς χωροφύλαξ. Τὸν χωροφύλακα τοῦτον ἐχαιρέτησε ταπεινῶς, τὸ «κασκέτον» του.

Ἄλλ' ὁ χωροφύλαξ χωρὶς ν' ἀντιχαιρέτησεν τὸν παρετήρησε μετὰ προσοχῆς, τὸν ἠκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματος ἀπομακρυνόμενον, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δημαρχεῖον.

Ἐπὶ τῆς ἀποβάσεως τοῦ αὐτοκράτορος πολλὰ εἶχον διαθρυλληθῆ εἰς τὸν τόπον περὶ τοῦ ξενοδοχείου ἐκείνου τῶν «Τριῶν Δελφίνων». Διηγούντο ὅτι ὁ στρατηγὸς Βερτράνδος, εἶχεν ἔλθει καὶ καταλύσει ἐκεῖ πολλάκις, ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου, μετημφισμέμενος ὡς ἀμνηστία, διανέμων παράσημα εἰς τοὺς στρατιώτας, καὶ ἀναπολεόνια μὲ ταῖς φούκταις εἰς πολλοὺς τῶν πολιτῶν. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ὁ Ναπολέων εἰσελθὼν εἰς Γρενόβλην, εἰν ἠθέλησε νὰ

Ἐγένετο τότε ὁ δούλος, ἔλαβε τὸν λύχνον καὶ ἔλθων
εἰς τὴν θύραν ἤνοιξε. (Σελ. 96).

καταλύση εἰς τὸ δήμαρχεϊον, ἀλλ' ἠὺχαρίστησε τὸν δήμαρχον εἰπών. «Θὰ καταλύσω εἰς ἐνὸς ἀξίου ἀνθρώπου, γνωστοῦ μου καὶ κατέλυ-
σεν εἰς τοὺς «Τρεῖς Δελφίνας». Αὕτη ἡ οὐρα τοῦ Λαθάρου τῶν
«Τριῶν Δελφίνων» ἀντηνακλᾶτο ἐξ ἀποστάσεως λευγῶν εἰκοσιπέντε
ἐπὶ τοῦ Λαθάρου τοῦ «Σταυροῦ». Καὶ οὕτως ἐλέγετο περὶ αὐτοῦ.
«Εἶνε ἐξάδελφος τοῦ ἐν Γρηνόβλη ξενοδόχου».

Ὁ ἄνθρωπος κατηθύνθη πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦτο, τὸ βέλτιστον
τοῦ τόπου. Εἰσήλθεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἀνοιγόμενον ἀμέσως ἐπὶ τῆς
ὁδοῦ. Ἦσαν ἀνημμένα ὄλα τὰ πύραυλα· μεγάλη δὲ φλόξ ἀνεῴδετο
φαιδρῶς ἀπὸ τῆς ἐστίας διὰ τὰ ψητὰ. Ὁ ξενοδόχος, ὅστις ἦτο συγ-
χρόνως καὶ ὁ ἀρχιμάγειρος, μετέβαιναν ἀπὸ τῆς πυρᾶς ἐκείνης εἰς τὰς
χύτρας, περιάσχιλος καὶ ἐπιτηρῶν πρὸς παρασκευὴν ἐξαιρέτου δείπνου
παραγγεληέντος ὑπὸ ἀμαξηλατῶν, ὧν ἠκούοντο εἰς τὸ προσεχὲς ὀμμα-
τιον αἱ θορυβῶδεις συνομιλῖαι καὶ οἱ γέλωτες. Ὡς γινώσκουσιν οἱ ὁδοι-
πορήσαντες ἐν Γαλλίᾳ οὐδεὶς ἀκαλοτριώγειν ὅσον οἱ ἀγωγιάται. Εἶχον
στῆ σούβλα μία παχυτάτη πάπια καὶ εἰς τὸ πλάγιόν τῆς πέρδικας
λευκᾶς καὶ κοσσύφους, ἐντὸς δὲ τῶν χυτρῶν ἐμαγειρεύοντο μεγάλοι
ἰχθεῖς, δύο κυπρίνοι καὶ μία πέστροφα τῶν πλησίον λιμνῶν.

Ὁ ξενοδόχος, ἀκούσας ἀνοιγομένην τὴν θύρην καὶ εἰσπερχόμενον τὸν
ξένον ἐκείνον, ἠρώτησε πρὶν ἢ ἄρῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῶν πυρᾶ-
νων του. — Τί ἀγαπᾷ ὁ κύριος;

— Νὰ δειπνήσω καὶ νὰ κοιμηθῶ, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος.

— Τὸ εὐκολώτατον, ὑπέλαθεν ὁ ξενοδόχος. Καὶ τότε στρέψας
τὴν κεφαλὴν, εἶδεν ἄνωθεν ἕως κάτω τὸν ὁδοιπόρον, καὶ προσέθεσεν —
Ἄλλα εἶνε μὲ πληρωμὴν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐξήγαγεν ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς βλοῦζης του ὀσμῆτι-
νὸν τι βαλάντιον πλήρες, καὶ ἀπεκρίθη. — Ἐγὼ νὰ πληρώσω.

— Τότε λοιπὸν καλῶς ὤρισες, εἶπεν ὁ ξενοδόχος.

Ὁ ἄνθρωπος ἐνέθεσε πάλιν τὸ βαλάντιον εἰς τὸν κόλπον του, ἐξε-
φορτώθη τὸν σάκκον του, τὸν ἐτοποθέτησε κατὰ γῆς, πλησίον τῆς
θύρας, ἐκράτησεν εἰς χεῖρας τὴν ράβδον του, καὶ παρευθὺς ἐκίνησεν
εἰς χαμηλὸν τι σκαμνίον, πλησίον τοῦ πυρᾶς. Διότι ἡ πόλις Δ...
εἶνε ὄρεινός τόπος καὶ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα γίνεται καθ' ἐσπέραν
ψυχᾶς.

Ἐν τούτοις, ἐνῶ περιήρχετο ὁ ξενοδόχος παρετήρει τὸν ὄδοιπὸρον ἐκστατικῶς.

— Κοντεύει τὸ φαγί ; ἠρώτησεν ὁ ἄνθρωπος.

— Ἀμέσως, εἶπεν ὁ ξενοδόχος.

Ἐνῶ, ὁ ὄδοιπὸρος θερμαινόμενος εἶχε τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸ πῦρ, ἄξιός ἄνθρωπος ὁ ξενοδόχος κύρ Ἰωακείμ Λάβαρας, ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου του μολυβδίδα ἔσχισε τὴν ἄκραν παλαιᾶς τινος ἐφημερίδος, ἐρριμμένης ἐπὶ τραπέζης κειμένης πλησίον τοῦ παραθύρου, καὶ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ περιθωρίου ἔγραψεν ἕνα δύο στίχους. Ἐδίπλωσεν ἔπειτα τὸ χαρτίον καὶ τὸ ἔδωσεν ἀσφράγιστιν εἰς παιδίον τι, χρησιμεῦον εἰς αὐτὸν ὡς πινακογλύπτῃς καὶ ἐν ταύτῃ ἀγγελιαφόρος. Ὁ ξενοδόχος εἶπε δύο λέξεις εἰς τὸ ὠτίον τοῦ παιδός, τοῦτο δὲ ἀνεχώρησε τρέχον πρὸς τὸ δημαρχεῖον.

Ὁ ὄδοιπὸρος μὴ ἰδὼν τίποτε ἐκ τούτων ὄλων, ἠρώτησε καὶ δεῦτερον ἤδη.—Κοντεύει τὸ φαγί ;

— Ἀμέσως, εἶπεν ὁ ξενοδόχος.

Τὸ παιδίον ἐπέστρεψε, φέρον τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο χαρτίον. Ὁ ξενοδόχος τὸ ἐξεδίπλωσε παραχρῆμα, ὡς περιμένων ἀνυσύχως τὴν ἀπάντησιν. Ἐφάνη ἀναγινώσκων μετὰ προσοχῆς πολλῆς, ἔπειτα ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἔμεινε πρὸς στιγμὴν σκεπτόμενος. Τέλος, ἐστράφη πρὸς τὸν ὄδοιπὸρον, ὅστις ἐφαίνετο βυθισμένος εἰς σκέψεις ὄχι τερψιθύμους, καὶ—Ἀὐθεντικό, ταν εἶπε, δὲν ἠμπορῶ νὰ σὲ δεσθῶ.

Ὁ ἄνθρωπος ἀνεκάθησε.—Πῶς ! φοβᾶσαι μήπως καὶ δὲν σὲ πληρώσω ; Θέλεις νὰ σοῦ προπληρώσω ἐκεῖνο ποῦ θὰ μοῦ δώσης νὰ φάγω ;

Ἐγώ, σὲ εἶπα, χρήματα.

— Δὲν εἶνε αὐτὸ ἡ αἰτία.

— Τί εἶνε ἡ αἰτία λοιπόν ;

— Ἡ αὐθεντιὰ σου ἔχει χρήματα.

— Ναί, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος.

— Ἐγὼ ὅμως δὲν ἔχω ποῦ νὰ σὲ βάλω.

Ὁ ἄνθρωπος ὑπέλαβεν ἡσύχως.—Εἰς τὸν σταῦλον βάλε με.

— Δὲν εἶμπορῶ.

— Διὰ τί ;

— Δὲν πιάθουν ὄλων τὸν τόπον τὰ ἄλογα.

— Κιλά, ἀπήτησεν ὁ ἄνθρωπος, ἃ εἶνε καὶ εἰς μίαν ἄκρη τοῦ

ἀχυρώνος. Ἐγὼ οἰκονομοῦμαι μέσα εἰς τὰ ἄχυρα. Αὐτό, τὸ βλέπομεν μετὰ τὸ φαγί.

— Φαγί δὲν εἰμπορῶ νὰ σὲ δῶσω.

Ὁ λόγος οὗτος, λεχθεὶς ἡσύχως μὲν, ἀλλ' ὡς ἀμετατρέπτως, ἐφάνη βαρὺς εἰς τὸν ξένον. Ἠγέρθη.—Τί κάθισαι καὶ μὲ λές ! Ἐγὼ ἀποθαίνω τῆς πείνας. Ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου περπατῶ, καὶ πουθενὰ δὲν ἐστάθηκα. Δώδεκα ὥραις. Νὰ φάγω ζυγῶ.

— Δὲν ἔχω τίποτε, εἶπεν ὁ ξενοδόχος.

Ὁ ἄνθρωπος ἐγέλασε καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν ἐστίαν καὶ πρὸς τὰ πύραυρα.—Τίποτε ; εἶπε καὶ αὐτὰ ;

— Αὐτὰ ὅλα τὰ ἔχουν παραγγεῖλει.

— Ποιὸς ;

— Μέσα, οἱ ἀγωγιάταις.

— Καὶ πόσοι εἶνε ἐκεῖνοι ὅλοι τους ;

— Δώδεκα.

— Καὶ ἐκεῖ ἔχει φαγί γιὰ εἴκοσι.

— Τὰ ἔχουν κρατήσῃ ὅλα καὶ τὰ προπλήρωσαν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκόθῃσε πάλιν. Χωρὶς δὲ νὰ ὑψώσῃ τὸν τόνον τῆς φωνῆς :— Δὲν ξεύρω, εἶπεν· ἐγὼ εἶμαι εἰς ξενοδοχεῖον· πεινῶ, καὶ δὲν τὸ κουνῶ ἀπ' ἐδῶ.

Τότε ὁ ξενοδόχος ἔκυψεν εἰς τὸ ὠτίον του καὶ τὸν εἶπε μετὰ τόνου ὅστις ἔκαμε τὸν ἄνθρωπον ν' ἀνασκιρτήσῃ.—Τὸ καλὸν ὅπου σοῦ θέλω, πήγαίνε ἀπ' ἐδῶ, πήγαίνε.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὁ ὁδοπόρος ἦτο ἐσκυρμένος, καὶ διὰ τῆς ράβδου του, ἐχούσης σίδηρον εἰς τὴν ἄκρην, ἐσάρωνε πρὸς τὸ πῦρ ἀνθρακίς τινας· ἐστράφη λοιπὸν διὰ μιᾶς ἵνα ἀποκριθῇ, ἀλλὰ μόλις ἤνοιξε τὰ χεῖλη, καὶ ὁ ξενοδόχος, εἰς αὐτὸν ἀσκαρδαμουκί· ἀτενίσας προσέθεσε χαμηλῇ τῇ φωνῇ πάντοτε.—Εἶνε περιττὰ τὰ λόγια. Θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ πῶς ὀνομάζεται ; Γιάννης Ἀγιάννης. Θέλεις τῶρα νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ ποῖος εἶσαι ; Ὅταν ἐμβῆκες καὶ σὲ εἶδα, εἶχα κάποια ἀκόμη ἀμφιβολία, καὶ ἔστειλα εἰς τὸ δημαρχεῖον νὰ πληροφορηθῶ. Ἰδοὺ ποῖα ἀπόκρισι ἔλαθα. Ξεύρεις γράμματτα ;

Καὶ ταῦτα λέγων, ὑπέβηκεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ξένου ἀνοικτὸν τὸ χερσίον ὃ εἶχε κομισθῆ ἀπὸ τοῦ ξενοδοχείου εἰς τὸ δημαρχεῖον, καὶ ἀπὸ τοῦ δημαρχείου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Ὁ ὁδοπόρος ἔφρι-

ψεν ἐν βλέμμα ἐντὸς αὐτοῦ, ὁ δὲ ξενοδόχος μετὰ τινα σιγὴν ἐπανελάθεν. — Ἐχω συνήθεια εἰς ὄλους νὰ φέρωμαι μὲ τὸ καλὸ. Πήγαινε πρὸς Θεοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκλινε τὴν κεφαλὴν, ἐπῆρεν ἀπὸ γαμαλί τὸν σάκκον του καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἦκολούθησε τὴν μεγάλην ὁδόν. Ἐπροχώρει χωρὶς νὰ γινώσκῃ ποῦ, τὸν τοῖχον, τοῖχον, ὡς ἄνθρωπος ἐξουθενημένος, ἀπαίσιος. Οὐδ' ἄπαξ εἶδεν ὀπίσω του. Ἄλλως, θὰ ἔβλεπε τὸν ξενοδόχον ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας του περικυκλωμένον ὑφ' ὄλων τῶν ὁδοιπόρων τοῦ ξενοδοχείου καὶ ὄλων τῶν διαβατῶν τῆς ὁδοῦ, συνομιλοῦντας ζυηρῶς καὶ αὐτὸν δακτυλοδεικτοῦντας· καὶ ἐκ τῶν δυσπίστων βλεμμάτων καὶ τῆς ἀποστροφῆς τοῦ συνηγμένου πλήθους θὰ ἐμάντευεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἢ ἀφίξις του θι ἐγίνετο ἀνά πᾶσαν τὴν πόλιν συμβεθηκός.

Ἄλλ' οὐδὲν τούτων εἶδεν. Οἱ ἀγθόμενοι δὲν βλέπουν ὀπίσω των· καλῶς γινώσκουν ὅτι κατόπιν των ἔχουν ἀκόλουθον τὴν κακοτυχίαν των.

Ἐβάδισε τοιουτοτρόπως ὄραν τινά, προχωρῶν πάντοτε, διερχόμενος ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ὁδοῦς εἰς αὐτὸν ἀγνώστους, καὶ λησμονῶν τὸν κάματον, ὡς συμβαίνει ἐν τῇ θλίψει. Αἰφνιδίως ὁμως ἠσθάνθη πάλιν τῆς πείνης τὸν θερισμόν. Ἐνούκτωνεν. Ἐστάθη, ἐστράφη καὶ παρετήρησε γύρω του, ἴσως διέκρινεν ἄσυχλόν τι.

Τὸ καλὸν ξενοδοχεῖον ἐκλείσθη εἰς αὐτόν· ἐζήτει ταπεινὸν τι καπηλεῖον, πτωχικὸν τι καταφύγιον. Ἀκριβῶς, εἰς τὸ βᾶθος τῆς ὁδοῦ ὅπου εὐρίσκετο, ἀνήθη ἐν φῶς· εἰς τὸν οὐρανόν· τὸν λευκόν, ὡς ἐκ τοῦ λυκόφωτος, διεκρίνετο ἀνηρημένον ἐπὶ ράβδου σιδηρᾶς ἐν κλαδῶν· σημεῖον ὅτι ἐκεῖ ἐπωλεῖτο οἶνος. Κατηυθύνθη πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Καὶ ὄντως ἦτο καπηλεῖον τῆς ὁδοῦ Σαφαύτου.

Ὁ ὁδοιπόρος ἐστάθη πρὸς στιγμὴν, καὶ διὰ τῶν ὑάλων χαμηλοῦ τινος παραθύρου εἶδεν ἐντὸς τοῦ καπηλείου. Ἐρωτιζέτο ὑπὸ μικροῦ λύχνου· ἰσταμένου ἐπὶ μιᾶς τραπέζης, ὡς καὶ ὑπὸ μεγάλου πυρός, καίοντος εἰς τὴν ἐστίαν. Ἄνθρωποι τινες ἔπινον καθήμενοι. Ὁ κάπηλος ἐθερμαίνετο εἰς τὸ πῦρ, ἠκούετο δὲ κοχλάζουσα σιδηρᾶ τις χύτρα, ἄνωθεν τῆς φλογός κρεμαμένη.

Εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦτο ἔχον ἐν ταυτῷ καὶ εἶδος ξενοδοχείου, εἰσῆρ-

χετο τις διὰ δύο θυρῶν. Ἡ μὲν ἠνοίγετο εἰς τὴν ὁδόν, ἡ δὲ εἰς μικράν τινα αὐλήν, πλήρη κοπρίας ζῶων.

Ὁ ὄδοιπóρος δὲν ἐτόλμησε νὰ εἰσέλθῃ διὰ τῆς θύρας τῆς ὁδοῦ. Εἰσέδυσεν εἰς τὴν αὐλήν, ἐστάθη πάλιν ὀλίγον, ἔπειτα ἤγειρεν ἐλαφρῶς τὸ κλειθρον καὶ προσώθησε τὴν θύραν.

— Ποῖος εἶνε ; ἠρώτησεν ὁ κάπηλος.

— Νὰ δειπνήσω ἤθελα καὶ νὰ πλαγιάσω. Ἐχει ἐδῶ ;

— Ἐχει· ἐδῶ δειπνοῦν καὶ πλαγιάζου. Καλῆσπέρα· πέρασε μέσα κάθησε.

Εἰσῆλθεν. Ὅλοι οἱ ἐκεῖ καθήμενοι καὶ πίνοντες ἐστράφησαν πρὸς τὸν νέηλυν. Ἄφ' ἑνὸς τὸν ἐρώτιζεν ὁ λύχνος, ἀφ' ἑτέρου ἡ φλόξ. Ὅλοι τὸν παρετήρουν ἐταστικῶς, ἐνῶ ἀφήρει τὸν σάκκον του.— Κάθησε νὰ ζεσταθῆς εἰς τὴν φωτιά, τὸν εἶπεν ὁ ξενοδόχος· τὸ φαγὶ μαγειρεῦεται.

Ἐκάθησε πλησίον τοῦ πυρός. Ἐξήπλωσε τοὺς καταπιπονημένους ἐκ τοῦ ὀρόμου πύδας του. Ἀπὸ τῆς χύτρας ἀνειδίετο κακὴ τις ὀσμή φαγητοῦ. Πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ διακριθῇ ἐκ τῆς μορφῆς του ὑπὸ τὸ χαμηλωμένον καπέτον του, εἶχε λάθει συγκεχυμένον τινὰ χαρακτηριστικὴν εὐεξίας μετὰ πόνου ἠνωμένης. Ἦτο ἄλλως τε ἡ φυσιογνωμία αὐτῆ παραδόξως πῶς συντεθειμένη· ἔβλεπες ἐν αὐτῇ καρτερίαν ὁμοῦ καὶ λύπην· κατ' ἀρχάς σοὶ ἐφαίνετο τεταπεινωμένη, καὶ ἔπειτα τὴν διεκρινες ὡς αὐστηράν. Ὁ ὀφθαλμὸς ἐπεγγοδόθει ὑπὸ τῆς ὀφρῆς, ὡς πῦρ ὑπὸ φρύγανον.

Ἐν τούτοις εἰς τῶν ἀνθρώπων τῶν εἰς τὴν τράπεζαν παρεκαθημένων ἦτον ἄλλοι, ὅστις, πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦτο, εἶχε πορευθῆ νὰ βάλῃ τὸ ζῶν του εἰς τὸν σταῦλον τοῦ Λαδάρου. Οὗτος ἔτυχε ν' ἀπαντήσῃ κατ' ἐκεῖνο τὸ πρῶν τὸν ξένον τοῦτον, ὄδοιπóρουντα πρὸς τὴν πόλιν Δ... μεταξύ Ἄσσης καὶ... (ἐλησμόνησα τὸ ὄνομα Ἐσκουβλὸν νομίζω). Ὁ ὄδοιπóρος, ὡν ἦδη κατάκοπος εἶχε ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀλιέως νὰ κοθήσῃ εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ ζῶου του. Ὁ ἀλιεὺς οὐδ' ἀπόκρισιν τῷ εἶχε ὤσει, ἀλλ' ἐδιπλασίασε τὸ βῆμα. Αὐτὸς οὗτος ὁ ἀλιεὺς ἦτο πρό ἡμισείας ὥρας μετὰ τῶν ἄλλων, τῶν περὶ τὸν Ἰωακείμ Λάδαρον, καὶ εἶχε μάλιστα διηγηθῆ εἰς αὐτοὺς τὸ πρακτικὸν δυσῆρεςτον συναπάντημά του. Ἀπηύθυνεν ἀπὸ τῆς θέσεώς του μικρὸν τι νεῦμα πρὸς τὸν κάπηλον, καὶ ὁ κάπηλος ἤλθε πρὸς αὐτόν.

Ἄντ' ἄλλαξαν μεταξύ των κρυφίως λέξεις τινάς. Ὁ ξένος ἐν τούτοις εἶχε βυθισθῆ ἐκ νέου εἰς τὰς σκέψεις του.

Ἐπιστρέφει ὁ κάπηλος εἰς τὴν ἐστίαν, θέτει ἀποτόμως τὴν χειρὰ του ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ νεήλυδος καὶ τὸν λέγει.

— Νὰ πηγαίνης ἀπ' ἐδῶ.

Ὁ ξένος ἐστράφη πρὸς αὐτὸν καὶ ἀπεκρίθη ἐν πραότητι.

— Ἄ ! γνωρίζεις...

— Ναί.

— Μ' ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ ξενοδοχεῖον.

— Ναί καὶ σὲ διώχνουν καὶ ἀπὸ τοῦτο.

— Αἶ, καὶ τώρα ποῦ θέλεις νὰ πάγω ;

— Ὅπου θέλεις. Ἄλλοῦ πῆγαινε, ἄλλοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος ἀνέλθε τὴν ράβδον καὶ τὸν σάκκον του, καὶ ἀνεχώρησεν. Ὅταν ἐξῆλθε, παιδία, ἅτινα τὸν εἶχον ἀκολουθήσει ἀπὸ τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Σ τ α υ ρ οῦ, καὶ, ὡς φαίνεται, ἐπερίμενον ἐξῶθεν, τὸν ἐπετροβόλησαν. Ἐστράφη ὀργίλως ὀπίσω του καὶ τὰ ἠπειλίγησε διὰ τῆς ράβδου. Τὰ παιδία διεσκορπίσθησαν ὡς ὀρνίθων πληθὺς.

Διέβη ἔμπροσθεν τῆς φυλακῆς. Ἐπὶ τῆς θύρας ἐκρέματο ἄλυσις δεδεμένη εἰς κώδωνα. Ἐσήμανε τὸν κώδωνα, καὶ ἠνοίχθη ἐν θυρίδιον.

— Κύριε θυρωρέ, εἶπεν ἀφαιρέσας εὐλαβῶς τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του, μοῦ ἀνοίγεις νὰ περάσω τὴν νύκτα μέσα εἰς τὴν φυλακὴ ;

Μία φωνὴ ἀπεκρίθη. — Ἡ φυλακὴ δὲν εἶνε ξενοδοχεῖον. Κάμε νὰ σὲ φυλακίσουν, καὶ τότε ἔμβαλνεις.

Τὸ θυρίδιον ἐκλείσθη ἐκ νέου.

Ὁ ἄνθρωπος εἰσῆλθεν ἐντὸς δρομίσκου, ὅπου εὕρισκοντο κῆποι. Τινὲς ἐξ αὐτῶν εἶνε πεφραγμένοι μόνον διὰ θάμνων, ἐξ οὗ λαμβάνει ἡ ὁδὸς ἐκεῖνη ὄψιν τερπνὴν. Μεταξὺ τῶν κήπων καὶ τῶν φρακτῶν τούτων, εἶδε μικρὰν τινα οἰκίαν, ταύτης δὲ τὸ παράθυρον πεφωτισμένον. Παρατήρησε διὰ τῶν ὑάλων τὰ ἐντὸς ὡς εἶχε παρατηρήσει καὶ εἰς τὸ κληλεῖον. Εἶδεν ἐν δωμάτιον εὐρύχωρον, μονόροφον ἀσβεστόχριστον, ἐκεῖ δὲ καὶ μίαν κλίνην, καὶ κοιτίδα βρέφους παρέκει, ὀλίγας καθέδρας ξυλίνας, καὶ ἐν διπλοῦν τουφέκιον εἰς τὸν τοῖχον κρεμάμενον. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου εὕρισκετο τράπεζα, καὶ ἐπ' αὐτῆς φαγητόν. Ὅρειχάλκινός τις λύχνος ἐπέχεε τὸ φῶς σὺτοῦ εἰς τὸ λευ-

κότατον αὐτῆς λιγὸν τραπέζομάνδηλον, καὶ εἰς τὸ ἀχνίζον τραβλίον τοῦ ζωμοῦ. Παρὰ τὴν τράπεζαν ταύτην ἐκάθητό τις ἀνὴρ, ἕως τεσσαρακοντούτης, ὡς ἐν ἀγέσει βίου, κρατῶν ἐν νήπιον, καὶ χορευῶν αὐτὸ ἐπὶ τῶν γονάτων του. Πλησίον του μία γυνή, νεωτάτη, ἐγαλούχει ἕτερον βρέφος. Ἐγέλα ὁ πατήρ, ἐγέλα τὸ παιδίον, ἐμείδῃ δ' ἡ μήτηρ προσβλέπουσα.

Ὁ ὄδοιπὸρος ἔμεινε πρὸς στιγμὴν περίσκεπτος ἐνώπιον τοῦ ἡμέρου καὶ πρὸς τούτου θεάματος. Τί συνέβαινε εἰς τὰ ἐντός του ; Αὐτὸς μόνος ἠδύνατο νὰ εἴπῃ. Πιθανὸν ἐσκέφθη ὅτι ὁ φαειρὸς οὗτος οἶκος θὰ ἦτο καὶ φιλόξενος· ὅτι ὅπου ἔβλεπε τόσῃν εὐδαιμονίαν θὰ εὕρισκεν ἴσως καὶ ὀλίγην εὐσπλαγχνίαν.

Ἐκρουσε τὴν ὕαλον τοῦ παραθύρου ἄπαξ, ἀσθενῶς. Δὲν ἤκουσαν οἱ ἐντός. Ἐκρουσεν ἐκ δευτέρου. Ἦκουσε τὴν γυναῖκα λέγουσαν·

— Καλέ ! μοῦ φάνηκεν ὡσὰν νὰ κτύπησε κῆποιος εἰς τὸ γυαλί ;

— Ἄ ! ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ.

Ἐκρουσεν ὁ ὄδοιπὸρος ἐκ τρίτου. Ἠγέρθη τότε ὁ σύζυγος, ἔλαβε τὸν λύχνον, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν θύραν ἤνοιξεν.

Ἦτον ἄνθρωπος ὑψηλός· χωρικός τεχνίτης. Ἐφόρει ἐμπροσθοποδίαν δερματίνην, ἀναβαίνουσαν μέχρι τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου του, καὶ ἤτις ἐπὶ τοῦ στήθους του ἐξωγοῦτο περιέχουσα ἐν σφυρίον, ἐν κόκκινον μανδύλιον, μίαν θήκην πυρίτιδος ἄλλα πράγματα, ὅλα κρατούμενα ὑπὸ τῆς ζώνης ὡς ἐντός κόλπου. Ἡ κεφαλὴ του ἔκλινε πρὸς τὰ ὀπίσω, διὸ καὶ ἀπὸ τοῦ χιτῶνός του, ὄλου ἀνοικτοῦ πρὸς τὰ ἄνω, ἀνεδίδετο γυμνὸς ὁ λαιμὸς του, λαιμὸς ταύρου, ἀλλὰ λευκός. Εἶχε δασείας ὀφρύς, πυκνάς δὲ καὶ μελαίνας παραγναθίδας· ὀφθαλμοὺς σχεδὸν εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν τοῦ μετώπου· πρόσωπον λήγοι πρὸς τὰ κάτω εἰς ρύγχος· ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὸ ἦθος ἀνθρώπου, εὕρισκομένου εἰς τὸν ἴδιόν του οἶκον, ἦθος τοιοῦτο ἀπερίγραπτον.

— Ἄκουσε, εἶπεν ὁ ὄδοιπὸρος, νὰ μοῦ συμπαθῆς. Πληρώνω ἐκεῖνο ποῦ εἶνε· ἠμποροῦσες νὰ μοῦ δώσης ἕνα πινακί. Ζουμί, καὶ μία ἄκρη εἰς τὸ πρᾶπηγμα ἐκεῖνο τοῦ κήπου, νὰ κειμηθῶ ὡς τὸ πρῶτῃ ; Αἶ ; ἠμποροῦσες ; Πληρώνω ἐκεῖνο ποῦ εἶνε.

— Ποῖος εἶσαι ; ἠρώτησεν ὁ οἰκοδεσπότης.

Ὁ ὄδοιπὸρος ἀπεκρίθη· — Ἐρχομαι ἀπὸ ἴσα κάτω. Ὅλην τὴν

Φοβερός ἦτο ὁ κύων, ἀλλ' αὐτὸς ἠωμαλτος ἔλαβε τὴν ῥάβδον τοῦ ἀνὰ χεῖρας . . . καὶ ἐξῆλθε τοῦ καλυβίου . . . (Σελ. 99).

ἡμέρα ἐπεριπάτησα. Δώδεκα ὥραις. Ἐμποροῦσαι; πλήρωνω ἐκεῖνο ποῦ εἶνε.

— Ἐνα κακὸν ἄθρωπο, ποῦ θὰ πλήρωνε, δὲν θὰ τὸν ἀπέβαλλα, εἶπεν ὁ χωρικός· ἀλλὰ διατί δὲν πηγαίνεις εἰς τὸ ξενοδοχεῖον;

— Ὑπῆγα, δὲν ἔχει τόπο.

— Πά! πῶς γίνεται! Σήμερα οὔτε πανηγῦρι εἶνε, οὔτε ἡμέρα ἀγορᾶς. Ὑπῆγες εἰς τοῦ Λαθάρου νὰ ἰδῆς;

— Ναί.

— Αἴ, λοιπόν;

Ἐὐδοκίμος ἀπεκρίθη ἐν ἀμηχανίᾳ. — Δὲν εἰζεύρω διατί, δὲν μ' εἰδέχθηκα.

— Ὑπῆγες εἰς τοῦ, πῶς τὸν λέν; εἰς τοῦ Σαφαύτου τὴν ὁδὸν;

Ἐν ἀμηχανίᾳ τοῦ ξένου ἤρξαντο. — Δὲν ἠθέλησε οὔτ' αὐτός, ἀπεκρίθη τραυλίζων.

Ἐν μορφῇ τοῦ χωρικοῦ ἐβάνη λαβοῦσα δυσπιστίας ἤθος· παρετήρησε τὸν εὐδοκίμον ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, καὶ αἴφνης ἔβαλε φωνὴν δηλωτικὴν φρίκης. — Μωρ' μήπως εἰς' ἐκεῖνος ὁ...

Ἐβρισθεν ἐκ νέου τὸ βλέμμα του πρὸς τὸν εὐδοκίμον, ἀπισθοδρόμησε δύο βήματα ἢ τρία, ἀφῆκε τὸν λύχνον ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐξεκρέμασεν ἀπὸ τοῦ τοίχου τὸ τυρέκιον.

Ἐν τούτοις εἰς τὰς λέξεις τοῦ χωρικοῦ «Μωρ' μήπως εἰς' ἐκεῖνος ὁ...» ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἶχεν ἐγερθῆ· ἐπῆρε τὰ δύο τέκνα τῆς εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ ἔτρεξε νὰ καταφύγῃ ὀπισθεν τοῦ συζύγου τῆς, θεωροῦσα τὸν ξένον περιδεῶς, γυμνῆ τὸν τράχηλον, τὰ ὄμματα κρατοῦσα διασταλμένα καὶ ψιθυρίζουσα σκλέφτης!

Ταῦτα πάντα διέτρεξαν εἰς στιγμὰς ὀλιγωτέρας τῶν ἀπειτουμένων ἵνα τὰ φαντασθῆ τις. Ὁ χωρικός, ἀφοῦ παρετήρησεν ἀρκετὴν ὥραν τὸν εὐδοκίμον ὡς ἂν παρετήρει ἔχιδναν, ἐπατήθη εἰς τὴν θύραν καὶ τὸν εἶπε. — Νὰ πηγαίνης ἀπ' ἐδῶ!

— Ἐν ἀγαπᾶς τὴν ζωὴ σου, ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, ὀλίγο νερὸ νὰ μοῦ δώσης.

— Σχοινὶ νὰ κρεμασθῆς! ἀπεκρίθη ὁ χωρικός.

Καὶ ἐκλείσει βιαίως τὴν θύραν του· ἤκουσε δὲ ὁ ἄνθρωπος συρόμενα ὀπισθεν αὐτῆς δύο βάρεια κλειθρα. Μετ' ὀλίγον ἐκλείσθη καλῶς καὶ τὸ

παράθυρον, ἤχησε δ' ἔω· ἔξω ὁ κρότος σιδηροῦ ὀχέως, βλαλλομένου ἐν ὄσθεν.

Ἡ νύξ ἐπροχώρει. Ἐπνεεν ὁ ψυχρὸς τῶν Ἀλπεων ἀήρ. Ὁ ὁδοιπόρος διεκρινεν εἰς ἓνα τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης κῆπον καλυβιὸν τι ἐκ πηλοῦ καὶ ἀχύρων. Εἰσῆλθιν εἰς τὸν κῆπον τοῦτον πηδῆσας τὸν φράκτην καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸ καλυβιον. Εἶχεν ἀντὶ θύρας μίαν στεγνὴν χαμηλὴν ὀπήν. Εἰς τὴν Γαλλίαν, αἱ ἐπὶ τῆς διατηρήσεως τῶν ὁδῶν ἀγρυπνοῦντες φύλακες ἔχουσι τισαῦτά τινα στεγάσματα· ἐστοχάσθη ὅτι καὶ αὐτὸ ἀνήκεν εἰς τινα ἐξ αὐτῶν. Ἐπασχεν ἐκ τοῦ ψύχους, καὶ ὡς πρὸς τὴν πείναν ἔλαθε πλέον τὴν ἀπόρασιν. Συνήθως τὰ καλυβία ταῦτα μένουσι διὰ νυκτὸς ἀκατοίκητα. Ἐπεσε πρηγῆς καὶ εἰσέδυσεν ὑπὸ τὸ χαμηλὸν ἐκεῖνο στέγασμα. Ἐκεῖ ἐντὸς εὔρε θερμοτότητα, μάλιστα ἐξ καὶ καλὸν τι ἀχύρινον στρώμα. Ἐμεινεν ὀλίγην ὥραν ἐξηπλωμένος εἰς τὸ ἄχηρον τοῦτο χωρὶς ποσῶς νὰ μετακινήθῃ· τόσον ἦτο κεκμηκώς. Ἐπειτα δέ, ἐπειδὴ τὸν ἠνώχλει ὁ ἐπὶ τοῦ ὤμου του δεδεμένος σάκκος, καὶ ἄλλως τε ἠδύνατο αὐτὸς νὰ χρησιμεύσῃ ἐξαιρέτα ὡς προσκεφάλαιον, ἤρχιτε νὰ λύσῃ τὰ λωρία του. Τὴν στιγμήν ἐκείνην ἀκούει ἄγριόν τινα ὠρυγμὸν. Ἐγείρει τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ διακρίνει τὴν κεφαλὴν φοβεροῦ μολοσσοῦ εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ καλυβίου.

Τὸ καταφύγιόν του ἔτυχε νὰ ἦναι κυνὸς οἰκίδιον.

Φοβερὸς ἦτον ὁ κύων ἐκεῖνος, ἀλλ' αὐτὸς ρωμαλέος καὶ ἀτρόμητος· ἔλαθε τὴν ράβδον του ἀνά χεῖρας, ἐπρότεινεν ὡς ἔσπίδα τὸν σάκκος καὶ ἐξῆλθε τοῦ καλυβίου ὡς ἠδύνατο, ὄχι χωρὶς ν' ἀνοιχθῶσιν ἐτι πλέον αἱ χάσματι τῶν φορεμάτων του.

Ἐξῆλθε δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ κήπου, ἀλλὰ κερκισοειδῶν, ἵνα μὴ στρέψῃ τὰ νῶτα πρὸς τὸν κύνα, ἀλλ' ἵνα τὸν βλέπῃ καὶ προσυλάττηται. Ὅταν, ὄχι ἀνευ κόπου, ἐπήδησε πάλιν ἔξω τοῦ φράκτου, καὶ εὔρεθη εἰς τὴν ὁδόν, μόνος, ἀστεγος, μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν, κλίνει, δεδιωγμένος καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀχυροστρώματος, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀθλίαις τρώγλης, ὅπου εἶχεν εἰσδύσει ὡς ἤρπετόν, ἐκάθησεν, ἢ μάλλον κατέπεσεν ἐπὶ τινος λίθου, καὶ ἠκούσθη ὑπὸ τινος διαβάτου λέγων:— Δὲν εἶμαι κἄν οὔτε σκύλος!

Μετ' ὀλίγον δὲ ἠγέρθη πάλιν καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ: Ἐξῆλθε τῆς πόλεως ἐλπίζων νὰ εὔρῃ δένδρον τι ἢ θημωνίαν ἀχύρωι, ὅπου νὰ σκεπασθῇ κατὰ τοῦ ἀέρος. Ἐπροχώρησεν ἱκανὴν ὥραν κεκυρωεὶ πάν-

τοτε. Όταν γιοθάνθη ὅτι εὐρίσκετο μακρὰν πάσης ἀνθρωπίνης κατοικίας, ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ παρετήρησε τὰ πέριξ. Εὐρίσκετο εἰς χωράριον. Καὶ εἶδεν ἐκεῖ εἰς τινα λόφον χαμηλόν, ἀπέναντί του, ἦσαν στημένα δεμάτια χόρτου, ὁμοιάζοντα εἰς τὴν σκιάν τῆς νυκτός ὡς κεφαλαὶ κεκαρμέναι.

Ὁ ὀρίζων ἦτο ζορώδης, ὄχι μόνον ὡς ἐκ τῆς σκιάς, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαιράς. Ἀνέβαινον ὀπισθεν τοῦ λοφίσκου νέφη χαμηλότατα πληροῦντα τὸν οὐρανόν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἤγγιζεν ἡ ἀνατολὴ τῆς σελήνης, καὶ ἐσώζετο εἰσέτι εἰς τὸ στερέωμα λείψανόν τι τοῦ ἑσπερινοῦ λυκόφωτος, τὰ νέφη ταῦτα ἐσχημάτιζον πρὸς τὰ ἄνω θόλον λευκόφαιον, ὅποθεν ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς ἀσθενῆς τις ἀνταύγεια.

Ὡστε ἡ γῆ ἦτο μᾶλλον ἢ ὁ οὐρανὸς πεφωτισμένη, ἀπαισία καὶ αὕτη θέα· τὰ πάντα δὲ πένθημα, ὀλιθερά καὶ ἀποτρόπαια. Εἰς τὸ χωράριον, εἰς τὸν λόφον, οὐδὲν ἄλλο διακρίνετο, εἰμὴ κακόσχημόν τι δένδρον, ἐν μόνον, θερμόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ συρίζον εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ ὀδοπόρου ἀπόστασιν.

Βεβαίως, ὁ ἄνθρωπος οὗτος πόρρω ἀπέιχε τοῦ νὰ εὐμοιρῇ τῆς λεπτῆς ἐκείνης αἰσθήσεως τῶν καλλιεργημένων πνευμάτων, δι' ἧς ἀποτελεῖ ἐντυπώσεις ἢ μυστηριώδης τῶν πραγμάτων ὄψις· ἀλλὰ τόσῃ ὅμως ἐρήμωσιν, τόσῃ κατῆφειαν εἶχεν ἐκεῖνος ὁ οὐρανός, ἐκεῖνος ὁ λόφος, ἡ πεδιάς, τὸ δένδρον, ὥστε ἀπὸ πρὸς στιγμὴν ἐστάθη ἀκίνητος καὶ σύννομος, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω ἐσπευσμένως. Ὑπάρχουσι στιγμοὶ καθ' ἃς καὶ ἡ φύσις αὕτη φαίνεται πολέμιος.

Ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν. Αἱ θύραι ἦσαν κλεισταὶ πλέον· ὦρα ἔως ὀγδοῆ τῆς ἑσπέρας. Δὲν ἐγνώριζε τοὺς ὁδόμεους· ἤρχισε πάλιν νὰ περιέρχεται ἀσκόπως. Κατήχησε τοιουτοτρόπως πάλιν εἰς τὸ δημαρχεῖον καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν ἱερτικὴν σχολήν. Διαβαίνων ἀπὸ τῆς πλατείας ὅπου ἡ μητρόπολις, εἶδει τὸν γρόνθον του πρὸς τὴν ἐκκλησίαν.

Εἰς τὴν γωνίαν τῆς πλατείας ταύτης ὑπῆρχεν ἐν τυπογραφεῖον, ὅπου ἐτυπώθησαν κατὰ πρῶτον αἰ πρὸς τὸν στρατὸν προκηρύξεις τοῦ Ναπολέοντος, ἐπιστρέφοντος ἐκ τῆς νήσου Ἑλβας. Κατάσκοπος καὶ οὐδὲν πλέον ἐλπίζων, ἐξηπλώθη ἐπὶ τινος πετρίνου καθίσματος, κειμένου παρὰ τὴν θύραν τοῦ τυπογραφείου. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐξήρχετο τῆς ἐκκλησίας γραζιά τις.

Εἶδε τὸν ἄνθρωπον τοῦτο· κατακείμενον εἰς τὴν σκιάν.

— Τί κάμεις ἐκεῖ, χριστιανέ ; τὸν ἠρώτησε.

— Τί κάμνω ; ἀπεκρίθη αὐτὸς ὀργίλως· ὁ δὲν βλέπεις τί κάμνω ; ἐπλάγισα νὰ κοιμηθῶ.

Ἡ ἀγαθὴ γυνή, ὄντως ἀξία τοῦ ἐπιθέτου, ἦτον ἡ κυρία μαρκησία τοῦ Ρ.

— Καὶ αὐτοῦ ἤρρες νὰ κοιμηθῆς ;

— Ἄμ' ποῦ ἄλλοῦ ; δεκαεὶνιὰ χρόνους τὸ στρῶμά μου ἦτον ἀπὸ ξύλο, σήμερα τὸ ἔχω ἀπὸ πέτρα.

— Στρατιώτης ἦσουν ;

— Ἦμουν καθὼς ὀρίζεις· στρατιώτης, ναί.

— Καὶ διατί ἔδεν πηγαίνεις εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ;

— Διατί... ὁ δὲν ἔχω λεπτὰ.

— Κρίμα ! εἶπεν ἡ κυρία Ρ.· ὁ δὲν εὐρίσκονται εἰς τὸ πουγγί μου, νομίζω, παρὰ μόνον τρία ἢ τέσσαρα σολδιά.

— Ἄς εἶν' καὶ αὐτὰ· δός μου τα.

Ὁ ἄνθρωπος ἔλαβε τὰ τέσσαρα σολδιά. Ἡ κυρία Ρ. ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶσα· — Ἄλλὰ μὲ τόσα μόνον ὁ δὲν ἔμπορεῖς νὰ καταλύσῃς εἰς ξενοδοχεῖον. Τοῦλάχιστον νὰ ἐδοκίμαζες ; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ περάσῃς ὅλην τὴν νύκτα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ; Ὅχι κρυώνης βέβαιον, καὶ ἴσως καὶ θὰ πεινᾷς. Ἦμποροῦσαν νὰ σὲ δεῖχθοῦν καὶ ἀπὸ ἔλεος.

— Ὅλαις ταῖς θύραις ταῖς ἔχρουν.

— Καὶ λαιπὸν ;

— Ἀπὸ παντοῦ μ' ἔδιωξαν.

Ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ἤψατο τοῦ βραχίονος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν πρὸς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς πλατείας μικρὰν τινα σκίαν χαμηλὴν, πλησίον τῆς μητροπόλεως. — Ἐκτύπησες ὅλες τῆς πόρτες ;

— Ναί.

— Ἐκτύπησες καὶ ἐκείνην ἐκεῖ ;

— Ὅχι.

— Κτύπα.

B'.

Συμβουλαὶ ὄρονήσεως τῆ σοφίας.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν, ὁ ἐπίσκοπος Δ. . . , ἐπιστρέψας ἀπὸ τοῦ συνήθους περιπάτου εἰς τὴν πόλιν, ἐκλείσθη ἐντὸς τοῦ θαλάμου του, ὅπου ἔμεινε παρὰ πολὺ ἀργά, ἐργαζόμενος εἰς μέγα τι σύγγραμμα περὶ τῶν «Χρεῶν», τὸ ὁποῖον ἀφῆκε δυστυχῶς ἡμιτελές. Ἦρθετο ἐπιμελῶς πᾶν ὅ,τι εἶπον οἱ Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος. Τὸ βιβλίον του διηρεῖτο εἰς δύο μέρη· τὸ πρῶτον, ἐπραγματεύετο περὶ τῶν χρεῶν πάντων ὁμοῦ, καὶ δευτέρον περὶ τῶν χρεῶν ἑνὸς ἐκάστου. Τὰ χρεῖα πάντων ὁμοῦ εἶναι τὰ μέγιστα· ταῦτα δὲ ἀριθμοῦνται εἰς τέσσαρα. Ὁ ἀπόστολος Ματθαῖος χαρακτηρίζει αὐτὰ χρεῖα πρὸς Θεόν, χρεῖα πρὸς ἑαυτόν, χρεῖα πρὸς τὸν πλησίον, χρεῖα πρὸς τὰ κτίσματα. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων χρεῶν, ὁ ἐπίσκοπος εἶχεν εὑρεῖ αὐτὰ χαρακτηριζόμενα ἀλλαχῶς καὶ ἐντελλόμενα· πρὸς μὲν τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς ὑπηκόους, ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολῇ· πρὸς δὲ τοὺς δικαστάς, τὰς συζύγους, τὰς μητέρας καὶ τοὺς νέους ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πέτρου· πρὸς δὲ τοὺς συζύγους, τοὺς πατέρας, τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ὑπηρέτας, ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῇ· πρὸς δὲ τοὺς πιστούς, ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους· πρὸς δὲ τὰς παρθένους, ἐν τῇ πρὸς Κερινθίους. Πάσας τὰς παραγράφους ταύτας συνέταττε φιλοπόνως ὁ Μυριήλ εἰς ἓν ἁρμονικὸν ὄλον, τοῦτο δὲ εἶχε σκοπὸν νὰ ἀφιέρωσιν ταῖς ψυχαῖς.

Ἦτον ἡ ὥρα ὀγδόη, καὶ εἰσέτι εἰργάζετο, γράφων, ὄχι μὲ ἄνεσιν, ἐπειδὴ μετεχειρίζετο μικρὰ τεμάχια χαρτίου τετράγωνα, καὶ εἶχεν ἐπὶ τῶν γονάτων τοὶ ἠνεωγμένον μέγα τι βιβλίον παρενοχλοῦν τὰς κινήσεις του, ὅτε εἰσῆλθεν ἡ κυρὰ Δοξαστή, ἵνα λάβῃ κατὰ τὸ σύνθημα τὰ ἀργυρὰ μαχαιροπήρσινα ἀπὸ τῆς θυρίδος, παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἐπισκόπου. Μετ' ὀλίγον δὲ συμπεραίνων οὗτος ὅτι ἡ τράπεζα ἠτοιμάσθη, καὶ ὅτι ἴσως ἡ ἀδελφὴ του τὸν περιέμενεν ὅπως δεῖπνησωσιν, ἐκλείσει τὸ βιβλίον του, ἠγέρθη καὶ μετέβη εἰς τὸ ἐστιατόριον.

Ἦ κυρὰ Δοξαστὴ ἐνησχολεῖτο παραθέτουσα ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰ τελευταῖα τῶν ἀναγκαίων πρὸς δεῖπνον, καὶ συγχρόνως συνοδιέλεγετο μετὰ τῆς κυρίας Βαπτιστίνης.

Ἐπί τῆς τραπέζης ἴστατο λύχνος· ἡ τράπεζα ἔκειτο πλησίον τῆς ἐστίας, ἐνθα ἔλαμπε φωτιά ἀρκούντως καλή.

Εὐκόλως δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ φαντασθῇ τὰς δύο ἐκείνας γυναῖκας, ἀμφοτέρως ὑπερεξηκοντούτιδας· τὴν κυρὰ Δοξαστὴν, μικρόσωμον, χονδρὴν, γοργὴν· τὴν κυρίαν Βαπτιστίνην, προσηνῆ, λεπτὴν, ἰσχνὴν, ὀλίγον τι ὑψηλοτέραν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, φοροῦσαν ἐσθῆτα χρώματος κανελῆ, χρώματος τοῦ συρμοῦ ἐν ἔτει 1806, ὅτε εἶχεν ἀγοράσει τὸ φόρεμα τοῦτο εἰς Παρισίους, καὶ τὸ ἐφύλαττεν ἔκτοτε. Ἄν θέλετε νὰ μεταχειρισθῶμεν τοὺς χυδαιότερους ὄρους, ὡς ἔχοντας τὸ καλὸν νὰ ἐκφράζωμεν ἐν μιᾷ μόνῃ λέξει ὅλην ἰδέαν, ὀλοκλήρου σελίδος ἄλλως χεῖζουσαν, ἡ μὲν κυρὰ Δοξαστὴ εἶχεν ὅλον τὸ ἦθος «χωριάτισσας», ἡ δὲ κυρία Βαπτιστίνη «κοκῶνας». Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλὴν, λευκὴν καλύπτραν, εἰς τὸν λαιμὸν ἀσημαντὸν τι ἐγκόλπιον χρυσοῦν, τὸ μόνον γυναικεῖον κόσμημα εὑρισκόμενον εἰς ἐκείνην τὴν οἰκίαν, ἐν λευκώτατον περιστήθιον, ἐσθῆτα μέλαιναν πλατείας ἔχουσαν καὶ βραχέας τὰς χειρίδας, ἐμπροσθέλαν βαμβακίνην μὲ ποικιλόχρωμα ἄνθη, χονδρὰ πέδιλα καὶ περικνήμιδας κιτρίνας, ὅποιας φοροῦσιν αἱ Μῆσσαλιώτιδες. Τῆς δὲ κυρίας Βαπτιστίνης ἡ ἐσθῆς ἦτο κατὰ τὸν συρμὸν τοῦ 1806· μέση κοντὴ, χειρίδες στέναλα μετ' ἐπωμιδῶν καὶ κομβίων. Ἐκρυπτε δὲ τὰς πολιὰς τῆς κεφαλῆς τῆς τρίχας ὑπὸ φανέρην βροστρυχισμένην καὶ τὸ σχῆμα κόμης παιδίου ἔχουσαν.

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἐφαίνετο γυνὴ νοήμων, ζωηρὰ καὶ ἀγαθὴ, καίτοι εἶχε τὰς δύο γωνίας τοῦ στόματος ἀνιούσας ἀνίσους, τὸ δὲ ἄνω χεῖλος παχύτερον τοῦ κάτω, ἐξ ὧν ἐλάμβανε χαρακτῆρὰ τινα δυστροπίας καὶ δεσποτισμοῦ. Ἐνόσφ ὁ ἐπίσκοπος ἐσιώπα, αὕτη τὸν ἐλάλει ἀποφασιστικῶς μετὰ τινος ἐλευθερίας μόλις ὑπὸ τοῦ σεβασμοῦ συνεχόμενης· ἄλλ' εὐθὺς ὡς ὁ δεσπότης ἤνοιγε τὸ στόμα του, ὑπήκουον, ὡς εἶδομεν, παθητικῶς καὶ αὐτῇ, καθὼς ἡ κυρία Βαπτιστίνη. Ἡ κυρία Βαπτιστίνη οὔτε λέξιν ἐπρόφερε. Περιορίζετο ὑπακούουσα ἀέλιποτε ἢ χαριζομένη. Ἀκόμη καὶ νῦν ἡ κυρία Βαπτιστίνη δὲν ἦτά ποτε εὐεδοῦς· εἶχε τὰ κυανὰ τῆς ἐκεῖνα ὄμματα ὀγκώδη πολὺ, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν τοῦ μετώπου τῆς, τὴν ρίνα ἐπιμήκη καὶ ἀνασσευμένην, ἄλλ' ὅμως ἡ μορφή τῆς ἐν συνόλῳ, παρίστα, ὡς εἴπωμεν καὶ ἄλλαχού, ἀνέκρηστον ἀγαθότητα. Ἐκ γενετῆς ὑπῆρξε προωρισμένη

εἰς τὴν εὐαγγελικὴν πράοτητα· ἡ πίστις δ' ἔπειτα, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλπίς, αἱ τρεῖς αὗται ψυχοτρόφοι ἀρεταὶ ἀνύψωσαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν πράοτητα ταύτην μέχρι τῆς ἀγιότητος. Ἡ φύσις ἔπλασε πρόβατον, καὶ ἡ ὀρησκεία ἐκ προβάτου ἄγγελον. Ταλαίπωρε κόρη ἀγνή! Γλυκεῖα ἐκλείψασα ἀνάμνησις!

Ἡ Βαπτιστίνη τοσάκις ἔκτοτε διηγήθη τὰ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα διατρέξαντα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπιτοκίου, ὥστε πολλοὶ τῶν εἰσέτι ζώντων ἐνθυμῶνται καὶ τὰς ἐλαχίστας αὐτῶν λεπτομερείας.

Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ ἐπίσκοπος εἶχεν εἰσελθεῖ, ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἐλάλει πρὸς τὴν ἀδελφὴν του ἐκτενῶς πῶς περὶ πράγματος ὕπερ αἰωνίως ἐκοπάνιζε καὶ εἰς τοῦτο ὁ δεσπότης πρὸ πολλοῦ εἶχε συνειθίσει. Ἐπρόκειτο περὶ τῶν κλείθρων τῆς θύρας τοῦ δρόμου.

Φαίνεται ὅτι ἡ κυρὰ Δοξαστὴ, ἐξελθοῦσα ὅπως ἀγοράσῃ, ἐδώδιμόν τι διὰ τὸ δεῖπνον, εἶχεν ἀκούσει ἀνθρώπους ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν δρόμον νὰ ὁμιλῶσι μετὰ αὐτῶν. Κῆποιος, ἔλεγον, ἄνθρωπος ὑποπτος, ἄνθρωπος ἀπαισίας ὄψεως, ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν, καὶ περιεφέρετο, καὶ φρόνιμα ὁ καθείς θὰ ἔκαμνε νὰ μὴ μείνῃ ἀργὰ ἐξω τῆς οἰκίας, ἐπειδὴ ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ συνανπαντηθῇ διὰ νυκτός μετ' αὐτοῦ, καθόσον μάλιστα ἡ ἀστυνομία ὑπηρετεῖτο κακῶς, διότι ὑπῆρχεν ἐχθροπάθεια μετὰ τοῦ κυρίου νομάρχου καὶ τοῦ κυρίου δημάρχου, οἵτινες ἐζήτουν καὶ οἱ δύο νὰ προκαλέσωσι πράγματα ὅπως εὖρη ἀφορμὴν ὁ εἰς νὰ ρίψῃ τὰ παλαίματα εἰς τὸν ἕτερον. Ὡστε πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος ἦτον ἀνάγκη νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἰδίας του ἀσφαλείας, νὰ κλείσῃ τὴν οἰκίαν του ἐπιμελῶς, νὰ κλειδῶσῃ καὶ ἀνὰ ἀμπαρώσῃ καλὰ τὰς θύρας του. κτλ.

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἐπίτηδες ἔδωκε τόνον εἰς τὸν τελευταῖον λόγον τοῦτον· ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος, ἅμα ἐλθὼν ἀπὸ τοῦ κοιτώνος του, ὅπου εἶχεν αἰσθανθῆ ψῆχος, ἐκάθησεν ἔμπροσθεν τῆς ἐστίας καὶ ἐθερμαίνετο καὶ εἶχεν εἰς ἄλλα τὸν νοῦν· ὥστε μηδεμίαν προσοχὴν ἐφάνη δώσας εἰς τὸν τόνον τοῦ λόγου, ὃν ἔρριψεν ἡ κυρὰ Δοξαστὴ. Αὕτη ἐπανελάβε τὸν αὐτὸν λόγον. Τότε δὲ ἡ κυρὰ Βαπτιστίνη θέλουσα νὰ εὐαρεστήσῃ τὴν ὑπηρετρίαν, χωρὶς ὅμως καὶ ν' ἀπαρέσῃ εἰς τὸν ἀδελφόν της, ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ μετὰ συστολῆς. — Ἦκουσατε, δεσπότη, τί λέγει ἡ κυρὰ Δοξαστὴ;

— Ναί, κἄτι ἤκουσα, ἀλλὰ δὲν ἐπρότεξα καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ ἐπί-

... Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἰς κανένα δὲν ἔβριδε προδοχὴν.
Ἐτρώγεν ἀρπακτικὰ ὡς νὰ εἶχε βουλιμίαν. (Σελ. 111).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 13

σκοπος. Καί στρέψας ὀλίγον τὴν καθέδραν του, θέσας δὲ καὶ τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων, καὶ ἀνεγείρας πρὸς τὴν γραῖαν τὸ ἰλαρὸν πρόσωπόν του, φωτιζόμενον κάτωθεν ὑπὸ τῆς φλογὸς τῆς ἐστίας.— Τί ἔλεγες; τί ἔτρεξεν, εἶπες; τί ἀκολουθεῖ; Εἰς κανένα εὐρισκόμεθα κίνδυνον;

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἤρχισεν ἐκ νέου ὄλην τὴν ἱστορίαν τῆς προσθέτουσα καὶ ὑπερβολάς, καίτοι μὴ αἰσθανομένη τοῦτο. Κάποιος ὡσάν ἀταίγγανος, ὡσάν γύφτος, ἕνας ξυπόλυτος ἄνθρωπος, εἶδος ζήτουλα, ἐπικίνδυνος, πολὺ ἐπικίνδυνος, εὐρίσκετο αὐτὴν τὴν ὥραν, ὡς φαίνεται εἰς τὴν πόλιν. Ὑπῆγεν ὁ ἄνθρωπος νὰ καταλύσῃ εἰς τοῦ Λαθάρου τὸ ξενοδοχεῖον, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησαν νὰ τὸν δεχθοῦν. Τὸν εἶδαν ἐκεῖ περὶ τὸ νύχτωμα νὰ τριγυρνᾷ. Ἐνας ἄνθρωπος μὲ σακκὶ εἰς τὸν ὤμον καὶ μὲ σχοινί. Ἐνας ὡς ἐκεῖ ἐπάνω ἀγριάνθρωπος.

— Ἀληθινά; ἠρώτησεν ὁ ἐπίσκοπος.

Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐνεθάρρυνε τὴν κυρὰ Δοξαστὴν τὴν ἐφάνη σημαίνουσα ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἐνδεχόμενον νὰ ἐφοβήθη ἐπίσης· καὶ ἐξηκολούθησε λοιπὸν ἐν θριάμβῳ.

— Ναι, Δεσπότη μου, νὰ ἔχω τὴν εὐχὴν σας. Καθὼς σὰς τὰ λέγω, ἀπαράλλακτα. Νὰ ζεῦρετε ὅτι ἀπόψε κατὶ θεῖ συμβῆ κακὸν μέσα εἰς τὴν πολιτείαν. Ὁλος ὁ κόσμος τὸ λέγει. Καθὼς εἶναι δὲ τώρα προκομμένη καὶ ἡ ἀστυνομία μας (ἐπανάληψις ὠφέλιμος). Νὰ ζῆ κανεὶς εἰς ἕνα βουνότοπον, καὶ νὰ μὴν ἔχη τὴν νύκτα εἰς τοὺς δρόμους οὔτε ἕνα φανάρι! Βγαίνεις ἔξω καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ ἰδῆς τὸ δάκτυλό σου. Κατάστασις εἶνε αὕτη; Θέλω νὰ σὰς ὀρίσω, δεσπότη μου, καθὼς καὶ ἡ κυρὰ ἀπ' ἐδῶ λέγει τὸ αὐτό...

— Ἐγὼ διέκοψεν ἡ ἀδελφή, ἐγὼ δὲν λέγω τίποτε. Ὅ,τι κάμη ὁ ἀδελφός μου ἔχει καλῶς.

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἐξηκολούθησεν, ὡς ἂν μὴ εἶχε γίνει αὕτη ἡ διαμαρτύρησις. — Ναι. Τὸ λοιπὸν ἐλέγαμεν, ὅτι πῶς αὐτὸ τὸ σπῆτι δὲν εἶνε καθόλου ἀίσφαλές· ὅτι ἂν ὁ δεσπότης μου εἶδε τὴν αἰετα, ἠμποροῦσα μία στιγμή νὰ πεταχθῶ εἰς τοῦ κλειδαρᾶ τοῦ κυρ Πανάγου, νὰ τοῦ εἰπῶ νὰ ἔλθῃ, νὰ βάλῃ εἰς τὴν θύρα μας τὰ παλαιὰ τῆς σίδερα. Τὰ ἔχω φυλαγμένα. Εἶνε μιᾶς στιγμῆς ὑπόθεσις. Ἐπειδὴ ἐγὼ λέγω, δεσπότη μου, ἀπόψε πρέπει νὰ ἔμβῃ τὸ μεγάλον σίδερον, καὶ ἂς ἦταν καὶ μόνον δι' αὐτὴν τὴν νύκτα· ἐπειδὴ μία θύρα ὅπου ἠμπορεῖ

ν' ἀνοίξη) ἀπ' ἔξω, ἀπὸ τὸν πρῶτο περαστικό ὅπου θελήσῃ, λέγω πῶς εἶναι πρᾶγμα νὰ φοβηθῇ ἓνας ἄνθρωπος· καὶ μάλιστα ὅπου ἔχετε, δεσπότη μου, τὴν συνήθεια νὰ λέτε πάντοτε, εἰς ὅποιον καὶ ἂν εἶνε νὰ ὀρίσῃ μέσα καὶ ὅπου — ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ ἄδικη ὥρα, — ἓνας κακὸς ἄνθρωπος οὔτε χρεῖα ἔχει τὴν νύκτα νὰ σᾶς ζητήσῃ προτιήτερα τὴν ἄδεια...

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκρούσθη δυνατὰ ἡ θύρα.

— 'Ἐμπρός· εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος.

Γ'.

Ἡρωισμὸς τῆς παθητικῆς ὑπακοῆς.

Ἡ θύρα ἠνοίχθη.

Ἡνοίχθη βιαίως· ὅλη ἠνοίχθη, ὡσεὶ τὴν ὥθησέ τις ἀποφασιστικῶς καὶ θαρραλέως.

Καὶ ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς ἄνθρωπος. Γινώσκομεν ἤδη τὸν ἄνθρωπον τοῦτον· ὁ ὀδοπῖρος ἐν εἰδομένῳ πρὸ μικροῦ περιπλανώμενον, ζητοῦντα καταφύγιον.

Εἰσῆλθε, προέβη ἐν βήμα, καὶ ἐστάθη ἐφῆσας τὴν θύραν ἀνοικτὴν ὀπίσω του. Εἶχεν ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸν σάκκον του, τὴν ράβδον του ἀνὰ χεῖρας, θρασύ τι, καὶ βλοσυρὸν καὶ κοπιῶδες ἦθος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐφώτιζεν αὐτὸν ἡ φλόξ τῆς ἐστίας. Ἦτον ἀπεχθής, ἀπαίσιος.

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ οὔτε φωνῆν νὰ βάλῃ ἐτόλμησεν. Ἐσκήρτησεν ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, καὶ ἔμεινε μὲ στόμα κεχηνός. Ἡ κυρὰ Βαπτιστὴν ἐστράφη πρὸς μὸν ἄνθρωπον, τὸν εἶδε μετὰ θάμβους ὅτε εἰσῆρχετο, ἔπειτα ἔστρεψεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν κεφαλὴν της πρὸς τὴν ἐστίαν, ἠτένισε πρὸς τὸν ἀδελφὸν της, καὶ πάλιν ἐπανελάβε τὴν προτέραν αὐτῆς γαλήνην τελείαν.

Ὁ ἐπίσκοπος παρετήρησε τὸν ἄνθρωπον ἱσχύως. Ἐνῶ ἦνοιγε τὰ χεῖλη, ἵνα ἐρωτήσῃ αὐτὸν τί ἡγάπα, ὁ ξένος ἐστήριξεν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς ράβδου του, περιέφερε τὸ βλέμμα ἀπὸ τοῦ γέροντος εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ, μὴ περιμείνας τὸν ἐπίσκοπον νὰ ὀμιλήσῃ, εἶπε συντόνῳ φωνῇ. — Νὰ μ' ἀκούσετε. Γιάννη Ἀγιάννη μὲ λέν. Ἐκαμα δεκαεννέα χρόνους εἰς τὸ κάτεργο. Εἶνε τέσσαρες ἡμέρες ὅπου μ'

ἀπέλυσαν. Ὄρισαν νὰ πάγω εἰς τὸ Πονταρλιέ νὰ κατασταθῶ. Τέσσαρες ἡμέρας σήμερα περπατῶ. Ἀπὸ τὸ Τουλὸν ἐκίνησα. Μόνον σήμερα ἐπερπάτησα δώδεκα ὥρας πεζός. Ἦλθα εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν πολιτεία ἀπόψε· ὑπῆγα εἰς ἓνα ξενοδοχεῖο μ' ἐδίωξαν. ἐπειδὴς ἔδειξα εἰς τὸ δημαρχεῖο τὸ κίτρινο διαβατήριό μου. Ἄλλοιῶς δὲν ἐγίνετο. Ἰπῆγα εἰς ἓνα ἄλλο ξενοδοχεῖο. Μοῦ εἶπαν νὰ φύγω καὶ ἀπ' ἐκεῖ. Εἰς τὸν ἓνα, καὶ εἰς τὸν ἄλλο, τίποτε· κανεὶς δὲν μὲ θέλησε. Ἰπῆγα εἰς τὴν φυλακὴν, ὁ θυρωρὸς δὲν μοῦ ἤνοιξε. Ἰπῆγα νὰ χωθῶ μέσα εἰς τὴν φωλιά ἐνὸς σκύλου. Ὁ σκύλος μ' ἐδάγκασε καὶ μ' ἐδίωξε καὶ αὐτός. Θαρρεῖς καὶ ἤξευρε καὶ αὐτὸς ποῖός ἤμουν. Ἰβγήκα εἰς τὰ χωράφια, νὰ κοιμηθῶ ὑποκάτω ἀπὸ τ' ἄστρα. Ἄστρα δὲν εἶχεν ὁ οὐρανός. Ἐστοχάσθηκα πῶς θὰ βρέξῃ, καὶ πῶς Θεὸς δὲν ἦταν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν βροχὴν, κ' ἐγύρισα ὀπίσω εἰς τὴν πολιτεία, νὰ εὕρω κάμμιά θύρα, ὅπου νὰ ἔχῃ τίποτε ἄν καμάρᾳ ἀπ' ἐπάνω της. Ἐδῶ ἔξω, εἰς τὴν πλατεία ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ εἰς μίαν πέτρα. Μία καλὴ γυναῖκα μοῦ ἔειπε ἐδῶ, καὶ μοῦ εἶπε· κτύπησε αὐτοῦ. Τί εἶνε τὸ σπητικὸ τοῦτο ; ξενοδοχεῖο τὸ ἔχε-ε ; Λεπτὰ κρατῶ ἐπάνω μου. Ἐκατὸν ἐννιά φράγκα καὶ δεκαπέντε σόλδια, ὅπου ἔχω κερδῆσει εἰς τὸ κάτεργο μέσι, ἀπὸ τοὺς κόπους μου. Πληρώνω δὲν μὲ μέλλει· ἔχω λεπτὰ. Εἶμαι πολὺ κουρασμένος· δώδεκα ὥρας πεζός, καὶ πεινῶ πολὺ. Νὰ μείνω ἐδῶ ; θέλετε ;

— Κυρὰ Δοξαστή, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος, βάλε εἰς τὸ τραπέζι· ἀκίμη ἓνα πινάκι.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπροχώρησε τρία βήματα, καὶ πλησιάσας εἰς τὸν λύχνον, ἰστάμενον ἐπὶ τῆς τραπέζης.— Ὅχι, εἶπεν, ὡς μὴ καλῶς νοήσας· δὲν εἶνε αὐτὸ ποῦ σ' ὀρίζω. Ἡμουν ριχτάμενος εἰς τὸ κάτεργο· καταλαβαίνεις ; τοῦ κατέργου ἄνθρωπος. Εἶμαι τέτοιος.— Καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου του μέγα φύλλον χάρτου κιτρίνου, τὸ ἐξεδίπλωσε.— Νά, αὐτὸ εἶνε τὸ διαβατήριό μου· κίτρινο καθὼς τὸ βλέπεις κίτρινο· νὰ τὸ βλέπουν καὶ νὰ μὲ διώκουν ὅπου καὶ ἂν πάγω. Ἀγαπᾷς νὰ τὸ διαβάσῃς ; Ξεύρω κ' ἐγὼ νὰ διαβάξω. Ἐμαθα μέσα εἰς τὸ κάτεργο. Ἐχει, δι' ἐκείνους ὅπου θέλουν, ἓνα σχολεῖο. Νά, κτύταξέ τί ἔχουν γραμμένα μέσα εἰς τὸ διαβατήριον. «Γιάννης Ἀγιάννης, ἀπόλυτος τοῦ κατέργου, γεννηθεὶς εἰς...» ἀδιάφορο... ἀδιατελέσας ἐν τῷ κατέργῳ ἔτη δεκαεννέα. Πέντε μὲν ἔνεκα κλοπῆς μετὰ ρή-

ξεως. Δεκατέσσαρα δὲ δι' ἀπόπειραν ἀποδράσεως. Ἄνθρωπος κινδυνώδεστατος. Αὐτό. Ὅλοι τὸ λοιπὸν μ' ἔρριψαν ἔξω. Μὲ δέχεσ' ἐδῶ ἢ ἀφεντιά σου ; Εἶνε ἐδῶ ξενοδοχεῖο ; Μοῦ δίνεις νὰ φάγω καὶ νὰ κοιμηθῶ ; Τίποτε, εἰς κἀνέναν σταῦλο, ἐδῶ πουθενά ;

— Κυρὰ Δοξαστή, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος, κύτταξε νὰ βάλῃς εἰς τὴν κλίνην καθαρὰ σινδόνια.

Περιεγράψαμεν ἤδη ὅποιας φύσεως ὑπῆρχεν ἡ ὑπακοή τῶν δύο γυναικῶν. Ἡ κυρὰ Δοξαστή ἀπῆλθεν ὅπως ἐκτελέσῃ τὰς αἴας ἔλαβε διαταγὰς.

Ὁ ἐπίσκοπος ἀπετάθη πρὸς τὸν ξένον του. — Κίθησε, κύριε, νὰ ζεσταθῆς. Τὸ φαγητὸν εἶναι ἕτοιμον. Δειπνοῦμεν ἀμέσως, καὶ ἐνῶ θὰ δειπνῆς στρώνεται καὶ ἡ κλίνη σου.

Ὁ ἄνθρωπος ἐνόησεν ἤδη ἐντελῶς. Εἰς τὴν μέτριον τεῦθε σκυθρωπήν, τὴν δεινὴν μορφήν του ἤνθησε θάμβος μετ' ἀμφιβολίας, χαρὰ, ἠθὸς τι ἀλλόκοτον. Ὑποτραυλίζων καὶ ὡς φρενοβλαβῆς. — 'Στ' ἀλήθεια ; ἔλεγε· ἐδῶ νὰ μείνω μὲ θέλεις ; οὐδὲ μὲ διώχεις ; Ἐναν ἄνθρωπον τοῦ κατέργου, μὲ εἶπες καὶ ἀκύριε ! ἀντὶ νὰ εἰπῆς, κρημνίσου ἀπ' ἐδῶ, μαρὲ βρωμῶσκυλο ! καθῶς ἀπὸ ὄλους ἤκουσα.

Ἐγὼ ἔλεγα πῶς θὰ μὲ διώξῃς, καὶ δι' αὐτὸ σὲ εἶπα εὐθύς νὰ γνωρίσης ποῖός εἰμαι. Μωρ' ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν τῶν γονέων ἐκείνης τῆς καλῆς γυναῖκος, ὅπου μοῦ ἔδειξε τὴν θύραν σου ! Δεῖπνο ! κλίνη μὲ στρώματα καὶ μὲ σινδόνια ! ὅταν ὅλο τὸν κόσμον κρεββάτι ! Ἐχω δεκαεννιά χρόνους νὰ κοιμηθῶ σὲ κρεββάτι ! Καὶ δὲν μὲ λές νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ ; Τί ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ εἰσθε σεῖς ; Ὅμως ἔχω λεπτά. Νὰ μὴ θαρρῆς... ἐγὼ θὰ πληρώσω. Νὰ ἔχω τὸ συμπάθειο, κύρ ξενοδόχε, ἢ ἀφεντιά σου πῶς ὀνομάζεσαι ; Ὅ, τι εἶνε, νὰ μοῦ εἰπῆς, νὰ σὲ πληρώσω ἀμέσως. Εἶσαι καλὸς ἄνθρωπος ἢ ἀφεντιά σου. Ξενοδόχος εἶσαι ; ψεύματα ;

— Εἶμαι ἱερεὺς, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος, καὶ ἐδῶ εἶνε ἡ κατοικία μου.

— Ἱερεὺς ! ἐπανέλαβεν ὁ ἄνθρωπος. ὦ ! τί καλὸς ἱερεὺς ! ἀμ' εἶσαι ἅγιος ἄνθρωπος. Καὶ δὲν μοῦ ζητεῖς λεπτὰ τὸ λοιπὸν ; Ἐκατάλαβα· θὰ εἶσαι ὁ κύρ ἐφημέριος, τί ; ὁ ἐφημέριος ἐκείνης ἐκεῖ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ; Ἀγκυρά, ἔχεις δίκαιο ! ἰδὲ τί ζωὸν εἰμαι ὁ παλτομαγακούρης ! νὰ μὴ στοχασθῶ ἀκόμη τὸν σκοῦφό σου τὸν καλογεριστό !

Ταῦτα δὲ λέγων εἶχεν ἀποθέσει τὸν σάκκον του καὶ τὴν ράβδον εἰς μίαν γωνίαν, εἶχε βάλει πάλιν τὸ διαβατήριον εἰς τὸν κόλπον του καὶ εἶχε καθήσει. Ἡ κυρία Βαπτιστίνη τὸν παρετήρει ἐπιεικῶς.

— Εἶσαι ἐκεῖνος ὅπου ἔγω ἐξ ἀκοῆς νὰ λὲν φιλόανθρωπον γέροντα, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ ξένος· κἀνένα ὅν καταφρονεῖς. Αὐτὸ εἶναι... μέγα καλὸ πρᾶγμα εἶναι ἕνας καλὸς ἱερέας! Τὸ λοιπὸν, ὅν ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ τὴν πληρωμὴ μου;

— Ὅχι, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος φύλαξε τὰ λεπτά σου. Πόσα εἶπες ὅτι ἔχεις; Ἐκατὸν ἑννιά φράγκα, εἶπες;

— Καὶ δεκαπέντε σόλδια.

— Ἐκατὸν ἑννιά φράγκα καὶ δεκαπέντε σολδιά. Καὶ εἰς πόσον καιρὸν ἠμπούρεσαι νὰ τὰ κερδήσῃς;

— Εἰς δεκαεννιά χρόνους.

— Εἰς δεκαεννιά χρόνους!

Ἐστέναζε βαθέως ὁ ἐπίσκοπος.

Ὁ ἄνθρωπος ἐξηκολούθησεν. — Ἐγὼ ἀκόμη ὅλα μου τὰ λεπτά. Τώρα τέσσαραις ἡμέραις ἐν ἐξώδευσι παρὰ εἰκοσιπέντε σολδιά, ὅπου ἀκόμη ἔγω πάρει ὅταν περνοῦσα ἀπὸ τὸ Γράσσο. Ἐδῶσα ἕνα χέρι νὰ ξεφουρτώσωμε κάποια ἀμάξια. Ἀληθινά, γέροντι, ἀφοῦ καὶ εἶσαι ἱερέας, εἰς τὸ κάτεργο εἶχαμεν ἕνα πνευματικόν. Μίαν ἡμέρα εἶδα καὶ ἕναν ἐπίσκοπον. Ἐνα δεσπότη, καθὼς τὸ εἶλεγον. Τάχατες ἐφημέριος ἐπάνω εἰς τοὺς ἐφημερίους. Ἐέρεις, νὰ μοῦ συμπαθῆς ἐν τὰ καλογνωρίζω καὶ ὅλα. Ἄμ' ἡμεῖς ποῦ νὰ τὰ ξεύρωμεν! Ἦλθε κ' ἐλειτούργησεν εἰς τὴν μέση τοῦ κατέργου. Εἶχαν στήση ἕνα τραπέζι ὑψηλά, ἐπίτηδες. Ἐφοροῦσεν εἰς τὴν κεφαλὴ του ἕνα πρᾶγμα μυτερό, ὀλόχρυσον. Τὸ ἔκτυποῦσεν ὁ ἥλιος, καὶ τὸ ἐβλεπεσ καὶ ἀκτινοβολοῦσε. Μᾶς εἶχαν ὅλους στημένους κατὰ γραμμὴν, ἀπὸ τὰ τρία μέρη, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος εἶχαν γυρισμένα κατ' ἐπάνω μας τὰ κανόνια, καὶ τὸ φουτίλι ἀναμμένο, ἔτοιμον. Καλά, καλά, νὰ σοῦ εἰπῶ, ὅν ἐβλέπαμε. Ἐκαμε διδαχὴν, ὅμως ἦταν πολὺ μοκρυὰ καὶ ἐν ἠκούσαμεν τί εἶλεγε. Τότε εἶδα τί ἔχει νὰ εἰπῇ ἐπίσκοπος.

Ἐνῶ ὁ ξένος ἐλάλει, ὁ ἐπίσκοπος ἐπορευθῆ νὰ κλείσῃ τὴν θύραν, ἥτις εἶχε μείνῃ ὄλη ἀνοικτή. Συγχρόνως ἐπανήλθεν ἡ κυρὰ Δοξαστή, φέρουσα τὰ ἐπιτηδῆια τῆς τραπέζης διὰ τὸν τρίτον συνδαιτυμόνα.

— Κυρὰ Δοξαστή, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος, βάλε αὐτὸ τὸ πινακί ὅσον

εἰμπορεῖς πλησιέστερα εἰς τὴν φωτιά. Στραφεῖς δ' ἔπειτα πρὸς τὸν ξέ-
νον. — Εἰς τὰς Ἄλπεις, προσέθεσεν, ὁ ἀέρας τῆς νυκτὸς εἶνε ὀρι-
μύς. Ὁ κρυώνης, βέβαια, κύριε.

Ἐσάκις ἔλεγε τὸ «κύριε» τοῦτο μετὰ τοῦ πατρικοῦ ἐκείνου τό-
νου ἅμα καὶ κοσμίου τρόπου, ἡ ὄψις τοῦ ἀνθρώπου ἐφαιδρύνετο.
«Κύριε» πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ κατέργου, εἶναι ποτήριον ὕδατος πρὸς
ναυαγόν. Ἡ ἐξουδένωσις διψᾷ τιμὴν.

— Αὐτὸς ὁ λύχνος, ἐπανέλαβεν ὁ ἐπίσκοπος, δὲν φέγγει ἀπόψε
καλὰ, κυρὰ Δοξαστή.

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἐμβῆκεν εἰς τὸ νόημα· καὶ ἀπῆλθε λοιπὸν νὰ
φέρῃ ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος τοῦ ἐπισκόπου τὰ δύο ἀργυρᾶ κηροπήγια, ἅτινα
καὶ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀναμμένα ἀμφοτέρω.

— Γέροντα, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος, εἶσαι καλὸς ὅπου δὲν μὲ καταφρο-
νεῖς τὸν καταφρονημένο. Μὲ δέχεσαι εἰς τὸ σπήτι σου, ἀνάπτεις δι'
ἐμένα τῆς λαμπάδαίς σου. Ὅμως ἐγὼ δὲν σοῦ ἔκρυφα πύθεν ἔρχομαι,
οὐδὲ πῶς εἶμαι ἕνας χαμένος, ἕνας κακομοίρης ἄνθρωπος.

Ὁ ἐπίσκοπος, καθὼς ἐκάθησε πλησίον του, ἤψατο τῆς χειρὸς του
ἐλαφρῶς. — Ἡμποροῦσες καὶ νὰ μὴ μὲ εἰπῆς ποῖος εἶσαι. Αὐτὸ εἰδὼ
δὲν εἶναι σπήτι μου, εἶναι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ἡ θύρα δὲν ἐ-
ρωτᾷ ἐκεῖνον ὅστις ἐμβαίνει ἂν ἔχη, κἀνὸν ὄνομα, ἀλλ' ἂν ἔχη κἀνένα
πόνον. Σὺ τώρα πάσχεις· πεινᾷς καὶ διψᾷς. λοιπὸν, ἀδελφέ, καλῶς
ἦλθες. Καὶ μὴ μ' εὐχαριστῆς μὴ μὲ λέγῃς ὅτι σὲ δέχομαι εἰς τὸ σπή-
τι μου, κἀνεις· ἐδῶ μέσα δὲν εἰμπορεῖ νὰ εἰπῇ ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸ
σπήτι του, εἰμὴ ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει χρεῖαν μιᾶς καταφυγῆς, μιᾶς
σχέπης. Σὲ τὸ λέγω, εἰς σὲ τὸν περαστικόν, νὰ τὸ 'ξεύρης· ἐδῶ
μέσα εἶσαι εἰς τὸ σπήτι σου πλέον παρ' ὅσον εἶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος.

Ὅλα ὅσα βλέπεις ἐδῶ μέσα εἶναι ἰδικά σου πράγματα. Τίς ἡ χρεῖα
νὰ μάθω τ' ὄνομά σου; Καὶ χωρὶς νὰ μὲ τὸ εἰπῆς, ἔχεις ἕνα ὄνομα
τὸ ὅποιον ἤξευρα.

Ὁ ἄνθρωπος ἤνοιξεν ἔκθαμβα τὰ ὄμματά του. — Ἀλήθεια μοῦ
λές; ἤξευρες πῶς ὀνομάζομαι;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος· ὀνομάζεσαι ἀδελφός μου.

— Ἄκουσε γέροντα! ἀνέκραζεν ὁ ἄνθρωπος· ἐγὼ, ὅταν ἐμβῆκα,
ἐπεινοῦσα πολὺ· ὅμως τόσον εἶσαι καλὸς πατέρας, ὅπου τώρα δὲν
'ξεύρω πλέον τί ἔχω, θαρρεῖς καὶ ἡ πείνα 'πάγει, μοῦ 'πέρασε.

Ὁ ἐπίσκοπος ἤτένισε πρὸς αὐτόν καὶ εἶπε. — Ἐταλαιπωρήθησθε πολὺ ;

— Ἐταλαιπωρήθηκα λέγει ! ὦ, ἐκείνη ἢ ἀκάζακον ἢ κόκκινη ! ἐκείνη ἢ σφαῖρα τοῦ κανονιοῦ, νὰ σοῦ τὴν ἔχουν δεμένη εἰς τὸ ἕνα πόδι· ἕνα σανίδι νὰ κοιμᾶσαι ἐπάνω, ἢ ζέστη, τὸ κρύο, ἢ βαρεῖά δουλειά· τὸ ραβδί, καὶ διπλὴ ἀλυσσίδα διὰ τὸ τίποτε, καὶ φυλακὴ ἂν ἴπης κανένα λόγο· καὶ ἄρρωστος ἂν εἶσαι εἰς τὸ κρεβάτι, ἢ ἀλυσσίδα. Οἱ σκύλοι, λέγει, οἱ σκύλοι εἶνε πλέον εὐτυχισμένοι ! Δεκαεννιά χρόνοι εἶνε αὐτοὶ ! Ἐχω σαρανταεξή. Τώρα, καὶ τὸ κίτρινο διαβατήριον. Ἀγροικᾶς ;

— Ναί, ὑπέλαβεν ὁ ἐπίσκοπος, ἀπὸ θλιβερόν τόπον τρώντι ἐξέρχεσαι. Ἄκουσε νὰ σὲ εἰπῶ. Περισσότερην χαρὰν θὰ αἰσθανθοῦν οἱ οὐρανοὶ διὰ τὸ δακρυσμένον πρόσωπον ἐνὸς ἁμαρτωλοῦ εἰς μετάνοιαν, παρὰ διὰ τὸν καθαρὸν ὡς τὸν κοῖλον χιτῶνα ἑκατόν δικαίων. Ἐνόησες ; Ἄν ἀπ' ἐκεῖνον τὸν ὀδυνηρόν τόπον ἐξέρχεσαι τώρα εἰς τὸν κόσμον μὲ μῖσος μέσα εἰς τὴν ψυχὴν καὶ μὲ ὀργὴν ἐναντίον τῶν ἀνθρώπων, εἶσαι ἄξιος οἰκτιρμοῦ· ἂν ὅμως ἐξέρχεσαι μὲ στοχασμοὺς ἀγαθοὺς, πρᾶους καὶ εἰρηνικοὺς, εἶσαι πλέον ἄξιος μισθοῦ παρ' ὅλους ἡμᾶς.

Ἐν τούτοις, ἡ κυρὰ Δοξαστὴ εἶχε φέρει τὸ δεῖπνον· ζωμὸν ἐξ ὕδατος, ἐλαίου, ἄρτου καὶ ἁλατος, ὀλίγον χοίρειον λίπος, τεμάχιον προβείου κρέατος, σῦκα, ἕν τυρίον νωπὸν, καὶ ἕν μέγα ψωμίον ἐκ σικάλως. Ἐπρόσθεσε δὲ ἀφ' ἑαυτῆς, παρὰ τὸ σῆνθες τοῦ ἐπισκόπου καὶ μίαν φιάλην παλαιοῦ οἴνου.

Ἡ μορφὴ τοῦ ἐπισκόπου ἔλαθεν αἰφνιδίως τὴν εἰς τὰς φιλοξένους φύσεις οἰκείαν ἐκείνην ἰλαρότητα. — Εἰς τὴν τράπεζαν ! ἀνέκραξεν εὐθύμως, ὡς συνειθίζεν, ὡς ἄν τις εἶχε ξένον τινὰ εἰς τὸ δεῖπνόν του. Ἔβαλε δὲ τὸν ἄνθρωπον νὰ καθῆσθαι εἰς τὰ δεξιὰ του. Ἡ κυρὰ Βαπτιστίνη, ἡσυχος ὀλωσδιόλου, ὡς εἰς τὴν φυσικὴν τῆς κατάστασιν, ἔλαβε θέσιν εἰς τ' ἀριστερὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς.

Ὁ ἐπίσκοπος ἠλόγησε τὴν βρωσίαν καὶ τὴν πόσιν, ἔπειτα ἐκίνωσε μόνος του ἐκ τοῦ ζωμοῦ εἰς τὰ πινάκια καὶ προσέφερεν εἰς ἕκαστον. Ὁ ἄνθρωπος ἐδόθη λαίμαργως εἰς τὸ φαγητόν. Δίψης ὁ ἐπίσκοπος. — Μὰ μοῦ φαίνεται λέγει, πῶς λείπει κἄτι τι ἀπ' τοῦ τραπέζι.

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ, εἶχε παραθέσει τρεῖς σερβίτσια, ἀλλὰ κατὰ τὴν

... τὸ βλέμμα του προφθάνει γιὰν χεῖρα, ἥτις . . . ἤρπαξε
καὶ ἀπέφερεν ἓνα ἐκ τῶν ἄρτων. (Σελ. 122).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ

ΦΥΛ. 14

συνήθειαν τοῦ ἰδίου, ὅταν ὁ ἐπίσκοπος ἐφιλοξένοι τινὰ ἔπρεπε νὰ ἀρα-
διάζωνται ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ τὰ ἐξ ζευγάρια μαχαιροπήρουνα.
Ἦτον ἡ ἀδυναμία του ὅλη, αὐτὴ ἡ πολυτέλεια. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ δῆθεν
πολυτέλεια ἔλειπεν ἀπὸ τῆς τραπέζης.

Ἡ κυρὰ Δοξαστή, ἐνόησεν ἀμέσως περὶ τίνος πρόκειται, καὶ
χωρὶς οὐδὲ λέξιν νὰ εἶπη, ἐξῆλθε καὶ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε μὲ τὰ
ἐλλείποντα εἰς χεῖρας καὶ τὰ ἐτοποθέτησεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐμπροσθεν
ἐκάστου τῶν συνδαιτυμόνων.

Δ'.

Τί καὶ πῶς τὰ τυροποιεῖα τοῦ Πονταρλιῆ

Ἵνα δώσωμεν ἰδέαν περὶ τῶν διατρεξάντων ἐπὶ τῆς τραπέζης, τὸ
κάλλιστον εἶναι ν' ἀντιγράψωμεν ἐνταῦθα μία τῶν ἐπιστολῶν τῆς κυ-
ρίας Βαπτιστίνης πρὸς τὴν κυρίαν Βουασερόν, ἔνθε περιγράφεται ἀρε-
λῶς ἡ συνομιλία τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατέργου μετὰ τοῦ ἐπισκόπου.

.....
α. . . Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἰς κἀνενα δὲν ἐδοῖδε προσοχὴν. Ἐτρω-
γεν ἀρπακτικά, ὡς νὰ εἶχε βουλιμίαν. Ἀλλὰ μετὰ τὸ δεῖπνον,
στραφεὶς πρὸς τὸν ἀδελφόν μου. — Ἄγιε τοῦ Θεοῦ, τὸν εἶπεν, αὐτὰ
ὅλα εἶνε δι' ἐμὲ πολὺ καλλίτερα παρ' ὅσον εἶμαι συνειθισμένος· ὅμως
νὰ ζεύξης πῶς οἱ ἀμαξάδες ὅπου δὲν μ' ἄφησαν νὰ φάγω μαζὺ τους
τρῶν καλλίτερα παρὰ τὴν ἀφεντιά σου.

» Νὰ σὰς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, αὐτὴ ἡ παρατήρησις μ' ἐπείραξεν
ὀλίγον. — Οἱ ἀμαξάδες, ἀπεκρίθη ὁ ἀδελφός μου, κοπιᾶζουσι περισσότε-
ρον ἐμοῦ.

» — Ὅχι, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔχουν περισσότερα, εἰπέ μου,
λεπτά, ἐνῶ ἡ ἀφεντιά σου εἶσαι πτωχός. Ἐκεῖνο φαίνεται. Ἴσως
νὰ μὴν εἶσαι οὔτε ἐρημέριος. Ποιό; Εἶσαι ἐρημέριος κἂν; Ἄ! ἐδῶ
θέλω τὸν Θεὸν νὰ ἦταν δίκαιος. Ἄν ἦταν αὐτὸ θὰ ἦσαν ἐρημέριος.

» — Ὁ Θεός εἶναι πλέον παραδίκαιος, εἶπεν ὁ ἀδελφός μου. Καί

μετά τινα στιγμήν. — Καί τώρα, κύριε Γιάννη, ἐπρόσθεσεν εἰς τὸν ἴδιον, πηγαίνεις εἰς Πονταρλέρι ;

» — Ὑποχρεωμένος· καὶ ὑποχρεωμένος μάλιστα νὰ περάσω ἀπ' αὐτὸν τὸν δρόμον, καὶ ὄχι ἀπ' ἄλλο· καὶ τόσαις ὥραις νὰ μείνω εἰς τὸν ἕνα τόπον, τόσαις εἰς τὸν ἄλλο, ὄχι περισσότερο, οὔτε ὀλιγώτερο. Αὐριο τὴν αὐγὴν πρέπει νὰ ξεκινήσω. Καὶ εἶναι πρᾶγμα βαρὺ νὰ ταξιθεύῃ κανεὶς εἰς αὐτὴ τὴν ἐποχὴν. Τὴν νύκτα κάμνει κρύο, καὶ τὴν ἡμέραν ζέσθη πολλή.

» — Ξεύρεις ὁμως, ὅτι ἐκεῖ ποῦ πηγαίνεις εἶναι καλὸς ὁ τόπος ; Εἰς τὴν ἐπανάστασιν, εἶχαμεν ἀφανισθῆ καὶ ἡμεῖς καθὼς πολλοί, καὶ κατέφυγν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὅπου ἔζησα κάμποσον καιρὸν κ' ἐγὼ μὲ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν μου. Δὲν μοῦ ἔλειπεν ἡ φιλοπονία. Ἦρξα ἐκεῖ νὰ ἐργασθῶ εἰς πολλὰ πράγματα· ὅ,τι ἤθελον. Ἔχει ἐκεῖ χαρτοποιεῖα, βυρσοδεψεῖα, ἐλαιοποιεῖα, μεγάλα ἐργαστήσια, ὅπου κατασκευάζουν πράγματα τῆς ὥρολοποιίας, ἄλλα ὅπου καταργάζονται τὸν χάλυβα, ἄλλα διὰ τὸν χαλκόν, εἴκοσι τοῦλάχιστον χυτήρια σιδήρου, ἐξ ὧν τέσσαρα μεγάλα πολύ...

» Ἐπειτα ὁ ἀδελφός μου διεκόπη, καὶ ἐγύρισε καὶ μὲ ἠρώτησε.

— Θάρρῳ δὲν ἔχομεν ἐκεῖ καὶ συγγενεῖς ;

» — Ἔχομεν, τὸν ἀπεκρίθη, πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν κύριον Λυσενέτην, ὅστις ὑπὸ τὴν προλαβοῦσαν κυβέρνησιν εἶχεν εἰς Πονταρλέρι καὶ κάποιον ἀξίωμα.

» — Ναί, ὑπέλαβεν ὁ ἀδελφός μου, ἀλλ' εἰς τὰ 1793 καὶ εἰς δὲν εἶχε πλέον συγγενεῖς· εἶχε μόνον τὰς χειρὰς του· ἐδόθηκα εἰς τὴν ἐργασίαν. Εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὅπου τώρα παγαίνεις, κύριε Γιάννη, ἔχουν καὶ μίαν βιομηχανίαν ὀλωσδιόλου πατριαρχικὴν. Νὰ ἰδῆς μίαν βιομηχανίαν, ἀδελφὴ Βαπτιστίνη, πολὺ εὐάρεστον. Κατασκευάζουν τυρί. Βλέπεις παντοῦ τυροποιεῖα.

» Καὶ ἤρχισε τότε ὁ ἀδελφός μου, ἐνῶ ἔδιδεν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ τρώγῃ νὰ τὸν ἐξηγῆ μὲ ὄλας τὰς λεπτομερεῖας πῶς καὶ τί εἶναι τὰ τυροποιεῖα τοῦ Πονταρλέρι· ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ μέρους ἐκείνου τοὺς δίδουν δύο ὀνομασίας· τὰ τυροποιεῖα τῶν πλουσίων ὅπου εὐρίσκονται σαράντα καὶ πενήντα ἀμεγάλαις, τὰ ὀνομάζουν «ἀρχοντικαὶς αὐλαῖς»· αὐτὰ δίδουν ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ χιλιάδας κεφάλια τυρὶ καθε καλοκαίρι· τὰ ἄλλα, τὰ ὀνομάζουν «συντροφιαῖς», καὶ εἶνε τῶν πτωχῶν.

»Διάφοροι χωρικοί τοῦ βουνοῦ βάλλουν τὰς ἀγελάδας των ὄλας ὀμοῦ, καὶ ἔπειτα μοιράζονται τὸ τυρὶ. Παίρνουν μισθωτὸν ἓνα τυροποιόν, τὸν ὀνομάζουσι «σύγγαλον». Ὁ σύγγαλος παραλαμβάνει τὸ γάλα τῶν συντροφῶν τρεῖς τῆς ἡμέρας, καὶ ἔχει μὲ τὸν καθένα τους διπλῆ ξυλάρια, τσέτουλα, ἐπάνω εἰς τὰ ὀποῖα κόπτει μὲ τὸ μαχαῖρὶ του, καὶ σημειώνει πῶσους κάδους ἔλαβεν.

»Ἡ ἐργασία τῶν τυροποιεῶν ἀρχίζει ἐκεῖ πρὸς τὰ τέλη τοῦ ἀπριλίου μηνός· πρὸς δὲ τὰ μέσα τοῦ ἰουνίου οἱ τυροποιοὶ φέρουν πάλιν εἰς τὸ βουνὸν τὰς ἀγελάδας των.

»Ὅσον ἔτρωγον ὁ ἄνθρωπος, τόσον ἤρχετο εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Ὁ ἀδελφός μου ἐπρόσεχε νὰ τὸν γύνῃ ἀπὸ τὸ καλὸν ἐκεῖνο κρασί τῆς Μίλθας, τὸ ὀποῖον δὲν πίνει οὔτε αὐτὸς, ὁ ἴδιος, ἐπειδὴ λέγει ὅτι εἶνε ἀκριβόν. Ἐκάθητο, τοῦ διηγείτο αὐτὰς ὄλας τὰς λεπτομερείας τῶν τυροποιεῶν μὲ τόσην εὐθυμίαν, ἀγκαλιὰ τὸν γνωρίζετε, καὶ ὅταν ἐτύχαινε περίστασις, ἐν ἔλειπε τοῦ ν' ἀπευθύνεται μετὰ στοργῆς καὶ πρὸς ἐμέ.

»Καθὼς ἐνόησα, ἐπειδὴ πολλάκις ἔστρεψε τὴν ὀμιλίαν εἰς τὸ καλὸ αὐτὸ ἐπάγγελμα τοῦ συγγάλου, ἐπεθύμει νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ νόησῃ, χωρὶς νὰ τὸν προτρέψῃ ἀπ' εὐθείας, ὅτι θὰ ἦτον ἔργον κατόπλητον αὐτόν. «Ἐν πρᾶγμα ἐθαύμασα. Ὁ ἄνθρωπος περὶ οὗ ὁ λόγος, ἦτο καθὼς σὰς τὸν εἶπα.

»Ἐν τοσούτῳ ὁ ἀδελφός μου, εἰς ὄλον τὸ διάστημα τοῦ δεῖπνου, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἀκόμη, ἂν ἐξαιρέσετε ὀλίγους τινὰς λόγους τοὺς ὀποῖους τὸν εἶπεν ὅταν ἐμβῆκεν εἰς τὴν εἰλίαν μας περὶ τοῦ Ἰησοῦ, λέξιν δὲν ἐπρόφερε τοιαύτην ὥστε νὰ ἐνθυμήσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ποῖος ἦτον, οὐδὲ νὰ τὸν δώσῃ νὰ καταλάβῃ ποῖος ἦτον ὁ ἀδελφός μου. Ἴσως ἄλλος τις εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀδελφοῦ μου θὰ ἐνόμιζεν ἀρμόδιον τὸν καιρὸν, ἂν ὄχι νὰ ἐπιτιμήσῃ, τοῦλάχιστον νὰ παραινήσῃ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ καλόν, διὰ τὸ μέλλον.

»Ὁ ἀδελφός μου οὔτε κἄν τὸν ἠρώτησε ἀπὸ ποῖον τόπον εἶνε, οὔτε πῶς κατήντησε ὅπου κατήντησε· τέλος πάντων τὴν ἱστορίαν του. Τίποτε τοιοῦτο· οἷοτι μέσα εἰς τὴν ἱστορίαν του εἶνε τὸ πταίσμά του, καὶ ὁ ἀδελφός μου ἠθέλησεν, ὡς φαίνεται, ν' ἀπορρήξῃ ὅτι ἐδύνατο νὰ ἐνθυμήσῃ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον τὰ πταίσματά του. Τόσον, ὥστε εἰς ἓν μέρος τῆς ὀμιλίας, ὅπου ὁ ἀδελφός μου ἀνέφερε περὶ

τῶν ὀρεινῶν τοῦ Πονταρλερίου, ὅτι ἔχουν μίαν ἡμέραν ἐργασίαν πλησίον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπομένως, ἐπρόσθεσεν, εἶναι ἄνθρωποι μακάριοι διότι εἶναι ἀθῶοι, διεκόπη ἕξαστρα, φοβηθεὶς μήπως εἰς τὸν λόγον ὅστις ἔφυγεν ἀπὸ τὰ χεῖλη του ὑπῆρχέ τι ἱκανόν νὰ πειράξῃ τὸν ἄνθρωπον.

»Πιστεύω ὅτι εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἦτο αὐτό.

»Βέβαια ἐστοχάσθη διὰ τοῦ ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, Γιάννης Ἀγιάννης ὀνομαζόμενος, εἶχε παροῦσαν πάντοτε εἰς τὸν νοῦν του τὴν ἀθλιότητά του, τὸ καλλίτερον ἦτο νὰ τὸν κάμη νὰ τὸ λησμονήσῃ· νὰ τὸν κάμη νὰ πιστεύσῃ, ἔστω καὶ διὰ μίαν στιγμὴν, ὅτι καὶ αὐτὸς ἦτον καθὼς πᾶς ἄλλος ἄνθρωπος. Δὲν εὕρισκετε, ἀγαθὴ μου κυρία, ἀληθῶς εὐαγγελικόν τι εἰς αὐτὴν τὴν λεπτότητα τοῦ ἀδελφοῦ μου ν' ἀπορῶγῃ ὅποιανδήποτε διδαχὴν ἢ νοουθεσίαν, ἢ ἀλληγορίαν;

»Δὲν εἶναι τῶντι ἡ φιλάνθρωπία εἰς τὴν ἐντέλειάν της, ὅταν ἓνας ἀδελφός μας ἔχῃ μέρος τὸ ὅποιον τὸν πονεῖ, νὰ μὴν ἐγγίζωμεν εἰς αὐτὸ τελείως;

»Τοῦτο στοχάζομαι ὅτι ἦτο κατὰ βῆθος ἡ ἰδέα τοῦ ἀδελφοῦ μου· ἀλλ' ὀπωσδήποτε, δὲν ἀπέδειξε τίποτε, οὔτε εἰς τὸν ἄνθρωπον οὔτε εἰς ἐμέ. Ἐξ ἀρχῆς ἕως τέλους ἐφάνη ὁ αὐτός, καθὼς ὅταν κάθηται τὸ ἑσπέρας μόνος μὲ ἡμᾶς. Ἐδείπνησε μὲ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην αὐτὸν μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, καθὼς θὰ ἐδειπνοῦσε καὶ μὲ τὸν ὀσιώτατον ἡμεμέριον τῆς ἐνορίας μας.

»Πρὸς τὸ τέλος ἐνῶ εὕρισκόμεθα εἰς τὰ σῦκα, ἐκρούσθη ἡ θύρα μας. Ἦτον ἡ κυρὰ Χαϊδῶ, μία πτωχὴ, τὴν ὅποιαν ἐγνωρίζομεν, μὲ τὸ μικρὸν τῆς εἰς τὴν ἀγκαλιά.

»Ὁ ἀδελφός μου ἐπῆρε καὶ ἠσπάσθη τὸ παιδάκι τῆς· καὶ μοῦ ἐξήτησε νὰ τοῦ δανείσω δεκαπέντε σολδία, τὰ ὅποια ἔτυχε νὰ κρατῶ ἐπάνω μου, διὰ τὰ νὰ δώσῃ εἰς τὴν πτωχὴν ἐκείνην μητέρα. Ὁ ἄνθρωπος ἐν τούτοις, οὔτε ἐπρόσεξε σχεδόν.

»Ἐἶχε παύσει πλέον νὰ ὀμιλῇ, καὶ ἐφαίνετο πολὺ ἀποκαμωμένος ἀπὸ τὴν κούρασιν. Ἀροῦ ἀνεχώρησεν ἡ πτωχὴ ἐκείνη, ὁ ἀδελφός μου εἶπε τὸ «Φάγονται πένητες», καὶ ἔπειτα, στραφαίς πρὸς τὸν ἄνθρωπον. — Θὰ ἔχῃς ἀνάγκην, τὸν εἶπε ν' ἀνσπαυθῆς εἰς τὸ κρεβάτι σου.

»Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἐσήκωσε πάραυτα τὸ τραπέζι. Ἐνόησα ὅτι

ἔπρεπε ν' ἀφήσωμεν τὸν ξένον νὰ κοιμηθῆ, καὶ ἀνέβημεν καὶ αἱ δύο εἰς τὰ ἐπάνω. Ἔστειλα ὅμως ἔπειτα τὴν κυρὰ Δοξαστήν, νὰ ρίψῃ μίαν στιγμὴν ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἐπάπλωμα τοῦ ἀνθρώπου ἓνα ὄσσμα δορκάδος, τὸ ὁποῖον ἔχω εἰς τὸν κοιτῶνά μου.

»Τὴν νύκτα κάμει ψύχρῃ πολλή, καὶ αὐτὸ κρατεῖ ζέστην. Κρῖμα νὰ ἦναι τόσον πλαιὸν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα! ὅλη του σχεδὸν ἡ τρίχα ἐμάδησεν. Ὁ ἀδελφός μου τὸ ἠγόρασεν ὅταν ἦτον εἰς τὴν Γερμανίαν εἰς τὸ Τότλιγγεν, πλησίον τῶν πηγῶν τοῦ Δουνάβευς, ὅπου καὶ ὁ Μέλας Δρυμὸς. Ἐκεῖ ἠγόρασε καὶ τὸ μικρὸν μαχαῖρι μὲ λαβὴν ἀπὸ ἑλεφαντοκόκκαλον, τὸ ὁποῖον ἔχω εἰς τὸ τραπέζι καὶ μεταχειρίζομαι.

α Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἀνέβη ἀμέσως ἔπειτα· ἐστάθημεν νὰ κάμωμεν τὴν προσευχὴν μας εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἀπλώνομεν τὰ ρούχα διὰ νὰ στεγνώνουν, καὶ ἔπειτα ἐκλείσθημεν χωρὶς ἄλλο νὰ εἴπωμεν, ἢ κάθε μία εἰς τὸν κοιτῶνά της».

Ε'.

Ἡ σ υ χ ῆ α .

Ἄφου πύχθη εἰς τὴν ἀδελφὴν της τὴν ἀκαλὴν νύκτα, ὁ Θεοπρόδλητος δεσπότης, ἐπῆρεν ἀπὸ τῆς τραπέζης τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο ἀργυρῶν κηροπηγίων, ἔδωκε τὸ ἕτερον εἰς τὸν ξένον, καὶ τὸν εἶπε. — Νὰ σὲ ὀδηγήσω τώρα, κύριε Γιάννη, εἰς τὸ κρεβάτι σου.

Ὁ ἄνθρωπος τὸν ἠκολούθησεν.

Ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἡ οἰκία ἦτο διηρημένη οὕτως ὥστε, ἵνα μεταβῆ τις εἰς τὸ προσευχητήριον, ὅπου ἔκειτο ἡ κλίνη ἢ νὰ ἐξέλθῃ ἐκεῖθεν, ἔπρεπε νὰ διαβῆ διὰ τοῦ κοιτῶνος τοῦ ἐπισκόπου.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ξένος διήρχετο τὸν θάλαμον τοῦτον ἢ κυρὰ Δοξαστὴ ἀπέθετο τὰ ἀργυρᾶ πράγματα τῆς τραπέζης εἰς τὴν θυρίδα, τὴν ἄνω τοῦ προσκεραλαίου τῆς κλίνης. Τοῦτο ἦτον ἡ τελευταία φροντίς ἣν ἐλάμβανε καθ' ἐσπέραν, πρὶν ὑπάγῃ νὰ κοιμηθῆ.

Ὁ ἐπίσκοπος εἰσῆλθε καὶ ἔδειξεν εἰς τὸν ξένον τοῦ τῆν παστάδα, ὅπου ἐφαινετο ἡ κλίνη μετὰ τῶν καθαρωτάτων σινδόνων τῆς· ὁ δὲ ξένος ἀπέθεσε τὸ φῶς ἐπὶ μικροῦ τινος τραπεζίου ἐκεῖ παρακειμένου.

— Αἶ, καλὴν νύκτα, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος· σ' εὐχομαι ὕπνον ἐλαφρόν. Αὖριον τὸ πρῶτ', πρὶν ἀναχωρήσης, θὰ σὲ φέρουν νὰ πιῆς ἕνα ποτῆρι ζεστὸν γάλα ἀπὸ τὰς ἀγελάδας μας.

— Εὐχαριστῶ σε, γέροντα, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος.

Μόλις προσέφερε τὰς εἰρηνικὰς ταύτας λέξεις, καὶ αἰφνιδίως, ἄνευ αἰτίας, ἐκ παραδόξου ὀρμήματος, οὔτινος μάρτυρες ἂν ἦσαν ἐκεῖ αἱ δύο γυναῖκες θὰ ἐπάγωναν ἐκ τοῦ φόβου, ἐστράφη ἀποτόμως πρὸς τὸν ἐπίσκοπον, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας, καὶ προσήλωσε τὰ ὄμματα ἀγρίως ἐπ' αὐτοῦ. Ἔτι καὶ σήμερον, δυσκόλως θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τοῦτο τὸ κίνημα. Τί ἠθέλησε; νὰ καταστήσῃ προσεκτικὸν τὸν ἐπίσκοπον, ἢ νὰ τὸν ἀπειλήσῃ; ἢ ὑπῆρξεν ἀπλῶς εἰς ἔμφυτόν τινα μοχθηρὰν ὀρμήν, ἣν οὐδ' αὐτὸς ἐξουσίαζε;

— Ἄκουσε, γέροντα, εἶπε, τῷόντι, μὲ θάλλεις νὰ καταλύσω μέσα εἰς τὸ σπῆτ' σου; ἐδῶ δά, τόσο σιμά σου;

Ἐπειτα διεκόπη καὶ τότε ἔβηλέ τινα γέλωτα τὸ τερατῶδες τι ἐνέχοντα. — Τὸ συλλογίσθηκες καλά; Ποιὸς σοῦ λέγει πῶς ἐγὼ δεῖ ἐσκότωσά ποτέ μου ἄνθρωπον

Ὁ ἐπίσκοπος ἀπεκρίθη. — Αὐτὸ ἀπεθλέπει τὸν πανάγαθον Θεόν.

Ἐπειτα σοβαρός, καὶ ἐτι κινῶν τὰ χεῖρα ὡς προσευχόμενος, ἢ ὡς λαλῶν καθ' ἑαυτὸν, ἤγειρε τὴν δεξιάν του χεῖρα καὶ ἠύλογησε τὸν ἄνθρωπον, οὐδαμῶς κλίναντα τὴν κεφαλὴν· χωρὶς δὲ πλέον ὁ ἀρχιερεὺς νὰ στραφῆ, χωρὶς νὰ ἴδῃ ὀπίσω του, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν του.

Διαβαίνων ἔμπροσθεν τοῦ εἰκοναστασίου, ἐστάθη ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ἔκαμε βραχεῖάν τινα προσευχὴν. Μετὰ τινος δὲ στιγμῆς εὐρίσκατο εἰς τὸν κηπὸν του περιπατῶν, σκεπτόμενος, θεώμενος ὄλως ψυχὴ καὶ διάνοια, τὰ μεγάλα μυστήρια ἀτινα ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτει διὰ νυκτὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς μένοντας ἠνεωγμένους.

Περὶ δὲ τοῦ ξένου, τόσον κεκοπιτικῶς ἤτον ἀληθῶς, ὥστε οὐδ' ἐφρόντισε ν' ἀπολαύσῃ τῆς ἀγαλλιάσεως τῶν καθαρῶν ἐκείνων σινδόνων. Ἐρύσησε τὸ κηρίον διὰ τῶν ρωθῶνων, ὡς πρᾶττον συνήθως οἱ τοῦ κατέργου, ὅταν θέλουν νὰ σθέσωσι τὸ φῶς. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης ἐνδεδυμένος καὶ ἀπεκοιμήθη βαθύτατα.

Τὸ ὠρολόγιον ἐσήμαινε μεσονύκτιον, ὅταν ὁ ἐπίσκοπος εἰσῆλθεν ἐκ τοῦ κήπου εἰς τὸ δωμάτιόν του. Μετά τινα λεπτά, τὰ πάντα ἐκάθευδον ἐν τῇ μικρᾷ ἐκείνῃ κατοικίᾳ.

ΣΤ'.

Γιάννης Ἀγιάννης.

Περὶ τὰ μέσα τῆς νυκτός, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξύπνησεν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐγεννήθη ἐκ πτωχῶν γονέων, χωρικῶν τῆς Βρίας, μιᾶς τῶν βορείων τῆς Γαλλίας ἐπαρχιῶν. Παιδίον, δὲν εἶχε μάθει γράμματα. Ἀνῆρ, εἶχεν ἐπαγγελθῆ τὸν κλαδευτὴν εἰς τὴν πολίχην Φαβερόλλας. Ἡ μήτηρ του ὠνομάζετο Γιαννοῦλα τοῦ Μαθιοῦ· ὁ πατήρ του Γιάννης Ἀγιάννης, κατὰ συγχοπὴν ἴσως τοῦ «Νά, ὁ Γιάννης, ἢ Ἄ, ὁ Γιάννης».

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἦτο χαρακτῆρος, ὄχι μὲν στυγνοῦ, ἀλλὰ μελαγχολικοῦ, ἰδίου εἰς τὰς ἡπίους φύσεις· ὅπως ὅποτε πνεῦμα κοιμημένον καὶ ἄσημον, τοῦλάχιστον ὡς ἐφαίνεται. Νήπιον ἔτι, εἶχε χάσει τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του.

Ἡ μήτηρ ἀπέθανεν ἐξ ἐπιλογίου πυρετοῦ μετὰ τοκετόν. Ὁ πατήρ του, κλαδευτὴς καὶ αὐτός, ἐθανατώθη πεσὼν ἀπὸ δένδρου. Ἄλλος συγγενὴς δὲν εἶχε μείνει εἰς τὸν Γιάννην, εἰμὴ μία ἀδελφὴ πρεσβυτέρα του, χήρα, μήτηρ ἑπτὰ τέκνων θηλέων τε καὶ ἀρρένων.

Αὕτη, ἐνόσω ἔζη ὁ σύζυγός της, εἶχε τὸν νεαρὸν τῆς ἀδελφῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ της καὶ τὸν ἔτρεφεν. Ἀπέθανεν ἔπειτα ὁ ἀνὴρ της. Τὸ πρεσβύτερον τῶν ἑπτὰ της παιδιῶν ἦτον ὀκταετής, τὸ δὲ νεώτερον ἐνὸς ἔτους.

Ὁ Γιάννης, ἤδη εἰκοσιπενταετής ἀντικατέστησε τὸν πατέρα, καὶ ὑπεστήριξε τῶρα καὶ αὐτός τὴν ἀδελφὴν ἧτις τὸν εἶχεν ἀναθρέψει.

Ἐγείνε δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ Γιάννη ἀπλούστατα, ὡς καθῆκον, καίτοι μετὰ κατηρέϊας τινός. Ἡ νεότης τοῦ πτωχοῦ κατεδαπνᾷτο τοιοῦ-

τοτρόπως εἰς ἐργασίας βαρείας, ἀμοιβομένας κακῶς. Δὲν ἤκουσθη ποτὲ ν' ἀπέκτισεν εἰς τὸν τόπον ἀφιλαινάδα τινά. Καίρῳ δὲν εἶχε νὰ φροντίσῃ περὶ τοιούτων.

Καθ' ἐσπέραν ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν κεκυηκῶς καὶ ἐλάμβανε τὸν ζωμόν του μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ, χωρὶς λέξιν νὰ προσφέρῃ.

Πολλάκις ἐνῶ ἔτρωγεν, ἐλάμβανεν ἡ ἀδελφή του ἀπὸ τῆς γαβάθας του τὸ καλλίτερον μέρος τοῦ φαγητοῦ, τεμάχιον τοῦ κρέατος, τὴν καρδίαν τοῦ λαχάνου, ἵνα δώσῃ τοῦτο εἰς τι ἐκ τῶν τέκνων τῆς· αὐτὸς ἐξακολουθῶν νὰ τρώγῃ, κεκυηκῶς ἐπὶ τῆς τραπέζης, [ἔχων τὴν κεφαλὴν σχεδὸν ἐντὸς τῆς γαβάθας του, καὶ τὴν μικρὰν του κόμην πίπτουσαν περὶ τῆς γαβάθας καὶ σκεπάζουσαν τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐφαίνετο ὡς μὴ βλέπων τίποτε, καὶ ἄφινε τὴν περόνην τῆς ἀδελφῆς του νὰ κάμῃ ὅ,τι ἔκαμνεν.

Εἰς τὰς Φιθερόλλας, ὅχι μακρὰν τοῦ οἰκίσκου τοῦ Γιάννη, πρὸς τὰ ἀπέναντι τοῦ δρομίσκου, κατῴκει χωρική τις καλουμένη Μαρία Κλαδοῦ· τὰ παιδία τῆς ἀδελφῆς του, πεινῶντα συνήθως, προσήρχοντο ἐνίοτε εἰς αὐτὴν ζητοῦντα ἐν ὀνόματι τῆς μητρός των μίαν κοτύλην γάλακτος, τὸ ἔπινον ἔπειτα ὀπισθιν φράκτου τινός ἢ δένδρου, ἀρπάζοντα τὸ δοχεῖον, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ δέ, μετὰ τόσης λαιμαργίας, ὥστε αἱ μικρὰ τὸ ἔχουν ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἐπάνω εἰς τὰ φορέματά των. Ἡ μήτηρ θὰ τὰ ἐτιμῶρει αὐστηρῶς, ἐὰν ἐμάνθαιε ταύτην τὴν πονηρίαν των.

Ὁ Γιάννης, καίτοι ἀπότρεμος καὶ μεμψίμοιρος, ἐπλήρωνεν ὅμως πάντοτε ἐν ἀγνοίᾳ τῆς μητρός των εἰς τὴν Κλαδοῦν τὸ γάλα τῆς, καὶ οὕτω τὰ παιδία ἀπηλλάσσοντο τῆς τιμωρίας.

Καθ' ἣν ἐποχὴν κλαδεύονται τὰ δένδρα, ἐκέρδαινε δεκαοκτῶ σολδία καθ' ἡμέραν· ἔπειτα εἰδίδετο εἰς ἄλλας ἐργασίας, ὡς θεριστής, ὡς χειρῶναξ, ὡς βουκόλος, ὡς ὄχθοφόρος. Ἐκαμνεν ὅ,τι ἠδύνατο.

Εἰργάζετο δὲ ἀφ' ἐτέρου καὶ ἡ ἀδελφή του, ἀλλὰ τί νὰ σὲ κάμῃ ἐπὶ τὰ ἔχουσα νὰ θρέψῃ ἀνήλικα; Ἴδου μία οἰκτρά σωρεία ψυχῶν, ἣν περιεκύκλωσεν ἡ πενία καὶ περιέστριγγεν. Ἐπῆλθε δὲ καὶ βαρὺς τις χειμῶν. Ὁ Γιάννης ἐστερήθη πάσης ἐργασίας, ἡ οἰκογένεια ἐστερήθη τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. Ἐμεινε νῆστις κατὰ γράμμα. Ἐπτά παιδία.

Ἦτον ἐσπέρα Κυριακῆς, ὅτε ὁ ἀρτοπώλης ὁ κατοικῶν εἰς τὴν πλα-

τεῖαν τῆς ἐκκλησίας, ἐν Φαβερόλλαις, ἠτοιμάζετο νὰ κοιμηθῆ Ἀκούει σφοδρὸν κτύπον ἐπὶ τῶν ὑάλων τῆς προσόψεως τοῦ ἐργαστηρίου του, ὑάλων αἵτινες προσφυλάττοντο καὶ ὑπὸ δικτύου ὑπὸ σφραγῶν σιδηρῶν. Σπεύδει νὰ ἴδῃ τί συνέβη, καὶ τὸ βλέμμα του προφθάνει μίαν χεῖρα ἤτις, ἀποῦ εἶχε συντρίψει διὰ στιβαρᾶς πυγμῆς καὶ σύρματα καὶ ὑάλους, ἤρπαιζε καὶ ἀπέφερεν ἓνα ἐκ τῶν ἄρτων.

Τρέχει ἀμέσως ἐξω ὁ ἄρτοποιός, βλέπει τὸν κλέπτην δρομαίως φεύγοντα. Τὸ κυνηγεῖ, τὸν συλλαμβάνει. Ὁ κλέπτης εἶχε ρίψει χαμαὶ τὸ ψωμίον, ἀλλ' ἦτο ἀκόμη ἡ χεὶρ του καθημαγμένη. Κλέπτης ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Τοῦτο ἐν ἔτει 1795. Ἄγετα ὁ Γιάννης εἰς τὰ δικαστήρια ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ὡς «ἐνοχος κλοπῆς διὰ ρήξεως, διαπραχθεῖσθαι διὰ νυκτός εἰς οἰκίαν κατοικημένην».

Ὁ Γιάννης εἶχεν ἐν τουφεκίον, ἤξευρε νὰ τὸ μεταχειρίζεται ὅσον οὐδεὶς συνέβη δὲ καὶ νὰ τὸν ἴδωσι ποτε κυνηγούντα εἰς τὰ ὄρη, ὅπου ἡ κυνηγεσία ἀπηγορεύετο διὰ λόγους ἀσφαλείας· τοῦτο πολὺ τὸν ἐθλάψεν. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὑπάρχει κατὰ τῶν τοιούτων ὑπόπτων κυνηγῶν, «βρακωνιέρων» ὀνομαζομένων, ἦτοι λαθροθηρῶν, βράσιμός τις πρόληψις.

Ὁ λαθροθήρας ἔχει μετὰ τοῦ ληστοῦ καὶ πειρατοῦ συγγενεῖαν τῶντι· μεγίστην, ἀλλ' ὅμως ὑπάρχει πάλιν ἄβυσσος μετὰ τοῦ εἶδους τούτου τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ μυαροῦ φονέως τῶν πόλεων.

Ὁ λαθροθήρας ζῆ εἰς τὰ ὄρη· ὁ ληστὴς εἰς τὰ ὄρη· ὁ πειρατὴς εἰς τὰς ἀκτὺς καὶ εἰς τὸ πέλαγος· αἱ δὲ πόλεις καθιστῶσι τοὺς ἀνθρώπους ὠμοτέρους, διότι τοὺς διαφθείρουσιν αἱ πόλεις. Τὰ θανά, τὸ πέλαγος, τὰ ὄρη ἐξαγριούσι τὸν ἄνθρωπον, ἀναπτύσσοντα τὰς θηριώδεις αὐτοῦ κλίσεις, ἀλλὰ πολλάκις μὴ ἐξαλείφοντα τὰς εὐανθρωπικάς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκτρώχθη ἐνοχος. Ὁ κώδιξ ἀπερρίνετο ρητῶς.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῇ πολιτισμῷ ἡμῶν προμερὰ τινες ὄρει, καθ' ἃς ποινικὸν κριτήριον προφέρει ναυάγιον ἠθικόν.

Ὅποια πένθιμος στιγμή, ἡ στιγμή καθ' ἣν ἡ κοινωνία, ἰσομα-

κρυνομένη, ἀποτελειῶ τὴν ἀνεπανόρθωτον ἐγκατάλειψιν ἐνὸς λογικοῦ ὄντος !

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κατεδικάσθη εἰς πενταετὲς κάτεργον.

Τὴν 22 Ἀπριλλίου 1796, ἐκηρύχθη εἰς Παρισίους ἡ ἐν Μοντενόττη νίκη τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐν Ἰταλία γαλλικῆς στρατιᾶς, τὸν ὅποιον τὸ διάγγελμα τοῦ Διευθυντηρίου πρὸς τὴν βουλὴν τῶν Πεντακοσίων τοῦ Ἀνθεστηριῶνος ἔτους Δ', τῆς Δημοκρατίας, ὀνομάζει Βοναπάρτην· κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐξελίχθη ἐν τῇ εἰρκτῇ τῆς Βισέρτης μακρὰ ἄλυσσις, καὶ εἰς τῶν δεσμευθέντων ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Παλαιὸς τις δεσμοφύλαξ, γέρον ἐνενηκοντούτης σήμερον, ἐνθυμῆται ἀκόμη καλῶς τὸν δυστυχῆ τοῦτον, ὅταν κτεγίνοντο νὰ κλείσωσι τοὺς πόδας του εἰς τὰς ἀλύσσεις, ἐν τῇ αὐλῇ ἐκείνης τῆς φυλακῆς.

Ἐκάθητο κατὰ γῆς, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι κατάδικοι. Ἐφάνετο οὐδὲν νοῶν τῆς θέσεώς του, εἰμὴ ὅτι ὑπῆρχε θεινὴ. Ἐνδέχεται καὶ νὰ διέβλεπεν ἀμυδρῶς ἐντὸς τῶν συγκεχυμένων ἰδεῶν τῆς τελείας ἀγνοίας του, τὸ ὑπέμετρον τῆς ποινῆς του. Ἐνῶ ἐκτύπων καὶ ἐκάρρωνον εἰς τὸν τοῖχον ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς του, τὸν σιδηροῦν κρῖκον ἀφ' οὗ ἐκρατεῖτο ἡ ἄκρα τῶν δεσμῶν, αὐτὸς ἐκλαίε· τὰ δάκρυα τὸν ἐπιγονοῦ παρημπόδιζον τὴν φωνήν· κατάρθωνε δὲ μόνον νὰ λέγη ἐκ διαλειμμάτων. «Τὸν κλαυθυτὴ ἐκαφόκαμνα εἰς ταῖς Φαθερόλλαις»

Ἐπειτα δέ, γοερούς λυγμούς· βάλλων ἀνύψωνε τὴν δεξιὰν χεῖρα, καὶ βαθμηδὸν τὴν κατέβιθαζεν ἕως ἐπτάκις, καὶ οἱ βλέποντες ἐνόουν ἐκ ταύτης τῆς χειρονομίας, ὅτι ὁτιδήποτε ἂν ἐπραξεν ὁ ἄνθρωπος αὐτός, τὸ ἐπραξεν ἕνα θρέψη καὶ ἐνδύση ἐπτὰ παιδιὰ ἀνήλικα.

Μετηνέχθη ἔπειτα εἰς τὴν Τουλῶνα, ὅπου τὸ κάτεργον καὶ ὅπου ἔφθασε μετὰ ὁδοπορίαν ἡμερῶν εἰκοσιεπτά, ἐπὶ ξυλίνου ἀμαξίου καθήμενος, τὴν ἄλυσσον περὶ τὸν τράχηλον φέρων.

Εἰς τὴν Τουλῶνα, ἐφόρσεε κόκκινον ἐπιχειρῶνιον τῶν ἐκεῖ καταδικῶν. Πᾶν ὅ,τι ὑπῆρξε τέως ὁ βίος του ἀπληθεύθη, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα· διότι οὐδὲ ὡς Γιάννης Ἀγιάννης ὑπῆρχε πλέον γνωστὸς ἐν τῷ κτεργῷ, ἀλλ' ὡς ἀριθμὸς 24,601.

Τί ἀπέγεινεν ἡ ἀδελφὴ του ; τί ἀπέγειναν τὰ ἐπτὰ τῆς τέκνα ; Ποῖον μέλει ; Τί ἀπογίνονται τὰ φύλλα κλάδου ἐκκοπέντος τοῦ στελέχους του ;

Ἡ αὐτὴ πάντοτε ἱστορία. Τὰ δυστυχῆ ἐκείνα ζῶντα ὄντα τοῦ

Θεοῦ πλάσματα, οὔτε ἔρεισμα ἔχοντα τοῦ λοιποῦ, οὔτε ὄδηγόν, οὔτε καταφύγιον, ἀπῆλθον εἰς τὴν τύχην, καὶ τίς οἶδε μάλιστα; ἄλλο πρὸς ἄλλην ἴσως διεύθυνσιν, βυθιζόμενον μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὴν ψυχρὰν ὀμίχλην ὅπου χάνονται αἱ μονήρεις ὑπάρξεις· εἰς τὸ σκότος τὸ ζοφερὸν ὅπου ἐξαλείφονται, ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, τόσαι καὶ τόσαι ἀτυχεῖς κεφαλαί, τὸ πένθιμον ἀκολουθοῦσαι βῆμα τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀπεδῆμψαν, παρήτησαν τὸν τόπον των. Τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ χωρίου ὃ ὑπῆρξε χωρίον των, τὰ ἐλησμόνησεν· τὸ περίφραγμα τοῦ χωραφίου ὃ ὑπῆρξε χωράφι των, τὰ ἐλησμόνησεν· ὁ «θεῖός» των ὁ Γιάννης, μετὰ τινα ἔτη διάμονῆς ἐν τῷ κατέργω, τὰ ἐλησμόνησεν καὶ αὐτός. Εἰς τὴν καρδίαν του εἶχε ποτε ἀνοιχθῆ πληγῆ· ταύτην διεδέχθη οὐλὴ καὶ ἰδοῦ.

Καθ' ὅλον τὸν καιρὸν ὃν διέτριψεν ἐν Τουλῶνι, ἀπᾶς μόνον ἤκουσε περὶ τῆς ἀδελφῆς του· τοῦτο δὲ πρὸς τὸ τέλος, νομίζω, τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς κρατήσεώς του. Δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον διὰ τίνος μέσου ἔμαθεν. Ἄνθρωπός τις, γνωρίσας αὐτούς εἰς τὸν τόπον των, εἶχεν ἰδῆ τὴν ἀδελφὴν του ἐν Παρισίαις. Κατόφκει ἐν τινι πενιχρᾷ ὄδῳ πλησίον τοῦ Ἁγίου Βουλτικίου. Ἐν μόνον παιδίον ἔμενε μετ' αὐτῆς, ἐν μικρὸν ἀγόριον, τὸ τελευταῖον. Ποῦ ἦσαν τ' ἄλλα ἐξ; ἴσως οὐδ' ἐκείνη ἐγίνωσκε.

Καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἐπορεύετο εἰς τυπογραφεῖόν τι, ὅπου εἰργάζετο διπλώνουσα καὶ ράπτουσα φύλλα. Ἐπρεπε νὰ εὐρίσκηται ἐκεῖ ἀπὸ τῆς ἑκτης πρωινῆς ὥρας· τὸν χειμῶνα, πρὶν ἔτι φεῖξῃ ἡ ἡμέρα. Εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ὅπου τὸ τυπογραφεῖον, ὑπῆρχε καὶ σχολή, ὅπου ἔφερε τὸν μικρὸν τῆς υἱόν, ἑπταετῆ τότε. Ἐπειδὴ ὅμως εἰς μὲν τὸ τυπογραφεῖον ὤφειλε νὰ ἔρχηται τὴν ἑκτην ὥραν, τὸ δὲ σχολεῖον ἠνοίγετο τὴν ἐβδόμην, τὸ παιδίον περιέμενε μίαν ὥραν εἰς τὴν αὐλήν, ἕως οὐ ἀνοιχθῆ τὸ σχολεῖον· ὥρα χειμῶνος, μίαν ὥραν ἔτι νυκτός· εἰς τὸ ὑπαιθρον. Δὲν ἠθελον νὰ ἐμβαίνη ὁ μικρός· εἰς τὸ τυπογραφεῖον, διότι, ἔλεγον παρηνώχλει.

Πολλάκις ἔβλεπον αἱ ἐργάται, τὸ πρωὶ διαβαίνοντες, τὸ μικρὸν ἐκεῖνο πλάσμα καθήμενον ἐπὶ τῶν πετρῶν, νυστάζον, καὶ ἰνίστε κινώμενον εἰς τὴν σκιάν, ἐπὶ τοῦ καλαθίου του. Ὅταν ἔβρεχε, τὸ ἔλυπεῖτο γραῖά τις θλιωρός, καὶ τὸ ἐλάμβανεν εἰς τὸ ὤματιόν τῆς.

ὅπου ἄλλοτε δὲν εὐρίσκετο, ἢ μία κόλτη πενιχρά, μία ἡλακία, καὶ δύο ξύλινα καθέδραι· καὶ τὸ παιδίον ἐκοιμᾶτο ἐκεῖ, εἰς μίαν γωνίαν, ὅσον ἠδύνατο πλησιέστερον τῆς γαλῆς, ἵνα αἰσθάνεται ὀλιγώτερον τὸ ψῦχος. Εἰς τὰς ἑπτὰ ἠγόρευε τὸ σχολεῖον, καὶ ἔμβαιεν εἰς αὐτό.

Ἴδου ὅλα ὅσα εἶπον εἰς τὸν Γιάννην ἡμέραν τινά· πρὸς αὐτὸν δ' ὑπῆρξαν εἰς στιγμή· εἰς ἀστραπή· οἷον παράθυρον βιαίως ἀνοιχθὲν ἐπὶ τῆς εἰμωμένης τῶν ὄντων τούτων, ἃ εἶχεν ἀγκυλῆσαι· ἔπειτα δὲ πάλιν ἐκλείσθη τὸ πᾶν. Δὲν ἤκουσε πλέον περὶ αὐτῶν τίποτε· οὐδέποτε τὰ ἐπανεῖδεν, οὐδὲ τ' ἀπήντησε καὶ οὔτε θ' ἀνευρεθῶσιν ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ λυπηροῦ τούτου διηγήματος.

Πρὸς τὰ τέλη τοῦ τετάρτου ἔτους τούτου, ἦλθε καὶ ἡ σειρά τοῦ Γιάννη νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τοῦ κατέργου, βυθισθῶν ὑπὸ τῶν συντρόφων του, ὡς συμβαίνει εἰς τὸν ὄδυνηρόν ἐπίπτον γῶρον. Ἐδραπέτευσεν.

Περιεπλανήθη δύο ἡμέρας ἐλεύθερος εἰς τοὺς ἀγρούς, ἂν δίνονται νὰ λεχθῇ ἐλεύθερος, ἄνθρωπος ὃν κυνηγοῦν ἄνθρωποι ὅστις στρέφεται κατὰ πᾶσαν στιγμήν καὶ βλέπει ὀπίσω του· ὅστις πτοεῖται ὑπὸ τοῦ ἐλαχίστου κρότου· ὅστις τὰ πάντα φοβεῖται, τὴν στέγην ἦτις καπνίζει, τὸν διαβάτην ὅστις διαβαίνει, τὸν σκύλον ὅστις ὑλακτεῖ, τὸν ἵππον ὅστις καλπάζει, τὰ ἀρολόγιον σημαῖνον τὰς ὥρας, τὴν ἡμέραν, ἔπειδὴ βλέπουν οἱ ὀφθαλμοί, τὴν νύκτα ἔπειδὴ δὲν βλέπουν οἱ ὀφθαλμοὶ τὸν ὁρόμον, τὸν θάμνον, τὸν ὕπνον.

Περὶ τὴν ἑσπέραν τῆς δευτέρας ἡμέρας τὸν συνέλαβον. Τριᾶκοντα καὶ ἕξ ὥρας δὲν εἶχε γάγει τίποτε οὔτε κοιμηθῆ.

Κατεδικάσθη διὰ τὴν δραπέτευσιν ταύτην εἰς παράτασιν ποινῆς τριετῆ· ἔγειναν ὀκτὼ τὰ πέντε ἐν κατέργῳ ἔτη. Τὸ ἕκτον ἔτος ἦλθε πάλιν ἡ σειρά του νὰ δραπετεύσῃ. Τὸ ἐπεχείρησε, δὲν τὸ κατώρθωσεν. Ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου δὲν εὐρέθη παρών.

Πάραυτα ἐβρόντηται εἰς πυροβολισμὸς ἐκ τοῦ κατέργου, ὡς γίνονται συνήθως πρὸς γνῶσιν τοῦ κόσμου, ὅτι κατάδικος ἔδραπέτευσεν. Οἱ περίπολοι τῆς νυκτὸς τὸν εὔρον κεκρυμμένον ὑπὸ τὸ σκάφος πλοίου ναυπηγουμένου. Ἠθέλησε νὰ τοῖς ἀντισταθῇ· τὸ πταῖσμά του ἐπεβλήθη. Δραπέτευσεν καὶ ἀντιρσία κατὰ τῆς ἐξουσίας.

Ἡ πράξις αὕτη, προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ κώδικος, ἐτιμωρήθη διὰ προσθήκης πέντε ἐτῶν ἐν κατέργῳ, μετὰ διπλῆς ἀλύσεως

κατὰ τὰ δύο ἐξ αὐτῶν. Γίνονται τὰ ἔτη δεκατρία. Τὸ δέκατον ἔτος, ἐπανήλθεν ἡ σειρά του· πάλιν ἀπεπειράθη, πάλιν ἀπέτυχε. Προσθήκη τριῶν ἐτῶν διὰ τὴν νέαν ταύτην ἀπόπειραν. Γίνονται τὰ ἔτη δεκαεξί.

Τέλος, κατὰ τὸ δέκατον τρίτον νομίζω, ἔτος, ἀπεπειράθη καὶ τὸ τελευταῖον νὰ ὀραπετεύσῃ, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσεν ἄλλο, εἰμὴ νὰ τὸν συλλάβωσι μετὰ τεσσάρων ὥρῶν ἀπουσίαν. Ἔτερα τρία ἔτη διὰ τὰς τέσσαρας ταύτας ὥρας. Δεκαεννέα ἔτη

Τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1815, τέλος, ἀπελήθη. Σημειωτέον ὅτι εἶχε ριφθῆ εἰς τὸ κάτεργον τῷ 1796, ἐπειδὴ συνέτριψε μίαν ὕαλον καὶ ἤρπασεν ἓνα ἄρτον.

Τόπον τώρα διὰ μικράν τινα παρένθεσιν. Δεύτερον ἤδη ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου, μελετῶν τὸ ποινικὸν ζήτημα καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένας τιμωρίας, ἀπαντᾷ τὴν κλοπὴν ἐνόου ἄρτου ὡς ἀρετηρίαν τῆς καταστροφῆς μιᾶς ὄλης εἰμαρμένους.

Ἀγγλικὴ τις στατιστικὴ πιστοποιεῖ ὅτι, ἐν Λονδίῳ, ἐκ πέντε κλοπῶν, αἱ τέσσαρες ἔχουσιν ἄμεσον ἀφορμὴν τὸν λιμόν,

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰσῆλθεν εἰς τὸ κάτεργον κλαίων καὶ στενάζων· ἐξῆλθε νῦν ἀπαθής. Εἰσῆλθεν ἀπεγνωσμένος· ἐξῆλθε βλοσυρός. Τί διέτρεξεν ἐν ἐκείνῃ τῇ ψυχῇ ;

Z'.

Τοῦ ἀπελπισμοῦ τὰ ἐντός.

Ἄς δοκιμάσωμεν νὰ παραστήσωμεν αὐτὸ διὰ λέξεων.

Ἡ κριωνία πρέπει νὰ παρατηρῆ τὰ πράγματα ταῦτα, ἐπειδὴ αὐτὴ εἶνε ἡ πρᾶττουσα αὐτά.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτον, ὡς εἶπομεν, ἄνθρωπος ἀμαθής, ὄχι ὁμῶς ἡλίθιος. Ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ ἀνημμένη ἡ κοινὴ λαμπάς, ἡ φυσικὴ.

Ἡ ἐυστυχία, ἣτις ἔχει καὶ αὐτὴ ἴδιον φέγγος, ἠδῆξσε τὴν ἐν τῷ πνεύματι τοῦτοῦ ἀύγην.

Ὑπὸ τὴν ράβδον, ὑπὸ τὰ δεσμά, ἐν τῇ εἰρήτῃ, ἐν ταῖς κόποις, πὸ τὸν φλογερὸν τοῦ κατέργου ἡλίον, ἐπὶ τῆς ζυλίνης κοίτης τῷ

καταδίκων, ἐνέβλεπεν ἐν τῇ συνειδήσει του καὶ ἐσχημάτισε σκέψιν.

Κατέστησεν αὐτὸς ἑαυτὸν δικαστήριον.

Καὶ πρῶτον ἤρχισεν ἀνακρίνων τὸν ἰδίον του ἑαυτόν.

Εἶδεν ὅτι δὲν ἐτιμωρήθη ἀδίκως· ἀνεγνώρισεν ὅτι ἀθῶος δὲν ἦτον.

Ὁμολόγησεν ὅτι μετῆλθε πράξιν ἐσχάτην καὶ ἀξιόμειπτον· ὅτι ἂν ἐζήκει ἐκεῖνον τὸν ἄρτον ὃν ἤρπασεν, ἴσως δὲν θὰ τὸν ἠρνοῦντο εἰς αὐτόν· ὅτι ὅπωςδὴποτε, προτιμότερον ἦτο νὰ τὸν περιμείνη, εἴτε ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης, εἴτε ἐκ τῆς ἐργασίας ὅτι δὲν εἶνε διόλου ἀνεπίδεκτος ἀντιρρήσεως ἢ ἐρώτησις· εἰμπορῶ νὰ περιμένω ὅταν πεινῶ ;

Ἐπειτα αὐτὸς δὲν εἶνε λόγος· ὅτι πρῶτον μὲν, σπανιώτατον εἶνε τὸ ν' ἀποθάνη τις, κατὰ γράμμα τῆς πείνης· ἔπειτα δέ, κατὰ δυστυχίαν ἢ κατ' εὐτυχίαν, ὁ ἄνθρωπος εἶνε πλασμένος οὕτως, ὥστε ἐπὶ μακρὸν νὰ πάσχη, πολὺ νὰ πάσχη ἠθικῶς τε καὶ φυσικῶς, χωρὶς ν' ἀποθνήσκῃ· ὅτι ἐχρειάζετο λοιπὸν ὑπομονή· ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο καλλίτερον, ἔστω καὶ διὰ τὰ πτωχὰ ἐκεῖνα ἀνήλικα παιδιὰ· ὅτι ἦτο παρφοροσύνη τὸ νὰ θελήσῃ, αὐτὸς ἀσθενὴς καὶ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, νὰ συλλάβῃ τὴν κοινωνίαν ὅλην ἀπὸ τοῦ τραχήλου, καὶ φαντασθῇ ὅτι ἀπαλλάττεται! τις ἀπὸ τῆς πείνης διὰ σῆς κλοπῆς· ὅτι, ὅπωςδὴποτε, εἶνε καλίστη θύρα ἐξόδου ἀπὸ τῆς πείνης ἢ θύρα δι' ἧς εἰσέρχεται τις εἰς τὴν ἀτιμίαν· ὅτι, τέλος, ἔπταισεν.

Ἐπειτα δ' ἐπερώτα ἑαυτόν.

Ἄν αὐτὸς ἦτον ὁ μόνος πταίστης ἐν τῇ ἀπαισίᾳ αὐτοῦ ἱστορία.

Ἄν, πρῶτον, δὲν ἦτο πράγμα σπουδαῖον τὸ νὰ λείψῃ ἄρτος εἰς αὐτόν· τὸ νὰ λείψῃ ἄρτος εἰς αὐτόν φίλεργον. Ἄν, ἔπειτα, ἀφοῦ τὸ πταῖσμα ἐπράχθη καὶ ὁμολογήθη δὲν ἦτο ἡ τιμωρία ἀνηλεὴς καὶ ὑπέρμετρος.

Ἄν δὲν κατεχράσθη πλειότερον ὁ νόμος ἐν τῇ ποινῇ, παρ' ὅσον κατεχράσθη ὁ ἔνοχος ἐν τῷ πταίσματι. Ἄν ὁ σύζυγος δι' οὗ σταθμίζεται τὸ δίκαιον, ἔχη τὰς πλάστιγγας ἰσορρόπους, καὶ δὲν εἶνε βαρυτέρα ἢ πλάστιξ ὅπου τίθεται ἡ ἐξιλέωσις. Ἄν ἡ ἐπιβάρυνσις τῆς ποινῆς δὲν ἐξαλείφῃ τὸ πταῖσμα, καὶ δὲν στρέφῃ τὸ πρᾶγμα ἀντιθέτως, ἀντικαθιστῶσα εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐγκλήματος τοῦ ἐνόχου τὸ ἐγκλημα τοῦ τιμωροῦ, μεταβάλλουσα τὸν ἔνοχον εἰς θύρα, τὸν χρεώστην εἰς δανειστήν, καὶ τρέπουσα ὀριστικῶς τὸ δίκαιον μᾶλλον πρὸς τὸ μέρος τοῦ παραβιάσαντος αὐτό.

Ἄν αὕτη ἡ ποινή, ἢ ἐπιβαρυνομένη κατὰ πᾶσαν ἀπόπειραν δραπε-

τεύσεως, δὲν καταντᾶ ἐπὶ τέλους κατάχρησις τοῦ ἰσχυροτέρου ἐπὶ τοῦ ἀσθενεστεροῦ, ἔγκλημα τῆς κοινωνίας ἐπὶ τοῦ ἀτόμου, ἔγκλημα ἐπανλαμβανόμενον καθ' ἐκάστην, καὶ ἔγκλημα διαρκέσαν ἐπὶ δεκαεννέα ἔτη.

Ἐρώτησε καθ' ἐαυτὸν ἂν ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ βιάζῃ τὰ μέλη αὐτῆς ὅπως ὑπομένωσιν ἐν μὲν τῇ μιᾷ περιπτώσει, τὴν παράλογον ἀπρονοησίαν τῆς, ἐν δὲ τῇ ἐτέρα, τὴν ἰσπλαγχνον πρόνοιάν τῆς, καὶ νὰ καθείργῃ, διὰ παντός ἓνα πτωχὸν ἄνθρωπον μεταξὺ μιᾶς ἐλλείψεως τούτου καὶ μιᾶς ὑπερβολῆς ἐκείνης· ἐλλείψεως μὲν ἔργου δι' αὐτόν, ὑπερβολῆς δὲ τιμωρίας πρὸς αὐτόν.

Ἄν δὲν εἶνε δεῖνόν τὸ νὰ φέρεται οὕτω πῶς ἡ κοινωνία πρὸς ἐκεῖνα μάλιστα τῶν μελῶν τῆς, ἄτινα ἔτυχον τοῦ ἐλαχίστου κλήρου εἰς τὴν ὑπὸ τῆς τύχης γινομένην διανομὴν τῶν ἀγαθῶν, καὶ εἶνε ἐπομένως τὰ μάλλον ἄξια ἐπεικεισίας.

Ταῦτα ἀναλογισθεὶς τὰ ζητήματα, καὶ λύσας αὐτά, ἔκρινε καὶ αὐτὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν κατεδίκασε.

Τὴν κατεδίκασεν εἰς τί; Εἰς τὸ μῖσός του. Τὴν κατέστησεν ὑπεύθυνον δι' ἣν ὑπέφερε τύχην, καὶ εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ του, ὅτι ἴσως δὲν θὰ ἐδίσταζε νὰ ζητήσῃ μιαν ἡμέραν λόγον παρ' αὐτῆς.

Εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ του, ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἰσορροπία μεταξὺ τῆς ζημίας τὴν ὅποίας αὐτὸς ἐπροξένησε καὶ τῆς ζημίας ἣν τῷ ἐπροξένουν. Ἐσυμπέρανε τέλος πάντων, ὅτι ἀληθῶς ἡ τιμωρία του δὲν ἦτο μὲν ἀδικία, ἀλλ' ἦτο βεβαίως ἀπανθρωπία.

Ὁ θυμὸς δύναται νὰ ἦνε τρελλὸς καὶ ἄλογος· συμβαίνει νὰ ὀργισθῇ τις ἀτόπως δὲν ἀγανακτεῖ ὅμως, εἰμὴ ὅταν ἔχῃ κατὰ τι δίκαιον·

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἠσθάνετο ἀγανάκτησιν.

Ἄλλως τε, ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία κακὸν μόνον τὸν εἶχε κάμει· ποτὲ δὲν εἶδεν ἐξ αὐτῆς, εἰμὴ τὸ ὀργίλον πρόσωπόν τῆς, τὸ ὅποιον ἀποκαλοῦσα Δικαιοσύνην αὐτῆς, δεῖκνύει πρὸς ὅσους πατάσσει. Οἱ ἄνθρωποι ἤψαντο αὐτοῦ μόνον ἵν' ἀφήσωσιν εἰς τὸ σῶμά του μῶλωπας. Πᾶσα ἐπαφὴ ἐξ αὐτῶν, τραῦμα ἐπ' αὐτοῦ.

Οὐδέποτε, ἀφ' οὗ ἦτο παιδίον, οὔτε ἀπὸ τὴν μητέρα του, οὔτε ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν του, ἤκουσε λόγον φιλίου, δὲν εἶδεν εὐμένεζ βλέμμα. Ἄπὸ πιθήματος εἰς πάθημα, ἐσχημάτισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον πεποιθῆσιν, ὅτι ἡ ζωὴ εἶνε πόλεμος, καὶ ὅτι εἰς τούτον τὸν πόλεμον αὐ-

... Ἔλαβε τὰ δύο κηροπήγια καὶ τὰ ἔφερεν εἰς
τὸν Ἀγιάννην (Σελ. 151).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 16

τὸς ἦτον ὁ ἡττημένος. Δὲν εἶχε λοιπὸν ὄπλον ἄλλο, εἰμὴ τὸ μῖσός του. Τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ ἀκονίσῃ ἐντὸς τοῦ κατέργου, καὶ νὰ τὸ συμπαράλαβῃ ἐξερχόμενος.

Ἐν Τουλῶνι ὑπῆρχεν σχολεῖον διὰ τοὺς ἐν τῷ κατέργῳ, διευθυνόμενον ὑπὸ καλογήρων, διδασκόντων τὰ ἀναγκαιότερα εἰς τοὺς ὅσοι τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ἤθελον. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ σχολεῖον τεσσαρακοντούτης, ἔμαθεν ἀνάγνωσιν, γραφὴν καὶ ἀριθμητικὴν.

Ἡσθάνθη ὅτι ἐνισχύων τὴν διάνοιαν, ἐνίσχυσε τὸ μῖσός του. Εἰς τινὰς περιπτώσεις, ἢ ἐκπαίδευσις καὶ τὸ φῶς κρατύνουσι τὴν κακίαν.

Ἄφρῳ ἔκρινε τὴν κοινωνίαν ὡς τέκτονα τῶν κακιῶν του, ἔκρινε καὶ τὴν θεῖαν Πρόνοιαν, ὡς τέκτονα τῆς κοινωνίας, καὶ κατεδίκασε καὶ αὐτήν. Οὕτως, ἐντὸς δεκαεννέα ἐτῶν βασιλείας καὶ δουλείας, ἡ ψυχὴ αὐτῆ καὶ ἀνυψώθη καὶ ἔπεσε. Καὶ φῶς μὲν ἀφ' ἐνός, σκότος δὲ εἰς αὐτήν εἰσέδυσεν ἀφ' ἐτέρου.

Ὡς εἶδομεν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἦτο πονηρᾶς φύσεως. Ἦτο ἐπιγαθὸς ὅτε ἦλθεν εἰς τὸ κάτεργον. Ἐκεῖ κατεδίκασε τὴν κοινωνίαν, καὶ ἐκεῖ Ἡσθάνθη ὅτι καθίστατο ἡμοχθρός· ἐκεῖ δὲ κατεδίκασε καὶ τὴν θεῖαν πρόνοιαν καὶ Ἡσθάνθη ὅτι καθίστατο ἀσεβής.

Ἐδῶ ἀφεύκτως πρέπει νὰ κάμωμεν τὰς ἐξῆς σκέψεις :

Ἄρὰ γε μετεβλήθη ἕνεκα τοῦ του ἐκ θεμελιῶν καὶ ὁλοσχερῶς ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ; Τὸν ἀνθρώπον τὸν ὅποιον ἔπλασεν ὁ Θεός· ἀγαθὸν δύναται νὰ τὸν μετατρέψῃ ὁ ἀνθρώπος· πάλιν εἰς κακὸν ; Δύναται ποτε ψυχὴ νὰ μετεβλήθῃ κίρνη· ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης καὶ νὰ γίνῃ πονηρὰ, διότι ἡ εἰμαρμένη τοῦ ὑπῆρξε τοιαύτη ; Ἡ καρδία δύναται νὰ γίνῃ δυσειδής καὶ νὰ ἀποκτήσῃ δυσμορφίαν καὶ ἀθεραπεύτους ἀκρωτηριασμούς, διότι ὑπέστη δυσανάλογον δυστυχίαν, ὅπως ἡ σπονδυλικὴ στήλη ἀνθρώπου ὑποκάτω χαμηλοτάτου θόλου ἀναγκάζοντες αὐτὸν νὰ κύπηται διαρκῶς ;

Δὲν ὑπάρχει ἄρὰ γε διὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, ἰδίως διὰ τὴν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, εἰς καὶ μόνος σπινθήρ, στοιχείον τι θεῖον, ἀδιάφθορον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀθάνατον δὲ ἐν τῷ ἄλλῳ, τὸν ὅποιον ἡ εὐποία δύναται νὰ ἀναπτύξῃ, νὰ ὑποδουλώσῃ, νὰ ἀνάψῃ καὶ καταστήσῃ ἐξόχως ἀκτινοβόλον καὶ ἀντέχοντα τελείως εἰς τὸ κακὸν ;

Εἰς τὴν ἐρώτησίν μας ταύτην πᾶς φυσιολόγος πιθανὸν ἄλλ' ἔσως καὶ ἀδιστακτικῶς ν' ἀπαντήσῃ : ὄχι. Ἄλλ' ἄρὰ γε ἐὰν ἐβλεπεν εἰς τὸ

Τουλόν τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, κατὰ τὰ ὥρας τῆς ἀναπύσεώς του, καθήμενον μ' ἑσταυρωμένας τὰς χεῖρας, ἐπηκουμβημένον εἰς βαρουλικόν, μὲ τὴν ἄκραν τῆς ἀλύσσεώς χωμένην εἰς τὸ θυλάκιόν του, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀφίη νὰ προχωρῇ πλειότερον τοῦ ὠρισμένου, τὸν πελιδῶν ἐκεῖνον κατὰδικὸν σκυθρωπὸν, σιωπηλὸν καὶ σύνιουν, παρίαν τῶν νόμων, ἀτενίζοντα πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὀργίλως, τὸν ἐγκληματῆν τοῦ πολιτισμοῦ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐξακοντίζοντα τὸ βλέμμα του ἄγριον, ἂν ἔβλεπε, λέγω, ταῦτα πάντα τί θὰ ἔλεγε τότε ;

Δὲν τὸ ἀποκρύπτομεν, ὁ φυσιολόγος ἐκεῖνος παρατηρητὴς εἰς ὅλα ταῦτα θὰ ἔβλεπεν ἀνεπανόρθωτον συμφορὰν θὰ ἐθρήνει ἴσως τὸν ἀμαρτήσαντα εἰς τὸν ἀσθενῆ τοῦτον νόμον, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπειράτο νὰ τὸν θεραπεύσῃ, καὶ ἴσως, ἴσως θὰ ἀπέστρεφε τὸ βλέμμα ἀπὸ τὰ καταγώγια, τὰ ὅποια θὰ διέβλεπεν εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνην καὶ ὡς ὁ Δάντης ἀπὸ τὴν θύραν τῆς Κολάσεως, θὰ ἐξήλειπεν ἀπὸ τὴν ὑπαρξιν ταύτην τὴν λέξιν ἣν ἐν τούτοις θεῖος δάκτυλος ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ μετώπου παντὸς ἀνθρώπου : Ἐ λ π ῖ ς !

Ἡ ψυχικὴ αὕτη κατάστασις, τῆς ὁποίας ἀπεπειράθημεν τὴν ἀνάλυσιν, εἶναι ἄρα γε καθ' ὀλοκληρίαν πιστὴ διὰ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ὅσον ἠβελήσαμεν νὰ τὴν παραστήσωμεν πρὸς ἐκείνους οἵτινες μᾶς ἀναγινώσκουσι ;

Δὲν γνωρίζομεν ἂν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διέκρινε τὰ στοιχεῖα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἠθικὴν του κατάπτωσιν καθ' ὅσον ταῦτα ἐμορφούντο ὡς καὶ μετὰ τὴν διαμόρφωσιν αὐτῶν.

Ὁ ἀγράμματος ἐκεῖνος καὶ τραχύς, ἄθλητον ἂν ἀνεμέτρησε τὴν βαθμιαίαν ἐκτύλιξιν τῶν σκέψεων δι' ὧν ἀνήλθε καὶ κατήλθε μέχρῃ τῶν ζοφερῶν θεαμάτων ἅτινα ἐπὶ τόσα ἔτη ὑπῆρξαν ὁ ἐσωτερικὸς ὀρίζων τοῦ πνεύματός του.

Ἄν εἶχε συνείδησιν τῆς μεταβολῆς του καὶ ὅποιά τινα ἐνεχυμονοῦντο δι' αὐτῆς, δὲν τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν, οὐδὲ τὸ πιστεύομεν.

Τόση ἦτο ἡ ἄγνοια τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ὥστε καὶ μετὰ τόσας δοκιμασίας εἶχε τι τὸ δυσδιάκριτον εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἐνόστο οὐδὲ συνησθάνετο κἂν τὸ μέγεθος τῶν δοκιμασιῶν του. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εὕρισκετο εἰς τὸ ἔρεθος τῆς ἀναισθησίας καὶ ἐκεῖ ὑπέφερεν ἐκεῖ ἔμαθε νὰ μισῇ, ἴσως καὶ πρὶν νὰ γνωρίσῃ τὸ ἔρεθος, καὶ ὡς δι' ἐπιψεύσεως ζῶν ὡ, ὁ τυφλὸς καὶ ὁ ἀφρημένος.

Κατὰ διαλείμματα μόνον, τοῦ ἐπήρχετο ἀφ' ἑαυτοῦ ἢ καὶ ἐξ ἐξωτερικῆς ἀφορμῆς θυμειδῆς ἔξαψις, αὐξήσις τῶν βασάνων του, ὡχρά τις καὶ αἰφνίδια ἀναλαμπή φωτίζουσα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὄπασαν, ἀποτόμως παρουσιάζουσα πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ αὐτόν ἔμπροσθέν τε καὶ ὀπισθεν, εἰς τὴν λάμπιν φρικώδους φωτός, τὰ εἰδεχθῆ βάραθρα καὶ τὰς ζοφερὰς ἀναπαραστάσεις τῆς ἑαυτοῦ εἰμαρμένης.

Ἐξαφηνισθείσης τῆς λάμπους καὶ ἐπαρχομένου τοῦ σκότους τί ἀπεγίνετο ;

Καὶ αὐτὸς ἠγγόνει.

Ἦ μόνος ἀλάνθαστος προορισμὸς τῶν βασάνων εἰς ἂς κυριαρχεῖ ἡ ἀσπλαγχνία καὶ ἡ ἀποκτῆνωσις εἶναι ἡ βαθμιαία ὡς ἐξ ἡλιθίου μεταμορφώσεως ἐναλλαγῆ, τοῦ ἀνθρώπου εἰς κτῆνος καὶ ἐνίοτε εἰς θηρίον.

Αἱ πρὸς δραπέτευσιν ἀλλεπὸλλήλοισι καὶ ἐπίμονοι ἀπόπειραι τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἤρχον διὰ τὰ ἀποδείξωσι τὴν ἀλλόκοτον ταύτην τοῦ νόμου ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἐπίδρασιν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνανεώσας τὰς ἀνωρελιῖς ὄλως καὶ ἀνοητους ἐκείνας ἀποπείρας, ὁσάκις ἦτο περίστασις παρουσιάσθη ἀδιαφύρων πρὸς στιγμὴν περὶ τοῦ ἀποβησομένου καὶ περὶ τῶν γενομένων ἤδη ὁκισμῶν, ἀτρομήτως διέρευγεν ὡς ὁ λύκος ὁ εὐρίσκων ἀνοικτὸν τὸν κλωβόν. Τὸ ἔνστικτον τῷ ἔλεγε : Φύγε ! τὸ λογικὸν τῷ εἶπε : Μείνε : Ἄλλ' ἐνώπιον βιαίου πειρασμοῦ τὸ λογικὸν εἶχεν ὑπεχωρήσει, ἐξαφηνισθῆ καὶ ἀπέμενε μόνον τὸ ἔνστικτον. Ἦδη μόνον τ. κτῆνος ἐνήργει. Ὅταν συνελαμβάνετο ἐκ νέου, αἱ νέαι ποιναὶ αἵτινες τοῦ ἐπιβόλοντο τὸν ἐξηγρίου, εἶτι μᾶλλον.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Ἀγιάννης εἶχε φυσικὴν τινα ρώμην, ἴσην οὐδεὶς τῶν ἐγκαθειρόκτων. Ὅταν ἐτίθετο νὰ κλώσῃ κάμηλόν τινα πλοῖον, ἢ νὰ περιστρέψῃ βαροῦλκον ἤξιζεν ὅσον τέσσαρες. Ἐνίοτε ἀνήγειρε καὶ ὑπεβάσταζε μέγιστα βάρη ἐπ' ὤμων, καὶ χρεῖας τυχοῦσης ἀντικαθίστα τὸ λεγόμενον κερκίσιον, μηχανὴν ἣτις ἀπηρεῖτο δι' αὐτά, ἐξ οὗ καὶ τὸν ἐπωνόμαζον οἱ συνάδελφοί του Κρικιογιάννην.

Συνέθη ποτὲ νὰ ἐπισκευάζηται ὁ ἐξώστης τοῦ δημαρχείου τῆς Τουλῶνος, μία δὲ τῶν καρνατιδῶν αἵτινες τὸν ὑποβαστάζουσιν, ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τοῦ τοίχου, παρ' ὀλίγον ἐπιπτεν, ὅτε ὁ Γιάννης, τυχῶν ἐκεῖ παρών, ἔβαλε εὐθὺς τὴν ὠμοπλάτην του καὶ στηριξας τὴν καρδιά-

τιδα δίκην ἀντηρίδος, ἔδωκε καιρὸν εἰς τοὺς ἐργάτας νὰ προφθάσωσι.

Ἄλλὰ καὶ ἡ εὐκαμψία του ὑπερέβαινε τὴν ρώμην.

Δεσμῶται τινες τῶν κατέργων, αἰωνίως διανοούμενοι δραπετεύσεις, κατορθοῦν ἐπὶ τέλους νὰ καταστήσωσιν ἀληθῆ ἐπιστήμην τὴν ρώμην ἡνωμένην μετὰ τῆς ἐπιτηδειότητος, τὴν ἐπιστήμην τῶν μυῶνων. Μυστηριώδη ὄλην στατικὴν ἀσκοῦσι καθ' ἑκάστην οἱ δεσμῶται, οἱ αἰώνιοι οὔτοι τῶν μυῶν καὶ πτηνῶν φθοιεροὶ θεαταί. Πρὸς τὸν Ἀγιάννην, ἦτο ἀπλῆ παιδιὰ τὸ ν' ἀναβαίνει ἀναρριχώμενος μεχρὶ τῆς κορυφῆς μιᾶς καθέτου, εὐρίσκων στήριγμα ὅπου μόλις διεκρίνετο πρέχων εἰς κόμβος.

Δοθείσης τῆς γωνίας τοίχου, αὐτός, διὰ τῆς ταχύσεως τῶν ὤμων του καὶ τῶν γονάτων, διὰ τῶν ἀγκύλων του καὶ τῶν πτερνῶν, ἐγκολλητομένων εἰς τὰς ἐλαχίστας τῶν πετρῶν ἀνωμαλίας, ἀνῆρχετο ὡς διὰ μαγείας μεχρὶ τρίτης ὀροφῆς. Ἐνόητε ἀνέσθαιεν οὕτω πως καὶ μεχρὶ τῆς στέγης τοῦ κατέργου.

Ἐλάλει ὀλίγον. Δὲν ἐγέλα. Ἐχρσιάζετο ἄκρα τις συγκλίνησις ὅπως τοῦ ἁποσπάσῃ ἅπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους, τὸν καταχθόνιον ἐκεῖνον γέλωτα τῶν δεσμωτῶν τοῦ κατέργου, τὸν παρεμπερῆ πρὸς ἠχῶ τοῦ γέλωτος τῶν δαιμόνων. Τὸν ἔβλεπε, κ' ἐνόμιζες ὅτι ἦτο πάντοτε προσηλωμένος εἰς πρᾶγμά τι φοβερόν.

Τρόντι, ἦτο πάντοτε εἰς διαλογισμοὺς βυθισμένος. Ἡσθάνετο συγκεχυμένως πως, ὅτι ἐν αὐτῷ ὑπῆρχε τερατώδες τι.

Ὅσαίς ἐν τῇ αὐγμῶδι σκιᾷ ὅπου εἶρπεν, ἔστρεψε τὸν αὐχένα καὶ ἐπειρᾶτο ν' ἀνυψῶσῃ τὸ ὄμμα, ἔβλεπε μετὰ τρόμου καὶ λύσεως ὁμοῦ συσπειρούμενον, προσεπιτιθέμενον καὶ ἀνερχόμενον εἰς ἀχανές ὕψος, ἄνωθεν αὐτοῦ, πελώριόν τινα σωρίτην πραγμάτων, νόμων, προλήψεων ἀνθρώπων καὶ πράξεων, σωρίτην πλήρη φαιερῶν χασμάτων, οὔτινος αἱ μὲν περικοπᾶν διέφευγον τὴν ὄρασίν του, ὁ δὲ ὄγκος τὸν κατέπληττε ἄλλο δὲ τοῦτο δὲν ἦτον εἰμὴ ἡ τεραστία πυραμῆς ἢ ὀνομάζομεν πολιτισμόν.

Διέκρινε τῇ δὲ ἀκαεῖσε, ἐντὸς τῆς ἀναθραζούσης καὶ ἀκατασκευάστου μάξης ταύτης, ὅτε μὲν πλησίον του, ὅτε δὲ μακρὰν, εἰς κορυφὰς ἀπροσίτους καὶ μόνας πεφωτισμένας, ποῦ μὲν τὸν ραβδόχον δεσμοφύλακα τοῦ κατέργου, ποῦ δὲ τὸν σπαθαφόρον χωροφύλακα, ἐκεῖ μὲν τὸν τιραζόρον ἀρχιεπίσκοπον, ἀλλαχοῦ δὲ, πρὸς τὰ ὕψη, τὸν

αυτοκράτορα, ἐστεμμένην ἔχοντα τὴν κεφαλὴν καὶ ἀκτινοβολοῦντα ὡς ἐντὸς ἡλίου.

Τὸν ἐφαίνετο ὅτι αἱ μεμακρυσμένα ἐκεῖνα μαρμαρυγαί, ἀντὶ νὰ διαλύωσι τὸ περὶ αὐτὸν σκότος, τὸ συνεπύκνωνον μᾶλλον καὶ τὸ καθίστων πενθιμώτερον.

Πάντα δὲ ταῦτα, πράγματα, νόμοι, προλήψεις, πράξεις, ἄνθρωποι, περιεφέροντο ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του, κατὰ τὴν πολυειδῆ καὶ μυστηριώδη κίνησιν ἣν ὁ Θεὸς δίδει εἰς τὸν πολιτισμὸν, καὶ κατεπάτουν καὶ κατασυνέτριβον αὐτὸν ἐν ἀπαθείσάτῃ ὠμότητι καὶ ἀδυσωπήτῃ ἀναληγσίᾳ.

Οὕτως οἱ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀποκεκρηγμένοι ἄνθρωποι, ψυχαὶ πεπτωκυῖαι εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἐσχάτης δυσφορίας, βροτοὶ κακοδαίμονες, ἀπολωλότες εἰς τὰς κατωτάτας ἐκείνας βαθμίδας, ὅπου δὲν βλέπει πλέον ὁ τῶν ἄλλων ὀφθαλμὸς, οὕτως αἰσθίνονται καταθλίβουσιν αὐτοὺς δι' ὅλου τοῦ ἄχθους τῆς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, τὴν φοβερωτάτην πρὸς τοὺς ἔξω αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς κάτωθεν αὐτῆς ἀμείλικτον.

Ἐν τοιαύτῃ διακειμένους θέσει, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διελογίζετο ἀλλὰ τίνας ἀρὰ γε φύσεως ἦσαν οἱ διαλογισμοὶ του ;

Ἐὰν ὁ κόκκος τοῦ γεγυρίου ἠδύνατο ὑπὸ τὴν μυλόπετραν νὰ σκεφθῆ, πάντως θὰ ἐσκέπτετο ὅ,τι καὶ ὁ Ἀγιάννης. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ πράγματα γέμοντα φασμάτων, ἢ φάσματα γέμοντα πραγμάτων, κινήτησαν νὰ πλάσωσιν ἐντὸς αὐτοῦ ἀνεξήγητόν τι σύστημα αἰσθημάτων καὶ ἰδεῶν.

Ἐνίοτε ἴστατο ἐν τῇ μέσῃ τῆς ἐργασίας του, διακοπτόμενος, καὶ ἔπειτα σύννους. Πάντα ὅσα τὸν συνέβησαν τὸν ἐφαίνοντο μωρὰ· πανθ' ὅσα τὸν περιεκύκλουν ἀδύνατα.

Ὅνειρα εἶνε, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν. Παρετῆρει τὸν δεσμοφύλακα εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων· ὁ δεσμοφύλαξ τὸν ἐφαίνετο φάντασμα· ἀλλ' αἶφνης τὸ φάντασμα ἤγειρε τὴν ράβδον καὶ τὸν ἔτυπεν.

Ἐνώπιόν του μόλις ὕφιστατο ἡ ὄρατὴ φύσις. Δὲν θὰ ἐψευδόμεθα λέγοντες ὅτι πρὸς τὸν Ἀγιάννην, σχεδὸν οὔτε ἥλιος ὑπῆρχεν, οὔτε ὠραῖαι ἡμέραι, οὔτε αἶθριος οὐρανός, οὔτε ἐρωτιάδες ἐαρναὶ αὔραι, ἀλλὰ συνήθως ἐφώτιζε τὴν ψυχὴν του, οὐκ οἶδα ποῖον φῶς ἀμυδρόν, μόλις καὶ ὡς ἀπὸ φεγγίτου κατερχόμενον.

Ἐν συντόμῳ, ὅπως ἐξαγάγωμεν τὸ συμπέρασμα ἐξ ὧν εἶπομεν,

έντος δεκαεννέα ἐτῶν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὁ ἀβλαβὴς ἐκεῖνος κλα-
 δευτῆς τοῦ χωρίου Φαβερόλλων, καὶ ὁ τρομερὸς τῆς Τουλώνος δε-
 σμώτης, χάρις εἰς τὴν μόρφωσιν ἣν ἔλαβεν ἐντὸς τοῦ κατέργου,
 ἐκεῖνου, κατέστη ἱκανὸς νὰ πράττῃ κατὰ δύο τρόπους τὸ κακόν·
 πρῶτον· αἰφνιδίως, ἀσυλλογίστως, ὡς ἐν ἀναβρασμῷ, ὡς ἐξ ἐμφύτου
 ὀρέγῃς ἐκδικήσεως· δεύτερον· ἐσκεμμένως, σπουδαίως, ἐν προμελέτῃ
 τῆς συνειδήσεως, καθοδηγουμένης ὑπὸ τῶν ἐσφαλμένων ἰδεῶν ἃς ἐσχη-
 μάτισεν ἐν τῇ δυσφορίᾳ του.

Ἐλατήρια δὲ εἶχε τὴν συνήθη αὐτοῦ ἀγανάκτησιν, τὴν πικρίαν
 τῆς ψυχῆς, τὴν βαρυτάτην συναίσθησιν τῶν παρανομιῶν ἃς ὑπέστη,
 καὶ τὴν ἀντίδρασιν τούτων ὄλων, ὄχι μόνον κατὰ τῶν ἀνθρώπων
 ὅσοι τὸν ἐζημιούν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγαθῶν, ἀθῶν καὶ δικαίων, ἐάν
 τοιοῦτοι ὑπάρχωσιν ἐπὶ γῆς.

Ἀφετηρία καὶ τέρμα τῶν ἰδεῶν του πασῶν ἦτο μῖσος πρὸς τὸν
 νόμον τὸν ἀνθρώπινον, τὸ μῖσος ὅπερ, ἐάν μὴ ἐμποδισθῇ κατὰ τὴν
 ἀνάπτυξιν του ἐν περιστάσεώς τινος ὀφειλομένης εἰς τὴν θεῖαν Πρό-
 νοίαν, καθίσταται μετὰ τινα καιρὸν μῖσος πρὸς τὴν κοινωνίαν, ἔπειτα
 δὲ μῖσος πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ τέλος μῖσος πρὸς τὴν κτίσιν αὐ-
 τήν· τούτου δὲ ἀποτέλεσμα εἶνε ἀκράτητος καὶ ἀδιάλειπτος καὶ θη-
 ριώδης πόνος τοῦ κακοποιῆσαι, ἀδιάφορον ποῖον, οἷονδὴποτε πλάσμα
 ἔχον ζωὴν.

Καθὼς παρατηρεῖτε, εἶχον τὸν λόγον των οἱ γράψαντες ἐν τῷ δια-
 βατηρίῳ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ὅτι ἦτον ἄνθρωπος κινδυνωδέστατος.

Ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἡ ψυχὴ αὐτῆ εἶχεν ἀποξηρανθῆ· βραδέως,
 ἀλλ' ὀλεθρώως. Ξηρὰ δὲ ἔπειτα καρδία, στεγνὸν βλέφαρον. Ὅτε
 ἐξῆλθε τοῦ κατέργου, δεκαεννέα ἔτη δὲν εἶχε σταλάζει ἀπὸ τῶν ὀμ-
 μάτων του δάκρυ, οὔτε ἓν.

H'.

Κῦμα και σκιά.

Ἄνθρωπος ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν !

Τί σημαίνει ! Τὸ πλοῖον ἐν ἀναστέλλεται. Ὁ ἀὴρ φυσᾷ, τὸ μαῦρον σκάφος ἐκεῖ ἔχει ρύμην ἣν βιάζεται νὰ ἐξακολουθήσῃ. Προχωρεῖ τὸν δρόμον του.

Ὁ ἄνθρωπος ἐξαφανίζεται, ἔπειτα ἀναφαίνεται, κατὰδύει καὶ ἀναδύει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, κράζει, ἀνατείνει τὰς χεῖρας, δὲν ἀκούεται. Τὸ πλοῖον, φρίσσον ὑπὸ τὴν καταιγίδα εἶνε ὄλον ἡσυχολημένον εἰς τὴν ἰδίαν του ὑπηρεσίαν· ναῦται καὶ ἐπιβάται οὐδὲ προσέχουσι πλέον εἰς τὸν καταποντιζόμενον ἄνθρωπον· ἡ οἰκτρά κεφαλή του μόλις διακρίνεται ὡς στιγμή εἰς τὰ κολοσσαῖα κύματα.

Βάλλει· ἐξ ἀπωτάτου φωνᾶς ἀπέλπιδας. Ὅποιον φάσμα τὸ ἀναχωροῦν ἐκεῖνο ἰστίον ! Τὸ βλέπει, τὸ ἀτενίζει ἔκφρων. Ἄλλ' ἀπομακρύνεται, ἀλλὰ θολοῦται, ἀλλὰ μειοῦται. Ἦτον ἐκεῖ πρὸ ὀλίγου ὁ ἄνθρωπος, ἦτον εἰς τῶν ἐπιβατῶν, ἐπεριπάτει καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, μετεῖχε τῆς ἀναπνοῆς καὶ τοῦ ἡλίου καὶ αὐτός, συγκατελέγετο μετὰ τῶν ζώντων. Καὶ τώρα τί συνέβη λοιπόν ; Ὁλίσθησεν, ἔπεσε, τετέλεσται.

Κυμαίνεται εἰς τὰ τερατώδη ἐκεῖνα ὕδατα. Ὑπὸ τοὺς πόδας του οὐδὲν ἔχει πλέον, εἰμὴ φεῦξιν καὶ κατάδυσιν. Διασχιζόμενα καὶ ἰνογόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τὰ κύματα τὸν περικυκλοῦν στυγερώς, τὸν ἀπάγουσιν οἱ σάλιοι τῆς ἀθύσσου ἅπαντα τὰ ράκη τοῦ ὕδατος κλυδωνίζονται περὶ τὴν κεφαλὴν του, ὄχλος καὶ συφερός κυμάτων πτύει κατὰ τοῦ προσώπου του, βόθροι ἀναβράζοντες τὸν καταπίνουσι καὶ πάλιν τὸν ἐξεμοῦσι.

Καὶ ὁσάκις βυθίζεται, διορᾷ χάη πλήρη σκοτίας καὶ νυκτός· ἀγνωστα, ἀποτρόπαια ζωόφυτα τὸν συλλαμβάνουσι, τοῦ δεσμεύουσι τοὺς πόδας, τὸν σαγηνεύουσιν, Δισθάνεται ὅτι καθίσταται ἄβυσσος καὶ αὐτός, ὅτι ἀποτελεῖ τοῦ ἄβροῦ μέρος· τὰ κύματα τὸν ριπτάζουσι

πρὸς ἄλληλα ἀμοιβαδόν· τὸ στόμα του ποτίζεται ἄλμην καὶ πικρίαν· ὁ ὠκεανὸς ὁ ἀνὴρδος μαίνεται κατ' αὐτοῦ, νὰ τὸν πνίξῃ· τὸ πελώριον πέλαγος παίζει μὲ τὴν ἀγωνίαν του.

Νομίζεις, ὅτι ὄλον ἐκεῖνο τὸ νερὸν εἶνε αὐτόχρομα μῖσος.

Ἐντιπαλαίει ὁμως. Ἀμύνεται, προσπαθεῖ νὰ κρατηθῇ. Καὶ πειράττει καὶ πειράται, κολυμβᾷ. Αὐτός, ἡ πτωχὴ αὐτὴ ἐξηντλημένη δύναμις, ἀντιπαλαίει κατὰ τοῦ ἀνεξαντλήτου.

Ποῦ δ' εὐρίσκεται τὸ πλοῖον ; Μακρὰν, μόλις ὄρατόν εἰς τὸν ὀμιχλώδη ὄριζοντα.

Φυσῶσιν οἱ καταγισμοί· τὸν περιχέουσιν οἱ ἄφροι. Αἶρει ἕμματα καὶ μόνας βλέπει τῶν νεφελῶν τὰς πελιόνας ὄψεις. Ἀγωνιῶν καθίσταται, αὐτόπτης τῆς τοῦ πελάγους μανίας, τῆς δαιμονίας. Ἀκούει θορύβους ξένους εἰς ἀνθρώπινον οὖς, ἐρχομένους ὡσὰν ἐξωθεν τῆς γῆς, ἀπὸ περάτων, ἔνθα κυριαρχεῖ κραταιὰ φρίκη.

Εἰς τὰ νέφη ὑπάρχουσι πτηνά, καθὼς ὑπάρχουσι ἄγγελοι ἄνωθεν τῶν ἀνθρωπίνων ἀπελπισιῶν, ἀλλὰ τί δύνανται ὑπὲρ αὐτοῦ ; Ἐκεῖνα ἔπτανται κελαιοῦν καὶ πετυρίζουσιν, αὐτὸς δὲ ψυχορραγεῖ. Δισθάνεται ὅτι καταχωινιάζεται ὑπὸ δύο συγχρόνως πραγμάτων ἀπεράτων, τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τοῦ οὐρανοῦ· εἶναι ὁ τάφος του καὶ τὸ σάβανον.

Ἡ νύξ καταβαίνει· ὥρας ὀλοκλήρους κολυμβᾷ, αἱ δυνάμεις του εἶνε πλέον εἰς τὴν ἀκμὴν· τὸ πλοῖον ἐκεῖνο τὸ ἀπώτατον ἐκεῖνο πρᾶγμα ὅπου ἦσαν ἄνθρωποι, κατέστη ἄφαντον· εἶνε μόνος· καταπίνεται, ἐξαντλεῖται, πνίγεται, ἀνακραυγάζει.

Ἄνθρωποι πλέον δὲν ὑπάρχουσιν. Ὁ Θεὸς ποῦ ; Φωνάζει... α Βοήθειαν ! » Φωνάζει πάντοτε. Οὐδὲν εἰς τὸν ὄριζοντα. Οὐδὲν εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἐπικαλεῖται τὰς ἐκτάσεις, τὸ κῦμα, τὰ φύκη, τὸν σκόπελον· κωφὰ τὰ πάντα. Καθικέτευει τὴν τρικυμίαν, ἡ τρικυμία ἀδιάφορος. εἰς τὸ ἄπειρον μόνον ὑπέκει.

Πέριξ του ζόφος, νερόν, ἀπομόνωσις, ἀσυνείδητος καὶ τρικυμιώδης ὀρυμαγδός, ἀτελεύτητος ἐπισώρευσις τῶν ἐξηγριωμένων ὑδάτων.

Φρίκη καὶ μόχθος εἰς τὰ ἐντὸς του· ὀλισθημα εἰς τὰ ὑπ' αὐτόν, καὶ οὐδὲν στήριγμα. Διανοεῖται τὰς ζοφερὰς τύχας τοῦ πτώματος εἰς τὴν ἀπέραντον ἐκείνην σκιάν, ἣτις τὸν περιμένει. Τὸ ψῦχος τὸ ἀπύθμενον τὸν πορκαλύει. Αἱ χεῖρες συστέλλονται, κλείονται· καὶ μηδὲν

συλλαμβάνουσιν. Ἄερες, νεφέλαι, δίναι, πνοαί, ἄστρα, ἀνωφελῆ τὰ πάντα. Τί πλέον νὰ κάμη, ὁ ἀπελπὶς ; ἐγκαταλείπει ἑαυτόν. Τί ὁ ἀπηυδνημένος ; λαμβάνει τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου, ἀρίνεται νὰ γίνη ὅ,τι γίνη παραιτεῖται ἀπὸ πάσης ἀντιστάσεως, καὶ ἰδοὺ διὰ παντός κυλινδοῦται εἰς τὰς πενθίμους ἀβύσσους τοῦ καταποντισμοῦ.

Ἦ πορεία ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν ἀμείλικτη. Ἀπώλεια ψυχῶν καὶ ἀνθρώπων καθ' ὁδὸν τυγχανόντων ! Ὁκεανέ, ὅπου πίπτει πᾶν ὅ,τι ὁ νόμος παραιτεῖ πίπτον ! Ἀπαίσιος ἔκλειψις πάσης βοήθειας καὶ ἀντιλήψεως ! Ἦ ἠθικὸν θάνατος !

Θάλασσα, ἡ ἀνεξιλέωτος κοινωνικὴ νύξ, ὅπου ἡ ποινικὴ νομοθεσία ρίπτει τοὺς κολασμένους της. Θάλασσα ἡ ἐσχάτη ἔνδεια. Ποντιζομένη ἐν τῷ βίθρῳ τούτῳ ἡ ψυχὴ κινδυνεύει νὰ γίνη πτώμα. Τίς θὰ τὴν ἀναστήσῃ ;

Θ .

Ἄλλα παράπονα.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς ἐξόδου ἀπὸ τοῦ κατέργου, ὅταν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤκουσεν εἰς τὸ ὠτίον τὸν παράδοξον λόγον αἰεσαι ἐλευθερος ! » ἡ στιγμή τοῦ ἐφάτη ἀπίστευτος καὶ ἀνήκουστος ζωηροῦ φωτός ἀκτίος τοῦ ἀληθινοῦ φωτός τῶν ζώντων, εἰσέδουσε παραχρῆμα εἰς τὰ ἐντός του. Ἄλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ ὠχριάσῃ αὐτὴ ἡ ἀκτίς. Ὁ Ἀγιάννης εἶχε θαμβωθῆ ὑπὸ τῆς ἰδέας τῆς ἐλευθερίας. Πρὸς στιγμήν εἶχε πιστεῦσαι εἰς νέαν ζωὴν. Τάχιστα ὅμως εἶδε τί ἐστὶν ἐλευθερία εἰς ἣν ὀδεῖται διαβατήριον κίτρινον.

Πολλαί δὲ καὶ ἄλλαι πικραὶ περὶ αὐτήν. Ὁ Ἀγιάννης εἶχεν ὑπολογίσει ὅτι τὸ χρηματικὸν ποσό, τὸ συναχθὲν καθ' ὅλην τὴν διαμονὴν του εἰς τὸ κατέργων, ἀνέβαινον εἰς φράγκα ἑκατὸν ἑβδομηκοντα καὶ ἑν. Δίκαιον εἶνε νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἐλησμόνησε νὰ ἀραιφίσῃ τὰς Κυριακάς καὶ ἑορτάς, ἐξ ὧν προέκυπτεν ἐπὶ τῶν δεκαεννέα ἐτῶν ἐλάττωσις εἰκοσιτεσσάρων φράγκων περίπου· ἀλλ' ὅπως ὅποτε, τὸ ποσό τοῦτο ἤλαττώθη καὶ ἀπὸ παντοίων ἐπιτοπίων δεσμῶν εἰ

ἑκατὸν ἑννέα φράγκα καὶ δεκαπέντε σολῖα. Τόσα τοῦ ἐμετρήθησαν ἐπὶ τῆς ἐξόδου του.

Δὲν ἐνόησε πῶς ἔγινεν ἡ ἐλάττωσις αὐτῆ, καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὸ πνεῦμά του ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι τὸν ἐζημώσαν, ἢ μᾶλλον ὅτι τὸν ἔκλειψαν.

Τὴν ἐπιούσαν τῆς ἀπολύσεώς του, εὐρισκόμενος εἰς τὸ Γράσσον, παρετήρησε πρὸ τῆς θύρας τοῦ ἐργοστασίου ὅπου κατεσκευαζέτο ἀνθρώπων, ἀνθρώπους ἐκφορτώνοντας κιβώτια. Ἠρώτησε ἂν εἶχον ἀνάγκην νὰ δώσῃ καὶ αὐτός αἶνα χέρι. Ἡ ἐργασία ὑπῆρχε κατεπίγουσα· τον ἐδέχθησαν. Ἐπεδόθη εἰς τὸ ἔργον.

Ἦτο νοήμων, εὐρωστος καὶ ἐπιτήδειος· ἔκαμεν ὅ,τι ἦτο τῶν δυνάμεών του, καὶ ὁ κύριος τῶν πραγμάτων ἐφαίνετο εὐηρεστημένος ἀπ' αὐτοῦ. Ἐνῶ εἰργάζετο, διέβη εἰς χωροφύλαξ, τὸν παρετήρησεν, ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὰ ἐγγραφα του. Ἐδέχθη νὰ διέξῃ τὸ κίτρινον διαβατήριον. Τούτου γενομένου, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπανελάβε τὸ ἔργον του.

Ὀλίγον πρὸ τούτου τοῦ περιστατικοῦ, εἶχεν ἐρωτήσει ἕνα τῶν ἐργατῶν τί ἡμερομίσθιον ἐλάμβανον ἀντὶ αὐτῆς τῆς ὑπηρεσίας· τὸν ἀπεκρίθη «τριάντα σολῖα». Τῆς ἐσπέρας ἐπελούσης, ἐπειδὴ ἦτον ἠναγκασμένος ν' ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπαύριον τὸ πρωί, παρουσιάσθη εἰς τὸν κύριον τοῦ ἐργοστασίου καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν πληρώσῃ. Τὸ ἀφεντικό χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν, ἐχθάλλει καὶ τὸν δίδει δέκα πέντε σολῖα. Εἶπε τότε ὁ Ἀγιάννης, ὅτι ὡς ὅσον ὀλίγα τὸν ἐφαίνοντο. Τὸ ἀφεντικό ἀπεκρίθη, «τόσα εἶναι διὰ σὲ ἀρκετὰ». «Κύτταξε καλὰ, μὴν πολυμωρολογᾷς. ἔχει καὶ ἐδῶ φυλακή».

Εἰς τὸν νοῦν του τοῦ Ἀγιάννη ἐμβῆκεν ἡ ἰδέα ὅτι καὶ ἐδῶ τὸν ἔκλειψαν. Ἡ κοινωνία, τὸ Κράτος, ἐλαττώσαντα τὰ παρ' αὐτοῦ συλλεχθέντα, ὅταν ἦτο σιδηροδέσιμος, τοῦ εἶχον κλέψει πολλά· τώρα καὶ τὸ ἄτομον τοῦ ἔκλεπτε τὰ ὀλίγα.

Ἡ ἀπόλυσις λοιπὸν δὲν ἦτο καὶ ἀπελευθέρωσις. Ἐξέρχεται τις ἐκ τοῦ κατέργου, ἀλλ' ὄχι καὶ ἐκ τῆς καταδίκης.

Ταῦτα τὸν εἶχον συμβῆ εἰς τὸ Γράσσον. Εἶδωμεν δὲ καὶ πῶς τὸν ὑπεδέχθησαν εἰς τὴν πόλιν Δ . .

I'.

Ἐξεγερθεὶς τοῦ ὕπνου.

Ἐσήμαινε λοιπὸν τὸ ὠρολόγιον τῆς μητροπόλεως ὡραν δύο τῆς πρωίας, ὅτε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξύπνησε. Τί τὸν ἐξύπνησεν; ἡ μαλακότης τῆς κλίνης του. Εἶχε σχεδὸν εἴκοσιν ἔτη νὰ κοιμηθῇ ἐπὶ κλίνης, ὥστε καίτοι ἐπλαγίασεν ἐνδεόμενος, ἡ ἀνάπαυσις αὐτῆ, ὡς νεωτάτη εἰς τὸ σῶμά του, τοῦ ἐτάραξε τὸν ὕπνον.

Εἶχε κοιμηθῆ ὑπὲρ τὰς τέσσαρας ὥρας, καὶ δὲν ἠσθάνητο πλέον κόπωσιν. ἦτον ἄλλως τε συνεθισμένος νὰ μὴ ἴδεται εἰς τὴν ἀνάπαυσιν ὥρας πολλάς.

Ἦνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδε πρὸς στιγμὴν περὶ αὐτὸν τὸ σκότος, ἔπειτα τοὺς ἔκλεισεν ἵνα πάλιν κοιμηθῇ.

Ὅταν πολλά καὶ διάφοροι ἐντυπώσεις ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας, καὶ πραγμάτων πληθῆς, ἐπασχολῶσι τὸν νοῦν, κοιμᾶται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἀφοῦ ἐξυπνήσῃ, ὁ ὕπνος δὲν ἐπανερχεται. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἠδυνήθη λοιπὸν νὰ κοιμηθῇ πλέον, ἀλλὰ ἔμεινε σκεπτόμενος. Διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος ἰδεῶν θολερῶν. Εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του ἐκυμαίνοντο φύρδην μίγδην παλαιὰ καὶ νέα ἀναμνήσεις, ὅτε μὲν διασταυρούμεναι συγκεχυμένως, ὅτε δὲ ἀπαλείφουσαι τὰ σχήματα αὐτῶν, ἐξογκούμεναι ὑπερμέτρως, ἔπειτα δὲ αἴφνης βυθιζόμεναι ὡς ἐντὸς ὕδατος βορβορώδους καὶ τεταραγμένου. Πολλοὶ τοῦ ἤρχοντο διαλογισμοί, εἰς ὅμως ἐξ αὐτῶν ἐπανήρχετο ἀδιακόπως καὶ ἀπέβαλλε τοὺς λοιποὺς ἀπαντας. Τὸν διαλογισμὸν τοῦτον ἀμέσως λέγομεν. — Εἶχε παρατηρήσει τὰ ἀργυρᾶ «μαχαιροπήρινα», ὡς καὶ τὸ μέγα ἐκεῖνο τοῦ ζωμοῦ, ὅταν ἡ κυρὰ Δοξαστὴ τὰ εἶχε θέσει ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ταῦτα τοῦ κατεβασάνιζον τὸν νοῦν. Ἦσαν ἐκεῖ πλησίον εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων. Καθ' ἣν στιγμὴν ἰδιόεβαινε τὸ παράπλευρον δωμάτιον ἵνα ἔλθῃ ὅπου ἡ κλίνη του, ἡ γραῖα θεράπαινα τὰ ἐτοποθέτει εἰς μικρὰν τινα θυρίδα, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κλίνης τοῦ ἐπισκόπου. Εἶχε προσέξει καλῶς εἰς ἐκείνην τὴν θυρίδα. Τὴν εἶχεν ἰδῆ δεξιόθεν, ἐρχό-

μενος ἐκ τοῦ ἐστιατορίου. Ἦσαν βαρέα, παλαιᾶς κατασκευῆς ἀσημικά». Μετὰ τῆς μεγάλης «χουλιάρας» θὰ ἤξιζον διακόσια φράγκα τοῦλάχιστον, τὰ διπλάσια τῶν ὅσα ἠδυνήθη νὰ κερδίσῃ ἐντὸς δεκαεννέα ἐτῶν. Εἶνε ἀληθές ὅτι θὰ ἐκέρδαινε περισσότερα, ἂν δὲν τὸν ἀέκλεπτεν ἡ Διεύθυνσις».

Ὁ νοῦς του διεκυμάνθη ἐπὶ ὤραν ὀλόκληρον ὡς εἰς πέλγος, μεταξὺ τοῦ ὄχι καὶ τοῦ ναί. Ἦκουσε σηματομένως ὥρας τρεῖς μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ἦνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς ἐκ νέου, ἀνεκάθησεν ἐν τάχει, ἤπλωσε τὰς χεῖρας καὶ ἐζήτησε ψηλαγητὶ τὸν σάκκον του, ὃν εἶχε ρίψει εἰς τὴν γωνίαν τῆς κλίνης ἔπειτα ἐκρέμασε τοὺς πόδας του, ἐπάτησε χαμὰ καὶ εὔρεθη, σχεδὸν ἀσυναίσθητως, καθήμενος ἐπὶ τῆς κλίνης του.

Ἐμεινε ἐπὶ τινὰ καιρὸν σκεπτικὸς ἐν τῇ θέσει ταύτῃ. Ἄν τὸν ἔβλεπέ τις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, εἰς ἐκείνην τὴν σκοτίαν, μόνον ἔξυπνον ἐντὸς τῆς ὑπνωτοῦσθης ἐκείνης οἰκίας, θὰ ἐφάνετο φοβερός. Κύπτει αἰφνυδίως, ἀφαιρεῖ τὰς ἀρβυλας του, καὶ τὰς ἀποθέτει ἡσυχῶς ἐπὶ τῆς ψιθου, πλησίον τῆς κλίνης, καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν πρότερον θέσιν, μένων ἀκίνητος.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς κακεντρεχοῦς ταύτης μελέτης, οἱ διαλογισμοὶ ὧν ἐδώσαμεν νύξιν, ἐσάλειον τὸν ἐγκέφαλόν του ἀδιαλείπτως, εἰσῆρχοντο, ἐπανήρχοντο, ἤσκουν ἐπ' αὐτοῦ ὡς τινὰ δισταγμὸν, συγχρόνως δὲ τοῦ ἐνεφανίζετο εἰς τὸν νοῦν, ἀγνοῦντος καὶ αὐτοῦ διατί, ἀλλὰ μετ' ἐπιμονῆς, μετὰ τῆς αὐτομάτου ἐκείνης ἐπιμονῆς τῆς φαντασίας, εἰς τῶν συγκαταδίκων τοῦ κατέργου, Βράκας ὀνομαζόμενος, οὐτινος ἢ περισκελὶς ἐκρατεῖτο ὑφ' ἐνός καὶ μόνου ἀναρτῆρος (τιράντου) ἐκ πλεκτοῦ βαμβακίνου νήματος. Τὰ τετραγωνικὰ σχεδιάσματα τοῦ ἀναρτῆρος τούτου ἐπανήρχοντο εἰς τὸν νοῦν του ἀδιαλείπτως.

Ἐμεινε εἰς τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἴσως θὰ ἔμενε μέχρι πρωίας, ἂν δὲν ἤκουε σημαῖνον τὸ ὠρολόγιον, ἢ τέταρτον τῆς ὥρας, ἢ ἡμισυ. Ὁ κτύπος οὗτος ἐφάνη ὡς ἂν τὸν εἶπε, «καιρός»!

Ἠγέρθη εἰς τοὺς πόδας του, ἐστάθη ἔτι μίαν στιγμὴν ὡς δισταζὼν καὶ ἠκροάσθη μὴ ἠκούετο ἐντὸς τῆς οἰκίας ψυχὴ τις ἀγρυπνοῦσα. Ἐσίγων τὰ πάντα. Ἐπορεύθη τότε σιγαλὰ πρὸς τὸ παράθυρον. Ἡ νύξ δὲν ἦτο πολὺ σκοτεινὴ· σελήνη· μεγάλα νέφη ὠθούμενα ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ἔτρεχον ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐκ τούτου. ὅτε μὲν ἐσκιάζετο ἡ φύσις, ὅτε δὲ

διεφωτίζετο· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐντὸς τῆς οἰκίας διὰ τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου.

Πλησιάζουσι εἰς τὸ παράθυρον, παρατήρησεν ὅτι ἐν εἶχε σιδηρὰς κιγκλίδας, καὶ ὅτι ἠνοιγετὸ πρὸς τὸν κήπον. Τὸ ἠνοιξεν· ἐπειδὴ ὅμως εἰσώρμησεν εἰς τὸν θάλαμον ψυχρὸς τις καὶ βίαιος ἄνεμος, τὸ ἔκλεισε πάλιν ἀμέσως. Εἶδε τὸν κήπον μετὰ προσοχῆς, δι' ὁμματος μᾶλλον ἐξετάζοντος ἢ θυωμένου. Ὁ κήπος περιεφράττετο ὑπὸ τοίχου λευκοῦ, ἀρκούντος χαμηλοῦ· ὑπῆρχεν εὐκόλῃα νὰ τὸν διασκελισθῇ. Πρὸς τὸ βίθος, ἐπέκεινα τοῦ τοίχου, διέκρινε κορυφὰς δένδρων, κατ' ἴσῃ ἀπόστασιν πεφυτευμένων, ἐξ οὗ καὶ συνεπέρανεν ὅτι ὁ τοίχος αὗτος διεχώριζε τὸν κήπον ἀπὸ τινος δένδροστοίχιας, ἢ ἀπὸ στενῆς τινος δενδρόφυτου ὁδοῦ.

Ταῦτα ἰδὼν, ἔκαμῃ τι σχῆμα ἐμφαῖνον ἀπόφασιν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κλίνην, ἔλαβε τὸν σάκκον του, τὸν ἠνοιξε, καὶ χώσας ἐντὸς αὐτοῦ τὴν χεῖρα, καὶ ἀνασκαλεύσας ἐξήγαγε κατὶ ὄπερ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης· ἐνέβαλεν ἔπειτα τὰς ἀρβύλας του εἰς ἓνα τῶν θυλάκων τοῦ ἐνδυματός του, ἔκλεισε τὸν σάκκον, τὸν ἐφορτώθη εἰς τοὺς ὤρους, ἐφόρεσε τὸ σιαδέϊόν του καταβιάσας αὐτὸ μέχρις ὀφθαλμῶν, ἐξήτησε τὴν ῥάβδον του ψηλαρητί, τὴν ἔφερε καὶ ἔστησεν εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τοῦ παραθύρου καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν κλίνην ἔλαβεν εὐθερῶς τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶχε πρὸ μικροῦ ἀποθέσει ἐπ' αὐτῆς. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὠμοῶς πρὸς μοχλὸν σιδηροῦν, ὃζὺν εἰς τὸ ἐν τῶν ἄκρων του.

Εἰς τὸ σκότος, δυσκόλως ἠδύνατό τις νὰ διακρίνη πρὸς ποῖαν χρεῖσιν ἦτο πρωρισμένος οὕτω πως ἐκεῖνος ὁ σιδηρός. Μοχλὸς ἦτο ; ῥάπαλον ; Ἄλλ' εἰς τὸ φῶς θὰ ἔδλεπέ τις ἀπλοῦν κηροπήγιον, ἐξ ἐκείνων ἅτινα μεταχειρίζονται οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰ μεταλλεῖα. Κατ' ἐκεῖνον τὸν κερὸν, ἦγον ἐνίστε τοὺς καταδικούς τῶν κατέργων νὰ κόπτωσι πέτρας ἐκ τῶν περὶ τὴν Τουλῶνα λόφων, καὶ οὐ σπανίως εὕρισκοντο ἐπ' αὐτῶν ἐργαλεῖα χρήσιμα εἰς τὰ λατομεῖα. Τὰ κηροπήγια τῶν μεταλλευτῶν εἶνε ἐκ σιδήρου, καὶ τὸ κάτω ἄκρον των λήγει εἰς αἰχμήν. ἵνα ἐμπήγνυται εἰς τὸν βράχον.

Ἐλαβε λοιπὸν τὸ κηροπήγιον τοῦτο διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ συνέχων τὴν ἀναπνοήν, καὶ ἀκροβατῶν ὅσον ἠδύνατο, κατηρβύθη πρὸς τὸ παράπλευρον ὀμμάτιον, ὅπου, ὡς γνωστόν, ἐκοιμάτο ὁ ἐπίσκοπος. Φθάσας εἰς τὴν θύραν του, τὴν εὔρεν ἡμίκλειστον. Ὁ ἐπίσκοπος τὴν εἶχεν ἀφίσει οὕτω πως ἐξ ἀμεριμνησίας.

ΙΑ'.

Τί κάμνει.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔδωσεν ἀκρόασι. Ἄκρα ἤσυχια ἰ
 Προσώθησε τὴν θύραν. Τὴν προσώθησε διὰ τῆς ἄκρας τοῦ δακτύλου
 του, ἐλαφρῶς, λάθρα ὡς γαλῆ θέλουσα νὰ εἰσχωρήσῃ που.

Ἡ θύρα ἐνέδωσεν ἀταράχως εἰς τὴν ὄθησιν ἀφήσασα εὐρυτέραν
 δίοδον. Ἐστάθη ὁ Ἀγιάννης πρὸς στιγμὴν, ἔπειτα προσώθησε καὶ
 δεύτερον τὴν θύραν, τώρα τολμηρότερον. Πάλιν ἡ θύρα ἐνέδωσε σιγη-
 λῶς. Ἡ δίοδος τώρα ἠυρύνθη ἀρκούντως, ὥστε νὰ διέλθῃ ἄνθρωπος.
 Ἄλλὰ πλησίον τῆς θύρας ἔκειτο μικρὰ τις τράπεζα, σχηματίζουσα
 μετ' αὐτῆς γωνίαν φράττουσαν τὴν εἰσοδον. Ἀνάγκη ἦτο νὰ εὐρυνθῇ
 ἔτι πλέον ἡ δίοδος. Πῶς θὰ γίνῃ; Ἀπόφασις ὁ Ἀγιάννης προσώθησε
 τὴν θύραν καὶ τρίτον. Ἐτρίξε δὲ τότε εἰς τῶν στροφῶν ἐν τῷ μέσῳ
 τοῦ σκότους καὶ τῆς σιωπῆς.

Ἐπτοήθη ὁ Ἀγιάννης. Ὁ τριγμὸς ἐκεῖνος ἤχησεν ἐντὸς τοῦ ὠτίου
 του φοβερός καὶ διάτορος, ὡς ἡ σάλπιγξ τῆς δευτέρας παρουσίας.
 Τὸν ἐφάνη ὡς εἰ ἔλαβε ζωὴν ἐκεῖνος ὁ στροφεύς, καὶ ὡς εἰ ὑλάκτηεν
 οἶος κύων, ὅπως ἐξυπνήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, πάντας τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ
 κοιμωμένους.

Ἐμεινε τρέμων καὶ ἐνῶ ἴστατο ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τῶν ποδῶν του,
 ἐπάτησεν ἐπὶ τὰς πτέρνας των. Ἦκουσε τὰς ἀρτηρίας κτυπώσας εἰς
 τοὺς κροτάφους του ὡς δύο σφύρας σιδηρουργείου, καὶ τὸν ἐφάνη ὅτι
 ἡ ἀναπνοὴ ἐξήρχετο ἀπὸ τοῦ στήθους του μετὰ βόμβου ἀέρος συρίζοντος
 διὰ τινος ἄντρου. Ἐνόμισεν ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ ἐκλόνησεν ὁ τρο-
 μερὸς κρότος τοῦ στροφεύς ἐκεῖνου ὅλην τὴν οἰκίαν ὡς σεισμός· ὅτι
 ἡ θύρα προσωθυμένη ὑπ' αὐτοῦ, ἔβαλε τὰς φωνὰς καὶ ἔκραζεν ἀνθρώ-
 πους, ὅτι ὁ γέρον ἠγείρετο ἤδη τῆς κλίνης του· ὅτι αἱ δύο γραῖαι ἔ-
 τρεχον ἤδη εἰς βοήθειάν του περιδεεῖς· ὅτι μετ' ὀλίγας στιγμὰς
 ὅλη ἡ πόλις ἔμελλε νὰ σπεύσῃ ἐκεῖ καὶ ἀθρία ἢ χωροφυλακὴ νὰ ἐγερθῇ.

ἐπὶ ποδός. Εἶπε πρὸς στιγμὴν ὅτι τετέλεσται, ἠφανίσθη ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

Ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην ἀκίνητος, ὡς ἀπολιθωμένος, μὴ τολμῶν οὐδὲ πρὸς τὰ ἔμπρός, οὐδὲ πρὸς τὰ ὀπίσω νὰ κινηθῆ. Παρήλθον λεπτά τινα τῆς ὥρας. Ἡ θύρα ἦτον ἤδη ὀρθάνοικτος. Ἐκυψεν ὀλίγον ἵνα παρατήσῃ τὰ ἐντὸς τοῦ θαλάμου Ἔστησε τὴν ἀκοήν. Ὁ τριγμός τοῦ στροφέως οὐδένα εἶχεν ἐξυπνήσει.

Καὶ ὁ μὲν πρῶτος οὗτος κίνδυνος παρήλθεν, ἀλλ' ἐντὸς του ὑπῆρχεν εἰσέτι φοβερὰ ἀνεμοζάλη. Οὐχ ἤττον δὲν ὠπισθοδρόμησε. Δὲν εἶχεν ὀπισθοχωρήσει οὐδ' ὅταν ἐνόμισεν ὅτι ἐχάθη διὰ παντός. Ἐσκέφθη μόνον νὰ τελειώσῃ ὅσον τάχιστα τὴν πράξιν. Προέβη ἐν ἔτι βῆμα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον.

Εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον ἐβάσιλευεν ἄκρα γαλήνη. Διεκρίνοντο ἀμυδρῶς τῆδε κάκεισε συγκεχυμένα σχήματα, ἅτινα, εἰς τὸ φῶς μὲν ἦσαν χαρτιᾶ ἔρριμένα ἐπὶ τραπέζης, μεγάλα τεύχη ἠνεωγμένα, ἕτερα βιβλία ἐπιβασμένα ἐπὶ скаμνίου, μία καθέδρα πεφορτωμένη φορέματα, εἰς εὐκτήριος σκίμπους· ἀλλ' ἐντὸς τῆς σκιάς ἐκείνης ταῦτα πάντα ἐφάνιντο ὡς κηλίδες λευκάζουσαι ἐπὶ πραγμάτων ἀμαυρῶν καὶ ἀόριστων. Ὁ Ἀγιάννης ἐπροχώρησε προσέχων μὴ προσκρούσῃ πρὸς τι ἐπιπλον. Ἦκουε δὲ ἤδη εἰς τὸ βάθος τοῦ θαλάμου τὴν ἤσυχον καὶ τακτικὴν τοῦ κοιμωμένου ἐπισκόπου ἀναπνοήν. Αἴφνης ἐστάθη. Εὗρίσκετο πλησίον τῆς κλίνης. Ἐφθασεν ἐκεῖ ταχύτερον, ἢ ὡς ἐνόμιζεν.

Ἐνόησε ἡ φύσις παρεμβάλλει εἰς τὰς πράξεις ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ θεάματα αὐτῆς οὕτως ἀρμοδίως καὶ ἐπικαίρως, ὥστε φαίνεται ὡς ἔχουσα νοῦν, καὶ ὡς θέλουσα νὰ μᾶς φέρῃ εἰς θεογνωσίαν. Πρὸ ἡμισείας σχεδὸν ὥρας, ὁ οὐρανὸς ἐκαλύπτετο ὑπὸ μεγάλου τινὸς νέφους. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἀγιάννης ἐστάθη ἀπέναντι τῆς κλίνης, ἐσχίσθη τὸ νέφος τοῦτο, ὡς ἐπίτηδες, μία δὲ τῆς σελήνης ἀκτίς διελθοῦσα τὸ ὑψιτενὲς παράθυρον, ἐφώτισε διὰ μιᾶς τὸ ὄχρον πρόσωπον τοῦ ἐπισκόπου. Ἐκοιμᾶτο ἡσύχως ὁ ἅγιος ἄνθρωπος· ἐκοίτετο μεθ' ὄλων σχεδὸν τῶν φορεμάτων του.

Ἡ κεφαλὴ του ἦτο κεκλιμένη ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ἐν σχήματι ἐντελοῦς ἀναπαύσεως· ἡ χεὶρ του ἡ δεξιὰ ἐκρέματο ἀπὸ τῆς κλίνης, ἡ χεὶρ ὑπ' ἥς τοσαῦτα ἔλεῃ καὶ τοσαῦτα εὐποιεῖται ἐπιφιλῶς διέρρευσεν.

Ὁ μικρὸς Παρισινὸς μάγικος Γραβιῆς.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 18

Ὅλη του ἡ μορφή ἀνέδιδε, ὡς τινα ἔκφρασιν θυμηδίας, ἐλπίδος και μακαριότητος· πλέον ἢ μειδίωμα αἴγλην σχεδόν. Ἐπί τοῦ μετώπου του ἔπαλλεν ἀνεξήγητός τις μαρμαρυγή ἀοράτου φωτός. Καθ' ὕπνου, ἡ ψυχὴ τῶν δικαίων βλέπει μυστικόν τινα οὐρανόν· τούτου λοιπὸν τοῦ οὐρανοῦ τὸ φέγγος ἀντενακλᾶτο εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐπισκόπου.

Ἄλλ' ἐν ταύτῃ προήρχετο ἡ αἴγλη αὕτη και ὡς ἐκ διαφανείας, διότι ὁ οὐρανὸς περὶ οὗ λέγομεν εἰρίσαστο ἐντὸς αὐτοῦ. Ὁ οὐρανὸς οὗτος ἦτον ἡ συνειδήσις του.

Καθ' ἦν στιγμὴν ἡ σεληναία ἀκτίς προσπετέθη, ὡς εἰπεῖν, εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τρύτην αἴγλην, ὁ κοιμώμενος ἐπίσκοπος ἐφάνη ὡς περιβεβλημένος στέφανον θείας αἴγλης. Ἡ οὐρανοδρομοῦσα ἐκείνη σελήνη, ἡ νυσταλέα φύσις, ὁ κῆπος ὁ ἡρεμῶν, αὕτη ἡ οἰκία ἡ τόσον γαληνισία· ἡ ὄρα, ἡ στιγμή, ἡ σιγή, προσέθετον οὐκ οἶδά τι σεβάσμιον και ἄρρητον εἰς τὴν μακαρίαν ἀνάπαυσιν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, και μεγαλειὸν τι ἐπέχεον ἀγιότητος εἰς τὰς λευκάς ἐκείνας τρίχας και εἰς τοὺς κλειστοὺς ἐκείνους ὄφθαλμούς, και εἰς τὴν μορφήν ἐκείνην, ἐν ἣ τὰ πάντα ἐξεδήλουν πίστιν και ἐλπίδα, και ἐνὶ λόγῳ εἰς τὴν κεραιὴν ἐκείνην πρεσβύτου και τὸν ὕπνον ἐκείνον βρέφους.

Ἐπὶ ἤρχε τι σχεδόν θεοειδὲς εἰς αὐτὸν τὸν ἀνθρωπον, τὸν ἐν ἀγνοίᾳ του οὕτω σεπτόν.

Ὁ Ἀγιάννης ἴστατο εἰς τὸ σκότος ὄρθιος, ἀκίνητος, τὸ σιδηροῦν κρηοπήγιόν του φέρων ἀνά χεῖρας, βλέπων ἐν ἀμηχανίᾳ τὸν φαινόν τουτόν γέροντα. Ὅμοιον τι ποτὲ δὲν εἶχεν ἰδεῖ. Ἡ ἀφοβία, ἡ ἐμπιστοσύνη ἐκείνη τὸν κατεφόβισε. Δὲν ἔχει ὁ ἥθικὸς κόσμος θέαμα μεγαλοπρεπέστερον τούτου, θέαμα συνειδησεως φαύλης και τεταρχωμένης, οὔσης εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ νὰ πράξῃ τὸν κακόν, και ἰσταμένης ὅπως ἰδῇ τὸν ὕπνον ἐνὸς δικαίου.

Οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ τί διέπρεχεν ἐντὸς αὐτοῦ· οὐδ' αὐτὸς οὗτος. Ἡ ὄψις του οὐδὲν ἐνέφαινεν ἄλλο, ἢ θάμβος τι βλοσυρόν. Ὅτι ἠσθάνετο ταρχήν τινα ἐνδόμουχον, τοῦτο βέβαιον. Ἄλλὰ τίνας φύσεως ἦτον αὕτη ἡ ταρχή;

Τὸ βλέμμα του δὲν ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τοῦ γέροντος. Μόνον πρᾶγμα χαρακτηριζόμενον προδήλως ἐν τῇ συμπεριφορᾷ και τῇ φυσιογνωμίᾳ του ἦτον ἀλλόκοτός τις δισταγμός. Ἰστατο ὡς ἀμφιρρέπων μεταξὺ

δύο ἀθύσων· τῆς ἀθύσου τῆς ἀπωλείας, καὶ τῆς ἀθύσου τῆς σωτηρίας. Ἦτον ἔτοιμος, ἢ τὸ κρανίον ἐκεῖνο νὰ καταθραύσῃ ἢ νὰ προσπέσῃ, τὴν χεῖρα ἐκείνην νὰ λάβῃ καὶ νὰ τὴν κατασπασθῇ.

Μετὰ τινὰς ἐτι στιγμὰς ἡ ἀριστερὰ τοῦ χεῖρ ἤρθη βραδέως πρὸς τὸ μέτωπον καὶ ἀφῆρεσε τῆς κεφαλῆς τοῦ τὸ κάλυμμα, ἔπειτα ἔπεσεν ἡ αὐτὴ χεῖρ, βραδέως πάλιν, καὶ ὁ Ἀγιάννης ἔμεινεν εἰσέτι βλέπων μετὰ ὠρθωμένης κόμης τὸν ἐπίσκοπον, κοιμώμενον πάντοτε ἐν ἄκρα εἰρήνῃ ὑπὸ τὸ φρικῶδες ἐκεῖνο βλέμμα.

Τῆς σελήνης ἀντανάκλασις, φερομένη ἐπὶ τοῦ ἄνωθεν τῆς ἐστίας σταυροῦ, καθίστα τοῦτον ὀρατὸν ἀμυδρῶς πως, καὶ ἔλεγεσθε ὅτι ὁ σταυρὸς ἐκεῖνος ἦνοιγε τὰς ἀγκάλας πρὸς ἀμφοτέρους, τὸν μὲν εὐλογῶν, τὸν δὲ ἐλιῶν.

Ἄλλ' αἰφνης ὁ Ἀγιάννης ἐφόρεσε πάλιν τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του, ἔτραξε κατὰ μῆκος τῆς κλίνης, μὴ πλέον παρατηρῶν τὸν ἐπίσκοπον κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ παράθυρον τὸ ὅποιον διέκρινε πλησίον τοῦ προσκεφαλαίου, καὶ ἤγειρε τὸ σιδηροῦν κηροπήγιον ὡς ὀρμηθεὶς νὰ βιάσῃ τὴν κλειδαριάν τῆς, ἀλλ' ἰδὼν ἐκεῖ τὸ κλειδίον, ἤνοιξε. Πρῶτον πρᾶγμα προσπεσὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἦτο τὸ καλάθιον, ἐνθα τᾶ ἀργυρᾶ τῆς τραπέζης σκεύη. Τὸ ἔλαβε, διήλθε τὸν θάλαμον μὴ πλέον προσέχων ἂν ἐγένετο κρότος, εἰσέδου εἰς τὸν κοιτῶνα ὅπου εἶχε κοιμηθῆ, ἔλαβε τὴν ράβδον του, ἤνοιξε τὸ παράθυρον, τὸ διεσκέλισεν, ἔχωσε τὰ ἀργυρᾶ πρᾶγματα εἰς τὸν σάκκον του, ἀπέρριψε τὸν καλαθὸν των, διέβη τὸν κήπον, ἐπήδησεν ὑπεράνω τοῦ τοίχου ὡς τίγρις καὶ ἔφυγεν.

IB.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐργάζεται.

Τὴν ἐπιούσαν, ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου, ὁ Θεοπρόβλητος δεσπότης περιεπάτει εἰς τὸν κήπον του. Βλέπει τὴν κυρὰ Δοξαστὴν τρέχουσαν πρὸς αὐτὸν περιδεῶς.— Δεσπότη μου, δεσπότη μου! ἀνέκραξεν ἡ ὑπερέτρια, μὴν τύχη καὶ εἶδε τὸ Μέγεθός σου ποῦ εἶνε τὸ καλάθι μὲ τ' ἀσημικά;

— Ναί, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος.

— Δόξα νὰ ἔχη ὁ Θεός! Δὲν τὸ εὔρισκα, κ' ὑπῆγα νὰ χάσω τὸν νοῦν μου.

Ὁ ἐπίσκοπος εἶχεν ἰδῆ πρὸ μικροῦ τὸ καλάθιον ἐντὸς μιᾶς πρασιᾶς ἀνθέων, ὅπουθεν τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐλάττει εἰς χεῖράς του.— Λάβε το, εἶπε πρὸς τὴν κυρὰν Δοξαστὴν.

— Αἶ! καὶ μέσα τίποτε; Καὶ τί ἔγειναν τ' ἀσημικά;

— Τ' ἀσημικά! ὑπέλαθεν ὁ ἐπίσκοπος· ἅ! δι' αὐτὰ ἀνησυχεῖς; Τ' ἀσημικά δὲν εἰξεύρω ποῦ εὑρίσκονται.

— ὦ κακὸ πῶπαθα! πᾶν! τᾶκλεψεν! ἐκεῖνος ὁ χθεσθραδυνὸς τᾶκλεψε!

Ἐν ἀκαρπεί ἔτρεξαν ἡ κυρὰ Δοξαστὴ μεθ' ὄλης τῆς γεροντικῆς ὠκυποδίας τῆς εἰς τὸ προσευχητήριον, εἰσέθη εἰς τὴν παστάδα ὅπου ἡ κλίνη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν ἐπίσκοπον. Οὗτος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἦτον ἐσκυμμένος καὶ παρετήρει στενάζων καλὸν τι ἄνθος, συντριβὴν ὑπὸ τὸ βῆρος τῆς ριζοεισῆς καλάθου. Ἠνωρθώθη λοιπὸν ὁ σεβάσιμος ἄνθρωπος ἐκ τῶν φωνῶν τῆς κυρᾶς Δοξαστῆς.

— Ἐφυγε, ἔφυγε δεσπότη μου, ὁ ἄνθρωπος! Πᾶν τ' ἀσημικά! Βέβαια τᾶκλεψε! πᾶν τ' ἀσημικά!

Ἐνῶ δ' ἐβαλλε τὰς ἐπιφωνήσεις ταύτας, τὰ βλέμματά της ἐστρέφοντο πρὸς μίαν τῶν γωνιῶν τοῦ κήπου, ὅπου ἐφαίνοντο ἴχνη πηδήματος. Ἦτον ὀλίγον τι κρημνισμένον τοῦ τοίχου τὸ γείσωμα.

— Νά, κύτταξε· ἀπ' ἐκεῖ ἔφυγε. Ἀνέθι κ' εἶπειτα ἐπήδησεν εἰς

τὸν ὄρμον τὸν στενόν. Εἶδες τὸν ἀθεόφοβο! Ἐπῆρε τ' ἀσημικά μας κ' ἔφυγε!

Ὁ ἐπίσκοπος ἔβρινε πρὸς στιγμήν σιωπῶν· εἶπειτα ἤγειρε σοβαρῶς τὰ ὄμματα καὶ εἶπε πρὸς τὴν κυρὰ Δοξαστὴν ἐν πραότητι.— Ἀλλὰ πρῶτον μὲν νὰ ἰδοῦμεν, ἰδικά μας ἦσαν αὐτὰ τ' ἀσημικά;

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἔμεινε μὲ στόμα κεχληρῶς.

— Αὐτὰ τ' ἀσημικά, κυρὰ Δοξαστὴ, προσέθεσε μετὰ τινα σιγὴν ὁ ἐπίσκοπος, κίμνα κακὰ νὰ τὰ κρατῶ τόσον καιρὸν. Ἦσαν πρᾶγμα τῶν πτωχῶν, καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τί ἦτον; Πτωχός, βέβαια.

— Ὁ Χριστὸς κ' ἡ Παναγία! ὑπέλαθεν ἡ κυρὰ Δοξαστὴ. Καὶ τί τάχα ἦταν δι' ἐμὲ ἢ διὰ τὴν κυρίαν; Δι' ἡμᾶς εἶνε ἀδιάφορο. Εἶνε διὰ τὸ Μέγεθός σου, δεσπότη μου, ὅπου δὲν θὰ ἔχῃς τῶρα μὲ τί νὰ τρῶς τὸ φαγί σου.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐστράφη καὶ τὴν εἶδεν ἀπόρως πρὸς αὐτήν.— Πά! καὶ μήπως δὲν ἔχει χουλιάρια καὶ περόνια ἀπὸ κασσίτερον;

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἀνέσειε τοὺς ὤμους.— Ἐχει· δὲν σὰς λέγω πῶς δὲν ἔχει· μὲ τὴν διαφορά πῶς ἐκεῖνα ἔχουν μίαν ὁσμή.

— Τότε λοιπὸν, ἂν ἦναι ἀπὸ σίδηρον.

Ἡ κυρὰ Δοξαστὴ ἔκαμῆ τινα μορφασμὸν ἐκφραστικὸν ὁ δὲ τοῦ στόματός.— Καὶ τὸ σίδηρον ἔχει πάντοτε κάποια γεῦσι.

— Ἄς ἦναι τέλος πάντων, ἀπὸ ξύλον, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος.

Μετὰ τινος στιγμῆς, ὁ Θεοπρόβλητος προεγευμάτιζεν εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν, ὅπου εἶχε παρακαθήσει ὁ Ἀγιόκνης τὴν ἐσπέραν τῆς χθὲς, ἔλεγε δ' εὐθύμως πρὸς τὴν ἀδελφὴν του, ἥτις ἔμεινε σιωπηλὴ, καὶ πρὸς τὴν κυρὰ Δοξαστὴν, ἥτις δὲν ἔπαυεν ὑπογογγύζουσα, νὰ παρατηρήσασιν, ὅτι οὐδὲ ξυλίνου χουλιαρίου ἢ περονίου ὑπῆρχε ἀνάγκη, ὅπως βουτήσῃ τις τὸ ψωμί του εἰς κύπελλον γάλακτος.

— Εὐμορφη κατάστασι! ἔλεγε καθ' ἑκαστὴν ἡ κυρὰ Δοξαστὴ, πηγαινοερχομένη· νὰ ἀδέξασαι εἰς τὸ σπῆτί σου ἕνα τέτοιο ἄνθρωπο! καὶ νὰ τοῖ βάλῃς νὰ κοιμᾶται καὶ εἰς τὸ πλάγι σου! Καὶ πάλιν ἄς ἔχη δόξα ὁ Θεός ὅπου τοῦ ἦλθε μόνον νὰ κλέψῃ! Ἄμ' ἄν... Θεέ μου! μόνο τὸ συλλογοῦμαι καὶ ἀνατριχιάζει ὄλο μου τὸ κορμί.

Ἐνῶ ὁ ἀδελφός καὶ ἡ ἀδελφὴ ἐκινουῦντο νὰ ἐγερθῶσιν ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἐκρούσθη ἔξωθεν ἡ θύρα των.

— Ὁρίσατε, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος.

Ἡ θύρα ἤνοιχθη, καὶ εἰς τὸ κατώφλιόν της παρουσιάσθη ὀρμητικῶς παράδοξον πλήθος ἀνθρώπων. Τρεῖς ἄνδρες ἐκράτουν ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἄλλον τινά. Οἱ τρεῖς ἦσαν χωροφύλακες, ὁ ἄλλος ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Εἰσήλθεν εἰς ἐνωμοτάρχης τῆς χωροφυλακῆς, ὅστις ἐφαίνετο ἄγων τοὺς λοιπούς, καὶ πλησιάζας πρὸς τὸν ἐπίσκοπον, καὶ χαιρετίσας αὐτὸν στρατιωτικῶς. — Δεσπότη μου, εἶπε.

Ἀκούσας τὴν λέξιν ταύτην ὁ Ἀγιάννης ὅστις ἐφαίνετο περίσκεπτος καὶ καταβεβλημένος, ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐψιθύρισεν ἀπὸ-ρῶς πως. — Δεσπότη τὸν λέγει! Δὲν ἦταν λοιπὸν ἀπλῶς ἓνας καπᾶς!...

— Σιωπὴ! εἶπεν ὁ χωροφύλαξ. Εἶνε τὸ Μέγεθός του, ὁ ἐπίσκοπος.

Ἐν τούτοις εἶχε σπεύσει πρὸς αὐτὸν ὁ Θεοπρόβλητος, ὅσον τάχιστα τοῦ ἐπέτρεπον τὰ γηρατεῖα, καὶ — Ἄ! καλῶς ὤρισες! ἀνέκραξεν ἀπιταθείς πρὸς τὸν Ἀγιάννην. Χαίρω ὅπου ἦλθες Ἄϊ, καλὰ! σὲ εἶχα δώσει καὶ τὰ δύο κηροπήγια· διατί δὲν τὰ ἴπηρες ὁμοῦ μὲ τὰ χουλιαρπέρονά σου, ἐνῶ εἶνε καὶ αὐτὰ ἀργυρᾶ, καὶ ἠμποροῦσες ἀπὸ τὴν πώλησίν των νὰ λάθης διακόσια φράγκα;

Ὁ Ἀγιάννης ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἠτένισε πρὸς τὸν ἐπίσκοπον οὕτως, ὥστε ἀνθρωπίνῃ γλῶσσᾳ νὰ ἐκφράσῃ ἄδυνατεῖ.

— Τῶντι λοιπὸν, Δεσπότη μου, εἶπεν ὁ ἐνωμοτάρχης τῆς χωροφυλακῆς, δὲν μᾶς ἔλεγε ψεύμματα αὐτός ὁ ἄνθρωπος; Τὸν ἀπηντήταμεν καθ' ὁδόν. Ἐπεριπάτει μ' ἓνα τρόπο, ὅταν νὰ ζητοῦσε νὰ φύγῃ. Τοῦ εἶπαμεν νὰ σταθῇ, διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τί κρατοῦσε. Εἶχεν αὐτὰ τ' ἀσημικά...

— Καὶ σᾶς εἶπε, βέβαια, ὑπέλαθεν ὁ ἐπίσκοπος διακόψας τὸν λόγον τοῦ ἐνωμοτάρχου, ὅτι τὰ ἔδωσεν εἰς αὐτὸν ἓνας γέρον ἱερεὺς, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν οἰκίαν ἐπέρασε τὴν νύκτα; Ἐνωῶ ὄλην τὴν ὑπόθεσιν. Δὲν τὸν ἐπιστεύσατε, καὶ τὸν ἐφέρατε νὰ πληροφορηθῆτε. Ἐγινε λάθος.

— Λοιπὸν, ἠρώτησεν ὁ ἐνωμοτάρχης, εἰμποροῦμεν νὰ τὸν ἀφίσωμεν νὰ πηγαίη;

— Βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος· νὰ τὸν ἀφίσετε.

Οἱ χωροφύλακες ἀφῆχαν ἐλεύθερον τὸν Ἀγιάννην. — Μωρέ, 'ε τ'

ἀλήθεια μ' ἀφίνουν; εἶπεν οὗτος ἀνὴρ φωνῆ, ὡς ὄνειρευόμενος.

—Ναί, σ' ἀφίνουν, δὲν ἤκουσες; ἀπήντησεν εἰς τῶν χωροφύλακων.

—Στάσου, φίλε μου, περίμενε, ὑπέλαβεν ὁ ἐπίσκοπος, νὰ λάβῃς καὶ τὰ κανδηλιέριά σου.

Καὶ πορευθεὶς πρὸς τὴν ἐστίαν, ἔλαβε τὰ δύο ἀργυρᾶ κηροπήγια καὶ τὰ ἔφερεν εἰς τὸν Ἀγιάννην. Αἱ δύο γυναῖκες ἐκεῖ ἔβλεπον μὴ προφέρουσαι λέξιν, μὴ τολμῶσαι οὔτε κίνημα δυνάμενον νὰ διαταράξῃ τὸν ἐπίσκοπον. Ὁ Ἀγιάννης ἔτρεμεν ὄλος. Ἐλαβε τὰ δύο κηροπήγια, ὡς μηχανῆ, μὴ αἰσθανόμενος τί ἔπραττε.

— Πήγαινε τώρα εἰς τὴν εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος. Ἀληθινά· ὅταν ἐπιστρέψῃς, φίλε μου, περιττόν εἶνε νὰ περάσῃς ἀπὸ τὸν κήπον. Εἰς ὅποιανδήποτε ὥραν θέλεις, εἰμπορεῖς νὰ ἐμβαίνῃς καὶ νὰ ἐβγαίνῃς ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ δρόμου. Ἐμεῖς ποτὲ δὲν τὴν κλειδώνωμεν. Ἡμέραν καὶ νύκτα μένει ἀνοιχτή.

Στραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς χωροφύλακας:—Κύριοι, εἰμπορεῖτε ν' ἀναχωρήσῃτε.

Οἱ χωροφύλακες ἀπεμακρύνθησαν. Ὁ Ἀγιάννης μόλις ἴσ-ατο εἰς τοὺς πόδας του· ἦτον ὡς ἄνθρωπος εἰς ὃν ἤρχετο λιποθυμία. Ἐπλησίασε δὲ τότε πρὸς αὐτὸν ὁ ἐπίσκοπος, καὶ τὸν εἶπε χαμηλῆ τῆ φωνῆ.

—Μὴ λησμονῆς, ποτὲ μὴ λησμονήσῃς τί μοῦ ὑπεσχέθης· νὰ μεταχειρισθῆς αὐτὸ τὸ ἀσῆμ: εἰς τὸ νὰ γίνῃς ἄνθρωπος ἀγαθὸς καὶ τίμιος.

Ὁ Ἀγιάννης, οὐδόλως ἐνθουμούμενος ἂν ὑπεσχέθη ποτὲ τοιοῦτο πρᾶγμα, ἔμεινεν ἔκπληκτος. Ἐπίτηδες ὁ ἐπίσκοπος προέφερε μίαν πρὸς μίαν τὰς λέξεις ταύτας· προσέθεσε δὲ καὶ τὰς ἐπομένους μετὰ τόνου ἱεροπρεπούς.

—Γιάννη ἀδελφέ, δὲν σ' ἐξουσιάζει πλέον ἢ κακία, σ' ἐξουσιάζει ἢ ἀρετή. Τώρα πλέον ἐπώλησες εἰς ἐμὲ τὴν ψυχὴν σου. Εἶδες πῶς τὴν ἐξηγόρασα. Τὴν ἀποσύρω λοιπὸν ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς διαλογισμοὺς καὶ ἀπὸ πνεῦμα ἀπωλείας, καὶ εἰς τὸν Θεὸν τὴν παραδίδω, Ὑπαγε εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ ἔλεος.

ΙΓ.

Μιχαλάκης.

Ὁ Ἀγιάννης ἐξῆλθε τῆς πόλεως ὡς νὰ ἐκυνηγεῖτο. Ἐτρεξε πρὸς τοὺς ἀγρούς, ἀκολουθῶν πᾶσαν ὁδὸν καὶ πᾶσαν ἀτραπὸν παρουσιαζομένην εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ μὴ βλέπων ὅτι πολλαχοῦ ἐπέστρεφεν εἰς τὰ βήματά του.

Περιεπλανήθη τοιούτοτρόπως μέχρι μεσημβρίας μὴδὲν φαγὼν καὶ οὐδ' εἶχεν ὄρεξιν. Τὸν κατεπλημύρησε πλησμονὴ αἰσθημάτων ἀρήτων, νέων πρὸς αὐτόν. Ἡσθίνετο, πρῶτον, εἰδὸς ὀργῆς, καὶ κατὰ τίνος ἡ ὀργή του, δὲν ἐγίνωσκεν. Ἠγνῶει ἂν ἡ ψυχὴ του συνετρίβη, ἢ ἐταπεινώθη.

Ἐνίοτε ἤρχετο εἰς παράδοξον κατάνυξιν, ἣν προσεπάθει νὰ ὑπερνικήσῃ διὰ τῆς σκληροκαρδίας τῶν τελευταίων του εἰκοσιν ἔτων. Τοῦτο ἀπέβαινεν εἰς αὐτὸν τυραννικόν. Ἐθλεπεν ἐν ἀνησυχίᾳ ὅτι εἰς τὰ ἐντός του ἀνεκυμαίνετο ἡ ἀπαισία ἐκείνη γαλήνη, ἣν εἶχεν ἀποκτήσει αἰσθανόμενος τὸ ἄδικον τῆς συμφορᾶς του. Τί ἄρα ἔμελλε ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτήν; Πολλάκις προετίμα νὰ ἤγετο εἰς τὴν φυλακὴν ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων, καὶ νὰ μὴ συνέβαινον τὰ πράγματα καθὼς συνέβησαν. Θὰ ἦτο τὴν ὥραν ταύτην ἡσυχώτερος. Κεῖται ἡ ὥρα τοῦ ἔτους ἦτο προκεχωρημένη, ἐσώζαντο ἀκόμη τῆδε κλίματι εἰς τοὺς φράκτους ὄψιμά τινα ἄνθη, ὧν ἡ εὐωδία τὸν ἐνεθύμιζε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν του. Αἱ ἀναμνήσεις αὗται τὸν ἦσαν σχεδὸ ἀφόρητοι· τόσον καιρὸν δὲν εἶχον ἐπικνεῖσθαι εἰς τὸν νοῦν του! Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπηρεύθησαν εἰς τὴν ψυχὴν του ἀνεξήγητοι διαλογισμοί.

Ἐκλινεν ὁ ἥλιος πρὸς τὴν δύσιν, καὶ ἡ σκιά τοῦ ἐλαχίστου τῶν χαλίκων ἐπεμηκύνετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅτε ὁ Ἀγιάννης ἔτυχε καθήμενος ὀπισθεν ἐνὸς θάμνου ἐντὸς μεγάλης τινὸς πεδιάδος κοκκίνης ἐρήμης.

Εἰς τὸν ὀρίζοντα ἐφαίνοντο ἴμῳ αἱ Ἄλπεις· οὐδὲν κωδωνοστάσιον ἀπωτάτου τινὸς χωρίου. Ὁ Ἀγιάννης ἀπείχεν ἕως τριῶν ὥρῶν

ἀπὸ τῆς πόλεως Δ... Ἄτραπός, διατέμνουσα τὴν πεδιάδα, διήρχετο ἔμπροσθεν ἐκείνου τοῦ θάμνου.

Ἐν τῇ μέσῳ τῆς μελέτης του, μελέτης ἣτις οὐκ ὀλίγον θὰ συνέτεινεν ὅπως φανῶσι τὰ ράκη αὐτοῦ ἀπαίσια πρὸς πάντα διαβάτην, οἷος ὁἴηποτε ἂν τὸν συναπηντα εἰς ἐκείνην τὴν θέσιν, ἤκουσε φαιδρᾶν τινα φωνῆν.

Ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶδεν ἐρχόμενον διὰ τῆς ἀτραποῦ παιδίον τι, ἕως δεκαετές, ἐκ τῶν πτωχῶν ἐκείνων τῆς Σαβοΐας, ἅτινα μεταβαίνοντα ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἔχουσιν ἀνηρτημένον εἰς τὴν πλευρᾶν μικρὸν τι ὄργανον εἰς σχῆμα λύρας, καὶ εἰς τὴν ράχιν κιβώτιόν τι περιέχον νευρόσπαστα ἢ ἄλλο τοιοῦτο, πρὸς πορισμὸν τοῦ ἐπιουσίου τῶν ἄρτου· πράγματα καὶ ἰλαρὰ παιδία, καί ται διαφαίνονται τὰ γόνατά των διὰ τῆς ξεσχισμένης περισκελίδος των.

Τὸ παιδίον ἤρχετο ἄδον· μὴδὲ διακόπτον τὸ ἄσμα, ἴστατο καθ' ὁδὸν ἐκ διαλειμμάτων καὶ ἔπαιζεν ὡς ἀστραγάλους ὀλίγα νομίσματα, ἅτινα εἶχεν εἰς τὰς χεῖρας, τὴν ὄλην ἴσως περιουσίαν του.

Μεταξὺ τῶν χαλκῶν νομισμάτων του ὑπῆρχε καὶ ἓν ἀργυροῦν δίφραγκον.

Ἐστάθη τὸ παιδίον πλησίον τοῦ θάμνου, μὴ παρατηρήσαν τὸν Ἀγιάννην, καὶ ἀνετίναξε τὰ σόλδια ἀπὸ τῆς παλάμης του, ἵνα πέσωσιν ὅλα ὁμοῦ ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου τῆς χειρός· τὸ κατώρθωνεν ὄχι πάνη ἀνεπιτηδεΐως. Ἄλλ' ἐκεῖ τοῦ διέφυγε τὸ δίφραγκον, καὶ ἐκυλίσθη πρὸς τὰ φρύγανα μέχρι τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

Ὁ Ἀγιάννης ἔθεσε τὸν πόδα του ἐπὶ τοῦ νομίσματος· τὸ βλέμμα ὁμως τοῦ παιδίου εἶχεν ἀκολουθήσει τὸ νόμισμα, καὶ εἶδε τὸν ἄνθρωπον ὅτι τὸ ἐπάτησε διὰ τοῦ ποδός. Τοῦτο δὲν ἐφάνη διόλου ἄπορον εἰς τὸ παιδίον. Ἐπαρεύθη ἀπ' εὐθείας πρὸς αὐτόν.

Ὁ τόπος ἦτον ὀλωσδιόλου ἐρημικός. Ὅσον μακρὰν ἐξετείνετο πέριξ ἢ ὄρασις, ψυχὴ δὲν ἐφαίνετο εἰς τὴν πεδιάδα, οὐδ' εἰς τὴν ἀτραπὸν. Ἄλλο δὲν ἤκούετο, εἰμὴ τὰ λεπτὰ κελαδῆματα διαβατικοῦ τινος ἔσμου πτηνῶν ἀεροπαρόντων εἰς μέγα τοῦ οὐρανοῦ ὕψος.

Τὸ παιδίον εἶχε τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἥλιον, ἐξ οὗ ἐχρυσάνοντο μὲν τινες τῶν τριχῶν τῆς κόμης του, παρίστατο δὲ κοκκίνη ὡς αἶμα ἢ ἀγρία τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ὄψις.

— Πάρε ἀπ' ἐκεῖ τὸ πόδι σου, εἶπε τὸ παιδίον μετὰ τοῦ θάρ-

ρους εκείνου τῆς ἡλικίας του, τοῦ προερχομένου ἐξ ἀθωότητος καὶ ἀγνοίας.

— Πῶς λὲν τ' ὄνομά σου ; ἠρώτησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Μιχαλάκη.

— Τράβα δρόμον, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Δός μου τὸ δίφραγκό μου, ἀνέκραξε τὸ παιδίον.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, καὶ δὲν ἀπεκρίθη.

Τὸ παιδίον ἐπανέλαβεν ἀνακράζον. — Νὰ μοῦ δώσης τὸ δίφραγκό μου !

Τὸ ὄμμα του Γιάννη Ἀγιάννη ἔμεινε προσηλωμένον εἰς τὴν γῆν.

— Τὸ ταλλαράκι μου ! ἀνέκραξεν πάλιν τὸ παιδίον· σήκω τὸ πόδι σου ἀπ' ἐκεῖ, νὰ πάρω τὸ δίφραγκό μου !

Ὁ Ἀγιάννης ἐφαίνετο ὡς μὴ ἀκούων ποσῶς. Τὸ παιδίον τὸν συνέλαβε τότε ἀπὸ τὸ κράσπεδον τῆς βλούζης του καὶ τὸν διέσεισε· συγχρόνως δὲ κατέβαλε τὰς δυνάμεις του ὅπως μετατοπίση τὴν βαρεῖν καὶ σιδηρόηλον ἀρβύλαν, ἥτις ἐπάτει ἐπὶ τοῦ κειμηλίου του.

— Τὸ δίφραγκό μου θέλω ἐγώ ! ἔχει δύο φράγκα ἐκεῖνο ἐκεῖ ! Τὸ ταλλαράκι μου !

Τὸ παιδίον ἔκλαιεν. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν· Ἐκάθητο πάντοτε.

Τὰ ὄμματά του ὤφθησαν φοβερά. Ἦτένισε πρὸς τὸ παιδίον μετ' ἐκπλήψεως, ἔπειτα ἤπλωσε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν ράβδον του, καὶ ἀνέκραξε τρομερᾶ φωνῇ.

— Ποιὸς εἶνε, αὐτὸς ἐκεῖ ;

— Ἐγώ, κύριε, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον, εἰμ' ἐγώ, ἐγώ ! ὁ Μιχαλάκης. Νὰ μοῦ δώσης τὸ ταλλαράκι μου ! Σήκω ἀπ' ἐκεῖ τὸ πόδι σου !

Τὸ παιδίον ἐξηγριώθη καὶ αὐτὸ καίτοι ὁ ἀνήλικον ἔτι, σχεδὸν ἠπέλει.

— Σήκω γλήγωρα τὸ πόδι σου ! Ἄ ! γλήγωρα ;

— Μωρ' ἀκόμη· ἐδῶ βρίζεσαι ! εἶπεν ὁ Ἀγιάννης· καὶ ἀνορθωθείς αἴφνης, οὐδ' ἀφαιρέσας τὸν πόδα του ἀπὸ τοῦ ἀργυροῦ νομισματίου, προσέθεσε.

— Χάσου γλήγωρ' ἀπ' ἐδῶ, τώρα πιάνω καὶ σέ . . .

Τὸ παιδίον τὸν παρετήρησε τότε περιδεῶς, καὶ ἤρχισε νὰ τρέμῃ·

Ἐμεινεν ὀλίγας στιγμὰς ὡς καταπεπληγμένον, ἔπειτα δ' ἐτρέπη εἰς φυγὴν, τρέχον δλαὶς δυνάμεσι, καὶ μὴ τολμῶν νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν ὀπίσω του, οὐδὲ φωνὴν νὰ βάλῃ.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς ἀπόστασιν τινα, ἠναγκάσθη νὰ σταθῇ ὡς ἀσθμαῖνον· καὶ ὁ Ἀγιάννης, ἐνῆος τῶν διαλογισμῶν εἰς οὐς εἶχε μείνει βεβουλισμένος, τὸ ἤκουσε κλαῖον μετὰ λυγμῶν.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς, τὸ παιδίον δὲν ἐφαίνετο. Ἦδη εἶχε δύσει ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σκιά τῆς ἐσπέρας ἐξηπλοῦτο πέραξ τοῦ Ἀγιάννη. Δὲν εἶχε φάγει ὅλην τὴν ἡμέραν. Τὸν κατέλαβε πυρστός.

Ἄφ' ἧς στιγμῆς ἔφυγε τὸ παιδίον, διέμεινεν ὄρθιος, καὶ οὐδὲ μετεκινήθη ἐξ ἐκείνης τῆς θέσεως. Ἡ ἀναπνοή του ἀνετίνασσε τὸ στήθος του ἐκ μακρῶν καὶ ἀνίσων παλμῶν. Εἶχε τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς ἀπόστασιν δέκα ἢ δώδεκα βημάτων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅπου ἔκειτο ἐντὸς τῶν χύρτων σύντριμμά τι παλαιοῦ τρυβλίου, χρύματος κυανοῦ, καὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐσπούδαζε τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο ἐν βαθείᾳ προσοχῇ.

Αἰφνης συνεταράχθη, αἰσθανθεὶς τὸ ἐσπερινὸν ψῦχος, ἐστερέωσε τὸ κασκέτον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἐζήτησε μηχανικῶς νὰ στυρωσῇ καὶ νὰ κομβώσῃ τὴν βλουζάν του, προεχώρησε βῆμα ἐν, καὶ ἐκυψε νὰ ἐπάρῃ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τὴν ράβδον του. Τοῦτο πράττων παρετήρησε τὸ ἀργυροῦν οἴφραγγον ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ ποδὸς του, αὐτὸ εἶχε χωσθῆ ἐξ ἡμισείας εἰς τὸ γῶμα, ὅπου καὶ ἔστιλθε. Τὸν ἤλθεν ὡς γαλθανικὸς τιναγμός. — Τί εἶνε ἐκεῖνο ἐκεῖ ; εἶπεν ἐντὸς τῶν ὀρόντων του.

Ὁπισθιχώρησε δὲ δύο ἢ τρία βήματα, καὶ πάλιν ἐστάθη, μὴ δυνάμενος ν' ἀποσπάσῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ τοῦ σημείου ἐφ' οὗ ἔπυται πρὸ μιᾶς στιγμῆς, ὡς ἂν ἦτο τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, καθὼς ἐλαμπεν εἰς τὸ σκότος, ὀφθαλμὸς ἠνεωγμένος καὶ προσηλωμένος ἐπάνω του.

Ὅρμᾳ μετ' ὀλίγον σπασμωδικῶς πρὸς τὸ ἀργυροῦν νομισμάτιον, τὸ ἄρπάξει, ἀνεγείρεται καὶ παρατηρεῖ μακρὰν εἰς τὴν πεδιάδα, στρεφόμενος πρὸς ὅλα τὰ σημεία τοῦ ὀρίζοντος, ὡς θηρίον τεθορυθημένον καὶ ζητοῦν καταφύγιον.

Δὲν διακρίνει τίποτε. Ἡ σκιά τῆς νυκτὸς συνεπυκνοῦτα, ἡ πεδιάς ἦτο ψυχρὰ καὶ ἀμυδρά· ἰόχρους ὀμίχλη ἀνεδίδετο ἀπὸ τῆς γῆς πρὸς τὸν οὐρανόν.

Βάλλει ἐν — ἄ ! ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ στήθους του, καὶ σπεύδει διὰ ταχείων βημάτων πρὸς τὸ μέρος ὅπου τὸ παιδίον εἶχε διεθυνθῆ. Μετὰ τριάκοντα βήματα περίπου, ἴσταται, παρατηρεῖ, δὲν διακρίνει ψυχὴν ζῶσαν. Τότε ἀναβοᾷ ὄλαις δυνάμεσι. — Μιχαλάκη ! Μιχαλάκη !

Σιωπᾷ, καὶ περιμένει. Οὐδεὶς ἀποκρίνεται. Ἡ ἐξοχὴ ἦτον ἔρημος καὶ κατηφής. Τὸν περιεκύκλωνεν ἡ ἀγανὴς ἔκτασις.

Πέριξ του δὲν ἔβλεπεν εἰμὴ σκοτίαν, ὅπου ἐχάνετο τὸ βλέμμα του, καὶ σιγὴν, ὅπου ἐχάνετο ἡ φωνή του. Ἐπνεε δὲ καὶ παγετώδης τις ἄνεμος, δίδων εἰς τὰ περὶ αὐτὸν πενθίμους κινήσεις.

Δενδρόλλιὰ τινα ἔσειον τοὺς μικροὺς καὶ ἰσχνοὺς αὐτῶν κλάδους μανιωδῶς ὡς εἰ ἠπέιλον καὶ κατεδίωκο. κατηραμένον τινά.

Ἦρχισε πάλιν νὰ βαδίσῃ, ἔπειτα νὰ τρέχῃ ἰστάμενος ἐκ διαλειμμάτων καὶ κράζων ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρήμου ταύτης διὰ φωνῆς ὅσον δυνατά τις νὰ φαντασθῆ τρομερᾶς τε καὶ γοερᾶς ἐν ταύτῃ — Μιχαλάκη ! Ὡστε, καὶ ἂν τὸν ἤκουε τὸ παιδίον, βεβαίως θὰ ἐφοβεῖτο νὰ ἐμφανισθῆ. Ἄλλ' αὐτὸ ἀπεῖχεν ἤδη πολὺ μακρὰν.

Ἄπαντᾷ ὁ ἔρημος Γιάννης ἓνα ἱερέα ἔφιππον. Σπεύδει πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἐρωτᾷ. — Γέροντα, μὴν εἶδες εἰς τον ὁρμό σου ἓνα παιδί ;

— Ὅχι εἶπεν ὁ ἱερεύς.

Ἐνα παιδί, ὅπου τό λην Μιχαλάκη.

— Δὲν εἶδα κἀκεῖνα.

Ἐξάγει ἐκ τοῦ κόλπου του δύο πεντάφραγκα καὶ τὰ δίδει εἰς τὸν ἱερέα.

— Γέροντα, λάβε αὐτὰ διὰ τοὺς πτωχοὺς. Ἐνα παιδί, γέροντα, μικρό, ὡς δώδεκα χρονῶνε, μ' ἓνα ὄργανο εἰς τὸ πλευρό του, κρεμαστό, μοῦ φαίνεται, καὶ εἰς τὴν ῥάχη ἓνα κασσελάκι, ὅπου κἄτι ἔχει μέσα καὶ δειχνεῖ. Εἶχε περάσει ἀπ' ἐδῶ. Ἐνα τῆς Σαβοΐας παιδί ζεύρεις γέροντα.

— Δὲν εἶδα πουθενά.

— Μιχαλάκης... Ἐδῶ τριγύρω δὲν ἔχει χωριά ;

— Ἄν ἦναι, φίλε μου, καθὼς λέγεις, αὐτὸ θὰ εἶνε ξένο παιδί.

Αὐτὰ περνοῦν ἀπὸ τὸν τόπον χωρὶς κανεὶς νὰ τὰ γνωρίσῃ.

Ὁ Γιάννης ἔλαβε μετὰ σπουδῆς ἕτερα δύο πεντάφραγκα ἐκ τοῦ κόλ-

που του καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν ἱερέα. — Καὶ αὐτὰ διὰ τοὺς πτωχοὺς, τὸν εἶπεν.

Ἐπειτα δὲ προσέθεσεν ὡς ἄνθρωπος σαλευμένος ἔχων τὰ φρένας. — Γέροντα, νὰ φηλήσω τὸ χέρι σου. Εἶπέ νὰ μὲ πιάσουν· εἶμαι κλέφτης. Νὰ μὲ πιάσουν καὶ νὰ μὲ βάλουν εἰς τὴν φυλακὴ!

Ὁ ἱερεὺς ἐκεντήσῃ σφοδρῶς τὸ ὑποζύγιόν του, καὶ ἐτράπη τὴν ὁδὸν τοῦ λίαν περιφοβός. Ὁ Γιάννης ἐπανάλαβεν ὀρομαίως τὴν προτέραν του διεύθυνσιν.

Προεχώρησε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μακράν, παρατηρῶν εἰς ἀπόστασιν καλῶν καὶ κράζων, ἀλλ' οὐδένα ἀπήντησε πλέον.

Δίς ἢ τρίς ἔτρεξεν εἰς τὴν πεδιάδα πρὸς τι πρᾶγμα φανὲν εἰς αὐτὸν ὡς ἄνθρωπος κοιτώμενος ἢ καθήμενος χομαί, ἀλλ' ἦσαν θάμνοι ἢ πέτραι. Τέλος, ἐστάθη εἰς μέρος τι, ὅπου διεσταυροῦντο τρεῖς ἄτραποι.

Εἶχεν ἀνατείλει ἡ σελήνη. Περιέφερε τὸ βλέμμα του μακράν, καὶ ἀνεβόησε τὸ τελευταῖον. — Μιχαλάκη! Μιχολάκη! Μιχαλάκη ἀλλ' ἡ φωνὴ του ἀπεσβέσθη ἐντὸς τῆς ὀμίχλης, οὐδὲ ἤχῳ διεγείρασκ. Καὶ πάλιν δὲ προέφερον τὰ χεῖλη του, Μιχαλάκη! ἀλλὰ διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς καὶ σχεδὸν ἀνάρθρου.

Ἦτον ἡ τελευταία δύναμις ἣν κατέβαλεν. Ἐκάμφθησαν τὰ γόνατά του βιαίως, ὡς εἰ ἐπέπεσεν αἰφνης ἀόρατός τις δύναμις ἐπ' αὐτοῦ, τὸ ἄχθος ὄλον τῆς φαύλης του συνειδήσεως· ἐρρίφθη ἀπηυδημένος ἐπὶ βράχουστίνος, αὐσπῶν τὴν κόμην του δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, καὶ κρύπτων μεταξὺ τῶν γονάτων του τὸ πρόσωπον καὶ ἔκραζεν.

— Εἶμ' ἓνας παληάνθρωπος! ἓνας ἄθλιος!

Τότε ἐρράγη πλέον ἡ καρδιά του καὶ ἵρχισε νὰ κλαίῃ. Μετὰ παρέλευσιν δεκαεννέα ἐτῶν, πρῶτον ἤδη ἐκλαυσε.

Ὅτε ἐξῆλθε τῆς οἰκίας τοῦ ἐπισκόπου, ἦτον ὡς εἶδομεν, ἐκτὸς ἑαυτοῦ· ἠγνῶει τί διέτρεχεν εἰς τὰ ἐντὸς του· ἐσκληρύνετο κατὰ τῆς ἰγυελικῆς ἐπιδράσεως καὶ τῶν μελιχίων λόγων τοῦ γέροντος. «Μ' ὑπεσχέθης νὰ γίνῃς ἄνθρωπος τίμιος. Ἐξηγόρασα τὴν ψυχὴν σου. Τὴν ἀποσύρω ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀπωλείας, καὶ εἰς τὸν Θεὸν τὴν παραδίδω».

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπανήρχοντο εἰς τὸν νοῦν του. Ἡ ἀλαζονεία, ἥτις ἐν-

τὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ὡς ὁ προμαχὼν τῆς κακίας, ἀντίστατο κατὰ τῆς οὐρανίου ταύτης συγκαταβάσεως.

Ἡσθάνετο μυστηριωδῶς πως, ὅτι αὐτὴ ἡ συγγνώμη τοῦ ἱερέως ἦτον ἡ μεγίστη καὶ φοβερωτάτη τῶν ἐσόδων ὅσα συνέθη ποτὲ νὰ τὸν κλονίσωσιν· ὅτι, ἂν ἐνέδιδεν εἰς τὴν ἐπιείκειαν ταύτην ἔπρεπε διὰ παντός πλέον νὰ παρικτηθῇ τοῦ μίσους ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ τσσαῦτα ἔτη ἐνέπλησαν τὴν καρδίαν του αἱ πράξεις ἄλλων ἀνθρώπων, ἐνῆ, τὸ μῖσος τοῦτο τὸν ἤφρρινεν· ὅτι ἔπρεπεν ἢ νὰ νικήσῃ κατὰ τὴν παρούσαν ὥραν ἢ νὰ ἡττηθῇ καὶ ὅτι ὁ ἀγὼν, γιγάντειος καὶ ὀριστικός, συνήφθη μεταξύ τῆς κακίας του καὶ τῆς ἀγαθότητος ἐκείνου τοῦ γέροντος.

Ἀπέναντι τῶν ἐκλάμψεων τούτων, προεχώρει ὡς μέθυσος. Ἐνῶ ἐπορεύετο μὲ μᾶτια ὀρθάνοικτα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὡς χάσκων· τίς δύναται νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι ἐνόει σαφῶς τὸ τί ἠδύνατο νὰ προκύψῃ ἐκ τοῦ παθήματός του εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπισκόπου. Ἦκουεν ἄρα γε ὅλους τοὺς μυστηριώδεις βόμβους τοὺς προαγγέλλοντας τοὺς ἐπιτάσσοντας εἰς τὰς κρίσιμους στιγμὰς, εἰς τὸ πνεῦμα; Φωνή τις τοῦ ἔλεγεν εἰς τὸ αὖς, ὅτι διήλθεν ὥραν πάνδημον τῆς ζωῆς του, ὅτι μέσος ὅρας πλέον δὲν ὑπῆρχε δι' αὐτὸν, ὅτι, ἂν εἰς τὸ ἐξῆς δὲν ἐγένεγο ὁ ἄριστος τῶν ἀνθρώπων ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὁ χεῖριστος· ὅτι ἔπρεπε τώρα, ἢ ν' ἀναβῆ ὑψηλότερον οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἐπισκόπου, ἢ νὰ πέσῃ χαμηλότερον τοῦ ἀνθρώπου τῶν κατέργων, ὅτι, ἂν μὴ ἤθελε νὰ γίνῃ ἀγαθός, ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἀνθρωπόμορρον τέρας.

Βεβαιῶς δὲν διέκρινεν ἐναργῶς τὰς ἰδέας ταύτας, διότι τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀγιάννη δὲν ἦτον ἀνεπτυγμένον εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ἀλλ' ὅμως τὰς διέβλεπε· διὸ καὶ τὸν ἐνέβαλλον εἰς ἀνέφορστον καὶ σχεδὸν οδυνηρὰν ἀμηχανίαν.

Εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀγιάννη, μόλις ἐξελθόντος τοῦ ζοφεροῦ ἐκείνου πράγματος τοῦ ὀνομαζομένου κατέργου, ὁ ἐπίσκοπος ἐπροξένησεν ἄλλος, οἷον πάσχουσιν οἱ ὀφθαλμοί, ὅταν ἀπὸ σκοτεινοῦ μέρους ἐξέλθωσιν ἀμέσως εἰς ζωηρὸν φῶς. Ὁ μέλλων, ὁ ἐνδεχόμενος βίος, ὅστις ἠγούγετο τοῦ λοιποῦ ἐνώπιόν του καθαρῶτατος καὶ ἀκ.νοβόλος, τὸν ἐνέπλησσε οφρίκης καὶ ἀγωνίας. Ἦγνῶει πλέον ἀληθῶς πρὸ εὐρίσκετο.

Τὸ βέβαιον ἦτο ὅτι, καίτοι αὐτὸς ἀκόμη δὲν τὸ ἐνόει, ἤδη κατέστη ἄλλος ἀνθρώπος· ὅτι ὅλος μετεβλήθη· ὅτι δὲν ἀπέκειτο πλέον εἰς τὴν

έξουσίαν τοῦ νὰ μὴ λαλῇ ἢ φωνή, καὶ νὰ μὴ ἄπτεται αὐτοῦ ἀδιαλείπτως ἡ χεὶρ τοῦ ἀγαθοῦ ἐπισκόπου.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πνεύματος εἶχεν ἀπαντήσῃ τὸν Μιχαλάκην καὶ τοῦ ἐκλεψε τὸ δῖφραγκον. Διατὶ; Πράγμα ἀνεξήγητον, ὃν ἦτο αὐτός ὁ κλέψας· ὃν ἐκλεψεν ὁ ἄνθρωπος ἀλλὰ τὸ κτήνος, ὑπεῖκον, εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς ἔξεως, εἶχεν ἐπιθέσει ἡλιθίως τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ νομίσματος ἐκείνου.

Παράδοξον φαινόμενον! ὅταν ἐπράξε τοῦτο, ὑπῆρχεν ἤδη ἀνίκανος πρὸς τοιαύτην πράξιν. Εἶδομεν τί τὸν συνέβη ἅμα συνησθάνθη

Ἄποσπασμένη ἡ τελευταία τοῦ αὐτοῦ κακῆ πράξεως εἶχεν ἐπ' αὐτοῦ τελικὸν ἀποτέλεσμα, διεσπίσασα εἰς τὸ χάος τοῦ λογικοῦ τοῦ τὸ ὁποῖον ἤρριπτεν, ἀφοῦ διεχώρισεν τὴν πυκνὴν σκοτοδίνην ἀπὸ τοῦ φωτός καὶ ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς ψυχῆς του, εἰς ἣν αὐτὴ κατάστασιν τὴν εὐρίσκειτο, ὡς ἐπιδρωσί χημικαὶ οὐσίαι εἰς θολὸν τι μῆγμα καὶ μέρος μὲν αὐτῶν κατασταλάζουσαι εἰς ὑποστάθμην, εἰς δὲ τὸ ὑπόλοιπον προσβλῆδουσαι τὴν διαύγειαν.

Ἐν πρώτοις πρὶν ἢ ἀκόμη συλλογισθῇ καὶ κάμῃ διάγνωσιν τῆς ψυχικῆς του καταστάσεως ἦτο τεθορυβημένος, ὡς τις ζητῶν νὰ διαφύγῃ, προσεπάθησε ν' ἀνεύρῃ τὸ παιδίον διὰ νὰ τοῦ ἀποδώσῃ τὰ χρήματά του, ἔπειτα δὲ ἄπαξ ἐνοήσας ὅτι τῷ ἦτο ἀδύνατον καὶ ἀνωφελὲς τοῦτο, ἔστη ἀπηλπισμένος.

Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐκράξεν: Εἶμαι εἰς ἄθλιος εἶχε πλέον ἐνοήσει ὁποῖός τις ἦτο καὶ πράγματι διετέλει εἰς κατάστασιν ἀφρημένην, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ὅτι ἦτο φάντασμα, ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του τὸ ὁμοίωμα, του εἰς σάρκα καὶ ὀστά, μὲ τὴν ράβδον ἀνὰ χεῖρας, μὲ τὴν βλούζαν ἐπὶ τῆς πλάτης, τὸν σάκκον του πλήρη κλοπιμαίων ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ τὸ πνεῦμά του πλήρες καταχθονίων σχεδίων, τότε πλέον ἐβλεπεν ὅλον σύσσωμον τὸν εἰδεχθῆ κατάδικον, τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Ἡ ὑπερβολικὴ του ὀδύνη, ὡς εἶδομεν, τὸν κατήνησεν ὑπνοβατικόν. Καὶ ἦτο πράγματι δι' αὐτὸν ὑπνοβασία ἡ ἠθικὴ του ἐκείνη κατάπτωσις. Εἶδεν ἀληθῶς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, τὴν ἀπαισίαν του ἐκείνην ὄψιν ἐνώπιόν του καὶ ἐξίστατο, ἔτοιμος νὰ ἐρωτήσῃ ἑαυτὸν ἂν ἦτο αὐτός, ἀλλ' ἐφρικίασεν, ἐφοβήθη.

Ὁ ἐγκέφαλός του διετέλει εἰς τὰς δονουμένας μὲν ἀλλὰ φαινομενικῶς ἡρεμύσας ἐκείνας στιγμὰς, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ ρεμβασμός

ἀπορροφᾶ τὴν πραγματικότητα. Εἰς τὰς τοιαύτας στιγμὰς δὲν βλέπει τίς ὅ,τι ἔχει ἐνώπιον, ἀλλ' ὅ,τι διανοεῖται.

Εἶδε λοιπὸν ὡς ἐν ὄραματι, τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα καὶ εἰς τῆς παρακρούσεως ἐκείνης, εἰς τὸ μυστηριώδες χάος, εἰς ὃ ἐπλανᾶτο τὸ λογικόν του, οἰεῖδεν εἰδὸς τι φωτός, τὸ ὅποιον ἐνόμισε λαμπάδα. Ἀτενίσας δὲ μετὰ μείζονος προσοχῆς πρὸς τὸ φῶς ἐκεῖνο τὸ ἐμφανισθὲν εἰς τὴν συνειδήσιν του ἀνεγνώρισεν ὅτι ἔφερεν ἀνθρώπινον τύπον, ἡ δὲ λαμιαὸς ἐκείνη ὅτι ἦτον ὁ ἐπίσκοπος.

Ἡ συνειδήσις του, ἔκαμε σύγκρισιν καὶ τῶν δύο ἐκείνων ὄντων, τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη. Κατὰ φυσικὴν δὲ οἰκονομίαν ἰδιάζουσιν εἰς τοιαύτας ἐκστάσεις, ἐφ' ὅσον ἐβυθίζετο εἰς τοὺς διαλογισμούς του, ὁ ἐπίσκοπος παρουσιάσθη μεγεθυνόμενος καὶ ἀκτινοβολῶν ἐνώπιόν του, ἐνῶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξηλείφετο, μετ' ὀλίγον δὲ ἦτο ἀπλῆ σκιά καὶ εἶτα ἐξηφανίσθη. Παρέμεινεν εἰς πῆν φαντασίαν του μόνη τοῦ ἐπισκόπου ἡ εἰκὼν, περιβάλλουσα τὴν ψυχὴν τοῦ ἀθλοῦ τούτου διὰ μεγγλοπρεποῦς ἀκτινοβολίας.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔκλαυσε ὥρας πολλάς. Ἔχυσε δάκρυα πύρινα· ἔβαλε γοεροὺς κλαυθμούς ἐν μείζονι ἀδυναμίᾳ ἢ ἂν ἦτο γυνή, ἐν πλεῖονι φρίκῃ ἢ ἂν ἦτο παιδίον.

Ἐνῶ ἔκλαιεν, ἀνέτελλεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡμέρα ἐντὸς τοῦ νοός του, ἡμέρα θελκτῆριος καὶ ἄμα, φοβερά. Ὁ παρελθὼν βίος του, τὸ πρῶτον παῖσμα, ἡ μακρὰ τιμωρία του, ἡ ἐξωτερικὴ κτηνωδία, ἡ ἐσωτερικὴ ἀπολίθωσις, ἡ ἀπὸ τοῦ κατέργου ἀπόλυσίς του, ἦν κατηύφραινεν τόσα σχέδια ἐκδικήσεως, τὰ συμβάντα τῆς οἰκίας τοῦ ἐπισκόπου, ἡ τελευταία του πρᾶξις, ἡ ἀνανδρος αὐτῆ κλοπῇ τῶν δύο φράγκων ἐνὸς παιδίου, κλοπῇ πολὺ μᾶλλον τερατώδης, ἐπειδὴ ἐπράχθη μετὰ τὴν συγχώρησιν τοῦ ἐπισκόπου, ὅλα ταῦτα ἐπανῆλθον εἰς τὸ πνεῦμά του ἐναργῶς, ὑπὸ φῶς τέως ἄγνωστον εἰς αὐτόν. Ἐνέβλεψεν εἰς τὸν βίον του, καὶ τὸν εἶδε φρικώδη· καὶ ἐνέβλεψεν εἰς τὴν ψυχὴν του, καὶ τὴν εἶδεν ἀποτρόπαιον. Ἄλλ' ὅμως, ἐπὶ τοῦ βίου τούτου καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ταύτης ἐπεγέετο ἰλαρόν τι φῶς. Τὸν ἐφαίνετο ὡς εἰ ἔβλεπε τὸν Σατανᾶν ἐν τῇ λάμπει τοῦ παραδείσου.

Πόσας ὥρας ἔκλαυσε ; Τί ἔκαμεν ἀφοῦ ἔθρῆνησε ; ποῦ ἐπορεύθη ; Οὐδεὶς τότε ἔμαθεν. Ἐγνώσθη μόνον ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, ὁ ταχυδρόμος ὅστις τότε ἐξετέλει τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πόλεως Δ...

Τὰ περιχαρῆ ταῦτα ζεύγη, ὑπὸ τὸν ἥλιον, εἰς τοὺς λειμῶνας.
εἰς τὰ ἄνθη, ὑπὸ τὴν δάδραν ἡκτινοβόλων καὶ ἡδιστραπτῶν ... Καὶ κατόπιν
διεπρόβημευθαι τὸν ποταμὸν Σακουάναν. (Σελ. 176 καὶ 178).

Β. ΟΥΓΚΑ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΑ. 20

διερχόμενος περὶ τὴν τρίτην πρωΐνὴν ὥραν ἔξωθεν τῆς μητροπόλεως,
εἶδεν ἐντὸς τῆς σκιάς ἀνθρώπον τινα γονυκλινῆ ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου,
καὶ τὸν ἐφάνη ὅτι ὁ ἄνθρωπος προσήχετο πρὸ τῆς θύρας τοῦ Θεσπρο-
βλήτου ἀρχιποιμένος.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΤΟΣ 1817.

Α'.

Τὸ ἔτος 1817.

Τὸ 1817 εἶνε τὸ ἔτος τὸ ὁποῖον ὁ πρὸ δύο μάλιστα ἐνιαυτῶν ἐν-
θρονισθεὶς Λουδοβίκος ΙΗ' εὐηρεστεῖτο ν' ἀποκαλῆ εἰκοστὸν δεύτερον
τῆς βασιλείας του, ὡς ἂν μὴ εἶχε διακοπῆ ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας καὶ
ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος ἢ δυναστεία τῶν Βουρβόνων ἀπὸ τοῦ 1793.
Ὅλοι οἱ κουρεῖς ἔβαφον τοὺς τοίχους τῶν ἐργαστηρίων των κυανοῦς,
ζωγραφοῦντες ἐπ' αὐτῶν κοῖνα, ὡς ἔμβλημα τῆς παλινορθώτου μοναρ-
χίας. Ὁ γαλλικὸς στρατὸς ἤλλαξε τὸ χροῶμα τῆς στολῆς του· ἐφόρει
λευκά, ὡς ὁ αὐστριακός· τὰ τάγματα ἐκαλοῦντο λεγεῶνες, καὶ ἀντὶ
ἀριθμῶν ἔφερον τὰ ὀνόματα τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας. Ὁ Ναπο-
λέον ἐκεῖτο ἐξόριστος εἰς τὴν νῆσον Ἀγίαν Ἑλένην· εὕρισκοντο δὲ
εἰσέτι ἐν Παρισίοις Πρῶσσοι, ἐκ τῶν ξένων στρατευμάτων ἅτινα εἶ-
χον ἐνθρονίσει τὸν Λουδοβίκον ΙΗ'.

Τῷ 1817 εἶχε φῆμιν ὁ Πελλεγρίνης ὡς λιγύφωνος ἀσιδός, καὶ ἡ
κυρία Βιγοττίνη, ὡς ὀρχηστρίς. Ὁ πρίγκηψ Ταλλεϋράνδος, μέγας
τότε ἀυτάρχης καὶ ὁ Ἀδβᾶ, Λύης, ὑποψήφιος ὑπουργός ἐπὶ τῶν
οἰκονομικῶν, ἔβλεπον ἀλλήλους ὡς πάλαι ποτὲ οἱ μάντες, διότι ἀμ-
φότεροι οὗτοι εἶχον εὐλογῆσαι ἐν τῇ πλυτεία τῇ καλουμένῃ Πεδίον τοῦ
Ἀρεως, ὡς ἱερεῖς καὶ ὡς ἄνδρες ἐκ τῶν γεραιρόντων τὰς ἀρχὰς τῆς
ἐπαναστάσεως, τὴν καθιερώσαν αὐτὰς ἐθνικὴν ἑορτὴν τῆς 14 Ἰου-
λίου 1790, διὸ καὶ εἶχεν ἀφορισθῆ ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Πάπα καὶ καθαι-
ρεθῆ ὁ Ταλλεϋράνδος, καλὸ ἐπίσκοπος.

Ἐραίνετο ἀκόμη εἰς τὰς δεινδροστοιχίας τοῦ αὐτοῦ τούτου πεδίου
ἐρριμμένοι ἐν παρθύστῳ ὀγκῶδες τινὲς κύλινδροι ξύλινοι, κατακεί-
μενοι ὑπὸ τὴν βρογχήν καὶ σηπώμενοι ἐντὸς τῶν χόρτων, κυανοβαφεῖς,

μετά χρυσῶν, ἀλλὰ μίλις πλέον διακοινομένων ὡς τριούτων, ἀετῶν καὶ μελισσῶν, ἐμβλημάτων τοῦ Ναπολέοντος.

Ἦσαν δὲ ταῦτα αἱ στήλαι ἐφ' ὧν, πρὸ δύο ἐτῶν, εἶχε στηριχθῆ ἔν τῳ Πεδίῳ τοῦ Ἄρεως τὸ αἰθέριον τοῦ αὐτοκράτορος, ἐπιστρέψαν- ἐν τῆς νήσου Ἐλβας· δύο, ἢ τρεῖς τῶν στηλῶν τούτων ἐκάησαν εἰς τὰς πυρᾶς τῶν ξένων στρατευμάτων· τινὲς δὲ τῶν σωζομένων ἦσαν ἐπιήμαυρωμένοι τῇ θεῇ κίχαισε ὑπὸ τοῦ καπνοῦ.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1817, ὁ συνταγματάρχης Σέλβ ἀπήχθητο εἰς Αἴγυπτον ἵνα γίνῃ Σουλεϊμάν πασᾶς. Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Λούβρου ἐξηλείφθη τὸ Ν, ἀρχικὸν στοιχεῖον τοῦ Ναπολέοντος. Ἡ ἐν Παρι- σίαις γέφυρα τῆς Ἀουστερλίτε μετωνομάζετο γέφυρα τοῦ Βασιλικῶ Κήπου. Ἡ κυρία Κοττίνη ἐφήμιζετο ὡς πρώτηστis συγγραφεὺς τῆς ἐποχῆς. Τὸ Πανακαθήμειον ἐπέτρεπε νὰ διαγραφῆ ἀπὸ τοῦ ὀνομαστι- κοῦ καταλόγου αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ ἀκαδαμαϊκοῦ Ναπολέοντος Βονα- πέρτου. Ἡ κυρία Στάελ εἶχεν ἀποθάνει πρὸς ἐνὸς ἡλῆ ἔτους. Οἱ τῳ 1815 προγραφέντες πολῖται καθυβρίζοντο ὑπὸ ἐφημεριδογράφων ἐκπε- πορνευμένων, οἱ ἐφημεριδῶν μιθάρνων. Πάντες οἱ ἐπὶ τῆς αὐτοκρα- τορίας διαπρέποντες ἐπὶ σοφίᾳ, νοημοσύνῃ, ἢ ἀρετῇ, ἀπώλεσαν τὰ προτερήματα ταῦτα ἐπὶ τῆς βασιλείας. Ὁ περίφημος ἠθοποιὸς Τάλ- μας δὲν ἦτο πλέον ἀνώτερος τοῦ τυχόντος ἠθοποιοῦ· ὁ Σούλτ ἐν ὑ- δεμιᾷ μάχῃ ἤθλησεν, αὐτὸς ὁ Ναπολέων, πλέον δὲν ἦτο μεγαλο- φυῆς ἀνὴρ.

Σπανιώτατα ἐπιστλήκεν πεμπόμενοι διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς ἐξό- ριστὸν τινα πολίτην ἐξθάνον εἰς τὸν πρὸς ὄν ὄρον· αἱ ἀστυνομικαὶ ἐθεώρουν ὡς θρησκευτικὸν χρέος νὰ τὴν ξεσχίζωσιν. Ὑπῆρχεν ἄβυσ- σος μεταξὺ τοῦ προφύροντος «Ναπολέων» καὶ τοῦ προσέροντος «Βου- ναπάρτης»· μεταξὺ τοῦ ἀποκαλοῦντος τὰ εἰς τὴν Γαλλίαν εἰσελά- σαντα ξένα στρατεύματα «ἐχθροῦς», καὶ τοῦ ἀποκαλοῦντος αὐτὰ ασυμμάχους· Πάντες οἱ νουνηχεῖς ἦσαν τοῦ φρονήματος ὅτι ὄχθητο διὰ παντὸς ὁ αἰὼν τῶν ἐπαναστάσεων, κλεισθεῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΗ'. Τοῦτον ἐπωνόμαζον «Ἀθάνατον συντάκτην τοῦ Χόρτου»· εἰς τὸν ἀνδριάντα τοῦ προπάτορός του, Ἐρρίκου Δ', ἐχα- ράττετο ἡ λέξις «Ἀνάστασις».

Τὸ ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἐπιτραπὲν διαζύγιον εἶχε πάλιν καταρ-

γιθῆ. Τὰ λυκεία μετωνομάσθησαν γυμνάσια, Οἱ μαθηταὶ αὐτῶν εἶχον εἰς τὰ περιλαίμια των ἐπικέντητον κρῖνον χρυσοῦν.

Ὁ Λόρδος Βύρων μόλις τότε ἤρξατο φημιζόμενος· γάλλος τις ποιητής, ὁ Μιλλεβουᾶ, τὸν ἀνήγγελεν ἕν τι ἐποσημειώσει, ἀλόρδος Βυρών τις». Ἰπὸ τὰ παράθυρα τοῦ Κεραμεικοῦ, ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνα, ὑπήγαινε καὶ ἤρχετο πρᾶγμα τι ἀπαφλάζονα καθὼς ὁ κολυμβῶν σκύλος, καὶ συγχρόνως καπνίζον· μηχανή τις καλὴ μὲν ἴσως, ἀλλ' ὄχι διὰ μέγα τι εἶδος ἀθύρματος, κεινὸν ὄνειροπόλημα, χίμαιρα φαντασιοπλήκτου ἐφευρέτου τινός· ἐν ἀτμόπλοιον. Οἱ Παρισίνοὶ ἐθεῶντο αὐτὸ ἀδιαφόρως.

Ὁ φυσιολόγος Κυβέριος, τὸ μὲν τῶν ὀμμάτων ἔχων ἐπὶ τῆς Γενέσεως, τὸ δὲ ἐπὶ τῆς φύσεως, προσεπάθει νὰ εὐαρεστήσῃ εἰς τοὺς φιλοθρησκούς, διότι συρμός τότε ἐπεκράτησε νὰ φαίνωνται φιλόθρησκοὶ πάντες, — συμβιβάζων τὰ ὀρυκτὰ μετὰ τῶν ἱερῶν Γραφῶν, καὶ κολακεύων τὸν Μαῦσῆν διὰ τῶν μαστοδόντων.

Ἐβλεπεσ προδότης νὰ παρουσιάζωνται. οὔτε προσέχοντες νὰ κωμώωνται τὸ φρέμα των· ἄνθρωποι οἵτινες εἶχον μεταβῆ εἰς τὸ ἐχθρὸν στρατόπεδον τὴν παρεμονὴν τῆς συμπλοκῆς, οὐδόπως ἔκρυπτο ὑπὸ συστολῆς τὴν ἀνταμοιβὴν ἣν εἶχον λάβει διὰ τὸ κίνημα τοῦτο, ἀλλὰ περιετέροντο ἀνερωθριάστως, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, ἐν ὄλῳ τῷ κυνισμῷ τοῦ πλοῦτου καὶ τῶν ἀξιοματῶν των. Ἀναιδεῖς λιποτάκται, ἐξέφραζον στοργαγύλῳ στόματι τὴν μοναρχικὴν των ἀφοσίωσιν.

Ἰδοὺ ἀνάμικτα πάντα ὅσα ἐναπελείφησαν ἐκ τοῦ λησμονημένου σήμερον 1817 ἔτους. Ἡ ἱστορία περὶ σχεδὸν ἔλα τὰ καθέκαστα ταῦτα· οὔτε δύναται ἄλλως πως, διότι θὰ τὴν κατέκλυζε τὸ ἄπειρον.

Καὶ ὅμως αὐταὶ αἱ λεπτομέρειαι, ὡς ἀτόπως ἀποκαλοῦσι μικράς, διότι οὐδ' εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὑπάρχουσι μικρὰ πράξεις, οὐδ' εἰς τὴν βλάστησιν μικρὰ φύλλα, — εἶνε ὡρέλιμοι. Ἡ μορφή των αἰῶνων συντίθεται ἐκ τῆς φυσιογνωμίας τῶν ἐνιαυτῶν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔτος 1817, τέσσαρες νέοι Παρισίνοὶ ἐπαίξαν τι ἀστείότατον.

B'.

Διπλῆ τετράς.

Οἱ Παρισίνοί οὗτοι ἐτύγχανον γεννήματα τεσσάρων διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ἦσαν φοιτηταί, καὶ φοιτητῆς σημαίνει Παρισίνος. Ἐφοίτησες ἐν Παρισίοις ; ἐγεννήθης ἐν Παρισίοις.

Οἱ νέοι οὗτοι ὑπῆρχον ἄσημοι· ὁ κόσμος βλέπει πενταχοῦ τοιαῦτα πρόσωπα· τέσσαρές τινες ἐκ τῶν τυχόντων· οὔτε καλοί, οὔτε κακοί, οὔτε εὐπαίδευτοι, οὔτε ἀπαίδευτοι· οὔτε ἔξοχοι νέες, οὔτε βλακῆς· εἶχον δὲ τὴν ὠραιότητα τοῦ ἐρατεινοῦ ἐκείνου ἀπριλίου τῆς ζωῆς ὅστις καλεῖται αἰῶσιν ἔτη.

Ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν ὠνομάζετο Φέλιξ Θολωμῆς· ὁ δὲ, Λιστολίρης· ὁ τρίτος Φμαβέλης· ὁ τέταρτος Βλαχοβιλᾶς. Ἐννοεῖται ὅτι ἕκαστος εἶχε καὶ μίαν ἐρωμένην. Ὁ Βλαχοβιλᾶς ἠγάπα τὴν Φαβουρίτην (καὶ ὄχι αΦαβουρίτην, διότι αὕτη εἶχεν ὑπάγει εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ οἱ Ἀγγλοὶ τῆς ἔτρεψαν τὸ Ο εἰς ΟΥ)· ὁ Λιστολίρης ἦτο λάτρης τῆς Δαλίας, λαβούτης τ' ὄνομα τοιοῦτου ἄνθους, ὡς καλὸν διὰ τὸν πόλεμον εἰς ὃν ἔμελλε νὰ ἐκστρατεύσῃ, ὁ Φμαβέλης ἔχανε τὸν νοῦν διὰ τὴν Ζεφίνην· κατὰ συγκοπὴν τοῦ Ἰωσηφίνης· ὁ Θολωμῆς εἶχε τὴν Φαντίναν τὴν ἄλλως Ξενθὴν λεγομένην, ἕνεκα τῆς ὡς χρυσῆς, ἀληθῶς, ὠραίας κόμης τῆς.

Ἡ Φαβουρίτη, ἡ Δάλια, ἡ Ζεφίνη, καὶ ἡ Φαντίνα ἦσαν τέσσαρες ἐρασμιώταται κόραι, μυρίπνοοι καὶ περιχαρεῖς, ἔτι μὲν διατηροῦσαι τι ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ραπτριῶν, διότι δὲν εἶχον ἀφίσει ὀλωσδιόλου τὸ βελόνι, ὀλίγον ἐκ παραλυμένων τῶν ἐρωτοτροπιῶν, ἀλλὰ διασώζουσαι τὴν ἀφέλειαν τῆς φιλοπονίας, καὶ ἐν τῇ ψυχῇ τὸν ἀνθὸν ἐκείνον τῆς χρηστότητος, ὅστις σώζεται εἰς τὴν γυναικᾶ καὶ μετὰ τὴν πρώτην πτώσιν τῆς.

Μίαν τῶν τεσσάρων ἐπωνόμαζον αμικρήν, ἐπειδὴ ἦτον ἡ νεωτέρη πιασῶν· μίαν ἄλλη ἐπωνόμαζετο γρηά· ἡ πρεσβυτέρη πιασῶν· ἡ δὲ γρηά αὕτη ἦτο, φαντασθῆτε, ἐτῶν μόλις εἴκοσι καὶ τριῶν.

Ἴνα μὴ ἀποσιωπήσωμεν τίποτε, αἱ τρεῖς πρῶται ἦσαν ἐμπειρότεροι, ἀμεριμνότεροι καὶ μᾶλλον ἐκδεδομένοι εἰς τὸν θόρυβον τῆς ζωῆς, ἢ ὅσον ἡ Ξανθή, ἡ Γλαυκὴ ἢ Φαντίνα, διότι αὕτη εὕρισκετο εἰς τὴν πρῶτην ἀπάτην τῆς, ἐνῶ ἡ Δάλια, ἡ Ζεφίνη, μάλιστα δὲ ἡ Φαβουρίτη, ὅταν ἦταν πλέον εἰς θέσιν νὰ εἰπωσι τὸ αὐτὸ εἰς τὴν μόλις ἀρχομένην ἱστορίαν τοῦ βίου των ὑπῆρχον ἤδη ἐπεισόδια οὐκ ὀλίγα, καὶ ὁ φίλος ὅστις ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ ἐκαλεῖτο Ἀλέξανδρος, εἰς τὸ δευτερον ἐτύγχανε ναλούμενος Ἐδμόνδος, καὶ εἰς τὸ τρίτον Διμίλιος.

Ἡ πτωχεία καὶ ἡ φιλαρέσκεια εἶνε δύο ὀλέθριοι σύμβουλοι· ἡ μὲν κακίζει, ἡ δὲ κολακεύει· αἱ ὠραῖαι κόρραι τοῦ λαοῦ τὰς ἔχουσιν ἀφοτέρας λαλούσας ἀδιαλείπτως εἰς τὸ ὅτιον των, ἐκάστη τὰ ἰδιά τῆς.

Ἀκούουσι δ' αὐτὰς αἱ ἀπροστάτετοι αὐταὶ ψυχαί, καὶ ἐντεῖθεν αἱ πτώσεις αἱ παθίνουσι, καὶ οἱ λίθοι οἵτινες ρίπτονται κατ' αὐτῶν. Οἱ ἄνθρωποι τὰς καθυβρίζουν ἀντιπαράθετοντες εἰς αὐτὰς τὴν λαμπρότητα παντός ὅ,τι ἄσπιλον καὶ ἄθικτον. Εἰς τὸ Τυρόλον ὑπάρχει ὑψηλὸν τι ὄρος, οὕτινος τὴν ἀείποτε χιονοσκεπαστον κορυφὴν πῶς ἄνθρώπου εἰσέτι ἐν ἐπάτησε· διὸ καὶ τὸ ὄρος ἐκεῖνο καλεῖται »Κόρη». Φεῦ, ἂν ἡ Κόρη συνέβαινε ποτὲ νὰ πεινάσῃ!

Ἡ Ζεφίνη καὶ Δάλια ἐτίμων τὴν Φαβουρίτην, ὅτι αὕτη εἶδε τὴν Ἀγγλίαν. Πρὸς τούτοις, ἡ Φαβουρίτη ἤδη εἶχεν ἴδια ἐπιπλα εἰς τὴν κατοικίαν τῆς. Πατὴρ τῆς ἦτο γέρον τις καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν, ἄνθρωπος οὐστρόπος καὶ κομπορρήμων· ἐγήρασεν καὶ ἐτι ἔτρεχεν εἰς τὰς παραλυσίας.

Νέος ὢν εἶχεν ἰδὴ μίαν ἡμέραν Θαλαμηπόλον τινά, ἧς ἡ ἐσθῆς περιεπλάκη εἰς τι ἐπιπλον· τίς οἶδε πῶς τὸν ἐφάνη τοῦτο, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἠράσθη τῆς γυναικὸς ἐκείνης καὶ παρήχθη ἡ Φαβουρίτη καρπός.

Αὕτη ἀπῆντα ἐνίστε καθ' ὁδὸν τὸν πατέρα τῆς καὶ ἐχαιρετίζετο ὑπ' αὐτοῦ. Πρωίαν τινά, ἐμβαίνει εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς γρατιδόν τι ἔχον ἦθος ὀσίας Μαρίας, καὶ τὴν λέγει. — Δὲν μὲν γνωρίζεις; — Ὅχι. — Εἶμαι ἡ μάνα σου. — Ἀνοίγει ἀκολουθῶς ἡ γραῖα τὴν ὀψοθήκην χάπτει, ἀπὸ τῶν εὕρισκομένων ἐντὸς αὐτῆς, σφίγγει ὅ,τι πρὸς τὴν ἦρσκε, παραγγέλλει νὰ μετακομίσωσιν ἐκεῖ τὸ στρῶμά τῆς, καὶ ἀπλώνει τὴν κάπαν τῆς.

Ἀντιπαθητικὴ καὶ ψευδευλαθῆς γραῖα, μόλις ἐλάλει πρὸς τὴν

Φαβουρίτην ἔτρωγε μόνον ὅσον τέσσαρες, καὶ καταβαίνουσα ἔπιανε τὴν κουβέντα μὲ τὸν θυρωρὸν ὅπου ἐκακολόγει τὴν κόρην τῆς.

Ἄ; ἔλθωμεν εἰς τὴν Δίλιαν. Ὅ,τι τὴν ἐλλυσε πρὸς τὸν Λιστολίρην, καὶ πρὸς ἄλλους ἴσως, πρὸς τὴν φυγοποινίαν, τέλος ἦσαν οἱ ὠραιότατοι ροδόχροοὶ τῆς ὄνυχας. Πῶς νὰ τοὺς θάλλῃ τοιοῦτους ὄνυχας εἰς ἐργασίαν; Ἄ! ἡ θέλουσα νὰ μείνῃ ἐνάρετος, δὲν πρέπει νὰ λυπῆται τὰς χεῖράς τῆς.

Περὶ δὲ τῆς Ζερφίνης, αὕτη κατέκτησε τὸν Φαμαβέλην διὰ μικροῦ τινοῦ σιωπηλοῦ καὶ συγχρόνως ὁμοπευτικοῦ τρόπου ὃν εἶχεν ὅταν ἔλεγε: — Μάλιστα, κύριε. —

Οἱ νέοι, καὶ οἱ τέσσαρες, ἦσαν συμμαθηταί· αἱ νεάνιδες, καὶ αἱ τέσσαρες, ἦσαν φίλαι. Οἱ τοιοῦτοι ἔρωτες διπλασιάζονται πάντοτε μετὰ τοιοῦτων φιλιῶν.

Ἄλλο φρόνιμος καὶ ἄλλο φιλόσοφος· ἡ Φαβουρίτη, ἡ Ζερφίνη, καὶ ἡ Δάλια ἦσαν φιλόσοφοι κόραι· ἡ Φαντίνα ἦτο κόρη φρόνιμος.

Φρόνιμος ἢ ἀνακράζωσι· καὶ ὁ Θολωμῆς τῆς; Ὁ Σολομῶν ἀποκρίνεται ὅτι ὁ ἔρωσ εἶνε ἐν ἓκ τῶν στοιχείων τῆς φρονήσεως· δὲν ἐξετάζομεν μέχρι τίνοσ ὀρθὸν εἶνε τοῦτο, ἀλλὰ περιοριζόμεθα λέγοντες, ὅτι ὁ ἔρωσ τῆς Φαντίνης ἦτο πρῶτος ἔρωσ, ἔρωσ μοναδικός, ἔρωσ πιστός. Ἀπὸ τὰς τέσσαρας αὕτη μόνη εἶχε τὸ πλεονέκτημα νὰ τῆς ὀμιλεῖ εἰς καὶ μόνος εἰς ἐνικὸν ἀριθμόν.

Ἡ Φαντίνα ἦτον ἐκ τῶν ὄντων ἐκείνων, τῶν ὡς εἶπειν φραμένων ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ λαοῦ. Ἐξελευθεύσα ἀπὸ τῶν βαθυτάτων μυγῶν τῆς κοινωνικῆς σκοτίας, εἶχεν ἐπὶ τοῦ μετώπου τὸ σημεῖον τοῦ ἀνω-νόμου καὶ τοῦ ἀγνώστου.

Ἐγεννήθη εἰς Μ. ἐπὶ Μ. . . Ἐκ ποίων γονέων; Δὲν ἐγνώσθη ποτὲ οὐδ' ὁ πατήρ, οὐδ' ἡ μήτηρ τῆς. Ὀνομάζετο Φαντίνα. Διατὶ Φαντίνα; Οὐδεὶς τὴν ἐγνώρισεν ὑπὸ ἄλλο ὄνομα. Ἐπὶ τῆς γεννήσεώς τῆς, ὑφίστατο εἰσέτι ἡ Δημοκρατία. Ἐτίθετον οἰκογενειακὸν ἡ Φαντίνα δὲν εἶχεν, ἀφοῦ δὲν εἶχεν οἰκογένειαν. Οὐδὲ βαπτιστικὸν ὄνομα· αἱ ἐκκλησίαι ὑπῆρχον ἀργαὶ ἐπὶ τῆς δημοκρατικῆς ἐκείνης περιόδου.

Ὀνομάσθη ὡς ἦλθεν εἰς τὸν τυχόντα· ὡς ἦλθεν εἰς τὸν πρῶτον διαβάτην ὅστις τὴν ἀπήνησε καθ' ὁδὸν κόρην μικράν, ἀνυπόδουτον. Ἐπεσεν ἐπ' αὐτῆς ἐν ὄνομα καθῶς ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἡ βροχὴ νέφους. Τὴν ἐκάλουν αὖ Φαντινίτσα! Καὶ οὐδεὶς ἐγίνωσκε περὶ

αὐτῆς ἄλλο τι. Τοιοῦτο ἦλθε τὸ ἀνθρώπινον τοῦτο πλάσμα εἰς τὴν ζωὴν.

Δεκαετῆς γενομένη ἡ Φαντίνα ἀφῆκεν τὴν πόλιν καὶ ἐμβῆκεν ὑπὲρ-
 ῥετρα εἰς ἓν ἀγροκλήπιον τῶν περιχώρων. Δεκαπενταετῆς δὲ, ἦλθεν εἰς
 Παρισίους νὰ εἴρῃ «τύχην». Ἦτον ὠραία καὶ ἔμεινεν παρθένος ἐφ'
 ὅσον ἠμπόρεσε. Εὐμορφος κόρη, ξανθή, καὶ λαμπρῶν εὐμοιροῦσα ὀδόν-
 των, εἶχεν ἡ πτωχὴ καὶ χρυσίον καὶ μαργαρίτας ὡς προῖκα· ἀλλὰ τὸ
 χρυσίον τῆς ἦτον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς, καὶ οἱ μαργαρίται τῆς ἐντὸς
 τοῦ στόματος.

Εἰργάσθη ἓνα ζῆσι· ἔπειτα δὲ πάλιν ἓνα ζῆσι, (διότι καὶ ἡ καρδία
 ἔχει τὴν πεῖνάν τῆς) ἠγάπησεν.

Ἠγάπησε τὸν Θιλωμῆν, πρᾶγμα, διὰ τοῦτον μὲν διασκεδάτις, δι'
 αὐτὴν δὲ πάθις. Ἐν Παρισίους κεῖται παρὰ τὸ Πάρθρον συνοικία τις
 Λατινικὴ καλουμένη· ἐκεῖ αἱ ὁδοὶ βρῖθουσι φοιτητῶν πανταχόθεν τῆς
 ὕψηλου· βρῖθουσι δὲ καὶ κερῶν ἐργατιδῶν, ἀγριζετῶν ἐπονομαζομέ-
 νων ἐν γένει εἰς τὴν Γαλλίαν. Αἱ ὁδοὶ αὗται εἶδον τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ
 τοῦ πρᾶγματος. Εἰς τὸν θαλάσον τῆς συνοικίας ἐκείνης, ὅπου ἄπειροι
 σχέσεις τοιοῦτου εἶδους συνάπτονται καθεκάστην καὶ διαλύονται, πο-
 λὺν καιρὸν ἡ Φαντίνα ἀπέφυγε τὸν Θιλωμῆν, ἀλλ' εἰς τρόπον ὥστε
 νὰ συναντᾶται μετ' αὐτοῦ ἀείποτε.

Ἐπάρχει τρόπος τις τοῦ ἀποφεύγειν, ὁμοιάζων πρὸς τὸ περιζητεῖν.

Ἐν συντόμῳ ἔγινεν ὅ,τι ἔγινεν.

Ὁ Βλαχουβιλᾶς, ὁ Λιστολίρης καὶ ὁ Φαμαβέλης ἐσχημάτιζον ὡς
 τι ἀρτιμελὲς σῶμα οὐτινος κεραλή ἦτον ὁ ἀρχαιότερος φοιτητῆς, καὶ
 πρεσβύτερος ἄμα δὲ καὶ πλουσιώτερος· εἶχε τέσσαρας χιλιάδες φράγ-
 κων κατ' ἔτος· τέσσαρες χιλιάδες φράγκων! φουερὸν σκάνδαλον εἰς
 τὴν Λατινικὴν συνοικίαν.

Ὁ Θιλωμῆς ἦτο, καθὼς κοινῶς λέγομεν, «ἄνας ξεφαντωτῆς»,
 ὅστις τριακοντούτης μόλις, εἶχεν ἤδη ἠφανισμένην τὴν ὑγείαν
 του.

Τὸ πρόσωπόν του ἐρρυτιδῶθη, οἱ ὀδόντες του ἠραιώθησαν, καὶ
 ἤδη ἀνέτελλεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του φαλάκρα, περὶ ἧς αὐτὸς οὕτως
 πολλάκις ἔλεγεν ἀλύπως, αἰεὶ τοὺς τριάντα κρᾶνίον, εἰς τοὺς
 σαράντα γόνατον». Ὁ στόμαχός του διетῆρει μετρίαν τὴν πεπτικὴν
 δύναμιν, καὶ εἰς τῶν ὀφθαλμῶν του πάντοτε ἔδακρυρροεῖ.

Ἄλλ' ὅσον ἡ νεότης του ἐσθύνετο, τόσον αὐτὸς καθίστατο φαιδρότερος, ἀνεπλήρωσε τοὺς ὀδόντας του δι' ἀστεϊσμῶν, τὴν κόμην του δι' εὐθυμίας, τὴν ὑγείαν δι' εἰρωνείας, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς του ὁ δακρυρροῶν ἐγένετο ἀδιάκοπον. Ἦτον ἡ ὑγεία του σαθρά, ἀλλ' ἀνθοστεφής. Ἡ νεότης του, καίτοι κλίνουσα πρὸς εὐνὴν ὄσιν τῆς πρὸ τῆς ἡλικίας, ὑπεχώρει ἐν πλήρει τάξει· ἦτο γαλόεσσα καὶ θερμὴ.

Ἡ Ὀσολωμῆς εἶχε γράψει καὶ μίαν κωμωδίαν, ἣν ἔδωκεν εἰς τὸ θέατρον ἵνα τὴν παραστήσωσιν, ἀλλὰ δὲν εἶχε γίνει δεκτὴ. Ἐγραφε στίχους τῆδε κάκεισε, ὁποιοῦσδήποτε περιπλέον δέ, ἐξέφραζεν ὑπεροπτικὴν ἀμφιβολίαν περὶ παντὸς πράγματος, μεγάλη τοῦτο δύναμις ἐνώπιον ἀδυνάτων! Λοιπὸν, ὡς εἰρων, καὶ φαλακρὸς ἐν ταύτῳ, οὗτος ἦτον ὁ ἀρχηγὸς τοῦ θιάσου.

Ἡμέραν τινά, ὁ Ὀσολωμῆς ἔλαθε κατὰ μέρος τοὺς ἄλλους τρεῖς φίλους, καὶ μὲ ὕφος χρησμωδοῦ, ἰδοὺ τί τοὺς εἶπεν.—Εἶναι σχεδὸν ἔτος ἀφότου ἡ Φάντινα, ἡ Δάλια, ἡ Ζεφίνη καὶ ἡ Φαβουρίτη μᾶς ζητοῦν νὰ ταῖς κάμωμεν μίαν ἐκπληξίν. Ταῖς τὸ ὑπεσχέθημεν πανδύμω. Μᾶς τὸ λέγουσιν καὶ τὸ ἐπαυαλέγουσιν πάντοτε, πρὸ πάντων εἰς ἐμέ. Καθὼς εἰς τὴν Νεάπολιν τὰ γραῖδια ἐπικαλοῦνται τὸν ἅγιον Ἰανουάριον, ἀκιτρινωπὴ μου ὄψι, κάμε πρὸ θάγμα σου ἰσ, οὕτω αἱ φιλαινάδες μᾶς ἀδιακόπως μὲ λέγουσιν.—Μὰ πότε, καυμένη Ὀσολωμῆ, μὰ πότε θὰ μᾶς γεννήσης αὐτὴν σου τὴν ἐκπληξίν. Ἐμαύρισαν τὰ μάτια μᾶς.—Συγχρόνως, φίλοι μου, δὲν παύουσιν οἱ γονεῖς νὰ μᾶς γράφουσιν. Ὡστε, γρίνια ἀπ' ἐδῶ, γρίνι' ἀπ' ἐκεῖ. Μὲ φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα. Ἀκούσατε.

Καὶ ὁ Ὀσολωμῆς, ὑποβιβάσας τὴν φωνήν, διεκρίνωσε κρυφίως πρὸς τοὺς ἐταίρους του σχεδίων ἴτι, καὶ ὡς φαίνεται τόσον ἀστεῖον, ὥστε ἀνεδόθη καὶ ἀπὸ τῶν τεσσάρων στομάτων συγχρόνως γέλωσ μέγας, καὶ ὁ Βλαχοβιλᾶς ἀνέκραξε.—Ναί! αὐτὸ τῶντι εἶναι μίαν ἰδέαν φαεινὴν.

Ἐμφανισθέντος δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἰστιγμὴν ἐνώπιον τῶν μικροῦ τινος οἰνοπωλείου πλήρους καπνοῦ ἐκ σιγάρων, εἰσῆλθον εἰς αὐτό, καὶ ἐντὸς τῆς ὁμίχλης ἐκείνης ἀπεκρύβη τὸ ὑπόλοιπον τῆς συνομιλίας τῶν.

Ἐκ τῆς σκιάς ταύτης προῆλθεν εἰς φῶς λαμπρὰ ἀγροτικὴ ἐκδρομὴ,

γενομένη τὴν ἀκόλουθον Κυριακὴν, ἔνθα οἱ τέσσαρες προσεκάλεσαν τὰς τέσσαρας.

Γ'.

Τέσσαρες πρὸς τέσσαρας.

Τὸ τί ἦτο ἐξοχικὴ ἐκδρομὴ τεσσάρων φοιτητῶν μὲ τέσσαρας γριζέτας πρὸ ἐξήκοντα πέντε ἐτῶν, σήμερον δὲν τὸ ραντάζεται κανεὶς. Οἱ Παρίσιοι δὲν ἔχουν πλέον τὰ ἴδια προάστεια· τὸ θέαμα βίου τῶν περιχώρων τῶν Παρισίων, καθ' ὀλοκληρίαν ἠλλαξεν ὅπου τότε ὑπῆρχον τὰ «κουκού», σήμερον εἶναι τὰ βαγονια ὅπου τότε τὰ «πατάς», (1) σήμερον ὁ ἀτμός· σήμερον λέγοντες διὰ τὸ Φεκάν, εἶναι ὡς νὰ ἔλεγον τότε διὰ τὸ Σαίν-Κλου. Οἱ σημερινὸι Παρίσιοι εἶναι πόλις ἔχουσα προάστεια ὀλόκληρον τὴν Γαλλίαν.

Τὰ τέσσαρα ζεύγη ἐπεδόθησαν εἰς ὅλας τὰς ἀγροτικὰς παιδιὰς εἰς ἃς ἡ φύσις προσκαλεῖ τοὺς ἀνθρώπους, μάλιστα δὲ νέους. Ἦρχοντο αἱ διακοπαὶ τῶν μαθημάτων καὶ ἡ ἡμέρα ἦτο αἰθριος καὶ θαλπερά.

Τὴν προτεραίαν ἢ Φεβρουάριον, ἡ μόνη ἡτις ἐγίνωσκε νὰ γράφῃ εἶχεν ἐπιστείλει πρὸς τὸν Θολώμην ἐν ὀνόματι, τῶν τεσσάρων, ν' ἀναχωρήσωσιν ὅσον τὸ δυνατόν πρῶτ'. Πράγματι ἐξύπνησαν εἰς τὰς πέντε τῆς πρωίας. Μετέβησαν ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον, ἀπὸ κήπου εἰς κήπον, ἔδρεψαν ἄνθη, ἔτρεξαν τίς ταχύτερον τοῦ ἄλλου, εἶδον ὅ,τι περιεργότερον καὶ τερπνότερον, ἐπαιζάν τὸ δακτυλίδι, ἄλλα παίγνια, ἠγόρασαν γλυκίσματα, ἔφαγον ὅ,τι καλόν.

Ἄλλ' αἱ νεάνιδες ἔτρεχον θορυβώδεις καὶ λάλοι, ὡς χελιδόνες ἀποπετάξασαι ἀπὸ κλειστοῦ τινος χώρου. Ἦσαν ὡς τρελλαί. Ἐκ διαλειμμάτων κατέφερον κολαφίσματα ἑλαφρὰ εἰς τοὺς αὐχένους, ριπί-

(1) Σ. Μ. Coucou, Palache εἶδος σχημάτων τὰ ὅποια ἐχρησιμοποιοῦντο τότε διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν περιχώρων.

σματα μικρά εἰς τὰς παρειὰς τῶν φίλων των. Μέθη τῆς ζωῆς ἐω-
θινή! Πιθεινοὶ τῆς ἡλικίας χρόνοι! Ἡ χρυσαλλίς πετᾶ, πετᾶ. ὦ! οἰοῖσθε ποτε καὶ ἂν εἴσθε, ἐνθυμείσθε; Ἐπεριπατήσατε μεταξὺ τῶν θάμνων παραμερίζοντες τὰ κλαδιά των, μὴ θίξωσι τὴν ἐρασιμίαν κεφαλὴν ἥτις σᾶ; ἠκολούθει; Ὀλισθήσατε γελῶντες ἐπὶ τῆς γλῶσσης ἀγροῦ ὡς ἐκ τῆς βροχῆς κατηφόρου, μετὰ γυνικὸς φιλότητος, κρα-
τούσης ὑμᾶς ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐκφωνούσης. — Ἄ! τὰ σκαρπί-
νια μου, πρωτόβαλτα, εἰς ποίαν κατάστασιν!

Σπεύδομεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι τοιαύτη χαρμόσυτος περίστασις, μία καλὴ διαβατικὴ βροχή, δὲν συνέβη εἰς τὸν φιλόγελων τοῦτον ὄμιλον, καίτοι ἡ Φαβουρίτη εἶχεν εἰπεῖ, ὅτε ἀνεχώρου, διὰ διδασκαλικοῦ τινος μητρικοῦ τόνου. — Παιδιά! τὰ σαλιάγκια βγήκαν καὶ περιφέρονται εἰς τὰ μονοπάτια. Σημεῖον βροχῆς.

Ἦσαν καὶ αἱ τέσσαρες μὲν τρέλλα εἰς τὰς παιδιὰς των. Παλαιὸς τις ποιητὴς ἐκ τῶν κλασικῶν, τότε διδάσκαλος, τυχὼν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ περιπατῇ μὲ μὲν Ἐλεονόρα του ὑπὸ τὰς καστανὰς τοῦ Σαιγκλοῦδου, καὶ ἰδὼν αὐτὰς πλανωμένας περὶ τὴν δεκάτην πρωϊνὴν ὥραν. — Μία περισσεύει, εἶπεν, ἐνθυμηθεὶς τὰς Χίριτας. Ἡ Φαβουρίτη, ἡ φίλη τοῦ Βλαχובιλᾶ, ἡ γραῖα τῶν εἰκοσιτριῶν ἐτῶν, ἔτρεχεν ἔμ-
πρὸς ὑπὸ τοὺς μεγάλους καὶ πολυρύλλους κλώνους, ἐπήδα τοὺς λάκ-
κους, διεκκέλιζε πετῶσα τοὺς θάμνους καὶ ἦτο ἡ πρόεδρος τῆς ἐκδρο-
μῆς αὐτῆς μὲ ἔμπνευσιν νεκρᾶς Ἀμαδρυάδος.

Ἡ Ζερφίνη καὶ ἡ Δάλια, αἵτινες συνέβη ἐκ τύχης νὰ ἔχωσιν ἐκάστη ἄλλο εἶδος καλλονῆς συμπληρουμένης διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως δὲν ἐχωρίζοντο ποτέ, ἐκ φιλαρεσκείας μᾶλλον ἢ ἐκ φιλίας, διότι στηρίζο-
μεναι ἢ μὲν εἰς τῆς δὲ τὸν βραχίονα συνεσχημάτιζον τὰς ἀγγλικὰς λεγομένας στάσεις (1) τοῦ σώματος καὶ τῆς κεφαλῆς θέσεις ὅπως ρομαντικᾶς.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, τὸ μελαγχολικὸν ἦθος ἦτο τοῦ συρμοῦ εἰς τὰς γυναῖκας, καθὼς βραδύτερον ὁ αβυρωνισμός, ἦτο τὸ ἦθος τοῦ συρμοῦ εἰς τοὺς ἀνδρας. Ἡ Ζερφίνη καὶ ἡ Δάλια εἶχον τὴν κόμην καταρρέουσιν εἰς βοστρύχους μακροῦς.

(1) Σ.Μ.] Ὀνομάζονται οὕτω ἐκ τινος εἶδους χοροῦ πολὺ ζωηροῦ καὶ πολὺ τοῦ συρμοῦ τότε παρὰ τοῖς Ἄγγλοις.

Ὁ Διστλιέ καὶ ὁ Φαμαβέλης, διαφωνοῦντες περὶ τῶν καθηγητῶν τῶν, ἐξήγουν εἰς τὴν Φαντίναν ὅποια διαφορὰ ὑπῆρχε μεταξὺ τοῦ ὅποιον προετίμα ὁ εἰς καὶ τοῦ ὅποιον προετίμα ὁ ἕτερος.

Ὁ Βλαχοβιλᾶς ἐνόμιζες ὅτι ἐπλάσθη ἐπίτηδες ἵνα κρατῆ ἀπὸ τοῦ βραχίονός του καθ' ἐκάστην κυριακὴν τὸ ποικιλόχρουν ὠμοφόριον τῆς Φαβουρίτης.

Ὁ Θολωμῆς ἠκολούθει, ἐπικροτῶν πάντοτε. Ἦτο λίαν φαιδρός, ἀλλ' ἐφαίνετο ἐκπροσωπῶν τὴν κυβέρνησιν· ὑπῆρχε δικτατορικόν τι ἐν τῇ εὐθυμίᾳ του.

Ὁ κύριος στολισμός του ἦτο περισκελὶς ἐκ ναγκίνιας, κομμένη τὸ κατήφορον κατὰ τὸ σχῆμα τῶν σκελῶν τοῦ ἐλέφαντος, καὶ ἔχον ὑποπέδας. Ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας ἓνα παντοδύναμον κύλινδρον περιεκτικὸν διακοσίων φράγκων, καὶ ἀλλόκοτόν τι πρᾶγμα, ασιγᾶρον καλυμμένον, εἰς τὸ στόμα.

Τίποτε δὲν ἐσέθετο αὐτός ὁ ἄνθρωπος· ἐκάπνιζε πλησίον τῶν κυριῶν.

— Αὐτὸς ὁ Θολωμῆς εἶνε ἀμίμητος, ἔλεγον μετὰ τινος σεβασμοῦ οἱ ἄλλοι. Τί πανταλόνια! τί ζωηρότης!

Περὶ δὲ τῆς Φαντίνης· ἦτον αὐτόχρημα ἢ χερὰ. Ἀναμφιδόλως οἱ λαμπροὶ της ὀδόντες ἔλαβον παρὰ τοῦ Θεοῦ ὡς κυρίαν αὐτῶν λειτουργίαν, τὸν γλυκὺν γέλωτα. Μᾶλλον ἀσμένως ἔφερεν εἰς τὴν χεῖρα ἢ εἰς τὴν κεφαλὴν τὸ ψιθινόν της μικρὸν μαπελλῖνον μετὰ τῶν μακρῶν καὶ λευκῶν ταινιῶν του. Ἡ ζανθὴ κόμη της ἢ πυκνὴ καὶ συνεχῶς λυομένη ὡς ἐκ τοῦ βάρους της, διὸ καὶ ἔπρεπεν ἀδιακόπως ν' ἀναδένηται, ἐφαίνετο πλασμένη διὰ τὴν εἰκόνα τῆς Γαλατείας φευγούσης ὑπὸ τὰς ἰτέας.

Τὰ ροδόχρᾶ της χεῖλη, τὰ λάλα, ἐμάγευον. Δί γωνία τοῦ στόματος της, ἀνασυρόμεναι ἰδρυπαθῶς, καθὼς εἰς τ' ἀρχαῖα της Ἡριγόνης μάρμαλυνκεια, ἐφαίνοντο ὡς ἐνθαρρύνουσαι τὸν ἄνθρωπον εἰς τόλμας· ἀλλ' αἱ μακρὰί τις θλεφαρίδες, πίπτουσαι πλήρεις σκιῶς καὶ συστολῆς ἐπὶ τῆς ἀναστατικῆς παραστάσεως ταύτης τοῦ κάτω μέρους τοῦ προσώπου κατὰ τινὰ τρόπον αὐτῶν ἔλεγον ἀμὴ περαιτέρω.

Σύμπας ὁ ἱματισμός της εἶχεν οὐκ οἰδᾶ τι τερετίζον, λαμπυρίζον. Μίαν ἐσθῆτα ἐφέρει ἰχρουν· μικρὰ πέδιλα, καθόρνους, χρώματος

έρυθρομέλανος· αἱ ταινίαι των ἐτυλίσσοντο χιασται περί τήν λευκὴν περικνημιδὰ της, τήν λεπτήν καὶ τρυπητήν· συνεπλήρου δὲ ταῦτα περιστήθιον ἐκ μουσελίνης, κυκλοτερῶς περικεκομμένον μέχρι τῆς ζώνης.

Αἱ ἄλλαι τρεῖς κόραι, ὀλιγώτερον τῆς Φαντίνης συνεσταλμένοιαι, ὡς προείπομεν, εἶχον ἀνοικτὰ σχεδὸν τὰ στήθη, καὶ τοῦτο, ἐν ὧρα θέρους, ὑπὸ καπελλίνα γέμοντα ἀνθέων· ἦτο λίαν χάριεν καὶ ἐπαφροδίτον· ἀλλὰ πλησίον τῶν ἀπροκαλύπτων τούτων ἱματισμῶν, τὸ περιστήθιον τῆς ξανθῆς Φαντίνης, διὰ τὰς διαφανεῖς, καὶ ποῦ μὲν ἀρατεῖς, ποῦ δὲ ἐγκροτεῖς πτυχάς του, ἐδῶ μὲν ἀφινούσας μέρος τι νὰ διαγελαῖ, ἐκεῖ δὲ ἀποκρυπτούσας, ἐφαίνετο θαυμάσιον τῆς αἰδοῦς ἐπιπόνημα, προκλητικώτατον εἰς πόθήσεις· ὥστε ἂν ἐπρόκειτο: νὰ δοθῆ γέρας εἰς τήν μᾶλλον φιλαρέσκως ἐνέδουμένην, θὰ ἐδίδοτο εἰς αὐτῆς τὸ περιώμιον, καίτοι ἔχον τήν ἀξίωτιν ὅτι ἦτο τὸ μᾶλλον σεμνόν.

Τοῦτο συμβαίνει. Τὸ ἀφελέστερον, ἐνίστε εἶναι τὸ ἐπιτηδεύτερον.

Λαμπρὰ κατὰ πρόσωπον με ἀβρὰν τήν κατατομήν, τὰ ὄμματα βαθυκόκκινα, τὰς βλεφαρίδας πυκνὰς, τοὺς πόδας τοξοειδεῖς (1) καὶ μικροὺς, τοὺς καρπούς τῶν χειρῶν καὶ τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν ἐξαισίως συνηρθρωμένα, τήν ἐπιδερμίδα γαλακτώδη, τῇ δὲ κάκεισε ὑποφαίνουσαν τὰς γλαυκὰς διακλαδώσεις τῶν φλεβῶν τήν παρειὰν ἀγλαόμορρον, τὸν λαιμὸν εὐρωστον ὡ, τὸ τῆς αἰγινητικῆς ἼΗρας, τὸν αὐχένα ὑγιᾶ καὶ εὐκαμπτον, τοὺς ὤμους στρογγύλους μετὰ λακκίσκων, ὄρατοὺς ὑπὸ τήν μουσελίην, ρεμβῶδη τινὰ ἰλαριότητα, τοιαύτη ἦτον ἡ Φαντίνα· γλυκύτερον πλαστικῆς πρότυπον· ὁδὸν ὑπὸ τὰ ὑράσματα ἐκεῖνα καὶ τὰς ταινίας διαωρᾶτο ἄγαλμα, καὶ ἐντὸς τοῦ ἀγάλματος ψυχή.

Ἡ Φαντίνα ἦτο περικαλλῆς χωρὶς νὰ τὸ καλοζεύρη. Οἱ βαθεῖς τῶν πραγμάτων ἐξετασταί, ἱεροσάνται μυστικοὶ τοῦ ὠραίου, τὰ πάντα σιωπηρῶς παραβάλλοντες πρὸς τὰ τέλει, ἐξάπαντος θὰ διέβλεπον ὑπὸ τήν παρισινήν χάριν τῆς μικρᾶς ταύτης ἐργατίδος τήν ἀρχαίαν ἱερὰν εὐφωσίαν, — ὅτι ἡ κόρη αὕτη τοῦ ἐρέβους δὲν κατήγετο ἐκ τοῦ ὄχλου. Ἦτον ἀληθῶς κατ' ἀμφότερα τὰ εἶδη ὠραία· κατὰ τε τὸν τύπον

(1) Σ.Μ. Μίμησις τοῦ ἀγέριου εἰλίπου.

καὶ κατὰ τὸν ρυθμὸν· Ὁ τύπος εἶνε τὸ σχῆμα τοῦ ἰδεώδους ὁ ρυθμὸς εἶνε τούτου ἡ κίνησις.

Εἶπομεν ὅτι ἡ Φαντίνα ἦτον ἡ χαρά· ἀλλ' ἦτον ὠταύτως καὶ ἡ αἰδώς. Εἰς τὸν παρατηρητὴν ὅστις τὴν ἐσπούδαζε μετὰ προσοχῆς, δὲν ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ, ὅτι ἀπὸ τῆς κόρης ταύτης ἀνεδίδετο διὰ τοῦ ἐκπάγλου κάλλους, διὰ τῆς ἡλικίας, διὰ τῶν ἐρωτροπιῶν, πνεῦμα συστολῆς καὶ σεμνότητος. Κατὰ τινὰς στιγμὰς ἔμενον ἔκθαμβος. Τὸ σεμνὸν τοῦτο θάμβος εἶνε ἡ χροιά, ἀφ' ἧς διακρίνεται ἡ μυθολογουμένη Ψυχὴ ἀπὸ τῆς Ἀφροδίτης.

Ἡ Φαντίνα εἶχε τοὺς μακροὺς, τοὺς λεικοὺς καὶ λεπτοὺς δακτύλους τῆς Ἑστιάδος, ἧτις κρατοῦσα καρφίδα χρυσῆν ἀνακινεῖ τὴν τέφραν τοῦ ἱεροῦ πυρός. Καίτοι οὐδὲν ἔμεινεν ὁ νὰ ἠρηχθῆ εἰς τὸν Θωλωμῆν, ὡς θὰ ἰδῶμεν καὶ ὅα παραδῶμεν, τὸ πρόσωπόν της, ὅταν ἦτον ἤσυχον, ἐφαίνετο παρθενικώτατον· σεμνὴ τις καὶ σχεδὸν αὐστηρὰ ἀξιοπρέπεια ἐπεχύνετο κατὰ τινὰς ὥρας, καὶ παραδόξως ἢ πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἰλαρότης ὀλωσδιόλου ἀπεσθύνετο. Ἡ μεταβολὴ ἐγίνετο ἄμεσος. Καὶ τότε ἡ σοβαρότης τῆς Φαντίνης ὁμοίαζε πρὸς καταφρόνησιν θεᾶς.

Τὸ μέτωπόν της, ἡ ρίς, ὁ πώγων, παρουσίαζον τὴν ἰσορροπίαν τῶν γραμμῶν πρὸς τὴν ὄλην τοῦ προσώπου ἁρμονίαν· εἰς δὲ τὸ χαρακτηριστικώτατον κενόν, τὸ διαχωρίζον τὴν βᾶσιν τῆς ρινὸς ἀπὸ τοῦ ἄνω χείλους, εἶχε τὴν ἀνεπαίσθητον ἐκείνην χαριστάτην πτυχὴν, ἀπόρητον σημεῖον ἀγνότητος, ἐξ οὗ ὁ Μπαρμπαρόσσας ἠγάσθη ἀγάλματός τινος τῆς Ἀρτέμιδος, εὐρεθέντος εἰς τοῦ Ἰκονίου τὰς ἀνασκαφάς.

Ὁ ἔρωσ εἶνε παράπτωμα, ἔστω· ἀλλ' ἡ Φαντίνα ἦτον ἡ ἀθωότης ἐπιπλέουσα τοῦ παραπτώματος.

Δ'.

Τόσον εὐθυμος ὁ Θωλομῆς ὥστε μέλπει
ισπανικὰ ὕματα.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτον ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας μέχρι τῆς ἄλλης ὀλόκληρον ἕαρ. Ἡ φύσις ἅπασα ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐσχόλασε καὶ νὰ ἐγέλα.

Αἱ ἀνθηραὶ πρασιαὶ τοῦ βασιλικοῦ κήπου τοῦ Σαιγκλοῦ ἐμοσχοβόλουν· ὁ ζέφυρος τοῦ Σηκουάνα ἐκίνει ἡρέμα τὰ φύλλα· οἱ κλώνες τῶν δένδρων ἐποιοῦν ὡσεὶ χειρονομίας, σαλευόμενοι ὑπὸ τοῦ πνεύματος· αἱ μέλισσαι ἐλεηλάτουν τοὺς ἰάσμους, πλῆθος χρυσαλίδων καθίπταντο ἐκ τῶν τριφυλλίων καὶ τῶν σπαρτῶν· τοῖς σεβασμίους τοῦ βσιλείου τῆς Γαλλίας παραδείσους ἐλυμαίνετο ἔσμος τυχοδιωκτῶν, τὰ πτηνά.

Τὰ περιχαρῆ τέσσαρα ζεύγη, ὑπὸ τὸν ἥλιον, εἰς τοὺς λειμῶνας, εἰς τὰ ἄνθη, ὑπὸ τὰ δένδρα, ἠκτινοβόλουν καὶ ἤστραπτον.

Ἐντὸς δὲ τῆς κοινῆς ταύτης χαρμονῆς, καθὼς ὅλοι ὠμίλουν, καὶ ἔμελλον, καὶ ἔτρεχον, καὶ ἐχόρευον, καὶ ἐκυνήγουν τὰς χρυσαλίδας, καὶ ἔδρεπον τὰς κληματίδας, καὶ καθύγρανον τὰς τρυπητάς περικνημίδας τῶν ἐντὸς τῶν χόρτων τῶν ὑψηλῶν, τῶν ἐροσερῶν, τῶν ἀκάκιων ὅλαι σχεδὸν ἐδέχοντο ὅλων τὰ φιλήματα, ἐκτὸς τῆς Φιντίνης.

Ἄ! ἡ Φιντίνα περιεκλείετο ἐντὸς τοῦ χαρακώματος τῆς σκεπτικῆς καὶ ἀγριωπῆς ἀντιστάσεώς της. Ἠγάπα σπουδαίως αὐτή.

— Καυμένη καὶ σύ! τὴν ἔλεγεν ἡ Φιβουρίτη, ὅλο δὲν ζεύρω ὄσαν τί φαίνεσαι.

Αὗται λέγονται χαραὶ. Ὅποια μεταμορφώσεις ἐν τῷ ἔρῳ, ὅποια αἰγλή ἀποθεώσεως, ὅποια ζωὴ ἐν τῇ φύσει. Βίος τρυγόνων, ἀπὸ τοῦ λειμῶνος ἀπευθυνομένων πρὸς τὰ λοιπὰ ὄντα, ὡς νὰ τοῖς λέγῃσι: Ζῆτε! ἀπολαύσατε! ἐνωτισθητε, φωτίσθητε!

Ἐπὶ ῥῆε ποτε νηρηῖς τις ἡ ὅποια τοῖς λειμῶνας καὶ τὰ δένδρα εἶχεν ὀρίση διὰ τοὺς ἐραστάς. Ἐκτοτε, ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια εἰς τοὺς

... Σπριζόμεναι ἢ μὲν εἰς τῆς δὲ τὸν βραχίονα
 συνεχηνάτιζον τὰς ἀγγλικὰς λεγομένας στάσεις ...
 (Σελ. 172).

ἐρῶντας νὰ τὸ σκάζου νὰ τὸς ἔρμους καὶ τὰ ἄλλα καὶ θὰ ἐπιρρατήσῃ ἀκόμη, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχωσιν ἄλλα καὶ λειμῶνες ἀφ' ἑνὸς καὶ ἔραστα ἀφ' ἑτέρου· ἐκ τούτου καὶ ἡ κατὰ κόρον προτίμησις τοῦ ἔαρος ὑπὸ τῶν ἔστω καὶ ἐφ' ἅπαξ στιχουργησάντων. Καὶ ὁ πολυτάλαντος καθὼς καὶ ὁ ἐργάτης καὶ ὁ δοῦξ, καὶ ὁ πατρίκιος καὶ ὁ ρασοφόρος καὶ ὁ αὐλικὸς καὶ ὁ ἀστὸς ὅλοι ὑπέκουσιν εἰς τὴν περιῆς ὁ λόγος νηρηίδα.

Αἱ μικραὶ ἐκείναι φωναί, τὰ κυνηγήματα ἐκεῖνα ἐπὶ τῆς χλόης, αἱ εἰς τὸν ἀέρα συναρπαζόμεναι ὄσφυες, ἐκείναι αἱ χυδαῖοι οὔτινες, εἰς τὴν ὥραν των, εἶνε γλυκεῖς ὡς μελωδίαι, ἐκείναι αἱ λατρεῖαι ἅς πολλάκις τεκμηριοῖ καὶ μόνος ὁ τρόπος τοῦ προφέρει μίαν συλλαβὴν, τὰ κοράλινα ἐκεῖνα χεῖλη τὰ θεσπεσίως πρὸς ἄλληλα θηλαζόμενα, πάντα ταῦτα εἶνε ἐκλάμψεις οὐρανίας τρυφῆς.

Αἱ ὄραται κόραι ποιοῦνται γλυκεῖαν κατάχρησιν ἑαυτῶν νομίζουσαι ὅτι τὸ ἔαρ εἶναι αἰώνιον. Φιλόσοφοι, ποιηταί, ζωγράφοι ὡσαύτως εἰς τὰς ἐκστάσεις ταύτας ἐγκύπτουσι καὶ ἀγνοοῦσι τί πρῶτον νὰ φιλοσοφήσωσι, τί νὰ περιγράψωσι, νὰ ψάλωσι, νὰ εἰκονίσωσι, τόσον μένουσι βεβακχευμένοι. Σύνθημά των εἶναι: Ἐν Κυθήροις! τὸ συμβολίζει ὁ Βατώ, τὸ εἰκονίζει ὁ Λαγκρέ, ἀμφότεροι θεῶνται τοὺς ἀστῆρας των εἰσέρποντας ὑπὸ τὸ κυανοῦν τοῦ χρωστῆρός των. Ὁ Διδερώ τείνει τοὺς βραχίονας πρὸς ὅλους ἐκείνους τοὺς ἐρωτιδεῖς καὶ ὁ Δυρφεῖ ἀναμιγνύει καὶ τὰς δρυάδας.

Μετὰ τὸ πρόγευμα τὰ τέσσαρα ζεύγη ἀπῆλθον ἵνα ἴδωσιν εἰς τὸν βασιλικὸν κήπον νέον τι δενδρῦλλον, κομισθὲν ἐκ τῶν Ἰνδιῶν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας· τοῦθ' ὅπερ ὄλη ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἤρχετο νὰ θαυμάσῃ. Δὲν ἐνθουμούμεθα ταύτην τὴν στιγμήν τὸ ὄνομά του· δὲν εἶχε φύλλα, ἀλλὰ κλάδους ἀναριθμήτους, λεπτοὺς ὡς νήματα, συμπεριπεπλεγμένους δίκην κόμης ἀκτενίστου, καὶ κεκαλυμμένους ὑπὸ μυριάδων μικρῶν ρόδων λευκῶν. Ἄφρου παρετήρησαν τὸ δενδρῦλλον τοῦτο, ὁ Θολωμῆς ἀνέκραξε. — Γαῖδάρους προσφέρω! γαῖδάρους, νὰ πᾶμε εἰς τὸ Ἰσού.

Μετέβησαν πραγματικῶς εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἐπὶ ὀναρίων καθήμενοι· ἐκεῖ ἐπεσκέφθησαν ὅ,τι περιεργότερον καὶ τερπνότερον.

Ἦτο ἀγροκήπιον τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἐθνικὸν ἄλλοτε κτήμα, τοῦ οὐρίου τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κάτοχος ἦτο εἰς στρατιωτικῶς προμηθευτής.

ἦτο δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν κατὰ τύχην ὀλάνοικτον. Διήλθον τὴν κηκλιδωτὴν θύραν, ἐπεσκέφθησαν τὸν εὐχείρωτον ἀναχωρητὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ του, ἐψηλάφησαν τὰ ἐν αὐτῷ μυστηριώδη τῆς περιφῆμου αἰθούσης τῶν κατόπτρων, εὐρόντες δὲ ἐκεῖ καὶ μίαν κούνηαν, ἀποσχοινίον κρεμάμενον ἀπὸ δύο μεγάλων καστανεῶν, ἔτρεξαν νὰ αἰωρηθῶσιν. Ὁ Ὀλωμηὸς βάλλων εἰς κίνησιν τὸ σχοινίον, ἐφ' οὗ αἱ κόραι, ἤρχοντο καὶ ἐκάθητο ἐναλλάξ, ἔμελπε συγχρόνως ἰσπανικόν τι ἄσμα οὕτινος ὁ ποιητὴς εἶχεν, ὡς φαίνεται, ἐμπνευσθῆ ὑπὸ ὁμοίας τινος περιστάσεως.

Τῶν αἰωρούμενων κορῶν αἱ ἐσθῆτες ἐκυματοῦντο εἰς τὸν ἀέρα, ἐν ἐπρόξενει τὸ εἰς μέγα ὕψος ἀφινόμενον σχοινίον, καὶ ἐκ τούτου ἄσθεστοι ἐβάλλοντο ὑπὸ τῶν ἄλλων γέλωτες. Ἡ Φαντίνα μόνη δὲν ἠθέλησε νὰ αἰωρηθῆ.

— Δὲν τὰ θέλω ἐγὼ αὐτά, εἶπε μὲ στρυφνότητά τινα χαρίεσσαν.

Γίνεται θέατρον κἀνεῖς.

Ἄφου παρήτησαν τοὺς ὄνους, νέα διασκέδασις· διεπάρθμευσαν τὸν ποταμὸν Σηκουάναν, καὶ διὰ τοῦ χωρίου Πασσύ ἐπέστρεψαν πεζοὶ εἰς Παρισίους, ὅπου εἰσῆλθον διὰ τῆς διαζωνίου ὁδοῦ τοῦ Ἀστέρος. Ὡς εἶπομεν, ἦσαν ἐπὶ ποδῶς ἀπὸ τῆς πέμπτης πρωΐνης ὥρας· ἀλλὰ τί σημαίνει! αὐτὴν κυριακὴν, δὲν ὑπάρχει κούρασις· ἔλεγεν ἡ Φαβουρίτη τὴν κυριακὴν, καὶ ὁ κόπος δὲν ἐργάζεται. Περὶ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, τὰ τέσσαρα ζεύγη ἐπορεύθησαν νὰ συρθῶσιν ἀπὸ τῶν «ρωσσικῶν βουνῶν» λεγομένων· δηλαδὴ ν' ἀφειθῶσιν ἐντός κυλιστοῦ τινος καθίσματος, ἀπὸ τινος σανιδίνου ὑψηλοῦ πύργου· διάχυσις ἤτις, πτοοῦσα, ἀκινδύνως, παρέχει τέρψιν οὐ μικράν.

Ἄπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἡ Φαβουρίτη ἀνέκραζε. — Καὶ ἡ ἐκπληξίς ὅπου μᾶς ὑπεσχέθητε; ποῦ εἶνε ἡ ἐκπληξίς; Δὲν τὴν εἶδαμεν.

— Μὲ τὴν ὑπομονήν, ἀπεκρίνετο ὁ Ὀλωμηὸς, μὲ τὴν ὑπομονήν.

Ε.

Παρά τῷ Βομβάρδῳ.

Ἄφου ἐξήντησαν καὶ τῶν αῤωσσικῶν βουνῶν τὴν ψυχαγωγίαν, ἐφρόντισαν νὰ γευματίσωσι, κουρασθέντες ὡπσοῦποτε, καὶ κατεστάλαξαν εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ τότε περιωνύμου εἰς τὸ εἶδός του Βομβάρδα.

Τὸ καταγώγιον τοῦτο ἦτο ὑποκατάστημα τοῦ ὁμωνύμου τῶν Ἑλλυσίων. Ἦτο πλήρες, καὶ μάλιστα εὐρέθη εὐρύχωρός τις, ἀλλ' ἄθλιος θάλαμος, ἔχων εἰς τὸ βάθος κλίνην. Ἀπὸ τῶν δύο παραθύρων του ἐφαίνετο διὰ τῶν ἐνῶντων ὁ ποταμὸς καὶ ἡ ὄχθη του· ὁ ἥλιος, λαμπρὸς ἥλιος αὐγούστου μηνός, ἐπληττε τὰ παράθυρα πλαγίως.

Ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἴσταντο δύο τραπέζια· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἐνός, ἀνυψώθη πάραυτα θριαμβευτικὸν ὄρος καπελίνων καὶ ἀνδρικῶν πέλων, ἀναμικτῶν μετ' ἀνθοῦσεμίδων· ἐπὶ δὲ τοῦ ἄλλου, περὶ ὃ ἐκάθησαν τὰ τέσσαρα ζεύγη, συνεσωρεύθη ἐντὸς ὀλίγου χαρμόσυτος πληθὺς παροψίδων, δίσκων, ποτηρίων καὶ φιαλῶν ζύθου καὶ οἴνου.

Καταλιμβάνετε ὅτι, ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὀλίγη ἐπεκράτει τάξις, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτὴν ἀταξία ἰκανή.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα περὶ τὴν τετάρτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν τῆς ἐσπέρας. Ὁ ἥλιος ἐκλινε πρὸς τὴν δύσιν, καὶ ἡ ὄρεξις ὑπεχώρει.

Ὁ πλήρης ἥλιος καὶ πλῆθος περίπατος τῶν Ἑλλυσίων ἔγεμε φωτὸς καὶ κονιορτοῦ· τῶν δύο πραγμάτων ἐξ ὧν ἡ ὄξα συντίθεται. Τὰ ὀχήματα παρήρχοντο καὶ ἀντιπαρήρχοντο· ἡ λευκὴ σημαία ἐκυματοῦτο ἐπὶ τοῦ τρούλλου τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κεραμεικοῦ, ἐλαφρῶς ροδίζουσα κατέναντι τοῦ δύοντος ἡλίου. Ἡ πλατεῖα τῆς Ὀμονοίας, ἧτις ἀνακτήσασα τὸ πρῶτόν της ὄνομα, ἐκαλεῖτο ἐκ νέου πλατεῖα Λουδοβίκου ΙΕ' ἔβριθε περιπατητῶν χαιρόντων.

Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔφερον ἔτι τὸ τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς ἀργυροῦν κρῖνον, κρεμάμενον ἀπὸ τῆς κομβιοδόχης των διὰ ταινίας λευκῆς.

Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν συνωστιζομένων περιπατητῶν, σπειρουμένων καὶ χειροκροτούντων ἄλλοι κύκλοι κορασιῶν ἐτραγῳδοῦν, μίαν στροφὴν ἐνὸς βουρβωνικοῦ ἄσματος, δι' οὗ ἐστηλιτεύετο τὸ Ἐκατονθήμερον καὶ εἰς τὸ τέλος συχνὰ ἐπανελάμβανον τὴν ἀντιστροφήν.

Τὸν πατέρα μας τῆς Γάνθη;
τὸν πατέρα μας.

Παρέκει πάλιν παρέκει ἐν τῶν κατοίκων τῶν προαστείων, μὲ τὰ κυριακάτικα ἄνθη εἰς τὸ στήθος, ὡς αὐτοί, σκορπισμένοι εἰς τὸ μεγάλο τετράγωνον καθῶς καὶ εἰς τὸ τετράγωνον Μαρινῆ, ἔπαιζαν τοὺς κρίκους, ποῖος θὰ ρίξῃ τοὺς περισσοτέρους εἰς τὴν δοκίμην· ἄλλοι ἐκάθηντο εἰς τὰ ξύλινα ἄλσγα τῆς μεγάλης ἀνέμης τῶν πανηγύρεων, ἄλλοι ἔπινον, καὶ μερικοὶ μαθητευόμενοι τυπογραφείων ἐφόρουσαν χαρτίνους σκούφους καὶ ἄλλοι ἄλλως διεσκεδάζον.

Ὅλοι ἔπαιζον, ἐγέλων, ἔμελλον, ἔπινον. Τὰ πάντα ἔπνεον φαιδρήματα Ἐναντιρρήτως ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ἤτο καιρὸς εἰρήνης καὶ βασιλευσάντων βυζαντινῶν ἀσφαλείας. Ἀπὸ τοῦ τότε ἀρχιστυνόμος, εἰς ἐκθεσίν του πρὸς τὴν βασιλεῖαν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν πνευμάτων ἐν τοῖς προαστείοις τῶν Παρισίων, τὸν ἔλεγεν, αὐδοεῖς, Μεγαλειότατε, φόβος ἐκ τῶν κατοίκων τούτων. Εἶνε ἀφρόντιδες καὶ ἀπαθεῖς ὡς γαλαῖ. Δύο τοιοῦτοι, ὁ εἰς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἄλλου, δὲν ὑπερτεροῦσι τὸ ὕψος ἐνὸς τῶν ἡμετέρων γρεναδιέρων.

Εἶνε ἀξιοπαρατήρητον πῶς ἐσμικρύνθη τὸ ἀνάστημα τοῦ λαοῦ τούτου ἀπὸ πεντηκονταετίας· οἱ κάτοικοι τῶν Παρισίων εἶνε μικρόσωμοι πλέον ἢ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ ὄχλος τῶν ἐπαρχιῶν εἶνε φιλόταρχος, ἀλλ' ὁ τῶν Παρισίων οὐδέλω, οὔτε κινδυνώδης.

Οἱ ἀπτυνόμοι δὲ πιστεύουν ὅτι εἶναι δυνατὸν ἢ γαλήνη εἶναι ὅτε νὰ μεταβάλλεται εἰς λέοντα· ἀλλ' ὅμως μεταβάλλεται, καὶ τοῦτο δὴ τὸ θαῦμα τοῦ παρισιανοῦ λαοῦ.

Ὁ Παρισινὸς εἶνε πρὸς τὸν Γάλλον ὅ,τι πάλαι ὁ Ἀθηναῖος πρὸς τὸν Ἕλληνα· οὐδεὶς κοιμᾶται βαθύτερον αὐτοῦ, οὐδεὶς κουφότερος καὶ ὀκνηρότερος καὶ μᾶλλον αὐτοῦ ἐπιλήσμων κατ' ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ὅμως μηδεὶς ἄς μὴ ἐμπιστεύεται εἰς τὰ φαινόμενα ταῦτα· ὁ Παρισινὸς ναι, εἶνε καλὸς νὰ ἐγκαταλείπῃ ἑαυτὸν εἰς πᾶσαν ραθυμίαν, ὅταν ὅμως τῷ

εἰς τὸ πέρας αὐτῆς δόξαν τινά, καθίσταται ἐξαισιος εἰς πᾶν εἶδος μα-
νίας.

Ἐν ὄρου ὁς του, νὰ ἐγείρη ἐπανάστασιν· ὁς του, ἐν ὄπλον, καὶ
ἰδοὺ ἔχεις τὴν ἐν Ἀούστερλιτς νίκην. Πρόκειται περὶ ἐλευθερίας ;
ἀνασκάπτει τὰς πέτρας τοῦ λιθοστρώτου, καὶ ἐγείρει ὁδοφράγματα.

Φυλάττου καλῶς ! Ἐξοργιζόμεναι αἱ τρίχες τῆς κόμης του εἰσὶν
ἐπικαί· ἡ βλοῦζα του φορεῖται ὡς χλαμύς. Πρόσεξε· ἂν ἡ ὥρα ση-
μάνη, ὁ μικρὸς τὸ ἀνάστημα θὰ ἐγερθῇ μέγας, ὁ πυγμαῖος θὰ παρα-
σταθῇ γίγας, τρομερὸν θὰ βάλῃ περὶ αὐτὸν βλέμμα, καὶ ἡ πνοή του
θὰ σφοδρουθῇ ὡς θυέλλη, καὶ ἀπὸ τοῦ στενοῦ ἐκείνου στήθους του θὰ
ἐξέλθῃ βορρᾶς ἰκανὸς νὰ μεταπλάσῃ τὰ χαράδρας τῶν Ἀλπεῖων.

Σημειώσαντες ταῦτα ἐπὶ τοῦ περιθεωρίου τῆς ἀνωτέρω ἀστουμι-
κῆς ἐκθέσεως, ἐπανερχόμεθα εἰς τὰ ἡμέτερα τέσσαρα ζεύγη.

Ὡ εἶπομεν, τὸ γεῦμα ἤγγιζεν εἰς τὸ τέλος του.

ΣΤ'.

Κεφάλαιον ἔνθα λατρεύονται.

Οἱ λόγοι τῆς τραπέζης καὶ οἱ τοῦ ἔρωτος δὲν ἔχουν λαβὴν, δὲν
πιάνονται· ἀμφότεροι εἶνε πτερέντες· οἱ λόγοι τοῦ ἔρωτος σύννεφα·
οἱ τῆς τραπέζης καπνοί.

Ὁ Φιμαθέλης καὶ ἡ Δαλία ἐτραγῶδου σιγαλά· ὁ Θωλωμῆς ἐπι-
νευ· ἡ Ζερφὴν ἐκάγχαζε· ἡ Φίντινα ἐμειδία· ὁ Λιστολιὲ ἐρύσα μικρὰν
τινα ξυλίνην σάλπιγγα, ἄθυρμα παιδικόν· τὸ εἶχεν ἀγοράσει εἰς τὸ
Σαιχλοῦ. Ἡ Φαβουρίτη ἠτένιζε περιπαθῶς πρὸς τὸν Βλαχοβιλᾶν
καὶ τὸν ἔλεγε.

— Βλαχοβιλᾶ, σὲ λατρεύω !

Καὶ ὁ Βλαχοβιλᾶς πρὸς αὐτήν.

— Εἰπέ με, τί θὰ ἔκαμες, Φαβουρίτη, ἂν ἔπαυα τοῦ νὰ σὲ ἀγαπῶ ;

— Ἐγὼ ! ἀνέκραξεν ἡ Φαβουρίτη. Ἄ ! οὔτε ὡς ἀστεῖσμον δὲν

θέλω αὐτὸ νὰ μὲ τὸ λές. Ἄν ἔπαυες τοῦ νὰ μὲ ἀγαπᾷς, ἐγὼ τί θὰ ἔκαμνα ! Καῦμένες, καῦμένες ! θὰ ἔτρεχα κατόπιν σου, θὰ σε ἤρπαζα μὲ τὰ νύχιά μου, θὰ σ' ἐξέσχιζα, θὰ σοῦ ἔχυνα νερά, θὰ ἐφώναζα νὰ σὲ πιάνουν, θὰ σ' ἔπιανα θὰ σ' ἐκάθιζα ἔς τὴν φυλακὴν.

Τοῦ Βλαχοβιλᾶ ὁ ἐγωϊσμός ἐκολακεύθη· ὁ νέος ἐμειδίασεν ἀνταρ-
σικῶς πως.

— ὦ ! ναί· ἐπρόσθεσεν ἡ Φαβουρίτη· θὰ ἔκραζα εὐθὺς νὰ σὲ πιάνουν ! Ἄ ! θορρεῖς ὅτι ἐγὼ παίζω !

Ὁ Βλαχοβιλᾶς ἐξηπλώθη κατενθουσιασμένος ἐπὶ τοῦ καθίσματός του ὑπτιος, καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς του ὑπερηφάνως.

Ἡ Δάλια μασσῶσα ἀδιακόπως, ἔκυψε πρὸς τὴν Φαβουρίτην, καὶ τὴν εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ, μέσα εἰς ἐκείνην τὴν βοήθ τῶν διασκεδάζοντων. — Τόσον λοιπὸν σὺ λατρεύεις αὐτὸν τὸν Βλαχοβιλᾶ σου ;

— Ἐγὼ ! τὸν βδελύττομαι ἀπ' ἐναντίας, ἀπεκρίθη ἡ Φαβουρίτη, καὶ αὐτὴ σιγαλὲξ τῇ φωνῇ, ἀναλαβοῦσα τὸ περόνιόν της. Εἶνε φυλάργυρος ὁ ἀχρεῖος. Κάλλιον προτιμῶ τὸν μικρὸν ἐκείνον, ὅστις κατοικεῖ ἄντικρύ μου. Εἶνε πολὺ ἀκαθῶς πρέπει· ἐκεῖνος ὁ νέος, δὲν εἰζεύρω ἂν ἔτυχε νὰ τὸν ἴδῃς. Ἐχει μεγάλην κλίσειν νὰ γίνῃ ἡθοποιός.

Ἐλὼ πολὺ ἀγαπῶ τοὺς ἡθοποιούς.

Ἄμα ἔμβη εἰς τὸ σπῆτι, ἡ μητέρα του βάλλει τὰς φωναίς.

— Θεέ μου, Θεέ μου ! ἔχασα πάλιν τὴν ἡσυχίαν μου. Ποιὸς πάλιν κάθεται νὰ τὸν ἀκούῃ ν' ἀπάγγελλῃ ὅσιν εἰς τὸ θέατρο ! Μ' ἐξάλισεις, μ' ἐξεκούφανεσ, καζάνι ἔκαμες τὸ κεφάλι μου !

— Τρέχει καὶ αὐτὸς καὶ χώνεται ὅπου εὖρη, εἰς τὰ βαθύτερα τοῦ σπιτιοῦ, σὲ κάμμιὰ ποντικὸτρυπα, ἐπάνω εἰς τὴν σκέπη τῶν κεραμιδιῶν, καὶ ὅς του φωναίς, τραγοῦδια, ἀπαγγελίαις !

Τὸν ἀκούν ἀπὸ τὸν δρόμον οἱ ἄνθρωποι, καὶ γυρίζουν καὶ βλέπουν ἐπάνω.

Ἐν τούτοις εἶνε ὑπάλληλος εἰς ἓνα δικογράφον· ἀντιγράφει στρεψοδικίαις, καὶ ἀπὸ τὸρα κ' ῥιζίζει τὴν ἡμέραν εἴκοσι σολοῖά, Ὁ πατέρας του ἦτον ψάλλτης. Ἄ ! εἶνε κάλλιστος νέος. Καὶ μὲ λατρεύει· τόσον μὲ λατρεύει, ὥστε μίαν ἡμέραν, νὰ σὲ κάμω νὰ γελᾷς, μὲ εἶδε κ' ἐζύμωνα κόλλα διὰ τὰ κρέπια νὰ φαίνωνται ὡς σιδερωμένα, ζεύρεις. Τί γυρίζεις καὶ μὲ λέγεις ; ἀθεσποσύνην, κάμετε τηγανίταις τὰ γειρόκτιά σας, καὶ ἐγὼ νὰ τὰ φάγω. Κατόλθεσ· Ἐ ! σὲ λέγει εἰ νε

ένας νέος εξάρτετος. Αἰσθάνομαι ὅτι ἔχω πολλήν κλίσιν πρὸς αὐτόν, πολλήν. Καὶ ὁμως, καθὼς εἶδες, λέγω εἰς τὸν Βλαχοβιλᾶ ὅτι τὸν λατρεύω. Τῆς κόφτω ἢ δὲν τῆς κόφτω ;

Ἡ Φαβουρίτη, εἰσέγησεν ὀλίγον, καὶ πάλιν ἐπανάλαθεν.

— Ὡ ! νὰ ξεύρης, ἀδελφή, νὰ ξεύρης ὅτι ἔγινα μελαγχολική. Ὁλον αὐτὸ τὸ καλοκαίρι ἔβρεχε· καὶ ἄνεμος !

— Ὁ ἄνεμος μὲ πειράζει εἰς τὰ νεῦρα πολὺ· εἶνε καὶ ὁ Βλαχοβιλᾶς ἐξηνταβελόνης· μόλις εὐρίσκει τις εἰς τὴν ἀγορὰν ὀλίγα πιζέλια· ἐν εἰζεύρει κανεὶς τί νὰ φάγη· καταντῶ ὑποχοδριακή.

Τὸ βούτυρο εἶνε τόσον ἀκριβὸν ! καὶ ἔπειτα, κῦτταξε τί ὀηδία ! τρώγομεν εἰς μέρος ὅπου εἶνε κρεσθάτι καὶ κοιμοῦνται ! Αὐτὰ ὅλα μὲ κάμνουν νὰ βδελυχθῶ τὴν ζωὴν, σὲ θεαίω.

Z'.

Σοφίας Θεολωμῆ τὸ ἀνάγνωσμα.

Ἐν ταῦτοις, ἄλλοι ἐτραγουδοῦσαν, ἄλλοι δὲ συνωμίλουν γεγωνυῖζ φωνῆ, πάντες δὲ συγχρόνως καὶ ἐγένετο μέγας θόρυβος. Ἐχρειάσθη ἡ ἐπέμβασις τοῦ Θεολωμῆ.

— Αἱ ! ἀνεβόησεν· εἰρήνη πᾶσι ! Ὁ καθείς μας ὁμιλεῖ ὅπως τύχη καὶ λέγει ὅ,τι τὸν καταιβῆ. Χρειάζεται μελέτη, ἂν θέλωμεν νὰ διαλάμψωμεν. Ὅταν ἀδιόκοπα λέγη τις ἐκ τοῦ προχείρου, τὸ πνεῦμα εὐρίσκει τὸν πάτον του. Μπύρα ποῦ ὅλο τρέχει δὲν πίνει ἀφρό. ⁽¹⁾ Ὁλίγην ἀξιοπερέπειαν νὰ φέρωμεν εἰς τὴν εὐωχίαν μας· ἀργὰ ὅσον εἰμπορεῦμεν, ἢ κἄθε βούκα νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸ στόμα. μὲ κἄποιαν κατάνουζιν. Τὴν ἀνοιξιν παρατηρήσατε, ὅταν ἔλθῃ πρῶϊμη τὴν παθαίνει· παγώνει. Μὴ ὑπέρμετρον ζῆλον.

(1) Σ. Μ. Κατὰ τὸ πέτρικ : ποῦ κυλᾷ μαλλί δὲν πίνει. Ὁ συγγραφεὺς παρωδεῖ τὴν παροιμίαν : Pierre qui roule n'amasse pas de mousse.

... Ὁ θολωμῆς βάλλων εἰς κίνησιν τὰ σχοινίον, ἐφ' οἷς
αἱ κόραι ἤρχοντο καὶ ἐκάθηντο ἐναλλάξ, ἔμελλε...
(Σελ. 179).

Τὸ ὑπέρμετρον τοῦ ζήλου ἀρνίζει τῆς ροδακινιαῖς καὶ τῆς βερυκοκκιαῖς· καταστρέφει τὴν χάριν καὶ τὴν φαιδρότητα τῶν καλῶν συμποσίων. Μὴ υπερβάλλοντα ζῆλον λοιπόν, κύριοι! Τὸ λέγει καὶ ὁ Ταλλεϋράνδος, καὶ σταθῆτε νὰ ἰδῆτε ποῖος ἀκόμη. . .

Ἔλος ὁ ὄμιλος τῶν συμποσιαζόντων ἀνυπομόνησε περιμένων ν' ἀκούσῃ ποῖος ἄλλος ἀκόμη.

— Τώρα θ' ἀνοίξωμεν τὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ λεξικά! Ἄφινέ μας, ἀδελφὲ Θελωμῆ, εἰς τὴν ἡσυχίαν μας, εἶπεν ὁ Βλαχεβιλᾶς.

— Κάτω ὁ τύραννος! προσέθεσεν ὁ Φαμαβέλης στασιαστικῶς.

— Βομβάρδα, καὶ βόμβα, καὶ πάμ, καὶ πούμ! ἐβόμβησεν ὁ Λιστολιέ, ἐνθυμηθεῖς ὅτι Βομβάρδας ὀνομάζετο ὁ ξενοδόχος.

— Ἄφρησε, ἄφρησε τον, νὰ περάσῃ πρῶτον ἡ κυριακὴ, ἐπανέλαβεν ὁ Φαμαβέλης· ἀκόμη, δὲν ἐπέρασεν. Ἄφρησε ἀκόμη καὶ σήμερον νὰ φάγῃ ψωμί.

— Τὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ! εἴμεθα ὅλοι νηστικοί, εἶπεν ὁ Λιστολιέ.

— Θελωμῆ, ὑπέλαβεν ὁ Βλαχεβιλᾶς, ἐμένα ἰδὲ· καμάρωσέ με. Εἶμαι πλήρης γαλήνης.

— Εὖγε! εἶσαι τφόντι ὁ μαρκήσιος Γαλήνης πλήρης καὶ σωστότατος· ἀπήντησεν ὁ Θελωμῆς.

Ὁ μαρκήσιος Γαλήνης ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν πασίγνωστος διὰ τὰ σφόδρα βασιλικὰ φρονήματά του. Τὸ μέτριον τοῦτο λογοπαίγιον ἀπετέλεσεν ὅ,τι πέτρα ριφθεῖσα ἐντὸς τέλματος· ἐσιώπησαν ὅλοι οἱ βάρταχοι.

— Μὲ συγχωρεῖτε, φίλοι, διὰ τὸ λογοπαίγιον, ὑπέλαβεν ὁ Θελωμῆς· ἔπεσεν ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Ἄλλως τε, καὶ οἱ ἔξοχοι νέες ἔπαιζαν μὲ τοὺς λόγους ἐνίοτε. Ὁ Μωϋσῆς ἔκαμε λογοπαίγιον ἐπὶ τοῦ Ἰσαάκ, ὁ Αἰσχύλος ἐπὶ τοῦ Πολυνείκου, ἡ Κλεοπάτρα ἐπὶ τοῦ Ὀκταβίου. Θέλετε ἄλλο; ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔκαμε λογοπαίγιον ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Πέτρου.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπανερχομαι εἰς τὸ προκαίμενον. Ἐπαναλαμβάνω λοιπόν, μὴ ὑπέρμετρον ζῆλον, κύριοι. Ἀκούσατε ἐμεῖ, ὅστις ἔχω τὴν σύνεσιν τοῦ Ἀμφιάρου καὶ τὴν φιλάφραν τοῦ Καίσαρος. Εἰς ὅλα τὰ πράγματα χρειάζεται ὄριον· χρειάζεται ὄριον καὶ εἰς τὰ συμπόσια αὐτά. Ἀγαπᾶτε, θετίον, κυρία μου, τὴν μελόπητα φάγετε, μελόπητα· ἀλλὰ μὴ παραφάγετε· διὰ νὰ μὴ φάγετε τὴν χ'

λόπητα. Ἡ λαιμαργία τιμωρεῖ τὸν λαιμαργόν. Ἡ δυσπεψία εἶνε ἀπὸ τὴν φύσιν ἐντεταλμένη νὰ τιμωρῇ τοὺς ἀδηράγους στομάχους. Καὶ σημειώσατε τοῦτο· ἕκαστον τῶν παθῶν μας, καὶ αὐτὸς ὁ ἔρως, ἐννοεῖται, ἔχει στόμαχον, τὸν ὁποῖον ὄν πρέπει νὰ ὑπερφροτῶνωμεν.

Πρέπει εἰς κάθε τι νὰ λέγωμεν ἐγκαίρως. Ἔως ἐκεῖ θὰ σταθῆς. Καταλαμβάνετε ; Νὰ χαλιναγωγῶμεν ἑαυτοὺς. Νὰ σύρωμεν ἐν ἀνάγκῃ φραγμὸν κατὰ τῆς ἐρέξεώς μας· νὰ περιορίζωμεν τὴν φαντασίαν μας εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ νὰ στεκώμεθα ἀπ' ἔξω φυλακῆς τῆς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι.

Φρόνιμος ἄνθρωπος εἶν' ἐκεῖνος, ὅστις, εἰς ὠρισμένην τινα ὥραν, εἶνε ἱκανὸς νὰ θέσῃ ὑπὸ κράτησιν αὐτὸς ἑαυτόν. Δότε εἰς τοὺς λόγους μου κάποιαν πίστιν· τί διάβολο ! μὲ τὸ νὰ ἐσποῦδάσα κἄμποσα νομικά, καθὼς μαρτυροῦν τοῦλάχιστον αἱ ἐξετάσεις μου, μὲ τὸ νὰ γνωρίζω τίς ἡ διαφορὰ μεταξὺ ὑφισταμένου καὶ ἐκκρεμοῦς ζητήματος, καὶ μὲ τὸ νὰ μέλλω ὀσονούπω νὰ ἀναγορευθῶ καὶ ἐγὼ ὀόκτωρ, ὄν ἐπιταί ἐξ ἀνάγκης ὄτι εἶμαι βλάξ

Σᾶς συστήνω λοιπὸν μετριότητα εἰς τὰς ἐπιθυμίας σας, τὸ ἀπᾶν μέτρον ἀριστοῦ τῶν ἀρχαίων, καὶ σᾶς εἶδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς, ὡς Φέλιξ Ὁσλωμῆς, ὄτι αἱ διδασκαί μου εἶνε πάγκαλοι. Εὐτυχῆς ἐκεῖνος ὅστις τῆς ὥρας ἐπιστάσης, λαμβάνει μίαν ἡρωϊκὴν ἀπόφασιν, καὶ ὡς ἄλλος Σύλλας, ἢ ὡς ἄλλος Ὀρσιγένης... καταλαμβάνετε ; ... παραιτεῖται !

Ἡ Φαβουρίτη ἤκουσε μετὰ προυνόχης. — Φέλιξ ! εἶπεν ὠραῖον ὄνομα ! Ἀγαπῶ αὐτὸ τὸ ὄνομα . Εἶνε λατινικόν. Ὅα εἶπῃ Εὐτύχιος.

Ὁ Ὁσλωμῆς ἐξήκολούθησε.

— Ναί, κύριοι, μουσιούδες, συνιόροι, γεντελμάνοι, καβαλιέροι, φίλοι μου ! Καὶ θέλετε νὰ σᾶς δώσω μίαν συνταγὴν, νὰ μὴν αἰσθάνεσθε οὔτε ἀνάγκην οὔτε γάμου οὔτε ἔρωτος ; Τίποτε ἀπλούστερον. Λεμονάδες πίνετε, ἄσκησον κάμνετε, ἐργασίαν νὰ πηγαίνῃ καπνός, πέτρες κυλίετε μεγάλαις ὄσον εἴμπορεῖτε· μὴ κοιμᾶσθε, ἀγρυπνεῖτε. Γεμίζετε τὴν κοιλίαν μὲ νιτρώδη ποτά, αὐστηρὰν διαίταν, σκᾶστε τῆς πείνας, προσθέσατε καὶ κρύα λουτρά, καὶ ἀχνίζεσθε μὲ ξυδόνερον.

— Προτιμῶ μίαν γυναῖκα, ἀνέκραζεν ὁ Λιστολιέ.

— Γυναίκα ! υπέλαβεν ὁ Θολωμῆς, γυναίκα ! προφυλαχθῆτε πολὺ. Οὐαί εἰς ἐκεῖνον ὅστις παραδίδεται εἰς τὴν ἀλλοπρόσαλλον καρδίαν τῆς γυναικός ! ἡ γυνὴ εἶνε ἐπιβουλός, πονηρὰ. Ἀποστρέφεται τὸν ὄφιν ἐκ ζηλίας ἐπειδὴ καὶ ὁ ὄφιν ἔχει τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα. Πρὸς αὐτὴν, ὄφιν εἶνε τὸ ἀπέναντι μαγαζί, ὅπου πωλοῦνται τὰ αὐτὰ πράγματα.

— Θολωμῆ, ἐμέθυτες ! ἀνέκραζεν ὁ Βλαχοβιλῆς.

— Ποιός ; ἐγὼ ! εἶπεν ὁ Θολωμῆς.

— Ἄμ' γίνου, καϋμένη, φαιδρότερος, προσέθεσεν ὁ Βλαχοβιλῆς.

— Φέρε λοιπόν, ἀνέκραζεν ὁ Θολωμῆς. Καὶ πληρώσας τὸ ποτήριόν του, ἠγέρθη τότε ἄρθιος. — Ζήτω ὁ οἶνος, κύριοι ! ἀΝῦν σε, ἄσω Ἰακχε ! α Συγχωρεῖτε, κυρίαί μου, οὐκ εἶ Ἰσπανικὰ, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις. Οἶος λαός τοιαύτα βιαρέλα. Ἐν ἄρροβον τῆς Κασιτιλλίας περιέχει λίτρας δεκαεξί· τὸ καντρίον τῆς Ἁλικάντης περιέχει δώδεκα· μία ἀλμοῦλα τῶν Καντρίων νήσων περιέχει εἰκοσιπέντε· τὸ κουαρτίνον τῶν Βαλεάρεων νήσων, εἰκοσιεξί· τὸ ὑπόδημα τοῦ τσάρου τῆς Ρωσσίας Πέτρου, τριάντα. Ζήτω ὁ τσάρος, ὅστις ἦτο μέγας ! καὶ ζήτω τὸ ὑπόδημά του τὸ ὅποιον ἦτον ἀκόμη μεγαλειότερον ! Κυρίαί μου, μίαν συμβουλήν φιλικήν.

Ἐλέχθη ὅτι τὸ ἀμαρτάνειν ἀνθρώπινον· ἐγὼ λέγω ὅτι τὸ ἀμαρτάνειν εἶνε ἐρατικόν. Κυρίαί μου, ἐγὼ ὄλας σᾶς λατρεύω. Ὡ Ζερίνη ! θάῃσουν ἀπαρτίμιλλος, ἂν τὸ γλυκύτατον πρόσωπόν σου δὲν εἶχε κάτι, ὡσάν νὰ ἐκάθησεν ἐξ ἀπροσεξίας κάποιος ἐπάνω του. Περὶ δὲ τῆς Φαβουρίτης, ὦ νύμφαι καὶ μοῦσαι ! ταύτης ἠγάθη ὁ φίλος μου Βλαχοβιλῆς.

Ὁ Βλαχοβιλῆς ὁ φίλος μου παρετήρησε μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῶ ἔβρεχεν, ὡραίαν τινὰ κόρην ἦτις, διὰ νὰ πηδῆσθαι τὸ ρυάκιον, τὸ ἐν τῇ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, ἀνέσυρε μὲ χάριν τὸν ποδόγυρόν της ἀρκετὰ ὑψηλὰ, ὥστε νὰ ἰδῆ ὁ Βλαχοβιλῆς ὁ φίλος μου τὰς λευκάς καὶ καλῶς τανυσμέναις καὶ ἀκηλιδιώτους περικνημίδας της. Ἰδοὺ, ὦ νύμφαι καὶ ὦ μοῦσαι ἄθεν ἔκετο ὁ ἔρωσ τοῦ Βλαχοβιλῆ τοῦ φίλου μου πρὸς τὴν Φαβουρίτην.

Ὡ Φαβουρίτη, ἔχεις χεῖλη ἰωνικά !

Ἦπήρχε ζωγράφος τις Ἕλλην, Εὐφορίων ὀνομαζόμενος, τὸν ὅποιον ἐπωνόμαζαν χειλεογράφον. Αὐτός θὰ ἦτο μόνος ἄξιός νὰ ζωγραφίσῃ

τὰ χεῖλη σου. Σὺ, τρόντι, ἐπλάσθης διὰ νὰ λάβῃς τὸ μηλον, ὡς ἡ Ἀφροδίτη, ἢ διὰ νὰ τὸ φάγῃς ὡς ἡ Εὐχὴ τὸ κάλλος ἀρχίζει ἀπὸ σέ.

Εἶπα Εὐαν· σὺ τὴν ἐπλασσε. Σὺ ἤξιζες νὰ λάβῃς βραβεῖον παρὰ τῆς κυβερνήσεως, ὅτι ἐφεῦρες τὴν κομφὴν γυναῖκα. Ὡ Φαβουρίτη, πρὸ ὀλίγου εἶπες περὶ τοῦ ὀνοματός μου· αὐτὸ μὲ συνεκίνησεν. Ἄλλὰ τὰ ὀνόματα πολλάκις πλανοῦν. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ βάλλωμεν βάσιν εἰς τὴν σημασίαν των. Ὀνομάζομαι Φέλιξ δηλαδὴ, Εὐτύχιος, καθὼς ὁρθῶς εἶπες, καὶ ὅμως δὲν εἶμαι εὐτυχής. Θὰ γελασθῇ, ὅστις θὰ ἐζήτει λάμεις εἰς τὴν Λαμίαν καὶ νταμιτζάνες εἰς τὴν Δημητσάνην. Δεσποσύνη Δαλίξ, ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν σας θὰ ἐπωνομαζόμεν Τριανταφυλλιά. Τὰ ἄνθη πρέπει νὰ ἔχουν εὐωδίαν, καὶ ἡ γυνὴ πνεῦμα. Ὅσον διὰ τὴν Φαντίνα, δὲν λέγω τίποτε, εἶνε μία ὄνειροπόλος μία φαντασιόκοπος, μία σκεπτική, μία Μή μου ἄπτου! Φάν-ασμα μὲ σχῆμα νύμφης καὶ μὲ αἰδῶ κλογοχαίρας, φάντασμα τὸ ὅποιον ἐκτρέπεται εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀγριζέτας ἀλλὰ πάλιν ἐπιστρέφει εἰς τὰ ὄνειρα, καὶ προσεύχεται, καὶ ἀτενίζει εἰς τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ, χωρὶς νὰ ξεύρῃ οὔτε τί θέλει, οὔτε τί κάμνει, ἀλλὰ περιφέρεται εἰς ἓνα παράδεισον, ὅπου διακρίνει περισσότερα πτηνὰ παρ' ὅσα ὑπάρχουν πράγματι. Ὡ Φαντίνα, μάθε ὅτι ἐγὼ, ὁ Θεολωμῆς, εἶμαι ἐν ὄνειρον.

Ἄλλὰ δὲν μὲ ἀκούει ἡ ξανθὴ κόρη τῶν χιμαιρικῶν ἰδεῶν! Ὅλα ἐντοσούτῃ τῆς κόρης αὐτῆς εἶνε ὀρόσος, εἶνε ἀβρότης, εἶνε νεότης, εἶνε φέγγος γλυκὺ τῆς αὐγῆς. Ὡ Φαντίνα, κόρη ἀξία νὰ ὀνομάζεσο μᾶλλον Μαργαρίτα, διότι μαργαριτάρι εἶσαι τρόντι, καὶ ἀπὸ τὰ πλέον σπάνια καὶ ἐκλεκτά.

Μίαν δευτέραν συμβουλήν, κυρίαί μου. Προσέξετε μὴ ὑπανδρευθῆτέ ποτε. Ὁ γάμος εἶνε καθὼς τὸ φέλιγμα εἰς τὰ δένδρα, πιάνει ἢ δὲν πιάνει. Κάλλιον φύγετε αὐτὸν τὸν κίνδυνον. Ἄλλὰ χάνω τοὺς λόγους μου ἐπὶ ματαίῳ. Εἶναι μανία εἰς τὰς γυναῖκας ἢ παννυρεῖα, ὅσα καὶ ἂν εἰπωμεν ἡμεῖς οἱ σοφοί, δὲν θὰ ἐμποδίσωσι τὰς ραπτρίας, καὶ κοπτήρας τοῦ νὰ ὄνειρεύωνται συζύγους φορτωμένους ἀπὸ διαμάντια. Τέλος ἀκούτετε καὶ τοῦτο, κορίτσια! Ἔχετε ἓνα κακὸ, κορίτσια· τρῶτε ζάχαρι· κ' εἶναι κρίμα γιὰ τὰ δόντια σας καὶ ξεύρετε τί τρέχει; ἡ ζάχαρι εἶναι ἄλας, τὸ ἄλας, φέρει ὀψαν καὶ ἡ ζάχαρις εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλατα τὸ πλέον ὀψαλέον. Ἀπορροσῶ μὲς ἀπὸ

τάς φλέβας σας όλα τὰ ὑγρά τοῦ αἵματος στεγνώνετε, στερεοποιεῖσθε ἀναιμικές φθισικές, ἀποθνήσκετε. Μὴ τρώτε λοιπὸν ζάχαρι καὶ θὰ ζήσετε· ν' ἀγαπᾶτε τὰ ζυνά. Στρέσω τὸν λόγον μου πρὸς τοὺς ἄνδρας... Κύριοι κάμετε κατακτήσεις. Ἀρπάζετε ὁ εἰς τοῦ ἄλλου τὴν ἐρωμένην. Ὅποιος πρωτοφθάσει. Ὁ ἔρωσ δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν φιλίαν. Ὅπου οστιμοῦλα ἐκεῖ καρτέρει. Οὔτε σύνορα, οὔτε δικαιοσύνη, τίποτ' ἀπ' αὐτά. Ὅποιος πρωτοτύχει! Γυναῖκα εὐμορφή θὰ εἰπῇ ἀφορμὴ πολέμου· γυναῖκα νόστιμη, ἀπ' τ' αὐτὴ καὶ στὸ δάσκαλο! Ὅλοι οἱ ἱστορικοὶ πόλεμοι ἤρχισαν ἀπὸ τὸ κοτιλιόν. Ἡ γυνὴ εἶναι τὸ δίκαιον τοῦ ἀνδρός. Ὁ Ρωμῦλος ἀπήγαγε τὰς Σαβίνας. Ὁ Γουλιέλμος ἔκλεψε τὰς σαζωνίδας. Ὁ Καῖσαρ τὰς ρωμαίας. Ἀνθρωπος τὸν ὅποιον δὲν ἀγαποῦν αἱ γυναῖκες, — εἶλε γυφ παραφυλάττω ὡς ἔρμαιον τὴν ἐρωμένην τοῦ ἄλλου· ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, ἐγὼ περιορίζομαι νὰ φωνάξω εἰς ἐκείνους τοὺς καυμένους τοὺς χηρικοὺς τὴν ἀμίμητον ἐκείνην τοῦ Βοναπάρτου προσφώνησιν πρὸς τὸν στρατὸν του ἐν Ἰταλίᾳ : Στρατιῶται! στερεῖσθε τῶν πάντων, ἔχει ὁ ἐχθρός.

Ὁ Ὁλωμῆς διεκόπη.

— Φύσα, Ὁλωμῆ, εἶπεν ὁ Βλαχობιλᾶς. Καὶ συγχρόνως, συμβοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Λιστολιέ, καὶ τοῦ Φαμαβέλη, ἤρχισε νὰ μέλπη θρηνηφῶς πῶς ἄσμά τι ἐξ ἐκείνων, ἀτινα συνήθως συνθέτουσιν οἱ ἐργάται, ἐκ τοῦ προχείρου, κενὰ πάσης ἐννοίας, γεννώμενα ἐκ τοῦ καπνοῦ τῆς πίπας, καὶ διασκεδάζόμενα εἰς τὸν ἀέρα μετὰ τοῦ καπνοῦ.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη τῶν συνεταίρων τοῦ Ὁλωμῆ πρὸς τὴν ἠμηγορίαν του δὲν ἦτο φύσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ τοῦ σθεσθῇ ὁ οἶστρος.

Ἐξέπτε τὸ ποτήριόν του, τὸ ἐνέπλησεν ἐκ νέου καὶ ἱπανέλαθεν.

— Ἐρρέτω ἡ σοφία! Πᾶν ὅ,τι εἶπα, εἰς τὴν λήθην ἄς ριφθῇ. Προπίνω τῆς τῆς εὐθυμίας! Ὅλοι εὐθυμοὶ! Χαράν, νὰ πᾶγῃ ἕως εἰς τὰ ἐντόσθια Τρέλλαις καὶ φαγ! ἔστωσαν ἡ συμπλήρωσις τῶν νομικῶν μου. Ἰουστινιανὸς ἀπ' ἐδῶ, ξεφάντωμ' ἀπ' ἐκεῖ, ἄς σμίξουνε μὴ φορὰ καὶ ὅ,τι βγῇ πέρα. Ζήτω ὅλη ἡ δημιουργία! Ἐνας μέγρος ἀδάμας εἶνε ὅλος ὁ κόσμος, καλότυχα παιδιά! Εἶμαι πανευδαίμων! Τὸ ἀηδόνι εἶνε δι' ἡμᾶς ὁ Ἐλεβίου (!) ὠρεῖν χαιρεῖ ὦ θέρος! ὦ Λουξεμβούργον! Γεωργιανὰ τῆς ὁδοῦ Μαδάμ καὶ τῆς λεωφόρου Ἀστεροσκοπεῖου! ὦ

(!) Διόσιμος γάλλος βερούτονος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

πιουπιού τῶν ὄνειρων μου ! ὦ μπόνες μου ἀφρόπλαστες ! φυλάττε τὰ μικρὰ καὶ ρίχτετο στὸ γλέντι ! Ἐμπρὸς στὰς ἀψίδας τοῦ Ὁδείου· δὲν εἶνε τίποτε οἱ πάμπας τῆς Ἀμερικῆς.

Τὰ πτηνὰ. τὰ θαυμαστὰ πετοῦν ! Παντοῦ πανήγυρις, παντοῦ εὐφροσύνη ! Ἡ ψυχὴ μου πτερυγίζει εἰς ἀπέραντα δάση παρθένα, ἀπάτητα. Ὁ Ἡλιόλουστα τὰ πάντα ! Αἱ μέλισσαι βομβοῦν ὑπὸ τὰς ἀκτίνας. Ὁ ἥλιος ἐπτερνίσθη, καὶ μεσ' ἀπὸ τὴν μήτην του ἐπέταξε τοῦ παραδείσου τὸ πουλί.

— Φαντίνα, φιλησέ με.

Ἐσφαλεν εἰς τὴν μέτην του, καὶ ἀντ' ἐκείνης ἠσπάσθη τὴν Φαβουρίτην.

—

Η'.

Ἴππου τελευτή.

— Εἰς τοῦ Ἐδὸν τρώγει κάνεις καλλίτερα παρὰ εἰς τοῦ Βομβάρδα, εἶπεν ἡ Ζεφρίνη.

— Ἐγὼ προτιμῶ τὸν Βομβάρδαν, εἶπεν ὁ Βλαχοβιλᾶς, ἀπὸ τὸν Ἐδὸν. Ἐδῶ ὑπάρχει περισσοτέρη πολυτέλεια. Εἶνε ἀσιατικώτερα τὰ πράγματα.

Ἐκύτταξες κάτω τὴν αἴθουσαν ; Χρυσοὶ καθρέπται, ζωγραφίαι παριστῶσαι λαγούς, πέρδικας, ψάρια...

— Κάλλιον θὰ ἦτο νὰ εὐρίσκωνται αὐτὰ ὅλα εἰς τὸ τραπέζι μας, εἶπεν ἡ Φαβουρίτη.

Ὁ Βλαχοβιλᾶς ἠθέλησε νὰ ἐπιμείνει εἰς ὃ, τι ἔλεγε.

— Παρατήρησε, εἶπε, τὰ μαχαίρια. Εἰς τοῦ Βομβάρδα εἶνε ἀργυραῖ αἱ λαβαί των, ἐνῶ εἰς τοῦ Ἐδὸν εἶνε ἀπὸ κόκκαλον. Νομίζω ὅτι ὁ ἄργυρος εἶνε πολυτιμότερος τοῦ κοκκάλου.

— Ἐκτὸς πρὸς τοὺς ὅσοι ἔχασαν τὴν μύτην των, καὶ τοὺς τὴν ἔκαμαν ἀργυρᾶν, εἶπεν ὁ Θολωμῆς. Κυρίαι μου, μὴ θαυμάσητε ἂν σὰς εἶπω, ὅτι στέργω ἀκόμη νὰ ζήσω. Δὲν ἐτελείωσαν τὰ πάντα

τῆς γῆς, ἀφοῦ εἴμπορεῖ τις ἀκόμη νὰ παραλογίζεταί. Δόξα τοῖς ἀθανάτοις θεοῖς, λέγει τις ἄλλ' ἀντ' ἄλλων, ἀλλὰ γελᾷ. Αὐτό, κυρίαί μου, τὸ κρασί ὅπου πίνετε μὲ ὄλην τὴν ἡσυχίαν σας, εἶνε κρασί ἐνὸς χωρίου τῆς Μαδέρας, τὸ ὁποῖον κεῖται τριακόσαις δεκαεπτὰ ὄργυαις ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης! Προσέχετε ἐνῶ τὸ πίνετε! τριακόσαις δεκαεπτὰ ὄργυαις! καὶ ὁ μεγαλοδωρότατος ἄρχων Βομβάρδα; σᾶς τὰς δίδει ὅλας, διὰ μόνον τέσσαρα φράγκα καὶ ἥμισυ!

Πάλιν διέκοψεν ὁ Βλαχοβιλᾶς.

— Θολωμή, εἶπεν, αἱ παρατηρήσεις σου εἶνε τῶντι σοφαί. Ποῖον συγγραφὴν ἀγαπᾶς περισσότερον;

— Τὸν περὶ ...

— ... Ἀνδρῶν;

— Ὅχι: ὁρόμον. Καὶ ὁ Θολωμῆς ἐξηκολούθησε.

— Δόξα καὶ τιμὴ τῷ Βομβάρδα! ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶνε ἀρχαϊκός. Ἐπειδὴ, κυρίαί μου, πρέπει νὰ μάθετε ὅτι: καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα καὶ Αἴγυπτον ὑπῆρχον Βομβάρδαί. Μᾶς τὸ λέγει ὁ Ἀπούλλιος. Φεῦ! πάντοτε τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς καὶ οὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον. Τίποτε δὲν ἔμεινεν ἀνέκδοτον εἰς τὴν κτίσιν τοῦ δημιουργοῦ! «Οὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον» τὸ εἶπεν ὁ Σολομών, α' Ἄμρ ὀνιμπους ἔτεμν, εἶπεν ὁ Βιργίλιος. Ἡ Χρυσούλα ἐπιβαίνει εἰς τὸ τρεχαντήρι μὲ τὸν Χρυσούλην καθὼς ἡ Ἀσπασία ἐπέβαινε εἰς τὸν στόλον τῆς Σάμου μὲ τὸν Περικλῆ. Ἐνα τελευταῖον ἴδιον. Ἔχετε ἰδέαν τί ἦτον ἡ Ἀσπασία, κυρίαί μου; μολονύτι ἔζησεν εἰς κειροῦς ὅτε αἱ γυναῖκες δὲν εἶχαν ἀκόμη ψυχὴν, αὐτὴ ἦτο ἡ ψυχὴ. ψυχὴ ροδόχρου καὶ φοινικῆ, ψυχὴ φλογερωτέρα τοῦ πυρός καὶ ἐνταυτῷ ὀροσερωτέρα τῆς ἡρῆς. Ἐν τῇ Ἀσπασίᾳ συνήπτοντο τὰ δύο ἄκρα τῆς γυναικός: ἦτο θεὰ ἐκπορευθεῖσα.

Ὁ Θολωμῆς, κατὰ τὸν κατήφορον ὠνέπηρε, δυσκόλως θὰ ἐκτρατεῖτο, ἂν δὲν συνέβαινε νὰ πέσῃ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἵππος τις σύρων ἄμαζαν φορτηγόν.

Καθὼς ἐσταμάτησεν οἱ τροχοὶ διὰ μιᾶς, ἐνῶ περιεστρέφοντο, ἐστάθη καὶ ἡ γλῶσσα τοῦ ρήτορος. Ἡ ἄμαζα ἦτο βαρεῖα, καὶ ὁ ἵππος ὑπέρογκος καὶ ἰσχνός, ἄξιος νὰ παραδοθῆ πλέον εἰς τοὺς ἵπποκτόνους, ὡς ἀνίκανος καὶ ἀχρηστος.

... Ἀλλὰ τὸ ζῶον ἔπεσε τότε χαμαί, καὶ ἔπεσε
διὰ παντός . . . (Σελ. 194).

Τὸ ταλαίπωρον ζῶον, φθάσαν ἔξωθεν τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Βομβάρδα, ἐὼν ἤθελε νὰ προβῆ περαιτέρω, ἀποκαμὸν ἐκ τοῦ κόπου. Συνήχθη πλήθος διαβατῶν περὶ αὐτό. Βλασφημοκοπῶν ὁ ἀμαξηλάτης, κατεβίβαζεν ἐπ' αὐτοῦ ἀνηλεῶς τὴν μάλιστα του, ὅπως τὸ βιάτη νὰ προχωρήσῃ, ἀλλὰ τὸ ζῶον ἔπεσε τότε χαμαί, καὶ ἔπεσε διὰ παντός. Εἰς τὸν θόρυβον τοῦτον ἔτρεξαν ὅλοι οἱ ἀκροαταὶ τοῦ Θολωμῆ πρὸς τὸ παράθυρον.

Ἐνῶ δὲ παρετήρουν τὴν ἀγωνίαν τοῦ ζώου, οὗτος, ἐνθυμηθεὶς λυπηρὸν τι τετράστιχον, ἐπέρανε τὴν ὀμιλίαν του παρωδῆσας αὐτὸ καταλλήλως.

— Τὸ καυμένο! εἶπεν ἡ Φαντίνα στενάξασα.

— Τώρα θὰ καθίσῃ ἡ Φαντίνα νὰ κλαίῃ καὶ τὰ ἄλογα! ὑπέλαβεν ἡ Δάλια. Ἄν γίνεταί μεγαλειότερη ἀνοησία!

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἡ Φαβουρίτη, σταυρώσασα τὰς χεῖράς της, καὶ ἀνατίναςα πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν. — Αἱ, κύριε! εἶπε πρὸς τὸν Θολωμῆν· καιρὸς τώρα καὶ τὸ ἀπρόοπτον, ὅπου μᾶς ὑπεσχέθητε.

Ναί, τρόντι ἦλθεν πλέον ἡ ὥρα, ἀπεκρίθη ὁ Θολωμῆς. Κύριαι! ἦλθεν ἡ ὥρα, νὰ ἰδοῦν αὐταὶ αἱ κυρίαί, τὸ ἀπρόοπτον, ὅπερ ταῖς ὑπεσχέθημεν. Κυρίαί μας, παρακλῶ, μίαν στιγμήν νὰ μᾶς περιμείνητε.

— Τὸ πρᾶγμα ἀρχίζει ἀπὸ ἓνα φίλημα, εἶπεν ὁ Βλαχοβιλᾶς.

— Ναί, ὅχι ὅμως εἰς τὰ χεῖλη· εἰς τὸ μέτωπον, προσέθηκεν ὁ Θολωμῆς.

Ἐκαστος εἴωσεν εἰς τὸ μέτωπον τῆς ἰδίας του ἐρωμένης ἐν σοβαρότητι ἓνα ἀσπασμόν· ἔπειτα κατηρθύνθησαν καὶ οἱ τέσσαρες πρὸς τὴν θύραν κατὰ γραμμὴν, ἐπιθέτοντες τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη των.

Ἡ Φαβουρίτη ἐχειροκρότησε βλέπουσα αὐτοὺς οὕτω πως ἐξερχομένους.

— Ἀπὸ τώρα, εἶπεν ἀρχίζει τὸ πρᾶγμα νὰ ἦνε ἀστειῖον.

— Μὴν ἀργήσετε ὅμως πολὺ, προσέθεσεν ἡ Φαντίνα. Ἐδῶ θὰ σᾶς περιμένωμεν.

Θ'.

· Εὐθυμον τέλος τῆς εὐθυμίας.

Ἄρου αἱ κόραι ἔμειναν μόναι, ἔκυψαν ἀνὰ ὄσο εἰς τὰ παράθυρα, καὶ προτείνουσαι τὰς κεφαλὰς, ὠμίλουν μεταξύ των ἀπὸ τοῦ ἐνὸς παραθύρου εἰς τὸ ἄλλο.

Εἶδον τοὺς τέσσαρας νέους ἐξερχομένους τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Βομβάρδα κρατούμενους ἀνὰ ὄσο ἀπὸ τῶν βραχιόνων· οὗτοι δ' ἐστράφησαν πρὸς αὐτάς, τὰς ἔνευσαν γελῶντες, ἔπειτα δὲ ἀναμιχθέντες καὶ αὐτοὶ μετὰ τοῦ κεκοιναμένου πλήθους τῶν περιπετητῶν, ὧν γέμουσι συνήθως κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν τὰ Ἡλύσια, ἔβηναν ἄφαντοι.

— Μὴν ἀργήσετε πολὺ! εἶχε κράξει ἡ Φαντίνα πρὸς αὐτούς.

— Τί θὰ μᾶς φέρουν ἄραγε; ἠρώτησεν ἡ Ζεφίνη.

— Ἐγὼ, προσέθεσεν ἡ Φαβουρίτη, ἤθελα νὰ ἦτον ἀπὸ χρυσίν.

Ἐβρίκυσεν ἔπειτα τὴν προσοχὴν των ἡ κινήσεις ἣν διεκρίνον ἀνὰ μέσον τῶν δένδρων εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Ἦτον ἡ ὥρα καθ' ἣν ἀνεχώρουν τὰ λεωφορεῖα πλήρη ἐπιβατῶν καὶ ἐπίπλων, βερυθλιβόντα τὸ λιθίστρωτον. Ὁ κρότος, ἡ κίνησις ἐκείνη, αἱ κεφαλὰς τῶν ὄδοιπόρων εἰς τὰς θυρίδας τῶν ὀχημάτων διεσκέδαζον τὰς κόρας.

— Τί παραχῆ! ἀνέκραξεν ἡ Φαβουρίτη· θηρεῖ κανεὶς ὅτι πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα ἕνας σωρὸς ἀλυσίδες, καὶ κιγκλιζοῦν ἀδιάκοπα.

Ἐν τῶν ὀχημάτων ἐκείνων τῶν ὄδοιπορικῶν, μόλις διακρινόμενον ὅπισθεν τῶν δένδρων, εἶχε σταθῆ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς καὶ πάλιν ἀνεχώρησε κατεσπευσμένως.

— Παράδοξον! εἶπεν ἡ Φαντίνα· ἐγὼ ἐνόμιζα πῶς τὰ ὄδοιπορικὰ ὀχήματα, ἅπαξ κινήσαντα πλέον δὲν στέχονται πουθενά.

— Περίεργος εἶνε αὐτὴ ἡ Φαντίνα, εἶπεν ἡ Φαβουρίτη· θαυμάζει καὶ διὰ τὰ ἀπλούστερα πράγματα. Ἀδελφῆ, ὑπόθεσε· εἶμαι ὄδοιπόρος· λέγω εἰς τὸν ἀμαξηλάτην. «Πάγω ἐμπρὸς, καὶ ὅταν περῶς ἀπὸ τὸ

δεῖνα μέρος, ἀναβαίνω εἰς τὸ ὄχημα». Περνᾷ ἔπειτα τὸ ὄχημα, μὲ βλέπει καὶ μὲ πέρνει. Τοῦτο γίνεται καθημερινῶς. Βλέπω φίλη μου, δὲν ἔχεις κάμμειαν ἰδέαν τῶν πραγμάτων αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Διέτρεξεν οὕτως ἰκανὴ ὥρα. Αἰφνης, ἡ Φαβουρίτη, ἐνθυμηθεῖσα ὅτι καιρὸς ἦτο νὰ φανῶσιν οἱ τέσσαρες φίλοι των. — Ἄλλὰ ποῦ λοιπόν εἶνε αὐτὸ τὸ ἀπρόοπτον ; ἀνέκραξε.

— Ναί, τῶνόντι προσέθεσεν ἡ Δάλια, ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ πολυθρύλητον ;

— Πολὺ ἀργοῦν ! εἶπεν ἡ Φαντίνα.

Μόλις πρόσφερε τὸν λόγον τοῦτον ἡ Φαντίνα μετὰ στεναγμοῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ὑπηρετὴς ὅστις εἶχεν ἐπιστάτησαι εἰς τὸ γευμὰ των, φέρων ἀνὰ χεῖρας ἔγγραφόν τι ὁμοιάζον μὲ ἐπιστολήν.

— Τί εἶνε αὐτὸ ; ἠρώτησεν ἡ Φαβουρίτη.

— Εἶνε ἓνα χαρτί, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρετὴς, τὸ ὅποιον ἄφησαν διὰ τὰς κυρίας ἐκεῖνοι οἱ κύριοι.

— Καὶ διατί δὲν μᾶς τὸ ἔφερες ἅμα σὲ τὸ ἔδωσαν ;

— Ἐπειδὴ παρήγγειλαν νὰ μὴ τὸ δώσωμεν εἰς τὰς κυρίας, πρωτοῦ νὰ περάσῃ, μίᾳ ὥρα.

Ἡ Φαβουρίτη ἤρπασε τὸ χαρτίον ἀπὸ τῶν χερῶν τοῦ ὑπηρετοῦ. Ἦτο τῶνόντι ἐπιστολή.

— Πᾶ ! εἶπεν ἡ κόρη, Δεῖ, ἔχει ὑπογραφήν, ἀλλὰ μόνον ἰδὲ τί γραφῆ: ἐπάνω.

«ΤΟῦΤΟ ΕἶΝΕ Η ΕΚΠΛΗΞΙΣ ΜΟῦ».

Ἀπεσφράγισεν ἀμέσως τὴν ἐπιστολήν ἡ Φαβουρίτη, τὴν ἤνοιξε καὶ ἀνέγνωσεν.

«Ὡραταί μας ἐρωμέναι ! Πρέπει νὰ ζεῦρετε, ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν γονεῖς. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, — γονεῖς, — σεῖς καλὰ, καλὰ, δὲν γνωρίζετε τί εἶνε. Εἰς τὸν κώδικα τὸν πολιτικόν, τὸν οὐκὸν καὶ τίμιον, αὐτὸ λέγεται ἀπχτέρες καὶ μητέρες». Οἱ γονεῖς λοιπόν αὐτοὶ ἐστὲναζον· οἱ γέροντες αὐτοὶ μᾶς ἀνεζήτουν· οἱ καλοὶ αὐτοὶ ἄνδρες καὶ αἱ καλαὶ αὐταὶ γυναῖκες μᾶς ἔλεγαν ἀσώτους υἱούς, καὶ ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν σιμὰ των ἔτο μοι ὡς λέγουν, νὰ θυσιάσουν τοὺς μύσχους

τοὺς σιτευτοὺς. Τοὺς ὑπακούομεν λοιπόν, ἐπειδὴ εἴμεθα ἐνάρετοι. Ὅταν θ' ἀναγινώσκετε τὸ παρὸν πέντε βαρβάρτα ἄλογα θὰ μᾶς τρέχουν εἰς τοὺς παππάκας μας καὶ εἰς τὰς μαμάκας μας. Τὸ κόπτομεν ὀρόμον. Ἀναχωροῦμεν, ἤδη ἔχομεν ἀναχωρητήσῃ. Τὸ ταχυδρομικὸν ὄχημα μᾶς ἀποσπᾷ ἀπὸ βάρσθρον, καὶ τὸ βάρσθρον εἰσθε σεῖς, ὅ ὠραῖσι μικράι μας! Ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὰ χρέη μας, εἰς τὴν τακτικὴν ζωὴν, καλπάζοντες τρεῖς λεύγας τὴν ὥραν. Συμφέρει εἰς τὴν πατρίδα νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς, καθὼς ὅλος ὁ κόσμος, νομάρχαι, οἰκογενειάρχαι, δεσποῦλακες καὶ σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας. Σεβασθῆτέ μας. Ἡμεῖς, ὡς βλέπετε, θυσιαζόμεθα. Κλυῖσατέ μας ὀγλίγωρα, καὶ χωρὶς νὰ χάνητε καιρὸν, βάλετε εἰς τὴν θέσιν μας ἄλλους. Ἄν ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ σᾶς σπυράξῃ, σπυράξτετε καὶ σεῖς αὐτήν, καὶ χαίρετε.

Ἄσχεδὸν δύο ἔτη σᾶς κατεστήσαμεν εὐτυχεῖς· μὴ θελήσετε δι' αὐτὸ νὰ φυλάξῃτε ἐχθρὰν ἐναντίον μας.

» Ὑπογεγραμμένο:

ΒΛΑΧΟΒΙΛΑΣ
ΦΑΜΑΒΕΛΗΣ
ΛΙΣΤΟΛΙΕ
ΦΕΛΙΞ ΘΟΛΩΜΗΣ

ΓΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟΝ. — Τὸ γεῦμα εἶνε πληρωμένον καὶ πρὸς γινῶσιν σας».

Αἱ τέσσαρες κόρσι ἐστράφησαν καὶ εἶδον ἀλλήλας καὶ σιωπῶσι.

Ἡ Φαβουρίτη πρώτη ἔλυσε τὴν σιωπὴν.

— Αἱ, καὶ αὐτὸ ἀστεῖον, εἶπε, ὁμολογήσετε τί ὠραῖα μᾶς τὴν ἔφκισαν.

— Ἀστεϊότατον, προσέθεσεν ἡ Ζεφινη. Ἄ, τοὺς πειρασμούς! Κύτταζε, κύτταζε!

— Νὰ ἰδῆς ὅτι ἦτο ἰδέα τοῦ Βλαχουβιλᾶ, εἶπεν ἡ Φαβουρίτη.

Αὐτὸ μὲ κάμνει πάλιν νὰ τὸν ἀγαπῶ. Ἀνχώρησις καὶ ἔρωσις.

— Ὅχι· εἶπεν ἡ Δάλια· ἡ ἰδέα εἶνε τοῦ Θολωμῆ. Ἐκεῖνο φαίνεται.

— Τότε λοιπόν, ἀνέκραζεν ἡ Φαβουρίτη, ἀποθαιέτω ὁ Βλαχουβιλᾶς καὶ ζήτω ὁ Θολωμῆς!

— Ζήτω ὁ Θολωμῆς ! ἀνεφώνησαν ἡ Δάλια καὶ ἡ Ζεφίνη.

Καὶ ἔβαλλον ὄλαι τοὺς γέλωτας.

Καὶ ἡ Φαντίνα ἐγέλασεν ὡς αἱ ἄλλαι. Ἄλλὰ μετὰ μίαν ὥραν ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιόν της ἔκλαυσε θερμῶς. Ἦτον, ὡς εἶπομεν, πρῶτός της ἔρωσ ὁ πρὸς τὸν Θολωμῆν· τὸν εἶχεν εἰς τόπον συζύγου, καὶ ἡ δυστυχὴς ἐξ αὐτοῦ ἔφερεν ἤδη εἰς τὰ σπλάγχνα της τὸν καρπὸν τοῦ πρὸς αὐτὸν ἔρωτός της.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΕΣΘΑΙ ΙΣΟΝ ΤΩ ΠΑΡΑΔΙΔΕΙΝ

Α'.

Μήτηρ ἀπαντῶσα μητέρα.

Εἰς τὸ χωρίον Μονφερμείλ, ὄχι μακρὰν τῶν Παρισίων, εὕρισκετο κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἐν καπηλεῖον μὴ σωζόμενον σήμερον. Κάτοχοι αὐτοῦ ἦσαν ἀνὴρ τις καλούμενος Θεναρ-οῖέρος καὶ ἡ σύζυγός του. Ἐνωθεν τῆς θύρας τοῦ καπηλείου τούτου ἐφαίνετο σανὶς μετὰ ζωγραφίης ἀτέχνως, παριστώσης ἄνθρωπον αἵροντα ἐπ' ὤμων ἄλλον τινά, ἐπωμίδας ἔχοντα στρατηγοῦ, χρυσᾶς καὶ πεποικιλμένης δι' ἀργυρῶν ἀστέρων, καὶ κόκκινα δὲ στίγματα ἐπὶ τῶν φορεμάτων τούτου, παριστῶντα δῆθεν αἷμα. Τὸ λοιπὸν τῆς σανίδος παρίστα καπνόν, ὡς προερχόμενον ἐκ τινος μάχης. Κάτωθι ἀνεγινώσκειτο ἐπιγραφή :

Εἰς τὸν Λοχίαν τοῦ Βατερλώ

Ἐσπέρην τινά, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1818, ἴσταντο παρὰ τὴν θύραν τούτου δύο βαρύτατοι τροχοὶ ἠνωμένοι εἰς ἄξονα μεθ' οὗ συνήπτετο πηδάλιον ἀμάξης. Τὸ ὅλον ὁμοῦ ἐφαίνετο ὡς τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς ἀμάξης κολοσσαίου τινός πυροβόλου· πράγματι ὁμοιωτὸν ἦτο τὸ ἐμπρόσθιον μέρος μιᾶς ἐξ ἐκείνων τῶν φόρτηγῶν ἀμαξῶν, δι' ὧν μεταφέρονται μεγάλαι δοκοί, ἢ κορμοὶ ξένδρων δλόκληροι. Τροχοὶ δέ, καὶ

ἄξων καὶ πηδάλιον, ἦσαν πλήρη βορβόρου κιτρίνου, ἀπεξηραμένου ἐπ' αὐτῶν. Ὑπὸ τὸν ἄξωνα ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου τροχοῦ βαρεῖά τις ἄλυσος, ἀξία Γολιάθ δεσμῶτου. Θὰ ἔλεγε τις ὅτι ἡ ἄλυσος ἐκείνη δὲ, ἦτο οὔτε διὰ δοκούς οὔτε διὰ κορμούς ἀνδρῶν πρὸς μεταφορὰν, ἀλλὰ διὰ νὰ ζευξῆ μαστόδοντα καὶ μαμούθ· ὡς εἰ εἶχεν ἀποσπασθῆ κανενὸς τέρατος, ἢ κατέργου κυκλάπων. Ὁ Ὅμηρος θὰ ἐδῶσε μετὰ αὐτῆς τὸν Πολύφημον.

Ὁ ὄγκος, εἰς ἣν θέσιν εὑρίσκετο, ἔφραττε σχεδὸν τὴν ὁδόν. Διατί; Πρῶτον ἵνα φέρῃ πρόσκομμα εἰς τοὺς διαβάτας καὶ δευτέρον ἵνα τὰ σιδηρὰ των σκωριάζωσιν. Ὁμοίως καὶ ἐν τῷ παλαιῷ ρυθμῷ τῶν κοινωνιῶν ὑπάρχει πλῆθος θεσμῶν, οὓς ἀπαντᾷ εἰς τὴν διάβασιν τοῦ ὁ ἀνθρώπου, χωρὶς λόγον ὑπάρξεως.

Τὸ μέσον τῆς ἀλύσεως ἐκρέματο ὑπὸ τὸν ἄξωνα, ἕως ἐγγύτατα τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς καμπύλης ἦν ἐσχημάτιζεν ὡς σχοινίον αἰώρας, ἐκάθηντο κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέρην δύο μικρὰ κέρα, ἡ μὲν ἕως δύο ἐτῶν, καὶ ἡμίσεος, ἡ δὲ ἕως ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους. Ἡ πρεσβυτέρα ἐκράτει χαριέντως τὴν μικροτέραν ἐπάνω τῆς. Ἐν μανθῆλιον, ἐπιτηδείως δεδεμένον ἐπὶ τῆς ἀλύσεως τὰς προεβλάττε τοῦ νὰ πέσωσι. Μήτηρ τις, στοχασθεῖσα ἐκείνην τὴν ἄλυσιν, εἶχεν εἰπεῖ.

— Κούτταξ! νὰ ἕνα παιγνίδι διὰ τὰ παιδιὰ μου.

Αἱ δύο μικρὰ ἦσαν ἄλλως τε ἐνδεδυμέναι ἀκριτὰ φιλοκάλως· ἐλαμπον, ἐνόμιζες ὅτι ἔβλεπες δύο ρόδα μεταξὺ δύο σιδηρῶν· τὰ ὁμάματά των ἦσαν θρίαμβος· ἐγέλων αἱ ὄροσεραὶ των παρελαί. Ἡ μὲν εἶχε τὴν κόμην καστανήν, ἡ δὲ μέλαιναν τὰ ἀφελῆ πρόσωπά των, ἰλαρῆς καὶ ἔκστασις· ἀνθρῶς· τις θήμνος, ἐκεῖ πλησίον, ἀνέβιδε πρὸς τοὺς διαβάτας εὐωδίαν, ἥτις ἐφάνετο ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν κορασιῶν προερχομένη· ἡ μικροτέρα, ἐκ σεμνῆς ἀδιαφορίας νηπίου, ἄφινε νὰ φαίνεται γυμνὸν τὸ εὐχαρίτης γαστρίδιον. Αἱ δύο αὐταὶ ἄβρη κεφαλαί, καθὼς εἶχον ἄνωθεν καὶ περὶ αὐτὰς τὰ σκαλιὰ ἐκεῖνα καὶ πλήρη βορβόρου καὶ κνιορτοῦ καὶ σκωρίας τεμάχια, ἐξ ὧν συνετίθετο τὸ γιγαντώδες πρᾶγμα ὃ ἤδη περιεγράψαμεν, παρίσταντο ὡς καθήμεναι πρὸ τῆς εἰσόδου ἄντρου τινὸς φοβεροῦ.

Ὀλίγον παρέκει, εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ καπηλείου καθήμενη, ἡ μήτηρ των, γυνὴ φύσει μὲν ἀντιπαθητικῆς φυσιογνωμίας, ἀλλὰ συγκινητικῆ ἐν τῇ στάσει κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐκούει τὰ δύο τῆς

νήπια διὰ μακροῦ σχοινίου λεπτοῦ, προσδεδεμένου εἰς τὴν ἄλυσιν, προσέχουσα ἐπ' αὐτῶν φιλοστόργως μὴ πέσωσι. Διότι ἡ μητρικὴ φιλοστοργία οὐράνιον χάρισμα· ἐγκείται εἰς τὰ θηρία αὐτά. Εἰς πᾶσαν παλινδρόμησιν τῆς ἀλύσεως, οἱ χονδρὸι κρίκοι αὐτῆς ἐβαλλον ὀξεῖάν τινα φωνήν, ὡς ὄργης· ἀλλ' ὅμως αἱ μικραὶ κόραι διετέλουν εἰς ἕκαστον εὐφροσύνης· ὁ ἥλιος δὴτων παραιοῦθεν εἰς ταύτην τὴν παιδιάν, καὶ οὐδὲν ἐπιτερπέστερον τῆς συγκυρίας· μία ἄλυσις Τιτάνων νὰ χρησιμεύῃ ὡς κούνια εἰς δύο Χερουβίμ.

Οὕτω λικνίζουσα τὰς δύο μικρὰς τῆς, ἡ μήτηρ ἀνέμελλε, διὰ φωνῆς ὅμως δυστυχοῦς καὶ παρατόνου, ἄσμά τι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους περιλάλητον.

Τὸ ἄσμη καὶ ἡ θεὰ τῶν θυγατρῶν τῆς ἀπασχολοῦντα αὐτὴν ἀπέτρεπον τὴν προσοχὴν τῆς ἀπὸ τοῦ δρόμου· διὰ τοῦτο, μόλις εἶπε τοὺς δύο τούτους στίχους, καὶ ἤκουσεν αἰφνιδίως φωνὴν ξένην πλησίον τῆς, λέγουσαν. — Ἐχετε, κυρία, δύο ὠραῖα παιδάκια· ὁ Θεὸς νὰ σὰς τὰ χάριση!

Καὶ ἐξηκολούθησε τὸ ἄσμά τῆς· ἔπειτα δ' ἔστρεψε τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν ξένην φωνήν.

Μία γυνὴ ἴστατο παρέκει, εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν, γυνὴ βαστάζουσα καὶ αὐτὴ παιδίον εἰς τὰς ὠλένας τῆς καὶ μετ' αὐτοῦ βαρὺν ὀδοιπορικὸν σάκκον.

Τὸ παιδίον τῆς ἀγνώστου ταύτης γυναικός, διετὲς ἢ τριετὲς τὸ πολὺ, ἦτο πλάσμα ἀγγελόμορφον ὄντως· καὶ τοῦτο μὲ χάριν ἐνδεδυμένον καὶ ὑγιέστατον. Σ' ἤρχετο νὰ σαγκάσῃ τὰς ροδοχρόους ἐκείνας καὶ στοργγύλας παρειάς. Περὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἠγγύεις, ἐπειδὴ ἐκοιμᾶτο· ἐβλεπετες ὅμως ὅτι ἦσαν μεγάλοι, καὶ ὅτι εἶχον βλεφαρίδας λαμπράς.

Ἐκοιμᾶτο τὸν εἰς πῆν ἡλικίαν του ἴδιον ἐκείνον ὑπνον τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης. Αἱ ἀγκάλαι τῶν μητέρων εἶνε πλασμέναι ἐκ τρυφῆς· τὰ τέκνα καθεύδουσιν ἐντός αὐτῶν βαθύτατα.

Περὶ δὲ τῆς μητρός, ὄψιν εἶχε πενιχράν, ὄψιν λυπηράν. Ὁ ἱματισμὸς τὴν παρίστα ὡς τινα ράπτριαν, κατελθοῦσαν εἰς τὸ σχῆμα χωρικής γυναικός. Ἦτο νέα· ἦτο ὅμως καὶ ὠραία; Ἴσως· ἀλλ' ἐν τῇ τοιαύτῃ στολῇ τῆς δὲν ἐφαίνετο. Ἡ κόμη τῆς, εἰς ἧς ἐξέφρευεν εἰς ξανθὸς βέστροχος, ἐκρύπτετο ὑπὸ ἄχαρτί τι σφιγτικὸν μαυροῦ ἡλίου, οὐτινος αἱ ἄκρα ἦσαν δεδεμέναι ὑπὸ τὴν σιαγόνα τῆς.

Ὁ γέλως φέρει εἰς φῶς τοὺς ὠραίους ὀδόντας τοῦ ἔχοντος τοιοῦτους. ἄλλ' αὐτὴ ἔν ἐγέλα ποσῶς. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐφάνιντο ὡς πρὸ ὀλίγου θακρῦσαντες. Ἦτον ὠχρά. Ἦτον ὡς κατάκοπος καὶ ὡς ὀλίγον τι νοσοῦσα. Ἦτένιζε πρὸς τὸ κοιμώμενον κοράσιόν τῆς μετὰ τοῦ ἡθους ἐκείνου, τοῦ ἰδιάζοντος εἰς πᾶσαν μητέρα, ἥτις γαλουχεῖ αὐτὴ τὸ τέκνον τῆς. Ἦ ὁσφύς τῆς ἐσκεπάζετο ὅλη ὑπὸ μεγάλου τινός μανθῆλου κυανοῦ, οἷα τὰ ἐν οἷς οἱ ἀπόμαχοι φουσοῦν τὴν μύτην των. Εἶχε τὰς χεῖράς τῆς ἡλιοκαεῖς καὶ πλήρεις ἐρυθρῶν κηλίδων· τὸν λιχανὸν ἐακτυλὸν τῆς ἤρανεσμένον ὑπὸ βελόνης. Ἐφόρει πέδιλα βάρει. Ἦτον ἡ Φαντίνα.

Ἦτον ἡ Φαντίνα. Εἶχε καταστήσει ἀγνώριστος· καὶ ὅμως, ἐὰν τὴν παρετήρει τις μετὰ προσοχῆς, θὰ ἔβλεπεν ὅτι διετηρεῖτο τὸ κάλλος τῆς. Θλιθερά τις πτυχή ἐπὶ τῆς δεξιᾶς παρεῖαί τῆς ἐδήλου ὡς ἀρχὴν εἰρωνείας. Περὶ δὲ τῆς στολῆς τῆς, τῆς ἀτμώδους ἐκείνης στολῆς, τῆς ἐκ μουσελίνης καὶ ταινιῶν, στολῆς ἥτις ἐφάνετο συγκειμένη ἐν φαιδρότητος, ἐκ παιδίᾳ καὶ ἐκ μουσικῆς, γέμουσα κωδωνίων παντοίων καὶ ἀποσπένουσα λείρια, ἐξελείφθη ὡς ἡ ὀμβλῆ, ἥτις, ἀποκρυσταλλουμένη ἐπὶ τῶν δένδρων, ἀκτινοβολεῖ ὡς ἀδάμας, ἐξατμιζομένη δὲ ἀφίνει τοὺς κλώνους ὅλους μελανούς.

Παρήλθον δέκα μῆνας ἀπὸ τοῦ ἀστειοῦ παιγνιδίου ἐκείνου.

Τὴ συνέθη κατὰ τοὺς δέκα τούτους μῆνας, ἐν δύνатаι νὰ συμπεράνη, ἕκαστος. Μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν, ἡ στενοχωρία. Ἦ Φαντίνα δὲν εἶδε τὴν Φαδουρίτην, τὴν Ζεφρίνην καὶ τὴν Δάλιαν· ὁ δεσμός ἐν συνέτριψαν οἱ ἄιδρες, διελύθη μετὰ τῶν γυναικῶν· ἐν μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ταῖς ἔλεγέ τις ὅτι ὑπῆρχον φίλοι, θὰ ἠπόρουν πῶς. Δὲν ὑπῆρχε πλέον λόγος νὰ ἦνε φίλοι. Ἦ Φαντίνα ἔμεινε μόνη. Ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ὁ πατὴρ τοῦ τέκνου τῆς, — καὶ φεῦ! αἱ τοιαῦται διαζεύξεις εἶνε παντοειναιά, — εὐρέθη κατάμονος, ὀλιγωτέραν τηροῦσα ἔξιν τοῦ ἐργάζεσθαι, περισσοτέραν δὲ κλίσειν πρὸς τὸ διασκεδάζειν. Παρτιμελήσασα καὶ καταφρονήσασα τὸ μικρὸν τῆς ἐπάγγελμα, ἔνεκα τῆς σχέσεώς τῆς μετὰ τοῦ Θελωμῆ, ἔλασε τοὺς ἰδόντας εἰς αὐτὴν ἐργασίαν. Οὐδεμίᾳ καταφυγῇ. Ἦ Φαντίνα μόλις ἀνεγίνωσκε· νὰ γράφῃ ἡγνός· μόνον τὸ ὄνομά τῆς εἶχε μάθει· νὰ ὑπογράψῃ. Πληρωσασα δὲ δημόσιόν τινα γραφεῖα, ἔγραψεν ἅπασι, εἰς τὸ Θελωμῆν, ἔγραψ

δεις, ἔγραψε τρίς. Οὐδεμία ἀπάντησις. Ἦκουσε ποτε γραιδιά τινὰ λέγοντα.

— Ἡ κακομοῖρα ! ἄμ' αὐτὰ τὰ παιδιὰ, παιδιὰ τὰ λογαριάζει κἀνεὶς ; Τ' ἀκούει καὶ γυρίζει ἀπ' ἄλλου τὸ πρόσωπο ! Ἐραντάσθη ἡ Φαντίνα καὶ τὸν Θολωμῆν ἀποστρέφοντα τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ ἀθώου τούτου πλάσματος τῆς, καὶ ἡ καρδιά τῆς ἐψυχράνθη πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

Ἄλλ' ἐν τούτοις, τί ποιητέον ; ἠγνοεῖ ποῦ πλέον νὰ καταφύγῃ.

Ἐπταισε παραδοθεῖσα εἰς αὐτὸν ἄλλ' ἐνθυμούμεθα, ἦτο σεμνὴ καὶ ἐνάρετος φύσει. Ἠσθάνθη ἀμυδρῶς ὅτι εὕρισκετο εἰς τὰς παραμονὰς τοῦ νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμηχανίαν, καὶ νὰ ὀλισθήσῃ ἐπὶ τὰ χεῖρω. Ἀπῆτειτο καρτερία, καὶ πραγματικῶς ἐνεκαρτέρησεν εἰς τὴν ἀρετὴν.

Τῆς ἦλθεν ἔπειτα εἰς τὸν νοῦν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννήσεώς τῆς, τὴν Μ. . . κειμένην ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μ. . . ἴσως ἐκεῖ τὴν ἀνεγνώριζέ τις καὶ τὴν ἐδίδεν ἔργον· ναί, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ κρύψῃ τὸ πταῖσμά τῆς, καὶ ὅπως τὸ κρύψῃ, ἦτον ἐπάναγκές νὰ ὑποστῇ δευτερόν τινα χωρισμὸν, πολὺ ὀδυνηρότερον τοῦ πρώτου. Ἡ καρδιά τῆς ἐσπαράττετο, ἀλλὰ τὸ ἀπεφάσισεν. Ἡὲν εἶχε παραιτήσῃ ἀνδρείως πάντα στολισμὸν· ἐνεδύθη ὑψίσματα βαμβάκινα, ὅλα τῆς δὲ τὰ μεταξωτά, τὰς παϊνίαις, δαντέλλας καὶ ἄλλα ράκη, τὰ ἐφόρτωσεν ἐπὶ τοῦ θυγατρίου τῆς. Ἴδου ἡ μὴν φιλοδοξία ἣτις τὴν ἔμεινεν, αὕτη δὲ ὡς ἱερά. Ἐπώληθεν ὅ,τι ἂν εἶχε, καὶ ἐκ τῆς πωλήσεως ἔλαβε διακόσια φράγκα. Ἀφοῦ ἐπλήρωσε μικρὰ τινὰ χρέη τῆς, τὰ φράγκα ἔμειναν περίπου ὀγδοήκοντα.

Ἦτον εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν, ὅταν ὠραίαν τινὰ πρῶταν τοῦ ἔαρος, ἀνεχώρησεν ἐκ Παρισίων, φέρουσα τὸ τέλνον ἐπὶ τῶν ὤμων.

Τίς ἂν ἔβλεπε δὲν θὰ ἠσθάνετο οἶκτον πρὸς τὰ δύο ταῦτα ὄντα !

Ἡ γυνὴ οὕτη δὲν εἶχεν εἰς τὸν κόσμον ἄλλον παρὰ τὸ παιδίον τοῦτο, καὶ τὸ παιδίον τοῦτο δὲν εἶχεν εἰς τὸν κόσμον ἄλλον παρὰ τὴν γυναῖκα ταύτην. Ἡ Φαντίνα ἐγαλοῦχησε μόνη τὸ θυγατρίον τῆς. ἐκ τούτου δὲ εἶχε πάθει τὸ στήθός τῆς καὶ ἔβηχεν ὀλίγον τι.

Δὲν θὰ λάθωμεν πλέον ἀφορμὴν νὰ λαλήσωμεν περὶ τοῦ Φέλικοσ Θολωμῆ. Περιοριζόμεθα λέγοντες, ὅτι μετὰ παρέλευσιν εἴκοσιν ἐτῶν, βασιλεύοντας ἐν Γαλλίᾳ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, ὁ Θολωμῆς διετέλει

ἐν τινι πόλει δικογράφος, ἐκ τῶν ἐχόντων πολλοὺς πελάτας, ἄνθρωπος εὐπορώτατος καὶ ἔχων ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ἰσχὺν λόγου, ἐκλογεὺς συνετός καὶ ἔνορκος ἀυστηρότατος· πάντοτε δρυὼς ἄνθρωπος φιλήδονος.

Ἐκ Παρισίων μέχρι Μονφερμέιλ ἡ Φαντίνα ὠδοιπόρησεν ὅτε μὲν πεζή, ὅτε δὲ ἐπιβαίνουσα, ἀντί τῆς πενιχρᾶς πληρωμῆς τεσσάρων σολῶν, εἰς παροδικὸν τι ὄχημα, κατευθυνόμενον πρὸς ὃν δρόμον ἠκολούθει· καὶ αὕτη Κοτέβαινε δὲ παρέκει, καὶ πάλιν ἐπεριπάτει, ἕως οὗ ἀποκάμνουσα ἐπέβαινε εἰς ἄλλο ὄχημα, καὶ τοῦτο παροδικόν.

Οὕτως εἶχε φθάσῃ εἰς Μονφερμέιλ. Διαβαίνουσα ἔμπροσθεν τοῦ οἰνοπωλείου τῶν Θεναρδιέρων, κατεβλήθη ὑπὸ τῆς τερψιθύμου θεᾶς τῶν δύο μικρῶν κορῶν, αἵτινες ἐκάθηντο ἐπὶ τῆς τερατώδους ἐκείνης ἀλύσεως, καὶ τὰς παρετήρει ἐν ἀγαλλιάσει. Ἡ παρουσία ἀγγέλων σημαίνει ὅτι ἐκεῖ εἶναι καὶ ὁ παράδεισος. Ἐνόμισεν ὅτι ἔδλεπε γεγραμμένον ἀνωθὲν τοῦ καπηλείου ἐκείνου τὸ μυστηριώδες ΕΔΩ τῆς θεᾶς Προνοίας. Αἱ δύο μικραὶ ἦσαν προφανῶς εὐτυχεῖς. Διὰ τοῦτο εἶχεν εἰπῆ συγκεκλιμένη πρὸς τὴν μητέραν των : — Ἐχετε, κυρία, δύο ὠραῖα παιδάκια· ὁ Θεὸς· νὰ σᾶς τὰ χρίση.

Τὰ θηριωδέστατα τῶν πλασμάτων ἡμερώνονται, ὅταν ἀποτείνῃ τις πρὸς τὰ μικρὰ των θωπιεῖν τινά.

Ἡ μήτηρ ἤγειρεν τὴν κεφαλὴν καὶ γύχαρίστησεν, ἔπειτα δὲ προσέφερεν εἰς τὴν ξένην νὰ καθίσῃ εἰς τὸ ἐξωθεν τῆς θύρας κάθισμα· ἐνῶ αὕτη ἔμενε εἰς τὸ κατώριον. Αἱ δύο γυναῖκες ἤλθον εἰς συνομιλίαν.

— Θεναρδιέρος, ὁ ἀνὴρ μου ὀνομάζεται, εἶπεν ἡ μήτηρ τῶν δύο παιδίων. Αὐτὸ τὸ ξενονοχεῖον τὸ κριτοῦμεν ἡμεῖς.

Ἡ κυρία Θεναρδιέρου οὕτη ἦτο γυνὴ τις πυρρόξανθος, πολύστροφος, ἀρρενωπῆς φύσεως, καί, τὸ παράδοξον, ρωμαντικοῦ χαρακτήρου· ἐπειδὴ ἀνέγνωσε μυθιστορήματα.

Εἶχεν ἡλικίαν τριάκοντα μόλις ἐτῶν.

Ἐὰν ἡ γυνὴ αὕτη ἴστατο ὀρθία, καθ' ἣν στιγμήν ἐνεφανίσθη ἡ ξένη, ἴσως τὸ κολοσσαῖόν της ἀνάστημα θὰ ἐτρόμαζε τὴν Φαντίναν· ἴσως θὰ ἐκλόνοι τὴν εἰς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην της, καὶ ἴσως θὰ ἐξήττανε πανίκετο πᾶν ὅ,τι ἔχομεν νὰ διηγθῶμεν. Αἱ τύχαι τῶν ἀνθρώπων

πολλάκις τρόντι εξαρτῶνται ἐκ τοιούτων περιστατικῶν ἀσχημάτων κατὰ τὸ φαινόμενον· δηλαδή ἐξ ἑνὸς ἀνθρώπου ὅστις ἔτυχε καθήμενος, ἀντὶ νὰ τύχη ἰστάμενος.

Ἡ ξένη διηγέθη τὴν ἱστορίαν τῆς μετὰ τινων τροποποιήσεων. Ἡ το ράπτρια· ἀπέθανεν ὁ σύζυγός τῆς· αὕτη δὲν εἴρισκεν εἰς Παρισίους ἔργον, καὶ ἀπῆρχετο νὰ ζητήσῃ τοιοῦτον ἄλλοθι! που· εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκ Παρισίων τὸ πρωὶ τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἡμέρας· μέρος τοῦ δρόμου τὸ διήνυσε πεζῇ· καὶ ἡ μικρὰ δὲ ἐπεριπάτησε κάμποσον, ἀλλ' ἐκουράσθη, καὶ ἐχρειάσθη νὰ τὴν ἐπάρῃ εἰς τὰς χεῖράς τῆς, ὅπου καὶ ἐπεκοιμήθη.

Καὶ τοῦτο εἰπούσα ἔκυψε καὶ ἔδωσε περιπαθῶς εἰς τὴν μικρὰν τῆς ἐν φίλημα, ἐξυπνήσαν αὐτήν. Τὸ παιδίον ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, μεγάλους ὀφθαλμούς γλαυκοῦς, ὡς καὶ οἱ τῆς μητρὸς του, καὶ εἶδε· τί εἶδε; Καὶ τὰ πάντα, καὶ τίποτε. Εἶδε, καθὼς βλέπουν ἡμᾶς τὰ παιδιὰ, αἰσθανόμενα ἑαυτὰ ἀγγέλους καὶ γινώσκοντα ἡμᾶς ἀνθρώπους. Ἐπειτα ἤρξατο νὰ γελάῃ καὶ ἠθέλησε νὰ καταβῇ καὶ νὰ τρέξῃ.

Ἐκεῖ παρετήρησεν ἡ κόρη τῆς Φαντίνας τὰς δύο ἄλλας μικρὰς εἰς τὴν κούνια των· ἐστάθη λοιπὸν ἐνώπιόν των καὶ, σημεῖον νηπιακοῦ θαυμασμοῦ, ἐκρέμασεν ἔξω τῶν χειλέων ὄλην τῆς τὴν γλώσσαν. Τότε δὲ ἡ κυρία Θεναρδιέρου κατεβίβασε τὰς θυγατέρας τῆς ἀπὸ τὴν κούνια καί:

— Παίξτε ταῖς εἰπέ· παίξτετε τώρα μαζί καὶ αἱ τρεῖς.

Αἱ ἡλικίαι αὐταὶ τάχιστα συμφιλιούνται· δὲν παρῆλθον δύο λεπτά, καὶ αἱ μικρὰ τῆς Θεναρδιέρου ἐπαιζον μετὰ τῆς νεήλυδος καὶ συνήλικός των ἀνοίγουσαι τρύπας εἰς τὴν γῆν· κοινὴ ψυχαγωγία διὰ παιδιὰ! Ἡ νέηλος ἦτο φαιδρότατη· ἡ ἀγαθότης τῆς μητρὸς ἐχαράχθη ἐν τῇ φαιδρότητι τοῦ νηπίου· εἶχε λάβει ξυλάριον τι, καὶ μεταχειριζομένη αὐτὸ ὡς πτυάριον, ἔσκαπτεν ὄλην τῆς τῆ ψυχῇ ἕνα λάκκον, ἱκανὸν νὰ περιλάβῃ μίαν σφῆκα ἐντὸς αὐτοῦ. Καὶ τὸ τοῦ νεκροθάπτου ἔργον ἔχει χάριν ὑπὸ νηπίων ἀσκούμενον.

Αἱ δύο γυναῖκες ἐξηκολούθουν συνομιλοῦσαι.

— Πῶς ὀνομάζεται ἡ μικρὴ σου;

— Τιτίκα.

Τιτίκα βλέπων, ἀνάγνωθι Εὐφροσύνη. Ἡ μικρὰ ὀνομάζετο Εὐφροσύνη, ἀλλ' ἡ μήτηρ τῆς ἀπὸ Εὐφροσύνης τὴν ἔκαμε Τιτίκαν, κατὰ τὴν

γλυκεῖαν καὶ χαρίεσαν τῶν μητέρων καὶ τοῦ λαοῦ ροπήν, ἥτις ἀπὸ ὑποκορισμοῦ εἰς ὑποκορισμὸν μεταβάλλει τὴν Δέσποιναν εἰς Πιπίναν, καὶ τὴν Σοφίαν εἰς Φιφήν — παραγωγαί ἀποπλανῶσαι πᾶσαν τὴν ἐτυμολογικὴν ἐπιστήμην. Ἐγνωρίσαμεν προμήτορά τινα κατορθώσαν νὰ μεταβάλῃ τὸν ἔγγονόν της ἀπὸ Θεοδώρου εἰς Νίσκον.

- Καὶ πόσων χρόνων εἶνε ;
- Εἰς τοὺς τρεῖς περιπατεῖ.
- Καθὼς καὶ ἡ μεγάλη μου.

Ἐν τούτοις, αἱ τρεῖς μικραὶ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος, γινόμεναι ἐν ἐκστάσει καὶ ἐν φόβῳ θεαταὶ μεγάλου τινος φαινομένου. Μακρὸς τις σκώληξ εἶχεν ἐξέλθει τῆς γῆς. Αἱ τρεῖς κεφαλαὶ προσηλώθησαν εἰς τὸ θέαμα τοῦτο προσκολλώμεναι ἢ μία εἰς τὴν ἄλλην.

— Τί εἶνε ὡς τόσο καὶ τὰ παιδιὰ ! εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου· εὐθύς σχετίζονται ! Κύτταξε· θαρρεῖς πῶς εἶνε ἀδέλφια καὶ τὰ τρία.

Ὁ λόγος οὗτος ὑπῆρξεν εἰς σπινθήρ, ὃν ἐπερίμενεν, ὡς φαίνεται, ἡ ἑτέρα τῶν μητέρων. Αὕτη ἔλαβε πάραυτα τὴν χεῖρα τῆς Θεναρδιέρου, ἠπένισε πρὸς αὐτήν, καὶ τὴν εἶπε.

— Θέλετε νὰ σὰς ἀφήσω τὴν μικρὴ μου νὰ μοῦ τὴν φυλάξετε ; Ἡ Θεναρδιέρου ἐσιώπησεν, οὔτε ἄρνησιν ἐγλώσσασα, οὔτε κατάφασιν. Ἡ μήτηρ τῆς Τιτίκας προσέθεσε.

— Παρατηρεῖτε, δὲν εἰμπορῶ νὰ ἔχω μαζῆ μου τὴν μικρὴ εἰς τὸν τόπον ὅπου πηγαίνω. Δὲν μοῦ τὸ συγχωρεῖ ἡ δουλειὰ ὅπου θὰ ζητήσω. Ὅταν ἔχη κἀνεὶς μαζῆ του ἓνα παιδί, δὲν εὐρίσκει εὐκόλα μίαν θέσιν. Ἦτον ἴσως ἀπὸ Θεοῦ νὰ περάσω ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ ζενοδοχεῖόν σας. Ὅταν εἶδα ταῖς μικραῖς σας τόσον εὐμορφαῖς, τόσον καθάριας καὶ τόσον χαρούμεναις, ἐκόλλησεν ἐδῶ ἡ καρδιά μου. Νά, εἶπα, μίαν καλὴν μητέρα. Μὲ τὴν ἰδική μου τὴν μικρὴν θὰ ἦταν ὡσὰν τρεῖς ἀδελφαίς. Καὶ ἐπειτα, ἐγὼ δὲν θ' ἀργήσω νὰ ἐπιστρέψω. Θέλετε νὰ μοῦ τὴν κρατήσετε ;

- Βλέπομεν, εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου.
- Θὰ σὰς εἶδω κατὰ μῆνα ἐξ φράγκα.

Ἐπὶ τούτοις, ἡ φωνὴ ἀνδρὸς ἐκ τοῦ βάθους τοῦ καπηλείου ἀνέκραξεν:— Ὅχι· κάτω ἀπὸ ἑπτὰ φράγκα· καὶ πληρωμένα ἐμπρὸς ἐξ μηνιαῖα.

- Ἐξ ἐπὶ ἑπτὰ σαράντα δύο, εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου.

— Καὶ δεκοπέντε φράγκα· περιπλέον διὰ τὰ πρῶτα ἔξοδα, προσέθεσεν ἡ τοῦ ἀνδρὸς φωνή.

— Ὅλα μὲν πενήντα ἑπτὰ φράγκα, εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου. Καὶ συγχρόνως ὑπετονθόρουζε τὸ ἄσμά της.

α' Ἀνάγκη πᾶσα νὰ σὲ ἀρίσω».

— Τὰ δίδω, εἶπεν ἡ ξένη μήτηρ· ἔχω ὀγδοήντα φράγκα. Τὰ ἐπιλοιπα μὲ φθάνουν διὰ νὰ πάγω εἰς τὸν τόπον μου περὶ. Ἐκεῖ, ἀφοῦ εὔρω ἔργο, θὰ κερδίσω λεπτά, καὶ ἄμα πιάσω ὀλίγα, ἔρχομαι καὶ παίρνω πάλιν τὸ πουλάκι μου.

— Ἐχει ρουχάκια ἢ μικρὰ ; ἠρώτησε πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ ἀνδρὸς.

— Εἶνε ἄνδρας μου, εἶπε τότε ἡ Θεναρδιέρου πρὸς τὴν Φαντίαν.

— Βέβαια καὶ ἔχει τὰ ρουχάκια της, ὁ ἄγγελός μου, ἡ Τιτίκα μου. Ἐνόησα πῶς ἦταν ὁ ἄνδρας σας. Καὶ ὠραῖα μάλιστα της τὰ ἔχω κάμει ! παραπάνω ἀπὸ τὴν δύναμί μου· ἔχει ἀπ' ὅλα δωδεκάδαίς, καὶ φουστανάκια μεταξωτά, ὡσὰν ἀρχοντοκόρης. Τὰ κρατῶ ὅλα μέσα εἰς αὐτὸ τὸ σακκί.

— Πρέπει νὰ δοθῶν, ὑπέλαθεν ἡ φωνὴ τοῦ ἀνδρὸς.

— Ἐννοεῖται πῶς θὰ δοθῶν· ὅλα νὰ τὴ κρατήσητε ! εἶπεν ἡ μήτηρ. Νόστιμο δὲ θὰ ἦταν ν' ἄφαινα τὸ κορίτσι μου ὀλόγουμο !

Ἐν τούτοις ἐνεφανίσθη ἡ ὄψις τοῦ ὀλοκοδεσπότη.

— Πάγει καλὰ, εἶπε.

Ἡ συμφωνία ἐτελείωσεν.

Ἡ μήτηρ κατέλυσε ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐμέτρησε τὰ χρήματα, καὶ παρήτησεν ἐκεῖ τὸ τέκνον της. Ἐβίβησε πάλιν ἔπειτα τὸν ὀδοπορικὸν της σάκκον, κενὸν καὶ τοῦ λοιποῦ ἐλαφρὸν, καὶ τὸ πρῶτὸν της ἐπιούσης ἀνεχώρησεν, ἐν τῇ ἰδέῃ ὅτι ταχέως θὰ ἐπανήρχετο.

Αἱ τοιαῦται ἀναχωρήσεις παρασκευάζονται ἡσυχῶς, ἀλλ' εἶνε σπαραξικάρδιαι. Γυνὴ τις γείτων τῶν Θεναρδιέρων ἀπήνησεν τὴν μητέρα ταύτην καθ' ὁδόν, ἀναχωροῦσαν, καὶ ἤλθε λέγουσα.

— Καλέ, ἀπήνησας τώρα εἰς τὸν δρόμον μίαν γυναῖκα ὅπου πήγαινε καὶ ἔκλαιεν ὅπου ἦτο σπαραγμὸς καρδιάς

Ἄφοῦ ἀνεχώρησεν ἡ μήτηρ της Τιτίκας, ὁ ἀνὴρ εἶπεν εἰς τὴν σύζυγον.

— Κύτταξε πῶς τὸ ἔφερον ἡ τύχη· αὔριον εἶνε ἡ προθεσμία νὰ πλη-

ρώσω τὸ ὁμόλογον τῶν ἑκατὸν δέκα φράγκων. Μ' ἔλειπαν πενήντα φράγκα. Ξεύρεις πῶς θὰ εἶχαμεν τὸν κλητῆρα με μίαν διαμαρτύρησιν ; Καλὴν παγίδα τῆς ἔστησες με ταῖς κόραις σου !

— Χωρὶς τίποτε νὰ ξεύρω, ἀπεκρίθη ἡ γυνή.

B'.

Πρῶτο σκαρίζημα δύο μορφῶν ἀμφιβόλων.

Τὸ παγιδευθὲν ποντίκιον ἦτο μικρόν· ἀλλ' ὁ αἴλουρος εὐφραίνεται καὶ εἰς ἰσχνόν ποντίκιον.

Τί ἦτο τὸ ἀνδρόγυνον τοῦτο τῶν Θεναρδιέρων ; Ἄς εἰπωμεν ἀπὸ τοῦδε ὀλίγα τινὰ περὶ αὐτοῦ, βραδύτερον δὲ συμπληροῦμεν τὰ χαρακτηριστικά.

Τὰ ὄντα ταῦτα ἀνήκον εἰς τὴν νόθον ἐκείνην τάξιν, ἣτις συντίθεται, τὸ μὲν ἐξ ἀνθρώπων χυδαίων, τυχαίως πως προαχθέντων, τὸ δὲ ἀνθρώπων νοημόνων, οἵτινες ἐξέπεσον· τάξιν κειμένην μεταξὺ τῆς λεγομένης μεσαίας, καὶ τῆς παρακατινῆς· τάξιν συνδυάζουσάν τινα τῶν ἐλαττωμάτων τῆς δευτέρας μεθ' ὅλων σχεδὸν τῶν κακιῶν τῆς πρώτης, μήτε τι τοῦ χειρόνικτος ἔχουσαν μήτε τὸ ἐντιμον τοῦ ἀστοῦ.

Ἦταν τῆς φύσεως τῶν νάνων, οἵτινες, ἐὰν συμβῆ νὰ τοὺς ἐξάψη βλοσυρὰ φλόξ, εὐκόλως καθίστανται ἀνθρωπόμορφα τέρατα.

Εἰς μὲν τὴν γυναῖκα ὑπῆρχε βάρησ κτήνους, εἰς δὲ τὸν ἄνδρα ἡ ζύμη φαυλοβίου. Ἀμφότεροι ἦταν εἰς ἔσχατον βαθμὸν ἐπιδοκτικοὶ μυσαρᾶς προΐδου εἰς τὸ κακόν.

Ἰπάρχουσιν ὄντα ὡς οἱ καρλῖνοι ὀπισθοδρομοῦντα ἀείποτε πρὸς τὴν σκοτίαν, καρκινωθατοῦντα μᾶλλον ἢ προχωροῦντα πρὸς τὴν ζωὴν, μετερχόμενα τὴν πείραν τοῦ βίου πρὸς ἐπίτασιν τῆς μοχθηρίας των, πάντοτε ἐπὶ τὸ χειρόν τρεπόμενα, καὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀμαυρούμενα. Ὁ ἄνθρω οὗτος καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆ ἦσαν ἐξ αὐτῶν τῶν ὄντων.

Ὁ Θεναρδιέρος μάλιστα ἦτον ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, οὓς ἀρκεῖ μόνον νὰ ἴδῃ τις, ὅπως συλλάβῃ πρὸς αὐτοὺς δυσπιστίαν. Οἱ τοιοῦτο ἔμπροσθεν μὲν εἶνε θρασεῖς, ὀπισθεν δὲ ἀήσυχαι.

— Εἶδαι ἐλεύθερος. (Σελ. 138).
(Εἰκὼν παραλειφθεῖσα).

Ἐχουσί τι ἀπόρητον. Οὔτε δι' ὅσα ἐπραξάν δύνασαι γὰ ἐγγυηθῆς, οὔτε δι' ὅσα μέλλουν νὰ πράξωσιν. Ἐν τῷ βλέμματι αὐτῶν ἰσχύει σιὰ τις καταγγέλλουσα αὐτούς. Μόνον ἀκούων αὐτοὺς προσέροντας μίαν λέξιν, ἢ βλέπων τολμῶντας ἐν κίνημα, διακρίνεις σκοτεινὰ μυστήρια ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ των, σκοτεινὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἐάν τις ἐπίστευε τὸν Θεναρδιέρον, ἐχημάτισε στρατιώτης· λοχίας, ὡς αὐτὸς ἔλεγεν· εὑρέθη εἰς τὴν ἐκστρατεῖαν τοῦ 1815, καὶ μάλιστα προσηνέχθη, ὡς φαίνεται, σὺνδρεΐως.

Περαιτέρω θὰ μάθωμεν ὅποιον μέρος εἶχε λάθει. Ἡ ζωγραφία ἣτις ἐφαίνετο ἀνηρημένη ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ καπηλείου, ἐμνημόνευεν ἐν τῶν κατορθωμάτων του. Ἡ ζωγραφία αὕτη ἦτον ἔργον τῶν χειρῶν του, διότι ὁ Θεναρδιέρος ἐπετηδεύετο τὰ πάντα, εἰ καὶ κακῶς.

Ἦτο ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ὁ ἀρχαῖος κλασικὸς, ρωμαντισμὸς, ἀρχίσας ἀπὸ τὴν Κλέλια κατήνησεν εἰς τὴν Λοδύσκα, σεμνὸς μὲν ἄλλ' ἐκχυδαζόμενος βαθμιαίως καὶ ἐνῷ ἀνεβιάσθη ὑπὸ τὴν Σκουδερή, ἐξέπεσε εἰς τὴν Βουρνὸν—Μαλ' ἄρμ καὶ ἀπὸ τὴν κ. Λαφαγέτ εἰς τὴν Βαρθελεμῆ—Χαδῶ, ἐξήλπε τούς ἔρωτας τῶν πρσισιῶν θυρωρῶν καὶ ἐλυμάνετο ἀκόμη καὶ τὰ περίχωρα.

Ἡ κυρία Θεναρδιέρου ἠδύνατο ν' ἀνγνώσῃ τὰ τοιαῦτα.

Ἡ σύζυγός του ἦτο νεώτερα του κατὰ δώδεκα ἕως δεκαπέντε ἔτη. Ἐπίκειμεν ὅτι, ὡς ἐκ τῆς ἀνγνώσεως τῶν μυθιστορημάτων τοῦ καιροῦ τῆς, ἦτο ρωμαντικὴ. Ὁ χαρακτήρ οὗτος, ὅταν τοῦλάχιστον ἦνε νέα μία γυνή, δὲν φαίνεται τόσον ἀποτρόπαιος. Ἄλλ' ὅταν ἡ κόμη τῆς γυναικὸς ἐκεῖνης ἀρχίσῃ νὰ λευκαίνεται, ὁ δὲ ρωμαντισμὸς τῆς ἐπιμένῃ, ἡ Παμέλα τῆς μυθιστορῆτις καθίσταται Μέγαῖρα τῆς πρσιτικῆς ζωῆς.

Ἡ σύζυγός τοῦ Θεναρδιέρου, ἐκ τῆς πρὸς τὰ μυθιστορήματα κλίσεώς της, ἔδωκε καὶ εἰς τὰς θυγατέρας της ὀνόματα ρωμαντικά. Ἐπονίτην καλέσασα τὴν πρεσβυτέραν, καὶ Ἀζέλιαν τὴν νεώτεραν.

Ἄλλ' εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς Γαλλίας ἐπισυμβῆσα σύγχυσις εἰς τὰ ὄρατα, εἶχε καὶ ἀρρομὴν τινὰ οὐδόλως γελοῖαν ἢ ἐπιπόλαιον. Πλησίον τοῦ ρωμαντικοῦ στοιχείου παρῆκειται σύμπτωμά τι κοινωνικόν.

Σήμερον δὲν εἶναι σπάιον παρὰ τοῖς Γάλλοις, ὁ μὲν παῖς χοιροβοσκῶν νὰ καλῆται Ἄρκτουρος, Ἄλφρέδος ἢ Ἄλφούσιος, ὁ δὲ ὑποκόμης νὰ καλῆται Θωμᾶς, Πέτρος ἢ Ἰάκωβος.

Ἡ μεταθεσις αὐτῆ, καθ' ἣν τὸ μὲν ἀκομψὸν ὄνομα μετέβη εἰς τὸν παῖδα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ὄχλου, τὸ δὲ ἀγροτικὸν εἰς τὸν παῖδα τοῦ ἀριστοκράτου, ἔχει τὴν ἀφορμὴν ἐν ταῖς περὶ ἰσότητος νεωτέραις ἰδέαις.

Ἡ ἀναπόδραστος εἰσχώρησις τοῦ νέου πνεύματος διακρίνεται καὶ ἐν τούτῳ, καθὼς ἐν πᾶσιν, ὑπὸ δὲ τὴν κατ' ἐπιφάνειαν παραφωνίαν ταύτην ὑφίσταται τι μέγα καὶ βαθύ: ἡ γαλλικὴ Ἐπανάστασις.

B.

Κορυδαλίδα.

Δὲν ἀρκεῖ νὰ ᾔνέ τις κακὸς ὅπως προκάψῃ. Τὸ καπηλεῖο δὲν προώδευε. Χάρις εἰς τὰ πενήτηντα ἐπτὰ φράγκα τῆς διαβάτιδος, ὁ Θεναρδιέρος ἀπέφυγε τὴν διαμαρτύρησιν καὶ ἐτίμησε τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὁμολόγου του· ἀλλὰ τὸν ἀκύλουθον μῆνα ἐχρειάσθη, πάλιν χρήματα· ἡ σύζυγός του ἔφερεν εἰς Παρισίους καὶ ἔθηκε τὰ φορέματα τῆς Τιτίκας ἐνέχυρον ἀντὶ ἐξήκοντα φράγκων.

Ἄρῳ δὲ καὶ ταῦτα ἐδαπανήθησαν, ὁ Θεναρδιέρος καὶ ἡ σύζυγός του ἐθεώρουν τὴν ξένην ταύτην κόρην, ὡς νάτῃν εἶχον πλησίον των ὑπὸ φιλάνθρωπιᾶς, καὶ ἐπομένως ἐφέροντο πρὸς αὐτὴν οἰκτρῶς.

Ἐπειδὴ δὲν εἶχε πλέον φορέματα, τὴν ἐνέδυσαν τὸ ἀποφόριον τῶν ἰδίων των θυγατρῶν, δηλαδὴ τὰ ράκη αὐτῶν.

Τὴν ἔτρεφον ἐκ τῶν ψυχίων τῆς τραπέζης των, ὀλίγον τι κάλιον ἀπὸ σκύλων, καὶ ὀλίγον τι χειρὸν ἀπὸ γαλῆν.

Ἄλλως τε ὁ σκύλος καὶ ἡ γαλῆ τῆς οἰκίας ἦσαν συνήθως οἱ συνδαιτυμόνες τῆς. Ἡ Τιτίκα ἔτρωγε μετὰ τῶν ζώων τούτων ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐντὸς πιννακίου ζυλίνου ὡς τὸ τοῦ σκύλου καὶ τῆς γαλῆς.

Ἡ μήτηρ, ἣτις κατόκησεν, ὡς θὰ ἴδωμεν περαιτέρω εἰς τὴν πολίχνην Μ. ἐπὶ Μ. . . ἔγραφεν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἔβαλλε καὶ ἔγραφον ἅπαξ τοῦ μηνός, ἵνα μανθάνῃ περὶ τοῦ τέκνου τῆς. Οἱ Θεναρδιέροι ἀπεκρίνοντο τὰ αὐτὰ πάντοτε.

— α' Ἡ Τιτίκα εἶνε μὴ χάρα».

Ἄφου παρήλθον οἱ πρῶτοι ἐξ μηνες, ἡ μήτηρ ἔπεμψεν ἑπτὰ φράγκα διὰ τὸν ἑβδόμον, καὶ ἐξηκολούθησε νὰ πέμπῃ κατὰ μῆνα μεθ' ἱκανῆς ἀριθείας αὐτὸ τοῦτο τὸ ποσό. Δὲν εἶχε συμπληρωθῆ ἔτος, καὶ ὁ Θεναρδιέρος εἶπεν μίαν τῶν ἡμερῶν.

— Εὐμερφε προκοπή, μὲ τὰ ἑπτὰ φράγκα ὅπου μοῦ στέλλει κατὰ μῆνα ! Εἰς τί θὰ ἐπικρέσουν τὰ ἑπτὰ φράγκα τῆς ; Καὶ γράψα ἐζήτησε παρὰ τῆς Φαντίνης ὄσδεκα φράγκα εἰς τὸ ἐξῆς.

Ἡ μήτηρ, ἀκούουσα ὅτι τὸ τέκνον τῆς ἦτον εὐτυχές καὶ αἰμεγύλωνε μὴ χάρα», ἔπεμψε τὰ ὄσδεκα φράγκα ἄνευ ἀντιλογίας.

Φύσεις τινὲς δὲν δύνανται ν' ἀγαπῶσιν ἀρ' ἑνός, χωρὶς νὰ μισῶσιν ἀρ' ἑτέρου. Ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου ἠγάπη περιπαθῶς τὰς θυγατέρας τῆς, διὸ ἀπεστρέφετο τὴν ξένην κόρην.

Ὅσον ὀλίγον τόποι καὶ ἂν κατεῖχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ἡ Τιτίκα, τὴν ἐφάνετο ὅτι ἐστερουῖντο αὐτοῦ αἱ θυγατέρες τῆς, καὶ ὅτι ἡ μικρὰ αὐτῆ ἠλάττωνε τὸν ἀέρα ὃν ἀνέπνιον αἱ ἰδικαὶ τῆς. Αἱ θυγατέρες τῆς ἀπῆλθον πάσης θωπείας τῆς· εὐρέθη ἡ ξένη ἐκείνη κόρη, ἵνα ἔχῃ ὅλους τοὺς ὀαρμούς, οὓς βεβαίως θὰ εἶχον ἄνευ αὐτῆς αἱ ἰδικαὶ τῆς. Οὐδὲν ἔπραττεν ἡ Τιτίκα, ἄνευ τοῦ νὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς χίλαζα σφοδρῶν καὶ ἀδίκων ὀαρμῶν. Ἡ πιον πλάσμα, ἀδύνατον, μὴ κατ. λαμβάνον τί κόσμος εἶνε αὐτός καὶ τί Θεός, αἰείποτε τιμωρούμενον, λοιδορούμενον, παραγκωνιζόμενον, καὶ βλέπον πλησίον του οὐοῦ ἀλλὰ μικρὰ ὡς αὐτό, ζῶντα ὡς ἐντὸς ἐωθινης ἀκτίνας !

Φυσικῶ τῷ λόγῳ, ἀφου ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου ἦτο κακὴ πρὸς τὴν Τιτίκαν, ἔγιναν κακαὶ πρὸς αὐτὴν καὶ ἡ Ἐπανίη καὶ ἡ Ἀζέλιμα. Ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ τὰ παιδιά καθίστανται ὁμοίωτα τῆς μητρός. Τὸ σχῆμα μόνον εἶνε μικρότερον.

Παρήλθον ἔτος, παρήλθε καὶ ἄλλο. Ἐλεγον οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου.

— Τί καλοὶ ἄνθρωποι αὐτοὶ οἱ Θεναρδιέροι, ἄνδρες καὶ γυναῖκα !

Ἐνῶ δὲν εἶνε πλούσιοι, τρέφουν διὰ τὴν ψυχὴν τοὺς ἕνα πτωχοκόρι-
τσον ὅπου τοὺς ἄφησαν !

Ἐνόμιζον τὴν Τιτίκαν ἐγκαταλελειμμένην παρὰ τῆς μητρὸς της.
Καὶ ἐν τούτοις ὁ Θεναρδιέρος, μαθὼν, τίς οἶδε διὰ τίνων καταχθονίων
μέσων, ὅτι ἡ κόρη αὕτη ἦτο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νόθος, ἡ δὲ μή-
τηρ της δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῇ τοῦτο, ἀπήτησε δεκαπέντε φράγγα
κατὰ μῆνα, λέγων ὅτι ἀῆ μικρὰ ἐμεγάλωνεν καὶ αἵ τρωγεν εἰς τὰ γερά»
ἠπεῖλει δὲ νὰ τὴν ἀποπέμψῃ.

Ἡ μήτηρ ἐπλήρωσε ναὶ τὰ δεκαπέντε φράγγα.

Ἀπὸ ἑτοὺς εἰς ἕτος, τὸ παιδίον ἠΰξανε, καὶ συγχρόνως αἱ κακου-
χίαι του.

Ἐνόσω ἡ Τιτίκα ἦτο μικροτάτη, ἐξυθύμεινον οἱ Θεναρδιέροι ἐπὶ
αὐτῆς διὰ τὰς ἀταξίας τῶν ἰδίων κορῶν των· ἅμα δὲ ἀνεπτύχθη ὀλί-
γον, δηλαδὴ καὶ πρὶν ἀκόμη γίνῃ πενταέτης, κατέστη ἡ Θεραπεινὶς
τῆς οἰκίας των.

Ἐστειλλον τὴν Τιτίκαν εἰς ὑπηρεσίας, τὴν ἐβαλλον νὰ σαρώνη τὰ
ῶματά, τὴν αὐλήν, τὴν ὁδόν, νὰ πλύνη τὰ πινάκια, ἔτι δὲ νὰ φέρῃ
φορτία, ἀφότου μάλιστα ἡ μήτηρ της ἤρχισε νὰ μὴ πέμπῃ τὰ μηνιαῖα
μετ' ἀκριβείας· διότι παρῆλθον μῆνές τινες, καὶ δὲν ἔλαβον οἱ Θεναρ-
διέροι χρήματα.

Ἄν ἡ Φαντίνα ἐπέστρεφεν εἰς τὸ Μομφερμέιλ μετὰ τὰ τρία ταῦτα
ἔτη, δὲν θὰ ἀνεγνώριζε τὸ τέκνον της.

Ἡ Τιτίκα της, ἡ πόσον εὐειδῆς καὶ ζωηρά, ὅταν τὴν εἶχεν ἰρίσει
εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, κατήντησεν ἰσχνὴ καὶ ὠχρά.

Κατείχετο τὸ παιδίον, οὐκ οἶδα ὑπὸ τίνος ἀνησυχίας, ἦν οἱ Θε-
ναρδιέροι ἐχαρακτήριζον ὡς πονηρίαν.

Ἡ ἀδικία τὴν εἶχε καταστήσει δύστροπον, καὶ ἡ σκληρχωγία δυ-
σειδῆ. Ἄλλο δὲν τὴν ἔμενεν ὠραῖον εἰμὴ οἱ ὀφθαλμοί, οἵτινες ὅμως
μᾶλλον λύπην προὔξενον εἰς τὸν θεατὴν, διότι, ὡς ἦσαν μεγάλοι, πε-
ριεῖχον περισσοτέραν μελαγχολίαν.

Τὸν χειμῶνα ἦτο σπαραγμὸς καρδίας ἡ θεὰ τῆς πτωχῆς ταύτης κό-
ρης, μόλις ἐξαστοῦς, τρεμούσης ὑπὸ τὰ πλαιὰ καὶ πανταχόθεν τε-
τρυπημένα ράκη της, καὶ σαρωνούσης τὴν ὁδόν, πρὶν ἔτι φέξῃ ἡ ἡμέρα
διὰ μεγίστου τινὸς σαρώθρου, βαρέος εἰς τὰς μικρὰς της χεῖρας τας

ἐρυθράς ἐκ τοῦ φύχου, καὶ ἐχούσης πάντοτε ἐν δάκρυ εἰς τὰ μεγάλα της ὄμματα.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τὴν ἐπωνόμασαν «Κορυθαλίδα». Οὕτως ὁ λαός, ἀγαπῶν τὰς ἐξομοιώσεις, εὐηρεστεῖτο νὰ ἀποκαλῆ τὸ ὄχι μείζον πτηνοῦ μικρὸν τοῦτο πλάσμα, τὸ τρέμον, ἐπτοημένον καὶ ριγοῦν, τὸ πρῶτον εὐρισκόμενον ἐξυπνον εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εἰς τὸ χωρίον, καὶ πάντοτε εἰς τὸν δρόμον ἢ εἰς τοὺς ἀγρούς πρὸ τῆς αὐγῆς ἀπαντώμενον.

Μὲ μόνην τῆς διαφορᾶν, ὅτι ἡ πτωγὴ Κορυθαλὶς οὐδέποτε ἐκελᾶδει.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΚΑΤΑΝΤΑ

Α΄.

Ἱστορία προόδου εἰς τὴν ὑελογλυπτικὴν.

Ἡ μήτηρ ἐν τούτοις, ἡ μήτηρ ἤτις, καθὼς ἐξελάμβανον οἱ χωρικοὶ τοῦ Μονφερμέιλ, εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸ τέκνον της, τί ἐγένετο ; ποῦ εὑρίσκειτο ; τί ἐπραπτεν ;

Ἄφου παρήτησε τὴν μικρὰν της Τιτίκαν εἰς τοὺς Θεναρδιέρους, ἐξηκολούθησε τὸν ὁρόμον της καὶ ἀφίχθη εἰς τὴν πόλιν Μ. ἐπὶ Μ. . .

Ταῦτα, ὡς εἴπομεν, ἐν ἔτει 1818. Ἡ Φαντίνα εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς της πρὸ δεκαετίας.

Ἡ Μ. ἐπὶ Μ. . . εἶχεν ἔκτοτε μεταβληθῆ. Ἐνῶ ἡ Φαντίνα κατήρχετο βραδέως ἀπὸ ἀθλιότητος εἰς ἀθλιότητα, ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς της ἤκμαζε μικρὸν κατὰ μικρὸν.

Πρὸ ἀμνημονεύτου καιροῦ ἐπεδίδοντο οἱ κάτοικοι τῆς Μ. ἐπὶ Μ. . . εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν πρὸς γυναικεῖους στολισμοὺς χρυσίων ἐκείνων μελανῶν κοσμημάτων ἐκ μεταλλικῆς τινοῦ ὑάλου, ἀναπληρούσης τὸν φυσικὸν γαγάτην (jais), τὸν συμπαγέστατον καὶ σκληρότατον τῶν γνωστῶν γαιανθράκων.

Ἡ βιομηχανία αὕτη ἐκαλλιεργεῖτο ἰδίως εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ. . .

ἀλλὰ ὅν ἐπρόκοπτεν, ἐπειδὴ ἦταν ὑπερτετιμημένοι πολὺ αἱ κυριώτε-
ραι τῶν ὑάλων ἐξ ὧν συντίθεται τὸ ὑαλῶδες τοῦτο μίγμα· ἐπομένως,
οἱ ἐργάται ἐπληθύνοντο πολὺ φειδωλῶς.

Ὅταν ἡ Φαντίνα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ... εἶχε συμβῆ
εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ὑαλικῶν τούτων ἀνήκουστος μεταβολή.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1815, ἄνθρωπός τις ἄγνωστος, ἦλθε καὶ ἀπο-
κατέστη εἰς τὴν πολίχνην· οὗτος εἶχεν ἐπινοήσει νὰ εἰσάγῃ εἰς τὴν
κατασκευὴν τοῦ ὑαλίτου, ἀντὶ ρητίνης, κόμμι λάκας.

—Τοῦτο καὶ ἄλλαι τινὲς τροποποιήσεις περὶ τὴν συγκόλλησιν καὶ
ἐγκασιν τοῦ ὑαλίτου, διευκολύνασαι τὴν τέχνην, ἤλαττωσαν τὰ μέ-
γιστα τὴν τιμὴν τῆς πρώτης ὕλης ἐξ οὗ, πρῶτον ἠύχθη τὸ ἡμερομύ-
σιον τῶν ἐργατῶν, — ὄφελος εἰς τὸν τόπον. — δευτέρον, ἐβελτιώθη
ἡ ποιότης τοῦ πράγματός, — ὄφελος εἰς τὴν ἀγοραστὰς καὶ εἰς τοὺς
μεταχειριζομένους αὐτό. — τρίτον, ἐπωλεῖτο εἰς εὐτελεστέραν τιμὴν,
ἐνῶ ὁ κατασκευαστὴς ἐκέρδιαινε τὰ τριπλάσια. — ὄφελος εἰς τὴν βιο-
μηχανίαν. Ὡστε ἐκ μιᾶς ἰδέας προέκυψαν τρεῖς ἐκβάσεις εὐχά-
ριστοι.

Ἐντὸς τριῶν ἐτῶν, ὁ ἐπινοήσας τὴν τελειοποίησιν ταύτην εἶχε
καταστῆ πλούσιος· καὶ τοῦτο μὲν καλόν· ἀλλὰ τὸ κάλλιστον, εἶχε
καταστήσει πλουσίους καὶ τοὺς περὶ αὐτόν.

Ἦτο δὲ οὗτος ξένος εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην· ἠγνόουν οἱ αὐτό-
χθονες ὀλωσῶδου πόθεν κατήγετο.

Διηγοῦντο μόνον, ὅτι εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν πόλιν ὀλίγιστα ἔχων
χρήματα· ἑκατοντάδας τινὰς φράγκων. τὸ πολὺ. Ναί· ἀλλ'
ὅμως ἰδοὺ τί κατώρθωσε διὰ τῆς νοημοσύνης του καὶ τῆς καλῆς
τάξεως!

Ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ..., τὰ φορέματα καὶ ἡ συμπε-
ριφορὰ του ὡς καὶ ἡ διάλεκτός του, ἦσαν ἀνθρώπου τῆς ἐργατικῆς
τάξεως. Φαίνεται δὲ ὅτι, καθ' ἣν ἡμέραν εἶχεν ἔλθει μικρὸς καὶ
ἄσημος εἰς τὴν πολίχνην ἐκείνην, Δεκέμβριον μῆνα, ὦραν ἐσπερινήν,
φέζων ἐπ' ὤμων σάκκον οἰοπορικόν, καὶ ράβδον ὀξώδη εἰς τὴν χεῖρα,
συνέπεσε νὰ ἐπραγῆ πυρκαϊὰ ἐν τῷ δημαρχείῳ.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὄρμησεν ἀρήθως εἰς τὰς φλόγας, καὶ εἶχε σῶ-
σει, κινδυνεύσας τὴν ἰδίαν ζωὴν, δύο παιδιά, τέκνα τοῦ ἐνωμοστῆ¹⁰

τῆς χωροφυλακῆς. Ὡς ἐκ τούτου δὲν τοῦ εἶχε ζητηθῆ τὸ διαβατήριον. Ἐκτοτε δὲ οἱ κάτοικοι εἶχον μάθει τὸ ὄνομά του. Εἶπεν ὅτι ἐκαλεῖτο Μαγδαληνῆς· τὸν προσηγόρευον λοιπὸν «θεῖὸν Μαγδαληνῆν».

B'.

Ὁ θεὸς Μαγδαληνῆς.

Πεντηκοντούτης περίπου ἦτον ὁ ἄνθρωπος· ἐφαίνετο ἐμφροντις, ἀλλ' ἀγαθός. Χάρις εἰς τὰς ταχίστας προόδους τῆς βιομηχανίας, ἦν ἀνεστησε θαυμασίως, ἡ Μ. ἐπὶ Μ. . . εἶχε καταστή κέντρον σημαντικοῦ ἐμπορίου.

Ἡ Ἰσπανία, ὅπου καταναλίσκονται πολλοὶ μέλανες γαγάτσι ἐκ τῶν τεχνητῶν τούτων, ἔστειλε κατ' ἔτος παραγγελίας διὰ μεγάλας ἐξ αὐτῶν ποσότητας. Καὶ εἰς Λονδῖνον, καθὼς καὶ εἰς Βερολίνον κατασκευάζονται ὑαλίται· ἡ Μ. ἐπὶ Μ. . . σχεδὸν ἡμιλλᾶτο πρὸς τὰς μεγαλοπόλεις ἐκείνας· τόσα δὲ ἐκέρδησεν ὁ θεὸς Μαγδαληνῆς, ὥστε ἤδη εἶχε κτίσει ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους ἰδίαις δαπάναις μέγα ἐργοστάσιον, διηρημένον εἰς δύο τμήματα· τὸ μὲν διὰ τοὺς ἄνδρας, τὸ δὲ διὰ τὰς γυναῖκας.

Πᾶς ὁ πεινῶν ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο βέβαιος ὅτι ἐκεῖ θὰ εὔρισκεν ἔργον καὶ ἄρτον. Ὁ θεὸς Μαγδαληνῆς ἀπήτει μόνον, παρὰ μὲν τῶν ἀνδρῶν θέλησιν ἀγαθὴν, παρὰ δὲ τῶν γυναικῶν χρηστά ἤθη· παρὰ πάντων δὲ τιμιότητα.

Διήρπασεν εἰς δύο τὸ ἐργοστάσιον, ἵνα ὦσι κεχωρισμένα τὸ δύο φύλα, καὶ δύνανται οὕτως αἱ κόραι νὰ διατελῶσι φρόνιμοι. Ὡ! κατὰ τοῦτο ὑπῆρχεν αὐστηρότατος. Ἦτο τὸ μόνον πταῖσμα τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἠνείχετο· εἶχε δίκαιον, καθότι ἡ Μ. ἐπὶ Μ. . . περιεῖχε πάντοτε φρουράν, καὶ ἐπομένως πολλαὶ ὑπῆρχον πρὸς διαφθοράν ἀφορμαί.

Ἄλλως τε, ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ θειοῦ Μαγδαληνῆ, ὁ τόπος ἀνέλαβε ζωὴν· ἡ ἀργία καὶ ἡ πενία ἐξώσθησαν· δὲν ἔμεινε κόλπος μὴ

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 27

ἐρωδιασμένοι διὰ πολλοῦ ἢ ὀλίγου τινὲς ἀργυρίου, οὐδὲ αἰκία πτωχῶν μὴ ἀπολαύουσα χαρᾶς τινος. Διότι ὁ θεὸς Μαγδαληνῆς παρείχεν ἔργον, εἰς ἅπαντας, τοῦτο μόνον λέγων καὶ ἀπαιτῶν παρ' αὐτῶν· νὰ ᾔσαι τίμιος ἄνθρωπος, νὰ ᾔσαι τιμὰ κέρη.

Ὡς εἶπομεν, ὁ θεὸς Μαγδαληνῆς ἤρξανε συγχρόνως τὴν περιουσίαν του· ἀλλὰ, πρᾶγμα παράδοξον εἰς ἀνθρώπους μετερχομένους τὸ ἐμπόριον, ὁ θεὸς Μαγδαληνῆς ἐφαίνετο ὡς μὴ ἔχων τοῦτο κύριον αὐτοῦ μέλημα. Ἐφαίνετο ὡς πολὺ μᾶλλον ἐργαζόμενος διὰ τοὺς ἄλλους ἢ δι' ἑαυτόν.

Τῷ 1820, ἦτο γνωστὸν ὅτι ἐκέκτητο ἑξακοσίας τριάκοντα χιλιάδας φράγκων, κατατεθειμένας ἐν ὀνόματί του παρὰ τῷ τραπέζιτῃ Λαφίτῃ· ἀλλὰ πρὶν θησαυρίσει τὰς ἑξακοσίας τριάκοντα χιλιάδας ταύτας, εἶχε ὀφειλήσει ὑπὲρ τὸ ἑκατομμύριον διὰ τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πένητας.

Τὸ νοσοκομεῖον δὲν εἶχε πόρους ἱκανοὺς· προσέθεσεν εἰς αὐτὸ ἐξ ἰδίων του ἐτέρας δέκα κλίναις.

Ἡ Μ. ἐπὶ Μ. . . διακρίεται εἰς ἄνω καὶ κάτω πόλιν· ἡ κάτω ὅπου κατοίκει αὐτός, εἶχεν ἐν μόνον σχολεῖον, σχεδὸν ἐρείπιον· αὐτὸς ἀνήγειρε δύο, τὸ μὲν διὰ τὰς κόρας, τὸ δὲ διὰ τὰ ἄρρενα.

Ἐχορήγει ἐξ ἰδίων εἰς τοὺς δύο σχολάρχας τὰ διπλάσια τοῦ γλίτσερου μισθοῦ, ἐν ἐλάβθανον παρὰ τοῦ ἀημοσίου, καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν εἶχεν εἰπεῖ εἰς τινα συμπολίτην, ἀπερῶντα διὰ τὴν πρὸς τοὺς διδασκάλους γενναιοδωρίαν ταύτην. «Οἱ δύο πρῶτοι καὶ κύριοι λειτουργοὶ ἐνὸς τόπου εἶνε ἡ βυζάντια καὶ ὁ δάσκαλος».

Ὡσαύτως συνέστησεν ἰδίαις δαπάναις πτωχοκομεῖον, ὡς καὶ βοηθητικὸν ταμεῖον διὰ τοῖς ἐκ τῶν ἐργατῶν πάσχοντας ἢ ὑπεργήρους.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐργοστάσιόν του κατέστη κέντρον, ἐντὸς ὀλίγου ἐσχηματίσθη περὶ αὐτὸ νέα συνοικία, ὅπου εὗρισκοντο ἱκαναὶ ἐνδεεῖς οἰκογένειαι· ἔβρυσεν λοιπὸν καὶ ἐν φαρμακείον, ὅπόθεν αὐταὶ ἐπορίζοντο δωρεὰν τὰ φάρμακα.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν εἶχον εἰπεῖν αἱ καλαὶ γλῶσσαι περὶ αὐτοῦ· Ὁ γεννάδας αὐτὸς ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του καὶ καλὰ νὰ πλουτίσῃ, Ὅταν δὲ εἶδον ὅτι ἐπλούτιζε τὸν τόπον πρὶν ἢ πλουτίσῃ αὐτός· αἱ αὐταὶ καλαὶ ψυχαὶ εἶπον. Εἶνε φιλόδοξος.

Τοῦτο δὲ τόσῳ μᾶλλον ἐφαίνετο πιθανόν, καθόσον ὁ θεὸς Μαγδα-

ληνής ἦτο φιλακόλουθος δὲν ἔλειπε ποτὲ ἐκ τῆς λειτουργίας, ἢ τὸ σαββατόβραδον ἐκ τοῦ ἑσπερινοῦ· τοῦτο κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν παρετηρεῖτο εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἐπικινεῖτο.

Τόσον, ὥστε ὁ βουλευτὴς τοῦ τόπου, ὅστις παντοῦ ὡσφραίνεται ἀνταγωνιστὰς, ἤρχισε ν' ἀνησυχῆ ἐκ τῆς εὐλαθείας τοῦ ἀνθρώπου τούτου, καὶ ἐνῶ μέχρι τοῦδε κατεγέλα τὰ ἱερά καὶ ὅσια κεκλισμένων τῶν θυρῶν, ὅταν εἶδε τὸν πλούσιον ἐργοστασιάρχην Μαγδαληνὴν τόσον φιλακόλουθον, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ὑπερακοντίσῃ· διὸ καὶ παραβῶν ἕνα πνευματικὸν ἰησοῦτήν, δὲν ἔλειπε τοῦ νὰ μεταλαμβάνῃ τακτικώτατα, καὶ οὐδένα νὰ παραλείπῃ ὄρθρον.

Ἡ ωιλοδοξία κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐφθανε μέχρι μανίας. Ἐν τούτοις οἱ πτωχοὶ ἐπωφελήθησαν· ἐπωφελήθη δὲ καὶ ὁ πανάγαθος Θεός· διότι ὁ ἐντιμος βουλευτὴς συνέστησε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ νοσοκομεῖον δύο κλίνας δι' ἐξόδων του. Ἐγίναν αἱ κλίναι δώδεκα.

Τῷ 1819, διεδόθη πρῶτον τινὰ εἰς τὸν τόπον ὅτι, κατὰ σύστασιν τοῦ κυρίου Νομάρχου, ὁ Θεὸς Μαγδαληνῆς ἔμελλε νὰ διορισθῆ ὑπὸ τοῦ βασιλέως δῆμαρχος τῆς Μ, ἐπὶ Μ... διὰ τὰς ὠφελείας αἱ εἶδεν ἐξ αὐτοῦ ἡ πόλις.

Καὶ τότε δὴ τότε, ἐκεῖνοι οἵτινες εἶχον εἰπεῖ περὶ τοῦ νεήλυδος ἀνθρώπου τούτου, ὅτι ἦτον ἀπλῶς «φιλόδοξος», ἔδραξαν τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀνακράξωσι. «Νὰ το ἰ δὲν τὸ ἐλέγαμεν» ; Ἐβόησεν ἡ Μ. ἐπὶ Μ... Ἡ φήμη δὲν ἦτο κενή.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἐδημοσιεύθη ὁ διορισμὸς διὰ τῆς Ἐπισήμου Ἐρμευρίδος.

Ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν, ὁ Θεὸς Μαγδαληνῆς ἀπεποιήθη τὴν θέσιν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἔτος, 1819, δεκρίθησαν ἐν τῇ βιομηχανικῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων τὰ προϊόντα τοῦ ἐργοστασίου Μαγδαληνῆς, καὶ οἱ ἀρμόδιοι ἐλαιοῦται συνέταξαν ἐπικινετικώτατην περὶ αὐτῶν ἐκθεσιν, δι' ἣν ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὸν ἐφευρέτην ἰπτότην Δ τῆς εγεῶνος τῆς Τιμῆς. Νέος θόρυβος εἰς τὴν μικρὰν πόλιν. «Τὰ εἶδετε ; τὸ παράσημον ἤθελε νὰ λάβῃ !».

Ὁ Θεὸς Μαγδαληνῆς ἀπεποιήθη τὸ παράσημον.

Αἰνίγμα ὁ ἀνθρώπος οὗτος ! Αἱ καλαὶ ψυχαὶ ἠλάφρωσαν τὴν συνείδησίν των εἰπούσαι. «Ὁπωσὸῦποτε, εἶνε ἕνας τυχοδιώκτης».

Ὡς εἶδομεν, ὁ πτωχὸς τὸν ἐχρεώσται πολλά· οἱ πτωχοὶ τὸ πᾶν.

ὑπῆρχε τόσον ὠφέλιμος, ὥστε ἐδέησεν ἐπὶ τέλους νὰ τιμηθῇ· τόσον προσηνής, ὥστε ἐδέησεν ἐπὶ τέλους ν' ἀγαπηθῇ· οἱ ἐργάται του ἰδίως τὸν ἐλάτρευον, λατρεῖαν ἀπέναντι τῆς ὁποίας αὐτὸς ἐφαίνετο μελαγχολικός.

«Ὅταν ἀπεδείχθη πλούσιος, ἀόκαλὸς κόσμος» ἤρξατο νὰ τὸν χαίρειζέη καὶ νὰ τὸν ἀποκαλῆ ἀκύριον Μαγδαληνῆν· ἀλλ' οἱ ἐργάται του καὶ τὰ παιδία αθεῖν Μαγδαληνῆν, καὶ εἰς τοῦτο μᾶλλον αὐτὸς ἔμειδεν ὡς εὐφραινόμενος.

Καθόσον ἀνυψοῦτο, τὰ προσκλητήρια ἐπιπταν ἐπ' αὐτοῦ ὡς βροχή. «Ἡ κοινῶνία» τὸν ἀνεζήτηει. Αἱ μικρὰί τῆς Μ. ἐπὶ Μ... ἀριστοκρατικαὶ συναναστροφαί, αἵτινες ἐννοεῖται, θὰ ἔκλειον κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν ἐργολάβον τὰς θύρας των, παρέμενον ὀρθάνοικοι εἰς τὸν ἑκατομυριοῦχον.

Πολλὰ τὸν προσηνήθησαν δεξιώσεις. Αὐτὸς ἀπεποιήθη.

Πίλιν καὶ καλά ψυχὰ δὲν ἐκράτησαν τὰς γλώσσας των. — Εἶνε ἓνας ἀμαθὴς ἄνθρωπος, χυδαίας ἀνατροφῆς. Κάνει δὲν γνωρίζει τὴν φύτραν του. Δὲν εἰσέβρει πῶς νὰ φερθῇ εἰς τὸν κόσμον. Οὔτε εἶνε ἀποδεξιζόμενος ἂν γνωρίζῃ ν' ἀναγινώσκει καὶν.

«Ὅταν εἶδον ὅτι ἐκέρθαινον εἶπον· «Εἶνε ἓνας ἔμπορος». Ὅταν εἶδον ὅτι ἀπεποιεῖτο τὰς τιμάς, εἶπον. «Εἶνε ἓνας τυχοδιώκτης». Ὅταν εἶδον ὅτι ἀποποιεῖται τὰς συναναστροφάς, εἶπον. «Εἶνε ἓνα κτήνος».

Τὸ 1820, πέντε ἔτη μετὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ..., τοιαύτας πασιφανεῖς ὠφελείας εἶχε προξενήσει εἰς τὸν τόπον, καὶ τόσον ὀμόφωνος ἠγέρθη ἔπαινος ὑπὲρ αὐτοῦ, ὥστε ὁ βασιλεὺς τὸν διώρισεν ἐκ νέου δῆμαρχον.

Καὶ αὐτὸς μὲν πάλιν ἀπεποιήθη, ἀλλ' ὁ Νομάρχης τόσον ἐπέμενον, ὥστε ἦλθον τότε ὅλοι οἱ ἐγκριταὶ τῆς πόλεως καὶ τὸν παρεκάλουν, ὁ δὲ λαὸς καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς τὸν καθικέτευε νὰ δεχθῇ τὴν θέσιν.

Δὲν ἠδυνήθη πλέον ν' ἀντισταθῇ, ἐδέχθη. Παρατηρήθη ὅτι τὸν παρεκάλετον εἰς τοῦτο πρὸ πάντων ὁ ἀπόστρατος γραίας τινὸς γυναικὸς τοῦ λαοῦ ἀραξάτης ἀπὸ τοῦ κατωρλίου τῆς θύρας τῆς σχεδὸν ἐν ἀγανακτήσει. «Βίβος ἐκεῖ! ἓνας καλὸς δῆμαρχος εἶνε εἰς τὸν τόπον

ωφέλιμος. Πρέπει ένας άνθρωπος ν' αποφεύγη ένα καλόν ὅπου εἴμπορει νὰ κάμη!»

Αὕτη ἢ τρίτη περίοδος τῆς ἀναβάσεώς του. Ὁ θεὸς Μαγδαληνῆς εἶχε γίνει κύριος Μαγδαληνῆς· ὁ δὲ κύριος Μαγδαληνῆς ἐγίνε κύριος Δήμαρχος.

Γ'.

Χρήματα κατατεθειμένα παρὰ Λαφίτ.

Ἄλλ' ὅμως ἔμεινε ἀπλοϊκὸς ὡς πρὶν.

Εἶχε τὴν κόμην ἤδη φαιάν, τὸ βλέμμα σοβαρὸν, τὴν ὄψιν ἠλισκαῆ ὡς ἐργάτου, τὸ πρόσωπον περὶσκεπτόν ὡς φιλοσόφου. Συνήθως ἐφόρει πῖλον ἔχοντα τοὺς γύρους πλατεῖς, καὶ μακρὰν ρεδιγγόταν ἐξ ἐρέας, πυχταῖς, κομβωμένον ἕως ὑπὸ τὴν σιαγόνα του. Ἐξεπλήρουτα καθήκοντά του ὡς δήμαρχος, ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῶν εἶχε μονήρη βίον. Εἰς ὀλίγους ἐλάλει.

Ἀπέφευγε τὰς περιποιήσεις τῶν ἀνθρώπων· ἐχαριέτιζε πλαγίως· ἀνεχώρει ἀμέσως, ἐμειδία, ὅπως ἀπαλλάσσεται τῆς ὀμιλίας· ἐδίδεν ὅπως ἀπαλλάσσεται τοῦ μειδιάματος. Αἱ γυναῖκες ἔλεγον περὶ αὐτοῦ. — «Τὴ ἀρκουδᾶνθρωπος!» Τέρψις του ἦτον ὁ εἰς τοὺς ἀγροὺς περιπατος.

Ἐγευμάτιζε πάντοτε μόνος, ἔχων ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς βιβλίον τι, ἠνεφγμένον, ὅπου ἀνεγίνωσκεν.

Εἶχε καὶ μικρὰν βιβλιοθήκην ἐκ καλῶς ἐκλελεγμένων συγγραφῶν.

Ἠγάπα τὰ βιβλία· τὰ βιβλία εἶνε φίλοι ψυχῆς, ἀλλὰ βέβαια. Καθόσον τὸν ἤρχετο μετὰ τοῦ πλούτου ἢ ἀνεσίας, ἐνησχάλει τὰς ὥρας αὐτῆς καλλιεργῶν τὸν νοῦν.

Παρατηρήθη ὅτι, ἀφ' οὗτος ἀφίχθη εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ . . ἢ γλωσσά του καθίστατο ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος καθαρωτέραι· αἱ φράσεις του ὀρθότεραι, ὁμαλώτεραι.

Εἰς τοὺς περιπάτους του ἡγάπα νὰ φέρῃ καὶ τὸ τουρέκιόν του, ἀλλὰ τὸ μετεχειρίζετο σπανίως· ὅταν δὲ τὸ μετεχειρίζετο, ἐσχοποβόλει ἀλανθάζεως καὶ ἐκίνει τὸν θαυμασμόν.

Οὐδέποτε ἐθανάτωνε ζῶν ἀβλαβές. Οὐδέποτε ἐπυροβόλει κατὰ τῶν πτηνῶν.

Καὶ τοι ἄν ἦτο πλέον νέος, διηγούντο περὶ τῆς δουλιάμῃς του τεράστια. Ἐδίδοι χεῖρα βοηθείας εἰς πάντα ὅστις ἐλάμβανεν τοιαύτης χρείαν· ἂν κατέπιπτεν ἄσπις, τὸν ἀνώρθωνεν· ἂν τροχὸς ἀμάξης ἐνεκολλᾶτο εἰς τὸν βόρβορον βυθισθεὶς, τὸν προσάθει ἵνα πάλιν κυλισθῇ· ταῦρος ἂν ἀπεδίδρασκε, τὸν συειλάμβανε στιβαρῶς ἀπὸ τῶν κεράτων.

Ὅταν διέβαινεν ἀπὸ τινος χωρίου ἔτρεχον τὰ παιδάκια τῶν πτωχῶν κατόπιν του, καὶ ὡς νέφος κωνώπων, περιεβόμβων περιχρῆ γύρω του.

Ἐφαίνετο ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ ἔζησέ ποτε τὴν ζωὴν τῶν ἀγγῶν, ἐπειδὴ πολλὰ ἐγίνώσκε πράγματα ὠφέλιμα, ἅτινα καὶ ἐδίδασκεν εἰς τοὺς ἀγρότας.

Τοὺς ἐμάνθανε πῶς νὰ ἐξαλείψωσι τὴν ψωρίασιν τοῦ σίτου, ραντίζοντες τὸν σιτοβολῶνα καὶ ποτίζοντες τὰς ραγάς τῶν σανίδων διὰ κοινού ἄλατος ἀνυδατωμένου καὶ πῶς νὰ ἀποβάλλωσι τοὺς τρώγας, κρεμάζοντες εἰς τοὺς τοίχους καὶ εἰς τὰς ὀροφὰς φυτόν τι, ὄσμινον λεγόμενον, μετὰ τῶν ἀνθῶν του.

Εἶχε συνταγὰς πρὸς ἐξάλειψιν τῶν παρασίτων χόρτων ἅτινα πνίγουσι τὸν σῖτον, τοῦ μελανθίου, τῆς ἀραχίδος, τῆς αἴρας. Προεφύλαττε τοὺς λαγιδεῖς ἀπὸ τῶν ποντικῶν, διὰ τῆς ὀσμῆς μικροῦ τινος χοιριδίου τῆς Βιρβαρίας εἰσχυομένου εἰς τὸν λαγιδεῶνα.

Εἶχε ποτε ἰδεῖ χωρικούς τινες καταγινόμενους νὰ ἐκρίζωσωσιν ἀκαλήφας (ταικνίδας) ἔρριψε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ σωροῦ τῶν ἐκρίζωσι-σῶν καὶ ἰδὼν ἀπεξηραμμένων, καὶ εἶπε — Τώρα αὐτὰ ἐτελείωσαν· θά-νατος. Ἄν ἤξευραν πῶς νὰ μετεχειρισθῶν αὐτὰ τὰ φυτά, εἰς πόσα πράγματα θὰ ἐχρησίμευαν!

Ὅταν ἡ τσουκνίδα ἦνε ἀκόμα τρυφερή, τὰ φύλλα τῆς, βραζόμενα, γίνονται φαγὶ ἐξαιρετο. Ἀροῦ γρηάση ἔχει κλωσταίς, καθὼς τὸ καννάβι καὶ τὸ λινάρι, καὶ γίνεται ἀπ' αὐτῆς νῆμα καὶ υφασμα ὡσάν τὸ καννάβινο. Ἡ τσουκνίδα ἂν κατακοπῇ, γίνεται καλὴ τροφήδιὰ τὰ ὄρνιθα, καὶ ἂν κοπανισθῇ, τρώγεται ἀπὸ τὰ κερσφόρα ζῶα. Ὁ

σπόρος της, ανακατωμένος με τὴν φορβὴν τῶν ζώων, κάμνει στυλινὴν τὴν τρίχα των· καὶ ἡ ρίζα της, ἐνουμένη με ἄλλος, κάμνει μίαν ὠραία κίτρινη βαφή. Ἡ τσουκνίδα ἔπειτα εἰμπορεῖ νὰ θερισθῇ δις τοῦ ἔτους. Καὶ τί σοῦ ζητεῖ ἡ καλομοίρα αὐτῆ τσουκνίδα; ὀλίγη γῆ· φροντίδα κάμμια· καλλιέργεια κάμμια. ¶ Ὅμως ὁ σπόρος της, πίπτει ἐπάνω ποῦ ὠριμάζει τὸ φυτό, καὶ συνάγεται δύσκολα.

Ὅπως ἴσχυε, με ὀλίγο κόπο θὰ ἦταν πρᾶγμα ὠφέλιμο αὐτὸ τὸ φυτό· ἀμελεῖται ὁμως, καὶ ἀποβαίνει βλαβερό. Τὸ καταδικάζουν λοιπὸν εἰς θάνατο.

Πόσοι ἄνθρωποι ὁμοιάζουν με τὴν τσουκνίδα! πόσοι καὶ πόσοι ἄνθρωποι! Ἀκούσατε, φίλοι μου, — προσέθετε μετὰ τινα σιωπὴν· οὔτε χόρτα ὑπάρχουν κακά, οὔτε ἄνθρωποι κακοί.

Ὑπάρχουν μόνον γεωργοὶ κακοί. Αὐτὸ τὸ γνωρίζετε.

Τὰ παιδία τὸν ἡγίπων προσέτι καὶ διότι κατεσκευάζεν ἐπιτηδείως ἐξ ἀγύρων καὶ καρπῶν τοῦ δένδρου οἰνίκος, χαριέστατα μικρὰ ἐργόχειρα.

Ἡλολούθει τὰς νεκρώσιμους κηδείας, διότι τὸν προσεῖλκεν ἡ ξένη λύπη· ἦν οὗτο μετὰ τῶν φίλων τῶν ὀφθινιζομένων ἢ χηρευόντων καὶ παρηγόρει τοὺς πενθοῦντας.

Ἡκροῶτο τὰ νεκρώσιμα τροπάρια ἀτενίζων πρὸς τὸν οὐρανὸν τὸ ὄμμα μετὰ πλείστης συντριβῆς. Ἐπραττε μυσίς ἀγαθοεργίας, κρυπτόμενος, καθὼς ἄλλοι κρύπτονται πράττοντες ἔργον τι κακόν. Τὰς ἐσπέρας εἰσέδους λαθραίως εἰς τινὰς οἰκίας· ἀνέβηνε κρυφίως εἰς τὴν κλίμακα· πολλάκις δὲ συνέθη νὰ ἐπιστρέψῃ πτωχὸς τις εἰς τὸ πεινχρόν του κατάλυμα, καὶ νὰ εὕρῃ τὴν θύραν ἀνοιχτήν· ἐνῶ εἶχε κλεισαι, ἐνίστατο δὲ βιασμένοι τὸ κλεῖθρον ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του.

Ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος ἔβλαλλε τὰς φωνὰς ἐκλαμβάνων ὅτι κακοποιὸς τις εἰσέδου εἰς τὸ ἄσυλόν του. Εἰσῆρχετο, καὶ πρῶτον πρᾶγμα πίπτων ὑπὸ τὰ βλέμματά του ἦτο χρυσοῦν τι νόμισμα, λησμονημένον ἐκεῖ ἐμπρός, ἐπὶ τινος τῶν ἐπίπλων. Ὁ «κακοποιὸς» ὅστις εἶχεν εἰσέλθει, ἦτον ὁ θεὸς Μαγδαληνῆς.

Ἡ ἰο φιλῶφρων καὶ ἀμα σοφείας. Ὁ λαὸς ἔλεγε περὶ αὐτοῦ, — Νά, ἕνας ἄνθρωπος πλούσιος, χωρὶς νὰ φαίνεται διόλου ὑπερήφανος· καὶ νά, ἕνας ἄνθρωπος εὐτυχής, χωρὶς νὰ φαίνεται διόλου χαρούμενος.

Τινές διετείνοντο ὅτι ἦτο μυστηριώδους βίου ἄνθρωπος. Ἐλεγον ὅτι οὐδεὶς ἔμβαιεν εἰς τὸν κοιτῶνά του· ὅτι ὁ κοιτῶν του ἦτο ἀληθὴς κελλίων ἀναχωρητοῦ· ὅτι ἔδλεπέ τις ἐκεῖ μέσα ἡμιώρια, σύμβολα τοῦ θανάτου, ὀστά καὶ κρανία ἀνθρώπινα.

Τόσον ὥστε, κυρίαί τινές τῶν κομψοτέρων τῆς πόλεως, κινηθεῖσαι ὑπὸ κακεντρεχείας, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν του μίαν τῶν ἡμερῶν, καί, — Κύριε δὴμαρξε τὸν εἶπον· δὲν μᾶς δεικνύετε τὸν κοιτῶνά σας ; Λέγουν ὅτι εἶνε σπήλαιον.

— Ἐμειδίασε καὶ τὰς εἰσήξεν ἀμέσως νὰ ἰδῶσι τὸ ἀσπήλαιον». Ἐτιμωρήθησαν δὲ πρεπόντως διὰ τὴν πολυπραγμοσύνην των. Εἶδον ἓνα θάλλιμον ἀπλοῦστατα ἔχοντα ἐπιπλα ἐκ καρυζύλου, ἄσχημα μάλιστα, καθὼς εἶνε ὅλα τὰ τοιούτου εἴδους κοινά. Δύο μόνον παλαιὰ κηροπήγια παρετήρησαν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τῆς ἐστίας, φαινόμενα ὡς ἀργυρᾶ, ἀπειροδὴ ἔφερον τετυπωμένην σφραγίδα». Παρατήρησις μαρτυροῦσα τὸ πνεῦμα τῶν μικρῶν πόλεων.

Ἄλλ' οὐχ ἦττον ἐξηκολούθησεν ἡ φημη, ὅτι οὐδεὶς εἰσῆρχετο εἰς τὸν θάλαμον τοῦτου, ἄλλο ἄντρον ἐρημίτου, φωλεά, λάκκος, μνήμα μᾶλλον.

Ἐψιθυρίζετο δὲ ὡσαύτως, ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶχεν ἀάπειρα» πλοῦτι, εἰς χεῖρας τοῦ τραπεζίτου Λαφίτου, καὶ ὅτι μάλιστα τὰ εἶχε παρ' αὐτῷ ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ ἦνε πάντοτε ἔτοιμα εἰς πρώτην του ἀναζήτησιν. Ὡστε, ὡς ἔλεγον, ἠδύνατο ὁ κ Μαγδηληνῆς νὰ παρουσιασθῆ ἓνα πρῶτ' εἰς τοῦ Λαφίτου, νὰ ὑπογράψῃ μόνον μίαν ἀπόδειξιν λήψεως καὶ νὰ λάβῃ ἐντός δεκά λεπτῶν τὰ δύο ἢ τρία του ἑκατομύρια.

Τὰ αὐτὰ ἢ τρία ἑκατομμύρια» ταῦτα δὲν ἦσαν πραγματικῶς, ὡς προεῖπομεν, πλείονα τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα χιλιάδων φράγκων.

— Χάσον γλῆγορ' ἀπ' ἐδῶ, τώρα δὲ πᾶνω καὶ δέ . . .
(Σελ. 154).

Δ'.

Ο κ. Μαγδαληνῆς πενθηφόρει.

Κατὰ τὴν ἀρχὰς τοῦ ἀρχαῖο τοῦ 1821, αἱ ἐφημερίδες ἀνήγγελλον τὸν θάνατον τοῦ Μυριήλ, ἐπισκόπου τῆς πόλεως Δ... τοῦ ἐπωνομαζομένου «Θεοπροβλήτου Δεσπότη» καὶ τελευτήσαντος ἐν ἀγιότητι εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα δύο ἐτῶν.

Παρεσιώπων ὅμως αἱ ἐφημερίδες ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Δ... ὅταν ἀπεβίωσεν, ἦτο πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἤδη τυφλός. Τυφλός; ναί, ἀλλὰ χαίρων ἐπὶ τῇ συμφορᾷ, ἐπειδὴ εἶχε τὴν ἀδελφὴν πλησίον του.

Τὸ νὰ ἦνέ τις ἀόμματος, καὶ ν' ἀγαπᾶται, εἶνε ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ἔνθα τὰ πάντα ἀτελεῖ, εἶδος καὶ τοῦτο ἀγαλλιάσεως ἐνδομύχου ἐκ τῶν ἀρρήτων. Νὰ ἔχῃς ἀδιαλείπτως παρὰ τὴν πλευράν σου μίαν γυναῖκα, θυγατέρα, ἀδελφὴν, ὃν προσφιλές, διαμένουσιν πλησίον σου ἐπειδὴ ἔχεις τὴν ἀνάγκην της, καὶ ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ σε παραιτήσῃ νὰ αἰσθάνεσαι ὅτι εἶσαι ἀναπόφευκτος εἰς ἐν ὃν οὔτινος ἔχεις ἀνάγκην· νὰ καταμετρῆς τὴν πρὸς σέ ἀγάπην ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς παρουσίας ἣν σέ παρέχει, καὶ νὰ λέγῃς: — Ἄφου ἀφιερώνει εἰς ἐμέ ὅλον τὸν καιρὸν, ἀπόδειξις ὅτι κατέχω ὅλην τὴν καρδίαν της, νὰ δορῆς τὴν διάνοιάν της ἐν ἐλλείψει τῆς μορφῆς της, νὰ βλέπῃς ἐντὸς τῆς γενικῆς τοῦ κόσμου ἐκλείψεως τὴν πίστιν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς σέ, ν' ἀκούῃς τὸν θόρυβον μιᾶς ἐσθῆτος ὡς θόρυβον περὺγων· ν' ἀκούῃς αὐτὸ τὸ ὄν προσερχόμενον ἢ ἀπομακρυνόμενον, ἐξερχόμενον ἢ πλησιάζον, λαλοῦν ἄδον, καὶ νὰ ἰδῆς ὅτι εἶσαι τὸ κέντρον αὐτῶν τῶν βημάτων, αὐτῶν τῶν λόγων, αὐτοῦ τοῦ ἄσματος· νὰ λαμβάνῃς κατὰ πᾶσαν στιγμήν πεῖραν τῆς ἐλκτικῆς σου δυνάμεως· νὰ αἰσθάνεσαι ὅτι τόσοσιν μᾶλλον εἶσαι δυνατός, ὅσον εἶσαι ἀδύνατος, νὰ καθίστασαι, ἐντὸς τοῦ σκότους, τὸ ἄστρον οὔτινος τὴν τροχιάν ἀκολουθεῖ αὐτός, ὁ ἄγγελος! — ὀλίγα ἀπολαύσεις ὡς αὐτὴν εἶναι τόσοσιν ποθεινά.

· Διότι ἡ ὑπερτάτη εὐδαιμονία τῆς ζωῆς ἐγκτεται ἐν τῇ πεποιθήσει

ὅτι ἀγαπώμεθα· ὅτι ἀγαπώμεθα μόνον δι' ἡμᾶς αὐτούς, ἢ μᾶλλον, ὅτι ἀγαπώμεθα καίτοι ἡμεῖς τοιοῦτοι· ταύτην δὲ τὴν πεποίθησιν ἔχει ὁ τυφλός.

Καὶ ἄρα τὸν λείπει τίποτε ; Ὅχι. Δὲν ἔχασέ τις τὸ φῶς, ὅταν κέκτηται τὴν ἀγάπην ! ἀγάπην ὅλην ἐξ ἀρετῆς κατειργασμένην. Νὰ στηρίζεται ἔπειτᾶ ἐπὶ τῆς ἐμψύχου βακτηρίας ταύτης, νὰ ψυχή διὰ τῶν χειρῶν του τὴν θείαν Πρόνοιαν, καὶ νὰ δύναται νὰ ἐνοαγκαλίζεταί τὴν θείαν Πρόνοιαν· τὸν Θεὸν ἀπτόν ! ὅποια μακαριότης ! Τὸ σκότος τοῦτο δὲν θὰ ἀντήλλασσέ τις ἀνθ' ὅλου τοῦ φωτός. Ἡ ἀγγελικὴ ψυχὴ ἐκεῖ ἀδιαλείπτως εὐρίσκεται, ἀπομακρύνεται μόνον διὰ νὰ ἐπανεέλθῃ, ἐξαφανίζεται ὡς ὄνειρον διὰ νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πραγματικότης ἢ δὲ ἐμφάνιαις καθίσταται αἰσθητὴ ἐκ τῆς ἀποπνεούσης θερμότητος. Αἰσθάνεσαι ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν, φαιδρότητα, ἔκστασιν, ἀκτινοβολίαν ἐν μέσῳ φωτός. Τόσαι ἄλλαι ἐνδείξεις ἐνδιαφέροντος ἀσημαντοὶ μὲν, ἀλλ' ἄπειροι, λεπτοὶ ψίθυροι λιχνίζοντες καὶ ὑποκαθιστῶντες σὺμπαν τὸ χάος τῆς τυφλώσεως, ψυχῆς θωπεῖται ἀράται μὲν, ἀλλ' αἰσθηταί, εἶναι ὡς παράδεισος ἐν μέσῳ Ἑρέβους.

Καὶ λοιπόν, ἀπὸ τοῦ παραδείσου τούτου μετέβη ὁ Θεοπρόβλητος εἰς τὸν ἄλλον.

Ἡ ἀγγελία τοῦ θανάτου ἐδημοσιεῖθη καὶ ὑπὸ τῆς ἐφημερίδος τῆς πόλεως Μ. ἐπὶ Μ... καὶ τὴν ἐπαύριον ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐφόρεσεν εἰς τὸν πῖλόν του μέλαιναν ταινίαν.

Τὸ πένθος τοῦτο παρατηρήθη· ἐγένε λόγος εἰς τὴν πόλιν· ἐνομίσθη ὅτι ὁ κ. Μαγδαληνῆς θὰ εἶχε συγγενεῖάν τινα μετὰ τοῦ σεβασμοῦ ἐπισκόπου. Ἡ εἰκασία αὕτη τὸν συνέστησεν εἰς τοὺς εὐπατρίδας τοῦ τόπου.

Αἱ γυναῖκα τὸν ἐχαιρέτιζον ἐν βαθυτέρᾳ ὑποκλίσει· αἱ νέαι ἐμειδίωσαν πρὸς αὐτὸν ἀσμενέστερον· μίση δὲ τις πρεσβυτίς ἐκ τῶν ἀριστοκρατῶν τῆς πόλεως Μ. ἐπὶ Μ... ἐτόλμησεν ἐσπέραν τινα νὰ τὸν ἐρωτήσῃ· — Ὁ κύριος Δήμαρχος θὰ εἶνε ἐξάδελφος τοῦ μακαρίτου ἐπισκόπου Δ...

— Ὅχι, διόλου, κυρία μου, ἀπήντησεν ὁ Μαγδαληνῆς.

— Ἀλλά, βλέπω, ἐπενθηφορήσατε.

— Ὅταν ἡμουν νέος, ἐχρημάτισα ὑπηρετῆς εἰς τὸ σπῆτι των, καὶ δι' αὐτό.

Καί ἄλλο τι παρατήρησαν οἱ κάτοικοι, ὅτι ὁσάκις διέβαινον διὰ τῆς πόλιγγης των παιδία τῆς Σαβοίας, ἐξ ἐκείνων ἄτινα συνήθως καθαρίζουσι τὰς καπνοδόχας, ὁ κ. Δήμαρχος τὰ ἐκάλει, ἤρώτα τὸ ὄνομά των καὶ τὰ εἶδε γρήματα.

Τοῦτο διεδόθη μεταξύ αὐτῶν τῶν παιδίων, καὶ διέβαινον ἐκεῖθεν πολλά.

Ε'

Ἄδριστοι ἀστραπαὶ εἰς τὸν ὀρίζοντα.

Τοῦ καιροῦ προϊόντος, κατηνύσθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον πᾶσα ἀντιπολίτευσις.

Κατ' ἀρχῆς ὁ κ. Μαγδαληνὸς ὑπέστη τὸν νόμον ὃν οὐδέποτε διαφεύγουσιν οἱ ἀνοψούμενοι ἐν μέσῳ τῆς κοινωνίας τὰς συκοφαντίας καὶ ἀμαυρώσεις πρῶτον ἔπειτα τὰς κακεντρεχείας ἀκολούθως τὰ σκώμματα· τέλος ἀπηλείσθησαν πάντα ταῦτα, καὶ ἐπεκράτησε πλήρης κοινόν τι καὶ ἐγκαρδίων σέβας, ὥστε περὶ τὸ ἔτος 1821 ἦλθε στιγμή, καθ' ἣν αἱ λέξεις αὐτοῦ κύριος δήμαρχος» προεφέροντο ἐν τῇ πόλιγγι Μ. ἐπὶ Μ. . . σχεδὸν μεθ' ἧς εὐλαθείας καὶ αἱ λέξεις αὐτοῦ δεσπότης» ἠκούοντο τῷ 1815 ἐν τῇ πόλει Δ. . . Ἦρχοντο ἐκ τῶν περιχώρων καὶ ἐζήτουν παρὰ τοῦ κ. Μαγδαληνῆ συμβουλὴν.

Συνεβίβαζε τὰς διενέξεις, ἀπέτρεπε τὰς ἀγωγὰς, συνδιήλλαττεν ἐχθροὺς. Ἐκαστὸς τὸν καθίστα κριτὴν τῶν δικαίων του.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐφαίνετο ἔχων ψυχὴν αὐτοῦ τὴν βίβλον τοῦ φυσικοῦ δικαίου.

Ἐντὸς ἐξ ἧς ἐπτά ἐτῶν ἅπας ὁ τόπος, ἅπασα ἡ ἐπαρχία τὸν περιστοίχισε οἱ ὀμοθίμου σεβασμοῦ.

Εἷς μόνος ἄνθρωπος ἐν τῇ πόλει καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν ὅστις δὲν προσεβλήθη ἀπὸ τὸ μόλυσμα ἐκεῖνο τῆς γενικῆς συμπαθείας, ὥσει τον διηγείρε καὶ τὸν ἀνσύχει κάποιον ἀδιάρθρον καὶ ἀνεπηρέαστον ἐνστικτον, ἀντέσχε κατὰ τῆς γενικῆς ἐπιδημίας ταύτης· καὶ μεθ' ὅσα ἂν ἐπραξεν ὁ Μαγδαληνῆς, ὁ ἄνθρωπος οὗτος πάντοτε τὸν ὑπαπτεῖτο. Φαίνεται ὅτι τφόντι εἰς ἀνθρώπους τινὰς ἐνυπάρχει ἡ παρατηρούμενη

καὶ εἰς τὰ κτήνη θιμοσοφία ἐκείνη, τελεία καὶ διαυγής, ἐξεγείρουσα τὴν συμπάθειαν, ἢ τὴν ἀντιπάθειαν, διαιρούσα μοιραίως πῶς εὔσιν ἀπ' ἄλλης, μὴ διστάζουσα μηδὲ διατραυτομένη, μηδέποτε σιγῶσα μηδ' ἀπατωμένη· σαφῆς ἐν τῷ σκότει σὺτῆς, ἀλάθαστος, ἐπιτακτικῆ, στασιάζουσα κατὰ παντός συλλογισμοῦ ὀρθοῦ καὶ ἤτις, ὅπως καὶ ἂν ἀλλοζῶσι τὰ πράγματα καὶ αἱ τύχαι, εἶδοποιεῖ κρυφίως τὸν κυνάνθρωπον περὶ τῆς παρουσίας τοῦ αἰλουρανθρώπου, καὶ τὸν ἀλωπεκάνθρωπον περὶ τῆς παρουσίας τοῦ λεουτανθρώπου.

Πολλάκις, ἐνῶ ὁ κ. Μαγδαληνῆς διήρχετο ὁδόν τινα, ἤσυχος, προσήγης ἐν τῷ μέσῳ τῶν εὐλογιῶν ὅλου τοῦ κόσμου, πολλάκις ὑψηλός τις ἄνθρωπος, φορῶν φαιὸν ἐπενδύτην καὶ ράβδον κρατῶν βαρεῖαν, καὶ τον πῖλον ἔχων ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν χαμηλωμένον, ἐστρέφετο διὰ μιᾶς ἔπισθεν του, καὶ τὸν παρετήρει ἀφοῦ διέθικνε· καὶ ἔως οὐ ἔχανετο, τὸν ἠκολούθει· διὰ τοῦ βλέμματός, σταυρόνων τὰς χεῖρας, ἀνακινῶν τὴν κεφαλὴν βραδέως, καὶ ἀνατείνων τὸ κάτω χεῖλός του μετὰ τοῦ ἄνω μέχρι τῆς ρινός, ὡς εἰ ἤθελε νὰ εἴπῃ διὰ τοῦ μορφασμοῦ τούτου.

— Μωρέ, ἴσῃ ποιὸς ὁμοιάζει, ἴσῃ ποιὸς νὰ ἦγε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ; — Κάπου νὰ τὸν εἶδα ἐγὼ αὐτόν... Ἐμὲ οὕτως ἢ ἄλλως δὲν ἴ' ἀπατήση.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, Ἰαβέρης ὀνομαζόμενος, ἦτον ἀστυνομικὸς λειτουργός· ἄνθρωπος σοβαρὸς τὴν ὄψιν· ὄψεως ἐξ ἐκείνων ἅς τινες, καὶ παροδικῶς ἂν ἴδῃ τις, μένουσιν ἐντετυπωμένοι εἰς τὴν μνήμην ὡς ἀπίσιοι. Δὲν εἶχεν ἴδῃ ἀπὸ τὰς ἀρχὰς πῶς προήχθη ὁ Μαγδαληνῆς. ὁ Ἰαβέρης ἐχρεώσθη τὴν θέσιν του εἰς τὴν προστασίαν τοῦ γραμματέως τοῦ ὕποργου τοῦ Κράτους, κόμητος Ἀγλεσίου, τότε διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας ἐν Παρισίοις· ὅταν εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ..., ἡ περιουσία τοῦ μεγάλου ἐργαστασιάρχου ἦτον ἤδη σχηματισμένη.

Ὁ Θεὸς Μαγδαληνῆς ἦτον ἡδὴ κύριος Μαγδαληνῆς.

Πολλοὶ ἀστυνόμεοι ἔχουσι ξεχωριστὴν φυσιογνωμίαν ἐνέχουσαν τὸ χυδαῖον ἅμα καὶ ἀγέρωχον. Ὁ Ἰαβέρης εἶχε τοιαύτην φυσιογνωμίαν ἀλλ' οὐχὶ μετὰ χυδαιότητος.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἂν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων ἦσαν ὁραταὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐκάστη αὐτῶν θὰ εἶχεν ὁμοιότητα πρὸς ζωὸν τι.

Ἀπὸ τοῦ ὀστράκου μέχρι τοῦ ἀετοῦ, ἀπὸ τοῦ χείρου μέχρι τῆς

τίγρωσι, ὅλα τὰ κτήνη εὑρίσκονται εἰς τὰ ἐντὸς τῶν ἀνθρώπων· ἐν εἰς ἕκαστον, ἐνίοτε δὲ καὶ πολλὰ εἰς ἓνα.

Τὰ κτήνη εἶνε αἱ μορφαὶ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κακιῶν ἡμῶν· εἶνε τὰ ζῶντα εἰδῶλα τῶν ψυχῶν ἡμῶν, περιφερόμενα πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν. Ταῦτα ὁ Θεὸς δεικνύει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ἐμβάλλῃ αὐτοὺς εἰς σκέψιν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ κτήνη εἶναι κύμβαλα ἀλλαλάζοντα, ὁ Θεὸς κατέστησεν αὐτὰ ἀνεπίδεκτα μορρώσεως οἰασθήποτε, καὶ δικαίως τουναντίον ὁμῶς συμβαίνει εἰς τὰς ψυχάς. Πρὸς τοῦτους ὁ Θεὸς ἐδώρησε τὸ πνευματικὸν χάρισμα τουτέστι τὴν δυνατὴν διάπλασιν

Ἐκ τῆς μορρωτικῆς διαπλάσεως γενομένης πρεπόντως, ἀπορρέει πάντοτε μία οἰασθήποτε χρησιμότης ἐνοικιούσα εἰς τὴν ψυχὴν.

Ἐννεοῖται, τοῦτο δέον νὰ λεχθῆ μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐπιγείου φαινομενικῆς ζωῆς, πρὶν ἢ προκυταληφθῶμεν ὑπὸ τοῦ μεγάλου ζητήματος τῆς παρελθούσης ἢ μεταγενεστέρας προσωπικότητος τῶν ὄντων ἅτινα δὲν ἀποτελοῦσι τὸν ἄνθρωπον. Εἰς τὸν ἐρευνητὴν τοιούτων ζητημάτων δὲν ἐπιτρέπεται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ν' ἀρνηθῆ τὴν ὑπερξίν τοῦ λαυθάνοντος ἐγὼ εἰς τὸ ὄρατόν ἐγώ.

Τούτου τεθέντος εὐκόλως θὰ μᾶς ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης, πειρωμένους νὰ τον παραστήσωμεν τί εἶδους ἄνθρωπος ἦτον ὁ Ἰαβέρης.

Ἐπάσχει μεταξύ τῶν χωρικῶν τῆς Ἀστουρίας πεποιθήσεις, ὅτι ἡ λύκαινα εἰς πᾶσαν τῆς γένναν τίκει μεταξύ τῶν σκύμων τῆς καὶ ἓνα κῦνα, ὃν ὁμῶς θανάτωνει πάραυτα, διότι ἄλλως θὰ ἔτρωγε τοὺς λυκιδεῖς.

Δὸς μορφήν ἀνθρωπίνην εἰς τὸν κῦνα τοῦτον, τῆς λυκαίνης τὸν υἱόν, καὶ ἔχεις τὸν Ἰαβέρην ἀπαράλλακτον.

Ὁ Ἰαβέρης ἐγεννήθη ἐντὸς φυλακῆς ἐκ μητρὸς χαρτομάντιδος, ἧς ὁ σύζυγος ἔκειτο κατὰδικος ἐν τῷ κατέργῳ. Καθ' ὅσον ἐνηλικιούτο εἶδεν ὅτι εὑρίσκετο ἔξω τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, οὐδ' εἶχεν ἐλπίδα νὰ εἰσέλθῃ πώποτε ἐν αὐτῇ.

Παρετήρησεν ὅτι ἡ κοινωνία ἀποβάλλει ἐξ ἑαυτῆς ἀνυπερθέτως δύο τάξεις ἀνθρώπων· τοὺς προσβάλλοντας αὐτὴν καὶ τοὺς φυλάττοντας αὐτὴν. Ἐπρεπε νὰ ἐκλέξῃ μίαν τῶν δύο τούτων τάξεων.

Ταυτοχρόνως ἤσθάνετο ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐν τῷ βῆθει τῆς ψυχῆς

παράδοξον αυστηρότητα, εὐθύτητα καὶ ἀκρίθειαν, ὡς καὶ ἀνέκφραστον μῖσος παρὰ τὴν γενεάν τῶν ἀλητῶν, ὡς αὐτός.

Ἐισήλθεν εἰς τὴν ἀστυνομίαν, καὶ τότεν ἠυδοκίμησεν, ὥστε, ἤδη τεσσαρακοντούτης, ὑπῆρξεν ἀστυνομικὸς ἐπιθεωρητής. Νεώτερος ἐχρημάτισεν ὑπάλληλος εἰς τὴν ἐποπτεῖαν τῶν κατέργων.

Ἡ ἀνθρωπίνη μορφή τοῦ Ἰαθέρη συνέκειτο ἐκ ρινὸς σιμῆς μετὰ δύο βαθίων ρωθῶνων, πρὸς οὓς ἀνέβαινον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν παρειῶν του παραγναθίδες ὑπερέτως μικραί. Βλέπων τὰ δύο ταῦτα δάση καὶ τὰ δύο σπήλαια, διετίθετο κακῶς περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

Ὅταν ἐγέλα, πρᾶγμα σπάνιον καὶ φεβρόν, ἀποσυρόμενα τὰ λεπτά του χεῖλη, ἄφρον καὶ ἐβλεπες, ὄχι μόνον τοὺς ὀδόντας του, ἀλλὰ καὶ τὰς ὀδοντοκοιλίας ὅλας, καὶ τότε ἐσχηματίζετο περὶ τὴν ρίνα του ἀγρία τις πείσις, ὡς εἰς τὸ ρύγχος θηρίου τινός.

Σπουδάζων, ὁ Ἰαθέρης, ἦτον ὡς ἀγρίοσκυλος· γελῶν ἦτον ὡς τίγρις. Κατὰ τὰ ἄλλα μικρὸν κρανίον, ἄφθονοὶ γνάθοι, κόμη κρύπτουσα τὸ μέτωπον καὶ πίπτουσα ἐπὶ τῶν ὀφθῶν· μεταξύ τῶν δύο ὀφθαλμῶν ἕνας συσπασμὸς διαρκὲς οὐδέποτε ἐκλείπων· σημεῖον ὀργῆς· βλέμμα σκοτεινόν· ἦλος ἐπιτακτικόν, ἀμειλικτον.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος συγκατεῖχε δύο αἰσθήματα ἀπλούστατα καὶ σχετικῶς ἀγαθὰ, ἅτινα ἄμωρ καθίστα σχεδὸν ἀποτρόπαια, ἐπειδὴ τὰ πρῶθει εἰς τὴν ὑπερβολήν· σέβας πρὸς τὴν ἐξουσίαν καὶ μῖσος πρὸς τὴν ἀνταρσίαν. Σέβας πρὸς τὴν ἐξουσίαν· πρὸς πάντα ὅστις ἐτέλει εἰς δημοσίαν ἢ ἐν ὑπηρεσίαν, ἀπὸ τοῦ πρωτοπουργοῦ μέχρι τοῦ ἀσφούλακος, εἶδε τυφλὴν, βαθεῖαν πίστιν.

Μῖσος πρὸς τὴν ἀνταρσίαν· εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του, ἡ κλοπή, ὁ φόνος πάντα τὰ ἐγκλήματα, ἦσαν ὡς ἀνταρσία τις· ἀπεστρέφετο καὶ ἀπεχθάνετο πᾶν ὅ,τι διέβη ἀπαξ τὸν δικαστικὸν οὐδὸν τῆς κακίας.

Ἵπῆρχε δὲ ἀπόλυτος, καὶ ἐξαίρεσις· δὲν παρεδέχετο.

Ἄφ' ἑνὸς μὲν ἔλεγεν· — ὁ δημόσιος ὑπάλληλος δὲν δύναται ποτὲ νὰ λανθασθῇ· ὁ δικαστὴς οὐδέποτε σφάλλει. Ἄφ' ἑτέρου δέ, — οὔτοι διὰ παντός ἀπολωλότες· οὐδὲν καλὸν δύναται νὰ πράξωσιν ἀφ' ἑαυτῶν.

Ἦτο στωϊκός, σοβαρὸς καὶ αὐστηρότατος· ταπεινὸς δὲ καὶ ἄμα ὑπερόπτης ὡς καὶ οἱ θρησκομανεῖς. Τὸ βλέμμα του, τρυπάνη· ψυχρὸν καὶ διαπεραστικόν. Ἄπας ὁ βίος του ἐναπέκειτο εἰς τὰς δύο ταύτας

λέξεις· ἀγρυπνεῖν καὶ ἐποπτεύειν. Εἰσήγαγε τὴν εὐθείαν γραμμὴν εἰς πᾶν ὅ,τι σκολιώτατον ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἔχε τὴν συναίσθησιν τῆς χρησιμότητός του, τὴν εὐλάβειαν τῶν καθηκόντων του.

Ὁ Ἰαθέρης ἦτο κατάσκοπος, καθὼς εἶναι τις ἱερεύς. Οὐαὶ εἰς τὸν ὅστις ἐπιπτεν, εἰς χεῖράς του!

Θὰ συναλλάμβανε τὸν ἰδίον του πατέρα, ἂν τὸν ἔβλεπε δραπετεύοντα τοῦ κατέργου. Τὴν μητέρα του, ἂν τὴν ἔβλεπε δραπετεύουσαν τῆς φυλακῆς, θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς τὴν ἐξουσίαν. Καὶ θὰ τὸ ἐπραττε μετὰ τῆς ἠθικῆς ἐκείνης ἱκανοποιήσεως ἣν ἐμποιεῖ ἐνάρετος πράξις.

Ἐν τούτοις διῆγε βίον στερήσεων, μονήρη, βίον αὐταπαρνήσεως καὶ ἐγκρατείας. Οὐδέποτε διεσκέδατε που. Ἐνέει τὴν ἀστυνομίαν ὡς οἱ Σπαρτιᾶται τῆ Σπάρτην.

Ἐβλεπε εἰς τὸν Ἰαθέρην τὴν εἰκόνα ἀνθρώπου ἀείποτε παρμυνεύοντος, ἐνεδρεύοντος.

Τὸ μέτωπόν του εἶχε κεχωσμένον εἰς τὸν πῖλόν του δὲν τὸ ἔβλεπε· τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἶχε κεχωσμένους ὑπὸ τὰς ὀφρῦς του· δὲν τοὺς ἔβλεπε· τὴν σιαγὼν του εἶχε κεχωσμένην εἰς τὸν λαιμοδέτην του· δὲν τὴν ἔβλεπε· τὰς χεῖράς του εἶχε κεχωσμένας εἰς τὰς χειρίδας του, δὲν τὰς ἔβλεπε· τὴν ράβδον του εἶχε κεχωσμένην ὑπὸ τὸν ἐπενούτην του, δὲν τὴν ἔβλεπε.

Ἄλλ' ὅταν ἤρχετο ἡ περίστασις, αἶφνης παρουσιάζετο ἐκ τῆς σκιάς ταύτης ἐν μέτωπον στενὸν γωνιωδές, ἐν ἀποστροφῶν βλέμμα, μία φοβερὰ σιαγὼν, δύο μακρόταται χεῖρες, καὶ ἐν τερατώδεις ῥόπαλον.

Δὲν ἦτον ὀλωσῶδου ἀγράφματος· συνείθιζε ν' ἀναγνώσκη ὁσάκις δὲν εἶχεν ἔργον, καίτοι ἀπεστρέφετο τὰ βιβλία. Διὰ τοῦτο ὁ λόγος του εἶχε τινα ἔμφασιν.

Εἶπομεν δὲ ὅτι ἦτο ἀπῆλλαγμένος πάσης ἐξέως κακῆς· μόνον ὁσάκις ἔχαιρεν ἐκ τινος πράξεώς του, ἤνοιγε τὴν ταμβακοθήκην του καὶ ἐλάμβανεν ἐξ αὐτῆς, κατὰ τοῦτο μόνον σχέσιν ἔχων μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐννοεῖται πλέον ὅτι ὁ Ἰαθέρης ἐνέπνεε φρίκην εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἡ ἔτησία στατιστικῆ τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου ἀποκαλεῖ ἀνεστίους. Μόνον ἔχουσιν τὸ ὄνομα τοῦ

Ἰαβέρη καὶ ἐξηρνίζοντο· καὶ μόνον ἐβλεπον τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰαβέρη καὶ ἔμενον ὡς ἀπολιθωμένοι.

Ὁ Ἰαβέρης ἦτον ὄλος ὄμμα, σταθερῶς προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ κ. Μαγδαληνῆ· ὄμμα ἐμπλεων ὑποφίας καὶ ἐτασμοῦ.

Καὶ τὸ ἐστοχάσθη μὲν ἐπὶ τέλους ὁ κ. Μαγδαληνῆς, ἀλλ' ἐφάνη ἀμεριμνῶν· οὐδ' ἀπηύθυνέ ποτε πρὸς τὸν Ἰαβέρην ἐρώτησιν τινα. Δὲν τὸν ἐξήτει, ἀλλ' οὐδὲ τὸν ἀπέρευγεν.

Ἰπέμενε τὸ φορτικόν καὶ σχεδὸν ἀφόρητον βλέμμα του, οὐδόλως ἀποδεκνύων ὅτι δυσανεσχέται. Ἐφέρετο πρὸς τὸν Ἰαβέρην καθὼς πρὸς ὄλους ἐν ἀπλότητι καὶ ἀγαθότητι.

Ἐκ τινων λόγων διαφυγόντων ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ Ἰαβέρη, εἰκάζετο ὅτι, κινούμενος ὑπὸ τῆς περιεργείας του, ἠρεύνησε κρυφίως ἅπαντα τὰ πρότερα ἔχνη τοῦ θεοῦ Μαγδαληνῆ.

Ἐραίνετο γινώσκων, καὶ συνέθη μάλιστα νὰ εἶπη διὰ περιφράσεων, ὅτι κάποιος ἔχει λάθει κάποιας πληροφορίας ἀπὸ κάποιον τόπον διὰ κάποιαν οἰκογένειαν, ἧτις δὲν ὑπῆρχε σήμερον.

Συνέθη δὲ ποτε καὶ καθ' ἑαυτὸν νὰ εἶπη — «Θαρρῶ πῶς τὸν κρατῶ τὸν φίλον». Ἄλλ' ἔπειτα πάλιν ἔμεινεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας περισκεπτος, ὡς εἰ εἶχε κοπῆ τὸ ὄπερ ἐνόμιζεν ὅτι ἐκράτει νῆμα. Ὁ ὄλως φυσικὸς τρόπος τοῦ κ. Μαγδαληνῆ, ἡ ἄκρα γυλῆνη του, ἐξήμβλυνον τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ Ἰαβέρη.

Ἄλλ' ὅμως μίαν τῶν ἡμερῶν, ὁ παράδοξος τοῦ ἀστυνομικοῦ τούτου μολοσσοῦ τρόπος ἐφάνη ὡς προξενήσας ἐντύπωσιν εἰς τὸν κ. Μαγδαληνῆ, καὶ ἰδοὺ κατὰ ποίαν περίστασιν.

ΣΤ'.

Ὁ γέρων Θερσανέμης.

Ἦτο πρώτα, καὶ ὁ κ. Μαγδαληνῆς διήρχετό τινα δρομίσκον στενὸν καὶ λασπώδη, ὅτε ἤκουσεν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν φωνὰς καὶ εἶδεν ἀνθρώπους συναθροισμένους.

Τρέχει καὶ αὐτὸς νὰ ἴδῃ τί συνέβαινε.

Γέρων τις γνωστὸς εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ. . . ὑπὸ τὸ ὄνομα γέρω Θερσανέμης εἶχε κρημισθῆ ἀπὸ τὴν ἄμαξάν του τὴν φορτηγόν, καταπεσόντος τοῦ ἵππου ὅστις τὴν ἔσυρε.

Ὁ γέρων οὗτος ἦτον εἰς ἐκ τῶν σπανίων ἐχθρῶν, οὓς ἔτι εἶχεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Ὅταν ὁ Μαγδαληνῆς εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ὁ Θερσανέμης πρῶν δημόσιος γραφεὺς καὶ σχεδὸν λόγιος χωρικός, μετήρχετο μικρὸν τι ἐμπόριον, ἤδη ἀποβαίνον ἐπιζήμιον. Εἶδεν ἀκολούθως τὸν ἀπλοῦν ἐργάτην τοῦτον πλουτοῖντα, ἐνῶ αὐτὸς, κύριος ὢν κτεστρέφετο.

Ἐφθόνησε λοιπὸν τὸν Μαγδαληνῆν, καὶ προσεπάθει πανταιοτρόπως νὰ τὸν βλάψῃ.

Ἐχρεωκόπησε τέλος, καί, γέρων μὴ ἔχων ἄλλο τι εἰμὴ ἐν ἄμαξιον φορτηγόν καὶ ἓνα ἵππον, ἄγαμος ἄλλως τε καὶ ἄτεκνος, ἐγένεν ἀγωγιάτης, ὅπως πορίζεται τοῦ λοιποῦ πρὸς τὰ τὸ ζῆν.

Εἶχον συντριβῆ αἱ δύο τῶν ποδῶν τοῦ ἵππου, καὶ τὸ ζῶον δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεγερθῆ, ὁ δὲ γέρων ἐκεῖτο μεταξύ τῶν τροχῶν, ὧν ὁ εἰς ἐπλάκωσε δυστυχῶς μέρος τοῦ σώματός του, πρὸς τὸ στήθος, ἐνῶ ἡ ἄμαξα ἦτο καὶ οὐκ ὀλίγον φορτωμένη.

Ὁ γέρων Θερσανέμης ἔβαλλε ρόγγους ὡς ἄνθρωπος ψυχορραγῶν. Προσεπάθουν νὰ τὸν ἀπαλλάξωσιν, ἀλλὰ ματαίως. Ὅλιγον ἂν μετεκινεῖτο ἀδεξίως ἢ ἀτελῶς, ἡ ἄμαξα ἠδύνατο νὰ τὸν ἀποτελειώσῃ. Μόνη σωτηρία ἦτο ν' ἀνυψωθῆ εἰ δυνατόν ἡ ἄμαξα ἀπὸ τῆς γῆς. Ἄλλ' αἱ τροχοὶ ἦσαν προσκεκολλημένοι ἐντὸς τοῦ πηλοῦ.

Ὁ Ἰαθέρης, ἐπελθὼν καὶ οὗτος, ἔστειλε νὰ φέρωσιν ἓνα μοχλόν.

Ὅταν παρουσιάσθη ὁ κ. Μαγδαληνῆς, ὅλοι προσηνέχθησαν πρὸς αὐτὸν εὐσεβάστως καὶ τὸν ἔδωσαν τόπον.

— Διὰ τὸν Θεόν! ἀνέκραζεν ὁ γέρων.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἀπετάθη πρὸς τοὺς παρεστῶτας.— "Ἐνας λω-
στός δὲν εὐρίσκεται πουθενά;

— Πῆγαν νὰ φέρουν, ἀπεκρίθη τις χωρικός.

— Πότε θὰ τὸν φέρουν;

— Εἰς ἐνὸς πεταλωτοῦ πῆγαν, ἀλλ' εἶνε κάμποσο μακριά· δε-
καπέντε λεπτά, τὸ ὀλιγώτερο.

— Δεκαπέντε λεπτά! ἀνέκραζεν ὁ Μαγδαληνῆς· ἀκόμη πέντε
λεπτά καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τελειώνει. Ὁ τροχὸς ὅλον ἓνα χώνεται
μέσα εἰς τὴν λάσπη.

— Τί νὰ γίνῃ ἀφεντικό; πῶς νὰ κάμωμε;

— Ἐνας ἄνθρωπος νὰ ἔμβαιεν ὑπὸ τὸ κάρρο, ὥστε νὰ τὸ σηκώσῃ
μὲ τὴν ράχη! Δὲν εἶνε ἐδῶ κανένας νὰ βαστοῦν τὰ νερρά του, κα-
νένας μὲ καρδιά; Αἱ! παλληκάρια! ὅποιος εἴμπορέσῃ, θὰ λάβῃ
πέντε χρυσᾶ εἰκοσάφραγκα.

Οὐδεὶς τῶν παρεστῶτων ἐσάλευσε.

— Δέκα εἰκοσάφραγκα εἶπεν ὁ Μαγδαληνῆς.

Οἱ παρεστῶτες ἐταπείνωσαν τοὺς ὀφθαλμούς.

Εἷς ἐξ αὐτῶν εἶπεν.— Ἐδῶ, εἶπεν, ἔπρεπε νὰ ἔχη κανεὶς μία δύ-
ναμι· διαβολεμμένη· ἀλλοιῶς, εἴμπορεῖ καὶ αὐτὸς μέσα εἰς τὴν λάσπη
νὰ πλακωθῇ.

— Εἴκοσι ἄς ᾔην εἰκοσάφραγκα! ἐπρόσθεσεν ὁ Μαγδαληνῆς.

Ἡ αὐτὴ σιωπῆ.

— Δὲν εἶνε ὅτι λείπει ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἡ θέλησις, εἶπε
τότε ἄλλη τις φωνή.

Ὁ κύριος Μαγδαληνῆς ἐστράφη πρὸς τὴν φωνὴν ταύτην, καὶ εἶδε
τὸν Ἰαθέρην, ὃν δὲν εἶχε παρατηρήσει πρὶν.

Ὁ Ἰαθέρης ἐξηκολούθησε.— Τοὺς λείπει ἡ δύναμις. Χρειάζεται
νὰ ᾔνέ τις ἓνας γίγας, διὰ νὰ σηκώσῃ ἐπάνω εἰς τὴν ράχη του ἓνα
κάρρο ὡσὰν αὐτό.

Καὶ ἀτενίσας ἰσκαρῶαμυκτι πρὸς τὸν κύριον Μαγδαληνῆν, ἐξηκο-
λούθησε νὰ λέγῃ, ἐκφέρων ἐπίτηδες ἓ μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐπομένας

λέξεις.—“Ένα μόνον άνθρωπον, κύριε Μαγδαληνή, ἐγνώρισα νὰ κάμη αὐτὰ ποῦ προτείνετε.

‘Ο Μαγδαληνῆς ἐρρίγησεν ὅλος.— ‘Ο ‘Ιαθέρης προσέθεσεν ἐν ἤθει ἀδιαφορίας, πάντοτε ὅμως παρατηρῶν τὸν Μαγδαληνῆν προσεκτικῶς.—“Ένα τὸν ὁποῖον εἶχα γνωρίσει κατὰδικὸν εἰς τὰ κάτεργα.

— Τῷ ὄντι; εἶπεν ὁ Μαγδαληνῆς.

— Ναί, εἰς τὸ κάτεργον τῆς Τουλῶνος.

‘Ο Μαγδαληνῆς ὠχρίασεν.

‘Εν τούτοις, ὁ γέρω Θερσανέμης ὠρύετο.— Τελειῶνω! διὰ τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ! ἓνα λωστὸν! ἄ!

‘Ο Μαγδαληνῆς ἐστράφη καὶ εἶδε περὶ αὐτόν.

— Δὲν εἶνε λοιπὸν κανεὶς, εἶπε, νὰ λάβῃ εἴκοσι εἰκοσαφραγκα καὶ νὰ σώσῃ τὴ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ γέρου τοῦ πτωχοῦ;

Οὐδεὶς τῶν παρόντων ἐκινεῖτο. ‘Ο ‘Ιαθέρης ἐπανέλαβεν.—“Ένα καὶ μόνον ἐγνώρισα ἱκανὸν νὰ κάμη ἐκεῖνο ποῦ θὰ ἔκαμεν ἓνα κρίκι· ἦτον ἐκεῖνος τοῦ κατέργου· ἄ, μάνας υἱός!

— Βοήθεια! ἀνεβόα ὁ γέρων, ὡς εὕρισκόμενος εἰς τὰ ἔσχατα.

‘Ο Μαγδαληνῆς, ἤγειρε τότε τὴν κεφαλὴν· οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀπὴντησαν τὸ βλέμμα τοῦ ‘Ιαθέρη, βλέμμα ἰέρακος, προσηλωμένον ἐπάνω τοῦ ἀδιαλείπτως εἶδεν ἀφ’ ἐτέρου τοὺς χωρικοὺς μηδέως σαλεύοντας.

‘Ἐμειδίασε πικρῶς· ἔπειτα, οὔτε λέξιν ἄλλην εἰπὼν, ἐγονυπέτησε καὶ πρὶν ἢ προσθίασῃ τὸ πλῆθος νὰ βάλῃ κραυγὴν, εὐρέθη ὑπὸ τὴν ἄμαξαν.

Σιγῇ ἐπεκράτησεν ἀμέσως· φοβερᾶς προσδοκίας σιγῇ. ‘Ο κ. Μαγδαληνῆς, πρηνὴς σχεδὸν ὑπὸ τὸ μέγα ἐκεῖνο βάρος, μάτην προσεπάθει νὰ φέρῃ τοὺς ἰγχιῶνάς του πρὸς τὰ γόνατα.— Τραβήξου, θεεὶ Μαγδαληνή! ἀνέκραξαν πρὸς αὐτόν. Θὰ πλακωθῆς καὶ σύ!—Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ γέρω Θερσανέμης ἤνωσε τὴν φωνὴν μετὰ τῶν ἄλλων, κράζων πρὸς τὸν Μαγδαληνῆν, ὅτι θὰ συμπλακωθῆ ἀνωφελῶς.

‘Ο Μαγδαληνῆς δὲν ἀπεκρίνετο.

Οἱ παρεστῶτες ἐβλεπον ἀγωνιῶντες. Οἱ τροχοὶ εἶχον χωσθῆ βαθύτερον· πράγματι ἐκινδύνευε καὶ ὁ Μαγδαληνῆς νὰ πλακωθῆ ὑπὸ τὴν ἄμαξαν.

Αἰφνης, ὁ βαρύτερος ἐκεῖνος ὄγκος διεσείσθη ὅλος· τὸ κάρρον ὤρθη

ὑπεγειρόμενον ἡρέμα, οἱ τροχοὶ ἀνέρχοντο ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, καὶ φωνή, ἐναγώνιος ἠκούσθη κράζουσα· — Ἐλάτε παιδιά! βοηθάτε!

Ἡ φωνὴ τοῦ Μαγδαληνῆ καταβαλόντος τὰ ἔσχατα σθένη.

Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἔδραμον τότε ὄλοι· ἡ ἀφοσίωσις τοῦ ἐνὸς καὶ μόνοῦ ἐνέβαλε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους θάρρος καὶ δύναμιν. Ἡ βαρυτάτη ἀπήνη ἐκεῖνη ἤρθη ὑπὸ εἴκοσι βραχιόνων, καὶ... ἐσώθη ἡ ζωὴ τοῦ γέροντος.

Ὅταν ὁ Μαγδαληνῆς ἀνηγέρθη, ἦτο μελανός, περιρροόμενος ὑπὸ ἰδρωτός. Τὰ φορέματά του ἐσχίσθησαν, ἐπλήσθησαν πηλοῦ.

Ὅλοι ἐκλαίον· ὁ γέρων Θερσανέμης τοῦ ἠσπάζετο τὰ γόνατα καὶ τὸν ἀπεκάλει σωτήρα· αὐτὸς δ' ἔχων ἐπὶ τοῦ προσώπου οὐκ οἶδα ποῖον ἦθος οὐρανίας ἀγαλλιᾶσεως μετὰ μόχθου ἠνωμένης, ἀπέβλεψεν ἡσύχως πρὸς τὸν Ἰαβέρην, ἀδιαλείπτως παρατηροῦντα αὐτόν.

Ζ'.

Ὁ Θερσανέμης κηπουρὸς ἐν Παρισίοις.

Ἡ ἐπιγονατὶς τοῦ γέροντος εἶχεν ἐξαρθρωθῆ ἕκ τῆς πτώσεως, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Μαγδαληνῆς παρήγγειλε εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, τὸ διατηρούμενον ὑπ' αὐτοῦ διὰ τοὺς ἐργάτας του, ἐντὸς τοῦ ἐργοστασίου, καὶ ὑπηρετούμενον ὑπὸ δύο καλογραϊῶν.

Τὸ πρῶν τῆς ἐπιούσης, εὔρεν ὁ Θερσανέμης πλησίον τῆς κλίνης του τραπεζικὸν γραμματίον ἐκ φράγκων χιλίων, καὶ τὰς ἐπομένους λέξεις, γεγραμμένας διὰ χειρὸς τοῦ Μαγδαληνῆ· «Ἀγοράζω τὸ κάρρο σου μαζὴ μὲ τὸ ἄλογο». Σημειωτέον ὅτι τὸ κάρρον ἦτο συντετριμμένον καὶ ὁ ἵππος νεκρός.

Ὁ Θερσανέμης ἰάθη, ἀλλὰ τὸ γόνυ του ἔμεινεν ἠγκυλωμένον. Ὁ κ. Μαγδαληνῆς, διὰ συστάσεων τῶν καλογραϊῶν καὶ τοῦ πνευματικοῦ του, ἐτοποθέτησε τὸν δυστυχῆ ἄνθρωπον ὡς κηπουρὸν εἰς γυ-

ναικειόν τι μοναστήριον, κείμενον ἐν Παρισίοις εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου.

Ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὸ συμβῆναι τούτο, εἶχε διορισθῆ ὁ κ. Μαγδαληνῆς δήμαρχος.

Ὅταν ὁ Ἰαθέρης τὸν εἶδε κατὰ πρῶτον περιβεβλημένον τὴν ἐπισημον στολὴν ἣτις τὸν παρεῖχε τοιαύτην ἐξουσίαν ἐν τῇ πόλει, ἤσθάνθη ὅ,τι θὰ ἤσθάνετο κίων ὁσφραϊσόμενος λύκον ὑπὸ τὰ φορέματα τοῦ κυρίου του.

Ἐκτοτε τὸν ἀπέφευγεν ὅσον ἠδύνατο, ἐκτός ὅταν ὑπόθεσις τις ἀπήτει ἀναποφεύκτως νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ κ. δημάρχου, πρὸς ὃν τότε ἐφέρετο μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Ἡ εὐχμερία ἦν ἡ πολίχνη Μ. ἐπὶ Μ. . . ὤφειλον εἰς τὸν κ. Μαγδαληνῆν ἐδηλοῦτο καὶ ἐξ ἄλλου τινὸς συμπτώματος, ὅχι μὲν ὄρατοῦ τούτου, ἀλλὰ βεβαίου.

Ὅταν οἱ κάτοικοι τόπου τινὸς πάσχωσιν, ὅταν λείπῃ ἔργον, ὅταν ἦνε τὸ ἐμπόριον νενεκρωμένον, οἱ φόροι δυσκόλως συνάγονται, ὁ κόσμος ἀνθίσταται εἰς τὴν πληρωμὴν αὐτῶν ἐνεκα τῆς ἀνεχειρίας καὶ τὸ Κράτος δαπανᾷ πολλά ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως, ἀναγκαζόμενον νὰ μεταχειρίζεται τὴν βίαν. Ἄλλ' ὅταν ἀφθονῇ ἡ ἐργασία, ὅταν ὁ τόπος χαίρῃ ἀνεσίαν καὶ εὐπορίῃ, οἱ φόροι εὐκόλως ἀποτίονται καὶ τὸ Κράτος δὲν ἀναγκάζεται εἰς ἔκτακτα ἐξόδα διὰ τὴν εἰσπραξίν αὐτῶν.

Ἐντὸς ἑπτὰ ἐτῶν, αἱ διὰ τὴν φορολογίαν δημόσια δαπάναι εἶχον ἐλαττωθῆ κατὰ τρία τέταρτα ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Μ. ἐπὶ Μ. . . διὸ καὶ ὁ τότε ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέφερε συνεχῶς τὸν τόπον τούτον μετ' ἐπαίνου.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε ἡ Φαντίνα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ. . . Οὐδεὶς πλέον τὴν ἐνεθυμεῖτο· ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ θύρα τοῦ ἐργοστασίου Μαγδαληνῆ παρουσιάσθη εἰς αὐτὴν ὡς φίλου πρόσωπον.

Ἡ Φαντίνα ἐζήτησε θέσιν ἐν τῷ καταστήματι, καὶ ἔγινε δειτὴ ἐν τῷ τμήματι ὅπου εἰργάζοντο αἱ γυναῖκες.

Τὸ ἐπιτήδευμα ἦτο νέον πρὸς τὴν Φαντίναν· δὲν εἶχεν εἰς σὺτὸ ἱκανὴν δεξιότητα, διὸ καὶ ἐκέρδιεν ὀλίγα· ἀλλ' ὅπως ὅποτε ἐπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Η'.

**Ἡ κυρία Βουκτουριέν δαπανᾷ τριάκοντα
δράγκα χάριν τῶν χριστῶν ἠθῶν.**

Ὅταν εἶδεν ἡ Φαντίνα ὅτι εὐρήκε ζωῆς πόρον, ἠσθάνθη ἀγαλλίασίν τινα. Τὸ νὰ ζῆ ὁ ἄνθρωπος ἐντίμως ἐκ τῆς ἐργασίας του, εἶνε τφόντι χαρὰ Θεοῦ. Ἐπανήλθεν εἰς αὐτὴν ἡ ὄρεξις τοῦ ἐργάζεσθαι. Ἐπειτα δὲ ἠγόρασεν ἓνα καθρέπτην, ὅπου βλέπουσα τὴν νεότητά της, τὴν ὠραίαν της μάλιστα κόμην καὶ τοὺς λαμπροὺς της ὀδόντας, κατηυφραίνετο.

Ἐλαβεν ὑπ' ἐνοίκιον μικρὸν τινα θάλαμον καὶ τὸν ἐκίσμησε δι' ἐπίπλων, συμφωνήσασα μετὰ τοῦ πωλητοῦ αὐτῶν νὰ τὸν πληρῶνῃ κατὰ ὁστίεις ἐκ τῆς μελλούσης ἐργασίας της· ἐλάττωμα τοῦτο προερχόμενον ἐκ τῶν παρελθουσῶν της ἔξεων.

Ἴνα μὴ φανερώσῃ ὅτι εἶχεν τέκνον, ἄγχαμος οὔσα, ἀπέφυγε τὸ ν' ἀναφέρῃ εἰς τινα περὶ τῆς Τιτίκας της. Καὶ ἐν τούτοις ἐπλήρωσε κατ' ἀρχὰς τοὺς Θεσσαροῖερούς τακτικῶς, ὡς εἶδομεν. Μὴ γινώσκουσα δὲ νὰ γράρῃ ἰδίᾳ χεῖρι, ἐπλήρωνεν ἐπὶ τούτῳ ἀγοραῖόν τινα γραφέα. Ἄλλ' ἦσαν αἱ ἐπιστολαὶ της συνεχεῖς καὶ τοῦτο ἐπὶ τέλους παρετηρήθη.

Ἦρχισαν νὰ ψιθυρίζωσιν αἱ ἄλλαι γυναικες τοῦ ἐργοστασίου, ὅτι ἡ Φαντίνα ἔστειλε ραβάσια, καὶ ὅτι ἠγάπα τὰ ξυνά.

Οὐδεὶς κατοπτεύει τὰς πράξεις τοῦ πλησίον τόσον, ὅσον ὁ κατ' οὐδὲν ἐνδιαφερόμενος εἰς αὐτάς.—Διατί ὁ δεῖνα ἔρχεται βράδῳ, βράδῳ; Διατί κάθε πέμπτην τὸ κλειδί τοῦ δεῖνος δὲν εὐρίσκεται κρεμασμένον εἰς τὸ καρφί; Διατί πάντοτε ἀπὸ στενοῦς διαβαίνει ὁρόμους; Διατί ἡ δεῖνα καταβαίνει πάντοτε ἀπὸ τὸ ὄχημά της πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν της; Διατί στέλλει καὶ ἀγοράζει χαρτὶ δι' ἐπιστολάς, ἐνῶ αὐτὴ ἔχει ἄφθονον; κτλ. κτλ.

Ἐπάρχουν ἄνθρωποι σίτινες, ἵνα μάθωσι τὴν ἔννοιαν τῶν τοιούτων αἰνιγμάτων, καίτοι ὄλως ἀδιαφόρων πρὸς αὐτούς, ἐξοδεύουσι πλείονα χρήματα καὶ κειρὸν, καταβάλλουσι μείζονα κόπον, ἢ ἂν ἔπραττον δέκα ἀγοθοεργίας· καὶ τοῦτο ὠφελεῖν, δι' ἀπλήν αὐτῶν τέρψιν, ἐνῶ δὲν ἔχει ἢ περιέργειά των ἀπόκτημα ἄλλο, εἰμὴ πάλιν τὴν περιέργειαν.

Ἡμέρας ὀλοκλήρους ἀκολουθοῦν αὐτὸν τῇ ἐκείνῃ, ὥρας ἴστανται καὶ κατοπεύουσι εἰς γωνίας ὁδῶν, ὑπὸ θύρας διαδρόμων, νύκτα εἰς τὸ ψῦχος, καὶ εἰς τὴν βροχὴν, διαφθεῖρουν ὑπὲρτας, μεθύσκουν ἀμαξήλατας, ὠροδοκοῦν θαλαμηπόλους, κατακτοῦν θυρωροὺς. Διατί; διὰ τίποτε.

Ἀπὸ φαγούρα νὰ ἔχουν νὰ λέγωσι.

Καὶ πολλάκις τὰ τοιαῦτα μυστικὰ μανθανόμενα, τὰ τοιαῦτα ἀπόρρητα φανερούμενα, τὰ τοιαῦτα αἰνίγματα λυόμενα, συνεπιφέρουσι καταστροφάς, μονομαχίας, χρεωκοπίας, ἀφανισμοὺς οἰκογενειῶν, κατασυντρίψεις ὑπάρξεων· καὶ πλέον χαίρουσιν αὐτοὶ χαρὰν μεγάλην, ὡς ἀνακαλύψαντες τὰ πάντα ἄνευ συμφέροντος καὶ ἐξ ἀπλῆς περιεργίας.

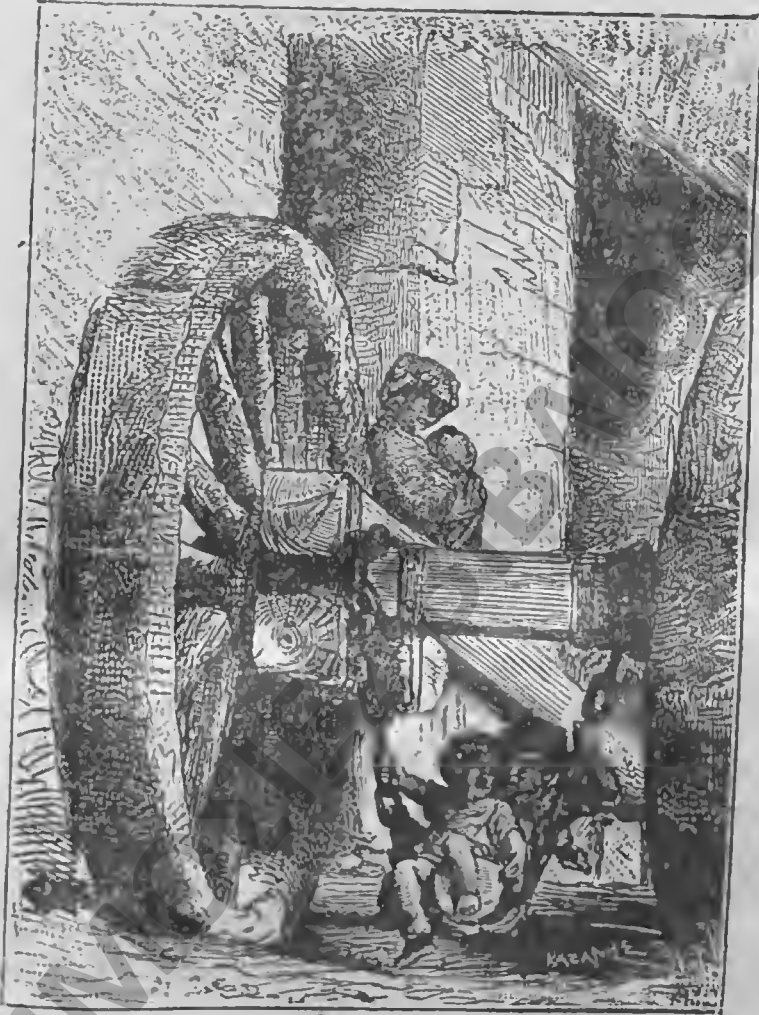
Οἰκτρὸν! Τινὲς ἄνθρωποι εἶνε κακοὶ μόνον ἐξ ἀνάγκης τοῦ νὰ φλυαρήσωσιν. Ἡ ὀμιλία των ἐν ταῖς συναναστροφαῖς δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ, πρὸς τὰς ἐστίας ἐκείνας, αἵτινες καταναλίσκουσι πολλὰ ξύλα τάχιστα· οὕτω χρειάζεται καὶ εἰς αὐτοὺς πολλὴ καύσιμος ὕλη, καὶ καύσιμος ὕλη εἶναι ὁ πλησίον των.

Κατώπτευσαν λοιπὸν καὶ τὴν Φαντίαν· καὶ τόσῳ μᾶλλον, καθόσον πολλὰ τῶν γυναικῶν τοῦ ἐργοστασίου ἐζήλευον τὴν ξανθὴν τῆς κόμην καὶ τοὺς λευκοὺς τῆς ὀδόντας.

Διεβεβαιώθη ὅτι, πολλάκις, ἐνῶ εἰργάζετο, τῆς ἤρχετο ἐν δάκρυ, καὶ ὅτι ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν της ἵνα τὸ ἀπομάξῃ κρυφίως. Ἐδάκρυε τῶνόντι, ὅσάκις ἀνεπόλει τὸ τέκνον της, ἴσως δὲ καὶ τὸν ἄνδρα ὃν εἶχεν ἀγαπήσει.

Εἶνε γὰρ ἔργον ἢ ρῆξις τῶν δεσμῶν τοῦ παρελθόντος, ἔστω καὶ ὀδυνηρῶν.

Ἐπιστοποιήθη ὅτι ἐπέστειλε τοῦλάχιστον ὅτι τοῦ μηνός, πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ ὅτι ἐπλήρωνεν αὐτὴ τὰ ταχυδρομικά. Κατώρθωσαν δὲ καὶ νὰ προμηθευθῶσιν τὴν ἐπιγραφήν. «Πρὸς τὸν Κύριον, Θεναρδιέρον ξενοδόχον εἰς Μομφερμέτλε. Ἐπεξαιρήθησαν ἐν τινι κα-

Ἡ φαντίνα κατεβέλαθη ὑπὸ τῆς τερψιθύμου θέας
τῶν μικρῶν κορῶν, αἵτινες ἐκάθοντο ἐπὶ τῆς τερατώδους ἐκείνης
ἀλύσει, καὶ τὰς παρετήρει ἐν ἀγαλλιάσει.

(Σελ. 204).

πηλείφ λόγος τοῦ κοινοῦ γραφέως, ἀγαθοῦ γέροντος, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ γεμίσῃ τὴν κοιλίαν του κρασίῳ κοκκίνου, ἂν δὲν εὐχαίρωνε τὸν κόλπον του ἀπὸ τῶν ξένων μυστικῶν.

Ἐν συντόμῳ ἐγνώσθη ὅτι ἡ Φαντίνα εἶχε τέκνον. Ἄρα θὰ ἦται τίποτε κοινὴ. Εὐρέθη ἐν γραΐδιον, καλὴ τις ψυχὴ, ἣτις ἐπορεύθη εἰς Μομφερμεΐλ, ὠμίλησε μετὰ τῶν Θεοαρδιέρων, καὶ εἶπεν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν της.

—Τριανταπέντε φράγκα ἐξώδεψα, ὅμως ἀνέπαφα τὴν συνείδησίν μου. Τὸ εἶδα τὸ παιδί!

Ἡ γυνὴ ἣτις κατώρθωσε τὸ ἀνδραγάθημα τοῦτο, νὰ ἴδῃ το παιδί, ἦτο μίᾳ γοργῶν ὀνομαζομένη κυρία Βυκτουρνιέν φρουρὸς καὶ θρωρὸς τῆς ἀρετῆς ὅλου τοῦ κόσμου. Πεντήκοντα καὶ ἕξ ἐτῶν ἡλικίαν ἔγουσα, πλὴν τῆς ἀσχηματίας εἶχε καὶ τὰ γρηστέια. Ἡ γυνὴ οὕτη ὑπερῆε ποτε νέα, πρᾶγμα παράδοξον καὶ ἐπὶ τῆς νεότητός της, ἐν πλήρει ἐπαναστάσει τοῦ 1793, εἶχε νυμφευθῆ μ' ἕνα καλόγηρον ἀποστάτην ἐκ τοῦ μοναστηρίου του μετὰ σκούφου κοκκίνου εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπὸ τοῦ Βερναρδίνου ἐπέραςε καὶ τοὺς Ἰακωβίνους μοναχοὺς.

Γυνὴ στυφὴ, ξηρὰ, πονηρὰ, ἀγκυλωτὴ, φαρμακερὰ, ἀκνηθώδης, ἀείποτε ἐνθουσιάζουσα τὸν ἄνδρα της, ὡς χήρα πιστὴ, ἐπειδὴ καλὰ τὴν εἶχε τιθαπεύσει καὶ καλὰ τὴν εἶχε θαμάσει ὁ καλόγηρος. Μία τσουκνίδα, ἐφ' ἧς εἰσέτι ἐφαίνοντο τὰ ἴχνη ἐκείνου τοῦ ράσου.

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, ὅταν ἐπανῆλθεν ἡ βασιλεία, κατέστη θρησκός, καὶ τόσον, ὥστε οἱ ἱερεῖς τὴν ἐσυγχώρησαν διὰ τὸν καλόγηρόν της. Εἶχε μικρὸν τι κτήμα, τὸ ἀφιέρωσεν εἰς μίαν ἐκκλησίαν, καὶ πλέον δὲν ἔπαυε τοῦ ν' ἀναφέρει τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον της.

Ἐν τούτοις ἔχαιρεν ὑπόληψιν ἐν τῇ μητρὶ πόλει. Αὕτη λαπὸν ἡ κυρὰ Βυκτουρνιέν εἶχε πορευθῆ εἰς τὸ Μομφερμεΐλ καὶ ἐπέτρεψε λέγουσα : Τὸ εἶδα τὸ παιδί!

Διέτρεξεν ἐν τούτοις καιροῖς καὶ ἡ Φαντίνα εὐρίσκατο εἰς τὸ ἐργαστάσιον ἧδὴ πρὸς ἐνὸς ἔτους, ὅτε πρῶταν τινὰ, ἡ ἐπιστάτις τοῦ καταστήματος εἰς τὸ τμήμα τῶν γυναικῶν, τὴν ἐνεχείρησεν ἐκ μέρους τοῦ δημάρχου πενήκοντα φράγκα καὶ συγχρόνως τὴν εἶπε νὰ παύσῃ πλέον τοῦ νὰ ἔρχεται εἰς τὸ κατὰστημα· μάλιστα δὲ ν' ἀναχωρήσῃ καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου ἐκείνου, καὶ τοῦτο ἐκ μέρους τοῦ κ. δημάρχου, διὰ τὸ καλὸν της.

Ἄκριβῶς κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον μῆνα, οἱ Θεναρδιέροι, ἀποῦ εἶχον ζητήσῃσι δώδεκα φράγκα ἀντὶ ἕξ, ἀπήτουν δεκαπέντε ἀντὶ δώδεκα.

Ἡ Φαντίνα ἔμεινεν κεραυνόπληκτος.

Ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ τόπου ὅν ἠδύνατο ἐχρεώσῃσι τὸ ἐνοίκιον καὶ τὰ ἐπιπλά της. Πεντήκοντα φράγκα ὅν τὴν ἤρουν πρὸς ἀπότισιν τῶν χρεῶν τούτων.

Πρόεφρεν ὑποτραυλιζουσα λέξεις τινὰς ἰκετευτικάς, ἀλλ' ἢ ἐπιστάτις ἀπεφάνθη εἰς αὐτὴν ὅτι ὤφειλε νὰ ἐξέλθῃ ἀμέσως ἀπὸ τοῦ καταστήματος.

Ἡ Φαντίνα ἦτον ἄλλως ἐκ τῶν μετρίων ἐργατίδων. Ἐξήλθε τοῦ ἐργοστασίου βαρύτερον αἰσθανομένη τὸ ἄχος τοῦ σίτου της, παρὰ τοῦ ἀπελπισμοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν θάλαμόν της.

Τὸ πταῖσμά της ἦτο τοῦ λοιποῦ πασίγνωστον !

Δὲν εἶχε δύναμιν τοῦ λοιποῦ νὰ προσέρῃ λέξιν. Τὴν συνεβούλευσαν νὰ ἀμιλήσῃ εἰς τὸν κ. δῆμαρχον, ἀλλ' αὐτὴ ὅν ἐτόλμησεν.

Ὁ δῆμαρχος τὴν ἔδιδε πενήκοντα φράγκα, ὡς φιλόανθρωπος, καὶ τὴν ἀπέβαλλεν, ὡς δίκαιος. Ἐβλίψε λοιπὸν τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν ἀπόρρυσιν ταύτης.

Θ'.

Τὰ ἐκ τοῦ κατορθώματος τῆς κυρίας Βυκτουρνιέν.

Λοιπὸν ἡ χήρα τοῦ καλογέρου, ἂν ὄχι ἄλλο, τοῦτο κατάρθρωσε. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Μιχόαληνης ἠγνῶσι πάντα ταῦτα, ἐπειδὴ συνείθιζε νὰ μὴ ἐμβαίνει εἰς τὸ τμήμα τῶν γυναικῶν, τμήμα οὗτινος τὴν ἐπιστάσιον εἶχεν ἀνατεθειμένην εἰς τινὰ γεροντοκόρην, ἀξίαν μὲν γυναῖκα καὶ δραστήριον, ἀξιοσέβαστον καὶ ἀκερσίαν, ἀλλὰ θεωροῦσαν τὸ ἐλεεῖν ὡς οἶδεν μόνον, καὶ ὄχι ὡς ἐμβατεύειν ἐν ταῖς καρδίαις καὶ συγχωρεῖν.

Τὴν εἶχε συστήσει εἰς αὐτὸν ὁ ἑφημέριος τῆς πολίχνης καὶ ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἀνέθετο εἰς αὐτὴν τὰ πάντα ἐν πάσει ἐμπιστοσύνη.

Ἡ ἐπιστάτις δυνάμει ταύτης τὴν πληρεξουσιότητα, καὶ ἐν πεποιθήσει ὅτι καλῶς ἔπραττεν, ἔκρινε τὴν Φαντίνα ὡς τὴν ἔκρινε, καὶ τὴν κατεδίκασεν ὡς τὴν κατεδίκασε.

Τὰ πεντήκοντα φράγκα, τὰ ἔδωσεν ἕκ τινος ποσοῦ χρημάτων ἅτινα ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐνεπιστεύετο εἰς χεῖράς της πρὸς ἔλεημοσύνας καὶ βοθηθείας ὑπὲρ τῶν ἐργατίδων. Ἡ δ' ἐπιστάτις διεχειρίζετο τὸ ποσὸν τοῦτο μὴ δίδουσα εἰς τὸν ἐργοστασιάρχην λόγον τῆς χρήσεως.

Ἡ Φαντίνα ἐζήτησεν νὰ ἔμθῃ εἰς τὴν οἰκίαν ὡς θεράπαινα· δὲν τὴν ἠθέλησαν.

Νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πόλεως δὲν ἠδυνήθη. Ὁ πρὸς ὃν ἐχρεώσεται τὰ ἐπίπλά της, καὶ τί ἐπιπλά! τὴν εἶπε, ὅτι, ἂν ἀνεχώρει, θὰ τὴν συνελάμβανεν ὡς κλέπτριαν.

Ὁ πρὸς ὃν ἐχρεώσεται τὸ ἐνοικίον της: Εἶσαι νέα καὶ εὐμορφῆ· εἰμπορεῖς νὰ πληρώσῃς πολὺ καλά.

Διένειμε τὰ πεντήκοντα φράγκα της μεταξύ τοῦ οἰκοδεσπίτου καὶ τοῦ ἐπιπλοπώλου, ἀπέδωσεν εἰς τοῦτον τὰ τρία τέταρτα τῶν ἐπίπλων της κρατήσασα μόνον τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, καὶ ἰδοὺ αὐτὴ χωρὶς ἐργασίαν, χωρὶς ἐπάγγελμα, χωρὶς κλίνην, καὶ χρεωστοῦσα εἰσέει περὶ τὰ ἕκαστον φράγκα.

Εὗρε νὰ ράπτῃ ὑποκάμισα χονδρὰ, διὰ τοὺς στρατιώτας τῆς φρουρᾶς, καὶ ἐκέρδαινε δώδεκα σολδία καθ' ἡμέραν, ἐξ ὧν ἐχρειάζετο τὰ δώδεκα σολδία διὰ τὴν κόρην της.

Τότε ἤρχισε νὰ κακοπληρώνῃ τοὺς Θεριναδιέρους.

Καὶ τότε γραῖα τις, ἀνάπτουσα καθ' ἑσπέραν τὸν λύχνον της, ἀφροῦ ἐπίστρεψε, τὴν εἰδίδασκεν τὴν τέχνην τοῦ ζῆν ἐν τῇ πενίᾳ.

Διότι ὀπισθεν τοῦ ζῆν ἐν ὀλίγοις κεῖται τὸ ζῆν ἐκ τοῦ τίποτε. Δύο δωμάτια εἶνε ταῦτα· τὸ μὲν σκιερὸν, τὸ δὲ ζοφερὸν.

Ἡ Φαντίνα ἔμαθε πῶς νὰ κάμῃ τις ἐν ὄρα χειμῶνος, ἠναγκασμένος ὢν νὰ περάσῃ ἄνευ πυρῆς· πῶς νὰ παραιτηθῇ ἐξ ὁς πτηνοῦ, τρώγοντος ἐντὸς τοῦ κλωβίου κατὰ πάσας δύο ἡμέρας ἐνός καὶ ἡμίσεως λεπτοῦ κεχρίον· πῶς νὰ μεταχειρισθῇ τὸ μεσοφρούστανον ὡς ἐράπλωμα καὶ τὸ ἐράπλωμα ὡς μεσοφρούστανον· πῶς νὰ διαρκῇ τὸ κηρίον του

πολλὰς νύκτας, ἂν τρώγῃ τὸ δεῖπνόν του εἰς τὸ φῶς τοῦ παραθύρου τοῦ ἀντικυρνοῦ.

Ὡ ! δὲν ἔχετε ἰδεᾶν πόσα πράγματα προσπορίζονται ἀπὸ ἐνὸς πενταλέπτου ἀσθενῆ τινος πλάσματα, γηράσκοντα ἐν τῇ ἐνδείᾳ καὶ τῇ χρηστότητι ! Καταντᾷ ἐπιστήμη. Ἡ Φαντίνα λοιπὸν ἀπέκτησε τὴν ὑψηλὴν ἐπιστήμην ταύτην καὶ ἀνέλαβε θάρρος τι.

Ἔλεγε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς γυνοῦκά τινα γείτονά της. — Πά ! ἐγὼ, ὅταν κοιμηθῶ μόνον πέντε ὥραις, καὶ ὅλον τὸν ἄλλο καιρὸ καθήσω εἰς τὰ ρυψίματά μου, ὅπως ἴσως καταρθῶν νὰ ἔχω σχεδὸν τὸ ψωμί μου τὸ καθημερινό.

Καὶ ἔπειτα, ὅταν ἦνε κἀνεὶς, ἀδελφή, λυπημένος, τρώγει ὀλιγώτερο. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον. μὲ κάμπουσας στεναγμούς ἀπ' ἐδῶ, κάμποση στενοχωρία ἀπ' ἐκεῖ, μὲ ὀλίγο ψωμί εἰς τὸ ἓνα πλάγι, κάμποσαις θλίψαις ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὅλα αὐτὰ μὲ τρέφουν, ἀδελφή· βλέπεις, μὲ τρέφουν.

Ἄν εἶχεν ἐντὸς τῆς στενοχωρίας ταύτης τὸ θυγάτριόν της, θὰ τὴν ἦτο παρηγορία μεγίστη.

Ἐσκέφθη νὰ τὸ καλέσῃ πλησίον της· ἀλλ' πῶς ! πρῶτον, θὰ ὑπέφερε καὶ αὐτὸ ἐκ τῶν στερήσεων, καὶ δεῦτερον ἐχρεώσεται τόσα εἰς τοὺς Θεναροδίερους !

Πᾶς νὰ τοὺς πληρώσῃ τὰ ὀφειλόμενα ; Καὶ τὰ ἔξοδα τῆς οὐδοπορίας ; ποῦ !

Ἡ γράϊα ἤτις τὴν ἔδωκε τὰ δῆθεν μαθήματα τοῦ ἐνδεοῦ βίου, ἦτον ἀγία τις γυνή, Μαργαρίτα ὀνομαζομένη, ἀληθῶς θεοσεβής, καὶ πτωχὴ μὲν, ἀλλ' ἐλεήμων πρὸς τε πτωχοὺς καὶ πρὸς πλουσίους, μόλις γινώσκουσα νὰ γράψῃ τ' ὄνομά της «Μαργαρίτα», ἀλλὰ πιστεύουσα εἰς Θεόν, τοῦθ' ὅπερ ἦτο ἐπιστήμη.

Τοιαῦται ἀρετὰ ἀπαντῶνται συνεχῶς ἐν τῷ κόσμῳ· μίαν ἡμέραν, θὰ λάμψωσιν ἐκεῖ ἐπάνω.

Ἡ παροῦσα ζωὴ ἔχει καὶ οὖριον.

Κατ' ἀρχάς, ἡ Φαντίνα εἰς ἄκρον ἐντροπομένη, δὲν ἐτόλμα νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ὁδὸν· ἤσθαιετο ὅτι πολλοὶ ὀπισθὲν της ἐστρέφοντο καὶ τὴν ἐδείκνυον διὰ τοῦ σακτύλου· αἰοτι ὅσοι τὴν ἀπήντων τὴν παρετήρουν, καὶ οὐδεὶς τὴν ἐχαιρέτιζεν.

Ἡ ὄριμεῖα καὶ ψυχρὰ περιφρόνησις τῶν διαβατῶν διεπέρα τὴν σάρκα καὶ τὴν ψυχὴν ὡς ψυχρὸς βορρῶς.

Εἰς τὰς μικρὰς πόλεις, πᾶσα δυστυχὴς τοῦ εἶδους τῆς παρουσιάζε-
ται ὡς γυμνὴ εἰς τὸν σαρκασμὸν καὶ τὴν περὶ ἔργειαν ὄλιον.

Εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τοῦλάχιστον οὐδεὶς σὲ γνωρίζει, καὶ τὸ ἄγνωστον σου τοῦτο εἶνε ὡς τι ἔνδυμα.

Ὡ πόσον ἡ Φαντίνα ἐπεθύμει νὰ ἐπικτήρητο εἰς Παρισίους! Ἄ-
δύνατον.

Ἐξ ἀνάγκης ἐδέησε νὰ συνειθίσῃ ἐν τῇ ἀνυποληψίᾳ, καθὼς συνεί-
θισεν ἐν τῇ ἐνδοσίᾳ. Ὅλιγον κατ' ὀλίγον ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν· μετὰ
δύο ἢ τρεῖς μῆνας, ἀπέσεισε τὴν ἐντροπὴν ἐξήρχετο καὶ οὐδὲν τὴν
ἐμελλε· Μοῦ εἶνε ἀδιάφορον εἶπεν.

Ἦρξις νὰ περιφέρηται ἐπηρμένην ἔχουσα τὴν κεφαλὴν, πικρῶς
ὑπομειδιῶσα πρὸς τοὺς παρατηροῦντας αὐτὴν στωπτικῶς, καὶ ἡσθάνθη
ἐν ἑαυτῇ ὅτι καθίστατο ἀναίδης.

Τὴν ἐβλεπεν ἐνίοτε ἡ κερία Βυκτουριὲν διαβαίνουσα ὑπὸ τὸ παρά-
θυρον τῆς παρετήρει τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν αὐτῆς τῆς ἐλεεινῆς
ἡτικ, χέρις εἰς τὴν εὐγενίαν τῆς, ἐμβήκεν εἰς τὴν θέσιν ὅπου τῆς
ἔπρεπε καὶ τρόπον τινὰ ἡσφαίνετο.

Οἱ μοχθηροὶ ἔχουν μαύρας τινὸς ἀγαλλιότητες.

Τὸ ὑπέριμετρον τῆς ἐργασίας κατέτροχεν ἐν τούτοις τὴν Φαντίναν,
καὶ ὁ μικρὸς βήξ, ὁ ξηρὸς ὄν εἶχεν, ἠῤῥητεν.

Ἐνίοτε ἔλεγεν εἰς τὴν Μαργαρίταν, τὴν γείτονά της: — Σὲ πα-
ρακαλῶ, πιᾶσε, πιᾶσε, νὰ ἴδῃς πῶς καίουν τὰ χέρια μου.

Ἄλλὰ τὸ πρῶτ', ὅταν διὰ παλαιοῦ τινος διατεθραυσμένου κτενίου
διερρόθμιζε τῆς ὠρῆας κόμης τῆς τὸν θησαυρὸν, ἐξύπνα πάλιν ἡ γί-
λαρέσκεά της, καὶ πρὸς στιγμὴν τὴν καθίστα πανευδαίμονα.

I.

Συνεπειών του κατορθώματος συνέχεια.

Ἡ Φαντίνα ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐργοστασίου περὶ τὰ τέλη τοῦ χειμῶνος· παρήλθε τὸ θέρος καὶ ἐπανῆλθεν ὁ χειμῶν.

Ἡμέραι μικραί, ὀλιγωτέρα ἐργασία. Ἐν ὧρα χειμῶνος, θάλπος ὄχι, φῶς ὄχι· ἐξημερώνει καὶ εὐθὺς νυκτώνει· ἀμίχλη τὸ παράθυρον σχεδὸν ἀφεργές· ὅλη ἡ ἡμέρα, ἡμέρα ὑπογείου· ὁ ἥλιος λαμβάνει τὸ ἦθος πτωχοῦ.

Βαρὺς καιρὸς διὰ πένητας !

Ὁ χειμῶν μεταβάλλει εἰς πέτραν τὸ ὕδωρ τοῦ οὐρανοῦ, οὐ μόνον, δέ, ἀλλὰ καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ δανεισταὶ τῆς δὲν τὴν πρῆξτον ἡσυχον. Ἡ δυστυχία, ἐκέρδαινε ὀλίγιστα. Τὰ χρέη τῆς ἐξωγκώθησαν. Οἱ Θεναρδιέροι, μὴ πληρωνόμενοι, τὴν ἔγραψον καθ' ἑκάστην ἐπιστολάς, ὧν τὸ περιεχόμενον τὴν ἐμπάραιπεν, ὧν τὰ ταχυδρομικὰ τὴν ἠρᾶνιζον.

Ἡμέραν τινά, τὴν εἶχον γράψει ὅτι ἡ μικρὰ Τιτίκα τῆς ἐγυμνήτευεν εἰς τὸ ψῦχος ἐκεῖνο, ὅτι εἶχε χρεῖαν μαλλίνου τινὸς μεσοφουστάου, καὶ ὅτι ἀπητείτο νὰ στείλῃ ἡ μήτηρ τῆς δέκα φράγκα δι' αὐτό.

Ἐλαθε τὴν ἐπιστολήν, καὶ ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὴν ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς τῆς· τὴν ἤνοιγε καὶ τὴν ἔκλειεν.

Ἐσπέρας γενομένης, εἰσῆλθεν εἰς ἓν κουρεῖον καὶ ἀφῆρασε τὸ κτένιον δι' οὗ ἐκρατεῖτο ἡ κόμη τῆς ἀναδεδεμένη. Ἡ λαμπρὰ τότε ἔκλεινη καὶ ξανθὴ κόμη ἐχύθη μέχρι γονάτων.

- ὦ, τί ὠραία μαλλιά ! ἀνέκραξεν ὁ κουρεὺς.
- Πόσον θὰ μ' εἰδῆς νὰ σὲ τὰ ζώσω ἀπῆντησεν ἡ Φαντίνα.
- Δένα φράγκα σὲ εἶδω.
- Κόψε τα.

Ἠγόρτισεν ἐν μικρῶν μεσοφούστανον ἐκ μαλλίου πλεκτοῦ, καὶ τὸ ἐξαπέστειλεν εἰς Θεναρδιέρους.

Ἄλλ' αὐτοὶ ἔγινον μανιώδεις, ὅταν εἶδον τὸ μεσοφούστανον ἤθελον χρήματα νὰ τοὺς στείλῃ.

Δίδουν τὸ μεσοφούστανον εἰς τὴν Ἐπονίνην καὶ ἡ πτωχὴ Κορυδαλίδα ἐξηκολούθει νὰ τρέμῃ.

Καὶ ταῦτα ἐνῶ ἡ Φαντίνα ἔλεγε κατὰ νοῦν. — Τὸ παιδί μου τώρα πλέον θὰ ἐξεστοκοπήθῃκε. Τὸ ἐνδύσα μὲ τὰ μαλλάκια μου.

Ἐκρυσσε δὲ τὴν κεκαρμένην τοῦ λοιποῦ κεφαλὴν τῆς ὑπὸ καλύπτραν λευκὴν, μεθ' ἧς καὶ πάλιν ἤτο εὐμορμος.

Ἄλλ' ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Φαντίνης ἤρχισιν ἤδη ἐξαλιστάμενος ἀγριότις ὄργασμός. Ὅταν εἶδεν ὁ ἰδὸν εἶχε πλέον κόμην, ἤσθάνθη πρὸς ὅλα τὰ περὶ αὐτὴν ἀποστροφήν.

Μέχρι τοῦδε, συνεμερίζετο τὸ πρὸς τὸν κ. Μιχῶδλην κοινὸν σέβας· ἀλλ' ἀναλογιζομένη ὅτι αὐτὸς τὴν ἀπέβαλλεν ἐκ τοῦ καταστήματός του, καὶ ἔγινεν αἷτιος τῆς δυσφορίας τῆς, ἐπὶ τέλους ἐμίσησε καὶ τοῦτον πρὸ πάντων τούτων.

Ὅσάκις διέβαινον ἔμπροσθεν τοῦ ἐργαστασίου, καθ' ὅς ὦρας οἱ ἐργάται παρέμενον εἰς τὴν θύραν, προσεπαιετο ὅτι ἐγέλα, καὶ ὑπεντοθόρυζε ἀθὲν ἄσμάτια.

Γραῖά τις ἐργάτης, ἄπκξ ἰδοῦσα αὐτὴν νὰ γελᾷ οὕτω πως καὶ νὰ ἄδῃ, — Νί, εἶπε, μία κόρη ὅπου, ὁ Θεὸς νὰ μ' ἐβγάλλῃ ψεῦτρα, κατὰ θὰ εἶνε τὰ ὑστερνά τῆς.

Ἡ Φαντίνα ἔλαθεν ἓνα ἐραστήν, τὸν τυχόντα· ἄνθρωπον ἐν οὐτε ἡγάπα τοῦλάχιστον τὸ ἐπραξεν ἐξ ἐγωισμοῦ, τὸ ἐπραξεν αἰσθανομένη ἐν τῇ καρδίᾳ λύσσαν. Ἐνα ἔλεινόν ἄνθρωπον μουσουργόν, εἶδος ἐπαίτου· ἓνα ὀκνηρὸν καὶ οὐτιδανόν, ὅστις τὴν ἔδερε, καὶ ὅστις τὴν παρήτησε καθὼς αὐτὴ τοῖ ἐπήρε, βδελυχθεὶς αὐτήν.

Ἡ Φαντίνα ἐλάτρευε τὸ τέκνον τῆς.

Ὅτοι ἐξουθενίζετο, ὅσον μελανώτερα καθίσταντο τὰ περὶ αὐτήν, τόσον ὁ γλυκὺς ἐκεῖνος μικρὸς ἄγγελος ἠκτινοδόλει ἐν τῷ βίθει τῆς ψυχῆς τῆς.

— Ὅταν πλουτήσω, ἔλεγε, θὰ ἔχω μαζὶ μου καὶ τὴν Τιτίκα μου.

Καὶ ἐγέλα. Εἶχε δὲ πάντοτε τὸν βήχα, καὶ ἤρχοντο ἰδρωτὶς εἰς τὴν ράχιν τῆς.

Μία τῶν ἡμερῶν, ἔλαβε πάλιν γραφὴν τῶν Θεναρδιέρων διαλαμ-
βάνουσαν τὰ ἐξῆς. « Ἡ Τιτίκα εἶνε ἄρρωστη ἀπὸ μία ἀσθένεια ἐπι-
δημική, τὴν διφθερίτιδα καθὼς τὴν λέγουν. Χρειαζέται νὰ παίρῃ
ιατρικὰ ἀκριβῆ, καὶ δὲν ἀντέχομεν πλέον εἰς τὸ ἐξοδο. Ἄν δὲν μᾶς
στείλῃς σαράντα φράγκα ἐντὸς οὐτῶ ἡμερῶν, ἡ μικρὴ ἀποθάνει,
καὶ πρὸς γνῶσίν σου».

Ἡ Φαντίνα παροδίζως ἀνεκάγχασεν εἰς ταῦτα. — Ἄκουῖς ἐκεῖ !
εἶπεν εἰς τὴν γραῖαν γείτονά της· σαράντα φράγκα ; Εἶνε δύο ναπο-
λεόνια. Τί ζῶα τετράποδα !

Ἄλλ' ὅμως ἐξῆλθεν εἰς τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας, καὶ ἐκεῖ πλη-
σίον φεγγίτου τινός, ἀνέγνωσεν ἐκ νέου τὴν ἐπιστολήν.

Ἐπειτα κατέβη τὴν κλίμακα, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν οἶκον, ἀνα-
σκιρτῶσα καὶ συνάμα ἀνακαγχάζουσα.

Διαβάτης, ἀπαντήσας αὐτήν, ἠρώτησε. — Τί ἔχεις καὶ εἶσαι τόσο
εὐθυμη ;

— Ἄπ' ἐξῶ, ἀπεκρίθη, ἀπὸ μία ἐξοχή, μού γράφουν κάποιοι χω-
ρικοὶ καὶ τι ἀστείωτάτων. Σαράντα φράγκα μού ζητοῦν. Ἦγουν τέ-
τοιαι παλγοχωριάται !

Διαβαίνουσα τὴν πλατεῖαν, εἶδε κόσμον πολὺν περίξ μιᾶς ἀμάξης
παραδόξου σχήματος, εἰς τὸ ὑψηλότερον δὲ μέρος αὐτῆς ἵστατο ἀν-
θρωπὸς τις κόκκινα ἐνδεδυμένος, καὶ ἐδημηγόρει πρὸς τοὺς περιε-
στῶτας.

Ἦτο δὲ οὗτος ἀγύρτης, ἐξ ἐκείνων οἵτινες περιφερόμενοι ἀπὸ
τόπου εἰς τόπον, καὶ ἐπαγγελλόμενοι τὸν οὐδοντοῖατρόν, πωλοῦν οὐδον-
τοστοιχίας τεχνητάς, κόνιν πρὸς καθαρισμὸν τῶν οὐδόντων καὶ παν-
τοῖα ἀλεξιτήρια ὄθην φάρμακα.

Ἡ Φαντίνα ἀνεμίχθη εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἤρχισε καὶ αὐτὴ νὰ γελᾷ
ὡς οἱ ἄλλοι ἀκούουσα τοῦ ἀγύρτου τὰς κομπορρημοσύνας, βριθούσας
καὶ χυδαῖσμων διὰ τοὺς χυδαίους, καὶ σολοικισμῶν διὰ τοὺς κοσμιω-
τέρους τῶν ἀκρατῶν.

Ἄμα εἶδεν ὁ ἀγύρτης τὴν γελῶσαν ὄρειαν κόρην.

— Ποῦ εἶσαι ! ἀνέκραξε πρὸς αὐτήν· ἐμένα λέγω ! κόρη ! σὺ ὅπου
γελᾷς ! Ἄν θέλῃς νὰ μού πωλήσῃς τὰ δύο σου πυζίδια, σὲ δίδω ἕνα
χρυσὸ ναπολεόν· εἰς τὸ καθένα.

— Τί πρόγμα εἶνε τὰ πυζίδια ; ἠρώτησεν ἡ Φαντίνα.

— Νά, τὰ πυξίδια, ἐπανελάβεν ὁ ὀδοντοχειρουργός· τὰ ἔμπροσθινὰ ὀδόντια· τὰ δύο τὰ ἑπανινά.

— Φρίκη! ἀνέκραζεν ἡ Φαντίνα.

— Ἄκουε, δύο ναπολεόνια! ἐψιθύρισε μεμψιμοίως γραῖα τις νωδός, ἐκεῖ πλησίον ἰσταμένη. Χαράς' το! κύττασ' ἐκεῖ εὐτυχισμένη ὅπου εἶνε αὐτή.

Ἡ Φαντίνα ἔφυγε φράττουσα τὰ ὕψη της, ἵνα μὴ ἀκούῃ τὴν βραγχνώδη φωνὴν ἧτις ἐξηκολούθει κράζουσα πρὸς αὐτήν. — Αἱ ἐσένα λέγω, εὐμορφοῦλα! Δύο ναπολεόνια, με αὐτὰ ἀγοράζει κανεὶς πράγμα-α πολλά. Ἄν ἀγαπᾷς, ἔλα πρὸς τὸ βράδου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς «Ἀργυρᾶς Πρύμνης», καὶ θὰ μ' εὕρῃς ἐκεῖ.

Ἡ Φαντίνα ἐπέστρεφεν εἰς τὸ δωμάτιόν της ἀγανακτισμένη, καὶ διηγήθη τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Μαργαρίταν, τὴν ἀγαθὴν της γείτονα. — Πῶς σὲ φαίνεται; δὲν εἶναι ἕνας ἀχρεῖτος ἄνθρωπος; Πῶς τοὺς ἀρί- νουν τοὺς τοιούτους νὰ περιφέρονται εἰς τὸν τόπον! Νὰ μοῦ βγάλῃ τὰ δύο ὀδόντια, τὰ ἔμπροσθινά μ' τί φόβητρο θὰ φαίνουμουν! τὰ μαλ- λιά ξαναγίνονται, ἀλλὰ τὰ ὀδόντια! Ἄ, τὸ ἔκτρομα! ναὶ δὲν πάγω καλλίτερα νὰ πέσω με τὸ κεφάλι εἰς τὸν δρόμον ἀπὸ τὸ πέμπτον πά- τωμα. Πρὸς τὸ βράδου, ἀκοῦς θὰ εὐρίσκειται εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς «Ἀργυρᾶς Πρύμνης». Νὰ μὴ σώσῃ νὰ εὕρεθῃ!

— Καὶ τί εἶπε πόσα θὰ σ' εἶδεν; ἠρώτησεν ἡ Μαργαρίτα.

— Δύο ναπολεόνια.

— Σαράντα φράγκα ὀηλαδῆ.

— Ναί, εἶπεν ἡ Φαντίνα· σαράντα φράγκα.

Ἔμεινε δὲ ἡ Φαντίνα περίτραπετος, καὶ ἀνέλαβε τὴν ραπτικὴν ἐρ- γασίαν της.

Μετὰ τέταρτον ὥρας, ἀφῆκε τὸ ἔργον της καὶ ἐξῆλθε ν' ἀναγνώσῃ ἐκ νέου τὴν ἐπιστολὴν τῶν Θεναρδιέρων ἄνω τῆς κλίμακος, ἐπιστρέ- ψασα δ' ἔπειτα εἰς τὸ δωμάτιον, ἠρώτησε τὴν Μαργαρίταν, ἧτις ἔρ- ραπτεν ὁμοίως καθήμενη πλησίον της.

— Δὲν με λές σὰν τί ἀσθένεια εἶνε ἡ διαθερίτιδα αὐτή; Ἦκουσεε ποτὲ σου αὐτὴ τὴν ἀσθένεια!

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ ἀγοθὴ γραῖα, εἶνε μία ἀσθένεια.

— Καὶ χρειάζονται ἰατρικά δι' αὐτήν;

— Ὦ, ναί· ἰατρικά καὶ ἰατρικά.

- Καί πῶς εἶνε ! πῶς εἶνε αὐτὴ ἡ ἀσθένεια ;
- Νά, ἔτσι· μία ἀσθένεια.
- Καί ἔρχεται εἰς τὰ παιδιὰ ;
- Ναί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ παιδιά.
- Καί πεθαίνουν ἀπ' αὐτὴν, πεθαίνουν ;
- Πεθαίνουν λέγει ! ἀπήντησαν ἡ Μαργαρίτα· τὰ πνίγει τὰ δυστυχησμένα.

Ἡ Φαντίνα ἐξῆλθε πάλιν ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν κλίμακα.

Ἐγγιζούσης δὲ τῆς νυκτός, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, καὶ ὤφθη κατευθυνομένη πρὸς τὰ ξενοδοχεῖα.

Ὅταν τὴν αὐγὴν τῆς ἐπιούσης, πρὶν ἔτι φέξῃ ἡμέρα, εἰσῆλθεν ἡ Μαργαρίτα εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Φαντίνης, μέλλουσα νὰ καθῆσθαι μετ' αὐτῆς εἰς τὴν ραφὴν (ἐπεὶ δὴ τοιουτοτρόπως ἔκαιον αἰετοὶ ἐν μόνον ἀλειμματοκῆριον) τὴν εὖρε καθημένην ἐπὶ τῆς κλίνης, ὡχρὰν παγωμένην.

Δὲν εἶχε κοιμηθῆ τελείως. Ἡ καλύπτρα τῆς ἔκειτο πεσμένη εἰς τὰ γόνατά τῆς. Τὸ κηρίον εἶχε κατὰ σχεδὸν ἕως κάτω.

Ἡ Μαργαρίτα ἐστάθη εἰς τὸ κατώφλιον, ἔκθαμβος διὰ τὴν ἄκραν ἀταραξίαν ἣν ἔβλεπε. — Κύριε σῶσε ! εἶπε· πῶς ἐκάκηκε ὄλο τὸ κερί ! τί ἔτρεξε ! καὶ μέγα πρᾶγμα ἔτρξε.

Ἐπειτα δὲ στραφεῖσα εἶδε τὴν Φαντίαν, ἣτις ὡσαύτως τὴν ἔβλεπε κεκαρμένη τὴν κεφαλὴν καὶ ἀτικεπῆς. Ἐλεγεσ ὅτι ἐγήρασε κατὰ δεκάετη ἀπὸ χθὲς ἕως σήμερον.

— Παναγία μου ! τί ἔχεις, Φαντίνα ; τί ἔπαθες ; ἀνέκραζεν ἡ Μαργαρίτα.

— Τίποτε, ἀπεκρίθη, ἡ δυστυχῆς. Ἐξ ἐναντίας· τώρα δὲν θ' ἀποθῆνῃ τὸ παιδί μου, ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀχρεία ἀσθένεια, οἱ ἔλλειψιν ἰατρικῶν. Εἶμαι χαρούμενη.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα, εἶδειεν ἐπὶ τῆς τραπέζης εἰς τὴν φίλην τῆς τὰ δύο στυλινὰ ναπολεόνια.

— Πᾶ ! πᾶ ! τ' εἶν' αὐτά ! εἶπεν ἡ Μαργαρίτα. Τί πλοῦτος εἶνε αὐτός ; ἀπὸ πειῶν τὰ πῆρες αὐτὰ τὰ χρυσὰ ναπολεόνια ;

— Τὰ πῆρα, ἀπεκρίθη ἡ Φαντίνα· καὶ συγχρόνως ἐμειδίασε, μετὰ δῖαμα πρᾶγματι· αἱματηρὴν.

Ἐρυθροειδῆς τις σιελος ἐμίαινε τὰς γωνίας τῶν χειλέων τῆς, καὶ ἐντὸς τοῦ στόματός τῆς ἐφαίνετο χάσμα τι μέλαν ἀσύνηθες.

Τῆς ἔλειπον οἱ δύο ὀδόντες.

Ἀπέστειλε τὰ τεσσαράκοντα φράγκα ταῦτα εἰς τὸ Μοναφερμέιλ.

Ἄλλὰ ταῦτα πάντα ἦσαν πονηρία τῶν Θεναρδιέρων, ὅπως τοὺς σταλωσι χρήματα.

Ἡ Τιτίκα δὲν εἶχεν ἀσθενήσει.

Ἡ Φαντίνα ἔρριψε τὸν καθρέπτην ἔξω τοῦ παραθύρου.

Πρὸ πολλοῦ ἤδη εἶχε παραιτήσῃ τὸ ἐπὶ τρίτου πατώματος μικρόν τῆς δωμάτιον καὶ εἶχεν κατοικήσει εἰς ἐν ὑπερῶν, ὑπὸ τὰ κερραμίδια. Ἡ ὀροφή τῆς ἐσχημάτιζε γωνίαν μετὰ τοῦ ἐδάφους, καὶ, ἂν δὲν προσεῖχε νὰ κύπτῃ, ἡ κεφαλὴ τῆς προσέκρουε κατὰ τῆς ὀροφῆς.

Ὁ πτωχὸς δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸ βάθος τῆς μοίρας του, ἂν δὲν κῦψῃ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὸν αὐχένα.

Δὲν εἶχε πλέον κλίνην ἡ Φαντίνα· ἐν ράκος τὴν ἔμεινε, τὸ ὅποιον ὠνόμαζεν ἐράπλωμά τῆς, ἐν στῶμα κατὰ γῆς ἐρριμμένον, καὶ μία καθέδρα ἧς ἦτο τρυπημένη ἡ ψίαθος.

Εἶχε καὶ ἑκαλλιέρει, ρωδιωνίαν ἀλλὰ διαμιάς ξηρανθεῖσα, ἔκειτο καὶ αὐτὴ εἰς τὴν γωνίαν λησιμονημένη. Εἰς ἄλλην γωνίαν ἴστατο ἐν δοχείῳ ἐκ τῶν περιεχόντων συνήθως βούτυρον· εἰς αὐτὸ εἶχε νερὸν ἕνα πίνυ.

Τὸν χειμῶνα ἐπάγωνε τὸ ὕδωρ τοῦτο, καὶ αἱ διάφοροι ἐπιφάνειαι τοῦ πολὺν καιρὸν διεκρίνοντο σημειωμένα· ἐντὸς τοῦ δοχείου διὰ κύκλων ἐκ παγετοῦ.

Ἀφοῦ τῆς ἔλειψεν ἡ αἰδώς, ἔλειψε καὶ ἡ φιλαρέσκεια.

Ἐξήρχετο εἰς τὴν ὁδὸν ρυπαρὰς φοροῦσα καλύπτρας· εἴτε δὲ δὲ· ἔλειψεν καιροῦ, εἴτε καὶ ἐξ ἀδιαφορίας, δὲν ἔρραπτε πλέον ὅσα τῶν φορεμάτων τῆς ἔσκαζον ἢ ἐξηλώνοντο.

Καθόσον ἐτρέθαντο αἱ πτέρναι τῶν περικνημίδων τῆς, τὰς ἔσυρε πρὸς τὰ κάτω, ἐντὸς τῶν πεδίλων, καὶ οὕτως ἐσχημάτιζεν ἐκ τοῦ μέρους τῆς κνήμης πτέρναν· διεκρίνετο δὲ τοῦτο ἐκ τινῶν πτυχῶν διευθυνομένων καθέτως.

Οἱ ἄνθρωποι πρὸς οὐς ἐχρεώσται, τὴν ἡνώχλου καθ' ἑκάστην καὶ τὴν καθύβριζον. Τοὺς ἀπῆντα καθ' ὀδόν, τοὺς ἐπανεύρισκεν εἰς τὴν

αναβάθραν τῆς οἰκίας τῆς. Νύκτας ὀλοκλήρους ἔκλαιεν ἡ ἐκάθητο σκεπτομένη. Τὰ ὄμματά τῆς ἀπέκτησαν σπιλπνότητά τινα, ὡς ἀποκρυσταλλωθέντα· ἡσθάνετο πρὸς τὰ ἄνω τῆς ἀριστερᾶς ὤμοπλάτης πόνον τινά, πάντοτε πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ πολὺ ἔδηχεν.

Ἐμίσει ἐκ βῆθους ψυχῆς τὴν Μαγδάλην, ὅμως δὲν ἔλεγε τὸ παράπονόν τῆς.

Ἐρραπτε δεκαεπτὰ ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου· ἀλλὰ συνέβη νὰ πειρουσιασθῇ ἐργολάβος, ὅστις ἐξεμίσθωσε τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντὸς τῆς φυλακῆς γυναικῶν, καὶ τούτου ἕνεκα ἡλαττώθη τὸ ἡμερομίσθιον τῶν ἐλευθέρων ἐργατίων εἰς ἐννέα μόνον σόλδια.

Διὰ δεκαεπτὰ ὥρας ἐργασίας ἐννέα σόλδια· τεσσαράκοντα πέντε λεπτά.

Οἱ δανεισταὶ τῆς κατέστησαν ὑπὲρ ποτε ἀνηλεεῖς. Ἐκεῖνος ὅστις τῆς εἶχε πωλήσει τὰ ἐπιπλα, καίτοι, τὰ εἶχε λάβει ἀκολούθως σχεδὸν ὅλα, τὴν ἔλεγε ἀδιακόπως· «Πότε θὰ μὲ πληρώσης, μωρή; πότε θὰ μὲ πληρώσης!»

Τί ἤηλεον, Θεέ, ἐξ αὐτῆς τῆς δυστυχοῦς! τὴν ἔβαλον εἰς τὸ μέσον καὶ τὴν κατετόξευον πανταγόθεν ὡς νὰ ἦτο θηρίον· ἔβλεπεν αὐτὴ τοῦτο, καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἀνεπτύσσετο βαθμηδὸν θηριῶδες τι.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐποχὴν, ὁ Θεναρδίερος τὴν ἔγραψεν, ὅτι ἦτο πολλὴ ἡ καλωσύνη του, περιμείναντος ἕως τότε· ὅτι τὸν ἐχρειάζοντο ἀμέσως ἑκατὸν φράγκα, εἰδεμὴ θὰ ἀπέβαλλεν ἀπὸ τῆς οἰκίας του τὴν Τιτίκαν, μόλις ἀναλαμβάνουσαν ἀπὸ τῆς μακρᾶς ἀσθενείας τῆς καὶ ὅτι δὲν τὸν ἔμελλεν ἂν ἐπάθαιεν ἐκτεθειμένη εἰς τοὺς πέντε δρόμους ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῶν στερήσεων.

— Ἐκατὸν φράγκα! ἐκέρθη ἡ Φαντίνα. Θεέ μου! καὶ τοῦ ἐπάγγελμα νὰ κερδίσω πέντε φράγκα τὴν ἡμέραν ἐγώ;

— Τέλος! εἶπεν, ἄς πωληθῶν πλέον καὶ τὰ ἐπίλοιπα.

Καὶ ἡ ἀθλίη, κατήντησε πόρνη τοῦ δρόμου.

ΙΑ'.

Σῶσον ἡμᾶς υἱὲ Θεοῦ.

Τί μᾶς διδάσκει αὕτη ἡ ἱστορία τῆς Φαντίνης ;
 Παριστᾶ ἡμῖν τὴν κοινωνίαν ἀγοράζουσα δούλην.

Παρά τίνος τὴν ἀγοράζει ; ποῖος τὴν πωλεῖ ; Τὴν πωλεῖ ἡ πενία, ἡ
 πείνα, τὸ ψῦχος, ἡ ἐγκατάλειψις, ἡ ἀπόγνωσις. Ἀγοραπωλησίαι ὀδυνηρά!
 Πωλεῖται μία ψυχὴ ἀνθ' ἑνὸς κομματίου ψωμίου. Πωλητῆς, ἡ πενία·
 ἀγοραστῆς, ἡ κοινωνία. *

Ὁ πολιτισμὸς ἡμῶν ἰθύνεται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ νόμου τοῦ Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, ἀλλ' ὁ νόμος οὗτος εἰσέτι ὄν εἰσεχώρησεν ἐντὸς τοῦ ἡμετέρου
 πολιτισμοῦ. Λέγομεν ὅτι ἡ δουλεία ἐξηλείφθη ἀπὸ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ
 πολιτισμοῦ. Ἐσφαλμένη ἰδέα.

Ἡ δουλεία εἰσέτι υφίσταται· πλὴν καταπιέζει μόνην τὴν γυναῖκα,
 καὶ καλεῖται πορνεία.

Καταπιέζει τὴν γυναῖκα, ὀηλαδὴ καταπιέζει τὴν χάριν, τὴν ἀδυ-
 ναμίαν, τὸ κάλλος, τὴν μητρότητα.

Τοῦτο περιποιεῖ εἰς τὸν ἀνδρα αἰσχος, καὶ αἰσχος ἐκ τῶν μεγί-
 στων τοῦ ἀνδρός.

Εἰς ἣν ἐφθάσαμεν στιγμὴν τοῦ θλιβεροῦ τούτου ὀράματος, οὐδὲν
 πλέον μένει, εἰς τὴν Φαντίναν, ἐξ ᾧν ἐχαρακτήριζον αὐτὴν πρῖν.
 Αὕτη ἀπὸ τοῦ βορβόρου κατέστη μάρμαρον. Ὁ ἀπτόμενος αὐτῆς
 αἰσθάνεται ψῦχος.

Διέρχεται ἡ κόρη αὕτη ἔμπροσθέν σου, καὶ ἐνῶ ὄν σὲ γνωρίζει
 τὴν γίνεσαι τύραννος, παριστᾶ πρόσωπον ἡττημασμένον, ἡμαυρωμένον.
 Ἡ ζωὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ τάξις τὴν εἶπον τὸν τελευταῖον λόγον· πᾶν
 ὅ,τι μέλλει νὰ τὴν συμβῆ, τὴν συνέβη.

Πάντα ἠσθάνθη, πάντα ὑπέστη, πάντα ἐδοκίμασε, πάντα ἀπώ-
 λησε, τὸ πᾶν ἐθρήνησεν. Ἐκλίνα τὸν αὐχένα εἰπούσα, ὑπομονή· ἀλλ'
 αὕτη ἡ ὑπομονὴ ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἀδιαφορίαν, ὅσον ὁ ὕπνιος πρὸς

τὸν θάνατον. Δὲν ἀπορεύγει πλέον τίποτε. Δὲν ἔχει πλέον τί νὰ φοβηθῆ.

Ἄς πέση τοῦ λοιποῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς της ὄλον τὸ νέφος τῆς βροχῆς, καὶ ἄς τὴν λούσῃ ὁ ὠκεανὸς ὅλος! Τί τὴν μέλλει εἶνε ὁ σπόγγος ποτισμένος.

Τοῦτο νομίζει, τοῦλάχιστον. Λανθάνεται ὅμως ὁ φανταζόμενος ἐτι ἡ γυνὴ αὕτη ἐξήντηλησεν ἅπασαν τὴν ὀργὴν τῆς τύχης, ἥ ὅτι ἐφθασεν εἰς τὸν πυθμένα οἰουδήποτε βυθοῦ.

Φεῦ! ὅλαι αὗται τῶν ἀνθρώπων αἱ τύχαι, αἱ συνωθούμεναι φύρδην μίγδην, τί εἶνε ἄρά γε; ποῦ πορεύονται; καὶ διατί εἶναι τοιαῦται;

Ἐκεῖνος ὅστις γινώσκει τοῦτο, βλέπει ἐν παντί σκότει. Οὗτος εἶνε εἰς καὶ μόνος. Καλεῖται Θεός.

IB.

Ἐνασχόλησις Χαδομερίδου.

Εἰς πᾶσαν πόλιν μικράν, εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ... ἰδίως ὑπάρχει τάξις τις νέων τραγαλιζόντων κατ' ἔτος χιλίων πεντακοσίων φράγκων πρόσσodon, καθὼς ἄλλοι ὅμοιοι τῶν εἰς Παρισίους, τραγαλίζουν ἐν τῷ αὐτῷ διαστήματι καιροῦ διακοσίας χιλιάδες φράγκων.

Ὅντα ἀνήκοντα εἰς τὴν μεγάλην φυλὴν τῶν οὐδετέρων. Ἐκτομίαι, παράσιτοι, οὐτιδανοί, ἔχοντες ὀλίγην τινὰ γῆν, ὀλίγην ἀνοησίαν καὶ ὀλίγην εὐφροσύνην· οἵτινες εἰς μὲν τὰς κοσμίαις συναναστροφὰς θὰ ἐφαίνοντο ἀγροικώτατοι, εἰς δὲ τὸ καπηλεῖον θὰ φρονοῦν ἑαυτοὺς εὐπατρίδας καὶ λέγουν τὰ λιβάδια μου, τὰ δάση μου, οἱ χωρικοὶ μου· οἵτινες διασυρίζουσι τὰς ἡθοποιούς ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ὅπως ἐπίδειχθῶσιν ὡς εἰδήμονες τοῦ καλοῦ· οἵτινες ἔρχονται εἰς ἔριν πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς τῆς φρουρᾶς, πρὸς ἐπίδειξιν ἀνδρείας, οἵτινες κυνηγοῦν, καπνίζουν, χασμῶνται, πίνουσι, ὄζουσι καπνοῦ, σφαιρίζουσι, παρατηροῦσι τοὺς καταβαίνοντας ἀπὸ τῶν ὀχημάτων, διάγουσι τὸν βίον τῶν ἐν τῷ

καφενείω, ἔχουν ἓνα σκύλον ἕνα τρώγῃ τὰ ὄσῳ ὑπὸ τὴν τράπεζάν των καὶ μίαν ἐπαίραν ἕνα φέρῃ εἰς αὐτοὺς τὸ φαγητόν, ἐπιμένουν δὲ ἕνα ὄσολόν, ὑπερχονοτίζουσαν πάντα συρμόν, περιφρονοῦσαν τὰς γυναῖκας γηράσκουσαν βλάκες, δὲν καταγίνονται εἰς ἔργον, δὲν χρησιμεύουσαν εἰς τίποτε, καὶ οὔτε βλέπτουσαν μέγα τι.

Ἄν ὁ κύριος Θολωμῆς ἔμενεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του καὶ δὲν ἐβλέπε ποτὲ τοὺς Παρισίους, τοιοῦτος θὰ ἦτο κ' ἐκεῖνος. Ἄν οἱ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ πλουσιώτεροι, ὁ κόσμος θὰ ἔλεγεν, αἶνε κομψοί· ἂν ἦσαν οἱ πτωχότεροι, θὰ ἔλεγεν, αἶνε τεμπέληδες.

Διὰ τὴν λέγεται κομψευόμενος τὸν κλισὸν ἐκεῖνον εἰς νέος ἔπρεπε νὰ φορῇ ὑψηλὸν κολλάρου, μεγάλο λαμοῦσῆ, ὠρολόγι μὲ μερινὰ ἀθύρματα κρεμασμένα ἀπὸ τῆς ἀλύσσου, τρεῖς ζιλιέδες, ἕνα ἐπάνω στὸν ἄλλον, τὸν γαλάζιου καὶ τὸν κόκκινου κάτωθεν ἕνα ἐλαιόχρου φόρεμα κοντό, μὲ ἄκριε στρογγυλῆς, δύο σειρὰς κομβία ἀργυρᾶ πυκνοραμμένα ἕως τοὺς ὤμους, πανταλόνι ἐλαιόχρου, περισσότερον ἀνοικτοῦ χρώματος ἀπὸ τὸ φόρεμα, μὲ τζινίετες ἑτεραχρούς εἰς τὰς δύο ραφὰς, Ἰποδήματα ἀναδειόμενα ὑψηλὰ καὶ μὲ σιδηρᾶν πτέρναν, πῖλον ὑψηλὸν μὲ στενὸν γῦρον, τὴν κόμην φουντωτὴν, μπαπτουῖνι πελώριον καὶ ἡ ὁμιλία του γεμάτη λογοπαίγνια, ἀλλὰ Ποατιὲ τοῦ κωμικοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης. Ἐπειτα, σπηρούνια καὶ μύστακες. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ μύστακες σὲ ἀνεδείκνυον ἀσπὸν καὶ τὰ σπηρούνια πεζοπόρον. Ὁ ἐπαρχιώτης κομψευόμενος εἶχε τὰ σπηρούνια μακρύτερα καὶ τὰ μουστάκια ἀγριώτερα.

Ὅκτώ ἢ δέκα μῆνας μετὰ τ' ἀνωτέρω, περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου 1823, ἐσπέρην τινὰ εἶχε πέσει χιὼν εἰς δὲ τῶν κομψῶν, εἰς τῶν ἀργῶν τούτων ἀνθρώπων, ἔχων φήμην εὐ φρονούντος, ὡς ὑπερασπιζόμενος τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας, διατελοῦντα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς πόλεμον πρὸς τὰς δημοκρατίας τῆς νοτίου Ἀμερικῆς, ἵστατο περιτυλιγμένος εἰς τὸν εὐρὺν μανδύαν του, πρὸ τῆς θύρας ἐνὸς καφενείου, ὅπου ἐφοίτων οἱ ἀξιοματικοὶ τῆς φρουρᾶς, καὶ ἀνεσκέδαζε πειράζων ἀθλίαν τινὰ, περιφερειμένην ἔμπροσθεν τῶν ἄλλων τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου καφενείου. Ἦτο δὲ αὐτὴ ἐνδεομένη, ὡς εἰς χορὸν, ἠνεφγμένα τὰ στήθη καὶ ἄνθη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχουσα.

Ὁ κομψὸς οὗτος κύριος ἐκρίται σιγάρου καὶ ἐκάπνιζεν ἤτοι τοῦ συρμού, ὡσάκις δὲ ἡ γυνὴ ἐκείνη ἀπῆρχετο ἔμπροσθεν του, ἔφουσα τὸ

Ἡ Φαντίνα . . . μάλλον ἀσμένως ἔφερον εἰς τὴν χεῖρα
ἢ εἰς τὴν κεφαλὴν τὸ ψιβάθινόν τῆς μικρῆν καπελλίνον . . .
(Σελ. 173).

ἀπὸ τοῦ στόματός του κατὰ τοῦ προσώπου της, ἀποτείνων συγγρόνως πρὸς αὐτὴν λόγον τινά, ὃν ἐνόμιζε πνευματώδη καὶ ἀστεῖον· παραδείγματος χάριν. — Ἄσχημη εἶσαι, ἄσχημη! — Ἄμε νὰ χαθῆς! — Εἶσαι κουτσοδόντα! Δὲν πᾶς νὰ κρύβεσαι! κτλ. κτλ. Ὁ κύριος οὗτος ὠνομάζετο Χασομερίδης.

Ἡ γυνή, αἰκτρὸν φάσμα περιφερόμενον ἐπὶ τῆς γιόνας μεθ' ὄλων ἐκείνων τῶν στολιδίων της, δὲν τὸν ἀπεκρίνετο, καὶ οὔτε προσεῖχεν ἢ ταλαίπωρος εἰς τοὺς χυδαίσιμους του, ἀλλ' ἐξηκολούθει ἐν σιωπῇ τὸν αὐτὸν πένθιμον περίπατόν της, οὗ ἕνεκα τὰ βήματά της τὴν ἐπανέφερον τακτικῶς ἀπὸ πέντε εἰς πέντε λεπτά ὑπὸ τὸν σαρκασμόν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὡς στρατιώτην κατὰδικὸν ἐπανερχόμενον ὑπὸ τοὺς ραβδισμούς.

Ἐπειράχθη ὁ ἀργὸς οὗτος βλέπων ὅτι δὲν ἐγένετο ἀποτέλεσμα ἐκ τῶν προφηλακσιμῶν του, καὶ δράξας τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἡ γυνὴ ἔστρεψε τὰ βήματά της, προσέθη ὀπιθεῖν της λαθραίως καὶ κρατῶν τὸν γέλωτα, ἔκυψεν, ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἐδάφους γιόνα, ἐπίεσεν αὐτὴν εἰς βῶλον, καὶ ἔχωσε τὸν βῶλον τοῦτον εἰς τὴν ράχιν της μεταξὺ τῶν δύο της ὤμων τῶν γυμνῶν.

Ἡ γυνὴ ἔβαλε τότε ὠρυγμὸν καὶ ἐσχιότησεν ὡς ἄλλη τίγρις· ἐστράφη πρὸς αὐτόν, ἐχύθη κατὰ τοῦ προσώπου του καὶ διὰ τῶν ὀνύχων της τοῦ κατέσχισε τὴν ἐπιδερμίδα, προσέφουσα τὰ αἰσχιστὰ τῶν ἐπιθέτων.

Αἱ ὕδρεις αὗται ἦσαν ἀληθῶς ἀποτρόπαιοι, ὡς ἐξήμεσεν αὐτὰς λάρυγξ, ὃν ἡ ρακὴ εἶχε καταδῆσει βραγχνώδη, ὡς τὰς προέφερε στόμα, οὗ τινος ἔλειπον οἱ δύο ἐμπρόσθιοι ὀδόντες.

Ἡ γυνὴ ἐκείνη ἦτο ἡ Φαντίνα.

Ἀκούσαντες οἱ ἐν τῷ καφενεῖῳ ἀζιωματικοὶ τὸν θόρυβον, ἐξῆλθον ὄλοι· ἐπὶ τῆς θύρας συνήχθησαν δὲ καὶ οἱ διαβάται, — καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη μέγας κύκλος ἀνθρώπων ἀνακαγχάζοντων καὶ χειροκρατούντων πέριξ τοῦ ἀνεμοστροβίλου ἐκείνου, ἐν ᾧ διεκρίνετο μέλις ἀνὴρ καὶ γυνή, τοῦ μὲν ἀμυνομένου, εἶχε πέσει χαμαὶ ὁ πῖλός του, ἡ δὲ λακτίζουσα καὶ γρονθοκοποῦσα, ὀλολύζουσα, ἄνευ ὀδόντων, κουρευμένην ἔχουσα καὶ ἀσκεπὴ ὀλωσδιόλου τὴν κεφαλὴν, ἐπειδὴ τῆς ἐπεσαν καὶ τὰ ἄνθη, πελιδὴν ὑπὸ τῆς ὀργῆς, καταχθόνιας.

Ἀξίως προήλθεν ἐκ τοῦ πλήθους ὀρμητικῶς ὑψηλός τις κύριος,

ἔλαβε τὴν γυναῖκα ἀπὸ τοῦ στηθοδέσμου της, τοῦ ἐξ ἀτλαζίου λευκοῦ μὲν, γέμοντος δὲ βορβόρου, καὶ τὴν εἶπεν· — Ἀκολουθεῖ με!

Ὡς ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ γυνή, πάραυτα αἱ λυσοῦδεις φωναὶ της ἐκόπασαν. Ἡ ὄψις της, ἀπὸ πελιδῆς, κατέστη ὠχρὰ, τρόμος δὲ σύσσωμον τὴν ἐκυρίευσεν. Ἀνεγνώρισε τὸν Ἰαβέρην.

Ὁ ἀντίπαλός της ἔδραξε τότε τὴν στιγμήν καὶ κατέστη ἄφαντος, ὁ κύριος Χασομεριδῆς.

II'.

Λύσις ἀστυνομικῶν ζητημάτων.

Ὁ Ἰαβέρης ἤνοιξε τὸν κύκλον τῶν περισταμένων καὶ κατηρθύνθη πρὸς τὸ γραφεῖον τῆς ἀστυνομίας κείμενον εἰς τὴν ἄκραν τῆς πλατείας, σύρων τὴν ἀθλίαν ὀπίσω του, ἡ ὁποία ἠκολούθει μηχανικῶς. Οὔτε αὐτὸς προέφερε λέξιν, οὔτε αὐτῇ. Τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν ἔτρεχε κατόπιν μυρία προσέφρον σκώμματα ἐν τῷ παροξυσμῷ τῆς χαρᾶς του.

Ἡ ἐσχάτη πενία, ἀφορμὴ ἀίσχρολογιῶν!

Φθίσας ὁ Ἰαβέρης εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ἀστυνομίας, χυμῆλὴν αἰθουσαν θερμαινομένην ὑπὸ σιδηρᾶς θερμάστρας καὶ φρουρουμένην, ὑπ' ἐνός στρατιώτου, ἤνοιξε τὴν θύραν, μίαν ὑελόφρακτον μετὰ κιγκλίδων πρὸς τὴν ὁδόν, εἰσῆλθε μετὰ τῆς Φαντίνας, καὶ πάλιν ἐκλείσει τὴν θύραν ὀπισθεν του, τὰ μέγιστα λυπησας τοὺς περιέργους, ἀνγκασθέντας τότε νὰ ἀνυψωθῶσιν εἰς τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν, καὶ νὰ ἐπιμηκύνωσι τὸν λαίμῳ των ἔσον ἡδύναντο πρὸ τῶν θαμβερῶν ὑάλων, ἵνα ἴδωσι τὸ ἀποθησόμενον.

Ἡ περιέργεια εἶνε καὶ αὐτῇ λαίμαργία. Ὑποβλέπειν ἢ διαβλέπειν ἔσον καταλιθώσκειν.

Ἡ Φαντίνα, ἅμα εἰσελθοῦσα, ἐπῆγε καὶ ἐκάθισεν εἰς μίαν γωνίαν, ὅπου ἔμεινον ἀκίνητος καὶ ἄφωνος ὡς πεφοβισμένη κύων.

Ὁ ἀστυφύλαξ ἔφερε καὶ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐν ἀναμμένον ἀλειμματοκέρριον.

Ὁ Ἰαθέρης ἐκάθισεν, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του φύλλον χάρτου ἐνσήμου καὶ ἤρξατο γράφων.

Οἱ γαλλικοὶ νόμοι τὰς γυναῖκας τῆς τάξεως ταύτης παραδίδουν τελείως εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ἀστυνομίας. Ἡ ἀστυνομία τὰς τιμωρεῖ ὡς αὐτὴ θέλει, τὰς κάμνει ὅ,τι θελήσῃ, ὀμνείει, ἂν ἀγαπᾷ, τὰ δύο οἰκτρὰ ἐκεῖνα πράγματα, ἅτινα αὐτὰὶ ὀνομάζουσι βιομηχανίαν τῶν καὶ ἐλευθερίαν τῶν.

Ἡ Ἰαθέρης ἐφαίνετο ἀπαθέστατος, σοβαρός, εὐρίσκετο εἰς στιγμήν καθ' ἣν ἐξεπλήρου τὰ χρέη του, καθ' ἣν ἐμελλε νὰ ἐξασκήσῃ τὴν φοβερὴν αὐτοῦ αὐθιρεσίαν ἐν πάσῃ ἀυστηρότητι. Ὅσον ἀνελογιζέτο τὴν πρᾶξιν τῆς γυναικὸς ταύτης, τόσον ἠσθάνετο διεγειρομένην τὴν ἀγανάκτησίν του. Κατ' αὐτὸν μέγα διεπράχθη ἔγκλημα.

Εἶδεν ἰδίους ὄμμασιν, ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, τὴν κοινωμίαν ἐμπροσωπούμενην παρ' ἐνός κτηματίου καὶ ἐκλογέως, ἐξυθριζομένην καὶ προσβαλλομένην ὑπὸ γυναικὸς ἐκ τῶν περιτριμμάτων τῆς κοινωμίας. Μίχ το αὐτῆ γυνὴ ἤγαυε χεῖρα καθ' ἐνός πολίτου. Τὸ εἶδε τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἰδίους ὄμμασιν, αὐτὸς ὁ Ἰαθέρης. Ἐγραφε λοιπὸν ἐν σιγῇ.

Ἄφου ἐπέγραψεν, ὑπέγραψεν, ἐδίπλωσε τὸ ἔγγραφο, καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἀστυφύλακα, ἐγγειρίζων αὐτὸ εἰς τοῦτον.

— Παράλαβε τρεῖς στρατιώτας, καὶ φέρε αὐτὴν τὴν γυναῖκα εἰς τὴν φυλακὴν.

Στραφεὶς ὁ ἔπειτα πρὸς τὴν Φαντίαναν. — Θὰ μείνης ἔξῃ μῆνας ὑπὸ κράτησιν.

Ἐσκίρτησεν ἡ δυστυχής. — Ἐξῆ μῆνας εἰς τὴν φυλακὴν ! ἀνεκράξεν. Ἐξῆ μῆνας νὰ κερδίζω μόνον ἐπτά σόλδια τὴν ἡμέραν ! Καὶ τί θὰ γίνῃ ἡ Τιτίκα μου ! ἡ κόρη μου ! τὸ παιδί μου ! Καὶ ἐγὼ χρεωστῶ ἀκόμη εἰς τοὺς Θεναρδιέρους ὑπερ τὰ ἑκατὸ φράγκα, κύριε ὑπαστυνόμω, τὸ ζεύρετε αὐτό ; τὸ ζεύρετε αὐτό ;

Καὶ πεσοῦσα χαμαί, ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ ἐδάφους, τῶν ρυπαρῶν ἐκ τῶν λασπωμένων ὑποδημάτων ὄλων ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, ἐσύρετο εἰς τὰ γόνατά της, συνάπτουσα τὰς χεῖρας ἰκετικῶς καὶ λέγουσα.

— Κύριε Ἰαθέρη, διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ ! μὴ μοῦ κάμειτε αὐτὴν τὴν καταδίκη. Τῇ ἄληθειᾳ, ἐν εἶνε ἰδικὸ μου ὄλο τὸ πταῖμα.

Ἄν εὐρίσκεσθε ἐκεῖ παρὼν ἐξ ἀρχῆς, θὰ ἐδύλεπετε ! Σᾶς κάμνω ὄρκον εἰς τὸν Θεόν, ὅτι δὲν ἔχω ἐγὼ ὄλο τὸ ἄδικο.

Αὐτὸς ὁ κύριος, ὅπου εἶχετε ἰδεῖ, χωρὶς καθόλου νὰ τὸν γνωρίζω, εἶχε βάλει ἓνα βῶλο χιόνι μέσα εἰς τὴν ράχι μου. Εἶνε πράγμα δίκαιο νὰ μᾶς βάλουν χιόνι μέσα εἰς τὴν ράχι, ὅταν περνοῦμεν ἤψυχα, χωρὶς κανέναν νὰ πειράζωμεν ; Σᾶς παρακαλῶ ! Δὲν ἔξυρτετε πῶς με ἤλθε, ἔξαφνα ἰὰ αἰσθανθῶ ἐκεῖνο τὸ κρύο ! Εἶμαι καὶ ὀλίγο ἄρρωστη, βλέπετε καὶ ἔπειτα, πρὸ ὀλίγου μ' ἐπείραζε μ' ἓνα σωρὸ λόγια. Εἶσαι ἄσχημη ! εἶσαι κουτσόδοντα !

Τὸ γνωρίζω πῶς δὲν ἔχω πλέον τὰ ζόντια μου. Ἐγὼ καθόλου δὲν εἶδα προσοχή· ἔλεγα, ἄφες τον· θέλει νὰ διασκεδάσῃ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἄς διασκεδάσῃ. Σᾶς βεβαιῶ, ἐφέρθηκα πολὺ τιμῶς πρὸς αὐτόν· δὲν ἤνοιξα τὸ στόμα μου νὰ τὸν εἰπῶ λέξι.

Ἐκεῖνη τὴν στιγμήν ἐπιασε καὶ μούβαλε τὸ χιόνι. Σᾶς παρακαλῶ ! Ἐγὼ ἤθελα νὰ ἦταν ἐδῶ κανεὶς νὰ σᾶς εἰπῇ, ἂν σᾶς λέγω τὸ παραμικρὸ ψεῦμμα. Κύριε Ἰπαστυνόμε, νὰ ζητεῖ ! Ὅχι· ἐγὼ θέλω νὰ ἐρωτήσετε. Ἴσως ἔσφαλα, ἐπειδὴ ἐθύμωσα. Ἐεύρτετε, εἰς ἐκείνη τὴν πρώτην ὁρμήν, δὲν εἶνε κανεὶς κύριος τοῦ ἐαυτοῦ του. Συναρπάσσεται. Καί, πῶς νὰ σᾶς εἰπῶ ! ἓνα τόσο ψυχρὸ πρᾶγμα μέσα εἰς τὴν ράχι, ἐνῶ κανεὶς δὲν τὸ περιμένει !

Ἐγὼ ὁμολογῶ, πῶς ἔπταισα νὰ κτυπήσω τὸ χέρι μου ἐπάνω εἰς τὸ καπέλλο του, καὶ νὰ τοῦ τὸ χαλάσω. Ποῦ εἶνέ τον ; διατί ἔφυγε ; ἐγὼ νὰ τοῦ ζητήσω συγγνώμην ἀμέσως. Δὲν με πειράζει τίποτε νὰ τοῦ ζητήσω συγγνώμην. Διὰ σήμερον, κύριε Ἰαθέρη, συγχωρήσατέ με τὸ αὐτὴ τὴν φοράν.

Ἡ εὐγενεία σας δὲν ἠμπορεῖτε βέβαια νὰ μὴ γνωρίζετε πῶς μέσα εἰς τὰς φυλακὰς δὲν κερδίζει κανεὶς περισσότερα παρὰ ἐπτὰ σολοῖα. Εἰς αὐτὸ δὲν πταίει ἡ κυβέρνησις, ἀλλὰ εἶνε βέβαιον πῶς πέρνουν μόνον ἐπτὰ σολοῖα· καὶ φαντασθῆτε, νὰ ἔχω νὰ πληρώσω ἑκατὸν φράγκα, ἢ νὰ μοῦ στείλουν ἔξαφνα τὴν μικρὴν μου, ἐνῶ δὲν εἶμπορῶ ἐγὼ, Θεέ μου ! κατ' οὐδένα τρόπον δὲν εἶμπορῶ νὰ τὴν ἔχω πλησίον μου. Εἶνε τὸσον ἄχρηστο αὐτὸ ὅπου κάμνω !

Ἄχ, Τιτίκα μου ! ἄχ ! μικρὴν μου ἄγγελε, σύ ! Τί θὰ γίνῃ τὸ δυστυχημένον ! Εἶναι χωριάταις ἄνθρωποι· Θεναρδιέροι λέγονται, ξενοδόχοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες· δὲν παύουν νὰ ζητοῦν χρήματα· δὲν πέρ-

νον από λόγους τελείως. Μή, κύριε 'Ιαβέρη, μή με βάλετε εἰς τὴν φυλακὴ ! Θὰ μού τὴν ἀφίσουν εἰς τοὺς πέντε ὁρόμους, μέσα εἰς τὴν καρδιά τοῦ χειμῶνος ! Καλέ μου κύριε 'Ιαβέρη, αὐτὸ πρέπει, πρέπει νὰ σὰς κάμῃ νὰ λυπηθῆτε. Ἄν ἦτον τὸ κορίτσι μου μεγαλείτερο θὰ ἔμποροῦσε νὰ κερδίξῃ τὸ ψωμί του· ἀλλ' εἰς αὐτὴ τὴν ἡλικία, δὲν εἶνε αὐτὸ πρᾶγμα νὰ τὸ φαντασθῇ ὁ ἄνθρωπος.

Σὰς βεβαιῶ· δὲν εἶμαι κατὰ βάθος κακὴ γυναῖκα. Αὐτὸ ὅπου με βλέπετε, δὲν εἶναι ἀπὸ ὀκνηρία ἢ ἀπὸ λαιμαργία. Ἐπια ρακί, ἀπὸ τὴν ἀπελπισία μου. Δὲν τὸ ἀγαπῶ, ἀλλὰ λησμονεῖ κανεὶς τὴν δυστυχία του.

Ὅταν ἤμην εὐτυχησμένη, ἔφθανε ν' ἀνοίξῃ ἄνθρωπος καὶ νὰ παρατηρήσῃ τὰ ἑρμάριά μου· θὰ ἔδλεπε πῶς δὲν ἤμην ἀπ' ἐκείναις ταῖς γυναῖκες τὰς ἀκατάσταταις, ὅπου κυττάζουν μονον ν' ἀρέσουν. Εἶχα ἀσπρόρρουχα, πολλὰ ἀσπρόρρουχα. Κύριε 'Ιαβέρη, λάβετε εὐσπλαγχνία πρὸς ἐμὲ τὴν δυστυχῆ !

Ἐλεγε ταῦτα ὑποκλινῆς, διακλιπτομένη ὑπὸ λυγμῶν, τυφλουμένη ὑπὸ τῶν θακρῶν, γυμνὴ τὸν τράχηλον συμπλέκουσα τὰς χεῖρας, βήχουσα ζῆρόν τινα καὶ βραχὺν βήχα, ὑποτραυλιζουσα ἐν λαλιᾷ ψυχορραγίας.

Ἡ λύπη ἦ μεγάλη, εἶνε θεῖα καὶ φοβερά ἀκτίς, ἀλλοῖον ἦθος εἰς τοὺς ἀθλίους ἐπιχέουσα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἡ Φαντίνα ἀνέκτησε τὸ κάλλος της. Ἐπίστε διακόπτετο, καὶ ἠσπάζετο τρυφερῶς τὸν ἐπενδύτην τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐπόπτου.

Καρδιά πετρίνη θὰ ἐμαλάσσετο, ἀλλὰ καρδιά ξυλίνη δὲν μαλάσσεται ποτέ.

— Κεῖλά ! εἶπεν ὁ 'Ιαβέρης, σὲ ἤκουσα. Τὰ εἶπες ὅλα ὅσα ἔχεις ; Τώρα, ἐμπρός ! ἔξῃ μῆνες φυλακὴ ! Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς νὰ καταβῇ, δὲν θὰ ἔμποροῦσε πλέον τίποτε.

Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον λόγον, «ὁ Θεὸς ὁ ἴδιος νὰ καταβῇ» ἡ Φαντίνα εἶδεν ὅτι οὐδεμία πλέον ἔμενεν ἐλπίς. Τὰ γόνατά της ἐκάμψθησαν.

— Διὰ τοὺς οἰκτιρμούς ! ἐπρόφθασαν μόλις τὰ χεῖλη της νὰ εἰπωσὶ καὶ ὁ 'Ιαβέρης ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα. Οἱ στρατιῶται ἐτρεῖζαν τότε καὶ τὴν ἔλαβον ἐκ τῶν μασχάλων, ἵνα τὴν ἀπαγάγωσιν.

Ἄλλ' ἤδη πρό τινων στιγμῶν εἰσῆλθεν ἐκεῖ ἄνθρωπός τις, εἰς ὃν οὐδεὶς εἶχε προσέξει.

Εἶχε κλείσει πάλιν τὴν θύραν καὶ στηρίξας ἐπ' αὐτῆς τὴν ράχιν ἤκουσε τὰς ἀπέλπιδας τῆς Φαντίνας παρακλήσεις.

Ὅτε λοιπὸν ἐπέβαλον οἱ στρατιῶται τὰς χεῖράς των ἐπ' αὐτῆς ἵνα τὴν ἀνεγείρωσιν, ἐπειδὴ ἀνθίστατο, προχωρήσας πρὸς αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος οὗτος καὶ ἐξελθὼν ἐκ τῆς σκιᾶς. — Μίαν στιγμὴν, παρακαλῶ ! εἶπεν.

Ὁ Ἰαθέρης ἤγειρε τοὺς ὀρθαλμοὺς καὶ ἀνεγνώρισε τὸν κ. Μαγδαληνῆν.

Ἀφῆρσεν ἀμέσως τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του, καὶ χαιρετήσας σκαιῶς πως, ὡς ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτου ταύτης ἐμφανίσεως, — Μὲ συχωρεῖτε, εἶπε, κ. δῆμαρχε.

Αἱ λέξεις αὗται ἀκύριε δῆμαρχε» παράδοξόν τι ἐπετέλεσαν ἐπὶ τῆς Φαντίνης. Ἠγέρθη ὅλη σύσσωμος, ὡς φάντασμα ἀπὸ τῆς γῆς ἀναδυόμενον, ἀπώθησε τοὺς στρατιώτας διὰ τῶν δύο ἀγκῶνων, προεχώρησε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν κ. Μαγδαληνῆν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτὶ ἀτενίσασα οἰονεὶ φρονόληπτος, — Ἄ ! ἀνεβόησε· σὺ λοιπὸν εἶσαι ὁ κύριος δῆμαρχος !

Καὶ ἀνακαγγχάσασα μέγα, τὸν ἔπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἀπέμαζεν ἀπὸ τοῦ προσώπου του τοὺς ρύπους, καὶ εἶπε· — Κύριε ὑπαστυνόμε, ἀφίστατε ἐλευθέραν αὐτὴν τὴν γυναῖκα.

Ὁ Ἰαθέρης ἔμεινεν ἔκθαμβος.

Ἐπὶ ζωῆς του ὅν ἤσθάνθη συγχρόνως δύο τοιαύτας ἀντιθέτους συγκινήσεις. Νὰ ἴδῃ μίαν γυναῖκα δημοσίαν πτόυσαν ἓνα δῆμαρχον εἰς τὸ πρόσωπόν ! Καὶ μόνον ὡς πιθανόν ἂν ἐθεώρει· τὸ ταιοῦτο, θὰ ἐνόμιζεν ὅτι ἔπραττεν ἔσχιτον ἀσέβημα. Καὶ νὰ ἴδῃ αὐτὸν τὸν δῆμαρχον, τὸν πρῶτον ἄρχοντα τῆς πόλεως, σπογγίζοντα ἡσύχως τὸ πρόσωπον, καὶ λέγοντα ἀφίστατε ἐλευθέρην αὐτὴν τὴν γυναῖκα ! Τοῦ ἐκόπη ὀλωσδιόλου ἡ φωνή.

Ἐν τῷ βάθει τῆς διανοίας του ἐτεχνολογεῖτο παραλληλισμὸς τις μυσαρὸς μεταξὺ τοῦ ὅ,τι ἦτο ἡ γυνὴ αὕτη, καὶ τοῦ ὅ,τι ἐνεδέχετο νὰ ἦτον οὗτος ὁ δῆμαρχος. Οὕτω μόνον κατώρθωσε νὰ ἐξηγήσῃ ὡς ἀπλοῦν τὸ φρικτὸν τοῦτο τόλμημα.

Οὐχ ἤττον παράδοξοι ἐβάνησαν αἱ λέξεις αὐταί· καὶ εἰς τὴν Φαν-
τίαν. Ἦγειρε τὸν γυμνὸν βραχίονά της καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς
κλειδῆς τῆς θερμάστρας, ὡς μὴ δυναμένη νὰ κοιτηρῆ εἰς τοὺς πόδας
της· στρέφουσα δὲ περὶ αὐτὴν τὰ ὄμματα, καὶ καθ' ἑαυτὴν ὀμιλοῦσα
χαμηλῆ τῆ φωνῆ.

— Ἐλευθέραν! ἔλεγε· νὰ με ἀφίσουν ἐλευθέρη! νὰ μὴ με βάλ-
λουν εἰς τὴν φυλακὴ ἕξ μῆνας; Ποῖος τὸν εἶπε αὐτό, τὸν λόγον; Δὲν
γίνεται αὐτὸ νὴ τὸ εἶπυν. Δὲν θὰ ἤκουσα καλά. Ὁ δήμαρχος,
αὐτὸ τὸ ἐκπρωμα, νὰ τὸ εἶπεν, εἶνε ἀδύνατον.

Καλέ μο, κύριε Ἰαβέρη, σεῖς εἶπετε νὰ με ἀφίσουν ἐλευθέρη; Ἄχ!
ν' ἀκούσετε καὶ θα με ἀφίσετε· εἶμαι βεβαία. Αὐτός, αὐτός... τὸ
θηρίον αὐτό, ὁ δήμαρχος, εἶνε ἡ αἰτία ὅλης τῆς δυστυχίας μου. Φαν-
τασθῆτε, κύριε Ἰαβέρη, νὰ με ἀποβάλῃ ἀπὸ τὸ κατάρτημα διὰ ταῖς
φλυαρίαις μερικῶν ἐκεῖ παληογυναϊκῶν! Ἠκούσθη ποτὲ αὐτὸ τὸ
πρᾶγμα! τί τὸν ἔκαμα; Ἐγὼ εἰργαζόμενον με ὅλη τὴν τιμιότητα.

Μὲ ἀπέβαλε, δὲν εἶχα ὅσο μ' ἐχρειάζετο διὰ νὰ ζῶ, καὶ ἀπ' αὐτὸ
προῆλθαν ὅλα τὰ κακὰ· ὅλα ἀπ' αὐτὸ προῆλθαν. Εἶνε νὰ 'ξεύρετε,
καὶ ὀλέθριο αὐτὸ ποῦ κάνουν, καὶ ἔπρεπεν ἡ ἀστυνομία νὰ τὸ ἐμπο-
δίσῃ· ἐργολάβοι νὰ ἐκμισθώνουν τὴν ἐργασίαν τῶν φυλακισμένων, καὶ
νὰ ζημιώνουν τοὺς πτωχοὺς. Ἐκέρδαινες ὠδῶκα σολδιά ἀπὸ τὸ ρά-
ψιμον τῶν ὑποκαμισῶν, ἔξαφνα ἐκπίπτουν τὰ ὠδῶκα εἰς μόνον ἐννέα
σολδιά. Τί σὲ μένει πλέον νὰ καψοζήσης; Δὲν σὲ μένει τίποτε. Γι-
νεσαι ὅ,τι εἰμπορέσεις.

Ἐγὼ εἶχα τὴν Τιτίκα μου ἠναγκάσθηκα νὰ γίνω κακὴ γυναῖκα.
Καταλαμβάνετε τώρα, πῶς εἶνε αὐτός ὁ μοχθηρὸς ἄνθρωπος, ὁ δή-
μαρχος, ἡ αἰτία ὅλου τοῦ κακοῦ; Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἐχάλασα τὸ κα-
πέλλο ἐκείνου τοῦ κυρίου, ἐμπρός εἰς τὸ καφετεῖον τῶν ἀξιωματι-
κῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτός μοῦ ἀράνισε με τὸ χιόνι τὸ φόρεμά μου, ἐνῶ
ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἄλλο παρὰ μόνον ἓνα μεταξωτὸ φόρεμα, διὰ νὰ τὸ
φοροῦμεν τὸ βράδυ, ὅταν θὰ 'βγοῦμεν.

Ὅχι, κύριε Ἰαβέρη, βεβαιωθῆτε ὅτι δὲν τὸ ἔκαμα ἐπίτηδες· ποτὲ
μου δὲν ἐπέραξα κανένα, ἐνῶ ὑπάρχουν τόσαι καὶ τόσαι γυναῖκες
πολὺ χειρότεραις ἀπ' ἐμέ, ἢ ὁποῖαις ὅμως εἶνε πολὺ εὐτυχέστεραις. Ἄ!
μὲ συγχωρεῖτε· ἠγγισα, χωρὶς νὰ προσέξω, εἰς τὸ πυρωμένο κλειδί τῆς
θερμάστρας, καὶ ἀπ' αὐτὸ εἶνε ὁ καπνός.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς τὴν ἤκουε μετὰ προσοχῆς βαθείας.

Ἐνῶ ἡ Φαντίνα ἔτι ὠμίλει, αὐτὸς ἠρεύνησεν εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ἐτωκαροῦ του, ἐξήγαγε τὸ βαλάντιόν του, καὶ τὸ ἤνοιξεν.

Εὐρέθη κενόν. Τὸ ἔβαλλε πάλιν εἰς τὸν κόλπον του, καὶ ἠρώτησε τὴν γυναῖκα.

— Πόσα εἶπες ὅτι χρεωστῆς ;

Ἡ Φαντίνα ἤτις ἔβλεπε μόνον τὸν Ἰαβέρην, ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μαγδαληνῆ.

— Ἐσένα κάνεις δὲν σε ὀμιλεῖ τὸν εἶπεν εἰς ἀπάντησιν.

Καὶ ἀποταθεῖσα πρὸς τοὺς στρατιώτας :

— Εἶδατε πῶς τὸν ἔπτυσα εἰς τὸ πρόσωπον ; Δὲν τὸν ἔπρεπε ;

Ἄ ! οὐτιδανέ, ἦλθες ἐδῶ καὶ νὰ με φοβερίσῃς ; ἀλλ' ὄχι, ἐγὼ ἐσένα δὲν φοβοῦμαι. Ἐγὼ φοβοῦμαι τὸν κύριον Ἰαβέρην. Ἐγὼ φοβοῦμαι τὸν καλὸν μου κύριον Ἰαβέρην.

Καὶ ἀποταθεῖσα πάλιν πρὸς τὸν ὑπαστυνόμον.

— Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, κύριε ὑπαστυνόμε, εἶχετε καὶ δίκαιο τὴν ἀλήθεια. Διότι ἓνας κύριος ἠθέλησε κἄπως νὰ παίξῃ καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ράχιν μιᾶς γυναικὸς ὀλίγο χιόνι, με τοῦτο τί ἐπείραζε ; Οἱ κύριοι ἀξιωματικοὶ ἐγελοῦσαν· ἐννοεῖται· πρέπει καὶ νὰ διασκεδάσῃ κανεὶς με κἄτι τι· ἡμεῖς τί ἄλλο εἴμεθα, παρὰ νὰ διασκεδάζῃ ὁ κόσμος ; Βέβαια.

Ἐτυχὲς νὰ εὐρέθητε ἐκεῖ, ἐννοεῖται ὅτι εὐρέθητε βιασμένος νὰ παύσητε τὴν ταρχή. Ἐκάματε πολὺ φρόνιμα νὰ ἀπαγάγετε τὴν γυναῖκα ἣτις ἦτο ἡ αἰτία· ἀλλ' ὡς καλὸς ἄνθρωπος, ἐκάματε ἔπειτα τὸν στοχασμὸν σας καὶ ἐπροστάξατε νὰ με ἀφίσουν ἐλεύθερον, χάριν πάλιν τῆς μικρῆς μου· ἐπειδὴ δὲν θὰ ἠμποροῦσα νὰ θρέψω τὸ παιδί μου, ἂν ἔμενα ἕξῃ μῆνες μέσα εἰς τὴν φυλακή.

— Ναί, ἀλλ' ὅμως πρόσεξε, κατεργάρισσα, νὰ μὴ μεταφρανῆς !

— ὦ ! ναί, δὲν θὰ μεταφρανῶ, κύριε Ἰαβέρην· αὐτὸ σᾶς τὸ ὑπόσχομαι· πλέον δὲν θὰ μεταφρανῶ. Ὅ, τι γίνω ἄς γίνω· πλέον δὲν θὰ μετασαλεύσω ἀπὸ τὸ σπῆτί μου. Μόνον, βλέπετε αὐτὴν τὴν φορὰ με ἦλθεν ὡτὰν ἕξῃστρον ἐκεῖνο τὸ χιόνι, καὶ ἔπειτα, καθὼς σᾶς εἶπα, δὲν εἶμαι καὶ τόσον καλὰ· βήχω ὅλο ἓνα· ἔχω μέσα εἰς τὸ στομάχι μου ὡσὰν ἓνα βῶλο, ὅπου με καίει, καὶ με εἶπεν ὁ ἰατρός, νὰ κυτταχθῶ. Νὰ ἐδῶ· φέρετε τὸ χέρι σας, νὰ ἰδῆτε· φέρετε, μὴ φοβεῖσθε· ἐδῶ, ἐδῶ.

Ἡ Φαντίνα δὲν ἔκλαιε πλέον· ἡ φωνή της κατέστη τρυφερή, θωπευτική· ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ ἀβροῦ τραχήλου της τὴν τραχύδεσμον τοῦ Ἰαθέρη χειρᾶ, καὶ τὸν ἔβλειπεν ὑπομειδιῶσα.

Αἴφνης δ' ἔπειτα διώρθωσε τὴν ἀταξίαν τῶν φορεμάτων της, κατεβίβασε τὸν ποδόγυρον τῆς ἐσθῆτος, ὅστις ἐντὸς τῆς παραχῆς της εἶχεν ἀναβῆ ἕως τοῦ γόνατος, καὶ προεχώρησε πρὸς τὴν θύραν λέγουσα πρὸς τοὺς στρατιώτας μετὰ φιλίου νεύματος τῆς κεφαλῆς. — Παιδιά, ὁ κύριος ὑπαστυνόμος εἶπε νὰ μὲ ἀπολύσουν. Πάγω εἰς τὸ σπητί μου.

Καὶ συγχρόνως ἔφερε τὴν χειρὰ της ἐπὶ τῶν κλειθρῶν τῆς θύρας, ἵνα ἀνοίξῃ. Ἐν ἑτι βῆμα καὶ ἐξήρχετο.

Ὁ Ἰαθέρης μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἔμεινεν ὄρθιος, ἀκίνητος, ἔχων τὸ ὄμμα προσηλωμένον εἰς τὴν γῆν. Ὁ κρότος τοῦ κλειθροῦ τὸν ἐξύπνησεν.

Ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν μετὰ ἤθους ἡγεμονικοῦ, ἐπιτακτικωτάτου ἤθους τόσο φανερωτέρου, ὅσον κατώτερου εἶνε ὁ εἰς οὗς ἀπόκειται ἡ ἐξουσία, ἤθους ἀγριωτάτου μὲν εἰς τὰ θηρία τοῦ ὄρουμοῦ, ἀδυσωπήτου δὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς μηδαμινοῦς, καὶ συγχρόνως ἔβαλε φωνήν. — Αἱ! ἀστυφύλακα, δὲν βλέπεις, αὐτὴν τὴν διαβόλισσαν, ὅτι φεύγει; Ποιὸς σὲ εἶπε νὰ τὴν ἀφίσῃς;

— Ἐγὼ, ἀπερίθη ὁ κ. Μαγδαληνῆς.

Ἡ Φαντίνα εἰς μὲν τὴν φωνὴν τοῦ Ἰαθέρη διεσείσθη καὶ παρήτησε τὸ κλειθρον, ὡς κλέπτῃς ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθεῖς, παρσιτεῖ τὸ κλοπιμαῖον· εἰς δὲ τὴν φωνὴν τοῦ Μαγδαληνῆ, ἐστράφη, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὔτε λέξιν ἐπρόφερον, οὔτε τὴν ἀναπνοὴν της ἐπέσπυσε νὰ ἀναλάβῃ ἐλευθέρως· ἀλλὰ μετέφερε τὸ βλέμμα της ἀπὸ τοῦ Μαγδαληνῆ εἰς τὸν Ἰαθέρην, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰαθέρη εἰς τὸν Μαγδαληνῆν· ὀφθαλμῶς εἰς τὸν ὅστις ἐκ τῶν δύο εἰλάμβανε τὸν λόγον.

— Κύριε ὀφθαλμοῦ, εἶπεν ὁ ἀστυνομικὸς ἐπόπτης Ἰαθέρης πρὸς τὸν κ. Μαγδαληνῆν, ὡχρός, κυανός, τὰ χεῖλη, ὅπως ὑποστρέμων, καὶ τὸ παραδοξότερον, τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς ἔχων τεταπεινωμένους πρὸς τὴν γῆν, τὴν δὲ φωνὴν ἔντονον. Κύριε ὀφθαλμοῦ, αὐτὸ δὲν εἴμπορεῖ νὰ γίνῃ.

— Πῶς; ἠρώτησεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς.

— Αὐτὴ ἡ ἐλευσινὴ προσέβαλεν ἕνα ἐπιτιμον πολίτην.

— Κύριε ἐπόπτα Ἰαθέρη, εἶπεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς· εἰς τίον ἤσου-

χον καὶ συνδιαλλακτικόν, παρακαλῶ ἀκούσετε. Εἶσθε ἄνθρωπος τίμιος, καὶ μετὰ χαρᾶς θέλω μαζῆ σας νὰ ἐξηγηθῶ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε αὐτή. Διέβαινα ἀπὸ τὴν πλατεῖαν καθ' ἣν στιγμὴν ἐπέρνετε αὐτὴν τὴν γυναῖκα· ἠρώτησα διαφόρους, οἵτινες ἔστεκαν ἐκεῖ ἀκόμη, καὶ συνωμιλοῦσαν, καὶ ἐπληροφορήθηκα τὰ πάντα. Ἐπταίσειν ὁ κύριος ἐκεῖνος, καὶ αὐτὸς μᾶλλον ἔπρεπε νὰ φυλακισθῆ, ἂν ἡ ἀστυνομία θέλῃ τὸ ὀρθόν καὶ τὸ δίκαιον.

— Αὐτὴ ἡ ἔλεεινὴ καθύβρισι τὸν κύριον δῆμαρχον, εἶπεν ὁ Ἰαβέρης.

— Αὐτὸ ἀποβλέπει ἐμέ, εἶπεν ὁ κύριος Μαγδαληνῆς. Μία ὑβρις πρὸς ἐμὲ βλάπτει κἀνένα ἄλλον παρ' ἐμέ; ὄχι· εἶμαι λοιπὸν κύριος νὰ θελήσω ἢ νὰ μὴ θελήσω τὴν τιμωρίαν της.

— Μὲ συγχωρεῖ ὁ κύριος δῆμαρχος, ἀλλ' ἡ πρὸς αὐτὸν ὑβρις δὲν γίνεται εἰς τὸ ἄτομόν του, ἀλλ' εἰς τὴν ἐξουσίαν.

— Ἐπόπτα κύριε Ἰαβέρη, ὑπέλαβεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς, πρώτη ἀπὸ ὅλας τὰς ἀστυνομίας εἶνε ἡ συνείδησις. Ἐγὼ ἤκουσα αὐτὴν τὴν γυναῖκα. Σεύρω λοιπὸν τί κάμνω· ξεύρω, σὲ λέγω.

— Καὶ ἐγὼ, κύριε δῆμαρχε, δὲν εἰξεύρω τῆ ἀλήθεια τί βλέπω.

— Τότε λοιπὸν ὑπάκουσον.

— Ἐγὼ ὑπακούω εἰς τὸ χρέος μου. Τὸ χρέος μου ἀπαιτεῖ νὰ μείνῃ αὐτὴ ἡ γυναῖκα εἴ μῆνας εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἀπεκρίθη ἐν πραότητι — Ἀλλὰ δὲν ἤκουσα καὶ ἐγὼ τί λέγω ὅτι αὐτὴ ἡ γυναῖκα δὲν θὰ ἔμβῃ εἰς τὴν φυλακὴν.

Μετὰ τὸν ὀριστικὸν τοῦτον λόγον, ὁ Ἰαβέρης ἐτόλμησε νὰ προσηλώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ δημάρχου, καὶ νὰ εἶπῃ, πάντοτε ὁμοίως ἐν τόνῳ φωνῆς δηλοῦντι καὶ σέβας ἐνταυτῷ βαθύ.

— Λυπούμα: πολὺ ὅτι ἀντιτείνω εἰς τὸν κύριον δῆμαρχον· αὐτὸ μὲ συμβαίνει· πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωὴν μου, ἀλλὰ θὰ μ' ἐπιτρέψῃ, νὰ τοῦ εἶπω, ὅτι εἶμαι ἐντὸς τῶν ὀρίων τοῦ καθήκοντός μου. Ἄν ὁ κύριος δῆμαρχος παραβλέπῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ὑβριν, ἐγὼ ἔμμενω διὰ τὴν ὑβριν ἧτις ἔγεινε πρὸς τὸν πολίτην ἐκεῖνον. Ἐτυχῶ παρών. Αὐτὴ ἡ γυναῖκα προσέβαλε τὸν κύριον Χασομερίδην, ἐκλογεῖται ἰδιοκτητήν της ὥραιας ἐκείνης οἰκίας μὲ τὸν ἐξώστην, ἧτις σχημα-

τίζει την γωνίαν της δενδρστοιχίας· οίκίς με τρία πατώματα από πέτραν πελεκητήν. Ὑπάρχουν τέλος πάντων εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον κάποια πράγματα! Ὅπως ἴσως, κύριε δήμαρχε, αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ἀνάγεται εἰς τὴν ἰδίαν ἀστυνομίαν, δηλονότι εἰς τὰ καθήκοντά μου, καὶ ἐννοῶ νὰ βάλω αὐτὴν τὴν γυναῖκα ὑπὸ κράτησιν.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐσταύρωσε τότε τὰς χεῖράς του, καὶ εἶπε μετὰ σοβαρᾶς φωνῆς, ὅποιαν οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἤκουσεν ἐξ αὐτοῦ:

— Ἡ πράξις διὰ τὴν ὁποίαν λέγετε, ἀνάγεται εἰς τὴν ἀστικὴν ἀστυνομίαν. Κατὰ τὰ ἄρθρα ἑννατον, ἐνδέκατον, δέκατον πέμπτον καὶ ἐξηχαστὸν ἔκτον τοῦ κώδικος τῆς ἀνακρίσεως, ἐπὶ πταισμάτων ἐγὼ εἶμαι ὁ κριτής. Διατάττω λοιπὸν ν' ἀπολυθῇ αὐτὴ ἡ γυναῖκα.

— Ἀλλὰ, κύριε δήμαρχε...

— Καὶ σὰς ἐνθυμίζω ἀπὸ μέρους μου τὸ περὶ ἀυθαιρέτου κρατήσεως ὀγδοηχαστὸν πρῶτον ἄρθρον τοῦ νόμου τῆς 13 Σεπτεμβρίου 1799.

— Κύριε δήμαρχε, ἐπιτρέψατε...

— Παύει κάθε λόγος.

— Ἀλλ' ἐν τούτοις...

— Ἐξοὶ!... εἶπεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς, δείξας τὴν θύραν πρὸς τὸν Ἰαθέρην, ὅστις ἐδέχθη τὸ τραῦμα τοῦτο κατάκρδα, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον, ὡς ρῶστος στρατιώτης. Ἐχαιρέτισε τὸν κ. δήμαρχον ὑποκλινέστατα, καὶ ἐξῆλθεν.

Ἡ Φαντίνα, ἥτις ἴστατο εἰσέτι πλησίον τῆς θύρας, ἔκαμε τόπον καὶ τὸν εἶδε διαβαίνοντα ἐμπροσθὲν τῆς, ἐκπεληγμένη.

Εἶδεν ἐνώπιόν τῆς ἀντιπαλαισίαις δύο ἐναντίαις δυνάμει, δύο ἀνθρώπους διαφιλονεικούντας τὴν ἐλευθερίαν τῆς, τὴν ζωὴν τῆς, τὴν ψυχὴν, τὸ τέκνον τῆς. Ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν τὴν ἔσυρε πρὸς τὸ σκότος, ὁ δὲ πρὸς τὸ φῶς.

Εἰς τὴν φαντασίαν τῆς παρέστησαν οὗτοι ὡς δύο γίγαντες ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν ἐλάλει ὡς ὁ κακὸς αὐτῆς δαίμων, ὁ δὲ ὡς ἄγγελος ὁ προστατεύων αὐτήν.

Ὁ ἄγγελος ἐνίκησε τὸν δαίμονα, καὶ ὁ ἄγγελος οὗτος, ὁ λυτρωτῆς οὗτος, ἦτον αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ἐν ἀπεστρέφετο, ἦτον ὁ δήμαρχος, ὃν ἐθεώρει μέχρι τοῦδε ὡς πρόξενον ἔλων τῆς τῶν δυσφοριῶν, καὶ ἐνῶ αὐτὴ τὸν ἐξέθρισε τόσον ἀγῶς, αὐτὸς τὴν ἐσωζει!

"Ετρεμεν ὅλον της τὸ σῶμα. Εἰς ἀπάτην ἄρα διετέλει τόσον καιρὸν ; Καὶ ἔπρεπε λοιπὸν νὰ μεταπλάσῃ ὅλην της τὴν ψυχὴν ;

"Εθλεπε τὸν ἕνα, τὸν ἄλλον, ὡς παραλογισμένη· εἰς πᾶσαν λέξιν τοῦ κ. Μαγδαληνῆ ἠσθάνετο διαλυόμενας μὲν καὶ διασκεδαζόμενας ἐντὸς της τὰς ἀπαισίους σκιὰς τοῦ μίσους, γεννώμενον δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ της ζώπυρόν τι ἄρρητον· ἀγάπην, ἐμπιστοσύνην, χαράν.

Μετὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Ἰαβέρη, ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐστράφη πρὸς αὐτὴν, καὶ τὴν εἶπεν ἡρέμα, ὡς ἀνὴρ σπουδαῖος, κατεχόμενος ὑπὸ βαθείας συγκινήσεως καὶ προσπαθῶν νὰ κρατήτῃ τὰ δάκρυα.

— Σὲ ἤκουσα. Δὲν ἤξευρα τίποτε ἀπὸ ὅσα εἶπες. Πιστεῶ νὰ ἦνε ἀληθινά, ἐπειδὴ αἰσθάνομαι ὅτι ἀληθινὰ θὰ ἦνε. Οὔτε κἂν ἤξευρα ὅτι ἀπεβλήθης ἀπὸ τὸ κατὰστημά μου. Διατί δὲν ἤρχουσαν νὰ τὸ εἶπῃς εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον. Τώρα τὰ χρέη σου θὰ τὰ πληρώσω. Θὰ στείλω νὰ φέρουν τὸ παιδί σου ἢ ἂν θέλῃς, πηγαίνεις καὶ μόνη σου. Ἄν θέλῃς, ζῆς ἐδῶ ἂν θέλῃς, εἰς τὰ Παρία· ὅπου θέλεις. Ἄν δὲν ἔχῃς ὄρεξιν νὰ ἐργασθῆς, μὴν ἐργάζεσαι. Ὅσα δὲ χρειάζονται χρήματα σὲ τὰ δίδω. Θὰ γίνῃς πάλιν τιμὴ, ὅταν πάλιν γίνῃς εὐτυχῆς. Καὶ μάλιστα, ἄκουσε σὲ λέγω ἀπὸ τώρα, ὅλα ἂν ἦνε καθὼς τὰ εἶπες, (καὶ δὲν ἀμφιδάλλω περὶ τοῦτου) ποτέ, ταλαίπωρη, δὲν ἔπαυσε νὰ ἦται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐνάρετη καὶ ἄσπιλη.

Ἐπέρτεροι τῶν ὅσα ἠδύνατο νὰ ὑποστῇ ἡ πτωχὴ Φαντίνα ἦσαν ταῦτα πάντα ὁμοῦ.

Νὰ ἔχῃ τὴν Τιτίαν της ! νὰ ἐξέλθῃ ἐξ ἐλείνου τοῦ ἀτίμου βίου ! νὰ ζῇ ἐλευθέρη, εὐποροῦσα, εὐδαίμων, τιμὴ, μετὰ της Τιτίκας της ! νὰ ἴδῃ αἰφνης ἀνοηγόμενα ἐν τῷ μέσῳ της ἀθλιότητός της τὰ πράγματα τοῦ παρζέισου !

Προσῆλωσε τοὺς ὀρθακμούς της ὡς ἐμβρόντητος ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ὅστις τὴν ἔλεγε ταῦτα, καὶ μόνον λυγμούς· δύο ἢ τρεῖς ἄ ! ἄ ! ἠδύνηθι νὰ προσφέρῃ.

Ἐαῖμφθησαν τὰ γόνατά της, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ κ. Μαγδαληνῆ, καὶ πρὶν αὐτὸς προσθάσῃ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ, ἠσθάνθη ὅτι ἡ χεὶρ του καταφιλεῖτο ὑπὸ τῶν χειλέων της.

Ἐκεῖ καὶ ἔμενον ἡ Φαντίνα, λιποθυμησασα.

BIBΛION EKTON

Ο ΙΑΒΕΡΗΣ

Α'.

Ἄρχὴ τῆς ἀναπλάσεως.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς μετεκόμισε τὴν Φαντίαν εἰς τὸ θεραπευτη-
ριον, τὸ ἐντὸς τοῦ καταστήματός του καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τὰς
καλογραφίας, αἵτινες τὴν ἔβαλον νὰ κατακλιθῆ, ὡς πάσχουσαν ὑπὸ
δεινοῦ πυρετοῦ.

Διήλθεν ἐκείνην τὴν νύκτα κακῶς ἔχουσα, παραδόξομένη καὶ
παραλαλοῦσα ὥρᾳ πολλὰ· ἀλλὰ τέλος ἀπεκοιμήθη.

Τὸ πρωὶ ἄμα ἐξυπνήσασα, ἤκουσε πλησίον τοῦ προσκεφαλαίου
τῆς ἀναπνοὴν ἀνθρώπου· ἤγειρεν ὀλίγον τὸ παραπέτασμα, καὶ ποῖον
εἶδε· τὸν Μαγδαληνῆν, ὄρθιον καὶ ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλω-
μένους ἐν οἴκῳ καὶ ἐν εὐλαθείᾳ εἰς πρᾶγμα τι τεθειμένον ὑπεράνω
τῆς κεφαλῆς τῆς.

Ἡ Φαντίνα ἐστράφη κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν βλεμμάτων του,
καὶ εἶδεν ὅτι προσήγγετο εἰς σταυρὸν τινα ἀνηστημένον ἐπὶ τοῦ
τοίχου ἄνωθεν αὐτῆς.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς μετεμορφώθη τοῦ λοιποῦ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν
τῆς Φαντίνης. Τὴν ἐφάνη ὡς περικυκλούμενος ὑπὸ φωτός. Πολλὴν
ὥραν τὸν παρατήρησε σιωπῶσα, μὴ τολμῶσα νὰ τὸν διακόψῃ.
Τέλος, τὸν εἶπε δεξιῶς πως.

— Τι κάμνετε ἐκεῖ ;

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἴστατο ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ ἀπὸ μιᾶς ἡδὴ ὥρας περιμένων νὰ ἐξυπνήσῃ ἡ Φαντίνα. Ἐλαβε λοιπὸν τότε τὴν χεῖρά της, ἔψαυσε τὸν σφυγμὸν της καὶ ἀπεκρίθη· — Πῶς εἶσαι ;

— Καλά. Ἐκοιμήθηκα, ἀπεκρίθη ἡ Φαντίνα, θαρρῶ νὰ εἶμαι καλύτερα. Θὰ ἦνε περαστικόν.

— Προσηυχόμεν, υπέλαθεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς. ἀποκρινόμενος εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν τῆς Φαντίνας, ὡς εἰ ἤκουσεν αὐτὴν τώρα μόλις· — προσηυχόμεν εἰς ἐκεῖνον ἐκεῖ ἐπάνω τὸν μάρτυρα.

Καὶ ἐντὸς τῆς διανοίας του προσέθηκεν.

— Ὑπὲρ αὐτῆς ἐδῶ κάτω τῆς μάρτυρος.

Διότι ὁ κ. Μαγδαληνῆς καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα καὶ τὸ πρωτὴν τῆς ἐπιούσης ἔλαβε πᾶσαν πληροφορίαν περὶ ταύτης τῆς γυναικὸς, ὥστε σημερον ἐγίνωσκε τὰ πάντα. Ἐμαθεν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὴν σπαραξικάρδιον ἱστορίαν της.

— Πολλὰ υπέφερες, ταλαίπωρη, ὡς μητέρα. Ὅμως νὰ μὴ σε μέλη τώρα ἔχεις τὴν μοῖρα ὅπου ἔχουν καὶ οἱ ἔκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ. Νὰ εἶδες με αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ ἄθρωποι ἐγείναν ἄγγελοι. Δὲν πταίουν αὐτοί, μὴ ζεύροντες, οἱ ταλαίπωροι πῶς ἀλλέως ἤμποροῦσαν νὰ γίνουν ἐξ ἀρχῆς τοιοῦτοι· τί νὰ σὲ κάμνουν ! Παρατηρεῖς ; αὐτὸς ὁ ἄγγελος, ἀπὸ ὅπου τώρα βγαίνεις, εἶνε τὸ πρῶτο σχῆμα τοῦ οὐρανοῦ. Ἦτον ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἀπ' αὐτὸ ἡ ἀρχή.

Καὶ ἐστέναξεν ἐκ βάθους ψυχῆς. Ἡ δὲ Φαντίνα ἐμειδία ἐν τούτοις, τὸ ἐξαίσιον ἐκεῖνο μειδίαμα, ἐξ οὗ ἔλειπον φεῦ ! ὅμως δύο ὀδόντια.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην νύκτα, ὁ Ἰαβέρης ἐγγραψεν ἐπιστολὴν ἣν καὶ ἔφερε τὸ πρωτὴν τῆς ἐπιούσης εἰς τὸ ταχυδρομεῖον. Ἡ ἐπιστολὴ του κατεβύθητο εἰς Παρισίους καὶ ἐπεγράφετο πρὸς τὸν γραμματεῖα τοῦ ὑπουργοῦ τῆς ἀστυνομίας.

Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ταχυδρομεῖου, ἰδόντες τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, συνεπέθανον ὅτι ὁ Ἰαβέρης ἔστειλε τὴν παραίτησίν του, μεθ' ὅσα χθὲς συνέβησαν μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ δημάρχου.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς, ἀρ' ἐτέρου, ἔσπειρε νὰ γράψῃ πρὸς τοὺς Θεοναρξίερους.

Ἡ Φαντίνα ἐχρεώσται εἰς αὐτοὺς ἑκατὸν εἴκοσι φράγκα.

Ἐπεμψε τριακόσια, λέγων εἰς αὐτοὺς νὰ πληρωθῶσιν ἐκ τοῦ πο-

σοῦ τούτου, καὶ νὰ φέρωσιν ἀμέσως τὴν μικρὴν κόρην εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ. . . ὅπου ἡ μήτηρ τῆς, ἀσθενῆς οὔσα ἤθελε πλέον νὰ τὴν λάβῃ πλησίον τῆς.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐθαμβώθη ἐκ τούτου.

— Διάβολε ! εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκά του, μὴ τὸ βγάλωμεν ἀπὸ τὰ χερίά μας αὐτὸ τὸ παιδί. Βλέπω καὶ ἴσχυαι νὰ γίνῃ ἀγελάδα, ὅπου θὰ μᾶς δώσῃ γάλα πολὺ. Κάποιος θὰ ἔλαβεν ἔρωτα εἰς τὴν μητέρα, καὶ ἡ «τσέπη» του πρέπει νὰ βροντᾷ.

Ἐκάθησε καὶ κατέστρωσε, ἓνα λογαριασμὸν ἐν ὄλῃ τῇ τάξει, ἀναβαίνοντα εἰς πεντακόσια καὶ ἐπέκεινα φράγκα. Εἰς αὐτὸ δὲ προσῆρτησε καὶ δύο ἐξωφλημέναις ἀποδείξεις ἐκ τριακοσίων φράγκων, πληρωθέντων εἰς τὸν ἰατρὸν καὶ εἰς τὸν φαρμακοποιόν, ἕνεκα δύο μακρῶν ἀσθενειῶν τῆς Ἐπονίνης καὶ τῆς Ἀζέλλμας.

Ἡ Τιτίκα οὐδέποτε εἶχεν ἀσθενήσῃ, ὡς προείπομεν· ἀλλ' ἔγινε μία μικρὰ ὑποκατάστασις ὀνομάτων. Ὁ Θεναρδιέρος προσέθεσε κάτω τοῦ λογαριασμοῦ. « Ἐλαβα ἐκ τῶν ἄνω φράγκα τριακόσια ».

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐπέμψεν ἀμέσως ἕτερα τριακόσια φράγκα, καὶ ἔγραψε· « Στείλετε ἀμέσως τὴν Τιτίκα ».

— Μωρ' ἐδῶ εἶνε δουλειά ! εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος· κράτει καλὰ τὸ παιδί.

Ἐ τούτοις ἡ Φαντίνα δὲν ἀνελάμβανε τὴν ὑγείαν τῆς· ἐκόλλετο εἰς τὸ θεραπευτήριον.

Αἱ καλογραφαί, αἵτινες κατ' ἄρχάς τὴν ἐδέχθησαν καὶ τὴν ἐπεριποιούντο ψυχρῶς πως, « ὡς δημοσίαν », μετ' ὀλίγαις ἡμέραις τὴν ἐλήσαν καὶ τὴν ἠγάπησαν. Τὴν ἤκουσαν μίαν τῶν ἡμερῶν λέγουσαν ἐντὸς τοῦ πυρετοῦ τῆς.

— Ἐστάθηκα ἀμαρτωλή· ὅταν ὅμως λάβω τὸ παιδί μου σιμά μου, αὐτὸ θὰ ὀηλοῖ ὅτι ὁ Θεὸς μ' ἐσυγχώρησεν. Ἐνόσω ἤμουν εἰς τὴν ἀμαρτία, δὲν ἤθελα νὰ ἔχω μαζῇ μου τὴν Τιτίκα μου· δὲν θὰ ὑπέρερα νὰ με βλέπουν τὰ ἔκθαμβα καὶ λυπημένα ματάκιά τῆς. Καὶ ὅμως ἐ· αὐτὴν ἔκαμνα τὸ κακόν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς μὲ συγχωρεῖ. Ὅταν ἔλθῃ ἐδῶ τὸ παιδί μου, θὰ αἰσθηνῶ τοῦ Θεοῦ τὴν εὐλογία· θὰ τὸ βλέπω· θὰ μὲ ὠρελήσῃ καὶ εἰς τὴν ὑγείαν, νὰ βλέπω αὐτὴν τὴν ἀθάνατον. Δὲν ἤξεύρει τίποτε. Εἶνε ἓνας ἄγγελος. Ξεύρετε, ὅσοι μου ἀδελφαί· εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν, ἀκόμη δὲν ἔχουν πέσει ἡ πτέρυγαις.

Είχον συντριβῆ οἱ δύο τῶν ποδῶν τοῦ ἵππου καὶ τὸ
 ζῶον δὲν ἠδύνατο ν' ἀναγερθῆ ὁ δὲ γέρονθ θερδανέτης ἔκειτο
 μεταξὺ τῶν τροχῶν . . . (Σιλ. 234).

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἤρχετο καὶ τὴν ἔβλεπε δις τῆς ἡμέρας· πάντοτε δὲ αὐτῇ τὸν ἠρώτα. — Θὰ ἔχω ἡγήγωρα τὴν Τιτίκα μου;

Αὐτὸς τὴν ἀπεκρίνετο. — Αὐριον ἴσως· περιμένω νὰ με τὴν φέρουν ἀπὸ στιγμή εἰς στιγμήν.

Καὶ ἠλαρόνετο τὸ ἄχρον πρόσωπον τῆς μητρὸς. — ὦ! ἔλεγε, πόσον θὰ αἰσθανθῶ ἀγαλλίασιν.

Εἶπομεν ὅτι δὲν ἀνελάμβανεν ἡ Φαντίνα τὴν ὑγείαν. Τοῦναντίον μάλιστα, ἐφαίνετο μᾶλλον δευνομένη ἡ νόσος τῆς ἀπὸ ἐβδομάδος εἰς ἐβδομάδα.

Ὁ βῶλος ἐκεῖνος τῆς χιόνος, ὡς εἶχε σταθῆ ἀνὰ μέσον τῶν δύο τῆς γυμνῶν ὠμοπλατῶν, εἶχε προσενηῆσει ἄμεσον διακοπὴν τοῦ ἰδρώτος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ νόσος ἦτις ὑπέσκαπτε τὴν γυναῖκα ταύτην ἤδη ἀπὸ τινων ἐτῶν, ἐφανερώθη σφοδρά. Ὁ ἰατρός στηθοσκοπήσας τὴν ἀσθενῆ, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Πῶς τὴν εὐρίσκετε; τὸν ἠρώτησεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς.

— Ἐχει τέκνον, ὡς φαίνεται, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ τὸ ἴδῃ; εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Ναί.

— Ἄς σπεύσουν λοιπὸν νὰ τῆς τὸ φέρουν.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐσκήρτησε.

— Τί σὰς εἶπεν ὁ ἰατρός; ἠρώτησεν ἡ Φαντίνα.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς προσεπάθησε νὰ μειδιάσῃ. — Εἶπε νὰ σοῦ φέρουν τὸ παιδί σου ὀγλήγωρα, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ χαρὰ θὰ σοῦ ὤσῃ τὴν ὑγεία σου.

— ὦ! καλὰ λέγει· ἔχει δίκαιον! Ἄλλὰ τί κάμνουν αὐτοὶ οἱ Θεναροῦδροι καὶ μοῦ τὸ κρατοῦν τόσαις ἡμέραις τὸ παιδί μου; ὦ! θὰ μοῦ ἔλθῃ ἡ Τιτίκα μου. Τέλος πάντων, βλέπω σιμὶ μου τὴν εὐτυχία μου.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ὁ Θεναροῦδρος δὲν παρήτει τὴν κόρην ἀπὸ τῶν χειρῶν του, μυρίας εὐρίσκων ἀχρείας προσφάσεις· ὅτι ἡ Τιτίκα ἐπασχεν ὀλίγον, καὶ δὲν θὰ ἦτο φρόνιμον ἐν ὄρα χειμῶνος νὰ ὀδοιπορήσῃ, ὅτι ἔπειτα ἦσαν ἀκόμη νὰ πληρωθοῦν κἄποια μικρὰ χρεῖα, τῶν ὁποίων κατεγίνετο νὰ συνάξῃ τοὺς λογαριασμοὺς, κτλ. κτλ.

— Θὰ στείλω ἄνθρωπον νὰ τὴν πάρῃ! εἶπεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς· εἰμπορῶ ὅμως νὰ πάγω καὶ ὁ ἴδιος.

Καὶ ἔγραψε καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς Φαντίνης τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν, ἣν αὐτὴ ὑπέγραψε.

«Κύριε Θεναρδιέρε,

«Παραδώσατε τὴν Τιτίκα εἰς τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρόν. Αὐτὸς θὰ σῶς πληρώσῃ καὶ δι' ὅλα τὰ μικρὰ χρέη της. Ὑγιαίνετε».

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ, ἐπισυνέβη τι σπουδαϊότατον.

Ματαίως οἱ ἄνθρωποι λαζεύομεν ὅσον κάλλιον δυνάμεθα μυστηριώδη τὸν λίθον ἐξ οὗ εἶνε κατεσκευασμένος ὁ βίος ἡμῶν· ἡ μέλαινα τῆς εἰμαρμένης φλῆψ ἀναφαίνεται ἀείποτε.

—
—
—
B'.

Τίνι τρόπῳ ὁ Γιάννης γίνεται Γιᾶς.

Πρωῖαν τινά, ὁ κ. Μαγδαληνῆς εὐρίσκετο εἰς τὸ γραφεῖν του, καταγινόμενος εἰς ταχτοποιήσιν κατεπειγουσῶν τινων ὑποθέσεων τοῦ δήμαρχείου, διὰ τὴν ἐνδεχομένην ἀναχώρησίν του εἰς Μομφρεμέιλ, ὅτε τὸν ἀνηγγέλη ὅτι ἐξήτει νὰ τὸν ὀμιλήσῃ ὁ ἀστυνομικός ἐπόπτης Ἰαβέρης.

— Ἄς ἔμβῃ, εἶπεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς, καίτοι μετὰ δυσαρρεσκείας.

Ἀπὸ τοῦ συμβάντος ἐκείνου, τοῦ ἐν τῷ γραφεῖ τῆς ἀστυνομίας, ὁ Ἰαβέρης ἀπέφρευεν ὑπὲρ ποῦτε τὸν κ. Μαγδαληνῆν, ὅστις ἔκτοτε οὔτε τὸν ἐπανεῖδεν.

Ὁ Ἰαβέρης εἰσήλθεν. Ὁ δήμαρχος ἔμεινε καθήμενος πλησίον τῆς ἐστίας, κρατῶν κάλαμον, καὶ προσέχων εἰς φάκελόν τινα ἐγγράφων ἐξ ὧν ἐλάμβανε σημειώσεις.

Εἰς τὴν ἐμρᾶνισιν τοῦ Ἰαβέρη, ἐνθυμηθεὶς τὸ πάθημα τῆς δυστυχούς Φαντίνης, παντελῶς ζῆν ἐκινήθη, ἀλλ' ἔμεινεν εἰς ἣν θέσιν εὐρίσκετο.

Ὁ Ἰαβέρης ἐχαίρετισεν εὐσεβιάτως. Ὁ κ. Μαγδαληνῆς οὔτε

ἐστράφη νὰ τὸν ἴδῃ· ἐξηκολούθησε παρατηρῶν τὰ τοῦ φακέλου ἔγγραφα.

Ὁ Ἰαβέρης ἐπροχώρησε δύο ἢ τρία βήματα ἐντὸς τοῦ δώματος, καὶ ἔπειτα ἐστάθη σιωπῶν.

Παράδοξον ! τὸ βλέμμα τοῦ ἀκείνου τοῦτου καὶ ἀψευδοῦς, ἀλλὰ καὶ ἀμειλίχτου εἰς τὰ χρέη του ὑπαλλήλου, οὔτε μνησικακίαν τινὰ ἐπέφαινε οὔτε δυσπιστίαν· ἀλλ' ἴσχυτο ἡσυχος, ταπεινός, τὸν πῖλον ἀνά χειρας ἔχων, τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν γῆν, καὶ περιμένων τὸν κύριον δημαρχον νὰ στραφῇ πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ τὸν ὀμιλήσῃ, ὡς στρατιώτης ἐνώπιον τοῦ ἀξιωματικοῦ του, ἢ ὡς ἔνοχος ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ.

Τέλος πάντων, ὁ κ. δήμαρχος ἀπέθεσε τὸν κλάμον, καὶ, στραφείς πρὸς αὐτὸν πλαγίως. — Τί εἶνε, Ἰαβέρη; τί τρέχει;

Ὁ Ἰαβέρης ἔμεινε ἐπι-ὀλίγον σιωπῶν, ὡς μορφή ἐκ γρανίτου· ἔπειτα δέ, κινήσας τὰ χεῖρά, εἶπε μετὰ σοβαρότητος καὶ ἄμα ἀπλότητος.

— Ἦλθα, κύριε δήμαρχε, νὰ σᾶς ἀναφέρω μίαν ἔνοχον πράξιν.

— Ποίαν πράξιν;

— Ἐνας τῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων τῆς ἐξουσίας ἔλειψεν ἀπὸ τὸ ὀφειλόμενον σέβας πρὸς ἀνώτερόν του, μετρίον πολὺ ἀξιόποινον. Ἐθεώρησα λοιπὸν ὡς χρέος μου νὰ ἔλθω καὶ νὰ σᾶς κάμω γνωστὴν αὐτὴν τὴν πράξιν.

— Ποῖος εἶναι αὐτός ὁ κατώτερος ὑπάλληλος; ἠρώτησεν ὁ Μαγδαληνῆς.

— Ἐγώ, κύριε δήμαρχε, ἀπήντησεν ὁ Ἰαβέρης.

— Σὺ;... Καὶ ποῖος εἶναι ὁ ἀνώτερος πρὸς τὸν ὅποιον ἐρέθη-κας καθὼς λές; — Σεῖς, κύριε δήμαρχε.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἀνεκάθισεν ἐν τῇ καθέδρᾳ του.

Ὁ Ἰαβέρης ἐξηκολούθησε, σοβαρῶς πάντοτε καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων τεταπεινωμένους.

— Κύριε δήμαρχε, ἦλθα νὰ σᾶς παρακαλέσω ὅπως ἀπαιτήσῃτε παρὰ τῆς ἐξουσίας τὴν παύσιν μου.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἤνοιξε τὸ στόμα ἐν ἀπορίᾳ. Ὁ Ἰαβέρης τὸν διέκοψε, προσθέσας.

— Θὰ μὲ εἰπῆτε, ὅτι ἤμποροῦσα νὰ ὀδώσω ἀπλῶς τὴν παρτίτη-

σίν μου· αλλά τούτο δὲν ἀρκεῖ. Τὸ νὰ δώσῃ τις τὴν παραίτησίν του εἶνε ἔντιμον. Ἐγὼ ὁμως ἔπταισα, ὀφείλω νὰ τιμωρηθῶ. Πρέπει νὰ παυθῶ διὰ τὸ πταῖσμά μου.

Μετά τινα δὲ σιγὴν.— Κύριε δήμαρχε, ταῖς προάλλαις, ἀδίκως ὑπῆρξατε πρὸς ἐμὲ αὐστηρὸς· φανῆτε σήμερον πρὸς ἐμὲ αὐστηρὸς δικαίως.

— Περὶεργον! ἀλλὰ διατί; εἶπεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς. Τί εἶνε αὐτὰ ποῦ μοῦ λές; Τί ἔνοχον ἔπραξες ἐναντίον μου, καὶ θέλεις νὰ ζητήσω τὴν παῦσίν σου; . . .

— Ὅχι τὴν παῦσίν μου, τὴν ἀποβολή μου, εἶπεν ὁ Ἰαθέρης.

— Ἐστω τὴν ἀποβολή σου. Δὲν σὲ ἔννοῶ.

— Δίτε μου ἀκρίασιν, κύριε δήμαρχε, καὶ θὰ μ' ἔννοήσητε.

Ἐκ βαθίων δὲ ὁ Ἰαθέρης στεναζάσας, ἐπανάλαβε, ψυχρὸς πάντοτε καὶ περίλυπος.

— Κύριε δήμαρχε, πρὸ ἓνα καὶ ἡμισυ μῆνα, ὅταν συνέβη ἡ σκηνὴ τῆς γυναικὸς ἐκείνης, ὡς τυφλωμένος ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησίν μου, σὰς εἶχα καταγγεῖλαι!

— Ἐμὲ εἶχες καταγγεῖλαι;

— Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς ἀστυνομίας εἰς τὰ Παρίσια.

— Ἐμὲ;

— Ὁ κ. Μαγδαληνῆς, ἤρξατο νὰ γελά, πρᾶγμα σπάνιον εἰς αὐτόν, ὡς καὶ εἰς τὸν Ἰαθέρην. Μὲ εἶχες καταγγεῖλαι, ὅτι ἐγὼ δήμαρχος ἐπεμβαίνω εἰς τὰ πράγματα τῆς ἀστυνομίας;

— Ὅχι, ἀλλὰ ὡς παλαιὸν κατὰδικον τοῦ κατέργου.

Ἡ ὄψις τοῦ δημάρχου ἔγινεν ὡσπερ σουδερίου.

Ὁ Ἰαθέρης, ἔχων πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ταπεινωμένους, ἐξηκολούθησεν.

— Εἶχα μίαν τοιαύτην πεποιθήσιν πρὸ πολλοῦ. Μιὰ κάποια ὁμοιότης, κάποιαι πληροφορίες τὰς ὁποίας εἶχετε ζητήσῃ ἀπὸ ταῖς Φαβερόλλαις, ἡ εὐρωστία σας, τὸ περιστατικὸ ἐκεῖνο τοῦ γέρο Θερασκέμη, ἡ ἐπιτηδεύσῃ σας εἰς τὸ τουφέκι, τὸ ἐν πόδι, ὅπου ὀλίγο τι σύρετε· τί νὰ εἰπῶ; ἀνοησίαι! ἀλλὰ τέλος πάντων σὰς ἐξελάβαινα ὡς ἓνα κάποιον Γιάννη Ἀγιάννη.

— Ἐνα κίποιον. . . Πῶς τὸ εἶπες αὐτὸ τὸ ὄνομα;

— Γιάννη Ἀγιάννη. Ἐνας ἦτον εἰς τὸ κάτεργον τοῦ Τουλόν, πρὸ

εἴκοσι χρόνων, ὅταν εἶχα κ' ἐγὼ ἐκεῖ μέσα ὑπηρεσίαν, καὶ ὠνομάζετο Γιάννης Ἀγιάννης. Ἐβγήκεν ἀπὸ τὸ κάτεργο καὶ ὡς φαίνεται, ἔπραξε μία κλοπὴ εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς ἐπισκόπου, καὶ ἄλλη μία εἰς ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ παιδιὰ τῆς Σαβοΐας, ἐνοπλος αὐτός, καὶ εἰς δρόμο δημόσιο. Ἦτο ὀκτὼ χρόνους τώρα κρυμμένος καὶ ἐζητούνταν. Ἐγὼ ἐνόμισα... τέλος πάντων, δὲν ἤξεύρω πῶς μ' ἐράνηκε. Εἰς τὸν θυμὸ μου ἐπάνω ἀπεφάσισα καὶ σὰς κατεμήνυσα εἰς τὰ Παρίσια.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς, ὅστις ἀπὸ τινῶν ἡτῆ στιγμῶν εἶχεν ἀναλάβει τὸν φάκελον τῶν ἐγγράφων, ἠρώτησε προσποιούμενος τελείαν ἀδιαφορίαν.

— Καὶ τί σὲ ὀπεκρίθηκαν :

— Ὅτι δὲν ἤξευρα τί ἔλεγα.

— Καὶ λοιπόν ;

— Καὶ λοιπόν, εἶχαν ὀκταί.

— Καλὰ καὶ τὸ ἐκατάλαβε !

— Ἐνοσεῖται· ἐπειδὴ εὐρέθη ὁ ἀληθινὸς Γιάννης Ἀγιάννης.

Τὸ ἐγγράφον ὅπερ ἐκράτει κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἔπεσεν ἐκ τῶν χερῶν του.

Ἀνηγειρα τὴν κεφαλὴν, ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ πρὸς τὸν Ἰαθέρην, καὶ διὰ τόνου φωνῆς ἀνεκράστου.

— Τί με λέε ! — ἀνέκραζεν.

Ὁ Ἰαθέρης ἐξηκολούθησεν.

— Ἰδοῦ, κύριε δῆμορχε, πῶς εἶνε ἡ ὑπόθεσις· φαίνεται, ὅτι εἰς κάποιον χωρίον, κατὰ τὸ Ἀπάνω Κλοχέρι, εὐρίσκετο κάποιος Γιαστούρας, ἕνας ἄνθρωπος ἀγνόης, κατὰ τὸ φαινόμενον· ἄθλιος ὅμως, καὶ κανεὶς δὲν ἐπρόσεγεν εἰς αὐτόν. Οἱ τοιοῦτοι δὲν εἰξεύρει κανεὶς πῶς ζοῦν. Ἐσχάτως, μέσα τὸ φθινόπωρον ὁ Γιαστούρας αὐτός συνελήφθη, κατηγορούμενος ὅτι ἐκλεψεν εἰς τὸν κῆπον κάποιου... ἃς ἦνε μοῦ φεύγει τ' ὄνομα, ὅτι εἶχε κλέψει μύλα, τὰ ὅποια ἦταν διὰ νὰ πατηθοῦν καὶ νὰ κάμουν κρασί, μηλίτην. Εἶχεν ἀναθεῖ καὶ πηδῆσαι τοῖχον· ἐράνησαν σπασμένα τὰ κλαδιὰ ἐνὸς δένδρου.

« Συλλαμβάνουν λοιπόν τὸν καλὸ σου Γιαστούρα, μὲ τὸ κλωνάρι ἀκόμη εἰς τὰ χερίά του. Ἔως ἐδῶ τὸ πταῖσμα δὲν εἶνε βαρὺ· ἀπλοῦν ἕνα πλημμέλημα. Ἄλλ' ἰδῆτε πῶς τὰ φέρει ἡ βίαια Πρόνοια ! Ἐπειδὴ ἡ φυλακὴ τοῦ τόπου ἦταν εἰς κακὴν κατάστασι, ὁ κύριος εἰσαγ-

γελεύς εἶπε καὶ μετέφεραν αὐτὸν τὸν Γιαστοῦρα εἰς τὸ Ἄρρας, ὅπου εἶνε ἡ ἐπαρχιακὴ φυλακὴ. Εἰς ἐκείνη τὴν ἴδιαν φυλακὴ τοῦ Ἄρρας ὑπῆρχε κάποιος πρῶην κατάδικος τοῦ κατέρργου, Πρεβέτος ὀνομαζόμενος. Αὐτὸν τὸν ἔχουν κάμει θυρωρὸν ἐνδότερον τῆς εἰρκτῆς, ἐπειδὴ ἐφέρετο καλὰ.

Κύριε δήμαρχε, μόλις ἐμβαίνει μέσα ὁ Γιαστοῦρας, μόλις τὸν βλέπει ὁ Πρεβέτος, καὶ βάλλει φωνή, — Πά ! ἐγὼ αὐτὸν τὸν γνωρίζω εἶνε ἀδεμάτι. (1) Κὺτταξέ με· δὲν εἶσαι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ; Γιάννης Ἀγιάννης ! τί Γιάννης Ἀγιάννης ; ἐρωτᾷ ὁ Γιαστοῦρας ὑποκρινόμενος πῶς τάχα δὲν ἤξευρε τί τοῦ ἔλεγαν. — Ἐλα, ἐλα, μὴν κρύβεσαι, τὸν λέγει ὁ Πρεβέτος. Εἶσαι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Ἦσου· εἰς τὸ κάτεργο τοῦ Τουλόν, πρὸ εἴκοσι χρόνων. Ἡμασσε μαζῆ, καὶ εἰ δύο μας.

Ὁ Γιαστοῦρας, καθὼς καταλαμβάνετε, ἀρνείται τοῦτο. Ἐξετάζουν καλὰ, καὶ ἰδοὺ τί ἀνακαλύπτουν. Ὁ Γιαστοῦρας αὐτός, ἦτο πρὸ τριάντα χρόνων κλαδευτῆς εἰς διάφορα μέρη καὶ ἰδίως εἰς ταῖς Φαβερόλλαις. Ἐκεῖ χάνονται τὰ ἔχνη του. Πολὺν καιρὸ ἐπειτα, τὸν ἔκναθλέπουν εἰς τὴν Ὠθέρνη, ἐπειτα εἰς τὰ Παρίσια, ὅπου λέγει ὅτι ἦταν τροχοποιὸς καὶ εἶχε γυναῖκά του μία πλύστρα· αὐτὸ ὅμως δὲν ἀπέδειχθη. Τέλος, ἦλθεν εἰς ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸν τόπον. Λοιπὸν πρὶν τὸν βάλουν εἰς τὸ κάτεργον ἕνεκα κλοπῆς, τί ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ; κλαδευτῆς. Ποῦ ; εἰς ταῖς Φαβερόλλαις.

Ἄλλο. Ὁ Ἀγιάννης αὐτὸς ὀνομάζονταν Γιάννης· τῆς μάνας του τὸ πατρικὸ ἐπώνυμο ἦταν Στοῦρα. Τὸ φυσικώτερο τοῦ συμπεράσματός, ὅτι, ἀφοῦ βγήκε ἀπὸ τὸ κάτεργο, ἔλαβε τὸ ἐπίθετο τῆς μάνας του, διὰ νὰ κρυφθῆ, καὶ μετωνομάσθη, Γιάννης Στοῦρας. Πάγει εἰς τὴν Ὠθέρνην. Ἐκεῖ ἀπὸ «Γιάννης», ἔγινε, μὲ τὴν προφορὰν τοῦ τόπου, ἐκείνου, «Γιάνας», ἐπειτα Γιάς. Τὸν ἔλεγαν, ὁ Γιάς Στοῦρας. Ἀφίνει αὐτὸς νὰ προφέρουν οὕτω πως τὸ ὄνομά του, καὶ εὐμορφα, εὐμορφα μεταμορφώνεται εἰς Γιαστοῦρας.

Ἐκαταλάβετε ; Ζητηῦν τὸ λοιπὸν, πληροφορίας ἀπὸ ταῖς Φαβερόλλαις. Οἰκογένεια Γιάννη Ἀγιάννη ἐκεῖ πλέον δὲν σοῦζεται. Ἄγνο.

(1) -Δεμάτι, • (sagoi) κατάδικος ἐν τῷ κατέρργῳ κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν καταδικῶν αὐτῶν.

ούν που ύπηξαν όλοι του. Έρευνούν, δεν εύρισκουν κανένα. Αυτῆς τῆς τριζέως ἢ οἰκογένειαις, όταν δεν εύρεθούν εἰς κατάστασιν λάσπης εἶνε εἰς κατάστασιν σκόνης. Τρέχα γύρευε! Ἐπέρασαν καὶ τριάντα χρόνοι ἔκτοτε. Έρευνούν εἰς τὸ κάτεργον τοῦ Τουλόν.

Δύο μόνον κατάδικοι εἰς ἰσόβια δεσμὰ εύρίθησαν, ἀπ' ἐκείνους ὅπου εἶχαν γνωρίσει τὸν Γιάννην Ἀγιάννην κάποιος Βρωμοσπητάκης, καὶ ἕνας ἄλλος Ψαθομάνας καὶ ὁ Πρεβέτος, τρεῖς. Τοὺς φέρουν αὐτοὺς ἀπὸ τὸ κάτεργον τοῦ Τουλόν, τοὺς παρουσιάζουν τὸν λαγόμενον Γιαστούρα, καὶ ἀμέσως τὸν ἀναγνωρίζουν, χωρὶς νὰ διστάσουν οὔτε μία στιγμή. Κατ' αὐτούς, καθὼς καὶ τὸν Πρεβέτο, αὐτὸς ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ἡ αὐτὴ ἡλικία εἶνε ἕως πενήντα τεσσάρων ἰτῶν ἄνθρωπος, τὸ αὐτὸ ἀνάστημα, ἡ αὐτὴ μορφή, τέλος πάντων, ὅλος καὶ ὅλος ἐκεῖνος. Συγχρόνως λοιπὸν εἶχε στείλει καὶ ἐγὼ τὴν καταγγελία μου εἰς τὴν ἀστονομία τῶν Παρισίων. Μοῦ ἀποκρίνονται ὅτι ἄρελλάθηκα, καὶ ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εύρίσκεται εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης, εἰς τὸ Ἄρρας. Ἐμμεῖνα ἐκθαμβος· ἐγὼ ὅστις ἐνόμιζα ὅτι ἐκρατοῦσα τὸν ἴδιο Γιάννη Ἀγιάννη μέσα εἰς τὰ χεῖρά μου! Γρίφω πρὸς τὸν κύριον ἀνακριτὴν, μὲ προσκαλεῖ, φέρουν ἐμπρὸς μου τὸν Γιαστούρα...

— Καὶ λοιπὸν; ἠρώτησεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς.

Ἐμμεῖνα ἀπεκρίθη φυσικώτατα, καὶ ὡς ἄκρως λυπούμενος.

— Κύριε δήμαρχε, ἡ ἀλήθεια εἶνε ἀλήθεια. Λυποῦμαι πολὺ, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶναι τῶντι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Τὸν ἀνεγνώρισα κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Εἶσαι βέβαιος; ἠρώτησεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς.

Ἐμμεῖνα ἐγέλασε τὸν γέλωτα ἐκεῖνον, ὅστις προέρχεται ἐκ πικρῆς πεποιθήσεως.

— Ἄν εἶμαι βέβαιος!

Ἐμμεῖνα πρὸς στιγμήν περίσκεπτος, λαμβάνων αὐτομάτως καὶ τριῶν μεταξὺ τοῦ λιχανοῦ δακτύλου του καὶ τοῦ ἀντίχειρος ἄμμου, ἀπ' ἐνὸς πινακιδίου κειμένου ἐπὶ τῆς τραπέζης, πλησίον τοῦ μελανοδοχείου.

— Καὶ μάλιστα, προσέθεσε, τῶρα ὅπου εἶδε τὸν ἀληθινὸν Γιάννη Ἀγιάννη, δεν εἴμπορῶ νὰ καταλάβω πῶς ἐγὼ νὰ πιστεύσω ἄλλον ἀντ' ἄλλου! Σὺς ζητῶ συγγνώμην, κύριε δήμαρχε.

Τὸν ἱκετευτικὸν καὶ σπουδαῖον τοῦτον λόγον ἀπευθύνων πρὸς τὸν ὅστις πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μηνὸς τὸν εἶχε ταπεινώσει ἐνώπιον ὄλου τοῦ στρωτωτικῆς σταθμοῦ, εἰπὼν εἰς αὐτόν, Ἐξω! ὁ Ἰαβέρης, ὁ σκληροτράχηλος οὗτος ἄνθρωπος, ἦτον ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ πλήρης ἀπλότητος καὶ ἀξιοπρεπείας.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὴν ἱκεσίαν του, ἀλλὰ τὸν ἠρώτησεν ἀποτόμως. — Καὶ τί λέγει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;

— Ἄ, κύριε δῆμαρχε! εἶνε κακὴ ἡ θέσις του. Ἄν αὐτὸς ἦνε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, θὰ τιμωρηθῆ ἐπὶ ὑποτροπῇ. Ἐνα παιδί ἂν πη-
δήσῃ ἀπὸ τοῖχον, καὶ σπάσῃ ἐνὸς δένδρου τὸ κλαδί, καὶ κλέψῃ μήλα, εἶνε ἀπλοῦν παιῖσμα· ἂν τὸ κάμη ἕνας ἄνδρας, εἶνε πλημμέλημα· ἂν τὸ κάμη ἕνας κατάδικος τοῦ κατέργου, εἶνε ἐγκλημα. Εἶνε ὑπό-
θεσις, ὅχι πλέον τοῦ παισματοδικείου, ἀλλὰ τοῦ κακουργιοδι-
κείου.

Πρόκειται ὅχι πλέον φυλάκισις ὀλίγων ἡμερῶν, ἀλλὰ κάτεργον διὰ βίου. Εἶνε ἔπειτα καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ παιδιοῦ ἐκείνου τῆς Σα-
βοίας, ὅπου ἐλπίζω νὰ ἐπανέλθῃ. Ἐχομεν πολὺ νὰ λογαριασθῶμεν. Ἄλλὰ καὶ ὁ Ἀγιάννης εἶνε παμπόνηρος. Ὑποκρίνεται πῶς δὲν γνωρίζει τὸ ὄνομά του παντελῶς· πῶς δὲν καταλαμβάνει ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ τίποτε. Ἐγὼ, λέγει εἶμαι ὁ Γιαστούρας, ἀπ' αὐτὸ δὲν τὸ κουνῶ!

Ὑποκρίνεται πῶς εἶνε ζῶο, πῶς δὲν ξεχωρίζει ἀπὸ τὰ δύο τὰ τέσσαρα. Τίποτε ὅμως, ἐπειδὴ ὑπάρχουν ἀποδείξεις. Τὸν γνωρίζουν τέσσαρες μάρτυρες. Θὰ καταδικασθῇ ὁ κατεργάρας, ὦ! ἀφεύκτως θὰ καταδικασθῇ. Εἶμαι προσκεκλημένος νὰ πάγω κ' ἐγὼ εἰς τὸ Ἄρ-
ράς διὰ νὰ καταθέσω τὴν μαρτυρίαν μου.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς εἶχε καθίσει ἐκ νέου εἰς τὸ γραφεῖόν του καὶ ἀνεδίστατος ἠσύχως τὰ ἔγγραφα, ἀναγινώσκων καὶ λαμβάνων ση-
μειώσεις, ὡς ὅλος ἀπησχολημένος εἰς αὐτά. Ζιτραφεὶς λοιπὸν πρὸς τὸν Ἰαβέρην:

— Ὅλαις αὐταῖς, εἶπεν ἡ λεπτομέρειαις ὀλίγον μὲ ἐνδιαφέρουν. Χάνομεν τὸν καιρὸν μας, ἐνῶ ἔχομεν διαφοροὺς κατεπειγούσας ὑπο-
θέσεις. Ἰαβέρη, νὰ πᾶς ἀπ' ἐδῶ μέσα εἰς τῆς Κουρούπαινας, τῆς πτω-
χῆς ἐκείνης, ἧτις πωλεῖ χορταρικά, κάτω εἰς τὴν ἀγκωνὴ τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Σάλλου, καὶ νὰ τῆς εἰπῆς νὰ ἐγκαλέσῃ τὸν ἀμαξηλάτη Πέτρο

Βελανίδα. Είναι ένας μοχθηρός, όστις παρ' όλιγο τήν καταπατοῦσε τήν δυστυχῆ, μαζί με τό παιδί της. Πρέπει νά τιμωρηθῆ. Περνᾶς ἔπειτα εἰς τοῦ κυρίου Χαρκολάου, ὁδός Ὁρολογίου. Παραπονεῖται ὅτι τὰ νερά τῆς στέγης τῆς πλαγιῆς του οἰκίας στάζουν εἰς τὰ θεμέλια τῆς ἰδικῆς του καί τόν προσξενοῦν βλάβην. Ἀκυλόθως πᾶς καί παρατηρεῖς ἂν ἦνε ἀληθιναίς ἢ ἀστυνομικαῖς παραβάσει, ὅπου μοῦ καταγγέλλονται ὅτι γίνονται ἀπό τῆ χήρα Δουρῆ ὁδός Γυθούργου, καί ἀπό τήν κυρίαν Ρενεβόση, ὁδός Βλανσμορτάρ καί συντάττεις τήν προσήκουσαν ἔκθεσιν. Ἄλλ' αὐτὰ ὅλα θά σ' ἐνασχολήσουν πολύ, ἐνῶ εἶπες ὅτι μέλλεις νά πᾶς εἰς τό Ἄρράς δι' ἐκείνη τήν ὑπόθεσιν. Πότε ἀναχωρεῖς; μετὰ κάμμίαν ἐβδομάδα ;...

— ὦ ! ταχύτερα, κύριε δήμαρχε.

— Ποίαν ἡμέραν λοιπόν ;

— Ἄλλὰ σᾶς εἶπα, νομίζω, πῶς αὔριον θά δικασθῆ αὐτή ἡ ὑπόθεσις, πρέπει ν' ἀνχωρήσω ἀπόψε ἀμέσως, με τό ὄχημα τό ταχυδρομικό.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐδάγκασε τὰ χεῖλη του ἐνδοθεν.

— Καί πόσον θά διαρκέσῃ αὐτή ἡ δίκη ;

— Τό πολύ μίαν ἡμέραν. Ἡ ἀπόφασις θά ἐκδοθῆ, τό ἀργότερον αὔριον τήν νύκτα. Ἐγώ ὅμως δέν θά περιμείνω τήν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως· ἄμα καταθέσω τήν μαρτυρίαν μου, θά ἐπιστρέψω ἐδῶ.

— Καλά λοιπόν, εἶπεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς· καί διὰ τῆς χειρὸς ἔνευσε πρὸς τόν Ἰαθέρην, ὅτι ἠδύνατο νά ἀπέλθῃ.

Ἄλλ' ὁ Ἰαθέρης δέν ἐκινήθη.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε δήμαρχε, εἶπε . . . Μένει ἀκόμη νά σᾶς ἐνθυμίσω . . .

— Τί πράγμα ;

— Ὅτι πρέπει ν' ἀποβληθῶ ἀπό τήν θέσιν μου.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἠγέρεθη.

— Ἄκουσε, Ἰαθέρη· εἶσαι ἄνθρωπος τίμιος, καί δι' αὐτό σέ ὑπολήπτωμαι. Ἄλλὰ μεγαλώνεις τό πταῖσμά σου ὑπὲρ τό δέον. Πρίκειται πάλιν, καθὼς σοῦ εἶπα, διὰ μίαν ὕβριν ὅπου ἀποβλέπει ἐμέ. Ἰαθέρη, σὺ εἶσαι ἄξιος προδικασμοῦ, καί ὄχι νά παυθῆς. Ἐννοῶ νά μείνῃς εἰς τήν θέσιν σου.

— Κύριε δήμαρχε, αυτό δεν είμπορῶ νὰ σᾶς τὸ παραχωρήσω.

— Ἄλλ' ἀφοῦ σὲ λέγω, ὅτι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐμὲ ἀποβλέπει.

— Τίποτε, κύριε δήμαρχε· σᾶς ὑποπτεύθηκα ἀδίκως. Οἱ ἄνθρωποι τῆς θέσεώς μου ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ὑποπτευόμεθα, ἂν καὶ εἶνε κατάχρησις νὰ ὑποπτευόμεθα τοὺς ἀνωτέρους μας· ἐγὼ ὅμως, χωρὶς ἀποδείξεις, εἰς μίαν ὀρμὴν θυμοῦ, διὰ μόνον σκοπὸ ἐκδικήσεως, σᾶς εἶχα καταγγεῖλει ὡς κατὰδικο τοῦ κατέργου· σᾶς, ἓνα σεβάσιμον ἄνθρωπο, ἓνα δήμαρχο! Αὐτὸ εἶνε πρᾶγμα βαρὺ. Ἐπρόσβαλα τὴν ἐξουσία εἰς τὸ ἄτομό σας, ἐγὼ ἓνας ἀπλὸς ὑπῆρέτης τῆς ἐξουσίας!

Ἄν κἀνένας ἀπὸ τοὺς κατωτέρους μου ἔκαμνεν ὅ,τι ἔκαμα ἐγὼ, θὰ τὸν ἐκήρυττα ἀνάξιον τῆς ὑπηρεσίας καὶ θὰ τὸν ἀπέβαλλα. Καταλαβαίνετε, κύριε δήμαρχε; ἐγὼ πολλὰ εἰς τὴν ζωὴ μου ἐράνηκα αὐστηρὸς διὰ τοὺς ἄλλους. Ἐκεῖνο ἦτον δίκαιο. Ἐκαμνα καλᾶ. Ἄν τώρα δὲν ἐφαίνουμουν αὐστηρὸς καὶ διὰ τὸν ἑαυτό μου, ὅ,τι καὶ ἂν ἔκαμα δίκαιο θὰ μεταβάλλετο εἰς ἀδικο. Μόνον τοὺς ἄλλους λοιπὸν ἤμουν πρόθυμος νὰ τιμωρῶ, καὶ ὄχι καὶ τὸν ἑαυτό μου; ὦ! Ὅ ἀ ἤμουν ἓνας οὐτιδανός.

Κύριε δήμαρχε, δὲν μ' εὐχαριστεῖ νὰ φερθῆτε μὲ καλωσύνη πρὸς ἐμέ· ἢ καλωσύνη σας μὲ εἶχε κάμει ν' ἀγανακτήσω, ὅταν εἶδα νὰ τὴν μεταχειρίζεσθε εἰς ἄλλους, δὲν τὴν ἀνέχομαι λοιπὸν διὰ τὸν ἑαυτό μου. Ἐγὼ, τὴν καλωσύνη τοῦ νὰ εἶδῃ κἀνεὶς τὰ δίκαια εἰς μίαν γυναῖκα δημοσία ἐναντίον ἐνός πολίτου, εἰς ἓνα ὑπῆρέτη τῆς ἀστυνομίας, ἐναντίον ἐνός δημάρχου, εἰς ἓνα ὅπου εὐρίσκεται εἰς τὰ κάτω, ἐναντίον ἐνός ὅπου εὐρίσκεται εἰς τὰ ἐπάνω, τὴν λέγω κακὴ καλωσύνη.

Μὲ αὐτῇ, παρατηρεῖτε, τὴν καλωσύνη χαλᾶ ὁ διοργανισμὸς τῆς κοινωνίας. Τὸ νὰ ἦνε κἀνεὶς καλός, εἶνε πρᾶγμα εὐκόλο· δίκαιος νὰ ἦνε αὐτὸ εἶνε τὸ δύσκολο. ὦ, μὴ σᾶς μέλη, κύριε δήμαρχε, ἂν ἦσθε ἐκεῖνο ποῦ ἐνόμισα, ἐγὼ δὲν θὰ ἐφαίνουμουν καλὸς πρὸς ἐσᾶς. Θὰ ἐβλέπετε! Ἐννοεῖται λοιπὸν ὅτι πρέπει νὰ φερθῶ καὶ πρὸς τὸν ἑαυτό μου καθὼς θὰ φέρουμουν πρὸς κάθε ἄλλον. Ὅσαις φοραῖς ἔτυχε νὰ καταδιώξω κακοποιούς, ἢ νὰ βάλω τὸ χέρι μου ἐπάνω εἰς τοὺς ἀλιτηρίους, πάντοτε εἶπα μὲ τὸν ἑαυτόν μου, «Αἱ. καὶ σύ, καὶ σύ! Κάμε μιὰ φορὰ πῶς παραπατεῖς, κάμε μιὰ φορὰ νὰ σὲ συλλάβω ἐπ'»

αυτοπόρωφ καὶ σὲ δείχνω ἐγὼ, ἐγὼ ὁ ἴδιος !». Ἴδου σήμερα τὸ ἔπαθα αὐτό, ἐφωράθηκα πταίστης.

Ἐξω λοιπόν, ἐξω· παύομαι, ἀποβάλλομαι ! Εἶνε τὸ σωστό. Χέρια, δόξα σοι ὁ Θεός, ἔχω· καλλιεργῶ τὴν γῆ· εἰς ἐμὲ αὐτὸ εἶνε ἀδιάφορο. Κύριε δήμαρχε, διὰ τὸ καλὸ τῆς ὑπηρεσίας ἀπαιτεῖται ἓνα παράδειγμα. Ἐγὼ ζητῶ ἀπλῶς τοῦ ἐπόπου Ἰαθέρη τὴν παῦσι, τὴν ἀποβολή.

Ὅλα δὲ ταῦτα ἐλέγχθησαν ἐν τοιαύτῃ ταπεινώσει καὶ ἅμα φιλοτιμία, καὶ ἀπογνώσει, καὶ πεποιθήσει, ὥστε τοῦ παραδόξου τιμίου ἀνθρώπου, ἡ μορφή ἐνέφαινε οὐκ οἶδα μεγαλειόν τι ἀλλόκοτον.

— Βλέπομεν, εἶπεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς, καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς αὐτόν, ἵνα λάβῃ τὴν χεῖρά του.

Ἄλλ' ὁ Ἰαθέρης ὠτισθωγώρησε καὶ εἶπε σκυθρωπῶς. — Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε δήμαρχε, αὐτὸ δὲν πρέπει. Ἐνας δήμαρχος δὲν δίδει τὸ χέρι του εἰς ἓνα ὠτακουστή.

Καὶ προσκυνήσας ὑποκλινέστατα, κατηνύθη πρὸς τὴν θύραν· ἐκεῖ δὲ σταθεῖς, ἐστράφη, καὶ πάντοτε τεταπεινωμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς :

— Κύριε δήμαρχε, εἶπε, μένω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἕως οὗ μὲ ἀντικαταστήσῃ ἄλλος.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐξῆλθεν· ὁ δὲ κ. Μαγδαληνῆς ἔμεινε σύννοος, ἀκούων τὰ στερεὰ αὐτοῦ βήματα ἀπομακρυνόμενα.

ΔΙΚΗ ΓΙΑΣΤΟΥΡΑ

Α'.

Ὅσια Σεμπλιτία.

Τὰ ἐπόμενα συμβεβηκότα δὲν ἔγιναν ὅλα γνωστὰ εἰς τὴν πολίχνην Μ. ἐπὶ Μ... ἀλλὰ τὰ ὀλίγα ἕσα ἐξ αὐτῶν διεδόθησαν, τοιαύτην ἀρῆκαν μνήμην, ὥστε χάσμα μέγα θὰ παρουσιάζετο ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ, ἂν δὲν τὰ διηγούμεθα λεπτομερῶς. Δύο ἢ τρία ἐξ αὐτῶν θὰ φανῶσιν ἀπίθανα, ἀλλὰ δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ τὰ παραλείψωμεν, ἀφοῦ εἶνε ἄληθῆ.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς, καθ' ἣν ἡμέραν ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψίν του ὁ Ἰαβέρης, ὑπῆγε κατὰ τὸ σύνθημα νὰ ἴδῃ τὴν Φαντινάν, πῶς εἶχε. Πρὶν εἰσελθεῖ εἰς τὸ θεραπευτήριον ἐζήτησε τὴν ὄσιαν Σεμπλιτίαν

Αἱ δύο καλογραῖαι, αἵτινες ὑπηρετοῦν ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ ἐκαλοῦντο ἢ μὲν ὄσια Περπέτουα, ἢ δὲ ὄσια Σεμπλιτία. Ἡ πρώτη, ἡ Περπέτουα, ἦτον, ὡς ἡ τυχοῦσα χωρική, γυνὴ χυδαία, εἰσελθοῦσα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου, καθὼς εἰτέρχεται τις, εἰς οἰανδήποτε ὑπηρεσίαν ἦτο μοναχῆ, καθὼς θὰ ἦτο μαγείρισσα.

Ὁ τύπος οὗτος δὲν εἶνε σπάνιος εἰς τὰ μοναστήρια. Θρησκὸς ἐκ τῶν ἀγρίων ἐκείνων, ἀπότομος πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς, βάλουσα εἰς τὴν πισιάνην των ζάχαριν πολλὴν ἢ ὀλίγην, ἀναλόγως τῆς εὐλαθείας ἢ καὶ τῆς ὑποκρισίας των, σχεδὸν ρίπτουσα τὸν Θεὸν κατὰ τοῦ προσώπου τῶν εἰς τὰ λίσθια διακειμένων, λιθοβολοῦσα τὴν ψυχορραγίαν

των θυμωδῶς διὰ νεκρωσίμων παρακλήσεων, εὐρωστος, θρασεῖα, τιμία καὶ ἐρυθρά.

Ἡ δὲ Σεμπλιτία ἦτο λευκὴ ὡς ὁ κηρός· τῆς ὁσίας Περπετούης ἐφαινετο ὡς λαμπὰς πλησίον τοῦ ἀλειμματοκηρίου.

Εἰς τῶν πατέρων τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Βικέντιος Παῦλος, ὤρισεν ἐξαισιῶς τὸν χαρακτῆρα τῶν καλογραφιῶν τούτων, τοῦ τάγμα-τος τοῦ α' Ἐλέους», διὰ τῶν ἐπομένων λέξεων, ἐν αἷς συμφέρεται ἡ ἄκρα ἐλεθερία μετὰ τῆς ἐσχάτης δουλείας. «Καὶ ἔξωσιν ὡς μονὴν τὸν οἶκον τῶν ἀσθενῶν, καὶ ὡς κελλίον τὸ τυγόν δωμάτιον ὑπ' ἐνοίκιον· ὡς εὐκτήριον ἐς οἶκον τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἢ τῆς αἰθούσας τῶν νοσοκομείων, ὡς φραγὴν τὴν ὑπακοῆν, ὡς κίγκλιδα τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς πέπλον τὴν σωφροσύνην».

Ἡ ὁσία Σεμπλιτία κατέστησε ζῶντα τὸν ἰδανικὸν τοῦτον τύπον· Ἰπὸρείς τίς ἦτον ἡ ἡλικία τῆς. Νέα δὲν ὑπῆρξε ποτέ, καὶ οὐτ' ἐφαινετο ὅτι ποτε θὰ γηράσῃ. Ἦτο μία, — γυνὴ δὲν τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν, — μία ψυχὴ, ἡπία ἅμα καὶ αὐστηρά· ψυχρά, καὶ ὁμοῦ πολιντισμένη. Τόσον ἡπία ἦτον, ὥστε ἐφαινετο εὐθραυστος, καὶ ὅμως ὑπῆρχε στερεοτέρα γρανίτου. Ἦπτετο τῶν πενήτων διὰ δακτύλων ὠραίων, δακτύλων λεπτοφυῶν καὶ καθαριωτάτων. Ἐλάλει, — καὶ εἰς τὴν ὀμιλίαν τῆς ὑπῆρχεν, οὕτως εἰπεῖν σιωπῇ· ἔλεγε τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον· οὔτε λέξιν περιττήν. Ἡ ρωνὴ τῆς, ἡ γλυκεῖα καὶ ἀργυρόχρως ἀποκαθίστα ἐναρετώτερον ἓνα πνευματικόν, ὡς θὰ καταγεσθῆτευσεν ἐν συναναστροφῇ.

Πῶποτε δὲν εἶπε ψεῦδος, δι' ὅποιονδήποτε συμφέρον, δι' ὅποιονδήποτε αἰτίαν· καὶ οὕτε διὰ πρᾶγμα ἀδιάφορον. Κατ' αὐτήν, ἔπρεπε πᾶς λόγος νὰ ᾔνε ἢ ἀλήθεια, ἢ ἱερά ἀλήθεια.

Εἶχε σῆμαχιν εἰς τὸ τάγμα τῆς διὰ τὴν αὐστηροτάτην ταύτην φιλαλήθειάν τῆς.

Ἰπάρχουν μικρὰ τινα ψεῦδη, ψεῦδη ἀθῶα· ὅλοι κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἦτον τὰ μεταχειριζόμεθα, ὅσον καὶ ἂν ὑποθεθῶμεν εἰλικρινεῖς καὶ ἀνεπίδολοι. Τίποτε· ἐνώπιον τῆς ὁσίας Σεμπλιτίας, ψεῦδος καὶ ἀθῶον ἦσαν δύο πρᾶγματα ἀσυμβίβαστα.

Τὸ ψεῦδεσθαι εἶνε ἀπόλυτον. Ὀλίγον τι ψεῦδεσθαι, τοῦτο ὅπως ἀδύνατον· ὁ ψευδόμενος, ψεύδεται ὅλον τὸ ψεῦδος. Ὁ Σατανᾶς ἔχει δύο ὀνόματα· Σατανᾶς καὶ ψεῦδος.

Ὅτω ἐφρόνει ἡ ὁσία Σεμπλιτία· ὡς δὲ ἐφρόνει καὶ ἔπραττε.

Ἐντεῦθεν ἡ περὶ ἧς προείπομεν λευκότης αὐτῆς, λευκότης ἧς ἡ αἴγλη διεχέετο καὶ εἰς αὐτὰ τῆς τὰ χεῖλη, καὶ εἰς αὐτὰ τῆς τὰ ὄματα. Πραγματικῶς, λευκὸν ἦτο τὸ μειδιάμα τῆς· λευκὸν δὲ καὶ τὸ βλέμμα τῆς. Οὐδ' ἐλάχιστον μόριον ἀράχνης ἴστοῦ, οὐδ' ἐλάχιστον κοριοτοῦ ἴχνος ἐφαίνετο ἐπὶ τῆς ὑάλου τῆς συνειδήσεως ταύτης.

Ὅτε κατετάχθη εἰς τὸ τάγμα τῶν Ἁγίου Βικεντίου Παύλου ἠθέλησε νὰ λάβῃ τὸ ὄνομα Σεμπλιτία, διότι ἅγια τις τοῦτο ἔχουσα τὸ ὄνομα, ὑπέμεινε ἐν Σικελίᾳ νὰ τῆς ἀποσπάσῃ τοὺς μαστοὺς, μᾶλλον ἢ νὰ εἶπῃ ὅτι ἐγεννήθη εἰς τὸ Σήγεστον, ἐνῶ ἐγεννήθη εἰς τὰς Στρακούσας· ἐνῶ, ἂν ἔλεγεν τὸ ψεῦδος τοῦτο, θὰ ἐσώζετο. Ταύτην τὴν ἁγίαν ἠθέλησεν ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος μοναχῆ νὰ λάβῃ ὡς πρότυπον.

Τὸ μόνον τῆς βιβλίον ἦτο μίᾳ σύνοψις προσευχῶν λατινικῶν. Δὲν ἐνόει τὰ λατινικά, ἀλλ' ἐνόει τὸ βιβλίον.

Ἡ πανευλαθὴς κόρη αὕτη εἶχε συλλάβῃ πρὸς τὴν Φαντίαν συμπάθειαν, μαντεύσασα ἴσως ὅτι ἐνουπήρξεν εἰς αὐτὴν ἀρετὴ κρυφία, καὶ τὴν ἐνοσήλευε σχεδὸν ἀποκλειστικῶς, καὶ ἐν πάσῃ ἀφοσιώσει.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἔλαβε τὴν ὁσίαν Σεμπλιτίαν κατὰ μέρος, καὶ τῇ συνέστησε τὴν Φαντίαν μετὰ παραδόξου ἀλλοιώσεως φωνῆς, τὴν ὁποίαν ἡ καλογραῖα ἐνεθυμήθη βραδύτερον.

Ἀφήσας δ' ἐπειτα τὴν ὁσίαν Σεμπλιτίαν, ἐπλησίασε πρὸς τὴν Φαντίαν.

Αὕτη ἐπερίμενε καθ' ἐκάστη τὴν παρουσίαν τοῦ κ. Μαγδαληνῆ, ὡς ἀκτίνα θάλλπους καὶ εὐφροσύνης. Ἐλεγεν εἰς τὰς καλογραῖας· — Ἐγὼ ζῶ μόνον ὅταν ἦνε παρὼν ὁ κύριος δῆμαρχος.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχε πολὺν πυρετόν. Ἄμα ἰδοῦσα τὸν κ. Μαγδαληνῆν, τὸν ἠρώτησε· — Καὶ ἡ Τιτίκα :

— Θὰ τὴν ἔχῃς, θὰ τὴν ἔχῃς ὀγλίγωρα ἀπεκρίθη αὐτὸς μειδιῶν.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς προσηρέθη πρὸς τὴν Φαντίαν καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κατὰ τὸ σῆμα· μόνον δέ, ἀντὶ νὰ μείνῃ πλησίον τῆς ἡμισιαν ὥραν, ἔμεινε μίαν. Συνέτησε δὲ καὶ ἐπανειλημένως εἰς ὄλους, νὰ προσέχωσι μὴ λείψῃ τίποτε εἰς τὴν ἀσθενῆ.

Παρητηρήθη ὅτι, ἐν τινι στιγμῇ κατέστη λίαν κατηφής, ἀλλὰ τοῦτο ἐξηγήθη ὡς φυσικόν, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὁ ἰατρός, κύψας πρὸς τὸ ὠτίον του, τὸν εἶχεν εἰπεῖ. — Πολὺ κατέπεσαν αἱ δυνάμεις τῆς.

Ἐπέστρεψεν ἔπειτα εἰς τὸ δημαρχεῖον, ὅπου ὁ γραμματεὺς τὸν εἶδεν ἐξετάζοντα ἓνα χάρτην ὁδοπορικὸν τῆς Γαλλίας, ἀνηρτημένον ἐν τῷ γραφείῳ, καὶ λαμβάνοντα σημειώσεις διὰ τῆς μολυβδίδος τοῦ χορτοφυλακίου του.

B.

Ὁξυδέρκεια τοῦ Μαστροσκωφλίου.

Ἀπὸ τοῦ δημαρχείου μετέβη εἰς τὰ ἔσχατα τῆς πολίχνης, ὅπου κατῴκει ἄνθρωπός τις ὀνόματι μαστρο-Σκωφλίου, ἐνοικιαστὴς ἵππων καὶ ἑλαφῶν ὀχημάτων. Πορευόμενος εἰς αὐτόν, ἔλαβε χάριν συντομίας ὁρῶν τινὰ παράμερον, ὅπου ἔκειτο τὸ πρεσβυτέριον τῆς ἐνορίας του.

Ὁ ἐφημέριος τῆς ἐνορίας ἐκείνης εἶχε φήμην ἀνθρώπου ἀξιοσεβάστου καὶ συμβούλου συνετοῦ. Καθ' ἦν στιγμήν ὁ Μαγδαληνῆς ἑφθασεν ἀπέναντι τοῦ πρεσβυτερίου, ὁ μόνος διαβάτης ὅστις ἔτυχεν εἰς τὴν ὁδὸν ἐκείνην, παρετήρησεν ὅτι ὁ κ. δήμαρχος, ἀφοῦ ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν τοῦ πρεσβυτερίου, ἔλαβε τὸ πλήκτρον αὐτῆς, τὸ ἀνήγειρεν ἵνα κρούσῃ, ἀλλ' ἔπειτα ἐκρατήθη, ἔμεινε σκεπτόμενος ἱκανὰς στιγμὰς, καὶ τέλος ἀντὶ νὰ κρούσῃ, ἀρῆκε πάλιν τὸ πλήκτρον ἡσύχως, καὶ ἐπανελάβε τὸν ὁρῶν, του ταχύτερον ἢ πρὶν.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς εὗρε τὸν μαστρο-Σκωφλίον καταγιγόμενον εἰς ραφὴν μιᾶς σέλας.

— Ἄκουσε, μαστρο-Σκωφλιέ, τὸν εἶπεν· ἔχεις κανένα καλὸ ἄλογο;

— Κύριε δήμαρχε, ὅλα μου τὰ ἄλογα εἶνε καλὰ. Τί ἐννοεῖς καλὸ ἄλογο;

— Ἐννοῶ κανένα ἄλογο, ὅπου νὰ ἡμπορῇ εἰς μίαν ἡμέραν νὰ κάμῃ ἓνα ὁρῶν εἴκοσι λευγῶν.

— Ἄ, εἴκοσι λευγῶν; εἶπεν ὁ Σκωφλίου. Καὶ νὰ σύρῃ καὶ ἀμάξι!

Ἔλαβε χιόνα, ἐπίεσεν αὐτὴν εἰς θῶλον, καὶ ἔκωσε τοῦτον
εἰς τὴν ῥάχιν της . . . (Σελ. 25-).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΑ 36

— Ναί.

— Καί πόσον καιρό θά μείνη ἔπειτα νά ξεκουρασθῇ.

— Πρέπει, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, ν' ἀναχωρήσῃ πάλιν τὴν ἄλλην ἡμέρα.

— Διὰ νὰ ξανακάνῃ τὸν ἴδιον δρόμο ;

— Ναί.

— Ἄ ! εἴκοσι λεύγαις πάλι ;

— Ναί, καὶ ἐξαγαγὼν ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ χαρτίου τι περιέχον σημειωμένους διὰ μολυβδίου τοὺς ἀριθμοὺς 5, 6, 8 καὶ 1), εἰδείξεν αὐτὸ εἰς τὸν Σκωφλιόν, καὶ τὸν εἶπεν· ἰδοὺ, παρατηρεῖς ; δεκαεννέα λεύγαις καὶ μισή. Δηλαδὴ εἴκοσι.

— Κύριε δήμαρχε· ἔχω ἓνα μικρὸ ἀλογάκι· ἴσως ἔτυχε νὰ τὸ ἴδῃς· ἓνα, φωτιά μοναχῆ. Ἐστάθηκα ἀδύνατο νὰ καθίσῃ ἄνθρωπος ἐπάνω του· ὄλους τοὺς ρίπτει πέρα. Ἐλεγον πῶς εἶχαν ἐλύττωμα καὶ ὄν ἤξευραν τί νὰ τὸ κάμουν. Τὸ ἠγόρασα λοιπὸν ἐγὼ καὶ τὸ ἔξευξα εἰς τὸ ἀμάξι. Κύριέ μου, αὐτὸ ἦτον ὅπου ἤθελε. Τώρα εἶναι ἡμερο ὡσάν ἀρνί. Καὶ τρέχει ἀστραπή. Ἀληθεῖα μὴν τολμήσῃ κανεὶς νὰ καθίσῃ εἰς τὴν ράχι του. Σέλλα, ὄν δέχεται κατ' οὐδένα τρόπον· ὁ καθένας, βλέπεις, μὲ τὴν φιλοτιμία του, νὰ σύρῃ ὁμῶς, σύρει μιά χαρά. Αὐτὸ ἔχω διὰ τὴν ἀφεντιά σου.

— Καὶ εἰς πόσαις ὥραις, λές νὰ κάμῃ ταῖς εἴκοσι λεύγαις ;

— Εἰς ὀλιγώτερο παρὰ ὀκτῶ ὥραις ὁμῶς μὲ κάποιαις συμφωνίαις· τὸ πρῶτον εἶνε, ὅταν σθάσεται εἰς τὸ μισὸν ἄρμονο, νὰ τὸ ἀφίσῃ νὰ ἀνασάνῃ μία ὥρα· νὰ φάγῃ καὶ ἐνῶ θά τρώγῃ, νὰ ἔναι κανεὶς παρῶν, διὰ νὰ μὴν πάγῃ ὁ ὑπηρετῆς τοῦ πανδοχείου καὶ κλέψῃ τὴν βρώμη του, ἐπειδὴ παρετήρησα εἰς τὰ πανδοχεῖα, ταῖς περισσότεραις φοραῖς, τὴν βρώμη τῶν ἀλόγων, ἀπὸ νὰ τὴν φάγουν αὐτὰ, τὴν πέρνουν οἱ ὑπηρεταὶ τοῖ σταύλου.

— Περὶ τούτου μεῖνε ἡσυχος.

— Δεύτερο, ξεύρεις νὰ ὀδηγῆς μόνος σου ;

— Ναί.

— Πρέπει μόνος νὰ ἦσαι, καὶ χωρὶς ἄλλα πράγματα, διὰ νὰ μὴν πῆσῃ θάρος πολὺ εἰς τὸ ἄλογο, καὶ τότε...

— Καλὴ, τί θά σοῦ δώσω ;

— Θα μού δώσης τριάντα φράγκα τὴν ἡμέρα, εἰ ὅσαις ἡμέραις θὰ λείψῃς, καὶ ἡ τροφή του ζώου εἰς βάρος σου.

• Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ βαλαντιίου του τρία χρυσᾶ εἰκοσάφραγκα, καὶ τὰ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Ἴδού, εἶπε, σοῦ προπληρώνω δύο ἡμέραις.

— Τέταρτο, τὸ ἀμάξι ὅπου θὰ σοῦ δώσω εἶνε ἓνα ἑλαφρὸ ἀμάξι, ἀσκεπαστο.

— Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο.

— Ξεύρω κ' ἐγώ; Χειμῶνας καιρὸς εἶνε, κύριε δῆμαρχε... κάμει κρῦο... εἰμπαρεῖ καὶ νὰ βρέξῃ.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἔμενε σκεπτόμενος ἐπ' ὀλίγας στιγμάς, ἔπειτα ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε. — Τὸ ἀμάξι μετ' ὁ ἄλογο, νὰ ἦνε αὐριον τὸ πρωὶ εἰς ταῖς τέσσαραις καὶ ἡμίσει ὥραις ἔμπρὸς εἰς τὴν θύραν μου.

— Πάγει καλά, κύριε δῆμαρχε, εἶπεν ὁ μαστρο-Σκωφλιός· ἔπειτα δὲ, ζέων διὰ τοῦ ὄνυχος τοῦ ἀντίχειρός κηλιᾶ τινὰ ὑπάρχουσαν ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς τραπέζης του, προσέθεσε· Καὶ... τί ἤθελα νὰ εἰπῶ;... ὅθεν μοῦ εἶπε ἀκόμη ὁ κ. δῆμαρχος, διὰ ποῦ, ἂν θέλῃ, ὁ Θεός;

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἐξ ἀρχῆς τῆς ὀμιλίας, ταύτην κυρίως εἶχε τὴν περιεργειαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἠγνόει πῶς ὅθεν ἐτόλμησε νὰ ῥωτήσῃ πρὶν.

— Πῶς εἶνε τὸ ἄλογο αὐτὸ εἰς τὰ ἔμπροσθιά του πόδια; τὰ ἔχει γερά; ἠρώτησεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς, ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως.

— ὦ, ναί· μόνο, ὀλίγο τι νὰ τὸ κρατῆς εἰς τὸν κατήφορο. Θὰ εἶνε κατηφοροὶ αὐτοῦ ὅπου θα πᾶς;

— Κούτταξ, νὰ εὔρεθῇ τὸ ἄλογο μετ' ὁ ἀμάξι εἰς τὴν θύρα μου ἀκριβῶς εἰς ταῖς τέσσαρες ἡμίσει ὥραις, τὸ πρωὶ, προσέθεσεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς, καὶ ἐξῆλθεν.

Ὁ μαστρο-Σκωφλιός ἔμεινε κεχηνώς μετ' ὁ στόμα ἀνοικτό, ὡς ἔλεγε μετὰ τινὰ καιρὸν αὐτὸς οὗτος.

— Περῆλθον περὶ τὰ δύο ἢ τρία λεπτὰ ἀφότου ἀπῆλθον ὁ κ. δῆμαρχος, ὅτε ἠνοιχθῇ πάλιν ἡ θύρα, καὶ ἐνεφανίσθη ἐπιστρέψας. — Ἦθελα νὰ σοῦ εἰπῶ, μαστρο-Σκωφλιέ, πόσο περίπου ἐκτιμᾶς τὸ ἀμάξι· ποῦ θὰ μού δώσης, ὁμοῦ μετ' ὁ ἄλογο;

— Διὰ νὰ τ' ἀγοράσῃς, κύριε δῆμαρχε;

— Ὅχι· ἀλλὰ διὰ κάθ' ἐνδεχόμενον, θέλω νὰ σοῦ τὸ ἐξασφαλίσω,

καί ὅταν ἐπιστρέψω, μοῦ ἀποδίδεις τὰ χρήματα ὅσα θὰ σοῦ μετρήσω. Πόσο λοιπὸν ἐκτιμᾷς καὶ τὰ δύο μαζύ;

— Τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο πεντακόσια φράγκα, κ. δήμαρχε.

— Λάβε λοιπὸν πεντακόσια φράγκα.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἓν γραμματίον τραπεζικὸν καὶ ἀνεχώρησεν.

Ὁ μαστρο-Σκωφλιὸς μετενόησε τότε πολὺ, ὅτι δὲν εἶπε χίλια φράγκα, ἐνῶ μόλις ἤξιζον τὰ δύο ὁμοῦ πράγματά του διακόσια πεντήκοντα. Κράζει ἀμέσως τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν διηγεῖται τὸ γεγονός.

— Ποῦ νὰ 'πηρεύει ὁ δήμαρχος;

Εὐθὺς συμβούλιον.

— Εἰς τὰ Παρίσια θὰ 'πηρεύει, εἶπεν ἡ γυνή.

— Δὲν πιστεύω εἶπεν ὁ ἀνὴρ.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς εἶχε λησμονήσει τὸ χαρτίον ἐν ᾧ ἦσαν σημειωμένοι οἱ ἀριθμοί. Ὁ μαστρο Σκωφλιὸς τὸ ἔλαβε, καὶ τὸ ἔμελετῆσε.

— Πέντε, εἶπε, ὁπῶ καὶ μισὸ Αὐτὰ θὰ εἶνε οἱ σταθμοὶ οἱ ταχυδρομικοί. Ἐνόησα, εἶπε στραφεῖς πρὸς τὴν γυναῖκά του.

— Τί; — Ἀπ' ἐδῶ ἕως τὸ Ἐσδὶνο εἶνε πέντε λεύραις, καὶ ἀπὸ τὸ Ἐσδὶνο, εἰς τὸ Σαιμπόλι, ἄλλαις εἶξη, γίνονται ἔνδεκα, καὶ ἀπὸ τὸ Σαιμπόλι εἰς τὸ Ἀρράς, ἄλλαις ὁπῶ καὶ μισή. Εἰς τὸ Ἀρράς θὰ 'πάγη' θὰ τὸ ἰδῆς!

Ἐν τούτοις ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του λαβῶν τὸν μακρότερον δρόμον, ἵνα μὴ διαθῆ ἓκ τῆς θύρας τοῦ πρεσβυτερίου, ὡσάν αὕτη ἦτο πρὸς αὐτὸν πειρασμός, ἐν ᾗθελεν' ἀπορύγη.

Ἀνέβη εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ ἐκλείσθη, πρῶγμα ἀπλοῦστατον, ἐπειδὴ σκεπτόμενος νὰ κατακλινεταὶ ἐνωρίς. Ἄλλ' ὅμως ἡ θυρωρὸς τοῦ ἐργασταίου, ἥτις ἦτο καὶ ἡ μόνη ὑπηρετρία τοῦ κ. Μαγδαληνῆς, παρετήρησεν ὅτι ὁ λύχνος του ἐσβέσθη περὶ ὄραν ἐγδοῆν καὶ χμύσειεν, τὸ ἐποῖον ἐγνωστοποίησεν εἰς τὸν ταμίαν, ὅταν ἦλθε καὶ οὗτος νὰ κοιμηθῆ, προσθέσασα:

— Μὴν εἶνε ἄρρωστος; Τὸν εἶδα καὶ μ' ἐβάνην ὡσάν κατὰ νὰ εἶγεν.

Ὁ ταμίας κατῆκει εἰς θάλαμον ἑκείνον ὑπὸ τὸν τοῦ κ. Μαγδαληνῆ. Δὲν ἔδωσε προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τῆς θυρωροῦ, ἀλλ' ἐπλάγιασεν εἰς τὴν κλίνην του καὶ ἐκοιμήθη.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἀκούσας κρότον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του ἐξύπνησε. Δίδει ἀρόασιν, ἀκούει εἰς τὸν ἐπάνω θάλαμον καὶ ἀκούει βηματισμούς τοὺς βηματισμούς τοῦ κ. Μαγδαληνῆ.

Τοῦτο τῷ ἐφάνη παράδοξον, διότι συνήθως ὁ κ. Μαγδαληνῆς τὴν νύκτα δὲν ἠγείρετο ἐκ τῆς κλίνης του.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἤκουσεν ὁ ταμίας κρότον ἐρμαρίου ἀνοιχθέντος καὶ πάλιν κλεισθέντος. Ἐπειτα μετετοπίσθη ἑπιπλὸν τι βαρὺ ἔγινε πάλιν σιωπὴ, καὶ ἀκολούθως ἐπανελήφθησαν τὰ βήματα.

Ὁ ταμίας ἀνεκάθισεν εἰς τὴν κλίνην του, ἤνοιξε καλῶς τοὺς ὀφθαλμούς του, παρετήρησε πρὸς τὸ παράθυρον, καὶ διὰ τῶν ὑάλων αὐτοῦ διέκρινεν ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι τοίχου τὴν ἀντανάκλασιν παραθύρου, ἐξ οὗ προσεχέετο κοκκινωπὸν τι φῶς.

Τὸ φῶς, τοῦτο, κατὰ τὴν θέσιν, ὅπου ἀντενακλᾶτο, ἐξ ἀπαντος προήρχετο ἐκ τοῦ παραθύρου τοῦ κ. Μαγδαληνῆ, ἔτρεμε δὲ ἡ ἀντανάκλασις, ὡς γενομένη, ὄχι ἐκ λύχνου, ἀλλ' ἐκ πυρᾶς.

Πρὸς τοῦτοις, εἰς τὴν ἀντανάκλασιν ἐκείνην δὲν ἐφαίνετο ἡ σκιὰ τῶν σταυροειδῶν πλαίσισμάτων τῶν ὑαλίων· σημεῖον ὅτι τὸ παράθυρον ἐκεῖνο ἦτον ὀρθάνοικτον.

Εἰς τοιοῦτον ψῦχος, νὰ ἦνε ἀνοικτὸν τὸ παράθυρον !

Τοῦτο ἐφάνη ἀξιοπερίεργον εἰς τὸν ταμίαν· ἀλλ' ὅμως ἐκοιμήθη ἐκ νέου. Μετὰ μίαν ἢ δύο ὥρας, πάλιν ἐξύπνησεν. Ὁ αὐτὸς βραδὺς βηματισμὸς ἤκούετο εἰσέτι ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ὅτε μὲν ἐξασθινούμενος, ὅτε δὲ ζωηρὸς.

Εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖχον ἐφαίνετο πάντοτε ἡ ἀντανάκλασις, νῦν ὅμως ὡχρὰ καὶ σταθερά, ὡς ἐκ λύχνου προσερχομένη, καὶ ὄχι πλέον ἐκ φωτίας. Τὸ παράθυρον ἐκεῖνο ἐξηκολούθει νὰ ἦνε ἀνοικτὸν.

Ἰδοὺ τί διέτρεχεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ κ. Μαγδαληνῆ.

Γ'.

Τρικυμία ἐν κρανίῳ .

Ὁ ἀναγνώστης ἐνόησεν ἀναμφιβόλως, ὅτι ἄλλος οὐδεὶς ἦτο ὁ κ. Μογδαληνης, ἢ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Εἰσεχωρήσαμεν ἤδη εἰς τὰ ἄδυστα ταύτης τῆς συνειδήσεως· ἤλθει ἡ ὥρα νὰ εἰσχωρήσωμεν καὶ εἰς αὐτὰ πάλιν· τοῦτο δὲ πράττομεν, συγκεκλινημένοι ἔντρομοι, διότι οὐδὲν φοβερώτερον τοῦ τοιούτου θεάματος.

Οὐδαμοῦ ὁ ὀρθαλμὸς τοῦ πνεύματος ἀπατᾷ τόσην σκοτίαν, ὅσον ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου· πολυπλοκώτερον, μυστηριωδέστερον, τῆς ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως δὲν ὑπάρχει. Εἶνε πρᾶγμα καταπληκτικόν, ἀχανές!

Ἵπάρχει τι εὐρύτερον τοῦ ὠκεανοῦ, ὁ οὐρανός· ἀλλ' ὑπάρχει καὶ τι εὐρύτερον τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ἔνδον τοῦ ἀνθρώπου.

Λάβῃ ἓνα καὶ μόνον ἄνθρωπον, ἔστω· τὸν οὐτιδανώτατον πάντων, γράψον τὴν ἐποποιίαν τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, ἔχων ὑπ' ὄψιν αὐτὸν· συνεχώνευσεσθε ὅλας τὰς ἐποποιίας εἰς μίαν ἐποποιίαν ὑψηλὴν, ἐποποιίαν θετικὴν.

Ἡ συνείδησις εἶνε τὸ χάος πάσης γιμνασίας, πάσης ἐπορθαλμιάσεως παντός πειρασμοῦ· εἶνε τὸ χαλκεῖον τῶν ὀνείρων, τὸ ἄντρον τῶν ἰδεῶν, δι' ἃς ὁ ἄνθρωπος αἰσχύνεται, τὸ πανθαϊμόνιον τῶν σοφισμάτων, ἢ κονίστρα τῶν παθῶν.

Εἰσόδουσιν διὰ τῆς πελιδῆς ὄψεως ἀνθρωπίνου πλάσματος σκοπεύμενου ἐνῶ κἄθηται, καὶ ἴδε ὑπ' αὐτήν, ἴδε ἐντὸς ἐκείνης τῆς ψυχῆς· ἴδε ἐντὸς ἐκείνης τῆς σκοτίας.

Ἐνίοτε ὑπὸ τὴν φαινομένην ἐκείνην σιγὴν συνάπτονται μάχαι γιγάντων, ὡς παρ' Ὀμήρῳ, ὄρμοῦσιν εἰς σύγκρουσιν ὕβρι· καὶ ὄρακοντες καὶ φαντασμάτων νεφέλαι, ὡς παρὰ Μίλτωνι· σπεῖρσι· ἀλλόκοτοι, ὡς παρὰ Δάντη.

Ζοφερὸν αὐτὸ τὸ ἀχανές, τὸ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐν ἀπογνώσει μετροῦντος ἐν τούτῳ τὰς βουλὰς τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τὰς πράξεις τοῦ βίου του !

Ὅλιγα ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν εἰς ὅσα ὁ ἀναγνώστης γινώσκει ἤδη συμβάντα τοῦ Γιάννη, Ἀγιάννη· μετὰ τὸ συμβάν τοῦ Μιχαλάκη, ἔκτοτε τὸν εἶδομεν ἄλλον ἄνθρωπον.

Ἐξετέλεσεν ὅ,τι ἀνέζητησεν ὁ ἐπίσκοπος παρ' αὐτοῦ. Ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν τελεία μετὰπλυσίς.

Κατῶρθωσε νὰ γίνῃ ἕφαντος, ἐπώλησε τὰ ἀργυρᾶ σκεῦη τοῦ ἐπισκόπου φυλάξας μόνα τὰ κηροπήγια ὡς ἐνθύμιον, μετέβη λαθραίως ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· διήλθε τὴν Γαλλίαν, ἀφίχθη εἰς τὴν πολίχην Μ. ἐπὶ Μ..., κατῶρθωσεν ὅσα διηγῆθημεν, καὶ χαίρων ὅτι διέψευσε τὴν προτέραν του ζωὴν διὰ τῆς ὑστέρας, διήγεν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐλπίδι, δύο τινὰ φροντίζων μόνον· νὰ κρύπτῃ τὸ ὄνομά του, καὶ ν' ἀγιάζῃ τὸν βίον του.

Ν' ἀποφεύγῃ τοὺς ἀθρώπους, καὶ νὰ προσεγγίξῃ εἰς τὸν Θεόν.

Ὅσακις ἤρχοντο εἰς πάλιν οἱ δύο οὔτοι διαλογισμοὶ του, ὑπερίσχυεν ὁ δεύτερος· ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐθυσίαζε πάντοτε τὴν ἀσφάλειάν του εἰς τὴν ἀρετὴν του.

Καὶ διὰ τοῦτο, καίτοι δὲν ἦτο διόλου φρόνιμον, ἐφύλαττε τὰ κηροπήγια τοῦ ἐπισκόπου, ἐπενθηφόρησεν ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον αὐτοῦ, προσεκάλει καὶ ἠρώτα ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς Σαβοΐας, ὅσα διέβαινον ἐκ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τῆς ἀδελφῆς του καὶ τῶν τέκνων τῆς εἰς Φαβερύλλας, καὶ ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ γέροντος Θερανεμῆ, μεθ' ὅλους τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους τοῦ Ἰαθέρη ὑπαινημούς.

Ἐφρόνει, καθὼς ὅλοι οἱ δίκαιοι καὶ ὕσιοι, ὅτι τὸ πρὸς ἑαυτὸν χρέος δὲν εἶνε τὸ πρῶτιστον τῶν χρεῶν.

Ἄλλ' αἱ δύο ἰδέαι, αἱ κυριαρχοῦσαι τοῦ δυστυχοῦς ἀνθρώπου οὗ διηγούμεθα τὰ παθήματα, οὐδέποτε εἶχον ἔλθει εἰς τοιοῦτον δεινὴν πάλιν, ὡς σήμερον. Τὸ ἤσθάνθη ἐκ τῶν πρῶτων λέξεων, καὶ ὁ Ἰαθέρης προέφερεν ἅμα εἰσελθὼν εἰς τὸ γραφεῖόν του.

Ἐκυψεν ὡς ὄρως ἐπὶ τῇ προσεγγίσει καταιγιῶδους, ὡς στρατιώτης ἐν ὄρῳ ἐφόδου. Ἠσθάνθη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ὄγκους ἀμόρφους πλήρεις

κεραυνῶν καὶ ἀστραπῶν. Ἐνῶ ἤκουε τὸν Ἰαβέρην, τὸν ἦλθε κατ' ἀρχὰς νὰ τρέξῃ νὰ φανερωθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ, νὰ σώσῃ τὸν ὑπόδικον Γιαστούραν ἀπὸ τῆς φυλακῆς, καὶ νὰ ἔμβῃ αὐτὸς εἰς τὴν θείαν του.

Ἐπειτα ὁμως παρήλθεν ἡ γεννασιόατη καὶ ὀδυνηροτάτη, αὕτη ὀρμή, καὶ εἶπεν: Ἄφες νὰ ἰδῶμεν; ἄφες! Ἐδείλασεν ἀπέναντι τοῦ ἡρωισμοῦ. Ὁραῖον θὰ ἦτον ἂν δὲν εἰδείλα. Βεβαίως ὠραῖον θὰ ἦτο κατόπιν τῶν ἱερῶν συμβουλῶν τοῦ ἐπισκόπου κατόπιν τοιαύτης πολυχρονίου μετανοίας καὶ αὐταπαρνήσεως, ἐν μέσῳ σωφρονισμοῦ τόσῳ θυμασίως ἀρξασμένου, ἔστω καὶ ἐνώπιον ἐνός τόσῳ φοβεροῦ διλήμματος, ἂν ἐταλαντεύετο ἔστω καὶ μίαν στιγμὴν καὶ ἐξηκολούθει βαίνων μὲ τὴν αὐτὴν ὀρμήν, πρὸς τὸ χαῖνον ἐκεῖνο βάραθρον εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ὁ οὐρανός· ὠραῖον θὰ ἦτο πλὴν δὲν ἔγινεν οὕτω.

Ἄλλὰ πρέπει νὰ εἰπῶμεν τὰ πράγματα καθὼς ἔγιναν· κατ' ἀρχὰς ὑπερίσχυσε τὸ αἰσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἀνέβαλε πᾶσάν του ἀπόφασιν, ἔκρινεν ὀρθὸν καὶ δεύτερον νὰ σκεφθῇ καὶ ἐπανελάβε τὴν αὐτοῦ γαλήνην, ὡς ὁ μαχητῆς τὴν ἀσπίδα του.

Οὕτω διήγαγε τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας, ἔσω μὲν θέλλα, ἔξω δὲ γαλήνη ἄρα. Ἄλλα μέτρα δὲν ἔλαβε, εἰμὴ τὰ συντηρητικὰ, οὕτω εἰπεῖν. Ὅλα εἰς τὸν νοῦν του ἦσαν ἐπι συγκεχυμένα καὶ συνεκρούοντο.

Ἐπορεύθη κατὰ τὸ σύνθεσις παρὰ τὴν κλίνην τῆς Φαντίνης καὶ παρέτεινε τὴν ἐπίσκεψιν, ὡς εἰ τὸν ὑπηγόρευσε μυστικὴ τις φωνὴ οὕτω νὰ πράξῃ, θερμῶς δὲ νὰ τὴν συστήσῃ καὶ εἰς τὰς καλογραφίας, ἐπειδὴ ἦτον ἐνδεχόμενον ν' ἀναχωρήσῃ.

Ἡσθάνθη ἀμυδρῶς ὅτι εἶδε νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἀρράς. Καὶ τοι δὲν ἀπέφασιν ὀριστικῶς τὴν ἀποδημίαν ταύτην, ἔλεγεν ὁμως κατὰ νοῦν ὅτι, ὡς ἦτο τελείως ἀνύποπτος, δὲν ἔβλεπεν ἂν ἐγίνετο μάρτυς ἀπλοῦς τῶν ὅσα ἔμελλον νὰ διατρέξωσι, καὶ παρήγγαλε τὸ ἀμείζιον μόνον ἵνα εὐρίσκεται ἔτοιμος εἰς πᾶν ἐνδεχόμενον.

Ἐδείπνησε μὲ ὀρεξίν ἀρκετήν. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὸν κατωῶνά του, ἐκάθησε καὶ ἐσκέφθη. Ἐνέβλεψεν εἰς τὴν θείαν του, θείαν μοναδικήν· τόσον ὥστε, καὶ αὐτὸς ἀγνωῶν ἡατι, τήγερθη ἀπὸ τῆς καθέδρας καὶ ἐκλείδωσεν ἐνδὸθεν τὴν θύραν του, ὑπὸ ἀρρήτου κατεχόμενος ἀνησυχίας ψυχῆς.

Ἐροδοῖτο μὴ τις εἰσέλθῃ. Προεφυλάττετο κατὰ παντός ἐνδεχομέν-

νου. Μετ' ὀλίγον ἔσθυσε τὸ φῶς. Τὸ φῶς τὸν ἠνώχλει, τὸν ἐφαί-
νετο ὅτι ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἴδῃ. Τίς ; φεῦ ! Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἐξέ-
βαλε τῆς οἰκίας του, ἐκεῖνος ὃν ἤθελε νὰ τυφλώσῃ, αὐτὸς οὗτος τὸν
ἔῴλεπεν. Ἡ ἰδέα αὐτοῦ συνειδήσις.

Ἡ συνειδήσις του, τουτέστιν ὁ Θεός.

Ἄλλ' ὅπως κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς, ἐνόμισεν ὅτι ὑπῆρχεν ἰσφα-
λῆς εἰς ἐκείνην τὴν μοναζίαν του. Ἀφοῦ ἐκλείδωσε, τὸν ἐφάνη ὅτι
κατέστη ἀπόρρητος· ἀφοῦ ἔσθυσε τὸν λύχνον, τὸν ἐφάνη ὅτι κατέστη
ἀόρατος. Τότε ἔγινε κύριος ἑαυτοῦ· ἐπέθεσε τοὺς δύο τοῦ ἀγκῶνας
ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐστήριξεν ἐπὶ τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἤρ-
ξατο εἰς τὸ σκότος ἐκεῖνο νὰ σκέπτηται.

—Ποῦ εἶμαι ; μήπως ὀνειρεύομαι ; Τί μὲ εἶπαν ; Ἀληθῶς ἤρά γε
εἶδα τὸν Ἰαβέρην ἐκεῖνον καὶ μὲ ὠμίλησε καθὼς μὲ ὠμίλησε ; Ποῖος
νὰ ἦνε αὐτὸς ὁ λεγόμενος Γιαστούρας ; Ἐχει καμμίαν ὁμοίότητα μὲ
ἐμέ ; Εἶνε τοῦτο δυνατόν ; Ὅταν συλλογισθῶ πῶς χθὲς ἤμουν τόσῳ
ἡσυχος καὶ οὐδὲν ἐφαίνετο σημεῖον προσεχοῦς ἀνυσηχίας οἰασθήποτε !
Χθὲς, αὐτὴν τὴν ὥραν πῶς ἤμουν ! τί ἔκαμνα ; Τί θὰ προκύψῃ ἀπ'
αὐτὴν τὴν περίπτωσιν ; Τί πρέπει νὰ κάμω ;

Ἡσθάνετο ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου πάσας ταύτας τὰς ἰδέας διερχο-
μένας ὡς ἀλλεπάλληλα κύματα, καὶ ὅπως τὰς συγκρατήσῃ συν-
σφιγγε τὸ μέτωπόν του μεταξύ τῶν δύο χειρῶν. Ἡ σύγχυσις ἐκείνη
βουλήσεως καὶ λογικοῦ μὴ ἐπιτρέπουσα νὰ καταλήξῃ εἰς κανὲν συμ-
πέρασμα τὸν ἔκαμνε ν' ἀγωνιᾷ. Δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ συνάψῃ εἰς ἓν
συμπέρασμα. Τὸ μόνον αὐτῶν ἐξαγόμενον ἦτο στενοχωρία ψυχῆς.

Ἐκαίεν ἡ κεφαλὴ του. Ἠλθεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ τὸ ἦνοι-
ξεν ὅλον.

Εἰς τὸν οὐρανὸν ἄστρα δὲν ἐφαίνοντο. Ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθισε
παρὰ τὴν τράπεζαν. Οὕτω διήλθεν ἡ πρώτη ὥρα.

Ἄλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρξατο νὰ διακρίνῃ ἐν τῇ μελέτῃ του,
καίτοι ἀμυδρῶς, ὄχι μὲν τὸ σύνολον τῆς θέσεώς του, ἀλλὰ μέρη τινὰ
αὐτῆς. Καὶ πρῶτον εἶπεν ὅτι, ὅσον μοναδικὴ καὶ ὅσον κρίσιμος ἂν
ὑπῆρχεν αὕτη ἡ θέσις, ἦτο κύριος αὐτῆς.

Ἄλλ' ἀκριβῶς τοῦτο ἐπηύξησε τὴν κατάπληξίν του.

Ἐξαιρουμένου τοῦ θρησκευτικοῦ σκοποῦ τῶν ἔργων του, πᾶν ὅ,τι εἶχε

πράξει μέχρι σήμεραν ἦτον ἀπλῶς λάκκος, ὃν ἔσκαπτεν ἵνα παραχώρησεν ἐντός αὐτοῦ τὸ ἀληθές του ὄνομα.

Ὁ μόνος μυστικός τρόπος του, ὁσάκις συνέβαινε τὴν νύκτα νὰ ἔχη αὐπνίαν, ἦτο μὴ ἀκούσῃ ποτὲ προφερόμενον τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἐλεγε δὲ ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο πρὸς αὐτὸν τὸ τέλος ὄλων ὅτι καθ' ἣν ἡμέραν θὰ ἀνεφάνετο αὐτὸ τὸ ὄνομα, θὰ κατασυνετρίβετο ἡ νέα ζωὴ του περὶ αὐτόν, καί, τίς οἶδεν ; ἴσως καὶ ἡ νέα ψυχὴ του ἐν ἑαυτῷ. Καὶ ἀπλῶς δὲ φανταζόμενος τοῦτο δυνατόν, ἔφριττε.

Βεβαίως, ἐάν τὸν ἔλεγε τις κατ' ἐκείνας τὰς στιγμὰς, ὅτι ἐμελλε νὰ ἔλθῃ ὦρα, καὶ νὰ βροντήσῃ αὐτὸ τὸ ὄνομα εἰς τὰς ἀκοὰς του ὅτι ἐμελλε νὰ ἔλθῃ ὦρα, καὶ νὰ προβάλλῃ αἰφνιδίως ἀπὸ τῆς σκοτίας καὶ νὰ ὀρθωθῇ ἐνώπιόν του τὸ ἀπεχθές τοῦτο ὄνομα, Γιάννης Ἀγιάννης, καὶ ὅτι ὅμως αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἀντὶ νὰ τὸν φανερώσῃ ἐκφωνούμενον, ἐμελλε νὰ τὸν σκεπάζῃ μάλιστα· ἐάν τις τὸν ἔλεγεν, ὅτι ἐκ τῆς ἀντιπροβολῆς, του πρὸς τὸ ρίσμα τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἐμελλεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς νὰ θεωρηθῇ μᾶλλον ἢ ἄλλοτε ποτε ἀξιώσιμος καὶ ἀξιοστέβαστος, θὰ διέστελλε τοὺς ὤμους καὶ θὰ ἐθεώρει τοὺς λόλους τούτους ἀνοησίας.

Καὶ ὅμως τοῦτο συνέβη ἀκριβῶς ὅλος ἐκεῖνος ὁ ὄγκος τοῦ ἀδυνάτου ἦτο γεγονός, ὃ δὲ Θεὸς εἶχεν ἐπιτρέψῃ ὅπως τὰ ἀσαφεῖ ἐκεῖνα καὶ ἀόριστα καταστάσῃ πραγματικότητες. Τὸ ὄνειρόν του ἤρχισε διαλευκαινόμενον. Βαθμιαίως συντησθάνετο ἤδη τὸ κρίσιμον τῆς θέσεώς του.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον, διέκρινεν ἐναργέστερον τὴν θέσιν του· εἶδεν ὅτι εὕρισκετο εἰς τὰ χεῖλη βαράθρου. Ἐντός τῆς σκιάς, διέκρινεν ἕνα ἄνθρωπον ἄγνωστον, ξένον, ἐν ἔλαθεν ἡ τύχη ἀντ' αὐτοῦ καὶ ἤθελε νὰ τὸν κρημνίσῃ ἐκεῖ.

Ὅπως κλεισθῇ τὸ βαράθρον ἐκεῖνο, εἶδε νὰ πείσῃ τις εἰς αὐτό· αὐτὸς ἢ ὁ ἄλλος. Ἀπέκειτο εἰς αὐτόν ν' ἀφήσῃ τὸν ἄλλον νὰ πείσῃ.

Ἀπ' αὐτοῦ ἐξηρτάτο. Ἐρωτίσθη ἐπὶ τέλους καθ' ὀλοκλήριαν καὶ ἀνελογίσθη ὅτι, ἡ θέσις του εἰς τὸ κάτεργον ἦτο κενή, ὅτι ματαίως καθυστέρει, ἡμέραν τιὰ θὰ κατελάμβανεν ἐκ νέου αὐτήν, ὅτι ἡ κλοπὴ τοῦ Μιχαλάκη ἐσπρωχεν αὐτόν πρὸς τὰ ἐκεῖ, ὅτι τῷ ἦτο ἀπασιῶς ἀναπόδραστος τὸ τοιοῦτον.

Ἐπειτα ἔκαμε τὸν ἐξῆς συλλογισμὸν : Ἐπὶ τοῦ πηρόντος εἶχεν ἀντικαταστάτην, πιθανῶς τὸν Γαστούρα καὶ ὅτι αὐτὸς τοῦ λοιποῦ

παρὼν ἐν μὲν τῷ προσώπῳ τοῦ Γιαστούρα εἰς τὴν εἰρκτὴν, διὰ δὲ τοῦ ὀνόματος Μαγδαληνῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, δὲν εἶχε πλέον τίποτε νὰ φοβηθῇ· τῷ ἤρκει μόνον νὰ μὴ σφραγισθῇ ὁ Γιαστούρας διὰ τῆς ἀτιμώσεως καὶ ταφῆς ὑπὸ τὸν λίθον ἡ ἀθώουτος, ἥτις ἐνίοτε θάπτεται ἀνεπανορθώτως ἐσεῖ.

Αἱ σκέψεις του αὐταὶ ἦσαν βίαιαι· τὸσον παράδοξοι, ὥστε ἀποτόμως ἠρθάνθη ἐν ἑαυτῷ τὸ ἀπεριγράπτως ἐκείνο συγκινητικόν, τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος μὸλις ἐπὶ ζωῆς του εἰς ἢ τρίς δοκιμάζει, καὶ ὡς τινεσ σπασμωδικὸν τῆς συνειδήσεως κλονισμόν, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀνακυκῶνται πάντα ὅσα ἡ ἀνθρωπίνη καρδία ἐγκρύπτει ἀμφίβολα, τὰ ὁποῖα ἐν ἀποσυνθέσει ἐκθρόσκουσιν εἰς εἰρωνείαν, χαρὸν καὶ ἀπελπίσιν, εἰς ἐκρηξίν δηλονότι ἐσωτερικοῦ γέλωτος.

Ἦναψε τὸν λύχνον του.

— Τί φόβον ἔχω ; εἶπε· διατί κάθημαι καὶ τοιοῦτοτρόπως βυσα-νίζω τὸν νοῦν ; Ἴδου ὅτι ἐγὼ σώζομαι.

Μία μόνη θύρα ἔμεινε μισόκλειστη, ἀπὸ ὅπου ἤμποροῦσε νὰ εἰσβάλλῃ ἕξαφνα τὸ παρελθόν μου εἰς τὴν ζωὴν μου τὴν σημερινήν, καὶ ἰδοὺ ὅτι αὐτὴ ἡ θύρα ἐκτίσθη, ἐκλείσθη, διὰ παντός.

Ὁ Ἰαβέρης τὸ κυνηγετικὸν αὐτὸ σκυλί, ὅστις ἐφάνη νὰ μὲ μυρίσθηκεν, ὅστις πραγματικῶς μὲ μυρίσθηκεν ἰδοὺ ὅτι ἔχασε τὰ ἔγχνη μου· ἔστρεψεν ἄλλου ὄλην του τὴν προσοχὴν. Ἀνεπαύθηκα ἀί ὑποψίαι του· ἔχει εἰς τὸ χέρι τὴν Γιάννη Ἀγιάννη του, μὲ ἀφίνει εἰς τὴν ἡσυχίαν μου. Ἴσως μάλιστα καὶ ἀναχωρήσῃ ἀπ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν ! Καὶ αὐτὰ ὅλα, χωρὶς νὰ συνεργήσω τελείως ! ἡ θεία πρόνοια ἠθέλησε νὰ οἰκονομήσῃ τὰ πράγματα οὕτω πως. Ἐγὼ τί πταίω ;

Ἐγὼ ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ χαλάσω ὅ,τι ἡ θεία Πρόνοια οἰκονομεῖ ; Τί ζητῶ ἐγὼ τώρα ; διατί νὰ ἀνακατωθῶ ; Δὲν εἶνε ὑπόθεσις ἰδική μου Ἐμοῦ ὁ σκοπὸς ἐγείνεσθαι. Ἡ ἀσφάλεια τὴν ὁποίαν ἐζητοῦσα ἐξ οὐρανοῦ, νυχθημερόν προσευχόμενος, μ' ἐδόθη αὐτὴ ἡ ἀσφάλεια. Ἦτο θέλημα Θεοῦ. Νὰ πράξω ἐναντίον τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ ;

Καὶ διατί ἠθέλησε τοῦτο ὁ Θεός ; Διὰ νὰ ἐξακολουθήσω ὅ,τι ἤρχισα· διὰ νὰ πράττω τὸ καλόν· διὰ νὰ γίνω μίαν ἡμέραν παράδειγμα ἐνθαρρυντικόν, μέγα παράδειγμα. Ἀληθινά, δὲν βλέπω διατί πρὸ τιτων ὠρῶν ἐφοβήθηκα νὰ ἔμβω εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πνευματικοῦ μου, νὰ τὸν διηγηθῶ τὰ πάντα, καὶ νὰ τὸν συμβουλευθῶ ! Εἰ-

μκι βέβαιος, ότι αυτό κ' εκείνος θά μ' ἔλεγεν. 'Απόφασις ἄς ἀφήσω τὰ πράγματα νὰ τρέξουν τον δρόμον των! "Ας πράξῃ ὡς θέλει ὁ Θεός.

Ταῦτα ἀνεκुकῶντο ἐν τῇ συνειδήσει του, ταῦτα ἔκυπτε καὶ παρ-
τήρει ἐν τῇ ἀθύσσω τῆς ψυχῆς του. 'Ηγέρθη δ' ἔπειτα ἀπὸ τῆς κα-
θέδρας του, καὶ ἤρξατο νὰ περιπατῇ ἐν τῷ θαλάμῳ.

— Δὲν ἔχω πλέον νὰ σκεθῶ περὶ τούτου, εἶπεν. 'Απόφασις!

'Αλλ' ὅμως δὲν ἐραιδρύνθη διόλου τὸ ἔνθουσιον. Οὔτε τὴν θάλασ-
σαν δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς μίαν
ἀκτὴν, οὔτε τὸν νοῦν του νὰ ἐπανεκθῇ εἰς ἓνα στοχασμόν. 'Εκείνο
μὲν ὁ ναύτης ὀνομάζει παλίρροισιν τούτο ἀπὸ τὸν ἔνοχον ὀνομάζε-
ται τύψις συνειδότος. 'Ο Θεός διεγείρει τὴν ψυχὴν καθὼς τὸν ὠ-
κεανόν.

Ματαίως ὁ 'Αγιάννης εἶπεν, ὅτι δὲν εἶχε πλέον νὰ σκεθῇ ἐπὶ
τοῦ προκειμένου μετ' ὀλίγας στιγμάς, ἐπανελάβε τὸν ζοφερόν διά-
λογον, καθ' ὃν αὐτὸς ἦτον ὁ λέγων, καὶ αὐτὸς ὁ ἀκούων λέγων
ὅσα ἤθελε νὰ ἀποσιωπήσῃ, ἀκούων ὅσα ἤθελε νὰ μὴ ἤκουε ὑπει-
κων εἰς τὴν μυστικὴν ἐκείνην δύναμιν, τὴν λέγουσαν εἰς αὐτόν,
ασκέθητι, ὡς αὕτη ἔλεγε πρὸ δυσχιλίων ἐτῶν εἰς ἕτερον κατὰ-
δικον: περιπάτει, περιπάτει!

Πρὶν ἀπομακρυνθῶμεν καὶ ἓνα γίνωμεν τελείως καταληπτοὶ ἀπαι-
τεῖται ἕτερα τίς παρατήρησις.

Βεβαίως πᾶς ἄνθρωπος διαλογίζεται καὶ οὐδεὶς ὁ μὴ αἰσθανθεὶς τὴν
δογμασίαν ταύτην. Δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι εἶναι μεγαλοπρεπέστα-
τον μυστήριον, ὅταν τι προχωρῇ εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς
σκέψεων εἰς τὴν συνείδησιν καὶ παλινοδρομεῖ ἀπὸ ταύτης εἰς τὴν διά-
νοιαν.

'Υπὸ τὴν ἔνοιαν ταύτην δύναται νὰ ἐννοηθῶσιν αἱ συχνάκις ἐπα-
ναλθουσανόμεναι φράσεις: Εἶπε, ἀνέκραξε· διανοεῖται τις, λέ-
γει καθ' ἑαυτόν, ἀνακράζει εἰς ἄλλος, τῆς ἐξωτερικῆς σιγῆς μηδραμῶς
διακοπτομένης. Κουκίων συγκρούσεως τελεῖται ἐν ἡμῖν, τὰ πάντα λα-
λοῦσιν ἐν ἡμῖν, τοῦ στόματος, τῆς γλώσσης μὴ μετεχόντων. Τὰ
πραγματικά φαινόμενα τῆς ψυχῆς ἢ καὶ ἀόρατα καὶ ἀψηλάφητα εἰσὶν
οὐχ ἦττον πραγματικότερα.

'Εσκέθη λοιπόι. 'Εσκέθη τις ἢ ἀπόφασις ἦν εἶπεν ὅτι ἔλαβε,

καὶ ὠμολόγησε κατ' ἐαυτὸν ὅτι ὅσα ὑποδόμησεν ἐντὸς τῆς διανοίας του ἦσαν τερατώδη· ὅτι ν' ἀφήσῃ τὰ πράγματα νὰ γίνωσι καθὼς ἐγίνοντο, ὅτι τὸ ν' ἀφήσῃ τὸν Θεὸν νὰ πράξῃ ὡς ἤθελεν ἦτο πρᾶγμα φρικτόν.

Ὅτι τὸ νὰ μὴ παρεμποδίσῃ ταύτην τὴν διαστροφήν τῆς εἰμαρμένης, ἀλλὰ νὰ συντείνῃ μάλιστα αὐτὴν διὰ τῆς σιωπῆς του· τὸ νὰ μὴ πράξῃ τέλος τίποτε, ἦτον ὡς ἂν ἔπραττεν αὐτὸς τὰ πάντα.

Ἦτον ὁ ἔσχατος βαθμὸς τῆς ὑποκρισίας! ἔγκλημα ἀνόσιον, χαμερπεές, ἀνάξιον, βδελυρόν, κατάπτυστον!

Πρῶτον ἤδη μετὰ παρέλευσιν ὀκτῶ ἐτῶν, ἠσθάνθη ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος τὴν πικρίαν αὐχθηροῦ στοχασμοῦ καὶ μοχθηρᾶς πράξεως.

Ἀπέπτυσεν αὐτὴν μετὰ βδελυγμίας.

Ἐξηκολούθησεν νὰ ἐξετάσῃ ἐαυτὸν. Ἐξήτασεν αὐστηρῶς τί ἐνόει ὅταν εἶπεν. «Ἐμοῦ ὁ σκοπὸς ἐγείνετο». ὠμολόγησεν ὅτι ἡ ζωὴ του εἶχε τφόντι ἓνα σκοπόν.

Ἀλλὰ ποῖον; Νὰ κρίψῃ τὸ ὄνομά του; Νὰ παραπλανήσῃ τὴν ἀστυνομίαν; Δια τοιοῦτο μικρὸν πρᾶγμα ἔπραξεν ὅσα ἔπραξε. Δὲν εἶχεν ἄλλον τινὰ σκοπόν, μέγαν τφόντι καὶ ἀληθῆ; Νσί· νὰ σώσῃ ὄχι τὸ ἐγὼ του, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν του.

Νὰ γίνῃ πάλιν ἀγαθὸς καὶ τίμιος. Νὰ ὑπάρχῃ δίκαιος. Δὲν ἦτο πρὸ πάντων, τοῦτο μόνον καὶ μόνον, ὅ,τι πάντοτε ἔστοχάσθη ὅτι παρήγγειλεν εἰς αὐτόν ὁ ἐπίσκοπος; Εἶπεν, ὅτι θὰ ἔκλειε τὴν θύραν εἰς τὸ παρελθόν του. Ἀλλὰ δὲν ἔκλειε τὴν θύραν ταύτην· τοῦναντίον τὴν ἤνοιγε πάλιν, ἐπιτελῶν ἔργον ἐπονεΐδιστον!

Ἐκ νέου ἐγένετο κλέπτης, καὶ ὁ μισαρότατος τῶν κλεπτῶν, ἐπειδὴ ἔκλεπτεν ἄλλου ἀνθρώπου τὴν ὑπαρξίν, τὴν ζωὴν, τὴν εἰρήνην, τὴν ὑπὸ τὸν ἥλιον θέσιν!

Καθίστατο φονεὺς! ἐθανάτωνεν ἠθικῶς ἓνα ταλαίπωρον ἄνθρωπον παραδίδων αὐτόν εἰς τὸν στυγερόν ἐκεῖνον ἐν τῷ κόσμῳ θάνατον, ὅστις ὀνομάζεται κάτεργον.

Ἄν, τοῦναντίον, παρεδίδετο, ἂν ἔσωζε τὸν ἄνθρωπον, περὶ οὗ ἡ ἐξουσία ἐπλανᾶτο τόσον ὀλεθρίως, καὶ ἀνελάμβανε τὸ ὄνομά του, καὶ ἀποκαθίστατο κατὰ χρέος ὁ τοῦ κατέργου κατὰδικος Γιάννης Ἀγιάνης, τότε ἀληθῶς θὰ ἐξεπλήρωνε τὴν ἀνάστασίν του, τότε θὰ

ἐκλείει διὰ παντός τὸν ἄδην ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξήλθε, φαινομενικῶς μὲν ἵνα ἐπαναπέσῃ ἐντὸς αὐτοῦ, πράγματι δὲ ἵνα ἀποδράτῃ ἐκεῖθεν.

Τοῦτο ὤφειλε νὰ πράξῃ! Τοῦτο ἂν δὲν πράξῃ, αὐτὸν ἐπόησεν!

Ἡ ζωὴ του ὀδη θὰ ἦτο ἀνωφελής· εἰς μάτην ἔλη του ἡ μετάνοια.

Συνηθάνετο τὸν ἐπίσκοπον ἐκεῖ παρόντα, τόσῳ μᾶλλον παρόντα, ἐπειδὴ ἦτο τεθνεώς· τὸν ἔβλεπον ἀκαρδαμυκτὶ ὁ ἐπίσκοπος.

Συνηθάνετο ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ὁ δήμαρχος Μαγδαληνῆς, καὶ μεθ' ὅλας τὰς ἀρετὰς του, θὰ τὸν ἐραίνετο ἀποτρόπαιος, καὶ ὅτι ὁ τοῦ κατέργου δεσμώτης Γιάννης Ἀγιάννης θὰ ὑπῆρχεν ἀπέναντί του ἀγνός καὶ ἀξιάχαστος· ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔβλεπον τὸ προσωπεῖόν του, ἀλλ' ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἑθεώρει τὸ πρόσωπόν του· ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔβλεπον τὸν βίον του, ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος ἑθεώρει τὴν συνειδήσιν του.

Ὁφείλε λοιπὸν νὰ υπάξῃ εἰς τὸ Ἄρρας, νὰ σώσῃ τὸν ψευδῆ Γιάννην Ἀγιάννην καὶ νὰ καταγγείλῃ τὸν ἀληθῆ.

Μεγίστη ἡ θυσία· σπαραξικάρδιος ἡ νίκη, ἀλλ' ὤφειλε τοῦτο τὸ ἔτακτον διόρθωμα. Ὁδυνηρὸν πεπρωμένον! δὲν ἔδύνατο νὰ παραστῇ ὡς ἄγιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἂν δὲν καθίστατο ἐκ νέου ἄτιμος ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων!

— Ἔστω λοιπὸν, εἶπεν ἄς πῶ τὸ ποτήριον τοῦτο· ἄς ἐκτελέσω τὸ χρέος μου, ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ἄς σωθῆ, πρέπει νὰ σωθῆ!

Ἐλάβε τὰ κατὰστιχά του, τὰ ἐπεθεώρησε καὶ τὰ ἔτακτοποίησεν.

Ἐρριψεν εἰς τὸ πῦρ ἓνα φάκελον ὁμολογιῶν, ἄς εἶχεν ἐκ πτωχῶν μικροεμπόρων. Ἐγραφε δὲ καὶ ἐπιστολὴν, ἣν ἐσφράγισεν ἐπειτα καὶ ἐπέγραψε «Πρὸς τὸν κ. Λαφίτ, τραπεζίτην ἐν Παρισίοις».

Ἐξαγαγὼν ἀρ' ἐνός τῶν ἐπίπλων του χαρτοφυλάκιόν τι περιέχον τραπεζικὰ γραμματίαι καὶ τὸ διαβατήριον δι' αὐτὸ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνος ἔτος εἶχε πορευθῆ εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ἔβαλε τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν κόλπον του, καὶ ἔρχισεν ἐκ νέου νὰ περιπατῇ.

Ὅστις τὸν ἤθελεν ἰδεῖ τὴν στιγμὴν ἐκείνην οὕτως ἐνασχολούμενον εἰς τὰς διαφόρους κινήσεις του εἰς ἄς ἦτο ἐντετυπωμένη ἡ σὸβρῆ του ἀπόρρασις δὲν θὰ ἀμφέβαλλε τὸ τί τῷ συνέβαινε. Ὅτε μὲν τῷ

χείλη του ἐκινουῦντο, ἡ κεφαλή του ἀνυψοῦτο καὶ τὸ βλέμμα του προσηλοῦτο ἐφ' ἐνὸς τοῦ τοίχου σημείου, ὡς εἰ ἐκεῖ ἀκριβῶς ἐξήτει νὰ διαφωτισθῇ ἢ διευρευνήσῃ σημειῶν τι.

Πρῶ-την ἤδη φορὰν. διέκρινεν ἐναργῶς τὰς ιδέας ὡς ἐθεώρει μέχρι τοῦδε ὡς διπλοῦν τοῦ βίου του κανόνα· νὰ κρύψῃ τὸ ὄνομά του, καὶ νὰ ἀγιάσῃ τὴν ψυχὴν του. Καὶ πρῶτον ἤδη ἐβλεπε τὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ιδεῶν διαφορὰν· ὅτι ἡ μὲν ἦτο ἀναγκαστικὸς ἀγαθὴ, ἡ δὲ ἠδύνατο ν' ἀποβῇ κακὴ· ὅτι ἡ μὲν ἦτον ἀφοσίωσις, ἡ δὲ ἐγωϊσμός· ὅτι ἡ μὲν ὑπηγόρευε, «Τὸν πλησίον σου», ἡ δὲ, «Τὸν ἑαυτὸν σου»· ὅτι ἡ μὲν ἐξεπορευέτο ἐκ τοῦ φωτός, ἡ δὲ ἤρχετο ἐκ τῆς σκιάς.

Συνεκροῦντο αἱ δύο αὗται ιδέαι· τὸς ἐβλεπεν ὅτι συγκρούμεναι ἐμειγαλύνοντο πρὸ τῶν νοερῶν του ὀφθαλμῶν γενόμεναι κολασσοί, ἡ μὲν ὡς θεά, ἡ δὲ ὡς γίγας, καὶ κατελαμβάνετο ὑπὸ φόβου μὴ καταπονηθῇ· ἀλλὰ συνησθάνετο ὅτι ὑπερίσχυεν ἡ ιδέα ἡ ἀγαθὴ.

Ἦλθε τῷντι στιγμή, καθ' ἣν εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ, ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον δεινὴν παρίστα ἐν τῇ φαντασίᾳ του τὴν περίστασιν· ὅτι τέλος πάντων ὁ Διαστούρας αὐτὸς δὲν ἦτο ἄξιος ἐλέους, ἀφοῦ ἐκλεψεν ὀπωσδήποτε· καὶ ἂν τῷντι ἐκλεψεν ὀλίγα μῆλα, τί δύναιται νὰ ἦνε ἡ καταδίκη του; ἐνὸς μηνὸς φυλάκισις.

Ἡ ποινὴ αὕτη δὲν ἦτο διὰ τὸ κάτεργον. Καὶ ἔπειτα, ἠδύνατο καὶ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ κλοπὴ του.

Ἦτος ὁ εἰσαγγελεὺς ἐπίστευσεν αὐτὴν, ὄχι διότι δὲν εἶχεν ἀποχρώσας ἀποδείξεις, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐθεώρει ὡς Γιάννην Ἀγιάννην ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον.

Εἰς ἄλλην στιγμήν, διανοήθη ὅτι, ἂν κατήγγελλεν αὐτὸς ἑαυτὸν, ἴσως θὰ ἐλαμβάνετο ὑπὸ τῶν δικαστῶν ὑπ' ὄψιν ὁ ἥρωισμός τῆς πράξεώς του, καὶ αἱ πρὸς τὸν τόπον εὐεργεσίαι του, καὶ θὰ τὸν ἐχαρίζετο ἡ ποινὴ.

Ἄλλ' ἡ ἐλπίς αὕτη ἐξηλείφθη τάχιστα, ὅταν, πικρῶς μειδιάσας νεθυμῆθη τὴν κλοπὴν τῶν δύο φράγκων τοῦ μικροῦ Μιχαλάκη, οὗ ἕνεκα καθίσταται ἐνώπιον τοῦ νόμου ἐνοχος ἐπὶ ὑποτροπῇ, καὶ ὡς τοιοῦτος ὤφειλε κατὰ τὸν νόμον νὰ καταδικασθῇ εἰς κάτεργον διὰ βίου, ἂν παρουσιάζετο εἰς τὸ δικαστήριον ἡ ἄλλη αὕτη ὑπόθεσις, ἥτις ἀφεύκτως θὰ ἀνεφέρετο.

Ἀφῆκε λοιπὸν πᾶσαν τοιαύτην πλάνην, ἀπέσπασεν ἑαυτὸν ἀπὸ

της γῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ ἐζήτησεν ἄλλου τὴν παρχυθίαν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν.

Εἶπεν ὅτι ὤφειλε νὰ πράξῃ τὸ χρέος του καὶ ὅτι ὅπως μάλιστα ἀν ἐπραττε τὸ χρέος του, δὲν θὰ ἦτο δυστυχέστερος ἢ ἂν τὸ ἀπέρευγεν.

Ὅτι, ἀν ἄρηνεν ὅπως ἦσαν τὰ πράγματα καὶ ἔμενεν εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ. . . ἢ ὑπόληψίς του, ἢ ρήμη του, ἢ φιλανθρωπία του, τὰ πλούτη του, ἢ δημοτικότης του ἢ γενναιότης του, ὅλα θὰ ἔφερον τὸ στίγμα τοῦ ἐγκλήματος καὶ τότε ὅποιαν θὰ ἐνεῖχον γοητεῖαν καὶ τέρψιν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἀρεταὶ ἀπορρεύσασαι ἐκ τοῦ μυσαροῦ ἐκείνου παρελθόντος;

Ἐνῶ εὖν ἐθυσίαζεν ἑαυτόν, εἰς τὸ κάτεργον, εἰς τὴν ἀγχόνην, εἰς τὰ δεσμά, εἰς καταναγκαστικά ἔργα, εἰς τὸ ἀνεξάλειπτον αἶσχος θὰ ἐξεπλήρου πόθον οὐράνιον !

Τέλος ἐσκέφθη ὅτι ἦτο ἐπάναγκες τὸ τοιοῦτο, ὅτι τὸ πεπρωμένον του ὑπεδείκνυε τὸ τοιοῦτο, ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς κύριος νὰ διαταράξῃ τὰς βουλὰς τοῦ ὑψίστου καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκλέξῃ, ἢ τῆς φαινομενικῆς ἀρετῆς τὴν ἐνδόμυχον βέλουςμίαν ἢ τὴν ἐσωτερικὴν ἀγιότητα καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἀτίμωσιν.

Ἐν τούτοις, ὑπὸ τὴν πολύμορον κατοχὴν τῶν θλιθερῶν στοχασμῶν τούτων, ἢ μὲν καρτερία του ἀειτηρεῖτο ἀκαμμία, ἀλλ' ὁ νοῦς του ἀπέκαμεν πολὺ· ἦδη μετέβαινεν ἀκουσίως εἰς ἄλλα πράγματα ἀδιάρρηκτα. Ἐβόμβων εἰς τὰς μὴνιγγὰς του αἱ ἀρετήριαί του. Περιεπάτει ἀδιακόπως.

Ἐτάξιμανε δὲ τότε μεσονύκτιον, πρῶτον εἰς τὸ ὥρολόγιον τῆς πλησιεστέρας ἐκκλησίας, καὶ ἔπειτα εἰς τὸ τοῦ δημαρχείου. Ἠρίθμησε καὶ τοὺς δώδεκα κτύπους καὶ τῶν δύο ὥρολογίων, καὶ συνέκρινε τὸν ἦχον τῶν κωδῶνων των.

Ἐνεθυμήθη τότε ὅτι, πρὸ τινων ἡμερῶν, εἶχεν ἰδῆ εἰς τι ἔργαστήριον ὅπου ἐπωλοῦντο σιδηρᾶ εἶδη, παλαιόν τινα κώδωνα, ἐξ' οὗ ἀνέγνωσε τὸ ὄνομα : Ἀντώνιος Ἀλδίνος ἐκ Ρουμμεβίλ.

Ἠσθάνθη ψυχῶς. Ἦναψεν ὀλίγην πυρᾶν. Δὲν ἐφρόντισε νὰ κλείσῃ τὸ παράθυρον.

Ἐπανήλθιν εἰς τὰς πρετέρας σκέψεις. Ἐμνήσθη αἰφνιδίως τῆς Φαντίνης.

— Τρόντι ἀνέκραζεν· αὐτὴ δὲ ἦ πτωχὴ ; Ὅταν ἐγὼ παραδῶθῶ, τί θὰ ἀπογίνη αὐτὴ ἢ γυναῖκα, ἢ ταλαίπωρος !

— Κυριε Ίαθέρη. διὰ τοῖς οἰκτιρμοῦς τοῦ Θεοῦ ! μὴ μοῦ κάμειτε
αὐτὴν τὴν καταδικην . . . (Σελ. 208).

Τῷ ἐφάνη ὅτι ὄλων τῶν προηγουμένων ἢ φάσις ἠλλοιοῦτο ὡς ἐξ αὐτῆς.

— "Ἔως τώρα, εἶπεν, ἐσκέφθην μόνον περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μου, εἶνε ὅμως καὶ ἄλλοι διὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ συλλογισθῶ. Πρώτη ἀπ' ὅλας τὰς ἀγιοσύνας εἶνε τὸ νὰ μεριμνῶμεν διὰ τὸν πλησίον μας. Πολὺ καλὰ ἐγὼ ἐξαλείφομαι, δεσμεύομαι, λησμονοῦμαι. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος αὐτὸς ὁ λεγόμενος Γιαστούρας, ἀπολύεται.

Αἶ, ὕστερον ; Τί μέλλει νὰ συμβῇ ὕστερον ; Ἐδῶ, εἶνε μία χώρα, μία πολιτεία, ἐργαστάσια, βιομηχανία, ἐργάται, ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες μὲ ἐγγόνια, παιδιὰ πτωχά !

"Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀνέστησα ἐγὼ· ἐγὼ τὰ κάμνω νὰ ζοῦν, ὅπου καπνίζει μία καπνοδόχη, ἐγὼ ἔβαλα τὰ ξύλα εἰς τὴν ἐστίαν, ἐγὼ τὸ κρέας εἰς τὴν χύτραν· ἔφερα τὴν ἄνεσιν, τὴν κυκλοφορίαν τῶν χρημάτων, τὴν πίστωσιν· πρὶν ἐμοῦ δὲν ὑπῆρχε τίποτε· ἐὰν ἐγὼ λείψω ἀπ' αὐτὸν τὸν τόπον, λείπει ἀμέσως ἡ ψυχὴ. Τώρα ὅλα ἐκμαίζουσι τότε, ὅλα θὰ παρακμάσουν, θὰ νεκρωθοῦν...

Καὶ αὐτὴ ἔπειτα ἡ δυστοχισμένη γυναῖκα, ἥτις ὑπέφερε τόσα, ἥτις ἔχει τόσην ἀρετὴν εἰς τὴν πτώσιν της, καὶ τῆς ὁποίας, χωρὶς νὰ θέλω, ἐγὼ ἔχω γίνει πρόξενος ὅλης τῆς συμφορᾶς !

Καὶ τὸ παιδί της, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ὑπάγω νὰ ζητήσω καὶ τὸ ὁποῖον ὑπεσχέθηκα εἰς τὴν μητέρα του ! Δὲν χρεωστῶ ἄρά γε τίποτε εἰς αὐτὴν τὴν γυναῖκα, ἀντὶ τοῦ κακοῦ τὸ ὁποῖόν της ἐγένεν ἐξ αἰτίας μου ; Ἄν αὐτὴ τώρα μ' ἔχανε, τί θὰ συνέβαινε ; Ἡ μητέρα πεθαίνει τὸ παιδί της γίνεται ὁ, τι τύχη.

Ἴδου τί μέλλει νὰ προκύψῃ, ἂν ἐγὼ ὑπάγω καὶ κατιγγείλω τὸν ἑαυτόν μου. Ἄν τούναντίον δὲν τὸ κάμω;

"Ἔσθη ἐκ νέου ὑποτρέμων καὶ ταλαντευόμενος.

"Ἄς ὑποθέσωμεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ρίπτεται εἰς τὸ κάτεργον· τοῦτο εἶνε ἀληθές· ἀλλ' ὅπωςδὴποτε, ἔκλεψεν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος· ἐπὶ ἐγὼ διαμένων εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν τόπον, ἐξακολουθῶ τὸ ἐργον μου.

"Ἐντὸς δέκα ἐτῶν θὰ ἔχω δέκα ἑκατομύρια. Θὰ ἔχω ! Ἐλάχιστὸν θὰ εἶνε διεσπαρμένα εἰς τὸν τόπον· διότι αὐτὸ τὸ ὁποῖόν κάμνω δὲν εἶνε διὰ τὸν ἑαυτόν μου.

"Ἡ εὐπορία ὄλων βαθμιαίως ἀλγίνει, γι' βιομηχανία προκρίπτουσι

τὰ ἐργαστάσια πληθύνονται· αἱ οἰκογένειαι, ἑκατόν, χίλια οἰκογένειαι, εὐδαιμονοῦν· ὁ πληθυσμὸς τοῦ τόπου καὶ αὐτὸς αὐξάνει· γεννῶνται χωρῖα, ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔβλεπες εἰμὴ ἐπαύλεις, γεννῶνται ἐπαύλεις, ὅπου δὲν ἔβλεπες, εἰμὴ ἐρημίαν· ἡ πενία ἐξαλείφεται, καὶ μὲ τὴν πενίαν ἐξαλείφονται μυρία κακὰ· ἡ κραιπάλη, ἡ κακοθεία, ἡ κλοπή, ὁ φόνος, τόσα καὶ τόσα ! Καὶ ἡ πτωχὴ ἐκείνη μᾶνα ἀνατρέφει τὸ παιδάκι τῆς ! καὶ ἰδοὺ ἕνας τόπος πλοῦσιος, ἕνα τόπος τίμιος.

· Ἄ ! θὰ ἦτον τρέλλα, ἂν ὑπήγαινα νὰ καταγεληθῶ μόνος μου. Αὐτὸ δὲν εἶνε πρᾶγμα νὰ γίνη ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε. Χρειάζεται σκέψις, καὶ πολλή. Πῶς ! νὰ φανῶ γενναῖος καὶ μέγας διότι τοῦτο μ' εὐχαριστεῖ ; Αὐτὰ γίνονται εἰς τὰ μελοδράματα. Νὰ χαθῶ ἕνας ὀλόκληρος τόπος χάριν ἐμοῦ καὶ μόνου ! καὶ διατί ; διὰ νὰ λυτρώσω ἀπὸ μίαν τιμωρίαν, ἴσως μὲν ὑπερβολικὴν ὀπωσοῦν, κατὰ βάθος ὅμως δικαίαν, ποῖον ; ξεύρω κ' ἐγώ ; ἕνα κλέπτην τέλος πάντων· ἕνα μηδαμινὸν ὅστις ἐκλεψε.

Καὶ χάριν αὐτοῦ νὰ ἀποθάνῃ εἰς δημόσιον νοσοκομεῖον κακὴ κακῶς, μία πτωχὴ τόσον ἀξιολύπητος ! Νὰ μείνῃ εἰς τοὺς πέντε ἡρόμους μία ταλαίπωρος μικρὰ κόρη, ὡς νὰ ἦτο κανένα σκυλί ! Ἄ ! αὐτὸ δὲν εἶνε πρᾶγμα νὰ γίνη. Αὐτὸ εἶνε ἀπαίσιον. Καὶ χωρὶς κἂν νὰ ἰδῇ αὐτὴ ἢ ταλαίπωρη μητέρα τὸ τέκνον τῆς !

Καὶ ὅλα αὐτὰ δι' ἕνα χαμένον ἐκεῖ ἄνθρωπον, ὅστις, τίς σῶδε, πόσα κακουργήματα θὰ ἔκαμε χωρὶς νὰ ἀνακαλυφθῇ πρὶν κλέψῃ τὰ μῆλα· καὶ πόσα θὰ κάμῃ ἔπειτ'· καὶ ὁ ὅποιος βέβαια δὲν θὰ εἶνε μέσα εἰς τὸ κάτεργον δυστυχέστερος παρ' ὅσον εἶνε εἰς τὴν σαπίλα ὅπου κείται. Ὡραῖον πρᾶγμα ! νὰ θυσιαθοῦν δ' ἕνα τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐνὸς ὀλοκλήρου τόπου οἱ κάτοικοι, μητέρες, γυναῖκες, παιδιὰ !

Πλὴν θὰ μὲ τύπτῃ, μίαν ἡμέραν ἢ συνείδησις· ἔστω· ὅταν θὰ αἰσθάνωμαι ὅτι διὰ τὸ καλὸν τῶν πλησίων μου ἐπρόκρινα νὰ ὑποφέρω ἐφ' ὅρου ζωῆς αὐτὰς τὰς τύψεις, νὰ πάσχω μόνος, ἀντὶ τῶσων ἄλλων, τοῦτο ἄφ' ἑτέρου θὰ μὲ ἀνακουφίξῃ· διότι τί ἄλλο εἶνε ἢ ἀρετὴ καὶ ἢ αὐταπάρνησις, παρὰ τὸ νὰ προκρίνη τις νὰ πάσχη μόνος του, διὰ νὰ μὴ πάσχουν ἄλλοι πολλοί ;

Ἠγέρθη καὶ ἤρξατο ἐκ νέου νὰ περιπατῇ. Ταύτη τῇ φορᾷ τὸν ἐφάνη ὅτι ἀνεπαύθη.

Καθώς οί ἀδάμαντες εὐρίσκονται εἰς τὰ καταχθόνια τῆς γῆς, οὕτως εὐρίσκονται καὶ αἱ ἀλήθειαι εἰς τὰ βῆθη, τῆς διανοίας.

Τὸν ἐφάνη λοιπόν, ὅτι καταβάς εἰς τὰ βῆθη ταῦτα, ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ ἐψηλάφησεν ἐντὸς σκοτούς Ζοφεροῦ, εὗρηκε τέλος ἓνα τῶν ἀδαμάντων, μίαν τῶν ἀληθειῶν τούτων, καὶ ὅτι τὴν ἐκράτει εἰς χεῖρας, καὶ ἐξεθαμβούτο παραιτηρῶν αὐτήν.

— Ναί, ἔλεγε κατὰ νοῦν, αὐτὸ εἶνε ! Τώρα εἶμαι ἐντὸς τῆς ἀληθείας. Ἔχω τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Θ' ἀρῶσω τὸ πρᾶγμα νὰ γίνῃ ὡς γίεται. Τοῦτο συμφέρει εἰς ὅλους καὶ εἰς ἐμέ.

Λοιπόν, αὐτὸ νὰ γίνῃ. Εἶμαι Μαγδαληνῆς, μένω Μαγδαληνῆς. Ὅποιος εἶνε Γιάννης Ἀγιάννης, ἐκεῖνος ἄς παθῆνῃ τὰ ἐπίχειρα τῶν πράξεών του.

Ἐστῆθη ἐνώπιον μικροῦ καθρέπτου ὅστις ἐκρέματο ἀνωθεν τῆς ἐστίας· εἶδεν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν μορφήν του, καὶ εἶπε.

— Δεῖξά τῷ Θεῷ ! ἔλαβα μίαν ἀπόρασιν καὶ ἡσύχασα ! Αὐτὴν τὴν ὥραν εἶμαι ἄλλος ἄνθρωπος.

Περιεπάτησεν ἔτι ὀλίγον, ἔπειτα ἐστῆθη ἀφηνιδίως.

— Τώρα, εἶπεν, ἀπὸ ἡ ἀπόρασις ἐγένεν, ἐμπρὸς λοιπόν ! ὅν χρειάζεται ἐνώπιον τῶν συνεπειῶν τῆς δισταγμῆς. Ὑπάρχουν ἀκόμη νήματα τὰ ὅποια μὲ συνδέουσι με τὸν Γιάννην Ἀγιάννην. Πρέπει αὐτὰ νὰ κοποῦν ! Εἰς τοῦτο ἐδῶ τὸ ὄμματιον εὐρίσκονται πράγματα ἱκανὰ νὰ μ' ἐνοχοποιήσουν ἄφωνα μὲν ἀλλ' ἱκανὰ νὰ παρουσιασθοῦν ὡς μάρτυρες. Ὅλα, ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ἐξαλειφθοῦν.

Ἠρεσύνησεν εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἐξήγαγε τὸ βαλάντιόν του, τὸ ἤνοιξε καὶ ἔλαβε μικρὸν τι κλειδίον ἐξ αὐτοῦ. Εἰσήγαγε τὸ κλειδίον εἰς ἓν κλειθρον, μόλις διακρινόμενον μεταξὺ τῶν βα'υτέρων χρωμάτων τοῦ ζωγραφημένου χάρτου δι' οὗ ἦτον ἐμπεπτασμέν· ὁ τοίχος καὶ ἠνοιχθῆ μία κρύπτη.

Ἐντὸς αὐτῆς εὐρέθησεν βάνη· μία παλαιὰ περισκελίς, εἰς παλαιὸς ὀδοπορικὸς σάκκος, μία βλοῦζα ἐκ πανίου κωανῶ, καὶ μία ριβδὸς γονδρη, ὀζώδης, ἔχουσα εἰς τὰ ὄσα τῆς ἄκρα σιδήρον.

Ὅσοι εἶχον ἰδῆ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ὅτε διήρχετο τὴν πόλιν Δ... κατὰ τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1814, εὐκόλως θὰ ἀνεγνώριζον τὰ ἐξ ὧν ἀπετελεῖτο ὁ ἄθλιος αὐτοῦ ἱματισμός.

Τὰ διετήρησε, καθὼς καὶ τὰ ἄργυρὰ χρηστήγια, ἔνα ἐπὶ μῆτα

πάντοτε τὴν ἀφετηρίαν τοῦ βίου του. Ἄλλὰ τὰ μὲν τοῦ κατέργου ἔκρυπτεν, ἄφινε δὲ νὰ φαίνωνται οἱ λαμπτήρες τοῦ ἐπισκόπου.

Ἐρριψεν ἐν βλέμμα πρὸς τὴν θύραν, ὡς φοβούμενος μὴ ἀνοιχθῆ, καίτοι ἦτο κλειδωμένη, ἔπειτα ἤρπασε διὰ μιᾶς ὅλα ὅσα ἦσαν ἐντὸς τῆς κρύπτῃς ἐκείνης, ράκη, ράβδον, σάκκον, καὶ οὔτε βλέμμα ρίψας ἐπὶ τῶν πραγμάτων τούτων, ἅτινα ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἐφύλαξε θρησκευτικῶς μεταξὺ τοσοῦτων κινδύνων, τὰ ἔρριψεν ἀθρόα ἐντὸς τοῦ πυρός.

Ἐκλείσει δὲ πάλιν τὴν κρύπτῃν, καί, εἰ καὶ ἀγωφελῶς τοῦ λοιποῦ, ἀροῦ αὐτὴ ἔμενε κενὴ ἀπὸ τοῦδε, ἔκρυψε τὴν θυρίδα τῆς ὀπισθεν μιᾶς ἱματιοθήκης, ἣν ὤθησεν ἕως ἐκεῖ.

Μετά τινος στιγμᾶς, ὅ,τε θάλαμος καὶ ὁ ἀπέναντι τοῦτος ἐφωτίσθησαν ὑπὸ μεγάλης ἀντανακλάσεως ἐρυθρᾶς καὶ παλλούσης, προερχομένης ἐκ τῆς φλογός. Ὅλα ὁμοῦ ἐκαίοντο· ἡ ὀζώδης ράβδος ἐκαίετο πλαταγίζουσα καὶ ἐξηκόντιζε τοὺς σπινθηρας ἕως εἰς τὸ μέσον τοῦ θαλάμου.

Ὅτῃν ἤναψεν ὁ σάκκος μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ρυπαρῶν ἐφάνη κυλισθὲν ἐξ αὐτοῦ εἰς τὴν τέφραν στρογγύλον τι πρᾶγμα λαμπρόν, ἐν ἀργυροῦν νόμισμα· τὸ διφραγκον ἀναμφιβόλως, τὸ κλαπὲν ἀπὸ τοῦ παιδιοῦ τῆς Σαβοΐας.

Ἄλλ' αὐτὸς δὲν ἔβλεπεν εἰς τὴν πυρᾶν· ἐξηκολούθει νὰ περιπατῆ ἄνω καὶ κάτω, ὅτε ἔπεσαν οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπὶ τῶν δύο ἀργυρῶν κηροπηγίων.

— Ἀκόμη καὶ αὐτά, εἶπε· ναί, διότι ὅλος ὁ Γιάννης Ἀγιάννης σίωζεται καὶ μέσα εἰς αὐτά. Πρέπει καὶ αὐτὰ νὰ ἐξάλειφθοῦν.

Καὶ λαβῶν ἀμφοτέρω τὰ κηροπήγια, ἔκυψε πρὸς τὸ πῦρ τῆς ἐστίας σκοπὸν ἔχων νὰ τὰ ρίψῃ ἐκεῖ ὡσαύτως, ὅπως ἀναλυθῶσιν εἰς βῶλον ἀργύρου, καὶ οὕτω μὴ γνωρίζωνται. Ἐσκόλισε τὴν πυρᾶν διὰ τοῦ ἐνός ἐκ τῶν δύο. Ἐν ἔτι λεπτόν, καί· θὰ τὰ ἔρριπτεν ἐντὸς αὐτῆς.

Ἄλλὰ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, τὸν ἐφάνη ὅτι ἤκουσεν εἰς τὰ ἐντὸς του φωνὴν τινὰ κράζουσαν.

— Γιάννη Ἀγιάννη ! Γιάννη Ἀγιάννη !

Ἐρθώθησαν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του· τῷ ἐφάνη ὅτι ἤκουσε τὸ φᾶσμα του ἐλέγχον αὐτόν.

— Ναί κάμε, κάμε, τελείωνε· ἔλεγεν ἡ φωνή. Συμπλήρωσε τὸ ἔργον ! κατὰστρεψε καὶ αὐτὰ τὰ κηροπήγια ! ἐξάλειψε αὐτὸ τὸ ἐνθύμημα ! λησμονῆσαι τὸν ἐπίσκοπον ! Τὰ πάντα νὰ λησμονῆσαι ! ἀπά-

νισε τὸν ἄνθρωπον, τὸν Γιαστοῦραν αὐτόν ! Ὁραῖα ! πολὺ καλὰ κάμνεις, πολὺ καλὰ ! Ἐνας ταλαίπωρος γέρων ἄνθρωπος ἐκεῖ, μὴ γινώσκων τί τὸν ζητοῦν, ἄνθρωπος ὅστις ἴσως οὐδὲν κακὸν ἔκαμεν, ἓνας ἀθῶος, οὐτινος ὄλη ἢ συμφορὰ προέρχεται ἐκ τοῦ ὀνόματός του, ἓνας πτωχὸς ἐπὶ τοῦ ὀνόλου τὸ ὄνομά σου βαρύνει ὡς ἔγκλημα, θὰ ἐκληφθῇ ἀντὶ σοῦ, θὰ καταδικασθῇ, θὰ τελειώσῃ τὴν ζωὴν του εἰς τὸ ὄνειδος καὶ εἰς τὰ βασανιστήρια ! Σὺ δὲ ἀφ' ἑτέρου, ἔσο τίμιος ἄνθρωπος. Μένε ὡς κύριος δήμαρχος, μένε ὡς ἐντίμος, μένε τιμῶμενος· πλούτιζε τὴν πόλιν, τρέφε τοὺς ἐνδεεῖς, περιθάλπε τὰ ὀρφανά, ζῆθι εὐδαίμων, ἐνάρετος, ἐπαινετός· καὶ ἐν τούτοις, ἐνῶ σὺ ἐδῶ θὰ εὐρίσκεσαι εἰς τὴν χαρὰν καὶ εἰς τὸ φῶς, ἄλλος τις θὰ φορῇ τὴν καζάναν σου τὴν κοκκίην, καὶ θὰ φέρῃ τὸ ὄνομά σου τὸ ἄτιμον, καὶ θὰ σύρῃ εἰς τὸ κάτεργον τὴν ἄλυσίν σου ! Καλῶς οἰκονομημένον, καθὼς οἰκονομήθη τὸ πρᾶγμα, πῶς ; Ἀλλοιμονόν σου, αἴθλιε !

Ἐρρεεν ὁ ἰδρώς ἀπὸ τοῦ μετώπου του. Εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς στημένους ἐπὶ τῶν κηροπηγίων, βλοσυροὺς καὶ ἡ ἐνδόμυχος φωνὴ δὲν ἔπαυεν ἡ ἐνδόμυχος φωνὴ ἐξηκολούθει.

— Γιάννη, Ἀγιάννη ! πολλαὶ φωναὶ γύρω σου θὰ κάμνουν θόρυβον μέγαν, τρανώς θὰ σ' εὐλογοῦν πολλαὶ φωναὶ· μίαν μόνη, ὅπου κἀνείς δὲν θ' ἀκούῃ, θὰ σὲ καταρᾶται εἰς τὰ σκοτεινά. Ὅμως γίνωσκε, ἐπονείδιστα ! γίνωσκα ὅτι ὅλα ἐκεῖναι αἱ εὐλογίαι, πρὶν φθάσουν εἰς τὸν οὐρανόν, θὰ καταπίπτουν· μόνη δὲ ἡ κατᾶρα θ' ἀναβαίνει μέχρι τοῦ ὑψίστου Θεοῦ !

Ἡ φωνὴ αὕτη, ἣτις κατ' ἀρχὰς ὑπῆρχεν ἀσθενεστάτη, ὡς ἐξεγερθεῖσα εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς συνειδήσεως, κατέστη, ελαθμηδὸν διάτορος καὶ φοβερά· τόσον, ὥστε τῶρα ἤκουεν εἰς τὸ οὖς του. Τὸν ἐφάνη ὅτι ἐξῆλθεν ἐνδοθέν του, καὶ τῶρα τὸν ἐλάλει ἐξωθέν του. Τόσον δὲ εὐκρινῶς ἤκουσε τὰς τελευταίας λέξεις, ὥστε ἐστράφη, εἶδε περιδεῶς ἐντὸς τοῦ ὀμματίου καὶ :

— Ποιὸς εἶνε ; ἠρώτησε γεγωνυῖα τῆ φωνῆ, ὡς παράφρων.

Γελάσας δ' ἔπειτα βλακωδῶς.

— Τί ἀνόητος εἶμαι ! εἶπε· ποιὸς θὰ εἶνε μέσα εἰς τὸν κοιτώνά μου ;

Ἵτι ἦτό τις, ἦτον· ἀλλ' ἦτον ἐξ ἐκείνων, ἦτον ἐκεῖνος, ὅστις εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀθρώπου δὲν γίνεται ὄρατός.

Ἀπέθεσε πάλιν τὰ κηροπήγια εἰς τὸ μάρμαρον τῆς ἐστίας, καὶ ἐπανάλαβε τὸ μονότονον βᾶδιμά του, τὸ ταράττον τὸν ὕπνον τοῦ ἀνθρώπου ὅστις ἐκοιμᾶτο κάτωθεν. Ἦγνῶει τοῦ λοιποῦ ποῦ εἴβησκετο.

Ἐκυμαίνεται μεταξύ τῶν δύο ἀποφάσεων. Ἀμφότεραι τὸν ἐφαίνοντο ὀλεθριώταται. Ὅποια τῆς εἰμαρμένης ὀργή; νὰ συμπέσῃ ὁ Γραστούρας αὐτός νὰ συλληφθῇ ἀντ' αὐτοῦ! Κατεστρέφετο διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου μέσου, ὅπερ ἡ θεία Πρόνοια ἐφάνη μετελθοῦσα κατ' ἀργάς, πρὸς ἀσφάλειαν τῆς σωτηρίας του.

Καὶ ὤφειλε λοιπὸν ν' ἀποχαιρετίσῃ διὰ πάντας τὴν καλὴν, τὴν ἀγνὴν, τὴν λαμπρὰν ζωὴν ἣν διῆγε· τὸ σέβας ὄλων, τὴν τιμὴν, τὴν ἐλευθερίαν του! Νὰ μὴ περιφέρηται πλέον εἰς τοὺς ἀγρούς, νὰ μὴ ἀκούῃ πλέον τὰ πτηνὰ κελαδοῦντα τὸν Μάϊον, νὰ μὴ διδῇ πλέον ἐλεημοσύνην εἰς τὰ παιδιά! τὰ μικρά! Ν' ἀφίσῃ τὴν οἰκίαν ταύτην ἣν αὐτὸς ἀνήγειρε! τὸν μικρὸν του κοιτῶνα!

Ὅλα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸν ἐφαίνοντο ποθεινά. Νὰ μὴ ἀναγινώσκῃ πλέον τὰ βιβλία ἐκεῖνά, νὰ μὴ γράφῃ πλέον ἐπὶ τῆς μικρᾶς ἐκείνης τραπέζης τῆς ἐκ κοινοῦ ξύλου ἄνευ βαρῆς! Νὰ μὴ τὸν φέρῃ πλέον τὸ πρῶτ' ὁ καφέ του ἢ γραῖά του θυρωρός!

Ἄλλ' ἀντὶ τούτων, τὰ βαρέα δεσμὰ εἰς τοὺς πόδας, τὴν κοκκίνην καζάκαν, τοὺς μύχθους, τὴν σκληραγωγίαν, τὴν εἰρκιτὴν. Καὶ ταῦτα εἰς τὴν ἡλικίαν του, ἀφοῦ ἔγινεν ὡς εἶχε γίνεῖ! Τοῦλάχιστον ἂν ἦτο νέος ἔτι! Νὰ ραβδίζῃται ὑπὸ τοῦ δεσμοφύλακος! Νὰ ἔχῃ τοὺς πόδας γυμνοὺς ἐντὸς ἀρβυλῶν.

Νὰ ἀπλώνῃ κατὰ πρῶταν καὶ καθ' ἐσπέραν τὸν πόδα εἰς τὸ σφυρίον τοῦ φύλακος, ὅστις ἐπισκέπτεται τὴν ἄλυσιν ἐκάστου δεσμώτου, ἵνα βλέπῃ μὴ ποῦ αὐτὴ ἐρράγη!

Νὰ ὑφίσταται τὴν περιέργειαν τῶν ξένων εἰς οὓς θὰ λέγωσιν, «Αὐτὸς εἶνε ὁ περιεθότος Γιάννης Ἀγιάννης, ὅστις εἶχε κατορθώσει νὰ γίνῃ δήμαρχος τῆς Μ. ἐπὶ Μ...» Τὸ ἐσπέρας κάθιδρως καὶ κατὰ κοπος ἐκ τοῦ χαμάτου ν' ἀνέρχεται ὑπὸ τὴν μάστιγα τοῦ δεσμοφύλακος, προσδεδεμένος εἰς ἄλλον δεσμώτην, τὴν κλίμακα τοῦ πλέοντος κατέργου! Ὅποια συμφορὰ!

Γίνεται λοιπὸν νὰ ἦνε καὶ ἡ εἰμαρμένη κικῆ ὡς πλάσμα λογικόν, καὶ θηριώδης ὡς ἡ ἀνθρωπίνη καρδία!

Ὅπως ἂν ἐραντάζετο, ἐπανήρχετο εἰς τὸ ὄδυνηρόν διλήμμα. Νὰ μείνῃ ἐν τῷ παραδείσῳ δαίμων ἢ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κόλασιν ἄγγελος;

Τί νὰ πράξῃ, Θεέ μου! τί νὰ πράξῃ ὁ δυστυχής; Ἡ κόλασις ἐξ ἧς ἐνόμισεν ὁ ἄθλιος ὅτι ἐξήλθε μετὰ μυρίων βασάνων, παρέλαβεν ἐκ νέου τὸ θῦμά της. Οἱ διαλογισμοὶ του περιεπλάκησαν καὶ πάλιν εἰς ἀδιέξοδον, προσλαβόντες οὐκ οἶδα τί, τὸ βλακῶδες καὶ ἡλίθιον τῆς ἀπογνώσεως. Ἡ λέξις Ρομενβίλ τῷ ἐπανήρχετο ἀπαίστως εἰς τὸ πνεῦμα μ' ἐν δίστιχον ἕσματος τὸ ὅποιον εἶχεν ἄλλοτε ἀκούσει, ἐνθυμηθεὶς ὅτι τὸ Ρομενβίλ ἦτο ἀσύλλιον πλησίον τῶν Παρισίων ὅπου νεαροὶ ἔρασταί· συγνάζουσι πρὸς συλλογὴν ληρίων κατὰ τοὺς πρώτους ἐαρινοὺς μῆνας.

Παρέβαιεν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, ὡς βρέφος τὸ ὅποιον ἀρνίουσι μόνον νὰ βαδίσῃ ἐνῷ μόλις στηρίζεται εἰς τοὺς πόδας του.

Παλαίων πρὸς τὴν ἠθικὴν κόπωσιν ἀπεπειράτο τὴν ἀνάκτησιν τοῦ λογικοῦ του, προσπαθὼν νὰ ἐξιχνιάσῃ, διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ ἀμετάκλητον προσδοκῶν λύσιν εἰς τὸ πρόβλημα ἐξ οὗ τόσῃν ἤσθάνθη ἐξάντησιν. Νὰ σιωπήσῃ; νὰ ὀμιλήσῃ; Συγκεκριμένην τιὰ ἐννοίαν δὲν διέκρινεν οὐδαμῶθεν ἀπαυγάζουσιν. Τρέμοντα καὶ δειλά ὅλα τὰ ἀκατάληπτα πορίσματα, τῶν μαύρων διαλογισμῶν τῆς σκέψεώς του ἐξήρανίζοντο παρελαύνοντα, ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, ὡς διαρραγεῖσαι πομφόλυγες.

Ἦσθάνετο μόνον, κατῆντα ὀηλονότι συνεχῶς εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι εἰς οἷον δῆποτε ἂν σταματήσῃ, κατ' ἀνάγκην καὶ ἄνευ ἐλπίδος παρακάμψεως, ὡφείλει, ἐν μέρος ἐκ τοῦ ὅλου νὰ ἀποθάνῃ· ὅτι εἰσέρχετο εἰς κενोटάφιον ἀπορῶν ποῦ ἔβαινον, ἐνῷ κατειργάζετο ἐν ψυχροράγημα, ποίου εἶδους ἠγγόνει τῆς εὐδαιμονίας του ἢ τῆς ἀρετῆς του.

Καὶ μετὰ τσσαύτην καὶ τηλικαύτην βράσανον, εὗρίθη πάλιν ἀναποφάσιστος ὡς κατ' ἀρχάς.

Εἰς τοιαύτην φρικτὴν ἀγωνίαν διετέλει ἡ ἀθλία αὕτη ψυχὴ. Χίλια καὶ ὀκτακόσια ἔτη πρὸ τοῦ δυστήνου τούτου ἀνθρώπου, τὸ μυστηριῶδες, ὅν, τὸ συγχελεῖον ἐν αὐτῷ πᾶσαν ἀγνότητα καὶ πᾶν πάθος τῆς ἀνθρωπότητος, ὁμοίως, κ' ἐκεῖνο ἐνῷ ἔφρισσεν αἱ ἐλαίει ὑπὸ τὸν ἄγριον τοῦ ἀπειροῦ ἄνεμον, ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀπώθησε διὰ τῆς χειρὸς

τὸ φρικτὸν ποτήριον, τὸ ἐμφανιζόμενον εἰς βάθη πλήθοντα ἄστρον, ἀνάμεστον σκότους, καὶ ὑπὸ σιᾶς περιρρεόμενον.

Δ .

Τίνα σχήματα λαμβάνει καθ' ὕπνους ἡ τῆς ψυχῆς βάσανος.

Ἐσήμανεν ὥρα τρίτη τῆς πρωίας, καὶ αὐτὸς ἐπεριπάτει τριουτοτρόπως πέντε ἡδὴ ὥράς, σχεδὸν ἄνευ διακοπῆς, ὅτε ἔπεσεν εἰς τὴν καθέδραν του.

Ἐκεῖ ἐκοιμήθη καὶ ὠνειρεύθη.

Ὄνειρεύθη, καὶ τὸ ἐνύπνιόν του τόσῃ ἐντύπωσιν τὸν ἐπροξένησεν, ὥστε μετὰ καιρὸν ἐκάθησε καὶ τὸ ἔγραψε. Καὶ οὕτως εὐρέθη μεταξὺ τῶν ἐγγράφων ἅτινα ἀφῆκε.

Πρέπει ἐνταῦθα νὰ τὸ ἀντιγράψωμεν, ἐπειδὴ ἄλλως θὰ ἦτον ἀτελής ταύτης τῆς νυκτὸς ἡ ἱστορία.

Ἰδοὺ αὐτό. Ἐπὶ τοῦ φακέλου ἀπαντῶμεν γεγραμμένα τὰ ἐξῆς :

«Τὸ ὄνειρόν μου ἐκείνης τῆς νυκτὸς».

αὐ Εὐρισκόμην εἰς μιαν ἐξοχὴν. Μίαν ἐξοχὴν ἀπέραντον, πένθιμον, ὅπου χόρτα δὲν ἐφαίνοντο. Καὶ δὲν ἦτον οὔτε ἡμέρα, οὔτε νύκτα.

β Ἐπεριπατοῦσα μὲ τὸν ἀδελφόν μου· ἀδελφόν τὸν ὁποῖον εἶχα εἰς τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν, καὶ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ὁμολογήσω, ποτὲ δὲν συλλογίζομαι, καὶ οὔτε σχεδὸν τὸν ἐνθυμούμαι πλέον.

γ Συνωμιλούσαμεν, καὶ ἀπαντούσαμεν καθ' ὁδὸν διαβάτας. Εὐλέγαμεν περὶ μιᾶς γειτόνισσάς μας, ἥτις ἐκάθητο καὶ εἰργάζετο εἰς τὸ παράθυρόν της, πάντοτε ἀνοικτόν, πρὸς τὸν ὄρομον· καὶ ἐνῆ τὸ ἐλέγαμεν, ἐκρῶναμεν ὡς ἀπ' ἐκεῖνο τὸ παράθυρον.

» Δένδρα δὲν ὑπῆρχαν εἰς ἐκείνην τὴν ἐξοχὴν. Ἐπέρασαν ἀπὸ κοντινὰς μὰς ἕνας ἄνθρωπος, ὀλόγυμνος, τοῦ ὁποίου τὸ χρῶμα ἦτο στακτερόν καθήμενος ἐπάνω εἰς ἄλογον· καὶ τὸ ἄλογον εἶχε τὸ χρῶμα τοῦ χρώματος.

Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶχε μαλλιά· ἔβλεπες τὸ κρανίον του, καὶ τὰς φλέβας ἐπάνω εἰς τὸ κρανίον του.

Ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας ἕνα ραβδῶν εὐλόγιστον, ὡσὰν ἀπὸ κλῆμα ἀμπέλου, καὶ βαρὺ ὡσὲν ἀπὸ σίδηρον. Ἐπέρασε αὐτὸς ὁ ἵππευς ἀπὸ πλησίον μὰς χωρὶς λέξιν νὰ μὰς εἰπῆ.

» Στρέφεται ὁ ἀδελφός μου καὶ μὲ λέγει. — Ἐεῦρες τι ; τὸν κάρω ὄρομο νὰ πάρωμε.

» Ἦτον ἐκεῖ ἕνας χαμηλὸς ὄρομος, ὅπου δὲν ἔβλεπες οὔτε θάμνον κανένα, οὔτε πρυσινάδα. Ὅλα εἶχαν τὸ χρῶμα τῆς γῆς, ἀκόμη καὶ ὁ οὐρανός. Μετ' ὀλίγα βήματα, κἀνείς πλέον δὲν μὲ ἀπεκρίνετο ὅταν ὠμιλοῦσα. Στρέφεται νὰ ἰδῶ, καὶ ὁ ἀδελφός μου δὲν ἦτο πλέον πλησίον μου.

» Ἐμβαίνω εἰς ἕνα χωριό, τὸ ὁποῖον εἶδα ἐμπρός μου. Δὲν εἰζεύρω πῶς μ' ἐράνηκε ὅτι αὐτὸ θὰ ἦτον ἡ Ρωμαϊμβίλ (διὰ τὴν ἄρα γὰρ Ρωμαϊμβίλ ; (1)).

» Ὁ πρῶτος ὄρομος ὅπου ἐμβῆκα ἦτον ἔρημος. Ἐμβῆκα εἰς ἕνα δεῦτερον ὄρομον. Ὅπισθεν τῆς γωνίας ὅπου ἐσχημάτιζαν οἱ ὄρομοι, ἦτον ἕνας ἄνθρωπος ὄρθιος, « ἐ τὴν ράχι ἀκουμβημένη εἰς τὸν τοῖχον » Ἐρωτῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· τί τόπος εἶναι αὐτός ; ποῦ εὐρίσκομαι ; Δὲν μὲ ἀποκρίνεται τίποτε.

» Βλέπω ἀνικτὴν τὴν θύραν μιᾶς οἰκίας, ἐμβαίνω εἰς αὐτήν. Τὸ πρῶτον δωμάτιον ἦτον ἔρημον. Ἐμβαίνω εἰς τὸ δεῦτερον. Ὅπισθεν τῆς θύρας αὐτοῦ τοῦ δωματίου ἔστεκεν ἕνας ἄνθρωπος ὄρθιος, καὶ μὲ τὴν ράχιν εἰς τὸν τοῖχον. Ἐρωτῶ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. — Τίνος εἶνε αὐτὸ τὸ σπῆτι ; ποῦ εὐρίσκομαι ; Τίποτε δὲν μὲ ἀποκρίνεται. Ἡ οἰκία ἐκείνη εἶχε κῆπον.

» Ἐξέρχομαι εἰς τὸν κῆπον. Αὐτὸς ὁ κῆπος ἦτον ἔρημος. Ὅπισθεν τοῦ πρώτου ἀνδρός, βλέπω ἄνθρωπον, ὅστις ἔστεκεν ὄρθιος.

(1) Ἡ παρῆθεσις αὕτη ἐγράφη διὰ χεῖρας τοῦ Ἀγιάννη.

α Ἐρωτῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, τί κῆπος εἶνε αὐτός! ποῦ εὐρίσκομαι;

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀποκρίνεται.

» Ἐπεριφερόμην εἰς τὸ χωριό, καὶ παρετήρησα ὅτι ἦτο πόλις.

Ὅλοι οἱ ὁδοὶ ἐρημοὶ· ὅλαί αἱ θύραι ὀρθάνοικοι. Ψυχὴ ζῶσα δὲν ἐφαίνετο εἰς τοὺς ὁδούς, ψυχὴ εἰς τὰ δωμάτια, ψυχὴ εἰς τοὺς κήπους. Ἄλλ' ὀπισθεν τῆς γωνίας παντός τοίχου, ὀπισθεν παντός δένδρου, ἕνας ἄνθρωπος εἰς κάθε μέρος. Μ' ἐβλεπαν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἐνῶ διέβαινα, καὶ τίποτε ἔμεναν ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοί.

» Ἐξέρχομαι ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ βγαίνω πρὸς τὰ χωράφια.

» Μετ' ὀλίγην ὥραν στρέρομαι ὀπίσω μου, καὶ βλέπω καὶ ἤρχετο κατόπιν μου μέγα πλῆθος, ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους εἶχα ἰδῆ εἰς τὴν πόλιν. Εἶχαν κἄποιαις ἀλλόκοταις κεφαλαῖς. Δὲν ἐφαίνοντο νὰ τρέχουν, καὶ ὅμως ἐπεριπατοῦσαν ταχύτερα πρ' ὅσον ἐγώ. Καὶ περιπατοῦντες δὲν ἔκαμναν διόλου κρότον. Σὲ μιὰ στιγμή, μ' ἐπρόφθασεν ὅλον αὐτὸ τὸ πλῆθος, καὶ μὲ περιεκύκλωσεν. Αἱ ὄψεις αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ἦσαν ὡς τὸ χῶμα.

» Τότε ὁ πρῶτος τὸν ὅποιον εἶχα ἰδῆ καὶ ἐρωτήσῃ, ὅταν ἐμβῆκα εἰς τὴν πόλιν, μὲ λέγει.

— Ποῦ παῖς; Δὲν εἰξεύρεις πῶς πρὸ πολλοῦ εἶσαι νεκρός;

» Ἀνοίγω τὸ στόμα μου ν' ἀποκριθῶ, καὶ παρατήρῶ ὅτι κενεὶς δὲν ἦτο τριγύρω μου».

Ἐξύπνησεν. Εὐρέθη παγωμένος. Ἄνεμος ψυχρός, ὁ ἄνεμος τῆς πρωίας, ἔδερε τὰ φύλλα τοῦ παραθύρου μείαντος ἡνεωγμένου. Ἡ πυρὰ εἶχε σβεσθῆ. Τὸ κηρίον ἤγγιζεν εἰς τὸ τέλος του.

Ἦτον ἀκόμη σκοτεινὴ ἡ νύξ. Ἠγέρθη, κατηθύνθη πρὸς τὸ παράθυρον. Ἄστρα δὲν ἐφαίνοντο εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἀπὸ τοῦ παραθύρου του ἐφαίνετο ἡ αὐλὴ τῆς οἰκίας καὶ ὁ ὁδός. Εἰσέτι τις καὶ βαρὺς κρότος αἰφνης ἀτηχῆσας ἐπὶ τῆς γῆς ἐπέσυρε τοὺς ὀφθαλμούς του ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω. Εἶδε κάτωθεν του οὐο ἐρυθροῦς ἀστέρας, ὧν αἱ ἀκτῖνες ἐμηκύνοντο ἢ ἐβραχύνοντο παραδόξως ἐντὸς τῆς σκοτίας.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ διάνοιά του εἰσέτι δὲν ἦτον ἐντελῶς ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τῆς σκιάς τῶν ὀνείρων. — Παράδοξον! εἶπε καθ' ἑαυτόν· εἰς τὸν οὐρανόν δὲν ἔχει ἄστρα. Τώρα εἰς τὴν γῆν κατέβηκαν.

Ἄλλ' ἡ σύγχυσις του διελύθη, ὅταν δεύτερος κρότος, ὅμοιος τοῦ

προτέρου, τὸν ἐξύπνισεν ἐντελῶς· παρετήρησε προσεκτικώτερον, καὶ διεκρίνεν ὅτι τὰ δύο ἐκεῖνα ἄστρα ἦσαν φανοὶ ὀχήματος, ἐρχομένου πρὸς τὴν αἰκίαν του.

Μετ' ὀλίγον, εἶδεν ὅτι τὸ ὄχημα τοῦτο ἐσύρετο ὑφ' ἐνὸς ἵππου, μικροῦ. Ὁ κρότος ὃν ἤκουσε πρῖν, ἦτον ὁ τῶν τροχῶν καὶ τῶν ποδῶν τοῦ ἵππου ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου.

— Τί ὄχημα νὰ ἦτο αὐτό ; εἶπε κατὰ νοῦν. Τόσφ πρῶι ποῖός ἀρά γε νὰ ἐρχεται !

Ἐκεῖ ἀκοῦει κρουομένην ἐξωθεν ἐλαφρῶς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός του. Φρίττει ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν· κρῖζει τρομερᾶ τῆ φωνῇ.

— Ποῖός εἶνε ;

— Ἐγώ, κύριε ὀχημαρχε, ἀποκρίνεταιί τις ἐξωθεν.

Ἐλαγνωρίζει τὴν φωνὴν τῆς γραΐας θυρωροῦ του.

— Τί τρέχει ; ἐρωτᾷ.

— Ἀρένη, εἶνε κοντὰ πέντε ὥραις πρῶι.

— Καὶ τί, ἂν ἦνε πέντε ὥραις ;

— Ἦλθε τὸ ἀμάξι ;

— Ποῖο ἀμάξι ;

— Τὸ ἀμάξι ὅπου ἐπαρραγγεῖλεται· Ἐν ἀμάξι· δὲν εἶχετε παραρραγγεῖ-
λει ;

— Ἀμάξι, ἐγώ ! ὄχι.

— Ἐσύρω κ' ἐγώ ; ὁ ἀμαξῆς λέγει πῶς τὸ ἔφερε διὰ τὸν κύριον ὀχημαρχο.

— Ποῖός ἀμαξῆς ;

— Ὁ ἀμαξῆς τοῦ μαστρο-Σκωφλιοῦ.

— Τοῦ μαστρο Σκωφλιοῦ ;

Ἦ ; εἰ διήρχετο ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν του ἀστραπή, τὸν ἐπτό-
χε τὸ ὄνομα τοῦτο.

— Ἄ, ναί ! εἶπε τοῦ μαστρο-Σκωφλιοῦ.

Ἄν τὸν ἔβλεπεν, ἡ γραΐα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, θὰ τον ἐφο-
θεῖτο. Ἐσιώπησεν ἐπὶ τινὰς στιγμάς. Παρετῆρει τὸ ρῶς καὶ λαμ-
βάνων τὸν περίξ τῆς θυμαλλίδος ἀναλελυμένον κηρὸν, ἔτριβεν αὐτὸν
ἐπι ζέοντα εἰς τοὺς ὀκτώλους του. Ἡ γραΐα ἐν τούτοις περιέ-
μενε.

- Τι νὰ τοῦ εἰπῶ αὐθιγντῆ ; ἐτόλμησεν ἐκ νέου νὰ τὸν ἐρωτήσῃ.
— Καλά· εἰπέ του ὅτι καταβαίνω.

Ε'.

Προσκόμματα.

Ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσίᾳ μεταξὺ Ἀρὰς καὶ Μ. ἐπὶ Μ. διεξήγετο καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διὰ τῶν μικρῶν ταχυδρομικῶν ἀμαξῶν τῆς ἐποχῆς τῆς αὐτοκρατορίας. Αἱ ἀμαξαὶ αὗται ἦσαν δίτροχοι ἐπιστρωμένοι ἐσθθεν διὰ δέρματος, στηριζόμενοι δὲ ἐπὶ ἐλασμάτων ἐλαστικῶν. Εἶχον δύο θέσεις, μίαν διὰ τὸν ταχυδρόμον καὶ ἄλλην διὰ τὸν ἐπιβάτην. Αἱ τροχοὶ τῶν εἶχον ἐπιμήκεις ἀξονας εἰς οὓς προσαρμύζονται ράβδοι διὰ νὰ κρατῶσιν εἰς ἀπόστασιν τὰς ἄλλας ἀμάξας, ὡς παρατηροῦνται ἀκόμη εἰς τὰ λεωφορεῖα τῶν γερμανικῶν ἐπαρχιῶν. Τὸ μικρὸν γραμματοκιβώτιον ἦτο τοποθετημένον ὀπισθεν τοῦ ὀχήματος, ἀλλὰ προσηρμοσμένον ἀπετέλει μέρος αὐτοῦ.

Αἱ ἀμαξαὶ ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἐν ἔχουσι σήμερον ὁμοίως ¹ εἶχον σχῆμα ἀλλόκοτον καὶ κυρτὸν· ἰδίως ὅταν διεκρίνοντο μακρόθεν διερχόμενοι καμπὴν τοῦ ἐδάφους ὡμοιάζον πρὸς τὰ ἔντομα ἐκεῖνα τὰ καλούμενα λευκοὶ μύρμιγκες οἱ ὁποῖοι ἐξεγκοῦμενοι περὶ τὴν κοιλιανὴν χώραν φαίνονται πρὸς τὰ νῶτα σύροντες τὸ ὑπόλοιπον τοῦ σώματος τῶν.

Τὸ ταχυδρομεῖον ἐκκινουῖν ἐκάστην νύκτα ἐξ Ἀρὰς περὶ τὴν μίαν τῆς νυκτός, μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Παρισικοῦ ταχυδρομείου, φθάνει εἰς Μ. ἐπὶ Μ. . . ὀλίγον πρὸ τῆς πέμπτης πρωϊνῆς ὥρας.

Ἐρχόμενος ὁ ταχυδρόμος κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα διὰ τοῦ δρόμου τοῦ Ἐσδίνου, συνεκρούσθη ἐπὶ τῆς καμπῆς ὁδοῦ τινος, καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆρχετο εἰς τὴν πόλιν, μεθ' ἐνός μικροῦ ὀχήματος συρμένου ὑπὸ λευκοῦ ἵπ-

(1) Σ. Μ. Πλὴν τῆς Diligence ἡ ὁποία εἶναι καὶ σήμερον ἐν χρήσει ὅπου ἠλλείπουσι αἰδηρόδρομοι.

που, καί τρέχοντας κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν. Ἐκάθητο δὲ εἰς τὸ μικρὸν ὄχημα τοῦτο ἄνθρωπός τις περιτετυλιγμένος εἰς τὸν μανδύαν του. Ὁ τροχὸς τοῦ ὀχήματός του ἐκτυπήθη, βαρέως· ὁ ταχυδρόμος ἔκραξε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον νὰ σταθῆ, ὁ ἄνθρωπος ὁμῶς δὲν ἤκουσεν, ἀλλ' ἐξηκολούθησεν ἐλαύνων τὸν ἵππον του ἐν καλ-
πασμῶ.

— Κάποια διαβολομένη βία πρέπει νὰ ἔχη αὐτός, ὁ ἄνθρωπος, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ ταχυδρόμος.

Ὁ δρομαῖος ὁδοπόρος οὗτος, ἦτον ὁ ἄριστος οἰκτιρμού ἄνθρωπος ὃν ἤθικῶς κατασπαραττόμενον εἶδομεν πρὸ μικροῦ.

Ποῦ κατηρθύνετο; καί διατί ἔσπευδε τόσο; Ἐγνοεῖ τοῦτο καὶ αὐτός. Βεβαίως ἀπήρχετο εἰς τὸ Ἄρράς· ἀλλ' ἴσως καὶ ἀλλαχοῦ. Τὸ ἤσθάνετο ἐκ διαλειμμάτων, καὶ τὸν ἤρχετο ρίγος. Προΐθαιεν ἐντὸς τῆς νυκτός, ὡς εἰς βάραθρον. Πράγμα τι τὸν ἀπέτρεπε.

Τί ἀπέτρεχεν ἐντὸς του, οὐδεὶς νὰ ἐκφράσῃ δύνανται πάντες καὶ τὸ καταλαμβάνουν. Ποῖος ἄνθρωπος, ἀπαξ τοιλάχιστον ἐπὶ ζωῆς του, δὲν εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ τὸ σκοτεινὸ, τοῦ ἀγνώστου σπήλαιον;

Ἄλλως τε οὐδὲν εἶχε λίσσει, οὐδὲν ἀπορασίσει, οὐδὲν πράξει. Μηδὲν ὀριστικὸν ἐν τῇ συνειδήσει του. Ἦτο καὶ νῦν ἀμφίρροπος, ἀναποράσιστος ὡς εἰς τὴν πρώτην στιγμὴν.

Διατί ἀπήρχετο εἰς τὸ Ἄρράς. Ἄς ὑπίγω, ἔλεγεν, ὅπωςδὴποτε, ἂς ἰδῶ τὰ πράγματα μὲ τοὺς ὀρθιχλμούς μου, νὰ καταλάβω τί τρέχει; τί θὰ συμβῆ; νὰ κρίνω ἰδίως ὀχμασι, καὶ τότε ἀπορασίζω μακρόθεν τὰ πράγματα φαίνονται βουιά· νὰ ἰδοῦμεν ἴσως αὐτός ὁ Γραστούρας εἶνε τφόντι κανένας ἄθλιος ἄνθρωπος, καὶ ἀροῦ τὸν ἰδῶ, ὅ' ἀνεκουφίξεται ἢ συνειδήσει μου τόσο, ὥστε νὰ ὑπάγῃ αὐτός ἀντ' ἐμοῦ εἰς τὸ κότεργον· κίνδυνον κίνενα δὲν τρέχω· ναί, θὰ εἶνε ἐκεῖ ὁ Ἰαθέρης, καθὼς καὶ αὐτός ὁ λεγόμενος Πρεβέτος, καὶ ὁ ἄλλος, ὁ Βρωμοσπιτάκης, καὶ ὁ Φαθομάσις, πικαιοὶ κατάδικοι, οἵτινες λέγουν ὅτι μ' ἐγνώρισαν· ἀλλὰ, βέβαια σήμερον δὲν θα μὲ ἀναγνωρίσουν. Εἶμαι ἀκόμη κύριος, τέλος πάντων ἢ νὰ φανερωθῶ, ἢ νὰ μὴ φανερωθῶ.

Αὐτὴ ἡ ἰδέα ἦτο παρήγορος. Κατὰ βῆθος θὰ ἐπρωτίμα ἀναμφιβέλως νὰ μὴ ἀπήρχετο εἰς τὸ Ἄρράς. Ἄλλ' ὁμῶς ἐκεῖ κατηρθύνετο.

Ἐντὸς τῶν σκέψεων του ἐμάστιζεν ἀδιακόπως τὸν ἵππον, ὅσπερ

προώδευε θαυμασίως ταχεῖ καὶ γοργῶ βήματι. Ἄλλὰ καθύσον τὸ ὄχημα προεχώρει, αὐτὸς ἤσθάνετό τι ἐντὸς τοῦ ὀπισθοδρομοῦν.

Περὶ τὸ λυκαυγὲς εὐρίσκετο εἰς τὴν πεδιάδα! Μίαν πεδιάδα ἀνοικτὴν ἢ πολίχνη Μ. ἐπὶ Μ. . ., εἶχε μείνει μακρὰν ὀπίσω του. Εἶδε τὸν ἵπποφώσκοντα ὀρίζοντα· ἔβλεπε διερχομένας πρὸ τῶν ὀμμάτων του ὄλας τῆς χειμερινῆς αὐγῆς τὰς ψυχρὰς μορφάς, οὐδόλως εἰς αὐτὰς προσέχων.

Ἔχει καὶ ἡ πρωία τὰ φάσματα αὐτῆς, ὡς ἡ ἑσπέρα. Δὲν τὰ παρετήρει, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ του, τὰ μελανὰ ἐκεῖνα σχήματα τῶν δένδρων καὶ τῶν πέριξ λόφων ἀπετύπουν ἐπὶ τῆς ἠρεθισμένης ψυχῆς του, οὐκ οἶδ' αὖ τι πελιδνὸν καὶ ἀπαίσιον.

Ὅσακις διέβαινον ἔμπροσθεν οἰκίσκου τινός, ἐξ ἐκεῖνων τῶν μεμονωμένων, αἵτινες ἔστιν ὅτε, κεῖνται ἐπὶ τῶν ὁδῶν, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν.

Καὶ ὅμως αὐτοῦ μέσα εἶνε ἄνθρωποι, καὶ αὐτοὶ κοιμῶνται. Ὁ κτύπος τῶν βημάτων τοῦ ἵππου, τὰ κωδῶνια τῶν φαλάρων του, οἱ τροχοὶ ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, ἀπετέλουν θόρυβόν τινα γαληνιαῖον καὶ μονότονον.

Τερπνότατα εἶνε αὐτὰ τὰ πράγματα, ὅταν τυγχάνῃ τις εὐθυμίας, πλὴν πενθιμώτατα ὅταν ᾗνε λυπημένος.

Εἶχεν ἐξήμερώσει, ὅταν ἔφθασεν εἰς Ἐσθῖνον· ἐκεῖ ἐστάθη ἐνώπιον ἐνὸς ξενοδοχείου, ἐν ᾗ ἀφήσῃ τὸν ἵππον του ν' ἀναπνεύσῃ ἀνέτως καὶ νὰ φάγῃ τὴν βρώμην του. Τὸ ἐξαιρετικὸν ζῶον τεῦτο διήνησε πέντε λεύγας ἐντὸς δύο ὥρῶν, καὶ δὲν εἶχε ρανίδα ἰδρωτός ἐπὶ τῶν νώτων του.

Ἦτο ἐξ ἐκεῖνων, αἵτινα ἔχουν μεγάλην μὲν τὴν κεφαλὴν, μεγάλην τὴν κοιλίαν καὶ ὄχι μακρὸν αὐχένα, στήθος δὲ ἀνοικτὸν, γλουτοὺς εὐρεῖς, κνήμας ξηρὰς καὶ λεπτὰς, καὶ στερεοῦς πόδας γένος· κακίσχημον, εὐρωστον ὅμως καὶ ὑγιές.

Δὲν κατέβη ἀπὸ τοῦ ὀχήματος, ἀλλ' ὁ ὑπρέτης τοῦ σταύλου, ὅστις ἔφερε τὴν βρώμην, ἔκυψεν αἴφνης καὶ παρετήρησε καλῶς τὸν ἀριστερὸν τροχόν.

— Ἔχεις ἀκόμη, ἀφεντικῶς, νὰ κάμῃς ὁδόν πολὺ μὲ αὐτὸ τὸ ἄμάξι; ἠρώτησε.

— Διατὶ ἐρωτᾷς;

— 'Από μακριὰ ἔρχεσαι ; ἠρώτησεν ὁ αὐτὸς ὑπηρετής.

— Πέντε λεύγαις ἕως ἐδῶ.

— *Α !

— Τί θὰ εἰπῆς ;

Ὁ ὑπηρετής ἔκυψεν ἐκ νέου, ἔμεινεν πρὸς στιγμήν σιωπῶν καὶ ἔχων τὸ ἔμμα εἰς τὸν τροχὸν προσηλωμένον, ἔπειτα δὲ ἀνεγερθεὶς :

— Ἐνας τροχός, ἀπήντησεν, εἰς αὐτὴ τὴν κατάστασι, καὶ νὰ ἔκαμε πέντε λευγῶν δρόμο... εἰμπορεῖ ὅμως νὰ κάμῃ καὶ ἄλλο δρόμο ἐνὸς τετάρτου τῆς λεύγας.

— Τί λές, μωρὸ παιδί; εἶπεν ὁ ὄδοιπόρος πηδῆσας ἀπὸ τοῦ ὀχήματος.

— Λέγω πῶς εἶνε θαῦμα, ἀρεντικό, νὰ ἔκαμες πέντε λεύγαις, χωρὶς νὰ πέσης ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀμάξι. Κύτταξε...

Τῶνόντι ὁ τροχός ἦτο λίαν βεβλαμμένος. Ἡ σύρραξις μετὰ τοῦ ταχυδρομικοῦ ὀχήματος εἶχε διασχίσει δύο τῶν ἀκτίνων, καὶ συντρίψει τὴν τὸρμην, ὥστε τὸ περικύχλιον αὐτῆς δὲν εἶχε πλέον δύναμιν νὰ κρατῇ τὸν κοχλίαν.

— Εἶπέ με, καλὸ παιδί, ἠρώτησε τὸν ὑπηρετὴν τοῦ σταύλου, ἔχει ἐδῶ κανένα τροχοποιόν !

— Ἄμ' πῶς δὲν ἔχει ;

— Κάμε μου τὴν χάρη νὰ πᾶς νὰ τὸν κράξῃς.

— Νά, εἶναι ἐκεῖ δύο πατήματα. Αἱ ! μαστρο-Βουργαλι !

Ὁ μαστρο-Βουργαλις, ὁ τροχοποιός, ἴστατο ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας του. Προσῆλθε λοιπόν, καὶ ἐξετάσας τὸν τροχόν, ἔκαμε τὸν μορφασμόν χειρουργοῦ, ὅστις παρατηρεῖ τεθραυσμένον τι σκέλος.

— Εἰμπορεῖς μία στιγμή νὰ διορθώσης αὐτὸν τὸν τροχό ;

Ὡς αὔριο τὸ πρωί δὲν εἰμπορεῖ γλιγωρότερα εἶνε μιᾶς ἡμέρας δουλειά. Βιάζεται νὰ φύγῃ τὸ ἀρεντικό ;

— Πολύ. Μετὰ μία ὥρα πρέπει πάλιν νὰ εἶμαι εἰς τὸ δρόμο. Τὸ βραδύτερο μετὰ μία ὥρα.

— Αἱ, τότε εἶνε πρᾶγμα ἀδύνατο.

— Ἄς ἦνε μετὰ δύο ὥραις. Σὲ πληρώνω ὅ,τι θέεις.

Τί νὰ πληρώσης ! δὲν εἶνε τοῦτο διὰ σήμερον εἶνε τῶν ἀδελφῶν νὰ γίνῃ. Ἐκεῖνος χρειάζεται καινούργιας δύο ἀκτίναις καὶ καινούργιο ὑποκόχλιο. Ὡς αὔριο τὸ πρωί ὅμως γίνεταί.

Τέλος πάντων ὁ κ. δήμαρχος ἀπέθεσε τὸν κάλαμον καὶ
στραφείς πρὸς αὐτὸν πλαγίως·

— Τί εἶναι, Ἰατέρη; τί τρέχει; (σελ. 276).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 40

— Τό κακό εἶνε ποῦ εἶ ἔμπορῶ νὰ περιμείνω ἕως αὔριο. Ἐκουσε ἀφοῦ καὶ εἶσαι τροχοποιός, θὰ ἔχης τροχοὺς ἑτοιμοὺς· ἂν, ἂντι νὰ διορθώσης τοῦτον, ἔβαλλες εἰς τὸν τόπον του κἀνένα ἄλλον, ὅπου νὰ 'ταιριάξῃ ; Θὰ τὸν ἠγόραζα.

— Δὲν ἔχω κἀνένα νὰ 'ταιριάξῃ μὲ τὸν ἄλλο τροχὸ αὐτοῦ τοῦ ἀμαξιτοῦ.

Τότε λοιπόν, πώλησέ μου δύο τροχοὺς.

— Οἱ δύο τροχοὶ 'πάγει καλά, ἀλλὰ πρέπει ἀκόμη καὶ ὁ ἰξονας νὰ 'ταιριάξῃ.

— Κύτταξε λοιπόν, δοκίμασε.

— Ἄμ' τί νὰ δοκιμάσω, ὅπου ἐμένα οἱ τροχοὶ μου εἶνε δι' ἀμάξια φορητά. Ἐδῶ εἶνε πτωχὸς ὁ τόπος μας.

— Δὲν ἔχεις νὰ μοῦ θανείσης κἀνέν ἄλλο ὄχημα ἐλαφρὸ ;

— Καὶ νὰ εἶχα, κατὰ τὸν τρόπο ὅπου κυβερνᾷ τὰ ὄχηματα τὸ ἀφεντικό, εὐκόλα δὲν θὰ τοῦ τὸ 'θάνειζα.

— Εἰπέ μου σὺ ἂν ἔχης, καὶ ἐγὼ τὸ ἀγοράζω.

— Δὲν ἔχω, ὄχι.

— Παρίδοξο πρᾶγμα ! δὲν εὐρίσκεται εἰς αὐτὸν τὸν τόπο ἕνα ὄχημα ὅποιονδήποτε ;

— Εἶνε μικρὸς ὁ τόπος μας. Ἐχω ἐκεῖ κάτω ἕνα παλῆθ' ἀμάξι κάποιου ἀφεντικοῦ ἀπὸ τὴν χώρα, ὅπου μοῦ τῶδωσε νὰ τὸ φυλάγω. διὰ νὰ τὸ μεταχειρίζεται κάθε τριανταπέντε τοῦ μηνός· αὐτὸ θὰ σοῦ τὸ ἐνοικιάζα, δὲν θὰ μ' ἐμελλεῖ· ἀλλὰ τυχαίνει νὰ τὸ ἴδῃ· καὶ ἐπειτα ἐκεῖνο εἶνε διὰ δύο ἄλογα.

— Ποῦ τὸ ἔχεις; φέρε το, καὶ πιάνω ἄλογα τοῦ ταχυδρομείου.

— Διὰ ποῦ πάγει τὸ ἀφεντικό ;

— Διὰ τὸ Ἄρρας.

— Καὶ θέλεις νὰ φθάσῃ ἐκεῖ σήμερα ;

— Ναί.

— Μὲ ἄλογα τοῦ ταχυδρομείου ; Μὲ ἄλογα τοῦ ταχυδρομείου θ' ἀργήσης, αὐθέντη· θ' ἀργήσης πολὺ ταχύτερα ἀπ' αὔριο τὸ πρῶτ' ὅταν θὰ ἠμπορέσης νὰ φθάσῃ εἰς τὸ Ἄρρας, ἐπειδὴ ὁ δρόμος αὐτὸς δὲν εἶνε ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους, ὥστε νὰ γίνεταὶ τακτικὰ ἢ ὑπηρεσία. Ἐδῶ, κατ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴν, δὲν εὐρίσκονται πάντοτε εἰς τοὺς σταθμοὺς ἄλογα· τὰ πέρουν εἰς τὰ χωριά νὰ ὀργάνωσον. Θὰ περιμένῃς πρῶτ'

καὶ τέσσαρας ὥραις εἰς κάθε σταθμό, ὡς νὰ φέρουν ἄλογα. Καὶ ἔπειτα εἶνε πολὺς ἀνήφορος καὶ τ' ἄλογα πᾶν ἀργά.

— Τότε λοιπόν, 'πάγω ἐφιππος. 'Απόζευξε τὸ ἄλογό μου. 'Αγοράζω ἀπ' ἐδῶ κἀνέν ἐφιππιον καὶ 'πάγω ἐφιππος. 'Αγκαλά, αὐτὸ μου τὸ ἄλογο δὲν εἶνε δι' ἐφιππιον. 'Ακουσε, σὲ παρακαλῶ, δὲν εὐρίσκω ἐδῶ κἀνέν ἄλογο μὲ τὸ ἐνοίκιον ;

— Διὰ νὰ πᾶς μὲ αὐτὸ εἰς τὸ 'Αρράς ὅλο ἴσα, χωρὶς καθόλου ν' ἀναπαυθῆ τὸ ζῶο ; Τέτοιο ζῶο δὲν θὰ τὸ εὐρῆς πουθενά, οὔτε χίλια φράγκα καὶ ἂν ἐπλήρωνες νὰ τὸ ἀγοράσης.

— Αἶ, πῶς λοιπόν νὰ κάμω ; Λὲς ὅτι πρὶν ἀπ' αὔριο τὸ πρῶν ἐν προφθάνεις νὰ μοῦ διορθώσης τὸν τροχό. 'Εγὼ νὰ περιμείνω ἕως αὔριο δὲν εἰμπορῶ. Τί ὥρα περνᾷ ἀπ' ἐδῶ ὁ ταχυδρόμος ὅστις 'πάγει εἰς τὸ 'Αρράς.

— Τὴν νύκτα.

— Δὲν εἰμποροῦσαν νὰ δεθοῦν μὲ σχοινιά αἱ ἀκτῖνες τοῦ τροχοῦ, αἱ δ' ὅπου ἔσπασαν ;

— Αἱ ἀκτῖνες εἰπέ πῶς εἰμποροῦσαν τὸ ὑπομόχλιον, ὅμως πρέπει νὰ γίνῃ καινούργιο. Καὶ ὕστερα, καὶ ἡ ζῶσιρα, ὁ γύρος ἤγουν τοῦ τροχοῦ, εἶνε εἰς κακὴ κατάστασι.

— Εὐρίσκεται ἐδῶ κἀνένας ἄλλος, ὅστις νὰ ἐνοικιάξῃ ὄχηματα ;

— 'Οχι.

— Εἶνε κἀνένας ἄλλος τροχοποιός ;

'Αμφότεροι, ὅ,τε μαστρο-Βουργαλᾶς καὶ ὁ ὑπηρέτης τοῦ σταύλου, ἀπεκρίθησαν ἀνανεύσαντες.

'Ἡσθάνθη χαρὰν ἀνεκλάλητον.

Εἶδε προφανῶς τὸν δάκτυλον τῆς θείας Προνοίας. Αὕτη ἐξάπαντος θὰ συνέτριψε τοῦ ὀχήματος τὸν τροχόν, ὅπως καθ' ὄδον τὸν ἐμποδίση, καὶ αὕτη παρὰ πᾶσαν προσπάθειάν του συνήθριζε πάντα τὰ προσκόμματα. Δὲν ἔπταιε λοιπόν αὐτὸς πλέον, ἐὰν δὲν προεχώρει. δὲν εἶχε νὰ τὸν τύψῃ ἢ συνειδήσις, ὁ Θεὸς αὐτὸς περενέβαλεν ἐν τῇ ἀσπιρίᾳ του ἀνυπέρβατον φραγμόν.

'Ανέπνευσε. Πρῶτον ἤδη ἀνεκουφίσθη ὀλωσδιόλου τὸ στήθος του, ἀφ' οὗτου ὁ 'Ιαβέρης τὸν εἶχε ἐπισκεφθῆ. Τὸν ἐφάνη δι' τὴν σιδηρὰ χεῖρ ἥτις τὸν ἐσφιγγε τὴν καρδίαν ἀπὸ εἴκοσιν ὥρων, τὴν ἀπέλυσε, τέλος.

ὅτι ὁ Θεὸς ἐκνήρυχθη τέλος ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὅθεν ἐσκέφθη ὅτι ἄλλο πλέον ὅν ἔχει νὰ πράξῃ ἢ νὰ ἐπιστρέψῃ ἡσυχῶς ὁπόθεν ἦλθε.

Ἐὶν ἡ μετὰ τοῦ τροχοποιοῦ συνομιλία του ἐγένετο εἰς ἓν τῶν δωματίων τοῦ ξενοδοχείου, οὐδεὶς ἄλλος θὰ ἦτο παρὼν νὰ τὸν ἀκούῃ· τὰ πράγματα θὰ ἔμενον ἕως ἐδῶ, καὶ ἴτως δὲν θὰ εἶχομεν νὰ διηγηθῶμεν ὅσα θὰ ἀναγνώσῳσι περαιτέρω· ἀλλὰ πᾶσα συνομιλία γινόμενη ἐν μέσῃ ὁδῷ συναθροίζει περὶ αὐτὴν διαβάτας· τυγχάνουσι δὲ πάντοτε ἄνθρωποι οὐδὲν ἄλλο ζητοῦντες ἢ νὰ γίνωσι θεαταί.

Ἐνῶ ἡρώτα τὸν τροχοποιό, εἶχον σταθῆ ἐκεῖ ν' ἀκούσωσι διαβάται τινες, ἐν παιδίον εἰς ὃ οὐδεὶς εἶχε προσέξει, ἰδὼν περὶ τίνος ὁ λόγος, ἀπεσπᾶσθη ἐκ τοῦ ὄμιλου ἐκείνου καὶ ἀνεχώρησε πρὸς τὸν Καν' ἢ λοιπὸν στιγμὴν ὁ ὀδοιπόρος, λαθὼν τὴν ἀπόφασιν ἣν προείπομεν, ἐκινεῖτο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ. . . ἐπανέρχεται τὸ παιδίον ἐκεῖνο συνοδευόμενον καὶ ὑπὸ μιᾶς γραίας.

— Ἀφέντη, τὸν λέγει ἡ γυνὴ αὐτῆ, τὸ παιδί ἦλθε καὶ μοῦ εἶπε πῶς θέλετε ἐν ἀμάξῃ. Θέλετε;

Ἡ ἀπλὴ ἐρώτησις μιᾶς γραίας ὀδηγουμένης παρ' ἐνὸς παιδίου, τοῦ ἔφερον ἰδρώτα εἰς τοὺς νεφρούς. Τὸν ἐφάνη ὅτι ἐπανεῖδεν ὀπίσθεν του ἐν τῇ σκιᾷ τὴν χειρὰ ἧτις τὸν εἶχε παραιτήσει, ἐτοιμὴν νὰ τὸν συλλάβῃ, ἐκ νέου.

— Ναι, κυρά, ἀπεκρίθη· ζητῶ ἐν ἀμάξῃ μετὰ τὸ ἐνοῦχι.

Καὶ ἔσπευσε νὰ προσθήσῃ — Ἄλλ' εἰς αὐτὸν τὸν τόπον δὲν εὐρίσκειται.

— Ἐγὼ ἐγὼ ἔνα, εἶπεν ἡ γυνὴ.

— Ποῦ τὸ ἔχεις; ἡρώτησεν ὁ τροχοποιός.

— Εἰς τὸ σπήτι μου, ἀπεκρίθη.

Ἐρρέγησεν ὄλος. Ἡ χεὶρ τῆς ὀλεθρίας εἰμαρμένης ἐκ νέου τὸν συνέλαθεν. Εἶχε τῶντι ἡ γραία ἐν ἀμάξιον καθαρόπλεκτον.

Ὁ τροχοποιός καὶ ὁ ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου, δυσαρεστηθέντες ὅτι ἔφρουγεν ὁ ὀδοιπόρος ἀπὸ τῶν χειρῶν των, ἤρχισαν τότε νὰ λέγωσιν, ὅτι τὸ ὄχημα ἐκεῖνο ἦτον ἄθλιον, ὅτι δὲν εἶχεν ἐλαστικά ὑποκάτω, καὶ ὡς ἐκ τούτου συνετρίβοντο τὰ κόκκαλα τοῦ ἐν αὐτῷ καθήμενου, ὅτι ἂν ἔθραξε, θὰ ἔφρουεν μέσα τὰ νερά, ὅτι οἱ τροχοὶ ἦσαν ἐσκαρυσμένοι καὶ καταφραγωμένοι ὑπὸ τῆς ὑγρασίας, ὅτι καὶ αὐτὸ δὲν θὰ προεχώρει πλέον ἢ ὅσον τὸ τοῦ ὀδοιπόρου, ὅτι τὸ ἀφεντικὸ θὰ

ἔκαμε πολὺ κακὰ νὰ ἐμπιστευθῆ εἰς ἓνα παληοκάρτοιο ὡσὰν ἐκεῖνο κτλ. κτλ.

Πάντα ταῦτα ἦσαν ἀληθῆ ἀλλὰ τὸ παληοκάρτοιο ἐκυλίετο ὅπως-δῆποτε ἐπὶ τῶν δύο του τροχῶν, καὶ ἠδύνατο νὰ μεταβῆ εἰς τὸ Ἄρρας. Ἐπλήρωσε λοιπὸν ὁ ὄδοιπὸρος ὅσα τὸν ἐζητήθησαν, ἀφῆκε τὸ ἴδιόν του ὄχημα εἰς τὸν τροχοποιόν, πρὸς ἐπιδιόρθωσιν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν του, ἔβαλε νὰ ζεύξωσι τὸν λευκὸν του ἵππον εἰς τὸ παληοκάρτοιο, ἀνέβη εἰς αὐτό, καὶ ἐπινέλαβε τὸν δρόμον ἐν ἡκολούθει ἀπὸ πρωίας.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐξεκίνησεν, ὠμολόγησεν ὅτι πρὸ ὀλίγου εἶχεν αἰσθανθῆ ἀγαλλίαςιν τινά, ἐν τῇ ἰδέᾳ ὅτι δὲν θὰ ἐπορεύετο εἰς τὸ Ἄρρας, ἀλλ' ἐξετάσας ταύτην τὴν ἀγαλλίαςιν, δυσηρεστήθη καὶ τὴν ἐθεώρησεν ὡς μωρίαν. Διατί νὰ χαρῆ ὅτι ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ; Δὲν ἦτον ἐλεύθερος νὰ προχωρήσῃ ἢ νὰ μὴ προχωρήσῃ; Ποῖος τὸν ἐβίαζεν;

Ἐξεργόμενος τοῦ χωρίου, ἤκουσε φωνὴν καλοῦσαν αὐτὸν νὰ σταθῆ. Ἐκράτησε τὸν ἵππον του καὶ πάλιν αἰσθανόμενος ἐνδομύχως ἐλπίδα τινά, ὅτι πιθανὸν νὰ παρουσιασθῆ νέον ἐμπόδιον.

Ἦτο τὸ παιδίον τῆς γράϊας, ἔτρεχε δὲ, κατόπιν του κράζον:

— Ἄφεντικὸ ἐγὼ εἶμαι· ποῦ σοῦ προμήθευσα τὸ ἀμάξι.

— Αἶ, καὶ τί θέλεις;

— Δὲν μ' ἔδωσες τίποτε διὰ τὸν κόπο μου.

Αὐτός, ὅστις ἔδιδεν εἰς ὅλους, καὶ ἔδιδεν εὐκόλως, ἐθεώρησε ταύτην τὴν ἀπαίτησιν ὡς ὑπερβάλλουσαν, ἀπεχθῆ σχεδόν. — Ἄ! σὺ εἶσαι παληόπαιδο; εἶπε· δὲν θὰ λάβῃς τίποτε.

Καὶ μαστιγώσας τὸν ἵππον του ἐπανέλαβε τὸν δρόμον ἐν τάχει. Εἶχε δαπανήσει πολλὴν ὥραν εἰς Ἐσδῖνον καὶ ἠθέλε νὰ τὴν κερδίσει τρέχων ταχύτεριν.

Ὁ μικρὸς του ἵππος ἦτον εὖρωστος καὶ ἔστρεν ὡς δύο, ἀλλ' οἱ δρόμοι ἦσαν ἐλεινοὶ ἐπειδὴ εἶχεν βρέξει· Φεβρουάριος μὴν, καὶ ἔπειτα τὸ παληοκάρτοιο σκληρὸν καὶ βρῦ· ἐνταυτῷ δὲ καὶ ἀνήρωτος. Ἐχρησιάσθη σχεδόν τέσσαρις ὥρας διὰ νὰ μεταβῆ ἀπὸ Ἐσδῖνου εἰς Σαϊμπόλ. Πέντε λεύγας ἐντὸς τεσσάρων ὥρῶν.

Εἰς Σαϊμπόλ ἐπέξευσεν εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν ξενοδοχεῖον, καὶ εἶπε νὰ βάλωσι τὸν ἵππον εἰς τὸν σταῦλον· ὡς δὲ ὑπέσχεθη εἰς τὸν Σκαφλίον, ἐστάθη πλησίον τοῦ ζώου, ἐνόσφ αὐτὸ ἔτρωγεν.

Ἐκεῖ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ τοῦ ξενοδόχου.

— Θὰ γευματίσῃ, ἐδῶ ὁ κύριος ; τὸν ἐρωτᾷ.

— Τυφόντι, ἀπεκρίθη· τὸ ἐλθισμόνησα καὶ ἔγω μάλιστα κάμποσῃν ὄρεξιν. Ναί, θέλω νὰ γευματίσω.

Ἦκολούθησε λοιπὸν τὴν ξενοδόχον γυναῖκα περιχαρῆ, εἰς γαμηλὴν τινα αἴθουσαν ὅπου εὕρισκοντο τράπεζαι διὰ κηρωτοῦ καλύμματος σκεπασμέναι, ἀντὶ τραπεζομανθόλου.

— Γλίγωρα, σὰς παρακαλῶ, τὴν εἶπε, διότι βιάζομαι πάλιν ν' ἀναχωρήσω.

Ἐνῶ ἡ χωρική ὑπηρέτρια ἠτοίμαζε τὰ τῆς τραπέζης, αὐτὲς παρατηρῶν τὴν ἐτοιμασίαν.

— Εἶδες ! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, νὰ τί εἶχα, καὶ ἠσθανόμην ὅτι καὶ μ' ἔλειπεν. Ἀκόμη τίποτε δὲν εἶχα φάγει.

Παρετέθη τὸ φαγητόν. Ἦρπασεν εὐθὺς τὸν ἄρτον, ἐδάγκασε μίαν ἄκραν, ἔπειτα τὸ ἀπέθεσε πάλιν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ πλέον δὲν ἤγγισεν. Εἰς ἄλλην τράπεζαν, πλησίον τῆς ἰδικῆς του, ἔτρωγεν εἰς ἀμαξήλατος. Στρέφεται καὶ λέγει πρὸς αὐτόν.

— Διατί ἄρά γε νὰ ἦνε το ψωμί των τόσοσν πικρό ;

Ἐπέστρεψεν εἰς τὸν σταῦλον πλησίον τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ μίαν ὄραν ἀνεχώρησεν ἐκ Σαμπύλ, διευθυνόμενος εἰς Τίγκας, πέντε λεύγας μακρὰν ἀπὸ τοῦ Ἀρράς.

Καθ' ὄλον τὸν ὁρόμον τί διανοεῖτο ; ἢ τί ἐπραττε ; Καθὼς τὸ πρῶτῶν, καὶ τώρα ἐόλεπε διαβαίνοντα τὰ δένδρα, τὰς ἀγυροσκεπιεῖς στέγας, τοὺς καλλιεργημένους ἀγρούς, ἀντικείμενα ἐπαρκοῦντα ἐνίστη πρὸς λύτρωσιν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῶν συλλογισμῶν. Τί μελαγχολικώτερον ἢ τὸ βαθύτερον τοῦ νὰ βλέπῃ τις ἐφ' ἅπαζ καὶ διὰ παντὸς μυρία ἀντικείμενα ! Τί εἶναι ὁδοιπορία ; Γέννησις καὶ θάνατος ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν.

Τοιαύτη καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἰπαρξίς. Ὅλα τὰ ἐν τῇ ζωῇ παύονται ἐνώπιον ἡμῶν ἀενάως. Ἐναλλαγὰι σκιῶν καὶ λάμψεων. Θίμβος καὶ εὐθὺς κατόπιν ἐκλειψίς· βλέπεις, σπεύδεις, τείνεις τὰς χεῖρας νὰ συλλάβῃς τὸ παρερχόμενον· πᾶν το συμβαῖνον κατὰ τὴν διέλευσιν εἶναι μία ὁρόμου καμπή, ἧτις σοὶ παρουσιάζει τὸ γῆρας.

Δίσθάνεσαι· ὡς τινα τιναγμόν καὶ ἐν τῷ σκότει διακρίνεις μίαν θύραν σκοτεινὴν· ὁ τῆς ζωῆς μαῦρος ἵππος ὅστις σ' ἔσυρεν ἴσταται.

καί μετ' ὀλίγον ἀφανῆς τις καί ἄγνωστος ἀποζευγνύει αὐτὸν ἐν τῷ σκότει,

Ἐβράδευαζεν ἤδη, ὅτε τὰ παιδία, ἰξερχόμενα τοῦ σχολείου, εἶδον τὸν ὄδοιπὸρον εἰσερχόμενον εἰς Τίγκας. Ἀληθῶς, ἦσαν καὶ αἱ ἡμέραι μικραί. Δὲν ἐστάθη διόλου εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο.

Ἐξερχόμενος αὐτοῦ, παρατηρεῖ ἐργάτην τινὰ ἐκ τῶν διορθούντων τοὺς δημοσίους δρόμους, ὅστις ἐγείρας τὴν κεφαλὴν καὶ ἰδὼν τὸν ἵππον του.

— Αὐτό, εἶπε, τὸ ζῶο πολὺ κουράσθηκε.

— Τφόντι, τὶ ταλαιπῶρον ζῶον εἶχεν ἀποκάμει. Προεχώρει μὲν πάντοτε, ἀλλὰ μὲ βήματα κλονούμενα.

— Διὰ ποῦ; διὰ τὸ Ἄρρας; ἠρώτησεν ὁ ἐργάτης.

— Ναί.

— Ἄ! ἂν πηγαίνης, ἀφεντικό, καθὼς πηγαίνεις, ἀδύνατον νὰ φθάσῃς ἐνωρίς, σίγουρα.

Ἐκράτησεν ὁ ὄδοιπὸρος τὸν ἵππον, καὶ ἠρώτησε τὸν ἐργάτην.

— Πόσον ἀκόμη ἀπέχει ἀπ' ἐδῶ τὸ Ἄρρας;

— Ἐπτὰ λεύγαις σωσταίς.

— Πῶς, κατὰ τὸν χάρτην, ἀπέχει μόνον πέντε λεύγαις.

— Ἡ χάρτα λέγει σωστά, εἶπεν ὁ ἐργάτης, μόν' ὁ δρόμος εἶναι χαλασμένος, καὶ τὸν διορθώνουν. Ἀκόμη δεκαπέντε λεπτὰ νὰ προχωρήσῃς, θὰ τὸν εὔρησ κομμένον. Ἀμάξιν νὰ περάσῃ ἀδύνατα. Θὰ γίνῃ ἀνάγκη νὰ πάρῃς ἀριστερά. τὸ δρόμο τοῦ Καρενσού, νὰ περάσῃς τὸ ποτάμι, καὶ ἀφοῦ φθάσῃς εἰς τὸ Καμπλέν, νὰ γυρίσῃς δεξιὰ· εἶνε ὁ δρόμος τοῦ Προφήτου Ἡλία, ὅπου πάγει ἴσα πλέον εἰς τὸ Ἄρρας.

— Ἀλλὰ θὰ νυκτώσῃ, καὶ εἰμπορεῖ νὰ χάσω τὸ δρόμο.

— Δὲν εἶσαι ἀπ' ἐδῶ, ἐντόπιος;

— Ὅχι.

— Αἶ, ἄκουσε τὸ λοιπὸν, νὰ σὲ δῶσω, ἀφεντικό, ἂν ἀγαπᾷς, τὴν γνώμη μου. Τὸ ἄλογο βλέπω εἶνε ἀποκαμωμένο· γύρισε εἰς ταῖς Τίγκαις. Ἐχει ἐκεῖ ἓνα καλὸν ξενοδοχεῖο. Περνάς ἐκεῖ τὴν νύκτα σου, καὶ τὸ πρωὶ πᾶς εἰς τὸ Ἄρρας μὲ τὸ καλὸ.

— Ἀλλὰ πρέπει τὴν αὐτὴν νύκτα νὰ εἴμ' ἐκεῖ.

— Τότε, τί νὰ σοῦ κάμω. Τότε γύρισε πάλιν εἰς τὸ ξενοδοχεῖο

ὄπου σοῦ εἶπι, καὶ πάρε ἀκόμη ἓνα ἄλογο. Τὸ παιδί ὄπου θὰ ἔλθῃ μὲ τὸ ἄλογο, σοῦ δείχνει τὸ δρόμο, πᾶρ'το μαζί σου.

Ἦκουσε τὴν συμβουλὴν τοῦ ἐργάτου, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν διέβαινεν πάλιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου μέρους· τῶρα ὁμως ἔτρεχε καλῶς προσλαῶν ἓνα γενναῖον ἵππον καὶ ἓνα μικρὸν ἀγωγιάτην, καθήμενον καὶ τοῦτον ἐπὶ τοῦ ὀχήματος καὶ ὀδηγοῦντι.

Ἐν τούτοις παρῆλθεν ὥρα· ἐνύκτωσεν· ὁ δρόμος ἦτο ἄθλιος, εἶχε λάκκους πὸ ὑπῶν τροχῶν ἐσκαμμένους, καὶ τὸ ἔκλινεν ὅτε μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ, ὅτε δὲ πρὸς τ' ἀριστερά.

— Νὰ σὲ ἰδῶ ἔλεγεν εἰς τὸν ἀγωγιάτην· θὰ σοῦ δώσω νὰ πιῆς τὰ διπλάσια.

Εἰς ἓνα τιναγμὸν τῆς ἀμάξης, συνετρίβη τὸ ξύλον εἰς ὃ προσέδονταν τὰ πλάγια τῶν ἵππων λωρία. — Κύριε, εἶπεν ὁ ἀγωγιάτης, ἔσπασεν αὐτὸς ὁ διάβολος, καὶ τώρα δὲν ζεύρω πῶς θὰ γίνῃ. Αὐτὸς ὁ δρόμος εἶνε τὴν νύκτα κακός, ἂν ἤθελες νὰ γυρίσωμεν ὀπίσω εἰς ταῖς Τίγκαις, εἰμπορούσαμεν αὔριο τὸ πρωὶ ἐνωρίς νὰ ἔμεθα εἰς τὸ Ἄρράς.

Δὲν ἔχεις κίνεσα κομμάτι σχοιλὴ καὶ ἓνα μαχαῖρι; ἠρώτησεν ὁ ὄδοιπóρος, ἰδὼν τί πρᾶγμα συνετρίβη.

— Ἐχῶ.

Ἐκοψεν ἓκ τινος δένδρου ἓνα κλάδον, τὸν ἐπελέκησε, καὶ κατεσκευάσε προχειρῶς ξύλον τι ἱκανὸν ν' ἀντικαταστήσῃ το συνετρίβην. Ἐλαπάνησαν ἐν τούτοις ἕτερα εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας, ἀλλ' ἐπανέλαβον τὸν δρόμον καλπάζοντες.

Ἡ πεδιάς ἦτο σκοτεινὴ· πολλὸς ἄνεμος ἔπνεεν ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Τὸ ψῦχος ἦτο διεπαραστικόν. Δὲν εἶχε φάγει ἀπὸ τῆς χθῆς. Ἐνεθυμήθη τὴν ἄλλην ἐκείνην ὄδοιπορίαν του, εἰς τὴν μεγάλην πεδιάδα τῆς πόλεως Δ. . . πρὸ ὀκτώ ἐτῶν; καὶ τὸν ἐφάνετο ὅτι ἦτο χθῆς.

Ἐσῆμανεν ὥραν ἓν μακρυνὸν κωδωνοστάσιον. Ἐρωτᾷ τὸν μικρὸν ἀγωγιάτην.

— Τί ὥρα εἶνε αὐτή.

— Ἐπτὰ ὥραις, ἀφεντικὸ εἰς τὰς ὀκτῶ θὰ εἴμεθα εἰς τὸ Ἄρράς. Μόνο τρεῖς λεύγαις πλέον μᾶς ἔμειναν.

Τὸν ἤλθε τότε κατὰ πρῶτον σκέψαι τις, καὶ περιόδοζεν τὸν ἐφάνη

πῶς αὐτὴ δὲν εἶχε ἔλθει πρότερον· ὅτι ὅλοι οἱ κόποι τοῦ ἦσαν ἴσως ἀνωφελεῖς· ὅτι δὲν ἤξευρε τοῦλάχιστον κατὰ ποῖαν ὥραν ἔμελλε νὰ δικασθῇ ἢ ὑπόθεσις· ὅτι κακῶς ἔπραξε νὰ μὴ πληροφορηθῇ περὶ τούτου.

Ἐσκέφθη, ἔπειτα ὅτι συνήθως αἱ συνεδριάσεις τοῦ κακουργιοδικείου ἤρχιζον εἰς τὰς ἑννέα τῆς πρωίας· ὅτι ἡ προκειμένη ὑπόθεσις δὲν ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ πολὺ, ὅτι διὰ τὰ κλαπέντα μῆλα δὲν ἀπηρτέτο μακρὰ συζήτησις· ἐπήρχετο τὸ περὶ ταυτότητος ζήτημα, τέσσαρες ἢ πέντε μάρτυρες, ἔμελλον νὰ καταθέσωσι, καὶ ὀλίγα εἶχον οἱ δικηγόροι νὰ εἰπωσιν· ἐπομένως θὰ ἔφθανεν ὅταν θὰ ἦσαν ὅλα τελειωμένα!

Ὁ ἀγωγιάτης ἐμάστιζεν ἐν τούτοις τοὺς ἵππους. Διέβησαν τὸν παταμόν, καὶ ἀφήκαν τὸν Προφήτην Ἡλίαν ὀπίσω των. Ἡ νύξ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐγίνετο σκοτεινὴ.

ΣΤ΄.

Ἡ ὄσια Σεμπλιτία εἰς δοκιμασίαν.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ ἡ Φαντίνα ἦτον ὅλη χαρὰ. Διήλθε μίαν νύκτα κακίστην. Βῆλα φοβερόν, πυρετόν αὐξόντα καὶ ὄνειρα. Τὸ πρῶν, ὅταν ὁ ἰατρός τὴν ἐπισκέφθη, παρεάλει ἢ δυστυχῆς. Ὁ ἰατρός ἐφοβήθη καὶ παρήγγειλε νὰ τὸν εἰδοποιήσωσιν ἄμα ὡς ἤρχετο ὁ κ. Μαγδαληνῆς.

Μέχρι μεσημβρίας, ἡ νοσοῦσα ὑπῆρξε κατηφῆς· ὀλιγίστας προσέφερε λέξεις· ἐσχημάτιζε δίπλως εἰς τὴν σινδόνην της, καὶ ἐψιθύριζεν ὡς νὰ ὑπελόγιζεν ἀποστάσεις.

Οἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν βαθεῖς καὶ ἀπλανεῖς· ἐφαίνοντο σχεδὸν ἐσθεσμένοι, ἔπειτα ἐκ διαλειμμάτων ἐξανήπτοντο, καὶ ὡς ἀστέρες ἔλαμπον. Νουμίζει τις, ὅταν μαύρη τις ὥρα σημάνη, ὅτι τὸ φέγγος τοῦ οὐρανοῦ πληροῖ τοὺς ἐγκαταλειπομένους ὑπὸ τοῦ γήινου φέγγους.

Ὁσάκις ἡ ὄσια Σεμπλιτία τὴν ἠρώτα πῶς εἶχεν, αὕτη ἀπεκρίνετο πάντοτε.

— Καλὰ. Δὲν βλέπω τὴν ὥρα πότε νὰ ἰδῶ τὸν κ. Μαγδαληνῆν.

Β.ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 41

Ὀλίγους μῆνας πρὶν, ἡ Φαντίνα εἶχεν ἀπολέσει τὴν ἐσχάτην αἰδῶ, τὴν τελευταίαν συστολὴν καὶ χαρὰν τῆς, ἦτον ἡ σκιά αὐτῆς, τώρα ἦτο τὸ φάντασμα αὐτῆς. Ἡ σωματικὴ ἀσθένεια συνεπλήρωσε τὸ ἔργον τῆς ἠθικῆς ἀσθενείας.

Εἰκοσιπενταέτις μόλις καὶ εἶχε τὸ μέτωπον πλήρες ρυτίδων· αἱ παρειαὶ τῆς κατέπεσον, αἱ ρῶθωνες ἐλεπτύνθησαν, αἱ ὀδόντες ἀνεσκάφησαν, ἡ ὄψις ἐμαράνθη, ὁ τράχηλος κατέστη ὀστεώδης, αἱ κλειθεὶς τοῦ λαιμοῦ ἐξεχώσθησαν, τὰ μέλη κατέστησαν πλαδαρά, ἡ ἐπιδερμὶς χρωματώδης, ἡ ξανθὴ τῆς κόμη σχεδὸν λευκὴ. Φεῦ ! Ἡ νόσος φέρεται τὸ γῆρας ἀμέσως.

Ὁ κ. Μιγαδαληνῆς ἤρχετο συνηθῶς καὶ ἔβλεπε τὴν ἀσθενῆ, περὶ ὄραν τρίτην μετὰ μεσημβρίαν· Ἡ ἀκρίβεια ἐδόχλου τὴν ἀγαθότητα.

Περὶ ὄραν δύο καὶ ἡμίσειαν ἡ Φαντίνα ἤρχισε ν' ἀνησυχῆ. Ἐν τῷ εἰκοσι·λεπτῶν, δεκάκις ἕως ἠρώτησε τὴν καλογραῖαν. — Τί ὄρα νὰ ἦνε ;

Ἐσήμανεν ὄρα τρίτη. Εἰς τὸ τρίτον κροῦσμα ἀνεκάθισεν ἡ Φαντίνα εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἐνῶ συνηθῶς μόλις ἠδύνατο ν' ἀλλάξῃ θέσιν· συνῆψεν ἀμφοτέρως τὰς λιποσάρκους καὶ κιτρίνας χεῖρας τῆς σπασμαδικῶς, καὶ ἔβαλεν ἐκ βάρους ψυχῆς στεναγμὸν τινα, ὡς εἰ ἀφ' ῥέθῃ μέγα βῆρος ἀπὸ τοῦ στήθους τῆς.

Οὐδεὶς εἶχεν εἰσελθεῖν, ἡ θύρα δὲν ἠνοιχθῆ παντελῶς. Ἐπὶ δεκαπέντε λεπτά θὰ ἔμεινε τοιοῦτοτρόπως, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν θύραν προσηλωμένους ἔχουσα, ἀκίνητος ὡς εἰ ἐκράτει τὴν ἀναπνοὴν τῆς. Ἡ καλογραῖα δὲν ἐτόλμα τί νὰ τὴν εἴπῃ. Ἡ ἐκκλησιὰ ἐσήμανεν ὄρα τρίτη καὶ τέταρτον. Ἡ Φαντίνα ἔπεσε πάλιν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τῆς.

Δὲν εἶπε λέξιν, ἀλλ' ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ σχηματίζῃ πτυχὰς εἰς τὴν σινδόνην τῆς.

Παρήλθεν ἡμίσεια ὄρα, ἔπειτα ὄρα μία· οὐδεὶς ἐφαίνετο· ὁσάκις τὸ ὠρολόγιον ἐσήμαινεν, ἡ Φαντίνα ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ παρατήρει πρὸς τὴν θύραν, ἔπειτα πάλιν ἔπιπτεν.

Ἐφαίνετο μὲν ὁ στοχασμὸς τῆς προδήλως, ἀλλ' οὔτε ὄνομά τι προέφερεν, οὔτε ἐμαμφιμοίρει ἀδημονοῦσα. Ἐβήχε μόνον, βήχ' ἕνα πένθιμον. Ἐνόμιζες ὅτι σκιά τις κατέβαινεν ἐπ' αὐτῆς. Ἦτον ἡ ὄψις τῆς παλιανῆ, τὰ χεῖλη μελανὰ, ἡμεῖθ' ὁ ἑνόςτε.

Ἐσήμανεν ὄρα πέμπτη. Τότε τὴν ἔγειραν ἡ καλογραῖα λέγοντες

ήσυχως, διὰ φωνῆς μόλις ἀκουστής. — Ἐγὼ ἔως αὔριον τελειώνω· ἄδικα κάμνει νὰ μὴν ἔργεται σήμερα!

Ἄλλὰ καὶ ἡ ὁσία Σεμπλιτία ἠπόρει διὰ τὴν βραδύτητα τοῦ κ. Μαγδαληνῆ.

Ἡ Φαντίνα, ἐν τούτοις, ἔβλεπε πρὸς τὸ φάτνωμα τῆς κλίνης τῆς ὡς προσπαθοῦσα ν' ἀνακαλέσῃ τι εἰς τὴν μνήμην τῆς. Αἰφνης ἀκούεται ἄδουσα μὲ ἀσθενῆ τὴν φωνὴν ἐν νανούρισμα.

Τὸ νανούρισμα τοῦτο ἔψαλλεν ὁσάκις ἀπεκοίμιζε τὴν μικρὰν τῆς Τιτίαν· τοῦτο δὲ πρὸ πέντε ἡδὴ ἐτῶν, ἀφότου τὴν ἐστερηθῆ εἶχε φύγει ἐκ τῆς μνήμης τῆς. Τόσον λυπηρῶς τὸ ἔμελπε, καὶ εἰς τόσον γλυκὺν ἦχον, ὥστε καὶ καλογραῖαν ἠδύνατο νὰ κινήσῃ εἰς δάκρυα. Πράγματι ἡ ὁσία Σεμπλιτία, καίτοι συνειθισμένη εἰς τὴν αὐστηρότητα, ἠσθάνθη ἐν δάκρυ ἀνερχόμενον εἰς τὸ βλέφαρόν τῆς.

Ἐπῆμαινε τὸ ὠρολόγιον ὦραν ἕκτην. Ἡ Φαντία ἐφάνη ὡς μὴ ἀκούσασα. Ἐφαίνετο, μὴ προσέχουσα εἰς οὐδὲν τῶν περὶ ἑαυτὴν. Ἡ καλογραῖα ἔστειλε μίαν ὑπηρετρίαν νὰ ἐρωτήσῃ τὴν θυρωρὸν τοῦ ἐργαστασίου, ἂν ἔμελλε νὰ ἀναβῆ ἀμέσως εἰς τὸ θεραπευτήριον. Ἡ ὑπηρετρία ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγου λεπτά.

Ἡ Φαντίνα ἔκειτο ἀκίνητος πάντοτε ἔχουσα τὸν νοῦν ὅλον εἰς τὰς ἰδέας τῆς προσηλωμένον. Ἡ ὑπηρετρία διηγῆθη κρυφίως, εἰς τὸ οὖς τῆς ὁσίας Σεμπλιτίας, ὅτι ὁ κύριος δήμαρχος ἀνεχώρησε πρὸ τῶν ἐξ ὠρῶν τῆς πρωίας ἐκείνης, ὅτι ἐπέβη εἰς ὄχημά τι ἐλαφρὸν καὶ ἀσκεπὲς μετ' ὄλου ἐκείνου τοῦ ψύχους· ὅτι εἰς τὸ ὄχημα ἦτον ἐξευγμένον ἐν λευκὸν ἄλογον· ὅτι οὔτε ἀμαξήλατὴν ἐπῆρεν· ὅτι ἄγνωστον ποῖον δρόμον ἔλαθε, καὶ ἄλλοι μὲν ἔλεγον ὅτι τὸν εἶδον νὰ στραφῆ πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀρράς, ἄλλοι δὲ ὅτι τὸν ἀπῆντησαν εἰς τὴν ὁδὸν τῶν Παρισίων· ὅτι ἀναχωρῶν, ἦεν ἡσυχώτατος, κατὰ τὸ σῆμα, μόνον δὲ εἶπεν εἰς τὴν θυρωρὸν νὰ μὴ τὸν περιμένωσιν αὐτὴν τὴν νύκτα.

Ἐνῶ αἱ δύο γυναῖκες συνωμίλου κρυφίως, ἔχουσαι τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὴν Φαντίαν, τῆς μὲν καλογραῖας ἐρωτώσης, τῆς δὲ ὑπηρετρίας ἀποκρινομένης, ἡ Φαντίνα διὰ τῆς δυνάμεως ἦν ὀργανικαί τινες νόσοι παρέχουσιν ἐκ διαλειμμάτων εἰς τοὺς πάσχοντας, εἰχεκαταρθῶσαι νὰ ἐγερεθῆ εἰς τὰ γόνατα, ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς, καὶ στηρίζασα τὰς

χειρας ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, εἶχε προβάλλει τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν παραπετασμάτων, καὶ ἤκρατο. Αἶφνης βάλλει φωνήν.

— Ὁμιλεῖτε διὰ τὸν κ. Μαγδαληνῆν ! διατί ὀμιλεῖτε σιγά ; τί τρέχει ; διατί δὲν ἔρχεται ;

Τόσον δ' ἐπιτακτικῆ καὶ τραχεῖα ἦτον ἡ φωνὴ τῆς, ὥστε αἱ δύο γυναῖκες ἐνόμισαν ὅτι ἤκουον φωνὴν ἀνδρός· ἐστράφησαν λοιπὸν ἔμβροτοι, καὶ εἶδον μορφὴν τινα λιπόσαρκον, φέρουσαν ὄλους τοὺς χαρακτηρισμοὺς τοῦ θανάτου.

— Σὰς ἐρωτῶ ! ἀνέκραζεν ἡ Φαντίνα.

Ἡ ὑπηρετρία ὑπετραύλισεν.

— Ἡ θυρωρὸς λέγει, πὼς ὁ κύριος δήμαρχος δὲν θὰ ἔμπορέσῃ νὰ ἔλθῃ σήμερα.

— Ἡσύχασε, παιδί μου, προσέθεσεν ἡ καλογραῖα· πλάγιασε, πλάγιασε.

Ἡ Φαντίνα χωρὶς διόλου νὰ μεταβάλλῃ θέσιν, προσέθεσε δυνατῆ τῇ φωνῇ, μετὰ τόνου ἐπιτακτικῶς σπαραξικαρδίου.

— Δὲν θὰ ἔμπορέσῃ νὰ ἔλθῃ ; Διατί; σεῖς τὴν αἰτίαν τὴν ἔξευρετε. Τὰ λέτε σιγά. Θέλω καὶ ἐγὼ νὰ μάθω τὴν αἰτία.

Ἡ ὑπηρετρία ἔσπευσε νὰ ψθυρίσῃ εἰς τὸ οὖς τῆς καλογραῖας

— Βιπήτῃ τῆς πὼς ἔχει δουλειὰ εἰς τὸ δημαρχεῖο· πὼς εἶνε συμβούλιον.

Ἡ ὄσια Συμπλιτία ἠρυθρίασεν· ἠρυθρίασεν ἐπειδὴ ἡ ὑπηρετρία τὴν πρότεινε νὰ εἶπῃ ψεῦμα. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἔβλεπεν ὅτι, ἂν ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν ἀσθενῆ, θὰ τὴν ἐβλαπτε δεινῶς εἰς ἐκείνην τὴν κατάστασίν τῆς. Τὸ ἐρώθημα διήρκεσεν ὀλίγον.

— Ὁ κύριος δήμαρχος ἀνεχώρησεν.

Ἡ Φαντίνα ἐκίθησεν ἐπὶ τῆς πτέρνας τῶν ποδῶν τῆς. Τὰ ὄμματά τῆ, ἐλαμψαν. Ἀπερίγραπτος χαρὰ τῆς ἦνθησεν ἐπὶ τοῦ περιαλγοῦς προσώπου τῆς.

— Ἀνεχώρησεν ! εἶπε θὰ πῆγε νὰ πάρῃ τὴν Τιτίκα μου !

Ἦψωσε δὲ τότε πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας, καὶ ἡ μορφή τῆς ἔλαβεν ἡθὸς τι ἀπερίγραπτον. Τὰ χεῖλη τῆς ἐκινουῦντο· προσήχητο σιωπηλῶς.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν προσευχὴν.

— Ὅσια μου ἀδελφὴ ! εἶπε· πλαγιάζω τώρα εὐθὺς· κάμνω ὅ, τι σεῖς θελήσετε. Πρὸ ὀλίγου εἶχα γίνῃ κακὴ· ζητῶ συγχώρησι πὼς ὤμί-

λῆσα τόσον δυνατά· τὸ γνωρίζω, ὅσαί μου ἀδελφὴ, τὸ γνωρίζω· ἀλλ' εἶμαι, καθὼς μὲ βλέπετε. τόσον εὐτυχής! Ὁ Θεὸς εἶνε καλός, ὁ κύριος Μαγδαληνῆς εἶνε καλός· φαντασθῆτε νὰ 'πάγῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸ Μομφερμέιλ νὰ φέρῃ τὸ παιδί μου!

Τότε δ' ἔπεσε πάλιν, ἐβοήθησε καὶ αὐτὴ τὴν καλογραῖαν νὰ τῆς διορθώσῃ τὸ προσκεφάλαιον, καὶ ἠσπάσθη μικρὸν τινα σταυρὸν ἀργυροῦν ὅστις ἐξήρτητο ἐκ τοῦ λαίμου τῆς· τοῦτον τὸν εἶχε χαρίσει ἡ μηναχή.

— Παιδί μου, εἶπεν ἡ ὁσαί Σεμπλίτια, προσπάθησε τώρα νὰ ἴσυχάσῃ, καὶ πλέον μὴν ὀμιλεῖς.

Ἡ Φαντίνα ἔλαθε τότε εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ἰδρωτὸς νοτισμένας χεῖράς τῆς τὴν τῆς καλογραῖας, καίτοι εἰς αὐτὴν ἡ ἀφῆ ἐκεῖνη ὑπῆρχε δυσάρεστος καί:

— Λοιπὸν, εἶπε, σήμερα τὸ πρῶν ἀνεχώρησε διὰ τὸ Παρίσι. Ἀγκαλιὰ δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ Παρίσι· τὸ Μομφερμέιλ πίπτει ὀλίγον πρὸς τ' ἀριστερά, ὅταν ἔρχεσαι. Ἐνουμείσθη χθὲς τί μ' ἔλεγεν, ὅταν τὸν ἀνέφερα διὰ τὴν Τιτίκα; «Ὁ γλιγωρα θὰ τὴν ἔλγῃ, ἰγλιγωρα!» Ἡθέλησε νὰ μὲ τὴν φέρῃ ἔξωφρα. Ἐτίμωρετε; μ' ἔδωκε καὶ ὑπέγραψα ἕνα γράμμα διὰ τοὺς Θεναρδιέρους. Δὲν ἔχουν τί νὰ ἀπολογηθῶν, ψεύμματα; θὰ τὸν δώσουν ἄμεσως τὴν Τιτίκα μου, ἀπὸ ὅλα τοὺς ἐπληρώθησαν.

Ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει νὰ κρατῇ κινεῖς ἕνα ξένο παιδί, ἀπὸ πληρώνεται διὰ τὰ ἔξωδά του. Μὴ, ὅσαί μου ἀδελφὴ, μὴ μὲ κάμνετε νεῦμα πῶς δὲν πρέπει νὰ ὀμιλῶ. Αἰσθάνομαι τόση ἀγαλλίασι! εἶμαι πολὺ καλὰ· τίποτε δὲν ἔχω· θὰ ἴδω ὕστερ' ἀπὸ τόσον καιρὸ τὴν Τιτίκα μου· μάλιστα πεινῶ, ἔχω πολλὴν ὄρεξι. Κοντεῦσιν πέντε ἔτη ποῦ δὲν τὴν εἶδα.

Δὲν ἔχετε σεῖς ἰδέαν· τὰ παιδιὰ πῶς τὸν ἄνθρωπον τὸν κρατοῦν! Καὶ ἔπειτα, θὰ ἦνε καὶ τόσον εὐμορρη! θὰ τὴν ἰδῆτε. Τὰ χεράκια τῆς, μικρά, λευκά καὶ τὸ χρῶμα τοῦ ρόδου. ὦ! χεῖρια πρὸ πάντων θὰ ἔλγῃ λαμπρά. Ὅταν ἦτον ἐνός χρόνου, ἦτον νὰ βλέπῃς καὶ νὰ γελάς. Τοσοῦτοις! Τώρα θὰ ἦνε μεγάλη. Εἶνε... ἔ'τὰ ἐπτά ἔτη περιπατεῖ. Τώρα καὶ αὐτὴ «ἀεσποινίς». Τὴν λέγω Τιτίκα, ὁμῶς τὸ ὄνομά τῆς εἶνε Εὐφροσύνη.

Καλά ἐγὼ ἔλεγα τὸ πρῶι, εἶδα σκόνι ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρο τῆς ἐστίας, καὶ εἶπα γλιγῶρα θὰ ἴδῶ τὴν Τιτίκα μου.

Θεέ μου, Θεέ μου! πόσο ἄδικο κάμνουν τοῦ ἑαυτοῦ των ὅσοι κάνουν χρόνους χωρὶς νὰ ἴδουν τὰ παιδιὰ των! ὡς νὰ ἦτον αἰωνία αὐτὴ ἡ ζωὴ! ὦ, τί καλὸς αὐτὸς ὁ κύριος δήμαρχος· νὰ σηκωθῆ νὰ πάγη μὲ αὐτὸν τὸν καιρὸ! Κάμνει κρῦο ἔξω· πῶς; κάμνει παλὺ κρῦο! Τοῦλάχιστον νὰ πῆρε τὸ ἐπανωφόρι του; Αὔριο θὰ εἶν' ἐδῶ· ἐν θὰ εἶν' ἐδῶ αὔριο;

Αὔριο πλέον ἑορτῆ. Αὔριο τὸ πρῶι, ὅσια μου ἀδελφῆ, θὰ μὲ πῆτε νὰ φορέσω τὴν μικρὴ μου ἐκείνη καλύπτρη μὲ ταῖς δαντέλλαις. Εἶνε χωριὸ αὐτὸ τὸ Μομφερμέιλ ὅπου ἀκοῦτε. Ἐγὼ, κατὰ κειρὸν, εἶχα πάγει ἔως ἐκεῖ πεζῆ. Δι' ἐμένα ὁ δρόμος ἦτο πολὺς, πλὴν τὰ ἀμάξια πᾶν πολὺ γλιγῶρα. Αὔριο θὰ εἶν' ἐδῶ μαζὺ μὲ τὴν Τιτίκα μου. Πόσο τάχα ν' ἀπέχη ἀπ' ἐδῶ τὸ Μομφερμέιλ;

Ἡ μοναχῆ, ἥτις οὐδεμίαν εἶχεν ἰδέαν περὶ τῶν ἀποστάσεων ἀπεκρίθη.

— Πιστεύω πῶς θὰ εἶν' ἐδῶ ἔως αὔριο.

— Αὔριο! αὔριο! εἶπεν ἡ Φαντίνα· αὔριο θὰ ἴδῶ τὴν Τιτίκα. Βλέπετε, ὅσια μου ἀδελφῆ, τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας, ἐν εἶμαι ἄρρωστη πλέον. Εἶμαι τρελλή. Θὰ ἤμουν ἱκανὴ νὰ σηκωθῶ καὶ νὰ χορεύσω, ἂν μ' ἔλεγαν.

Ὅστις ἂν τὴν ἔβλεπε πρὸ δεκαπέντε λεπτῶν, θὰ ἠπόρει διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς. Νῦν ἦτον ὄλη ροδόχρους, ὠμίλει διὰ φωνῆς ζωηρῆς καὶ φυσικῆς, ὅλον τῆς τὸ πρόσωπον ἦτο μειδιάμα. Ἐκ διαλειμμάτων ἐγέλα καὶ ὠμίλει σιγηλῶς.

Ἡ χαρὰ μητρὸς εἶνε παιδικὴ σχεδὸν χαρὰ.

— Αἶ! τώρα, εἶπεν, ἡ μοναχῆ, ἴδου εἶσαι εὐχαριστημένη, ὑπάκουσέ μου λειπόν, καὶ μὴν ὀμιλεῖς.

Ἡ Φαντίνα ἀπέθεσα τὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, καὶ εἶπε κεκρατημένη τῆ φωνῆ.

— Ναί, πλάγιασε, πλάγιασε, ἔσο φρόνιμη, ἀφοῦ μέλλεις νὰ ἴδῃς τὸ παιδιὰ σου. Καλὰ λέγει ἡ ὅσια Σεμπλιτία, ἔχει δίκαιο. Ὅλοι ἐδῶ μέσα ἔχουν δίκαιον.

Χωρὶς δὲ πλέον νὰ μετακινήθῃ, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς

καὶ τοὺς περιέφερε πανταχῶς, βλέπουσα μόνον καὶ οὐδὲν λέγουσα.

Ἡ καλογραῖα ἔκλεισε τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης, ἐλπίζουσα ὅτι ἡ ἀσθενὴς ἔμελλε ν' ἀποκοιμηθῆ.

Μεταξὺ ἐβδόμης καὶ ὀγδόης ὥρας ἦλθεν ὁ ἰατρός. Ἰδὼν ἄκραν ἡσυχίαν, ἐνόμισεν ὅτι ἡ Φαντίνα κοιμᾶτο· εἰσῆλθεν ἀθουρῶως, καὶ ἀκροβατῶν ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην τῆς. Ἦνοιξεν ὀλίγον τὰ παραπετάσματα, ἀλλ' εἰς τὸ φῶς τῆς λυχνίας εἶδε τὰ μεγάλα καὶ ἡσυχὰ τῆς Φαντίνης ὄμματα ἀνοικτὰ καὶ βλέποντα αὐτόν.

— Κύριε ἰατρέ, τὸν λέγει, δὲν εἶνε ἀλήθεια πῶς θὰ μὲ ἀφήσουν νὰ τὴν βάλω νὰ κοιμᾶται σιμὰ μου εἰς ἓνα μικρὸ κρεββατάκι ;

Ὁ ἰατρός ἐξέλαθεν ὅτι ἡ Φαντίνα παρελάλει.

— Κύτταξε, προσέθεσεν ἡ νοσοῦσα· ἴσα εἶνε ὁ τόπος, ὅσος χρειάζεταιται.

Ὁ ἰατρός ἔλαθε κατὰ μέρος τὴν μοναχὴν, αὕτη δὲ τὸν ἐξήγησε τὰ πράγματα· ὅτι ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἔμελλε νὰ παρατείνῃ τὴν ἀπουσίαν του ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἡμέρας, καὶ ὅτι, ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ, ἐνόμισαν καλὸν ν' ἀφίσωσι τὴν ἀσθενῆ νὰ φρονῆ ὅτι ὁ κύριος δήμαρχος ὑπήγεν εἰς Μομφερμέιλ· τέλος ὅτι πιθανὸν ἦτο νὰ ἐμάντευεν ἡ Φαντίνα τὸ ἀληθές.

Ὁ ἰατρός τὰς ἐπήνεσε· ἐπλησίασε καὶ πάλιν εἰς τὴν κλίνην τῆς νοσοῦσης, ἧτις ἀποτείνασα ἐκ νέου τὸν λόγον πρὸς αὐτόν.

— Ξεύρετε ; εἶπεν, ὅταν θὰ ἐξυπνᾷ τὸ πρωί, τὸ πουλάκι μου, θὰ τῆς λέγω, καλημέρα· καὶ τὴν νύκτα, ἐγὼ ἧτις δὲν κοιμῶμαι, θὰ τὴν ἀκούω νὰ κοιμᾶται. Ἡ μικρὴ τῆς ἡ ἀναπνοή, θὰ μοῦ κάμνῃ καλὸ, ἰατρέ.

— Δός με τὸ χέρι σου, τὴν εἶπεν ὁ ἰατρός.

Ἔτεινε τὴν χεῖρα ἀμέσως, καὶ ἀνέκραξε γελῶσα.

— Ἄ ! ἀλλὰ δὲν ξεύρετε ! ἐγὼ τώρα πλέον ἰατρούθηκα. Ἡ Τσιτίκα θὰ ἔλθῃ αὐριο.

Ὁ ἰατρός ἠπόρθησεν. Ἀληθῶς, ἡ ἀσθενὴς εἶχε κάλλιον· εὔρε τὴν ἀναπνοὴν τῆς ἐλευθερωτέραν· τὸν σφυγμὸν εὐρωστώτερον. Εἶδος ὑγείας, αἰσῆς ἐπελθούσης ἀνεζωογόνησε τὸ ταλαίπωρον τοῦτο ἐξητλημένον σῶμα.

— Σὺς εἶπε, κύριε ἰατρός, ἡ ὄσια ἀδελφὴ, ὅτι ὁ κύριος δῆμαρχος πῆγε νὰ φέρῃ τὴν μικρὴν;

Ὁ ἰατρός συνέστησε σιωπὴν καὶ ἀποφυγὴν ἀπὸ πάσης λυπηρῆς συγκινήσεως. Διέταξε νὰ τὴν ὁδηγῇ κινίην, καί, ἐὰν τὴν ἐπανήρχετο ὁ πυρετός διὰ νυκτός φάρμακόν τι καταπραϋντικόν. Ἐναχωρῶν δὲ εἶπεν εἰς τὴν καλογραῖαν. — Εἶνε καλλίτερα. Ἄν εὐτυχῶς ἤρχετο αὐριον ὁ κύριος δῆμαρχος μὲ τὸ παιδί, τίς εἶδε; Πολλάκις ἔγιναν τόσον παράδοξοι κρίσεις εἰς τὰς ἀσθενείας, ὥστε τὰς ἔκοψαν ἀμέσως. Γνωρίζω ὅτι ἡ προκειμένη νόσος εἶνε ὀργανική, μάλιστα δὲ πολὺ προχωρημένη· ἀλλὰ τόσον μυστηριον ἐνουπάρχει εἰς αὐτὰ ὅλα; Ἴσως καὶ νὰ σωθῇ.

Z.

Νόλις ἀφικόμενος, αὐθις ἀνεχώρησεν.

Ἦτον ὄρα ὀγδοὴ σχεδὸν τῆς ἐσπέρας, ὅταν τὸ παληοκάρτσον, τὸ ὁποῖον ἀφίσαμεν καθ' ὁδόν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ξενοδοχείου τοῦ σταθμοῦ εἰς Ἄρρας.

Κατέβη δ' ἐξ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος ὃν ἠκολουθήσαμεν μέχρι τοῦδε, καὶ τὸν μὲν δεύτερον ἵππον, ὃν εἶχε προσλάβει, ἀπέπεμψε, τὸν δὲ μικρὸν καὶ λευκὸν ἐκεῖνον ἤγαγε μόνος εἰς τὸν σταῦλον· ἔπειτα ὤθησε τὴν θύραν μιᾶς αἰθούσης, ὅπου τὸ σφαιριστήριον, ἔκασαι ἐκάθησε πλησίον μιᾶς τῶν τραπεζῶν. Ἐλεγεν ὅτι θὰ διήνυε τὸν ὁρῶμον ἀπὸ Μ. ἐπὶ Μ. . . εἰς Ἄρρας ἐντός ἑξ ὥρων, καὶ ἐχρειάσθησαν δεκατέσσαρες ὧραι.

Ἡ συνείδησις του δὲν τὸν ἐτυπτε διὰ τὴν βραδύτητα ταύτην, ὡς μὴ προελθοῦσαν ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ βῆθος δὲν ἦτο δυσηρεστημένος ὅτι ἐβράδυνεν.

Εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ τοῦ ξενοδόχου.

— Ἀγαπᾷ νὰ πλαγιάσῃ ὁ κύριος; θὰ δειπνήσετε;

... Ἐπέθεσε τοὺς δύο τοῦ ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς τραπέζης,
ἐστῆριξεν ἐπὶ τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἤρξατο εἰς τὸ σκότος
ἐκεῖνο γὰ σκέπτεται. (Σελ. 297).

Ὁ ὄδοιπóρος ἔνευσεν ἀρνητικῶς.

— Ὁ ὑπηρέτης τοῦ σταύλου λέγει, κύριε, ὅτι εἶνε πολὺ κουρασμένο τὸ ἄλογό σας.

— Καὶ δηλαδὴ, εἶπεν ὁ ὄδοιπóρος, αὐριο δὲν θὰ ἠμποροῦσε πάλιν ν' ἀναχωρήσῃ ;

— Ὡ ! κύριέ μου· τοῦ χρειάζεται δύο ἡμερῶν ἀνάπαυσις, τ' ὀλιγώτερον.

— Δὲν εἶν' ἐδῶ σιμὰ τὸ γραφεῖον τοῦ ταχυδρομείου ;

— Μάλιστα· εἰς τὴν ἴδιαν αὐτὴν αὐλήν.

Ἡ ξενoδόχος τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦτο· ἐκεῖ αὐτὸς ἐδειξε τὸ διαβατήριόν του καὶ ἠρώτησεν ἂν ἠδύνατο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ. . . κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα, λαμβάνων θέσιν εἰς τὸ ταχυδρομικὸν ὄχημα.

Εὐτυχῶς εὐρέθη ἡ πλησίον τοῦ ταχυδρομείου θέσις διαθέσιμος· ἐκράτησεν αὐτὴν, καὶ ἐπλήρωσε τὸ ἀγώγιον. — Μὴ λείψετε, κύριε, τὸν εἶπεν ὁ διευθυντὴς τοῦ γραφείου, νὰ εὐρεθῆτε ἐδῶ ἀκριβῶς εἰς τὴν μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον· διότι θὰ ἀναχωρήσετε.

Τούτου γενομένου, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ξενoδοχείου εἰς τὰς ἀγυῖας τῆς πόλεως, ἣν ἠγνόει μέχρι τοῦδε. Οἱ ὁρῆμοι ἦσαν σκοτεινοί, αὐτὸς δὲ προὐχώρει ταχέως, ἀπορεύγων τὸ νὰ ἐρωτᾷ τοὺς διαβάτας πρὸς ὁδηγίαν του. Τέλος εἶδεν ὅτι ἐπλανᾶτο ἐντὸς τοῦ λαθουρίνου τῶν ἐδῶν, καὶ μετὰ τινα δισταγμὸν ἀπεφάσισε ν' ἀποταθῆ, εἰς τινα διαβάτην κρατοῦντα ἀνὰ χειρὰς φανάριον.

— Κύριε, λέγει πρὸς αὐτόν, ἀφοῦ εἶδεν ὀπίσω του, ὡς φοβούμενος μὴ τις ἀκούσῃ τὴν ἐρώτησίν του· ποῦ κεῖται, σὰς παρκαλῶ, τὸ δικαστήριον;

— Θὰ εἰσθε ξένος, κύριε ἀπεκρίθη ὁ πολίτης ἐκεῖνος, ἀνὴρ μεσηλιεῖς· Ἐλθετε μαζὴ μου, ἂν ἀγαπᾶτε, διότι ἐγὼ ἴπαγω πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Αἱ δίκαι τῶρα γίνονται εἰς τὸ νομαρχεῖον, πρὸς τὸ παρόν, ἐπικαδὴ ἐπισκευάζεται τὸ κτίριον τοῦ δικαστηρίου.

— Καὶ αὐτοῦ συνεδριάζουν οἱ Ἔνορχοι ;

— Ναί, κύριε, ὡς βλέπετε τὸ νομαρχεῖον ἦτο ἐπισκοπὴ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ τότε ἐπίσκοπος Κρονζιέ εἰς τὰ ἐγδοήκοντα δύο προσήρτησε μίαν εὐρείαν αἴθουσαν καὶ εἰς αὐτὴν τῶρα τὴν αἴθουσαν συνεδριάζουν. Στοχάζομαι ὅμως ὅτι θὰ εἶνε ὀλίγον ἀρχαῖα, ἂν ὁ κύριος

ἔχη σκοπὸν νὰ παρευρεθῇ εἰς κάμμίαν δίκην. Συνήθως αἱ συνεδριάσεις τοῦ κακουργιοδικείου τελειώνουν εἰς τὰς ἑξ ὥρας τῆς ἑσπέρας.

Ἐν τούτοις ἔφθασαν ἀμφοτέροι εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν, ἔπου ἔκει·ο τὸ νομαρχεῖον, καὶ ὁ πολίτης, δείξας εἰς τὸν ξένον ἐπὶ τῆς προσέψεως μεγάλης τινὸς οἰκοδομῆς σκοτεινῆς τέσσαρα παράθυρα ἐπιμήκη πεφωτισμένα.

— Ἰδοῦ, εἶπε· παρατηρεῖτε τὰ τέσσαρα ἐκεῖνα παράθυρα; Αὐτὰ εἶνε τῆς αἰθούσης τῶν Ἐνόρκων. Ἔχετε τύχην, κύριε· βλέπω μέσα φῶς· καί, ὡς φαίνεται, ἀκόμη δὲν ἐτελείωσεν ἡ συνεδρίασις. Εἶνε κάμμία δίκη εἰς τὴν ὁποίαν ἐνδιαφέρεσθε; ἢ ἴσως μέλλετε νὰ παρουσιασθῆτε ὡς μάρτυς;

— Ὅχι, δὲν ἔρχομαι διὰ κάμμίαν ὑπόθεσιν, ἔχω μόνον νὰ ὀμιλήσω μ' ἓνα δικηγόρον.

— Ἰδοῦ λοιπὸν ἡ θύρα εἶνε ἐκείνη ἐκεῖ, ὅπου στέκει ὁ στρατιώτης. Θ' ἀναβῆτε μίαν μεγάλην κλίμακα, καὶ θὰ εὐρεθῆτε ἀμέσως εἰς τὸ δικαστήριον.

Μετὰ τίνα λεπτά, ὁ ξένος εὐρέθη τρόντι ἐντὸς τινος αἰθούσης ἔπου ὑπῆρχε κόσμος πολὺς καὶ τῆδε κάκεισε ἦσαν συνηθρισμένοι οἱ ἄνθρωποι συνομιλοῦντες χαμηλῇ τῇ φωνῇ μεταξὺ ὁ αὐτῶν καὶ δικηγόροι.

Θλίβεται πάντοτε ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου βλέποντος, τοὺς μελανεῖμονας ἀνθρώπους τοῦ δικαστηρίου, συνηγμένους εἰς ὀμίλους, καὶ λαλοῦντας μυστηριωδῶς παρὰ τὰς θύρας τῶν δωματίων τῆς Θέμιδος. Σπανίως ἀκούεται ἐξ αὐτῶν φιλάνθρωπία καὶ οἰκτιρμός, ἀλλὰ συνήθως προρρήσεις κηταδίκων. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὄμιλοι φαίνονται εἰς τὸν παρερχόμενον θεατὴν ὡς τόσαι σκοτειναὶ κυψέλαι, ὅπου πνεύματα βομβοῦντα βυσοδομοῦσιν ἀπὸ κοινῆς παντοῖα ζοφερά κρησφύγετα.

Ἡ οἴθουσα αὕτη, καίτοι εὐρυτάτη, ἐφωτίζετο ὑπ' ἐνὸς μόνου λαμπτήρος, διεχώριζε δὲ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ δώματος ὅπου εὐρίσκοντο οἱ Ἐνορκοὶ θύρα δίφυλλος, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐφαίνετο κλειστή.

Τόση σκιά ὑπῆρχεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὥστε ἀφόβως ἀπετάθη εἰς τὸν πρῶτον δικηγόρον ὃν ἀπήντησε καί:— Κύριε, τὸν εἶπε, παρακαλῶ, ποῦ εὐρίσκεται ἡ ὑπόθεσις;

— Ἐτελείωσεν, ἀπεκρίθη ὁ δικηγόρος.

— Ἐτελείωσε;

Διὰ τοιούτου τόνου προέφερε τὴν λέξιν ταύτην, ὥστε ὁ δικηγόρος ἐστράφη πρὸς αὐτόν.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, εἶσθε ἴσως συγγενής ;

— Ὅχι, δὲν γνωρίζω κανένα ἐδῶ. Καὶ κατεδικάσθη ;

— Ἐννοεῖται· πῶς ἄλλος ἦτο δυνατόν !

— Εἰς κάτεργον ;...

— Διὰ βίου.

— Ἀπεδείχθη λοιπὸν ἡ ταυτότης ; ἤρῳτῆσε διὰ φωνῆς μόλις ἀκουσθείσης.

— Ποία ταυτότης, κύριέ μου ; Δὲν ἐπρόκειτο ν' ἀποδείχθῃ ταυτότης κάμψια. Ἡ ὑπόθεσις ἦτο ἀπλουστάτη. Αὐτὴ ἐθανάτωσε τὸ ἴδιόν της τέκνον· ἡ παιδοκτονία ἀπεδείχθη· ἀλλ' οἱ Ἐνορκιοὶ οἶν παρεδέχθησαν τὴν προμελέτην, καὶ οὕτω κατεδικάσθη διὰ βίου.

— Γυνὴ λοιπὸν ἦτον ἡ ὑπόδικος ;

— Βέβαια· ἡ Λιμοδοσιολογική. Ἀλλὰ περὶ τίνος λοιπὸν μ' ἐρωτᾶτε ;

— Ὅχι, τίποτε· ἀλλ' ἀρῶ ἐτελείωσεν ἡ εἰκη, διατὶ περιμένει ἀκόμη ὁ κόσμος ;

— Διὰ τὴν ἄλλην ὑπόθεσιν, ἤτις ἤρχισε σχεδὸν πρὸ δύο ἡρῶν.

— Ποίαν ἄλλην ὑπόθεσιν, παρακαλῶ ;

— ὦ ! καὶ αὐτὴ εἶνε ἐπίσης σαφής. Ἐνας μηδαινός, ἕνας ἐκ τοῦ κατέργου, ἐνάγεται ἐπὶ ὑποτροπῇ, ἐπειδὴ ἔκλεψε. Τ' ὄνομά του δὲν ἐνθυμούμαι, ἀλλὰ καὶ μόνον ἐκ τῆς ὄψεώς του, αὐτόν τὸν ἄνθρωπον ἐγὼ θὰ τὸν ἔσταλλα εἰς τὸ κάτεργον.

— Παρακαλῶ, κύριε, εἶνε τρόπος νὰ ἐμθῆ κανεὶς εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων ;

— Δὲν πιστεύω νὰ ἦνε εὐκόλον. Ὑπάρχει πλῆθος πολὺ. Δοκιμάσατε ὅμως, ἐπειδὴ διεκόπη πρὸς ὄραν ἡ συνεδρίασις καὶ ἐξῆλθαν ἀρκετοὶ θεαταί.

— Πόθεν ἐμβαίνει τὸ δημόσιον ;

— Δι' ἐκείνης ἐκεῖ τῆς μεγάλης θύρας.

Ὁ δικηγόρος ἀνεχώρησεν· οἱ λόγοι τοῦ ἀδικητοῦ τούτου ἀνθρώπου διεπέρων τὴν καρδίαν τοῦ ξένου, ὅτε μὲν ὡς βελόνες παγεράκι, ὅτε δὲ ὡς ρομφαῖαι πύριναι. Ἀνακούσισιν τινα ἠρθάνθη μαθὼν ὅτι οὐδὲν ἐτελείωσεν, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ εἴπῃ, ἂν ἔχαίρειν ἡ ἐλευθεία.

Ἐπλησίασεν εἰς τινὰς τῶν ὀμίλων, καὶ ἔδωκεν ἀκρόασιν. Ἐλέ-

γετο ὅτι ἄθρωπός τις ἔκλεψε μήλα, ἀλλὰ τοῦτο μὲν δὲν ἐφαίνετο καλῶς ἀποδεδειγμένον· ἀπεδείχθη δὲ μόνον ὅτι ἤτις ποτε αὐτός εἰς τὸ κότερον τῆς Τουλωνος, ἐξ οὗ καὶ ἐπεβαρύνετο πολὺ ἡ θέσις του. Ἄλλως τε, εἶχον ἤδη ἀκουσθῆ αἱ ἀπολογίαί του κατηγορουμένου, ὡς καὶ αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων, ἔμενον δὲ ἀκόμη νὰ ἀγορεύσωσιν ὁ συνήγορός του καὶ ὁ εἰσαγγελεύς.

Τοῦτο θὰ διήρκει μέχρι τοῦ μεσονυκτίου. Ὁ κατηγορούμενος ἐμέλλε, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, νὰ καταδικασθῆ· ὁ εἰσαγγελεύς ἦτο δεινότατος, καὶ οὐδέποτε τὸν ἀδιέφευγεν ὑπόδικος· ἦτο δὲ οὗτος νέος τις νοημονέστατος, ὅστις καὶ ἐστιχοῦρχε μάλιστα.

Ὁρθιος παρὰ τὴν θύραν τῆς κίθουσης τῶν συνεδριάσεων ἴστατο εἰς κλητήρ. Ἐρωτᾷ τοῖτον ὁ ξένος.

— Θ' ἀνοίξῃ τώρα ἡ γλῆγορα ἡ θύρα ;

— Ἡ θύρα δὲν θ' ἀνοίξῃ, εἶπεν ὁ κλητήρ.

— Πῶς ! ἐν θ' ἀνοίξῃ, ὅταν θὰ ἐπαναληφθῇ ἡ συνεδρίασις ; Δὲν εἶχε διακοπῆ, νομιζῶ, ἡ συνεδρίασις ;

— Ἡ συνεδρίασις ἐπανελήφθη, ἀλλ' ἡ θύρα δὲν θ' ἀνοιχθῇ.

— Διατί ;

— Διότι εἶνε γεμάτη μέσα ἡ κίθουσα.

— Καὶ ἐν εἶνε πλέον τόπον οὔτε δι' ἓνα μόνον ἄνθρωπον ;

— Οὔτε. Ἡ θύρα ἐκλείσθη. Πλέον δὲν εἶμπορεῖ νὰ ἔμβῃ κανεῖς... Μόνον δύο ἢ τρεῖς θέσεις ἴσως μένουσιν ὀπισθεν τοῦ κυρίου προέδρου, ἀλλ' αὐτὰς ὁ κύριος πρόεδρος παρὰχωρεῖ μόνον εἰς δημοσίους ὑπαλλήλους.

Ταῦτα δ' εἰπὼν ὁ κλητήρ, ἐστρεψε πρὸς αὐτὸν τὰ νῶτα.

Ἐξῆλθε τότε ὁ ξένος κύπτων, διῆλθε τὸν πρόδομον καὶ κατέβη τὴν κλίμακα βραδέως, ὡς ἀφιρρέπων ἐν παντὶ βήματι. Ἡ ἀπὸ τῆς προτεραιᾶς λανθάνουσα ἐντὸς αὐτοῦ σφοδρὰ πάλῃ, εἰσέτι πέρασ δὲν ἔλαθεν· ἤλλασσε μόνον φάσεις, ὄλας δεινάς.

Φθάσας εἰς τὰ κάτω τῆς κλίμακος, ἐστήριξε τὴν ράχιν του ἐπὶ τῆς κιγκλίδος, καὶ ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας. Αἶφνης ἀνοίγει τὸ ἐνδύμα του πρὸς τὸ στήθος, λαμβάνει τὸ χαρτοφυλάκιόν του, ἀποσύρει τὴν μολυβδαῖδα, σχίζει ἐν φύλλον, καὶ γράφει ἐν τάχει ἐπ' αὐτοῦ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ φανοῦ, τὰ ἐξῆς· — «Μαγδαληνῆς, δήμαρχος Μ. ἐπὶ Μ...» ἀναβαίνει δ' ἔπειτα πάλιν τὴν κλίμακα μεγάλαις βήμασι, διασχίζει

τὸ πλῆθος, προχωρεῖ κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν κλητῆρα ἐκείνον, τοῦ ἐγχειρίζει τὸ χαρτίον καὶ τὸν λέγει ἐπιτακτικῶς: — Πήγαινε δόσε αὐτὸ εἰς τὸν κύριον πρόεδρον.

Ὁ κλητῆρ ἔλαβε τὸ χαρτίον, ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ ἐν βλέμμα, καὶ ὑπήκουσεν.

Η'.

Εἴσοδος κατὰ χάριν.

Ὁ δημαρχὸς τῆς Μ. ἐπὶ Μ... εἶχεν ἐν ἀγνοίᾳ του εἰς τὰς πέριξ δύο ἢ τρεῖς ἐπαρχίας φήμην ἐναρέτου καὶ εὐεργετικωτάτου ἀνθρώπου διότι ἐκτὸς τῆς πολίχνης ἣν εἶχε καταστήσει εὐήμεροῦσαν διὰ τῆς βιομηχανίας τῶν μελανῶν ὑαλιτῶν, καὶ οἱ ἄλλοι ἐν αὐτῇ μικροὶ ὄντες τῆς ἐπαρχίας του, τεσσαράκοντα καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, εἶχον εὐεργετηθῆ ὑπ' αὐτοῦ ἢ δι' αὐτοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον.

Πανταχοῦ προεφέρετο τὸ ὄνομα τοῦ κ. Μαγδαληνῆ μετὰ σεβασμοῦ, πολλάκι δὲ πόλεις, σημαντικώτεραι τῆς Μ. ἐπὶ Μ... ἐν αἷς καὶ τὸ Ἄρρας, ἐμακάριζον τὴν πολίχνην ταύτην, ὡς τοιοῦτου εὐμοιροῦσαν ἀρχαίου.

Καὶ ὁ πρόεδρος λοιπὸν τοῦ ἐν Ἄρρας κακουργιοδικείου ἐγίνωσκεν ἐκ φήμης τὸν παρὰ πάντων εὐλογούμενον καὶ τιμώμενον ἄνδρα τοῦτον ὥστε, ὅταν ὁ κλητῆρ, ἀνοίξας ἡσύχως τὴν θύραν ἥτις ἀπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου ὀωματίου τῶν δικαστῶν ἦγεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων, ἔκυψεν ὀπισθεν τῆς καθέδρας τοῦ προέδρου καὶ ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν τὸ δελτίον, ἐνῶ ἦσαν γεγραμμένα: αἱ λέξεις ἐκεῖναι, προσθήσαι: «Αὐτὸς ὁ κύριος ἐπιθυμῶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αἴθουσαν», τὸ πρόσωπον τοῦ προέδρου ἐμόρρασε τι δηλωτικὸν ὑπολήψεις: πάραυτα δ' οὗτος ἔλαβεν ἐνὶ κάλαμον ἔγραψέ τινὰς λέξεις κάτωθι τοῦ δελτίου, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸ εἰς τὸν κλητῆρα, ἐπειπὼν, «εἰσαζέ τον ἀμέσως».

Ὁ δυστυχὴς ἄνθρωπος, οὗτινος τὴν ἱστορίαν διηγοῦμεθα, εἶχε μεί-

νει παρά τὴν θύραν ἐκείνην τῆς αἰθούσας, εἰς ἣν θέσιν τὸν ἀφῆκεν ὁ κλητῆρ. Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τῶν σκέψεων ὑφ' ὧν περιεπολεῖτο ἀκούει τινὰ λέγοντα πρὸς αὐτόν. « Ἀγαπᾶ ὁ κύριος νὰ με ἀξιώσῃ τῆς τιμῆς νὰ με ἀκολουθήσῃ »

Στρέφεται καὶ ἰδοὺ βλέπει τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον κλητῆρα ὅστις πρὸ μικροῦ τὸν εἶχε δεῖξει τὰ νῶτα. Αὐτὸς οὗτος νῦν τὸν ὠμίλει μετ' ἐδαφιαίας ὑποκλίσεως.

Λαμβάνει ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ κλητῆρος τὸ βελτίον ἐκεῖνο, τὸ ἀνοίγει, καὶ ἀναγινώσκει. « Ὁ πρόεδρος τῶν ἐνόρκων προσφέρει τὸ σέβας του εἰς τὸ κύριον Μαγδαληνῆν ».

Συνθλίβει καὶ παρατρῖβει ἐντὸς τῶν χειρῶν του τὸ χαρτίον, ὡς ἂν εἶχον πρὸς αὐτόν αἱ λέξεις αὗται ὑστέραν τινὰ γεῦσιν πικρὰν καὶ ἄφατον, ἀκολουθεῖ τὸν κλητῆρα, καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς εὗρίσκειται μόνος εἰς θάλαμόν τινα κατηφῆ, ὑπὸ δύο φωτιζόμενον κηρίων, ἰσταμένων ἐπὶ τραπέζης ἣν ἐσκέπαζε τάπης πράσινος.

Εἶχεν ἐναύλους ἔτι εἰς τὰ ὠτά του τὰς τελευταίας λέξεις, ἃς ὁ κλητῆρ τὸν εἶπεν ἀναχωρῶν. « Αὐτὸ ἐδῶ, κύριε, εἶνε τὸ δωμάτιον τῶν συνδιασκέψεων· ἂν μόνον στρέψετε τὴν σφαιροειδῆ λαθὴν τῆς θύρας ἐκείνης, θὰ εὗρεθῆτε εἰς τὴν αἰθούσαν τοῦ δικαστηρίου, ἔπισθεν τῆς καθέδρας τοῦ κυρίου προέδρου ».

Μετὰ τοῦ λόγου δὲ τούτου ἐκυκλοφέρει συγκεχυμένως εἰς τὸν νοῦν του ἡ μνήμη τῶν στενῶν διαδρόμων καὶ σκοτεινῶν κλιμάκων, ὁπόθεν διέβη ἐρχόμενος εἰς τοῦτο τὸ δωμάτιον.

Ὁ κλητῆρ τὸν εἶχεν ἀφήσει μόνον. Ἠγγίτεν ἡ ἐσχάτη στιγμή. Ἐζήτει νὰ συνάψῃ τὰς ἰδέας του, καὶ δὲν τὸ κατώρθωσε.

Συμβαίνει πάντοτε, καθ' ἣν στιγμὴν ἔχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ συναρμόσωμεν τὰς ἰδέας ἡμῶν μετὰ τῶν ὀδυνηρῶν τῆς ζωῆς περιστάσεων, πάντα τὰ νήματα τῆς διανοίας τέμνονται ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου

Εὗρίσκετο εἰς τὸ μέρος ὅπου οἱ δικασταὶ σκέπτονται, ἀποφασίζουσι καὶ καταδικάζουσι. Ἐβλεπεν ἡλιθίως τὸ ἥσυχον καὶ φρεβρόν τοῦτο δῶμα, ὅπου συνετρίβησαν τσοαῦται ὑπάρξεις, καὶ ὅπου ἔμελλε μετ' ὀλίγον ν' ἀντηχήσῃ τὸ ὄνομά του. Παρατήρει τοὺς τοίχους, ἔπειτα δὲ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἠπόρει πῶς ὁ θάλαμος οὗτος ἦτον καὶ πῶς αὐτὸς ἦτον αὐτὸς ἐν αὐτῷ.

Καί τει νῆστις ὥρρις ὑπὲρ τὰς εἰρυσιτέρας, καὶ τοι καταπεπονη-

μένος ἐκ τῶν πιναγμῶν τῆς ἀμάξης, ὅν τὸ ἡσθάνετο, τὸν ἐραίνετο ὡς ἂν μὴ εἶχεν αἰσθήσεις.

Ἐν ἔγγραφον ἦτον ἀνηρτημένον ἐκεῖ, εἰς τὸν τοῖχον, ἔγγραφον περιβεβλημένον ὑπὸ πλαισίου μέλανος καὶ προφυλαττόμενον ὑπὸ ὑάλου· ἔστησεν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἤρξατο νὰ ἀναγινώσκῃ ἀπρσιέκτως ἐν ἀγνοίᾳ του.

Ἀνεγίνωσκεν ἐνῶ διενεοῖτο τὴν Φαντίαν καὶ τὴν Τιτίκαν.

Ἐστράφη δ' ἔπειτα, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀπήντησαν τὴν σφαιροειδῆ λαθὴν τῆς θύρας, ἣτις τὸν διεχώριζεν ἀπὸ τῆς ἀιθούσης ὅπου ἦσαν οἱ δικασταὶ εἰς συνεδρίασιν. Σχεδὸν εἶχε λησμονήσῃ ταύτην τὴν θύραν. Ἐμειναν τὰ ὄμματά του προσηλωμένα ὑπὸ φόβου.

Ἀπὸ τῶν τριγῶν τῆς κεφαλῆς του ἀνέβλυσαν ρανίδες ἰδρώτους καὶ κατέρρευσον ἐπὶ τῶν παρεῖων.

Ἐκαμην ἔπειτα διὰ τῆς χειρὸς σχήμα τι, ὡς ἂν ἔλεγε, «Νά ! καὶ ποῖός με βιάζει;» καὶ ἐπέστρεψε κατεσπευσμένως εἰς τὴν θύραν δι' ἧς εἶχεν εἰσέλθει· τὴν ἤνοιξε, καὶ ἀνεχώρησεν. Εὐρέθη εἰς διάδρομόν τινα μικρὸν, στενόν, διακοπτόμενον ὑπὸ βαθμῶν, τρεπόμενον εἰς καμπὰς παντοίας, τῇ ᾧ κακεῖσε φωτιζόμενον ὑπὸ φαναρίων ὡς τὰ ἐπὶ μνημάτων ἦτον ὁ διάδρομος ὃν διέθη, καὶ ὅταν ἤρχετο. Ἐκεῖ ἀνέπνευσεν, ἐστάθη καὶ ἠκραάσθη· οὐδεὶς ἐμπροσθεν. Ἐστράπη εἰς φυγὴν ὡς κυνηγούμενος.

Ἀφοῦ διέθη καμπὰς τινὰς τοῦ διαδρόμου, πάλιν ἐστάθη, καὶ πάλιν ἔδωκεν ἀκρόασιν. Ἡ αὐτὴ σιωπή, ἡ αὐτὴ σκιά γύρω. Οἱ πόδες του μόλις τὸν ὑπεβάσταζον κλονούμενον. Ἐστηρίχθη εἰς τὸν τοῖχον· ἡ πέτρα ἦτον ψυχρά· ὁ ἰδρῶς παγερός ἐπὶ τοῦ μετώπου του· ἀνεχτίσθη φρικτῶν.

Διέρρευσαν οὕτω ἕως δεκαπέντε λεπτά, καὶ μόνος ὄρθιος ἐν τῇ σκιά ἐκείνῃ, τρέμων ἐκ τοῦ ψύχους, ἴσως δὲ καὶ ἄλλης αἰτίας, πάλιν ἐσκέπτετο. Ὅλην τὴν νύκτα ἐσκέφθη, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐσκέφθη, καὶ μίαν μόνον φωνὴν πλέον ἤκουε, λέγουσαν εἰς αὐτόν. — Ἀλλοίμονον !

Τέλος, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, ἐστέναζεν ἐκ βαθέων, καὶ μὲ κρημαμένας τὰς χεῖρας ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν δικαστῶν, τὸ ἰδιαιτέρον, ὡς ἂν τὸν εἶχε συλλάβῃ τις φεύγοντα καὶ τὸν ἐπανήγαγεν.

Ἐκεῖ, πρῶτον πρᾶγμα παρουσιάσθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του τὸ μῆλον ἐκεῖνο τῆς θύρας στρογγύλον, στυλινόν ὡς ἄστρον ἀπαίσιον.

Ἐστάθη πάλιν καὶ τὸ ἔβλεπεν, ὡς ἐν ἀρνίον θὰ ἔβλεπε τὸν ὀφθαλμὸν τίγρεως.

Αἶφνης, οὐδ' αὐτὸς γινώσκων πῶς, εὐρέθη πλησίον τῆς θύρας, καὶ ἔλαβε σπασμωδικῶς τὴν σπαιροειδῆ του λαβὴν. Ἡ θύρα ἠνοιχθη, αὐτὸς δ' εὐρέθη ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ὅπου οἱ δίκασταὶ ἐν τῇ λειτουργείᾳ των.

Θ'.

Ἐνθα σχηματίζονται αἱ πεποιθήσεις.

Προέβη ἐν βῆμα· ἔκλισε τὴν θύραν ὀπίσω του μηχανικῶς καὶ ἔμεινεν ὄρθιος θαυμάζων ὅ,τι ἔβλεπε.

Μίσην εὐρύχωρον αἶθουσαν, μόλις φωτιζομένην, ὅτε μὲν πλήρη θορύβου, ὅτε δὲ σιγῆς· καὶ ἐδῶ δίκαστὰς ἀδιαφόρως προσέχοντας σοδαροὺς ὅμως, μελανείμονας, τρώγοντας τοὺς ὄνυχας ἢ κλείοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς των, ἔκει ἐν πλήθος ἀνθρώπων ρακενδύτων· δικηγόρους εἰς διαφόρους στάσεις στρατιώτας καλῆς μὲν, ἀλλ' αὐστηρᾶς φυσιογνωμίας· παλαιὰ σανιδώματα κατεσπιλωμένα· ὄροφῆν ρυπαράν, τραπέζας σκεπασμένας ὑπὸ μαλίνου ὑφάσματος κιτρίνου μᾶλλον ἢ πρασίνου, θύρας μαυρισμένας ἐκ τῆς ἐπαφῆς τῶν χειρῶν· ἀπὸ μεγάλων ἡλων ἐμπηγμένων εἰς τὸν τοῖχον ἐξηρητημένους λαμπτήρας ἐξ ὧν βλέπει τις εἰς τὰ οἶνοπωλεῖα, πλείονα καπνὸν ἀναδίδοντας ἢ φῶς· ἐπὶ τῶν τραπέζων ἀλειμματόκηρια ἐπὶ κηροπηγῶν ὀρειχαλκείων· ἐνὶ λόγῳ, σκιάν, ἀσχημίαν, κατήφειαν, καὶ ἐκ τούτων ὅλων ὁμοῦ ἐντύπωσιν αὐστηροῦ μεγαλείου, ἐπειδὴ ἕκαστος ἐν αὐτῇ ἡσθάνετο τὸ μέγα ἐκεῖνο ἀνθρώπινον τὸ καλούμενον νόμος, καὶ τὸ μέγα θεῖον ἐκεῖνο, τὸ καλούμενον δικαιοσύνη.

Οὐδεὶς τῶν τοῦ πλήθους ἔδωκεν εἰς αὐτὸν προσοχὴν, ὅλων τὰ βλέμματα κατηυθύνοντο πρὸς ἓν καὶ μόνον σημεῖον ἀριστερόθεν τοῦ προέ-

δρου· πρὸς ἓνα ἄνθρωπον ἐπὶ ξυλίνου ἐδωλίου καθήμενον, ἐν μέσῳ δύο χωροφυλάκων.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ἐκεῖνος. Δὲν τὸν ἀνεζήτησαν· εἶδεν τρέσως ὅτι αὐτὸς ἦτο· διότι εἶδεν ἐαυτὸν γεγηρακότα, ὄχι μὲν ὅπως ὁμοιον κατὰ τὴν μορφήν, ἀλλὰ παρεμφερῆ πρὸς τὸ ἀπαίσιον σχῆμα τὸ ὅποιον εἶχε καὶ αὐτός, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν Δ... — Ὁ Θεέ μου! εἶπε, καθ' ἐαυτόν· τοιοῦτος λοιπὸν θὰ γίνω πάλιν;

Ὁ κατὰδικος ἐφαίνετο ἐξηκοντούτης τοῦλάχιστον· εἶχε δὲ οὐκ οἰδᾷ τι βάνασον ἦθος, βλακῶδες ἔμα καὶ περιδεές.

Ἄμα ἤκούσθη ἡ θύρα ἀνοιχθεῖσα καὶ κλεισθεῖσα, οἱ παρακαθήμενοι ἤνοιξαν ὅλοι τόπον, ὁ δὲ πρέσβυς ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω του, καὶ μαντεύων ὅτι ὁ εἰσελθὼν ἦτον ὁ κίριος δῆμαρχος τῆς Μ. ἐπὶ Μ... ἐχαιρέτησε.

Καὶ ὁ εἰσαγγελεύς δὲ, τὸν ἐχαιρέτησεν ὁμοίως, διότι οὗτος καὶ τὸν ἐγνώριζεν. Εἶχε ποτε μεταβῆ εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ... δι' ὑπόθεσιν τῆς ὑπηρεσίας του, καὶ ἐκεῖ εἶδε τὸν κ. Μαγδαληνῆν. Οὗτος μὲν τὸν διεκρίνευ. Εἶχε τὸν νοῦν ἐσκοτισμένον.

Ἐβλεπε δικαστάς, γραφεῖς, χωροφύλακας, κεφαλῶν πλῆθος, κεφαλῶν εἰς ὧν τὰ πρόσωπα εἰκονίζετο περιέργειά τις σκληρά. Εἶχεν ἰσθῆ ταῦτα καὶ ἄλλοτε, πρὸ εἰκοσιεπτὰ ἐτῶν· ἐπανέβλεπε ταῦτα καὶ νῦν, πράγματα ἀποτριπαια, ἐκεῖ παρόντα, σαλεύοντα, ὑπαρκτά, ὅλα ἀπέναντί του κεχρηότα.

Ἐφριζεν· ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ φωνή τις ἀνῆλθεν ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς ψυχῆς του. — Ποτέ!

Καί, ὡς τι τραγικὸν τῆς τύχης του θῦμα ἐνσπεῖρον τρέμον εἰς τὰς σκέψεις του, καὶ θαμάζον αὐτόν, ἐκεῖ ἐμπρὸς του, αὐτὸς οὗτος ἐκάθητο ὡς ἄλλος τις! Ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐδικάζετο, ὠνομάζετο ὑπὸ πάντων Γιάννης Ἀγιάννης! Τοῦτο συνετάραττε πάσας τὰς ἰδέας του· τὸν ἔφερε σχεδὸν εἰς παραφροσύνην.

Εἶχε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀνήκουστον ὄραμα, ἀναπαράστατον τῆς φθορεωτέρας στιγμῆς τοῦ βίου του, ἣν παρέστειαν αὐτὸ τὸ φάντασμα σου.

Ὅλα παρόντα, σχεδὸν ἀπτή, κινούμενα, ὅλος ὁ μηχανισμός, ἡ αὐτὴ ἐκείνη ὥρα τῆς νυκτός, τὰ αὐτὰ σχεδὸν πρόσωπα τῶν ἐνόρκων· τῶν στρατιωτῶν, τῶν θεσπῶν. Μόνον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ πρέσβυτος

ἦτο εἰς σταυρός, ἀντικείμενον ὅπερ ἔλειπεν ἀπὸ τῶν δικαστηρίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταδίκης του. Ὄταν τὸν εἶχον δικάσει, ὁ Θεὸς ἀπουσίαζε.

Μία καθέδρα εὐρέθη ὀπίσω του· ἐρρίφθη ἐκεῖ πτυθεῖς ὑπὸ τῆς ἰδέας, ὅτι ἠδύναντο νὰ τὸν διακρίνωσιν. Ἐκεῖ ἔκρυψε τὴν κεφαλήν του ὀπισθεν στιβάδος τινός δικογράφων, κειμένων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῶν δικαστῶν καὶ οὕτω πως ἠδύνατο νὰ βλέπῃ χωρὶς νὰ τὸν βλέπωσι. Τότε δὲ συνῆλθεν ὀλίγον, συνῆλθεν ἀρκούντως ὥστε ν' ἀκούῃ τί ἐλέγετο.

Εἷς τῶν δικαστῶν ἦτο καὶ ὁ κ. Χασομερίδης. Παρατήρησε νὰ ἴδῃ ἂν ἦτον ἐκεῖ ὁ Ἰαβέρης, ἀλλὰ δὲν τὸν εἶδε. Τὸ θρανίον ὅπου ἐκάθηντο οἱ μάρτυρες ἐκρύπτετο ὀπισθεν τῆς τραπέζης τοῦ γραμματέως. Ἄλλως τε, ὡς προείπομεν, ἡ αἴθουσα μόλις ἐφωτιζέτο.

Καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆλθεν, ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου ἐπέβαινε τὴν ἀγύρευσίν του. Ἡ προσοχὴ ὅλων εἶχε διεγερθῆ εἰς ὑψιστον βαθμόν· τρεῖς ὥρας διήρκει ἡ δίκη. Ὁ δημόσιος κατήγορος εἶχεν εἰπεῖ.

— Κατέχομεν, ὄχι τὸν κλέπτην ὀλίγων μῆλων, ἀλλ' ἓνα πρῶην κατὰδικον τῶν κατέργων, πολλάκις ἀποπειραθέντα ὀραπέτευσιν, ἓνα τῶν κινδυνουδεστάτων ἀλιτηρίων, ἓνα κακοῦργον ὀνόματι Γιάννην Ἀγιάννην, τὸν ὁποῖον ἡ δικαιοσύνη πρὸ πολλοῦ ἀνεζήτει, καὶ ὅστις πρὸ ὀκτώ ἐτῶν, μόλις ἐξελλθὼν ἀπὸ τὸ κάτεργον τῆς Τουλῶνος, πάλιν ἐπραξε κλοπὴν ἐνόπλιος χερσὶ καὶ ἐν μέσῃ ὀδῷ καθ' ἐνὸς παιδίου ἐκ τῆς Σαβτίας, Μιχαλάκη ὀνομαζομένου· ἐγκλημα προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 38β τοῦ ποινικοῦ Κώδικος, ἐγκλημα διὰ τὸ ὁποῖον ἐπιφυλαττόμεθα νὰ καταδιώξωμεν ἀκροαίθως, ἀφοῦ ἀγνωρισθῆ δικαστικῶς ἡ ταυτότης του.

α Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐπραξε λιπὸν τῶρα νέαν κλοπὴν. Ἄρα, ἔνοχος ἐπὶ ὑποτροπῇ. Καταοικίασατε αὐτὸν διὰ τὸ νέον κακοῦργημά του καὶ μέλλει βραδύτερον νὰ δικασθῆ διὰ τὸ παλαιόνα.

Ἐνώπιον τῆς κατηγορίας ταύτης, ἐνώπιον τοῦ δημοφώνου τῶν μαρτύρων, ὁ κατηγορούμενος ἐφαίνετο ἀπορῶν διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν χειρῶν του ἔκαμνε νεύματα ἀρνητικά, ἣ ἠτένιζε πρὸς τὴν ὀροφὴν. Ἐλάλει μετὰ κόπου, ἀπεκρίνετο ἐν ἀμηχανίᾳ, ἀλλ' ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, σύμπαν τὸ σῶμά του ἠρνεῖτο, ἀνένευεν.

Ἰστατο ὡς εὐθὺς ἐνώπιον ὄλων ἐκείνων τῶν μορφωμένων πνευμάτων, τὰ ἔβλεπε παρατεταγμένα εἰς μάχην τριγύρω του, καὶ ἐφαίνετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς συλλαβούσης αὐτὸν κοινωνίας ὡς ξένος καὶ ἀλλότριος. Καὶ ἐν τούτοις διέτριχε τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ὅτι πιθανόν ἦτον, ἂν ἐπιστοποιεῖτο ἡ ταυτότης του καὶ ἂν βραδύτερον ἢ ὑπόθεσις τοῦ Μιχαλάκη, ἀπέβαινε εἰς νέαν καταδίκην, γὰρ καταγνωσθῆ αὐτῷ ἡ θανατικὴ ποινὴ μετὰ τὴν τοῦ κατέρρου.

Τὶ ἄνθρωπος εἶνε αὐτός ! ἔλεγε τὸ δημόσιον ἐν ἀπορίᾳ, τίνας φύσεως νὰ ἦνε ἡ ἀπάθειά του ; βλακία νὰ ἦνε ἡ πονηρία ; κατανοεῖ τὴν θέσιν καλῶς, ἢ δὲν κατανοεῖ παντάπῃσι ; Τὰς ἀπορίας ταύτας συνεμερίζοντο καὶ οἱ Ἑνορκεῖ.

Ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου ὠμίλησεν ὑπὲρ αὐτοῦ μεθ' ἱκανῆς εὐγλωττίας.

Ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ ὑπῆρχεν ἐκείνη ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ἔντρομος ὁ ἔνορκος ὀπισθοχωρεῖ, ἐκ φόβου μὴ ἐπλανήθῃ εἰς τὰ συμπεράσματα του· ἀλλ' εἶχε καὶ τι ἕτερον, τὴν ὑπόψιν μὴ ἐπιτηδεύειν τὸν ἐξηπάτησαν ἢ τε στάσις τοῦ ὑποδίκου καὶ τῶν συνηγῶρων αἱ ἀγορεύσεις ἢ ἀνέλιξις τοῦ δρίματος δὲν ἦτο μόνον δυτοδιάνωστος, ἀλλὰ καὶ ἡ λύσις του πεθλωμένη.

Ὁ συνήγορος λαμπρότατα εἶχεν ἀγορεύσει εἰς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην γλῶσσαν ἣτις ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη ἐκράτησε τὰ σιγήτρα τῆς εὐγλωττίας τοῦ δικαστικοῦ κλάδου, ταύτης δ' ἐποίησεν χρῆσιν ἕκτοτε πάντες οἱ δίκηγχοροι ἐν Παρισίαις. Ροκαρτέν ἦ καὶ ἐν Μομβριζίων καὶ σήμερον δ' ἐστὶ ἀποδῶσα κλασικὴ λσλεῖται μόνον ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων ὡς προσφεστέρα διὰ τὸ σοβαρῶς ἔντονον καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτῆς, τὴν γλῶσσαν τέλος ἐκείνην καθ' ἣν ὁ ἔγγαμος ὀνομάζεται σὺ ζ υ γ ο ς, ἡ γυνὴ σὺ ζ υ γ ο ς, οἱ Παρίσιοι, κέντρον τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ βασιλεὺς μ ο ν ἄ ρ χ η ς, ὁ ἐπισκοπος Ἄ γ ι ο ς π ο ν τ ῖ φ η ῆ, ὁ γενικὸς εἰσαγγελεὺς «εὐγλωττος διερμηνεὺς τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ δημοσίου, αἱ ἀγορεύσεις, «ἀνάπτυξις τῆς δικαιοσύνης», ὁ αἰὼν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', «μείγρος αἰῶν», τὸ θέατρον «Ναὸς τῆς Μελπομένης», ὁ βασιλεύων οἶκος «ἐξέχον αἷμα τῶν ἡμετέρων ἀνάκτων», ἡ συναυλία, «μουσικὴ ἐορτή», ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς τοῦ νόμου, «ἐνδοξος πολεμιστὴς ὅστις κτλ.» οἱ μαθηταὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς σχολῆς «στρυφεροὶ τῶν λευτῶν θλι-

στοιβα, τὰ εἰς τὰς ἐφημερίδας ἀποδιδόμεια σφάλματα, ἀπλάνη ἐνσταλάζουσα τὸ ἐαυτῆς δηλητήριο ἐν τὰς στήλας τῶν ὀργάνων τούτων κτλ. κτλ.»

Καὶ πρῶτον περὶ τῆς κλοπῆς τῶν μήλων. Κάνεις δὲν εἶδε τὸν πελάτην του, ὄν, ὡς ὑπερασπιζόμενος αὐτόν, ἐπέμενε νὰ ὀνομάζη Γιαστούραν, κάνεις δὲν τὸν εἶδεν ἀνιχνεύοντα εἰς τὸν τοῖχον ἢ συντρίβοντα τὸν κλάδον τοῦ δένδρου.

Ἐρωτήθη μὲν κρατῶν εἰς χεῖρας τὸν κλάδον τοῦτον, ἀλλ' ἔλεγεν ὅτι τὸν εἶρε χαμαὶ καὶ τὸν ἐπῆρε. Πῶς ἠδύνατο ν' ἀποδείχθῃ τὸ ἐναντίον; Ἄναντιρρήτως, ἄνθρωπος, ἄγνωστον ποῖος, ἀνέθη εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἀπέκοψε τὸν κλάδον τοῦτον τοῦ δένδρου, ἀλλά, φοβῆθεις, τὸ ἐρρίψεν ἔπειτα κατὰ γῆς.

Ἄναντιροφῆτως, ὁ ἄνθρωπος αὐτός; ἦτο κλέπτης. Ἀλλὰ πῶθεν ἠδύνατο νὰ ὑποστηριχθῇ, ὅτι ὁ κλέπτης οὗτος ἦτον ὁ Γιαστούρας;

Τοῦτο μόνον ὅτι ὑπῆρξέ ποτε κατάδικος τοῦ κατέργου. Ὁ συνήγορος δὲν ἠρνεῖτο ὅτι, δυστυχῶς, ὁ πελάτης του ἀπεδείχθη ὡς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκεῖνος· ἔστω, ὁ κατηγορούμενος διέμεινεν εἰς τὰς Φαβρόλλας· ὑπῆρξε κλαδευτής· τὸ ὄνομα Γιαστούρας ἐνδεχόμενον νὰ πηρήχθη ἐκ τοῦ Γιάννης Σπούρας· τέλος πάντων, τέσσαρες μάρτυρες ὡμολόγησι ἀδιστακτικῶς ὅτι ὁ Γιαστούρας εἶνε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὃν ἐγνώρισαν εἰς τὸ κατέργον.

Εἰς τὰς καταθέσεις καὶ τὰς μαρτυρίας ταύτας, ὁ συνήγορος ἄλλο δὲν εἶχε νὰ ἀντιτάξῃ, εἰμὴ τὴν ἄρνησιν τοῦ πελάτου του, ἄρνησιν ἀνθρώπου ἐνδιαφερόμενου, ἀλλὰ δεδόςθω καὶ ὅτι αὐτός ἦτον ἐμῆνος· ἦτο ἀπόδειξις, ὅτι οὗτος ἦτο ὁ κλέπτης τῶν μήλων; Τοῦτο ἦτο μία εἰκασία; ὄχι· δὲ καὶ ἀπόδειξις.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὁ κατηγορούμενος μετεχειρίζετο κακὸν σύστημα ὑπερασπίσεως, ἀρνούμενος τὰ πάντα τὴν κλοπὴν, καὶ ἐνταύτῳ τὴν εἰς κατέργον προηγουμένην καταδίχην του. Μᾶλλον θὰ ὤφειλετο βεβαίως ἂν ὡμολόγηε τὸ δεύτερον, διότι πάντως θὰ ἐτύγχανε τῆς συγκαταβάσεως τῶν δικαστῶν του· ὁ συνήγορός του τὸν ἐσυμβούλευσεν οὕτω νὰ πράξῃ· ἀλλ' ὁ κατηγορούμενος ἐπέμενε μὴ θέλων νὰ ὡμολογήσῃ τίποτε. Καὶ εἰς τοῦτο ἔπταιεν· ὤφειλον ἕως οἱ δικασταὶ νὰ λάθωσιν ὑπ' ὄψιν τὴν περιωρισμένην τοῦ ἀνθρώπου διάνοιαν.

Αί μακρὰ ἐκεῖσαι κακουχίαι τοῦ κατέργου ἢ πολυχρόνιος πεινία του μετὰ τὴν ἐξοδὸν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου, τὸν εἶχον ἀποκτηνώσει, κτλ. κτλ. Ἦτε λοιπὸν δίκαιον νὰ καταδικασθῇ, διότι ὑπερησπίζετο ἑαυτὸν κακῶς ; Περὶ δὲ τῆς ἄλλης ὑποθέσεως, τοῦ Μιχαλάκη, ὁ συνήγορος δὲν εἶχε νὰ συζητήσῃ αὐτήν, ἐπειδὴ ὑπῆρχεν ἄλλοτρία εἰς τὴν παροῦσαν δίκην.

Ὁ συνήγορος ἐπέρανε τὸν λόγον ἰκετεύων τοὺς Ἐνόρκους, ἵνα, ἐὰν ἡ ταῦ-ότης τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη τοὺς ἐφαίνετο ἀναμφισβήτητοι, ἐφαρμόσωσιν εἰς αὐτὸν τὴν ποινὴν τῶν δραπέτων τοῦ κατέργου, καὶ ὅχι τὴν τρομερὰν τιμωρίαν εἰς ἣν ὑπόκεινται οἱ τοῦ κατέργου κατὰ-δικοὶ ὅταν φωραθῶσιν ἐπὶ ὑποτροπῇ.

Ἐλαβεν ἔπειτα πάλιν ὁ εἰσαγγελεὺς τὸν λόγον, καὶ ὑπῆρξεν ἅμα σφοδρὸς τε καὶ ἀνοηρὸς ὡς εἶνε συνηθῆς οἱ εἰσαγγελεῖς.

Ἐπήνεσε τὴν ὑπεράπαισιν διὰ τὴν εἰλικρίνειαν αὐτῆς, καὶ ἐπω-φελήθη ταύτην τὴν εἰλικρίνειαν. Μιτεχειρίσθη πᾶσαν παραχώρησιν τοῦ συνηγόρου ὡς ὅποιον κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ συνήγορος ἐφώλιετο παραδεχόμενος ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἦτον αὐτὸς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὁ εἰσαγγελεὺς ἔλαβε τοῦτο ὡς ἐπιχείρημα. Λοιπὸν οὗτος ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Τοῦτο ὑπῆρχε τοῦ λοιποῦ ἀναντίρρητον. εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐλθὼν ὁ εἰσαγγελεὺς παρεκβατικῶς ἔφερε τὸν λόγον εἰς τὴν ἀνηθικότητα τῆς τότε ἰκμαζούσης ρομαντικῆς καὶ τῆς σατανικῆς σχολῆς καλουμένης. Τὴν προσωνομίαν ταύτην ἀπέδιδε τότε εἰς αὐτήν ἢ ἐφημερίδα «Ἡμερησία» καὶ οἱ περὶ αὐτὴν λόγοι, ἀπέδωκε δὲ καὶ δικαίως εἰς τὴν ἐπίδοξιν τῆς ἄλλοπροσάλλου ταύτης φιλολογίας τὸ ἐγκλημα τοῦ Γιαστούρα ἢ κάλλιον εἰπεῖν, τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, καὶ εἶτα ἐπαναφέρων τὸν λόγον εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἀπεκάλεσεν αὐτὸν τέρας τὸ ὅποιον ἐξέμωσεν ἢ Κόλασι.

Ὁ τύπος τῶν τιοούτων ἀπεικονίσεων εὐρηται εἰς τὴν ἀρήγησιν τοῦ Θηραμένου, χρήσιμος μὲν εἰς σύνταξιν τραγωδίας, ἀλλὰ μεγάλα παρασχὼν οὐχ ἦτον ὑπηρεσίας εἰς τὴν δικανικὴν εὐφράδειαν.

Τὸ ἀκρατῆριον μετὰ τῶν ἐνόρκων ἐφρικίασαν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς περιγραφῆς ὁ εἰσαγγελεὺς μετὰ ρητορικῆς σχήματος; δυναμένου νὰ ὑπεκαύσῃ τὴν ἐπιεῦσαν εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς νομοπρακτικῆς ἐφημερίδος ἐξήκολούθησε.

«Καί εἰς τοιοῦτος λοιπὸν ἄνθρωπος, κτλ. κτλ., ἀλήτης, ἀνέστιος κτλ. κτλ. κακοῦργος ἐκ φύσεως καὶ οὐδόλως σωφρονισθεὶς ἐκ τῆς ἐν τῷ κατέρῳ διατριβῆς, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἐγκλήματος τὸ ὅποσον ἔπραξεν ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἐκείνου παιδίου τῆς Σαβοΐας, κτλ. κτλ. εἰς ἄνθρωπος τοιοῦτος, φωρῶμενος ἐπὶ κλοπῇ ἐν μέσῃ δημοσίᾳ ὁδῷ εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου τὸν ὅποσον ἀνέβη, καὶ κρατῶν ἀκόμη ἀνὰ χεῖρας τὸ κλοπιμαῖον, ἀρνεῖται τὸ πρόσῃλον κακοῦργημα, ἀρνεῖται τὴν κλοπὴν, ἀρνεῖται τὴν εἰς τὸν τοίχον ἀνάβασιν, ἀρνεῖται τὰ πάντα μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματός του, μέχρι τῆς ταυτότητος αὐτοῦ! Παραλείποντες πλείστας ἄλλας ἀποδείξεις, ἵνα μὴ πολυλογῶμεν, βλέπομεν ὅτι τέσσαρες μάρτυρες τὸν ἀναγνωρίζουσιν. Ἰαθέρης, ὁ ἀκέραιος ἀστυνομικὸς ἐπόπτης Ἰαθέρης, καὶ τρεῖς τῶν παλαιῶν συνεταιρῶν του ἐν ὄνειδει, οἱ ὀνομαζόμενοι Πρεθίτος Ψαθομάνας καὶ Βρομοσπιτάκης. Αὐτὸς δὲ τί ἀντιτάττει πρὸς τὴν κερζυνοδόλον ταύτην ὁμοφωνίαν; Ἄρνεῖται, ἀπολύτως ἀρνεῖται. Ὅποις πῶρως καρδίαις. Ὅθεν οἱ κύριοι Ἐνόρκοι δικαίως θὰ πράξωσι κηρύττοντες ἔνοχον κτλ., κτλ.»

Ἐνῷ ἐλάλει ὁ εἰσαγγελεὺς, ὁ κατηγορούμενος ἤκουε κεχηγῶς τὸ στόμα, ὡς κατεχόμενος ὑπὸ ἀπορίας, μετεχούσης καὶ θαυμασμοῦ. Ἐξεπλήττετο ἴσως πῶς ἤρῳνατο ἄνθρωπος νὰ ὀμιλῇ οὕτω πως. Ἦτο δῆλον ὅτι ὡς νὰ ἔλεγε κτθ' ἑαυτόν. «Τί δαίμονα ἔχει μέσα του αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;»

Ἐκ διαλειμμάτων, κατὰ τὰ ραγδαίωτερα τῆς κατηγορίας, ὅταν ἡ εὐγλωττία ἀκάθεκτος γενομένη, πλημμυρῇ ἐπιθέτων ἀτιμωτικῶν, καὶ ὡς καταγίλις κατακλύζει τὸν κατηγορούμενον, αὐτὸς ἐκίνει βραδέως τὴν κεφαλὴν του, δεξιόθεν πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ ἀριστερόθεν πρὸς τὰ δεξιὰ, ἀρκοῦμενος εἰς τὴν σιωπηλὴν καὶ θλιβεράν ταύτην διαμαρτύρησιν κατὰ τῆς χαλαρῆς ἐκείνης. Δις ἢ τρίς, οἱ πλησιέστερον αὐτοῦ καθήμενοι τὸν ἤκουσαν εἰπόντα χαμηλῇ φωνῇ.

— Νά, τώρα τί ἔχει νὰ εἰπῇ, ὅπου δὲν ῥωτοῦν τὸν κύρ Βυρλούπη, νὰ τοὺς δώσῃ ἐκεῖνος νὰ καταλάβουν!

Ὁ εἰσαγγελεὺς παρέστησεν εἰς τοὺς Ἐνόρκους, ὅτι τὸ βλακῶδες τοῦ κατηγορουμένου δὲν ἦτο φυσικόν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ πονηρὰ ὑπόκρισις, δι' ἧς ἤθελε νὰ ἐξαπατήσῃ τὴν δικαιοσύνην, ἐξ οὗ καὶ αὐταπόδεικτος ἡ βαρυστάτη καὶ ἐνίτητος οὐδ' ἠρώπο. οὗτου διασθορά.

Ἐπέβη δὲ τὸν λόγον προσθεὶς τὰς ἐπιφυλάξεις του διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Μιχαλάκη, καὶ ἐξαιτούμενος αὐστηρὰν καὶ παραδειγματικὴν τιμωρίαν πρὸς τὸ παρὸν δηλαδὴ, τὴν διὰ βίου κἀθειρξίν εἰς τὸ κάτεργον.

Ἡγέρθη ἀκολούθως ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου καὶ ἤρξατο μὲν συγχαίρων «τὸν κύριον εἰσαγγελέα» διὰ τὴν αθουμασίαν αὐτοῦ ἀγόμευσιν», ἀπήντησε ὁ ἔπειτα εἰς αὐτὴν κατὰ τὸ ἐνόν, ἀλλ' ὁ λόγος του ἐξησθένει, καὶ προφανῶς ὑπεχώρουσιν αἱ δυνάμεις του.

I'.

Τὸ ἀρνητικὸν σύστημα.

Ἠγγικεν ἡ ὥρα νὰ δοθῇ πέρας εἰς τὰς συζητήσεις. Ὁ πρόεδρος εἶπεν εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ ἐγερθῆ, καὶ ἀπέτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν συνήθη ἐρώτησιν.

— Ἐχεις τι νὰ προσθέσῃς πρὸς ὑπεράσπισίν σου ;

Ὁρθος ὁ κατηγορούμενος, καὶ περιστρέφων εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἐλεεινὸν σκουῖρόν του, ἐφάνη ὡς οὐδόλως νοήσας τί ὁ πρόεδρος τὸν εἶπεν.

Ὁ πρόεδρος ἐπανέλαβε τὴν ἐρώτησιν. Τὸ δεύτερον τοῦτο, ὁ κατηγορούμενος ἤκουσε, καὶ ἐφάνη νοήσας.

Μορφάσας δὲ ὡς ἄνθρωπος ἀνανήρων ἐκ τοῦ ὕπνου, περιέφερε τὸ βλέμμα του, εἶδε τὸ δημόσιον, τοὺς χωροφύλακας, τὸν συνήγορόν του, τοὺς δικαστάς, καὶ προσηλώσας τέλος, τὸ ὄμμα ἐπὶ τοῦ εἰσαγγελέως, ἤρξατο νὰ ὁμιλῇ. Ἐνόμιζες ὅτι ἤλθεν εἰς ἐκρηξίν.

Ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐξέφευγον αἱ λέξεις ἀπὸ τοῦ στόματός του, λάθραι, ἀσυνάρτητοι, συγκρουόμενοι ἢ συνθλώμεναι, ἐφαίνοντο ὡς εἰ ἐστεινοχωροῦντο ὅλα ὁμοῦ, ἵνα ὅλα συγχρόνως ἐκδράμωσιν ἐκ τοῦ ἔρκους τῶν οὐδόντων του.

— Ἐχω, εἶπε, νὰ εἰπῶ αὐτό. α Ἐγὼ τροχούς ἐκατασκευάζω εἰς τὸ Παρίσι, τροχούς νὰ τροχούς εἶδες τ' ἀμάξια τὰ φορτηγὰ ; ὁ!

Καὶ ἔδειξεν εἰς τὴν φίλην τῆς τὰ δύο στυλπνὰ ναπολεόνια.
(Σελ. 251)

Β. ΟΥΓΚΩ

ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ 44

αυτά. Καί ἂν θέλῃς, ἐρώτα καί τὸν μάστορά μου, κύρ Βαρλόυπη τὸν ἔλεγον, νὰ σοῦ εἰπῇ, ὅπου ἔμουν κοντά του, κ' ἐδούλευα. Βαρειὰ τέχνη· εἶσαι πάντ' ἔς τ' ἀνοιχτά, εἰς ταῖς αὐλαῖς μέσα. Κάπου κάπου, ἔχουν καί ἴσ' ἄν κἄτι στέγαις, — εἰς τοὺς καλοὺς μαστόρους αὐτό, — καί ἐκεῖ ἀπὸ κάτω εἶσαι ἀπὸ τὴν βροχὴν προσφυλαγμένος. Τὸν χειμῶνα ὅμως κρύο σποῦν τὰ ὀδόντια ἀπὸ τὴν τουρτουῦρά τους. Χρειαζόνται, κατάλαβες, αὐλαῖς μεγάλας, διὰ νὰ χωρῇ πράγμα πολὺ. Θέλω νὰ σὲ ἰδῶ, νὰ πολεμοῦν τὰ γέριά σου μὲ τὸ σίδερο, ὄντας εἶνε ὅλο παγωνιά στὴν αὐλὴ! Τότε παίρνει ὁ διάολος τὴν ζωὴν ἐκείνη. Σαρὰίτα χρόνων ἕνας ἄνθρωπος, τελειώνει. Κ' ἐγὼ ἔμουν πενήντα τριῶν· εἰμπορεῖς νὰ στοχασθῆς. Ἔχεις καί τ' ἄλλα τὰ πνευδιά, κ' ἐκεῖνα μὲ τὴν κακία τους. Σὲ βλέπουν ὅπου γέρασες, καί κάθε στιγμή. αἰ! γέρον μὲ συγχώρησι. αἰ, κ' ἐγίρασες τὸ μουλάρι μας! γλιγώρα θὰ μᾶς τινάξῃ τὰ πέταλα! Ἦ Ἐνὰ ἕμισυ φράγκο μεροκάματο, τῶν γαζαῶν τριάντα σόλδια.

Ἐθλεπαν τὴν ἡλικίαν μου καί οἱ μαστοροὶ κατάλαβες; καί ἤθελαν καί ἀπ' αὐτό νὰ κερδίσουν· τάχα πῶς ὄν ἐδούλευα κ' ἐγὼ ὅσ' ἄν τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ· συμφέρο του καθέννας. Εἶχα καί τὴν κόρη μου, νὰ καταλάβῃς· πλύστρα ἦταν εἰς τὸν ποταμό. Κάτι κ' ἐκείνη καφεκέρδιζε· σκέψου πῶς ἐπερνούσαμε.

Τὶ θαίμινα τρεβοῦσε κ' ἐκείνη, μὴν ἀρωτᾶς! ὅλη τὴν ἡμέρα μέσα στὰ νερά, ὡς εἰδῶ ἐπάνω, μὲ συγχώρησι, μεσ' τὴ βροχὴ καί μεσ' τὸν πάγον καί ὁ ἀέρας νὰ σοῦ ξυρίζῃ τὸ πρόσωπο. Παγωμένα καί ἂν ἦνε τὰ νερά, τὸ ἴδιο· πρέπει νὰ πλύῃ, ἀλλοιῶς, τῆς φεύγουν τ' αὐθεντικά. Μουσικίδι τὰ ρούχ' αἰς τῆς. Βλαστήματα! Ἐξέρεις τί θὰ εἰπῇ; σὲ περὶ ἐκεῖνο τὸ νερὸ ἕως τὸ κόκκαλο.

Εἶνε κάποιον μέρος, ὅπου ἔρχεται τὸ νερὸ ἀπὸ βρύσαις, εἰς τὴν ἀράδα πολλὰς· κ' ἐκεῖ, ἀποῦς, ἔχει, γούρνας, καί ὄν στείκεσαι εἰς τὰ νερά μέσα, ὅμως κ' ἐκεῖ, Θεὸ καί φύλαγε! Ἦρχονταν εἰς τὸ σπητὶ τὸ βράδυ, ἐπὶ τὴ ὥρα, κ' εὐθὺς τὴν ἔπερνε τὴν καυμένην, ὁ ὕπνος, ἀποκαμιωμένη ἀπὸ τὴν κούρασι· τὴν ἔδερνε καί ὁ ἄνδρας τῆς· ξύλο! Θεὸ! καί φύλαγε. Βλαστήματα.

Ἀπέθανε ὁ κ' αὐτὴ ἡ συχωρεμένη... Μὴν ἴπῃς τὴν ἐχάρηκαμε αὐτὴν τὴν ζωὴν. Καλὴ ἡ καυμένη, ἕνα μάλαμμα· τσουχχ, ἀπόκρηαις

ἤρχονταν, καὶ μῆτε σὲ χωρὶ ἠγγαίνε, μῆτε τίποτε. Ἡ ἄλλαις, ἠγύριζαν παντοῦ.

Μία ὑστερινὴ Κυριακὴ τῆς ἀπορηᾶς, θυμοῦμαι ὅπως ὁ κόσμος ἔξεφάντων· αὐτὴ ἠλάγιασε εἰς ταῖς ὀκτῶ ἡ ὥρα· νὰ ἔξυπνήσῃ τὴν αὐγί, εἰ τῇ δουλειᾷ τῆς. Ἄν σᾶς λέγω ἄλλο ἀπ' ἐκεῖνο ὅπου εἶνε, ρωτᾶτε καὶ μοθαίνετε.

Ἄγκαλά, τρέχα γύρευε, εἰ τὸ Παρίσι μέσα· ποῖος ἔχασε μὲ συχώρησι, τὸ γαιδοῦρί του, νὰ γνωρίζῃ τὸ γέρο-Γιαστούρα! Ὅμως σοῦ εἶπα· ὁ κύρ Βαρλούπης, ὁ μάστορῆς μου· ἀπ' αὐτὸν μάθετε. Αὐτὸ ἔξεύρω, καὶ αὐτὸ λέγω· ἄλλο ἀπ' αὐτό, τί γυρεύουν ἀπὸ μένα, δὲν ἔξεύρω τίποτε».

Ὁ κατηγορούμενος ἐσιώπησε καὶ ἔμεινε ὄρθιος. Εἶπε δὲ ταῦτα πάντα ἀφελῶς μὲν, ἀλλὰ διὰ φωνῆς διατόρου, βιαίας, βραχνῆς καὶ τραχυτάτης. Συνέβη νὰ διακοπῇ μεταξὺ λόγων, καὶ νὰ χαιρετίσῃ τινὰ μεταξὺ τοῦ πλῆθους.

Τόσον ἀγῶνα κατέβαλεν εἰς τινὰς τῶν διαβεβαιώσεών του, ὥστε ἔπασχεν ὡς ὁ ξυλοσχίστης, ὅποταν καταφέρῃ τὸν πέλεκυν. Ἀφοῦ ἔπαυσε τὸν λόγον, ὄλον τὸ ἀκρατήριον, ἔβαλε γέλωτας ἀκρατήτους· παρετήρησε δὲ τότε τὸ γελῶν θυμῶσιν ὁ δυστυχῆς, καὶ μὴ ἐνοῶν τὴν αἰτίαν, ἤρξατο καὶ αὐτὸς νὰ γελᾷ. Φοβερόν!

Ὁ πρόεδρος, ἀνὴρ φιλόανθρωπος καὶ συνετός, ἔλαβε τὸν λόγον. Ἀνέμνησεν εἰς τοὺς Ἐνόρκους, ὅτι ὁ ὄνόματι Βαρλούπης, οὔτινος πλησίον ἔλεγεν ὁ κατηγορούμενος, ὅτι εἰργάσθη ποτέ, εἶχε χρεωκοπήσει ἀκολούθως, καὶ ζητηθεῖς δὲν εὔρεθη.

Στραφεῖς δ' ἔπειτα πρὸς τὸν κατηγορούμενον, τὸν συνεβούλευσε νὰ προσέξῃ εἰς ὅ,τι ἔμελλε νὰ τὸν εἶπῃ καὶ τότε προσέθεσεν· — Εὐρίσκεσαι εἰς μίαν περίστασιν, ὅπου εἶνε ἀνάγκη καλὰ νὰ συλλογισθῆς. Εἶσαι ὑπὸ τὸ βᾶρος καὶ ἄλλων ὑποψιῶν πολὺ σπουδαιῶν, ἱκανῶν νὰ ἔχουν φοβερὰς συνεπειάς. Διὰ τὸ καλὸν σου λοιπὸν σὲ λέγω, τελευταία φοράν, νὰ ἐξηγηθῆς καθαρὰ ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὰ δύο πράγματα. Πρῶτον, ἀνέβης, καὶ ἢ ὄχι, εἰς τὸν ταῖχον ἐκεῖνον, ἔσπασες τὸ κλωνάρι τοῦ δένδρου καὶ ἔκλεψες τὰ μήλα, Μὲ ἄλλους λόγους, ἔπραξες τὸ ἐγκλημα κλοπῆς ὁ ἀναβάσεως; Δεύτερον, εἶσαι, καὶ ἢ ὄχι, ὁ ἀπολυθεὶς ἀπὸ τὰ κάτεργα Γιάννης Ἀγιάννης;

Ὁ κατηγορούμενος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ὡς ἄνθρωπος καὶ καλῶς νοήσας, καὶ καλῶς γνώσκων τί εἶχε ν' ἀπαντήσῃ.

— Πρῶτα καὶ ἀρχή... εἶπεν, ἔπειτα δὲ εἶδε τὸν σκούφον του, εἶδε τὴν ὄροφν, καὶ ἐσιώπησε.

— Κατηγορούμενε, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ εἰσαγγελεὺς αὐστηρῶς, πρόσεξε καλά· δὲν ἀποκρίνεσαι εἰς ὅ,τι σ' ἐρωτοῦν. Αὐτὴ ἡ ἀμηχανία σου σὲ καταδικάζει. Εἶνε φανερόν ὅτι δὲν ὀνομάζεσαι Γιαστούρας, ὅτι εἶσαι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκεῖνος τοῦ κατέργου, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐκρύπτεσο ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον τῆς μητρὸς σου, Γιάννης Στούρας ὀνομαζόμενος, ὅτι ὑπῆγες εἰς τὴν Ὠβέρην, ὅτι ἐγεννηθῆς εἰς τὰς Φαβερύλλας, ὅπου ἤσουν κλαδευτής. Εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι σὺ εἶσαι ὅστις ἀνέβης εἰς τὸν τοῖχον ἐκεῖνον καὶ ἔκλεψες τὰ μῆλα. Οἱ κύριοι δικασταὶ μέλλουν ν' ἀποριθοῦν.

Ὁ κατηγορούμενος, ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἶχε καθεσθῆ ἐκ νέου· ἄφω ὁ εἰσαγγελεὺς ἐσιώπησε, πάλιν ἀνωρθώθη αὐτός ἀμέσως καὶ ἀνέκραξε.

— Μὰ ἡ αὐθαιτία σου εἶσαι κακός, πολὺ κακός 'ς ἐμένανε! Αὐτὸ ἦταν ὅπου ἤθελα νὰ εἰπῶ καὶ προτιήτερα, καὶ δὲν τὸ εὗρισκα. «Δὲν ἔκλεψα τίποτα ἐγώ· ἐγώ εἶμαι ἕνας ἄνθρωπος, ὅπου ἐρχονται ἡμέρας καὶ δὲν ἔχω τί νὰ ράγω. Ἐρχόμουν ἀπὸ τὸ χωριό, ἐδιάβαινα τοὺς κάμπους, ὕστερα ἀπὸ μίαν ριγδαία βροχὴ, ἐντὸς κατακλυσμῶ, ὅπου εἶδες τὴν ἐξοχὴν καὶ εἶχε γίνει κατακίτρινη· καὶ ἂν θέλῃς καὶ τὸ ἄλλο νὰ σοῦ εἰπῶ, οἱ γάλοι εἶχαν ξεχειλίσει, καὶ μόνο εἰς τὰ πλάγια τοῦ ὄροφου ἔβλεπες τὸ χορτάρι καὶ ἔβγανε τὴν κορυφὴν του μὲς ἀπὸ τὸν ἄμμο.

Ἐκεῖ χάμου ἦρα ἕνα κλωνάρι· σπασμένο ἦταν ἀπὸ τὸ δένδρον καὶ εἶχε μῆλα ἄνω του· ἔσκυψα καὶ τὸ ἔπῃρα, ὅπου κάλλιο νᾶσκυβε νὰ μ' ἔπερνε ὁ διάβολος! Ἐσκυψα καὶ τὸ ἔπῃρα ἀπὸ χάμου, ἀκούσ· Ποῦ νὰ ζεῦρω γὼ τὸ κακὸ ποῦ θὰ μῶρχουνταν!

Εἶνε τώρα τρεῖς μῆνες ὅπου μ' ἔχουν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ μὲ τραβολογοῦν. Ὑστερ' ἀπ' αὐτό, ἄλλο δὲν ἔχω νὰ εἰπῶ. Ἐτιχώθη-καν ὄλοι κατ' ἐπάνω μου. Ἀποκρίσου, μοῦ λένε εἰς αὐτὰ ὅλα. Καὶ καλά, ν' ἀποκριθῶ! Ὁ χωροφύλακας, ἀπ' ἐδῶ, καλὸ παιδί, ἥς εἶνε καλά, μοῦ σκουντᾷ τὸν ἀγιῶνα, καὶ μοῦ λέγει: σιγανά! Ἀποκρίσου.

ἀποκρίσου ! Ἄμ' τί νά εἰπῶ ; δὲν εἰμπορῶ] ἐγὼ νά ἐξηγῶ· ἐγὼ δὲν ἐσπούδασα· ἐγὼ εἶμαι ἕνας φτωχὸς ἄνθρωπος.

Ἔχουν μεγάλο ἄδικο νά μὴν τὸ στοχάζονται αὐτό. Ἐγὼ δὲν ἐκλεψα, ἐγὼ πῆρα ἀπὸ χίμου πρῶγμα ποῦ ἦταν ριχτάμενο καταγῆς. Μοῦ λέν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶσαι· ὁ Γιάννης Στούρας εἶσαι. Δὲν εἶμαι, δὲν εἶμαι.

Δὲν τοὺς γνωρίζω αὐτουνοὺς. Αὐτοὶ εἶνε ἀπὸ τὰ χωριά. Ἐγὼ δούλευα εἰς τοῦ κυρ Βαρλούπη, ἀκοῦς· στάσου νά ἰδῆς καὶ τὸν δρόμο ἐκεῖνο πῶς τὸν ἔλεγαν... ὁδὸς Νοσοκομείου. Κάθεσθε καὶ μ' ἐρωτᾶτε ποῦ γεννήθηκα. Αὐτὸ δὲν τὸ ζεύρω. Ὅλοι ὅσοι ἐργουνοῦνται εἰς αὐτὸ τὸν κόσμον, τάχα ἔχουν σπῆτι ;

Θὰ ἦταν καλὴ δουλειὰ νά εἶχεν σπῆτι ὅλοι τους ! Μοῦ φαίνεσθαι πῶς ὁ κύρις κ' ἡ μάνα μου θὰ ἦταν ἄνθρωποι τοῦ δρόμου. Κάθου γύρευε. Ἐμένα μικρό, μ' ἐκραζαν : Παιδί τῶρα, μὲ κρᾶζουν : Γέρο. Αὐτὰ εἶνε τὰ ὀνόματά μου. Πάρετέ το ὅπως θέλετε.

Ἰπῆγα λέγει, εἰς τὴν Ὠθέρνη Ἰπῆγα, ναί ! Ἰπῆγα καὶ εἰς τὰς Φαβερύλλαις· κί ! τί βγαίνει ἀπ' αὐτὸ ; Δὲν εἰμπορεῖ ἕνας ἄνθρωπος νά πάγη εἰς τὴν Ὠθέρνη καὶ εἰς τὰς Φαβερύλλαις, χωρὶς νά ἦταν εἰς τὸ κάτεργον ; Σᾶς λέγω δὲν ἐκλεψα, καὶ σᾶς λέγω εἶμαι ὁ γέρω Γιασιούρας. Ἄμ' τί ἄλλο νά σᾶς εἰπῶ ; Νά, καὶ ὁ μάστορῆς μου, ὁ κυρ Βαρλούπης. Μοῦ βγάζετε, τὴν ψυχὴ μου βγάζετε. Διατί αὐτὸς ὅλος ὁ κόσμος τὰ ἔβαλε μ' ἐμένανε !

Ὁ εἰσαγγελεὺς εἶχε μείνει ὀρθιος. Στρέφεται καὶ λέγει πρὸς τὸν πρόεδρον. — Κύριε πρόεδρε, ἐνώπιον τῶν συγκεχυμένων μὲν ἄλλ' ἐπιτηδεῶν ἀρνήσεων τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις προσπαθεῖ νά παριστήσῃ ἑαυτὸν ὡς εὐθῆθ, ἀλλὰ δὲν τὸ κατορθοῖ, εὐμρεστήθητε μετὰ τῶν κυρίων δικαστῶν ἵνα καλέσητε ἐκ νέου ἐνταῦθα τοὺς καταδίκους Πρεβέτον, Ψαθομάναν καὶ Βρωμοσπιτάκη, ὡς καὶ τὸν ἀστυνομικὸν ἐπόπτην Ἰαθέρνη, καὶ διὰ τελευταίαν φορὰν ἐρωτήσατε αὐτοὺς περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τὸν Γιάννη Ἀγιάννη.

— Ὁ ἀστυνομικὸς ἐπόπτης Ἰαθέρης, εἶπεν ὁ πρόεδρος, προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας του, ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ δικαστηρίου καὶ ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, εὐθὺς μετὰ τὴν κατάθεσίν του, λαβὼν παρ' ἡμῶν αὐτῶν τὴν ἄδειαν, τὴν ὁποίαν τὸν ἐδώσαμεν τῇ συγκαταθέσει τοῦ τε κ. εἰσαγγελέως καὶ τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου.

— Ἐχετε δίκαιον, εἶπεν ὁ εἰσαγγελεὺς. Ἐν ἀπουσίᾳ λοιπὸν τοῦ μάρτυρος Ἰαθέρη, ὀφείλω ν' ἀναμνήσω εἰς τοὺς κυρίους Ἐνόρκους, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶπεν ἐνταῦθα πρὸ ῥίλιγων ὠρῶν ἰδοὺ τί κατέθεσε·

— α Γνωρίζω κάλλιστα, τὸν κατηγορούμενον. Αὐτὸς ὀνομάζεται Γριστούρας· ἀλλ' εἶνε ὁ ἄλλοτε καιδίδικος τοῦ κατέργου Γιάννης Ἀγιάννης, ἄνθρωπος λίαν κακοποιός, ἐπίρροδος. Ὅταν, ληξάσης τῆς τιμωρίας του τὸν ἀπέλυσαν, ἐφοβούντο μὴ ἐμελλεν ἀκόμη νὰ τραπῇ εἰς ἐγκλημα. Εἰς τὸ κότεργον εἶχε μείνει δεκαεννέα ἔτη διὰ κλοπῆν. Ἀπειραβῆθι πεντάκις ἢ ἐξάκις νὰ θεραπευέσθῃ. Ἐκτὸς τῆς κλοπῆς ἐπὶ τοῦ παιδίου τῆς Σαβοΐας, καὶ τῆς τελευταίας, ἔχω εἰς αὐτὸν ὑποψίας καὶ διὰ μίαν ἄλλην κλοπῆν, πραγθεῖσαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπισκόπου Δ... Τὸν εἶδα πολλάκις, ὅταν ἤμην εἰς ὑπηρεσίαν ἐντὸς τοῦ κατέργου τῆς Τουλῶνος. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὸν γνωρίζω κάλλιστα».

Μετὰ τοῦτο, εἰσῆχθη ὁ Πρεβέτος, ἄνθρωπος ἐξηκοντούτης, ἀλλὰ παμπονήρου ὄψεως.

— Πρεβέτο, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ πρόεδρος, ἐπειδὴ ὑπέστης καταδικῆν ἀτιμωτικὴν, ὄρκος δὲν σὲ πίπτει. Ὁ Πρεβέτος ἐταπεινώσει τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἄλλ' ὅμως, ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος, καὶ εἰς ἄνθρωπον τὸν ὅποιον ἐστιγμάτισεν ὁ νόμος, δύναται νὰ ὑπολείπεται αἰσθημα τιμῆς καὶ δικαιοσύνης, ὅποταν εὐδοκῇ τὸ θεῖον ἔλεος. — Σῆκω ὀρθίος κατηγορούμενός. — Πρεβέτο, ἰδὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, σκέψου καλῶς καὶ εἰπέ μας ἐν συνειδήσει· ἀληθῶς τὸν ἀναγνωρίζεις ὡς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἐκεῖνον, μὲ τὸν ὅποιον εὗρίσκεσο εἰς τὸ κότεργον τῆς Τουλῶνος;

Ὁ Πρεβέτος ἠτένισε πρὸς τὸν κατηγορούμενον, ἔπειτα δὲ στραφεῖς πρὸς τοὺς δικαστάς.

— Μάλιστα, κύριε πρόεδρε, εἶπε. Αὐτὸς εἶνε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης· μῆκε μέσα εἰς τὸ κότεργο τοῦ Τουλὸν εἰς τὰ 1796 καὶ βγήκε εἰς τὰ 1815. Ἐγὼ ἔχω ἓνα χρόνον ὑστερώτερα. Τώρα μοιζῆσι σὲν παλαδός· φαίνεται πῶς οἱ χρόνοι τὸν ἐπαλάδωσαν· εἰς τὸ κότεργο ἦταν παμπόνηρος. Τὸν ἀναγνωρίζω, εἶνε αὐτὸς ὅλος καὶ ὅλος.

— Ὑπαγε καθῆσε, εἶπεν ὁ πρόεδρος· Κατηγορούμενε, μείνε ὀρθίος.

Εἰσῆχθη ὁ Βρωμοσπιτάκης, κατὰδικος οὗτος εἰς κατέργων διὰ βίου, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς κοκκίνης καζάκας καὶ τοῦ πρασίνου σκούφου του. Ἐξέτιε τὴν ποινὴν του ἐν τῷ κατέργῳ τῆς Τουλῶνος ὁπόθεν ἤχθη διὰ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν.

Ἦτο μικρῶσμός τις ἄνθρωπος, πενηκοντούτης, ζωηρός, πλήρης ρυτίδων, ἰσχνός, κίτρινος, οὐτινος τὸ μὲν σύνολον ἐνέφαινε νοσηρὰν τινα ἀδυναμίαν, τὸ δὲ βλέμμα ἀπερίγραπτόν τινα δύναμιν. Οἱ ἐν τῷ κατέργῳ συντάιροί του ἐπωνόμαζον αὐτὸν Θεοτούμπην.

Ὁ πρόεδρος ἀπέτεινε καὶ πρὸς τοῦτον σχεδὸν τὰ αὐτὰ, ἃ εἶχεν ἀποτείνει καὶ πρὸς τὸν Πρεθέτον.

Ὁ Βρωμοσπιτάκης ἐκάγχασεν.

— Ἄν τὸν γνωρίζω, λέγει! ἄμ πέντε χρόνια ἤμασταν δεμένοι καὶ οἱ δύο μὲ τὴν ἴδια τὴν ἀλυσίδα. Τί! ἄν σοῦ συμφέρει αὐτὸ ποῦ λέγω, κουμπάρε;

— Ὑπαγε, κάθησε, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

Ὁ κλητὴρ εἰσῆγαγε τὸν Ψαθομάναν, καὶ τοῦτον διὰ θίου κατὰδικον, καὶ ἐνδεδυμένον ὡς ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὄρεινὸν ἐκ τῶν Πυρηναίων, ἄνθρωπον ἕως ἐκεῖ ἐπάνω, ἀίρκουδα, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον. Ἦτο ποιμὴν εἰς τὰ βούνα, καὶ ἀπὸ ποιμένος εἶχεν γίῃει ληστής.

Ὁ Ψαθομάνας δὲν ἦτον ὀλιγώτερον τοῦ κατηγορουμένου ἀλλ' ἐφαίνετο εὐηθέστερος καὶ αὐτοῦ. Ἐνὶ λόγῳ, εἰς ἐκ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων, οὓς ἡ φύσις προσχεδιάζει θηρία, καὶ ἡ κοινωνία ἀποτελεῖ αὐτοὺς ὡς κατὰδικούς.

Ὁ πρόεδρος ἠρώτησε καὶ τοῦτον, ὡς τοὺς ἄλλους δύο, ἂν ἐπέμενον ἀδιστακτικῶς λέγων, ὅτι ἐγνώριζε τὸν κατηγορούμενον.

— Ἄμ' εἰνέτος, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, εἶπεν ὁ Ψαθομάνας. Τὸν ἐλέγαμεν καὶ Κρίκι, ποῦ εἶχε μεγάλην δύναμι.

Ἐκάστη ἐπιβεβαίωσις τῶν τριῶν τούτων ἀνθρώπων, θεωρουμένων ὡς εἰλικρινῶν, διήγειρεν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ψιθυρισμούς, οὐδὲν καλὸν οἰωνίζομένους ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου· οὗτος δὲν ἤκουε τοὺς καταμαρτυροῦντας, μετὰ τῆς ἐκπλήξεως ἐκείνης ἥτις, κατὰ τὸν δημόσιον κατήγορον, ἦτο τὸ κυριώτερον μέσον τῆς ὑπερασπίσεώς του.

Μετὰ τὴν πρώτην μαρτυρίαν, οἱ πλησίον ἰστάμενοι χωροφύλακες τὸν εἶχον ἀκούσει εἰπόντα ἐντὸς τῶν ὁδόντων του. «Ὁ ἕνας καλά!» Μετὰ τὴν δευτέραν, εἶπεν ὀλίγον τι δυνατώτερον, καὶ σχεδὸν ὡς εἰ

ἐχάρη. « Ὁ ἄλλος ἡγιά σου καὶ σύ ! » Μετὰ τὴν τρίτην, ἀνέκραξε·
« Σία καὶ ἀράξαμε ! »

Ὁ πρόεδρος ἀπηύθυνε τὸν λόγον πρὸς αὐτόν.

— Κατηγορούμενε, ἤκουσες. Εἰς αὐτὰ τί ἔχεις νὰ εἴπῃς ;

Ὁ κατηγορούμενος ἀπεκρίθη.

— Ἔχω νὰ εἰπῶ, πῶς ασία καὶ ἀράξαμεν.

Ἠγέρθη τότε μετὰ τοῦ πλήθους μέγας θόρυβος. Προφανῶς ὁ
ἄνθρωπος οὗτος ἦτον χαμένος.

— Κλητῆρες, εἶπεν ὁ πρόεδρος, ἀποκαταστήσατε σιωπὴν. Κηρύτ-
τομεν πεπεραιωμένην τὴν διαδικασίαν.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἔγινε πλησίον τοῦ προέδρου
βιαία τις κίνησις, καὶ ἠκούσθη φωνὴ ἀνακράζασα.

— Πρεβέτο, Βρωμοσπιτάκη, Ψαθομάνα ! κυττάζετε καλὰ ἐδῶ.

Ὅσοι ἤκουσαν ταύτην τὴν φωνὴν ἔμειναν ἐκπληκτοί, τόσον θρη-
νῶδης καὶ φοβερὰ ἦτο συγχρόνως. Πάντων τὰ ὄμματα ἐστράφησαν
πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἡ φωνὴ ἀνεδίδθη.

Κύριός τις μετὰ τῶν προνομιστῶν οἵτινες ἐκάθητο ὀπίσθιν τῶν
δικαστῶν εἶχεν ἠγερθῆ, εἶχεν ἀνοίξει τὴν θύραν τῶν κιγκλίδων ἅτινα
διεχώριζον τοὺς δικαστὰς ἀπὸ τῶν ὑποδίκων, καὶ ἴστατο ἐν μέσῳ τῆς
αἰθούσας.

Ὁ πρόεδρος, ὁ εἰσαγγελεὺς, κ. Χασομερίδης, εἴκοσιν ἄλλοι ἄνθρω-
ποι ἐκ τῶν τοῦ ἀκρατηρίου, ἀνεγνώρισαν αὐτόν, καὶ συγχρόνως ὅλοι
ἀνέκραξαν.

— Ὁ κ. Μαγδαληνῆς !

Καὶ λαβὼν ἀμφότερα τὰ κηροπήγια, ἔκνυψε πρὸς τὸ πῦρ τῆς ἐστίας
 σκοπὸν ἔχων νὰ τὰ θίψῃ ἐκεῖ ὡσαύτως . . . (Σελ. 304).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ 45

ΙΑ'.

Ὁ Γιαστούρας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἔκθαμβος.

Ἦτον αὐτὸς τφόντι, ὠχρότατος, ὑποτρέμων. Ἦ ἐπὶ τῆς ἀφιξείας του εἰς τὸ Ἄρρας ἔτι φατὰ κόμη του, κατέστη ὅλη λευκή. Ἐλευκάνθη ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Ὅλων αἱ κεφαλαὶ ἐστράφησαν πρὸς αὐτόν. Ἦ συγκίνησις ἐκείνη δὲν περιγράφεται.

Κατ' ἀρχὰς τὸ ἀκραατήριον ἐδίστασε· τόσον γαλήνιος, ἐφαίνετο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἐνῶ ἡ φωνὴ του ἠκούσθη σπαραγμώδης, ὥστε τὸ πλῆθος δὲν ἐνόη ἀκριβῶς τί διέτρεχεν. Ἡρώτα ὁ εἰς τὸν ἄλλον τίς προέφερεν ἐκείνους τοὺς λόγους· δὲν ἐπίστευον ὅτι ὁ ἥσυχος ἄνθρωπος ἔβαλεν ἐκείνην τὴν κραυγὴν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐπλησίασε πρὸς τοὺς μάρτυρας Ψαθομάναν, Πρεβέτο καὶ Βρωμοπιπιτάκη καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς,

— Δὲν μὲ γνωρίζετε ;

Ἐπεισαν καὶ οἱ τρεῖς ἐκπληκτοὶ ἀνένευσαν ὁδὲ διὰ τῆς κεφαλῆς, ὅτι δὲν τὸν ἐγνώριζον. Τότε ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐστράφη πρὸς τοὺς δικαστάς, καὶ εἶπεν ἡδύχως.

— Κύριοι δικασταί, διατάξατε ν' ἀπολυθῇ ὁ κατηγορούμενος. Κύριε πρόεδρε, διατάξατε νὰ βάλουν ἐμὲ ὑπὸ κράτησιν. Ὁ ἄνθρωπος ὅπου ζητεῖτε δὲν εἶνε αὐτός, ἀλλ' ἐγώ. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Δὲν ἠκούετο ἐντὸς τοῦ δικαστηρίου ὅτε ἀναπνοή· τὴν γενικὴν κατάπληξιν διεδέχθη σιγὴ πάνδημος. Ὅλους τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ κατέλαβεν ὁ θρησκευτικὸς ἐκείνος φόβος, ὃν αἰσθάνεται τὸ πλῆθος. Ὅσκις ἐκτελεῖται τι μέγα καὶ σεπτόν.

Τὸ πρόσωπον τοῦ προέδρου ἐν τούτοις περιεχύθη ὑπὸ συμπαθοῦς τινος λύπης· ἀντήλλαξε νεῦμά τι μετὰ τοῦ εἰσαγγελείας, συνωμίλησεν ὀλίγον καὶ χιμηλῇ, τῇ φωνῇ, μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν δικαστῶν,

ἔπειτα ἐξέ, ἀποταθείς πρὸς τὸ δημόσιον ἠρώτησε μετὰ ἤθους ὑπὸ πάντων νοηθέντος.

— Ἐύρισκεται ἐδῶ κἀνένας ἰατρός;

Ἐλάθε τὸν λόγον ὁ εἰσαγγελεύς.

— Κύριοι δικασταί, εἶπε· τὸ ἀπροσδόκητον ὑπὸ τοῦ ὁποίου διατάττεται ἡ συνεδρίασις, φέρει ἡμᾶς τε καὶ ὑμᾶς εἰς αἰσθημα ὅπερ περιττὸν νὰ ἐκφράσωμεν. Πάντες γνωρίζετε, ἐκ φήμης τοῦλάχιστον, τὸν ἀξιότιμον κ. Μαγδαληνῆν, δῆμορχον τῆς Μ. ἐπὶ Μ. . . Ἄν ἐν τῷ ἀκρατηρίῳ εὑρίσκεται ἰατρός τις, παρακαλοῦμεν αὐτὸν μετὰ τοῦ κυρίου προέδρου, ὅπως εὐαρεστηθῆ νὰ ἔλθῃ παρὰ τῷ κ. Μαγδαληνῆ, καὶ τὸν συνοδεύσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς δὲν ἀφῆκε τὸν εἰσαγγελέα νὰ τελειώσῃ τὸν λόγον.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε, κύριε εἰσαγγελεῦ, ἀλλὰ δὲν εἶμαι φρενοβλαβής, ὡς θὰ ἰδῆτε. «Βίστεθε ἔτοιμοι νὰ κάμετε ἓνα μέγα λάθος. Ἀπολύσατε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· ἐκπληρῶ ἓνα χρέος ἱερὸν· ὁ κατάδικος εἰμ' ἐγώ. Μόνος ἐγὼ βλέπω ἐδῶ σαφῶς τὰ πράγματα, καὶ σᾶς λέγω τὴν ἀλήθειαν. Ὅ,τι κάμνω αὐτὴν τὴν ὥραν, ὁ Θεός, ἐκεῖ ἐπάνω, βλέπει, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ. Εἰμπορεῖτε νὰ μὲ συλλάβητε, ἀφοῦ εἶμαι παρών.

Ἐκαμα ὅμως ὅ,τι καλὸν ἠδυνήθηκα. Ἐκρύφθηκα ὑπὸ ἐν ἄλλο ὄνομα, ἐπλευτήσα, ἐξελέγθηκα ἡμαρχος· ἠθέλησα νὰ εἶθω πάλιν μεταξὺ τῶν τιμίων ἀνθρώπων· ἀλλ' ὡς φαίνεται τοῦτο ἀδύνατον.

Τέλος πάντων, εἶνε πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν δύναμαι ἐδῶ νὰ ἐξιστορήσω· δὲν θὰ σᾶς διηγηθῶ τὸν βίον μου· μίαν ἡμέραν θα γίνῃ γνωστός. Ἐκλεψα, τῷόντι ἐκ' ἐψα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπισκόπου ἐκείνου· εἶνε ἀληθές, ὡσαύτως ἀληθές καὶ ὅτι ἐκλεψα χρήματα τοῦ παιδιοῦ ἐκείνου τῆς Σαβοΐας, τοῦ Μιχαλάκη ὀνομαζομένου.

Δικαίως σᾶς εἶπαν ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ὑπῆρξε κάκιστος ἄνθρωπος. Ἄλλ' ὅμως, ἴσως δὲν ἐπιβαρύνει αὐτὸν ὅλον τὸ πταῖσμα. Ἀκούσατε, κύριοι, δικασταί· δὲν πρέπει εἰς ἄνθρωπον ἐξουθενημένον, ὅποιος εἰμ' ἐγώ, νὰ δίδῃ συμβουλὴν εἰς μίαν κοινωνίαν, ἀλλ' ἢ ἀνείμωσις ἀπὸ ὅπου ἐπροσπάθησα νὰ ἐξέλθω εἶνε λίμη βλαβερά.

Τὸν κατεργάη τὸν κάμνον τὰ κάτεργα. Λάβετε ἂν θέλετε εἰς σημείωσιν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Πρὶν τοῦ κατέργου, ἤμην ἓνας πτωχός

χωριάτης, άνθρωπος με πολύ περιωρισμένον τὸν νοῦν, σχεδὸν ἕνας βλάξ. Ἕμουν ἡλίθιος καὶ ἔγινα φαῦλος· ἤμουν ζῦλον καὶ ἔγινα δαυλός. Ἀκολουθῶς μ' ἔσωσεν ἡ ἐπιείκεια καὶ ἀγαθότης, ὡς μὲ εἶχεν ὀπολέσει· ἡ αὐστηρότης.

Ἄλλὰ ζητῶ συγγνώμην· δὲν εἶνε δυνατόν νὰ καταλάβητε αὐτοῦς μου τοὺς λόγους. Θὰ εὔρητε εἰς τὴν οἰκίαν μου, μέσα εἰς τὴν στάκτην τῆς ἐστίας, ἐν νόμισμα· τὸ δίσπραχρον ὅπου ἐκλείψα πρὸ δύο ἐτῶν ἀπὸ τὸ παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Ἄλλο νὰ προσθέσω δὲν ἔχω.

Κρατήσετέ με. Βλέπω τὸν κύριον εἰσαγγελέα νὰ κινή τὴν κεφαλὴν· θὰ λέγῃ βεβαία, ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐτρελλάθηκε. Δὲν μὲ πιστεῦουν, καὶ τοῦτο εἶνε λυπηρόν· ἀλλὰ προσέξατε τοῦλάχιστον μὴ καταδικάσητε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Πῶς! αὐτοὶ ἐδῶ δὲν μ' ἐνθυμοῦνται! Ἦθελα νὰ ἦτον ὁ Ἰαβέρης παρών. Ἐκεῖνος θὰ μὲ ἀνεγνώριζε.

Στραφεῖς δὲ τότε πρὸς τοὺς τρεῖς ἐκείνους μάρτυρας.

— Μωρὲ Πρεβέτα, λέγει πρὸς τὸν πρῶτον· δὲν εἶσαι σὺ ὅπου εἰς τὸ κάτεργο ἐπωνόμαζαν Βράκα; Δὲν μὲ γνωρίζεις, μωρέ; Δὲν θυμᾶσαι; Θυμᾶσαι τῆς τιράνταις ἐκείναις τῆς βαμβυκαεραῖς, τῆς πλεκταῖς, μὲ τετράγωνα ἐπάνω πλουμῖδια, ὅπου ἔκρατοῦσαν τὸ πανταλόνι σου, ὅταν ἦσουν εἰς τὸ κάτεργο;

Ἐκθαμβῶς ὁ Πρεβέτας καὶ ἔμβροτος, παρετήρει τὸν πρὸς αὐτὸν λαλοῦντα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Αὐτὸς δ' ἐξηκολούθησεν.

— Ἄμ' σὺ, μωρέ Βρωμοσπιτάκη, ὅπου ἐπωνομάζουσαν Θεοτοῦμπρη, δὲν ἔχεις ὅλη τὴν δεξιὰ σου ὠμοπλάτη καϋμένη βαθυὰ ἐπειδὴ ἔλπισες μίαν ἡμέρα νὰ ἐξαλείψῃς ἀπ' αὐτὴν τὰ τρία ἀρχικά γράμματα, μὲ τὰ ὅποια σημειώνονται οἱ κατάδικοι τῶν κατέργων, καὶ ἐπ' αὐτὸ ἐπλάγιασες ἐπάνω εἰς μίαν σιδήρην πυροστιά! Ὅμως τὰ γράμματα φαίνονται. Ἀποκρίσου· εἶνε αὐτὸ ἀλήθεια;

Ἀπετάθη πρὸς τὴν Ψαθομάναν.

— Ψαθομάνα, ἐπάνω εἰς τὸν βραχιόνά σου τὸν ἀριστερό, ἔχεις γράψαι γράμματα χαρκαγμένα μὲ καμμένο μπαροῦτι, τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ναπολέοντος «1 Μαρτίου 1815»

Σήκωσε τὸ μανίκι σου.

Ὁ Ψαθομάνας ἀνέσυρε τὴν χειρίδα του· πάντων τῶν περὶ αὐτὸν οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκλιναν ἵνα ἴδωσι τὸν γυμνωθέντα σὺτοῦ βραχιόνος. Εἰς

δὲ τῶν χωροφυλάκων ἐπλησίασεν ἓνα λύχον· ἡ χρονολογία εὐρέθη ἐντετυπωμένη ἐπὶ τῆς σαρκός.

Ὁ δυστυχὴς Μαγδαληνῆς ἐστράφη τότε πρὸς τὸ ἀκροατήριον καὶ πρὸς τοὺς δικαστὰς μετὰ μειδιάματος. Τοῦτο τὸ μειδίαμα, καὶ ἕως σήμερον ὅσοι τὸ ἐνθυμοῦνται ραγίζεται ἡ καρδία των· μειδίαμα θριάμβου καὶ ἄμα ἀπελπισμοῦ.

— Παρατηρεῖτε, εἶπεν, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης;

Δὲν ὑπῆρχον πλέον εἰς ἐκεῖνον τὸν περίβολον οὔτε δικασταί, οὔτε κατήγοροι, οὔτε χωροφύλακες· ὑπῆρχον μόνον βλέμματα ἀτενῆ καὶ καρδίαι πάλλουσαι ὑπὸ συγκινήσεων.

Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐλητημόνησεν ὅτι ἦσαν ἐκεῖ ἓνα ἀνακρίνη, ὁ πρόεδρος ἓνα προεδρεύση, ὁ συνήγορος ἓνα ὑπερασπίση. Παράδοξον! οὐδ' ἐπερώτησις ἔγινεν, οὐδ' ἐξουσία τις ἐπενέβη. Τῶν μεγάλων θαυμάτων ἴδιον εἶνε νὰ συναρπάξωσι τὰς ψυχὰς ὅλας, καὶ ὅλους τοὺς παρεστῶτας νὰ καθιστῶσιν ὄπλους θεατὰς.

Ἦτο πλέον ἀναντίρρητον ὅτι ἐνώπιον αὐτῶν ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Ἡλίου προφανέστερον. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐπλήρωσε φωτὸς τὸ τέως σκοτεινότετον ζήτημα.

Δὲν ἐχρειάσθη πλέον ἄλλη ἐξήγησις· ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος, ὡς δι' ἀποκαλύψεως ἠλεκτρικῆς, ἔγνω πάραυτα τὴν ἀπλὴν ὕσον καὶ μεγαλοπρεπῆ ἱστορίαν ἀνθρώπου παραδίδοντος ἑαυτόν, ὅπως μὴ καταδικασθῆ ἄντ' αὐτοῦ ἄλλος ἄνθρωπος.

— Δὲν θέλω νὰ διαταράξω περιπλέον τὸ δικαστήριον, προσέθεσεν ὁ Ἀγιάννης. Ἀναχωρῶ, ἀφοῦ δὲν μὲ κρατοῦν. Πολλὰς ἔχω ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις νὰ τελειώσω. Ὁ κύριος εἰσαγγελεὺς γνωρίζει ποῖος εἶμαι καθὼς καὶ ποῦ ὑπάγω, ὅταν θέλῃ, διατάττει τὴν κράτησίν μου.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, κατηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν τῆς ἐξόδου. Δὲν ἠγέρθη φωνή, δὲν ἠπλώθη χεὶρ ὅπως τὸν ἐμποδίση. Ὅλοι· μάλιστα τὸν ἤνοιξαν τόπον ὅπως διαβῆ. Εἶχε τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο, πρὸ τοῦ ὁποῖου τὰ πλῆθη ὀπισθοχωροῦν καὶ ἀνοίγονται. Διῆλθε διὰ βημάτων βραδέων.

Οὐδεὶς ποτε ἔμαθε τίς ἤνοιξε τὴν θύρην, ἀλλ' εἶνε βέβαιον ὅτι ἡ θύρα εὐρέθη ἀνοικτὴ ὅταν ἐπλησίασεν εἰς αὐτήν. Ἐκεῖ σταθεὶς, ἐστράφη καὶ εἶπε.

— Κύριε εἰσαγγελεῦ, διατελῶ πάντοτε ὑπὸ τὰς διαταγὰς σας

Ἄποταθéis δ' ἔπειτα πρὸς τὸ δημόσιον:

— Πιστεύω, εἶπεν, ὅτι οἱ παρόντες ὅλοι μὲ θεωρεῖτε ὡς ἄξιον οἴκτου. Καὶ ὅμως, ὅταν συλλογισθῶ τί ἦλθα εἰς τὴν ἀκμὴν νὰ κάμω, θεωρῶ τὸν ἑαυτὸν μου μᾶλλον ὡς ἀξιοζήλευτον. Ὅπως καὶ ἂν ἦνε, θὰ ἐπρόκρινα νὰ μὴ συνέβαινεν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καθὼς συνέβη.

Ἐξῆλθε, καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη καθὼς εἶχεν ἀνοιχθῆ, διότι οἱ πρᾶκτοντες ὑψηλά τινα ἔργα, πάντοτε εἶνε βέβαιοι ὅτι μεταξὺ τοῦ πλήθους εὐρίσκεται ὁ ὑπερητήτων αὐτούς.

Δὲν παρήλθεν ὥρα, καὶ οἱ δικασταὶ ἀπῆλλαξαν ἀπὸ πάσης κατηγορίας τὸν λεγόμενον Γιαστούραν. Ἄπολυθεὶς δὲ οὗτος πάραυτα, ἀνεχώρησεν ἐκπληκτος, ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τρελλοὺς θεωρῶν, καὶ μηδὲν ἐννοήσας ἐκ τοῦ ὄραματος τούτου.

ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ

Α'

Εἰς ποῖον καθρέπτειν ὁ κ. Μαγδαληνῆς παρατηρεῖ τὴν κόμην του.

Ἐπέφωσκεν ἡ αὐγή. Ἡ Φαντίνα διήλθε τὴν νύκτα ἐν πυρετῷ καὶ ἐν ἀϋπνίᾳ, πλήρει ὅμως τερψικαρδίων εἰκόνων. Πρὸς τὸ πρωὶ εἶχεν ἀποκοιμηθῆ. Ἡ ὄσια Σεμπλιτία, ἥτις ἠγρούπησε πλησίον της, ἀπῆλθε τότε νὰ ἐτοιμάσῃ νέαν ὄσιν κινήσας δι' αὐτήν. Ἐνῶ ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν παρασκευὴν ταύτην, στρέφει τὴν κεφαλὴν καὶ βάλλει αἰφνιδίως μικρὰν φωνήν. Εἶδε τὸν κύριον Μαγδαληνῆν ἐνώπιόν της. Οὗτος εἶχεν εἰσέλθει ἀθορύβως. — ὦ ! ὁ κύριος δήμαρχος ! ἀνέκραξεν ἡ καλογραῖα.

— Πῶς εἶνε ἡ ταλαίπωρος ἐκείνη ; ἐρωτᾷ οὗτος.

— Αὐτὴν τὴν ὥραν εἶνε καλῆτερα. Ἄλλὰ μὴν ἐρωτᾶτε πόσον μᾶς κατεφόδισε !

Καὶ τότε τὸν διηγήθη τὰ διατρέξαντα· ὅτι τὴν προτεραίαν, ἡ Φαντίνα ἦτο πολὺ κακὰ, τῶρα ὅμως ἐπῆλθεν εἰς αὐτὴν βελτίωσις τις, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι ὁ κύριος δήμαρχος ὑπῆγε νὰ φέρῃ τὴν κόρην της ἀπὸ τὸ Μομφερμεῖλ. Ἡ καλογραῖα δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ τὸν κύριον δήμαρχον, ἀλλ' εἶδεν ἐκ τῶ ἤθους τοῦ προσώπου του, ὅτι δὲν ἤρχετο ἐκεῖθεν.

— Ἐχει καλῶς, εἶπεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς· ἕκαμες ἐξαιρέτα νὰ τὴν ἀφήσης νὰ νομιζῇ καθὼς ἐνόμιζε.

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ καλογραῖα, ἀλλὰ τώρα, κύριε δήμαρχε, ὅταν θὰ σὰς ἴδῃ καὶ ὅταν θὰ ἴδῃ τὸ παιδί της τί θὰ τὴν εἰποῦμεν ;

Ἐμεινεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς πρὸς στιγμὴν περίσκεπτος. Ὁ Θεὸς θὰ μᾶς ὑπαγορεύσῃ, εἶπε τέλος.

— Καὶ δὲν εἰμπορεῖ κάνεις καὶ νὰ εἰπῇ ψεῦμμα, ἐψιθύρισεν ἡ μοναχὴ ἐντὸς τῶν χειλέων της.

Ἐἶχεν ἤδη ἐξημερώσει. Τὸ παράθυρον ἔκειτο ἀπέναντι τοῦ κ. Μαγδαληνῆ. Ἡ καλογραῖα τυχαίως στρέψασα τοὺς ὀφθαλμούς της πρὸς αὐτόν. — Σῶσον, Κύριε ! ἀνέκραξε· τί ἐπάθετε, κύριε δήμαρχε ; Τὰ μαλλιά σας εἶνε κάτασπρα !

— Πῶς εἶνε κάτασπρα ! εἶπεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς.

Ἡ ὄσια Σεμπλιτία δὲν εἶχε κάτοπτρον, ἀλλ' ἐρευνήσασα ἐντὸς ἑνὸς θυλακίου, ἐξήγαγε μικρὸν τι τοιοῦτον, ἀνῆκον εἰς τὸν ἰατρὸν, ὅστις τὸ μετεχειρίζετο, ὅσκις ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἀσθενῆς τις ἦτο ἄπνους καὶ νεκρὸς. Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἔλαβε τὸ κάτοπτρον τοῦτο, παρατήρησε τὴν κόμην του ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπεφώνησε:—Περὶεργον πρᾶγμα !

Ἐπεφώνησε δὲ τοῦτο ἀδιαφόρως, καὶ ὡς ἔχων εἰς ἄλλο τι ἐνησχολημένον τὸν νοῦν· ἀλλ' ἡ καλογραῖα ἐπάγωσε προαισθανομένη ἐκ τούτων ὅλων ἀγνωστὸν τι ἀπαίσιον.

— Εἰμπορῶ νὰ τὴν ἴδῶ ; ἠρώτησεν ὁ κ. Μαγδαληνῆς.

— Δὲν θὰ φέρετε τὸ παιδί της ; ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ ἡ καλογραῖα.

— Βεβαίωτατα, ἀλλὰ χρειάζονται δύο ἢ τρεῖς ἡμέραις τοῦλάχιστον.

— Τότε νομιζῶ, κύριε δήμαρχε, ὅτι κάλλιον θὰ ἦτο νὰ μὴ μάθῃ ὅτι ἐπεστρέψατε, διότι εὐκολώτερα θὰ τὴν ἐκάναμαμεν νὰ ἔχῃ ὑπομονήν. Ὅταν ἔλθῃ τὸ παιδί, τότε παρουσιάξασθε μὲ αὐτό, ὡς νὰ τὸ φέρετε ὁ ἴδιος.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐσκέφθη ὀλίγον — Ὅχι, εἶπεν, εἶναι ἀνάγκη νὰ τὴν ἴδῶ, διότι ἴσως βιάζομαι.

Ἡ καλογραῖα ἐφάνη ὡς μὴ δώσασα προσοχὴν εἰς τὴν λέξιν εἰσως ἐξ ἧς ἀπέβαινε σκοτεινὴ ἡ τοῦ λόγου ἔννοια.

Ἐκάθητο δὲ εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο ὄχημα ἄνθρωπος εἰς
περιτετυλιγμένος εἰς τὸν μανδύαν του. (Σελ. 318).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 46

— Είμφορεῖτε λοιπόν, εἶπε, νὰ ἐμβήτε· αὐτὴν τὴν ὥραν ἀναπαύε-
ται.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἀπέτεινεν εἰς τὴν ὁσίαν Σαμπλιτιάν παρατη-
ρήσεις περὶ θύρας τινός μὴ κλεισομένης καλῶς καὶ ἤς ὁ τριγμός ἐνεδέ-
χρητο νὰ ἐξυπνῇ τὴν ἀσθενῆ, ἔπειτα δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς
Φαντίνης, ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλινὴν, καὶ ἤνοιξεν ὀλίγον τὰ παραπε-
τάσματα.

Ἐκοιμάτο. Ἡ ἀναπνοὴ τῆς ἀνεδίδοτο ἐκ τοῦ στήθους μετὰ τοῦ
πενθίμου ἐκείνου ρόγγου, τοῦ ἰδιόζοντος εἰς τὰς τοιαύτας νόσους, καὶ
ραγίζοντος τὴν καρδίαν τῶν ἀθλίων μητέρων, ὅταν αὐταὶ ἀγρυπνῶσι
τὴν νύκτα πλησίον τέκνου καταθεδιασμένου εἰς θάνατον καὶ ὑπνώτ-
τουτος ἐν τῷ μεταξύ. Ἄλλ' ἡ εὐσπνοία αὕτη ὄν διετέραττε τὴν
γαλήνην τοῦ προσώπου τῆς, ὅστινος ἡ ὠχρότης κατέστη λευκώ-
ης.

Αἱ παρειαὶ ἐν τούτοις ἦσαν ροδοκόκκινοι. Αἱ μακρὰί τῆς βλεφαρί-
δες, ἡ μόνη καλλονὴ ἧτις τὴν ἔμεινεν ἐκ τῆς παρθενίας καὶ νεότητός
τῆς, ἐκινουῦντο, καὶ τοὶ κλεισταὶ καὶ τεταπεινωμένοι. Ὅλον τῆς τὸ
σῶμα ὑπέτρεμεν ὡς ἐπὶ πτερυγῶν ἰερᾶτων, ἀναπτυσσομένων ἵνα
τὴν ἐπάρωσι.

Δὲν θὰ ἐπίστευες κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὅτι ἡ ἀσθενὴς αὕτη
ὄν εἶχεν ἐλπίδα ζωῆς· θὰ ἔλεγες ὅτι μᾶλλον ν' ἀναρπαγῇ ἐμειλλεν
ἐν νεφέλαις ἢ νὰ ἀποθάνῃ.

Τὸ κλαδίον τοῦ δένδρου, ὅταν ἡ χεὶρ τὸ ἐγγίσῃ ἵνα κόψῃ ἐν ἄν-
θος τοῦ, ὑποσφίττει, φαίνεται ὡς νὰ σὲ ἀποφεύγῃ καὶ σὲ προσφέρε-
ται. Καὶ τὸ ἀνθρώπινον λοιπόν σῶμα, ὅταν ἐγγίσῃ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν
θὰ δρέψωσι τὴν ψυχὴν του οἱ μυστικοὶ τοῦ θανάτου δάκτυλοι, τοιοῦτό
τι αἰσθάνεται σιδήρημα.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἔμεινεν ἱκανὴν ὥραν ἀκίνητος πλησίον τῆς
κλίνης ἐκείνης, ὅτε μὲν παρατηρῶν τὴν κατάκοιτον, ὅτε δὲ τὸν σταυ-
ρόν, ὡς ὅταν πρὸ δύο μηνῶν εἶχεν εἰσελθεῖ ἵνα ἴδῃ αὐτὴν κατὰ πρῶ-
τον εἰς τὸ θεραπευτήριον. Πάλιν ἔτυχον οἱ δύο εἰς τὰς αὐτὰς θέσεις·
καὶ πάλιν ἡ μὲν ἐκοιμάτο, ὁ δὲ προσήυχετο· διέφερον ἡ περίστασις
μόνον καθ' ὅτι τῶρα μετὰ παρέλευσιν δύο μηνῶν, ἡ μὲν εἶχε τὴν
κόμην ροιάν, ὁ δὲ λευκὴν.

Ἡ κηλογρατὶς εἶχε μένει· ἐξω. Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἵστατο πλησίον
τῆς κλίνης ὀρθιος, καὶ ἔχων τεθεμελιωμένον εἰς τὰ χεῖλη του τὸν δάκτυ-

λον, ὡς ἂν ἐτύγχανεν ἐν τῷ ὤματι καὶ ἄλλοις τις, πρὸς ὃν ἔνευε μὴ κάμῃ κρότον.

— Αἴφνης, ἡ νοσοῦσα ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, τὸν εἶδε καὶ μετὰ γαληνίου μειδιάματος. — Ἡ Τιτίκα ;

Εἶπε πρὸς αὐτόν.

Β΄.

Φαντίνα εὐδαίμων.

Ἡ Φαντίνα οὐδ' ἐλάχιστον ἐποίησε σχῆμα ἀπορίας ἢ χαρᾶς. Χαρὰ ἦτον αὐτῇ οὐτόχημα. Τὴν ἀπλὴν τῆς ἐρώτησιν, « Ἡ Τιτίκα ; » προέφερε μετὰ τοσαύτης πεποιθήσεως καὶ βεβαιότητος καὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ πάσης ἀνσυχίας ἢ ἀμφιβολίας, ὥστε ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἔμεινεν ἄλαλος, δὲν εὔρε νὰ ἀποκριθῇ. Ἡ Φαντίνα ἔλαβε πάλιν τὸν λόγον.

— Ἡξευρα πῶς ἐστέκεσθε κοντά μου· ἐκοιμώμην, ἀλλὰ σὰς ἐβλεπα. Εἶνε καιρὸς πολὺς ἀφοῦ σὰς βλέπω· ὄλην τὴν νύκτα σὰς ἀκολουθοῦσαν τὰ ἴματιά μου. Εὕρισκεσθε ὡσάν μέσα εἰς ἀκτῖνες, καὶ εἶχετε τριγύρω σας πλῆθος οὐρανίων προσώπων, καθὼς ζωγραφίζουσι τὰ Χερουβίμ.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν ἐσταυρωμένον.

— Τώρα εἰπήτέ με, σὰς παρακαλῶ, ποῦ εἶνε ἡ Τιτίκα ; Διατί νὰ μὴ τὴν θάλετε εἰς τὸ κρεβάτι μου, νὰ τὴν ἔβλεπα ἔξαφνα ὅταν ἐξυπνοῦσα ;

Ἀπεκρίθη μηχανικῶς εἰς ταῦτα κάτι, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἠδυνήθη ἔπειτα νὰ ἐνθυμηθῇ. Εὐτυχῶς, ἦλθε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν καὶ ὁ ἰατρὸς ἐγκαίρως εἰδοποιηθεῖς.

— Παιδί μου, τὴν εἶπε, μὴ ταράττεσαι. Ἡ μικρὰ σου εἶν' ἔξω.

Ἀνέλαμψαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Φαντίνας, καὶ τὸ πῶς των ἤγαγεν

ἐφ' ὅλου της τοῦ προσώπου. Συνήψε τὰς χεῖράς της εἰς σχῆμα ἐκφράζον πᾶν ὅ,τι δύναται ἢ ἰκεσία νὰ περιλάβῃ, ἐπείγον ἅμα καὶ γλυκύ.

— ὦ ! εἶπε, δώσετέ με την !

Πέθος μητρικὸς ἀπερίγραπτος ! Εἶχε πάντοτε εἰς τὸν νοῦν της τὴν Τιτίκαν ὡς βρέφος βασταζόμενον εἰς τὰς ἀγκάλας της.

— Ὅχι ἀλόμη, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός· ὄχι αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Ἐχεις ἀκόμη ὀλίγον πυρετόν. Ἄν ἰδῆς τώρα ἔξασνα τὸ παιδί σου, θὰ συγκινηθῆς πολὺ, καὶ αὐτὸ θὰ σ' ἔκομνε κακόν. Πρῶτον πρέπει νὰ γίνῃς καλὸ.

Ἡ Φαντίνα διέκοψεν ἐν ἀδελμονίᾳ τὸν ἰατρόν. — Μὰ εἶμαι καλὰ ; ἀνέκραζεν. Ἄρῃ σᾶς λέγω πῶς εἶμαι ἐντελῶς καλὰ ; Ἄσπετος ἰατρός καὶ αὐτός ! Ἐγὼ δὲν ζεῖρω ἀπ' αὐτὰ τίποτε· θὰ μοῦ φέρετε νὰ ἰδῶ τὸ παιδί μου ! ἤ !

— Βλέπεις, ὑπέλαθεν ὁ ἰατρός, πῶς σὲ πέρνει ὁ θυμὸς ; Ἐνόσφ εἶσαι οὕτω πῶς τεταραγμένη, θὰ ἐμποδίσω νὰ σὲ φέρουν τὸ παιδί σου· διότι δὲν ἀρκεῖ νὰ τὸ ἰδῆς, πρέπει καὶ νὰ ζήσης δι' αὐτό, νὰ τὸ χαρῆς. Ὅταν σὲ ἰδῶ φρόνιμην, ἐγὼ θὰ σὲ τὸ φέρω μόνος μου.

Ἡ ταλαίπωρος μήτηρ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν.

— Ἰατρέ, εἶπεν, ἰατρέ, σᾶς ζητῶ συγγνώμην· ὦ ! πολὺ σᾶς ζητῶ συγγνώμην. Ἄλλοτε δὲν θὰ ὠμίλουσα καθὼς σᾶς ὠμίλησα· ἔπαθα τόσα, ὥστ' ἐνίοτε οὔτε ζεῖρω τί λέγω. Καταλαθίνω· φοβεῖσθε μήπως μὲ βλάβῃ ἡ λαχτάρα μου ἢ πολλή· κάμνω λοιπὸν ὑπομονή· ἔμην θέλετε, ὅμως σᾶς ἠμύνω πῶς τίποτε δὲν θὰ πάθῃται ἂν ἔβλεπα τὸ παιδί μου.

Ἐγὼ μάλιστα τὸ βλέπω, ἐγὼ ἀπὸ γῆρας τὸ θρῖψι δὲν ἐσῆκωσα τὰ μάτια μου ἀπ' ἐπάνω του. Σᾶς θεβαιῶ ! τώρα νὰ μοῦ τὸ ἔφεραν, θὰ τοῦ ὠμιλοῦσα σιγά, πολὺ σιγά. Δὲν σᾶς φαίνεται φυσικόν, νὰ ἐπιθυμῶ νὰ ἰδῶ τὸ παιδί μου, ἀρῃ ὑπῆγαν εἰς Μομφρεζιέλ ἐπίτηδες νὰ μοῦ τὸ φέρουν ; Δὲν εἶμαι τεταραγμένη ὁλόου.

Δισθάνομαι πῶς θὰ μοῦ ἐγίνετο ἀναψυχή. Ὅλη τὴν νύκτα ἔβλεπα ἴσιν πράγματα λευκά, καὶ ἴσιν πρόσωπα ὅπου μοῦ χαμογελοῦσαν. Εἶνε εἰς τὸ χέρι σας, ἰατρέ, νὰ μοῦ φέρετε τὸ παιδί μου, ἂν σεῖς θελήσετε. Ἐγὼ, τίποτε· τίποτε πλέον πυρετόν δὲν ἔχω· εἶμαι καλὰ· ἐντελῶς καλὰ. Μένω ὅμως εἰς τὸ κρεβάτι, ὡς νὰ ἤμουν

ἀκόμη ἄρρωστη. Ὅταν ἰδοῦν πῶς εἶμαι ἐντελῶς ἤσυχη, θὰ εἰποῦν·
— Ἄς τῆς δώσωμεν δὴ τώρα καὶ τὸ παιδάκι τῆς.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς εἶχε καθισθῆ πλησίον τῆς κλίνης. Ἡ Φαν. τὴν ἐστράφη πρὸς αὐτόν, καὶ προφανῶς ἐβλεπέ τις, ὅτι κατέβαλλεν ἢ δυστυχῆς, ἀγῶνα ὅπως φανῇ ἤσυχος καὶ ἀφρόνιμη ὡς ἔλεγε παιδικῶς· διότι παιδίον καθιστᾷ πολλάκις τὸν ἀσθενῆ ἢ ἀδυναμία τῆς νόσου.

Ἦλπιζεν ὅτι, ὅταν τὴν ἐβλεπὸν οὕτως ἤσυχον, θὰ τὴν ἔφερον τὸ τέκνον τῆς. Καὶ ἐν τούτοις ἐξηκολούθησε ν' ἀποτείνῃ μυριάς ἐρωτήσεις πρὸς τὸν κ. Μαγδαληνῆν.

— Ἐχάμετε καλὸ ταξεῖδι, κύριε δῆμαρχε; Ἄχ! πόσον εἶσθε καλός, νὰ πᾶτε μόνος νὰ μοῦ τὴν φέρετε! Τοῦτο μόνον εἶπήτέ με, σὰς παρακαλῶ, πῶς εἶνε; Τὴν ἐκούρασε πολὺ ὁ ἄρμος! Δὲν θὰ μὲ γνωρίσῃ, βέβαια; Τόσον καιρό, ποῦ νὰ μ' ἐνθυμῆται! Τὰ παιδιὰ δὲν ἔχουν μνημονικόν, εἶνε σὰν τὰ πουλιά· τήμερα βλέπουν ἓνα πρᾶγμα, αὔριον ἄλλο, καὶ δὲν μένει ἐντυπωμένον εἰς τὸν νοῦν τῶν τίποτε. Τίς οἶδεν! εἶχεν ἄρα γε ἄσπρα ρουχάκια;

Κύριος οἶδεν ἂν οἱ Θεναρδιέροι ἐπρόσεχαν νὰ τὴν κρατοῦν καθαρά! Πῶς νὰ τὴν ἔτρεφν; Ἄχ! νὰ ἠξεύρετε πόσον ὑπέφερα, ὅταν ἐσυλλογιζόμην αὐτὰ ὅλα μέσα εἰς τὴν δυστυχία μου! Τώρα πλέον ἐπέρασαν. Εἶμαι ὀλη χαρὰ. ὦ! πῶς ἠθελα νὰ τὴν ἐβλεπα!

Κύριε δῆμαρχε, τὴν ἤυρετε εὐμορφη; Δὲν εἶνε ἀλήθεια πῶς εἶν' εὐμορφη ἢ κόρη μου; Φαντάζομαι πόσο θὰ ἐκρῶσσετε μέσα εἰς τὸ ἀμάξι. Δὲν ἤμποροῦσαν νὰ μοῦ τὴν φέρουν νὰ τὴν ἰδῶ μίαν μόνον στιγμή; Καὶ πάλιν εὐθὺς ἄς μοῦ τὴν ἴπάρουν! Εἶπήτέ μου σεῖς, ὅστις ἐδῶ μέσα ὀρίζετε, ἂν τώρα ἠθέλετε!

Καὶ ἔλαβε τὴν χεῖρά του. — ὦ! εἶν' εὐμορφη ἢ Τιτίκα εἶπεν ὁ κύριος Μαγδαληνῆς· καὶ εἶναι πολὺ καλά. Θὰ τὴν ἰδῆς ἐντὸς ὀλίγου. ἠσύχασε ὅμως. Ὅμιλεῖς πολὺ ζωηρά, καὶ ἔπειτα βγάζεις τὸ χέρι σου ἔξω καὶ ἐκ τούτου βήχεις. Παρτηρεῖς πῶς βήχεις;

Τῶνόντι, σχεδὸν εἰς πᾶσαν λέξιν τῆς Ἡ Φαντίνια διεκόπτετο ὑπὸ βηχός. Ἴνα μὴ σκληρύνῃ τὸν κ. Μαγδαληνῆν διὰ τῆς ἐπιμονῆς τῆς, τότε ἤρξατο νὰ τὸν ὀμιλῇ περὶ πραγμάτων ἀδιαφόρων.

— Εὐμορφο χωρὶ τὸ Μομφερμέιλ, δὲν εἶνε ἀλήθεια! Τὸ καλοκαίρι, πάγουν ἐκεῖ μὲ συντροφιάς καὶ διασκεδάζουν. Κάμνουν καλαῖς

δουλειάς οί Θειναρδιέροι; Δέν περνᾶ ὅμως πολύς κόσμος. Ξενοδοχεῖον δὲ τὸ λέγουν τὸ κατάστημά των, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον ἓνα κρᾶσσωλεῖο.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐξηκολούθει κρατῶν τὴν χεῖρά της καὶ παρατηρῶν αὐτὴν ἀνησύχως· εἶχεν ἔλθει ἵνα τὴν εἶπῃ πράγματα τινα, νῦν ὅμως ἐδίσταζεν. Ὁ ἰατρός εἶχεν ἀναχωρήσει, ἀλλ' ἡ ὄσῃ Σεμπλιτία δέμενε πλησίον της.

Ἐν μέσῳ τῆς σιωπῆς ἐκείνης, ἡ Φαντίνα βάλλει αἶφνης φωνήν.

— Τὴν ἀκούω, Θεέ μου! τὴν ἀκούω!

Ἐξέτεινε τὴν χεῖρά της νεύουσα νὰ σιωπήσουν, ἐκράτησε τὴν ἀνοπνοὴν της, καὶ ἤκρασθη μετὰ παλμῶν εὐφροσύνης. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαίξε παιδίον τι τὸ τῆς θυρωρῶ ἢ ἄλλης τινὸς ἐργάτιδος. Καὶ τοῦτο τυχαία σύμπτωσης ἀποτελοῦσα μέρος τῆς μυστηριώδους ἐξελεύσεως τῶν θλιβερῶν τοῦ ἀνθρώπου περιπετειῶν.

Μικρά τις κόρη ἔτρεχεν εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ καταστήματος, γελῶσα καὶ ἄδουσα γεγωνοῦσα τῆ φωνῆ. Ταύτην εἶχεν ἀκούσει ἡ Φαντίνα.

— Ἄχ! εἶπεν, εἶνε ἡ Τσιτίκα μου! Νά την, ἡ φωνή της.

Τὸ παιδίον ἀπεμακρύνθη, ἡ φωνὴ ἐξηλείφθη ἡ Φαντίνα ἠκρασθη ἔτι ὀλίγον, ἔπειτα ἐσκυθώπασε, καὶ ὁ κ. Μαγδαληνῆς τὴν ἤκουσε λέγουσαν καθ' ἑαυτήν.

— Κακὸς ἄνθρωπος αὐτός ὁ ἰατρός νὰ μὴ μὲ ὀφίη νὰ ἰδῶ τὸ παιδί μου! Φαίνεται ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ πρόσωπό του πῶς εἶνε ἄνθρωπος κακός!

Ἐν τούτοις ἐνδομύχως ἐξηκολούθει ἀγαλλομένη, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ της ἐκείνη ἐψιθύριζε κατ' ἰδίαν, τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ἔχουσα ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου. Πόσον θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς! Θὰ ἔχωμεν τὸ κηπάριόν μας ἐν πρώτοις! ὁ κ. Μαγδαληνῆς μετὰ τὸ ὑπεσχέθη. Ἡ κόρη μου θὰ πιάξῃ εἰς τὸν κήπον. Θὰ ξιούρῃ πιστεύω, τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα, ἐγὼ θὰ τὴν μάθω νὰ συλλαβίσῃ. Θὰ κυνηγᾷ στὰ χόρτα πεταλοῦδες καὶ ἐγὼ θὰ τὴν κημαρώνω. Ἐπειτα θὰ πάρῃ τὴν πρώτην της κοινωνίαν. Ἄ! στάσου! πότε θὰ πάγῃ;

Καὶ ἤρχισε μετρώσα ἐπὶ τῶν δικτύλων της. Ἐνα, δύο, τρία, τέσσαρα... εἶναι ἑπτὰ χρονῶν. Μετὰ πέντε χρόνια ἀκόμη θὰ φέρῃ ὅσπερ βέλο, ἕλα τέλος πάντων, θα μισοῦν, ὅσν μὴ μικροῦ-

τσικη κυρία. ὦ! καλή μου ἀδελφή, βλέπεις κάθουμαι καὶ λογαριάζω ἀπὸ τώρα τὴν πρώτην κοινωνίαν τῆς κήρης μου.

Ἐξερράγη εἰς γέλωτα.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς εἶχε παραιτήσῃ τὴν χεῖρα τῆς Φαντίνας. Καθῶς ἀκούει τις τὸν ἄνεμον ὅταν φυσᾷ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ταπεινωμένους πρὸς τὴν γῆν, τὸν νοῦν βυθισμένον εἰς ἀχανεῖς σκέψεις.

Ὅταν ἤσθάνθη ὅτι ἡ Φαντίνα ἔπλευσεν αἴφνης νὰ βάλῃ, ἤγειρε πρὸς αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτομάτως, καὶ τότε εἶδεν ὅτι ἡ ἀσθενῆς ἤλλαξε θέσιν· εἶχεν ἀνακαθήσῃ· ἡ κάτισχνος ὠμοπλάτη τῆς ἐξεχεῖτο τοῦ χιτῶνος γυμνή· τὸ πρὸ μικροῦ ἱλαρὸν πρόσωπόν τῆς κατέστη περιδέες, τὰ ὄμματά τῆς ἐφαίνοντο προσηλωμένα εἰς πρᾶγμα τὸ φοβερὸν τὸ ὁποῖον ἴστατο ἀπέναντί τῆς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ θιλάμου.

— Φαντίνα, τὴν λέγει ὁ κ. Μαγδαληνῆς· τί εἶνε; τί ἔπαθες;

Ἡ Φαντίνα, μὴ ἀποκριομένη, οὔτε ἀποστρέφουσα τὰ ὄμματα ἀπὸ τοῦ πράγματος τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο παρατηροῦσα περιδέως, διὰ μὲν τῆς μιᾶς τῶν χειρῶν ἤψατο τοῦ βραχίονός· του, διὰ δὲ τῆς ἄλλης τὸν ἐνευσε νὰ στραφῇ καὶ νὰ ἴδῃ ὀπίσω του.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐστράφη, καὶ εἶδεν ἀπέναντί του τὸν Ἰαβέρην.

Γ'.

Ὁ Ἰαβέρης ἱκανοποιημένος.

Ἴδού τί εἶχε συμβῆ.

Εἶχε σημάνει εἰς τὸ Ἄρρὰς ἡμίσημα ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅταν ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐξήρχετο τοῦ δικαστηρίου Ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ ἰαβέρου καὶ ἦν στιγμὴν ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ τὸ ταχυδρομικὸν ὄχημα ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἐνημούμειθα, εἶχε κρατήσει τὴν ὑπάρχουσαν μίαν μόνην θέσιν.

Ὀλίγον πρὸ τῆς ἑκτῆς πρωϊνῆς ὥρας, εἶχε φθάσει εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ. . . , καὶ πρῶτον ἐφρόντισε νὰ ρίψῃ εἰς τὸ ταχυδρομεῖον τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς τὸν τραπεζίτην Λαφίτ, ἔπειτα δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ θεραπευτήριον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Φαντίνης.

Ἐν τούτοις, μόλις ἐξῆλθε τοῦ δικαστηρίου, καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς συνελθὼν ἐκ τῆς πρώτης τοῦ ἐκπλήξεως, ἔλαβε τὸν λόγον, καὶ πρῶτον ᾤκτειρε τὴν παραφροσύνην τοῦ ἐντίμου δημάρχου τῆς Μ. ἐπὶ Μ. . . , ἔπειτα δὲ ἀπεφάνθη ὅτι εὐδόλως μετέβαλε πεποίθησιν ἐκ τῆς παραδόξου ταύτης περιπτώσεως, μελλούσης ἀκολούθως νὰ σαφηνισθῇ, καὶ ἐντοσούτῳ ἐζήτησε τὴν καταδίκην τοῦ Γιαστούρα, ὡς ἀληθοῦς Γιάννη Ἀγιάννη.

Ἡ ἐπιμονὴ ὅμως αὐτῆ τοῦ εἰσαγγελέως ἐντέθεινε πρὸς τὸ αἶσθημα πάντων, τοῦ τε δημοσίου καὶ τῶν δικαστῶν, εἰς καὶ ὁ συνήγορος τοῦ Γιαστούρα, δὲν ἐδέησε νὰ καταβάλῃ κόπον πολὺν ὅπως ἀντικρούσῃ τὴν πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως καὶ παραστήσῃ ὅτι συνεπέα τῶν ἀηλώσεων τοῦ κ. Μαγδαληνῆς, ὁπλαστὴ τοῦ ἀληθινοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ἢ ὅψις τῆς ὑποθέσεως ἀνετρέπη ἄρῃν, καὶ ὅτι ὁ ἐνόπιον τῶν Ἐνόρκων κατηγορούμενος ἦτον ὀλωτοῦ ἀθῶος· ὁ πρέεδρος ἐκνήρυχθη ὑπὲρ τῶν λόγων τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ οἱ δικασταὶ ἀπέλλαξαν τὸν Γιαστούραν πάσης καταδιώξεως.

'Αλλ' ὁ εἰσαγγελεύς ἐν τούτοις εἶχε χρεῖαν ἐνὸς Γιάννη 'Αγιάννη, καὶ μὴ ἔχων πλέον τὸν Γιαστούραν, ἐκλείσθη μετὰ τοῦ προέδρου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συμβουλίου, ἔνθα, μετὰ βραχεῖάν τινα σύσκεψιν, ἐκρίθη ὡς ἀναγκαῖα ἢ προσωπικὴ κράτησις τοῦ κ. δημάρχου τῆς Μ. ἐπὶ Μ...

'Ο πρόεδρος δὲν ἔσπευγε τοῦτο μεθ' ὅσης προθυμίας ὁ κύριος εἰσαγγελεύς, ἀλλὰ, τέλος, ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ δικαιοσύνη τὸν δρόμον τῆς. 'Εξαπεστάλη λοιπὸν παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως ἡ περὶ συλλήψεως διαταγὴ πρὸς τὸν ἀστυνομικὸν ἐπόπτην 'Ιαβέρην δι' ἐκτάκτου ταχυδρόμου, ἀναχωρήσαντος εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ... κατεστειυμένως.

Γινώσκουμεν ὅτι ὁ 'Ιαβέρης, ἅμα καταθέσας τὴν μαρτυρίαν του εἰς τὸ δικαστήριον, εἶχεν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ...

Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ ταχυδρόμος παρουσιάσθη ἵνα ἐγχειρίσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως, ὁ 'Ιαβέρης εἶχεν ἐξεγερθῆ τοῦ ὕπνου, καὶ ἐνεδύετο. 'Ο ταχυδρόμος ἦτο καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος τῆς ἀστυνομίας, ἔμπειρος εἰς τὰ τοιαῦτα, ὥστε ἐν δυσὶ λέξεσι περιέγραψεν εἰς τὸν 'Ιαβέρην τὰ ἐν 'Αρῶς διατρέξαντα.

Τὸ δ' ἔνταλμα τοῦ εἰσαγγελέως διελάμβανε τὰ ἑξῆς. «Διατάσσεται ὁ ἀστυνομικὸς ἐπόπτης 'Ιαβέρης νὰ συλλάβῃ προσωπικῶς τὸν λεγόμενον Μαγδαλητῆν, δῆμαρχον τῆς Μ. ἐπὶ Μ..., ἀναγνωρισθέντα κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν, ὡς τὸν Γιάννην 'Αγιάννην, πρῶην κατὰδικον ἐν τῷ κατέρῳ, νῦν δὲ ἐλεύθερον.

'Εάν τις, μὴ γνωρίσας τὸν 'Ιαβέρην, ἔβλεπεν αὐτὸν ὅταν εἰσῆλθε εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τοῦ θεραπευτηρίου, οὐδόλως θὰ ἐμάντευε τί διέ τρεχεν. 'Ετηρεῖτο ψυχρὸς, ἀτάραχος καὶ ἀδιάφορος. 'Ανέβη τὴν κλίμακα βραδέως. 'Αλλ' ὅστις ἐγίνωσκεν αὐτὸν κατὰ βάθος, θὰ ἔφριπτεν ἐὰν τὸν παρετήρε. μετὰ προσοχῆς.

'Η χαλκὴν πόρπη τοῦ περιλαιμίου του, ἀντὶ νὰ φαίνεται ἐπὶ τοῦ αὐχένου, εὑρίσκετο ὑπὸ τὸ οὖς του· σημεῖον τοῦτο μεγάλου ἀναβρασμοῦ.

'Ερχόμενος, εἶχε παραλάβῃ ἐκ τοῦ πλησιεστέρου σταθμοῦ ἀστυφυλάκα καὶ τέσσαρας στρατιώτας· καὶ τούτους μὲν ἀφῆκεν εἰς τὴν αὐλήν, ἐρωτήσας δὲ καὶ μαθὼν ποῦ ἔκειτο ὁ θάλαμος τῆς Φαντίνας παρὰ τῆς θυρωροῦ, οὐδὲν κακὸν ὑποπτευθείσης, ἐπειδὴ συνήθως ἤρχοντο καὶ ἐξήχουν τὸν κ. δῆμαρχον ἄνθρωποι τῆς ἐξουσίας, ὁ 'Ιαβέρης

εἰσῆλθεν εἰς τὸ θεραπευτήριον, ἤνοιξε τὴν θύραν ἡσύχως, ὡς νοσοκόμος ἢ ὡς κατὰ σκοπὸς καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον.

Ἄφῃκε τὴν θύραν ἡμίκλειστον, καὶ ἐκεῖ ἐστάθη χωρὶς ν' ἀφαιρέσῃ τὸν πῖλόν του· εἶχε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐντὸς τοῦ ἐπενδύτου του, κομβωμένου μέχρι τῆς σιαγόνης, ἀπὸ δὲ τῆς πτυχῆς τοῦ ἀγκῶνός του προεῖχεν ἡ μολυβδίνη κεφαλή τῆς βαρεῖας βάρδου ἣν συντηθεὶς ἐκράτει.

Ἐμεινεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην σχεδὸν ἓν λεπτόν, οὐδεὶς τὸν εἶχεν παρατηρήσει. Αἰφνίως, ἀνήγειρεν ἡ Φαντίνα τοὺς ὀφθαλμούς, τὸν εἶδε, καὶ ἔβαλεν ἐκείνην τὴν ρωνήν, καθ' ἣν ἐστράφη πρὸς αὐτὸν ὁ κ. Μαγδαληνῆς.

Ὅτε τὸ βλέμμα τοῦ Μαγδαληνῆ ἀπάντησε τὸ τοῦ Ἰαβέρη, αὐτοὶ οὐδὲ τότε ἐκινήθη, οὐδὲ προεχώρησε τελείως, κατέστη φρεβρός. Οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων κατορθοῖ νὰ γίνῃ τόσον φρικῶδες, ὅσον ἡ χαιρεκακία.

Ἐβλεπε τὸ πρόσωπον δαίμονος, ἐλθόντος εἰς ἀνεύρεσιν ψυχῆς κολαζομένης ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ ταπεινώσις ἦν ἡσθάνετο, ὅτι εἶχε χάσει τὰ ἴχνη τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, καὶ ὅτι ἄλλον ἐξέλιθεν ἀντ' αὐτοῦ ἀπηλείετο ὑπὸ τῆς ἀλαζονείας ὅτι καλῶς κατ' ἀρχὰς ἐμάτευσε, καὶ ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον εἶχε τὴν προαίσθησιν ἐφθῆν.

Εἶχε περὶ ἑαυτὸν καὶ ὀπισθὲν του, εἰς βάθος ἀμέτρητον τὸ Κράτος, τὸ δίκαιον, τὸ δεδικασμένον, τὴν ἱκανοποίησιν τῆς κοινωνίας, τὴν ἀνακούφισιν συνειδησεως ἀμειλίχως δοιμασθείτης. Ἐπροστάτευε τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν τάξιν καὶ ἀπὸ τοῦ νόμου προβάλλων, ὡς ἀπὸ δαίμονιου φερέτρας τὸν κεραυνόν, ἐξεδίκαίτο τὴν κοινωνίαν καὶ χεῖρα προσφέρων ἀρωγὸν εἰς τὸ ἀνέκκλητον τῆς ἰσορραξίως περιεβάλλετο ὑπὸ αἴγλης.

Ἡ νίκη του αὕτη ὑπεύπου ποῖαν τινα δυσπιστίαν καὶ πάλιν. Ὁρθίος, εὐθυτενῆς, φαινός, ἀνέπτυσεν ἐν πλήρει αἰθρίᾳ τὴν ὑπεράνθρωπον ἀποκτήνωσιν τοῦ θηριώδους ἀρχηγγέλου, τὸ φοβερὸ φῶσμα τῆς ὀράσεως ἦν ἐξεπλήρου καθίστα ὁρατὴν ὑπὸ τὴν συνεσπασμένην πυγμὴν του, τὴν ἀμυδρὰν ἀναλαμπὴν τῆς κοινωνικῆς ρομφαίας.

Ὁ Ἰαβέρης κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἦσαν εἰς τοὺς οὐρανούς· γυριῶν ἐν τῇ ὀργῇ του, ἐκράτει ὑπὸ τὴν πτέρναν του τὸ ἐγκαλῆμα, τὸ κικλῶρημα, τὴν ἀνταρσίαν, τὸν ὀλεθρὸν, τὸν πῦρ, καὶ ἔκτε...

βόλει μειδιῶν καὶ ἐξολοθρευῶν, ἀναμφήριστον εἶχε τὸ μεγαλεῖόν του ὁ τερατώδης οὗτος Μιχαὴλ ἀρχάγγελος!

Δὲν ἐφαίνετο οὐτιδανὸς ὁ Ἰαθέρης, παριστάμενος οὕτω φρικτός. Ἡ ἀκραιότης, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ πεποίθησις, ἡ ἰδέα τοῦ καθήκοντος εἶνε πράγματα ἅτινα δύνανται μὲν νὰ φανῶσιν ἀποτρόπαια, ὅταν ἀπορρέωσιν ἐκ πλάνης, ἀλλ' ἔχουσι μεγαλεῖον ἔστω καὶ εἰδεχθῆς.

Ἡ ἀδυσώπητος χαρὰ τιμίου, ὅσον ἀπροκαλύπτως θηριώδης φαντακὸς ἂν ὑποτεθῆ οὗτος, ἐνέχει ποῖάν τινα ἀκτινοβολίαν οὐνηρῶς σεβαστήν.

Δ.

Ἡ ἐξουσία ἀνακτῆ τὰ ἐαυτῆς δικαιώματα.

Ἡ Φαντίνα δὲν ἐπανεῖδε τὸν Ἰαθέρην ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ κ. δῆμαρχος τὴν εἶχεν ἀποσπάσει ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ἐφάνη εἰς τὸν ἄρρωστον τῆς νοῦν ὅτι ἤλθε δι' αὐτήν. Διὰ τοῦτο ἔκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς της, καὶ ἀνέκραξεν ἐν σπικραγμῶν καρῆας.

— Κύριε Μαγδαληνῆ, σῶστέ με!

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, διότι οὕτω πάλιν θὰ τὸν ὀνομάζομεν τοῦ λοιποῦ, ἠγέρθη, καὶ εἶπεν εἰς τὴν Φαντίναν μετὰ πραότητος.

— Ἠσύχασε. Δὲν ἤλθε διὰ σέ.

Ἀποταθεῖς δ' ἔπειτα πρὸς τὸν Ἰαθέρην. — Γνωρίζω, τὸν εἶπε, τί θέλεις.

Ὁ Ἰαθέρης ἀπεκρίθη. — Πᾶμε ἔγλιγωρα!

Ὁ τρόπος δι' οὗ προσέφερε τὰς δύο ταύτας λέξεις εἶχε τι θηριώδεις, ἢ μᾶλλον φρενητικόν. Ὁ Ἰαθέρης δὲν εἶπε, «Πᾶμε ἔγλιγωρα!» εἶπε. «Πλγρὰ!» Δὲν γράφεται ἐκεῖνη ἡ φωνὴ του· ὅν ἦτον ἀνθρωπίνη λέξις ἦτο βρυχηθμός.

Καί τοῦτο εἰπὼν, δὲν προέβη, ἀλλ' ἔρριπεν ἐπὶ τοῦ Γιάννη, Ἀγάννη τὸ βλέμμα ἐκεῖνο ὃ ἔρριπτεν ὡς ἀρπάγην, καὶ δι' αὐτὴν συνηθως, προσέβηκε βιαίως πρὸς ἑαυτὸν πάντα ἔθλιον. Τὸ βλέμμα τοῦτο εἶχεν αἰσθανθῆ ἢ Φαντίνα πρὸ δύο μηνῶν, εἰσδύσαν καὶ τότε μέλλει μυελῶ τῶν ὀστέων της.

Ἀκούσασα τοῦ Ἰαθέρη τὴν φωνήν, κινήσει πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς της· ἀλλ' ἦσαν ὁ κ. δήμαρχος ἐκεῖ παρών· ἡ Φαντίνα τί εἶχε νὰ φοβηθῆ;

Ὁ Ἰαθέρης προεχώρησε τότε ἕως εἰς τὸ μέσον τοῦ θαλάμου, καὶ ἀνέκραξεν.

— Ἐσεῖνα λέγω! θι ἔλθης;

Ἡ Φαντίνα, ἡ δυστυχῆς, ἐστράφη καὶ εἶδε γυρω της. Ἄλλος οὐδεὶς ἦτον ἐκεῖ, εἰμὴ ἡ ὄστια Σεμπλιττα καὶ ὁ δήμαρχος. Πρὸς ποῖόν ἀπέτεινεν ὁ Ἰαθέρης τριαύτην καὶ βίνταυσον κληθῆν; Πρὸς μόνην αὐτήν. Ἠρξαστο νὰ τρέμη.

Τότε δὲ εἶδεν ἀνήκουστον· τὸσον ἀνήκουστον, ὥστε οὔτε ἐφάντασθη πώποτε παρόμοιόν τι, οὐδ' εἰς τὰς δεινότερας τοῦ πυρετοῦ της ἐξάψεις, ὅτε συνέβαινε νὰ παραληρῆ.

Εἶδεν τὸν Ἰαθέρην συλλαμβάνοντα τὸν κύριον δήμαρχον ἀπὸ τοῦ τραχήλου· εἶδε τὸν κύριον δήμαρχον κλίνοντα τὴν κεφαλὴν. Τὴν ἐξάνη ὅτι ὁ κόσμος ἀνετρέπετο.

Ὅτι πραγματικῶς ὁ Ἰαθέρης εἶχε συλλάβει τὸν Γιάννη Ἀγιάννην ἀπὸ τοῦ τραχήλου.

— Τὸν κύριον δήμαρχον! ἀνέκραξεν ἡ Φαντίνα.

Ὁ Ἰαθέρης ἀνεκάγχασεν· ἔβαλε τὸν φρικώδη του ἐκεῖνον γέλωτα καθ' ὃν ἐξεγώνοντο ὄλοι του οἱ ὀδόντες.

— Δὲν ἔχει πλέον κύριον δήμαρχον ἐδῶ μέσα! εἶπεν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἐπειράθη ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοῦ τραχήλου του τὴν χεῖρα ἣτις ἐκράτει αὐτόν. Μόνον εἶπεν, — Ἰαθέρη.

Ὁ Ἰαθέρης τὸν διέκοψε. — Κύριε ἐπόπτα, νὰ μὲ λές.

— Ἀκουσε, ὑπέλαθεν ὁ Ἀγιάννης· ἰδιαιτέρως ἤθελε νὰ σοῦ ὁμιλήσω.

— Δὲν ἔχει ἰδιαιτέρως! λέγε μου δυνατά! δυνατά! ἀπεκρίθη ὁ Ἰαθέρης, εἰς ἐμὲ φανερά ὁμιλοῦν!

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, πάλιν χαμηλῆ τῆ φωνῆ.

— Μίαν χάριν ἔχω νὰ σοῦ ζητήσω...

— Σὲ λέγω νὰ ὀμιλῆς δυνατά.

— Ἄλλ' αὐτὸ ὅπου θὰ εἰπῶ, εἶνε ἀνάγκη μόνος σὺ νὰ τὸ ἀκού-
σῃς...

— Ἄδιάφορον ἢ δὲν ἀκούω τίποτε.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔκυψε πρὸς αὐτόν, καὶ τὸν εἶπε ταχέως καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Τρεῖς ἡμέραις χάρισέ μου ἢ Τρεῖς ἡμέραις, διὰ νὰ πάγω νὰ φέρω τὸ παιδί αὐτῆς τῆς δυστυχοῦς γυναικός ἢ Νὰ πληρώσω ὅ,τι ἀπαιεῖται. Καὶ συνόδευσέ με, ἂν θέλῃς.

— Τι ἢ μὲ τὰ σωστά σου ; ἀνέκραξεν ὁ Ἰαβέρης. Δὲν σὲ εἶχα διὰ τόσον ἀνόητον. Νὰ σὲ δώσω τριῶν ἡμερῶν καιρὸν, διὰ νὰ φύγῃ, ἢ Θὰ 'πᾶς διὰ τὸ παιδί τῆς ἢ αὐτῆς ἢ αὐτῆς ἢ Χά ἢ χά ἢ Αὐτὸ δὲ εἶνε καὶ ἂν ἦνε νόστιμο ἢ

Ἡ Φαντίνα ἀνεσκήρτησε. — Τὸ παιδί μου ἢ ἀνέκραξε. Δὲν εἶνε λοιπὸν ἐδῶ τὸ παιδί μου ἢ Ὅσαί μου ἀδελφή, ποῦ λοιπὸν εἶνε ἢ Τιτί-
κῆ μου ; Θέλω τὸ παιδί μου ἢ Κύριε Μαγδαληνῇ ἢ κύριε δήμαρχε ἢ

Ὁ Ἰαβέρης ἔκρουσε τὸν πόδα του κατὰ γῆς.

— Τώρα καὶ ἢ ἄλλῃ ἢ εἶπε. Θὰ σιωπῆσης διαβόλισσα καὶ σὺ ἢ Μωρέ. τί τόπος ἢ οἱ κατεργαράτοι νὰ γίνωνται δήμαρχοι, καὶ αἱ πόρ-
ναις νὰ 'βρίσκουν περιποιήσεις ὡς νὰ ἦταν κοντέσσαίς ; Ἄ, πλὴν ἐ-
τελείωσε. Θ' ἀλλάξουν πλέον αὐτὰ ὅλα ἢ ἦταν καιρὸς πλέον.

Ἰδὼν δὲ ἀτενῶς τὴν Φαντίαν, καὶ συλλαβῶν πάλιν τὸν Γιάννη Ἀγιάννη ἀπὸ τοῦ λαιμοδέτου μετὰ τοῦ χιτῶνος καὶ ὁμοῦ τοῦ περιτραχηλοῦ, εἶπε πρὸς αὐτήν.

— Σὲ λέγω ὅτι ἐδῶ δὲν ὑπάρχει πλέον κύριος Μαγδαληνῆς, καὶ οὔτε κύριος δήμαρχος ἢ ὑπάρχει ἓνας κλέπτης, ἓνας ληστής, ἓνας ἀπὸ τὰ κάτεργα, Γιάννης Ἀγιάννης ὀνομαζόμενος, καὶ εἶνε αὐτὸς ὅπου κρατῶ ἢ ἰδοῦ τί ὑπάρχει ἢ

Ἡ Φαντίνα ἠγέρθη μετὰ πόνου ἐπὶ τῶν ἀγκῶνων τῆς καὶ τῶν χειρῶν ἀμφοτέρων, ἠτένισε πρὸς τὸν Γιάννη Ἀγιάννη, ἠτένισε πρὸς τὸν Ἰαβέρη, ἠτένισε πρὸς τὴν καλογραῖαν, ἠνοιξε τὸ στόμα ὡς θελήσασα νὰ λαλήσῃ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ βάρους τοῦ λάρυγγός τῆς ἀνεδόθη ρόγχος μόνον.

Οἱ οὐδόντες τῆς ἐβρῦξαν, ἔτεινεν ἀγωνιωῶς τοὺς βραχίονας ἀνοί-

γούσα σπασμωδικῶς τὰς χεῖρας καὶ ζητούσά τι περὶ αὐτήν, ὡς ἄνθρωπος πνιγόμενος, ἔπειτα δ' ἔπεσε πάλιν διὰ μιᾶς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου της. Ἡ κεφαλή της ἀπήντησεν τὴν ἄνω τοῦ προσκεφαλαίου πλευρὰν τῆς κλίνης, καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τοῦ στήθους της. Τὸ στόμα ἔμεινεν ἀνοικτόν· τὰ ὄμματα ἐστυλωμένα καὶ ἐσβεσμένα.

Ἦτο νεκρά.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τότε ἔθηκε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ Ἰαβέρη, κρατούσης αὐτόν, καὶ ταύτην ἤνοιξεν ὡς θὰ ἤνοιγε παιδίου χεῖρα, καὶ :

— Ἐθανάτωσες τὴν γυναικα, τὸν εἶπε.

— Δὲν ζεύρω ἐγὼ ἀπ' αὐτά, ἀνέκραζεν ὁ Ἰαβέρης ὡς μαινόμενος· ἐγὼ ἐδῶ ἐν ἤλθῃ διὰ νὰ ἀκούω σὺ τί θὰ μὲ εἴπῃς. Οἱ στρατιῶται εἶνε κάτω καὶ περιμένουν· ἐμπρὸς ἡλίγωρα, ἢ κρᾶζω καὶ σοὺ δένουν τὰ χέρια.

Εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τοῦ θαλάμου ἐκείνου ἔκειτο παλαιὰ τις κλίνη σιδηρὰ, χρησιμεύουσα εἰς τὰς καλογραίας, ὡσάκις συνέβαινε ν' ἀγρυπνώσιν εἰς ἐκεῖνο τὸ δωμάτιον.

Ὁρμῆ ὁ Ἀγιάννης πρὸς τὴν κλίνην ταύτην, ἧς αἱ κλειδώσεις ἦσαν σχεδὸν παραλελυμέναι, ἀποσπᾶ ὀλόκληρον τὴν κεφαλίδα της, πράγμα εὐκάλον εἰς μωῦνας ὅποιοι ἦσαν οἱ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἀρπάζει τὴν κυριωτέραν τῶν σιδηρῶν αὐτῆς ράβδον, καὶ ἀτενίζει πρὸς τὸν Ἰαβέρην.

Ὁπισθοχώρησεν ὁ Ἰαβέρης πρὸς τὴν θύραν ἐμπροσθε.

Δὲν ἀφίνει ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὴν ράβδον, ἀλλὰ πλησιάζει ἡσυχῶς εἰς τὴν κλίνην τῆς Φαντίνης, καὶ ἐκεῖθεν στραφεὶς πρὸς τὸν Ἰαβέρην.

— Σὲ συμβουλεύω, τὸν εἶπε, διὰ φωνῆς μόλις ἀκουσμένης, μὴ μὲ διαταράξῃς αὐτὴν τὴν σιγμην.

Βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ Ἰαβέρης ἔτρεμε. Τὸν ἤλθε νὰ καταβῇ, νὰ κρᾶξῃ τοὺς στρατιώτας, ἀλλ' ἐροδῆθη, ὑπὸ λάθρῃ καιρὸν ὁ Ἀγιάννης καὶ ὑραπετεύσῃ.

Ἐμεινε λοιπόν, ἔλαβε τὴν ράβδον του ἐκ τῆς ἄκρας της, καὶ στηρίζας τὴν ράχιν του ἐπὶ τῆς θύρας, προσεῖχεν εἰς πᾶσαν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη κίνησιν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐστήριξε τὸν ἀγκῶνά του ἐπὶ τῆς κεφαλίδος

τῆς κλίνης, τὸ μέτωπον ἐπὶ τῆς χειρὸς του, καὶ ἔμεινεν ὄρων τὴν Φαντίαν ἀκίνητον καὶ ἠπλωμένην.

Ἐβλεπεν ἄφωνος, σύινους μὲν, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ἀναλογιζόμενος τῶν τῆς παρουσίας ζωῆς πραγμάτων. Ἄλλο αἶσθημα δὲν ἐνέφαινε τὸ πρόσωπόν του, εἰμὴ ἰνέκφραστον οἰκτιρμόν.

Μετά τινος τοιαύτας στιγμάς, κύψας πρὸς τὴν Φαντίαν, ἐλάλησέ τι μυστικῶς εἰς τὸ οὖς τῆς.

Τί τὴν εἶπε ; Τί ἄρ᾽ ἐγὼ ὁ ἀποκηρυγμένος οὗτος ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ εἶπῃ πρὸς τὴν νεκράν ταύτην γυναῖκα ; Τί οἱ λόγοι του ἐσημαίνουν ; Οὐδεὶς τῶν ζώντων τοὺς ἤκουσε· τοὺς ἤκουσεν ἄρ᾽ αὐτὴ ἡ νεκρά ;

Οἱ ἄνθρωποι ἔχομεν πλάνους τινὰς ἀξίας συμπαθείας· ἴσως εἶναι αὐταὶ καὶ ἀλήθειαι ὑπερφυεῖς. Τοῦτο ὅμως ὑπάρχει βεβαιότατον, ὅτι ἡ οἰσία Σεμπλιτία, ὁ μόνος αὐτόπτης μάρτυς τοῦ πράγματος διηγήθη πολλάκις ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἀγιάννης ἐλάλησεν εἰς τὸ οὖς τῆς Φαντίνης, αὐτὴ διέκρινε καλῶς μειδιᾶμά τι ἀνεκλάλητον, ἐλθὼν εἰς τὰ ὠχρὰ ἐκεῖνα χεῖλη καὶ εἰς τὰ ὄμματα, τὰ πλήρη θνατηρᾶς ἐκσιᾶσεως.

Ὁ Ἀγιάννης Ἀγιάννης ἔλαβε μεταξύ τῶν δύο του χειρῶν τὴν κεφαλὴν τῆς θνούσης καὶ τὴν διώρθωσεν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, ὡς θὰ ἔπραττε μήτηρ πρὸς ἴδιον τέκνον· ἔπειτα ἐκούμβωσε τὸν χιτῶνά τῆς καὶ ἔκρυψε τὴν κόμην τῆς ἐντὸς τῆς καλύπτρας. Τούτων γενομένων τῆς ἔκλεισε καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ ὄψις τῆς Φαντίνης κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐφαίνετο παραδόξως φεινὴ.

Ὁ θάνατος εἶνε ἡ εἰσοδὸς εἰς τὸ φῶς τὸ ἄπλετον.

Ἡ χεὶρ τῆς νεαρᾶς ἐκρέματο ἔξω τῆς κλίνης. Ὁ Ἀγιάννης ἐγονυπέτησεν, ἔλαβε τὴν χεῖρα ἐκείνην, τὴν ἤγειρεν ὀλίγον καὶ τὴν ἠσπίασθη. Ἐπειτα δὲ ἀνορθωθείς, ἐστράφη πρὸς τὸν Ἰαθέρην :

— Τώρα, τὸν εἶπεν, εἴμι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου.

Ε΄.

Τάφος προσήκων.

Ὁ Ταβέρης ἤγαγε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην εἰς τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως.

Ἡ φυλάκις τοῦ κ. Μαγδαληνῆ ἐπροξένησεν εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ... ἀπερίγραπτον ἐντύπωσιν· λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι νὰ κρύψωμεν ὅτι ὅλοι ἐν γένει, ἅμα ἀκούσαντες ὅτι αὐτὸς ὑπῆρξέ ποτε κατάδικος ἐν κατέρῳ, τὸν ἐγκατέλιπον.

Ἐντὸς δύο ὥρῳν ἐλησμονήθησαν ὅσα ἐπραξε καλὰ εἰς τὸν τόπον, καὶ τοῦ λοιποῦ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο εἰς κακούργος. Δίκαιον ὅμως εἶνε νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἠγνόουν εἰσέτι οἱ κάτοικοι τὰ διατρέξαντα ἐν τῷ ὀκαστηρίῳ τοῦ Ἀσρά.

Καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτε ἤκούε τις εἰς τὴν πόλιν ἢ συνομιλίᾳ ὡς τὰς ἐξῆς.

— Τὰ ἐμάθετε ; Ἦτο κατάδικος τῶν κατέρῳν. — Ποῖος ; —

Ὁ δήμαρχος. — Τί μὲ λέγετε ! ὁ κ. Μαγδαληνῆς· ἔχει ἓνα φρικτὸν ὄνομα, Ἀγιάννης, Τηγάνης, Σογιάνης. Μνήσθητέ μου, Κύριε! — Τώρα τὸν ἔχουν ὑπὸ κράτησιν. — Ὑπὸ κράτησιν ! — Πρὸς τὸ παρόν, τὸν ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως, ἕως οὗ τὸν μεταφέρουν. — Θὰ τὸν μεταφέρουν ; Ποῦ θὰ τὸν μεταφέρουν ; — Θὰ τὸν δικάσουν εἰς τὸ κακούργοδικεῖον διὰ μίαν κλοπὴν τὴν ὅποιαν ἔκαμεν ἄλλοτε ἐν μέσῳ τοῦ δρόμου. — Καλὰ τὸ ἔλεγα!

— Τί νὰ σὲ εἰπῶ; ἔλεγεν ἄλλος. Ἐγὼ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὅταν τὸν ἐβλεπα τόσον ἀγαθόν, τόσον τέλειον, τόσον ἀνεπλήρητον, ἐδίσταζα πάντοτε. Δὲν ἤθελε νὰ δεχθῆ τὸ παρίστανον τῆς λεγεῶνος, εἰδὲ χρήματα εἰς τὰ παιδιὰ ὅπου ἀπαντοῦσεν εἰς τὸν δρόμον. Ὑποπτεύθηκα πάντοτε ὅτι ὑποκάτω ἀπ' αὐτὰ ὅλα θὰ ὑπῆρχε κίπια κακὴ ἱστορία. Εἰς τὴν ἀνωτέραν μάλιστα κοινωνίαν, τὰ τοιαῦτα σχόλια ἔπῃραν καὶ ἔδωσαν.

Οὕτω διελύθη εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ... τὸ φάσμα ὃ ἐκλήθη Κύριος

Ἐκάμψθησαν τὰ γόνατά της καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς
πόδας τοῦ κ. Μαγδαληνῆ. (Σελ. 269).

Μαγδαληνῆς. Μόνον τρεῖς ἢ τέσσαρες ψυχαὶ καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐνέμεναν εἰς τὴν μνήμην ταύτην πισταί. Ἡ γραῖα θυρωρὸς, ἥτις τὸν εἶχεν ὑπηρετήσῃ, ἦτον ἐξ αὐτῶν.

Τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡ γυνὴ αὕτη ἐκάθητο εἰς τὸ πλησίον τῆς θύρας ὀματίον τῆς, τεθορυβημένη, εἰσέτι καὶ μυρία θλιβερά σκεπτομένη.

Τὸ ἐργαστάσιον εἶχε μείνει κλειστὸν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν· ἡ μεγάλη θύρα τῆς αὐλῆς του ἐκλειδῶθη ἔνδοθεν, ἡ ὁδὸς ἦτον ἐρήμη. Ἐντὸς τῆς οἰκίας ἔμειναν μόναι αἱ δύο καλογραῖαι, ἡ ὁσία Περπέτουα καὶ ἡ ὁσία Σεμπλιτία, ἀγροπνεύσα πλησίον τοῦ σώματος τῆς Φαντίνης.

Καθ' ἣν ὄραν ὁ κ. Μαγδαληνῆς συνείθιζε νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν οἰκίαν, ἡ θυρωρὸς ἠγέρθη τυχαίως, ἔλαβε ἀφ' ἐνὸς συρταρίου τὸ κλειδίον τοῦ θαλάμου του, ἔλαβεν καὶ τὸ κηροπήγιον ὅπερ αὐτὸς μετεχειρίζετο καθ' ἑσπέραν, ἵνα φωτίξῃ τὴν κλίμακα ἀναβαίνων καὶ τὸ μὲν κλειδίον ἐκρέμασεν εἰς καρφίον τι, ὅπουθεν αὐτὸς τὸ ἐλάμβανε συνήθως, τὸ δὲ κηροπήγιον ἀπέθεσεν ἐκεῖ πλησίον, ὡς νὰ τὸν περιέμενεν.

Ἐπειτα ἐκάθησεν πάλιν εἰς τὴν καθέδραν τῆς, καὶ ἐπανελάθε τὰς σκέψεις. Ἡ πτωχὴ γραῖα, πάντα ταῦτα ἔκαμε μὴ ἔχουσα τὴν συνείδησιν αὐτῶν, διότι μόλις μετὰ παρέλευσιν δύο ὥρων, ἐξεληθῶσα τῶν σκέψεών τῆς ἀνέκραξεν. — Ἴδες! ἔλα, Χριστέ καὶ Παναγιᾶ! ἔτσιαια κ' ἔβαλα τὸ κλειδί του στὸ καρφί!

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἠνοίχθη ἐν φύλλον τοῦ πρὸς τὴν αὐλὴν παραθύρου τῆς, μίξ χεῖρ ἐχώθη διὰ τοῦ ανοίγματος, καὶ ἡ χεῖρ αὕτη ἔλαβε τὸ κλειδίον, ἔλαβε τὸ κηροπήγιον, καὶ ἤναψε τὸ κηρίον ἐκ τοῦ λύχνου τῆς θυρωροῦ.

Αὕτη ἐγείρει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς, καὶ μένει ἐκστατικὴ. Ἡθέλησε νὰ βύλῃ φωνήν, ἀλλ' ἡ φωνὴ ἐκόπη εἰς τὸν λάρυγγά τῆς. Ἀνεγνώρισε τὴν χεῖρα, τὸν βραχίονα, τὴν χειρῖδα. Ἦτον ὁ κύριος Μαγδαληνῆς.

Ἐφ' ἱκανὰς στιγμάς, ὡς διηγεῖτο ἀκολούθως, αὕτη ἡ ἴδια ἔμεινεν ἐκστατικὴ. — Ἀφέντη κύριε δῆμαρχε! ἀνέκραξε τέλος, καλὴ ἐγὼ σὰς ἐθαρροῦσα...

Καὶ διεκόπη· διότι ἂν ἐτελείωνε τὴν φράσιν τῆς, ἢ ἐμειοῦτο ὁ σὺ-

θασμός ό περιεχόμενος έν τῇ ἀρχῇ τῆς αὐτῆς φράσεως. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτο πάντοτε πρὸς αὐτὴν ό κύριος δήμαρχος.

Τὴν φράσιν ταύτην ἀπετελείωνε ό Γιάννης Ἀγιάννης.

— Εἰς τὴν φυλακὴ μ' ἐθαρροῦσαι, εἶπε. Ναι, ἐκεῖ ἤμουν, ἀλλ' ἔσπασα τὸ ὑαλί ἐνός παραθύρου, ἐπήδησα ἀπὸ ἓνα πάτωμα κάτω εἰς τὸν δρόμο, καὶ ἦλθα καθὼς με βλέπεις. Τώρα, πάγω ἐπάνω εἰς τὴν κάμαρὴ μου· τρέξε νὰ εἰπῆς εἰς τὴν ὀσία Σεμπλιτία νὰ ἔλθῃ, ἐπειδὴ τὴν θέλω. Θὰ εἶνε βέβαια κοντὰ εἰς τὴν δυστυχεῖ ἐκείνη γυναῖκα.

Ἡ γραῖα ὑπήκουσε πάραυτα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔκρινε περιττὸν νὰ τὴν συστήσῃ νὰ μὴ εἶπῃ τι εἰς κανένα· ἦτο βέβαιος ὅτι αὐτὴ θὰ τὸν ἔκρυπτε κάλλιον, ὡς θὰ ἔκρυπτεν αὐτὸς ἑαυτόν.

Οὐδέποτε ἔγινε γνωστὸν πῶς κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αὐλὴν, οὐδενὸς ἀνοιζάντος εἰς αὐτὸν τὴν μεγάλην θύραν τῆς. Εἶχε, καὶ ἔφερε πάντοτε ἐπάνω του ἐν ἀντικλεῖδιον, δι' οὗ ἠνοιγετο μικρὰ τῆς θύρας πλάγια τῆς αὐλῆς· ἀλλ' ὅταν τὸν ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν, βεβαίως θὰ ἐξήτασαν τὰ φορέματά του καὶ θὰ τοῦ ἀφῆρεςαν τὸ κλειδίον ἐκεῖνο. Ὅπωςδὴποτε, τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἔμεινεν ἀνεξήγητον.

Ἀνέβη τὴν κλίμακα τοῦ θαλάμου του, ἀφῆκε τὸ φῶς εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς κλίμακας, ἠνοιξε τὴν θύραν τοῦ ἀθροῦθως, προχωρήσας ψηλαφητί, ἐπορεύθη καὶ ἔκλεισε τὸ παράθυρον· ἔπειτα δ' ἐπέστρεψεν, ἐπῆρε ἄλιν τὸ φῶς, καὶ ἐκλείσθη ἐντὸς τοῦ θαλάμου.

Τὰ προφυλακτικὰ ταῦτα μέτρα ἔλαβεν, ἵνα μὴ ἰδῶσιν ἐκ τῆς οδοῦ ὅτι ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦ δωματός του φῶς.

Ἐρριψε τὸ βλέμμα του περὶ αὐτόν, εἰς τὴν τράπεζάν του, εἰς τὴν καθέδραν του, εἰς τὴν κλίνην του, ἥτις διστέλει πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐστρωμένη καὶ ἄθικτος. Οὐδαμοῦ ἐφαίνετο ἴχνος τῆς ἀταξίας τῆς προχθесινῆς νυκτός.

Ἡ θυρωρὸς εἶχε βάλει εἰς τάξιν τὸν θάλαμον, εὐρῶσα εἰς τὴν στάκτην τῆς ἐστίας τὰ σίδηρα τῶν δύο ἄκρων τῆς ράβδου καὶ τὸ διφραγκον, ὅλων ἡμαυρωμένων ὑπὸ τοῦ πυρός, τὰ ἐπῆρε, καὶ τὰ εἶχεν ἀποθέσει ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔλαβεν ἐν φύλλον χάρτου καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ.

αὐτὰ εἶνε τὰ δύο σίδηρα τὰ ὅποια εἶχεν εἰς τὰ ἄκρα του τὸ

ραβδί μου, εἶπε δὲ καὶ τὸ διαβραχὸ τὸ ὁποῖον εἶχα κλέψει ἀπὸ τὸ Μιχαλάκη, τὸ παιδί περὶ τοῦ ὁποῖου ἀνέφερα εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον».

Ἐπέθεσε δ' ἐπὶ τοῦ χαρτίου τὸ ἀργυροῦν νόμισμα καὶ τὰ δύο ἐκεῖνα σίδηρα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ τὰ ἴδῃ ἀμέσως πᾶς ὅστις θὰ εἰσῆρχετο εἰς τὸν θάλαμον. Ἦνοιξεν ἔπειτα ἕν στυράριον ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξήγαγε παλαιὸν τινα χιτῶνά του· τοῦτον ἔσχισεν εἰς ράκη καὶ ἐντὸς ἐτύλιξε τὰ δύο ἀργυρᾶ κηροπήγια.

Πάντα ταῦτα χωρὶς βίας ἢ ταραχῆς τινος. Τυλίссων τὰ κηροπήγια τοῦ ἐπισκόπου, ἔδακνε συγχρόνως τμημά τι μελανοῦ ἄρτου, καὶ ἔτρωγεν. Ἰσως ἦτον ἄρτος τῆς φυλακῆς, ὃν ἔλαθε ὀραπετεῦών. Τοῦτο ἐπιστοποιήθη ἐκ τῶν ψυχίων, ἅτινα εὐρέθησαν εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ θαλάμου, ὅταν ἦλθεν ἀκολούθως ἡ ἀστυνομία καὶ ἠρεύνησεν.

Ἐν τούτοις, ἠκούσθησαν εἰς τὴν θύραν δύο κρούσματα ἑλαφρά.

— Ἐμπρός ἰ εἶπε.

Ἦτον ἡ ὁσία Σεμπλιτία ὠχρά, καὶ εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρυθροὺς ἔτρεμε δὲ εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὸ κηρίον ὅπερ ἐκράτει. Αἱ δεινὰ περιστάσεις τοῦτο τὸ ἰδιόζον ἔχουσιν ὅτι, ὅσον καὶ ἂν ὦμεν τέλειοι ἢ ἀπαθεῖς, ἀποσπῶσιν ἐκ τοῦ βήθους τῶν σπλαγγχων ἡμῶν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ τὴν βιάζουσι νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ φῶς. Ἰπὸ τὰς συγκινήσεις τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡ καλογραῖα κατέστη πάλιν γυνή. Πρὶν, εἶχε κλαύσει· νῦν δὲ καὶ ἔτρεμεν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔγραψεν ὀλίγας λέξεις· ὡσπας δὲ τὸ ἔγγραφο εἰς τὴν μοναχὴν.

— Αὐτό, ὁσία μου ἀδελφὴ, τὴν εἶπε, θὰ τὸ ἐγγχειρίσῃς εἰς τὸν ἅγιον ἑσήμεριον.

Ἐπειδὴ τὸ γράμμα ἦτον ἀνοικτόν, ἡ καλογραῖα ἔρριψεν ἐπ' αὐτὸ τὰ βλέμματά τῆς.

— Εἰμπορεῖς, τὴν εἶπε, νὰ τὸ ἀναγνώσῃς.

Ἦ ὁσία Σεμπλιτία ἀνέγνωσε.

«Παρακαλῶ τὸν ἅγιον ἑσήμεριον νὰ ἐπιτηρῇ τὰ πράγματα ὅσα ἀφίνω ἐδῶ μέσα, καὶ ἐξ αὐτῶν νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τῆς οἴκῃς μου, καθὼς καὶ τῆς ταφῆς τῆς γυναικὸς ἧτις ἀπέθανε σήμερον. Τὰ ἐπίλοιπα μένουσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς».

Ἦ καλογραῖα ἠθέλησε νὰ ὀμιλήσῃ, ἀλλὰ μὴδὲς ἤδυνθη νὰ προσφέρῃ ἀναρθρά τινα. Κατῶρθωσε μελουτοῦτο νὰ εἶπῃ:

— Δὲν ἐπιθυμῆ ὁ κύριος δήμαρχος νὰ ἰδῆ διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ ἐκείνην τὴν δυστυχῆ;

— "Ὅχι, ἀπεκρίθη οὗτος· μὲ καταδιώκουν· ζητοῦν τὰ ἔχνη μου· ἂν μὲ συνελάμβανον μέσα εἰς τὸ δωμάτιόν της, αὐτὸ θὰ διετάραττε τὴν νεκράν.

Μόλις ἐπέβανε τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἠκούσθη εἰς τὴν κλίμακα μέγας θύρυβος· κρότος βημάτων ἀνθρώπων ἀναβαινόντων, καὶ ἡ γραῖα θυρωρὸς κρᾶζουσα.

— "Ὅχι, κύριέ μου, ὄχι! σὰς κάμνω ὄρκο εἰς τὸν Θεό, πῶς ὅλη αὐτὴ τὴν ἡμέρα καὶ ἕως αὐτὴ τὴν ὥρα, δὲν ἔλειψα οὔτε μίαν στιγμὴ ἀπὸ τὴν θύρα· δὲν εἶδα νὰ ἔμβη κανεὶς.!

"Ἀνθρωπὸς τις δὲ ἀπεκρίνετο.

— Καὶ ὅμως εἶνε πῶς μέσα εἰς αὐτὴ τὴν κάμαρη. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ὁ Ἰαβέρης· ἐγνωρίσθη ἐκ τῆς φωνῆς.

Ὁ θάλαμος ἦτο κτισμένος εἰς τρόπον ὥστε ἡ θύρα του, ἀνοιγομένη ἔκρυπτε τὴν δεξιόθεν τοῦ εἰσερχομένου γωνίαν τοῦ τοίχου. Ὁ Ἀγιάννης ἔσβεσε πάραυτα τὸ κηρίον, καὶ τρέξας ἐκρύβη εἰς τὴν γωνίαν ταύτην, ἢ ἐξ ὁσεία Σεμπλιτία ἐγονυπέτησε πλησίον τῆς τραπέζης. Ἡ θύρα ἠνοίχθη. Εἰσῆλθον ὁ Ἰαβέρης.

Ἐξω, ἠκούοντο ψιθυρισμοὶ ἀνθρώπων πολλῶν καὶ ἡ φωνὴ τῆς θυρωροῦ, ἀρνούμενης πάντοτε ὅτι εἰσῆλθεν ὁ ἀφέντης της.

Ἡ μοναχὴ οὐδ' ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς της. Προσῆχετο.

Τὸ κηρίον ἴστατο ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τῆς ἐστίας ἐσβεσμένον, ἀλλ' ἡ θρυαλλίς του ἔτι ἔκαιεν· εἰς αὐτῆς δὲ τὸ ἀμυδρότατον φέγγος, ὁ Ἰαβέρης διακρίνας τὴν καλογραῖαν ἔμεινεν ἀμφίρροπος.

Ὡς γινώσκωμεν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε περὶ τοῦ Ἰαβέρη, κατὰ βᾶθος ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔτρεφεν ἄπειρον σέβας πρὸς πᾶσαν ἀρχὴν· ὡς πρώτην δὲ πασῶν τῶν ἀρχῶν ἐθεώρει τὴν ἐκκλησιαστικὴν. Ἦτο φιλόθρησκος, ἐπιπόλαιος ὅμως καὶ κατὰ τοῦτο, ὡς καὶ εἰς πᾶν ἄλλο.

Εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, πᾶς ἱερεὺς ἦτο πνεῦμα ἀλάνθαστον, πᾶτα δὲ μοναχὴ, πλάσμα ἀναμάρτητον. Ὁ ἱερεὺς, ὁ μοναχός, ἡ μοναχὴ, ἦσαν ψυχὰι κεχωρισμέναι ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου διὰ τοίχου. μίαν μόνην θύραν ἔχοντος, καὶ ταύτην οὐδέποτε ἀνοιγομένην εἰμὴ πρὸς ἔξοδον τῆς ἀληθείας.

"Ἄμα εἶδε τὴν καλογραῖαν, τὸν ἦλθε ν' ἀναχωρήσῃ. Ἄλλ' εἶχε

καί ἄλλο χρέος, συνέχον καί ἐξωθοῦν αὐτόν ἐπιτακτικῶς κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν. Ἐμεινε λοιπὸν ἀκίνητος· μόνον ἐτόλμησε μίαν ἐρώτησιν ν' ἀποτείνῃ πρὸς τὴν ὁσίαν Σεμπλιτίαν, ἣν ὁ Ἰαθέρης ἐγνώριζε καί ἐσέβετο ἰδιαιτέρως, ὡς οὐδέποτε ψευθεῖσάν ἐπὶ ζωῆς αὐτῆς.

— Μόνη εὐρίσκεσαι, ὅσα μου ἀδελφῆ, εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ θωμάτιον ; εἶπεν εἰς αὐτήν.

Ἡ πτωχὴ θυρωρὸς κατ' ὀλίγον ἐπιπτε λιπόθυμος ἐπὶ τῆς φρικτῆς σιγῆς, ἣτις διεδέχθη τὴν ἐρώτησιν τοῦ Ἰαθέρη.

Ἡ καλογραῖα ἤγειρε τὰ ὄμματα καί ἀπεκρίθη, — Ναι.

— Λοιπὸν ἐπανάλαβεν ὁ Ἰαθέρης, μὲ συγχωρεῖς· κάμνω ἀπλῶς τὸ χρέος μου· μὴν εἶδες ἀπόψε κίποιον. . . ἓνα ἄνθρωπον ὅστις ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τὴν φυλακῆ, καί τὸν ζητοῦμεν· αὐτὸν τὸν λεγόμενον Γιάννην Ἀγιάννην· δὲν τὸν εἶδες !

Ἡ καλογραῖα ἀπεκρίθη, — Ὁχι. Ἡ ὁσία ἐψύσθη δις ἐπαπειλημένως, ἀδιστάκτως, ἐκτενῶς, ὡς ἐν ἀποφάσει θυσίας.

— Σὲ ζητῶ συγγνώμην, εἶπεν ὁ Ἰαθέρης καί ἀνεχώρησεν ὑποκλίνας ταπεινότατα.

Ἦ ἀγία ἀληθῶς κόρη ; καί πρὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν ἦσο πλέον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὅμως ἐρθῶσαι τὰς παρθένους τὰς ἀδελφάς σου, τοὺς ἀγγέλους τοὺς ἀδελφούς σου, ἐν τῷ αἰδίῳ φωτί. Ἄνταμειβθήτω σοι τὸ ψεῦδος τοῦτο ἐν τῷ παραδείσῳ !

Τόσον ἀνέλεγκτος ἐφάνη εἰς τὸν Ἰαθέρην, ἡ διαθεθαίσις τῆς ὁσίας Σεμπλιτίας, ὥστε οὔτε ἐδῶκε προσοχὴν εἰς τὴν θραυλλίαν τοῦ ἐσβεμένου κηρίου, ἣτις εἰσέει· ἐκάπνιζε.

Μετὰ μίαν ὥραν, ἄνθρωπός τις διερχόμενος διὰ τῶν δένδρων καί τῆς σκιάς ἀπεμακρύνετο ἐν τάχει, ἀπὸ τῆς πολίχνης Μ. ἐπὶ Μ. . . πρὸς τοὺς Παρισίους. Ἦτο δὲ οὗτος ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Δύο ἢ τρεῖς καρραγωγεῖς, ἀπαντήσαντες αὐτόν καθ' ὁδόν, ἐμαρτύρησαν ὅτι ὑπὸ τὴν μασχάλην του ἐκράτει ἐν δέμα, ἐφόρει δὲ βλοῦζαν. Πῶς εὔρε τὸ ἐνδύμα τοῦτο, οὐδεὶς ποτε ἔμαθεν· ἀλλὰ πρὸ τινων ἡμερῶν εἶχεν ἀποθάνει ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ τοῦ ἐργασταρίου πτωχῶς τις ἐργάτης, οὐδὲν ἄλλο ἀφήσας εἰμῆ, τὴν βλοῦζαν. Ἰτως ἦτον αὐτῆ.

* Ἐν τῷ τελευταίῳ λόγον περὶ Φιντίνης.

Πάντες ἔχομεν μίαν κοινὴν μητέρα, τὴν γῆν. Ἡ Φιντίνα ἀπεδέθη εἰς τὴν μητέρα της.

Ὁ ἐφημέριος ἐνόμισεν ὅτι καλῶς ἔπραττε καὶ καλῶς ἔπραξεν ἴσως, φυλάττων ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τὰ πλεῖστα ὅσα κατέλιπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κτήματα διότι, τέλος πάντων, περὶ τίνος ἐπρόκειτο ; περὶ ἐνὸς καταδίκου τῶν κατέργων καὶ μιᾶς γυναικὸς δημοσίας. Ἐκαμεν εἰς τὴν Φαντίνα τὴν ἀπλουστάτην κηδεῖαν· δηλαδὴ περιώρισεν αὐτὴν εἰς τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον· εἰς τὸν κοινὸν λάκκον ἐν τῷ χώματι.

Καὶ ἐτάφη ἡ Φαντίνα εἰς μίαν ἄκραν τοῦ νεκροταφίου, ὅπου εἰθάρπτοντο δωρεὰν ὅλοι οἱ πτωχοί, ἐν τόπῳ ἀνήκοντι εἰς πάντας καὶ εἰς οὐδένα, καὶ ὅπου χάνονται οἱ πένητες. Εὐτυχῶς ὁ Θεὸς γινώσκει ποῦ νὰ ἐπανεύρη πᾶσαν ψυχὴν.

Ἦπλωσαν τὴν Φαντίνα ἐν τῇ σκοτίᾳ μεταξὺ τῶν ἀπλῶν ταπεινῶν ὀστέων· ὑπέστη δὲ οὕτω τὴν ἐπιμιξίαν πάσης σποδοῦ.

Κοιή, ἐρρίφθη εἰς τὸν κοινὸν λάκκον. Οἷα ἡ κλίνη, τοιοῦτος καὶ ὁ τάφος της.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΤΙΤΙΚΑ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΟ ΒΑΤΕΡΑΩ

Α'.

Τί συναντή τις ἐρχόμενος ἀπὸ Νιβελῶν.

Ὁ διηγούμενος τὴν ἀνὰ χεῖρας ἱστορίαν κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1861 ἔτυγεν ὁδοιπορῶν ἀπὸ Νιβελῶν εἰς Οὐλπην. Μάτιος μὴν ἡ ἡμέρα ἦτο λαμπρὰ καὶ ἐπορεύετο πεζῇ. Εἶχεν ἤδη διαβῆ τὸ Διλοὰ καὶ τὸ λεγόμενον Δάσος Ἰσαάκ, ἀφῆκεν ὀπίσω του ἐν θασύλλιον ἐπὶ λόφου καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ κωδωνοστάσιον. ἔχονσχῆμα ἀντραπέντος ὀρχείου. Εἰς τὴν γωνίαν πλαγίου τινὸς ὁρόμου ἀπήντησε καπηλιθὸν ὑπεράνω τῆς εἰσόδου του ἔχον τὴν ἐπιγραφὴν : Εἰς τὸν Ἄσκον τοῦ Αἰόλου.

Ἐκεῖθεν προεχώρησεν εἰς τὸ βῆθος μικρᾶς κοιλάδος ὅπου ὑπῆρχε ρυάκιον κωλιόμενον κάτωθεν αὐτοσχεδίου γεφυρώματος τῆς ὁδοῦ. Τὰ

όλοπράσινα' καὶ ἀτάκτως φυόμενα δένδρα, ἐνῶ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέρους ἐστὸλίζον τὴν κοιλάδα κατὰ μῆκος τῆς λεωφόρου, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος αὐτῆς ἐσκαρπίζοντο φουντωτά, φουντωτά καὶ ἀραιότερα μέχρι τοῦ λόφου ὅπου ἦτο τὸ κωδωνοστάσιον.

Ἐπῆρχεν ἐκεῖ, εἰς τὰ δεξιὰ, ξενῶν τις καὶ πρὸ τῆς θύρας του ἐν ἀμάξει ἀγοραῖον, δέματα ἀπὸ βέργες μακρουλῆς ἀκουμβημένα εἰς τὴν γωνίαν, ἓνα χειροκίνητο ἀμαξάκι, σωρὸς ξηρῶν χόρτων, ἀσθέστη καπνίζουσα ἐντὸς λάκκου καὶ κλίμαξ μακρὰ ἐπερειδομένη εἰς ἀχυρῶνα. Μία χωριατοπούλα παρέκει εἰς ἓνα χωράφι ἐσκάλιζε τὰς φυτείας καὶ ἐξερρίζωνε τὰ παράσιτα καὶ μέσα εἰς τὸν ἀγρὸν αὐτὸν ἐπετοῦσεν εἰς τὸν ἀέρα ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον κυλισμένη μίᾳ μεγάλῃ τοιχοκόλλησι, πιθανῶς καμμιας ἀγροτικῆς διασκεδάσεως.

Εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ξενῶνος, πλησίον βάλτου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐλούοντο πάπιες, διεκρίνετο μονοπάτι, σκεπασμένον ἀπὸ τοὺς πολλοὺς θάμνους ὅπου παρετήρησε κυκλοτερές τι κοίλωμα.

Ὁ ὄδοιπὸρος ἔλαβε πρὸς αὐτὸ τὸν δρόμον του, ὅταν ἠνοιχθῆ ἡ θύρα τοῦ ξενῶνος καὶ προέβαλε χωρική τις.

Αὕτη, ἰδοῦσα τὸν ὄδοιπὸρον καὶ τὸ πρᾶγμα ὅπερ ἐφέιλκε τὴν προσοχὴν του: — Αὐτό, τὸν εἶπε, τὸ ἔκαμε μίᾳ σφαῖρα κανονιοῦ, γαλλικῆ. Ἔχει κι' ἐκεῖ ἄνω ἓνα ἄλλα σημάδι, κοντὰ εἰς ἓνα καρφὶ τῆς πόρτας· καὶ αὐτὸ ἀπὸ σφαῖρα μικρότερη. Ἐκείνη δὲν ἠμπόρεσε νὰ τρυπήσῃ τὸ ξύλο.

— Πῶς ὀνομάζεται τὸ μέρος τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ ὄδοιπὸρος.

— Οὐγομόντη, ἀπήντησεν ἡ χωρική.

Ὁ ὄδοιπὸρος ἀνωρθώθη. Προεχώρησεν ὀλίγα βήματα παρέκει, καὶ παρατηρήσας ὑπεράνω τῶν φρακτῶν, διέκρινεν εἰς τὸν ὀρίζοντα ἀναμέσον τῶν δένδρων εἶδος μικροῦ βουνοῦ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ πρᾶγμα τι ὁμοιάζον μακρόθεν πρὸς λέοντα.

Εὗρίσκετο εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Βαρτελώ.

B'.

Ἡ Ούγομόντη.

Ούγομόντη, τόπος πένθιμος, τὸ πρῶτον πρόσκομμα, ἡ πρώτη ἀντίστασις ἦν ἀπάντησεν ἐν Βατερλώ ὁ μέγας ἐκεῖνος τῆς Εὐρώπης ὑλοτόμος, ἐν ἐκάλουν Ναπολέοντα, ὁ πρῶτος ὄξος ὅστις προσέκρουσεν εἰς τὸν πέλεκύν του.

Ἦτο δὲ τοῦτο πύργος, ἀλλὰ σήμερον κατήντησεν ἀπλῆ ἐπαυλις. Ὁ οὐδοπύρος προσώθησε θύραν καὶ εἰσέδου εἰς τὴν αὐλὴν. Τὸ ἀγροκῆπιον ἀνήκεν εἰς τὸν Οὔγον δὲ Σομερέλ ἐκεῖνον, ὅστις ἐπροίκισε καὶ τὴν παρακειμένην ἐκεῖ μονὴν δὲ Βιλιέρ. Πρῶτον πᾶγμα τὸ ὅποιον τὸν ἐξέπληξεν ἅμα εἰσῆλθε, ἦτο πυλὼν τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος ἀψιδωτός, ἀλλ' ἤδη ἐρείπια μόνον τῶν ἀψίδων του διακρίνονται. Οὔχ ἦττον τὸ ἐρείπιον ὅλον προσδίδει ἐνίοτε ὄφιν μνημείου εἰς τὴν σωρείαν ἐκείνην. Πλησίον τῆς ἀψίδος ὑπάρχει ἐντετυχιμένη ἐτέρα θύρα ἀποτελουμένη ἐκ πλαισίων μόνον ὀρυίνων, τὸ δὲ ἐμβαδὸν ἐκ σιδηροῦ δικτυωτοῦ τῆς ἐποχῆς Ἑρρίκου Δ'. Ζι' οὐ ἔβλεπε τις ἐνδοθεν δένδρα κηπαρίου. Πλησίον πάλιν τῆς θύρας ταύτης, λάκκος περιέχων φυτικὴν γῆν, σκαπάνην καὶ πτυάρια, μερικὰ χειροκίνητα ἀμάξια, παρέκει ἓνα πηγᾶδι μὲ τὴν σιδηρᾶν του ἀνέστην, ἓνα παρεκκλῆσι μὲ τὸ κωδωνοστάσιόν του, μίαν ἠνθισμένην ἀπιδιάν, μίαν ἀναδενδράδα ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ παρεκκλησίου, αὕτη ἦτο ἡ αὐλὴ τῆς ὁποίας ἡ κατάκτησις διὰ τὸν Ναπολέοντα ὑπῆρξεν ὄνειρον. Τὸν κόσμον ὅλον θὰ εἶδε διὰ τὰ κυριεύσει τὴν σπιθαμὴν ἐκείνην τῆ γῆς.

Ἡ Ούγομόντη ἐπὶ τοῦ χάρτου, εἰς σχῆμα γεωμετρικόν, οἰκοδομητὴ καὶ περίβολος συμπεριλαμβανομένων, εἶναι παραλληλόγραμμον ἀκανόνιστον. Ἡ Ούγομόντη ἔχει δύο εἰσόδους, τὴν μεσημβρινὴν τῆς ἐπαύλειος καὶ τὴν βόρειον τοῦ ἀγρακηπίου ἐν γένει.

Ὁ Ναπολέων ἔπεμψε κατ' αὐτῆς τὸν ἀδελφόν του Ἱερώνυμον· αἱ μεραρχαὶ τοῦ Γκυγεμινώ, Φοά καὶ Βεσελύ συνετρέθησαν, σχεδὸν ὅλη

ἡ δύναμις τοῦ Ρεῖλ ἐχρησιμοποιήθη καὶ ἀπέτυχεν· οἱ μῦδροι τοῦ Κέλερμαν ἐξηντλήθησαν ριφθεῖσαι ἐπὶ τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐκείνου τεμαχίου τοῦ τοίχου, ἀλλ' οὔτε βορείθεν ἢ ταξιαρχία τοῦ Βωδουέν ἠδυνήθη, νὰ ἐκιδίασῃ τὴν εἰς Οὐγομόντην εἰσοδόν· ἢ ταξιαρχία τοῦ Σοὰ ἐπεχείρησεν ἐρρωμένην κατ' αὐτῆς ἐφοδόν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐκυρίευσεν.

Αἱ ἐν τῷ ἀγροκηπίῳ οἰκοδομαὶ ἀποτελοῦσι πρὸς βορρᾶν τὸ ὄριόν του. Τεμάχιον τῆς βορείας εἰσόδου συντριβὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων κρέματα κεκλιμένον πρὸς τὸν τοῖχον, τέσσαρες μόνον σανίδες καρφωμένοι ἐπὶ δύο ὀριζοντίων χονδροξύλων εἶναι ὅλη τῆς ἢ κατασκευῆ, ἐνῶ διακρίνονται αἱ ἀποτυπώσεις τῶν βλημάτων τῶν ἐφορμησάντων πολεμίων.

Ἡ βορεία πύλη ἦν ἐξεβίασαν οἱ Γάλλοι, ἀλλ' ἐπεδιωρθώθη κατόπιν ἀντικατασταθέντος τοῦ συντριβέντος καὶ κρεμαμένου ἤδη τεμαχίου, ἀνοικοκλείει ἔσωθεν, τῶρα εἶναι κατηδαφισμένη καὶ πλινθόκτιστος μὲν εἰς τὰ ἄνω μέρη, λιθόκτιστος δ' εἰς τὰς βάσεις τοίχου, ἐξ αὐτῆς δὲ εἰσέρχεται τις καὶ σήμερον εἰς τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ ἀγροκηπίου. Σήμερον εἶναι ἀπλῆ σανιδόπορτα, μὲ δύο φύλλα καὶ ἐντὸς πλέον ἐκτασις λιθαδίου.

Πρὸς ἄλωσιν τῆς εἰσόδου ταύτης συνεκροτήθη αἰματηροτάτη πάλη ἀγρία, μέχρι δὲ πρό τινων ἐτῶν ἐφαίνοντο ἔχνη, καθημαγμένων χειρῶν ἐπ' αὐτῆς. Ἐμπροσθεν ταύτης ἐρονεύθη καὶ ὁ Βωδουέν.

Ὁ ὀρυμαγδὸς τῆς ἀγρίας ἐκείνης μάχης εἶναι ἐντετυπωμένος ἀκόμη ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τόπου ἢ ἀναστάτωσης εἶναι ψηλαφητῆ, ἀπομένει δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἀπολιθωμένη, ζῶσα ἐν τῷ θανάτῳ, ὡσεὶ χθὲς ἐξετυλίχθη ἢ μοναδικῆ ἐκείνη ἐν τῷ κόσμῳ τραγωδία. Οἱ τοῖχοι στενάζουσιν, οἱ λίθοι πίπτουσιν, αἱ ρωγμαὶ ὀρύνονται αἱ ὀπαὶ εἶναι τὰ τραύματα τὰ δένδρα κεκλιμένα καὶ ριγοῦντα φαίνονται ὡσεὶ ἐπειρῶντο νὰ διαφύγωσιν τὴν κατεργαζομένην ἐξόντωσιν.

Τῷ 1815, ὅτε ἀνηγέρθη ἡ ἑπαυλις ἐκεῖ διέφερον πολὺ ὡς πρὸς τὴν ἀντοχὴν τῆς τῆς σήμερον. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, γινόμεναι διάφοροι προσθαφαιρέσεις καὶ οἰκοδομαὶ καταρριφθεῖσαι, ἔπλασαν διὰ τοὺς ἄγγλους προμαχῶνας, καὶ πολεμίστρας καὶ πύργους, ἐξοχάς, εἰσοχάς,

ἀνεξερουνήτους ὀπισθεν τῶν ὀπίων περιχαρῶμενοι ἐμάχοντο. Οὗ Γάλλοι εἰσώρμησαν ἐντὸς ἀλλὰ δὲν κατώρθωσαν νὰ κρατηθῶσι.

Παραπλευρῶς τοῦ παρεκκλησίου, πτέρυξ μία καὶ μόνη τῆς ἐπαύλεως, τὸ μόνον ἐρείπιον οὕτινος ἐφείσθησαν καὶ οἱ μαχηταὶ καὶ ὁ χρόνος, ἴσταται εἰσέτι ἐκ τοῦ ὄλου μεγάρου τῆς Οὐγομόντης, καταρρέον, ξηκοιλιασμένον, οὕτως εἶπεῖν. Ἐντὸς αὐτῆς διεδραματίσθη ἀληθῆς ἐξόντωσις. Οἱ Γάλλοι πυροβολούμενοι πανταχῶθεν, ὀπισθεν τῶν τειχῶν, ἀπὸ τῆς στέγης, ἀπὸ τοῦ βάλθου τῶν ὑπογείων, ἀπὸ ὅλων τῶν παραθύρων, ἀπὸ τῶν καπνοδοχῶν, ἀπὸ τῶν ἀνεμιστήρων, ἀπὸ τῶν ὀπῶν τῶν τοίχων, ἔθεσαν πῦρ εἰς τε τοὺς τοίχους καὶ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ δὲ ἐξακοιτιζόμενοι μωδρῶς συνεπλήρωσαν τὴν πυρκαϊάν.

Εἰς τὴν κατεστραμμένην πτέρυγα διακρίνονται διὰ τῶν κίγκλιδωτῶν παραθύρων ὠμώματα ὀλόκληρα αἰωρούμενα καὶ μόνον ἀπὸ μιᾶς γωνίας τῆς ὀροφῆς συγχρατούμενα· οἱ Ἄγγλοι φρουροὶ παγιθευθέντες ἐκεῖ ἐξόντωθησαν. Ὁ γῶρος τῆς κλίμακος εἰς διάφορα μέρη κενὴ καθέτως παρουσιάζει τὴν θαλὸν καὶ ἀπὸ τῆς στέγης μέχρι τοῦ ἰσογείου ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ὀστράκου συντετριμμένου. Ἡ κλίμαξ συνίδει δύο ὀρόφους· οἱ Ἄγγλοι πολιορκηθέντες ἐπὶ τῶν μεσαίων βαθμίδων συνεσπειρώθησαν εἰς τὰς ὑπερκείμενας καὶ πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἀπέκλιψαν τὰς κατωτέρας· τὸ θέημα παριστᾷ σωφείαν ἰγκλωδῶν λίθων, ἀναθὴν δὲ ἀπειλητικὰ ἴστανται ἔτοιμοι νὰ κατακρημνισθῶσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας, τρεῖς ἢ τέσσαρες βαθμίδες ἐμπεπηγμένοι εἰς τὸν τοίχον. Ἄλλαι κατὰ τὰ βάλθρα, περὶ τὰς δέκα, διατηροῦνται καὶ μία ἐξ αὐτῶν φέρει τὴν εἰκόνα Τρίτωνος κεχαρῶμένην. Τὸ ὄλου ἐν γένει παρουσιάζει ὄψιν σιαγῶνος ἐξ ἧς ἀπεσπάσθησαν οἱ δόδοτες.

Δύο παλαιὸι κορμοὶ ἐνδρόνων ὑπάρχουσιν ἐκεῖ, ὁ εἷς ξηρὸς, ὁ ἕτερος τετραγωνοματισμένος εἰς τὴν βᾶσιν, γλοάζει δὲ ἀνὰ πᾶν ἔτος κατ' Ἀπρίλιον. Ἀπὸ τοῦ 1815 ἤρχισεν ἀναδίδων κλάδους διὰ μέσου τῆς κλίμακος.

Ἐντὸς τοῦ παρεκκλησίου φρεσὶ ὑπῆρξεν ἡ φθορὰ· ἐκατόμηθ' ὅλη συνετελέσθη. Τὸ ἤδη ἡμερῶν ἱερὸν παράδοξόν τι παρουσιάζει. Ἱεροτελεστία πλέον δὲν ἐπανελήφθη ἐκεῖ μετὰ τὴν σφαγὴν. Τὸ θυσιαστήριον διετηρήθη, ἐν θυσιαστήριον ζύλινον ἐπικουμβημένον ἐπὶ λίθου ἀκατεργάστου. Ἐπειτα οἱ τέσσαρες τοῖχοι τοῦ ἱεροῦ χρισμένοι μὲ ἀσβεστον διαλελυμένην. Πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου μία θύρα, δύο μικρὰ

παράθυρα, ἐπὶ τῆς θύρας μέγας σταυρὸς ξύλινος καὶ ὑπεράνω τούτου ὀπῆ εὐμεγέθους εἶδος ἀνεμιστηρίου πεφραγμένη με̄ χόρτον· κατὰ γῆς εἰς μίαν γωνίαν θήκη ξυλίνη ὑελοφρακτος με̄ τὰς ὑέλους συτετραμμένας.

Πλησίον τοῦ θουσιαστηρίου εἶναι προσηλωμένον ὁμοίωμα ξύλινον τῆς Ἁγίας Ἄννης τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος· ἡ κεφαλὴ τοῦ παιδὸς Ἰησοῦ ἀνηράγη ὑπὸ βισκαϊανῆς ὀβίδος. Οἱ Γάλλοι, πρὸς στιγμὴν γενόμενοι κύριοι τοῦ ναυδρίου καὶ ἐκτοπισθέντες ἔπειτα, τὸν ἐπωπόλησαν· αἱ φλόγες περιέβαλον ὅλον τὸ οἰκοδόμημα μετατραπὲν εἰς κλίβανον, πυρποληθείσης τῆς θύρας καὶ τοῦ ὀσπέδου· ὁ ἐκ ξύλου Χριστὸς δὲν ἐπωπόληθη. Τὸ πῦρ κατέφαγε μὲν τοὺς πόδας του, ὧν οἱ σκελετοὶ διακρίνονται μαυρισμένοι, ἀλλ' ἀκολούθως ἀνεκόπη ἡ ὀρμὴ του, θαῦμα λέγουσιν οἱ πέριξ κάτοικοι. Τὸ παιδίον Ἰησοῦς κατατομημένον ὑπῆρξεν ἀτυχέστερον τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ τοῖχοι φέρουσιν ἐπιγραφάς. Πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ ἀναγινώσκεται· τὸ ὄνομα Χενκινέζ. Κατόπιν τὰ ἐξῆς· Κόμης τοῦ Ρίου ταγματάρχης. Μαρκήσιος καὶ Μαρκησία δὲ Ἀλμάγιο (Χαβάνη).

Ἄλλα πάλιν ὀνόματα γαλλικὰ φέρουσι θουμαστικά, σημεῖα ὀργῆς· ἐπεχρίσθησαν ἐκ νέου οἱ τοῖχοι, ὁῦτι· τὰ ἔθνη ἐξυβρίζοντε πρὸς ἀλλήλα ἐπ' αὐτῶν.

Εἰς τὴν θύραν τοῦ ναυδρίου τούτου, εὐρέθη τὸ πτώμα νεκροῦ κρατούντος εἰς τὴν χεῖρα πέλεκυν. Ὁ νεκρὸς ἦτο ὁ ἀντισυνταγματάρχης Λεγρό.

Ἐξῆθεν τοῦ ναυδρίου καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ διακρίνεται φρέαρ. Καὶ εἶναι οὗτο εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν τοιαῦτα. Ἀπορεῖς δὲ διατί νὰ μὴ ὑπάρχη κάδος καὶ τροχάλιας εἰς αὐτό; Διότι δὲν πέρνουσιν πλέον νερόν ἀπ' ἐδῶ. Διατί δὲ τούτο; Διότι εἶναι πλήρες σκελετῶν ἀνθρώπων.

Ὁ τελευταῖος ὅστις ἤντησεν ἐκ τοῦ φρέατος ἐκείνου ὠνομάζετο Γουλιέλμος Φὸν Κούλσον, χωρικός τῆς Οὐγομόντης, καὶ κηπουρός. Τῆ 18 Ἰουνίου 1815 ἡ οἰκογένειά του διαφυγοῦσα ἐκρύβη εἰς τὴν εἴσοδον.

Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ νύκτας τὸ περὶ τὴν μονὴν Βιλιέρ ὄρατος προσεβύλαξεν ὅλους ἐκείνους τοὺς ἐσκορπισμένους περιόικους.

Καί σήμερον ἐτι πολλά εὐδιάγνωστα ἔχνη, οἷον παλαιὸι κορμοὶ
 πυρποληθέντων δένδρων φέρουσι σημεῖα δεικνύοντα τὰ ριγηλά ἐκεῖνα
 κρησφύετα.

Ὁ Γουλιέλμος Φὸν Κούλσον ἔκεινεν ἐν Οὐγομόντῃ πρὸς φύλαξιν
 τῆς ἐπαύλεως, στρυμωγμένος ἐντὸς ὑπογείου ὅπου τὸν ἀνεκάλυψαν οἱ
 Ἄγγλοι.

Τὸν ἀνέσυραν καὶ μὲ διπλαρῆς τὸν ἐβίασαν νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς πολε-
 μιστὰς εἰς ἀνεύρεσιν ὕδατος.

Ἀπὸ τοῦ φρέατος ἐκεῖνου πολλοὶ ἔπιον τὴν τελευταίαν σταγόνα
 των. Τὸ φρέαρ ἐκεῖνο ἔξ οὗ ἔπιαν τόσοι θανόντες ὡφειλε καὶ αὐτὸ
 ν' ἀποθάνῃ.

Οἱ Ἄγγλοι ἐνταῦθα ἀνεδείχθησαν θαυμαστοί. Τέσσαρες λόχοι αὐ-
 τῶν ἀντέστησαν ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἑπτὰ ὄλας ὥρας κατὰ τῆς μα-
 νίας ὀλοκλήρου στρατιᾶς.

Μετὰ τὴν μάχην, ἐδέησε νὰ σπεύσωσιν εἰς ταφὴν τῶν πτωμά-
 των. Ὁ θάνατος ἔχει ἴδιον τρόπον τοῦ ταλαιπωρεῖν τὴν νίκην· στέλ-
 λει κατόπιν τῆς δόξης τὴν λοιμικὴν. Ὁ τύφος εἶνε τοῦ θριάμβου τὸ
 προσάρτημα. Τὸ φρέαρ ἦτο βαθύ· τὸ κατέστησαν τάφον. Τριακόσιοι
 νεκροὶ ἐρρίθθησαν μετὰ σπουδῆς ἐντὸς αὐτοῦ. Ὅλοι ἄρά γε ἦταν νε-
 κροὶ ; Ἡ παρῖδοσις λέγει ὄχι. Τὴν νύκτα τὴν μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν,
 ἠκούσθησαν, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τοῦ φρέατος φωναὶ ἀσθενεῖς, ἐπικα-
 λούμεναι βοήθειαν.

Μεταξὺ τῶν ἐρείπιων, μία μόνη οἰκία· ἡ οἰκία τῆς ἐπαύλεως κα-
 τοικεῖται· εἰσέτι. Ἡ θύρα τῆς ἀνοίγεται πρὸς τὴν αὐλήν. Τῆς οἰκο-
 γενείας ἤτις κατοικεῖ αὐτὴν ὑπῆρξε πάππος παλαιός τις κηπουρὸς τοῦ
 πύργου, γραῖά τις ἔλεγεν εἰς ἡμᾶς. — Ἡμῶν τριῶν χρόνων παιδί·
 ἡ ἀδελφὴ μου ἡ μεγαλειότερη ἐφοβούνταν καὶ ἐκλαιε. Μᾶς ἐπῆγαν εἰς
 τὰ δάση. Ἐρῆμα μ' ἐκρατοῦσεν ἡ συχωρεμένη ἡ μάνα μου εἰς τὴν
 ἀγκαλιὰ τῆς. Ἐμοῦμαι ὅπου ἔδραζαν τὸ αὐτί τους κατὰ γῆς διὰ νὰ
 ἀκούουν. Ἦκουα ὅπου βροντοῦσαν τὰ κανόνια, καὶ ἕκαμνα κ' ἐγὼ
 «μπούμ, μπούμ!»

Δὲν ὑπάρχει τοῖχος εἰς τὸ ἐρείπιον τοῦτο, μὴ φέρων ἔχνη τῆς τρο-
 μερᾶς ἐκείνης ἐφόδου· οὐδὲ ἐπιθαμὴ γῆς μὴ ἔχουσα νὰ διηγηθῆ ἐν
 ζῆρᾳ φονικόν. Ὁ ἀγρὸς τῆς ἐπαύλεως εἶχεν κυριευθῆ ὑπὸ τῶν Γάλλ-
 λων. Οὗτοι οὖν εἶχον κλίμακα ὅπως ἀναβῶσι τοὺς τοίχους του, τοὺς

ἀνέβησαν ὁμῶς διὰ τῶν ὀνύχων. Ἰπὸ τὰ δένδρα ἐκείνα ἐπολέμησαν ἐκ τοῦ συστάδην, σῶμα πρὸς σῶμα. Ὅλη ἐκείνη ἡ γλῶσση ἐποτίσθη δι' αἵματος. Ἐν τάγμα ὀλόκληρον ἐξ ἑπτακοσίων ἀνδρῶν ἐκερχυνοβολήθη αὐτόθι. Ἐξῴθεν, ὁ τοῖχος εἶναι ἠφρηνισμένος ὑπὸ τῶν μύδρων. Σχετὸν ὄλαι αἱ μηλέαι τοῦ ἀγροῦ πίπτουσιν ὑπὸ τοῦ γήρατος· ἐὲς ὑπάρχει μία μὴ φέρουσα βλήμα πυροβόλου ἐφ' ἑαυτῆς. Ἀφθονοῦν οἱ σκελετοὶ τῶν δένδρων εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, καὶ οἱ κόρακες πτερυγίζουσι μεταξὺ τῶν ξηρῶν κλάδων των.

Μόνον εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς Οὐγομόντης, τρισχίλιοι ἄνδρες ἀπωλέσθησαν διὰ τοῦ πυρὸς καὶ μαχαίρας μαχόμενοι· καὶ ταῦτα πάντα, ἵνα λέγῃ σήμερον ὁ ἀγρότης εἰς τὸν περιηγητὴν· «Δὸς μου, ἀφεντικό, τρία φράγκια, ἂν ἀγαπᾷς νὰ σοῦ ἐξηγήσω τοῦ Βατερλώ τὴν ὑπόθεσι !»

Γ'.

Ἡ 18 Ἰουνίου 1815.

Μικρά τις σκιαγραφία τοῦ Ναπολέοντος ἐφίππου ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης τῆς 18 Ἰουνίου τοῦ 1815, νομίζομεν, εἶναι ἱκανὴ νὰ παράσχῃ ἰδέαν τινὰ τῆς μεγάλης μορφῆς, εἰ καὶ ἡ ὑψηλὸς σύμπασα τὸν ἠτένισεν εἰς τὴν στάσιν ἐκείνην πρὶν ἢ τὴν διέξωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας ἡμεῖς.

Ὀλόκληρος ἡ φυσιογνωμία ἐκείνη ὀρθία μετὰ τὸ τηλεσκόπιον εἰς τὴν δεξιάν, τοὺς χαλινοὺς εἰς τὴν ἀριστεράν, ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τῆς Ροζῶν ἤπιον τὴν κατατομήν, τὸ πιλίκιον τῆς ἐν Βριένῃ σχολῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τὴν πρασίνην του στολὴν μετὰς λευκὰς πτυχὰς, ὕφ' ἃς καλύπτεται ἡ πλάξ καὶ τὸ ἐπανωτόριον δι' οὗ κρύπτονται αἱ ἐπωμίδες, τὴν γωνίαν τῆς ἐρυθρῆς του ταινίας ὑπὸ τὸ περιστήθιον, τὴν δερματίνην του σκελέαν, τὸν λευκὸν του ἵππον μετὰ τὸ ἐπικάλυμμά του φέρον τὸ στοιχεῖον N, ἄετοὺς εἰς τὰς γωνίας, τὰ ἵππευτικά του ὑποδή-

ματα ἐπὶ μεταξωτῶν περικνημίδων, τοὺς πτεριστῆράς του, τὸ ἐκ Μαρέγκου ζῆφος, ὅλη ἐκείνη ἢ φυσιογνωμία τοῦ τελευταίου Καίσαρος εἶναι περίοπτος εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ κόσμου, ἀνευφημουμένη παρὰ τῶν μὲν καὶ παρὰ τῶν δὲ αὐστηρῶς παρατηρουμένη.

Ἡ μορφή ἐκείνη ὀλόκληρος ἐπὶ πολὺν χρόνον λούεται ἐν τῷ φωτὶ τῆς δόξης, ὅπου συγγέεται πρὸς τὰς σκοτεινὰς παραδόσεις, ἃς οἱ πλεῖστοι τῶν ἡρώων δημιουργοῦσι, καὶ καλύπτεται ὑπ' αὐτὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον ἢ ἀλήθεια, ἀλλὰ σήμερον ἡ ἱστορία καὶ τὸ φῶς συμμειγνύονται διὰ νὰ παρουσιάσωσιν ἓνα ἄνθρωπον, οἷος ὑπῆρξε.

Τὸ φῶς τοῦτο, ἡ ἱστορία, εἶναι ἀμείλικτον· ἔχει τοῦτο τὸ ἔνθεον καὶ καινέτροπον, ὅτι μεθ' ὅλην αὐτῆς τὴν λάμψιν ἢ μᾶλλον ἀκριβῶς οἷοι ἀποτελεῖ αὐτὸ τὸ φῶς, παρεμβάλλει σκιάν ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχον τέως μόνον ἀκτίνες· ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου κατεργάζεται δύο φάσματα διάφορα πρὸς ἄλληλα καὶ ὡς δικαιοκρίτης, τὰ ἐρέθῃ, ἦτοι τὰ αἰσχη τοῦ τυράννου φαίνονται παλαίοντα πρὸς τὸ θαμβοῦν κλέος τοῦ στρατηλάτου.

Γνησιώτερον τοῦτο μέτρον τῆς ἀσφαλοῦς κρίσεως τῶν λαῶν. Ἡ Βαβυλῶν ἐξανδραποδίζομένη σμικρύνει τὸ κλέος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἡ Ρώμη σιδηροδέσμιος ἐλαττοῖ τὴν δόξαν τοῦ Καίσαρος. Ἡ Ἱερουσαλήμ σφαζομένη ὑποβιβάζει τὴν ἀξίαν τοῦ Τίτου. Ἡ τυραννία ρυπαίνει τὸν τύραννον.

Ἀλοίμενον εἰς τὸν ἄνδρα τὸν καταλείποντα ὀπισθὲν του ἡμαυρωμένον τὸ τέρμα του.

Ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ ὀπίσω, καθ' ὃ δικαίωμα ἔχουσιν οἱ διηγούμενοι, καὶ ἃς ἀνέλθωμεν πάλιν εἰς τὸ ἔτος 1815, μάλιστα δὲ καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἄρχεται τὸ δράμα τοῦ πρώτου μέρους τοῦ παρόντος βιβλίου.

Ἄν δὲν ἔδρεχε τὴν νύκτα τῆς 17 πρὸς τὸν 18 Ἰουνίου 1815, τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης μετεβάλλετο. Ὀλίγαι τινὲς σταγόνες ὕδατος περισσότεραι ἢ ὀλιγώτεραι, ἔκλινον τὴν πλάστιγγα, ἔκλινον τὸν Ναπολέοντα. Ὅπως τὸ Βατερλώ γίνῃ τὸ τέλος τῆς Ἀουστερλίτς, ἢ Θεῖα Πρόνοια ἐχρειάσθη μόνον ὀλίγην βροχὴν· μία νεφέλη διερχομένη τὸν οὐρανὸν παρὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, ἤρκεσε πρὸς ἀντροπήν τοῦ κόσμου.

Ἡ ἐν Βατερλώ μάχη (καὶ τοῦτο ἔδωκε καιρὸν εἰς τὸν Βλῦχερον νῆ

... Ἐστάθη πλησίον τοῦ ζώου. ἐν ὅσῳ αὐτὸ ἔτρωγεν.
(Σελ. 395).

καταφάσῃ) μόλις ἤρξατο περὶ ὦραν ἑνδεκάτην καὶ ἡμίσειαν. Διατί ὄχι πρότερον; Διότι ἦτο βεβρεγμένη ἡ γῆ. Ἐδέητε νὰ περιμείνωσιν ὅπως στεγνωθῇ ὀλίγον, ἵνα μὴ δυσκολευεταὶ τὸ πυροβολικόν εἰς τὰς κινήσεις του.

Ὁ Ναπολέων ἐγρημάτισεν ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ εἰς τοῦτο ἐξεῖχε πάντοτε. Ἄπαντα τὰ στρατηγικὰ σχέδιά του ὡς βάζειν ἔχουν τὸ πυροβολικόν. Ἡ κλεῖς τῶν νικῶν του ἦτον αὐτό· τὸ νὰ συμπίπτωσιν ὅλα τὰ βλήματα τοῦ πυροβολικοῦ ἐπὶ δεδομένου τινὸς σημείου. Ἐθεώρει τὴν στρατηγικὴν τοῦ ἐχθροῦ ὡς ἀκρόπολιν, καὶ κυρίως ἤθελε ν' ἀνοίξῃ ρῆγμα ἐπ' αὐτῆς, ἐπληττε δὲ διὰ τῆς βροχῆς μύδρων τὰ ἀσθενέστερα μέρη. Ἔθενε καὶ ἔλυε τὰς μάχας διὰ τοῦ κανονίου. Ὁ νοῦς του ἦτο κανονισολή. Ὁμάδας συμπυκνωμένας ἀνδρῶν προέκειτο νὰ διασπάσῃ, τάγματα νὰ μεταβάλλῃ εἰς χῶμα, φάλαγγας νὰ διασκορπίσῃ εἰς κονιορτόν, τὸ πᾶν κατ' αὐτόν, τὸ πᾶν συνίσταται εἰς τὸ βάλλειν, βάλλειν, ἀδιακόπως βάλλειν· καὶ τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέθεσεν εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ τηλεβόλου. Μέθοδος φοβερά, μέθοδος ἥτις, τῆ συνάρσει τοῦ στρατηγικοῦ πνεύματός του, ἀνέδειξεν ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη τὸν φοβερόν τοῦτον τοῦ πολέμου μαχητὴν ἀήττητον.

Τὴν 28ην Ἰουνίου 1815, ἐβασίζετο λοιπὸν ἐπὶ τοῦ πυροβολικοῦ πόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν πυροβόλων ἦτον ἀνώτερος τῶν ἐχθρικών. Ὁ Βελλικτῶν εἶχε μόνον ἑκατὸν πεντήκοντα ἑννέα ὁ Ναπολέων εἶχε διακόσια τεσσαράκοντα.

Ἐποθέσατε τὴν γῆν ξηράν, τοὺς τροχοὺς τοῦ πυροβολικοῦ κυλισμένους ἀκωλύτως· ἡ σύγκρουσις θὰ ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς ἑκτῆς πρωινής ὥρας· ἡ μάχη θὰ ἐκερδαίνετο καὶ θὰ ἐπερταῖτο μέχρι τῆς δευτέρας ὥρας μετὰ μεσημβρίαν, τρεῖς ὥρας πρὸ τῆς Πρωσικῆς περιπετειᾶς. Μέχρι τινὸς βαθμοῦ τὸ πταῖσμα προήλθεν ἐκ τοῦ Ναπολέοντος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ταύτης τῆς μάχης; Πρέπει νὰ ἀποδοθῇ τὸ ναυάγιον τοῦτο εἰς τὸν πλοηγόν;

Μήπως ἡ εἰκοσαετία, καθ' ἣν αὐτός ἐν ἔπαυε πολεμῶν ἡμιθλωνε καὶ τὴν μάχαιραν καθὼς τὴν θήκην της καὶ τὴν ψυχὴν καθὼς τὸ σῶμα; ἢ, δυστυχῶς ὁ στρατηλάτης ἦτο πλέον ἀπόμαχος; ἐνὶ λόγῳ, ἄρα γε ὁ μέγας νοῦς ἐκεῖνος περιήρχετο εἰς ἔκλειψιν, ὡς πολλοὶ διάσημοι ἱστορικοὶ ἐνόμισαν, διὸ καὶ παρεδόθη ὡς εἰς φρενίτιδα, ὅπως κρῖψῃ

εἰς τὸν ἰδιὸν τοῦ ἑαυτὸν τὴν ἑξασθένησίν του καὶ οὕτω δὲν ἔβλεπε πλέον τὸν κίνδυνον, πρᾶγμα ὀλέθριον εἰς πάντα στρατηγόν;

Ἄλλ' ἔχει ἄρ' γε ἡλικίαν καὶ ὁ νοῦς, καὶ μυωπάζει καὶ εἰς τοὺς μεγαλοφυεῖς καθόσον οὗτοι γηράσκουσιν, ἢ ἡ ἡλικία δὲν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς μεγαλοφυΐας; καὶ ἢ ὁ μὲν Δάντης καὶ ὁ Μιχαήλ Ἄγγελος ἀποβαίνουσιν ἑξοχώτεροι γηράσκοντες, αἱ δὲ Ἄννιβαι καὶ Βοναπάρται τούναντιον;

Μήπως ἀπὸ τοῦ Ναπολέοντος εἶχε πλέον ἑξαφανισθῆ ἡ ἰδιοφυΐα ἐκείνη δι' ἧς ἀφῆραζεν ἀπὸ τοῦ πολέμου τὴν νίκην; εἶχε καταντησῆ νὰ μὴ διακρίνῃ πλέον τὸν σκόπελον, νὰ μὴ μαντεύῃ τὴν ἐνέδραν καὶ νὰ μὴ παρακάμπτῃ τὸ κρημνῶδες χεῖλος τῶν βαρῶρων;

Τοῦ ἔλειπεν ἄρ' γε ἡ ἀρετὴ ἐκείνη δι' ἧς προαισθανόμενος ἀπέφευγε τὰς καταστροφάς;

Αὐτὸς ὅστις ἄλλοτε ἐγίνωσκε πᾶσας τὰς πρὸς τὸν θρίαμβον ἀγούσας ὁδοὺς εἶχεν ἐνστερνισθῆ πλέον τὸν ἀπαισιὸν ἐκείνον τρόπον τὸν ἱκανὸν μόνον ἵνα ὀδηγήσῃ ἄλλην τὴν πομπὴν τῶν λεγεῶνων τοῦ εἰς τὰς ἀβύσσους;

Εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἕξ ἐτῶν δὲν εἶχε πλέον τὴν ἰσορροπίαν τοῦ πνεύματός του καὶ ἕξ ἄλλος ὁ τῆς τύχης οὗτος τιτὰν ἰχνήλατης μετεβάλλετο τόσον προσφῶρος εἰς σφάγιον ἀπλοῦν;

Δὲν εἴμεθα τοιοῦτου φρονήματος. Κατὰ τὴν κοινὴν πάντων ὁμολογίαν, τὸ σχέδιόν του διὰ τὴν μάχην ἐκείνην ὑπῆρξεν ἀριστούργημα. Νὰ προχωρήσῃ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸ κέντρον τῆς γραμμῆς τῶν πολεμίων συμμάχων, νὰ διασπᾷ τὴν γραμμὴν ταύτην, νὰ τὴν κόψῃ εἰς δύο, νὰ ἐκδιώξῃ ἔνθεν μὲν τὸ ἡμισυ τῶν Ἄγγλων πρὸς τὴν Σαλόν, ἔνθεν δὲ τὸ ἡμισυ τῶν Πρώσων πρὸς τὰς Τόγγρας, νὰ καταστήσῃ Βελλιγκτῶνα καὶ Βλύχερον δύο τμήματα, ν' ἀλώτῃ τὸ βουδὸν Ἄγιον Ἰωάννην, νὰ καταλάβῃ τὰς Βρυζέλλας, ν' ἐξωθήσῃ τὸν μὲν Γερμανὸν πρὸς τὸν Ρήνον, τὸν δὲ Ἄγγλον πρὸς τὴν θάλασσαν· πάντα ταῦτα ἀνέμενον ἐκ τῆς μάχης ταύτης ὁ Ναπολεὼν.

Περὶ τῶν περαιτέρω θὰ ἔβλεπεν.

Ἐνναεῖται ὅτι δὲν ἀξιόσμεν νὰ γράψωμεν ἐνταῦθα ἱστορίαν τῆς ἐν Βιτερλώ μάχης; αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ θέμα ἡμῶν· ἀλλὰ μετ' αὐτῆς συνδέεται μία τῶν παρουσῶν σκηνῶν τοῦ δράματος ὃ διηγούμεθα.

Ἐγραψαν ἄλλως τε τὴν ἱστορίαν ταύτην ἐπισταμένως, ὑπὸ μίαν

ἔποψιν ὁ Ναπολέων, ὑπ' ἄλλην δὲ Chagras. Ἀφίνομεν λοιπὸν τοὺς ἱστορικοὺς τούτους συζητοῦντας, ἡμεῖς δὲ γινόμεθα μάρτυρες ἐξ ἀποστάσεως, ὡς διαβάται ἐκ τοῦ πεδίου, κύπτοντες καὶ παρατηροῦντες τὴν γῆν ἐκείνην, τὴν ζυμωμένην μετ' ἀνθρωπίνων σαρκῶν, καὶ ἐκλαμβάνοντες ἴσως τὰ φαινόμενα ὡς πράγματα.

Ἄμοιροι στρατηγικῆς πείρας, βλέπομεν μόνον ὅτι, καθ' ἡμᾶς, οἱ δύο στρατηλάται ἄγονται καὶ φέρονται ἐν Βατερλῶ ὑπὸ συγχυρίας τυχῶν ἐνῶ δὲ πρόκειται περὶ πεπρωμένου, ἃς κρίνωμεν ὡς ὁ λάος, ὁ ἀφελὴς οὗτος κριτής.

Δ'.

Τοπογραφία.

Οἱ θέλοντες νὰ λάθωσιν ἰδέαν σαφεῆ τῆς ἐν Βατερλῶ μάχης, ἃς στρώσωσι χαμῆς κατὰ διάνοιαν ἐν κεφαλαίῳ Α. Τὸ ἀριστερὸν σκέλος τοῦ Α εἶνε ἢ ἀπὸ Νιθελλῶν, τὸ δεξιὸν σκέλος εἶνε ἢ ὁδὸς ἢ ἀπὸ Γενάπης· ἢ χορδὴ τοῦ Α εἶνε ὁ λάακος ὁ ἀπὸ Ὀλζίνου εἰς Βραυναλιέδ· ἢ κάτω ἀριστερὰ ἄκρα εἶνε Οὐγομόντη, ἐνθα ὁ στρατηγὸς Ρίιλ μετὰ τοῦ Ἰερωνύμου Βοναπάρτου· ἢ κάτω δεξιὰ ἄκρα εἶνε ἢ Βελλιαλιάντη, ὅπου ὁ Ναπολέων. Ὀλίγον κάτωθεν τοῦ σημείου, ὅπου ἢ χορδὴ τοῦ Α συναντᾶται μετὰ τοῦ δεξιοῦ σκέλους, καὶ τέμνει αὐτό, κεῖται ἢ Δίσαίντη. Εἰς τὸ μέσον τῆς χορδῆς ταύτης εἶνε ἀκριβῶς τὸ σημεῖον ὅπου ἐρέθη ὁ τελευταῖος λόγος τῆς μάχης. Ἐκεῖ ἔστησαν ἕνα λέοντα λίθινον ἀκούσιον σύμβολον τοῦ ὑστάτου ἠρωτισμοῦ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς.

Τὸ τρίγωνον, τὸ μεταξὺ τῆς κορυφῆς τοῦ Α καὶ τῆς χορδῆς, εἶνε τὸ ὄροπέδιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Οἱ Γάλλοι ἠθέλησαν νὰ κυριεύσωσι τὸ ὄροπέδιον τοῦτο· αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ μῆλον τῆς ἐρίδος· ἢ μάχη ὅλη ἦτο περὶ αὐτοῦ.

Δι πτέρυγες τῶν δύο στρατῶν ἐξετείνοντο δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τῶν δύο δρόμων, τῆς Γενάπτης καὶ τῶν Νιβελλῶν ὁ Ἑρλὼν εἶχεν ἀπέναντί του τὸν Πίκωνα, ὁ Ρέϊλλ εἶχεν ἀπέναντί του τὸν Χίλλ.

Ὅπισθεν τῆς κορυφῆς τοῦ Α ὄπισθεν τοῦ ὄρουπέδιου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ἐκτείνεται τὸ δάσος τῆς Σωάν. Περὶ δὲ τῆς μετ' αὐτὸ πεδιάδος, δὲν εἶνε ὁμαλή, ἀλλ' ἔχει κυματισμοὺς ἀλλεπαλλήλους, ἀναβαίνοντας βαθμηδὸν πρὸς τὸν Ἁγιὸν Ἰωάννην, καὶ ἀπολήγοντας εἰς τὸ δάσος τὸ ὑπ' αὐτόν.

Δύο στρατοὶ ἐμπόλεμοι· εἶνε ὡς δύο παλαισταί. Ὁ εἰς προσπαθεῖ νὰ καταβάλῃ τὸν ἕτερον· πρὸς αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀρπάζει, ὅ,τι ἂν τύχῃ πρόχειρον· ἓνα θάμνον τὸν κάμνει ἕρισμα· μίαν γωνίαν τοῦχοι, προμαχῶνα· πολλάκις συνέθη νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν ὀλόκληρον τάγμα ἀκέραιον δι' ἔλλειψιν μηδαιμινοῦ τινος οἰκοδομηματος· μία κοιλότης, εἰς κυματισμὸς τοῦ ἐδάφους, μία πλαγία ἀτραπὸς εἰς θέσιν ἐπίκειρον, εἰς ἔρυμός, μία φάραγξ, δύνανται νὰ ἀναχαιτίσωσι τὴν βάσιν τοῦ κολοσσῶ ὅστις καλεῖται στρατός, καὶ νὰ τὸν ἐμποδίσωσι νὰ ὑποχωρήσῃ, Ὁ ὑποχωρῶν δὲ ἐκ τοῦ πεδίου, οὗτος ὁ ἠττημένος. Ἔνεκα τούτου, εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξετάσῃ ὁ ὑπεύθυνος στρατηλάτης καὶ τὴν ἐλαχίστην συστάδα ἑνδρῶν, νὰ ἀνιχνεύῃ καὶ τὴν ἐλαχίστην καμπτὴν τοῦ μέρους.

Οἱ δύο στρατηλάται εἶχον σπουδάζει μετ' ἐπιστασίας τὴν πεδιάδα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, τὴν σήμερον λεγομένην πεδιάδα τοῦ Βατερλώ. Ἦδη ἀπὸ τοῦ προλαβόντος ἔτους, ὁ Βελλιγκτῶν τὴν εἶχεν ἐξετάσῃ ἐν τῇ προγνωστικῇ περινοίᾳ του ὡς ἐνδεχόμενον στάδιον μεγάλης μάχης· ὅθεν κατὰ τὴν μονομαχίαν τῆς 18 Ἰουνίου, ὁ Βελλιγκτῶν κατεῖχε τὸ καλὸν μέρος, ὁ δὲ Ναπολέων τὸ κακόν. Ὁ ἀγγλικὸς στρατός εὐρέθη εἰς τὰ ὑψηλά, ὁ δὲ γαλλικὸς εἰς τὰ χαμηλά.

Πάντες γινώσκουσι τὴν πρώτην φάσιν τῆς μάχης ταύτης· ἡ ἀρχὴ θολερὰ, ἀμφίβολος, ἀμφίρροπος, ἀπειλητικὴ δι' ἀμφοτέρους τοὺς στρατούς· τὰ ὕδατα ἦσαν τῆδε κἀκεῖσε συνηγμένα εἰς τὰς κοιλότητας τῆς γῆς ὡς εἰς λεκάνην· εἰς τινα μέρη, οἱ τροχοὶ τῶν ἀμαξῶν τοῦ πυροβολικοῦ ἐβυθίζοντο μέχρι τοῦ ἄξονός των, καὶ ἀπέσταζον ρευστοῦ πηλοῦ· ἐὰν δὲν ἦσαν τὰ σπαρτά, νὰ σχηματίζωσιν ὑπὸ τοὺς τροχοὺς στρῶμα, θὰ ἀπέβαιναν ἀδύνατος πᾶσα κίνησις, μάλιστα δὲ πρὸς τὸ μέρος τῆς Παπελόττης.

Ὁ ἀγὼν ἤρχισεν ἄργα· ὡς προείπομεν, ὁ Ναπολέων συνέθιξε νὰ κρατῇ ὅλον τὸ πυροβολικὸν εἰς τὴν χεῖρά του ὡς πιστόλιον, ὅπερ κατηύθυνε νῦν μὲν εἰς τὸ δεῖνα σημεῖον τῆς μάχης, νῦν δὲ πρὸς τὸ ἔτερον· τούτου δὲ ἕνεκα ἠθέλησε νὰ περιμείνῃ, ὅπως ὀθωνται αἱ ἐξευγεμέναι κανονιστοῖχαι νὰ κυλῶνται καὶ νὰ τρέχωσιν ἐλευθέρως· ἔπρεπε λοιπὸν ν' ἀναφανῇ ὁ ἥλιος καὶ νὰ ξηράνῃ τὴν γῆν. Ἄλλ' ὁ ἥλιος δὲν ἀνεφάνη. Δὲν ἦλθε καθὼς εἰς τὴν Ἀούστερλιτς, εἰς βοήθειάν του. Ὅταν ἠκούσθη τὸ πρῶτον πυροβόλον ὁ Ἄγγλος στρατηγὸς Κόλβιτς εἶδεν εἰς τ' ὠρολόγιόν του, καὶ ἦτον ἡ ὥρα ἐνδεκάτη καὶ τριάκοντα πέντε λεπτά.

Ἡ συμπλοκὴ ἤρχισεν ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς γαλλικῆς πτέρυγος, ἐπὶ τῆς Οὔγομόντης, μανιωδῶς, βιαιότερον ἴσως παρ' ὅσον ἤθελεν ὁ αὐτοκράτωρ. Συγχρόνως προσέβαλεν ὁ Ναπολέων τὸ κέντρον, παρορμήσας τὴν μοῖραν τοῦ Κιότου πρὸς τὴν Αἰσέντην, ὁ δὲ Νεῦ προσώθησε τὴν δεξιάν γαλλικὴν πτέρυγα κατὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀγγλικῆς, στηριζομένης εἰς τὴν Παπελόττην.

Ἡ κατὰ τῆς Οὔγομόντης ἐπίθεσις, κατὰ τι ἦτο στρατήγημα· ἠθέλησεν ὁ Ναπολέων νὰ ἐλκύσῃ ἐκεῖσε τὸν Βελλιχτῶνα, ὥστε νὰ τὸν κλίνῃ πρὸς τ' ἀριστερά. Τὸ σχέδιον τοῦτο θὰ ἠδουκίμει, ἂν οἱ τέσσαρες λόχοι τῆς ἀγγλικῆς φρουρᾶς, καὶ οἱ ἀνδρεῖοι Βέλγοι τῆς μοῖρας τοῦ Πρεπονσέρ, δὲν ἐτήρουν τὴν θέσιν ἐκείνην στερρῶς. Ὁ Βελλιχτῶν, ἀντὶ νὰ συσσωρεύσῃ ἐκεῖσε τὸ πλῆθος του, ἠρκέσθη πέμψαι μόνην ἐπικουρίαν ἐτέρους τέσσαρας λόχους ὁμοίων στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς, καὶ ἐν τάγμα ἐκ τῶν πεζῶν τοῦ Βρουνοβίκου.

Ἡ πρὸς τὴν Παπελόττην ἐπίθεσις τῆς δεξιᾶς γαλλικῆς πτέρυγος, κατὰ βᾶθος εἶχε σκοπὸν ν' ὤθῃσῃ τὴν ἀριστερὰν τῶν Ἄγγλων, νὰ κόψῃ τὴν εἰς Βρυξέλλαις ὁδόν, νὰ φράξῃ τὴν πορείαν τῶν Πρώσων, οἵτινες ἐνεδέχετο νὰ ἐμφανισθῶσι, νὰ ἐκθιάσῃ τὸν Ἄγιον Ἰωάννην, νὰ ἐκθλίψῃ τὸν Βελλιχτῶνα πρὸς τὴν Οὔγομόντην, ἐκεῖθεν πρὸς τὸ Βραινελιέδ, καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸ Χάλ. Οὐδὲν προφανέστερον. Πλὴν εἰ τινων περιπτώσεων, ἡ ἐπίθεσις αὕτη ἐπέτυχε, διότι ἡ Παπελόττη ἠλώθη, καὶ ἡ Αἰσέντη ἐκυριεύθη.

Μία λεπτομέρεια. Εἰς τὸ Ἀγγλικὸν πεζικὸν ἰδίως δὲ εἰς τὴν ταξιαρχίαν τοῦ Κέντ εὕρισκοντο νεοσύλλεκτοι. Οὗτοι πρὸ τῶν ἡμετέρων φερῶν πεζῶν ἀπέδειξαν γενναϊότητα· τὸ ἀπειριπόλεμον αὐτῶν συνε-

κάλυψεν ἡ ἀφοβία των, ἰδίως δὲ ἀνεδείχθησαν ἐξοίρεται σκοπειταί-
 ὁ στρατιώτης ὡς σκοπευτής, εἰς ἑαυτὸν κατὰ τι παραδεδομένος, ἀπο-
 θάλνει αὐτὸς ἑαυτοῦ στρατηγός· οἱ νεοσάλλεκτοι οὗτοι ἐφάνησαν
 ἔχοντες τὸ ἐφευρετικὸν καὶ τὸ θυμοειδὲς τῶν Γάλλων. Τὸ ἀρτιπαγὲς
 ἐκεῖνο πεζικὸν εἶχέ τι τὸ θερμουργόν. Τοῦτο ἀπηρεσεν εἰς τὸν Βελγι-
 κτῶνα.

Μετὰ τὴν κατοχὴν Αἰσέιτης ἡ μάχη ἐφάνη ἀμφίροπος. Ἀπὸ με-
 σημβρίας μέχρις ὥρας τετάρτης ὑπάρχει τι ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ σκο-
 πεινόν. ὁ ὀφθαλμὸς δὲν βλέπει εὐκρινῶς ἐν τῇ συμπλοκῇ ἐκείνῃ τῶν
 ποικίλων στρατιωτικῶν στολῶν. Ὅλα φαίνονται συγκεχυμένα.

Ἄλλ' ἰδοῦ αἴφνης ὁ ὀρίζων αἰθριούται καὶ διακρίνονται ἀμυδρῶς
 εὐρεταὶ διακυμάνσεις μυρμυκιῶν, ἐν ἰλιγγιώδες πανόραμα.

Εἶναι ἄγνωστοί σήμερον αἱ τῶν χρόνων ἐκείνων στρατιωτικαὶ πα-
 νοπλῖαι· τὰ κεραιόχροα καλπάζια, οἱ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἀνασηκωνόμε-
 νοι σάκκοι τῶν ἵππέων, οἱ σταυροειδεῖς τελαμῶνες, οἱ ἐμπεπορημέ-
 νοι θύλακες, οἱ θώρακες τῶν οὐσάρων, αἱ μυριόπτυχοι ἐρυθραὶ ὑπο-
 δῆσεις, οἱ βαρεῖς καὶ κροσσωτοὶ μινθῶσι, τὸ μαῦρον σχεδὸν πεζικὸν τῆς
 Βρουνσβίχης μὲ τὰ τοῦ ἐρυθροῦ τῶν Βρετανῶν, οἱ Ἄγγλοι στρατιῶ-
 ται μετὰ τὰς ἀνασσευμένους χειρίδας, ὡς ἐπωμίδας, οἱ ἐλαφροὶ ἵπ-
 πεῖς τοῦ Ἄννοβέρου μετὰ δερμάτινα ἐπιμήκη των κρίνη, οἱ γυμνο-
 κνήμιδες καὶ μανθουσοφοροῦντες Σκῶτοι, τὰ μεγάλα λευκὰ τῶν ἡμετέ-
 ρων γρεναδιέρων ὑποδήματα, ὅλη ἐκείνη ἡ ποικιλία παριστᾶ εἰκόνα
 οὐχὶ ἀπλῶν στρατηγικῶν γραμμῶν, ἀλλ' εἰκόνα μαχῶν, ὡς ἀπεικό-
 νισεν αὐτὰς ὁ ζωγράφος καὶ φαντασματικὸς χρωστήρ τοῦ Σαλβατόρου
 Ρότζι.

Ἐκαστος τῶν ἱστοριογράφων περιγράφει ἐλάχιστόν τι μέρος τοῦ
 κυκλώου ἐκείνου, ὃ, τι μᾶλλον τὸν ἤρξεν. Ὅσον καλῶς καὶ ἂν προ-
 διέθεσαν τὰ πράγματα οἱ στρατηλάται, τὰ συγκρατούμενα σείφη τῶν
 ἐνόπλων ἀνδρῶν ἐκείνων κινεῶνται κατ' ἀνυπολογίστους παλιρροίας
 καὶ ἀμπώτιδας.

Ἐπὶ τῆς συμπλοκῆς, τὰ δύο σχέδια τῶν δύο ἀρχιστρατήγων εἰσχω-
 ροῦσι τὸ ἐν ἐντὸς τοῦ ἄλλου, καὶ μετασχηματίζονται· τὸ ἐν διὰ τοῦ
 ἄλλου. Ἡ γραμμὴ τῆς μάχης κυμαίνεται ὀφιοειδῶς ὡς νῆμα· τὸ αἷμα
 ρεῖ ἀνω ποταμῶν παραλόγως· τὰ τάγματα εἰσιόντα ἢ ἐξιόντα,
 παριστῶσι κόλπους καὶ ἀκρωτήρια· ὅλοι οὗτοι οἱ σκόπελοι σαλεύου

ἀδιακόπως, οἱ μὲν πρὸ τῶν δέ· ὅπου ἦν τὸ πεζικόν καταφθάνει τὸ πυροβολικόν· καὶ ὅπου ἦν τὸ πυροβολικόν τρέχει· τὸ ἵππικόν· καπνοὶ τὰ τάγματα. Πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἔβλεπες πρᾶγμα τι εἰς ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ μέρος· τὸ ζητεῖς, ἐγένεν ἄφαντον. Τὰ κενὰ μετατοπίζονται· πτυχαὶ σκιῶδεις προχωροῦν καὶ ὀπισθοχωροῦν· ἄνεμος ὡς ἀπὸ τάφου πνέων σοθεῖ ἢ αἶρει εἰς ὄγκον καὶ διασκορπίζει τὰ τρομερὰ ἐκεῖνα πλήρη. Τί ἐστὶ συμπλοκή; παλμός. Ἡ μάχη ὁμοιάζει ἐν πολλοῖς πρὸς τὴν θύελλαν· καὶ αἰ φέρει εἰς φανταστικὴν τινα καὶ ὑπερφυσῆ ἀναστάτῳσιν τῶν στοιχείων, εἰς βαθμὴν ὡστε νὰ ὑποθέσῃ τὴν μανιῶδὴ σύγκρουσιν, ὡς θείαν συνέργειαν. *Quid obscurum quid divinum*· ἡ σύγκρουσις τῶν ἐνόπλων ἐκείνων ἡγῶν ἔχει ἀκαταλογίστους διακυμάνσεις ἀπροόπτου ἐν τῇ παρατάξει, ἀσυναρτήτους ἐν τῇ συνθέσει.

Εἰς τὴν ὀρίσιν αἱ φάλαγγες μετασχηματίζονται, ἀποσυντίθενται. Εἰς τι σημεῖον τοῦ πεδίου τῆς μάχης καταβροχθίζονται οἱ μαχηταὶ παρ' ἑτέρου σημείου, ὡς αἱ σπογγώδεις ἐκεῖναι γαῖαι αἱ ἀπορροφῶσαι τὸ χυνόμενον ὕδωρ. Πολλάκις ἀμείλικτος ἀνάγκη ἐκβάλλει εἰς θάνατον πλείονας ἢ ὅσοι ἀπαιτοῦνται ἀλλαγῆς, στρατιώτας. Κατακόλλωσις ὑπὸ τοῦ ἀπροόπτου ἐπιτασσομένη· τὰ μέτωπα τῶν στρατιῶν κολποῦνται. Συντάγματα εἰσδύουσι καὶ ὑποχωροῦσιν, ἐλίσσονται καὶ παρατάσσονται ἀλληλοδιαδόχως κινούμενα ἐν πρὸς ἐν ἀλλῇ ἀτάκτως· ἐκεῖ ὅπου ἦτο πεζικόν προεκβάλλει τὸ ἵππικόν, τὸ πυροβολικόν αἰφνης, τὰ τάγματα ὁμοιάζουσι πρὸς βυθιζόμενα καὶ ἀναραινόμενα σκάφη· ἐκεῖ ὅπου διεκρινες σημεῖόν τι, τῶρα δὲν βλέπῃς τίποτε· οἱ πρόσκοποι χάνονται οἶδοντες τόπον εἰς τὰς πτυχὰς χωρῶντων καὶ ὑποχωρῶντων σωμάτων, ἐπιθανάτιος ἄνεμος ἐξωθεῖ, ἐξογκώνει καὶ σκορπᾷ εἰς δυσδιάγνωστα συντρίμματα τὰς αἰμοχαρεῖς ἐκεῖνας ἀνθρωπομάζας. Ἡ ἀκίνησις ἐνὸς μαθηματικοῦ σχεδίου πραγματοποιεῖται εἰς μίαν στιγμὴν ἢ ἄλλῃ στιγμῇ παρουσιάζει νέον τι σχέδιον. Πρὸς ἐξεκρίσιν μιᾶς μάχης ἀπαιτοῦνται χρωστῆρες ζωγραφῶντες τὸ χάος. Ραμπρὴν καὶ Βανδερμέλεν (1) διαψεύδονται τὴν αὐτὴν στιγμὴν· λαῖλαψ εἶναι ἡ

(1) Rembrandt Vandermeulen· ὁ πρῶτος ἀλλανθὸς, ζωγράφος διάσημος τῶν μαχῶν· ὁ δεύτερος μέγας στρατιωτικὸς ζωγράφος τοῦ περιεβήντος αἰῶνος.

. . . Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐπλησίασε πρὸς τοὺς μάρτυρας. . .
καὶ εἶπεν εἰς αὐτοὺς!
— Δὲν μὲ γνωρίζετε; (Σελ. 362);

Β. ΟΥΓΚΩ

ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ 51

μόνη εικών. Φολόρ ὁ διάσημος τῆς πολεμικῆς τακτικῆς δημιουργὸς διαφεύδει τὸν Πολύβιον. Προσθετέον δέ, ὅτι εἰς πᾶσαν μάχην ὑπάρχει καὶ στιγμή τις, καθ' ἣν αὕτη κατακεραματίζεται εἰς ἀναριθμήτους μικρὰς ἀθλήσεις ἢ μονομαχίας, αἵτινες, καθὼς ὁ Ναπολέων αὐτὸς ἔλεγεν, ἀνάγονται μᾶλλον εἰς τὴν μονογραφίαν τῶν ταγμάτων ἢ εἰς τὴν ἱστορίον τοῦ στρατοῦ. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὁ ἱστορικός δικαιούται νὰ διεξέρχεται τὸ ὅλον περιλυπτικῶς συλλέγων μόναν τὰς κυριωτέρας περιμέτρους τῆς φευγαλέας νεφέλης, ἥτις μάχη ὀνομάζεται. Αὐτὸ τοῦτο ἐφαρμόζεται ἰδίως εἰς τὴν ἐν Βατερλώ.

Ἄλλ' ὅμως, μετὰ μεσημβρίαν, ἦλθε στιγμή, ὅτε ἡ μάχη διευκρινίσθη.

Ε.

Ἔσρα τετάρτη μετὰ μεσημβρίαν.

Πρὸς τὴν τετάρτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς περιῆλθεν εἰς δυσχερῆ θέσιν. Τὸ κέντρον αὐτοῦ διώκει ὁ πρίγκηψ τῆς Ὁράγγης, τὴν δεξιὰν πτέρυγα ὁ Χίλλ, τὴν ἀριστερὰν ὁ Πίκτων. Ὁ πρίγκηψ τῆς Ὁράγγης ἔκραζεν ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ καὶ καρτερίᾳ του πρὸς Ὀλλανδοβέλους, αἰ τοῦ Νασσώ ! αἰ τοῦ Βρουνοβίκου ! εὐδέποτε ὁπίτω ! » Ὁ Χίλλ, ἐξασθενήσας, ἦλθε καὶ ἐσπάρξει τὰ νῶτα τοῦ ὑπ' αὐτὸν σώματος ἐπὶ τοῦ Βελλιγκτῶνος· ὁ Πίκτων εἶχε πέσει νεκρὸς. Τὴν αὐτὴν στιγμήν, καθ' ἣν αἱ Ἀγγλοὶ ἔραζον παρὰ τῶν Γάλλων, τὴν σημερινὰν τοῦ 105ου τάγματος τῆς γραμμῆς, αἱ Γάλλοι ἔρριπτον νεκρὸν τὸν στρατηγὸν Πίκτωνα. Πρὸς τὸν Βελλιγκτῶνα, ἡ μάχη εἶχε δύο στηρίγματα, τὴν Οὔγομόντην καὶ τὴν Δισαίντην, καὶ ἡ μὲν Οὔγομόντη ἀντεῖχεν εἰσέτι, ἀλλ' ἐφλέγετο· ἡ δὲ Δισαίντη εἶχε ἀλωθῆ. Τρεῖς χιλιάδες πολεμιστῶν ἐθυσίασθησαν ἐντὸς τοῦ αἰταβελώ- νος τούτου. Εἰς λογίαις τῶν Ἀγγλων σωματοφυλάκων πρῶτος πυγμάχος ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ δὲ τῶν συστρατιωτῶν του διαλαλούμενος ὡς

ἄτρωτος ἐφονεύθη διὰ γαλλικοῦ τυμπάνου. Ὁ Βίριγγ ἐξετοπίσθη, ὁ Ἄλτων ἔκειτο διαξιφισθείς. Πολλοὶ σημαῖα ἀπολεσθεῖσαι, μία τῆς μεραρχίας τοῦ Ἄλτων, ἄλλη τοῦ τάγματος Λύνεθουργ ἦν ἐκράτει εἰς βλαστός τῆς πριγκηπικῆς βίικογενείας Δεπόν. Οἱ Σκῶτοι τοῦ φραιοῦ τάγματος οὐκέτι ἐσώζοντο· οἱ ἄλκιμοι δραγόναι τοῦ Πονσόμβου κατεκερματίσθησαν ὑπὸ τῶν γάλλων λογχοφόρων καὶ θωροκλιτῶν· ἦσαν χίλιοι διακόσιοι καὶ ἔμειναν ἑξακόσιοι· ἐκ τῶν τριῶν ἀντισυνταγματάρχων τῶν οἱ δύο ἔκειντο χαμαί· ὁ Ἀμίλτων τρυματίας, ὁ Μάτερ νεκρός. Καὶ ὁ Πανσόμβης νεκρός, δι' ἐπτὰ λογγισμῶν, καὶ ὁ Γόρδων νεκρός, καὶ ὁ Μάρσχ νεκρός. Δύο Μεραρχίαι, ἡ πέμπτη καὶ ἡ ἕκτη εἶχον ἐξολοθρευθῆ.

Ἄφου ἡ Οὐγομόντη ἐκινδύνευεν, ἀφου ἡ Αἰσαίντη ἠλώθη, εἶς μόνος πλέον σύνδεσμος ἀπελείπετο, τὸ κέντρον. Ὁ σύνδεσμος αὐτος ἀντεῖχε πάντοτε. Ὁ Βελλιγκτῶν τὸν ἐνίσχυσεν ἔτι μᾶλλον, καλέσας ἐκεῖ τὸν Χίλλ ἐκ τῆς Μερβραίνης, τὸν Χιασπέ ἐκ τοῦ Βραϊναλέδ.

Τὸ κέντρον τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ ἦτο ἀμφίκκιλον, βαρὺ καὶ συμπεπυκνωμένον, καὶ εἰς θέσιν ὀχυρᾶν. Κατεῖχε τὸ ὄροπέδιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ἔχον ὀπισθεν μὲν τὸ χωρίον, ἔμπροσθεν δὲ τὴν κατωφέρειαν τοῦ βουνοῦ. Τὸ πρηνές ἐκεῖνο τότε ἦτο δύσβατον. Ἐστήριξε δὲ τὸ κέντρον τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ τὰ νῶτα εἰς στερεάν τινα λιθοκτιστον οἰκοδομήν, κτίριον τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος, ἐφ' οὗ τὰ βλήματα τῶν πυροβόλων ἀντεπάλλοντο, οὐδὲως αὐτὸ παραβλάπτοντα.

Περίξ τοῦ ὄροπεδίου εἶχον ἐγείρει οἱ Ἄγγλοι φραγμαῖς, ἤνοιζαν ἐντὸς τῶν λευκακινθῶν καιονιοθυρίδας, ἔστησαν ἐκεῖ πυροβόλα, μετέβαλον τοὺς θάμνους εἰς ἐπάλλξεις. Τὸ πυροβολικὸν ἐνήδρευσεν ὑπὸ τὰ φρύγανα τόσον ἐπιτηδείως, ὥστε ὁ γάλλος στρατηγὸς Ἄζος, ὃν εἶχε στείλει ὁ Ναπολέων, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὰς κανονιστοχίας τῶν πολεμίων, ὃν εἶδε τίποτε, καὶ ἐπιστρέψας εἶπεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα ὅτι οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐμπόδιον, ἐκτὸς οὗ ὀδοφραγμάτων ἀποκλειόντων τὰς ὁδοὺς τῆς Γενάπης καὶ τῶν Νιβελλῶν.

Ἡ τοιῆ ἐποχὴ καθ' ἣν τὰ σπαρτὰ εἶχον ὕψος· εἰς τὰ κρίσπεδα τοῦ ὄροπεδίου εὐρίσκατο τὸ 95ον τάγμα τῆς ταξιαρχίας τοῦ Κέμπ, οὔτινες ὅλοι οἱ ἄνδρες, φέροντες τὰς καρβίνας τῶν ἔκειντο ἐκτάδην ἐντὸς τῶν στάξεων. Τοιαύτην ἐξαίρετον θέσιν κατεῖχεν τὸ κέντρον τοῦ ἀγγλοσκανδικοῦ στρατοῦ.

Είχεν ὁμως καὶ τὸν κίνδυνόν της ἡ θέσις αὕτη, εἶχε τὸ δάσος τῆς Σωάν, συνεχόμενον κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν μετὰ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, καὶ διακοπτόμενον ὑπὸ τελεμάτων. Πρὸς τὰ ἐκεῖ νὰ ὀπισθοχωρήσῃ στρατὸς ἦτον ἀδύνατον, ἄλλως θὰ ἀποσυνετίθεντο τὰ τάγματα. Τὸ πυροβολικὸν θὰ ἐχόρευτο ἐντὸς τῶν ἐλῶν. Κατὰ τοὺς εἰδημονας, καίτοι, ἀληθῶς, ἄλλοι πάλιν εἶνε ἐναντίας γνώμης, ἐκεῖ θὰ συνέβαινε τὸ « ὁ σώζων ἑαυτὸν σωθήτω ».

Ὁ Βέλλιγτων προσέθεσεν εἰς τὸ κέντρον τοῦ μίαν ταξιαρχίαν τοῦ Σιασέ, ἀραιέσας αὐτὴν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, καὶ ἐτέραν τοῦ Βίγκε, ταύτην ἀραιέσας ἐκ τῆς ἀριστερᾶς, πρὸς δὲ καὶ τὴν μερραρχίαν τὴν ὑπὸ τὸν Κλίντωνα. Εἶχεν οὕτω πρόχειρα εἰκοσιεξ τάγματα· Ἄγγλους, Βέλγους, Ὁλλανδοὺς καὶ Γερμανοὺς. Ἡ δεξιά πτέρυξ, κατὰ τὸν Σαρρᾶς, συνήχθη ὀπισθεν τοῦ κέντρου. Φοβερά τις κανονιστοειχία ἐκρύπτετο ὀπισθεν σάκκων χρώματος εἰς ἣν θέσιν κείται σημερον τὸ λεγόμενον « Μουσεῖον τοῦ Βατερλῶ ». Εἶχεν περιπλέον ὁ Βελλιγτων τοποθετημένους ἐντὸς πτυχῆς τινος τῆς γῆς τοὺς ὀραγόνους τοῦ Σομερσέτ, ἵππεῖς χιλίους τετρακοσίους, τὸ ἕτερον ἕμισυ τοῦ δικαίως περισημένου ἀγγλικοῦ ἵππικοῦ. Καταστραφέντος τοῦ Πονσόμβου, ἔμεινεν ὁ Σομερσέτ.

Ἀνήσυχος ὁ Βελλιγτων, ἀλλὰ καὶ ἀτάρσχος, ἔστατο ἐριππος ὄλην τὴν ἡμέραν πρὸ τοῦ σωζομένου εἰσέτι παλαιοῦ μύλου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ὑπὸ τινι πετρίαν, ἣν ἀκολούθως ἠγόρασε τις Ἄγγλος ἀντὶ διακοσίων φράγκων, καὶ ὡς Βάνδαλος ἐνθουσιαστής, τὴν ἐπιρόνησε, καὶ τὴν ἐπῆρεν. Αὐτόθι ἔστατο ὁ Βελλιγτων, ἠρωϊκὸς ἐντῆ ἐκυτοῦ ψυχραιμία· ἐπιπτον δὲ ἐπ' αὐτοῦ αἱ κανονιστοβαλαὶ ὡς βροχῆ. Εἶχε πέσει πλησίον του ὁ ὑπασπιστῆς αὐτοῦ Γέρδων. Ὁ λόρδος Χέλλ, δεικνύων εἰς αὐτὸν ὀρθόζιον, οὕτινος ἡ ἐκρηξίς ἠπέλει, τὸν εἶχεν εἰπεῖ.

— Τὰς ἐσθγίας σας, μυλόρδι, καὶ τὰς διατιγὰς ἐν περιπτώσει θανάτου !

— Νὰ πράξετε ὡς ἐγώ, ἀπεκρίθη ὁ Βελλιγτων ἐπὶ τὸ λακωνικώτερον.

Εἰς δὲ τὸν Κλίντωνα εἶπεν.

— Ἐδῶ νὰ ἐπιμείνετε, μέχρι τοῦ τελευταίου ἀνδρός.

Προφανῶς, ἡ ἡμέρα ἦτο δι' αὐτὸν ἀπεισιία. Εἰς τοὺς παλιούς ἐν

Ταλαθείρη, ἐν Βικτωρία καὶ ἐν Σαλαμάγκκ συμπολεμιστάς του ἐπεφώνει:

— Παιδιά ! μὴ σκεφθῆτε κανεὶς ὑποχώρησιν. Τὴν γηριὰν Ἄγγλιαν μόνον σκεφθῆτε.

Περὶ τὴν τετάρτην ὥραν, ἡ ἀγγλικὴ φάλαγξ διεσεύσθη πρὸς τὰ ὀπίσω. Αἶφνης, ὅν ἐφαίνοντο πλέον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄροπεδίου, εἴμη τὸ πυροβολικὸν καὶ οἱ ἀκροβολισταί· οἱ λοιποὶ κατέστησαν ἀφανεῖς· τὸ πεζικόν, ἐκδιωχθὲν ὑπὸ τῶν γαλλικῶν σφαιρῶν καὶ θουζίων, κατέβη ἐκεῖθεν τοῦ ὄροπεδίου· ἔγινέ τις κίνησις πρὸς τὰ ὀπίσω· ἀπεκρύβη τὸ μέτωπον τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ· ὁ Βελλιγκτῶν ὑπεχώρησεν.

— Ἀρχὴ ὑποχωρήσεως ! ἀνέκραξεν ὁ Ναπολέων.

ΣΤ΄.

Ὁ Ναπολέων εὐθυμος.

Ὁ Ναπολέων, καίτοι πάσχων ἐπὶ τοῦ ἵππου ὑπὸ τοῦ τοπικοῦ τινος ἄλγους, ποτὲ ὅν ἐφάνη ὅσον κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εὐθυμος. Ἀπὸ πρώτης ἐμεῖδία Σκυθρῶπος ἐν Ἀούστερλιτς, φαῖδρός ἐν Βατερλώ. Συμβαίνουν τοιαῦται ἀντιθέσεις προκειμένων μεγάλως τῆς τύχης ἀποφάσεων. Αἱ χαρὰ ἡμῶν ὄνειρον, εἰς τὸν Θεὸν ἀπόκειται τὸ τελευταῖον μεῖδιμα.

Ἀπὸ τῆς προτεραιάς, καὶ μέχρις ὥρας μιᾶς μετὰ τὸ μεσονύκτιον, κατοπτρεύων τὰ πέριξ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Βερτράν, ἐντὸς τῆς καταιγίδος καὶ τῆς βροχῆς, καὶ παρατηρῶν τὴν μακρὰν γραμμὴν τῶν ἀγγλικῶν πυρῶν εἰς τὸν ὀρίζοντα, εἶχε κρατήσῃ πρὸς στιγμὴν τὸν ἵππον του· ἐστάθη ἀκίνητος, εἶδε τὰς ἀστράπας, ἤκροάσθη μίαν βροντὴν, καὶ «Εἴμεθα σύμφωνοι», εἶπε πρὸς αὐτὴν ὄθην. Ἄλλ' ὁ Ναπολέων ἤπατάτο. Δὲν ἦσαν πλέον σύμφωνοι.

Δὲν εἶχε κοιμηθῆ οὔτε λεπτόν κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα· πᾶσα στιγμή παρεῖχεν εἰς αὐτὸν καὶ νέαν ἀγαλλίαν. Διέτρεξεν ὄλην τὴν γραμμὴν τῆς μεγάλης φρουρᾶς, ἰστάμενος ἐκ θαλαμημάτων καὶ συνομιλῶν μετὰ τῶν σκοπῶν· περὶ ὥραν δύο καὶ ἡμίσειαν, εἶχεν ἀκούσει πλησίον τοῦ δάσους τῆς Οὐγομόντης τὸν βήματισμὸν φάλαγγος· ὑπολαβὼν δὲ ὅτι ὁ Βελλικτῶν ἀπεχώρει ἴσως, εἶπε πρὸς τὸν Βερτράνδον: «Θὰ ἦνε ἡ ἀγγλικὴ ὀπισθοφυλακὴ, κινουμένη πρὸς ἀπόδρασιν. Θὰ αἰχμαλωτίσω τοὺς ἐξακισχιλίους Ἄγγλους, οἵτινες μόλις ἀπεβιάσθησαν εἰς τὴν Ὀστένην». Τὴν νύκτα τῆς 17 πρὸς τὴν 18 Ἰουνίου ἐγλεύαζε τὸν Βελλικτῶνα.

Αὐτὸς ὁ σπιθαμιαῖος Ἄγγλος, ἔλεγεν ὁ Ναπολέων, ἔχει ἀνάγκην ἐνὸς μαθήματος. Καὶ ἡ βροχὴ καθίστατο ραγδαίωτερα· ὁ οὐρανὸς ἐθρόντα λαλοῦντος τοῦ αὐτοκράτορος.

Περὶ ὥραν τρίτην καὶ ἡμίσειαν τῆς πρωΐας, ἀξιωματικοὶ τινεὶ σταλέντες ὅπως καταπεύσωσι τὴν θέσιν τῶν πολεμίων, τοῦ ἐξήλειψαν μίον ἐλπίδα· τὸν ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ ἐχθρὸς οὐδὲν ὡς μετεκινήθη. Οὐδὲν τῶν πυρῶν τοῦ εἶχε σθεσθῆ.

Ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς ἐκάθευδεν. Ἐπὶ τῆς γῆς ἐπεκράτει βαθεῖα σιγή· μόνον εἰς τὸν οὐρανὸν ἠκούοντο θόρυβοι. Περὶ ὥραν τετάρτην ἔμαθε παρὰ τινος χωρικοῦ, ὃν συνέλαβον οἱ πρόσκοποι, ὅτι αὐτὸν τοῦτον μετεχειρίσθησαν οἱ Ἄγγλοι ὡς ὄδηγὸν μιᾶς ἱλῆς των, πορευομένης· να λάβῃ θέσιν εἰς τὸ χωρίον Ὀχαινον, ἧται εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος.

Περὶ δὲ ὥραν πέμπτην, δύο λιποτάκται Βέλγοι τὸν ἐπληροφόρησαν ὅτι ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς ἐπερίμενε τὴν μάχην.

— Τόσον τὸ καλλίτερον! εἶπεν ὁ Ναπολέων· πλέον εὐάρεστον μὲ εἶνε νὰ τοὺς ἀποσυνθέσω, παρὰ νὰ τοὺς κατατροπώσω.

Τὸ πρωί, ἐπέξυσε, καὶ καθήσας εἰς χωρικὴν τινα καθέδραν, ἣν ἔφερον εἰς αὐτὸν ἐκ Ροζόμ, ὡς καὶ μίαν τράπεζαν, ἔχων δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ στρώμα ἀχύρων ἀντὶ τάπητος, ἤνοιξεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸν χάρτην τοῦ πεδίου τῆς μάχης, εἰπὼν εἰς τὸν στρατηγὸν Σούλτ: « Ἴδοὺ ἐν ὠραῖον ζατρίκιον! »

Ἐνεκα τοῦ ἔντοῦ τῆς νυκτός, αἱ ζωοτροφίαι τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, βραδύνασαι καθ' ὁδόν, μόλις εἶχον καταρθῆσαι τὸ πρωί· ὁ στρατιώτης

δὲν εἶχεν κομιθῆ, ἦτο δὲ κάθιλος καὶ νῆστις· καὶ ὁμοίως ὁ Ναπολέων εἶπεν εἰς τὸν στρατάρχην Νέϋ περιχαρῶς.

— Ἐνενηντα τοῖς ἑκατὸν ἔχομεν ὑπὲρ ἡμῶν. Περί ὧραν ὀγδόην, ἐχομίσθη εἰς τὴν αὐτοκράτορα τὸ πρόγευμα· προσελήθησαν δὲ εἰς αὐτὸ καὶ πολλοὶ τῶν στρατηγῶν. Ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐλέχθη ὅτι τὴν νύκτα τῆς προχθῆς, ὁ Βελλιγικτῶν εὐρέθη εἰς χορὸν ἐν Βρυξέλλαις, παρὰ τῇ δουκίσσῃ τοῦ Σομερσέτ, εἰς δὲ τῶν στρατηγῶν, ὁ Σούλτ, ἀνὴρ ἀριμάνεις ὑπὸ μορφῇ ἀρμειπισκόπου, τοῦτο ἀκούσας· Σήμερον εἶπε, ὅλ' ἦνε ὁ χορὸς. Ὁ αὐτοκράτωρ ἠστείσθη πρὸς τὸν Νέϋ, ἐπειδὴ οὗτος εἶχεν εἰπεῖ, α' Ὁ Βελλιγικτῶν δὲν εἶνε τόσον ἀφελῆς, ὥστε νὰ περιμείνῃ τὴν ὑμετέραν μεγαλειότητα». Ἄλλως τε, ὁ Ναπολέων ἔρρεπεν ἐκ φύσεως εἰς τὸ ἀστείχεσθαι· ἀλλὰ, κατὰ τὸν Βενιαμὶν Κωνστάνς, οἱ ἀστεῖσμοὶ τοῦ ἦσαν ἀλλόκοτοι μᾶλλον ἢ εὐφροεῖς».

Ἀπεκάλει τοὺς γρεναδιέρους τοῦ αγρινιάριδος», καὶ πολλάκις ἔξεσε τὸ οὖς των, ἢ ἔσυρε τὸν μύστακά των. Ἐπὶ τοῦ λαθραίου ἐκείνου διάπλου τοῦ ἀπὸ τῆς νήσου Ἑλθας εἰς τὴν Γαλλίαν, τὸ πλοῖον α' Ἀστατος» ὅπου ἦτο κεκρυμμένος, σινηπαντήθη μετὰ τοῦ γαλλικοῦ πολεμικοῦ βρικίου, «Ζέφυρος» ὀνομαζομένου, καὶ ἠρωτήθη ὑπ' αὐτοῦ ἂν εἶχε νέα περὶ τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔλαβε γελῶν τὴν σάλπιγγα, καὶ αὐτὸς οὗτος ἀπεκρίθη. α' Ὁ αὐτοκράτωρ ἔχει κελῶς».

Ὁ Ναπολέων ἐγέλασεν ἐπανειλημμένως τοιοῦτους γελῶτας ἐπὶ τοῦ προγεύματος ἐκείνου τοῦ Βατερλώ.

Εἰς τοιαύτας στιγμάς, ἐδείκνυεν ὅτι εἶχεν ἐξοικειωθῆ πρὸς τὰ γεγονότα.

Μετὰ τὸ πρόγευμα, ἔμεινε σύνους περὶ τὰ δεκαπέντε λεπτά, ἔπειτα δ' ἐκάθησαν κατὰ γῆς δύο τῶν στρατηγῶν, φέρντες κάλαμον ἀνά χεῖρας καὶ χάρτην ἐπὶ τοῦ γόνατος, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς ὑπήγορεύσε τῇ διάταξιν τῆς προσεγγιζούσης μάχης.

Περὶ ὧραν ἐννάτην, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ γαλλικὸς στρατὸς ἐκινεῖτο καὶ ἐξελίσσετο εἰς πέντε φάλαγγας κλιμακηδὸν διηρημένους, ἐκαστοῦ σώματος ἔχοντος τὸ πυρροβολικὸν μεταξὺ, τοὺς δὲ μουσικοὺς ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ ἔχῳρει πρὸς τὴν πεδιάδα, κρουσμένων τῶν τυμπάνων καὶ ἰχουσῶν τῶν σαλπείγων, στρατὸς κρατερός, εὐρύς, φαιῆς, πέλαγος

περικεφαλαίων, ξιφῶν καὶ λογγῶν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέκραξεν ἐπανελημμένως ἐν τῇ συγκλήσει του.

— Λαμπρὸν θέημα! λαμπρὸν θέημα!

Ἐκ τῆς ἐνάτης μέχρι τῆς δεκάτης καὶ ἡμισείας ὥρας, ἅπας ὁ στρατὸς οὗτος, σχεδὸν ἀπίστευτον, ἔλαβε τὴν ὠρισμένην θέσιν, παραταχθεὶς εἰς ἑξ ὀχλαγγας, σχηματιζούσας κατὰ τὴν ἐκφορσιν αὐτῆν τοῦ αὐτοκράτορος «ἑξ V». Ὀλίγας δὲ στιγμὰς μετὰ τὴν παράταξιν τοῦ μετώπου πρὸς μάχην, ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθείας σιγῆς ἦτις, ὡς ἐπὶ τῆς προσεγγίσεως θιέλλης, προηγείται τῶν μαχῶν, βλέπων προβαίνουσας τὰς τρεῖς κανονστοιχίας αἰτίνες δεσπότησαν νὰ κάμωσιν ἀρχὴν τῆς ἐπιθέσεως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, εἶπεν εἰς τὸν στρατηγὸν Ἄξον, τῷ φασ ἔλατρωσθε διὰ τῆς χειρὸς τὸν ὄμιόν του.

— Ἰδοὺ εἰκοσιτέσσαρες ὠραῖαι κέραι, στρατηγέ.

Μία μόνη λέξις φιλανθρωπίας καὶ αἰκτου διεφάνη ἐν ὄλῃ ταύτῃ τῇ ἰλαρότητι τοῦ αὐτοκράτορος: ὅταν, ἀριστερόθεν, πρὸς τὸ μέρος ἐνθα ἐγείρεται σήμερον μέγιστος τῦμβος, εἶδε συναθροισμένους μετὰ τῶν ὑπερηφάνων ἵππων των τοὺς θαυμασίους Σκώττους τοῦ φαυῶ τάγματος, «Κρίμα!» εἶπεν.

Ἐπειτα δὲ ἵππευσε καὶ κατηρθύνθη πρὸς τὴν Ροζίμ, εἰς λαφίσκον κινὰ κείμενον δεξιόθεν τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Γενάπης εἰς Βρυξέλλας, ἵνα ἐκεῖθεν ἐπισκοπῇ. Καὶ οὗτος μὲν ὁ σταθμὸς του ὑπῆρξεν ὁ δεῦτερος ἐπὶ τῆς μάχης· ὁ δὲ τρίτος, ὁ τῆς ἐβδόμης ἑσπερινῆς ὥρας, ἔκειτο μετὰ τὴν Βελγικάντην καὶ Αἰσαίντην, εἰς θέσιν ὑψηλὴν καὶ ἀπότομον ἣς ὄπισθεν εἶχε συναθροισθῆ ἡ αὐτοκρατορικὴ φρουρά. Ἐνῶ ἴστατο ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου σταθμοῦ, αἱ μύδροι ἐξεφρήνοντο ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τῆς λαωφῆρου ἐνώπιον τοῦ Ναπολέοντος. Ὡς ἐν Βριένη ὕψιστη τῆς κεφαλῆς του ἐσύριζον αἱ σφαῖραι καὶ αἱ βισκαϊαναὶ βόμβαι. Σχεδὸν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἵππου του εἰρήθησαν διάφορα συντρίμματα σιδηρῆ σκυριῶντα. Πρὸ τινων ἐτῶν ἐξεχώθη ὀδοῦζιον τῶν ἐξήκοντα πλήρες τοῦ ὀποίου ἡ θρῆκίλις εἶχε συντριβῆ κατὰ τὴν γόμωσιν.

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου σταθμοῦ ἰστάμενος, εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὸν ὀδογόν του, ὀνόματι Λακώσταν, περθεῖ καὶ πως ὀυτμενῆ χωρικόν, στρεφοντα τὸ κατὰ ὀσάκις ἐλλεπέ τινα βόμβαν ἐκρηγνυμένην,

... Είναι ένας κλέπτης, ένας ληστής, ένας από τα κάτεργα,
Γιάννης 'Αγιάννης ονομαζόμενος, και είναι αυτός όπου κρατώ !..
(Σελ. 381).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ 52

καὶ προσπαθοῦντα νὰ κρύπτηται ὀπισθεν τοῦ Ναπολέοντος: «Βρὲ βλάκα, δὲν ἐντρέπειςαι ἢ θέλεις νὰ σκοτωθῆς κτυπημένος εἰς τὰ νῶτα ;

Καὶ ὁ χαράττων τὰς γραμμὰς ταύτας, εὗρεν ὡσαύτως ἐπὶ τῆς ἀμμώδους κατωφερείας τοῦ βουνοῦ ἀνασκάπτων τὸ ἔδαφος, συντρίμματα βόμβας φέροντα τεσσαράκοντα καὶ ἑξ ἑτῶν σκωρίαν καὶ τεμάχια σιδηρῶν ἐλασμάτων θραυσμένων διὰ τῶν δακτύλων ὡς κλωνάρια ἀκτέας (κουφοζυλίας).

Σήμερον, τὰ ἀνώμαλα τῆς πεδιάδος ἔνθα συνεκρούσθησαν ὁ Ναπολέων καὶ Βελλιγκτῶν δὲν εἶνε πλέον τὰ αὐτά, ὡς ἦταν τὴν 18 Ἰουλίου 1815. Λαθόντες ἀπὸ τοῦ πενθίμου τούτου πεδίου τὸ θέον ὑλικὸν πρὸς ἀνέγερσιν μεγάλου μνημείου, πολλαχοῦ τὸ κατέστησαν ἀγνώριστον εἰς τὴν ἱστορίαν. Θελήσαντες νὰ τὸ δοξάσωσι, τὸ παρεμόρφωσαν. Ὁ Βελλιγκτῶν αὐτὸς εἶχεν ἐπισκεφθῆ μετὰ δύο ἔτη τὸ Βατερλώ, καὶ ἀνέκραξεν, « Ἠλλοίωσαν τὸ πεδῖον τῆς μάχης μου ! »

Ἐκεῖ ὅπου σήμερον ὑψοῦται ἡ ἐκ χώματος μεγάλη πυραμὶς, ἐφ' ἧς ὁ λέων, ὑπῆρχε γέλοφος, πρὸς τὴν ὁδὸν τῶν Νιβελλῶν, χαμηλοῦμενος βαθμηδὸν καὶ βυτός, πρὸς δὲ τὴν ὁδὸν Γενάπης σχεδὸν ἀποκρημνός. Τὸ ὕψος τοῦ κρημοῦ τούτου ἦτον ὅσον καὶ τὸ τῶν δύο λοφίσκων, δι' ὧν ἡ ὁδὸς ἡ ἀπὸ Γενάπης εἰς Βρυξέλλας. Οἱ λοφίσκοι οὗτοι, νῦν εἶνε τάφοι· ὁ μὲν πρὸς τ' ἀριστερά, ἀγγλικός, ὁ δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ, γερμανικός. Τάφος γαλλικός δὲν ὑπάρχει.

Διὰ τὴν Γαλλίαν, εἶνε τάφος ὅλη ἐκεῖνη ἡ πεδιάς. Ὁ δὲ σήμερον εὐπρόσβιτος γενόμενος κατήφορος τοῦ ὄροπεδίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ἦτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς μάχης τραχὺς καὶ ἀπότομος· τόσον ἀπότομος, ὥστε τὰ ἀγγλικά πυρεβόλα δὲν ἐδλεπον τὴν κάτωθεν αὐτῶν ἐκτεινομένην ἔπαυλιν, ὅπου τὸ κέντρον τῆς μάχης. Κατὰ δὲ τὸ μήκος τῆς ὄφρυος τοῦ ὄροπεδίου ἐξετεινετο ὡσεὶ τάφος βαθεῖα, ἦν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὕψος, δὲν ἠδύνατο μακρῆθεν νὰ διακρίνη ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ θεατοῦ.

Τί δὲ ἦτον ἡ τάφος αὕτη ; Κοῖλος ὄρομος, μέρος τῆς ὁδοῦ τῆς συναπτούσης τὰ χωρία Βραυναλλεὶδ καὶ Ὁχαίνον. Νῦν καὶ αὐτὸς ἠλλοιώθη, μὴ ὦν πλέον κοῖλος, ἀλλ' ἰσόπεδος· τὸ δὲ χῶμα τῆς ὄφρυος τοῦ μετεκομίσθη, καὶ ἐχρησίμευσεν εἰς ἀνέγερσιν τοῦ προειρημένου μνημείου.

Ζ'.

**Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀποτείνει πρὸς τὸν ὀδηγὸν
Λακώσταν ἐρώτησιν.**

Τὸ πρῶν λοιπὸν τῶν ἐν Βατερλῶ ὁ Ναπολέων ἦτο εὐχαριστημένος. Εἶχε δίκαιον· τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του ὑπῆρχεν ἀλγθῶς θαυμάσιον.

Συναφθείσης ἀπαξ τῆς μάχης, αἱ πάντῃ ἀνέλπιστοι περιπέτεια αὐτῆς, ἡ ἀντίστασις τῆς Οὐγομόντης, ἡ ἀντοχὴ τῆς Διείντης, ὁ βόρβορος ἐν ᾧ ἐβυθίζοντο αἱ κανονιστοίχαι, τὰ ἀσυνόδευτα δεκαπέντε πυροβόλα, ἅτινα οἱ Ἕλληες, προσθάσαντες εἰς κοιλὸν τινα ὄρμον, ἀνέτριψαν, τὸ μικρὸν ἀποτέλεσμα τῶν βομβῶν, αἵτινες βυθίζμεναι καὶ ἐκρηγνύμεναι ἐντὸς τῆς ὑγρᾶς γῆς κατεσπίλουν μᾶλλον ἢ ἐπέφερον θραῦσιν εἰς τὰς ἀγγλικὰς φάλαγγας, ἡ ἀνωφελὴς ἀποβάσα ἐπίδειξις πρὸς τὸ Βραϊνάλεδ, αἱ σχεδὸν εἰς ἀχρησίαν περιελθοῦσαι δεκαπέντε τοῦ ἵππικοῦ ἴλαι· ἡ δεξιὰ πτέρυξ τῶν Ἕλλων, μείνασα σχεδὸν ἀνενόχλητος· ἡ μικρὸν ἐνοχληθεῖσα ἀριστερὰ αὐτῶν πτέρυξ ἡ παράδοξος παρενόησις τοῦ στρατηγοῦ Νεῦ, ὅστις, ἀντὶ τὰ διαθήσει κλιμακῆδὸν τὰς τέσσαρας μοίρας τοῦ πρώτου σώματος, τὰς συνεισώρευσεν καὶ οὕτως ἐξέθεσεν εἰς τὰς ἐχθρικὰς μύδρους μίαν σύμπαγῃ ὀμάδα, μέτωπον ἔχουσαν διακοσίων ἰνδρῶν καὶ βάθος εἰκοσιεπτὰ φαλάγγων· ἡ φοβερά θραῦσις ἦν ἐπέφερον ἐντὸς τῆς ὀμάδος ταύτης αἱ σφαῖραι τῶν πολεμίων· τὸ διεσπαρμένον τῶν σωμάτων ἅτινα εἶχον παρορμηθῆ εἰς ἔφοδον· ἡ αἴφνης φανερωθεῖσα λοξὴ κανονιστοίχια, ἡ προσθαλοῦσα τὰ σώματα ταῦτα πλαγιόθεν· τὸ κρίσιμον τῆς θέσεως τῶν στρατηγῶν, Βουρζουά, Δονδελὸ καὶ Δουρουτ· ἡ ἀπόκρουσις τοῦ Κιότου, τὸ πάθημα τοῦ Βιῶ, Ἡρακλέους ἐξελθόντος ἐκ τῆς πολυτεχνικῆς σχολῆς, τραυματισθέντος ἐνῶ ἐξεβίαζε διὰ πελέκειος τὴν πύλην τῆς Διείντης· ἡ προκαταληφθεῖσα μεταξὺ τοῦ πεζικοῦ καὶ ἵππικοῦ μεραρχία τοῦ Μαρκονιέ, τουφεκισθεῖσα καὶ κατασφαγεῖσα ἐντὸς τῶν σπαρτῶν, καὶ ὁ ἀφανισμὸς τῶν ἑπτὰ πυροβόλων του· ἡ ἄλω-

εις τῆς σημαίας τοῦ 105ου τάγματος· ἡ δλωσις τῆς σημαίας τοῦ 45ου τάγματος· τα θλιθερά ὅσα ἀνήγγειλεν οὐσσάρως τις πρῶστος συλληρηθείς ὑπὸ τῶν ὀρχιγόνων τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ· ἡ βραδύτης τοῦ στρατηγοῦ Γρουσύ, περιμενομένου καὶ μήπω ἐμφανιζομένου· οἱ ἐν τῷ ἀγρῷ τῆς Οὐγομόντης πεσόντες ἐντὸς μιᾶς ὥρας χίλιοι πεντακίσιοι· οἱ περὶ τὴν Αἰσαίντην ἀπολεσθέντες ἐντὸς ἑτι ὀλιγωτέρου χρόνου ἑτεροὶ ὀκτακόσιοι ἄνδρες· ἀπιντα τὰ θελλῶδη ταῦτα συμπτώματα, διελθόντα ἐμπροσθεν τοῦ Ναπολέοντος εἰκὴν κονιορτοῦ τῆς μάχης, μόλις διετάραζαν τὸ βλέμμα του, καὶ οὐδεμίαν ἐπροξένησαν κατήρειαν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐκείνην μορφήν τῆς πεποιθήσεως.

Ὁ Ναπολέων ἦτο συνειθισμένος νὰ προσδύλητὸν τὸν πόλεμον ἀτενῶς. ποτὲ δὲν ἐκάθητο νὰ κάμη τὴν ὀδυνηρὰν πρόσθεσιν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς λεπτομερείας, ἀριθμὸν πρὸς ἀριθμὸν· οἱ ἀριθμοὶ ὀλίγον τὸν ἐμμελλον, ἤρκει νὰ τῷ δοθῇ τὸ ὀλικὸν ἐξαγόμενον τῆς μάχης· ἢ «Νίκη». Ἄς ἦτον ἡ ἀρχὴ κακῆ· δὲν ἐπτοεῖτο ἐκ τούτου, πᾶταν ἔχων πεπεισθεῖν ὅτι, ἐπὶ τέλους, θὰ ἔμενον αὐτὸς ὀρυκτῆτωρ καὶ κύριος.

Παριέμενον ὡς ἂν ἦτον ξένος πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, καί, πιστεῶν εἰς τὸ πεπρωμένον, ἐφάρετο πρὸς αὐτὸ ὡς ἴσος πρὸς ἴσον. Ἐφαίνετο λέγων πρὸς τὴν τύχην, «Σὺ νὰ τολμήσης;». Ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε κοινὴν τὴν εὐθύνην μετὰ τῶν περιστάσεων, ὅτι ἦτο συναίτιος αὐτῶν· ὅτι εἶχε μετ' αὐτῶν συνενεχθῆναι τινα ἰσοδύναμον τοῦ ἀτρώτου τῶν ὀρχιγόνων.

Καὶ ὅμως, ἔχων ὀπίσω του τὴν Βερεζίνι, τὴν Λειψίαν καὶ τὸ Φονταίνεθλώ, ὤρειλε νὰ μὴ δῶσῃ εἰς τὸ Βατιρλώ τσαυτὴν πίστιν.

Καθ' ἦν στιγμὴν ὁ Βελλιγκτῶν ἐφάνη ὑποχωρῶν, ὁ Ναπολέων ἐσκήρτησεν. Εἶδεν αἶφνης τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου γυμνὸν τὸ δὲ μέτωπον τοῦ ἀγγλικῶν στρατοῦ ἐξαιριζόμενον· ὁ στρατὸς ἐκεῖνος συνεσπειροῦτο αὐθις, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἀπεκρύπτετο.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἀνυψώθη ὀλίγον ἐπὶ τῶν ἀναβολέων τοῦ ἐριππίου, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξήστραψαν τὴν ἀστραπὴν τῆς νίκης. Ἐὰν ὁ Βελλιγκτῶν ἐξωθεῖτο πρὸς τὸ ὀάσος τῆς Σωάν, ἐκεῖ θὰ κατεστρέφετο· ἐκεῖ θὰ κατενίκα τὴν Ἀγγλίαν κατὰ κράτος ἢ Γαλλία, ἐκδικουμένη τὸ

Γρεσύ, Ποατιέ, Μαλπλακέ καὶ Ραμιλή. Ὁ ἀνὴρ τοῦ Μάρεγκου ἐξήλειρε διὰ μονοκονδυλίας τὴν Ἀζιγκούρ. (1)

Μελετήσας τότε ὁ αὐτοκράτωρ τὴν τρομερὰν περιπέτειαν, περιέφερε καὶ τελευταῖον τὸ τηλεσκόπιόν του πρὸς ὅλα τὰ μέρη τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἐφρουρὰ του, ἰσταμένη ὀπισθεν αὐτοῦ ἐν ἀκινήσει, τὸν ἔβλεπε κάτωθεν μετὰ θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ.

Ὁ Ναπολέων ἐσκέπτετο, ἐζήταζε τὰς θέσεις, ἐσημείου τὰς κατωφρείας τῶν λόφων, διηρκεύνα τὰς συστάδας τῶν δένδρων, ἐκείνο τὸ ἐσπαρμένον χωρῆφον, ἐκείνην ἐκεῖ τὴν ἀτραπὸν, ἐφαίνετο μετρῶν ἕκαστον θάμνον.

Ἦτένισεν ἔπειτα πρὸς τὰ δύο ὁδοφράγματα· τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γενάππης, ἄνω Δισαίντης, καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Νιβελλῶν. Ἦσαν πλατύτατα καὶ συνέειντο ἐκ πολλῶν δένδρων κεκλιμένων. Εἰς τὸ πρῶτον, δύο μόνον τηλεθόλα ἐξ ὅλου τοῦ ἀγγλικοῦ πυροβολικοῦ ἔβαλλον πρὸς τὸ πεδῖον τῆς μάχης· εἰς τὸ δεύτερον, ἐξήστραπτον αἱ ὀλανδῖκαὶ λόγχαι.

Ἐκυψε δὲ τότε καὶ εἶπε πρὸς τὸν ὁδηγὸν Λακώσταν ἰδιαιτέρως λέξεις τινάς, οὗτος δὲ διὰ τῆς κεφαλῆς του ἔκαμιν ἀρνητικὸν νεῦμα, ἴσως ὀλίγον.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἀνεκάθησε καὶ ἔστη μελετῶν. Ὁ Βελλιγκτὼν ὠπισθοχῆρει· ἄρα ὅν ὑπελείπετο ἄλλο ἢ νὰ κατατροπωθῆ. Ἐστράφη ἀμέσως ὁ Ναπολέων καὶ ἐξέπεμψεν εἰς Πικρισίους ταχυδρόμον, ἀναγγέλλων ὅτι ἐκέραισε τὴν μάχην.

Ὁ Ναπολέων ἤτο νοῦς ἐξ ἐκείνων, ἀφ' ὧν ἐκθρόσκει ἀστραπή.

Εὔρισκε πρόχειρον τὸν κερυνὸν ἐν ἤθει· διέταξε πάραυτα τοὺς ὑπὸ τὸν Μιλλῶ θωρακοφόρους νὰ κυριεύσωσι τὸ ὄρεπέδιον τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου.

(1) Ὁπου ἐνίκηθη ὁ γαλλικὸς στρατὸς ὑπὸ τῶν Ἀγγλων τῷ 1415.

H·

Τὰ ἀπροσδόκητα.

Οὗτοι ἦταν τρεῖς χιλιάδες πεντακόσιοι ἐσχημάτιζον δὲ μέτωπον ἐνὸς τατάрту λεύγης· ἄνδρες γίγαντες ἐπὶ ἵππων κολοσσῶν. Διχρῶντο εἰς ἴλας εἰκοσιδύο καὶ εἶχον ὡς ἐφεδρείαν ὀπισθὲν τῶν τῆν μεραρχίαν τοῦ Λεφέδρου Δενοῦέτη, τοὺς ἑκατὸν ἐξ ἐπιλέκτους χωροφύλακας, τοὺς εὐζώνους τῆς φρουρᾶς ἑχιλίους ἑκατὸν ἐνενηκόντα ἑπτὰ ἄνδρας, καὶ τοὺς λοχιστοφύλακας τῆς φρουρᾶς ὀκτακοσίας ὀγδοήκοντα λόγχας. Οὗτοι ἔφερον κράνος ἄνευ λοφίου καὶ θώρακος ἐκ σιδήρου σφυρηλιάτου.

Τὸ πρῶτὸ τοὺς εἶχε θαυμάσει σύμπας ὁ στρατὸς ὅτε ἐπορεύοντο εἰς τοποθετηθῶσι μετὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Γενάπης καὶ τοῦ Φρισηγέμον, ἡχουσῶν τῶν σαλπείγγων καὶ πικινιζουσῶν τῶν μουσικῶν τὸ ᾄσμα «Γρηγορῶμεν ὑπὲρ τῆς αὐτοκρατορίας».

Μίλις μετεδόθη εἰς αὐτοὺς ἡ διαταγὴ τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὁ στρατηγὸς Νεῦ ἔσυρε τὸ ξίφος καὶ πορευθεὶς ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. Ἐστάλευσαν δὲ πάραυτα αἱ ὑπερήφανα ἐκείνη ἴλαι.

Καὶ τότε φοβερὸν ἐξετυλίχθη θέαμα. Ὅλον τὸ ἵππικόν, ἀνυψωμένας φέρον τὰς σπάθας, τὰς σάλπιγγας, τὰς σημαίας ἀναπεπταμένας εἰς τὸ ἀέρι, μονήλατον ὡς εἰς ἄνθρωπος, εὐθὺς ὡς ὄρεχάλικινος κριὸς ἀνοίγων χαλάστραν εἰς τεῖχος, κατέβη τὸν λόφον τῆς Βελλαντιάντης, προὐχώρησεν εἰς τὸ βάθος ὅπου εἶχον ἤδη πέσει τοσοῦτοι ἄνδρες, ἐχάθη ἐντὸς αὐτοῦ εἰς καπνόν, ἔπειτα, ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς σκιᾶς ἐκείνης, ἀνεφάνη πέραν τῆς κοιλάδος, πυκνὸς πάντοτε καὶ συνεσφυγμένον, καὶ καλπάζοντων τῶν ἵππων ἐντὸς, ροχῆς μύδρων πιπτόντων ἄνωθεν, ἀπῆλθε τὸν δεινὸν ἐκείνον πηλώδη ἀνήφορον τοῦ ὄροσπέδιου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, εἰς δύο διχρημένον φάλαγγας, φαινομένας μακρόθεν ὡς ἂν ἦσαν δύο παμμέγιστα χαλύβδινα ἐχιόνα.

Ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τοῦ μεγάλου προμαχώνα τῆς Μίσσας ἡ ἱστορία δὲν ἔχει ἄλλην ὁμοίαν εἰκόνα ἵππικῶν εἰς πυκνὰς βίνοντος

φάλαγγας. Ἐλείπεν ἀπὸ ταύτης ὁ Μυράτ, ἀλλ' ὑπῆρχεν ὁ Νεύ. Ἐφαίνετο ὅτι ἡ ἀνθρωπομάζα ἐκείνη εἶχε μίαν καὶ μόνην ψυχὴν. Ἐκάστη ἴλη ἐξογκοῦται κυμανομένη, ὡς κινεῖται ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης πολύπους, διεκρίνετο δὲ διὰ μέσου τῶν διαλειπόντων καπνῶν. Φύρδην μίγδην ἀπήστραπτον κράνη, λορίκι, ξίφη, τὸ ἀλλοκότως σιλιπνὸν τῶν γλουτῶν διὰ μέσου τηλεβόλων καὶ μουσικῶν συναουομένων ἵππων. Μία ταραχὴ πειθαρχοῦσα καὶ τρομακτικὴ καὶ κατόπιν οἱ θώρακες ὡς αἱ λεπίδες τῆς Ὑδρας.

Παράδοξος ἀριθμητικὴ σύμπτωσης! Δί εἰκοσιεῖς αὐταὶ ἴλαι ἀνεμένοντο ὑπὸ εἰκοσιεῖς ταγματῶν. Ὅπισθεν τῆς ὄφρυος τοῦ ὄροπεδίου, ἀποκρυπτόμενον ὑπὸ τῆς ἀφανοῦς τηλεβολοστοιχίας τὸ ἀγγλικὸν πεζικόν, διηρημένον εἰς δεκατρία τετράγωνα, ἐκ δύο ταγματῶν ἕκαστον, καὶ τεταγμένον εἰς δύο γραμμάς, τὴν μὲν ἐκ σωμάτων ἐπτά, τὴν δὲ ἐκ σωμάτων ἕξ, ἤσυχον τοῦτο, ἀτάραχον, ἄφωνον, ἀέμενον κρατοῦν ἔτοιμα εἰς πῦρ τὰ ὄπλα. Οὔτε αὐτοὶ ἔβλεπον τοὺς Γάλλους θωρακοφόρους, οὔτε οἱ θωρακοφόροι αὐτοὺς.

Ἦκουον μόνον οἱ ἐπάνω τὸν κρότον τοῦ ἀνθρωπίνου ἐκείνου κύμαματος ἀναβαίνοντος ὡς ἐπὶ παλιρροίας ἤκουον τὸν γοῦπον τρισχιλίων ἵππων πλησιάζοντα καὶ αὐξῶντα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, τὴν προστριβὴν τῶν θωράκων τὴν κλαγγὴν τῶν σπαθῶν, καὶ μεγάλην ἀγρίαν ὄχλοβοήν.

Ἐπεκράτησε δὲ τότε φρικώδης τις σιγὴ· ἔπειτα, αἰφνης, ἐπεφάνη ἄνωθεν τῆς ὄφρυος μακρὰ γραμμὴ βραχιόνων παλλόντων σπάθας, καὶ περικεφαλαῖαι κατόπιν, καὶ σάλπιγγες καὶ σημαῖαι καὶ κεφαλαὶ τρισχίλια, μύστακας ἔχουσαι φαιοὺς καὶ ἀλαλάζουσαι, «Ζήτω ὁ αὐτοκράτης!» Ὅλον τοῦτο τὸ ἵππικόν ἐπάτησεν ἐπὶ τοῦ ὄροπεδίου.

Ἐκεῖ, τραγικόν τὸ θέαμα! ἀριστερόθεν μὲν τῶν Ἀγγλων, δεξιόθεν δὲ τῶν Γάλλων, ἡ κεφαλὴ τῆς στήλης τῶν θωρακοφόρων ἀνεπήδησεν· ἀνετινάχθη δεινὴν βαλοῦσα κραυγὴν. Οἱ ἵππεις οὗτοι, μόλις φθάσαντες εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς ὄφρυος, παράφοροι, ἐξημμένοι, καὶ πρὸ τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ πυροβολικοῦ ἐκείνου τῶν πολεμίων μένεα πνέοντες, παρετήρησαν ὅτι μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν πολεμίων ὑπῆρχε τάφος, ὑπῆρχε λάκκος. Ἦτον ὁ λάκκος τοῦ Ὀχαινοῦ.

Ἡ στιγμὴ ἐκείνη ὑπῆρξεν ἀπαισία. Φάραγξ παρουσιάσθη ἀπροσδόχητος, χαίνουσα, ἀπότομος ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων, βάθος

ἔχουσα δύο ὄργυιων· ὁ δεύτερος στοῖχος προσωθεὶ ἐντὸς αὐτῆς τὸν πρῶτον, καὶ ὁ τρίτος τὸν δεύτερον· οἱ ἵπποι ὀρθοῦνται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, ρίπτονται εἰς τὸ ὀπίσω, πίπτουν ἐπὶ τῶν γλουτῶν, τινάσσουν πρὸς τὰ ἄνω τοὺς τέσσαρας πόδας τῶν, ἀνατρέποντες καὶ καταπλακῶνόντες τοὺς ἀναβάτας, καὶ οὐδεὶς τρόπος ὀπισθοχωρήσεως· ἡ ὄλη στήλη ἀποτελεῖ ὡς βολὴν πυροβόλου· ὄλη ἐκείνη ἡ ὀρμὴ ἢ ὁ δύναμις ἢ καταβληθεῖσα πρὸς συντριβὴν τῶν Ἀγγλων συντριβεί τοὺς Πύλλους αὐτούς.

Ἡ πυρραγὸς ἐκείνη φάραγξ ἐδέησε νὰ ἐμπλησθῇ ἵπποι καὶ ἀναβάται· ἐκλύσθησαν φύρδην μίγδην ἐντὸς αὐτῆς, συθλῶντες ἀλλήλους καὶ εἰς μίαν συμφορῆμενοι σάρκα ἐν τῷ βαράθρῳ ἐκείνῳ.

Ἄφου δὲ αὐτὸ ἐπληρώθη ἀνθρώπων ζώντων, ἐπάτησαν οἱ λοιποὶ ἐπ' αὐτῶν καὶ διέβησαν. Σχεδὸν τὸ τρίτον τῆς ἰλῆς Δουβουᾶ κατακλύσθη εἰς τὸ χάσμα τοῦτο.

Ἐντεῦθεν ἤρριπεν ἡ ἀπώλεια τῆς μάχης. Λέγεται ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων ἐκ παραδόσεως, ἀλλ' ἐξάπαντος ὑπερβολικῆς, ὅτι εἰς τὸν λάκκον τοῦ Ὀχαίνου, ἐτάφησαν δισχίλιοι ἵπποι καὶ χίλιοι πεντακῆσιοι ἄνδρες. Ἴσως συγκλητρηθιμῆθησαν καὶ ὅσα ἄλλα πτώματα ἐρρίφθησαν τὴν ἐπισῶσαν τῆς μάχης εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνην φάραγγα.

Ὁ Ναπολέων, πρὶν ἢ διατάξῃ τὴν ἐφοδὸν, εἶχεν ἐρωτήσει τὸν ὀδηγὸν Λακώσταν, ἂν εἰς τὸν ἀνέφερον μέχρι τοῦ ὄρεσιδοῦ ὑπὲρ ἑπὶ πρόσκιμα. Ὁ δὲ ὀδηγὸς ἀπεκρίθη ὄχι. Ὡστε σχεδὸν ἐκ τοῦ ἀπαρατικού τούτου νεύματος ἐνός χωρικοῦ προήλθεν ἡ καταστροφὴ τοῦ Ναπολέοντος. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἐμελλον ἀποτυχεῖν.

Ἦτον ἄρα γε δυνατόν νὰ προκύψῃ ὁ Ναπολέων νικητὴς ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ; Ὁχι, ἡμεῖς ἀποκρινόμεθα. Διατί; διότι εἶχεν ἰταγαμιστὰς τὸν Βελλιγκτῶνα ἢ τὸν Βλύγκερον; Διότι ἤθελεν ὁ Θεός.

Ἐν τῷ νόμῳ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος δὲν ὑπῆρχε γεγραμμένον Βοναπάρτης νικητῆς ἐν Βατερλώ. Ἦτο καιρὸς πλέον νὰ πείσῃ ὁ εὐρυσθενὴς οὗτος ἄνθρωπος.

Ἄλλη παρεσκευάζετο πραγμάτων ἐξέλιξις, ὅπου ὁ Ναπολέων πλέον δὲν εἶχε θέσιν. Ἡ ὑπέρμετρος τοῦ ἀνδρός τούτου βαρῦτης ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ μοίρᾳ διετάραττε τὴν ἰσορροπίαν. Ὁ εἰς οὗτος ἠρῆμεῖτο αὐτὸς καὶ μόνος ὑπὲρ τὸ ἄθροισμα τῆς εἰκουμένης.

Αἱ τοιαῦται πληθῶραι, πᾶσα ζωτικότης ἀνθρωπίνῃ εἰς μίαν μόνην

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔλαβε μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν
τὴν κεφαλὴν τῆς θανούσας . . . καὶ τῆς ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς.
(Σελ; 383).

Β. ΟΥΓΚΩ

ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ 53

κεφαλήν συγκεντρωμένη, ὁ κόσμος ἀναγόμενος εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἑνὸς ἀνθρώπου, ἐὰν ἐξηκολούθουν, θ' ἀπέβαινον θανάσιμοι εἰς τὸν πολιτισμόν.

Ἦλθεν ἡ ὥρα ν' ἀποφανθῇ ἡ ἀδιάφορος δικαιοσύνη τοῦ ὑπερτάτου ὄντος. Πάντως αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα ἀφ' ὧν ἐξήρτηται τοῦ ἠθικοῦ κόσμου ἡ τάξις, ἔπασχον. Τῶν αἱμάτων ἢ ἀναθυμιάσις, ἢ ὑπερπλήρωσις τῶν νεκροσφαιῶν, αἱ θρηνοῦσαι μητέρες, εἶνε αἰτιάματα φοβερά.

Ὅταν ἡ γῆ βογκᾷ ἐξ ὑπερμέτρου βάρους, βᾶλλουν μυστικούς αἰσχιαὶ στεναγμούς, οὗς ἀκούει ἡ ἄβυσσος.

Ὁ Ναπολέον κατηγγέλη εἰς τὸ ἴππειρον, καὶ ἀπερασίσθη ἡ πτώσις του. Παρηνώχλει τὸν Θεόν. Ἡ ἐν Βατερλώ δὲν εἶνε μάχη, ἀλλὰ τῆς ὄψεως τῆς ὑψηλοῦ ἀλλοίωσης.

I.

Τὸ ὄροπέδιον.

Καὶ ἐνῷ ἐνεφανίσθη ἡ φάραγξ, συγχρόνως εἰ Ἄγγλοι τὰς τηλεβολοστοιχίας των. Ἐξήκοντα πυροβόλα, ὡς καὶ τὰ δεκατρία σώματα τοῦ πεζικοῦ ἐκεραυνοδόλησαν τοὺς θωρακοφόρους ἐκ τοῦ σύνεγγυς.

Ὁ ἀνδρεῖος στρατηγὸς Δελόρδ, ἅμα ἰδὼν τὴν ἀγγλικὴν κανονιοστοιχίαν, ἀπέτεινε πρὸς αὐτὴν τὸν στρατιωτικὸν χειρισμόν.

Ἐν τούτοις ἐδεκάτισε μὲν τοὺς Γάλλους ἡ συμφορὰ τοῦ λάκκου ἀλλὰ δὲν τοὺς ἀπεθάρρυνεν. Ἦσαν οἱ θωρακοφόροι ἄνδρες οὗτοι ἐξ ἐκείνων ὅτινες, ἐλαττούμενοι κατ' ἀριθμὸν, αὐξοῦσιν εἰς καρτεροψυχίαν.

Ἄλλως τε, μόνη ἡ φάλαγξ τοῦ Βαθιέρου ἔπαθεν ἐκ τῆς συμφορᾶς, ἢ τοῦ Δελόρδου, ἣν ὁ Νεϋ εἶχε στρέψει πρὸς τ' ἀριστερά, ὡς προαισθανθεὶς τὴν ἐνέδραν, ἀφίκετο ἀκεραία.

Αὕτη ἐξεχύθη κατὰ τοῦ ἀγγλικῆς πεζικοῦ μὲ ὄλην τὴν ὀρμὴν

τῶν ἵππων καλπαζόντων ἀκρατήτως· οἱ ἀναβάται· εἶχον ἀνά χεῖρας τὰ πιστόλια, τὴν σπάθην ἐκράτουν εἰς τοὺς ὀδόντας.

Ἐἶνε στιγμήαι ἐν ταῖς μάχαις, καθ' ἃς ἡ ψυχὴ σκληρύνει τὸν ἄνθρωπον τόσον, ὥστε ὁ στρατιώτης μεταβάλλεται εἰς ἀνδριάντα, ὅλη αὐτοῦ ἡ σὰρξ μαρμαροῦται. Τὰ ἀγγλικὰ τάγματα, καὶ οὕτω μανιωδῶς προσβλήθέντα συγχρόνως, μὴδ' ἐκινήθησαν.

Καὶ τότε φρικτὸν θέαμα ἰ προσεβλήθησαν συγχρόνως ὅλα τὰ τετράγωνα ἐκεῖνα τοῦ ἀγγλικοῦ πεζικοῦ κατὰ μέτωπον, ἀλλ' ἐνφ' περιεκυκλώθησαν ὑπὸ τοῦ φρενητιῶντος στροβίλου τῶν γάλλων ἵππέων, ἔμμενον ψυχρὰ καὶ ἀπαθῆ.

Ἐν πρώτῳ στοίχῳ τοῦ ἀγγλικοῦ πεζικοῦ, ἔχων κεκλιμένον κατὰ γῆς τὸ γόνυ, ἐδέχετο τοὺς θωρακοφόρους ἐπὶ τῶν λογγῶν, ὁ δευτερός στοῖχος ἐτυφέκιζε κατ' αὐτῶν, ὀπισθεν τοῦ δευτέρου στοίχου οἱ πυροβοληταὶ ἐγέμιζον τὰ πυροβόλα· ἤνοιγετο δ' ἔπειτα τὸ μέτωπον ἐκάστου τετραγώνου, ἔδιδε τόπον εἰς τὴν ἐκρηξίν τῶν μύδρων, καὶ πάλιν ἐκλείετο.

Οἱ θωρακοφόροι ἀπήντων καταπατοῦντες τοὺς ἀγγλους πεζοὺς, ὤρθουντο οἱ μεγάλοι τῶν ἵππων εἰς τοὺς ὀπισθίους πόδας, δι-εσκέλιζον τὰς τάξεις, ἐπήδων ὑπὲρ τὰς λόγχας, καὶ ἐπιπτον γιγαντώδεις ἐν τῷ μέσῳ τῶν τεσσάρων ἐκείνων ζωντανῶν τειχῶν. Αἱ σφαῖραι διήνοιγον ὁρμούς· ἐντὸς τοῦ συμπετυκνωμένου πλήθους τῶν θωρακοφόρων, οἱ θωρακοφόροι ἤνοιγον χαλάστρας εἰς τὰ τετράγωνα.

Ὀλόκληροι στοῖχοι ἀνθρώπων ἐξηφρηνίζοντο καταπατούμενοι ὑπὸ τῶν ἵππων. Αἱ λόγχαι ἐχώνοντο εἰς τὰς κοιλίας τῶν ἵπποκενταύρων ἐκείνων. Ἔνεκα τούτου αἱ ἀνοιγόμεναι πληγαὶ ἦσαν ἀπαραδειγματί-στως φρικτῶδεις. Τὰ τετράγωνα, οὕτως ἀποδεκατιζόμενα ὑπὸ τῶν μανιωδῶν ἵππέων, ἐσμικρύνοντο μὲν, ἀλλὰ δὲν κατελίμπανον τὰς θέσεις των. Οἱ ἀνεξάντλητοι μύδροι τῶν ἐσάρωναν ἀδιακόπως τοὺς ἐφορμῶντας. Δὲν ἦσαν πλέον τὰ τετράγωνα ταῦτα τάγματα πεζῶν, ἀλλὰ κρατῆρες πῦρ ἐξηρευγόμενοι· δὲν ἦσαν πλέον οἱ θωρακοφόροι οὗτοι ἵππικόν, ἀλλὰ θύελλα. Ἐκαστον τῶν τετραγώνων ἦτον ἡφαιστειον προσβαλλόμενον ὑπὸ νεφέλης· ἡ φλεγέθουσα λάβα κατεπολέμει τὸν ἐρίγδουπον κεραιόν.

Τὸ ἐξιόνθεν πρῶτον τετράγωνον, ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα ἐκτεθειμέ-

νον, ἐξηρανίσθη ἀπὸ τῆς πρώτης σχεδὸν συγκρούσεως. Συνέκειτο ἐκ τοῦ 75ου Σκωτικοῦ συντάγματος.

Ὁ μουσικὸς αὐτοῦ ἐκάθητο κεκυφώς εἰς τὸ κέντρον, ἐφ' ἑνὸς τυμπάνου, καὶ ἐνῶ περὶ αὐτὸν ἐγίνετο ὅλος ἐκεῖνος ὁ ὄλεθρος, αὐτὸς ἐξηκολούθει νὰ κρατῇ τὸν ἄσκαυλόν του ὑπὸ τὸν βραχίονα, καὶ ὡς οὐδὲλως προσέχων εἰς τὰ γενόμενα, νὰ ἤδῃ ὄρεινούς ἤχους, προσηλῶν κατὰ διάνοιαν τὸ μελαγχολικόν του ὄμμα εἰς τοὺς ὀρυμῶνας καὶ εἰς τὰς λίμνας τῆς πατρίδος του.

Οἱ Σκῶττοι οὗτοι ἀπέθνησκον ἀναπολοῦντες τὰ οἰκεία, ὡς τὸ πάλαι οἱ Ἕλληνες ἀναπολοῦντες τὸ Ἄργος. Ἡ σπάθη ἐνὸς θωρακοφόρου, ρίψασα χαμαὶ τὸν ἄσκαυλον μετὰ τοῦ κρατοῦντος αὐτὸν βραχίονος, κατέπαυσε τὸ μέλος, ἐκπνεύσαντος καὶ τοῦ αὐλητοῦ.

Οἱ θωρακοφόροι, εὐάριθμοι ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, ἐλαττωθέντες δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ φάραγγι πανωλεθρίας, εἶχαν ἐναντίον των σχεδὸν ὅλον τὸν ἀγγλικὸν στρατόν, ἀλλ' ἐπολλαπλασιαζόντο, ἐκάστου αὐτῶν ἰσομετρούμενου πρὸς δέκα. Διὸ καὶ τινα τῶν ταγματῶν τοῦ Ἀννοθέρου ἐφάνησαν καμπτόμενα· ἰδὼν δὲ τοῦτο ὁ Βελλιγκτῶν, ἀπετάθη πρὸς τὸ ἵππικόν του.

Ἄν καὶ ὁ Ναπολέων κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν ἀπετείετο πρὸς τὸ πεζικόν του, οἱ Γάλλοι ἐνίκηον. Αὐτὴ ἡ ἀστοχία ὑπῆρξε τὸ μέγα καὶ ὄλεθρον πταῖσμά του.

Οἱ θωρακοφόροι ἦσαν μέχρι τοῦδε οἱ ἐπιτιθέμενοι· ἀλλ' αἶφνης ἄλλοι ἐπετίθησαν κατ' αὐτῶν. Ὄρμησε τὸ ἀγγλικὸν ἵππικόν κατὰ τῶν νώτων. Ἐμπροσθέν των τὰ τετράγωνα τοῦ πεζικοῦ, ὀπισθῆν των οἱ χίλιοι τετρακῦσιοι ὄραγόνοι τῆς ἀγγλικῆς φρουρᾶς Σομερσέτ· καὶ δεξιόθεν τοῦ Σομερσέτ ὁ Δορνθερέγ μετὰ τῶν Γερμανῶν ἐλαφρῶν ἵππέων καὶ ἀριστερόθεν αὐτοῦ ὁ Τρίπ μετὰ τῶν Βίλγων κεραιπνοφόρων.

Ἠναγκάσθησαν οὕτως οἱ θωρακοφόροι ν' ἀντιπαλαίσωσι προσβαλλόμενοι ἔμπροσθεν, ὀπισθεν καὶ πλαγίῳθεν· πανταχόθεν. Τί τοὺς ἐμελλεν ; Ἦσαν ἀνεμοστρόβιλος. Ὁ ἥρωισμὸς ὑπερέκχύλασεν.

Εἶχον δὲ περιπλέον ὀπισθῆν των καὶ τὰ πυροβόλα, φροντῶντα δι' ἀρκῶς. Ἐπέπρωτο εἰς τοὺς ἀνδρας ἐκείνους καὶ τοῦτο, ἵνα λεχθῆ ὅτι ἐκ τῶν νώτων ἐτραυματίσθησαν.

Ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ μουσείου τοῦ Βιτερλῶ ἐπιδεικνύεται θῶραξ αὐτῶν διατραπημένος ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὠμοπλάτης διὰ μύδρου.

Πρὸς τοιοῦτους Γάλλους τοιοῦτοι Ἄγγλοι ἐχρειάζοντο.

Δὲν ἔδλεπέ τις πλέον συμπλοκὴν, ἀλλὰ σκιάν, μαυρίαν, ἰλιγγιώδη παραφορὰν ψυχῶν καὶ ἀλκὴν σπαθῶν ἐξαστραπτουσῶν καταγιῖδα. Ἐν μιᾷ στιγμῇ, οἱ χίλιοι τετρακίσιοι δραγῶνοι τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς ἔμειναν μόνον ὀκτακόσιοι. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἔπεσε νεκρὸς.

Ἐτρεξε καὶ ὁ Νεῦ ἀγων τοὺς λογχοφόρους του καὶ τοὺς εὐζῶνους τοῦ Δενοέτ. Τὸ ὄροπεδίον τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου ἠλώθη, ἐπανηλώθη, καὶ παλιν αὖθις ἠλώθη.

Οἱ θωρακοφόροι παρήτουν τὸ ἵππικὸν καὶ ἐπανήρχοντο κατὰ τοῦ πεζικοῦ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ὅλος ἐκεῖνος ὁ φοβερὸς στρόβιλος συνεκρούετο ἀνευδύτως. Τὰ τετράγωνα τῶν ἄγγλων ἐτήρουν φείποτε τὰς θέσεις των. Δώδεκα ἔφοδοί εἶχον γίνεαι.

Ἰπὸ τὸν Νεῦ ἐθανατώθησαν τέσσαρες ἵπποι. Οἱ ἡμίσεις τῶν θωρακοφόρων ἔπεσον ἐπὶ τοῦ ὄροπεδίου. Δύο ὥρας ἡ πάλη αὕτη διήρκεισε.

Σφοδρῶς δ' ἐκλόνησε τὸν ἀγγλικὸν στρατόν. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι, ἂν οἱ θωρακοφόροι δὲν ἠλαττοῦντο ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ κατακρημνισμοῦ ἐντὸς τοῦ λάκκου, θὰ ἔτρεπον τὸ κέντρον τῶν πολεμίων των εἰς φυγὴν, καὶ ἡ νίκη θὰ ἔμεινεν εἰς αὐτούς. Ὁ Κλίντων, ὅστις παρευρέθη εἰς τὰς μάχας τῆς Ταλαβεΐρας καὶ Βιδαχόσης, ἐν Ἰσπανίᾳ ἐξίστατο βλέπων τὸ θράσος των. Ὁ Βελλιγκτῶν κατὰ τὰ τρία τέταρτα ἠττημένους, ἐθαύμαζεν ἡρωϊκῶς. Ἐλεγε χαμηλῇ φωνῇ, « Ἐξαΐσιον ! ».

Οἱ θωρακοφόροι ἐξηράμησαν ἐπτὰ ἐκ τῶν δεκατριῶν τετραγώνων, ἐκυρίευσαν ἢ ἐκάρψωσαν ἐξήκοντα πυροβόλα, καὶ ἀφήρπασαν ἐξ ἑκαταίας ἀγγλικῆς, αἵτινες ἤχθησαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ἐν τῇ ἐπαύλει τῆς Βελλαλιάντης.

Ἡ θέσις τοῦ Βελλιγκτῶνος εἶχε δεινωθῆ. Ἡ ἀλλόκοτος μάχη αὕτη ὁμοιάζει πρὸς πάλιν μεταξὺ δύο μονομάχων, ὧν ἀπέρρεεν ὅλον τὸ αἷμα, εἰσέτι δὲ ἀντεχόντων καὶ ἀγωνιζομένων. Τίς τῶν δύο θὰ πῆσῃ πρῶτος.

Ὁ ἀγὼν ἐπὶ τοῦ ὄροπεδίου ἐξηκολούθει. Μέχρι τίνος οἱ θωρακοφόροι ἐκεῖνοι ἐπροχώρησαν ; οὐδεὶς γινώσκει, ἀλλ' εἶνε βέβαιον ὅτι, τὴν

ἐπιούσαν, εὐρέθη εἰς τούτων νεκρῖς, αὐτὸς τε καὶ ὁ ἵππος του, εἰς ἀπόστασιν, διαπεράσας τὰς ἀγγλικὰς φάλαγγας.

Ἦγγικεν ἡ κρίσις. Ὁ Βελλιγκτῶν ἠσθάνθη ὅτι ἐκάμπτετο. Κατεῖχον τὸ ὄροπέδιον ὅλοι καὶ οὐδεὶς· μᾶλλον ὁμοῦ οἱ Ἄγγλοι, διότι ὁ μὲν Βελλιγκτῶν ἐνράτει εἰσέτι τὸ χωρίον καὶ τὰ ὑψηλότερα τοῦ ὄροπέδιου, ὁ δὲ Νεϋ μόνον τὴν ὄρρυν καὶ τὴν κατωρρείαν.

Ἄλλὰ καὶ τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ ἡ αἰμορραγία ἦτο φρικώδης. Ἀπὸ τῆς ἐξέλιξ αὐτῶν πτέρυγος, ὁ Κέμπτ ἐξεζήτει ἐπικουρίαν. «Δὲν ὑπόσχει τοιαύτη ἀπεκρίνατο ὁ Βελλιγκτῶν, αἶς ἀνθέξῃ, ἕως νὰ θανατωθῇ!».

Σχεδὸν συγχρόνως, κατὰ παράδοξον, σύμπτωσιν μαρτυροῦσαν τὴν ἐξάντλησιν ἀμφοτέρων τῶν στρατιῶν, ὁ Νεϋ ἐξεζήτει περικόν παρὰ τοῦ Ναπολέοντος, καὶ ὁ Ναπολέων ἀπήντα, «Πεζικόν; καὶ ποῦ θέλετε νὰ τὸ εὕρω; Νὰ τὸ ἐγκαιουργήσω;»

Ἐν τούτοις ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς ἦτον ὁ ἀσθενέστερος· ἤρξατο δὲ καὶ λιποσαξίᾳ μετὰ τὸ αὐτοῦ. Πολλῶν ταγμάτων του ἔμειναν ἐπὶ μόνον ἡ ὀκτώ ἄνδρες ἰσταμένοι πλησίον τῆς σημαίας των· πλεῖστοι δ' ἀξιωματικοὶ του εἶχον πέσει, καὶ ἐξαιρεμένης ἀσθενοῦς τινος ἐφ' ὄρειαι, παρμενούσης εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, πρὸς δὲ καὶ δύο ἑλῶν ἰσταμένων πρὸς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα, ὁ Βελλιγκτῶν δὲν εἶχε πλέον ἵππεῖς.

Ἡ τσοσῦτον ἀποδεικτικῶς μερρχία Ἄλτεν ἐν Αἰσαίντη, ἦτο ἤδη τελείως κατεστραμμένη· οἱ ἀτρόμητοι Βέλγοι τῆς ταξιαρχίας Φό. Κλουζε ἐκάλυπτον διὰ τῶν πτωμάτων αὐτῶν τοὺς κατὰ μῆκος τῆς μέγρι Νιβελλῶν ὄσοῦ ἀγρούς· σχεδὸν οὐδεὶς εἶχεν ἀπομείνει ἐκ τῶν Ὁλλανδῶν ἵππέων, οἵτινες τῷ 1811 μετὰ τῶν ἡμετέρων ἐν Ἰσπανίᾳ ἐπολέμουν τὸν Βελλιγκτῶνα, τῷ δὲ 1815 συμμαχοῦντες τοῖς Ἄγγλοις ἐπολέμουν κατὰ τοῦ Ναπολέοντος.

Αἱ εἰς ἀξιωματικούς ἀπώλειαι ἦσαν σχυαντικαί. Ὁ λόρδος Οὐζ-βραϊδζ, ὅστις τὴν ἐπιούσαν ἐθαψε τὴν κνήμην του, εἶχε τὸ γόνυ θυματισμένον.

Ἐνῶ ἐκ μὲν τῶν Γάλλων εἰς τὴν μάχην ταύτην τῶν θωρακοφόρων οἱ Δελόρ, Ἐριτιέ, Κόλμπερ, Δνίπ, Τραβέρ καὶ Βλαγκάρ ἐτίθεντο ἐκτὸς μάχης, ἐκ τῶν Ἄγγλων ὁ Ἄλτεν ἦν τετραυματισμένος·

ὁ Βάρνε τετραχυματισμένος, ὁ Δελανσεύ νεκρός, ὁ Φὴν Μῆρεν νεκρός, ὅλον τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ Βελλιγκτῶνος δεκατισθέν.

Ἡ Ἀγγλία εἶχε τὴν χειρίστην μερίδα εἰς τὸ αἵματηρὸν τοῦτο ἰσοστάθμισμα. Τὸ δεύτερον σύνταγμα τῶν πεζῶν χωροφυλάκων εἶχε ἀπολέσει πέντε ἀντισυνταγματάρχας, τέσσαρας λοχαγούς καὶ τρεῖς σημάδας· τὸ πρῶτον τάγμα τοῦ τριακοστοῦ πεζικοῦ συντάγματος ἔχασεν εἴκοσι τέσσαρας ἀξιωματικούς καὶ ἑκατὸν ἀώδεκα στρατιώτας.

Οἱ τοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἐνάτου ὄρεινοὶ εἶχον εἴκοσι τέσσαρας ἀξιωματικούς πληρωμένους, δεκαοκτὼ ἀξιωματικούς καὶ τετρακοσίους πενήτηκοντα στρατιώτας νεκρούς. Οἱ ἀνοβέριοι οὐσάροι τῆς Κομβερλάνδης, σύνταγμα ὀλόκληρον ἐνώπιον τῆς φονικωτάτης ἐκείνης μάχης ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, κρυβέντες εἰς τὸ παρὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην δάσος καὶ διασπείραντες τὸν πανικὸν μέχρι τῶν Βρυξελλῶν.

Ἡ σιτοπομπὴ μὲ τὰ ὑποζύγια, τὰς ἀποσκευάς, τὰ φορεῖα πλήρη τραυματιῶν, ἰδόντες τοὺς Γάλλους κερδίζοντας ἔδαφος καὶ ἐγγίζοντας πρὸς τὸ δάσος, εἰσώρμων ἐν αὐτῷ. Οἱ Ὀλλανδοὶ φονευόμενοι διὰ τοῦ ξίφους ὑπὸ τῶν Γάλλων ἰπέων ἐφώναζον Βοήθεια!

Εἰς μῆκος δύο λευγῶν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν Βρυξελλῶν, κατὰ κατὰ τὸ λέγειν μαρτύρων ἐπιζώντων, συνωστισμὸς μέγας φυγάδων. Ὁ πανικός οὗτος ὠμοίαζε πρὸς τὸν τοῦ Κονδὲ ἐν Μαλίναις καὶ τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ' ἐν Γάνδῃ.

Πολλαὶ τῶν τηλεβολοστοιχιῶν του κατέκειντο εἰς τὸ ἔδαφος ἄχρηστοι. Κατὰ τὸν ἱστορικὸν Πρίγγλε, λέγοντα ὅμως ὑπερβολὴν, τοσοῦτον εἶχε πάθει ὁ ἀγγλοολλανδικὸς στρατός, ὥστε μόλις συνεπισσοῦτο εἰς τριάκοντα καὶ τέσσαρας χιλιάδας ἀνδρῶν.

Περὶ ὥραν πέμπτην, ὁ Βελλιγκτῶν εἶδεν εἰς τὸ ὄρολόγιόν του, καὶ ἠκούσθη ψιθυρίσας τὰς δεινάς ταύτας λέξεις. «Ἡ ὁ Βλύχερος νὰ προφθάσῃ ἢ ἡ νύξ!»

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ὤφθη μακρόθεν σπινθηροβολοῦσα γραμμὴ λογχῶν, εἰς τὰς κορυφὰς τὰς πρὸς τὸ μέρος τοῦ Φρισεμόν. Ἐνταῦθα δὲ ἡ περιπέτεια τοῦ γιγαντείου τούτου δράματος.

ΙΑ'.

Κακὸν ὁδηγὸν ὁ Ναπολέων, καλὸν ὁ Βυλώφ.

Γνωστὴ εἶνε ἡ ὀδυνηρὰ ἀπάτη τοῦ Ναπολέοντος· ἐνῷ ἤλπιζε νὰ ἴδῃ καταφθάνοντα τὸν στρατηγὸν Γρουσύ, εἶδεν ἀντ' αὐτοῦ ἐρχόμενον τὸν Βλύχερον, ἄγοντα τὸν πρωσσικὸν στρατόν. Ἀντὶ τῆς ζωῆς, τὸν θάνατον. Τοιαῦται τῆς τύχης αἱ μετατροπαί! ἐνῷ προσεδοκᾶτο ὁ παγκόσμιος θρόνος, παρέστη τῆς Ἀγίας Ἑλένης ὁ βράχος.

Ἄν ὁ μικρὸς βοσκὸς ὃν παρέλαβεν ὁδηγὸν ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Βλυχέρου Βυλώφ, ἔφερεν αὐτὸν διὰ τοῦ δάσους τοῦ ἄνωθεν τοῦ Φρισεμόν καὶ ἔχι κάτωθεν τοῦ Πλανσεινά, ἄλλῃ, ἴσως θὰ ἦτον ἡ ὄψις τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος.

Ὁ Ναπολέων θὰ ἐκέρδαινε τὴν ἐν Βατερλώ μάχην, διότι διὰ παντὸς ἄλλου ὁρόμου, πλὴν τοῦ κάτωθεν τοῦ Πλανσεινά, ὁ πρωσσικὸς στρατὸς θὰ ἀπῆντα φάραγγα, ἣν ἦτον ἀδύνατον νὰ διέλθῃ τὸ πυροβολικόν, καὶ ὁ Βυλώφ ἐν θὰ κατέφθανεν.

Ἐπὶ μίαν ὥραν λοιπὸν ἂν ἔτι ἐβράδυνεν ὁ Βλύχερος, ὡς λέγει ὁ πρῶστος στρατηγὸς Μούφλιτζ, ὅταν θὰ εὑρισκεν πλέον ὄρθιον τὸν Βελλιχτῶνα· «ἡ μάχη ἐχάνετο»· ὥστε ἂν ἡ μάχη ἤρχιζε δύο ὥρας πρὶν, ὁ Βλύχερος θὰ κατέφθανεν, ὅταν ὁ Ναπολέων θὰ ὑπῆρχε νικητής. Ὁ Βυλώφ εἶχε πολὺ βραδύνει καὶ ἐπομένως ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀνεμένετο ἡ ἀφίξις του. Εἶχε στρατοπεδεύσει ἐν Διονλεμόν καὶ ἐξέκινεσε περὶ τὰ χαράγματα. Οἱ ὁρόμοι ὅμως ἦταν ἀδιάβατοι, αἱ δὲ μεραρχαὶ του κατάφορτοι ἀπὸ λάσπην, τὰ ὑποζύγια καὶ αἱ τηλεβολοστοιχίαι ἐχώνοντο μέχρι τοῦ ἄξονος ἐντὸς τῆς λάσπης, πρὸς τούτους δὲ ἠναγκάσθη νὰ διέλθῃ τὸν ποταμὸν Δύλον διὰ τῆς στενοτάτης γεφύρας τῆς Βάρδης· ἡ δὲ πρὸς τὴν γεφυρὰν ταύτην ἄγρουσα εἶχε πυρποληθῆ ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἐξ οὗ ἐδέησε νὰ περιμείνωσι τὴν καταστολὴν τῆς πυρκαϊῆς.

Ὁ Ἀγιάννης ἔσπασε τὸ ἦλαλι ἐνὸς παραθύρου τῆς φυλακῆς
καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ ἑνα πάτωμα εἰς τὸν δρόμον . . .
(Σελ. 387).

Ἦτο μεσημβρία καὶ ἀκόμη οἱ πρόσκοποι τοῦ Βυλῶφ ἔδεν εἶχον φθάσει εἰς τὸ ναῖδριον τοῦ Ἀγ. Λαμπέρ.

Ἀπὸ μεσημβρίας ἤδη ὁ αὐτοκράτωρ πρῶτος εἶχε παρατηρήσει διὰ τοῦ τηλεσκοπίου του πρὸς τὰ ἔσχατα τοῦ ὀρίζοντος πράγμα τι ἐφελκύσαν τὴν προσοχὴν του.

— Βλέπω, εἶπε, πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος νέφος τι, ὡσάν στρατεύμα. Παρατήρηστε, Σούλτ· προσέθεισεν πρὸς τὸν δούκα τῆς Δαλματίας, διακρίνεις τι πρὸς ἐκείνην ἐκεῖ τὴν διεύθυνσιν ;

Ὁ στρατάρχης εἶδε πρὸς τὰ ἐκεῖ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου του, καὶ ἀπεκρίθη. «Τέσσαρες ἕως πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, μεγαλειότατε. Πιθανόν νὰ ἦνε ὁ Γρουσύ».

Ἄλλ' ὅμως τὸ νέφος ἐκεῖνο ἔμενεν ἀκίνητον ἐντὸς τῆς ὀμίγλης. «Ὅλα τὰ τηλεσκόπια τοῦ ἐπιτελείου ἐσπούδασαν τὸ ἀνέφος» εἰ ἔδειξε πρῶτος ὁ αὐτοκράτωρ· καὶ τινες μὲν εἶπον «εἶνε στρατιά, καὶ ἐστάθη»· οἱ δὲ πλείστοι, «εἶνε δένδρα». Ἀληθῶς δὲ τὸ νέφος ἔμενεν ἀκίνητον. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔστειλε πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὴν ἐξ ἐλαφρῶν ἰππέων μοῖραν τοῦ Δαμῶνος ἵνα πληροφορηθῇ.

Καὶ ὄντως, ἐλθὼν ἕως ἐκεῖ ὁ Βυλῶφ, ἔδεν ἔκρινεν εὐλογον νὰ προχωρήσῃ, ἐπειδὴ ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ του ἦτον ὀλίγη καὶ ἀνίσχυρος· ὤφειλε νὰ περιμεῖνῃ τὸ μέγα σῶμα τοῦ στρατοῦ, ἐπειδὴ ἦτο διατεταγμένος νὰ συγκεντρωθῇ πρὶν ἡ μετάσχη τῆς μάχης· ἀλλὰ περὶ ὧραν πέμπτην ἰδὼν ὁ Βλύχερος τὸν κίνδυνον τοῦ Βελλιγκτῦνος, διέταξε τὸν Βυλῶφ νὰ ἐπιτεθῇ, εἰπὼν μάλιστα τὸν ἀξιοσημειώτον τοῦτον λόγον «Ἀνάγκη νὰ ὀώσωμεν ἀεὶ εἰς τὸν ἀγγλικὸν στρατόν».

Μετ' ὀλίγον ἔτι, αἱ πρῶσιαι μοῖραι Ἀόσθιν, Χίλλερ, Χάικε καὶ Ρύσελ ἀνεπτύσσοντο κατέναντι τοῦ σώματος τοῦ Λαδῶ· τὸ ἰππικὸν τοῦ πρίγκηπος Βιλλέλμου τῆς Πρωσίας ἐνεφανίσθη, ἐξελθὼν ἐκ τοῦ δάσους τοῦ λεγομένου τῶν Παρισίων· τὸ Πλανσινοῦ ἐράνη πυρπολούμενον, καὶ αἱ πρῶσιαι σφαῖραι ἤρξαντό ἤδη νὰ καταπίπτωσιν ὡς χάλαζα, φθάνουσαι μέχρι τῶν φαλάγγων τῆς ἐν ἐρεδρείτ αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, ὅπισθεν τοῦ Ναπολέοντος.

IB'.

Ἡ αὐτοκρατορικὴ φρουρά.

Πασιγνωστα τὰ λοιπά. Εἰσέβαλε τρίτος στρατός, καὶ ἡ μάχη ἐξηθρῶθη ἀμέτῳ. Αἴφνης ἐβρόντησαν ὀγδοήκοντα ἐξ πυροβόλα νέα· μετὰ τοῦ Βυλῶφ ἐπῆλθε καὶ ὁ Πίρχ· ἐπῆλθε καὶ τὸ ἵππικὸν Ζίετην, ἀγόμενον ὑπὸ τοῦ Βλυχέρου αὐτοῦ.

Οἱ Γάλλοι τότε ἀπωθῶνται· ὁ Μαρκονιέτος σαροῦται ἀπὸ τοῦ ὄροπεδίου τοῦ Ὀχαιῖνου· ὁ Δουρουῦτος ἐξελαύνεται ἀπὸ τῆς Παπελόττης· ὁ Δονζελὸ καὶ ὁ Κιότος ὀπισθοχωροῦν· ὁ Λοβὼ προσβάλλεται κατὰ πλευράν· νέα μάχη ἀνοίγεται περὶ δύοσιν ἡλίου κατὰ τῶν ἤδη ἀποτετειχισμένων γαλλικῶν στρατευμάτων· ἅπασα ἡ ἀγγλικὴ γραμμὴ ἀναλκμβάνει τὴν ἐπίθεσιν καὶ προβαίνει πρὸς τὰ ἐμπρός· χάσμα ἀνοίγεται ἐντὸς τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ μέγα· προστίθενται εἰς τοὺς ἀγγλικούς, μύδρους οἱ πρῶσοικοί· ὄλεθρος· θραῦσις κατὰ μέτωπον, θραῦσις πλαγιόθεν.

Ἐπὶ τῆς φοβερᾶς καταστροφῆς ταύτης εἰσῆλθεν εἰς τὴν γραμμὴν τῆς μάχης καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ φρουρά· αἰσθανομένη δὲ ὅτι ἤρχετο ν' ἀποθάνῃ. «Ζήτην ὁ αὐτοκράτωρ!» ἀνεβόησεν. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ οὐδὲν σπαραξικαρδιώτερον ταύτης τῆς ἀγωνίας, ἐκρηγνυμένης εἰς ἀνευφημίας.

Ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ οὐρανὸς ὑπῆρχε νεφελώδης· κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὡραν ὀγδόην ἑσπερινήν, ἠνοίχθησαν τὰ νέφη τοῦ ὀρίζοντος, καὶ διὰ τῶν πετελεῶν τῆς ὁδοῦ τῶν Νιβελλῶν, ἐφάνη αἴφνης τὸ ἀπαίσιον μέγα ἐρύθημα τοῦ ἡλίου δύοντος. Εἰς Δούστερλιτε, τὸν ἥλιον εἶχον ἤδη ἀνατέλλοντα.

Ἐπὶ τῆς καταστροφῆς ἐκείνης, ἕκαστον τάγμα τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς διωκεῖτο παρ' ἑνὸς στρατηγοῦ. Ὅτε ἐνεφανίσθησαν αἱ ὑψη-

λαί κιθάρες τῶν γρεναδιέρων τῆς φρουρᾶς, ἔχυσαν ἐμπρός τὸ εὐρὺ πέ-
ταλον καὶ τὸν ἀετὸν, ὅλοι ἰσομήκεις, ὅλοι κατὰ γραμμὴν εὐθυτάτην,
ἤσυχτοι ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ, ὃν ἤγειρεν ἡ παλαίστρα, ὁ ἐχθρὸς ἤρθάνθη
τὸ ἀξιοσέβαστον τῆς Γαλλίας· ἐνόμιζες ὅτι κατῆλθον εἰς τὸ πεδῖον
τῆς μάχης εἴκοσι νίκαι ἀνεφγμέναις ταῖς πτέρυξι, καὶ οἱ νικηταὶ
ὡπισθοχώρησαν ὡς εἰ ἦσαν αὐτοὶ ἡττημένοι.

Ἄλλ' ὁ Βαλλιγατῶν ἀνέκρα' ἐν, «Ὁρθοὶ οἱ τῆς φρουρᾶς, καὶ εὐθυ-
βολεῖτε!» Ὁπισθεν τῶν φρακτῶν ἔκειτο χαμαὶ ἐξηπλωμένον τὸ ἐρυ-
θρὸν σύνταγμα τῆς ἀγγλικῆς φρουρᾶς· τοῦτο λοιπὸν ἠγέρθη, καὶ
διὰ αὐδῶν κατετρύπησε τὴν τρίχρουν σημαίαν, φρίττουςαν ἐν μέσῳ
τῶν γαλλικῶν ἀετῶν· ἐξώρμησαν δὲ ἔπειτα ὅλοι καὶ ἤρξαστο ἡ ἐσχάτη
τότε σφαγή.

Ἡ αὐτοκρατορικὴ φρουρὰ ἤρθάνθη ἐντὸς τοῦ σκότους ὅτι ὁ περὶ
αὐτὴν στρατὸς ἀπεδίδρασεν ἠρθάνθη τὸν εὐρὺν κλονισμόν τῆς ἐκτο-
πίσεως τῶν ἄλλων γαλλικῶν στρατευμάτων, καὶ ἤκουσε τὴν κρουγὴν
αὐτῶν ἐκ τῶν ἐκείνων σωθῆτω! » διαδεχθεῖσαν τὸ ζήτημα ὁ αὐτοκράτωρ! »

Ἄλλ' ἐνφ' ἤκουεν ὀπίσω τῆς τῆν φυγῆν τῶν ἰδίων, αὐτὴ ἐξη-
κολούθει προχωροῦσα ἐπὶ μᾶλλον κερυνοβολουμένη καὶ ἀνὰ πᾶν
βῆμα θνήσκουσα. Οὐδεὶς μεταξὺ τῶν ἀνδρείων ἐλείπων ὀπεδειλίασεν,
οὐδεὶς ἐφάνη δισταζών.

Ἐκαστος τῶν ἀνδρῶν ἐκείνου τοῦ σώματος ὑπῆρξεν ἥρω· ὡς καὶ
ὁ στρατηγός. Οὐδεὶς ἔλειψεν εἰς τὴν αὐτοκτονίαν.

Ὁ Νεῦ, ἐκτὸς ἐαυτοῦ, ὑψηλὸς ὄσσοι καὶ ὁ θάνατος ἐν ἔδειχτο, προε-
μάχει ἐν τῇ καταγίδι ταύτῃ εἰς πᾶσαν ἐπίθεσιν. Ἐκεῖ ἔπεσεν ὑπ'
αὐτὸν ὁ πέμπτος ἵππος του.

Ἀποστάζων ἰδρωτός, φλογερὸς τοὺς ὀφθαλμούς, ἀφρισμένος τὸ
στόμα, ἐκκομβωμένος τὴν στολήν, τὴν μίαν τῶν ἐπωμίδων ἔχων
ἀποκοκομμένην ἐξ ἡμισείας ὑπὸ τῆς σπάθης ἀγγλοῦ ἱππέως, κοῖλον
δὲ τὸ παράσημόν του ἐξ ἐνός βλήματος πλήξαντος αὐτό, αἰμόρροτος,
κατεσπλωμένος ὑπὸ βορβόρου, μιγαλοπρεπέστατος, τὴν σπάθην
συντετριμμένην ἀνὰ χεῖρας κρατῶν.

— « Ἐλθετε, ἔλεγε καὶ ἴδετε στρατάρχην τῆς Γαλλίας· πῶς
θνήσκει ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης! »

Ἄλλ' εἰς μάτην ὁ Νεῦ ἐκεῖ δὲν ἀπέθανεν. Ἦτο βλοσυρὸς καὶ ἀγα-
νακτῶν. Πρὸς τὸν στρατηγὸν Ἐρλῶνα ἀποτεινόμενος:

— Σὺ δὲν κατορθώνεις νὰ σὲ σκοτώσουν; τὸν ἤρώτα.

Ἐκραύγαζε δὲ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολεμίου πυροβολικοῦ, κατακερμιτίζοντας τὴν δρᾶκα ἐκείνην τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀπολειπομένων ἀνδρῶν.

«Καὶ δι' ἐμὲ τίποτε, δι' ἐμὲ ! Θὰ ἐπεθύμουν αὐταὶ ὄλαι αἱ ἀγγλικαὶ σφαῖραι, εἰς τὰ ἐντόσθιά μου νὰ ἔμβαιναν ! » — Ἐμελλον νὰ σὲ δώσωσι, δύστηνε, τὸν θάνατον σφαῖραι γαλλικαί (!).

ΙΓ.

Καταστροφὴ.

Ἡ φυγὴ τῶν ὀπισθεν τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς ὑπῆρξεν ἀπαισία. Τὰ γαλλικὰ στρατεύματα ἐκάμφθησαν διὰ μιᾶς πανταχόθεν συγχρόνως ἐγκατελείφθησαν καὶ Οὐγομόντη, καὶ Αἰταιντή, καὶ Παπελόττη, καὶ Πανσενόατον. Τὴν φωνὴν ἀπροδοσία ! » διεδέχθη ἡ φωνὴ, ἀὸ σώζων ἑαυτὸν σωθήτω ! »

Στρατικὴ διασκορπιζομένη ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῆξιν παγετοῦ. Κάμπτεται, ραγίζεται, τρίζει, κυμαίνεται, κυλίεται, πίπτει, προσκορθεῖ, σπεύδει, κρημνίζεται. Ἀνήκουστος ἡ ἀποσύνθεσις ἐκείνη.

Ὁ Νεῦ ἀναβαίνει ἄλλον ἵππον, καὶ ἀσκεπὴς τὴν κεφαλὴν, ἄνευ λαιμοδέτου, ἄνευ ξίφους, τρέχει εἰς τὸν ὄρομον πρὸς τὰς Βρυξέλλας, ἐκεῖ δὲ πάλιν ἵστανται ἐμποδίζων Ἀγγλους τε καὶ Γάλλους.

Προσπαθεῖ νὰ συνάξῃ τὸν στρατόν, ὃν ἀνακαλεῖ καὶ ὑβρίζει ἀποφράσσω τὴν φυγὴν. Ἀλλὰ καταπλημμυρεῖται· οἱ στρατιῶται τὸν φεύγουσιν ἀνακράζοντες «Ζήτω ὁ στρατάρχης Νεῦ ! »

(1) Ὁ Νεῦ κατηγορηθεὶς ὡς προδότης ἐπὶ τῆς δευτέρας καλινορθώσεως τῶν Βουρβόνων, κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ὁ ἀνδριὰς του ἑστῆθη ἐπὶ τοῦ μέρους ἐνθα ἐτυφεκίσθη.

Δύο συντάγματα τῶν ὑπὸ τὸν Δουροῦτον ἄγονται καὶ φέρονται τεθορυβημένα καὶ ριπταζόμενα μεταξύ τῆς σπάθης τῶν οὐλάνων καὶ τοῦ τυφεκισμοῦ τῶν ἰλῶν τοῦ Κέμπτ, τοῦ Βέστ, τοῦ Μάκρ, τοῦ Ρύλαντ. Χειρίστη πασῶν τῶν συγκρούσεων εἶνε ἡ φυγή· φίλοι θινατοῦσιν ἀλλήλους· ἵνα σώσωσιν ἐαυτούς· Ἰλαὶ ἱππέων καὶ τάγματα πεζῶν συντρίβονται πρὸς ἀλλήλας καὶ διασκορπίζονται ὡς εἰς ἄρρον ἀπέραντον.

Ὁ Λοβὼ ἀπὸ τοῦ ἐνός, ἄκρου καὶ ὁ Ρέϊλλ ἀπὸ τοῦ ἄλλου, κυλίνονται εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο ρεῦμα καὶ αὐτοί.

Εἰς μάτην ὁ Ναπολέων στήνει φραγμοὺς διὰ τῆς ἀπολειπομένης αὐτῆ φρουρᾶς· εἰς μάτην ἀρεῖδει τοῦ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπηρεσίας ἱππικῆς εἰς ἐσχάτην προσπύθειαν. Ὁ Κίστος, ὀπισθοχωρεῖ ἐνώπιον τοῦ Βιθιανού, ὁ Κελλερμάν ἐνώπιον τοῦ Βινδελέρ, ὁ Λοβὼ ἐνώπιον τοῦ Βιλῶσ, ὁ Μορνάνδος ἐνώπιον τοῦ Πίρχ, ὁ Δομών καὶ ὁ Σουβερβικ ἐνώπιον τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου τῆς Πρωσσίας.

Ὁ Γαλιῶ, ὅστις εἶχεν ἐξοφλήται ἄγων τοὺς ἱππεῖς τοῦ αὐτοκράτορος, πίπτει ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἄγγλων δραγόνων.

Ὁ Ναπολέων τρέχει κλιπίζων καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ ρεύματος τῶν φευγόντων, ἀγροῦει πρὸς αὐτούς, τοὺς συνθλίβει, τοὺς ἀπειλεῖ, τοὺς ἐξικαταῖει. Ὅλα τὰ στόματα, ἅτινα τὸ πρῶν ἀνέκραζον «Ζήτη ὁ αὐτοκράτωρ!», μένουσι κεχηγνότα· σχεδὸν οὐδεὶς τὸν γνωρίζει.

Τὸ πρωσικὸν ἱππικόν, μόλις φθάσιν καὶ ἀκέραιον χύνεται, πετᾷ, σπαθίζει, θερίζει, πατάσσει, φονεύει, ἐξολοθρεύει. Τὰ ἀμάξια καταπατοῦνται, τὰ τηλεβόλα λιποτακτοῦν· οἱ ταῦτα ὑπηρετοῦντες στρατιῶται ἀποξευγνύουσι τοὺς ἔλκοντας αὐτὰ ἵππους, καὶ ἀναβαίνοντες ἐπ' αὐτῶν τίς πρῶτος φεύγουσιν· ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος τῶν ἀμαξίων καθίσταται πρόσκομμα εἰς τὸν δρόμον καὶ πρόξενον σφαγῆς.

Οἱ ἄνδρες συμπιέξουν ἀλλήλους πυκνούμενοι, καταπιτοῦνται, θάβνουν ἐπὶ νεκρῶν καὶ ζώντων. Ἐκεῖ στιβαρὸς βραχίων οὐδεὶς ἰσχύει. Τεσσαράκοντα χιλιάδες πολεμιστῶν πληροῦσιν ἰλιγγιώντες καὶ ὄδοι, καὶ ἀτραπούς, καὶ γεφύρας, καὶ πεδιότας, καὶ λόφους, καὶ κοιλάδας, καὶ ὄλην Κριουγαὶ ἀπογνώσεως, σάκκοι στρατιωτικοὶ καὶ ὅπλα ἐρριμμένα εἰς τὰ σπαρτά, ἄνδρες ἀνοίγοντες δρόμον διὰ τοῦ ξίφους.

Ποῖος ἔβλεπε συστρατιώτην, ἰξιωματικόν ἢ στρατηγόν· φόβος εἰς πάντας ἀπερίγραπτος καὶ ἀνεξήγητος ὁ πανικός.

Ὁ Ζήτην ἔσφαξε τὴν Γαλλίαν ἐν ὄλῃ τοῦ τῆ ἀνέσει· οἱ λένυτες ἔγιναν λαχῶσι. Τοιοῦτος ἦτο ὁ πανικός.

Εἰς τὴν Γενάπην ἀπεπειράθησαν νὰ ἐπιστρέψωσι, νὰ ἀνασυνταχῶσιν, ἀνακόποντες τὴν ὄρμην τῶν φευγόντων. Ὁ Λοβὼ κατῴρῳσε νὰ συναθροίσῃ τριακοσίους· ἐχαράκωσε τὴν εἰσοδὸν τοῦ χωρίου, ἀλλὰ ἅμα ἐρρίφθησαν ἐν ὁμοβροντίᾳ οἱ πρῶτοι μῦδροι τῶν Πρώσων, πάλιν ἐτράπη εἰς φυγὴν, ὅποτε καὶ ἠχμαλωτίσθη,

Οἱ Πρῶσοι ὤρμησαν κατὰ τῆς Γενάπης μανιώδεις, διότι ὀλίγον εἶχον συντελέσει μέχρι τοῦδε εἰς τὴν νίκην, καὶ διέπραξαν τὰς ἐσχάτας ὀμότητας.

Ὁ Βλύχερος διέταξε σφαγὴν μέχρις ἐνός. Ἐπειδὴ ὁ Γάλλος στρατηγὸς Ροζὲ ἔδωκε τοιοῦτον οἰκτρὸν παράδειγμα, ἀπειλήσας διὰ θανάτου πάντα γρενιδιέρον, ὅστις θὰ ἔφερε Πρῶσον ζωντανόν, ὁ Βλύχερος ἠθέλησε νὰ ὑπερακοντίσῃ τὸν Ροζέ.

Ἡ νίκη ἐπερατώθη διὰ τῆς γενικῆς σφαγῆς τῶν ἠττηθέντων.

Ὡς ἱστορικοὶ πρέπει νὰ στιγματίσωμεν. Ὁ Βλύχερος ἠτίμασεν ἑαυτόν. Ἡ ὀμότης ἀνεδίβασε τὴν συμφορὰν εἰς τὸν κολοφῶνα.

Ὁ στρατηγὸς τῆς νέας φρουρᾶς Δυχέσμ, διωχθεὶς μέχρι τῆς θύρας κληπτείου τινός ἐν Γενάπῃ, παρέδωκε τὸ ζῆφος εἰς οὐσάρον θανάτου, ὅστις λαβὼν αὐτὸ ἐφόρευσε τὸν αἰχμάλωτον.

Τὴν νίκην τῶν συμμάχων συνεπλήρωσεν ἡ δολοφονία!

Οἱ ἀπεγνωσμένοι φυγάδες προὐχώρησαν, διήλθον χωρὶς, καὶ μόλις ἐταμάτησαν εἰς τὰ γαλλικὰ μεθόρια. Καὶ τίς ὁ φεύγων; Ἡ μεγάλη στρατιὰ! *Le grande armée.*

Ἡ σκοτοδίνη, ὁ τρόμος, ἡ θραῦσις καὶ ἡ πτώσις τῆς δυνάμεως, ἥτις ἐξέπληξε τὴν ἱστορίαν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην, δὲν ἔχει ὄρα γε ἀφορμὴν; Ὅχι! Ἐπὶ τοῦ Βατερλώ ἠπλώθη χεὶρ ἀράτας, ὑπερμεγέθης. Ἦτο ἡμέρα τοῦ πεπρωμένου. Ὑπεράνθρωπος δύναμις ἔδωκε τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Διὸ καὶ οἱ πάντες ἐκλίναν τὸν αὐχένα, αἱ δὲ μεγάλαι ἐκείναι ψυχαὶ παρέδωκάν τὰ ζῆφῃ. Ἦδη οἱ νικηταὶ τῆς Εὐρώπης ὅλης ἐσαρώθησιν χωρὶς νὰ δύνανταί τι νὰ εἰπωσι, χωρὶς νὰ δύνανται τι νὰ πράξωσιν, ἀλλ' αἰσθνόμενοι ἐν τῇ σκιᾷ τρομερόν τι φάσμα. Ἦτο γεγραμμένον! Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἠλλοιώθη τοῦ ἀνθρωπίου γένους ἡ ὄψις. Τὸ Βατερλώ εἶνε οἱ στρεφεῖς, ἐφ' ὧν στιχιζομένη, ἡ θύρα διανοίχθη καὶ εἰσῆλθεν ὁ δέκατος ἕνατος αἰὼν. Ἦτο ἀνάγκη νὰ

ἐξαλειφθῆ ὁ ἄνθρωπος τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ διὰ τὴν ἐπίσημον ἐγκαθί-
 ἔρυσιν τοῦ μεγάλου, τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Τὸ ἔργον τοῦτο
 ἀνέλαθεν ἐκεῖνο τὸ ὄν, πρὸ τοῦ ὁποίου πᾶς τις σιγᾷ. Οὕτως ἐξηγεῖ-
 ται ὁ τῶν ἰρώων, πανικός. Εἰς τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ ἐνεφανίσθη
 κάτι τι πλεόν τοῦ νέφους, ἐνεφανίσθη μετέωρον ἦτον ὁ Θεός !

Ἐν τινι πεδιάδι πλησίον τῆς Γενάπης καθ' ἣν ὥραν ἐνύκτωνεν, ὁ
 Βερνάρδος καὶ ὁ Βερτράνδος, οἱ Πάλλοι στρατηγοί, συνέλαβον ἀπὸ
 τοῦ κρασπέδου τοῦ ἐνδύματος καὶ ἔστησαν ἄνθρωπον βλοσυρόν, σύν-
 νουν, ἀποτρόπαιον, ὅστις, καὶ αὐτὸς περυσθεὶς μέχρι τοῦ μέρους
 ἐκείνου ὑπὸ τοῦ ρεύματος τῆς φυγῆς, εἶχε πιζεύσει, καὶ περάσας τὸν
 βραχίονα εἰς τὸν γαλινόν τοῦ ἵππου του, ἐπίστρεψε μόνος τὸ ὄμμα ἐκ-
 πεπληγμένον πρὸς τὸ Βατερλώ.

Ἦτο ὁ Ναπολέων, πειρώμενος εἰσέτι νὰ ἐπανακάμψῃ κατὰ τῶν
 πολεμίων, τοῦ καταρρεύσαντος ὀνείρου ἐκείνου ὑπνοβάτης πελώριος.

ΙΔ .

Τὸ τελευταῖον τετράγωνον.

Τετράγωνά τινα τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, ἀκίνητα καὶ ἀδιάσει-
 στα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ρεύματος τῶν ἀποδιδρασκόντων, ὡς βράχοι ἐντὸς
 τοῦ χειμάρρου, ἔμειναν ἐκεῖσε μέχρι νυκτός.

Οὕτω ἀναμένοντα τὴν διπλὴν σκιὰν τῆς νυκτός καὶ τοῦ θανάτου,
 περιεκυκλώθησαν ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ἕκαστον αὐτῶν τάγμα, με-
 μονωμένον ἀπὸ τῶν ἄλλων, οὐδένα πλέον ἔχον δεσμόν, μετὰ τοῦ
 πανταχόθεν συντριβέντος στρατοῦ, ἀπέθνησκε κατ' ἴδιον.

Πρὸς τὸ ἔσχατον τοῦτο ἀνοραγάθημα, τὰ μὲν εἶχον λάβει θέσιν
 εἰς τὰ ὄψη τῆς Ροζόμ, τὰ δὲ εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.
 Ἐγκαταλελειμμένα ἐκεῖσε καὶ ἡττημένα, ἀλλὰ τρομερὰ, ἡγωνίων
 ηρωϊκῶς τὸ ζοφερὰ ταῦτα τετράγωνον.

... Ἡ ὄσθα Σεμπλιτσία ἐγονυπέτησε πλουσίον τῆς τραπεζῆς.
Ἡ θύρα ἠνοίχθη. Εἶδ᾽ ἄλλον ὁ Ἰαβέρης. (Σελ. 38 9.)

Συναπέθνησκον μετ' αὐτῶν καὶ αἱ νίκαι τῆς Οὐλμης, τοῦ Βίγγερμ τῆς Ίένης, τῆς Φριεδλάνδης.

Περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν τῆς ἐσπέρας, ἐσώζετο εἰσέτι ἐν ἑξ' αὐτῶν ὑπὸ τὸ ὄρεπέδιον τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου. Ἐντὸς τῆς ὀλιθρίας κυλάδος ἐκείνης, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς κατωφρείας, ἦν εἶχον ἀναβῆ οἱ θωρακοφόροι καὶ ἤτις τῶρα ἔβριθιν ἀγγλικῶν στρατευμάτων καταλαβόντων αὐτήν, ἠγωνίζετο εἰσέτι τὸ τετράγωνον τοῦτο ὑπὸ τὰς κατ' αὐτοῦ συγκεντρωθείσας τῶν νικηφόρων ἐχθρικών τηλεβόλων ὁμοβροντίας.

Διόφκει δὲ τοῦτο ἄσημός τις ἀζώματικός, Καμπρῶν ὀνομαζόμενος. Εἰς πᾶσαν δὲ ἔκοξεν τῶν τηλεβόλων, τὸ τετράγωνον τοῦτο ἠλαττοῦτο ἀμα ἀποκρινόμενον, ἀπεκρίνετο διὰ τυφικισμῶν ἐναντίον μύδρων, ἐνῶ ἀδιαλείπτως ἐσμικρύνοντο τὰ τέσσαρα τεῖχη του. Οἱ φεύγοντες μακρόθεν ἴσταντο πρὸς στιγμήν, καὶ ἤκουον τὴν βαθμηδὸν ἠλαττουμένην πένθιμον ἐκείνην βροντήν, ἐν τῷ σκότει.

Ὅταν ἐκ τῆς λεγεῶνος ταύτης μία μόνον ὄραξ ἀνδρῶν εἶχε μείνει, τούτων δὲ ἡ σημαία ἀπέγεινε ράκος, καὶ τὰ φυσίγγιά των ἐξηντήθησαν, καὶ τὰ τυφέκια ἀπέμειναν εἰς τὰς χεῖράς των ὡς ράβδοι ἀπλαῖ, ὁ δὲ σωρὸς τῶν πτωμάτων ὑπερέβη τὴ στίβον τῶν ἐπιζώντων, πολλοὺς τῶν νικητῶν θρησκευτικός τις κατέλαβε φόβος γύρω τῶν ἐξόχων τούτων ἀνδρῶν, οὕτω θνησκότων, καὶ πρὸς στιγμήν τὸ ἀγγλικὸν πυροβολικὸν ἐσίγησεν ἵνα ἀναπνεύσῃ.

Οὔτοι δ' ἐν ταύταις ἴσταντο θεώμενοι περὶ αὐτοὺς, ὡς μορμολύκεια μυρμηκιῶντα, φάσματα μαχητῶν ἐφίππων, τῶν τηλεβόλων τοὺς μαύρους κροτάφους, καὶ διὰ τῶν ὑποστατῶν καὶ τροχῶν τὸν οὐρανὸν ὑπὸ λευκόν, καὶ τὴν νεκρικὴν ἐκείνην κάραν, τὴν πελωρίαν, ἦν πάντοτε ἐν τῷ βρασμῷ τῆς μάχης καὶ τοῦ καπνοῦ διορωσιν οἱ ἤρωες, κατεργουμένην καὶ εἰς αὐτοὺς ἀτενίζουσαν.

Καὶ ἤκουσαν εἰς τὸ ἐσπερινὸν ἐκεῖνο λυκόφως οἱ ἄνδρες οὔτοι τὰ πυροβόλα ἐκ νέου γεμιζόμενα καὶ τὰς ἀνημμένας θρυαλλίδας ἐξέλαβον ὡς ὄμματα τίγρεων εἰς τὸ νυκτερινὸν σκότος, σχηματιζούσας περὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν κύκλον.

Ἄφω δὲ ὅλοι οἱ πυρεῖς τῶν ἀγγλικῶν τηλεβολοστοιχιῶν ἐπληθίσαν εἰς τὰ πυροβόλα. στρατηγός τις Ἀγγλος, κατ' ἄλλους μὲν ὁ

Κίβλιλ, κατ' άλλους δὲ ὁ Μάιτλαῦ, οἰκτεῖρας τοὺς ἄνδρας τούτους, καὶ κρατήσας μετέωρον ὑπεράνω των τὴν ὑστάτην στιγμὴν ἐφώνησε πρὸς αὐτούς· «Παραδοθῆτε, ἄνδρες Γάλλοι, παραδοθῆτε!»

«Σκατά!» ἀπήντησεν ὁ Καμπρών.

ΙΕ΄.

Καμπρών.

Διὰ τὸ σέβας τὸ ἀπιτιούμενον ὑπὸ παντὸς ἀναγνώστου Γάλλου, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς αὐτὸν ἡ λέξις, ἢ καλλίστη ἴσως τῶν ὄσας Γάλλοι ἐπρόφερέ ποτε. Ἄλλ' ἀπαγορεύοντες τὸ ὑψηλὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ, γινόμεθα παραβάται τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης, ἀναδεχόμενοι εἰς βᾶρος ἡμῶν πᾶσαν εὐθύνην καὶ πάντα κίνδυνον.

Λαιπὸν, μεταξὺ γιγάντων, ἔτυχε καὶ εἰς τιτάν, ὁ Καμπρών. Νὰ προφέρῃ τις τὴν λέξιν ταύτην καὶ ν' ἀποθάνῃ ἔπειτα, τί τοῦτου ὑψηλότερον; διότι θελήσας ν' ἀποθάνῃ, ἀπέθανεν, δὲν πταίει δὲ ὁ ἀνὴρ ἐὰν ἐπέζησεν τῆς χαλᾶζης ἐκείνης τῶν μύδρων.

Ὁ ἐν Βατερλώ νικήσας, οὔτε ὁ Ναπολέων εἶνε, ὁ τραπείς εἰς φυγὴν, οὔτε ὁ Βελλιγκτών, ὁ καμφθεὶς περὶ ὥραν τετάρτην καὶ ἀπελπισίας περὶ ὥραν πέμπτην, οὔτε ὁ Βλύχερος, ὁ οὐδόλωι ἀγωνισθεὶς, ἀλλ' ὁ ἐν Βατερλώ νικήσας εἶνε ὁ Καμπρών.

Κατακεραυνώσας μὲ μίαν τοιαύτην λέξιν τὸν φονεούτᾳ σε κεραυνοῦν εἶναι ὡς νὰ ἐνίκησες.

Τοιαύτη μίᾳ ἀπάντησις πρὸς τὴν πανωλεθρίαν, τοιοῦτον ἐν ἐπιφώνημα πρὸς τὴν εἰμαρμένην, τοιοῦτον ἐν βᾶθρον πρὸς τὸν λέοντα, τὸν μέλλοντα ἐκεῖ ἀκολούθως νὰ ἰδρυθῇ, τοιαύτη μίᾳ ἀπόκρισις πρὸς τὴν βροχὴν τῆς νυκτός, πρὸς τὸν προδότην τῆς Οὐγομόντης τοίχου,

πρὸς τὸν λάκκον τοῦ Ὁγαίνου πρὸς τὴν βραδυπορίαν τοῦ Γρουσού, πρὸς τὴν ἀφίξιν τοῦ Βλυχέρου· τοιαύτη μία εἰρωνεία ἐν τῷ λάκκῳ τοῦ τάφου, τοιοῦτος εἰς τρόπον τοῦ νὰ σταθῆς ὄρθιος ἀπὸ ἔπεσες, νὰ πνίξῃς ἐντὸς δύο συλλαβῶν τὸν συνασπισμὸν τῆς Εὐρώπης ἀπάσης, νὰ προσφέρῃς τοῖς βασιλεῦσι τοὺς ἤδη γνωστούς αὐτοῖς ἀποπάτους ἐκείνους τῶν Καισάρων, νὰ ἀναδείξῃς τὴν ἐσχάτην τῶν λέξεων πρώτην, ἀναμίξας τὴν ἀστραπὴν τῆς Γαλλίας μετ' αὐτῆς, νὰ κλείσῃς ἰταμῶς τὸ Βατερλώ διὰ μιᾶς ἀπόκρουσιν, νὰ συγκεραλαιώσῃς τὴν νίκην ἐκείνην ἐν μιᾷ ὑστάτῃ ἀνεκφράστῳ λέξει, νὰ ἀπολέσῃς τὸ παιδίον τῆς μάχης καὶ νὰ κερδίσῃς τὴν ἱστορίαν· μετὰ τὴν κλοσσίαν ἐκείνην σφαγὴν νὰ ἔχῃς ὑπὲρ σοῦ τοὺς καρχαστάς εἶνε μέγιστον.

Ἦθρῖς πρὸς τὸν κεραιὸν εἶνε ἀισχύλειον μεγαλεῖον. Ἡ λέξις τοῦ Καμπρώνος εἶνε ρήγμα· ρήγμα στήθους γέμοντος περιφρονησεως· τὸ πλεονάζον ἀγωνίας ἐκρηγνυμένης. Καὶ τίς λοιπὸν ἐνίκησεν; ὁ Βελλιγκτῶν; Ὁχι.

Ἄνευ τοῦ Βλυχέρου αὐτὸς κατεστρέφετο.

Ὁ Βλύχερος; Ὁχι.

Ἄν δὲν ἐποίηι ἀρχὴν ὁ Βελλιγκτῶν, δὲν θὰ εἶδε πέρας ὁ Βλύχερος. Ὁ Καμπρών, ὁ διαβάτης τῆς τελευταίας ὥρας, ὁ ἀγνωστος στρατιώτης, τὸ μυριστομήριον τῆς σμικρότητος ἐν τῇ μάχῃ, αἰσθάνεται ὅτι ἐν τῇ καταστροφῇ ἐκείνῃ ὑρίστατο ψεῦδος.

Ἡ συναίσθησις αὐτῆ διπλασιάζει τὸν σπιραγμὸν τῆς καρδίας του, καθ' ἣν στιγμὴν ὄρα ἢ λύσσα του πλέον δὲν εἶχε, προτίενται εἰς αὐτὸν ὁ γλευασμὸς· ἡ ζωή!

Καὶ πῶς νὰ μὴ ἀνασκιρτήσῃ ὡς μινυόμενος! Βλέπει ἐκεῖ ὄλους τῆς Εὐρώπης τοὺς Βασιλεῖς, τοὺς στρατηγοὺς τῶν ἀγαλλομένων· Διὰς ἐριγδούπους· ἔχουν ἑκατοντακισχιλίους στρατιώτας νικηφόρους καὶ ὀπισθεν τῶν ἑκατοντακισχιλίων, ἑκατοντακισμυρίους, τὰ πυροβόλα των χαίνουσι κατ' αὐτοῦ καὶ αἱ Θουραλλίδες ἀνήσθησαν· κρατοῦν ὑπὸ τὰς πτέρνας των τὴν αὐτοκρατορικὴν φρουρὰν καὶ τὴν στρατιάν τὴν μεγάλην· πλέον δὲν εἰμειν ὅπως διαμαρτυρηθῆ, εἰμὲν ὁ σκώληξ οὗτος τῆς γῆς· λοιπὸν ζητεῖ τινα λέξιν, ὡς θὰ ἐξήτῃ τις μίαν μάχαιραν.

Τοῦ ἔρχεται ἀπρὸς εἰς τὰ χεῖλη, καὶ ὁ ἀπρὸς οὗτος εἶνε ἡ λέξις.

ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς πληθώρας τῆς δυνάμεως, τῆς ὕλης, εὐρίσκει ἐντὸς τῆς ψυχῆς μίαν φράσιν, καὶ αὕτη εἶνε ἡ μοναδική του λέξις.

Ἐπαναλέγομεν τοιαύτη ἐπιφώνησις, τοιαύτη πρᾶξις, τοιαύτη εὕρεσις, τὸν εἰπόντα, τὸν πράξαντα, τὸν εὐρίντα καθίστησι νικητὴν.

Τὸ πνεῦμα τῶν μεγάλων ἡμερῶν ἐπεφοίτησεν εἰς τὸν ἄγνωστον τοῦτον ἄνθρωπον κατὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην στιγμὴν. Ὁ Καμπρὼν εὗρε τὴν λέξιν τοῦ Βατερλώ, καθὼς ὁ Ρουγέτος ὁ Δελίλ εὗρε τὴν μασσαλιώτιδα, δι' ἐπιφοιτήσεως τοῦ πνεύματος ἐκ τῶν ἄνω.

Ἀπόρροιά τῆς θείας λαίλαπος διέρχεται διὰ τῶν ἀνδρῶν τούτων, καὶ ἰδοὺ κορυβαντιοῦν, καὶ ἰδοὺ ὁ μὲν ἄδει τὸ ὑψηλὸν ἄστρο, ὁ δὲ ἀναδίδει τὸ τρομερὸν ἀνακραύγασμα.

Τὴν λέξιν ταύτην τῆς τιτανείου περιφρυνήσεως, ὁ Καμπρὼν ἐκτοξεύει, οὐ μόνον κατὰ προσώπου τῆς Εὐρώπης ἐν ὀνόματι τῆς αὐτοκρατορίας, τοῦτο θὰ ἦτον ὀλίγον, ἀλλὰ κατὰ προσώπου τοῦ παρελθόντος ἐν ὀνόματι τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἀκούεις αὐτήν, καὶ ἐν τῷ Καμπρῶνι ἐπαναβλέπεις τὴν ἀρχαίαν ψυχὴν τῶν γιγάντων. Λέγεις ὅτι λαλεῖ ὁ Δαντῶν, ἢ ὅτι βρυχᾶται ὁ Κλέβερς.

Εἰς τὴν λέξιν τοῦ Καμπρῶνος, ἡ ἀγγλικὴ φωνὴ ἀπεκρίθη, πῦρ ἰαί τηλεβοστοιχίαι ἐξήττησαν, ὁ λόφος ἐσείσθη, ἐξ ὄλων τῶν χαλκοστόμων ἐκείνων ὀργάνων ἐξεβλήθη ὁ τελευταῖος καταχθόνιος ἐμετὸς μύδρων, εὐρύς τις καπνὸς διαλευκανθεὶς ὑπὸ τῆς μεταξὺ ἀνατελούσης σελήνης, καὶ ὅταν ὁ καπνὸς διελύθη, πλέον οὐδέν· τὸ κραταῖον ἐκεῖνο λείψνον κατέστη ἄφαντον· ἡ φρουρά ὑπῆρχε νεκρά.

Τὰ τέσσαρα τείχη τοῦ ζῶντος πύργου ἐκείνου κατηδαρσθησαν. μόλις δὲ τῆ δε κἀκείσε ἐσάλευέ τι χαμαὶ μεταξὺ τῶν πτωμάτων.

Καὶ οὕτως αἱ γαλλικαὶ λεγεῶνες, μείζονες καὶ τῶν ρωμαϊκῶν, ἐξέπνευσαν εἰς τὸ βουνὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ἐπὶ γῆς ὑπὸ βροχῆς καὶ αἵματος πεποτισμένης, ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν σπαρτῶν, ἐκεῖ ὅπου σήμερον διαθαίνει περὶ ὦραν τετάρτην τῆς πρωίας, σφυρίζων καὶ φαιδρῶς κροταλλίζων τὴν μᾶστιγγα ἐπὶ τοῦ ἵππου του ὁ Ἰωσήφ, ὁ τακτικὸς τῶν Νιβελλῶν ταχυδρόμος.

ΙΣΤ'

Τι ἀγαθὸν ἐκ Βατερλώ.

Ἡ ἐν Βατερλώ μάχη εἶνε αἰνίγμα. Ἀπόρρητον πρὸς τε τοὺς νικησαντας καὶ τοὺς ἡττηθέντας.

Ὁ Ναπολέων λέγει, ὅτι ὑπῆρξεν ἄγρον πανικοῦ. Ὁ Βλύχερος μόνον πῦρ βλέπει. Ὁ Βελλιγκτὼν οὐδὲν ἐννοεῖ. Ἴδετε τὰς ἐκθέσεις. Τὰ δειλὰ συγκεχυμένα, τὰ σχόλια ἀντιρατικά· τὰ μὲν εἶνε ψελλίσμοι, τὰ δὲ τερετίσματα.

Ὁ Ζομίνης χωρίζει τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ εἰς τέσσαρα μέρη, ὃ Μούβλιγκ εἰς τρεῖς περιπετείας. Ὁ Σαρὶς μόνος, καίτοι εἰς τινα σημεία διαφωνοῦμεν πρὸς αὐτόν, διὰ τῶν χαρακτηριστικῶν του διασφάσεων ἐνεβάθυνεν εἰς τὴν καταστροφὴν ταύτην τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας, τῆς συγκρουθείσης πρὸς τὴν θεῖαν σύμπτωσιν.

Πάντες οἱ λοιποὶ ἱστορικοὶ δεῖκνύουσι κάποιον ἔρεθος, καὶ εἰς τὸ ἔρεθος ἐκεῖνο ἐρευνώσ. δι' ἐπιψεύσεως. Ἡμέρα βεβαίως ἀπορράς, κεραινοδόλος, κατάρρευσις τῆς στρατιωτικῆς μοναρχίας, ἥτις, πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν τῶν βασιλέων, συμπάρεσυρε πάντα τὰ βασίλεια.

Ἡμέρα καθ' ἣν ἐπέσεν ἡ ἰσχὺς καὶ ἐξετροχιάσθη ἐπὶ βάσεων ἀλλοίων ὁ πόλεμος

Ἄμρότεροι ἐπερίμενον ἕνα.

Ὁ Ναπολέων τὸν Γρουσύ· ὁ Γρουσύ δὲν ἐφάνη. (1) Ὁ Βελλιγκτὼν τὸν Βλύχερον· ὁ Βλύχερος ἐφάνη.

Ὁ Βελλιγκτὼν εἶναι ὁ κλασικισμὸς τῆς στρατηγικῆς ἀναγεννώμενος ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. Ὁ Βοναπάρτης ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στα-

(1) Ἐπι καὶ σήμερον μεταξὺ τῶν στρατιωτικῶν συγγραφέων συζητεῖται πολυτρόπως ἢ μὴ ἐμφάνισις αὐτοῦ τοῦ Γρουσύ.

οίου του είδε τοιαύτην ἐν Ἰταλίᾳ ἦν καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπολέμησεν. Ἡ γηραιὰ γλαυξ ἐξηφανίσθη πρὸ τοῦ νέου γυπός. Ἡ ἀρχαία τακτικὴ οὐχὶ μόνον κατεκεραυνώθη ἀλλὰ κατήντησε καὶ σκίνδυλον.

Ἄλλὰ τίς ὁ εἰκοσιεξαετής οὗτος κορσικανός ; τί ἐσήμαινεν ὁ περιλαμπρος οὗτος ἀμαθής, ὅστις ἔχων τὰ πάντα ἐναντίον του, καὶ οὐδὲν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἄνευ ζωοτροφιῶν, ἄνευ πολεμεφοδίων, ἄνευ τηλεβόλων, ἀνυπόδητος, σχεδὸν ἄνευ στρατοῦ, μετὰ δρακόνος ἀνδρῶν ἐναντίον ὄγκων, ἐφόρμα κατὰ τῆς συνησπισμένης Εὐρώπης καὶ ἐκέρδιζεν ἀποτόμως νίκας ἐκεῖ ἔνθα ἐθεωρεῖτο ἀδύνατον ;

Πόθεν προήρχετο ὁ κεραυνοβόλος οὗτος μανιακός, ὅστις ἄνευ διαλειμμάτων ἀναπνοῆς, καὶ παίζων τοὺς μαχομένους ὡς ἄθυρμα ἐντὸς τῆς χειρὸς του, μετέβαλεν εἰς κόνιν τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην τὰς πέντε Γερμανικὰς στρατιάς, ἐκτινάσσων τὸν Μπωλιέ ἐπὶ τοῦ Ἄλβινζη, τὸν Μελᾶ ἐπὶ τοῦ Βουρμσερ καὶ τὸν Μάκ ἐπὶ τοῦ Μελᾶ (1) ;

Τίς οὗτος ὁ νεαρός πολεμιστής, ὁ ἔχων ἀναίδειαν γυναικείου διαβολικοῦ κάλλους ; Ἡ σχολὴ τῆς στρατιωτικῆς ἀκαδημίας τὸν ἀφώριζε δραπέτευουσα καὶ ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ ἀδιάλλακτον μῖσος τοῦ ἀρχαίου καισαρισμοῦ ἐναντίον τοῦ νέου. Τὸ εἰς τὰ πάτρια ἐμμένον ἔτιφος ἔεν ἠνείχετο τὴν λαμπυρίζουσαν σπάθην, τὸ δὲ ζατρίκιον δὲν ἐχώνευε τὴν μεγαλοφυΐαν.

Τῆ 18 Ἰουνίου 1815 τὸ μῖσος τοῦτο ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον σημεῖον τῆς οὐχύτης, καὶ ἐπέπρωτο, εἰς ἐπίμετρον κάτωθεν τοῦ Λόδη, Μοντεμπέλο, Μοντενότε, Μα.τούης, Μαρέγγου καὶ Ἀρχόλης νὰ γραφῇ ἡ λέξις Β α τ ε ρ λ ῶ.

Ἐθριάμβευον αἱ μετριότητες κατὰ τῶν ἐξοχοτήτων τὸ δὲ πεπρωμένον συγκατετίθετο εἰς τὴν εἰρωνείαν ταύτην.

Ἐν τῷ Ναπολέοντι-παραχμᾶζοντι ἀντικατωπτορίζετο ὁ Βουρμσερ, νεάζων· ἀλλ' ἔστω ἵνα ἀναδράμῃ μέχρι τοῦ νεάζοντος Βουρμσερ προεκάλεσε τὸ πρόωρον γῆρας τοῦ Βελλιγχετῶνος.

Τὸ Βατερλώ εἶνε μάχη πρώτης τάξεως, κερδηθεῖσα ὑπὸ στρατηγοῦ

(1) Πάντες οὗτοι Αὐστριακοὶ στρατηγοὶ ἠττηθέντες ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος· ὁ Μάκ εἶχε παραδοθῆ ἀιχμάλωτος μὲ 28 χιλιάδας ἀνδρῶν.

δευτέρας τάξεως. Τὸ θαυμαστόν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Βατερλώ εἶνε ἡ Ἀγγλία, ἡ ἀγγλικὴ εὐστάθεια, ἡ ἀγγλικὴ ἀπόφασις, τὸ ἀγγλικὸν φλέγμα. Μὴ πρός βάρος τῆς Ἀγγλίας· ὅν ἔχει νὰ κλυχθῆ διὰ τὸν στρατηγὸν τῆς ἐκείνου, ἀλλὰ διὰ τοὺς στρατιώτας τῆς. Καί, παράδοξος ἀγνωμοσύνη! ὁ Βελλιγκτῶν ἔγραφε πρὸς τὸν τότε ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν τῆς Ἀγγλίας, λόρδον Βαθούρστ, ὅτι ὁ στρατὸς του, ὁ στρατὸς ὅστις ἐπολέμησε τὴν 18 Ἰουνίου 1815, ἦτο ἀμηδαιμὸς στρατός. Τί λέγουσι περὶ τούτου τὰ ὀσῆ, ἅτινα κείνται κεχωσμένα ἐν τῇ γῆ τοῦ Βατερλώ,

Ἡ Ἀγγλία ὑπῆρξε λίαν μετριόφρων ἀπέναντι τοῦ Βελλιγκτῶνος. Ἀναιδεκνύουσα τὸν Βελλιγκτῶνα τόσον μέγαν, ταπεινοὶ ἑαυτήν. Ὁ Βελλιγκτῶν ἔδειξεν ἐπιμονήν· ἰσοῦ ἡ ἀρετὴ του, ἦν ὅν διαφιλονεικοῦμεν· ἀλλὰ καὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν πεζῶν καὶ ἰππέων του ἐτηρήθη στεργός εἰς τὴν θέσιν του, ὅσον καὶ αὐτός.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἡ δόξα ὅλη ἀνήκει εἰς τὸν ἄγγλον στρατιώτην, εἰς τὸν ἀγγλικὸν στρατὸν, εἰς τὸν ἀγγλικὸν λαόν. Ἐάν ὑπέρχη τρόπαιον, αὐτὸ ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἡ ἐν Λονδίῳ στήλη τοῦ Βατερλώ θὲ ἦτο δικαιοτέρα, ἔάν, ἀντὶ τῆς μορφῆς ἑνὸς μόνου ἀνδρός, ὕψωνε εἰς τὰ κέρη ἀνδριάντα λαοῦ ὀλοκλήρου.

Ἐν συνόλῳ, εἰς Βατερλώ ἔλαθε χώριν σφαγῆ μᾶλλον ἢ μάχης. Ἐξ ὅλων τῶν τακτικῶν μαχῶν, ἡ ἐν Βατερλώ εἶνε ἐκείνη, ἧτις ἔχει τὸ μικρότερον μέτωπον ἐπὶ τοσούτων μαχητῶν.

Ὁ Ναπολέων κατεῖχε τρεῖς τέταρτα λεύγης. Ὁ Βελλιγκτῶν ἡμίσειαν λεύγαν· καὶ ἐκατέρωθεν εὕρισκοντο ἑβδομήκοντα δύο χιλιάδες ἀνδρῶν. Ἐκ ταύτης τῆς συμποκνώσεως προήλθεν ἡ σφαγῆ.

Ἐπελόγησαν καὶ εὔρον, ὅτι εἰς μὲν τὴν Ἀούσερλιτε ἀπωλέσθησαν Γάλλοι μὲν δεκατέσσαρες τοῖς ἑκατόν, Ρῶσοι δὲ τριάκοντα τοῖς ἑκατόν, καὶ Αὐστριακοὶ τεσσαράκοντα τέσσαρες τοῖς ἑκατόν· εἰς δὲ τὸ Βάγγριμ Γάλλοι μὲν δεκατρεῖς τοῖς ἑκατόν, Αὐστριακοὶ δὲ δεκατέσσαρες.

Εἰς Μόσχαν, Γάλλοι μὲν τριάκοντα καὶ ἑπτὰ τοῖς ἑκατόν, Ρῶσοι δὲ τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρες. Εἰς Πόξεν, Γάλλοι δεκατρεῖς τοῖς ἑκατόν, Πρῶσοι δεκατέσσαρες.

Εἰς Βατερλώ, Γάλλοι μὲν πενήκοντα καὶ ἑξ τοῖς ἑκατόν, σύμμα-

Ὁ κύριος Μαγδαληνῆς.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 56

χο: ὁὲ τριάκοντα καὶ εἷς. Ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες μαχητῶν, ἐξήκοντα χιλιάδες νεκρῶν.

Ἡ πεδιάς τοῦ Βατερλώ ἔχει σήμερον τὴν γαλήνην, ἣτις ἀνήκει εἰς τὴν γῆν, τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἀπαθὲς τοῦτο ὑπόβαθρον, καὶ ὁμοιάζει πρὸς πᾶσαν ἄλλην πεδιάδα.

Ὅμοιάζει καὶ τὴν ἡμέραν, ἀλλ' οὐχὶ τὴν νύκτα· τὴν νύκτα προσλαμβάνει ἀγλήν τινα φρικώδους ὀράματος· ὁ ὁδοιπόρος ἐνῶ βαδίζει, θιᾶται, ἀκούει καὶ ἐν τῇ ρεμβῶδι ἐκείνῃ ἐκστάσει, ὡς ὁ Βιργίλιος εἰς τοὺς κάμπους τῶν Φιλίππων, ⁽¹⁾ τὸν καταλαμβάνει ἡ σκοτοδίνη τῆς αὐτόσε συντελεσθείσης καταστροφῆς.

Εἰς τὸ πνεῦμά του, ἀλληλοδιαδόχως παρέρχονται, ἡ φρικτὴ ἐκείνη ἡμέρα τῆς 18 Ἰουνίου, ἐν ὅλῃ τῇ ἀγριωπῇ αὐτῆς παραστάσει. Ὅλα τὰ περίξ ἀντικείμενα, τὰ προσβάλλοντα τώρα τὴν ὄρασίν του ἐξαφανίζονται καὶ ὁ τεχνητὸς ἐκεῖνος λόφος, καὶ ὁ ἐπ' αὐτοῦ ἑστημένος λέων.

Τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἀναπλάττεται εἰς τὴν διάνοιάν του ἐν τῇ φρικῶδι αὐτοῦ πραγματικότητι, καὶ φαντάζεται διαβαίνοντας ἐνώπιόν του τὴν στρατιάν ὅλην ὀλλόντων καὶ ὠλλυμένων, τὰς πεζικὰς φάλαγγας κυματοειδῶς ἐξελισσομένας, τοὺς μανιώδεις ἵππους ποῦ μὲν προβαίνοντες, ποῦ δὲ ἐξαφανιζομένους ἐκ τοῦ ὀρίζοντος.

Βλέπει τὴν λάμψιν τῶν ξιφῶν, τὴν ἀκτινοβολίαν τῶν ξιφολογῶν, τοὺς διαπύρους μύθρους, τὸν βρόμον τῶν διασταυρουμένων πυροβολισμῶν, καὶ ἀκροᾶται, ὡς τινα ἐπιτάφιον γόουπον, τὴν συγκεχυμένην ἡχὴν τῆς τραυματώδους μάχης.

Αἱ ἐμφανιζόμεναι πρὸ αὐτοῦ σκισί, εἶναι οἱ γριναδιέροι ἐκεῖνοι· αἱ λάμπεις, οἱ θωρακοφόροι· οἱ σκιλετοί, ὁ Ναπολεὼν, ὁ Βίλλιγκτων.

Καὶ ἐνῶ πάντα ταῦτα ὄντι ὑπάρχουσι, φαντάζεται ὅτι προσκρούει ἐπ' αὐτῶν, ὅτι μάχεται καὶ αὐτός, ὅτι τὰ περίξ πορφυροῦνται, τὰ δένδρα ριγοῦσιν καὶ ὅτι ἡ ὄργῃ καὶ ἡ λύσσα μαίνονται καὶ ἐντὸς τοῦ καπνοῦ.

Εἰς τὸ φρικῶδες ἐκεῖνο ἔριθος τῶν ἐξηγριωμένων ὑψωμάτων, ἡ Οὐγομόντη, ἡ Παπελόττη, ὁ Ἄγ. Ἰωάννης, τὸ Πλανσενοῦ καὶ τὸ

(1) Σ. Μ. Μακεδονικὴ πόλις ὅπου τὰ 42 π. Χ. ἐνίκησα, ὁ Ἀιγώνιος μετὰ τοῦ Ὀκταβίου τὸν Βροῦτον καὶ τὸν Κάσιον.

Φρισεμὸν ἐμρανίζονται συγκεχυμένως ὡς περιδινούμενα φαντάσματα ἐξοντώσεως.

ΙΖ'.

Εἶναι καλὸν τὸ Βατερλώ;

Ἰπάρχουσι τινες αὐτοκαλούμενοι φιλελεύθεροι οἱ ὅποιοι ἐν βλέπουσι μὲ κακὸν ὄμμα τὴν ἐν Βατερλώ ἡμετέραν καταστροφὴν. Ἡμεῖς δὲν ἀποτελοῦμεν μέρος τῶν τοιούτων.

Δι' ἡμᾶς τὸ Βατερλώ εἶναι χρονολογικὸς σταθμὸς, πολὺ τὸ δεινόν, ἵνα μὴ εἴπωμεν τὸ ἐηλητηριώδες, κρύπτων διὰ τὴν ἐλευθερίαν.

Ὅταν ἀπὸ τὸ τυχὸν ὧν ἐκκλόαπτεται ἀετός, εἶναι θεθαίως ἀπροδόκητος φυσιολογικὸς συνδυασμός.

Ἡ νίκη τῶν Ἀγγλῶν ἐν Βατερλώ, ἐξ ἀπόπτου ἐξεταζομένη εἶναι σκόπιμος νίκη ἐναντίον τῆς ἐπαναστάσεως.

Τὸ Βατερλώ εἶνε ἡ Εὐρώπη κατὰ τῆς Γαλλίας· ἡ Πετρούπολις, τὸ Βερολίνον καὶ ἡ Βιέννη, κατὰ τῶν Παρισίων, ἡ στασιμότης κατὰ τῆς προόδου, ὁ ἀγὼν τῶν μοναρχιῶν κατὰ τῆς ἀδαμάστου γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ὄνειρεύθησαν νὰ σθέσωσι τέλος τὸν ἀπὸ εἰκοσιεξαετίας ἐν ἐκρήξει διατελοῦντα εὐρυσθενῆ λαόν.

Ἀφοῦ συνησπίσθησαν οἱ βασιλικοὶ οἴκοι τῶν Βρουνσβικ, τῶν Νασσῶ, τῶν Ρωμανῶν, τῶν Χοενζόλερν, τῶν Λύσθούργων, μετὰ τῶν Βουρβόνων, προφανὲς καθίσταται ὅτι τὸ Βατερλώ φέρει ἐπὶ τῶν νῶτων αὐτῆς τὴν θείαν δίκην.

Καὶ ἀληθῶς μὲν, ἐπειδὴ ἡ αὐτοκρατορία ἦτο δεσποτική, ἡ βασιλεία, κατὰ φυσικὴν ἀντεπίδρασιν τῶν πραγμάτων, ὤφειλεν ἐξ ἀνάγκης νὰ γίνῃ φιλελεύθερος· ὅλλ' ἐάν τις συνταγματικὴ διαρρύθμισις ἐξεπορεύθη ἐκ τοῦ Βατερλώ, τοῦτο ἐγένετο ἀκόντων τῶν νικητῶν, μάλιστα δὲ μετὰ μεγάλης αὐτῶν θλίψεως.

Ἐγένετο, ὁὗτοι οὐδέποτε δύναται νὰ κατανικηθῇ ἢ ἐπανάστασις, ἦτις, ἐπειδὴ εἶνε τῆς Προνοίας ἔργον, ἀνιφάνεται ἀείποτε. Ἄνεφάνη καὶ πρὸ τοῦ Βατερλώ ἐν τῷ Βονοπάρτῃ, κρημνίζοντι τοὺς παλαιούς θρόνους· ἀνεφάνη καὶ μετὰ τὸ Βατερλώ ἐν τῷ Λουδοβίκῳ ΙΗ΄. ἐκχωροῦντι τὸ σύνταγμα.

Ὁ Βονοπάρτης θέτει ἱπποκόμον ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Νεαπόλεως, καὶ ἕτερον, λοχίαν τοῦτον, ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Σουηδίας χρῆσιν ποιούμενος τῆς ἀνισότητος εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἰσότητος.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΗ΄ προσυπογράφει τὴν διακήρυξιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Θέλετε νὰ νοήσητε τί ἐστὶν ἐπανάστασις! καλέσατε αὐτὴν Πρόδοον· καὶ θέλετε νὰ νοήσητε τί ἐστὶ πρόδοος, καλέσατε αὐτὴν Αὔριον.

Ἡ Αὔριον πράττει τὸ ἔργον αὐτῆς ἀκωλύτως· τὸ ἐπραξεν ἀπὸ σήμερον. Παραδόξως ἀείποτε ἐπιτυγχάνει τοῦ σκοποῦ. Χρησιμοποῖ τὸν Βελλιγκτῶνα ἵνα καταστήσῃ ρήτορα ἕνα στρατιωτῆν ἐκ τῶν ἡττηθέντων ἐν Βατερλώ, τὸν Φουᾶ.

Ὁ Φουᾶ ἔπεσεν εἰς τὴν Οὐγομόντην καὶ ἀνέστη εἰς τὸ βῆμα. Οὕτω βαίνει ἡ πρόδοος. Εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐργάτου τούτου, οἰονόηποτε ἐργαλεῖον, εἶνε καλὸν καὶ ἐπιτήθειον.

Τὸ Βατερλώ πᾶσαν ἐξ ἑνὸς τὴν διὰ τῆς σπάθης κατέλυσιν τῶν εὐρωπαϊκῶν θρόνων, ἐπέφερε τὴν συνέχειαν τῆς ἐπαναστατικῆς ἐργασίας ἐξ ἑτέρας ἐπόψεως. Ἐπέρανον τὸ ἔργον τῶν οἱ μαχαιροφόροι ἦλθεν ἡ σειρὰ τῶν σκεπτικῶν.

Ὁ αἰὼν ὃν ἠθέλησε τὸ Βατερλώ νὰ ἐμποδίσῃ, ὑπερηκόντισε τὸ πρόσκομμα καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Ἡ ἀπιστία ἐκείνη νίκη κατανικηθῆ ἔπειτα ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας.

Ἐν συντόμῳ, ὑπάρχει ἀναντίρρητον, ὅτι τὸ πρᾶγμα τὸ θριαμβεῦον ἐν Βατερλώ, τὸ μειδιῶν ὄπισθεν τοῦ Βελλιγκτῶνος καὶ προκλήσαν αὐτῷ ἅπαντα τὰ στρατηγικὰ παράσημα τῆς Εὐρώπης, συμπεριλαμβανομένου, ὡν λέγεται, καὶ τοῦ τῆς Γαλλίας.

Τὸ πρᾶγμα τὸ περιχαρῶς κυλίον τὰ μονότροχα φορεῖα δι' ὧν μεταφέρετο τὸ, πλήρες ὀστέων, χῶμα πρὸς ἀνέγειρον τῆς παραμίδος ἐφ' ἧς ἐστήθη ὁ λέων ἐκεῖνος καὶ χιρᾶζαν θριαμβευτικῶς ἐπὶ τοῦ βῆθρου ἐκεῖνου τὴν χρονολογίαν «18 Ιουνίου 1815», καὶ ἐσσχίον τὸν Βλόγερρον εἰς τὸ διαξιστρεῖν τοὺς Γάλλους φεύγοντας, καὶ ἀπὸ

τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, κύπτον ἐπὶ τῆς Γαλλίας ὡς ἐπὶ θύματος, εἶνε ἡ ἀντεπανástασις, ἡ ὑποψιθυρίζουσα τὴν ἄτιμον λέξιν ἀδιαμελισμόν».

Ἄλλ' εἰς Παρισίους ἀφικομένη εἶδεν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν κρατῆρα, ἠσθάνθη ὅτι ἡ τέφρα ἐκείνη τῆς ἔκαιε τὰ πέλματα τῶν ποδῶν, καὶ ἠλλαξεν ιδέαν. Ἐπανῆλθεν εἶτα τερετίζουσα ἓνα συνταγματικὸν χάρτην.

Μὴ βλέπομεν ἐν Βατερλώ εἰμὴ ὅ,τι ὑπάρχει ἐν Βατερλώ. Πρόθεισιν ἐλευθερίας, ὄχι ποσῶς Ἡ ἐπανástασις ἠλευθερίαζεν ἄκουσα, καθὼς ὁ Ναπολέων ἦτον ἀκούσιος ἐπαναστάτης.

Τῆ 18 ἰουνίου ὁ Ροβεσπιέρος ἔφιππος ἐγένετο πεζός. Αὐτὸ μόνον.

III.

Ἡ Θεία δίκη.

Κατέρρευσεν ὁλόκληρον τὸ εὐρωπαϊκὸν σύστημα, ληξάτης τῆς δικτατορίας.

Ἡ αὐτοκρατορία ἐσκιάσθη καταβληθεῖσα ἀπαρallόκτως ὅπως ἐπαρουσιάσθη ἐν τῇ ἐκπνοῇ τοῦ ὀ ρωμαϊκοῦ κόσμος.

Εἰς τοὺς χρόνους τῶν βαρβάρων ἀνεβίωσε τὸ χάος. Ἄλλ' ἡ βαρβαρότης τοῦ 1815 ἦν ζέον ν' ἀποκαλέσωμεν ὑποκορευτικῶς ἀντεπανástασιν, ἔσχε βραχεῖαν τὴν ἀναπνοήν, ἐξηγλήθη τὰχέως, ἔστη ἀποτόμως.

Ἡ αὐτοκρατορία ἐθρηνήθη, ἄς τὸ ὁμολογήσωμεν, καὶ ἐθρηνήθη ἠρωικῶς. Ἐὰν ἡ ἀπὸ γῶν πολέμων δόξα σφυρηλατῆ τὰ σκήπτρα, ἡ αὐτοκρατορία ὑπῆρξεν αὐτῇ ἡ δόξα, ἀφοῦ διέσπειρεν ἐπὶ τῆς γῆς ὄλην τὴν αἰγλήν, ἦν δύναται νὰ παράσχη ἡ τυραννία, αἰγλήν σκιεράν. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη αἰγλή συγκρινομένη πρὸς τὸ φυσικὸν φῶς,

είναι νύξ, καὶ ἡ ἐξαφάνισις τοιαύτης νυκτός ὁμοιάζει πρὸς ἔκλειψιν.

Ὁ Λουδοβίκος ΙΗ΄ ἐπανήλθεν εἰς Παρισίους. Αἱ ὑποθήραι ἀρχή-
σαι τῆς 8 Ἰουλίου ἐξήλειψαν τοὺς ἐνθουσιασμοὺς τῆς 20 Μαρτίου.
Βωμὸς καὶ θρόνος συνηδελφώθησαν, ἐπὶ δὲ τῆς Γαλλίης καὶ τῆς Εὐ-
ρώπης εἰς τύπος, ὁ πλεόν ἀναμφισβήτητος ἐγκαθιδρύθη ὡς τις σωτη-
ρία τῆς κοινωνίας τοῦ 19 αἰῶνος. Ἡ λευκὴ σημάτι ἐκυμάτισεν ἐπὶ
τοῦ Κεραμικοῦ, ἐνῶ ὁ καρσικανὸς ἐθεωρήθη ὡς ἀντίθεσις τοῦ καθε-
στῶτος.

Τὸ νεκροταφεῖον τῆς Μαδελέν, ὁ φραβερός ἐκεῖνος καϊάδας τοῦ 93,
ἐκαλύφθη ὑπὸ μαρμαρίνων πλακῶν καὶ ἐπιγράφων ἐπιγραφῶν, διότι
τὰ ὀστέα Λουδοβίκου ΙΣΤ΄ καὶ τῆς Μαρίας Ἀντωνέτης κατετέθησαν
εἰς ἐκεῖνα τὰ χώματα. Ἀπὸ τοῦ λάκκου τῶν Βιγκεννῶν ἀνέθορον
ἐπιτόσιος στήλη ὑπομνησκουσα ὅτι ὁ δουξ ε΄ Ἐγκιὲν ἀπέθανεν
κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν μῆνα καθ' ὃν ἐστέφη ὁ Νικπολέων. Ὁ Πάπ-
πας Πῖος ὁ Ζ ὅστις ἐτέλεσε τὴν στέψιν ἐκείνην μετ' ὀλίγας ἡμέρας,
ἠλόγησεν ἡσύχως τὴν πτώσιν, ὡς εἶχεν εὐλογῆσαι τὴν ἀνύψωσιν.

Ταῦτα πάντα ἐγένοντο, οἱ βασιλεῖς ἐπανέκτησαν τοὺς θρόνους των,
καὶ ὁ ἄρχων τῆς Εὐρώπης ἀπάσης ἐτέθη ἐντός κλωβοῦ, ἐνῶ τὸ πῆμα
καθιστῶς ἐπανήλθεν ὡς τι νέον, ὅλη δὲ ἡ σκιὰ καὶ ὅλη τῆς ὑψηλοῦ
τὸ ρῶς μετέλλαξε θέσιν. Τὸ 1815 ὑπῆρξεν ὡς τι πένθιμον ἔαρ. Αἱ
δηλητηριώδεις καὶ ὀσσομοὶ πάλαι πραγματικότητος προσέλαβον νέαν
ὄψιν. Τὸ ψεῦδος συνεζέχθη τὸ 1789. Τὸ θεῖον δίκαιον ἐκαλύφθη διὰ
συνταγματικῆς προσωπίδος, αἱ συνωμοσίαι κατήντησαν συνταγματικαὶ
παρὰχρησεί, αἱ προλήψεις, αἱ δεισιδαιμονίαι, αἱ ὀπισθοβουλίαι ἐστιλ-
βώθησαν μετὰ τινι φιλελευθερίαν, ὅρει δὴλονὸτι μεταλλάξαντα
ἐπιδερμίδα.

Ὁ Νικπολέων ἀνύψωσε καὶ ἐξουθένωσεν ἅμα τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ἰθα-
νικότης, καθ' ὃν χρόνον ἐκυριάρχει ἡ καταγωγάζουσα ὕλη, προσέλαβε
τὸ ὄνομα ἰδεολογία. Ἀσυνεία σοβαρὰ μεγίλου ἀνδρὸς ἀτέχως γίλω-
τοποιούντος τὸ μέλλον. Οἱ λαοὶ ἐν τούτοις, ἡ σὰρξ αὐτῆ ἡ τόσον ἐρα-
σθεῖσα τοῦ πυροβολητοῦ, τὸν ἀνεζήτουν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν. Πῶς
εἶνε; Τί κάμνει;

— Ὁ Νικπολέων εἶνε ἀποθαμένος πλέον, ἔλεγεν εἰς ὀδοιπὸρος εἰς
ἀπόμαχον τοῦ Μαρέγγου καὶ τοῦ Βατερλώ.

— Αὐτός ν' ἀποθάνῃ ! ἐφώνησεν ὁ στρατιώτης· τὸν γνωρίζετε καλά ;

Ἡ φαντασία τῶν λαῶν τούτων ἀπεθέου εἰσέει τὸν πεπτωκότα ἐκείνον ἄνδρα.

Τὸ βάθος τῆς Εὐρώπης, μετὰ τὸ Βατερλῶ ὑπῆρξε σκοτεινόν. Πελοποννησίαν τινὸς πράγματος ἀπέμεινε τὸ κενόν ἐπὶ πολὺν καιρὸν διὰ τῆς ἐξαλείψεως τοῦ Ναπολέοντος. Εἰσῆλθον οἱ Βασιλεῖς εἰς τὸ κενόν τοῦτο, καὶ ἐδράξατο ἡ γηραιὰ Εὐρώπη τῆς εὐκαιρίας ὅπως μεταρρυθμίση ἑαυτήν· ἐσχηματίσθη δὲ συμμαχία τις, αἱ Ἰεράς κληθεῖσα.

Ἀπέναντι καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς παλαιᾶς ταύτης Εὐρώπης, ἀναπλασθεῖσης, ἐσχεδιάσθησαν οἱ χαρακτῆρες νέας τινὸς Γαλλίας. Τὸ μέλλον, δὲ εἶχε χλειάσει ὁ αὐτοκράτωρ, ἔκαμε τὴν εἰσοδὸν αὐτοῦ. Εἶχε δ' ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἄστρον « Ἐλευθερία », πρὸς ἣν ἐστράφησαν τὰ διάπυρα τῶν νέων γενεῶν ὄματα.

Πρᾶγμα παράδοξον ἠράσθησαν τοῦ τε μέλλοντος τούτου, τῆς Ἐλευθερίας, καὶ τοῦ παρελθόντος, τοῦ Ναπολέοντος ἐν ταύτῃ. Ἡ ἡττα ἐμεγάλυνε τὸν ἡττηθέντα. Ὁ πεπτωκὸς Βοναπάρτης ἐφαίνεται ὑψηλότερος τοῦ ὀρθίου Ναπολέοντος.

Οἱ θριαμβεύσαντες ἐπτοίγησαν. Ἡ Ἀγγλία διώρισε δεσμοφύλακα αὐτοῦ τὸν Οὐδσωνα Λόου, καὶ ἡ Γαλλία ἐστειλεν ὡς κατ' ἄσκοπὸν τῆς τὸν Μονσχενοῦ. Αἱ ἐσταυρωμέναι χεῖρές του κατέστησαν ἡ ἀνησυχία τῶν θρόνων. Ὁ Ἀλέξανδρος τῆς Ρωσίας τὸν ἀπεκάλει ἀῆ ἀϋπνία μου.

Ὁ φόβος οὗτος προήρχετο ἐκ τῆς ἐπαναστατικῆς δόσεως ἣν εἶχεν ἐφ' ἑαυτοῦ. Τὸ φάντασμα του ἐπροξένει τρόμον εἰς τὸν παλαιὸν κόσμον. Οἱ βασιλεῖς ἐβασίλευσαν ἀνησυχοῦντες, ἐνόσφ' ἔβλεπον εἰς τὸν ὀρίζοντα τὸν βράχον τῆς Ἀγίας Ἐλένης.

Ἐνῶ ὁ Ναπολεὼν ἐψυχερράγει εἰς τὸν τόπον τῆς ἐξορίας, οἱ ἐξηκοντακισχίλιοι ἄνδρες οἱ πεσόντες ἐν Βατερλῶ ἐσάπησαν ἡσυχῶς, καὶ εἰς τὸν κόσμον διεχύθη τι ἐκ τῆς εἰρήνης των. Ἡ ἐν Βιέννῃ πολιτικὴ σύνοδος συνέταξεν ἐν τούτοις τὰς συνθήκας τοῦ 1815 καὶ ἡ Εὐρώπη ὠνόμασε τοῦτο παλινόρθωσιν.

Ἰεὺ τί ἐστὶ Βατερλῶ.

Ἀλλὰ τί πρὸς τὴν σιωνιότητα ; ὅλη αὕτη ἡ τρικυμία, ἡ νεφέλη, ὁ πόλεμος, καὶ ἡ μετὰ ταῦτα εἰρήνη, ὅλη αὕτη ἡ σκιά, οὐδὲ πρὸς

στιγμὴν διετάραξε τὴν αἰγλήν τοῦ ἀπειροῦ ὀφθαλμοῦ ἐκείνου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου, ἔντομον πηδῶν ἀπὸ χόρτου εἰς χόρτον, εἶνε ἴσον πρὸς ἀετὸν πετῶντα ἀπὸ κωδωνοστασίου εἰς κωδωνοστάσιον.

Θ.

Τὸ πεδῖον τῆς μάχης νύκτωρ.

Ἄς ἐπανέλθωμεν, εἰς ἱστορικῆς ἀνάγκης, εἰς τὸ ἀπαίσιον πεδῖον ἐκεῖνο τῆς μάχης.

Τὴν 18 Ἰουνίου 1815 ἦτο πανσέληνος. Ταύτης τῆ ῥῶς συνέτεινεν εἰς τὴν θηριώδη καταδίωξιν τοῦ Βλυγέρου, κατέδειξε τὰ ἔγχη τῶν ἀποδιδρασκόντων, παρέδωκε τὰ δύστηνα ἐκεῖνα πλήθη εἰς τὸ ἀμέλι-κτον πρῶσαικὸν ἱππικόν, καὶ συνέτρεξεν εἰς τὴν σριγγίν.

Ἡ νύξ εἰς καταστροφὰς ἔχει πολλάκις τοιαύτους χαριεντισμοὺς.

Μετὰ τὸν τελευταῖον κανονιστικόν, ἡ πεδιάς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἔμεινεν ἔρημη. Οἱ Ἄγγλοι ἤλθον καὶ ἐσκήνωσαν ἐν ᾧ τόπῳ ἦσαν πρὶν οἱ Γάλλοι. Οἷτω πιστοποιεῖται συνήθως ἡ νίκη· ὅταν ὁ νικητὴς καιμηθῆ εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἡττηθέντος.

Οἱ Ἄγγλοι λοιπὸν ἤναψαν τὰς πυράς των πέραν τῆς Ροζόμ· αἱ εἰς Πρῶσσαι, ἀρεθέντες κατὰ τῶν τρεπομένων εἰς φυγὴν, εἶχον προχωρήσει. Ὁ Βελλιγκτὼν ἐπορεύθη εἰς τὸ χωρίον Βατερλῶ ἵνα γρίψῃ τὴν ἐκθεσίν του πρὸς τὸν λόρδον Βαθαίρστ.

Τὸ Βατερλῶ οὐδὲν εἶχε πράξει· ἔμεινεν ἡμίσειαν λεῖψαν μακρὰν τοῦ δράματος. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ἐκανονιστολήθη, ἡ Οἴγομόντη ἐπυρπολήθη, ἡ Παπελόττη ἐπυρπολήθη, τὸ Πλασεινά ἐπυρπολήθη, ἡ Αἰσέντη ἠλώθη ἐξ ἐρόδου, ἡ Βελλαλιάντη ἐγένετο μάρτυς τοῦ ἀσκαμοῦ τῶν δύο νικητῶν· μόλις εἶνε γνωστά τὰ ὀνόματα τῶν τόπων τούτων, καὶ τὸ Βατερλῶ, τὸ ὁποῖον οὐδὲν μέρος ἔλαβεν εἰς τὴν μάχην, ἠξιώθη ὅλης τῆς τιμῆς.

· Ἡ ὁδία συμπλοία.

Δὲν εἴμεθα ἐκ τῶν κολάκων τοῦ πολέμου· δοθείσης εὐκαιρίας, λέγομεν τὰς ἀληθείας του. Ὁ πόλεμος εἶχε φρικτὰ κάλλη, ἅτινα καὶ οὐδὼς ἀπεισιωπήσαμεν· ἀλλ' ὁμολογητέον ὅτι ἔχει καὶ ἀσχημίας, καὶ τούτων ἡ καταπληκτικωτέρα εἶνε ἡ ταχύτης δι' ἣς ἀπογυμνοῦνται οἱ μετὰ τὴν νίκην.

Ἡ μετὰ πᾶσαν μάχην ἐπιούσα αὐγὴ ἀνατέλλει πάντοτε ἐπὶ γυμνῶν πτωμάτων.

Τίς ὁ ἀπεργαζόμενος τοῦτο; Τίς ὁ ἀμυκῶν οὕτω πῶς τὸν θρίαμβον! Τίς ἡ μυστὰ χεὶρ ἡ λαθραίως εἰσδύουσα εἰς τὸ θυλάκιόν τῆς νίκης; Τίνες οἱ βλαντιστόμοι οἵτινες κατόπιν τῆς δόξης αἰσχροκερδοῦν;

Φιλόσοφοί τινες, ὁ Βολταῖρος σὺν τοῖς ἄλλοις, βεβαιοῦν ὅτι οὗτοι εἶναι αὐτοὶ ἐκεῖνοι εἰς οὓς χρεωστῆται ἡ δόξα. Εἶνε, ὡς λέγουν, πάλιν αὐτοὶ δὲν ὑπάρχει περὶ τούτου ἀμφιβολία· οἱ ἀπομείναντες ὄρθοι λαφυραγωγῶν τοὺς πεσόντας χημαί.

Ὁ ἥρως τῆς ἡμέρας γίνεται τὴν νύκτα βρυκόλαξ ἐμυζῶν τὸ αἷμα τῶν ζώντων. Ἄλλως τε ὁ ἔχει καὶ κατὰ τι δικαίωμα νὰ λωποδυῇ τις πτώμα, οὕτως αὐτός εἶνε ὁ παραίτιος.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, δὲν πιστεύομεν τοῦτο· Μία κοί ἡ αὐτὴ χεὶρ νὰ ὀρέπῃ θάψους, καὶ ἄμα νὰ κλέπτῃ τὰ ὑποδήματα ἐνὸς νεκροῦ, εἰς ἡμᾶς φαίνεται ἀδύνατον.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι, συνήθως μετὰ τοὺς νικητάς, ἔρχονται οἱ κλέπται. Ἄλλ' ὁ σημερινὸς στρατιώτης δὲν κατέρχεται εἰς τοιαύτην πρᾶξιν. Ἐλαστός στρατός ἔχει καὶ μίαν οὐρὰν καὶ ταύτην πρέπει νὰ κατηγορήσωμεν.

Νυκτερίδες, ὑπηρεταὶ ἅμα καὶ λησταί, ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὄρνεα ἅτινα ἐπεσύρει ἡ ὀσμὴ τοῦ πολέμου, ἀνδρεία φοροῦντα στρατιωτικῆς στολῆς, ἐνῶ αὐτὰ πολεμοῦν, ψευδεῖς ὄρρωστοι, χωλοὶ φοβεροί, κἀπηλοὶ λάθρα εἰσάγοντες τ' ἀπηγορευμένα, τρέχοντες, μετὰ τῶν γυναικῶν των ἐνίστε κατόπιν τῶν στρατευμάτων, καὶ κλέπτοντες πάντα ὅσα μεταπωλοῦν, ἐπαῖται προτεινόμενοι εἰς τοὺς ἀξιωματικούς ὡς ὁδηγοί, καθάρματα, ἀλήται, ἰδοὺ τίνες ἀπῆρτιζον ἄλλοτε τὴν οὐρὰν πάσης ἐκστρατείας.

Οὐδεὶς στρατός, οὐδὲν ἔθνος εὐθύνεται δι' αὐτὰ τὰ ὄντα, ἅτινα ὁμιλοῦσιν ἰταλιστὶ ἐνῶ ἀκολουθοῦν γερμανούς, ὁμιλοῦσιν δὲ γαλλιστὶ

ἐνῶ ἀκολουθοῦν ἄγγλους. Ὁ μαρκήσιος Φερβάν, κατὰ τὸν ἰσπανικὸν πόλεμον, ἐφρονεῦθη κατὰ λάθος καὶ ἐληστεύθη ἐν αὐτῷ τῷ πεδίῳ τῆς μάχης. τὴν ἐπιούσαν τῆς ἐν Σεριζόλ νίκης, διότι εἶχε συνοδὸν ἰσπανὸν ὀμιλοῦντα γαλλιστί καὶ ἐξελήφθη ὑπὸ γάλλου ὡς κατάσκοπος.

Ἀποτρόπαιος συνθήθεια ἐξ ἧς προήλθε τὸ ἀξίωμα : «Ψωμιζέσθαι εἰς βίρος τοῦ ἐχθροῦ» καὶ κατήντησεν ἡ λέπρα ἦν μόνον αὐστηρὰ πειθαρχία δύναται νὰ θεραπεύσῃ, ἐνῶ ἐξ ἄλλου κλονίζῃ τὴν ἀγαθὴν τοῦ κόσμου γνώμην περὶ τῆς ἀξίας ἀνδρῶν ἐνδόξων, καταστάντων λαοφιλῶν.

Ὁ Τουραίν (1) ἐλατρεύετο ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν του, διότι ἠνείχετο τὴν διαρπαγὴν καὶ τόσον ὑπῆρξεν ἐνδοτικὸς ὥστε ἐπέτρεψε νὰ παραδοθῇ εἰς πῦρ καὶ εἰς αἷμα τὸ Παλατινατον. (2)

Εἰς τὰς στρατίας, ὧν ὁ ἀρχηγὸς εἶνε αὐστηρότερος, ἀκολουθοῦν ὀλιγώτεροι τοιοῦτοι· δικαίον δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ Βελλιγκτῶν εἶχεν ὀλίγους.

Ἄλλ' ὅμως ἐξεγυμνώθησαν οἱ νεκροὶ τὴν νύκτα τῆς 18 πρὸς τὴν 19 Ἰουνίου. Ὁ Βελλιγκτῶν διέταξε νὰ τυφεκίζεται πᾶς ὅστις συναλαμβάνετο ἐπ' αὐτοφόρῳ· ἀλλ' ἡ πρὸς ἀρπαγὴν ὀρμὴ εἶνε ἀχαλίνωτος. Οἱ λαφυραγωγοὶ ἐκεῖνοι, ἐνῶ εἰς μίαν ἄκρην τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐτυφεκίζοντο, ἐλωποδύτουσαν εἰς τὴν ἄλλην.

Ἡ σελήνη παρίστατο ἀπαισία ἐπὶ τῆς πεδιάδος ἐκεῖνης. Ἐκεῖ περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἀνθρωπὸς τις περιεφίρετο ἢ μᾶλλον εἶρπε πρὸς τὸν λάκκον τοῦ Ὀχαίνου καὶ καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, ἦτον εἰς ἕκ τῶν οὐ; ἐχαρακτηρίσασμεν· οὔτε Ἄγγλος, οὔτε Γάλλος· οὔτε χωρικός, οὔτε στρατιώτης· ἄρπυια μᾶλλον ἢ ἀνθρωπος, ἐλκυσθεὶς ὑπὸ τῆς νεκρικῆς ὀσμῆς, νίκην ἔχων τὴν κλοπὴν, ἐλθὼν ν' ἀπογυμνώσῃ τὸ Βατερλώ.

Ἦτον ἐμφοβὸς καὶ θρασὺς ἄμα· ἐπροχώρει ἐμπρὸς καὶ ἐθλεπεν ὀπίσω του.

Τίς ἦτον οὗτος; Βεβαίως ἡ νύξ ἐγίνωσκε περὶ αὐτοῦ πλείονα τῶν

(1) Σ. Μ. Τουρηνό, Γάλλος στρατηγὸς διακριθεὶς εἰς πολλὰς ἱστορικὰς μάχας κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα.

(2) Palatinal. Εἶναι τὸ ὄνομα τῶν δύο γερμανικῶν ἐπικρατειῶν αἰ ὁποῖα ἀπέτελουν τὴν ἀρχαίαν γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν.

ὅσα ἡ ἡμέρα. Δὲν ἔκριτεν σάκκον, ἀλλ' εἶχεν ἴσως εὐρύχωρα θυλάκια ὑπὸ τὴν κάππαν του.

Ἐκ διαλειμμάτων ἴστατο, παρατήρει περὶ αὐτὸν ὡς φοβούμενος μὴ τὸν εἶλεπέ τις, ἐκυπτεν ἔπειτα, ταχέως μετεκίνει χαμαὶ πρῶγμά τι ἄφωνον καὶ ἀκίνητον, ἔπειτα πάλιν ἀνωρθύτο, καὶ ἔρρευεν ἐκεῖθεν. Ὁ τρόπος δι' οὗ εἰσεχώρει τῇ δεκάετις, αἱ γοργαὶ καὶ μυστηριώδεις κινήσεις του, τὸν παρίστων ὡς τὰ λεπιδοπτερυγία ἐκεῖνα ἔντομα, ἅτινα φοιτῶσιν εἰς τὰ ἑρείπια.

Ἐὰν ὀφθαλμός τις προσεῖχε καλῶς εἰς ἄλλην ἐκείνην τὴν ὀμίχλην, θὰ διεκρίνεν ἰστάμενον εἰς ἀπόστασιν τινα, καὶ ὡς κρυπτόμενον ὄπθην πεπαλαιωμένον τινὲς οἰκίσκου ἀγροτικοῦ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Νιβελλῶν, μικρὸν τι ἀμάξιον, εἶδος ἄφρου μ' ἓνα ἵππον πειναλέον καὶ ἰσχνόν, τρώγοντα τὰς παρακειμένας τσουκνίδας καὶ ὀμοῦ τὸν χαλινόν του.

Ἐντὸς τοῦ ἀμαξίου τούτου ἐκάθητο ἐπὶ καλάθων καὶ δεμάτων γύναιόν τι. Ἴσως ὑπῆρχε δεσμός τις μεταξὺ τοῦ ἀμαξίου καὶ τοῦ νυκτοβίου ἐκεῖνου ὄντος.

Τὸ σκότος ἦτο γαλήνιον. Εἰς τὸν οὐρανὸν οὐδὲν νέφρι. Ἀδιάφορον ἂν ἡ γῆ κατέστη ἐρυθροβαφής, ἢ σελήνη μένει λευκή. Οὐράνιοι ἀδιαφορία! Εἰς τοὺς λειμῶνας οἱ κλάδοι τῶν δένδρων, κατακοπέντες ὑπὸ τῶν μύδρων, ἀλλὰ μὴ πεσόντες, ἐπειδὴ ἐκρατοῦντο ὑπὸ τοῦ φλοιοῦ, ἐκινουῦντο ἡρέμα ὑπὸ τοῦ νυκτίου ἀέρος.

Ἄφρα, σχεδὸν μία ἀναπνοή, ἐσαλεύεν ἑλαφρῶς τοὺς θάμνους. Εἰς τὸ χόρτον ἐπήρχοντο φρικιάσεις· ἔλεγε, ὅτι ἀνεχώρουν ψυχαί.

Μόλις μακρόθεν ἤκούοντο πηχικινερχόμενοι αἱ περίπολοι τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοπέδου.

Ἡ Οὐγομόντη καὶ ἡ Αἰσαίντη ἐκρίνοντο εἰσῆτι, καὶ ἀνέδιδον, πρὸς δυσμάς καὶ πρὸς ἀνατολάς, δύο μεγάλας φλόγας, ἃς συνήπτον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄραρον ὡς περιδέραιον ἐξ ἀνθρώπων, ἢ γραμμῆ τῶν πυρῶν τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοπέδου, ἐκτεινομένη εἰς παμμέγεθες ἡμικύκλιον ἐπὶ τῶν λόφων τοῦ ἐρίζοντος.

Εἶπομεν τῆν καταστροφὴν τοῦ λάκκου Ὀχαίνοι. Ἀναλογιζόμενος τις ὅποιον θάνατον εἶδον αἱ γενναῖοι ἄνδρες ἐκεῖνοι, αἰσθάνεται ραγιζομένην τὴν καρδίαν.

Ἐὰν εἰς τὸν κόσμον ὑπάρχη τι φρικιότατον, μία ἀλήθεια φοβε-

ρωτέρη καὶ τῶν τρομερωτάτων αὐτῶν ἐνυπνίων, εἶνε τοῦτο· νὰ ζῆς, νὰ ἀπολαύῃς ὑγείας καὶ χαρᾶς, νὰ γελάς ἥρωϊκῶς. νὰ τρέχῃς πρὸς τὴν δόξαν ἣν βλέπεις ἀπεναντί σου, δόξαν ἐκθαμβοῦσαν τὸ ὄμμα σου, νὰ αἰσθάνῃσαι ἐν τοῖς στέρνοις σου πνεύμονα ἀναπνέοντα, καρδίαν πάλλουσαν, ὀρθὴν κρίσιν, νὰ λαλήσῃς, νὰ διανοηθῇς, νὰ ἐλπίζῃς, νὰ ἀγαπᾶς, νὰ ἔχῃς μητέρα, νὰ ἔχῃς σύζυγον. νὰ ἔχῃς τέκνα, νὰ ἔχῃς φῶς, καὶ αἴφνης, ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ἐν μιᾷ στιγμῇ, νὰ ὀλισθάνῃς εἰς μίαν ἄβυσσον, νὰ πίπτῃς, νὰ κρημνίζῃσαι, νὰ καταπατῆς νὰ καταπατηθῇσαι, νὰ βλέπῃς ἐκεῖ στάχους, ἄνθη, φύλλα, κλάδους, καὶ νὰ μὴ δύνασαι νὰ κρατηθῆς εἰς τίποτε, νὰ καταλαμβάνῃς ὅτι τὸ ζῆτος σου εἶνε ἀνωφελές, ὅτι κάτωθεν σου κεῖνται ἐστρωμένοι ἄνθρωποι, ἀνωθεν σου ἵπποι, νὰ παλαίῃς ἐπὶ ματαίῳ, νὰ θραύωνται τὰ ὀστά σου ἐν τῷ σκότει ὑπὸ λακτίσματός τινος, νὰ ἐξορῶσονται καὶ νὰ χύνωνται οἱ ὀφθαλμοί σου ὑπὸ πτέρναν τινά, νὰ δάκνουν οἱ ὀδόντες σου λυσοσῶως πέταλα ἵππων, νὰ πνίγῃσαι, νὰ γοῶς, νὰ σπαράττεισαι, νὰ ὑπάρχῃς ἐκεῖ κάτω καὶ νὰ λέγῃς πρὸ μικροῦ ἤμην ζῶν !

Ἐκεῖ λοιπὸν ὅπου ἐπῆλθεν ὡς γδοῦπος πίπτοντος κολοσσοῦ ἡ οὐνηρὰ αὕτη καταστροφή νῦν τὰ πάντα ἐσίγων, τὰ πτώματα τῶν ἵππων ἔκειντο συμπεπλεγμένα μετὰ τῶν πτωμάτων τῶν ἵππων καὶ ἀδαχῶριστα.

Τὸ αἷμα κατέρρεεν ἀπὸ τοῦ λάκκου μέχρι τῆς ὁδοῦ τῶν Νιβελλῶν, ὅπου εἶχε πλημμυρῆσαι, καὶ ἐσχημάτιζε τέλμα εὐρύ. Μέχρι σήμερον δεικνύεται τὸ μέρος τοῦτο εἰς τὸν περιγητήν.

Τὰ πτώματα ἦσαν ἀραιότερα πρὸς τὸ μέρος, ὁπότεν διήλθεν ἡ μοῖρα τοῦ στρατηγοῦ Δελόρδου, ἐκεῖ διηλαδῆ, ὅπου ὁ λάκκος ἰσοπεδοῦτο μετὰ τῆς ἐπιραινείας τοῦ βουνοῦ.

Ἐπρὸς τοῦτο τὸ μέρος κατηρθύνετο ὁ νυκτέβιος ἄνθρωπος, Θηρεῶν καὶ ἀνερευῶν τὸν ἀπειρομεγέθη, ἐκεῖνον τύμβον, παρατηρῶν, ἐπιχειρῶν τίς οἶδε, ποίαν μυστράν νεκροψίαν. Οἱ πόδες του ἐπάτου ἐπὶ τὰ αἵματα.

Αἴφνης, ἵσταται. Ὀλίγα βήματα πρὸ αὐτοῦ εἰς τὸν λάκκον, ἔνθα ἀπέληγεν ὁ σωρὸς τῶν νεκρῶν, ἐξήρχετο κάτωθεν τοῦ ἐξ ἀνθρώπων καὶ ἵππων σωροῦ ἐκείνου μία χεὶρ ἠνεωγμένη, ἣν ἐφώτιζεν ἡ σελήνη.

Αὕτη ἡ χεὶρ ἐφόρει εἰς ἓν τῶν δακτύλων τῆς πρᾶγμα τι στίβον ἦτο χρυσοῦ, δακτυλίδιον.

Κύπτει ὁ ἄνθρωπος, καὶ μένει πρὸς στιγμὴν ἐκεῖ ἐνησυχολημένος· ἀλλ' ὅταν ἀνηγέρθῃ, ἡ χεὶρ ἐκείνη πλέον δὲν ἐφέρει δακτυλίδιον. Ἀμέσως ὁ κίψας δὲν ἀνηγέρθῃ ἔμεινεν ὡς ἔχων τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὴν σωρείαν τῶν πτωμάτων, καὶ παρατηρῶν πρὸς τὸν ὀρίζοντα πρὸς τὰ χεῖλη τοῦ λάκκου, πατῶν δὲ ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν ποδῶν καὶ τῆς παλάμης τῶν χειρῶν. Ἦτο ἐπιτηδεϊότερος καὶ ἀπὸ τσακάλι.

Ἦνωρθώθη δὲ ἀκαλούθως· ἠνωρθώθη, ἀλλ' ἀνεπηρώθη ἐνταύτῳ. Ἦσθάνθη, ὅτι τὸν συνέλαβέ τις ἐκ τῶν ὀπισθεν. Στρέφεται· καὶ τί βλέπει; ἡ χεὶρ ἐκείνη, ἡ ἀνοικτὴ, συνεκλείσθη καὶ ἐκράτει τὸ κρά-
σπεδόν τῆς κάππας του.

Πᾶς χρηστός ἄνθρωπος εἰς τὴν θέσιν του θὰ ἐφοβείτο. Αὐτὸς ἐθαλῆ γέλωτας. Πῶ! πῶ! εἶνε ὁ ἀποθαμμένος. Ἄς εἶναι καὶ θρυλόλακας, φθάσει νὰ μὴν ἦναι χωροφύλακας.

Ἐν ταύτοις δὲ καὶ ἡ χεὶρ ἀπέκαμε καὶ τὸν παρήτησεν. Δι' ἐνδύ-
μεις ταχέως ἐκλείπουσιν ἐντὸς τοῦ τάφου.

— Μωρ' ἀγέλοῦμεν! εἶπεν ὁ λωποδύτης τῆς νυκτός· ζωντανὸς τῷ ὄντι· εἶνε αὐτὸς ὁ ἀποθαμμένος;

Καὶ κίψας ἐκ νέου, ἐψηλάρησεν ἐντὸς τοῦ σωροῦ τῶν πτωμάτων, παρεμέρισεν ὅ,τι ἐγίνετο πρόσκομμα, ἔλαβε τὴν χεῖρα, ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ βραχίονος, ἀπῆλλαξε τὴν κεφαλὴν, ἐξήγαγε τὸ σῶμα καὶ μετὰ τινος στιγμῆς ἀπέσυρεν εἰς τὴν σκιάν ἕνα ἄνθρωπον ἄψυχον, ἢ τοῦλάχιστον λιπίθμον.

Ἦτον ἀξιωματικὸς τῶν θωρακοφόρων, μάλιστα δὲ ἐκ τῶν ἀνωτέρων, καθὼς ἐφαίνετο ἐκ τῆς ἐπωμίδος του. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἐστέρειτο τοῦ κράνου του. Ἐφίερεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τρομερὰν πληγὴν σπάθης, διὸ καὶ ἦτον ὅλη του ἡ ὄψις καθημαχμένη.

Μέλος του οὐδὲν ἐφαίνετο τεθραυσμένον, διότι, ἀγαθῆ τύχῃ (ἡ ἔπιτρέπεται νὰ εἴπῃ τις κῦτῆν ἀγαθὴν) εἶχε σχηματισθῆ ἀνωθέν του εἶδος στέγης ἐκ τῶν ἄλλων σωμάτων, ἅτινα ἔπεσον περὶ αὐτόν, καὶ οὕτω δὲν εἶχε καταπλακωθῆ. Ἄλλ' αἱ ὀρθαλμοὶ του ἦσαν κλειστοί. Ἐπὶ τοῦ θώρακος του ἔφερε τὸ ἀργυροῦν παράσημον τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς.

Ὁ λωποδύτης ἀπέσπασε τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ τὸν ἔχωσεν εἰς ἐν βαθυπύθμενον θυλάκιον τῆς κάππας του, ἔπειτα ἐψηλάρησεν εἰς τὸ ἰσωκάρδον τοῦ ἀξιωματικοῦ, καὶ εἰσθάνθη ἐκεῖ τὴν ὑπερξίν ὠρολο-

γίου, τὸ ἐπῆρε· ἐψηλάφησεν ἀκολούθως ἀλλαγόσε, καὶ εὐρών τὸ βαλάντιόν του, τὸ ἐσοφρωσε καὶ αὐτό.

Ἐνῶ αἱ πρὸς τὸν ψυχorraγούντα βοήθειαι του διετέλουν ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ, ὁ ἀξιωματικός ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ—Εὐχαριστῶ, εἶπε διὰ φωνῆς ἀσθενεστάτης.

Ἡ βία τῶν χειραψιῶν τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις τὸν ἐψηλάφει, ἡ δρῶσος τῆς νυκτός, ὁ ἀήρ ὃν ἀνέπνευσεν ἐλευθέρως, τὸν συνέφερον ἐκ τοῦ ληθάργου. Ὁ κλέπτης δὲν ἀπεκρίθη τίποτε εἰς τὸ αὐχαραστῶ ἐκεῖνο, ἀλλ' ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ κατώπτειυσεν εἰς τὰ περίξ, διότι ἠκούοντο πρὸς τὴν πεδιᾶδα βήματα· πιθανὸν ὅτι ἐπλησίαζεν ἡ περιπόλος.

Ὁ ἀξιωματικός ἐψιθύρισεν ἔπειτα ἀγωνιωδῶς :

— Ποῖα ἐνίκησαν ;

— Οἱ Ἄγγλοι, ἀπεκρίθη ὁ κλέπτης.

— Ψάξε εἰς τοὺς κόλπους μου, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός· θὰ εὕρῃς τὸ πουγγί μου καὶ τὸ ὠρολόγι μου. Ἐπαρέτα.

Τὸ πρᾶγμα ἦτο τετελεσμένον, ἀλλ' ὁ κλέπτης προσεπονήθη ὅτι ἠρεύνησε, καὶ εἶπε :

— Δὲν ἔχει μέσα τίποτε.

— Θὰ μοῦ τὰ ἐκλεψαν, ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικός, κριμα ! Θὰ τὰ ἔπαιρνες σύ.

Τὰ βήματα τῆς περιπόλου διεκρίνοντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

— Ἄνθρωποι ἔρχονται πρὸς τὰ ἐδῶ, εἶπεν ὁ κλέπτης, καὶ ἐκινήθη συγχρόνως νὰ φύγῃ.

Ἄλλ' ὁ ἀξιωματικός, ἀνεγείρας μετὰ πόνου τὸν βραχίονά του, ἐκράτησε τὸν εὐεργέτην του.

— Μοῦ ἔσωσες τὴν ζωὴν τὸν εἶπε, ποῖος εἶσαι ;

Ὁ λαποδύτης ἀπεκρίθη ἐσπευσμένως καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

Ἦμουν ὡσὰν ἐλόγου σου, μετὰ τὰ γαλλικὰ στρατεύματα. Βιάζομαι νὰ σὲ ἀφήσω, διότι ἂν μ' εὕρουν ἐδῶ καὶ μετὰ πιάσουν, μετὰ τουφεκίζουν εἰς τὴν στιγμήν. Σοῦ ἔσωσα τὴν ζωὴν, κάμε τώρα ὅπως ἠμπορέσης.

— Ποῖον βαθμὸν ἔχεις ;

-
- Είμαι λογίας.
  - Καί πῶς ὀνομάζεσαι ;
  - Θερναδιέρος.
  - Ποτέ δὲν θὰ λησμονήσω αὐτὸ τὸ ὄνομα, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός. Ἐνθουμῷ καὶ σὺ τὸ ἰδικόν μου. Ἐγὼ ὀνομάζομαι Πομμερσῷ.

Οι Σκώττοι τοῦ βασιῶς τάγματος οὐκέτι ἐσώζοντο· [οἱ ἄλκιμοι δραγόνιοι
τοῦ Πονδύβου κατακερματίσθησαν ὑπὸ τῶν Γάλλων λοχχοφόρων. . .
(Σελ. 411).

Β ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ

ΦΥΛΑ 58

Κ'.

Τὸ συμπέρασμα.

Οὔτε τῆς Γερμανίας, οὔτε τῆς Ἀγγλίας, οὔτε τῆς Γαλλίας ἡ τύχη ἐκρεμάσθη ποτὲ ἀπὸ μίαν θήκην. Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην καθ' ἣν τὸ Βατερλώ εἰνὸς ἀπλῆ τις ὄπλων κλαγγῆς ὑπεράνω τῆς Γερμανίας, ὑπάρχει ὁ Γκαϊτε, ὡς ὑπεράνω τοῦ Βελλιγκτῶνος ὑπάρχει ὁ Βύρων.

Κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἀγανὲς τῶν ἰδεῶν ἑξαρσις εἶναι μᾶλλον προσιδιόζουσα εἰς τὴν ὑποφώσκουσαν ταύτην ἡὼς Ἀγγλία καὶ Γερμανία λάμπουσιν ἐξαισίως. Εἰσὶ μεγαλοπρεπεῖς αἰότι πληροῦνται ὀψηλῶν ἰδεῶν. Ὁ ἐν αὐταῖς ἀυγάζων πολιτισμὸς τοῖς ἀνέκει ὀλόκληρος. Ὁ, τι δὲ μεγαλύνει αὐτὰς κατὰ τὸν δέκατον ἑννατον αἰῶνα δὲν ἀπορρεῖ ἐκ τοῦ Βατερλώ.

Μόνον οἱ βάρβαροι λαοὶ αἰσθάνονται κατόπιν νίκης ποῖαν τινα ἀγαλλίασιν.

Ἡ ματαιοδοξία των εἶναι παροδική ὡς χεῖμαρρος ἐξογκούμενος κατόπιν καταγιζούσης βροχῆς.

Οἱ πεπολιτισμένοι λαοί, ἰδίως εἰς χρόνους ἐν εἰς ζῶμεν, δὲν ἀνοψοῦνται οὔτ' ἐκπίπτουσιν ἐξ ἀγαθῆς ἢ κακῆς ἐκβάσεως τῶν προσπαθειῶν ἐνὸς στρατηλάτου. Ἡ εἰδικὴ αὐτῶν βεβούτης ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει προέρχεται ἐξ ἄλλου τινός ἢ ἐξ εὐτυχούς ἢ ἀτυχούς ἐκβάσεως μιᾶς μάχης.

Ἡ τιμὴ αὐτῶν, χάριτι θεῆς, ἡ ἀξία των, τὰ εἴδη, ἡ μεγαλοφυΐα των δὲν εἶναι ποσῶς ἀριθμοὶ τοὺς ὁποίους οἱ ἥρωες καὶ οἱ κατακτηταί, οἱ παῖχται οὔτοι τῆς ἀνθρωπότητος, δύνανται νὰ θέσωσιν εἰς τὸ λαχεῖον τῶν μαχῶν.

Πολλάκις μετ' ἀπώλειαν μάχης κατεκτήθη ἡ πρόσδος. Ὀλιγωτέρη δόξα, ἀλλὰ μείζων ἐλευθερία. Ὅταν τὸ τύμπανον σιγῆς ὀνοῦς ἔχει τὸν λόγον. Ἐλθωμεν εἰς τὸ Βατερλώ.

Ἀποδῶμεν τὰ τῆς συμπτώσεως εἰς τὴν σύμπτωσιν καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

Τὸ Βατερλώ δὲν εἶναι νίκη. Ὅχι. Εἶναι τὸ διπλοῦν πέντε τῶν κύβων. Ἐρριψε τὸ διπλοῦν πέντε ἡ Εὐρώπη καὶ ἔλασεν ἡ Γαλλία.

Ἐπομένως δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ στηθῆ ἕξει, εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης, λέων ὡς τρόπαιον.

Τὸ Βατερλώ πρὸς τούτοις εἶναι ἡ παραλογωτάτη τῶν ἀντιθέσεων ἐξ ὧσων γινώσκει ἡ ἱστορία.

Ναπολέων καὶ Βελλιγκτῶν σημαίνει ὄχι ἐχθροὺς ἀλλ' ἀντιπάλους. Οὐδέποτε ὁ Θεὸς ὅστις ἀρέσεται εἰς τὰς ἀντιθέσεις δὲν παρουσιάσεται αὐτῆς καταφανεστέρῃ καὶ ἐκτακτοτέρῃ ἀντιμετώπισιν καὶ ἀντιπαράστασιν.

Τὸν Ναπολέοντα διέκρινεν ἀκρίβεια προορατικότης, μαθηματικὸς ὑπολογισμὸς, σύνεσις, ἐξασφάλισις ὑποχωρήσεως, φειδῶ ἐν τῇ ἐρεδρεία, ψυχραιμία ἀμετάτρεπτος, μεθοδικότης, στρατηγικότης ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ ἐδάφους, τακτικὴ ἰσοσταθμίζουσα τὰς δυνάμεις, θυσία μεμετρημένη, πόλεμος κανονιζόμενος μὲ τὸ ὥρολόγιον ἀνὰ χεῖρας, οὐδὲν ἐπαφινόμενον εἰς τὴν τύχην, ἀρχαία κλασικὴ γενναιότης, ἀπόλυτος εὐθύτης.

Τὸν Βελλιγκτῶνα διέκρινε τὸναντίον ἡ διαύγεια τῆς ἀντιλήψεως, ἡ μάντευσις, ἡ στρατιωτικὴ παραδοξότης, τὸ ὑπεράνθρωπον ἐν τῷ ἐνστικτῷ, τὸ φλογερὸν ἐν τῷ βλέμματι, καὶ τὸ ἀέτιον καὶ τὸ πληττον ὡς κεραυνός, τέχνη θαυμασίᾳ ἐκτρεπομένη εἰς περιφρονητικὴν εὐτολίαν, τὸ μυστηριῶδες ἀνεξερευνήτου ψυχῆς, ἡ μετὰ τῆς τύχης σύμπραξις, ὁ ποταμὸς, ἡ πεδιάς, τὸ δάσος, ὁ λόφος προσκαλούμενα, καὶ οὕτως εἰπεῖν, ἐκθιαζόμενα εἰς ὑποταγὴν δεσπότης, καταντῶν μέχρι τυραννίας τοῦ πεδίου τῆς μάχης, πίστις εἰς τὸν ἀστέρα του, ἦν ἐμεγέθυνεν ἀφ' ἐνὸς ἐσύγγιζε δ' ἀφ' ἐτέρου, συμπρατούσης καὶ τῆς στρατηγικῆς του.

Ὁ Βελλιγκτῶν ὑπῆρξεν ὁ Βαρέμ, ⁽¹⁾ ὁ Ναπολέων, ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος τοῦ πολέμου. Τὴν φορὰν ταύτην ἡ μεγαλοφυΐα ἠτήθη ὑπὸ τοῦ ὑπολογισμοῦ.

(1) Σ. Μ. Barème de Vicuezac. Συμβατικὸς μέλος τῆς Δημοσίου Σωτηρίας, ἐπονομασθεὶς δ' ἀ' Ἀνακρέων τῆς λαιμητόμου.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΟ ΔΙΚΡΟΤΟΝ «ΩΡΙΩΝ»

Α'.

Ὁ 24601 καθίσταται 9430.

Ἡ ἐξουσία συνέλαβεν ἐκ νέου τὸν Γιάννην Ἀγιάννην. Συντομίας χάριν, ἀρχοῦμεθα ἀντιγράφοντες ἐνταῦθα ὅ,τι ἐδημοσιεύθη περὶ τούτου εἰς τὰς ἐφημερίδας ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ὀλίγους μῆνας μετὰ τὰ γνωστὰ ἡμῖν συμβάντα εἰς τὴν πόλιν Μ. ἐπὶ Μ. . .

Μία τῶν ἐφημερίδων τούτων «Ἡ Λευκὴ Σημαία» ἔγραψεν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Ἰουλίου 1823 τὰ ἐπόμενα.

«— Κατ' αὐτὰς, ἡ ἐπαρχία Καλαί, κατέστη θέατρον σπανίου συμβάντος. Ἐένος τις ὄνοματι κ. Μαγδαληνῆς, ἐρευνῶν νέον τινὰ τρόπον κατασκευῆς ὑαλιτῶν μελανῶν, ἀνέστησε πρὸ ἐτῶν ἤδη τὴν βιομηχανίαν ταύτην, ἣτις εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον εἶνε ἐκ τῶν κυριωτέρων. Ὅχι δὲ μόνον αὐτὸς ἔκαμε τοιοῦτοτρόπως τὴν τύχην του, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον μεγάλως εἶχεν ὠφελέσει, ὥστε πρὸς εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς ὑπηρεσίας του ἐξελέγητο ἀρχηγος.

«Ἀκολούθως ὅμως ἡ ἀστυνομία ἀνεκάλυψεν, ὅτι ὁ κ. Μαγδαληνῆς οὗτος ἦτο παλαιὸς τις ἐσπώτης τοῦ κατέργου τῆς Τουλῶνος, Γιάννης Ἀγιάννης ὀνομαζόμενος, καταδικασθεὶς τῷ 1796 διὰ κλοπῆν, καὶ ὀραπετεύσας.

«Καὶ συνελήφθη μὲν καὶ ἐρίφηθι εἰς τὸ κάτεργον ἐκ νέου, φαίνεται

δὲ ὅτι πρὸ τῆς συλλήψεώς του κατώρθωσε ν' ἀποσύρῃ ἀπὸ τοῦ τραπεζίτου Λαφίτ περὶ τὰς πεντακοσίας χιλιάδας φράγκων, ἅτινα εἶχε παρ' αὐτῷ εἰς τόκον, κερδίσας αὐτά, ὡς λέγεται, ἐντίμως ἐκ τοῦ ἐμπορίου του. Ποῦ δὲ ἔκρυψε τὰ χρήματα ταῦτα, μετὰ τὴν νέαν καθειρξίν του ἐν τῷ κατέργω, τοῦτο εἶνε ἄγνωστον».

Ἐπὶ τὴν αὐτὴν αὐτὴν χρονολογίαν ἔγραψε καὶ ἡ «Ἐφημερίς τῶν Παρισίων» ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου τὰ ἑξῆς.

«— Παλαιὸς τις δεσμώτης, ἀπολυθεὶς τοῦ κατέργου, ὀνόματι Γιάννης Ἀγιάννης, ἤχθη ἐσχάτως ἐνώπιον τοῦ κακουργοδικείου εἰς τὸ Ἄρρας μεγάλως δ' ἐκίνησαν τὴν περιέργειαν τοῦ ὄχλου τὰ κατ' αὐτόν.

«Ὁ ἀλιτήριος εἶχεν ἀποπλανήσει τὴν ὀξυδέρκειαν τῆς ἀστυνομίας ἀλλάζας ὄνομα καὶ κατορθώσας νὰ κληθῇ δῆμάρχος εἰς μικρὰν τινα πόλιν τῶν βορείων τῆς Γαλλίας, ὅπου καὶ ἵδρυσεν κατὰστημα βιομηχανικόν, ὄχι ἀσήμαντον.

«Τέλος δὲ ἀνακαλυφθεὶς, χάρις εἰς τὸν ἄοκνον ζῆλον τῆς ἐξουσίας, ἐτέθη ὑπὸ κράτησιν. Εἶχε παλλακίδα του γυναϊκά τινα ὄχλου, ἣτις ἀπέθανεν ἅμα ἰδοῦσα αἰφνης συλλαμβανόμενον τὸν ἐραστὴν τῆς. Ὁ ἄθλιος οὗτος ἠδυνήθη νὰ ὀραπετεύσῃ, ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας τὸν συνέλαβεν ἐκ νέου ἡ ἀστυνομία ἐντὸς τῶν Παρισίων, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπέβαινεν εἰς ἓν τῶν λεωφορείων ὀχημάτων ἅτινα τακτικῶς ἐκτελοῦσι τὴν ὑπηρεσίαν μεταξὺ τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ χωρίου Μομφερμέιλ.

«Λέγεται ὅτι, κατὰ τὰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ταύτας ἡμέρας, εὔρεται καὶ ν' ἀποσύρῃ σημαντικόν τι χρηματικὸν ποσόν, ὅπερ εἶχεν εἰς τόκον παρὰ τῷ καταστήματι ἐνὸς τῶν κυριωτέρων τραπεζιτῶν τῆς πρωτευούσης μας.

«Τὸ ποσὸν τοῦτο ὑπολογίζεται εἰς ἑξακοσίας ἢ ἑπτακοσίας χιλιάδας φράγκων. Καθ' ἃ διαλαμβάνει ἡ κατηγορία του, ἔχει θάψει τὰ χρήματα ταῦτα εἰς μέρος τὸ ὁποῖον γνωρίζει μόνος αὐτός, ὥστε μετὰ τοῦδε δὲν ἀνεκαλύφθησαν.

«Ὅπως δὲ ποτε, ὁ Ἀγιάννης ἤχθη ἐνώπιον τοῦ κακουργοδικείου, κατηγορούμενος ὅτι πρὸ ὀκτώ ἐτῶν μετῆλθε πρᾶξιν ληστρικὴν, ἐνόπλιος χερσίν, ἐπὶ τινος παιδίου ἐκ τῶν χρηστῶν ἐκείνων τῆς Σαβοΐας ἅτινα συνήθως καθαρίζουσι τὰς καπνοδόχους.

α' Ο κ. εἰσαγγελεύς ἀπέδειξε μετὰ Ουμαστίης εὐστοχίας, ὅτι ἡ λήστευσις αὐτῆ ἐπράχθη ἐν συμμετοχῇ, διότι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης οὗτος ὑπῆρχε συνέταιρος συμμορίας τινός ληστῶν λυμαιομένης τὴν νότιον Γαλλίαν. Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν ἐκηρύχθη ἔνοχος ποινῆς θανάτου.

α' Ο Γιάννης Ἀγιάννης οὗτος ἐθέλησεν νὰ κάμῃ ἔφεσιν ἄλλ' ὁ βασιλεὺς, ἐν τῇ ἀνεξαντλήτῳ ἐπιεικείᾳ του, κατηξίωσε νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ποινὴν του εἰς δεσμὰ διὰ βίου. Διὸ καὶ ὁ κακοδργος μετηνέχθη πάραυτα εἰς τὸ κότεργον τῆς Τουλώνας.

Δὲν ἐλησμόνησεν ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐφάνη φιλόδηρος, ἐνφ' ἑαυτῷ εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ... Τινὲς λοιπὸν τῶν ἐρημεριδῶν παρέστησαν τὴν μετρίασιν τῆς ποινῆς του ὡς θρίαμβον τοῦ κληρικῶν κόμματος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἠλλάξεν ἀριθμὸν ἐν τῷ δευτέρῳ κατέρῳ. Ὁνομάσθη 9130.

Ἐν τούτοις, ἃς τὸ εἰπώμεν, ἵνα μὴ πλέον ἐπανέλθωμεν εἰς αὐτό. ἐκλείψαντος τοῦ κ. Μαγδαληνῆ, ἐξέλιπε καὶ ἡ εὐτυχία τῆς πολίχνης Μ. ἐπὶ Μ... Ὅσα προεῖδε κατὰ τὸν νότα ἐκείνην τῆς πυρετώδους ἀγρυπνίας του ἐπραγματοποιήθησαν.

Ἐλείψεν αὐτός, ἐλείψεν ἡ ψυχὴ. Μετὰ τὴν πιῶσιν αὐτοῦ, συνέθη εἰς τὴν Μ. ἐπὶ Μ... ὁ ἰδιοτελής ἐκεῖνος διαμελισμὸς τῶν πιπτουσῶν μεγάλων υπάρξεων, ὅστις καθ' ἑκάστην μὲν συμβαίνει ἐν παραθύρῳ μεταξὺ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀπαξ δὲ μόνον παρετήρησεν ἡ ἱστορία, ἐπακολούθησαν τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Οἱ ὑπασπισταὶ ἀναγορεύονται βασιλεῖς· οἱ ἐργάται καθίστανται ἐργοστασιάρχαι. Τὸ εὐρὺ κατὰ τὸν κ. Μαγδαληνῆ ἐκλείσθη ἡ οἰκοδομὴ ἤρημώθη καὶ κατέρρεεν ἐρειπιουμένη, οἱ ἐργάται διεσκοπίσθησαν. Οἱ μὲν ἐγκατέλειπον τὸν τόπον, οἱ δὲ τὴν τέχνην.

Ὅλα τοῦ λοιποῦ ἐγένοντο ἐν μικρῷ ἀντὶ ἐν μεγάλῳ· πρὸς κερδοσκοπίαν, ἀντὶ πρὸς εὐποιίαν. Ἐπῆλθεν ὁ φθονερὸς ἀνταγωνισμὸς ἐπηλήθευσεν ἔτι ἀπαξ τὸς κερμαεὺς κερμαεὶ κοπέται, τέκτονι τέκτων. Κέντρον οὐδαμῶς. Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ὑπερεῖχε πάντων καὶ αὐτὸς οὗτος διήθουνεν. Ἄφου οὗτος ἀπῆλθε, τὰ νῆματα ὅσα εἶχε ὄσει ἀνεμίχθησαν καὶ συνετρίβησαν.

Ἐνοθεύθη ἡ ὕλη, ἐξήχρησθη τὸ πρεῖόν, ἐλείψαν τῶν ἀγοριστῶν ἡ ἐμ-

πιστοσύνη, ήλαττώθησαν αἱ παραγγελίαι, ἐσμικρύνθη τὸ ἡμερομίσθιον, ἐπῆλθεν ἡ ἀργία, ἡ χρεωκοπία. Καὶ πλέον τίποτε διὰ τοὺς πτωχοὺς. Τὰ πάντα ἐξηφανίσθησαν.

Καὶ τὸ Κράτος δὲ αὐτὸ παρετήρησεν ὅτι ἐπῆλθε σημαντικὴ ζημία. Δὲν εἶχον παρέλθει τέσσαρα ἔτη ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ κακουργιοδικεῖον ἐλισσοποιήσῃ τὴν ταυτότητα τοῦ κ. Μαγδαληνῆ μετὰ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, καὶ αἱ δαπάναι πρὸς εἰσπραξίν τῶν φόρων τῆς ἐπαρχίας ὅπου ἔκειτο ἡ Μ. ἐπὶ Μ. . . ἐδιπλασιάσθησαν. Τοῦτο μάλιστα καὶ ἀνέφερον ὁ τότε ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργός, κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1827 ἔτους.

B'

Ἐνθα δύο στίχοι ἴσως διαβολικοί.

Πρὶν ἢ προχωρήσωμεν, συμφέρει νὰ διηγηθῶμεν παράδοξόν τι συμβῆν περὶ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐποχὴν εἰς Μομφερμεῖλ, καὶ συμπύπτον, πρὸς τινὰς τῶν εἰκασιῶν τῆς ἐξουσίας.

Εἰς τὸ Μομφερμεῖλ ὑπάρχει τις δεισιδαιμονία ἀρχαιοτάτη, ἀξιοπεριέργος δὲ μάλιστα καὶ πολύτιμος, καθ' ὅτι δεισιδαιμονία ἐν τῇ περιχώρῳ τῶν Παρισίων εἶναι ὡς ἀλόγη ἐν Σιθῆρα.

Ἡ δεισιδαιμονία τοῦ Μομφερμεῖλ εἶνε ἡ ἑξῆς: Νομίζουσιν ὅτι πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ὁ διάβολος ἐξέλεξε τὸ δάσος των, ἵνα κρύψῃ τοὺς θησαυροὺς του ἐκεῖ. Ἀκούεις τὰ γραῖδια διαβεβαιῶντα ὅτι, ἐκεῖ εἰς τὰ παράμερα τοῦ δάσους, ὄχι σπανίως, ἔτυχε νὰ ἴδωσιν ἕνα μαῦρον ἄνθρωπον, ὡτὰν ἀμαξᾶν, ἢ ὡσάν ξυλοσχίστην, μὲ ξύλινα πέδιλα, καὶ μὲ δύο μεγάλα κέρατα εἰς τὴν κεφαλὴν, ἐξ ὧν καὶ διακρίνεται.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος συνήθως καταγίνεται νὰ σκάπητῃ λάκκον εἰς τὴν γῆν. Κατὰ τρεῖς δὲ διαφόρους τρόπους εὐρίσκει τὸν δαιμόνα σου ἂν συμβῇ νὰ τὸν ἀπαντήσῃς.

Πρῶτον, ἂν τὸν πλησιάζῃς καὶ τὸν ὁμιλήσῃς, βλέπεις ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀπλοῦς χωρικός, καὶ ὅτι σ' ἐφάνη ὡς μαῦρος, ἐπειδὴ εἶνε βράδυ· ὅτι οὐδένα σκάπτει λάκκον εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ μόνον κόπτει χόρτον διὰ τὰς ἀγελάδας του, καὶ ὅτι τὰ περιστάμενα ὡς κέρατα, ἦτον ἐν ἀπλούστατον οἰκρανόν, ἐξ ἐκείνων δι' ὧν λιχνίζεται τὸ ἄχυρον· καθὼς ἕμως τὸ κρατεῖ εἰς τὸν ὄμιόν του, σχηματίζει ἐν τῇ σκιᾷ τῆς ἐσπέρας ὡσάν οὗο μεγάλα κέρατα.

Μετὰ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν, ἐπιστρέφεις εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἀρρωστᾶς, καὶ ἀποθνήσκεις ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος.

Ὁ δεῦτερος τρόπος εἶνε· ἂν, ὅταν τὸν ἴδῃς, σταθῆς καὶ περιμένῃς ἕως νὰ σκάψῃ τὸν λάκκον εἰς τὴν γῆν, νὰ τὸν σκεπάσῃ πάλιν, καὶ νὰ φύγῃ, ἔπειτα δὲ τρέξῃς πάραυτα εἰς τὸν λάκκον, τὸν ἀνοίξῃς καὶ πάρῃς τὸν «θησαυρόν», τὸν ὁποῖον βέβαια ἔχει χῶσει ἐνθεῖ μέσα ὁ μαῦρος ἄνθρωπος, ἀποθνήσκεις ἐντὸς τοῦ μηνός.

Τέλος, ὁ τρίτος τρόπος εἶνε, ἂν δὲν ὁμιλήσῃς, ἂν δὲν εἰπῇς τίποτε εἰς τὸν μαῦρον ἄνθρωπον, ἂν δὲν τὸν παρατηρήσῃς καθόλου, ἀλλὰ φύγῃς ὅσον τάχιστα εἴμπορεῖς, ἀποθνήσκεις ἐντὸς τοῦ ἔτους.

Ἐπειδὴ καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι τρόποι· ἔχουν τὸ κακόν των, ὁ δεῦτερος, ὡς παρέχων τοῦλάχιστον καὶ τινα ὠφελήματα, μάλιστα δὲ τὴν ἀπέκτασιν ἐνός θησαυροῦ, εἶνε ὁ γενικώτερον παραδεδεγμένος.

Βεβαιῶται λοιπόν, ὅτι πολλάκις ἄνθρωποι τολμηροὶ ὑπῆγαν καὶ ἐξέσκαψαν τοὺς λάκκους τοῦ μαύρου ἀθρώπου, καὶ ἐπειρήθησαν νὰ κλέψωσι τοῦ διαθόλου τὸ κτήμα· ἀλλ' ὡς φαίνεται, ἤμετριως ὠφελήθησαν, ἐν τούλάχιστον πιστεύσωμεν τὴν παράδοσιν, καὶ ἰδίως οὗο λατινικοὺς στίχους, οὗς ἐπὶ τοῦ προκειμένου μοναχοῦ τις Νορμανδός, ἀγύρτης ὀλίγων Τρύφων καλούμενος, ἔγραψεν.

Ὁ Τρύφων αὗτος ἐτάφη εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Βουχερβιλλᾶ, πλησίον τῆς πόλεως Ρουένης καὶ ἐπάνω εἰς τὸ μνήμα του γεννῶνται καρκίνοι· ἄφθονοι.

Κοπιᾶ λοιπόν ὁ σκάπτων ἕως οὗ ἀποκάμει, διότι οἱ λάκκοι ἐκείνοι συνήθως εἶνε πολὺ βαθεῖς, ἰδρώνει, ἱρευνᾶ, ἰργάζεται· ὅλην τὴν νύκτα, διότι τὸ ἔργον τοῦτο γίνεται διὰ νυκτός, τὸ ὑποκάμισόν του γίνεται μουσκίδι· ἐκ τοῦ ἰδρώτος, καίεται ὅλο τὸ ἀλειμματοκίρι του, στομώνεται· ἢ οἰκελλά του, καὶ τέλος πάντων, ὅταν ερθῆς εἰς τὸ

Ὁ μουσικός . . . ἐκάθηντο ἐφ' ἑνὸς τυμπάνου καὶ ἐξηκολούθει
 νὰ κρατῆ τὸν ἄσκαυλὸν του καὶ νὰ ᾄδῃ . . . (Σελ. 428).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 59

βάθος τοῦ λάκκου, καὶ βάλῃ τὸ χεῖρ του νὰ πιάσῃ τὸν «θησαυρόν», τί εὕρῃσκει ;

Τί ἤμπορεῖ νὰ εἶνε ὁ θησαυρὸς τοῦ διαδόλου, ἐν λεπτόν, ἐνίοτε ἐν φράγκον· μία ἀπλῆ πέτρα, ἕνας σκελετός, ἐν πτώμα καταματωμένων· πότε ἕνας καλικάντζαρος διπλωμένος εἰς τέσσαρα, ὡς φύλλα χάρτου, ἐντός μικροῦ χαρτοφυλακίου· ἐνίοτε δὲ καὶ τίποτε. Τοῦτο φαίνονται: ἐηλοῦντες καὶ οἱ στίχοι τοῦ Τρύφωνος.

Ἄλλ' ἐτι καὶ σήμερον εὕρῃσκουν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅτε μὲν θήκην πυρίτιδος καὶ σφαίρας, ὅτε δέσμην παιγνιοχάρτων λιπαρῶν καὶ περικεκαυμένων, πάντως μεταχειρισμένων ὑπὸ τῶν διαδόλων.

Ὁ Τρύφων δὲν ἀναφέρει τὰ δύο ταῦτα εὕρηματα, ἐπειδὴ ὁ Τρύφων ἔζη κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα, καί, ὡς φαίνεται, ὁ διάβολος δὲν εἶχε νοῦν ἀρκετόν, ὥστε νὰ ἐφιύρῃ τὴν πυρίτιδα πρὸ τοῦ Ρογερίου Βάκωνος, οὐδὲ τὰ παιγνιοχάρτα πρὸ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου τοῦ ΣΤ'.

Ἄλλ' ὅμως, ἐάν τις ἐσοκίμαζε νὰ παίξῃ μὲ αὐτὰ τὰ παιγνιοχάρτα, ἀφεύκτως θὰ ἔχανεν ὅ,τι καὶ ἂν εἶχεν εἰς τὸ βαλάντιόν του, τέλος δὲ καὶ ὅλην τὴν περιουσίαν του· περὶ δὲ τῆς πυρίτιδος τῆς περιεχομένης εἰς ἐκείνην τὴν θήκην, αὕτη ἔχει τὴν ιδιότητα ἀνὰ σοῦ σκάη τὸ τουφέκι· μέγα ἔς τὴ μούρη.

Μικρὸν μετὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἀστυνομία εἶχεν ὑποπτευθῆ ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἐπὶ τῆς βραχυήμερου δραπέτευσώς του, περιεφέρατο εἰς τὰ πέριξ τοῦ Μιμμερμέιλ, παρατηρήθη εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο χωρίον, ὅτι γέρων τις ἐργάτης, ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐισφθάνουν τοὺς δημοσίους ὁδούς, Ξύστρης ὀνομαζόμενος, ἔλαμνε γύρους μέγα εἰς τὸ δάσος.

Ἐλέγετο δὲ ὅτι ὁ Ξύστρης οὗτος ἐχρημάτισε ποτε εἰς τὸ κάτεργον· ἡ ἀστυνομία λοιπὸν παρεκολούθη· τὰ ἴχνη του, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄθρωπος οὗτος οὐδαμῶς εὕρισκεν ἐργασίαν, ὁ ἔθνος τὸν εἶχε βάλει νὰ ἐπιμελῆται τὸν ἐθμόσιον ὁδὸν ἀντὶ εὐτελοῦς ἡμερομισθίου.

Ὁ Ξύστρης ὑπεβλήπετο ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἐπειδὴ ἐφόρετο πρὸς πάντας ταπεινότητας, πρῆθυμος ν' ἀραιῇ τὸν σκοδρὸν του πρὸς μεγάλους καὶ μικρούς, τρέμων ἢ μειδιῶν ἐνώπιον τῶν χωροφυλάκων, ἀλλ' ἐψιθυρίζετο ὅτι διετέλει εἰς σχέσεις μετὰ συμμαχίας κλεπτῶν

καὶ ὑπωπτεύοντο ὅτι περὶ λύχων ὄφας ἐνήδρευεν, ἰστάμενος πλησίον τῶν θάμνων.

Τοῦτο μόνον εἶχεν ὡς ἐλαφρυντικὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ὅτι ὁ καχομοίρης ἦτο μέθυσος.

Παρατηρήθη, ἦ μᾶλλον ἐλέγετο ὡς παρατηρηθὲν, ὅτι ὁ Εὐστρῆς ἄφινε πρῶτὸ τὸ ἔργον ποῦ εἶχεν ἐπὶ τοῦ δρόμου, καὶ εἰσέδουεν εἰς τὸ δάσος φέρων καὶ τὴν οἰκελλάν του. Καθ' ἐσπέραν τὸν ἀπὸ τῶν εἰς τὰ ἐρημικώτερα μέρη τοῦ δάσους, εἰς τὰς λόχμας τὰς πυκνοτέρας, νὰ φαίνεται ὡς ἀναζητῶν πρῶγμά τι, ἦ νὰ σκάπτῃ εἰς τὴν γῆν τρύπαν.

Αἱ ἀπλοῖκαι γυναῖκες, ὅσαι διέβαινον ἐκεῖθεν, ἐσταυροκοποῦντο ὅταν δὲ ἀνεγνώριζον τὸν Εὐστρῆν, πάλιν ὁ φόβος των ἦτο φόβος. Αἱ συναντήσεις αὐταὶ ἐφαίνοντο ἐνοχλοῦσαι τὰ μέγιστα τὸν Εὐστρῆν. Ἦτο πρόδηλον ὅτι ἐζήτηε νὰ κρυβῆ, καὶ ὅτι εἰς ὅ,τι καὶ ἂν κατεργάζετο ὑφίστατό τι μυστήριον.

Ἐλεγον εἰς τὸ χωρίον— Φανερὰ ὅτι κάπως θὰ ἐνεφανίσθη ὁ διάβολος, καὶ ὁ Εὐστρῆς τὸν εἶδε, καὶ τώρα σκαλίζει. Αὐτὸς εἶνε καλὸς νὰ σοῦ τὸν ἀρπάζῃ καὶ ἀπὸ τὴν οὐρά. Οἱ Βολταιρίζοντες δὲ προσέθετον:— Ὁ Εὐστρῆς ἄρᾳ γε θὰ πιάσῃ τὸν διάβολον, ἦ ὁ διάβολος θὰ πιάσῃ τὸν Εὐστρῆν; — Αἱ γυναῖκες ἐπὶ τούτοις ἔκαμνον τὸν σταυρόν των καὶ ἔπτυσον εἰς τὸν κόλπον των.

Ἐν τῷ μεταξύ, τὰ τριγυρίσματα τοῦ Εὐστρῆ εἰς τὸ δάσος ἔπαυσαν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐπέστρεψε τὴν συνήθη εἰς τὸν δρόμον ἐπιδιορθωτικῆς ἐργασίας του, ὃ δὲ κόσμος ἐστρεψεν εἰς ἄλλα τὴν προσοχὴν.

Ἐπέμενον ὅμως πολυπράγμονές τινες, φρονούντες ὅτι εἰς ταῦτα πάντα πιθανὸν ἦτο νὰ ἐνυπῆρχέ τι ὄχι βεβαίως οἱ μυθώδεις θησαυροὶ τῆς παραδόσεως, ἀλλὰ καλὸν τι εὑρημα σπουδαιότερον καὶ ἀπτότερον τῶν τραπεζικῶν γραμματίων τοῦ διαβόλου, καὶ ὅτι ὁ Εὐστρῆς θ' ἀνεκάλυψε τοῦλάχιστον τὸ ἥμισυ τοῦ ἀπορρήτου· αἱ δὲ μᾶλλον ἐν ἀπορίᾳ ἦσαν ὁ διδάσκαλος τοῦ χωρίου καὶ ὁ ταβερνιάρχης Θεναρδιέρος, φίλος ὄλου τοῦ κόσμου καὶ μὴ ἀπαξιώσας οὐδὲ τὸν Εὐστρῆν τῆς ἐντίμου αὐτοῦ σχέσεως.

— Τὸν εἶχαν καὶ αὐτὸν εἰς τὸ κάτεργον, ἔλεγεν ὁ Θεναρδιέρος· πλὴν τί μὲ τοῦτο; οὔτε ποῖός εἶνε εἰς τὰ κάτεργα ζεῦρει κανεὶς, οὔτε ποῖός θὰ ἐμβῆ, ἐκεῖ μέσα.

Ἐσπέραν τινὰ διηγεῖτο ὁ διδάσκαλος, ὅτι ἂν ἦσαν ἄλλοι καιροί, ἦ

ἐξουσία θὰ ἐζήτει νὰ πληροφορηθῆ τί ἐπῆγαινε κ' ἔκαμνεν ὁ Εὐστρης μέσα εἰς τὸ δάσος, καὶ θὰ τὸν ἠνάγκαζε νὰ ὁμιλήσῃ ἐν ἀνάγκῃ διὰ θὰ τὸν ὑπέβαλλε καὶ εἰς βασάνους, ὅπου βεβαίως δὲν θὰ ἀντεῖχεν, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὰ κολαστήρια ὕδατα.

— Καφουδάκκαλε, εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος, τί ζητεῖς ἡ λογιότης σου τὸ νερό ἢ εἰς τὸ κρασί νὰ τὸν βάλωμεν.

Κατέβαλον τότε ἔβρανον τέσσαρες τὸν ἐπότισαν τὸν γέρο Εὐστρην. Ἄλλ' ὁ καλὸς σου ἐπιε μὲν πολὺ, ἐλάλησε δὲ ὀλίγον. Ὅπως ὀλίποτε, ἀπ' ἐδῶ τὸν ἔφεραν ἀπ' ἐκεῖ τὸν ἔφεραν, τέλος πάντων, ἀπὸ τινων ἀσυναρτήτων καὶ σκοτεινῶν λόγων του, ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ Θεναρδιέρος ἐσυμπέραναν τὰ ἐξῆς.

Ὁ Εὐστρης, πρῶταν τινά, παρευόμενος περὶ τὸ λυκαυγὲς εἰς τὴν ἐργασίαν του, εἶδεν ἐν ἀπορίᾳ εἰς παράμερόν τινα τόπον τοῦ δάσους καὶ ὑφ' ἓνα θάμνον, πτυάριον καὶ δίκελλαν, ὡσάν νὰ ἦσαν κρυμμένα ἐπίτηδες. Δὲν ἔδωκεν ὅμως καὶ τόσην προσοχὴν εἰς τοῦτο, ὑποθέσας ὅτι θὰ τὰ ἐλησμονήσεν ἐκεῖ ὁ γέρο Φουρνιαῆς, ὁ νεροκουβαλητής.

Ἄλλὰ τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἰστάμενος ὀπισθεν τοῦ κορμοῦ ἐνὸς δένδρου, καὶ ὑπὸ τούτου κρυπτόμενος, εἶδε κάποιον ἐν ὅμως ἐργάζεσθαι πολὺ καλὰ ὁ Εὐστρης νὰ διευθύνεται ἀπὸ τοῦ ἔργου πρὸς τὸ πυκνότερον μέρος τοῦ δάτους.

Ὁ Θεναρδιέρος μετέφρασεν ἀμέσως τὸν κάποιον ἐκεῖνον ὡς σύντροφον τοῦ Εὐστρη εἰς τὸ κάτεργον.

Ὁ Εὐστρης κατ' οὐδένα τρόπον ἠθέλησε νὰ μαρτυρήσῃ τὸ ὄνομα. Αὐτὸς ὁ κάποιος ἐκράτει κάποιον πρᾶγμα τυλιγμένον, ἐν ὅμα ἔχον τέσσαρας γωνίας, ὡς μικρὸν κιβώτιον.

Ἐλαβεν ὁ Εὐστρης περιέρχεται, ἀλλὰ δὲν ἐνέκρινε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἀμέσως· ἄφησε καὶ παρήλθον ἐπὶ τὰ ἢ ὀκτώ λεπτά. Προὐχώρησεν ἔπειτα, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά· ὁ κάποιος ἐχάθη ἐντὸς τῆς λόχμης· ἦλθε δὲ καὶ ἡ νύξ, καὶ ὁ Εὐστρης δὲν κατώρθωσε νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ.

Τότε ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δάτους, καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ νὰ τὸν ἐνεδρεύῃ. Ἦσαν φεγγάρι. Μετὰ δύο ἢ τρεῖς ὥρας εἶδεν ὁ Εὐστρης τὸν κάποιον ἐξερχόμενον καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ δάτους, τῶρα δὲ φέροντα, ὅχι πλέον τὸ μικρὸν ἐκεῖνο κιβώτιον, ἀλλὰ μίαν δίκελλαν καὶ ἐν πτυάριον.

Ὁ Εὐστρης ἀφῆκε τὸν κάποιον νὰ περάσῃ, μὴ πλησιάζας αὐτὸν ἐπειδὴ τὸν ἐφάνη τρεῖς δυνατώτερός του εἰς τὰ χεῖρα· ἐκράτει δὲ καὶ

τὴν δίκειλλαν, καὶ ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ τὸν ἀφήσῃ εἰς τὸν τόπον· ἂν τὸν ἐγνώριζε καὶ ἔβλεπε ὅτι ἀνεγνωρίσθη.

Συγκινητικὴ διάχυσις μεταξύ δύο ἐταίρων ἐπαναβλεπομένων μετὰ παρέλευσιν τοσοῦτου χρόνου. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ δίκειλλα καὶ τὸ πτυάριον ἤνοιξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Εὐστρη· ἔτρεξε τὴν αὐγὴν τῆς ἐπιούσης εἰς τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον θάμνον, ἀλλὰ τὸ πτυάριον καὶ ἡ δίκειλλα ἔλειπον. Βεβαίως, εἶπε τότε κατὰ νοῦν, ὁ φίλος ἐκεῖνος ἔσκαψε λάκκον καὶ ἔχρωσεν εἰς τὴν γῆν τὸ κιβώτιον.

Τοιοῦτον ἐν κιβώτιον δὲν ἠδύνατο νὰ περιέχει πτώμα ἀνθρώπου ἐπειδὴ ἦτον μικρόν, ἀρτ περιεῖχε χρήματα. Ἐντεῦθεν αἱ συνεχεῖς του ἔρευναι. Ὁ Εὐστρης ἠρέυνησε πανταχόσε, προσέχων ὅπου ἡ γῆ τὸν ἐφάνετο προσφάτως ἀνεσκαμμένη, ἔσκαψεν, ἀλλ' εἰς μάτην.

Δὲν τὸ ἐπέτυχεν. Οὐδεὶς λοιπὸν ἀνέφερε πλέον περὶ τοῦ πράγματός τούτου εἰς τὸ Μομφερμέιλ, μόνον δὲ μερικὰ λαδικὰ ἔτυχε νὰ εἴπωσιν. «Αὐτὸ ὅπου σᾶς λέγω ἐγώ· ὁ Εὐστρης δὲν ἔκαμε ὅλο ἐκεῖνο τὸ «πηγαινέλα» διὰ τὸ τίποτε· ὁ Εὐστρης θὰ εἶνε βέβαιος ὅτι ἤλθεν ὁ Βερζεβούλης.

Γ'.

**“Οτι άνευ προπαρασκευῆς δέν ἐθραύετο ἡ ἄλυσις
ἄπαξ ἐπικρουσθεῖσα.**

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἐκεῖνου ἔτους 1823, οἱ κάτοικοι τῆς Τουλώνας εἶδον, εἰσπλέον εἰς τὸν λιμένα των μετὰ τρικυμίαν, εἰκροτόν τι, τὸν αὐτὸν ὠρίωνα, ὅπως ἐπισκευασθῆ, ἐπειδὴ εἶχε πάθει ζημίας τινάς.

Τὸ πλοῖον τοῦτο, καίτοι παθὸν ὑπὸ τῆς τρικυμίας, ἔφερεν ὅμως ἀγνωῶ τίνα σημαίαν, ἧ ἦν ἐχαιρετισθῆ διὰ κανονισθολισμῶν ἑνδεκα ταύτας ὃ' ἐπιετα καὶ ἀνταπέδωκεν ἀκριβῶς ἴσας. Τὸ ὅλον εἰκοσιδύο κανονισθολισμοί.

Ὑπελογίσθη ὅτι εἰς χαιρετισμούς, ἀντιχαιρετισμούς, εἰς τιμὰς βασιλικὰς καὶ στρατιωτικὰς, ἀνταλλαγὰς φιλοφρόνων πατάγων καὶ κρότων, ἐθ.μοτοπίας, τύπους λιμεναρχικοὺς καὶ φρουραρχικοὺς, ἀντιτολὰς καὶ ὄψεις ἡλίου χαιρετιζομένας καθ' ἑκάστην παρά παντός φρουρίου καὶ παντός πλοῖου πολεμικοῦ, ἀνοίξεις καὶ κλείσεις πυλῶν κτλ. κτλ. ὁ πολιτισμένος κόσμος καίει πυρτιδα ἐν ὅλη τῇ ὕψηλῃ, κατὰ πᾶν ἡμερονύκτιον, ὅι' ἐκτὸν πενήντα χιλιάδας πυροβολισμῶν ἀνωρελῶν.

Πρὸς εἴς φράγχα τὸν ἕνα, γίνονται ἑνεακόσσιαι χιλιάδες φράγγων καθ' ἡμέραν τριακόσιαι ἑκατομμύρια κατ' ἔτος, ἀπερχόμενα εἰς κᾶπνόν. Τοῦτο ἄς λεγθῆ ὡς λεπτομέρεια. Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως λιμοκτονοῦσιν οἱ πτωχοί.

Ἡ Ἀναγέννησις ἀπεκάλεσε τὸ 1823 ἀεποχὴν τοῦ ἰσπανικοῦ πολέμου.

Ἄλλὰ τί ἀποτελέσματα ἔσχεν ὁ πρὸς τὴν Ἰσπανίαν οὗτος πόλεμος, ὁ πλήρης παραδόξων γεγονότων εἰς ἕν καὶ μόνον δυναμένων νὰ συμπεριληφθῶσιν ;

Ἐπρόκειτο περὶ ἀπλῆς διαδοχῆς θρόνου, ἡ δὲ Γαλλία ἔσπευσε νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Τοῦτο διὰ τὸν οἶκον τῶν Βουρβώνων ἦτο σοβαρὰ ὑπόθεσις· ὁ ἐν Γαλλίᾳ κλάδος συνέδραμε τὸν ἐν Ἰσπανίᾳ ὡς βοηθὸς καὶ προστάτης, καθὼ πρεσβύτερος.

Ἐν τούτοις χάριν δυναστικῆς σκοποῦ παρωρῶντο καὶ παραδόσεις καὶ ἀρχαὶ καὶ τιμὴ καὶ γόητρον ἐθνικόν. Ἐπανήρχετο ἠθθεν ἡ Γαλλία ἐξ ἀφορμῆς τοῦ πολέμου ἐκείνου εἰς τὰς ἐθνικάς τῆς παραδόσεις, ἐνῶ οὐσιωδῶς ἐξυπηρετεῖ δουλοπρεπῶς τὰ ἀνακτοβούλια τοῦ βορρᾶ.

Ὁ δούξ τῆς Ἀγκουλέμης (1) οἱ ὕψους θριαμβευτικοῦ, ἀναρμόστου σχεδὸν πρὸς τὸν εἰρηνικόν του χαρακτήρα, ἐπειρᾶτο νὰ περιστείλῃ τὴν πραγματικὴν τρομοκρατίαν τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, διατελοῦσαν εἰς ρῆξιν μετὰ τῆς χιμαιρικῆς τρομοκρατίας τῶν φιλελευθέρων. Ὁ ἐπαναστατικὸς ὄχλος ἀνεγεννᾶτο πρὸς μεγάλην φρίκην τῶν πλουσίων γεροντοκορῶν. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς μοναρχίας κατεπολέμουν τὴν πρόοδον, ἣν ἐχαρακτήριζον ὡς ἀναρχίαν· ἡ ἐξάπλωσις τῶν τοῦ 89 ἰδεῶν ἀποτόμως ἀνεστέλλετο, καθ' ὃν ἀκριβῶς χρόνον ἀνὰ τὴν Εὐρώπην σύμπασαν διελालοῦντο αἱ γαλλικαὶ ἀρχαὶ, ἀφυπνίζουσαι ἔθνη καὶ λαοὺς, καὶ εἰς τὴν σταυροφορίαν ἐκείνην ἡγεμόνων ἐναντίον λαῶν συγκατετάσσετο ὡς ἐθειλοντῆς παρὰ τὸν γάλλον στρατάρχην ὁ πρίγκηψ Καρινιάν μετέπειτα Κάρολος Ἀλβέρτος. (2)

Οἱ στρατιῶται τῆς αὐτοκρατορίας ὠδηγοῦντο εἰς πόλεμον, μετὰ ὀκταετῆ ἀνάπαυσιν, γεγηρακότες πένθιμοι μετὰ τοῦ λευκοῦ ἔθνοσημου· τὴν τρίχρονον σημαίαν ἀνεπέτασεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὄραξ Γάλλων ἡρώων ὡς συνέβη ἐν Κεθλεντίχ διὰ τὴν λευκὴν σημαίαν πρὸ τριακονταετίας.

Τὰ ἐλευθεριάζοντα καὶ νεωτερίζοντα πνεύματα κατεδιώκοντο διὰ τοῦ στρατοῦ, οἱ καλόγηροι ἀνεμιγνύοντο εἰς τοὺς μαχητὰς μας. Αἱ θεωρίαι κατεπνίγοντο διὰ τῶν τηλεβόλων, ἡ Γαλλία κατέστρεφεν ἐνόπλιος ὅ,τι εἶχε δημιουργήσει διὰ τοῦ πνεύματος.

(1) Σ.Μ. Πρεσβύτερος υἱὸς Καρόλου τοῦ δεκάτου ὅστις καὶ διεξήγαγε τὸν πρὸς τὴν Ἰσπανίαν πόλεμον.

(2) Σ.Μ. Ἀνεψιὸς καὶ διάδοχος τοῦ Καρόλου Φήλικος βασιλέως τῆς Σαρδηνίας. Νικηθεὶς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν ἐν Νοβάρρα παρητήθη τῶν δικαιωμάτων τοῦ θρόνου ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του Βίκτωρος Ἐμμανουήλ.

Οί αντίπαλοι άρχηγοί έπωλοῦντο, οί στρατιῶται εδίσταζον, αί πόλεις έπολιορχοῦντο δι' εκατομμυρίων, ένῳ δέ έν ύφίσταντο στρατιωτικοί κίνδυνοι, καθίσταντο πιθανάι στασιαστικά έκρήξεις, ως εις πᾶσαν ύπόνομόν έξαπίνης ανακαλυπτομένην και έκθιαζομένην.

Αίματοχυσία όλίγη συνέβαινε, τιμή άσήμαντος άνεκτάτο, κατησχύνοντο δέ πολλοί, ένῳ ούδαμου άνεφάνετο ποιά τις όόξα.

Τοιοῦτος ύπῆρξεν ό πόλεμος, όν εκήρυττον άπόγονοι του Λουδοβίκου ΙΔ'. και διεξήγον στρατηγοί του Ναπολέοντος, και όστις κατ' όδουνηράν του σύμπτωσιν οὔτε ως μέγα γεγονός, οὔτε ως μεγάλη πολιτική έθεωρήθη.

Στρατιωτικάί τινες πράξεις έσχον ποιάν τινα σοβαρότητα, και λάμψιν άκόμη, ως ή άλωσις του Τροκαδερό (1), άλλ' έν συνόλω, τό έπαναλαμβάνομεν, ενείχόν τι τό ύποπτον τά νικητήριά των σαλπίσματα, ένῳ αύτή ή ιστορία επικροτεί την Γαλλίαν μετά όισταγμού άποδεχομένη τον κίνδηλον τουτον θρίαμβον. Διότι άπεδείχθη ότι τινές των Ισπανών άζωματικῶν έπιφορτισθέντες την υπεράσπισιν ενείδον άμαχητεί, έξ οὔ προέκυψεν ή ιδέα ότι έξηγοράσθη ή νίκη εκείνη οὔχι δι' αἵματος και ότι μάλλον εκερδήθησαν οί άζωματικοί, οὔχι δέ αύτή ή μάχη, ό δέ νικητέρος στρατός επανέκαμψε τεταπεινωμένος εις πόλεμος έν ένί λόγῳ έλαττωματικός, δι' όν ένάτα: να λεχθῆ ότι εις τάς πτυχάς των σημαίων του ήσαν και προσηρμοσμένα προκλητικῶς τραπέζογραμμάτια της «Τραπέζης της Γαλλίας».

Στρατιῶται του 1808, έφ' όν ως εις όγκος κατέρρευσεν ή Σαραγόσσα, συνέσπων τάς όρρῦς τῷ 1823 ενώπιον της αναμάκτου παραδόσεως των ορρῦων. Είνε τό ιδιάζον του γάλλου προτιμῶντος: να έχῃ ενώπιόν του ένα Ροστόψκιν ή τον Βιλεστέρν. (2)

Γ. Ο πόλεμος οὔτος υπό τινα έποψιν, την μάλλον ένδιαφέρουσιν και σοβαράν, ένῳ έψύχραινι την Γαλλίαν, έξώργιζε συνάμα και τό δημο-

(1) Σ.Μ. Φρούριον παρά τον όρμον των Γαδείρων άλωθίν υπό των Ιδίων τῷ 1823. Τά παρά τους Παρισίους ύψώματα του Πασού, έφ' όν εκτίσθη τό φερώνυμον μέγαρον, έντεῦθεν έχει την άρχήν του.

(2) Σ. Μ. Rostopschine, Ballesteros, ό μὲν πρώτος δικηκτής της Μόσχας κατά τό 1812 πυρπολήσας την πόλιν κατά την εισβολήν των Γάλλων, ό δέ, Ισπανός στρατηγός παραδώσας την Σαραγόσαν εις τους Γάλλους άμαχητεί.

Ἡ δελήνη παρίσταντο ἀπαιδία ἐπὶ τῆς πεδιάδος.
 Ἐκεῖ περὶ τὸ μεδονύκειον, ἄνθρωπός τις περιεφέρετο . . .
 (Σελ. 459)

Β.ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 60

κρατικὸν πνεῦμα, διότι ἐθεωρήθη ὡς ἐπιχείρησις ὑποδουλώσεως ἀποδειχθέντος ὅτι ὁ γάλλος στρατιώτης, γνησίον τέκνον τῆς δημοκρατίας, εἶχεν ἀποστολὴν νὰ ὑποκαταστήσῃ ζυγόν, ὃν αὐτὸς δὲν ἐχάλκευσε, δι' ἑτέρου τοιούτου. Ὡς εἶδεχθῆς ὁξύμωρον. Ἡ Γαλλία ἐπλάσθη πρὸς ἀρύπνισιν τῆς ψυχῆς τῶν λαῶν, οὐχὶ πρὸς κατὰπνιξιν αὐτῆς. Ἀπὸ τοῦ 1792 καὶ ἐντεῦθεν πᾶσαι αἱ ἐν Εὐρώπῃ ἐπαναστάσεις ἔλαβον τὸ πρόσταγμα ἐκ Γαλλίας καὶ τὸ πρόγραμμα ἀπὸ τῆν γαλλικὴν ἐπανάστασιν· τὴν ἀπανταχοῦ ἐπιζητούμενην Ἐλευθερίαν ἐφώτιζεν ἡ Γαλλία. Συνέβαινε ὁηλονότι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἔχει, ὡς ἀποστολὴν του, καὶ ὁ ἥλιος εἰς τὸ στερέωμα. Τυρλὸς εἶνε ὁ μὴ διακρίνων αὐτό! Τὸ εἶπεν ὁ Βοναπάρτης.

Ὁ πόλεμος τοῦ 1823 εἶνε ὁλοφρονικὴ ἀπόπειρα κατὰ τοῦ γενναίου ἰσπανικοῦ ἔθνους, ἄρα συγχρόνως καὶ κατὰ τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασεως· καὶ τὸ τερατώδες τοῦτο τόλμημα διέπραττεν ἡ Γαλλία διὰ τῆς στρατιωτικῆς τῆς δυνάμεως, διότι ὡς δύναμις αὕτη πλὴν τῶν ἀπελευθερωτικῶν πολέμων, πᾶν τὸ ὑπὸ τῶν στρατιῶν ἐκτελούμενον εἶνε ἔργον τῆς.

Μία τις στρατιά εἶνε ἀλλόκοτον ἀριστοτέχνημα συνδυασμοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἰσχὺς ἀπορρέει ἐξ ὑπερμεγέθους συγκεντρώσεως ἀδυναμιῶν.

Οὕτως ἐξηγεῖται ὁ ὑπὸ τῆς ἀνθρωπότητος κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ χάριν τῆς ἀνθρωπότητος διεξαγόμενος πόλεμος.

Διὰ τοὺς Βουρβόνους ὁ πόλεμος τοῦ 1823 ὑπῆρξεν ἀπάσιος. Ἄλλ' οὕτοι τὸν ἐξέλαβον ὡς ἐπιτυχίαν. Δὲν ἐνόησαν οἷος ὑπάρχει κίνδυνος θυσιαζομένης ἡμῶς ἰδέεσι ἀνθ' ἐνὸς συνθήματος.

Ἐν τῇ ἀπλοϊκότητι αὐτῶν ἠπατήθησαν εἰσαγαγόντες εἰς τὸ οἰκοδόμημά των, ὡς στοιχεῖον δυνάμεως, τὴν τεραστίαν ἀδυναμίαν ἐνθὲ ἐγκλήματος. Εἰς τὴν πολιτικὴν των εἰσεχώρησι παγιδευτικὸν πνεῦμα. Τὸ 1823 ἐγέννησε τὸ 1830. Ἡ εἰς Ἰσπανίαν ἐκστρατεία ἐν ταῖς διαβουλίαις αὐτῶν κατήνησεν ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῶν κατὰ τοῦ θείου δικαίου ἀποπειρῶν καὶ τολμημάτων αὐτῶν.

Ἡ Γαλλία, ἐγκαθιδρύσασα τὴν δυναστείαν αὐτῆς ἐν Ἰσπανίᾳ, ἠδύνατο νὰ ἐγκαθιδρύσῃ τὸν ἀπόλυτον μονάρχην ἐν τῷ ἴδιῳ τῆς οἴκῳ. Ἐνέπεσεν εἰς τὴν σφαλερὰν ταύτην πλάνην, ἐκλαβούσα τὴν ὑπακοὴν τοῦ στρατιώτου ὡς συγκατάθεσιν τοῦ ἔθνους. Ἡ τοιαύτη ἐμπιστοσύνη καταλύει θρόνους. Δὲν πρέπει νὰ βαυκαλιζώμεθα ὑπὸ οὐείρων, κτ-

θεύδοντες ὑπὸ τὴν σκιὰν δηλητηριώδους δένδρου, ὡς οὗτ' εἰς τὴν σκιὰν ἐνὸς στρατοῦ.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὸν α' Ὠρίωνα. Τὸ δίκροτον τοῦτο ἦτο ἐν ἐκ τῶν τοῦ γαλλικοῦ στόλου, ὅστις τότε περιέπλεε τὴν Μεσόγειον.

Ἡ παρουσία παντός πολεμικοῦ πλοίου εἰς τὸν λιμένα ἔχει τι ἐπίσυρον τοῦ πλήθους τὴν προσοχὴν. Διότι εἶνέ τι μέγα καὶ τὸ πλήθος ἀγαπᾷ πᾶν ὅ,τι μέγα. Ἐν πλοῖον τῆς γραμμῆς εἶνε ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων συνδυασμῶν τῆς περινοίας τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς δυνάμεως τῆς φύσεως.

Ἐν δίκροτον σύγκεται ἐκ τῶν βαρυτάτων καὶ ἁμα ἐλαφροτάτων πραγμάτων, οἷοι ἔχει ἐν ταύτῃ συνάρειαν μετὰ τῶν τριῶν εἰδῶν τῆς ὕλης, τοῦ στερεοῦ, τοῦ ὑγροῦ καὶ τοῦ ρευστοῦ, καὶ ἀνάγκη ν' ἀνθίσταται κατὰ τῶν τριῶν ὁμοῦ.

Ἐνδεκα ἔχει σιδηρᾶς χηλᾶς, ὅπως συλλαμβάνῃ οἱ αὐτῶν τὴν πέτραν ἐν τῇ πυθμένι τῆς θαλάσσης, πλειοτέρας δὲ πτέρυγας, τὰς ἱστοκεφαλας, παρ' ὅσας πολυπτερά τινα ἔντομα, ὅπως συνάγῃ τὸν ἀέρα ἰπὸ τῶν νεφελῶν.

Ἡ πνοή του ἐξέρχεται διὰ τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πυροβόλων του, ὡς ἐκ παμμεγίστων σαλπίγγων, καὶ ἀποκρίνεται ὑπερῆφάνως εἰς τὴν βροντὴν.

Ὁ Ὠκεανὸς προσπαθεῖ γὰρ τὸ ἱποπλανήσῃ εἰς τὴν φοβερὰν τῶν κυμάτων του ἀπειρίαν, ἀλλὰ τὸ πλοῖον ἔχει ψυχὴν τὴν πυξίδα του, συμβουλευούσαν αὐτὸ ἀείποτε, καὶ δεικνύουσαν εἰς αὐτὸ τὸν βορρᾶν. Εἰς τὰς ζοφερὰς νύκτας οἱ φανοὶ του ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἀστέρας.

Οὕτω λοιπόν, κατὰ μὲν τοῦ ἀνέμου ἔχει τὸ σχοινίον καὶ τὸ ἄστρον, κατὰ δὲ τοῦ ὕδατος ἔχει τὸ ζύλον, κατὰ τῆς σκοτίας τὸ φῶς, κατὰ τοῦ ἀπείρου μίαν βελόνην.

Διὰ νὰ σχηματίσωμεν μίαν ἰδέαν ὄλων ἐκείνων τῶν γιγαντιαίων τμημάτων, ὧν τὸ σύνολον ἀποτελεῖ ἐν πλοῖον τῆς γραμμῆς, ἃς εἰσέλθωμεν εἰς ἐν τῶν νεωρείων τῆς Βρέστης ἢ τῆς Τουλώνας. Τὰ κατασκευαζόμενα πλοῖα ὡς κήτη θαλάσσια, ἅτινα ἐξέβρασεν ἐκεῖ μίαι τις αἰτία, ἴστανται ἐπὶ πελωρίων ἀντηρίδων ἐστηριγμένα οὕτως εἰπεῖν.

Ὁ γιγαντιαῖος ψεῖνος στύλος, οἱ κολοσσαῖοι κοντοί, οἱ μὲν ἠνωρθωμένοι, οἱ δὲ κατακείμενοι εἶναι οἱ μέλλοντες ἴστοι, μετρούμενοι δὲ

ἐκ κήτους μέχρι τῶν νεφῶν, ἔχουσιν ἐξήκοντα υἰαρῶν, καὶ τριῶν ποδῶν διάμετρον κατὰ τὴν βᾶσιν.

Εἰς μέγας ἰστός ἐν ἀγγλικῷ σκάφει φθάνει μέχρι διακοσίων δεκαεπτὰ ποδῶν ὑπὲρ τὰ ὕψηλα αὐτοῦ. Τὸ ναυτικὸν τῶν παλαιῶν προγόνων μας ἔκαμνε χρῆσιν πικρυτάτων κάλων, τὸ σημερινὸν ἔχει ἀλύσεις.

Εἰς ἀπλοῦς σωρὸς ἀλύσεων πλοίου ἑκάτὸν τηλεβόλων ἔχει ὕψος τεσσαράρων ποδῶν, πλάτος εἰκοσι καὶ βᾶθος ὀκτώ ποδῶν.

Καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ πλοίου τούτου πόση ζυλεῖα χρειάζεται; Τρισχίλιοι στατήρες, εἶνε ὅσος ὀλόκληρον κυμαίνομενον.

Καὶ τοῦτο, σημειωτέον, προκειμένου περὶ πολεμικῶν σκαφῶν πρὸ τεσσαρακονταετίας, περὶ ἐνὸς ἀπλοῦςιστοφόρου σκάφους ὁ ἀτμός, εἰσέτι νήπιον, ἔκτοτε προσέθηκε ἐξ θαύματα εἰς τὸ μεγαλοῦργημα ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον καλοῦμεν πολεμικὸν πλοῖον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ ἰστιοφόρον ἅμα καὶ ἀτεμῆλατον σκάφος εἶνε τρομακτικὴ μηχανὴ συρομένη ἀπὸ ἰστία τρισχιλίων τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφανείας καὶ ἀπὸ λέθητα δυνάμειος δισχιλίων πεντακοσίων ἵππων.

Τὸ πλοῖον τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου καὶ τοῦ Ρούιτερ εἶνε ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ναυπηγικῆς, ἀνεξάντλητον εἰς δύναμιν, ὡς τὸ ἄπειρον τοῦ ἀνέμου, ἐναποθηκεῖον τὸν ἄνεμον εἰς τοὺς ἰστός του, εὐδιάκριτον εἰς τὸν κοχλιασμὸν τῶν κυμάτων, εὐπλοῦν, ἀνάσσειν ἐπὶ τοῦ ἀπείρου ὕψους.

Καὶ ὅμως μετὰ μίαν στιγμὴν, ὅποτε ἡ καταγίγς συνθλᾶ ὡς ἄχυρον τὴν ἐξήκοντάποδα ἐκείνην κερκίαν του, ὁ ἄνεμος συμπύσσει ὡς θάμνον τὸν ἐπιμήκη καὶ ὑπερύψηλον ἰστόν του, ἡ ἄγκυρα μόνη, ἕως ζυγίζει βᾶρος ἀμέτρητον, σραδάζει εἰς τὸν βυθὸν τῶν ὕδατων, ὡς ἄγκυστον ἀλιέως εἰς τὴν σιαγὸν τῶν ἰχθύος, τὰ δὲ τηλεβόλα του μυκῶνται εἰς μάτην μυκηθμοῦ θρηνώδεις καὶ πιυθίμους, οὗς ἡ λαίλαψ παρασύρει εἰς τὸ κενόν, καὶ τὴν νύκτα, ὅποτε ὅλη ἐκείνη ἡ ἰσχὺς καὶ ὅλον ἐκεῖνο τὸ μεγαλεῖον καταδραθηροῦνται εἰς δύναμιν καὶ μεγαλεῖον εἰς ὑπέροχον, τὸ πλοῖον ἐκεῖνο εἶνε ἀπλοῦν μικροσκοπικὸν κέλυφος.

Εἶνε διὰ τοὺς θεωμένους φαντασμαγορία, δὲν εἶνε κοινὸν θέημα, ὅσάκις ἡ ἄπειρος τῆς φύσεως δύναμις ἀναπτύσσεται, ὅπως καταλήξῃ εἰς τεραστίαν ἀδυναμίαν. Διὰ τοῦτο εἰς τὰς ἀκτὰς λιμένος παρατη-

ρείται καὶ ὁ συνωστισμὸς τῶν περιέργων περὶ τῶν θαυμασιῶν ἐκείνων μηχανῶν τοῦ πολέμου καὶ τῆς ναυσιπλοΐας.

Καθ' ἐκάστην λοιπὸν ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας αἱ προκουμαῖαι, οἱ κυματοθραυστὰ καὶ τὰ περιτειχίσματα τοῦ λιμένος τῆς Τουλῶνος ἦταν κατὰ μέτρα πλήθους ὀκνηρῶν καὶ φλυάρων, ὡς λέγεται ἐν Παρισίοις, ἔργον ἔχόντων νὰ θεῶνται τὸν «Ὠρίωνα».

Ὁ «Ὠρίων» ἦτο σκάφος πρὸ πολλοῦ ἄρρωστον· αἱ κογχύλαι τῆς θηλάσης ἐπεσωρευθήσαν εἰς τὴν τρόπιν καὶ ἠλάττωσαν κατὰ τὸ ἥμισυ τὴν ταχύτητά του· τὸ εἶχον ἀνελεύσει εἰς τὴν ξηρὰν πρὸ ἐνὸς ἔτους καὶ ἀποξέσαντες τὰ ὀστρακοδέσματα ἐκεῖνα, ἔπειτα πάλιν τὸ εἶχον βάλει εἰς τὰ ὕδατα· ἀλλὰ ποντοποροῦν πρὸς τὰς νήσους Βαlearίδας ὑπέστη τρικυμίαν, καὶ, ὡς παλαιόν, ἔκαμε κατὰ τὴν φράσιν τῶν ναυτῶν, νερά. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Τουλῶνα.

Ἦτο λοιπὸν προσωμισμένον πλησίον τοῦ ναυστάθμου καὶ ἐπεσκευάζετο, καὶ ὁ κόσμος ἴστατο καὶ ἔβλεπεν αὐτὸ ἐκ περιεργίας, ὅτε, μίαν πρωίαν εἰς τῶν ναυτῶν, καταγιγνόμενος νὰ συλλάβῃ σχοινίον τι ἀπὸ τῆς ἄκρας μιᾶς κεραίας ὑψηλῆς, ἔχασε τὴν ἰσορροπίαν τοῦ σώματος.

Ἐβάλον οἱ ἄνθρωποι ἐξῶθεν τὰς φωνάς, βλέποντες ἐτοιμόπρωτον τὸν ναύτην, διότι· ἡ κεφαλὴ του καὶ αἱ χεῖρες ἐκρέμαντο ἤδη ἐπὶ τῆς ἀβύσσου, μόλις δ' ἐκρατεῖτο τὸ σῶμα οἰὰ τῶν ποδῶν ἀπὸ τῆς ἀκμῆς τῆς κεραίας· καὶ προσέφασε μὲν νὰ συλλάβῃ ὁ δύστηνος σχοινίον τι ἐξ αὐτῆς ἠωρημένον, ἀλλ' ἐξωλίσθησαν οἱ πόδες του, καὶ οὕτως ἔμεινε κρατούμενος εἰς ἐκεῖνο τὸ ζαλόεν ὕψος, ὡς λίθος σφενδόνης.

Ὅστις ἂν ἤρχετο εἰς βοθηϊάν του θὰ διέτρεχε τρομερὸν κίνδυνον.

Οὐδεὶς τῶν ἄλλων ναυτῶν, ὅλων ἀλιέων τῆς παραλίας νεοσυλλέκτων, δὲν ἐτόλμα νὰ ριψοκινδυνεύσῃ. Καὶ ἐν τούτοις, αἱ χεῖρες τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ἀπέγαμνον, καὶ ἡ ἀγωνία του ἐφαίνετο, ὅχι μὲν ἐκ τῆς μορφῆς του, ἐνεκα τῆς ἀποστάσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐκλύσεως ὅλων του τῶν μελῶν.

Ὅσάκις κατέβαλλε προσπάθειάν τινα ὅπως ἀναβῆ εἰς τὸ ξύλον, ἠωρεῖτο εἰς τὸν ἀέρα περισσότερον. Φωνὴν δὲν ἔβαλλε, φοβούμενος μὴ χάσῃ τὰς ἀπολειπομένας δυνάμεις.

Ἐπερίμενον λοιπὸν οἱ θεαταὶ πότε θὰ παρήτει τὸ σχοινίον, καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἀπέστρεφον τὸ πρόσωπον, ἵνα μὴ ἰδῶσι τὴν τραγικὴν πτώσιν του.

Ἐπάρχουν περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἄκρα ἐνὸς σχοινίου, μία δοκός, εἰς κλάδος δένδρου, εἶνε ἡ ζωὴ αὐτόχρημα· φρικτὸν δὲ θέλημα πλάσμα-τος ἀνθρωπίνου, ἀποσπωμένου καὶ πίπτοντος δίκην ὤρμου καρπού.

Δίφνης, ὠρθῆ ἀνθρωπὸς τις ἀνερχόμενος εἰς τὰ ἑξάρτια, εὐκαμπτος καὶ ὠκὺς ὡς αἴλουρος. Ἐφόρει κόκκινον ἐπιχειτήριον· ἦτο δηλαδὴ ἐκ τῶν καταδικῶν τοῦ κατέργου, ἐφόρει δὲ σκοῦρον πράσινον· κατάδικος ἐκ τῶν διὰ βίου. Ὄταν ἐφθασεν εἰς τὸ ὕψος τῆς κεραίας, ἀρ' ἦς ἐκρέματο ὁ ἐν κινδύνῳ ναύτης, ὁ ἄνεμος ἐπῆρεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ τὸν σκοῦρον, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐφάνη λευκὸβριζ· δὲν ἦτο νέος ἀνθρώπος.

Τρόντι κατάδικός τις ἀγγαρεύων κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ πλοῖον εἶχε τρέξει ἀμέσως εἰς τὸν ἐν ὑψηροῖς ἀξίωματικόν, καὶ ἐν μέσῳ τῆς ταρῆς καὶ τοῦ ἀσταγαμοῦ τοῦ πληρώματος, ἐνῷ ὅλοι οἱ ναῦται ἔτρεμον καὶ ἐδειλίων ἐξήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἄδειαν νὰ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν ἰδίαν τοῦ ζῶν ὅπως σώσῃ τὸν ἀπέλιπτα. Κατανεύσαντος δὲ τοῦ ἀξίωματικῷ σιωπηρῶς, ἔθραυσεν ὁ κατάδικος τὴν ἄυσιν του, ἀπαξ μόνον κατενεγκὼν τὴν σφύραν ἐπὶ τοῦ μεγάλου κρείκου ὅστις ἐκράτει τὸν ἕνα πόδα του, καὶ ἔσπευσε ν' ἀναβῆ εἰς τὸ ἱστίον. Οὐδεὶς ἔδωκε προσοχὴν κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην εἰς τὴν εὐκολίαν μεθ' ἧς ἐθραύσθη ἡ αἰχμὴ. Βραδύτερον ἐνεθυμήθησαν καὶ τοῦτο τὸ περιστατικόν.

Ἐφρέθη ἐν ἀκαρεῖ ἐπὶ τῆς κεραίας· ἐκεῖ δ' ἐστάθη πρὸς στιγμήν, ὡς καταμετρῶν αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος. Ἡ στιγμή αὕτη, καθ' ἣν ὁ ναύτης ἐφάνετο διακείμενος εἰς τὴν ἐσχάτην ἀκμὴν τῶν δυνάμεων ἐφάνη σὺν εἰς τοὺς θεατάς. Τέλος, ὁ κατάδικος, ἀρῶ ὕψωσε πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμούς, προσέθη ἐπὶ τῆς κεραίας πρῶτον ἐν θῆμα. Τὸ πλῆθος ἀνέπνευσαν. Ἐπειτα, τὸν εἶδε τρέχοντα ἀρόβως ἐπ' αὐτῆς. Ἀρῶ ἐφθασεν εἰς τὴν ἄκραν ἔδισεν, ἐκεῖ τὸ ἐν ἄκρον σχοινίου τινὸς ὅπερ εἶχε συμπαραλάβει, ἀφῆκε τὸ ἄλλο κρεμασμένον, καὶ τότε ἤρξατο κατερχόμενος διὰ μόνων τῶν χειρῶν κατὰ μήκος τοῦ κρεμασθέντος σχοινίου.

Τότε ἡ ἀγωνία τῶν θεατῶν, βλέπόντων ἀνθ' ἐνὸς ἀνθρώπου οὕ-ἐξηρητημένους ἐπὶ τῆς ἀβύσσου, ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτος. Ὡς ἡ ἀρχὴν κατήρχετο ν' ἀραρπάσῃ, μύταν· ἀλλ' εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν ἡ ἀρχὴν ἔφερε τὴν ζωὴν, ὄχι τὸν θάνατον. Δέκα χιλιάδες ὀφθαλ-

μῶν προσηλοῦντο εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον. Οὐδέμία φωνή· οὔτε λέξις. Μία καὶ ἡ αὐτὴ φρίκη συνέσπα πᾶσαν ὄφρυν. Οὐδεὶς δὲ εὐτε ἀνέπνεε, φοβούμενος μὴ ἡ πνοή του προστεθῆ εἰς τὸν ἀέρα ὅστις ἐταλάνευσεν τοὺς δύο ἐκείνους ἀθλίους.

Ἐν τούτοις ὁ κατὰδικος μετέθη μέχρι τοῦ ναύτου· καὶ ἦτο πλέον ὦρα, διότι μίαν ἔτι στιγμὴν ἂν ἐδράδυνεν, ὁ ναύτης ἐκρημνίζετο εἰς τὴν ἄβυσσον, ἐξαντλήσας καὶ τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ δύναμιν. Ὁ κατὰδικος τότε τὸν περιετύλιξε διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου σχοινοῦ, ἀφ' οὗ διὰ μόνης τῆς χειρὸς ἐκρατεῖτο ἐργαζόμενος διὰ τῆς ἄλλης, καὶ τέλος, ἀναρριχθεὶς πάλιν εἰς τὴν κεραίαν, ἀνείλκυσε τὸν ναύτην. Ἐκεῖ τὸν ὑπεβάσταξε πρὸς στιγμὴν, ἵνα δώσῃ εἰς αὐτὸν καιρὸν ν' ἀναλάβῃ δύναμεις, ἔπειτα τὸν ἐπῆρεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸν ἔφερε μέχρι τοῦ θωρακείου τοῦ ἱστίου, ὅπου τὸν παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν συνεταίρων του.

Τότε τὸ πλήθος ἐχειροκρότησεν. Ἐβόλετες γέροντας δεσμοφύλακας τοῦ κατέργου νὰ κλαίωσι, γυναῖκας νὰ κατασπάζωνται ἀλλήλους ὑπὸ συγκινήσεως ἐπὶ τῆς ὄχθης· ὅλοι δ' ἐν γένει ἠκούσθησαν ἀνακραυγάζοντες μετὰ συμπαθείας τινὸς ἀγρίας. «Χόριν, χόριν, εἰς αὐτὸν τὸν κατὰδικον Ι».

Αὐτός, ἐν τούτοις ἤρξατο νὰ καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ἱστοῦ, ἐπιστρέφων εἰς τὴν ἀγγαρεία του, ἵνα καταφθῶσῃ ἐν ταχύτερον, ἔλαβεν ἐν ἑκ τῶν ἄλλων σχοινοῦν καὶ δι' αὐτοῦ καταρρεύσας, ἐπάτησεν εἰς μίαν τῶν κατωτέρων μεγάλων ἱστοκεραίων. Ὅλων τὰ ὄμματα τὸν ἠκολούθουν· ἀλλ' αἶφνης, ὅλοι πάλιν κατελήφθησαν ὑπὸ νέου φόβου, διότι, εἴτε ζαλισθεὶς, ὡς ἤδη κεκοπιανῶς, εἴτε ταλαντευθεὶς παρετηρήθη ταλαντευόμενος καὶ κλονούμενος. Μόλις παρετήρησαν τοῦτο οἱ θεαταί, καὶ ἔβαλον κραυγὴν μεγάλην, ἡ κατὰδικος ἐκρημνίσθη εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἡ πτώσις ἀπέβαινε κινδυνώδης. διότι πολὺ πλησίον τοῦ «Ὁρίωνος» ἴστατο προσωρμισμένη ἡ φρεγάτα «Ἀλξείρι», καὶ ὁ δυστυχὴς κατὰδικος εἶχε πέσει μεταξύ τῶν δύο πλοίων. Φοβηθέντες μὴ μείνῃ ὑπὸ τὴν πρόπιν τοῦ ἐτέρου ἐξ αὐτῶν, κατέβησαν ἀμέσως εἰς μίαν λέμβον, τέσσαρες ναῦται. Τὸ πλήθος ἐνεθάρρυνεν αὐτούς· ἀγωνία δὲ κατέλαβε πᾶσαν ψυχὴν ἐκ νέου. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀνέδυσεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ἐγένεν ἄφαντος ἐντὸς τῆς θαλάσσης, οὐδένα παραγαγῶν κυματισμὸν εἰς τὰ ὕδατα, ὡς ἂν ἐβυθίζετο ἐντὸς ἐλαίου. Κα-

τέθυσαν ναῦται ὅπως τὸν εὐρωσιν, ἀλλ' εἰς μάτην. Μέχρι τῆς ἐσπέρας τὸν ἀνεζήτησαν, ἀλλ' οὐδὲ νεκρὸν τὸν ἀνεῦρον.

Τὴν ἐπιούσαν, ἡ ἐφημερὶς τῆς Τουλῶνος ἐδημοσίευσε τὰ ἐπόμενα. — 17 Νοεμβρίου 1823. — Χθὲς, εἰς τῶν καταδικῶν τοῦ κατέργου, εὐρισκόμενος εἰς ἀγγαρεῖαν ἐπὶ τοῦ δικρίτου «Ὁρίωνος», καὶ καταβαίνων ἀπὸ τῶν ἐξαρτίων, ὅπου εἶχεν ἀναβῆ, ἵνα σώσῃ ἓνα τῶν κινδυνευόντων ναυτῶν, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Δὲν ἀνευρέθη δὲ οὔτε τὸ πτώμα του, τὸ ὁποῖον ὑποτίθεται ὅτι ἐκρατήθη ὑπὸ τοῦς πάλους τῆς ἄκρας τοῦ Ναυστάθμου. Ὁ καταδικὸς οὗτος ἔφερεν ἐν τῷ κατέργῳ ἀριθμὸν 9430, καὶ ὠνομάζετο Γιάννης Ἀγιάννης.

Οι θειαρδιέροι.

Β.ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 61

BIBAIION TPITON

ΕΚΠΑΗΡΩΣΙΣ ΥΠΟΣΧΕΣΕΩΣ ΠΡΟΣ ΝΕΚΡΑΝ

Ζήτημα ὕδατος.

Ἡ κόμη Μομφερμέιλ κείτα· μεταξύ Λιβρύ καὶ Σιλ ἐπὶ τῆς μεσημέρινης καταφερείας τοῦ ὑψηλοῦ ἐκείνου ὄροπέδιου τοῦ χωρίζοντος τὸν Οὔρκ ἀπὸ τὸν Μάρνον, ἦτο δὲ κατ' ἐλείνον τὸν καιρὸν ἄλλο παρ' ὅ,τι· σήμερον.

Τῷ 1823, δὲν ἔβλεπέ τις εἰς αὐτὸ οὔτε τόσας λευκὰς οἰκίας, οὔδὲ τόσους ἐν ὄρκῳ θέρους Παρισινοὺς εὐθυμοῦντας. Ἦτο πενιχρόν τι χωρίδιον ἐντὸς τῶν δασῶν, τερπνὸν καὶ γαληνιον· μόνον ὑπῆρχεν εἰς αὐτὸ σπάνις ὕδατος, ἐπειδὴ κείτα εἰς τόποι ὑψηλόν, καὶ ὅπως ὑδρευθῆτις, ἔπρεπε νὰ μεταβῆ εἰς ἰκανὴν ἀπόστασιν.

Ἡ μία ἄκρα τοῦ χωρίου ἐπορίζετο τὸ ὕδωρ ἐκ τινων λιμνῶν κειμένων εἰς τὰ ἐκείθεν ὄαση, καὶ ἡ ἄλλη ἄκρα ἐκ τινος πηγῆς ἀπεχούσης ἕως δεκαπέντε λεπτὰ.

Οἱ εὐπωρότεροι τοῦ χωρίου, ἡ ἀριστοκρατία, ἦς μέρος ἀπέτελε· καὶ τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Θεναρδιέρου, ἐπληρωνον ἐν σολοῖον αἰ' ἕκαστον κάδον εἰς πτωχόν τινα ἀνθρώπον, ὅστις ὁμως εἰργάζετο μόνον μέχρι τῆς πέμπτης ὥρας, τὸν χειμῶνα. Τότε δὲ πλέον ὅστις ἔμενε

χωρίς νερόν, ἤ ἔπρεπε νά υπάγγῃ αὐτόν· νά ζητήσῃ, ἢ νά ἐξοικονομηθῇ ὅπως, ὅπως.

Οὗτος ἦτον ὁ τρόμος τοῦ δυστήνου πλάσματος, τοῦ μὴ λησμονηθέντος ἴσως ὑπὸ τοῦ ἀναγνώστου, τῆς μικρᾶς Τιτίκας, λέγομεν. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἡ Τιτίκα ἐχρησίμευσεν εἰς τοὺς Θεναρδιέρους κατὰ δύο τρόπους· πρῶτον, ἠνάγκαζον τὴν μητέρα της νά τοὺς πληρῶνῃ, καὶ δεύτερον· ὑπηρετοῦντο ὑπὸ τοῦ παιδίου.

Ἄφου λοιπὸν ἔπαυσεν ἡ μήτηρ νά τοὺς στέλλῃ χρήματα καὶ γνωσκόμεν ἐκ τῶν προηγουμένων νεφελῶν διὰ ποίαν αἰτίαν οἱ Θεναρδιέροι ἐκράτησαν τὴν Τιτίκαν ὡς ὑπηρετρίαν. Ὡς τοιαύτην δὲ καὶ τὴν ἐστελλον νά φέρῃ νερόν, ὡσάκισ δὲν εἶχον, ὥστε ἡ κόρη φοβουμένη μήποτε τὴν στείλωσι διὰ νυκτός εἰς τὴν πηγὴν, προσεῖχε πολὺ μήποτε στερηθῇ ὕδατος τὸ ξενοδοχεῖον.

Τὰ Χριστοῦγεννα ἐγένετο κατ' ἔτος εἰς τὸ Μομφερμέιλ πανηγυρίς, ἣτις τῷ 1823 ἐτελέσθη ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε λαμπροτέρα. Ἔως τότε δὲν εἶχε ἐπέλθει εἰσέτι τὸ ψῦχος· οὔτε χιῶν εἶχε πέσει, οὔτε τὰ νερά ἐπάγωσαν· πολλοὶ πλανώδιοι θιάσοι ἀφικόμενοι ἐκ Πιρισίων εἶχον στήσει τὰ πρᾶπηγματὰ των, ἀδεία τοῦ κυρίου δημάρχου, ἐννοεῖται, εἰς τὴν κυριωτέραν ὁδὸν τοῦ χωρίου, καὶ πολλοὶ μεταπράττει ἤγειρον εἰς τὴν πλατείαν τῆς ἐκκλησίας ἐργαστήρια, προχωροῦντα μέχρι τῆς ὁδοῦ, ὅπου ἔκειτο τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Θεναρδιέρων.

Ἔνεκα τούτου ὑπῆρχεν ἀσυνείθιστος ζωηρότης τε καὶ φαιδρότης εἰς τὸ Μομφερμέιλ· ὅλα δὲ τὰ ξενοδοχεῖα ἢ καπηλεῖα ἔβριθον κόσμου θορυβώδους καὶ λάλου.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν τῶν Χριστοῦγέννων, ἄνθρωποι παντοῖοι, ἀμαξήλαται μεταπράττει καὶ ἄλλοι, ἐκάθηντο εἰς τὴν τράπεζαν, περίξ τεσσάρων ἢ πέντε ἀλειμματοκηρίων ἀνημμένων, ἐν τῇ χαμηλῇ αἰθούσῃ τοῦ ξενοδοχείου τῶν Θεναρδιέρων.

Ἡ αἰθουσα ὡμοίαζε πρὸς πάσας τὰς τοιαύτου εἶδους, ἐκεῖ τράπεζαι, οἶνοχάαι, βαυκάλαις, οἶνοπόται, καπνισταί· ὀλίγον δὲ φῶς καὶ πολὺς θόρυβος. Ἡ κυρία Θεναρδιέρου ἐπετήρει εἰς τὸ μαγειρεῖον τὸ δεῖπνον παρασκευαζόμενον ἐπὶ ζωηρᾶς φλογός.

Ἐκτός τῶν πολιτικῶν, περιστρεφόμενων τότε κυρίως εἰς τὸν πό-

λεμον τῆς Ἰσπανίας, ἤκούοντο ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀμιλιῶν, καὶ παρην-
θέσεις τινὲς ὄλωσ ἑγχώριοι.

— Κρασοχροινιά, κρασοχροινιά ἔγαινεν ἐρίτος ἐκεῖ, κατὰ τὸ μέ-
ρος τῆς Ναντέρ καὶ τῆς Σουραίν. Ὅποιος ἔλεγε πῶς θά ἔκαμνε
δέκα βαρέλαις, ἔκαμνε ὀδώκα. Τὸ σταφύλι ἦτον γεμάτο ζουμί.

— Ναί, ἀλλὰ τὸ ἐτρογοῦσαν ἀκόμη ἄγουρο.

— Αὐτὸ δὲν πειράζει εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη· ἐκεῖ δὲν ἀφίνουν τὸ
σταφύλι νὰ γίνῃ ὄριμο, ἐπειδὴ τότε, τὴν ἀνοιξι, ἀμέσως τὸ κρασί
χιλνᾷ.

— Λοιπὸν θά ἦνε ξυνωπὰ τὰ κρασιά ἐκείνων τῶν μερῶν.

— Ναί, κάτι πλέον ξυνωπὰ παρὰ τὰ ἰδικὰ μας ἐδῶ.

— Δὲν εἴμποροῦν βλέπεις νὰ τ' ἀφήσουν ὡς νὰ ὄριμάσουν.

Μυλωθρὸς τις παρέχει ἀνέκραζεν.

— Πά! καὶ τάχατες εἴμεθα ἡμεῖς ὑπεύθυνοι διὰ κάθε τι ὅπου
εἴμποροῦν νὰ ἔχουν μέσα τὴ σακκιά; Εὐρίσκομε ἐκεῖ ἓνα σωρὸ ἀπὸ
κάθε λογῆς πράγματα· δὲν εἴμποροῦμε ἐμεῖς νὰ καθήμιθα νὰ τὰ κα-
θαρίζωμεν τ' ἀφίνας καὶ περνοῦν καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὴν μυλόπετρα.
Ἐκεῖνη ὅ,τι νὰ τῆς δώσης σου τὸ κάμει ἀλευρι· πέτρες, καννα-
βόσπορο ἀκόμη καὶ χῶμα. Ἄν ἔπῃ τῶν Βρετόνων τὰ σιτάρια, εἶνε
γεμάτα πέτρα· ὄντας ἰδῶ Βρετόνο νὰ μοῦ φέρῃ σιτάρι με πιάνει τὸ
δαυμόνον ὑπόθισε πριονιστή, νὰ τοῦ δώσης νὰ σοῦ πριονίσῃ ξύλο γε-
μάτο καρφιά. Καὶ ἔπειτα περιπονοῦνται πῶς ἔχει μέσα χῶμα. Ἄς
τὰ βάλλουν με τὸν ἐαυτὸν τους. Ἐμεῖς τί φταῖμε;

Μεταξὺ δύο παραθέρων, πλησίον δὲ τραπέζης ἐκάθητο θεριστής τις
συναμιλῶν μεθ' ἐνὸς κτηματίου. Ὁ θεριστής ἔλεγεν.

— Αὐτὸ δὲν βλάπτει, τὸ νὰ ἦνε τὸ χόρτο βρεμμένο. Κόπτεται καλ-
λίτερα. Νὰ ἔλθῃ με τὸ καλὸ ἢ ἀνοιξι.

Ἡ Τριτίκα ἐκάθητο εἰς τὴν συνήθη τῆς θέσιν, ἦτοι εἰς μίαν ἄκραν
τῆς τραπέζης τοῦ μαγειρίου, πλησίον τοῦ πυρός. Ἦπε ρακένδουτος,
ἢ πτωχὴ· ἐφόρει παπούτσια ξύλινα καὶ ἐπλεκεν εἰς τὸ φῶς τῆς φλο-
γῆς μάλλινες κάλτσες διὰ τὰς κόρας τῶν Θεναρδιέρων.

Ἰπὸ τὰ καθίσματα ἔπαιζε μικρὰ τις γαλῆ, καὶ εἰς τὸν προσεχῆ
θάλαμον ἤκούοντο αἱ νεκραὶ φωναὶ δύο ἄλλων παιδιῶν ἦσαν ἢ
Ἐπονίη καὶ ἢ Ἀζέλιμα.

Εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐστίας ἐκρέματο εἰς καρφίον μία μακρὰ μᾶστιξ.

Ἐκ διαλειμάτων διεκρίνετο ἐν μέσῳ τοῦ γενικοῦ θορύβου ἡ φωνὴ νηπίου κλαυθμηρίζοντος. Ἦτο δὲ τὸ νήπιον τοῦτο ἄρρεν, τῆς γυναικὸς τοῦ Θεναρδιέρου κατὰ τοὺς προλαβόντας χειμῶνας, ἀχωρὶς ὡς ἔλεγε, νὰ εἰξεύρη, οὐδ' αὐτὴ πῶς ἐγένεν· ἀποτέλεσμα τοῦ κρύου.

Ἦτο δὲ πλέον ἢ τριετής.

Ἡ μήτηρ τὸ ἐγαλοῦχρε μόνη, ἀλλὰ δὲν τὸ ἠγάπα. Ὅταν αἱ ἐπίμονοι φωναὶ τοῦ μικροῦ τούτου ἀπέβαινον ἐνοχλητικαὶ πολὺ·

— Πήγαινε, ἔλεγε, ὁ Θεναρδιέρος, νὰ ἰδῆς τί θέλει ὁ υἱός σου.

— Τὸ βαρέθηκα, ἀπεκρίνετο ἡ μήτηρ· πολὺ μὲ πληγόνει.

Καὶ ὁ μικρὸς ἐξηκολούθει νὰ κλαυθμηρίζῃ, ἐγκαταλειμμένος εἰς τὸ σκότος.

B.

Συμπλήρωσις δύο εἰκόνων.

Ἐκ κατατομῆς μόνον εἶδομεν τοὺς Θεναρδιέρους μέχρι τοῦδε· καιρὸς νὰ τοὺς ἰδῶμεν καὶ κατὰ πρόσωπον.

Ὁ Θεναρδιέρος ἦτον ἡλικίας ἄνω τῶν πενήτηντα ἐτῶν· ἡ σύζυγός του ἠγγίζεν εἰς τὰ τεσσαράκοντα, τὰ ὅποια εἰς τὰς γυναῖκας εἶνε ὡς τὰ πενήτηντα τῶν ἀνδρῶν· ἦσαν ἰσόρροποι τὴν ἡλικίαν.

Ἰσως ὁ ἀναγνώστης ἐνθυμεῖται τὴν Θεναρδιέρου ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεώς της· τὴν εἰπομένην γυναῖκα ὑψηλὴν, ξανθὴν, κοκκίνην, παχεῖαν, πολύσαρκον μάλιστα, κολοσσιαίαν καὶ εὐκίνητον.

Διεξήγαγεν ὅλας τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας μόνη· αὐτὴ ἔστρωνεν· αὐτὴ ἐξεσκόνιζε, αὐτὴ ἐσφουγγάριζεν, αὐτὴ ἐμαγεύρευεν, αὐτὴ εἰς τὴν βροχὴν, εἰς τὴν εὐδίαν, εἰς τὸν δαίβολον.

Μόνην ὑπρέτριαν εἶχε τὴν Τιτίκαν· ἐν ποντίκιον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐνός ἐλέφαντος. Εἰς τὴν φωνὴν της ἔτρεμον τὰ πάντα, ὕκλοι,

σκεύη καὶ ἄνθρωποι. Τὸ πλατὺ καὶ ὑπὸ κηλίδων ἐρυθρῶν κατάστι-
κτον πρόσωπόν της, ὁμοιάζει πρὸς ἐξαφριστήρα.

Εἶχε μύστακα, ἐνόμιζες ὅτι ἔβλεπες ἀχθοφόρον τῆς ἀγορᾶς μετημ-
ρισμένον εἰς γυναῖκα.

Ἐβλασφήμει χονδροειδέστατα καὶ ἀναιδέστατα· ἐκαυχᾶτο ὅτι ἔσπα-
ζε καρδίον διὰ τοῦ γρόνθου της. Ἄνευ τῶν μυθοιστορημάτων ἅτινα
εἶχεν ἀναγνώσει, καὶ ἐξ ὧν διεφαίνετο ἐνίστε ὑπὸ τὴν δράκαιναν ἢ λά-
μια· ποτὲ δὲν θὰ ἤρχετο εἰς τὸν ἄνθρωπον ἢ ἰδέα ὅτι αὐτὴ ἦτο γυνή.

Τὴν ἔβλεπες, καὶ ἔλεγες ὅτι ἀπὸ κόρης τινὸς ἔλαθον κεντρίον, τὸ
ἐνεκέντρισαν εἰς ἰχθυοπόλιδα, καὶ ἰδοὺ τί παρήχθη. Τὴν ἤκουες λα-
λοῦσαν, καὶ ἔλεγες, εἶνε χωροφύλαξ· τὴν ἔβλεπες πίνουσαν, καὶ ἔλε-
γες, εἶνε ἀγωγιάτης.

Ἄν τὴν ἔβλεπες πῶς ἐφέρετο πρὸς τὴν Τιτίκαν, θὰ ἔλεγες, εἶνε
δήμιος. Ὅταν ἐκάθητο ἀναπαυομένη, ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στόματός της
ἐν ὀδόντιον.

Περὶ δὲ τοῦ Θεναροειέρου, αὗτος ἦτο μικρόσωμος τις ἄνθρωπος,
ἰσχνός, πελιῶνός τὴν ὄψιν, ὀστεώδης, φιλάσθενος μὲν τὸ φαινόμενον
καὶ καχεκτικός, ἀλλ' ὑγιέστατος· ἐξ οὗ καὶ ἡ πρώτη ἀρετηρία τῆς
πονηρίας του.

Συνήθως προεφυλάττετο ὀπισθεν τοῦ μειδιάματος, καὶ ἐφέρετο κο-
σμίως πρὸς πάντας σχεδόν, ἔτι· δὲ καὶ πρὸς ἐπαίτην, πρὸς ἐν ὅμοις
δὲν εἰδῶν ὄβολόν. Τὰ ὑαλώδη ὄμματά του ὁμοιάζον πρὸς τὰ τῆς νυ-
κτερίδος, καὶ ἡ παράστασις του πρὸς τὴν παράστασιν λογιωτάτου·
διότι ὁ λαιμός του ἦτο δύσκαμπτος ὡς ὁ τοῦ λύκου. Εἶχε τὴν εὐ-
προσηγορίαν νὰ συμπύνη μετὰ τῶν ἀμαξηλατῶν, καὶ ὅμως οὐδεὶς ποτε
κατώρθωσε νὰ τὸν μεθύσῃ.

Ἐκάπνιζε διὰ παχείας τινὸς πίπας· ἐφέρει δὲ βλοῦζαν, καὶ ὑπ'
αὐτὴν παλαιὸν μέλαν φόρεμα. Εἶχεν ἀξιώσεις ὅτι ἦτο φιλόλογος καὶ
ὕλιστής φιλόσοφος.

Εἶχεν ἔτοιμα ὀνόματα εἰς τὴν μνήμην του, ὡς κομβολόγια ἐν τῷ θυ-
λακίῳ, διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ ἄρρητ' ἀθέμιτα τὰ ὅποια ἔλεγε, τὸν Βολ-
ταῖρον, τὸν Ραῦνάλ, τὸν Παρνή, παραδόξως δὲ καὶ τὸν Ἅγιον Δύ-
γουστίνον.

Δίσχροκερδέστατος κατὰ βίθου, διετεινέτο, ἂν ἐνθυμῆσθε, ὅτι ὀπι-
ρέτηται εἰς τὸν στρατόν· καὶ διεγείτο μετὰ στόμφου ὅτι εἰς τὴν μά-

χην τοῦ Βατερλῶ, λοχίας ὦν τοῦ ἔκτου τοῦ ἐννάτου, ἡ ἀγνωστὴ τίνος ἄλλου τάγματος ἐλαφροῦ τῶν ἰππέων, μόνος ἐναντίον μιᾶς ἴλης οὐσσάρων, προήσπισε διὰ τοῦ σώματός του καὶ ἔσωσεν ἀπὸ βροχῆς μύδρων ἓνα στρατηγὴν ἐπικινδύνως τραυματισθέντα. Ἐνεκα τούτου εἶχε τὴν εἰκόνα ἐκείνην ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ ξενοδοχείου μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς: «Εἰς τὸν λοχίαν τοῦ Βατερλῶ».

Ἐπηγγέλετο τὸν φιλελεύθερον, τὸν κλασικόν, τὸν βοναπαρτιστὴν. Εἰς τὸ Μομφερμέιλ ἐλέγετο ὅτι εἶχε προσπαθήσει νὰ γίνῃ ἱερεὺς, ἀλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὴν Ὀλλανδίαν ἔκαμε τὸν ταβερνιάρη. Τοῦ σχοινοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ ἄνθρωπος, ἐν Παρισίοις μὲν Γάλλος, ἐν Βρυξέλλαις δὲ Βέλγος, εἶχε τὰ σκέλη του καὶ εἰς τὰ δύο μεθρία.

Ἡ ἐν Βατερλῶ ἀνδραγαθία του εἰς ἡμᾶς εἶνε γνωστὴ, ὀλίγον τι, καθὼς εἶδομεν, τὴν ἐμεγαλοποιεῖ. Ἄμπωτις καὶ παλῖρροια, ἐπιδιώξας τυχῶν, ἰδοὺ τὸ στοιχείον του· ραγισμένη δὲ συνείδησις ἐπόμενον ἔχει καὶ βίον ἀσύρραπτον.

Καὶ λοιπόν, ὡς φαίνεται, ὁ Θεναρδιέρος ἀνῆκε τὴν 18 Ἰουνίου 1815 εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν τυχοδιωκτῶν, περὶ ὧν προείπομεν, οἵτινες τρέχουν κατόπιν τῶν στρατευμάτων, καὶ εἰς τούτους μὲν πωλοῦν, ἐκεῖνους δὲ κλέπτουν· κυλίουν δ' ἐντὸς χωλοῦ ἀμαξίου ὄλην αὐτῶν τὴν οἰκογένειαν σὺν γυναίξῃ καὶ τέκνοις, καὶ ἄσμενοι προσκολλῶνται πάντοτε. Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐκστρατείας ἐκείνης, ἀποκησας ἰκανά, ὡς αὐτὸς ἔλεγεν, ἤλθε καὶ ἤνοιξε καπηλεῖον εἰς τὸ Μομφερμέιλ.

Τὰ ἱκανὰ ὅμως ταῦτα, συγκεῖμενα ἀπὸ βαλάντια, ὠρολόγια, δακτυλῖδια χρυσᾶ καὶ σταυροὺς ἀργυροῦς, συλλεγέμενα ἀπὸ τῶν αὐλάκων τοῦ ἐδάφους ὅπου κατέκειντο τὰ διεσπαρμένα πτώματα, δὲν ἐσχημάτισαν ποσὸν τι σπουδαῖον, ὥστε νὰ γίνῃ τι καὶ αὐτὸς πλέον ἀπὸ κάπηλον.

Ὁ Θεναρδιέρος εἶχε ἔμφυτον τόσον τὸ ἀμφίρροπον εἰς τὰς πράξεις καὶ εἰς τοὺς λόγους του, ὥστε ἀπὸ μὲν τῶν ὕβρεών του, ἐξελάμβανες αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον τοῦ στρατῶνος, ὅταν δ' ἐσταυροκοπεῖτο σοὶ ἐφαίνετο ὡς ἐκκλησιαστικός.

Ὁ Θεναρδιέρος πολὺ ἠγάπηε νὰ ἰκούεται· ἔχων δὲ φυσικὴν εὐχέρειαν πρὸς τὴν ρητορείαν, ἐπιστεύετο ὡς τις λόγιος· μολόνοι συνέβαινε πολλάκις ὁ διδάσκαλος τοῦ χωρίου νὰ βλέπῃ τὰ σπουδαῖά του

ὀρθογραφικά σφάλματα εἰς τὰς σημειώσεις, τὰς οποίας εἶδεν ὁ κάπηλος εἰς τοὺς ὁδοιπόρους διὰ τὴν πληρωθῆναι.

Ἦτο δὲ ὁ πλέον τῶν ἄλλων γαστρίμαργος καὶ ὀκνηρὸς, ἐνίστε διαχυτικώτερος πρὸς τὰς ὑπηρετίας, διὸ καὶ οὐδεμίαν ἐστερέωνεν εἰς τὸ καπηλεῖον, διότι ἐξεδιώκοντο ὑπὸ τῆς συζύγου. Ἡ μέγαίρα ἦτο καὶ ζηλότυπος.

Τῇ ἐφαίνετο ὅτι τὸ ἰσχυροκίτρινον ἐκαῖνο καὶ μικροκαμωμένον ὑποκείμενόν της ἐξετρέλλαιεν ὅλας τὰς γυναῖκας. Ἄλλ' ὁ Θεναρδιέρος εἶχε τοιαύτην λεπτότητα τέχνης εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῶν μυσαρῶν του ἐνστικτικῶν, ὥστε κατῆντα φοβερὸς ὑποκριτής· οἱ τοιοῦτοι εἶνε οἱ κινδυνωδέστεροι τῶν ἀνθρώπων.

Σπανίως ὠργίζετο, ἀλλ' ὅταν συνείθαινε νὰ ὀργισθῆ, ἐπειδὴ εἰμίσει ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἦτοι ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐκδικοῦνται ἐφ' ὅσον ζῶσι, διαβάλλοντες πᾶν τὸ προστυχὸν καὶ πάντα ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς εἰς συνάφειαν, ἔτοιμοι δὲ ἀνά πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἐπιρριψωσιν ἐφ' οἰουδήποτε προσώπου τὴν αἰτίαν τῶν ὅσων ἐπαθον ἐπὶ τῆς ζωῆς των, ὡς νόμιμον ἄθροισμα πταίστην, καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ ζύμη ἀνέβαινε κοχλάζουσα εἰς τὸ στόμα των καὶ ἐξεμῶτο λυσσώδης καὶ βρωμερὰ ἀπὸ τῶν ὀρθαλμῶν καὶ τοῦ στόματός του· ἦτο τότε φοβερός· ἀλλοίμονον τότε εἰς τὸν ὅστις ἐγένετο αἴτιος ὥστε νὰ ἐκσπάσῃ ἐπ' αὐτοῦ ἡ ὀργή του!

Πᾶς εἰσερχόμενος εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦτο καὶ βλέπων τὴν Θεναρδιέρου, ἔλεγεν:

Αὐτὴ ἐδῶ μέσα εἶνε ὁ κύριος.

Ἦπατα ὁμως· αὐτὴ ὅν ἦτο οὐδ' ἡ κυρία. Κύριος καὶ κυρία ἦτο ὁ σύζυγος. Αὐτὴ ἐξετέλει, ἀπέθουε δὲ ἐκεῖνος τὰ πάντα, ὡς διὰ μαγικοῦ ρευστοῦ ἀδιαλείπτως μεταδιδομένου καὶ δι' ἐνδελεχοῦς ἐπιδράσεως. Μίαν λέξιν ἤρκει ἐκεῖνος νὰ προσφέρῃ, ἐνίστε δὲ καὶ ἐν μόνον νεῦμα καὶ τὸ μαστῶδοντον ὑπήκουεν.

Ὁ Θεναρδιέρος ἦτο διὰ τὴν κ. Θεναρδιέρου, χωρὶς οὐδ' αὐτὴ νὰ τὸ συναισθάνεται, ἐξαιρετικὸν τὴν ὑποκείμενον καὶ κυριάρχης αὐτῆς. Ἐχουσα δὲ μερικὰς ἀρετάς, ὅπως αὐτὴ τὰς ἀντελαμβάνετο, ποτὲ της, καὶ ἂν ἀκόμη ἀνεφύετο διαφωνία τις μεταξὺ τοῦ κυρίου καὶ τῆς κ. Θεναρδιέρου, πᾶν ἄλλως τὴν ἀπαράδεκτον, ὅν ἐπέριπτε, ὀχμοσίτ.

... Ὁ Ἀγιάννης πίπτων ἀπὸ τοῦ ἄριωνος εἰς τὴν θάλασσαν.
(Στλ. 487).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 62

τὸ ἀδίκον εἰς τὸν σύζυγόν της ἐπὶ οἰασθῆποτε ὑποθέσεως καὶ ἂν ἐπρόκειτο.

Ποτὲ δὲν διέπραττε τὸ σφάλμα ἐκεῖνο ἐν ὧ πικρὸν ζῆλον, τὸ ὁποῖον, ὡς ἄλλως λέγεται, νὰ ἐκθέσῃ τὸ στέφανόν της. Καίτοι δὲ μόνον εἰς τὸ κακὸν εὐρίσκοντο σύμφωνοι, ἐν τούτοις ἡ ὑποταγή της εἰς τὸν Θεναρδιέρον εἶχε τι τὸ θεοκρατικόν.

Τὸ ἐκ σαρκὸς καὶ βοῆς ἐκεῖνο ὄρος μετεκινεῖτο διὰ τοῦ μικροῦ δαιτύλου τοῦ κατήσγου δεσπότη τούτου. Ὑπῆρχεν ἐν τῷ Θεναρδιέρῳ ἡ ἀπόρρητος δύναμις ἐξ ἧς ἡ ἀπόλυτος ἐξουσία τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς γυναικὸς του.

Ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δύο τούτων συζύγων ἀναπαρίστατο ἡ λατρεία τῆς ὕλης ἀπὸ τοῦ πνεύματος. Τὸ μέγα τοῦτο καὶ παγκόσμιον ζήτημα παρίστατο διὰ τῶν Θεναρδιέρων, ζῶν, ἄλλως ἀσχημαίτινές ἔχουσι λόγον τῆς ὑπάρξεώς των καὶ εἰς αὐτάς ἐτι τὰς ἀνεξερευνητοὺς ἀβύσσους τοῦ αἰθίου κάλλους.

Εἰς τοὺς Θεναρδιέρους ἐκρύπτετο τὸ ἀγνωστον· ἐκ τούτου δ' ἐξηγεῖται τὸ ἀπόλυτον κράτος τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς γυναικὸς ἐκεῖνης· Ἐνίστε τὸ ἐβλεπεν καὶ ἡ ἰδία, ὡς κηροπήγιον φωτίζον, ἀλλὰ καὶ πολυλάκις ἠσθάνετο τὸ ἄγθος ἐκεῖνο ὡς τέρας βυθίζον τοὺς γαμφούς οὐνοχάς του ἐντὸς αὐτῶν της τῶν σπλάγγων.

Ἡ γυνὴ αὕτη, πλάσμα φουερόν, ἡγάπα μόνον τὰ τέκνα της καὶ μόνον τὸν ἄνδρα της ἐφοβεῖτο. Ἦτο μήτηρ, ἐπειδὴ ἦτο μαστοσφόρον ζῶν, ἀλλ' ἡ φιλοστοργία της περιωρίζετο εἰς μόνας τὰς θυγατέρας της· δὲν ἐξετείνετο μέχρι τῶν ἀρρένων.

Περὶ δὲ τοῦ ἀνδρὸς, αὐτὸς μὲν μόνην ἰδέαν ἔστρεφε, νὰ πλουτίσῃ· Δὲν τὸ κατώρθωνε δέ, διότι εἰς τὸν εὐρὺν τοῦτον νοῦν ἔλειπεν ἀρμόδιον στάδιον.

Τοῦ ἔλειπεν ὁ εὐφύπερος κύκλος. Εἰς Μομφερμεῖλ ὁ Θεναρδιέρος κατεστρέφετο, ἂν ἦνέ ποτε δυνατόν νὰ καταστραφῇ τις εὐρισκόμενος εἰς τὸ μηδὲν· εἰς τὴν Ἑλβετίαν ἢ εἰς τὰ Πυρηνναῖα, ὁ ἀπένταρος αὐτὸς θὰ ἐγίνετο ἴσως ἑκατομμυριοῦχος. Ἀλλ' ὅπου εἰς ταβερνιαῖρης προσηλωθῆ ἄπαξ, ἐκεῖ καὶ πρέπει νὰ φυτοζωήτῃ. Ἐννοοῦμεν δὲ ταβερνιαῖρης ὑπὸ τὴν περιωρισμένην του σημασίαν, καθ' ἣν δὲν ἐξυπονοεῖται ὀλόκληρος τάξις.

Κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔτος 1823, ὁ Θεναρδιέρος διέκειτο ὑπὸ τὸ

ἄχθος χρεῶν συμποσούμενων εἰς χίλια πεντακόσια φράγκα περίπου, καὶ τὰ χρέη ταῦτα τὸν καθίστων περίφροντιν, διότι δὲν τὸν ἄφινον ἤσυχον οἱ δανεισταί.

Ἄλλ' οὐαδῆποτε καὶ ἂν ὑπῆρξε πρὸς αὐτὸν ἡ πείσμων καὶ ταδρωμῆ τῆς εἰμαρμένης, ὁ Θεναροδιέρος ἦτο ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἀντιλαμβάνονται κάλλιον, μὲ τὸν τρόπον ἐκείνων καὶ τὴν νεωτεριστικωτέραν ἐμβριθειαν, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον οἱ μὲν βάρβαροι θεωροῦσιν ἀρετὴν, οἱ δὲ πεπολιτισμένοι λαοὶ συναλλαγὴν, τὴν φιλοξενίαν. Ἄλλως τε ὡς θαυμασίως λαθροθήρας, ὄνομαστός διὰ τὸ τουφέκι του ἐγένετο τὸν ἤρεμον ἐκείνων καὶ ψυχρὸν γέλωτα ὅστις ἐδείκνυε τὸν ἐπικίνδυνον ἄνθρωπον.

Αἱ ξενοδοχικαὶ θεωραὶ ἀνέβλυζον ἐξ αὐτοῦ λαμπυρίζουσαι ἐνίοτε. Εἶχε ἀφορισμοὺς τοῦ ἐπαγγέλματος, οὓς ἐνεφύτευεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον τῆς γυναίκας του.

— Μωρὴ γυναίκα, τὴν εἶπε μιαν ἡμέραν διὰ φωνῆς σιγηλῆς μὲν, ἀλλὰ βιαίας· το χρέος τοῦ ξενοδόγου εἶνε νὰ πωλῇ εἰς τὸν τυχόντα φαγί, ἀνάπαυσι, φῶς, ζέστασιν, κερωμένα σινδόνια, προθυμία ὅση θές, ψύλλους, χαμογελάσματα.

Νὰ σταματᾷ τοὺς περαστικούς, νὰ ἀδειάζῃ τὰ μικρὰ πουγγιά, καὶ νὰ ἐλαφρώσῃ τὰ μεγάλα, μὲ τρόπον ὅπως ἐντιμὸν· μὲ σέβας νὰ παραχωρῇ τὴν στέγην του εἰς τὰς οἰκογένειαις ὅπου ἔβρισκονται καθ' ὅδον, νὰ λιμάρῃ τὸν ἄνδρα, νὰ μαδῇ τὴν γυναίκα, νὰ ξεφλουδίξῃ τὸ παιδί.

Νὰ γράρῃ εἰς τὸν λογαριασμό· τόσο, διὰ τὸ παράθυρον τὸ ἀνοικτό, τόσο διὰ τὸ παράθυρον τὸ κλειστό· τόσο διὰ τὴν γωνιά· τόσο διὰ τὸν σοφᾶ· τόσο διὰ τὴν καθέκλα· τόσο, διὰ τὸ σκαμνί· τόσο διὰ τὸ κρεβάτι· μὲ στρώμα ἀπὸ πετερά· τόσο, διὰ τὸ στρώμα ἀπὸ ἄχυρον· νὰ ζεῦρῃ πόσος ἴσκιος ἐμπρὸς εἰς τὸν καθρέπτην τὸ κατάλυει, καὶ εἰς ὅλα νὰ προσδιορίζῃ τιμῆ· νὰ ἔχῃ τὴν ἀταρξίαν του καὶ ὁ διάβολος νὰ πάρῃ, νὰ κίμῃ τὸν ὄδοιπόρον ὅλο νὰ πληρώσῃ, ἀκόμη καὶ τὰς μύαις ὅπου χάρτει ὁ σκύλος του !»

Ὁ ἀνὴρ αὗτος καὶ ἡ γυνὴ ἦσαν συνεζευγμένοι ἡ πανουργία καὶ ἡ λύσσα· ζωνωρὶς βδέλυρὰ καὶ ἀποτρόπαιος.

Καὶ ἡ Τιτίκα εὐρίσκετο μεταξὺ αὐτῶν, ἀμροτέρωθεν τυραννομένη, ὡς τι ἀλεθρόμενον ὑπὸ πέτρας μύλου καὶ συγχρόνως διαμελιζόμενον ἀπὸ δοντᾶγγρα.

Ἄλλον εἶχεν ὁ ἀνὴρ τρόπον νὰ τῆς μαραίνῃ τὴν ζωὴν, καὶ ἡ γυνὴ ἄλλον· οἱ ἄρμολογοὶ προήρχοντο ἐκ τῆς γυναικός· τὸ νὰ βαλῆ ἀνυπόδητος, ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, προήρχοντο ἐκ τοῦ ἀνδρός.

Ἡ Τιτίκα διηνεκῶς ἀνέβαινε, κατέβαινε, ἐπλυνεν, ἔτριβεν, ἐσάρωνεν, ἔτρεχεν, ἤσθμαινε, μετεκίνει πράγματα ἰσχυρὰ, καίτοι δὲ ἀσθενεστάτη, ἐξετέλει τὰς βαρυτάτας τῶν ὑπηρεσιῶν.

Δὲν ὑπῆρχεν ἔλεος πρὸς αὐτήν. Ἐπέσειν εἰς τοὺς Θεναρδιέρους ὡς εἰς ἰσθὸν ἀράχνης, καὶ ἡ πτωχὴ μύα, ἐσιώπα καὶ ἔτρεμε.

Ὅταν τοιαῦται ψυχροί, μὲν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ ἀναχωρήσασαι, εὐρεθῶσιν ἀπὸ τῆς αὐγῆς τοῦ βίου μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, οὕτω μικραί, οὕτω γυμναί, ἀρά γε τί ἐν αὐταῖς διατρέχει ;

Γ'.

Κίρασι χρειάζεται διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νερό διὰ τ' ἄλλα.

Τέσσαρες νέκδοσιπέρωι εἶχον παρουσιασθῆ.

Ἡ Τιτίκα ἐκάθητο περίσκεπτος, περίλυπος, διότι καίτοι ὀκταετής μόλις, τσαῦτα ὑπέφερον ἤδη, ὥστε σκεπτομένη εἶχε τὸ πένθημον ἦθος γραίας.

Ἦτο μέλαν τὸ βλέφαρόν της ἐξ ἑνὸς γρόνθου ἐν κατέφερον ἐπ' αὐτοῦ ἡ συζυγος τοῦ Θεναρδιέρου· διὸ καὶ ἡ μέγαιρα, βλέπουσα αὐτήν, ἔλεγεν ἐκ θαλειμμάτων.

— Κύτταζε, κύτταζε, τί ἀγρία ἐγίνε με ἀπὸ τὸ κτύπημα ἐπάνω εἰς τὸ μάτι της !

Ἡ Τιτίκα λοιπὸν ἐσκέπτετο ὅτι ἐπῆλθεν ἤδη ἡ νύξ, ὅτι, ἐδώσαν αἶφνης νὰ πληρωθῶσιν ὕδατος αἱ προχόαι καὶ αἱ φιάλαι εἰς τοὺς θαλάμους τῶν νέων ὀδοιπέρων, καὶ ὅτι δὲν ἔχει μείνει εἰς τὴν θύρᾳ τοῦ μαγειρείου.

Τὴν παρηγόρει ὁμως ὀλίγον, ὅτι εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεναρδιέρου ὁ δὲν ἐπίνετο ὕδωρ πολὺ, ὄχι· ἐπειδὴ ἔλειπον ἄνθρωποι διψῶντες, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐδίψων τὴν δίψαν τῆς ἀκανάτας μᾶλλον ἢ τῆς στάμνου.

Ἐάν τις ἐξήτει ποτήριον ὕδατος μεταξὺ τῶν ποτηρίων ἐκείνων τοῦ οἴνου, θὰ ἐφαίνετο εἰς ὄλους αὐτοὺς ὡς ἄγριος.

Καὶ ὁμως ἦλθε στιγμή καθ' ἣν ἡ μικρὰ ἐπτοήθη· ἡ Θεναρδιέρου εἶχεν ἀνοίξει μίαν χύτραν βράζουσαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ λαβοῦσα ἔπειτα ἐν κενόν ποτήριον ἔτρεξε πρὸς τὴν βρύσιν. Ἐστρεψε τὸν κρουνόν, ἡ δὲ μικρὰ ἤγειρε τὴν κεφαλήν καὶ εἶδε πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Μόλις ἔρρευσε ἀπὸ τοῦ κρουνοῦ ὀλίγον ὕδωρ, ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἦμισυ τοῦ ποτηρίου. «Πά! ἀνέκραξεν ἡ μέγαιρα, ὁ δὲν ἔχει νερό!» Ἐπειτα δὲ πρὸς στιγμήν ἐσιώπησεν. Ἡ Τιτίκα ἐκράτησε τὴν ἀναπνοήν της.

— Ἄς ἦνε, φθάνει αὐτό· προσέθεσε ἡ Θεναρδιέρου παρατηρήσασα τὸ ἀνά χεῖρας ποτήριον.

Ἡ Τιτίκα ἀνέλαβε τὴν ἐργασίαν της, ἀλλ' ἡ καρδία της ἔτρεμεν· Ἡρίθμει τὰ λεπτὰ ἄτινα διέτρεχαν, καὶ ἤθελε νὰ ἦτο πρῶ! μᾶλλον ἢ ἔσπερα.

Ἐι διαλειμμάτων, οἱ οἰνοπάται τοῦ ξενοδοχείου ἔβλεπον πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ ἔλεγον :

— Μωρὲ παιδιά, τί σκοτάδι ὅπου εἶν' ἐξῶ! Χρειάζεται νὰ ἔχη κἀνείς τῆς γάτας τὰ μάτια, διὰ νὰ ἐθῆγῃ εἰς τὸν ὁρόμον αὐτὴν τὴν ὥρα, χωρὶς νὰ ἔχη φῶς!

Ἡ Τιτίκα ἤκουε ταῦτα καὶ ἔτρεμεν.

Αἶφνης, εἰς τῶν ὁδοιπόρων αἰτινες κατέλυσαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, εἰσῆλθε λέγων ἐπιπληκτικῶς.

— Τὸ ἄλογό μου τὸ ἄρῃσαν χωρὶς νὰ τὸ ποτίσουν.

— Πά! πῶς γίνεται! εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου.

— Πῶς γίνεται; νά, ὅπου γίνεται, ἀπεκρίθη ὁ ὁδοιπόρος.

Ἡ Τιτίκα ἐξῆλθε κάτωθεν τῆς τραπέζης.

— Τὸ ἄλογο, εἶπεν, ἐποτίσθηκε· ἔπιε μέσα εἰς τὸν κάδο, ἕνα κἀδο γεμάτο· ἐγὼ τὸ πότισα μονάχη μου μάλιστα καὶ τοῦ ὠμίλησα.

Δὲν ἦτον ἀληθές. Ἡ Τιτίκα ἐψεύδετο.

— Κύττα μία σπιθμὴ ἐκεῖ, μικρὴ ἀκόμη, ἴσα μ' ἕνα γρόνθο, καὶ

νά λέγῃ, ἴσα μὲ τὸ σπῆτι· μεγάλα ψεύμματα ! ἀνέκραζεν ὁ ὄδοιπóρος.
 Ἐμένα ἄκουε τί σὲ λέγω· τὸ ζῶο δὲν ἐποτίσθηκε· ἔξω ἐγὼ ὅταν
 δὲν ποτισθῆ· ἔχει ἓνα διαφορετικὸ τρόπο ν' ἀνασαίνει.

Ἡ Τιτίκα ἐπέμενε ψευδομένη, προσθέσασα καὶ ἐντὸς τῶν ὀδόντων
 τῆς μετὰ τινος ἀδῆμονίας :

— Πολὺ καλὰ ἐποτίσθηκε τὸ ζῶο !

— Κυττάξετε νὰ ποτισθῆ, τὸ ἄλογο, εἶπεν ὀργίλως ὁ ὄδοιπóρος,
 καὶ ἄς λείπουν τὰ ψέμματα.

Ἡ Τιτίκα ἐχώθη πάλιν ὑπὸ τὴν τραπέζαν.

— Ἐχει δίκαιο ὁ ἄνθρωπος, εἶπεν ἡ Θεναρδῖέρου· ἂν δὲν τὸ ἐπό-
 τισαν τὸ ζῶο, πρέπει νὰ τοῦ δώσουν νὰ πῆ.

Ἐπειτα δὲ ἰδοῦσα περὶ αὐτὴν:

— Αἶ ! ἀνέκραξε· ποῦ ἔς τὴν ὀργὴ ὑπῆγε αὐτὸ τὸ βρωμοκόριτσο ;
 Κύψασα δὲ καὶ ἀνακαλύψασα τὴν Τιτίκαν χωσμένην ὑπὸ τὴν ἄλλην
 ἄκρην τῆς τραπέζης.

— Ἐδῶ ἐξω ἰγλίγωρα ! εἶπεν εἰς αὐτὴν ἀπειλητικῶς.

Ἡ Τιτίκα ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κρύπτῆς ὅπου εἶχε καταρῦγει· ἡ δὲ
 Θεναρδῖέρου εἶπε πρὸς αὐτὴν, — Μωρὴ, σκυλοκόριτσο· πῆγαινε ἰγλί-
 γωρα νὰ ποτίσῃς τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῶο.

— Μά, κυρά, εἶπεν ἀσθενῶς ἡ Τιτίκα, δὲν ἔμεινεν ἄλλο νερὸ.

Ἡ Θεναρδῖέρου ἤνοιξεν ὅλην τὴν θύραν, καὶ δεῖξασα πρὸς τὴν ὀδόν.

— Πῆγαινε λοιπὸν νὰ φέρῃς, ἀφοῦ δὲν ἔμεινε !

Ἡ Τιτίκα ἐκλινε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἰπορεύθη νὰ λάβῃ πλησιῶθεν
 τῆς ἐστίας ἓνα κενὸν κίδον. Ἦτο δὲ ὁ κίδος τέσσασι μέγας, ὥστε ἐχώ-
 ρει καὶ καθήμενον τὸ παιδίον ἀνέτως ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἀδιόφορον· ἡ Θεναρδῖέρου ἐπέστρεφεν εἰς τὴν ἐστίαν τῆς, καὶ
 ἐδοκίμασε διὰ ξυλίνου κοχλιαρίου τὸ ἐντὸς τῆς χύτρας, συγχρόνως
 ὑπογεγγύζουσα·

— Δὲν ἐστέριψεν ἡ πηγὴ. Εἶδες ἐκεῖ ! . . . Θαρρῶ, εἶνε ὧρα νὰ
 στραγγίσω τὰ κρομμυδιά μου.

Ἐπειτα ἤρῳνησεν ἐντὸς τινος συρταρίου, ὅπου εὑρίσκοντο μικρὰ
 τινα νομίσματα, πιπέριον καὶ σκόρδων ὀλίγη· κεφαλαί.

— Αἶ, ποῦ εἶσαι ; μωρὴ στρίγγλα, προσέθεσεν ἡ Θεναρδῖέρου,
 πρὸς τὴν μικρὰν ἀποταθεῖσα· εἰς τὴν ἐπιστροφή, πάρε ἓνα ψωμὶ ἀπὸ
 τὰ μεγάλα. Νά, δεκαπέντε σολῖδα.

Ἡ Τιτίκα εἶχε μικρὸν τινα θύλακα εἰς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν τῆς ἐμπροσθοποδῆς τῆς, ἔλαβε τὸ νόμισμα τῶν δεκαπέντε σολιδίων, καὶ χωρὶς οὐδὲν νὰ εἶπῃ τὸ ἔβαλεν ἐν τῇ θυλάκῃ τῆς.

Ἐπειτα ἐστάθῃ ἀκίνητος, τὸν κάδον ἀνὰ χεῖρας ἔχουσα, καὶ τὴν θύραν ἐνώπιόν τῆς ἀνοικτήν, ὥσανεὶ ἐπερίμενέ τινα ὅπως ἔλθῃ εἰς βοήθειάν τῆς.

— Ἀκόμη ἐδῶ βρῖσκεσαι ! ἀνέκραζεν ἡ Θεναρδιέρου.

Ἡ Τιτίκα ἐξῆλθεν. Ἡ θύρα ἐκλείσθη ὀπίσω τῆς.

Δ'.

Εἴσοδος πλαγγόνος εἰς τὴν σκηνήν.

Ἡ γραμμὴ τῶν αὐτοσχεδίων πρατηρίων ἄτινα, ἕνεκα τῆς πανηγύρεως, ἐστήθησαν εἰς τὸ χωρίον, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἐξεταίνετο, ὡς προείπομεν, μέχρι τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Θεναρδιέρου.

Τὰ πρατήρια ταῦτα ἦσαν ὅλα πεφωτισμένα δι' ἀλειμματοκηρίων προφυλαγμένων κατὰ τῆς πνοῆς τοῦ ἀέρος ἐντὸς χωνίων χαρτίνων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, καθ' ἃ ἔλεγεν ὁ διδάσκαλος τοῦ χωρίου, παρήγε' εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀμαγικὸν ἀποτέλεσμα». Εἰς τὸν οὐρανὸν ὅμως, τούναντίον, οὐδὲν ἄστρον ἐφαίνετο.

Εἰς τὸ τελευταῖον τῶν ζυλίων παραπηγμάτων ἐκείνων, κείμενον ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς θύρας τῶν Θεναρδιέρων, ἐπωλοῦντοδιάφορα ἀθύρματα, βαλικά καὶ ἄλλα παντοῖα εἶδη ἐκ λευκοσιδήρου στιλπνά.

Ὁ κύριος τοῦ ἐργαστηρίου τούτου εἶχε τοποθετήσει εἰς τὰ ἐμπρὸς μίαν μεγάλην πλαγγόνα, σχεδὸν δύο ποδῶν ὕψος ἔχουσαν καὶ περιστάνουσαν κύρην φοροῦσαν ἐσθῆτα ἐκ κρεπίου ροδοχρίου, ἐστεμμένην διὰ χρυσῶν στάξεων, ἔχουσαν κόμην ἐξ ἀληθινῶν τριχῶν καὶ ὄμματα ἐκ σμίλτου ζωρότατα.

Τὸ θαυμαστὸν τοῦτο πρᾶγμα συνήθροισε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐν-

πρός του θλου, τούς κάτω τῶν δέκα ἐτῶν ἡλικίαν ἄγοντας πανηγυριστάς, βλέποντας αὐτὸ ἐν ἐκστάσει, καὶ οὐδεμίαν εὐρέθη εἰς τὸ Μομφερμέιλ μήτηρ, ἀρκούντως πλουσία, ἢ ἐπιεικῶς ἄσπαστος, ὥστε νὰ τὸ ἀγοράσῃ διὰ τὸ τέκνον της.

Ἡ Ἐπονίνη καὶ ἡ Ἀλέμα ἐπέρασαν ὧρα, ὀλοκλήρου, θεωμεναί τὴν πλαγγίνα ταύτην, καὶ ἡ Τιτίκα δὲ αὐτῆ, λαθραίως μὲν, ἀλλ' εἶχε τολμήσει νὰ ἐγειρῇ ἐπ' αὐτῆς τούς ὀφθαλμούς της.

Καθ' ἦν στιγμὴν λοιπὸν ἐξῆλθεν ἡ Τιτίκα μετὰ τοῦ κάδου ἀνὰ χεῖρας, ὅσον τεθλιμμένη καὶ βαρυκάρδιος καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἤδυνήθη νὰ μὴ ἀτενίσῃ πρὸς τὴν εἰκασίαν ἐκείνην ἀκυρία, ὡς τὴν ἔλεγεν.

Ἐμεινεν ἡ πτωχὴ κόρη ἐκστατική. Ἔτι δὲ τὴν εἶχεν ἰδεῖ ἐκ τοῦ πλησίον· ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἐργαστήριον τῆ ἐρίνη ὡς λαμπρὸν τι μέλαθρον· ἡ πλαγγὼν ἐκείνη δὲν ἦτο πλαγγὼν· ἦτο ὀπτασία.

Εἰς τὸ δυστυχὲς τούτο πλάσμα, τὸ εἰς τοιοῦτον βυθὸν πενίας καὶ ἀθλιότητος κατακείμενον, ἐκεῖνα ὅλα ἦσαν αὐτόχρημα ἢ χαρὰ, ἢ λαμπρότης, ὁ ὄλθος, ἢ μακαριότης.

Ἡ Τιτίκα καταμέτρει διὰ τῆς ἀρελῆς καὶ μελαγχολικῆς οὐδερεκείας, ἣν ἔχει ἡ παιδικὴ ἡλικία, τὴν ἄβυσσον ἧς τὴν διεχωρίζεν ἀπὸ τῆς πλαγγῶνος ἐκείνης καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ὅτι, βασίλισσα πρέπει νὰ ἦνε, ἢ πριγκήπισσα τοῦλάχιστον, μία κόρη, ὥστε νὰ ἔχῃ ἓνα πρᾶγμα ὡσὲν αὐτό.

Δὲν κατάρθουν πλέον οἱ ὀφθαλμοὶ της ν' ἀποσπασθῶσιν ἀπο τοῦ φανταστικοῦ ἐκεῖνου ἐργαστηρίου, ὅσον ἐδίεπον, τόσον ἐθαμβοῦντο. Ὅπισθεν ἦσαν ἄλλαι μικρότεροι αἱ ὁπῆαι τὴν ἐφαίνοντο Χερουβὶμ καὶ Σεραφεῖμ, ὁ δὲ ἰδιοκτήτης αὐτῶν ὅλων τῶν πραγμάτων, ὅστις περιεφέρετο εἰς τὸ βέθος τοῦ ἐργαστηρίου του, παρίστατο εἰς τὸν νοῦν της, ὡς ἄλλος δημιουργὸς τοῦ παντός.

Εἰς τὴν ἔκστασιν της ἐκείνην, ὡς ἐλησμένοι· τὰ πάντα, ἐλησμόνησε καὶ τὴν ὑπηρεσίαν ὅπου ἐπέλλετο· ἀλλ' αἶφνης, ἢ τραχεῖα φωνῇ τῆς Θιναρδιέρου τὴν ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν παρούσα κατάστασιν της.

— Μωρὴ βαφλατοῦ, ἰκόμη, ἐδῶ βρισκῆσαι! Στάσου τώρα ἐγὼ νὰ σοῦ δεῖξω! Τί διάβολος της κατέθηκε, κ' ἔμεινε ἐκεῖ νὰ βλέπῃ! Μὴ σὲ μέλη, διαβολοκίετος, καὶ λογαριάζ' ἔμεινε.

Ἡ Τιτίκα ἤκουσε, καὶ δρόμον ἀμέσως, φέρουσα τὸν κάδον τῆς, καὶ καταβάλλουσα ὄλην τὴν τῶν ποδῶν τῆς ταχύτητα.

Ε΄.

Ἐί μικρὰ κατάμονος.

Ἐπειδὴ τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Θεναρδιέρου ἔκειτο πλησίον τῆς ἐκκλησίας, ἡ Τιτίκα ἐλάμβανεν ὕδωρ ἐκ τῆς πηγῆς τῆς πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἀπεχούσης τοῦ χωρίου, ὡς εἶπομεν, περὶ τὰ δεκαπέντε λεπτά.

Ἡ ταλαίπωρος δὲν ἐστάθη πλέον νὰ ἴδῃ ἄλλο ἐργαστήριον· ἀλλὰ ὑπερβᾶσα καὶ τὸ τελευταῖον, ὅπου ἔληγε πᾶς φανίς, προὐχώρησεν εἰς τὸ σκότος· ἐπειδὴ δὲ ὁ φόβος ἤρξατο νὰ τὴν καταλαμβάνῃ, ἐκτύπη ὅσον οἶόν τε δυνατώτερον τὴν λαβὴν τοῦ κάδου, ἐνῶ ἐβάδιζε, καὶ ὁ κρότος οὗτος τὴν ἐφαίνετο ὡς τις σύντροφος.

Ὅσον ἐπροχώρει τόσον τὸ σκότος καθίστατο πυκνότερον. Οὐδεὶς ἐφαίνετο εἰς τὸν δρόμον.

Ἀπήντησεν ὁμοίως μίαν γυναῖκα, ἣτις ἰδοῦσα αὐτὴν προχωροῦσαν, ἐστάθη ἀκίνητος καὶ εἶπεν ἐντὸς τῶν χειλέων τῆς. «Ποῦ νὰ πηγαίνῃ αὐτὴν τὴν ὥραν ἓνα τέτοιο παιδί;» Ἄλλ' ἀναγνωρσασα τὴν Τιτίκαν. — Ἄ, εἶπεν εἶνε ἡ Κορυδαλίδα!

Ἡ Τιτίκα διασχίσασα τοιουτοτρόπως τοὺς λαθρινθώδεις δρομίσκους καὶ τὰς ἐρήμους ἀτραπούς προὐχώρησεν ἕως εἰς τὰ σύνορα τοῦ χωρίου, ἀλλ' ἀκόμη ποῦ καὶ ποῦ διέκρινεν ὀπισθῆ· τῆς φῶτα, καὶ τὰ φῶτα ἐκεῖνα τῇ ἔλεγον ὅτι ὑπῆρχον ἐκεῖ ἄνθρωποι πλησίον τῆς ὅτι δὲν ἦτο ἀκόμη μόνη καὶ εἶχεν ἀκόμη ἀρκετὴν τόλμην νὰ προχωρήσῃ.

Ἐν τούτοις καθ' ὅσον ἐπροχώρει, οἱ βηματισμοὶ τῆς ἐγίνοντο

αραιότεροι ασυναίσθητως. "Ότε δὲ διήλθε παρακάμφασα καὶ τὴν τελευταίαν γωνίαν τοῦ τελευταίου οἰκήματος ἡ Τιτία ἐσταμάτησε.

Νὰ υπάγῃ πέραν αὐτῆς τῆ ἦτο δύσκολον, ἀδύνατον. Κατέθεσε τὸν κάδον κατὰ γῆς, ἐβύθισε τὴν χεῖρά της ἐντὸς τῆς κόμης καὶ ἤρχισε ζύουσα τὴν κεφαλὴν, ὡς πράττουν οἱ μικροί, ὅταν διστάζουσιν ἐκ φόβου. Δὲν ἦτο πλέον εἰς Μομφερμεῖλ, εὐρίσκετο πλέον ἐντὸς τῶν ἀγρῶν· εἶχε τὸ σκότος καὶ τὴν ἔρημον ἐνώπιόν της.

Ἀπηλπισμένη προσεπάθει νὰ διακρίνῃ ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ ὅπου ἦτο μόνη, ὅπου ἴσως ὑπῆρχον θηρία, ἢ καὶ βρυκόλακες. Παρετήρησε καλὰ καὶ ἡ φαντασία της ἐβλεπε πράγματι θηρία ἐπὶ τῶν χόρτων καὶ βρυκόλακας κινουμένους διὰ μέσου τῶν δένδρων.

Ἀνέλαθε τότε διὰ τῆς χειρὸς της τὸν κάδον, ὁ φόβος τῆ ἐνέπιε θάρρος. — Πά ! εἶπεν, ἐγὼ θὰ γυρίσω πίσω καὶ θὰ τῆς 'πῶ ὅτι ἐν ἔχει νερὸ ἢ πηγὴ ! Καὶ ἤρχισε νὰ ἐπιστρέφῃ.

Ἀλλὰ μόλις προσέθη ἕως ἑκατὸν βήματα καὶ ἐκ νέου ἐστάθη. Ἐνεθυμήθη τὴν Θεναρδιέρου ἀγρίαν, τὸ στόμα της ὡς υαίνης καὶ τὴν ὄργην ἐξαστράτουσαν ἐκ τῶν ὀμμάτων της, καὶ τὸ παιδίον τὸ ξέον τὴν κεφαλὴν του, ἔρριψε βλέμμα θρηνώδες πρὸς τὰ ἔμπρός, καὶ ἕτερον πρὸς τὰ ὀπίσω του. Τί νὰ πράξῃ ; πῶς νὰ κάμῃ ; ποῦ νὰ κατευθυνθῇ ! Ἐμπροσθεν εἶχε γρόθητρον τὴν Θεναρδιέρου.

Ἐπανέλαθε λοιπὸν τὴν πρὸς τὴν πηγὴν ὁδὸν της τρέχουσα· τρέχουσα ἐξήλθε τοῦ γωρίου, καὶ τρέχουσα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δάσος, οὐδὲ βλέπουσα πλέον, οὐδ' ἀκούουσα τίποτε. Μόνον ὅταν ἐκρατηθῇ ἢ ἀναπνοή της ὑπὸ τοῦ ἀσθματος, ἔπαυσε μὲν νὰ τρέχῃ, ἐξηκολούθησε δὲ νὰ περιπατῇ ἀπεγνωσμένη.

Τρέχουσα ἐτι ἐξωγαυτο τὸ στήθός της εἰς λυγμούς· ἀλλ' ἐφοβεῖτο περισσότερο καὶ συνεκράτει τὴν ἐκρηξίν τῶν κλαυθμῶν της.

Τῶν δένδρων τὸ νυκτερινὸν ρῖγος τὴν περιεκάλυπτεν. Δὲν ἐσκέπτετο πλέον, δὲν ἐβλεπε τίποτε· ἡ νύξ ἢ ἀπέραντος ὅλη ἤρχετο ἐνώπιον τοῦ μικροῦ ἐκείνου πλάσματος. Ἄφ' ἐνός, ἀθρόον τὸ σκότος· ἄφ' ἑτέρου, μία μόνη ψυχὴ.

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ δάσους μέχρι τῆς πηγῆς ὑπῆρχεν ἀπόστασις ἑπτὰ ἢ ὀκτώ λεπτῶν. Παράδοξον ὅτι, καίτοι ἐν ἐγίνωσκε καλῶς τὸν ὁρόμον, ἐν τὸν ἔχασε.

Δὲν ἔστρεφε τοὺς ὀφθαλμοὺς οὔτε δεξιόθεν, οὔτε ἀριστερόθεν, φοβουμένη μὴ διακρίνη ἐντὸς τῶν κλάδων ἢ ἐντὸς τῶν θάμνων πρᾶγμα τι. Οὕτω διακειμένη ἀφίκετο εἰς τὴν πηγὴν.

Ἡ πηγὴ αὕτη ἦτο λεκάνη τις ἀχειροποίητος, σκαφεῖσα εἰς τὸ χῶμα ὑπὸ τοῦ ὕδατος αὐτοῦ· εἶχε δὲ βάθος ἕως δύο ποδῶν καὶ ἦτο περιεστεμμένη ὑπὸ βρύων καὶ ἄλλων χόρτων ἐνύδρων, τὰ ὅποια ὀνομάζουσι τραχηλιᾶς Ἑρρίκου τοῦ Δ'. Ἐν ρυάκιον ἀπ' αὐτῆς ἐξεχύνετο ἤτυχα ψιθυρίζον.

Ἡ Τιτίκα, μηδὲ σταθεῖσα ὅπως ἀναπνεύτη, ἔκυψε, καὶ ψαύσασα ἀνεῦρε καὶ ἐστηρίχθη διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς εἰς νεαράν τινα ὄρνιν ὑπερκειμένην, καὶ ἐθύθισε τὸν κᾶδον τῆς.

Δὲν ἤσθάνθη δὲ ὅτι, ἐνῶ ἔκυπτεν οὕτω πως, τὸ θυλόκιον τῆς ποδιᾶς τῆς ἐξεκενουῦτο ἐντὸς τῆς πηγῆς. Τὸ νόμισμα τῶν δεκαπέντε σολιδίων ἔπεσεν εἰς τὰ ὕδατα, ἀλλ' ἡ Τιτίκα, οὐδὲν ἰδοῦσα ἢ ἀκούσασα, ἀνέλκυσε τὸν κᾶδον ἀπὸ τοῦ ὕδατος σχεδὸν πλήρη, καὶ τὸν ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ χόρτου.

Τούτου γενομένου, ἐξηγληθήσαν αἱ οὐνάμεις τῆς, καὶ ἤθελε μὲν νὰ ἀνεχώρει ἀμέσως ἐκεῖθεν, ἀλλὰ τὴν εἶχε καταβάλλει δύναμιν ἀνεκλύουσα τὸν κᾶδον, ὥστε τὴν ἐράνη ἀδύνατον νὰ κάμη βῆμα.

Ἐπεσε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ χόρτου ἀπηρόχημένη, καὶ ἐκεῖ ἐκάθησεν. Ἐκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἔπειτα πάλιν τοὺς ἤνοιξεν, ἀγνοοῦσα διὰ τί, ἀλλ' ἀδυνατοῦσα νὰ πράξῃ ἄλλως.

Πλυσίον τῆς τὸ ὕδωρ, ταρταχθὲν ἐν τῷ κᾶδῳ, ἐσχημάτιζε κυκλοειδεῖς κυματισμοὺς ὁμοιάζοντας πρὸς ὄφεις λευκοπυρίνους.

Ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τῆς ὁ οὐρανὸς ἐκαλύπτετο ἀπὸ ὀγκυῶδη νέφη μελανᾷ, ὡς ὄγκους καπνοῦ. Ἡ τραγικὴ ὄψις τοῦ σκότους ἐφαίνετο κλίνουσα ἐπὶ τοῦ ταλαιπώρου ἐκείνου πλάσματος.

Ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Διὸς εὕρισκετο εἰς τὰ βάθη τοῦ στερεώματος.

Τὸ παιδίον παρετήρει μὲ ἀπλανὲς βλέμμα τὸν μέγαν ἐκείνον ἀστέρα, τὸν ὅποιον δὲν ἐγνώριζε καὶ τῷ ἐνέπνεε φόβον. Ὁ πλανήτης, τῷ ὄντι, τὴν στιγμὴν ἐκείνην εὕρισκετο ἐγγύτατα τοῦ ὀρίζοντος διασχίζων πυκνότερον στρώμα ὁμίχλης, προσδιούσης εἰς αὐτὸν τρομακτικὴν ἐρυθρότητα.

Ἡ ὁμίχλη, πενθίμως πορφυρωθεῖσα, ἐδείκνυεν εἰς μείζονα ἀπόστασιν τὸν ἱστέρα, προυνειάζουσα αὐτὸν ὡς αἰμάσσουσαν πληγὴν.

Εἰς τὴν πεδιάδα ἔπνεε ψυχρὸς ἄνεμος. Τὸ δάσος ἐφαίνετο ζοφερόν· οἱ κορμοὶ διεκρίνοντο φοβεροὶ ἐντὸς τοῦ σκότους· τὰ ὑψηλὰ χόρτα ἐσειόντο εἰς τὸν ἄερα, ὡς χεῖρες γαμφώνυχες ζητοῦσαι νὰ ἀρπάσωσι βορᾶς· ξηρὰ τινα φύλλα, διωκόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, διήρχοντο ἐν τάχει, ὡς ἂν ἔφρευγον περίφοβα, ἵνα μὴ τὰ προσθιάσῃ τι ἐρχόμενον κατόπιν των· τὰ πάντα περὶ ἧ ἦσαν σκυθρωπὰ καὶ ἀπίστα.

Ὁ ἄνθρωπος θέλει ὥς· βυθίζομενος εἰς τὸ ἀντίθετον τῆς ἡμέρας, ἀισθάνεται πάντοτε ἐπὶ τῆς καρδίας πίεσιν τινα. Ὄταν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς βλέπῃ σκοτεινὰ, ὁ νοῦς βλέπει θαλερὰ· τὰ ἰσχυρότερα τῶν πνευμάτων ἐν τῇ ἐκλείψει, ἐν τῇ νυκτί, καταλαμβάνονται ὑπὸ ψυχικῆς τινος ἀνησυχίας.

Οὐδεὶς περιπατεῖ μόνος εἰς δάσος, διὰ νυκτός, ἄνευ οὐοῦδήποτε τρέμου. Σκιαὶ καὶ δένδρα, γυμναστικὴ τις πραγματικότης, ἐμφανίζεται ἐντὸς τοῦ ἀδιοράτου ἐκείνου βυθοῦ, καὶ τι ἀκατανόητον σκιαγραφεῖται εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων ἀπὸ σοῦ βημάτων, μετὰ φαντασμαγορικῆς σαρκησίας.

Εἰς τὸ ἄπειρον ἢ εἰς τὸν ἰδίον σου ἐγκέφαλον βλέπεις κυμαινόμενον, ἄγνωσόν τι, τὸ αὐτὸν καὶ ἀκατανόητον ὡς τὰ ὄνειρα ἀποκοιμημένων ἀνθρώπων.

Εἰς τὸν ὀρίζοντα ὑπάρχουσι στάσεις ἐπίστεθι θεριώδεις. Ἀναπνέει τις τὴν πλῆμμονον τοῦ μέλανος χιόους. Φοβεῖται καὶ ποθεῖ συγχρόνως στρασεῖς νὰ ἴδῃ ὀπίσω του.

Τὸ νυκτερινὸν χάος, ἢ θέα χαινόντων ἀντικειμένων, αἱ βιωθαὶ σκιαί, ἅτινα πάντα ἐξαφανίζονται, ἐφ' ὅσον προχωρεῖς, αἱ ἐναλλαγαὶ τῆς σκοτίας, ἢ ἀντανάκλασις τοῦ πενθίμου ἐν αὐτῇ, τὸ ἀτέρμον τῆς ἐπιταφείου σιγῆς, τὰ σχεδὸν ἀέρατα ὄντα, αἱ κλίσεις τῶν μυστηριωδῶν κλάδων, αἱ ἀνώμαλοι παραφράσεις τῶν δένδρων, αἱ ἐπιμήκεις συμπυκνώσεις θάμνων φρεσσόντων, πάντα ταῦτα, ἢ σκοτία σοῦ τὰ παρουσιάζει ἐνεργά, ὄρωντα, ἐπίφοβα, πάντα κατὰ σοῦ ἔτοιμα, ἐνῶ σὺ ἵστασαι κατ' αὐτῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμύνης.

Ἡ μεγαλειτέρα θρασύτης καὶ ἀφοβίας σκιρτῶ ἀποδεικνύσασιν ἐνώπιον τοιαύτης γειννιάσεως.

Τὰ δάσος εἰσὶν ὀποκολύψεις, ἔνθα καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀνάπαλις τῶν πτερόγων ἐπὶ τινος ζῶντος δημιουργεῖ τὴν παραγῆν ὑπὸ τὸν τερ-

τώδη αὐτὸν θάλον. Αἰσθάνεται τις κᾱτι τὸ βδελυρόν, ὡς ἂν ἡ ψυχὴ συμμίγνυται πρὸς τὸ Ἐρεβος.

Μὴ δυναμένη νὰ σχηματίσῃ σαφῆ ἰδέαν τοῦ τί ὑπέφερεν, ἡ Τιτίκα ἤσθάνετο ὅτι τὴν περιέσφιγγε τὸ ἄπειρον σκότος τῆς φύσεως.

Δὲν ἦτο μόνον τρόμος ὁ, τι τὴν ἐκυρίευσεν, ἦτο κᾱτι τι φοβερώτερον τοῦ τρόμου. Τὴν κατέλαθεν ἡ φρικίασις.

Δὲν ἐπαρκοῦσιν αἱ φράσεις διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν τί τὸ ἀλλόκοτον ἐνεῖχεν ἡ φρικίασις αὕτη, ἥτις τὴν ἐπάγωνε μέχρι τῶν μυχῶν τῆς καρδίας της.

Τὸ βλέμμα της ἐξηγριώθη. Συνηροθίνετο ὅτι δὲν ἦτο εἰς τὸ χέρι της νὰ μὴ ἐπανεῖλθῃ τὴν ἐπιούσαν ἐκεῖ τὴν ἰδίαν ὥραν, ὅτι ἅπαζ τὴν εἶχον στεῖλαι μόνην ἐκεῖ, θὰ ἐπανελάμβανον τὸ ἴδιόν καὶ τὴν ἐπιούσαν.

Τὴν δυστυχῆ !

Καὶ τότε ὡς ἐξ ἐνοστίχτου, ἵνα ἀπαλλαγῇ τῆς θέσεώς της τούτης, τῆς ἀκαταλήπτου μὲν δι' αὐτήν, ἀλλὰ πάντοτε φοβερᾶς, ἤρχισε νὰ μετρᾷ μεγαλοφώνως :

— Ἐνα, δύο, τρία, τέσσαρα, ἕως τὰ δέκα· καὶ ὅταν ἐτελείωνε, πάλιν ἐπανελάμβανε τὸ αὐτό.

Τοῦτο τὴν συνέφερεν ὀλίγον· ἤσθάνθη δὲ καὶ εἰς τὰς χεῖράς της ψῦχος, ἐπειδὴ τὰς εἶχε βρέξει ἀντλοῦσα τὸ νερόν, καὶ ἀνηγέρθη.

Τὴν ἤλθε νὰ τρέξῃ, νὰ φύγῃ μεθ' ὅλης τῆς ὠκυποδίας της, ἕως οὐ φθάσῃ εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ χωρίου, ἕως εἰς τοὺς ἀνημμένους λύχνους, ὅπου ἦσαν ἄνθρωποι καὶ διενυκτέρευον.

Ἄλλ' ἔπεσε τὸ βλέμμα της ἐπὶ τοῦ κάδου, τόσην δὲ φρίκην ἤσθάνετο ἐνθυμουμένη τὴν Θεναρδιέρου, ὥστε δὲν ἐτόλμησε νὰ φύγῃ ἄνευ τοῦ κάδου γειμάτου.

Τὸν ἐπῆρε λοιπὸν ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ἐκ τῆς λαβῆς, ἀλλὰ μόλις ἐβάσταζε τὸ βᾶρος του. Προέβη, ἕως δέκα βήματα, καὶ πάλιν τὸν ἀπέθεσε κατὰ γῆς.

Ἀνέπνευσεν· ἔπειτα τὸν ἐπῆρεν ἐκ νέου, ἐπροχώρησε πλείονα τώρα βήματα, ἀλλὰ πάλιν ἐστάθη. Τέλος ἀνεχώρησεν αὐθις, κύπτουσα ἐκ τοῦ βάρους ὡς γραῖα, καὶ καταβρεχομένη εἰς τοὺς γυμνοὺς της πόδας.

Καὶ ταῦτα εἰς τὸ βάθος ἐνόσ, διὰ νυκτός, ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, μακρὰν παντός ἀνθρωπίνου βλέμματος, κόρη μικρά, ὀκταετής. Οὐδεὶς κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἔβλεπε τὸν πόνον τοῦτον εἰμὴ ὁ Θεός.

Βεβαίως δέ, φεῦ I καὶ ἡ μήτηρ της· διότι εἶναι τινα πράγματα πρὸ τῶν ὁποίων ἀνοίγουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ οἱ νεκροὶ ἐν τοῖς μνημείοις των.

Συγχρόνως δὲ ἐσκέπτετο ὅτι ἐβραδυπόρησεν· ὅτι ἐμελλεν ἡ Θεναρ-αἰέρου νὰ τὴν δαίρη, ἐπειδὴ τόσον ἤργησε. Φθάσασα πλησίον γηραιῆς καστανῆς, διότι δὲν εἶχεν ἔτι ἐξέλθει τοῦ δάσους, ἐστάθη, πάλιν, καὶ τώρα περισσοτέραν ὥραν παρ' ὅσην εἰς τοὺς ἄλλους σταθμοὺς της, ἵνα ἀναπαυθῆ· ἔπειτα δὲ πάλιν συγκεντρώσασα τὰς δυνάμεις της ἐπανέλιθε τὸν ὁρόμον ἥρωικῶς· ἀλλ' ἡ ταλαίπωρος ἀπηλπισμένη δὲν ἐκρατήθη καὶ ἐξεφώνησε στενάζουσα :

— ὦ Θεέ μου, ὦ Θεέ μου, ὦ Θεέ μου!

Κατ' αὐτὴν ἐλείνην τὴν στιγμὴν, ἤσθάνθη αἶφνης ὅτι ὁ κάδος της κατέστη ἐλαφρὸς. Χεῖρ, ἤεις τὴν ἐρᾶν ἡ χεῖρ γίγαντος, τὸν ἐπῆρεν ἐκ τῆς λαβῆς καὶ ρωμαλέως τὸν ὕψωσεν.

Ἐγείρει ἡ Τιτίκα τὴν κεφαλὴν, καὶ διακρίνει ὑψηλὴν τινα σκιάν, βαδίζουσαν ἐντὸς τοῦ σκότους πλησίον της. Ἦτον ἄνθρωπος ἐρχόμενος κατόπιν αὐτῆς, μὴ ἀκουούσης τὰ θήματα του, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος μὴ ἀποτεινὰς πρὸς αὐτὴν οὔτε λέξιν, εἶχεν ἀναρπάσει τὸν κάδον της.

Εἰς πᾶσαν συνάντησιν ἐν τῇ ζωῇ ὑπάρχουσι προαισθήσεις. Το παιδίον δὲ ἐροβήθη, παντελῶς.

ΣΤ'.

**Ἐξ οὗ ἴδως ἀποδεικνύεται ἡ ὀξυδέρκεια
τοῦ Εὐστόθου.**

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, 1823, ἄνθρωπος τις περιεπάτει μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὰ μᾶλλον ἀπέκεντρα τῆς λεωφόρου τοῦ Νοσοκομείου, ἐν Παρισίοις, ὡς ἂν ἐζήτηε κατάλυμα πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ ἴστατο πρὸ τοῦ προαστείου Σαμμαρσώ, ὡς προτιμῶν τὰς πενιχρὰς αὐτοῦ οἰκίας.

Βραδύτερον θὰ ἴδωμεν, ὅτι τῷντι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔλαβεν ὑπ' ἐνοίκιον ἐν ὠματίων εἰς τὴν μονήρην ἐκείνην συνοικίαν.

Τὰ ἐνδύματά του ἦταν πενιχρότατα, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καθαριώτατα. Ἐφόρει πῖλον στρογγύλον, παμπάλαιον μὲν, καλῶς δὲ ἐστιλβωμένον, ἐπενδύτην ὑποκίτρινον ἐξ ἐρέας γονόρης, ἣς ἐξηλείφθη ὅλος ὁ γουὸς καὶ ἐφαίνετο ἡ κλωστή, ἐσωκάρδιον μετὰ μεγάλων θυλακίων, περισκελίδα μέλαιναν, ἣτις κατήντησε ραϊὰ ἐπὶ τῶν γονάτων ἐκ τῆς τριβῆς, περικνημίδας μαλλίους καὶ χονδρὰς ἀρβύλας ἐχούσας τὰς πόρπας χαλκίας, ἱματισμὸς ὄχι παράδοξος κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν.

Καὶ ἐκ μὲν τῆς καταλεύκου κόμης του καὶ τοῦ ρυτιδωμένου μετώπου καὶ τοῦ βεβαρυμένου βηματισμοῦ, ἐφαίνετο εὖς ἐξηκοντούτης· κατὰ δὲ τὴν στερρότητα τοῦ βήματος καὶ τὴν λοιπὴν εὐρωστίαν ἦτο μόλις πενηκοντούτης.

Εἰς τὸ βάθος τοῦ βλέμματός του διεκρίνετο μελαγχολικὴ τις γαλήνη, αἱ δὲ ρυτίδες τοῦ μετώπου διέθετον εὐνοϊκῶς περὶ τοῦ ἡθικοῦ χαρακτήρός του. Διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἔφερε τι τετυλιγμένον εἰς μανδύλιον, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς ἐστηρίζετο ἐπὶ ράβδου.

Εἰς τὸ βουλευθάρτον ἐκεῖνο οἱ διαβάται εἶναι σπάνιοι, μάλιστα δ' ἐν ὧρφ χε.μῶνος· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐφαίνετο ἀποφεύγων καὶ τοὺς ὀλίγους ἐκείνους.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐπιχὴν, ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΗ'. ἀπήρχετο

σχεδόν καθ' ἑκάστην εἰς τὴν ἐξαγὴν, διαβρίων διὰ τῆς συνοικίας ταύτης περὶ ὥραν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν.

Τὸ τοιοῦτο διὰ τοὺς πτωχοὺς τῆς συνοικίας ἐπεῖχα θέσιν ὥρολογίου, —Εἶναι δύο ἡ ὥρα καὶ πηγαίνει εἰς τὸν Κεραμεικόν, ἔλεγον, ἅμα ἔδλεπον μακρόθεν ἐρχομένην τὴν συνοδείαν.

· Κοὶ οἱ μὲν προσέτρεχον, ἄλλοι παρετάσσοντο εἰς γραμμὴν, διότι μία βασιλικὴ διάβασις πάντοτε προξενεῖ τινα θόρυβον, Ἄλλως τε ἡ ἐμφάνισις καὶ ἐξαφάνισις τοῦ Λευδοθίκου ΙΗ'. ἐνεποιεῖ ποιάν τινα αἰσθησιν εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων.

Ἡ διέλευσις τῆς βασιλικῆς ταύτης πομπῆς, καίτοι ταχεῖα εἶχε κάποιαν μεγαλοπρέπειαν. Ὁ βασιλεὺς ἄλλως τε ἡγάπα τὸν ταχὺν τριποδισμόν τῶν ἵππων του, ὥστε μὴ δυνάμενος νὰ περιπατήσῃ ἠθέλη νὰ τρέχῃ. Ὡς ἀνάπηρος πῶχαραστεῖτο ἐποχούμενος ἀστραπιαίως.

Καίτοι ἀυστηρῶς καὶ εἰρηνικῶς διήλυνεν οὐχ ἤττον περιστοιχιζόμενος ὑπὸ γυμνῶν ξιφῶν. Ὁ περίχρυσος ὄφρος του ἐκυλιέτο θερμωδῶς αὐτῶς ὥστε μόνις ἐπρόσθιαν νὰ τὸν ἴδωσιν οἱ πρὸς θεῖαν συρρόντες.

Εἰς τὸ βάθος τῆς δεξιᾶς γωνίας τοῦ ὄφρου ἐφαίνετο, ἐπικουμῆ- μένον ἐπὶ προσκεφαλαίων μεταξοκεντήτων, ἐν πρόσωπον πλατὺ ἱερὸ- θρωπὸν, μέτωπον ἐψιμμουθιωμένον, βλέμμα ἀγέρωχον τραχὺ καὶ ἀπαραστικόν, μειδίαμα πεπαιδευμένου, δύο ὀγκώδεις χρυσοῦται ἑπωμίδες κοματιζοῦσαι ἐπὶ τοῦ μέλανος ἐπενδύτου, τὰ παράσημά του, ἐν οἷς καὶ τὸ τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς· μία εὐρεία γαστήρ καὶ ἐπ' αὐτῆς λοξοειδῶς πλατεῖα ταινία κυανῇ αὐτὸς ἦτο ὁ βασιλεὺς.

Ὅσάκις μετέβαιnen ἐκτὸς τῶν Παρισίων ἐγράφει τὸν λευκόπτερον πῖλόν του ἐπὶ τῶν γονάτων του κεκαλυμμένων διὰ τῶν ὑψηλῶν του ἀγγλικῶν ὑποδημάτων, ἐπανακάμπτων ὃ' εἰς τὴν πόλιν ἐφόρει τὸν πῖλον τοῦτον καὶ ὀλίγον ἐχαιρέτα. Παρετῆρει ψυχρῶς τὸν λαόν, ὅστις ἐπίσης ψυχρὸς ἐδεικνύετο.

Ὅτε διὰ πρώτην φοράν ἐφάνη εἰς τὴν συνοικίαν Σαρμασιῶν ὄλη του ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξεν ἡ ἐξῆς φράσις ἐνθὺς ἐκ τῶν τοῦ προσ- στείου πρὸς τὸν συντροφόν του. Αὐτὸς ὁ χονδρῆς ὄχις· εἶ- ναι ἡ κυβέρνησις!

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ βασιλικὴ διάβασις κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἦτο γ' ἡ γονὸς καθημερινὸν τῆς λεωφόρου τοῦ Νοσοκομείου.

... Ο Ναπολέων περιέφερε τὸ τελευταίον τὸ τηλεσκόπιόν του
πρὸς ὅλα τὰ μέρη τοῦ πεδίου τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ.
(Σελ. 421).

Αΐρης, τὸ βασιλικὸν ὄχημα, περιστοιχισμένον ὑπὸ μιᾶς ἱλης σωματοφυλακῶν ἐφιππων, ἐφάνη ἐπὶ τοῦ βουλευτάρτου ἐρχόμενον ἐν τάχει πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἴστατο ὁ ἄνθρωπος τοῦ κιντρίνου ἔπεν-
δύτου· μόλις δὲ οὗτος προέκμαε νὰ κρυβῆ ὀπισθεν ἐνὸς τοίχου.

Τοῦτο παρατηρήθη ὑφ' ἐνὸς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ βασιλείως, κα-
θημένου ἀπέναντι αὐτοῦ ἐν τῷ ὀχήματι.

Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, ὅστις ἦτον ὁ λοχαγὸς Δοῦξ Δαρβέ, πρὸς τὴν Μεγαλειότητά του ἀποταθείς : « Ἰδοῦ, εἶπεν, ἄνθρωπος κατὰ πᾶν φαινόμενον ὑποπτος ». Ὁμοίως δὲ τὸν παρατήρησαν καὶ τινες τῶν τῆς ἀστυνομίας, προπορευόμενοι τοῦ βασιλικοῦ ὀχήματος καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν διετάχθη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ἄλλ' ὁ ἄγνωστος εἰσῆλθεν εἰς τὰς στενὰς ὁδοὺς τοῦ προαστείου, καὶ ἐπειδὴ εἶχε βραδυάσει, ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀστυνομίας ἔχασε τὰ ἴχνη του, ὡς ἀναφέρει τοῦτο ἡ ἔκθεσις, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ἐδόθη εἰς τὸν τότε ἀρχιαστυνόμον καὶ ὑπουργὸν τοῦ Κράτους κόμητα Δ' Ἀγγλές.

Ἄφω ὁ ἄγνωστος διέφυγε τὸν ὀφθαλμὸν τῆς ἀστυνομίας, ἐδιπλα-
σίασε τὸ βῆμα, στρεφόμενος καὶ βλέπων ὀπίσω του ἐκ διαλειμμάτων,
ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος ὅπου εὕρισκοντο τὰ ταχυδρομικὰ ὀχή-
ματα τοῦ χωρίου Λαννύ, κειμένου ἐπέκεινα τοῦ Μομφερμέιλ.

Τὸ ὄχημα ἔμελλε ν' ἀναχωρήσῃ περὶ ὦραν τετάρτην καὶ ἡμίσειαν·
καθ' ἣν στιγμήν ὁ ἄγνωστος εἶδε τοὺς ἵππους ἤδη ἐξευγμένους καὶ
τοὺς ὄδοιπόρους ἀναβαίνοντας εἰς τὰς θέσεις των.

— Εἶνε εὐκαιρὴ καμμία θέσις ; ἠρώτησε τὸν ἀμαξηλάτην.

— Εἶνε ἂν θέλης, μία μόνη πλησίον μου, εἰς τὸ μέρος ὅπου κά-
θημαι.

— Καλὰ, τὴν κρατῶ.

— Ἀνάβα λοιπόν.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ἐφάνη καὶ εἰς τὸν ἀμαξηλάτην ὡς ὑποπτος ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος, καὶ ἐξήτησε παρ' αὐτοῦ νὰ προπληρώσῃ τὴν θέσιν.

— Πηγαίνεις ἕως τὸ Λαννύ ; ἠρώτησεν ὁ ἀμαξηλάτης.

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ἐπλήρωσε.

Τὸ ὄχημα ἀνεχώρησεν. Ἄφω ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πύλην τῆς πόλεως,
ὁ ἠνίοχος ἐδοκίμασε νὰ ἔλθῃ εἰς ὀμίλιαν μετὰ τοῦ ὄδοιπόρου, ἀλλ'
οὗτος ἀπεκρίνετο διὰ μονοσυλλάβων.

Ἄπελπισθεὶς ὁ ἡνίοχος ἤρξατο νὰ συρίζῃ, καὶ τὰ ἔβαλε κατὰ τῶν ἵππων του. Ἐπειτα ἐσκεπάσθη διὰ τοῦ μανθῶου του, ἐπειδὴ ἐγίνετο ψῦχος, ἀλλ' ὁ ὄδοιπὸρος οὐδ' ἐφαίνετο αἰσθανόμενος.

Περὶ τὴν ἕκτην ἐσπερινὴν ὥραν, ἀφίχθησαν εἰς Σέλ, ἐτέραν κώμην πλησίον τοῦ Μομφερμέιλ.

Ἐκεῖ ὁ ἀμαξηλάτης ἐστάθη ὀλίγον ὅπως ἀναπνεύσωσιν οἱ ἵπποι του, κατέναντι τοῦ ξενοδοχείου.

— Ἐγὼ ἐδῶ θὰ καταβῶ, εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

Καὶ λαθὼν τὸ δέμα καὶ τὴν ράβδον, ἐπήδησεν ἀπὸ τοῦ ὄχηματος χαμαί. Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ἐγένεν ἄφαντος.

Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον δὲν εἰσῆλθε· καὶ ὅταν μετὰ τινα λεπτά, τὸ ὄχημα ἐξεκίνησεν ἐκ νέου πρὸς τὸ Λαννύ, δὲν τὸν ἀπήντησεν ἐπὶ τοῦ μεγάλου ὁρόμου τοῦ Σέλ.

Τί ἐγένεν; ὁ ἀμαξηλάτης ἐστράφη πρὸς τοὺς ἄλλους ὄδοιπόρους καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς.

— Παράξενο πρᾶγμα ἰ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε ἀπ' αὐτὰ τὰ μέρη, ἐπειδὴ δὲν τὸν εἶδα ἄλλοτε. Φτίνετα: ἴσῃν νὰ μὴ ἔχῃ λεπτό, καὶ ὅμως δὲν τὸν μέλει νὰ πληρώσῃ μετὰ τὸ παραπάνω. Ἐπλήρωσε διὰ τὸ Λαννύ, ἐνῶ ἦταν νὰ ἔλθῃ μόνον ἕως τὰς Σέλ. Τώρα νύκτα τὰ σπήτια ὅλα κλειστά, νὰ μὴν εὐβῆ εἰς τὸ ξενοδοχεῖο καὶ οὔτε εἰς τὸν ὁρόμο ἐπάνω νὰ μεταφανῇ. Τί διάβολο! ἡ γῆ ἀνοιξε καὶ τὸν ἔκατάπιε ;

Ἡ γῆ δὲν ἤνοιξε νὰ τὸν καταπίῃ, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἔλαβε πлагίαν τινὰ ὁδὸν τοῦ χωρίου πρὸς τὸν Μομφερμέιλ, ὡς ἄνθρωπος γινώσκων τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ ὡς ἐπανελθὼν εἰς αὐτὰ καὶ ἄλλοτε.

Καθ' ὁδὸν ἤκουσε διαβατῶν ὀμιλίας καὶ ἐκρύβη εἰς ἓνα λάκκον ἕως οὐ διέλθωσι καὶ μακρυνθῶσιν, ἀλλ' ἡ προφύλαξις αὐτῆ ὑπῆρχε σχεδὸν περιττή, ἐπειδὴ, ὡς εἶπομεν ἤδη, ἡ νύξ ἦτο σκοτεινοτάτη, νύξ Δεκεμβρίου, καὶ μόλις δύο ἢ τρεῖς ἀστέρες ἐφαίνοντο εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἐκεῖθεν ἄρχεται ἀνάβασις λόφου. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐξηκολούθησε τὸν ὁρόμον τοῦ Μομφερμέιλ, ἀλλὰ κατηυθύνθη δεξιῶθεν πρὸς τοὺς ἀγρούς, καὶ ἔσπευσε νὰ κρυβῆ εἰς τὸ δάσος.

Τότε ἐβράδυνε τὸ βῆμά του, καὶ ἤρξατο νὰ παρτηρῆ μετὰ προσοχῆς πᾶν δένδρον, προβαίνων σιγαλά, ὡς εἰ ἐξήτει ἢ ἠκολούθει κρυφίαν τινὰ ὁδόν, ἣν αὐτὸς μόνος ἐγνώριζε.

Πρὸς στιγμὴν ἐφάνη ὡς νὰ ἔχασε τὸ ζητούμενον, καὶ ἐστάθη οἰστάζων. Τέλος ἀφίκετο εἰς ἄδενδρόν τι μέρος, ὅπου σωρὸς μεγάλων καὶ λευκοραίων πετρῶν.

Ἐσπευσε πρὸς αὐτάς, καὶ τὰς ἐξήτασε μετὰ προσοχῆς ἐν τῇ σκιᾷ τῆς νυκτός, ὡς περιεργαζόμενος αὐτάς μίαν πρὸς μίαν. Μίγα τι δένδρον, ὁ κορμὸς τοῦ ὁποίου ἦτο πλήρης παραφυάδων, ἔκειτο εἰς ἀποστασιὶν ὀλίγων βημάτων ἀπὸ τοῦ σωροῦ τῶν πετρῶν.

Ἐπορεύθη πρὸς τὸ δένδρον τοῦτο καὶ περιέφερε τὴν χειρὰ του ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ, ὡς προσπαθῶν ν' ἀνγνωρίσῃ ἢ νὰ μετρήσῃ ὅλας ἐκεῖνας τοῦ στελέχους τὰς παραφυάδας.

Τὸ δένδρον τοῦτο ἦτο ὀξειά, ἀπέναντι αὐτοῦ ὑπῆρχε μία καστανέα, ἰσχνή, διότι ἦτο ξεφλουδισμένη, εἰς ἣν εἶχον καρφῶσει ἐν εἴδει ἐπιδέσμου τεμάχιον λευκοσιδήρου.

Ἀνυψώθη ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν του καὶ ἤγγισε τὸ τεμάχιον. Ἐπειτα δὲ κατεπάτησεν ἐπὶ τινὰς στιγμάς τὴν γῆν τὴν μεταξὺ τοῦ δένδρου καὶ τῶν πετρῶν, ὡς θέλων νὰ βεβαιωθῇ ἂν τὸ χῶμα ἐκεῖνο δὲν ἀνεσκάθη ὑπὸ τινος.

Μετὰ ταῦτα ἐπανάλαβε τὸν ὄρομον του ἐντὸς τοῦ δάσους.

Οὗτος εἶνε ὁ ἀπαντήσας τὴν Τιτίκαν. Προχωρῶν πρὸς τὸ Μομφερμέιλ εἶχε διακρίνει τὴν μικρὴν ἐκείνην σκιὰν ἐναγωνίως ἀποθέτουςαν χαμαὶ φορτίον τι, ἀναλαμβάνουσιν αὐτό, καὶ πάλιν βαδίζουσιν, καὶ πλησιάσας εἶδεν ὅτι ἦτο κοράσιον βαστάζον μέγαν κάδον ὕδατος. Τότε προσῆλθεν εἰς τὸ παιδίον, καὶ ἔλαβε σιγῆλῶς τὴν λαβὴν τοῦ κάδου τῆς.

Ζ'.

Ἡ Τιτίκα μετὸν ἄγνωστον εἰς τὸ σκότος.

Εἶπομεν ὅτι ἡ Τιτίκα δὲν εἶχε φοβηθῆ. Ὁ ἄνθρωπος, λύσας ἔπειτα τὴν σιωπὴν, εἶπεν εἰς τὴν κόρην μετὰ φωνῆς πατρικῆς, σιγαλέας.

— Θὰ εἶνε πολὺ βαρὺ, παιδί μου, διὰ σὲ αὐτό, νὰ τὸ σηκώ- νης μοναχῆ σου.

Ἡ Τιτίκα ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπεκρίθη.— Βαρὺ εἶνε.

— Ἄφες, προσέθεσεν ὁ ἄνθρωπος νὰ τὸ σηκώσω ἐγώ.

Ἡ Τιτίκα ἀρῆκε τὸν κάδον. Ὁ ἄνθρωπος ἐβάδιζε πλησίον της.

— Τυφόντι εἶνε βαρύτερατο, εἶπεν ἐντὸς τῶν χειλέων του.

— Πόσων χρόνων εἶσαι, παιδί μου ;

— Εἶμαι εἰς τὰ ὀκτώ.

— Καὶ ἔρχεται ἀπὸ μακρὰ ;

— Τὸ φέρνω ἀπὸ τὴν πηγὴ, μέσα ἀπὸ τὸ δάσος.

— Καὶ ἔχεις ἀκόμη νὰ πᾶς μακρὰ ;

— Ἀκόμη ὡς δεκαπέντε λεπτὰ ἀπ' ἐδῶ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐσιώπησε πρὸς στιγμὴν, ἔπειτα δὲ ἠρώτησεν ἀπο- τόμως.

— Μάνα δὲν ἔχεις ἐσύ !

— Δὲν ἤξεύρω καὶ ἂν ἔχω, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον. Δὲν πιστεύω νὰ ἔχω. Οἱ ἄλλοι ἔχουν. Ἐγὼ δὲν ἔχω.

Μετὰ δὲ τινα σιωπὴν.

— Θαρρῶ, προσέθεσε, πῶς δὲν εἶχα ποτέ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐστάθη, ἀπέθεσε κατὰ γῆς τὸν κάδον καὶ κύψας ἐπέθεσε τὰς δύο χεῖράς του ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς μικρᾶς, προσπαθῶν νὰ διακρίνη ἐντὸς τοῦ σκότους τὴν μορφήν της.

— Πῶς ὀνομάζεσαι, κόρη μου ; ἠρώτησεν ὁ ἄνθρωπος.

Ἡ ἰσχνή καὶ καχεκτικὴ τῆς Τιτίκας μορφή διεγράφετο εἰς τὴν ὠχρὰν λάμπιν τοῦ οὐρανοῦ.

— Τιτίκα.

Ὁ ἄνθρωπος ἐτινάχθη ὡς ὀΐ' ἠλεκτρισμοῦ. Ἐτένισε πρὸς αὐτὴν ἐκ νέου, ἀπέσυρεν ἔπειτα τὰς χεῖρας ἀπὸ τῶν ὤμων καὶ ἀναλαθῶν τὸν κάθον ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς, πάλιν ἐρωτᾷ. — Καὶ ποῦ κατοικεῖς ;

— Ἄν ξέρετε, στὸ Μομφερμέιλ.

— Καὶ τώρα ἐκεῖ θὰ πᾶμε ;

— Ναι.

Ἐπιώπησε πάλιν ὁ ἄνθρωπος, ἔπειτα ὀ' ἐπανελάθε.

— Δὲν μοῦ λές, ποῖός εἶνε αὐτός ὅπου σὲ στέλνει αὐτὴ τὴν ὄρα νὰ πάρῃς νερὸ ἀπὸ τὸ δάσος ;

— Ἡ κυρία Θεναρδιέρου.

Ὁ ἄνθρωπος προσεπᾶθησε νὰ δώσῃ τόνον εἰς τὴν φωνὴν του, ἀλλ' ὅμως ἐφαίνετο παρδῶξως αὐτὴ τρέμουσα.

— Καὶ τί εἶνε αὐτὴ σου ἡ κυρία Θεναρδιέρου ;

— Εἶνε κυρά μου, εἶπε τὸ παιδίον. Κρατεῖ ξενοδοχεῖο.

— Ξενοδοχεῖο κρατεῖ ; εἶπεν ὁ ἄνθρωπος. Ἀπόψε θὰ εἴθω κ' ἐγὼ νὰ καταλύσω. Νὰ μοῦ δείξῃς ποῦ εἶνε.

— Ἐκεῖ πηγαίνομε, εἶπε τὸ παιδίον.

Ὁ ἄνθρωπος ἐλάδιζε ταχέως, καὶ ἡ Τιτίκα τὸν ἠκολούθει ἄνευ κόπου· δὲν ἤσθάνετο πλέον κούρσιν. Ἐκ διαλειμμάτων ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μετ' ἀνεκφράστου ἡουχίας καὶ ἐμπιστοσύνης.

Ποτὲ δὲν τὴν εἶχον μάθει ν' ἀποτείνεται πρὸς τὴν Πρόνοιαν προσευχομένη, ἀλλ' ἐν τούτοις ἤσθάνετό τι ἐν ἑαυτῇ ὁμοιάζον πρὸς ἐλπίδα καὶ ἀγαλλίασιν, ἀναβαῖνον πρὸς τὸν οὐρανόν.

Διέρρευσαν στιγμὰί τινες σιωπῆς, μεθ' ἧν ὁ ἄνθρωπος ἐπανελάθε·

— Δὲν ἔχει ὑπερέτρια ἡ κυρία Θεναρδιέρου ;

— Ὅχι.

— Μόνη σου εἶσαι κοντά της ;

— Μόνη μου.

Διακοπεῖσα ὀ' ὀλίγον προτίθεσεν.

— Εἶνε καὶ ἄλλαις ὅς κούραις.

— Τι κόραις εἶνε αὐταῖς ;

— Εἶνε ἡ Πονίνα καὶ ἡ Ζέλμα.

— Εἶνε αἱ κόραις τῆς κυρίας Θεναρδιέρου· ἐκείναις εἶνε δεσποινίδες.

— Καὶ αὐταῖς τί κάμουν ;

— Ὡ εἶπεν ἡ Τιτίκα, ἐκείναις χουν κάτι κούκλαις ὠραιόταταις, μὲ χρυσᾶ ἐπάνω πράγματα, γεμάταις ἀπὸ στολίδια. Παίζουν μὲ αὐταῖς καὶ ἔχουν διασκέδασι.

— Ὅλη τὴν ἡμέρα αὐτὸ κάμουν ;

— Δὲν ἔχουν ἄλλο νὰ κάμουν.

— Καὶ σὺ ;

— Ἐγὼ δουλεύω.

— Ὅλη τὴν ἡμέρα ;

Ἡ μικρὰ ἤγειρε τοὺς εὐρεῖς ὀφθαλμούς της, ὅπου ἀνέβλυζε δάκρυ μὴ διακρινόμενον ὁμως ἐκ τῆς νυκτός, καὶ ἀπεκρίθη ἡσύχως.— Ναί.

Ἐπειτα δὲ ἐξηκολούθησε.

— Κάποτε, ὅταν τελειώσω τὴν δουλειά μου, ἂν μ' ἀφίσυνε, παίζω κ' ἐγὼ.

— Καὶ σὺ μὲ τί παίζεις ;

— Μὲ ὅ,τι ἔχω. Μοῦ δίνουν τὴν ἄδεια. Ἐγὼ ὁμως δὲν ἔχω πολλὰ τζιτζιὰ. Ἡ Πονίνα καὶ ἡ Ζέλμα δὲν θέλουν νὰ παίζω μὲ τῆς ὀικαῖς των κούκλαις. Ἐχω μόνον ἓνα σπαθάκι, τόσο δά.

Καὶ ἡ Τιτίκα εἰδείκνυε τὸ μέτρον ἐπὶ τοῦ μικροῦ δακτύλου της.

— Καὶ δὲν θὰ κόφτη ἴσως καθόλου.

— Ἄ, κόφτει, κόφτει! εἶπεν ἡ μικρὰ τὴν σαλάτα τὴν κόφτει, καὶ τῆς μύγαις, τὰ κεφάλιά τους.

Ἐν τούτοις ἐφθασαν εἰς τὸ χωρίον· ἡ Τιτίκα ὠδήγει τὸν ξένον εἰς τὰς ὁδοὺς. Διέβησαν ἔμπροσθεν τοῦ ἀρτοποιείου, ἀλλ' ἡ μικρὰ ἐλησμόνησε νὰ ἀγοράσῃ τὸ παραγγελθὲν εἰς αὐτὴν ψωμίον· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἔπαυσε τὰς ἐρωτήσεις του, μένων σιγηλός, κατηφής.

Ἄφου διήλθον ἔμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας, ὁ ξένος ἰδὼν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐργαστήρια ἐτι ἠνευγμένα, ἠρώτησε τὴν Τιτίκαν.

— Πῶς ἰ πανηγύρι ἐδῶ εἶνε;

— Εἶνε Χριστούγεννα, ἀπεκρίθη ἡ μικρά.

Ὅτε ἐπλησίαζον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἡ Τιτίκα ἔψατο τοῦ βραχιονός του δειλῶς, καὶ τὸν εἶπε. — Κύριε!

— Τί θέλεις, παιδί μου;

— Ξεύρεις; ἔδω κοντά εἶνε τὸ σπῆτι.

— Αἶ, καὶ λοιπόν;

— Ἀφίνεις τώρα τὸν κάδο, νὰ τὸν κρατῶ ἐγὼ μόνη μου;

— Διατί;

— Διότι ἂν ἰδῆ ἡ κυρά πῶς ἄλλος ἄνθρωπος μοῦ τὸν ἔφερε, θὰ μὲ δειρή.

Ὁ ἄνθρωπος τῆ παρέδωκε τὸν κάδο. Μετὰ μίαν δὲ ἔτι στιγμὴν ἀφίκοντο εἰς τὴν θύραν τοῦ ξενοδοχείου.

Η'.

Κακὸν τὸ ξενίζειν πτωχὸν πιθανῶς πλούσιον.

Ἡ Τιτίκα ὄν ἐκριτήθη τοῦ νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα λαθραίων πρὸς τὴν μεγάλην πλαγγόνα, ἥτις ἔκειτο πάντοτε ἐκτεθειμένη εἰς τὸ ἀπέναντι ἐργαστήριον ἔκρουσε δ' ἔπειτα τὴν θύραν, ἥτις ἠνοιχθη καὶ παρουσιάσθη ἡ Θεναρδιέρου, κρατοῦσα λόχον ἀνὰ χεῖρας.

— Ἄ! ἦλθες τέλος πάντων, σκύλλα; Δόξα σοι ὁ Θεός! Ποῖος ἤξευρε, τί παιγνίδια γύρες εἰς τὸν δρόμον, καὶ ἔκαμες τόσην ὥραν νὰ φανῆς!

— Κυρά, εἶπεν ὄλη τρέμουσα ἡ Τιτίκα νά, ἕνας κύριος ὅπου ἦλθε νὰ καταλύσῃ ἀπόψε εἰς ἡμᾶς.

Ἡ Θεναρδιέρου ἀντικατέστησεν ὁμῆσας τὸ ὑβριστικὸν ἦθος τῆς δ' ἄλλου φιλοφρονεστέρου τούτου, καὶ ἐζήτησε νὰ ἰδῆ τίς ἦτον ὁ ξένος.

— Εἶνε τοῦ λόγου του; εἶπε.

... Καὶ αὐτὸς παρουσιάζεις μέχρι τοῦ μέρους ἐκείνου ὑπὸ τοῦ ρεύματος τῆς φύγης, εἶχε περῆσαι, καὶ περῶσας τὸν βραχίονα εἰς τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του, ἐπέστρεψε μόνος τὸ ὄμμα ἐκπεπληγμένον πρὸς τὸ Βατερλῶ.

Ἦτο ὁ Ναπολέων ... (Σελ. 10)

— Μάλιστα, κυρία, απεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, χαιρετίσας διὰ τοῦ πύλου του.

Οἱ πλούσιοι τῶν ὁδοιπόρων ὄν εἶνε τόσον εὐγενικοί. Ὁ χαιρετισμὸς καὶ ἡ ἐνδομασία τοῦ ξένου, καὶ τὸ δέμα ἀνά χεῖρας ἐξετασθέντα ὑπὸ τῆς Θεναρδιέρου, ἐξήλειψαν τὸ εὐπροσήμερον ἀπὸ τῆς μορφῆς τῆς.

— Πέρασε μέσα, εἶπε ξηρῶς πρὸς αὐτόν.

Ὁ ξένος εἰσήλθεν. Ἡ Θεναρδιέρου ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ δεύτερον ἐξεταστικὸν βλέμμα· ἰδίως παρατήρησε τὸ τετριμμένον τοῦ ἐπενδύτου του καὶ τὸ πεπατημένον τοῦ πύλου του, καὶ διὰ κινήσεώς τινος τῆς κεφαλῆς καὶ μορφασμοῦ, ἠρώτησε τὸν ἄνδρα ὅστις ἐξηκολούθει πίνων μετὰ τῶν ἀμαξηλατῶν.

Ὁ σύζυγος ἀπεκρίθη διὰ νεύματος σημαίνοντος, «σωστὸς τυχοδιώκτης». Καὶ ἀμέσως λοιπὸν ἡ Θεναρδιέρου.

— Ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ, χριστιανέ μου, εἶπε πρὸς τὸν ξένον· μοῦ κακοφαίνεται, ἀλλὰ τόπος πλέον ὄν ἔμεινε.

— Βάλτετέ με ὅπου θέλετε, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος· εἰς τὸν ἀχυρῶνα, ἢ καὶ εἰς τὸν σταῦλο. Πληρώνω ὡς νὰ ἦταν καὶ κάμαρα.

— Δυὸ φράγκα.

— Δυὸ φράγκα. Ἄς ἦνε.

— Καλὰ, τὸ λοιπὸν.

— Δυὸ φράγκα! εἶπε χαμηλῆ τῆ φωνῆ εἰς τῶν ἀμαξηλατῶν πρὸς τὴν Θεναρδιέρου, ἀπορῶν· ἕνα φράγκα εἶπέ του, τοῦ δούστου.

— Δι' αὐτόν εἶνε δύο φράγκα, ἀπήτησεν ἡ Θεναρδιέρου. Πτωχοῦς ἐμεῖς ὄν δεχόμεσθα μ' ὀλιγώτερα.

— Καλὰ λέγει, προσέθεσεν ἡπίως ὁ σύζυγος· ἕνα ξενοδοχεῖο πάντα χάνει, νὰ δέχεται ὡσάν αὐτόν κόσμο.

Ἐν τούτοις ὁ ξένος ἀφήσας ἐφ' ἑνὸς τῶν ἐδωλίων τὸ δέμα καὶ τὴν ριθδὸν του, εἶχε καθήσει πλησίον τραπέζης, ὅπου ἐσπευσεν ἡ Τιτίκα νὰ φέρῃ φιάλην οἴνου καὶ ποτήριον.

Ὁ ἕτερος ὁδοιπόρος, ὅστις εἶχε ζητήσει τὸν κάδον τοῦ ὕδατος, λαβὼν αὐτόν ἀπῆλθε νὰ ποτίσῃ τὸ ζῶν του. Ἡ Τιτίκα ἱπανέο λαβε τὴν θέσιν τῆς ὑπὸ τὴν τράπεζαν τοῦ μαγειρείου, καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ πλέκῃ περικνημίδα.

Ὁ ξένος μόλις ἔθρεξε τὰ χεῖλη του ἐντὸς τοῦ οἴνου, παρατήρει δὲ

τὴν μικρὰν μετὰ παραδόξου προσοχῆς. Ἡ Τιτίκα ἦτο δύσμορφος, ἐνῶ ἂν ἄλλην ἐξ ἡ ζωῆν ἴσως θὰ ἦτον εὐειδής.

Ἐσχεδιαγραφῆσαμεν ἤδη τὴν κατηρῆ μορφήν αὐτῆν. Ὡχρὰ, ἰσχνή, ἐφαίνετο ἐξαέτις μόλις, ἐνῶ ἦτον ὀκταέτις. Τα μεγάλα τῆς ὄμματα ἦσαν βυθισμένα ἐντὸς σκιάς τινος, καὶ σχεδὸν ἀπεσβεσμένα ὑπὸ τῶν δακρῶν. Αἱ χεῖρες ἤφρασιμένοι ἀπὸ τὰ ξεπαγιάσματα.

Ἐπειδὴ ἐρρίγει πάντοτε, ἔλαβε τὴν συνήθειαν νὰ συσφίγγῃ πρὸς ἄλληλα τὰ γόνατά τῆς. Ὅλα τῆς τὰ φορέματα κατήντησαν ράκη, ἅτινα τὸ θέρος ἐκίνουν εἰς οἶκτον, καὶ τὸν χειμῶνα ἐπροξένουν φρίκην.

Οὐδὲν εἶχεν ἐφ' ἑαυτῆς μάλλινον ὕφασμα· ὅλα ἦσαν λινά, καὶ πανταχόσε τρυπημένα, ὥστε αἱ σάρκες τῆς διεφαίνοντο τῆδε κάκεισε καὶ πολλαχοῦ τῆς ἐπιδερμίδος τῆς διεκρίνοντο σημεῖα τῶν δαρμῶν τῆς Θεναρδιέρου. Αἱ γυμναὶ κνήμαί τῆς ἦσαν ἐρυθραὶ καὶ λιπόσαρκοι.

Οἱ λάκκοι τῶν κλειδῶν τοῦ στήθους τῆς ἐκίνουν εἰς οἶκτον τὸν θεατὴν. Τὰ πάντα τῆς μικρᾶς ταύτης, ὁ τρόπος, ἡ συμπεριφορὰ, ἡ φωνή, τὸ βλέμμα, ἡ σιωπή, τὸ ἐλάχιστον τῶν σχημάτων τῆς, μίαν μόνην ἰδέαν παρίστων, τὸν φόβον.

Ὡς ἐκ τοῦ φόβου τούτου δὲν ἐτόλμησε νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν ἐστίαν καὶ νὰ στεγνωνθῆ, ἐνῶ ἤλθε κάθ' ὄγρος, ἀλλ' εἶχε πάραυτα καθεσθῆ εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς.

Οὐδέποτε ἡ Τιτίκα ἔμαθε τί ἐστὶ προσευχή, ὡς εἶπομεν· οὐδέποτε ἐπάτησεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Καὶ ἰδοιᾶζω νὰ τὴν στείλω; ἔλεγεν ἡ Θεναρδιέρου.

Τὴν ἐβλεπεν ὁ ξένος ἐν τούτοις ἀσκαρῶαμυκτί. Εἶχε τὸ βλέμμα τῆς ἐκφρασίαν τινα τραγικὴν, τοιαύτην ὥστε, ἐντοτε ἡ μικρὰ αὐτῆ ἐφαίνετο δεικνύουσα ὅτι ἔρρεπεν ἢ εἰς βλτικεῖαν, ἢ εἰς διαβολικὴν πονηρίαν.

Δίφνης ἡ Θεναρδιέρου βάλλει φωνήν.

— Μωρ' ἀλήθεια! καὶ τὸ ψωμί; Ποῦ εἶνε τὸ ψωμί;

Ἡ Τιτίκα, ὡς συνέβαινε πάντοτε, ὁσάκις ἡ Θεναρδιέρου ἐβάλλε τὴν φωνήν, ἐξῆλθε πάραυτα κάτωθεν τῆς τραπέζης. Εἶχε λησμονήσει ὀλωσῶ-όλου τὸ ψωμίον καὶ κατέφυγε λοιπὸν εἰς τὴν συνήθη τῶν πεφοδισμένων παιδιῶν καταφυγήν. Ἐψεύσθη.

— Κυρά, ἦταν κλειστός ὁ ψωμάς.

— Καὶ πῶς δὲν ἐκτύπησες ν' ἀνοίξῃ;

— Ἐκτύπησα, κυρά, καὶ δὲν ἤνοιξε.

— Αὐριον ἐγὼ μαθαίνω ἂν ἦνε ἀλήθεια, εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου, καὶ καυμένη, καυμένη, ἂν λὲς ψεύματα! θὰ σὲ ἰκάω νὰ χοροπηδήσῃς ὡς ἐκεῖ ἄνω. Ποῦ εἶνε τὰ δεκαπέντε σολῖα, φέρε τα.

Ἡ Τιτίκα ἔχωσε τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιον τῆς ποδιᾶς τῆς, καὶ τότε ἔγεινε μελανή. Δὲν ἦτον ἐκεῖ τὸ νόμισμα.

— Ἄκουσες, μωρή! ἀνέκραξεν ἡ Θεναρδιέρου.

Ἡ Τιτίκα ἀνέστρεψεν εἰς τὰ ἔξω τὸν πυθμένα τοῦ θυλακίου τῆς, ἀλλὰ τίποτε. Τί νὰ ἔγεινε τὸ νόμισμα; Τὸ ταλαίπωρον παιδίον ἠγνόει τί ν' ἀπαντήσῃ. Ἐμεινεν ὡς ἐμβρόντητον.

— Μωρή, μὴν τύχη καὶ τὰ ἔχασες τὰ δεκαπέντε σολῖα; ἡ ἐχώρησεν εἰς τὸν νοῦν σου ἐπεὶ θὰ τὰ κλέψῃς; εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου συσφίγγουσα λυσιπῶδες τοὺς ἀδόντας τῆς. Συγχρόνως δὲ ἤπλωσε τὴν χεῖρα ἵνα λάβῃ τὴν ἄνω τῆς ἐστίας κρεμαμμένην μάστιγα.

Τὸ δεινὸν τοῦτο κίνημα ἔδωσεν εἰς τὴν Τιτίκαν ὄνυσμιν νὰ ρωτάξῃ

— Συγχωρέσατέ με, δὲν τὸ κίμων ἄλλη φορὰ!

Ἡ Θεναρδιέρου ἐξεκρέμασε τὴν μάστιγα.

Ἐν τῷ μεταξῷ τούτῳ ὁ μὲν ξένος, ὁ φορῶν τὸν χίτρινον ἐπενδύτην ἠρεῦνα ἐν τῷ θυλακίῳ τοῦ γελέκου τοῦ παρ' οὐδενός παρατηρούμενος, ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι ὀδοιπόροι ἔπινον, ἐχαρτοπαίχτουσαν καὶ εἰς προσεῖχον εἰς τὰ γινόμενα; ἡ δὲ Τιτίκα μετέβη εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐστίας, καὶ περισυλλέξασα τὰ ράκη τῶν φορεμάτων τῆς, εἰζήτηε νὰ σκεπάσῃ τὰ ἡμίγυμνά τῆς μέλη ἀπὸ τῶν ὀσφύων. Ἡ δὲ Θεναρδιέρου ἤγειρε τὴν μάστιγα.

— Μὲ συγχωρεῖς, κυρία, εἶπεν ὁ ξένος ἄνθρωπος· προδόλιγος εἶδα κατὰ κ' ἔπεσε ἀπὸ τὴν ποδιά τῆς μικρῆς, καὶ ἐκύλισε χάμου. Ἴσως νὰ ἦταν ἐκεῖνο.

Συγχρόνως δὲ ἔκυψε καὶ ἐράνη ἱρευνῶν κατὰ γῆς.

— Νὰ το, εἶπεν ἀνεγερθεῖς.

Καὶ ἔδειξεν εἰς τὴν Θεναρδιέρου ἐν ἀργυροῦν νόμισμα.

— Ναι, αὐτὸ εἶνε, εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου.

Δὲν ἦτο αὐτό, ἐπειδὴ ἦτο νόμισμα εἰκοσι σολῶν, ἀλλ' ἡ Θεναρ-

διέρου ἐκέρδαινε καὶ πέντε σολδία. Ἔβαλε λοιπὸν τὸ νόμισμα εἰς τὸν κόλπον τῆς καὶ περιωρίσθη ρίψασα πρὸς τὴν μικρὰν βλοσυρὸν βλέμμα καὶ εἰπούσα.

— Ὅπως καὶ ἂν ἦνε κύτταξε· αὐτὸ ἄλλοτε νὰ μὴ σοῦ συμβῆ.

Ἡ Τιτίκα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ «σκυλόσπητόν» τῆς, καθὼς ἔλεγεν ἡ Θεναρδιέρου τὸν τόπον ὅπου συνήθως ἀπεχώρει ἡ πτωγὴ. καὶ ὁ μέγας ὀφθαλμὸς τῆς, ὃν προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου ὄδοιπόρου, ἤρχισε νὰ λαμβάνη ἡθὸς τι ἀσύνηθες ἕως τότε εἰς αὐτόν. Ἦτο θάμβός τι ἀφελές, καὶ ἅμα ἐκστατικὴ τις πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνη.

— Ἀληθινὰ τοῦ λόγου σου ὁὐκ ἐθέλει δειπνήσῃς; ἠρώτησεν ἡ Θεναρδιέρου τὸν ὄδοιπὸρον. Ἀλλ' αὐτὸς ὁὐκ ἀπεκρίθη· ἐφαίνετο περίσχεπτος.

— Τί ἄνθρωπος νὰ ἦνε αὐτός; εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ γυνὴ τοῦ ξενόδοχου. Φαίνεται πῶς οὔτε πεντάρα τσακιστὴ ὁὐκ ἔχει, ἀφοῦ στερεῖται καὶ διὰ τὸ φαγητόν του. Ὅτι ἔχη ἄρα γε νὰ μὲ πληρώσῃ τὸ κατάλυμά του; Καλὰ καὶ ὁὐκ ἐθέλει νὰ μοῦ ἀποκρύψῃ ἐκεῖνο τὸ νόμισμα.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ, ἠνοιχθὴ ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθον ἡ Ἐπονίη καὶ ἡ Ἀζέλιμα. Πράγματι· ἦσαν δύο ὡραῖα κοράσια μᾶλλον κόραι ἀστῶν παρά χωριατοπούλαι, φαιδρότατα, ἡ μὲν μία ἔχουσα κελῶς ἐστιλβωμένην τὴν καστανὴν τῆς κόμην, ἡ δὲ ἄλλη τὰς δύο τῆς πλεξιῶδας πιπτύσας ἐπὶ τῆς βράχειός τῆς· καὶ αἱ δύο ζωηραί, καθαραί, εὐσαρκοί, ὀροσεραί, ὑγιεῖς, τέρπουσαι, τὸν βλέποντα, ἐνδεομέναι μὲ χάριν καὶ τὴν ἐξεζητημένην ἐκείνην μητρικὴν μέριμναν καὶ συγχρόνως προφυλαγμένα ἀπὸ τὸ ψῦχος.

Ἡ μήτηρ των εἶχε μεριμνήσει τοιοῦτοτρόπως ὥστε νὰ τὰς προφυλάξῃ ἀπὸ τὸν χειμῶνα χωρὶς νὰ χάσῃ τι ἐκ τῆς ἐαρινῆς των ἡλικίας ἅμα καὶ τῆς περιβολῆς τωι. Ἐρεγγυόβουλον τὰ δύο αὐτὰ κοράσια ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πενιχροῦ ἐκείνου καπηλείου καὶ ἐκ τοῦ ἱματισμοῦ, τῆς ζωηρότητος καὶ τοῦ θορύβου αὐτῶν ἀπηύγαζε τι τὸ ἐπιβλητικόν.

Εἰς ταύτας, ἅμα εἰσελθούσας, ἡ Θεναρδιέρου εἶπε μετ' ἐπιπληκτικοῦ τινος τόνου, πλήρους μητρικῆς λατρείας.

— Ἄ! καλῶς ἦλθετε ἐπὶ τέλους.

Ἐπειτα δὲ, σύρασα αὐτάς πρὸς τὰ γόνατά τῆς ἐκ διαδοχῆς, καὶ διορθώσασα διὰ τῆς χειρὸς τὰς κόμας των, καὶ ἐπιόσασα τὰς ται-

νίας των, τὰς ἀπέλυσεν, διὰ τοῦ ἀπλοῦ ἐκείνου τρόπου τοῦ ἀπωθεῖν, τοῦ ἰδιάζοντος εἰς μητέρας εἰποῦσα.

— Ἀσχημόπιδα !

Τότε ἐκάθισαν πλησίον τοῦ πυρός. Ἡ Ἐπονίη καὶ ἡ Ἀζέλιμα εἶχον μίαν πλαγγόνα, ἣν ἐπαίζον εἰς τὰ γόνατά των, μυρία ὅσα ἄδουσαι δι' αὐτὴν καὶ πρὸς αὐτὴν· ἡ δὲ Τιτίκα ἀνήγειρεν ἐκ διαλειμμάτων τοὺς ὀφθαλμοὺς περιλύπως ἀπὸ τῆς περικνημίδος ἣν ἐπλεκε, καὶ τὰς ἔβλεπε παιζούσας, ἐνῶ αὐταὶ οὐδὲ τὴν παρετήρουν.

Ἡ Τιτίκα ἦτο πρὸς αὐτάς ὡς ὁ κύων τῆς οἰκίας. Ὁμοῦ αἱ τρεῖς αὐταὶ κίρρι δὲν εἶχον εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν ζωὴν, καὶ ὅμως ἤδη παρουσίαζον ἅπασαν τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, τὸν φθόνον ἄρ' ἐνός, τὴν περιφρόνησιν ἄρ' ἐτέρου.

Ἡ πλαγγὼν τῶν θυγατέρων τῆς Θεναρδιέρου ἦτον ἤδη πεπαλαιωμένη, τετριμμένη καὶ τεθραυσμένη, ἄλλ' οὐχ ἦττον ἐφαίνετο εἰς τὴν Τιτίκαν θαυμαστή, ἐπειδὴ ἡ Τιτίκα ἐπὶ ζωῆς τῆς δὲν ἀπέκτησε μίαν κοῦκλαν μίαν ἀληθινὴν κοῦκλαν, ἵνα μεταχειρισθῶμεν φράσιν τὴν ὁποίαν πᾶν παιδίον καταλαμβάνει.

Αἶφνης ἡ Θεναρδιέρου, ἡ ὁποία συνεχῶς ἐπηγαινοῦρχετο ἐν τῷ κτηλείῳ, παρετήρησεν ὅτι ἡ Τιτίκα ἀπέσπα τὴν προσοχὴν ἀπὸ τῆς ἐργασίας τῆς· ὅτι, ἀντὶ τὰ πλέκη, ἔβλεπε τὰς παιζούσας θυγατέρας τῆς.

— Ἄ ! σ' ἐπιασα τώρα ! ἀνέκραξεν· αὐτὴ εἶνε ἡ δουλειὰ ὅπου κάμνεις ; Τώρα ἐγὼ νὰ σοῦ δείξω !

Καὶ κατηθύνη πρὸς τὴν μάστιγα, ἀλλ' ὁ ξένος στραφεῖς ἀπὸ τῆς ἕδρας του πρὸς τὴν Θεναρδιέρου.

— Κυρία, τὴν εἶπε μειδιᾶσας, καὶ σχεδὸν μετὰ δειλίας· ἀφίστετε καὶ αὐτὴν νὰ παῖξῃ.

Ἄν ἄλλος τις ὁδοιπόρος, ὅστις ἂν εἶχε φάγη ψητὸν καὶ πῖθ ὀσφιάδας οἴνου εἰς τὸ δεῖπνό του, καὶ δὲν ἦτο διόλου ἀνάργυρος κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀπῆλθνε τὴν ἱκεσίαν ταύτην, ἡ ἱκεσία θε εἰσχυροῦτο ὡς πρόσταγμα.

Ἄλλ' ἄνθρωπος φορῶν πῖλον ὡς ἐκείνον εἰς τὴν κεφαλήν, νὰ ἐκφράσῃ καὶ ἐπιθυμίαν ! ἄνθρωπος φορῶν ἐπενδύτην ὡς ἐκείνον τετριμμένον, νὰ δεῖξῃ καὶ θέλησιν ; τοῦτο δὲν τὸ ἠνέχθη ἡ Θεναρδιέρου. Διὸ εἶπε πρὸς αὐτὸν μετὰ δριμύτητος:

— 'Οχι· πρέπει νά δουλεύη, ἀφοῦ τῆς εἶδω καὶ τρώγει. Ἐγὼ δὲν τὴν τρέφω διὰ νά κάθεται χωρὶς νά κάμνη τίποτε.

— Καὶ τί δουλειά εἶν' ἐκεῖνη ὅπου κάμνει ; ἠρώτησεν ὁ ξένος ἠρέμως μὲ φωνὴν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸν ἱματισμόν του καὶ πρὸς τοὺς ἀχθοφορικοὺς ἄμους του.

'Ἡ Θεναρδιέρου κατεδέχθη ν' ἀποκριθῆ· — Πλέκει κάλτσαις διὰ τὰς κόραις μου, ὅπου σχεδὸν κοντεύουν νά μείνουν μὲ τὰ πόδια γυμνά.

'Ο ξένος παρετήρησε τοὺς γυμνοὺς πόδας τῆς πτωχῆς Τιτίκας, αἵτινες ἦσαν ἐρυθροὶ ἐκ τοῦ ψύχους, καὶ πάλιν ἠρώτησε.

— Καὶ εἰς πόσον καιρὸν τελειώνει αὐτὸ τὸ ζευγάρι ;

'Ἡ ἀκαλάτρη, χρειάζεται ἀκόμη τέσσαραις ὀλόκληραις ἡμέραις διὰ νά τελειώσῃ αὐτὸ ὅπου κρατεῖ.

— Καὶ πόσο εἴμπορεῖ ν' ἀξίξῃ αὐτὸ τὸ ζευγάρι, ἀφοῦ τὸ τελειώσῃ ;

'Ἡ Θεναρδιέρου ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα περιφρονήσεως.

— Τοῦλάχιστο ἐνάμισυ φράγκα.

Μοῦ τὸ πωλεῖς διὰ πέντε φράγκα ; ἐπηρώτησεν ὁ ξένος.

— 'Ακουῖς, πέντε φράγκα ! ἀνέκραξεν μετὰ βαναύσου γέλωτος εἰς τῶν ἀμαξηλατῶν, ὅστις ἤκουεν. 'Ἄμ' τὸ πωλεῖ καὶ τὸ καλοπωλεῖ πέντε βόλια !

'Ο Θεναρδιέρος ἔλαθε τότε τὸν λόγον.

— Πέντε φράγκα εἶπετε, κύριε ; Πολὺ καλὰ· ἀφοῦ ἐσεῖς τὸ θέλετε, εἶνε δικό σας αὐτὸ τὸ ζευγάρι διὰ πέντε φράγκα. Δὲν χαλνοῦμε τὴν ἀνάθει τῶν ξένων μας.

— 'Αμέσως ὅμως καὶ τὴν πληρωμὴν, προσέθεσεν ἡ Θεναρδιέρου διὰ τοῦ ἀποτόμου καὶ ἐπιτακτικοῦ τρόπου τῆς.

— 'Ὅριστε ! τὸ ἀγοράζω ἐγὼ εἶπεν ὁ ξένος καὶ ἐξήγαγεν ἐν τάλληρον τὸ ὅποιον καὶ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης· ἀγοράζω αὐτὸ τὸ ζευγάρι· τὰς κάλτσαις, καὶ τὸ πληρώνω.

Στραφείς δὲ τότε πρὸς τὴν Τιτίκην :

— Τώρα, τὴν εἶπεν, ἡ δουλειά ὅπου κάμνεις εἶνε δι' ἐμένα. Παῖξε τώρα, παιδί μου· παῖξε ὅσο θές.

'Ο ἀμαξηλάτης, τόσον συνεκινήθη ἐκ τοῦ ταλλήρου, ὥστε ἀφῆκε

τὸ ποτήριόν του καὶ ἔτρεξε νὰ τὸ ἴδῃ πλησιέστερον, ἵνα βεβαιωθῇ.

— Μωρέ, καὶ ἔς τὰ λήθεια ! εἶπεν ἐξετάσας αὐτό. Εἶνε πέταλο ἀληθινό· καὶ οὔτε ψεύτικο.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐπλησίασεν ὁμοίως καὶ λαβὼν τὸ νόμισμα τὸ ἔβαλε σιγῆλῶς εἰς τὸ θιλάκιον.

Δὲν ἔμεινε πλέον ἀντιλογίᾳ εἰς τὴν Θεναρδιέρου. Ἐδάγκασε μόνον τὰ χεῖλη της καὶ κατέστησε τὸ πρόσωπόν της στρυφνότερον. Ἐν τούτοις ἡ Τιτίκα ἔτρεμε, μόλις δὲ ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ :

— Ἀλήθεια, κυρά, εἴμπορῶ νὰ παῖξω ;

— Παῖξε ! εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου φοβερᾶ φωνῇ.

— Εὐχαριστῶ, κυρά, ἐπέφρασε ἡ Τιτίκα. Ἀλλ' ἐνῶ τὰ χεῖλη της ἠὺχαρίστουν τὴν Θεναρδιέρου, ἐξ ὅλης της μικρᾶς καρδίας ἠὺχαρίσκει τὸν ὁσοπίρον.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐπανέλαβε τὴν οἴνεσσιάν του. Πλησιάζει πρὸς αὐτὸν ἡ σύζυγος καὶ τὸν λέγει εἰς τὸ οὖς :

— Ὅσον τί νὰ εἶνε αὐτὸς ὁ κίτρινος ;

— Εἶδᾶ, ἀπεκρίθη στομφοῦδῶς ὁ Θεναρδιέρος, ἐκπτομμυριούχους νὰ φοροῦν τέτοιους ἐπενδύτας.

Ἡ Τιτίκα παρήτησε μὲν τὴν περικνημίδα, ἣν ἐπλεκεν, ἀλλὰ εἰν ἐξήλθεν ἐκ τοῦ τόπου της. Συνήθως μετεκινεῖτο ὀλίγον. Ἐλαβε μόνον ἐκ τινος κιβωτίου μικροῦ ὀπισθὲν της παλαιὰ τινα ράκη καὶ τὸ μολύβδιον σκαθίον της.

Ἡ Ἐπονίη καὶ ἡ Ἀζέλιμα εἰν εἶχον προσίξει εἰς τὰ διατρέχοντα. Εἶχον πράξει κατόρθωμά τι μέγα· συνέλαθον τὴν γαλῆν. Ἐρριψαν λοιπὸν χαμαὶ τὴν πλαγγόνα, καὶ ἡ Ἐπονίη, ἡ πρεσβυτέρα ἀηλοδῆ, κατεγίνετο νὰ σπαρχινώσῃ τὸ ζῶον, καίτοι βάλλον φωνάς καὶ σραάζον εἰς τὰς χεῖράς της, τυλίσσουσα αὐτὸ διὰ λωρίδων κυκλῶν καὶ κοκκίνων.

Ἐνῶ δὲ κατεγίνετο εἰς τὴν σπουδαίαν καὶ δύσκολον ταύτην ἐργασίαν ἐλάλει συγγρῆνως πρὸς τὴν ἀδελφὴν της τὴν γλυκεῖαν καὶ ἑρσιμίαν ἐκείνην διάλεκτον τῶν παιδίων, διάλεκτον ἣς ἡ χάρις ἐξαλείφεται ὡς ἡ λαμπρότης τῶν πατρύγων της χρυσαλίδος, ὅπταν θηλήτις νὰ τὴν στήσῃ.

— Βλέπεις, ἀδελφίτσα μου ; τὴν ἔλεγε· νά, αὐτὴ ἡ κοῦκλα εἶνε

Ὁ Καμπρών.
(Σελ. 443).

Β. ΟΥΓΚΩ

ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ 66

καλλίτερη, από την άλλη. Αυτή σαλεύει, φωνάζει, είναι ζεστή. Βλέπεις ; Με αυτή να παίζωμεν. Ἄς εἰπούμεν πῶς εἶνε κόρη μου. Κ' ἐγὼ πῶς εἶμαι μία κυρία. Καί θά ἔλθω νὰ σοῦ κάμω ἐπίσκεψιν· καί σὺ τότε θά γυρίσης νὰ τὴν ἰδῆς. Κ' ἐκεῖ ὅπου βλέπεις, θά παρητηρήσης τὰ μουστάκια της, καί θά ἀπορήσης καί θά εἰπῆς πῶς γίνεται αὐτὸ τὸ πρᾶμμα ! Ὑστερα θά ἰδῆς τ' αὐτιά της καί ὕστερα θά ἰδῆς καί τὴν οὐρά της, καί θ' ἀπορήσης. Καί θά εἰπῆς :

«Κύριε ἐλέησον ! ἄμ' αὐτὸ πάλι τί εἶνε ;» Κ' ἐγὼ θά σοῦ ἀποκριθῶ.

«Μάλιστα, κυρία, εἶνε ἡ κόρη μου· εἶνε καθὼς τὴν βλέπεις.

Ἡ κόραις ἢ μικραῖς ἔτσι γίνονται.

Ἡ Ἀζέλιμα ἔλαυε τὴν Ἐπονίνην θαυμάζουσα.

Ἐν τούτοις οἱ συμπόται τοῦ ξενοδοχείου ἐξετράπησαν εἰς ἄσεμνόν τι ἄσμη, δι' ὃ καί ἑορτασμένους ἱκανοὺς νὰ σείσωσι τὴν ὄροσφην· ὃ δὲ Θεναρδῆρος τοῦ ἐνεθάρρυνε καί τοὺς συνώδευεν εἰς τὸ ἄσμη.

Καθὼς τὰ πτηνὰ σχηματίζουν φωλεὰν μὲ ὅτι ἂν εὐρωσιν, ὁμοίως καί τὰ παιδιά σχηματίζουν πλαγγόνα διὰ παντός πράγματος. Ἐνῶ ἡ Ἐπονίνα, καί ἡ Ἀζέλιμα ἐσπαργάνουν τὴν γαλῆν, ἡ Τιτίκα ἀφ' ἑτέρου ἐσπαργάνωνε τὸ σπαθάκι της. Τούτου δὲ γενομένου, τὸ ἐπλάγασεν εἰς τὴν ἀγκάλην της, καί ἐνανούριζεν αὐτὸ ἰσχύως, ἕνα ὄρθον τὸ ἀποκομίση.

Ἡ πλαγγὼν εἶνε μία τῶν ἀπαραιτήτων ἀναγκῶν καί ἅμα ἐν τῶν χριστετέρων ὀρημάτων τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῶν θηλέων.

Νὰ ἐπιμεληθῆ τι, νὰ ἐνδύσῃ, νὰ στολιχῆ, νὰ ἐκδύσῃ αὐτὸ· πάλιν νὰ τὸ ἐνδύσῃ, νὰ τὸ διδάξῃ καί ὀλίγον νὰ τὸ ἐπιπλήξῃ, νὰ κουνήσῃ νὰ νανουρήσῃ· νὰ ἀποκομίση, νὰ φαντάζεται ὅτι τὸ ἄψυχον αὐτὸ εἶνε ἐμψυχόν τι, ἐν τούτῳ ἔγκαιτι ὅλον τὸ μέλλον τῆς γυναικός.

Εἰς τας ἐνασχολήσεις τοῦ ράπτειν μορουδιὰ καί μικρὰ προικία φορεματάκια καί ἐμπροσθελίτσει καί ποικαισιάκια, τὸ παιδίον καθίσταται κοράσιον, τὸ κοράσιον νεᾶνις, ἡ νεᾶνις γυνή. Τὸ δὲ πρῶτον τῆς γυναικός τέκνον εἶνε συνέχεια τῆς τελευταίας τῆς κοῦκλας.

Ἡ Τιτίκα λοιπὸν εἶχε σχηματίσει πλαγγόνα διὰ τοῦ μελυθέντου σπαθίου της. Ἡ Θεναρδῆρου ἐπληροῖσε τὸν ἐκτίρινον ἀνθρώπον·

—Μωρὲ καλὴ λέγει ὁ ἀνὼρας μου· εἴμπορεῖ αὐτός νὰ ἦνε καί ἀνενας τραπεζίτης. Αὐτοὶ οἱ πλούσιοι κάμουν τέτοια.

Ἐλθοῦσα λοιπὸν εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ στηρίζασα τοὺς ἀγκῶνας ἐπ' αὐτῆς. — Κύριε, εἶπεν. . .

Ἀκούσας ὁ ἄνθρωπος ἀκύριε, ἐστράφη πρὸς αὐτὴν ἀμέσως. Μέχρι τοῦδε τὸν εἶχεν ἀποκαλέσει ἀχριστιανὸν τῆς.

— Ἐγὼ καθὼς καταλαβαίνετε, κύριε, ἐξηκολούθησε νὰ λέγῃ λαβοῦσα γλυκερόν τι ἦθος, εἰδεχθέστερον τοῦ ἀγρίου τῆς, δὲν ἀντιτείνω νὰ παῖξῃ τὸ παιδί, ἀλλὰ μόνο αὐτὴ τὴν φορά, ἐπειδὴ βλέπω πῶς εἶσαι ἄνθρωπος γενναιδέωρος. Ἀλλέως αὐτὴ ἡ μικρὴ τίποτε δὲν μᾶς ὠφελεῖ καὶ πρέπει νὰ δουλεύῃ διὰ τὸ ψωμί ὅπου τῆς εἶδομε.

— Δὲν εἶνε λοιπὸν δική σας αὐτὴ ἡ μικρὴ ; ἠρώτησεν ὁ ξένος.

— Ὅχι, ψυχὴ μου ! εἶνε ἓνα πτωχόπαιδόν, ὅπου ἤραμεν μὲς ἀπὸ τὸν ὁρόμον διὰ ψυχικόν. Ἐνα παιδί ὅσον ἡλίθιον. Πρέπει νὰ ἔχη νερό μέσα εἰς τὸ κεφάλι του, αὐτὸ τὸ παιδί. Παρατηρεῖτε πῶς εἶνε καὶ μεγάλο τὸ κεφάλι του. Κάμνομε ὅ,τι εἰμποροῦμε δι' αὐτό, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἴμεθα πλούσιοι. Ἐβαρεθήκαμε νὰ γράφωμε καὶ νὰ ξαναγράφωμε εἰς τὸν τόπον του· εἶνε τώρα ἕξι μῆνες ὅπου γράψαμεν, ἕξι ἀναγράψαμεν καὶ δὲν μᾶς ἀποκρινονται πλέον. Πρέπει ν' ἀπέθανεν ἡ μάνα του.

— Ἄ ! εἶπεν ὁ ξένος, καὶ ἔμεινε περίσκεπτος.

— Δὲν ἦταν δὲ καὶ τίποτε ἡ μάνα του, ὅπου ἀκούετε, προσέθεσεν ἡ Θεναρδιέρου. Ἄφ' οὗ ἄφησε τὸ παιδί τῆς εἰς τὴν μέση τοῦ ὁρόμου.

Ἐν τούτοις, ἡ Τιτίκα, ὡς αἰσθανθεῖσα ὅτι περὶ αὐτῆς ἐγίνετο λόγος, παρετήρει τὴν Θεναρδιέρου, καὶ ἤκουεν ἐκ διαλειμμάτων τινὰς τῶν λόγων τῆς, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἠύξανε ἡ εὐθυμία τῶν οἰνοποτῶν ἐξακολουθούντων νὰ ἄδωσι τὰ ἀηδῆ τῶν ἄσματά.

Καὶ ἡ μὲν Θεναρδιέρου μετέβη ὅπως συμμαθήξῃ καὶ αὐτὴ εἰς τοὺς γέλωτάς των, ἡ δὲ Τιτίκα, μένουσα ὑπὸ τὴν τράπεζαν, προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν πυρᾶν, ἣτις ἔκαιεν ἀπέναντί τῆς ἀνακινουσα ἐνταύτῃ εἰς τοὺς βραχίονάς τῆς τὴν πλαγγόνα, ὡς διὰ νὰ τὴν ἀποκαμίσῃ, καὶ νανουρίζουσα αὐτὴν διὰ τῶν λέξεων, α' Ἀπέθανε ἡ μάνα μου ! ἀπέθανε ἡ μάνα μου ! ἀπέθανε ἡ μάνα μου ! » προφερομένων χαμηλῆ τῆ φωνῆ.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ πάλιν ἠρώτησεν ἡ Θεναρδιέρου τὸν μιλλιουνάριον ἂν θὰ εἶγγῃ :

- Ἄς ἦνε, τρώγω κάτι τι, εἶπεν ἐκεῖνος.
- Ἐάν τί ἀγαπάτε ;
- Ψωμί καὶ τυρὶ, ἀπικρίθη ὁ ἄνθρωπος.
- Ἄ ! εἶπε, κατὰ νοῦν ἡ Θεναρδιέρου· καμμιά ψώρα θῆναι καὶ αὐτός.

Οἱ μέθουσι ἐξηκολούθουν τὸ ἄσμα των καὶ τὸ κοράσιον ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐψαλλε καὶ ἐκεῖνο σιγαλὰ τὸ ἰδικόν του ἄσμα.

Αἰφνης διεκόπη ἡ Τιτίκα· εἶχε στραφῆ καὶ εἶδε τὴν πλαγγόνα τῶν κορασίων τῆς Θεναρδιέρου τὴν ὁποίαν εἶχον παραιτήσει, ἀντὶ τῆς γαλῆς, κατακειμένην ὀλίγα βήματα μακρὰν τῆς τραπέζης τοῦ μαγειρίου. Τότε παρήτησε καὶ αὐτὴ τὸ περιτυλιγμένο σπαθίκι τῆς τὸ ὅποιον κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον τὴν ἰκνυνοῖε καὶ περιέφερε τὸ βλέμμα τῆς εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ καπηλείου.

Ἡ Θεναρδιέρου ὠμίλει σιγαλὰ εἰς τὸν σύζυγόν τῆς καὶ ἐμέτρα μερικὰ χρήματα.

Ἡ Ἐπονίνη καὶ ἡ Ἀζέλιμα ἐπαιζον μὲ τὴν γαλῆν, οἱ ὀδοιπόροι ἔτρωγον, ἔπινον, ἐψαλλον καὶ ἐπρομένως οὐδεὶς τὴν ἐβλεπε. Χωρὶς οὐδὲ στιγμὴν νὰ χάσῃ, ἐξῆλθε κάτωθεν τῆς τραπέζης, ἔρπουσα ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ τῶν χειρῶν τῆς, ἐβεβαιώθη πάλιν μήπως τὴν παρήτησε· κινεῖς καὶ ὠλισθήσε ταχέως ἕως εἰς τὴν πλαγγόνα τῶν κορασίων καὶ τὴν ἔλαβε. Μετὰ ἐν λεπτόν ἦτο εἰς τὴν θέσιν τῆς καθημένη ἀκίνητος ἀλλ' ἀντιστρέφως ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ κινεῖς τὴν πλαγγόνα ἣν ἐκράτει.

Ἦτο τόσον σπανία ἀπολαυσις δι' αὐτὴν νὰ παίξῃ μὲ μὲν ταύτην πλαγγόνα, ὥστε ἐθεώρει ἑαυτὴν πολὺ τυχεράν.

Ἐατός τοῦ ξένου, ὅστις ἔτρωγε βραδέως τὸ λιτόν του δεῖπνον, συνεθῆ οὐδεὶς ἄλλος νὰ ἴδῃ τὸ διάδημα τοῦτο τῆς μικρᾶς.

Αἰφνης, ἡ Ἐπονίνη διεκρίνεν ὑπὸ τὴν τράπεζαν, ἀπέναντι αὐτῆς, ὅτι ἡ Τιτίκα ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὴν πλαγγόναν των. Ἐγείρεται λοιπόν, καὶ κρατοῦσα πάντοτε τὴν γαλῆν, πλησιάζει πρὸς τὴν μητέρα τῆς καὶ τὴν σφύρι ἀπὸ τῆς ἐσθῆτος.

— Ἀφνὲ με καὶ σὺ ! εἶπεν ἡ μητῆρ. Τί θελεῖς καὶ μὲ τραβᾷς ;

— Μητέρα, εἶπεν ἡ κόρη, κύτταξε ! . . .

Καὶ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὴν Τιτίκαν, ὡς ἂν εἶλεγεν : — « Ἴδὲ τί ἐτόλμησε ! »

Ἡ Τιτίκα, ἡ πτωχή, ὄλη ἀγαλλίασαι ἐκ τῆς ἀπολαύσεώς της, οὐδὲν εἶδεν, οὐδὲν ἤκουσεν ἐκ τούτων ὄλων.

Εἶδες τὴν Θεναρδιέρου καὶ ἐξηγηρώθη ὡς τιγρίς. Τοιαύτην δ' ἐκφρασιν προσέλαβεν, ὥστε ἡ ἐκ τοῦ μηδενὸς ἐκείνη ὀργή της ἐδέικνε τὴν αληθῆ μεγαϊραν. Εἶχε προσβληθῆ εἰς τὴν ὑπερηφάνειάν της. Ἡ Τιτίκα νὰ τολμήσῃ νὰ λάβῃ εἰς χεῖράς της τὴν πλαγγόνα τῶν θυγατέρων της ! Ἦτο ἐγκλημα καθοσιώσεως. Τσορίνα ἂν ἦτο, καὶ ἔβλεπε μουζικόν τινα δοκιμάζοντα ἐπάνω του τὴν μεγάλην κυανῆν ταινίαν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ παιδός της, ἐν θὰ ἐξηγηροῦτο τρομερώτερον.

— Μωρή ! κράζει πρὸς αὐτὴν διὰ φωνῆς βραγχνώδους ὑπὸ ὀργῆς.

Ἡ Τιτίκα ἀνετινάχθη, ὡσεὶ ἐσείσθη ἐκ θεμελίων ἢ γῆ, καὶ ἐστράφη.

— Τιτίκα, μωρή ! ἐπανέλαβεν ἡ Θεναρδιέρου.

Ἡ Τιτίκα ἀπέθεσεν ἀμέσως τὴν πλαγγόνα τῶν κορῶν τῆς Θεναρδιέρου ἐμπρὸς της, κατὰ γῆς. Καὶ τότε, χωρὶς νὰ παύσῃ παρατηροῦσα τὸ ἄθρομα, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας, καὶ τὸ τρομερώτερον διὰ τὴν ἡλικίαν της, τὰς περιέστρεψε σπασμωδικῶς, καὶ ἀντὶ νὰ ἐνθυμηθῆ τὸ δάσος, τὸν κάδον, τὰ χαθόντα σολῶια, τὸ μαστίγιον, τὴν τρομερὰν κραυγὴν τῆς Θεναρδιέρου, τὰ ὅποια ἦσαν αἱ αὐτὴν τόσαι συγκινήσεις, ἔκλαυσεν, ἐξερράγη εἰς λυγμούς.

— Τί εἶνε ; τί ἔκχμεν ; ἠρώτησεν ὁ ξένος ἀνεγερθεῖς.

— Δὲν βλέπετε ἐκεῖ ! εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου, δεῖξασα τὸ σῶμα, οὕτως εἶπεν, τοῦ ἐγκλημάτος κείμενον πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Τιτίκας.

— Αἶ, τί τρέχει ; ἐπηρώτησεν ὁ ξένος.

— Αὐτὴ ἡ ψωριάρα. ἀπεκρίθη ἡ Θεναρδιέρου, ἔβαλε τὸ χέρι της εἰς αὐτὴν κοῦκλαν τῶν παιδιῶν !

— Καὶ δι' αὐτὸ ὄλη ἡ ττραχή ; εἶπεν ὁ ἄνθρωπος. Καὶ σὰν παίξῃ καὶ αὐτὴ μὲ τὴν κοῦκλα, θὰ χαλάσῃ ὁ κόσμος ;

— Τὴν ἐγγίξει μὲ τὰ βρωμόχερά της ! ἐξηκολούθησεν ἡ Θεναρδιέρου μὲ τὰ φρικτὰ ἐκεῖνα χεῖρά της !

Ἡ Τιτίκα ἐδιπλασίασε τὰ κλάματα της.

— Θὰ βουβαθῆς ! ἀνέκραξεν ἡ Θεναρδιέρου.

Ὁ ξένος ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν θύραν τῆς οδοῦ, ἤνοιξε καὶ ἐξῆλθε ὀράξασα δὲ τότε ἡ Θεναρδιέρου τὴν εὐκαιρίαν, ἐκτύπησε

διὰ τοῦ ποδός· τῆς ὑπὸ τὴν τράπεζαν τὸ παιδίον τόσον βαρέως, ὥστε ἔβαλε τὸ δυστυχεὲς τρομερὰς φωνάς.

Τότε ἠνοίχθη ἐκ νέου ἡ θύρα τοῦ δρόμου, καὶ ἀνεφάνη ὁ ξένος βασιζων δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν μυθώδη πλαγγόνα, περὶ ἧς εἶπομεν αὐτὴν ἐκείνην, πρὸ τῆς ὁποίας ὄλην τὴν ἡμέραν ἦσαν συνηγμένα τὰ παιδία τοῦ χωρίου ἵνα τὴν θαυμάσωσι. Στήσας δὲ αὐτὴν ὀρθίαν ἐνώπιον τῆς Τιτίκας, τὴν εἶπε :

— Νά, αὐτὴ εἶνε γιὰ 'σένα

'Ἡ Τιτίκα ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμούς της· εἶδε τὸν ξένον ἐρχόμενον πρὸς αὐτὴν μετὰ τῆς πλαγγόνας ἐκείνης, ὡς νὰ ἔδλεπε τὸν ἥλιον· ἤκουσε τὰς ἀνηκούστους λέξεις, αὐτὴ εἶνε γιὰ 'σένα»· παρετήρησεν αὐτόν, παρετήρησε τὴν πλαγγόνα ἔπειτα, ὠπισθοχώρησε δειλῶς, καὶ πορευθεῖσα ἐκρύβη εἰς τὸ βᾶθος, ὑπὸ τὴν τράπεζαν. Καὶ δὲν ἔκλειε μὲν πλέον, οὔτε ἐφάναζεν, ἀλλ' ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἐτόλμα οὔτε νὰ ἀναπνεύσῃ.

'Ἡ Θεναρδῆρου, ἡ Ἐπονίνη, ἡ Ἀζέλιμα, ἔμειναν ὡς ἀγάλματα. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ εἰσκόπται ἔστησαν ἀκίνητοι. Καθ' ὄλον τὸ καπηλεῖον διεχύθη ἄκρα σιωπὴ.

— Μὰ 'σάν τίς ἀνθρωπικὸς νὰ ἦνε αὐτός ! ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ἡ Θεναρδῆρου ἐν τῇ ἀπορίᾳ της. Νὰ ἦνε πτωχός ; νὰ ἦνε «μιλλιουνάριος» ; Ἴσως νὰ ἦνε καὶ τὰ δύο, ὀγλαζὴ κἀνένας ληστῆς.

'Ὁ δὲ Θεναρδῆρος παρετῆρει ἐναλλάξ τὴν πλαγγόνα καὶ τὸν ξένον, καὶ ἐφαίνετο ὡσεὶ ὀσφραϊνόμενος αὐτὸν θηριωδῶς, ὡς σάκκον γέμοντα χρημάτων. Εὐθὺς δ' ἔπειτα, πλησιάζας πρὸς τὴν γυναῖκά του :

— Μωρὴ γυναῖκα, τὴν εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ· αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖ ὅπου βλέπεις πρέπει ν' ἀξίξῃ τριάντα φράγκα τὸ ὀλιγώτερο.

Πρόσεξε, μὴ ἀνοησίαις· ὅσω ἔμπορεῖς καλοπιάσματα !

Αἱ βράναυσοι φύσει τοῦτο ἔχουσι τὸ κοινὸν μετὰ τῶν ἀρελῶν, ὅτι ἀμέσως μεταβλίνουσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρον εἰς τὸ ἄλλο.

— Δὲν ὄκοῦς, Τιτίκα, εἶπεν ἡ Θεναρδῆρου διὰ φωνῆς, ἥτις ἤθελε τῶρα νὰ φανῇ θωπευτικὴ, ἀλλ' ὅμως περιεῖχε τὸ γλυκύπικρον τῶν μοχθηρῶν γυναικῶν· δὲν παίρνεις τὴν κοῦκλά σου ;

'Ἡ Τιτίκα μόλις ἐτόλμησε νὰ ἐξέλθῃ τῆς κρύπτῃς, ὅπου ἦν κειωσμένη.

— Μωρὴ «κουτσουμποῦ» ! ἐπαίλαθεν ἡ Θεναρδῆρου κολακευτι-

κῶς· ἰδὲ τί σοῦ δίνει ὁ κύριος· ἰδὲ μία λαμπρὰ κοῦκλα ! Πάρε την· εἶνε 'δική σου.

Ἡ Τιτίκα παρετήρει τὴν ἐξαισίαν ἐκείνην πλαγγόνα μὲ κάποιον φόβον. Τὸ πρόσωπόν της ἦτον ἔτι κατάθρεκτον ἐκ τῶν θακρῶν, ἀλλὰ τὰ ὄμματά της ἤρξαντο πληρούμενα ὑπὸ παραδόξων ἀκτίνων χαρᾶς ὡς ὁ οὐρανὸς τὴν αὐγὴν.

Ἠσθάνετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὅτι σχεδὸν θὰ ἤσθάνετο ἐάν τις τὴν ἔλεγεν αἰφνιδίως· Μικρά, σὺ εἶσαι ἡ βασίλισσα τῆς Γαλλίας. Τὴν ἐφαίνετο ὅτι, ἂν ἤγγιζεν ἐκείνην τὴν κοῦκλαν, θὰ ἐξήρχετο ἐξ αὐτῆς ἀστραπή καὶ βροντὴ· τοῦτο δ' ἦτο καὶ κατὰ τι ἀληθές, εἰς οὗτο ἰφρόνει ὅτι· ἡ Θεναρδιέρου θὰ τὴν ἐπέπληττε καὶ θὰ τὴν ἔδερεν.

Ἀλλὰ τέλος ὑπερίσχυσεν ἡ ελκτική δύναμις. Ἐπλησίασε, καὶ πρὸς τὴν Θεναρδιέρου ἀποταθεῖσα, ἐψιθύρισε μετὰ δειλίας·

— Κυρά, εἴμπορῶ νὰ τὴν πάρω ;

Ὁδαιμία ἔκφρασις δύναται ν' ἀποδώσῃ πιστῶς τὸ ἦθος τοῦτο τῆς ἀπελπισίας ἅμα καὶ τῆς καταπλήξεως καὶ ἀγαλλιόσεως.

— Ναί, εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου, εἶνε 'δική σου. Ὁ κύριος ἀπ' ἐδῶ, σοῦ τὴν χαρίζει.

— Μοῦ τὴν χαρίζεις ; ἠρώτησε τὸν ξένον ἡ Τιτίκα. Ἀλήθεια ; νὰ ἦνε 'δική μου αὐτὴ ἡ «κυρία» ; α

Τοῦ ξένου οἱ ὀφθαλμοὶ ἐφαίνοντο πλήρεις θακρῶν· ἐφαίνετο διατελῶν ὑπὸ τὸ κράτος ἐκεῖνο τῆς κατανύξεως, καθ' ὃ δὲν ὀμιλοῦμεν ἵνα μὴ κλαύσωμεν. Ἐνευσε λοιπὸν μόνον καταφατικῶς πρὸς τὴν Τιτίκαν, καὶ ἔθεσε τὴν χεῖρα τῆς «κυρίας» ἐντὸς τῆς μικρᾶς τῆς χειρός.

Ἡ Τιτίκα ἀπέσυρεν ὁμίεως τὴν χεῖρά της ὡσανεὶ ἔκαιεν ἡ «κυρία», καὶ προσήλωσεν εἰς τὴν γῆν τοὺς ὀφθαλμούς. Ὁφείλομεν δὲ νὰ προσθέσωμεν, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐκρέμασεν ἕξ τῶν χελέων ἅλην τὴν γλῶσσάν της. Ἐπειτα στραφεῖσα αἰφνιδίως, ἔλαβε τὴν πλαγγόνα ἀρπακτικῶς. — Θὰ τὴν λέγω Κατερίνα, εἶπεν.

Δὶ μεταξῶται ταινίαι καὶ αἱ ροδόχοροι μουσελῖναι τῆς πλαγγόνος ἀπέτέλεσαν παράδοξον ἀντίθεσιν ἐπὶ τῶν ρυπαρῶν καὶ εἰς ῥάχη μεταβληθέντων φορεμάτων τῆς Τιτίκας.

— Εἴμπορῶ, ἠρώτησε τὴν Θεναρδιέρου, εἴμπορῶ, κυρά, νὰ τὴν βάλω ἐπάνω εἰς μὴ καθέκλα νὰ καθήσῃ ;

— Βάλε την, παιδί μου· διατί ὄχι ;

Ἦλθεν ἡ ὥρα ἵνα καὶ ἡ Ἐπονίη καὶ ἡ Ἀζέλιμα παρατηρῶσι τὴν Τιτίκαν μετ' ἐπιφθόου βλέμματος. Ἡ Τιτίκα ἔθεσε τὴν Κατερίναν ἐπὶ ἐνό; τῶν καθισμάτων, ἔπειτα δὲ ἐκάθησε καὶ αὐτὴ ἐνωπιόν της, καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος, καὶ ὡς ἐκστατικὴ.

— Δὲν παίζεις, Τιτίκα ; ἤρώτησεν ὁ ξένος.

— ὦ ! παίζω, ἀπεκρίθη ἡ μικρὴ.

Ὁ ἀγνωστος οὗτος ξένος, ὁ διαδραματίζων ὡς τινὰ ἐμφάνισιν τῆς Θείας Προνοίας πρὸς τὴν Τιτίκαν, ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν πρὸς τὴν Θεοαρτίερην πᾶν ὅ,τι ἡ γυνὴ αὐτῆ ἐθεάρει ὡς μισητότατον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀλλὰ ἔπρεπε ἐκούτα ἄκουσα νὰ ὑποκοιθῇ.

Ἔστειλε τὰς θυγατέρας της νὰ κατακλιθῶσιν, ἔπειτα δὲ ἐζήτησε παρὰ τοῦ κεντρικοῦ ἀνθρώπου τὴν ἄδεια νὰ στείλῃ ὡσαύτως καὶ τὴν Τιτίκαν, — εἰπαδῶ, ἐκαπίασε πολὺ ἐκείνην τὴν ἡμέραν προσέθεσε μετὰ μητρικῆς δάφην στοργῆς. Ἡ Τιτίκα λοιπὸν ἐπῆρε τὴν Κατερίριναν της εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ ἀνεχώρησε νὰ κοιμηθῇ καὶ αὐτὴ.

Ἡ Θεοαρτίερη ἤθελε νὰ ζαιασάνῃ καὶ διὰ τοῦτο διεσκέλιζε τὴν αἰθερῶσαν πηγαίνουσα ἐκείνη, ἕως οὗ ἐσταμάτησεν ὅπου ἐκάθητο ὁ πύργος της. — Τὸν εἶδες τὸν παληόγερο ! ἔλεγε. Ὁ διάβολος τὸν ἐσκούντησε νὰ ἐλθῇ ἐδῶ νὰ μᾶς χαλάσῃ τὴν ἡσυχία ! Καὶ καλά, να θέλῃ νὰ βάλῃ ἐκεῖνο τὸ ἀγριοκόριτσο νὰ παίζῃ. Νὰ πιάσῃ νὰ της ἀγοράσῃ μία κοῦκλα σιράντα φράγκων ! Ἀκούς ἐκεῖ σιράντα φράγκα ἢ ἕνα ἀκυλοκόριτσο, ὅπου ἐγὼ θὰ εἶνα αὐτὸ τὸ ἴδιον διὰ μόνο σιράντα σόλδια ! Ἀκόμη, ὀλίγο, καὶ θὰ τὴν ἔλεγεν αὐτὴ μεγαλειότης Σας ὡς τὴν δούκισσαν Βερρό». (1) Ἐλύσσαζεν αὐτὸς ὁ παλιάνθρωπος ! τί μυστήριον εἶνε αὐτό ;

— Καλότυχ ! ἀπεκρίνετο ὁ Θεοαρτίερης. Ἔσῃνα τί σὲ μέλει ! Ἄρες τον νὰ κάμῃ ἐκεῖνο ὅπου τοῦ ἄρσει. Εἰς ἐσέα ἄρσει νὰ δουλεύῃ ἡ μικρὴ εἰς αὐτὸν ἄρσει νὰ παίζῃ. Εἶνε ἐντὸς τοῦ δικαίωμάτος του. Ἐνός εἶνε αὐτός· ἕνας ξένος, ὅταν γένη ἀπὸ τοῦτα... κάμνει ἐκεῖνο ὅπου θέλει· ἂν ἦναι πάλιν φιλάνθρωπος σὲ περὶζει τιποτὴ ; ἂν ἦνε ἐνὸς ἀνόητος, ἐ-ἕνα τί σὲ μέλει ; Τί ἀνακατώνεσαι, ἴσως ἔχει βλέπεις, χρήματα !

(1) Ἡ ἐποία ἠδελφὴ νὰ ἐξαγείρῃ τὴν Βασιλίσσιν, ἐναντίον τῆς κυβερνήσεως Λουδοβίκου Φιλίππου καὶ ἀποτυχῶσα ἐφυλακίσθη.

Ἡ ΤΙΣΙΝΑ.

Διάλεκτος οικόδεσπότης καὶ λογικὴ ταβερνάρη. Καὶ ἡ διάλεκτος καὶ ἡ λογικὴ δὲν ἐπέδεδχοντο καμμίαν ἀντίρρησην.

Ὁ ξένος ἐστήριξε τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τῆς τραπέζης, τὴν δὲ κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ πύχους τῆς χειρός, καὶ ἔμεινε σίννους. Οἱ ἄλλοι, ὅλοι ξένοι, μεταπράται τε καὶ ἀμαζηλάται, ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον καὶ πλεόν δὲν ἔμελλον. Τὸν παρετήρουν ἐξ ἀπαστάσεως μετὰ σεβασμοῦ τινος μετέχοντος φόβου.

Αὐτὸς ὁ ἄγνωστος, ὁ τῶσον πενιχρῶς ἐνεδουμένους· καὶ τῶσον ἀφειδῶς ῥίπτων τὰ τάλλητρα, καὶ γενναίως φιλοδωρῶν γιγαντώδεις κούκλας τὰ πτωχόπαιδα ὡσάν ἐκεῖνο, βεβαίως ἦτον ἐπιφοβὸς ἄνθρωπος.

Ἐν τούτοις παρῆλθον ὥραι ἱκαναί. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶχε περατωθῆ ἡ ἀκολουθία τοῦ μεσονύκτιου· οἱ οἰνοπόται ἀνεχώρησαν, τὸ καπλεῖον ἐκλείσθη, ἡ αἴθουσα ἤρημώθη, τὸ πῦρ ἀπασθέσθη· μόνος ὁ ξένος ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν τοῦ, σίννους τε καὶ σιγῶν.

— Ἐκεῖ ἔχει σκοπὸ νὰ περάσῃ, τὴν νύκτα αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; εἶπε μεψιμοίρως ἡ Θεναρδίερος.

Τὸ ὠραλόγιον ἐσήμανεν ὥρας δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε ἡ σύζυγος τοῦ ξενόδοχου, νικηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὕπνου, εἶπε τέλος εἰς τὸν ἄνδρα εἰς.

— Ἐγὼ πάγω νὰ κοιμηθῶ. Ἄν θελῃς σὺ, περίμενέ τον· ὁ, τι θέλεις κάμε τον. Ἐνύσταξα.

Ὁ Θεναρδίερος μετέβη εἰς ἄλλην τινὰ τράπεζαν πρὸς τὴν γωνίαν, ἤγαγεν ἓν κηρίον, καὶ ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ ἐφημερίδα τινὰ. Παρῆλθε δὲ τοιοῦτοτρόπως ἕως μία ἔτι ὥρα.

Ὁ ξενόδοχος εἶχεν ἀνσγνώσει τοῦλάχιστον τρεῖς φορὰς τὴν ἐφημερίδα του, ἀπὸ τοῦ αὐξήσαντος ἀριθμοῦ μέχρι τοῦ ὀνόματος τοῦ τυπογράφου· ἀλλ' ὁ ξένος ἔμεινεν ἀκίνητος.

Ὁ Θεναρδίερος μετεκινήθη, ἔβηξεν, ἐπτυσεν, ἐφόρησε τὴν μύτην του εἰς τὸ ρινόμακτρον του, ἔκαμε τὴν καθέδραν του νὰ τρίξῃ. Ὁ ξένος δὲν ἔσάλευε. — Μήπως κοιμᾶται; εἶπεν ὁ Θεναρδίερος κατὰ νοῦν.

Ὁ ξένος δὲν ἐκοιμᾶτο, ἀλλ' οὐδὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀρτυρίσῃ.

Τέλος ὁ Θεναρδίερος, ἀφαιρέσας τὸν σκοῦδρόν του, ἐπλησίασεν εἰς αὐτὸν ἡσύχως καὶ ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ.

— Καὶ δὲν θὰ πάγῃ ὁ κύριος νὰ ἡσυχάσῃ.

Τό : Δὲν θὰ πάγη νὰ κοιμηθῇ, ἐφαίνετο εἰς τὸν ξενοδόχον ἀπρεπείας, χωριάτικον τὸ «Νὰ ἡσυχάσῃ», ἐδήλου σέβας καὶ εὐμάρειαν. Δί ταιαῦται λέξεις ἔχουν τὴν μυστικὴν, τὴν θαυμασίαν ιδιότητα τοῦ νὰ ἐξογκώνωσι τὸ πρῶν τῆς ἐπιούσης τὸν λογαριασμὸν τοῦ ὄδοιπόρου. Κοιτῶν ὅπου σκοιμῶνται», ἀξίζει ἐν φράγκων κοιτῶν ὅπου ἀναπαύονται», ἀξίζει εἰκοσι φράγκα.

— Ἀλήθεια ! ἀπεκρίθη ὁ ξένος, καλὰ λές. Ποῦ εἶνε ὁ σταυλός σου ;

— Κύριέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Θεναρδιέρος ὑπομειδιάσας, ὄριστε, ἂν ἀγαπᾶτε, νὰ τὰς ὀδηγήσω.

Ἐλαθε δὲ τότε κύτος μὲν τὸ κηρίον, ὁ δὲ ξένος τὸ δέμα καὶ τὴν ράβδον του, καὶ ἀνέθησαν εἰς ἐν δωμάτιον τοῦ ἄνω πατώματος, ἡν-τρεπισμένοι μετὰ σπανίας εὐπρεπειας.

— Τί εἶνε τοῦτο ; ἠρώτησεν ὁ ὄδοιπόρος.

— Εἶνε ἡ κάμαρὴ μας ἡ νυμφικὴ, ἀπεκρίθη ὁ ξενοδόχος. Ἀκούθως ἐπεράσαμεν εἰς ἄλλην, ἐγὼ καὶ ἡ γυναῖκά μου. Μόλις τρεῖς ἡ τέσσαρες φορταὶ τὸ χρόνον ἐμθαίνει ἐδῶ μέσα ἄνθρωπος.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ, εἰς ἐμένα, καὶ ὁ σταυλός τὸ ἴδιον θὰ ἦταν, εἶπεν ὁ ξένος ζηρῶς.

Ὁ Θεναρδιέρος προσεποιήθη ὅτι δὲν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὴν κηρίοντα φιλόφρονα ταύτην ἀπάντησιν, ἀλλ' ἤναψε δύο κηρία ἐτι ἄθικτα ἰστάμενα ἐπὶ τοῦ μαρμαῖου τῆς ἐστίας ὅπου ἀνεδίδετο ζωηρὰ φλόξ, γλυκεῖαν θερμότητα σκαρπίζουσα εἰς τὸν κοιτῶνα.

Ἐκεῖ μεταξύ τῶν δύο κηρίων, ἐφαίνετο ὑπὸ ὑάλινον κώδωνα γυναικεῖα τις καλύπτρα πλεκτή, ἐξ ἀργυροῦ σύρματος καὶ τεχνητῶν ἀνθέων πορτοκαλλέας.

— Ἄμ' ἐκεῖνο ἐκεῖ, τί εἶνε ; ἠρώτησεν ὁ ὄδοιπόρος.

— Αὐτό, κύριέ μου, τὸ ἐφόρεσεν εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς, ὅταν ἔγινε νύμφη, ἡ γυναῖκά μου.

Ὁ ὄδοιπόρος παρετήρησε τὸ πρῶτον ἐκεῖνο μετὰ βλέμματός τινος ὡς ἂν ἔλεγεν. « Ὑπῆρξε λοιπὸν καὶ στιγμὴ καθ' ἣν τὸ ἀνθρωπόμορφον τέρας αὐτὸ ἦτο κόρη ! »

Ὁ Θεναρδιέρος ἐν τούτοις ἐψεύδετο· διότι ὅταν εἶχε λάβει ὑπ' ἐνολίκιον τὸ ξενοδοχεῖον, εὗρε τὸν θάλαμον τοῦτον ἡντρεπισμένον ὡς ἦτο καὶ ἠγύρασεν ὡς εἶχον τὰ ἐπιπλα, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ θημβώσῃ

τὸ πνεῦμα τῆς συζύγου του καὶ πρὸς τούτοις διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὴν κατοικίαν του κίποιαν ἐπιβλητικότητα, ἔπειτα ἀπεσφόρη χωρὶς νὰ καλονοκτίσῃ τὸν ξένον, θεωρήσας ἀσύμφορον νὰ δείξῃ οἰκειότητα πρὸς ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον ἐσκόπει τὴν ἐπισῶσαν νὰ γάρῃ.

Ὁ ξενοδόχος ἀπελθὼν εὔρε τὴν γυναῖκά του κατακεκλιμένην, ὄχι ὁμῶς καὶ κοιμωμένην. Ὅταν ἤκουσε τὸν βηματισμὸν τοῦ ἀνδρός της, ἐκείνη ἐστράφη καὶ τὸν εἶπεν.

— Εἰζήυρε πῶς αὔριο θὰ διώξω ἀπὸ τὸ σπήτι τὴν Τιτίκα.

Ὁ Θεναροδιέρος ἀπεκρίθη ψυχρῶς.

— Κἀπως εὐκόλα τὸ ἀπεφάσις!

Ἄλλον λόγον ἔεν ἀντήλλαξαν μετὰ τινα ἔτ λεπτά ἤτο καὶ ἐσθεσμένοι ὁ λόγος των.

Ὁ δὲ ὀδοπόρος, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ξενοδόχου, εἶχεν ἀποθέσει εἰς μίαν γωνίαν τὴν ράβδον του καὶ τὸ δέμα, καὶ ἐκοιθῆσεν εἰς τὴν παρατυχοῦσαν ἔδραν σκεπτόμενος. Ἀσχίρεσεν ἔπειτα τὰ ὑποδήματα του, ἔλαβεν ἐν ἑκ τῶν δύο κηρίων, ἐφύσησεν ἐπὶ τοῦ ἐτέρου, ὤθησε τὴν θύραν, καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου βλέπων γύρω του, ὡς νὰ ἐξήτει πρᾶγμα τι.

Διέβη εἰς διὰδρομον καὶ προῦχώρησε μέχρι τῆς κλίμακος. Ἐκεῖ ἤκουσε ἐλαφρὰν τινα ἀναπνοήν, ὡς παιδίου. Ἐνόησεν ὅτι παιδίον τι ἐκοιμάτο ὀπισθεν τῶν ξιλίνων βαθυδαίων.

Καταβάνει ἔως κάτω στρέφεται ἔπειτα εἰς τὰ ὀπίσω τῆς κλίμακος, καὶ ἐκεῖ, μεταξύ παντοειδῶν παλαιῶν κλαθίων καὶ δοχείων τεθραυσμένων, ἐντὸς τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν ἀραχνῶν, βλέπει μίαν κλίνην, ἃν δύναται νὰ ἀνομάσῃ τις κλίνην ἐν ἀχυρόστρωμα σχισμένον, ὥστε πανταχοῦ νὰ φρίωνται τὰ ἄχυρα, καὶ ἐν ἐξάπλωμα τρυπημένον τόσον, ὥστε νὰ διακρίνηται τὸ ἀχυρόστρωμα.

Συνόντες, τίποτε. Τοῦτο δὲ κατὰ γῆς, ἐπὶ τῶν πλακῶν. Εἰς ταύτην τὴν κλίνην ἐκοιμάτο ἡ Τιτίκα. Ὁ ἄνθρωπος ἐπλησίασε καὶ τὴν παρετήρησεν.

Ἡ Τιτίκα ἐκοιμάτο βαθίως μεθ' ὄλων τῶν φοριμάτων της. Τὸν χειμῶνα ἔεν ἐξεδύετο, ἵνα μὴ κρυώνῃ. Ἐκρίται ἐσχημίνην

ἐπάνω της τὴν πλαγγόνα, ἦς τὰ μεγάλα καὶ ἠνεωγμένα ὄμματα ἐστιλβον εἰς τὸ σκόσιος.

Ἐκ διαλειμμάτων ἐξέπεμπε βαθὺν ἀναστεναγμόν, ὡς νὰ ἐμελλε νὰ ἐξυπνήσῃ καὶ τότε ἐσφιγγε σπασμωδικῶς σχεδὸν τὴν πλαγγόνα εἰς τὰς ἀγκάλας της. Πλησίον τῆς κλίνης εὐρίσκετο μόνον ἐν τῶν ζυλίνων πεδίων της.

Παρέκει τοῦ ἀνδρου ἐκείνου τῆς Τιτίκας ὑπῆρχε θύρα ἀνοικτὴ, ἐξ ἧς ἐφαίνετο μέγας τις σκοτεινὸς θάλαμος. Ὁ ξένος εἰσέδυσεν εἰς αὐτόν.

Εἰς τὸ βῆθος του διεκρίνοντο διὰ θύρας τινὸς ὑλωτῆς δύο μίτραὶ κλίνας: εἰδύμοι, καθριώταται αὗται. Ἦσαν αἱ τῆς Ἀζέλιμας καὶ τῆς Ἐπονίνης. Ὅπισθεν αὐτῶν ἐφαίνετο ἡ ἄκρα λίχνου καλαθίου ὅπου ἐκοιμᾶτο τὸ ἄρρεν νήπιον, τοῦ ὁποίου ἠκούετο καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν κλαυθμηρισμός.

Ὁ ξένος συνεπέρανεν ὅτι τὸ ὤματιον τοῦτο συνεκοινῶει μὲ τὸ τοῦ ἀνδρογόνου. Ἐκινήθη λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ, ὅτε τὸ βλέμμα του ἐπεσεν ἐπὶ τῆς ἐστίας: αὕτη ἦτον ἄνευ πυρᾶς καὶ ἄνευ τέφρας.

Εἰς τόπον δὲ τέφρας παρατήρησε δύο πέδιλα παιδικά, ἄνισα κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ τότε ἐνεθυμήθη τὴν συνήθειαν, ὅτι τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, τὰ παιδιὰ ἀποθέτου ἐν τῇ ἐστία τὰ ὑποδήματά των, περιμένοντα νὰ εὐρωσιν ἐντὸς αὐτῶν τὸ πρωὶ ὠραίων τ. ὤωρον, τὸ ὁποῖον τοῖς φέρει διὰ νυκτός ἡ καλὴ Μοῖρα. Βεβαίως, ἡ Ἐπονίνη καὶ ἡ Ἀζέλιμα εἶχον ἀποθέσει ἐκεῖ ἡ καθεμία ἀπὸ ἐν πέδιλόν της.

Ὁ ξένος ἐκύβη καὶ παρατήρησεν. Ἡ Μοῖρα δηλοδὴ ἡ μήτηρ, ἥδη εἶχεν ἐκτελέσει τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῆς, διότι ἐντὸς ἐκάστου πεδίου εὐρίσκετο ἐν ὠραίων νόμισμα ἐξ σολδίων, εἴ τι στυλπνόν. Ὁ ξένος ἀνηγέρθη καὶ ἰστομάζετο ν' ἀποχρήσῃ, ὅτε διεκρίνευ εἰς ἄκραν τῆς ἐστίας καὶ ἄλλο τι πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὄσας πλείονα προσοχῆν, εἶδεν ὅτι ἦτο γονόρροιοῦς ζύλινον πέδιλον, ἐλεεινόν, σκασμένον, πλήρες δὲ τέφρας καὶ ζηροῦ πηλοῦ.

Ἦτο τὸ πέδιλον τῆς Τιτίκας. Ἡ Τιτίκα, ἐκ πεποθησέως συγνωστικῆς εἰς τὴν ἡλικίαν της, εἶχε βάλει καὶ αὐτὴ τὸ πέδιλόν της ἐντὸς τῆς ἐστίας.

Ἡ ἐλπίς εἰς παιδίον εἶναι τερπνόν τι καὶ ὑψηλόν καὶ ἰδίως εἰς παιδίον τὸ ὁποῖον ποτέ του δὲν ἤσθάνθη ἄλλο τι αἰσθημα πλὴν τῆς ἀπελπισίας.

Ἐπὶ τοῦ ξυλίνου πέλιδου τῆς Τιτίκας δὲν ὑπῆρχε τίποτε. Ὁ ξένος ἐξήγαγε τότε ἀπὸ τὸ θυλάκιόν του καὶ κύψας ἔθεσεν εἰς τὸ πέλιδον ἐκεῖνο ἐν εἰκοσίσφραγκον χρυσοῦν. Ἐπειτα δ' ἐπέστρεψεν εἰς τὸν θάλαμόν του πάλιν λαθραίως.

θ'.

Ὁ Θεναρδιέρος εἰς τὸ ἔργον.

Τὴν ἑπιούσαν, πρῶτῃ, δύο ὥραις τοῦλάχιστον πρὸ τῆς αὐγῆς ὁ Θεναρδιέρος παρὰ τινα λύχνον καθήμενος ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ καπηλείου, καὶ φέρων ἀνά χεῖρας κάλαμον, συνέταττε τὸν λογαριασμὸν ὃν ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ «ὁ κύριος».

Ἦτο δ' ἐκεῖ ἡ σύζυγός του, ἥτις ὀρθία καὶ κύπτουσα ἐπ' αὐτοῦ, παρατήρει ὅ,τι ἔγραφε. Λέξιν δὲν ἔλεγον· ἀφ' ἐνός ἔβλεπε τὴν βαθεῖαν μελέτην, ἀφ' ἑτέρου τὸν θρησκευτικὸν ἐκεῖνον θαυμασμὸν μεθ' οὗ παρατηροῦμεν τεράστιόν τι τῆς ἀνθρωπίνης περινοίας, ἐνῶ γεννᾶται καὶ πράγεται βαθμηδόν.

Εἰς μόνος θόρυβος ἤκούετο εἰς τὸν οἶκον· ἡ Τιτίκα ἐσάρωνε τὴν κλιμακίαν.

Μετὰ παρέλευσιν δεκαπέντε λεπτῶν τῆς ὥρας, ὁ Θεναρδιέρος ἐσκέπρωσε τὸ ἐξῆς ἀριστοῦργημα μὲ χίλια δύο μουντζουροσυσσίματα.

Σημειώδης τοῦ κυρίου ὑπ' ἀριθ. 1.

Διὰ δεῖπνον	φρ	3
» ὄωμάτιον	»	10
» κηρία	»	5
» θέρμανσιν	»	4
» ὑπηρεσίαν	»	1
	<hr/>	
	φρ.	23

Ἡ λέξις «ὑπηρεσίαν» ἦτο γεγραμμένη Ὑπερσία.

— Εἰκοσιτρία φράγκα! ἀνέκραξεν ἡ γυνὴ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐνέχοντος ὅμως καὶ δισταγμὸν τινα.

Καθὼς ὄλοι οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι, οὕτω καὶ ὁ Θεναρδιέρος δὲν ἦτον ἀρκετὰ εὐχαριστημένος. — Πῶς τάχα εἶπε, πολλὰ σ' ἐφάνηκαν;

Μετὸν αὐτὸν τόνον ἐξεφράσθη καὶ ὁ Καστελρήγος ἐν Βιέννῃ διὰ τὸν λογιριασμὸν τὸν ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ πληρώσῃ ἡ Γαλλία.

— Λέγω μήπως τοῦ φανοῦν πολλὰ καὶ δὲν θελήσῃ νὰ πληρώσῃ, προσέθηκεν ἡ γυνή.

Ὁ Θεναρδιέρος γελάσας ψυχρῶς εἶπε :

— Θὰ πληρώσῃ.

Ὁ γέλωσ τοῦ ἦτο γέλωσ βεβαιότητος καὶ κύρους. Ὅ,τι ἐλέχθη ἔπρεπε καὶ νὰ ἐκτελεσθῇ.

Ἡ σύζυγος δὲν ἐπέμενε πλειότερον, ἀλλ' ἐπεδόθη εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν τραπέζων, ἐνῶ ὁ σύζυγος διέσχιζε τὴν αἰθουσαν κατὰ μῆκος καὶ πλάτος. Ἐἶτα προσέθηκεν :

— Κ' ἐγὼ χρεωστῶ χίλια πεντακόσια φράγκα... Καὶ προχαρήσας ἐκάθισε πλησίον τῆς ἐστίας σκεπτόμενος.

Ἡ Θεναρδιέρου ἐπανέλαβε.

— Νὰ εἰσεύργῃ ὅμως ὅτι ἀπὸ σήμερα θὰ διώξω τὴν Τσιέικα· δὲν εἶμπορῶ ἐγὼ νὰ τρώγω τὰ ἐντόσθιά μου μετὰ τὴν κοιλίαν ποῦ τῆς εἶωκεν ὁ ξένος· θὰ προτιμούσα νὰ τὴν ἐδλεπα, νὰ πάρῃ σύζυγον τὸν βασιλέα παρὰ νὰ τὴν κρατήσω πρὸ ἐδῶ μὲς· τὸ σπῆτί μου μὴ καὶ μόνη μέρα.

Ὁ Θεναρδιέρος ἤναψε τὴν πίπα του καὶ ἀπεκρίθη φρεσὺν ἐκ νεύου·
 νειλημμένως τὸν καπνὸν του.

— Τὸ λογαριασμὸ κύτταξε σὺ νὰ δώσεις.

Καὶ ἐξῆλθε. Μόλις ὅμως ἐξῆλθεν οὗτος, εἰσῆλθεν ὁ ὄδοιπóρος. Ἄμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ ὄδοιπóρου, εἰσῆλθε καὶ ὁ Θεναρδιέρος, ἀλλ' ἐστάθη εἰς τὴν θύρην μὲν τρόπον ὥστε νὰ τὸν βλέπῃ μόνον ἢ σύζυγός του.

Ὁ ὄδοιπóρος ἔφερε τὸ δέμα καὶ τὴν ράβδον του.

— Ἐξυπνήσατε τόσον ἐνωρίς! εἶπεν ἡ Θεναρδιέρου· πῶς! ἀπὸ τῶρα θὰ μᾶς φύγετε;

Λέγουσα δὲ ταῦτα, περιέστρεψε συγχρόνως εἰς τὰς χεῖράς της τὸν λογαριασμὸν, δισταζούσα νὰ παρουσιάσῃ αὐτὸν εἰς ἄνθρωπον ὅστις ἐφαίνετο πτωχὸς τόσον ἐκ τῆς ἐνδυμασίας του.

Ὁ ὄδοιπóρος ἦτο περίσκεπτος.

— Μάλιστα, κυρία, ἀπεκρίθη πρὸς τὴν ξενοδόχον, ἀναχωρῶ.

— Καὶ δὲν ἦλθε λοιπὸν ὁ κύριος εἰς τὸ Μομφερρέιλ, διὰ κάμνιν του ὑπόθεσιν;

— Ὅχι· διαβατικὸς εἶμαι· παρακαλῶ, κυρία, τί σὰς χρεωστῶ;

Ἡ Θεναρδιέρου, ἀντὶ ἀπαντήσεως, παρουσίασε τότε τὸν λογαριασμὸν εἰς τὸν ξένον.

Οὗτος ἐξεδίπλωσε τὸ χαρτίον, καὶ ἔρριψε μὲν ἐπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα του, ἀλλ' ἐφάνη ἔχων ἰλλαγοῦ τὴν προσοχὴν.

— Κάμνετε, εἶπε, κυρία, κάμνετε εἰς τὸ Μομφερρέιλ, καλὰ εἰς δουλειάς;

— Ὅχι δὲ καὶ τόσα ἀπεκρίθη ἡ ξενοδόχος, ἐκθαμβοὺσα ὅτι ὁ ξένος δὲν ἐβάλλε τὰς φωνὰς ἅμα ἰδὼν τὰ ἐν τῇ σημειώσει.

Ἐπὶ τὸ θρηνωδέστερον δὲ καὶ ἐλεγειακώτερον τρέψασα τὴν φωνὴν της:

— Αἶ, κύριέ μου, εἶνε δύσκολοι οἱ σημερινοὶ κληροί! Ἐπειτα, περὶ καὶ πολὺ ὀλίγος κόσμος ἀπὸ τὰ μέρη μᾶς! καὶ αὐτὸς μετρίως καταστάσεως. Ἄν μᾶς ἤρχονταν κάποτε ὡς τὴν εὐγενίαν σας ἄνθρωποι μεγαλόδωροι καὶ πλούσιοι, εἶ! τότε καὶ εἴμποροῦτε νὰ βγάιντε! Ἐρχομε τόσα βάρη! Νά, αὐτὴ ἡ μικρὴ ὅπου εἶδατε, μᾶς ἀεστίζετε· τὰ μαλλοκέφαλά μᾶς.

— Ποία μικρὴ;

Κατ'αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἠσθάνθη αἰφνης ὅτι ὁ κάδος
 τῆς κατέστη ελαφρὸς. Χεὶρ τῆς τον ἐπῆρεν ἐκ τῆς λαβῆς καὶ ρωπαλέως
 τὸν ἔψαδε.
 (Σελ. 510).

— 'Εκείνη όπου εἶδατε ἢ Τιτίκα ! ἢ Κορυδαλίδα, καθὼς τὴν λὲν εἰς τὸ χωριό !

— Τί μοῦ λές ! αὐτή ;

— Αὐτή· κορυδαλίδα ! δὲν τὴν ἔλεγαν καλλίτερα νυχτερίδα ! 'Εμεῖς, κύριε εἴμεθα ἄνθρωποι· όπου ποτὲ δὲν ζητοῦμεν ἀπὸ κανένα ἐλεημοσύνη, ἀλλὰ καὶ οὔτε εἰμποροῦμεν νὰ κάμωμεν εἰς ἄλλον. Δὲν μᾶς περισσεύει τίποτε, καὶ ἔχομε τόσα νὰ πληρώνωμεν. Φόρον ἐπιτηδεύματος, φόρον διὰ τῆς θύραις, ἄλλον διὰ τὰ παράθυρα· τόσα ἐκατοστά ! 'Ξεύρετε ποῦ καλὰ πῶς ἡ κυβέρνησις ἀρμέγει ἀδιάκοπα. 'Ἐχω ἔπειτα καὶ ταῖς κίραις μου πῶς νὰ μοῦ περισσεύσῃ νὰ τρέφω καὶ ξένα παιδιὰ ! Καὶ ἂν κάνεις μᾶς τὴν ἐξεφόρτωνε. . .

— 'Εγὼ τὴν πέρνω, μοῦ τὴν δίνετε ! εἶπεν ὁ ξένος μετὰ φωνῆς, ἣτις περιεῖχε καὶ λεπτόν τινα τρόμον, καὶ τοι ἐπετιθεύθη αὐτὴν ἐπὶ τὸ ἀδιαφορώτερον.

'Ἡ ἐρυθρὰ καὶ ὀξύχολος τῆς καπήλου μορφή ἐφαιδρύνθη μοχθηρῶς.

— Τί ; ὦ κύριέ μου, καλέ μου κύριε, νὰ μᾶς ἐκάμνετε αὐτὸ τὸ μέγα καλὸ ! Πάρετέ τὴν, κρατήσατέ τὴν, ψήσατέ τὴν, φάγετέ τὴν, καὶ ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγιά νᾶναι βοήθειά σας.

— Καλὰ· ὁ λόγος μου λόγος.

— 'Ἀληθινά ; τὴν παίρνετε ;

— Τὴν παίρνω.

— Τώρα εὐθύς ;

— Τώρα εὐθύς· Φώναξέ τὴν. . .

— Τιτίκα ! ἀνέκραξεν ἡ Θεναρδιέρου.

— Στάσου, εἶπεν ὁ ξένος, νὰ σοῦ πληρώσω τὸν λογαριασμό μου.

Πόσα εἶνε ;

Ρίψα· δ' ἐν ταυτώ τὸ βλέμμα ἐκ νέου εἰς τὴν ἐνὰ χεῖρας σημείωσιν, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὴν ἀπορίαν του.

— Εἰκοσιτρία φράγκα !

Καὶ ἀτενίσας πρὸς τὴν καπήλον, ἐπανέλαβεν ἐρωματητικῶς :

— Εἰκοσιτρία φράγκα ;

'Ἡ Θεναρδιέρου, ἡτοιμασμένη οὖσα κατὰ τῆς ἐξόδου.

— Εἰκοσιτρία φράγκα, μάλιστα, εἶπεν.

'Ο ξένος ἀνέσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ ἐμέτρησεν ἐπὶ τραπεζῆς πέντε ἀργυρᾶ πεντάφραγκα.

πορεί. Αυτή ή μικρούλα δέν έχει ούτε μάνα, ούτε κύρι' ε'νε πεν-
τάρρανο. Εγώ τὸ ἀνέθρεψα. Τέλος πάντων, ἔρθασα γὰ τὸ ἀγαπήσω
τὸ παιδί. Ἐμβαίνετε εἰς τὸ νόημα τῆς ὀμιλίας μου. Ἀπὸ λόγου
πολλὰ δέν γνωρίζω, ὅμως εἶμαι ἕνας καλὸς ἄνθρωπος. Καί ή γυναῖκά
μου, ὅπου εὐλέπετε νά τήν παίρνη ὁ θυμός, καί αὐτή πολὺ τὸ ἀγαπᾷ.
Τὸ ἔχομεν ὡσάν παιδί μας. Εὐχαριστοῦμαι νά τὸ ἀκούω νά κελαῖδῃ
μέσα εἰς τὸ σπῆτι.

Ἐξένος ἐξηκολούθει νά τὸν παρατηρῆ προσηλωμένος. Ὁ Θεναρ-
δαίρος πρόβη λέγων.

— Μάθετε ὅτι πολὺ μοῦ κακοραίνεται! ζητῶ συγγώμην ἀπὸ τὸν
κύριον, μυριάκις συγγώμην, ἀλλὰ κανείς δέν δίδει τὸ παιδί του εὐ-
κολα εἰς ἕνα ἄνθρωπο πιαστικό. Ἄσχημα λέγω, κύριε; Βάλλω σᾶ,
ἴδιον κριτήν. Δέν σᾶς λέγω τὸ ἐναντίον· εἰσθε ἄνθρωπος εὐκατάστα-
στος, καταλαμβάνω ἀπὸ τὸ σχῆμά σας ὅτι εἰσθε πολὺ καλός· ναι,
ἀν ἤξευρα πῶς θά ἦτον διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ παιδιοῦ... Πρέπει
ὅμως κανείς καί νά ἦγε περὶ τούτου βέβαιος. Καταλαβαίνετε.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι πῶς τὴν ἄρινα νά ἴπαγῃ, με θυσιάν τοῦ ἑαυ-
τοῦ μου, ἔστω ὅμως θά ἤθελα πάντοτε νά μάθω καί πού πηγαίνει·
νά γνωρίζω εἰς κάθε καιρὸν πού εὐρίσκειται, εἰς ποῖον κοντὰ εἶνε, διὰ
νά ἐρχομαι ἀπὸ καιρὸ εἰς καιρὸ νά τὴν βλέπω, καί νά γνωρίζῃ καί
αὐτή, ὅτι ὁ πατέρας ὅπου τὴν ἀνέθρεψε, ἔχει δι' αὐτή τὴν ἔ-
γνοια του.

Θέλω νά σᾶς εἰπῶ· εἶνε μερικά πράγματα ἀδύνατα. Καί μάλιστα
κύριέ μου, ἐγὼ δέν γνωρίζω οὔτε τὸ ὄνομά σας. Πολὺ καλὰ τὴν
παίρνετε· αἶ, ὕστερα, πού εἶναι ή Κορυδαλλίδα; τί ἀπέγινε; Τού-
λάχιστον νά ἔδλεπα ἕνα κομμάτι χαρτί, ἔστω καί μία ἐπιταχθεῖρα,
ἕνα κουρέλι ἐκεῖ, ὡσάν διαβατήριον! Ἦγουν θέλω νά σᾶς εἰπῶ!

Ἐξένος δέν ἔπαυσε μὲν οὐδὲ στιγμήν νά τὸν παρατηρῆ μετὰ
βλέμματος ἐξ ἐκείνων ἅτινα εἰσόδου μέχρι· βίθους συνειδήσεως, ἀπε-
κρίθη δὲ σοβαρῶς.

— Κύριε Θεναρδαίρε· δέν χρειάζεται νά ἔχη διαβατήριον ἄνθρωπος
ὅπου ἴπαγει πέντε λεύγαις μακρὰ ἀπὸ τὰ Παρίσια. Ἄν ἴπαρω
μαζῇ μου τὴν Τιτίχα, θά μοῦ τὴν δώσης ἀπλῶς. Τὸ ὄνομά μου δέν
θά τὸ μάθησ, οὔτε τὴν διαμονή μου, οὔτε πρέπει νά ξέρῃς πού θά
ἴρρισκεται· μάλιστα ὁ σκοπός εἶνε νά μὴ σᾶς μεταιδῇ εἰς ὅλην τὴν

τὴν ζωὴν. Κόρτω τὴν κλωστή ὅπου εἶνε δεμένη ἀπὸ τὸ πόδι, καὶ ἐπέταξε. Σὰς συμφέρει αὐτό; Ἡ τὸ ναί, ἦ, τὸ ὄχι.

Καθὼς οἱ δαίμονες καὶ τὰ πνεύματα διακρίνουσιν ἀπὸ τινων σημείων τὴν ἐμφάνισιν ἀνωτέρας θεότητος, ὁ Θεναρδιέρος ἐνόησεν ὅτι ἐνώπιόν του εἶχε τινα ἰσχυρόν.

Ἀπὸ τῆς χθεσινῆς ἑσπέρας ἐνῶ συνέπιπε μετὰ τῶν ἀμαξηλατῶν καὶ συνεκάπνιζε καὶ συνέψαλλε τὰ ἄσμενα ἐκεῖνα, παρετῆρει μὲν λαθραίως τὸν ξένον ὅστις ἐφόρει τὸν κίτρινον ἐπενδύτην, ὡς γαλῆ, τὸν ἐσπούδαζε δὲ ὡς μαθηματικός.

Δὲν τοῦ διέφυγε τὴν προσοχὴν οὐδὲ τὸ παραμικρόν αὐτοῦ κίνημα. Ὁξυδερχῆς φύσει, πρὶν ἔτι ὁ ἄγνωστος ἐκδηλώσῃ τὴν πρὸς τὴν Τιτίκαν συμπάθειάν του, ὁ Θεναρδιέρος εἶχε μαντεύσει αὐτήν.

Προσεῖχιν εἰς τὰ βλέμματά του, ὅτι συνεχῶς διηυθύνοντο ἐπὶ τῆς μικρᾶς. Διατί; τίς ἦτον ὁ ἄνθρωπος οὗτος; πῶς, ἐνῶ εἶχεν ἱκανὰ χρήματα, ἐφόρει τοιαῦτα ἐλεεινὰ φορέματα; Ὅλην τὴν νύκτα ἐσκέπτετο ταῦτα, καὶ δὲν εὗρισκε τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος.

Ὡς πατὴρ τῆς Τιτίκας, δὲν τὸν ἐφαίνετο πιθανόν. Ἴσως ἦτο πάππος τῆς· ἀλλὰ τότε, διατί νὰ μὴ δηλώσῃ τοῦτο ἀμέσως; Ὅταν ἔχη τις δικαίωμα, τὸ ἐκφέρει πάραυτα.

Δὲν θὰ εἶχε λοιπὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς Τιτίκας. Ἄρα τίνα σχέσιν εἶχε πρὸς αὐτήν; Ὁ Θεναρδιέρος μυρίας ἐπλαττεν εἰκασίας.

Διέβλεπε πολλὰ, καὶ δὲν αἰέρινε τίποτε.

Ὅπως δὴποτε, καθ' ἣν στιγμὴν ἤρχισε τὴν συνδιάλεξίν του πρὸς τὸν ξένον, βέβαιος ὦν ὅτι ὑπῆρχε μυστικὸν εἰς ὅλα ταῦτα, βέβαιος δ' ἀφ' ἑτέρου ὅτι ὁ ξένος εἶχε συμφέρον νὰ μὴ γνωσθῇ τὸ ὄνομά του, ἀνεθάρρησεν, ἔλαβε δυνάμεις.

Εἰς τὴν ἀπλὴν καὶ περιεκτικὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀνδρός, ἰδὼν ὅτι τὸ μυστηριώδες τοῦτο πρόσωπον ἦτο ἀπλῶς μυστηριώδες, εἶδεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις πρὸς ἐκπόρθησιν τοῦ βαλαντιῦ του. Τοιοῦτόν τι δὲν ἐπερίμενεν, αἱ δὲ εἰκασίαι του ἦσαν ἀνυπόστατοι.

Τέλος συνεκέντρωσε τὰς ἰδέας του, ἦτον ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων οἵτινες κρίνουσι μίαν τινὰ θέσιν δι' ἑνὸς καὶ μόνου βλέμματος.

Ἐπραξεν, ὡς πράττουσιν οἱ μεγάλοι στρατηγοὶ ἐπὶ τῆς κρίσεως

στιγμῆς, ἦν μόνοι αὐτοὶ βλέπουσιν· ἀπεκάλυψεν ἀμέσως τὴν κανονιστοειχίαν του.

— Ἀκούσατε, κύριε, εἶπε· χιλία πενταχόσια φραγκα θέλω.

Ὁ ξένος ἔλαθεν ἀπὸ τοῦ κόλπου του παλαιὸν τι χαρτοφυλάκιον ἐκ μελανοῦ δέρματος, τὸ ἤνοιξε, καὶ ἐξήγαγε τρία τραπέζικα γραμμάτια, ἅτινα ἀποθέσας ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ στηρίζας ἐπ' αὐτῶν τὸν πλατὺν του ἀντίχειρα :

— Φώναξε νὰ ἔλθῃ ἡ Τιτίκα, εἶπε πρὸς τὸν κάπηλον.

Ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ, ἡ Τιτίκα τί ἐπραττεν; Ἄμα ἐξύπνησεν, ἔτρεξεν εἰς τὸ πιδιλὸν τῆς, τὸ ἔβλινον, εὐρύσασα ὀ' ἐντὸς αὐτοῦ τὸ κατάστειπνον χρυσοῦν εἰκοσόφραγκον ἔμεινεν ἔκθαμβος. Ἡ τύχη τῆς ἤρχισε νὰ τὴν μεθύσκη.

Δὲν ἐγίνωσκεν ἕως τότε τί ἦτον ἐν νόμισμα χρυσοῦν, δὲν εἶχεν ἰδεῖ ποιοῦτό τι ἐπὶ ζωῆς τῆς· τὸ ἔκρυψεν εὐθὺς εἰς τὸ θυλάκιόν τῆς, ὡς νὰ τὸ εἶχε κλέψει.

Ἡσθάνετο κατὰ βάθος ὅτι ἀνῆκεν εἰς αὐτὴν, ἐμάντευσε πόθεν τῇ προήρχετο τὸ δῶρον τοῦτο, ἀλλὰ κατεῖχετο ὑπὸ ἐμφέβου χαρᾶς.

Ἦσαν ὡς φαίνεται, ὑπὸ γοητεῖαν ἀγγαλιᾶσεως. Ἡ λαμπρὰ κούκλα, τὸ χρυσοῦν νόμισμα, τὴν ἐφρίνοντο ὡς ὄνειρα μᾶλλον ἢ πράγματα. Ἐτρεμεν ἐπὶ τῇ κατοχῇ τῶν λαμπροτήτων τούτων. Μόνον ἐκ τοῦ ξένου δὲν ἠσθάνετο φόβον· τὸναντιὸν μάλιστα, ἐξ αὐτοῦ ἠρώετο θάρρος.

Ἡ δυστυχὴς Τιτίκα, μηδεμίαν μέχρι τοῦδε χαρὰν ἀπολαύσασα, οὐδ' ὄσσην ἢ ἐλαχίστην χελιδῶν τοῦ οὐρανοῦ, ἠγνοεῖ τί ἐστὶ καταφυγὴ ὑπὸ σκιάν μηρῆς, ὑπὸ σκέπην πτέρυγος.

Πέντε ἤδη ἔτη, ἀρότου δηλαδὴ, ἠδύνατο τὸ πτωχὸν παιδίον νὰ ἐνθυμῆται, ἐρρίγει μόνον καὶ ἔτρεμεν, ὡς γυμνὸν αἰεῖποτε ὑπὸ τὴν δριμύειαν τῆς δυστυχίας πνοῆν. Τώρα, τῷ ἐφρίνετο ὅτι ἐνεδύθη.

Πρῶτερον ἠσθάνετο ψυχὸς ἐν τῇ ψυχῇ, τώρα θάλπος δι' ὃ καὶ ἠλαττώθη ὁ φόβος ὃν εἶχεν ἐκ τῆς Θεναρδιέρου. Τοῦ λοιποῦ, εἶν ὑπῆρχε μόνη· εἶχεν ἐκεῖ ἓνα προστάτην.

Ἐσπευσεν ὁμῶς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπηρεσίαν τὴν ὅποιαν ὤφειλε καθ' ἐκάστην πρωίαν, καίτοι· ἀνά πέντε λεπτὰ ἤνοιγε τὸ θυλάκιον τῆς ποδῆς τῆς καὶ ἔθλιπεν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο νόμισμα, μὲ στόμα κεχτῶδες καὶ μὲ ὀφθαλμούς ὑπερμέτρως ἀνοικτούς.

Και εἰς τὴν στιγμήν λοιπὸν καθ' ἣν ἦτον ἀπερροφημένη εἰς τὴν λαμπρὰν πύτην θέαν, καὶ εἶχε λητμονῆσει τὸ σάρωθρόν της καὶ τὸν κόσμον ὅλον, ἦλθεν ἡ Θεναρδιέρου πρὸς αὐτήν, σταλεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου της, ἵνα τὴν φέρῃ εἰς τὸν ξέον.

Πρᾶγμα πρωτακουστον, ἡ Θεναρδιέρου δὲν τὴν ἐξύλισεν, οὔτε τὴν ἐξύβρισεν, ἀλλά:

— Τιτίκα, τὴν εἶπε, σχεδὸν μετὰ πρῶτης, ἔλα ἰδῶ γλιγωρα.

Μετὰ μίαν στιγμήν, ἡ Τιτίκα εἰσήγετο εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ ξενοδοχείου, ὁ δὲ ξένος λαβὼν τὸ δέμα του, τότε τὸ ἔλυσε.

Ἦσαν δὲ ἐντὸς αὐτοῦ, μία ὑποκαμίσα, μικρὰ μάλλινος ἐσθῆς, μία ἐμπροσθέλλα, ἐν ἐπανωφόριον παχύ, ἐν μεσοφόριον, ἐν περιλαίμιον, περικνημίδες μάλλιναι, πέδιλα, τέλος ὀλόκληρος ἐνδυμασία διὰ κόρην ἐπιρρετῆ. Ταῦτα δὲ πάντα, πλὴν τῆς ὑποκαμίσης, μελανά.

— Πάρε, παιδί μου, εἶπεν ὁ ξένος, αὐτά, καὶ ἴργαινε νὰ ἐνδύθῃς ὀγλήγωρα.

Εἶχεν ἤδη ἐξημερώσει, ὅτε οἱ κίτσοι τοῦ χωρίου, ἀνοίγοντες τὰς θύρας αὐτῶν, εἶδον διαβαίνοντα διὰ τῆς ὁδοῦ ἧτις ἦγεν εἰς Παρισίους ἕνα ἄνθρωπον πενυχρῶς ἐνδεδυμένον.

Ἀπὸ τῆς χειρὸς του ἐκρίτει κοράσιον πενηθοροῦν καὶ φέρον εἰς τοὺς βραχιόνάς του μίαν πλαγγόνα, ροδίην ἐσθῆτα φοροῦσαν.

Ἦτο ὁ γνωστὸς ἡμῖν ὀδοπῆρος καὶ ἡ Τιτίκα.

Καὶ αὐτὸν μὲν οὐδεὶς ἐγνώριζεν, ἐπειδὴ δὲ ἡ Τιτίκα δὲν ἦτο ρακένδυτος, ὡς μέχρι τούδε, πολλοὶ δὲν ἐγνώρισαν οὐδ' ἐκείνην.

Ἡ Τιτίκα ἀνεχώρει. Μετὰ ποῦ ; ἠγνῆει. Ποῦ ; οὐδὲ τοῦτο ἐγίνωσκε. Τὸ μόνον τὸ ὅποιον κατελάμβανεν ὁ νοῦς της ἦτον, ὅτι ἄρην ὀπίσω της τὸ καπηλεῖον τῶν Θεναρδιέρων.

Οὐδεὶς ἐσχίσθη νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ἀέχστε ὑγείαν» οὐδ' αὐτὴ εἰς οὐδένα.

Ἐξῆλθε τῆς οἰκίας ἐκείνης μεμισημένη καὶ μιτῶσα.

Ἐβάδιζε λοιπὸν ἡ Τιτίκα σοβαρῶς, ἀνοίγουσα τὰ μεγάλα της ὄμματα πρὸς τὸν οὐρανόν.

Εἶχε βάλει τὸ χρυσὸν της νόμισμα εἰς τὸ θυλάκιον τῆς νέας ἐμπροσθέλλας της

Ἐὰ ἀλειμματίων ἤσειγε τὸ θυλάκιον καὶ ἐρριπτεν ἐν βλέμμα ἐν-

τὸς αὐτοῦ, ἔπειτα ἠτένιζε πρὸς τὸν καλὸν τοῦτον ἄνθρωπον. Ἡσθάνετο ὅτι εὕρισκετο πλησίον τοῦ παναγίου Θεοῦ.

Γ'.

Ὁ ζυγὸν τὰ βελτίω δυνατόν νὰ εὕρη τὰ χεῖρω.

Ἡ Θεναρδίερα ἀπῆκε κατὰ τὸ σύνθετο τὸν σύζυγόν της νὰ πράξῃ ὡς αὐτὸς ἤξευρε.

Μετὰ πώρευσιν δεκαπέντε λεπτῶν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ξένου μετὰ τῆς Τιτίκας, ἐπῆρεν ὁ Θεναρδίερος κατ' ἰδίαν τὴν γυναῖκά του καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὴν τὰ χίλια πεντακόσια φράγκα.

— Τόσα μόνο ; εἶπεν ἡ σύζυγος.

Πρώτη φοράν συνέβη τοῦτο, ἀφ' οὗτοῦ συνέζων, ἐτόλμησεν ἡ σύζυγος, ἀξιώσασα νὰ ἐπικρίνῃ πράξιν τινὰ τοῦ ὀδοῦρου καὶ ἡ ἐπίκρισις ἔκαμιν ἀμέσως τὴν ἐνέργειάν της.

— Καλὰ λές, ἀπεκρίθη ὁ Θεναρδίερος, εἰς αὐτὴ ἔχεις δικαίον Εἰμ' ἓνας βλάκας ! Δός μου γλίγωρα τὸ ἀκατέλλοσ μου.

Ἐδίπλωσε τὰ τρία τραπεζικά γραμμάτια, τὰ ἔχωσεν εἰς τὸν κόλπον του καὶ ἐξῆλθε κατεσκευασμένος· ἀλλ' ἀπατιθείς κατ' ἀρχῆς, καθυθύνθη δεξιόθεν.

Γείτονας ἔπειτα τὸν ἐπληροφόρησαν περὶ τῆς διευθύνσεως τῆς Κορδαλίδος καὶ τοῦ ξένου, καὶ τότε ἤλλαξε τὸν ὁδὸν του ἐν σπουδῇ καὶ ὀμιλῶν καθ' ἑαυτόν.

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος βέβαια, εἶπε ἀμειλιτῶνις ἐνδόμενον φρούχον κίτρινα, καὶ ἐγὼ ἓνα κτήνος ! Πρώτη καὶ ἀρχή, εἶδες, ἔδωκε, εἶκοσι σόλδια, ἔπειτα πέντε φράγκα, ἔπειτα χίλια πεντακόσια φράγκα, πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολία.

Καθ' ἓν στιγμήν λοιπὸν ἐξῆλθεν ἡ Τίτিকা μετὰ τοῦ κόβου
 ἀνά χειρὸς .. δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἀπειθήσῃ τὴν πλαγγόνα.
 (Σελ. 104).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ!

ΦΥΛΛ. 69

Αὐτὸς καὶ δεκαπέντε χιλιάδες φράγκα νὰ τοῦ ζητοῦσα, θὰ ταῖς εἶδινε. Μιὰ νὰ τὸν προσθάσω, καὶ βλέπομεν.

Τὸ δέμα ἐκεῖνο ἔπειτα μὲ τὰ φορέματα, ἐπίτηδες πραγματοποιασμένα διὰ τὴν μικρή... ὅλα πράγματα, βλέπεις, παράδοξα εἰς ὅλα κάποιον μυστηριῶ ὑποκάτω.

Μυστήρια δὲ ὅπου πέρθουν μέσα εἰς τὰ χέρια ἐνὸς ἀνθρώπου, δὲν ἀφίονται. Τὰ μυστικὰ τῶν πλουσιῶν εἶνε σφουγγάρια γεμάτα χρυσάφι· πρέπει νὰ ξιύρη ὁ ἄνθρωπος νὰ τὰ σφίγγη καλά.

Ἄπασαι αὐταὶ αἱ ἰδέαι ἐκυκλοφόρου ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου του.

— Τί ζῶν εἶμαι, τί ζῶν ! ἔλεγεν.

Ὅταν ἐξέληθι τις τοῦ Μομφερμέιλ καὶ εἴσῃ εἰς τὴν γωνίαν ἥτις σχηματίζεται ὅταν πρόκειται νὰ λάβῃ τὴν πρὸς τὸ Λιβρὺ ἄγουσαν, εὐρίσκεται ὡς ἐπὶ εὐρέως ὄροπεῖου.

Φήσας ἐκεῖ ὑπέλπισεν ὅτι ἔπρεπεν ἕως τὴν στιγμήν ἐκείνην νὰ διακρίνῃ πού ἐβαινεν ὁ ξένος ἐκεῖνος μὲ τὴν μικράν.

Παρετήρησεν ὅσον ἠμποροῦσε μακρότερα ἀλλ' οὐδένα εἶδε. Ἐζήτησε πάλιν πληροφορίας ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ εὐρισκόμενους.

Ἐν τούτοις ἔχανε τὸν καιρὸν του. Ὅσαιπύροι τινὲς τῷ εἶπον ὅτι ὁ ἀνὴρ μετὰ τοῦ παιδιοῦ, τοὺς ὁποίους ἐζήτηι εἶχον πάρει τὸν πρὸς τὸ δάσος τοῦ Γανιὺ ὄρομον.

Ἐσπευσεν ἀμέσως καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ἐκεῖνοι εἶχον προχωρήσει, ἀλλ' ἐν παιδίον προχωρεῖ βραδέως, ἐνῷ αὐτὸς σχεδὸν ἔτρεχε καὶ ἔπειτα τὰ μέρη ἐκεῖνα τοῦ ἦσαν γνωστά.

Ἄλλ' αἰφνης ἐσιάθη καὶ ἐπλήξῃ τὸ μέτωπόν του, ὡς πρᾶττομεν ὅταν λησμονήσωμεν κίτι ἀναγκαιότατον, καὶ ἐτοιμαζόμεθα νὰ ἐπιστρέψωμεν ὀπίσω δι' αὐτό.

— Εἶδες, εἶπεν· ἔπρεπε νὰ πάρω καὶ τὸ ταυφεῖ μου.

Ὁ Θεναροῦρος ἦτον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκείνων ὄντων ἅτινα ἐπίστε ἀναστρέφονται ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἐν ἀγνωσίᾳ μας καὶ ἐξαφνίζονται, ἐπίσης ἀγνωστὰ εἰς ἡμᾶς, διότι ἐκ τύχης παρουσιάζονται εἰς ἡμᾶς μόνον ὑπὸ τὴν μίαν των ιδιότητα.

Ἡ τύχη πολλῶν ἀνδρῶν εἶναι νὰ ζῶσιν οὕτω κατὰ τὸ ἡμισυ ἐργα-
νεῖς, ἀνεξιχνίαστοι παρὰ τῶν ἄλλων.

Ὁ Θεναροῦρος εὐρήθει εἰς ὁμαλὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν εἶχε

πῶς νὰ παρουσιασθῶ, (ὅθεν λέγομεν νὰ γίνῃ) ὡς τίμιος ἔμπροσ καὶ ὡς φιλόανθρωπος ἀστός.

Ἄλλὰ συγχρόνως, ἐκ τῶν παρουσιασθεισῶν περιστάσεων καὶ τῆς ἐξεγέρσεως ἐν αὐτῷ τῶν κτηνωδῶν του ἐνστίκτων εἶχε πᾶν ὅ,τι δύναται: νὰ παρουσιάσῃ ἓνα κακοῦργον,

Ἦτο εἰς ἐργαστηριάδης μὲ ψυχὴν τέρατος. Αὐτὸς ὁ Σατανᾶς θὰ ἐξάρωνεν εἰς μίαν ἄκραν τοῦ οἰκήματος εἰς ὃ ἐξῆ, ὁ Θεναρδίερος καὶ θὰ ἐρρέμβαζεν ἐνώπιον τριούτου εἰδεχθοῦς τέρατος.

Μετὰ τινὰ σκέψιν.

— Πά ! ἐπρόσθεσεν, αὐτοὶ ἐπῆραν τὰ ἐμπρός· ἔως νὰ ἴκω δια τὸ τουρκί: καὶ νὰ ἐπιστρέψω, τρέχα πλέον γύρευε.

Ἐξηκολούθησε λοιπὸν τὸν δρόμον του, προσέχων εἰς τὰ πέριξ, ὡς ἀλώπηξ ὅταν ὀσφραίνεται πλήθος περδίκων.

Ἵπισθεν ἐνὸς λόφου, διέκρινε μακρόθεν θάμνον, οὔτινος προεῖχεν ἄνωθεν πῖλος ἀνδρός. ὡσεὶ ἐκάθητο ἐκεῖθεν τοῦ θάμνου, ἄνθρωπος κρυπτόμενος.

Ὁ Θεναρδίερος ἐβεβχιώθη μετ' ὀλίγον, ὅτι ἐκεῖνος ἦτον ὁ ξένος του. Τὸ παιδίον δὲν ἐρρίνετο, καθὼ χαμηλότερον, ἀλλὰ διεκρίνετο τῆς πλαγῆς ἢ κεφαλῆς.

Τῶντ: ὁ ξένος εἶχε καθῆσει ἐκεῖ, ὅπως ἀναπαυθῆ, ὀλίγον ἢ Τιτίκα.

Διὰ τὸ λοιπὸν τὸν θάμνον ὁ κάπηλος παρουσιάσθη αἰφνιδίως ἐνώπιον τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀναζητουμένων.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, εἶπε πνευστιῶν ἐκ τοῦ δρόμου, ἀλλ' ἔρχομαι: νὰ σᾶς ἐπιστρέψω τὰ χίλια πεντακόσια φράγκα σας.

Καὶ ταῦτα λέγων, ἔτεινε πρὸς τὸν ξένον τὰ τρία τραπεζικὰ γραμμάτια.

Ὁ ξένος ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Τί θὰ εἶπῃ αὐτό; ἠρώτησεν

Ὁ Θεναρδίερος ἀπεκρίθη εὐλαβῶς.

— Θέλω μὲ αὐτὸ νὰ σᾶς εἶπῶ, κύριέ μου, ὅτι θὰ πάρω ὀπίσω τὴν Τιτίκα.

Ἡ Τιτίκα ἐρρίγησε καὶ συνεσφίγθη πρὸς τὸν σωτήρᾶ τῆς. Ἄλλ' οὗτος ἀτενίσας πρὸς τὸν Θεναρδίερον ἀσκαρδάμυκτί.

— Νὰ πά-ρῃς ὁ πί-σω τὴν Τι-τί-κα! εἶπε, συγκόπτων πᾶσαν συλλαβὴν τῶν λέξεων τούτων.

— Μάλιστα, κύριε, θά τὴν πάρω ὀπίσω, ἐπειδὴ ἐσκέφθηκα ὅτι δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ σὰς τὴν δώσω. Ἐγὼ εἶμαι ἕνας τίμιος ἄνθρωπος. Αὐτὴ ἡ μικρὴ δὲν εἶνε δική μου εἶνε τῆς μητέρας της.

« Ἡ μητέρα της τὴν ἐμπιστεύθηκε εἰς τὰ χάρια μου, μόνον εἰς εἰς τὴν μητέρα της εἶμαι ὑπόχρεως νὰ τὴν παραδώσω. Θὰ μοῦ εἶπῃς πῶς ἡ μητέρα της ἀπέθανε.

Ποῦ καλά, ἀλλὰ τότε δὲν εἶμπορῶ νὰ παραδώσω τὸ παιδί, εἰμὴ εἰς ὅποιον μοῦ δεῖξῃ γράμμα μὲ τὴν ὑπογραφή τῆς μητέρας, νὰ διαλαμβάνῃ ὅτι νὰ παραδώσω εἰς τὸν δεῖνα τὸ παιδί. Αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν γίνονται ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε.

Ὁ ξένος δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐρευνήσας εἰς τὸν κύλπον του, ἐξήγαγε τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο χαρτοφυλάκιον ἀφ' οὗ εἶχε λάβει τὰ τραπεζικὰ γραμματίαια.

Ἄμα ἐπανιδῶν αὐτὸ ὁ κάπηλος ἐσκήρτησεν ὑπὸ χαρᾶς.

— Καλὰ πάγ' ἡ δουλειά! εἶπε κατὰ νοῦν. Τώρα πάλιν θὰ ζητήσῃ νὰ με διασθείρῃ!

Πρὶν ἡ ἀνοξὴ τὸ χαρτοφυλάκιον ὁ ξένος, ἐστράφη καὶ εἶδ' ἄνωγόν του.

Τὸ μέρος ἦτο ἐρημικώτατον· εἰς τὸ πλησίον οἴσος καὶ τὴν περιέχει κοιλάδα ψυχῇ δὲν ἐραίνετο.

Ἦνοιξε τὸ χαρτοφυλάκιον, καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ ὄχι ὄρακα τραπεζικῶν γραμματίων, ὡς περιέμενεν ὁ Θεναρδιέρος, ἀλλ' ἀπλοῦν τι χαρτίον, τοῦτο δὲ ἀποδιπλώσας παρουσίασεν ἀνοικτὸν εἰς τὸν ξενόδοχον, καὶ τὸν εἶπεν. — Ἐχεις δίκαια. Ἀνάγνωσε λοιπόν.

Ὁ Θεναρδιέρος ἔλαβε τὸ χαρτίον, καὶ ἀνέγνωσε.

M.. ἐπὶ M. 25 Μαρτίου 1823.

Κύριε Θεναρδιέρε,

Παραδίδετε τὴν Τιτίκα εἰς τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρόν, αὐτὴ θὰ σὰς πληρώσῃ καὶ δι' ὅλα τὰ μικρὰ της ἐξόδα. Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ σὰς προσφέρω τὰς προσήσεις μου.

ΦΑΝΤΙΝΑ

— Γνωρίζεις αὐτὴν τὴν ὑπογραφήν; ἠρώτησεν ὁ ξένος.

Ἦτο τῶντος ἡ ὑπογραφή τῆς Φαντίνης. Ὁ Θεναρδιέρος ἀνεγνώ-

ρισεν αὐτήν. Δὲν εἶχε τί ν' ἀπολογηθῆ. Ἀπεγοητεύετο διττῶς, καὶ διότι ὄν τὸν ἐξεμεταλλεύετο τὴν ἀδυναμίαν του, καὶ διότι ἐνικᾶτο δι' ἀνελπίστου ὄπλου.

— Ἄν θέλῃς, προσέθεσεν ὁ ξένος, εἴμπορεις νὰ κρατήσῃς αὐτὸ τὸ χαρτί, διὰ νὰ ἔχῃς ν' ἀπολογῆσαι.

Ὁ Θεναρδιέρος ὑπεχώρησεν ἐν τάξει : — Ἄρκετὰ καλὰ ἐμιμήθηκε τὴν ὑπογραφήν Τέλος πάντων, ἄς κορευῆται ἡ εἶπε τραυλίσας.

Καταβλῶν δὲ καὶ ἰσχύατην ἀπόπειραν, καὶ τοὶ ἄπειλοι :

— Αὐτὸ, κύριε, πάγει καλὰ, εἶπεν, ἀφοῦ σεῖς εἰσθε ὁ ἐπιφέρων τὸ παρόν· ἀλλὰ τὸ παρόν λέγει ὅτι πῶς πρέπει νὰ μὲ πληρώσετε ἀδι' ὅλα τὰ μικρὰ ἐξοῶν. Αὐτὰ τὰ ἐξοῶν ὅπου ἀκούετε ὄν εἶνε λίγα.

Ὁ ξένος ἀνηγέρθη τότε ὄρθιος, καὶ εἶπε τινάσσων διὰ τοῦ ὄνυχος τὸν κονιορτὸν ὅστις ἐπεκάθησεν εἰς τὴν τετραμμένην χειρίδα του.

— Κύριε Θεναρδιέρε, τὸν Ἰανουάριον ἐλογάριαζεν ἡ μητέρα πῶς τοῦ χρεωστοῦσε ἑκατὸν εἰκοσι φράγκα· τῆς εἶχες στείλει τὸν Φεβρουάριον ἕνα λογαριασμὸ ἀπὸ πεντακόσια φράγκα, ἔλαβες τριακόσια φράγκα εἰς τὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου, καὶ ἄλλα τριακόσια εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαρτίου.

Ἀπὸ τότε ἐπέρασαν ἐννιά μῆνες πρὸς δεκαπέντε φράγκα καθὼς ἦτον ἡ συμφωνία σας, κῆννει ἑκατὸν τριάντα πέντε φράγκα. Εἶχες λάβει ἑκατὸν φράγκα περισσύτερο. Μένουν ἀκόμη νὰ σοῦ χρεωστοῦνται τριάντα πέντε φράγκα, κ' ἐγὼ σοῦ ἔδωσα χίλια πεντακόσια.

Ὁ Θεναρδιέρος ἠσθάνθη, ὅτι αἰσθάνεται ὁ λύκος καθ' ἣν στιγμήν δάκνει καὶ συλλαμβάνει αὐτὸν χαλύβδινον στόμα παγίδος.

— Τί διαβολάνθρωπος εἶνε αὐτός ! ἔλεγε κατὰ νοῦν.

Καὶ ἐπραξε λοιπὸν ὅ,τι ὁ λύκος· ἔσεισε τὴν παγίδα ὅλαις δυνάμει. Ἐβλεν ἅπαξ ὅτι ἡ αὐθιγία του εἶχε τελεσορφήσει.

— Κύριε... ὄν ἐξεύρω πῶς σὲ λέν... εἶπεν ἀρήσας πλέον κατὰ μέρος πᾶσαν εὐλάβειαν· ἐγὼ, ἂν ὄν μου δώσῃς χίλια πεντόφραγκα, παίρνω τὴν Τιτίκα, καὶ ὦρα σου καλή.

Ὁ ξένος ἀπεκρίθη ἠσύχως.

— Ἐλα, Τιτίκα, νὰ πηγαίνωμεν.

Συγχρόνως ὁ ἔλαβε διὰ τῆς ἀριστερᾶς αὐτοῦ χειρὸς τὴν Τιτίκαν, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐπῆρεν ἀπὸ χαμηλὴ τὴν ράβδον του.

Ὁ Θεναρδῖερος εἶδε τὴν παρουσίαν τῆς ράβδου ἀρ' ἐνός, τὴν ἀπουσία παντός ἄλλου ζῶντος ἀρ' ἑτέρου, καὶ οὕτως ὁ καλὸς σου ξένος, εἰσέδυσεν εἰς τὸ δάσος μετὰ τῆς μικρᾶς, ἀφήσας τὸν κάπηλον ἀκίνητον καὶ ἀποσβολωμένον.

Ἐνῷ ἐκείνοι ἀπεμακρύνοντο, ὁ Θεναρδῖερος παρατήρει τοὺς πλατείς καὶ πῶς τοξοειδεῖς ὤμους τοῦ ξένου καὶ τοὺς βαρεῖς γρόνθους του.

Ἐφ' ἑρπεν ἔπειτα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του· εἶδε τοὺς ἀσθενεῖς του βραχίονας καὶ τὰς ἰσχνὰς του χεῖρας, καί.

-- Μόγα ζῶν εἶμαι, εἶπε καθ' ἑαυτόν, νὰ μὴ παρῶ μὲξ τὸ τουφέκι μου, ἐνῷ ἔγῃκα νὰ κυνηγήσω.

Δὲν ἄρτησεν ὅμως ὀλωσδιόλου τὸν ξένον ὁ κάπηλος, ἀλλὰ τὸν ἠκολούθησεν εἰς ἀποστάσεως.

Δύο τινὸς ὑπελείποντο εἰς χεῖρας μία εἰρωνεία· τὸ ἔγγραψαν ὁ ἔφερεν ὑπογραφήν «Φαντίνα», καὶ μία παρηγορία· τὰ χίλια πεντακόσια φράγκα.

Ὁ ξένος ἐπροχώρει εἰς τὸ δάσος μετὰ τῆς Τιτίκας βραδείως βαδίζων καὶ τὴν κεφαλὴν προσκλινῆς καὶ ὡς ὑπὸ θλιβερῶν στοχασμῶν κατεχόμενος.

Τὰ φύλλα τῶν δένδρων εἶχον πέσει ἔνεκα τοῦ χειμῶνος, ὥστε ὁ Θεναρδῖερος, καίτοι μακρόθεν βλέπων, τοὺς διέκρινε πάντοτε.

Ὁ ξένος ἐστρέφετο ἐκ διαλειμμάτων καὶ ἐβλεπεν ὀπίσω του εἰς παρηκολουθεῖτο. Αἰφνης, διέκρινε τὸν Θεναρδῖερον, καὶ τότε ἐσπευσε νὰ κρυθῇ ὀπισθεν λόγχης τινός.

— Ἄ θάβολε ! εἶπεν ὁ Θεναρδῖερος καὶ ἐδιπλασίασε τὰ βήματά του πρὸς αὐτούς.

Ἐπειδὴ ἡ λόγχη ἦτο πυκνή, εἰδέθη πολὺ νὰ τοὺς πλησιάσῃ. Ὅταν δὲ καὶ ὁ ξένος εἰσεχώρησεν εἰς τὸ πυκνότερον μέρος, ἐστράφη διὰ μιᾶς καὶ ἐστάθη.

Ματαιῶς ὁ Θεναρδῖερος ἐζήτησε τότε νὰ κρυθῇ ἐντός τῶν κλίσεων· ὁ ξένος τὸν διέκρινεν. Ἐφ' ἑρπεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα οὐρανοῦ, ἔπειτα ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπινέλαθε τὸν ὄρμον του.

Ὁ κάπηλος ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ τὸν παρακολοθῇ. Ἐπροχώρησεν οὕτω πῶς ἕως τριακόσια εἰσέτι βήματα. Αἰφνης ἐστράφη πάλιν πρὸς τὰ ὀπίσω ὁ ξένος, καὶ διέκρινε τὸν κάπηλον. Τὴν φωνὴν ταυτην ὡς

τόν εἶδε διὰ βλέμματος τόνον βλοσυροῦ, ὥστε ὁ Θεναρδιέρος ἔκρινε καλόν νά στραφῆ ὀπίσω, θεωρήσας ἀνωφελεῖς πλέον νά προχωρήσῃ.

ΙΑ .

Ἀναφαίνεται ὁ ἀριθμὸς 9430 καὶ ἡ Τιτίκα κερδαίνει αὐτὸν εἰς λαχεῖον

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἦτο μεταξὺ τῶν νεκρῶν. Πεσὼν εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ μᾶλλον ἀρήσας ἑαυτὸν νά πέσῃ, δὲν εἶχεν, ὡς εἶδομεν, τοὺς σιδηροῦς κρίκους εἰς τοὺς πόδας.

Ἐκολούθησεν ὑπὸ τὰ ὕδατα, ἕως οὐ ἀνέδυσεν ὑπὸ πλοῖόν τι ἐκεῖ προσωρισμένον, παρ' ᾧ ἐτύχχανε δεδεμένη λέμβος. Ἐν τῇ λέμβῳ ταύτῃ κατώρθωσε νά μείνῃ κερυμμένος μέχρι τῆς ἐσπέρας· τὴν δὲ νύκτα, πεσὼν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐξῆλθε κολυμβητὶ εἰς ἔρημόν τι ἀκρωτήριον, ὅχι μακρὰν ἀπέχον.

Χρήματα εἶχεν· ἠγόρασεν ἐκεῖ μίαν ἐνδύμασίαν εἰς παλαιοπωλεῖόν τι πλησίον τῆς Βαλαγκιέ, εἰς τὸ ὁποῖον συνήθως ἀντὶ ἀδρά, πληρωμῆς οἱ ἐραπειτεύοντες κατάδικοι ἀντήλασσαν τὰ ἐνδύματα τοῦ κατέργου πρὸς τὰ παρὰ τοῦ παλαιοπώλου οἰδόμενα.

Ἐπειτα ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὅπως ὅλοι οἱ ἀξιοθρήνητοι οὔτοι κατάδικοι οἱ ὅποιοι προσπαθεῖν νά παραπλανήσωσι τὴν ἐνέδραν τοῦ νόμου καὶ τὴν κοινωνικὴν ἀποστροφὴν, ἠκολούθησε ἐρομολόγιον ἀπόκεντρον καὶ πλῆρες λοξοδρομιῶν.

Πρῶτον ἔκυλον τῷ πρηνείᾳθῃ εἰς Πραδὴ, κώμην πλησίον τῆς Τουλῶνος. Ἐπειτα ἔλαβε τὴν διεύθυνσιν πρὸς τὸ Βριανσὼν πλησίον τῶν Ἄνω Ἀλπεων. Ἐννοεῖται, ψηλαρῶν καὶ ἀήσυχος προὔχρει

ώσει ὠθεῦεν ὑπὸ τὴν γῆν καὶ εἰς μέρη, ἔνθα αἱ διάφοροι διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν δὲν εἶνε δυνατόν νά ὦσι γνωσταὶ εἰς τὸν τυχόντα.

Τουτουτρόπως ἐβόησε μέχρι Παρισίων, ὁπόθεν τὸν εἶδομεν μεταβαίνοντα εἰς Μομφερμέιλ.

Πρώτη του φροντίς, ἅμα φθίσαντος εἰς Παρισίους, ἦτο ν' ἀγοράσῃ φορέματα πένθημα διὰ κίρην μικράν, ἑπταετῆ ἕως ὀκταετῆ, ἔπειτα δὲ νά εὕρῃ κατάλυμα. Τούτων γενομένων, ἀρίκετο εἰς Μομφερμέιλ.

Ἐνθυμεῖται δὲ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης του ὀραπετεῦσεως, πρὸς ἐκεῖνα τὰ μέρη εἶχε μεταβῆ κρυφίως, ἤ εἰς τὰ πέριξ, καὶ ὅτι ἔπειτα ἡ ἐξουσία εἶχε λάθει ὑποψίαν τινά περὶ αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὅμως ἐνομιζέτο ἀποθανῶν, καὶ τὸ φρήνημα τούτο συνεπύκνωσε τὸ περὶ αὐτὸν σκότος.

Ἐν Παρισίοις περιῆλθεν εἰς χεῖράς του μία τῶν ἐρημερίδων, αἰτινες ἀνέφερον τὸ γεγονός· τούτο τὸν καθύσχυσε καὶ αἰθῆγεν ἐν εἰρήνῃ, ὡς ἂν ἦτο πράγματι νεκρός.

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἡμέρας, καθ' ἣν ἐλύτρωσε τὴν Τιτίκαν ἐκ τῶν ὀνύχων τῶν Θεναρδιέρων, ἐπέστρεψεν εἰς Παρισίους. Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἠνίπτοντο οἱ λύχνι.

Ἄμα ἔφθασεν εἰς μίαν τῶν πολλῶν τῆς πόλεως, τὴν τοῦ Μονσώ λεγομένην, ἀνέβη εἰς μικρὸν ὄχημα κλειστόν, καὶ διεβύθη πρὸς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον.

Ἐκεῖ κατέβη, ἐπλήρωσε τὸν ἀμαξήλατον, ἐλάεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὴν Τιτίκαν, καὶ, ἀμφότεροι εἰς τὸ σκότος, εἰσῆλθον εἰς τὰς ἐρημικὰς τῆς συνοικίας ὁδοὺς, καὶ διεβύθησαν πρὸς τὸ βουλευτήριον τοῦ Νοσοκομείου.

Παρίδοξος ἐράνη εἰς τὴν Τιτίκαν ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ὡς πλήρης συγκινήσεων.

Εἶχον φάγει ὀπισθεν τῶν ἀγροτικῶν φρικτῶν ἄρτον καὶ τυρόν, ἠγορασθέντα εἰς ἀπόκεντρα καπηλεῖα· πολλὰκις ἠλλάξαν ὄχηματα, καταβαίνοντες πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς χωρίον τι καὶ συμπληροῦντες περὶ τὸν ὄρομον.

Ἡ μικρὰ δὲν ἐμεμφυδαίρει· ἦτον ὅμας κατάκοπος, καὶ ὁ Γιάννης

Διά μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἔφερον τὰ τετυλιγμένον(α)ίς μανδήλιον
διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς ἐστηρίζετο ἐπὶ ράβδου.
(Σελ. 511).

Ἄγιάννης παρετήρησε τοῦτο ἐκ τῆς χειρὸς τῆς, ἣν ἐκούραζε περισσό-
τερον χειροκρατούμενος. Τὴν εἶχε πάρει λοιπὸν εἰς τὴν βίβλιν του,
καὶ οὕτω πως ἡ Τιτίκα, κρατοῦσα πάντοτε καὶ τὴν Κατερίναν, εἶχε
στηρίξει τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν ὄμον τοῦ Γιάννη Ἄγιάννη καὶ ἀπε-
κοιμήθη.

BIBΛION TETAPTON

ΠΑΛΗΟΣΠΗΤΟΝ ΚΑΡΑΚΑ

A'.

Ὁ Κύριος Καρακάς

Εἰς ὁδὸν τινα τῶν Παρισίων, ἀπόκεντρον καὶ ἀθλία, κατ' ἐκείνον τὸν κεντρὸν, ὁδὸν διὰ νυκτὸς μὲν ἀγριωτέραν ὄρυμῶνος, κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν πένθιμον ὡς κοιμητήριον, ὅπου πάλαι ποτὲ ἦτον ἡ Ἀγορὰ τῶν Ἰππων, ἔκειτο πλησίον σιδηρουργείου τινὸς καὶ μεταξὺ τοίχων, περιτραπτόντων κήπων, πεμπάλαιος καὶ σεσθρωμένη οἰκία, ἣτις ἐκ πρώτης μὲν ὄψεως ἐφαίνετο μικρὰ ὡς κλύβη, πρὶ γματι ὅμως ἦτο μεγάλη ὡς μέγαθρον· διότι ἀπὸ μὲν τῆς ὁδοῦ ἐφαίνετο μία μόνη πλευρά της στενὴ, ἐν μόνον παράθρον ἔχουσα καὶ μίαν θύραν, ἀλλ' ἐκτεινομένη πρὸς τὰ ὀπίσω, ἠνοίγετο εἰς μέγα εὖρος. Εἶχε δὲ ἡ οἰκία αὕτη δύο μόνον ὄροφάς.

Τὸ περίεργον ἦτον, ὅτι ἡ μὲν θύρα ἐφαίνετο θύρα ἄντρου, μικρὰ, πεφραγμένη διὰ σκαιῶν καὶ σκωληκοβρώτων καὶ κακῶς συνηρμοσμένων πινίδων, ὁμοίαι ἀπελεκητῶν, τὸ δὲ παράθρον μέγα ὡς παλατιοῦ καίτοι εὐτελεές καὶ τοῦτο καὶ ἐλεεινόν.

Ἄμα ἀνεγομένης τῆς θύρας, παρουσιάζετο στενὴ τις καὶ ἀπότομος κλίμαξ, μετὰ βριθῶν ὑψηλῶν, λατρωδῶν, πληθουσῶν χώματος,

ρυπαρά, καὶ ἦς ἡ κορυφή ἔχανετο ἐντὸς τοῦ σκότους μεταξύ δύο τοίχων. Ἀνέβαινες καὶ ἀπήντας ἀμέσως ἐμπρὸς σου ἄλλην θύραν, ὅσον ἡ κλιμαξὶ στενήν, ἣτις ὅταν ἦτο κεκλεισμένη, ἐβλέπες ἐπ' αὐτῆς ἠνεωγμένην διὰ πριονίου μίαν τριγωνικὴν τρύπαν, ἐπέχουσαν τόπον φεγγίτου, καὶ ἐν ταύτῳ χρησιμεύουσαν ἵνα βλέπωσιν οἱ ἐντὸς τῆς οἰκίας τοὺς ἐξωθεν ἐρχομένους, πρὶν τοὺς ἀνοίξωσι. Καὶ ἡ μὲν θύρα αὕτη ἔφερεν ἀριθμὸν 52, ἄνωθεν δ' αὐτῆς, ὅταν ἦτο ἠνεωγμένη, ἐφαίνετο ἀριθμὸς 50· ὥστε ἠπέρει ὁ ξένος τίνα τῶν δύο ἀριθμῶν τούτων ἔπρεπε νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀλάνθαστον.

Εὕρισκετο ἔπειτα εἰς μακρότατόν τινα καὶ στενὸν διάδρομον, καὶ τοῦτον ρυπαρόν, οὐκ ἔστιθεν καὶ ἀριστερόθεν ὑπῆρχον θύραι διάφοροῦ μεγέθους καὶ κατασκευῆς. Αἱ θύραι εἰσῆγον εἰς δωμάτια ἀεχόμενα τὸ φῶς ἀπὸ τῶν ὀπίσθεν τῆς οἰκίας. Ταῦτα πάντα ὁμοῦ σκοτεινά, μελαγχολικά, σκληρωπὰ, ἀπαίσιμα. Καὶ πανταχοῦ γιγάντιοι ἀραχνῶν ἴστιά.

Οἱ ὑπῆρξαν τοῦ ταχυδρομείου, οἵτινες ἔφερον ἐνίστι ἐπιστολάς εἰς τοὺς κατοίκους τῆς οἰκίας ταύτης, ἐκάλουν αὐτὴν 50—52· ἀλλ' εἰς τὴν συνοικίαν ὑπῆρχε γνωστὴ ὑπὸ τ' ὄνομα ἀπὸ σπητι τοῦ Κάρχακ, ὅστις ἦτον ἰδιοκτῆτης αὐτῆς.

Ἰσοῦ δὲ πόθεν προήρχετο ἡ ὄνομασία αὕτη.

Ὅσοι ἀνέγνωσαν μικροδιάφορα τοῦ καθ' ἡμέραν βίου καὶ τὰ ἐνθυμούμεναι μὲ τὴν χρονολογικὴν των ἀκριβείαν, αὐτοὶ θὰ γνωρίζουσιν ὅτι ὑπῆρχον ἐν Παρισίαις κατὰ τὸ 1870 δύο εἰσαγγελτεῖς καλούμενοι ὁ μὲν Κάρχακ, ὁ δὲ Ἀλεπούδης, ὀνόματα διπλαθῆ, τὰ ὅποια εἰς τοὺς μύθους ὁ Λαφονταῖν ἀναφέρει. Ἐννοεῖται ὅτι ἐδόθη ἀφορμὴ εἰς τὰ στόματα τῶν χαριτελόγων καὶ λογοπαικτῶν νὰ τὰ παραφύσσωσιν καὶ δὴ καὶ εἰς στίχους κἄπως χωλοῦς, μέχρις οὗ ἐγενικεύθη τὸ πρᾶγμα κατανοήσαν ἕως τὰ ἀνάκτορα.

Οἱ ὀυστουχῆς εἰσαγγελτεῖς ἐνοχληθέντες ἀπὸ τὰ λογοπαιγνία καὶ τοὺς γέλωτας οἱ ὅποιοι ἐξέσπων εἰς βῆρος των, ἀπερρίσσαν νὰ ἀπαλλαγῶσι τῶν ὀνομάτων αὐτῶν καὶ πρὸς τοῦτο ἔβρισαν καλὸν ν' ἀποτανθῶσι πρὸς τὸν βασιλέα. Ἡ αἰτησίς των ὑπεβλήθη εἰς τὸν Λαυδοθέτικον ΙΕ'. ἀκριβῶς καθ' ἡν ἡμέραν ὁ ἀποστολικὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάπα ἀρ' ἐνός καὶ ὁ καρδινάλιος Λαφουσιμὸν ἀρ' ἑτέρου, εὐλαβῶς γονυπετοῦντες ἀμφοτέρω, ἐπέρασαν ἀνὰ μίαν ἐκαστος παντῶν.

φλαν, ενώπιον τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος εἰς τοὺς δύο γυμνοὺς πόδας τῆς κυρίας Δυβαρή, τὴν ὦραν καθ' ἣν αὐτὴ κατήρχετο τῆς κλίνης τῆς.

Ὁ βασιλεὺς ὅστις ἐγέλα, ἐξηκολούθητε γελῶν καὶ χαριεντιζόμενος μετὰ τῶν δύο ἐπισκόπων συνήνεσεν εἰς τὴν ζητούμενὴν παρ' αὐτῶν χάριν, ἐπιτραπέντος εἰς τὸν μὲν κύρ Κέρακα νὰ τρέψῃ τὸ Ο εἰς Α καὶ νὰ ὀνομασθῇ Κέρακας, εἰς δὲ τὸν κύρ Ἀλεπούδη νὰ ἀποβάλλῃ τὸ Ο καὶ νὰ προσθήσῃ εἰς τὴν ἀρχὴν ἔν Σ. Ἐννοεῖται ὁ κύρ Ἀλεπούδης ὅτι ὑπῆρξε τόσοσιν τυχερὸς διότι καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου ἐπωνύμου εἰδίδετο ποιά τις λαθὴ πρὸς τὴν παρφοδίαν καὶ τὰ λογοπαγνία.

Λοιπὸν, κατὰ τὴν ἐπιτόπιον παράδοσιν, ὁ κύρ Κέρακας εὐτος ὑπῆρξεν ἰδιοκτῆτης τοῦ ὑπ' ἀριθμοῦ 50—52 κτιρίου τοῦ βουλευάτου τοῦ Νοσοκομείου, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δὲ μετωνομάσθη καὶ τὸ σπήτι ἐκεῖνο, οἰκία τοῦ Κέρακα.

Κατέναντι τοῦ ὑπ' ἀριθ. 50—52 κτιρίου, ὑψοῦται ἀνά μέσον τῶν ἐπὶ τοῦ βουλευάτου φυτειῶν, μεγάλη πτελέα κατὰ τὰ τρία τέταρτα ξηρὰ σχεδὸν ἀπέναντι ὑπάρχει ἡ περιφερειακὴ ὁδὸς Γοβιλέν, τότε μὲν χωρὶς οἰκοδομῆς καὶ ἀνευ λιθοστρώτου, μὲ δεινδροστοιχίαν ὅμως ἀκανόνιστον ἀπολήγουσα μέχρι τῆς τάφρου ὑπὸ τὰ τείχη τῶν Παρισίων. Ἀπὸ τίνος ἐργαστασίου ὁ κηπνὸς ἀνέειδεν ὁσμὴν θείου.

Ἡ περιφερειακὴ αὕτη ὁδὸς ἦτο πλησιεστάτα. Τῷ 1823 ὁ τοῖχος τῆς τάφρου ὑψίστατος εἰσέτι.

Αὕτη ἡ ὁδὸς ἀνεπέλει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ διαβάτου ὀδυνηρῶς σκηνός, ἄλλοτε διαδραματισθείσας ἦτο ἡ πρὸς τὴν Βισέτρην ἄγουσα ὁδός. Δι' αὐτῆς, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς αὐτοκρατορίας καὶ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν εἰσέρχοντο εἰς Παρισίους οἱ εἰς θάνατον καταδικασμένοι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κατατομήσεώς των.

Αὐτὸς ἐτελέσθη τῷ 1829 ἡ μυτηρωιάδης ἐκείνη δολοφονία, ἡ ἐπικληθεῖσα τῆς ἀπρὸς τὴν Ἐφοντενεβλώ ὁδοῦ τῆς ὁποίας ἡ δικαιοσύνη ὅτι ἐν ἡδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς δράστας, τοῦ ὀδυνηροῦ ἐκείνου προβλήματος, τὸ ὁποῖον ὅτι διελεγκάνθη, ὡς τι αἶνιγμα φοβερόν, τὸ ὁποῖον ἔμεινεν ἄλυτον.

Ὀλίγα ἀκόμη βήματα προχωροῦντες θὰ εὑρετε τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην ἐδὸν Κρουλεμπάρδ, ἐντος τῆς ὁποίας ὁ Οὐλμπάχ διεπέρασεν

δι' ἐγχειριδίου τὴν αἰγοβοσκὸν τοῦ Ἰθρύ, καθ' ἣν ὄραν ἐθρόντα ὁ οὐρανὸς ὡς ἐν μελοδράματι.

Μετά τινας ἀκόμη βηματισμούς σας, ὑπὸ τὰς ἀπαιτήσεις τὴν ὄψιν ἰτέας ἐκείνας τῆς ὁδοῦ Σαινζάκ θὰ εὕρητε τὸ ὕστατον καταφύγον ἐκεῖνο τῶν φιλανθρώπων, τῶν θελησάντων νὰ ἀποκρύψωσι τὴν λοιμωτόμον, τὴν ρυπαρὰν καὶ αἰσχροὴν πλατεῖαν τῆς Γρέβ, ὅπου αἱ κατοικίαι τῶν ἀστῶν καὶ ἐργοστασιαρχῶν, ὑπεχώρησαν ἐνώπιον τῶν θανατικῶν ἐκτελέσεων, οὐδενὸς τῶν ἰδιοκτητῶν πολμήσαντος οὔτε νὰ κατεδαφίσῃ πανηγυρικῶς οὔτε νὰ διατηρήσῃ αὐτὰς εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν των.

Πρὸ τριακονταετίας ἀκόμη, πλὴν τῆς πλατείας Σαινζάκ, ἦτο ἥτο προωρισμένη ἔκπαλαι καὶ μετὰ ταῦτα ἀείποτε εἶχε τρομακτικὴν θέαν, ἀναπολοῦσα παρελθούσας ἀματηρὰς τῆς ἱστορίας σελίδας, τὸ εἰδεχθέστερον ἴσως μέρος ἐξ ὅλης τῆς εἰδεχθῆς ἐκείνης λεωφόρου ἦτο τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον ἀκόμη καὶ σήμερον εἶναι τελείως ἀπροσπέλαστον αὐτὸ ἐκεῖνο ὅπου ἔκειτο ἡ ὑπ' ἀριθ. 50—52 οἰκοδομή.

Αἱ ἀστικαὶ οἰκοδομαὶ δὲν εἶχον ἀρχίσει ν' ἀνεγείρωνται παρὰ μετὰ εἰκοσιπενταετίαν. Εἰς τοὺς πενήτους διαλογισμούς οἵτινες σὰς κατελάμβανον, προσετίθεντο καὶ αἱ ἐκ τῆς θέας τῆς Σιλιπετριέρης ἦς ἡ στέγη διεκρίνετο μακρόθεν, ὡς καὶ τῆς Βισιέρης (1), ἐν ἡλλαις λέξεσιν ἀπηγοῦλον πὸ πνεῦμά σας τὰ ἐν αὐταῖς ἀπόκληρα τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπινα ὄντα. Ἀπωτέρω διεκρίνοντο τὰ σφαγεῖα, οἱ τοῖχοι τῆς τάφρου καὶ μερικαὶ προσόψεις ἐργοστασίων, ὁμοιζόντων πρὸς στρατώνας ἢ πρὸς μοναστήρια. Πανταχοῦ παραπήγματα καὶ ἐρείπια, παλαιοὶ τοῖχοι ἡμαυρωμένοι ὡς ὁ θάνατος, νέοι δὲ τοῖχοι λευκοὶ ὡς σάβανα, παντοῦ σειραὶ παράλληλοι, δένδροφυτειῶν καὶ εὐθύγραμμοὶ οἰκοδομαὶ γαγγλαί.

Οὐδεμία τοῦ ἐδάφους ἀνωμαλία, οὐδεμία ἀρχιτεκτονικὴ ἰδιοτροπία, οὐδεμία πτυχὴ. Σύνολον παγερόν, ὁμαλόν, εἰδιχθές. Οὐδὲν ὡς μία περισφίγγει τὴν καρδίαν. Ἡ συμμετρία εἶναι αὐτὴ ἡ ἀνία, ἡ δὲ ἀνία εἶναι ὁ κατάδας τῆς θλίψεως, τοῦ πένθους.

Ἄπελπις ἀναπνέει. Ἐὰν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τι τρομα-

(1) Σ. Μ. Φρενοκομεῖα ἀμρότερα, τὸ μὲν διὰ τῆς γυναίκας, τὸ δὲ διὰ τοῦ ἄνδρος.

κτικώτερον τῆς κολάσεως ἔνθα ταλαιπωρούμεθα καὶ αὐτὴ ἡ συμμετρία εἶναι μία κόλασις ἔνθα ἀνιῶμεν. Ἄφου ἡ κόλασις αὕτη ὑπῆρχε τὸ τμήμα τοῦτο τῆς λεωφόρου τοῦ Νοσοκομείου, βεβαίως θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς πάροδος αὐτῆς.

Ἄλλ' οὐχ ἤττον περὶ τὸ ἑσπερινὸν λυκόφως. καθ' ὃ ἄρχεται τὸ φῶς ἐξαλειφόμενον καὶ ἀπὸ τῶν πετελεῶν ἢ αὔρα ἀποσπᾶ τὰ τελευταῖα πυρόχροα φύλλα των, ὅταν ἡ σκιά συμπακνοῦται καὶ τὸ στερέωμα δὲν κοσμοῦσιν ἀστέρες, ἢ ἡ σελάνη μετὰ τοῦ ἀνέμου πλήττουσι χάσματα εἰς τὰ νέφη, ἢ λεωφόρος ἐκείνη προσλαμβάνει αἴφνης ἀπαισίαν ὄψιν.

Αἱ μαῦραι γραμμαὶ βυθίζονται καὶ ἐξαφανίζονται εἰς τὰ ἐρέβη ὡς λεπίδες ξιφῶν εἰς τὸ ἄπειρον. Τὸ μονῆρες τοῦ μέρους ἐκείνου, ἔνθα τοσαῦτα ἐγκλήματα συνετελέσθησαν ἔχει τι τὸ οἰκῶδες. Νομίζει δέ τις ὅτι ἀκόμη καὶ τώρα παρίστανται αἱ παγίδες ἐν τῇ σκοτίᾳ πρὸς σύλληψίν σου, ὅτι πάντα τὰ συγκεχυμένα σχήματα τῆς σκιᾶς φαίνονται ὑποπτα, τὰ δ' ἐπιμήκη καὶ κοῖλα μεταξὺ τῶν δένδρων τετραγῶνα ἐκλαμβάνεις ὡς λάκκους. Τὴν ἡμέραν παρουσιάζει τὸ ὄλον καὶ τὸ δυσειδές, τὴν ἑσπέραν τὸ πένθιμον καὶ τὴν νύκτα τὸ ἀπαισίον.

Τὸ θέρος κατὰ τὴν χαυρυγὴν ἐδῶ κ' ἐκεῖ διεσκορπίζοντο γραῖδια τὰ ὅποια καθήμενα εἰς τὰς ρίζας τῶν πετελεῶν ἐπὶ ἡμαυρωμένων ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῶν βροχῶν θρανίων ἐπεδίδοντο εἰς τὴν ἐπαιτείαν.

Ἄλλ' ἡ συνοικία αὕτη ἤτις ἄλλως εἶχεν ὄψιν παρηγμακυῖαν μᾶλλον, παρὰ παλαιάν, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐδείκνυε σημεῖα μεταβολῆς, ὃ δ' ἐπιθυμῶν νὰ τὴν ἴδῃ ἔτι ἀπαξ ὅποια τις ἦτο, ὤφειλε νὰ σπεύσῃ, διότι καθ' ἑκάστην τὸ σύνολον ἐκεῖνο τῶν λεπτομερειῶν, ἃς ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, ἐξηφανίζετο καὶ σήμερον ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου Ὁρλεάνης ἐγείρεται αὐτόσε πλησίον τοῦ ἀρχαίου προαστείου ὑπονομεύων τὰ περίξ. Ὄπου ἰδρύεται σιδηροδρομικὸς σταθμὸς ἢ ἀποβάθρα ἐπὶ τῶν συνόρων μιᾶς πρωτεύουσας, ἐκεῖ τεκταίνεται ὁ θάνατος τοῦ προαστείου καὶ ἀναθρόσκει μία πόλις.

Φαίνεται ὅτι περίξ τῶν μεγάλων τῆς κινήσεως τῶν λαῶν κέντρων, εἰς τὴν ἀέναν τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων μηχανῶν κυλίνδῃσιν, εἰς τὴν πνοῇ τῶν κολοσσίων τούτων ἵππων τοῦ πολιτισμοῦ, ἔνθα καταναλισκομέ-

νου τοῦ ἄνθρακος ἐξεμεῖται τοῦτο εἰς πῦρ καὶ καπνόν, ἢ σπερματοβριθῆς γῆ τρέμει καὶ ἀνοιγομένη καταβροχθίζει τὰ παλαιὰ οἰκήματα τῶν ἀνθρώπων ἀναπλάττουσα νέα τοιαῦτα. Αἱ παλαιαὶ κατοικίαι καταρρέουσι πρὸς ἀνέγερσιν νέων.

Ἄρ' ἦς ἐποχῆς ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Ὀρλείνης εἰσέδυσεν εἰς τὰς γαίαις τῆς Σαλπετρίερης, αἱ παλαιαὶ στενωποὶ παρὰ τὰς τάφρους τοῦ Ἄγ. Βίκτωρος καὶ Βοτανικοῦ Κήπου δοιοῦνται ἀνάως, βραδίως διασχίζονται τρεῖς καὶ τετράκις καθ' ἑκάστην, ὑπὸ τῶν διαφόρων μεταγωγικῶν μέσων ἐντὸς ὀρισμένου χρόνου, ἐξωθουμένων ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν οἰκιῶν διότι ἐπανειλημένως παρετηρήθη τὸ παράδοξον τοῦτο φαινόμενον ὅτι, ὅπως εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ὁ ἥλιος μεγαθύνει τὰς προσόψεις τῶν οἰκιῶν πόλεων τῆς μεσημβρίας, οὕτω καὶ ἡ συχνὴ τῶν ὀχημάτων παρέλασις εὐρύνει τὰς ὁδοὺς. Προφανὲς σύμπτωμα νέας ζωῆς.

Εἰς τὴν τέως ἐπαρχιακὴν συνοικίαν, εἰς τὸ ἀγριώτερον ἀποκέντρον μέρος, ἀναρτίζονται λιθόστρωτα καὶ πεζοδρόμια ἄρχονται ἀναρριχώμενα καὶ μηχανόμενα ἐκεῖ ὅπου οὐδὲ διαβάται ὑπάρχουσι.

Κατὰ τινὰ πρῶτον ἀξιοσημειώμενοι, Ἰουλίου τοῦ 1845 εἶδομεν αἰφνης καπνίζοντας τοὺς μελανοὺς χαλκίνοὺς λέβητας καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἰσώρμηθεν ἐκ τῆς ὁδοῦ Οὐρνίνης ὁ πολιτισμός, οἱ δὲ Παρίσιοι εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ προαστείου Σαινμαρῶ.

B'.

Κουκουδάγια καὶ Καρδερίνα.

Ἀπέναντι λατῶν τῆς οἰκίας ἐκείνης τοῦ Κάρακα ἐστάθη ὁ Ἀγιάννης φέρων τὴν Τιτίκαν ἀποκεκριμένην ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ. Καθὼς τὰ ἄγρια τῶν ὀρνέων, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐπέλεξε τὸ ἐργμακὸν μέρος τοῦτο διὰ φωλεάν. Ἠρεθίσθη εἰς τὸ ἐσωκάρδιόν του, ἔλαθεν ἐξ αὐτοῦ

Ἡ Τισίκα ἀνηγειρεν ἐκ διαλειμμάτων τοὺς ὀφθαλμοὺς . . .
καὶ τῆς ἔβλεπε παιζούσας, ἐν ᾧ αὐταὶ οὐδὲ τὴν παρατηροῦν.
(Σελ. 516)

πράγμα τι ὡς κλειδίον, ἤνοιξε τὴν θύραν, τὴν ἐκλείσεν ἔπειτα πάλιν μετὰ προφυλάξεως καὶ ἀνέβη τὴν κλίμακα.

Φθάσας ἐπάνω ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του ἕτερον κλειδίον, δι' οὗ ἤνοιξεν ἑτέραν θύραν. Τὸ δωμάτιον ὅπου εἰσῆλθεν ἦτον ἀρκούντως εὐρύχωρον. Ἐν στρώμα ἐφαίνετο χαμαὶ ἠπλωμένον εἰς μίαν ἄκραν, παρέκει μία τράπεζα, καὶ τινες ἔδραι. Εἰς μίαν τῶν γωνιῶν ὑπῆρχε θερμάστρα ἀνημμένη.

Ὁ θάλαμος ἐρωτίζετο ἀμυδρῶς ἐξ ἑνὸς τῶν φανῶν τῆς ὁδοῦ, οὐτινος τὸ φῶς εἰσέρχεται διὰ τῶν ἄλλων τοῦ παραθύρου. Πρὸς τὸ βάθος, ὑπῆρχεν ἕτερον δωμάτιον μικρότερον, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ κλίνη Ὁ Ἀγιάννης ἔφερε καὶ ἀπέθεσε τὴν μικρὰν ἐπὶ τῆς κλίνης ταύτης, κοιμωμένην πάντοτε.

Ἐλάβε τότε πυρεῖα, λίθον, ὀθλαδὴ καὶ χάλυβα καὶ ὕσκαν, καὶ ἤναψεν ἐν κηρίον. Ταῦτα πάντα ἐρέθησαν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἐστάθη δὲ τότε ὀρθῶς πλησίον τῆς κοιμωμένης κόρης, καὶ ἔμεινε παρατηρῶν αὐτήν, τὸ ὄμμα πλήρως ἔχων ἐκστάσεως, ἀγαθότητος καὶ στοργῆς πατρικῆς· ἔπειτα δ' ἔκυψε καὶ ἐβίβησε τὴν χεῖρα τοῦ παιδίου.

Πρὸ ἐννέα μηνῶν ἠσπάζετο τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς τοῦ αὐτοῦ τούτου παιδίου, ὡσαύτως ἀπεκεκοιμημένης εὐσης. Καὶ τώρα τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἀλγεινὸν καὶ θρησκευτικὸν αἰσθημα ἐπλήρου τὴν καρδίαν του.

Ἐγονάτισεν ἔπειτα παρὰ τὴν κλίνην τῆς Τιτίκας.

Ἀνέτειλεν ἡ πρωία τῆς ἐπιούσης, καὶ τὸ παιδίον ἐκοιμάτο εἰσεῖν.

Ὁ χρὸς ἥλιος μηνός-Δεκεμβρίου εἰσέδυσε διὰ τοῦ παραθύρου καὶ ἠπλοῦτο εἰς τὸ ἔδαφος, ὅτε ἄμαζα πέτρας φορτωμένη βρεῖας, διαβάσα τὴν ὁδόν, ἔσεισε, ὄλην τὴν οἰκοδομὴν ἐκείνην ἐκ θεμελίων, ὡς βροντή.

— Ἀμέσως, κυρία! ἀνέκραξεν ἡ Τιτίκα ἀνακαθίσασα εἰς τὴν κλίνην τῆς. Ἐρχομαι! ἔρχομαι!

Καὶ κατέβη ἀπο τῆς κλίνης, ἠμίκλειστα ἐπι κρατοῦσα τὰ βδέφια, ὑπὸ τοῦ βάρους τοῦ ὕπνου, καὶ ἐκτεινούσα τὰς χεῖρας πρὸς τὴν γωνίαν τοῦ τοίχου. Ἄ! — Θεὸς μου! ἀνέκραξε καὶ πού εἶνε ἡ σκοπιά μου.

Τότε δ' ἀνοίξασα τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδε τὴν μειδιῶσαν μορφήν τοῦ Ἀγιάννη. — Ἄ! ἐξέλασα! εἶπε το παιδίον. Καλημέρα.

Τὰ παιδία προσοικειοῦνται ἀμέσως τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐφροσύνην, αὐτὰ ταῦτα ὄντα ἡ εὐφροσύνη καὶ ἡ χαρὰ. Ἡ Τιτίκα παρετή.

ρρησε τὴν Κατερίναν εἰς τοὺς πόδας τῆς κλίνης τῆς, καὶ τὴν ἐπῆρε εὐθύς, καὶ ἐρ' ὅσον ἐπαίξεν ἀπέτεινε πλῆθος ἐρωτήσεων πρὸς τὸν Ἀγιάννην. — Ποῦ εὐρίσκοντο. Ἄν τὰ Παρίσια ἦσαν μεγάλη πόλις. Ἄν ἡ κυρία Θεναρδιέρου ἀπεῖχε πολὺ. Ἄν δὲν θὰ ἔλθῃ πάλιν νὰ τὴν παραλάβῃ, κτλ. κτλ. Αἶφνης δὲ ἀνερώνησεν. — ὦ! τί εὐμερφα ὅπου εἶν' ἐδῶ!

Ἦτον ἐλευθέρως ἐκεῖνος ὁ θάλαμος, ἀλλ' ἡ μικρὰ ἤσθάνετο ἑαυτὴν ἐλευθέραν. — Νὰ πιάσω νὰ σαρώσω; εἶπεν ἐπὶ τέλους πρὸς τὸν Ἀγιάννην.

— Ὅχι· ἐσύ νὰ παῖξῃς, καὶ νὰ μὴ σὲ μέλῃ, ἀπεκρίθη ὁ Ἀγιάννης.

Οὕτω παρήλθεν ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ἡ Τιτίκα, καίτοι ἠγνόει τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς, οὐδ' ἐλαχίστην εἶχεν ἀνησυχίαν, τὸναντίον ἤσθάνετο ἑαυτὴν εὐδαιμονιστάτην μεταξὺ τῆς κούκλας καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου ὅστις τὴν παρέλαβεν.

Γ'.

Δύο δυστυχῆαι ἠνωμέναι ἀποτελοῦσι μίαν εὐτυχίαν.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρῶν, πάλιν ὁ Ἀγιάννης εὐρίσκετο παρὰ τὴν κλίνην τῆς Τιτίκας, ὅπου τὴν ἱπερίμενε νὰ ἐξυπνήσῃ ἰστάμενος ἀκίνητος.

Νέον τι αἰσθημα εἰσεδύνει εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν ψυχὴν. Ὁ Ἀγιάννης δὲν ἠγάπησε ποτέ. Ἀπὸ εἰκοσαετίας ἦτο κατὰμονος εἰς τὸν κόσμον. Ποτέ δὲν ὑπῆρξε πατήρ, οὐδ' ἐρραστής, οὐδὲ σύζυγος, οὐδὲ φίλος. Ἐν τῷ κατέρρω ὑπῆρχε μοχθηρός, βλοσυρός, ἀμαθής, καὶ ἄγριος. Ἡ καρδία τοῦ γηραιοῦ τούτου ὀρπιπέτου τοῦ κατέρωτου ἔβριθε παρθενίων.

Ἡ ἀδελφή του καὶ τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς του κατέλειπον εἰς αὐτὸν μόνην ἀνάμνησίν τινα ἀμυδρὴν καὶ ἀπωϊάτην, ἥτις ὅλως σχεδὸν ἐξηλίφθη ὑπὸ τοῦ χρόνου. Κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν νὰ τοὺς ἐπαυέρι· μὴ θυνηθεῖς τοῦτο τοὺς ἐλησημόνησεν. Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις οὕτως ἐπλάσθη. Αἱ ἄλλαι τρυφεραὶ συγκινήσεις τῆς νεότητός του, ἐὰν ἤσθάνθη τοιαύτας, ἐβυθίσθησαν εἰς ἄβυσσον.

Ὅταν εἶδε τὴν Τιτίκαν, ὅταν τὴν παρέλαβε, τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἀπελότρωσεν, ἤσθάνθη, εἰς τὰ ἐνδόμυχα ἀέκφραστον σεισμόν. Ὅλη του ἡ περιπάθεια καὶ ἡ ἀγάπη ἐξύπνησεν εἰς τὴν ἐντός του καὶ ἐξώρμησεν πρὸς τὴν παιδίαν ταύτην. Προσῆρχετο εἰς τὴν κλίνην ὅπου αὐτὴ ἔκοιμάτο, καὶ ἔστρεψε τρόμον ἀγαλλιάσεως.

Παλιμὸν τὸν ἤρχοντο μητρόν, καὶ ἠγνόει τί ἦτο, διότι πολὺ σκοτεινόν, πολὺ γλυκὺ πᾶγμα εἶνε ὁ μέγας καὶ παράδοξος σάλος καρδίας τρεπομένης εἰς τὴν ἀγάπην.

Ταλαίπωρος γηραια καρδία, ὅλη νεάζουσα.

Μόνον ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν ἦτο πεντηκοντούτης, ἡ δὲ Τιτίκα μόλις ἑκατέτης, ὅλος ὁ ἔρωσ οὕτινος ἦτον ἐπιδεικτικὸς καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του, ἀνέληθ, εἰς ἄρρητόν τι φέγγος ψυχῆς. Αὕτη ἦτο ἡ δευτέρα φαινή ἡμέραν· σὺ τοῦ. Ὁ ἐπίσκοπος Μυριήλ ὑπερῆεν εἰς τὸν ὀρίζοντά του ἡ πρώτη ἡὼς τῆς ἀρετῆς· ἡ Τιτίκα, πρώτη ἡὼς τῆς ἀγάπης.

Αἱ πρῶται εἶναι ἡμέραι παρήλθον εἰς τοιαύτην ἔκστασιν.

Καὶ ἡ Τιτίκα δὲ ἀφ' ἑτέρου, καὶ αὐτὴ καθίστατο ἕλλη ἐν ἀγνοίᾳ τῆς! Ταλαίπωρον πλάσμα! Ὅσον μικρὰ ἦτον, ὅταν ἡ μήτηρ τῆς τὴν εἶχε παραιτήσει, ὥστε δὲν τὴν ἐνεθυμείτο.

Ὡς ὅλα τὰ παιδιά, ὁμοιάζοντα κατὰ ταῦτα πρὸς τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς τῆς ἀμπέλου, ἀναρριχωμένους εἰς πᾶν τὸ προστυχόν, ἐπιεράθη, ν' ἀγαπήσῃ καὶ αὐτὴ. Δὲν τὸ κατώρθωσεν. Ὅλοι τὴν εἶλον ἀπαθήσει· εἰ Θεναρῆεροί, τὰ τέκνα των, ἄλλα παιδιά. Ἠγάπησε τον σάλλον, ὅστις ἀπέθανεν ἔπειτα· μετὰ τὸν σάλλον, οὐδὲν καὶ οὐδεὶς ἔσπερξεν αὐτήν. Λυγρὸν ἔστι καὶ λέγειν· ἑκατέτης ἐτι, εἶχε ψυχρὰν τὴν καρδίαν. Δὲν ἔπταιεν αὐτῇ· δὲν τῇ ἐλείπειν ἡ ἰδιότης τοῦ ἀγαπᾶν φεῦ! τὸ ἀγαπᾶν τῇ ἦτο ποθεινόν. Διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας πᾶν ὅ,τι ἤσθάνετο ἢ ἀντελαμβάνετο τὴν ἑαυμὴν νὰ ἀγαπήσῃ τὸν καλὸν τοῦτον ἄνθρωπον.

Ἡ Τιτίκα ἤσθάνετο ἔτι οὐδέποτε ἡδύληθ, νὰ αἰσθάνθῃ ἐντός τῆς

ψυχῆς ἠσθάνετο ἐπάνθησιν. Ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, οὔτε γέροντος πλέον οὔτε πτωχοῦ ἐντύπωσιν ἀπετέλει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της. Ὁ Ἀγιάννης τὴν ἐφάνετο εὐειδῆς, καθὼς τὴν ἐφάνετο ὠραῖος ὁ ρυπαρὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος..

Ἀποτελέσματα ταῦτα χαραυγῆς νηπιότητος, νεότητος, εὐφροσύνης. Ὁ νεωτερισμὸς τοῦ κόσμου, ὁ νεωτερισμὸς τοῦ βίου συντελοῦσιν εἰς αὐτὰ κατὰ τι. Οὐδὲν θελκτικώτερον χρεωστικῆς ἀνταυγείας τῆς χαρᾶς ἐν τῷ ἀχυρῶν.

Ἡ φύσις καὶ ἡ πεντηκονταεῖς ἀπόστασις βοθῶ παρενέβαλλον χάσμα μεταξὺ τοῦ Ἀγιάννη καὶ τῆς Τιτίκας· τὸ χάσμα τοῦτο συν-επλήρωσεν ἡ τύχη των. Ἡ τύχη ἤνωσε βεβχίως καὶ ἠραβθώνισε διὰ τῆς ἀκαταμαχῆτου ἔλξεώς της τὰς δύο ταύτας ἀρρίζους ὑπάρξεις, τὰς διαφόρους μὲν κατὰ τὴν ἡλικίαν, ὁμοίας δὲ κατὰ τὸ πένθος. Καὶ ἡ μία συνεπλήρωσε τὴν ἄλλην. Ἡ ψυχὴ τῆς Τιτίκας ἐξεζῆται πατέρως ὡς ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγιάννη ἐξεζῆται τέκνον. Συναντηθέντες εὐρέθησαν. Κατὰ τὴν μυστηριώδη ἐκείνην στιγμὴν, καθ' ἣν αἱ χεῖρές των συνήρθησαν, αἱ χεῖρές των συνεκολλήθησαν. Ὅταν αἱ δύο αὐται ψυχαὶ εἶδον πρὸς ἀλλήλας ὡς νὰ ἦσαν ἡ μία ἀναγκαῖα τῆς ἄλλης, συμπεριεπύχθησαν στενωῶς.

Λαβόντες τὰς λέξεις ὑπὸ τὴν εὐληπτοτέραν καὶ ἀπόλυτον αὐτῶν ἔννοιαν· δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ἦσαν ἀπὸ πάντων κευχωρισμένα διὰ τῶν τοίχων μνήματος, ὁ Ἀγιάννης ἐτύγγανε Χηρεῦαν καθὼς ἡ ἡ Τιτίκα ἐτύγγανεν Ὁρφνεύουσα. Ὡστε ὁ Ἀγιάννης ἔγινε θεόθεν ὁ πατὴρ τῆς Τιτίκας.

Ἄλλως τε καλῶς εἶχεν ἐκλέξει ἐκεῖ τὸ ἄσυλόν του.

Καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἡ ἐπὶ τῆς Τιτίκας ἐκοηλωθεῖσα μυστηριώδης ἐντύπωσις ἐντὸς τοῦ ὄρατος τῶν Σελλῶν ἐκτῆς ἀοράτου χειρὸς τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη δραξαμένου τῆς ἰδικῆς της ἐκεῖ ἐντὸς τοῦ σκότους ἐν ἧτο μαγική, τούνατιόν ἦτο αὐτὴ ἡ πραγματικότης.

Ἡ ἐπέμβασις τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἰς τὴν βιωτικὴν ἐκείνην πάλην τοῦ παιδίου ἦτο αὐτὴ ἡ ἐπέμβασις τοῦ Θεοῦ, αὐτὴ ἡ παρουσία του.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἄλλως τε εἶχεν ἐκλέξει λίαν ἐπιτυχῶς τὸ ἄσυλον ἐκεῖνο ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὐρίσκετο ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ.

Ὁ θάλαμος, ἐν κατῶκει μετὰ τῆς Τιτίκας, ἦτον ὁ ἔχων τὸ μόνον

παρόθυρον πρὸς τὴν ὁδόν· ὥστε οὐδεὶς ὀφθαλμὸς ἤδυνάτο νὰ εἰσδύσῃ εἰς αὐτόν· οὔτε πλαγίως ἦσαν γείτονες, οὔτε ἀπέναντι.

Ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων ὀωματίων τῆς οἰκίας ἐν μόνον καταφεικτο ὑπὸ γραίας τινός, ἀναδεχθείσης τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀγιάννη· τὰ λοιπὰ ὅλα ἔμενον ἀκίτολητα. Ἡ γραία ἐκείνη ἐξετίλει ἐνταυτῷ καὶ χρέη θυρωροῦ. Μετ' αὐτῆς ὁ Ἀγιάννης συνεφώνησε τὸ ἐνοίκιον τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, εἰπὼν εἰς αὐτὴν ὅτι ἀπόλεσι τὴν περιουσίαν του εἰς δημόσια χρεώγραφα τῆς Ἰσπανίας, καὶ τι ἐκέλευε νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ μετὰ μικρᾶς τιμῆς ἐγγονῆς του.

Ἐπρὸς πληρωσὴν δὲ ἐνοικίου ἐξάρμηκον καὶ παρήγγειλεν εἰς τὴν γραίαν νὰ φέρῃ εἰς τὸν θάλαμον καὶ εἰς τὸ ὀματίον τὰ ἐπιπλα, ἅτινα εἶδομεν. Αὕτη λοιπὸν ἡ ἀγαθὴ γυνὴ εἶχεν ἀνάψει τὴν θερμάστραν καὶ εἶχε ἐτοιμάσει τὰ πάντα κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἀρ. ζωῆς των.

Παρήλθον ἑβδομάδες. Τὰ δύο ταῦτα ὄντα διήλθοι εἰς τὸ βῆλιον ἐκεῖνα στέγασμα βίον εὐδαίμονα. Ἡ Τιτίκα ἀπὸ τῆς αὐγῆς τοῦ Θεοῦ ἐγάλα, ἐκελάδα, ἐμίλπει. Τὰ παιδία ἔχουσι τὰ ἑσθ. ἄ των ἔσματα ὡς τὰ πτηνά.

Ὁ Ἀγιάννης συνέβαινε ἐνίοτε νὰ λαμβάνῃ τὴν χεῖρα τῆς μικρᾶς, τὴν χεῖρα ἐκείνην τὴν κοκκινισμένην καὶ γεμάτην πληγῶν τὰς ὀφθαλμοὺς τῆς εἶχε προξενήσει τὰ ξηπαγιατάματα καὶ νὰ τὴν φιλῇ. Ἡ ταλαίπωρος, ἐπειδὴ ἦτο συνειθισμένη μόνον ἄσρμους νὰ ὑποφέρει, ἦτο πρωτοφανὴς ἡ ἐκδήλωσις αὐτῆς τῆς συμπαιθείας, ἀπὸ συστολῆς τῆς ἐβρουγεν ἀπὸ πλησίον του. Δὲν ἤδυνάτο νὰ ἐξηγήσῃ τί τοῦτο ἔσμαινον. Ἄλλοτε πάλιν ἐσθλῶσπαζεν ἀτενίζουσα πρὸς τὴν μελανὴν ἐκείνην ἐνδύμασάν της. Ἐδύλεπεν ὅτι ἐν ἦτο πλεονεκτήματα ἐπενθηφύρει ὅπως χωρικὰ τὸ γνωρίζῃ. Ἐξήρχετο ἀπὸ τῆς πενιᾶς καὶ εἰσρχετο εἰς τὸ πένθος.

Ὁ Ἀγιάννης καταγίνετο νὰ τὴν μᾶζε γράμματα καὶ τὴν εἰδάζε νὰ συλλαβίζῃ.

Ἐνιθμειτο ὅτι καὶ αὐτὸς εἶχε διδαχθῆ ἐντός του κατεργου καὶ ἐμάνθαινε, ἐνῷ συγχρότως ἐπεικείτο νὰ πράξῃ τὸ κακόν. Τίνα, κατὰ θεῖαν ἀναρροδόλως οἰκονομίαν, τὰ γράμματα ἐκείνα τὰ ἔχρησται ποιεῖ διὰ νὰ ἐδύξῃ τὴν μικρὰν.

Ὁ τίς ἀκαυθῆτος σκοπεύμενος τοῦτο ἰμεῖται τὸ ἔργον ἐκείνο τῶν ἀγγέλων μεϊδίημα.

Εἰς τοῦτο διέκρινε τὴν ἄνωθεν πρόνοιαν, τὴν Θεῖαν Θέλησιν καὶ εἰς τοὺς διαλογισμούς του ἐκεῖνους παρεσύρετο ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους.

Ἐχουσιν ἀθύσσους καὶ οἱ ἀγαθοὶ ὡς καὶ οἱ πονηροὶ διαλογισμοί.

Ὅλη του σχεδὸν ἡ ζωὴ περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ διδάσκη τὴν Τιτίκαν ἀνάγνωσιν καὶ νὰ τὴν βλέπῃ καί ζουσαν. Ἐπειτα τῆς ὠμίλει περὶ τῆς μητρὸς τῆς, καὶ τὴν ἐμάνθανε νὰ προσεύχηται.

Ἡ μικρὰ τὸν ἐκάλει πατέρα ἠγγύει πᾶν ἄλλο ὄνομά του. Εἰς αὐτὸν ἡ ζωὴ ἐφαινετο τοῦ λοιποῦ καλὴ καὶ χρήσιμος, οἱ ἄνθρωποι ἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι, οὐδ' ἐμνησικαίει πλέον κατ' αὐτῶν, οὐδ' ἐδόλεπε διατὶ νὰ μὴ προβῆ εἰς γῆρας βαθύ, τῶρα ὅτε τὸν ἠγάπα τὸ παιδίον τοῦτο. Ἡνοίχθη εἰς αὐτὸν μέλλον ὄλον, μέλλον φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς Τιτίκας ὡς ὑπὸ ἔρασμοῦ φωτός. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ βέλτιστοι τῶν ἀνθρώπων τούτων δὲν εἶνε ὅλως ἀπηλλαγμένοι φιλαυτίας, πολλάκις ἐσιέπτετο μετὰ μυστικῆς τινος χαρᾶς ὅτι ἡ μικρὰ ἐμελλε νὰ γίνῃ ἄσχημος.

Τοῦτο λέγομεν ὡς ἀτομικὴν του γνώμην· ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν γνώμην, εἰς ὃ σημεῖον εὐρίσκετο ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὅτε ἤρχισεν ἀγαπᾶν τὴν Τιτίκαν, δὲν παρέσχεν ἀπτάς, οὕτως εἰπεῖν, ἀποδείξεις ὅτι δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκην τῆς ἐνισχύσεως ἐκεῖνης, ἐξ ἧς νὰ ἐμμεῖνη εἰς τὸ ἀγαθόν.

Εἶχεν ἰδεῖ πλέον ὑπὸ νέα πρίσματα τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἀθλιότητα τῆς κοινωνίας, πρίσματα δι' αὐτὸν ἀτελῆ ἔτι, τὰ ὁποῖα μοιραίως μόνον τὸ ἓν μέρος τοῦ κακοῦ παρουσίαζον, τὴν τύχην δηλονότι τῆς γυναικὸς συνοψιζομένης ἐν τῇ Φιντίνῃ, τὴν δημοσίαν ἐξουσίαν προσωποποιημένην ἐν τῷ Ἰαθέρ. Εἶχεν ἐπανέλθει εἰς τὸ κἀτεργον τὴν πρώτην φορὰν διότι εὐηργέτησεν, εἶχε ποτισθῆ νέων πικριῶν, ἡ δὲ ἀπογοήτευσίς καὶ ὁ κάματος εἶχον ἀρχίσει νὰ τὸν καταλαμβάνωσιν ἐκ νέου, καὶ αὐτῇ ἔτι ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐπισκόπου εἶχεν ἐξασθενήσει, ἐκτός ἂν ὑποτεθῆ, ὅπερ καὶ πιθανόν, ὅτι θὰ ἐνεφανίζετο βραδύτερον ἀπαυγάζουσα καὶ θριαμβευτικῇ.

Τίς αἶδεν, ἂν ὁ Ἀγιάννης, ἄνευ τῆς μικρᾶς τούτης, δὲν θὰ ἔχανε τὰ θάρρος μετ' οὐ πολὺ, καὶ δὲν θὰ ἐξέπιπτεν αὐθις. Ἠγάπησε καὶ ἐνισχύθη. Διότι καὶ αὐτός, φεῦ! ἐκλονεῖτο ὄχι ὀλιγώτερον τῆς Τιτίκας. Αὐτὸς μὲν τὴν ἐπροστάτευσεν, ἐκεῖνη δὲ τὸν ἐστερέωσε.

Χάρις εἰς αὐτὸν, ἡ μικρὰ ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ βιωτικὸν στάδιον· χάρις εἰς αὐτήν, ὁ Ἀγιάννης ἠδυνήθη νὰ συνεχίσῃ τὸν ἐνά-

ρετον βίον του. Κατέστη έρεισμα τής κόρης ταύτης, και ή κόρη αὐτή κατέστη τὸ στήριγμά του. Ὡ θεῖον και ἀνεξιχνίαστον μυστήριον ! Πόσον ἀνέλπιστοί εἰσιν αἱ ἀξιώσεις τῶν δυνάμεων τοῦ πεπρωμένου !

Δ'.

Αἱ παρατηρήσεις τῆς γραίας συνοίκου.

Ὁ Ἀγιάννης, συνετῶς φερόμενος, δὲν ἐξήρχετο τῆς οἰκίας, εἰμὴ τὰς ἐσπερινὰς ὥρας, πρὶν ἄνοκτώσει· περιεπάτει μίαν ὥραν ἢ δύο, ἄλλοτε μὲν μόνος, συχνάκις δὲ μετὰ τῆς Τιτίκας, προτιμῶν τὰ ἐρημώτερα μέρη, ὑπὸ τὰς δένδροστοιχίας, και ἐκκλησιάζόμενος περὶ λύχων ἀφάς.

Ὅσάκις δὲν παρελάμβανε τὴν Τιτίκαν, αὐτὴ ἔμενε μετὰ τῆς γραίας· ἀλλ' ἢ χροὶ τῆς κόρης ἦτο νὰ ἐξέρχεται μετὰ τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου. Πρεστίμα μίαν ὥραν μετ' αὐτοῦ παρὰ ὀλόκληρον ἡμέραν μετὰ τὴν κοῦλά τῆς, τὴν Κατερίνα. Τότε ἐκράτει αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς και τῆς ἔλεγε πολλὰ γλυκὰ λογάγια.

Ἡ Τιτίκα ἔγεινεν εὐθυστάτη. Ἡ γραία ἐξετέλει πᾶσαν ὑπηρεσίαν τῆς οἰκίας, ἐμαγεύερε και ἐξήρχετο πρὸς ἀγορὰν τῶν ἐδωδῶμων.

Ἐζῶν λιτώς, με ὀλίγην θέρμανσιν, ὡς ἄνθρωποι πολὺ στενοχωρημένοι. Ὁ Ἀγιάννης οὐδὲν τῶν ἐπίπλων ἐκείνων ἤλλαξε· μόνον ἀντικατέστηεν ὑλόφρακτον θύραν τοῦ κοιτῶνος τῆς Τιτίκας μετὰ ἄλλην, ἀνευ ὑάλων.

Ἐφόρει πάντοτε τὸν κίτρινον ἐκείνον ἐπενδύτην, τὴν μέλιαναν περικελλέα και τὸν καλαῖον πῖλον. Εἰς τὰς ὁδοὺς τὸν ἐξελάμβανον ὡς πένθητα. Συνέβαινε νὰ σταματῶσιν ἀγαθαί τινες γυναῖκες και νὰ τῷ δίδωσιν ἐν σολδίου· ὁ Ἀγιάννης ἐλάμβανε τὸ σολδίον και ὑπεκλίνετο ταπεινῶς. Συνέβαινε δὲ νὰ ἵπανεῖται και αὐτὸς ἐπαίτην, και τότε, ἀφοῦ παρετήρει μὴ τὸν ἔδλεπέ τις, ἐπλησίαζε σιγὰ πρὸς αὐτόν. Ἐμππεν εἰς τὴν χεῖρά του νόμισμά τι, πολλάκις ἀργυροῦν, και ἀμείσως ἀπεμακρύνετο. Τοῦτο ὅμως εἶχε και τὸ κακόν του. Ἠρξάτο νὰ γνω-

Ἐβρισαν λοιπὸν χαμαὶ τὴν πλαγγόνα, καὶ ἡ Ἐπολίνα,
ἡ προσβεύεσσα, κατεγίνετο νὰ σπαργανώσῃ τὴν γαλιῶν. . .
(Σελ. 528)

ρίζεται· εἰς τὴν συνοικίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀζήτουλας ποῦ κάμνει ἐλεημοσύνας».

Ἡ γραῖα, πολυπράγμων φύσει καὶ φθονερά, κατώπτευε πολὺ τὸν Ἀγιάνην, ἐκείνου μὲν φανταζομένου τὸ τοιοῦτον ἐκ μέρους τῆς. Ἦτο ὀλίγον τι κωφή, διὰ καὶ φλύαρος. Τῆς εἶχον μείνει ἀπὸ τὸ παρελθόν τῆς δύο ὀδόντες, ὁ μὲν ἄνω, ὁ δὲ κάτω, ὅτινες ἀκαταπαύστως συνεχροῦντο. Πολλάκις ἀπέτεινεν ἐρωτήσεις πρὸς τὴν Τιτίαν· ἢ μικρά, μηδὲν γινώσκουσα, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποκριθῆ, εἰμὴ ὅτι ἤρχετο ἀπὸ τὸ Μπαμερμείλ. Μίαν πρωίαν ἢ κατάσκοπος σὺν τῇ παρατήρησεν ὅτι ὁ Ἀγιάνης εἰσῆλθεν εἰς ἓνα τῶν ἀκατοικητῶν θαλάμων τῆς οἰκίας, ἔχων ἥθος τι ἀσύνηθες. Τὸν ἠκολούθησεν ὡς γραῖα γαλῆ, καὶ ἠδυνήθη νὰ τὸν ἴδῃ ἀπὸ τινος ὀπῆς τῆς ἀπέναντι· θύρας, οὐδέλωσ αὐτῇ φαινομένη.

Ὁ Ἀγιάνης, πρὸς πλείονα βεβαίως προσύλαξιν, εἶχε τὰ νῦτα ἐστραμμένα πρὸς τὴν θύραν.

Ἡ γραῖα τὸν εἶδεν ἐρευνῶντα εἰς τὸν κίλπον τοῦ ἀνασόρουτα μικρὰν τινα πύξιν, ψαλλίδιον καὶ κλωστήν, καὶ καταγινόμενον ἐπιείτα νὰ ἐξηλώσῃ τὸ ἐνδόθειν τοῦ φορέματός του, ὅθεν ἐξήγαγε χαρτίον τι κίτρινον, καὶ τὸ ἐξεδίπλωσεν. Ἡ γραῖα ἀνεγνώρισεν ἔμπροσθεν τὸ χαρτίον ἐκεῖνο ὡς τραπεζικὸν γραμματίον χιλιόφρακτον· ἦτο δὲ τοῦτο τὸ δεῦτερον ἢ τὸ τρίτον, ὅπερ εἶδεν ἡ γυνὴ αὐτῆ, ἀρ' ὅτου ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον. Ἐφυγε τρέχουσα καὶ ἐπιστομένη.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ὁ Ἀγιάνης ἦλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ τὴν παρακάλεσε νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ χιλιόφρακτου γραμματίου ἐκείνου, προσθέσας ὅτι ἦτον ἡ ἐξαμηνία τοῦ εἰσοδήματός του, ἣν εἶχε λάθει χθές.

— Πάθον! εἶπεν ἡ γραῖα κατὰ νοῦν. Αὐτός, τὸ βράδυ μόνον ἔγῃχε, εἰς τὰς εἴς ἡ ὥρα, ὅταν τὸ ταμεῖο βέβαια δὲν θὰ ἦτο ἀνοικτό.

Ἡ γραῖα μετέβη ν' ἀλλάξῃ τὸ γραμματίον, καὶ δὲν ἔπαυσε μυρία νὰ σχεδιάζῃ, συμπεράσματα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ χιλιόφρακτον γραμματίον τοῦτο ἐσχολιάσθη, μάλιστα δὲ καὶ ἐπολλαπλασιάσθη, ὑπὸ τῶν γραϊδίων ὅλης ἐκείνης τῆς συνοικίας.

Μετὰ μερικὰς ἡμέρας, ἔτυχε νὰ πεισθῇ ὁ Ἀγιάνης εἰς τὸ ἐνδοῦν τοῦ διαδρόμου, καὶ εἶχεν ἐκβάλλει τὸν ἐπιπόνητον τοῦ διὰ τὴν τοιοῦτην ἐργασίαν. Ἡ γραῖα εἶδε τὸ φέρεμα τοῦτο κρεμάμενον εἰς ἓν κερφίδιον

τοῦ θαλάμου, ἔνθα εἰσῆλθε νὰ διευθετήση. Ἦτο μόνη ἡ Τιτίκα κατε-
 γίνετο νὰ βλέπῃ τὰ προκείμενα ξύλα μετὰ θαυμασμοῦ. Ἡ γραῖα
 περιεργάσθη τὸ φόρεμα τοῦ Ἀγιάννη· τὸ μέρος, ὅπερ εἶχεν ἐξηλωθῆ,
 τὸ εἶδεν ἐρραμμένον. Ἐπιθέτει τὰς χεῖράς της, τὸ ψηλαφεῖ, καὶ αἰσθάνεται
 ὅτι μετὰ τοῦ ἐντὸς καὶ τοῦ ἔξω ὑφάσματος ὑπῆρχον χαρ-
 τία. Καὶ ἄλλα ἀναμφιβόλως χιλιόφραγκα γραμμάτια!

Παρετήρησε πρὸς τούτους, ὅτι ἐντὸς τῶν θηλακίων του τοῦ ἐνδύ-
 ματος ὑπῆρχον καὶ ἄλλα παντὸς εἶδους πράγματα· ὄχι μόνον αἰ-
 βελόνας, τὸ ψαλίδιον καὶ ἡ κλωστή, ἀτινα εἶχεν ἰδεῖ ἄλλοτε, ἀλλὰ
 καὶ ἓν παχὺ χαρτοφλάκιον, μίαν μεγάλην μάχαιρα, καὶ, πρᾶγμα
 ὑποπτον πολὺ, φεανάκι, παντοίων χρωμάτων. Ἐκαστον θηλακίον
 τοῦ ἐνδύματος τούτου ἐφάνετο ὡς ἐκ προνοίας σχηματισμένον διὰ
 περιστάσεις ἀπροόπτους.

Οὕτως οἱ κάτοικοι τοῦ παληοσπήτου ἐκείνου διήλθον τὸν χειμῶνα,
 μέχρι τῶν τελευταίων αὐτοῦ ἡμερῶν.

Ε΄.

Κρότος πεδόντος πενταφράγκου.

Πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ἐνορίας ἐκείνης ἐκάθητο πάντοτε ἐπὶ τοῦ
 χείλους ἐνὸς ξηροῦ φρέατος πτωχὸς τις, ὃν ὁ Ἀγιάννης ἐπροθυμῆτο
 νὰ ἐλεῆ, ὡσάκις διέββαιεν ἐκεῖθεν· ἐνίοτε δὲ καὶ ἰστάμενος συνωμίλει
 μετ' αὐτοῦ. Οἱ φθονοῦντες τὸν ἐπαίτην τούτον, ἔλεγον αὐτῷ ἦτο
 μετημριεσμένος ἀστυνόμος». Ἦτο δὲ γέρων, ἕως ἐβδομηχόντα καὶ
 πέντε ἐτῶν, ἀπαύστως ψιλλίζων:

— Ὁ Θεὸς νὰ συγχωρήσῃ τὰ πεθαμένα σας.

Ἐσπέραν τινὰ διαβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἀγιάννης, ἄνευ τῆς Τιτίκας,

εἶδε τὸν ἐπαίτην εἰς τὴν συνήθη θέσιν, ὑπὸ τὸν φανὸν τῆς ὁδοῦ μάλισ πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἀναρθέντα. Ὁ ἐπαίτης ἤγχετο κατὰ τὸ σίνηθες ὑπὲρ τῶν διαβατῶν, ἔχων τὴν κεφαλὴν ὀμῶς ἐσκυμμένην.

Ὁ Ἀγιάνης πορευθεὶς πρὸς αὐτὸν ἔθηκεν ἐντὸς τῆς χειρὸς του τὴν συνήθη ἐλεγχασύνην. Ὁ ἐπαίτης ἤγειρεν αἰφνης τοὺς ὀφθαλμοὺς, παρατήρησε τὸν Ἀγιάνην ἀσκαρδῶμυκτί, καὶ πάλιν ἀμέσως ἐκυψε τὴν κεφαλὴν.

Ἡ κίνησις αὕτη ἔγινε ταχίστη ὡς ἀστραπή· ὁ Ἀγιάνης ἐσκίρτησεν ὑπὸ φρίκης. Τὸν ἐράνη, ὅτι εἰέρινεν ὑπὸ τὸ φέγγος τοῦ φανοῦ, ὄχι πλέον τὸ γαλήνιον πρόσωπον τοῦ γέροντος ἐπαίτου ἀλλὰ μορφὴν τινα φοβερὰν καὶ γνωστὴν.

Ἡσθάνθη ὁ, τ. θὰ ἠθάνετο πῶς τις ἂν αἰρνιδίως εὕρισκετο ἐν τῇ σκότει, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μετὰ μιᾶς τίξεως.

Ὁπισθοχώρησεν ἐντρομος, ἐκπληχτος, οὐδὲ ν' ἀναπνεύσει τολμῶν, οὐδὲ νὰ λαλήσει, οὐδὲ νὰ μείνη, οὐδὲ νὰ φύγη, παρατηροῦν τὸν ἐπαίτην.

Ἄλλ' οὕτως ἐκυψε πάλιν τὴν κεφαλὴν, περτυλιγμένην ὡσαν εἰς ρίλους, καὶ ἐράνη ὡς μὴ γινώσκων ὅτι ἦτο παρῶν ἐκεῖνος ὅστις τὸν ἤλεσε. Μυστικῆ τ.ε, παρῖδοξος νύξις, τὸ ἐνοστικτεν τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ἐμάχησε τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἀγιάνη τοῦ νὰ προσφέρῃ λέξιν τινά.

Ὁ ἐπαίτης εἶχε τὸ αὐτὸ σχῆμα, τὰ αὐτὰ ρουπαρὰ φορέματα, τὴν αὐτὴν τέλος ὄψιν, ἦν καὶ καθ' ἐκάστην.

— Πάλ... εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Γιάνης· Ἀγιάνης, ἐτραλλάθηκα ἐγώ; ὄνειρεύομαι; πρᾶγμα ἀδύνατον.

Καὶ ἐπίστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λιὰν τεταραγμένως. Οὐδὲ νὰ σκεφθῆ ἔσπλαζ ὅτι ἡ μορφὴ, ἦν ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν, ἦτον ἡ τοῦ Ἰαβέρη μορφὴ.

Τὴν νύκτα, συλλογιζόμενος, μετεοίει ὅτι δεῖ ἀπέτεινεν εἰς τὸν ἀνθρώπου ἐκεῖνον ἐρώτησίν τινα, ὅπως τὸ ἀναγκάσει ν' ἀνεγείρη καὶ δεύτερον τὴν κεφαλὴν.

Τὴν ἐποῦσαν πάλιν περὶ λόγων ἀράς, ἐπορεύθη εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο μέρος. Ὁ ἐπαίτης ἦτον εἰς τὴν θέσιν τοῦ.

— Καλησπέρα, χριστιανέ, εἶπε θαρραλέως ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, δώσας εἰς αὐτὸν ἓν σόλιον.

Ὁ ἐπαίτης ἠνέγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπεκρίθη περιαλγῶς.

— Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ καλὸ, ἀφέντη μου.

Ἦτον ὁ γέρον ἐπαίτης ὃν ἐγίνωσκεν. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἠσούχασεν ἐντελῶς. Μάλιστα δ' ἐγέλα.

— Πῶς διὰ δόλο μου εἶχε φανῆ ὅτι εἶδα τὸν Ἰαθέρη! ἔλεγε κατὰ νοῦν. Τώρα τὸ ἐπαθον νὰ βλέπουν ἄλλ' ἄντ' ἄλλων τὰ μάτια μου!

Καὶ πλέον, ὡς τὸ ἰσυλλογίσθη.

Μετά τινος ἡμέρας, ἦτον ὦρα περίπου ὀγδοῆ ἑσπερινῆ, ὅτε εὐρίσκόμενος εἰς τὸν θάλαμόν του, καὶ βάλλων τὴν Τιτίκαν νὰ συλλαβίξῃ ὑψηλοφώνως, ἀκούει ὅτι κάποιος ἤνοιξεν καὶ ἔπειτα πάλιν ἐκλείσει τὴν θύραν.

Τοῦτο τὸν ἐφάνη παράδοξον, ἡ γραῖα, εὐρίσκατο μόνη εἰς τὴν οἰκίαν, ἐκοιμάτο πάντοτε ἅμα ἐνύκτωνεν, ἵνα μὴ χρησιμοποῖ ῥύχνον.

Νεύει ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰς τὴν Τιτίκαν νὰ σιωπήσῃ, ἔπειτα δ' ἀκούει ν' ἀναβαίνει ἄνθρωπος τὴν κλίμακα. Πιθανόν, ἦτον ἡ γραῖα· πιθανὸν νὰ ἠσθένησε καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ φαρμακεῖον.

Δίδει ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀκρίασιν· ὁ βηματισμὸς ἦτο βαρὺς καὶ ἀνδρικός· ἀλλ' ἡ γραῖα ἐφέρει πέδιλα χονδρά, καὶ οὐδεὶς βηματισμὸς ὁμοιάζει τόσον πρὸς τὸν ἀνδρικόν, ὅσον ὁ τῶν γραϊῶν. Ὅπως ὀπίσπε, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔσθεσε τὸ κηρίον του.

Ἐστειλεν ἐν τούτοις τὴν Τιτίκαν εἰς τὴν κλίνην της, εἰπὼν εἰς αὐτὴν χαμηλοφώνως: — Ἦγάινε νὰ πλαγιάσῃς σιγά, σιγά.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἔπαισαν οἱ βηματισμοί, ὁ δὲ Γιάννης Ἀγιάννης ἔμεινε σιωπῶν, ἀκίνητος, μὲ τὰ νῶτα πρὸς τὴν θύραν, ἀσάλευτος ἐπὶ τῆς ἐδρας του, καὶ κρατῶν ἐντὸς τοῦ σκότους τὴν ἀναπνοὴν του.

Μετά ἰκανὴν ὥραν, μὴ ἀκούων πλέον τίποτε, ἐστράφη ἀθορύβως, καὶ ἐγείρε τοὺς ὀρθαλμοὺς πρὸς τὴν θύραν τοῦ θαλάμου του, εἶδε διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ κλειθροῦ φῶς τι ἀπαίσιον εἰς τὸ μέλαν σκότος τῆς θύρας καὶ τοῦ τοίχου. Βεβχίως ἦταν ἄνθρωπος ἐξωθεν· ἄνθρωπος ὅστις ἐκράτει κηρίον καὶ ἴστατο ἀκρούμενος.

Μετά παρέλευσίν τινων λεπτῶν τὸ φῶς ἐξηφανίσθη, ἀλλὰ δὲν ἤκούσθησαν πλέον βηματισμοί καὶ ὁ ὠτακουστής, ἀναχωρῶν, φαίνεται ἀγέρεσε τὰ ὑποδήματά του.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάνης ἐξηπλώθη εἰς τὴν κλίνην του μὴ ἐλθούσης, ὅλην δ' ἐκείνην τὴν νύκτα μάτι δὲν ἔκλεισεν.

Τὴν αὐγὴν, καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ κιμάτου μέλις ἐκοιμήθη, καὶ ἐξύπνησεν ἐκ τοῦ κρότου κλειδωνιᾶς ἀνοιγομένης.

Εἶχεν ἀνοιχθῆ ἡ θύρα ἐνὸς τῶν πρὸς τὸ βῆθος τοῦ διαδρόμου κενῶν θαλάμων. Ἦκουσε δ' ἔπειτα τὸν αὐτὸν βηματισμὸν ἀνθρώπου ὅστις εἶχεν ἀναβῆ χθὲς τὴν προτεραίαν. Τὸ βῆμα ἐπλησιάζεν. Ἐγείρεται ἀμέσως ἐκ τῆς κλίνης, βλέπει διὰ τοῦ κλειθροῦ τοῦ θαλάμου του, διαβαίνοντα τὸν ἄνθρωπον ὅστις εἰσήλθε χθὲς τὴν νύκτα εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, εἶχεν ὠτακουστήσει ἐξωθεν τῆς θύρας του, καὶ βεβαιούσται ὅτι τῶντι ἦτο τὸ κορμὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου. Εἶχε διαβῆ μὲθ' αὐτοῦ σταθεῖς ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἔτι ἐξημερώσει ἐντελῶς, ὁ Ἀγιάνης δὲν διέκρινε τὴν μορφήν του.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐφθασεν εἰς τὴν κλιμακὰ, ὅπου εἰσέδου πλείοτερον τι φῶς, εἶδε καλῶς τὰ νῶτά του. Ἦτον ἄψηλῶ ἀναστῆματος, ἐφάρει μακρὰν ρεῖ γγόταν, καὶ ἐκράτει ὑπὸ τὸν βραχίονά του ρόπαλον. Ὅλος καὶ ὅλος ὁ σοβαρὸς καὶ προμερὸς ἐκεῖνος Ἰαθέρης.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάνης θὰ ἔτρεχε πρὸς τὸ παράθυρον, ἵνα ἴδῃ αὐτὸν κάλλιον ἐξω εἰς τὴν λεωφόρον· ἀλλ' ἔπρεπε ν' ἀνοίξῃ τὸ παράθυρον· δὲν ἐτόλμησεν ὁμως.

Προφανῶς ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶχεν εἰσέλθει διὰ κλειδίου, ὡς ἐν τῇ οἰκῇ του. Τίς τὸν ἔδωκε τὸ κλειδίον; τοῦτο δὲ τί ἐσημαίνει;

Ὅταν περὶ τὴν ἑβδόμην πρωϊνὴν ὥραν, ἦλθε ἡ γραῖα νῆ διορθώσῃ τὸ δωμάτιον, ὁ Γιάννης Ἀγιάνης ἐρρίψε πρὸς αὐτὴν βλέμμα διαπεραστικόν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀπρόθυμον εὐδ' ἐλαχίστην ἐρώτησιν. Τὸ πονηρὸν γραϊδίον ἦτο ὡς πάντοτε. Ἐνῷ δ' ἐσάρωνεν: — Ἀπόθε, εἶπε, θὰ ἤκούσατε πῶς κάποιος ἐμῆλθε εἰς τὸ σπητι τὴν νύκτα;

— Τῶντι, ἀπειρήθη ὁ Γιάννης Ἀγιάνης ἀδιοφάρως πῶς. Τί ἦταν;

Εἰς ταυούτην ἡλικίαν καὶ ἐπὶ τῆς λεωφόρου ἡ ὀγδόη ὥρα τῆς ἑσπέρας εἶναι νύκτα ὡς νὰ ἦνε μεσάνυκτα.

— Ἐνας ἰσκατόρας, εἶπεν ἡ γραῖα, ἦλθε κ' ἔπιασε εἰς τὸ σπητι μὴ κάμαρη.

— Καὶ πῶς ὀνομάζεται;

— Δὲν ἔθυμῶμαι καλὰ νὰ σὰς ἴπῳ. Δουμόντης, Δωμόντης· ἓνα τέτοιο ὄνομα.

— Καὶ ἴσῳ πειὸς νὰ ἦνε αὐτὸς ὁ κύριος ;

— Ἐνας ὅπου ζῆ, ἴσῳ ἐλόγου σας, ἀπὸ τὸ εἰσόδημά του.

Ἴσως ἢ γραῖα εἶπε τὸ «σὺν ἐλόγου σας» ἄνευ σκοποῦ, ἀλλ' ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ὑπωπετεύθη τὸ ἐναντίον, καὶ ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ἡ γραῖα, ἐτυλιζεν αὐτὸς εἰς τὸ χαρτίον μίαν ἑκατοντάδα φράγκων, ἅτινα εἶχεν εἰς ἓν ἐρμάριον, καὶ τὰ ἐνέβαλεν εἰς τὸν κόλπον του, ἀλλὰ καίτοι ἔπραξε τοῦτο προσέχων μὴ ἀκουσθῆ ὁ ἦχος τοῦ ἀργυρίου, ἔπεσεν ἀπὸ τῶν χειρῶν του ἐν πεντάφραγκον, καὶ ἐκυλίσθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετὰ κρότου.

Ἄμα ἐνύκτωσεν, ἐξῆλθε καὶ παρατήρησε καλῶς πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις, μὴ τις παρεμόνευε. Δὲν εἶδε ψυχὴν· ὁ δρόμος ἐφαίνετο ἔρημος, καὶ τοι ἐνδεχόμενον νὰ ἦτον ἄνθρωπός τις κεκρυμμένος ὀπισθεν τῶν κορμῶν τῶν δένδρων.

Ὁπωσδήποτε, ἀνέβη πάλιν εἰς τὸ δωμάτιον του καὶ λαβὼν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὴν Τιτίκαν.

— Ἐλα νὰ ἴπηγαίνωμε, τὴν εἶπε.

Καὶ ἀνεχώρησαν ἀμφοτέρω.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΕΙΣ ΣΚΟΤΕΙΝΗΝ ΚΥΝΗΡΕΣΙΑΝ ΒΩΒΟ ΣΚΥΛΙ

Α ·

Αἱ λοξοδομοῦται τῆς στρατηγικῆς.

Ἐνταῦθα εἶναι ἀπαραίτητος μία παρατήρησις χάριν τῶν ὅσα θὰ εἴπωμεν παρακατιόντες καὶ τῶν θραδύτερον ἀλλαγῶν λεγθησομένων. Παρῆλθον ἱκανὰ ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια ὁ συγγραφεὺς, ἐξ ἀνάγκης καὶ μετὰ λύπης του ἀπουσίασεν ἐκ Παρισίων.

Ἄφ' ἧς ἡμέρας ἐγκατέλειψε τοὺς Παρισίους οὗτοι μετέλλαξαν ὄψιν.
Ἄνέλυσθε πόλις ἡ ὅποια ἐν πολλοῖς τῶν εἶναι νῦν ἄγνωστος.

Περὶ τὸν νὰ λεχθῆ ὅτι ἀγαπᾷ τοὺς Παρισίους. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι πνευματικὴ τοῦ γενέθλιος πόλις. Ἐνεκα τῶν κατεδαφισμῶν καὶ τῶν ἀνακαινίσεων διὰ τῆς ἀνεγέρσεως νέων οἰκοδομῶν, οἱ Παρισίαι τῆς νεανικῆς του, ἡλικίας οἱ Παρισίαι ἐκείνοι τοὺς ὅποιους θρησκευτικῶς ἀπεμνημόνευσεν ἀναχωρῶν, εἶναι τανῶν οἱ Παρισίαι ἄλλης ἐποχῆς.
Ἄς μοι ἐπιτραπῆ νὰ κάμω λόγον περὶ τῶν Παρισίων τούτων, ὡς νὰ ὑφίστανται ἀκόμη.

Ἐνδεχόμενον νὰ μὴ ὑπάρχωσι σήμερον οὔτε εἰκίαι, οὔτε ὅσα ἐκεῖ

Ἡ Τιτίκα ἐκοιμήτο ἀνεσθιγμένην κρατούσα τὴν πλαγγόνα.
Ὁ ἄνθρωπος ἐπλησίασε καὶ τὴν παρεύρησεν.
(Σελ. 540).

ὅπου, ὡς συγγραφεὺς, θὰ ὀδηγήσω τοὺς ἀναγνώστας μου, λέγων εἰς αὐ-
τοὺς ἢ ἀδεῖνα ὁδοί, ἢ δεῖνα οἰκία».

Οἱ ἀναγνώσται δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐξέλεγχσιν τῶν λεγο-
μένων μου, ἂν στέργωσι νὰ λάβωσι τὸν κόπον.

Ὁ συγγραφεὺς ἀγνοεῖ τοὺς νέους Παρισίους, γράφει δὲ ἔχων ὑπ'
ὄψιν τοὺς παλαιούς, οἱ ὅποιοι ἐνετυπώθησαν εἰς τὴν φαντασίαν του
τόσον ἐνεργῶς ὥστε τῷ εἶναι πολῦτιμος ἢ ἀνάμνηστί των.

Εἶναι ἀληθῶς γλυκὺ ὄνειρον ὅταν τις καταλείπη τι ὀπισθέν του
ἐκ τῶν ὅσα ἐβλεπεν εὐρισχόμενος εἰς τὸν τόπον του καὶ ὅτι πάντα
ὄν ἐξηρανίσθησαν.

Εφ' ὅσον πηγαίνομεθα εἰς τὸν γενέθλιον τόπον μας, φαντα-
ζόμεθα ὅτι αἱ ὁδοὶ του ὄν μᾶς κινουσι τὸ ἐνδιαφέρον· τὰ παράθυρα
ἐκεῖνα, αἱ στέγαι, αἱ θύραι ὄν μᾶς ἐμποιοῦσιν αἰσθητῆν, αἱ τοῖχοι
εἶναι ξένοι, ἀσχετοὶ πρὸς ἡμᾶς· τὰ δένδρα εἶναι ὡς νὰ μὴ ἦσαν· αἱ
οἰκίαι εἰς ἃς δὲν ἐμβαίνομεν, μᾶς εἶναι ἀχρηστοὶ καὶ τὰ λιθίστρωτα
εἶναι ἄπλοὶ λίθοι.

Ἄλλὰ βραδύτερον ὅταν ἀποσιιάσωμεν ἐπὶ πολὺν χρόνον αἰσθα-
νόμεθα ὅτι, ὅτι αἱ ὁδοὶ ἐκεῖνα μᾶς εἶναι ποθηταί· ὅτι αἰσθανόμεθα
οὕτως εἰπεῖν ψηλαρητὴν τὴν ἔλλειψιν καὶ τῶν στεγῶν καὶ τῶν πα-
ραθύρων καὶ τῶν θυρῶν· ὅτι μᾶς ἀναγκαιοῦσιν αἱ τοῖχοι ἐκεῖνοι, τὰ
δένδρα μᾶς εἶναι προσεληθ, εἰς τὰς οἰκίας, εἰς τὰς ὁποίας ὄν εἰσρη-
χόμεθα πῶρα θέλομεν νὰ εἰσελθωμεν καὶ ὅτι ἐπὶ τῶν λιθίστρωτων ἐκεῖ-
νων ἀπέμεινε μέρος τῶν σπλάγχων μας, τοῦ αἵματός μας, τῆς καρ-
δίαις μας.

Ὅλα ἐκεῖνα τι τοπία τῶν ὁποίων τὴν θέαν στεροῦμεθα καὶ ἴσως
στερηθῶμεν ὅλα παντός, τὰ δὲ εἰκῶν αὐτῶν εἶναι ἐγκεχαρηγμένη εἰς
τὴν μνήμην μας, προσατώσι πένθιμον θέληγχερον, τ' ἀναπολοῦμεν
εἰς τὴν φαντασίαν μελαγχολοῦντες, τὰ θεωροῦμεν ὡς ὀρατὴν τῆς
ἐπαγγελίας γῆν, εἶναι οὕτως εἰπεῖν, αὐτὴ ἡ μορφή τῆς πατρίδος· τ'
ἀγαπῶμεν δὲ καὶ τὰ φανταζόμεθα ὡς εἶναι, ὡς ἦσαν, πεισρόνως πο-
θοῦντες αὐτά, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν νὰ μεταβληθῇ στέργοντες, ὡς τὴν
μορφήν τῆς πατρίδος ποθοῦμεν εἰς τὴν μορφήν τῆς μητρός μας.

Ὅστε πιστεύω, θὰ μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ ἐμιλήσωμεν περὶ τοῦ περιλ-
θόντος πρὸς τὸ παρόν. Μετὰ ταῦτα περιηλοῦμεν τὸν ἀναγνώστην
νὰ χρητῆσθ σημειώσιν καὶ ἡμεῖς ἐξυκολοθῶμεν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀμέσως ἐξηρανίσθη ἐκ τῆς λεωφόρου, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν ὁδῶν τῆς συνοικίας ἐκείνης, παρακάμπτων καὶ διερχόμενος τὰς ἀτραπούς ὄλας, πολλάκις ἐπανερχόμενος κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν καὶ πάλιν προχωρῶν, ἕως οὗ ἐθεσβιάσθη ὅτι οὐδεὶς τὸν παρεκολούθει.

Οἱ ἐλιγμοὶ οὗτοι εἶναι λίαν πρόσφοροι εἰς τοὺς διωκομένους, διότι τοιοῦτοτρόπως περιπλανᾶται ὁ διώκων, ἀδυνατῶν ν' ἀνακαλύψῃ τὰ ἴχνη τοῦ φυγάδος, ὡς εἰς τὴν θήραν τῆς ἐλάρου τῆς ἐξαπατώσης τοῦς κύνες.

Ταῦτα συνῴθαινον ἐν νυκτὶ πανσελήνῳ, ὁ δὲ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἦτο διόλου δυσχεροσθημένος ἐκ τούτου. Ἡ σελήνη μάλισ προσβάλλουσα τὴν ὥραν ἐκείνην ἐκ τοῦ ὀρίζοντος ἐσχημάτιζεν ἐπὶ τῶν ὁδῶν μακροσχήμους σκιὰς καὶ λωρίδας μόνον φωτός.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπομένως ἠδύνατο νὰ ὀλισθηαίῃ κατὰ μῆκος τῶν σκιερῶν μερῶν οἰκιῶν καὶ τοίχων καὶ νὰ παρατηρῇ πρὸς τὸ φωτεινὸν μέρος. Ἴσως μάλιστα δὲν ἐσυλλογιζέτο πολὺ μὴ τῷ ἐκλείψῃ τὸ σκοτεινὸν μέρος.

Ἐν τούτοις εἰς τὰς ἐρήμους ἀτραπούς τὰς γειτνιαζούσας πρὸς τὴν ὁδὸν Πολιβῶ ἐθεσβιάσθη πλέον ὅτι οὐδεὶς κατόπιν του ἤρχετο.

Ἡ Τιτίκα ἠκολούθει χωρὶς νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τι. Τὰ βιάσανα τῶν ἐξ πρώτων ἐτῶν τῆς ζωῆς τῆς εἶχον ποτίσει τὴν καρδίαν τῆς μὲ τὴν φυσικὴν ἐκείνην ἀπάθειαν, ἧς ἕνεκα δι' οὐδὲν ἐξεπλήσσετο. Ἄλλως τε καὶ περὶ τούτου πολλάκις θὰ δεθῆ ἡμῖν ἀσφαμὴ νὰ ἐμιλήσωμεν, εἶχεν ἐθεσθῆ, χωρὶς αὐτῆ πολὺ νὰ τὸ συναισθάνεται, εἰς τὰς ἐκκεντρικότητας τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἀνδρός καὶ τὰς ἐκπλήξεις τῆς εὐμυρμένης.

Ἠγνῶσι ποῦ ἀπῆρχαντο, ἀλλ' οὐχ ἦσαν ἠγνῶσι τοῦτο καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Εἶχε τὴν πίστιν του εἰς τὸν Θεόν, καθὼς ἡ μικρὰ εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Οὐδὲν εἶχε προσχεδίτισμένον, καὶ οὐδ' ἦτο μάλιστα ἐντελῶς βέλαιος, ἀν ἐκείνος ἦτον ὁ Ἰαβέρης ἢ ἄλλος τις ἐνδεχόμενον ὁμως καὶ νὰ ἦτον ἐκείνος, ἀλλὰ νὰ ἠγνῶσι, ὅτι αὐτός ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Δὲν ἦτο μετρημενός ; Δὲν τὸν ἐθεώρουν ὡς πνιγένητα ;

Ὅπως ὅποτε, εἶχεν ἀπόρασιν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν Κάρρακα. Ὡς τὸ ζῶον, ὅταν ἐκδιωχθῆ ἐκ τῆς φωλεᾶς του, εἰζήτηε τρώγλην νὰ κρυβῆ, ἕως οὗ εὖρη τοιαύτην διὰ νὰ καταλύσῃ.

Ἐσήμανεν ὦρα ἐνδεκάτῃ τῆς νυκτός, ὅτε μετὰ πολλὰς στενάς ἐσλιχοδρομίας, εὗρίσκατο ἐνώπιον ἀστυνομικοῦ τινος σταθμοῦ. Ἄφου ἐπροχώρησεν ὀλίγον παρέκει, ἐστράφη καὶ εἶδεν ὀπίσω του.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν καλῶς διέκρινε, χάρις εἰς τὸν φανὸν τὸν ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ, τρεῖς ἀνθρώπους, αἵτινες τὸν ἠκολούθουν ὄχι ἐκ πολλῆς ἀποστάσεως, καὶ ὧν ὁ εἷς εἰσῆλθεν εἰς τὸν σταθμὸν ἐκεῖνον· οἱ ἕτεροι δὲ μετέβησαν πρὸς τὸ μέρος τῆς σκιᾶς.

Τούτων ὁ προπορευόμενος τῷ ἐφάνη ὑποπτος.

— Ἐλα, κόρη μου, ἔλα, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης πρὸς τὴν Τιτίκαν, καὶ ἐσπευσε νὰ μακρυνθῇ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὁδοῦ.

Ἐτρίπη ἄλλην, διέβη ἑτέρας τρεῖς, καὶ εὗρήθη τότε εἰς τριόδον τινα φωτιζομένην ὑπὸ τῆς πανσεληνου. Ἐκεῖ, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκρύβη ὑπὸ τὴν ἀψίδα μεγάλῃς τινὸς θύρας, σκεπθὲς ὅτι, ἐὰν εἰσέλθῃ ἠκολούθουν εἰς τρεῖς ἀνθρώποι, ἀφελκτως θὰ τοὺς ἴδωκε καλῶς, ὅταν θὰ διέρχοντο δι' ἐκεῖνου τοῦ σεληνίου φωτός.

Τῶντοι, δὲν εἶχον παρέλθει τρία λεπτά, καὶ ἐφάνησαν οἱ ἀνθρώποι. Νῦν δ' ἦσαν τέσσαρες· ὅλοι ὑψηλοί, μακροὺς φοροῦντες ἱπενδύτας, πέλους ὑψηλοὺς εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ ράβδους κρατοῦντες βαρεῖαι.

Ἄνδρες ἀπαίσιοι ἐντὸς τῆς σκιᾶς, ὡς φάσματα ἐνδοεῦμένα πολιτικά φορέματα.

Ἔως τὸ μέρος τῆς τριόδου ἐστάθισαν καὶ οἱ τέσσαρες ὡς συμβουλεύόμενοι ποῖαν τῶν τριῶν ἐκείνων ὁδῶν νὰ λάβωσιν. Ἐφαινοντο ἀμυρρέποντες. Καὶ ἐκεῖνος μὲν, ὅστις ὠδήγει τοὺς ἄλλους, ἐστράφη αἰφνης καὶ ἔδειξε πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἀγιάννη· ἄλλος δὲ τις ἐφαίνετο δεικνύων μετ' ἐπιμονῆς πρὸς τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν.

Καθ' ἦν στιγμὴν εἶχε στρεφῆ ὁ πρῶτος, ἡ σελήνη ἐπέχυσεν τὸ φῶς ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Ὁ Ἀγιάννης διέκρινε τότε καλῶς τὸν Ἰαβέρην.

B.

Εύτυχης ὁ εὐρίσκων ἄμαξαν εἰς τὴν γέφυραν
τῆς Ἀούστερλιτς.

Ἐπαυσε πῶσα ἔκτεσε ἀμφιβολία του· ἀλλ' εὐτυχῶς ἰκεῖνοι ἀμφέ-
βαλλον ἔτι. Ἐπωφεληθεῖς τοὺς ἀσταγμούς των καὶ κερῶσας καιρὸν
ἐξ αὐτῶν, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς θύρας, ὅπου ἦτο κεκρυμμένος, καὶ ἠκολού-
θησε τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸν Βοτανικὸν Κήπον.

Ἐπιῶν ἡ Τιτίκα εἶχε κουρασθῆ, τὴν ἐπῆρεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.
Διαβάτης δὲν εἰσείκοτο ἄλλος, καὶ οἱ φανοὶ ἦσαν ἐσβεσμένοι ἕνεκα
τῆς σελήνης.

Ἐδὶπλασίασε τότε τὰ βήματά του.

Ἐπροχώρησε, προέβη κατ' ὄλον τὸ μῆκος τοῦ Βοτανικοῦ Κήπου,
ἔσωθεν τοῦ τοίχου του, καὶ κατέβη εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Ἐκεῖ
ἰστράφη καὶ εἶδε πάλιν ὀπίσω του.

Ἡ ὄχθη ἦτον ἐρήμη. Αἱ ὄσοι ἔρημοι. Κατόπιν του οὐδεὶς.

Ἀνέπνευσε.

Ἀφίχθη εἰς τὴν γέφυραν τῆς Ἀούστερλιτς. Τότε ἐπλήρωσεν εἰσέτι
ὡς διοδία πᾶς διαβάτης, ἐν σόλδιον. Παρουσιάσθη εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ
ὑπάλληλον καὶ τοῦ ἔδωκε τὸ σόλδιόν του.

— Δύο σόλδια, εἶπεν ὁ ἐπιστατῶν. Τὸ παιδί ὅπου σηκῶνεις εἰμπο-
ρεὶ καὶ νὰ περιπατῇ. Θὰ πληρώσῃς διὰ δύο ἀνθρώπους.

Ἐπλήρωσε τὰ δύο, λυπηθεὶς ὅτι ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς παρατήρησιν.
Πᾶσα φυγὴ πρέπει νὰ γίνεται ὡς διοδίσθημα. Συνέπεσε νὰ διαβαίνει
συγχρόνως τὴν γέφυραν τοῦ Σηκουάνα μεγάλη φορτηγὸς ἄμαξα, καὶ
αὐτὴ διεθυνομένη πρὸς τὴν δεξιάν τοῦ ποταμοῦ ὄχθην.

Τούτο τὸν ὠφέλει. Ὁ Ἀγιάννης ἐκρύπτετο ἐν τῇ σκιᾷ τῆς ἀμά-
ξης, ἐνῶ διέβαινε τὴν γέφυραν.

Πρὸς τὸ μέσον αὐτῆς, ἡ Τιτίκα, αἰσθανθεῖσα ὅτι αἰμωδίασαν οἱ

πόδες της, ήθελσε νὰ περιπατήσῃ. Τὴν κατεβίβασε, καὶ τὴν ἔλαβε ἐκ τῆς χειρὸς.

Ἄφου διέβη τὴν γέφυραν, παρετήρησε πρὸς τὰ δεξιὰ μέρη τι ὅπου κατεσκευάζοντο λέμβοι. Διηυθύνθη πρὸς τὸ μέρος τοῦτο· ἀλλ' ἵνα φθάσῃ εἰς ἐκεῖ, ἔπρεπε νὰ διατρέξῃ ἰκανὸν διάστημα, ἀνοικτὸν καὶ πεφωτισμένον ὑπὸ τῆς σελήνης.

Ἐπροχώρησεν ἀρόπως εἰς τὸ φῶς. Προφανῶς οἱ κυνηγοῦντες αὐτὸν εἶχον χάσει πλέον τὰ ἴχνη του καὶ ἐθεώρει ἑαυτὸν ὡς ἐκτὸς κινδύνου. Ἐζήτειτο μὲν, ἀλλὰ δὲν παρεκλογυθεῖτο.

Μικρά τις ὁδὸς ἠνοίγετο ἐκεῖ μεταξύ δύο ναυπηγείων περιτετασμένων, ὁδὸς στενὴ καὶ σκοτεινὴ, καὶ ὡς ἀνοιχθεῖσα ἐπίτηδες δι' αὐτόν. Πρὶν εἰς αὐτὴν εἰσελθεῖ παρετήρησεν ὀπίσω του. Ἀπὸ τοῦ τόπου ἐνθα ἵστατο, εἶλεπε τὴν γέφυραν τῆς Ἀούστερλυτς καθ' ὅλον τὸ μήκος της.

Πάλιν τέσσαρες σκιαὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν γέφυραν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐρχόμεναι καὶ αὐταὶ πρὸς τὴν δεξιὰν ὄχθην.

Αἱ τέσσαρες αὐταὶ σκιαί, ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ τέσσαρες ἄνδρες.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤσθάνθη τὴν φρίκην θηρίου συλληφθέντος ἐκ νέου ὑπὸ τῶν κυνηγῶν. Μία ἐλπίς τὸν ἔμενεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ἴσως δὲν τὸν εἶδον καθ' ἣν στιγμήν διέβασιν τὸ ἀνοικτὸν καὶ καταφώτιστον ἐκεῖνο διάστημα, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ἐτι τότε ἐπὶ τῆς γεφύρας.

Τότε προέβη εἰς τὴν ἐνώπιόν του στενωπὸν, ἐλπίζων ὅτι θὰ ἐσώζετο, ἂν ἐπρόφθανε νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τῶν ναυπηγείων εἰς τὰ ἐκεῖθεν ἀκατοίχητα μέρη, ὅπου κατ' ἐκείνους τὸν καιρὸν ὑπῆρχον τέλματα πολλὰ καὶ καλλιεργημένα χωράφια.

Γ'.

Τέ σχέδιον εἶχον οἱ Παρίσιοι τὸ 1727.

Μετὰ τριακῶσια βήματα, ἔφθασεν εἰς τι μέρος, ὅπου ἡ ὁδὸς ἐλάμβανε δύο διευθύνσεις, ὡς τὸ γράμμα Υ'. Ποῖον τῶν δύο νὰ προκρίνη;

Ἔλαβε τὴν δεξιόθεν. Διατί αὐτήν; Διότι ἡ ἀριστερόθεν ἤγεν εἰς τὸ προάστειον, δηλαδὴ πρὸς τόπους κατωκημένους, ἡ δὲ δεξιόθεν πρὸς τοὺς ἀγρούς, δηλαδὴ πρὸς τόπους ἐρήμους. Ἄλλ' ὅμως δὲν ἐβάδιζε γοργῶς. Τὸ βάδισμα τῆς Τιτίκας τὸν ἐδέσμευε.

Πάλιν τὴν ἐπῆρεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἡ δὲ μικρὰ ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν ὦμον τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου, καὶ λέξιν δὲν ἔλεγεν.

Ἐκ διάλειμμάτων ἐστρέφετο καὶ ἔβλεπεν ὀπίσω του, προσέχων νὰ εὐρίσκηται πάντοτε εἰς τὸ σκοτεινὸν μέρος τῆς ὁδοῦ. Ἡ ὁδὸς ἦτον ὀπίσω του εὐθεῖα. Δις ἢ τρίς εἶχε στραφῆ· δὲν ἔβλεπε τίποτε ἄκρα ἢ σιωπῆ. Τοῦτο δὲ τὴν ἐνεθάρρυνεν ὀλίγον, καὶ ἐξηκολούθησε νὰ προχωρῆ.

Αἶφνης πάλιν, στραφεῖς πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐνόμισεν ὅτι διέκρινεν εἰς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ, ὀπίθεν αὐτός εἶχε διαβῆ, μακρὰν ὅμως καὶ εἰς τὸ σκότος, πρᾶγμα τι κινούμενον. Ὄρμησε πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐλπίζων νὰ εὕρῃ πλαγίαν τινὰ στενωπὸν, ἡ ἢ νὰ δραπετεύσῃ ἐκεῖθεν καὶ παραπλανήσῃ τοὺς ἰχνηλατοῦντας αὐτόν.

Ἄπαντᾶ ἐνώπιόν του ἓνα τοῖχον.

Ἄλλ' ὅμως ὁ τοῖχος οὗτος δὲν ἀπέφραττε τὴν ὁδόν· ἀφινεν ἀμφοτέρωθεν δύο πορείας στενάς, ὧν ὄφειλεν ἄνευ ἀναβολῆς νὰ λάβῃ τὴν μίαν· τὴν δεξιόθεν ἢ τὴν ἀριστερόθεν.

Παρατηρεῖ δεξιόθεν· ἡ στενωπὸς ἐκείνη ἐπροχώρει μεταξὺ παραπημάτων καὶ ἀποθηκῶν, καὶ ἔπειτα κατέληγεν εἰς ἀδιέξοδον. Δι-εκρίνετο καλῶς τὸ βῆθος τῆς· εἰς μέγας τοῖχος λευκός.

Παρατηρεῖ ἀριστερόθεν. Ἐντεῦθεν ἡ στενωπὸς ἦτον ἀνοικτὴ, καὶ μετὰ διαλάσια περίπου βήματα, ἦγεν εἰς ἓνα ὄρεον πλατύτερον. Ἐκεῖθεν ἡ σωτηρία.

Ἐνῷ ἐσκέπτετο τὴν στραφῆ ἀριστερόθεν, παρατηρεῖ εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην τῆς στενωποῦ, ἣν ἐμελλε νὰ ἀκολουθήσῃ, ἀγγυλά τι μαῦρον καὶ ἀκίνητον.

Ἐβαίως θὰ ἦτο κάποιος, τὸν ὅποιον εἶδalon νὰ σταθῆ ἐκεῖ, ἵνα φράξῃ τὴν ὁδόν, κ' ἐπεριμενεv.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνεγκλιτίσθη.

Τὸ μέρος εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κείμενον μεταξύ τοῦ ποταμοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου καὶ τῆς Ριπέ, εἶναι σήμερον ἐκ τῶν ὀλοσχερῶς καὶ ἄρῳγν μεταβληθέντων.

Οἱ ἐκτελεσθέντες ἀνταρμισμοὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο κατὰ τινὰς μὲν ἠσχέμισαν αὐτὸ ἐνῷ κατ' ἄλλους τὸ μετέπλευσαν ἐπὶ τὸ ἐξωραϊστικὸν πρόσοδος κώτερον.

Αἱ φουτεῖαι, τὰ παραπήγματα καὶ αἱ πηλαιαὶ κατοικίαι ἐξηλείφθησαν. Σήμερον ὑπάρχουσιν ἐκεῖ νέαι καὶ μεγάλαι ὁδοί, πλατεῖαι ἱπποδρόμοι, θειρινὰ θέατρα, ἀποβαθροὶ περὶ τὸν ποταμὸν καὶ σιδηροδρομικοὶ σταθμοὶ καὶ τέλος μία εἰρκτὴ ἡ τοῦ Μαζῆ· ὡς βλέπει τις καὶ τὰ ταῦτα συμπαραμαρτοῖντα.

Πρὸ πεντηκονταετίας, καθ' ἣν, μετὰ τῶν πρὸς διαφροθμισιν καὶ ἐξωραϊσμὸν τοῦ μέρους τοῦτου μεταβολῶν, ἐπηνέχθησαν μεταβολαὶ καὶ εἰς τὰς ὀνομασίας, ἀκριβῶς ἡ θέσις ἐφ' ἣς εὐρίσκεται ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ὠνομάζετο Μικρὸς Πίικπος Ὅλοι αἱ πρὸς τὴν πόλιν ἀγεῦσαι μεγάλαι ἀρτηρίαι ἐπίσης ἠλλαζάν ὄνομα. Ἡ λαϊκὴ μνημὴ ἀναπολεῖ εἰσέτι τοὺς σταθμοὺς τοῦτου τοῦ παρελθόντος.

Ὁ Μικρὸς Πίικπος, ὅστις μάλιστα ἐπέζησε καὶ μῆδὲν ἕτερον παρουσίας κατόπιν εἰμὴ ἐξάθλωμα συνοικίας, εἶχε σχεδὸν ὄψιν μοναστικὴν ἰσπανικῆς τινος πόλεως. Αἱ ὁδοὶ δὲν ἦσαν ὅλαι λιθόστρωτοι καὶ μὲ ὀλίγας οἰκοδομὰς.

Πλὴν τῶν δύο ἢ τριῶν ὁδῶν, περὶ ὧν θὰ γίνῃ λόγος, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ἐκαλύπτοντο ἀπὸ περιτοιχισμοῦ καὶ μοναζίαν. Οὕτε ἐργαστηρίον, οὔτε ὀχήματα, μὲν πού καὶ πού ἐφαίνετο φῶς τι ἀπὸ παραθύρου μεμακρυσμένου. Κῆποι, πολλοί, ἰκρῶματα, ἔλη, ἀρτιαὶ οἰκίαι καὶ ὕψηλαί τῦχοι ὡς αἱ οἰκίαι.

Ἡ Τιτίκα ἄμα ἐξύπνωσεν, ἔτρεξεν εἰς τὸ πίδαλόν τῆς
 τὸ ξύλινον, εἶραυσα δὲ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ κατάστειπνον
 χρυσοῦν εἰκοδάφραγκον ἔμεινεν ἐκθαυβος.
 (Σελ. 550).

Τοιαύτη ἦτο ἡ συνοικία ἐκείνη κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Ἡ ἐπανάστασις ἐπήνεγκε καὶ αὐτὴ ἄλλην ἀλλοίωσιν. Ἄλλ' ἀπὸ τριακονταετίας καὶ ἐντεῦθεν ἡ συνοικία ἐκείνη ἤρχισεν ἀλλοιοῦμένη διὰ τῆς ἀνεγέρσεως νέων οἰκοδομῶν καὶ σημερον ὄλοσχερῶς ἀπηλείφθη. Ὁ Μικρὸς Πίκπος τοῦ ὁποῖου οὐδὲν τῶν σημερινῶν σχεδιάγραμμάτων ἀρῆκεν ἔχνη, σαφῶς ὀρίζεται εἰς τὸ σχεδιάγραμμα τοῦ 1727, τὸ ὁποῖον εἶχε δημοσιευθῆ ἐν Παρισίαις.

Ὁ Μικρὸς Πίκπος εἶχεν ὁ, τι πρὸ μικροῦ ὀνομάσμενον ἐν ὕδατων σχηματιζομένων ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἄγ. Ἀντωνίου, χωριζομένης καὶ τούτης εἰς δύο ὁδούς, ὧν ἡ μία ἐκαλεῖτο ὁρμισκος τοῦ Πίκπου καὶ ἡ ἄλλη δεξιόθεν ὁδὸς Πολονσῶ. Οἱ δύο βαχίονες εἰς τὴν ἐσχατιάν των ἐκλείοντο δι' ἐὸς φραγμοῦ, οὕτως εἶπεν, καλουμένου Δροσμοῦρ. Ἡ ὁδὸς Πολονσῶ ἐκεῖ κατέληγεν. Ὁ ὁρμισκος Πίκπος διέσχισεν αὐτὴν ἀνερχόμενος πρὸς τὴν ἀγορὰν Λεωάρ.

Ὁ ἐκ τοῦ Σηκουάνα ἀνερχόμενος ἐφθινεν εἰς τὴν ἐσχατιάν τῆς ὁδοῦ Πολονσῶ ἔχων πρὸς τὰ ἀριστερὰ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν Δροσμοῦρ.

Ἐκεῖ εἰρίσκειτο ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Τί ποιήσεν; Δὲν ἦτο πλέον καρδὸς καὶ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον προτίρον εἶχεν ἰδεῖ σαλευθῆ ἕνεκα τῆς σκιᾶς, θὰ ἦτο βεβαίως ὁ Ἰαβέρης καὶ ἡ ἀκολουθία του. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Ἰαβέρης θὰ εἰρίσκειτο εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, εἰς τῆς ὁποίας τὸ τέλος εἰρίσκειτο ὁ Ἀγιάννης.

Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, ὁ Ἰαβέρης ἐγνώριζε τὸν ἐπίβαλον ἐκείνον καὶ εἶχε λάθει τὰς προφυλάξεις του, πέμψας ἕνα τῶν ἀνθρώπων του νὰ κρατήσῃ τὴν ἐξόδον. Ὅλοι αὗτοι αἱ εἰκασία, καίτοι ὅμοιοι πρὸς πιθανότητα, περιεδινηθησαν ἀμέσως εἰς τὸν ἐγκέφαλον τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ὡς ὄραξ κωνοροῦ, ἢν αἰφνίδιος ἀνιμοστρόβιλος αἶρει ἀπὸ τῆς γῆς. Βλέπει δεξιόθεν, ἀδιέξοδος· Βλέπει ἀριστερόθεν, ἐκεῖ ὁ σκοπός. Ἐβλέπει τὴν σκευεινὴν ὄψιν του ὡς μαῦρον ὕψος ἀπλούμενον ἐπὶ τοῦ καταπλημμυριζομένου ὑπὸ τοῦ σελιγαίου φωτός λιθοστρώτου.

Νὰ προχωρήσῃ, θὰ πεσῇ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου· ἢ ὀπισθοδρομήσει, θὰ πεισῆρατο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἰαβέρη. Συναλήθη ὡς εἰς εἰ-

κτυον, βαθμηδόν συστελλόμενον. Ἐστράτη καὶ εἶδεν ἄπειλις τὸν οὐρανόν.

Δ'.

Ἐνλαφισμοὶ ἀποδράσεως.

Ὅπως εὐκρινῶς νοήσῃ, ὁ ἀναγνώστης, τὰ περαιτέρω, ἀνάγκη νὰ γνωρίσωμεν ὅτι ὁ ἑραμισίας Δραμασοῦ εἶχε δεξιόθεν μὲν σειρὰν οἰκιῶν πενιχρῶν, ἐκτεινομένην μέχρι τῆς ὁδοῦ Πίκπου· ἀριστερόθεν δὲ μίαν μόνην οἰκοδομητὴν αὐστηροῦ ρυθμοῦ, ἥτις πρὸς μὲν τὴν ὁδὸν Πίκπου ἦτο ὑψηλή, πρὸς δὲ τὴν τοῦ Πολονσιῶ βαθμηδόν ἐχαμηλοῦτο, ὥστε εἰς τὴν γωνίαν, ὅπου ἀφήσαμεν τὸν Ἀγκιάνην, ἀπέληγεν εἰς τοῖχον χρησιμεύοντα ὡς περίφραγμα. Τοῦ τοίχου τούτου ὁ ἀγκίων ἦτο τετμημένος εἰς τρεῖς ὡστε, ἂν ἴστατο πλησίον αὐτοῦ, οὔτε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Πολονσιῶ ἤδύνατο νὰ τὸν ἴδωσιν, οὔτε ἀπὸ τῆς στενωποῦ τοῦ Δραμασοῦ.

Ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκείνου τῶν δύο τεμνομένων γωνιῶν ὁ τοῖχος ἐξετείνετο πρὸς τὴν ὁδὸν Πολονσιῶ μέχρι τῆς οἰκίας ὑπ' ἀριθ. 49 καὶ πρὸς τὴν ὁδὸν Δραμασοῦ, ἐνθα ἡ τετμημένη γωνία εἶχε βραχυτέραν τὴν κλίσιν, μέχρι τῆς αὐστηροῦ ρυθμοῦ οἰκοδομῆς, περὶ τῆς ὁποίας ὠμιλήσαμεν καὶ ἐκ τῆς ὁποίας, τεμνομένου τοῦ γωνιαίου οἰκίσκου, ἐσχηματίζετο ἑτέρα γωνία εἰσέχουσα. Ὁ οἰκίσκος εἶχε πίνθιμὸν τινα ὄψιν, ἐνὸς μόνου παραθύρου φινουμένου, ἢ μᾶλλον παραθυρόφυλλα ἐπιστρωμένα διὰ ψευδοργύρου καὶ πάντοτε κεικλωμένα.

Ὅπως περιγράφομεν ἐδῶ τὴν θέσιν, εἶνε αὐστηρῶς ἐξηκριθωμένη καὶ ἴσως ἀεγείρη πληρεστάτη ἀνάμνησιν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν πάλα ποτὲ κατοικησάντων εἰς τὴν συνοικίαν ταύτην.

Ἐκεῖ, πρὸς τὴν τετμημένην γωνίαν πλησίον, ὑπῆρχεν αὐλειος θύρα

συλήθων διαστάσεων, τοποθετηθείσα ἴσως αὐτόσε πρό πεντηκονταετίας. Ὑπεράνω τοῦ τμήματος ἐκείνου τῆς γωνίας διεκρίνοντο οἱ κλάδοι φιλόρας, ὁ δὲ τοίχος ἐκαλύπτετο πρὸς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ Πελοναῶ ἀπὸ κισσόν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, εὐρισκόμενος πρό ἐπικειμένου κινδύνου, ἐξέλαβε τὴν αὐστηροῦ ρυθμοῦ ἐκείνην οἰκοδομήν ὡς κατοικίαν ἀδέσποτον σχεδὸν καὶ ἀπομιμονωμένην, ἥτις τὸν ἐσκανδαλίσειν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀστραπηβόλου περιεργάσθησαν ἀμέσως ὅλην τὴν οἰκοδομήν ἐκείνην καὶ ἐσκέπτετο ἐν κατώρθου νὰ εἰσδύσῃ ἐντός, ἴσως θὰ εἰσώζετο. Ἡ σκέψις τοῦ αὐτοῦ μετεβλήθη εἰς ἐλπίδα.

Εἰς τὸ μεταίον γείσωμα τῆς οἰκοδομῆς πρὸς τὴν ὁδὸν Δρουαμοῦρ ὑπῆρχον μολύβδινοι ὑδρορροαὶ ὑπὸ τὰ παράθυρα, αἱ δὲ διάφοροι διακλαδώσεις τῶν ὑδρορροῶν ἐκείνων συνδεδεμένων πρὸς τὸν κεντρικὸν ἀγωγὸν ὅστις πάλιν συνείχετο πρὸς τὴν κεντρικὴν ὑδρορροήν διέγραφον ἐπὶ τῆς προσόψεως εἶδος δένδρου.

Αἱ διακλαδώσεις αὗται τῶν ἀγωγῶν μὲ τὰς πολυαριθμούς γωνίας τῶν ὁμοιάζον πρὸς ἀναγεννιάσεαι ἀνευ φυλλώματος προσηλωμένας ἐπὶ τῆς ξυλίνης ἐσχάρας εὐπροσθεν τῶν οἰκοδομῶν παλαιῶν ἐξοχικῶν μεγάρων.

Τὸ παράδοξον τοῦτο σιγήρην καὶ μολύβδινον ἔμει δίκτυον ἐκ τῶν πρώτων ἐφείλκεσι τὴν προσοχὴν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

Ἐκάθησε τὴν Τιτίκα κατὰ γῆς καὶ ἔδραμιν, ἀφοῦ τῆ συνίστησε νὰ μὴ ὀμίλησῃ πρὸς τὸ μέρος, ἵνα ὁ ἀγωγὸς τῆς ὑδρορροῆς ἐφθανε μέχρι τοῦ λιθοστρώτου Ἰσας θὰ εὕρισκε τρόπον ν' ἀναρριχθῆ δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκοδομήν ἐκείνην.

Ἄλλ' ὁ ἀγωγὸς ἦτο ἐφθαρμένος καὶ μόλις ἐκρατεῖτο ὑπὸ τοῦ συγκολλήματος, πρὸς ἃ τούτοις καὶ ἔλα τὰ παράθυρα τῆς σιωπηρῆς ταύτης κατοικίας ἦσαν κιγκλιωμένα ὡς καὶ αὐτὰ ἀκόμη τοῦ ὑπερῶου. Ἐκτός τούτου καὶ ἡ σιγήνη ἐφώτιζε τὴν πρόσοψιν ἐκείνην τῆς οἰκοδομῆς καὶ ἂν τις εἰσῆρχετο ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁδοῦ θὰ ἔβλεπε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἀναρριχώμενον. Ἄλλ' ἐπὶ τέλος ὑπῆρχε καὶ ἡ Τιτίκα. Τί νὰ τὴν κάμῃ πῶς νὰ τὴν ἀναβιάσῃ εἰς οἰκοδομήν τριώρορον;

Παρητήθη τῆς ἰδέας ταύτης καὶ ἐσέβη, κατὰ μήκος τοῦ τοίχου ἐπανελθὼν πρὸς τὴν ὁδὸν Πελοναῶ.

Φθάσας εἰς ὁ σημεῖον ἀρῆκε τὴν Τιτίαν, παρατήρησεν ὅτι ἐκεῖ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὸν ἰδῆ. Οὐδὲν βλέμμα ἠδύνατο νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ, ὁπόθεν καὶ ἂν ἤρχετο, ὡς πρὸ μικροῦ ἐξηγήσαμεν.

Πρὸς τοῦτοις εὐρίσκετο καὶ εἰς τὴν σκιάν. Ἐκεῖ ὑπάρχον δύο θύραι. Ἴσως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκδιώσῃ τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν.

Ὁ ταίχος ὀπισθεν τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο οἱ κλάδοι τῆς φυλάρας καὶ ὁ κισσὸς ἀναμφιδόλως προήρχοντο ἐκ κήπου τινός, εἰς ἕν ἠδύνατο νὰ κρυβῆ, ἂν καὶ δὲν εἶχον ἀκόμη φύλλωμα τὰ δένδρα, καὶ διέληθῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτός.

Ὁ καιρὸς παρήρχετο καὶ ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ.

Ἐψηλάρισε τὴν αἰλειὸν θύραν καὶ ἐθεβαιώθη, ὅτι ἔσωθεν καὶ ἐξωθεν ἦτο καρφωμένη.

Ἐπληρίασε τὴν ἐτέραν τῶν θυρῶν μετὰ μίζονος ἐλπίδος· αὕτη ἦτο καταθραμμένη καὶ ὁ ὄγκος τῆς ἐξ ἥμιστα στερεός. Αἱ σανίδες σκωληκώδρωτοι, αἱ δὲ σιδεραὶ ἐπ' αὐτῆς ραβδώσεις πλήρεις σκωρίας.

Τῷ ἐράνῃ συνιτὸν ὅτι ἠδύνατο νὰ διαρρήξῃ τὸν εὐθραστον τοῦτον φραγμένον.

Ἐξετάσας ὁμως καλλίτερον, εἶδεν ὅτι ὡς ἡ θύρα νομιζομένη ἐκεῖνη, δὲν ἦτο θύρα. Δὲν εἶχε οὔτε στροφεῖς, οὔτε κλειθρα, οὔτε πλαίσια, οὔτε ἐσοχάς.

Αἱ σιδεραὶ ράβδαι ἦσαν προσηλωμέναι ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον.

Ἐκ τῶν σχετιῶν παρατήρησεν ὅτι ἦσαν ὀπισθὴν τῆς εἰσωρευμένης λίθου ὀγκώδεις καὶ χῶματα τὰ ὅποια ἕως πρὸ διετίας ὑπάρχον ἀκόμη.

Ἐναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἠπατήθη, καὶ ὅτι ἡ θύρα ἐκεῖνη ἦτο ἀπλῶς ἡ ράχη ξυλίνου τινός παραπήγματος. Τῷ ἦτο εὐκολον ν' ἀποσπάσῃ ἐκείθιν σανίδας τινάς ἀλλὰ θὰ εὕρισκιν ὀπισθεν τὸν ταίχον.

Ε'.

Ἄδύνατον ἔιν τότε ὑπῆρχε φωταέριον.

Εἰς τὴν ἀμχανίαν τοῦ ἐκείνου, ἤκουσε μακρῶς βήματα πλησιάζοντα ρυθμικῶς. Κύπτει μετὰ προφυλάξεως ἐκ τοῦ ἀγκῶνος τοῦ τοίχου, βλέπει πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ Πελοπόω καὶ διακρίνει ἐπὶ τῇ ἐκτῷ στρατιῶταις ἐρχομένους.

Διακρίνει στιλβώσας εἰς τὸ εὖς τῆς σιλήνης τὰς λόγχας τῶν τουφεκίων των. Προπορευομένων αὐτῶν διακρίνει ὑψηλὸν ἕνα ἄνθρωπον· τὸ ἀνίστημα τοῦ Ἰαθέρη. Οἱ στρατιῶται ἐπλησίαζον βραδείως, καὶ οὗτοι μετὰ προφυλάξεως. Πολλὰκι ἴσταντο ἀκίνητοι. Προφανῶς ἐξήταζον πᾶσαν γωνίαν τῆς ὁδοῦ, καὶ πᾶσαν θύραν.

Οἱ δύο ἄλλοι συνέταιροι τοῦ Ἰαθέρη, ἐβάδιζον μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν.

Ὁ Ἀγιάννης ὀρθῶς συνεπίρανεν ὅτι ὁ Ἰαθέρης ἀπήνησε κατ' ὁδὸν τὴν περίπολον ταύτην, καὶ τὴν συμπεριέλαβε. Συνεχῶς ἰστάμενοι, ἐχρειαζόντο περὶ τὰ δεκαπέντε λεπτά, ἕως οὗ εὐθυσαν ὅπου εὕρισκτο ὁ Ἀγιάννης.

Ἡ στιγμή ὑπῆρχεν ἀγωνιωδιστάτη.

Ὅλιγα τινὰ λεπτά διεχώριζον τὸν Ἀγιάννην ἀπὸ τοῦ φρικτοῦ βραδέου, τὸ ὅποιον ἤρριγετο ἐνώπιόν του, τρίτην ταύτην φορὰν. Καὶ πῶρα τὸ κότεργον ὄν ἦτο μόνον τὸ κότεργον, ἀλλὰ καὶ ἡ Τιτίκα ἐχάνετο διὰ παντός.

Ἐν καὶ μόνον τῷ ἦτο δυνατόν.

Περὶ τοῦ Ἀγιάννη ἠδύνατό τις νὰ εἶπῃ ὅτι ἔφερε διασάκκιον, καὶ ὅτι εἰς τὸ μὲν τῶν σάκκων τοῦ εἶχε στοχασμοὺς ἁγίους, εἰς δὲ τὸν ἕτερον τὰς φοβερὰς πανουργίας ἐνδὸς ὄραπτεται τοῦ κότεργου. Ἡρεῖνα λοιπόν, κατὰ τὰς περιστάσεις, εἰς τὸν ἕνα ἢ εἰς τὸν ἄλλον ἐξ αὐτῶν.

Ἐνθυμῆται ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ὁ Ἀγιάννης κατὰ τὰς διαφόρους αὐτοῦ ἀποπειράς ὅπως ὄραπετεύσῃ, ἀπο τὰς εἰρκτὰς τῆς Τουλῶνος, ἀπέκτησεν εἰς μέγαν βαθμόν τὴν τέχνην τοῦ ν' ἀναρριχᾶται τοῖς τοίχοις ἀνευ κλίμακος, ἀνευ σχοινίων, ἀνευ ἄρπαγῶν, διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τῶν μυῶνων τοῦ, στιριζόμενος διὰ τοῦ αὐχένος, τῶν ὤμων, τῶν ἀγκῶνων καὶ τῶν γονάτων μεταξὺ τῶν ἐν πλερῶν τῆς ὀρθῆς γωνίας ὅποιουδήποτε τοίχου, ἤκει νὰ εὑρισκῆν ἐπ' αὐτοῦ ἐλαχίστις τινὰς προεκαλάς ὑπὸ τῶν πετρῶν τοῦ κτιρίου σχηματιζομένης.

Ἦτο δὲ ἱκανὸς νὰ ἀναρριχθῆ, οὕτω πως εἰς ὕψος ἕως ἑκτῆς ὀροφῆς.

Κατεμέτρησε λοιπὸν πρῶτον διὰ τοῦ βλεψήματος τὸν τοῖχον ἐκεῖνον καὶ εἶδεν ὅτι εἶχε, ἕως δεκαεπτά ποδῶν ὕψος. Εἰς τὸ μέρος ὅπου ὁ τοῖχος ἤρθετα μετὰ τῆς οἰκοδομῆς, ἐσχημάτιζε μετ' αὐτῆς γωνίαν, εἰσείχουσαν.

Ἡ γωνία αὕτη, ἀπὸ τοῦ εἰδένου, τῆς ὁδοῦ εἰς ὕψος πέντε ποδῶν, ἐπληρούσατο ὑπὸ τριγωνικοῦ τινος κτιρίου ἐξ ἐκείνων ἀπὸ συνθήκας κτίζουσιν εἰς τὰς γωνίας, ἵνα μὴ προσέβηκοντα οἱ εἰσβάται καὶ ἀποθιτούσιν ἀκαθαρσίας. Ὡστε ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τριγωνικοῦ κτιρίου τούτου μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ τοίχου ἵμενον ἐπὶ ὕψος δεκατεσσάρων μόνον ποδῶν.

Ὁ Ἀγιάννης τὸ ἀνέβηκε, καὶ ὄχι μὲν ἀσελῶς· ἀλλ' ἢ Τιτικῶς; Νὰ τὴν παρατήρησιν ἐκεῖ; οὕτε κἂν τὸ ἰσχυρίσασθαι. Νὰ τὴν φέρῃ μαζί του, ἰδίωτον. Εἰς ταῦτα εἰς ἀναρριχῆται μόλις ἔξερκοῦν εἰς τὸν ἄνθρωπον πᾶσαι αἱ δυνάμεις τοῦ· τὸ φερτίον θὲ τὸν ἰβίαζε νὰ γάσῃ τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος, θὲ ἐκρημαίζετο μετ' αὐτοῦ.

Τῷ ἐκρημαίζετο ἐν σχοινίον. Ἀλλὰ εἰς εἶχε. Πῶς νὰ εἰρηθῆ σχοινίον εἰς τὴν ὁδὸν Πολονσῶ; Ἄν εὑρισκῆν ταῦτα κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην, ἐν βασιλείῳν ἐλέλληρον θὲ ἴσως εἰς αὐτό.

Αἱ χριστιμαὶ στιγμήν ἔχουσαι τὰς ἐκλάμψεις των, αἱ ὅποια ὅτε μὲν μᾶς ἀποτυφλώσιν, ὅτε δὲ μᾶς φωτίζουσιν.

Ἐν ταῦτοις ἐν τῇ ἀπογνώσει τοῦ ἐαυτοῦ, ὁ Ἀγιάννης παρατήρησιν ἕνα σῦλλον εἰς ἐν ἐκρημάτω εἰς φανὸς· εἰς τὸν εἶχον δὲ ἀνάψιν ἕνεκα τῆς πανσελήνου. Τότε ἀκέμη εἰς ὑπάρχον ράμψον φωταερίου.

Ὁ φανὸς ἀνηρτάτε ἐκεῖ εἰς τὸν σῦλλον· εἰς ἑνὸς σχοινίου προσδεδεδεμένον κἀνωθεν τοῦ φανοῦ, τὸ ὅποιον τὴν χυμῆραν ἐκρεταίτε ἐν-

τῆς θήκης σιδηρᾶς ὑπὸ τὸν φανόν καὶ τὸ κλειδίον τοῦ ὅπου ἐκράτει ὁ φανοκέρως.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάνης περιελίσσεται ὡς αἴλουρος ἐπὶ τοῦ στόλου ἀνοίγει τὴν σιδηρᾶν θήκην διὰ τὸ σχιριδίου καὶ μετὰ δύο λεπτά εἶχεν εἰς χεῖρας σκουρίον. Ἐπανέρχεται τωρὶ πλησίον τῆς Τιτίκας.

Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι, οἱ παλαιότες πρὸς τὸ πέπρωμένον εἶν ἀργοποροῦσιν εἰς εὐρεσίαν μέσων ἀμυντικῶν.

Εἶχομεν εἰπεῖ ἀνωτέρω ὅτι αἱ λυχνίαι εἶν εἶχον ἀναρθῆ κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ἕνεκα τῆς σελήνης, ὅτι τοιαύτη ἦτο ἡ συνθήκη ἐν Παρισίοις.

Ὁ φανός λοιπὸν τῆς ἀδιεξόδου εὐρίσκειτο φυσικῶς ἐσθετημένος ὅπως ὅλοι καὶ ἐπομένως ἤδυνάτο τις νὰ διέλθῃ πλησίον, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ἂν ὑπῆρχεν ἐκεῖ.

Ἐν τούτοις ἡ ὥρα, ὁ τόπος, τὸ σκάφος, ἡ ἀνησυχία τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη, αἱ παράδοξοι κινήσεις του, οἱ πηγαίνοντες του, ἔλα ἤρχον ν' ἀνησυχῶσ. τὴν Τιτίκην.

Καθε ἄλλο παιδίον πρὸ πολλοῦ θὰ ἐθρῆναι γοερῶς. Ἐν τούτοις ἡ Τιτίκα ἤρεσθη μόνον νὰ σφῆ τὸ κρίσιμον τοῦ ἐπειδύτου τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη.

Ἄλλως τε ἤκοῦντο ἤδη εὐκρινέστερον καὶ οἱ βηματισμοὶ τῆς περιπολίτις ἧτις ἐπληροίχε :

— Πατέρα τὸν λέγει, χαμηλοφώνως, φοβεῦμαι. Παιὸς ἐρχεται !

Ἦκοῦντο ἤδη πλησιέστερον οἱ βηματισμοὶ τῶν στρατιωτῶν.

— Σιωπή ! σιωπή ! ἀπεκρίθη ὁ δυστυχὴς ἄνθρωπος, εἶνε ἡ Θεοκαρδίερον.

Τρόμος ἐκυρίευσεν τὴν μικρὰν.

— Μὴν ὀμιλῆς καθόλου προσέθειεν ὁ Ἀγιάνης. Ἄρισ με νὰ κάμω, καθὼς θὰ κάμω διὰ νὰ σὲ γλυτώσω ἀπὸ τὰ νόκια τῆς. Ἄν φωνάζῃς, ἂν κλόψῃς, ἡ Θεοκαρδίερον εἶνε ἐκεῖ καὶ σὲ παραμονελεῖ. Ἐρχεται νὰ σὲ ξανακάρῃ μαζὶ τῆς.

Καὶ συγχρόνως, ἐνῶ ἔλαγε ταῦτα, λίσσε τὸν λαίμαδέτην του, τὸν ἔδεσε στερεῶς περὶ τὴν Τιτίκην, ὑπὸ τὰς μασχάλας τῆς, ἔδεσον ἔπειτα τὴν μίαν ἄκρην τοῦ σκουρίου εἰς τὸν λαίμαδέτην, καὶ ἐπῆρε τὴν ἄλλην ἄκρην εἰς τοὺς ὀδόντας του.

Ἄφῃρσε τὰ πιδιά του, τὰ ἐρρίφεν ἄνωθεν τοῦ τοίχου, ἀνέθη ἐπὶ

Δίφνης έστράφη προς τὰ όπίσω ό ξένος κ ι δέκρινε
τόν κάπηλον.
(Σελ. 558).

Β. ΟΥΓΚΟ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ!

ΦΥΛΛ. 75

τοῦ μικροῦ τῆς γωνίας κτιρίου, καὶ ἤρξατο ν' ἀναρριχᾶται ἐντὸς τῆς γωνίας μετὰ τόσῃς στερεότητος καὶ ἀσφαλείας, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι αἱ πτέρναι του καὶ οἱ ἀγκῶνες εὕρισκον βαθμίδα. Δὲν παρήλθεν ἡμῖς λεπτόν, καὶ εὐρέθη ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ τοίχου γονυκλινῆς.

Ἡ Τιτίκα τὸν ἐβλεπε μετὰ θαυμασμοῦ, οὔτε λέξιν προσφέρουσα. Τὸ ὄνομα τῆς Θεναρδίου τὴν εἶχε παγῶσει.

Ἄκουε τότε τὸν Ἀγιάννην κράζοντα πρὸς αὐτὴν μετὰ φωνῆς κεκρατημένης. — Ἐλα σιμὰ εἰς τὸν τοίχον, ἀκαύθησε τὴν ῥάχι σου.

Ἡ μικρὰ ὑπήκουσε.

— Μὴν τύχη καὶ βιάης φωνή· μὴ φοβᾶσαι καθόλου.

Ἡ Τιτίκα ἤρθη, ἰπὸ τῆς γῆς, καὶ, πρὶν ἔτι νὰ τὸ αἰσθανθῆ εὐρέθη καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ τοίχου. Ἐκεῖ πλέον ὁ Ἀγιάννης τὴν ἐπῆρην εἰς τὸν ὠμόν του, ἔλαβε τὰς μικρὰς τῆς χεῖρας ἐντὸς τῆς ἀριστερᾶς του, ἔπεσε πρηνῆς, καὶ οὕτω πῶς πρὸς ἐπὶ τῆς τοῦ τοίχου ἀκμῆς ἔρπων μέχρι τοῦ τετραμημένου ἀγκῶνος. Ἐκεῖ, ὡς εἶχε μαντεύσει ὑπῆρχε χαμηλὸν τι οἰκίδιον, οὗτινος ἡ στέγη, φθάνουσα σχεδὸν μέχρι τοῦ τοίχου, ἔκλινε βαθμηδὸν πρὸς τὸν κήπον. Τοῦτο ἦτον εὐτύχημα, διότι τὸ ἔδαφος τοῦ κήπου ἦτο πολὺ χαμηλότερον τοῦ ἐδάφους τῆς οἰκίας.

Μόλις εἶχε πατηθῆ ὁ Ἀγιάννης ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οἰκίδιου ἐκεῖνου, μόλις εἶχε κρυθῆ ὀπισθεν τοῦ τοίχου ἢν ἀπέθη, καὶ ἔχουσεν ἔξω τὸν θόρον τοῦ νυκτοπεριπόλου, καὶ τοῦ Ἰαθίρη τὴν φωνήν. — Κυττάετε καλὰ μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸν ἀδιέξοδον ὄρομο! Αὐτὴν εἰδὼ τὴν ὁδὸν τοῦ Δρουμαδῆς ἔχω βάλει ἄνθρωπο νὰ τὴν κρατῇ, καθὼς καὶ τὴν ἄλλην τοῦ Πίππου. Τὸ κεφάλι μου βάνω στοίχημα, πῶς εἶνε κρυμμένος μέσα εἰς τὸ ἀδιέξοδον ὄρομο!

Καὶ οἱ στρατιῶται εἰσώρμησαν εἰς τὴν ἀδιέξοδον.

Ἄλλ' ἦδη ὁ Ἀγιάννης εἶχε καταβῆ ἄνευ κρότου εἰς τὰ χαμηλότερα τῆς στέγης, ὑποβαστάζων τὴν Τιτίκαν.

Τῆς φιλύρας ὁ κορμὸς ἤγγιζεν εἰς τὴν κατωτάτην ἄκρην τῆς στέγης ταύτης· τὸν ἐνηγκαλίσθη, καὶ οἱ' αὐτοῦ κατέβη μέχρι τῆς γῆς.

Ἡ μικρὰ, εἴτε ὑπὸ φόβου, εἴτε ὑπὸ εὐφυχίας, ὡν ἔβαλε τὴν ἐλαχίστην φωνήν. Μόνον ἐξέστησαν ὀλίγον τι αἱ χεῖρές της.

ΣΤ'.

Ἄρχῃ αἰνίσματος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εὐρέθη, ἐντός κήπου τινός εὐρυτάτου καὶ παραδόξου, κήπου πενθίμου, στενοῦ καὶ μακροῦ, με μίαν ἐνδρόστει-
χίαν ὑψηλῶν λευκῶν πρὸς τὸ βάθος, καὶ ἓνα τόπον ἀνοικτὸν εἰς τὸ
μέσον, ὅπου μόνον ἐν δένδρον διεκρίνετο μέγιστον. Ὁ λοιπὸς χώρος
κατείχετο ὑπὸ ὀπωροφόρων τινῶν ἐνδρόφυλλων, καὶ ὑπὸ πρσιῶν,
ὅπου ἦσαν φυτευμένα ὄσπρια καὶ πέπωνες. Παρέκει ἐφάνετο παλαιὰ
τις ἀντλία φρέατος. Τῆ δε κάκεισε πέτρινα ἐδάδια μέλανα τὴν ὄψιν,
ὡς ἐκ τῶν βρύων ὑφ' ὧν ἦσαν ἐκτετασμένα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχε πλησίον του το κτίριον οὐτινος ἢ στέγη
τὸν ἐχρησίμευσε πρὸς κατὰβαισιν, ἓνα σωρὸν λεμιάτων κλαδίων, καὶ
ὀπισθεν αὐτῶν εἰς τὸν τοίχον, ἐν ἄγαλμα πέτρινον, οὐτινος ἢ μορφῇ
ὑπῆρχε καλοσωμένη καὶ ἐντός τῆς σκιᾶς ἐφάνετο ἀμυδρῶς πως ὡς
ἠφανισμένον προσωπιῶν.

Τὸ κτίριον ἦτο εἶδος ἐρειπίου, ὅπου διεκρίνοντο κρημισμέναι θά-
λαμοι. Εἷς ἐξ αὐτῶν χρησιμεῖων ὡς παράπηγμα, προσυλάττον ἀπὸ
τῆς βροχῆς τὰς οὐκέλλας καὶ τὰ πιυάρια τοῦ κηπουροῦ.

Ἡ μεγάλη οἰκοδομή, ἧς ἡ μία τῶν πλευρῶν ἐξετείνετο ἐπὶ τῆς
ὄψι τοῦ Δρουαμοῦ, εἶχεν ἐπὶ τοῦ κήπου τούτου τὰς ἐτέρας δύο πλευ-
ράς τρεῖς αἰτίνες παρίσταντο ὄχι ὀλιγώτερον ἐκείνης πενθίμου. Ὅλα τὰ
παράθυρα προφυλάσσοντο ὑπὸ σιδηρῶν κιγαλίδων· οὐδαμοῦ ἐφάνετο
ὡς τὰ ὑψηλότερα μάλιστα τῶν παραθύρων ἦσαν ἐκτετασμένα διὰ
προτειχισμάτων, ὡς ἐκεῖνα τῶν φυλακῶν.

Ἄλλ' ἢ οἰκία δὲν ἐφάνετο. Τὸ βάθος τοῦ κήπου ἀπληθίζετο εἰς τὸ
νυκτερινὸν σκότος, ἀλλ' ὅμως διεκρίνοντο πρὸς τὰ ἐκεῖ συγκεχυμένως

πως ἕτεροι τοῖχοι, ὡσεὶ περιφράσσοντες ἑτέρους κήπους χειτονικούς, ὡς καὶ αἱ στέγαι τῶν χαμηλῶν οἰκιῶν τῆς ὁδοῦ Πολωνῶ.

Ἐν τῷ κήπῳ τούτῳ δὲν ἐφαίνετο ψυχὴ· καὶ τοῦτο μὲν εἶνε φυσικόν, διότι ἦτο προχωρημένη, τῆς νυκτός ἡ ὥρα· ἀλλ' οὐτε ὑπῆρχε σημεῖον ὅτι εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἐπάτη ἄνθρωπος, ἔστω καὶ τὴν ἡμέραν.

Ὁ Ἁγιάννης ἐζήτησε πρῶτον τὰ ἀρβύλλας τοῦ ἀφῶ δὲ τὰς ἐφόρεσεν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ παράπηγμα μετὰ τῆς Τιτίκας, ἧτις κατεχομένη ὑπὸ τοῦ φόβου τῆς Θεοαρδίερας, ἔτρεμε καὶ ἐσφίγγετο ἐπ' αὐτοῦ. ἤκουστο δὲ εἰσαεῖ: ἐξῶθεν ὁ θέρυβος τῆς περιπορίας ἐξερευνώσας, ὁ κτύπος τῶν τυρεκίων ἐπὶ τῶν πετρῶν, αἱ φωναὶ τοῦ Ἰαθέρη πρὸς τοὺς κατασκόπους, οὓς εἶχε τοποθετημένους τῆς κίσκεσε καὶ αἱ βλασφημίαι του, μὴ ἀνακαλύπτόντος τὸν καταζητούμενον.

Μετὰ δεκαπέντε λεπτά, ἤκουσθη ἀπομακρυνόμενος ὄλος ὁ θέρυβος. Ὁ Ἁγιάννης συνέχευε καὶ αὐτὴν τὴν ἀναπνοὴν του, εἶχε δὲ καὶ τὴν χειρὰ του ἐπιτεθειμένην ἐλαφρῶς εἰς τὸ στόμα τῆς Τιτίκας.

Ἐκεί, ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθύτατης ἡσυχίας καὶ ἄκρας γαλήνης, ἠγέρθη ἄλλος τις θέρυβος, οὐράνιος, θεῖος, ἄρρητος θέρυβος τόσον γοητευτικὸς οὗτος, ὅσον ἀπίστεος ἦταν ὁ ἕτερος. Ὑμνωδία ἐπιτίμιος ἀπὸ τῆς σκοτίας, γοητεία προσελγῆς καὶ ἁρμονίας, ἀπὸ τῆς ζοφώδους σιγῆς τῆς νυκτός, μολπαὶ γυναικεῖαι, ἀλλὰ μολπαὶ συγχείμεναι: ἐξ ἀγνῶν φωνῶν παρθένων καὶ ἐξ ἀρελῶν αὐτῶν παιδῶν, μολπαὶ ἐκ τῶν μὴ ἐπιγεγῶν, ὁμοκαλοῦσῶν πρὸς αἱ ἀκούσῶν τὰ εἰσαεῖ: νεογνά, καὶ οἱ ἦδη, ψυχραγαῶντες. Αἱ μολπαὶ αὗται προήρχοντο ἐκ τῆς ἀστέρης οἰκοδομητῆς ἧτις ἐδέσποζε τοῦ κήπου. Καθ' ἣν στιγμὴν ἀπεμακρύνετο ὁ θέρυβος τῶν οὐρανῶν, ἐπληθύνετο ὡς χορὸς τις ἰγγέλων ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς νυκτός.

Ἡ Τιτίκα καὶ ὁ Ἁγιάννης ἐγονοπέτησαν. Ἠγνῶσαν τί ἦτον ἐκεῖνο ἠγνῶσαν ποῦ εἵρισκοντο, ἀλλ' ἀμρότεροι ἠσθάνοντο, ὅτι ἀνὴρ καὶ ἡ κέρη καὶ ὁ μετανοῶν καὶ ὁ ἀθῶος, ὅτι ἐπρεπε νὰ γονοπετήσῃ.

Τοῦτο εἶχον τὸ παράδοξον αἱ μολπαὶ ἐκεῖναι, ὅτι ἐφαίνετο ἐρήμη ἡ ὀρρωμένη οἰκοδομή. Ἦταν ὡς ἄσμα ὑπερφύει εἰς τόπον ἀκατοίχητον.

Διαρκούσης τῆς ὑμνωδίας, ὁ Ἁγιάννης εἶχεν ἀποθέσει πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν. Δὲν ἐδύλεπε πλέον νύκτα, ἐδύλεπεν οὐρανὸν κυανῶν.

Ἡσθάνετο δὲ ὅτι ἠνοίγοντο αἱ πτέρυγες ἐκείναι, τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἔχομεν ἐντὸς ἡμῶν.

Αἱ μολπαὶ ἔπαυσαν. Καὶ πολλὴν μὲν ἰσως διήρκεσαν ὥραν, ἀλλ' ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἠδύνατο νὰ εἶπῃ πῶσῃν. Αἱ ὥραι τῆς ἐπιστάσεως εἶνε πάντοτε στιγμιεῖα: Τὸ πᾶν ἐπανήλθεν εἰς ἄκραν σιγῆν. Οὐδὲν πλέον εἰς τὴν ὁδόν, καὶ οὐδὲν εἰς τὸν κήπον. Τὰ πάντα ἔσκεδάθησαν τὰ τε ἀπειλήσαντα καὶ τὰ ἀναπτέρωσαντα. Ὁ ἀνὴρ ἔκινε ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ τοίχου ζῆσά τινα χόρτα, ἠροῦντα λευρῶς τι καὶ ἡδέως.

Ζ'.

Συνέχεια τοῦ αἰνίγματος.

Ἡγέρθη ἐν τούτοις ἡ νεκτερινὴ αὐρα, σημεῖον ὅτι ἦτον ὡρα μετὰ τῆς μῆς καὶ εἰς μετὰ τὸ μεσονυκτιον.

Ἡ Τσιτῖκα δὲν ἔλιγε τίποτε. Ἰδὼν ὁ Ἀγιάννης ὅτι, καθὼς ἐκάλυπτο ἡ μικρὰ πλησίον τοῦ ἐστῆριζεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν τῆς, ἐπέλαθεν ὅτι ἀποκοιμήθη.

Κίπτε τὴν παρατηρῆ.

Ἡ Τσιτῖκα εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ὄλως ἠνεωγμένους, καὶ σκυθρωπότης περιέχει τὸ πρόσωπόν τῆς. Τούτο ἐπράξεν εἰς τὸν Ἀγιάννην πόνον ψυχῆς.

Ἡ μικρὰ ἐτρεμεν εἰσίτι.

— Νυστάζει; τὴν ἰρώτησεν ὁ Ἀγιάννης.

— Κρώνω, ἀπεκρίθη ἡ Τσιτῖκα.

Μιτὰ εἰς τινος στιγμῆς.

— Ἐργε; ἰρώτησε τὸν προστάτην τῆς.

— Πῶτος; ἐπρώτησεν ὁ Ἀγιάννης.

— Ἡ καρὶα Θιναρδέρεου.

Ὁ Ἀγιάννης εἶχεν ἤδη λησμονήσει τὸ μέσον δι' οὗ ἠνάγκασε τὴν Τιτίκαν νὰ σιωπῇ.

— Ἄ! εἶπεν, ἔφυγεν, ἔφυγε. Πλέον μὴ φοβεῖσαι τίποτε.

Ἡ μικρὰ ἀνεστέναξεν, ὡς ἂν ἐπλάκωνε μέχρι τοῦδε τὴν καρδίαν της μέγα βάρος.

Ἡ γῆ ἦτον ὑγρὰ, τὸ παράπηγμα, ἐκεῖνο ἀνοικτὸν ἀπὸ τῶν δύο πλευρῶν, ἡ αὔρα καθίστατο ἀνὶ πᾶσαν στιγμὴν ψυχροτέρα. Ὁ Ἀγιάννης ἀφῆρασε τὸν ἐπενδύτην του καὶ ἐπαίπασε δι' αὐτοῦ τὴν Τιτίκαν.

— Τώρα κρυώνεις;

— Ὁ, ναί, πατέρα, κρύνει κρῦο.

— Στάσου λοιπὸν ἐδῶ μίαν στιγμὴν καὶ περίμεινε. Τώρα ἔρχομαι.

Ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐραιπίου, καὶ διεπυθύνθη πρὸς τὴν μεγάλην ἐκείνην οἰκοδομήν, πρὸς ἀναζήτησιν καλλιτέρας τινὸς στέγης, ἀλλ' εὗρεν ὅλας τὰς θύρας τῆς οἰκοδομῆς κεκλεισμένας.

Ὅλα τὰ χαμηλὰ παράθυρα αὐτῆς ἦσαν προφυλαγμένα διὰ κίγκλιδων σιδηρῶν.

Ἀνυψωθείς ἐπὶ τῆς ἀκρας τῶν ποδῶν, παρατήρησε δι' ἐνὸς τῶν παραθύρων. Τὰ παράθυρα ταῦτα ἐδίεπον ὅλα πρὸς μίαν αἴθουσαν ἰκανῶς εὐρύχωρον, ἐστρωμένην διὰ πλακῶν, διακοπτομένην ὑπὸ σπηλαίων καὶ ἀψίδων, οὐδὲν ἄλλο ἐντὸς αὐτῆς διεκρίνετο, εἰμὴ ὀλίγον τι φῶς καὶ πολλὰ σκιερὰ μέρη.

Τὸ φῶς προήρχετο ἐκ μικροῦ τινος λύχνου, τοθειμένου εἰς μίαν γωνίαν. Αὕτη ἡ αἴθουσα ἦτον ἐρήμη, καὶ οὐδὲν ἐκινεῖτο ἐντὸς αὐτῆς. Ἄλλ' ἐξακολουθῶν νὰ παρατηρῇ, ὁ Ἀγιάννης διεκρίνειν ἀμυδρῶς εἰς τὸ ἔδαφος, ἐπὶ τῶν πλακῶν, πρᾶγμα τι ὡς ὑπὸ λευκῆς σκεπασμένον σινδόνης, καὶ οὕτως τὸ σχῆμα ὁμοίαζε πρὸς σῶμα ἀνθρώπινον.

Τὸ σῶμα τοῦτο ἔκειτο ἐξηπλωμένον καὶ ὡς ἔχον τὸ μὲν πρόσωπον πρηγές ἐπὶ τῶν πετρῶν τοῦ ἔδαφους, τὰς δὲ χεῖρας ἐσταυρωμένους· σῶμα ἀκίνητον ὡς νεκρὸν. Ἐφαίνετο ὅτι τὸ ἀπαίσιον τοῦτο σῶμα εἶχε περὶ τὸν λαιμὸν αὐτοῦ σχαινίον.

Ὅλη ἡ αἴθουσα ἐκεῖνη ἐφαίνετο πλέουσα εἰς τὸ σκόρφος το ὅποιον προσέδιδε τὴν μελαγχολίαν.

Ὁ Ἀγιάννης ἐπάγωσεν ὑπὸ φρίκης.

Πολλάκις ἤκούσθη, ἔπειτα διηγούμενος ὅτι πολλά μὲν εἶδεν ἐπὶ ζωῆς του φρικώδη θεάματα, οὐδὲν ὅμως τὸν ἐπροξένησε τοσοῦτον τρόμον, ὅπως τὸ αἰνιγματῶδες ἐκείνο ἀνθρώπινον σχῆμα, πληροῦν τίς εἶδεν, ὅλον μυστηρίων ἐντὸς τῆς σκιᾶς. Ἡ εἰκασία ὅτι ἦν ὁ ἀνθρώπος νεκρὸς ἐν ταιαύτῃ θέσει, τὸν ἐφάνη φρικώδης, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅτι ἴσως ἦτό τι ἔχεν ζωὴν.

Ἐτόλμησεν ὅμως νὰ κολλήσῃ τὸ πρόσωπόν του ἐπὶ τῆς ἴδου καὶ νὰ προσέξῃ, ἂν τὸ πρᾶγμα ἐκείνο θὰ ἐκινεῖτο.

Ἰκτινὴν ὄραν ἔλειπεν οὕτω πως, ἀλλ' οὐδεμίαν διέκρισε κίνησιν. Δίφνης τὸν ἐκυρίευσεν ἄρρητος φόβος, καὶ ἔφυγεν οὐδ' ἀπαξ στραφεῖς νὰ ἴδῃ ὀπίσω του, ἀλλὰ στρέφων πρὸς τὸ μέτρος ὅπου ἀρῆκε τὴν Τιτίαν.

Τὸν ἐφάνη ὅτι, ἂν ἔτρεχε πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν, θὰ εἶλεπε τὸ σχῆμα ἐκείνο ἐρχόμενον κατόπι, τὸν καὶ ἀνεκινῶν πρὸς αὐτὸν τὰς χεῖρας.

Ἐβθίσειεν εἰς τὸ παρίπηγμα πνευστιῶν. Τὰ γονατὰ του ἐκίμπτοντο, ἔρρεεν ἐπὶ τοῦ σώματός του ὁ ἰδρῶς.

Ποῦ ἀρὰ γε εὐρίσκειτο; Τίς ποτε ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τοιοῦτο τι πένθιμον ἐνδιπίπτημα ἐν μέσῳ τῶν Παρισίων; Τίς οἶκος ἦτον αὐτὸς ὁ παράδοξος! Τίς οἰκοδομὴ πλήρης νοκτερινοῦ μυστηρίου; ἀρ' ἐνό; μὲν καλοῦσα τὰς ψυχὰς εἰς τὸ σκότος διὰ τῆς φωνῆς τῶν ἀγγέλων, ἀρ' ἑτέρου δὲ μετὰ τὴν προσέλευσιν τῶν ψυχῶν, προσφέρουσα εἰς αὐτάς τὸ φοβερὸν ἐκείνο θέαμα! Τὸ μὲν, ὑποσχομένη ν' ἀνοίξῃ εἰς αὐτάς τὴν περιλομπὴν τοῦ οὐρανοῦ πύλην, τὸ δὲ, ἀνοίγουσα τὴν ζωώδη τοῦ μνήματός!

Ἦτο ἀρὰ γε οἰκοδομὴ, ἦτο τοῦτο οἶκος, ἔχουσα καὶ αὐτὴ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπὶ τῆς οὐδοῦ; Μήπως ἦτον ὄνειρον; Ὅπως τὸ πιστεύσῃ, ἰδέσθαι νὰ φηλαρήσῃ τὰς πέτρας τῆς διὰ τῶν χειρῶν του.

Τὸ ψῆφος, ὁ φόβος, ἡ ἀνησυχία, αἱ συγκινήσεις τῆς νοκτὸς ἐκείνης, παρώξυναν τὸ νευρικὸν του σύστημα, ὥστε τὸν ἦλθε περιτός. Ὅλοι του οἱ ἰδέαι συνεκρούοντο ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου του. Ἐπληθύνοντο εἰς τὴν Τιτίαν. Ἡ μικρὰ ἐκίμπητο.

H'.

Τὸ αἶνιγμα διπλασιάζεται.

Ἡ μικρὰ εἶχεν ἀποθέσει τὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ πέτρας τινός καὶ ὑπνωττεν. Ἐκάθησε πλησίον τῆς ὁ Ἀγιάννης καὶ τὴν ἔδλεπε καθ' ὅσον δὲ τὴν ἔδλεπε, κατεπραύετο καὶ ἀνέκτα τῆς γαλήνην τοῦ πνεύματός του.

Τότε διέδλεπεν ἐναργῶς τὴν ἀλήθειαν, ἣτις καὶ ὑπῆρξεν ἐν τῷ βάθει τῆς ἐπιλοιπού ζωῆς του, ὅτι ἐνόσῳ αὐτῇ ἡ κόρη ἦτον ἐκεῖ παροῦσα, ἐνόσῳ τὴν ἤσθάνετο πλησίον του, οὐδενός πράγματος εἶχεν ἀνάγκην, εἰμὲν οὐ αὐτῆ· καὶ οὐδὲν ἐφοβεῖτο, εἰμὲν πάλιν οὐ αὐτὴν. Ἦτο παγωμένος ὑπὸ τοῦ ψύχους, καὶ δὲν τὸ ἤσθάνετο ἐπειδὴ ἀφήρεσε τὸν ἐπενδύτην του, ἵνα τὴν σκεπάσῃ.

Ἐν τούτοις, ἤκουεν ἀπὸ τινος ἤδη ὄρας, ἐντὸς τῶν κατέψεων εἰς αἷ ὅτι ὑπῆρχε βοθρυσμένος, περίεργόν τινα ἦχον, ὡς κωδωνίσκου σειομένου.

Ὁ ἦχος οὗτος προήρχετο ἐκ τοῦ κήπου· ἠκούετο δὲ διακεκριμένως, καὶ τοι ἀσθενῶς. Ὁμοιάζε πρὸς τοὺς κωδωνίσκους τῶν προβάτων εἰς τὰς μάνδρας.

Ἐστράφη λοιπὸν ὁ Ἀγιάννης πρὸς τὸν κήπον, παρατήρησε, καὶ διέκρινεν ὅτι εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦσαν φυτευμένοι οἱ πέπονες, πράγματι ὁμοιάζον πρὸς ἄνθρωπον μᾶλλον ἢ ζῷον, ὅτε μὲν περιεπάτει, ὅτε δὲ ἐκυπτε καὶ ἔμενον ἀκίνητον, ὅτε δὲ ἀνωρθοῦτο, ὡς ἂν ἔστυεν ἢ ἤπλωνέ τι κατὰ γῆς. Ὁ ἄνθρωπος αὗτος ἐφαίνετο χυδαίνων.

Ὁ Ἀγιάννης ἀνησύχησεν ἐκ νέου.

Εἰς τοὺς ὄπισθοιχοὺς ὅλα φαίνονται πολέμια καὶ ὑποπτα. Φοβεῦνται τὴν ἡμέραν, ἐπειδὴ τοὺς βλέπουσι· φοβεῦνται δὲ καὶ τὴν νύκτα.

Ὁ Ἰουδαῖος μετὰ τῆς περιπόλου εἰς καταδωξὴν
τοῦ Ἀγιάωνη ...
(Σελ. 593).

Β. ΟΥΓΚΕ: ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 76

Δημόσιο Κεντρικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη Σάμου

ἐπειδὴ οἱ καταδιώκοντες αὐτοὺς ὠφελούνται· ἐκ τῆς νυκτός. Πρὸ μικροῦ ἰδεῖλαι, ἐπειδὴ ὁ κῆπος ἦτον ἔρημος, καὶ νῦν δὲ πάλιν ἰδεῖλαι, ἐπειδὴ ὑπῆρχε τις ἐντὸς τοῦ κήπου.

Ἄπο τῶν φανταστικῶν φόβων ἐπανήλθε τότε εἰς τοὺς πραγματικούς. Ἄν' ὁ Ἰαβέρης καὶ οἱ κατάσκοποι του ἦσαν ἐπὶ ἔξωθεν, εἶπε κατὰ νοῦν ὁ Ἀγιάννης, ἂν ἐτοποθέτησαν εἰς τὴν ὁδὸν ἀνθρώπους νὰ κατοπτρεύσωσι καὶ ἂν αὐτὸς ὁ περιφερόμενος ἐν τῷ κήπῳ τὸν ἔβλεπε καὶ ἔβαλλεν αἰφνιδίως τὰς φωνάς «Κλέπτης! κλέπτης! πιάστε τον! καὶ οἱ ἔξωθεν ἤκουον;...

Ἐπῆρεν ἡσύχως εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν Τιτίκαν, ὡς ἦτον ἀποκειομισμένη καὶ τὴν ἔφερεν ὀπισθεν σωροῦ παλαιῶν καὶ ἀχρηστων πραγμάτων εἰς τὴν ἀπωτέραν τῶν γωνιῶν τοῦ παραπήγματος.

Ἡ Τιτίκα δὲν ἐσάλευε ποσῶς.

Ἐκείθεν παρατήρησε τὰ διαθρήματα τοῦ ὄντος, τοῦ περιφερομένου εἰς τὴν φυτεῖαν τῶν παπύων. Πράγμα ἀλλόκοτον! ὁ ἦχος τοῦ κωδωνοῦ ἠκολούθει ὅλας τὰς κινήσεις τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. Ὅταν ἀπεμακρύνετο αὐτός, ἀπεμακρύνετο καὶ ὁ ἦχος· ὅταν ἔκαμε βιαίαν τινὰ κίνησιν, καὶ τὸ κωδώνιον ἐτινάσσετο βιαίως· ὅταν ἔστατο, εἴσιγα καὶ τὸ κωδώνιον.

Προφανῶς, τὸ κωδώνιον ἦτο δεδεδεμένον ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλὰ τότε λοιπὸν τί τοῦτο ἐσήμαινε; τί ἀνθρώπος ἦτον αὐτός, ἐφ' οὗ ἐκρέματο κωδώνιον, ὡς εἰς κρῖον ἢ εἰς τρίγων;

Ταῦτα σκεπτόμενος, ἀπέθηκε τὰς χεῖράς του ἐπὶ τῶν χειρῶν τῆς Τιτίκας. Ἦσαν παγωμένα. — Ὡ Θεέ μου! εἶπε.

Τὴν φωνάζει χαμηλοφώνως: — Τις κα!

Ἡ μικρὰ δὲν ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς. Τὴν σείει. Αὐτὴ δὲν ζυγνῆ — Μήπως καὶ ἀπέθανε! λέγει ὁ δυστυχής· καὶ ἰδεῖται φρικώδεις διηλθον τοῦ πνεύματός του.

Ὅταν πρόκειται περὶ προσελθῶν ἡμῖν ὄντων τὸ λογικὸν ἡμῶν φαντάζεται μυρίους ἀνοήτους στοχασμούς.

Ὁ Ἀγιάννης ἐνεθυμήθη, ὅτι ὁ ὕπνος ἀποβαίνει ἐνίοτε θανατηφόρος διὰ νυκτός, εἰς τὸ ὑπαιθρον, καὶ εἰς τὸ ψυχός.

Ἡ Τιτίκα ἔμενον εἰς τοὺς πόδας του ἠπλωμένη, ὡχρά, ἀκίνητος. Κύπτει, ἀκροᾶται ἂν ἀνέπνεεν... Ἀνέπνεεν, ἀλλὰ πόσον ἰσθμῶς, ὥστε τὸν ἐράνη, ἐπὶ ἡγγίζε ν' ἀποσβέσθῃ ἢ ἀναπνεῖ τῆς.

Πῶς νὰ τὴν θερμάνῃ ; πῶς νὰ τὴν ἐξυπνήσῃ ; Οὐδὲν ἄλλο ἐσκέπτετο. Ἐξώρμησε τοῦ ἐρειπίου ἐκείνου παράφορος. Ἄναγκη, ἀνυπέριθτος, νὰ εὕρῃ ἐντὸς τετάρτου τῆς ὥρας διὰ τὴν Τιτίκων κλίνην καὶ πῦρ.

θ .

Ὁ κωδωνοφόρος.

Τρέχει κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐν διεκρίνειν ἐντὸς τοῦ κήπου. Ἐλαβεν εἰς χεῖρας τὰ χρήματα ὅσα εἶχεν εἰς σχῆμα κυλίνδρου, ἐντὸς τοῦ ἰσωκαρδίου του.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος εἶχε σκυμμένην τὴν κεφαλὴν του κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὥστε δὲν τὸν ἐξέλεπεν ἐρχόμενον. Εἰς ὀλίγα βήματα, ὁ Ἀγιάννης τὸν ἐπλησίασεν.

— Ἐκατό, ἑκατό φράγκα διὰ 'σένα, τὸν λέγει.

Ὁ ἄνθρωπος ἀνετινάχθη, καὶ ἤγειρε τὴν κεφαλὴν.

— Ἐγὼ εἶκατό φράγκα, ἐπανελάβην ὁ Ἀγιάννης, ἂν ἀπόψε μοῦ ὤσῃς ἓνα τόπο νὰ περῶ τὴν νύκτα μου !

Ἡ πανοίλητος, εὐρανοδρομοῦσα ἀπέναντι τοῦ Ἀγιάννη, κατεσώτεζεν ὄλην του τὴν ἐπιτοημένην μερρῆν.

— Πά ! καλέ, ὁ Θεὸς Μαγδαληνῆς ! ἀνέκραζεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ κήπου.

Ὁ Ἀγιάννης ὠπιοθεχώρησεν ἀκούσας αἰφνιδίως προφερόμενον τὸ ἄνωμα τοῦτο εἰς τὸν ἄγνωστον ἐκείνον τόπον, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου ἀνθρώπου. Πᾶν ἄλλο περιέμενεν, ἄλλ' ὄχι τοῦτο.

Ὁ βελῶν τὴν ἐπιφώνησιν ἦτο γέρων τις χλωρὸς φορῶν ἰνδουμασίαν χωρικοῦ, καὶ ἔχων εἰς τὸ ἀριστερὸν του γόνου δερμάτινον ἐπίδεσμον, ἐξ οὗ ἐξήχητο εἰς κωδωνίσκος. Τὸ πρόσωπόν του δὲν διεκρίνετο καλῶς, ἐπειδὴ ἦτον ἰσχυραμμένον πρὸς τὸ σάτος.

Ὁ ἀγαθὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ἀπήρσεν ἐν τούτοις τὸν σκοῦζόν του, καὶ ἀνέκραξε τρέμων. — Μνήσθητί μου, Κύριε! Καλέ, πῶς εὐρέθηκας ἐδῶ μέσα, Θεῖ Μαγδαληνῇ! Ἀπὸ ποῦ εἰμπόρεσες καὶ ἐμβήκεις! Ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἔπεςες! Καὶ τφόντι νὰ σοῦ εἰπῶ ἂν τύχη κάμμία φορὰ νὰ πέσῃ ὡσὸν ἐστὶ ἕνας ἄνθρωπος, ἀπ' ἐκεῖ θὰ πέσῃ. Μὰ πῶς εἰς αὐτὴ τὴν κατάστασι! Χωρὶς λαιμοδέτη, χωρὶς τίποτε σκέπασμα εἰς τὴν κεφαλὴν, μετὰ τὸ ὑποκάμισο! Ξεύρεις πῶς ἂν ἦταν ἄλλος, ὅπου νὰ μὴ σ' ἐγνώριζι, θὰ ἐροῦνταν εἰς τὰ γεμάτα; Χωρὶς κανένα φόρημα! Θεῖ μου, συγχώρημε! τῶρα τῶπιθαν οἱ ἅγιοι νὰ τρελλαίνονται; Ἀλλὰ δὲν μοῦ λές, πῶς ἤμπόρεσες καὶ ἐμβήκεις ἐδῶ μέσα;

— Ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ. Πρῶτον δὲν μοῦ λές ποιὸς εἶσαι; Καὶ αὐτὴ ἐδῶ ἢ κατοικίᾳ τί εἶνε, δὲν μοῦ κάμνεις τὴν χάρι νὰ μοῦ εἴπῃς; ἤρώτησεν ὁ Ἀγιάννης.

— Ἐμένα ἐρωτᾷς τί εἶνε αὐτὴ ἢ κατοικίᾳ; Αὐτὸ δὲ εἶνε νόστιμο, εἶπεν ὁ γέρων. Ἀμ' δὲν εἶμ' ἐγὼ ἐκεῖνος ὅπου ἔβαλες ἐδῶ μέσα, καὶ αὐτὴ ἢ κατοικίᾳ δὲν εἶνε ἐκεῖνη, ὅπου ἐσύστησες νὰ μὴ δεχθῶν; Καλέ, ἀκόμη δὲν μ' ἐνθυμήθηκας;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Καὶ σὺ, πῶς γίνεται νὰ μὴ γνωρίζῃς;

— Ἀμ' δὲν σοῦ χρεωστῶ τὴν ζωὴν μου, εἶπεν ὁ γέρων.

— Ἐστράφη δὲ τότε ὀλίγον, καὶ μία τῆς σελήνης ἀκτίς ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνεγνώρισε τὸν γέρον Θερασάνεμη.

— Ἄ! ἀνέκραξεν, εἶσαι σὺ; Ναι, τῶρα σ' ἐγνώρισας.

— Νὰ τα δά! νὰ μὴ μὴ γνωρίσῃς!

— Καὶ τί κάμνεις ἐδῶ μέσα; ἤρώτησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Τί νὰ κάμω! τὰ πεπόνιά μου σκεπάζω ἀπὸ τὸ κρύο τῆς νιχτός.

Πράγματι, ὁ γέρον Θερασάνεμη, καθ' ἣν στιγμὴν εἶχεν ἔλθει πλησίον του ὁ Ἀγιάννης, ἐκράτει ἀπὸ τῆς ἄκρας ψιάθην τινα ἣν καὶ ἐνησχάλετο ν' ἀπλώσῃ ἐπὶ τῶν πεπόνων. Οὕτω πῶς εἶχεν ἀπλώσει ἤδη ἱκανὰς, ὅσοι σχεδὸν μίαν ὥραν κατεγίνετο εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην. Ἐνόησε ἰὲ τῶρα ὁ Ἀγιάννης διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ Θερασάνεμη ἔκοπτε συνεχῶς καὶ ἀνηγείρετο.

— Είδα, εξηκολούθησε λέγων ὁ Θερασνέμης πῶς τὸ φεγγάρι ἦτο πολὺ λαμπρό, καὶ πῶς ἔχει νὰ πέσῃ παγωνιά πολλή, αὐτὴν τὴν νύκτα, καὶ ἤλθι νὰ σκεπάσω τὰ πεπόνιά μου. Γελάσας δέ, καὶ βλέψας πρὸς τὸν Ἀγιάννην.

— Ἄμ' τὸ ἴδιο, εἶπεν, ἔπρεπε νὰ συλλογισθῆς κ' ἡ ἀρεντιά σου, τὸν εἶπεν ὄχι μῶ βῆσαι μὲ τὸ ὑποκάμισο! Εἰς τὴν ζωὴ σου, πῶς εὐρέθηκες ἐδῶ μέσα, ἐν θά μού εἶπῃς!

Ἰδὼν ὁ Ἀγιάννης ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος τὸν ἐγίνωσκε τοῦλάχιστον ὑπὸ τ' ὄνομα ὁ Μαγδαληνῆς, ἐν ἔκρινε φρόνιμον νὰ τῷ δώσῃ ἐξηγήσεις περὶ πάντων. Ἀπέφραξε λοιπὸν τὰς ἀποκρίσεις, ἐρωτῶν ἀντὶ ν' ἀπαντᾷ.

— Καὶ τί εἶναι αὐτὸ τὸ κουδούνι ὅπου ἔχεις δεμένον ἐπάνω εἰς τὸ γόνυ σου;

— Αὐτό! ἀπεκρίθη ὁ Θερασνέμης· διὰ νὰ τὸ ἀκούουν καὶ νὰ μὲ φεύγουν.

— Πῶς! νὰ σὲ φεύγουν;

Ὁ γέρον Θερασνέμης ἐμισόκλεισεν ἓνα τῶν ὀφθαλμῶν του μυστηριωδῶς πῶς.

— Αἰ, τὰ ζεύρεις ἐὰν ἡ ἀρεντιά σου! Ἐδῶ μέσα εἰν' ὄλες γυναῖκες· ἓνα σωρὸ κερύτσια. Ὡς φαίνεται, θὰ ταῖς ἤμευν ἐπικινδύνους, ἂν μ' ἀπαντούσαν. Ἀκούουν λοιπὸν τὸ κουδούνι, καὶ φεύγουν ἅμα καταλαθῶν πῶς ἐρχομαι.

— Ἀλλὰ τί σπῆτι εἶνε αὐτό;

— Τὸ ζεύρεις ἐὰν ἡ ἀρεντιά σου. Ἡ ἀρεντιά σου, ἐν θὰ ζεύρεις τί σπῆτι· εἶνε αὐτό;

— Ἀλλ' ὄχι σοῦ λεγῶ· ἐν τὸ γνωρίζω.

— Δὲν τὸ γνωρίζεις, ἐνῷ μ' ἔβαλες ἐδῶ μέσα κηπουρό;

— Λεγε μου, σὲ παρακαλῶ, ὡς νὰ μὴν ἤξυρῶ τίποτε.

— Αἰ, καλὰ! ἐν εἰν' αὐτὸ τὸ γυναικεῖο μοναστήρι τοῦ Πίχπου; Τώρα μόλις ἐνεθυμήθη ὁ Ἀγιάννης. Ἡ τύχη, ὀχλαδὴ ἡ Θεῖα Πρόνοια, τὸν ἐρρίψεν εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μοναστήριον τοῦ προαστείου Ἁγίου Ἀντωνίου, ὅπου κατὰ σύστασίν του εἶχε γίνει δικτὴς ὁ γέρον Θερασνέμης, ἀπὸ περῶν ὑπὸ τὴν ἡμαξίαν του ἐξήθρῳσε τὸ γόνυ του. Τοῦτο δὲ πρὸ οὗσ' ἐτῶν.

— Τοῦ Πίχπου; αἰ! ναί, εἶπεν ὁ Ἀγιάννης.

— Τώρα, πῶς τὸ κατώρθωσες καὶ ἐμῆλκας ἐδῶ μέσα; ἤρρωτησεν ἐκ νέου ὁ Θερασνέμης. Ὅτι ἤτρου ἄγιος τὸ ἤξευρα· ἀλλὰ καὶ ἄγιος, πάλιν εἶσαι ἄνδρας καὶ ἄνδρες ἐδῶ μέσα ἔν πατοῦν τὸ πόδι τους.

— Καλά· καὶ πῶς ἀρίνου ἑσένα;

— Ἄλλος ἀπ' ἐμένα ἔν εἶνε κἀνεῖς.

— Ὅπως ἂν ἔχη, εἶπεν ὁ Ἀγιάννης, ἀνάγκη νὰ μείνω κ' ἐγὼ ἐδῶ μέσα.

— Κακὸ ποῦ τῶπαθα! Ἄμ' εἶνε νὰ γίνῃ αὐτό;

Ὁ Ἀγιάννης, πλησιάζει τότε πρὸς τὸν γέροντα, τὸν εἶπε σοβαρῶς. — Γέρω Θερασνέμη, ἐγὼ σοῦ ἔσωσα τὴν ζωὴν τὸ θυμᾶσαι!

— Ὅσο εἰ' αὐτό, ἐγὼ πρῶτος, ἐγὼ σοῦ τὸ εἶπα, ἀπεκρίθη, ὁ Θερασνέμης.

— Ἴδού ἡ ὥρα λοιπὸν νὰ κάμῃς καὶ σὺ εἰ' ἐμένα, ὅτι ἐγὼ εἶκαμι ἄλλοτε διὰ ἑσένα.

Ὁ Θερασνέμης ἔλασεν ἐντὸς τῶν γηρειῶν χειρῶν του τῶν ρυτιδωμένων καὶ τριμοσῶν, τὰς δύο σθιναρὰς χεῖρας τοῦ Ἀγιάννη, καὶ ἐπὶ τινεσι στιγμαῖς ἐράνη ὡς θέλων νὰ ἐμιλήσῃ, καὶ μὴ ἐυνάμενος. Τέλος δὲ εἶπεν.

— ὦ! θὴ ἤτον εὐλογία Θεοῦ, ἂν ἤμποροῦσα νὰ σοῦ τὸ ἄνταπίδαινα. Ἐγὼ! νὰ σοῦ σώσω τὴν ζωὴν! κύρ ἐήμερχε, πρόσταξε τὸν γέρο Θερασνέμη εἰς ὅ,τι νὰ θελήσῃς.

Τὸ πρόσωπον τοῦ γέροντος ἠκτινοβόλησεν ὑπὸ χαρῆς. — Τί θέλεις νὰ κάμω διὰ ἑσένα! εἰπέ μου· λέγε μου.

— Θά σοῦ εἰπῶ. Ἐχεις τώρα κάμμιά κάμαρη εἰ' ἐμένα;

— Ἐκεῖ, ὀπίσω ἀπὸ τὰ κρημίσματα τοῦ παλῆου μοναστηρίου, παράμερα εἰς μίαν ἄκρη, ὅπου κἀνεῖς ἔν βλεπεῖς, εἶχω, ἔχει μίαν, τρεῖς κάμαρες.

Καὶ ὄντως, τόσον καλῶς ἀπεκρόπτετο ἐπισθεν τοῦ ἑρειπίου τὸ κατὰλομα τοῦ Θερασνέμη, ὥστε εὐδόλως τὸ εἶχε παρατηρήσει ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Καλά, εἶπε. Τώρα θὴ σοῦ ζητήσω ἀκόμη δύο πράγματα.

— Λέγε μου, κύρ ἐήμερχε, νὰ μοῦ εἰπῇς.

— Τὸ πρῶτο· νὰ μὴν εἰπῇς εἰς κἀνεῖνα ὅ,τι γινώσκεις εἰ' ἐμὲ. Τὸ δεύτερο, νὰ μὴ ζητήσῃς νὰ μάθῃς τίποτε περισσότερο.

— Όπως αγαπᾶς. Γνωρίζω πῶς εἴμπορεῖς νά κάμῃς πάντοτε τίμια ἔργα καὶ πῶς πάντοτε ὑπῆρξες ἕνας ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Καὶ τέλος πάντων, ἐδῶ μέσα ποῖός μ' ἔβαλε; ἡ ἀφεντιά σου. Κάμε ὅ, τι αγαπᾶς. Ἐγὼ εἶμαι δικός σου ἄνθρωπος.

— Καλά! Τώρα, ἔλα μαζί μου. Πάμε νά εὐρωμε τὸ παιδί.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Θερασμένης, εἶνε καὶ κἀνεὸς παιδί; Ἄλλην ὅμως λέξιν ἔδὲν ἐπρόσθεσεν, ἀλλ' ἠκολούθησε τὸν Ἀγιάννην, ὡς κίων ἀκολουθῶν τὸν κύριόν του.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, ἡ Τιτίκα, ἀνακτῆσασα τὰς ροδιὰς τῆς ὄφει προ τῆς φιλογὸς μιᾶς κολῆς ἐστίας, ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν κλινὴν τοῦ γέροντος κηπουροῦ.

Ὁ Ἀγιάννης ἐφέρεισε πάλιν τὸν λαιμοδέτην του. Ὁ πῖλός του, ὃν εἶχε ρίψει ἀνωθεν τοῦ τοίχου, εὐρέθη καὶ αὐτός. Ὁ Θερασμένης ἀφῆρσεν ἀπο τοῦ γόνατός του τὸ κωδώνιον καὶ τὸ ἐκριμασεν εἰς τὸν τοῖχον,

Οἱ δύο ἄνδρες ἐθερμαζίνοντο εἰς τὴν φωτιὰν καθήμενοι πλησίον τῆς τραπέζης, ὅπου ὁ Θερασμένης εἶχε παραθέσει πηχάμα τυροῦ, ἄρτον κριθινόν, μίαν φιάλην οἴνου καὶ δύο ποτήρια· ἔλεγε δὲ ὁ γέρον εἰς τὸν Ἀγιάννην, ἐπιθέτων τὴν χεῖρα εἰς τὸ γόνυ του.

— Ἄ! τὸν κύρ Μαγδαληνῆ! ἔδὲν μ' ἐγνώρισες εὐθὺς καθὼς μὲ εἶδες ἡ ἀφεντιά σου, αἰ; Πλωτῶνεις τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ ὕστερα τοὺς λησμονεῖς, αἰ; Ἄ! αὐτὸ ἔδὲν εἶνε καλὸ! εὐ μοῦ συμπαθᾶς ἐνῷ ἐκείνοι σ' ἐνθυμούνται! Εἶσαι ἀχόριστος.

Γ.

Ἦως ὁ Ἰαβέρης εἶχεν ἀποπλανηθῆ.

Τὰ πράγματα, ὡς εἶδομεν, συνέβησαν ἀντιθέτως διὰ τρόπου ἀπλουσταίου.

Ὅταν ὁ Ἀγιάνης, τὴν νύκτα τῆς αὐτῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ Ἰαβέρης τὸν συνέλαβεν πλησίον τῆς νεκρῆς κλίνης τῆς Φαντίνης, ἐδραπέτευσεν ἐκ τῆς φυλακῆς τῆς πόλεως Μ. ἐπὶ Μ. ἡ ἀστυνομία ὑπέλαβεν ὅτι αὐτὸς κατηθίθη εἰς Παρίσιους.

Οἱ Παρίσιοι εἶνε λαθῦροντες, ὅπου ὅλα χάνονται· ὅλα τιμῶντι καθίστανται· ἄφροντα εἰς ἐκεῖνον τὸν ὄμφαλόν τοῦ κόσμου, ὡς εἰς τὸν ὄμφαλόν τῆς θαλάσσης. Δὲν ὑπάρχει ὁσὸς ἀρπύτων ἕνα ἄνθρωπον τόσο καλῶς, ὅσον ἐκείνη ἢ πολυανθρωπία. Τοῦτο γινώσκει πᾶς δραπέτης, οἷοῦδήποτε εἶδους καὶ ἂν ᾖ.

Προσφύγει εἰς Παρίσιους ὡς εἰς βέθρον. Ἀληθῶς δὲ ὑπάρχουσι βέθρα· οἵτινες σώζουσι. Γινώσκει ὅμως τοῦτο καὶ ἡ ἀστυνομία, καὶ ζῆται εἰς Παρίσιους ὅ,τι ἂν ἔχασεν ἀλλάχῳ.

Ἡ ἀστυνομία ἐζήτησε τὸν πρῶτον ἐφημέριον τῆς Μ. ἐπὶ Μ... εἰς τὴν πρωτεύουσιν. Ὁ Ἰαβέρης προσεκλήθη εἰς Παρίσιους ἵνα διαρωτίσῃ τὰς ἐρεῦνας, καὶ πραγματικῶς, ὁ Ἰαβέρης συνέπραξε τὰ μέγιστα πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ Ἀγιάνη καὶ σύλληψιν αὐτοῦ.

Ἐκτοτε ἡ κεντρικὴ ἀστυνομία συνέλαβεν ἄκρην ὑπόληψιν πρὸς τὸν Ἰαβέρην καὶ τὸν διετήρησεν ἐν Παρίσιους πλησίον τῆς. Τῆ ἐχρησίμευσεν δὲ κατὰ πολλὰ, καὶ ὁμολογητέον, ὁ ἄνθρωπος αὗτος ἐξεπλήρου πάντοτε ἐντίμως τὰ τῆς ὑπηρεσίας του.

Ὁ Ἰαβέρης εἶχε λησμονήσει πλέον τὸν Ἀγιάνην ὥστε οἱ κυνηγετικοὶ κύβητες λησμονοῦσι τὸν γῆενον λύκον διὰ τὸν σημερινὸν ὅτε, τὸν δεκέμβριον τοῦ 1823, ἀναγινώσκων ἐφημερίδα τινά, ἀπῆλθον ἐντὸς αὐτῆς τὸ τοῦ Ἀγιάνη ὄνομα.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οὐδέποτε ἀναγίνωσκεν ἐφημερίδα, ἀλλ' ἐκ

περιεργείας, καὶ ὡς μοναρχικός μέχρις ὀστέων μυελοῦ, ἐνόμισεν ὅτι ὤφειλε νὰ μάθῃ τὰς λεπτομερείας τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ πρίγκηπος στρατάρχου εἰς Βαυὼνην.

Ἡ ἐφημερίς ἀνήγγειλεν, ὅτι εἰς τῶν καταδίκων τοῦ κατέργου, Γιάννης Ἀγιάννης καλούμενος, ἐπνίγη, εἰς τὴν θάλασσαν. Τόσον οὐ θετικῶς ἀνηγγέλλετο τοῦτο, ὥστε ὁ Ἰαβέρης τὸ ἐπίστευσιν ἀδισταχῶς. Εἶπε μόνον: — Ἐκεῖ τοῦ ταίριαζε, καὶ πλέον οὐδέποτε τὸν ἀνετόληρε.

Μετὰ τινα καιρὸν, ἀφίκετο ἀνακοίνωσις εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ὅτι εἰς τὸ χωρίον Μομφερμεῖλ ἠρπάγη κατὰ παράδοξον τρόπον, ὑπὸ ἀγνώστου ἀνθρώπου μικρὰ τις κόρη, ἑπταετίας, ἣν ἡ μητὴρ τῆς εἶχεν ἐμπιστευθῆ εἰς χεῖρας ἐνὸς ξενοδόχου τοῦ εἰρημένου χωρίου καὶ ὅτι ἡ μικρὰ αὕτη, καλουμένη Τιτίκα, ἦτο τέκνον μιᾶς γυναικὸς ὀνομαζομένης Φαντίνας, καὶ ἀποθανούσης εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἀγνωστον τίνος πόλεως.

Ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη ἐβλήθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιλαοῦ τοῦ Ἰαβέρη καὶ τὸν κατέστηρε περίσσειον.

Τὸ ὄνομα Φαντίνα ἦτον εἰς τὸν Ἰαβέρην γνωστότατον. Ἐνεθυμίτο ὅτι εἶχε γράσει πρὸς τὸν Ἀγιάννην ζητήσαντα παρ' αὐτοῦ τριῶν ἡμερῶν προθεσμίαν, ἵνα ὀπάγῃ εἰς χωρίον τι πρὸς εὐρεῖν τοῦ τέκνου ταύτης τῆς γυναικὸς. Ἐνεθυμήθη προεῖπει, ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης συνελήθη ἐν Παρισίαις, καθ' ἣν στιγμήν ἀνέβηκεν εἰς τὸ ὀδοπερικεῖν ὄχημα, τὸ ὑπερκεῖν, τακτικῶς μεταξὺ Παρισίων καὶ Μομφερμεῖλ.

Εἶχεν ὑποπέσει, μάλιστα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ὅτι καὶ ἄλλοτε ἀνέβη ὁ Ἀγιάννης εἰς τὸ ὄχημα, ὅτι κατὰ τὴν προθεσμίαν κατηβλήθη εἰς τὰ περὶ τοῦ χωρίου ἐκεῖνον, καὶ τοὺς ὄντες τὸν εἶδον καθήμενον ἐντὸς αὐτοῦ.

Τὶ ἔβλεπεν αὐτός εἰς τὸ Μομφερμεῖλ; Οὐδὲν: τότε ἤθελον νὰ εἰχάσῃ. Νῦν ὅμως ὁ Ἰαβέρης ἐνόησε. Το παιδί τῆς Φαντίνας εἰς τὸ Μομφερμεῖλ καὶ αὐτὸς ἐπορεύετο ἐκεῖ δια τοῦτο. Το παιδί ἀκούσθαι: ἠρπάγη παρ' ἐνὸς ἀγνωστού. Τίς ἤθελον νὰ ἦνε αὐτός ὁ ἀγνωστος; Ἀρά γε ὁ Ἀγιάννης; Ἄλλ' ὁ Ἀγιάννης ἐπέθανεν. Ὁ Ἰαβέρης εἰς οὐδὲνα ἐπιβόησε, ἀνέβη εἰς ἐν ὄχημα καὶ κατηβλήθη εἰς Μομφερμεῖλ.

Ἦλπιζεν ἐλεῖ νὰ φωτισθῆ ἄλλ' ἐσκοτίσθη ἔτι μᾶλλον. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας οἱ Θεναρδιέροι, ὡς ἐκ τοῦ θυμοῦ των, ὅτι δὲν κατώρθωσαν νὰ λάβωσι παρὰ τοῦ Ἀγιάννη, πλεϊότερα χρήματα, εἶχον φλυαρήσει.

Ἡ ἀπουσία τῆς Κορδαλίδος ἐγένεν εἰς τὸ χωρίον ἀφερμῆ, λόγου πολλοῦ ἐθεωρήθη ὡς κλοπῆ ὡς ἀρπαγῆ, τοῦ παιδιοῦ καὶ ἐκ τούτου προήλθεν ἡ ἀστυνομικὴ ἀνακοίνωσις.

Ἐπειτα ὁμοῦ ὁ Θεναρδιέρος, ὡς ἄνθρωπος προνοητικὸς, ἐσκέφθη τὸ πρῶγμα ὠριμώτερον. Ἐνόησεν ὅτι οὐδέποτε ὠφελεῖ τὸ νὰ προβῆται ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς ἐρεύνας, αἰ ὅτι αἱ κατακρυφαὶ του διὰ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ παιδιοῦ, ἐνεδέχεται νὰ ἐπισύρωσι τὸν ὀφθαλμὸν τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἐπ' αὐτοῦ, διὰ τὰ πολλὰ κατορθώματά του.

Πρῶτον πρῶγμα πρὸς ὃ δὲν ἀντέχουν αἱ γλαυκαί, εἶνε ἡ παρουσία λόχου ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν των. Καὶ ἔπειτα, πῶς θὰ ἐγένοντο διὰ τὰ χίλια πεντακόσια φράγκα, ἅτινα ἔλαβεν;

Ἦλλαξε λοιπὸν τακτικῶς ἐβράζε τῆς γυναίκος του τὸ στόμα· καὶ ἤρξατο νὰ προσποικίηται ἀπορίαν, ὅταν τὸν ἔλεγο, περὶ τῆς ἀρπαγῆς κέρως. Ὑπεκρίνεται ὅτι δὲν ἐννοεῖ αὐτὴν τὴν ὀμιλίαν νὰ μὲν, ὡς ἔλεγεν, ἐξέβρατε λυπηρὸν ὅτι τοῦ ἐπῆραν ἔξωρα τὴν ἀγαπημένην του ἐκείνην μικρὰν, ἣν ὡς ἐκ τῆς φιλοστοργίας του ἐπεθύμη νὰ ἄρῃεν ἔτι ὀλίγαι ἡμέραι πλησίον του, ἀλλ' ἤλθε καὶ τὴν ἐξήγαγεν ὁ πάππος τῆς· ἤθελοντο νὰ τὴν ἀρῇθῃ εἰς αὐτόν; Ὁ Θεναρδιέρος ἔλεγεν ἀπὸ πάππος τῆς, ἐπειδὴ τούτο συνέβηεν εἰς αὐτόν.

Ὅστω λοιπὸν ἐξιστοροῦντο τὰ πράγματα, ὅταν ὁ Ἰαθέρης εἶχεν ἔλθει εἰς τὸ Μαρμερέϊλ. Ὁ πάππος ἐξῆλειρε τὴν Γιάννην Ἀγιάννην.

Ἄλλ' ὁμοῦ ὁ Ἰαθέρης δὲν ἔλειψε τοῦ ν' ἀπεθῆναι ἐρωτήσεις τινὰς πρὸς τὸν Θεναρδιέρον, πρὸς σαφεστέραν ἐξήγησιν τοῦ πράγματος.

Ὁ πάππος αὐτὸς πῶς ὠνομάζετο, καὶ τί εἶδους ἄνθρωπος ἦτο; Ἄλλ' ὁ Θεναρδιέρος ἀπεκρίνεται ἀκλόουστατα — Εἶνε ἓνας πλούσιος ἀγρονόμος. Εἶχα ἰδῆ τὸ διαβατήριόν του, θαρρῶ νὰ ὠνομάζεται Γουλιέλμος Λαμπέρ.

Λαμπέρ εἶνε ὄνομα ἰδίον εἰς ἀγαθὸν ἄνθρωπον. Ὅνομα καθησυχαστικόν.

Ἦθέρης ἐπέστρεψεν εἰς Παρισίους, λέγων κατὰ νόον.

— Ὁ Ἀγιάννης ἀπέθανεν κ' ἔλωσε τώρα εἶμαι ἕντι ἀνόητος νὰ τὸν γραβῶ ἀκόμη μέσα εἰς τοὺς ζωντανούς.

Πάλιν ὁ Ἰαβέρης ἤρξατο νὰ λησμονῇ ὅλην ταύτην τὴν ἱστορίαν, ὅτε κατὰ Μάρτιον τοῦ 1824, ἤκουσε νὰ λέγῃσι περὶ παραδόξου τινὸς ἀνθρώπου, κατοικοῦντος εἰς τὴν δεῖνα συνοικίαν τῶν Παρισίων, ὃν ἐπωνόμαζον αἰχίτουλα ποῦ κίμνει ἐλεημοσύνην.

Οἱ λέγοντες τοῦτο προσέθετον, ὅτι αὐτός ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἦτον ἀρχετὰ πλούσιος, ὅτι ὅν ἐγίνωσκον ἀκριβῶς τὸ ὄνομά του, καὶ ὅτι ἔζη μετὰ μικρῆς τιμῆς κόρης ὀκτωετοῦ. τὰ πάντα πλὴν τοῦ ὅτι ἦ-
θεν ἀπὸ τὸ Μομφερμέιλ.

Μομφερμέιλ ἢ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπανελαμβάνετο ἕστηκε λοιπὸν πάλιν ὁ Ἰαβέρης τὸ εὖς του. Γέρον τις ἐπίτης, κατάσκοπος οὗτος, προσέθετε καὶ ἄλλας λεπτομερείας.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἦτο πολὺ ἀκινῶνητος· οὐδέποτε ἐξῆρχετο τῆς οἰκίας του διὰ νυκτός· οὔτε συνωμίλει, εἰμὴ μετὰ πτωχῶν ἐνίστη· οὐδένα δὲ ἔσπεργε νὰ τὸν πλησιάσῃ. Ἐποίη μίαν ἐλεεινὴν βεδαιγγόταν κιτρίνην, ἣ ὅποια ἔμωε ἡξίαν ἑκατομμύρια, ἐπειδὴ ἦτον ὅλη παραγμιμισμένη μετ' ἀπειρῶν χρυμάτων.

Τοῦτο ἐνίτησεν ὀριστικῶς τὴν περιέργειαν τοῦ Ἰαβέρη. Ἴνα ἴδῃ, εἰ ὅσον τὸ δυνατὸν πλησιέστατα τὸν φανταστικὸν τοῦτον μυρισπλου-
τον χωρὶς νὰ τὸν πτοήσῃ, ἐθανέθη μίαν τῶν ἡμερῶν τὰ βράχ, τοῦ ἐπίτου καὶ τὴν θίαν ὅπου ἐκείνος καθ' ἰσπίαν καθήμενος ἐψάλλον ἐκ τῆς μίαις τὸ εὖς τοῦ· νὰ συγχωρήσῃ, τ' ἀποθιμῆται σου, κατο-
πιῶν συγχρόνως τοῖς ἀσβάταις.

Πράγματι, τὸ ὄμοιον πρόσωπον ἦλθε πρὸς τὸν μεταμετρωμένον Ἰαβέρην, καὶ τὸν ἐλίθει κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμὴν εἶχεν ἐγεί-
ρει ὁ Ἰαβέρης τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸν αὐτὸν σεισμένον ὃν ἤσθάνθη ὁ Ἀ-
γιάννης, νομίσας εἶαι ἀγεγῶρσι τὸν Ἰαβέρην, τὸν αὐτὸν ἤσθάνθη καὶ οὗτος νομίσας εἶαι ἀγεγῶρσι τὸν Ἀγιάντην.

Ἄλλ' ἦτο πηδαιὸν καὶ νὰ ἠπατηθῇ ὡς ἐκ τοῦ σκότους· ὁ θάνα-
τος τοῦ Ἀγιάντη ὑπῆρχε κληρυγμένος ἐπισήμως· ἄρα ὁ Ἰαβέρης ἀμφιδόλλει καὶ ὁ Ἰαβέρης, ἐν ἀμφιστολίᾳ ἐρισκόμενος, εἶχε τὸ ἴδιον οὐδέποτε νὰ ἐπιθέτῃ ἐπ' ἀνθρώπου τὴν χεῖρα.

Ἡλοδοθήσε μόνον τὸν ὄμοιον μέχρι τῆς οἰκίας Κάρκα καὶ προεπιπάθησε νὰ λάθῃ πληροφορίας παρὰ τῆς γράτας, ἦτις, ὡς ἀκριτό-

μυθος, ἐπεβεβαίωσεν εἰς αὐτὸν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐπενδύτου, τοῦ παραγεμισμένου με ἐκιοτομμύρια, καὶ τὸ ἐπεισόδιον τῶν χιλίων φράγκων. « Εἶδε με τὰ ἰδιά της τὰ ἄματα, ἐπιασε με τὰ ἰδιά της τὰ χέρια ! »

Ὁ Ἰαθέρης ἔλαθεν ὑπ' ἐνοίκιον ἐκεῖ ἐν ὠμάτιον, καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἦλθεν ἐξωθεν τῆς θύρας τοῦ μυστηριώδους ξένου, ἐλπίζων ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν του, ἀλλ' ὁ Ἀγιάννης εἶχεν ἰδεῖ τὸ φῶς διὰ τοῦ κλειθροῦ καὶ σιωπήσας, ἐματαίωσε τὴν ἀπόπειραν τοῦ ὠτακουστοῦ.

Τὴν ἐπαύριον, ὁ Ἀγιάννης εἶχε παραιτήσῃ τὸ κατάλυμά του ἐκεῖνο. Ἀλλ' ὁ κρότος τοῦ πεσόντος πενταφράγκου του εἶχεν ἀκουσθῆ ὑπὸ τῆς γραίας, ἥτις ὑποπτευθεῖσα ἐκ τούτου τὴν ἐτοίμασιν του πρὸς φυγὴν, εἶχε τρέξει πάραυτα καὶ εἰδοποίησε τὸν Ἰαθέρην.

Τὴν νύκτα, ὅταν ὁ Ἀγιάννης ἐξῆλθεν, ὁ Ἰαθέρης τὸν περιέμενεν ὀπισθεν τῶν δένδρων τῆς ὁδοῦ, μετὰ δύο ἀστυνομικῶν κλητῆρων.

Ὁ Ἰαθέρης εἶχε ζητήσῃ ὑποστήριξιν παρὰ τῆς διευθύνσεως τῆς ἀστυνομίας, ἀλλὰ δὲν εἶχεν εἰπεῖ τὸ ὄνομα τοῦ καταζητουμένου, τὸν ὁποῖον ἤλπιζε ἐπὶ τέλος νὰ συλλάβῃ. Αὐτὸ ἦτο ἰδιὸν τοῦ μυστικῶν καὶ τὸ ἐφύλαττε διὰ τρεῖς λόγους, πρῶτον διότι ἡ ἐλαχίστη ἀκριτομυθία ἤρθετο νὰ καταστήσῃ μᾶλλον ἐμπερίστατον καὶ προφυλακτικὸν τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Ἐπειτα διότι, διὰ τῆς συλλήψεως παλαιῦ δραπέτου τοῦ κατέργου διαφρημοθέντος ὅτι ἀπέθανεν, ἐνὸς καταδίκου τοῦ ὁποῖου αἱ ἀστυνομικαὶ ὁδηγίαι καὶ αἱ δικαστικαὶ σημειώσεις εἶχον ἕλθετε κατατάξεν εἰς τὴν σειράν τῶν ἐπικινδυνωδεστέρων κακούργων, συνετελείτο λαμπρὸν κατόρθωμα, τὸ ὁποῖον αἱ ἀρχαιότεροι τῆς Παρισινῆς ἀστυνομίας δὲν θὰ τὸ ἐγκατέλειπον ἀναμερόβλως εἰς ἕνα νεοφώτιστον, ὡς τὸν Ἰαθέρην, ἐροθεῖτο δὲ ἐξ ἄλλου μὴ τῷ ἀφαιρέσῃ καὶ τὸ θήραμά του.

Καὶ τρίτον διότι ὁ Ἰαθέρης, ὡς ἐπιτήδειος, εἶχεν ἀδυναμίαν πρὸς τὰ ἀπρόοπτα. Ἐπίσει δὲ τῆς διαφρημοῦς τὰς ἀναγγελλομένας πρὶν ἢ συνετελεσθῶσιν, ἐνεῶν νὰ εὐλοπηθῇ τὰ ἀριστοτεχνήματά του ὑπὸ σκιάν καὶ ἔπειτα νὰ τ' ἀποκαλύψῃ αἰφνιδίως εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Τὸν εἶχεν ἀκολουθήσει λοιπὸν μετ' αὐτῶν ἀπὸ δρόμου εἰς δρόμον.

Διατί δὲν τὸν συνελάμβανεν ἄμετῶς ; Διότι ἀκόμη ἦσαν ἀμφίβολοι περὶ τῆς ταυτότητός του.

Σημειωτέον δὲ ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὑπῆρχεν ἐλεύθερος ὁ τύπος. Ἡ ἀστυνομία εἶχε συλλάβει πρὸ μικροῦ αὐθαγῆτως πρόσωπά τινα καὶ τόσον εἶχον κατακραυγάζει αἱ ἐφημερίδες διὰ τοῦτο, ὥστε τὸ πρᾶγμα ἐντέλληται μέχρι τῶν Βουλῶν, καὶ ἡ ἀστυνομία ἀπέδει- λισεν.

Ὡστε οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐφοβοῦντο πολὺ μὴ ἀπιτηθῶσιν. Ἡ κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου προσβολή, ἦτο σοβαρὸν ἐγκλημα.

Ὁ ἀρχαστυνόμος ἐξεθύμωκε κατ' αὐτῶν· ἔχον ἄμετῶς τὴν θέ- σιν, ὅτι φαντασθῆτε τί θὰ ἐπάθαιεν ἡ ἀστυνομία ἐν ἀνεγνωσκε τὸ ἐξῆς μικρὸν χρονικὸν εἰς τὰς Παρισινὰς ἐφημερίδας : «Χθὲς ποθίος τις γέρον, ἀνὴρ ὡς ἐκ τῆς κοινωνικῆς του θέσεως ἀξιολάτρευτος, καθ' ἣν ὥραν περιπάτει ἐπὶ τῆς λεωφόρου μετὰ τῆς ὀκταετοῦς ἰγγοῦνης του συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα ὡς δραπέτης κατήργου».

Προσθετέον ὡσαύτως ὅτι ὁ Ἰαβέρης δὲν ἐσκέπτετο εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν ἐλάμβανεν ὑπ' ἑσφιν τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς συνειδητέως του καθὼς καὶ τὰς συστάσεις τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας καὶ ἀληθῶς ἀμφέβαλλεν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τοῦ ἐστρεφε τὰ νῶτα καὶ ὤδευεν εἰς τὸ σκότος.

Θὰ εἶχεν ἴσως, ἐφορφόρους, συνενόχους, χρησφύγετα διὰ περι- πτώσεις πρόβλεπομένας ὑπὸ τοῦ ἐπιγγέλματος του ἀναμφι- βόλως.

Ὅλοι ἐκείνοι αἱ λοξοδρομίαι, ἃς ἐκαμνεν ἀνά τὰς ὁδοὺς, ἐδεί- κνυον προδήλως ὅτι δὲν ἦτο ἄπλοῦς τις ἀστὸς ἀκίνδυνος.

Νὰ τὸν συλλάβῃ ὁλοῦς αἰφνικῶς ἦν τὸ ἴδιον ὡς νὰ ἐσφάζε τὴν ὄρνιθα τοῦ γεννᾶ τὰ χρυσᾶ αὐγά.

Ἐσυλλογιζέτο νὰ μαντεύσῃ ἐν ὑπῆρχέ τι τὸ σφαιρικὸν ἐν τῇ προσ- ὀμοίᾳ του, ἐν τῷ ἐσόμενῳ νὰ περιμελήσῃ.

Ὁ Ἰαβέρης ἦτο βεβαιότατος ὅτι δὲν θὰ τοῦ διέφευγεν.

Ἐπροχώρει λοιπὸν πολὺ σκεπτικῶς, παικίλθ-τρόπως σχολιάζων τὸ αἰνιγματικῶδες τοῦτο πρόσωπον.

Εἰς τὸν κόσμον τοῦτον δύο μόνον ὄντα σκιερῶσιν ἀληθῶς. Μήτηρ ἀνευρίσκειν τὸ ἀπολεσθὲν αὐτῆς τέκνον καὶ τίς τις ἀνακαλύπτουσα τὴν βροτὴν τῆς.

Καὶ ὁ Ἰαθέρης ἠσθάνθη τοιοῦτον ἐκίρημα, ὅταν βροτύτερον, κατα τὴν ὄσιν Ποντουάζ, εἰς τὸ ζωηρὸν φῶς ἐνὸς καπηλείου, ἀνεγνώρισε τὸν Γιάννην Ἀγιάνην.

Ἄμα θετικῶς πλέον ἐβεβαιώθη περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη, τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου καταδίκου, παρετήρησεν ὅτι τῷ ἐχρημάζετο καὶ τρίτον πρόσωπον ἀκόμη εἰς τὴν συνοδείαν του, διὸ καὶ ἐν σκοποῦ ἐξήτησε ἐνίσχυσιν ἐκ τοῦ ἀστυνομικοῦ τμήματος τῆς ὁδοῦ Ποντουάζ.

Πρὶν δρᾶξῃται τις διὰ τῆς παλάμης ἀκίνθινον κλωνὸν φορεῖ τὰ χειρόκτά του.

Ἡ θλίψη, ἡ ἀνησυχία, ἡ κόπωση, ἡ νέα του συμφορὰ, ὄντος ἡναγκασμένου νὰ δραπέτευσῃ διὰ νυκτός καὶ ζήτησῃ ἄσυλον ὅπου τύχῃ ἐντὸς τοῦ Παρισίου λαθουρίου διὰ τὴν Τυτίαν καὶ δι' ἐαυτοῦ, ἡ ἀνάγκη νὰ κινῶνζῃ τὸ βᾶδιμά του πρὸς τὸ τοῦ κορσιέου, ὅλα ταῦτα ἀσυναίσθητως εἶχον προσδώσει ἄλλο ἦθος εἰς τὴν ἔξιν τοῦ σώματός του τοιοῦτήν τινα γεροντικότητα, ὥστε αὐτὴ ἡ ἀστυνομία, ἐνσεσάρκωμένη ἐν τῷ Ἰαθέρη, ἤδύνατο νὰ πλανηθῇ ὡς καὶ ἐπλανήθη.

Μὴ δυνάμενος νὰ πλησιάσῃ ἐγγύτερον, αὐτῷ ἐπι τοῦ ἐνδύματός του ὁμοιάζοντος πρὸς τὸ τῶν πάλαι προσφύγων διδασκάλων, ἡ κατάθεσις τοῦ Θεοαρδιέρου ὅστις τὸν ἀπειλάει πάππον τῆς κόρης, ἔπειτα ἡ πίστις του ὅτι εἶχε πνιγῆ ἐν τῷ κατέργω, συνετίλουν ὅλα ταῦτα εἰς τὴν αὐξάνειν τῆς ἀβεβαιότητος, ἥτις συνεπικνουῖτο εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰαθέρη.

Πρὸς στιγμὴν τῷ ἐπῆλθε κατὰ νοῦν νὰ τοῦ ζητήσῃ σακαῶς τὰ ἔγγραφα τῆς ταυτότητός του.

Ἄλλ' ἐὰν ἐν ἦτο αὐτὸς ὁ Γιάννης Ἀγιάνης;

Καὶ ἂν ἀκόμη ἐν ἦτο τὸ ἀξιοσέβαστον καὶ εὐπόλητον πρόσωπον, ὡς τὸ παρίστανον αἱ ἐφημερίδες;

Τότε ἀναμφιβόλως θὰ ἦτο κῆπιος κατεργάτης μετὰ πολλὴν τέχνην καὶ ἐπιτηδεύματα ἀναμεμιγμένας εἰς τὰς Παρισίους ἐκείνας λωπεύ-

τικῆς συμμορίας, ἴσως καὶ ἀρχηγὸς καμμιάς ἐξ αὐτῶν ἐπικίνδυνος, δίδων ἐλέη διὰ τὴν ἀποκρύπτει τὰ ἄλλα τοῦ αἵσχη, κανὲν τέλος παστρικό μανθῆλι.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως τοῦτω ἡ ὥρα εἶχε προχωρήσει καὶ πρὸς ὀλίγον τὴν χάσιν τὰ ἔχνη τοῦ δραπέτου.

Ἐν τούτοις ἐμάντευσεν ἀμέσως ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξήτει νὰ παρεμβάλλη μεταξὺ ἑαυτοῦ καὶ τῶν διωκτῶν του τὸν ποταμόν. Ἐσκέπη ἐπ' ὀλίγον καὶ μετὰ τὴν ἐρευνητικὴν ἐκείνην καὶ ὡς ἐξ ἐνστίκτου ἀποπέρυσαν ἰδιοφυίαν, ὡς ὁ κυνηγετικὸς κύων ἀσφαίνεται, τὸ ἔδαφος δι' αὐτὸ ἐνδεχόμενον ὅτι διήλθει τὸ θηλαμα, ἔλαθεν ἀμέσως τὴν πρὸς τὴν γέφυραν τοῦ Ἀσίστερλιτε ἀγούσαν.

Ἠρώτησε τὸν ἐπὶ τῶν διοδίων ὑπάλληλον ἂν τις διήλθην ἐντεῦθεν μετὰ μικροῦ κορασίου.

— Ναι, τῷ εἶπεν ὁ ὑπάλληλος καὶ τὸν ἔβαλε νὰ πληρώσῃ διὰ τοῦτο.

Ὁ Ἰαβέρης εἶχε φθάσει ἐγκαίρως εἰς τὴν γέφυραν, ὥστε νὰ εἶδῃ εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τὸν Γιάννην Ἀγιάννην διερχόμενον μετὰ τὴν Τιτίκιαν, τὸ ὑπὸ τῆς σελήνης φωτιζόμενον διάστημα.

Τὸν εἶδεν εἰσδύοντα εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Ἀντωνίου καὶ ἀμέσως ἦλθε εἰς τὸ νοῦν τοῦ ἡ ἀδιέξοδος ἐξ ἧς θὰ ἴστρεσι πρὸς τὰς ὁδοὺς Δρουαμοῦρ καὶ Πίχπου.

— Ἐκεῖ ἐπὶ, ἀνεσθῆθι, τὸν ἔχω εἰς τὰ νόχια μοι πλέον· ἐν μοῦ ξεφύγει.

Ἄλλ' ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ σάκκον τῆς σαγήνης, εἰς τὸν ὄμφαλόν τῆς ἀράχνης καὶ ἐν εὐρεν ἐκείσε τὴν μυῖαν, φαντάζεται ἕκαστος τὴν λύσσαν του.

Ἐσωτῆ τὸν κατάσκοπόν του, τὸν εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὁδῶν Δρουαμοῦρ καὶ Πίχπου· αὐτὸς εὐθένα εἶχεν ἰδεῖ νὰ διαβῇ ἐκείθεν.

Φέρι· ἄνω κίτω τὸν δεξιὸν ὄρεμον, τὴν ἀδιέξοδον, καὶ πρὸ πάντων παρατηρεῖ τὴν ἀταξίαν τοῦ φανοῦ, τὸ κομμένον σχαίνιον του.

Τούτο ἐπισπᾶ ὄλην τὴν προσοχὴν του ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ, ἐνθα ὑπάρχον τοῖχοι τινες ἀρκούντως χαμηλοί, καὶ ὀπισθεν αὐτῶν κήποι καὶ χήρασι ἀπέρχονται.

Ἐνδεχόμενον ὅτι ἐφυγεν ὁ Ἀγιάννης ἐκείθεν.

Ἀληθῶς, ἂν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης προιχώρῃ εἰς ὀλίγον εἰς τὴν

ἀδιέξοδον ταύτην, ἴσως θὰ ἐξήτει ἐκείθεν τὴν σωτηρίαν του, καὶ τότε θὰ ἦτο ἠρπαισμένος· ἀλλ' ὁ Ἰαβέρης ἠρέυνησε τόσον ἐντὸς τῶν κήπων καὶ τῶν χέρσων γαιῶν, ὥστε καὶ βελόνην αὐτὴν ἐξήτει, θὰ τὴν εὑρισκεν.

Εἶνε βέβαιον ὅτι ὁ Ναπολέων ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ τῆς Ρωσίας, ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ πολέμῳ τῆς Ἰνδικῆς, ὁ Καῖσαρ ἐντῷ πολέμῳ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ὁ Κῦρος ἐν τῷ πολέμῳ τῆς Σκυθίας, ὅλοι οὗτοι ἐπραξαν λάθη· καὶ ὁ Ἰαβέρης λοιπὸν ὡσαύτως ἐπραξε λάθη ἐν τῇ κατὰ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἐκστρατείας του.

Ἐσφαλε διστασας περὶ τῆς ταχύτητος τοῦ πάλαι καταδίκου τοῦ κατέργου, ὅταν τὸν εἶδε μεταμορφούμενος εἰς ἐπάτην· ἔσφαλε διότι ὅν τὸν συνέλαβεν ἐντὸς τοῦ καταλύματός του, εἰς τὴν οἰκίαν Κάρρακα· ἔσφαλε διότι ὅν τὸν ἐκράτησεν εὑρισκόμενον πλησίον τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ.

Ἐχασεν ἀκόμη καὶ διότι ἐκάθητο νὰ συσκέπτηται μὲ τοὺς συνοδοὺς του περὶ τοῦ καλλιτέρου τρόπου τῆς ἐκπερθήσεως ἐνός τοιούτου φρουρίου.

Εἶνε ἀληθῶς χρήσιμοι αἱ συσκέψεις αὗται καὶ καλλίστη ἡ ἐξελεγχῆς τῆς ἐπιτηδεύτητος τοῦ δεινός ἢ δεινὸς προσώπου, τὸ ὅποιον χρησιμοποιεῖ εἰς τὴν ἐργασίαν του· ἀλλ' ὁ ἐπιδέξιος κυνηγὸς τότε μόνον πρέπει νὰ χρονοτριβῇ εἰς τὰς τοιαύτας λεπτομερείας, ὅταν ἔχῃ νὰ προσβάλλῃ καινὸν τι θήραμα.

Ἀλλὰ προκειμένου νὰ ἀντεπιξέλλῃ ἐναντίον ταύρου καὶ ὄραπίτου τοῦ κατέργου, εἶνε ἐκτάκτως ἐπιζήμιος ἡ χρονοτριβή. Ὁ δὲ Ἰαβέρης, ἀπασχολήσας τὴν περίπλον, τὰ ὄργανά του, τοὺς νυκτορίλακας, ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἐκτελέσας ἀνωφελεῖς ἐλιγμοὺς καὶ τρεχάματα, ἐθορήθησεν, ἀφύπνισε διὰ τοῦ πατάγου, ἐν ἤγειρε, τὸ θήραμα, τὸ ὅποιον, ὄσφρανθὲν τὴν προσεγγίζουσαν λαίλαπα, ἐκρόβη καὶ οὕτω παρεπλάνησε τὸν κυνηγόν.

Κυρίως δ' ἔχασεν ὅταν, ἀνακαλύψας τὰ ἴχνη τοῦ θηράματός του, ἠθέλησε νὰ παῖξῃ ἐν οὐ παικτοῖς, ἀρῆσας τοιοῦτον ἄνθρωπον εἰς τὸ σημεῖον, μέχρι τοῦ ὁποίου μέλις ἔφθανεν ἡ θηλεία του, ὅπῃθεν ἐν ἠδύνατο νὰ τὴν ἐκσπενδύνισι, ὅπως τὸν ἐμπλέξῃ ἐντὸς αὐτῆς.

Καὶ ἐνῷ ἀρ' ἐνός ἠεθάνθη ἐαυτὸν ἰσχυρότατον παρ' ὅ,τι πράγματι ἦτο καὶ ἐθεώρησεν εὐκαιρον νὰ παῖξῃ ὡς λύκος πρὸς ἀρνίον, ἀρ' ἐτί-

Αντικείμενα ή εργαλεία της τέχνης, και η Τεχνία έτοιμη να ελθεί.
(Σελ. 570.)

ρου εἶδεν ἑαυτὸν ἀσθενέστερον ὅτε προσέδραμεν εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν νὰ ζητήσῃ ἐνίσχυσιν.

Τὰ προφυλακτικὰ ἢ μᾶλλον τὰ ἐπιδοθητικὰ ἐκείνα μετὰ ἀπαισίως ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς ὄλης του ἐκστρατείας καὶ ὅτω ἀπεδέσθη πλούσιος χρόνος.

Καὶ μ' ὅλα ὁμως τὰ σφάλματά του ἀνεδείχθη ἐπιτηδεύς καὶ συνेतὸς κατὰσκοπος.

Κατὰ τὴν κινήσασιν ἐκφρασιν, ἀπεδείχθη καὶ πρὸς τὴν πρώτην δυνάμειν, ἀλλὰ τίς εἴμπορῃ νὰ εἴπῃ ὅτι εἶνε τέλειος;

Ἔχουσιν, ὡς βλέπετε, καὶ οἱ μεγάλοι στρατηγοὶ τὰς ἐλλείψεις των.

Αἱ μεγάλοι μωρίαὶ συντίθενται πολλάκις, ὡς αἱ ὀγαῶδες κάμηλοι ὑπὸ πλῆθους ἰνῶν.

Λάβε κλωστήν πρὸς κλωστήν μίαν κάμηλον, καὶ λάβε ἀποκλιχωρῶσμένης τὰς μικρὰς αἰτίας μεγάλου ἀποτελέσματος· τὰς συντίθειαι μίαν πρὸς μίαν, καὶ λέγεις, ἂ! αὐτὸ μόνον ἦτο! Πλέξε τὰς ὁμοίαι καὶ κλωσέ τας ὁμοῦ· ἀποτελεῖται τι ἰσχυρότατον. Ὁ Ἀττίλας ἀμφερρέπει μεταξὺ Μαρκιανοῦ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ Βιλεντινιανοῦ πρὸς δυσμῆς· ὁ Ἀννίβας χρονοτριβῆ ἐν Καπούη, καὶ ὁ Δαντῶν (1) κοιμᾶται ἀμέριμνος εἰς τὴν γινίθλιόν του πόλιν.

Περὶ τὴν αὐγὴν, ἀπελπισθεῖς οἱ Ἰαθέρης, ἀρῆκε δύο ἀθρώπουσι νοήμονας νὰ φυλάττωσιν ἐκεῖ εἰσέτι, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἀστυομίαν κατὰσχήμενος, ὡς φύλαξ ὃν συνέλαθεν ὁ κλέπτης.

(1) Σ. Μ. Ὁ συγγραφεὺς ἔνωσε τὴν σύλληψιν τοῦ συμβατικοῦ τούτου κατηγορηθέντος ὅτι μετέστη εἰς τὰς τάξεις τῶν βασιλοφρόνων. Τὸ κοινοῦ τῆς Ἑθνικῆς Σωτηρίας τότε συλλαβὴν ὑπονομίας διέταξε τὴν σύλληψιν του καθ' ἣν στιγμὴν εὗτος ἔκειτο ἀμέριμνος εἰς τὸν πατρικὸν του οἶκον ἐν Ἀρσισουρῶν καὶ ὁ Ροβεσπιέρως διέταξε τὴν καρὰτόμησίν του.

BIBLION EKTON

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΙΚΠΟΣ

Α

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 62 οἰκία τῆς ὁδοῦ Πίκπου.

Πρὸ πεντηκονταετίας ἢ ὑπ' ἀριθμὸν 62 οἰκία τῆς μιαρᾶς ὁδοῦ Πίκπου εἶχεν σῦλειον θύραν, ἧς δὲν ὠμοιάζει πρὸς σῦδειμον ἄλλην τοιαύτην ἔστω καὶ τὴν μεθαμεινωτέραν.

Ἀπὸ τῆς θύρας ταύτης, τῆς συνήθως προκλητικῶς ἡμιανοίκτου, εἰσέρχονται δύο τινεσ, τὰ ὅποια δὲν εἶχόν τι καὶ πολὺ τὸ πένθιμον. Μία αὐτῶν περιτεταγισμένη, εἰς τοὺς τοίχους τῆς ὁποίας ἀνερριχῶντο ἀναδενδρίδες, καὶ εἰς ἀδιακόπως περιδιαβίζων θυρωρός.

ὑπερῶν τοῦ εἰς τὸ βάθος τῆς αὐτῆς τοίχου ἐξεῖχον ὑψηλά δένδρα καὶ ὅταν ἤλιακὴ τις ἀκτὴ εἰσίδουεν, ἐφιδρόνετο ἡ αὐτὴ, ὡς ἐφιδρόνετο καὶ ὁ θυρωρός μ' ἐν ποτήριον οἴνου.

Ἐννοεῖται ὅτι ὑπὸ τοιαύτης συνθήκας ὁ διερχόμενος ἔμπροσθεν τῆς ὑπ' ἀριθ. 62 θύρας ταύτης ἀπεκίμει τι τὸ εὐχαρὶ, τὸ γελᾶν.

Καὶ ὅμως ἦτο τόπος σκυθρωπός, ὡς εἶδομεν.

Ἐνῶ τὸ κατώφλιον ἐγίλα, ἡ οἰκία ἔλη, ἐδέετο καὶ ἐθρήνει.

Ἐὰν ἀπειρεῖστέ τις, πρᾶγμα εὐκόλον, νὰ εἰσδύσῃ μέχρι τοῦ θυ-

ρωροῦ καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν οἰκίαν, εἰσέρχεται εἰς στοὰν ἄγουσιν εἰς κλίμακα, τὴν στενὴν μεταξὺ δύο τοίχων, ὥστε εἰς μόνον νὰ δύναται νὰ χωρήσῃ, καὶ τοῦτο ἀροῦ θὰ ἐρρυπαίνεται ἀπὸ τοῦ κίτρινωποῦ ἀσβεστοχρίσματος τῶν τοίχων, ὧν τὰ κράσπεδα ἦσαν χροῖματος σκόλατος. Ἐὰν δ' ἔπειτα ἐλάμβανε τὴν τόλμην νὰ ἀνέλθῃ, ἐρθάνει εἰς ἓν σκαλοεργεῖον, ἔπειτα εἰς δεύτερον, καὶ ἀκολούθως εἰσίστατο ἐνώπιον διαδρόμου, οὗ οἱ τοῖχοι ἔχουσι τὸν αὐτὸν χρωματισμὸν αἶον καὶ οἱ τῆς κλίμακας.

Κλίμαξ καὶ διάδρομος ἐρωσιζόντο ἀπὸ δύο παράθυρα, ἀλλ' ὁ διάδρομος ἕνεκα γωνιώδους τινὸς κλίσεως τοῦ ἦτο σκοτεινός. Κάμπτοντες τὴν γωνίαν ἐκείνην, φθάνομεν μετὰ τινὰ βήματα ἐμπροσθεν θύρας τὴν μυστηριώδους καθ' ὅσον εἰσίστατο αὕτη ἀνοικτή.

Δι' ὠθήσεως ἐλαφροῦ εἰσέρχασθε εἰς μικρὸν θάλαμον, ἐξ περίπου τετραγωνικῶν ποδῶν, καθαρὸν, ψυχρὸν, ἐπιστρωμένον εἰς τοὺς τοίχους διὰ χρωματιστοῦ νισταχρίτου δεκαπέντε σολδίων τὸν κύλινδρον· Φῶς εἰσέρχεται ἀπὸ μέγα παράθυρον πρὸς τὰ ἀριστερά. Ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐκείνου οὐδὲν διακρίνεται, οὐδὲν ἠκούετο, οὔτε βηματισμός, οὔτε ἀθρώπινος ψῆφος.

Οἱ τοῖχοι ἦσαν γυμνοί, ὁ θάλαμος χωρὶς κανὲν ἐπιπλόν· οὔτε ἐν καθ' ἑμὰ θάλαμος ἐλόγυμνος. Πρὸς τοῦτοις ἀπέναντι ἀκριβῶς τῆς εἰσοδοῦ, εἰς τὴν τοίχον, ὑπῆρχεν ἄνοιγμα τετράγωνον, ἐνὸς τετραγωνικοῦ ποδός, περριγμένον διὰ σιδηρῶν ἐλασμάτων καθέτως καὶ ὀριζοντίως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματίζωσι μικρὰ κενὰ τετράγωνα.

Τὸ θυχνότερον ἀνθρώπινον σῶμα, ἂν ἀπειρηῖτο, ὅτε θὰ ἤδύνατο μὲν νὰ εἰσδῶσῃ διὰ τῶν μικρῶν ἐκείνων κενῶν, ἀλλὰ καὶ δε. θὰ ἤμποδίζε τὸ βλέμμα νὰ ἐξετάσῃ τὰ πέραν τοῦ θαλάμου ἐκείνου· ἐν ἄλλαι λέξεις, τὸ σῶμα θὰ ἤμποδίζετο, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ πνεῦμα.

Φαίνεται δὲ ὅτι πρόβλεψαν καὶ περὶ τούτου, διὸ καὶ περιέβαλον ἐξωθεν τὴν τετράγωνον ἐκείνην ὅπην διὰ διακωτωτοῦ ἐκ λευκοσιδηροῦ, ὡς τι στραγγιστήριον ἀγγεῖον.

Κάτωθεν τῆς διατρήτου πλακῶς ἐκείνης ὑπάρχει ἄνοιγμα, ὡς τὸ τῶν γραμματοκλιβωτίων· χωρὴν δὲ, προσδεδεμένη εἰς κώδωνα, ἐξίχθη τῆς τετράγωνου ὀπῆς.

Συρριμένης τῆς χωρῆς ἐκείνης, ἀκούεται ἤχος κώδωνος καὶ συγχερό-

νωσ φωνή, ἐρχομένη, ἐκ τινος πλησιεστάτου σημείου, ὡς προξενεῖ
ρίγος.

— Τίς εἶ ; ἐρωτᾷ ἡ φωνή.

Εἶνε φωνή γυναικίς, γλυκεῖα, τόσον ὡς γλυκεῖα, ὥστε ἐνέχει τι τὸ
πένθμον.

Πρέπει ὁμοῦ νὰ γνωρίζετε καὶ συνηματικῆς τινος λέξιν ταύτης
δὲ ἀγνωστομένης, οὐδεμίαν πρέπει νὰ περιμένετε ἀπάντησιν. Ἐν ὅρῳ
τὴν γνωρίζετε, ἡ φωνή ὡς ἐπαναλαμβάνει :

— Εἰσεέλθετε πρὸς τὰ δεξιὰ.

Πρίγματος, εἰς τὰ δεξιὰ, ἀπέναντι τοῦ παραθύρου, ὑπάρχει ὑπελό-
φρακτος θύρα. Δι' ἀναστrophῆς τοῦ μανδύλου ἀνεβγεται ἡ θύρα αὕτη
καὶ εἰσερχεσθε.

Ἡ εἰσοδος ὡς κάμνει ἐντύπωσιν εἰσοδος ἐν θεατρῷ θεάτρου πρὶν
ἢ ἀναρῶσι τὰ πελοῦρωτα ἐν αὐτῷ. Εὐρίσκεισθε τῶντι εἰς θεωρεῖον
μόλις ἀποτόχενον διὰ τοῦ ἀδολοχροῦ φωτός τῆς ἑλληνικῆς θύρας, στε-
νὸν καὶ ὡς ἐπιπλωτὸν ἔχον δύο καθίσματα βλάθινα καὶ, ὡς ἐν θεωρεῖῳ,
ἐμπροσθεν εἰσεσμά οὐχὶ βελτίως περ ἄλλοι ὡς τὸ τοῦ Μελοδράματος
τοῦναντίον, μάλιστα εἰς ἰκτεργίστων καὶ γενόρατων ἰλασμάτων,
ἀποτελοῦστων κυχλίδας, σταυροειδῶς προσκείμενας ἐπὶ των ποσά-
ρων γωνιῶν τῆς ἡμισίας πρὸς τὰ κάτω προσόψεις τοῦ θεωρείου.

Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων λεπτῶν, ἴσως πέντε, ἡ ὀφθαλμὸς συν-
εἶσθαι εἰς το σκηνῆς ἐκείνου ὑπογεῖου, ἀνακαλύπτει τὸ κυχλιδῶμα
ἐκεῖνο καὶ προχωροῦντες διακρίνετε δικτυωτὰ πάντοτε κλητὰ καὶ
μετ' ὀλίγα λεπτά ἀκούετε ἄλλην φωνήν καλῶσαν ἡμᾶς ἐπὶ σθεν τοῦ
δικτυωτοῦ καὶ λέγουσαν :

— Ἐδῶ εἶμαι, τί μὲ θέλετε ;

Προσφιλῆς καὶ ἐνίστι ἀξιοδαιρέτος ἡ φωνὴ ἐκείνη· ἀλλ' οὐδὲν
φαίνεται, μόνον ἀκούμεντες τῆς πηχῆς τοῦ λαλοῦντος προσώπου.
Εἶναι ὡς τις ἐπὶ κληρῆς καλοῦσα ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ φραγμοῦ τοῦ
πίρου.

Ἐν τῷ τόχῳ νὰ ἴσθαι κάπως προνομιοῦχοι κοινωνικῆς θέσεως, ἐξαι-
ρητικῆς ὑπολήψεως, ἀναστέροι μία τις φάβδωσις ἐκ τοῦ δικτυωτοῦ
ἐνώπιόν σας καὶ ἡ τῶς ἐπὶ κληρῆς μετατρέπεται εἰς ἱερᾶνσιν.

Ἐπιθεῖν τοῦ δικτυωτοῦ τοῦ κυχλιδῶματος ἐκεῖνου διακρίνετε,
ὡς ὡς ἐπιτρέπεται νὰ διακρίνετε, μὲν κεφαλῆν, τὴν ὅποιαν ὑποθέ-

τατε τοιαύτην, καὶ βλέπετε στόμα μόνον καὶ πώματα το ὑπολοιπὸν μέρος τῆς κεφαλῆς εἶναι κεκαλυμμένον διὰ μελανοῦ πέπλου.

Ἡ κεφαλὴ οὕς ὀμιλεῖ, ἀλλὰ δὲν οὕς προσέλειπε καὶ οὐδέποτε προσμειδῶ.

Τὸ ἐκ τῶν νώτων σας ἐρχόμενον φῶς εἶναι οὕτω πως διατεθειμένον ὥστε σεῖς μὲν βλέπετε τὴν κεφαλὴν λευκάζουσαν, ἐνφ' ἐκεῖ η̄ οὕς βλέπει ἀμαυρόν.

Τὸ φῶς τοῦτο εἶναι ὡς τι σύμβολον πίστεως. Οὐχ ἴσταν ὅμως οἱ ὀφθαλμοὶ σας ἀπλήστως βυθίζονται διὰ τοῦ ἀνοίγματος ἐκείνου, ἐντὸς τοῦ ἀπηγορευμένου τούτου εἰ, πόντα τὰ βλέμματα χῶρου.

Εἰς τὸν κενὸν τούτων χῶρον ἀνερπυῶ ὁ ὀφθαλμὸς σας καὶ δὲν διακρίνει τι ἄλλο εἰμὴ ἀγανὲς πένθος, ἐνθα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμὸς, ἀλλ' ἐφ' ὅσον προσέχετε νὰ ἐξυμῶσθε κῆτι τ., ἢ ὄρασις σας ἀμαυροῦτο. καὶ δὲν διακρίνετε ἂν ὑπάρχη τις πέριξ ἐκείνης τῆς ἐμφανίσεως.

Μετ' ὀλίγα λεπτὰ οὐδὲν πλέον βλέπετε. Ὅ, τ. εἴτε εἶναι νύξ, κενόν, ἐρεθὸς χειμερινῆς ἡμίχλης ἀνόμιαντος πρὸς ἄγλου καμπτηρίου, εἶδος φρικαλέας ἡσυχίας, σιγὴ ἐξ ἧς οὐδὲν προέρχεται, οὔτε στένος, οὔτε σκιά, οὐδὲν τέλος, οὐδὲ φαντάσματα.

Αὗτος λοιπὸν ὁ χῶρος, τὸν ὅποιον μάλιστα διακρίνατε, εἶναι τὸ ἴδιον μοναστηρίου.

Αὐτὸ τὸ ἐσωτερικὸν οἴκου ἀσκητοῦ καὶ μοναστηρίου εἶναι τὸ μοναστηρίου τῆς Ἀγίας Λατρείας, τὸ δὲ θεωρεῖται εἰς ὃ εἰσπηγόμενον τὸν ἀναγκαστήριον, ἦτο τὸ ἐντελευτήριον.

Ἡ φωνὴ ἧτις πρώτη οὕς ἀμύλησεν, ἦτο ἡ φωνὴ τῆς φρενοῦ καθήμενης πάντοτε, ἀκινήτουσας καὶ σιωπηρῆς, εἰς τὴν ἄλλην πλευρὴν τοῦ τοίχου πλησίον τῆς τετραγώνου ὀπῆς.

Τὸ σκέτος τοῦ κηγιαδωτοῦ θεωρεῖται προέρχεται διότι τὸ ἐντελευτήριον ἔχον παράθυρον πρὸς τὰ ἐξω οὐδὲν τοιαῦτον εἶχε πρὸς τὸ μέρος τοῦ μοναστηρίου.

Ὁφθαλμοὶ βέβηλοι οὐδὲν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τούτου χῶρου πρότερον νὰ βλέπωσιν.

B'

Ὁ Κανονισμὸς τοῦ Μαρτίνου Βέργα.

Τὸ μοναστήριον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀπο πολλὰν ἐτῶν ὑπερῆεν ἐν τῇ μικρῇ ἡδῆ Πάκκω, ἦτο καθ' ἑνὲν καλογεῖον τοῦ μοναστικῆς συστήματος τοῦ Μαρτίνου Βέργα.

Ἐπομένως αἱ καλογεῖαι αὗται ἦσαν τὸ τμήμα τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου.

Ὁ ἀναγνώστης ποτὲ ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, θὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ Μαρτίνος Βέργα ἔδρασε ἐν ἔτει 1125 Ἀδελφότητα ἐν Βερνάρδιων καὶ Βενεδικτινῶν καλογεῶν, ἔχουσαν ἔδραν τῇ Σακκιάκω καὶ μετόχιον τὴν Ἀλκάλαν.

Ἡ Ἀδελφότης αὕτη ἐπιπέσει τῆς διακλαδώσεως τῆς, ἐγκαταστήσασα μετόχια εἰς πῖσαι τῆς καθολικῆς χώρας τῆς Εὐρώπης.

Αἱ συμπεριεῖς αὗται ἐν τῷ τμήματι μεθ' ἑτέρου εἶσι συνθησασαί εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Μόνον τὸ τμήμα τοῦ Ἁγίου Βενεδικτῆος συνίσταται, πλὴν τοῦ τοῦ Μαρτίνου Βέργα, πρὸς τέσσαρας ἄλλας Ἀδελφότητας, ὧν δύο ἐν Ἰταλίᾳ καὶ δύο ἐν Γαλλίᾳ, καὶ πρὸς ἐν. ἐν. ἄλλας, ὧν τὶ ὅμοια δὲν μὴ χρησιμεύουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ· ἀλλ' ἐν τούτων, τὸ τοῦ Σιτώ, ὡς κορυφὴ αὐτοῦ, ἔχει ἄλλας διακλαδώσεις, ἔχουσαι ἀρχηγὸν τὸν Ἁγιον Βενεδικτῆον.

Ἡ Ἀδελφότης τοῦ Σιτώ χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ροβέρτου, ἀφ' ἧ τοῦ Μολεστου ἐν τῇ ἐπισκοπῇ τῆς Λαγκρῆς κατα τὸ 1098.

Μετὰ τὸ ταγμα τῶν Κιρκιηλίων, τῶν ἀνοσιβήτων καὶ ἐκλιθιστῶν, τὸ ταγμα, τὸ τριχίτερον εἶναι τῶν βερνάρδιων βενεδικτινῶν τοῦ Μαρτίνου Βέργα.

Αἱ καλογεῖαι τοῦ τμήματος τούτου εἶσι μετανεμόμεναι, φεροῦνται, πάλιν μάρτυρον, ὅτι, κατὰ ρητὴν ἐντολήν τοῦ Ἁγίου Βενεδικτῆος,

πρέπει νὰ ρθῆναι μέχρι τοῦ πώγωνος. Ὅλη ἡ περιβολή εἰς καλογη-
ρική, μετὰ τὰς εὐρέας χειρῖδας, μετὰ τὸν ἐπίδεσμόν μέχρι τοῦ ὀφθαλμοῦ
κατιόειτα. Ὅλα μαῦρα, πλὴν τοῦ ἐπίδεσμου, ὅστις εἶνε λευκός.

Αἱ κατηγόμενοι φέρουσι τὸ αὐτὸ ἐνδύμα διόλουκον, αἱ δὲ νεωρό-
τιστοι φέρουσι καὶ κειβολόγιον μετὰ σταυροῦ, πρὸς τὰ πλάγια.

Αἱ βενεδικτῖνοι θεοδικτῖνοι ἀκοῦσι τὴν Ἁγίαν Λιτροίαν, ὡς αἱ βε-
νεδικτῖναι αἱ κείονται. Ἀδελφοὶ τῆς Βέργας, αἱ ὅτιαι κατὰ
τὰς ἔρχαι τοῦ πρώτου αἰῶνος εἶχον ὄσην ἐπιτήρησιν οἰκίας, τὸν ἕνα
εἰς Τάμπλ καὶ τὸν ἄλλον εἰς Ἁγίαν Γενοβιέθη, τὴν Νέαν, ἀμφοτέρους
εἰς Παρισίους.

Ἄλλ' αἱ βενεδικτῖνοι θεοδικτῖνοι τοῦ Μικροῦ Πίκαπυ, περὶ ὧν ὁ
λόγος, ἦτο τάγμα ὁ ἄριστον ὅπως τοῦτον βενεδικτῖνον τοῦ Τάμπλ καὶ
τῆς Ἁγίας Γενοβιέθης τῆς Νέας.

Αἱ διαφοραὶ ἦσαν πολλαί· ἀλλὰ εἶχον τὸν πῦλλον μαῖρον καὶ
ἄλλαι λευκοὶ· ἀλλὰ πάλιν ἔφερον ἐπὶ τοῦ στήθους εἰκόνα χρυσοῦ
ἐπιχρυσου, παριστώσαν τῆς Μεταλήφης.

Αἱ καλογηρῖαι τῆς ὁδοῦ Μικροῦ Πίκαπυ δὲν ἔφερον τὴν εἰκόνα τῆς
Μεταλήφης. Ἡ ἀμοιβή· ἐν τοῖς καθόλου ἀφόροις μερικῶς εἰς τὴν
τάγματι, καὶ πολλῶν ἡ μερικῆ ἐπίση, διαστῆσαι πρὸς τὴν ἐπι-
τήρησιν.

Ἄλλ' ἐῖθον εἰς τὸ σύστημα ἰσπανικόν τάγμα τοῦ Μαρτίνου Βέργας.
Αἱ καλογηρῖαι αὗται διάφοροι βίον λιτόν, καθ' ὅσον τὸ ἔτος
νητεῖαν. τῆς τεσσαρακοστῆν καὶ πολλὰς ἄλλας ἐπίτηδες
ὀφισμένους.

Ἀγρυπνοῦσιν ἀπὸ τῆς μεσῆς μεταμεσημέριος ὥρας μέχρι τῆς τρί-
της, ἀνεγκινώσκουσαι τὸ εὐχολόγιον καὶ ψάλλουσαι τὸν ὕμνον, κοι-
μῶνται ἐπὶ ἄχυρῖνου στρωμνῆς καὶ μετὰ λεπτόν μάλλινον σάβημα,
δὲν κεινῶσι χρῆσιν λευτῶν, δὲν θερμαίνοντα. εἰς πυρῆς, δὲν ὀμι-
λοῦσι διόλου, εἰ μὴ μόνον κατὰ τὰς βραχυτάτας ὥρας τῶν διαλύσεων
καὶ φεροῦσιν ὑποκαμίσις ἐκ χονδροῦ μαλλίνου ὑφάσματος ἐπὶ ἕξ
μηνας, ἀπὸ τῆς 14 Σεπτεμβρίου, ἑορτῆς τοῦ Σταυροῦ μέχρι τοῦ
Πάσχα. Ἄλλ' αἱ ἕξ ἐπιλοιποὶ μῆναι εἶναι μετρίσις τοῦ θύου, διότι
ὁ κενονισμὸς διατάσσει εἰς ὅλον τὸ ἔτος.

Ἡ ὑποκαμίσις ὅμως αὗτη, ἀφόρητος κατὰ τὸ θέρος. ἐπερὶ οὗτο

πυρετούς και νευρικούς σπασμούς, εξ ου εδέησε να περιορισθῇ ἡ χρῆσις τῆς.

Ἄλλὰ καὶ μεθ' ὅλην τὴν μετρίαν τούτην, τὴν 14 Σεπτεμβρίου, ὅτε αἱ καλογραῖαι ἐφόρου τὴν ὑπερταίαν, ἐπὶ τρεῖς καὶ τεσσαρὰς ἡμέρας ἐπάσχον ἀπὸ πυρετούς.

Ἐπακοή, στερήσεις, ἀγνεία, περιορισμός ἐν τῇ μνήμῃ, αὐτός εἶναι ὁ βίος τῶν.

Ἡ ἡγουμένη ἐκλέγεται διὰ μίαν τριτημηνίαν, δὲν δύναται εἶναι ἐκλεγθῆναι ἐκ νέου εἰ μὴ διὰ δύο μόνον ἀέμα, τριτημηνίας.

Οὐδέποτε βλέπουσι τὸν γνωστὸν ἱερεὶ ὅστις εἶναι ὁπίσθεν μαύρης συνόδου ἐννεα πηδῶν ὕψους. Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ κηρύγματος, ὅταν ὁ κηρύσσων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἶναι εἰς τὸ περικλήσον, αἱ καλογραῖαι καταβιβάζουσι τὸν πέπλον ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν, ἐμπεδῶσι πάντοτε χαμηλωμένως καὶ ἐν ᾧ μεταβινοῦσι. Βλέπουσι πάντοτε κατὰ γῆς καὶ μὲ κεφαλὴν κεκλιμένην.

Εἰς μόνον εἴνεσσι νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν μνήμην, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς περιφέρειας.

Ἐπίσκει καὶ τις ἄλλος προνομιούχος καὶ οὗτό ἐστιν ὁ γέρον κηπουρός· ἵνα δὲ εὐρίσκαται πάντοτε μόνος εἰς τὸν κηπον, αἱ δὲ καλογραῖαι εἰδοποιούσιντες περὶ τῆς παρουσίας του καὶ τὸν ἀποφειγνοῦσι, ἐπιρροῦσθαι εἰς κωδωνίσκος ἐπὶ τοῦ γόνατός του.

Ἐπίσκουσι εἰς τὴν ἡγουμένην ἐν ἀπολυτῶ καὶ παθητικῇ ὑποταγῇ, ὑποταγῇ ἐξικονομῆναι, μέχρι αὐταπειρήσεως συμπειρῆσαι, ὡς ὁ Χριστὸς εἰς τὰς κινήσεις τῶν, ὡς καὶ εἰς τὰ νεύματα, ἐν καρτερίᾳ, πραότητι καὶ ὑπομονῇ, ὡς τὸ ροῖον εἰς τὰς χεῖρας ἐργάτου, μὴ δὲν ἐνδύμεναι νὰ γράψωσιν ἀνευ ρητῆς ἀδείας.

Ἐκάστη ἐξ αὐτῶν ἐκτελεῖ τὴν προσεχῆ τινι λεγομένην τοῦ ἐξουσιασμοῦ, ἢ δὲ προσεχῆ αὐτῆ ἰναγινωσκεται, παρ' ἐκείστη ἐξ αὐτῶν δὲ ὅλος τὰς ἁμαρτίας, τὰ παραπτώματα, τὰς ἰσχυρίας, τὰς παραβιάσεις, τὰς ἀδικίας, τὰ ἐγκλήματα, ὅσα διαπραττόνται ἐπὶ τῆς γῆς ὅλης.

Ἐπὶ ὁὗδεκα συνεχεῖς ὥρας, ἀπὸ τῆς τέσσαρας τῆς ἑσπέρας μέχρι τῶν τεσσάρων τῆς πρωίας, ἢ ἀδελφῆ ἢ ἑποικῆ ἰναγινωσκεται, τοῦ ἐξουσιασμοῦ μῆναι γονυκλινῆς ἐπὶ τῆς πρὸ τοῦ θλαιστηρίου πέτρας, τὰς χεῖρας ἰσταυρωμένας καὶ τὸ σχοῖνιον περὶ τὸν λαμὸν ἔχουσα.

Ὅταν ἡ κόπωση κατατῆ ἀφόρητος ἢ καλογραῖν ἀλλο παραγῆς κατὰ γῆς, τὸ πρόσωπον ἐπὶ τοῦ ἰδάρους καὶ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένης ὁ δὲ τῆς πενίτης στάσεως, ἀνακουρίζεται. Ἐξ ταύτης στάσεως ἐξέρχεται ὑπὲρ πάντων τῶν ἀμαρτωλῶν τῆς ὑψηλότητος.

Τὸ μεγαλεῖον τοῦτο ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ θείου.

Ἡ ἀδελφὴ ἀπὸ ἀφορητικῆς τῆν προσευχῆν τοῦ ἱερατισμοῦ ὅταν τῇ ἐπιτρέπεται νὰ μετακινήθῃ, ἔστω καὶ ἂν κεραικὸς ἐπισκέψῃ κατὰ τῆς νεφελῆς τῆς.

Πρὸς τοῦτο, πρὸ τοῦ θουσιαστικῆς εὐρισκίται πάντοτε μία καλογραῖα γενικλήτης καὶ ἡ γενικλήτης αὐτῆ διαρκεῖ μίαν ὕβαν καὶ εἶτα ἀντικαθίσταται ὁ ἄλλῃς. Δὲ καὶ ἀποκτείνεται ἢ Ἄϊ ὁ, καὶ Λατρεία.

Αἱ ἠρόμενοι καὶ αἰθεῖται φέρουσι πάντοτε ὄματα σοβαρῶν θεοσκαιτικῶν συμφαικίται. ὅχι δὲ καὶ ὄματα ἀγῶν καὶ μαρτύρων, ἀλλ' ὄματα ἐκ τῆς βίβλου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἡ βίβλου Γέννηται, ἢ ὅσια Σίλλῆς, ἢ ὅσια Ὑπακιντή, ἢ ὅσια Σταλῆρωσι. Ἐν ταῦταις ὅμασι ὄματα ἀγῶν, δὲ, ἀποκτείνονται τελείως.

Ὅταν τὰς ἐδέσῃ τῆς μόνου τῆς στίμα των βιέται.

Ὅταν ἔχουσι κεραικὸν ὄντας. Διότι ἐδέσποτε καθαρῶς σὶ τοῖς ὄντας των ἐν τῇ μοναστηρίῳ ψήκτρι ὅταν εἰσῆλθῃ τότε ὁ καθαρισμὸς τῶν ὄντων των· αὐταῖς εἶναι αὐτὸ τοῦτο στίμα τῆς ψυχῆς των.

Ὅδέσποτε ἐκτρέφουσι. αἰθεῖν μου, εἰσετ μου ὅσι εἰδὴν ἔχουσι καὶ εἰς οὐδὲν ἐρείδουσι νὰ προσοικνωθῶσι. Ποτὶ δὲ, λέγουσι, περὶ ὁποιοῦδήποτε πράγματος αἰθεῖν μου ὡς π. γ. ὁ πῖπλος, τὸ κεραικὸν μου· ἐάν αὐτῆς λόγον μίς τις εἴς τούτων περὶ τῆς ὁποιοῦτος τῆς πρέπει νὰ εἶπῃ ἢ «ὁποιοῦτος μου».

Ἐπίστε συνέβαινε νὰ συμπάθῃσιν εἰς μικρὸν τι ἰντικείμενον, εἰς κανὲν βιβλίον, εἰς κανὲν κεραικόν, εἰς κανὲν ἱερόν μετὰλλιον· ἔμα συνέβαινε τοῦτο ἐπρεπε νὰ το δώσωσιν, ἐνθουσιμῶνται τῆς γραφῆν τῆς Ἄγ. Θερισίας, εἰς τῆν ὁποῖαν κάποια μεγάλη κερία κατ' ἡν στιγμὴν ἔχεται νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸ τάγμα τῆς εἰχεν εἰπεῖ:

«Ἐπιτρέψατέ μοι ὁπωσιτικῆ, νὰ στείλω νὰ μὲ φέρῃσι μίαν Ἄγ. Γραφῆν τῆν ὁποῖαν πολὺ ἀρέσω».

— «Ἄ! ἀπῆντησεν ἐαείνη: Συμπάθειτε εἰς τ. ! τότε ὅταν εἰσελθεῖ νὰ εἰσελθῆτε περ' ἡμῶν».

Εἰς οὐμίαν ἐπετρέτετο ἡ κλεισθὴ μὲν ἐν τῇ κελίᾳ τῆς, ἡ ἔχῃ ἰδιαιτέρον ἠωρίαν. Ἄπασα, ζῶν ἐν κελίᾳ οὐκ ἀπὸ. Ὄταν συναντῶνται αἱ καλογραῖαι ἐν τῇ μοναστηρίῳ ἢ μίᾳ πρίπι, νὰ εἴπῃ: «Εἶναι ἀειτὴ καὶ δεδοξασμένη ἡ ἀγιωτάτη Εὐχαριστία ἢ ἄλλη ἀποκρίνεται εἰς αὐτὴν ἀείνων!» Ἡ αἰτή διατασσεται, φέρει γαῖτε ὅταν ἢ μίᾳ ἔαρσε τὴν θύραν τῆς ἑλλης.

Μάλιστα ἡ θύρα θίγεται καὶ γαστρίᾳ ἀπευσεμένως γὰρ ἡ γαστρίᾳ ἀείρωνται: αἰεὶ ἀείωνος οὐδένου!»

Ὡς εἰς πᾶσαν πρακτικὴν εὐδαιμονίαν, τὸ ταπεινὸν καὶ ἀσκητικὸν τελεῖται μηχανικῶς καὶ πολλὰς ἐκασταὶ τῶν ἡμετέρων ἀσκητῶν! πρὶν ἢ ἡ πρώτη ἐκρηκτικὴ τῆς αἰσθητικῆς καὶ δεδοξασμένης ἀγιωτάτης Εὐχαριστίας!

Εἰς πᾶσαν τῆς ἡμέρας ὄρασιον ἡμετέρον, ἡ ἀειτὴ καὶ ἀσκητικὴ ἡμετέρον ἐκείνην, ὅ,τι ἐν ἐκτακτικῶν, ὅ,τι ἐν ἡμετέρον, ὅ,τι ἐν ἀσκητικῶν καὶ ὅ,τι ἐν ἀσκητικῶν, πρὶν νὰ τὸ παραστήσῃ, διὰ νὰ ἐκρηκτικῶν: «Νὺν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀειτὴ καὶ δεδοξασμένη ἡ ἀγιωτάτη Εὐχαριστία!»

Ἡ συνήθεια αὕτη, ἡμετέρον ἔχει νὰ περισπᾷ τὸ πνεῦμα μετὰ γαστρίᾳ τούτου ἀσκητικῶν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ, ὁρίστικα εἰς πᾶσα μοναχικὰ τῶν ἡμετέρον.

Αἱ καλογραῖαι τοῦ Μοναχίου Βεργῆ ἀπὸ παντοκράτορος ψάλλουσι τοὺς πρὸς τὸν Θεὸν αἰῶνας διὰ οὐρανῶν ψάλλωσιν:

Διὰ τὰ νεκρὰ τῶν ἡμετέρον ὡς ψάλλονται, ὅστε ἰδὸν ἐν γυναικίαι φωνῶν ὄντων τισὶν χαμηλὰ νὰ κατέλθωσιν Ἡ ἐκτακτικῶν εἰς τῆς ταπεινῆς ψάλλωσιν: αἰεὶ ἐπιγαγῆς ἀμα καὶ τραγική.

Αἱ μοναχὶ τοῦ Μικροῦ Πλάτου εἶχον κατασκευάσει κειστικῶν ἐν τῶν τῶν πρὸς τὸν Θεὸν τῆς μονῆς διὰ τὴν ἐκτακτικῶν τῶν ἀσκητικῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἡ κυβερνητικῶν, ὡς λέγουσιν οὕτως, ἐν ἐπιγαγῆς νὰ καταπέσει αἱ νεκρὸν εἰς τὸ κειστικῶν τούτου, διὰ τούτου ἐκτακτικῶν νεκρὸν ἐκ τῶν μοναστηρίων, πρᾶγμα τὸ ὅποιον πολλοὶ καταβλάβη καὶ καταπρόμαχον αὐτῶν, ὡς ὄντων θρησκευτικῶν μεθελίαις.

Ἐκτακτικῶν πεμπτικῶν αἱ μοναχὶ τελουσι τὴν μεγάλην λειτουργίαν, τὸν ἐκτακτικῶν καὶ τὰς Κυριακάς. Τηροῦσιν ὅλας τὰς μικρὰς ἐκείνας, ἔρτας τὰς ἀγνώστους μὲν εἰς τῶν κειστικῶν, τὰς ὅποιους ἡ ἑκτακτικῶν

ἀρειώδης ἀλλοτε ἐνεκαινίζε, γνωστός ὅμως ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ ὅπου ἐπιτρέπονται καὶ σήμερον. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν διάρκειαν τῶν ὥρων, περὶ αὐτῶν ἔλεγα μίαν ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς :

« Αἱ προσευχαί τῶν μὲν μνηστειομένων εἶναι προμακατικαί, τῶν καταχουμένων χειρότεροι, τῶν δὲ νεοφωτιστῶν ἀκόμη χειρότεροι ».

Ἐκτὴς τῆς ἐβδομάδος διεξάγεται εἰς ἐτήσιον πατῶν των μοναχῶν ἡ ἐξομολόγησις, ἥς προίσταται ἡ ἡγουμένη καὶ περιδρασκεύουσιν αἱ ὅσαι.

Ἄνα μία ἐκ των ἀδελφῶν ἐναλλάξ προσέρχεται καὶ γονυκλινῆς ἐξομολογεῖται, γειωνοῦσα τῇ φωνῇ, ὅλας τὰς ἀμαρτίας καὶ τὰ παραπτώματα ὅσα διέπραξεν εἰς τὸ ἔλαττον μίαν ἐβδομάδος.

Αἱ ὅσαι συνδιασκέπτονται πρὸς ἀλλήλας καὶ ἐκφύρουσι, γειωνοῦσα ὡσαύτως τῇ φωνῇ, μετὰ τῆς ἐξομολογήσεως, τὴν ἐπιβαλλομένην εἰς ἐκάστην ποινήν.

Ἐπίχρησι ποιητικῆ καὶ ἄλλοι μικροτέρας σημασίαι σφάλματα, τῆς ὅπως ἐπιβάλλονται εἰς αὐτὰς ὁλοκλήρως αἱ μοναχαί, ὡς π.χ. ἡ θρασύτης, καὶ ἡ κοπέλλοις, ἢ ἄργοπορητοσι περὶ τοῦ θεοῦ, τῆς εἰς τὴν ἀπειθείαν, ἢ ζήλοισι, τὸ πέλλοις των ἢ ἢ σφάλωσι ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ των εἰς τὴν ἁπλοῦσιν κλίματι.

Μία ἡ ἡγουμένη δικαιότατα να συγκαταστήσῃ μετὰ των ξένων, αἱ λοιπαὶ μοναχαί μὲν οὐκ ἐπιτρέπονται ἐπιχειροῦσι των ὁλοκλήρως καὶ τὸτο σπανίως.

Ἐάν τις ἐξωθεν παρουσιασθῇ εἰς τὴν ἰδίαν μοναχή, τὴν ἢ ἐγνώρισεν κοσμικῶν ὄντων, ἢ ἡγάγηται, ἀπαιτεῖται ὁλοκλήρως ἐπιχειροῦσι μάλιστα.

Ἐάν ὁ ξένος ἢ ἢ γυνὴ παραχρησθῆται ἢ αἰτία ἢ μοναχή πληροῦσιν εἰς τὸ δικτυωτόν, τὸ ὅπως ἀνασχετῆται μόνον ἐπιχειροῦσι γυναικῶν, ὅτε καὶ ἀπεκαλύπτεται ὁλοκλήρως ἢ μοναχή : τὸτο διὰ τους ἀνδράς οὐκ ἐπιτρέπεται.

Τὸταυτὸ εἶναι ἢ μοναχικῆς διατάξεως ἐν τῇ μικρῇ Πισκῷ. Τὸν κανονισμὸν τῆς κατέστησιν ἀσχηρότερον ὁ Μαρτίνος Βεργας.

Αἱ μοναχαί τῆς μονῆς τῆς αἰτίας καὶ τῆς κατέστησιν ἢ ἢ ὅπως τῶν ἄλλων ταγματῶν ροδωπῆριον, ὄρασεσι καὶ ὁλοκλήρως. Ἐντὸς πενταετίας τρεῖς ἐξ αὐτῶν εἶχον παραφρονῆσι.

Γ'

Αύστηρότητες.

Αί μοναχί τοῦ Μιχαίου Βέργα οὐδέποτε εἰσέχοντες τὸν μοναχικόν των βίον χήρας.

Εἰς τὰ καλῖα των ὑπεβάλλοντο εἰς πικρὰς εἰς τυραννίαν σωματικὰς καὶ στερήσεις, περὶ ὧν οὐδέποτε πλέον ἀρείλους: νὰ λαλήσωσι.

Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν μία κατηχουμένη χηρὰ ἦν νεοφίτιος, τὴν ἐνόησε μὲ τὰ λαμπρότερα ἐνδύματα, μὲ λευκὰ ρόδα ἐπὶ τῆς κόλης, τὴν ὅποιαν, ἀρῶ μεταποιήσωσι εἰς βροστῆρας πτελῶνους καὶ ἐπειτα ἐκείνη ρίπτεται πρηγῆς κατὰ γῆς, ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς ἀπλοῦται τότε μέγας μῦθος πίπλος καὶ ψάλλονται τὰ νεκρώσιμα: τότε ἐξ τῶν μοναχῶν σχηματιζομένων εἰς ἑὸς γραμμῶς καὶ περιλαυνουσῶν ἐνώπιόν τῆς, ἡ μία γραμμὴ ψάλλει: πεθίμως τὸ: «ὦ ἀδελφὲ ἡμῶν ἐτελεύτησεν», ἐνῶ ἡ ἄλλη ἀπαντᾷ σιεντορικῶς: εἶνα ζήσῃ ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ!

Καθ' ἣν ἰσοχὴν συμβαίνουσι τὰ ἱστορομένα ἐνταῦθα, ὑπῆρχε προστηγμένον εἰς τὴν μονὴν καὶ οἰκοτροφεῖον, εὐγενῶν κεραιῶν τὸ πλεῖστον πλουσιῶν, ἐν οἷς καὶ μία ἄγγλική, φερούσα τὸ ἱστορικὸν ὄνομα Ταλμπῶ. (1)

Αἱ κέραι αὗται, ἀνατρεφόμεναι, μετοξὺ τρισσῶν τοιχῶν, ἐνλιγκούτο βρῆλυσσόμεναι τὸν κόσμον καὶ τὸν οἶνον. Μία ἐξ αὐτῶν μοι ἐλεγέ ποτε: «Καὶ μόνον νὰ ἴδω ληθιστρικὸν ὄδον μὲ κάμνει: νὰ ριγῶ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

Ἡ περιβολὴ των πνίστατο εἰς κινεὴν ἐσθῆτα μὲ λευκὸν κικρόφα-

(1) Σ. Μ. Ἄγγλικὸς στρατάρχης ἐν τῷ κατὰ τῆς Γαλλίας πολέμῳ εἰς τὴν ἰσοχὴν τῆς Ἀδρηλιανῆς Παρθένου.

λον καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου νεύματος χαλκίην ἐπὶ τῷ στήθει.

Εἰς τινὰς ἡμέρας ἑορτασίμους, κυρίως τῆς Ἁγίας Μάρθας, ταῖς ἐπετριπτο, ὡς τις ἑκατακτὸς εἶπός καὶ ὑπερτάτη ἀπολαύσις, καὶ ἐν-
υθώσις ὡς μοναχὰ καὶ ψάλλωσι, ὡς αἱ γνήσιαι μοναχὰ, καθ' ὅλην
τὴν ἡμέραν.

Ἄλλοτε αἱ μοναχὰ ταῖς ἐδίναζον τὸς μαύρις των ἐσθῆτις, ἀλλὰ
ἀργότερον τὸ τοιοῦτο ἐχρηκτερίσθη ὡς βεβήλωσις καὶ ἡ ἡγουμένη τὸ
ἀπηγγέρισεν.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι αἱ μετσομοισμοὶ οὗτοι, αἱ ὁποῖαι
ἐθεωροῦνται ἀνεκτοὶ καὶ ἴσως ὑπεβίβοντο ὑπὸ τῶν καλογραφῶν ἐκ
προσκλησιαστικοῦ πνεύματος, ὅτις ἐθεῖ εἰς τὰς κέραις ἐκείνας προδύ-
θεσις τις διὰ τὸ μέλαν ἐνδύμα, ἦσαν πραγματικὴ εὐδαιμονία καὶ ἀλη-
θῆς διασκεδασίς διὰ τὰς οἰκιστρίας. Ὡς ἔειπεν ἡ ἑρμηνεύς.
Ἄλλως τε ἡ παιδική ἀφέλεια, ἡ ὁποία εἰς ἡμᾶς τοὺς κοσμικοὺς ἐδί-
νατον νὰ γείνη καταληκτική, ἔχει τὰς ἀγνάς ταύτας καὶ παρθενικὰς
προδύθεσις, ἐπὶ ὧν ἀρίσκειται νὰ κρατῆ μ' ἑα κέραις φαντιστήριον καὶ
ἀ ἴσταται ὀρθῶς ὡς ἀκλήτους διὰ τὰ ψάλλῃ ἐν τετραφωνίᾳ ἐμ-
προσθεθ' ἀναλόγιον.

Αἱ οἰκιστρὶαι ἐκείναι μαθήτριας τοιοῦτην εἶναι ἐλάμβανον τῆς ἐν
τῷ κοινῷ ζωῆς, ὡστε καὶ ἐξερχόμενα εἰς τὴν κοινωνία, ὅτε ἐπαυον
τηροῦσαι τὴν ἐν ταῖς μοναῖς ἐθμοστασίαν. Οὕτω, γνήσιαι, ἀρῶ εἰς-
ἦλθεν εἰς γάμου κοινωνίαν καὶ μετὰ πολλὰ ἔπειτα ἐπὶ συζυγικοῦ
βίου, ὅτε εἶχε κατορθώσει νὰ ἡραμνήσῃ, ὅσαις ἐκρουον εἰς τὴν θύ-
ραν τῆς τῆς σχετικῆν ρῆτρην ἐν τῇ μονῇ : εἰς αἰῶνας αἰῶνων !

Ὡς αἱ μοναχὰ, καὶ αἱ μαθήτριας τοῦ οἰκιστροεῖου οὐδέποτε ἐδί-
πον τοὺς γονεῖς των, εἰμὴ ἐν τῷ ἐντελευτηρίῳ. Αὗται αἱ μητέρες ὅτε
κατώρθουν νὰ τὰς ἀσπισθῶσιν.

Ἰδοὺ μέχρι τίνος βαθμοῦ ἔδαινε ἡ ἀσπικρότης.

Ἡμέραν τινὰ ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν μιᾶς μαθήτριας ἡ μήτηρ μετὰ
τῆς τριτοῦς ἀδελφῆς τῆς. Ἡ μαθήτρια ἔειπεν, ὅτι ἐβίβεν τὴν ἀσπι-
σθῆ τὴν μικρὰν τῆς ἀδελφῆς. Ἀδύνατον. Παρεκάλεσεν, ἵν' ἦτο δυνα-
τὸν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν μικρὰν νὰ περάσῃ ἐνδοθεν τῶν κινεμάτων τὴν
μικρὰν τῆς χεῖρα νὰ τὴν ἀσπισθῇ. Καὶ τοιοῦτο τῇ ἀπηγορεύθη, σχεδὸν
ἀγροῖως.

Δ'.

Φαιδρότητες.

Ἐν ταύτοις οἱ κέραι ἐκείναι κατέλιπον θελκτικὰς ἀντηρήσεις· τὴν αὐστηρὰν ταύτην μόνην.

Ἐξί τινας ὥρας ἡ παιδικὴ ἡλικία ἐσπινθηροβόλει ἐν τῇ μὲν τῇ ταύτῃ. Ἐσήμινεν αἱ ὥραι τῶν διασχυσῶν, μία θύρα ἔκλεινεν ἐπὶ τῶν στροφῶν τῆς, καὶ τὰ πτηνὰ ἐκελάδουν τὴν ἰμράσιν τῶν παιδῶν.

Ἐσθλὸς νιανίδων κατέκλυε τὸν σταυροειδῶς, ὡς εἶδος σαβάνου, διατετηγμένον ἐκείνων κήπον, ὅπου ἐν ἀκαρπείῳ διεσκορπίζοντο πρόσωπα ροδιῶν, λευκὰ μέτωπα, ὀρθάλμοι πλήρεις φαιδῶν λάμπειως καὶ γοητείας, παντοειδεῖς χαραυγαί...

Μετὰ τὰς ψαλλοφῶδεις, τοὺς κώδωνας, τὰ σήμιντρα, τὰς αὐστηράς προσεῆχά· καὶ τὰς ἱεροουργίας, ἤρχετο καὶ ἡ σειρά τῶν οἰκοτροφῶν μαθητριῶν, καὶ ἀμέσως ἤρχετο ὁ θέρους τῶν κερασιῶν, ὁ γλυκύτερος τοῦ βόμβου τῶν μελισσῶν.

Ἦνοιγεν ἡ κηφίλη τῆς χαρᾶς καὶ ἐκάστη τῶν κερασιῶν συνεχίμιζεν ἐκεῖ τὸ μέλι τῆς.

Ἐπαίζον, ἐρώταζον, ἐσχημάτιζον ὄμιλους, ἐτρέχον καὶ λευκὰ ὠραία ὄδοντοστοιχία· κατηύγιζον τὴν μονοτονίαν τοῦ μελανοῦ περιβάλλοντος· αἱ μοναχί μακρόθεν ἀληθῶς ἐπώπτιον ἐπὶ τῶν γελῶτων, αἱ σκιαὶ παρεμόνευον τὰς ἀκτῖνας, ἀλλ' ἰδιόφρον, ἡ ἀκτινοβολία καὶ ὁ γέλως ἐξηκολούθει, καὶ οἱ τέσσαρες ἐκείνοι· συγγενεὶ τοίχα· εἶχον καὶ στιγμὰς φαιδῶν.

Πορῖσαντο, ἐλαφρῶς πως λευκινόμενοι ἐκ τῆς ἀντανικλάσιω· τῶσαι χαρᾶς εἰς τὸν γλυκὴν ἐκείνον στροβιλισμὸν καὶ τὸν βόμβον τὸν παρθενικόν. Ἦτο βροχὴ ρόδων διασχιζόντων τὸ πένθος.

Τὰ κεράσια ἐφαινοντο εἰς τὰ ὄματα τῶν καλογραῖων, ὡς τρελλὰ. τὸ βλέμμα τῆς ἀνομαρτήτου μοναχῆς ὄν πλήττει τὴν ἀθωότητα. Χάραι εἰς τὰς κερασιῶν ταύτας, ἐν τῇ μέσῳ τῶν ὥρων αὐστηροῦ

βίου ὑπῆρχε καὶ τὴν ὥρα ραιδρότητας. Αἱ μικρὰ ἐπὶ ἡδῶν, αἱ μεγάλα ἐχθροὺς.

Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ ἡ παιδιὰ ἦτο μεμιγμένη πρὸς τὴν οὐράνιον ἀγαθότητα.

Ὅλῶν μεγαλοπρεπέστεροι καὶ ἐπαγωγότερον τῶν τρυφερῶν ἐκείνων ψυχῶν. Εἰς τὸν μέλανα τοῦτον κήπον ὑπῆρχε νεότης, ὑγεία, θόρυθος, φωναί, τέρψις, εὐτυχία ἱκαναί νὰ ραιδρῶνῃσι ὅλας τὰς προγόνους τὰς τε τῆς ἐποποιίας ὡς καὶ τὰς μυθολογικάς, τὰς τε τῆς πορφύρας, ὡς καὶ τὰς τῆς καλύβης ἀπὸ τῆς Ἐκείνης μέχρι τῆς Μεγαλειότερας.

Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἐλέγχθησαν πλείονα ἴσως ἢ ὄλλαχού ἐκ τῶν παιδικῶν ἐκείνων φράσεων τῶν προκαλουσῶν καὶ σκορπιζουσῶν ῥέμβην καὶ γέλωτα καὶ γάργυρον.

Ἐντὺς τῶν τεσσάρων ἐκείνων πενήθιμων τοίχων ἠκούσθη ἡμέραν τινὰ κορίσιον ἀναφωνήσαντα Ὀσιωτάτη, μία ἀπὸ τὰς μεγάλας μὲ εἶπεν ὅτι μόνον ἐνὶ ἑτῆ καὶ ἑξέκα μῆνας ἀκόμη ἔχω νὰ μείνω ἐδῶ μέσα. Ὡ ! τί χαρὰ !

Ἐδῶ ἠκούσθη καὶ ὁ ἐξῆς ἀξιωματημόνευτος διάλογος :

Ἡ μοναχὴ — Διατί τέκνον μου κλαίεις ; Τὸ τέκνον (ἐξαιτίας) ὀλοούδον. — Εἶπα στήν Ἀλήκη ὅτι ἤξεύρω τὴν Ἱστορίαν τῆς Γαλλίας, καὶ αὐτὴ μοῦ εἶπε πῶς δὲν τὴν ξέρω· ἐγὼ τὴν ξέρω.

Ἡ Ἀλήκη (ἐννεαετής) — Ὅχι· δὲν τὴν ξέρει.

Ἡ μοναχὴ — Καὶ πῶς εἶσαι, παιδάκι μου ;

Ἡ Ἀλήκη. — Μὴ εἶπει ν' ἀνοιξῶ τὸ βιβλίον ὅπου θίλω καὶ νὰ τὴν ἐρωτήσω μίαν ἐρώτησιν ὅποιαν τύχει ἀπὸ τοῦ βιβλίου καὶ ὅτι θὰ μοῦ ἀποκριθῇ.

— Λοιπόν ;

— Λοιπὸν, δὲν μοῦ ἀπεκρίθη.

— Γιὰ νὰ ἴδωμε ποίαν ἐρώτησιν τῇ ἔλαμες ;

— Ἀνοιξά τὸ βιβλίον ὅπως μ' ἐπρότεινεν ἐκεῖνη καὶ τὴν ἐρώτησα τὴν πρώτην ποῦ ἔπεσε στὰ μᾶτια μου.

— Ἐ ! καὶ ποία ἦτο ἡ ἐρώτησίς σου ;

— Ἦτο· « τί συνέβη ἀκολούθως ; »

Εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο ἐγένετο καὶ ἡ ἐμβριθὴς ἐκείνη ἐρώτη-

.. Τὸ ἕκτοτον πρόσωπον ἦλθε πρὸς τὸν μεταμορφωμένον
 εἰς ἐκείτην ἰαβήτην, καὶ τὸν ἤλεγθεν. .

(Σελ. 619).

εις διά τινα θήλον ψιττακόν ὀλίγον λαίμαργον ἀνήκοντα εἰς μίαν κυρίαν τοῦ οἰκοτροφείου.

— «Εἶναι εὐγενής ! τρώγει, ὡς ἐν ἄτομον, τὸ ἀνωθιν μέρος τῆς ταρτίνης του !»

Ἄλλοτε πάλιν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο εὐρίθη, ἐγγράφως ἐξομολόγησις μιᾶς ἐπιτατίδος ἀμαρτωλῆς ἔχουσα ὡς ἑξῆς.

— «Πάτερ μου, ὁμολογῶ ὅτι ὑπῆρξα φιλόργυρος.

— « Πάτερ μου, ὁμολογῶ ὅτι παρεβίβασα τὴν συζυγικὴν πίστιν.

— «Πάτερ μου, ὁμολογῶ ὅτι ἐσθίκωσα τὰ θλάσματά μου ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν.

Ἐδῶ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο, ἠκούσθη τὸ λεχθὲν ὑπο μιᾶς κόρης ἐκθέτου ἣν εἶχον παραλάβει αἱ καλογραφαὶ καὶ ἧτις ἀκούουσα νῦν συνομιλῶσιν αἱ κόραι περὶ τῶν μητέρων των:

— « Ἐμένα, εἶπε, ἡ μητέρα μου εἶν ἦταν ἐδῶ ὅταν ἐγεννηθῆκα.

Τὴν οἰκονόμον τοῦ μοναστηρίου ἀδελφὴν Ἀγάθην καλουμένην, αἱ ἀμεγάλαι, μεγάλαι (ἄνω τῶν δέκα ἐτῶν) τὴν ἀπικάλου Ἀγαθοκλή.

Ἡ αἰθουσα τοῦ συσσιτίου εἶχεν, ὡς εἶλεγον τὰ κοράσια, μαμὸ ὕδρια, διότι ὅλαι αἱ αἰθουσαι περιῆ τοῦ συσσιτίου ἱερομηθίων ἐκίστη διάφορα ἐντόμα συρρίοντα ἐκεῖ χάριν τῶν φυγίων. Ἐκίστη τῶν τεσσάρων γωνιῶν τοῦ συσσιτίου εἶχεν ὀνομασθῆ ἀπὸ τὰς οἰκοτρόφους μ' ἐν ἰδιαιτέρον ὄνομα εἰλημμένον ἐκ τῶν ἐντόμων.

Τὴν μίαν ὀνόμαζον Ἀράχνην, τὴν δευτέραν σκολλήκι τὴν τρίτην σαρανταποῦσα καὶ τὴν τετάρτην κοῦνοῦπι.

Ἀπὸ τοῦ συσσιτίου τῆς μονῆς τὰ ὀνόματα μετεδόθησαν εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον καὶ ἐχρησίσμενον ὡς εἰς τὴν ἄλλοτε σχολὴν Μαζαρίνου, εἰς διακρίσιν τῶν μαθητῶν, εἰς τέσσαρας κλάσεις.

Ἐκίστη μαθήτρια ἀνήκει εἰς μίαν τῶν τεσσάρων τούτων κλάσεων ἀναλόγως τῆς θέσεως ἣν ἐλάμβανε καθημένη εἰς τὸ συσσίτιον. Ημέρην τινὰ ἐπισκέφθη, περιοδεῶν καὶ τὸ οἰκοτροφεῖον ὁ ἀρχιεπισκοπὸς ἐδῶ, ὃς εἰσερχόμενον κοράσιον ὠραιότατον καὶ ροδοπάρμον μὲ θαυμασίαν ζανθὴν κόμην, ἠρώτησε μίαν ἄλλην οἰκοτρόφον, ἐπίσης ὠραίαν μελαχροινὴν μὲ ἀνθηροτάτας παρειάς, ἡ ὁποία ἦτο πλεῖστον τῆς:

- Ποία εἶναι αὐτὴ ἡ κόρη;
- Εἶναι μία ἀράχνη, ἀπηντησεν ἡ κόρη.
- Πῶς γίνεται ! καὶ ἡ ἄλλη ἐκεῖ ;
- Ἔνα κουνούπι
- Μ' αὐτὴ ἰδῶ ; .
- Ἔνα σκουλήκι.
- Ἐ ! καλὰ καὶ σὺ;
- Ἐγὼ εἶμαι σαρανταπόδαρος, Σεβασμιώτατε.

Ἐκείτη τῶν μονῶν ἔχει καὶ ἀπὸ μίαν ἰδιορρυθμίαν.

Ἐν Ἐκουίνῃ διὰ τὴν συμμετάσχη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐξόλου τῶν Ἀχρίωντων μυστηρίων μία οἰκέτροφος ἐπρεπε νὰ λέγεται, ἄλλη παρθένος καὶ ἄλλη ἀνοσοροῦσα. Ἐχρησιμοποιοῦντο εἰ τίσσας παρθένοι.

Τὴν πρωίαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θὰ ἐγίνετο ἡ λειτουργία, συχνάκις ἠκούετο ἐν τῷ ὑπνωτηρίῳ·

— Ποία εἶναι παρθένοι;

Ἐλέγοντο δὲ ταῦτα μεταξὺ μιᾶς ἐπταετοῦς καὶ μιᾶς δεκαετατοῦς, ἥτις προηγεῖτο, ἐνῶ ἡ πρώτη ἤρχετο κατόπιν.

— Εἶσαι παρθένος σὺ; ἐγὼ οὐκ εἶμαι παρθένος.

Ε'.

Διασκεδάσεις.

Ἐπερίτω τῆς θύρας τοῦ εὐστασίου ὑπῆρχε γεγραμμένη διὰ μελάνης ἢ προσευχὴ ἢ εὐσεμική: τὸ λευκὸν Κομβολόγιον, ἔχουσα τὸ ὄχημα ἀνωθιν νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ἀνθρώπους κατ' εὐθείαν εἰς τὸν παράδεισον. Ἡ προσευχὴ ἦτο ἡ ἑξής:

« Ὁ λευκὸν μικρὸν Κομβολόγιον, σὲ τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, σὲ τὸν

λόγον τοῦ Θεοῦ, σὲ ὃν ὁ Θεὸς ἔθετο ἐν τῷ παραδείσῳ. Τὴν ἐσπέρην εἰς ὕπνου παρεουμένη εὖρον ἀγγέλων τριάδα ἐν τῇ πικραδί ἕνα πρὸς τοὺς ποσὶ καὶ δύο περὶ τὴν κεφαλὴν, Μαρῖαν δὲ τὴν Παρθένον ἐν μέσῳ εἰπούσαν κοιμοῦ, καὶ μὴ τύρβαζε. Πανάγαθος εἰ μὲν Πατὴρ, μήτηρ δὲ μοι ἡ 'Αειπαρθένος, τριάς ἀποστόλων μοι ἀδελφοί, τριάς δὲ μοι παρθένων ἀδελφαί.

'Εσθὴς Κυρίου περιέβαλά μου σαρκίον, σταυρὸς δὲ 'Αγίας Μαργαρίτης ἐπὶ τῶν ἐμῶν σπέρνων κεγάραισι. Θρηγῶν ὁ Κύριος τῇ ἀπειλεύσει τῆς 'Αειπαρθένου Δεσποίνης ἐντετύχηκε τῷ Κυρίῳ 'Αγίῳ 'Ιωάννῃ. 'Ιωάννη καὶ 'Αγιε πῆτερ, εἶπεν αὐτῷ, ὅσον πνεῦμα κατενόησι τὰ διαθήματά σου καὶ ποῦ ἄγει σε; ἀλλήσεν. 'Απὸ τοῦ Χ α Ἰ ρ ε Σ ὠ τ ε ρ, περιέομαι καὶ οὐκ ἔχω ἰδεῖν τὸν Πανάγαθον, 'Εν τῷ ὀνόματι τοῦ Σταυροῦ εἶδον αὐτὸν ποσὶ τε καὶ χερσὶν καθηλωμένον, ἰκάνθινον δὲ πῖλον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν φέροντα. Τῷ τρίς ἐν τρισὶν ἐσπέραις τε καὶ πρῶτας εὐξαμένῳ ἔξεστιν εἰσελθεῖν ἐν τῷ παραδείσῳ.

'Ο χαρακτηριστικὸς οὗτος ἐπιθαλάμιος ἐν ἔτει 1827 εἶχε ἀποσθεσθῆ διὰ τριπλοῦ κονιάματος τιτάνου, ἤδη δὲ ἤρχισεν ἀπαλειφόμενος καὶ ἐκ τῆς μνήμης τῶν τότε παρθένων καὶ νῦν γυναικῶν.

Μίγας ἰσταυρωμένους, κρεμάμενος εἰς τὸν τοχοῦ, συνεπλήρου τὴν διακοσμητικὴν τοῦ συστατοῦ, οὗ ἡ μοναδική, ὄψα ἠνοιέτο πρὸς τὸν κήρυκον. Δοῦ παράπλευροι στεναὶ τράπεζαι, ἐκάστη, ἐκ οὗ πλατιῶν σινδῶν, ἀπετέλουσαν δύο ἐπιμήκεις παραλλήλους, ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ συστατοῦ ἐκτεινομένης.

Οἱ τοῖχοι λευκοί, αἱ τράπεζαι μαύραι· τὰ δύο ταῦτα χρώματα ἐναλλάσσουσιν ἐν τοῖς μοναστηρίοις. Τὰ γέφυρα λιθόκλιτα, καὶ αὐτὰ δὲ ἡ τροπὴ τῶν μικρῶν αὐστηρά.

Μία μόνη παροψὶς κρέατος μὲ λαχανικά τ' ἴφι. ἰλμορὶ· καὶ ταῦτα μόνον διὰ τῆς οἰοτρόφου. Τὰ κρέατα τρέγονται ἐσώπων ὑπὸ τὴν ἐπίθλησιν τῆς καθ' ἑξῆς ἐξομάδας ἐναλλασσομένης οἷαι. 'Ἡ σιγὴ ἐκείνη ἀκόπτετο ἐκ τῆς ἀναγνώσεως βίων ἁγίων ἀπὸ ἑδρακ τινὸς ἰσταμίνης ὑπὸ τὸν 'Εσταυρωμένον. 'Ἡ ἀναγνώσεως ἦτο μεγάλη μελήτρια, καθ' ἑκάστη ὥρα ὡς ἐξομάδα ἀντικαθισταμένη δι' ἄλληλη.

'Ἡ κρεασίς, ἣτις ἤθελε διακόψει τὴν σιγὴν, ἰσχυματιζέτο τὸ στήθιν τοῦ σταυροῦ διὰ τῆς γλώσσης τῆς. Καὶ ποῦ τοῦτο; Κατὰ γὰρ. 'Εκείνη γὰρ το λιθόστρωτον.

Ἡ κόνις ἦτο ἐπιφορτισμένη νὰ τιμωρῇ τὰ δυστυχῆ, ἐκείνη φύλλα
ροδῆς, οἷοι ἔπαισαν φλοισβίσαντα !

Ἐν τῷ μοναστηρίῳ ὑπῆρχε βιβλίον εἰς ἓν καὶ μόνον ἀντίτυπον
εὐρισκόμενον καὶ οὐ ἀπηγορευμένη ἦτο ἡ ἀνάγνωσις. Ἦτο ὁ κανονισμὸς
τοῦ Ἁγ. Βενεδίκτου, ἀπόκρυφοι, εἰς ἓν οὐδεὶς ὀφθαλμὸς βιβλίου
ἐπετρέπετο νὰ εἰσδύσῃ.

Αἱ οἰκότροφοι ἡμέραν τινα εἶχον κατορθῶσαι λαθεῖσαι κρυφίως νὰ
τὸ ἀναγνώσωσιν. Ἦρχισαν λακόν νὰ τὸ ἀναγινώσκωσιν ἀπλήστως
ἐνῷ ταύτοχρόνως ἔτριμο, μὴ συλληφθῶσιν, οὕτως ὥστε μετὰ μερικά
τεμάχια ἐσκευασμένως ἀνέγνωσιν.

Προλαβοῦσαι ὁμως ἀνέγνωσαν μερικὰς σελίδας ἀκατολήτους περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν τῶν νεανιῶν καὶ τοῦτο ἐθιώρησαν ὡς ἓν ἐκ τῶν πλέον
ἐνδιαφερόντων θεμάτων.

Εἰς τινα ὄρομίσκον τοῦ κήπου πικρῶσαι εἶχον συλλέξει μῆλα τινα
καὶ ἀπίδια πεσόντα κατόπιν ὠριμάνσεως ἀπὸ τῶν ὀπωροφόρων αὐτοῦ
δένδρων, μεθ' ὅλην τὴν αὐστηρὰν ἐπιβλεψὴν καὶ τὴν αὐστηροτέραν
τιμωρίαν ἦτις τὰς ἀνέμενον, ἀλλὰ πῶς νὰ τὰ εὐχῶσιν ;

Ἰδοὺ τί ἀφηγεῖται μία παλαιὰ οἰκότροφος πρὸ εἰκοσιπενταετίας
εἰς ἐπιστολὴν τῆς ἡν ἔχω ἐνώπιόν μου, μία κυρία, κομψοτάτη σήμερον
Παρισινή.

« Ἐκρίπτομεν τὰ ἀπίδια ἢ τὰ μῆλα ὅπως ἠθύνάμιθα· ὅταν ἀνε-
θάλωμεν εἰς τοὺς κειτῶνας νὰ φρεσώμεν τὸν πίκλον διὰ τὸ εὐπικρον
τὰ ἐχῶνμεν ὑπὸ τὸ προσκεφάλιον καὶ τὸ ἐσπίρει τὰ ἐτρώγομεν
ἐντὸς τῆς κλίτης, ἢ ὅταν οὖν τὸ κατωθῶνκαμεν τὰ ἐτρώγομεν εἰς τοὺς
ἀποπάτους».

Καὶ ὁμως τοῦτο οὐκ εἰκότως ἦτο ἀπόλαυσις ζωηροτάτη.

Ἄλλοτε πάλιν ἐπικρίετο περὶ ἐπικειμένης ἐποκέψως τῆς μονῆς
ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου. Μία ἐκ τῶν οἰκοτρόφων, ἡ δεσποινὴ Βου-
σαρ εἰς τῆς γενεᾶς Μεμοριανῶν ἐστοιχημάτισεν ὅτι θὰ τοῦ εἴχτει μιᾶς
ἡμέρας ἀδειαν ἀπουσίας· αἴτησις παρατώδης διὰ μόνην τόσην αὐ-
στηρῶν.

Τὸ στοιχμάτι ἐγένετο διατὸν, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐκ τῶν στοιχηματι-
σῶν ἐπίστευσεν ὅτι θὰ εἰσχωλετο ἡ δεσποινὴ Βουσαρ.

Ἦλθεν ἡ ὤρι καθ' ἣν ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐῆλθεν ἐμπροσθεν τῶν
οἰκοτρόφων· τότε ἡ δεσποινὴ Βουσαρ ἰδοῦσα τὸν ἐπίσκοπον πληροῦ-

σαντα, πρὸς μεγίστην ἐκπληξιν τῶν συνηλικιωτῶν τῆς ἐξέρχεται τῆς σειράς καὶ λέγει· Σεβασμιώτατε, μιᾶς ἡμέραν ἀδειαν.

Ἡ ἔσποσύνη Βουσαρ ἦτο ἕρσοερά ὡς τὸ ἔαρ, καὶ ὑψηλόσωμος ἐρατεινοτάτη καὶ χαρίεσσα.

Ὁ σεβασμιώτατος ἐμειδίασε καὶ εἶπε.

— «Καὶ πῶς ὄχι, φίλτατόν μοι τέκνον; Μόνον μιᾶς ἡμέρας ἀδειαν! Τρεῖς ἂν θέλῃς. Σοὶ παραχωρῶ τρεῖς ἡμέρας».

Ἡ ἡγουμένη οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἀντείπῃ, τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἀπαξ λαλήσαντος. Ἐχαρκτηρίσθη μὲν ὡς σκανδαλώδης ἡ διαγωγή τῆς καλλιμέρου Βουσαρ ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ἀλλ' ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην ἐν τῷ οἰκοτροφείῳ. Ἐννοεῖ πᾶς τις πλὴν τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἡ κατὰ κλειστός ὁμῶς αὐτῆς μονῆ, καίτοι τοιαύτη, μετεῖχεν οὐχ ἕττον καὶ τοῦ ἐκτός βίου. Βιωτικά ὀδύναι, ὀρματικά περιπέτεια καὶ μυθιστορικά ὄραται· δὲν ἔλειπαν παντάπασι, κατορθώσασαι νὰ εἰσδύσωσιν ἐκεῖ.

Πρὸς ἀπόδειξιν περιοριζόμεθα νὰ ἐκθέσωμεν ἐν βραχυλογίᾳ γεγονός πραγματικόν, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἔχει οὔτε σχίσιν, οὔτε σύνδεσμον πρὸς τὴν ἦν ἀρηγοῦμεθα ἱστορίαν.

Κάμνομεν μνείαν τοῦ γεγονότος τούτου, ὅπως συμπληρώσωμεν τὴν ἰδέαν τοῦ ἀναγνώστου ὅσον ἀφορᾷ τὰ μοναστήρια.

Κατ' ἐκείνην λοιπὴν τὴν ἐποχὴν ὑπῆρχεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ μυστηριώδης τι πρόσωπον, μὴ μονάζον, πρὸς ὃ ἐφέροντο μετὰ μεγάλου σέβασμου καὶ ἐκάλουν διὰ τοῦ ὀνόματος Κυρία Ἀλβερίνη.

Περὶ αὐτῆς ἦτο γνωστὸν μόνον ὅτι ἦτο παράρρων, ὅλοι δὲ τὴν ἐθεώρουν ὡς πτώμα.

Ἡ γυνὴ αὕτη, ἕως τριάκοντα πέντε ἐτῶν, μελαγχροινὴ καὶ πολὺ ὠραία, μέλις ἐκίνει τοὺς ὀφθαλμούς της τοὺς μύθους ὅπως ἴδῃ τὸν περὶ αὐτὴν κόσμον. Ἀδελὸν ἂν ἔδλεπε, διότι ὑπῆρχον οἱ ἀμφιβάλλοντες. Τὸ βλάσφημὸν τῆς ἦτο σεσυρμένον οὐδέποτε ὠμίλει, οὐδ' ἦσαν τελείως βέβαιαι, οἱ περὶ αὐτὴν ἂν εἶχεν ἀναπνοήν. Οἱ ρώθωνες ἦσαν συμπεπρασμένοι καὶ πελιδοί, ὡς ὅταν τις ἐκπνεύσῃ.

Ἄν ἡγγίξῃ τις τὴν χεῖρά της, ἐνόμιζεν ὅτι ἡγγίξε χιόνα. Εἶχεν ὁμῶς παράδοξόν τινα φασματώδη χάριν. Ὅπου εἰσῆρχετο ἐκείνη, ἀπεψύχοντο τὰ πάντα.

Ἡμέραν τινά, μία τῶν μοναχῶν ἰδοῦσα τὴν κυρίαν αὐτὴν διερχομένην εἶπεν εἰς τὴν ἄλλην. — Περνᾷ ὡς ἀποθαμένη. — Ἴσως καὶ εἶναι, ἀπεκρίνατο ἡ ἄλλη.

Πολλὰ ἐλέγοντο περὶ τῆς κυρίας Ἀλβερτίνης. Ἡ περιέργεια τῶν οἰκοτρόφων εἰς τὸ ἄτομον αὐτῆς τῆς γυναικὸς συνεκεντρώτο. Ἐν τῇ παρεκκλησίῳ τῆς μονῆς ὑπῆρχεν ἔδρα τις εἰς ἣν πάντοτε ἴστατο κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἀκολουθιῶν ἡ κυρία Ἀλβερτίνη· ἦτο δὲ ἡ ἔδρα αὐτῆ εἰς τοιαύτην θέσιν ὥστε ἔδύνατο νὰ βλέπῃ καὶ τὸν ἱερούργουντα καὶ τὸν ἱεροκέρυκα ἐπὶ τοῦ ἁμβωνοῦ.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπὶ τοῦ ἁμβωνοῦ εἶχε ἐμφανισθῆ νεικρός τις ἱερεὺ ἀπὸ μεγάλης οἰκογένειαν, ὁ δοῦξ τοῦ Ροάν, πατρίκιος τῆς Γαλλίας, ἀξιωματικός τῆς σωματοφυλακῆς κατὰ τὰ 1815, ὅτε διατίθητο πρίγκηψ τοῦ Λεών καὶ ἀποθινῶν εἶτα τῷ 1830 καρδινάλιος καὶ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βεζινσῶν.

Ἦτο πρώτη φορά καθ' ἣν ὁ κ. δὲ Ροάν ἱερούργει ἐν τῇ μονῇ τοῦ μικροῦ Πίκπου. Κατὰ τὴν συνθηαίαν τῆς ἡ κ. Ἀλβερτίνη παρευρίσκειτο εἰς τὴς ἀκολουθίας πάντοτε ἐν πλήρει γαλήνῃ καὶ ἀπελύτω ἀκινήσει.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἦμα ἠρέμασι τὸν κ. δὲ Ροάν, ἀνετινάχθη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἐφώνησεν ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς σιγῆς. Νὰ ὁ Αὐγουστος!

Ὅλον λαρον τὸ ἐκκλησίασμα ἐντρομεν ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν, ὁ ἱεροκέρυξ ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἵνα ἴδῃ, ἀλλ' ἡ κ. Ἀλβερτίνη πλέον εἶχεν ἰπαναπίσει εἰς τὴν ἀκινήσιαν τῆς.

Πνοὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ κοσμικοῦ βίου, σπινθήρ, εἶχε διέλθει στιγμιαίως ἐμπροσθὶν τῆς ἐσθεμένης καὶ παγερᾶς ἐκείνης φυσιογνωμίας· ἐπειτα τὸ πᾶν ἐξηφανίσθη, ἡ δὲ παράφρων μετεβλήθη πάλιν εἰς πτώμα.

Ὅχι ἦτον ἴμως αἱ δύο ἐκεῖναι λέξεις ἀκουσθεῖσαι· ἀπαξ ἤρκεσαν ὥστε νὰ δοθῇ προφῆ ἀρθρονος εἰς τὴν περιέργειαν τῶν μοναχῶν.

Καὶ τί ἐὼν ὑπέκρυπτον αἱ δύο ἐκεῖναι λέξεις; : Νὰ ὁ Αὐγουστος, πῶσαι εἰκασταὶ ἐὼν ἐπλάσθησαν! πῶσαι ἀποκαλύψεις δὲν ἦσαν διὰ τὰς μοναχάς!

Ὁ κ. δὲ Ροάν βεβαίως ἐκαλιῖτο Αὐγουστος. Προέβλεν ἐπομένως ὅτι ἡ κ. Ἀλβερτίνη εἶχεν ὑψηλὴν τὴν καταγωγὴν, ἀφοῦ ἰγνώριζε τὸν κ. δὲ Ροάν ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια ἀνήκεν εἰς τὴν ὑψηλὴν κοινωνίαν,

ἀφοῦ ὤρῳλει περὶ μιᾶς τοιαύτης ὑψηλότητος τόσον οἰκείως, ὅτι εἶχεν ἴσως, μετ' αὐτῶν ποιᾶν τινα σχέσιν, συγγένειαν ἴσως ἀλλ' ἀνάντιρ-
ρήτως πολὺ στενὴν καθόσον ἐγνώριζε τὸ κύριόν του ὄνομα.

Ὁ κ. δὲ Ροῦν ἦτο ἄλλως τε, ἐν ἀγνοίᾳ του, ἀντικειμενὸν τῆς γενικῆς προσοχῆς τῶν οἰκοτρόφων. Εἶχε διορισθῆ δε κατ' ἐλεύθερον τὴν ἐποχὴν μέγας πρωτοσύγκελλος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Παρισίων τεθείς ὑποψήφιος δι' ἐπισκοπικὴν ἔδραν.

Συνεβῆζεν ἐπομένως νὰ ἐρχεται συχνότερον εἰς τὴν μονὴν ταύτην διὰ τὰς ἐν τῷ παρεκκλησίῳ αὐτῆς ἱεραρχίας.

Οὐδεμία ποτὲ τῶν περιορισμῶν μοναχῶν ἠδύνατο νὰ τὸν ἴδῃ ἔνεκα τοῦ μελανοῦ παραπετάσματος, ἀλλ' ἐκ τῆς γλυκείας καὶ κυμα-
τιζούσης φωνῆς του τὸν ἀνεγνώριζον.

Ἐπῆρξε σωματοσῦλας, ἔλεγετο δὲ ὅτι ἦτο καὶ πολὺ φιλόκαλος, καλλίκομος μὲ ὠραίαν καστονὴν κόμην, περιελισσομένην βροστρυχῶδον περὶ τὴν κεφαλὴν, ὅτι εἶχε πλεταῖν χρυσοκέντητον ζώνην, τὸ δὲ ῥάσον του ὅτι ἦτο τεχνικώτατα κατασκευασμένον.

Ἐννοεῖται ὅτι οἱ θρῦλλοι οὗτοι περιερχόμενοι εἰς τὰς ἀνάς τῶν δικαιοφροτῶν οἰκοτρόφων τὰς ἀπησχόλου διαθήρας.

Οὐδέ τις ἤχος κοσμικὸς εἰσέδου ποτε μέχρι τῶν ἔνδον τοῦ μοναστη-
ρίου. Ἐν τούτοις συνέβη ποτὲ ν' ἀκουσθῆ πλαγίαιλός τις. Τὸ τοιοῦ-
τον ἦτο γεγονός, αἱ δὲ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἰκοτρόφοι τὸ ἐνθυμούνται εἰσέτι.

Ἦτο πλαγίαιλος τὸν ὅποιον ἐπιζε κίποιος ἐκεῖ που πλησίον.

Ἐπιζε δὲ ὁ πλαγίαιλητής πάντοτε τὸν αὐτὸν ἦχον πολὺ παλαιω-
θέντα σήμερον: «Ζητούλθῃ εἰθὲ νὰ ἐνθρονισθῆς ἐπὶ τῆς καρδίας μου»
ἠκούετο δὲ τὸ ἄσμα τοῦτο δις καὶ τρίς τῆς ἡμέρας.

Αἱ νεάνιδες αἱ ὅσαι ἐπὶ ὀλοκλήρους ἔβρι: ἠαροῦντο τοῦ ἤσματος, ἦσαν εἰς ἀναστάτῳσιν, τὰ μυαλά εἶχον πῖρος: ἀέρα, καὶ αἱ ποινὰι ἔτρεχον ὡς βροχὴ ἐπὶ τῶν δυστυχῶν οἰκοτρόφων.

Ἡ κατάστασις αὕτη διήρκει πολλοὺς μῆνας, κατήντησε δὲ αἱ οἰκοτρόφοι ὅλα: κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤρτο: νὰ ἐρωτοκτυπηθοῦν μὲ τὸν ἀγνωστον μουτικόν. Καθε μίᾳ ὤψερι κατε ἔπ: ἦτο ἡ Ζητούλθῃ του.

Ὁ ἦχος τοῦ πλαγίαιλου ἤρμετο ἐκ τὰς ἔδου Δρουαμορ.

Τὸ πᾶν θὰ εἶδον, τὰ πάντα θὰ εἶκα ὀδοῦσα, θὰ ἐπραττον, θὰ ἀπεπειρῶντο διὰ νὰ τὸν ἴδωσι, νὰ ἀπενίστασι αὐτόν τὸν «κατὰν μουσόν»

ληπτονα ἔστω καὶ ἐπὶ ἐν δευτερόλεπτον, παίζοντα ὅσον γλυπαθῶς τὸν πλαγιαυλον ἐκεῖνον ὅστις ἀναμφιβόλως ἐπαίξε μὲ τὰς ψυχὰς ὅλων συγγρῆνας.

Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἰσεχώρησαν διὰ τῆς θύρας τῆς ὑπερσίας, ἀλλὰ ἀνῆλθον μέχρι τῆς τρίτης ὀροφῆς τῆς βλεπούσης, πρὸς τὴν ὁρὴν Δρουμῶν, ἵνα ἴδωσιν ἐπὶ τέλους.

Ἄδύνατον. Μία κατῶρθεσι διὰ τοῦ μανδουλίου ἐπισείουσα νὰ ἐπιψύσῃ τὴν κεφαλὴν του. Δύο τολμηρότεροι, εὔρον το μέσον ν' ἀναρριχηθῶσιν ἐπὶ τινος στέγης καὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των κατῶρθεσαν ἐπὶ τέλους νὰ ἴδωσιν τὸν νεανίαν.

Ἦτον ὁμοῦ γρηναῖός τις πρόσφυξ τυφλός καὶ κατεστραμμένος ὅστις ἐπαίξε τὸν πλαγιαυλον ἐντὸς ἀχυρῶνος διὰ νὰ διασκεδάξῃ τὴν ἀνίαν του.

ΣΤ'.

Τὸ μονύδριον.

Εἰς τὸν περίβολον τῆς μεγάλῃς μονῆς πλὴν τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ οἰκοτροφείου ὑπῆρχε καὶ ἐν ἑτερον μονύδριον.

Ἐν αὐτῷ εὐρίσκοντο διαιτώμενοι πολυσιδεῖς καὶ περισνάγματι ἐτέρων μονῶν καλογραῖαι, ὅσαι, καταστραφειῶν τῶν ἰδίων μονῶν ἐπὶ ἐπαναστάσει, εἶχον καταφύγει ἐκεῖ, γρηναῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ὅλων τῶν ταγμάτων καὶ συστημάτων. Ἐν ἀμίληγμα τοικολόμορφοι καὶ ποικιλίσχητοι. Ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῆ, ἐν τοιοῦτος συνδυασμὸς ὀνομάτων, εἰν θεωρηθῆ ἀσεβής, ἐν εἶδος ἀμονῆς ἀρλεκιναίου.

Ἄμν τῆ ἐγκαθιδρύσει τῆς μοναρχίας ἐπιτρέπη, εἰς πάσας τὰς ἀτουχεῖς ἐκεῖνας κόρας τὰς ἰσχυρομισμένας ἕως τότε καὶ ἀποξενωθεῖσας νὰ προσέλθωσι καὶ σκιασθῶσιν ἐκεῖ ὑπὸ τὰς πτερυγὰς τῶν βερναρδίνου—βενεδικτινῶν καλογραῖων.

Ἡ κυβέρνησις ταῖς περιῆγε μικρὴν τινα σύνταξιν καὶ αἱ ἐν τῇ μονῇ Πίκπου κυρίαὶ τὰς ὑποδέχθησαν φιλοστόργως. Ἐννοεῖται ὅτι ἐπῆλθεν ἐκ τούτου ἐν φέρῳ μίγδῳ ἀκατανόμαστον.

Μία ἐκ τῶν προσφύγων τούτων μοναχῶν εὕρισκετο ὡς ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς οἴκῳ. Ἦτο μοναχὴ τῆς Ἀγίας Χρυσῆς, ἡ μόνη περιωθεῖσα καὶ ἐπιζήσασα τοῦ τάγματός της.

Τὸ παλαιὸν μοναστήριον τῆς Ἀγίας Χρυσῆς εἶχεν αὐτὴν τὴν μονὴν Πίκπου ὡς μονὴν τοῦ ἰδίου, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, βραδύτερον ἐγένετο ἰδιοκτησία τῶν βενεδικτίνων τοῦ Μαρτίου Βίργα.

Ἡ ὁσία αὐτῆ κέρη, διὰ τὰ φέρη μεθ' ἑαυτῆς τὴν πλουσίαν ἀμφεσιν τοῦ τάγματός της συγκεϊμένην ἐκ λευκῆς ἐσθῆτος καὶ ὠμοφορίου πορφυροῦ, ἐνέδυσεν εὐλαβῶς σκελετὸν ξύλινον τὸν ὅποιον ἐπεδείκνυε φιλαρέσκως, πρὸ δὲ τοῦ θανάτου της ἐκληροδότησεν εἰς τὴν μονὴν.

Τῷ 1824 δὲν εἶχεν ἀπομείνει ἐκ τοῦ τάγματος ἐκείνου εἰμὴ μία μοναχὴ· σήμερον, ἐκλειψάσης καὶ ἐκείνης, ἀπέμεινεν ἐκ τῆς μονῆς μία πλαγγὼν.

Ἐκτὸς τῶν ὁσίων ἐκείνων μητέρων ἄλλαι τινὲς γραιαί, γυναῖκες ἐλευθερίων ἡθῶν ἄλλοτε, ἐζήτησαν τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς ἡγουμένης νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ μονύδριον τούτο, ὡς ἡ κ. Ἀλβερτίνη. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ μία τὴν ὀνομαζομένην μαθήτρια διὰ τὰ ἡχηρὰ τὰς παρτίσματα τὴν ὀνομαζομένην κυρίαν Ἀνεμοζάλην.

Εἰς τὰ 1820 ἡ 21 ἡ κυρία δὲ Ζανλῆ, ἥτις τότε ἐξέδιδε περιοδικόν τι ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἀτρόμητος», ἐζήτησε καὶ αὐτὴ νὰ εἰσέλθῃ ὡς μοναχὴ εἰς τὸν Μικρὸν Πίκπον, τὴν συνίστα δὲ εἰς τὴν ἡγουμένην ὁ δούξ της Ὀρλεάνης.

Μέγας τότε διηγήρηθ' ὁρόδος ἐν τῇ κυφύλῃ· αἱ ὁσίοι μητέρες ἐμφοβοὶ ἀιμαρτύραντο : Πῶς, ἔλεγον, ἡ κυρία δὲ Ζανλῆ, ἡ ὅποια ὑπῆρξε μυθιστοριογράφος, νὰ εἰσέλθῃ ἐδῶ· εἰνὲ ποτε δυνατόν ; Ἄλλ' ἡ κυρία δὲ Ζανλῆ διεκτῆρυνε ἀμέσως, ὅτι ἐδδελύσαστε αὐτὴ πρώτη τὰ ἔργα της καὶ ὅτι ἐρῆσσε πλέον εἰς τὴν ἡλικίαν της ἀγρίας μετανοίας.

Θεῖα συνάρσει ὁμως καὶ τῇ τοῦ πρίγκηπος πύσει εἰσῆλθῆν εἰς τὴν μονὴν.

Ἄλλ' ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν μετὰ πάροδον ἐξ ἡ ἑκτῶ μηνῶν, ὅτι καὶ αἱ

μοναχί καταφράνθησαν. Καίτοι γραῖα ἔπαιζεν εἰσέτι τὴν ἄρπαν καὶ λῖαν ἐπιδειξίως.

Ζ.

Σκαριφήματα ἐν νυκτί.

Ἐπὶ ἕξαετιαν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1819 μέχρι τοῦ 1825, ἡγουμένη τοῦ Μικροῦ Πίκπου ἦτο ἡ δεσποσύνη Βλεμαίρ, ἐκ τῆς οἰκογενείας Μαργαρίτου Βλεμαίρ, συγγραφίως τοῦ «Βίου τῶν Ἀγίων τοῦ τάγματος τοῦ Ἀγίου Βενεδίκτου».

Ἦτο ἐξηκοντούτις, βραχύσωμος, παχύσαρκος, ψάλλουσα ὡς σπασμένη κανάτα, λέγει ἡ, περὶ ἧς ἀνεφέραμεν, ἐπιστολή· κατὰ τὰ ἄλλα ἦτο ἡ μόνη φαιδρὰ ἐν ὀλοκλήρῳ τῇ μονῇ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐλατρεύετο παρ' ὄλων.

Τὸ μοναχικὸν τῆς ὀνομα ἦτο Ἰννοκέντη. Ἦτο ἐγγρίμματος, συνετή, κατάλληλος διὰ τὴν ἡγουμένηαν. περιέργως ἱστορικῆ, ἐντελής εἰς τὴν λατινικὴν, μὲ ἀρκετὰ ἑλληνικά, μὲ πολλὰ ἑβραϊκὰ καὶ μᾶλλον βενεδικτίνος παρὰ βενεδικτίνη.

Καθόπιν ἤρχοντο αἱ ὄσπαι μητέρες, ἔχουσαι τὰ διάφερα ὀφφίκια, ὡς διευθύντριαι, ταμίαι, νοσοκόμοι, ἀρχηγοὶ τῶν χορῶν. Ὑπῆρχε δὲ καὶ μία ἐξαισίου κάλλους, κόρη, εἴκοσι τριῶν ἐτῶν, ἐκ τῆς νῆσου Βουρβῶν καταγομένη ἀπὸ τοῦ ἱππότη τοῦ Ρόζα, γνωστῆ μὲν ὡς Ρόζα πρὸ τῆς εἰς τὴν μονὴν ἐλεύσεώς της, τανῦν δὲ ὀσία Κοίμησις καλουμένη.

Ἡ διευθύντρια τοῦ μουσικοῦ χοροῦ ἐλάμβανε διὰ τὴν συγκρέτησιν αὐτοῦ κοράσια ἐκ τοῦ οἰκοτροφείου συνήθως μόνον ἐπτά, ὅσας ἔχει φωνὰς καὶ ἡ διατονικὴ κλίμαξ, ἀπὸ δέκα ἕως δεκαεῖς ἐτῶν, φωνὰς καὶ ἀναστήματα ἀνελόγουσ, ἄε, ὀρθίας καὶ κατὰ τὰξιν ἡλικίας παρατάσσουσα εἰς γραμμὴν, ἐδίδασκε. Τὸ τοιοῦτον εἰς τὰ βλήματα παρῆχε

τι τὸ ἐπαγωγόν· ζωντανὸν αὐλὸν τοῦ Πανός ἐξ ἀγγέλων συγκεκρο-
τημένον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς τοῦ μοναχίου μοναχάς, αὐταὶ ἔχαιρον τὰς μεί-
ζονας συμπαιθείας παρὰ ταῖς οἰκοτρόφους, διότι ἦσαν προσηθέσταται
πρὸς πάσας τὰς μοναχάς ἐν γένει, αἱ ὅποσαι ἦσαν ἀσθηταὶ μόνον
δι' ἑαυτάς. Ἡ θέρμανσις ἐπιτρέπετο μόνον εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον, ἢ δὲ
προφῆ αὐτόθι, συκρινομένη πρὸς τὴν τῆς μονῆς, ἢ το ἐκλεκτῆ καὶ
δαφιλῆς.

Ὁ κανονισμὸς τῆς μονῆς, ὅστις ὡς πρῶτιστον καὶ ἀπαράβατον
ἔρον εἶχε τὴν σιγὴν, κατεστήσε τὰ μὲν ἄφύγα ὄντα ἅλαλα, τὰ δὲ
ἄφύγα καὶ τῆς κορώνης λαλίστερα. Τὰ ἄφύγα ταῦτα, ἦσαν οἱ κώδωνες
τῆς μονῆς, ὁ κώδων τῆς ἐκκλησίας καὶ ὁ κωδωνίσκος τοῦ κηπουροῦ.

Ἐγγυρὸν τύμπανον τεθειμένον ὀπισθεν τοῦ ἐντετυκτηρίου κρούμε-
νον ἤχοιετο καθ' ὅλην τὴν μονήν.

Ἦτο εἶδος ἀκουστικοῦ τηλεγράφου. Ἐκαστον ἄτομον ὡς καὶ πᾶν
ἀντικείμενον εἶχε τὸν κωδωνισμόν του. Ἡ ἠγομένη εἶχε δύο κρού-
σεις ἐπαλλήλους, ἢ ἀεὺθίντρια ἓνα καὶ δύο ἐπαλλήλους. Αἱ τέσσαρες
καὶ τέσσαρες ἀνῆκον εἰς τὴν κ. Ζινλῆ καὶ ὁσάκις ἤχουν αἱ κρούσεις
αὗται, ἔλεγον αἱ μοναχάδες: «Ὁ διάβολος μὲ τὰ τέσσαρα». Ὅταν εἰσή-
μεινον δεκαεννέα κρούσεις εἰς τὸ τύμπανον, ἐπρόκειτο περὶ μεγάλου
γεγονότος. Τότε ἠκούετο ἡ μεγάλη σὺλεις θύρα, ἥτις μόνον διὰ τὸν
ἀρχιεπίσκοπον ἦτο προωρισμένη.

Ἐκτός τούτου καὶ τοῦ κηπουροῦ οὐδαίς ἄλλος εἰσῆρχετο εἰς τὴν
μονήν. Αἱ οἰκότεροι εἴλεπον καὶ δύο ἄλλους, ἓνα γεροντα δὺσμορ-
φον τὸν Ἀββῶν Βανός καὶ τὸν ἠχογράφον τοῦ παιδαγωγείου Ἀνσιώ
ἓνα κούρταλο κημπούρη, ὡς ἔλεγον.

Η'.

Ἐξιλαστήριος Θεμελίωσις.

Ἐχομεν πλέον σαφῆ ἰδίαν περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς μονῆς ταύτης.

Ἦδη δεόν νὰ περιγράψωμεν τὸ ἐξωτερικόν δι' ἄλλων γραμμῶν.

Ἐξεύρομεν δὲ ὅτι ὅλος ὁ τριγωνικὸς ἐκεῖνος χώρος, ἀποτελεῖτο ἐκ τῶν ὁδῶν Δρουσιμούρ, Πολονσῶ, Πίκπου καὶ Ἄγ. Ἀντωνίου.

Λοιπὸν, ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης ὁδοῦ ἔλαβε καὶ ἡ ἐν λόγῳ μονή, τὸ ὄνομα, κληθεῖσα μονὴ τοῦ Ἄγ. Ἀντωνίου.

Πρὸς τὴν ὁδὸν Πίκπου ἦτο ἡ αὐστηρὰ ἀρχιτεκτονικὴ πρόσοψις ἐκείνη, περὶ ἧς ἱκανὰ ὠμιλήσαμεν, ὁ δὲ ἀριθμὸς 62 ἦτο ὁ τελευταῖος τῆς ὁδοῦ ταύτης.

Εἰς τὸ μέσον τῆς αὐστηρᾶς ἐκείνης προσόψεως ὑπῆρχε χαμηλὴ τις θύρα, πρὸ τῆς ὁποίας ἔκειτο, εἰς σωρείαν, ὁ κυλινδρούμενος ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κονιορτὸς τῶν διαφόρων πέριξ ὀρεμίσκων καὶ στάκτη· ἀλλὰ τί ἐζήτει ἐκεῖ ἡ στάκτη; Ἄδῃλον. Τοῦτο μόνον εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐκ τῆς θύρας ἐκείνης ἐξήρχετο πρὸς ταφὴν ὁ νεκρὸς κομμικᾶς ἀποθανούσης καλογραίας, πρὸς δὲ τούτοις ἀπᾶς ἡ δὲ τῆς ἐβδομάδος ἠνεύγετο διὰ τὴν εἰς τὸ ναῖδριον προσέλευσιν τῶν πιστῶν.

Ἐπὶ τῆς μεγάλῃς πλευρᾶς τοῦ τριγωνικοῦ ἐκείνου χώρου, ὅστις δὲν εἶχεν ἴσα τὰ σκέλη, ἦσαν κατὰ μῆκος ψευδομημένα τὰ κελία τῶν ὁσίων, τῶν ἀπλῶν μονιχῶν καὶ ὁ νάρθηξ, οὕτως εἰπεῖν, εἰς ὃν προσήρχοντο αἱ νεωρῶτιστοι. Εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τὰ μαγαρεῖα, τὸ αὐσσίτιον καὶ τὸ ναῖδριον.

Μεταξὺ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 62 θύρας καὶ τῆς γωνίας τοῦ κλειστοῦ ὀρεμίσκου Ὁμαρὶ ἦτο τὸ οἰκοτροφεῖον. Τὸ ὑπόλοιπον ἦτο κήπος.

Λέγεται ὅτι ἡ μονὴ αὕτη κεῖται ἀκριθῶς ἐπὶ τῆς θέσεως, ἐνθα ἀπὸ τοῦ δεκάτου τετάρτου μέχρι τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος ἐπαίξετο ἐν

παιγνίδιον καλούμενον τῶν παλαμῶν (1) τὸ ὁποῖον ἐκάλουν, καὶ καταγώγιον τῶν ἐνδεκακισχιλίων διαβόλων.

Θ'.

"Ἐνα αἰῶνα καλογραφα.

Εἰρισκόμενοι ἅπαξ εἰς τὴν κατάστροφον τῶν λεπτομερειῶν ἀναφορικῶς τῆς μονῆς τοῦ Πίκπου, παρακαλοῦμεν τὸν ἀναγνώστην νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ μίαν ἐπιλεπτομέρειαν, ἴσχυτον μὲν πρὸς τὸ βιβλίον τοῦτο ἀλλὰ χαρακτηριστικὴν καὶ χρῆσιμον καθ' ὅσον ἐπ' αὐτῆς γίνεται γνωστόν ὅτι καὶ τὰ μοναστήρια ἔχουσι τὰς πρωτοτύπους αὐτῶν φυσιογνωμίας.

Εἰς τὸ ἐν τῷ περιβόλῳ ἐκεῖνο ὑπάρχον μονῆριον ἦτο καὶ μίᾳ ἑκατοντοῦτις εἰσχιθεῖσα ἐκεῖ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς μονῆς Φοντεβρώλ.

Πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἦτο κοσμικὴ.

Πολλὰ ἔλεγεν ἡ ἑκατοντοῦτις αὕτη περὶ δύο προσώπων, τοῦ ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΣΤ' ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης κ. Μιρομεσιλ καὶ μιᾶς τινος προέδρου καλουμένης Δυπλά λίαν γνωρίμου τῆς.

"Ὅλη ἡ τέχνη καὶ ἡ κενοδοξία τῆς ἦτο νὰ μνημονεύῃ συνεχῶς καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν τὰ δύο ἐκεῖνα ὀνόματα. Ἐλεγε δὲ περὶ τῆς μονῆς Φοντεβρώλ πολλὰ τὰ περιερχομένη ὅτι ἐντὺν ἡτῶ ὡς μίᾳ ὀλόκληρης πόλεως ἔχουσα ὄρους καὶ περιπάτους.

Ἡ ἑμίλια τῆς ἦτο ἀρεστὴ εἰς τὰς οἰκοτρόφους τῆς μονῆς Ἄνὰ πᾶν ὃ' ἔτος καὶ ἡ ἐξομολόγησις τῆς γινομένη πανηγυρικῶς εἶδεν

(1) Jeu de paume. Ἐκλήθη οὕτω μετέπειτα ὁ ἔρκος ἐν ὧσιν τὴν 20 Ἰουνίου 1789 οἱ ἱταῖροι τοῦ τρίτου κόμματος, νὰ μὴ ἀποχωρισθῶσι πρὶν ἢ δώσωσι εἰς τὴν Γαλλίαν ἐν συνταγματικῶν πολιτεία

ἀφορμὴν εἰς ὄλον ἐκείνον τὸν μονάζοντα καὶ μὴ κόσμον νὰ γελᾷ εἰς βάρος τῆς ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους καὶ νὰ συνοφρυῶνται αἱ ὄσσαι μητέρες.

Διηγείτο τὴν συνθήκην τῶν κατοίκων τῆς Καμπανίας καὶ Βουργουνδίας περὶ τῶν τεσσάρων οἴνων πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως.

Ὁσάκις, ἔλεγεν ἡ ἑκατοντοῦσις, μετέβαιναν ἐκεῖ κανὲν μέγα πρόσωπον, στρατάρχης, πρίγκηψ, δούξ, ἢ πατρίκιος, ὀλοκλήρος ἢ πάλις προσήρχετο νὰ τῷ προσαγορεύσῃ καὶ τῷ προσέφερον τέσσαρα ἀργυρᾶ δοχεῖα ἐντὸς ἐκάστου τῶν ὁποίων εἶχον χύσει ἐκ τεσσάρων διαφόρων οἴνων. Τὸ πρῶτον ἔφερεν ἐπιγραφήν : «Ὀῖνος πιθήκου»· τὸ δεύτερον «Ὀῖνος λέοντος»· τὸ τρίτον, «Ὀῖνος ἀνάδος»· καὶ τὸ τέταρτον, «Ὀῖνος χοίρου». Αἱ τέσσαρις ἐκείναι πράξεις ἐδήλουν τοὺς τέσσαρας βαθμούς εἰς οὓς καταπίπτει ὁ μίθυσος. Ἡ πρώτη μέθη εἶναι, ἡ χειρόνουςα· ἡ δεύτερα, ἡ ἐξάπτουσα· ἡ τρίτη, ἡ ἀποβλακῶσα· ἡ τέταρτη, ἡ ἀποκτηνοῦσα.

Εἰς τι τῶν ἐρμαρίων εἶχεν ἐγκλείσει, ὡς κλειδίον, ὅπερ αὐτὴ ἡ ἰδέα ἐκράτει, ἐν μυστηριώδεις ἀντικείμενον εἰς ὃ εἶχε μεγάλην ἀγάπην· Ὁ κανονισμὸς τῆς μονῆς Φοντεβρώλ τὸ ἐπέτρεπε.

Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τὸ τόσον αὐτῆ προσφιλες, εἰς οὐδένα ἤθελε νὰ τὸ δεῖξῃ.

Ἐνεκλείετο εἰς τὸ κελλίον τῆς, τὸ ἐπέτρεπε δὲ ὁ κανονισμὸς τῆς μονῆς καὶ κρυφίως τὸ ἔδιδεν.

Ἐὰν ἤκουε βηματισμούς εἰς τὸν διάδρομον ἐπανεκλείει τὸ ἐρμαρίον ἐσπευσμένως ὅσον ἤθύνετο μὲ τὰς τρεμοῦσας χεῖρας τῆς. Ὅταν δὲ τῆ ἐγίνετο λόγος περὶ τοῦτου, εἰσιγα, αὐτὴ ἡ αἰεποτε λάλος.

Αἱ περιεργότεραι τῶν μονιχῶν δὲν κατάρθωσαν νὰ τῆ ἀποσπᾶσιν οὐδὲν λέξιν, καὶ αἱ πλέον ἐπίμονοι νὰ τὴν κάμψωσι.

Τοῦτο ἀκριβῶς ἐδίδεν ἀρεμὴν εἰς σχολία ἐν τῇ μονῇ. Τί νὰ ἦτο ἀρὰ γὰρ τὸ πολῦτιμον καὶ μυστηριώδες πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἡ ἑκατοντοῦντις ἰθεώρει ὡς θησαυρὸν τῆς;

Βεβαίως κανὲν βιβλίον, κανὲν μοναδικὸν κομβολόγιον, κανὲν κειμήλιον· τίσα ἄλλαι εἰκασίαι, ἀλλ' οὐδὲν ἀληθές, εἰδὸτι οὐδαμοῦ καὶ οὐδέποτε τὸ εἶχον ἰδεῖ.

Κατὰ τὸν θάνατον λοιπὸν τῆς ἑκατοντοῦτιδος πρώτη φροντίς ὄλων ὑπᾶρχε νὰ σπεύσωσιν εἰς τὸ περὶ οὗ λόγος ἐρμαρίον καὶ τὸ ἀνοίξω.

σιν. Εύρον δὲ τὸ ἀντικείμενον ἐκεῖνο περιτετυλιγμένον εἰς τριπλοῦν πανίον ἦτο ἐν δοχεῖον ἀγίου ἀντιδώρου.

Πράγματι ἦτο δοχεῖον φαινὸν ἔχων παραστάσεις εἰκονικὰς ἐρωτιδῶν ἰπταμέων καὶ διωκομένων ὑπὸ ὑπαλλήλων φαρμακεμπόρου μὲ κλυστήρια ἀνά χεῖρας.

Ὁ διωγμὸς διεξάγεται κωμικώτατα καὶ ἐν μορφισμοῖς. Ὁ εἰς ἐκ τῶν ἐρωτιδῶν περικυκλοῦται, ἀλλὰ δοκιμάζει νὰ διαφύγῃ, τανύων ἀνωφελῶς τὰς πτέρυγας του καὶ σπεύδει ἄλλ' ὁ πρωταγωνιστὴς τῆς σκηπῆς γελᾷ γέλωτα σατανικόν. Ἐπιμύθιον του εἶναι ὅτι τὸν ὀργανὸν τῆς γυναικὸς ἀκολουθοῦσι κωλικόπονοι.

Τὸ δοχεῖον τοῦτο πολὺ ἀξιοπεριέργον, ὑπῆρχε κατὰ τὰ 1845 εἰς τι παλαισπωλεῖον τῆς ὁδοῦ Βωμαροσί.

Ἡ μονὴ αὕτη τοῦ Μικροῦ Πίκπου ἢ ἐπικληθεῖσα τῆς Ἀγίας Λατρείας ὠνομάσθη ὅτῳ ἕκ τινος σπουδαίου συμβεβηκότος τοῦ ἐξῆς:

Τῷ 1649 εἶχε διὰ ἐπανειλημμένως βεβηλωθῆ ἡ Ἀγία Μετάληψις εἰς δύο ἐκκλησίας τῶν Παρισίων, εἰς τὴν τοῦ Σουλτικίου καὶ τὴν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου.

Ὁ ἡγούμενος τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ διέταξε τότε ἐπίσημον λιτανεῖαν, παρ' ὅλου τοῦ κλήρου εἰς τὴν ὁποίαν ἱερουργήσῃ καὶ ὁ ἀποστολικὸς ἀντιπρόσωπος.

Ἀλλὰ τὴν ἐξιλίωσιν ταύτην οὐκ ἐθεώρησαν ἱκανήν δύο εὐλαβεῖς κληρικοί, ἡ κ.δὲ Βούκα καὶ ἡ κόμησσαι Σατωβί.

Ἐκρίναν λοιπὸν καλόν, ἵνα πρὸς ἐξίλειψιν τῆς πρὸς τὴν θείαν Μετάληψιν γενομένης ὕβρεως νὰ λατρεύεται ἐν διαρκεί ὑμνωδίᾳ αἰωνίως ἡ Μετάληψις καὶ πρὸς τοῦτο προσεκάλεσαν τὴν ὁσίαν Αἰκατερίνην τοῦ Βαρνά εἰς τὴν καὶ ἐνεχείρισαν σπουδαῖα χρηματικά παρὰ πρὸς ἴδρυσιν μονῆς, διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Βενεδικτίνων. Τὴν ἀπόφασιν τῶν δύο γυναικῶν ἐνέκρινε καὶ ὁ ἀββᾶς τοῦ Ἀγ. Γερμανοῦ, εἶτα δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὅτῳ τῷ 1654 ἱδρῖθη ἡ μονὴ ἐκεῖνη τοῦ Πίκπου πρὸς Ἀίδιον λατρεῖαν τῆς θείας Μετάληψις, ἐξαρτωμένη ἀπὸ τοῦ ἀββᾶ Ἀγ. Γερμανοῦ, καθ' ὅσον τρόπον καὶ αἰ μοναχίᾳ τῆς Ἰερᾶς Καρόλας ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Τησουιτῶν, αἱ δὲ ἀδελφαὶ τοῦ Ἐλέως ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Λαζαριστῶν.

Ὁ Ἀγρίανης παρατήρησεν ὀπίσω του . . . Πάλιν τέσσαρες θκιάι
εἰσηλθόν εἰς τὴν γέφυραν κατ' ἐκείνην τὴν διαγυῖν.
(Σελ. 590).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ 82

Δημόσια Κεντρικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη Σάμου

I'

Τέλος τοῦ μικροῦ Πίκπου.

Ὁ μόνη τοῦ Μικροῦ Πίκπου ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἀναγεννήσεως ἤρχισε παρακμίζουσα, ἀφοῦ ἤδη περιήμαζε καὶ τὸ τάγμα τὸ ὁποῖον, μετὰ τὸν ἑκατὸν ὄγδον αἰῶνα, ἐξήλειθη, ὡς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ θρησκευτικὰ τάγματα.

Τὸ κατάστημα τοῦ Μικροῦ Πίκπου ἤρχισεν ἐγκαταλειπόμενον ὑπὸ τῶν καλογραϊῶν. Τῷ 1840 τὸ μονῆριον δὲν ὑπῆρχεν, ὡσπύτως δὲ καὶ τὸ οἰκοτροφεῖον. Δὲν ὑπῆρχον πλέον οὔτε καλογραϊαὶ οὔτε κορῆσια, αἱ μὲν εἶχον ἀποθάνει, τὰ δὲ εἶχον φύγει.

Ὁ μοναστικὸς κλονισμὸς τοῦ Ἀγ. Βενεδίκτου εἶναι τῶσον αὐστηρὸς ὥστε ἐμπνέει τρόμον· ἐνώπιον τοιοῦτου μοναχισμοῦ οἱ θησιθέστεροι ἀποδεικνύσι καὶ ἡ στρατολογία καθ' ἑσταται ἄριστέρα.

Τῷ 1845 συνέβαινον ἀκόμη μερικοὶ προσηλυτισμοί, ἀλλὰ διὰ τὸν κυρίως μοναχικὸν βίον διόλου. Πρὸ τεσσαρακοσμητικῆς αἰ. μοναχαιήριθμοῦντο περὶ τὰς ἑκατὸν· πρὸ δεκαπενταετικῆς ὁμῶς μέλις εὐρίσκοντο ἕως εἰκοσιν ὀκτώ.

Τῷ 1848 ἡ ἡγουμένη ἦτο πολὺ νέα, σημειῖον ὅτι ὁ κύκλος τῆς ἐκλογῆς ἦτο πολὺ περιορισμένος. Μέλις ἦτο τεσσαράκοντα ἐτῶν Ἔρ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς ἐλαττοῦται, ἡ κόπωση αὐξάνει, ἡ ὑπερσεία διὰ ἑκάστην ἐξ αὐτῶν ἀποθάνει ἐπιβαρυντικῆ ἐπὶ μᾶλλον. Τὸ ἄγθος εἶναι ἀρρήτην, ἀπομένει δὲ τὸ αὐτὸ διὰ τοῦς ὀλίγους ὡς καὶ διὰ πολλοὺς. Ἡ καταπόνησις ἀπέθη ἐπὶ τέλος ἀρρήτην, εἰς τοιοῦτον βαθρὸν ὥστε, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου εὐρίσκατο ἐτι ἐν Παρισίοις, ὅσα ἐκ τῶν μοναχῶν εἶχον ἀποθάνει, ἡ μὲν εἰκοσιπενταετικῆ καὶ ἡ ἄλλη εἰκοσιτριετικῆ.

Ἔνεκα λαπὸν τῆς παρακμῆς ταύτης, τὸ μοναστήριον ἔπαυσε πλέον δεχόμενον εἰκοστροφους, πρὸς ἐκπαίδευσιν.

Τυχόντες εὐκαιρίας ὅπως διέλθωμεν ἐκείθεν ἐκ περιεργείας εἰσέλθομεν καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου εἰσηγάγομεν καὶ τὸν ἀγνωστὸν εἰς τὴν ἀγνωστὸν καὶ ζοφερὰν ἐκείνην οἰκοδομήν, διὰ νὰ μᾶς παρακολουθήσῃ εἰς τὴν μελογχολικὴν ἱστορίαν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

Εἰσίδομεν εἰς τὸ κοινόβιον τοῦτο κατάμεστον ἐκ τῶν παλαιῶν ἐκείνων ἀσκήσεων, αἵτινες σήμερον μᾶς φάνονται νύαι.

Ἐμλήσαμεν περὶ τοῦ μέρους τούτου ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ μετὰ τοῦ ἀπαιτουμένου σεβασμοῦ, ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατόν νὰ συμπιθασθῶσι σεβασμὸς καὶ λεπτομέρεια. Πολλὰς ἐκ τούτων τῶν λεπτομερειῶν ἔν τὰς ἐννοουμιν, ἀλλ' οὐδὲν ὑβρίζομεν.

Ἰστάμενοι εἰς τὸ διάμεσον μεταξύ τοῦ Ὁσωνά τοῦ Ἰωσήφ δι Μαίστρ, τοῦ ἀγ.άσαντος τὴν λαμνητόμον, καὶ τῆς κακεντραχείας τοῦ Βολταίρου, τοῦ προσηλακίσαντος τὸν Ἐσταυρωμένον, οὐδὲν, οὔτε ὑπὲρ, οὔτε κατὰ ἀποφαινόμεθα.

Εἶνε παράτολμον νὰ ἀποφινώμεθα περὶ τοῦ σημειωμένου τῶν πράξεων τοῦ παρελθόντος ἐν τοῖς θρησκευτικοῖς ζητήμασι, διότι καὶ δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀρνοῦνται τὰς ὑπερανθρώπους ἐνσαρκώσεις, τί περισταῖ ὁ Ἐσταυρωμένος;

Τὸν σερὸν ἐν διωγμῷ.

Κατὰ τὸν δέκατον ἑνῆκτον αἰῶνα, ἡ θρησκευτικὴ ἰδέα ὑπέστη κρίσιν, δι' ἧς ἀπομυθιόνομεν τινὰ πράγματα, καὶ καλῶς πράττομεν, ἀρκεῖ μόνον ἀπομαθάνοντες τούτο νὰ διδαχθῶμεν ἐκείνο.

Εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ἔν ὑπάρχει κενόν.

Πολλὰ κατεσφίσεις τελοῦνται, καὶ καλὸν εἶνε νὰ τελεσθῶσιν ἀλλ' ὑπὸ τῶν ὄρων νὰ ἐπίλθῃ κατόπιν ἡ ἀνοικοδομησις.

Ἄλλ' ἡμεῖς, ἐν τῷ μεταξύ, ἄς μὴ πάσωμεν μελετῶντες ὅσα ἔν ὑπάρχουσι σήμερον.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ τὰ γνωρίσωμεν, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ τ' ἀποφύγωμεν μόνον.

Δὲ παραποιήσεις τοῦ παρελθόντος, προσλαμβάνουσαι ψευδῆ ὀνόματα, παρουσιάζονται ἀρίθως εἰς τὸ μέλλον.

Ὁ βρικόλαξ οὗτος, τὸ παρελθὸν τούτο, εἶνε ἱκανὸν νὰ πλαστογράψῃ τὸ διαβατήριόν του. Ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ τὸ παρασιλῶμεν δυσπιστοῦτες.

Τὸ παρελθὸν ἔχει πρόσωπον τὴν δυσειδαιμονίαν καὶ προσωπεῖον τὴν ὑποκρισίαν.

Καταγγείλωμεν τὸ πρόσωπον καὶ ἀποσπάσωμεν τὸ προσωπεῖον.

Ὅσον ἀφορᾷ αὐτὰς τὰς μονάς, μᾶς παρουσιάζουσι περίπλοκον ζήτημα. Ζήτημα πολιτισμοῦ, ἐξ ἑκ τοῦ ὁποῖου καταδικάζονται, καὶ ζήτημα ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον τὰς προστατεύει.

BIBLION EBΔOMON

ΠΑΡΕΝΘΕΣΙΣ

Α.

Τὸ μοναστήριον ὡς ἰδέα ἀφηρημένη.

Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι δράμα οὐτινες προταγωνιστῆς εἶναι τὸ ἄπειρον.

Ὁ ἄνθρωπος παίζει δευτερεύοντα ρόλον.

Τούτου θεοθέτου, ἀπὸ ἁπαξ παρουσιάσθη εἰς τὸν ἔρμον μας ἐν μοναστήριον ἐφείλομεν νὰ εἰσέλθωμεν ἐντός αὐτοῦ.

Διατί ;

Διότι τὸ μοναστήριον, ἐν τε τῇ Ἀνατολῇ, ἐν τῇ Δύσει, ἐν τῇ ἄρχαιότητι, ἐν ταῖς νεωτέροις χρόνοις, ἐν τῇ εἰδωλολατρείᾳ, ἐν τῷ βουδδισμῷ καὶ μαχμηθανισμῷ ὡς καὶ ἐν τῷ χριστιανισμῷ εἶναι ὀπτικὸν ὄργανον χρησιμοποιοῦμενον ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἐρευναν τοῦ ἄπειρου.

Δὲν εἶναι ἰδῶ ὁ κατάλληλος τόπος πρὸς πλατυτέραν ἀνάπτυξιν ἰδεῶν· οὐχ ἤττον ὅμως, ὅσοι καὶ ἂν περιορισθῶμεν, καὶ μεθ' ὧν τὰς ἡμετέρας ἐπιφυλάξεις, ἐφείλομεν νὰ τὸ εἰπῶμεν, ὅσας ἐναντιῶμεν

τόν άνθρωπον ἐντός τοῦ ἀπέιρου, κακῶς ἢ καλῶς ἐνοουμένου, καταλαμβάνεθα ὑποσεβασμοῦ.

Καί ἐντός τῆς συναγωγῆς, καί ἐν τῇ τεμένει, καί ἐν τῇ παγίδῃ καί ἐν τῇ ἰνδικῇ καλίδῃ ὑπάρχει εἰδεχθῆς ὄψις, ἣν βδελυσσόμεθα καί θεία ὄψις, ἣν λατρεύομεν. Οἷον ἐκστάσις, θάμα, οἷος ρεμβασμός ἀγνῆς! Φῶς καί ἀνταύγεια τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπινου τοίχου.

B'.

Τὸ μοναστήριον ὡς ἱστορικὸν γεγονός.

Ἰπὸ τὴν ἱστορικὴν, τὴν κριτικὴν καί τῆς ἀληθείας τὴν ἐποψὴν ὁ μοναχικὸς βίος εἶναι καταδεικνυόμενος.

Ὅταν τὰ μοναστήρια ἀφθονοῦσιν εἰς ἓν ἔθνος εἰς προσκόμματα εἰς τὴν κυκλοφορίαν, ἰδρύματα ἐνογλητικὰ, κωλύματα καὶ κέντρα ὀκνηρίας, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἀναγκαῖα τὰ κέντρα τῆς ἐργασίας.

Αἱ μοναχικαὶ κοινότητες εἰς: πρὸς τὴν μεγάλην κοινωνικὴν κοινότητα ὅ,τι ὁ κισσὸς εἰς τὴν ἑρῆν, ὅ,τι ἡ λέπρα εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα.

Ἡ εὐμάρεια καί τρυφηλότης τούτων εἶναι ἡ ἔνδεια τοῦ τόπου.

Τὸ μοναχικὸν σύστημα ὑπῆρξε καλὸν κατὰ τὰς ἀρχάς: τοῦ πολιτισμοῦ χρησιμεύσαν εἰς ἐλάττωσιν τῆς κτηνωδίας διὰ τοῦ πνευματικοῦ βίου, ἀλλὰ βλάψαν τὴν ἐνηλικίωσιν τῶν λαῶν.

Πρὸς τούτους ὅταν ἀφ' ὅτου ἤρξατο ἡ ἐκκλιση καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν περίοδον τῆς ἐκτροχιάσεως, ὡς ἀκόμη παρέχει τὸ τοιοῦτον παράδειγμα, ἀποδεικνύει κάκιστον δι' ὅλους ἐκείνους τοὺς λόγους ὅτινες τὸ παρουσίαζαν ὡς σωτήριον κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ἀγνοότητός του.

Ἰπῆρξεν ἐποχὴ, ὅτε τὰ μοναστήρια καθίσταντο χρέσιμα· εἶδει νὰ εὐρίσκωνται· τῶρα παρῆλθεν ἡ ἐποχὴ ἐκείνη.

Τὰ καταστήματα ταῦτα ἐξεμέτρουν τὸν καιρὸν των. Καλά, κάλλιστα εἰς τὸν δέκατον αἰῶνα, κατέστησαν ἀμοιβαγιήσιμα εἰς τὸν δέκατον πέμπτον, κατήντησαν οἰκτρά εἰς τὸν δέκατον ἑννατον.

Ἡ μοναστικὴ λείρα κατέφαγε μέχρι τοῦ σκελετοῦ δύο θαυμαστά ἔθνη, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἰσπανίαν, τὴν μίαν φωτίσασαν καὶ τὴν ἄλλην λαμπρόνασαν τὴν Εὐρώπην σύμπασαν ἐπὶ αἰῶνας· καὶ μέχρι τῆς σήμερον οἱ, τὰ δύο ταῦτα ἔθνη μόλις ἤρξαντο νὰ θεραπευθῶνται, χάρις εἰς τὰς ὑγιεῖς καὶ σθεναρὰς ἀρχάς, τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789.

Τὰ μοναστήρια ἰδίως τὰ παλαιὰ γυναικεῖα, τοιαῦτα εἰς καὶ σήμερον εἶτι παρουνόζοντα· ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Αὐστρίᾳ, ἐν Ἰσπανίᾳ, εἶναι ὁ ζοφερώτατος ἀντικατοπτρισμὸς τοῦ μισαῖωνος.

Τὰ μοναστήρια ταῦτα εἶναι ἀπλὴ παῦλα τῶν τρομακρατιῶν· εἰς κυρίως καθολικὰ μοναστήρια, ἐκεῖ ὄρᾳ ἀνεπηρέαστως ὁ μαῦρος θάνατος.

Τὰ ἰσπανικὰ μάλιστα μοναστήρια εἶνε ἀποτρέπαια. Ἐκεῖ ἀνοφθύνονται ἐν τῷ σκότει, ὑπὸ θόλους πληροῦμενοι, ὑπὸ οὐαίχλης, βαρίτατα θουαστήρια ἐν σχηματι βαθυλωνείων πύργων.

Ἐκεῖ κρέμονται οἱ ἀλόστον ἐν τῇ σκιᾷ πικμεγιστοὶ ἐσταυρωμένοι λευκοί, ἐκεῖ ἐξαπλοῦνται ἐπὶ τοῦ ἰδίου μεγάλου Χριστοῦ ἐξ ἑλεφαντος, πλέον ἢ καθηραγμένοι, αἰμοσταγεῖς, φαίνονται τὰ ὄστα των ἐξερχόμενα ἐκ τῶν ἀγκῶνων των, ἐκ τῶν γονάτων των.

Φαίνονται οἱ σάρκεις ἐξερχόμενοι τῶν ἐλαῶν, εἶνε ἐστεμμένοι ἐξ ἀκανθῶν ἀργυρῶν, κερρωμένοι διὰ χρυσῶν ἤλων· ἔχουσι ἐπὶ τοῦ μετώπου σταγόνας αἵματος ἐξ ἀθράκων, πετραδίων πολυτίμων, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὀάκρυα ἐξ ἀδαμάντιων.

Οἱ ἀθράκεις καὶ οἱ ἀδάμαντες παρίσταντο ὡς ὕγροί, καὶ κινῶσιν εἰς κλαυθμοὺς ὄντα ἀνθρώπινα, γονυκλινῆ παρὰ τοὺς πόδας αὐτῶν, ὄντα ἔχοντα τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένο· ὑπὸ πέπλον, τὰς πλευρὰς μελαίνας ἐκ τῶν μασιγμάσεων τοῦ σιδηροφόρου φραγγελλίου, τὰ στηθὴ κατηρανωμένα ἐκ τοῦ διὰ τῶν τερσιῶν οὐραίου, τὰ γόνατα ἐκδαρμένα ἐκ τῶν γονυκλισιῶν· ὄντα ἀνθρώπινα, γυναικεῖς αἰτινες θεωροῦσιν ἑαυτὰς ὡς τοῦ Χριστοῦ νομφες.

Αἱ γυναῖκες αὗται σκεπτοῦται ; Ἐχουεὶ τινα θέλησιν ; ὄχι. Ἀγαπῶσιν, ὄχι. Ζῶσιν ; ὄχι.

Τὰ νεῦρά των κατέστησαν ὀστά, τὰ ὀστά τῶρα ἐπωφώθησαν. Ὁ πέπλος των εἶναι νῦν ὕψιστός. Ἡ ἀσπὴ των ἐπὶ τὸν πέπλον ὁμοιάζει πρὸς, οὐκ οἶδα, τινὰ τριγωνικὴν ἀπέπνευσαν τοῦ θανάτου.

Ἡ ἡγουμένη, ἀγιάζουσα αὐτάς, ἐμπ-έει τράπον· ὅστις ἐκεῖ τὸ ἄμω-
μητον παρίσταται ἄγριον, ὦμόν.

Τοιαῦτα τὰ παλαιὰ τῆς Ἰσπανίας μοναστήρια. Ἄντρα φοβερᾶς
τινὸς εὐλαθείας· τρωγλαὶ παρθένον· τόποι καταθρόνιστοι.

Ἡ καθολικὴ Ἰσπανία ὑπῆρξε ρωμαϊκῶτατος τῆς Ρώμης· αὐτῆς τὰ
ἰσπανικὰ μοναστήρια ἦσαν τὰ ἐξόχως καθολικὰ μοναστήρια. Ὁ ἀρ-
χιεπίσκοπος των, α. ζ. λίρ ἀγάς τοῦ οὐρανοῦ, ἐρρωτατε διὰ κλει-
θρων καὶ κατώπτει τὰ σεράγια, τὰ σεράγια ἐκεῖνα ψυχῶν προωρι-
σμένων διὰ τὸν Θεόν.

Ἡ μοναχὴ ἦτο ἡ ὀθαλίση, ὁ ἱερεὺς ὁ εὐνοῦχος.

Αἱ διατυρότεροι μετὰ τῶν αὐτῶν ἐξελέγοντο καθ' ἑνους καὶ ἐν τοῖς
ὀνειραῖς διὰ νυκτός καθήχοντο ὁ καλὸς νομῆς γυμνός ἀπὸ τοῦ σταυ-
ροῦ καὶ ἀπέβαινον ἢ τρωφί, τοῦ κελλίου.

Τὸ χαρμίον περιεσφάττετο ἀπὸ ὑπερήθηλα ταίχη, καὶ ἐν αὐτοῖς
αἱ μυστικαὶ σουλτάνοι.

Ἐξω τοῦ φραγμοῦ ἐκεῖνος ἐν φλέμυ ριπτόμενος ἰθευρεῖτο ἀσέ-
βεια.

Ἐάν συνέβαινέ ποτε τοῦτο, αἱ μὲν σουλτάνοι τῆς Ἀνατολῆς
ἐπύθοντο, αἱ δὲ τῆς Δύσεως ἐθάπτοντο ζῶσα· εἰς κρύπτει ἐν τῷ χῶ-
μασι· τοὺς λάκκους ἐκεῖνος ὀνόμαζον σεράγια. Ἐκεῖ ἐρρίπτοντο
εἰς τὴν θάλασσαν.

ὦ ! τοῦ θηριώδους παραλληλισμοῦ !

Σήμερον οἱ ὑποστηρίζοντες τὸ παρελθὸν καὶ ἀδυστατοῦτες ν' ἀρτη-
θῶσι τὰ γεγονότα ταῦτα, ἀρκούντοι εἰς μειδιήματα.

Ἐπενόησαν δὲ παράδοξόν τινὰ μεθόδον αἰ' ἧς ἀποτεφῶνται νὰ
ἐξαλειφῶσι τὰς ἀποκαλίψεις τῆς ἱστορίας, νὰ διαστρεφῶσι τὰ φιλο-
σοφικὰ περίσματα καὶ παραμορφώσωσι πάντα τὰ ἐνοχοποιητικὰ γεγο-
νότα, πάντα τὰ ζοφερὰ ζητήματα.

Πάντας τοὺς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀποχληθόντας ἰσπα-
λοῦσι εὐχέστερας πολυεθόγγου καὶ αἱ ἤλθη. ὀπαδοί, ἐν συνείδει
ἀρμονικῆς ἐπαναλαβάνουσι : εὐχέστερας πολυεθόγγου. Ὁ Ρουσό, ὁ
Δεδερὲ, ὁ Βολταῖρος, ὁ Λαμπέρ, ὅσοι εὐχέστερας πολυεθόγγου κατ'

αυτοὺς. Δὲν ἐνθυμοῦμαι τίς, ἐσχάτως, ὁ ἀποκαλέσας καὶ τὸν Τάκιτον
 ρήτορα πολύφθογγον, εἰπὼν ὅτι καὶ ὁ Νέρων ὑπῆρξε θῆμα καὶ ὅτι
 βεβαίως ἐχρειάζετο κάποιον εὐσπλαγχνία αὐτὸν ἐκείνον τὸν δυστοχῆ
 Ὀλοφέρνην».

Ἐν τούτοις τὰ γεγονότα ἐπιμένως καὶ ἀκατασχέτως τοὺς ὑοφει-
 δουσιν.

Αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου εἶδε μὲ τὸς εἰδούς του
 ὀφθαλμοῦς, ὀκτὼ λεύγας μακρὰν τῶν Βρυζελλῶν, εἰς τὴν μετὰ τοῦ
 Βιλλέρ τὴν ὑπαρξίν κρυπτῶν, ἐν μέσῳ λειμῶνος, ὅστις ἐχρησίμευεν
 ὡς αὐτὴ τοῦ μοναστηρίου καὶ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Δύλου ἄλ-
 λας τέσσαρας λιθίνους κρύπτας, ἀλλ' αὐτὰς κατὰ τὸ ἡμισυ ὑπὸ τὴν
 γῆν κατὰ τὸ ἕτερον ἡμισυ ὑπὸ τὸ ὕδωρ. Αὐταὶ αἱ κρύπται ἦσαν αἱ
 λεγόμεναι εἰρήναις.

Ἐκάστη τῶν κρυπτῶν τούτων ἔχει ἐρείπιον οἰκίας πόλης, ἓνα
 ἀπόπατον, ἓνα φεγγίτην κιγκλιωτόν, ἐξωθεν μὲν κεῖται εἰς ὕψος δύο
 ποδῶν ὑπεράνω τοῦ ποταμοῦ, ἐσωθεν δὲ εἰς πόδας ὑπὲρ τὸ ἔδαφος.

Ἐξωθεν κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου τῶν κρυπτῶν τούτων ρέουσιν εἰς
 βάθος τεσσάρων ποδῶν τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ.

Τὸ ἔδαφος εἶναι διαρκῶς ἐκείθεν.

Ὁ οἰκόμενος ἐν ταῖς εἰρήναις τούταις εἶχε κλίτην του
 αὐτὸ τὸ ἔδαφος.

Εἰς τινὰ τῶν κρυπτῶν τούτων ὑπῆρχε τμήμα ἀλύσει προσηρημαμέ-
 νης εἰς τὸν τοίχον εἰς ἄλλην, φαίνεται εἶδος τετραγώνου κιβωτίου κα-
 τεσκευασμένου ἐκ τεσσάρων πλாகῶν γρανίτου βραχυτέρου ἢ ὅσον ἀπαι-
 τεῖται ὡς νὰ κατακλιθῆ ἐν ὅν πολὺ βραχύτερον τοῦ ἔσσοντος

Ἐκτὸ ἐντὸς αὐτοῦ, ἔθετο ἐν ὄν, ἐρ' αὐτὸ ἐπιτίθετο ὡσαύτως λιθινὸν
 κάλυμμα.

Τούτο ὑπάρχει. Τὸ βλέπει ὁ κόσμος. Εἶναι φηλαστικόν.

Αὐτοὶ λοιπὸν εἶναι αἱ πολύφθογγαι ρήτορες, αὐταὶ αἱ εἰρήναι, αἱ
 κρύπται, αἱ οἰκίαι ἀσφραγίσαι. αἱ ἀλύσεις. ὁ ἄψαλός φεγγίτης ὑπὸ
 τὸν οἰκίαν ρεῖ. ὁ ποταμὸς, τὸ λιθινὸν κιβώτιον, ὡς εἰς τομὰς μὲ
 τὴν διαφοράν μόνον ὅτι ἐν αὐταῖς ὁ νεκρὸς ἦτε ζῶν, τὸ πηλῶδες
 ἐκεῖνο ἔδαφος, ἡ ὀπή ἐκεῖνη τοῦ ἀπόπατου, ὀπιστάζων τὴν ὑγρασίαν
 τοῦ τοίχου αὐτὰ εἶναι αἱ πολύφθογγαι ρήτορες.

Γ.

Υπό τίνα ὄρον εἶναι τὸ παρελθὸν ἄξιον σεβασμοῦ.

Ὡς ἦσαν τὰ μοναστήρια ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ὡς ὑφίστανται εἰς τὸ θεῖόν εἶναι διὰ τὸν πολιτισμὸν αὐτόχρημα φθίσει. Αὐτὰ ἀναγκαιόζουσι τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ βίου. Αὐτὰ τὸν πλῆθυσμὸν τῶν λαῶν ἀραιοῦσιν ἀναμφιβίστως.

Μοναχισμὸς σημαίνει ἀρωτηρισμὸν γινόμενον ἐπὶ τοῦ γενεολογικοῦ δένδρου τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας.

Τὰ μοναστήρια εἶναι μάλιστα ἐν Εὐρώπῃ. Προσθέσατε εἰς ταῦτα πάντα, τὸν ἐκθιασμὸν ἐπὶ τῶν συνειδήσεων, τὴν ἐξαναγκαστικὴν ἐξωμοσίαν, τὸν φεουδαλισμὸν, ἔχοντα στηρίγματα τὰ μοναστήρια, τὰ πρεσβεία κενῶντα εἰς τὰ μοναστήρια τὸ ὑπέρπλεον τῆς οἰκογενείας, τὰς θηριωδίας περὶ ὧν ἐλαλήταμεν, τὰς ἐξ ἧς ἡ νὰ εἶ τα περραγμένα στέματα, τὸν ἐντοιχισμὸν τῶν χειλέων, τὴν ἐγκάθειρξιν τῶν ἐγκεφάλων, τοσαῦτα ἀτυχεῖ ὄντα μὲ πνεῦμα, μὲ τάσεις μορφωτικῆς ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ἐράσεως, ἐγκλειόμενα εἰς τὰς κρύπτας χάριν τῶν ἰδιαλείπων ἀείσεων, τὴν ἐγκάθειρξιν αὐτῆν τῶν μοναχῶν, ὡς αὐτὸ τοῦτο ἐνταρακισμὸν ψυχῶν ἐν τῇ ζωῇ εὐρισκομένων.

Προσθέσατε τὰς εἰς αὐτοὺς ἐφαρμοζομένας οἰκιοθελεῖς ποινάς, τὰς εἰς τὰ ἔθνη ἐπιγυνομένας βαθμῶν βλάβας καὶ, ὅστις ὅποτε ἂν ἦσθε σεῖ, θὰ αἰσθανθετε ρίγος φρίκης ἐνώπιον τοῦ ὠμοφροῦ καὶ τοῦ πέπλου, τῶν ὄσο σαβάνων τούτων τῆς ἀνθρωπίνης ἐπινοήσεως.

Καὶ ὅμως ἐν πολλοῖς καὶ πολλαχοῦ εἰσίοι, παρὰ τὴν φιλοσοφικὴν ἐπίδρασιν, παρὰ τὴν συντελεσθεῖσιν πύδον, τὸ μοναχικὸν πνεῦμα ἐπιμόνως ὑφίσταται, ἐν πλήρει δεκάτῳ ἐνάτῳ αἰῶνι, καὶ νέα τις ἐπάνοδος ἱταμωτέρα πρὸς τὸν ἀσητισμὸν παρατηρεῖται, ἐκπλήττουσα τὴν στιγμὴν ταύτην τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Αἱ εἰς διαιώνισιν γεγηρακότεων θησῶν ἀπόπειραι αὐταὶ ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἀπολέσαντα τὸ ἑαυτῶν ἄρωμα μῦρα, τὰ ὅποια ἀπαιτοῦσι νὰ τὰ χρησιμοποιήσωμεν ἐπὶ τῆς κόμης μας.

Ἡ τάσις αὕτη πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἀσκητικοῦ βίου εἶνε ποσειφερῆς πρὸς δυσφοροῦντα οὐσῶδη ἰχθύν, ἔχοντα τὴν ἀπίστησιν νὰ τὸν φάγωμεν.

Ἡ προσπάθεια τῶν ἐπιδικωκέντων τὴν ἐπανασφορὴν τῆς κληρονομίας εἶνε ὅ,τι ἐν φέρεμα παιδίου, ἀπαιτοῦν νὰ περιθληθῆ ἑὶ αὐτοῦ ἀνὴρ, καὶ ὅ,τι ὁ πόθος πτώματος θέλοντος νὰ περιπτουθῆ ἡμᾶς ζῶντας.

Ἄχαριστοι ἰ μᾶς λέγει τὸ παιδικὸν φερεμα, ἐπειὶ πλῖον ὄν μὲ θέλετε ἰ ἐγὼ ἐν προεφύλαξῃ ἄλλοιτε τὰ μέλη σας ἰ

Ἐρχομαι κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, σᾶς λέγει ὁ ἰχθύς.

Ἐγὼ ἤμην ρεῖον, σᾶς λέγει τὸ μῦρον.

Ἐγὼ σᾶς ἠγάπησα, λέγει τὸ πτώμα.

Ἐγὼ σᾶς ἐξεπολίτισα, σᾶς ἐμόρφωσα, λέγει τὸ μοναστήριον.

Εἰς τὰς ἀπίστησεις τούτας μία μόνη ἀπάντησις εἶνε κατέλληλος ἰ

Ἄλλοτε.

Σήμερον ἀξιοῦντες οἱ ἄνθρωποι οὗτοι νὰ παρατεινωμεν ἐπ' ἀπειρον τὴν διατήρησιν πραγμάτων τεθαμμένων καὶ τὴν διακυβέρνησιν τοῦ κόσμου δι' ἐμβαλασμάσεως, ν' ἀνακαινίσωμεν δόγματα ἐξηραμένα ἤδη, ν' αναχρυσώσωμεν μυσθωλείον, νὰ ἐπανιδρύσωμεν τὰς μονὰς, νὰ ἐξ-αγνίσωμεν ἐκ νέου ἐκκλησιαστικὰ κειμήλια, ἐν ἄλλοις λέξεσι νὰ ἐπαναγάγωμεν τὴν ἐνοσχίωσιν, οὕτως εἰπεῖν, τῶν θεοσιδοιμονιῶν, νὰ ὑπεθάψωμεν τὸν φανατισμὸν καὶ ἀναλάβωμεν πόλιν ἐν χερσὶ τὸ ραντιστήριον καὶ τοιοῦτοτρόπως ν' ἀνασυστήσωμεν τὸν μοναχισμὸν καὶ πιστεύοιτες ὅτι ἡ σωτηρία τῶν κοινωνιῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν παρασίτων, νὰ ἐπιβάλλωμεν τὸ παρελθὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἰ ἄλλο ἐπιζητοῦσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἢ ὅτι νὰ πλεύσωμεν ἀνω ποταμῶν, ἐν ἑα τῶν παραλογωτέρων παραδόξων νὰ δημιουργήσωμεν.

Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν ὅπαδοι ἐνοστερνιζόμενοι τὰς τυχούσας θεωρίας.

Οἱ ὅπαδοι τούτων, ἄνδρες ἄλλως νοσηχεῖς, προβάλλουσι τὴν εἰς δικαιολογίαν ἰ περιβάλλουσι διὰ βεννικώματος ὅλον τούτο τὸ πα-

ρελθόν, προσδίδοντες αὐτῷ ἑτέραν ἐπωνυμίαν ἣν ἀποκαλοῦσι : θεῖον δίκαιον, προγονικὸν σέβας, ἀρχαίαν ἐξουσίαν, ἱερὰν παράδοσιν, νομιμοσροσύνην καὶ φωνασκοῦσι πρὸς τὸν λαόν· Οἱ τίμιοι τῶν ἀνθρώπων λάβετε τοῦτο.

Τὴν λογικὴν ταύτην ἐφηρμοζον καὶ οἱ ἀρχαῖοι, οἵτινες διὰ τῶν θεωρῶν τῶν ἐξεταζόστων τὰ σπλάγγνα τῶν πρὸς θεοσίαν σφαγίων σᾶς ἔλεγον ὅτι ἦτο τῆ πατρίδος συμφέρον. Ἄλλ' ὅπως κολακεύωσι τὴν ἀδυναμίαν τοῦ συμβουλευομένου τὸ μαντεῖον διὰ κίμωνίας ἐπιτηδεύει κρατούμενης ἐλεύθεινον τὰ σπλάγγνα τοῦ μοσχαρίου καὶ σᾶς ἔλεγον. Εἶναι λευκά.

Τὸ καθ' ἡμᾶς σεβόμεθα πολλὰ μὲν θέλοντες ν' ἀπαρνηθῶμεν ἐν τοῖς καθ' ὅλου τὸ παρελθόν, ἀρκεῖ νὰ θεωρηθῇ νεκρὸν θείων δὲ νὰ ἀναθίσωσι, τὸ προσβάλλομεν καὶ προσπαθοῦμεν νὰ τὸ φονεύσωμεν.

Δικαιοφρονίαι, θρησκομάνιαι, θεοσοφίαι, προλήψεις ὅλοι οὗτοι οἱ σκώληκες, καὶ τοὶ σκώληκες ἔχουσιν ἀντοχὴν τινα· ἔχουσιν ὀδόντας καὶ ὄνυχας καὶ πρέπει νὰ τοῖς ἀντιμετωπίσωμεν θρηραλέως, νὰ τοῖς πολεμήσωμεν καὶ ἀπαύστως μάλιστα, συνεχῶς, οἷοτι τὸ εἰμαρμένον κατεδικάσει τὴν ἀνθρωπότητα νὰ διεξάγῃ ἀτελεύτητον ἀγῶνα πρὸς τὰ φαντάσματα.

Τὴν σκίαν δὲν ὀνιχά' τις πῶς νὰ συλλήβῃ ἀπὸ τοῦ τραχήλου καὶ τὴν κίτροβίλῃ.

Μοναστήρια ἐν πλήρει δεκάτῳ ἐνάτῳ αἰῶνι εἶναι σχολὴ γλυκῶν ἀτενίζουσῶν πρὸς τὸ φῶς.

Μοναστήριον ἀσχοῦν καταφώρως τὸν ἀσκητισμὸν ἐν μέσοις Παρισίοις, τῆ πόλει ταύτῃ τοῦ 1789, 1830 καὶ 1848 εἶνε ἐν ἑλλείψεσιν ἢ Ράμη ἐξαπλουμένη ἐπὶ τῶν Παρισίων, εἶνε ἀναχρονισμός.

Ἐν συνῆθι ἐποχῇ, πρὸς διασκέρπισιν καὶ ἐξουθένωσιν ἐνός ἀναχρονισμοῦ, ἀπειτεῖται ν' ἀνατρέξωμεν ὀπίσω εἰς τὴν πρὸ τοῦ χιλιεστοῦ ἔτους ἐποχὴν.

Ἄλλ' ἄ σήμερον δὲν εἰσπρόσμεθα εἰς ἐποχὴν ἐκ τῶν συνῆθων. Σήμερον διεξάγομεν ἀγῶνα, μαχόμεθα.

Μαχόμενοι δέ, ποιούμεν διάκρισιν. Εἶνε ἴδιον τῆς ἀληθείας νὰ μὴ εἶνε ποτε ὑπερβολικὴ, ἀφοῦ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐξογκώσεως!

Εἰς τὴν ἀλήθειαν ἐνυπάρχει ὁ σπῆρος τῆς δυνάμεως, δι' ἧς δύναται ἀπλῶς νὰ φωτίσῃ καὶ ἴδῃ.

Δύναται νὰ ἐξετάσῃ εὐμενῶς ἅμα καὶ σοβαρῶς.

Μὴ φέρωμεν τὴν φλόγα ἐκεῖ ἔνθα τὸ φῶς μόνον ἀρκεῖ.

Λοιπὸν, δεθέντος τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, εἴμεθα ἀντίθετοι γενικῶς διὰ πάντας τοὺς λαούς, τῆς τε Ἀσίας καὶ Εὐρώπης, τῶν τε Ἰνδιῶν καὶ τῆς Τουρκίας, πρὸς τὰ ἀσκητικὰ κέντρα.

Ὁ λέγων μοναστήριον ἐννεοῖ τέλος, διότι ἡ σῆψις εἶνε προφανής, ἡ στασιμότης ἀθυγιεινὴ, ἡ ἀναθυμίασις μεταδίδει τὸν πυρετὸν εἰς τοὺς λαούς, οὗς καὶ ἀπονεκρῶνει· ὁ πολυπλασιασμός των ἀποβαίνει ἄλλη πληγὴ Φαραώ.

Τίς δύναται νὰ σκεφθῇ χωρὶς νὰ φρίξῃ περὶ τῶν φακίρων, τῶν σινῶν μοναχῶν, τῶν μεβλιθῶν, τῶν ἐλλήνων μοναχῶν, τῶν δεδέδων, τῶν σιαμαίων ἀσκητῶν, τῶν ἑρβισσῶν, πάντων πληθυνομένων ὡς μυρμηκιοῦν;

Ἐκ τούτων πάντων ἐπιτεταί ὅτι ὑφίσταται θρησκευτικὸν ζήτημα. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἔχει μέρη τινὰ μυστηριώδη, σχεδὸν δὲ ἐπίφοβα· ἐπιτραπήτω δὲ εἰς ἡμᾶς νὰ ἰδῶμεν καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Δ'.

Τὸ μοναστήριον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν ἀρχῶν.

*Ἀνθρώποι συναθροίζονται καὶ ἐνδύονται ὁμοιομόρφως. Ἐν τίνι δικαιώματι; Τοῦ συνατερισμοῦ.

Κλιεῖνται ἐντὸς τῆς οἰκίας των. Τίνι δικαιώματι; Δικαιώματ

ἀνθρώπου δικαιοσύνης, τοῦ ν' ἀνοίγη καὶ νὰ κλείη, ὅταν θέλῃ, τὴν θύραν τοῦ.

Δὲν ἐξέρχεται. Τίς δικαιοσύνη; Δικαιοσύνη τοῦ πορεύεσθαι καὶ ἐπανακίμπειν, τὸ ὅποιον ἐξυπνοεῖ τὸ δικαίωμα τοῦ μένειν οἰκίασε.

Ἐκεῖ δὲ, ἐντὸς τῆς οἰκίας τῶν, τί ποιῶσιν;

Ὁμιλοῦν σιγῇ ταπεινοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐργάζονται. Παρτιτοῦν δὲ τὸν κόσμον, τὰς πόλεις, τὰς τρωαίς, τὰς ἀπολύσεις, τὴν κενεοῦσαν, τὴν ὑπερηράναιον, πάντα ἰσοπέδουσαν.

Ἐνδύονται μάλιστα ἢ κενεοῦσαν. Οὐδεὶς αὐτῶν λέγειται ἰδίῳ τι οἰοῦντοτε εἰσπράξιμος ἐκεῖ ὁ πλούσιος καθὼς αὐτὴ πίνης. Ὁ, τι ἀνείχε, τὸ ἐκνέμει εἰς πάντα.

Ὁ λεγόμενος εἰσπράξιμος, εἰσπράξιμος ἢ εἰσπράξιμος, εἰς ἴσος πρὸς τὸν ἔσχατον χειρὸν αὐτῶν. Τὸ κελίον εἶναι τὸ αὐτὸ δι' ὅλους.

Πάντες ὑπάρτουνται τὴν αὐτὴν κούρην, φέρουν τὸ αὐτὸ βίβαν, τρώγουσι τὸν αὐτὸν μέλιον ἄρτον, κατὰζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀχρονῆς στρωμνῆς, ἀποθῆσκου ἐπὶ τῆς αὐτῆς σποδῶ. Τὸ αὐτὸν οἶκον ἐπ' ὤμου, τὸ αὐτὸ σκαμνίον περὶ τὴν ὄσφον.

Ἐν τῶν αὐτῶν νὰ ἐκνέμωσι, γυμνοπαῖδες πάντες γυμνοπαῖδες.

Ἐνδύονται νὰ εἰρηθῆ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τὰς ἡγεμονῶν ὁ ἡγεμονῶν εἶναι σὰ καὶ αὐτῶν ὡς οἱ ἄλλοι. Τετλοῦ, μηδὲ μῶς. Καὶ εἰς τὸ εἶναι τὰ οἰκογενεῖα ἐξελείφονται ὡς καὶ εἰς τὸ εἶναι τὰ οἰκογενεῖα ἐκνέμωσι. Τὸς εἰδονται ἄλλα.

Διίλυσιν τὴν κατὰ οἶκον οἰκογενεῖαν, καὶ συνέστησαν ἐν τῷ κοινωβίῳ τῶν οἰκογενεῖαν τὴν κατὰ πνεῦμα. Ἄλλου, πλεον εἶναι ἔχουσι συγγενεῖς εἰμὴ πάντα τοῦ ἀνθρώπου.

Βοηθῶν δὲ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπιμελοῦνται τῶν νεοῦντων.

Ἐκλέγουσι τοὺς εἰς ὅς ἐποτάσσονται.

Προσαγορεύουσι ἀλλήλους ἰδελφούς.

Μέχρι τοῦδε ἔχει καλῶς εἰς ἰδῶ εἶδομα, τὸν κοινωβιτικόν. Τὸν εἶδομα ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ ἦναι ἐκνέμωσι, εἰς ἕνα ἕνα.

Ὅπου κοινωβιτικῶν, ἐκεῖ καὶ ἕνα, ἐκεῖ καὶ ἕνα. Τὸ κοινωβιτικόν εἶναι πλῆμα τοῦ ἕνα ἕνα, ἕνα ἕνα, ἕνα ἕνα. ἕνα, πόσον μεγάλῃ ἢ ἕνα τῆς ἐλευθερίας! καὶ εἰς μεταμέμφωσι ὑπερλαμπρῶν! Ἡ ἐλευθερία ἐκεῖ ὅπως ὁ μονοπατικῶν εἶς μεταβληθῆ εἰς δημοκρατικόν πολίτευμα.

Ἐξακολουθοῦμεν.

Ἄλλ' οὗτοι οἱ ἄνδρες αὐταὶ αἱ γυναῖκες, οἱ ἐντὸς τῶν τεσσάρων ἐκείνων τοίχων, φοροῦν μὲν ράσα, εἶνε δὲ ἴσοι, καὶ κλινοῦνται ἀδελφοί· ἔχει κλιῶς. Ἄλλ' ἐρωτῶ, κάμνουν καὶ ἄλλο τι ;

Ναί.

Τί κάμνουν ;

Ἀτενίζουσι πρὸς τὴν σκιάν γονυπετοῦν καὶ σταυροῦν τὰς χεῖρας τῶν.

Ε΄.

Ἡ Δέησις.

Καὶ ἐκ τούτου τί ;

Προσεύχονται.

Πρὸς τίνα προσεύχονται ;

Πρὸς τὸν Θεόν.

Προσεύχεται πρὸς τὸν Θεόν, τί ἐρηαῖ ;

Ἐπάρχει τι ἐξω τοῦ ἐαυτοῦ ἡμῶν ἄπειρον ; Ἐπάρχει. Τὸ ἄπειρον τοῦτο εἶνε ἐν, ἀμετάβλητον, μόνιμον, ἀναγκασίως οὐσία, ἐπειδὴ εἶνε ἄπειρον, καὶ ἐπειδὴ, ἂν ἐλείπεν ἐξ αὐτοῦ ἡ ὕλη, θὴ ἦτο πεπερασμένον· ἀναγκασίως πνεῦμα, ἐπειδὴ εἶνε ἄπειρον, καὶ ἐπειδὴ, ἂν ἐλείπεν ἐξ αὐτοῦ τὸ πνεῦμα, θὴ περιωρίζετο ὑπ' αὐτοῦ. Ἐπάρχει ἄρα τὸ ἄπειρον τοῦτο τοιοῦτο.

Τοῦτο τὸ ἄπειρον δὲν εἶνε τὸ ἐγχεῖραν ἐν ἡμῖν τὴν ἰδίαν τῆς οὐσίας ἐν ἡμῖν δὲν δυνάμεθα ν' ἀντιληφθῶμεν, εἰμὲν τῆς ἰδέας τῆς ὑπάρξεως ;

Ἐν ἄλλοις λόγοις, ἐν εἶνε αὐτὸ τὸ ἀπόλυτον, οὐτινος ἡμεῖς εἴμεθα τὸ σχετικόν ;

Καί καθώς ὑπάρχει ἐκτός ἡμῶν ἐν ἄπειρον, μὴ δὲν ὑπάρχει ἐν ἄπειρον καὶ ἐντός ἡμῶν ; Τὸ δεύτερον τοῦτο ἄπειρον μὴ δὲν ὑπόκειται, ὡς εἰπεῖν, εἰς τὸ πρῶτον ; Δὲν εἶνε τὸ κάτοπτρον ἐκείνου, ἢ ἡχὴ ἐκείνου· ἀβύσσος συγκεντρικὴ ἄλλης ἀβύσσου. Τὸ δεύτερον δὲ τοῦτο ἄπειρον εἶνε ἢ δὲν εἶνε καὶ αὐτὸ πνεῦμα ;

Διανοεῖται ἢ ἀγαπᾷ ; βούλεται ; Ἐὰν τὰ δύο ἄπειρα εἶναι, νοητικὰ ἕκαστον αὐτῶν ἔχει θέλησιν· καὶ εἰς τε τὸ ἄπειρον τὸ ἐπάνω, καθὼς καὶ εἰς τὸ ἄπειρον τὸ κάτω, ὑπάρχει ἐν ἐγῶ. Τὸ ἐγὼ τὸ κάτω, εἶνε ἢ ψυχὴ· τὸ ἐγὼ τὸ ἐπάνω, εἶνε ὁ Θεός.

Εὑρισκόμενον διὰ τῆς διανοίας τὸ κάτω ἄπειρον εἰς συνάρειαν μετὰ τοῦ ἐπάνω ἀπείρου, ἰδοῦ τί ὀνομάζεται προσευχὴ.

Μηδὲν ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος· κακὸν ἢ τελεία κατάργησις. Ἀπαιτεῖται μεταρρυθμίσις καὶ ἀνάπλασις.

Ἰδιότητές τινες τοῦ ἀνθρώπου τείνουσιν πρὸς τὸ ἄγνωστον, ἢ σκέψις ὀηλονότι, ὁ ρεμβασμός, ἢ προσευχὴ.

Τὸ ἄγνωστον εἶνε Ὁλεανός.

Τί ἐστὶν ἢ συνείδησις ; Ἡ μαγνητικὴ πυξὶς τοῦ ἀγνώστου.

Ἡ σκέψις, ὁ ρεμβασμός, ἢ προσευχὴ, μεγάλα· αὐτὰ καὶ μυστηριώδεις ἀκτίνες. Σεβασθῶμεν αὐτάς.

Πῶς ἀπευθύνονται αἱ μεγαλοπρεπεῖς ἐκεῖναι τῆς ψυχῆς ἀνταύγια ; Εἰς τὴν σκιάν, ἦτοι εἰς τὸ φῶς.

Τὸ Μεγαλεῖον τῆς δημοκρατίας ἐγκυλιται εἰς τὸ νὰ μὴ ἀρνήται τίποτε, καὶ νὰ μὴ ἀποποιῆται μηδὲν τῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Πλησίον τοῦ δικαίωματος τοῦ ἀνθρώπου τοῦλάχιστον παραλλήλως κεῖται τὸ δικαίωμα τῆς ψυχῆς.

Νὰ καταθρῦσωμεν πᾶσαν θρησκομανίαν, καὶ νὰ σεβώμεθα τὸ ἄπειρον· οὗτός ἐστὶν ὁ νόμος. Μὴ περιορίζομεθα εἰς προσκύνησιν τοῦ ἐνδῆρου τῆς Κτίσεως, θεώμενοι τοὺς γίγοντας ἱστῶν ἀπεράντους κλάδους του.

Ἔχομεν χρεὸς τι· νὰ ἐπιξεργασθῶμεν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, νὰ ὑπερασπίσωμεν τὸ μυστήριον κατὰ τοῦ θαύματος· νὰ λατρεύωμεν τὸ ἀκατάληπτον καὶ ἀπορρίψωμεν τὸ μωρὸν, νὰ μὴ παραδειχθῶμεθα, ὡς πρὸς τὸ ἀνεξήγητον, εἰμὴ τὸ ἀναγκαῖον· νὰ καθαγιάζωμεν τὴν πίστιν

Ἡ Τισίκα ἔμεινε εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἡπλωμῆου.
ὠχρὰ, ἀκίνητος
(Σελ. 610).

καὶ νὰ καθάρωμεν τὴν θρησκείαν ἀπὸ τῶν ἐπ' αὐτῆς ἐπιχειρολήμενων οὐσιολογιῶν.

ΣΤ'.

Ἀπόλυτος ἀγαθότης τῆς προσευχῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον, καθ' ὃν δεῖν νὰ προσευχῶμεθα, πάντες εἰσὶ πρότροποι, ἀρκεῖ νὰ ὦσιν εἰλικρινεῖς,

Περιστρέψατε τὸ βιβλίον ὅπως θέλετε, ἀναγνώσατε ἀηλονότι· ἐφ' ὅπου θέλετε καὶ ὅ,τι θέλετε ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ προσηλωθῆτε εἰς τὸ ἄπειρον.

Τὸ πνεῦμά σας ἀπευθύνετε πρὸς τὰ ἐκεῖ, πρὸς τὸ ἄπειρον.

Ἐπάρχει φιλοσοφία ἀνευμένη τὸ ἄπειρον. Ἐπάρχει ὡσαύτως καὶ τις ἄλλη φιλοσοφία ἐκ παθολογικῆς ἀπόψεως ἀπορρέουσα, ἥτις ἀρνείται τὸν ἥλιον· ἡ φιλοσοφία αὕτη καλεῖται τύφλωσις.

Ἡ παρουσίασις μιᾶς ἐλλειπούσης ἐνοίας, ἥτις ν' ἀπορρήξῃ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας εἶναι αὐτὸ τοῦτο τύφλωσις.

Τὸ περίεργον δὲ εἶναι, ἡ κομπορημοσύνη μεθ' ἧς ἡ ἀεροθατούσα φιλοσοφία συμπεριφέρεται πρὸς τὴν εἰς τὸν Θεὸν στηριζομένην φιλοσοφίαν.

Νομίζουσι οἱ ἀκούει ἀρουραῖον λέγοντα : μ' εὐσπλαγχνίζοντα καὶ μὲ δίδουσι τὸν ἥλιον!

Ἐπάρχουσι, τὸ γνωρίζομεν, διόσημοι καὶ ἐξίχοντες εἴθει. Οὗτοι κατ' οὐσίαν, ἐμβριθῶς σκεπτόμενοι καὶ ἐκ τῆς ἐσχύρας αὐτῶν ἀντλοῦντες τὴν ἀληθειαν δὲν εἶναι τόσον βέβαιοι περὶ τῆς ἐκευτῶν ἀθείας· ἄλλως τε παρ' αὐτοῖς καταντᾷ ζήτημα ἀπλοῦν ὀρισμοῦ καὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, ἐὰν ὡς μεγάλα διάνοια· δὲν πιστεύουσιν εἰς τὸ θεῖον, ἀποδεικνύουσιν εὖ ἥσσον τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ.

Ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν χαιρετίζομεν τοὺς ἐρευνητάς φιλοσόφους ἐνῷ συγχρόνως ἀπορρίπτομεν ἀνοικτιρῶνως τὴν φιλοσοφίαν αὐτῶν.

Ἐξαεὶς ἀθροισμέν.

Τὸ ἄξιον θαυμασμοῦ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶναι ἡ εὐχέρεια μεθ' ἧς ἀποζημιῶνται διὰ τῶν λέξεων. Σχολῆ τις μεταφυσικῆ τοῦ Βορρᾶ. ὀλίγον τι μὴ ἐγνωσμένου ἢ μᾶλλον δυσδιαγνώστου συστήματος, ἐνόμισεν ὅτι ἐπέφερον ἀναστάτως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀντιλήψιν, ἀντικαταστήσασα τὴν λέξιν Δύναμις, διὰ τῆς λέξεως Βούλησις.

Τὸ νὰ εἰπωμεν: τὸ φυτόν βούλεται, ἀντὶ τοῦ τὸ φυτόν αἰετᾷ, θά εἶναι ἀληθῶς γόνιμος ἰδέα ἐάν προσθέσωμεν: Τὸ σύμπαν βούλεται.

Διατί; ὅτι: ἐκ τῆς προσθήκης ταύτης θά προέλθῃ ἐκ συλλογισμῶν τὸ φυτόν βούλεται, ἄρα τὸ φυτόν ἔχει ἐν ἑαυτῷ, ἄρα τὸ σύμπαν βούλεται, ἄρα τοῦτο ἔχει ἐγὼ τὸν Θεόν.

Ἡ σχολῆ λοιπὸν ἐκείνη, ἐνῶ παραδέχεται βούλησιν ἐν τῷ φυτόν, ἀρνείται ταύτην ἐν τῷ σύμπαντι, ἕπερ ὅποτελεῖ ἀντιφασίαν, ὡς ἀπεδείξαμεν.

Διότι τὸ ἀρνείσθαι βούλησιν ἐν τῷ ἀπείρῳ, ἔχει ἐν τῷ Θεῷ, εἶναι ταυτόν τῷ ἀρνείσθαι αὐτὸ τὸ ἀπείρον.

Ἡ εὐ ἀρνήσις τοῦ ἀπείρου ἀγεί εἰς τὸν Μηδενισμόν.

Μετὰ τοῦ Μηδενισμοῦ οὐδεμία συζήτησις εἶναι ἐφικτὴ, ὅτι: πᾶς λογικευόμενος μηδενιστῆς ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ μεθ' οὗ συζητεῖ, εὐδ' εἶσι: οἱ βεβαίως περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἰδίας ὑπάρξεως.

Κατὰ τὸν συλλογισμόν αὐτοῦ προκύπτει τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ αὐτός οἱ: ἑαυτὸν εἶναι ἀπλή ἀ ν τ ἱ λ η ψ ῖ ς π ν ε ὑ μ α τ ο ς.

Ἄπαξ δὲ κατανοήσας εἰς τὸ νὰ ἐκστομίσῃ τὴν λέξιν Πνεῦμα, παραδέχεται ἐν συνόλῳ ὅ,τι ἤρνηθη.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ, οὐδεμία ὁδὸς ἴχουσα εἰς τὴν γνῶσιν διὰ τῆς φιλοσοφίας δύναται νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ θεσύλλαβον: Ὅχι.

Εἰς τό, Ὅχι: μία ἀπάντησις ὑπάρχει, τὸ Ναί.

Ἄρα, ὁ Μηδενισμὸς οὐδεμίαν κίετηται: σπουδαίωστα.

Χάρις δὲν ὑπάρχει. Μηδὲν δὲν ὑφίσταται. Τὸ πᾶν εἶναι κάτι τι. Τὸ τίποτε δὲν εἶναι μηδέν.

Ὁ ἄνθρωπος τρέφεται μὲ μίαν κατέφασιν πλειότερον παρ' ὅσον μὲ ἄρτον.

Δὲν ἄρκει εἰς τὸν ἄνθρωπον μόνον τὸ βλεπεῖν καὶ δεκνέσθαι.

Ἡ φιλοσοφία, ἴχουσα ὡς ἔρισμόν, τὸν Θεόν, τὴν Ψυχὴν καὶ τὸν

Ἄνθρωπον πρέπει νὰ ᾖ μία ἐνέργεια· ὀφείλει νὰ ἔχη ὡς σκοπὸν καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν βελτίωσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἰ) Σωκράτης θεὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ νὰ προέλθῃ ὁ Μύρκος Αὐρήλιος· ἐν ἄλλαις λέξεσι θεὸν νὰ προέλθῃ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τῆς ὑπερτάτης εὐδαιμονίας ὁ ἄνθρωπος τῆς σοφίας.

Νὰ μεταβληθῇ ἡ Ἐδὴμ τῆς Ἐπαγγελίας εἰς Λύκειον κατὰ Πλάτων.

Ἡ γνῶσις θεὸν νὰ ᾖ τὸ ἐνδυναμωτικὸν τῆς καρδίας.

Ἡ ἀπόλυσις εἶνε πεινιγρὰ, ἀσθενὴς φιλοδοξία, σκοπὸς θλιβερός, εἰς κτήνας μόνον ἀρμόζουσα.

Ἡ γνῶσις, ὁ νοῦς, ἡ κρίσις, ἰδοὺ ὁ γνήσιος τῆς ψυχῆς θρίαμβος.

Ἡ λειτουργία τῆς πραγματικῆς φιλοσοφίας εἶνε νὰ προτείνῃ τὴν γνῶσιν εἰς τοὺς οὐφῶντας αὐτῆς, νὰ παρέχῃ τὴν περὶ Θεοῦ ἰδέαν εἰς πάντας ἐν εἰδεί γλυκέος μυστοῦ, νὰ συντελῇ εἰς ἀδελφοποιήσιν συνειδήσεως καὶ γνώσεως, νὰ καθιστᾷ ταύτας δικαίας διὰ τῆς μυστηριώδους ταύτης ἀντιπαραστάσεως.

Ἡ ἠθικὴ εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀληθειῶν.

Τὸ ἰδεῶδες τοῦ ἀπολύτου διὰ νὰ ᾖ προσίτον, καταληπτόν εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, θεὸν νὰ παρέχῃται ὑπὸ τύπον τροφῆς.

Τὸ ἰδεῶδες δικαιούται νὰ εἴπῃ : «Λάβετε, φάγετε, τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα· πίνετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό μου ἐστὶ τὸ αἷμα».

Ἡ σοφία εἶνε ἱερὰ Μετάληψις.

ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦτον ἡ σοφία πύεται οὕσα ἄγονος ἔρως τῆς γνώσεως διὰ τὸν ἄνθρωπον, τὸ μέσον τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἐπικοινωνίας, ἐξ ἧς καὶ ἡ φιλοσοφία ἐξυψώθη εἰς περιωπὴν θρησκείας.

Ἡ φιλοσοφία θεὸν ὀφείλει νὰ ᾖ προστέγασμα στηθῶν ἐπὶ τοῦ μυστηρίου, ἵνα ἀτενίζῃ πρὸς αὐτὸ κατ' ἀρέσκειαν, ὡς μόνον ὁ ἀποτέλεσμα ἔχον, νὰ ἀποδῇ πρόσφορον εἰς τὴν κοινὴν περιέργειαν.

Ὅσον τὸ ἐρ' ἡμῖν, ἀναβάλλοντες εἰς ἰτίαν εὐχαίριαν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἡμετέρας γνώμης, ἀρκοῦμεθα νὰ εἴπωμεν :

Ὅστε τὸν ἄνθρωπον ἐννοοῦμεν ὡς ἀρετηρίαν, ὅστε τὴν πρόδον ὡς σκοπὸν, ἄνευ τῶν δύο ἐκείνων ἐλατηρίων δυνάμεων, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης.

Ἡ πρόδος εἶνε ὁ σκοπός, τὸ ἰδεῶδες εἶνε ὁ τύπος.

Τί ἐστὶν ἰδεώδες; Ὁ Θεός.

Ἰδεώδες, Ἀπόλυτον, Τέλειον, Ἀπειρον, εἶνε λέξεις ταυτόσημοι.

Z

Ἐπιφυλακτικότης ἐν τῇ μομφῇ.

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ φιλοσοφία ἔχουσιν καθήκοντα ἐπ' ἀπειρον, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει καὶ ὁ νόμος, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως καθήκοντα ἀπλῆ· νὰ καταδικάσῃ π. γ. τὸν Καίσαρα ὡς ἀρχιερέα· τὸν Δράκοντα ὡς χριτὴν· τὸν Τριμαλχίωνα (1) ὡς νομοθέτην· τὸν Τιβέριον ὡς αὐτοκράτορα. Τοῦτο εἶνε καταληπτόν, σαφές, οὐδὲν σκοτεινὸν σημεῖον περιέχον.

Ἄλλα τὸ νὰ ζήσῃ τις κεχωρισμένως ἀπὸ τοῦ λοιποῦ κόσμου, ἔστω καὶ μετὰ τῶν παρεμβολῶν ἠλλειψῶν καὶ κτηταχρήσεων, εἴμπορεῖ ἡ ἱστορία νὰ τὸ θεωρήσῃ ὡς δικαίωμα ἀνεξίτητον; Πρῶτον δεῖν νὰ ἐξετασθῇ, ἀνὸς δικαιοῦται ὁ ἄνθρωπος εἰς τοῦτο. Καὶ ἂν δικαιοῦται, νὰ ἐξακριβωθῇ, κατὰ πόσον.

Τούτου λοιπὸν δεθέντος, ὁ κεινοβιακὸς βίος εἶνε πρόβλημα ἐνδιαφέρον ἐλόκληρον τῆν ἀνθρωπότητα.

Τοῦ λόγου ἔνεος περὶ μοναστηρίων, πρέπει ν' ἀποφανθῇ, τις εὐκρινῶς.

Τὰ μοναστήρια ὑπερῆσαν ἰδρύματα πλάνης καὶ ἀθωότητος· ἀποπληνήσεως καὶ αὐτοβουλίας· ἀμαθείας καὶ αὐταπαρηρέσεως· ποινῆς καὶ μαρτυρίου. Τὸ τοιοῦτον ὡς ἱστορικὸν εἶν ἐπιδέχεται ἀντιρρῆσιν.

(1) Σ. Μ. Ὁ Πατρῴκος ἐν τινι βιβλίῳ ἐπιγραφουμένῳ «Σάτυρα» ἀναφέρει καὶ περὶ τοῦ συμποσίου τοῦ Τριμαλχίονος, εἰς ὃ κωμικώτατα σατυρίζεται ἡ παρακμάσασα Ρώμη ἀναφέρεται δὲ ἐνταῦθα οὗτος καὶ τὰ λοιπὰ πρόσωπα, ὡς ἐκείλῳ τῶν ἔργων τοῦ ποιητοῦ ἐν τῇ ἐνασχέσει τῆς εἰρουσίας τῶν.

Ἄλλ' ἢ ἀντίφρασις ἐγίνεται εἰς αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τοῦ κοινούβια-
κοῦ βίου, ὅστις σκοπὸν μὲν ἔχει τὴν σωτηρίαν καὶ μέσον τὴν θυσίαν.

Τὸ μοναστήριον εἶνε ὁ ὑπερφιάλος ἐγωισμός, ἔχων ὡς ὑποτεινούσαν
τὴν αὐτοθυσίαν.

Ἄρα ὁ μοναχικὸς βίος ἔχει ὡς ἀξίωμα τὸ παραιτεῖσθαι χάριν τοῦ
ἀρχεῖν.

Ἐν τοῖς μοναστηρίοις δεινοπαθεῖσι πρὸς ἀπόλαυσιν.

Σύρουσι συναλλαγματικὴν εἰς βίον τοῦ θανάτου.

Προεξοφλοῦσιν ἐν τῷ ἐπιγίῳ σκότει τὸ οὐράνιον φῶς.

Ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἡ κόλασις διδεται ὡς προκαταβολή, διὰ τὴν
κληρονομίαν τοῦ παραδείσου.

Ὁ μοναχικὸς πῆλος καὶ τὸ ράσον εἶνε αὐτακτονία πληρωνομένη
διὰ τῆς αἰωνιότητος (1)

Εἰς τοιοῦτο ζήτημα ἀποκλείεται πᾶσι εἰρωνεία, ὥστε δὲν θὶ νο-
μίση τις ὅτι εἰρωνεύομεθα. Τὸ τε καλὸν καὶ τὸ κακὸν εἶνε σοβαρά.

Εἰς ὄλιγος θὶ συσπᾶται τὰ ὄργρα, ἀλλὰ δὲν θὶ μειδιάση
μειδιάμα πονηρὸν. Παραδεχόμεθα τὴν ὄργην, ἀλλ' οὐχὶ τὴν πρὸς κα-
κολογίαν ροπὴν.

Η'.

Πίστις, Νόμος.

Ὅλιγας ἐστὶ λέξεις.

Μεμφομέθα τὴν Ἐκκλησίαν, ἐφ' ὅσον μετέχει τῆς ραδουργίας
κατακρινόμεν τὴν πνευματικὴν ἀρχὴν ὡς ἐραγομένην τῆς κοσμικῆς
ἐξουσίας. Ἄλλὰ ἀείποτε τιμῶμεν τὸν λειλογισμένον ἄνθρωπον, τὸν
ἄνθρωπον προσευχόμενον.

(1) Σ. Μ. Ὅσοι λέγοντες κατόπισ μ' ἀγῆ ν' ἀγίσσω

Χαιρετῶμεν τὸν γονυκλινοῦντα.

Πίστις : διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἀναγκαία.

Ἄλλοιόμονον εἰς τὸν μηδὲν πιστεύοντα !

Ὁ προσηλούμενος εἰς τι δὲν μένει ἄνευ ἀσυχλίας.

Ἵπάρχει καὶ ὄρατος καὶ ἀόρατος ἐργάτης.

Λατρεύειν ἴσον ἐργάζεσθαι.

Σκέπτεσθαι ἴσον ἐνεργεῖν.

Βραχίονες διεσταυρωμένοι ἐργάζονται.

Χεῖρες ἠνωμένοι πράττουσι.

Τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν εἶναι ἔργον.

Ὁ Θαλῆς ἐπὶ τετραετίαν ἔμεινεν ἐν ἀκίνησιν καὶ ἐκ ταύτης προέκυψεν ἡ φιλοσοφία.

Δι' ἡμᾶς εἰ κοινωσιακοὶ δὲν εἶναι ὀκνηροί, οἱ δὲ ἄσκηταί εἶναι φαινεῖνες.

Διανοεῖσθαι περὶ τῆς Σκιάς εἶναι τι σοβαρὸν.

Διηλεκτὴς ἀνάμνησις τοῦ πάρου ἄρμαζι εἰς τοὺς ζῶντας. Ἐπὶ τοῦ σημείου δὲ τούτου ἱερεῖς καὶ φιλόσοφος συμφωνοῦσιν.

Ἄπαξ ὀφείλομεν ν' ἀποθάνωμεν, εἶναι καλόν, ἐνόσφ ζῶμεν νὰ ἀναμνησκώμεθα τοῦ πάρου.

Νόμος σοφῆς νόμος ἀσκητοῦ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην ἀσκητῆς καὶ σοφῆς τείνουσι πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον.

Οὐδὲν ὑψηλότερον τοῦ ἔργου ἔπερ διεξάγουσιν αἱ ψυχαί, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὠφελιμώτερον.

Πρὸς τοὺς ἀπερισκέπτως εἰ ἐρωτῶντας τί ὠφελοῦσι τὰ ἀκίνητα ἐκεῖνα πλάσματα ἐνόσφ τοῦ μυστηριώδους ἐκείνου ἀδελφου, ὀφείλομεν νὰ εἰπώμεν τούτο :

Χρειαζόνται οἱ προσευχόμενοι πάντοτε διὰ τοὺς μηδέποτε προσευχόμενους.

Δι' ἡμᾶς, ὅλον τὸ ζήτημα ἔγκειται εἰς τὴν ὁδοῖν τοῦ πνεύματος τὸ ὅποιον συμμίσχεται μετὰ τὴν προσευχὴν.

Ἐνοῦμεν μεγάλην τὴν δεήσειν τοῦ Λαϊθνιτίου ὡς ἐπίσης, μεγάλην τὴν λατρείαν τοῦ Βολταίρου.

Εἴμεθα ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ κατὰ τῶν θρησκαιῶν.

Εἴμεθα ἐκ τῶν κατακρινόντων τὰς πομπώδεις ἐν κηδείαις δεήσεις καὶ ἐξαπρόντων τὸ ὄψος τῆς προσευχῆς.

Ἄλλως τε κατὰ τῆς στιγμῆν ταύτην ἢ διανοόμεν, στιγμῆν ἧτις εὐτυχῶς θά μεταβάλῃ τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ δεκάτου ἰνιάτου αἰῶνος, κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, καθ' ἣν τσαοῦται ἄνδρες νεύουσι κάτω, τὴν δὲ ψυχὴν ὀλίγον τείνουσι πρὸς τὰ ἄνω, μεταξὺ τῶσων ὄντων ἐχόντων ὡς ἡλικίην τὴν ἀπόλαυσιν καὶ ἀσχολουμένων εἰς ἑρήμερα καὶ δυσειδή τῆς θύλης ἀντικείμενα, ἐκείνος ὅστις ἀπέργεται αὐτοβούλως εἰς ὑπερορίαν φαίνεται εἰς ἡμᾶς σεβάσμιος.

Τὸ μοναστήριον εἶναι ἡ ἀρνησις ἑαυτοῦ. Τοῦ νὰ λάβῃ τις ὡς καθήκον αὐστηρῶς τινὰ πλάνην ἔχει καὶ τοῦτο τὸ μεγαλεῖον του.

Τὰ μοναστήρια αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ λαμβανόμενα, ἰδίως δὲ τὰ τῶν γυναικῶν, διότι σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ ἡ γυνὴ ταλαιπωρεῖται πλείοτερον, τὰ γυναικεία μοναστήρια ἐξουσίαν ἀναμφισβήτητον μεγαλεῖον.

Ὁ μύθος οὗτος καὶ αὐστηρῶς μοναχικός βίος ὃ παρεθίσταμεν ἱκανά ἕως τὰρτ, ὅν εἶναι βίος, ἀπὸ ὧν εἶναι ἐπιθεσις. Ἄλλ' οὔτε θάνατος ἀπὸ ὧν εἶναι πλήρης εἶναι τοποθεσίαν παρὰ τοῦ εἶναι ἡ ἀπειλὴ τις πρὸς ὅλα ἰδύσσους, τὴν μίαν ἐφ' ἧς ζῶμεν καὶ τὴν ἑτέραν εἰς ἣν θά ἐμπέσωμεν· εἶναι ὁρότημον χωρίζον ὅλο κόσμον ταυτοχρόνως φωτιζόμενον καὶ σκοτιζόμενον ἀμφοτέρωθεν· εἶναι ὁρῶσμον ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἡ ἐξουθενούμενη ἀκτινοβολία τοῦ βίου ἀναμειγνύεται πρὸς τὴν ὠχρὰν ἀκτινοβολίαν τοῦ θανάτου. Εἶναι ὑποσκιὰ τοῦ τέρου· εἶναι τὸ μεταίχιμον ζωῆς καὶ θανάτου.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ὅστινες ὄν πιστεύομεν, ὡς αἱ γυναῖκες αὗται, ἀλλὰ ζῶμεν ὅπως καὶ αὗται διὰ τῆς πίστεως, ἀέποτε ἰθιωρήσαμεν μετὰ σφοργῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐκστάσεως, μετὰ ζήλωτος τῆς εὐκταίριμῃ, τὰ ἀπαρνηθέντα ἑαυτὰς ταῦτα ὄντα, ὡς πλάσματα τρέμεντα ἐν τῇ ἐφοσίῳ, ταπεινότερα καὶ ὑπέρχα, ζῶντι ἐπὶ τοῦ μοναστηριώδους χείλους τοῦ μέλλοντος, παραδοκῶντα εἰς τὸ μεταίχιμον τοῦ κεκλιμένου πλέον καὶ τοῦ μὴ ἀναγίντοσι εἰσέτι ὅ· αὐτὰς χάρις τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἀόρατον ὥς, μετὰ τὴν ἐνδομυχον χάριν ὅτι γινώσκουσι πῶθεν θά προέλθῃ, ἐν τῇ προσδοκίᾳ τοῦ ἀπίρου καὶ τοῦ ἀγνώστου μὴ προσηλωμένον τὸ βδέμμα ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου εαυτοῦ, γονυκλινοῦντα, ἐν παραφορᾷ, ἐν ἐκπλήξει καὶ φρικώδοντα καὶ ἀνοητόντα στιγμιαίως ἐπ' ἰδέσει τοῦ ν' ἀπολάουσι τὴν σιωπῆτητα.

ΤΑ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙΝ Ο,ΤΙ
ΤΟΙΣ ΔΙΔΕΤΑΙ

Ὅπου ἡ ὑποδοχὴ εἶνε ἀνταξία τῆς εἰσόδου.

Ἄφω ἡ Τιτίκα ἐπέθη ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ Θερσαμένου, οὕτως μετὰ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη καθίσαντες συζητοῦν. ὡς εἶδομεν, ἐν τῇ θερμότητι τῆς ἐκ τῆς ἐστίας διαχυομένης θαλάσσης.

Ἐπειδὴ δὲ κλινὴ δευτέρα δὲν ὑπῆρχε, κατεκλιθῆσαν ἀμφότεροι εἰς ἀχρυστραμινὰς χωριστὰ ἑ καθεὶς.

Πρὶν δὲ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὸν Θερσαμένον.

— Εἶνε μεγάλη ἀνάγκη ἐγὼ νὰ ἠμπορέσω νὰ μελῶ ἐγὼ δὲ ἄρκετὸν καιρὸν.

Οἱ λογοὶ οὗτοι ἐκυκλοφόρου καθ' ἑλθὴν τὴν νύκτα εἰς τὸν νοῦν τοῦ Θερσαμένου, καὶ δὲν τὸν ἀρῆσαν νὰ κοιμηθῇ παντελῶς.

Ἄλλ' οὐδ' ὁ Ἀγιάννης ἤδυνθη νὰ κλείσῃ μᾶτι. Διότι ἦτο βέβαιος ὅτι, ἂν ὁ Ἰωβίτης ἀνεκάλυπτε τὰ ἴχνη του, αὐτὸς καὶ ἡ Τι-

τίκα ἦσαν ἐξηρατισμένοι. Ἄφου ἡ νέα τοῦ ἀνέμου πνοή τὸν ἐξώθησεν εἰς τὸ μοναστήριον, μίαι ἰδέαν εἶχε· νὰ μείνῃ ἐκεῖ.

Το μοναστήριον τοῦτο ἦτον εἰς αὐτόν καὶ κινδυνώδες μὲν, ἀλλ' ἐν ταύτῃ καὶ τὸ ἀσφαλέστερον τῶν ἀσύλων.

Κινδυνώδες, ὅτι οὐκ ἐπιτρέπετο εἰς ἄνδρα νὰ εἰσέλθῃ.

Ἄν λοιπὸν τὸν ἀνεκάλυπτον, ἀμέσως θὰ περιπέμπετο ἐκεῖθεν εἰς τὴν φυλακὴν· ἀσφαλές ὅμως διότι, ἂν καταρωθῶτο νὰ τὸν δεχθῶσιν, ὥστε νὰ μείῃ ἐντός αὐτοῦ, τίς τότε θὰ ἤρχετο ἐλεῖ νὰ τὸν ζητήσῃ;

Σωτηρία τοῦ ἦ-ο νὰ κατοικήσῃ, εἰς μέρος ἀκατολαχτον ὑπ' ἀνδρός.

Ὁ Θερσανέμης ἀρ' ἐτέρου ἐσπανε τὴν κεφαλὴν του, οὐδὲν νοῶν. Πῶς ὁ κ. Μαγδαληνῆς εὗρεθῆ ἐκεῖ; πῶς ἐπήδησεν ἀπὸ τόσοῦ ὕψηλοῦ τόχους καὶ μετὰ μιᾶς μικρᾶς κάρης;

Καὶ ἔπειτα αὐτὴ τί ἦτο; Πόθεν ἤρχοντο καὶ οἱ δύο; Ἄφου τοῦ ὁ Θερσανέμης εὗρεσκατο εἰς τὸ μοναστήριον ἐκεῖνο, ὅτε εἶχεν ἀκούσει τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Μ. ἐπὶ Μ. ὅθεν ἠγνόει πᾶν ὅ,τι διατρέξε μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του.

ὑπέθεσεν ὅτι ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐπτώχευσεν ἴσως, καὶ θὰ καταδιώκετο ὑπὸ τῶν δανειστῶν του· ἢ ὅτι ἀνemieχθη ἴσως, τίς οἶδεν, εἰς ποῖον τόλμημα πολιτικόν, καὶ ἐκρύπτετο ὡς ἄνοχος· τοῦτο ὅτε ἐσχηρίσται τὸν Θερσανέμην, καθὼ βόναπαρτζοντα κατὰ βίβλος.

Τὸ μᾶλλον ἀνεξήγητον πρὸς αὐτόν ἦτο, πῶς ἤδυνθη ὁ κ. Μαγδαληνῆς νὰ εἰσπηδῆσῃ εἰς τὸν κήποι τοῦ μοναστηρίου μετὰ τῆς μικρᾶς.

Τοὺς εἶλεπε, τοὺς ἠγγίχε, τοὺς ἐλάλει, καὶ τῷ ἐφαίνετο ἐπίστευτον.

— Ὅπως καὶ ἂν ἦναι, ἔλεγεν, ὁ κ. Μαγδαληνῆς μοῦ ἔσωσε τέλος πάντων τὴν ζωὴν.

Τοῦτο καὶ μόνον ἤρκει νὰ τὸν καθησυχάσῃ. Ἡ συνειδήσις τὸν εἶπε· «Τί σὲ μέλει; Σ' ἔλαμνεν αὐτός ὁ ἄνθρωπος καλόν; Ἰεσοῦ ἦλθε τώρα ἡ σειρή σου νὰ τοῦ το ἀναπαυδῶσῃ. Ἐκεῖνος, ὅταν ἐγκραίσθη νὰ χωσθῇ ὑπὸ τὸ φροτωμένον ἄμαξι, οὐκ νὰ σὲ ξεπλαχώσῃ τελείως, ὅτε ἐκινήσῃ προτῆτερον νὰ τὸ συλλογισθῇ».

Ἄπερῆσεν λοιπὸν νὰ σώσῃ τὸν κ. Μαγδαληνῆν.

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τοῦτο παλιν οἱ συλλογισμοὶ ὅτε τὸν ἔφταν.

— Ἄν, ἔλεγε κατὰ νοῦν, ὅστερον ἀρ' ὅ,τι ἔλαμνεν ὁ ἐπὶ αὐτός ὁ

ἄνθρωποι, ἐμόνυθαι ἐξάρνα ὅτι ἦτο κλέπτης, ἔπρεπε πάλιν νὰ τὸν σώσω ; Ἐνωεῖται. Ἄν ἦτο φονεὺς ; Πάλιν τὸ αὐτό. Ἐνῶ λοιπὸν εἶνε ἅγιος ἄνθρωπος, πρέπει ἐγὼ νὰ τὸν σώσω ; Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Πῶς ὅμως νὰ τὸν κρύψω εἰς μέσα χρόνον, καιρὸν, χωρὶς τελείως νὰ τὸν καταλάβουν ;

Καὶ ὅλα μὲν τὰ πρόβληματα, εἰς τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν κρίσιμον, εἶχον ποιάν τινα ὀπωσδήποτε λύσιν, ἀλλὰ πῶς θὰ ἤδυνάτο νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς εἰσόδου του ἐν τῇ μονῇ, τοῦτο τὸν ἐθασάνε. Καὶ οὐχὶ μόνον τοῦτο. Τὸ δυσκολώτερον ἦτο πῶς θὰ κατέρθεν νὰ τὸν κρατήσῃ ἐκεῖ.

Καὶ ὅμως ἐν ἀπειθαρρόνθῃ ὁ Θεοσανιμης.

Ἐθεώρησε μὲν δυσκατέρθωτον τὸ τοιοῦτον, χιμαϊρικόν, ἀλλὰ ἐν ὀπιθοχώρησεν.

Ὁ ταλαίπωρος οὗτος ἀγρότης ἀνευ τινὸς ἐπίρου ἐφροδίου, κλῆν τῆς ἀρεσιώσεως, τῆς ἀγαθότητός του καὶ τῆς εἰς ἀγρότας ἐπισχούσης ἐκείνης ἐπιτηδεϊότητος, ἦν κατὰ τὴν παραδοσαν περίστασιν ἐρησιμοποιεῖ ὑπὲρ γενναϊόφρονος σκοποῦ, ἐπιχειρήσει νὰ παρακάμψῃ πάντα σκόπελον νὰ ἐξομαλύνῃ πᾶν τὸ δυσεπίτευκτον, ὅπερ θὰ προήρχετο ἐκ τοῦ μοναστηρίου καὶ πᾶσαν εὐανθήποτε πλοῦντὴν ἀντίδρασιν ἀπορρέουσαν ἐκ τῆς ἀσστηρίστητος τῶν κανονισμῶν τοῦ Ἁγ. Βενεδίκτηου.

Τὰ κατ' αὐτὸν εἶναι τὰ ἐσπλογιζέτω· ἕνας γίρων, κυρτός, χωλός, οὐδὲν πρὸς τὸν κόσμον ἐνδιαφέρον αισθανόμενος, εὖρε τὴν εὐχάριστον εὐκαιρίαν νὰ φανῇ εὐγνώμων, ἰδὼν δὲ ὅτι διὰ τοῦτο ἐπραττεν ἔργον θεάρεστον, ἐσέβηθη ἀπορησιστικῶς, ὡς τις ἐτοιμοθάνατος θ' ἀπεστράγγιζεν ἀπλήστως ἀπαῶν εὐδῶν πρῶχειρον ἐνώπιόν του ποτήριον ἐκλεκτοῦ οἴνου, ἐκ τοῦ ὀπίου ἰσως ἂν ἐπροκειτο νὰ ζήσῃ, ἐν θὰ ἔπινε ποτὶ.

Πρὸς τοῦτοις καὶ ὁ ἀγ. ὄν ἀνέπνιν ἀπὸ τῶσων ἐτῶν ἐν τῇ μοναστηρίῳ ἐκείνῳ εἶχεν ἐξαλείφει παρ' αὐτῷ τὴν ἀτομικότητα ἕως οὗ κατέστησε πλοῦτον εἰς αὐτὸν ἀγαθὴν τινα πρᾶξιν.

Διὸ καὶ ἀπεφάσισε νὰ παραδοθῇ ὀλοφύχως εἰς τὸν κ. Μαγδαληνῆν.

Ὡς ἐκ τοῦ παρελθόντος δὲ ὁ Θεοσανιμης, δοκιμάσας καὶ ὑποστάς πολλά, ἐν ἤδυνάτο νὰ ἔχῃ ἐν τῇ ψυχῇ τι κακόν.

Αί ἐλλαίψεις καὶ αἱ κικίαι τοῦ ἤτα, κατ' ἐπίφρασιν, ἂν καὶ αὐτὴ ἢ φυσιογνωμία τοῦ προδιέθετον εὐμενῶς ἐκ πρώτης ὄψεως τὸν παρατηρητὴν.

Ὁ γέρον Ἐρταμένης ἦτον ἀγρότης, ἀλλ' εἶχε γεννηθῆ δημοσίος γραφεύς, καὶ ἐκ τούτου ὑπῆρχε πολυμήχανος ἐν τῇ νοημοσύνῃ του, καὶ ἀρχίλους ἐν τῇ ἀρελείᾳ του.

Ναυαγῆσας διὰ διαφόρους αἰτίας εἰς τὰς ὑποθέσεις του, ἀπὸ δημοσίου γραφεύς ἐξέπεσεν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ παραγωγέως καὶ τοῦ χειρωνακτοῦ. ἔμεινεν ὅμως πάντοτε ἐν αὐτῷ τὸ πνεῦμα τοῦ δημοσίου γραφεύς, καὶ πολλάκις εἰς τὸ χωρίον ἔλεγον οἱ ἄλλοι ἀγρόται περὶ αὐτοῦ. Εἶδες τὸν γέρο Ἐρταμένης; Κουδεντιάζει ὡσάν κύριος μὲ ἀκαπέλλου.

Ἄν ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχεν ἐλαττώματι, τὰῦτα ἦσαν ἐλαφρά· ἀλλ' ἡ φυσιογνωμία του ὄν ἐκαμνε κικίην ἐντόπωσιν, καὶ ἡ γερωντική μορφή του οὐδέμην εἶχε τῶν κικίων ἐκείνων ροσίδων, αἵτινες μαρτυροῦσι τὰς φαύλας ἢ κτηνώδεις ψυχάς.

Τὸν αἰγὴν, ὁ Ἐρταμένης ἀρῶ κατεβασάσκειν ὄλην τὴν νόκα τὸν νοῦν του, κροῖζε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ οἶδε τὸν κ. Μαγδάλην καθήμενον ἐπὶ τῆς σπρανῆς του καὶ παρατηροῦντα τὴν Τιτίκαν, εἰσέτην κειωμένην. Ἀνεκίνησε δε τότε καὶ ὁ Ἐρταμένης, καὶ ἀμέσως ἀποταθείς πρὸς τὸν Ἀγιάννην.

— Τώρα λοιπόν, τὸν εἶπε, νὰ ἰδῶμεν πῶς πρέπει νὰ γίνῃ, διὰ νὰ εἰσαχθῆς εἰς τὸ μοναστήρι.

Ὁ Ἀγιάννης συνήλθεν ἐκ τῆς ἐκστάσεώς του, καὶ τότε ἐκάθησαν ἄμφοτεροὶ οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι ἄνθρωποι νὰ συζητηθῶσι.

— Πρῶτον, εἶπεν ὁ Ἐρταμένης, ἐννοεῖται πῶς ὄν πρέπει νὰ πατήσῃ; ἔξω ἀπ' αὐτὸ τὸ ὄματιο, οὔτε ἡ ἀριστερά σου, οὔτε ἡ μικρή. Μ' εἶα του βῆμα εἰς τὸν λήθο, χεθῆλαμε καὶ οἱ δύο μας.

— Ἐχμὲς δίκαιο.

— Ἄκουτε τώρα, κὲρ Μαγδάλην μου, νὰ σοῦ εἰπῶ. Ἦλθες εἰς μία στιγμή πολὺ καλῆ, ὀηλιτῆ πολὺ κικίη θελω νὰ εἰπῶ. Μία ἀπὸ ταῖς καλόγρητες εἶνε ἄρροστη, καὶ δι' αὐτὸ ὄν θὰ γυρίσουν νὰ κούτίζουν τότε, τόσο πρὸς το μέρος μας. Ὅς φαίνεται, εἶνε ἀχρημάτιβιθάει. Καθε σπράντα ὄρας, κάναμεν παραύλησι. Εἶνε ὄλο τὸ μοναστήρι εἰς κίνησι. Ἐχου φρονιδῶσι. Διὰ τὸ πηγαίνε. Ἔ τὸν

ἄλλον κόσμο, εἶνε μία ἅγια· ἀγκαλιὰ εἶ, καὶ ὅλοι ἐδῶ μέσα εἶμεθα ἅγιοι· ἡ μόνη διαφορά μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἐμένα, εἶνε πῶς αὐταὶ λέγουν τὸ καλλί ΜΑΣ, ἐνῶ ἐγὼ λέγω ἡ κίμαρά ΜΟΥ. Τώρα θὰ φάλλουν τὴν ἀκολουθίαν τῶν ψυχωραγοῦντων, καὶ ἔπειτα τὰ νεκρώσιμα. Ὅσο γιὰ τὴν σημερινὴν ἡμέρα θὰ εἶμεθα ἡσυχιοὶ· ὅσον ὅμως γιὰ τὴν αὔριο, ἔεν σοῦ ἀποκρίνομαι.

— Πῶς ! εἶπεν ὁ Ἀγιάννης, ἀφοῦ αὐτὸ τὸ μέρος εἶνε τόσο παράμερο, χωσμένο ὀπίσω ἀπὸ τὰ χαλάσματα, καὶ ἐνῶ τὰ δένδρα τὸ κρόπτον ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ μοναστηριοῦ !

— Ναί· καὶ ἀκόμη, ἂν θέλῃς, ἐδῶ ἔεν ἔρχονται ποτὶ τοὺς ἡ καλογρηαῖς· οὔτε πλησιάζουν.

— Λοιπὸν ; ἠρώτησεν ὁ Ἀγιάννης· ὡς ἂν ἔλεγε. «Μὴ φαίνεται ὅτι πολὺ καλὰ θύναμαι· νὰ μείνω προσυλαγμένος ἐδῶ».

— Τὸ κακὸ εἶνε, ἀπεκρίθη ὁ Θερανέμης, ἡ μικραῖς.

— Ποιαῖς μικραῖς ;

Ἐνῶ ὁ Θερανέμης ἤρριγε τα χεῖλη ἵνα ἐξηγήθῃ, ἤκουσθη κώδων ἐκκλησιαῖς σημαίνων μίον.

— Ἀπέθανε ἡ καλογρηά, εἶπε. Βλέπεις ; ἤρριξαν νὰ σημαίνουν τὸ νεκρώσιμο.

Καὶ ἐνευσεν εἰς τὸν Ἀγιάννην νὰ προσέιξ.

Ὁ κώδων ἐσήμανε καὶ ἄλλην.

— Τὸ νεκρώσιμο, κύρ Μαγδαληνῆ μου, τὸ νεκρώσιμο. Τώρα ὁ κώδωνας θὰ σημαίνει, καθὼς τὸν ἤκουσαι, ἀπὸ λεπτὸ εἰς λεπτὸ, εἰκοσιτέσσαρες ὥρες, ἕως νὰ ἐβγῇ τὸ λειψάνο ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Πρέπει νὰ ἔξωρξ ἔστι, τὴν ὥραν ὅπου συγχωροῦν εἰς ταῖς μικραῖς νὰ βγάλῃ νὰ παίξουν, αὐταῖς ἔπαιρουν ὅλον τὸν κηπο. Μία σφαῖρα νὰ κολίση ἔρχονται ἕως ἐδῶ ἀπ' ἐξῶ νὰ τὴν ζητοῦν, μελονότι ταῖς τὸ ἔχουν ἀπηγορευμένο. Δὲν ἔξωρξ τὴ διαβολάκια εἶνε αὐτὰ τὰ ἀγγελουδία !

— Ἀλλὰ ποῖα ; ἠρώτησεν ὁ Ἀγιάννης.

— Ἡ μικραῖς. Θὰ σε ἀνικάλωπταν ἀμέσως. Θὰ ἔρριζαν. «Πάλινος ἀνδρας ;» Ὅσον ὅμως διὰ σήμερ, ἔεν ὑπάρχει κίνδυνος. Δὲν θὰ ταῖς συγχωρηθῇ νὰ παίξουν. Ὅλη ἡ ἡμέρα θὰ περάσῃ με ταῖς παράκλησας. Ἀκούεις τοὺς κώδωνας ; Καθὼς εἰ τὸ εἶπα, κῶθε λεπτὸ καὶ μία. Εἶνε τὸ νεκρώσιμο

— Ένδρα, εἶπεν ὁ Ἀγιάνης. Θὰ ἔχουν μικραῖς μαθήτριας εἰς τὸ μοναστήρι.

Καὶ ὁ Ἀγιάνης ἐσκέφθη. Ἰδοὺ εὐκαιρία νὰ μάθῃ καὶ ἡ Τιτίκα γράμματα, καὶ νὰ ἐκπαιδευθῆ.

Ὁ δὲ Θερσανέμης. — Ἐχουν, λέγει! ἰ ἐκράξην· ἕνα σωρὸ Ἀύταις νὰ σὲ ἰδοῦν, θὰ βάλλουν τὰς φωνάς, καὶ φευγιά! ἰδῶ, ἄνδρα νὰ ἰδοῦν, θαρροῦν πῶς βλέπουν τὴν πανοῦλα. Ἄμ' διατὶ μοῦ δένουν τὸ κοῦδόνι εἰς τὸ γόνατο, ὡς νὰ ἤμουν κίβινα θεριό!

Ὁ Ἀγιάνης προσεῖχε μᾶλλον εἰς τοὺς ἰδίους τοῦ διαλογισμοῦ. — Αὐτὸ τὸ μοναστήρι, ἔλιγε καθ' ἑαυτόν, εἶνε ἡ σωτηρία μας.

Ἐπειτα δὲ ὀφώσας τὴν φωνήν· — Ναι, εἶπεν· ἡ δυσκολία εἶνε πῶς νὰ μείνωμεν.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Θερσανέμης ἀλλ' ἡ δυσκολία εἶνε πῶς νὰ βγῆτε.

Τὸ αἶμα τοῦ Ἀγιάνη συνέρρευεν ὅλον περὶ τὴν καρδίαν του. — Νὰ βγοῦμε!

— Βέβαιον, κύρ Διαγόληρῶ, μοῦ δὲ νὰ μείνεται ἰδῶ μέσα. εἶνε ἀνάγκη νὰ βγῆτε προτῆτερα.

Σιωπήσας δὲ ὀλίγον, ὅσον ν' ἀκουσθῆ ἐν τῷ μεταξύ ἐν κρούσμα τοῦ νεαρῶσιου κώδωνος, ὁ Θερσανέμης ἐξηκολούθησε λέγων.

— Δὲν εἴμπερεῖ νὰ γινῇ τὸ νὰ εἰρεθῆτε ἰδῶ μέσα ἔξωφρα. Ἀπὸ τοῦ ἤλθιτε; Ὅσο τὸ κατ' ἐμὲ, εἶπεις ἀπὸ τοῦ οὐρανό, ἐπειδὴ ἐγὼ σὲ γνωρίζω· ἡ κηλογγυαῖς ὅμως, καταλαμβάνεις... ἡ κηλογγυαῖς εἶνε ἀνάγκη νὰ ἰδοῦν ὅτι ἐμῶδες ἀπὸ τὴν θύρα.

Ἐν τούτοις ἤκουσθη ὁ ἤχος καὶ ἄλλου κώδωνος.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Θερσανέμης· αὐτὸ εἶνε ὅπου προσκαλοῦνται αἱ συνουσιαί. Τώρα θὰ κάμουν σίνοδο. Πάντοτε ὅταν ἀποθνήσκῃ κάποιος κάμουν σίνοδο. Ἀπέθανε, ὡς φαίνεται, τὴν ἀγλή. Συνήθως ἀποθαίνουν τὴν ἀγλή. Τώρα ἐπὶ μου· δὲν ἔμπεροῦσαι νὰ βγῆς ἀπὸ ὅπου ἐμῶδες; Ἄν ἀγαπᾷς τὴν ζωὴ σου! δὲν σ' ἐρωτῶ τούτο ἀπὸ περιέργεια, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἐμπίστεως· κ' ἐμῶδες πρέπει νὰ μᾶθῃ.

Ὁ Ἀγιάνης ὠχρίσθη. ἔβραζε καὶ εἰς μνητὴν τὴν ἰδίαν τοῦ

νά κατάβῃ, πάλιν εἰς τὸν φοβερόν ἐκεῖνον ὄραμον. Δὲν ἦτο μικρόν.

Ἐξέλιθε ἐνὸς ὁράσου γέμοντος πύργων, καὶ ἀπὸ ἀπαξ εὐρεθῆς ἔξω, φαντάσου νά σέ συμβουλεύῃ, φίλος νά τίσῃθης πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ ὄρασι. Εἰς τοῦ Ἀγιάνη, τὸν νοῦν ἢ συναικία ὄλη, ἐβρίθην ἀστυνομικῶν κλητηρῶν καὶ κατασκόπων, ἔγχευε χειρῶν ἐτοιμῶν νά τὸν συλλάβωσιν ἀπὸ τοῦ τραχήλου. Ἰσως δὲ καὶ ὁ Ἰαβέρης αὐτοῖς ἴστατο παραμονεύων εἰς τινὰ γωνίαν τῆς ἰδοῦ.

— Ἀδύνατο πρᾶγμα! Ἰπὸθισι, κῆρ Θερασάνην, ὅτι ἔπεισα ἀπὸ τὸν οὐρανό.

— Σοῦ εἶπα ὅτι ἐγὼ τὸ πιστεύω αὐτὸ τὸ πιστεύω. Ἐε, ἔχεις ἀνάγκη νά μοῦ τὸ εἰπῆς. Βέβαια, ὁ Θεός σ' ἔπειρε εἰς τὰ χεῖρα του διὰ νά σέ παρατηρήσῃ ἀπὸ οὐμᾶ, καὶ ἔπειτα σέ ἔρρηκε καὶ ἔπισσε. Τὸ μόνο εἶνε, πῶς ἤθελε νά σέ βάλῃ εἰς ἓνα μοναστήρι ἀνδρῶν, καὶ ἔκαμε λάθος. Νά! τῶρα πάλιν σημαίνουν, διὰ νά εὐδοκίησουν τὸν θυρωρό ὅτι πρέπει νά πάγῃ εἰς τὸ ἐρημαγεῖο, καὶ νά εἰπῇ νά στείλουν ἱατρὸν διὰ νά κάμῃ νεκροῦλα. Ὁ νόμος, βλέπεις, τὸ ἀπικτιᾷ. Δὲν ἀγαποῦν καθόλου, αὐταῖς ἢ εὐλογημέναις, τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἱατροῦ, ἀλλὰ τί νά γίνῃ; Οἱ ἱατροὶ ταῖς φαίνονται ἄνθρωποι ἄθιοι πῶς αὐτοὶ δὲν πιστεύουν τίποτε. Ἐνεκε ἱατρὸς σηκώνει τὸν πῆλο τους καὶ βλέπει τὸ πρόσωπό τους. Σηκώνει μάλιστα κῆποσι καὶ ἄλλα. Ὅμως, πολὺ ἡλίγηρα ἴστειλαν νά κρᾶξουν αὐτὴν τὴν φορὰ τὸν ἱατρό! Τί ν' ἀκολουθῆ; Ἡ μικρὴ σου ὄλο κοιμᾶται. Πῶς ὀνομάζεται;

— Τετίκα.

— Κόρη σου εἶνε, ἢ ἔγγονή σου;

— Ἐγγονή μου.

— Ἐίσσον εἰ' αὐτῆ, θὰ ἦνε εὐκολο νά τὴν ἐβγάλωμεν ἔξω.

Εἶνε ἢ θύρα ἀπὸ ὅπου βγαίνω εἰς τὴν αὐλή. Κτιστῶ, μοῦ ἀνοίγει ὁ θυρωρός, ἔχω εἰς τὸν ὦμο τὸ κορφί μου, ἢ μικρὰ μέσα στο κορφί, μου, πάγει λέγοντας. Λίγαις μόνον εἰς τὴν μικρὴ, νά μὴν κάμῃ τίποτε κίνημα. Θα τὴν ἔχω ἀπ' ἐπάνω εὐμαρῶρα, εὐμαρῶρα σκεπασμένη, μὲ μὴν φάθα. Τὴν ἀφίνω ὅσον ὦρα χρειάζεται εἰς μίαν γραιτ ὅπου γνωρίζω μὲ κωρῆ, πολὺ φιληνάδα μου. αὐτὴ μοῦ μεταπωλεῖ τοῦ κήπου τὰ πικρικά, τῆς φωνάζω μεσα εἰς τ' αὐτῆ!

πῶς εἶνε μία ἀνεψιά μου, καὶ τὴν παρακαλῶ νὰ μοῦ τὴν φυλάξῃ ἕως αὐριο. Ἐπειτα πέρνει τὴν μικρὴ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἔρχεσθε. Ἐπειδὴ ἐγὼ πρέπει νὰ σ' ἐμβάσω ἐδῶ μέσα. Ὡ, θὰ τὸ κατορθώσω. Μόνον ἡ ἐυσκολία εἶνε καθῶς σου εἶπα; τῶρα πῶς νὰ βγῆς;

Ὁ Ἀγιάνης ἀνέπνευσε. — Τὸ πᾶν εἶνε, εἶπε. κάνεις νὰ μὴ μὲ ἰδῇ. Ἄν ἦτο κανένας τρόπος κ' ἐγὼ νὰ ἐδῶνα ἐξῶ, καθῶς ἡ Τιτίκα, μέσα εἰς τὸ κοφίνι ἢ τίποτε ἄλλο.

Ὁ Θερανεμῆς ἔξει τὸ κάτω τοῦ ὠτίς τοῦ διὰ τοῦ μέσου δακτύλου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τοῦ σημείον σπουδαίας ἀμηχανίας.

Πάλιν ἠκούσθη σημαίνων ἕτερος κώδων.

— Ὁ ἰατρὸς τῶν νεκρῶν ἀναχωρεῖ, εἶπεν ὁ Θερανεμῆς. Ἐκείταξ, καὶ εἶπεν. Εἶνε νεκρά. Ὄταν ὁ ἰατρὸς ἐπιθεωρήσῃ τὸ διαβατήριον διὰ τὸν ἐπάνω κόσμον, ἀμέσως καὶ τὸ νεκροκράδματο. Ἄν ἦνε ἡ ἀποθανοῦσα συνοδική, τὴν θάπτουν ἢ συνοδικαίς, ἂν ἦνε ἀπλῆ μοναχὴ, τὴν θάπτουν ἢ ἄλλαις καλόγρυαις. Ἐπειτα κρᾶζον ἐμὲ καὶ τὴν καρφῶνω. Εἶνε καὶ τοῦτο ἀπὸ τὰ χρέη, τῆς κηπουρικῆς μου. Ὁ κηπουρὸς ἐδῶ μέσα εἶνε καὶ νεκροθάπτης ὀλίγο. Τὴν βάλλουν ἔπειτα εἰς ἓνα δωμάτιον τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἔχει ἐξοδὸν εἰς ὄρονον, καὶ ὅπου μόνον ὁ ἰατρὸς τῶν νεκρῶν ἔχει τὴν ἀδεια νὰ ἐμβῇ. Ἐκεῖ καρφῶνω καὶ τὸ νεκροκράδματο Ἐρχονται ἔπειτα ἀπ' ἐξῶ ἄνθρωποι καὶ τὴν παίρνουν ἀπ' ἐκεῖ μ' ἓνα ἀκάξι, καὶ ἴσα εἰς τὸ κοιμητήριον. Φέρουν ἓνα φέρετρο χωρὶς νὰ ἔχη μέσα τίποτε, καὶ τὸ παίρνουν νὰ ἔχη μέσα κατὰ τι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο γίνονται ἐδῶ αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ἦδη μίξ ὀριζόντιος ἀκτὴς ἡλίου ἐρώταξε τὸ πρόσωπον τῆς Τιτίκας, κοιμωμένης καὶ ἐχούσης τὸ στόμα ἡμινεωγμένον, καὶ ἦτο ἡ μικρὰ ὡς ἄγγελος ὅστις ἀνεπνευσε φῆς.

Ὁ Ἀγιάνης τὴν παρετήρει ἀπὸ τινων ἤδη στιγμῶν, σχεδὸν μὴ προσέχων εἰς τὴν φυλακίαν τοῦ φίλου τοῦ, ὅστις ἐν τούτοις ἐξηκολούθει λαλῶν.

— Παγαίνουσι ταῖς θάπτουν ὄχι πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, εἰς ἓνα παλαιὸν κοιμητήριον, τοῦ Βωζικράδ λεγόμενον. Εἶνε φίλος μου μάλιστα ὁ ἐκεῖ νεκροθάπτης. Αὐταῖς ἐδῶ ἢ καλογρυαῖς ἔχουν ἓνα πρόνομιον, νὰ ταῖς φέρουσι βράδον βράδον εἰς τὸ κοιμητήριον. Κύτταξι ὁμοῦ πάντα

— Άκουσε τώρα, κίε Μαγδαληνή μου, νά σοῦ λέω...
(Σελ. 684).

πράγματα ἀπὸ χθὲς ἕως σήμερον ἢ ὅσα Σταύρωσις ν' ἀποθάνῃ καὶ ὁ κύρ Μιγδαληνῆς...

— Νὰ ταφῆ· εἶπεν ὁ Ἀγιάννης θλιβερῶς μειδιάσας.

— Τυφόντι, ὑπέλαθεν ὁ Θερασνέμης, θὰ ἠμπορούσεις νὰ εἰπῆς πῶς ἐτάρῃς, ἂν ἔμενες ἐδῶ μέσα.

Νέος κώδων ἠκούσθη ἐπὶ τούτοις, καὶ ὁ Θερασνέμης, λαβὼν ἐν τάχει τὸ ἐπὶ τοῦ τοίχου κρεμάμενον κωδώνιον του, ἔσπευσε νὰ τὸ ἔσπῃ ἐπὶ τοῦ γόνατος.

— Τώρα ἐσήμανε δι' ἐμέ, εἶπε. Μὴ θέλει ἡ ὁσία ἡγουμένη. Πρόσεξε, κύρ Μιγδαληνῆ, νὰ μὴ κινηθῆς ἀπ' ἐδῶ μέσα, ἀλλὰ νὰ με περιμένῃς νὰ ἐπιστρέψω, καὶ μὴ σὲ μέλῃ. Κάτι νέον ἀκολουθεῖ. Ἄν πεινάσῃς, ἐκεῖ ἔχω κρασί, ψωμί, καὶ τυρί.

Καὶ ἐξῆλθε τοῦ οἰκήματός του, ἀνακρίζων.

— Ἔρχομαι, ἔρχομαι!

Μετὰ ὀκτὼ λεπτά, ὁ γέρον Θερασνέμης εὐτινος τὸ κωδώνιον ἔτριπε καθ' ὁδὸν ἄλλας τὰς καλογραίας εἰς φυγὴν, ἔκρουε τινα θύραν, καὶ τις ταπεινὴ φωνὴ τὸν ἀπεκρίνατο, «Εἰς αἰῶνας αἰῶνων, ὁ γλ. Ἐμπρός».

Ἡ θύρα αὕτη ἦτο ἡ τοῦ ἐντευκτηρίου, ὅπου εἰσῆρχετο ὁ κηπουρός, ὁσάκις ἀπῆτει τοῦτο ἡ ὑπηρεσία του. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἐντευκτηρίου ὑπῆρχε θύρα ἄγιστα εἰς τὸ συνοδικόν. Ὁ γέρον κηπουρός εὗρε τὴν ἡγουμένην καθημένην εἰς τὴν μόνην καθέδραν ἧτις εὕρισκετο ἐν τῷ ἐντευκτηρίῳ καὶ περιμένουσαν αὐτόν.

Β'.

Ὁ Θερασνέμης ἀπέναντι τῆς δυσχερείας.

Τὸ ἦθος τὸ σεβαστὸν καὶ περιστολὸν ἰδιάζει ἐπὶ κρίσιμων στιγμῶν εἰς τινὰς χαρακτῆρας καὶ ἐπαγγέλματα, ἰδίως δὲ εἰς τὰ ἱερωμένα πρόσωπα. Καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆλθεν ὁ Θερασνέμης, ἡ ἡγουμένη, γυνὴ

συνήθως φαιδρὰ ἐκ φύσεως, ἢ περικαλλῆς καὶ πολυμαθῆς, ἄλλοτε δεσποσύνῃ Βλαμπίρ καὶ νῦν ὅτι τινος Ἰννοκεντία ὀνομαζομένη, ἐφαίνετο περίφροντις καὶ σοβαρά· τόσον, ὥστε ὁ κηπουρὸς προσεκύνητε μετὰ δειλίας, καὶ ἐστάθη εἰς τὸ κατώφλιον.

Ἡ ἡγουμένη ἐκράτει κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν καὶ περιεφερον εἰς τοὺς δακτύλους τὸ κομβολόγιόν της. Ἐγείρασα δὲ τοὺς ὀφθαλμούς,

— Ἄ! εἶπε, κὺρ Θαιέμη, εἶσαι τοῦ λόγου σου!

Θαιέμην ἐκάλουν τὸν Θερανεμένην ἐν τῇ μονῇ κατὰ συκοφίην.

Ὁ Θερανεμένης ἐπινέλαβε τὴν προσκύνησιν.

— Κὺρ Θαιέμη, σ' ἐκράξα νὰ ἔλθῃς.

— Εἶμαι εἰς τὰς προσταγὰς σου, ἅγια ἡγουμένη.

— Ἐχω κἄτι· νὰ σοῦ εἰπῶ.

— Καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ Θερανεμένης, εὐθαρσῶς μὲν κατ' ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἐσωτερικοῦ τινος φόβου, εἶχα κἄτι νὰ εἰπῶ εἰς τὴν ἅγιαν ἡγουμένην.

Ἡ ἡγουμένη τὸν παρετήρησε περιέργως.

— Ἄ! ἔχεις τι νὰ μὲ εἰπῆς;

— Νὰ παρακαλέσω τὴν ἀγιότητά σου.

Ὁ πανοῦργος κηπουρὸς ἤρχισε νὰ ἐμυλῆ διὰ μακρῶν· πρῶτον περὶ τῆς ἡλικίας του, περὶ τῶν ἰσθνητιῶν του· ὅτι εἰ χρόνοι τὸν ἐπῆραν, τὸν ἐπιβάρυνον πολὺ, ἐνῶ καὶ ἡ ἐργασία τοῦ κηπου κῆζανεν· ὅτι ὁ κηπος εἶχεν ἔκτασιν μεγάλην· ὅτι ἦτον ἠναγκασμένος πολλάκις νὰ ἐργάζηται καὶ διὰ νυκτός, καθὼς, παραδείγματος χάριν, τὴν τελευταίαν νύκτα, ὅτε ἐχειμάσθη, νὰ σκεπάσῃ τὰ πεπόνια μὲ ψάθας, ἐξ αἰτίας τοῦ φεγγαρίου.

Τὸ κάτω της γραφῆς ἦτον, ὅτι εἶχε καὶ ἓνα ἰδέλφον, (ἡ ἡγουμένη μετεκινήθη ὄλιγον εἰς τὴν θέσιν της ὡς θορυβηθεῖσα) ἓνα ἀδελφόν καὶ αὐτὸν ἡλικιωμένον (δευτέρα κίνησις της ἡγουμένης, συνελθοῦσης)· ὅτι, ἂν τὸν εἶδετο ἡ ἀδελφὴ, ἤμπορε νὰ εἰπῆ εἰς τὸν ἀδελφόν του νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὸς διὰ νὰ τὸν βοηθῆ, καθὼς ἦτο καὶ ἐξαιρετός κηπουρός, καὶ ὅτι τὸ μοναστήρι θὰ ὠφελεῖτο πολὺ περισσότερον.

Ἀλλῶως, ἂν δὲν εἶδοντο τὸν ἀδελφόν του, ἐπειδὴ αὐτός, πρεσβύτερος ὢν, ἠσθάνετο ὅτι κί δυνάμεις του ἐξηντλήθησαν, καὶ ἦτον ἀνίκανος νὰ δουλεύῃ τόσον, θὰ ἠναγκαζέτο, ἂν καὶ μὲ πολλήν του λύπην, ν' ἀναχωρήσῃ· — καὶ ὅτι ὁ ἀδελφός εἶχε μίαν κόρην, τὴν

ὅποιαν θὰ ἔφερε μαζὶ του, διὰ ν' ἀνατραφῆ εἰς τὸ μονιστήρι, μὲ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ ὅποια, τίς οἶδε, θὰ ἐγένετο μοναχὸς, καὶ αὐτὴ μὲν ἡμέραν.

Ἄφου ἐτελείωσει τὸν λόγον του, ἡ ἡγουμένη, παύσασα τοῦ νὰ στρίψῃ τὸ κομβολόγιον εἰς τὰς χεῖράς της, εἶπεν εἰς ἀπάντησιν.

— Εἰπέ με, κύρ Θινέμη, εἶσαι καλὸς; νὰ προμηθευθῆς ἕως τὸ βράδου κἀνένα σιδηροῦν μοχλόν; δυνατὸν ὄμως.

— Νὰ τὸν κάμω τί;

— Κίτι ν' ἀνασηκώσης βορὶ.

— Ἐβρίσκω, ἀπεκρίθη ὁ Θερσανέμης.

Ἡ ἡγουμένη οὐδὲν ἄλλο προσέθεσιν, ἀλλ' ἠγέρθη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλησίον δῶμα, ἧτοι εἰς τὸ συνεδρικόν, ὅπου εὕρισκοντο βεβαίως συνηγμέναί αἱ γερόντισσαι. Ὁ δὲ Θερσανέμης παρέμεινε τότε μόνος.

Γ'.

Ἡ ἡγουμένη.

Μετὰ ἓν τέταρτον, ἐπέστρεψιν ἡ ἡγουμένη, καὶ ἐκάθησε πάλιν εἰς τὴν ἔδραν της.

— Κύρ Θινέμη;

— Πρόσταξε, ἀγία ἡγουμένη.

— Εἶδες τὴν ἐκκλησίαν μας καλὰ, καλὰ;

— Ἐχω μίαν θέσιν σκεπαστὴ ἀπὸ τὸ ἐξω μέρος ὅπου ἔρχομαι καὶ λειτουργοῦμαι.

— Ἐμβῆχέ; ποτε μέσσι διὰ κάποιαν ἐργασίαν, ἧτοι περιῶ ἀπὸ τὸ χέρι σου;

— Μάλιστα· ὅτε ἢ τρεῖς φοραὶς.

- Είναι ανάγκη, λοιπόν ν' ανασχωσής μίαν πλάκα.
- Είναι βαρειά πολύ ;
- Τὴν πλάκα τοῦ ἐδάφους, κοντὰ εἰς τὸ θυσιαστήριον.
- Τὴν πλάκα ὅπου σκεπάζει τὸ ὑπόγειον ;
- Ναί.
- Ἴσα, ἴσα, εἰ' αὐτὸ χρειάζονται δύο ἄνδρες.
- Ἡ εἰσία Ἀνίληφης ἔχει δύναμιν ὡς ἓν ἄνδρα, καὶ εἴμ-
πορεῖ νὰ σὲ βοηθήσῃ.
- Μία γυναῖκα εἴμπορεῖ ποτὲ νὰ ἦνε ἴσα μ' ἓνα ἄνδρα ;
- Αὐτὴν μόνον ἔχομε νὰ σὲ βοηθήσῃ. Τί νὰ γίνῃ ;
- Ὅσο νὰ εἴπῃς, εἶνε γυναῖκα. Ὁ ἀδελφός μου ἔχει εὐνοίαν,
ἐκεῖνος.
- Ἀλλὰ θὰ ἔχῃ καὶ τὸν μοχλόν.
- Ὁ μοχλὸς πᾶρει καλὰ. Ὁ μοχλὸς εἶνε τὸ μόνο κλειδί ὅπου
παίρνει εἰς καθὲ εἶδος θύρα ἢ παράθυρον.
- Ἐχει κρίκο ἢ πλάκα ἀπ' τὸ ἐπάνω μέρος.
- Διὰ νὰ περῶ τὸν μοχλὸ ἐκεῖ μέσα. Αὐτὸ πᾶρει καλὰ.
- Καὶ ἡ πέτρα εἶνε βαρύνουσα εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀνοίγεται
εὐκολά.
- Πᾶρει καλὰ, ἀγία ἡγουμένη. Τὴν ἀνοίγομεν.
- Ἐρχονται καὶ σοὺ βοηθεῖν καὶ αἱ τέσσαρες ψάλτραι μας.
- Καὶ ἀρεῖ ἀνεχθῆν τὸ ὑπόγειον ;
- Θὰ χρειασθῇ πάλιν νὰ κλεισθῇ.
- Αὐτὸ εἶνε ὅλη ἡ δουλειά ;
- Ὁχι, κύρ Θανέμη· ἡμεῖς ἐδῶ σὲ θεωροῦμεν ὡς ἄνθρωπον τῆς
ἐμπιστοσύνης μας.
- Ἐγὼ, ὅτι μοῦ εἶπτε κύρ, εἰ' αὐτὸ ἐδῶ ἔβρισκαμαι.
- Καὶ ὅτι καὶ ἂν ἦνε, ὅτι καὶ ἂν βλέπῃς, νὰ σιωπῆς.
- Μάλιστα, ἀγία ἡγουμένη.
- Ἀρεῖ λοιπὸν ἀνεχθῆν τὸ ὑπόγειον...
- Νὰ τὸ ἔξανακλείσω.
- Ναί, ἀλλὰ θὰ χρειασθῇ προτήτερα...
- Τί πράγμα, ἀγία ἡγουμένη ;
- Θὰ χρειασθῇ κατὰ νὰ καταλάσωμεν.
- Ὁ Θεοσανεμὴς ἐσιώπησεν.

Ἡ ἡγουμένη μετὰ τινε διαταγμὸν

— Κύρ, Θανέμη, εἶπε.

— Πρόσταξε, ἀγία ἡγουμένη.

— Ξέρεις ὅτι σήμερον τὸ πρωὶ ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ μία γερόντισσα συνοδική ;

— Ὅχι, δὲν ἤξευρα, ἀγία ἡγουμένη, ζωὴ σὲ λόγου σου.

— Καλὰ, δὲν ἤκουσε τὸν κώδωνα ;

— Ἐκεῖ κάτω, εἰς τὴν ἀρὰ τοῦ κήπου, ἀκούει κανεὶς Θεοῦ φροντῆ ;

— Ἀληθινά ;

— Μόλις ἀκούω ὅταν σημαίνει δι' ἐμένα.

— Ἀπέθανε σήμερον πρὸς τὰ ἐξημερώματα.

— Καὶ ἐπειτα σήμερον τὸ πρωὶ ὁ ἀέρας ἐφυσᾷ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ ἰαίκο μου.

Ἡ ἡγουμένη ἐσιώπησεν· ἐκινήθησαν δὲ τὰ χεῖλη της πρὸς στιγμήν ὡς προσευχθεῖσθαι, καὶ ἐπανάλαβε :

— Πρὸ τριῶν ἐτῶν μία γυναῖκα ἐσυιθῆς, τὴν ὅποιαν ἐφθειραν τὰ κακὰ βιβλία, μόνον ποῦ εἶδε τὴν ὁσίαν Σταύρωσιν νὰ προσεύχηται, ἐξέπνευσεν ἐκ τῆς στιγμῆς.

— Ἄ, ναι· τῶρα ἀκούω τὸν κώδωνα ὅπου σημαίνει νεκρώσιμα.

— Αἱ γερόντισσαι λιπόν τὴν μετέφερον εἰς τὸ ὄωματιον τῶν νεκρῶν, καὶ αὐτὸ ἔχει θύραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Ξερω.

— Εἰς τὸ ὄωματιον ἐκεῖνο ἄλλες ἀνδρες παρὰ σέ, οὔτε εἴμπορεῖ, οὔτε πρέπει νὰ ἐμθῆ. Νὰ προσεῖξῃ καλῶς. Θὰ ἦτον ἀτοπον ἂν ἐδελεπαν ὅτι ἓνας ἀνδρὲς ἐμβῆκεν εἰς τὸ ὄωματιον τῶν νεκρῶν, εἰς ἓνα γυναικεῖον μοναστήρι.

Τὴν στιγμήν ἐκεῖνην ἐσήμανεν ὥρα ἐνάτη.

— Τῆ ἐνάτῃ ὥρᾃ, καὶ ἐν πάτῃ ὥρᾃ, αἰνετὸν καὶ ἐδοξασμένον τὸ πανάγιόν σου ὄνομα, ἀπηγγεῖλαι ἡ ἡγουμένη.

— Εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀμήν, εἶπεν ὁ Θεοσανέμη.

Ἡ ἡγουμένη ἐπανάλαβε τὸν λόγον.

— Ἡ ὁσίς Σταύρωσις, ἀφοῦ ἐνῶ ἔζη, ἔφερε ψυχὰς εἰς μετάνοιαν, μετὰ τὸν θάνατόν της θὰ θαυματουργῆ, ἡ μακαρία.

— Είμπορεϊ, είπεν ὁ Θερασνέμης, ἀλλάξας τὴν θέσιν τοῦ χλοῦ ποδός σου, καὶ προσέχων μὴ ἀντιπαρατηρήσῃ τι.

— Κύρ Θανέμη, τὸ μοναστήρι μας ἡγιάσθη μὲ τὴν ὄσιαν Σταύρωσιν. Εἶχεν ὅλας τὰς αἰσθήσεις της ἕως εἰς τὴν τελευταίαν στιγμήν. Μᾶς εἶπε τὰς τελευταίας της παραγγελίας, καὶ τὰ τελευταῖα παραγγέλματα τῶν κεικομημένων πρέπει πάντοτε νὰ ἐκτελῶνται.

Τῆς ἡγουμένης οἱ δάκτυλοι ἠρίθμησαν ὀλίγους τινὰς κόμβους τοῦ κομβολογίου.

Ἐπισημασθεῖς ἐπιώπι, ἡ δὲ ἐξηκολούθησε λέγουσα :

— Εἴκοσι χρόνους σημερον ἑκομᾶτο ἡ μακαρίτης μέσα εἰς τὸ νεκροκράβατόν της, μὲ ἀδειαν ρητὴν τοῦ ἀγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Πάπα Πίου Ζ'.

— Ἐπύρω· ἐκείνου ὁ ὁποῖος ἔσταψε τὸν αὐτὸν Βουνοπάρτη.

— Πρέπει νὰ ζήσῃς, κύρ Θανέμη, ὅτι ὁ ἅγιος Διόδωρος, ἀρχιεπίσκοπος Καπαδοκίας ἠθέλησε νὰ χαραχθῇ εἰς τὸ μνημῆμα τοῦ μόνου αὐτῆ ἡ λέξις « Ἀκαρια », ἡ ὁποία σημαίνει σκώληξ τῆς γῆς. Καθὼς καὶ ἔγινεν. Εἶνε τοῦτο ἀληθές ;

— Μάλιστα, ἀγία ἡγουμένη, ἀληθίστιμο.

— Ὁ μακάριος ἐκεῖνος ἀδελφὸς της Ἀκουίλιας, ὁ ὅσιος Μεζοκάνης, ἠθέλησε νὰ τὸν ἐνταφίσῃσιν ὑπο τὴν ἀγχόνην· ἐκεῖ ἔπου ἰπήγαιναν καὶ ἐκρέμίζαν τοὺς κακούργους. Καθὼς καὶ ἔγινε.

— Βεβαίωςτατα.

Ἐπίσκοπος Πόρτου, ἅγιος Τερέντιος, (αὐτὸ τὸ Πόρτο εὐρίσκειτο ἐκεῖ ὅπου χύνεται ὁ ποταμὸς Τιβερις εἰς τὴν θάλασσαν), ἐζήτησε νὰ χαραχθῇ ἐπὶ τοῦ μνηματός του τὸ σημεῖον ἐκ τοῦ ὁποῖου διεκρίνοντο οἱ τᾶφοι τῶν πατροκτόνων, ἐλπίζων ὅτι οἱ διαβάται θὰ ἔπτυσον τὸ μνημῆμα του. Καθὼς καὶ ἔγινε. Πρέπει ἐξηλασθῆναι νὰ γίνεταί τῶν νεκρῶν τὸ θέλημα.

— Γένοιτο, κάρτε, τὸ εἶλεός σου.

— Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον, κύρ Θανέμη, καὶ ἡ ὄσια Σταύρωσις θὰ ταφῇ μὲ τὸ νεκροκράβατον, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ἑκομᾶτο σημερον εἴκοσι ἔτη σωστά.

— Σωστά.

Εἶνε, καθὼς καταλαμβάνεις, συνέχεια τοῦ ὕπνου της.

— Θα χρειασθῆ λοιπόν να τὴν κερρώσω μέσα εἰς τὸ νεκροκρίββατο ;

— Ναί, κύρ Θανέμη.

— Εἶμαι εἰς τοὺς ὀρίσμούς σας Ἐγώ, ὅ,τι μὴ προστάξετε.

— Θα σὲ βοηθήσουν εἰς αὐτὸ καὶ αἱ πέντε ψάλτριαι.

Διὰ νὰ κερρώσω τὸ νεκροκρίββατο εἶναι περιττά.

— Ὅχι· διὰ νὰ τὸ κατεβάσετε.

— Ποῦ θὰ τὸ κατεβάσωμε ;

— Εἰς τὸ ὑπόγειον.

— Εἰς ποῦ ὑπόγειον

— Ὑποκάτω ἀπὸ τὴν ἁγίαν τράπεζαν.

— Ὑποκάτω ;

— Ἀπὸ τὴν ἁγίαν τράπεζαν.

— Αὐτὸ ὅμως...

— Θα ἔχῃς τὸν σιῆρον μαχλίν.

— Ναί, ἀλλά.

— Τὴν πάλαι θὰ τὴν σκώσῃς ἀπὸ τὸν κρῖνον.

— Καλὰ πλὴν, ἁγία ἡγουμένη.

— Ὅ,τι περιγγέλιμα ἄρῃσαν οἱ νεκροί, πρέπει ἀ ἐκτελεῖται. Ἡ ὁσία Σταύρωσις μᾶς ἄρῃσι περιγγέλιον, να ἐνταριασθῆ εἰς τὸ ὑπόγειον, ὑπὸ τὴν ἁγίαν τράπεζαν, να μὴ μετακινήσῃ εἰς γῆν ἄϊερον· νὰ ἀρεθῆ νεκρά, ἐκεῖ ὅπου εἶδεται ζῶσα. Μᾶς τὸ εἴχητε, τούτῃσι μᾶς τὸ ἐπρόσταξε.

— Ἀλλὰ ὅθεν εἶνε αὐτὸ ἀπηγορευμένον ;

— Ἀπηγορευμένον ἀπο τοὺς κληρικοὺς, προστεταχένον ἀπο τὸν Θεόν.

— Καὶ ἂν ἀκουσθῆ, καὶ τὸ μάθουν ;

— Ἐπειδὴ εἶσαι ἐμπιστευόμενος ἀθροῦσι, δεῖ θὰ ἀκουσθῆ.

— Ὁ, ὅσον, ὅ,τι ἐμὲ, ἐγὼ καὶ μὴ πτερι τοῦ τοίχου σου, εἶνε εἷνα καὶ τὸ αὐτό.

— Αἱ γερωνισαὶ ὅλαι συναλθον εἰς τὸ συνεδρίον. Τὰς ἡρώτησα ἐπὶ συνελεύσει, καὶ ἀπεράσισαν νὰ ἐνταριασθῆ ἡ ὁσία Σταύρωσις καθὼς περιγγέλιον, ὑπὸ τὴν ἁγίαν τράπεζαν. Ἐὰν ἐθελματούργει, ὅποιε εὐχῆ Θεοῦ διὰ τὸ μοναστήριόν μας, κύρ Θανέμη ! Τὰ θαύματα ἔργαίνουσι ἀπὸ τὰ μνημεῖα

— Ἀλλά, ἀγία ἡγουμένη, ἂν ἡ ἀστυνομία, ἥτις φροντίζει διὰ τὴν ὑγεία τῆς πόλεως ..

— Ὁ ἅγιος Βενέδικτος ὁ Β΄, ἀντεστάθη, ὡς πρὸς τὴν ταφὴν, κατὰ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου.

— Ναί, ἀλλ' ὅμως ἡ ἀστυνομία.

— Ὁ Χωνοδεμαῖρος, ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐπτά γερμανοὺς βασιλεῖς οἵτινες εἰσέβαλον ἐναντίον τῶν Γαλατῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, ἀνεγνώρισεν ρητῶς τὸ δικαίωμα τῶν κληρικῶν ἀνταρτίζονται ἐν τῇ Θρησκείᾳ, δηλαδὴ κάτωθεν τοῦ Θεοκρατορίας.

— Καλὰ· μόνον ἡ ἀστυνομία, ἡ ἀστυνομία...

— Ὁ κόσμος ὅλος τίποτε δὲν εἶνε ἐνώπιον τοῦ σταυροῦ. Ὁ ὅσιος Μαρτίνος ἐνδέκατος ἀρχηγὸς τοῦ μοναστικοῦ τάγματος τῶν Σαρτρὲ ἔδωκεν εἰς τὸ τάγμα τοῦτο τὸ εἶδος ρητόν. «Στάτ' ἀπὸ δούμ βολβι-
τουρ ὄρβικ».

— Ἀμήν, εἶπεν ὁ Θιρρανέμης, εὐρῶν δὴ τὸ αἶμα τούτου ὁδὸν ὑπεκρυψέ, ὡσάντις ἔχουσι λατινικά.

Εἰς τὸν ἐπι πολὺν χρόνον διατελέσαντα ἄλλαν, ἀρκεῖ εἰσαστῆ-
ποτε φάσις ἀκροατηρίου.

Ἐπὶ ῥεῖ ποτε ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῆς ρήτωρ καλούμενης Γουανίστωρ, ὅστις διὰ λόγους οὓς δὲν ἀνακαταγγίξει ἡ ἱστορία, εἶχε φυλακισθῆ ἐπὶ ἐν χρονίῳ δόκτωμα. Μετὰ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς ἐξόδον τοῦ αἰ σοφι-
στεῖαι, τὰ εὐλήματα καὶ τὰ συμπερίσματα, τὰ ὅποια τῷ ἐκτενεύειν ἡ σκοτία καὶ ἡ ἀπομύνησις τῆς φυλακῆς, ὑπερέχει(εῖ)σαν εἰς τὸ πνεῦμό του, ἔταμα νὰ τὸν καταστήσῃ παράφρονος.

Τί νὰ πράξῃ λοιπόν; ἤθελε παντὶ σθίνει νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃ
ἰκκενῶν αὐτά, ἔστω καὶ εἰς τὸν ἄερα.

Ἀλλ', ὡς εὐτυχιστέρος, συνήτησεν εἰς τὸν ἔρῳμον τοῦ ἐν δένδρῳ.

Ἐσταμάτησε λοιπόν ἐμπροσθέν του καὶ ἀπὸ τὸ ἀνεμπερῆσαι ὑπε-
ροπτικῶς καὶ δοκασισθῶς, ἤρχισε νὰ τὸ προσπαθῆ. Ἐκ τῆς προσ-
αγρευσίσεως (ὁ ἄνθρωπος ἤθελε νὰ ζεσπάσῃ) ἐκείνης κατακεῖσθαι ἐνα-
σχαινοτατέστατον λόγον, ἐν ἐν τῇ ρύμη τῆς ἀπαγγέλλειας τοῦ ἐξορην-
δύσειεν ἐλέλληρον πρὸς τὸ δένδρον, προσπαθῶν νὰ τὸ καταπέσῃ.

Ὅτω καὶ ἡ ἡγουμένη τὴν ὄραν ἐκείνην.

Συνειδησμένη εἰς τὴν σιωπὴν, διότι ἀπηγορεύετο, ὡς εἶδαμεν, ἡ
ὀμιλία ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ, καὶ θελήσασα ἐκ τοῦ πλειονίσματος τῶν

γνώσειών της νὰ ἐκχύσει ὀλίγον, ἐσηκώθη καὶ μὲ ὀρμήν ὑδάτος ἐξ ἐκ-
ρηγνυμένου σωλήνος ἐρώνησεν:

— Ἐχω πρὸς τὰ δεξιὰ μου τὸν Βενέδικτον καὶ πρὸς τὰ ἀριστερά
μου τὸν Βερνάρδον. Θὰ εἶπῃς, τί εἶνε ὁ Βερνάρδος; Νὰ σοῦ εἰπῶ.
Εἶνε ὁ πρῶτος ἀδελφὸς τοῦ Κλαιβῶ. Ἦ ἐν Βουργονδίᾳ Φονταίνης
μόνον οἷοτι ἐκεῖ ἐγεννήθη, καθηγιασθή. Ὁ πατήρ του ὠνομάζετο
Τεσελέν, ἡ δὲ μήτηρ του Ἀλθήθ. Διαφρίσθη ἀδελφὸς παρὰ τοῦ ἐπι-
σκόπου Γουλιέλμου Σαμπῶ· ἔσχεν ἐπιτακσίας καλογραίας καὶ ἐκα-
τὸν ἐξήκοντα μοναστήρια.

Αὐτὸς ἀπεστάμωσε τὸν Ἀβελάρδον εἰς τὴν σύνοδον τοῦ Σίνε τῆ
1140 καὶ τὸν Πέτρον Βρουῖ, καὶ ἄλλους τινὰς σχισματικούς ἐπι-
κληθέντας Ἀποστολικούς. Αὐτὸς περιέπλεξε τὸν Ἀρνὸλ δὲ Βρίσκο,
ἐκεραύνωσε τὸν μοναχὸν Ραὐλ σφαγεα τῶν Ἰουδαίων, αὐτὸς προ-
ῆξεραι τῆ 1148 τῆς ἐν Ρήμας συνόδου· αὐτὸς ἐνήργησεν εἰς τὴν
καταδίχην τοῦ Γιλβέρτου Παρὲ ἐπισκόπου τοῦ Πιστιέ· αὐτὸς ὡσαύ-
τως συνετίλισεν εἰς τὴν καταδίχην τοῦ Ἐνδελτεουάλ, αὐτὸς ἐξ-
ωμάλισε τὰς διαφοράς τῶν ἡγεμόνων, αὐτὸς διεφώτισεν ἐπὶ
πολλῶν ζητημάτων Λουδοβίκον τὸν Νέον, αὐτὸς ἔδωκε συμβουλὰς
εἰς τὸν Πάπαν Εὐγένιον τὸν Γ', ἐτακτοποιῆσαι τὸ Τάμπλ, ἐνήργησεν
ὕπερ τῶν Στιχοσοφῶν καὶ ἐξετίλισε διακόνια πενήκοντα θαύματα
καθ' ὄλον του τὸν βίον, τριάκοντα δὲ ἐνέα εἰς μίαν μόνην ἡμέραν.

Τώρα θέλεις νὰ σὲ εἰπῶ καὶ τί ἐστὶ Βενέδικτος; Εἶνε ὁ πατριάρ-
χος τοῦ Ὄρου Κασίνου· εἶνε ὁ δεύτερος ἰαροτὴς τοῦ μοναχισμοῦ·
εἶνε ὁ Μέγας Βασίλειος τῆς Δύσεως. Τὸ τάγμα του ἔδωκεν εἰς τὸν
ἀποστολικὸν θρόνον τεσσαράκοντα παπὰς, διακόνους καρδινάλιους
πεντήκοντα πατριάρχας, χιλίους ἐξακοσίους ἀρχιεπισκόπους, τέσσαρας
χιλιάδας ἐξακοσίους ἐπισκόπους, τέσσαρας αὐτοκράτορας, δώδεκα αὐ-
τοκρατεῖρας, τεσσαράκοντα ἐξ βασιλεῖς, τεσσαράκοντα καὶ μίαν βασι-
λίσσαι, τρισχιλίους ἐξακοσίους ἐκ μοναχῶν ἄγιους, ὑρίσταται δὲ ἀπὸ
χιλίων τετρακοσίων ἐτών.

Εἰς ἅγιος Βερνάρδος ἡμπορεῖ νὰ συμπαραβληθῆ μ' ἓνα ἀστυνόμον
τοῦ ὑγειονομείου; Τί θὰ εἰπωσιν ἀπὸ τῶν τῶρων αὐτῶν τέσσα ἄγιοι,
βλέποντες τοὺς ὁπαδούς των συγχρωτιζομένους πρὸς τοὺς ὑγειονομι-
κοὺς ἐπιθεωρητάς; Καὶ τέλος τί θὰ εἰπῇ ὁ ἅγιος Βενέδικτος;

Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν σχέσηιν οὔτε μὲ τὸ Κρίτος, οὔτε μὲ τοῦ ἐπι-

θεωρητάς, ὅτε μὲ τὸς κηδεύας, ὅτε μὲ τοὺς κοσμικοὺς κανονισμοὺς, ὅτε μὲ τὴν διοίκησιν.

Θά κατεξαναστῆ ἡ ὑψηλὸς βλέπουσα πῶς συμπεριφέρονται πρὸς ἡμᾶς. Ἄκουε, ὀλίγον καὶ θά μᾶς εἰπῶσιν, ὅτι, ὅτε τὴν κωνίαν μᾶς δὲν δικαιούμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν !

Τὰ περὶ ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας σοφίσματα σας εἶνε ἐπαναστατικὸν ἐπιπόνημα. Ὁ Θεὸς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ αστυνομικὸν ὑπάλληλον. Μὴ χειρότερον ! Μνήσθητί μου, Κύριε ! Εἰς πῶτον αἰῶνα ἐσθλάσμεν ! Σιωπή, Θανάμη.

Ὁ Θεοσανέμητς εἰς τὴν ψυχρολουσίαν αὐτὴν τὴν ἀπροσδόκητον τὰ περιέπλεξεν.

Ἡ ἡγουμένη ἐξηκολούθησε :

— Κανείς δὲν διαμρισηθεῖ τὸ δικαίωμα εἰς τὰ μοναστήρια νὰ θάπτωσι τοὺς νεκροὺς των. Τώρα τ' ἀκούομεν αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ἐκεῖνοι, αἱ ὁποῖοι δὲν θέλουσι νὰ τὸ παραδεχθῶσι, εἶνε αἰρετικοὶ καὶ ἄθισοι. Ποῦ κατηντήσαμεν !

Ἐρθύσαμεν εἰς μίαν ἐποχὴν, ποῦ ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ, δὲν ἤξεύρει ὁ μικρὸς τὸν μεγάλον. Σύγχωσις εἰς ὅλα τρομερά.

Σήμερον ἀγνοεῖ κανείς ὅ,τι ἐπρεπε νὰ ἤξεύρῃ, καὶ ἤξεύρει ὅ,τι ἐπρεπε ν' ἀγνοῖ. Ὅλοι ἐγέναν ἄθισοι. Δὲν ἤξεύρει νὰ κάμῃ διακρίσιν μεταξὺ τοῦ γληνοτάτου καὶ μεγαλειοτάτου ἀγίου Βερνάρδου καὶ τοῦ ἄλλου Βερνάρδου τῶν Πενήτων Καθολικῶν τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος.

Μερικοὶ ἀποδείκνυνται καὶ βλάσφημοι, θέλοντες νὰ ἐξουσιώσωσι τὴν λαμνητόμεν Λουδοβίκου ΙΣΤ' μὲ τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ὁ πρῶτος ἦτο ἄπλοος βασιλεὺς. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ ! Δὲν ἔμεινε πλέον διακρίσις μεταξὺ δικαίου καὶ ἀδίκου.

Ὅλοι φέρουσιν ἀνά τὰ στόματα τὸ ὄνομα τοῦ Βολταίρου, καὶ λησμονοῦσι τὸ ὄνομα τοῦ Καίσαρος δὲ Βούς, ἐνῶ ὁ μὲν Καίσαρ κατετάχθη ἐν σαρκαῖς δικαίων, ὁ δὲ Βολταῖρος ἐν τῇ αἰωνίῳ Κολάσει.

Τὸ ὄνομα τοῦ πάτερ Κοτὸν ἐγενε γνωστὸν οὐχὶ διότι ὑπῆρξεν εἰς ἕκ τῶν τριῶν τῶν συντελεσάτων εἰς τὴν ἱδρυσιν τοῦ μοναχικοῦ Εὐκατηρίου, ἀλλὰ διότι ἐχρησίμευσεν ὡς ὑβρεολόγον διὰ τὸν ἀγενέτον βασιλέα Ἐρρίκον τὸν Δ'.

Ἐἶν ὁ ἅγιος Φραγαίσκος τοῦ Σάλ εἶνε συμπαθὴς παρὰ τῷ λαῷ, ὁ λόγος εἶνε διότι ἐκλεπτεν εἰς τὸ χαρτοπαίγιον.

Καί ἔπειτα ἔρχονται νὰ ἐπιτεθῶσιν ἐναντίον τῆς ὀργῆς. Διατί; Διότι ὑπῆρξαν καὶ ἀνάξιοι τῆς ἐαυτῶν ἀποστολῆς κληρικοί.

Ἄλλὰ τί μὲ τοῦτο; Μήπως ἠμποδίσθη ὁ Μαρτίνος Τεὺρ νὰ ᾗ ἅγιος καὶ εἴωθ τὸ ἦμισυ τοῦ χιτῶνός του εἰς πτωχόν;

Καταδιώκουν τοὺς ἁγίους καὶ τυρλώνουσιν εἰς τὰς ἀληθείας. Συνεῖθισαν πλέον νὰ ἐντροφῶσιν εἰς τὴν ἀμάθειαν, καὶ ὅν ἤξευρον ὅτι τὰ ἀγριώτερα θηρία εἶνε τὰ τυρλά. Πάει πλέον, θὰ χιλιάτῃ ὁ κόσμος!

Σήμερον λέγων τις, ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, εἶνε πύθον ὡς νὰ λέγῃ, ἐν ὀνόματι τῆς ἰπαναστάσεως.

Δὲν ἤξευρε κανεὶς τὸ τί χρεωστῆ εἰς τοὺς ζῶντας, ὡς καὶ τὸ τί χρεωστῆ εἰς τοὺς νεκρούς. Ἄκουε ἐκεῖ, νὰ σε ἀπαγορεύεται ν' ἀποθάνῃς ἅγιος!

Ἡ τρεχὴ νὰ ὑπάγεται εἰς τὴν ἀπονομικὴν δικαιοσύνην! Εἶνε γὰρ νὰ τρεμάξῃ κανεὶς. Ὁ Πάπας Λέων ὁ Β' εἰς ἐγγράφῳ ἐπὶ τοῦτο εἰς Πέτρον τὸν Νετάρου, καὶ εἰς τὸν βασιλέα τῶν Βισυγόθων ὅτι νὰ καταπολεμήσῃ καὶ ἀπορρίψῃ, τὰ εἰς τοὺς νεκρούς ἀφροῦτα ζήτήματα, τῆς ἀνάμειξιν τῆς ἐκτελιστικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς δικαιοσύνης τοῦ ἀποκαρτέτου. Ἄλλοτε εἶχον φήρας εἰς σκευὰς μας καὶ εἰς τὰ κοσμικὰ ζήτήματα.

Ἡμεῖς κἀνομεν ὅ,τι θελομεν τοὺς νεκρούς μας. Τὸ μᾶς ἐμπόδιζε; Ἐχόμεν καὶ ἡμεῖς τὸν ἀρχηγὸν μας, τὸν ἅγιον Βενέδικτον εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἀπίθηναι μὲν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ τὸ ἱερόν τοῦτο σκεῦος ἀνεκρίθη εἰς τὴν μονὴν τοῦ Φλαρῦ. Τοῦτο εἶε ἀδιακρίτως κληρικός.

Ἡμπορεῖ νὰ μισθωθῶσιν τοὺς ἡγομένους, νὰ βέλγῃ τὸς ἀιρετικούς; καὶ ν' ἀποκρῆξω τοὺς ἡμωμένους, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ παρὰ νὰ καταρασθῶ πάντα ἕσπες γῆρας μὲ προβάλλει ἀντίρρησην. Ἄς ἐναγῶσθ ὅσπερ θέλει τὸν Ἀρνόλδον Βιάν, τὸν Τριθμον, τὸν Μαυρολίκον καὶ τὸν ὄν Λούκιον Ἀσερην.

Ἡ ἡγουμένη ἀνέπαυσε, ἔπειτα δὲ στραφείσα πρὸς τὸν Θερτανέμην:

- Εἶνε ἔτσι; κὺρ Θανέμη;
- Μάλιστα, ὁσιωσίτην.
- Εἰς ἀπορῶ λαπὸν νὰ βῶ εἶσιν εἰς εἰ;

— 'Εγώ θά κίμω ὁ,τι με προστάξετε.

— Πάγει καλά. Θά κερρώσῃς λοιπὸν τὸ νεκροκράββατον, καὶ αἱ μοναχαὶ θά τὸ μεταφέρουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Θά ψάλουν τὰ νεκρώσιμα, ἔπειτα θά ἐπιστρέψουν εἰς τὰ κελιά των. Μεταξὺ τῆς ἐνδεκάτης ὥρας καὶ τοῦ μεσονυκτίου, θά ἔλθῃς τοῦ λόγου σου μετὸν σιδηροῦν μοχλὸν σου. Τὰ πράγματα θε γίνουιν με ἄκραν μυστικότητα. Μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἄλλος τις ὄν θά ἦνε, εἰμὶ τέσσαρες ψάλτριαι, ἡ ὄσια 'Ανάληψις, καὶ σύ.

— Θά ἦνε καὶ ἡ ἄλλη ὄσια ἀδελφή, τῆς ὁποίας θά ἦνε ἡ σειρά νὰ ἀγρυπνήσῃ αὐτὴ τὴν νύκτα.

— Αὐτὴ ὄν θά στραφῇ νὰ ἰδῇ ὀπίσω τῆς.

— Ὅμως θ' ἀκούῃ.

— Δὲν θ' ἀκούῃ. Κεὶ ἔπειτα, ὁ,τι γινώσκεις, τὸ μοναστήρι, ὁ κόσμος τὸ ἀγνοεῖ.

— Μετὰ δὲ τινα στιγμὴν

— Τοῦ λόγου σου ἀφαιρεῖς τὸ κουβούιν ἀπὸ τὸ γόνυ σου, προσέθισεν ἡ ἡγουμένη, ἐπειδὴ εἶνε περιττὸν ν' ἀκούουν ὅτι εἶσαι ἐκεῖ παρῶν.

— 'Αγία ἡγουμένη, ὁ ἰατρὸς τῆς νεκροφίαις ἔκαμε τὴν συνειθισμένην του ἐπίσκεψιν;

— Θά ἔλθῃ σήμερον, περὶ τὰς τέσσαρας. Ἐσήμαναν τὸν κώδωνα μετὸν ὁποῖον προσκαλεῖται ὁ ἰατρὸς τῶν νεκρῶν. Ἄλλὰ σύ λοιπὸν κἀνίνα κώδωνα ὄν ἀκοῦεις!

— 'Εγὼ προσέχω μόνον εἰς τὸν ἰδικὸν μου.

— Εἰγὲ σου, κὺρ Θανέμη, κατὰ τοῦτο καλὰ κἀμνεῖς.

— Ὅσωτάτη, θά χρειασθῇ ἓνας μοχλός, νὰ ἔχῃ ἔξῃ, ποῶν μάκρας, τὸ βλάχιστον.

— Ποθὲν θά τὸν ζητήσῃς;

— Ὅπου εἶνε κἀγαθὰ σιδηρᾶ, ἐκεῖ ὄν ἀπολείπουιν εὔτε μοχλοὶ σιδηρεῖ. Ἐχω τὰ σιδηρικὰ μου ἐκεῖ εἰς τὸ βόθος τοῦ κήπου.

— Μὴ λησμονήσῃς, κὺρ Θανέμη, τρία τέσσαρα τῆς ὥρας περίπου περὶ τοῦ μεσονυκτίου.

— Ἡθεῖλα νὰ σοῦ εἰπῶ, ἀγία ἡγουμένη, ὅσαίς φαρμακίαις ἔχετε ὡσὲν τέτοιαις ἀλλαις ὁσεταιίς, ὁ ἀδελφός μου εἶνε πολὺ χερσοῦνιμος. Σίδερο μοναχός.

— Πρέπει να γίνουν τὰ πράγματα ὅσον τὸ δυνατόν γλιγωρότερα.

— Μόνον ὅπου εἶμαι σακάτης· κοιταίνω, καὶ θὰ μοῦ χρειασθῇ γιὰ τὸ κάποιος βοήθης.

— Ἦλασες λοιπόν· θὰ εὐρεθῆς εἰς τὰς ἑνδεκά ἢ ὦρα πλησίον τοῦ θυσιαστηρίου, μετὰ τὸν μοχλὸν σου τὸν σιδηρεῖον. Μία ὦρα σὲ φθάνει. Ἡ ἀκολουθία ἀρχίζει τὸ μεσονύκτιον. Κύτταξε νὰ ἦνε τελειωμένα ἓνα τέταρτον τῆς ὥρας πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ἀκολουθία.

— Θὰ κίωω καθὲς τρόπο νὰ εἶ εὐχαριστήσω. Λοιπόν, θὰ καρφώσω τὸ νεκροκράβατο εἰς τὰς ἑνδεκά ἢ ὦρα ἱερῶς, θὰ εἶμαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁμοίως καὶ αἱ ὄσαι ἀδελφαί, ἡ ψάλτριας ὁμοίως καὶ ἡ ὄσαι Ἀνάληψις. Δύο ἄνδρες· θὰ ἔκλιναν κατὰ λίτερη δουλείᾳ ἢ ἦνε ὁμοίως· θὰ ἔχω τὸν μοχλὸν μου. Ἀνοίγομεν τὸ ὑπέγειο καταβάζομεν τὸ νεκροκράβατο, καὶ πάλιν κλείομεν τὸ ὑπέγειο. Θὰ φανῆ ὡς τίποτε νὰ μὴν ἔγινεν. Ἡ ἐξουσία δὲν θὰ μᾶθῃ τὸ παραμικρὸν. Ὅσα ἡγουμένη, ἔχομεν ἄλλο τίποτε;

— Εἶνε ἀκόμη κάτι τι.

— Τί ἄλλο;

— Τὸ φέρετρον θὰ μείνῃ ἔπειτα εὐκαίρον.

— Ναι, καὶ ποῦ πρέπει νὰ τὸ φέρωμεν;

— Αὐτό, πρέπει νὰ ταρῆ εἰς τὴν γῆν.

— Εὐκαίρον, καὶ νὰ ταρῆ;

Ἐνταῦθα ἐσιώπησεν ἡ ἡγουμένη. Ὁ Θερασνέμης ἤρξατο σκεπτόμενος ἀλλόκοτα πράγματα· καὶ ἡ ἡγουμένη ὡσιώτως.

— Τὸ φέρετρον, ἀγία ἡγουμένη, ἐγὼ θὰ τὸ καρφώσω εἰς τὸ δωματίον, ὅπου εἶνε εἰς τὸ πλάγι τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἄλλος κινεῖς δὲν εἴμπορεῖ ἐκεῖ νὰ ἔμβῃ ἐκτός ἀπὸ ἐμένα. Τὸ σκεπάζω ἔπειτα μετὰ τὸ νεκρικὸ κάλυμμα.

— Ναι, ἀλλ' ἐκεῖνοι ὅπου θὰ τὸ μεταφέρουν εἰς τὸ ἄμαξι καὶ νὰ τὸ καταβάσουν ἔπειτα εἰς τὸ μνήμα, θὰ νοιώσουν πῶς δὲν θὰ ἔχῃ μίση τίποτε.

— Ἄ! οὐκ...! ἀπέκραξεν ὁ Θερασνέμης.

Ἡ ἡγουμένη ἐσταυροκοπήθη καὶ πορευτῆρας τὸν κηπουρὸν ἀσκαρδαμυκτί. Ἡ ἡμίσεια λέξις, ἀβολαὶ ἔμειναν ἐν τῷ λάργυγι του. Ἴνα δὲ λησμονηθῇ αὕτη ἡ βλασφημία του, ἔπεισε νὰ εἴπῃ εἰς τὴν ἡγου-

μένην. — Ξέρεις, ἄγία ἡγουμένη, τί λέγω; νὰ βάλω κάμποσο χῶμα μέσα εἰς τὸ φέρετρο. Θὰ φαίνεται ὡς νὰ ἦνι μέσα νεκρός.

— Καλὰ λές, κύρ Θανίμη, τὸ χῶμα εἶνε τὸ αὐτὸ καθὼς καὶ ἄνθρωπος: γῆ καὶ γῆ. Οὕτω λοιπόν, εἰμπορεῖς νὰ οἰκονομήσῃς τὸ εὐκαιρον φέρετρον;

— Ἄρες τὴν ὑπόθεσι ἐπάνω μου.

Αἶφνης, τὸ μέγρι τοῦδε σκυθρωπὸν τῆς ἡγουμένης πρόσωπον ἠλαρύνθη. Ἐνευσε δὲ τότε πρὸς τὸν κηπουρὸν νὰ ἀπέλθῃ, καὶ ὁ Θερσανέμης κατηρθίθη πρὸς τὸν θύραν.

Ἦτοιμάζετο οὕτως νὰ ἐξέλθῃ, ὅτε ἡ ἡγουμένη κρῖζει πρὸς αὐτόν.

— Κύρ Θανίμη, εἶμι εὐχαριστημένη ἀπὸ σί' αὔριον, μετὰ τον ἑνταφιασμὸν, νὰ μοῦ φέρῃς τὸν ἀδελφὸν σου, καὶ ἐπί τον νὰ φέρῃ μαζὴ καὶ τὴν κόρην του.

Δ'.

Τίς ὁ ἐν τῷ φερέτρῳ.

Οἱ διασκελισμοὶ τῶν χωλῶν εἶνε ὡς τὰ βλέμματα τῶν μονοφθάλμων· δὲν φθάνουσι ταχέως εἰς τὸν σκοπὸν.

Ὁ Θερσανέμης, διακείμενος ἐν ἀμηχανίᾳ, ἐχρειάσθη ἐκαπίντε λεπτά εἰς τὸ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ κατάλυμά του. Ἡ Τιτίκα εἶχεν ἐξυπνήσει. Ὁ Ἀγιάννης ἐκάθητο πλησίον τοῦ πυρός.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Θερσανέμης εἰσῆλθιν, ὁ Ἀγιάννης ἐδείκνυεν εἰς τὴν μικρὰν τὸ κοφίνιον τοῦ κηπουροῦ, κρεμάμενον εἰς τὸν τοῖχον, καὶ τὴν ἔλεγε: — Ἄκουσε, Τιτίκα μου. Θὰ χρειασθῇ νὰ ἰδῶμεν πάλιν ἀπ' ἐδῶ, καὶ τότε εἰμεθα καλά. Ὁ καλὸς ἄνθρωπος ὅστις ἔχει αὐτὴ τὴν κατοικίαν, θὰ σὲ βάλῃ ἐκεῖ μέσα, καὶ θὰ σ' ἐπάρῃ εἰς τὸν ὄμιλόν σου, νὰ σὲ πᾶγῃ εἰς τὸ σπῆτι μιᾶς καλῆς γυναῖκος, ὅπου θὰ ἔλθῃ κ'

ἔγώ ἐπειτα. Ἄν θέλῃς νὰ μὴν πέτῃς πάλιν εἰς τὰ χεῖρά τῆς Θειαρ-
διέου, θά κάμῃς καθὼς σὲ λέγω, χωρὶς καθόλου νὰ ἐναντιωθῆς.

Ἡ Τιτίκα ἔνευσε καταρατικῶς, μετὰ σοβαρότητος.

Ὡς δὲ ἤνοιξε τὴν θύραν ὁ Θερσανέμης, ὁ Ἀγιάννης πρὸς αὐτόν.
— Αἶ, εἶπε, τί ἀπέκαμες ;

— Ὅλα διαφθάρησαν, καὶ ἀκόμη τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ Θερσανέμης.
Ἐλαβα τὴν ἀδειαν νὰ σὲ εἰσιζῶ, εἶνε χρεὶα νὰ ἐθῆς ἔξω. Ἐδῶ
εἶνε τὸ ἐμπόδιο. Ὅσο διὰ τὴν μικρὴν ὑπάρχει εὐκολία.

— Νὰ τὴν πάρῃς εἰς τὸν ὄμῳ σου, καθὼς εἶπες ;

— Ναί, ἀλλ' εἶνε καλὴ νὰ σιωπῶ ;

— Ὅσον εἰς αὐτό, εἴμπορῶ νὰ σοῦ τὸ βεβαιώσω.

— Πάγει καλὰ διὰ λόγου σου ὅμως πῶς θά γίνῃ ;

Μετὰ δὲ τινα στιγμῶν. — Ἐλλογημένε ! ἐπρόσθεσεν ὁ πτωχὸς ὁ Θερ-
σανέμης· ἂν ἦτο τρόπος νὰ ἴθῃς καθὼς ἐμῶς !

Ὁ Ἀγιάννης ἀπεκρίθη, ὡς καὶ πρὶν. — Ἀδύνατον !

Ὁ Θερσανέμης, μᾶλλον καθ' ἑαυτοῦ ὁμιλῶν ἢ πρὸς τὸν Ἀγιάννην.

— Εἶνε καὶ τοῦτο ἀκόμη ὅπου μὲ βιτανίζεις, εἶπε. Ἐλεγε νὰ βάλω
μέσα γῶμα. Ἀλλὰ τὸ γῶμα εἶνε ἄλλο, καὶ ἄλλο εἶνε ἓνα σῶμα νε-
κροῦ. Τὸ γῶμα θά φαῖ· Τὸ γῶμα μετακινεῖται, θά κυλίσῃ ἢ πρὸς
τὸ κάτω μέρος ἢ πρὸς τὸ ἐπάνω. Ὅσον εἰς ἑκαὶ νὰ τὸ σηκώσῃς, θά
τὸ καταλάβῃς. Μὴ ἐννοεῖς, κῆρ Μαγδαληνὴ μου; Ἡ ἔξουσία εἴμπορεῖ
νὰ πάρῃ μυρωδιὰ, καὶ τότε ἀλλοίμενον !

Ὁ Ἀγιάννης παρετήρησε τὸν Θερσανέμην εἰς τοὺς ὀφθαλμοῦς,
ἐκλαδῶν αὐτόν ὡς παραφρονοῦντα.

Ὁ Θερσανέμης ἐξηκολούθησε.

— Πῶς εἶ·... ἔσολο θά εἴμπορῆς νὰ βγῆς ἀπ' ἐδῶ μέσα ; Καὶ
τὸ κακὸ εἶνε, πῶς ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ γίνων εἰς αὔριο ! Αὔριο πρί-
πει νὰ σὲ φέρω νὰ σὲ παρακωλύσω. Ἡ ἡγουμένη θά σὲ περιμένῃ.

Τότε δὲ ὁ Θερσανέμης ἀηχρήθη εἰς τὸν Ἀγιάννην, ὅτι ἡ ἡγουμένη
ἀπερίσσει τοῦτο εἰς ἀνταμοιβήν, μίς ὑπηρετίας, ἢν αὐτὴς ἐμὲ νὰ
κάμῃ εἰς τὸ κοινόν. Ὅτι εἰ ἀπο τὰ χεῖρά σου ἦτο νὰ κερρίνη τὰ
φάρμακα, καὶ νὰ συμβεθῆ τοῦ νεκροθάπτην εἰς τὴν ταφὴν. Ὅτι ὁ
καλογεῖται ἦτοι ἀπέθανεν ἐκεῖνο τὸ πρῶν, ἔζηται νὰ τῆς θείου, μετὰ
τοῦ κρεβδίου ἐντό; τοῦ ὁποῖου ἐκουμῆτο πάντοτε, εἰς τὸ ὑπόγειον
τῆς ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν ἀγίαν τράπεζαν. Ὅτι τοῦτο ἀπγορεύτο

Δὲν εἶχε δύνανται ὁ ἥλιος, ὅτε ἡ νεκροφόρος ἀμαξα ;
 διήρχετο τὴν θύραν τοῦ νεκροταφείου. Ὁ χωλός,
 ὅστις ἀνῶθεν ἦτο ὁ Θεοδωλέτης.
 (Στ. 712)

ὕπὸ τῶν διατάξεων τῆς ἀπονομίας, ἀλλ' ἡ νεκρὰ εἶνε ἐξ ἐκείνων, ὧν αἱ παραγγελίαι πρέπει νὰ ἐκτελῶνται ἀνυπερβίτως. Ὅτι ἡ ἡγουμένη καὶ αἱ συνοδικαὶ μοναχαὶ ἐπιμένουσι νὰ ἐκτελέσωσι τὴν εὐχὴν τῆς ἀποθανούσης, καὶ ἄς θογαῶ ἡ ἐξουσία. Ὅτι ὁ Θερασνέμης ἐμελλε νὰ καρρώσῃ τὸ φέρετρον ἐκείνο ἐντός τοῦ ὄματιου, νὰ σηκώσῃ τὴν πλάκα τῆς ἐκκλησίας καὶ νὰ καταβιβάσῃ τὴν νεκρὴν εἰς τὸ ὑπόγειον. Καὶ ὅτι χαρίζομένη εἰς αὐτὸν διὰ τοῦτο ἡ ἡγουμένη ἐδέχετο εἰς τὸ μοναστήριον τὸν ἀδελφὸν του ὡς κηπουρὸν, καὶ τὴν μικρὰν ἀνεψιὰν του ὡς μαθήτριαν. Ὅτι ἡ ἡγουμένη, τὸν εἶπε νὰ φέρῃ τὸν ἀδελφὸν του τὴν ἐπέραν τῆς αὔρου μετὰ τὸν εἰς τὸ κοιμητηριον πλαστὸν ἐνταφιασμὸν, ἀλλ' ὅτι ὅταν ἤδύνατο νὰ φέρῃ ἐξώθεν τὸν κύρ Μαγδαληνῆν, ἂν ὁ κύρ Μαγδαληνῆς ὄν εἰρισκετο ἐξω. Ὅτι τὸ μίγα ἐμπόδιον ἦτο τοῦτο. Ἦτο δὲ καὶ ἐν ἄλλο, ὅτι τὸ φέρετρον θὰ ἴμεναν ἔπειτα εὐκαίρον.

— Πῶς θὰ μείνῃ εὐκαίρον τὸ φέρετρο ; ἠρώτησεν ὁ Ἀγιάννης.

— Τὸ φέρετρο ὅπου στέλλει ἡ ἐξουσία, ἀπεκρίθη ὁ Θερασνέμης.

Ἄ, αὐτὸ ὅταν ξέρεις ; Ὅταν τύχη νὰ ἀποθάνῃ μία ἀπ' αὐταίς, πηγαίνει ὁ ἰατρὸς καὶ λέγει· ἀπέθανε μία μοναχὴ. Τότε ἡ ἐξουσία στέλλει εἰς τὸ ἴδιον μέρος μίαν ἄμαξα νεκρῆν, καὶ ἀνθρώπους διὰ νὰ φέρουσι τὸ φέρετρο, καὶ νὰ τὸ μεταφέρουσι εἰς τὸ κοιμητήριον. Τώρα λοιπὸν, ὅταν θὰ ἔλθουν αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι, θὰ εὔρουσι τὸ φέρετρο νὰ μὴν ἔχη μίσα τίποτε.

— Καὶ ὅταν βάλ्लε μέσα ἄλλο κἀνένα πράγμα ;

— Ἐάν τί πράγμα ; ἄλλον κἀνένα νεκρὸ ; ποῦ νὰ τὸν εὔρω ;

— Ὁρῶ νεκρὸ, φίλε μου, ἀλλὰ ζωντανό.

— Ποιὸς ζωντανὸς τὸ κάμνει αὐτό ;

— Ἐγώ, εἶπεν ὁ Ἀγιάννης.

Ὁ Θερασνέμης ἐσκοτίσθη ὅλος· εὐρίθη ὀρθιος, ὡς ἂν εἶχε γίνῃ ὑπὸ τὸ καθσμά του ἐκπαρακρίτης. — Σὺ !

— Διατί ὄχι ; Τὸ μίγα σύμπτωσις ! Ἐνθυμίσει, Θερασνέμης ὅταν μὸς εἶχες εἶπει : Ἡ ὁσία Σταύρωσις ἀπέθανε, ἐγὼ εἶχα προσθέσει· «Καὶ ὁ κύρ Μαγδαληνῆς θὰ ἐνταφιασθῇ.» Αὐτὸ καὶ θὰ γίνῃ, ὡς φαίνεται.

— Πᾶ ! τί κάθεται καὶ λέε ; Γελᾷς. Μὴ τὰ σωστά σου ;

— Μὴ τὰ σωστά μου. Πρέπει νὰ ἔλγω ἀπ' ἐδῶ μέσα ;

- Βίβλια.
- Δέν σοῦ εἶχα εἰπεῖ, νά εὕρῃς καί δι' ἐμέ ἕνα κοφίνι, καί ἕνα σκέπασμα.
- Ναί.
- Τό κοφίνι λοιπόν θά εἶνε ἀπό ξύλου ἐλάτου, καί τό σκέπασμα ἀπό μαύρη τσόχα.
- Ἄσπρη τσόχα, τῆς καλογρηκῆς θάπτουν μέ ἄσπρη τσόχα.
- Ἄς ἦνε καί ἄσπρη.
- Νά σοῦ εἰπῶ, κύρ Μαγδαληνή· βλέπω ὅτι εἶσαι πέντε ἕνας ἄνθρωπος διαφρορετικός ἀπό τοὺς ἄλλους.
- Ἄδελφε, εἶπεν ὁ Ἀγαπίου, εἶνε ἀνάγκη πᾶσα νά ἔβγω ἀπ' ἐδῶ μέσα χωρὶς νά μί ἰδῆ κανεὶς. Ἄλλον τρόπον κερ' αὐτόν δέν βλέπω. Μόνον, κάθηται τώρα νά μοῦ εἰπῆς, πῶς γίνονται αὐτά ἐκεῖνά πράγματα. Καί πρῶτον ἀπ' ὅλα, ποῦ εἶνε αὐτό τό φέρετρο.
- Τό εὐκατερο ;
- Ναί.
- Τό εὐκατερο τό ἔχουν εἰς τό νεκρικό τό ὄωμα, καθὼς τό λέγουν· πλάγια μέ τὴν ἐκκλησίαν. Τό ἔχουν ἐπάνω εἰς δύο τρίποδα, καί σκεπασμένο μέ τό κάλυμμα τό νεκρικό.
- Καί τί μακροῦ ἔχει τό φέρετρο ;
- Ἐἶη ποδάρια· κάμε λογαρισμό.
- Αὐτό δὲ τό νεκρικό ὄωμα, τί εἶνε ;
- Τό νεκρικό ὄωμα εἶνε μία κόμαρα εἰς τὸ κάτω τοῦ μοναστηριοῦ, μ' εἶνα παράθυρο καγχελωτό πρὸς τὸν κήπο, καί μέ δύο θύραις· ἀπὸ τὴν μία ἔμβαινε εἰς τὸ μοναστήρι, ἀπὸ τὴν ἄλλη εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
- Ἐχεις τὰ κλειδιά αὐτῶν τῶν δύο θυρῶν ;
- Ὁχι· Ἐγὼ μένει τό κλειδί τῆς θύρας ὅπου ἔμβαινε εἰς τὸ μοναστήρι· ὁ θυρωρὸς ἔχει τό κλειδί τῆς ἄλλης θύρας, ὅπου ἔμβαινε εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
- Πότε ἀνοίγει αὐτὴν τὴν θύραν ὁ θυρωρὸς ;
- Ὅταν ἔλθωσι εἰς ἄνθρωποι νά πάρουν τό λείψανον. Ἐβαίνει τό λείψανον καί πάλιν κλείεται ἡ θύρα.
- Ποῖος κερρῶνει τό φέρετρο ;
- Ἐκεῖνο τό κερρῶνω ἐγώ.

—Καί ποῖς τὸ σκεπίζει μὲ τὸν πέπλον ;

— Ἐγώ.

— Εἶσαι μόνος σου ἐνεῖνη τὴν ὥρα ;

— Κάνενας ἄλλος, ἐκτός τοῦ ἱατροῦ τῆς ἀστυνομίας, δὲν εἴμ-
πορῶ νὰ ἐμῶς εἰς τὸ νεκρικό δῶμα. Μάλιστα τὸ ἔχουν καὶ γραμμένο
ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχο.

— Ἐμποροῦτες ἀπόψε, ἀρῶ θὰ κοιμηθῶν ὅλοι τοῦ μοναστηριοῦ,
νὰ μὲ κρύψης εἰς ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ δῶμα ;

— Αὐτὸ ὄχι εἴμπορῶ ὅμως νὰ σὲ κρύψω μέσα εἰς μίαν σκοτεινὴν
καμαρίτσα ὅπου βάνω τὰ ἐργαλεῖα ποῦ μοῦ χρησιμεύουν διὰ τὴν ταφή,
καὶ ἀπ' αὐτῆς τὴν καμαρίτσα, τῆς ὁποίας ἐγὼ κρατῶ τὸ κλειδί,
ἔβγαινας εἰς τὸ νεκρικό δῶμα.

— Τί ὥρα θὰ ἔλθῃ αὔριο τὸ πρωὶ τὸ ἀμάξι διὰ νὰ παραλάβῃ τὸ
φέριτρο ;

— Θὰ ἔλθῃ περὶ ταῖς τρεῖς ὥραις τὸ βράδυ. Ὁ ἐνταφιασμὸς θὰ
γίνῃ εἰς τὸ κοιμητήριον, ὀλίγο πρὶν νυκτώσῃ. Τὸ κοιμητήριον ἀπέχει
βλέπεις καμπτῶς.

— Καλὰ μὲ κρύπτεις λοιπὸν ἐκεῖ ὅπου βάλλεις τὰ ἐργαλεῖά σου
ἀπ' αὐτὴν τὴν νύκτα ἕως αὔριο. Ἀλλὰ θὰ χρειασθῇ νὰ φάνω κατ' τι
ἐπειδὴ, πόσαις ὥραις θὰ πεινάσω.

— Ἐγὼ σοῦ φέρνω τὸ φαγί.

— Ἐκεῖ, περὶ ταῖς δύο ὥραις μετὰ τὸ μεσημέρι, ἔρχεσαι καὶ μὲ
καρφόνεις μέσα εἰς τὸ φέριτρο.

Ὁ Θερασάνεμης ἤκουσε τούτο μετὰ ὀρίλης.

— Πρᾶγμα ἀδύνατον μοῦ φαίνεται !

— Πῶς, νὰ πάρῃς ἕνα σφύρι καὶ νὰ κτυπήσῃς καρρὰ ἐπάνω εἰς
ἕνα σανίδι εἶναι καμμιά δυσκολία ;

Ὅ,τι ἐφαίνετο εἰς τὸν Θερασάνεμην ἀνήκουστον, εἰς τὸν Γιάννην
Ἀγιάνην, ἄνθρωπον ὅστις διήλθε δεινότερας στενοχωρίας, ὑπῆρχεν
ἀπλούστατον.

Ὅσοι ὑπῆρξαν ἁερωῶται γινώσκουσι τὴν τέχνην τοῦ σμικρύνεσθαι
κατὰ τὴν διάμετρον τῆς ὄπης, ἢ ἔξῃ πρόκειται νὰ δραπέτεύσων. Οἱ ἐν
εἰρήτῃ ὑπόκεινται εἰς τὴν φυγὴν, ὡς οἱ ἀσθενεῖς ὑπόκεινται εἰς τὴν
κρίσιν τῆς νόσου, τὴν σώζουσαν ἢ τὴν θανατοῦσαν αὐτοῦ. Ἡ φυγὴ
εἶνε θεραπεία. Τί δὲν στέργει ὁ ἄνθρωπος πρὸς θεραπείαν τοῦ !

Τὸ νὰ ἐπιμείνη ὁ Ἀγιάννης νὰ τὸν καρφώσῃ· καὶ νὰ τὸν μεταφέρωσιν ὡς δέμα τὸ νὰ ζήσῃ ἐν ὅλον ἡμερονύκτιον ἐντὸς κιβωτίου, νὰ εὐρῆ ἀέρα, ἐνθα ἀὴρ δὲν ὑπάρχει, νὰ οἰκονομήσῃ τὴν ἀναπνοὴν του, ἐπὶ ὄρει καὶ νὰ πνιγῇ ἄνευ θανάτου, ταῦτα ἦσαν ἐκ τῶν ἀπεισιῶν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη πλεονεκτημάτων.

Ἄλλως τε, καὶ αὐτοκράτορες συνέθη νὰ καταβύγωσιν εἰς τὸ μέσον τῆς διὰ φερέτρου μετακομιδῆς.

Ἄν πιστεύσωμεν τὸν μοναχὸν Λύγουστίνον Κασσιλλέγον, διὰ τοῦ αὐτοῦ τούτου μέσου Κάρολος ὁ Πέμπτος, αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, θελήσας μετὰ τὴν παραίτησίν του νὰ ἐπαινίδῃ διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν ἐρωμένην του, εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸ μοναστήριον ὅπου αὐτὸς εἶχεν ἀναχωρῆσαι, καὶ πάλιν οὕτω τὴν ἐξήγαγε.

Συνελθὼν εἰς ἐαυτὸν ὁ Θερασνέμης ἠρώτησεν.

— Ἀλλὰ πῶς θὰ κάμῃς διὰ ν' ἀναπνέῃς ;

— Θὰ ἀναπνέω.

— Μίση εἰς ἐκεῖνο το σεντούκι ! Ἐγὼ, μόνο νὰ τὸ συλλογισθῶ, μού πιάνεται ἡ ἀναπνοή.

— Θα ἔχῃς, βέβαια, κανένα τρύπηνι πρὸς τὸ μέρος ὅπου θὰ εἶνε τὸ στόμα μου, ἀνοίγεις κἀμπροσὶς τρύπαις ἐδῶ κ' ἐκεῖ καὶ ἔπειτα προσέχεις νὰ μὴν καρφώσῃς κατὰ τὸ ἐπάνω σανίδι τοῦ φερέτρου, ἀλλὰ ν' ἀρήσῃς διάττημα ὥστε νὰ περνᾷ ὁ ἀέρας.

— Κιτὰ ! ἀλλ' ἂν σοῦ εἴλω, νὰ βῆξῃς, νὰ φτερνοσθῇς !

— Ἄνθρωπος ὅστις ὀραπετεύει, ποτὲ δὲν βῆχει, οὔτε πταρνίζεται. Εἶτα προσέθηκεν. Ἀπόφασις χρειάζεται, ἐδῶ θέλεις νὰ μὲ συλλάβουν, ἢ νὰ φύγω μετὰ τὸ μέσον ἐκεῖνο ;

Πολλοὶ παρετήρησαν ἰσως, ὅτι ἡ γαλῆ, ὅσακις εἶδε θύραν ἢ τὰ δύο φύλλα εἶνε ἡμίχλειστα στέκη ἐξωθεῖ αὐτῆς καὶ περιφέρεται εὐστάζουσα νὰ εἰσεέλθῃ. Τίς δὲν εἶπεν εἰς τὴν γαλῆν. « Ἄλλ' ἔμβα μέσα ! » Ὁμοίως ὑπάρχουσι καὶ ἄνθρωποι εἰτινες ἐνῶ λείπουσιν ἐνώπιόν των ἡμιηνευγημένην διέξοδόν τινα, ἱστανται ἀμφίρροποι, καὶ κινδυνεύουσιν οὕτω νὰ συντριβῶσιν ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης, κλειούσης βιαιῶς τὴν διέξοδόν πρὸς αὐτούς.

Οἱ προσφυλακτικότεροι αὐτῶν, ὡς αἱ γαλαῖ, ἢ μᾶλλον καθὼ γαλαῖ, διατρέχουσιν ἐνιστε μείζονα κίνδυνον, ἢ οἱ θρασύτεροι. Ὁ Θερασνέμης

ἦτον ἐκ τῆς φύσεως τῶν ἀπταξίσιων ἀλλ' ὅμως ἡ ἀταραξία τοῦ Γιάννη, Ἀγιάννη τὸν ἐνεθάρρυνεν.

— Ἄς ἦνε λαιπὸν, ἀφοῦ τῶντι δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος.

— Τὸ μόνον ὅπου μὲ ἀνησυγεῖ, εἶπεν ὁ Γιάννης, Ἀγιάννης, εἶνε τὸ τί ἔχει νὰ συμβῆ ἔπειτα εἰς τὸ νεκροταφεῖο.

— Ἄ ! ὅσο δι' αὐτό, ἐγὼ δὲν ἔχω τὴν παραμικρὴ ἀνησυχία, ἀπεκρίθη ὁ Θερασνέμης. Ἀρκεῖ σὺ νὰ εἶσαι βέβαιος πῶς θὰ ἀνθίσῃ μέσα εἰς τὸ φέρετρο, καὶ ὅσο διὰ νὰ σὲ βγάλω ἔπειτα μέσα ἀπὸ τὸν λάκκο, εἶμαι ἠσυχώτατος. Ὁ νεκροθάπτης εἶνε φίλος μου· ἀγαπᾷ ὁ κακομοῖρης τὸ ποτήρι. Ὁ γέρω-Μανώλης. Αὐτὸς βάλλει τοὺς νεκροὺς μέσα εἰς τὸν λάκκο, καὶ ἐγὼ τὸν νεκροθάπτην μέσα εἰς τὸν σάκκο μου. Νὰ σοῦ εἰπῶ ἐγὼ τώρα τί ἔχει νὰ συμβῆ. Τὸ φέρετρο θὰ φθάσῃ εἰς τὸ νεκροταφεῖο ὀλίγο πρὶν νυκτώσῃ. Θὰ τὸ καταβάσῃ εἰς τὸν λάκκο. Εἶνε χρέος μου νὰ τὸ συνοδεύσω ἕως ἐκεῖ. Θὰ ἔχω εἰς τὸν κόρφο μου ἓνα σφυρί, μίαν τινίλλια καὶ μίαν σφήνα. Ὁ ἱερέας λέγει τὴν εὐχὴ ὅπου χρειάζεται, κίβνει τὸ σκυεῖο τοῦ σταυροῦ, ρινοῖζει ἐπάνω ἀγίασμα, καὶ... τὸ στρίθει. Μένω μόνος μὲ τὸν γέρω Μανώλη. Σοῦ εἶπα πῶς εἶνε φίλος μου. Ἐν ἀπὸ τὰ ὄσο, ἢ θὰ ἴδῃ μεθυμένους ἢ νηστικούς. Ἄν ἴδῃ νηστικούς, τοῦ λέγω. — Γέρω Μανώλη, πάμε νὰ ποῦμε «μιά», καὶ ἔστερα γεμίζεις τὸν λάκκο. Τὸν παίρνω, σοῦ τὸν κάμνω στευπί, εἶνε πρᾶγμα ὅπου τὸ πεθεῖνε ὀγλίγωρα, ἐπειδὴ ἔχει πάντοτε καμωμένη τὴν ἀρχή. Σοῦ τὸν πλαγιάζω κατω ἀπὸ τὸ τραπεζί, καὶ ἐπιστρέφω σιμά σοῦ. Ἡ δουλειὰ ἐτελείωσεν. Ἄν πάλιν ἦνε μεθυμένους τοῦ λέγω. — Πήγαινε, κ' ἐγὼ τελειώσω τὴν δουλειά σου. Αὐτὸς πᾶει καὶ τότε σ' ἐβγάσω ἀμέσως ἀπὸ τὸν λάκκο μὲ χαρὰ.

Ὁ Ἀγιάννης ἔτεινε τὴν δεξιὰν πρὸς τὸν Θερασνέμη, ὅστις τὴν ἐθλίψε περιχαρῶς.

— Ἐξάρετα, γέρω Θερασνέμη· ὅλα θι πᾶν καλά.

— Φθάνει μόνον μὴν τῶχῃ ἐν τῷ μεταξύ κανένα ἔμπόδιο, εἶπε κατὰ νοῦν ὁ κηπουρός. Ἄν, ὃ μὲ γίνετο, τῶχῃ, τότε κακὰ τὴν ἔχομε !

Ε'.

Δὲν ἄρκει νὰ ἴναί τις μέθυσος
ἵνα ὑπάροχη ἀθάνατος.

Τὴν ἐπιούσαν, ὁ ἥλιος ἐκλινε πρὸς τὴν δύσιν, ὅτε οἱ σπάνιοι διαβάται τῶν ὁδῶν, τῶν περὶ τὴν μονὴν, ἀπεκάλυπτον τὰς κεφαλὰς εἰς σχῆμα τεθιασμοῦ ἐπὶ τῇ διαβάσει νεκροφόρου ἀμάξης, ἐνθ' ἦν τοποθετημένον φέρετρον, διὰ λευκοῦ σκεπασμένον πέπλου μετὰ μέλανος σταυροῦ.

Κατόπιν αὐτοῦ ἤρχετο ἄλλο ὄχημα, καὶ ἐντὸς τούτου ἱερεὺς μετ' ἐπιτραχηλίου, καὶ πιεῖδιον φέρον σχεῖος μὴ ἀγιασμένον, καὶ τὸ εὐχολόγιον τοῦ ἱερέως. Ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῆς νεκροφόρου ἀμάξης συνεπορεύοντο δύο ἄνδρες, οἱ ἀσχιθεύσαντες τὸ φέρετρον εἰς τὸ ὄχημα καὶ καταθεύσαντες αὐτό· κατόπιν γέμων τις χωρικός, ὅστις ἐχώλαινε.

Τὸ λείψανον τούτου κατηθύνητο πρὸς τὸ νεκροταφεῖον.

Μεταξὺ τῶν Παρισινῶν νεκροταφείων τὸ τοῦ Βωζιερᾶ ἀπετέλει ἐξαιρέσειν. Εἶχε τὰς συνθηαίας του καὶ αὐτὴ. Εἶχε δύο εἰσόδους, τὴν μίαν ὀνομαζομένην τῶν ἱππέων καὶ τὴν ἄλλην τῶν πεζοπόρων.

Ὡς εἶχομεν ἰδεῖ, αἱ καλογραφαὶ τῆς μονῆς Μικροῦ Πίκπου εἶχον τύχη τῆς ἀθείας νὰ θάπτονται· ἐκεῖ κεχωρισμένως, ὅτι ὁ τόπος αὗτος ἄλλοτε ἀνήκειν εἰς τὸ τάγμα των.

Οἱ νεκροθάπται εἶχον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπογευματινὴν ἐργασίαν ἤτις τὸν χειμῶνα μετεβάλλετο εἰς νυκτερινὴν καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν περιωρισμένοι.

Αἱ εἰσόδου τῶν Παρισινῶν νεκροταφείων ἐκλείοντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ ἐπειδὴ ἦτο ἡ διάταξις τῆς δημοαρχίας καὶ τὸ νεκροταφεῖον Βωζιερᾶ ὑπήγετο, ὡς καὶ τὰ ἄλλα, εἰς τὴν διάταξιν ἐκείνην.

Αί δύο είσοδοι ἦσαν παράλευροι, χωρίζομεναι ὑπὸ εὐθείας χρη-
σιμεύοντος ὡς θερμασίου, ἐκλείοντο δὲ περὶ τῆν ὄψιν τοῦ ἡλίου.

Ἐάν τὴν ὥραν ἐκείνην συνέπιπεν εἰς τῶν νεκροθαπτῶν νὰ ἀργο-
πορησῇ ἐν τῷ νεκροθαπτῷ, ἐν μέσῳ εἶχε πρὸς ἕξοδον. Τὴν μάρα
τοῦ ἡ ὅπου τῷ εἶδεται ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν κηδεῶν.

Εἰς τὸ παράθυρον τοῦ θερμασίου ἐνδεδίωκεν ἰσχυρὰ προσηχημένον εἰ-
δὸς τι κυρίου ὡς γαστριμαστοκιδώσιον. Ὁ ἑραδὸν νεκροθάπτης ἔρ-
ριπτε τὴν μάρα τοῦ ἐν αὐτῷ καὶ ὁ θερμὸς ἰσχύων τὴν κρότον
ἔσυρε τὸ σχοινίον καὶ ἠνοίγητο ἡ θύρα τῆς τῶν πεζοπόρων εἰσοδου.

Ἐάν δὲν εἶχε μάραν ὁ νεκροθάπτης ἰρῶναζε τὸ ὄνομά του, ὁ δὲ
θερμὸς ἐνίστα κεκλιμένος ἢ καὶ ὀπίσθιων ἠγχιέρετο, ἐπλήρως εἰς
τὸ παράθυρον διὰ νὰ τὸν ἴδῃ καὶ ἦτογε τῆν θύραν διὰ αλειούου,
ὁ νεκροθάπτης ἐξήρχετο, ἀλλ' ἐπλήρως διακρινετο ὅτι γὰρ πρὸς-
τιμον.

Τὸ νεκροταφεῖον τοῦτο πλὴν τοῦ ὅτι μετεῖχε καὶ αἰ καλογραῖαι,
εἶχε καὶ ἄλλας τῶν πρωτοτύπων ἐκ τῶν ὁμοίων διαταρῆται ἢ
ἀρμονικῆ λειτουργίᾳ τῆς διεθέσεως. Τῷ 1800 καταργήθη καὶ δι-
έχθη τοῦτο τὸ νεκροταφεῖον Μον Παρισι.

Ἄλλως τε τὸ νεκροταφεῖον Βαζιάρ εἶσκατο εἰς περικλήν
εἶχε χάσει πλέον τὸ χρώμα του, ὡς λιγυρεῖ. Εἶχε πικρῆ ἀπὸ ἰ-
γρολολοῦδα καὶ ἀπο παράσιτα εἰ ἔρημα τοῦ ἐν ἔφαινοτο καὶ
ἐφαινοτο περικλημένον. Ἡ τῆς τῶν ποσῶν ἦτο διακρινετο ἰσχυρὰ
νὰ θάπτηται ἐκεῖ, ἐμφερετο πτώγια, ἐν ἔφαινοτο διὰ τὸ νεκρο-
ταφεῖον Περίλασιζ. Νὰ τῆς εἰς τὸ Περίλασιζ ἦτο ὡς νὰ ἠγχιέρετο
διὰ τὸ ὄψιόν σου πολυτιμὰ ἰσχυρὰ. Ἐν αὐτῷ ἀνεδεκνήματο ἡ κα-
λαισθησία. Ἐν τῷ Βαζιάρ εἶχε τι τὸ ἀγχιέρον καὶ τὴν νύκτα
ὄψιν προμακτικῆν.

Δὲν εἶχε ὄψιν εἰς ὁ ἡλίου, ὅτι ἡ νεκροθάπτης ἀμαζι ἐφαινοτο τὴν
θύραν τοῦ νεκροταφεῖου. Ὁ χυλός, ὅστις συνέβαιεν, ἦτον ἡ Θερα-
νέμης.

Ἡ τῆς τῆς ὁμοίᾳ Στεφάνου εἰς τὸ ἰσχυρὸν, ὅπου τὴν ἀγχι-
ερέρετο, ἡ ἕξοδος τῆς Τυτικῆς, ἡ εἰσοδου τοῦ Ἀγχιέρον εἰς τὸ
ὄψιν τῶν νεκρῶν, ταῦτα πάντα ἔφαινον αὐτὸ προσηχημένον. Διὰ
τοῦτο καὶ ὁ Θερανέμης ἔφαινοτο κατέπαν τοῦ λιγυρῶν ἡσυχῆς.

Ἡ ἀποτὴ συνουσία του, τὸ μὲν μετὰ τῶν καλογραῖων, τὸ δὲ

μετά τοῦ κ. Μαγδαληνῆ, τὸ μὲν ὑπὲρ, τὸ δὲ κατὰ τοῦ κοινοῦ, ἐπίτυχον κατὰ πάντα. Τὰ ὑπολειπόμενα ἐφαίνοντο ὡς μηδὲν πρὸς τὸν Θερασνέμη. Ἐντὸς δύο ἐτῶν εἶχε μεθύσει δεκάκις ἰσως τὸν νεκροθάπτην γέρω Μανώλην, πολύσορξεν καὶ ροδολέκκινον γέροντα. Τὸν ἔκαμνεν ὅ,τι ἤθελε. Κατὰ τοῦτο ἦτο ἡσυχώτατος.

Εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ νεκροταφείου βλέπει ἐρχομενον πλησίον του ἓνα ἐργάτην, κρατοῦντα ὑπὸ τὸν βραχίονα εἰκελλαν. Τὸν παρατηρεῖ καλῶς ὁ Θερασνέμη, καὶ τὸν ἐρωτᾷ :

— Πῶς εἶσαι τοῦ λόγου σου ;

Ἐργάτης ἀποκρίνεται. — Εἶμαι ὁ νεκροθάπτης.

Ἐἶν σφαῖρα κανονίου ἔπληττε κατα μεσον τὸ στηθεὶς ἓνα ἀνθρωπον, καὶ ὁ ἀνθρωπος αὗτος ἐπέζη, δὲν θὰ ἐμέμραζε τὸ πρόσωπόν του καθὼς τοῦ Θερασνέμη κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν.

— Ὁ νεκροθάπτης εἶσαι !

— Ναι.

— Σὺ εἶσαι ὁ νεκροθάπτης ;

— Ἐγώ.

— Ὁ νεκροθάπτης εἶνε ὁ γέρω Μανώλης.

— Ἦταν· τώρα εἶμ' ἐγώ.

— Πῶς ! καὶ τί ἐγένεν ὁ γέρω Μανώλης ;

— Σοῦ ἄφησε χρέονος· ἀπέθανε.

Ἄλλα τὰ ἐπερήμενον ὁ Θερασνέμη, ὄχι ἔμωσ καὶ τοῦτο· ὅτι καὶ ὁ νεκροθάπτης ὑπέκειτο εἰς θάνατον. Καὶ ὁμῶς εἶνε ἀληθίστατον· ἀποθνήσκουσιν καὶ οἱ νεκροθάπται. Σαίπτιον ὄλων τὸν λάακον, ἔως εὖ ἀνοίγουν καὶ τὸν ἴδιον αὐτῶν.

Ἐπισημαίνει ὁ Θερασνέμη. Μελις κατάρθωτε νὰ προσέρη εὐκρινῶς. — Πῶς γίνεται ;

— Ναι, ὅπου γίνεται !

— Πιρᾶξενο ! νεκροθάπτης εἶνε ὁ γέρω Μανώλης.

— Ἰστερ' ἀπὸ τὸν Ναπολιόντα, ὁ Λοδωβίκος ΙΗ'. Ἰστερὰ τὸ λοιπὸν καὶ ἀπὸ τὸν Μανώλη, ὁ Παναγιώτης, Παναγιώτη με λέν.

Ἐπισημαίνει ὁ Θερασνέμη. — Ἦτον ἀνθρωπος ὑψηλός, ἰσχνός, πελῆνος, ὄντως νεκρώσιμος. Βίλλει κερδῶς ὡς γέλωτα ὁ Θερασνέμη.

— Τί εἶνε, μωρὴ παιδί, αὐτὸς ὁ κόσμος ! Πάγει καὶ ὁ γέρω Μα-

νώλης. Ἀπέθανε ὁ γέρω Μανώλης, ὅμως ζήτω ὁ γέρω Ζήσης ! Ἐεὐ-
 ρεις ποῖος εἶνε ὁ γέρω Ζήσης ; εἶνε αὐτός ὅπου κρατεῖ ἐδῶ ἀπ' ἔξω
 τὸ καπηλειό. Ἐνα κρασί, σύντεκε, ἀπ' ἐκεῖνο ὅπου ἔπιναν ἕνα και-
 ρὸν οἱ Θεοὶ οἱ ἀθάνατοι ! Ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴ τοῦ γέρω
 Μανώλης· κάθε φορὰ ἐπηγαίναμε μαζὴ καὶ τὸ ποῦζαμε. Ἦταν ὁ
 ταλαίπωρος, ἄνθρωπος ποῦ ἀγαποῦσε τὴν καλὴ ζωὴ. Τὴν ἀγαπᾶς,
 σύντεκε, τὴν καλὴ ζωὴ καὶ τοῦ λόγου σου ; Τώρα μετ' ὀλίγο, πε-
 γαίνομε μαζὴ καὶ τὸ δοκιμάζομε.

Ὁ νέος νεκροθάπτης ἀπεκρίθη, παρὰ πᾶσαν προτοδοκίαν τοῦ Θερ-
 σανίμη :

— Κρασί ἐγὼ ποτὲ δὲν πίνω. Ἐγὼ ὅπου μὲ βλέπεις, ἰσποῦδάσα.
 Ἦκουσα μαθήματα τῆς τετάρτης τοῦ γυμνασίου.

Ἐν τούτοις τὸ νεκρικὸν ὄχημα ἐπροχώρει πρὸς τὸν λάκκον. Ὁ
 Θερσανίμης ἐβράδυνε τὸ βῆμά του, ἐχώλαινε μᾶλλον ἐκ τῆς ἀησυ-
 χίας ἢ ἐκ τῆς ἀσθενείας τοῦ ποδὸς του. Ἄλλ' ὁ νεκροθάπτης ὠδεύε
 πρὸ αὐτοῦ.

— Ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ, σύντεκε ! ἀνέκραζεν ὁ Θερσανίμης. Ἄμ'
 εἶμαι κ' ἐγὼ ὁ νεκροθάπτης τοῦ μοναστηρίου.

— Συναδέλφός μου λοιπόν, εἶπεν ὁ Παναγιώτης.

— Καὶ ἔτσι, δὴ, ὁ γέρω Μανώλης ὁ κακομοῖρης, ἀπέθανε τὸ
 λοιπόν ;

— Ναί, ναί. Εἶδε, βλέπεις, ὁ Θεὸς τὸ κατὰστικον τῶν λήξεων,
 ἤρπεν ὅτι ἦτον ἡ σειρά τοῦ γέρω Μανώλης, καὶ σοῦ τὸν ἐπῆρε μὲ
 χαρὰ.

— Ὁ Θεὸς αἰ ; ... εἶπεν ὁ Θερσανίμης.

— Ὁ Θεὸς, βέβαια, ὁ Θεὸς. Διὰ τοὺς φιλοσόφους ὁ Πατὴρ ὁ ἀθά-
 νατος, διὰ τοὺς Ἐπαναστατικούς τὸ Ὑπέρτατον Ὄν.

— Ἄμ' θὰ πρῶμε δὴ μαζὴ. Πρέπει νὰ γνωρισθοῦμε κίπως καλ-
 λίτερα.

— Τί καλλίτερα καὶ ζεκαλλίτερα. Νά, ἐγνωρισθήκαμε. Τοῦ λό-
 γου σου εἶσαι ἀπὸ τὰ περίχωρα· ἐγὼ εἶμαι ἐντόπιος, παρισινός.

— Ναί, δὲν λέγω ἕγι· ἀλλ' ἅμα δὲν πρῶνε δύο ἄνθρωποι μαζὴ,
 ἢ γνωριμὰ ἐκεῖνη δὲν εἶνε γνωριμὰ. Ὅποιος ἀδειάζει τὸ ποτήρι του,
 ἀδειάζει τὴν καρδίαν του, καὶ μὲ ἄνθρωπε. Αὐτὸ δὲν τὸ ἔχεις ἀκού-
 σαι καμμιά φορὰ ; Δὲν πιστεύω νὰ μὸς ἀρνηθῆς.

— Πρώτα τὴν δουλειά μας, κ' ὕστερα βλέπουμε, πατριώτη.

Ὁ Θερασνέμης εἶπε κατὰ νοῦν : Ἐχάθηκα !

Μόλις ἀπείχον ἤδη ὀλίγα βήματα τοῦ μέρους, τὸ ὅποιον ἦτο προωρισμένον διὰ τὰς καλογραφίας.

Ὁ νεκροθάπτης προσέθεσιν :

— Αἱ, πατριώτη μου ! Ἐχω ἑπτὰ παιδιά, καὶ αὐτὰ εἶνε τόσα στέματα, ὅπου πρέπει νὰ φάγουν καὶ νὰ γεμίσουν ἐκείνας ἢ κοιλιὰς.

Ἐγὼ δὲν πρέπει νὰ πίνω.

Εἶτα δὲ φιλοσοφικῶς προσέθηκε :

— Ἡ πείνα τῶν παιδιῶν μου εἶναι ἐγθρὸς τῆς εἴφας μου.

Ἐπλησίασαν ἤδη εἰς τὴν ἄκρην τοῦ περιθόλου τῶν καλογραφίων. Καὶ ὁ μὲν Θερασνέμης ἐβράδυνε τὸν βηματισμὸν του, ἀλλὰ δὲν ἤδυνε νὰ βραδύνῃ καὶ τὴν πορείαν τῆς νεκροφόρου ἀμάξης. Εὐτυχῶς ἡ γῆ ἦτο λασπώδης ἐκ τῶν χειμερινῶν βροχῶν καὶ οἱ τροχοὶ κατὰφορτοὶ παχείοι πηλοῦ ἐσύροντο μετὰ δυσκολίας.

Πάλιν ὁ Θερασνέμης πλησιάζει πρὸς τὸν νεκροθάπτην :

— Ἐχει ἓνα κρασί ἀθάνατο, ἀπὸ τὸ Ἄρζαντέιλ τῷ λέγει.

— Ἄκουσέ με, πατριώτη, ἀπήντησεν ὁ ἀνήρ. Ἐγὼ δὲν θὰ ἐγίνεμην νεκροθάπτης. Ὁ πατήρ μου ἦτο θωροφὸς εἰς τὸ Πρωτανεῖον. Μὲ εἶχε προωρίσει εἰς τὴν φιλολογίαν. Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἦλθον ἀνάποδα. Ἐπαῖξε εἰς τὴν Μπάρσα κ' ἔχασε τὰ χρήματά του. Ἐγίνε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ διακόψω τὰς φιλολογικὰς μου μελέτας. Ἄλλ' ἐν τούτοις γράφω κάποτε ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

— Ὡστε, δὲν εἶσαι νεκροθάπτης ; ἠρώτησεν ὁ Θερασνέμης, ὀρξάμενος τῆς ἀνεπιτυχῆς ταύτης εὐκαιρίας.

— Τὸ ἐν δὲν ἐμποδίζει τὸ ἄλλο. Ἡμπορῶ καὶ νὰ γράφω καὶ νὰ θάπτω νεκρούς. Καὶ παππᾶς καὶ ζευγᾶς.

Ὁ Θερασνέμης περιεπλάκη, διὸ καὶ ἐσπευσε ν' ἀλλάξῃ τὸ θέμα τῆς ἐμιλίας του.

— Θὰ ἔλθῃς λοιπὸν νὰ πιούμεε ! τῷ εἶπε.

Ὁρῶμεν νὰ κάμωμεν τὴν ἐξῆς παρατήρησιν. Ὁ Θερασνέμης, ὅσον δεινὴ καὶ ἂν ἦτο ἡ θέσις του, προσεκάλεε μὲν τὸν νεκροθάπτην εἰς οἶνοποσίαν ἀλλὰ δὲν ἐξηγεῖτο περὶ τοῦ τίς θὰ ἐπλήρωνε. Συνήθως ἐπρότεινε μὲν αὐτός ἀλλ' ἐπλήρωνεν ὁ γέρω Μανώλης. Καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δὲν ἐσκόπευε νὰ πληρώσῃ, ἀλλ' ἄφινε σκοπῆτως

νά εξυπνοῦνται τὸ παροιμιώδες τέταρτον τῆς ὥρας τοῦ Ρυμπιέ, (1) ἀλλ' ἐπιφυλάσσετε καὶ τοῦτο νά κάμῃ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην.

— Τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ νεκροθάπτης· πρῶτα νά τελειώσουμε τὴν ἐργασίαν μας.

Ἡ νεκροκομπὸς ἐστάθη, συγχρόνως δὲ καὶ τὸ ὄχημα το φέρον τὸν ἱερέα. Κατέβη, τὸ παιδίον, ἐπειτα καὶ ἐκεῖνος. Ὁ ἕτερος ἐκ τῶν ἐμπροσθίων τραγῶν τῆς ἀμάξης ἀνεβαινὼν ὄλιγον ἐπὶ σωροῦ χρώματος παρέκει ἐφαίνετο καὶ ὁ λακκος.

— Κικὸ στὴ μοῖρά μου, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Θεοσπνίμης, σταθεῖς περίτρομος. Τώρα τί νά κάμω! Παναγία βοήθη με!

Εἰρήσθω ἐν παρόῳ, ὁ ἐνταρξισμὸς τῆς ὁσίας Σταυρώσεως ὑπὸ τὴν ἀγίαν Τράπεζαν ἦτο σφάλμα ἀπλοῦν, ἐξ ἐλείπων τὰ ὅποια ὁμοιάζουσι πρὸς καθήκον. Δὲ μοι γὰρ διέπριζεν τὸ σφάλμα τοῦτο οὐχὶ ἐν ἐλέγχῳ συνειδήσεως, ἀλλ' ἐν πλήρει συναισθήσει τῆς πράξεώς των.

Ὅταν λέγωσιν ἐν τῇ μοῖᾳ «λευθερησίαν» ἐν ἰννοσθῶν ἀνάμειξιν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἧς πάντοτε εἶναι ἀμφοσθητήσιμος. Ἐδῶ δεσπόζει ὁ κενουσιμὸς τοῦ πάγματος καὶ ὅσον ἀγορᾶ διὰ τὸν ἀστικὸν κώδικα ἐλλή, ἢ περὶ τοῦτου σκέψις.

Ἄς συντάττωσιν οἱ ἀνθρωπῆ νόμοι, ὅσοι θελοῦσιν, ἀρκεῖ νά τοῦ διαφυλάττωσιν ὁ ἑαυτοῦ.

Τὰ τοῦ Καίσαρος, Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

Ὁ ἡγεμὼν οὐδὲν ἰσχύει ἐνώπιον ἐνὸς δόγματος.

(1) S. M. Rabelais, γάλλος συγγραφεὺς τοῦ 16' αἰῶνος. Τὸ εἰς τέταρτον τῆς ὥρας περὶ οὗ ὁ λόγος εἶναι ἡ κρήνη σπηλαῖ εἰς ἣν εὐρέθη ὁ συγγραφεὺς ὅτε κατέλυεν εἰς τὸ ξηνοδόχεον τῆς Λυῶν. Εἰς τὸ θεμέτιόν του ἐκδικτικῶς εἶχε τοποθετήσει μικρὰ πακέτα εἰς ἃ εἶχεν ἐπιγράψει. Ἀλητηρίων δὲ τὸν βασιλέα Ἀλητηρίων δὲ τὴν βασίλισσα. Ἀλητηρίων δὲ τὸν διαδοχόν. Ὁ ξηνοδόχος ἀναγνούς ταῦτα τὸν κατήγγειλεν εἰς τὴν ἀστυνομίαν ἧς τὸν ἐφυλάκισεν. Ἄλλ' ὅσοις ἐκ τῆς φυλακῆς του ἔγραψεν εἰς τὸν βασιλέα, ὅσοις γέλωτος διὰ τὸ τέραςμα ἐστειλεν ἑαυτῶς καὶ τὸν ἀπεφυλάκισεν.

ΣΤ .

Μεταξύ τεσσάρων σανίδων.

Τίς ὁ ἐν τῷ φερέτρῳ ; τὸ γνωρίζομεν. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης οἰκονομήθῃ, ὡς ἦτο δυνατόν, ὅπως μὴ πάσῃ ζῶν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἀνέπνευε σχεδόν. Πρᾶγμα παράδοξον, ἡ ἀσφάλεια τῆς συνειδήσεως παρέχει ἀσφάλειαν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πάντα.

Ἄπαντα ἡ ὑπὸ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη προμελετηθεῖσα οἰκονομία εὐωδοῦτο, μάλιστα δὲ καὶ καλῶς ἀπὸ τῆς γῆς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐβασίλευτο, ὡς καὶ ὁ Θερασνέμης, εἰς τὸν γέρω Μανώλην.

Δὲν εἶχεν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀγαθῆς ἐκβάσεως· ἀλλ' ἐνῶ ἡ θύσις τῶν πραγμάτων ἦτο χρισματούται, ἡ φαινόμενη γαλήνη ἦτο πλειρεστάτη.

Αἱ τέσσαρες σάνδις τοῦ φερέτρου ἀπέπνεον εἰδὸς τι τρομερῆς ἀναπαύσεως ὡς νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἡσυχίαν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη μέρος τῆς ἀναπαύσεως τῶν νεκρῶν.

Ἀπὸ τοῦ βήθους τοῦ φερέτρου, ἠκολούθει ὅλας τὰς φάσεις τοῦ φοβεροῦ ὄραματος, τὸ ὅποιον ἐπαίξε μετὰ τοῦ θανάτου. Ὅλιγα λεπτά ἀφ' οὗ ὁ Θερασνέμης ἐκάρρωσε τὸ σκέπασμα, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἠσθάνθη ὅτι ἤρθη, ἐπειτα δὲ ὅτι ἐκυλίσθη. Ἠσθάνθη ἐκ τῶν πιναγμῶν τοῦ ὄχηματος πότε αὐτὸ διέβη τὸ λοθιστροτεν τῆς πόλεως, καὶ πότε ἐρθασεν εἰς τὸν ὄρμον τῆς ἐσοχῆς. Ὅτι ἐηλαδῆ ἀπὸ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως εἶχον εἰσελθεῖ εἰς τὰς περὶ αὐτὴν λεωφόρους.

Ἐξ ὑποκόφου τινὸς κρέτου ἐνόησεν ὅτι τὸ ὄχημα διέβη γέφυραν, τὴν τῆς Ἀούστερλιτς. Ὅταν ἐστάθη ἐπὶ μακρὸν, ἐνόησεν ὅτι εἰσελθὲν εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Ὅταν ἐστάθη καὶ δεῦτερον, εἶπεν, — Ἴδού ὁ λάκκος.

Ἡσθάνθη, ὅτι ἤρθη πάλιν βιαίως τὸ φέρετρον, ἔπειτα δὲ ἤσθάνθη τριβομένης τὰς σαπίδας· ἐνόησεν ὅτι ἐτόλιζαν σχοινίον περὶ τὸ φέρετρον, ἵνα καταβιβάσωσιν αὐτὸ εἰς τὸν τάφον.

Ἐπειτα τὸ ἦλθεν ὀλίγη ζέλη· διότι ἴσως τὸ φέρετρον καταβιβαζόμενον ἔκλινε μᾶλλον πρὸς τὴν κεφαλὴν. Συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν, ἤσθάνθη ὅτι ἔλειτο εἰς θίαν ὀριζόντιον ἀκίνητος. Εἶχε φθάσει τὸ φέρετρον εἰς τὰ πηθμένα.

Ἡσθάνθη ψῆχος. Ἐνωθὲν αὐτοῦ ἤκούθη φωνή, τις ἀπαθιστάτη, ἔρρινος φωνή. Ἦκουσε ἐπερχομένης βοαῖας, ἰέξεις ἀκαταληπτως.

Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ παιδίου προσέθεσε, — Ἄμην.

Ἡ ἄλλη δὲ φωνή, ἡ σοβαρά, ἱππέλαδι.

— Τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλῆρωμα αὐτῆς.

Ἦκουσεν ἐπὶ τῆς σαπίδος ἤτις τὸν ἐσκέπαζεν ἀπαλοῦς τινος ψήφους, ἀνοεῖ παραλαμβῆς βροχῆς. Τὰς ραπίδας τοῦ ἐπιφαντισθέντος ἀγιασμοῦ ριπτοῦς.

Εἶπε κατα τοῦ.

— Δὲ τῶρα κλέε, τελειώσου, ὄλα. Ἐπι ὀλίγη, ὑπεμονήν. Τῶρα θ' ἀναχωρήσῃ ὁ ἀερεῖς, καὶ ὁ Θεραπέμης θὰ παραλάβῃ τὸ γέρω Μανώλη, θὰ πάγῃ κα πικρὸν. Θὰ χρειασθῇ ἀκόμη μία ὄρα ; τὸ πολὺ : Ἡ σοβαρὴ φωνὴ ἱππέλαδι. — Γῆ εἰ καὶ εἰς γῆ, ἀπελείσῃ. Ἄναπαυσε ἐν εἰρήνῃ.

Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ παιδίου εἶπεν. — « Ἄμην ».

Ὁ Ἀγιάννης ἤκουσε τι, ὡς ἂν βήματα ἀπομακρυνόμενα.

— Τῶρα ἀναχωροῦν, εἶπεν. Ἐμμένα τῶρα μότος.

Αἶφνης ἤκουσε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κτύπον τινά, ὅστις τὸν ἐράνη ὡς πτώσις κεραυτοῦ. Εἶχεν ρίψῃ ἐν πτωχεῖα χάρματος ἐπὶ τοῦ φερέτρον.

Δευτεροῦ πτώσει χάρματος ἔπιπεν· ἐπράχθη δὲ ἐξ αὐτοῦ μία τῶν ὀπῶν αἰ' ὧν ἀνέπνεε.

Ἦκουσε τρίτον πτώσει χάρματος. Ἐπειτα καὶ τέταρτον.

Εἶνε πρὶν ἂν τὰ πύλα ἰσχυρότερα καὶ τοῦ ἰσχυροτάτου ἀνθρώπου. Ὁ Ἀγιάννης ἔλασε τὰς αἰσθήσεις του.

Ζ'.

“Ὅπου εὔρηται ἡ σημασία τοῦ: μὴ χάνεσθαι.

Τοῦ τί συνέβη εἰς τὰ χεῖλη τοῦ λάκκου, ἵνα ἔκειτο τὸ φέρετρον καὶ ὁ Γιάνης Ἀγιάννης ἐν αὐτῷ.

Ἄφου ἀπειμακρύνθη ἡ νεκρική ἀμαξία, καὶ ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ παιδίου του ἀπῆλθον, ἀναβάντες εἰς τὸ ἄλλο ὄχημα, ὃ Θερανόμη, προσέχων ὄλος εἰς τὰ κινήματα του νεκροθάπτου, εἶδεν αὐτὸν κύψιντα καὶ λαβόντα τὸ πτυάριον, ὃν ἐμπηγμένον εἰς τὸν τοῦ χώματος σωρόν.

Ὁ Θερανόμη ἔλαβε τότε ἐσχάτην πᾶν ἀπίστησιν ἐστάθη, μεταξὺ τοῦ λάκκου καὶ τοῦ νεκροθάπτου, ἵσταί τε τὰ χεῖράς του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Ἐγὼ πληρώνω !

Ὁ νεκροθάπτης τὸν εἶδεν ἀπόρως πως. — Τί θὰ πληρώσης τοῦ λόγου σου ;

— Ἐγὼ πληρώνω τέλος πάντων, ἐπανελαθὲν ὁ Θερανόμη.

— Πληρώνεις τί ;

— Τὸ κρασί.

— Τί κρασί ;

— Τοῦ Ἀρζαντέιλ.

— Καὶ ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ Ἀρζαντέιλ ;

— Ἐδῶ, στὴν ἀγκωστή.

Ἄδελφέ, εἰν κάμεις τὴν δουλειά σου ! εἶπεν ὁ νεκροθάπτης καὶ ἔρριψεν ἐν πτυάριον χώματος ἐπὶ τοῦ φερίτρου ἀναδύσαντος ὑπόκωρον ἤχον.

Τὰ ἤματα τοῦ Θερανόμη ἐκόπησαν· ἐκλαίσθη, ὥστε παρ' ὀλίγου ἐπιπτεν ἐντὸς τοῦ λάκκου καὶ αὐτός.

Βάλλει φωνὴν ὡς πιγομένου.

— Σύντεκεν ! ἔλα, σοῦ λέγω, πρὶν νὰ κλείσῃ τὸ κατηλειό !

Ὁ νεκροθάπτης ἐγέμισε χῶματος ἐκ νέου τὸ πτυάριόν του. Ὁ Θερασνέμης ἐξηκολούθησε.

— Πληρώνω, ἀκούς ! ἐγὼ θὰ πληρώσω.

Καὶ ἐκράτησε τὸν νεκροθάπτην ἀπὸ τοῦ βραχίονος.

— Ἄκουσε, φίλε μου, λέγει, μὰ τί ἄνθρωπος εἶσαι σὺ ; Κ' ἐγὼ εἶμαι νεκροθάπτης· εἶμαι ὁ νεκροθάπτης τοῦ μοναστηριοῦ ἤλθα νὰ σὲ βοηθήσω. Αὐτὴ εἶνε μιὰ δουλειὰ ὅπου γίνεται καὶ τὴν νύκτα. Πάμε τώρα νὰ πιούμεε μιὰ καὶ ὕστερα ἐπιστρέψομαι.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Θερασνέμης μετ' ἐπιμονῆς ἀπέλπιδος, συγχρόνως κατείχετο, ὁ δυστυχῆς, καὶ ὑπὸ πενθίμου στοχασμοῦ :

— Ἄλλ' ἂν πιῶ, τὸν πιάνει ἄρά γε ;

— Ὁ, ἐπὶ τέλους, ἀνέκραζεν ὁ νεκροθάπτης. Ἄς ἦνε ἄς τὸ πιούμεε τέλος πάντων, ἀφοῦ πόσον ἐπιμένεις. Ὅμως, ἀφοῦ τελειώσῃ ἡ δουλειά' ποτὶ πρότερον.

Καὶ πάλιν ἔχωσε τὸ πτυάριόν του εἰς τὸ χῶμα.

Ὁ Θερασνέμης πάλιν τὸν κρατεῖ.

— Ἔνα κρασάκι, φίλε μου, ὅπου ὄν τὸ ἐπιεῖ ποτὶ εἰς τὴν ζωὴν σου.

— Ἐκατάλαβα, εἶπεν ὁ νεκροθάπτης. Ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ μὴπως ὄν εἶσαι νεκροθάπτης, ἀλλὰ κωδωνοκρούστης ; Τίν, τόν, τίν, τόν, καὶ ἄλλο ὄν εἰξέυρεις παρ' αὐτό ; Ἐ, νὰ μοῦ χαθῆς, κακομοίρη !

Καὶ ἔρριψε τὸ δεύτερον πτυάριον χῶματος ἐντὸς τοῦ λάκκου.

Ὁ Θερασνέμης ἤλθεν εἰς τὴν ἀκμὴν ὁ ἄνθρωπος ἀγνοεῖ καὶ τί λέγει.

— Μωρ' ἔλα, σοῦ λέγω, νὰ πιῆς, ἀφοῦ σοῦ λέγω, ἐγὼ πληρώνω!

— Πρῶτα νὰ τὸ πλαγιάσωμε τὸ παιδί, ἀπήτησαν ὁ νεκροθάπτης καὶ ἔρριψε τὸ τρίτον πτυάριον χῶματος. Ἐπειτα ἐπέπηξε τὸ πτυάριον εἰς τὴν γῆν, προσέειπε :

— Ἀπόψε θὰ κάμῃ κρῖς, καὶ ἡ νεκρὰ θὰ ἔτρεχε νὰ φωνάξῃ κατόπιν μας, ἂν τὴν ἀφίναμεν ἔς τὴν μέση χωρὶς πάπλωμα.

Τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην ὁ νεκροθάπτης, ἐνῶ ἐπέπηξε καὶ ἔκυπτεν ἵνα

... Μοῦ ἀνοίγει ὁ θυρωρὸς, ἔχω εἰς τὸν ἄμφο τὸ κοφίνι μου,
ἢ μικρὰ μέσα ἢ τὸ κοφίνι καὶ . . .
(Σελ. 67).

τὸ γεμίσει χόματος, ἠκολούθη τὸ θυλάκιον τοῦ ἐπανωροῦ του, ὥστε ἐράνησαν τὰ ἐν αὐτῷ μέχρι τοῦ βήθους.

Τὸ βλέμμα τοῦ Θερασνέμη ἔπεσεν αὐτομάτως ἐντὸς τοῦ θυλακίου τούτου, ἔμεινε δὲ ἐκεῖ προσηλωμένον.

Ἔτι δὲν εἶχε ὄψει ὁ ἥλιος, καὶ ὑπῆρχε φῶς ἐπαρκές ὥστε νὰ διακρίνῃ ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Θερασνέμη εἰς τὸν πύθαινα τοῦ χιόνοντος ἐκείνου θυλακίου πρᾶγμα τι λευκόν.

Ἦστραφεν αἰφνιδίως τὸ βλέμμα τοῦ Θερασνέμη. Τὸν ἦλθεν ἰδέα τις φεινῆ.

Ἐνῷ ὁ νεκροθάπτης ἦτον ὅλος ἐνησχολημένος εἰς τὸ πτυάριόν του, αὐτὸς ὀπισθεν χώνει τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἀρπάζει· τὸ ἐν τῷ βήθει αὐτοῦ λευκόν ἐκεῖνο πρᾶγμα, μὴ αισθηθέντος τοῦτο τοῦ νεκροθάπτου, ρίπτοντος ἐντὸς τοῦ τάφου τὸ τέταρτον πτυάριον χόματος.

Καθ' ἣ στιγμὴν ἐστρέφεται ἵνα λάβῃ καὶ πέμπτον, ὁ Θερασνέμη τὸν βλέπει ἠδύγως, καὶ τὸν ἐρωτᾷ :

- Δὲν μὲ λίσ, ἐφρόντισε νὰ πάρῃς μαζὴ σου τὸ χαρτί ;
- Ποῖο χαρτί ;
- Ἄμ' ὁ ἥλιος κοιτεῖται νὰ δῶσῃ.
- Ὅρα του καλῆ· ἂς φορίσῃ καὶ τὸν σκοῦρος του τὸν νεκρικόν.
- Καὶ ἔταν ὁ θυρωρὸς τοῦ νεκροταφείου κλείσῃ τὰ κάγκελα ;
- Ἄν τὰ κλείσῃ τί ;
- Ἔχεις τὸ χαρτί σου νὰ τὸ δείξῃς ;
- Ἄ, τὸ χαρτί μου ! εἶπεν ὁ νεκροθάπτης.

Καὶ ἠρεύνησεν εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ἐπιπότου του.

Ὁ Παναγιώτης, ἀρῶν ἠρεύνησεν εἰς τὸ ἐν τῶν θυλακίων του, ἠρεύνησε καὶ εἰς τὸ ἕτερον· ἔπειτα ἐξήτασε καὶ τὰ θυλάκια τοῦ ἐσωκαρδίου του, ἀλλὰ ματαίως τοὺς ἐστρέφεν ἄνω κάτω, καὶ :

- Τί διάβολο ! εἶπεν εἰς τὸ σπῆτι θὰ τὸ εἰλημόνησα.
- Δικαιπέντε φράγκα πρόστιμο, ἐφθάρησεν ὁ Θερασνέμη.

Ὁ νεκροθάπτης ἔγινε πράσινος. Τὸ πράσινον εἶνε ἡ ὠχράτης τῶν πελιδίων.

— Χριστὴ καὶ Παναγία, ἀνέκραξε. Δικαιπέντε φράγκα πρόστιμον ! κάμε τὸ θυμὸ σου !

- Σωστά· τρία τάλλαρα, εἶπεν ὁ Θερασνέμη.

Ὁ νεκροθάπτης ἄρθε το πτωάριόν του. Ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Θερασ-
νέμη νά γίνη κύριος τῆς θέσεως.

— Αἰ, μὴ ἀπελπίζεσαι, εἶπε πρὸς τὸν ἐν ἐνεργείᾳ νεκροθάπτην.
Μή πῃς ν' ἀποθάνῃς τώρα ποῦ εἶνε καὶ ὁ λάκκος ἀνοικτός. Δεκαπέντε
φράγκα, καὶ ἔμπορεῖ νά μὴν τὰ πληρώσῃς, ἀναθήλῃς. Ἐγὼ νά σοῦ
δώσω μία φιλική, συμβουλή· εἶμαι παλῆς ἰδῶ μέσα, ἐνῶ τοῦ λόγου
σου εἶσαι νέος. Ἀκόμη ἔχεις καιρό, πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας, ἕως νά
ἔσθῃ ὁ ἥλιος. Μόνο, μὴ τὰ τριγυρνῆς.

— Ἀκούῃς δεκαπέντε φράγκα! εἶπεν ὁ Παναγιώτης.

— Ναί, δεκαπέντε σιστιά, ὅμως εἶσαι εἰς καιρό. Εἶνε μακρὰν
ἀπ' ἰδῶ τὸ σπῆτι σου;

— Ἔως δεκαπέντε λεπτὰ ἀπ' ἰδῶ. Εἰς τοῦτον τὸν ἴδιον ἔρμος,
ἀριθμὸς 87.

— Τρέξε λοιπὸν νά προσθήσῃς κἄν νά ἔδῃς πρὶν κλειθεῖν τὰ
κόγκυλα. Ὑστερα, μὲ χαρτὶ ἐς τὸ χέρι, σοῦ ἀνοίγει ὁ θερμὸς
χωρὶς νά πληρώσῃς τίποτε. Καὶ τότε θάπταις τὸν νεκρὸ σου. Ἐγὼ
εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ κάθηναι καὶ σοῦ τὸν φυλάττω, μὴ σκηωθῇ καὶ
τὰ προμνησῇ. Μόνο τρέξε, τρέξε.

— Ἀδελφέ, σοῦ χρεωστῶ τὴν ζωὴ μου.

— Ἀκόμη, ἰδῶ εἶσαι; εἶπεν ὁ Θερασνέμης.

Ὁ νεκροθάπτης ἔφυγε ἔρομαίως. Ὅταν ἐξ πλείον ἐν ἤκούοντο τὰ
βήματα τοῦ, ἔκυψεν ὁ Θερασνέμης ἀνωθεν τοῦ λάκκου καὶ μετὰ φωνῆς
κηρυκτικῆς.

— Κύριε Μαγδαληνή! ἔκραξε. Κύριε Μαγδαληνή!

Ὁδὲμα ἀπέκρισε.

Ὁ Θερασνέμης ἐρρίγησεν ὑπὸ φρίκης. Ἐκυλίσθη, ἐντὸς τοῦ λάκ-
κου, ἐκυψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ φερέτρου καὶ εἶπεν.

— Αὐτοῦ εἶσαι;

Σιγῇ ἐν τῷ φερέτρῳ.

Τρέμων ὁ Θερασνέμης ἔλαβε τὴν σφίνα του καὶ τὸ σφύριον, καὶ
ἐξεκάρφωσε τὴν ἀνωθεν σανίδα. Ὄρθη ἔξ ἡ μορφή τοῦ Ἀγιάννη
ἄχρησάτη, τοῖς ὀφθαλμοῖς κλειστοῖς ἔχουσα. Αἱ τρίχες τοῦ Θερασ-
νέμη ἀνωρθώθησαν. — Ἀπέθανεν! εἶπε μετὰ φωνῆς ἥτις ἐξέπνευσεν
εἰς τὰ χεῖλη του.

Καὶ ἠθέλησα, ὁ ἀθλιος νά τὸν σώσω! εἶπεν ὁ δυστυχῆς ἀνθρω-

πος κτυπῶν τὰ στήθη του καὶ κλαυθυμρίζων καὶ μονολογῶν· διότι λανθάνονται οἱ διειρημένοι ὅτι ὁ μονόλογος δὲν εἶνε πρᾶγμα φυσικόν. Αἱ βίαιαι συγκινήσεις· πολλάκις λαλοῦν δι' ἐνάρθρου φωνῆς.

— "Α! ὁ γέρω Μανώλης, ἐκεῖνος ὁ γέρω Μανώλης πταίει, ὅπου 'πῆγε ν' ἀποθάνῃ ὁ παλῆράνθρωπος! Τί ἀνάγκη εἶχε νὰ σκάσῃ εἰς μία στιγμή ὅπου κάνεις δὲν τὸ 'περίμενε! 'Εξ αἰτίας του τώρα ἀπέθανε καὶ ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Κύρ Μαγδαληνή! Εἶνε μέσα εἰς τὸ νεκροκρίββατο· νάτος· 'πάγει· ἐτελειώσε. 'Αμ' φρόνιμα πράγματα εἶνε αὐτὰ νὰ γίνονται; 'Αχ, Θεέ μου! ἐτελειώσε! Καὶ τώρα ἢ μικρὴ του; Τί θὰ γίνῃ; Τί θὰ εἶπῃ κ' ἐκείνη ἢ γυναῖκα, ὅπου τὴν ἐπῆγα; Καλέ. Θεέ μου! εἶνε δυνατόν, εὐμορρα καὶ καλὰ ν' ἀποθάνῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἕνας ἄνθρωπος! Κύρ Μαγδαληνή! κύρ Μαγδαληνή! 'Εσκασε ὁ ἄνθρωπος. 'Εγὼ καλὰ τὸ εἶλα. Δὲν ἤθελε νὰ μέ πιστεύσῃ. Καὶ τί ἄνθρωπος! τί ἄνθρωπος; 'Ενας ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. 'Εσωσε τὴν ζωὴ μου. 'Όταν ἐνθυμούμαι πῶς ἐπῆγε κ' ἐγώ· ὁμοιωθεῖ ὑποκάτω ἀπὸ τὸ ἀμάξι μου, καὶ τὸ ἀνισήκωσι! "Α! δὲν πηγαίνω πουθενά. Θὰ μείνω κ' ἐγὼ ἐδῶ μέσα. 'Εδῶ μέσα καὶ οἱ ἄλλοι μας· ἐτελειώσε. Αὐτὰ εἶνε πράγματα ὅπου δὲν πρέπει νὰ γίνονται. Νά· βλέπεις ὁ Θεός; Κύρ Μαγδαληνή! Κύρ Μαγδαληνή! κύριε δῆμαρχε! Σήκω λοιπόν! Ναι, τώρα πιαί.

Καί, ὁ δούστηνος, ἀπίστω τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του.

'Ηκούσθη δὲ μακρόθεν, ὀπισθιν τῶν ἐνδέρων τοῦ νεκροταφείου τριγμός τις ὀξύς· ὁ τῆς κλεισθείσης εἰσόδου.

'Ο Θερασνέμας προσέκλινε πάλιν ἐπὶ τοῦ Γιάννη 'Αγιάννη, καὶ αἰφνιδίως ἀνετινάχθη πρὸς τὰ ὀπίσω ἐκπληκτος. 'Ο 'Αγιάννης εἶχεν ἤδη ἀνοικτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸν ἔβλεπεν.

'Η θέα τοῦ θανάτου εἶνε τι φρικτόν· ἀλλ' οὐχ ἥττον φρικτὴ εἶνε καὶ ἡ θέα νεκραναστάσιως. 'Ο Θερασνέμας κατέστη ὡς λίθος· ὠχρίσεν, ἔτρεμεν, ἤγνώρι· ἂν ζωντανός ἦτον ἢ νεκρός· ὁ Γιάννης 'Αγιάννης βλέπων αὐτόν.

— Εἶχον ἀποκοιμηθῆ, εἶπεν ὁ Γιάννης 'Αγιάννης.

Καὶ ἀνεκάρησεν ἐντὸς τοῦ φερέτρου.

'Ο Θερασνέμας ἐγονοπέτησεν.

— "Α πῶς ἐφοβήθηκα! εἶπεν.

Ἄνεργθεὶς δέ. — Δὲν ζεύρεις τὴν χαρὰ ὅπου μ' ἔκαμες, κύρ Μαγδαληνῇ μου! σ' εὐχαριστῶ.

Ὁ Ἀγιάννης εἶχε λιποθυμήσει. Ὁ ἀνοικτὸς ἀπὸ τὸν συνέφερεν. Ἡ χαρὰ εἶνε ἡ παλλήροισα τοῦ τρέμου. Ὁ Θερανεύτης τόσῃν εἶχε χρεῖαν ἀναφυγῆς, ὅσῃν καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης αὐτός.

— Δόξα σοὶ ὁ Θεός! ἔλεγεν· δόξα σοὶ ὁ Θεός! Τώρα ἐκατάλαβα πόσο μεγάλη, πόσο πολλή εἶνε ἡ ψυχὴ σου, ἀδελφε μου! Σ' ἐρώναζα, σ' ἐρώναζα, τόσο, ὅπου ἐπέστριψες. Ὅταν εἶδα κλειστὰ τὰ μάτια σου εἶπα τετέλεσται, ἔσκασε ὁ ἄνθρωπος. Ἦμουν νὰ πάρω τὰ βουνά· νὰ μ' ἐκλάβουν ὡς τρελλὸ γιὰ δόσιμο. Φαντάσου, ν' ἀπέθαινες! τί, τί νὰ λαμνῶ! Τί θὰ ἐγίνετο ἡ μικρὴ σου! Τί θὰ εἶλεγεν ἡ γρητὰ ὅπου τὴν ἄρῃσα. Τί ἱστορία, Θεέ μου, τί ἱστορία! Δόξα σοὶ ὁ Θεός! Μύρισε τὸ κρασί ποῦ σούχυσαν!

— Κρυώνω, εἶπεν ὁ Ἀγιάννης.

— Ἀμ' κρυώνης· βέβαια, καὶ θὰ κρυώνας, αὐτοῦ ποῦ κέθησαι. Στήσω γλίγωρ· νὰ φεύγωμε ἀπ' ἐδῶ.

Καὶ ἐρευνήσας ὁ Θερανεύτης εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἐξήγαγε φιλὴν ρακῆς, ἣν ἀνοιξας, προσέφερεν εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Πιὲ λίγος πρῶτα, τὸν εἶπε.

Ἡ ρακὴ συνεπληρώσεν ὅτι εἶχεν ἤδη χορηγήσει ὁ ἀνοικτὸς ἀπὸ. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνέκτῃσεν ἐνδύμεις. Ἐξῆλθεν εἰς τὸ φέριτρον, καὶ ἐβελήθη τὸν Θερανεύτην νὰ κερρώσῃ πάλιν τὸ σκίπασμα· μετὰ τρία λεπτά, ἦσαν ἀμφοτέρω εἰς τὸ λίκκου.

Ἄλλως ὁ Θερανεύτης ἦτον ἡσυχος.

Τὸ νεκροταφεῖον ὑπῆρχε κεκλεισμένον· δὲν εἶχε φέρον μὴ τοῦ προφθίου ὁ νεκροβίπτῃς, διότι ἐχρηιάζετο κλειρὸς ἄχρι οὗ πορευθῆ εἰς τὴν εἰλάν τοῦ καὶ ἐρευνήσῃ ἐπὶ ματαίῳ διὰ τὴν μάρκαν του, εὐρισκαμένην εἰς τὸ θολάκιον τοῦ Θερανεύτη. Ἄνευ τῆς μάρκας δὲν ἤδύνατο νὰ εἰσεέλθῃ εἰς τὸ νεκροταφεῖον.

Ὁ Θερανεύτης ἐπῆρε τὸ πτυάριον, καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὴν δίκελαν, καὶ ἐγέμισαν τὸν λίκκου χώματος, παρῆχσαντες οὕτω τὸ κενὸν φέριτρον.

Ἄφου ἐπληρώθη ὁ λίκκος, ὁ Θερανεύτης εἶπεν εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην :

— Τώρα, νὰ πηγαίνωμεν. Πάρε ἡ ἀφεντιά σου τὴν δίκαιλα, καὶ ἐγὼ τὸ πτωάρι, καὶ ἀκολούθει με.

Ἐπῆρχετο ἡ νύξ. Ὁ Ἀγιάνης δυσκολως ἐβιάζετο εἶχον σκληροῦθαι αἱ κλειδώσεις του ἐντὸς τοῦ φερέτρου· κατέσπυ, σχεδὸν πτώμα κατὰ τι ἐντὸς αὐτοῦ. Μεταξὺ τῶν τεσσάρων ἐκείνων σανίδων, τὸν εἶχε προσβάλει τοῦ θανάτου ἡ ἀγκύλωσις. Ἐχρημάζετο νὰ παρίληθαι ὡρα τις ἕως οὐ ἀποσείσῃ ὅλον τὸν παγετὸν τοῦ μνήματος.

— Δυσκολώσεις νὰ περπατῆς; ἤρώτησεν ὁ Θερασνέμης εἰσαι πιασμένες. Κρίμα ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἐγὼ κουτάς, ταιριάζομε! Τώρα πᾶ συντροφέμα!

— Ἄ! μπᾶ! ἀπεκρίθη, ὁ Γιάννης Ἀγιάνης· μὴ νὰ κάμω τέσσαρα βήματα, θὰ μοῦ ξανάβη τὸ περπάτημα.

Ἰθάσαντες εἰς τὴν κηγάδα τοῦ νεκροταφείου, ἔβου καὶ τὸ οἰκίδιον τοῦ θυρωροῦ, ὁ Θερασνέμης ἔρριψε τὸ εἰσιτήριο τοῦ νεκροθάπτου ἐντὸς τῆς ἐπὶ τοῦτω ὑπαρχούσης ὀπῆς, ὁ δὲ θυρωρὸς εἶπυε τότε ἕνα ἄσπυρον λιπτόν τι σχοινίον, ἔναιχθη ἡ θύρα, καὶ ἐξῆλθον αἱ δύο φίλοι εἰς τὴν οἶον.

— Καλὰ ἦλθα. τὰ πράγματα! εἶπεν ὁ Θερασνέμης· λαμπρὰ ἡ εἶσα σου καλὰ τὸ ἔστοχάσθηκες, νὰ γίνῃ καθὼς ἐγίνε. Κύτταξε τώρα νὰ ἰδῆς, ποῦ εἶνε ἕνα σπῆτι μὲ ἀριθμὸ 87· ἡ ἀφεντιά σου εἶχει καλύτερα μάτια.

— Ἰσα εἰλεὶ εὔρισσάμεθα, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάνης.

— Δός μου λοιπὸν τὴν δίκαιλα, καὶ στάσου ἐδῶ ἀπ' ἐξω καὶ περμένε με δύο λεπτά. Κανείς δὲν εἶνε εἰς τὸν ἐρέμο νὰ σὲ ἰδῆ.

Ὁ Θερασνέμης εἰσῆλθεν εἰς τὸ κατάλυμα τοῦ νεκροθάπτου.

Ἡ κατοικία του ἦτο, ὅπως ὄλοι ἐκεῖνοι· αἱ πενυχραὶ κατοικίαι. Τέσσαρες τοῖχοι καὶ ἐν τῷ μίσῳ γενικὴ ἀναστάσις. Μία κῆσα κενὴ ξύλινη, ἴσως νεκροκράββατον, ἦτο τὸ κομωτήριόν του μὲ ἐν δοχεῖον βουτύρου ὡς νεροχύτης, μίξ ἀχρυσωτομένη ἦτο ὄλη ἡ κλίνη του καὶ τὸ παράθυρον ἦτο καὶ τραπέζα καὶ καθέλια.

Εἰς μίαν γωνίαν ἐπὶ τινος βάλουσι τάπητος ἐκάθητο γυνὴ κήτισχος καὶ παιδιὰ μίξ τσουβαλιὰ. Ὅλη δὲ ἡ κατοικία παρευεῖσεν εἶχνη γενικοῦ ἀναποδογυρίσματος. Θὰ εἰλεγέ τις ὅτι σαι σμὸς ἀνέτρεψε καὶ ἐξετέπεισε τὰ πάντα.

Τα σκεπᾶσματα πεταγμένα εἰς σωρὸν ἐν τῷ μίσῳ, βράχῃ καὶ ἄπλυτα

δισκορπισμένα, ἡ στάμνα σπασμένη, ἡ μήτηρ κλαίουσα καὶ τὰ παι-
διὰ ἴσως θαρμένα, ἔχνη τέλος πάντων ἐρεύνης καὶ ἀναζητήσεως, βεβια-
σμένης, καὶ ἀπέλπιδος.

Προδήλως ὁ νεκροθάπτης κατεζήτει τὴν μάρκα του ὡς παράφρων,
θεωρήσας ὑπευθύνους ὅλους ἀπὸ τὴν στάμνα του ἕως τὴν σύζυγόν του.
Ἦτο ἀπιγλισμένος.

Ἄλλ' ὁ Θερασνέμης ἐσπευδε πρὸς τὸ τέρμα τῆς ὑποθέσεώς του
τόσον, ὥστε δὲν παρετήρησεν ἔλθῃ ἐκείνην τὴν ἀπελπιστικὴν κατά-
στασιν τῆς κατοικίας τοῦ νεκροθάπτου, ἥτις εἶχεν ἐπιφέρει τὴν ἐπι-
τυχίαν του.

— Λάβε τὴν δικέλλα καὶ τὸ πτυάρι σου, εἶπεν εἰς αὐτόν.

Ὁ νεκροθάπτης ἠτένισεν ἐκθαμβος πρὸς τὸ Θερασνέμην.

— Τὸ χαρτί σου, προσέθεσεν ὁ Θερασνέμης, θὰ τὸ λάβῃς αὐριον
τὸ πρῶν ἀπὸ τὸν θρωρό τοῦ νεκροθαφείου.

— Πῶς γίνεται! ἀνέκραξεν ὁ Παναγιώτης.

Εἶχε πέσει, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τὸν κόλπον σου, καὶ τὸ κῆρα κατὰ
γῆς, ἀφοῦ εἶχες ἀναχωρήσει. Ἐκάθησα τότε καὶ ἔθαψα τὸν νεκρό,
ἐγίμισα τὸν λάκκον, καὶ ἐτελείωσα τὴν ἐδική σου δουλειά. Δύριο
λαμβάνεις τὸ χαρτί σου ἀπὸ τὸν θρωρό, χωρὶς νὰ πληρώσῃς τὰ δε-
καπέντε πράγματα πρόστιμον. Ἐκαμα, βλέπεις, διὰ σέ ὅ, τι ἤμποροῦσα.

— Εὐχριστῶ, ἀδελφε! εἶπεν ὁ Παναγιώτης ἐκστατικός. Τὴν ἐρ-
χομένη φορὰ, θὰ ἦνε ἡ σειρά μου νὰ κεράσω.

Η .

Ἐπιτυχία.

Μετὰ μίαν ὥραν, νύχτα πλέον, δύο ἄνδρες καὶ ἓν παιδίον ἔκρουον
τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 62 θύραν τῆς οἴου Πίκπου. Ἦσαν δὲ ὁ Θερασνέμης

ὁ Γιάννης Ἀγιάννης καὶ ἡ Τιτίκα, ἦν εἶχον παραλίθει ἐκ τῆς γραίας ὀπωροπώλιδος.

Ἡ Τιτίκα, καὶ τοὶ πολλὰκις ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τῆς γραίας περὶ τῶν κατ' αὐτήν, ἐτήρησεν ἄκρην ἐγερθεῖσαν σιγηθῆναι ὅτι ἡ θεία τῆς ὑπῆρχε κρίσιμος, καὶ ὅτι ἀπρῆτετο φρόνησις. Τίς δὲν ἐγνώρισε τὴν ἐπιτακτικὴν δύναμιν τῶν τριῶν τούτων λέξεων «Μὴν εἰπῆς τίποτε», ὅταν λεχθῶσι κατὰ τινὰ τρόπον εἰς τὸ οὖς μικροῦ παιδιοῦ προφορισμένου;

Ὁ φόβος εἶναι ἀλαλός. Οὐδέτις ἄλλως τε κρατεῖ τόσον τὸ μυστικόν, ὅσον παιδίον κατεχόμενον ὑπὸ φόβου. Ἀλλ' ὅταν, μετὰ τὴν πρὶλευσιν τῶν μελαγχολικῶν ἐκείνων εἰκοσιτισσάρων ὥρων τῆς διαμονῆς τῆς πλησίον τῆς γραίας ὀπωροπώλιδος, ἐπανεῖδε τὸ Γιάννην Ἀγιάννην, τοιαύτην ἔβαλε κραυγὴν χαρᾶς, ὥστε ἂν τις προσέχων ἐμελέτα αὐτήν, βεβαίως θὰ ἐμάντευεν ὅτι ἡ φωνὴ αὐτῆ προέβλεπεν ἐξ ἀδύσσου.

Ὁ Θερασνέμης ἦτο τοῦ μοναστηρίου, ὃς ἐγίνωσκε τί ἐπρεπε νὰ εἰπῆ ἵνα ἀναχθῶσιν εἰς αὐτὸν οἱ αἱ θύραι τοῦ. Καὶ οὕτω λοιπὸν ἐλύθη τὸ διπλοῦ καὶ φοβερὸν πρόβλημα τῆς ἐξόσου καὶ τῆς εἰσόδου.

Ὁ Θερασνέμης εἰδοποιημένος ὡς ἦλθ' εἰσήγαγε καὶ τοὺς τρεῖς εἰς τὸ ἐντεκατήριον, ἧτοι εἰς τὸ αὐτὸ ἐλευθέρω ὤματιον, ἔπου τὴν προτερσίαν ἡ Θερασνέμης εἶχε λάβει τῆς ἡγουμένης τῆς ἐκταχᾶς.

Ἡ ἡγουμένη τοῦ περιέμενε περιστρέφουσα εἰς χεῖρας τὸ κερμβολογίον τῆς. Πλησίον αὐτῆς ἕστατο μία τῶν συνδικτικῶν γεροντισσῶν, ὀρθία, καὶ ἔχουσα τὸν πέπλον καταβηθεσμένον ἐκ τοῦ προσώπου τῆς. Τὸ ἐντεκατήριον ἐρωτιζέτο ἀμυδρῶς δι' ἐνὸς κηρύου.

Ἡ ἡγουμένη παρετήρησε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἐξεταστικῶς. Οὐδὲν ὄμμα ἐξετάζει τόσον, ὅσοι τὸ τεταπεινωμένον. Ἐπειτα ἐβῆ ἡρώτησε.

— Τοῦ λόγου σου εἶσαι ὁ ἀδελφεός;

— Ναι, ὀσιωτάτη ἡγουμένη, ἀπεκρίθη ὁ Θερασνέμης.

— Πῶς ἐνομάζουσαι;

Ὁ Θερασνέμης ἀπεκρίθη. — Οὐλίμμος Θερασνέμης.

Τῶντοι ὁ Θερασνέμης εἶχεν ἓνα ἀδελφόν, Οὐλίμμον ὀνομαζόμενον, ὅστις ἀπέθανε.

— Ἀπὸ τί τύπον εἶσαι!

Ὁ Θερσανέμης ἀπεκρίθη.

— Ἀπὸ τὰ περίχωρα τῆς Ἀμιένης ἀπὸ τὸ Πικανό.

— Καὶ ποίας ἡλικίας εἶσαι;

Ὁ Θερσανέμης ἀπηντήσας — Πενήντα ἐτῶν.

— Τί ἐπίγγελμα ἔχεις; Ὁ Θερσανέμης ἀπεκρίθη, — Περιβολάρης.

— Εἶσαι καλὸς χριστιανός;

Ὁ Θερσανέμης ἀπεκρίθη, — Ἀπὸ μάλα καὶ ἀπὸ τιτῆρα.

— Ἐδική σου εἶναι ἡ μικρά;

Ὁ Θερσανέμης ἀπεκρίθη, — Ναί, ἐσωτάτη ἡγουμένη, εἶναι ἕγγονή του.

Ἡ ἡγουμένη παρετήρησε τὴν Τιτίκαν μετὰ προσυχῆς, καὶ εἶπεν ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν συνοδικὴν γερόντισσαν, — Θὴ γίνῃ ἀσχημη.

Αἱ δύο μοναχαὶ συνωμίλησαν ἰκανὴν ὥραν κατ' ἴδιον, ἐν τινὶ γωνίᾳ τοῦ ἐντευκτηρίου, ἔπειτα δ' ἐστράφη ἡ ἡγουμένη καὶ εἶπε

— Κύρ Θανέμη, θὴ σοῦ δώσουν καὶ ἐν ἄλλο κωδώνιον, διὰ νὰ εἰθῆ καθὼς εἶναι ἀνάγκη, ἐπειδὴ τὴν ἄνθρωποι χρειαζόνται ὡς ταιαῦτα.

Τὴν ἐπαίριον τφόντι, ἡκούοντο εἰς τὸν κήπον ὅσο κωδόνια, αἱ δὲ καλογραφαὶ δὲν ἀνταίχοι εἰς τὴν περιέργειαν τοῦ ν' ἀνεγείρωσιν ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τὴν ἀκρὰν τοῦ πέπλου των, διακρίνουσαι πρὸς τὸ βῆθος, ὑπὸ τὰ δένδρα, δύο ἄνδρας σκάπτοντας, τὸν ἕνα πλησιον τοῦ ἄλλου τὸν Θανέμη, καὶ ἕνα ἕτερον. Ἐμαθον οὖν περὶ τῶν συνοδικῶν γεροντισσῶν, ὅτι οὗτος ὁ ἕτερος ἦτον ἀδελφὸς τοῦ κύρ Θανέμη, καὶ ὅτι εἰσῆχθη καὶ αὐτὸς ὡς βοηθὸς του.

Μία τῶν αἰτιῶν αἰτινας συνέτεινον τὰ μέγιστα νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ Τιτίκα ἦτον ὅτι, καθὼς εἶπεν ἡ ἡγουμένη, αὐτὴ γείνη ἀσχημη. Συνεπειὰ τοῦ προγνωστικοῦ τούτου ἡ ἡγουμένη ἐβάντ ἐπιμελὴς πρὸς τὴν μικράν, καὶ τὴν κατέταξεν εἰς τὸ εἰκοστραφείον ὡς μαθητριαν.

Λογικώταται ἄλλως τε διότι ὅσον καὶ ἂν δὲν εὑρίσκηται καθρέπτης εἰς τὸ μοναστήριον, αἱ γυναῖκες ἔχουσι τινα γνῶσιν μυστικὴν τῆς μορφῆς των καὶ ἐπειδὴ λοιπὸν ὅσοι κόραι κισθάνονται ὅτι εἶναι εὐμεδέες, δυσκόλως γίνονται μοναχαί, ἢ, ἐν ἄλλοις λόγοις, ἐπειδὴ ἡ πρὸς τὸν μοναστικὸν βίον ἐρεσις εἶναι τόσον ἀσθενεστέρη, ὅσον περισσοτέρη εἶναι τοῦ προσώπου ἡ καλλονή, τὰ μοναστήρια ἐλαττοῦν περισ-

σότερον ἐκ τῶν ἀσχήμων ἢ ἐκ τῶν ὠραίων. Καὶ ἐντεῦθεν ἡ μεγάλη προτίμησις πρὸς τὰς μᾶλλον θυσείδεις παρθένους.

Ἐξ ὅλου τοῦ συμβάντος τούτου ἐεγαλύθη ὁ γέρον Θερασάνης, τριπλάσιως ὠφεληθεὶς.

Ἵπεχρέωσε τὸν Ἀγιάνην, ἵπειδὴ τὸν ἔσωσε, ὅσοι ἄσυλον εἰς αὐτόν· ὑπεχρέωσε τὸν νεκροθάπτην Παναγιώτην, ἵπειδὴ τὸν ἀπήλαξε ἀπὸ τοῦ προστίμου· καὶ, τέλος, ὑπεχρέωσε τὸ μοναστήριον, ἵπειδὴ χάρις εἰς αὐτόν, κατωρθώθη, νὰ τηρηθῆ τὸ λείψανον τῆς ὁσίας Σταυρώσεως ὑπὸ τὴν ἁγίαν τράπεζαν, ν' ἀποσκορακισθῆ ὁ Καῖσαρ, καὶ νὰ εὐχαριστηθῆ ὁ Θεός.

Τὸ μοναστήριον εἰδέχθη ἐν φέρετρον μετὰ λειψάνου, καὶ τὸ νεκροταφεῖον ἐν φέρετρον ἀνευ λειψάνου. Βιβαίως ἡ δημοσία τάξις διαταράχθη, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ αισθανθῆ. Κατέστη δὲ ὁ Θερασάνης ἐν τῷ μοναστηρίῳ ὁ ἀριστος τῶν ὑπηρετῶν καὶ ὁ πολυτιμότερος τῶν κηπουρῶν.

Καὶ ὅτε συνέβη νὰ ἔλθῃ ὁ ἀρχιεπίσκοπος εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ μοναστηρίου, ἡ γαστήρ, ὅτι ἔλειψε νὰ διηγηθῆ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν αὐτοῦ πανερέτητα, ἰσομολογηθεῖσα ἐν μέρει· καὶ πως καυχῆθεῖσα ἐὰν τὸ κατέρησεν. Ἐξελθὼν δὲ τοῦ μοναστηρίου ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐξέμυστηρέθη μετ' ἐπίπνου τὸ γενόμενον εἰς τὸν πνευματικὸν τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως.

Ἡ ἀγαθὴ φήμη τοῦ Θερασάνης ἐβησεν ὄπω καὶ μέχρι Ῥώμης ὥστε ὁ πάπας, Λέων ΙΒ', γράφων εἰς Παρισίους πρὸς τινα συγγενῆ αὐτοῦ, πρᾶγματι· ἔλεγε πρὸς τοὺς ἄλλοις, εὐφραίνεται ὅτι εἰς μίαν τῶν αὐτῆς μονῶν εὐρίσκεται τις ἐξάριτος κηπουρός, ὅσοις ἄνθρωποι, ὀνόματι Θερασάνης.

Ἄλλ' ὁ Θερασάνης ἤρνει τούτον ἔλον τὸν θρίαμβόν του, ἐξηκολούθησε δὲ νὰ σκάπτῃ, νὰ κλαδεύῃ καὶ νὰ ποτίζῃ τὰ λάχανά του καὶ τοὺς πίποναι, τόσῃν ἰδέαν ἔχων περὶ τῆς ὀξέως του, ὅσῃν εἰς τὰς ἐκθέσεις τὰ κερασφέρα ζῶα, ὧν τὰς εἰκόνας καταχωρίζουσιν αἱ εἰκονογραφημέναι ἡμεριδίαι εἰς τὰς σελίδας των.

Θ.

Ἀσφάλεια.

Ἡ Τιτίκα ἐξηκολούθησε νὰ σιγᾶ ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου. Ἡ μικρὰ ἐθεώρει ἑαυτὴν ὡς θυγατέρα τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη. Οὐδὲν γνώσκουσα οὐδὲν ἠδύνατο νὰ εἶπῃ· ἀλλὰ καὶ γνώσκουσα, οὐδὲν θὰ ἔλεγεν.

Ἐπέφερε τόσα, ὥστε ἐφοβείτο τὰ πάντα. Τάχιστα συνεθίσεν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ μοναστηρίου. Ἐπεθύμει δὲ μόνον νὰ εἶχε τὴν Κατερίναν της, ἀλλὰ ἔδεν ἐτόλμα νὰ τὸ ἐκφράσῃ. Ἄλλ' ὅμως εἶπε μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Πατέρα, ἂν τὸ ἤξευρα, θὰ τὴν ἔπαιρνα.

Ἐπειδὴ ἡ Τιτίκα κατέστη μαθητριά τοῦ μοναστηρίου, ἔδειξε νὰ φορέσῃ καὶ αὐτὴ τὴν ἰδιαιτέραν ἐνδυμασίαν τῶν συμμαθητριῶν της. Ἐγένετο δὲ εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἡ χάρις νὰ τὸν ἐπιστραφῶσι τὰ ποφῆν πένθημα φορέματα της μικρᾶς, ἅτινα λαβὼν, ἐδίπλωσε καλῶς καὶ ἐφύλαξεν ἐντὸς μικροῦ σάκκου μετὰ κλειδωνιᾶς, προσθήσας καὶ ὅσα ἄρώματα ἤδυνῆναι νὰ προμηθευθῇ.

Μετὰ τῶν φορεμάτων ἔβαλε καὶ τὰ μαλλίνους, περικνημίδας της Τιτίκας καὶ τὰ πιδιλά της. Εἶχε δὲ τὸν σάκκον τοῦτον ταθειμένον πλησίον της κλίνης του, ἐπὶ τινος καθέδρας καὶ ἐκράτει πάντοτε τὸ κλειδίον του.

— Πατέρα, τὸν ἠρώτησε μίαν τῶν ἡμερῶν ἡ Τιτίκα, τί ἔχεις ἐδῶ μίσα καὶ μυρίζει τόσον εὐμορρα;

Ὁ γέρον Ἱερσανίμης, ἐκτὸς της δόξης, περὶ ἧς εἶπομεν, ἀντημείφθη δὲ τὴν ἀγαθὴν του πρᾶξιν καὶ ἄλλως πως. Καὶ πρῶτον ἠσθάνετο ἀνέκφραστον εὐφροσύνην· ἔπειτα ἠλαττώθη ἡ ἔργασία του, διαμορασθεῖσα μετὰ τοῦ Ἀγιάννη. Τέλος, ἐπειδὴ ἠγάπα πολὺ τὸν ταμπάκον, καὶ ἀνέλαβε τὸ ἐξοδὸν τοῦτο ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, μετεχειρίζετο τὸν τριπλοῦν.

Αἱ μοναχὰὶ δὲν ἔκαμον χρῆσιν τοῦ νέου ὀνόματος τοῦ Γιάννη, Ἄ-
 γιάννη· ἀντὶ νὰ λέγωσιν ὁ «Οὐλτιμος», ἔλεγον ὁ ἄλλος Θανέμησ.
 Ἄν αἱ ὄσαι αὐταὶ μετεῖχον τῆς ἐξουδερευτικῆς τοῦ Ἰαβέρη, θὰ παρε-
 τήρουν ἐπὶ τέλους ὅτι, ὅσῳκις ἐχρειάζετο νὰ γίνῃ ἐξωτερικὴ τις ἐκ-
 ἄρομή, πρὸς ὑπερησίαν τοῦ κήπου, πάντοτε ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελ-
 φῶν Θανέμη, ὁ γέρον, ὁ ἀσθενής καὶ γαλὸς ἐξήρχετο, οὐδέποτε εἰς ὁ
 νεώτερος· ἀλλ' εἴτε διότι οἱ πρὸς Θεὸν καίποτε προσηλωμένοι ἐφθαλ-
 μοὶ ἀγνοοῦν τὸ κατασκοπεῖν, εἴτε διότι προετίμων μᾶλλον νὰ κατο-
 πτεύωνται μεταξὺ τῶν, δὲν ἔδωσαν εἰς τοῦτο προσοχὴν.

Καλῶς, ἄλλως τε, ὁ Ἀγιάννης ἐφυλάττετο τοῦ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ
 μοναστηρίου, διότι ἐπὶ ὀλίγηρον μῆνα ὁ Ἰαβέρη εἶχεν εἰς τὴν συν-
 οίαν ἐκείνην κατασκόπους. Τὸ μοναστήριον τοῦτο ἦτο πρὸς τὸν Ἀ-
 γιάννην ὡς νῆσος περιχλωμένη ὑπὸ ἀβύσσων.

Οἱ τέσσαρις τοίχοι τοῦ ἦσαν πρὸς αὐτὸν τοῦ λοιποῦ ὁ κίσμος·
 Περιωρισμένοι ἐντὸς αὐτῶν, ἀρκετὸν ἔβλεπε μέρος τοῦ οὐρανοῦ ὥστε
 νὰ γαλήνη ἡ ψυχὴ τοῦ, καὶ ἀρκετὰ ἔβλεπε τὴν Τετικὴν ὥστε νὰ
 θεωρεῖται εὐτυχής.

Ἐκτετατὴ ἔρχισι δὲ· αὐτὸν εἰρηκώτατος βίος. Ὁ γέρον Θερσανέ-
 μησ τὸν παρεχώρησε, καίτε αὐτὸ ἀντισταθίντος, τὸ κυριώτερον τῶν
 τριῶν ὀρωματίων τῆς κατοικίας τοῦ.

Ὁ Ἀγιάννης εἰργάζετο ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸν κήπον, καὶ τὸν
 ὠφέλει τὰ μέγιστα. Ἐπειδὴ ὑπῆρξέ ποτε κλαδευτής, ἡ κηπουρικὴ
 δὲν τῷ ἦτο πάντα ξένη. Ἐνθιμείτα· ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάν-
 νης ἐγίνωσκε πολλὰ χρήσιμα γεωπονικὰ πράγματα· τὰ ἔβαλε λοιπὸν
 εἰς πρᾶξιν, καὶ ἐνῶ ὅλα τὰ δένδρα τοῦ κήπου ἦσαν εἰς παρακμήν, τὰ
 ἀνετίωσαν ἢ τὰ κατίστησε καρποφορώτερα διὰ τῆς ἐπιμελείας τοῦ.

Ἡ Τετικὴ εἶχε τὴν ἀδειαν νὰ ἐρχετα. καθ' ἐκίστην πλησίον τοῦ
 ἐπὶ μίαν ὥραν. Ἐπειδὴ τῶν μοναχῶν ἡ συναναστροφὴ ἦτο σοβαρὰ,
 αὐτὸς δὲ ὑπῆρχεν ἀγαθός, τὸ παιδίον συγχρίνον αὐτὸν πρὸς ἐκείνους
 τὸν ἐλάττειε. Κατὰ τὴν διορισμένην ὥραν, ἔτρεχεν εἰς τὸ κατὰ-
 λומά του, καὶ ὅταν εἰσῆρχετο, τὸ κατάλοιπον μετεβίβατο εἰς πρέ-
 ρεισον.

Ἡ χαρὰ ἦν προξενούμενη εἰς τὸν πλησίον, τοῦτο εἶμι τὸ γλυκὺ
 ὅτι ἐπιστρέφει εἰς ἡμᾶς ἰλαρωτέρη, ὡς πᾶσα ἀνανάστασις. Κατὰ τὴν
 ὥραν τῆς ψυχασγωγίας, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὴν ἔβλεπε μικρόθιν

παίζουσαν και τρέχουσαν, και διέκρινε τον γέλωτά της μεταξύ των γελώτων των συμμαθητριών και όμηλικών της.

Διότι τώρα ή Τιτίκα έγίλα. Μάλιστα δε και ή μορφή της έλαβέ τινα μεταβολήν. Έξέλιπεν εξ αυτής ή κατρηρία.

Ό γέλωσ είναι ό ήλιος· ό γέλωσ αποβάλλει τον χειμώνα από της ανθρωπίνης μορφής.

Αφού έτελειωσεν ή ψυχαγωγία, και ή Τιτίκα εισήρχετο πάλιν εις τό μοναστήριον, ό Γιάννης Άγιάννης έδλεπε μακρόθεν τά παράθυρα της τάξέως της, και την νύκτα ήρένιζε τά παράθυρα του κοιτώ- νός της.

Άλλως τε ό Θεός έχει ανεξιχνιάστους οδούς· τό μοναστήριον και ή Τιτίκα συντέτινον εις προαγωγήν και τελειοποίησιν του έργου του επισκόπου Μυριήλ εις την ψυχήν του Γιάννη Άγιάννη.

Είπε βέβαιον, ότι μία των φάσεων της άρετής κλίνει, προς την υπερβολίαν. Ό πειρασμός έχει στημένην εις τό μέρος τουτο παγίδα. Ό Άγιάννης και εν άγνοία του Ιωσφ, θα συνελαμβάνετο υπό της πα- γίδος ταύτης, αν ή Θεία Πρόνοια δεν τον έραπειεν έγκάτωρ εις τουτο τό μοναστήριον.

Ένώσφ συνέκρινεν έαυτον μετά του επισκόπου, έδλεπεν ότι ήτο υποδεέστερος εκείνου, και έταπεινοφρόνει· άλλ' από τινος ήδη και- ρού είχεν άρχίσει νά συγκρίνη έαυτον προς τους ανθρώπους εν γενει και έγεννῶτο εντός του ή ύπερηφάνεια. Ιωσφ επί τέλους θα ήνοιγετο όλιγον κατ' όλιγον εις τό μίσος ή καρδία του.

Τό μοναστήριον τον έκράτησεν εις τουτον τον κατήφορον. Ήτον ό δεύτερος τόπος της αιχμαλωσίας του. Είς την νεότητά του, εις την άρχήν της ζωής του, έτι δε και ισχάτως, έζησεν εις άλλον πινά τόπον, τρομερόν, φρικώδη τόπον, ούτινος αί άυστηρότητες τον έφάνη- σαν πάντοτε ως κακούργια της δικαιοσύνης και ως έγκλημα του νόμου.

Σήμερον μετά τό κάτεργον έδλεπε τό μοναστήριον· αναλογιζόμενος ότι είχεν αποτελέσει μέρος του κατέργου και ούτός, ενψ τώρα υπήρχε θεατής, ως είπειν του κοινοβίου, παρελλήλιζεν αυτά εν τη διανοία του, και πολλάκις στηριζόμενος επί της δικέλλης του, έβουλιζετο εις άπεράντους συλλογισμούς.

Ανεπόλει τους παλαιούς συντρόφους· την άθλιότητά των· ότι

ἔπρεπε νὰ ἐξυπνώσει τὴν αὐγὴν καὶ νὰ ἐργάζωνται μέχρι νύκτες· νὰ ἔχῃσι μόλις τὸν ὕπνον κτήμα των· νὰ κοιτάζωνται ἐπὶ στρωματῶν σκληρῶν· νὰ φορῶσι χιτῶνας ἱερυθροὺς πρὸς κατασχύνην· νὰ στερῶνται καὶ τῶν ὀνομάτων, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἕκαστος αὐτῶν ἔφερεν ἓνα ἀριθμὸν, νὰ τιπαινῶται τοὺς ὀφθαλμοὺς, νὰ συνέχῃσι τὴν φωνὴν, νὰ ἔχῃσι τὴν κόμην κεκαρμένην, διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ράβδον καὶ ἐν τῷ ὄνειδι.

Ἐπειτα δ' ἐστρέφεται ἀμέσως ὁ νοῦς του πρὸς τὰς γυναῖκας ἃς ἔδλεπεν ἐνώπιόν του.

Καὶ ταῦτα τὰ ὄντα ὁμοίως εἶχον τὴν κόμην αὐτῶν κεκαρμένην· καὶ ταῦτα ἐταπείνουσιν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν φωνὴν, ἂν ὄχι ἐν τῷ ὄνειδι, ἀλλ' ἐν ταῖς σκευαμαῖς τοῦ κόσμου· καὶ ταῦτα εἶχον τὴν ράβδον αὐτῶν μωλωπισμένην, ἂν ὄχι ἐκ τῆς ράβδου, ἀλλ' ἐκ τοῦ σραγγεῖλου.

Καὶ ταύτων τὸ ὄνομα ὤπηρχεν ἠλλαγμένον δι' ἄλλου ὀνόματος.

Καὶ ταῦτα ἐνήστευον καὶ ἐσαλητραγοῦντο· καὶ ταῦτα ἐφόρουσιν ἀντὶ τῆς κοκκίνης βέβας μέλαν ράσον μάλλινον, διὰ τὸν χειμῶνα ἐλαφρὸν, διὰ τὸ θέρον βαρὺ, μὴ ἔχοντα τὴν ἐξουσίαν οὐδὲ νὰ προσθίσωσι τι εἰς αὐτὴν, οὐδὲ ν' ἀφαιρέσωσι· καὶ ταῦτα ἐκοιμῶντο, ὄχι ἐπὶ στρωμάτων μαλακῶν, ἀλλ' ἐπὶ ἀχύρου, καὶ οὐκ εἶχον ὅσον ὕπνον ἡθελούσιν, ὅστις ἔπρεπε, μόλις ἀποκοιμῶμενα, νὰ ἐξυπνώσει, νῦν μὲν διὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μεσονυκτίου, νῦν δὲ διὰ τὴν τοῦ ὄρθρου· νὰ νύπτωνται, καὶ νὰ καταβαίνωσιν εἰς ἓνα ναὸν ψυχρότατον, παγετώδη καὶ σκιερὸν, ὅπου ὄφειλον νὰ γονυπετώσιν ἐπὶ πατρῶν.

Καὶ τὰ μὲν πρῶτα τῶν ὄντων ταύτων ἦσαν ἄνδρες, τὰ δὲ δευτέραι γυναῖκες. Τί ἐπραζαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι; Ἐκλείψαν, ἐβίασαν, ἐστράπασαν, ἐθανάτωσαν, ἐρόνευσαν. Ὑπῆρξαν λησταί, κινδηλοποιοί, ἀθλητρισταί, ἐμπρησταί, φονεῖς, πατροκτόνοι. Τί δ' ἐπραζαν αἱ γυναῖκες αὐταί; Οὐδὲν ἐπραζαν. Ἄφ' ἐνός, ὀλόκληρος σειρὰ ἰσοσειουργίῶν ἀφ' ἑτέρου ἢ ἀθωότης ἀνή.

Ἡ τελεῖα ἀθωότης, ἐξηρμένη εἰς μυστηριώδη τινὰ κόμησιν· μετέχουσα εἰσέτι τῆς γῆς διὰ τῆς ἀρετῆς, καὶ μετέχουσα ἤδη τοῦ οὐρανοῦ διὰ τῆς ὁσιότητος. Ἄφ' ἐνός, ἐμυστηρεύουσι· κικουρρημάτων, γινόμενα χιμηλῇ τῇ φωνῇ· ἀφ' ἑτέρου, ἐξομολόγησις παραπτωμάτων.

των, γινωμένη παρηρησιζ. Καί ὅποια μὲν κακουργήματα, ὅποια δὲ παραπτώματα !

Ἄφ' ἑνός μιάσματα, ἀφ' ἑτέρου ἄρρητος εὐωδία. Πανώλης ἠθική, ἀφ' ἑνός, φυλαττομένη, ὑπὸ τῶν πυροβόλων μὴ ἐξέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ διαδοθῇ, λύμη βραδείως καταβιβρώσκουσα τοὺς προσβεβλημένους ὑπ' αὐτῆς· ἀγνή ἀφ' ἑτέρου ἀνάφλιξις πασῶν τῶν ψυχῶν ἐκείνων ἐντός· μίᾳς καὶ τῆς αὐτῆς πυρᾶς. Ἐκεῖ τὸ σκότος, ἐδῶ ἡ σκιά· ἀλλὰ σκιά πλήρης αὐγῆς, καὶ αὐγὴ πλήρης λαμπηρόνων.

Ἄμφότεροι τέποιοι δουλείας· ἀλλ' εἰς μὲν τὸν ἕνα ἡ ἐνδεχομένη ἀπελευθέρωσις καὶ ἡ δραπέτευσις· εἰς δὲ τὸν ἄλλον, ἡ τιμωρότης· ἡ ἐλευθερία ἐκείνη, ἣν εἰ ἄνθρωποι ἀπακαλοῦσι θάνατον. Εἰς μὲν τὸν ἕνα, δέσμοι· διὰ σιδηρῶν ἀλύσειων εἰς δὲ τὸν ἄλλον, διὰ τῆς πίστεως·

Τί ἀνεπέμπετο ἐκ τοῦ πρώτου ; Βλασφημίαι, καὶ ὀδύτων βρυγμός, καὶ μῖσοι καὶ κακία ἐν ἀπογνώσει· κραυγὴ λυσώδης κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου συνεταιρισμοῦ, σαρκισμός κατὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Τί δὲ ἐκ τοῦ δευτέρου ; Ἡ εὐλογία καὶ ἡ ἀγάπη.

Καὶ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς τύπους ταύτους, τοὺς πόσον ὁμοίους καὶ ὅμως πόσον διαφόρους, τὰ δύο ταῦτα εἶδη τῶν ἀνθρωπίνων πλασμάτων ἐξεπλήρουν τὸ αὐτὸ ἔργον· τὸν ἐξίλασμόν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐνόη· τὸν ἐξίλασμόν τῶν πρώτων· τὸν προσωπικὸν ἐξίλασμόν· ἐκεῖνοι ἐδίδον οἰκτὴν τῶν πταισμάτων των.

Ἄλλὰ δὲν ἐνόη τὸν ἐξίλασμόν τῶν δευτέρων, τὸν ἐξίλασμόν ὄντων ἀκόσμων, ἅτινα κατ' οὐδὲν ἔπαισαν, καὶ ἔλιγε καθ' ἑαυτόν.

— Καλά ! ἐξίλασμόν διὰ τί πράγμα ; τί ἔκαμιν αὐτὰ τὰ πλάσματα ;

Μία δὲ φωνὴ τὸν ἀπεκρίνετο ἐντός τῆς συνειδήσεώς του. — Ταῦτα τὰ πλάσματα ἀσκοῦν τὴν θειοτάτην, γεννασιοπροσύνην ἣν δύναται ν' ἀναπτύξῃ ἡ ἀνθρωπίνη ἀρετὴ, τὸν ἐξίλασμόν διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν ἄλλων.

Ἐνταῦθα σημειωτέον ὅτι ἡμεῖς ἀπλῶς διηγοῦμεθα, ἀπέχοντες τοῦ νὰ ἐκφέρωμεν τὰς ἰδίας ἡμῶν κρίσεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη μόνον τὰς ἐντυπώσεις περιγράφομεν, θελοντες νὰ παραστήσωμεν, ὅτι αἱ τοιαῦται μελέται ἐξήλειψαν ἐντός του πᾶσαν ἔπαρσιν.

Ἡσθάνθη ἑαυτὸν ταπεινὸν καὶ ἄσημον, καὶ ἐκλαυσε πολλάκις. Τὰ πάντα ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐκείνῳ τὸν ἐχειραγῶγον κατὰ τὰς ἀγίας

τοῦ ἐπισκόπου ἐντολάς· ἡ Τιτίκα διὰ τῆς ἀγάπης, τὸ μοναστήριον διὰ τῆς ταπεινώσεως.

Ἐίχεν ἐνώπιόν του τὴν κατακόρυφον ἰσοθέωσιν τῆς αὐταπαρνήσεως, τὸ ὑπέρτατον ὕψος ἐριχθῆς ἀρετῆς· τὴν ἀγνίαν ἐξίλειουσιν τοὺς ἀμαρτήσαντας καὶ ὑπὲρ τούτων κατατροχημένῃν.

Ἐίχεν ἐνώπιόν του τὴν οἰκιοθελῆ αἰχμαλωσίαν. τὰς ἐκουσίας βασιάνους καὶ τὴν τιμωρίαν ζητουμένην παρὰ ψυχῶν, αἰτινας οὐδόλως ἡμάρτησαν, πρὸς ἀπολύτρωσιν ἐκ ταύτης ψυχῶν ἄλλων ἐκπεσοῦσῶν εἰς ἀμαρτημα.

Ἐίχεν ἐνώπιόν του τὴν ἀγάπην ἀροισουμένην ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ἐγκάθεικτον καὶ ἰκετεύουσαν ὑπὲρ τῆς ἀπολαύσεως τῆς οὐρανοῦ ἀγάπης· ἦπια καὶ ταπεινά ὄντα ὑριστάμενα τὴν ἀθλιότητα τῶν κολασμένων καὶ μειδιῶντα ὡς οἱ ἀπολαύσαντες τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Καὶ τότε ἐνεθλήθη ὅτι ἐτόλμησε νὰ μεμφιμοιρῆσθαι!

Πολλάκις ἐν μέσῃ νυκτί, ἀνηγείριτο, ὅπως ἀροισοθῆ τὴν εὐχαριστήριον πρὸς τὸν ὑψίστον ὑμνωδίαν τῶν ἀθῶων καὶ ταλαιπωρημένων τούτων πλάσματων καὶ ρίγος διέτριχε τὰς φλέβας αὐτοῦ σκεπτεμένου ὅτι, εἰ δικαίως κολασθέντες ἤγειρον τὴν ἑαυτῶν φωνὴν πρὸς τὸν οὐράνιον πατέρα μόνον ἵνα ἐκσπενδονίσωσι· κατ' αὐτοῦ βλασφημίαν καὶ ὅτι αὐτός, εἰς ἐλευσίαν, εἶχε τὴν τόλμην νὰ τείνῃ τὸν γρόνον του πρὸς τὸν Θεόν.

Τὸ δ' ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκπλήξεν αὐτὸν καὶ εἰς ἄκρον κινήσεν εἰς ρεμβασμόν, ὡς τις μυστηριώδης προάγγελος αὐτῆς ταύτης τῆς θείας Πρόνοιας, ἦτο τὸ γεγονός, ὅτι πάντα ὅσα ἀπεπειράθη κατὰ τὴν νυκτερινὴν ἐκείνην ἀποπλάνησιν, ἢ ἀναρρήχθαι ἐπὶ τοῦ φρονῶ, ἢ ὡς αἰλοῦρου διασκελισμοῦ τοῦ τοίχου μὲ τὴν Τιτίκαν εἰς τοὺς βραχίονάς του, ἢ διὰ τῶν φρακτῶν εἰσοδός του εἰς τὸν μυστηριώδη τοῦτον κήπον, ἢ μέχρι θανάτου ἀπόφασίς του, ἢ δυσχερῆς καὶ τραχεῖά του ἄνοδος, ὅλα ἐν γένει, ὅσα διέπραξεν ὅπως ἀποφυγῆ τὸν τόπον ἐκείνον τῆς ἐξιλεύσεως, τὴν Τουλωῖν ἐκ νέου, τὰ ἐπραξε μόνον καὶ μόνον ὅπως εἰσόδῃ εἰς αὐτὸν νῦν τὸν τόπον τῆς ἄλλης ἐξιλεύσεως. Τούτο ἰδιώρησεν ὡς συμβολικὸν τῆς ἐμαρμένης του· τὰς βουλάς ἄλλ' ἀμείβαλεν εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ συμπεράσματος τούτου.

Ἡ κατοικία αὐτῆ ἦτον ἐσταύτως εἰρατῆ, ὁμοκίζουσα, ὡς πρὸς τὸ

Ὁ Θερδανέμης αἰθουδίως ἀνετινάχθη πρὸς τὰ ὑπίσω ἐκπλακτός.
Ὁ Ἀγιάννης εἶχεν ἥδη ἀνοικτοὺς τοῖς ὀφθαλμοῦς καὶ τὸν ἴδλεπεν.
(σελ. 724).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 92

Δημόσια Κεντρικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη Σερβίας

πένθιμον, τὴν ἄλλην ἐκείνην, ἐξ ἧς εἶχε δραπετεύσει, καὶ ὅμως ἐπὶ οὐδενὶ λόγῳ διανοήθη, τῶρα τοιοῦτο.

Ἐπανέβλεπεν εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν, καὶ τὰς κιχαλιῆδας, καὶ τοὺς μογλοῦς, καὶ τὰ σιδηρὰ ἐλάσματα ὡς καὶ ἐκεῖ πρὸς φρούρησιν ποίου;

Ἄγγέλων.

Τοὺς ὑψηλοὺς ἐκείνους τοίχους, οὓς εἶχεν ἰδεῖ περικλείοντας τίγρεις, τοὺς ἐπανέβλεπε πάλιν πρὸς περιορισμένῳ ἀκίκων ἰρνίων.

Ἦτον ἐν τούτοις ἐξελαστηριον ἐνδιαιτήμα ὁ τόπος οὗτος, καὶ οὐχὶ τιμωρία, καὶ ἀσθηρότερον, ζοφερώτερον, ἀνοιχτιμωρότερον, ἢ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο. τὸ χυτέργον.

Αἱ παρθένοι αὐτίσι ἦσαν στυγερώτερον κλασμένοιαι ἢ ὅταν οἱ κατὰ-δακοί.

Ἐκεῖ μὲν ἄρ' ψυχρὸς καὶ στυγνός, ἢ ἀπόπνοια ἐκείνη, ἦτις κατέψυξε τὴν νευρικὴν τοῦ ἡλικίαν, ἠπλοῦστο ἐπὶ τῆς περιφροῦς καὶ περικλείου ἐκείνης τῆς τῶν γυῶν, ἐνφ' ἐδῶ, ἐδῶ πνοή, βιασιότερα καὶ ὀδονοτότερα ἐστὶ μᾶλλον δεχέσθαι εἰς τὸν περιστεριῶνα τοῦτον.

Διατί;

Ὅταν ἀνεπολεῖ ταῦτα πάντα, ὅλη του ἡ ὑπαρξὶς κατεφραθροῦτο ἐντὸς τοῦ μυστηριώδους τῆς ἀποθεώσεως.

Οἱ διαλογισμοὶ οὗτοι, οἱ ὑγίαις καὶ ἀμέτοχοι πίστες ἰλαστικῆς χροιάς, γινόμενοι ἐν τῇ ἡμέρῳ ἀναπολεῖται βίω παραχῶδους καὶ τεταλαιπωρημένου, ὡς μὴ ὤφειλε, κατέστησαν τὸν Γιάννη Ἄγγελην πρὸ τῆς αὐστηρῆς πραγματικότητος τοῦ ἀγγελικοῦ βίου, οὗ ὑπῆρξεν ἐπὶ τόσον χρόνον ἀτάραχος θεατῆς, σύνισον ἄλλὰ καὶ δικαιοκρίτην. ταπεινόφροντα ἅμα καὶ λογικολίμενον, ὑπὸ οὗ τὴν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναποτυπωθεῖσαν ἐξ ὅλων ἐκείνων τῶν διαλογισμῶν ἐντύπωσιν, ἤσθάνθη ἐκλείψασθαι τὴν ὑπερηφάνειάν του.

Περιμεργάσθη αὐτὸς ἐαυτὸν ἐπὶ πολλὴν ὥραν καὶ συνησθάνθη πλέον ἀμετακλήτως τὴν σμικρότητά του, τὴν ἀδυναμίαν του, τὴν σαπρίαν του. ἐκλαυσε πικρῶς καὶ ἐπανειληγμένως.

Πᾶν ὅ,τι κατὰ τὸν ἐξάμηνον αὐτίσι βίον εἰσέδωκεν εἰς τὸ πνεῦμά του, ἐπανέβλεπεν εἰς τὴν μνήμην του τὰς ἱερὰς ἐκείνης ὑποθήκας τοῦ μοναχικοῦ ἐκείνου ἐπισκόπου, καὶ ἔαρινεν ὅτι ἡ μὲν Τιτίκα διὰ τῆς ἀγάπης, τὸ δὲ μοναστήριον διὰ τῆς ταπεινώσεως, ἀμφοτέρω ταῦτα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάληψίν του.

Ἐνίοτε κατὰ τὴν ἐσπέραν, περὶ τὸ λυκόφως, εἰς ὄρας, κατὰ τὰς ἐποίας ὁ κήπος διετέλει ἔρημος, τὸν ἐδλεπον γονυκλικῆ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ παραθύρου, ἀπὸ τοῦ ὀπίου εἶχεν ἴδει, κατὰ τὴν λαθραίαν του εἰσοδὸν, τὴν μοναχὴν πρηγῆ ἐπὶ τοῦ μαρμαρίνου ἰδά-
φους καὶ ἐν μεσονυκτίῳ ὄρα, προσευχόμενον ἔμπροσθεν ἐκείνης τῆς μοναχῆς.

Συνηθάνετο ὅτι ὅν εἶχε τὴν τόλμην ἐὰν γονυκλιτῆς ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Θεοῦ.

Πάντα ὅσα τὸν περιστοιχίζον, ὁ γαλήνιος κήπος, τὰ μυροβλοῦντα ἄνθη, τὰ περιχρῆ καὶ λάλα κοράσια, αἱ σκυθρωπὴ καὶ ἀρελεῖς μοναχαί, αὐτὸ τὸ σιγαλὸν κοινόνιον, εἰσέδουσαν βραδέως εἰς τὴν ψυχὴν του, ἤτις βαθμιαίως ἐπληροῦτο σιγῆς ὡς ἡ τοῦ μοναστηρίου τούτου, ἀρώματος, ὡς τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθίων τούτων, γαλήνης ὡς ἀπηύραζεν ὁ κήπος οὗτος, ἀρελείας, ὡς ἡ τῶν καλυγραιῶν καὶ χαρᾶς, ὡς ἡ τῶν κορασιδῶν.

Ἐν ταιαύτῃ καταστάσει, ἐνεθυμῆτο ὅτι ὅσο οἶκος τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς χριστιματάς τοῦ βίου στιγμὰς τὸν ἐνικολπώθησαν ἀλληλοδιαδόχως, ὁ πρῶτος καθ' ἣν ἡμέραν ἔλαί αἱ θύραι τῶν οἰκιῶν ἐν τῇ πολίχνῃ Δ... τῷ ἐκλείοντο κατὰ πρόσωπον, τῆς κοινωνίας ἀποτροπιαζομένης τὸν ἀπέριτον τοῦ κατέργου, ὁ δεῦτερος, ὅτε ἡ ἀνθρωπίνη δικαιοσύνη, ἐπανελάμβανε τὴν καταδίωξιν καὶ τῷ ἠκούετο ἐκ νέου τὸ κάτεργον· καὶ ὅτι: ἄνευ τοῦ πρώτου ἐκείνου οἴκου τοῦ ἐπισκόπου θὰ ἐπανεπίπτεν εἰς τὸ ἔγκλημα, ἄνευ δὲ τοῦ δευτέρου θὰ συνελαμβάνετο πρὸς τιμωρίαν.

Ὁλόκληρος ἡ ψυχὴ του ἀνελύετο εἰς ἐκφρασιν τῆς πρὸς τὸν Ὑψίστον εὐγνωμοσύνης σου καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἡγάπα πλειότερον.

Ἰκανὰ ἔτη διέρρευσαν ἐν ταιαύτῃ ψυχικῇ ἀναρρώσει, ἡ δὲ Τιτίκα ἐνγλιαιούτο.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Δημόσιο Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σεμυ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Ο ΜΑΡΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΟΙ ΠΑΡΙΣΙΟΙ ΕΝ ΤΩ ΑΤΟΜΩ ΑΥΤΩΝ

Α'.

Π α ρ ι ς.

Οἱ Παρίσιοι ἔχουν ἐν παιδίον καὶ τὸ ὄνομα ἐν πτηνόν. Τὸ πτηνόν καλεῖται σπουργίτης, τὸ παιδίον καλεῖται χαμίνιον.

Σκεῦθε αὐτὰς ἑτάς δύο ἐννοίας, αἱ ὁποῖαι περιέχουσιν, ἡ μὲν μία γέναν ὅλην πύρις, ἡ δὲ ἀγὴν ὀλόκληρον, προστρέψατε τοὺς δύο τούτους σπινθήρας, Παρισίους καὶ παιδίον, καὶ θὰ προέλθῃ μικρόν τι ὄν, Ἀνθρωπίσκος, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Πλαῦτος. (1)

(1) Σ. Μ. Πλαῦτος κωμικὸς ποιητὴς ἀριστοκράτου πρωτοτυπίας καὶ φαντασίας ἀκμάσεως περὶ τὰ 225 π. Χ.

Τὸ μικρὸν τοῦτο ὄν εἶναι εὐθιμον. Δὲν ἔχει καθ' ἑκάστην τὴν τροφήν του· καὶ ὅμως μεταβαίνει καθημερινῶς εἰς τὸ θέατρον, εἴαν θέλῃ. Εἶναι γυμνόν, ἀνοπόδητον, ἄστεγεν. Εἶναι ὡς ἐν ὑπαίθρῳ· αἱ μυῖαι αἱ ἑποῖαι οὐδὲν ἔχουσιν ἐξ ὄλων τούτων.

Ἡ ἡλικία του ποικίλλει ἀπὸ ἑπτὰ ἕως δεκατριῶν ἐτῶν, ζῆ καθ' ὁμάδας διατρέχει τὰς ὁδοὺς, καταλύει εἰς τὸ ὑπαίθρον, φορεῖ παλαιὸν τι πανταλόνιον τοῦ πατρὸς του, συρμένον κατὰ πῶν πτερυγῶν του, παλαιὸν τινα πῖλον κανεὸς ἄλλου πατρὸς του, καλύπτοντα καὶ αὐτὰ του τὰ ὦτα· μίαν μόνην κιστρίνην τρέντα εἰς τὸ πανταλόνιον του, τρέχει, ἐνεδρεύει, ἐπαταῖ, χασομερᾷ, φέρει διαρκῶς εἰς τὸ στόμα του πίπαν, βλασφημιᾷ, συχναῖ εἰς καπηλεία, γνωρίζει κλέπτας, ἀθάσάζει τὰς κοινὰς γυναῖκας· ὁμιλεῖ τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τῶν κακούργων, τραγουδεῖ ἄσιμνα ἄσματα καὶ εὐδεμίαν κακίαν ἔχει εἰς τὴν ψυχὴν.

Τούτο δὲ εἶπε· ἔχει ἐντὸς τῆς καρδίας του ἓνα μαργαρίτην, τὴν ἀθωότητά, αἱ δὲ μαργαρίται δὲν διαλύονται ἐντὸς τοῦ βορβόρου.

Ἐάν τις ἐρωτήσῃ τὴν ἀγανθὴ πόλιν· Καὶ τοῦτο τί εἶναι; Θὲ ἀπαντήσῃ. Εἶναι τὸ μικρὸν μου.

B'.

Μερικὰ ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν

Τὸ χαμίτικον τῶν Παρισίων εἶναι ὁ νόμος τῆς γυμνασίας· πᾶσι ἦτοι ἐν σμικρῷ εἶναι αὐτοὶ οἱ Παριεῖς.

Δὲν λέγομεν ὑπερβολὰς. Τὸ ἔκθερσμα τοῦτο τῶν ρουακίων μὲν ὅσοι ἔχει ἐνίοτε χιτῶνα, ἀλλ' ἔχει ἓνα καὶ μίτον· ἔχει τὰ πιεῖλά του, ἀλλὰ πάντοτε χωρὶς πάτους· ἔχει καὶ στήθη· τὴν ἑποῖαν καὶ ἀγαπᾷ, εἶπε

ὅπ' αὐτὴν εὕρσκει τὴν μητέρα του, ἀλλὰ προτιμᾷ τὰς ἀγυῖας διότι ἐκεῖ εὕρσκει τὴν ἐλευθερίαν του.

Ἔχει τὰ παιγνιδιὰ του, τὰς πονηρίας του, καὶ τὴν ἐκ τούτων κακολογίαν, ἀντικείμενον ἔχουσαν πάντοτε τὸν ἑστέον.

Ἔχει τὰς ἰδικὰς του μεταφορικὰς φράσεις, ὡς π. χ. ὅταν λέγῃ: «ἔφαγε τὴν σαλάτα ἀπὸ τὴν ρίζαν», ἐννοεῖ τὸν ἐτοιμοθάνατον (1). ἔχει τὰς ἐνασχολήσεις του: νὰ σοῦ φέρῃ ὄχημα, νὰ κρατήσῃ τὸν ἀναβολέα τοῦ ἑριππίου, ὅταν ἵππεύῃς, νὰ τρέξῃ, ἀμα ἑριππεύσῃς, νὰ σοῦ ξεκουράσῃ τὸν ἵππον σου περιπατῶν αὐτὸν ἐκεῖ πέρα, νὰ σχηματίσῃ διὰ στανίδων γεφυρίδια μεταξὺ τῶν πεζοδρομίων, ὅταν, ἀπὸ φαγδαίαν βροχὴν πλημμυρίσῃς οἱ ὄρομοι: νὰ διαλαλῇ τὰς τυπικὰς φράσεις τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας καὶ τὰς πατριωτικὰς προσφωνήσεις ὑπὲρ τοῦ ἔθνους σου: νὰ συνάξῃ τὴν λάσπην ἀπὸ τὰ λιθίστρωτα ἀποτσιγαρά ἀπὸ τοὺς ὄρομους. Ἔχει ἰδικόν του νόμισμα, συνιστόμενον ἀπὸ τετραμμένα χάλκινα κερμάτια τὰ εὕρισσόμενα εἰς τὰς ὁδοὺς. Τὸ νόμισμα τοῦτο τὸ ὅποιον ὀνομάζει λ ὀ κ ἰ α ἔχει ἀμετάβλητον καὶ κανονικὴν διατίμησιν εἰς αὐτὴν τὴν βουρβουτσουλιάν.

Ἔχει τὰς προτιμήσεις του μεταξὺ τῶν ζωῶν καὶ τῶν ἐπιτόμων, τὸν σκαρπίν π. χ. ὡς βλαπτικώτερον ὄλων, τὴν γαστερίτσα, τῆς νηρίτσας, ὡς μυθολογικωτέραν ἑξακένισιν.

Ἔχει καὶ τὸ τέρας του τὸ μυθολογικόν, τὸ ὅποιον ἔχει λεπίδας ὑπὸ τὴν κοιλίαν χωρὶς νὰ ἦνε ἐχιδνα, ἐξόγκωμα ἐπὶ τῆς ράχως καὶ δὲν εἶναι ἀγριοβάτραχος, τὸ ὅποιον ζῆ εἰς τρύπας καμινευτηρίων παλαιῶν καὶ μέσσι εἰς ξεροπήγαστα: εἶναι μαῦρο γυαλιστερό, γλειῶδες, ἔρπει, ἄλλοτε σιγᾷ, ἄλλοτε ταχέως, ἄφωνον ἀλλὰ βλασφρόν καὶ εἶναι, σοῦ λέγει, τόσσι τρομερόν ὥστε δύσκολον νὰ τὸ ἴδῃ κίνεῖς χωρὶς νὰ πάθῃ τὸ τέρας του αὐτὸ τὸ ὀνομάζει σαλαμάνδρα: τὸ ὄνομα του μεγαθύνει τὴν ἰσχύν του.

Ἄλλα θηρία δὲν τοῦ ἀρέσουν, ἀλλὰ πιστεύει εἰς τὴν ὑπαρξίν των ἂν καὶ δὲν τὰ εἶδε. Νὰ ζητῆ σαλαμάνδρας μέσσι εἰς ὕγρους σωρούς πετρῶν πολὺ ἐπίφοδος ἐνασχόλησις ἀλλ' εἶναι διὰ τὸ χαμίνιον διασκέδασις, διότι παρ' αὐτῷ πᾶσα ἐνασχόλησις εἶναι τέρψις, οὐχ! ἀγχαρεία.

Ἄλλη του τέρψις εἶναι νὰ ξηλώσῃ βιαίως ἐν λιθίστρωτον διὰ

(1) Ὡς λέγομεν χωματίλας μυρίζει.

νά ανακαλύψῃ κωμoύδια. Ἐλάχιστῃ παρισινή συνοικίᾳ εἶναι, κατ' αὐτό, περιώνυμος διὰ τινά πιθανά τοιαῦτα εὐρήματα· παῦ εὐρίσκονται, τὸ ἐν ἧ, τὸ ἄλλο ἐκ τῶν ζωῶν ἢ ἐντόμων ἐκείνων τῆς ἀρεσκείας του· τὸ χαμίνιον τὰ γνωρίζει, διότι ἀνάγοντα εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐνασχολήσεων αἱ γνώσεις του αὐταί. Ποῖα εἶναι εἰς τὸ Πάνθεον, ποῖα εἰς τὸ Παῖδον τοῦ Ἄρεως, ποῖα εἰς τὰ ναυπηγεῖα τῶν Οὐρσουλινῶν, αὐτὰ τὸ χαμίνιον τὰ ἤξεύρει.

Ὅσον διὰ φρασεολογίαν καὶ ἐτοιμότητα πνεύματος, ὅν τὸν γέλῳ. Πολλάκις ἐμιλλᾶται καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Τυλευράνδον, ἀλλ' εἶναι περισσότερον ἐκείνου ὀητικῶς καὶ χρηστότερος.

Ἔχει τὸ χάρισμα τοῦ ἀπερόπτως φιδόνεσθαι, ἡ δὲ μουσικὴ του ἀπὸ τοῦ σοβαρῶς κωμικοῦ βαίνει ἀτασθαλῶς μέχρι τοῦ ἄκρως γελοίου.

Στείκει ἐμπροσθεν καταστήματος καὶ βέλλων ἀφηνεῖως ἓνα κωχασμὸν, τρομάζει ἀπερόπτως τοὺς ἐν τῷ καταστήματι.

Ἄν εἰς τὴν ἀπολοθῆν κηδεῖα ἰδῇ κένενα ἱατρὸν ἐντὸς τοῦ πλήθους: — Πᾶ, λέγει, πῶς τῶπαθον αἱ γιατροὶ νά ξεπροβάλλουν τὸ ἔργον τῶν χειρῶν των.

Ἄν πάλιν εὐρεθῇ ἐν μεταφ πλήθους καὶ μεταξύ αὐτῶν ἰδῇ κένενα ὀιοπρεσφόρον καὶ ἀπὸ τῆς ἀλύσου τοῦ ὠρολογίου του κρεμάμενα εἰσφραγὰ ἀθύματα, ἀπειλεῖ προκλητικῶς πρὸς αὐτοὺς. Ἐλαῖνος τότε ἂν τῷ εἶπη θυμωμένος: — Βοὶ παλῆτόπαιδο, ἄρπαξτε τὴν μέση τῆς γυναικὸς μου, — Ἐγὼ, ἀρετικῶς, λέγει, νά, ψάξτε με.

Γ'.

Ἔχει καὶ τὴν χάριν του.

Τὸ ἐσπέρα, μὲ τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα κερμάτια, μὲ τὰ ὅποια ἐφωδιᾶσθαι, ὁ ἀνθρωπάκος μὰ εἰσέρχεται εἰς ἓν θέατρον.

Ἄμα διασκελίσθη τὸ μαγικὸν τοῦτο κατ'ὄφλιον, τὸ χαμίνιον μεταμορφῶται. Ἐξῶ ἦτο χαμίνιον, μέσα εἶναι ὁ Τιτῆς.

Τὰ θέατρα ὁμοιάζουν πρὸς ἀνεστραμμένα σκάφη, ἔχοντα πρὸς τὰ ἄνω τὴν τρόπιδα. Ἐκεῖ ἐπὶ τῆς τρόπιδος ἐκείνης εὐσπειροῦται ὁ Τιτῆς. Ὁ Τιτῆς εἶναι πρὸς τὸ χαμίνιον ὅ,τι ἡ γάλακτα πρὸς τὸ ἄμορφον ἐστὶ ἀμφίβιον. Τὴ αὐτὸ ὄν ἀποπτὸν καὶ ἀκίνητον εἰς τὸ κενόν.

Ἄρκει μόνον νὰ εὑρεθῇ ἐκεῖ μὲ τὴν χάριν λάμπουσαν εἰς τὸ πρόσωπόν του, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς εὐαρεσκείας, μὲ τὰ χειροκροτήματά του, τὰ ὁμοιάζοντα πρὸς πτερογ σματια, διὰ νὰ ὀνομάσῃ Παράδεισον τὴν στενὴν, τὴν δυσώδη, σκοτεινὴν, ἐκχωφαντικὴν, μισματωδῆ, εἰδεχθῆ, καὶ ἀποτρόπαιον ἐκείνην τρόπιδα.

Τὸ χαμίνιον, ἔχει καὶ αὐτὸ κάποιον φιλολογικὸν χρίσμα. Ἡ τάσις του, τὸ λέγαμεν μετὰ τῆς ἀπαυτουμένης πρὸς τοῦτο λύπη, δὲν εἶναι ὁ κλασικισμὸς. Ἐκ φύσεως εἶναι ἤττον ἀκαδημαϊκός. Ἡ δημοτικότης τῆς ἀεσποσύνης Μάρς παρὰ τῷ θεορῶδῃ τούτῳ κοσμάτῳ ἠρτήθη διὰ τινος ὀδύσεως εἰρωνείας. Τὸ χαμίνιον τὴν εἶχεν ὀνομάσει Μ ο ὄ ε, τὸ ὅποιον σημαίνει: ἀ π' τ ὸ κ ο υ τ ῖ β γ α λ μ ἔ ν η.

Δὲς εἰς ἓν ὄν κῆτι τι ἄχρηστον, καὶ ἀραίρεσον ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀναγκαῖον ἔχεις τὸ χαμίνιον.

Τὸ πλάσμα τοῦτο ὀγκᾶται, ὕλακται, συρίζει, ἀλλὰ πρὸ πάντων συρίζει: ἀιμονίως, ἐμπιζίζει, ὀλολύζει, εἰρωνεύεται, συρίζει τὰ ρῆμα του ὡς παιδᾶριον καὶ περιελίσσεται δι' αὐτῶν ὡς φιλόσοφος, ἀντιθετὴ εἰς βόθρους καὶ ὀλετοῦς. Ζητεῖ νὰ κληγηθῇ ἐπὶ τοῦ βερβέρου, ἀντικεῖ τὴν εὐθυμίαν του ἐκ τῶν περιπετυμάτων, ἐκ τῶν κοπρίων, διὰ τῆς φαντασίας του μαστιγῶντων τοὺς ἀνὰ τοὺς κεντρικοὺς ὄρμους συνθεσμῆ-

νους, μορφάζει και δάκνει, ψάλλει και συρίζει· χειροκροτεί και καταβοᾷ, τὸ Ἄλλήλοῦ α ἀναμιγνύει με τὸν ἀμάνε· ψαλμοῦδων ὄλους τοὺς ρυθμούς, ἀπο τῶν μακαρισμῶν μέχρι τῶν ἀσεμνοστέρων ἀσμάτων.

Εὑρίσκει χωρὶς νὰ ζητεῖ, γνωρίζει ὅτι δὲν ἤξεύρει· εἶναι σπαρτιάτης ἴμα και λωπεδότης ἐν τῇ κλοπῇ· εἶναι πρελλός· μέχρι φρονήσεως και λυρικός· μέχρι βομολογίας· και ἐνῶ ζητεῖ νὰ φανῇ τὴν ψυχὴν και τὸ σῶμα Ὀλύμπιος, κυλλίεται εἰς τὴν καπρίαν διὰ νὰ ἐξέλθῃ ἐκείθεν διάσπυρος.

Τὸ χαμίκιον τῶν Παρισίων εἶναι εἰς μικρὸς Ραμπαλί.

Δὲν ἐχαρισταῖται με τὸ πανταλόνι του, ἐὰν δὲν ἔχη εἰς τὰ νῶτα θυλάκιον.

Πολύ ὀλιγοὶ ἐπιλήττεται, ἔτι ὁ ὀλιγώτερον φρικτῶ διακωμωδῶ τὰς δεισιδαιμονίας, ἀμικρῶν τὰς ἐξοχάσεις, καταριωνεύεται τὰ μυστήρια, ἐκμύζει τὰς βραυόλικας, γλευάζει τὰ παχιά λόγια, γελοιογραφεῖ τὰ ἀληθινὰ παραγινόμενα.

Ὅχι· οἷόςτι εἶναι ἄταξος τοῦ πᾶσι λόγου· τὸναντίον οἷόςτι ἀρέσκειται νὰ διαστρέψῃ τὸ πομπῶδες και θεαματικόν, διὰ τῆς καταχρηστικῆς ἀπομιμησεως.

Αὐτὸν τὸν Ἀδαμίστορα (1) εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὸν εἰπῇ: Δὲν με ροδερίζεις ἄμείνα.

Δ'.

Δύναται νὰ ἦνε χρήσιμον.

Οἱ Παρισιοὶ ἀρχίζον ἀπὸ τὸν ἡλίθιον και καταλήγουσιν εἰς τὸ χαμίκιον· εἶναι τὸ μόνον ὄντα τὰ ὅποια εἰς ὁδὸμαζον πολλὴν εὑρίσκοντα:

(1) Σ. Μ. Ἀδαμίστορας εἶναι ἐν τῷ ἐπιπέδῳ πατήματα: Λοῦσι: ἀδαι τοῦ Κραμῶν: ὁ Γ γὰρ τῶν Τρικυμῶν· ἐν ἄλλαις λέξεσι, Ποσειδῶν φησὶν ἄμεινα.

παραπλεύρως· παθητική, ἀφ' ἑνὸς παραδόχῃ, ἀκουσίῃ, νὰ θεῖται ἀπλῶς καὶ ἀνεξάντλητος ἀφ' ἑτέρου πρωτοβουλία.

Μόνοι οἱ Παρίσιοι ἔχουσι τὸ τοιοῦτον, ὡς ἱστορικὴν τῶν ἐξέλιξιν.

Πᾶς μοναρχικός εἶναι ἡλίθιος, καὶ πᾶς ἀναρχικός εἶναι χαμί-
νιον.

Τὸ ὄχρῶν τοῦτο παιδίον τῶν παρισίων προαστείων ζῆ καὶ ἀνα-
πτύσσεται. Εἶναι τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν τῆς κακουχίας, παρῶν ἀείποτε
εἰς πάσας τὰς ἐξελίξεις τῶν πραγματικῶν ἀληθειῶν, αὐτόπτης μάρ-
τυς, καὶ ἄφωνος μὲν ἀλλὰ φιλοσοφικός αὐτῶν ἱεραστής· θεωρεῖ μὲν
ἑαυτὸν ἀμεριμνοῦντα, πράγματι ὅμως ὄν εἶναι ἀμέριμνος.

Βλέπει μὲ τὸν γέλωτα ἑτοιμον εἰς τὰ χεῖλη, ἀλλὰ βλέπει καὶ
πρὸς ἄλλον τινὰ σκοπὸν.

Οἰοσθήποτε καὶ ἂν ἦσα, ὅ,τι καὶ ἂν ἐνομαζέσαι, Πρόληψις,
Κατάχρησις, Ἀτίμωσις, Τυραννία, Παρανομία, Δεσποτισμός, Ἀδι-
κία, Φανατισμός, Καταπίσις, ὅς προσσχῆν εἰς τὸ χαμίνιον, τὸ
ὅποιον σὲ προσβλέπει χάσκον.

Τὸ μικρὸν αὐτὸ θὰ μεγαλώσῃ.

Ἀπὸ τί ἐπλάσθη; ἀπὸ τῆς ὑποστάθμῃ τοῦ τυχόντος βορ-
εῖρου.

Μία φύχτα λάσπης καὶ ἐν φύσῃ ἐπλάσθη, ὁ Ἀδάμ. Ἀρκεῖ
ὅτι ἐνεφύσηται τὴν πνοὴν τοῦ εἰς Θεός· ἐννοεῖται ὅ,τι ὁ Θεὸς ἐνεφύση-
σιν ὅπως εἰς πάντας καὶ εἰς τὸ χαμίνιον.

Ἡ τύχη δημιουργεῖται καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μικρὸν ὄν. Διὰ τῆς λέξεως
ἐξ ταύτης τύχῃ, ἐννοεῖται κατὰ τι καὶ τὴν περιπέτειαν.

Ὁ ἐκ κοινῆς γῆς συναρμολογεῖται πυγμαῖος σῦτος, ὁ ἀδάκτος, ὁ ἀγγρά-
ματος, ὁ ἀξέστος, ὁ χυδαῖος, ὁ ὀχλογενής, θὰ γίνῃ ἴσως, ἴσως, εἰς ἰων
ἢ βοιωτός.

Περιμένε μόνον νὰ ἰδῆς τί θὰ προέλθῃ, ὅταν ἐγκεντρισθῇ τὸ παρι-
σινὸν πνεῦμα εἰς τὸ σαρκίον ἐκεῖνο, ἐξ οὗ ἀνεθέρων τὰ τέκνα τῆς τύ-
χῃς καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ πεπραμένου.

Δὲν εἶναι οὐδὲν, παράδοξον ἀπὸ κοινῆς στάθμῃς νὰ μεταπλασθῇ
εἰς τελειοτάτης τέχνης ἀμορφία.

Ε.

Ὁ κύκλος τῆς δράσεώς του.

Τὸ χαμίνον ἀγαπᾷ τὴν πόλιν, ἀλλ' ἀγαπᾷ καὶ τὴν μοναζίαν. Εἶναι καὶ ἀστός, εἶναι καὶ ἀγρότης, διότι καὶ τοῦτο ἔχει κήποιον ἐρευνητικὴν, ἐπὶ τι τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων, διάθεσιν καταντῶσιν τοῦτο φιλόσοφον.

Πλανώμενα ἐν διαλογισμοῖς, ἢ ρεμβάζοντες εἶναι καὶ τοῦτο ἀγαθὴ τ.ε. χρησιμοποιοῦν τοῦ χρόνου ὡς πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας, ἰδίως δὲ προκειμένου νὰ περὶέλθωσι θεῖμενα τὰ ἰσοχινὰ ἐκεῖνα μέρη, τὰ ἔχοντά τι τὸ νόθον τῆς ἰσοχίης, τὸ ἀκαταλόγητον, τὸ ἀλλόκοτον καὶ αἰετὸς ὅπερ περιβάλλει πολλὰς μεγαλοπόλεις καὶ κατ' ἰσοχίην τοὺς Παρισίους.

Ὅταν ἀντιβλέπωμεν πρὸς τὰ περίγυρα, ἀντιβλέπωμεν ὡς πρὸς ἀμφίθεα. Ἐνῷ ἀρχίζει ἡ ἡμέρα, αἱ τῶν ἀνθρώπων παρουσιάξεται καὶ αὐτὰ στείγαν, ἐνῷ περαιοῦται τὸ λιθοστρώμα, ἀρχίζει ἡ χλόη, ἀρχίζον τὰ μικροπίττα, ὅπου περαιοῦται, τὰ ἐργαστήρια ἐκεῖ ὅπου καταλήγων αἱ ἀλλοκασεῖς τροχῶν, ἔρχονται τὰ πύθη, ἐνῷ ἔρχομεν ἐμπροσθεν ἡμῶν τὸν θεὸν τῆς φύσεως ἢ θύρον, ἀκρίβειαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ὀχλοβοήην. Ἐνεκα τοῦτου δε τὸ μεταχρῶν τοῦτο ἀγροῦ καὶ ἰσοχίης ἔχει τι τὸ ἀλλόκοτον.

Ἐνεκα τοῦτου προτιμῶσιν οἱ ρεμβάζοντες, τοὺς ἡμιστά ἐλαστικαίς ἐκείνοισι τόποις εἰς οὓς ὑπάρχει ἐκτυπωμένον, τῆς θλίψεως ἢ εἰκῶν.

Ὁ γράφων τὰς γραμμάς ταύτας ἐπὶ πολλοῦ χρόνου ἐπληκθῆν ἀπὸ τὰς ἐκτός τῶν Παρισίων λεωφόρους ἐπὶ καὶ δ' αὐτὸν ἀποτιλοῦσιν αὐτὰ: πηγὴν βιβλίων ἀναμνηστικῶν.

Ἡ ἀρκὰ προσινάδα, αἱ διηθηθηδὺς ἀσπρακί, αἱ θράξαι, αἱ ἐλακασεῖς γραμμάς τῶν λίθων, αἱ ἐκ πηλοῦ εἰκασκοί, ἡ ἰσοχία μονοτονία τῶν ἀκροβυθίων λαγυρῶν, αἱ εἰμασίαι τῶν τέρων, ἡ ἰσοχία

βλάστησις, ἡ πηχίσις τῶν ὑδροχαρῶν εἰς τὰ λιμνάζοντα μέρη, παρουσιαζόμενα ταῦτα πάντα, ἡ σύμμιξις τοῦ ἀξέστου καὶ ἰππειροκάλου πρὸ τῆς τορνευτῆς καὶ ἐρρυθρῆς τοῦ ἀστικού τεχνουργήματος, αἱ εὐρέειαι ἐκτάσεις τῶν χέρσων, εἰς μίαν ἐσχατιᾶν τῶν ὁπίων τὰ τύμπανα τῆς φρουρᾶς θορυβωδῶς ἐγμυνάζονται, ὡς προάγγελος μάχης, αἱ Θηβαῖδες μὲν τὴν ἡμέραν καὶ Ἐφιάλται ἐν ὄρει κυκτός, ὁ συνεχῶς εἰς τὸν ἄνεμον στρεφόμενος μῦθος, αἱ γλάνθοις τῶν λατομείων, τὰ παρὰ τὰ νεκροταφεῖα καπηλεία, τὸ μυστηριώδες θέλημα τῶν μεγάλων σκιερῶν τειχῶν, τεμνόντων διαγωνίως ἀχνεῖς ἐκτάσεις, ἀπλῆτως φωτιζόμεναι καὶ μεστὰς παντοδαπῶν χρυσαλλίδων, πάντα ταῦτα τὸν προσεέλκυον.

Ὀλίγοι γνωρίζουσι, τὰ ἀλλόκοτα περὶ τὴν πόλιν τοπεῖα ἐκεῖνα, τὰ ἐγκαταλειμμένα εἰς τὴν τύχην, τὰ ἡμίκρημα τείχη τῆς Γρενέλης, τὸ Μονμπαρνάς καὶ τὸ Σατιλέν, ὅπου ὑπάρχει εἰσέτι ἐν ἐξητητημένον λατομείον, εἰς τὸ ὁποῖον τινῶν φροντῆται μήκηται.

Ὅπως ἡ μέχρις Ρώμης ἐκδρομὴ εἶναι μία ἰδέα, οὕτω καὶ τὰ περὶ χώρα τῶν τῶν Παρισίων ἀποτελοῦσι καὶ ταῦτα μίαν ἰδίαν, σχηματιζομένην ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων διαρκούσης τῆς ὀδοποιρίας θεαμάτων, ὁδῶν ἀγρῶν, οἰκῶν, δένδρων, καὶ ὅπως ἡ θέα τῶν ἀντικειμένων συμπήγνυται εἰς μίαν ἰδίαν συγκεκρυμένην, οὕτω καὶ ἡ θέα ἐκείνη, ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς, ἀποτελεῖ τὴν θέαν τοῦ λελογομένου ἐκφρασίν, εἶναι αὐτὰ τοῦ Θεοῦ αἰσχίψαις.

Ὁ τόπος, ἐνθα πεύκας τις ἐνοῦτα, μετὰ μιᾶς πόλεως, προσκτάται αἰετοποτε ὄψιν βαθείας μελαγχολίας. Αὐτόσε λαλοῦσι πρὸς ὅμᾶς ἡ τρυφίσις καὶ ἡ κοινωμία. Αὐτόσε παρουσιάζονται αἱ ἐπιτόποι πρωτοτυπίαι.

Ὅστις ποτὲ ἐπλανηθῆ τυχαίως εἰς τὰς συνεχόμενας πρὸς τὰ παρισίαν πρόστατα ἐκεῖνας μοναξίας, τὰς ὁποίας ὄντατι τις νὰ ὀνομάσῃ ὄντατι τῆς παρισίνης περιφερείας, θὰ διακρίνῃν ἴσως ἐκεῖ, εἰς τὸ μᾶλλον ἐγκαταλειμμένον σημεῖον, καὶ τὰς μᾶλλον ἀπροσώτους ὀπισθεν θηαμῶδους φρενῆται ἀποψίσις ἢ πρὸς τὴν γωνίαν σκοτεινοῦ τοίχου θορυβούστας ὀμίλους παιδῶν, ρυπαροῦς, καταφύτους βορβόρου ἢ κοινωριτοῦ, ἀσκηπίσις, ἀνυποδῆτους, ἐν ἀταξίᾳ κόμης ἀπεριγράφου, παίζοντα, ἀλλ' ἀνθηστερεῖς διὰ κινταυρίων.

Οἱ παῖδες οὗτοι εἰσὶν αἱ ὀραπέται τῶν πενομένων γονέων υἱοί.

Αἱ περὶ τὴν πόλιν λεωφόροι εἰσὶν τὰ μόνα δι' αὐτοὺς μέγιστα ὄντα: ἐλευθέρως νὰ δραπέτευσωσι, καὶ εἰς τοῦτων τὴν διάκρισιν εὐρίσκονται τὰ περίχωρα. Ἐκεῖ αἰώνως καταφεύγουσι, ὅσους δραπέτευον τοῦ ἐνοριακοῦ των σχολείου, ἐκεῖ ἀνενοχλήτως ἄδοντα τὰς δυσώδεις στροφάς των.

Ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἢ μᾶλλον διάγουσι μακρὰν παντός βλέμματος ὑπὸ τὸ γλῶσσόν τοῦ Μαίου ἢ τοῦ Ἰουνίου ῥῶς, γονυπετοῦσιν ἔμπροσθεν λάκκοι, ἐν ὠροζάν ἐπὶ τοῦ ἑδάφους, παίζοντα τὰ σφαιρίδια ἢ φιλονεικούντα περὶ τριμαχίου γλοπιμαίου τινός: ἐκ τῶν περίξ, ἀνεύθυνα, φευγαλέα, ἐστιγματισμένα ἄλλ' εὐτυχῆ: καὶ ἅμα σᾶς διακρίνουσιν, ἐνθουσιάζονται ὅτι θύναται νὰ τὰς προσφέρωσι ποῖαν τινα ὑπηρεσίαν, ὅτι ἔχουσι καὶ τι ἐπάγγελμα, ὅτι πρέπει νὰ ζήσωσι καὶ προσέρχονται νὰ σᾶς πωλήσωσι μικρὰν τινα δεσμίδα ἰων ἢ ἐν ῥάκος περικνημίδος πλήρης ἐντόμων.

Αἱ συναντήσεις ἐκεῖναι τῶν ἀγροπαίδων εἰσὶ μία ἐκ τῶν πολλῶν τέρψεων ἀλλὰ καὶ συγχνήσεων, ἃς ἀπολαμβάνει ὁ μεταβαίνων εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων.

Ἐπίστα εἰς τοὺς ἄλλους ἐκείνους τῶν ἀγροπαίδων εὐρίσκονται καὶ κεράσια, ἄγνωστον ἂν ᾖσιν ἀδελφαί των, σχεδὸν ἀνεπτυγμένοι κόρακι, ἰσχυρά, μὲ τὸ τυρετὸν εἰς τὴν μορφήν των ἐξωγερτημένον, μὲ ἐρυθροπικρὰ κηλίδας ἐπὶ τοῦ προσώπου, μὲ ἰνθὴ καὶ πρισιὰς καὶ μύλωνας ἐπὶ τῆς κόμης των περιχαρεῖς, φαιδραί, ἀλλὰ καὶ ἀγριοπαῖ τὴν εἴην, γυμνόποδες, τρώγονται καὶ κεράσια ἐντὸς τῶν σπαρτῶν καὶ τὸ ἐσπέραι γνωρίζονται ἐκ τοῦ γέλωτός των.

Οἱ ὄμιλοι οὗτοι, θερμακινόμενοι ἐκ τοῦ θαλπεροῦ ἡλίου τῆς μεσημέριας, ἐπισχολοῦσι τὸν μελετῶντα τὴν ὑπαρξίν των τοιοῦτων ὄντων, τὸ δὲ θέαμα τοῦτο ἐντυπώσεται εἰς τοὺς μνησμοσύνας του.

Διὰ τὰ ὄντα ταῦτα, ὅλη ἡ γῆ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, τοῦ κέντρου της, τῶν περιχώρων της, καὶ τῶν διαζωνίων αὐτῆς λεωφόρων. Δὲν ἐξέρχονται ποτε ἐκ τῆς κορμιστῆς των ἰσμοσφαίρας, ὡς οἱ ἰχθύες δὲν θύναται νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ ὕδατος.

Κατὰ τὰς γνώσεις αὐτῶν, πέραν τῶν διαζωνίων λεωφόρων δὲν ὑπάρχει τίποτε: ἐκεῖ τελειώνει ὁ κόσμος.

ΣΤ'.

Και ὀλίγη ἱστορία.

Εἰς ἤν ἐποχὴν τελοῦνται τὰ ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἐξιστορούμενα, δὲν ὑπάρχον ἀστυνόμικες εἰς ἐκάστην ὁδὸν τῶν Παρισίων (εὐρυγέ-
τημα, περὶ ὧν δὲν εἶναι τῆς παρουσίας ὥρας νὰ ὑμιλήσωμεν, ὡς σήμε-
ρον οἱ ἀγιοῦπαιδῆς εἰσι πολυπληθεῖς ἐν τῇ πόλει.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν, ὑπάρχον κατὰ μίσην ὄρον διακόσιοι ἐξή-
κοντα, ἀνευ ἀσίου παιδῆς, περισυλλεγμένοι ὑπὸ τῶν περιπόλων ἐν-
τός τῶν ἀτοιχίστων οἰκοπέδων, ἐντός τῶν ἀνεγειρομένων οἰκοδομῶν
καὶ ὑπὸ τὰς ἀψίδας τῶν γεφυρῶν.

Ἐν ἐκ τῶν κρησφυγέτων ἐκείνων, ἀληθῶς φωλεὰ τῶν ἀστέγων
ὑπῆρξε καὶ ἡ διαίτησις κατανησασα φωλεὰ τῶν «γελοῦδων τῆς γερύ-
ρας Ἀρκόλης».

Ἀπὸ τῶν τοιούτων φωλεῶν ἀπέρρευσαν τὰ καταστρεπτικὰ τῶν
κοινωνιῶν συμπτώματα, πάντα δὲ τὰ ἐγκλήματα ἔχουσι τὴν ἀρχὴν
αὐτῶν ἀπὸ τὸν περιπετειώδη τοῦ παιδίου βίου.

Ἄλλ' ἐξαιρέσειν εἰς τοῦτο ἀποτελοῦσι οἱ Παριῖοι. Σχετικῶς δὲ
πάντοτε, ἡ ἐξαιρέσις ἦν διατυποῦμεν εἶναι δικαία. Ἐνῶ εἰς πᾶσαν
ἄλλην μεγαλοπόλιν, ὁ ἀγιοῦπαις εἶναι ἐξώλης, ἐνῶ σχεδὸν πολλαχού
τὸ τέκνον εἰς ἐαυτὸ ἐγκαταλειπόμενον, ἀποκληρούμενον ὑπὸ τῆς κοινω-
νίας, φέρει τὸ ἀπαίσιον βάπτισμα τῶν κοινῶν κακιῶν, εἴτινες ἀπο-
πνίγουσι τὴν ἀνάπτυξιν παρ' αὐτῷ παντός ἀνθρωπισμοῦ, καθιστῶσιν
ἀκόλαστον καὶ ἀσυνείδητον, τὸ χαμίνιον τῶν Παρισίων, ἐπιμένομεν
εἰς τοῦτο, καί! «τοι κατ' ἐπίφασιν ἠρωτηριασμένον, ἠθικῶς μένει
ἀνέπαρον. Ἡ διαγνώσις ἐν τῇ ἐκλάμψει αὐτῆς εἶναι ἀξιοπαρατήρητος,
ὅτι ἀπορρεῖ τὸ γεγονός ἐκ τῆς φαινής χρηστότητος τῶν παρισίων
λαϊκῶν ἐπαναστάσεων, ἐξ ὧν ἐπήγασεν ἀείποτε ποιὰ τις ἠθικὴ ἦτις
ἐξεκολάθη. ἀείποτε ἐν παρισινῇ ἀτμοσφαιρᾷ, ὡς τὸ ἔλας ἐν τῷ
ὠκεανῷ.

Τὸ ἀναπνεῖν τοῦ Παρισίου σημαίνει διαφυλάσσειν τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν.

Πάν ὃ, τι λέγομεν ἐνταῦθα, εἰς μᾶς ἀπαλλάσσει οὐδῶλος ἐκ τοῦ καρδιακοῦ πόνου, ὃν αἰσθάνομεθα, συναντώμενοι πρὸς τὰ ὄντα ἐκεῖνα περὶ τῶν ὁποίων φρίνονται σκορπισμένα τὰ νήματα τῆς συντριβείσης οἰκογενείας.

Εἰς τὸν τόφῳ ἀτελῆ ἔτι σύγχρονον πολιτισμὸν εἰς παρουσιάζουσι τι τὸ λίαν ἀνώμαλον οἱ οἰκογενειακοὶ οὔτοι ἀκρωτηριασμοὶ οἱ ἐκκενοῦμενοι ἐντὸς τοῦ γάμου, ἀγνοοῦντες τί ἀπέγιναν τὰ ἴδια τέκνα των καὶ ἐπιτρέποντες νὰ ἐκχυθῶσιν ἐν μίση, ὅφρ' τὰ ἴδια σπλάγχνα των.

Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου παρουσιάζεται ἡ μαύρη λεγομένη καὶ σκοτεινὴ μοῖρα, ἡ περιφραστικῶς διὰ τοῦ: «ἐρρίφθη εἰς τοὺς πέντε ὄρμους» εἰκονοζωμένη.

Εἰρήθω ἐν τούτοις, ὅτι ἡ ἐγκατάλειψις τῶν ἀτυχῶν ἐκείνων ὄντων ὑπεθάλαπτο σχεδὸν ὑπὸ τῆς ἀρχαίας μοναρχίας.

Ὅλιγοὶ φιλλάχοι ἢ βοῦμοὶ ἦσαν ἀναγκαῖοι εἰς τὰ ἀνώτερα κοινωνικὰ στρώματα, ἵνα ἰσχυροτέρα ἐπὶ μᾶλλον παρουσιάζεται ἡ τῶν ἐπαίωντων ἰσχὺς.

Τὸ πρὸς ἐκπαίδευσιν τῆς λαϊκῆς τάξεως μίσος εἶχεν ἀνέλθει παρ' αὐτῆ εἰς περιωπὴν ὀνόματος. Πρὸς τί, ἔλεγον τὰ ἡμίφωτα. Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ σύνθημα. Ἐπομένως ὁ ἀγνισμός εἶναι ἀπίσχυρασμα τοῦ ἀμαθοῦς παιδός.

Ἄλλως τε ἡ μοναρχία εἶχεν ἐνίστη ἀνάγκην τέκνων τοῦ λαοῦ, καὶ ὅσῳς παρουσιάζετο ἡ εὐκαιρία, ἐξεγείτο ἀνὰ τὰς ὁδοὺς πρὸς ἐξουρεσιν.

Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ'. ἵνα μὴ ἀναδράμωμεν εἰς ἀπώτερον παρελθόν, ὁ βασιλεὺς ἤθελε, καὶ δικαίως, νὰ συγκροτήσῃ στόλον. Ἡ ἰδέα ἦτο λαμπρά. Ἀλλὰ ποῦ τὰ μέσα;

Δὲν δημιουργεῖται στόλος, ὅταν, κλῆν τῶν ἱστορῶρων, ἀτινα εἶναι ὑποχειρὶς τοῦ ἀνέμου ἀθύρματα καὶ ἐν ἀνάγκῃ πρὸς ρομούλκῃσιν ὅν ἔχῃ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο πλοῖον, τὸ ἐκινεῖν ὅπου θέλει, εἴτε διὰ τῆς κωπηλασίας εἴτε διὰ τοῦ ἀτμοῦ.

Τὰ κάτεργα ἦσαν τότε διὰ τὸ ναυτικὸν ὅ, τι σήμερον εἶναι: τὰ ἀτμόπλοια. Ἐχρειάζοντο λοιπὸν κάτεργα· ἀλλὰ τὰ κάτεργα λειτούρ-

Ἡ Τερέζα εἶχε τὴν ἄδειαν νὰ ἔρχεται καθ' ἑκάστην
 πλησίον τοῦ ἐπι μίαν ὥραν.
 (Σελ. 38).

γούσι μόνον όταν υπάρχουν άνδρες ἐν αὐτοῖς· ἀπητούντο λοιπὸν ἄνθρωποι διὰ τὰ κάτεργα. Ὁ Κόλμπερτ ἐνήργει, διὰ τῶν ὀργάνων του ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ διὰ τῶν νομαρχιακῶν συμβουλίων, τὴν στρατολόγησιν ὧσων ἤδύνατο περισσotέρων καταδίκων.

Ἡ δικαιοσύνη βεβαίως οὐδόλως ἀντέτεινεν εἰς ταῦτο, ἐπερχομένη τὸναντίον πρόθυμος συνεργός.

Ἄμα συναλαμβάνετο ἄνθρωπος κατὰ τὴν διέλευσιν κηδείας μὲ τὸν πῖλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐχαρακτηριζέτο ὡς ἀγενότος καὶ ἀπεστέλλετο εἰς τὸ κάτεργον.

Καθ' ὅδον συνετύγγανον αἱ ἀρχαὶ παῖδα, ἀρκεῖ νὰ ἦτο δεκαπενταετής καὶ νὰ μὴ εἶχε γνωστὸν κατάλυμα· τὸν συναλάμβανον καὶ τὸν ἀπίστελον εἰς τὸ κάτεργον.

Καὶ ὅμως ἐκλήθη ἡ βασιλεία ἐκείνη μεγάλη καὶ ὁ αἰὼν μέγας.

Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΕ' τὰ παιδιὰ ἐξηρανίζοντο ἐντὸς τῶν Παρισίων· τὰ περισύναζεν ἡ ἀστυνομία ἄγνωστον διὰ τίνα χρῆσιν.

Ἐξιθροῦζοντο μετὰ τρέμου αἱ φοβερώτεροι τῶν ὑποναίων περὶ τῶν πορφυρῶν λουτρῶν τοῦ βσιλεύου.

Ὁ φιλόσοφος Βαρνιέ ἀρελῶς ἀρχιεῖται τὰ τοιαῦτα. Συνέβαιεν ἐνίστασι ἀξίωματικοὶ τῆς ἀστυνομίας, οἵτινες ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμνηστευθέντες κατάδικοι, νὰ λαμβάνωσι ταῦτα ἐκ τῶν ἐχόντων γονεῖς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ πατέρες ἀτέλειαις, ἐντρομαὶ ἔσπευδον πρὸς τοὺς ἀμνηστευθέντας τούτους· ἀλλ' ἐπινέβαιεν ἡ ἀρχὴ καὶ ἀπιγγόνιζε, τίνας ; Τοὺς ἀμνηστευθέντας ; Ὅχι· ἀλλὰ τοὺς γονεῖς.

2'.

Ὅπου τὸ χαμίμιον θὰ εἶχε θέσιν εἰς τὴν κοινωνικὴν
ταξινόμησιν τῶν Ἰνδιῶν

Τὰ παρισινὰ χαμίμια ἀποτελοῦσι σχεδὸν ἀφῆσιν. Ἐμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ χαμίμιον ὁ τυχὼν ἢ ὁ βουλό-
μενος.

Ἡ λέξις χαμίμιον ἐχρησιμοποιήθη κατὰ πρώτην φοράν καὶ ἀπὸ
δημώδους μετέπεσεν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἐγγραμμάτων τῷ 1834.

Ἡ ἐμφάνισις τῆς λέξεως ταύτης τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔρ-
γον φέρον τὸν τίτλον ὁ α' Ἐπαίτης Κλαύδιος. Μέγα ἠγέρθη τότε
σκάνδαλον διὰ τὴν λέξιν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐπύρασεν, ὡς εἰ εἶδεν
ἐξετάσεις.

Τὰ στοιχεῖα τὰ ἀποτελοῦντα τὸν πρὸς ἄλληλα σεβασμὸν τῶν χα-
μινίων εἰσὶ ποικιλότατα. Κατίστη περιώνυμον καὶ ἐθαυμάσθη παρ'
ἄλλοις τῆς ὁμοταξίας τῶν χαμινίων, ἐν τοιοῦτο πεσὸν ἀπὸ τοῦ ὕψους
ἐνός τῶν πύργων τῆς Παναγίας· ἕτερον ὡσαύτως διότι εἶχεν εἰσδύσει
εἰς τὸν ὀπίσθιον κήπον τοῦ Κεραμικοῦ ὅπου ὑπῆρχον τοποθετημένα
προσφρινῶς τὰ ἐπ' αὐτοῦ στηθίντα ἰγάλματα καὶ ἀφῆρσεν ἀπὸ τοῦ
τρούλου τὸν μόνυβδον· ἄλλο πάλιν διότι εἶχεν ἰδεῖ κρημνίζομενον λεω-
φορεῖον καὶ ἄλλο διότι ἐγνώριζεν ἓνα στρατιώτην ὅστις ἀποπειραθεὶς
δὲν ἐπίτυχε νὰ χύσῃ τὸ φῶς ἐνός πολίτου.

Ἀναμφιβόλως ἡ παρακατιοῦσα ἀπάντησις χωρικοῦ τινος πρὸς τινὰ
πολίτην ἔχει ἀληθῶς τὴν ἀριελαίαν ἀγρότου ἄμα καὶ τὴν εἰρωνεῖαν
πρὸς τὴν ἀστικὴν τάξιν.

— Ἐ! πατριώτη; τοῦ λέγει, ἡ γυναῖκί σου πέθανε ἀπ' τὴν
ἀρρώστια της, δὲν σὲ εἶπα γὰρ νὰ φέρῃς γιαντρί;

— Τί τὰ θεῖς, ἀφροντικό· ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ ἐπιθαίνομε μονάχα μας·

Ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ ἐπόμενος διάλογος χαμι-

νίου πρὸς ἕτερον, ἰδόντος ἱερέα συνοδευόντα ἐρ' ἀμάξης εἰς τὴν λαιμητόμον κατάδικον :

-- "ὦ ! τὸν ἄτιμο ! τοῦ ὠμιλεῖ, σὺν νὰ τοῦ λέγει, παρ' τὴν σκούρι σου καὶ χτύπα με.

Ἡ μὲν τοῦ χωρικοῦ ἀπάντησις ἐκφράζει ὄλην τὴν ἐγκαρτέρησιν, ἐνῶ τοῦ χαμίνου, τὸ ἀναρχικὸν πνεῦμα τοῦ ἐλευθεροτεκτονισμοῦ, παιδὸς του πρασοτείου.

Ἐπί ὀρθοκευτικῶν ζητημάτων ἔχει κάποιαν ἐλευθεροστομίαν προβαίονταν μέχρις αὐθαδεΐας.

Θιωρεῖ ὡς καθήκον του νὰ παρευρεθῆ εἰς θανατικὰς ἐκτελέσεις. ἔπου ὑψοῦται ἡ λαιμητόμος αὐτὸς παρουσιάζεται χωρὶς νὰ σκυθρωπώσῃ, γιὰ ὅτι ὡς ἐν ἐπισκευαστικῶν θεάματι.

Δίδει εἰς τὴν λαιμητόμον ποικίλα ὀνόματα τὴν ὀνομάζει. Τὸ τέλος τῆς σούπας, μουμουρίστρα, (1) Μάννα τοῦ οὐρανοῦ, Ἰσπερνὴ Βουκιά καὶ τόσα ἄλλα. Διὰ νὰ ἴδῃ ἀνέτως τὸ θέημα τῆς καρτομησίας ἀναρχιγῶτα: ἐπὶ στόλῳ καὶ ὀνόρων, κρημῶτα εἰς κινκλίδα: καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν καρποδολῶν.

Τὸ χαμίνιον γινῶται ἐπιδηροθωτῆς στιγῶν, ὡς γινῶται νύκτα, ὅπως δὲ ἰστό: πλείου δὲν ἐκροβίξει: τοῦτον οὕτω καὶ στέγη εἰκίας ἐκείνο. Δὲν ὑπάρχει ἱερτὴ διὰ τὸ χαμίνιον, ἄλλη παρὰ ἢ ἐν τῇ πλατείᾳ Γρέβ ἐκτυλισσομένη. Παρὰ τῷ χαμίνιῳ ὀνομαζόμενα ὀνόματα τοῦ Σαμφῶνος καὶ τοῦ ἀβθα Μουτῆ δὲν ὑπάρχουσι. Γουχαζέει τὸν θανατούμενον διὰ νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ. Ἐνίστατε τὸ, θιωμάζει. Τὸ χαμίνιον Λασεναίρ ὅταν εἶδῃ τὸ ἀποτρόπαιον. Δωτὴν γενναίως ὑποστάνα τὴν ποιήν, εἶπε τὴν φράσιν ἐκείνην, εἰς ἣν διαδλέπει πᾶς τις οἰοσθήποτε ἐν μέλλον: Μὰ τὴν Παναγιᾶ, τὸν ἐξ οὐ λ ε ψ α !

Τὸ χαμίνιον θέτει εἰς ἴσην μύθρον πολιτικὸν κατάδικον μετὰ κούργου, ἐνθμεῖται δὲ ὄλων τῶν καρτομηθέντων τὴν τελευταίαν ἐνδομασίαν. Ὁ Τολερὸν, οἷς λέγει, ἱερέα σκούρον θερμιστοῦ, ὁ Ἄθριλ τὸ ἐξ ἐνυδρίδος κασαίτο του, ὁ Λουβὶλ καπέλλο στορογγιλό, ὁ γέρω Δελκαπέρτα: ὅτι ἦτο φραλακρὸς καὶ ἀσκεπῆς, ὁ Καστάνια: ὅτι ἦτο πολὺ κέλικος καὶ χαμίστατος, ὅτι ὁ Βορῆς εἶχε ρομαντικώτατον ὑπογναθίδιον, ὁ Ζαμαρτὴν ἱερέα τῆς τριάντες του, ὅτι ὁ Λισοφί

(1) Ἐν Σμόρνῃ ἡ ἱπικίονος τῆς τοῦ ὄχλου ὀνομάζεται Μουμουρίστρα.

ἐμάλωνε μὲ τὴν μητέρα του. Εἰς τοὺς τελευταίους τούτους ἐν χαμί-
νιον ἐφώνησε : «Τώρα βρῆκατε τὸν κριτὸν νὰ ξεκαθαρίσετε τοὺς λο-
γαριασμοὺς σας !»

Ἄλλο χαμίνιον βραχύσωμον, θελήσαν νὰ τοῦ καταδικῶν ἀπαγομέ-
νον εἰς τὴν λαιμητόμον καὶ ὡς ἐκ τοῦ συρρέσαντος πλῆθους μὴ ἐνά-
μενον νὰ πλησιάσῃ, ἀνεριχθῆ ὡς πτόχος ἐπὶ τοῦ θανάου τῆς προκο-
μαίας. Ὁ χαροφύλαξ στρέφεται καὶ τὸ βλέπει ὀργίλως.

— Ἄρες με ν' ἀναβῶ, κύρ χαροφύλακα.

Καὶ διὰ νὰ κάμψῃ τὴν ἀστυρότητά του, προσθέτει :

— Μὴ σὲ μέλει, ἐν πίπτω.

— Σκοτίσθηκα ! ἄρα πέσῃ καὶ μὴν πέσῃ, ἀπαντᾷ ὁ χαρο-
φύλαξ.

Τὰ χαμίνια πολὺ λογαριάζουν ἐν ἀξιωμακμίνετον συμβεβηκός,
μεγάλως δὲ σέβονται ἐκεῖνον ἐκ τῶν ὁμοίων ἕσπερ κοπῆ ἐξ ἀπροσιτίας
ἕως τὸ κόκκαλο.

Τὸ χαμίνιον πολλὰκις ἀρέσκειται ἐπαναλαμβάνων : «Ἐννοια σου
καὶ βραστοῦν τὰ χέρια μου».

Πρὸς τοῖς χαμίνοις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ποιὰ τις σωματικὴ ἢ ψυ-
σικὴ ἐλαττωματικότης. Ἄν ἦσσι ζερβός εἶσαι, ζηλευτός. Ἄν ἦσσι
ἀλκυωνός εἶσαι εἰς ὑπόληψιν.

Η .

**Ὅπου ἀναγινώσκει τις μίαν λαμπρὰν φράσιν
τοῦ τελευταίου βασιλέως.**

Ἐν ἄρᾳ θέρους μεταμορφῶται εἰς βιτταχόν καὶ τὴν ἐσπέραν,
ἀναβαίνειν πρὸ τῶν γεφυρῶν Ἀούστερλις καὶ Ἰένης, ἐπὶ τῶν ἀν-
θρακωφόρων σχεδίων καὶ ἐπὶ τῶν πλωτῶν περιπηγμάτων ὅπου ἔρχον-
ται αἱ γυναῖκες καὶ πλύνουσιν, πίπτουν εἰς τὰ ὕδατα, καὶ κολυμ-
βοῦν, παραβάνοντα πᾶσαν παράβασιν αἰδέως ἰστονομίας.

Ἐν τοῖτοις οἱ χωροφύλακες ἐπαγροποιῶν ἀλλὰ τὰ χαμίλια, ἀμα ἰδῶσι μακρόθεν τοιοῦτόν τινα ἄνθρωπον τῆς ἑξουσίας εἰδοποιούνηται μετὰ τῶν ἀά τρωνῶν οἷα ἡ ἑξῆς:

— Μωρὲ Τιτῆ, μωρε! ἴσακώθηαι, μωρὲ! μάζεψε τὰ ροῦχά σου καὶ στρίβε το! Ἐρχονται τὰ ζῆλια. Πέρασε μίση ἀπὸ τὴν κάρμα τοῦ ἀποτίου, μωρὲ!

Ἐνίστε ἀναγινώσκουσιν συμβαίνει δὲ καὶ νὰ γράφωσι. Χρησιμεύουν δὲ καὶ εἰς τὴν πολιτείαν, μαθάνοντα, οὐδαίς αἰδὲ ἀά τίνος μεθόδου, ἀλληλοδιδασκτικῆς, πολιτικῆ τινὰ συνθήματι.

Ἀπὸ τοῦ 1815 μέχρι τοῦ 1830, ἐπὶ τῶν Βουρβόνων, τὰ χαμίλια ἀπειμμεύοντο τῆς φωνῆ τῶν κούρων, πρὸς κούρους παρεμοῖαζοντα τοὺς παχυσώρους καὶ περιστημένους βασιλεῖς τῆς δυναστείας ἐκείνης· ἀπὸ δὲ τοῦ 1830 μέχρι τοῦ 1848, ἐσχέδιαγράψαν ἐπὶ τῶν τούλων ἀγγλῶνα, ὁδὸν τῶν ἐθαίνετο ὅτι τὸ πρῶτον τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου εἶχε τὸ σῆμα ἀγγλῶνα.

Ἐσπέραν τινά, ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος, ἐπιστρέψαι εἰς τὰ ἀνάκτορα πειζῆ, εἰδὲ ἐκ τῶν παιδίων περὶ οἷ ὁ λόγος, μικρὸν, καὶ ἰδῶνα προσπαθῶν νὰ σχεδιαγράψῃσι οἱ ἄνθρωποι ἐν ἀπείδιον γυγαντῶδες ἐπὶ τούλου, εἰς δὲ μὲλλος ἐβθικεν ἡ χεὶρ του.

Πληροῖται ὁ ἀγαθὸς βασιλεὺς ἐκείνος, βοηθεῖ το χαμίλιον ν' ἀποτελεσθῆσιν τὴν σχεδιαγραφίαν του, ἴστατα δὲ, ὁδὸς εἰς αὐτὸ ἐν εἰκοσίστραχον.

— Αἰθε, τῷ εἶπε· τὸ ἀπ' οἷ εἶνι χαριγμένο καὶ ἐπάτω εἰς αὐτὸ. Ὡς πρὸς τοὺς ἱερεῖς τὸ χαμίλιον βολταίρκει. Ἡμέραν τινά ἐν χαμίλιον κατὰ τὴν ὁδὸν Παναπιστοκάλου ἐξέγραψεν ἐπὶ τῆς θύρας ὑπ' ἀριθ. 69 μερρασεμῶς ἐργαζομένου προσώπου. Τὸ ἐκρίτησαν ἀά τί κάμνει τούτο.

— Ἐδῶ κάθηται ἕως πιπῆς, εἶπει.

Ἐκεῖ δὲ ἀκρῶς κατῆκε, ὁ ἀπιστολικὸς ἀποπρῶτος τοῦ Πάπα.

Ἄλλ' ἄρ' ἐτέρου ἀγαθῆ νὰ ἀσκονῆ εἰς πρῶ ἐκλήριαν.

Δὸ πράγματα ἐπιθῆμαὶ καὶ οὐδεποτε τὰ κατορθοῖ : ν' ἀνατρέψῃ μίαν κούριαν, καὶ νὰ ρέψῃ το σχεσίμους πινατόλα του.

Τὸ χαμίλιον τῶν Παρισίων καὶ μετὰ αἰδασμοῦ φρεται, καὶ μετ' εἰρωτικῆς, καὶ μετ' αἰθῆλαις.

ἔχει ὀδόντας ἰθλίου, ἐπειδὴ κακῶς τρέφεται, καὶ ὁ στόμαχος τὸς πιάσει· ἀλλ' ὀφθαλμοὺς ἔχει ὠραίους, ἐπειδὴ εἶνε εὐφρῆς.

Τὸν Ἰεχωθά, ἐνώπιόν του ἂν ἐβλεπε, θ' ἀνέβαινε τὰς βαθμίδας τοῦ παραδείσου χωλοῖς πηδήμασιν.

Εἰς τὰς ἐπαναστάσεις, εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ στοιχείου του ἡ πρόπταιά του ἐπιμένει καὶ κατὰ τῶν μύθων· ἐκεῖ τὸ βλέπει ἀπαίσιον, ἀμέσως μεταβάλλεται εἰς ἤρωα. Κράζει : — Ἐμπρός ! καὶ αἴφνης ; σταβάλλεται ἐν ἀκαρεὶ ἀπὸ νηπίου εἰς γίγαντα.

Ἐν συνόψει, τὸ χαμίνιον εἶνε ἐν εὐθουμον, ἐπειδὴ εἶνε εὐστοχῆς.

θ'.

Τὸ ἀρχαῖον γαλατικὸν πνεῦμα.

Τὰ χαμίνια τῶν Παρισίων εἶναι ἀπεικόνισις αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τοῦ Βαμπεραί, τοῦ συγγραφέως τοῦ «Κουρίας τῆς Σελιδῆς». Τὸ γαλατικὸν πνεῦμα διαπνεύει ὅλον τὸν βίον των.

Ὅταν ἀρτῶνθ' ἐν ὕδασι ἀγωγῆς, τὸ χαμίνιον καταπᾶ δαιμονίως εὐφρῆς. Εἶναι ὅπως ὁ αἶνας ἐν πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ διατηρησιν ἀρτῶνθ' ἐν οἴνοπνεύματος. Ἐνδοτε σφάλλεται. Ὁ Κάμιλλος Δαμουλὲν ἦτο παιδί προαστείου. Ὁ Σαμπονὲ ὅστις ἐξεχουδῆζε τὰ θαύματα ἦτο τέκνον τῶν παρισίων λιθοτρώτων.

Τὸ παρισίον χαμίνιον ἐνῶ σέβεται τοῖς περὶ αὐτό, ἀποθίνειν εὐφρῆς ἀφροσύτως αἶρα καὶ οὐθαῖς. Γνωρίζει μέχρι τοῦ τελευταίου ὅλουσ τοῦ ἀστυφύλακος τῶν Παρισίων καὶ εὐφρῶς πάντοτε προσδίδει τὸ ἀνάλογον πρὸς τὴν φυσικογνωμίαν ἐνὶ ἐκάστου ἐπώνυμον. Τοῦσ μετρᾷ εἰς τὰ δάκτυλα. Σπουδάζει τὰ ἤθη, τὰς συνήθειας των, περὶ ἐνὸς ὃ' ἐκάστου εἰς αὐτῶν δύναται νὰ τοῖ διηγηθῆ πάμπολλα, κρατεῖ σημειώσεις.

Ψυχολογεῖ ἕνα ἕκαστον, ὡς ν' ἀναγιγῆσκῃ εἰς ἄ σικτὸ βιβλίον. Ἐμπορεῖ νὰ σᾶς εἰπῆ ὄνομασί : Ἐκεῖνος εἶναι π ρ ο ὀ ὀ τ η ς, ὃ

δαίνα είναι μ ο χ θ η ρ ό τ α τ ο ς, ό τάδε είναι μ ε γ α λ ο κ α ρ-
δ ο ς, αὐτός είναι γ ε λ ο ῖ ο ς· όλαί δὲ αὐτοί σί λειψί: ἐν τῇ
γλώσσῃ τῶν χαμίνων ἔχουσιν ἰδιάζουσαν ὅλως συνεκδοχήν. Ἐκεῖνος
ἐκεῖ φαντάζεται ὅτι ἡ νέα γέφυρα εἶνε κτῆμα του καὶ ἐμποδίζει τὸν
κ ό σ μ ο ν νά περιπατῇ ἐπὶ τῶν πλαισίων τῶν ἄκρων· αὐτός ἐδῶ
ἔχει τὴν μανίαν νά τραβᾷ τὰ αὐτιά του κ α θ ε ν ὄ ς κτλ. κτλ.

Ἐπιπλέον ἀναγγεῖλη μακρόθεν πρὸς συνάδειφόν του τὸ χαμίνιον,
ἔχει ἀπόκρυφον στρατηγικὴν ἐννοίαν, τοῦτο δὲ διὰ τινος ἐμφορῆως ἀπο-
πνεύσεως ὀμηρικῆν καὶ σπαρτιατικὴν ἄμα βεργολογίαν, μετὰ τσαυτῆς
δὲ τεχνικῆς ἀνωμαλίας καὶ ἀσυναρτησίας, ἵνα ἀμφιβάλλει: ἂν ἐξε-
φρίσθη τι δηλωτικὸν ἐννοίας, ὡς εἰς τὰς ἐλευσινικὰς τῆς Παναθη-
ναίων μελοποιίας.

1'

Ἰδοὺ οἱ Παρίσιοι· ἰδοὺ οἱ ἄνθρωποι.

Συνοπτικῶς δεύρομεν νά προσθέσωμεν καὶ τὰ ἑξῆς: τὸ σημερινὸν
τῶν Παρίσιων χαμίνιον εἶναι ὅ,τι ἄλλοτε εἶχε περίσχει ἄφορμὴν εἰς
τὴν λατινικὴν ρήτραν: Graecum est non legitur, ἥτις μετέπειτα
εἰς τὴν σημασίαν τοῦ περιφρονεῖν πρὸς συγκλῆψιν τῆς ἀδακμοσύνης
καὶ τῆς ἀνικανότητος πρὸς ἀντίληψιν. Εἶναι ὁ λαός ἐν τῷ προσώπῳ
παιδὸς φέροντος ἐπὶ τοῦ μετώπου ρυτίδα γεγενημένος κόσμου.

Τὸ χαμίνιον εἶναι χάρις διὰ τὸ ἔθνος καὶ συγχρόνως ἡ νοσοσ αὐτοῦ
ἣν πρέπει νά θεραπεύσωμεν.

Πῶς; Διὰ τοῦ φωτός.

Τὸ πῶς ἐξυγίαινει.

Τὸ πῶς φωτίζει.

Πᾶσαι αἱ ἀμφιλείς κωνικαὶ ἰατίνες ἀποστέλλουσιν ἐκ τῆς γλώσσῃς
ἐκ τῶν γραμμάτων, ἐκ τῶν τεχνῶν, ἐκ τῆς ἐπακιδεύσεως.

Μορφώσατε ἄνδρες! Μορφώσατε ἄνδρες!

Φοιτίσαστε αὐτοὺς ἵνα σὰς θηρμάνωσι. Τὸ φαινόν ζήτημα περὶ καθολικῆς ἐκπαιδεύσεως θὰ τεθῆ, ὡς ἀπόλυτος καὶ ἀκαταμύχητος ἀλήθεια θάπτον ἢ βράδιον. Τότε δὲ οἱ κυβερνῶντες ὑπὸ τὸ ἄγροπον ὄμμα τῆς γαλλικῆς ἰδέας, ἀναγκασίως θὰ προσηλωσῶσιν ἑαυτοὺς ἢ τέκνα ἀντάξια τῆς Γαλλίας, ἢ τὰ χαμίνια τῶν Παρισίων· ἢ λαμπάδας ἐν τῷ φωτὶ ἢ σπινθῆρας ἐν μέσῳ σκότους.

Τὸ χαμίνιον ἐκπροσωπεῖ τοὺς Παρισίους καὶ οἱ Παρίσιοι ἐκπροσωποῦσι τὸν κόσμον. Διότι οἱ Παρίσιοι εἶναι ἐν σύνολον οἱ Παρίσιοι εἶναι ὁ κόσμος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὅλη αὐτὴ ἡ ἄχαλνὴ πολις εἶναι ἐπιτομὴ ἡθῶν νεκρῶν τε καὶ ζώντων.

Ὁ τοὺς Παρισίους θεώμενος νομίζει ὅτι θεῖται ἀγνωστα κεφάλαια τῆς ἱστορίας καὶ ἐς τὰ διάκενα οὐρανῶν καὶ ἀστερισμοῦ.

Οἱ Παρίσιοι ἔχουσι Καπιτώλιον, τὸ δημαρχεῖον, Περθενῶνα, τὸν ναὸν τῆς Παναγίας· Ἀβεντίνον ὄρος, τὸ προάστειον τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου· Ἀζινάριον, τὴν Σορβῶνην· Πάνθειον, τὸ Πάνθειον Ἱερὸν Ὀδὸν, τὴν λεωφόρον τῶν Ἰταλῶν. Ἀσκὸν τοῦ Διόλου, τὴν κοινήν γυνάμην.

Πᾶν ὅ,τι πανταχοῦ ὁμῶς, τοῦτο εὑρίσκεται ἐν Παρίσις. Οἱ Παρίσιοι εἶναι αἱ Ἀθηναί, ἡ Ρώμη, ἡ Σιδάρ, ἡ Ἱερουσαλήμ. Ἀπαντες οἱ πολιτισμοὶ τῆς γῆς εὑρίσκονται εἰς Παρίσιους περιεκτικῶς ἀντιγεγραμμένοι, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ὅλαι αἱ βερβαρίτητες.

Ζήτησόν τι ὅπερ δὲν ὑπάρχει ἐν Παρίσις. Ὁ τρίπους τοῦ μάντεως Τροφωνίου δὲν περιέχει τι, τὸ ὅποιον νὰ μὴ ὑπάρχη ἐν τῇ θεωρίᾳ τοῦ μαγικτοῦ Μεσμέρου· ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Καγλιόστρου ἀναγεννᾶται ὁ Ἐργασίλας, ἐν δὲ τῷ κόμητι τοῦ Ἁγ. Γερμανοῦ ἐνοσφροῦται ἡ τῶν Βραχυμάνων Βαζαρόντη· ὅπως δὲ τὸ ἐν Δαμασκῷ τέμενος Ὀμοσμητέ τελεῖ θύματα, οὕτω καὶ τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Σαινμεδάρ.

Οἱ Παρίσιοι ἔσχον ὡς Δίσωπον τὸν Μαγιέ καὶ ὡς Κανιδιαν τὴν κόρην Λενορμάν.

Ἐξίστανται, ὡς οἱ ἐν Δελφοῖς συρρέοντες ἐνώπιον τῶν κεραινοθεῶν ἀληθειῶν τοῦ ὑπνωτισμοῦ. Ὡς δὲ ἐν Δωδώνῃ ἡ μάντις ἐκπαμνε νὰ κινῶνται οἱ τρίποδες, οὕτω καὶ οἱ Παρίσιοι διὰ τῆς τραπέζης.

Τῆς πόρνης ἀναδιβάζουσιν ἐπὶ θρόνου ὡς ἡ Ρώμη ἀνεθίβασεν

μίαν θαλαμηπόλον. Ἐάν ὁ Λουδοβίκος ὁ ΙΕ' ὑπῆρξε χειρότερος τοῦ Κλαυδίου ἢ Δουαρῆ εἶναι προτιμότερα τῆς Μεγαλίνης.

Οἱ Παρίσιοι συνδράζουσιν εἰς ἓνα ἀκατάληπτον τύπον τῆν Ἑλληνικὴν γυμνάστητά ἐν τῷ κάλλει, τῆν ἑβραϊκὴν γαργαίνωδην ἀσυνειδησίαν μετὰ τῆς γασκωνικῆς αἰσχρολογίας.

Διαγίνης, Ἰωβ καὶ Παγιάς δια τοὺς Παρισίους εἶναι κράμα αἰωνόδιον.

Ἡ Ρώμη, ὑπὸ τὸν Σύλλαν ἢ τὸν Δομιτιανὸν ἔην ἤτο ἡ αὐτὴ ὁ δὲ Τίβερις ὠμοίαζε τὰ ὄντα τῆς Ἀθήης· το παρελθὸν ἐληγομένοίτο. Οἱ Παρίσιοι πίνοσαι καθ' ἐξέστην ἐν ἑκατομμύριον λίτρας ὕδατος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τοὺς ἐμποδίζει εἰδομένης εὐκαίριας νὰ ἐν σμενίζωνται εἰς τὰ κινδυνώδη τομῆματα.

Οἱ Παρίσιοι εἶναι ὡς ἐν πικρίῳν. Ὑγιμονικῶς ἀποδέχονται τὸ πᾶν, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς Ἀφροδίτης δὲν εἶναι δυσσοικονόμητοι· ἡ καλλίπυγος οὐδὲν ὀνόταται νὰ ἦναι καὶ Ὀσιενότη, ἀρκεῖ νὰ γελᾷ· ὅλα τὰ λοιπὰ τῆ συγκοροῦνται· ἡ δυσμεροῖα τοὺς φαιδρῶναι· ἡ ἀσχημῖα τοὺς ἀποσπᾷ μετὰ τῆς τῶ ἐλάττωμα τοὺς τέρπει· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ὑπεκρίσις, ἡ ὑπατος οὕτως κινισμα, δὲν τοὺς ἐξόπτει.

Τόσον δὲ εἶναι εἰς τὰ φιλολογικὰ ζητήματα ἐπιρρηπῖς, ὥστε οὕτως ἀπεμύσονται ἐμπροσθὶν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὡς οὕτως σκανδαλίζονται ἐκ τῆς προσευχῆς τοῦ Τερτοίου. Ἀπὸ τῆς παρισίνης κατατομῆς δὲν λείπει οὐδ' ἡ ἐλαχίστη γραμμὴ τῆς παγκοσμίου φαιδρωμῆς.

Πολλὴν θα ἐλοποιετο οἱ Παρίσιοι, ἂν δὲν εἶχον καὶ μίον λαμπρότητον. Ὀλίγος τόπος ἐκ τῆς πλάστῆς Γρέβ πρέπει νὰ ὑπάρχη πρὸς ἐπίλειξιν. Τί θ' ἀπεγίνετο ὅλη ἰακίνη ἢ αἰώνια πανηγυρίς, ἂν μὴ ἤρτετο διὰ τοῦ θεάματος μιᾶς λαμπρότητος;

Ἡ ἐπισφρίσις μιᾶς τιμῆς ἐσχάτης ἡμέρας τῶν Ἀπόκριων εἶναι θὰ ἦτο πλήρης, ἂν δὲν ἀποσταζῆ τι καὶ ἐκ τοῦ φαιδρῶντος ἰακίνοῦ· ἀλλ' οἱ νόμοι ἐπρονήσαν καὶ περὶ τοῦτων ἐν τῇ ἐξουδεύσει των.

Οἱ Παρίσιοι κομαρχοῦσιν, ἀνίσσουσιν. Δὲ μεγαλοφῶναι των ἐκπέμποσαι ἀπανταχοῦ ἐκ τῆς ἐποπτικῆς λαμπρότητος.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ἐκεῖ προτιμᾷ νὰ εἰσιέλθῃ θριαμβευτικῶς ἐπὶ τοῦ ὀδεκατρίτου ἀστραπηθῆτος καὶ κατακραυγαῶντος αὐτοῦ ἔργματος. Ἀλλ' οὐχ ἤρτετο καὶ ὁ Σιληνὸς ἀκολουθεῖ καθήμενος ἐπὶ ὄνου.

ΙΑ'.

«Πλουραεὺν καὶ βασιλεύειν.

Οἱ Παρίσιοι δὲν ἔχουν ὄριον· οὔτε ἄλλη τις πόλις ἔσχε ποτὶ τὴν κυριαρχίαν ταύτης, πολλάκις μετακτιζούσης τοὺς εἰς αὐτὴν δουλεύοντας. Οἱ Παρίσιοι ἔχαι μόνον δίδου νόμους, ἀλλὰ καὶ συρμούς· καὶ ἔχαι μόνον συρμούς, ἀλλὰ καὶ τὴν συνθήειαν.

Εἰς ἐν ἀρέσκονται : ν' ἀποβαίνωσιν, ἔστιν οὖν, ἀνάγκη· καὶ ἐπειδὴ ἐκτρέπονται οὗτοι εἰς ἀνοχησία, ὅλη ἡ ὄψηλις καθίσταται καὶ ἐκείνη ἀνόχητος, ἀνοχηταίνουσα ἐκ μιμήσεως.

Ἐπειτα ἀρυπνίζονται μίαν πρῶταν οἱ Παρίσιοι, τρίβου τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ λέγουσιν· Τί βλαζὸν ἔσται ἔμα· ! καὶ ἐκρήγνυται εἰς γέλωτας, μετακτιζόντες τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅπερ τοὺς ἔμιμήθη.

Παρέδοξον ἀληθῶς ! Πῶς συμβιβάζεται τοιοῦτον μεγαλόργημα πρὸς τοιαύτην τραγέλαρον ! καὶ πῶς μία ὑπερχος ἐπιδοληκτικῆς συγκιρνάται μετὰ τοιαύτης παρφοδίας ! καὶ πῶς αὐτὸ τὸ στόμα σήμερον μὲν σάλπιγγει διὰ τῆς σάλπιγγος τῆς μελλούσης παρουσίας, αὔριον δὲ συρίζει διὰ σαρδούκλειος.

Οἱ Παρίσιοι ἔχουσι τὴν κατ' ἐξοχὴν εὐθυμίαν ὡς βασιλίδα τῶν τέρψεων τῶν. Ἡ φαιρότης τῶν εἶναι κεραυνός, ὁ δὲ ἀστεισμός αὐτῶν φέρει σκῆπτρον. Ἐξ ἑνὸς μορρασμοῦ τῶν ἀναθρώσκει ἡ καταγιγίς ἐνίσταται.

Δι' ἐκρήξεως αὐτῶν, τὰ ἔργα, αἱ ἡμέραι, τὰ θεομάσια, αἱ ἐπιποταὶ φθάνουσι μέχρι περᾶτων τῆς οἰκουμένης, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ τὰ ἀνακόλουθά τῶν. Ὁ γέλωσ τῶν εἶναι κρατὴρ ἡραστείου διασειῶν ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, οἱ δὲ χλευασμοὶ τῶν θαλλοὶ ἀνημμένοι.

Καθῶς ἐπιβάλλουσιν εἰς τοὺς λαοὺς τὸν τύπον τοῦ ἰδανικοῦ κίλλου· οὕτω καὶ τὰς γελοιογραφίας τῶν· καὶ τότε τὰ ἐξοχώτερα τῶν

μνημείων τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ ἔχονται τὰς εἰρωνείας των, ἐπιτρέποντες νὰ γελωτοποιθῆ ἡ κίβδηλος των.

Εἶναι πόλις ὑπέροχος σεμνομένη, διὰ τὴν ἄγαν ζωοπύρονον αἰκάτην τετάρτην Ἰουλίου, τὴν κοσμοκράτειραν, τὴν καταστήσαν τὴν λογικὴν αὐτῆς μῶνας τῆ ἀνθρώπινῃς θελήσει, καὶ πολλαπλασιαζομένην καθ' ἑλπίαν τοῦ τύπου τοῦ ἀλείπτου.

Ἐπιπλοῖ διὰ τοῦ φωτός τῆς τοῦ ἐλευθερωτῆς τῶν ἰθῶν ἀπάντων, τὸν Βασιγατῶνα, τὸν Κασκιστοκον, τὸν Βολιβάρον, τὸν Βότσαρη, τὸν Ρίανον, τὸν Βέμ, τὸν Μανῶν, τὸν Ασπίζ, τὸν Βρουον τὸν Γαρθιάλην. Ὅπου ὑπερόκει τὸ μέλλον ἐκεί καὶ αὐτή. Εἰς Βοστώνην τῆ 1779, εἰς Πέστην τῆ 1848, εἰς Παλιέρμον το 1860, ψυθροῖσεν τὴν πανέχρητον λέξιν Ἐλευθερία εἰς τὸ σὺς τῶν Πατριωτῶν τῆς Ἀγαῶνας, εἰς τὸ σὺς τῶν ἐπιζητούντων τὴν κατάρτησιν τῆς Δουλείας Ἀμερικανῶν.

Αὐτὴ πλάττει εἰς Κανάρη, αὐτὴ εἰς Παισιόνη. Διὰ τῆς προῆς τῆς ἐξωθρομένης ἡ Βέρνσι πίπτει εἰς Μισολογίαν καὶ ὁ Μιζέτης ἐν Βαρκελώνῃ αὐτὴ εἶναι τὸ βῆμα τοῦ Μιζηριπῶ καὶ ὁ κρατὴρ τοῦ Ροδουσιέρου.

Τα βιβλία, τὸ θέατρον, ἡ τέχνη, ἡ ἐπιστήμη, ἡ φιλολογία, ἡ φιλοσοφία αὐτῆς εἶναι τὰ πρῶτα βιβλία δι' ὅλην τὴν ἐπίδοσον ἀνθρωπότητητα. Ἐχει τὸν Πισαῖν, τὸν Ρινιέ, τὸν Βολταῖρον διὰ πῶσον συγγαίαν, τὸν Κορζιέρον, τὸν Καρπίεν, τὸν Ρουσσὸ ὤσαίτως, τὸν Μολιέρου εἰς αὐτῆς αἰῶνον. Τῆ γλώσσῃ αὐτῆς λαλεῖ ἡ ὀφθαλμία, καὶ ἡ γλώσσα ἐλεύθη καθίσταται λόγος.

Αὐτὴ θέτει τὰ θεμέλια τῶν προοδευτικῶν ἰδεῶν ἐν παντὶ πνεύματι.

Τα λαοσωτηρια ὁγμῆτα, ἅπαντα αὐτῆ σφραγισται. εἶναι διὰ τῆς ἐπερχομένης γενεῆς φροναῖα τεθειμένα. παρὰ τὸ προσκεφάλιον πάντοτε, ἀπὸ διὰ τῆς ψυχῆς τῶν συγγαγῶν καὶ παιστῶν τῆς ἐμφορῆθῆσαν ἀπὸ τοῦ 1789 πά τις πάντω. ὦν λῶν αἱ ἔρως.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ὅμως εἰ Παρισίαι πάντοτε μένουσι χαμῆς νιῶντες, ἡ δὲ ἀντιτάλητος αὐτῆ μεγαλοφῶν, τὴν ὁποῖον ἀνεμάζουσι Παρισίαι, ἐφ' ἡμετέρας τῆς κόσμου διὰ τοῦ φωτός αὐτῆς, χαρίζουσι δι' ἀνάγκη τὴν τετραμερῆν βίαν τοῦ Βουζινῆ ἐπὶ τοῦ νοσοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ γράφει ἐπὶ τῶν Παρισίων ἐκεῖ τὴν ὁλοκλήρη.

Οἱ Παρίσιοι δεικνύουσι πάντοτε τοὺς ὀδόντας των, καὶ πάντοτε ὁσάκις ὄμως δὲν τρίβουσι, γελοῦν.

Τοιοῦτοι οἱ Παρίσιοι. Διὰ πρὸς τὴν οἰκουμένην ἐπιπεμπόμενοι ἴδουσι των εἶναι καπνοί, ἀπὸ τῶν στοιχείων αὐτῶν ἐκθρώσκοντες.

Εἶναι σωφεία λίθων καὶ πηλοῦ, ἴλλ' ὑπεράνω πάντων εἶναι ἥθικόν ὄν. Οἱ Παρίσιοι εἶναι πλέον ἢ μέγα τι, εἶναι τὸ ἄπειρον. Διὰ τὴν Διότητι τολμοῦν.

Διὰ τῆς τόλμης κτᾶται ἡ πρόοδος. Ἄπασιν αἱ μεγάλα καὶ ἔξοχοι κατακτήσεις εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὸ γέρας τῆς εὐτολμίας. Διὰ τὴν ὑπάρξιν ἡ μεγάλη ἐπανόστασις ὅτε ἤρκεσε τὴν τὸν ὑπαδείξῃ ὁ Μοντέσκιο, τὴν διασαλεύσῃ τὴν ἰδέαν αὐτῆς ὁ Δουδερὸς, τὴν ἐξαγγείλῃ ὁ Βωμαρσὴ, τὴν ἀναμετρήσῃ τὰς συνεπείας τῆς ὁ Κονδορσὴ, τὴν παρασκευάσῃ ὁ Ἄρουι (1) καὶ τὴν προμελετήσῃ ὁ Ρουσσὸς ἐπὶ τὴν τολμήσῃ καὶ ὁ Δανιῶν.

Ἡ φωνὴ «θαρρήτε» ὑπῆρξε τὸ «Γεννηθήτω φῶς». Διὰ τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχωσι διαρκῶς περιόψεις τῆς γενναιοψυχίας τὰ παραδείγματα. Ἡ τόλμη θαμβοῖ τὴν ἱστορίαν καὶ εἶναι τὸ ἐκπαγλὸν τῆς ἀνθρωπότητος κλίτος.

Ἡ ἀνατέλλουσα ἡμέρα ἐπιδοικνύει καὶ αὐτὴ μίαν τόλμην.

Ἀποπειρώμενοι, καταφρονεῖντες, ἐπιμένοντες, ὑπεμένοντες πιστεύοντες εἰς ἑαυτούς, καλαίοντες στῆθος πρὸς στῆθος ἐναντίον τῆς τύχης καὶ ὅτε μὲν περιφρονεῖντες τὴν αἰδικὴν ἰσχύν, ὅτε καθυβρίζοντες τὴν μεθυστικὴν νίκην, ἀντέχοντες καὶ ἐπιτιθέμενοι, ἰδοὺ τὸ παράδειγμα τοῦ ὀπίσθινον ἀνάγκην ἔχουσιν οἱ λαοὶ τῆς γῆς καὶ τὸ φῶς τὸ ἠλεκτρίζον αὐτούς.

Τὸ αὐτὸ μεγαλοεὐχὴν φῶς ἀπὸ τὸν ὀκυλὸν τοῦ Προμηθεὺς μεταγγίλλεται εἰς τὸν πυρίπυρον φέροντα τοῦ Καμπεῶν.

(1) Σ. Μ. Τὸ ἀλογενεϊκὸν ἔργον τοῦ Βολταίρου.

IB'.

Τὸ λανθάνον μέλλον ἑνὸς λαοῦ.

Περὶ τοῦ παρισνοῦ ἰδίου λαοῦ λέγομεν, ὅτι τὸ χαμίμιον καὶ ὅταν ἀκόμη ἀνδρωθῆ εἶναι πάντοτε χαμίμιον, εἶναι τὸ παιδίον τὸ ἐξιστοροῦν τὴν πόλιν ὀλέκλιρον. Δὲ τούτο ἐμελετήσαμεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τούτου, τὸν πλάνητα ἐκεῖνον σπουδαίτην.

Εἰς τὰ πράγματα κυρίως εὑρίσκειται ἡ γνησιότης τῶν Παρισινῶν φυσιογνωμία, ἐκεῖ ἐμφανέει ἡ γνησιότης, ἐκεῖ ὁ ἀληθὴς αὐτοῦ τύπος.

Ἐκεῖ ὁ ἐργάτης ἀγωνίζεται τὸν βιωτικὸν ἀγῶνα καὶ ὑψίστατα τὰς συμφορὰς τοῦ, ἡ δὲ συμφορὰ καὶ ἡ ἐργασία εἶναι δύο ἀνθρώπινοι ἀπόψεις. Ἐκεῖ ὑπάρχουσιν εἰς ἀκαταμέτρητα πλήθη ὄντων ἀνθρώπων οἱ ἀπειροπληθεῖς καὶ παραδοξότεροι τύποι ἀπὸ τοῦ ἐκφορτωτοῦ μέχρι τοῦ στρατιώτου, ὄχλος, σαρπηρτός, λαϊκὴ τάξις. Αἱ λέξεις αὗται ἐκστομίζονται καὶ παρελαύνουσι ἐκ τῶν ὁμμάτων ἀπάντων ἱπικτήρητοι. Ἄλλ' ἐπιδόραρον. Γυμνητεῖοντες εἶτε ἀγρίμματα, τόσῳ τὸ χειρότερον. Δὲν ὑπάρχει ὅμως αὐτοῖς ἀποχωρῶν λόγος, ὅπως τοῖς ἀφῆσατε εἰς τὴν τύχην των καὶ μήπως πρόκειναι νὰ τοὺς καταρασθῆτε διὰ τὸ ἀγωνιώδη των βίον;

Διατί νὰ μὴ εἰσδύσῃ καὶ εἰς τὰς τάξεις αὐτὰς τὸ φῶς; Ἡμεῖς καὶ πάλιν θὰ ἀνακράζωμεν: Φῶς! Ἀνάγκη φωτός! φωτός! Τίς εἶδεν ἂν ἡμέραν τινὰ ἢ ἀγλὸς ἐκείνη δὲν μεταμορφωθῆ εἰς εὐαγγελίαν! Αἱ ἐπαναστάσεις μὴ δὲν εἶναι μεταμορφώσεις; Ὁ! αἰεὶ οἱ σοφοί, διδάξαιτε, φωτίσατε, ποδηγητήσατε, γαλουχήσατε, υποκαύσατε, σερφήσατε ἀνευδοκίμως, ἱπικαλύπτως, ληθήσατε στενωπεῖς τῆ φωνῆ, πρέξαιτε φαιδρὸν ἐν μέσῳ ἡμέρᾳ καὶ συμμιγνέσθε πρὸς τοὺς ἀγοραῖους συναδελφώθητε, εἶπατε αὐτοῖς ὅ,τι ἀγαθὸν γινώσκετε, διδάξατε τοὺς στοιχειώδη, διακρήξατε τὰ ἔθνη ἐν ἐκείσῳ, ἔσσειτε τὴν Μισσαλιώτικα, σκορπίσατε ἐνθουσιασμοὺς καὶ ὀρέξατε ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν κλωνίας γλωφούς. Ἄς στροβιλιωθῶσιν αἱ ἰδέαι, ὁ ὄχλος ἐκεῖνος εἶναι ἡδέκτικὸς ἐξυψώσεως.

Ἡμεῖς δὲ ἅς προσπάθησωμεν νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὴν ἰτέραντον ἐκείνην χέρσον, τὴν στεῖραν εἰς ὄργας καὶ ἰδέας, ἀλλὰ καὶ θερμουργὸν καὶ λάμπουσαν καὶ φρικιώσαν ἐνίοτε.

Οἱ γυμνόποδες, οἱ ρακένδυτοι καὶ γυμνόχειρες οὔτοι, οἱ ἀμαθεῖς καὶ τὰ περιτρίμματα καὶ οἱ ἐν σκοτίᾳ οὔτοι βιοῦντες, δυνατόν νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν κατάκτησιν τοῦ ἰδεώδους.

Παρατηρήσατε προσεκτικῶς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ θὰ διακρίνετε ἐν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν. Τὴν πενιχρὰν ταύτην ἄμμον, ἣν καταπατεῖτε, ριψατέ τὴν ἐντὸς καμινευτηρίου, καὶ ἐκεῖ ἅς ἀναλυθῆ, ἅς κοχλάσῃ καὶ θὰ τὴν ἰδῆτε ἐκρέουσαν εἰς κρυσταλλίνην μάζαν, οἷ' ἣς ἴσως νέος τις Γαλιλαῖος ἢ Νεῦτων θ' ἀνακαλύψωσι νέους ἀστέρας, νέους ἐρίζοντας, νέους κόσμους !

— — —
ΙΓ.

Ὁ μικρὸς Γαβριῆς.

Ὁκτώ ἢ ἐννέα περίπου ἔτη μετὰ τὰ συμβάντα ἅτινα διηγήθημεν εἰς τὸ δευτέρον μέρος τῆς ἱστορίας ταύτης, παρατηρεῖτο συνεχῶς εἰς τὴν λεωφόρον τοῦ Τάμπλ ἐν Παρισίοις, καὶ τὰ περίξ τοῦ Σατωδῶ, ἐνδεκαετῆς ἢ δωδεκαετῆς τι παιδίον. Τοῦτο θὰ ἦτο πιστὴ εἰκὼν τοῦ «χαμινίου», καθὼς περιεγράψαμεν αὐτὸ ἀνωτέρω, ἂν, μετὰ τοῦ γέλωτος τοῦ ἰδιόζοντος εἰς τὴν ἡλικίαν του, δὲν εἶχε τὴν καρδίαν του ὅλως κατηρῆ καὶ κενήν.

Τὸ παιδίον τοῦτο ἐφόρει μὲν πανταλόνι μεγάλου ἀνθρώπου, ἀλλὰ δὲν τὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ πατρὸς του· ἐπίσης καμιζόλαν γυναικίαν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς μητρὸς του. Ἄλλοι τῷ εἶχον ὄψεις ἐκ φιλανθρωπίας ταῦτα τὰ φορέματα.

Καί ὁμοῦ ἐφρόντιζε περὶ αὐτοῦ, ἡ δὲ μήτηρ ἔεν τὸ ἡγάπα. Ἦτον ἐκ τῶν καθ' ὀλοκληρίαν ἀξίων οἴκτου παιδίων ἱκείνων, ἅτινα ἔχουν πατέρα, μητέρα, καὶ ὁμοῦ εἶνε ὄρφανά.

Τοῦτο τὸ παιδίον, τότε μόνον ἦτον εὐτυχές, ὅταν εὐρίσκατο ἐν τῇ ὁδῷ. Τὸ λιθώτατον ὑπῆρξεν ἤτονον σκληρόν πρὸς αὐτό, παρὰ τῆ καρδία τῆς μητρός του.

Οἱ γονεῖς του τὸ εἶχον ριφει εἰς τὴν ζωὴν δι' ἐνὸς λακπίσματος. Ἦνοιξε λακπὸν καὶ αὐτὸ τὰ πτερόριά του καὶ ἀπιπεταξεν.

Ἦτο παιδίον ταρχοποῦν, γοργόν, ἀεικίνητον, χυδαίως ἀστειζόμενον, ἔξυπνον, τὴν ὄψιν ζωηρόν, ἀσθενηκόν. Πηγαινοπηρχετο, ἐμελεπεν, ἐπαίξε τὴν λάκκαν, ἔξει τὸν πηλόν τῶν ρυτκίων τοῦ ὄρφου, ἐλεπτεν ὀλίγον τι, ἀλλ' ὡς αἱ γαλαὶ καὶ τὰ ἐνοδρόδια, διὰ τρόπον ἐπιχάριτος· ἐγέλα, ὅταν τὸ ὠνόμαζον σελταμπίκον, ἐθύμωνιν ὅταν τὸ ἔλεγον ἀγοιπαῖο. Δὲν εἶχε κατάλυμα, οὔτε τροφήν, οὔτε θέρμανσιν, οὔτε στεργὴν ἐξοσμήθιν· ἀλλ' ἦτον εὐθύμων, ἐπειδὴ ἦτον ἐλεύθερον.

Ἦταν τὰ ἀτυχεῖα τῶτα πλάσματα ἦνε ἄνθρωποι, πάντοτε σχεδόν ὁ ὄγκος ὁ κοινωνικός, προσκρούων ἐπ' αὐτῶν τὰ θρῆμματίζει· ἀλλ' ἐνίσφ εἶνε παιδία, διαφείγουσιν τὸν ὀλιθρον. Τὰ σῶζει αὐτὴ ἡ σφιρότης των.

Καί ὁμοῦ, καίτοι ἐγκαταλειμμένον τὸ παιδίον τοῦτο, συνέβαιεν ἐνίσφ μετὰ παρέλευσιν ὄσο ἡ τριῶν μηνῶν νὰ λέγῃ :

— Θὶ ἴπάγω νὰ ἰδῶ καὶ τὴν μάνα μου!

Καὶ τότε ἔφινε τὴν λεωφόρον, τὸ Ἰπποδρόμιον, τὴν πύλην Ἀγ. Μαρτίνου, κατήρχετο πρὸς τὰς προκμαῖας, ἀέβαινε τὰς γοφράς, προσήγγιζεν εἰς τὰ προάστεια, ἐκείθιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον Σελπετρίου καὶ ἔφθανε, ποῦ; Ἀκριβῶς εἰς οἰκίαν τινα, ὅπ' ἰρθμόν 50—52 ἦν ὁ ἀναγνώστης ἐνθουμῆται, εἰς τὸ παλιόσπητον Κάρρακ.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἔστυχε νὰ ἦνε πολλὰ τῶν ὀσμητιῶν τῆς οἰκίας ἐκείνης ἐνοικιαζόμενα εἰς διαφόρους ἐθρήπουκ, ὅστις ὁμοῦ καθὼς συμβαίνει πάντοτε εἰς Παρισίους, οὔτε ὀσμήν τινα εἶχον μετὰ τῶν οὔτε σχέσιν.

Ἦσαν ἄνθρωποι εἰς τὴν τάξιν τῶν πενήτων ἱκείνων, ἤτις ἄρχεται ἀπὸ τοῦ πτωχόσσαντος ἀποῦ, καὶ χωροῦσα ἀπὸ πενίας εἰς πέναν ἐν τῇ κοινωνικῇ ὑποστάθμῃ, κατατῆ μέχρι τῶν ὄσο ἱκείνων ὄτων,

... θά διεκρίνε ... θορυβώντας όμιλους παίδων,
 ρυπαρούς, άσκεπεϊς, άνυποδότηους εν άταξία κόμης άπεριγράπτω,
 παίζοντας ... (Σιλ. 729).

εἰς ἃ καταλήγει ὁλος ὁ ὑποκειμενικός ὄμιλος διὰ τοῦ νεωτέρου καλλι-
τεροῦ εἰς τὸν ὀδοκαθαριστὴν καὶ τὸν φακοσυλλέκτην.

Ἡ κλειδοῦχος τοῦ κειροῦ τοῦ Γιάννη Ἀγριάνη εἶχεν ἀποθάνει
ἐν τῇ μεταξὺ τούτῳ καὶ τὴν εἶχε διαλύθη, ἀλλὰ τις ὁμοία, ἐνό-
μαζομένη κατὰ Βεργῶν, οὐδὲν ἄλλο εἰς τὸν βίον τῆς ἀξιοσημειωτον
ἐχούσα, εἰμὴ τὴν ὀναστέϊαν τρῶν ψευτακῶν, ἀλληλοδιαδόχως
κυραρχησάντων ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς.

Ἀθλιότεροι τῶν κατοικοῦντων εἰς τὴν εἰκὴν ἐκείνην, ἦσαν οἰκο-
γένειά τις ἐκ τεσσάρων ψυχῶν, πατήρ, καὶ μήτηρ, καὶ δύο θυγατέ-
ρες ἀνεπτυγμένα ἤδη ἀρχόντως. Ἦσαν, δὲ καὶ αἱ τεσσαρες ψυχαὶ
αὗται συνηγμένα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἐσπίτην. Ὅταν ὁ πατήρ παρῶν
σιόσθη ἵνα ζητήσῃ τὸ ἐσπίτην, τοῦτο ὡς ἑσπίτην, εἶπε, εἶπε, ὅτι
ὄνομαζέτω Ζενδρέτης. Ἐπειτα, ἔταν μετεκρίσιν εἰς αὐτὸ τὴν γυ-
ναῖκα καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ, εἶπε, εἶπε, εἰς τὴν θυγατέρα. — Κατὰ
πᾶς σὲ λέει· ἂν ἔλθῃ κἀνέϊς καὶ σ' ἐρωτήσῃ, μὴν κἀθηται ἰδὼν μίαν
κἀνέϊας πάλινός, ἢ καλός, ἢ καὶ ἰσπανός, τὰ εἰσέρχῃ, ὅτι ἦν γὰρ
εἰμένα.

Ἄσπυ, ἦτον ἡ ἀκαγένεια τοῦ πατρὸς γομνοπέδου παιδίου. Ἦρχετο
ἐνίστη, καὶ ἔδωκε τὴν ἐσχάτην ἐκείνην ποῖαν τῶν γονεῶν τοῦ, τὸ
δὲ θλιβερότερον, οὐδὲν μεδίμα· ψυχρὰν τὴν ἰστίαν, ψυχρὰν καὶ τὰς
καρδίας.

Ὅταν εἰσέρχεται, τὸ ἠρώτων· — « Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ; » Αὐτὸ δὲ
ἀπεκρίνετο· Ἀπὸ τὸν ὄρομο. Ὅταν εἰ ἀνεχώρει, τὸ ἠρώτων, — Καὶ
ποῦ πᾶς τώρα ; Αὐτὸ δὲ ἀπεκρίνετο, — Ἐξω, εἰς τὸν ὄρομο. Ἦ μή-
τηρ τοῦ τῷ ἔλεγε, — « Καὶ τί ἔλθεις ἰδὼν τώρα ; νὰ κάμῃς.

Ἐξῆ λοιπὸν τὸ παιδίον τοῦτο ἐν στερῆσι πάσης φιλοσοφίας, κρι-
θῆς τὰ ὡρὰ ἐκείνην χόρτα, τὰ ἐπίετα φαστα εἰς τὰ ὑπόγεια. Καὶ οὕτω
ἐμεμφιμοῖρε ὅτι ἦτο εἰς τοιαύτην κατὰστασιν, οὕτω ἐμνηστικῶς κατὰ
τινος. Δὲν ἤξευρεν ἀκριβῶς πῶς πρέπει νὰ ἦν μίαν μήτηρ καὶ εἰς
πατήρ.

Ἦγάπα ὁμοίως ἡ μήτηρ τοῦ τὰς ἀδελφάς τοῦ.

Ἐλημενησάμεν νὰ εἰπώμεν, ὅτι εἰ τὸν συνηγὸν τοῦ Τριφυλ
ἐπωνόμαζον τὸ παιδίον τοῦτο μικρὸν Γαζάρην. Διὰ τὴν ἐκαλιότεν Γα-
ζάρην ; Διὰ τὸν αὐτὸν ἴσως λόγον ὅτι ἦν καὶ ὁ πατήρ τοῦ ἐκαλιότεν
Ζενδρέτης.

Ὡς φαίνεται, ἡ κοπή τοῦ συγγενικοῦ δεσμοῦ εἶναι τὸ ἔσχατον ἀθλίων τινων οἰκογενειῶν.

Τὸ δωμάτιον ὅπου κατώκει ὁ Ζονδρέττι, μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἦτο τὸ τελευταῖον, εἰς τὸ βίθου τοῦ διαδρόμου τῆς οἰκίας τοῦ Κάρακα. Τὸ πρὸ αὐτοῦ κατεῖχτο ὑπὸ πτωχευάτου τινὸς νέου, ὅστις ἐκαλεῖτο κύριος Μάριος.

Ἄς εἰπωμεν καὶ τίς ἦτον αὗτος ὁ κύριος Μάριος.

BIBAIION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΕΑΤΗΣ

Α΄.

Ἐνενηκόντα ἔτη καὶ τριάκοντα δύο ὄδοντια.

Ἀρχαῖοι τινες κάτοικοι τῶν ὁδῶν Βουσιρά, Νορμανδῆ, καὶ Σαιντόνζ ἐπισημαίνονται γέροντα ὀνόματι κίριον Γιλνεορμάν, καὶ ἀσμένως αναφέρουσι περὶ αὐτοῦ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτο γέρον ἤδη, ὅταν αὐτοὶ ἦσαν νέοι.

Ἡ φουσιγωμία αὐτῆ, διὰ τοῦς μελαγχολικῶς ἀτεινίζοντας πρὸς τὸ παρελθόν, ὅν εἶχε καθ' ἑλευθερίαν ἐξαρτισθῆ, ἐκ τοῦ λαβυρίνθου τῶν γειτνιαζουσῶν πρὸς τὸ Τάμπλ ὁδῶν, ἃς ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ' ἐπωνόμασαν διὰ τῶν ὀνομάτων πασῶν τῶν Γαλλικῶν ἐπαρχιῶν, ἀκριβῶς, ὡς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, ὠνόμασαν τὰς ὁδοὺς τῆς νέας συνοικίας Τιβολί διὰ τῶν ὀνομάτων πασῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν πρωτευουσῶν διαβήμισις, ὡς βλέπετε, εἰς ἣν ὅπως ὀλίποτε διαρῶται ποιά τις πρὸς.

Ὁ Γιλνεορμάν, ὅστις ἔζη, κατὰ τὸ 1831, ἦτο ἐκ τῶν προσωπι- κοτήτων ἐκείνων τας ὁποίας πρέπει τις ἐκ περιεργείας νὰ ἴδῃ, ἵστω καὶ ἐρ' ἵπαξ ἐπὶ ζωῆς του, διότι ἔζησαν μικροχρόνιοι καὶ ἐπομένως ἔχουσι τι τὸ παρῆδοξον, πρὸς ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἀλλοτε ὠμοιάζον πρὸς τοὺς λοιποὺς καὶ σήμερον πρὸς οὐδένα ὁμοιά- ζουσι· ἀλλ' ἕωςτος φουσιγωμία αὐτοῦ ἔλλη, ἐπαρχίῃ, τοῦ δεκάτου

ογδού αιώνας με τὸ γνήσιόν του ὕψος, ὅπως εἰς μαρκήσιος με τὸ ἰδιό-
ζον πρὸς τὸν τίτλον του ὕψος.

Εἶχεν ὑπερβῆ τοὺς ἐνεήκοντα, καὶ ἰδιόζην εὐθιυτηρ, ἐλάλει ἐν-
τόνωσ, ἐβλεπε καθαρά, ἔπινε τον οἶνον ἀκρατον, ἔτρωγε καλὰ, ἔκου-
μάτο καὶ ἐρρόγγαζεν.

Εἶχε δὲ καὶ τὰ τριάκοντα ὄλο του ὀδόντια. Μόνον, ἔταν ἤθελε ν'
ἀναγνώσῃ, ἐφόρει διόπτρας.

Ἦτον ἄνθρωπος φιλήθονος καὶ θηλυμανηρ, ἀλλ' ὅμως ἔλεγεν ὅτι
πρὸ ὀκτώ ἢ ὀκτα ἑτῶν παρήτησεν ὀλωσάδου τὰς γυναῖκας. Δὲν ἤθῶ-
νατο πλέον ν' ἀρίσῃ, ἔλεγε. Καὶ δὲν ἔλεγεν, — Ἐγῆρασα πολὺ, ἀλλὰ
— Δὲν μ' ἔμειναν πλέον χρήματα. Ἄν εἶν ἔχανα τὴν περιουσιαν
μου... ἔ, ἔ, ἔ.

Τφόντι, μὲλις τῷ ὑπαλείπετο ἑπτάς πρῆστος εἰς δεκαπέντε χι-
λιάδων φράγκων. Τὸ εὐερόν του εἶ ἦτε νὰ κληρονομήσῃ συγγνή-
τινα, ἔσπε νὰ ἔχῃ εἰσῶδημα ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων, καὶ οὕτω ν'
ἀποκτήσῃ ἔραμίντι.

Καθὼς παρατηρεῖτε, ὁ γέρον Γίλενορμάν δὲν ἦτο τοῦ ἀσθενικοῦ
ἐκείνου εἴδους τῶν πρεσβυτέρων, οἷτινας, ὡς ὁ Βολταῖρος, ἦσαν ἑτοιμο-
θάνατοι καθ' ὄλην των τὴν ζωὴν. Γέρον ὕγιος κράσιος, δὲν εἶχε
τὴν μακροβιότητα βραχισμένης λαγήνου.

Ἦτο ἐπιπίλαος, γοργίς καὶ εὐέξαπτος. Δι' ἐλάχιστα πρῆγματα
ἐγάλα τὸν κόσμον, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐναντίον τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

Ὅταν ἐντέλεγέ τις πρὸς αὐτόν, ἤγειρε τὴν φάδον του, καὶ ὄχι μόνον
τὴν ἤγειρεν, ἀλλὰ καὶ ἐξόλιζεν ὅποιονδῆποτε.

Εἶχε μίαν θυγατέρα ὑπερπεντηκοντούτιδι, ἄγαμον, τὰς ἐφ' ἧς κατέ-
εαζε καλὰ, ὅταν ἐθόμωνεν, ὡς ἂν ἦτο κόρη ὀκταετίας. Ἐρράπιζε δὲ
καὶ τοὺς ὑπηρέτας του βαναύσως κρίζων πρὸς αὐτούς, — Ἄ, παληνί-
θρασε!

Ὅσάκις ὕβριζε μεταχειρίζετο τὴν φράσιν· Μαῖρη καὶ σκοτεινὴ
καὶ νάταν ἡ ὦρα σου! Εἶχε καὶ ἰδιαιτέρως ὄλωσ παραδόξως φράσεις
δὲ ὧν ἐξέφραζε τὴν ἐνδόμυχόν του γαλήνην.

Ἐξυρξέτο καθ' ἐκαστὴν δι' ἐνὸς κουρέως φρελλοῦ, ὅστις τὸν
ἀπεστρῆφετο, οἷτι· τὸν ἐρθεῖτο ὡς ἐκ τῆς νοστιμιούλας γυναῖκός του.

Ὁ Γίλενορμάν ἐθαύμαζεν αὐτὸς ἑαυτὸν διὰ τὴν ἐν παντί εὐθιυτιαν
του, λέγων ὅτι εἶναι ὄλος μυαλὸ καὶ ἰσοῦ π. ἔλεγε·

— Μο τὴν πίστιν μου, ἔχω καὶ ἐγὼ μίαν ἐξουθεσίαν διαβουλεύμενην ἡμπερῶ ἀπαίστως νὰ εἶρω, ὅταν μὲ κεντᾷ ψῆλλος, ἀπὸ ποίαν γυναῖκα μοῦ ἔρχεται.

Συνεχῶς μεταχειρίζετο τὰς λέξεις, ἐκείνουθεντος ἁ θρωπος», καὶ τὴ ἀφύσικον χωρὶς νὰ ἀποδῶρ εἰς τὴν λέξιν ταύτην τὴν σημασίαν ἧς ἀποδίδεται εἰς τὴν λέξιν φύσις κατὰ τὴν παρούσαν ἔποχην.

— Ἡ φύσις, εἶπε, οὐδὲν ἔχει ὁ πολιτισμὸς κατὰ ἀπὸ ὅλα, στραγγίζει εἰς αὐτὸν καὶ ὀλίγη βαρβαριότητα, ἀπὸ τὴν ἐπιτετημένη ὁμῶς ἐκείνη. Ἡ Εὐρώπη, ὁμῶς ἔχει εἰδήματα τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικής ἐν σιμάρῳ. Ἡ γὰρ εἶσι τῆς τῶν οὐρανῶν, ἡ ἔχοντα εἶνε κρεατέλλος τοῦ κόλπου. Αἱ χειρῶν τοῦ θεάτρου εἶνε κικκιναι ἀγριογοναίικες. Δόται δὲν τραγοῦ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοὺς πιπιλιζοῦν ἢ, ὡς μάλιστα τοὺς μεταδίδουσι εἰς ὅστρεδια καὶ τοὺς ροφοῦν. Ταυῦτα εἶνε τὰ τῆς μας. Δὲν κατατροχθίζομεν, ροκαζίζομεν. Δὲν ἐξολοθρευομεν, τσομαζοῦμεν.

B'.

Κατὰ τὸν Μιχάηλ Μιχαήλ, καὶ τὸ καλῶς τοῦ.

Κατὰ εἰς τὴν συνακίαν Μιχαήλ, ἔδός τόπος Κρινίου, ἀριθ. 6.
Ἡ οἰκία ἦτο ἰδιοκτησία τοῦ.

Ἡ οἰκία αὕτη εἶχε καταδαρισθῆ καὶ οἰκοδομηθῆ ἐκ νέου, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῆς πιθαῶς εἶχε ἀλλάξῃ εἰς τὴς ἀναστασιώσεως ἐκείνης τῆς ἀριθμῆσεως ἃς ὀφίστανται εἰς ἔλλο τῶν Παρισίων.

Ἐχθρῶσε δύο γυναικῶν. Ἦτον ἰθιμός καί, ὅταν ἤθελε, θωπεύο τῆς. Ἐπὶ τῆς νεότητός τοῦ ὠπῆξεν εἰς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, αἱ ὅποιαι πάντοτε ἀπατῶνται ὑπὸ τῆς γυναικός των, καὶ οὐδέποτε ὑπὸ τῆς ἐρωμένης των. Διότι εἶνε οἱ ἀσεβειώτατοι τῶν συζύγων καὶ οἱ χαριέστατοι τῶν ἐραστῶν.

Είχε πάντοτε τὰς χεῖράς του ἐντός τῶν θυλάκων τῆς σιγῆς, καὶ ὑπὸ τὰ γόνατα ἀναδεξιμένης (κατὰ τὸν συρμόν τοῦ κομποῦ ἐκείνου) περισκελίδος του, καὶ ἔλεγεν ὡς ἀπὸ τρίποδος: — Ἡ γαλλικὴ ἐπιανάστασις ἦτον ἕνας σωρὸς τιποτέναια.

Τὰ ἰδιαίτερα δωμάτιά του ἦσαν ἐν ὁλόκληρῳ διαμέρισμα τοῦ πρώτου ὀρόφου ἐπιπλωμένον μέχρι τῆς ἑρσῆς ἀπὸ ταπετσοῦρα· ἔξω εἰς ἀκτῆς τῶν Γομπελὲν καὶ Μπωβαί, παριστώσας βοσκτικὰς σκηνάς. Τα σκευάσματα καὶ αἱ ζωγραφίαι τῆς ὀροῆς καὶ τῶν τοίχων ἦσαν ἀνελέγχε καὶ βαθμιαία ἀναπεράστους τοῦ αὐτοῦ θέματος συμπεριλαμβανόμενον προσηγγίζε μέχρι τοῦ διαζυγίου προσεχέιστος τῶν ἰδίων.

Τὴν κλίμακα του περιέφρασσε διὰ πολυπόχου παράθυρον ἐπιθωμένον ἐκ κίμμιος τοῦ Κερμαὶ καὶ Μικρὰ παραπιστόματα σωροῦτὰ ἐκρέμαντο πρὸ τῶν παραθύρων σχηματίζοντα μεγάλας τοῦ κειομένου εἰς πτυχὰς γραμμικὰ τάξας καὶ μεγαλοπρεπεῖς.

Ὁ κίβος κείμενος ὀπίσθως ὑπὸ τὸ παράθυρόν του εἶχε διεξόδον πρὸς τὸ γωνιῶδες παράθυρον, ἐξωθὸν τοῦ ὁποῦ ἐκαταπενταβάθμιος κλίμαξ ἦγε πρὸς αὐτὸν.

Πλὴν μιᾶς βιβλιοθήκης σιγῆς, ἀνοδῆς πρὸς τὸν θάλαμον του, εἶχε καὶ κίβον πῆριον πρὸς ἡ ἰδαίονα ἰδ' ἔχουσαν σιγῆν, ὡς εἰς ἀναπαυτήριον, διακόσμητον, δι' ἡθρομένης γλῆς ἐμπεπισσομένον κατὰ τὸ πρότυπον ὑπόδειγμα τῶν πινακοθηκῶν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. ὡς τὸς εἶχε παραγγείλει ὁ στρατάρχης καὶ ἀντιβασιλεὺς τῆς Σικελίας διὰ τὴν παλακίδα του.

Ἔσχε δύο ἀδελφούς. Ἡ συμπεριφορά του μετέχει τῶν τριπῶν τοῦ αὐλικῶ, ἀν καὶ εἰς ὑπὲρ ἐπὶ ποτε τοιοῦτος, καὶ τοῦ εὐγενοῦς, ὁποῦος θὰ ἦτο ἑνατὸν εὐ γίνῃ.

Γ'.

Λυκόφρων.

Ἐν ἡλικίᾳ δεκάτῃ ἐτῶν, εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μελοδράματος εἶχε τὴν τιμὴν, νὰ στρέψωσιν πρὸς αὐτὸν τρεῖς διάπτρας τῶν ὄσο καλλοναί ἐν ἔλθῃ των τότε τῆ ἀκμῆ ἡ ἐξέλιξη καὶ ἡ Βολταίρος, ἡ Καμπεργὼ καὶ ἡ Σαλλέ.

Εἰρηθεῖς ἴσως ἐν μέσῳ ὄσο παρῶν εἶρε τρόπον νὰ ἀπεκφυγῇ τὴν ἐνέδραν, ἀρξάμενος τῆς παρουσίας μιᾶς ἀρτιῶς οἰκαιοῦστοῦ ὀργηστρίας καλομένης Νανερῆς, ἥ καὶ ἡράσθη.

Τὸ πρῶτον πόνημα τοῦ ἀφραῖν ἰκανῶς ἀναμνήσει καὶ ὅταν εἶχε διαθέσει ἕξαίτεο εἰς περιγραφὰς καὶ ἐκθετικῶς περὶ τῆς ἐρωμένης του ἐκείνης, ἥτις εἰρήθη, ἦτο μιὰ ἀρτιπλοῦς τοῦ διαθέλου.

— Ἄ! τί ἄραία ἦτο ἐκείνη ἡ Νανερῆ, μοῦ ἔλεγε, ἡ Νανερῶλα μου, ἡ Νανερῖσσα! Ἄλλῃ Γκιμάρδν, τὸ διαβολάκι, σὺδὲνε κάτ. τινάγματα ποῦ τὴν περνοσε κ' αὐτὴν ἐλόγη, τὴν ἐξουσεμένη, τῆς Ὀπερῆς τὴν ὕστερὴν σορὰ ποῦ τὴν εἶδα εἰς τὸ Λουσάν μ' ἐκεῖνα τὰ ὄρατ' τῆς φορέματα, ἦταν μιὰ τρέλλα.

Εἶχε ποτε φορέσει ἓνα ἐπενδύτην εἰς τὸν ὅποιον πόσην εἶδειεν ἀδυναμίαν ὅστε ὅσκις τον ἐνθουμείτο ἔλαμνε λογον ἐνθουσιωδῶς, ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ γεγονότος ἀξιομνημονεύτου, εἰς ὃ εἶχε καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν πρώτων συντελέσει. Ἦμουν, εἶλεγε, φορεῖ εἰς ὡς ἀνατολίτης τοῦρας.

Τὸν εἶδε ποτε, εἰκοσαετῆ ὄντα, ἡ Βοῦβλερ εὐζυγος τοῦ στρατάρχου διοικητοῦ τῆς Σενεγάλης καὶ τὸν ἐχαρακτήρισεν ὡς ὄρατον τρέλλον.

Ἐσκανάλλιστο ἀνεγνωσκων τὰ ὁρήματα τῶν τότε ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ τῇ ὁσκήσει ἐξελίντων, εἰρησκων αὐτὰ ἀσθήματα καὶ χωριάτικα. Ἀνεγίνωσκε τὰς ἐφημερίδας τὰ ἐνία χαρτιά, τῆς γιζέτις, ὡς ἔλεγε, καὶ ἐξεκαρδίζετο γελῶν.

— Μὰ τί ὀνόματα εἶναι αὐτά; Θεέ μου! Κορμακίρος λέγει, Οὐ-
μῆνος. Ἄκουε; χί, χί! Οὐμῆνος, φουστάνος, κουρκάκος, μωρή τι!
ἴναι τοῦτα; Μὴ χειρότερα! Κοζιμέρ Περί, αὐτὸ τὸ ὄνομα εἶναι
ὑπουργοῦ; Μὰ δὲ βροτῶ πιά! θά σκιάσω. Πῶς νὰ μὴ γελάσῃ κανεὶς.
Φαντάζομαι νὰ ἔβλεπα τὸ ὄνομα: «Γιλανορμάν ὁ ὑπουργός»! Αὐτὸ
θὰ ἦτο δὲ γιὰ γέλοισι. Ἄφου δὲν τὸ καταλαμβάνουν αὐτοὶ οἱ ἄν-
θρωποι, ἐγὼ τί νὰ τοὺς κάμω; ἐν ὅσῳ ὑπάρχουν κτήνη ἔτσι θὰ πηγαί-
νουν τὰ πράγματα.

Ὅλα τὰ περὶ αὐτὸ, ἐκάλει ὀνομασί, ἀπεριφράστως, ὄντα ἄσημα
εἶτε σεμνά, καὶ οὔτε τὸν ἐμελλεν ἂν ἦσαν παροῦσι καὶ γυναικες.

Αἱ χυδασιολογίαι καὶ αἰσχρολογίαι ἔρρεον ἀπὸ τοῦ στόματός του
τόσο ἀπαθῶς, τόσο ρυθικῶς, ὡς νὰ εἰρήσκατο εἰς τὸ στοιχεῖόν του.

Τὸ τοιοῦτον ἦν, οὐχ ἦττον ποιά τις ἀρέσκεια χαρακτηριστικῆ τοῦ
αἰῶνός του.

Παρατηρητέον δὲ ὅτι ἡ ἐπιγῆ τῶν ἐν παύσει ἐξάρσεων ἦτο ὡσαύ-
τως καὶ ἐπιγῆ τῶν ὠμοτήτων ἐν πύξῳ λόγῳ. Ὁ ἰνάδοχός του εἶχε
προεῖπει, ὅτι θὰ γίνῃ μεγαλοφυΐα καὶ τὸν ὠνόμασε Λυκόφρωντα.

Δ'.

Πρῶτα ἑκατοστάρης κ' ἕστερ' ἄς πεθάνω.

Κατὰ τὴν μαθητικὴν του ἡλικίαν, εἰς τὸ Λύκειον Μουλάν, εἶχε βρα-
βεύθῃ μὲ τὸ πρῶτον βραβεῖον, τὸ ὅποιον ἦτο στεφανος, ἰδιοχείρως
ἀπονεικόμενος ἀπὸ τὸν δοῦκα Νιθερναί, τὸν ὅποιον ὠνόμαζε δοῦκα
τοῦ Νεθέρ.

Ὅτε ἡ Συμβατικὴ, οὔτε ὁ θάνατος Λουδοβίκου ΙΣΤ', οὔτε ὁ Να-
πολέων, οὔτε ἡ ἐπάνοδος τῶν Βουρβόνων, οὐδὲν ἐκ τῶν γεγονότων
ἐκείνων κατώρθωσε νὰ ἐξαλείψῃ τῆς μνήμης του τὴν στέφην ἐκείνην.

Ὁ δούξ Νιθερναί δ' αὐτὸν ἦτο ἡ μεγίστη τοῦ αἰῶνος προσωπικότης.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 27

— Δυσπρος μεγιστόν, ἔλεγεν, καὶ τί ὄραϊα τοῦ παρῆλθαι ἢ κινῆσαι τοῦ παύσαι!

Κατὰ τὸν Πάλεορμάν, ἡ Αἰκατερίνα, ἡ Β' εἶχεν ἐπαρθεῖσαι τὸ ἐγκλήμα τοῦ διαμελισμοῦ τῆς Πολωνίας, ἀγορεύσασα ἀντὶ τρισχιλίων ρουβλίων τὸ μυστικὸν τοῦ χρυσοῦ ἐλιξήριον ἀπὸ τοῦ Βεστουσίφ. Καὶ αἶφρως ζωντροπικὸν ἐξηκολούθησεν·

— Τοῦ χρυσοῦ ἐλιξήριον, ἀνεκράζει, τὸ κείρινον βῆμα τοῦ Βεστουσίφ, εἰ σταγόνας τοῦ στρατηγικοῦ Λαμῆσι, ἦσαν κατὰ τὸν δέκατον ὀγδόον αἰῶνα, πρὸς ἓν εἰκοσάχρονον ἢ πενήτη ἡμισείας οὐγγίας, τὸ μίγα φάρμακον ἐναντίον τῶν καταστροφῶν τοῦ ἔρωτος, ἀληθῆς πανάκεια κατὰ τῆς Ἀφροδίτης Λαυδοβίλλας ὁ ΙΕ' εἶχε πέμψει εἰς τὸν Πάπα, ἑκατοσίας φάλας ἐκ τοῦ ἐλιξήριου τούτου.

Ἐὰν σκεπάζετε νὰ τὸν εἰπῆτε ὅτι τὸ χρυσὸν τούτο ἐλιξήριον ἐστὶν εἶναι τὸ ἄλλο παρὰ τὸ ὑπερῆχρον χρῆμα σίδηρος, ἐδαμνοῦνται κυρλοκτικῶς.

Ὁ Πάλεορμάν ἦτο ἐπιθετικὸς θιασώτης τῆς δυναστείας τῶν Βουρβωνῶν, μηδενιστὴς μετὰ βδελυγμίας το 1789. Συμμετῶς ἀπηγγέλλετο εἰς τίνος τρόπου εἶχε σωθῆ ἐπὶ τῆς Τρομοκρατίας καὶ τίνα μετὰ καὶ εὐφραν μετεχειρίθη εἰς νὰ καταρτίσῃ ὥστε νὰ ἔχῃ τῶρα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῆς.

Ἐάν τις συνέβαινε νὰ πλέξῃ ἐνώπιον τοῦ τὸ ἐγκλήμιον τῆς δημοκρατίας, ἐμ λάνιαζεν ἀπὸ θυμοῦ, ἀγανακτῶν μέχρι ἀσφῆξιας.

Ἐνίστα ὑπνύσασετο τὴν ἐνενηκονταετηρίαν τοῦ ἡλικίαν καὶ ἔλεγεν· «Δὲν πιστεύω νὰ ἴδω δύο φορές τα ἐνενηκονταετηρία». Ἄλλοτε πάλιν ὑπνύσασετο ὅτι ἐνός· νὰ ζῆσθ ἑκατὸν ἔτη.

Ε'.

Βάγιας και Νικολέτα.

Περί γυναικός είχε τὴν εἰς θεωρίαν: "Ὅταν ἀνὴρ τις ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπο-
 υπερβῆ, τὰς γυναῖκας, ἐνῶ ἔχει ἰδίαν του, τὴν ὅπου τὸ ὄμι-
 λον συλλογίζεται, εἶοτι ἔτοχε νὰ ἦναι ἄσχημα, καὶ νόμιμα, εὐ-
 τρεπὸς, ζηλότυπος κτλ. κτλ., εἰς μίον τρόπον ὑπάρχει ὅπως τὰ
 συμβεβῆχη καὶ μένη ἤσυχος, ν' ἀρξῆται εἰς τὴν γυναῖκα του ἀδικτὸν
 τὸ βαλάντιόν του. Διὰ τῆς χειραρτηθῆσως ταύτης ἀποκτῆ τὴν ἐλευ-
 θερίαν του.

Ἡ σύζυγός του τότε ἐποδοῖται εἰς ἄλλας ἀσχολίας, ἀποκτῆ τὴν
 μανίαν τοῦ χρηματικῆς, αἰωνίως μετρῶσα νοήματα, ρυπαροῦσα ἐκ
 τοῦ χειρισμοῦ αὐτῶν τοῦ, θακτῶσως τῆς, ἀναμειγρῶσως εἰς τὰς ἔρ-
 γασίας καὶ τὴν διαρρῆθαισιν τῶν πιστοτατικῶσως τῆς, συγκαλεῖ τοῦς
 γραμματεῖς τῶν συμβόλαιογράφων, συνδιασκεπτεται μετὰ τῶν ὄμων,
 ρητορεῖ ἐνώπιόν των, ἐπισκέπτεται τοῦς δικηγῶσως, παρακολουθεῖ
 τὴν ἐκδοσιν τῶν δικῶν, συντάσσει τὰ μισθώματα, ὑπαγορεύει τὰ
 συμβόλαια, συμπεριφέρεται, ὡς ἀπόλυτος αἰκνοῦρά, παιδί, ἀγροῖζει,
 διακαλονίζει τὰς πληρωμῆς, ὑπόσχεται καὶ συνοπύσχεται, διακοφεί,
 ἐπικυροῖ καὶ ἀκυροῖ συμβόλαια, ὑποχωρεῖ, παρῶχωρεῖ καὶ ἀρνείται
 τὴν γενομένην ὑποχρέωσιν, τακτοποιεῖ, διαταράσσει, θησαυρίζει, σπα-
 τάζει, ἀνοχταίνει ἐπὶ τέλους, ἕως οὗ ἐννοήσει, ὅτι τὸ τοιοῦτον παρῶ-
 χει αὐτῆ, τὸ αἰσθημα τοῦ ἀνεξέλεγκτου καὶ παρηγορεῖται. Ἐνῶ δε ὁ
 σύζυγός της περιορίζεται εἰς τὴν πρὸς αὐτὴν περιφρόνησιν του, ἐκείνη
 ἰκανοποιεῖται καταστρέφουσα τὸ σῆμα τῆς.

Τὴν θεωρίαν αὐτὴν εἶχεν ἐφαρμόσει καὶ εἰς ἐαυτὸν ὁ Γιλνεορμάν
 καὶ τὴν διηγεῖτο πολλάκις.

Ἡ δευτέρα του σύζυγος εἶχε διαχειρισθῆ τὴν περιουσίαν του,
 ὡς πρὸς, ὡστε ἀπέμεινεν εἰς τὸν κ. Γιλνεορμάν, ὅτι μίαν πρῶτον

εύρεθη ἐν χρεῖζι, μόνον τὸ πρὸς τὸ ζῆν ἀπολύτως αὐτῷ ἀναγκαιόν, διὰ τῆς μετατροπῆς σχεδὸν ὀλοκλήρου τοῦ ποσοῦ εἰς χρεώγραφα, περίπου δεκαπεντακισχίλια φράγκα, ὧν τὰ τρία τέταρτα νὰ μὴ ὑπάρχωσιν ἄμα τῷ θανάτῳ του, καὶ εἰς τοῦτο εἶν ἐπίστασιν ἀδιαφορῶν ἂν ὤφειλε νὰ ἀφήσῃ ποσὸν τι εἰς κληρονόμους του.

Ἄλλως τε ἐκ πείρας ἐγίνωσκεν ὅτι τὰ κληροδοτήματα διατρέχουσι πολλαπλοῦς κινδύνους καὶ εἰς ἡγεῖραις, ὁ διάβολος τὰ φέρει, καὶ περιέρχονται εἰς τὴν εἰθιμὴν κυριότητα. Λοιπὸν εἰς τοῦ τραπέζιτου, ὁδὸς Ἐξοχταβελώνη, ἔλα ἑκατ', ἔλεγε. Ἡ ἐν Τόπῳ Κραβίου οἰκία του, ὡς εἶπομεν, ἦτο ἰδιοκτησία του.

Εἶχε ὁδὸς ὑπηρετίας, εἰς ἄρρενα καὶ ἓνα θῆλον. Ὅταν εὐσέλθαινε νὰ προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του νέον, ὁ κ. Γλενορμάν ἀντιβίπτειεν. Εἰς τοὺς ἄρρενας ἐκ τῶν ὑπηρετῶν του εἶδε τὰ ὀνόματα τῶν ἐξ ὧν κατακροτοῦ : Ἄν ἦτο ἀπὸ τὴν Πικαρδίαν τὸν ἔλεγε : Πικαρδὸν ἀπὸ τὴν Ν. καὶ Ν. μάλιστα, ἀπὸ τὸ Καντοῦ, Κένταλη, ἀπὸ τὸ Ποντοῦ, Ποντικόν.

Ὁ πάλαι παῖς του ὑπηρετῆς ἦτο εἰς καταφόρδουλος πενηντάρητις μὴ θαύματος ὅτι εἶχε βήματα καὶ τρέξῃ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο ἀπὸ τὴν Βαυάρην τὸν ἔλεγε Βάγιαν.

Ὡς πρὸς τὰς ὑπηρετίας του εἶχε τὰς ἠθιμὰς Νικολέτας (ἐκείνη καὶ τὰς Μικρὰς περὶ ἧς βραδύτερον θὰ ἀμιλήσωμεν). Ἡμέραν τινὰ μίς μάγερος πρῶτης θαύματος, ἄλλοτε θυρωρὸς, ἐπρόβητο νὰ προσληθῆν πρὸς αὐτῷ.

— Τί μισθὸν θέλεις ; τῆ ἔλεγε ὁ κ. Γλενορμάν.

— Τρεῖντα φράγκα.

— Πῶς ὀνομάζεις ;

— Ὀλιμπιῶ.

— Σε ὁδὸς πενήτηντα καὶ ἑκατὰ τὸ ὄνομα Νικολέτα.

ΣΤ :

“Όπου διακρίνομεν τὴν Μανιῶ καὶ δυό της μικρά.

“Όταν ὁ κ. Γιλνορμάν ἔλυπεῖτο, ἡ λύπη του ἐξέσπανεν εἰς ἄργτην ἢ θλίψιν του τὸν ἔφερον εἰς ἐκρηξίν θυμοῦ. Ἦτο μεστὸς προλήψεων καὶ ἐδίδετο εἰς πᾶν εἶδος ἀκολασίας. “Όταν ἤκουεν ὅτι ὁ κόσμος τὸν ἐθεώρει ὡς φιλογύνην καὶ κατὰ τὴν παρούσαν ἡλικίαν του, εὐχαριστεῖτο μᾶλλον, ἀντὶ νὰ τοῦ κακοφαίνεται.

Τὴν φήμην του ταύτην συνείθιζε μάλιστα ν' ἀποκαλῆ «φήμην βασιλικήν». Καὶ ἡ βασιλικὴ φήμη τὸν ἰγίνετο ἐνίοτε πρόξενος παραδόξων φιλοδωρημάτων.

Ἡμέραν τινὰ τῷ ἔφερον ἐντὸς κανίστρου ἐν ἀρτιγενεῖ βρέφος, βᾶλλον ζωηρὰς φωνὰς ἐντὸς τῶν σπαργάνων του.

Μία ὑπηρετρίξ, ἣν εἶχεν ἐπιβάλλει πρὸ εἴς μηνῶν, ἀπέδιδεν εἰς αὐτὸν τὸ βρέφος τοῦτο.

Σημειώσατε ὅτι, τότε ὁ κ. Γιλνορμάν εἶχε σωστὰ ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρα ἔτη. Πάντες λοιπὸν οἱ οἰκεῖοι κατεξανίστησαν ἐναντίον τῆς ἀναιδοῦς ταύτης, ἥτις προέβη εἰς τοιοῦτο τέλημα. Εἶδες ἐκεῖ ἀνάδειαν ! εἶδες ἐκεῖ συκοφαντίαν βέλγυραν !

Μόνος ὁ κ. Γιλνορμάν ἐν ὠργίσθῃ παντελῶς ἐκ τούτου. Ἦνοῦξε καὶ εἶδε τὸ ἐσπαργανωμένον νεογνὸν μετὰ μειδιήματος ἀγαθοῦ ἀνθρώπου, κολακισμένου ὑπὸ τῆς τριαύτης συκοφαντίας, καὶ εἶπεν εἰς τὸ πλῆθος.

— Αἶ ! καὶ τί ; τί τάχα ; τί εἶναι ; ποῦ βλέπετε τὸ παράξενον ; Τὸ παρακάματε, κάμνετε ὡς νὰ μὴ ξέυρετε ; “Ο κύριος θεοῦς τῆς Ἀγγουλίμης, νόθος υἱὸς τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Καρόλου Θ', εἶχε νυμφευθῆ ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν μίαν κόρην δικαπενταετῆ ὁ κ. Βιργινιάτης, μαρκήσιος τῆς Ἀλλούης, ἀδελφός τοῦ καρδινάλου Σούρδον, ἀρχιεπισκόπου τοῦ Βερδῶ, ἦτον ὀγδοήκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν, ὅταν ἀπὸ μίαν θαλαμηπόλον ἔλαβεν ἕνα υἱόν, γνήσιον καρπὸς

έρουται, ἔστι ἕνα ἐν ἑνὶ ἰσχυρῶς ἔπειτα τῆς Μερίτης καὶ ἀναδύσεως τῆς ἐπιχρυσίας.

Εἰς τὸν μεγάλων ἀδελφῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὁ ἀδελφὸς Ταβερῶ, ἐγενήθη καὶ πατὴρ; ἔπειτα ἦγεν ἡλικίαν ἀγαθήν, ἐπὶ ἑστί. Μαρίας δὲν ἀποφύει καὶ τὸ εὐαγγέλιον τοιαῦτα γεγονότα; Βασίλειος Γενοῦτος Ἰεροῦ Χριστοῦ Ἀθροῦν ἐγένετο τὸν Ἰακώβ. Ἰακώβ ἐγένετο τὸ Ἰακώβ, καὶ. Εἶναι συνέθη τὰ τοιαῦτα παραδείγματα. Ἀλλ' εἰς τὴν περὶ τούτου ἐπιστολήν, ὅτι ἕνα μὲν οὗτος κῆρυξ δὲ εἶνα ἐξ ἐμοῦ. Ἄς φησὶ τὸν ὅμως νὰ θρέψω τὸ παιδί. Αὐτὸ δὲ παρὰ τίποτε.

Τὸ πείριμα ἐπέτυχε, ἐλπίκα ἡ στείλαται τὸ παιδίον τοῦτο ἄμα ζουεῖ. Μαρίας, τὸ ἀκούει ἑστί, ἐστειλεν εἰς αὐτόν, καὶ δεύτερον. Πάλιν ἐν ἑστί. Τὸν φησὶ τὴν ὅμως ὁ κ. Γλενορμάν ἰσονήκο-λόγηται, ἰπαστρέφει καὶ τὰ ἑστί εἰς τὴν μητέρα των, καὶ ἐπιστρέφει νὰ πληρῶν τὴν ἀποφύει ἀγαθήν, καὶ φράζκα κατὰ μῆνα, ἀλλ' ἰπὸ τὸν ἑστί νὰ μὴ ἰπαστρέφει πλέον τὸ αὐτὸ ἡ μητέρα των. Εἶπει δὲ συγχρόνως πρὸς τὸν ἄνθρωπον δι' οὗ τὰ ἐστειλε, νὰ συστήσῃ εἰς τὴν μητέρα των νὰ τὰ περιποιηθῆται καλῶς, καὶ ὅτι ἐμελλεν ἀπὸ κερῶ εἰς καιρὸν καὶ τὰ ἐπιπέπνηται, ὅπως καὶ ἐγένετο.

Εἶπεν ἕνα ἀδελφὸν ἰερέα, ἰποθιάνοντα εἰς ἡλικίαν ἀγαθήν, ἐπὶ ἑστί. Περὶ τούτου δ' ἔλεγεν, ὅτι τὸν ἔλασε νέον ἀκούτη.

Ὁ ἀδελφὸς οὗτος ἦτο φιλάνθρωπος, νομίζων δὲ ὅτι ἦτο ἀποχρυσῶς νὰ ἐλεῖ ὅσους πένητας συνέηται καθ' ἑστί, ἐίδεν εἰς αὐτοὺς κερῶ τὰ τινὰ τετριμμένα καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἐπαγγεῖ εἰς τὴν Κόλασιν ἀπὸ πρῶτον διέληθ, τοῦ Παραδείσου.

Ἀλλ' ὁ κ. Γλενορμάν ἦτον ἐλεῖμων· εἶδε γυναῖκα, καὶ μελλοῦσα διὰ τῶν πάντοτε εὐγενικῶν. Ἦτον οἰκίρμων, ἰπὸταμος, ἀλλὰ φιλόπλοος, καὶ ἂν ἦτο πλοῦσιος, θὰ ἦτο μεγαλοδωροτάτος. Ἦθελεν ὅλα τὰ πρὸς αὐτόν νὰ γίνωσκαι πεμπωδῶς, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτοῦ.

Συνέθη, ποτὲ νὰ περιέλθῃ εἰς αὐτόν μία ἀληγορομία, καὶ ἰπὸ τὸν καταχρησθῆ ἰσχυρῶς τῆς, εἰς ὃν εἶπεν ἀναθίσει τῆς ἰσχυροῦς. Ἀλλὰ τὸν καταχρησθῆ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχυροῦς; Ἐβόλεν ὁ κ. Γλενορμάν τὰς φωνάς. — Δὲν εἶνα πατρικὴ ἐπιθυμία αὐτῆ. Αὐτοὺς τὸ ἔλασε καὶ ἐγὼ ἐντὶ ἑστί. Ὅλα εἰς αὐτόν τὸν αἰῶνα ἐξοπελιόθησαν ἔξ

κόμη και οι σφετεριστάι. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν ἔπραξε ὁ κλέψου
 θνα ἄνθρωπον ὡς ἂν ἐμέ ; Μ' ἐξεγύμνωσαν ληστρικῶς, μὲν ἄλλ' ἀ-
 ναιδῶς.

Ὡς εἶπομεν, εἶχε λάβει δύο γυναῖκας, καὶ ἐκ μὲν τῆς πρώτης
 ἀπέκτησε μίαν θυγατέρα, ἣτις ἐμεινον ἄγχμας, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας
 ἑτέραν ἣτις ἀπέθανε τριακοντοετίας.

Αὕτη εἶχε νομφρευθῆ ἐξ ἔρωτος, ἢ ἐκ τῆς ἡ, ἢ ἄλλως πως, στρα-
 τιώτην τινά, ὑπηρετήσαντα ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς γαλλικῆς δημο-
 κρατίας, καὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἑπειτα, εἶχε τιμηθῆ εἰς τὸ πα-
 ρασήμου τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς. μετὰ τὴν ἐν Ἀούσπερλιτς νίκην, καὶ
 προσεθῆ ἀκολούθως εἰς βαθμὸν συνταγματάρχου ἐν Βασιελῶ. «Εἶνε
 τὸ αἰσχρὸς τῆς οἰκογενείας μου», ἔλεγεν ὁ γέρον Γλενορμάν.

Μεταχειρῆζετο δὲ συνεχῶς ταμπάκον καὶ εἶχεν ἰδιαιτέραν τινὰ κλί-
 σιν, τοῦ νὰ τινάσῃ ἀπὸ τοῦ στήθους του εἰς τοῦ ἀντιστήθους τῆς
 χειρὸς τοῦ κόκκουσ οἰπίνες ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ χιτῶνός του.

Εἰς Θεόν, ὀλίγον ἐπίστευε.

Z.

Μόνον τὸ ἐσπέρας δέχεσθαι.

Τοιοῦτος ὁ κ. Λυκέφρων Γλενορμάν. Ἡ κόμη του διατηρεῖτο κα-
 λῶς εἰς βασταρχοὺς κραιμμένη, ὡς τὰ ὄτα κινεῖ, καὶ μιξεπόλιος.
 Ἄνθρωπος ἄλλως τε σεβασμῶς τὴν ὄψιν.

Μεταεἶχε τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος. Τῷ 18.4 κατὰ τὰ πρώτα
 ἔτη τῆς Ἀναγεννήσεως, ὁ κ. Γλενορμάν νέος ἔτι, ἐξδομήκοντα τρι-
 σάκρων ἐτῶν, εἶχε κατοικήσει εἰς τὸ προἰστέιον τοῦ Ἀγ. Γερμανοῦ,
 ὅδῳ Σερβαντώνη παρὰ τὴν Ἀγ. Σουλπικιάν. Ἀπεσύρθη δ' εἰς Μαράι
 μετὰ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη τῆς ἡλικίας του. Κενόδοξος, ματαιόσχελος,
 ἀλλὰ μεγαλοπρεπής. Τὴν ἡμέραν εὐδέναι εἰδέχετο, ἦτο κλειστή ἡ οἰ-
 κία του. Ἐγευμάτιζεν εἰς τὰς πέντε ὥρας μετὰ μεσημβρίαν, καὶ τότε

μόνον ἡ θύρα του ἠνοίγετο. Τοιοῦτον ἔθος ἐπεκράτει ἐπὶ τῆς νεότη-
τός του, διὸ καὶ ἤθελε νὰ τὸ διατηρῆ. — Ἡ ἡμέρα δὲν μ' ἀρίσει
ἔλιγε· πρέπει νὰ ἔχῃ κλειστὸν πρὸς αὐτὴν τὸ παράθυρόν σου. Οἱ
καθὼς πρέπει ἄνθρωποι φωτίζουσι τὸ πνεῦμά των, ὅταν τὸ στερέωμα
ἀνάπτυξαι τοὺς ἀστέρας του.

—
H'.

Οἱ δύο δὲν ἀποτελοῦν ζευγάρι.

Αἱ θυγατέρες του ἦσαν γεννημέναι εἰς ἀπόστασιν δέκα ἐτῶν ἢ
μία ἀπὸ τῆς ἄλλης. Ἐπὶ τῆς νεότητός των, ὀλιγίστην εἶχον ὁμοί-
τητα, καὶ ὡς πρὸς τοὺς φυσικοὺς καὶ ἠθικοὺς χαρακτήρας διαφέρον,
ὡσεὶ δὲν ἦσαν ἀδελφαί.

Ἡ νεωτέρα ἦτο ψυχὴ τρυφερά, κλίνουσα πρὸς πᾶν ὃ, τι διαχέει
φῶς, ἡσχολημένη εἰς τὰ ἄνθη, εἰς τὴν ποίησιν, εἰς τὴν μουσικὴν,
ὄνειροπολοῦσα αἰθέρια ὕψη τιμῆς καὶ ὑπολήψεως, ἐνθους, ἀπὸ τῆς
παιδικῆς ἡλικίας της, ὡς εἰ ἀνεζήτει ἰδανικόν τινα ἡρωϊκὸν τύπον.

Ἡ πρεσβύτερα, εἶχε καὶ αὐτὴ τοὺς πόθους της· εἰς τὸ γλυκὺ τοῦ
οὐρανοῦ κυανοῦν χρῶμα ἔβλεπεν, ὡς εἰς μόνην εὐδαιμονίαν, μυριόπλου-
τόν τινα ἄνδρα, ὀλοστρήγγυλον, ἔξοχον κτήνας, ἑκατομύριον μετα-
μορφωθέν εἰς ἄνδρα, ἢ τοῦλάχιστον, ἓνα νομάρχην· αἱ ὑποδοχαὶ
τοῦ νομαρχείου, ὁ κλητὴρ εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, αἱ ἐπίσημοι χοροὶ, αἱ
προσφωνήσεις τοῦ δημάρχου, τὸ νὰ λέγηται αὐτῇ κυρία νομάρχου
ταῦτα πάντα περιεδοκίμοι ἐντὸς τῆς φαντασίας της.

Εἰς τοιαῦτα ὄνειρα ἐπλανῶντο αἱ δύο ἀδελφαί ἐπὶ τῆς ἐφηβικῆς
των ἡλικίας. Εἶχον ἀμφοτέραι πτέρυγαι· ἀλλ' ἡ μὲν ἀγγέλου, ἡ δὲ
χιρῆος.

Καὶ ἐπειδὴ οὐδεμία φλοδοεζία ἐκπληροῦται τελείως εἰς τὸν κάτω
εἰῶ κόσμον, οὐδεὶς παράδεισος ἀποβαίνει ἐπίγειος, εἰς τὴν ἐποχὴν ζω-

Ἡμεῖς τινὰ τῶ ἱφίρον ἐντος κανίδρου ἐν ἀρτιγενὲς βρέφος,
βάλλον ζωηρὰς φωνὰς ἐντὸς τῶν σπαργάνων του.
(Σελ. 784).

μεν. Ἡ κωτέρη, ἐνταυθα μὲν τοῦ ἀνθρώπου τῶν εἰρηῶν αὐτῆς ἀλλ' ἀπέθανεν ἡ πρεσβυτέρα ἔμεινε ἄγαμος.

Καθ' ἣν ὄραν δὲ εἰσάγεται εἰς τὴν ποροῦσαν ἑσπερίαν αὐτὴ ἦτο ἐν ἰσχυρῇ γεγεννηκῶσα καὶ ἀκραδάντως σ' ἄρρωστος ἐκ τῶν οὐρανότων καὶ πῦρα ἐκ τῶν ἀδελφότητων ὅσα εἶλεν ἰσθμῶτος. Ἄραε' δὲ ἵνα χαρακτηρίσῃ αὐτὴν τὸ ὅτι ἔξω τῆς ἀπὸ τῆς οὐρανότων, οὐδεὶς ποτε ἔμαθε τὸ βαπτιστικὸν τῆς ὀνομα. Τὴν ἀπὸ τῆς ἀδελφότητων Γιλνορμάν, τὴν πρεσβυτέραν.

Ἡ ἀδελφότης αὐτῆς κατὰ τὴν μέγιστον ὑπερβολὴν. Καθ' ὅσον τῆς τὸν θλον δὲν ἔδωκεν νὰ λημονῆσθαι ὅτι μὲν ἡμερῶν εἶλε ἀπὸ τῆς τὴν καλτοδοταν τῆς.

Ἡ ἡλικία ἐπέχουσε ἐπιμᾶλλον τὴν ἀδελφότητων ταυτὴν αἰδῶ τῆς ἀρῆς. Προεῖχε νὰ ἦτο τὸ ὄρασμα τοῦ περιστερίου ἡν ὅσον τὸ ὄρασμα πλανῆς, καὶ ν' ἀναβάνη ὅσον ἰσχυρῶς ἀψηλότερον. Ἐποπλαπλασίωζε λοιπὸν τὰς πόδας καὶ τὰς ἀρῆδας. ἔκει ὅπου εἰς οὐδὲνα ποτὲ ἤρχετο ὅτι νὰ εἶναι ἑσπερία. Εἶνε ὅσον τῆς αἰδῶς νὰ τοποθετῆ τὸση πλείονος ἀρῆρας ὅση ἦτο ἰσχυρῶς ἀψηλότερον. Ἄλλ' ὅμως, — ἡ ἐξήγησις ὅτις ὄραμα ταυτὴν ἀρχὴ ζωῆς ἀθωότητος ἀρῆρας ἰσχυρῶς ἀψηλότερον νὰ τὴν ἀσπάζηται νῦν τῆς ἀξίωματικῆς τῶν λογιστῶν, ὁ μικρονηφῆς τῆς Θεοῦδουλος.

Πλὴν τοῦ σπαθιόρου ταυτῶν, εἰς πᾶσαι ἄλλῃ περιστασὶν πάντοτε ἦτο ἀδελφῶν. Ἡ ἀδελφότης Γιλνορμάν εἶχε ψυχρὸν μετὰ ταυτῶν αὐτῆς μέρη.

Ὁ ἐπαγγελόμενος τὸν αἰδῶμονα εἶνα, κατὰ τὸ ἦμισον ἐνέριτος καὶ κατὰ τὸ ἦμισον κακός. Ὁ ἐπιστάτης δὲ τῆς ἀδελφότητος αὐτῆς ἦτο καὶ θρησκευτικός. Εἶχεν ἐπακρίβη εἰς τὰς κληρονομίας τῆς Παναχίας, ἐφ' ἣν λευκὸν πῖπλον εἰς τινος ἐρῆρας ψυχρῶς ἀψηλότερον προσευχῆς, καὶ εἰς τινος τῶν ἰσχυρῶς ἀψηλότερον πλετοῶν αὐτῆς, μόνη μεταξὺ τῶν πιστῶν, ἔχουσα ἐλευθέρην τὴν ἀσπάζηται, ἐκδιδόντο ἐπὶ ταυτῶν ὅπου πλείονος παρεδίδετο ψυχῆς τε καὶ σώματος. Ἡ μίση τῶν μαρτυρῶν νεοῶν καὶ τῶν ἀκροβόλων ἐπέχουσε ἐκλογιστῶν μᾶλλον.

Εἶχε φίλην τῆς μίαν γυναῖκα στυακλῶσασθαι μετ' αὐτῆς καὶ ὀνομαζομένην ἀδελφότης Βαβουά γαρυτοκλήρη καὶ ταυτῶν ἀπέναντι τῆς ὀνομαζομένης ἀδελφότης Γιλνορμάν εἶχε τὸ χαρακτηριστικὸν ὡς

ἀετός πρὸς σπουργίτην. Ἐκτός τοῦ «Πάτερ ἡμῶν» καὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Πατρὸς ἕλλαξ γνώσεις δὲν εἶχαν ἡ δεσποσύνη αὐτῆ εἰς τὰς διαφοροὺς τρόπους τοῦ παρεκκελεῖν γλυκύματα.

Πρέπει νὰ εἰπώμεν ὅτι γρησκουσι ἡ δεσποσύνη Γιλανορμάν ἐκέρχασε μᾶλλον ἢ ἔχασεν, ὡς εἶνε ἴδιον τῶν παθητικῶν φύσεων. Κακὴ δὲν ὑπῆρξέ ποτε, καὶ τοῦτο εἶναι σχετικὴ ἀγαθότης· ἄλλως τε εἰ εὖν τῷ χρόνῳ ἀμβλύνονται μὲν αἱ ἐξότητες, ἀπαλύνονται δὲ αἱ ἀσχηρότητες. Ἦτο μελαγχολικὴ, ἐνῶ οὖδ' αὐτὴ ἐγίνωσκε διατί. Ἐπαίνετο ὡς μαθητεύουσα εἰσέτι ἐν τῷ σχολείῳ τῆς ζωῆς.

Ἐμεινεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς τῆς. Ὁ κ. Γιλανορμάν εἶχε πλησίον τοῦ τῆν θυγατέρα τοῦ, ὡς ὁ ἐπίσκοπος Μωρὶλ εἶχε πλησίον τοῦ τῆν ἀδελφῆν τοῦ. Δὲν εἶνε σπάνιον ἕλλως τε τὰ νὰ συγκοιτηθῶν γέρον μετὰ γερουτοκόρης· μάλιστα δ' εἶχε τι τὸ φημισμενικῶς συγκοιτηθῶν ἢ θεία δύο ἰδουνομίῶν ὑποστηρίζουσῶν ἀλλήλας.

Ἄλλ' ὑπῆρχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ ἐν παιδίῳ μετὰ τῆς γερουτοκόρης ταύτης καὶ τοῦ γέροντος τούτου· μικρὸν τι ἄρρεν, τρέμον πάντοτε καὶ ἄρρων ἐνώπιον τοῦ κ. Γιλανορμάν, ὁ ὁποῖος, ὅσάκις τῷ ὠμίλει μετεχειρίζετο φωνῆν εὐσθηρῆν καὶ μάλιστα πολλὰκις μετὰ τὸ ραβδίον τοῦ ἠψωμένον. — Κόπιας' εἶδῶ, κῆρι· βρε γαμῆρι. Ἐλα πὺ κεντά. Δὲν ἀκοῆς, χαμένε! ποῦ εἶσαι, τιποτένο πλάσμα!

Καὶ ὁμως τὸ ἐλάτρευεν. Ἦτον ἑγγονὸς τοῦ. Θ' ἀπαντησωμεν περαιτέρω τὸ παιδίον τοῦτο.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΑΠΠΟΣ ΚΑΙ ΕΓΓΟΝΟΣ

Α΄.

Συναναστροφή ἀρχαῖζουσα.

Καθ' ἡν ἐποχὴν ὁ κ. Γιλνορμάν εἶχε τὴν κατοικίαν του εἰς τὴν δόξον Σαρβαντώνη, ἐτύχναζεν εἰς πολλὰς συναναστροφὰς ἐκλεκτάς. Καίτοι ἀπλοῦς ἀστίς, ὁ κ. Γιλνορμάν πανταχοῦ ἦτο δεκτός, καὶ ἐπειδὴ ἦτο διττῶς πνευματώδης, πρῶτον ἕνεκα τοῦ ἰδίου του πνεύματος καὶ δευτέρου ἕνεκα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ πνευματώδους, τὸν ὁποῖον τῷ ἀπέδιδον, ἦτο περιζήτητος καὶ μάλιστα εἰς βαθμὸν νὰ θεωρῆται ἡ παρουσία του ὡς συνταλειατικὴ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν μὲς τινος ἀπογευματινῆς ἢ ἑσπερίδος.

Παντοῦ, ὅπου ἐτύχναζεν, ἐπῆριπε νὰ θεωρῆθῃ ὁ λόγος τῆς συναναστροφῆς.

Ἐπέρχουσι ἀνθρώποι θέλοντες πικρὴ εὐχαιεῖν αὐτὸν νὰ ἐξασκῶσι τὴν μαίζονα ἐπῆροσιν καὶ ὁ κόσμος νὰ ἰνασχελῆται περὶ τοῦ ἀτόμου τῶν.

Ἐκεῖ δὲ, ὅπου οὐκ ὄνουνται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς χρησιμώτατοι, τρέπει νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς γελωτοποιοί.

Ἄλλ' ὁ κ. Γιλνορμάν, οὐκ ἦτο τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἢ ἐν ταῖς συναναστροφῆσι τῶν βασιλέων — νὰ ὑπεροχῆ του δὲ, ἡμεῖς τὴν ἐξέπρῃ.

πειαν αὐτοῦ, θυμιάζοντας τὴν ἀρχὴν. Πανταχοῦ καὶ ἀντὶ πίσεως θυ-
σίας ἤθελε νὰ παρουσιάζεται ὡς χρησμός.

Περὶ τὰ 1817, εἰς τῆς ἐβδομάδος, τὰς ἀπογευματινὰς τοῦ ἐπι-
ήρχετο ἐν τῇ γειτονικῇ οἰκίᾳ τῆς ἐδοῦ Φερῶ, παρὰ τῇ βαρωνίδι τοῦ
T. . ., ἀξιοσεβάστω δεσποίνῃ, ἡ οὐζυγος ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΣΤ΄
ὑπῆρξε πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας ἐν Βερολίῳ.

Οὗτος καθ' ὅλον τὸν βίον του, ἐν ἐπλήθει ἀσχολούμενος εἰς μα-
θησιακὰ πειράματα, ἐτελεύτησεν ἀφανὴς καὶ ἄσχυρος ἐν τῇ ἐξόρῃ,
καταλιπὼν ὡς περιουσίαν του μόνον δέκα χειρογράφους τόμους χρονο-
λόγιου, περιέχοντας ἀπομνημονεύματα περιεργότατα περὶ τοῦ Μίσητος
καὶ τῆς μηχανῆς του ράβδου.

Ἡ κυρία T. . . ἐν ἐθμοσίευσεν ἐξ εὐλαθείας πρὸς αὐτὸν τὰ ἀπο-
μνημονεύματα ταῦτα, συντηρουμένη ἐκ μικροῦ εἰσοδήματος διασωθίν-
τος, ἀγνωστόν πως, ἐκ τῆς ὅλης κατὰστροφῆς. Ἐξ, μακρὴν τῆς αὐ-
λῆς, ἦν ἀπεκάλει τρελλόκομον, ἐν ἀπομονώσει εὐγενεῖ, πε-
νιχρῆ, ἀλλ' ἀξιοπρεπεῖ.

Μερικοὶ γνώριμοι συνήρχοντο εἰς τῆς ἐβδομάδος περὶ τῆς περὶ τῆς
χίρας καὶ ἀπρηξίζουτο συναναστροφῇ ἐκ βασιλοφρόνων. Κατὰ τὸ διά-
στημα τῆς παραθέσεως τοῦ τείου, ἐπὶ μὲν ἐλογικῶς, ἐπὶ δὲ ἰσο-
ραβδικῶς ἐξετάξενον μορὰ ὅσα ἀναθήματα κατὰ τῆς κοινωνίας τοῦ
αἰῶνος ἐκείνου. κατὰ τοῦ συνταγματικῶ χάρτου, κατὰ τῶν βουνα-
παιριστῶν καὶ κατὰ τῆς ἐκπαίδευσίως τῆς κινῆς ταύτης. τοῦ ἀρι-
στοκρατικῶ ὄφθην ἐκείνου ἐμβλήματος, καταλήγοντες εἰς τὸ παρήγορον
συμπερισμα ὅτι καὶ τι ἴδοντο νὰ ἐλπίσῃ τις ἀπὸ μέρους τοῦ Κυ-
ρίου τοῦ μετέπειτα Καρόλου τοῦ Ι΄.

Πᾶν ὅτι ἐγράφετο κατὰ τῆς Νιπολεοντείου δυναστείας ἐγένετο
περὶ χαρῶς ἐμπρόδεικτον, λογοπαίγνια δὲ, ἰθὺσὶ τινες παρωδία, ἃς ἐξ-
ελάμβανον ὡς κωμικὰς σατύρας, καὶ ἀπλῆ τινὰ οἰστία ἐπέξ-
ηγούντο, ὡς ἤρεσκον εἰς τὴν συναναστροφὴν ταύτην.

Διὰ τῶν ὀνομάτων μελῶν τινῶν τῆς Γερουσίας, ἦν ἀπεκάλουν
ἐβουλήν βδελυρῶς ἰσχυροβιζύουσαν, ἀπιτέλεον λογοπαικτικῶς τινὰς
συνδρασμοὺς, ἐξ ὧν οἱα τοῦ σημανομένου αὐτῶν ν' ἀποτελεσθῆ ἀξιο-
μεμπτός τις ἐτέρα σημασία.

Διεκωμώδουν τὴν Ἑπανάστασιν καὶ πάντοτε ἐξωνόχουν τα λαμ-
πρότερα τῶν ἐπεισοδίων τῆς, ἐνα μετατρέψουσι τὴν ἐνοσίαν των εἰς ἀπο-

τροπίαίς παλαιοῦς τῆς ἀνθρ. πίστεως. Τοῦτοι δὲ ἐπεὶ ἔλασαν εἰς τὰ παρὰ τῷ λαῷ φερόμενα ἕσματα.

Τὰ εὐσεβήζοντα ἕσματα εἶναι εἰδῆς τι λαμπρότατος ἦεν κόπται ἀδελφίτη. σήμερον πύστην καὶ αὐρὸν ἐκείνην τὴν κεφαλὴν. Ὅταν δὲ ἀπεκίλῃ ἐν τοῖς φιλελευθέρους βουνοπορτικούς ἀδελφούς καὶ φιλοεὐνοίμωζον ἐκ τοῦ ἐξῆρξεν ἕα τῆς ἐσχάτης πῶν ἕβρων.

Ἐκ τῆς συναναστροφῆς τῆς Βραυωνίδος Τ. . . ὑπάρχον δὲ ἐλέκτορες, ὡς εἰς τινὰ κωδωνοσπίδια ὑπάρχουσι δύο κώδωνες. Ὁ εἰς ἦτο ὁ κ. Γ. Δουκράν ὁ δὲ ἄλλος ὁ κώδων. Διδαχὴν περὶ τοῦ ὁπίου ἐλέγγο μυστηριακῶς πως : «Βεβαίως θὰ ἤξεύρεται ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ σύζυγος τῆς πατρίδος τὸ σπυρτὸν πρὸς τὸν ἐν τῇ ὑποθέσει τοῦ περὶ δερμάτου» (1) Καὶ ὅμως ὁ δὲ τῆς παρὰ τῆς τοῦ δευτέρου τούτου ἀδελφότητος ἐγενετο συνάτησις ἐπὶ ἄκρον.

Ἡ εὐγένεια αὐτῆς ἐβλήθη μετὰ τὸν ἐξολεπιστὸν Λαμπόν, ἔπειτα τοῦτο ἀπῆλθε τοῦ εὐσεβήζοντος ὁ δὲ τῆς ἐκείνων τὴν Δημοκρατίαν.

Ἄλλὰ τὰ κῆρυματὰ ἐγένετο εἰς αὐτὸς τὰς παραδόξους ἀμφηστείας.

Ἐν τῇ δόξῃ καὶ ἄλλως τε τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τάξεως ἀπαιτοῦνται, ἐπὶ ὅσον ἀξιοπρεπείας ἀποβαίνουσιν ἀντιχριστιανιστῆς καὶ ἐν ἀπικεινῆται ἀποστηρῶς διαταπίσων. ἕνεκα τούτου ἀπαιτοῦνται προσοχῆ.

Ὅπως δὲ ὑπάρχει ἀπίδεια ἑρμαντοῦ ἐκ τῆς γαυνοσίσεως πρὸς ψυχρὸν ὁμοπάτιον, οὕτως ἐλαττωθεὶς καὶ ἡ ὑπόληψις, ὅταν ὁ εὐσεβήζων λαὸς συγχρωτισθῆται πρὸς ὄντα ἄξια περιφρονησῆται.

Ἄλλ' ἡ ἀρχαία ἀριστοκρατία ἐν ἐξῆρξεν ὅπως τὸν νόμον τούτους, ὡς καὶ ἄλλους παραπληρώσει.

Ὁ ἀδελφὸς τῆς κυρίας Περμαδίου τῆς εὐνοσμίτης ἐνὸς βασιλέως ἦεν ἐστοίχισε τεσσαράκοντα ἐκατομύρια εἰς τὸ ἔθνος, εἶχε στενὰς σχέσεις μετὰ τοῦ πρίγκηπος Σερβίας. Διὰ τῆς Διὰ τῆς Δουβάρη, σύζυγος ἄλλος εὐνοσμίτης τοῦ βασιλέως, ἦεν ἐκ τῶν στενῶν φίλων τοῦ Ριστῆ.

Ὁ κόσμος ἐκεῖνος εἶνε Ὀλιμπος. Ὁ Ἐρμῆς ἐν τῷ Δ. ὄμιλῳ ἦσαν ὡς δύο ἀδελφοί.

(1) Σ. Μ. Πιστοπόπουλος, ὅτι γομφόσους οἱ ἀναγνώσται τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τοῦ μυστηριακάτου τοῦ Δουκρά «Τὸ Περμαδίου» τῆς Βασιλείας»

Ὁ κλέπτης εἶχε πρῶτον δέκατος, ἀρκιῶ μόνον ἡ ἀποταλῆ μέρος τοῦ Δωδεκαθίου.

Ὁ κόμης Δελαμότ τότε εἶχε ἑβδομήκοντα πέντε ἔτη, ἡλικία, καὶ διεκρίνετο διὰ τὸ σιωπηλὸν καὶ ἀπορρηγματικὸν τοῦ ἔθους, ἔλα γαρ ριάζετο δὲ ἐν τῇ συναναστροφῇ ἐκείνῃ ἕνεκα τῆς ἡμέρας του.

Ὡς πρὸς τὸν κ. Γιλνορμάν ἡ ὑπόληψις του ἦτο εἰς τὴν θέσιν της. Αὐτὸς εἶχε τὴν ὑπεροχὴν του ἐν παντί. Κατοῦ δὲ εὐλίγον ἐλαφρὸς καὶ μηδὲν χάνων τι ἐκ τῆς εὐθυμίας του, ἐπιβάλλετο καὶ διὰ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων τρόπων του, ἀλλ' ἕως δὲ τῆς ηλικίας του.

Εἰς αἰὼν ἀνάκληρος εἶχε, ἐπιωδήτετε, κεφάλαιον ἀξιοσεβαστον.

Τὸ σεβασμιον πολλῶς κόμης εἶναι χρυσὸν παιδίον διὰ τὴν ἡλικίαν.

Εἶχε πρὸς τοὺτοις τὸ ἐπίστευτον σπιθηρῶν τοῦ πνεύματος. Ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας ἐγκαθίδρυσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου Λουδοβίκου τοῦ ΙΗ'. ἤλθε καὶ ἐπιστάθη ἀνεπιστήμιος καὶ τὸν ἀπόγονον Λουδοβίκου ΙΔ' ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον, κόμης δὲ Ρουπέν. Ἐκεῖνος τὸν ὑπεδέχθη μετὰ τινος ἀθυροστομίας, τὴν ὅποιαν ἀνέκρινεν ὁ κ. Γιλνορμάν.

— «Ὅλοι εἰ βασιλεῖς, ὅσοι δὲ εἶναι βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, εἶπεν ὁ κ. Γιλνορμάν, εἶνα βασιλεῖς ἐπαρχιώταις.

Ἡμέραν τινὰ ἐγένετο ἐν τῶν του ἡ ἐρώτησις.

— Εἰς τί κατεβλάθη ὁ ἀνεθιότης τοῦ «Γαλλικοῦ Ταχυδρόμου»;

— Ν' ἀπαγχονισθῆ.

Ὁ κ. Γιλνορμάν περιτήρησε.

— Ἡ ἰπὸ αἰ. πλεονομοί.

Ὁ κ. Γιλνορμάν ἐδόξαζεν εἰς τῆς ἀπογευματινῆς ἐκείνας, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς γεροντοκίρης θυγατρὸς του, πεντηκοντούτιδος πλέον, καὶ ἐνὲς ἑπτετατοῦ ἄρρενος ὠραίου, ροδοπαρείου, ἐκ τὸν ὅποιον ὄμωι ὁσάκις ἐνεφανίζετο εἰς τὴν αἴθυσαν ὅλοι ἐπιβουρῶν. Τί ὠραῖο παιδίον! τί κρίμα, τὸ καυμένο!

Ὁ παῖς οὗτος ἦτο ὁ περὶ οὗ, πρὸ μικροῦ ἐγένετο λόγος. Ἐλεγον δὲ τὸ καυμένο, τί κρίμα! διότι ὁ πατήρ του ὑπῆρξε ληστής τοῦ Λείγερς. . . ὁ δὲ ληστής οὗτος ἦτο γαμβρὸς τοῦ κ. Γιλνορμάν, διὰ τὸν ὅποιον τὸ, ἡκούσαμεν πρὸ ὀλίγου εἰπόντα· ὅτι ἦτο αἰσχρὸς τῆς οἰκογενείας του.

B'.

· Έν τῶν αἰμοχαρῶν φασμάτων
τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Ἐάν τις κατ' ἐκείτην τὴν ἵποχὴν ἑλθῆεν ἐκ τῆς πολίχνης Βερνῶν, καὶ εὐτύχως περιπατῶν ἐπὶ τῆς λαμπρῆς γαβύρας, ἤτις ζευγνύει τὰς δύο ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνα, ἴσως θα εἴδωκεν, ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς γαβύρας ἐκείνης, ἐπὶ τῆς ἰριστερῆς ὄχθης ἀνθρωπὸν τινα πεντηκοντούτη, περίπου, φερόντα πύλικιον μὲν ὑερμάτινον, ἐνδύμα δὲ φαιόν, ἄνδρα ἴλιονακ, σχεδὸν λευκὴν ἔχοντα τὴν κόμην, καὶ μίαν μεγάλην οὐλὴν, προερχομένην ἐκ τριμήτου σπύθης καὶ ἐκτενομένην ἀπὸ τοῦ μετώπου μέχρι τῆς περιαιῆς ἄνδρα κενυρωμένον, πρόφως γεγραμκῶτα, περιφερόμενον σχεδὸν καθικιστὴν μεθ' ἐνὸς λισγοῦ ἀπὸ χεῖρας, καὶ καλλιεργούντα ἄνθη ἐκ στενοῦ τοῦ κηπάριον, ἀρχόμενον ἀπὸ τινος αἰτίας πενυχρῆς ἐκεῖ πληρῶς κειμένης, καὶ ἐκτεινόμενον ἕως εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ.

Ἐκεῖ εἶη ὁ ἄνθρωπος οὗτος βίον μονηρῆ, σιγῶν καὶ πενόμενος μετὰ μιᾶς ὑπερτρίας, οὔτε νίας, οὔτε γριαιῶν· οὔτε εὐειδούς, οὔτε οὐσειδούς· οὔτε χωρικῆς, οὔτε ἰστικῆς.

Τὸ κηπάριόν του εἶχε φημὴ ἐκ τῆς πολίχνης διὰ τὴν ὠραϊότητα καὶ σπανιότητα τῶν ἄνθων, ἅτινα ἐν αὐτῷ καλλιεργούντο. Τα ἄνθη ἦσαν ἡ μόνη του ἰνασχολία.

Ἐργατικῆς, ὑπομονητικῆς, τρυφῆς καὶ μετὰ στεργῆς πατρικῆς, οὕτως εἰπεῖν περιπεποιημένος το κηπάριόν του, εἶχε ἀμμιουργεῖ, μετὰ τὸν ἀμμιουργον, εἶδος τι ἀνθοκαμίου εἰς τὴν καλλιέργειαν τολυπα, καὶ εἶδος τι θαλιῶν σπανίων. Ἐχεν ἰερωρετλιασὶ πνεῦμα, ὅσον ἀπορρῆ τὴν ἀνθοκαμίαν, σχηματικῶς συστίδας τεχνικῶν ἀρχῶν, πολὺ πρὶν τὰς ἐπινοήσας ὁ μεταίχθης τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἰθακόμος Σαλλάν. Βο-

δέν, εἰς οὓς ἐρύτευεν πολύτιμα δενδρύλλια τῆς Ἀμερικής καὶ τῆς Κίνας.

Ἀπὸ πρώιας εὐρίσκειτο εἰς τὸν κήπον τοῦ ποτίζων, σκαλίζων, κλαδεύων, ἐμβολιάζων καὶ τέλος καθήμενος ἐκεῖ που ἐν ἐκστάσει ἐν' ἀκούσῃ τὸ κελιάδιμα πτηνοῦ, ρεμβώδης καὶ ἀκίνητος, πλήρης ἀγαθότητος, ἀγαλλόμενος ἐκ τῆς περιστοιχούσης αὐτὸν εὐσεως καὶ μόνον τοὺς πτωχοὺς δεχόμενος καὶ τὸν ἐσχημέρον του, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀγαθῶς γέγων.

Ἀπλοῦς καὶ ἄκακος, ἐτρέφετο ἐν λιτότητι, καὶ γάλα μῆλλον ἦτο τὸ ποτόν του ἢ οἶνος. Ὑπεχώρει ἐνώπιον παιδίου ἢ θεραπείαν τοῦ τὸν ἐμάλωνε. Δειλός, μέχρι βαθμοῦ ὥστε καὶ τὸν νεοζώοντι μισάνθρωπον, ἐξήραγετο σπανίως, καὶ ἄλλον δὲν ἐβλεπεν, εἰμὴ τοὺς πτωχοὺς, οἳτοι ἤρχοντο καὶ ἔαρουσαν τὴν βαλάν τοῦ παραθύρου του, καὶ τὸν ἐφημέριον τοῦ πολιχνίου. Ὅσας δὲ αὖς οἱ τυχόντες, κάτοικαι τῆς πολίχνης, ἢ ξένοι, ἤρχοντο ἐκ περιεργίας, καὶ ἐπισκεφθῶσι τὰ ἄνθη του καὶ ἔαρουσαν τὴν θύραν τοῦ οἴκισκου του, τρωγιν εἰς αὐτοὺς μετὰ φιλοδόξου μειδιάματος.

Οὗτος ἦτον ὁ ἀλγστής, τὸ ὄνειδος τῆς εὐσεγενείας τοῦ κ. Γιλεναρμάν.

Ὅστις κατ' αὐτὴν ἐκείνην ἐποχὴν ἀνεγίνωσκε τὰ στρατιωτικὰ ὑπομνήματα, τὰς βιογραφίας, τὴν ἐπιστομὴν ἐφημερίδα, καὶ τὰς ἐκθέσεις τῆς στρατιᾶς τοῦ Ναπολέοντος, ἤκ' ἐθιμάραζεν ἀπαντῶν συνεχῶς τὸ ὄνομα Γεωργίου Πομμερσῦ.

Ὁ Γεώργιος Πομμερσῦ οὗτος, ἐκ νεαρῆς αὐτοῦ ἡλικίας, ἦτοι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789, εἶχε καταταχθῆ εἰς τὸν γαλλικὸν στρατόν.

Ὁ Πομμερσῦ ἐπολέμησεν ἐν Σπείρ, Βερμα, Νουσσάδ, Τούργαμ, Ἀλζέυ καὶ Μαγάνε, ὅπου ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν διακισίων εἰτινικῆς ἀπετέλουσαν τὴν ὀπισθοφυλακὴν τοῦ Οὐσάρ. Αὐτὸς δωδέκατος ἀντίστη ἐναντίον τοῦ στρατοῦ τοῦ πρίγκηπος τῆς Ἑσσης, ὀπισθεν τοῦ χαρακώματος Ἄνδερνίχ καὶ τότε μόνον ἐκάμωθη ὑποχωρῶν, ὅταν τὰ ἰχθρικά τηλεβόλα ἀήνοηξαν ἐπὶν κήβητος.

Ἐπὶ τὸν στρατηγὸν Κλέβερ εὐρέθη ἐν Μαρσιανῆ, ὡς καὶ εἰς τὴν τὴν μάχην Μομπλισέ, ἐθα συνέτριψε τὸν φρεγγίονα τοῦ ἰχθρική

όθλι. Είτα αποικισθή εις Ίταλίαν, όπου μετά είκοσιμιά άλλων γρεναδιέρων, υπό τόν Ζουμπέρ, υπερέσπισε τόν λόφον Τένό.

Ο Ζουμπέρ τότε προήχθη εις αντισστράτηγον και ο Πομπερού εις αντισυντογματάρχην. Ο Πομπερού εύρισκετο πλησίον τού στρατηγού Βερτιέ, χαρζαίου αλλού τού ίδιου εν Λάδη, τήν μουραλλιοδόλον, τό όπότεν ήλθον ο Βουκίπρτης έρωήσαν: — «Ο Βερτιέ έπολέμησε καί ως ποροβολητής, και ως ήππεύς, και ως γρεναδιέρης.

Είλε τόν γηραιόν του στρατηγόν του Ζουμπέρ πλιπτοντα εν Ναβή καθ' ήν στιγμήν με τό ζήτρον ύψωμένον έκραζεν: Έμπρός.

Έτσι, τότε, όα τάς άνάγκας τής έστρατείας να έπιβιβασθή με ταχυγαικού σινοσ σακιδίου έ πλεούσαντος εκ Γενούης πρός έτερον λιμένα, αλλά κατά τού πόντου έπέσει εις ενέδραν σταθείσαν παρ' άγγλικήσ μουσας εξ όκτω σακιδίων.

Ο γεννημένος λαίμαργος ήθέλησε να ρίψη τά ναύλια εις τήν θάλασσαν και να κρηλίσει τούς στρατιώτας εις τά ύφαλα τού σκάφους διά να θείηται άνεμοίρητος διά μέσου αύτών ως έμπορικόν πλοϊόν. Άλλά ο Πομπερού άπέφασε τήν σφαιραίν του καί έπέκλεισε υπεργρανιστόν τά σφαιραίν τών τηλεβόλων τών βρετανικών σφραγατών.

Άφού ήπιμαρτύρησε περ τάς είκοσι λευγας, αύξήσαντες τής τήλησ του, δια τού όπλοπαιγωγού του έλευνος έπετέθη και έκυρίευσε μεγάλην οπισθομαχήν κομίζουσα ζύστραφία και πολυμορφία εις τόν εν Σικελία έχθρικόν στρατόν. Τότε δ' ήτα τό έχθρικόν μάχος κατάφροτον, ώστε και ή θάλασσα έφθαι μέχρι τού καταστρώματος σχεδόν.

Τή 1805 άποτελει μέρος τής μεραρχίας Μάλερ ήτις έκυρίευσε τήν Γουστοβέρχη, από τό άρχιδούκα Φερδινάνδου. Έν Βελτίγγεν έδέχθη υπό χέλιζαν στρατών, επί τών βραχίωνων του τόν συνταγματάρχην Μωπτή, ηικατικώς τραυματισθεντα, άδικούσα τό έννατον τών βραχίωνων.

Διακρίθη εν Άδούστερλιτε εν τή θυμασια έκείνη υπό τό έχθρικόν πύρ πορεία: έτε δε ή ζωσική αυτοκρατορική φρουρά συνέτριψεν όλόν κληρον τό τεταρτόν τάγμα τής γραμμής. ο Πομπερού ήπήρξεν εις εκ τών έκδοικητών όστις κατατρόπωσαν τήν φρουράν ταύτην, έ δε αυτοκράτωρ τή άπέοικε τόν σταυρόν τής λεγιώνος.

Ο Πομπερού ήγαγέλιπεν άλληλοδιδάχως τόν Βούρμπερ εν Μαντεζή, τον Μελό εν Άλεξάνδρειά, τόν Μια εν Ούλμτ. Σημειώθη

της ἀλώσεως τοῦ Ἀμβούργου ὑπὸ τὸν Μορτσε καὶ ἐν Ἐσσηξίᾳ ἐκ τῶν ἐγδοήκοντα τριῶν ἀνδρῶν, ὑπὸ τὸν ἥρωα λοχαγὸν Λουδοβίκον Οὐγκώ, θεῖον τοῦ συγγραφέως τοῦ παρόντος βιβλίου, ἔσπευον ἰπποτρεῖς ὥρας ἐντὸς νεκροταφείου ἀντέστησαν καθ' ὀλοκλήρην τοῦ ἰχθυοεικοῦ στρατοῦ.

Εἰς ἐκ τῶν τριῶν ἐπιζησάντων τῆς ἄρακτος ἐλείψθη τοῦ νεκροταφείου ἦτο καὶ ὁ Πομμερσῦ. Περσεύθη, εἰς ὄλεον τοῦ μετέπειτα πολέμου.

Ἐν Ἀρνέ Λεδούκ ἦτο λοχαγὸς ἐπὶ ἐσσηξίᾳ, δίκαια ἀξίως ἔσωσεν οὐχὶ τὸν στρατηγὸν του, ἀλλὰ τὸν δεκανεὸν του.

Τότε ἐπελεκάθη, κυριολεκτικῶς κατὰ τὸν ἀριστὸν ἄρτιον, ἀλλὰ εἰσαν ἑπτὰ ζυγισμῶν. Ὁκτώ ἡμέρας μετὰ τῆς συνθηκῆς ἔχεν τῶν Περσιῶν μετέβη εἰς τὸ ἰππικεῖον.

Συνώδευσεν τὸν Ναπολέοντα εἰς τὴν γῆν Ἑλβία.

Ἐν Βατερλῶ ἰχθύετο ἰδὸς θωρακισμῶν ἰπποτρειῶν τοῦ Δυμπού.

Αὐτὸς ἦτο ὁ κυριεύσας τὴν γερμανικὴν σημαίαν τοῦ ταγματῆρος τῆς Λυμβούργης καὶ ἄραμῶν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα αἰμόφορον τῆς ἔργων εἰς τοὺς πόδας του. Εἶχε τραυματισθῆ διὰ ζήρους κατὰ μήκος τοῦ προσώπου. Ὁ αὐτοκράτορ ἐχρημάσθη εὐαρέστης ἀνέκραξεν «Πρὸς ἀνάστασαι εἰς συναγματάρχην, εἰς βαρῶν, εἰς ἀξίωματικὸν τῆς Λιγιῶνος τῆς Τιμῆς.

Ὁ Πομμερσῦ ἀπήντησεν· Σὺς εὐχαριστῶ, διὰ τὴν χάριν μου. Μίαν δὲ ὥραν μετὰ ταῦτα ἐπίπτε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν λάκκον τοῦ Ὁρλίνου.

Τώρα τίς αὐτὸς ὁ Γεώργιος Πομμερσῦ; Εἶνα, αὐτὸς ὁ ἐπικληθεὶς ὑπὸ τοῦ πενηθεοῦ του ἀλητιῆς τοῦ Λείγερς. Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Βατερλῶ, ὁ Πομμερσῦ σωθεὶς ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ Ὁρλίνου ἀπέβησεν εὐαρέστης τὸν ὑπελειφέντα στρατὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνός φορητοῦ νοσοκομείου εἰς τὸ ἕτερον κομιζόμενος ἐβῆσεν μέχρι τοῦ στρατοπέδου τοῦ Λείγερς.

Ἡ κυβέρνησις τῶν Βουρβόνων ἐχορήγησεν εἰς αὐτὸν ἡμισίαν σύνταξιν, ἔπειτα ὤρισεν αὐτῷ ὡς τόπος διαμονῆς τῆς Βερνῶν. Ὁ Λουδοβίκος ΙΗ΄, τὸν βαθμὸν του τὸν στρατιωτικὸν τὸν παρίσημον, τὸν τίτλον βαρῶν, τὰ ἐθεώρησεν ὡς ἴκοντα αὐτὸς ὄλεον δὲν ἔπαιον ὑπο

γραφόμενος από συνταγματάρχη Βαρώνος Πομμερούς όσάντις παρουσιάζετο περίστασις.

Έν μόνον είχε παλαιό ένδωμα κυανού, καί σιδερένιο εξήρχετο έν δέν έδενεν έπ' αυτού την ταινίαν του, ώς ταξάρχος της Λεγεώνας.

Μίαν τών ήμερών έμήνυσεν εις αυτόν ό εισαγγελεύς, ότι έμελλε νά έναχθῆ ως φέρων «ίθεμίτως» τό παράσημον τούτο· ό Πομμερούς τότε άπεκρίθη, πικρώς μειδιάσας.

— Άγνοώ, τῆ αλήθειά, αν έγώ δέν καταλαμβάνω πλέον τό γαλλικό, ή σεις πλέον δέν τό έμμελείτε, άλλα τό βέβαιον είναι ότι δέν σῆς έννοώ.

Έπειτα δ' έξήλθεν, όπώ ήμέρας κατά συνέχειαν, μετά της ταινίας του. Δέν έτόλμασαν νά τόν ένοχλήσωσι. Δις ή τρίς, ό έπί τών στρατιωτικών άποφράς καί ό στρατιωτικός διοικητής του νομού τῶ έπιστολῶν έπαγγέλλοντες «Πρός τόν κ Πομμερούς Ταρχον, άλλα' αυτός έπίστρεψε τās έπιστολάς, χωρίς καν νά τās ανοίξῃ.

Συγγράφως αγιόδν έπικρατεν εις την νήσον της άγίας Έλένης αυτό τούτος καί ό Ναπολέων, άποπέμπων τās προς αυτόν έπιστολάς του άγγλου διοικητού της νήσου εκείνης, ώς άπεριπώς έπιγεγραμμένας προς τόν στρατηγόν Βουονάρτην. Καί έν Ρώμη έλλοσε άίχμαλωτοι στρατιώται της Κόρβαγιένης, γενικώς ήτοι ως ό Άντίβας, ήρνήθησαν νά χειροτεώσωσι τόν Φιλιππον.

Μίαν άλλην ήμέραν, άπήντησεν ό Πομμερούς καθ' έδόν τόν εισαγγελεύτα, προς έν κήρυξάσαι τόν έπί.

— Κοιμεί εισαγγελεύ, μ' είνε όρά γε συγχωρημένον νά φέρω έπί του προσώπου μου αύτήν την αλλήν του τραυμάτις μου;

Ό Πομμερούς λοιπόν αύτος έξη εις τόν πολλήν της Βερνίνης καθώς είδόμεν. Έπί της τότεκρατορίας είχε εῖρει καρόν, μεταξύ δύο πολέμων, νά νομοθεθῆ την διαπονοίδα Γίλειορμάν.

Ό γέρον πειθερός, κίττοι άσχερηστικίνοι: διά την ταιότητα συγγένειαν, συγκατέειπεν όπως στενάζων, καί λεγων «Τ. νά γίνῃ! καί οι μεγαλειότερα ελατύνεται διαγκάζονται ένιστε εις ταιότητα είκτερος συγγενείας».

Ή κορία Πομμερούς, γυνή άλλως τε κατα πολύ εζιόγιστος καθ' όλα σπανία, έζη τού έδόν της, έπίθαν έν έτι 1815, άρτήσασα

ἐν παιδίον. Τὸ παιδίον τοῦτο θὰ ἦτον χαρὰ τοῦ συνταγματάρχου ἐν τῇ μοναξίᾳ του· ἀλλ' ὁ πάππος του ἀπῆλθην ἀμειλίχως νὰ ἔχη αὐτὸ πλησίον του ὡς ἐγγόνιόν του, λεγὼν ὅτι, εἴαν τὸ ἄφιναν εἰς αὐτόν, θὰ τὸ ἀπεκλήρωνεν.

Χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ παιδίου, ὁ πατήρ του ἐπέδωκεν εἰς τοῦτο· ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ ἔχη τὸ τέκνον του, ἐβύθη ὄλος εἰς τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθέων. Διήρχετο τὸν καιρὸν ἀπέχων ἀπὸ πάσης συνωμοσίας, προσδοκῶν νὰ ἴδῃ ἀνοιγόμενον ἐν γαρύφαλον, ἢ ἐνθουσιούμενος τοὺς χρόνους τῆς Ἀούστερλιτς.

Ὁ κ. Γιλenoρμάν δὲν εἶχεν μετὰ τοῦ γαμβροῦ του οὐδ' ἰλαχιστὴν σχέσιν. Ὁ συνταγματάρχης ἦτο δὲ αὐτόν ἕνας ληστής· αὐτὸς δὲ διὰ τὸν συνταγματάρχην ἕνας παλιάνθρωπος. Οὐδ' ἀνέφερον ὁ κ. Γιλenoρμάν περὶ τοῦ συνταγματάρχου, ἐκτὸς ὅταν ὑπελάσσετο τὴν βαρωνίαν του εἰρωνικῶς.

Ἐπῆρχε ρητὴ συμφωνία, νὰ μὴ ζητήσῃ ὁ Πορμερσὺ νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν του πώποτε, οὐδὲ νὰ ἐμιλήσῃ μετ' αὐτοῦ, ἐπὶ ποινῇ τοῦ νὰ τὸν λάθῃ ἀπόβλητον πλέον καὶ ἀπόκληρον.

Πρὸς τοὺς Γιλenoρμάν, ὁ Πορμερσὺ ἦτον εἰς πανωλοδύτης. Οὗτοι ἐνόουν ν' ἀναθρέψωσι τὸ παιδίον, ὡς τοῖς ἤρεσκεν. Ἴσως ἐπταίσειν ὁ συνταγματάρχης νὰ στέρξῃ εἰς τὴν συμφωνίαν ταύτην, ἀλλὰ τὰς ὑπέμενε, νομίζων ὅτι καλῶς ἐπραττοῦν αὐτῶ πρῶτων, θυσιάζων ὀηλαδῶ, ἐαυτὸν καὶ μόνον.

Καὶ ἡ μὲν κληρονομία τοῦ γέροντος Γιλenoρμάν, ἦτο μικρά, ἀλλ' ἡ τῆς δεσποσύνης Γιλenoρμάν, τῆς πρεσβυτέρας, ἐλογίζετο ὡς σημαντικὴ. Ἡ θεία αὕτη, μείνασα ἄγαμος, ἐτύχχανε πλουσιωτάτη ἐκ μητρὸς, καὶ ὑπῆρχεν ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τῆς ὁ φυσικὸς κληρονόμος τῆς.

Τὸ παιδίον, Μάριος ὀνομαζόμενος, ἐγίνωσκε μὲν ὅτι εἶχε πατέρα, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο. Οὐδεὶς ἤνοιγε τὸ στόμα νὰ τῷ ἀναφέρῃ τι περὶ τοῦ πατρὸς του. Ἀλλ' ὅμως εἰς τὴν συναναστροφὴν ὅπου τὸ ἔφερεν ὁ πάππος του, οἱ ψιθυρισμοί, συγκεικαλυμμένοι τινὲς λέξεις, κρύφια τινὰ βλέμματα, ἀπεκάλυψάν τι ἐπὶ τελουῖς εἰς τὸν νοῦν τοῦ παιδίου, ἐννοήσαντος ὅτι συνέβαινε τι δυσάρεστον καὶ αἱ ἰδέαι καὶ γινῶμαι ὅσαι διετυπώοντο εἰς τὸν κόχλον ἐκείνον περὶ τοῦ πατρὸς του, καὶ εἰς τὸ πνεῦμά του ἐνετυπώθησαν ὡς αἰσχος καὶ ὄνειδος βαθμιαίως.

Ἐνθὺ δὲ ἐνγληκιστότο τὸ παιδίον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὁ συνταγ-

ματάρχη, ἀπὸ καθέθεο τῆς μηνῆς, μετέβαιεν εἰς Βερρώνης εἰς Παρισίους, λαθρῶς πως, ὡς ὀραπέτης δεσποτηρίας, καὶ κρηστο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς συναγωγῆς κατέφθον οἱ Πιλενομήν, καθ' ἣν ὄραν ἔφερον τὸν Μάρκον ἢ θεῖο του εἰς τὴν λειτουργίαν· ἐκεῖ δὲ τρέμων μηποτε σαραφῆ πρὸς τὸν γ' γραφῆ, κεκρυμμένοι ἐπισθεν ἐνὸς τῶν στήλων τοῦ ναοῦ, ἀκέντητοι οὐδὲ ν' ἀναπνεύσει, τολμῶν, παρετήρησι τὸ τέλειον του.

Ὁ στρατιώτης, ὁ ποταπὸς ἄρμα καλῶς, ἐρθεῖτο ἐξ ἐνὸς γραφῆ θεοῦ.

Ἐπειθὲν καὶ τὸ πρῶτον ἡ πόλις, μετὰ τοῦ ἑρμερίου τῆς Βερρώνης. Ὁ ἀξίος αὐτοῦ ἱερέως, Μάρκος ὀνοματι, ἦτον ἀδελφός του ἐπιτροπῆς τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν ἑπορευτο ὁ Πομμερτὸς ἐνὸς βλῆπης τὸ τέλειον του. Ὁ ἐπιτροπὸς παρετήρησε τὸν ἄνθρωπον αὐτοῦ τῆς μεγάλῃς οὐδὲ ἐπὶ τῆς παρεΐας, οὐ εἶχε πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις ἀκρίβειας. Ἀλλ' ἔπειτα, καὶ να ὀσπερὶ ὡς γυνή! αὐτοῦ τῶν ἐφάνη, παρεΐσθην. Ἐμπίπην ἢ φρεσὶ γνωμῆς ἐκείνῃ, ἐντεταλωμένη εἰς τὸν ναὸν του.

Μίαν ἡμέραν παρεΐσθην εἰς Βερρώνην πρὸς ἐπιτάμων του ἀδελφὸς του, ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῆς γεφυρῆς τὸν συνταγματάρχην Πομμερτὸν καὶ τὸν ἀνεγ' ἔφισεν. Ἀνέφισεν περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἱερέα, καὶ τότε ἀμφοτέρω ἐπιληφθέντες εὐκαρίας τινός, ἦλθον καὶ ἐπισκιάσθησαν τὸν συνταγματάρχην. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ ἐπέγχε καὶ ἄλλαι.

Ὁ συνταγματάρχης, ὅστις κατ' ἀρχῆς ἐν ἤθελε νὰ φανερώσῃ, τὴν ἐπὶ τέλος εἶπεν ὅλην τὴν ἱστορίαν εἰς τὸν ἱερέα καὶ εἰς τὸν ἐπιτροπῆν, καὶ πῶς ἐθυσίαζε τὴν μέσῃ του εὐτυχίαν ὅπερ του μέλλοντος του τέλειον του. Ἐπειθὲν ὁ ἑρμείριος συνελαβεν ὑπολήψην καὶ ἰγίπην πρὸς τὸν Πομμερτὸν, καθὼς καὶ αὐτοῦ ἠγάπησε περὶ τὸν ἱερέα.

Ἄλλως τε, ὅσῃς συμβαίνει νὰ ὑπάρχῃ ἄμφ' ἐβρωθεν εὐκαρίτεα καὶ ἀγαθότης, οὐδὲν συγγίεται καὶ εὐσωματοῦσα· εὐκολώτερον ἐνὸς γέροντος ἱερέως καὶ ἐνὸς γέροντος στρατιώτου. Κατὰ βάθος, πρῶτον τὸ αὐτὸ καὶ οἱ δύο. Ὁ μὲν ἀρσένιος εἰς τὴν πατρίδα τὴν ἐπίγειον, ὁ δὲ εἰς τὴν οὐράνιον.

Δις τοῦ ἔτους, τὴν πρώτην Ἰανουαρίῳ καὶ τὴν ἑσπερὴν τοῦ ἰγίου Γεωργίου, ὁ Μάρκος ἔγραφε πρὸς τὸν πατέρα του ἐπιστολῆς, ὑπεχρυσωμένης ὑπὸ τῆς θείας του, τυπικῆς καὶ ὡς ἐπιτελεσμένης ἀπὸ

τινος ἐπιστολαρίου. Τοῦτο μόνον ἠεῖχτο ὁ κ. Γλειερμάν ὑπερ τοῦ γαμβροῦ του· ὁ δὲ πατὴρ ἀπήντα διὰ φιλοστοργιστικῶν ἐπιστολῶν, διὲ ὁ πάππος ἔχωνεν εἰς τὸ θελάκιόν του, οὔτε ἀναγνώσκων αὐτάς.

Γ'.

Ἀναγκαῖα ἐξήγησις.

Αἱ συναναστροφαι τῆς κυρίας Τ. ἦσαν τὸ μόνον πρῶτον ὑπερ εἶχεν ἰδεῖ ὁ Μάριος Πομπερσὺ· αὕτη ἦτον ἡ μόνη θορὴ διὰ τῆς ὁποίας ἐλαβεν ἰδέαν τῆς κοινωνίας. Τὸ παιδίον τοῦτο εἰσῆλθεν ὅλον χαρὰ καὶ ὅλον φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐντός ἐλίγου. Βλέπον τὰς σοβαρὰς τῶν ἐκεῖ ἐρχομένων φυσιογνωμίας ἐπέστη, καὶ αὐτὸ σι θρωπὸν ὀλίγον κατ' ὀλίγον.

Εἰς τὰς αἰθούσας λοιπὸν πύθτας, ἔσθι συνήρχοντο οἱ ἄγαν βρασιλόφρονες τῆς κ. Τ... τὸ πᾶν ἀπετέλει ἡλιθιότητα, σκοπίμως ἐμειουρηθηθεῖσαν πρὸς χλευασμὸν τῶν ἐνδοξοτέρων τῆς γαλλικῆς ιστορίας σελλίδων. Ἐβλεπε τὸ μειράκιον ἐκεῖνας τὰς, τακτικῶς, οἷς τῆς ἐδομάδος, συνεργομένης ἐκεῖ ἀπερχομένης διὰ τῶν κακιῶν καὶ τοῦ χρόνου μορφᾶς καὶ ἀπηλιθιόδοτο καὶ αὐτὸ τὸ ταλαιπωρον.

Τὰ ἀρχαίζοντα ἐκεῖνα πρόσωπα καὶ τὰ βιβλικὰ ἐκεῖνα ὀνόματα συμφορέμενα ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ τῷ ἐνέπνεον κλίσειν τινὰ εἰς τὴν ἀνένδοτον ἀνάγνωσιν τῆς Ἀγίας Γραφῆς· ὅτε δὲ συνήρχοντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅπασαι ἐκεῖνα· αἱ αὐστηραὶ κατατομαὶ αἱ παλιότριχες κροταλαὶ καὶ αἱ ἐπ.μήκεις ἐσθῆτες ὧν τὰ χρώματα ἦσαν πλέον ἢ πένθημα, ἠκούσατο δ' ἐνίοτε κατὰ διαλείμματα φράσεις πομπώδεις καὶ αὐστηραὶ, ὁ μικρὸς Μάριος τὰς ἠτένιζε κεχηγῶς, νομίζων ὅτι ἔβλεπεν οὐχὶ γυναικας, ἀλλὰ πατριάρχας καὶ μάγους, οὐχὶ ὄντα πραγματικά, ἀλλὰ φαντάσματα.

Εἰς τὰ φαντάσματα ἐκεῖνα ἦσαν ἀνάμικτοι καὶ ρισσοφόροι οἰκίτοι:

της βαρωνίδος T... και τινες εὐγενεῖς μαρκήσιοι, ὑποκόμητες, πρίγκηπες, ὧν, εἰς νεώτατος, εἶχε σύζυγον ὠραίαν καὶ πνευματώδη διὰ τῆς ἐνδομοσίας καὶ τῶν ἥμισυ κοινουβουλευτικῶν τριετρίων ἐξάπτουσαν τὴν φαντασίαν καὶ τὰς ὁρμὰς τινῶν ἐκ τῶν παρευρισκομένων ἐξ ὧν εἰς ὑποκόμη, εἰς μαρκήσιος καὶ εἰς ἱππότης, ὄνομα καὶ μὴ γωρῶ, ἀπροκαλύπτως ἐτραλλαίνοντο.

Μεταξὺ λοιπῶν, τῶν συνδιαλεγομένων, εἰς ἔλεγεν ὅτι τῷ 1793, δικατριετὴς ἔτι, ἐνεκλίθη εἰς τὸ κάτεργον, ὡς φυγόστρατος, καὶ σιδηροδέσμιος μετὰ τινος γέροντος ὀγδοηκοντούτου, τοῦ ἐπισκόπου Μιρεποά, ἐπίσης φυγόστράτου, εἶχον ὡς ἔργον αὐτῶν νὰ συνάξωσιν ἀπὸ τῆς λαμητηρίου καὶ τοῦτο ἐν Τουλών, τὰ κρανία τῶν κρατομουμένων καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν καθ' ἑκάστην καὶ νὰ μεταφέρωσι ταῦτα ἐπ' ὤμων αἰμοσταγῆ, ἔνεκα τοῦ ὄπολου, τὸ ὅς δεσμοτῶν ἐνδομά των εἰς τὰ ὀπίσθια ἐσχημάτιζε βόλον αἰματώδη, ξηραίνεμενον μὲν τὸ πρῶν, ἀλλ' ὑγραίνεμενον πάλιν τὴν ἐσπέραν.

Ταῦτα, πραγματικὰ συνδιαλέξεις ἐγίνοντο συχνότατα εἰς τὰς συναναστροφὰς τῆς κ. T...

Βουλευτοὶ τινες ἐπαίζον τὸ βίσι, οἱ ὅτι κληρικὴ ὡς πολυπληθέστεροι πίντων ἐν ταῖς ἀπογευματιναῖς ἐκείναις, ἤκουοντο συνεχίστερον συζητοῦντες καὶ καθ' ἃς ὥρας ἐπαίζον μεθ' ὅλων καὶ εἰς τοὺς πεσσοὺς καὶ εἰς τὸ σφαιριστήριον. Οἱ κληρικὴ οὗτοι ἦσαν ἠγεύμενοι μοναστηρίων, ἐπίσκοποι, ἀρχιεπίσκοποι, καρδινάλιοι πάντες, μὲ πομπώδεις τίτλους, οἱ μὲν προτερηόμενοι ἐπὶ ταῦτω, ἄλλοι ἐκ τῶν ἱεραρχῶν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς μεταβάσεώς των εἰς Παρίσιος: πάντες εἰ ἐκκλησιαστικοὶ οὗτοι, ἐξήσκουν κατὰ τὸ ἐπιβάλλον ἐν ταῖς συναναστροφαῖς ἐκείναις, καίτοι οὗτοι ὡς ζωηρότεροι προεκάλεον καὶ τὴν προσοχὴν τῶν ἐξωθεν διαβητῶν, ὡς ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κετρε, καθὼς μανιώδης σφαιριστὴς ἠκούετο λέγων: «Γράψι, ἕκαστα μίαν καρμπούλαν».

Ἐνὶ λόγῳ ὅλα ἐτελεύτη ἐν τῷ κεντρῷ ταῦτω τῶν φαντατικῶν βουλοφρονῶν, μὲρόθως ὅτι ἀνταλαμβάνεμενοι τῆς σφαιριστικῆς τῶν γεγόντων τοῦ αἵματος ἐκείνου, τὰ ἐχλοάζον, ἀλληλοθαλαμίζεμενοι, καὶ ἀλληλοεπαίνομενοι, τοῦ Μιθουσίλα ἐξέσκοντος τὸν Ἐπιμενεῖον καὶ τοῦ κωρῶ πληροφρονῶντος τὸν τυρῶν.

Ἄλλ' ὅτι ταῦτα ἐλεγόντο μόνον ὁ ἑαυτοῦ, μὲν ὡς ἐπιστολῶν

... Εὐρίσκοντο τρεῖς ἄνδρες καὶ ἓ μὲν ἴσταντο ἄρθιος, ὁ δὲ γονυκλινής, ὁ δὲ ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἰθαφους καὶ μόνον χιτῶνα φορών. Οὗτος ἦτο ὁ δευταγματάρχης. Οἱ ἱεροὶ δὲ ἦσαν εἰς λατρός καὶ εἰς ἱερεὶς προδειγόμενος. (Σελ. 808).

τες να φανῶσι καινοτομοῦντες εἰς τὸν λοιπὸν κόσμον, αὐτοὶ μόνον τῶν εὐωδιῶντες ἐκ τῶν ἀρχῶν αἱ ἐπρέσβευον. Σαυτηρητικοὶ τέλος πάντων ἐν αὐτῇ τῇ κυριολεξίᾳ.

Σεβασμία τις γραῖα ἐκ τῶν παλινοστρασιῶν καὶ κατεστραμμένη, χρηματικῶς, ἔχουσα μίτη καὶ μόνην ὑπερέτριν ἐσυνείθελε νὰ λέγῃ ἰ Οἱ ἄνθρωποι μου.

Τούτο δὲ ὅπως ἀπολειχθῆ, ὅτι αὐτοὶ τῶν ἐπέζησαν τοῦ βδελυροῦ ἐκείνου αἰῶνος, ἐν δὲν ἤθελον οὕτω νὰ θεωρησῶσιν ὡς ὑπάρξαντα.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους εἰς τὰς ἀπογευματινὰς ταύτας, ἐκτός τῶν ὅσα ἐτελοῦντο καὶ συνεζυτοῦντο, ἐπρεπε νὰ προσδίδηται ποιά τις χρυσὴ ἰδιότης. Τίνα εἶχον λοιπὸν ἀποστολήν; Ἦσαν ὑπεράγαν βασιλοφρονες. Ἦσαν, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, εἰς ὅλα τῶν καὶ τοῦ πάππυ καθολικώτεροι.

Βεβαίως τὸ ὑπεράγαν, ὅταν ἐξηρανόθη ἀλλὰ καὶ ἐν ἔχει σήμερον ὅπως τότε τὴν σημασίαν, εἰς τὴν τὸ ἀνάγαγον αἱ συναισθησασαὶ τῆς κ. Τ. . . Διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται μικρὰ τις ἐπιπέγχεσι.

Τὸ εἶναι ὑπεράγαν σημαίνει βγαίνει πέραν τοῦ φυσικοῦ. ὅταν ἐπιτιθέμεθα ἐναντίον τῶν σκήπτρων ἐν ὀνόματι τοῦ θρονου ἢ τῆς μητρῆς ἐν ὀνόματι τοῦ θυσιαστηρίου.

Ὅταν μεμφώμεθα τὸ εἶδωλον διὰ τὸ ἤμιστο εἰδωλολατρικόν του, ὅταν ὑβρίζωμεν ἐξ ὑπερβολῆς σεβασμῶ, ὅταν εὐρίσκωμεν ἐν τῷ πάππυ ὀλιγώτερον παππισμὸν καὶ ἐν τῷ βασιλεῖ ὀλιγώτερον βασιλοφροσύνην. ἢ παρὰ πολὺ φῶς εἰς τὴν νύκτα, ὅταν εὐρίσκωμεν ὀλιγώτερον λευκὴν τὴν χιόνα, τοῦ κίρκου καὶ κρίνου ὅταν διακείμεθα εὐνοϊκῶς εἰς πρόσωπον ἢ πρᾶγματι μετρίᾳ βαθμοῦ ἰχθύροτητος, ὅταν διακείμεθα τόσον ἰσχυρῶς ὑπὲρ, ὥστε νὰ καταντῶμεν κατὰ, ὅταν διακρίνομεν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἤδη ἐποδοπιτήσαμεν ἢ ὅταν ἐξορμώμεν ἐνῶ ἐλάνωμεν ἀμάρτην ἀπὸ ρυτίδος.

Τὸ ὑπερβολικὸν χαρακτηρίζεται εἰδικῶς τὴν πρώτην φάσιν τῆς ἀναγενήσεως.

Ὅλδεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑφίσταται ἕρμεν πρὸς τὸ μεταξὺ τοῦ 1814 καὶ 1820 χρονικοῦ διαστήματος. Τὰ εἰς ταῦτα ἐστὶ ὑπερέτριν ἐτακτικὴ εὐγλήνεια ἄλλὰ καὶ ζοφερά γελόντια καὶ καταρῆσι. ὁποῦ ἡ ἐργασίᾳ ἡμῶν καὶ συγγνώμῃς ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ ἐπίσκοπου τοῦ μεγάλου κατα-

στροφῶν, προσφάτων ἐπι ἐν τῷ πνεύματι καὶ βρωδέως βυθίζομενων εἰς τὸ παρελθόν.

Εἰς τὴν φωτισκοτίαν ἐκείνην ὑπῆρχε νέος καὶ ποταεὶς ἅμα μικροκοσμικὸς, θορυβώδης ἅμα καὶ σιγηλός, νεάζων ἅμα καὶ γεγηρικώς. Ἡ ἐπάνοδος ὁμοιάζει πολὺ πρὸς ἀρόπνισιν. Ὁ μικροκοσμος οὗτος ἀποτελεῖ ὄμιλον ἀτεινίζοντα ἐν ταπεινώσει πρὸς τὴν Γαλλίαν, πρὸς ἣν ὅμως αὐτὴ ἀτεινίζει ἐν εἰρωνείᾳ· χθισινὰ γλαυκὰ πληροῦσαι τὰς ὁδοὺς ὡς μαρακῆσιοι ἀναδιούντες μετ' ἐπιζώντων, τῆς χθὲς ἀνθρωποκατίπληκτοι ἐπὶ τοῖς γενομένοις καὶ μηδὲν διαγνόντες ἐκ τῆς πνευματικῆς ἐξελίξεως· γενναῖοι καὶ εὐγενεῖς μεγαστᾶνες, μειδιῶντες ὡς εὐρισκόμενοι ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ καὶ θρηνοῦντες ὡσαύτως· περιγρηῖς ὡς ἐπανιδόντες τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, ἀλλ' ἀπέλπιδες ὡς μὴ ἀνευρόντες τὴν μοναρχίαν τῶν εὐγενῆς τάξεως τῶν σταυροφοριῶν, μακτηρίζουσα τοὺς εὐγενεῖς τῆς αὐτοκρατορίας, ἦτοι τὸ ἄθος τοῦ στρατοῦ· ἱστορικὰ καὶ οἰκογενεῖαι, ἀπολέσασαι τὸ πνεῦμα τῆς ἱστορίας· τίκνα τῶν ἑταίρων Καρόλου τοῦ Μεγάλου, περιφρονοῦντα τοὺς ἑταίρους τοῦ Ναπολέοντος. Τὸ τίως παραγνωρίζον τὸ χθὲς. Δὲν ὑπῆρχε πλέον συναίσθησις μεγαλείου, ἀλλ' οὔτε συναίσθησις τοῦ γελίου.

Ἐπὶ τῆς τῆς ἀποκαλίσεως τὸν Βοναπάρτην Σκαπίνον, ἀνθρωπον ἐγγονότι κουτοπόντηρον, παντεῖα ποταπὰ μηχανούμενον, ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν του, ὅπως τὸ φερόμενον κωμικὸν πρόσωπον. (1)

Ἄλλ' εὐτυχῶς ὁ κόσμος οὗτος δὲν ὑφίσταται κλέον. Οὐδὲν ἐκ τούτου ἀπέμεινε σήμερον. Ὅσαίς δὲ ἐκ συμπτώσεως σὺρωμεν μίαν τινὰ ἐξ ἐκείνων τῶν φυσιογνωμιῶν, πειρώμενοι τὴν ἐν τῷ πνεύματι ἀναβίωσιν αὐτῆς, μῆς φαίνεται τόσον παρῶδοξος, ὡς εἴαν ἐπρόκειτο περὶ προκατακλυσματικῆς προσωπικότητος· τούτο δὲ, διότι καὶ αὐτὴ κατεποντίσθη ἐν τῇ κατακλυσμῷ, ἐξαφανισθεῖσα ἐν δυσὶν ἐπαναστάσεσιν.

Ἄλλ' αἱ ἰδέαι εἰσὶν ὡς τὰ κύματα. ὦ! πόσον ταχέως καλύπτουσι πᾶν ὃ, τι ἔχουσιν ἀποστολὴν νὰ ἐξολοθρεύσωσι καὶ κατορθώσωσι, καὶ πόσον ἀμέσως σχηματίζουσι τρευματικὰς ἀβύσσους!

Τοιαυτὴν εἶψιν εἶχον αἱ ἀπογευματικαὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου, καθ' ἐν

(1) Σ. Μ. Τῆς κωμικῆς τοῦ Μολιέρου Les fourberies de Scapin, ἐν ᾧ τὸ πρωταγωνιστὴν πρόσωπον ἔχει εἰς ἀρχῆς αὐτοῦ, Σκαπίνος ἐνομαζόμενος.

ὁ ἡμεριδογράφος Μαρτεβίλ θεωρεῖτο πνευματώδιστος τοῦ Βολταίρου.

Αἱ ἀπογευματινὰ ἐκεῖνα εἶχον τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν φιλολογίαν των ὅπως τὰς ἐνάουσι αὐταί. Ἐν αὐταῖς θεωροῦντο Πυθίαι ἀσημότητες τινεὶ ἐν τοῖς γράμμασιν, ὡς ὁ βιβλιοπώλης τῆς προκουμαίας Μαλακί.

Ἡ Ὁ Νικολέων, τουναντίον, θεωρεῖτο ὡς τις Μίλων ὁ Κροτωνιάτης καὶ τίποτε ἄλλο. Ὅτι εἶς ὡς μαρκήσιος δὲ Βουοναπάρτης, στρατάρχης τοῦ βασιλέως, εἰσέχθη εἰς τὴν ἱστορίαν, θεωρεῖτο τὸ τοιοῦτον ὡς προχωρήσει πρὸς τὸ ἐπικρατεῖν ἐν τῷ αἰῶνι ἐκείνῳ πνεῦμα.

Ἄλλὰ καὶ ὡς τοιαῦτα αἱ πολιτικο-φιλολογικὰ εἰσὶν συνεντεύξεις οἷν παρέμειναν μέχρι τούτου. Ἀπὸ τοῦ 1818 ἤρχισαν καὶ παρ' αὐταῖς ἀναρηνόμενα δογματιστὰς τινεὶ, κηρύττοντες μὲν τὰ βασιλέφρονά των ἀσθένεια, ἀλλὰ καὶ συγγνώμην ἀπ' ἐτέρου ἐπὶ τούτῳ ἐκλιπρούστας. Ὅσοι ἐνῶ, ὡς ὑπεράγον βασιλόφρονες, ἐνημενίζοντο, ὡς δογματιστὰς ἤγχνοντο. Τὸ πολιτικὸν αὐτῶν ὄργανον εἶχε τὴν καταθλιπτικὴν, τὴν ἀσφυκτικὴν ἰδιότητα νεκροσκοπίου· καὶ θὰ ἐπιτύγχανον ἴσως, ὅσοι καὶ πνεῦμα καὶ σεβασμὸς οἷν ἐλείπειν ἐξ αὐτῶν ἄλλως· τὴν ὑπερβολικὴν χροῖαν λαλοῦν ἀμιμοσύνης καὶ κομψομένου ἐπενδύτου ἐνεφανε παρ' αὐτοῖς τὸν ἐκλεπτικόν.

Τὸ ἄλλο ἢ τὸ ἐσπόμενον τῶν δογματιζόντων τούτων ἐνέκειτο εἰς τὴν δημιουργίαν ἀρχιεπισκοπῆς, νουλακίας, ἀντιπροσωπίας καὶ ἐπιτροπῆς ἀπολυταρχίας καὶ τερζινίας διὰ τῆς συγκειρασεμένης ἐξουσίας. Ἐπιτροπείως ἐνόστο ἐπιπρωτοῦ καὶ ἐξουσιωτέρωσιν τὴν ἀγγλίωντων ἐλευθερίαν διὰ τῆς συντηρητικῆς ἐλευθεροφροσύνης, ἀπορηνόμενοι ὡς εἶπε :

«Ὅριζομεν νὰ χρησθῶμεν πρὸς τοὺς βασιλόφρονες ὡς ἀποδόντες πλείονας ὑπηρεσίας. Ἡ βασιλεία δίδωσι τὰς παραδόσεις, τὴν θρησκείαν, τὸ πνεῦμα, τὸν σεβασμὸν. Εἶναι πιστὴ, γενναία, ἱπποτική, προσφιλὴς, ἀφαιωμένη, Συναμίζε, καὶ τὰ ἴσα, τὰ νῦν ἰθὺς μεγάλα μετὰ τῶν αἰώνων μοναρχικῶν μεγάλων.

«Ἀδελφὲ βιβλίος ἐκείνης, μὴ θέλωσιν νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἐπανάστασιν, τὴν ἀπολυταρχίαν, τὴν ἐξέλιξιν, τὴν ἐλευθερίαν, τὰς νῦν ἰθὺς, τὰς νῦν γενεάς, τὸν αἰῶνα. Ἀλλὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀδελφὴν τούτην ἐν τὴν ἀπαρτίαν καὶ ἡμεῖς ἐνόστο κατ' ἐλπίδα ;

« Ἡ ἐπανάστασις, ἣς ἐσμὲν οἱ κληρονόμοι, ὅσον ν' ἀποτελῆ τὴν πνευματικὴν ἀνάστασιν τοῦ ἔθλου. Ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῆς βασιλείας, ἀντιβαίνομεν εἰς αὐτὸ τὸ θεμελιώδες δόγμα τῶν φιλιευθέρων. Οἷον ἀμάρτημα ! εἰς τὴν ὑψηλότητα ! Ἡ ἐπαναστατικὴ Γαλλία ἀσβεδοῦσα πρὸς τὴν ἱστορικὴν, τούτῃσι πρὸς τὴν μητέρα, ἐν ἄλλαις λέξεσι πρὸς ἐαυτὴν ! Μετὰ τὴν 5 Σεπτεμβρίου τοὺς εὐγενεῖς μοναρχικοὺς ἐκλαμβάνουσιν ὡς ἐξελομβάιον τοὺς εὐγενεῖς τῆς αὐτοκρατορίας μετὰ τὴν 8 Ἰουλίου. Ὑπῆρξαν ἄδικοι πρὸς τὸν θεόν, ἡμεῖς δὲ ἄδικοι πρὸς τὸ κρῖνον. Ἄρα θέλουσιν ἀέπιστοι νὰ προγράψωσι τι.

« Ἡ ἐξορίσις τοῦ στέμματος Λουδοβίκου ΙΔ' καὶ ἡ ἀπέστισις τοῦ θραυτοῦ Ἐρρίκου τοῦ ΙΔ' τίνα ὠφέλειαν ὄνουνται νὰ ἔχωσι διὰ τὸ ἔθνος; Χλευάζομεν τὸν ἀποδέξαντα τὸ Ν ἀπὸ τὴν γέφυραν τῆς Ἰένης, ἐνῶ ἐπράξεν ὅ,τι καὶ ἡμεῖς. Ἡ Μπουβὴν μᾶς ἀνήκει ὡς καὶ τὸ Μυρέγκον (1). Τὰ κρῖνα μᾶς ἀνήκουσιν ὡς καὶ τὸ Ν. Εἶναι ἀμρότερα κληρονομία τοῦ ἔθνου καὶ τούτου ἕνεκα εἶν πρέπει νὰ μειώμεν τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Τὸ ἀπαρνεῖσθαι τὴν πατρίδα διὰ τὸ περιθῆν αὐτῆς χάριν τοῦ ἐνεστῶτος, ὅν ἐῖναι ἴδιον εἰς φρονούντων.

« Διὰ τί νὰ μὴ ἀποδεχώμεθα ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν αὐτῆς ; Διὰ τί νὰ μὴ ἀγαπήσωμεν ὁλόκληρον τὴν Γαλλίαν ;

Διὰ τοιαύτης περίπτου γλώσσης οἱ δογματίζοντες κατέκρινον ἅμα καὶ ὑπερῆσαν τὴν βασιλείαν ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἠθήμερον διὰ τὴν ἐξ ἀλλοτρίων κατάκρισιν, ἀφαιρῶμενοι αὐτοὶ διὰ τὴν παρεχόμενὴν παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων προτασίαν.

Οἱ ὑπεράγον βασιλέφρονες διὰ τοιοῦτου ὅρου ἐσηκίωσαν τὴν πρῶτην ἐποχὴν τῶν βασιλοφρόνων, ὃ ἐξ μετὰ τοῦ κλήρου συνασπισμὸς τὴν δευτέραν. Τὴν νεοκτικὴν ζωηρότητα διεδέχθη ἡ ἰκανότης.

Ἐν τῇ ῥῆσιν τῆς ἀρχηγείας μας ταύτης εὐραμεν εὐκαίρον νὰ ρίψωμεν ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἐκείνης, τῆς σημερον ἀγνώστου, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ταύτης ἐν σπουδῇ καὶ ἀνευ ὀπισθοβουλίας, ἀνευ σκοποῦ κατεργασίας. Ἀναμνήσεις ἕλλως τι προσφιλῆς καὶ σεβασταί

(1) Σ. Μ. Μουνίνες καὶ Μαρέγκο εἰσὶν δύο σταθμοὶ ἐν τῇ ἰθνηκῇ ἱστορίᾳ τῆς Γαλλίας. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐνίκησεν ὁ Αὐγούστος Φίλιππος, τὸν αὐτοκράτορα Ὁθωνα τὸν Δ. ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ οἱ Γάλλοι ἐνίκησαν τοὺς Αὐστριακοὺς.

ὡς θίγουναι τὴν μητέρα ἡμῶν, συνδέουσιν ἡμᾶς μετὰ τὸ περιθῆναι.
 Ἄλλως τε, τὸ ἐμολογοῦμεν, ὁ μικρόκοσμος ἐκεῖνος εἶχε τὸ μεγα-
 λεῖόν του. Ἐνδεχόμενον νὰ μειδίῃς τις, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ περιφρο-
 νῆς ἢ νὰ μισῆς, διότι ὁ μικρόκοσμος εὗτος ἦτο ἢ ἄλλοτε Γαλλία.

Δ'.

Τέλος τοῦ Ληστοῦ.

Ὁ Μάριος Πομπηροῦ ἱσπούδασι καθὼς σπουδάζουν ὅλα τὰ παιῖα
 συνήθως. Ἐκ τοῦ σχολείου μετέβη εἰς τὸ γυμνάσιον, καὶ ἐκ τοῦ γυ-
 μνασίου τὸν ἐπέσπειν ὁ πάππος του εἰς τὴν νομικὴν σχολὴν.

Τὸν ἀρῆκεν ἡ θεία εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πάππου. Μετέπειθεν ἀπὸ τὴν
 προσωποποίησιν τῆς σιμοντυρίας εἰς τὴν προσωποποίησιν τῆς δοκίμο-
 σαρτίας.

Ἦτο καὶ ὁ Μάριος βρασιλόφρων, φανατικὸς μάλιστα καὶ αὐστηρό-
 ταιος. Τὸν πάππον του ὀλίγον ἠγάπα, προσβαλλόμενος ἐκ τῶν ἀστέι-
 σμῶν καὶ τοῦ κλισμοῦ του· περὶ δὲ τοῦ πατρὸς του ἔην ἀπειθαίετο.

Κατὰ τ' ἄλλα, ὁ μείραξ εὗτος ἦτον ζωηρὸς ἄμα καὶ εὐγενής, ψυ-
 χρὸς, γενναῖόφρων, ὑπερήφανος, θρησκός, ἐξημεμένη κεφαλή, ἀξιοπρε-
 πὴς μέχρις ἀρχαῖτης, ἀγρὸς μέχρις ἀγριότητος.

Τῷ 1827, ὁ Μάριος εἶχε συμπληρώσει τὸ δέκατον ἑβδόμον ἔτος
 τῆς ἡλικίας του, ὅτε ἐσπέρην τινά, ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδε
 τὸν πάππον του κρατοῦντα ἀνά χεῖρα, ἐπιστολήν.

— Μάριε, τὸν λέγει ὁ κ. Γιλνερμάν, νὰ ἱσομασθῇς εὐρὺν
 πρῶτ' ἢ ἀναχωρήσῃς εἰς τὴν Βιεννάνην.

— Διὰ τί; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

— Διὰ νὰ ἰδῇς τὸν πατέρα σου.

Ὁ Μάριος ἐφρίγησε καὶ ἤρξατο νὰ τρέμῃ.

Πᾶν ἄλλο ἐφραντάζετε πλὴν τοῦ ὅτι ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ ἰδῇ περὶ

τὸν πατέρα του. Οὐδὲν μᾶλλον ἀπροσδόκητον, μᾶλλον ἄπορον τοῦτου καὶ ἄς τὸ ἐμελογίσωμεν, ἔυσαρεστότερον εἶ' αὐτόν.

Ἦτο ἀπομάκρυνσις ἐπιβεβλημένη χάριν προσεγγίσεως.

Ὁ Μάριος, παρεκτός τῆς πολιτικῆς ἀντιπαθείας του, ἦτο πεπεισμένος ὅτι ὁ πατήρ του, ὁ μαχαιρᾶς, καθὼς τὸν ἐπωνόμαζε πολλάκις ὁ κ. Γιλenoρμάν, εἶν τὸν ἡγάπα καὶ πόθεν συνεπέρινε τοῦτο; ἔκ τοῦ ὅτι τὸν εἶχεν οὕτω πως ἐγκαταλειμμένον εἰς ἄλλους. Μὴ αἰσθανόμενος λοιπὸν ἂν ἡγαπᾶτο, εἶν ἡγάπα οὔτε αὐτός. Οὐδὲν ἀπλούστερον, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Μάριος.

Τέσων ἐκστατικῶς ἔμεινεν, ὥστε ἄλλην ἐρώτησιν εἶν ἀπήθουεν εἰς τὸν πάππον του. Ὁ κύριος Γιλenoρμάν προσέθεσε.

— Φαίνεται ὅτι εἶνε ἄρρωστος. Καὶ σὲ ζητεῖ.

Μετὰ δὲ τινα σιωπὴν, ἐπανέλαθεν.

— Αὐριο τὸ πρῶτὸ νὰ σηκώθῃς, νὰ πᾶς. Νομίζω ὅτι εἰς τὸ Φονταίν εἶνε ἀμάξι. Καθὼς φαίνεται, εἶνε κατεπιγόν νὰ πᾶς.

Ἐπειτα συνέπτυξε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὴν χεῖρά του καὶ τὴν ἐπέθεσεν εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ φορέματός του.

Ὁ Μάριος ἠδύνατο νὰ ἀναχωρήσῃ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν, ὥστε νὰ εὑρεθῇ πλησίον τοῦ πατρὸς του τὸ πρῶτὸ τῆς ἐπιούσης· οἷοτι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ὑπῆρχε τακτικὴ τοχυδρομικὴ ὑπηρεσία μεταξὺ Παρισίων καὶ Ρουένης καὶ ταύτης τὰ ὄχηματα διέβαινον ἐκ Βερνώνης διὰ νυκτός. Ἄλλ' οὐδ' ὁ κ. Γιλenoρμάν, οὐδ' ὁ Μάριος ἐφρόντισαν νὰ ζητησῶσι πληροφορίαν τινὰ περὶ τοῦτου.

Ὁ Μάριος ἀρίχθη εἰς Βερνώνην τὴν ἐπαύριον ἅμα ἐξημέρωσιν. Ἠρώτησε τὸν τυχόντα διαβάτην ποῦ κατέκει ἀὸ κύριος Πομμερσού, οἷοτι καὶ ὁ Μάριος, ὡς βασιλόφρων εἶν ἀνεγνώριζε τὸν πατέρα οὔτε ὡς βαρῶνον, οὐδὲ ὡς συνταγματάρχην.

Τῷ εἰδείξεν τὴν εἰκίαν. Ἐκρούσε τὴν θύραν ἤλθε καὶ τῷ ἠνοιξε γυνή, μὲ μικρὸν λύχνον ἀνὰ χεῖρας.

— Ὁ κύριος Πομμερσού; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

Ἡ γυνὴ ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ ἀναυδός.

— Εἶν' ἐδῶ; ἐπηρώτησεν ὁ Μάριος.

Ἡ γυνὴ ἀνένειυσεν ἀρνητικῶς.

— Εἶμαι ὁ υἱός σου! εἶπεν ὁ Μάριος. Μὲ περιμένει.

— Δὲν σὲ περιμένει πλέον, ἐπήνησεν ἡ γυνὴ.

Τότε παρατήρησεν ὁ Μάριος, ὅτι ἐκλαίεν ἡ γυνὴ αὐτῆ.

Τῷ ἰδοῦσι τὴν θύραν χαμηλῆς τινος αἰθούσης, αὐτὸς εἰς εἰσέλθην.

Εἰς τὴν αἰθούσαν ἐκείνη φωτισομένην μὲν ἔφ' ἑνὸς ἀνεμματοκρήσου, τοθεμένου ἐπὶ τῆς ἐστίας, εὐρίσκοντο τρεῖς ἄνθρωποι καὶ ὁ μὲν ἴστατο ὄρθιος, ὁ εἰς γονυκλίνας, ὁ δὲ ἐξήκλυ μῖνος ἐπὶ τοῦ ἰδαίου, καὶ μένον χιτῶνα φορῶν. Οὗτος ἦσαν ὁ συνταγματάρχης. Οἱ ἕτεροι δύο ἦσαν εἰς ἰατροί, καὶ εἰς ἱερεῖς προσεχόμενοι.

Ὁ συνταγματάρχης κατεῖχετο ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν κτῆ ἐπὶ ἰατρικοῦ πορευτοῦ. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔπαιον ἀσθεῖα, εἶχε γράψῃ ὡς ἐξ ἀπαισίου προαισθητικῶς πρὸς τὸν κ. Γιλντορμάν, νὰ σταλῆ τὸν υἱὸν του ὅπως τὸν ἰδῆ. Ἀκολούθως ἡ νόσος του εἶχε δεινωθῆ.

Καθ' ἣν ἐσπέρην ὁ Μάριος εἶχε φθάσει εἰς Βερδιάνη, ὁ συνταγματάρχης εἶχε προσβλήθῃ ἀπὸ φρονιτιδῶς καὶ εἶχεν ἰατρῆ ἀπὸ τῆς κλίνης του, ἐναντίον τῶν ἀποτροπῶν τῆς θηριακῆς, κρῖνον.

— Ὁ υἱός μου εἰς ἔρχεται! Πάγω νὰ τὸν προπαρασκευάσω!

Ἐξελθὼν δὲ ἀπὸ τοῦ κλινοῦ του εἰς τὴν αἰθούσαν, εἶχε πῆσαι εἰς τὰς κλίνας τοῦ ἰδαίου, ὅπου καὶ ἐξέπαιον.

Ἐπρεῖαν εὐθεὶς καὶ προσεκάλεσα τὸν ἰατρὸν καὶ τὸν ἱερεῖ. Ὁ ἰατρὸς ἦλθε πολὺ ἄργα καὶ ὁ ἱερεὺς, πολὺ ἄργα καὶ ὁ υἱὸς ὡσαυτῶς.

Εἰς τὸ ἀμύδρον ἐκείνο φῶς τοῦ ἀνεμματοκρήσου, ἐκείνητος ἐπὶ τῆς παριῆς τοῦ συνταγματάρχου, ὅστις ἐκείτο ὡχρῆς, μέγας στελαγμῶς διακρίσει, ἀναδύσας ἀπὸ τοῦ νεκρικοῦ ὀμματός του. Τὸ ὄμμα ἦτον ἰσοθερμῆον, ἀλλὰ τὸ δάκρυ εἰσείη. εἰς εἶχε στεγνώσει.

Τὸ δάκρυ τοῦτο ἦτον ἡ βραδείτης τοῦ υἱοῦ του.

Ὁ Μάριος παρατήρησεν ἀπενῶς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἐν ἔβλετο, τὸ πρῶτον ἦδη καὶ τελευταῖον παρατήρησεν τὴν γερῶν καὶ ἄρην τὴν ἐκείνη μορφή, τοὺς ἀνοκτεῖς ὀφθαλμοὺς ἐκείνου, τὸ πρῶτον κίμην, τὰ ρωμαλεῖα μέλη, ἔφ' ὧν διακρίνοντο τῇ εἰς κἀκείνη ἀλλοιωτικῆς ἀμυγῆς μῶλωπος σπάθης, καὶ ἐρθερῆς τινος στίγματος, ὡς ἄστρο, σημεῖα τραυμάτων ἐπὶ σφραγῶν.

Παρατήρησεν τὴν γιγαντώδη εὐλίη, ἥτις εἰς τὸν ὄφιν ἐκείνου, ἰσθα ὁ Θεὸς εἶχεν ἐπιτεταπωμένην τὴν ἀγαθότητα, ἰατροεπείκει τὸν ἰσοθερμῆον τοῦ ἀνδρός. Ἐσκέπτετο δὲ ὁ ἄνθρωπος αὗτος ἰσοθερμῆον νεκρῶν, καὶ ὅμως ἐμπεῖον ἀπαθῆς ὡς ζῆντος.

Πίνθος, σπαραξικέρειον αἰθερῶς, κατεῖχε ἔδον ἐκείνου τὸν θάλαμον.

Ἡ θεραπεία ἐβρῆνε εἰς μίαν γωνίαν, ὁ ἱερεὺς προσήχετο μετὰ κλαυθροῦ, ὁ ἰατρὸς ἀπέματτε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τῷ πτώμα, καὶ αὐτό, ὡς εἶπομεν, ἐκλαiven.

Ὁ ἰατρὸς, ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ θεραπεία ἐβλεπον τὸν Μάριον ἐν μέσῳ τῆς λύπης των, οὔτε λέξιν πρὸς αὐτὸν ἀποτείνοντες. Ἦτο ἐξ ὧλων τούτων ὁ μᾶλλον ζήσας.

Και τραχυμένως πλέον ὁ υἱὸς οὗτος διὰ τὴν ἀναλγησίαν του, καὶ ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ του πῶς ἄλλως νὰ προσενιχθῆ, ἐστοχάσθη, ἐνῶ ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας τὸν πλόν του, νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ πείσῃ κατὰ γῆς, ἵνα παραστήσῃ ὅτι ἡ λύπη του ἴσως καὶ αὐτὴν τὴν ὀλίγην δύναμιν τοῦ νὰ φέρῃ τὸ θάρος τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς του.

Ἀλλὰ συγχρόνως ἠθύνθη τὴν ἐν τῇ συνειδήσει, καὶ αὐτὸς ἐαυτὸν ἐμέμφοτο διὰ τὴν τοιαύτην του διαγωγὴν... Ἀλλὰ τί ἐπιταίει;

Ἄρῳ δὲν ἤγάπα τὸν πατέρα του, πῶς ἄλλως νὰ κρημνίσω;

Ὁ συνταγματάρχης δὲν ἀφίχε τίποτε. Μόλις ἐπληρώθησαν τὰ τῆς κηδείας ἐκ τῆς πωλητικῆς τῶν ὀλίγων ἐπίπλων του.

Ἡ θεραπεία εἶρα τμήμα χαρτίου γεγραμμένου, καὶ ἔδωκεν αὐτό εἰς τὸν Μάριον· ἐπιλάμβανε δὲ τὸ χαρτίον τοῦτο τὰ εἶχε, γεγραμμένα διὰ χεῖρας τοῦ συνταγματάρχου.

«Πρὸς τὸν υἱὸν μου — Ὁ αὐτοκράτωρ μ' ἐκάλεσε βαρῶνον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐν Βατερλώ. Ἡ νῦν βασιλεῖα δὲν ἠθέλησε νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν τίτλον μου τούτον, διὰ τοῦ αἵματός μου ἐξηγόρησα. Ἀλλ' ὁ υἱὸς μου πρέπει νὰ τὸν διαδεχθῆ καὶ νὰ τὸν φέρῃ. Πέπεισθαι δε δεῖ θα καταστῆ ἄξιος αὐτοῦ». Ὅπισθεν δὲ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου χαρτίου ὁ συνταγματάρχης εἶχε γεγραμμένα προσέτι καὶ τὰ ἐπόμενα. «Εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνην μάχην τοῦ Βατερλώ, λοχίας τις μου ἔσωσε τὴν ζωὴν. Οὗτος ἀνομάζετο Θαναράκης. Νομίζω ὅτι ἕως ἐσχάτων αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκράτει ἐν μικρῷ ξηνοδοχεῖον εἰς χωρίον τι ἐκ τῶν περὶ τῶν Πηρισιῶν εἰς τὸ Σελ, νομίζω, ἢ εἰς τὸ Μουριερμέιλ. Ἐάν ποτε ὁ υἱὸς μου συναντήσῃ τὸν ἄνθρωπον τούτον, ἢ τὸν εὐεργετήσῃ, ὅσον δύναται».

Ὅχι· ὑπὸ ἱεροῦ αἰσθήματος πρὸς τὸν πατέρα του, ἀλλ' ὡς ἐκ αἰσχροῦ ἐν ἡ φυγῇ παντός ἀνθρώπου φέρεται πρὸς τοὺς πεθνιώτας, ὁ Μάριος ἔλαβε τὸ χαρτίον τοῦτο καὶ τὸ ἐσφιγγεν εἰς τὴν χεῖρά του. Οὐδὲν ἔμεινεν ἐκ τοῦ συνταγματάρχου. Ὁ κ. Γιλινορμάν ἐπώλησεν

ἀντί εὐτελοῦς τιμῆς τὴν σπέθην του κα τὴν στρατιωτικὴν στολὴν του. Οἱ γείτονες οἰήσαντες τὰ σπάνια ἄνθη τοῦ κηπόριου, καὶ τὸν κατηρέμωσαν. Τὰ ἄλλα φυτὰ κατέστησαν κλαδιά καὶ φρύγανα, καὶ ἠφρανίσθησαν ἐπὶ τέλους.

Ὁ Μάριος, μόνον τεσσαράκοντα ὀκτώ ὥρας εἶχε μείνει εἰς τὴν Βερνώνην.

Μετὰ τὴν ταφὴν ἐπίστρεψεν εἰς Παρισίους καὶ ἐπανέλαβε τὰ μαθήματά του εἰς τὴν νομικὴν σχολήν, οὔτε ἀναπολόγους πλέον τὸν πατέρα του, ὅστις τῷ ἐβραίνετο ὡς ἂν μὴ ὑπῆρξε πώποτε μεταξύ τῶν ζώντων.

Ἐντὸς δύο ἡμερῶν ὁ συνταγματάρχης ἐτάρῃ, καὶ ἐντὸς τριῶν ἠλθουσιώθη ὀλοτελῶς. Ὁ Μάριος εἶχε περιβάλλει διὰ μαύρας ταινίας τὸν πῖλόν του. Τὸ μόνον, ὅπερ ἐπραξεν.

E.

Ὅπου μεταβαίνων τις εἰς τὴν λειτουργίαν γίνεται ἐπαναστάτης.

Ὁ Μάριος ἐτήρησε τὰς θρησκευτικὰς ἐξαις εἰς ἃς εἶχε παιδεύθει ἀνατροφή. Κυριακὴν τινα, πορευθεὶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου τὸν ἔφερον ἡ θεία του, ὅταν ἦτο παιδίον καὶ ἰδὼν κενὸν ἐν στάδιον πλησίον του, ἔλαθεν εἰς αὐτὸ θέσιν, χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

Ἀρχομένης ἤδη τῆς λειτουργίας, γέρον τις, παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Μάριον. — Κύριε, τῷ εἶπεν, εἶνε ἡ θέσις μου.

Ὁ Μάριος ἐσπευσε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ σταθμοῦ, καὶ ὁ γέρον ἔλαβε τὴν θέσιν του.

Ἀφοῦ ἡ λειτουργία ἐτελείωσεν, ὁ Μάριος ἔμεινεν ὅπου ἴστατο, σύννοος, πλησίον πάντοτε τοῦ γέροντος ὅστις, ἀναχωρῶν, τὸν πλησιάζει πάλιν καὶ τὸν λέγει.

— Νά με συγχωρήσετε κύριε, ότι εἴς ἀνησούχησα πρὸ ὀλίγου, καθὼς καὶ τώρα εἴς ἀνησούχῳ, ἀλλὰ θὰ μ' ἰθιωρήσατε ὡς ἀδιάκριτον, καὶ πρέπει νὰ εἴς ἐξηγηθῶ.

— Κύριέ μου, εἶπεν ὁ Μάριος, εἶνε περιττόν.

— Ὡ, ὅν εἶνε διόλου περιττόν εἶπεν ὁ γέρον· ὅν ἐπιθυμῶ νὰ συλλάβετε περὶ ἐμοῦ κακὴν ἰδέαν. Ἐχω ἀδυναμίαν δι' αὐτὴν ἰδῶ τὴν θέσιν· μὲ φαίνεται, ὅτι, στεκόμενος εἰς αὐτὴν, ἀκούω κίλλιον τὴν λειτουργίαν μου. Διατί; τώρα εἴς ἐξηγοῦμαι. Εἰς αὐτὴν ἰδῶ τὴν θέσιν ἰσταίμενος εἶδα ἐν τῷ διαστήματι δέκα ἐτῶν ἐρχόμενον τακτικῶς, ὅς ἢ, τρεῖς τοῦ μηνός, ἓνα δυστυχῆ πατέρα, ἀξιόλογον ἄνθρωπον, ὅστις διὰ λόγους οἰκιακοῖς, ὅν ὑπόρει νὰ ἰδῇ, τὸ τέκνον του εἰμὴ ἐντός τῆς ἐκκλησίας, ὅπου καὶ αὐτός ἤρχετο.

Τὸ παιδί ὅν εἶχε τὴν παραμικρὰν ἰδέαν ὅτι τὸ ἔδλεπεν ὁ πατήρ του. Τὸ ἀθῶον, ὅτε κἂν ἤξευρεν ὅτι εἶχε πατέρα. Ὁ πατήρ του ἐν τούτοις ἦτο πάντοτε κρυμμένος ὀπισθεν ἐκείνης ἐκεῖ τῆς στήλης, διὰ νὰ μὴ τὸν ἰδοῦν. Ἐδλεπε τὸ παιδί του καὶ ἔκλαιε. Τὸ ἐλάτρευεν, ὁ δυστυχῆς. Αὐτὰ τὰ εἶδα μὲ τὰ ἴδια μου ὄμματα.

Ὡστε τὸ μέρος τοῦτο καθηγάσθη τρόπον τινα καὶ πλέον συνείδησα νὰ στέκωμαι· ἰδῶ διὰ νὰ ἀκούω τὴν λειτουργίαν, ἂν καὶ ὡς ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησίας ἔχω τὸ στασίδι μου ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸ παγκάρι.

Ἐτυχε μάλιστα καὶ νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ πλησίον τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον ἄνθρωπον. Εἶχεν ἓνα πιθηρόν, μίαν πλουσίαν θείαν, συγγενεῖς αἱ ὅποιοι, ὅν εἰξεύρω διὰ πῶσον λόγον, τὸν ἐφοβέριζαν ὅτι θὰ κατέστηναν τὸ παιδί του ἀπόκληρον ὁ αὐτός τὸ ἔδλεπεν, ἐνῶ ἦτο πατήρ του.

Ἐπροτίμησε λοιπὸν νὰ θυσιασθῆ αὐτός, διὰ νὰ γείνη μίαν ἡμέραν ὁ υἱός του πλούσιος καὶ εὐτυχῆς. Διὰ τὰ πολιτικά του φρονήματα νομίζω, ὅν ἤθελαν τὴν σχέσιν του. Δὲν λέγω ὅτι τὰ πολιτικά φρονήματα ὅν εἶνε μίαν ἰσχυρὰ αἰτία μίσους, ἀλλ' ὄχι πάλιν μέχρι τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ.

Διότι λόγου χάριν ἓνας ἄνθρωπος εὐρέθη εἰς τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ μὲ τὸν Βοναπάρτην, τοῦτο ὅν θὰ εἶπῃ ὅτι εἶναι θηρίον ἄγριον· κίνας ὅν ἀποχωρίζει ἓνα παιδί ἀπὸ τὸν πατέρα του. Ὁ πατήρ του ἦτο συνταγματάρχης ὑπὸ τὸν Βοναπάρτην. Νομίζω ν' ἀπέθανε.

Ἐκατοίκει εἰς τὴν Βερνώνην, ὅπου ἔχω ἓνα μου ἀδελφόν, ἐφημέριον, καὶ ὠνομάζετο δὲν ἐνθουμάμαι καλὰ Πομερσὺ, Μάμπερσὺ, ἓνα τίσιον ὄνομα. Εἶχεν εἰς τὸ πρόσωπόν του μίαν μεγάλην, μίαν φοβερὴν σπαθιά.

— Πομερσὺ; εἶπεν ὁ Μάριος, γὰρ ὠχρὸς.

— Ναι, ναι, ἀπεκρίθη ὁ γέρον. Πομερσὺ. Τὸν ἴγνωρίσατε;

— Ἦτον ὁ πατήρ μου, κύριε, εἶπεν ὁ Μάριος.

Ἐο γέρον συνέψε τὰς χεῖρας.

— Σὺ λοιπὸν εἶσαι τὸ παιδί ἐκεῖνο! Βεβαίαι ἀπὸ τότε ἕως σήμερον ἴγνεις νέος. Ἄ, παιδί μου! Μάθαι λοιπὸν ὅτι εἶχες ἓνα πατέρα, ὅστις πολὺ σὲ ἀγάπησεν.

Ἐο Μάριος προέτεινε τὸν βραχίονά του εἰς τὸν γέροντα, καὶ τὸν ἔβαλεν ὑπὸ τὸ χεῖρ μέχρι τῆς σείας του.

Τὴν δ' ἐπίστασαν, ὅτιν εἰς τὸν κ. Γ. Λενερμάν — Μερικὸί φίλοι διοργανώσαντες κληρονομικὴν ἐκδρομὴν Μοῦ εἶδον τὴν ἀδειαν ἀπουσίας τριῶν ἡμερῶν;

— Καὶ περὶ τὴν ἀπεκρίθη ὁ πάππος, πῆγαντε, διασκεδάσατε. Καὶ νέσσα; πρὸς τὴν θυγατέρα σου, τὴν εἶπε χαμηλῶς φωνῇ. — Κίμματα ἐρωτοδουλεῖα θὰ ἦνε στὴ μέσῃ.

ΣΤ.

Τί προκύπτει ἐκ τῆς συναντήσεως ἐκκλησιαστικοῦ ἐπιτρόπου.

Πῶς ὅμως πραγματικῶς μετέβη ὁ Μάριος, ταῦτα θὰ εἰδῶμεν ἔτι ὕστερον.

Ἐκεῖσε τρεῖς ἡμέρας ἐπιπλεονεκτήθη εἰς Παρισίους, κατήντηθη ἕκαστος εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς νομικῆς σχολῆς, καὶ ἐκτελέσθη τὴν συλλογὴν τῶν φιλῶν τῆς ἐπιστομῆς ἐφημερίδας τῆς Γαλλίας.

Κατέφαγε τὴν ἡμερίδα ταυτην· ἀνέγνωσεν ἐν αὐτῇ πάντα τὰ ἱστορικά τῆς τε δημοκρατίας καὶ τῆς αὐτοκρατορίας, ἔπειτα δὲ τὰ «Ἀπομνημονεύματα τῆς νησοῦ τῆς Ἁγίας Ἑλένης», πᾶν ὑπόμνημα τῶν καιρῶν ἐκείνων, τὰς ἡμερίδας, τὰς στρατιωτικὰς ἐκθέσεις, τὰς προκηρύξεις, ἅπαντα ταῦτα τα ἔγγραφα.

Ὅτε κατὰ πρῶτον ἀπήντησε τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του εἰς τὰς ἐκθέσεις τῆς Μεγάλης Στρατιᾶς, μίαν ὅλην ἑβδομάδα κατελήφθη ὑπὸ πυρετοῦ. Ἐπορεύθη εἰς ἐπισκέψιν τῶν στρατηγῶν, ὅφ' οὓς εἶχεν ὑπηρετήσει ὁ Γεώργιος Πομπουρῶ, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλοις εἰς τοῦ κόμητος.

Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐπίτροπος δὲ ἐπισκέφθη καὶ πάλιν διηγήθη εἰς τὸν Μάριον ὅποιον βίον ὁ πατήρ του διήγεν εἰς τὴν Βερωνίην, τὴν μοναζίαν του, τὰ ἄνθη του. Ἐν λόγῳ, ὁ Μάριος ἔμαθε πληρέστατα τὰ κατὰ τὸν σπάνιον, τὸν ἐξαιρετικὸν καὶ μελίχιον ἐκεῖνον ἄνδρα, τὰ κατὰ τὸν λείοντα καὶ ὁμοῦ ἄρμιον, καὶ ὅστις ὑπῆρξε πατήρ αὐτοῦ.

Δοθεὶς δὲ ἀπεκλειστικῶς εἰς τὴν σπουδὴν ταυτην, ἐπασχολοῦσαν ὅλην του τὴν διάνοισιν καὶ ὅλας τὰς στιγμὰς, σχεδὸν δὲν ἔδλεπε πλέον τοὺς Γιλανορμῶν. Μόνον εἰς τὴν γεῦμα καὶ εἰς τὸν δαιτυνὸν ἐφαίνετο· ἔπειτα τὸν ἐξήτουν, καὶ δὲν τὸν εἴρισκον.

Ἡ θεία ὑπεγόγγυζεν, ὁ γέροντ Γιλανορμῶν ἐμειδία. — Τὸ ἔχεις παράδοξον! ἔλεγεν· ἐκατάλαθον ὅτι ἦλθιν ὁ καιρὸς νὰ τρέχῃ νὰ κυνηγᾷ τὰ κορίτσια καὶ αὐτίς.

Ἐπίστετε προσίθετον ὁ γέροντ. — Διάβολε! ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι θὴ ἦτο τίποτε πράγματα τοῦ αἵματος, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι πάθος κίνησιν τὸν ἐκυρίευσεν.

Πράγματι· εἰ τὸν εἶχε κυριεύσει πάθος. Ὁ Μάριος ἤρχισε λατρεύων τὸν πατέρα του.

Συγγράνω; εἰ ἐπὶ ἤρχετο εἰς τὰς ἰδέαις του παράδοξός τις μεταβολή.

Αἱ φάσεις τῆς μεταβολῆς ταυτης ἦταν πολλαὶ καὶ ἀλλεπάλληλοι.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ταυτοῦτον συνέβη εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν συγγράνων θεωροῦμεν ὅτι· ἀσκοποῦν νὰ παρακολουθησόμεν, βῆμα πρὸς βῆμα τὰς φάσεις ταυτας, καὶ καθορίσωμεν αὐτάς.

Ἡ ἱστορία αὕτη εἰς τὴν πρὸ μικροῦ ἔτι εἶχε ρίψει τὸ βλέμμα του, περιήγαγεν αὐτὸν εἰς ἐκστασιν.

Καὶ πρῶτον μὲν ἰθαμβώθη.

Ἡ Δημοκρατία, ἡ Αὐτοκρατορία μέχρι τῶν ἐργασίαν ὡς τερατώδεις λέξεις, ἡ μὲν ὡς λαμπροτατος τὴν αὐγὴν, ἡ δὲ ὡς ἕως ἐν ὄφθαλμοῖς. Εἶχεν ἤδη ἀπαρτίσει τι ἐν αὐτῇ καὶ ἐν ὄφθαλμοῖς ἔτι θὰ εὖρη χάρις, εἶδεν ἐν ἀνεκρίστῳ ἐκπλήξει μετὰ θάρρους χαρῆς ἀκαμιάτου σπινθηροβολῶντας ἀστέραις, τὸν Μιχαήλ, Βερνιῶ, Σαινζουστ, Ροθσπύρον, Κάμιλον Δεσμουλέν, Διντῶνα καὶ ὡς ἔλειον ἀνίσχοντα τὸν Ναπολέοντα. Ἦγονε πρὸς τὸν ἀρχαῖον.

Ὁπισθοχώρησι τεταρωμένους ἐκ τῶν τόσῳ φαινῶν ἄστρων. Βαθμῶδην ὅμως, παρὰ τὴν ἐκπλήξιν, συνεισέβην εἰς τὸ ἴπλετον ἐκεῖνο φῶς καὶ ἠθέλησεν εἰς αὐτὰς τὰς πράξεις τῶν ἀνὴρ σκοποδίνης, ἐξήτασε τὰ πρόσωπα ἐν γαλλίᾳ, ἡ δὲ ἐπαναστάσις καὶ ἡ Αὐτοκρατορία παρέστησαν φαινότεραι ἐνώπιον τοῦ βλεμμάτου του καὶ εἶδεν ἐν ἐκτοσῶν ἰδιαιτέρως ἐκ τῶν δύο ὄμμαθων τούτων πράξεων καὶ προσωποποιήσεων ἀπετίλει ὅλα κλοσσάκια γιγονότα.

Εἶπεν ὅτι, ἡ μὲν ἐπαναστάσις ἐκείνη ὑπόστασις εἶχε τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἀπταίου δικαιοῦματος, ἀποδοθείσαν εἰς τὸν λαόν, ἡ δὲ αὐτοκρατορία, τὴν κυριαρχίαν τῆς γαλλικῆς ἰδέας, ἐπιβεβλημένη εἰς τὴν Εὐρώπην.

Εἶπεν ὅτι, ἐκ μὲν τῆς ἐπαναστάσεως προέκυψεν ἡ μεγάλη προσωποποιήσις τοῦ λαοῦ, ἐκ δὲ τῆς αὐτοκρατορίας ἡ μεγάλη τῆς Γαλλίας προσωποποιήσις. Ἐν τῇ συνειδέσει του ὠμολόγησεν ὅτι ταῦτα πάντα ὑπῆρξαν ἀγαθὰ.

Ὅτι παρεμείθη ἐκ τῆς πρώτης ταύτης ἐντυπώσεως νὰ ἀναπαρσταθῆ ἐν τῷ πνεύματι του ἐν θεωροῦμαι ἐπιναγκῆς ὅπως τὸ ἀναπαρστωμένον ἐνταῦθα, ἅτι ἄλλως τι πολυσυνθετώτερον ἦμα καὶ κατ' ἐκκελευσθῆν ἀνεξακρίβωτον. Ἐνταῦθα ἡμεῖς παραθήσομεν τὴν ἀντίληψιν πνεύματος ἐν πορείᾳ. Δι' ἐπιπέδου βιβλαίου ἐν τελεσιουργοῦνται διὰ μίαν καὶ μόνην σταθμείσεως. Τούτου δὲ ὁσθίντος διὰ πᾶν τὸ προσηγγηθῆν ὡς καὶ διὰ πᾶν τὸ ἀεχθητὸν ἐπαναλαμβάνομεν.

Τότε ἤρχετο νὰ καταλαμβάνῃ, ὅτι κατ' ὅσον μὲν ταῦτα ἐν εὐνοίᾳ τὴν πατρίδα, εὖτα ἐν εὐνοίᾳ καὶ τοῦ πατέρα του. Ὁλιότεροι εἶχε γινώσκουσι, καὶ ἐκ τῶν πνεύματων εἶχεν ἐκείνη.

Νῦν ὁμως ἐδίπλωε· καὶ ἀφ' ἐνός· ἰθακύμαζε ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐλάτρευεν.

Ἐν ταύτῃ δὲ ἤσθάνετο καὶ λύπην, καὶ τῶς συνειδότες διαλογιζόμενος ὅτι ὅσα εἶχεν ἐν τῇ ψυχῇ, ἔδεν ἤδυνάτο πλέον σήμερον νὰ τὰ ἐκφράσῃ εἰμὴ εἰς ἓνα τόπον.

Ἦ! ἂν ὁ πατήρ του ἔξη εἰσέτι, ἂν ὁ Μάριος εἶχεν εἰς τὸν πᾶτέρα του, ἂν ὁ Θεὸς ἐν τῇ εὐσπλαχνίᾳ καὶ ἀγαθότητι αὐτοῦ ἐδόθεν ὥστε νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν ζώντων ὁ πατήρ αὐτοῦ, πῶς θὰ ἴπταγε, πῶς θὰ ἐχύνετο περὶ τὸν τρήχλον τοῦ πατρὸς του, ἀνακράζων, «Πατέρα μου! εἰδὼ εἶμαι! ἔχω τὴν ἴδιαν καρδίαν μὲ σὺ! εἶμαι ὁ υἱός σου!»!

Πῶς θὰ κατερίλει τὴν πολιὰν κερκίην του, πῶς θὰ κατίσχυε τὴν κόμην του διὰ θαλάσρων, θὰ ἐθεῖτο τὴν οὐλὴν ἐκείνην τοῦ προσώπου του, θὰ ἐσφγγε τὰς χεῖρας του, θὰ προσεκύνει τὰ σφάματά του, θὰ κατασπάζετο τοῦς πόδας του! Ἦ! διὰ τί ὁ πατήρ αὐτοῦ ἀπέθανεν τόσον ἄφρων, πῶς πρὸ τῆς ἡλικιώσεως, πῶς πρὸ τῆς ἀκασιούνης, πῶς πρὸ τῆς στεργῆς τοῦ υἱοῦ του.

Ὁ Μάριος ἤσθάνετο ἀδιαλείπτως ἐν τῇ καρδίᾳ λυγμὸν τινα λεγόμενον πρὸς αὐτόν. — Οὐαί σοι! Συγγρόνως δὲ καθίστατο σπουδαίωτερος, σθεσρότερος, στεριώτερος ἐν τῇ πίστει καὶ ἐν τῷ φρονήματι αὐτοῦ.

Ἄνα πᾶσαν σκιάν ἐκλάμψαι ἀληθείας ἤρχοντο συνεπίκουροι τοῦ λογικοῦ του καὶ αὐτὴν τὴν ὑπερβίην του ἤσθάνετο μεγαθυρομένην καὶ τὴν φυσικὴν ταύτην μεγέθυνσιν ἀπέδιδεν εἰς τὰ ὅσα νῆα ἐ: αὐτὸν ταῦτα πράγματα, τὸν πατέρα του καὶ τὴν πατρίδα του.

Καθὼς, ἀπὸ λάθῃ τι· τὴν κλειῖδα, ὅλα πλέον ἐνώπιόν του ἀνοίγονται, οὕτως εἰσέγει πᾶν ὅ,τι εἶχε βεβίλωθῃ, περιδέχεται ὅ,τι εἶχεν ἀπεκτρέξει.

Ὅσακις δὲ ἀνεπόλει τὰ πρότερα φρονήματά του, τὰ εἰτι γθεσινά καὶ ὁμως ἀρχαιότατα πρὸς αὐτόν σήμερον, ἤγινάκει· ἡ ἡμεῖς πικρῶς. Φυσικῶς τῷ λόγῳ δὲ ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ πατρὸς του μετῴθη εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ναπολέοντος, ἐν ἐκ νηπιώδους ἡλικίας ἐβιδόχθη νὰ μισθῇ, ποιηζόμενος καθ' ἐκάστην ὑπὸ τῶν κατὰ τοῦ Βοναπάρτου κατακρίσεων τῶν αἰκείων του, ἀνηκόντων εἰς τὸ κόμμα τοῦ 1814.

Τὸ κέμμα τοῦτο, ἦτο βουρβωνικόν, διὰ τε τὰς προλήψεις καὶ διὰ τὰ συμφέροντά του, προσεπίθην τότε τὰ παραμορφώσῃ τὸν Ναπολέοντα. Ἐπωρολούμενον ἐπιτηδείως τὴν κόπωσην τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἀπεχθειαν τῶν μητέρων ὅσοι ἔχασαν τοὺς υἱούς των, παρίστα τὸν ἄνδρα ἐκείνον ὡς τέρας ἀνθρωπείμορφον, μυθῶδες σχεδὸν διὰ τὴν ζωγραφίαν ἀπαίσιον εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ λαοῦ, ἥτις ἐμκάζει πρὸς τὴν τῶν παιδίων, τὸν ὑπεδαίκνυσεν εἰς τὰ πλήθη ὑπὸ πᾶν προσωπίον ἱμεροῦν φόβον ἀπὸ τοῦ κολοσσαίου μέχρι τοῦ χυδαίου τραμεροῦ, ἀπὸ τοῦ Τιβερίου μέχρι τοῦ μυθικοῦ ὄρακτος. Ὡστε τοῦ λόγου γινόμενου περὶ Βαναπάρτου ἠδύναντο καὶ νὰ κλάσωσι καὶ νὰ ξιλαροῦσθωσιν, ἀρκεῖ ὡς βήτις νὰ ἦτο τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσος.

Ὁ Μάριος ἐβόησεν ἠσχημῶς ἐλαφνίστερον· ἤρξατο ν' ἀναβάνῃ βριδέως, βῆμα πρὸς βῆμα, κατ' ἀρχὰς μὲν σχεδὸν μετὰ λύπης, ἔπειτα δὲ μετὰ ζήλου, πρῶτον τὰς σκοτεινάς τῶν βαθυβύθων, ἔπειτα τὰς ἀμυδρὰς πρὸς πρῶτον μὲν καὶ τέλος τὰς φωτεινάς καὶ ἀκτινοδόλους τοῦ ἠεροσπινοῦ.

Νύκτα τινὰ ἰδρύσκετο μόνος εἰς τὸ μικρὸν τοῦ δωμάτιου, κείμενον εἰς ὑπερώων. Ὁ λόγος του ἦτο ἀναμμένος· εἶχε στριγγμένους τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ τραπέζιου του, πλησίον τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου. Ἐκ τοῦ ἀγκῶνος ὄρανοῦ κατέβαινον εἰς τὸ πνεῦμα του παντοῖαι σκέψεις.

Ὅποιον θίαμα ἦ τοῦτο! ἄκακτοι ὑπεκώφουσι θεοπίδους καὶ πόθεν ἔρχονται ἀγνοεῖς βῆτις τὴν πληνητήν του Διός, ὅστις εἶνε χιλίας διακοσίας φορὰς μεγαλύτερος τῆς γῆς ἀναδίδοντα φῶς ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς τις ἀθρακία, ἐνφ' τὸ κενεῖον στερέωμα εἶνε μέλαν· τὰ ἀστρὰ λαμπυρίζουν πρᾶγμα φοβερόν.

Ἀνεγίνωσκε τὰς ἐκδόσεις τῆς μεγάλης στρατιᾶς, τὰς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης γιγναμένης ἐκείνης ἀσχημῆς στραφῆς, ἔβλεπεν ἐντός αὐτῶν τὸ ὄραμα τοῦ πατρὸς του ἐκ διαλαυμάτων· ἔβλεπεν ἐν πίσσῃ τὸ ὄραμα τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὅλη ἡ μεγάλη αὐτοκρατορία ἐμετανόησε εἰς αὐτὸν ὡς ὀπτασία, ἤρθηθη ὡς τινὰ παλίστριαν ἀναβάνουσαν ἐντός του· ἴσταν ὅτε τῷ ἔρχετο δεξιὸς πατὴρ του, δέξιον κληῖον του ὡς πρῶτον, καὶ ἔλαλε εἰς τὸ εὖς του· ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατέστη ἰσάλλος.

... Ο δυναταγματάρχης είχε προσβληθῆ ὑπὸ φρενιτιδος καὶ εἶχεν ἐγερθῆ τῆς κλίνης του ἰναντίον τῶν ἀποτροπῶν τῆς θεραπευτικῆς κρᾶζων.

— Ὁ υἱός μου δὲν ἔρχεται! ἄγω νὰ τὸν προὔπαντιῶ!

Ἐνόμισεν ὅτι ἦσαν τύμπανα, τὸ ποροδόλον, τὰς σάλπιγγας, τὸν τρακτικὸν βηματισμὸν τῶν τογμάτων, τὸν ἀπώτερον καὶ ὑπέκωρον καλπασιμὸν τῶν ἵππων ἐκ διαλειμμάτων τμήματ' αὐτοῦ κρούοντες πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔδλεπον μαρμαίροντας εἰς τὸ ἄχανος τοῦ στεριώματος τὰς γιγαντώδεις νεφελώσους, ἔπειτα ἐπίπτουσαν πάλιν εἰς τὸ βιβλίον καὶ ἔδλεπον ἄλλα πράγματα, γιγαντώδη καὶ ταῦτα συγκεχυμένως πως κινούμενα.

Ἡ καρδία του συνεσφίγγθη. Εἶχεν ἐξαρθῆ, ἠθρομαινε. Αἰφνης, οὐδ' αὐτὸς μὴ νόησας τί συνέβαινε εἰς τὰ ἐντὸς του, ἠνωρθώθη, ἠπλωσεν, ἐξηγαγεν αὐροτέρως τὰς χεῖράς του ἐκ τοῦ παραθύρου, ἠτένισεν ἀκαρδωστικῶς πρὸς τὴν σκίαν, πρὸς τὴν σιγήν, πρὸς τὸ ἔρεθώδες χάος, πρὸς τὴν αἰωνοσύνην, καὶ ἀνέκραξε, «Ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ!»

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τετελεσται τὸ τέλος, ὁ ἄρπαξ, ὁ τύραννος, τὸ θηρίον, τὸ ἀνθρωπίμοφρον τέρας, ὁ Βουνοπαρτής, δλα ταῦτα τὰ ἐπίθετα ἐξερωνίσθησαν καὶ πρὸς μὲν τὸν πατέρα τοῦ Μάρκου ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ ἔξεν ὁ ἀγαπητὸς ἀρχηγὸς ἐκεῖνος, ὃν πάντες ἐθαύμαζον ἀρτιστόμενοι εἰς αὐτόν, πρὸς δὲ τὸν Μάρκον, πλέον ἢ τοῦτο.

Ἐπὶ ἔξεν ὁ μαρτυρὸς ἀφανιστὴς τῆς Γαλλίας, ὁ διαλύθηθις τὸν ρωμαϊκὸν τοιοῦτος πρὸς ὑπόδουλων τῆς ἐσχάτης. Ἐπὶ ἔξεν ὁ γίγας ἀναθεματικῶς τοῦ καταρρινωτος κελαιο, ὁ σπυγσκις Κάρλον τὸν Μέγαν, Λουδοβίκου ΙΑ' Ἐρρίκου τοῦ Δ', τὸν Ροσελί, Λουδοβίκου ΙΔ', τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Δημοσίας Σωτηρίας, Ἰωάννη Βιθωῶς τὰς κηλίδας του, τὰ σφάλματά του, τὸ ἐγαλήμα του, ἀλλ' ἄρ' ἐτίρου ἔξοχος καὶ ἐν αὐταῖς του τοῖς πλεμπλεμπαισιν, ἀκτινοβολῶν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς κηλίδας του, ἰσχυρὸς καὶ ἐν αὐτῷ αὐτοῦ τῷ ἐγαλήματι.

Ἐπὶ ἔξεν ὁ προσηγγεμένως ἀμρ, ὁ βιάσας ἅπαντα τὰ ἔθνη καὶ εἰπώσι : Μέγα ἔθνος!

Ἐπὶ ἔξεν ἐπὶ πλέον ἢ ἐνσφραμιστὴς αὐτῆς τῆς Γαλλίας, κατακτώσας τὴν Εὐρώπην διὰ τοῦ ξίφους, ὅπου ἐκράτει, καὶ τὴν οἰκουμένην διὰ τῆς αἰγλῆς, ἦν ἀπρόβλεπτον.

Ὁ Μάρκος εἶδεν ἐν τῷ Βουνοπαρτῆ φάσμα φαινοῦν, μέλλον ν' ἀνορθώσῃ αἰετοῦ ἐπὶ τῶν στερῶν τῆς Γαλλίας καὶ φρουρῆ τὸ μέλλον αὐτῆς. Δεσπότης, ἀλλὰ ἀκτίτοτα· δεσπότης προκείμενος

ἐκ μιᾶς δημοκρατίας, καὶ συγκεραλευόντα μίαν ἐπανάστασιν. Ὁ Ναπολεὼν παρέστη, ἐνώπιον τοῦ Μαρτίου «Ἐθνάνθρωπος», ὡς ὁ Χρυστὸς ὑπῆρξε Θεάνθρωπος.

Καθὼς συμβαίνει εἰς ὅλους τοὺς νεορωτίστους, ὁ Μάρτιος ἦτο ἐξαλλοῦ ἐξ ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὴν νέαν του δοξασίαν. Ἦτο δὲ καὶ φύσει τοιοῦτος εὐρισκόμενος ἀπὸ εἰς τὸν κατήφερρον, ἐν ἡδύνατο σχεδὸν νὰ κρατηθῆ. Ὁ ὑπὲρ τοῦ ζήτους φανατισμὸς του τὸν ἐκυρίευσεν ὅλον καὶ ἐσκότιζεν ἐν τῷ πνεύματί του τὸν ὑπὲρ τῆς ἰδέας ἐθουσιασμοῦ του Δὲν περατοῦσε ὅτι μετὰ τοῦ μεγαλοουργοῦ συνεθαύμαζε καὶ τὴν ἰσχὺν, ὅτι ἐν τῇ ἀπλῇ αὐτοῦ λατρίᾳ παρεδίχετο τὸ ὑπερένθρωπον ἀρ' ἐνός καὶ τὸ γήινον ἀρ' ἑτέρου. Ἐν πολλαῖς ἤλθιν εἰς ἀντίφασιν παραδεχόμενος τὸ ὅλον.

Ἐπίρχει τρόπος τῆς ἐκ' οὐ θαύων τις πρὸς τὴν ἀλήθειαν συναντῆ τὴν πλάνην, βεβαίως δὲ ἐξ εὐπιστίας μεγάλης καὶ ὀρηκτικῆς ἐλάμβανε τὸ πᾶν ἐν τῷ σκελεφ αὐτοῦ.

Ἐν τῇ νεορωτίστῳ, ὅπου εἰσῆλθε ὄψ, κρίνων τὰς ἀνομίας τοῦ ἀρχαίου συστήματος διὰ τῆς ἀντιπραβολῆς αὐτῶν πρὸς τὴν δοξάν τοῦ Ναπολεόντος, ἀντιπραβοῦντο τὰς ἐλαφρυντικὰς περιπτώσεις.

Ἄλλ' ἐπωσθήποτε εἶχε κίμει ἤδη, γυγανταῖον ἄλμα. Ἐκεῖ ἐνθ' ἄλλοτε εἶδε τὴν πτώσιν τῆς μοναρχίας τανῶν ἐβλεπε τὴν ἐνθρόνισιν τῆς Γαλλίας. Ἦτο πλέον ἄλλοτις. Ὅ,τι εἰθεῖρει τέως Ἀνατολὴν ἦτο πλέον Δύσις ἐκ' αὐτοῦ.

Καὶ ἐν τούτοις αἱ οὐκεία του οὐδεμίαν εἶχον περὶ τῆς μεταβολῆς ταύτης εἰδότην. Ὅταν ἀπὸ τοῦ βουρβουκικοῦ τρῆματος ἀπεδίθη τὸν ἀριστοκράτην, τὸν ἰακωβίνον καὶ τὸν βασιλοφρονα καὶ κατίστη ἐπαναστατικῶς, ἦτο δημοκρατικῶς σφόδρα, προσελθὼν εἰς τὸ ἐργαστήριον χαλαροῦ ἄλλοτις, παραγγεῖλε πρὸς ἐκτόπως ἐπισκεπτήρια, γέροντα τὸ ἔθνος. «Μάρτιος Μάρτιος Πατριάρχου.»

Ἀνεκωχάτη, συνεπικῆ τῆς ἐν αὐτῷ γενόμενης μεταβολῆς· ἀλλ' ἔφως ἐπειδὴ οὐδένος εἶχε σχετικῶς, μὴ ὀυμένους νὰ διασκεπτήσῃ τὰ ἐπισκεπτήρια του τα εἰσὶ νὰ κἀθῆται εἰς τὸν κόλπον του.

Ὅς ἐκ φύσεως δὲ καὶ τούτοις συνεπικῆς ναθῆσαν ἐπὶ τῆς εἰς πρὸς τὸν πατέρα του, πρὸς τῆς μεγάλης ταπεινότητος, καὶ πρὸς τὰ πράγματα, ὑπὲρ ὧν ὁ συσταγματάρχης εἶχε ἀγνοοθῆ ἐπὶ ἐκαστικαῖς ἐπὶ, κατὰ τοσοῦτο, ἀπεμαρτυροῦτο ἀπὸ τοῦ πατρὸς του.

Καθώς είπομεν και άνωτέρω, πρό πολλοῦ ᾤον ἔνδον εὐχρίσται ὁ χαρακτήρ τοῦ κ. Γκιλενορμάν εἰς τόν νῖον Μάρκον. Μεταξὺ ἐῶς νεανίου σοβαροῦ καὶ ἑνός γεροντος κόουρου, ὑπάρχει παρρησιότητα. Ἐνώτω εἶχον τὰ αὐτὰ πολιτικὰ φρονήματα καὶ τὰς αὐτὰς ἰδέας, συνηγοῦντο κατ' ἀνάγκην, ὡς ἐπὶ γεφύρας. Ἄλλ' ἀπὸ κρημνισθείσης τῆς γεφύρας, ἠνοήθη ἡ ἀβυσσος μεταξὺ των. Εἶχε δὲ περιπλέον σπυλλίδει καὶ ἀποστροφὴν τινα πρὸς τὸν γέροντα Γκιλενορμάν, ἀναλογιζόμενος ὅτι, ἐξ ἀνοήτου αἰτιολογίας καὶ ἡλθίου ἀπορίας, οὗτος τὸν ἀπέσπασεν ἀσπλάγχχνως ἀπὸ τοῦ συνταγματάρχου, στέρησας αὐτῷ τὸν τε πατέρα τοῦ παιδὸς καὶ τὸ παιδίον τοῦ πατρὸς του.

Ἐξ ἀγάπης δὲ πρὸς τὸν πατέρα του ὁ Μάρκος κατήντησε νὰ βυβλυθῆ τὸν πάππον του.

Ἄλλ' ὡς είπομεν, ὁ Μάρκος ἐκρυπτεν ὅλους τοὺς τοῦ διαλογισμοῦ του, μόνον δ' ἐφάνητο ὀσμῆραι ψυχρῶτερος· λιχωρικὸς ἐπὶ τῆς τραπέζης, σπάνιος ἐν τῷ οἴκῳ. Ὅταν ἡ θεὰ του τὸν ἐπίπλητε διὰ τοῦτο, αὐτὸς ἐφέρετο μετὰ προφότητος πολλῆς, προφορικόμενος τὰ μαθηματὰ του, τὰς μελέτας του, τὰς ἐξετάσεις, κλπ. Ὁ πάππος ὅμως ἐπέμενεν εἰς τὸ ἀδιάβαστον διαγνωστικὸν του. — Ἐρωτοῦσαι αὐτὸν εἰς αὐτὰ δὲν μὲ γελᾷ, ἔλεγεν.

Ὁ Μάρκος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀποσείζειν ἐκ Παρισίων.

— Ἄλλὰ ποῦ πάγει καὶ γράζει; ἤρώτα ἡ θεὰ.

Μίαν ἡμέραν εἶχε μεταβῆ εἰς τὸ Μαρριμελ, ὅπου, καθ' ἃς ὁδογίας τῷ εἶχεν ἀρῆσει ὁ πατήρ, ἔκστησε τὸν ποτὶ λοχίαν τοῦ Βατερλώ, τὸν ξενοδόχου Θερινδέρου. Ὁ Θερινδέρου εἶχε γρηωκοπήσει· τὸ ξενοδοχεῖον του ἦτο κλειστό· τί ἀπεγινεν, ἦτο εἰς τοὺς ἐκεῖ ἀγνωστον. Διὰ τὴν ἀναζητήσαν ταύτην, ὁ Μάρκος ἐλείψε τέσσαρας ἡμέρας ἐκ τῆς οἰκίας.

— Κακαὶς ὄουλειαις! ἔλεγεν ὁ πάππος· ἰχθύλαται ὁ νῖός μου.

Παρατηρήθη, ὅτι ὁ Μάρκος εἶχεν ὑπὸ τὸν χιτῶνά του ἰγνολοπίον τι κρεμάμενον ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ του διὰ ταυτίος μαύρης.

Ζ'.

Κάποιος ποδόγυρος.

Ἀνερίψαμεν ἤδη, περί τινος στρατιωτικοῦ, λοχιστοῦ. Οὗτος ἦτον ἔγγονός τινος πρώτου ἐξοδελφοῦ τοῦ κ. Γιλenoρμάν, Θεόδουλος Γιλenoρμάν ὀνομαζόμενος, ὑπασπιστής. ἔχω ὅτι ἀπατεῖται καὶ νῦν λέγεται ὠραίος ἀξιωματικός. ἔχει μίαν μέσσην γυναικίαν, ἕνα τρίπον τοῦ καὶ σύρη τὴν σπάθην θραμβιστικῶς καὶ μικρὸν ἀγκιστρεϊδῆ μύστακα.

Εἰς Παρίσιους ἤρχετο σπανιώτατα· ὅπως ὥστε ὁ Μάριος ἐν τὸν εἶδεν ποτὲ του· μόνον κατ' ὄνομα ἔγνωσκοντο οἱ δύο ἐξοδελφοί. Ὁ Θεόδουλος ἦτο, νομίζω ὅτι τὸ εἶπομεν καὶ ἀνωτέρω, ὁ εὐνοούμενος τῆς Γιλenoρμάν, ἦτις τὸν προστίμα τοῦ Μαρίου, ἰπειδὴ ἐν τὸν εἶδεν ὅπως ἐν βέτομεν τοῦ θεωροῦμεν ὡς ἔχοντας ὅλας τοῦ κόσμου τὰς τελεότητες.

Πρώτην τινά, ἢ προσδοκῆσαι δεσποσύνη, Γιλenoρμάν εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς τετραγυμένη, Ὁ Μάριος εἶχε ζητήσῃ πάλιν παρὰ τοῦ παπποῦ του τὴν ἀδελφὴν ἢ ἀποῖν ἦτο ἔπ' ὀλίγας ἡμέρας. Εἶπεν ὅτι ἀνεχώρει κατ' αὐτὴν ἐπέστη τὴν ἐσπέραν.

— Πηγαίνε! τῆ ἀπεκρίθη ὁ κ. Γιλenoρμάν· καὶ συσπάσας τὰς ὀφθαλμοὺς του πρὸς τὰ ἴω τοῦ μετώπου· Δευτέρη φορά ὅπου ξηνοκοιμάται, προσέθεσεν.

Ἀναθίνουσα ἡ δεσποσύνη Γιλenoρμάν εἰς τὸν κατώνα τῆς, ἐβόλην ἐπὶ τῆς ἀλμακῆς τὴν ἐπιφάνειαν. «Αὐτὸ εἶπε παραπλοῦς προσέθεσασα καὶ τὴν ἐπίτησιν.» — Ἀλλὰ ποῦ νῦν πηγαίνῃ αὐτός;

Ἡ θεῖα διέβλεπεν εἰς τὰς ἐκδρομὰς ταύτας τοῦ ἀνεψιοῦ σπουδαία τινὰ παρεκτροπὴν ἐρωτικὴν, εἰς καὶ πολλὰ τὴν ἐκυριεύσει περιέρχεται νῦν μὲν, τὸ μυστήριον.

Ἐπὶ τὸ κρίτος τῆς ἀπορίας τῆς καὶ ἀνευχίας, θιλάσασα νῦν

διασεδάση τὰς μυρίας εὐκασίας αἴτινες τὴν περιπόλοισιν, ἐκάθισεν νὰ ἐργασθῆ ἐπὶ βαμβακίου πινός ὑφάπτου, εἰς οὐτινας τὸν γῆρον ἔκαμνε λειτηματὰ πάλιν διὰ βαμβακίου νήματος, ἔκτιστος σχεδίου, οὐδὲν ἄλλο παριστώσας ἢ τροχούς, ὡς τοὺς τῶν ἀλιζῶν. Ἔργον ἄχαρι, ἀξίον τῆς ἐργαζομένης. Ἰατρίαι γῆρ ὅρασι εἶχεν ἀσχετοῦθαι εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ὅτε ἠκολούθη αἰφνυδῶς ἡ θύρα.

Ἡ δεσποσύνη Γλινορμάν ἤγαγε τὴν γυναῖκα της, καὶ εἶδεν ἐνώπιόν της τὸν νεαρὸν Ἰτασσιστὴν Θεοδόλου, ἰτασσιστὰ πρὸς αὐτὴν τὸν στρατιωτικὸν χειρισμὸν. Ἡ γυναῖκα εἶδεν ἀμέσως αὐτὴν εὐφροσύνην. Γραῖα σεμνότερη, θεηλαμανθὴς θεὰ τέλος πάντων, ἀλλὰ πάντοτε ἀριστοκράτεια νὰ θύσῃ εὐσεβῶς εἰς τὸν κατωτάτην, ἵνα ἀξιώματικὸν λοχιστὴν.

— Κατὰ, ποῦ εἰρήθημι, Θεοδόλιε ! ἀνταρξῆν ἡ γερωντοκέρη.

— Περαιστεικὸς εἶμι, θεὰ μου.

— Ἐλα εἰλήθη με ἄλιζωρα.

Ὁ Θεοδόλιε, ἔξετίλεισε τὸν πόθον. Ἡ θεὰ Γλινορμάν κατηβήθη πρὸς τὴν ἡματιοθήκη της καὶ τὸν τροχόν.

— Τοῦλάχιστον θα σ' ἔχωμεν κἀμιν ἰδωμένη :

— Ἄ, θεὰ μου, ἀπόψι εἶθις ἀνταρξῆ.

— Πῶς γίνεται !

— Σὺς ἐμιλῶ με μαθηματικῶς ἀρεθείην.

— Μείνε, κινεμε ποῖδ, σε παρακαλῶ.

— Ἡ ἀρξὴν λέγα, ναί, ὅρα, τὸ πρῶτον λέγει, ὅρα. Ἡ αἰτία εἶνε ἀπλή. Ἡ φροσύνη μας μεταβήθη. Ἡμεῖς εἰς τὸ Μελούνα, τῶρα μᾶς στέλλου εἰς τὸ Γαγού. Ἐξερπαι εἰς ἀλίγας νὰ διαβῶμεν ἐκ Παρσιάν. Εἶπε ἄσπον. — Ἄς ἴγωμεν ἰδῶ μίαν σπηγαὴ τὴν θεὰ μου.

— Καὶ ἰδοῦ, λίθε διὰ τὸν κόπον σου.

Ἡ θεὰ ἐπέβη εἰς τὸν χεῖρα τοῦ Θεοδόλου εἰς τὸν λοχιστὴν χροσῆ.

— Θέλετε νὰ εἰπῆτε ὅτι τὴν ἐσελίθεισιν μου, ἀγαπητὴ μου θεὰ.

Ἡ Θεοδόλιε τὴν ἠρπάξθη, ἐκ ἐπιτόπου, καὶ ἡ γερωντοκέρη γέθινθη μετ' εὐφροσύνης τὴν τροχόν αὐτῆς ἐπέβη εἰς ἄσπον. Ἐπὶ τῶν χροσῶν περιγερῆσεν τὴν στρατιωτικὴν σπηγαί.

— Ἐξερπαι ἀλλοπορεῖ με τὸ σῆματμα σου :

— Όχι, θεία μου. Ἡθέλησα νὰ σῆς ἰδῶ ἀνοπερθέτως. Ἐλαβα εἰδικὴν ἀδειαν εἰς αὐτό. Ἄφησα τὸ ἄλογό μου εἰς τὸν ὑπέρβην μου, καὶ ἠγγαίνω μὲ τὸ λεωφορεῖον. Καὶ ἐπαῖδή μου: εἴθ' ἢ εὐχαίρια θέλω νὰ σῆς ἐρωτήσω κατὶ τι.

— Σὺν τί πράγμα ;

— Ταξιδεύει καὶ ὁ ἐξαδελφός μου Μάριος, ὁ Παμμυρῶς ;

— Πῶς τὸ ἔξαρξαι αὐτό ; ἀναραξῆν ἢ θεία

— Ὅταν ὄψηθα νὰ λάβω θέσιν εἰς τὸ λεωφορεῖον, ἦλθε καὶ ἕνας νέος εἰς νὰ λάβῃ καὶ αὐτός θέσιν, καὶ εἶπε κατὰ τὸ καταστῆσαι τῆς διεθνήσως, ὅτι ὀνομαζέται Μάριος Παμμυρῶς !

— Ὁ ἀρχαῖος ! εἶπεν ἡ θεία. Ἄ ! ὁ ἐξαδελφός σου εἶναι ἐρόνιμος ὡτὸν ἰσῆα. Ἀκούεις ἐκεῖ, νὰ παραστῇ τὸν αὐτὸν μῆσα εἰς τὸ λεωφορεῖον.

— Καθὼς κ' ἐγὼ.

— Σὺ θάμεις ἢ καθήκοντος, ἐπὶ ἐκείνος τὸ κάμνει εἰς νὰ πάγῃ νὰ παραλίθῃ.

— Διόθελε εἶπεν ὁ Θεόδωλος.

Τότε, πράγμα σπάνιον εἰς τὴν διακοσίην Γιδενμῶν, τῆς ἦλθε μὴ ἰδεῖν εἰς τοὺς νουν.

— Σέβρεις, λέγει εἰς τὸν Θεόδωλον, ὅτι ὁ ἐξαδελφός σου εἶναι σὲ γνωρίζει ;

— Όχι. Ἐγὼ τὸν εἶδα, εἶθ' αὐτός εἰν κατεῖχθη ποτε νὰ προσέξῃ εἰς ἐμέ.

— Καὶ κατ' αὐτό, τὸν τρίπον λοιπὸν τῆρα θὰ συσταξιδεύσετε ;

— Αὐτὸς εἶπε ἀκριβῆς θέσιν, γὰρ ἔα πρῶτον, ἐκεῖνος ἐπάνω κ' ἐγὼ κατωτέρω.

— Καὶ πῶς πηγαίνει αὐτὸ τὸ λεωφορεῖον ;

— Εἰς Ἀνδελύσια.

— Ἐκεῖ λατρεῖν ἠγγαίνει ὁ Μάριος ;

— Ἐκεῖ εἰς σταθὸν κατ' ἄλλῶν καὶ αὐτός, καθὼς ἐγὼ. Ἐγὼ θὰ καταβῶ εἰς Βερβάνη, εἰς νὰ μεταβῶ ἐκεῖθεν εἰς Γαργῆν. Ὁ Μάριος, ὄχιως ἕως τοῦ θὰ ἐξαδελφώσῃ τὸν ὄψηκα μὲ τὸ αὐτὸ λεωφορεῖον.

— Ἦ Μάριος ! τί ὄψηκα ἀνταπαθητικὸν ; Τὸ εἶσα σου ἦλθε νὰ τοὺ ὀνομαστῆσιν Μάριος ! Σὺ, σπυλάξιστον ὀνομαζέσαι Θεόδωλος.

— Κάλλιον ἔμωσ θά εἶχα νά μ' ελεῖν Ἀλφρέδον, εἶπεν ὁ ἄξιωματικός.

— Ἄκουσε, Θεόδουλε· πρόσεξε ἔμωσ κατὰ εἰς ὅ,τι θά σέ εἰπῶ. Πρέπει νά ξέρης ὅτι ὁ Μάρκος κάμνει συχνά ἐκδρομάς· ἔλαρνα τόν χάνομεν.

— Ἐίε !

— Πάγει καί ταξειδεύει· κάνεις μας ἔν εἰς εὐραὶ ποῦ.

— Ἄ ! ἄ !

— Ξενοκοιμᾶται.

— Ὡ ! ὦ !

— Ἡθέλαμεν πολὺ νά μάθωμεν τί τρέχει.

Ὁ Θεόδουλος ἀπεκρίθη ἐν γαλήνῃ ἀνδρός χαλκοπροσώπου.

— Κάποιος ποδῶγρος θά νάνα· στή μέση.

Καί πονηρῶς μειδιάσας, — Κανένα κορίτσι, προσέθεσεν.

— Βεβαίως, εἶπεν ἡ θεία, νομίσασα ὅτι ἔλασε τόν κ. Γιλenoρμάν καί αἰσθανθεῖσα ὅτι ἡ πεποιθήσις του ἰτακυροῦτο μετὰ τὴν ἐκπύλησιν τῆς λέξεως καί ὑπὸ τοῦ μικρανθρώπου. Ἡ θεία ἐκπύλησε : Δὲν μᾶς κάμνει τὴν χάρη, καυμένο παιδί, ν' ἀκολουθήσῃ ὀλίγο τὰ ἴχνη του. Τοῦτο θά σέ εἶνε εὐκόλον, ἐπειδὴ αὐτός ἐν σέ γνωρίζει. Καί κούταξτε· ἴσως ἔμπορήσῃ νά εἰδῆς αὐτὴν τὴν κόρη, νά μάθωμεν ἂν τί νά ἦν. Γράψε μας ἔπειτα καταλεπτῶς. Αὐτὸ θά εἰσακείατῃ τόν παπποῦ.

Ὁ Θεόδουλος ἐν εἶχε πολλὴν ὄρεξιν διὰ τοιοῦτου εἴδους κωμωδίας, ἀλλ' ἂ τὰ ἔχει λουδοβίκικα τὴν καθυποχρέωσιν πληρῆσαι ἐν νά ἔχωσι καί συνέχισαν. Ὅθεν ἀνεδέχθη τὴν παραγγελίαν, καί εἶπε.

-- Καλὰ, θεία μου, θά κάμω τὴν εὐχαριστήριόν σοι.

Ἡ ἄσπαιος Γιλenoρμάν ἔσπαισε τότε νά τόν ἀσπασθῇ.

— Σὺ, Θεόδουλέ μου, ἐν εἶσαι τοιοῦτος νέος· ἐν εἶνε ἀλγίαις ; Σὺ εἶσαι στρατιώτης συνειθισμένος εἰς τὴν πεθαρχίαν, ὁλοος τοῦ συνθήματος, ἄνθρωπος ὅστις γνωρίζει νά φυλάττῃ τὰ χρέη του, ποτὲ ἐν θ' ἀρήσῃ τῆν οἰαγένειάν σου ἐν νά τρέχῃ νά κινήσῃ μίαν ἐκεί μπόρμην.

Ὁ λοχιστής ἐμόρρατιν εἰς ταῦτα, ὡς θά ἐμόρραξῃ λυστῆς ἐκπαινομένος ὡς χρυστὸς ἄνθρωπος.

Και ὁ μὲν Μίριος, κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα ἐπέθη τοῦ λεωφορείου σὺλλως ὑποπτευόμενος ὅτι κινωπεύετο ὁ δὲ κατάσκοπος, τὴσιν διαθέσειν εἶχε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ χρέος του, ὥστε ἅμα εἰσελθὼν εἰς τὸ ὄχημα ἐκείνο καὶ αὐτό, ἐδόθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὕπνου ἐν πάσῃ ἀναπαύσει συνειδήσεως. Ὁ Ἄργος ἐρρύγχαιζε καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

Πρὸς τὴν αὐγὴν, ὁ ἀμαξήλατος ἀνέκραξε. — Βιρνώνη; ὁ σταθμός τῆς Βιρνώνης! Ποῖος θὶ καταβῶν εἰς τὴν Βιρνώνην;

Τότε δὲ μόλις ἐξύπνησεν ὁ ὑπασπιστὴς Θεόδουλος. — Κι, καλά, εἶπεν ἔτι κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἐγὼ θὰ καταβῶ ἐγώ.

Ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἀνανήψας, ἐνεθυμήθη τὴν θέαν του, τὰ εἶκα λουδοβίκεα, καὶ τὴν λογοδοσίαν ἣν ὤφειλε τῶν διαδημάτων τοῦ Μορίου. Ἐγέλασε.

— Τώρα πλέον! εἶπεν ὁ Θεόδουλος κατὰ νοῦν. Τὸ ὄχημα ἐστάθη εἰς ἀνεπέρους σταθμούς πρὸ τοῦ σταθμοῦ τῆς Βιρνώνης. Ὁ Μίριος πιθανόν νὰ κατέβῃ εἰς τὸ Ποσσὺ, πιθανόν νὰ κατέβῃ καὶ εἰς τὸ Τρίλον, ἢ ἐν ἐν κατέβῃ εἰς Μελάν, εἰσπορεῖ νὰ κατέβῃ εἰς τὴν Ρολλεβοῦλ, εἰσπορεῖ καὶ νὰ ἐπρωχώρησεν ἕως εἰς τὸ Πασὺ, κ' ἐκεῖ νὰ ἐλαβεν ἢ τὰ δεξιὰ, πρὸς τὸ Ἀλφί, ἢ τ' ἀριστερά, πρὸς τὸ Ἑβράι. Ἄν τὸν πιάσῃ, θεία μου! Τι διαδέλο, τώρα νὰ καθίσω νὰ τῆς γράψω τῆς γρεῖς;

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην ἐπὶ στιγμὴν, κατέβαινεν ἀπὸ τῆς δευτέρας θέσιως κατερχόμενον μαζὸν πανταλόνι, τὸ ὅποιον ὀκρίνεν ἀπὸ τοῦ παροθίρου.

— Νὰ ᾄδῃ αὐτός ὁ Μίριος; εἶπεν ὁ ὑπασπιστὴς καθ' ἑαυτόν.

Καὶ ὄντως, ἦτον ὁ Μίριος Μικρὴ τῆς χωρικῆς, πλησίον τοῦ ὄχηματος, ἰσταμένη μεταξὺ τῶν ἵππων καὶ τῶν ἵππαγωγῶν, ἐπώλει ἄνευ πρὸς τοὺς ὀδοπέρους.

— Πάρτε λουλούδια γιὰ τὰς κυρίας σας! ἀνεφώνει.

Ὁ Μίριος ἐπληροῖσι πρὸς αὐτὴν καὶ ἤγχευσι τὰ ὠραιοτέρα τῶν ἀθίων τῆς.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Θεόδουλος, πῆρεται ἀπὸ τοῦ ὄχηματος καὶ αὐτὴ τὸν ἵππον εἰς τὰ πρῶτα. Ἀὐτὰ τὰ ἀθῆ ἐκὰ πρὸς τὰ ἡγόρασε; Διὰ

νά προσέρρη μίαν τόσον λαμπρὴν ἀνθοδέσμη, πρέπει νὰ ἦνε ἡ ἐρωμένη του θυμαστῆς ὀραϊότητος. Θίλω νὰ τὴν ἴδω.

Καὶ ἀντὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν τῆς θείας, εἰ ἴδως πλέον περιεργίας, ὡς κλων θηρίων δι' ἴδωι του λογαριασμέν, ἐκολούθησε κρυφίως τὸν Μάριον.

Ὁ Μάριος οὐδέπως παρατήρησε τὸν Θεόδουλον. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄχματος κατέβησαν καὶ γυναῖκες τινί: εὐαίρει, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς ἐστράφη νὰ ἴδῃ. Ἐρβάνετο δεῖ εἰ οὐδένα ἴδωι περὶ αὐτὸν προσεῖχε.

— Ποῦ πρέπει ν' ἀγαπᾷ αὐτὴν ὅπου ἀγαπᾷ! εἶπεν ὁ Θεόδουλος κατα νόον.

Ὁ Μάριος κατηβίβη, πρὸς τὴν ἐκκλησίαν.

— Βλίπετε! εἶπε καθ' ἑαυτοῦ ὁ Θεόδουλος. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Αἱ συνετελεξες αἱ ἀλατισμένα με ὀλίγη λειτουργίαν εἰνε αἱ καλλιτεροι. Μια κροφὴ ματῶ, κροφὴ μία εἰς τὰ θεία, εἶνε ἔτσι ὀραϊόν!

Φθίσας εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ Μάριος, ἔεν εισήλθεν εἰς αὐτὴν, ἀλλὰ διελθὼν ὅλον του ἀλόγησον, προῆλθεν εἰς τὴν θύραν τοῦ νεκροταφείου.

— Πᾶ! εἰς τὸ νεκροταφεῖον! Ἀγαλλία, ὀπίσω ἀπὸ τὸν τοῖχον, εἶπεν ὁ Θεόδουλος. Τῶρα θὰ τὴν ἴδωμεν τὴ σκερῶσπιστη νὰ προεβίλῃ.

Μόλις ἐπάτησεν εἰς τὸ κατ' ἔλπον τῆς θύρας τοῦ νεκροταφείου, καὶ ἐστάθη ἐκπληκτος. Ὁ Μάριος γενικῶς εἰς τὰ χεῖρα εὐὸς τῶν μνημάτων, εἶχε τὸ πρόσωπον κεκρυμμένον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐνώπιόν του ἰσταρμένα ὅλα τὰ ἄθη ὅσα εἶχε φέρει. Ἐν τῷ ἄλλο ἄκρον τοῦ μνημάτος, εἶθα ἡ γῆ ἦτο ὀλίγον τι πλεονεξωγαμμένη, ἔτσι πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ, ἴστατο ἐμπηγμένον εἰς τὴν γῆν μέλας σταυροῦ, φέρων γεγραμμένον ἐπ' αὐτοῦ λευκοῖς γράμμασι:

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΒΑΡΩΝΟΣ ΠΟΜΠΕΡΣΥ

Ἦσαντο δεῖ αἱ λογμοὶ τοῦ Μαρίου θηρυστοῦ.
Τὸ καρτεῖο ἦτο εἰς τῆτος.

Η'.

Μήνυμαρον ἐναντίον γρανέτου.

Ἐὼς εἶχεν ἔλθει ὁ Μάριος καὶ ὅταν πρῶτον ἑσπῶν εἶδεν ἐκ Παρσίων. Ἐκὶ δὲ καὶ ἐπαρήχθη, ὅσκις ὁ κ. Γάλενερμαν ἔλεγε περὶ αὐτοῦ : «Σινοκιμῆται».

Ὁ Θεόδωλος ἀπιθροβήθη, εὐρίθως ἀπροσδοκῆτως ἐνώπιον μνη-
ματος ἠεθάνθη ἐσάρισται τι καὶ ἀλλοκοτον' ὅτε ἤλθετο δεὶ νὰ το
ἀναλύει· αἰθρημί τι μετιχον τοῦ τε φροσιῶ σθετισμοῦ πρὸς τοὺς
τάρους, καὶ τοῦ πευθιαρχικοῦ ὡς πρὸς τὸν συνταγματάρχην.

Ὁ πευθιαρχὸς ἀρῆσαι τὸν Μάριον μόνον εἰς τὸ νεκροταφεῖον, καὶ
ἢ ἐπιθεοχώρησι ἐνάγει ποῖν τινα πευθιαρχίαν. Εἶδε τὸν θάνατον φε-
ροντα μεγάλας ἐκωλύσει, καὶ σχεδὸν τῷ ἀπιτινε τὸν στρατιωτικὸν
χαριτισμὸν. Ἀπορῶν λοιπὸν τί νὰ γράψῃ πρὸς τὴν θείαν, προ-
ετίμησε νὰ μὴ τῷ γράψῃ δεύσει.

Ὁ Μάριος ἐπαρῆθη ἐκ Βρυάνης εἰς Παρσίους τὴν τρίτην ἡμέ-
ραν, λαίε πρὸς ἄνοιαν τῆς καλῆς τοῦ πατρὸς του, καὶ καταπε-
ποιημένος ὑπο τῆς ἀγγυρῆς τῶν ἐπινοκῶν, ἢ ἀπῆλθεν ἐν λειωρο-
ραίῳ, ἠεθάνθη, ὅτε ὅτε τὴν εὐσταίαν τοῦ ἴσρατι νὰ κίδη ἐν ψυχρὸν
λουτρον. Εἰσῆλθε ἰσπῶν εἶθι εἰς τοὺς κειτώνα του, ἀρῆσαι ἐκὶ τοῦ
ὄντο πορῆσαι ἐπινοκῆ του, καὶ τὸ ἐγαλλίον ὅπερ εἶχεν ἐξηρητημένον
ἐκ τοῦ τραχέλου του ὅτε πικρίας μελαίνης, καὶ ἀπῆλθε νὰ λουσθῇ.

Ὁ κ. Γάλενερμαν, ἐξεγερθεὶς τοῦ ὕπνου ἐνωρίς, ὡς πάντες αἱ
ὕπνιστοι γέροντες, τὸν ἠλοοσιν ἀναλαμβάνοντα εἰς τὸν θάλαμον του καὶ
ἐπιπῶν ν' ἀναθῆ καὶ αὐτός, ἵνα τὸν ἀσπασθῇ, ἴσως δὲ καὶ ἵνα μαθη-
ῶς ἐγγιστο πέθει γεγενο. Ἀλλ' ὅτε αὐτός ἀναθῆ ἐκ τῶν γη-
ραίων ποδῶν εἰς τὸ ὑπνῶνον, ὅπου ὁ κειτώνας τοῦ Μάριου, ὅπως εἶχε
προσῆσαι νὰ κειταθῆ. Ὅστε ὁ κ. Γάλενερμαν ὅτε εὐρε ψυχρὸν εἰς τὸν
θάλαμον τοῦ ἐγγίσιου του.

Ἡ κλίση ὅτε ἦτο γαλασμένη, ἵσως δὲ μόνον ἐπ' αὐτῆς ἀπροφυ-

λίχτως και άνευ δυσπιστίας ο οδοπορικός επενδύτης και η μαύρη ταινία. — Κάλλιον να έχω αυτά, είπεν ο κ. Γιλνορμάν.

Και μετά μίαν στιγμήν επέστρεψεν εις την αίθουσαν, όπου εκάθητο η θυγίτηρ του κιντώσα τους άμαξιτούς τροχούς της. Ο γέρων εισήλθε θριαμβευτικώς, διά μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς φέρων τὸν οδοπορικὸν επενδύτην, διὰ δὲ τῆς ἄλλης τὴν ταινίαν, καὶ ἀνακράζων :

— Ἐκκήσαμεν ! τώρα θὰ μνηθώμεν εἰς τὰ μυστήρια ! Τώρα θὰ μάθωμεν τὰς πονηριὰς τοῦ πιαπονήρου τέκνου, τὰ ἄθλα τοῦ κρυφοῦ κρηξίμου μας, ἔχομεν πλέον τὸ κλειδί τοῦ μυστηρίου ! Ἐδῶ, κάποιαν εἰκόνα κρατῶ, βίβλια !

Τὰυτα δε λέγων, ἔβλεπε τῆς δεξιᾶς νῆς ἕνα κρημακίον, ἀπὸ τῆς ταινίας τὴν ἔβλεπε πρὸς τὴν ἰναίτην, δε γοητικῶς καὶ ἀδελφικῶς ἀνθρώπου, ὅστις περὶ καὶ ἔλειπε ἀκροβόλου ὑπὸ τῆς βῆνῃ τοῦ φαγητοῦ μὴ κρουρισμένα δι' αὐτόν.

— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ εἰκὼν εἶνε ἐδῶ μίση. Αὐτὰ ἔγωγὰ πέρασα ! Ἄκουστέ με τρυφερὰ ἐπὶ τῆς καρδίας. Γὰ πιαλόπαιδα ! Βίβλια καὶ τίς εἶδε τι ἐστραμμα θάνατι. Οἱ σημερινοὶ νέοι εἶνε ἀπειράκαλοι μέχρις ἀγριότητος !

— Πατέρη, γὰ νὰ ἰδοῦμεν, εἶπεν ἡ γερουτοκέρη.

Δι' ἰλαστικῶν πνεθινοῦ ἡσυχῆ, καὶ ἔτσι αὐτῆς εὐρέθη χερσίον τι διπλωμένον εἰς τέσσαρα.

— Ἡ αὐτὴ πρὸς τὸν αὐτόν, εἶπεν ὁ κ. Γιλνορμάν, γελίσει ἰκατάλαθα. Δὲ εἶνε εἰκόνη, θὰ εἶνε ἰστορικὴ ἀκροβόλη. Ρωθεαίκα.

— Ἄς τὸ ἀναγνώσωμεν, εἶπεν ἡ θάλια.

Καὶ ἐφίρσειεν ἐν ταύτῳ τὰς ὀκυπταῖς της. Ἐξέδωκε πλοῦθη δὲ τὸ χερσίον, καὶ ἰδοὺ τί ἀνέγνωσαν :

— « Πρὸς τὸν υἱὸν μου — Ὁ αὐτοκρίτωρ μ' ἐκαλεσε βρωῶνο, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐν Βατερλώ. Ἡ νῦν βασιλεὺς εἶν ἠθίλητος νὰ ἀναγνωρῆσθ τὸν τίτλον μου τούτου, ἐν δὲ τοῦ αἵματός μου ἔξηγόρασα ἄλλ' ὁ υἱὸς πρέπει νὰ τὸ ἀκαδεύθῃ καὶ νὰ τὸν φέρῃ. Πέποιθα ὅτι θὰ κρατηθῆ ἕως αὐτοῦ. »

Ὅ, τι ἠρθάνθησαν ὁ πατήρ καὶ ἡ θυγίτηρ ἰαίονη, εἶνε ἀπερίγραπτον. Ἐπίμισαν ὅτι πρὸς νεκρὸν ἰδύθησαν ἐπ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἐπίγωσαι. Δὲν ἐνεῆλλαξαν λέξιν. Μόνο ὁ κ. Γιλνορμάν εἶπε καθ' ἑαυτόν :

— Είπε τὸ γράψιμον ἐκείνου τοῦ μαγιστοῦ.

Ἡ δὲ θεία περιτῆρσε τὸ χαρτίον πανταχόθεν, τὸ ἐξήτασε μετὰ προσοχῆς, καὶ ἐπειτα τὸ ἔβαλε πάλιν ἐν τῇ θήκῃ του.

Συγχρόνως ἔπαισαν ἐξ ἐνὸς θηλακίου τοῦ ἐπενδύτου μικροὶ τις φάκελος ἐπιμήκης, ἐκ χαρτίου κυανοῦ. Κόπτει ἀμέσως ἡ γεροντοκόρη, τὸν λαμβάνει καὶ τὸν ἀνοίγει. Ἦσαν τὰ ἑκατὸν ἐπισκεπτήρια, ἅτινα ὁ Μάριος παρήγγειλεν καὶ ἐτεπῆθησαν, φέροντα τὸ ὄνομα του. Ἐν ἑξ αὐτῶν ἐγχειρίζει ἡ δεσποινὴς Γιλνεορμάν πρὸς τὸν πατέρα της· οὗτος εἶ, ρίψε ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἀναγινώσκει — ΒΑΡΩΝΟΣ ΜΑΡΙΟΣ ΠΟΜΠΕΡΣΥ.

Σημαίνει εὖθις ὁ γέρον τὸν κῆδον. Εἰστέλεται ἡ Νικολέτα. Ὁ κ. Γιλνεορμάν λαμβάνει τὴν ταβάν, τὴν θήκην, τὸν ἐπενδύτην, τὰ ρίπτει ὅλα κατὰ γῆς. εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, καὶ λέγει :

— Σήκωσε ἐπ' ἐδῶ αὐτὰ ὅλα τὰ σκουπίδια.

Παρήλθε μὲν ἐλάλητος ἔρα ἐντὸς θαλασσοῦς σιωπῆς. Ὁ γέρον πάππος καὶ ἡ γεροντοκόρη ἐλάλητο ἔχοντες τὰ νῦτα ἐστραμμένα πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐσκόπουντο, κατ' ἴδιον μὲν ἕκαστος, ἀμφοτέρω δὲ τὰ αὐτὰ ἴσως. Μετὰ παύσειν τῆς ὥρας ταύτης.

— Καὶ αὐτὸ ἦτο ἀπὸ τ' ἀνελπιστα ! εἶπεν ἡ γριά.

Μετὰ τινες στιγμὰς, ἔβλεπεν καὶ ὁ Μάριος, ἐπιστρέψας ἐκ τοῦ λουτροῦ. Ἦδη ἀπὸ τοῦ κατωφλίου τῆς αἰθούσης εὐέκρινε τὸν πάππον του κρατῶντα ὀνὰ χεῖρας ἐν τῶν ἐπισκεπτηρίων· μέλις δὲ ὁ γέρον τὸν βλέπει μὲ τὸ ἀγέρωχον κελίνο ἦθος ἐπαρχιώτου, κραζει πρὸς αὐτὸν εἰρωνικῶς :

— Ὡ ! ὦ ! ὦ ! ὦ ! βλέπω βαρῶνος τώρα μᾶς ἔγεινες ; Σὲ συγχαίρω. Αὐτὰ τί σημαίνουν ; δὲν μᾶς λέγεις νὰ ξεύρωμεν καὶ ἡμεῖς !

Ὁ Μάριος, ἐρυθρῶς ἐλαφρῶς, ἀπήντησεν :

— Αὐτὸ σημαίνει ἀπλῶς ὅτι εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς μου.

Ὁ κ. Γιλνεορμάν ἔπαισε νὰ γελᾷ καὶ ἀνέκραζεν ἀποτόμως :

— Ὁ πατὴρ σου εἶμ' ἐγώ.

— Ὁ πατὴρ μου, ἀπήντησεν ὁ Μάριος, τεταπεινωμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς καὶ σοβαρῶς, ἦτο ἵνας ἄνθρωπος ταπεινὸς καὶ ἥρακλός, ὅστις ὑπερέστη ἐνδόξως τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ὅστις ὑπῆρξε μέγας ἐν τῇ μεγίστῃ ἱστορίᾳ, τὴν ὅποιαν ἑκαμὴν ποτε οἱ

ἄνθρωποι, ὅστις ἔχρην ἐλόκληρον εἰκοσιπενταετηρίαν εἰς τὰ στρατόπεδα, τὴν ἡμέραν ὑπὸ τὰς βέμβας καὶ τὰς σφίρας, τὴν νύκτα μίση εἰς τὰς χιόνας, μέσα εἰς τὴν λάσπην, ὑπὸ τὴν βροχὴν, ὅστις ἐκυρίευσε δύο σχημαίς, ὅστις ἔλαβεν εἰκοσι τραύματα, ὅστις ἔπεθανεν εἰς τὴν λίθην καὶ ἐγκυτάλειφιν, καὶ ὅστις κατὰ τούτο καί μόνον ἔπαισεν, ὅτι ἠγάπησε δύο ἀχρηστούς, τὴν πατρίδα του καὶ ἐμέ.

Ἦτο θαῦμα πῶς ὁ κ. Γιλνερμάν ὑπέμεινεν ἀκούσας ἕως τέλους τοὺς λόγους τούτους. Εἰς τὴν λέξιν ἀδυναμίας εἶχεν ἀνερωθῆ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀναστολεθῆ. Ἐκαστος τῶν λόγων τοῦ Μαρξίου ἐπινέτριγει εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ παλαίου ἀπαλόφρονος ὡς πικρὸν ἔλεος, ἐξερχομένη ἀπὸ φρονητῆρος ἐπὶ ἐπιλοῦ ἀντιαιμένου. Ἀπὸ ὠχροῦ κατίστη ἐρυθρὸς, ἀπὸ ἐρυθροῦ περὶ φιλί, καὶ ἀπὸ περφοροῦ περφορεθῆ.

— Μάρξ! ἀνέκραξεν. Ἐλέειν καὶ τραπεζιαν τεκνον. Ἐγὼ ἐν εἰζέρω τί ἦτο ὁ πατήρας σου, ὅτι θίλω νὰ μάθω! ἄλλ' ὅ,τι ἐγὼ ξεῖρω, εἶνε ὅτι ὅ,τι ὅσοι εὑρίσκοντο μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ἦσαν μηδαινοί! ὄλοι ἦσαν χαμέναι, φαρμάκηδες, μασκεράδες, κοκκινωσκαιφίδες, κλέπται, ὄλοι! ὄλοι τοὺς! ἐν γινώσκω κανένα τοὺς! ὄλοι, ἀπὸ τὸν πρῶτον εἰς τὸν ἔσχατον, ὄλοι! Ἄκου; Κατάλαθε λοιπὸν τώρα ὅτι εἶσαι βαρῶνος ὅσον καὶ τὰ πηλοποπίκουσά μου! Ὅλοι ἄχσταί! ὄλοι ὅσοι ὑπρέτησαν τὸν Βου-ο-απαρτή! Ὅλοι κλέπται ὅσοι ὑπρέτησαν τὸν Ροβειπέρων! ὄλοι προδότες, εἴτινες ἐπρόδοσαν, ἐπρόδοσαν, κατεπρόδοσαν τὸν νόμον βασιλείων! ὄλοι ἀυτιάνει καὶ ἀκινῶροι, εἴτινες ἐν ἡλίωρα πῶν νὰ τραπεζίσουν, ἀμα εἶδον τοὺς Πρώσσους καὶ τοὺς Ἀγγλοὺς εἰς τὸ Βουαρδ! Ἦλον τί ξεῖρω ἐγὼ. Ἄν ὁ κύριος πατήρ σου εὑρίσκετο καὶ αὐτὸς μαζὶ τοὺς, ἀγνώω λυποῦμαι πολὺ τίσον τὸ χειρότερον ὁδὸς σας!

Τώρα καὶ ὁ Μαρξὸς κατίστη ἀκάλως, ὁ δὲ κ. Γιλνερμάν τὸ φέισμα Ἦνοφε καὶ ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ. Ἰταρμιν ἀπὸ κερὰς μετὰ πρῶτων.

Ὁμοίως πρὸς ἑρμία, βλίποντα ἀπ' ἄτην πρῶτοντα κατὰ τοῦ εἰώλου του. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ δεχθῆσιν ἐπιπέδον του τοιαῦτα πράγματα ἀτιμωρητά!

Ἄλλὰ τί νὰ κόμη; Ὁ πατήρ του καταπατεῖ καὶ ἐπρὸς τηλακίζετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἄλλ' ὑπὸ πινός ὑπὸ τοῦ κάκπου του. Πῶς νὰ ἐκδικήσῃ τὸν πατέρα. Ἄφ' ἑνός, τῆρος σιπτός, ἀφ' ἑτέρου, κόμη λευκή. Ἐμεινε πρὸς στιγμὴν ἐκφρων καὶ κλονέμενος, ἵπεται

ὅτι ἐγείρας τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἀπενίσας ἀσκαρδαμοχτί πρὸς τὸν πίπποι, ἀνεβίησεν βροντοφώνως.

— Κάτω οἱ βουρβόνοι, καὶ ἐκεῖνος ὁ ἀγροβάτραχος, ὁ Λουδοβίκος Δίκαιος Ὁγδοὺς!

Ὁ Λουδοβίκος III'. τότε εἶχεν ἀποθῆναι πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, ἀλλὰ τῷ ἦτο ἀδιάφορον τοῦτο.

Ὁ γέρον, ἀπὸ περρωτοῦ κατέστη, εἰς μιᾶς λευκότερος τῶν τοιγῶν τῆς κεφαλῆς. Ἐσπράθη πρὸ μίαι προτομῆς τοῦ βασιλέως, κειμένην ἐπὶ τοῦ μαρμαρέου τῆς ἐστίας, καὶ τὴν ἐχαιρέτησεν ὑποκλινίστατα ἐν ἄλλοκότῳ μεγαλοπρεπέως.

Ἐπειτα ἐκινήθη εἰς βραδίῳ καὶ ἐν σιωπῇ ἀπὸ τῆς ἐστίας εἰς τὸ παράθυρον, καὶ ἀπὸ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν ἐστίαν, ἀσπικέλιζων ὄλην τὴν αἴθουσαν, καὶ ἀποτελῶν ὑπὸ τὰ βήματα τοῦ ἐπὶ τῶν σανίδων τοῦ ἰδάρου τριγμέν, οἷον θὰ ἀποτελεῖ πιτρινὸν εἰδῶλον βαδίζον.

Ἐἰς τὴν δευτέραν στροφὴν ἐλυθε πρὸς τὴν θυγατέρα του, ἥτις παρεβρίσκατο εἰς τὴν ἐκρήξιν ταύτην ἐκπεπληγμένη, ὡς γεγτρακίλα ἄμας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, μελιόστα, μεύλιαμα σχεδὸν ἕρμιον.

— Ἐνας βαρῶνος ὡσὰν τὸν κυρίον καὶ εἰς ἀπλοῦς ἄνθρωπος ὡσὰν ἐμὲ, ἔεν εἰσποροῦ νὰ μέσων ὑπὸ μασὸν καὶ τὴν αὐτὴν στέγην.

Στραφεὶς ἐξ ὄλος πειλοῦται, τρέμων, μετὸ μέτωπον εὐρύτερον ὑπὸ τῆς φρικτῆς σπιθιθροβαλοστικῆς ὀργῆς καθιστάμενον, εἶπινε τὴν χεῖρά του πρὸς τὴν εἶρα καὶ ἀνέκραξεν πρὸς αὐτόν:— Γκρεμίσου, νὰ μὴ πατήσῃ σὸ σπικί μου!

Ὁ Μάριος ἀπέθλην ἐκ τῆς οἰακῆς.

Τὴν ἐπεκῶσαν, ὁ κ. Γιδεορμάν, εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα του.

— Εἰς αὐτὸν τὸν ἀίμοσθρον, φροντισατε νὰ τεύλλετε καθ' ἑξαμηνίαν εἰκοσθα φράγκα, καὶ ποτὲ νὰ μὴ μ' ἀνερίρητε τὸ ὄνομα του.

Ἐπειὸς τῷ εἶχεν ἀποθῆναι ἐκ τῆς ὀργῆς του ἦν ὄν ἐπρόφθασι νὰ ἐξεντλήσῃ ἐπὶ τοῦ ἰγγιστοῦ του, ἀγνοῶν ἐξ πῶς νὰ τὴν χρεματοποιήσῃ, ἐξελικθῆσαι νὰ ἔμιλλῃ εἰς ἀθλητικοὺν ἀρθεῖν πρὸς τὴν θυγατέρα του ἐπὶ τρεῖς μῆνας ὕστερον.

Ὁ Μάριος ἀνεχέριεν ἡγανακτικῶς. Ἄλλὰ πολὺ μᾶλλον ἤδησε τὴν ἡγανακτικὸν του τὴ εἶχε περιστατικόν. Ὅταν, κατὰ διαταγὴν τοῦ πίππου, ἡ Νισολέτα μετέφερε κατεσκευασμένως τὰ σκουπίδια τοῦ Μαρίου εἰς τὸ ἀματῶν του, εἶπινε εἰς τὴν κλιμακᾶ, ἐξ

ἀστοιχίας τῆς ὑπερτρίας ἰσως, ἐπειδὴ ἦτο σκοτεινὴ ἢ κλίμαξ, ἢ
δερματίνη θήκη ἐν ἣ ἐφυλάττετο ἡ διαθήκη τοῦ συνταγματάρχου.

Τὸ ἔγγραφο τοῦτο καὶ ἡ θήκη του ὅν εὐρέθησαν πλέον, καὶ ὁ
Μάριος ἐπίσθη ὅτι ὁ ἀκύριος Γλενορμάνο διότι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκεί-
νης ὅν τὸν ἀπικάλει ἄλλως πως, εἶπεν ἡ διαθήκη τοῦ πατρὸς του νὰ
ριφθῆ εἰς τὸ πῦρ.

Ἐγένεσκιν ὅμως ἀπὸ στήθους τοῦς ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου γέ-
γραμμένους ὀλίγους ἐκείτους στίχους, καὶ ἐπομένως οὐδὲν ἔχασιν.

Ἄλλὰ τὸ χαρτεῖον, ὁ γραφικὸς χαρακτήρ, τὸ ἱερὸν τοῦτο λεί-
ψαν, ἦσαν αὐτῆ ἡ καρδία του. Τί τὰ ἔκαμαν ;

Ὁ Μάριος ἀπῆλθεν εἰς οὐδένα εἰπὼν πῶς, καὶ αὐτὸς γινώ-
σκων, με μόνον τριάκοντα φράγχα, τὸ ὠρολόγιόν του, καὶ τινὰ φορέ-
ματα ἐντὸς ἐνὸς σάκκου ὀδοπορικῶ.

— Ἄνιθι εἰς ἀγοραῖον ὄχημα, καὶ τυχαίως πως ἔλαβε τὴν ἴγου-
σαν πρὸς τὴν Λατινικὴν λεγομένην συνοικίαν.

— Τί θὰ ἀπεγίνετο ὁ Μάριος ;

Ἡ δεσποσύνη Γιλνορμάν ἤγχιζε τὴν θύρᾳ τῆς καὶ εἶδεν
 ἐνώπιόν τῆς τὸν νεαρὸν ὑπαδριδὴν Θεόδωρον, ἀποστρέφοντα
 τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμὸν. (Σελ. 29).

Ἡμεῖς ἐπιβίβη ἀπλῶς ἱστοροῦμεν. Εἰς τὰς νεοφανεῖς ταύτας τά-
σεις ἀνερχόμετο ἀντικατοπεριστρέψας τῶν πάλαι χρόνων. Ἡ ἐπιδοκί-
α γνώμη, ἄλλως τε προσλαμβάνει ποικίλας κρίσεις.

Ἡ κομματικὴ, ἀλλὰ παράδοξοι, ἀπόψεις τῶν βουλευτικῶν
βουλευτικῶν, ἰδίως τῶν ἐπὶ παραδόξοις κλίσεων πρὸς τοὺς
φιλελευθέρους βουλευτικούς.

Ἑτέροι κομματικοὶ ἀποχρώσεις ἦσαν σοβαρώτεροι. Περὶ ταύτας
ἐβουλοδοσκοπεῖτο τὸ πολιτικὸν ὄμμα, ἀλλὰ καὶ, συνεπῶς, τὸ
δικαίον. Καὶ ἐνθ' ἑαυτοῦ μετ' ἑμπειρίας ἐβουλοδοκῶντο ὅμοιοι ἀπο-
λόγιστοι, ὅσοι ἀνεξήγητον τὴν πραγματικότητην ἀρχῶν ἐπὶ τοῦ ἀριστοῦ
συνεχίζοντες.

Τὸ ἀπύλοτον ὡς ἐκ τῆς εὐστοχίας τοῦ ἰσχυροῦ, ὡθλὴ τὰ
πνεύματα πρὸς τὸ ἀπέραντον κοινόν, ἐπὶ ἀγροβατοῦσιν ἐν τῷ ἀ-
πύρῳ.

Πρὸς ἐκείνην ὄνειροπολήματι τὸ ὄμμα εἶναι ἡ προσροιστοῦσα
ἀρετή καὶ πρὸς ἐπιδοκίαν μέλλοντος τὸ ὄνειροπολήμα ἀποβίνει
ἡ ἀρετῶν αἰὶς δι' αὐτοῦ.

Ὅ, π. σήμερον, θηρεῖται ὡς εὐτοπία αὐτοῦ εἰς ὄρα καὶ εὐτοπία
μεταβάλλεται. Αἱ καθαρὸς εἶναι γνώμη εἶχεν ἐπιπλὴν τὴν ἀρετήν.
Ἀρχὴ μυστηρίου ἡγεῖται τὸ καθίσταται, ὡς ἔπειτα καὶ κρημνιστοῦ.
Σημεῖον εἰς ὄρα ἡγεῖται βαθύνει ἐκαστοῦ.

Ἡ ἐπιδοκία τῆς ἐπιδοκίας ἰξερῶν μίμη προσκομῆ εἰς τὴν
ἐπιδοκίαν τῶν ἀλλοῦ. Ἡ ἐπιδοκία ἀνταρῶν ἐκείνηται τὴν
προσκομῆν κατ' ἐκαστοῦ.

Ἐπιδοκίαν ἡ ἀρετῶν εἶναι αἱ πολυκλίμα καὶ πολυκλίμα
μυστικῶν ἐπιδοκίας, ὡς ἡ γερμανοῦ ἡ tugendbund καὶ ἡ ἰταλικῶν ἀρε-
τῶν καὶ ἄλλ' ὅσα ἦσαν, ἐπιδοκίαν κρημνιστοῦ τῶν ἀρετῶν.
Ἐπιδοκίαν εἰς τὴν ἐπιδοκίαν βαθύνει καὶ τὴν ἀπύλοτον. Ἐπι-
δοκίαν εἰς τὴν ἐπιδοκίαν καὶ ἐν ἑαυτοῦ μεταξὺ τῶν
ἀλλοῦ ἐπιδοκίας καὶ ἡ φιλία ἑπιδοκίας τῶν ἀρετῶν.

Τῶν ἦσαν ἡ ἐπιδοκία τῶν ἀρετῶν ἡ Σημεῖον εἰς τὴν
ἐπιδοκίαν καὶ τὴν ἐπιδοκίαν τῶν ἀρετῶν, πραγματικῶς ἐπι-
δοκίαν τῶν ἀρετῶν τῶν ἀρετῶν.

Ἐπιδοκίαν εἰς τὴν ἐπιδοκίαν τῶν ἀρετῶν. Ἀρχὴ ἀρετῶν ἐπι-
δοκίας τῶν ἀρετῶν, ἐπιδοκίαν τῶν ἀρετῶν. Ἐπιδοκίαν,

ὡς βλέπετε, διὰ τὸν ὅποιον εἶν πρέπει τις νὰ γελᾷ. Οἱ εὐφημισμοὶ εἶναι πολὺ σοβίροι ἐν τῇ πολιτικῇ. Ὁ στρατηγὸς τοῦ Ἰουστινιανοῦ Ναρσῆς ἐν Ἰταλίᾳ ἐπεκλήθη Καστράτος ἐκ συγκαλήψεως τοῦ ἀληθοῦς σκοποῦ τῆς ἐκείσε ἀποστολῆς του. Οἱ Βαρθάρι ὠνομάσθησαν Βαρθερίνοι (1) Ἐπειτα ἡ εὐαγγελικὴ ρῆτρα. «Πέτρε, σὺ εἶ Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ Πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν».

Οἱ ἑταῖροι τῶν Ἀρχαρίων ἦσαν εὐαγγέλιον ἡ ἑταιρεία ἦσαν εἰς εἰς κατὰστασιν ἰερατικῆς. Συνθροίζοντο ἐν Παρισίοις εἰς δύο τόπους, πλησίον τῆς Ἀγορῆς εἰς ἀπηλειὸν τι ἰκονομαζόμενον ἢ «Κόρινθος» περὶ ἧς θὰ γίνῃ λόγος περαιτέρω καὶ πλησίον τοῦ Παυλίου, εἰς μέρη τ. καρνεϊῶν τῆς πλατείας Ἁγίου Μιχαήλ, καλούμενον καρνεϊῶν τοῦ Μουζαίν, τῶν κρημασμένων. Πλησίον τοῦ πρώτου τῶν δύο τούτων μερῶν κατῴκει ἡ ἱερατικὴ τοῦ λαοῦ τάξις πλησίον τοῦ δευτέρου εἰ σπουδασταί.

Τὰ συχνὰ ἀσθελέια τῶν ἑταίρων τῶν Ἀρχαρίων ἐγένοντο συνηθῶς εἰς τὸν ἐπισθόδωμον τοῦ καρνεϊῶν Μουζαίν, χωριζόμενον τοῦ καρνεϊῶν καρνεϊῶν ὡςτις θέλων νὰ μεταβῇ τις εἰς αὐτὸ ἔπρεπε νὰ διελθῇ μακρὴν τινα καὶ στενὴν διαδρομὴν. Ὁ ἐπισθόδωμος εἶχε δύο παράθυρα, καὶ ἐξῆς ἄλλη ἀγούσαν διὰ κροφίαις κλιμακῶς εἰς τὴν ὄψιν Γραίν. Ἐκεῖ οἱ συναρχόμενοι ἐκίπνυον, ἐκεῖ ἔπινον, ἐκεῖ ἔπαιζον, ἐκεῖ ἐγείλων. Ἐκεῖ ὠμίλων περὶ πάντων μεγαλοφώνως, περὶ τινος ἢ ἄλλου χρημῆλ τῇ φωνῇ. Εἰς τὸν τοῖχον ἦτο κερρωμένος, τεκμήριον ἰκανὸν νὰ διαγένη τὴν ἐσσημεσίαν τῆς ἐστουνομίας, παλαιὰς τῆς χάρτης τῆς Γαλλίας τῆς ἐποχῆς τῆς Δημοκρατίας.

Οἱ πλείστοι τῶν ἑταίρων ἦσαν φοιτηταί, ἐν εἰλικρινεῖ ἀπαιτουμένους συνεννοήσαι μετὰ τινων ἱερατικῶν. Οἱ κυριώτεροι τούτων ὠνομάζοντο Ἐνζωλωρῆς, Κομπουζιέρης, Τωάννης ὁ Ἀλίνθαστος, Φυλλακῆς, Οἰκιάδης, Βορέλης, Ἀιτὸς ἢ Ἀετός, Τζολας, Μεγερμάς.

Ὅλα οὗτοι οἱ νέοι ἦσαν ἐκ τῶν μεσημβρινῶν κώμων τῆς Γαλλίας πλην τοῦ Ἀετοῦ. Ὁ ἑμίλος ἦτο ἐκλεκτός, ἀλλ' ἀφανής, ἐκτὸς τῶν ἐπισθῶν ἡμῶν ἀδύτων. Εἰς τὸ σημείον οἱ τοῦ ἐράματος ἐρρεσκον.

(1) Σ. Μ. Διάστημα φωνητικῆς μεταβολῆς τῆς ἰσχυρῆς ἀφελῆς εἰς τὸ κακὸν ἄφωμα.

μεινα, καλόν είναι νά δείξωμεν τήν φυσιογνωμίαν ενός έκαστου ἐν τούτων, ἔστω καί ἀμυδρῶς πως, πρὶν ἢ ὁ ἀναγνώστης ἴδῃ αὐτοῦ εἰσεδόντας εἰς τὸν λαθύνουσαν τραγικῶ ἰγχειρήματος.

Ὁ Ἐξολοφῶν, περὶ οὗ παρακατιόντες θά ἴδωμεν, ἔστι τὸ ἀναγόμενον πρῶτον, ἦτο υἱὸς μονογενῆς καὶ πλεούσης.

Νέος ἰσάομις, ἐυνόμενος ὄμως καὶ ν' ἀνοδείχθῃ τρομερῆς. Εἶχε κάλλος ἀγγελικόν, ἄλλος Ἀντίνοος, ἀλλὰ τολμητίας. Πῶς ἀπεικάζων εἰς αὐτὸν θά ἔλεγον, εἰκάζων ἐκ τοῦ σόνου καὶ φλογερῶ βίαιμματος ἔτι ἐν ἄλλῃ τινὶ ζωῇ εἶχεν ἀσφαλῶς διαγνώσει τὴν ἐπαναστατικὴν ἀποκάλυψιν, ἔτι κατεῖχεν τῆν αὐτὴν ἐκ μαρτυρικῆς παραδόσεως, ἔτι ἠγίνωσκεν ὄλας, μικρολεπτομερείας τῆς Μεγαλοπρῶ ἰδέας. Φύσις ἱεροφάντου καὶ μαχητοῦ, ἀνέριστος ἐκ μίτρακα' ἐπίστολος ἀμα καὶ ἰργάτης τῆς ἰδέας, προχείρως μὲν στρατιώτης τῆς δημοκρατίας ὑπεράνω ἐκ τοῦ συγγρόνου κινήματος, ὁ διακρίσεις κέρυξ τοῦ ἰδεόδου. Μὲ τὸν βαθὺν του κανθόν, μὲ τὸ ὑπέρθερον βίαιον καὶ τὸ πικρὸν ἀλλ' εἰς εἰρωνείαν εὐδαιμόνιον ὑποχειρῶν του καὶ μὲ τὸ μίτωπον ὑψηλόν, ἰσάνετο ὡς πολλοὶ ἐν ἐνὶ, πολλὰ μέτωπα ἐν μιᾷ μερῆ, ὡς πολλὸς οὐρανὸς ἐν ἐνὶ ἐρῆναι.

Ὡς τινες νεοὶ, ἀρχαίμενοι τοῦ παρότος καὶ ἰσάντες τοῦ τελευταίου αἰῶνος πρῶτως ἐπίτητος καταστάσεως, εἶχε ἀκρατὴ τὴν ἀθηρίτητα τῆς νείσεως, ὡς αἱ νείσεις, καίτοι, ἰσάτοι, περιλάδοτο ἐ' ἰσρότητας. Καίτοι ἀνὴρ ἰσάνετο ὡς παῖδον.

Εἰς τὰ ἐκαστὴς του ἰσά ἰσάνετο μέλις ἐκκεκρωτίας' ἦτο σαφής, εὐδ' ὑπερῶσετό ποτὶ τὴν περὶ γυναικῆς.

Ἐμοσον εἶχε πῆθος, τὸ ἰσάιον, μὲν μόνον σαφῶς, τὴν ἀκατρητίαν τοῦ εἰς τοῦτο ἰσάπροσθετότος καλῆματος. Ἐπὶ τοῦ ὄρου ἰσάομιος θ' ἀπέβηκεν ἄλλος Γράμματος, εἰς τὴν Σαράτικῆν ἄλλος Σαράτικῶς.

Μέλις ἰσάτοι τὰ εὐδαιμόνιον τοῦ ἰσάομιος' ἰσάομιος τοῦ καλῆματος τῶν πατρῶν, ὁ θεοπιστωτικὸς ἀσπὴν τῆς Βίαιονος εἰς ἡ ἰσάομιος νά τὸν ἰσάομιος προκειμένου νά ἐκλεῖξῃ μεταξύ ἰσάομιος καὶ τοῦ ἰσάομιος τοῦ καταλαβόντος τῆς ἰσάομιος καὶ ἰσάομιος ἀθηναϊκῆς ταραχίας. Αὐτοῦ, ὡς ὁ ἰσάομιος, παρῆλθε τὴν ἰσάομιος τῶν ἀσάομιος, μόνον ὅταν ἰσάομιος νά ἰσάομιος θῶσαν ἐν αὐτοῦ τὰ ταραχίας νά ἰσάομιος.

Εξ τῆς ἀκακείας τοῦ ἥ. σοφίης: Εἰς τὴν ὁρὴν ἀπέπεσε
δημαρτυρικός φρόνημα ἀπεβίβησε τους ἐφελκόμενους, ὡς κίβητος παρ-
θίνας. Ἦτοι ἰθιρίας γίτρος τοῦ Ἰνδάλματος τῆς ἐπιθιρίας.

Ἡ λαλιὰ τοῦ ἥ. σοφίης ἐν συγκαταστάσει φησὶν ὁμοίως.
Εἶχε δὲ ἀπορίστους ἐξάρσεις ποησιὰς. Ἄλλ' οὐδὲ εἰς τὴν ἐπιθι-
λὴν κέρη ἦτος ὁ ἀπειρίτης ἐν τὸν μέτρῳ τῆς ἀπορίτης. Ἐν τῶ
ἐπιθιλλοῦ τῆς πλετίας: Κιερπὶ ἢ τῆς ὁδοῦ Μαρτὶν, Ἰεσοῦ σου,
τῆς ὡς ἀραπτιη Λακίῳ μορφήν ἐκίθη, τῆς ἰγαμοναὶν ἐκίθη
κατατομήν, τὸν χρυσοβλήτρων νεκρὸν, τὸν γλυκοκίβη, τὸν κερησο-
μῶνται, τὸν ροδόπριον, τὴν ὡς κερῶντα γῆρας τοῦ κη. τῶς ὠρτίους
τοῦ ὁδοῦται, ἐπὶ τὴν ἢ δὲ ἔξ ἀποκλινοτάς ἐλαθίως πρὸς τὴν ἰγα-
μοῦ ἐκίθη μορφή, καὶ προσεγγίστε ἐν συγκαταστάσει ἐκίθη πρὸς τὴν
κίβητος τοῦ Ἐξοκωρῶ, χρῶν ἐν τοῦ βίβηται μόνον ἐκίθηται ἔμα
κη. σοφίης, ἦ. α. τὴν ἐξίθη ἀπορίτης τῆς ἔθουσον καὶ τὴν ὁδοῦ ἢ
μη, συγγῆς τῶς ἰγαμόν τοῦ Βαρτοῦ πρὸς τὴν γῆρας τοῦ Ἰεζοκίβη
Χερηδία.

Μετά τοῦ Ἐξοκωρῶ ἐπερσοποῦται τῶς ἀραπτιη τῆς ἰγα-
μοῦται, ὁ Κερησοβλήτης ἐκίθηται τὴν φησὶν ἢ ἐκίθη. Μετά
τῆς λαγαμοῦται καὶ φησὶν ὁδοῦται ἐπιναστίους ἰγαμόντα ἢ ἀρα-
πτιη ὡς ἢ μὲν λαγαμὶ ἰγαμὶ πρὸς τὸν μέτρῳ ἢ ἢ φησὶν ἢ κατατομήν μόν-
ον εἰς ἐκίθη. Ὁ Κερησοβλήτης συγκαταστάσει ἐκίθη τὸν Ἐξοκωρῶν.

Δὲ ἥ. σοφίης μὲν ἰγαμὶται, ἀλλ' οὐκ ἦτος ἀπορίτης ἥ. σοφίης τὴν ἐπι-
λαψὴ τῆς ἔθου. Οδοῦται γῆρας ἐκ ἐκίθη τὴν κερῶντα ἀπορί-
της ἰγαμὶ πρὸς τῶς κερῶντα ἔμα. Ἐκίθη ἦ: Ἐπιναστίους
καὶ, ἀλλ' ἐκίθηται καὶ τῶς πρὸς τὸν ὁδοῦται καὶ ἔμα τῆς
ἔθου ὡς ἰγαμὶται δὲ τῆς κερῶντα τοῦ ὁδοῦται, ἐκίθηται ἰγαμὶται.

Ἐκίθη τῶς, εἰς τῶς τῶς ἢ ἔμα τῶς Κερησοβλήτης ἐκίθη-
ται τὴν ἀπορίτης καὶ βίβηται. Μετά τοῦ Κερησοβλήτης ἢ ἐπιναστί-
ους ἦτος ἀπορίτης ἢ μετά τοῦ Ἐξοκωρῶ, ὡς ἐκίθηται τὴν
θῶν ἔμα: ἔμα ἢ ὁ Κερησοβλήτης τὴν φησὶν. Ὁ πρῶτος
λαγαμὶται τῶς Ροδόπριον, ὁ δεύτερος προσεγγίστε τῶς Κερησοβλήτης. (1)
Ὁ Κερησοβλήτης λαγαμὶται τῶς τῶς τοῦ Ἐξοκωρῶ, τὴν κερῶντα

(1) Σ. Μ. Τὸν λαγαμὶται τὴν ἐκίθηται τῶς τῶς τῶς Βαρτοῦ
συγγῆς ἢ.

βίον. Έαν ποτε ή ιστορία ήθελεν όρσει τον χαρακτήρα των δύο τούτων λαών, τον μιν ένα θα άπεκαλει έλακον, τον δε έτερον σοφον. Ο Έξολός ητο θαρραλιώτερος, ενώ ο Κερκεσίδης φλανθροπέτερος, άφιότεροι άποτελούντες την ασ' έξ-χην έξαθροπιαστικην άπορρωσιν.

Ο Κερκεσίδης ητο ήπιος, ως ο Έξολός σεβής εκ φυσικής αγνότητος. Ηρεσκε εις την λέξιν Πολίτης, αλλ' έπρωίμα την λέξιν Άνθρωπος. Άνεγίνωσκε τά πάντα, έσχεζεν εις τά θέατρα, παρηκόσθη τας δημοσίας διαλέξεις, έδίδασκε παρ' του Άραγώνος παρ' της διαθήσεως του φωτός και της ένταθην χρυσικής. Δι' την τήν του ηρεσκε εις την έπιστημονικην πιακλόφην του Γερρεά Σαιντιάνα, έξχοδόντες την άσπην λειτουργία της τε έσωτερικής και της έξωτερικής καρτικής ρητικής, της μιν μιάς έσπέρσεσιν επί του προσώπου, της ές άλλης επί του έγκράλου ητο εν ενόλιγν ένήμεροι, παρακλόσθην θηλα προς θηλα την έπιστημονικην έξιδίξιν συνταρει το Σπασμ μετ' του Φορμί (1) έξηγει τά έρεγλορικιά, συνταρει δε πάντα τα πρυστοχόντα χαλίμα έποία γινωλογικιά μιλίτα έσχεδ' έξηγει χρυσολόγια από μίσηκ, έπιείκονσι τά γραμματικά λάθη εις τό λαϊκόν της Άκαθόγίας, έσποδίζε τον Πουσειγενος και το Διλιζ, έμφοτεροι στρατιωτικας συγγραφίς, ολίς έπιείκον ζην αλλ' εώτε και το θούροτα.

Ούδην έρωίτε, εδτε του έρεκλόκακι, έξάλλομετρον την σιαν της Έκμερήςος της Κόβης ήρωισα και έσπίπτετο. Διακρυσσιν εδτε τό μέλλον είναι έξην του έδασκάλου και έδιδασκιν ενόσφρον εις έπαλειτικα ζήματα.

Άφ' εις έπ' εις κ' κ' έξηγεθ' έδιδασκοντες προς άνθρώπων της έξηκας και πρυστοχικ' έσσητες, εις έκλο κισιν της έπιστημης, εις κολόσφρον τών έξηκας, εις δ' ανηκτικην μέρρωσιν της κολόσφ και έρεβίτε μ' η' έσπέρσεσιν περ' χρυσίς των μεθ' έων, η έθλιότης της έξηκας πρυστοχικ' εις έσο η τρεις αιώνας, κλασικας έπ' κλειθίνας, έσπέρσεσιν δεγματικώς άνεγνησκαμε ων έσκησεσφω, και σχελασκα, πρ' έλ' εις και α. τεσφρμίνα. έσο, μη καταθ' έσων επί

(1) Σ Μ. Άκαθόγία έρωίτε ήρωισα και έσπίπτετο.

τέλους εἰς τὴν δημιουργίαν τεχνητῶν ὀστρακοτροσιῶν, διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ προορισμοῦ τῶν ἡμετέρων λυκίων.

Ἦτο πολυμαθής, ὁπαδὸς τῆς καθαρειούσεως, σαφὴς ἐγκυκλοπαιδικός, ἐργατικώτατος ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ἰδεολόγος ἀμέχρι χιμαίρρατος, ὡς ἔλεγον οἱ φίλοι του. Ἐπίσταν εἰς πᾶσαν πρὸς τὸ μέλλοντος, περὶ τῶν σιδηροδρόμων, τῆς ἰσοσεως τῶν ἀγγλόνων ἐπὶ χειρουργικῶν ἐγχειρίσεων εἰς τὴν φωτογραφίαν, εἰς τὸν ηλεκτρικὸν τηλεγράφων καὶ τὴν διεύθυνσιν του ἀεριστάτου.

Προσώμενος εἰ πολὺ ὀλίγον ἐκ τῶν πανταχόθεν ἀειρομένων φραγμῶν ἐναντίον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὑπὸ τῶν δεσποτικῶν, τῶν δεσποτισμῶν καὶ τῶν προλήψεων, ἦν ἐκ τῶν στεφαν ἔχόντων τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἐπιστήμη, ἢ ἀντιστρέφῃ ἐπὶ τέλος τοῦ ὄρους, κυριαρχοῦσα αὐτή.

Ὁ Ἐνζωλωρῆς ἦτο ἀρχαῖος, ὁ Κομποσιέρης ὁ ὀδηγός. Πᾶς τις πρεσβύτης νὰ συμπλευμήσῃ μὲν μετὰ τοῦ ἐνός, νὰ συμβαδύῃ ὅμως μετὰ τοῦ ἄλλου, εὐχ! ἔστι ὁ Κομποσιέρης, ὅν ἦτο ἰκανὸς μαχητής, ὅν ἤνευτο νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ το κώλυμα αὐτοπροσώπου καὶ ἐπιτεθῆ λάβρως καὶ ὡς κεραιὸς κατ' αὐτὸν, εὐχ! ἦτοτε πρεσβύτης εἰς τῆς ἀναπειλῶν, τῶν ἀξιομάτων καὶ τῆς ἀνικητρίσεως τῶν θετικῶν νόμων, νὰ ἐσθίῃ το ἀνθρώπινον γένος μετὰ τῶν τυχῶν του. Μεταξὺ εἰ εἰς λάβρυν παρεδίχετο τὴν φωτίζουσαν καὶ εὐχ! τὴν πυροπολοῦσαν.

Ἡ ποικιλία δύναται βεβαίως νὰ φωτίσῃ, ἀλλὰ ἀπὶ νὰ μὴ περιμετρώμεν τὴν ἀνατέλην τοῦ ἡλίου ;

Ἐν ἡρώσειον βεβαίως φωτίζει, ἀλλ' ἡ εὐχὴ φωτίζει, κέλευρον.

Ὁ Κομποσιέρης πρεσβύτης τὴν λευκότητα τοῦ ὕψους ἐπὶ τῆς φωτιζομένην τοῦ ἐπιπέδου.

Λίμψος ἅμα συμμένη ὑπὸ τῆς ἀχλὸς καὶ πρὸς τὸν ἰσορροπιζομένην εἰς τῆς πίεσεως, μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ ἰσχυροῦσας το περιπαθῆς καὶ ἀσθητὸν τοῦτο πνεῦμα.

Ἐν ἐπιθήμει τὸν ἥμισον κατακατανεμόν το λαοῦ ἀπὸ τῆς νεφελῆς τοῦ διασπαιῆς εἰς τὰ βῆθη, τῆς ἀληθείας, εἰς τὰ Θ. Ἄλλ' ἀπληθύνειτο ἐπὶ μᾶλλον τὴν στασιμότητα, ὅσοι ἐν αὐτῇ εἰδὼσι τὴν σιπρίαν καὶ τὸν θάνατον, ἐπιμένως συλλήβητος πρεσβύτης τὸν κρητισμὸν παρὰ τὸ μέγαρον, ἀπεδίχετο εἰ τὸν ἐρατικὸν, ἢ ἐπὶ ἐνός

κοχλασμοῦ, τὸν καταρράκτην τοῦ Νιαγάρρα παρὰ τὴν θάλασσαν τοῦ Σερωνικοῦ.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ δὲν ἤθελεν οὔτε στάσιν οὔτε σπουδὴν. Τὸ σπεῦδι βραδείως ἦτο ἀρχὴ του. Ἐνῷ δὲ οἱ φιλοτάραχοι φίλοι του ἱπποτικῶς προκατειληγμένοι διὰ τὸ ἀπόλυτον, ἐλάτρευον καὶ ἐπεκαλοῦντο τὰς ἐξόχους ἐπαναστατικὰς ἐνεργείας, ὁ Κομποσιῆρης ἱστεργεν εἰς τὸν λαθάνοντα προεδρευτικὸν ὄργανόν ὑπὲρ τῆς καλῆς προέδου, ψυχρῶς μὲν ἴσως, ἀλλ' ἀγῶς, μεθοδικῶς μὲν ἀλλ' ἀμέμπτως· φιλεγματικῶς, ἀλλ' ἀκλονητως.

Ὁ Κομποσιῆρης γονυπετής καὶ μ' ἴσταρ μίνας τὰς χεῖρας θὰ ἀπεξείχετο τὴν ἐμφάνισιν μέλλοντος συναποδείροντος ἄλην αὐτοῦ τὴν ἀγνότητά καὶ μὴ διαταράσσοντας τὴν ἀπειρον τῶν λαῶν πνευματικὴν ἐξέλιξιν. « Πρέπει τὸ καλὸν νὰ ἦ ἀθῶνον εἰς τὴν ἀπαύστως.

Ὅπως δέ, ὅταν τὸ μεγαλιῶν τῆς δημοκρατίας συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀνακινῶμεν ἀπ' εὐθείας τὸ ἐπαχθὲν ἰδιώτης αὐτοῦ καὶ ἐν μέσῳ κεραιῶν, ἐν τῷ καὶ ἐν ἀίματι νὰ περιπατάμεθα ἐντὸς τῆς ἀναξιογνωτικῆς θαλάσσης του, τότε τὸ κίβητος τῆς προέδου ἐγκαταί εἰς τὴν ἀκλιῶντων αὐτῆς.

Μεταξὺ τοῦ ἐπαιροποῦντος τὴν ἕξιν τοῦ Ρασιγατῶνος καὶ τοῦ Δαντῶνος, ὅπως εἶναι ἡ ἐνσάρκωσις τῆς προέδου, ἐφ' ὅσῃται τοιαύτη τις διαφορά, εἰ ἐνυπάρχει μεταξύ ὅσῃ ἀγγελῶν, ὧν ἡ εἰς μὲν φέρει πτέρυγας κύνους, ἡ δὲ τὰς τοῦ ἀετοῦ.

Ὁ Ἰάκωβος Ἀλάνθιστος ἦτο ἐπίρρα τις ἀπόχρωσις ἤπιωτερα τῆς τοῦ Κομποσιῆρη. Ὁμοῖζετο Γεγά. ἵνεκα τῆς ἐπιγμοιῆς ἐκείνης μικροφυσιῆς, εἰ ἦς ἤρτυετο ἡ σθενάρη καὶ ἐμβρίτης ἐκείνη ὠθησις, εἰ ἦς ἀπέρρουσιν ἡ τόσον ἀπαράιτητος ἀναδέρτης τοῦ μεσαιωνικοῦ κόσμου.

Ὁ Ἰωάννης Ἀλάνθιστος ἦτο ἐρωτότροπος, ἐκαλλιέργει ἀνθοκηπὸν τῆς ἐπαξίης πλαγιστολόν, ἐστιχοῖργει, ἡγάπα τὸν λαόν, ἐθρήνη τὴν γυναικά, εἰ μὴ καὶ τῆ αὐτῆ πίστει συνέχει το μελλόν μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐμμεριτο τὴν Δημοκρατίαν ὡς στερησασαν τοῦ ἔθους του μὴ ἐστερμίνης κεραιῆς τοῦ Ἀνδρέου Σινι. (*) Εἶχε τὴν φωνὴν

(*) Σ. Μ. Δόδοκας κλητῆς, γεννηθὲς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ καταγεγραμμένος τῷ 1711.

συνήθως λιπτή, ἀλλ' ἔντονον ἐν ταύτῳ. Ἦτο ἐγγράμματος, μετὰ πολλομάθειας, σχεδὸν δὲ γλωσσομαθής, ἀλλ' ἦτο ἀγαθὸς πρὸ πικρῆς, πρᾶγμα δὲ ἀπλοῦστατον διὰ τὸν ἔννοοντα πόσον ἢ ἀγαθότης μετέχει τοῦ μεγαλείου, ὡς πρὸς τὴν ποιητὴν προτίμα τὴν ἔξωρον τοῦ ἀπείρου. Ἐγίνωσκε τὴν ἰταλικήν, τὴν λατινικήν, τὴν ἑλληνικήν, τὴν ἑβραϊκήν, ὅσοι καὶ μόνον τέσσαρας ποιητὰς ἀνεγίνωσκε: τὸν Δάντην, Ἰουδαίαν, Αἰσχύλον καὶ Ἡσίοαν. Ἐκ τῶν Γάλλων προτίμα τὸν Κορνήλιον ἀντὶ τοῦ Ρακίνα καὶ τὸν Ἀγρίππυον Δαβινιὸν ἀντὶ τοῦ Κορνήλιου.

Περιτραχε τοὺς ἀγρῶς καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ἐνδοξοφρονεῖς περὶ νεφῶν ὅσον καὶ περὶ γεγονότων. Πρὸς ὅσοις εἶνα κατηθλοντο αἱ περιπραχταὶ τοῦ ροπαί, πρὸς τὸν ἀνθρώπου πόσον, ὅσον καὶ πρὸς τὸ Θεῖον ἰμελέτα καὶ ἰερεμβόξεν. Ὀλοκλήρως ἰδαπάνα ἡμέρας εἰς ἔριοναν κοινωκλιῶ ζήτημάτων, εἶτ' ἐπὶ ἡερομίσθιον, τὸ κεφάλαιον, ἢ πίστις, ὁ γάμος, ἢ θρησκεία, ἢ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, ὁ ἰλευθεροκρατισμός, ἢ ἰεποικίωσις, ἢ πικνικὴ νυμφευσία, ἢ πικνία, ἢ ἰλοκρησία, ἢ παραγωγή, ὁ καταμερισμός τοῦ κέρους, ὁ συνεταιρισμός τῶν κεφαλαίων, το ἰπικνον τέλος αἰγματος, ὅπερ πᾶσι τα στερια τῆς ἀνθρωπίνης μηχανικῆς: το ὅτι ἔσπερας ἰερίτετο εἰς τὴν θίαν τῶν ἀπειροπληθῶν τοῦ στεριώματος κόσμων.

Ω, καὶ ὁ Ἐξολοφρῆς ἦτο ὡσαύτως μονογενής καὶ πλοίσιος. Ἐλάλει ἡρόχως, με κεκλιμένην τῆ κεφαλήν, καὶ κάτω νεύον, ἰμεῖδα τεθεροβόξενος, ἡδοναθῆται, ἰερίτετο ἀνεπικλήματος ἰερόβρια δὲ τὸ παραμικρὸν, ἦτο δευλότατος, ἀλλὰ καὶ ἀπρόβητος.

Ὁ Φιλλάκης ἦτο ἐργάτης ριπλοσποκῆς, ἰερίτετος πατρός καὶ μητρός, μετὰ μόχθου κεράζων τρία ἀράγματα καθ' ἑκάστην, μίαν καὶ μόνην ἰέλο. Ἐχων, ν' ἀπειλευθρόξεν τὸν κόσμον. Εἶχεν ὅμως καὶ ἰετίεραν τινὰ μερμικαν, νὰ ἰεπαιδεύθῃ, τὸ ὅποιον ἀπεκάλεε ἀπειλευθρόξεν του. Ἐμάθει μόνος τοῦ ἀνέγνωσιν καὶ γραφήν, ὅτι δ' ἰεγίνωσκε, τὸ εἶχεν ἀρ' ἑαυτοῦ ἀδαχθῆ. Ὁ Φιλλάκης ἦτο κερέτα γανθοῖεξωρων, ἰερίεγετο περὶ ἔλων καὶ ἰεἰετίεραζετο τὸ ἀπειρον. Ὁ ἰερίτετος εἶπεν εἶχεν ἰερίτετασι τοὺς λαούς. Στεριωμένος μητρός, ἰερίεραξεν ὡς ταύτην τὴν πατρίδα του.

Ἰερίτεταζεν ἰν ἰεταῦ μετὰ τῆς Σαθίας ἰεἰετις ἰεπνεύσεως ἰν-

θρόνου του λαού ό,τι σήμερα αποκαλούμεν άρχόντων θρό-
νοσ ή των.

Εξιδύθη την ιστορίαν με μόνη την ιδεάν να εξαναστή εν επι-
γνώσει τοσ σκοπούμενοσ. Έν τω νέφ εκείνω τωσ άντεπιστών ευσει-
τίω, ιδίωσ των περί την Γαλλίον άνδιαιφερομένων, ουτεσ άντεπροσ-
ώπειε τασ ξένασ χώρασ, την Έλλάδα, την Πολωνίαν, την Ούγγαρίαν,
την Ρουμανίον, την Ιταλίον.

Άνέφερε ευχότατα τά ένάστα ταύτα, ειδόμεν ή είτε μ ή έκαί-
ριεσ, με τοσ εθνεσ, τοσ έπειον χείρα εκ τωσ άκαίωσ.

Τον εξύμνουν δε εις άκρον οι κατασκευασται των Τούρκων επί της
Έλλάδοσ και της Θερσαλίασ, των Πασσων επί της Βορραλίασ, των
Αυστριακων επί της Βένησ, ιδίωσ δε οι Βασιλεργιασ κατό της άνει-
αρηγιόσ της Πολωνίασ καθίστασ. ουτέν εις έθρονεσ πέλει. Η πλη-
θια έν τω άνανακτει εινα ή ύπάτη εύχόμεν, εις δε τά ταύτα
χρητήματα ήτοσ ό ευχλωττότεροσ πάντων, άλλόσ περί πάντοσ ήτοσ άνει-
αυτήρασ έν τω καταρρη του προσ ταύσ έθνοσ της γης, ανωμνη-
σόμενοι της άντιμασθίεσ εκείνησ τοσ 1772 χρονοσ, καθ' ήν,
προσράτειον ζηλώσαντεσ άξιον οι προσ έταίροσ, έθε έβηται να προ-
έδωσων ειρήνησ και γυνισόν έθνεσ, τρίασ εγκλημοσίεσ, τριεσ έθνεσ
εινείδρυσαντεσ, πρώτασ και άντεταύτεσ γινόμενασ φρικωδέτασ ήτοσ
ευνόμιστωσ. εξ ήσ άνθροσ θιντεσ έστίνασ πολλών εθνεων. έθνεσ δια
μονακονεούσ τήν ύπαρξίν έσμεσ. ήτασαν, έστίσ άπιστοι οι εύχρηστοσ
κελευστικοσ άποπειροσ πηρόσ, εκ τωσ ευνεμισμοσ της Πολωνίασ.

Ο ευνεμισμοσ της Πολωνίασ εινασ γεμετρικόν θώρημα όσ πίν-
τεσ οι εύχρηστοσ πολιτικοσ ευνεμισμοσ εινασ τοσ πόρισμα.

Παντεσ οι άπό ενόσ αίθεροσ, τυραννοσ και προδότεσ, επείρασταν,
επιθώρησαν, προσυπέγραψαν και άντέγραψασ εδμοκον τωσ πρώτοσ τωσ
του ευνεμισμοσ της Πολωνίασ. Έξήρει ουτεσ τήν εχ έλδοσ των νεω-
τέρων προδουλεων, ή της Πολωνίασ εινασ ή πρώτη. Το έν Βένησ συ-
νείδρυν συνέδουλεθη, το εγκλημασ ταύτοσ πριν ή διαπρής τοσ έθνεσ
έθνεσ.

Το 1772 εαλαζει την ενάρξιν, το έν 1815 τοσ τοίχοσ της λαυρο-
γαργρασ.

Ταύτοσ ήτοσ τοσ ευνεμισμοσ κρηγμασ του Φυλλόκη. Ο ταλοικωροσ
ουτεσ ήργάτησ ήτοσ ό κρημασ της ευνεμισμοσ, ήτοσ εις άντομοσ ή.

καθίστα αὐτὸν πρῶτον αὐτῆς διαπρίσειν κήρυκα τοῦτο δὲ αἰεὶ ἐν τῷ δικαίῳ ὑπάρχει αἰωνιότης, ὡς ἡ Βαρσοβία μένει πολωνικὴ, ἔξισου καὶ ἡ Βιέννη μένει γερμανικὴ. Οἱ ἀνάσσαντες ματαίωπονοῦσι καὶ ἀτιμάζονται, δοῦτι, θῆκτον ἢ βριδίων ἢ ἰδία τῆς πατρίδος ἐπιπέσει τοῦ κατακλισμοῦ, οὕτω δὲ ἡ μὲν Ἑλλάς ἱμρανίζεται καὶ πάλιν, ἡ δὲ Ἰταλία παρουσιάζεται ἐκ νέου τοιαύτη.

Ἡ διαμορτώρησις τοῦ δικαίου ἐναντίον τῆς βίας μετ' ἐσπί· ἡ ὑπεξαίρεσις ἐνὸς λαοῦ δὲν παραγράφεται. Αἱ ἄφηλαι αὐταὶ ἀσχροκέρρῃσι οὐδέποτε ἐδῆμιούρησαν μέλλον.

Δὲν ἀποσβέννονται τὰ ἰθιόσθητα, ὡς μονογράμματα μινῶηλιου.

Ὁ Οἰκιάδης ἔτυχε πατέρα ὡσαύτως Οἰκιάδην ἐνόηζόμενον. Ὡς πρὸς τοῦτοι περιεργόμεθα λέγεταί· ὅτι ὁ Οἰκιάδης ἦτο ἄλλος Θεολωμῆς.

Πρίγματι· ὁ Οἰκιάδης εἶχε τὸ κενικὸν σφῆγος τὸ ὁποῖον ἐνσταί τις νῆ ἰσθμῆς ἰσθμῆς, ἢ καὶ κενικατικὴν καλλονήν. Βριδῆτερον τὸ τοῦτοι ἰσθμῆς, ὡς τὰ σφῆματα μικρῆς γαλῆς, ὅλη δὲ ἡ χίρς ἐκ τῆς κατὰ γαλῆς δὲ μετ' αὐτοῦ εἰς ἄπλοῦς ὁποῖον καὶ εἰς τὴν γαλῆς εἰς τετράποδον.

Ἡ ἰσθμῆς αὐτῆς μεταδίδεται ἐπὶ τῶν μαθητικῶν ἐπὶ ἰσθμῶν εἰς τοῦς στρατῶνας ἀπερῆλλακτος, οὕτω· ὅτι ἰσθμῶν τῆς τὸν Οἰκιάδην τοῦ 1828 θῆ ἐνόηζεν ὅτι ἰσθμῶν τῆς Θεολωμῆς τοῦ 1817.

Τοῦτο μόνον ὅτι ὁ Οἰκιάδης ἦτο λαμπρὸς νέος. Ὑπὸ τὴν φηνομηνὴν τοῦ ἔξωτερου πνεύματος ὁμοιωτικῆς ἢ μεταφῶς αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεολωμῆς ὁμοιωτικῆς ἦτο μεγάλη. Ὁ ἐπὶ αὐτῶν λαμβάνων ἰσθμῶν ἦτο ἄλλος τις εἰς τὸν πρῶτον καὶ ἄλλος τις εἰς τὸν δεύτερον ὁμοιωτικῆς ὡς νῆ ἐλέγμεν, ἐν μὲν τῷ Θεολωμῆς ὁμοιωτικῆς, ἐν δὲ τῷ Οἰκιάδην ὁμοιωτικῆς.

Ὁ Ἑξωλωμῆς ἦτο ὁ ἡγῆτης, ὁ Κρατιστῆς ὁ ὁδηγὸς καὶ ὁ Οἰκιάδης το αἰσθητός. Οἱ λοιποὶ περι γὰρ πνευματικοὶ φῶς, αὐτοῦς πλεονεξῶν θερμαντικῶν, τὸ βίβλιον ἐπὶ τῆς εἶχε πῆσαι τὰς ἀρετὰς κίνησαν τῆς πεπαρηλατισμένην γλῶσσαν καὶ τὴν φηνομηνῆς.

Ἡ Βριδῆς ἀπερῆται ἐπὶ τῆς ἀκατηρῆς σῆσαι τοῦ Ἰσθμῶν τοῦ 1822, αἰσα τὴν κηρῆσαν περὶ τῆς παρῆσαν.

Ὁ Βριδῆς ἦτο φηνομηνῆς καὶ ἀκατηρῆς ἰσθμῶν, ἄλλὰ καὶ φηνομηνῆς ἰσθμῶν καὶ ἀκατηρῆς, ὡς γλῶσσαν μετ' ἰσθμῶν.

ρίας, τολμηρός, μέγας εὐθαλής, πάντα τοῦ διαβόλου, παραγο-
ποιός φωνακτῆς, ἀλλὰ κατὰ βάθος μένον εἰς σκάνδαλα ἀρεσκόμενος,
φιλόνεικος καὶ τὸ μένον ὅπῃ τὸν ἐφαιδρυνεν ἦτο ἡ δημοσιουργία καμ-
μίας ρήξεως, κανενὸς μικροκαυχῆ. ἔτοιμος νὰ σπάσῃ κανένα τζάμι, νὰ
ζηλώσῃ λιθίστρωτον νὰ καταρρίψῃ κυβένησιν, μένον καὶ μένον διὰ νὰ
εἶδῃ τὸ ἀποθνήσκον.

Ἐσπούδαζε νομικά, ἀλλὰ, κίριος εἶδι, ἦν περιουσίη, ποτὲ εἰς καμ-
μίν παραδέσιν· εἶχεν ὡς σύνηθμά του: «Ποτὲ μου δικηγόρος!» Ὁ-
σαύτως διήρχετο τῆς νομικῆς σχολῆς, πρᾶγμα σπανιώτατον, ἰκοῦμβων
τὸ φέρεμά του, ἐπενδύσαι ἐν ὑπέρῳ ἀκόμη καὶ ἰλάμβανεν ὑγιει-
νὰς προφυλάξεις: περὶ τοῦ κοσμήτορος τῆς σχολῆς ἔλεγεν: Ὅποιον
μνημεῖον!

Εἰς τὰ μαθήματά του εἶρσκει ὁ ἦν δι' ἄσματα, καὶ εἰς τοὺς κα-
θηγητάς του ὄλην διὰ γέλοιογραφίας. Χωρὶς δὲ νὰ κάμῃ τίποτε
ἐπρὸς κίνησε τρισηχίλια φράγκα κατ' ἔτος. Εἶχε γονεῖς χωρικοὺς, εἰς
τοὺς ὁποίους εἶδαζε πῶς νὰ σιῶνται τὸν τίον των.

Περὶ τούτων ἔλεγεν:

— Εἶνε χωρικόι, εἰν εἶνε ἔσσι, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ἐξυ-
πνοι.

Ποῦ τὸν εὐρισκας, ποῦ τὸν ἔχνας εἰς τα καρνεῖα. Ποτὲ εἰς τὸ
εἶνα, ποτὲ εἰς τὸ ἄλλο. Οἱ ἄλλοι εἶχον συνθιῖας, αὐτὸς οὐδε-
μίαν.

Ἀείποτε τὸν ἔθλεπες περιφέρειαι τῆς κακίης ἀσκόπως.

Τὸ πλατῆσθαι εἶναι ἀνθρώπιον, τὸ περιφέρεισθαι εἶναι περιαιόν.
Κατὰ βάθος ὄμω; ὄξυδερκίς καὶ σκιπτικός, χωρὶς νὰ φαίνεται τοι-
σῶτος.

Αὐτὸς ἦτο τὸ μεστέυχον τῶν Ἑταίρων τῶν Ἀρχαίων καὶ ἄλ-
λων ἀμάρων ἐπὶ μυστικῶν συμπαιῶν τὰ ὅποια ἀνεράνησαν βραδύτερον.

Μεταξὺ τοῦ ὀμίλου τούτου ἔπρηγε καὶ τις φαλακρός.

Ὁ μαρκήσιος ὁ Ἄδαρ τὸν ὅποιον ὁ Λουδοβίκος ΙΗ'. προηγαγιν
εἰς εὐλακὰ εἶσε. τὸν εἶχε βοηθήσει ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ ἀγοραίου εἴρους,
καθ' ἣν ἡμεραν ἀπεῖλμα, ἀρχαῖος ὄπ' τῷ 1814 κατὰ τὴν εἰς Γαλ-
λίαν ἐπένοσθαι, του τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἀπιεθιάζετο εἰς Καλαὶ ἀν-
θρῶπος τ.ε. τῷ ἐπέλωκεν ἀνοσιστὴν ἐξεπομπένος θίσιν τ.ε.α!

— Καὶ τὴ θίσιν ζητεῖς; τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Μεγαλειώτατε, μίν θέτω εις τό ταχυδρομείον.

— Κι πώς ἀναμύξεται;

— Άιτός.

Ο βασιλεύς συνίπασαι τός έστος, περιτρίβει τόν εν τῇ άναγραφῇ ύπογραφήν και εΐδε γεγραμμένη τῇ ύπογραφῇ Μισός.

Η πρώτη βοναπαρτική αὐτῇ εφημερίτῃ συνελήθει τόν βασιλέα ὅστις γράσει μυσθίων.

— Μεγαλειώτατε, λεγοῦσθε ὅτι ἐπισημασθεῖς τῶν προηγουμένων ἀνομιῶντο Γεντός εἶ ὅτι κ' ἴγναι ἀποδόθη κατ' ἀποβολήν τῷ Γ Άιτός και ἐκ παρεφερέῃς Άιτός.

Ο βασιλεύς ἐμεύλασε καί παύει. Βραδύτερον εἰδόθη εἰς τόν Άιτόν ἡ εἴσις τοῦ ταχυδρομικοῦ ὑπολήθρου εἰς Μιῶ σασιμωσίῃ και τορμίας.

Το φιλικρόν λακόν μέλος τούτο ἦτο αὐτός ὁ Άιτός τοῦ Μιῶ Οἰ ὅς φίλα του τῷ ἀπιαλῶσι Βοταέτιον ὅσι και ὁ διασκεῖς αὐτός ἐρακέρῃ ἐκείθιν κατήγιτο.

Ο Βοταέτιος ἦτο νουσία εἰθιμῆς ἰλλ' ἀποχῆς. Εὐλακροῖτα εἶχε μόνον νῆ μὲν ἐπιτοχίον εἰς τῆσσι. Τούτωντιόν ὅμοι ἴγναι εἶ ὅτι ὅλα

Εὐλακροῖτα εἶχε κατανῆσαι φιλικρός. Ο πατήρ του εἶχεν ἐκ τῶν οικιστικῶν του κητοθῶσαι να ἀποκρήσῃ τερῶν ἴγναι και σπύσκον ἰλλ' ὁ δὲ τῶ ὅς μίτην σπουδῇ ἐθιμῆσσι νῆ χίτῃ εἰς τῆσσι ὅλεσσι καὶ κερδισασίαν και ἀγρῶν και θάλασσον. Ὁδῆσσι τῷ εἶχεν ἀπομῆσαι εἶχεν μὲν γούσσι και πνῆσαι, ἀλλ' ὅλα του κατ' ἐθῆσσι εἶχεν ἐκ τῆσσι. Ὅλα τῷ ἔλεπον, ὅλα τόν ἠπάτων, ὅτι ἰγναι γαρε κατήριον ἰπάνω του.

Συζῆσαν φίλα ἔσπασσε τῶν ὀλεσίων του. Ἐξῆσσι εἶ καὶ ὅλα ἰγναι ἀλλοπτεῖν ὅσι εἶγε φίλον.

Ἄνα πῶτων σσγμῶν τῷ εἶχεν καὶ κατ' ἐ. ἰκακροῖτα. Ἐκ τούτου ἀποκρήσῃ στωκῆς, ἰεἶγε ὅσι: ἦτε καὶ ἀποκῆσσι ὅσι στωκῆσσι γαράτῃ ἀπο κητοθῶσαι και ὅτι ὅλεσσι πῶτων εἶ ἰγναι ἰπάνω μου.

Χωρῆ ὅς ὅλα να ἰκακροῖτα. Τῶν εἶ ἰκακροῖτα τῶν τῶν προηγουμένων, εἶχε τῶν κατ' ἐ. τῶν τῶν ἀπαλάς, ὅσι τῶν ἀποκῆσσι τῶν ὅσι εἶ ἰκακροῖτα τῶν ἰκακροῖτα.

Ἦτο πτωχός, ἡ πηρὰ τῆς εὐθυμίας του ἦτο ἀνεξάντητος. Πάντοτε ἀπένταρος καὶ εὐδίποσι σκεθρῶς. Ἄν ἐβλεπε τὸς περιστάσεις ἀναξίους εἶν ἀπληροστο εἶδοι τίσον εἶχε προσκικειθῆ με την κα κωμωδία του ὥστε τὴν ἀνάμαζεν ἀναποδοξία.

Ἄλλ' αἱ καταδρομαὶ αὐτῆς τῆς τύχης τὸν ἔκαμαν ἐρευρητικὸν καὶ πρὸς ταῦτα ἦτο ἀνεξάντητος. Δὲν εἶχε ἄλλου χρηματικῶν, ἀλλ' εὐρισκῶν ὅταν ἤθιλε, τρόπον νὰ δαπανήσῃ ποσὰ μεγάλα.

Νύκτα τινὰ καταβῆσαι νὰ δαπανήσῃ ἑκατὸν φράγκα εἰς τὰς κωμωδίας γὰρ αὐτῆς μετὰ φίλης του καὶ ταῦτα ἐν μέσῳ τῶν ὄργων, τῶν ἐνέπνυσε τὴν ἀίφνης τὸν ταύτην φρίκην : « Ἐκατό φράγκα κέρη, βγάλε μου τὰ παπούτσι μου.

Ὁ Βουσιέτος πρὸς τὸν ὅτι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου ἔσπευζε εἰς τὰ κωμικά, ἀλλὰ οὐχὶ καθὼς ὁ Βερβίλκ. Ὁ Βουσιέτος σπαταῶν εἶχε κατοικίαν καὶ ἐπίστοι ὅλου. Πότε εἰς τὸν μῆν, πότε εἰς τὸ ὅτι τὴν καφετερῶσι ἀλλὰ συχνότερον εἰς τοῦ Τζόλα. Ὁ Τζόλας ἐσποδίζεν τὴν ἱστορίαν καὶ ἦτο κατὰ ὄν ἐπὶ νεώτερος τοῦ Βουσιέτου.

Ὁ Τζόλας ἦτο ἄλλος φροντιστικῶς ἀσθενὴς τοῦ Μελιέρου. Ὁ, πὶ εἶχεν ἀφελγηθῆ ἀπο τὴν ἱστορίαν ἦτο, ὅτι κατῆνται περισσότερον ἀσθενὴς κατὰ ἱστῶς.

Εἰλικρινετῆς ἐνόμιζεν ἑαυτὸν πάσχοντα καὶ ὄλον του τὸν κερὸν κατέστρεβε βλέπων τὴν γλώσσάν του εἰς τὴν καθρέπτῃν.

Ἐξέστῳ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἰκεται ὡς ἡ μαγικτικὴ βελόνη καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ ὁματόν του ἐσποθεῖται τὴν κεφαλὴν τῆς κλῆνης του πρὸς μετρεθῆσαν καὶ τοῦ πόδας πρὸς θύρας διὰ νὰ μὴ ἐσσορεχθῆ τὴν νύκτα ἢ κωλοσφοδία τοῦ σῆματος του ὑπὸ τοῦ μεγάλου μαγικτικοῦ ρυθμοῦ τῆς σφάρας.

Ὅταν ἐπέσκηπτε καταγίης ἐξήταζε τὸν σολημὸν του. Ἄλλ' εὐχῆται καὶ πάντοτε εὐθυμῶτατος πάντων.

Ὅλοι αὐτῆς αἱ ἱστορητικὴ συζητήσαντο χωρὶς νὰ συζητηθῶσι περὶ αὐτῶν, εἰ ἂν ἐκατέρωθεν καὶ καὶ εὐχέρησον, τὰν ὅτι αἱ εἰσπῶσι του, γινουσιώδη εἰς εὐχῆς σφάρας ἰπικίτου.

Τζόλλοι

— Ἡμετέρας νὰ περῶσι μὲ τισσὰς Α. τὴν εὐχῆς ὁ Θεὸς. Ἄλλο θῆσε.

Ὁ Τζέλας συνείθελε νὰ θίγη τὴν εἰνά του διὰ τοῦ ἀέρου τῆς βακτηρίας του, τοῦτο ἐσήμαινε ἀνθρώπον ἐξουδερξή.

Πάντες οὗτοι οἱ νεανίαι οἱ πόσον πρὸς ἀλλήλους ἀνόμενοι, περὶ τῶν ὁποίων ἐφίλομεν νὰ ἐμιλήσωμεν σοβαρῶς, μίαν καὶ μόνην εἶχον θρησκείαν : τὴν Πρόσδον !

Πάντες ἦσαν γόνιοι ἄμεσοι τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Οἱ ἐλαφρότεροι μεταβάλλοντο εἰς σοβαρωτέρους, ὅσους ἐξεστῆμιζον τὴν χρονολογίαν 1789. Ἀδιάφορον ἂν οἱ πατέρες των ἦσαν ἢ ὑπῆρξαν βασιλόφρονες, δογματισταί, συνταγματικοί· τὸ μεταγενέστερον τοῦτο συνουθίλευμα τῶν νεανίων τούτων ἦ· ὅπως ἀσχετοὶ πρὸς ἐκείνους· ἢ ἀγνόητες τῶν ἀρχῶν ἔρριεν εἰς τὰς φλέβας των· ἀνε, τῆς ἐλαχίστης διαφοράς ἦσαν ἀφωσιωμένοι εἰς τὸ ἀσθητὸν εἶλασιον καὶ τὸ ἀπόλυτον καθήκον.

Ἐταῖροι τε καὶ μετρούμενοι ἐλάτρευον ἐν τῇ κρυπτῇ τὸ ἰδιώδες.

Μεταξὺ τῶν ἀγενῶν τούτων καρδιῶν καὶ τῶν σοβαρῶν τούτων πνευμάτων ὑπῆρχε καὶ τὴ σκεπτικὴς. Πῶς εὐρίσκατο μεταξὺ αὐτῶν πρὸς παραλόγιον. Ὁ σκεπτικὸς οὗτος ἐκαλεῖτο Μεγαρέμης, ὑπεγράφητε διὰ τοῦ γραφώδους Ρ. Ὁ Μεγαρέμης ἦτο ἄνθρωπος, ὅστις εἰς οὐδὲν ἐνόηε νὰ πιστεύῃ. Ἦτο ἐκ τῶν φοιτητῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι περισσότερα εἶχον ἐδαχθῆ εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ Παρισίου Ἐργασίον· ὅτι ὁ ἀσπλιότερος καρδίας ὑπῆρχεν εἰς τὸ κατὰ Δαρβιέν, τὸ καλύτερο μπιλιέσο εἰς τὸ κατὰ Βολταίρ, ὡραίας εἰς πᾶσι καὶ ὡραία κορίτσια εἰς τὴν λεωφόρον Μαιν, καὶ τὰ καλά κατόπουλα καὶ γαλόπουλα, καὶ τὰ καλά θηλασινὰ καὶ καὶ τὸ καλὸ τὸ ἄσπρο. Δι' ὅλα ἔκλειρε τὰ κατατόπισα· πρὸς τούτους γυμναστικὴν καὶ μερικῶς χοροί. Ἀλλὰ κυρίως κρυσκαυατα πρώτης. Ὑπερμέτρως εἰς ὄσομερρες.

Μία ἀπὸ τῆς ὡραιότερης κορδελιάστρας τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Ἰ ρ μ ε Μ π ο α ε ο ὀνομαζομένη, μὴ ὑπερέβουσα τὴν ἀσχημίαν του, εἶχεν ἐκφέρει τὸ εἶδος ἀξίωμα : « Τὸν Μεγαρέμην ποτὶ ! » Ἀλλ' ἐκείνος καρρὶ ἐν τὸν ἐκείνην. Ἐκώτταζεν ὅλας τὰς γυναῖκας περιπαθῶς καὶ κατὰ πρόσωπον καὶ ἐφάνετο ὅτι νὰ βλεπῇ : « φτάνει νὰ θελήσω ! » Ἐπροσπάθει εἰ νὰ πείθῃ τοὺς ἀντρέρους ὅτι ἦτο περζητῆτες.

Ὅλας ἐκείνη αἰ δέξαι, λατικὰ ὄματα, κοινὴν εἶλασιον, κοινωνικὴν συμπόλαιον, γαλλικὴ ἐπανάστασις, ἐγκρατασία, κοινωνία, πολιτισμός.

... Έστεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν θύραν καὶ ἀνέκραξε πρὸς τὸν Μάρτιον:

— Γεργυλίδον! νὰ μὴ παύσῃς ὕδωρ ἀπὸ τοῦ μου! (Σαλ. 531).

θησκεία, πρόδος, διὰ τῶν Μεγαρέων ἦσαν ὡς μὴδὲν σχεδὸν σημαίνοντα.

Τὰ ἐγλείψαν. Ὁ σκεπτικισμὸς, ἡ πώρωσις αὐτῆ, τοῦ πνεύματος ἐν ἀρχῆν οὔτε μίαν ἰδέαν ἀκραίαν ἐντὸς τοῦ πνεύματος του. Ὡς ἀξίωμα εἶχεν : « Ἐν μένον βέβαιον τὸ γεμίτο ποτήρι μου ».

Ἐσχωπεῖ δὲ πᾶσιν ἀρσιώσιν πρὸς οἰοῦσθεσι πολυπλοκῶν κόμματος Γουαϊκᾶς, χαρτοπλάστης, ἐκιδουχητημένους, ἀκλίματος, πολλῶς δὲ καὶ μέθους, ἐνώχλει. ἀίεσθε τοῖς νέους ἐκείνους μεταρρηθμιστάς, ἄδων ἀδιελπίτως :

Μὴ χαράς καὶ μὴ τραγούδια
 εἶνα μας κρασί.
 τὴν μοστίλια ν' ἀγκαλιάζεις,
 νά, δουλιὰ χροστῆ.

Εἶχεν ὁμως ὁ σκεπτικὸς οὗτος ἓνα φανατισμὸν, ὄχι πρὸς εὐγενῆ ἰδέαν, οὔτε πρὸς ὄργανον, ἢ τέχνην ἢ ἐπιστήμην, ἀλλὰ πρὸς ἓνα ἀνθρώπον τὸν Ἐζολωρᾶν.

Ὁ Μεγαρέμης ἐβιάμαζεν, ἠγάπα καὶ ἐσίειτο τὸν Ἐζολωρᾶν. Μετὰ τίνας σκεπτικισμὸς ὁ ἀναρχικὸς Μεγαρέμης ἐν τῇ εὐαγγελίᾳ ταύτῃ τῶν ἀπολύτων πνευμάτων ; Μετὰ τοῦ μᾶλλον ἀπολύτου. Καὶ πῶς τὸν ἐπιθήσειεν ὁ Ἐζολωρᾶς ; Ἄρα γε διὰ τῶν ἰδεῶν του ; Ὅχι· ἀλλὰ διὰ τοῦ χαρακτήρος του.

Φαινόμενον εὐαγγελίᾳ. Ὁ σκεπτικὸς συμφωνεῖ μετὰ τοῦ πιστεύοντος, ἐπειδὴ ὁ,τι λείπει εἰς πάντα ἀνθρώπον τοῦτο καὶ τὸν ἐλάσει.

Οὐδεὶς ἀγαπᾷ τὸ φῶς ὅσον ὁ τυφλός. Ἡ βραχυσωμία γυνὴ λατρεῖ τὸν ἀφελῆσιν ἀνδρα. Ὁ Μεγαρέμης ἐνῶ ἐντὸς αὐτοῦ εἶπεν ὁ ἐπισταγμός, ἠγάπα νὰ βλέπῃ ἰσταμένην τοῦ Ἐζολωρᾶ τὴν πίστιν.

Πλησίον τοῦ Ἐζολωρᾶ, ἰγνέτο κἄτι τι καὶ ὁ Μεγαρέμης· ἐδοῖτο ἦτο μὲν εἶρων, ἀλλὰ καὶ εὐλαβής· ἡ πίστις ἐν ἦτο ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἐν τῷ πνεύματί του, ἀλλ' ἡ φιλία ἦτο ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἐν τῷ καρδίᾳ του. Παρὰ τοῦ ἀντίφασος τῆς πίστεως, ἐδοῖτο ἡ φιλία εἶναι πεποθησῆς. Ἀλλὰ ταύτη ὑπερῆγεν ἡ φιλία του.

Βλέπομεν ἀνθρώπους οἵτινες φέρονται γεννηθέντες ἓνα ὡς τὸ ἀνάπαλιον, τὸ ἀντίθετον, τὸ ἐναντίον. Ὁ Παύλος, ὁ Πέτρος, ὁ

Νέσσοι, ὁ Ἡρασιπίων, ὁ Εὐδαμίδης, ὁ Πετμεζῆς ζῶσιν ὑπο τὸν ὄρον τοῦ νῆα προσηγῆται αὐτῶν ἄλλος τις· τὸ ὄνομά των εἶνε συνέ-
χεια, καὶ γράφεται πάντοτε προηγούμενου τοῦ συνδέσμου εκείνου.

Ἡ ὑπερξίς των εἶν ἀνέκει ὅλη εἰς αὐτούς, ἀλλ' εἶνε τὸ ὑπισθιν τῆς εἰμαρμένης ἄλλου τινός ἀνθρώπου. Καὶ ὁ Μεγαρίμης λοιπὸν ἦτο τοιοῦτος· τὸ ἀντίστροφον τοῦ Ἐνζελωρᾶ.

Ἐνίοτε, αἱ τοιαῦται συνάφεται ἀκολουθοῦσι καὶ τὰ γράμματα τοῦ ἀληθέητου· τὸ Ο μετὰ τοῦ Π εἶνε ἀχώριστα. Λέγων Ο καὶ Π, λέ-
γεις Ὁρέτης καὶ Πυλάδης.

Ὁ Μεγαρίμης ἀληθῆς θεωροῦμαι τοῦ Ἐνζελωρᾶ, τὸν ἠκολοῦθει παντοῦ.

Τὸν ἀνείχοντο οἱ ἄλλοι, διότι ἦτο εὐθόμος· ἀλλ' ὁ Ἐνζελωρᾶς τὸν περιεφρόνει ὡς μίθωσον καὶ ὡς σκεπτικόν· ἀλλ' αὐτὸς ἐπανόρχετο φείσασθε πλησίον του, λέγων : «Τί λαμπρὸ μάρμαρον σοῦ εἶνε ὁ ἀϊ-
βολος ! »

Β'.

Ἐπικήδειος Ξανθῆκη ὑπὸ Βουδούτσιου.

Ἦτον ἀπέγευμα μίαι τῶν ἡμερῶν, καὶ ὁ Ἀστὸς ἴστατο εἰς τὴν θύ-
ραν τοῦ καρνείου τοῦ Μοζζαίν, ἀργός καὶ ἀνετακῶν ἐν τῇ εἰσελά-
του μικρὸν τι ἐπιστόχημα εἰσβάν εἰς αὐτὸν πρὸ δύο ἡμερῶν ἐν τῇ
σχελῇ τῆς νομικῆς, καὶ μετατρέπων τὰ περὶ τοῦ μίλλοντός του σχί-
μα, καὶ τοιῶτως ἀφρημένα.

Ἐβλεπε πρὸς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἁγίου Μ. χαίρει τυχαίως πως, ὅτε
περιτῆρησ' ἴδρων τινὰ ἐλήθητα ἕως ἐκεῖ ἱμπρός, καὶ ὅτε προχωροῦντα
παρῆκε, ὅτε ἰστάμενον, ὡσεὶ οἱ ἐκκοχόμενοι καταίχοντο ὑπὸ τινος
ἀμφιβολίας.

Ἦσαν δὲ οὗτοι, ὁ ἀμαξήλατος καὶ πλησίον του νῆος τις· ἀπέναντι
δὲ τοῦ νῆου ἐκεῖτο ὀδοπορικὸς σάκιος, σίφων γεγραμμένον διὰ μεγά-

λων μελανῶν γραμμῶν, ὀρατῶν εἰς τοὺς διαβάτας, τὸ ὄνομα «Μί-
ριος Πομερσὺ».

Μόλις περιτῆρσεν ὁ Ἄστος τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ μεταβαλὼν θέ-
σεν ἀμέσως ἀνείραξε πρὸς τὸν νέον ὅστις ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ὄφρου.

— Κόριε Πομερσὺ !

Ἐστῆθη τότε ἀμέσως τὸ ὄχημα, ὃ αἰ νέος, ὅστις ἐπίσης ἐφαίνετο
περίσκεπτος μέγας ἐκείνης τῆς στιγμῆς, ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς,
καὶ εἶπεν. — Αἶ ;

— Εἶθε ὁ κ. Μίριος Πομερσὺ ;

— Μάλιστα.

— Σὺς εἰχτιόστα, εἶπε ὁ Ἄστος.

— Ἐμὲ ; ἠρώτησεν ὁ Μίριος· ὅτι ἦτον αὐτὸς τῶντοι, φεύγων
ἐκ τῆς οἰκίας του· ἐβλίπε δ' ἐνωπιὸν του πρόσωπον τὸ ὅποιον ἄν εἶ-
χεν ἄλλοτε ἰδεῖ.

— Δὲν σὺς γνωρίζω, κόριε.

— Καὶ εὖ· ἔγω σὺς γνωρίζω, ἀπαρήθη ὁ Ἄστος.

Ὁ Μίριος ὄπιλαθεν ἐπὶ ὁ πρὸς αὐτὸν ἀποτεινόμενος ἠθέλησε νὰ
τὸν ἔμπαλξῃ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἄν ἠνείχετο τοιοῦ-
τους ἀστελισμοὺς, μάλιστα δ' ἐνῷ εὐρίσκειτο τιτε εἰς τοιαύτας
ἀνωμαλίας τοῦ βίου του, συνωφρῶθη ἄργλως. Ἄλλ' ὁ Ἄστος,
ἀτάραχος ὀλωσάσθου, τῷ εἶπε

— Πρῶχτις δὲν εἶθε εἰς τὴν σχολὴν.

— Πιθικὸν νὰ μὴν γμοῦν.

— Βιβαίς δὲν ἔθει.

— Καὶ πῶς ; εἶθε φρατητής ; ἠρώτησεν ὁ Μίριος.

— Καθὼς καὶ σὺς· μάλ' στα Πρῶχτις ἐμῶθα τυχεῖως εἰς τὴν
σχολήν. Δὲν εἴθερω πῶς μὲ κατέβηκεν. Ὁ καθηγητής· ἔβλεπε ν'
ἀναγνώσειν τὸν ὄνομαστον καταλογον.

Ταῦτα τοὺς ἔλαθε καὶ αὐτὴ ἡ γέλοια ἰδέη, νὰ θελοῦν νὰ μίθουν ἔν
ἦτε παρόντες· ὧς αἰ φρατηταί. Ὅστις ἀπὸ τοῦ φρατητῆς τὴν τρὶς
ὄπῳν, ἀποβίλλεται, ἔστω· ἂν θέλῃ νὰ ριφῇ εἰδῶτα φράγμα εἰς τὰ
χαρῶτα.

Ὁ Μίριος ἔρχετο νὰ προσίχη. Ὁ Ἄστος ἐξέκοιθησεν.

— Τὸν καταλογον ἀποφύλασεν ὁ Σειθίικς. Γνωρίζετε τὸν Σει-
θιαί· ἐκείνον μὲ τὴν μίση τὴν σευδερή, τὸν κακίτρον, ὅστις

φαίνεται ὡς ν' ἀναγαλλιάζῃ ὅταν μορισθῇ κίνενα ἀπόντα. Ἐπίτη-
 ραι ἤρχισαι ἀπὸ τοῦ στοιχείου Π. Ἐγὼ εἶχα ἄλλο τὴν προσοχὴν μου,
 διότι δὲν ἦτο ἰδικόν μου τὸ στοιχεῖον. Ὅλα τὰ ὀνόματα ἀπεκρίνοντο.
 Ἐκείνη τὴν ἡμέραν ἔτοχε νὰ εἶναι ὀλη τ' αἰκουμένη, καὶ ὁ Ξανθά-
 κης ἦτο περίλυπος δι' αὐτό. Ἐλεγα μὲ τὸν νοῦν μου. Φίλε Ξαν-
 θάκης, δὲν θὰ τὸ φῆς σημερα. Ἐξάρνα, ὁ καλὸς σου κρᾶζει, «Μά-
 ριος Πορμερού», καὶ ἐνταῦτ' λαμβάνει τὸ κενόδι εἰς τὸ χεῖρ του.
 Δὲν μ' ἐβίασται ἐν τῇ ψυχῇ, κούριέ μου ἰδοῦ τώρα, εἶπα κατὰ νοῦν,
 ἕνας ἀξιόλογος νέος, τὸν ὅποιον θὰ εἴδω ἀπὸ τὸν κατάλογον. Προ-
 σοχῆ· ὁ νέος αὐτός, ἀρῶ εἶνε ἀπὸν, θα ἦ εἰς ἄνθρωπος ὅστις εἴδεται
 νὰ ᾄῃ. Αὐτός δὲν θὰ συγκαταλέγεται με τοὺς ἐπιμελεῖς φοιτητάς· μὲ
 τοὺς φοιτητάς, εἰ ὅποια θάρρεις πῶς ἔχουν μολῆσι εἰς τὰ ἐπίθετά των
 καὶ κάθονται κλωνίως, σκυρμένοι εἰς τὸ βιβλίον των· ἀλλὰ θὰ ἦνε
 κίνενας ἀκαμάτης, βίβλια, καὶ αὐτός, ἕως μάλιστα καὶ ἀπο τοὺς
 μᾶλλον ἀριστίμους, ὁ ὅποιος ποῦς ἔρει καὶ πρὸς φέρτοι, ὁ νέος, σε
 καμρίαν ἔσοχ' μὲ καμρία νοστιμοῦλα, ἔρε εἰς αὐτὴν τὴν ἔραν καὶ
 πλησίον τῆς ἐρωμένης τῆς ἰδικῆς μου. Πρῆται νὰ τὸν σώσωμεν. Τρί-
 τὴν φωνὴν ὁ Ξανθάκης ἐπανέλαθε κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν,
 «Μάριος Πορμερού!» — «Παρὸν!» ἀπεκρίνομαι. Καὶ τελευταίον
 πῶς τὸ ἔνομά σας ἔμεινε ἀπὸστατον.

— Κούριέ μου!... ἐπέλαθεν ὁ Μάριος.

— Τὸ ἔνομα εἰς τὸ ἰδικόν μου, ἄστοι ἄστος σας, ἐπέστη ἀπ'
 ἑναντίας.

— Πῶς! ἀπέκρξεν ὁ Μάριος.

— Πῶς! τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀπλοῦστατον. Ἐστέκουσον πλησίον
 τῆς ἔδρας εἰς ν' ἀπεκρῆθω καὶ πλησίον τῆς θύρας διὰ νὰ φύγω. Ἀ-
 μέτως ὁ μοιστὸς Ξανθάκης πηδᾷ ἀπὸ τὸ Π εἰς τὸ Α τοῦ καταλόγου
 εἰς τὸ ἀρχαῖον ἐγγλαζὴ στοιχεῖον τοῦ ὀνόματός μου, καὶ ἀνακρᾶζει το
 ἑνομά μου, «Ἄστος!» — Παρὸν! — πάλιν ἔγω ἀπεκρίνομαι.

— Πῶς! γορᾶζει καὶ μὲ λέγει, μὲ αἰὲν ἐπιόσθητι τίγριως ὁ Ξαν-
 θάκης, ἀρῶ εἶσαι Π κερσού, δὲν εἶσαι πῶς ἄστος.

Καὶ πᾶνει, ἀμέτως καὶ μὲ εὐέλαι.

Ὁ Μάριος κατάπληκτος ἐβόησεν.

— Πῶς τοῦτο μὲ λ' αἰε, κούριε...

Ὁ Βουρμῆτος τὸν ἐβίασεν.

— Ἐγὼ εἰ σὰς λέγω ὅτι δὲν εἶναι ἰσχυρὸν νὰ ἐτοιμασθῶμεν διὰ νὰ κηδεύσωμεν αὐτὸ τὸ τίρις, καὶ νὰ τοῦ κάνω καὶ τὸν ἐπιπέθειον· αὐτὸ πλέον ἀπὸ μέρος μου, ἀφοῦ μὴ δὲν καὶ Βοουέτο, πρέπει νὰ διαπιστώσω τὴν φημὴν τοῦ ὀνόματός μου.

Ἐποθεῖσάτε τον καὶ πεθιμένον. Ἐγὼ ἀρχίζω :

— «Καὶ νῦν βραδύεις σόνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆρα· Καὶ μήπως ἔχει τίποτε νὰ χάσῃ ἀποθηνήσκων.

Ἡ ἰσχύότης του, ἡ ὠχρότης του, ἡ ψυχρότης του, ἡ ἀκαμψία του, ἡ ὁσμή του εἶναι κατωμένη διὰ τὸν τάρον. Ἐμπρός λοιπόν· νὰ ἀνθέλιτε, καὶ τὸ ἐπιγριμμα, Ἐθάδε κείτοι ὁ ὄσθλος τοῦ Θεοῦ Ἐιπθί-κῆς ὁ Μυταρᾶς, Ἐιπθίκῆς ὁ Βρωμομώτης, ὁ βουὲ τῆς κευθαρχίας, ὁ μελοσοδὸς τῆς ὀνομαστικῆς κλησίας, ὁ ἀγγελὸς τῆς παρουσίας. Κύριος μετεπέμψατο τὸν δίκαιον, ἀσσηρὸν, ἀμετάκυστον, τίμιον τὸν ἀκριθὴ καὶ ἴσμορρηον. Ἐτελείωσα.

Ἄ Θεὸς τὸν ἐσβυσεν, ὅπως ἐσβυσεν ἐμέ.

— Μὲ κακοφαίνεται, εἶπεν ὁ Μάρκος.

— Ἡθέλησα νὰ σὰς εἰπῶ, νὰ λάβετε τὰ μέτρα σας, κύριέ μου, ὥστε νὰ ἦσθε τοῦ λοιποῦ ἀκριθῆς, διὰ νὰ μὴ σβεσθῆ ἄλλοτε ἐνεκεν ὁμῶν ὁ πλησίον.

— Τῆ ἀληθείᾳ, αὐτὸ τὸ πρῶγμα μὲ καταθλίβει.

— Ἐμεῖ δ' εἰς ἐναντίας, ἐξόστου, ἀδελφε, νὰ γίνω διατηγῆρος, καὶ τῶρα μὲ τὸ σβῆσιμο τοῦτο σῶζομαι. Ἀπαρνούμαι ὅλους τοὺς θριάμβους τοῦ βήματος. Οὐδὲ τὴν χερὴν νὰ ὑπερκαύσω, οὐδὲ τὸ ὄρρανον νὰ καταγορήσω, οὔτε ἐναλισμοὺς διατριβῆς, τῶρα οὔτε τῆθινος. Μίγα εὐτύχημα, τὸ ὅποιον θὰ χρωστώ εἰς σὰς, κύριε Πεμμερῶ. Μὴ σὰς μέλει τίποτε. Ἐνοῶ μάλιστα νὰ σὰς κάμω μίαν ἐπίσημον ἐπίσκεψιν εὐχαριστίας. Ποῦ διαμένετε ;

— Εἰς τὸ ἀμάξι, καθὼς μὲ βλέπετε, εἶπεν ὁ Μάρκος.

— Σημαῖον εὐμαρίας, ἐπίλαθεν ἡπίως ὁ Ἄετός. Σὰς συγχάρω κύριέ μου. Ἐμεῖ μίσα πρέπει νὰ σὰς χρωσίζωνται ἕως ἐννέα χιλιάδες φράγγων εἰς ἐνέλιον.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ καφενείου ὁ Οἰκιάτης.

Ἄ Μάρκος ἐμειδίσει περιλῆπως.

— Εἶναι τῶρα ὀκτώ ὥραι πρὸς τὸ ἐνεκαίσει, καὶ τῶρα ἐπιθῶ νὰ

ἐξέλθω, ἀλλ' εἶναι ὀλόκληρος ἱστορία αἰ' ἐμὲ τὸ τοιοῦτο· ἐν ἡξτέρω ποῦ νὰ πηγαίνω.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Οἰκιάδης, ἐλθίτε σὺ σπῆτί μου, ἂν θέλετε.

— Ἐγὼ θὰ σᾶς προσεκάλουν πρῶτος, εἶπεν ὁ Ἄετις, ἀλλὰ φωνεῖν ἐν ἔγω.

— Σχάσει, Βοσούτε ! ἐφώνησεν ὁ Οἰκιάδης.

— Βοσούτετος, εἶπεν ὁ Μάριος, μὰ πρὸ ὀλίγου μὴ εἶπατε πῶς ὀνομάζεσθε Ἄετις.

— Τοῦ Μιῶ καὶ μεταφρητικῶς Βοσούτετος.

— Δὲν ε' ἐννοῶ.

Ὁ Οἰκιάδης ἀπελθὼν εἰς τὸν οἶκρον τοῦ Μαρίου εἶωκε τὴν διεύθυνσιν εἰς τὸν ἀμειξήλατον.

Κατ' ἐκείνην λοιπὸν τὴν ἐσπέρην, ὁ Μάριος κατέλευσεν εἰς ἐν τῶν ὀματιῶν τοῦ ξενοδοχείου ἐκείνου σύνεγγυς τοῦ ὀματιῶν τοῦ Οἰκιάδου.

Γ.

Αἱ ἐκπλήξεις τοῦ Μαρίου.

Ἐπὶ ὀλίγων ἡμερῶν, ὁ Μάριος κατέστη φίλος τοῦ Οἰκιάδου.

Ἡ νεότερη εἶναι ἐποχὴ τῶν προθύμων διαχύσεων μεταξὺ φίλων συγγεντικῶν καὶ τῶν ταχείων καὶ ἀνευ ἰθιμοσιπῶν συνδέσεων. Ὁ Μάριος, πλησίον τοῦ Οἰκιάδου ἀνέκεινται ἑλευθέρως, πρῶτον νῆον εἰς αὐτόν.

Ὁ Οἰκιάδης ἐν ἡθίλτρει νὰ ἐξετάσῃ τὰ κατὰ τὸν Μάριον, καὶ ὅτε τοῦ ἤλαθε τοῦτο εἰς τὸν νοῦν. Εἰς ταύτην τὴν ἡλικίαν, τὰ πρόσωπα ἀμέως λέγουσιν τὸ πᾶν, ὁ λόγος εἶναι ἀχρηστος.

Μόνον μίαν πρῶταν ὁ Οἰκιάδης τὸν ἡρώτησεν ἀποτόμως, — Δὲν ε' ἐρώτησα ἔχεις πολιτικὸν τι φρόνημα ;

— Πῶς ! ἀπήτησεν ὁ Μάριος, σχεδὸν ὡς προσβληθεὶς, ὑπὸ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης.

- Θίλω νά εἶπω τίνος πολιτικοῦ φρονήματος εἶσαι ;
- Δημοκρατικές καί βουναπαιτικές.
- Ἀπόχρῶσις φρεῖά μὲν, ἀλλά δεσπότης ἐν, εἶπεν ὁ Οἰκιάδης.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ Οἰκιάδης, εἰσήγαγε τὸν Μίριον εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Μο.Ζην ἐπειτα εἰς τὸν εἶπε κρυφίως εἰς τὸ οὖρον.

— Ἐγὼ θὰ σὲ εἰσάξω εἰς τὴν ἱπανάστασιν. Ἀμέσως ᾠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἱταίρων τῶν Ἀρχιερέων, τὸν παρουσίασεν εἰς τοὺς ἄλλους συνετάρους, εἰπὼν χαμηλοφώνως τὴν ἀπλὴν ταύτην λέξιν, ἣν ὁ Μίριος ἐν ἡρώσει : Μαθητής.

Ὁ Μίριος εἰπέσεν εἰς τρεῖς ἀνωμάτων. Ἄλλως τε, καίτοι σωπηγλὸς καί σοβαρὸς, ἐν ἧτο ὅπως διόλου ἄπειρος οὐδὲ ἄσπλος τελείως.

Ἄλλ' ὡς συνεθερέτως μίχαι τοῦτε εἰς τὴν μοναξίαν, καὶ κλίτων πρὸς τὸν μολίτη, ἔην εἶσαι τε καὶ ἔξισον, ἴθιρ ὄθη, ὀλίγον ἐκ τῆς λάλου ἑαυτοῦ μετὰ τῆς, ἢ εἶδεν περὶ αὐτὸν εἶρη ὄθη. Αἱ εἶσαι τῶν νέων τούτων, τολμήσας ἀπειτακροῦντο ἵπο τῶν ἰδίων τοῦ τσοῦτον ὥστε τὰς ἔχοντο εἰς τὴν πτήσιν τῶν.

Ἦκετε περὶ οὐλοσολίας, φιλοσοφίας, τεχνῶν, ἱστορίας, θρησκείας, μὲ τρόπον τὸν ὅτιος ἐν ἱπριμένιν. Αὐτὸς ἐνομάζειν ὅτι, παρρητήσας τὰ φρονήματα τοῦ πατρὸς τοῦ καὶ ἀσπασθῆς τὰ τοῦ πατρὸς τοῦ, εἶχεν ὄρησι τὸν σκοπὸν τοῦ βίου τοῦ.

Νὺν ἔρχισαι νὰ ἐκέρων, καὶ τοῦ ἀμύδης ἐπὶ, ὅτι, ἐν ἧτο ἄς ἐνόμιμίζεν. Ἡ γωνία, ὅπου ἴθιτε πᾶν πρῶγμα, τὰν ἔρχισαι νὰ μετατεπίχηται, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ. Ὁ ὄς ἔων μετακινεῖτο πρὸς τοῦ. Ἄλλόκοτος εἰς τρεῖς μετατεπίχσας :

Σχεῖν ἔπαυσεν ἐξ αὐτοῦ. Τῷ ἴρην ὅτι πρὸς τοὺς νέους ἐκείνους εἶδεν ἴπδοχει ὄθη. Τοῦ ἧμα λαλοῦντας περὶ πάντων παρρη ὄθως : αἱ ἡμέλια : τῶν ἡρώσιων τὸ πρῶμα τοῦ, ὡς ἐπὶ ἑαυτοῦ.

— Κάτω ἢ τῶ, ἀσπῶν προσφιλῆς τραγωδία ἠκούετο ὁ Βορέλης φωνῶν, ὅσους ἴθιτε θεατρικῆς τοχολογίας πωλασθῆ ἄραματολογίου.

Ὁ Μίριος μετὰ τοῦ Οἰκιάδου τῷ ἀπῆσεν.

— Βορέτης, ἐν ἧμα δικαίον. Ἡ ἰσπαιε τῆς ἀγαπῆ τῶν τραγωδίας καὶ πρῶμα νὰ ἀπῆσεν ὡς πρὸς τοῦτον ἔπαυσεν αὐτὸν. Ἡ φειτακροῦς τραγωδία ἴχει λόγον τῆς ἰσπαιε τῆς ἐπὶ ἧμα. Ὁ ἴκ τῶν ἰσπαιε τῶν ὅτι ἐν ὄθηται. τὸ ἄσπῶν ἀπῆσεν ἡτῆται τὸ

δικαίωμα τούτο. Καί εἰς τὴν φρίξιν καθως καί εἰς τὴν δημιουργίαν ὑπάρχουσι καὶ ἀρχαῖοι καὶ παρωδῖαι· ἐν φάσματι τῶ ὁμοίῳ δὲν εἶναι τοιοῦτον, πτέρυγες καίτοι οὐχὶ τοιαῦται, πτερύγια γὰρ εἶναι τοιαῦτα καὶ μία ἔδυντρα κραυγὴ ἢ ὅμοια νὰ εἰ κήμη νὰ ξεκαρδίξῃσι. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ὄρνις εἶναι καὶ αὐτὴ πτηνόν, δὲν βλέπω τὸν λόγον διὰ τὴν κλιστικὴν τραγωδίαν νὰ μὴ συμβαδίζῃ καὶ ἡ ἀρχαία τραγωδία.

Διελθὼν δὲ τυχαίως ποτὲ μετὰ τοῦ Ἐξολοφῆ καὶ τοῦ Οἰκιστοῦ ἐκ τῆς ἑσῆς Βισῶ.

— Πρὸς εἰς, τῆ εἶπεν ὁ Οἰκιστὴς, αὐτὴ εἶναι ἡ ἑσῆς Πλάτωνα καὶ σήμερον τὴν ἐμῶν ἑσῆς Jean Jacques Rousseau, ἑκατὸ ἐνὸς προσώπου ἀδελφάνου, κατεστράφητο εἰς τὸν πρὸ ἐγκρατιστικῆς. Ὄνομάτετε Ἰωάννης Ἰάκωβος καὶ Θηρεσία.

Ἄπο καιροῦ εἰς καιρὸν ἐγενώντο μίσητα τὰ ὅμοια ἔλαμνε μετὰ ἡ Θηρεσία, ἀλλὰ τὰ ἐξέθετων ὁ Ἰάκωβος Ἰάκωβος.

Ὁ δὲ Ἐξολοφῆς ἐπιπλήττων τὸν Οἰκιστῆν·

— Σιωπῆ, μὴ ἀνταμιγνύῃς τὸν Ἰωάννην Ἰάκωβον ἐγὼ θαυμάζω τὸ ὄνομα τούτου. Ἀπειροῦξί μεν τα τείνα του, ἀλλ' ἀβουτῆσαι τὸν λαόν.

Ὅτι, ἐξ αὐτῶν ἔλαμνε εἰς ἀδυναμίαν μου ὁ Ἰωάννης Ἀλάν-Βαστος· ἔλαμνε ἐννοεῖ ὁ Ναπολεὼν εἰ ἄλλοι εἶναι ἔλαμνε ὁ Βουναπάρτης. Ὁ Ἐξολοφῆς, πρὸς τὸν ὁ Βουναπάρτης.

Δ'.

Ὁ ὀπισθόδομος τοῦ καθεναίου Μουζαίν.

Κατ' ἄλλην τινὰ ἐπέραν, ἐστὶν ἐσχηματῆς εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ καθεναίου Μουζαίν ὅμοια σχεδὸν εἰ φίλοι τῶν Ἀρχαίων. Πάντα τα πολυφωτὰ ἦσαν ἀνεκμήνα. Κατ' ἐκείνην τὴν ἑσῆς, τοῦ Μαρτίου τὸ πνεῦμα γὰρ εἶδη ἀληθῆ εἰσελθόν.

Ἐγένετο λόγος περί πολλῶν πραγμάτων, ἀνευ μὲν ἐμπαθείας, ἀλλὰ μετὰ πολλοῦ θυροῦ. Πλὴν τοῦ Ἐνζολωρᾶ καὶ τοῦ Μαρτίου, σιωπῶντων, ὅλοι ἐδομηγόρον, ὁ καθείς ἀπ' ὀλίγον. Αἱ μεταξὺ συντρόφων διαλέξεις ἔχουσιν ἐνίστη τὸν εἰρηνικὸν ἐκεῖνον θόρυβον, τὴν ἐκ τῆς οἰκειότητος ζωηρότητα. Ἐπιζῶν συναμιλουῦντες.

Οὐδαμῖα γυνὴ ἦτο δεκτὴ εἰς τὸν ὀπισθόδωμον, ἐκτὸς κόρης τινός, χρησιμεύουσης εἰς τὸ καθάρισμα τῶν κυπέλλων τοῦ καρνείου· αὕτη μόνη εἰήρχετο εἰς τὸ δώματος εἰσόδου ἐκ διαλειμμάτων, μεταβαίνουσα ἀπὸ τῆν βρῖσιν εἰς τὸ κυλικεῖον.

Ὁ Μαγαριμας εὐδιόθετος ἐκ τοῦ οἴνου ἐξεκώρρινε διὰ τῶν παραλογισμῶν τοῦ τῆν ἀτήγοριν. Ἐκέρτε κ' ἔρραπεν ὁ,τι τοῦ κατέβαινε.

— Διῶ ! Τὸ ὄνειρό μου εἶνε νὰ βρῶ σπασμένο ἐκεῖνο τὸ βαρέλι τὸ μεγάλο τοῦ κῆρ Τσανάκι, κ' ἐγὼ νᾶμαι ἡ ἐωδίκαιτη βεῖλλα νὰ τὸ ρουφῶ. Θέλω νὰ πῶ, κύριε ! Κακὴ ζωὴ 'ς τανάθημα ! Τὸ ζῆν θελω νὰ λησμονήσω. Ἡ ζωὴ, μωρὴ παιδιὰ, εἶνε μία μουσρὰ ἐφῆρσε κἀποιου χαμένου. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἀφοῦ ἐν ἀρχῇ τελείως, ἐν ἀξίλει τίποτε. Ριὰ νὰ ζῆσαι, πρέπει νὰ σπάνης κάθε λίγο τὸ σῆρκο σου.

Ἡ εὐδαμηνία εἶνε μόνον ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τῆς χρωματισμένης ἀπὸ τὸ ἄλλο τῆν τρώγων εἰ σκώληκες. Ὁ Ἐκκλησιαστής εἶπε ἐπὶ πάντα ματαίωτος, καὶ εἶμαι τῆς γνώμης αὐτοῦ τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου, ὅστις οὔτε ὑπῆρξεν ἕως ποτὶ.

Καὶ ζῆριτε ποιοὶ εἰρήκαν τὴν λέξιν ματαίωτος. Αὐτοὶ ποῦ ἐν ἔξουραν πῶς νὰ σκεπάζουν τὴν γλινότητά των. Βγήκεν ἡ κομπὴ 'ς τῆς στρίτας κ' ἀναγέλα τοὺς διαβάτας. Βγήκε καὶ τὸ μηδενικὸ νὰ γυρῆ 'ς τοὺς ὄριμους, κ' ἐπειδὴ ἐν ἡμπόρσει νὰ γυρῆ γυμνὸ, ἐφῆρσε τὴν ματαίωτητα. Ματαίωτος θὰ 'πῃ σαβίνωμα ἐνὸς πτωχοῦ μὴ μεταξωτὸ σνέου. Ἡ ματαίωτος συνήθει νὰ λέγη τὸ μαγευτικὸ, χημικὸν τὸν χορευτὴν, καθηγητὴν τὸν σχανοβάτην, γυμναστὴν τὸν δίδοντα γροθίε, πυγμαίχον τὸν φαρμακίμπορον, χημικὸν τὸν κορρία, καλλιτέχνην, ἓνα κτιστὴν, ἀρχιερέον· ἓνα ἰσπακίμον, ὀθλητὴν· καὶ ἓνα σαρκυταπόδερρον, πολέμοδα.

Ἡ ματαίωτος ἔχει καλὴ καὶ ἀνάπολη· ἡ καλὴ τῆς εἶνε ἓνα ζῶ· εἶνε σὺν ὁ ἀρίστη μὲ γίλιε δὲ ἀρχλίδια 'ς τὸ λαιμὸ καὶ χρωματιστὰ

γυαλιά· ἡ ἀνάποδὴ τῆς εἶνε μωρία· εἶνε σαν ἕνας φιλόσοφος μὲ τὰ κουρέλια του. Γιὰ τὸ ἕνα κλαίω καὶ γιὰ τ' ἄλλο θρηνῶ. Τιμὰ καὶ ἀξιώματα, αὐτὰ εἶνε μία χρυσόκολλα. Οἱ βασιλεῖς παίζουν με τὸν ἐγωισμόν. Ὁ Καλλιγούλας διώριζεν ὑπατεον ἕνα ἵππον· Κάρολος ὁ Β΄ τῆς Ἀγγλίας ὠνόμαζεν ἱππότην ἡμῶν βουὸν ἐσφαγμένον, τῶρα πλείον βρῆτε ἂν θέλετε, οἷς λογαριασμόν.

Ὡς πρὸς τὴν ἀκεραιάν ἀξίαν τῶν ἀνθρώπων, αὐτὴ πλείον πῆρε τὸν κατήφορο. Ἀκούσατε τὸν πανηγυρικὸν ποῦ ἐκφωνεῖ ὁ γείτων διὰ τὸν γείτονά του. Δύο λευκοὶ ὄν μονάζουν. Ἐάν τὸ κρῖνον εἶχε γλώσσαν, θὰ ἐδλίπατε πῶς θὰ σοῦ διώρθωνι τὴν περιστέρην· Θεολομανής, φλυαροῦσα περὶ μοναχῆς, εἶνε περισσότερον φαρμακερὴ ἀπὸ μίαν ἐχιδναν.

Κρίμα νὰ ἡμαὶ ἀμαθῆς! ἀλλέως θὰ εἶς ἐράδιζα ἕνα σωρὸ πραγματα. Ἄλλ' ἐν εἶδα, ὅτι οὐδὲν εἶδα. Ἄλλὰ τὸ μυαλό μου στεκεὶ στὸν τύπο του γιὰ. Ὅταν πῆγαίνα στὸ δίσκαλο, ἀντὶ νὰ συλλαβίσω στὸν πίνακα, ἐγὼ ἐπιανα μύγιες. Κάποιος με εἶχε πῆ νὰ πῶσω καμμιά μ' ἐρτὰ ποδάρια· καὶ ὅταν ὄν εἴδισκα μύγιες, ἐτρωγα μέλα. Ὁ φαγῆς εἶνε τὸ ἐρσινικόν τῆς φάγουσας. Νὰ ἐγὼ τί ἐκτανα. Ἐστίς νὰ διοῦμε ἀξίζετε τὸν κόπο;

Ἐγὼ μιὰ πιντάρη ὄν εἶω γιὰ τὰς θελτιώσεις, τὰς οὐσπρέφεις καὶ τὰς ἀρετὰς σας. Κάθε προσέγγημα κλίνει πρὸς ἕνα ἐλαττώμα. Ὁ οἰκονόμος κατανατῆ φιλόργουρος· ὁ γιννα ὀδωρος σπάταλος.

Ἡ ἀρετὴ... ἔχει καὶ αὐτὸ τὸ πρῆγμα, τὸ ἐποῖον ὀνομάζουσι ἀρετὴν, τόσα ἐλαττώματα, ὅσας τρῆπαι εἶχε τοῦ Διογένους ὁ τρίθων. Παραδείγματα· χάριν· πῶσον θυμαζέτε, εἰπήτέ μου; τὸν φονεῦθίντα ἢ τὸν φονεύσαντα; τὸν Καίσαρα ἢ τὸν Βροῦτον; Ἐν γένει ἱπανοῦν τὸν φονεύσαντα. Ζητῶ ὁ Βροῦτος; ἐφονεύσεν. Ἴσοῦ ἢ ἀρετῆ, Πολὺ καλὰ, ἀρετῆ, ἐνταυτῶ καὶ μανία. Αὐτοὶ οἱ μεγάλοι λεγόμενοι ἄνδρες ἔχουσι τόσα στίγματα φοβερὰ ἱπανοτων

Ὁ Βροῦτος ἠγάσθη ἐνὸς ἀγάλματος νεανίου. Τὸν ἐνδριάντα τοῦτον εἶχε κατασκευάσει ὁ Ἑλλῆν ἐνδριαντοποιὸς Στρεγγυλίω, ὅστις ὡσαύτως εἶχε κατασκευάσει τὴν ἀμύζονα Εἰληνήμιδα, τὴν ὅπου ὁ Νέρων ἐτρεμαζῆ, τοῦ εἰς τὰς ὀδοσφικας του. Ὁ Στρεγγυλίων κατέλιπε ὄν ἐνδριάντας, χάρις εἰς τοῦς ἐποιοὺς ἦλθεν εἰς πωλιονήθειαν Βροῦτος καὶ Νέρων. Ὁ Βροῦτος ἠγάσθη τοῦ ἐνὸς καὶ ὁ Νέρων τοῦ ἄλλου.

Ἄλλα δὲ ἐπιτηδεύσεις καὶ ἀπομίμησις, αὐτοὶ οἱ αἰῶνες ἀντιγράφουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ἡ μάχη τοῦ Μαρτίγγου μὴ εἶναι ἀντίγραφον τῆς ἐν Πύδνῃ; Τὸ Τελθίον τοῦ Κλέβιος καὶ ἡ Ἀούστερλιτς τοῦ Νιπολέοντος εἶνε ὅμοιαι ὡς δύο σταγονες αἵματος. Καὶ ἔπειτα νίκη; τί θὰ εἴπῃ νίκη; Οὐδὲν βλακωδέστερον τοῦ νικῶν. Νὰ κρίνῃ; σ' ἔχω ἄξιον, ἔρχε νὰ νικήσῃ. Ἡ ὄξα ἢ ἰληθῆς εἶνε τὸ πρῶτον. Σὺς ἔχω ἄξιους νὰ ἀποδείξῃτε ἐν πρᾶγμα, ἂν ἡμπερίσχη.

Ἄλλα σὺς μόνον ἂν ἐπιτύχητε, μεγαλοχημία. Ὡ τῆς ματαιότητος! Ἐλάματα κατάκτησιν, ὦ τῆς ἀθλιότητος! Εἰς ὅλα ματαιότης καὶ ἀνανόρια. Ὅλα ἐπέκειον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, καὶ αὐτὴ ἡ γραμματικῆ. Περὶ ἡμεῶν τὸ ἀθροῦσος γένος.

Φερετε δὲ νὰ εἶδω καὶ τοὺς λαοὺς. Ποῖον λαὸν νὰ θαυμάσω θέλετε; Τὴν Ἑλλάδα; Οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ Παριζιῶνι ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ἰθιανίτωνται τοῦ Φλωῆνα καὶ ἐκολοῦνται τὸν παρῆντος εἰς τοσοῦτον βαθμῶν, ὅστε ὁ Ὀμηροφίλος λέγει περὶ τοῦ Παλαιστράτου: «Τὸ εὖρος τοῦ ἔλατος τῆς μέλλουσα». Ὁ σημαντικώτερος ἄνθρωπος τῆς Ἑλλάδος ἦτο ὁ Φλωῆτας, ὅστις εὖ νὰ μὴ τὸν πᾶρῃ ὁ ἄνεμος, ἐκέρρωσιν εἰς τὸ πίδαλι τοῦ τεράχια ροῦλῶδου. Ἡ τὴν Ἀγγλίαν νὰ θαυμάσω θέλετε; ἢ τὴν Γαλλίαν; Τὴν Γαλλίαν διὰ τί; διὰ τοὺς Παριζιῶνι; Σὺς εἶπα τὴν γῆματῃ μου περὶ τῶν Ἀθηναίων. Τὴν Ἀγγλίαν διὰ τί; διὰ τὸ Λονδῖνον τῆς; μισῶ τὴν Καρχηδόνα.

Τὸ Λονδῖνον ἔπειτα, ἂν καὶ μητροπολις τῆς πολιτείας, εἶνε φωλιὰ τῆς πένις. Μόνον εἰς μίαν τῶν ἐκείνων τῆς μεγάλης πλεως ἐκείνης ἀποβιβάσκει τῆς πένις κατ' ἑσῆς ἐκαστὸν φυχῆν. Τιμότη, ἢ Ἀλλοθίων. Εἰς ἐπίματρον τῆς συμφερέας, σὺς λέγω ὅτι εἶδα καὶ μίση ἐρηχιστρίαν Ἀγγλίαν νὰ χροῖται με σέβασιν ἀπὸ ροῦλα καὶ με κοπιῶ σματτουάλια!

Τὴν Ἀγγλίαν, ἂν εἶναι θαυμάσω τὸ Τζῆν Πουλ, θέλετε τὸν ἀδελφόν του τὸν Ἰσαβῆν, νὰ θαυμάσω. Ὅλιγοι νουσι μετρημαὶ καὶ τὸν ἀνθρωπολογίαν ἐκείνου. Ἀσμερίσεται τὸ εχθρῶν χρηματῃ, τί θὰ εἶπῃ τῆς Ἀγγλίαν; Ἀσμερίσεται τὸ εβραματῃ ἰσάξῃ τι θὰ εἶπῃ τῆς Ἀμερικῆς;

Περὶ ἡμεῶν τῆς Γερμανίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ρωσίας, καὶ.

Ὡς γινώσκῃς ἀπὸ τῆς αἰτίας, σὺς μόνον θαυρῷ ἐγὼ εἰς τὸς Βρῆξιλλας ἐξοῦσεται πρὸς ἑσῆς, εἰς τὸν Στιχολογίαν ἢ περισσοτέρως.

ρακή, εἰς τὴν Μιδερίτην ἢ περισσότερα σκακιάτα, εἰς τὸ Ἀμστερδάμικον ἢ περισσότερα γινέτρα, εἰς τὸ Λονδῖνον τὸ περισσότερον κρασί, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ περισσότερος καφίς, εἰς τοὺς Παρισίους τὸ περισσότερον ἀψίνθιον. Τοῦτέστι οἱ Παριεῖς ὑπερίχουν πάντων καὶ πασῶν.

Εἰς τοὺς Παρισίους καὶ οἱ φακεσουλιάται ἀκόμη εἶναι συβαρίζται.

Ὁ Διογένης θά ἐπιθῆαι νά ᾔη φακεσουλιάτης τῆς πλατείας Μωμπέρ ὅσον καὶ φιλόσοφος εἰς Παιραῖα. Ἐχουν καπηλεία καὶ οὗτοι. Ἄν θίλω τρώγω κ' ἔκω Βρίσκω ἔκω ὅ,τι θίλω, ἔχω τὸ χρῆμα, ἔχω ὅλα· ἔχω περισκόν τόπητα, ἔχω καὶ Κλεοπάτρα νά τὴν κυλλορεῖ ἐπάνω γυμνὴν καὶ εἶναι ἡ Κλεοπάτρα! Ἄ! εἶσαι οὐ Λουζῶ; Καλημέρα.

Νά θαυμάσω θέλετε τὴν Ρωσίαν; Ὁ Βολταίρος τὴν ἐθαύμαζε. Ἐθαύμαζεν ὡσαύτως καὶ τὴν Σικίην.

Συμφωνῶ ὅτι ἡ Ρωσία ἔχει τοὺς καλλοῖα· τῆς καὶ μεταξὺ ἄλλων καὶ ἓν μέγαν ὀσπεταισμόν ἀλλ' ἔγω οἰκτιρῶ τοὺς τυρῖνους. Εἶναι πολὺ λεπτοφυεῖς.

Εἰς Ἀλεξίος καρταγοθίς, εἰς Πέτρος λαγγισθίς, εἰς Παῦλος στραγγαλισθίς, ἕτεροι Παῦλος κλωστοπαθίς, διάφοροι Ἴβαν στραγγαλισθέντες, πολλοὶ Νικόλαοι καὶ Βασίλειοι ἀηλητριάθις, ὅλα αὐτὰ φανερώουν ὅτι τὰ ἀνάκτορα τῶν Ρώσων αὐτοκρατόρων εὐρίσκονται εἰς πανθημολογουμένην ἀθηγενεὴν κατίστασιν. Ὅλοι οἱ πολιτισμένοι λαοὶ πρόσφέρουσιν εἰς τὸν σκεπτικὸν νά θαυμάσῃ τὴν λεπτομέρειαν αὐτῆν, τὸν πόλεμον· ἀλλ' ὁ πόλεμος, ὁ ἐξηλογουμένος πόλεμος Ἰσπανίᾳ καὶ γενικῶς ὅλους τοὺς τόπους τῆς κλιψῆς, ἀπὸ τὴν λήθησιν ἐπὶ τῶν στενωπῶν τῶν ὀρίων μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ἰσπανοὺν νεμάδων στρουμένης εἰς τοὺς ταξιδεῖοντες ὀσπερῶς παγίδος· καὶ ὅτι, ἂν γελᾶσθε ἐπὶ τὸν μέγαν Βροχμάνον, οὐκ εἶ τῆς Δουκῆς εἰ ὅσοις ἀνικατεῖσθε εἰς τοὺς σφαιροὺς καὶ τὰς κομφητητάς σας, ὅλας τὰς συμπαρότητα τοῦ μεγαλοῦ ἀπὸ τῆς ὑποκαμίσεως τῆς βασιλείας Ἰσπανίας μέχρι τῆς ἀκαταρτοῦ ἔθρας τοῦ ἐισόχου, πάλιν εἰν μὲ πεθετα, ἂν νεμάζετε σφῆς εἰς ἴσπανοὺς ὅτι αὐτοὶ ὀσπετελοῦν τὰς Ἰσπανίαις γινώσκου.

— Ταπεινά έλεγε προς τὸν άμνηστον ὁ Μειχρέλης ἐν τῇ μέθῃ του.

— Σιώπησε πλέον κεφαλιώδες Ρ ! άνέρχξεν ὁ 'Αστὸς, συζητῶν μετὰ τινων άλλων παρέει νομιζόν τι ζήτημα.

Δύο άλλοι παρέει καθήμενοι πλησίον τραπέζης, ὅπου χάρτης καὶ μείναντες χείρον, κατεγίνοντο νά σχεδιάσωσι, κομψόειαν.

— Καλόειαι κτύμειν μου, έλεγεν ὁ Τζόλλας. 'Έχεις τὴν φιλιανία σου, πῶ εἶναι ὅλο γέλοιο τὸ προσωπό της.

— Σ' αυτό σοίλλειν άπήνησεν ὁ Βορίλης. 'Όταν έχη κανέει έρωμένη, ὄν πρέπει αὐτῇ νά γελῇ. Αυτό ὄν μὲ πολυαρέσει. Δέν σὲ λέγω νά ἦμι κωμικά κατωῦρα, ἀλλ' ὡστε καὶ νά γελῇ ὅλο εἶνα, ὡστε καὶ τὸ εἶν καὶ τὸ ἄλλο σὲ κάμουν νά βάζεις γέλιο ἐν ὀψείας.

— Εἶσαι εὐχάριστος, ἐνῶ ὄν εἶναι ἄσχημο νά έχη γυναίκα πάντα μὲ τὸ γέλοιο στὰ χείλη. Καὶ ὄν μαλώνειτε πιστεύω ;

— Αυτό εἶναι ἔρος ἐκ τῶν συμφωνῶν τὰς ὀποίας έχομεν κάμει.

'Ο καθέει ἀπό τοῦ ὄνο μας έχει τὰ σίνορά του, τὰ ὀποία ὄν ὀλα-σῦται νά ὀπερηλήσῃ. Δι' αυτό ζῶμεν ἐν εἰρήνῃ.

— 'Η εἰρήνη εἶναι ὀπερφή εὐτυχία.

— Καὶ σὲ Τζόλλας, πῶς τὰ πῶς μὲ τὸ καρίτσι... ζέρεις ποῦ θέλω νά πῶ ;

— Δέν μου κάμει τὴν παρζικαρή άναποδί· ὅ,τι καὶ ἂν τὴν κάμω τὸ ὀποζέρις ὡς 'Ιῶβ.

— Καὶ ὄμως εἶσαι τόσοσν τρυφερός εἰς τοῦς έρωτάς σου.

— 'Αχ !

— 'Εγὼ στή θέση σου θά τὴν ἄρῃνα.

— Εἶναι εὐλογο νά τὸ λέγῃς.

— Καὶ νά τὸ κάμῃς. Δέν ὀνομάζῃται Εἰθιλία, νομίζω ;

— Ναι. 'Αχ ! κτύμειν Βορίλης εἶναι καρίτσι ἀξέλογος, ποῦ τοῦ κόσμου, μὲ μικρό ποδαρῆ. μὲ τὰ χεῖραει της τὰ μικρά, ντυσῃται κηλι, εἶναι ἄσχη, τυχρολή, μὲ κητιὰ χαρτομάτιδος. Τρελλοεινομαί γὰ ὄ' αὐτην.

— Φίλι μου, τότε πρέπει νά τὴς φάνῃσαι ἄρεσῃς, νά ἔσει καρψότερος μερικὲς ὀποαλίσεις, ὅλα γὰ ἄξόνται ζέριεις.

'Έτεροι συναμίλειον περι μῆλλοσται μοναρχίαις, ἔτεροι περι πητ-

σεως, και ἕτεροι, ὁ Κομπουσιέρης και ὁ Οἰκιάδης μεταξὺ τούτων περὶ πολιτικῆς.

— Ἐν πρώτοις, ἔλεγεν ὁ Οἰκιάδης, εἰν θέλω βασιλεῖς· και διὰ μόνον τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας, και ἰν ἐσόμεραν, πάλιν εἰν θά τοὺς ἤθελα. Ὁ βασιλεὺς εἰνέ τι παρίστηεν. Δωριὰν εἰν κάθηται· κἀνάνας βασιλεὺς. Παρατηρήηται πῶσον πολυδάπανον πρᾶγμα εἰνε αἱ βασιλεῖς.

Ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ Φριγκιταου Α΄, τὸ ἐθμόσιον χρεὸς τῆς Γαλλίας, συνίστατο εἰς τριάκτα χιλιάδας φράγκων τόκου. Ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ΄ τὸ χρεὸς ἀνέβαινε εἰς δέδικτα χιλιάδας ἑκατομμυρίων. Δεύτερον, μὴ πρὸς θάρος τοῦ Κομπουσιέρη, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον σύνταγμα εἰνε κακὸν μέσον πρὸς πολιτικὸν τῶν ἀνθρώπων.

Τινὲς φρονοῦσιν ἐπι τὸ σύνταγμα χειραγωγεῖ τὸν λαόν βαρβαρὸν εἰς τὴν δημοκρατίαν, τὴν συνταγματικὴν αὐτὴν ἀσφαλίαν. Τίποτε, κύριοι! Μὲ μισὸν ὥς ποτὲ εἰν πρέπει· νὰ φωτίζωνται οἱ λαοί.

Αἱ ὑγεῖς ἀρχαὶ ὠχρισθὲν και μαρτίνοντα· μέσα εἰς τὸ συνταγματικὸν ὑπέγειόν σας. Μὴ νόθα πρᾶγματα· μὴ συνοποσχητικά, μὴ χορηγίαι βασιλέως πρὸς λαόν. Πλησίον τῆς χειρὸς τῆς δικτατορίας, ὑπάρχει ὁ ἄνωξ ὁ ἀειρῶν τὰ δεθίντα. Τὸ σύνταγμα εἰνε προσωπεῖον· τὸ ψεῦδος κείται ὑπ' αὐτό.

Λαὸς ὅστις εἰχεται· σύνταγμα παρτιτεῖται τῶν δικαιωμάτων του. Τὸ δικαίωμα εἰν εἰνε δικαίωμα, ἂν εἰν εἰνε ἀίρειον. Ὅχι· σύνταγμα, ἔχι!

Ἦτο χειμῶν· ὅσο ξύλα χονδρὰ ἐφλίγοντο ἐν τῇ ἐπταί.

Ὁ Οἰκιάδης εἰν ἐκρατήθη και ἔρριψεν εἰς τὰς φλόγας ἐκείνας ἀντίτυπον τοῦ συντάγματος λαχὸν εἰς χεῖράς του, τὸ ἀριστοτέργημα τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ΄.

Τὸ ἔρριψε λαπὸν ἐκεῖ προεθίσας :

— Τὸ σύνταγμα μεταμερροῦται εἰς φλόγα.

Και τότε αἱ σαρκασμοί, αἱ φωναί, αἱ ἱμπαιγμοί, γενικεθίντες, εἰσπλησαν ἀλαλαγμοῦ ἔτην τὴν αἴθουσαν.

Ε'.

Εὔρυνσις τοῦ ὀρίζοντος.

Αἱ συρράξεις τῶν νεανικῶν πνευμάτων πρὸς ἄλληλα τοῦτο ἔχουσι τὸ θαυμαστόν, ὅτι οἱ αἰεὶ δυνατόι ποτε νὰ πείθῃ τὴν λάμπην, ἢ νὰ μαντεύσῃ τὸν σπυῖρα. Τί μετ' ὀλίγον θὰ πείθῃ ἀγνωστον. Τὸ σπουδαῖον ἐμβαίνει εἰς τὴν σκηνὴν ἐπὶ τῆς κωμικωτάτης στιγμῆς. Αἱ παρορμήσεις ἐξερτῶνται ἐκ τῆς τυχεύουσι λέξεως. Εἰς λόγος εὐτράπελος ἀρκεῖ ν' ἀνοίξῃ τὸ στήθιον εἰς ἀπρόοπτα.

Ἐν μισῷ τοῦ ἀλλαγμοῦ ἐκείνου, ὁ Βοσσανίτης ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Κομποσιέρην, εἶπε λέξαι τινάς, καὶ εἰς τέλος ἤκούσθη:

— 18 Ἰουλίου 1815 Βατερλώ.

Ὁ Μάρης ἔμαθ' ἀκούσας Βατερλώ, ἐνῶ εἶχε μέχρι τοῦδε τὴν κεφαλήν ἐστηραμένην ἐπὶ τοῦ ἀγκυρώσους τοῦ εἰς τὴν τράπεζαν, πλησίον ἐνὸς ποτηρίου ὕδατος, ἀπέθεσε τὴν χεῖρα ἀπὸ τοῦ πάγωνός του, καὶ ἤρχισε βλέπων ἀνωτὸς πρὸς τὸ ἀκρατήριον.

— Παράδοξον ἴδιον ὁ Οἰκιάτης αὐτοῦ ὁ ἀριθμὸς 18 μί κίμμαι πάντοτε μίαν ἀλλόωστον ἐντύπωσιν. Εἶναι ὁ ἀπείριστος ἀριθμὸς τῶν Βοναπάρτου.

Ὁ Ἐνζωυρῆς, ἄρως ἕως τότε, ἀπήθλη πρὸς τὸν Οἰκιάτην τὸν ἐπόμενον λόγον.

— Εἶναι ἡλίθιος τοῦ ἐγκλήματός σου.

Ὁ Μάρης ἐν ἤλπιδεν ὅτι θὰ ἔλασεν τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν. Ἦγειρε λαοὺς, καὶ βραδύς πρὸς τὸν χάρτην τῆς Γαλλίας πορευθεὶς, ὅσπερ ἦτο κερραμένος εἰς τὸν πῦρον, καὶ πρὸς τὰ κάτω τοῦ ὀπίου ἔβρισκε μὲ νῆσος ἰσως χαριστικῆς ἀειρείως, εἶσε τὸν ἔκπυλόν του ἐπὶ τῆς νῆσου ταύτης, καὶ εἶπεν. — Ἡ Κορσική. Μία νῆσος μικρὴ, τὰς ἑσπερὶν τὴν Γαλλίαν πολὺ μεγάλην.

Ἐκ τῶ ἀκούσας τοῦ λόγου τούτου, ἔλαμ ἰσχυρῶς. Ἠεθίσθησαν ὅλοι ὅτι ἴμαλλε τὰ εὐσπῆ.

Ο Μάριος παύμενος
(Στ. 87)

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΟΙ

ΦΥΛΛ. 108

Ὁ Βορέλης ἦτο ἕτοιμος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν συζητήσασιν καὶ νὰ συνεχίσῃ τὰς ἀγορεύσεις τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἐστάθη διὰ ν' ἰαυθῇ.

Ὁ Ἐνζολωρῆς, οὐτινος ὁ κυανσοῦς ὀφθαλμὸς πρὸς οὐδένα μὲν κατηθύνετο, ἀλλ' ἐφαίνετο ὡς ἄλλοφρονῶν, ἐπικρίθη χωρὶς νὰ στρεφθῆ πρὸς τὸν Μάριον.

— Ἡ Γαλλίη δὲν ἔχει χρεῖν Κορσικῆς τινός, διὰ νὰ ἦναι μεγάλη. Ἡ Γαλλίη εἶνε μεγάλη ἐπειδὴ εἶνε ἡ Γαλλίη.

Ὁ Μάριος συνεκινήθη ὑπὸ τοῦ λόγου, στρεφθεὶς δὲ πρὸς τὸν Ἐνζολωρῆν.

— Ἀπαγε, εἶπε, νὰ ἐλαττώσω ποτε τὸν Γαλλίην ! ἀλλ' οὐδὲως σμιαρῶμαι αὐτὴν ὁ συγχωρὸν αὐτῆς μετὰ τοῦ Ναπολέοντος. Ἐγὼ εἶμαι νουώφιστος εἰδὼ μετὰξ' ὑμεῖς, ἀλλὰ σὺς ἐμολογῶ ὅτι μὴ ἐκπλήττεται ποῦ εἶμεθα ; τίνας εἶθε ! τίς εἶμαι ;

Νὰ ἐξηγηθῶμεν περὶ τοῦ ἀυτοκράτορος. Σὺς ἀκούω νὰ προφέρετε Βουναπαρτήκ, προσθίτοντες τὸ ου μεταφραστικῶς ὡς οἱ Βασιλοφρονεῖς Σὺς προειδοποιῶ ὅτι καὶ ὁ πάππος μου κἀμνη τὸ αὐτό προσθίτου μάλιστα ἐκείνος καὶ ἀκόμη ἐν ου περισσώτερον.

Ἐγὼ σὺς ἐνόμιζα νεύς. Ποῦ λοιπὸν ὁ ἐνθουσιασμός σου. Ποῦ, θανμάζετι ; ἂν ἐν θαυμάσιαι τὸν ἀυτοκράτορα ; Καὶ τί ἄλλο περισσώτερον θέλεται ; Ἄν ἐν θέλεται τὸν μίγα, ἐκείνον ἕδρα, τίνα θὰ θελήσετε ;

Εἶχε τὸ πῖν Ἡγε τίλειος. Ὁ ἐγκριταλὸς του κατεῖχε πῖσαι τὰς ἀνθρωπίνης γνώσεως. Συνίταται κώδιαις ὡς ὁ Ἰουστινιανός, ἰσηγέρων ὡς ὁ Καῖσαρ, συνάελεγόμενος ἤνωσε τὴν ἀστραπὴν τοῦ Πισχάλ μετὰ τοῦ κερωνῶ τοῦ Ταχίτου, αὐτὸς ἰποίη τὴν ἱστορίαν καὶ αὐτὸς ἄμα τὴν ἔγραψεν· αἱ ἐπιθεσίαι του εἶνε Ἰλιόεις· συνήραζον τὴν λογιστικὴν τοῦ Νεύτωνος μετὰ τῆς μεταφορικῆς τοῦ Μωάμεθ· εἰς τὴν ἀνατελὴν ἔρηνεν ὀπίσω του, λόγους μεγάλους ὅταν τὰς παραμίδας.

Ἐν Τιλαιττιῶ ἐίδεσκειν εἰς τοὺς ἀυτοκράτορας τὸ ἀληθὲς μεγαλῶν· εἰς τὴν ἀκαθάρτην τῶν ἐπιστημῶν ἐπήγαγε πρὸς τὸν Λαυλά, εἰς τὸ Συμβολίσιον του Κράτους ἀντίταται πρὸς τὸ Μιρλίον.

Τὰ πάντα θέλεται καὶ τὰ πάντα ἰγνώσκει, καὶ συγχρηστικῶς ἰμυθία μυθίαται καλοκρηγῆθαι πρὸς τὴν καυθὴν τοῦ μικροῦ πλανῆ του· ἀλλ' αἰρνώδεις, ἡ Εἰρήνη ὤρθοιτο πηθροβλαίον· ἐλαττώσε στρατια, ἐκ-

λίοντο κανονιστοειχίαι, γέφυραι πλωταὶ ἐξεταίνοντο ἐπὶ τῶν ποταμῶν, αἱ νεφελαι τοῦ ἵππικου ἐμάλπαζον ἐντὸς τῆς καταγίδος ἀλαλαγμοῖ, σάλπιγγες, σεισμός θρόνων παντοχρῶ, τὰ μεθέρια τῶν βασιλείων ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου. Τότε δὲ ἤκούετο ἡ κλαγγὴ ρομφαίας πινός ὑπερρυτῶς ἐξερχομένης ἐκ τοῦ κελιοῦ τῆς, ἐδλιπον ἑαυτὸν ὄρθον εἰς τὸν ὀρίζοντα μὲ φλόγα εἰς τὴν χεῖρα, μὲ οἴγλην εἰς τὰ ὄμματα ἀνοίγοντα τὰς δύο πτέρυγας του ἐντὸς τῆς ἀστραπῆς, τὴν μεγάλην στρατιὴν ἀφ' ἑνός, καὶ τὴν γεραιάν φρουρὰν ἀφ' ἑτέρου, καὶ τότε ἦτο ἀρχιστράτηγος ἐν πολέμῳ!

Ὅλοι εἰσώπων, καὶ ὁ Ἐνζολωρᾶς ἔμεινε κευκρῶς ἡ εἰς σωπὴ φαίνεται πάντοτε ἡ, ὡς κατάνουσι, ἡ ὡς προπερασκειῖ, φρεῖρᾶς ἀπολογίαι. Ὁ Μάριος ἐξηκολούθησε μετ' ἐνθουσιασμοῦ αὐξάντος.

— Δίκαιαι νὰ εἰμῆθαι, φίλοι μου! ὅποιοι προσημαί, εἰς τυχρ ἔθνεος ἀποτελοῦντες τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὅταν μάλιστα τὸ ἔθνος τοῦτο συμβῆ νὰ ἦναι ἡ Γαλλία καὶ νὰ προσθήτῃ τὴν μεγαλοφυῖαν του εἰς τὴν μεγαλοφυῖαν τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός!

Νὰ ἔμφανίζεσαι, καὶ νὰ ἀνάσχη: νὰ βαδίζης καὶ νὰ θραμβιύχῃ: νὰ ἔχῃς σταθμοῦς σου πᾶσαι τὰς εὐρωπαϊκὰς πρωτεινουσας, νὰ λαμβάνῃς τοὺς γριναδέρους σου καὶ νὰ τοὺς ἀναγορεύῃς βασιλεῖς, νὰ ἐκδέχῃς διατάγματα καὶ νὰ χρηματίζωνται: δυναστεῖαι: νὰ μεταμερῶνῃς τὴν Εὐρώπην διὰ τῶν ἐρῶδων, ὅταν ἀπειλῇ νὰ εἰσθάνωνται ὅτι θέτεις τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς ρομφαίας τοῦ Κυρίου ἐνὶ μόνῳ ἀνθρώπῳ νὰ ἦσαι Ἄννιβας, Καῖσαρ, καὶ Μέγας Κάρολος, νὰ ἦσαι ὁ λαὸς ἐκείνου ὅστις εἰς ἰκίστην ἀνατίλλουσεν ἤν νὰ σοὶ φιλοδωρῆ καὶ μετ' ἀγγελίαν μιᾶς περιλάμπρου νίκης. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ καρφώνῃς εἰς τὸ ζενοῦ τῶν αἰώνων ἀστερισμοῦς νικῶν, νὰ καθιστῆς τὴν γαλλικὴν αὐτοκρατορίαν παράλληλον τῆς ρωμαϊκῆς, νὰ ἦσαι μέγα ἔθνος καὶ νὰ συγαρετῆς τὴν Μεγάλην Στρατιάν νὰ ἐκπέμπῃς τὰς λεγεῶνας εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς, ὡς ὅς: ἀποστέλλον ἀπὸ τῶν βράχων αὐτοῦ τοὺς ἀετοὺς του, νὰ νικῆς, νὰ εἰσπέδῃς, νὰ κεραινοβολῆς. Νὰ ἦσαι εἰς τὴν Εὐρώπην ὁ περιούσιος λαὸς πλήρης δόξης, καὶ καθ' ἅπασαν τὴν γῆν νὰ ἔχῃ τὸ σάλπισμά σου τὸ τιτάνιον, νὰ κατακτήσῃς τὸν κόσμον διὰ τὸ μὲν εἰς τῶν ὀπλων, τὸ εἰς τῶν τοῦ θαμβου, τοῦτο, φίλοι μου, εἶναι ὑψηλόν! Σὰς ἐρωτῶ τί τοῦτου μείζον;

— Νὰ ἦναι τὰς ἐλευθερίας, εἶπεν ὁ Κομποσιδέρης.

Ὁ Μάρκος ἔβλεπε καὶ αὐτὸς τὴν κεφαλὴν ἢ ἀπλοῦς καὶ ψυχρῶς οὕτως λόγος ἐπετίθει ὡς μαχίρα τὸν ἰπικόν τοῦ εἰσέραι, ἐν καὶ ἐβλήθη ἀμετῶς ἐκλείψαντα. Ὅταν ἀνέγειρε τοὺς ὀφθαλμούς, δὴν εἶδε πλεον ἐν πύλιν τοῦ Κουμποσιέρην. Οὗτος, ἰκανοποιηθὴς πικρῶς ἐκ τῆς ἀπιστησίας ἢ ἐβλάκει εἰς τὴν ἀποθεωσιν, ἔχεν ἀνεχώρησαι, ἔδει δὲ, πλὴν τοῦ Ἐξολοφῆ, τὸν ἠελοδοθησαν. Ἡ ἰθυσσα ἔμεινε κενή. Ὁ Ἐξολοφῆς μένει ἐν ἀνεχώρησαι, καὶ οὕτως ἴδλεπε σαθρωπὸς τοῦ Μάρκου.

Συμμελέντρωνται ἕως ἡ Μάρκος τῆς ἰθυσσας τοῦ ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ δὴν ἰραίνετο ἡσυχίαις καὶ παρισκισαζετο ἰσως ἢ ἀποτείρη πρὸς τὸν Ἐξολοφῆν τοῦ λόγον, ὅτι ἠκούσθη τις καταβαίνων τὴν κλμακα καὶ ἰδων. Ἦτον ὁ Κουμποσιέρης φάλλον ἀστυχον εἰς τὴν τελευταία στραφὴν Διχαί, εἰς τῆς λέξις :

«Τὴν μητέρα μου».

Ὁ προφῆρὴς ἔμα καὶ εἶπε τινος ὁ ὅς ὁ Κουμποσιέρης ἐβλάκει προεἰδὼν εἰς τὸ σκελετὸν τοῦ ἰσραεταί, μεγαλειῶς τι παρὰδῶρον. Ὁ Μάρκος, οἴνοος καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἔχων εἰς τὴν ἐρροπὴν πιστολαμῶσαι, ἰκανοποιεῖ μηχανικῶς — τὴν μητέρα μου!...

Καὶ ἰακίμη τὴν σαγαί, ἰσθῆθη ἰπὶ τοῦ ἰσραετῆ τὴν χεῖρα τοῦ Ἐξολοφῆ.

— Πράγμα, εἶπεν οὕτως, μητέρα μου, εἶνε ἡ ἀμμοερταία

ΣΤ'.

Στενά μοι πανταχόθεν.

Ἄσκη ἡ τοῦ βιβλίου εἰσάγει τὴν ψυχὴν τοῦ Μάρκου καὶ θλιβερῶς τὴν ἰστοκίαν. Ἠσθῆθη ἡ, τι ἀισθῆνται ἰσως ἢ γὰ καθ' ἐν στιγμὴν τὴν ἀνείρεσαι ὅσα εἰδῆσαι, ἵνα ἰκανοποιεσῶσαι ἰσως τις τὸν σπῆσαι τοῦ σῆσαι μόνον τὸ τραῦμα ἀισθῆνται. τὸ δὲ σῆσαι τὸν σπῆσαι καὶ ἡ χαρὰ τοῦ καρποῦ ἐπέρχονται βραδύτερον

Ὁ Μίριος κατέστη σαθρῶπός. Μόλις πρὸ μικροῦ ἰσχυρίσθη μίαν πεποιθήσιν, μίαν πίστιν· ἔπρεπεν ἄρα ν' ἀποβαλῆ αὐτήν; ὁ νοῦς του εἶπεν ὄχι. Ἐκρήχθη ὑπὲρ τοῦ ἀπόρριπταίου, καὶ ὁμοιωχρῆσεν νὰ διατάξῃ ἄκουσίως.

Ἦναι ἀφῆρτος ὁ χογωνομῖα νὰ διακρίνῃ τις μεταξὺ δύο ἰδίων, τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης, καὶ τῆς ἄλλης ἢ μιᾶς προσάθῃ· τα ἡμίφρατα δὲν εὐαρεστοῦσιν εἰμὴ εἰς ἐκείνας τῶν ψυχῶν, πρὸς ὅσους τις νὰ ἐνομάσῃ νυκτερίδας.

Ὁ Μίριος εἶχε κέρρη ἐφθελμοῦ ἔγχι, καὶ ἤθελε γὰρ ἀληθινόν.

Ὅσον καὶ ἂν ἐπιθῆμι νὰ μὴν ὅπου εἴρσαστε, πρῆγμα τ. ὄκατα-μάχητον το. ἴθι· νὰ πρῶβ, νὰ προχωρησ, νὰ ἐξείσῃ, νὰ σκιεθ, νὰ βρῶσ, προσωτέρω.

Ποῦ ἐμελλε τοῦτο νὰ τὸν φέρῃ; Ἐσκέπτετο μήποτε, ἀπὸ ἐπρωχώρας τόσα βήματα, πλησιάζοντα αὐτὸν πρὸς τὸν πατέρα του, ἀμὰ ἄλλα ἰσοκακρῶντα ἀπ' ἐκείνου.

Ὅσον ἐσκέπτετο, τόσον γήρανεν ἡ βροσθολομῖα του.

Ἐδύλεπε πῆρξ τοῦ κρηνοῦς. Διῆρξαι πρὸς τὸν κίπτοι, ἐκρῶ-ναι καὶ πρὸς τοὺς οἰκοῦς του καὶ παρ' ἐκείνου μὲν ἰθιωρεῖτο προσι-πῆς, παρ' αὐτῶν δὲ ὀπισθοδρομικῆς. Ὅστε εἶδεν ἐπιτόν μεμενωμῆ-νον, ἐκ τε τοῦ μέρους τοῦ γήρατος, καὶ ἐκ τοῦ μέρους τῆς νεότητος.

Ἐπισσε λοιπὸν νὰ ἔρχηται εἰς τὸ κρηνοῦν τοῦ Μουζαίν.

Ἐν τῇ παραγῆ παύτη τῆς ψυχῆς ἠκείνησιν ὄρους τινος τῆς ἀν-θρωπίνης ὑπάρξεως· ἀποπέπτος καὶ τούτους. Ἄλλὰ δὲν εἶναι ὄκα-τόν νὰ λησμονηθῶσιν ἐπι πολὺ πράγματα τινὰ τῆς ζωῆς ἀναπό-φρακτα.

Ἐπῆλθεν αὐτὰ τίλος καὶ ἀποτομῶς τὸν παρηγῶν σιν. Πρωίαν τινὰ ἐφθάνει εἰς τὸ ἐπιτόν του ὁ ξινοδόχος καὶ τὸν λέγει:

— Κέρμε, ὁ κίρος Οἰκιάδης εἶχε ὄσση ἐγγίσησιν διὰ τὸ ἐνο-κίωσας.

— Πιλοὺ καὶ, ἀπειρῆθη, ὁ Μίριος.

— Ἄλλ' ἔχω ἀνάγκη τῶν χρημάτων.

— Εἰπῆτε, παρακαλῶ, εἰς τὸν κ. Οἰκιάδην νὰ εἴθῃ νὰ τὸν ἐμῶσ.

Ἐθῆντος τοῦ Οἰκιάδου, ὁ ξινοδόχος ἀναχρῆσεν καὶ τοὺς ἀφῆκε μόνους.

Ὁ Μάρκος διεγέρθη εἰς τὸν Οἰκιάδην πῶς δὲν ἐφάνησαν εἰς τότε νὰ τὸν εἶπη, ὅτι ἦτο κατὰ μέρος εἰς τὸν κόσμον, μὴ ἔχων συγγενεῖς.

— Αἰ, καὶ τώρα τί θὰ γίνῃ; εἶπεν ὁ Οἰκιάδης.

— Οὐτ' ἔγωγ δὲν εἰζήρω ἀπεκρίθη ὁ Μάρκος.

— Πῶς θὰ κίμῃ;

— Ἐτέρω κ' ἔγωγ;

— Δὲν ἔχεις διόλου χρήματα;

— Δικαπίντε φράγκα.

— Θίλει; νὰ σὲ δανείσω ἀπὸ τὰ ἰδικά μου;

— Ποτὶ δὲν θὰ δανεισθῶ.

— Ἔχεις φορέματα;

— Ἔχω αὐτά.

— Τίποτα πράγματα πολυτίμητα;

— Ἐν ὤρελόγιον.

— Ἄργυρον;

— Χρυσὸν ἴσον αὐτό.

— Γνωρίζω ἵνα ἀπ' αὐτοὺς εἴπῃς ἀγοράζων φορέματα· εἰς αὐτὸν εἰμπορεῖς νὰ πωλήσῃς τὸ ἐπανωφόρι σου καὶ ἓνα πανταλόνι.

— Καλὰ.

— Τότε ὅμως θὰ σὲ μείνῃ μόνον ἓν πανταλόνι, ἓν φόριμα, ὁ πῆλός σου καὶ ἓν ἴδιωμα.

— Καὶ τὰ ὑποδήματά μου.

— Καλὰ! ἀλλὰ δὲν εἰμπορεῖς νὰ περιπατῇς ἔμπόλητος. Ὅσον διὰ τ' ὤρελόγι σου, γνωρίζω ἵνα ὤρελογοποιῶν εἶπῃς εἰμπορεῖ νὰ τὸ ἀγοράσῃ.

— Καλὰ.

— Ὅχι, διόλου δὲν τὰ βλέπω ἔγωγ καλὰ· ἀλλὰ πῶς θὰ κίμῃς ἔπιτα;

— Κίμῃς ὅτι καὶ ἂν ἦναι Ἐστέρων φθάνει νὰ ἦναι.

— Γνωρίζεις ἀγγλικὰ;

— Ὅχι.

— Γερμανικὰ;

— Ὅχι. Δασί;

— Ἄν εἰζήρω μίαν ἀπ' αὐτὰ; τίς γλώσσαί, ἔγωγ ἵνα φ.λ.ον μου

βιβλιοπώλην, ὅστις ἐκδίδει εἰδός τι ἰατροκλαπιδείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἠδύνασε νὰ μεταρριζῆ; ἄρθρα γερμανικά ἢ ἀγγλικά. Ἡ ἀντιμισθία εἶνε ἀσήμαντος, ἀλλὰ ὅπως ὅποτε εἴμπορεῖ τις νὰ ζήσῃ.

— Να μάθω λοιπὸν ἀγγλικά καὶ γερμανικά.

— Ναί, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξῷ τούτῳ;

— Ἐν τῷ μεταξῷ; τρώγω τὰ φορέματά μου, καὶ τὸ ὄρο-
λόγι μου.

Προσεκλήθη ὁ μεταπρίτης τῶν φορεμάτων καὶ ἠγάρασεν ἀντὶ εἰκοσι φράγκων τὸν ἐπειδότη καὶ τὴν περισκελίδα. Μετέβλεπεν ἀκο-
λοῦθως εἰ εἰς νεὶ τοῦ ὠρολόγοποιου, καὶ εὖτος ἠγάρασε τὸ ὠρολό-
γιον ἀντὶ τεσσαράκοντα καὶ πέντε φράγκων.

— Δὲν ἐκάμαμεν κακὴν πώλησιν, ἔλεγεν ὁ Μάριος πρὸς τὸν Οἰκτιδῆν, ἐπιστρέφων εἰς τὸ ἐωμέτιον του· ἔλαβα ἐξήνταπέντε φράγκα, καὶ δεκαπεντὶ τὰ ὅποια εἶχα, ὀφειόμενα.

— Ναί, ἀλλ' ἀρξίρασε ἀπ' αὐτὰ τὸ ἐνοίκιον, ἀπητήτησεν ὁ Οἰ-
κτιδῆς.

— Καλὰ λέγεις· αὐτὸ ἐληφόμεθα, εἶπεν ὁ Μάριος.

Ὁ ξηνοδόχος παρουσίασε τὴν σημείωσίν του, ἥτις ἐδέχθη νὰ πλη-
ρωθῇ ἀμέσως. Τὸ ἐν αὐτῇ ποσὶν ἀνέβηκεν εἰς φράγκα ἑξομῆκοντα.

— Μὲ μένουσιν ὀκτὼ φράγκα, εἶπεν ὁ Μάριος.

— Ὡ ἀάθω! εἶπεν ὁ Οἰκτιδῆς· εἰς νὰ μάθῃς τὰ ἀγγλικά
θὰ φράγγῃς τὰ πέντε, καὶ πέντε εἰς νὰ μάθῃς τὰ γερμανικά. Ὅσον
ἀργὰ θὰ τρῶς πέντε φράγκα, τισὸν γρήγορα πρέπει νὰ καταπίνῃς
μὴ γλύστα.

Ἐ. τούτῳ ἢ θεῖα Γιλνεραζίν, ἀγαθὴ κατὰ βῆθος ἐν ταῖς
θλιβεραῖς περιστάσεσιν, εἶχε κατορθώσει ἐπὶ τίλους ν' ἀνακαλύψῃ
τὴν κατακλίαν τοῦ Μαρίου. Καὶ πρῶτον τινά, ἐπιστρέψας ὁ Μάριος
ἐκ τῆς σχολῆς, εἶπεν ἐπιστολὴν τῆς θεῖας του καὶ ἐξακόσια φράγκα
εἰς χροσίων, ἐνταῦς θηρακῆς χαρτίνης, ἰσφραγισμένης.

Ὁ Μάριος ἐπιστρέφει πρὸς τὴν θεῖαν του τὰ χρήματα ταῦτα
μετ' ἐπιστολῆς, ἐν ἣ ἔλεγεν εὐχαρίστως, ὅτι εἶχε τοὺς τρόπους νὰ
ζήσῃ εἰς τὸ εἶμα, εἰς εὐδαινα γινόμενος βέρος. Σημειωτέον δὲ ὅτι,
ἐνῷ ἔγραφε ταῦτα, μένον πρὸς φράγκα τῷ ὑπολειπόντῳ.

Ἡ θεῖα ἐν ἠθελήσει νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἀρετὴν ταύτην εἰς τὸν

πάππον, φρονήσιον μὴ εἶναι μᾶλλον τῶν παρούτων. Ἰστορεῖται ἄλλως
 τε, ὅτι ἡ γέρων τῆ εἶχεν εἰπεῖ.

— Ποιῖ πᾶν μὴ σε ἀκούω νὰ καὶ ἀπαρτίσῃς τὸν αὐτοῦ τοῦ
 αἰματόρου!

Ὁ Μάριος ἀπεκρίθη ἐκ τοῦ θυμοῦ ἐκείνου μὴ θέλων νὰ
 ὑποπέσῃ εἰς χεῖρα.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΤΟ ΕΞΟΧΟΝ ΤΗΣ ΔΥΣΦΟΡΙΑΣ

Δ'.

Ὁ Μάρτιος πενθόμενος.

Ὁ θεὸς κτίσας βίους εἰς τὸν Μάρτιον. Νὰ εὐχῆ τὰ φερίματά του καὶ τὸ ὑπερέχον αἰ. ἦτο πλοῦσι· ἀλλ' ἔβραχε καὶ τὸ ἀκίταυόλαστον ἐκείνο πρῶγμα, τὸ ἐνέκρησταιν ἐκείνο ὅπως κλεῖται εὐσεβασμένη ἀγγελία.

Δι' αὐτοῦ ἐνεκῶνται ἡμέραι ἀσπίδας, νόστιμα ἀσπίδας, ἐσπέραι ἀνευ φωτός, ἐσπέραι ἀνευ παύρας, ἐθελούσαι ἀνευ ἐργασίας, μίλλον ἀνευ ἐλπίδας, ἐίδωμα τροχημένων εἰς τοὺς ἀγκῶνας, παλαιὸς πῖλος κινῶν τῶν γίλωτα τῶν νεανίδων, θύρα τὴν ἐσπέραν εὐσεβασμένη κλειστή, εἰς τὸν μὴ ἔχοντα πίστωσιν, ἀθίδεια θρησκῶ καὶ ἰσοπέδου γλευσμοῦ γειτόνων, ταπεινότης, ποδοπατούμενη ἀξιοπρέπεια, εὐπρόδεκτοι εὐσεβήποτε ὑπηρεσίας, ἀπογεγεῖσταις, πικρία, ἀπογοήσις.

Ὁ Μάρτιος ἔλαθε πῶς τὰ πάντα καταπίνοντα, καὶ πῶς πολλὰς οὐδὲν ἄλλο ἔχει τις πρὸς τροφήν του ἢ μὴ πάντα τὰύτα.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ

ΦΥΛΑ. 109

Δημόσια Κεντρικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη Σαμου

Ἀκριβῶς καθ' ἣν ὤραν ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην ἀξιοπρέπειας, διότι ἔχει ἀνάγκην ἔρωτος, ὁ Μάριος ἠσθάνετο ἐκυτὸν καταγελωμένον, διότι ἦτον ἐνδεόμενος κακῶς, καὶ περιπαίζομενος, διότι ἦτο πτωχός.

Εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ἡ νεότης φουσκώνει τὴν καρδίαν ἡγεμονικῆς ἐπίρρουσι, σπένθη, πολλάκις νὰ ταπεινώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν τρυπημένων ὑποδημάτων του καὶ νὰ ἴδῃ τὰ ἀδίκαια εἰσὶν καὶ τὰ σπαρζικέρεια τῆς πείνης ἐρυθρήματα.

Θαυμασία καὶ τρομερὰ δοκιμασία, εἴ ἦε αἱ μὲν ἀσθενεῖς ἐξέρχονται ἀτιμασμένοι, οἱ δὲ ἰσχυροὶ αὐτῶν ὑπερβαίνει. . . Χωροστέρρον, εἰς ὃ ἡ εἰμαρμένη ρίπτει τὸν ἄνθρωπον, ὁσάκις αὐτὴ θέλῃ νὰ ἔχῃ ἐνὸς φούλου ἢ ἐνὸς ἡμιθέου τὴν ἀνάγκην.

Δίτι διὰ τῶν μικρῶν τούτων θυσιαστικῶν πολλὰ ἐγίνοντο μεγαλοεργήματα.

Ποιοὶ καρτερικοὶ καὶ ἀγνωστοὶ ἥρωες, ἀντιπαλαίοντες ἐν τῷ εὐεταίῳ σώματι πρὸς τὸ σῶμα κατὰ μερταίαις ἰσχύος τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν στενεχωριῶν!

Θρίμβοι εὐγενεῖς καὶ μυστικοί, εἰς οὐδὲν ὄμμα ὀρατοί, τοὺς ὀπείους οὐδὲν εἶδη ἀντιβραβεῖν, καὶ οὐδὲν ἀλλοτρίω χειρὶ.

Ἡ ζωὴ, ἡ ἀκαστοχία ἢ ἀπολύτωση, ἡ ἐγκλιταίειψις, ἡ πτωχία, εἶνε καὶ αὐτὰ πεδία μάχης, ἔχοντα τοὺς ἥρωας τῶν ἀφανῶν μὲν ἤρωας, ἀλλ' ἐπίστε ἐνδοξοτέρους πολλῶν μεγαλῶν.

Οὕτω μαρτυροῦνται φέουσι ἰδραίαι καὶ σπένια· ἡ πείνα αὐτὴ ἦτις πάντοτε σχεδὸν τυγχάνει μητρική, ἐπίστε καθίσταται μήτηρ ἢ γυμνητεία γενεῶν τῶ ἠθικῶν καὶ ψυχικῶν σθῆνος· ἡ ἀπίγνωσις εἶνε τροφὸς τῆς ὑψηλῆς φιλοσοφίας· ἡ εὐστοχία εἶνε καλύτερον γάλα διὰ τὰς μεγαθύμους φέουσι.

Ἦλθε στιγμή νὰ σαρώσῃ ὁ Μάριος τὸν κειτῶνά του, ν' ἀγοράζῃ ἐνὸς σολῆου τρεῖς ταγγίον, νὰ περιμένῃ τὸν νόκτα, ἵνα ἐλθῇ εἰς τοῦ ἀρτεπαῖλου, ν' ἀγοράσῃ φωρίον, καὶ φέρῃ αὐτὸ λαθραίως πῶς εἰς τὴν φωλιάν του, ὅπου τὸ ἐτραγεῖν ὡς ἂν τὸ εἶχε κλέψαι.

Τὸν ἰδὲν ἐπίστε εἰσδύοντα εἰς κρησπίδων μεταξὺ τῶν φλυρροσῶν μεγαρροσῶν αἰτίνας τὸν παρηγεῖν ἴσον, νῆον δεῖλδον, φέροντα ὑπὸ μάλης βιβλία, νῆον δεῖλδον καὶ βλεσκον ἐκατότῃ, ὅστις, ἀπερχόμενος ἀφῆκε τὸν πῆλον ἀπὸ τοῦ μετώπου του, περροσμένου ὑπὸ ἰδρωτός, ἔχαιριτα ὑπελάττει τὴν κρησπίδον ὅτι, ἀπερροσαν διὰ τὴν τούτην τιμὴν,

ἀπέρχονε δεύτερον χειρισμὸν πρὸς τὸν ὑπέρτερον τοῦ κριτωπωλείου, εἶχται μία πρόδια κοπελίτα ἀντὶ ἑξ ἢ ἑπτὰ σολῶν, τὸ περιτύλιξεν εἰς τὸ χαρτίον τὴν ἰθαγενὴ ὑπὸ τὸν βραχίονά του μεταξὺ δύο βιβλίων καὶ ἀπέρχεται.

Ἦτον ὁ Μάριος. Ἐξ ἰκεῖνης δὲ τῆς κοπελίτας, ἦν ἐψηγε μόνος, ἕξ ἡμέρας τρεῖς.

Διότι, τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἐτρῶγε τὸ κρέας, τὴν δευτέραν τὸ λίπος, τὴν τρίτην εἶλαχε καὶ τὸ κέκαλον, ροκανίζων καὶ αὐτὸ. Ἡ θεία του ἀπεπειράθη, ἐπανειλημμένως νὰ τῷ στείλῃ τὰ ἐξακόσια βράχια. Ὁ Μάριος τὰ ἐπέστρεψε, λέγων ὅτι οὐδεὶς ἔστρεψέτο.

Ὅτε συνέβη εἰς αὐτὸν ἡ περὶ ἧς ἀνωτέρω μεταβολὴ ἐν ταῖς ἰδέαις, ἔφερε τὸ πένθος τοῦ πατρὸς του· διότι ἔατοτε ἡμελευμένον. Ἄλλ' αὐτὸς μὲν εἰν ἄφρατον ἔατοτε τὰ μαῦρα φορέματα, αὐτὰ ὅμως ἐπὶ τίλους τὸν ἄφρατον.

Ἦλθεν ἡμέρα καθ' ἣν εἰν εἶχε πλέον ἐνδύμα. Το πανταλόνι κατάρρειν εἰς ράκη· ἀλλὰ τὸ φόρεμα !... Ἦως νὰ κάμῃ;

Ὁ Οἰκιστὴς πρὸς εἰν εἶχε φρονῆ, καὶ ὁ Μάριος κατὰ ἀπέρρους περιστάσεις χρήσιμος, τὸν ἔδωκεν ἐν ἐνδύμα του παλαιόν. Ἀντὶ τριάντα σολῶν εἰς καλοεργίᾳ τῆς ἰστρίας τὰ ἰσῶ ἔξω, καὶ οὕτως πῶς τὸ ἐνδύμα ἔφρατ, ὡς νῦν.

Ἄλλ' ἦτο πρίσνον. Ὅθεν ὁ Μάριος ἔατοτε εἰς ἄρχητο μόνον διὰ νυκτὸς· εἶς οὗ τὸ ἐνδύμα του ἰσάινετο μέλας. Θελῶν, ὁ δυστυχὴς, νὰ διατηρῆ τὸ πένθος του ἐνδύοντο τὸ σκεῖος τῆς νυκτὸς.

Ἐν ταύταις ἔλαθε τὸ διπλωμά του ὡς διακηγῆρας. Καὶ τότε πλέον ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸν πάππον του δι' ἐπιστολῆς ψυχρῆς μὲν, πλήρους ὅμως σεβασμοῦ καὶ εὐπειθείας. Ὁ κ. Γιλνερμάν ἔλαθε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τρεμῶν, τὴν ἀέγωνος, καὶ τὴν ἀπέρψε σήσιας αὐτὸν εἰς τὰ τέσσαρα.

Μετὰ εἰς ἡ τρεῖς ἡμέρας, ἡ δεσπότης Γιλνερμάν ἤκουσε τὸν πάππον τῆς, ὅστις εὐρίσκατε εἰς τὸν κοιλῶνα του, νὰ ἔμειν καθ' ἑαυτὸν.

Ταῦτα σκέψανεν εἰς τὸν γεροντα, ὅσῳκι ἦτο τεταραγμένος. Διότι ἡ γεροντοκόρη ἀρράσιν καὶ τὸν ἄκουε λέγοντα.

— Ἄν εἰν ἦσαν ἕνας ἀδελφοί, θὰ τῆς εἶπες πῶς εἰν ἔμπορεῖ κίβεις νὰ ἦτε βραῖον καὶ ἐν ταύτῳ ἀκηγῆρας.

Β'.

Ὁ Μάρκος πτωχός.

Ὁς τις πτωχὸς, συμβαίνει καὶ εἰς τὴν πείνῃ καὶ τὰς ἐχθραῖς καὶ αὐτὸν ἐπὶ τέλος καταστρέφει. Διαφθείρει τὸ πνεῦμα καὶ σχηματίζεται. Ὁ στερομένους τῆς τῆς ζωῆς τοῦ φωτός ἀναπτύσσεται εὐκρινῶς μὲν, ἀλλ' ἱπταρῶς.

Ἰδὼς τὴν τριπλὴν εὐχὴν ἀποδοτικὴν τὴν ὑπαρξίν του ὁ Μάρκος. Ὁ νῆος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐσχατιστικτοῦ κέντρου· αἱ ἰσχυροὶ κινήσαν ἐπὶ ἀξίωσιν ἐπὶ τὸν πτωχὸν κατ' ὄλιγον.

Διὰ τῆς ἀλλοτῆς ἰργασίας, ἐκ τῆς καρτερίας, τῆς ἰσχυρίας καὶ θελήσεως ἀποβῆκεν ἐκ τοῦ πτωχῆτος ἐκ τῆς ἰργασίας του πρὸς τὰ ἰσχυρὰ ἀξίωσις ἀξίωσις κατ' ἴσους.

Ἐξῆς μίθῃ τα γερμανικά καὶ τὰ ἰγγλικά· γάρ εἰς τὸν Οὐκράϊν, ὅρα καὶ τὸν συνισχετίσε μετὰ τοῦ φιλίου του ἐθελιοπίλου, ὁ Μάρκος συνέταττε προγράμματα, μεταφράζει ἰσχυρῶς, ἐσχυρῶς ἐκδοσεῖν συνέγραψε βιβλίον, καὶ οὕτως ἐκέρχεται τὰ ἰσχυρὰ ἀξίωσις του. Ἐξῆς εἰ εἰς τὸν πτωχὸν ὄχι κακῶς.

Ἐπὶ τῆς ἀξίωσιν ἐκ τῆς ἀξίωσιν του εἰς τὴν πτωχὴν τὸν Κάρκα ἀξίωσις ἀξίωσις κατ' ἴσους.

Ἐστὶν ἐν εὐχῇ ἰσχυρῶς εἰ, τὰ ἀποβῆκεν ἀναγκαστικῶς· ἀλλ' ἀνάγκη εἰς αὐτόν.

Εἰς τὴν γερμανικὴν ἀξίωσιν εἰς τὴν ἀξίωσιν ἀξίωσις κατὰ μῆνα ἕνα εὐχῆς αὐτὴ τὸ ἀξίωσιν του καὶ εὐχῆς τὸ πρῶτον ὄλιγον ἀξίωσιν, εἰς ἀξίωσιν καὶ ἰσχυρῶς εἰς ἀξίωσιν. Ὁ ἰσχυρῶς εἰς τὴν ἀξίωσιν ἰσχυρῶς τὸ πρῶτον ἰσχυρῶς τὸ πρῶτον του.

Ἐξῆς εἰ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν ἀξίωσιν ἀξίωσιν, ἀναλόγως τῆς ἀξίωσιν τῆς ἀξίωσιν. Τὸ ἀξίωσιν ἀξίωσιν τῆς ἀξίωσιν ἀξίωσιν καὶ ἀξίωσιν ἀξίωσιν εἰς ἀξίωσιν τῆς ἀξίωσιν ἀξίωσιν, τῆς ἀξίωσιν ἀξίωσιν ἀξίωσιν.

Σωρόν εἶν ἴπριν. Ἐπρωγιν εἶς σολείων κρεας βραστον. τριῶν σολείων ὄσπρια βραστά καὶ ταῦτα μετ' ἄλλω βουτυροῦ ἔλιπουν, καὶ τριῶν σολείων τυρόν καὶ ὄσπρια. Ἦω. ἴον ἔλαμβανεν ὄσπρια γήλιν ἀντὶ ἑτέρων τριῶν σολείων. Οἶνον εἶς ἀέλου μόνον ὄσπρ.

Μετὰ τὸ γεῦμα, εἶδε καὶ εἰς τοὺς ὑπερήτη, τοῦ ξινοδοχείου ἐν σολείον, ἔλαμβανε δ' ἐκ τῆς κούρας Ρουσσῶ ἐν μεύιαμα καὶ ἀπφρ-
χετε. Ἄντὶ δεκαεῖς σολείων (τῶν τεσσάρων πεμπτα. ἐντὶ φράγκω) εἶχε γεῦμα καὶ μεύιαμα.

Λαιπόν, τέσσαρα σολεία εἶς τὸ προγεῦμα, καὶ δεκαεῖς εἶς τὸ γεῦμα, καθ' ἑκάστην, σιμπεσοῦντο κατ' ἑτέρας τριακόσια ἑξήκοντα πέντε φράγκα. Προσθήσαστε τὰ τε ἀκοντα τοῦ ἐνοκίου καὶ τα τρια-
κοντα εἶς τοῦ θυρωροῦ, καὶ τὴν μακρὰ ἴδω ἑξῶς εἶς τετρακοσίων πενήκοντα φράγκων ἢ ἄλλοις τριετίαι, καὶ καὶ καὶ ὑπερήτιαι.

Διὰ τὰ φράγματά του τὴν γρασὺν ἐκαστὸν φράγκα. Ἐὰ τὰ ἀπφρ-
φουχα πενήκοντα, εἶς τὰ πλοισιὰ ἑτέρα πενήκοντα εἶς ἄμα εἶν ὑπερήτιαι, τὰ ἑξῆς εἶς πενήκοντα φράγκα.

Ἦστοι τῶν ὑπερήτιων καὶ πενήκοντα. Ἦστο πλοισιαι. Ἐν ἀνάγκῃ
εἶδω καὶ περὶ τὰ δεκα φράγκα εἶς τὴν τῶν φιλων τῶν ἀνεῖθ,
μαλιστα νὰ ἀνευθεῖ τῶν ἀνεῖθ ἢ Ουκιάδη; εἶς ἑξήκοντα φράγκα.
Ἦστο πρὸς τὴν θυρωροσιν, ἑκάστῳ εἶν εἶχεν ἑσπίαν, τὸ ζήτημα ἦτο ἀφ'
ἐκαστοῦ ἠλοποκρίμενον.

Ἦστο πάντοτε εἶς ἐνδοκίαι, καὶ τῆς μιν, παλαιὰν, εἶς τὰς
καθημερινὰς, τὴν εἶς, καθ' ἑτέρας, εἶς τὰς ἐνδοκίαις περιστάσις.
Ἄμειότεραι ἦσαν μεύιαμα.

Ἦστο ἑκάστη εἶχε μιστὸν τριῶν τὴν μιν ἑφρα, τὸ δεύτερον καθαρὸν,
τὸ τρίτον ἦτο πάντοτε εἶς τὴν πλοισιαν. Ὅταν ἐφθίροντο, τα εἶδω
πρὸς ἐπιδοκίωσιν. Σιμπεθως ἦσαν σχομένηα, καὶ εἶς τὰς ἐκαστῶν
τὸ ἐνδοκίον τῶν μίχρ τῆς σιμπεθως τῶν.

Ἦστο νὰ παρελθῶσιν ἑτέρας πολλὰ, ὅπως εἶδω ἐκαστὸν εἶς τοιαύτην
ἀνεῖθ κατὰ τῶσιν χρόνοι ἑσπίαι, ὅσασθαι χρόνοι, ὡς τῶσιν μιν
εἶς διατρέξει ἐπιδοκίωσιν, τῶν εἶς βαινὸν ὁμαλῶς.

Τὰ πάντα ὑπερήτιαι ἐν σιμπεθως σιμπεθως, τὰ πάντα ἑφραξεν, ἀλλ'
ὄσπρια ἑφραξεν. Ἦστο ἀναλογίζομενος εἶς ὄσπρια ὑπερήτιαι
εἶς ὄσπρια, εἶς εἶς ἑνα ὄσπρια.

Ἦστο τὸ ὄσπρια εἶς ἑφρα. ὄσπρια. Ἦστο μάλιστα εἶς εἶ

δυναστίς εἶνε χείρων δεσπότης, διότι ὁ μὲν δεσπότης εἶνε κύριος μόνον τοῦ σώματος, ὁ δὲ δυναστής καθίσταται κύριος καὶ τῆς φιλοτιμίας ἡμῶν, ἐπειδὴ θάναται καὶ νὰ τὴν κολαφίσῃ.

Ἐπρωτὶς νὰ μείνῃ νήσιος, παρὰ νὰ δυνασθῇ. Αἰσθανόμενος ὅτι τὰ ἔκρη συνκιντῶνται, καὶ ὅτι, ἂν ὁ ἄνθρωπος πρὸς ὅσον προσέξῃ, ἡ ἐλευθέρωσις τῶν πόρων εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐπιφέρει τὴν ταπεινώσειν τῆς ψυχῆς, ἠγγρῶπιει φιλοτιμῶς ἐπὶ τῆς θέσεώς του.

Ἐκλείπεται ὅτι, ἂν ἴσχυται τοῦτο τὸ ἴδιον ἢ ἐκείνην τὴν διατύπωσιν, ἅτινα εἰς πᾶσαν ἄλλην περιστάσειν θὰ ἰθιωροῦντο ὅπ' αὐτοῦ ὡς ἀπλοῦς σεβασμὸς πρὸς τὸν θεῖον ἢ θεῖνα θὰ ἐπιτύχῃται· τὰ ἰθιωροῦν νῦν ὡς ἐξουσιαστικὰ καὶ ἀνεκτικὰ.

Δεικνύεται νὰ προχωρήσῃ, φοβούμενος μὴ ὠπισθοχώρῃ ἰσολοθῶς. Καὶ εἰς ὅλας τὰς δοκιμασίας ταύτας ἐπιφυλάσσει ὑπὸ μυστικῆς τινος φωνῆς ἐν αὐτῷ ὑπαρχούσης. Ἡ ψυχὴ σκελεθῆναι τὸ σῶμα, μάλιστα ἐκ καὶ τὸ ἀνεπιτερεῖ κατὰ τινος στιγμῆς. Ἡ ψυχὴ εἶνε τὸ μόνον πτηρὸν τὸ ὑπερβαίνει τὸ κινῶσθαι του.

Ἐκ τῆς κριτικῆς τοῦ Μαρίας ἦτο ἐγκαταραγμένον πλησίον τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς του καὶ ἄλλο εἰς ὄνομα, τὸ τοῦ Θεοφάνους.

Φωνὴ ἐπιθυμίας καὶ σεβασμῆς, ὁ Μάρκος κυρίως ἐν τῇ φαντασίᾳ του ὡς περιβιβαζόμενος ἐν ὄψεσιν αἰγλῆς τὸν ἄνθρωπον, εἰς ἂν ἐνέμιζαν ὅτι ὄφειλε τὴν ζωὴν τοῦ πατρὸς του, εἰς τὸν ἀνδρείον ἐκείνον λογίζαν, ὅτι, εἴχε σώσει τὸν συσταγματὴσχην ἀταλαυνῶτα ὑπο τὴν χεῖρα τῶν ἐχθρικών μέρων καὶ στρατῶν τοῦ Βιτερλώ.

Οὐδέποτε ἀναγνώριζε τὴν μητέρα τοῦ ἀνθρώπου τοῦτου ἐπὶ τῆς τοῦ πατρὸς του ἀλλ' ἔτρεφε καὶ πρὸς ταῖς ὄψιν τὸ αὐτὸ σεβας.

Πολὺ μᾶλλον κῆρυξεν ἡ συμπάθεια καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ νέου πρὸς τὸ Θεοφάνους, ἀφ' οὗ, ὡς εἴχε πληροφορηθῆ ἐν Μομφερραίᾳ οὗτος περιήλθεν εἰς πτώχευσιν.

Ἐκτοσὶ ὁ Μάρκος κατεβηκε πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ξενολόγου καὶ τῆς οικογενείας του εἰς τὴν εσπέρην τῆς πύλης ἀβύσσου, ὅπου εἴχον ἰξαστασθῆ.

Ἐπρωτὶς εἰς τὸ χωρίον Σελ καὶ εἰς τὰ ἄλλα τὰ πᾶρξ τρεῖς ἢ τεσσαρὰ χωρία· ἐπὶ τρεῖς ἢ τεσσαρὰ εἰς τὰς πρὸς τὸν αὐτὸν τῶν ἰσχυρῶν τὰ ὀλίγα χρήματα τῶν ἀποσκευῶν του, ἀλλ' ἄλλο

ήθύναντο νά τόν διαρωτίσῃ περὶ Θεναρδέρου· τὸν ἰνομιζεν ἀναχωρη-
σαντα εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

Καὶ οἱ θανισταὶ τοῦ ὄμοι τὸν εἶχον ἀναζητήσει, μετριωτέραν μὲν
τῆς τοῦ Μαρίου τρέφοντες οὕτω πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν, ἰλίσκη δὲ
ἀπεγνωσμένως, ἀλλ' οὐδ' αὐτοὶ κατώρθωσαν νά βάλωσιν ἑπ' αὐτοῦ
τὴν χειρὰ των.

Ὁ Μάριος σχεδὸν ἐμίμητο ἑαυτὸν ὅτι ἐν ἐπιτελευρήσασθαι ἀφ' ἑρω-
νί του. Τοῦτο ἦτο τὸ μόνον χρέος, ἕπερ κατέλειπεν εἰς αὐτὸν ὁ συν-
ταγματάρχης, καὶ ἤθελε νά τὸ πληρώσῃ ὁ Μάριος, ὡς ἐπιπαύσασθαι
εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς τιμῆς του.

— Πῶς εἶνε τρέπος; ἔλιγε πολλήκις καθ' ἑαυτὸν ὅταν ὁ πατήρ
μου κατέλειτο εἰς τὸ πεδὸν τῆς μάχης, καλὰ ἠμπερῶσεν ὁ Θεναρδέ-
ρος καὶ τὸν ἤρε μέσα εἰς τὸν καπνὸν καὶ μέσα εἰς τοὺς μύδρους. Τὸν
ἐπῆρεν εἰς τὸν ὤμὸν του, καὶ τὸν ἀπέγαγεν, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ἐν
ἐχρεώσεται τίποτε εἰς τὸν πατέρα μου, ἐγὼ δὲ τώρα, ἔσται χρεωστῶ
εἰς τὸν Θεναρδέρον τόσα, ὡς εἶμα ἰκανὸς νά τὸν εἶρω ἐντὸς τοῦ σκό-
τους, ἔκου ἀγωνῆ, καὶ νά τὸν ἐπαναρέρω ὄμοι ἀπο τοῦ θανάτου εἰς
τὴν ζωὴν. Ὡ, θά τὸν εἶρω!

Καὶ ἀληθῶς ὁ Μάριος θά εἶδε τὴν μίαν τῶν χειρῶν του, ὅπως
εἶρε τὸν Θεναρδέρον, καὶ θά εἶδε τὸ ἴδιόν του αἷμα, ὅπως ἐξαγάγη
αὐτὸν ἐκ τῆς πεινῆς. Τὸ νά εἶδῃ τὸν Θεναρδέρον, νά παρίσχη ὅποιαν-
δήποτε πρὸς τὸν Θεναρδέρον ὑπηρεσίαν, νά τὸν εἶπῃ; «Σὺ μὲν ἐν
μὲ γνωρίζεις, ἐγὼ ὄμοι σὲ γνωρίζω! Ἴδού τώρα εἶμ' ἐδῶ παρὼν.
Διατελῶ εἰς τὴν διάθεσίν σου! Τι εἶναμαί διὰ σὲ;» — Ἴδού τὸ γλυ-
κύτατον καὶ λαμπρόταρον τῶν ὀνείρων τοῦ Μαρίου.

Γ.

Ὁ Μάριος ἐνῆλιξ.

Κατ' ἐκεῖνον τὸ καιρὸν, ὁ Μάριος ἦτο ἰκασσαεὶς. Τὸν πάππον του εἶχεν ἀρῆσει πρὸ τριῶν ἰτῶν. Μεταξὺ των αὐτῶν ἄλλο συνέδη ἐν τῷ μεταξὺ τούτων οὐδὲς ἀπεικρίθη, ἀ ἐπαναλαβὴ τὰς σχέσεις του, οὔτε νὰ ἐπανίδῃ ὁ εἰς τὸν ἄλλον.

Ἄλλως τε, διατί νὰ ἐπανίδωσαι ἀλλήλους; διὰ νὰ ἐλθωσιν εἰς σύγκρουσιν; Καὶ τίς τῶν δύο θὰ ὑπερίσταν; Ὁ Μάριος ἦτο σκευὸς χιλιεστῶν, ὁ γέρον Γιλανερμαν ἦτο σιδηρῆ χότρα.

Ὁμολογεῖται, ὅτι ὁ Μάριος εἶχε παρῆχηται τὴν καρδίαν τοῦ πάππου του.

Αὐτὸς ἐφροτάζετο, ὅτι ὁ γέρον ἐκεῖνος σιδήσει τὸν ἡγάπη. Ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, λακωνικὸς πρὸς αὐτὸν καὶ τραχὺς καὶ σκόπητος, ὁ πάντοτε βλαστρημῶν καὶ κραυγῶν καὶ ἐγείρων τὴν γάβρον του, ἄλλην ἔεν εἶχε πρὸς αὐτὸν στοργήν, ἢ τὴν ἐλαφρὰν ἐκείνην καὶ ὁμοῦ ἀδελφικήν τῶν γερόντων εἰς τὸς κωμῶδας.

Ὁ Μάριος ἠπατάτο.

Ἵπάρχουσι πατέρες μὴ ἀγαπῶντες τὰ τέκνα των, ἄλλὰ ἐν ὑπέρχει πάππος μὴ λατρεύων τὸν ἐγγονὸν του. Κατὰ βίβλος, ὡς εἶπομεν καὶ ἀλλοῦ, ὁ Γιλανερμαν ἰλάτρευε τὸν Μάριον.

Τὸν ἰλάτρευε κατὰ τὸν ἰδικόν του ὁμοῦ τρόπον, μὴ ἕβρις καὶ κολαφισμὸς· ἀλλ' ἀπὸ ἐν ἀνερίτη, ὁ παῖς, ὁ γέρον ἐσθάνθη ἐν τῇ καρδίᾳ σκοτεινὸν τι κενόν· καὶ ἐπρόσταξε μὲν νὰ μὴ τῷ ἀναρίψωσι πλέον περὶ αὐτοῦ, κυρίως ὅμως ἐβλήθετο, ὅτι πῶς κατὰ τοῦτο ὑπεκούσαν.

Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας ἔβλεπεν ὅτι ὁ Βουναπαρτιστὴς οὗτος καὶ ἰκωδῆνος καὶ αἰμοχαρὴς ὀγκροκτικὸς θὰ ἐπανήρχετο· ἀλλὰ παρήλθεν ἰδουμάεις, μῆνας καὶ ἔτη καὶ τὸ αἰμοφόρον θηρίον ἐν ἐφάνετο, ἀπῆλπετο, ὅτι ὁ γέρον καὶ ὠδύρετο.

— Καί ὅμως ἔν ἡμποροῦσα νά μή τόν διώξω, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν.

Ἐπειτα δὲ ἐσχέπτετο.

Ἐάν καί τώρα μ' ἔλεγεν ὅ,τι μὲ εἶπε, θ' ἤμουν ἰκανός πάλιν νά τόν ὑπεβάλω ;

Καί ἡ μὲν ὑπερφία τοῦ ἀπεκρίντο ἀνέως, ναί, ἡ δὲ γρηναί κεραιή του, ἀνεύλωσα ἐν σωπῇ, ἀπεκρίντο περιλύπως, ὄχι. Κατά τινος ὥρας καθίστατο τῶντι περίλυπος. Ἡσθάνετο τὴν στέργειν τοῦ Μαρίου.

Οἱ γέροντες ἔχουσι ἀνάγκην ἰατρῆς, στρογῆς καθὼς το θάλακος τοῦ ἡλίου, ὅσοι καὶ αὐταὶ εἶνε θάλακος πρὸς αὐτούς. Ὅσον ἰσχυρῆς φύσεως καὶ ἂν ἦτον ἡ ἀπιστία τοῦ Μαρίου, συνεκάμφε τὸν ἀνθρώπον.

Ὁ κόσμος ἂν κατεστρέφετο, ὁ Γλιενορμάν δὲν ἤθελεν, οὔτε κατὰ ἐν ἔθνος, νά προσέλθῃ εἰς τὸ «παλακοπιῶν» ἐκεῖνο, ἀλλ' ὅμως ἔπασχε. Δὲν ἤρώτα περὶ αὐτοῦ ποτέ, ἀλλὰ τὸν εἰσενοεῖτο ἀδιαλείπτως. Ἀπεμακρύνετο δὲ ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

Ἦτον ἀκόμη, ὡς ἄλλοτε, φριδρός καὶ βίαιος, ἀλλ' ἡ φριδρότης του εἰχί τινα τραχύτητα σπασμοειδήν, ὡς νὰ περιεῖχεν ὀργὴν καὶ ἄλγος, καὶ οἱ ὀρμητικότης του ἀπέληγον πάντοτε εἰς μελαγχολικὴν τινα πρῶτητα. Ἐλεγεν ἐνίοτε· Ἐί καὶ νά ἔξανέρχονταν, τί καλὸν ρίσκουμα θά τὸν ἔδεικα! Νά ἰσθ' μια φορὰ!

Περί δὲ τῆς θείας, πόσον ὀλίγον ἰσκέπτετο αὐτῇ, ὥστε ποτέ ἔν ἡγάπη πολὺ πρὸς αὐτὴν ὁ Μάριος κατίστη τῆς ἀμυδρός ὡς σκιά, καὶ μᾶλλον θά τὴν ἠμέλλε διὰ τὴν γαλήν καὶ διὰ τὸν ψιττακὸν τῆς, ἂν εἶχε, παρὰ οἱ ἐκεῖνον.

Ἐάν πρῶτον ἡ κρυφία ἀληθειῶν τοῦ γέροντος Γλιενορμάν, τοῦτο προέβλεπε ὅσοι τὴν περιέλασκον ὄλην εἰς ἑαυτόν, προσέχων μὴ τις μὲντεθῶν αὐτῇ.

Ἡ λύπη του ὤμαρξζε πρὸς τὰς κρυφούς ἐκείνας τῆς νέας ἐξομωρεσίας, αἵτινες καίτοι τοῖ ἰσθ' τῶν κρυφόν. Συνέβαινεν ἐνίοτε νά τὸν ἀνταρξερ φερτικῆς τις φίλος περὶ τοῦ Μαρίου τὸν ἡρώτων, παραδείγματα χάρου.

— Καί τί κάμνει, ἡ καὶ τί γίνεται δὲ ὁ κόσμος ἰγγονός σε.

Ὁ γέρον ἀπεκρίντο ἡ στενάζων, ἂν ἦτο ληπόμενος κατ' ἐπίνοιαν

τὴν στιγμήν, ἢ ἀποξέων μόριόν τι κονορτοῦ, ἢ ἐβλεπεν ἐπὶ τῆς χει-
ρίδος του, ἂν ἤθελε νὰ φανῆ εὐθυμος.

— Ὁ κύριος βαρώνος Πορμερσύ; Κίππος, ἀειφοδικοχηροῦ
καὶ αὐτός.

Ἐνφ' ὁ πάππος μετενόει πικρῶς, ὁ Μίριος ἰθριμάθει. Καθὼς συμ-
βαίνει εἰς πᾶσαν καρδίαν ἀγαθὴν, ἢ ἐνδοξία τοῦ εἶχεν ἀραιρίσει τὴν
πικρίαν. Ἀνεπίλπει τὸν κ. Γιλνορμάν ἀνευ τῆς ἐλαχίστης, πικρίας
ἡδέως μάλιστα, ἀλλ' εἶχεν ἀπόρατον νὰ μὴ δεχθῆ πλέον τίποτε ἐκ
τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ὑπῆρξε κινδύος πρὸς τὸν πατέρα του.

Ἐθεωροῦτο δὲ εὐτυχὴς ὅτι διὰ τὸν πατέρα του ἔπαυε καὶ ἐπιπα-
σχεν. Οὕτως ἡ σαληραγωγία τὸν εὐρίσκει καὶ τὸν ἡρασιαν. Ἐλεγε
καθ' ἑαυτὸν μετὰ τινος ἀγγλιχίστιως ὅτι, «αὐτὰ ὅλα εἶν ἦσαν
τίποτε».

Ὅτι ἀνευ τούτων θὰ ἐτιμωροῦτο βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ
πολύ βαρύτερον διὰ τὴν ἀσεβῆ ἀειφορίαν του πρὸς τὸν πατέρα,
καὶ τούτου πατέρα μάλιστα ὅτι εἶν θὰ ἦτο δικαίον, ὁ μὲν πατὴρ
του νὰ τὰ ὑποφέρει ὅλα, αὐτὸς δὲ τίποτε ὅτι ἄλλως τε τί ἦσαν
οἱ κόποι του καὶ ἡ στενοχωρία παραβαλλόμενα πρὸς τὸν ἡρωϊκὸν
βίον τοῦ συνταγματάρχου! ὅτι, εἶλες πάντων, μόνος τρόπος τοῦ νὰ
προσεγγίσῃ εἰς τὸν πατέρα του καὶ νὰ τῷ ὁμοιάσῃ, ἦτο νὰ φερίται
ἀνδρείως κατὰ τῶν πολεμίων καὶ ὅτι τοῦτο βεβαίως θὰ εἶναι ὁ συν-
ταγματάρχης, ὅταν ἔγρησε, εἴθε εἶναι ἀξιοκαλλίστος ἕως ὁ Μίριος εἶτ'
κολοῦθαι νὰ φέρῃ, ὅχι πλέον ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐγγυερῶν
ἐκείνου τοῦ συνταγματάρχου ἀπωλέσθαι, ἀλλ' εἶπο τῆς καρδίας του.

Καὶ ἔπειτα, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τὸν εἶχεν ἀποῤῥαλι, ὁ πάππος
του, ἦτον ἀκόμη παιδίον, τῶρα δ' ἔγινεν ἀνὴρ. Τὸ ἡσθάνετο. Ἡ
πενία, πάλιν ἕως τὸ εἰπώμεν, τὸν ὠφέλησεν.

Ἐν τούτοις, καίτοι ἀκηγῆρος, οὐτε ἀειφοροῦ οὐτε ἀειφοροῦ
ρεῖα, καθὼς ἐφρόνει ὁ γίρμιν Γιλνορμάν, ἀλλὰ γενόμενος ἐκδοξος
εἰς τὸν ἰδνικὸν μῦλλον κόσμον, ὡς εἶπον τῆς ηλικίας του, ἰθαῦρον
ὡς ὄχληρον τὸ νὰ ζητῆ ἄλας καὶ νὰ φρετῆ εἰς ἀκαστόματα. Πρὸς τί
ὄφελος; Ἠρκεῖτο εἰς ὅ τι ἐαίρθηεν ἐκ τοῦ εβιδλιοπώλου. Ἐργασί-
μενος ὀλίγον, εἶχεν ἀντιμεθεῖν τινὰ βεβαίαν καὶ ἐπαροῦσαν εἰς τὰς
παρούσας χρῆμας του.

Τὸν ἐπροσάθη κατάλαμα καλὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἄλλου πινὸς βιβλιο-

πόλου, ὡς καὶ μισθὸς ὠρισμένος ἐκ χιλίων πεντακοσίων φράγκων κατ' ἔτος, ἵνα ἐργάζεται τακτικῶς.

Καλὸν κατάλυμα, καὶ χίλια πεντακοσια φράγκα! Ναί, ἀλλὰ καὶ να μὴ ἦνε ἐλεύθερος! να ἔχη τὰς ὥρας τοῦ προσδωρισμένης! να ἦνε ὑπομίσθιος συγγραφεὺς! Δὲν κατεῖχθη νὰ δουλώσῃ τοιοῦτοτρόπως τὸ πνεῦμά του. Ἀπεποιθῆ ταύτην τὴν θέσιν.

Ὁ Μάριος ἔζη μεμονωμένος· οὔτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἐμίλεν, οὔτινος προῆδρευεν ὁ Ἐνζολωφάς. Εἶχε ποιηθῆ τὸ πνεῦμά του ἐξ ἐκείνης τῆς ἐμπειρίας· Ἐμείνει ὅμως μεθ' ὄλων τῶν νέων ἀγαθὸς φίλος· χρεῖας τυχεύσης, ὅλοι οὔτε ἦσαν πρόθυμοι νὰ συντρέχωσιν ἀλλήλους διὰ παντός τρόπου· ἀλλὰ πλὴν τούτου οὐδὲν ἄλλο.

Ὁ Μάριος ὅλο εἶχε φίλους· ἵνα νειν, τὸν Οἰκιάδην καὶ ἕνα γέροντα, τὸν τοῦ στοιαῖου. Ἐλάσιν ἐξ μᾶλλον πρὸς τὸν γέροντα· πρῶτον, εἰς αὐτὸν ὤρειλε τὴν ἰδιότητα τοῦ μεταβολῆν καὶ εἰς αὐτὸν ἐχρεώσται διὰ ἔργων καὶ ἡγάπησε τὸν πατέρα του.

Ἐπασχα ἀπὸ καταρράκτην, καὶ μ' ἔκαμε αὐτός ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐγγχείρισιν ἐλεγεν.

Ἄλλ' ὅμως σημειώσατε, ὅτι ὁ κ. ἰκείνος, Μαμπέρ καλούμενος εἰς ἐκείνην τὴν περιστάσιν ὑπῆρξεν ἀπλῶς ὄργανον ἡπιον καὶ ἀπαθὲς τῆς Θείας Προνοίας. Αὐτὸς τφόντι εἶχε φωτίσει τὸν Μάριον, ἀλλὰ τυχαίως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ, καθὼς φωτίζει ὁ λύχνος, καὶ οὐχ ὁ φέρων αὐτόν.

Περὶ δὲ τῆς μεταβολῆς τῶν πολιτικῶν φρονημάτων τοῦ Μαρίου, ὁ κ. Μαμπέρ ἦτον ὅλως ἰνίκαιος νὰ τὴν κατανοήσῃ, νὰ τὴν θελήσῃ καὶ νὰ τὴν διευθίῃ.

Ἐπειδὴ θὰ ἀπαντήσωμεν καὶ περαιτέρω τὸν κ. Μαμπέρ, εἴν εἶνε ὅλως ἀνωφελὲς ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ αὐτοῦ.

Δ'.

Ὁ κ. Μαυρέφ.

Πρὸς τὸν κ. Μαυρέφ πῶσαι αἱ πολιτικαὶ γνώμαι ἦσαν ἀδιάρθρου πάντα, ἀδιακρίτως τὰς ἐνόησεν καὶ τὰς παρεδέχθη ἵνα τὸν ἀφρονισμὸν ἤσυχον. Οἱ Ἕλληες ἀπεκίλευσαν τὰς Ἑβραϊκάς ἐπὶ τὸ εὐσεβεῖς τερπνὸν Εὐαγγελισμὸν. Ὁ κ. Μαυρέφ εἶχεν ἐπιπολιτικῶς φρονήματα τὴν ἀγάπην, τρομερωτάτην ἀγάπην πρὸς τὰ φυτό, μάλιστα πρὸς τὰ βιβλία.

Δὲν ἐχώρει εἰς τὸν νοῦν τοῦ πῶς ἤδυναντο οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐχθρεύωσιν ἀλλήλους εὐδὴ τοῦ ἰσχυροῦ, τὰ ὑποδείγματα· παραδείγματα χάριν, διὰ τὸ στυγαγμα, διὰ τὴν δημοκρατίαν, διὰ τὴν νόμιμον βασιλείαν, διὰ τὴν μοναρχίαν, κτλ., ἐνῶ εὐρίσκοντο εἰς τὸν κόσμον τούτῳ τὸσα εἴδη λαχάνων, χόρτων καὶ θάμνων, πραγμάτων ἅπαντα ἤδυναντο νὰ παρατηρῶσι, σφραγὶ βιβλίων εἰς μέγα φύλλον ἢ καὶ εἰς δίσκον ἕκαστον τοῦ βιβλίου, ἅπαντα ἤδυναντο νὰ συλλογισθῶσι.

Δὲν ἦτο δὲ καὶ ἐν φρεσὶν ὁ ἄνθρωπος, τοῦ νὰ ἐχη βιβλία ἐν τὸν ἡμπόδε τοῦ ν' ἀναγινώσκῃ, καὶ τὸ νὰ ἦν ἀκατοῦρὸς ἐν τὸν ἡμπόδε τοῦ νὰ ἀκατοῦρῃ. Ὅταν εἶχε γινώσκῃ τὸν Πομπηροῦ, ἕρπιστατο μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνταγματάρχου συμπάθειαν εὐδὴ τὰ ἄλλα, τότε εἶχε τοιαύτην καὶ εὐδὴ τὰ ὀπωρικά.

Ὁ κ. Μαυρέφ εἶχε κατορθώσει νὰ παραγάγῃ ἀγλίδια μεγάλου πρεπιστάτας εἰς σφίρων. Ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπαρτίσθη μᾶλλον εἰς πράξη καὶ εἰς ἀδελφίαν ἐπαρτίσθη ἀγαθὸν τὸ πρῶτον τῶν ἀνθρώπων, τὴν δὲ τέρβην αὐτῶν ἀποκαταστήσει μὲν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας τοὺς εὐρίσκει συληγμένους καὶ ἐντὸς τῆς σωκωνταί.

Διὰ τὸν κ. Μαυρέφ εἶπε ἵπρεται εἰς τὸ Κράτος νὰ ἦν καὶ αὐτὸς κίπτι, ἐλάττω τὸ στάδιον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἱκτιπέου. Δὲν κατορθώ-

σεν ἄλλως τε ν' ἀγαπήσῃ ποτὲ γυναῖκα, ὅσον τὸν βολβὸν καλοῦ τινος ἄνθος, ἀλλὰ καὶ οὔτε ἄνδρα, ὅσον ἐν λάχανον.

Πρὸ πολλοῦ εἶχεν ὑπερβῆ τὰ εἰζήκοντα τῆς ἡλικίας, ὅτε ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος.

— Ἐνομεύθητε ποτέ;

— Ἐλησμένησα, ἀπεκρίθη. — Ἐνίστε, ὅταν τὸν συνέβαινε, καὶ εἰς ποῖον δὲν συμβαίνει τοῦτο; νὰ εἶπῃ: Ὡ νὰ ἤμην πλοῦσιος! — ὅν τὸ εἶλεγε βλέπων ὄραϊαν τινὰ διὰ τῆς διέπτρας του, ὡς ὁ γέρον Γιλνεορμάν, ἀλλὰ βιβλίον τι παλαιόν.

Ἐξ ἑμῶς μετὰ γράσις τινὸς ὑπηρετίας. Ἐπασχέ δὲ ὀλίγον ἐκ χειρᾶρας, καὶ ὅταν ἐκοιμᾶτο, οἱ γερωντικοὶ διάτυλοι τοῦ ἀγαλλόμενου ὑπὸ τοῦ ρευματισμοῦ, ἐκυρτοῦντο ἐντὸς τῶν οὐνείων.

Συντάξας ἐδημοσίωσεν πῶνμά τι περὶ ἄνθων, ὅπερ ὠνόμασε «Χλωρὸς τῶν περὶ τοῦ Κετορίτες» μετὰ χαλκογραφίων χρωματισμένων, ἔργον ἄρκετὰ περὶζήτητον ὑπεκλήσε: δὲ τὰς χαλκίνας πλάκας, ἐβύαν αὐτὰς εἰς μετατόπισιν, καὶ ἐκ τούτου ἐκίρδιζε περὶ τὰς εἰς χιλιάδας εἰρήγων κατ' ἔτος.

Καὶ τοι πτωχὸς ἤλυσθη διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ὑπομονῆς, διὰ τῶν στερησιῶν καὶ τοῦ χρόνου, νὰ σχηματίσῃ πολύτιμον συλλογὴν σπανίων παλαιῶν ἐκδόσεων παντοῦ εἶδους.

Οὐδέποτε ἐξήρχετο τῆς οἰκίας του χωρὶς νὰ φέρῃ ὑπὸ μάλης βιβλίον, σιωπῶς δ' ἐπέστρεψε γέρον εἰς ἀνθ' ἑνὸς. Ὁ μόνος στυλιόμης τῶν τεσσάρων χαμηλῶν ζυμωτιῶν, ἐξ ὧν συνέκειτο ἡ οἰκία του, τῇ προσθηκῇ μιᾶς τινος κήπου, ἦσαν συλλογαὶ τινες βοτάνων, ἀνεστημέναι εἰς τὸν τοῖχον ἐν εἰδῇ πινακῶν, ὡς καὶ χαλκογραφίαι σπάνιαι.

Σπαθὴν ἂν ἐξέπει ἡ τουρκικὴ, ἐπάγωνεν ὑπὸ γέβου. Δὲν ἐπληροῦσεν εἰς προέβδον ἐπιζωῆς του.

Στομαχὸν εἶχεν ἄρκετὰ καλόν, ἵνα ἀδελφὸν ἴερα, τὴν κόμην κατὰ λέναν, ὅσους ἀέλω, οὔτε ἐν τῷ στίματί του, οὔτε ἐν τῷ πνεύματι, ἔτριψε καθ' ὅσον τὸ σῶμα, εἶχε τὸ γλωσσικὸν εἶδμα τῆς ἐπαρχίας του, ἐγίλα ὡς νήπιον, ἔθος γηραιῶς προβάτου καὶ ἐπικαίτο ἐν τοῦ μῆνεος.

Φίλοι οὐδένα, καὶ οὐδ' ἐσύχναζεν, αἰμὴ εἰς τὸ κατάστημα γερων-

τός τινος βιβλιοπώλου, ἐν καὶ μόνον συναναστρίβω. Τὸ ἀντιρρόν του ἦτο, νὰ μεταφρασθῆ εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ λευκάκι.

Καὶ ἡ ὑπηρεσίᾳ του εἶχεν ἤθῃς τι ἰδιότητος. Ἡ πτωχὴ γράψα ἦτο κόρη ἀκόμη εἰσέτι, καὶ εἰς τὴν καρδίαν της ὑπῆρχεν ἡ ἀγάπη ἣν ἔφερε πρὸς μέγαν τινὰ σάβλον, Σουλτανὸν ἀποκαλούμενον. Εἶχε δὲ προσέτι καὶ ἓνα γάτον, καὶ μύστακας ὡς τοῦ γάτου της.

Ἡ μεγάλη της ἀδυναμία ἦσαν οἱ πικροταταί τελευταταί σαυροὶ της.

Τὴν Κυριακὴν ἐδῆγε τὸν λαρὸν μετρώσα τὰ ἀπὸρροαχί της εἰς τὸ κιώτιον, καὶ ἀπλόουσα ἐπὶ τῆς κίτης ἐρουστῆν αὐ ἄκοιτα ἕτινα ἠγγράζει μὲν, οὐδέποτε δ' ἔγραπτε. Ἡξίωρε ν' ἀνογνωσκῆ. Ὁ κ. Μαμπέρ τὴν ὠνόμαζε σαυρὶ Πλουστάρχου.

Ὁ κ. Μαμπέρ ἔλαθε συμπάθειαν πρὸς τὸν Μάρκον, ὅτι, ὁ Μάρκος νέος ὢν καὶ ἥπιος χαρακτήρος, τοῦ ἀντιφραμῆν τὸ γῆρας μὴ πτωῶν τὴν οὐλίαν του. Ἡ νύκτας μετὰ της ημετέρας ἀποτελεῖ πρὸς τοὺς γέροντας ὅ,τι ὁ ἥλιος ἔχει τοῦ ἀνέμου.

Ὅταν ὁ Μάρκος, κλορησμένος ὑπὸ της στρατιωτικῆς ἐδῆς τοῦ πατρὸς του καὶ της περιπέτειος ἦν σχεδὸν ὠπερῆμετο, ἀναγινώσκων τὰ ἄθλα ἐκείνου, ἐπορευετο νὰ ἴδῃ τὸν κ. Μαμπέρ, αὐτὸς τῷ ἐπαγγέτο πάλιν τὰ τοῦ θρωος, ἀλλὰ μόνον ὅτοι ἀρρῆ τὰ ὠρεῖα ἄθη ἕτινα ἐκαλλίεργε: πρὸ τοῦ θανάτου του.

Περὶ τὸ 1830, εἶχεν ἀποθῆναι ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἱεροῦ: συγχρόνως δὲ σχεδὸν ὅλος ὁ ὄρξος εἶχε σκοπισθῆ, πρὸς τὸν Μαμπέρ. Ἦς σολβολιογράφος ἐγγραμμάκησε, καὶ ἐβρίθηναι παρ' αὐτῷ ἕως ἑκατάχιλιῶν ἐφίγμων, ἕτινα ἦσαν πᾶν ὅ,τι εἶχε ἀλκρονομήσει ὁ κ. Μαμπέρ ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ του, τῷ προσέτας της ἰδέας του περυσίας.

Συνέθη δὲ τότε καὶ ἡ ἐπανίστασις τοῦ Ἰωάννου ἐπισημασῆς κρισιν τινὰ εἰς πᾶν ἐπιτήδευμα, ἐπειταὶ δὲ καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεία.

Διὲ ἔρχοντο πλέον νὰ ζητήσωσιν ἀντίστασι τοῦ περὶ ἀθῶν ποιηματοῦ του. Παρηλθὸν ἰδιωμάθης καὶ πάλιν ἐφρῆσε της θῆραν του.

Ὅτιαις συνέβηκε νὰ κρουθῆ ὁ θῆρα, ἡ αὐτὴ Πλουστάρχου ἔβλεπεν ἀμέσως τὴν ἀναγεννωμένην ἐλπίδα του, λέγων, — Ἦνε ὁ νερόπώλης.

Ἐν συντόμῳ μὲν γάρτοι ὁ κ. Μαμπέρ ἔφρακε τὴν πικρίαν ὅτου κατελθεν ἕως τότε, παρηγοθῆ δὲ καὶ της θῆρας, του ὡς ἐκκλησια-

στικός πρόεδρος, πώλησε μέρος όχι τῶν βιβλίων, ἀλλὰ τῶν χαλκογραφιῶν του, καὶ μετέβηεν εἰς μικρὰν τινα οἰκίαν τῆς Λωφόρου Μομπορνάς, ὅπου ὅμως ἀπέμεινε μόνον τρεῖς μῆνας, καὶ τοῦτο διὰ δύο λόγους, πρῶτον διότι ἐκεῖ ἐπληρωθῆν ἐνοίκιον τριακόσια φράγκα, ἐνῷ αἱ δυνάμεις του δὲν τῷ ἐπέτρεπον νὰ πληρῶνῃ πλείυτερα τῶν διακοσίων, καὶ δεύτερον διότι ἐκεῖ πλησίον ὑπῆρχε γυμνάσιον σκοποβολῆς, ὅπου ἤρχοντο καὶ ἐμάνθαιεν νὰ ποροβολῶσι διὰ πιστόλας· αἱ ἐκπυροκροτήσεις ἐκείναι τῷ ἦσαν ἀνυπόφοροι.

Μετέβηεν εἰς Ἀδελτερλιτς, χωρίον πλησίον τῶν Παρισίων κελμιον, ὅπου εἶχεν ἀντὶ πεντήκοντα σκυλῶν κατ' ἕτος τρία δωμάτια καὶ ἓνα κήπον περιφρακτον, μετὰ φράγτος.

Ἐπίβηεν κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ὅλα τὰ περιττὰ ἐπιπλάτου, καὶ τόσον περιχαρῆς ἔγινεν ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ νέον κατάλυμα τοῦτο, ὥστε ἐκάρρωσε μένος τοῦ ἡλίου, ἐξ ὧν ἐκρέμασε τὰ εἰκοχογραφίαι του καὶ τοὺς βοτανικοὺς πίνακας.

Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας ἐνησχολήθη σκάπτων τὸν κήπον, τὴν δ' ἑσπέραν, ἰδὼν τὴν κυρίαν Πλευστάχο, περίσκηπτον καὶ μελαγχολικὴν, τὴν ἐτύφην ἰλαρὰ εἰς τὴν ὤμοπλάτην, καὶ τὴν εἶπε μειδιῶν.

— Μὴ σε μέλει καὶ τὸ λουλάκι θὰ τὸ ἔχωμεν!

Διὸ μόνον ζῆλον ἤρχοντο εἰς ἐπίσκεψίν του, ὁ Μάριος καὶ ὁ φίλος του ὁ βιβλιοπώλης.

Ἄλλως τε, ὡς ἤδη ἀπεφάνθημεν, τὰ εἰς μίαν τινα σκέψιν ἀτησχολημένα πνεύματα καὶ ὅτιερ εὐχρότερον, εἰς ἀμφοτέρως, λίαν βραδείως ἐμβριθνοῦσιν εἰς τὰ του βίου ἀντικείμενα. Ὁ ἴδιος αὐτῶν προσημαδὶς ἀπέχει πολὺ.

Ἐκ τῶν συνηκουσίων ἐκείνων προκύπτει καὶ τις παθητικότης, ἥτις ἐὰν θὰ εἶχε ποῖαν τινα λογικὴν ὑπόστασιν, θὰ ὁμοίει πρὸς τὴν φιλοσοφίαν.

Προκαμίζομεν, καταρχόμεθα, καταρρέομεν, κρημνίζομεθα μάλιστα χωρὶς ποδῶν τὸ εἰσθαλῶμεν. Ἐπὶ τέλος συνήθως ἀρπυκίζομεθα ἀλλὰ βραδείως. Οὐχ ἤρτον ὅμως φαίνεται ὅτι διατελοῦμεν εὐδότεροι ἐν τῷ παζαρένῳ μεταξὺ τῆς ἀτυχίας ἡμῶν παιγνιδίου. Ἐπειδὴ ἔομεν ἡμεῖς τὸ ἐπιθετικὸν, ἀτεμίζομεν πρὸς τοὺς παίκτας ἀδιαφόρως.

Ὅστω λοιπὸν, ἐν μέσῳ τῶν ἐπιλοποισίων ἐκείνων καταπτώσεων αἱ ἐπιπέδες του ἀπισθέμνητος ἢ μίξ μετὰ τὴν ἄλλην, ἀλλ' ὁ κ. Μαμπέρ

διετέλει ἀτάραχος, ἴσως μὲν φαινομενικῶς, ἀλλὰ κυρίως κατ' οὐσίαν ἦτο τοιοῦτος.

Αἱ πνευματικαὶ τοῦ ἔξαι ἦσαν κινήσεις ἐκκεντρικαί. Ἄπειρ ἐκκον-
νίζετο ἢ κίνησις τοῦ ὑπὸ ἐλπίδος τινός, ἐλευθερίας ἢ ἀόριστον καὶ
μετὰ τὴν ἐξέλευσιν τῆς ἐλπίδος ταύτης, τοῦτο δὲ ἦτο φυσικώτατον.

Ἐν ὁρολόγιον δὲν σταματᾷ ἰστορικῶς, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν
χάσῃ τις τὴν κλειδί.

Ὁ κ. Μαρμπέρ εἶχε καὶ ἐθ' ἄς τινὲς ἀγαθὰς αἰτίνας ἦσαν ἐλι-
γοδάπανοι καὶ ἀκροστικαί, τυχεῖς παρρησιαζόμενα. Ἡμεῖς τινὰ
ἢ κορὰ Πλουτάρχου ἀνιγνώσκαι μεθυστικὰ τι εἰς γαστρίαν τινὰ τοῦ
δωμικίου. Ἀνιγνώσκαι δὲ μεγαλοφώνως, κομίζουσα ὅτι ἐννοεῖ καλ-
λιον οὕτω. Ἀνιγνώσκαι μεγαλοφώνως σημαίνει ἐπιβεβαιῶναι εἰς ἐαυ-
τὸν τὸ ἀναγνωσκόμενον. Ὑπάρχουσι ἂ θρησκ. ἀναγνωσκόντες με-
γαλοφώνως καὶ φαυλόμενα ὅτι ἐννοεῖν τὸ τι λέγουσιν.

Ἡ κορὰ Πλουτάρχου ἀνιγνώσκαι με τὸ ἴδιον ἐκείνου ὄφρα τὸ
ἀνὰ χεῖράς τῆς μεθυστικῆς τῆς Ὁ κ. Μαρμπέρ προσέειπε χωρὶς ἢ
ἀκούσῃ.

Ἐφ' ἀνιγνώσκαι ἢ κορὰ Πλουτάρχου ἐφίλασιν εἰς τινὰ φράσιν
ὅπου ἐπρέκειτο περὶ ἐνὸς ἀξιώματιος τῶν ἐργαζομένων καὶ μ.κ. ὡ-
ραίας, ε... ἢ ὡραία ἐμύφρασιν, ὃ δὲ ἐργαζομένων, ε...

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀεκόπη, ἀεὶ νὰ καθαριστὴ τὰς ἀόπτρας τῆς.
— Ὁ ὄρακος καὶ ἡ κόρη, εἶπεν αὐτὸς ἀκούσμενος Ὁ κ. Μαρμπέρ.
Ναί, ἀληθεῖα ἦταν ἓνας ὄρακος, ποῦ ἔπ' τῆ σπηλιάς τοῦ μετὰ ἔθγαν
φλόγας ποῦ ἔκαιαν τὸν ὄρανον. Ἐἶχε ἀλλήλα καὶ ἄδχια τι-
γρως. Πῆγε λοιπὸν ἢ κορὴ καὶ τοῦ ἐπαλάφῃ μετὰ ἐπὶ σπηλιάς τοῦ
με τῆς μαργαρίτας τῆς καὶ ἀπο-ὄσε ζῆσαι ὁ ὄρακος εἰν ἔλαι μετ.
Καλὸ βιβλίον εἶναι αὐτὸ ποῦ ὁ ἀθαζῆς, κορὰ Πλουτάρχου. Δεῖν εἶναι
ἄλλο καλλίτερον παραμῦθον.

Καὶ Ὁ κ. Μαρμπέρ παρῆλθε εἰς θεοπέταν ραμβασμον μετὰ τὸν
ἀστυνομὸν τοῦ τούτου.

Ε.

Ἡ πτωχεία καλῆ γείτων τῆς πενίας.

Ὁ Μάριος συνεπαθε τὸν ἀθῶν τοῦτον γέροντα βραδέως ἤδη προβαίνοντα εἰς τὴν πέναν ἀποθῶς καὶ ἀνευ θλίψεως. Ὁ Μάριος συνήντα τοῦ Οὐκιάδην καὶ ἐζήτηε τὸν Μαμπέα.

Πολύ σπανίως, ὁμως μετεβόλιν ὁ Μάριος εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Μαμπέ· ἀπαῖ ἢ εἰς τοῦ μηνος. Ἡ τέρψις τοῦ Μαρίου ἦτο νὰ ἐπιχειρῇ περιπάτους μακρυνούς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς λεωφόρους τοῦ πεδίου τοῦ Ἄρεως εἰς τὰς ἱρμηκωτέρας τῶν δεινδροσταυχιῶν τοῦ Λουξεμβούργου.

Ἐνίοτε αἰχην ἡμίσειαν ἡμέραν παρατηρῶν τὰ λάχανα κήπου τινὲς ποτιστικῶν, τὰς ὄνθηα, τὸν ἵππον ὅστις ἐστρεφε τὸ μαγγανοπήγαδον. Οἱ διαβάται τὸν ἵππον ἐκεῖ ἀπορῶντες, καὶ τινες τοῦτων δεικρῖνοι ὑποπτον τι εἰς τὴν συμπεριφορὰν του.

Ἐπαυῶντο ὁ Μάριος ἤτο νέος πτωχός, βουζόμενος συνήθως εἰς οἶκον ἀσλοπα.

Εἰς εἰς τῶν περιπάτων τούτων ἀνεκάλυψε τὸ καλῆστητον τοῦ Κάρρακα, καὶ ἐπειὴ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἱρμηκόν, καθὼς τὸ ἐπιθύμει, καὶ τὸ ἐνείκον εὐθηνόν, κατελευσιν εἰς ἐν τῶν ὤματιων τῆς αἰκίας ταύτης. Οἱ ἐκεῖ συγκίτοικοί του δὲ τὸν ἐγνώριζον εἰμὴ ὑπὸ τῷ ὀνόματι, ὁ κέρριος Μάριος ἀπλῶς.

Τινὲς τῶν παλαιῶν στρατηγῶν, τῶν ποτὲ συστρατιωτῶν τοῦ πατρὸς του, γνωρίσαντες αὐτὸν τὸν προσεκάλεσαν εἰς τὰς οἰκίας των. Ὁ Μάριος τοῦ ἐπισκέπτετο, ἔστι πλησίον των ἤκουε καὶ περὶ τοῦ πατρὸς του.

Ἐνίοτε ἐβόλιν αὐτοὶ συνυῶν τινὰ ἢ χορὴν. Τότε ὁ Μάριος ἔφερε τὸ καλὸν του ἐνδύμα· ἀλλὰ τότε μόνον νοχέτο εἰς τοιαῦτα συναναστροφάς, ὅταν ἢ γῆ ἦτο παγωμένη· ἐπειὴ οὐκ εἶχε νὰ πληρῶνται.

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 111

όχημα, οὔτε ἤθελε νὰ παρουσιάζηται λασπωμένα φορῶν ὑποδήματα, ἀλλὰ πάντοτε ἐστρωμένα οἷος καθρέπτης.

Ἔλεγεν δὲ συνεχῶς, ἀλλ' ἄνευ πικρίας.

—Τοιοῦτοι εἶνε οἱ ἄνθρωποι. — Εἰς μίαν συναναστροφήν, εἰμπορεῖς νὰ ὑπάγης καταλασπωμένος, κτὸς εἰς τὰ ὑποδήματα. Μήπως ἂν τύχῃ καλῆς ὑποδήχης ἰπαιτοῦ νὰ ἔχῃ ἀμείψτον τὸν χαρακτήρα; ὄχι ἀλλὰ προσίχου εἰς τὰ ὑποδήματα.

Ἐν τῷ ρεμβασμῷ ὑποχωροῦσι κρυπτομένα πάντα τὰ πόθη, πλὴν τῶν τῆς καρδίας. Οἱ πολιτικοὶ θεωροῦν τὸν Μαρτινὸν ἐν τῷ ρεμβασμῷ του εἶχον ἐξαφανισθῆ, τὰ δὲ γεγονότα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1830 ἐκινεποιήσαντα τὸν καταπρίθναν μόνον, αὐτὸς ὅμως ἔμεινεν οἷος ἦτον, ὡς πρὸς τὰς ἰδέας καὶ πρῖν, ἀλλ' αἱ ἰδέαι ἐκείναι εἶχον ὀλίγον μαλαγηθῆ καὶ κυρίως εἰπεῖν ὅτι εἶχε πλέον ἰδέας, εἰς συμπαιδείας.

Πρὸς ποῖον κόμμα ἀπέκλινα; πρὸς τὸ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐκ τῆς ἀνθρωπότητος προῦτίμα τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τοῦ ἔθνους, του ἐξέλεγε τὸν λαόν· καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀπέβλεπεν ἡ εὐτεπλαγγία του. Ἄντι γεγονότος ἤδη ἐλάμβανε τὴν ἰδέαν, ἀντι τοῦ ἠρώος ἕνα ποιητὴν, ἰθαμάζει δ' ἐπι μᾶλλον βιβλίον, ὡς τὸ τοῦ Ἰωῦ, παρὰ γεγονός ἐς τὸ τοῦ Μαρτιγγου.

Καὶ ἔπειτα, ὅταν μετὰ πολέμων ρεμβασμῶν ἀπὸ τὰς λειωφόρους καὶ ἄρα μεσοῦ τῶν δένδρων ἐπινοήσῃ τὴν ἐσπίρην, παρατήρει τὸ ἀκαταμέτρητον χάρις, τοὺς ἀκατονομαστοὺς λαμπορισμοὺς, τὸ ζερεσι, τὸ μυστήριον καὶ πᾶσι ὅ,τι εἶναι ἦτο ἄνθρωπον, τῷ ἐρχίνετο ἐλάγιστον.

Ἐνίμισε, ὅτι εἶχε φθίσαι καὶ ἐρθεῖν πρὸς εἰς τον ἀληθῆ τῆς ἀνθρωπίνης φιλοσοφίας βίον, ἕως οὗ κατήχηται ν' ἀτενίζῃ πρὸς μόνον τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν Θεόν, τον μόνον ἐν ἡ ἀλήθεια δύναται νὰ εἶδῃ ἐκ τοῦ βίβλου τοῦ βραβήρου αὐτοῦ.

Τὸ τοῦτον ὅτι τὸν ἠμπούζει τοῦ νὰ πηλασπλασίσῃ τὰ σχέδια, τοὺς συνδυασμοὺς, τὰ ἐκφώματα, τὰ ἀντηράματα. Ἐν ταύτῃ καταστάσει ρεμβασμοῦ, ἐπὶ βλεμματι γῆλαι ὅτιαι, τὰ εἶδον τῆς καρδίας τοῦ Μαρτιν, ἤθελε ἀπεκίνα τῆς ἀγνοίας τῆς φύχης του.

Πράγματι, δὲ ἐπὶ ἦτο δύναται ἀπὸ τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν νὰ ἐξερενησωμεν ἐν τῇ συνόδῃ τοῦ ἀλλοῦ, θὰ ἐκρινετο ὁ ἄνθρωπος ἰσχυρότερον ἀναλόγως τῶν ρεμβασμῶν παρὰ τῶν σκίψων του.

Ἐν τῇ σκέψει ὑπάρχει ἡ βούλησις, ἀλλ' ἐν τῷ ρεμβασμῷ ἐν ὄψει σταταὶ το αὐτῇ.

Ὁ ρεμβασμὸς ὅστις εἶνε σύβερμητος συλλαμβάνει καὶ συγκρατεῖ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ γιγαντιαίῳ τοῦ ἰδεῶσαι τὴν ἀπεικόνισιν τοῦ ἡμετέρου πνεύματος.

Εὐθύτερον καὶ εὐλαμπέστερον οὐδὲν ἕτερον ἐληρώσκει τῆς ἡμετέρας ψυχῆς παρ' ὅσον οἱ ἀπρομείλητοι καὶ ἀκαταμέτρητοι πόθοι ἡμῶν πρὸς τὸ αἰγιῆν τῆς εἰσαρμένης.

Ἐἰς τοὺς πόθους τούτους μᾶλλον ἢ τὰς συνθέτους, λελογισμένους καὶ συναρεῖς ἰδέας ὀυνάμεθα ν' ἀνερωμεν τὸν ἀληθινὸν χαρακτήρα ἐκί-
στου.

Αἱ ἡμέτεραι χιμαιρραὶ εἰσιν αἱ μᾶλλον προσεγγίζουσαι ἡμᾶς εἰς ὁμοιότητα.

Ἐκαστος ὀνειροπολεῖ τὸ ἀγνωστον καὶ τὸ ἀπέρακτον ἀναλόγως τῆς ἰδέας τοῦ φύσεως.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἔτους, 1881, ἡ γραῖα ἤτις ὕπη-
ρέτει τὸν Μάριον, διηγήθη εἰς αὐτόν, ὅτι ἐμελλε ν' ἀποβληθῆ τῆς
οἰκίας ὁ πάμπτωχος ἐκεῖνος γείτων τῶν, ὁ Ζουῆρτης μετὰ τῆς γυ-
ναικὸς καὶ τῶν τέκνων του. Ὁ Μάριος, ὅστις ὄντις σχεδὸν τὰς ἡμέ-
ρας αὐτῆν ἐξω τῆς οἰκίας, μετὰ ἐξέπνευσε ὅτι εἶχε γείτονας.

— Καὶ διαπὶ αὐτῆ ἡ πτωχὴ οἰκισμένη ν' ἀποβληθῆ; ἤρωτησε τὴν
γραῖαν.

— Διότι ὀν πληρώνουσι τὸ ἐνοικί των, χρεωστοῦν ὀσα μηνιά-
τικα.

— Καὶ πόσον εἶναι τὸ χρέος;

— Εἰκοσι φράγκα, εἶπεν ἡ γραῖα.

Ὁ Μάριος εἶχε φυλαγμένα τριάκοντα φράγκα εἰς ἓν συρτάριον τῆς
ἐκπιθῆκῆς του.

— Λάβε αὐτά, λέγει εἰς τὴν γραῖαν εἶνε εἰκοσιπέντε φράγκα.

Πλήρωσε ὁ, τι χρεωστοῦν, καὶ ὀς του; τὰ ἄλλα πέντε, χωρὶς νὰ τοὺς
εἶπῃς ὅτι ἐγὼ τὰ εἶλακα.

ΣΤ΄.

Ὁ ἀντικαταστάτης.

Τὸ τάγμα ὅπου διετέλει ἐν ὁμηροείᾳ ὁ Θεόδουλος ὡς ὑποσπιστής συνέθη νὰ μετατεθῆ, ὡς φροσφῆ ἐν Παρισίοις ἐξ οὗ συνελάβεν ἡ θεία Γιλνορμαν ἑξ ἑτέραν τιὰ ἰδίαν.

Ἡ πρώτη ἰδέα τῆς ἡτο νὰ καταστήσῃ τὸν Θεόδουλον κατόσκοπον τοῦ Μαρίου ἢ δι' ἑξέτερη, νὰ καταστήσῃ τὸν Θεόδουλον διάδοχον τοῦ Μαρίου. Ὑπῆρχεν ἀνάγκη νεανικοῦ τινος προσώπου εἰς τὴν εἰλίαν· ἐν πρόσωπον νεαρὸν μεταξὺ γερόντων τέρπει ὡς ἑωθινὴ ἰακτίς ἤλιου μεταξὺ ἄρειπίων.

Ἐχρημάζετο εἰς τὴν γεροτοκορην ἄλλος τις Μαρίας.

Μίαν πρωίαν λοιπόν, ὅτε ἐκίθητο ὁ α. Γ' ληνορμάν ἀπὸ ἀνεγνωσκέν ἡμερῆς, εἰτίρχεται ἡ θυγατήρ του ἀπὸ τοῦ λῆγει ἐκ τοῦ γλυκοῦ τέρου τόνου τῆς φωνῆς τῆς, ἐπειδὴ ἔπερ κειτο περὶ τοῦ εὐνοσομῆνου τῆς.

— Πατέρα, ὁ Θεόδουλος εἶπεν ὅτι θα ἔλθῃ σήμερον τὸ πρωί, νὰ σὰς προσφέρῃ τὰ σεβίσματα τού.

— Παις Θεόδουλος;

— Ὁ μικρὸς σὰς ἀνεψιός.

— Ἄ! εἶπεν ὁ κάππος, ἐπιταύτης.

Καὶ ἐπανελάθε τὴν ἀνεγνωσκέν τῆς ἡμερῆς μετὰ τῆς οὐτρορίας, ὡς τῷ συνέβαινε σχεδὸν παντοῦ, ἀπὸ ἀνεγνωσκέν.

Ἡ ἡμερῆς, φάλλον ἄλλως βασιλῆος ἡνωῖτο, ἀνήγγελλεν ὅτι τὴν ἐπιούσαι ἡμετέων ὁ φροσφῆ τῆς νεανικῆς καὶ οἱ τῆς ἱστορικῆς νὰ συναθροισθῶσιν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Παυθίου, πρὸς μεσημέριαν εἰς σύσσειψιν.

Ἐπρέκειτο ἔε τότε περὶ τοῦ παραβολικοῦ τῆς Ἐθνοφροσφῆς, καὶ

περί τινος ξηδός, μεταξύ τοῦ ἐπί τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ καὶ τῆς πολιτοφυλακῆς ἐνεκὶ παρεδόλων τινῶν τοποθετηθέντων ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ ἀνακτόρου Λούβρου.

Οἱ φοιτηταὶ ἐμελλον νὰ συγαροτήσωσι συλλαλητηρίον ἐπὶ τούτῳ. Δὲν ἐχρειάζετο πλείστορον ὁ κ. Γιλenoρμάν δὲ νὰ φουσκώσῃ.

Ἐσυλλογίσθη τὸν Μίριου, ὅστις ὡς φοιτητῆς, ἐμελλον ἴσως καὶ αὐτὸς νὰ συνέλθῃ μετὰ τῶν ἄλλων ἵνα συλαρωθῶσι, τὴν μεσημβρίαν, εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Παν ἑου.

Ἐνῷ κατείχετο ὑπὸ τοῦ ἀλγεινοῦ τούτου ἐπιλογισμοῦ, εἰσέρχεται ὁ ὑπασπιστὴς Θεόδωλος πολιτικά ἐνδεδωμένο, κατὰ συμβουλήν ἐπιτηδεῖαν τῆς θείας, ὑφ' ἧς καὶ εἰσῆχθη.

Ὁ λογιστὴς εἶχε κάμει τούτον τὸν συμπερασμόν:

— Ὁ γέρον εἶν ἔχει βέβαια ὅλην τὴν πίσωσίαν σου εἰς χρεώγραφα. Ἄξιζαι λοιπὸν τὸν κόπον νὰ μεταρραφῆσαι κἀνεῖς τοιοῦτο τρόπον ἀπὸ κειροῦ εἰς καιρόν.

Ἡ ἐσποσύνη Γιλenoρμάν, ἀποταθίσα τὴν πρὸς τὸν πατέρα τῆς.

— Ὁ Θεόδωλος ὁ μικρανεψὸς εἶπ, λέγει πρὸς αὐτόν.

Κρυφίως δὲ πρὸς τὸν ὑπασπιστήν.

— Ὅλα νὰ τὰ ἐπιδοκιμάζῃ, ὅσα λέγει, καὶ τούτο εἰπούσα ἀπῆλθεν.

Ὁ ὑπασπιστὴς ὑπεκλίθη, ἀδελφίως, ὡς ἀσυνειθιστος εἰς τοιαύτας σεβασμίας συναντήσεις, εἰπὼν.

— Καλημέρα εἰς, θεῖ μου.

— Ἄ! εἶσαι σὺ καλὰ κίθησι ἵπερθε ὁ πάππος.

Εἶπε ταῦτα καὶ ἐλησμένησιν ἄμας τὸν λογιστήν.

Ὁ Θεόδωλος ἐλάθησι, καὶ ὁ κ. Γιλenoρμάν ἐγέρθη.

ἤρξατο δὲ τότε νὰ διασκεύησῃ κατὰ μῆκος καὶ πλάτος τὸν θέλαμον, τὰς χεῖρας ἔχων ἐντὸς τῶν θλακίων τοῦ ἰσωκράτου του, ὁμιλιῶν δυνατὰ καὶ παίζων διὰ τῶν δακτύλων του τὰ ὅσα ὠρολόγια ἄτινα ἔφερε, κατὰ τὸν σφαιρὸν τοῦ καιροῦ του.

— Ἄκου; τὰ βραχίονα ! συνιθροσιν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Πανθίου ! Μὴ χειρότερα ! Τα κληρονομία ἀκμή χθες ἐπισαν ἀπ' τῆς ἰγκυλῆς τῆς μάνας των ! Ἄδμη γίλα μυρίζαι τὸ στομα τους ! Καὶ τώρα ἡ μάχη τους, κἀνάουσι σκελευσιν. Ποῦ ἐφθασκαὶν ; ποῦ κηγαίνουμεν ; Φανερὸν, ὅτι τραχεύει εἰς τὸ χάος. Τὸ παρεολικὸν τῆς πολιτοφυλακῆς !

Καί μέ ποιους ανθρώπους ; Καί βέβαια μέ τους πορτολάδες τῆς ἠθοφρουῆς. Να ποῦ φέρει ὁ ἰακωβινισμός !

Στοιχηματίζω ὅσα θέλουν ἐν ἑκατομμυρίων ἑναντίον ἑνός πρέσου, ὅτι ἄλλοι ἐκεῖ ἐν θά ἦνε, παρά δραπέται τοῦ κατέργου, ὅποιοι ἰσχύτως τὸν πατέρα του καί τὴν μάνα του.

Οἱ δημοκρατικοί καί εἰ λησται ἕνα κόψιμο. Μυζομάνουλο καί μύτη. Ὁ Κερνώ ἔλεγε, ποῦ θέλεις νά ὑπάγω, προδότη ! καί ὁ Φούσε ἀπήντα : Πήγαμε ὅπου θέλεις βλάκα ! Αὐτὴ εἶνε δημοκρατία· κουρί-
μάτά τους

— Πολύ σωστά ἐπιλεῖτε, εἶπεν ὁ Θεόδουλος.

Ὁ κ. Πιλενορμάν ἐστρέψε τὴν κεφαλὴν του κατὰ τὸ ἄκρον, εἶδε τὸν Θεόδουλον πρὸς στιγμήν, καί ἐξηκολούθησε λεγων.

— Ὅταν συλλογισθῶ ὅτι καί αὐτὸ τὸ παλιόπαιδον ὕπηγε νά μοῦ γίνῃ καρβονάρος ! Διατί, νά σκλωθῆς καί νά φύγῃς ἀπὸ τὸ σκῆθί μου ; Να πῆς καί σοῦ νά μοῦ γίνῃς δημοκρατικός ; Δέν πῆς νά μοῦ χυθῆς.

Καί πρῶτον ἀπ' ἔλα, ὁ λαός, βρέ, σὺ, ὁ λαός ἐν τῇ θέλει τὴν δημοκρατία σου, ἐν τῇ θέλει ὁ λαός νοιώθῃ· ὁ λαός ἔξορει πολὺ καλά, ὅτι πάντοτε ὑπῆρξαν βασιλεῖς εἰς τὴν γῆν, καί θά ὑπάρχουν πάντοτε. Ὁ λαός ἔξορει ὅτι ὁ λαός, τὸ κάτω τῆς γραφῆς, εἶνε λαός, καί στέλλει ἀπ' ἐκεῖ ποῦ ἦλθε τὴν δημοκρατία σου· καταλαβαίνεις ; ἦ, παλιάνθρωπε !

Εἶδες ἐκεῖ καρπίσιος ! Ἐρωτα πρὸς τὸν πατέρα Δύχεσον καί γλυκίς ματιές τῆς λαμητόμου, τριχοσάκια, σιρηνάδες μέ τὴν κούρην εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ 93.

Εἶνε νά τοὺς πύσῃ κίνας κατάμουτρα, ὅλα αὐτὰ τὰ κτήνη· ὅλα τὰ κτήνη, ὅλα τους χωρὶς καρμιά ἔξαρσι.

Ἄραϊ ν' χάψουν ὀλίγον ἄρα τοῦ ὄρεμου ἐκ νά γυρίσουν τὰ κί-
φάλια τους. Ὁ δίκαιος ἴνατος εἶναι φαρμακευμένα πιάν.

Ὁ τυχὼν ξημελιόσιμος ἐκεῖ, ἀφίει τὸ γινεῖ του ὡσάν τοῦ τρέ-
γου, νομίζει τὸν ἑαυτὸν του ὅτι εἶνε κἄτι τάχα καί αὐτός, καί ἀφί-
νει τοὺς προγενεὺς του.

Δημοκρατικός, πρᾶγμα ρομαντικόν, τίχι ! Καί τί θά εἶπῃ ρομαν-
τικόν ; Σε παρακαλῶ νά μέ εἰπῆς αὐτὸ τί σημαίνει ; ὅλας τῆς
τρέλλαις, ὅπου ἔμπορεῖ κάνει νά φαντασθῇ.

Πρό εός, έτους, ποῖος πρῶτα νά τρέξη νά πᾶ νά ἴδῃ τόν Έρνάνη. Έρνάνη ἀκούς, και ζέρης τι εἶναι; ἕνα βόδιλυμα ὅπου δέν εἶναι οὔτε τ' ὀνομά του γαλλικός. Κουταξ' ἐκεῖ ἀντιθέτως μια φροιά!

Καί ἔπειτα πιάσουν και σὺ στήνουν μέσα εἰς τήν αὐλήν τοῦ Λουδοβρου κανονία. Νά, αἰών, νά μάλμα· κλεφτουργιά και τίποτε περισσότερο!

— Θεῖέ μου, ἔχετε καθ' ὅλα δίκαιο, εἶπεν ὁ Θεόδωλος.

Ὁ κ. Γιλενορμάν ἐξηκολούθησε

— Κανονία μέσα εἰς τήν αὐλήν τοῦ Μουσιού! Νά τὰ κίψουν τί; Τόν Ἀπόλλωνα τοῦ Βελθεδῆρε νά βαρβαρίζουν; ἢ τήν Ἄφροδιτην τῶν Μεδίκων; Ἄλλοι οἱ σημερινοί εἶναι ὅλοι τιποτίνιοι! Τάχα μεγάλο κεφάλι ὁ Βενιτσιάν Κωνσταν. Καί ὅσοι τους δέν εἶναι κακοῦργοι εἶναι βλάκες. Ὅ, τι εἰμποροῦ κίνου, διά νά γέουν κακομοῦρσοῦνοι ἀκόμη και τὰ φοριματά των.

Ἐπειτα τοῦς βλέπει και τρέμουν εμπρός εἰς τὰς γυναῖκες τριγύρω των, θηρρεῖ πῶς ζητοῦλεσαν, αἱ κίνοῦν και ξεκαρδίζονται στή γέλια και ἡ γυναῖκες τὰ γάλλικα. Εἶνε κακορτισμένοι, τελειοποιῶνται κατὰ τοῦτο γινόμενοι ἐνταυτῷ βλάκες.

Πιάσουν και βάνουν ροῦχι σάν τσερλίλια· γίλεια ἰπ' ἐκεῖνα ποῦ φοροῦν οἱ ὑπηρεῖται τοῦ σταύλου, ὑποκίματα ἰπὸ στρωματοσάπανο, πανταλόνια ἀπὸ χοιρόροτσιαι, ὑποδήματα ἀπὸ χοιρόροπιετα, και το κελιάδηνμά του κατὰ τὸ πέρωμά τους.

Καί ὅλοι αὐτοί οἱ πετεινόμαλοι σὺ ἔχων, ἀκούς πολιτικά φρονήματα Ἐνῷ ἔπρεπε νά τοῦς ἐπιγορευῶνται τὰ τοιαῦτα. Σὺ κατασκευάζων πολιτεύματα, ἀναπλάττων τήν κοινωνίαν, ὑποσκάπτων τήν μοναρχίαν, ποδοπατοῦν ὅλους τοῦς νόμους.

Ὅσα πρέπει νά ἦνε εἰς τὸ ὑπερῶν τὰ βῆλλον εἰς τὸ ὑπόγειον, τὰ ἄνω κάτω τόν θρυφον μου εἰς τήν θέσιν τοῦ βασιλεως· τήν Εὐρώπην ἀνατρέπου ἰπ' ἄκρον εἰς ἄκρον, ξανακίξουν τόν κόσμον, και ἡ μεγάλη των χαρὰ εἶνε νά βλέπουν μὲ πονηρίαν τῆς γάμπης τῶν πλουστριῶν, ὅταν ἀναβαίνου εἰς τ' ἀρξιά των γιά νά πᾶν εἰς τὸ χωριό των!

Ἄ, Μάριε! Ἄ, τιποτίνιε! τρέχε τώρα και σὺ μέσα εἰς τοῦς ὁρόμους μὲ φωναίς! ἄχγαινε εἰς τὰς πλατεῖας νά συζητήσης, νά σισκερθῆς, νά λάβης τὰ εἰδόντα μέτρα!

Αὐτὰ τὰ λέγουν μέτρα ! Μὴ ἴς τὸ Θεῖο σου ! τὴν ἀκαταστάσιαν τὴν ὀνομάζουσι μέτρα. Ὡ ! τοὺς γελοίους.

Εἶδαν τὰ ἴμάτιά μου τὸ χιτος, τὴν βλεποῦν καὶ τὴν χρεωκοπίαν. Σκαλιεῖς παιδιὰ νὰ φλαρῶν περὶ ἔθνοφυλακῆς ! Αὐτὸ οὐτε εἰς τοὺς Ζουλοῦ οὐτε εἰς τοὺς Καρρους ἔνθα ἐγένετο.

Οἱ γυμνοὶ ἄγριοι μὲ τὰ πικιλοχρῶα περὶ εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ μὲ τὸ ρ.παλον εἰς τὴν χεῖρα, ἔνθα εἶνε τόσο ζωῆ, ὅσον αὐτοὶ οἱ σχολαστικοί. Ἄν πᾶσι ἔτα ἡ δουλειὰ μας, εἴνευρα ἐγγίζομεν εἰς τὸ τέλος τοῦ κόσμου.

Ὁ ἴθλος αὐτὸς κόσμος ἤλθεν ἀναμφιβόλως εἰς τὴν συντελειάν του. Ἐχρημάζετε ἕνα; τελευταίος ἀρωγμός, καὶ εἴσω τὸν βιάλλει ἡ Γαλλία

Σκληραῖτε, παλαιοπαῖδα, σκληραῖτε ! Αὐτὰ τὰ πράγματα εἶνε φυσικὸν νὰ γίνωται, εἴσω θὰ διαδίζωνται αἱ ἐρημικαὶ ὑπὸ τὴν στείαν τοῦ Ἰθίου.

Δὲν κραιπύται νὰ ἐξολεσθῶν ἢ αὐτὸ παρὰ θεῶ δικαίρε; καὶ τὸ λογικόν, τὴν καρδίαν, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμά των. Ἐβρίθουν ἐπ' ἐκεῖ καὶ τὴν ἄλλαν νάχουσι οἱ γυνεὶ των σημεῖοντα καὶ τοὺς πικριτοῦν.

Ὅλοι, ὅλοι αἱ ἐρημικαὶ εἶνε κρισολαχ ὅλοι, ἀκόμη καὶ ἡ «Λευκὴ Σημασία» ! Διότι καὶ ὁ Μαρταμδὶλ ἦτο ἕνας ξεβράκωτος. Ἄ, ἔνοια σου ! Πήγαυε, πήγαυε, καὶ εἰσπορεύε νὰ κουχᾶσαι πὸς ἑστέρι τον πάππον σου εἰς τὴν ἀπελπίσιαν.

— Βεβαιοτάτα ! εἶπεν ὁ Θεοῦλος.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Γιλανορμάν ἐστάθη ὄλιγον ἕνα ἰσοπέδη ὀρῶμενος τῆς εὐκαρίας ὁ λογιότης εἶπε ὡς ἀπο τρεπῶς :

— Μία μόνον ἐρημικὴ εἶπεν νὰ σπάρῃ, ἢ Ἐπιστολὴ Ἐρημικῆ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ εἰ μόνον βδολοῖ, ἢ Στρατιωτικὴ Ἐπιστολὴ.

Ὁ Γιλανορμάν ἐξηκολούθησεν :

— Ὅλοι καθὼς ὁ Σίγγης τῶν, παρὰ ἰσχυροῦ χάρων ! ἕνας βραβουλοκτοῦς ἐκεῖ, τὸν ὅπου ἐλαπαῖ ἐκεῖτα γεροῦς κατῆ ! Διότι, ἐπὶ τέλος, ἐπὶ κατηντοῦν ὅλοι αὐτοὶ εἰς φιλία θείαν.

Σαρπολίτα, ὅλοι εἰς τὸν ἕνα ἔρθησαν ὄλιγον αἱ οὐπερὶ βραβουλοκτοῦς ἐπὶ νὰ πρὸς βαρβαρῶν, ἐκεῖτα καὶ νὰ τοὺς λεγοῦν ἐκείνη κέρη, ἢ εὐγενεῖα; ! Ὁ Ὁ φιλόσοφος Σίγγης ! Ἐγὼ τοὐλάχιστον

Ἡ κόρη εἰσήλθεν εἰς τὴν δειροδοτοχίαν παρτηρῶν εἰς τὴν
 ἄλλην ἄνθρωπον αἰτίας τῶν κ. Λευκίαν καὶ τὴν κόρη, εἰς τὸ ἰδω-
 λῶν τῶν καθηγητῶν (Στ. 107)

δὲν ἀναμινύομαι εἰς φιλοσοφικά ζητήματα, ἀλλὰ τίνα εἶπώ
 μὲ κάμειν ἀγρία αὐτὰ τὰ ἱεροδοτήματα, χωρὶς καὶ ἑνα ἄλλο, ὅπως
 καὶ τοῦ κωμικοῦ ἐκείνου αἰ μαρτυροῦμαι τῆς ὁδοῦ Τιβουλῆ. Ἐίδον μίαν
 ἡμέραν τοὺς γεροισιπότης τῆς προκουσίας Διχιδὸν καὶ με ἰδοῦσα
 τῆς ἐποχῆς Ἑρρίκου Δ'. Μ' ἐράνησαν σαν κάμειν ἔ, αὐτοῖσι
 πολίται, εἰς λίγω, καὶ εἰς ξαναλίγω ὅτι ἡ πρόδοξ σας εἶνε μὴ
 πρέλλα ὅτι ἡ φιλοσοφία σας εἶνε ἑνα ἄλλο, ὅτι ἡ ἐπιτάσταξ
 σας εἶνε ἑνα ἔγκλημα, ὅτι ἡ δημοκρατία σας εἶνε παρατοῦργημα, ὅτι
 ἡ παρθένος Γαλλία σας, ἐξέρχεται ἀπὸ κατὰ γίγισ, καὶ ἔπειτα ἔγω
 ἐναντίον ὄλων σας εἶπε δημοσιογράφοι, εἶπε, εἶπε ἀκατομολόγοι, εἶπε
 νομομαθεῖς, ὅτι ἡξέρετε τί ἐστὶν ἐλευθερία, καὶ τῆς καὶ ἀλλοῦ τῆς
 ὄσας, ἡξέρετε αὐτὴν καὶ ἡ μάχη τῆς ἀκατομολογίας. Σὺς τὸ ἔγκυ
 ἐγὼ αὐτὸ, κακομαίρις.

— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀπεκράξεν ὁ ὑπασπιστής· αὐτὸ εἶνε καὶ
 ἡ πῶσα ἀλήθεια.

Ὁ γέρον Γιλνερωμὴν ἀκοῦσε χειροσπῆν ποιά, ἦν ἠθέλησε εἰς
 προσθήκη εἰς ἐπίστασιν τῶν λόγων του, ἐστρίφη, πρὸς τὸν Θεόδωρον,
 ἠτένισεν αὐτὸν ἀκατομολογία, καὶ εἶπεν : — Εἶσαι ἑνα; θλίψαι !

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΣΥΜΠΤΩΣΙΣ ΔΥΟ ΑΣΤΡΩΝ

Α'.

Τὸ ὑποκορευτικόν.

Ὁ Μάρκος κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτο ἰταλὸς νέος, μετρίου ἀναστήματος, μὲ δασεῖαν καὶ μέλαιναν κόμην, τὸ μέτωπον ὑψηλὸν καὶ νοῦμον, διεσπταμένους τοὺς φρένας καὶ ἐμπαθεῖς, εὐκρινῆς τὸ ἦθος καὶ γαλήνιος, καὶ εἰς τὴν μεροπὴν ἀγνωστὸν, τὸ περίσκεπτον, ἀγνόν καὶ ὑπερήφανον.

Ἡ κατατομὴ τῆς μεροπῆς του ἦτο καμπύλη ἐν ταῖς γραμμαῖς αὐτῆς, ἀρ' ὅν ἐκθρόσκεν ἡ γερμανικὴ γλυκύτης ἐπ' ἧς ἐκεκέντρηθη ἡ γαλλικὴ αὐτοῦ φροσύνη διὰ τῆς Ἀλσατίας καὶ Λωρραίνης, καὶ ὅπου εἰς διακρίνεταί τὸ ἀγκυλοειδὲς τῶν Ρωμαίων, τὸ λείοντιον ἀπὸ τοῦ ἰταλίου.

Ἐφ' αὐτῇ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ζωῆς, καθ' ἣν τὸ πνεῦμα τῶν σκεπταμένων σύγκαται εἰς ἴσην κρίσιν καὶ ἀρεταίαν.

Εἰς περιστάσει σοβαρῆς εἶχε πᾶν ἔτι ἀπερτίτε ὥστε νὰ φανῆ ὡς γλήβος, ἀλλὰ ἐὰ μὴ εἶτα στραφῆς ἔδυνάτο νὰ πρὸβλη ὡς ἐξοχίτης.

Ὁ πρῶτος του ἦτο συνεσταλμένος, ψυχρὸς, λεπτοὶ καὶ εὐλαγῶν ἀκροῦται. Ἐπειδὴ εἶχε στήμα ἰταλὸν χεῖρ, γλυκύ-

τατα και οδόντας λυλοσάτους, τὸ μειδιάμα του διώρθωνε τὴν σοβα-
ρότητα τῆς ἄλης φυσιογνωμίας του.

Κατὰ τινες στιγμῆς, παράδοξον ἀντίθετον ἀπέτιλλε τὸ ἄγνόν μίτω-
πὸν του πρὸς τὸ ἡδοναθὲς του μειδιάμα. Εἶχε τὸ ὄμμα μικρὸν καὶ τὸ
βλέμμα μέγας.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐσχάτης τοῦ πεινίας, παρατήρει ὅτι αἱ νεώ-
τεροι ἐστρέφοντο καὶ τὴν παρατήρουν, ὅτι διέβαιναν ἔμπροσθέν των,
καὶ ἔτρεχε νὰ κρατῆθῃ, μὲ τὸν θάνατον εἰς τὴν ψυχὴν, ὡςτὶ ἐνόμιζεν
ὅτι τα παιδιὰ του φερόμεθα ἀπερίθωτον εἰς αὐτάς, οὐκ εὐκρινὴν ἐντύπωσιν,
καὶ ὅτι εἰ' αὐτὰ ἐγέγωνε τὸ εἰς βεβαιὸν εἶνε ὅτι τὸν παρατήρουν διὰ
τὴν χάριν του, ἥτις τὰς ἐπιβιβάσει εἰς διαλογισμοὺς.

Ἡ σωπηλὴ αὐτῆ παρηνόησις, μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐλευθῶν κο-
ρασιῶν, τὸν εἶχε καταστήσει ἀφραωπὸν. Οὐδὲ μὲν γὰρ ἐξ αὐτῶν
εἶχεν ἐκλέξει, διὰ τὸν ἑξαιρετικὸν λόγον ὅτι ὅλας τὰς ἀπί-
στουγεν.

Ὅπως ἔχρησεν ἀριστῶς, — εἰς τὴν ζωῆς, καθὼς τῷ ἔλεγεν ὁ Οἰ-
κιάδης.

Ὁ Οἰκιάδης τῷ Βίγει πρὸς τοῦτοις.

— Κότταξί μὴ φρίσσει ὡς ὅμοι. Ἄ, θελήσῃς, φίλε μου, ν' ἀκούσῃς
τὴν συμβουλὴν μου, ἐγὼ σὲ λέγω νὰ μὴν ἐγκαύτῃς εἰς τὰ βελία
τόσον πολλὰ, ἀλλὰ νὰ ρίπτῃς καμμά ματιὰ καὶ ἐπὶ τὴν πύρραξιν. Ἐχῶν
καὶ αὐτάς ἢ διαβηλικαίς τὸ κελὸν των· πιστεύσῃ με, Μίε. Ἄν
ἐξοκολουθήσῃς τοσοῦτον τῶς νὰ τὴς ἀπεσεύχῃς, θ' ἀποστη-
νωθῇς.

Ἄλλοτε δὲ πάλιν, ἀπερὶ τὸν αὐτὸν καθ' ὅσον ὁ Οἰκιάδης τὸν
ἔχειρίτα:

— Καλημέρα, πιστεύωτατι.

Ὅσῳς ὁ Οἰκιάδης τὸν Βίγει πρὸς τοῦτοις, ὁ Μόρως ἐλευθερὸς
ἐλευθερὸν ἀπεσεύχεν ὅτις ποτε τὴς γυναικίς, ὡς τὴν καὶ φρίσσει,
πρὸ πάντων δὲ ἀπεσεύχε τὸν Οἰκιάδην αὐτὸν.

Ἄλλ' εἰς ὄλην ὄμωσιν τὴν ἀπερὶ τὸν ἐλευθερὸν καὶ τὸν
γυναικίς ὡς οὐδέποτε ἀπεσεύχεν ὁ Μόρως, ὅτις τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὅτι
ἔστιν ἐλευθερὸς, ἔπειτα τὸν Βίγει, ὅτι καὶ αὐτὸν ἀπέχε τὴν
ὡρεῖον φῶλον.

Ἡ μὲν ἐξ αὐτῶν ἔπειτα ἔγενετο γὰρ, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀλήθεια.

μον του, και περί ης ὁ Οὐακὶνός εἶπεν, ὅτι ὁ Μάρκος ἐν ἑσέρῃ
την γυναῖκα του, βλέπων τὴν ὑπερβολὴν τοῦ φέρουσιν τοιαύτην, καὶ
ὁ ἑτέρα ἦτο κορίσιον καὶ ὅπερ συνεχῶς μὲν ἔδωκεν, οὐδέποτε δ'
ἐπροσεξεν εἰς αὐτό.

Ἄρ' εἶπες ἤδη, ἴσους. ὁ Μάρκος παρετήρει εἰς μίαν τῶν ἐργασια-
τικῶν ἐνδρυστηχιῶν τοῦ ἀγροῦ τοῦ Λουξέμβουργου, γενναίον καὶ
ἀνδρα, καθήμενον μετὰ κοίτης ἐπὶ κέρου, εἰς τὴν τῶν ἐδωκῶν τῆς
ἐνδρυστηχίας, πρὸς τὸ βαθυτέρον μέρος αὐτῆς.

Ὅσοις καὶ τοῦχοι, ἢ παρεμβαλλοῦσα εἰς τοὺς περιπάτους τῶν ἀφρο-
σῶν, καὶ οἱ ορθάκιμοι εἶνε ἑσέρῃ μετὰ τῶν τῶν αὐτῶν, πρὸς
τον Μάρκον εἰς ἐσέρῃ τῆς ἐνδρυστηχίας, καὶ τοῦτο συνεβίβη σὺν
καὶ ἑκάστῃ, ἵτα ἕπει τὸ ζῆλον τῆς αὐτοῦ καθεμένου.

Ὁ ἀνὴρ ἦτο ἄλλο εὐφροσύνης ἔρμηνος, ἰσχυρῶς καὶ πο-
δαρῆς καὶ ἄλλο αὐτοῦ τοῦ παρταῦς ὡς εἰς τῶν ἐφροσῶν μὲν ἴτι,
ἀλλ' ἀποκαρμονταί σπαστικῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, εἴτιναι παρετή-
ησαν τῆς ὑπερβολῆς.

Ἄν ἔρρι, ταῦτα τὰ ἐλάττω τὰ παρταῦς, ὁ Μάρκος οὐ εὐλο-
γῆσθαι αὐτοῦ καὶ ἦτο ἀπόμαχος ἀφροσύνης. Ἐρμηνος ἀγαθὸς ἀνδρ-
πος εἰς τὸν θεόν του, ἀλλ' ἀφροσύνης, οὐδέποτε ἔστρε τὸ φέρεμα
τοῦ ἐπὶ τοῦ φέρεματος ἄλλο τι ἴτι.

Ἐρμ. καὶ τὸν περιπατήσαν, καὶ τὸν ἀφροσύνην, καὶ πῶλον πλο-
ταρῶν, ἔλα καὶ τὸν ἀφροσύνην μελάνη, καὶ χιτῶνα πάντοτε ὡς
ἦ γῶν λαλοῦν, ἀλλ' εἰς χονδρῶν λαλοῦ. Καὶ τῆς ἐλευθερίας φων
ἐλάττω καὶ τῶν φέρετων πλοῦτον αὐτοῦ, ὅχι εἰσπεί.

— «Να, εἶπες ἄλλο πολὺ κατῆρος.

Ἡ κοίτη τοῦ ἦτο κατῆρος.

Ὅτι αὐτὰ πρῶτον ἡ κοίτη ἦτο τὸν σπαστικόν, ἦλθε καὶ ἐλάττω
πλοῦτον του, εἰς τὸ ἐλάττω τὸ ἴτιον εἶχεν κατῆρος ἢ ἐλάττωσαν
τῶν φέρετων, ἦτον εἰς ἐλάττω ἢ ἐλάττωσαν ἴτιον, ὅχι εἰς, ὅχι
εἰς ἐλάττω, ἀλλ' εἰς τὸν φέρετον εἰς τὸν φέρετον, καὶ εἰς τὸν φέρετον
ἀλλὰ καὶ αὐτὰ φέρετον πρὸς τοὺς φέρετον μετὰ ἐλαττωσαν
τῶν φέρετων.

Ἡ στήλη τῆς φέρετων ἦτο γῶν καὶ ἐλάττωσαν φέρετων, κα-
θὼς ἄλλο φέρετον ἀφροσύνη τῶν φέρετων τῶν φέρετων τῆς

κακοραμμένο, και ἐκ χειρὸς μελανῷ μέλανος. Ἐφαίνοντο τὰ ὄσθα ταῦτα ὅσα ὡς πατὴρ μετὰ τὴν κόρην του.

Ὁ Μάρκος εἰζήτασι διὰ τοῦ βλέμματος ὄσθα ἢ τρεῖς ἡμέρας τὸν προσβύτην μὲν, ἀλλ' ὄχι και γέροντα, καὶ τὴν κόρην τὴν οὐχ. ἀκίμη νεάνιδα· ἔπειτα ἔδωκε δὲ ἔδωκε πλέον εἰς αὐτοὺς προσοχῆν.

Ἄλλὰ καὶ ἑαίνει ὁμοίως πρὸς αὐτόν. Συνωρῆθουν μεταξὺ των τρεῖς καὶ ἀπαθῶς.

Ἡ κόρη ἐλάλει ἀδικήτως καὶ περιχαρῶς. Ὁ γέρον ὤμειλε ὀλίγον, ἐκ διαλειμμάτων, εἰ προσήλκεν ἐπ' αὐτῆς ὀφθαλμοὺς πλήρεις ἀνεκλαλήτου φιλοστοργίας.

Ὁ Μάρκος εἶχε λάβει αὐτομάτως τὴν εἴην τοῦ να περιπατῆ εἰς τὴν δένδροστοχιαν ἑκείνην, ὅπου πάντοτε τοὺς ἀπῆντα, καὶ ἰδοὺ πῶς

Αὐτὸς ἤρχετο ἀπο τῆς ἀντιθέτου ἕκρας τῆς δένδροστοχίας· περιπατῶν ἐκ καθ' ὅσον τὸ μήκος τῆς, διέβαιναν ἐμπροσθὶν των, ἔπειτα δὲ τῶν ἐπίστεραι καὶ ἐπρόχρηι μὲξ· τῆς ἕκρας ἀρ' ἡ· εἶχεν ὀρατῆ, καὶ ἀκλόουθω· ἔπαινετρετο.

Αἱ στροφὴ καὶ ἀποστροφὴ αὐτοὶ ἐγένοντο πεινῆσαι ἢ εἰς αὐτὴν, καὶ ὁ περιπατοὺς εἰ αὐτοὺς πεινακῆ ἢ εἰς αὐτὴν τῆς ἐδωμάδος, ἀλλ' οὐδέποτε εἶχε γίνε ἀνταλλαγ, ἐλαχίστου χαρακτηροῦ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ὄσθα ἑαίνω, ψυχῶν. Καὶ τοὺς ὄσθα μᾶλλον ἐπαθῆ τὰ ὄσθα ταῦτα ὅσα ἐφαίνοντο ἰσορῆγιστα πᾶς βλάστη, ἐκίνοσαν φυσικῶς τὴν περιεργειαν τῶν πίντε ἢ εἰς φρονητῶν, αὐτοὺς ἐρχομετο ὡσαύτως ἐκεῖ πρὸς περιπατον τῶν μὲν ἐπιμελῶς μετὰ τὴν παράτασιν τῶν μαθηματων, τῶν δὲ ἄλλων μετὰ τὸ σφαιροειδῆ.

Ὁ ἑαίνω ἦσαν ἐκ τῶν τελευταίων καὶ αὐτοὺς παρετήρησεν ἰπὶ τὴν καιρὸν τὸν γέροντα μετὰ τῆς κόρης ἑαίνω, ἀλλ' οὐδὲν αὐτὴν ἀχαρῶν, τάχιστα εἶχε στρέψῃ τὰ ὄσθα πρὸς αὐτὴν, μὴ ὅσα εἰς φρονητῶν ὡς οἱ Πάρθοι, ἀρῆαι κατ' αὐτῆς ἀπὸ βίβλος ἐν ἰκάνωμον.

Ἐπειδὴ ὁ τρεῖς τὸν εἶχε αἰμα ἰστοπασι εἰς αὐτῶν, ἦτο τῆς μὲν κόρης ἢ ἑαίνω, τοῦ δὲ γέροντος ἢ κόρης αὐτοῦ, τὴν μὲν, ἰστοπάσαι ἰστοπάσαι Μελανικῶν, τοὺς δὲ κόρην Λευκῶν, ὅσα μὴ γνωρίζοντες αὐτοὺς οὐδέποτε, ἐν ἑαίνω τῶν ἀληθῶς ὀνομαστικῶν ἑαίνω ἔδει το ἐπίπνομον· ἔπειτα δ' ἑαίνω εἰς φρονητῆ.

— Ἄ· ὁ κόρης Λευκῶν κήρυτα εἰς τὸ σακρὸν τῶν.

— Καὶ ὁ Μάρκος δέ, καθὼς οἱ ἄλλοι, εὗρεν εὐχερῆς τὸ ν' ἀποκαλῆ κίριον Λευκίαν τὸν ἀγνωστον τοῦτον.

Θὰ πράξωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, ὡς οἱ φετιχταὶ εἶπα, ἀποκαλοῦν-
τες αὐτὸν κ. Λευκίαν, πρὸς εὐκαλίαν τοῦ παρόντος ἀληθινοῦ.

Καθ' ἔλεον τὸ πρῶτον ἴτος, ἐβλεπεν αὐτοῦ· καθ' ἐκρίστη, ὁ
Μάρκος κατ' οὐτὸν τὸν τρόπον.

Τοῦ ἀνδρός ὁ χρακτὴρ τὸν ἴρεσαι, ἀλλὰ τὴν κόρην εὗρισκε πολὺ
ἀνάστατον.

B'.

Γεννηθῆτω ὄψωρ.

Τὸ δεύτερον ἴτος, ἀκριβῶς γὰρ τὴν στιγμὴν τοῦ ἀληθινοῦ
ἐθα εὗρισκεται· ὁ ἀναγνώστης, συνίδη καὶ διακοπῆ ἢ συνήθεια αὐτῆ
τοῦ Λευκινοῦ, καὶ αὐτοῦ τοῦ Μάρκου ἀγνωστοῦ πῶς. Εἰς τὸ
ἀλάστομα εἴ μνηρὸν ἐν ἐπάτησιν εἰς τὴν ἐνδρυστοχίαν τοῦ.

Τίλλος μίαν τῶν ἡμερῶν κατὰβλήθη, πάλιν εἰς αὐτὴν ἦτο θίρος·
πρῶτα αἴρεσι εὐρανόθ, καὶ ἰατρὸς ὁ Μάρκος, καθὼς ὅλο γενόμεθα
ὅταν ὁ καιρὸς ἦν ὡραῖος.

Ἐδόμειξεν ὁ Μάρκος ὅτι εἶχεν ἐντὸς τῆς καρτίης τοῦ ὅλα τὰ ἴματα
τῶν πατρῶν ἅτινα ἦσαν κελὰδῶντα, καὶ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σπρι-
ρῶδου εὐρανόθ, ὅσα ἐβλεπε εἰς μέσσ τῶν φυλλῶν τῶν ἐνδρῶν.

Ἐπερίβη κατ' εἰθεῖν πρὸς τὴν ἐνδρυστοχίαν τοῦ καὶ ἅμα
ἐβλῆσεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρεν εἰκρινεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου εὐωλίου
τὸ γνωστὸν ζεῦγος, ἀλλ' εἶδεν εἰς αὐτὸ καὶ τινα διαφεράν, ὅπῃ
ἐπληροῦσαι· ὁ αὐτὸς ἦτον ὁ αὐτός, ἡ κορη τὸν ἐβλῆσεν ὡς καὶ μὴ ἦτον
ἡ αὐτῆ.

Νῦν εἶδεν μίαν νεάνιδον ὑψηλὴν καὶ ὡραίαν, κεκτημένην ὅλου
τοῦ ἐρσοῦστος ἐκείνου σχηματισμοῦ, ὅς ἡ γυνὴ ἀποκτῆ, καθ' ἣν
ὄρεν μὰ στα μετήχει εἰσεται καὶ τῶν ἀρετῶν χαρίτων τῆς παιδείας

ηλικίας· ὦρην ταχέως περιεχομένην, ὦρην ἰγνήν, ἣ, μόναι δόξαν-
ται· νὰ ἐκφρίσωσιν αἱ ὄσο αὐταὶ λαζαί, δικαπέ τε κτθ.

Ὅποια θεμιστή, κομὴ ἦτον ἐκείνη, καστανόχρους μετὰ φλεβῶν
χρυσίζουσῶν, ἐν τῷ μεταξί, ὅποιον μετὰ πον μαρμαράν, ὅποιοι βο-
δίζουσαι· περειαί, ὅποιαι ὄψις ὡς λευκοῦ κηροῦ, ὅποιον γλαυὸ στίμα,
ὅποθεν ἀντέλλεν ὡς εἴως τὸ μεδίσμα καὶ ὡς κροισιὰ, ὁ λαγός, κε-
φαλή, εἴαν ὁ ζωγράφος Ραφαήλ πάντως θὰ ἀντιγράψει, θελῶν ν'
ἀπεικονίσῃ τὴν τῆς παρθένου Μαρίας, ὀρθοκλίτη ἐπὶ πρυγγίλου ὄποιον
θλέπομεν εἰς τὰς: Ἄφροδίτης ἀγάλματα!

Ἡ ρίς δὲ ἦτον ἀσπίς, καὶ τοῦτο πρὸς ἐπι-πλείουσι γόνοι τοῦ
ἱρατιανοῦ προσώπου ὃ περιγράφωμεν, ἀλλ' ἦτον εἰς ῥαί· αὐταὶ δηλαδὴ
εἴθετα, εἴτε κατεπληγ· εἴτε ἰσχυρὰ, εἴτε ἰσχυρὰ ἦτο ἡ ρίς ἡ
παρσινη ρίς ἀσπίς· λεπτὰ ἦν, ἰσχυρὰ ἦν, ἀλλ' ἰσχυρὰ ἦν ἡ
ρῖς ἐκείνη, ἦτις εἴμε· τοῦ μὲν ζωγράφου εἰς ἀπ' ἑαυτοῦ τοῦ ἐξ ἑαυ-
τοῦ εἰς μαγγανισαί.

Δαδάνω ὁ Μάρκος πληροῦν τῆς τοῦ ἀφθαλμίου τῆς εἰς ἀν-
νήθη, νὰ ἰδῆ, εἴτε ἰσχυρὰ ἦτο, εἴτε ἰσχυρὰ ἦτο. Εἴτε μὲν τῆς μα-
κρῆς θλαστικῆς τῆν κίττον χρῶσι, τῆσιν, τοῦ εἰς ἀσπίς.

Τοῦτο εἰς ἐν ἡμῶν· καὶ τὸν ἀσπίς κίττον τῆν νὰ μετὰ ἰσχυ-
μῆν, τῆς πύλλου ἀσπίς, εἴτε ἰσχυρὰ τῆς ἀσπίς καὶ εἴτε ἰσχυρὰ
τῆσιν τοῦ ἐν ταπεινῆ τῆν ὀρθοκλίτη ἀγάλματι τοῦ μὲν
διόματι.

Κατὰ τὴν πρώτην εἰσάγωγα, ὁ Μάρκος ὑποθέτει ὅτι ἦτο ἄλλη τῆ
θλαστικῆ τοῦ ἀσπίς ἀσπίς, εἴτε ἰσχυρὰ τῆς ἀσπίς· ἀλλ' ὅταν ἡ
αμειψίβλητος εἴς τὸ περιεπύκτω, τοῦ ἀσπίς καὶ ὅταν τῆσιν
τοῦ ἀσπίς, καὶ παρσινη τῆν κίττον μετὰ πρυγγίλου, εἴτε ἰσχυ-
ρὰ ἦτο ἡ ἀσπίς.

Ἐπιπλείουσι μὲν, ἡ μὲν ἀσπίς, εἴτε ἰσχυρὰ τῆς ἀσπίς, καὶ
οἴδεν σπληνέστερον τοῦ ἀσπίς τῆς ἀσπίς.

Ἐρχεται σπληνέ, ἀλλ' ἦτο ἡ ἀσπίς ἀναστρέφεται εἰς μὲν μετα-
μορφώνεται ἀσπίς εἰς μὲν. Χρῶσι τῆς ἀσπίς τῆσιν, εἴτε προ-
σπληνέ· σπληνέ ἀσπίς, τῆν ἀσπίς τῆσιν τῆν ἀσπίς καὶ εἴτε ἀσπίς·
πρὸς τῆν ἰσχυρὰ.

Ἡ παρσινη ἡ ἀσπίς, ἦτις μὲν ἀσπίς, εἴτε καὶ ἀσπίς
εἴτε καὶ ἀσπίς εἴτε ἀσπίς.

καί τὴν θλιωτέραν ἀλλὰ πλέον εὐτε προσοχὴν τινὰ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς.

Καθὼς δὲν τὸν ἔμελε ποσῶς περὶ τῆς κήρης, ὅταν αὐτὴ ἦτον ἀπρη-
μοσ, εὐτε καὶ τότε μετὰ τὸν ἐξωραισμὸν τῆς. Διήρξατο ὁμῶς πάν-
τοτε ἐγγύτατα τοῦ ἔδωλου ὅποι ἐκάθητο, ὅτι ὅπως εἶχε συνει-
θίσει.

Γ.

Ἔσθρος ἀποτέλεσμα.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἡ ἀτμοσφαιρὰ ἦτο γλαυρὰ, ὁ κήτος τοῦ Λου-
ξεμβουργου πλήρως γλῶσσο καὶ σκιᾶς, ὁ οὐρανὸς καθαρὸς, ὡς ἐὰν τὸν
εἶχον πλῆθι ἐκείνο το πρῶτ οἱ ἄγγελοι, μικρὰ τινὰ πτηρὰ ἐβαλλον
τὰς φλόκας φωνῆς τῶν ἐν τῇ βίβλῃ τῶν καστατιῶν.

Ὁ Μάρκος εἶχεν ἀνοξὺν τὴν ψυχὴν τοῦ ὄντι εἰς τὴν φῶσιν, καὶ
ἐκ οὐδαμῶν ἐβόητο σκέψιν, ἀλλ' ἔζη μόνον καὶ ἀνίσταται. Δι' τὴν πλη-
σίον τοῦ ἔδωλου ἔλενος, ἡ κήρη ἔγειρε πρὸς τὸν κήτος ὀφθαλμοῦ
τηρὰ βλέμματα τῶν συντηρήσαν.

Τὸ ὄπρηχεν ἐν τῇ βλεμματι τῆς κήρης κατ' ἑαυτὴν τὴν ἡμέραν :

Τοῦτο δὲν ἤδύνατο νὰ ἐπλήρησεν ὁ Μάρκος.

Ἐπῆρχεν εὐλεν καὶ ὄπρηχε τὸ πόν.

Φῶς παραδόξον !

Ἄλλ' ἢ μὲν ἱταπεινώσει παλιν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὁ δὲ ἐξηκόσων-
θῆσε τὸν ὄφθμον τοῦ.

Ὁ Μάρκος ὁ, π. εἶδε ὅτι ἦτο βλέμμα ἀδιάφορον καὶ ἀπλοῦν ἀλλὰ
χέσμα μυστηριώδες ὄπρηχε, καὶ πάλιν κλεισθὴν ἀποστέρως.

Ἐπῆρχε μὲν ἡμερὰ, καθ' ἣν πᾶσι νεῖς ἐατοξίται ἐν βλέμμα
ταύτου.

Ἄλλομῶστε τότε ἐκ τὸν ὄφθμι τοῦ ἐνίσταται αὐτῆς !

Τὸ πρῶτον τοῦτο βλέμμα, βλέμμα φυγῆς ἀγνοουσις ἐποτρὺ εἶσται

είναι ως της ηρώς εις τὸν οὐρανόν. Είναι ἀρτίπαισι ἀκτινοβολίας ἀγνώστου.

Οὐδὲν ἔλαττα: νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς τὸ κινδυνώδες θέλημα τῆς ἀπροσδοκήτου ταύτης αἰγλης, τῆς φωτιζούσης ἀρίστως ἀλλ' αἰφνιδίως ἐσπερίας ἀθύσεως καὶ ἀποτελούσης τῆς ἐιστάσεως ἀγνώστου, μεθ' ὅλου τοῦ μέλλοντος αὐτῆς πάθους.

Εἶναι αἶδος τρυφῆς οὐρανίας ἀποκαλυπτικῶς καὶ ἐν προσδοκίαις ἐλπίζουσης. Παγίς ἦν ἡ ἀθωότης ἀσυναίσθητως στήναι καὶ συλλυγμένα καρδίαις ἀκουσα καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς.

Παρθένος, βλεπούσα παντὶ ὡς γούφῃ.

Σπανίως συμβαίνει νὰ γεννηθῆ βαθεῖα ἐντίπωση εἰς τὸν ἑφ' οὗ πίπτει τὸ βλέμμα τοῦτο.

Ὅ,τι ἰγνόν καὶ ἀσπίλον συμπίπτουσιν ἐντὸς τῆς οὐρανίας καὶ εἰμαρμένης ταύτης ἀκτίνης, ἦτις, πλεονερον τῶν μεθυστικῶν ἐκείνων ἐπιτηδεύειας ἐρωτοτρόπου βλεμμάτων, ἔχει τὴν μαγικὴν ἰσχὺν νὰ ἐκκαλύπτῃ αἴφνης εἰς τὸ μυστὴ τῆς ψυχῆς τὸ ἀούληπτον καὶ μυστῶν μύρων ἅμα καὶ ἐηλητηρίων ἄνθος ἐκεῖνο, ὅπως ὀνομάζομεν ἔρωτα.

Ὅταν ὁ Μίρμος περὶ τὴν ἐπιφανίαν, ἐπίστρεψεν εἰς τὸ πονηρὸν τοῦ αἵματός, τὸ βλέμμα ἐρρίψεν ἐπὶ τῆς ἐνδομασίας τοῦ καὶ τῆρα πρώτης φοράν παρατήρησεν ὅτι ἦτο τόσον ροπαρὸς, ἀπερόκαλος καὶ ἀνηκούστως ἡλίθιος, ὥστε δὲν ἔπρεπε νὰ μεταβῆ εἰς περιπτῶτον μὲ τὰ καθημερινὰ του, ἀνὰ τὰς ἀνδρῶστοιχίαις τοῦ δουξεδωρίγγου, μὲ πηθασμένον τὸν πῖλον, με χονδρὰ ὑποδήματα, μὲ δεκαπέντα ἐκ τῆς πολλῆς χηρῶος τὰ γόνατα τοῦ μαύρου πιταλονίου καὶ μὲ τετραμμένους τοὺς ἀγκῶνας τοῦ μαύρου ἐπενδύτου αὐτοῦ.

Δ΄.

Ἄρχὴ νόσου βασιλείας.

Τὴν ἑπομένην, ἀπὸ τῆς συνθήκης, ὁ Μάρκος ἐξήγαγε ἐκ τοῦ στραπέου τοῦ τοῦ κληρονομίου τοῦ Ἰούλια, τὸ κληρονομίου τοῦ πριγκιπάτου, τὸν κληρονομίου τοῦ πρίγκιπος καὶ τὴν κληρονομίαν τοῦ ὑποπρίγκιπος Ἰερουσαλὴμ τοῦ πριγκιπάτου τῆς Ἰερουσαλὴμ καὶ χεῖρα ἀπὸ τῆς ἑπομένης πύργου καὶ μετὰ ἐκ τοῦ Ἀσίου ἐξέρχεται.

Καθ' ἑξῆς ἐπισημαίνεται. Οὐκ ἔστι, ἀλλὰ προσηγορία, ὅτι ἐκ τῆς παρατήρησιν.

Ἐπισημαίνεται ἐκ τῆς κατασκευῆς τοῦ Ὀυγκῶ, ὅτι ἐκ τῆς ἑπομένης.

— Μάρκος πρὸς τὸ ἑπομένην καθ' ἑξῆς τὸ κληρονομίου καὶ τὴν κληρονομίαν τοῦ Μάρκου, καὶ τὸ Μίσιον μετὰ εἰς αὐτὴν. Βασιλεία θὰ εἴη καὶ ἐκ τῆς ἐξουσίας καὶ εἰς κληρονομίαν Ἰερουσαλὴμ ὡς ἑπομένης.

Ἰούλιας ὁ Μάρκος ἐκ τοῦ Ἀσίου ἐξέρχεται, πρῶτον ἔλαβε τὸ γέροντὸν ἐκείνου μεγάλης ἀφ᾽ ἑπομένης καὶ πριγκιπῶν τοῦ Ἰούλια καὶ εἰς αὐτὸν ἔλαβε ἐκ τῆς πύργου ἑπομένης ἐκ τῆς ἀφ᾽ ἑπομένης τοῦ κληρονομίου ἡμαρτημένην τὴν κληρονομίαν ἐκ τῆς ἑπομένης ἐκ τῆς ἑπομένης καὶ τῆς ἑπομένης τῆς ἑπομένης τοῦ.

Πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν ἔλαβε γιὰ τὴν ἑπομένην, προσηγορίας κληρονομίαν ἀπὸ τῆς χεῖρος πύργου πριγκιπῶν, καὶ λίγων εἰς αὐτὸν.

— Ἀπόστολος τῆς ὑποπρίγκιπος πύργου, καὶ μὴν πύργου εἰς τὸ ἄλλο ἔλαβε, τὸ ἑπομένην ἑπομένης πριγκιπῶν ἑπομένης ὁ ἑπομένης καὶ ἀπὸ τῆς ἑπομένης, καὶ ἀπὸ τῆς ἑπομένης.

Ὁ Μάρκος ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν τοῦ γέροντος πύργου, ἑπομένης ἑπομένης ἀπὸ τῆς χεῖρος τῆς ἐξουσίας καὶ εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς ἑπομένης.

δενδροστοιχίαν του βραδείου και ως να μη ήθελιν. Ἐλεγες ὅτι συγχρί-
νωσ και ὤθειτο πρὸς τὰ ἐκεῖ, και ἠμποδίζετο. Ἀλλὰ δὲν συνεθάρ-
νετο ταῦτα ποσῶς ἐνόμιζεν ὅτι ἔπραττε και σήμερα, ὡς ἔπραττε
καθ' ἐκάστην.

Μόλις εἰσῆλθιν εἰς τὴν δενδροστοιχίαν παρατηρήσεν εἰς τὴν ἄλλη,
ἄκραν αὐτῆς τὸν κ. Λευκίαν και τὴν κόρην, εἰς τὸ ἐδωλίον του κα-
θημένουσ.

Ἐκείθωσι τὸ φρέμα του ἔως ἰπάνω, το εἰτύσεν ὅπως μὴ και,
πτυχῆσ περὶ τὴν μέσην, παρατηρήσ φιλαρέσκωσ πως το κινεταλτικόν
του, ὅτι ὕψιζε καλῶσ τὸ ρυθμον, και ὤθεισε κατὰ τοῦ ἐδωλίου.

Εἰς τοῦτο τὸ βράδιμα του ἐνοπάρχεν ἐπίθεσι, και ἀναμφβολῶσ
ὄρμα, κατακτῆσωσ. Λέγω λοιπον, ὤθεισε κατὰ τοῦ ἐδωλίου, ὡς ἂν
ἔλεγεν εὐ Ἀνίθωσ ὤθεισε κατὰ τῆσ Ρώμησ.

Ὅλα ὅμωσ τὰ κινηματὰ του ποῦτα ἦσαν ἰπλῶσ μηχανικῶσ, χωρὶσ
να διακοπῶσιν αἱ συνῆθεισ του πνευματικῶσ και ὕλικῶσ ἐνασχοληθεισ.

Ἐσκέπτετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὅτι τὸ «Ἐγγυρδον τοῦ Προ-
λάτου» ἦτο διβλικόν τερατοῦργημα, ἔργον ἀπατεῶνων θελησάντων
να παραστήσωσ διὰ τῶν ἀναλυσῶν των ὡσ ἀρροστοιχίματα τῆσ ἀν-
θρωπίνησ μεγαλοφυῶσ τρεῖσ τῶν τραγωδιῶν τοῦ Γαίωνα και μόνον
μῖαν τῶν κωμωδιῶν τοῦ Μελίερσ.

Ἠσθίνετο εἰς τὸ ὄσ του ἔξωσ τυργυρόν. Ἐνφ ἐπληροίεζεν εἰς τὸ
ἐδωλίον, διώρθωνε τὰσ πτυχῆσ τοῦ ἐνδῆματόσ του, και τὰ ὄμματὰ του
προσηλοῦντο εἰς τὰ τῆσ κόρην. Τὸν ἐφαίνετο ὡσ να ἐπληροῦτο δι'
αὐτῆσ ὅλη ἡ ἄκρα τῆσ δενδροστοιχίασ ἐκείνησ μὲ ἀσθενῆσ κωανὸν φῶσ.

Καθ' ὅσων ἐπληροίεζεν, ἐπὶ μῖλλον τὰ βήματὰ του καθίσταντο
ἀραιότερα. Ἐλθὼν μέχρισ ἀποστάσεισ τινασ ἀπὸ τοῦ ἐδωλίου, πρὶν ἡ
φθῆσ, εἰς τὸ τέλος τῆσ δενδροστοιχίασ, ἐστάθη και, χωρὶσ εὐδ' αὐτόσ
να ἐνοησῆσ πῶσ ἔγινεν, ἰσπάρχεν πρὸς τὰ ἐπίσω ὡσπερ μὲλις ἡ κέρη,
ἠρῶνῆθη μακροθεν να διακρίνη ποσῶ ἦτο εὐπρεπῆσ ἐν τῇ περιβολῇ
αὐτόσ.

Ἀλλ' ὁ Μάριωσ ἐκράττησ το εὐμῶ του εὐθουενῆσ, ὅπως ἀέσῃ εἰς
τὴν ὀπισθίαν του τυχῶτα παρατηρητήν.

Ἐρῆσασ τοιούτοτρόπωσ εἰς τὴν ἀντίθετον ἄκραν τῆσ δενδροστοι-
χίασ, ἐπανῆλθε πάλιν και μάλ στα ἐπληροίεσ μέχρισ τῆσ ἀποστάσεισ

πριών δένδρον ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, ἀλλ' ἐκεῖ ἠσθάνθη ἐπιπέδον στον
ἀδυναμίαν καὶ προσηύδα περιπέτω καὶ ἐδίστασεν.

Ἐν μυστῇ τοῦ προσώπου της κόρης, ἐβλινεν ἴσα του ἴδου. Κατε-
βαλεν ἕνα ἰσχυρὸν ἄγκυρα, πλεῖον βίας, καὶ ἐαυτὸς τοὺς δίσταγ-
μοὺς του ἔσχε ἄρρητα.

Καὶ εὐνοησάμενος τινὰς στιγμὰς ἀπέβλεπεν ἐμπροσθεν τοῦ ἐδάφους εὐ-
θυτεῖας καὶ θερμότητας, πρὸς τὴν μέγαν τῶν, μὲν ταλμῶν, να στρέψῃ
τὸ βλέμμα εὐτε πρὸς τὰ ἄστρα, εὐτε πρὸς τὰ ἄριστερα, καὶ ἔχων τὴν
δαξίαν χεῖρα κωχισμένην ὡς τὸ στήθος του, ὡς πολιτευόμενος τίς.
Ἄλλὰ καθ' ἣν στιγμήν ἐβίβη κατὰ βίαν τῶν πυροβολῶν τοῦ
φρουρίου, ἵσθάνθη φεδερῶν καὶ τὴν καρδὴν ταλμῶν.

Ἡ κόρη αὐτῆς, ὡς καὶ τὴν προτεράϊαν, τὴν ἐκ ἀμαρτίας ἐστῆ
καὶ τὸν ἐκ κρηπῶν πῖλόν της.

Ὁ Μάρτις, ἠρξάμενος ἀπὸ τῆς φωνῆς, ἦτος θὰ ἦτο ἡ φωνὴ
της. Ἡ κοίτη ἐδῆλκε ἠσυχῶς. Ἦτο ἀρετὰ εὐαϊδής. Ὁ Μάρτις τὴν
ἠσθάνθη, κατὰ εὐνὴν ἰδοκίμασι καὶ τῆς ἴδου.

Διὰ τὴν κόρη, ἔλεγε καθ' αὐτὸν, βίβη καὶ ἔτιμα, καὶ θὰ
με ὑπεδέχεται, ἂν ἦτε με ἐστὶν ἰγὼ εἶμαι, ὁ ἀληθὴς συγγραφεὺς μέ-
ρους τοῦ προλόγου, ὅστις ἐδῆλκεσθε εἰς τὴν τελευταίαν ἐκδοσὴν τοῦ
Ζηλ Βλῆ, ἂν καὶ ἀντ' ἐμοῦ φανῆται, ἄλλος εἰς τὸν πρόλογον ὑπο-
γεγραμμένος, ὁ Φρανσουά Νερσάκι.

Διὲθ τὸ ἐδάφιον, ἐπροχώρησε μετὰ ἄρας τῆς δένδρου-οικίας
ὀλίγον πλέον ἀπεχούσας, ἐπαιτα ἐπιστρέψῃ καὶ πάλιν διὲθ ἐμπρο-
σθεν της κόρης. Τὴν φωνὴν ταύτην ἦτο ἀχρηστάτος.

Ἄλλως τε, ὅ,τι κατ' ἐλπίδα, τὴν φωνὴν ἠσθάνθη τὸν ἠνδρῶν
πολύ. Ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ της νεάνιδος, κατὰ
τὰ κῶτα ἔχων πρὸς αὐτὴν ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς ὅτι τὸν ἐβλινεν
καὶ ὡς ἐκ ταύτης προσέειπεν τὰ βίβητά του.

Δὲν ἰδοκίμασι πλέον να πλησιάσῃ πρὸς τὸ ἐδάφιον, ἵσταθη εἰς τὸ
μέσον της ἀεὶροστοχίας, καὶ ἐκεῖ, πρῶτον ἐπὶ οὐδέποτε εἶχε ἀκτινῶν
ἐκείνης, βίβηται πλάγια βλέματα, καὶ ἀναμνηστικὸς εἰς τὰ μυχῶν
ταῦτα καὶ ἀπεχόμενα καθ' ἰσχυρῶς, τοῦ ἐστὶ μετ' αὐτῶν αὐ-
σκόλον ἦτο καὶ ἀποσπαστικῶς ἀποσπαστικῶς πρὸς τὸ στήθος της
πανταχῶς καὶ τὸ ἀκαταρῆτον τοῦ ἐδάφους ἔχων, τὸν ἴσθάνθη αὐτῶν
ἰσχυρῶς τὸν ἀεὶρον σὺν καὶ τῆς μετὰ τὴν ἰσχυρῶς

Μετά τέταρτον ὥρα ἤγέρθη, μὴ σκοπὸν νὰ ἐπαναρχήσῃ τὸν περίπατόν του πρὸς τὸ δι' αἴγλης περιβεβλημένον ἱκτεῖν ἰδιώτην. ἀλλ' ὄμει εὐμεινὸς ὄρθος καὶ ἀκίνητος.

Πρῶτον ἤδη, μετὰ παρέλευσιν δεκαπέντε μηνῶν, ἰστοχάσθη, ὡς ἔκρυβες ὁ καθήμενος ἐκεῖ καθ' ἑκάστη, μετὰ τῆς θυγατρὸς του, θὰ τὸν παρατήρησι βεβαίως, καὶ θὰ ἐθεώρῃ ἴσως παράδοξον τὴν τῆν ἐπιμονήν.

Ἐπιτόμως ἤδη ἐθεώρησεν ὡς ἐλλειψὸν σιβασμῶ ἀποκαλιῶν τὸν ἄγνωστον τοῦτον, ἔστω καὶ κατὰ διάνοιαν, Λευκίαν.

Ἐμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ τινὰ λεπτὰ τῆς ὥρας ἀκίνητος μετὰ τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην, σὴν ἐπὶ τῆς ἄμμου γρομμῆς διὰ τὰ λεπτὰ βιβλίου, τὸ ἑποῖον ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά του.

Ἐπειτα δ' ἐστράφη διὰ μίση πρὸς τὸ μέρος τὸ ἀντιθετὸν τοῦ κ. Λευκίου καὶ τῆς θυγατρὸς του, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἐκείτην τὴν ἡμέραν ἐλησημονήσῃ νὰ ἐπιπέσῃ. Μολὶς τὸ ἤρθθη περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν τῆς ἑσπέρας, καὶ ἐπειδὴ ἦτον ἀργὰ πλέον νὰ παρεθῆ εἰς τὸ ζενδοχεῖον :

— Νά, κ' ἐγώ, εἶπε· καὶ ἔρχην ὀλίγον ψωμίον.

Δὲν κατακλιθῆ, εἰμὴ ἀρῶ ἐτίναξε καλῶς τὸν κομοφόρον τῶν φορεμάτων του διὰ τῆς φήτρας, καὶ τὰ ἐπέπλωσεν ἐπιμελῶς.

Ε'.

Πτώσις κεραυνῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κυρῆς Πανούριας.

Τὴν ἐπαύριον, ἢ κεφαλὴ Πανούρια, ὅπως ἀνέραξεν ὁ Οἰκιάδης τὴν γρομμὴν θεοῦ καὶ θεράπευον τοῦ πηλοπητικῆς Κόρακι, κυρῆς Πανούριας) ἢ κυρῆς Πανούρια παρατήρησε μετ' ὀποῖας, ὅτι ὁ κύριος Μάρτιος ἐξήρχετο καλῶς μετὰ τὰ γρομμῆσά του τὰ καλὰ.

Ὁ Μάρτιος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Λουζιμβούργον, ἀλλὰ δὲν προέβη πρὸς

ραν του ήμισιου της άνδροστούχας. Ἐλάθηεν εἰς τὸ ἐδάλιον ἔπου καὶ τὴν προτεραίαν, παρατηρῶν μακροθιν καὶ καλῶς διακρίνων τὸν λευκὸν πῖλον, τὴν μέλαιναν ἐσθῆτα, καὶ πρὸ πάντων τὸ χρυσοῦν φῶς.

Δὲν ἐσάλευσε ἐκ τῆς θέσεως ἐκείνης, ὅτε ἐπανήλθιν εἰς τὴν οἰκίαν του, εἴμη, ὅταν ἐμελλόν πλείον νὰ κλισθῶσι τοῦ Λουξεμβούργου ἀθήραι. Δὲν εἶδεν ἀναχωροῦντα τον κ. Λιουκίαν μετὰ τῆς θυγατρὸς του, καὶ ἐσμπέσανιν ὅτι θὰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς ἐσπικῆς θέρας τοῦ κήπου.

Ὅταν μετὰ τὴν ἐξομάδα ἀνεπέλει ὁ Μάρκος τὴν ἐσπίραν ταύτην, ὅν ἤθελετε νὰ εὐθυμηθῆ ἢ εἰδέποχε τότε ἡ, ὄχι.

Τὴν ἄλληλῃ ἡμέρῃ ἦτον γὰρ ἡ κρίσις πάλιν εἰς τὴν κυρὰν Πανούριαν ἔπεισε κεραιος. Ὁ Μάρκος ἐξῆλθε μὲ τὰ καλὰ του τὰ φρονήματα. Τρεῖς ἡμέρας κατα συνέχειαν ἰερώησε.

Ἐδοκίμασε νὰ τον ἀκολοθήσῃ, ἀλλ' ὁ Μάρκος ἦτον ταχὺς καὶ ἰσχυροῦς τοῦ μεγάλου Ἰσποπότημος περιώμενος νὰ κωνηγήσῃ ἐσπικῶσα ἡ του ἔχασε ἐκ ἐξήλθει τῆς μετὰ δύο λεπτά, καὶ ἐπιστρέψιν ἀσθμαίνουσα, πνευματικῆ σχεδὸν ἐκ τοῦ ἀσθματός της, ὅλη θλιμὸς.

— Εἶνα: κατὰ πράγματα αὐτὰ; ἔλαγεν ἐν ὄργῃ, νὰ φορῆ τὰ καλὰ του, καὶ νὰ κόμην τὸν νότιο νὰ τρέχῃ καταποδὶ του χωρὶς νὰ εἰδέσῃ τίποτε.

Ὁ Μάρκος μετῆθ, εἰς τὸ Λουξεμβούργον.

Ἡ κρίσις εἰρσαίτο ἐκεῖ μετὰ τοῦ κ. Λιουκίου. Ὁ Μάρκος ἐπληρώσει ὅσον πλείον γένηθῃ, προσποιώμενος ὅτι ἀνεγνώσει βιβλίον τι πάλιν ὅπως εἰσέει πολὺ μακρὰν ἔπειτα ὁ ἐπανήλθε καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸ ἐδάλιόν του, ὅπου ὄκειται τέσσαρες ὅρας παρατηρῶν εἰς τὴν ἀνδροστούχην τὰ σπυρῶα περιχρῶα πηδῶντα ἐνώπιόν του, ὡς νὰ τὸν ἐνέπαιζον.

Παρήλθοι τελευτηρητικῆς ὅρα ἐξομάδα: Ὁ Μάρκος ἐπικρατεῖ εἰς τὸ Λουξεμβούργον ὅλη πλείον χαρὴν περιπέτου, ἀλλ' ἵνα ἀθήσῃ παντεπὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἐκείνη μερὸς, ἀγνοῶν καὶ αὐτός τὴν αἰτίαν. Ἐπεὶ ἐρχόμενος εἰς μετῆθ, εἰς πλείον. Ἐσφρα καθ' ἐκίστην πρῶτον τὸ καλὸν του ἐδάλιον, ὅτι νὰ μὴ φαινηται, καὶ ἐπανήρχιζε πάλιν τὰ ἴδια τὴν ἐπιστάτην.

Τῆς αὐρῆς τοῦ καλλίος ἦτον ἀληθῶς ἐξέλιπον. Μένον ἰλιγγίως εἰχεν, ὅτι μετὰ τὸ μακροχρονικὸν βλέμματός της, καὶ τὸ περιχαρῶς μειλαριστὸς της, ὅπρῃχεν ἀντίθεος, ἔδωκε εἰς τὴν μορφήν

— Ἄ ! εἶσαι δὴ, Δουζῶ ; Καλημέρα.
(Σελ. 861).

της έκστασις τινα, ἐξ ἧς τὸ γλυκὺ πρόσωπον ἐκείνο ἐφαίνετο ἐνίοτε ἀλλόκοτον, ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ ἐπίραστον.

ΣΤ.

Δεσμώτης.

Μίαν τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος, ὁ Μάρκος ἐκάθητο κατὰ τὸ στήθος, εἰς τὸ ἰδιώσιον τοῦ κρατῆρος εἰς χειρὸς βιβλίον ἀνεκτόν, οὕτως οὕτε ἐν φέλλῳ εἶχε σπρίψαι ἐν διαστήματι εἰς ὄρων.

Αἰφνης ἀνεκίνηται. Μίγα τι συμβαίνει, εἰς τὴν ἄκρην τῆς ἐνδοδρόστουχας. Ὁ κ. Λουκίος καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ εἶχον ἐγεγῆθη ἐκ τοῦ ἰδιωσίου τῆς κλῆς ἤτο ἰσθηγαυτὴ εἰς τὸν βραχίονα τοῦ πατρὸς τῆς καὶ ἀμφότερα ἤρχοντο βραδέως πρὸς τὸ μέσον τῆς ἐνδοδρόστουχας, ὅπου ὁ Μάρκος.

Ὁ Μάρκος ἔλασει τὸ βιβλίον τοῦ, πάλιν τὸ ἤνοιξεν, ἔπειτα προσεπάθηκε νὰ ἀναγνώσῃ Ἐστρην.

Ἡ ἀκτινοβόλος ἀβρὴ ἤρχετο κατ' εὐθείαν πρὸς αὐτόν.

— Θεὸς μου! ἐσκέπτεται ὁ Μάρκος: ὅν θὰ προφθίσω νὰ λάβω ἦθος τοῦλάχιστον ἀδελφοῦ!

Ἐν ταύτῃ ὁ πάλαιος γέρον, καὶ ἡ νεῖκος ἐπροχώρουν. Τὸν ἐφαίνετο ὅτι περιήλθεν αὐτῷ ἐπ' ὅσον ἠδύρεται οὕτε ἐν ἐπιτορῶλεπτιν.

— Τι ἔρχεται ἐπ' ἐμὲ νὰ λάβω; ἔλεγε. Πῶς θὰ περῆται τὴν αὐτὴν ἐπ' ἐμὲ; Οἱ πάλαιος τῆς ἔα πατήσων αὐτὴν ἐκεί τὴν ἔμδον, αὐτὴν τὴν ἐνδοδρόστουχαν, εἰς ἀποστασὶν ὅσον μόνον ῥημάτων ἐπ' ἐμοῦ!

Ὅλοι τιθροβλημένοι, θὰ ἐπὶθεμε νὰ ἔτιν πάλαι ὡνῆς: θὰ ἐπὶθεμε νὰ ἐφθρει τὸν σταθρὸν τῆς λεγῶντας. Ἦσαν κληρονομοῦντα τὰ ἔλλοφα καὶ ἔρρημα βήματά των.

Τὸν ἐβρίνετο ὅτι ὁ κ. Λευκίας ἔρριπτεν ἐπ' αὐτοῦ ἔργιλα βλεμ-
ματα.

— Μήπως θὰ μὲ ὀμιλήσῃ αὐτὸς ὁ κύριος; ἔλεγε κατὰ νοῦν.

Ἐκλίνει τὴν κεφαλὴν καὶ ὅταν τὴν ἀνηγειρεν, ἦσαν πλησιέστατά
του. Ἡ νεαν. εὐχρίθη καὶ διελευθεύσῃ ἠτένισεν εἰς αὐτὸν. Παρατήρησεν
αὐτὸν κατὰ πρόσωπον μετὰ πρόσητός τινος περισκέπτου, ἐξ ἧς
ἐβρίγησεν ὁ Μάριος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

Ἐβρίνη ὡς νὰ τὸν ἠλεγξεν, ὅτι πρὸ τούτου ἤδη καιρὸς εἶναι εἶχε
προχωρήσει ἕως εἰς αὐτὴν καὶ ὡς νὰ τὸν ἔλεγεν: Ἐρχομαι λακπὸν
εἰώ.

Ὁ Μάριος ἔμεινεν ἐκθρομβῶς ἐνώπιον τῶν βλεμμάτων ἐκείνων
ἦσαν ἀκτινοβολία συγχρότως καὶ ἰβουσοί.

Ἡσθάνθη φλογίζομενον τὸ ἐγκέφαλόν του ἄλλή, εἶχεν ἔλθει πρὸς
αὐτόν· ὦ! εἰς χαρὰ! Καὶ ἔπειτα πῶς τὸν εἶχε παρατηρήσει!

Τὸν ἐβρίνη ὠραιοτέρα, ἀφ' ὅ,τι τὴν εἶχεν ἰδεῖ. Ἄρατα ὡς γυνὴ
καὶ ὡς ἄγγελος· καλλοῦν, πλήρης μιᾶς φώδης τοῦ Πετράρχου ἢ μιᾶς
γενουκλισίας τοῦ Δάντου.

Τὸν ἐβρίνη πτερυγίζουσα ἐντὸς σαρκινοῦ σῶματος, ἀλλὰ συγ-
χρότως ἐλυπεῖτο πολὺ ὅσοι ἴσχυον σκοτισμένα τὰ ὑποδήματά του.

Ἐνόμιζεν ὅτι ἀρελκτως θὰ εἶδεν ἢ κέρη τὰ ὑποδήματά του.

Τὴν ἠκροούθησε ἀπ' τοῦ βλέμματος, ἕως οὗ ἐξηρανοῦθη. Ἐπειτα
ἤρχισε νὰ περιζήμεται ὡς τρελλός εἰς τὸν κήπον. Ἴσως καὶ κατὰ συ-
λείμματα ἐγγὺς μόνος του καὶ ὠμίλει μεγαλοφῶνως.

Τόσον περιπαθῶς ἐβρίνετο πρὸς τὰς τροφάς, ὅσοι ἀπῆντα εἰς τὸν
πρίπατον, ὥστε ἐκάσθη τὸν ἐξελαμβάνειν ὡς ἱεροτροποῦντα μετ'
αὐτῆς.

Ἐβρίθη τοῦ κήπου τοῦ Λουξεμβούργου ἐλπίζων ὅτι θα τὴν εἶρε
ἴσως κάλλιν καθ' ὄσόν. Ἀπῆντησε τὸν Οἰκιάδην ὑπὸ τὴν σταιν τοῦ
Ἰούλου καὶ τὸν εἶπεν:

— Ἐλθὲ νὰ συγγενισαίωμαι. Μισήθησιν ἐν ἡμῶν εἰς τὰς κ. φ. σ.
Ρουσί καὶ ἐξώδουσαι ἐξ ἡραγεί. Ὁ Μάριος ἔραγει ὡς γίγας.
Ἐβρίνη εἰς τὸν ὑπερήτη, ἢ πολὺ. Ἐπὶ τὰ ἐπιπέπτα εἶπεν εἰς τὸν
Οἰκιάδην:

— Ἀνέγνωσις τὴν ἐφημερίδα: Τί λαμπρὸν λόγον ἐξεφώδησεν ὁ
Ἰούρῃ!

Ἦτο παραφόρως ἐρωτόληπτος.

Μετὰ τὸ γεῦμα λέγει εἰς τὸν Οἰκιάδην :

— Πᾶμα εἰς τὸ θέατρον ; ἐγὼ πληρώνω.

Μετέβησαν εἰς τὸ θέατρον τῆς Πύλης τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου, ὅπου παρίστανεν ὁ ἴθσοποιὸς Φρειδερίκος εἰς τὴν «Auberge des Arets».

Ὁ Μάριος ἀσκεῖσθαι ἱραϊτὰ καλῶ. Συγχρόνως δὲ κατίστη διπλάσιως ἀπρόσιτος. Ἐξεργασμένος τοῦ θεάτρον ὅταν ἠθέληται κἄν νὰ ἴδῃ τὴν καλτοσοδέτα μιᾶς ραπτρίας, ἀσκακίσεισσις τὸ ρούκιον τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐνῶ ὁ Οἰκιάδης εἶχεν εἰπεῖ : εὐχαριστίας καὶ αὐτὴν θὰ ἐθίπτον εἰς τὴν συλλογὴν μου, ὁ Μάριος ἠθέληθη σχεῖδόν ἀγρίαν.

Ὁ Οἰκιάδης τὸν προσεκέλευσε τὴν ἱσοδοσαν εἰς πρέγειμα. Ὁ Μάριος μετέβη καὶ ἔρχετο πλέον ἢ ὅσον τῆς προτεραιαν. Ἦτο δὲ ὄνους καὶ εὐθυμόστατος ἐνταυτῶ. Ἐξήτει πῶσαν εὐακρίαν διὰ νὰ γελᾷ. Ἠσπιάθη τροχίρως παρουσιάζοντα εἰς αὐτὸν ἓνα κύριον ἰσπαρ-χιώτην.

Ἐίχε σχηματισθῆ περὶ τὴν τρίπιζαν κύκλος ἐκ φοιτητῶν καὶ ἰγί-νετο λόγος περὶ τῶν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πληρωσομένων μελῶν τῆς Σαρβόνκ, μόνον ἔργου ἰχόντων νὰ ἀπληκτίζωνται πρὸς κατάληψιν μιᾶς ἐν αὐτῇ ἔδρας καὶ περὶ σφαλμάτων τινῶν καὶ παρορμαμάτων αἰ-λεξικά. Ὁ Μάριος ἀίκαφε τὴν εὐχέτησιν ἀνακρίσει.

— Καὶ ὅμως εἰν' εὐχάριστον νὰ ἔχῃ τις τὸ παράσημον τῆς Λε-γιώνας τῆς Τιμῆς !

— Νὰ κ' ἓνα νόστιμο ! κοίτα καὶ λέγει ὁ Οἰκιάδης ἰδιαιτέρως εἰς τὸν Ἰωάννην Ἀλάνθιστον ὅταν εὐ φαίνεται παραδοξὸν ;

— Παρίδοξον ὄχι, ἀπειρήθη ὁ Ἀλάνθιστος, σοβαρὸν ὅμως εἶνε.

Καὶ ἦτο πράγματι σοβαρὸν. Ὁ Μάριος εὐρίσκατο εἰς τὰ πρωτό-λαια εἰς τὴν σφοδρὰν ἴμα καὶ θελξικαροῦσιν ἰακίνην σιγαμῆν, καθ' ἣν ἄρχονται τὰ μεγάλα κίθη. Καὶ ταῦτα πάντα προσεληθσαν ἀπὸ ἐν μόνον βλέμμα.

Ἄλλ' ὅταν ἦν πεκληρωμένη ἡ ὑπονομα, ὅταν ἡ πυρὴ ἦν ἐτοι-μη, ὅταν ἀπλοσοταρον. Ἐν βλέμμα εἶναι εἰς σπιθίθ. Ἐπὶ τίλους ! Ὁ Μάριος ἠγάπα μιᾶς γλαίας ! Ἡ ἀμαρτημένη του εἰσόδου εἰς τὸ ἔγνωστον.

Τὸ βλέμμα τῶν γενναίων ὁμοιάζει πρὸς τοὺς τροχίους μηχανῶν

τινῶν, τροχῶς αἵτινες σὲ φαίνονται μὲν ὅτι κινεῦνται ἡσυχῶς, ἀλλὰ ἅμα σὲ θιζοῦν εἴνε τεθεραῖ.

Διαβαίνεις καθ' ἑκάστην πλησίον αὐτῶν, ἡσυχῶς καὶ ἀποχρη-
τως, ἀδιάφορῶν καθ' ὀλοκλήριον. Ἔρχεται στιγμή, ὅτε μάλιστα λη-
σμοναῖς ὅτι τὸ πρᾶγμα ἰκάνο εὐρίσκειται πλησίον σου. Ὑπάγεις, ἐρ-
χεσαι, ρεμβάζεις, ἐπιλείεις, γελᾷς. Αἶφνης αἰσθάνεσαι ὅτι συνέληφθης ἢ
Τετέλεσταί. Ὁ τροχὸς σὲ ἐκράτηται τὸ βλέμμα σ' ἐσαχθένους,
σ' ἐπῆρε τὸν νοῦν.

Σὲ συνέλαβεν, ἀδιάφορον ποθεῖν καὶ πῶς· σὲ συνέλαβεν εἰς αἰουδή-
ποτε μέρος τῆς ἐκτροχιασθίσης διανόας σου· ἐκ μιᾶς ἀπροσεξίας
σου. Καὶ ἐχάθης.

Θὰ διεέλθης ἐκείθεν ὄλας. Μυστηριώδης ἀλληλοσχιστὸν δυνάμεων σὲ δι-
σμεῖε. Μιστοῖως σεπάζεις ζητῶν ν' ἀποσπασθῆς. Πᾶσα ἀνθρωπίνη
βοήθεια ἀπεβαινεῖ ἀδύνατος.

Θὰ περιπέσης ἀπὸ πλοκῆς εἰς πλοκὴν, ἀπὸ ἀγωνίας εἰς ἀγωνίαν,
ἀπὸ βασάνου εἰς βασάνον, καὶ σὺ, εἰς ἡπερβουσία σου, καὶ τὸ μέλλον
σου, καὶ ἡ ψυχὴ σου αὐτὴ· καὶ πλέον ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἡθικῆς τοῦ
ἔντος εἰς οὐτινος τὰ ὀκτώτα ἐνέπειαι· ἂν ἦνε πονηρόν, θὰ ἐξέλθης ἐκ
τῆς φρεσὸς ἐκείνης μηχανικῆς ἡμετερωμένου ὑπὸ τῆς αἰσχύνης· ἂν ἦνε
εὐγενές, ἡλλοιωμένον· ἐκ τοῦ πάθους.

%. .

Τύχαι τοῦ στοιχείου Ὁ περιπεσόντος εἰς εἰκουσίας.

Ἡ ἀπομύνησις, ἡ ἀπὸ πάντων ἀποχρη, ἡ ὑπερηράνεια, ἡ πρὸς τὴν
φύσιν λατρεία τοῦ, ἡ ἐλαττωσὶ πάτης ὀλοκῆς καὶ καθημερινῆς ἐραστη-
ριότητος, ἡ καθ' ἑαυτὸν εἰς, ἡ ἐνδομυχοῦς παρθενικῆ παλῆ, ἡ ἐνέπιον
ὀλοκλήρου τῆς ἐπιμορφίας ἐμμένης ἐστιαστικῆς εἶχον προδιαθεσοὶ τὸν Μό-
ριον εἰς τὴν ἀποκλήσον ἐκείνου, ὅπερ πάθος ἀποκαλοῦμεν.

Ἡ τοῦ πατρὸς του ἀνάμνησις τῷ ἐγένετο βαθυκῆδος λατρεία, καὶ ὡς τοιαύτη συνεπερῆθη εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του. Ἀπηλείτο λοιπὸν συμπλήρωσις τῆς ἐν τῷ κινή τῶν σιφειῶν του, καὶ ὡς τοιαύτη προσηλθεν ὁ ἔρως.

Περύβην ὁ δάσκαλος μὲν, εἰς το δόξαγμα τοῦ ὁπίου καθ' ἑκάστην μετὰ αὐτὸν τακτικῶς εἰς το Λουίσεβο ἔργον. Ὅταν ἤρχετο ἡ ὥρα, τίποτε δὲν τον σωμαρῆται. Εἶνε εἰς ὑπερσίαν, εἶλεγε περὶ αὐτοῦ ὁ Οὐκιδῆς.

Ὁ Μίριος διετίθει εἰς παραδοσιαὶς ἀγαλλιάσεις. Ἡ κόρη ἦτο θειδίων διὰ τὸν ἰδλεπεν. Ἀνεθάρρην ὁ Μίριος ἐπὶ τίλους καὶ ἔργους νὰ πῶραζῃ εἰς το ἰδῆλιον. Δὲν διεδίκην ὅμως ἐμπροσθὲν αὐτοῦ, ἐκ ὁπίου ὅλα καὶ προφαλιτῆως ἰδιοζουσι εἰς τοὺς ἔρῶντα.

Ἐκρινε κατὰ τὰ μὲν ἐπιλάσει τὴν προσοχὴν τοῦ πατρὸς. Ἰστατο ἐπὶ τῶν τῶν ἔρῶν καὶ τῶν ὑποθέσεων τῶν ἀγαλλιάτων τοῦ κήριου ὡς ὁπίου Μακιαβελῆς, ὥστε εἰς μετὰ τὴν κόρη νὰ φαίνεται περισσότερο, ὁ δὲ γερὸν νὰ τὸν βλέπῃ ὅσον το δυνατόν ὀλιγωτερον.

Ἐπίοτε ἰστατο ἰμίσιαν ὄραν ἰανγῆς εἰς τὴν σαιάν Λειωίῳ τῆς ἡ τοῦ ἀθλητοῦ Σπάρτακου, κριτικῶς ἀνα χεῖρας θειδίων τι ὑπερίνω τοῦ ὁπίου ὑπεχειρόμαται οἱ ὀφθαλμοὶ του ἰοζήτουν τὴν ὄρην κόρη καὶ αὐτὴ δὲ ἰστρεφε περὶ αὐτοῦ ἐν κατατομῇ τὴν ἰρασιαν τῆς μερῆν ἐν μετὰ ἡμερῶν χαρῆς ἀνεκαλήτου.

Συνομιλοῦσα δὲ ἐν φρακότητι καὶ μετὰ τὴν μαγιστεῖραν ἀτρεφίαν μετὰ τοῦ γερῶντος, ἐξενόζει εἰς περὶ τὸν Μίριον ὅλους τοὺς ἀλλοτριότους τοῦ ἄγροῦ καὶ περὶ τῆς θείας τῆς. Ἀρχαῖον καὶ ἰδῆλιον ἀνεκαλήτου γερῶντος γνωστὸν ἀέλιον, το ὁπίον ἡ ἰδῆλιον ἰρασιαν ἀπὸ καταβολῆς κισμοῦ, ὡς καὶ πῶτα γινῆ ὡσαύτως ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμερῆς τῆς ζωῆς τῆς.

Ἐπὶ τὸ στομα ἀπὸ θηλυτοῦ ἀπὸ τὸν κισμον, τὸ βλεμμα τῆς ἀπρῶτου ὄρατο εἰς αὐτὸν.

Πρῶτον ὅμως εἰς πῶτα σαιαν ὅτι ὁ ἄ. Λουίσεβο ἐπὶ τίλους ἀέλιον τῆς, ἐπὶ τὸν ὅτι τῆς ἰρασιαν τοῦ Μίριου, ἡμερῆς καὶ ἔργου περὶ τῶν.

Πρῶτον καὶ τῆς σαιαν ὄρατο καὶ ἰδῆλιον τὸ περὶ τὸν ἰρασιαν μετὰ ἰθαγγῆς ἰδῆλιον, τὸ κισμον εἰς τὸ ἰδῆλιον ἔργου τῆς ἰρασιαν.

δριστοχίας, ως εάν ήθελε να ίδη, αν ο Μάριος θύ τους ήκολούθει εκεί.

Ο Μάριος δὲν ἐνόησε τὸ στρατήγημα καὶ ἔπραξε τὸ σφάλμα τοῦτο. Ἦρχετε λοιπὸν ὁ πατὴρ νὰ μὴ ἔρχεται τακτικὰ καὶ νὰ μὴ φέρη πλέον τὴν θυγατέρα του εἰς τὸν περπατὸν καθ' ἐλάχιστην. Ἐνόησε ἤρχετο μόνος, τότε δὲ καὶ ὁ Μάριος δὲν παρέμεινε. Διούτερον τοῦτο σφάλμα.

Ο Μάριος ἀπέφυγε τὴν παρουσίαν τοιαύτων συμπτώσεων. Ἀπὸ τῆς δειλίας μετέπεισε, κατὰ φυσικὴν καὶ ὀλεθρίαν ἐξελίξιν, εἰς τὴν τύφλωσιν.

Ο ἔρωσ του γήξανεν. Ὁλοκλήρου νύκτας ἐξέμεβαζεν. Ἐπειτα τοῦ συνέθη καὶ ἀνέλπιστόν τι εὐτόχημα ὡς ἔλαιον ἐπὶ τῆς πυρῆς, ὡς μειζων τις ἐπισκόπησις εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἐσπέραν τινὰ περὶ τὸ λευκῶσ εἶχεν εὖρει ἐπὶ τοῦ εὐωλίου ἀπὸ τοῦ ὀπίου ὁ κ. Λευκίας καὶ ἡ θυγάτηρ του εἶχον σκωθῆ, ἐν μονόηλιον ἄνευ κεντήματος, λευκὸν ὅμως καὶ λεπτὸν καὶ τὸν ἐφάνη ἔτι ἀπέπνεεν ἀνεκλάλητον εὐωδίαν. Τὸ ἔλαβε μετὰ παραφόρου χαρῆς τὸ μονόηλιον τοῦτο ἔφερεν ἐν μεταγέμισσι τὰ στοιχεῖα Ο.Θ.

Ο Μάριος οὐδὲν ἰγνώριζε περὶ τῆς ὡς τῆς κέρης, εὐτε τὴν οἰκογένειαν, οὔτε τ' ὄνομα, οὔτε τὴν κατακίαν τῆς τὰ ἐξο ταῦτα στοιχεῖα ἦσαν τὸ πρῶτον πρῶγμα, τὸ ὀπίου ἐμάνθανε περὶ αὐτῆς ἀφελάτρουτον μο ὄνομα, εἰς οὗ πρῆσιον ἀμέσως νὰ ἐπακοσμήσῃ ὀλόληθρον τὸ ὄνομα.

Τὸ Ο βεβρωσ τὸ ἀρχαῖον στοιχεῖον τοῦ ὀνοματος, Οὐρανία, εἶπε καθ' ἐαυτὸν ὡ θισπεσον ὄνομα! Ἐρίλησε τὸ μονόηλιον, ὠτρεάθη τὸ ἀρωμά του, τὸ ἐπέθεσιν εἰς τὴν καρδίαν του, ὀνοῖσας τὸ στηθὶς του, τὴν ἡμεραν, ὀπὶ α' ἀποκαμῆ, εἰ το ἔθιστε τὴν νύκτα ὑπο τὰ χεῖλη σου!

— Αἰσθάνομαι ὅλην τῆς τῆς ψυχῆν εἰς αὐτὸ, ἔλεγε.

Τὸ μονόηλιον τοῦτο ἦτο τοῦ γεροντος ἀπὸ τοῦ θηλαίου τοῦ ὀπίου, τὸ εἶχεν ἀπλῶς ἀρῆται νὰ πῶσ,

Ἐσπερον ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸ εἶργμα δὲν ἐπαρουσιάζθη, πλέον ὁ Μάριος εἰς το Λουξεμβούργον χωρὶς νὰ φῶ, καὶ νὰ θλιθῆ ἐπὶ τῆς καρδίας του τὸ μονόηλιον. Ἢ εἰ καλῆ κερῆ δὲν ἐνοῖσι τί ὄση.

μυνη τοῦτο καὶ τῷ ὑπεδείκνυε τὴν ἀπορίαν τῆς διὰ νευμάτων δυσδι-
γνώστων.

— Ὅποια αἰδῶς! ἔλεγεν ὁ Μάρκος.

Η'.

Καὶ οἱ ἀπόμαχοι αὐτοὶ πιθανὸν
νὰ ᾤσιν εὐδαίμονες.

Ἄφου ἐξετομίσσαμεν τῆς λέξιν αἰδῶς καὶ τίποτε οὐκ κρύπτο-
μεν, χρειστοῦμεν νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ Οὐρανία τῷ ἔδωκεν εἰς τὰς ἐκ-
στάσεις τοῦ σπουδαίου αὐτῆς αἰτίαν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς
ἡ κόρη ἐπέθετο τὸν κ. Λευκίαν ν' ἀρίστη τὴν θέσιν τοῦ καὶ νὰ περι-
ριπατῆ εἰς τὴν ἐνέροστευχίαν.

Ἐπνεε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἄνεμος, οἰών τῶν πλατανῶν τὰς
κορυφάς. Πατὴρ καὶ θυγάτηρ κρατούμενοι ἀπὸ τοῦ βραχίονος εἶχον
διεθὴ ἀμπροσθεν τοῦ ἔδωκον τοῦ Μαρκοῦ.

Ὅσοι εἶχον ἐγερθῆ ὀπίσω των καὶ τοὺς ἡλεοθεοὶ διὰ τοῦ βλέμ-
ματος, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς φύσιν ἀποπλασθεύσαν.

Ῥιπή ἀνέμου βραχίονος τῶν ἄλλων, ὥστε καὶ ἐνσταλμένη νὰ
ἐκτελεσθῆ ἕκαστος ἀποστολὴν ἐπὶ βραχίονος ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ φουρτίου ἐν-
τός τῆς ἐνέροστευχίης, περιέβαλε τὴν κόρη δι' ἐπιχίρτου βραχίονος.
ἄξιον τῶν νεφρῶν τοῦ Βεργιλίου καὶ τῶν ποικιλιῶν τοῦ Θιοκρίτου
καὶ ὤψασεν ὀλίγον τὴν ἐσθῆτα τὴν ἱερωτέρην τῆς Ἰσίδος, σχεδὸν
ὑπερῆν τοῦ γένους.

Ἐρίνη δὲ τότε ἡ κόρη, κατὰ τὴν τελευταίαν τύπον. Ὁ
Μάρκος τὴν εἶδε καὶ ὤργισθη μακρῶς. Ἡ κόρη, ἰδέσθως εἶχε κατα-
θέσει τὸ κρῖτικόν τῆς ἐσθῆτος τῆς διὰ κινήματος ἕκαστος ἀποστολῆς.
ἀλλ' οὐχ ἦτον ὁ Μάρκος δυσχερῆς.

Ἀληθῶς ἔσχε νὰ ἦναι μόνος εἰς τὴν ἐνέροστευχίαν, ἀλλ' ἐνδε-
χόμενον νὰ ἦτο καὶ ἄλλος τις. Καὶ ἐν ὑπέρχει πραγμασι καὶ ἄλλος τις!

Ἐννοεῖς τὸ τοιοῦτον ! φρικτὸν αὐτὸ τὸ ὅποιον ἔκαμεν ἡ Οὐρανία !

Πλὴν ἡ ταλαίπωρος κόρη ὅν εἶχε κάμει τίποτε· εἰς μένος ἦτον ὁ ἔνοχος, ὁ ἄνεμος, ἀλλ' ὁ Μάριος, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὀπίου ἤρχισαν ἀπὸ τινος ἐκδηλούμενα ἰχνη, ζηλοτυπίαι, ἐφάνη ἀνησυχίας καὶ ἤρχισε νὰ ζηλεύῃ καὶ αὐτὴν τοῦ τὴν σκιάν.

Τοιοιουτρόπως πρᾶγματι ἀρπυνίζεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ ἐπιβάλλεται, ἔστω καὶ ἀδίκως ἢ καὶ ὀξεῖα ἀλλόκοτος τῆς σαρκὸς ζηλοτυπία.

Ἄλλως τε καὶ μὴ ὑπαρχούσης ζηλοτυπίας, ἡ θεὰ τῆς χειρίσεως κτήμης αἰ' αὐτὸν οὐδὲν εἶχε τὸ εὐάραστον τῆς τυχεύουσι γυναικὸς ἢ λευκῆ περικνημῆς ἴσως θὰ τὸν ἤρεσκε πλεοντερον.

Ὅταν ἡ Οὐρανία φθάσῃ εἰς τὴν ἄκραν τῆς δεινέροστειχίας ἐπέστρεψε πάλιν μετὰ τοῦ κ. Λευκίου καὶ διέβη ἐμπροσθεν τοῦ ἐδωλείου, ὅπου ὁ Μάριος εἶχε καθῆσαι ἐκ νέου, ὁ Μάριος τῇ ἐρριφῇ βλέμμα θολωμένον καὶ ἀγριον. Ἡ κόρη ἰδοῦσα ἀνεγκλιέθη, στιγμιαίως καὶ ἀνέστειλεν ὡς ἐν ἀπορίᾳ συγχρόνως καὶ τὰ βλέφαρά της, ὡς νὰ ἔλεγεν :

— ὦ ! τί νὰ ἔχῃ ἀρὰ γι :

Τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐκείων.

Μόλις εἶχον συμβῆ ταῦτα καὶ ἐλήθε κάποιος τὴν δεινέροστειχίαν. Ἦτο ἰπόμενος τις, κεκυφώς, πλήρης ρυτίδων, κατάλευκος τὴν κόμην, ἐν στολῇ Δουδεδίκου ΙΕ', φέρων ἐπὶ τοῦ κορμοῦ αὐτοῦ σταυροειδῆ τι διάζωμα, στρατιωτικὸν σταυρὸν, μονόχειρ, ἔχων ζυλινὸν τὸ ἓνα πόδι καὶ ἀργυρῆν τὴν σιγῆν.

Ὁ Μάριος ἐνόμισεν ὅτι ὁ νῆος ἔχαιρε καὶ τῷ ἐφάνη μάλιστα ὅτι ὁ γέροντος κωνικὸς ἐνφ' ἐγείλανε ἀσθενῶν πλῆθειν τοῦ, τῷ ἀπηθλην ἀδελφικώτατον καὶ περιχαρὲς νῆμα, ὡς ἂν ἦτο καὶ αὐτὸς μεμνημένος εἰς τὰ θαθήματά του καὶ ὅτι ἐπρόκειτο ὡς περὶ πολυτίμου θείας μεταξὺ των

Τί λοιπὸν εἶχε τὸ ἐρείπιον ταῦτο τοῦ Ἄρειος καὶ ἦτο τὸσφ φαιδρὸν ; Τί συνέβη μεταξὺ τῆς ζυλίνης ταύτης κτήμης καὶ τῆς ἄλλης ;

Ὁ Μάριος ἦλθεν εἰς παροξυσμὸν ζηλοτυπίας. Θὰ ἐβρασκετο ἴσως παρὶκει καὶ εἶδεν ! ἔλεγε καθ' ἑαυτοῦ. Καὶ τὸν ἤρχετο νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸν ἰπόμενον.

Ἐν τούτοις σὺν τῷ χρόνῳ πᾶσα αἰχμή ἀμβλύνεται.

Ἡ ὄργη αὐτῆ τοῦ Μάρκου κατὰ τῆς Οὐρανίας, ἔσον καὶ ἂν ἦτο δίκαια καὶ ἔλλογος παρῆλθεν.

Ἐπὶ τέλους τὴν ἐπιγῆϊον, καίτοι μετὰ πολλῆς ἀσχυμονίας, εἶδόντι τρεῖς ἡμέρας τῆς ἔσομε το βράδι.

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως, ἴσως ὅτι καὶ ἐκεῖνα τῶν ὄσων εἶπαμεν, τὸ πάθος τοῦ Μάρκου ἤρξανε καὶ ἀνεξωπεύσαστο.

θ'.

Ἐκλειψίς.

Εἶδομεν πῶς ὁ Μάρκος εἶχεν ἀνακαλύψει ὅτι ὠνομάζετο Οὐρανία.

Ἐρ' ὅσον τις τρώγει τοῦ ἐργασίας ἢ ὀρεξίς, λέγει ἢ παροιμία. Καὶ ἡ ὀρεξίς τοῦ ἐρωτος ἐρμενεύεται κατὰ τὴν ἐρ' ὅσον τις ἀγαπᾷ.

Ἦτο γὰρ πολὺ ὅτι ἐγνώσκει τὸ ὄνομα τῆς ἀλλοῦ ὅν τῷ τρεπῶ.

Ἐπὶ τῶν ἢ τεσσάρων ἐβδόμηδων ὁ Μάρκος ἀπεβίβησε τῆς τρεπῶν κατὰ τῆς. Ἦθειλε καὶ ἀλλοῦ. Ἦθελον γὰρ γὰρ καὶ πῶς κατέφκει ἢ Οὐρανία τοῦ.

Ἔχε καίτοι τὴν πρώτην ἀγαθὴν. τρεπῶν ὄσων τοῦ ἀφῆκε τὸν ἢ Λευκίαν. Ἦχε καίτοι καὶ τὴν δεύτερον μὲν ἢ καὶ ἀφῆκε τὸν ἢ Λευκίαν ὄσων. Ἦταν τῆς ἢ καὶ Λευκίαν ὄσων.

Ἐπειτα τρεπῶ καὶ τρεπῶ. Ἦθελον τῆς Οὐρανίας.

Ἦταν ἢ κατέφκει εἰς αἰσῶν τῆς ὄσων ὄσων, εἰς τὸ ὄλιγον θρησκευτικὸν μέρος ὄσων. Ἦταν ἢ καὶ τῆς τρεπῶ τῆς, κατὰ τῆς, ὄσων προσέφκει. Ἦταν ἢ Μάρκος πᾶσα τῆς ἀφῆκε τῆς ὄσων εἰς τὸ Λευκίαν ὄσων, τῆς κατὰ τῆς καὶ μέρη τῆς ὄσων τῆς.

Βαθμηδὸν ἤρξανε ἢ ὀρεξίς τοῦ. Ὁ Μάρκος ἤρξανε ἢ τῆς πῶς.

ὠνομάζεται, ἤξευρε τὸ μικρὸ τῆς ὀνομα, τὸ καὶ θελκτικώτερον· ἔμαθε δὲ καὶ ποῦ κατοικεῖ, τὰρα ἤθελε νὰ μάθῃ καὶ ποῖα ἦτο.

Ἐσπέραν τινὴν, ἀφ' οὗ τοῦς ἠκολούθησε μέχρι τῆς οἰκίας των, καὶ τοῦς εἶδεν εἰσελθόντας, εἰσῆλθε καὶ αὐτοῦ μετ' ἄλιγον καὶ ἡρώτησε θυρωρῆως τὸν θυρωρὸν.

— Ὁ κύριος ὅστις ἦλθεν, εἶνε ὁ κατοικῶν εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη, ὁ θυρωρὸς· εἶνε ὁ κύριος τοῦ τρίτου πατώματος.

Ὁ Μάριος ἔμαθε καὶ τοῦτο. Τὸ εἶδημα τοῦτο τὸν ἐνεθάρρυνε περιπλύν. — Τοῦ τρίτου πατώματος, πρὸς τὸν δρόμον, ἢ πρὸς τὰ ὀπίσω τῆς οἰκίας; ἠρώτησε τὸν θυρωρὸν.

— Μὴ συγχωρεῖτε! ἀπήντησεν οὗτος. Αὐτὸ τὸ σπῆτι· ἐν ἔχει ὀπίσω· εἶνε ὄλο ἐπάνω εἰς τὸν δρόμον.

— Καὶ τί ἐπάγγελμα ἔχει αὐτοῦ ὁ κύριος; ἐπηρώτησεν ὁ Μάριος.

— Εἶνε κτηματίας· εἶνε ἀνθρώπος πολὺ ἀγαθός, ἐπειδὴ ἀγαπᾷ τοῦς πτωχοῦς, ἂν καὶ αὐτοῦς ἐν εἶνε πολὺ πλούσιος.

— Καὶ πῶς ὀνομάζεται; ἠρώτησε πάλιν ὁ Μάριος.

Ὁ θυρωρὸς ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπεν.

— Ἄκουσε νὰ σε πῶ, κύριε· κῆπως πολὺ ἐξετάσεις. Κάμνεις τὸν κατάσκοπος;

Ὁ Μάριος ἔτριψε τὰ νῶτα, θλιβεὶς μὲν ἀφ' ἐνός, ἀλλὰ καὶ χαίρων ὅτι πρῶτον εἰς τὰς ἐρεῖνας τοῦ.

— Τώρα, εἶλεγεν, ἔμαθε ἀκριτῶς. ἔμαθε ὅτι ὀνομάζεται Οὐρανία ὅτι ὁ πατήρ τῆς εἶνε κτηματίας, καὶ ὅτι κατοικεῖ εἰς τὴν ὀδὸν τῶν Δουτικῶν, εἰς τὸ τρίτον πάτωμα ἐκείνης ἔκει τῆς οἰκίας.

Τὴν ἐπιστῶσαν, ὁ κ. Λουκίας καὶ ἡ θυγάτηρ του μόλις ἐφάνησαν ἄλιγας τινὰς στιγμὰς εἰς τὸ Λουξεμβούργον καὶ ἀνεχώρησαν, ἐνῶ ἦτον ἐκείνη ἑνωρὶς καὶ ὁ Μάριος τοῦς ἠκολούθησεν εἰς τὴν ὀδὸν τῶν Δουτικῶν κατὰ τὴν συνθηκὴν του.

Φθάσας ὁ κ. Λουκίας εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του, ἀφῆκε τὴν θυγατέρα του νὰ εἰσελθῇ πρώτη, αὐτοῦ δ' ἔπειτα πρὶν ἢ πατήρ.

τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, ἐστάθη, καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Μάριον προσήλωσαν ἐπ' αὐτοῦ το ὄμμα.

Τὴν ἐπεμένειν, δὲν ἦλθον εἰς τὸ Λουξμβούργον. Ματαίως ὁ Μάριος τοῖς ἐπερίμενειν ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἄμα ἐνοκτώσει μετέβη εἰς τὴν ὁδὸν τῶν Δουτικῶν, καὶ εἰς τὰ παράθυρα τοῦ τρίτου πατώματος εἶδε φῶς. Περιεπάτησεν ὑπὸ τὰ παράθυρα ἐκεῖνα ὕψην πολλὴν ἕως οὗ εἶδεν ὅτι τὸ φῶς εἶχε σβεσθῆ.

Τὴν ἐπισῶσαν, πάλιν εἰς τὸ Λουξμβούργον εὐθείας. Ὁ Μάριος ἐπερίμενε μέχρι ἰσπέριας, κατηθύνθη ἀκαλοθως πρὸς τὴν εἰκὴν τῶν, καὶ διέτρεφεν ὑπὸ τὰ παράθυρα μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας τῆς νυκτὸς. Οὐδ' ἤσθάνετο τὴν ἀσύνετον ἀπειρῶν. Ὁ κυριεὶς κρέμει τοὺς νοσοῦντας, καὶ ὁ ἕως τοῖς ἐρωτολήπτους.

Παρήλθον οὕτως ὅτις ἡμέραι. Ὁ κ. Λεουλίας καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ δὲν ἰσπέρια πλέον εἰς τὸ Λουξμβούργον. Ὁ Μάριος ἀπειρῶν ἰληγαγε λυπηρὰ συμπεράσματα. Τὴν ἡμέραν δὲν ἰτόλμα νὰ κατασκοπεύσῃ τὴν θυρῶν. Ἐκείνη βλέπων τὴν νύκτα τὸ ἐσθραϊεῖς εἰς τῶν ὕψων. Ἐβλεπεν ἐνὶ ὄψει ἐπ' αὐτῶν ἀεργαμένης σκιάς καὶ ἐπαλλεν ἡ καρδία τοῦ.

Ὅταν τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἦλθεν ὑπὸ τὰ παράθυρα, φῶς πλέον δὲν ἔπαυσε.

— Πιράδοξον εἶπε, νὰ μὴν ἀνάψωσι πᾶσαν δόχον, ἐνῶ ἐνοκτώσει. Μὴ τοῦτε καὶ ἐβγῆκαν εἰς;

Περιεμενε μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας· μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, μέχρι τῆς μιᾶς μετὰ τὸ μεσονυκτίον. Οὐδέποτε ἔβλεπεν φῶς εἰς τὰ παράθυρα τοῦ τρίτου πατώματος, καὶ εὐθείας εἰσῆλθον εἰς τὴν εἰκὴν. Ἄνεχώρησε περιλυσος.

Τῆς ἐπαύριον — εἶπε ὁ Μάριος εἰς ἑαυτὸν εἰς αὐτὸν σήμερον δὲν ἔπαυσε πλέον εἰς αὐτὸν — τὴν ἐπαύριον εὐθείας εἶδεν εἰς τὸ Λουξμβούργον. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ ἐπιμενοῦν ἔλα ἐνοκτώσει μετέβη εἰς τὴν εἰκὴν. Φῶς εἶδεν εἰς τὰ παράθυρα ἦσαν μαλίστα κλειστά καὶ τὰ φῶλα τῶν παραθύρων. Τὸ τρίτον πάτωμα εὐθείας ἐνοκτώσει.

Ἐβλεπεν τὴν θυρῶν ὁ Μάριος, εὐθείας καὶ τὸ αὐτὸ τὸ φῶς.

— Ὁ κυριεὶς τοῦ τρίτου πατώματος.

— Δὲν κατακαί πλέον εἶδεν, σπικρῆθη ὁ θυρῶν.

Ὁ Μάριος ἔμεινε ὡς ἐμβρόντητος.

— Ἀπὸ ποῦ ἀνεχώρησεν ; ἤδυνήθη μόνον ἀσθενῶς νὰ εἶπῃ.

— Ἀπὸ τὰ γυθῆς.

— Καὶ τώρα ποῦ κατοικεῖ ;

— Δὲν γνωρίζω.

— Δὲν ἄφηρε τὴν διεύθυνσιν τῆς νέας κατοικίας του ;

— Ὁχι.

Καὶ ἐγείρας ὁ Θωμῆς τὴν γυναῖκα του, καὶ ἀναγνώρισας τὸν Μάριον :

— Πᾶ ! εἶπε· πάλιν σὺ εἶσαι ; Ἔλα Χρῆστε καὶ Παναγιᾶ μου !

Καὶ ὅτε τοῦ λέεσ ὅτι μὲ τὰ σωτᾶ σου εἶσαι κατὰ σκοπος ;

BIBΛION EKTON

Η ΤΕΤΡΑΝΔΡΙΑ

Α'.

Ὑπόνομος καὶ ὑπονουμειαί.

Αἱ ἀνθρώποι κοινῶς ἔχουσιν ἐλατὴν τὴν ἐαυτῶν ὑποστάτην. Τὸ κοινῶς εἶδος εἶναι πλείους ὑπονόμων καὶ μὴ χάριν τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ οὐ ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἀθροῦς πότητος. Καὶ καὶ μὲν βαθέστερον, καὶ οὐ ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν.

Εἰς τὰ ἱστορικά ἐκείνα ὑπόγεια ὑπόγειον τὸ χαμηλὸν καὶ τὸ ὑψηλόν, καταρρέοντα ἐνίοτε ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ πολιτισμοῦ, τα εἴποιεν ἡ ἡμετέρα ἀμερικανιστρία καὶ ἀμερικανιστρία πάλαι.

Κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα ἡ Ἑγκυκλιὰ παρὰ τὴν ἡμετέραν καὶ αὐτὴ μίαν ὑπόνομον σχεδὸν ἐν ὑπαίθρῳ.

Τὰ ἱστορικά, τὰ ἀρχαῖα ἐκείνα ἐκκελευστικὰ τῶν πρώτων Χριστῶν τοῦ χριστιανισμοῦ ἀπέμειναν τὴν ἐλευθερίαν ἵνα ἐπαρῶσαν ὑπὸ τῆς ἀθροῦς τῶν Κεισάρεων καὶ κατακλύσει το ἀνθρώπων γένος ἐπὶ τῆς φωτὸς. Δίδωσι εἰς τὰ ἱστορικά ἱστορικά ὑπόγειον λαοφάνειαν τὴν φῶς.

Τὰ ἱστορικά γένηται σιωπῆς μετὰ τὴν ἀνάστασιν. Ἡμετέρα ἀδελφὴ ἀναφάνεται ἐρεβώδης. Αἱ κατακλύσεις, ὅπου ἐτελείθη, ἡ πρώτη Χρισ-

στιανική λειτουργία, δὲν ἦσαν μόνον τῆς Ρώμης, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑψηλοῦς ὁλῆς τὰ καταθόρα.

Ἰπὸ τὴ κοινωνικὸν οἰκονομικόν, τὸ λαθροκράτος τοῦτο κρηπίδωμα, ὑπάρχουσι κενεὶ κοιλότητες. Ἰπάρχει ἡ θρησκευτικὴ ὑπόνομος, ἡ φιλοσοφικὴ ὑπόνομος ἢ πολιτικὴ ὑπόνομος, ἡ οἰκονομικὴ ὑπόνομος, ἢ ἐπαναστατικὴ ὑπόνομος. Καὶ ὁ μὲν σκίπτει δια τῆς ἰδέας ὁ δὲ διὰ τῶν ἀριθμῶν, ὁ δὲ διὰ τῆς ὄργης.

Ἀπὸ τῆς μιᾶς ὑπόνομος εἰς τὴν ἄλλην, προσκαλοῦσιν ἀλλήλους οἱ ἐργαζόμενοι καὶ ἀνταποκρίνονται. Αἱ εὐτοπία χωροῦσιν ὑποχθόνως εἰς τοὺς ἀγωγούς, διακλαδοῦμενοι καθ' ὅλας τὰς ἐπιπέδους. Ἐπίστε συναντῶμενοι συναεὶλοφούνται.

Ὁ Ρουσοῦ δανίζει τὴν βλαττήριαν τοῦ εἰς τὸν Διογένην ὡτως ὡς τὸν φανερὸν τοῦ εἰς τὸν Ρουσοῦ. Ἐπίστε δὲ συγχαροῦνται. Ὁ Κιχιδίνος ἀρπάζει τὸν Σουτσίνο (1) ἀπὸ τῆς κόμης.

Οὐδὲν στιγμᾶ οὐδὲ διακοπῆ τὴν τάσιν ἔλων τούτων τῶν ἐνεργειῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν τὴν εὐρεῖν καὶ ταυτόχρονον ὄρασιν, χωροῦσαν καὶ ἐπισθοδρομοῦσαν, ἀνερχομένη καὶ κατερχομένη ἐντὸς τῶν ζοφεροτήτων ἐσείνων καὶ μεταμορφοῦσαν βραδέως τὰ ἀνω διὰ τῶν κάτω καὶ τὰ ἐκτός διὰ τῶν ἐντός, ἐν ἀπίρῃ καὶ ἀγνώστῃ συνωστισμῷ.

Ἡ κοινωνία μελετᾷ ὑποπτεύει τὴν ὑπόνομον ταύτην ἧτις ἀφίνει μὲν ἀθικτον τὴν ἐπιπέδον, ἀλλ' ἀλλοικᾷ τὰ ἔγκρατα. Ὅσα ὑποχθόνια στρώματα, τόσαι ἀάφρητοι ἐργασίαι, τόσαι κοικιλόμερροι ἐξορῆσι. Τί δὲ προκύπτει ἐξ ὄλων τούτων τῶν ἐκκαρῶν; Τὸ μέλλον.

Ὅσα εἰσόδους, τόσα οἱ ἐργάται ἀποβαίνουσι μυστηριώδεις. Μέχρις ἐνός βαθμοῦ ἐν ὁ κοινωνιολογος εἶναι εἰς θέσιν νὰ διαγινώσκῃ, ἢ ἐργασία εἶναι καλὴ. Πέραν τοῦ βαθμοῦ τούτου ἡ ἐργασία εἶναι ἀνάμικτος καὶ ἀμφίβελος καθορισταμένη βαθύτερον τρομερᾶ.

Μέχρις ἐνός βαθμοῦ καὶ κάτω, τὸ πνεῦμα τοῦ πολιτισμοῦ δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς ἀνεκαρῆς, διότι ὑπερβαίνει τὸ σημεῖον μέχρι τοῦ ὅπου δύναται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀναπνεύσῃ, πιθανῶς ἐκίθην ἀργοντα: τὰ πύρατα.

Εἶναι ἀλλόκοτος ἡ κατωῦσα κλίμαξ ἐπίστε τῶν βαθμίδων αὐτῆς ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἐλαττωσιν, ὅπου ἡ φιλοσοφία ὄραται νὰ ἔγκρατα-

(1) Ἰταλὸς ἀριστοκράτης γεννηθεὶς ἐν Σιένῃ τῆς Ἰταλίας τῷ 1525.

σταθῆ καὶ ὅπου συναντᾶ τίς τινα ἐκ τῶν ἐργατῶν ἐκείνων, τῶν ὅτι μὲν θείων, ὅτι δὲ ἀπαισιῶν.

Κάτω τοῦ Χουσίου (1), ὁ Λούθηρος· κάτω τοῦ Λουθήρου, ὁ Καρτίσιος· κάτω τοῦ Καρτίσιου, ὁ Βολταίρος· κάτω τοῦ Βολταίρου, ὁ Κονδόροι· κάτω τοῦ Κονδόροι, ὁ Ροβισπιέρος· κάτω τοῦ Ροβισπιέρου, ὁ Μαράτος· κάτω τοῦ Μαράτου, ὁ Μπαβίφ. (2) καὶ οὕτω καθιεῖται.

Ἐπι βαθέστερον, ἀλλὰ συγκυχημένως, ἐνθα τὸ δυσδιήγνωστον γαιτηνάζει πρὸς τὸ ἀράτον, διακρίνονται ἄλλαι ζοφερῆ-ητες προωρισμένοι ἴσως διὰ το μέλλον. Οἱ τῆς γῆθῃ: εἶναι εἰσμάτα, εἰ τῆς αὔριον σ κ ἰ λ η κ ε ς. Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ πνεύματος τοῦ διακρίνει ἀμυδρῶς. Ἡ ἐμβροδὴς ἔργασια τοῦ μέλλοντος εἶναι ἐν τῶν ὀνείρων τοῦ φιλοσόφου, ὁ κῆτος τοῦ αὐτοῦ.

Εἰς κόσμος ἐκ γάου σπέρματινῆς: Οἱ ἀρχίγοντες σύλληψις!

Σαιντ Σιμών, Ὄβιη, καὶ Φουριέ (3) κείνται αὐτοῖς ἔτοιμοι εἰς ἀνατροπὴν.

Ἀναμειβόμενος ἂν καὶ ἀράτος τῆς ἔλπιος θεῖα, συνδέει πάντας τοὺς ὑποχθόνους τοῦτου: σκαπανεῖς, εἰ ὅποιαι σχεδὸν εἴποιτε νομίζουσι ἑαυτοὺς ἀγνοοῦν, ἐνφ. ἔδν εἶναι: τὰ ἔργα αὐτῶν εἶναι λίαν εἰσφορα, τὸ δὲ γὰρ τούτων ἀντίκειται πρὸς τὴν ἀμύνην ἐκείνων. Οἱ μὲν ἐκπορεύονται: ἐκ τοῦ παραδείσου, εἰ δὲ ἐκ τοῦ σκότους τῆς ἀπωλείας. Καὶ μεθ' ὅλην ὅμως τὴν ἀντίθεσιν, ἔδοξεν οὕτοι οἱ ἐργάται ἀπὸ τοῦ εἰγγλήντες μέχρι τοῦ νικητοειτέρου, ἀπὸ τοῦ σερωτάτου μέχρι τοῦ ἀρροιστάτου, ἔχουσι πικρὴν τινα ὁμοιότητα καὶ αὐτῆ εἶναι ἡ αὐτοπάρησις των.

Ὁ Μαράτος λημονεῖ ἑαυτὸν ὡς ὁ Ἰησοῦς. Παραγκυνηζοῦσιν ἑαυτοὺς, οὐλομῶς σπείττονται περὶ ἑαυτῶν. Ἀποβλέπουσιν εἰς πᾶν

(1) Σ. Μ. Ὁ Ἰωάννης Χουσίος, κριτικὸς ἀριστοκράτης ἐν τῇ Λατινῇ Ἑκκλησίᾳ, γεννητικὸς ἐν Βορζιᾷ καὶ καταδικαστικὸς εἰς τὸν θάνατον ἐν ἔτει 1414.

(2) Οἱ Ροβισπιέρος, Μαράτος, κέρουσι ἐκκρίνετα εἰς τῆς εἰσμετωδιστρὰς σιλίας τῆς Γαλ. δημοκρατίας. Ὁ Μπαβίφ ἀπόστολος τοῦ οὐμανισμοῦ, συνωμῶσας ἐναντίον τοῦ Διευθυντηρίου καὶ παρατηρηθείς.

(3) Σ. Μ. Saint Simon, Richard Owen καὶ Fourier, ὁ πρῶτος κενυκαλότροπος ἰδρυματὶς: εἰ δὲ δύο ἄλλοι Πηχοὶ φυσιολόγοι.

Κυλαρδς, Γουλομάρς, Ψωφιδς, Παρνασός.
(Patron-minette).
(Σελ. 939).

ἄλλο ἢ εἰς ἑαυτούς. Πρὸς ἓνα σκοπὸν καταπέμψαι· καὶ οὗτος εἶναι τὸ ἀπόλυτον.

Ὁ πρῶτος ἔχων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὄλον τὸν οὐρανόν· ὁ ἰσχυρὸς ὅσον καὶ ἂν ἦνε αἰνιγματώδης, ἔχει εἰσέτι· ὑπὸ τὴν ὄφρυν τὴν ὠχρὰν ἀνταύγειαν τοῦ ἀπείρου. Σεβασθῆτε ὅ,τι ἂν πράξῃ, ὁ φέρων τὸ γνῶρισμα τοῦτο, τὴν ἀστερόεσσαν βλέμματος ριπήν.

Ἡ σκιερὰ τοῦ βλέμματος ριπή εἶναι τὸ ἕτερον γνῶρισμα. Ἀπὸ ταύτης ἀρχεται τὸ κακόν.

Ἐνώπιον τοῦ στερουμένου βλέμματος παρῆθητε καὶ τρέμετε.

Ἡ τάξις ἢ κωνωνική ἔχει τὰς μαύρας ὑποκαυτώσας τῆς. Ὑπάρχει τι σημεῖον, μέχρι οὗ δυνάμει νὰ ἐμβαθύνει, περαιτέρω εὐρύνεται ὁ τάρος, ὅπου σβέννεται τὸ φῶς.

Ὑποκίτω τούτων ὄλων τῶν ὑπομῶν, ἕς ὑπεδαίξαιμεν, ὑπὸ τὰς στοάς ὅπως ἐκείνας, ὅφ' ὀλεχθῆται τὸ ἀπείρου ἐκείνο ὑποχθόνιον σύστημα, τὸ ἀπλούμενον εἰς μορίας ἴσας θαλασσοεισεῖς προόδου ἢ οὐτοπίας, πολὺ πλέον βαθύτερον ἐν τῇ γῆ, βαθύτερον τοῦ Μπαρτῶν, τοῦ Μπαζέρ, βαθύτερον ἰαίμη, πολὺ βαθύτερον καὶ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου συνδέσμου μετα τῶν ἀνωτέρων συστημάτων, εἶναι ἢ ἰσχυρὰ ἐκβαθύνει. Ἀνατανύσσον βάθος, ὕψος ἀρχῆς! Τοῦτο ὀνομαζόμενον τρίτην ὑπόνομον. Εἶναι τῶν ἰριδῶν τὸ βάθος, τῶν τυρλωττωμένων ὑπόγειον ἢ Κολασίς.

Τοῦτο συγκατακινεῖ μετὰ τῆς ἀέθου.

—
B'.

Ἡ ὑποστάθμη.

Ἐκεῖ ἢ ἀτακίτης ἐξανακίται. Ἐκεῖ ὁ ὄψιμον σκιαγραφεῖται ἢ συγκατακινεῖται, ἐκεῖ ἰσχυρὸς ὑπερταται ἢ ἐκείνη.

Τὸ τυρλωττω ἐγὼ, ὄψιμον, ἰσχυρὸν φιλῆσι καὶ ὀνομαζόμενον. Ὁ κωνωνικός Οὐγγλίνος (1) αὐτὰ ἐν τῇ βαρῆθῳ τούτῳ Δι' ὀνομαζόμενον.

(1) Ὁ Δόκτωρ ἐν τῇ βίβλῳ Κομωδῆ περιγράφει τὸν τύπον τῆς ΠΚαε Οὐγγλίνου ἰσχυρῶς ἐκείνη καὶ ὀνομαζόμενον τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐκείνου του.

σκαιά πλανώμενοι εἰς τὸν λάκκον τοῦτον, κτήνη, σχεδὸν φαντάσματα, ὅν φροσιζουσι περὶ τῆς καθολικῆς, τῆς κοινῆς προόδου· ἀγνοοῦσι τὴν ἰδέαν καὶ τὴν λέξιν, μεριμνῶσι δὲ πῶς μόνον αὐτοὶ νὰ κορεσθῶσι. Τοῖς λείπει σχεδὸν ἡ συνείδησις, εἰς οὗ τὰ ἐντός των διαφαίνεται ἐξαρνήσις τρομακτικῆ.

Δύο δὲ ἔχουσι μητέρας, καθαρὰς μητροῖς, τὴν ἀγνοίαν καὶ τὴν πέναν, ἰσχυρὸν ἓνα, τὴν ἀνάγκην, οἱ ὅλα τὰ εἶδη τῆς τέρψεως, τὴν ὄρεξιν, εἶναι κτηνωδῶς ἀσφράγιστοι, τουτίστι θεριώδεις, ὅχι ὡς οἱ τύραννοι, ἀλλ' ὡς αἱ τίγρεις.

Ἀπὸ τῆς εὐσπραγίας οἱ σκώληκες αὐτοὶ μεταπίπτουσιν εἰς τὸ ἐγκλημα. Τὸ ἔρπον ἐν τῇ τρίτῃ κοινωνικῇ ὑποστάσει εἶναι πλέον ἢ ἐν σοφιστικῇ ἀναζητήσει τοῦ ἀπολύτου, ἀλλ' ἢ ἀσφαρτῶσεως τῆς ὕλης. Δυσμῶς ἀπαίσιος, ἀποκλῆμα σκοτεινῆς, λογικῆς διανοίας ἐσκοτισμένης.

Ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος κατανατᾶ ὀρέχων. Ἡ κείνα καὶ ἡ διψα εἶνε ἡ ἀρετηρία, τὸ τέρμα εἶνε ἡ εἰς Σατανᾶν διαμέρφωσις.

Εἶδομεν πρὸ μικροῦ, ἐν τῇ τρίτῃ βιβλίῳ, ἐν τῶν διαμερισμάτων τῆς ἀνωτέρας ὑποστάσεως, τῆς μεγάλῃς, ἱπαναστατικῆς καὶ φιλοσοφικῆς ἀνοριζέως. Ἐκεῖ τὰ πάντα εὐγενῆ, ἀμειπτα, ἀξιοζήλα, τίμια.

Ἐκεῖ βεβαίως ὀνομάσθητι οἱ ἀπατηθῆ καὶ ἀπατάται, ἀλλ' ἐκεῖ ἡ πλάνη εἶναι εἰσασπῆ, εὐδοκίᾶ συνεπίγεται ἡρωισμὸν. Ἐκεῖ ἡ γενομένη ἐργασία ἔχει ἐν θεῷ, καλεῖται Π ρ ὀ ὀ ο ς.

Ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ διεκδύωμεν εἰς ἕτερα βίβλη, εἰς εἰδικθέστερα βίβλη.

Ἰπὸ τὴν κοινωνίαν ἡμῶν ὑφίσταται καὶ θὰ ὑφίσταται μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν θα διαλυθῆ ἡ ἀμάθεια, ὁ καιρὸς αὐτός τῆς ἀπωλείας. Τὸ βέβαθρον τοῦτο εἶναι τὸ κατώτατον ὄλων καὶ ὁ πόλεμος ὄλων. Ἐκεῖ τὸ μῖσος αὐτοῦ ἐξαιρέσεως.

Τὸ βέβαθρον τοῦτο εἶναι γινώσκει φιλοσόφους, οὐδέποτε ἔξεσι τὸ ἐγγεφυρῶν αὐτοῦ γραφεῖς. Οὐδέποτε εἰ ὄμαρῆ καὶ εὐσπῆματα ἐκτενεῖται ὀκταπύλι ὑπὸ τὴν σοφικῆν, τὴν σέγγην ἐφελδύομεθα. Βεβαίον, οὐδ' ἐκτενεῖται τὴν σέγγην ἐφελδύομεθα. Δε τὸ φησὶν, ὁ Μορῆτος, εἶναι εἰς ἐκτενεῖται. Δε οὐ τὸν Σωκράτην ἀριστοκράτη, ὁ Μορῆτος. Ὁ βέβαθρος αὐτός ἔχει ἀποστολὴν νὰ κρημνίξῃ τὰ πάντα.

Τὰ πάντα, συμπεριλαμβανόμενων καὶ τῶν ὑπερκειμένων στρωμάτων,

ἔτινα βδελύσσεται. Δὲν ὑπονομεῖται μόνον ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοῦ συνωστισμῷ τὸ κοινωνικὸν καθἑστῶς.

Ὑπονομεῖται τὴν φιλοσοφίαν, ὑπονομεῖται τὸ εἶκτεον, τὴν ἐπιστήμην τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, τὸν πολιτισμὸν, τὴν ἐπικράτειαν, τὴν πρόδον.

Καλεῖται δὲ ἀπλῶς κλοπή, περιφροσύνη, ἐξόντωσις, ὀλοφροσύνη. Ἐίναι ἐπιβος καὶ θίλει τὸ χάρις. Τὸ περιβάλλον αὐτῆς εἶναι ἡ ἄγνοια.

Αἱ λοιπαὶ ἀνώτεραι ὑπονομοὶ εἰς μόνον ἔχουσι σκοπὸν τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἀμαθείας. Εἰς τοῦτο τείνουσιν ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ πρόδον δι' ὅλων ὅμοι τῶν ὀργανῶν αὐτῶν, διὰ τῆς βελτιώσεως τοῦ πραγματικοῦ καὶ διὰ τῆς ἐρεῦνης τοῦ ἀποδότου. Καταστρέφεται τὸ χάρις τῆς ἀμαθείας καὶ καταστρέφεται τὸν ἀσυνείητον, τὸ ἔγκλημα.

Ἄς ἐκφράσωμεν σαφέστερον ἐν ὀλίγοις, μέρος τῶν ὅσα ἐγράψαμεν ἀνωτέρω. Μονοὶ κοινωνικῶς κινῶντες εἶναι ἡ σκοτία.

Ἀνθρωπότης ἐστὶ παύση.

Πάντες ἐσμέν ἐν τοῦ αὐτοῦ φερέματι. Ἡ θεία βούλησις ἐν συνόδοισιν μετὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλάσματος. Οὐδεμίαν ἔχει διαφορὰν τοῦλάχιστον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Ἡ αὐτὴ πρὶν σκιά, ἡ αὐτὴ ἐν τῇ ὀπισθοκλίσει σαρξ, ἡ αὐτὴ τέσσαρς κατόπιν. Ἄλλ' ἡ ἄγνοια μεμιγμένη μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης μέλεις ἀμαυροῖ ταύτην.

Ἡ ἀνάστασις δι' αὐτὴ ἀμαυρώσεως ἐκδέχεται εἰς τὰ ἴνδοις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐκεῖ μετατρέπεται εἰς Καλίαν.

Γ.

Χειλαρῆς, Γουλιμάρας, Ψωφίδης, Παρνασσός.

Ληστρική τετρανῶρα, ἐπὶ τοῦ 1840 καὶ τοῦ 1855 ἐκπέφυγε εἰς τὴν τρίτην ὑπονομοὶ ἐν Παρνασσῷ. ταύτην ἐπιτέλει οὗτος Ψωφίδης, ὁ Γουλιμάρας, ὁ Χειλαρῆς καὶ ὁ Παρνασσός.

Ὁ Γουλιμάρας ἐστὶν ἐργάτης ἐν Βίβρασι, ἔχον ὡς ἄντρον αὐτοῦ Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βιβαρῶν.

τόν ὄχετόν τῆς ἀφίδος Μαρῶν· ἐξ ποδῶν ὕψους, στέφνα μαρμάριντ, μωῶνας χαλκίνους, ἀναπνοῦν σπηλαίου, κορμόν κολοσσού, κράνιον πτηνοῦ.

Ἐνίμικτος δὲ βλέπει τόν φαρύσιον Ἑρακλῆα, φοροῦντα παντάλινιον ἐκ καρβοπόλου καὶ περιστῆσιν ἐκ βιλοῦσσο βραβαλίνου. Οὕτω συγκεκροτημένοι ὁ Γουλομάρις ἦτον ὡς θηριοδασμαστής, ἀλλὰ συντομώτερον ἐσκέφθη νὰ γίνῃ αὐτός τὸ ἐκμασθητικμειον τέρας.

Μέτωπον βραχύ, ὠρεῖς κρόταροι, ὄχι ἀκομῆ τρισαρκακοντούτης, πόδες χηρός, τρίχωση· τραχεῖα καὶ βραχεῖα, γέννια καὶ παρειαὶ τριχωτάι, τοιοῦτος ἦτον ὁ ἄνθρωπος.

Οἱ μωῶνές του ἀνεζήτουν τὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ἦ ἡλιθιότης του τὴν ἀπιστρέφετο.

Ἦτο μεγάλη τις ὀκνηρὰ ἐλομῆ· Δελοφόνος ἐκ ραθυμίας. Μετῆγε κίτι· τι ἀπὸ τοῦ στραταρχοῦ Βροῦσου, ἀρῶ τῷ 1815 διετέλεσεν ἰχθυοφόρος εἰς τὴν Ἀθινῶνα, ἐπέθιν καὶ ὁ στρατάρχης κατήγετο.

Μετὰ τὴν θηλείαν ταύτην ἐγένετο ἄσθη.

Ἦ ἰσχυρότης τοῦ Χειλαρᾶ ἀπέτελε ἀντίθεσιν πρὸς τὰ σαρκώματα τοῦ Γουλομάρι. Ὁ Χειλαρᾶς ἦτο ἰσχυρός καὶ λόγιος. Διαρηνής, ἀλλ' αἰδέρατος. Τὸ φῶς ἐπέστρα μὲν τὰ ὀστέα του ἀλλ' οὐδένα εἰκότιζεν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν του. Ἐπιγγέλλετο τὸν χημικόν. Ἐχρημάτισε θεοματωποιός καὶ γλωσσικὸς ἐς πλησίον τοῦ Μπομπῆ· ἐχρημάτισεν ἰησοποιός, λωμειδολόγος.

Ἦτο ἀγαθὸν προβήσιον ἄνθρωπος, λαμπρός ἐμιλητής, ἐν παρειαίς λαλῶν καὶ ἐν παρειαίσις, εἰδῶν ἐργασίαν εἰς τὰς κινήσεις του, ὀπισθημειῶν πᾶν τοῦ μείδαρι.

Ἐπιγγέλλεμά του εἶχε νὰ πωλῆ γοφίνας προτομάς καὶ εἰκόνας τοῦ βασιλέως ἀπὸ τὰς ὀδῆς. Ἐκ περισσοῦ δὲ ἀπίστω καὶ ὀδόντας. Εἰς τὰς πλείους παρειαίαν ὡς ταχιδαιτυλοργός, ἔχων ἰσθημειῶν παρειαίαν τι καὶ σάλπιγγα καὶ μίαν τριχοκόλλησιν· Χειλαρᾶς, καλλιτεχνικὸς ὀδοντοιατρικὸς, μέλος ἀκαδημειῶν, ἐκτελεῖ φυσικὰ πειράματα ἐπὶ μετῆσιν καὶ μεταλλοειδῶν, θεραπεύει τὴν ὀδοντολογίαν ἐκφῶναι τῶν θηριομένων ὑπὸ τῶν σπλαγχνῶν του ὀδόντας. Διατίμησις· φράγα εἰ καὶ πιστήκοτος ἐκαστος εἰ ἕνα ὀδόντα· εἰ τρεῖς ὀδόντας ἀπὸ τοῦ φράγα.

Ἐπωφελήθητι τῆς εὐκαιρίας· (Διὸς τὴν ἐπιφελήθητι, ἐσθμειον

βγάλτε όσα ήμπορείτε περισσότερα. Είχε νομφρευθή και άπέκτισε τέ-
κνα όσο, ήγνεί όμως τί άπέγειναν αυτά και ή μήτηρ των. Τά έχασε
καθώς χάνει κανείς τό μαντήλι του. Καθ' όψηλόν δ' έξείρασειν, εις
τόν σκοτεινόν κόσμον εις όν άνήκεν, ό Χειλαρής αναγίνωσκεν έφη-
μερίδας.

Μίαν τών ήμερών, καθ' έν καιρόν είχε έν τήν οικογένειάν του
πλησιον του, εις τό τροχλιατον περιπάτημά του, αναγινούς εις έφημι-
ρίδας ότι γυνή τις έτεκε τέκνον άριστά βρώσιμον, έχον άντι προσώπου
ρόγγυος μοσχαρίου, ανέκραξε :

— Νά μιá τύχη; πού τώρα νά είχε και ή δική μου ή γυναίκα τό
πνεύμα νά μου γεννήσῃ, ώσάν αυτό, ένα παιδί !

Έκτοτε παρέστη τα πάντα ενώ νά κάμῃ επιχείρησιν εις Παρι-
σίους, ως έλεγεν.

Ό δέ Ψωφιάς τί ήτο ; Ό Ψωφιάς ήτο νόξ. Αύτός, ένα φανή,
επιρίμενε νά σκοτεινάσῃ. Τό έσπέρας έξηρχετο από μιās κρύπτῃς,
όπου έπιστρέφε τήν αύγήν πριν έξημερώσῃ.

Πού έκειτο ή πρόβα ; Ήτο εις πάντα άγνωστον. Και εις τό με-
γαλύτερον άόλημ σκοτός, ένόπιον τών συντόχων του, είχε τά νύτα
πάποτε ίατριμμένα.

Όνομάζετο τῷ ότι Ψωφιάς ; Όχι. Αύτός Πειγιν : Όνομάζο-
μα: Π α ν τ α ρ ώ τ α ς. "Αν αϊφνείως παρουσιάζετο λύχνος έμφο-
σθέν του, αύτός έβαζεν εύθύς προσωπίδα. Ήτο δε και ίγγαστήριον.
θος, ώδ και ό Χειλαρής έλεγε περί αυτού : Ό Ψωφιάς είνε έμφανον
νοκτόσιον. Τό «Ψωφιάς» ήτο παρίσημον του. Ήτο έμυλρόδ: τρώμος
και φόβος εν άικλητηῷ. Ούδεις ήτο βέβαιος αν αύτός, είχε όνομα.

Ούδεις ήτο βέβαιος αν αύτός είχε φωνήν, όστι: ή γαστήρ του είλά-
λει συχνότερον ή τό στόμα του. Ούδεις ήτο βέβαιος αν αύτός είχε
πρόσωπον, όότι ούδεις ποτε είδεν άλλο είμή την προσωπίδα του.
Έγίνετο άφαντος ως κηρός: αι έμφανισεις του ήσαν έξοδα εκ τῆς γῆς.

Άλλη άποτρόπαιος μορφή, ό Παρνασσός. Ό Παρνασσός ήτο
σχεδόν παιδίον, όλιγώτερον τών είσων ενωπι, με εύρεστον πρόσ-
ωπον, χείλη ως όδ κηρύσι, ώρτις μαύρα μαλλια, εις τούς όφθαλ-
μους τό φῶς ίσραήλ: πρῶτα, άλλ' είχε πάσαι τάς κακίας και έφριπε
πρὸ πάντα τά καλοεργήματα.

Χωρείων τό καλόν, ήσθάνετο έραίο εις κάτι χειρότερον. Ήτο χ².

μίνιον έκτραπέν εἰς φαυλόβιον, καὶ φαυλόβιος έκτραπέις εἰς ἄνθρωπον τῆς κρεμάλας.

Ἐράσμιος ὅμως θηλυμηνῆς, εὐχαρις, εὐρωστος, μαθητικός, θηριώδης. Εἶχε τὸν γῶσον τοῦ πύλου τοῦ ἀνψωμένον ἀριστερόθεν, ἵνα μείνη τόπος εἰς τὸν ἐκείθεν λόφον τῆς κώμης, τοῦ εἰς τὴν ἀφελειαν, σωστός κούτσουλος. Τὸ φορεμά του εἶχε κόψην καλὴν, ἀλλὰ τετριμμένον.

Ὁ Παρνασσός ἦτο εἰκὼν τοῦ εὐρημοῦ ἐν ἀνεγείᾳ καὶ μ' ἐνστικτὰ ἀνθρώποκτόνα. Αἰτί' α ὅλων πρὸς κοκκυργίαν ἀποπειρῶν τοῦ κενίου τοῦτου ἦτο ὅτι ἤθελε νὰ ἦναι καλοινδεδωμένος.

Ἡ πρώτη δημοσία κόρη ἦτις τὸν εἶχεν ἀπεῖλ' ἔβασε ἀμνηστία εἶχεν ἐνσταλάξει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ τὸν μύθρον ρυπον καὶ τὸν Ἄβελ μετέβαλεν εἰς Κάιν.

Βλέπων ἐκείτην εἰς εὐὴ ἤθελε νὰ ἦναι κωφός, ἀλλ' ἡ τοχούσα κωμψότης εἶνε: οκνηρία, ἡ ὀκνηρία εἰ' ἐνός πτωχοῦ εἶνε: ἐγκλημα.

Ὀλίγοι φαυλόβιοι ἦσαν ὡς ὁ Παρνασσός ἐπιδόδοι. Δεκαοκταετής εἶχεν ἦν, φονεύσει πολλούς. Πολλοὶ δ' ἔτι, ἐνεκα οὗτου τοῦ θηρίου εἶχον βράζει καὶ χεῖρας καὶ πρόσωπα εἰς αἱματώδη τέλματα.

Μὲ τὴν κωμωσιν τῆς ὥρας, μωρωμένος, λεπτός τὴν ὀσφίν μὲ μαρῶδες γυναικίους, με τὴν πρωτομὴν προσώπου ἀξιωματικοῦ, μὲ τὸν ψέβρον τῶ θανατισμοῦ τῶν γυναικῶν εἰς τοὺς περιπάτους, ἐπιτηδευότοτος εἰς τὸ δέσσειν τὸν λαμοῦίτην του, εἰς τὸν θύλακα τοῦ ἐπινδύτου του ἔχων πάντοτε κρυμμένον μετάλλινον ρυπον, εἰς δὲ τὴν κομβιοδόχην ἐν ἄνθος, πάντοτε τοιοῦτος ἦτον ὁ καταχθίνιος οὗτος Νάρκισσος.

Δ'.

Οί συγκροτοῦντες τὴν συμμορίαν.

Ἡ τετραπλῆ αὕτη συμμορία ἐσχηματίζεν εἶδος Πρωτίως ἐλισσομένη ὡς ὅρις περὶ τὴν ἱστορίαν, ἀποτέγουσα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ἀδιακρίτων βλεμμάτων τοῦ μουσικοῦ τῆς ἱστορίας ὀρίκοντος Β. ὧα, (1) ὑπὸ παντοίας μορφῆς, ὑπὸ δένδρον, ὑπὸ φλόγι, ὑπὸ κρήνην.

Ἀντήλλισσον τὰ ἑνόμενα καὶ τὰ συνθήματά των σκεπόμενοι ὑπὸ τὴν ἰδίαν των σκιά, ὡς εἰς κρησφύγετα ἀλλήλων ἔσταν, μεταμορφούντες τὰ πρόσωπά των, ὡς ἀποβάλλει τις τὴν πλοιστὴν εἰς τοὺς τοὺς χοροὺς μεταμφορμίων καὶ ἐνίοτε τέσση ἀπλοποιούμενοι ὥστε καὶ οἱ τέσσαρες νὰ θεωρῶνται ὡς εἰς καὶ μόνος, ἐνίοτε δὲ κληθυόμενοι ὡς νὰ ἦσαν πλείοτεροι τῶν τεσσάρων.

Ἡ τετραπλοία αὕτη δὲν ἦταν τέσσαρες, ἀλλὰ τετρακίφαλος μυστηριώδης ληστής, ἐργαζόμενος εἰς μεγάλην κλίμακα ἐν Παρισίοις, ὁ εἰς τὰς πτυχὰς τῆς κινωίας ἐμφωδίων τῆς κακίης τερατώδης κολύπου.

Χίρις εἰς τὰς ἀκλυτώσεις των καὶ εἰς τὸ ἀπέκρυφον συμπλεγμάτων, ὁ Χειλαρῆς, Γουλομέρας, Ψωρῆς καὶ Παρνασσός· εἶχον τὴν γενικὴν ἐργολαβίαν ἐν τῷ νομῷ Σηουάνα.

Πᾶς ὁ ἐπινοῶν καταχθονίαν τι ἀπεινέτο διὰ τὴν ἐκτελεσὴν του εἰς τούτους. Τοῖς εἰδέτο ὁ σκελετός τῆς ὄλης σκευῆς καὶ ἐνίοτε χοντο τὰ ἐπίλοπα. Εἰργάζοντο ὡς ἐ' ὑποβολίω. Ἦσαν πάντοτε εἰς κατάστασιν νὰ ὄσωπ. χεῖρα ἔρωγον εἰς πράξεις ἐπικερῶς ρωμντικῆς. Ἐὰν ἐγαλῆμα τι ἀπῆται προσωπα πάλλα, κορεῖχον τοιαύτη ἐμμισθα.

(1). Σ. Μ. Διαβήθηκς ἰταλῆς λησταρῆς μεταπίπειτα εἰς Παρισίους ἐκασθεῖς μουσικὸς τῆς ἱστορίας ἑκακλήλας

Εἶχον στρατιάν ὄλην εἰς τὴν διάθεσιν πάσης καταχθονίου τραγω-
δίας.

Σηνήθως συνήρχοντο τὴν ἐσπέραν, καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν οἱ διί-
μονες οὗτοι ἀφηνίχοντο, εἰς τὰ ὕψωματα τῆς Σιλιπιτρέρης. Ἐκεί
συνδιδασκίπτοντο. Εἶχον πρὸ αὐτῶν ἑλοκλήρους δώδεκα σκοτεινῆς ὥρας
ὧν τὴν γῆρσιν ἐρρῶμιζον.

Λυκαυγίς (Patron-minette) ἐπωνομάζετο ἡ ὑποχθόνιος κολοφορία
τοῦ συνδίσμου τῶν τέσσαρων τούτων. Σημαίνει δὲ ἡ λέξις ἀγγλὴν εἰς
τὴν παλαιὰν διάλεκτον τοῦ γαλλικοῦ ἔχλου, διάλεκτον ἐσημέρι ἐκ-
λείπουσαν.

Παράγεται δὲ ἡ λέξις ἐκ τῆς ὥρας ἰσως καθ' ἣν ἐπαύοντο τῶν ἐρ-
γων των, ἐπειδὴ τὸ Λυκαυγίς εἶνε ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐξαιλείφοντο τὰ
φαντάσματα καὶ ἀποχωρίζονται εἰς κεικοποιίαν.

Καὶ λοιπὸν οἱ τέσσαρες οὗτοι ἦσαν ἠγνωσμένοι ὑπὸ τὴν τὴν
ἐπωνυμίαν. Ὅταν ὁ πρέσβης τοῦ κατωργουδικείου, τοῦτο δὲ εἶνε
ἱστορικόν, ἐπισκέφθη εἰς τὴν εἰρκτὴν ἐνσὶ τῶν τοιούτων, Λασινάρ
ὀνομαζόμενον, καὶ τὸν ἠρώτησε περὶ κατωργημάτων τινος, ἕτερ αὐτὸς
ἠρνεῖτο. Αὐτὸ ποῖος τὸ ἔλαμιν; ὁ Λασινάρ ἔδωκε τὴν ἰκλόουθον
ἀπάντησιν, τὴν ἀνιγματοσὴν μὲν πρὸς τὸν πρέσβην, σαφῆ δὲ πρὸς τὴν
ἀστυνομίαν.

— Ἐγὼ δὲν ξέρω ἢ Τετρανδία ἰσως.

Πολλάκις συζητήσαι τις ἰδέαν περὶ ὀνόματος τινος ἐκ τῶν ὀνομά-
των τῶν προσώπων αὐτῶν ὁμοίως καὶ περὶ κεικοποιῶν τινος συμμο-
ρίας ἐκ τοῦ καταλόγου αὐτῆς.

Οἱ κεικοποιῶν τῶν ἑταίρων ἐπωνομάζετο ὡς ἐπομένως : Πιχαού-
δας, ἐπιλεγόμενος Λουλοῦδας, ἐπιλεγόμενος καὶ Βιγρενολλιῆς.

Βύζουνας.

Σίσταρκ, ὁ ὀλοποιὸς ὃν εἶδομεν ἤδη καὶ ἀλλασοῦ.

Ἡ Χήρα.

Φίνος.

Ὁμηρος Οὐγέρις, οὗτος ἦτον αἰθὺφ.

Τριτηβράδης.

Ξαποστολῆς.

Φουντουλορῆς, ἐπιλεγόμενος Μπουλίτ.

Δοξασμένοι, οὗτοι ἦτον ἀπελευθεροῦ τοῦ κατέρχου.

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΓΑΛ. 117

Στακρότσις, ἐπιλεγόμενος Κύρ Γερόριος Νοτιᾶς.

Τσίγλας.

Καρμινολάκης.

Μαγκοπαραιῖας, ἐπιλεγόμενος Παρασούσουμος.

Μανδουλόγρης.

Μαπινταπόδις.

Διλλιοῦνης, ἐπιλεγόμενος Δουλαίνης κλ.

Παρασιωπῶμεν τὰ λοιπὰ, ὡς μὴ τισὶν σημαστικῇ. Τὰ ὀνόματα ταῦτα ἔχουν μορφὰς ἁπλοῦν, ὄχι μόνον πρόσωπα ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ εἶδη.

Ἐκαστον τῶν ὀνομάτων τούτων παρῆσθε καὶ ἐν εἶδος ἀμόρφων μνηστικῶν, φησμένων ὡς τὸν παλιὸν τύπον.

Εἰς τὸ εἶδος τῆς ἡμέρας, ἴσως αἱτοὶ ἐκμαίνοντο, τοῦ μὲν ἐντὸς κλιβάνου τινός, εἴθε κτιστὰ ἄγχιον, ποῦ δὲ εἰς τὰ λατομεῖα τὰ περὶ τῆς πρωτεῖας, ἄλλοτε εἰς τοὺς ὄχλους τῆς πόλεως. Ἐκεῖ ἐχάροντο.

Καὶ οὕτω ἴσως αἱ ἀπίστους: Ὑπάρχον ἀίψοτε καὶ ὑπῆρξαν αἱ ποτε. Ὁ Ὀράτιος ἀναφέρει περὶ αὐτῶν, καὶ ἐνταῦθα θὰ βρισκῆται: ἢ κοινωνία θὰ βρισκῆται, καὶ οὕτω.

Ὑπὸ τὴν σκοτεινὴν ὄρασην τοῦ ὑπογείου των ἀναγεννῶνται ζωῶν ἐκ τῆς κοινωνικῆς ὑποσταθμῆς καὶ ἐπανέρχονται φάσματα πάντοτε ὁμοία, ἐκτὸς μόνον ὅτι φέρουσι διαφοράς ἐν ἄλλοις καὶ ἐν ἄλλοις.

Τὰ ἄτομα ἀναίχονται, ἀλλ' ἢ σπέρμα βρισκῆται. Καὶ ἔχον κινῶνται τὰς αὐτὰς εὐστροφίας.

Μαντεύον τὰ βελάντια εἰς τοὺς κόλπους των πολιτῶν, ὁμορφύνονται τὰ ὀφθαλμοὶ ἐντὸς τῶν θύλακων Ὁ χρῆσις καὶ ὁ ἄργυρος ἔχον δὲ αὐτοὺς ἰδιαίτην ὁμοίαν.

Ἀληθῶς δὲ καὶ τινες τῶν πολιτῶν, εἶνε τὸσον ἀρετῆς, ὥστε εὐνοῦνται τὸ νὰ εἴπω περὶ αὐτῶν, ὅτι καὶ μόνον ἐκ τῆς ὀφθαλμῶν των φαίνονται εὐάδωτοι. Τούτοις ἐγγράφον αἱ μετρητὰ ἰατρικὰ ἐν ὑπομνήσῃ. Εἴψ αἱ ταῦτα ἀπαθάνου, σαφῶς ἰατρικὰ ὡς ἡ ἀραχὴ, ὅταν εἰς τοὺς ἰστούς τῆς ἐμπέσῃ μύα.

Οἱ ἄνθρωποι οὕτω ἀπαντῶμενα εἰς ἑρμῆν τινὰ ὄρασην περὶ το μεσοκτικῶν εἶνε ἀπείσιαι. Δὲν φαίνονται ὡς ἄνθρωποι, ἀλλ' ὡς σχήματα

πλασμένα ἐξ ἐμίγλης ζωντανῆς. Νομίζεις ὅτι συνηθως ἀποτελοῦν ἐν σώμα μετὰ τοῦ σκότους ὅτι δὲν εἶνε κειχωρισμένα, ἀσχεκρισμένα σώματα· ὅτι ψυχὴν δὲν ἔχουν ἄλλην, εἰμὴ τὴν σκιάν, καὶ ὅτι μόνον πρὸς στιγμήν ἀπεσπάρθησαν ἀπὸ τῆς νυκτός, ἵνα ἐπὶ τινα λεπτὰ ζήσωσι ζωὴν τερατώδη.

Τί ἀπαιτεῖται πρὸς ἐξάλειψιν τῶν σεωλήκων τούτων ; Φῶς, ἰσθμὸν φῶς. Οὐδεμία νυκτερίς δύναται ν' ἀντιστῆ ἅμα ἐξήμερώσει. Ἐκ τῶν κάτω φωτίσατε τὴν κοινωνίαν, ἐκ τῶν κάτω !

BIBAIION EBΔOMON

Ο ΚΑΚΟΣ ΠΤΩΧΟΣ

Α'.

Ὁ Μάρκος περιζητούν καπελλίνον, ἀπαντή
κασκέτον.

Περὶθε το θέρος, περὶθε το θύνωρον, ἐπλήθη ὁ χειμῶν.
Ὁ κ. Λουκίας ἐστὶν ἐπάτης πάλιν εἰς τὸ Λουζιανόργον, οὐδέ ἔ
θελάτη αὐτῷ.

Ὁ Μάρκος ἔνα μόνον ἔχει πλέον ἀπολογισμῶν· καὶ ἐκινῶν τὸ γλῶσ
σόν αὐτοῦ ἐπὶ ἐπίσημον πρόσωπον. Ἡρῶντο πάντοτε ἀνεζητεῖται καὶ τυχόν
σε οὐδέ ἀνεκλήσπειν ἔχουσ.

Ὁ Μάρκος ἐστὶν ἔνα πλέον ἢ ἰσχυροτέρως, νου, ἐκ εἴδησιν. Ὁ δε-
σπότης καὶ εὐαγγέλιος εἰς σελῆν καὶ εἰ, ἰσχυρῶς ὁ εὐαγγέλιος προκί-
λων τῆς εὐαγγελιστικῆς, τὸ πνεῦμα, τὸ εὐαγγέλιον, πνεῦμα ἐπὶ πνεῦμα-
τος, ὁ νεώτερος ἐγχειρῶν, ἀποκαταστήσῃ σελῆν, καὶ τυχόν καὶ
ἀρχῶν, ἰσχυρῶν καὶ θιλόσων. Ἦτο αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐπιπέτων εἰς ἄλλο
μετὰ τῶν καὶ ἀποκαταστήσῃ.

Ἀπεστρέφτο τὴν ἐργασίαν, ὃ περίπατος τὸν ἐκούραζεν, ἢ μοναξία τῷ ἦτο ἀναρά. Ἡ εὐρεία φύσις, ἢ τέως πλήρης φωτὸς καὶ φωνῶν καὶ συμβουλῶν καὶ ἐπιπέδων καὶ διδαγμάτων καὶ ὀριζόντων, σήμερον ἐνώπιόν του ἦτο κενή. Τῷ ἐφαίνοντο ὅτι τὰ πάντα εἶχον ἐξελειφθῆ.

Ἐσκέπτετο μὲν πάντοτε, εἶπει ἐν ἡδύνοτο ἄλλως, ἀλλ' οὐδέμια σκέψις τῷ εὐχρίσται. Εἰς πᾶν ὃ, τι ὁ νοῦς τῷ ἐπρότεινεν ἀπεκρίνετο : Τί ὄφελος.

Ἠλεγχεν ἐαυτὸν ἀδιακόπως. Διὰ τί νῦν τὴν ἀκολουθήσω, ἀροῦ καὶ μόνον βλέπων αὐτὴν ἡσυχίαν εὐδαιμονέστατος ! Μ' ἔβλεπε ὅτι καὶ ἐκεῖνη· ἐν γὰρ τούτῳ ; ἐν ἦτο αὐτὸ ἀπειρον ; Ἐφαίνετο ὅτι καὶ αὐτὴ με ἠγάπησε. Δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ πᾶν ; Τί πλέον ἤθελα ; Μετὰ τούτῳ εἶνε ἄλλο τι ; Οὐδὲν ἄλλο.

Μεγάλην ἔκαμα ἀνοησίαν. Ἐγὼ Ἰσραὴλ κλπ κλπ. Ὁ Οἰκιάδης, εἰς ἐν οὐδὲν μὲν εἶχεν ἐμπιστευθῆ, ἐπειδὴ ἦτο φύσις τοιαύτης, ἀλλ' ὅστις ἐράντευεν ὀλίγον εἰς πάντα, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦτο φύσις τοιαύτης, πρῶτον ἤρξατο νὰ τὸν συγχαιρῶς ἐρωτηθῆντα τέλος πάντων· ἀλλ' ἐπειτα, ὅταν τὸν εἶε περιπεσόντα εἰς τὴν μελαγχολίαν ἐκεῖνην, τὸν εἶπε μίαν τῶν ἡμερῶν.

— Βλέπω ὅτι κατῴρωσας παντάπασιν νὰ ἀποκτηθῆς· Ἐλα ἀπόψε μαζί μου εἰς ἕνα χορὸν ἡμερῶν, ὅπου τραγουτοῦνται πολλαὶ ἑταῖραι, ἴσως ἰατρευθῆς.

Μίαν τῶν ἡμερῶν τὸν κατέπεισαν οἱ φίλοι του, ὁ Οἰκιάδης, ὁ Ἀστὸς καὶ ὁ Μεγαρήμιος νὰ μεταβῆ μετ' αὐτῶν εἰς χορὸν τινα ἐξοχικόν. Ἠλπίσειν ὅτι ἐκεῖ ἴσως θὰ εὕρισκε καὶ ἐκεῖνην ἣν ἀνεζήτησε. Ὅνειρον ! Παρήτησεν ἐκεῖ τοὺς φίλους του καὶ ἐπέστρεψε μόνος, κατὰ πικρὸς, κατὰ κόπος.

Ἀπεμονώθη ἔκτοτε ἐν μᾶλλον, βόσκων ἐν τῇ λύπῃ του, περιφερέμενος ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ του, ὡς λύκος ἐντὸς τοῦ κλωδοῦ του, καὶ ἀναζητῶν παντοῦ τὴν ἀποῦσάν. Ὁ ἔρωσ ἀληθῶς τὸν ἀπεκτίνωσεν.

Ἄλλοτε ἀπηντήσεν εἰς ἕνα τῶν στενῶν ἑρῶν τῆς συνοικίας τῶν Ἀπομάχων, γέροντα φερόντα κασκέτον πλατύγυρον καὶ ἐνδομασίαν ἐργάτου κεινοῦ.

Ἡ λευκὴ κόμη του ἀνὴρος τούτου ἐπροξένησεν εἰς τὸν Μάριον ἐντύπωσιν καὶ ἐνάτεινεν εἰς αὐτὸν τὴν προσοχὴν του. Ὁ ἀνὴρ

εβιάζε βραδί βήματι και ως βουδισμένος εις λυπηρὰς σκέψεις. Καί τὸ παράδοξον ἐφάνη εἰς τὸν Μάριον ὅτι ὁ γέρον αὐτὸς εἶχε τινα ὁμοιότητα μετὰ τοῦ Λευκίου.

Τὸ πρόσωπόν του ὄν διεύκρινεν, ἀλλὰ τὸ βέβαιον ἦτο τὸ αὐτό, ἡ αὐτὴ κόμη, ἡ αὐτὴ συμπεριφορὰ, καὶ τοὶ μῖλλον συγκύπτουσα· ἀλλὰ πῶς ὁ Λευκίος νὰ φέσῃ ἐνδουμασίην ἐργάτου; τί ἐστὶμαίνεν αὐτὴ ἡ μεταμόρφωσις; Ὁ Μάριος ἐξεπλάγη πολὺ.

Συνελθὼν δὲ εἰς ἐαυτὸν ἐσκεπθῆ, ἀμίσης νὰ παρακολουθῆσθαι τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Τίς αἶδεν, ἴσως ἐπὶ τέλους αὐτὸς ἐκρίται τα ἴχνη τὰ ὅποια ἀνεζήτη. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὤρειλε νὰ εἶδῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐαρρωσθῆ περὶ τοῦ αἰνίγματος. Ἄλλα πολὺ ἄργά του ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ὁ ἄνθρωπος ὅν ἦτο πλέον ἐκεῖ. Εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς κίβητος, ὁ δὲ Μάριος ὄν ἤρουνθή νὰ τὸν ἀνευρῆ. Ἡ στανότησις ἐλείθη τὸν ἀπασχόλησεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας καὶ ἐπειτα ἐλθρομένη.

— Ἐπὶ τέλους, διενεσθῆ, ἡμπορεῖ νὰ ἦναι κάμμιά παρομοίωσις.

B'.

Ἔθρημα.

Ὁ Μάριος διαμένει πάντοτε εἰς τὸ παλαιόσκητο Κάρρακ, ἀλλ' οἰεῖται εἶχε προσεῖν τίνες ἄλλαι κατέκων ἐν αὐτῇ.

Ἄλλως τε κατ' ἐξέστη τὸ ἐπὶ χην. ἴδρα πλέον εἰς αὐτὸν εἶν κατέκων, πλὴν τῆς αἰαγενοῦσι Ζουρέτου, ἡ τὴ ἰαλοῦ εἶγεν ἐξορλήσει κατὶ ὁ Μάριος, χωρὶς ὅμως ν' ἀταλλάξῃ κατὶ λογον, ὡτε μετὰ τοῦ πατρὸς, ὡτε μετὰ τῆς μητρός, ὡτε μετὰ τῶν θυγατέρων.

Ἐκ τῶν ἄλλων εἰσίκων αἱ μὲν εἶχον μετακίσει, αἱ δὲ ἀποθάνει, αἱ δὲ ἐξωσθῆ, ὡς μὴ ἔχοντες πῶς τὰ πληρώσωσι τὸ ἐνοίκιον.

Μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ χειμῶνος ἐκείνου, καὶ ἀκριβῶς τὴν 2 Φεβρουαρίου, ἡμέραν τῆς Ὑπαπαντῆς, ὁ Μάριος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δωματίου, ὅπως μεταδῆ εἰς τὸ δεῖπνον. Ἀφῆκε τὴν κυρα Πανούριαν σαρώνουσαν τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του καὶ μονολογοῦσαν τὰ ἀξιομνημόνευτα ταῦτα.

— Ὅλα τώρα ἀκρίβαιναν. Μονο πρῆγμα ὅπου ἔμεινε φθηνό, εἶνε ὁ κόπος τοῦ ἀνθρώπου Κίρκου τοῦ κόσμου τὸν κόπο διὰ τίποτε!

Ὁ Μάριος ἀποθνήσκτο πρὸς τὸ ξηνοδοχεῖον περίσκεπτος καὶ κυφῶς, ὅτε ἤσθάνθη ὅτι ἀιγλαωνίθη, ὑπὸ τινος ἀαβήτου. Στρέφεται καὶ βλέπει δύο κυρας φακιδότους, τὴν μὲν ὑψηλὴν καὶ ἰσχυρὴν, τὴν δὲ ὀλίγον μικροτέραν, αἵτινες ἀιθβαῖνον σπεύδουσαι, ἰσθμαίνουσαι, πεφοβισμέναι, καὶ ὡς κληρονομοῦσαι.

Ἐρχόμεναι ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τοῦ ὁρόμου, ὅν τὸν εἶχον ἀακρίνει ἀαβαῖνοντα πλησίον τῶν, καὶ οὕτω συνεκρούσθησαν μετ' αὐτοῦ.

Ὁ Μάριος ὅμως ἀιθβαῖνειν ἄμυδρῶς τὰς πελιδὸνὰς μερρὰς των, τὰς ἀκτενίστους κόμας των, τὰς ρακῶδαις ἰσθῆτάς των, καὶ τοὺς ἴνευ περινημίδων πόδας των. Ἐνῷ ἔτρεχον, ὠμίλουν συγχρόνως μεταξὺ των. Ἡ μεγαλειτέρα εἶλεγε χαμηλῆ τῆ φωνῆ:

— Ἐπρόφθασαν αἱ εἰζήνηα, καὶ ἄλγο ἀκόμη μ' ἐτοσῶκωναν.

Ἡ ὄλλη δὲ ἰπεκρίνετο.

— Τοὺς εἶδα. Δι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τρεχάτη, τρεχάτη τὸ εἰστρίψα!

Ὁ Μάριος ἐνόησεν ἐκ τῆς ἀπιστίας ταύτης ἀαλέκτου ὅτι χωροφύλακις, ἢ κλητῆρες ἰστονομικαί, ἐζήτησαν νὰ συλλάβωσι τὰς δύο ταύτας κίρας, ἀλλ' αὐται τὰς ἀίφρουν.

Ἐστάθη λοιπὸν ὀλίγον καὶ τὰς εἶδεν ἰπομακρῶν μένας· ἀλλ' ὅταν ἔπειτα ἐκινήθη, ὅπως ἐπιλάαθῃ τὸν ὁρόμον του, κερτετῆρει χαμαί, παρὰ τοῦς πόδας του ἴνα φάκιλον.

Κύπτει, τὸν λαμβάνει, τὸν ἐξετάζει, περιίχεν ἰγγραφα.

— Ἐξάπαντος, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, θὰ ἴπισεν ἀπὸ τὰς δυστυχεῖς αἰτᾶς κέραι, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶν.

Ἐπιστρέφει λοιπὸν ὀπίσω, τὰς κράζει, ἀλλὰ ἐν ᾗδυνήθη νὰ τὰς προσθίῃ· τότε ἐνίθεισε τὸν φάκελλον εἰς τὸν κέλιπον τοῦ, καὶ ἐξείκινυσε.

Καθ' ὄδον, ἐντὸς ὁρομίσκου τινός, εἶδε παιδικὸν νεχροκράββατον σκεπασμένον δια μαύρου βράσματος τεθιμένον ἐπὶ τριῶν σκαμνίων καὶ φωτιζόμενον ὑπὸ λαμπάδας.

Ἐνεθυμήθη, τὰς δύο νεάνιδας πρὸς ἃς εἶχε διαγχνισθῆ.

— Ταλαίπωραι μητέρες, εἶπε καθ' ἑαυτὸν. Εἰς τὴν θίαν τοῦ θανάτου τῶν παιδίων τούτων ὑπάρχει τι εἴτι λυπηρότερον· ὁ ἔλεικνός αὐτῶν βίος.

Ἀκολουθῶσαι αἱ ζοφεραὶ αὗται σκέψεις ἐξηρανίσθησαν τοῦ πνεύματος τοῦ καὶ ἐπέδθη, εἰς τοὺς σκεπτικὰς τοῦ διαλογισμοῦ. Ἦρχετο νὰ συλλογιζέται ὅτι ἀέριστα ἐλακτικὸν ἐξάμηνον ἔρωτος καὶ εὐδαιμονίας ἐν ὑπαθρῶ καὶ φωτὶ, ὑπὸ τὰ ὠραία δένδρα τοῦ Λουξεμβούργου.

— Πόσον ὁ βίος μου κατήνηται ζοφερός, διανοεῖτο. Νεάνιδες· πίνονται μὲ παρουσιάζονται, με τὴν διαφρᾶν μόνον ἐπὶ ἄλλοτε ἦσαν ἄγγελοι, ἐνῶ σήμερον εἰσιν ὄρνια.

Γ.

Εἰς καὶ ὁ αὐτὸς τετραπρόσωπος.

Ὁ Μάρκος, τὴν νύκτα ἐπιστρέφει εἰς αὐτὸ ἐνὶ κατακλιθῆ ὅτε ἡ χεὶρ τοῦ ἀπέντητον ἐντὸς τοῦ κελίπου τοῦ φάκελλον, ἐν εἶχεν εὐρεῖ καθ' ὄδον. Τὸν εἶχε λαχρῶσαι.

Ἐπέδθη, ὅτι ἦτο ἀόρατος καὶ τὴν ἀνάλει, ὅτι ἰσως περιείχετο ἐντὸς αὐτοῦ ἡ ἀείθουσι τῶν καρῶν, αἰτίας τὸν ἔχουσαν, ἢ ἄλλων τινῶν, εἰς ἐν ἀντικὸν τα περιεχόμενα ἔγγραφα.

... ὁ Μόϋσης ἰδοὺσάν τὴν Μιρριὰμ καὶ τὸν Ἀαρὼν ἠγῶντα ἑαυτὴν ἐναντίον τοῦ κυρίου.
(Σαμ. 160)

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 118

Δημόσιο Κεντρικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη Σόφιας

Ὁ φάελος δὲν ἦτον ἐσφραγισμένος. Τὸν ἀνοίγει, καὶ εὕρισται ἰντὸς αὐτοῦ πένσαρες ἐπιστολάς, καὶ τῆς αὐτῆς ἐσφραγίστουσ' ἄλλ' ἑκάστη αὐτῶν εἶχεν ἄλλην ἐπιγραφὴν. Ὅλαι δὲ ἀπέπασεν βερλιαν ἐσμὴν καπνοῦ.

Ἡ πρώτη αὐτῶν ἐπιγρίφεται: «Πρὸς τὴν κυρίαν, κυρίαν μαρκησίαν Δὲ Γρουσεραί, εἰς τὴν πλατεῖαν, ἀντικεῖ τοῦ Βουλευτηρίου, ἀριθ...»

Εἶπει καθ' ἑαυτὸν ὁ Μάριος, ὅτι ἴσως ἂν ἀναγίνωσκε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἀσφράγιστον ἄλλως τε εἶταν, θὰ εὕρισκεν ἐν αὐτῇ τὰς ὁποίας ἐζήτηι πληροφορίας. Ἀδὲν ἀελάμβανε τὰ ἐπόμενα

«Κυρία Μαρκησία.

» Ἡ ἀρετὴ τῆς ἐπιεικείας καὶ τῆς εὐσπλαγχνείας εἶνε ἐκείνη τῆς συνείης τὴν κοινωνίαν στὴν Ὀστέρν. Ἐκτείνετε τὸ χριστιανικὸν αἰσθημά σας καὶ ρίξτε ἐν βλέμμα εὐσεβερμον πρὸς ἕνα δυσχερῆ ἰσπανόν, τὸν ὑπερτιμωμένον, ὅστις πιστός εἰς τὰς ἀρχάς τῆς ἐκρῆς νομιμότητος, δὲν ἐρείσθη, ἔ' αὐτιά: οὔτε τοῦ αἵματός του, οὔτε τῆς πειρασίας του ὄλης, καὶ κατητήσε σήμερον εἰς ἐσχάτην ἐνδύειαν. Δὲν ἀμυβᾶλλε ποσῶς, ὅτι τὸ ἰντμοῦ ὑποκείμενόν σας θὰ ἐλθῃ εἰς συνδρομὴν τοῦ ὥστε νὰ ἡμπερέση νὰ συντηρήσῃ μίαν ὑπαρξίν ἴαν ἀνεξίκαθοῦσαν ἕνα Ν στρατιωτικόν, ὃ ὁποῖος ἐλαβε καθὲς πρῆπει ἀναγρῆν, καὶ ἔχει τὸ σῶμα πλήρες ἀπὸ πληγῶν. Διὸ καὶ πῆβειθὲν εἰς τὴν φιλανθρωπίαν σας, ὡς καὶ εἰς τὴν συμπόθειαν τῆς κυρίας μαρκησίας πρὸς τὸ δυσχερῆς ἔθνος του, ὅτι δὲν θὰ κροῖσῃ ἐπὶ ματαίῳ τὴν θύραν σας, καὶ ἀπὸ τοῦδε διατελεῖ ὑποχρῆως εἰς πρὸ καὶ ταπεινότητας ὁδῶλος τῆς ὑμετέρας ἐλεημεροσύτης εὐγενεῖας.

» ΔΟΝ ΔΑΒΑΡΗΣ. λοχαγὸς ἰσπανός τοῦ ἰσπανοῦ, πρὸς τῆς ἀσπλῶρων ἐν Γαλλίᾳ, ὃ ὁποῖος ἐπιστρέφει εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ δὲν ἔχει τὰ μέσα νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξιδεῖόν του.»

Ὁ δὲ Μάριος ἠνάει τὴν δευτέραν, φέρουσαν ἐπιγραφὴν, ἀπρὸς τὴν Κυρίαν Κυρίαν κόμησον Δὲ Μορβερί, ὅπως Κασσίτης ἀριθ. 9.

«Εὐγενεστάτη Κυρία Κόμησον:

» Μία δυστυχεμένη μητέρα εἶχεν πικρῶν, τῶν ὁποίων τὸ μικρότερον εἶνε ὀκτώ μηνῶν, μετὰ τὴν ὑστερινὴ μου γίννα ἀρρώστιας, ἀρι-

μὴν ἀπὸ τὸν ἀνδρα μου, πέντε τῶρα μῆνες, χωρὶς κανένα πόρον ζωῆς εἰς τὸν κόσμον, καὶ εἰς τὴν ἰσχάτην ἐνδελαν.

» Ἐλπίζουσα εἰς μόνην τὴν εὐγενεῖαν σας πλέον, ἔχω τὴν τιμὴν, Κυρία μου, νὰ ὑποστῶ ἩΘΩ μὲ βαθύτατον εἶλας.

ΒΑΛΙΖΑΡΔΗ.»

Ὁ Μάριος ἤνοιξε τὴν τρίτην ἐπιστολὴν, ὡσαύτως ἐκτετυπικὴν ἑλλημοσύνης. Ἀυτὴ διελάμβανε τὰ εἴδη.

« Πρὸς τὸν Κύριον Τουλούπην * ἰελογία, μεγαλέμπορον διαφόρων σκουφικῶν εἰδῶν, ὁδὸς Ἀγίου Διονυσίου γωνία ὁδοῦ Σιδιέρων.

« Λυμῆάνω τὸ θάρρος νὰ σᾶς στείλω τὴν παρεούσῃν, ἐὰν νὰ σᾶς παρακαλέσω τὰς πολυτίμους συμπλοχὰς σας, πρὸς ἑξῆς ἄνθρωπον καταγινόμενον εἰς τὰ γράμματα, ὅστις ἐστὶν ἕνα ὄραμα εἰς τὸ θίατρον, διὰ νὰ δοθῆ εἰς παράστασιν ἐν ἰγκριθῇ. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος εἶνε ἱστορικὴ, καὶ ἡ σκηνὴ παρίσταται εἰς τὴν Ὀβέρην, κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς αὐτοκρατορίας ὡς νομίζω, τὸ ὄρος τοῦ λόγου εἶνε φυσικόν, ἰδίαστον, λαθονικόν, καὶ ἴσως διὰ τοῦτο ἔχει ἀξίαν τινα.

Ἐν τῷ μεταξύ παρεῖρονται καὶ τέσσαρα ἄγμάτια.

Τὸ κομικόν, τὸ σπουδαῖον, τὸ ἀπρίοπτον, διαποικίλλοισα τοὺς χαρακτῆρας· ἐπὶ πᾶσι ἐστὶν εἰς ἐπικυφήμην ρωμαντικὴν τὴν χροιά, μὴ στωικῶς πῶς διαρωτίζουσα ἄλλην τὴν ἰσὴν τοῦ δράματος, καὶ οὕτω διὰ πολλῶν περιπετειῶν εὐγεντικῶν ἐκπλήξεως ἀγούσα εἰς τὴν λύσιν, μὲ τρόπον πολὺ εὐαργετοῦ, — καθὼς νομίζω τοῦλάχιστον.

Ὁ κύριος σκοπὸς μου εἶναι νὰ ἰκανοποιήσω τὸν φθίγοντα πόθεν ὅστις βαθμιαίως ζωογονεῖ τὸν ἄνθρωπον τοῦ ἡμετέρου αἵωνος, τοῦτο εἶστι τὸν συρμόν. ὡς ὁ ἐνιμεθεύκτης στρέφεται πανταχῶθεν εἰς ἕκαστον νῆον ἄνεμον.

» Ἀλλὰ μ' ἄλλο αὐτὰ τὰ προτερήματα τοῦ δράματός μου, πολὺ φοβερόν μοι εἶναι ὁ φθίσις καὶ ὁ ἔγνωσμός τῶν ἄλλων ἀπρονομοῦλων δραματοποιῶν μας κατεργάσῃ ν' ἀποκαίσι ἀπὸ τοῦ θεάτρου τὸ ἔργον μου· διότι ἐν ἄγνω πῶσαι ἰπογοητεύσει ἀπαντῆ πᾶς νέηλις εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον.

« Κύριε Τουλούπη, ἡ δικαία φήμη σας ὡς περυσιαμένΟΣ προστάτης τῶν μουσῶν, μ' ἐνθαρρύνει νὰ σᾶς στείλω τὴν κέρην μου, ἡ ὅποια

θα σᾶς παραστήσω τὴν ἐσχάτην ἐνδία μου στερούμεΝΟΙ καὶ αὐτόΝ
τοΝ ἑπαιΨΙΟΝ ἔρτοΝ, καὶ τρέμοντες, χωρὶς δόλου ζήλα μὲ ἕνα
τοῦτο. Ἐρὶν χειμῶνα. Παρακαλῶ τὴν εὐγενεῖάν σας νὰ δεχθῆτε
ἐπιτιμῆς τῆς ἀρεῆς τοῦ ἔργατός μου. Θέλω νὰ σᾶς παραστήσω
ποῖον περὶ πολλοῦ ποιεῖμαι τὴν τιμὴν τοῦ νὰ σκεπασθῶ ὑπὸ τὴν αἰ-
γίδα σας, καὶ νὰ κατακαταβῶ τὸ πόνημά μου διὰ τοῦ ὀνόματός σας.
Ἐὰν ἡ γεννησιουργία σας εὐαρεστηθῆ νὰ σᾶς ὑπαγορεύσω ὀικονομῆτοσι
προσερῆ. πρὸς τὸν ταπεινὸν συγγενεῖά, θὰ ἰνασχυληθῶ ἀμέσως νὰ
γράψω ἕναΝ ἑπαινον διὰ τοῦ στείΟΥ, εἰς ἐνδειξὴν τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐ-
γνωμοσύνης μου. Τὸ δε ποίημα τοῦτο θὰ προσπαθῆσω νὰ γίνῃ ὅσον
το δυνατόν ἰντελέστερον, θὰ σᾶς σταλθῆ πρὶν νὰ τυπωθῆ εἰς τὴν
ἀρχὴν τοῦ ἔργατός, καὶ θὰ ἐκφρασθῆ ἐπὶ τῆς σκεπῆς.

»Πρὸς τὸν Κυρίον καὶ τὴν Κυρίαν Τουλούπη,
ἀδελφῶν μὲ βιβλίοντατος εἶθας,
»ΚΑΛΑΠΙΔΗΣ, ἑρματοποιός.

»Υ. Γ. Ἐστω καὶ μένος. εὐράντα σόλεια.

»Με συγχωρεῖτε ὅτι σᾶς στέλλω τῆς κίρην μου, ἀπὸ τὴν παρου-
σιασθῶ ὁ ἴδιος· ἀλλ' ἵνεκα, φεῦ! οἰκτρῶν αἰτιῶν, ἀφορΟΝΤΩΝ εἰς
τὴν ἐπιδομασίαν μου κρατοῦμαι ἕκων ἄκων περιΟρισμένος εἰς τὴν
ἐκείαν...»

Ἐὸ Μάρκος ἤνοιξε τίλος τὴν τετάρτην ἐπιστολήν, ἧς ἡ ἐπιγραφή
ἐλάμβανεν. «Πρὸς τὸν φιλόθερον Κυρίον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ
Ἁγίου Ἰακώβου»· ἐντὸς οἱ αὐτῆς περιείχοντο τὰ ἐπόμενα.

«Φιλόθερονε ἄνθρωπε!

»Ἐὰν μὲ ἀξίΟσεται τῆς τιμῆς ν' ἀκροαθῆτε τὴν θυγατέρα μου,
θα ἴδῃτε εἰς ποῖαν ἀθλίαν κατάστασιν εἰρήσομαι. καὶ θὶ σᾶς δεῖξω
τὰ ἀποδεικτικά μὲ τὰ ὅποια εἶμαι ἐρΟδικασμένος. Ὅταν αὐτὰ ἴδῃτε
ἴδιος ὄμματι, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ φυγὴ σας πολὺ θὰ συγχθῆθῃ, ὅσοι
οἱ ἀθηναῖοι φιλόσοφοι αἰσθάνονται πάντοτε συγχθῆθῃς ζωηρῆς.

»Ἐν τῇ προσεδείξι τῆς παρουσίας σας, ἡ τῆς γενναίας συνδρομῆς
σας, σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὸ βιβλίον μου εἶθας, μὲ τὸ ὅποῖον
ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι.

«τῆς βρατείας μεγαλοφυχίας

εταπεινότητος καὶ εὐχεθῆτοτος εὐλοκ

«Π. ΛΑΜΑΡΙΝΟΣ, ἑρματοποιός καλλιτέχνης.»

Μετά τὴν ἀνάγνωσιν τούτων τῶν ἐπιστολῶν, ὁ Μάριος ἐβίβη εἰς τὴν αὐτὴν ἰατροίαν, εἰς ἣν καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως.

Πρῶτον εἰς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐράλειτο ἡ διαθέσις τοῦ γραφέντος. Δεύτερον, εἰς αὐτὴν τῶν ἐπιστολῶν τούτων ἔφερον ἄλλην ὑπογραφήν· Δὸν Ἀλβέρτος, Βαλιζόρη, ὁ ποιητὴς Καλλιπίδης καὶ ὁ ἰηθολογὸς Διαμαρίνος· ἀλλ' ὅμως ὁ γραφέντος χαρακτὴρ καὶ τῶν τισσάρων ἦσαν εἰς καὶ ὁ αὐτός.

Ἐκ τούτου ὁ Μάριος συνεπέβαινε, ὅτι καὶ αἱ τισσαὶ ἀπὸ τῆς χροῆς εἶς ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου. Ἄλλος τε καὶ ὁ χαρακτὴρ τῶν ἡμετέρων αὐτός, γυνῆς καὶ ὑποκρίνου· χόρτης, ἔξω κραιπνῶ, καὶ τὰ ἐπιγραφὰ σφάλματα τῆς αὐτῆς φύσεως, ὅσοι τῶν τῆς Βαλιζόρης μετὰ τῶν τοῦ λογίου δραματοποιοῦ Καλλιπίδου.

Τέλος, οὐδὲν ἐμποδίζει ἂν ὁ φάκελλος αὐτῶν ἐπέσει τῷ πτερίτι ἐκ τῶν ἐξω κραιπνῶ. ὅς εἶχε καθ' ἑαυτὸν ἀπαντήριον. Ἄλλ' ἐπὶ τούτους ἦσαν τὰ ἰσοχαρακτὰ προσέβλητος χωρὶς κάμψαν ἀξίαν. Ὁ Μάριος ἰατρὴν ἐδὲ πλῶσεν ἐκ νέου τὰ ἐπιγραφα τούτα ὅς εἶχον πρὶν, τὰ ἐβίβη εἰς μίαν γωνίαν καὶ ἐπέσει νὰ κομῆθῃ.

Περὶ τὴν ἐβδόμην πρωινήν ἡμέραν, ὅτε ἐξεγέρθη, εἶχε μετὰ εὐπροσηματίσει καὶ ἠτομῆσεν νὰ καθίσει εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀκούει κραιπνῶν ἡσυχῶς τῆς θύρας.

Οὐδὲν ἔχων ὁ Μάριος, ἔβη πάντοτε εἰς τὴν θύραν τὸ κλειδίον, ἵνα εἶται εἶχε κασιτείνουσαν ἐργασίαν, καὶ ὅταν τῆς νὰ ἐνοχληθῇ ὑπὸ τῶν ἐξω κραιπνῶ. Ἐξέρχεται καὶ ἀπὸ πάντοτε τὸ κλειδίον εἰς τὴν κλειδιανάν.

— Θι εἰς κλειδίον, τὸ εἶπεν ἡ κορὴ Πανώρα.

— Τὸ θὲ εἶπεν νὰ μοῦ κλειδίον, ἀπῆλτα ὁ Μάριος.

Τὸ βίβη εἶπε ὅτι ἡμεῖς τὸν τοῦ ἐπιβίβη ἐν ζεῖγος παλαιῶν ἐπονημάτων. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐβράμμευσεν ἡ κορὴ Πανώρα.

Κραύεται ἡ θύρα τοῦ καὶ εἰς τὸν ἄλλον, ἀλλὰ πάλιν ἡσυχῶς ὡς πρὶν.

— Ἐμπρός! εἶπεν ὁ Μάριος.

Ἀνοίγεται ἡ θύρα.

— Τὸ θὲ εἶπε, κορὴ Πανώρα; προσέθειεν ὁ Μάριος, οὐδεμῶς ἀποσπάσει τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀπὸ τῶν βιβλίων καὶ χειρογράφων ἅπαντα εἶχεν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Φωνή τότε, ἥτις ἐν ἦτο ἡ τῆς κυρίας Πανούριαν, ἀποκρίνεται.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε...

Φωνή ὑπέκωτος, βραγχνώδης, πεπνυγμένη φωνή, ὡς ἄνδρες γέροντες, ἡφανισμένοι ἔχοντες τὸν λάρυγγα ὑπὸ τῆς ραχῆς καὶ τῶν ἄλλων οἰσπονευμάτων. Ὁ Μάριος ἐστράφη πρὸς αὐτήν, καὶ εἶδε μίαν νεάνίδα.

Δ΄.

Ρόδον ἐν πενία.

Να κατὰ νῆα, μία κέρη, τῶντι ἐστὶκετο παρὰ τὴν θύραν ἢν καὶ ἐκράτει ἡμιανωκτῆν, οὐδὲν ἄλλο φάρμακον ἔχουσα εἰς τὸ φῦλον ἐκείνο, ἐκτὸς μιᾶς ὑποκαρμίστης καὶ ἐνὸς μεσοφροῦ ἐντὶ ζώνης, ἐνα σπάγγον ἐντὶ τριπίδας, κρατούσα τὴν κέρην τῆς ἀναδεξιμένην, κίλιν μὲ ἐνα σπάγγον.

Ἄλλοις ὅμοις ἐξερχομένης τῆς ὑποκαρμίστης, ὄφιν ὠχρῆν, ὑποζάνθου τινός καὶ λυμφατικῆς ὠχρότητος· τὰ εἶδη ἐστὶ τοῦ τραχήλου χωματόχρον· ἐρυθρὸς τὰς χεῖρας· τὸ στόμα ἡμικνευγμένον καὶ ἐξηστελεσμένον· ὀδόντας ἐλλειπτεῖς· ὄμμα θαμβηρόν, θρασὺ εἶ καὶ βάνουσον, τύπος νεάνιδος καχεκτικῆς καὶ βλεφάρων γραφῆς ἀεφθέρμενης.

Πεντηκοντούτης ἐν ἡλικίᾳ δεκαπενταετοῦς. Πλίσμα τίλος ἐξ ἐλείπων τῶν ἀσθενῶν, ἅμα καὶ ἀπαισίω, ἅτινα βλεπόντων, ἐν ἐν κλαίσει, θὰ εἰ καταλάξῃ φριάσει.

Ὁ Μάριος ἠγέρθη καὶ εἰσῆλθε τὸ πλάσμα τῶτος ἐκπληκτοῦ, νομίζων ὅτι ἐβλεπεν ἐνερῶν φαντάσματα.

Τὸ μᾶλλον σπερματικόν, ἦτοι, ὅτι ἡ νεῖκος αὐτῆ, ἐν ἐγνανήθῃ.

1 . . . παιδικὴν ἡλικίαν τῆς θῆ ἦτον πλέον ἢ εἰσῆθῃ.

Ἡ χάρις καὶ ἡ νεότης ἀντεπάλαιον εἰσέτι κατὰ τοῦ εἰδεχθοῦς προώρου γήρατος τῆς κραιπάλῃς καὶ τῆς πενίας.

Ἐπὶ τῆς δεκαεξαετοῦς μορφῆς ταύτης ἐφαίνετο θνησκον λείψανόν τι: κἀλλονῆς, καθὼς ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, ὁ ἥλιος μόλις ἀνατέλλων ἀποσβέννεται ὑπὸ μαύρων νεφῶν.

Τὸ πρόσωπον δὲν ἦτο ἀγνωστον ὁλοῦ εἰς τὸν Μίριον. Τῷ ἐφάνετο ὅτι καὶ ἄλλοτε τὸ εἶχεν ἰδεῖ.

— Τί ἀγαπᾷς; τὴν ἡρώτησιν.

Ἡ νεανίς ἀπεκρίθη διὰ φωνῆς ἀνδρὸς μεθυστοῦ.

— Ἐγὼ αὐτὴ, τὴν γραφὴν διὰ σοῦ, κύριε Μίριε.

Ἐγνώριζε τὸ ὄνομα τοῦ Μαρίου. Τίς ἦτον ἀλλὰ γὰρ ἡ κόρη αὐτῆ; πῶς ἔμαθε τὸ ὄνομά του; Μὴ περιμείνασα μάλιστα νὰ τῇ εἶπῃ νὰ προχρήσῃ, αὐτὴ εἰσῆλθε τολμηρῶς, παρατηροῦσα τὰ ἐν τῷ θαλάμῳ ἅπαντα, καὶ τὴν κλίνην τοῦ Μαρίου, ἧτις ἦτον ἐπι ἀδιόρθωτος.

Ἦτο γυμνόπους. Διὰ τῶν μεγάλων ὀπῶν τοῦ μεσορροῦς τῆς ἐφαίνοντο αἱ μακραί τῆς κνήμαι καὶ τὰ ἰσχνά τῆς γόνατα. Ἐκ τοῦ φύχου ἐρρίγει καὶ αἱ ὀδόντες τῆς συνεκρούοντο.

Ἠρῆγματι εἶχε μίαν ἐπιστολήν, ἣν καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Μίριον. Ἀνοίγων δὲ ὁ Μίριος τὴν ἐπιστολήν ταύτην, εἶδεν ὅτι ἡ ὄστις ἦτον ἐπι ὕψι. Βεβήτως δὲν ἤρχετο μακρόθεν ἡ ἐπιστολή. Τὴν ἀνοίγει, καὶ ἰδοὺ τι ἀναγινώσκει.

« Ἀγαπητὴ νῆς, γαίῳν μοι!

« Ἐμαθε τὴν εὐαγγελίαν σου, νὰ πληρώσῃς τὸ ἐνοικίον μου πρὸ ἐξῆς μηνῶς. Ἐξε τὴν εὐχὴν μου, κάλλιστα νῆς. Ἡ κόρη μου ἡ μεγαλειότερη θη σοῦ εἶπῃ, ὅτι εὐρισκόμεθα ὅσα ἡμέρας σήμερον χωρὶς ἐνὰ κομμάτι φωμί, τίσσοραδὲ φυγαί, καὶ ἡ γυναῖκά μου ἄρρωστη. Ἐν δὲν μὲ πλανᾷ ἡ ἰδέα σου, πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ἐλατῶ ἀπὸ τὴν εὐγενῆ. Ἄσε καρδίαν πάντα ἑλαστον, ὅταν ἀναγνώσῃς τὴν παραύσαν ἰλιθίαν μου, καὶ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ λάβῃ κίποιον ἀνακρίβησιν, ἴστω καὶ ἰλαφρίν.

« Ταῦτα μένω με ὄλην μου τὴν ὀκειρ μένην ὀπληθῆν ἧτις χρεωστῆσαι εἰς τοὺς εὐεργέτας τῆς ἀνθρωπότητος.

ZONΔΡΕΤΗΣ.

«Υ Γ. Ἡ κόρη μου θὰ προσμείνη τὰς προσταγὰς σου, προσφιλέστατέ μοι κύριε Μάρκε».

Ἐν μέτω τοῦ αἰσιωνοῦ κινήματος τοῦ ἀπιστογλοῦντος τὸν νοῦν τοῦ Μάρκου ἀπὸ τῆς ἐσπέραι τῆς γῆς, ἡ ἐπιστολὴ αὐτῆ ὑπῆρξεν ὡς λυχνὸς ἐντὸς ὑπογείου. Τὰ πάντα ἐπὶ μίαν ἐφωτισθήσαν.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, προηχθεὶς ὁπόθεν καὶ αἱ ἄλλαι τέσσαρες. Ὁ οὗτος γραφικὸς χαρακτήρ, τὸ αἰὸν ἔχει, τὸ αὐτὸ ἐρθεογραφικὸν, ὁ οὗτος χάρτης, ἡ αὐτὴ ἐσμή, τὸ καπνὸν.

Ἦσαν πάντα οὗτοι αἱ ἐπιστολαί, πάντα ἱστορικά, πάντα ὄνοματα πάντα ὑπογραφαί, καὶ εἰς καὶ ὁ αὐτός ὁ ὑπογράφων. Ἄρα τα τέσσαρα ταῦτα ὄνοματα ἦσαν τέσσαρα πρόσωπα ὑπὸ τὸ εἶ και μόνον ἐπινοήσαν Ζενόριτος, εἴν εἶναι ὄνοματιον να πιστεωθῆ ὅτι πρῶτος ἐκτελεῖται καὶ αὐτός ἀληθῶς Ζενόριτος.

Εἶπμεν ἤ γ' ὅτι, καὶ τοὶ ὁ Μάρκος ἀπέβηκεν πρὸ πολλοῦ ἐκ ταύτης τῆς ἀείρας, ἀπέβηκεν ἔσχε καὶ ὡς τοῦ γείτονος τοῦ, ὅτι εἶχε τὸν νοῦν ἀλλοθῶ ἱστρημένον, πρὸς αἱ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε καὶ τὸ βιβλίον τοῦ. Παλῆσια; μὲθως θα ἀπῆντο τὰ μὲθ τῆς ἀειγῆρας Ζενόριτος εἰς τὸν ἐσῆρμον ἰεὺς τὴν κλίμακα, ἀλλὰ τὸν οὐδὲν εἶχε ὅτι προσοχῆ. ὅτι, ὡς εἶπμεν, ἀπῆντο καθ' ὅσον καὶ ὡς τοῦ Ζενόριτος θυγατέρας, καὶ ἀγγαλιεθῆ ὑπ' αὐτῶν, ὅτι εἶπμεν: ἦσαν αὐτὰ ἐπιβία, καὶ αὐτῶς τὰς ἐγῆρας. Ἄρα ὅτι εἶπμεν, ἀπῆντο εἰς αὐτῶν εἰς τὸν θάλασσον τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι τὸ πρῶτον τοῦτο ὅτι τῶ ἦτο ὅπως πρωτογενεῖ.

Τὰρι εἶπμεν εἰς τὴν τι παρὰ ὅτι ὁ γῆρας τοῦ Ζενόριτος μετῆρθε ὡς βρομυχῶν τοῦ ν' ἀπῆντο πρὸς πάντα ἀνθρώπων, ὅτι ἦσαν ἰεὺς ὡς εἰλημονα, ὅτι ἱμαθῆναι πρὸ αὐτοῦ κατῆκε καὶ τῶ ἔγχετο ὑπὸ πλῆθος ὄνοματα, μετῆρθε τὰς θυγατέρας τοῦ ὡς γρηματικιστάς, χωρὶς κα ἔρρατῆς ὡς εἶπμεν. ὅτι εἶπμεν πολλοὶ αἱ ἀειγῆρας: εἶπε ὅτι τὰς ἐπιστολαί: ὅτι τὸ ὅτι ἦσαν ὁ πατὴρ οὗτοι εἶπμεν ἀπῆντο τὰς θυγατέρας τοῦ εἰς πᾶν κακίον.

Παῖδες τοῦ αὐτοῦ μετὰ τῆς τῆς, ἰσάλλε τὰς ἀείρας τῆς ἀπῆντο ἀπῆντο. Ἄρα τὸν οὐδὲν ὁ Μάρκος τὰς τῆς τῆς τῆς ἐσπέραι τῆς γῆς: ἔσχε καὶ ὡς κληρονομήσαν, συνήρρασαν ὅτι αἱ κόραι αὐτῆ θὰ ἐπιβίοντο, τῆς αἰών, εἰς τὰς ἄλλας εἶχε

μοχθηρά, ἐξ ὧν ὅλων ὁμοῦ προέκυψεν ἐν μέσῳ τῆς κοινότητος, ὡς αὐτὴ ἔχει τὴν σήμερον, δύο ὄντα ἀθλία, ἅτινα εὔτε παλαιὰ ἤθλονά τοις νὰ ὀνομάσῃ, εὔτε νέας, εὔτε γυναῖκας, ἀλλ' εἶδος ἰκαθαρτων περὶτων, ἢ πλάσματων τῆς πενίας ἰθῶων.

Ἀθλία πλάσματα, ἀνώμαλα, ἀνευ ἡλικίας, ἀνευ οὐλοῦ, ἀνευ κανα πρὸς καλὸν ἢ κακόν, καὶ τὰ ὅποια ἐξερχόμενα τῆς παιδείας ἡλικίας, ἤδη ἐστερήθησαν τὸ πᾶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εὔτ' ἐλευθερίαν εὔτε ἀρετὴν, εὔτε συνειδήσιν τῶν ἰδίων πράξεων ἔχοντα.

Ψυχὴ, γὰρ μὲν εἰς ἀνθρώπων σήμερον οὐ μεμνημένη, ὁμοίαν πρὸς τὴν ἀνθρῶπιον, ἅτινα πίπτουσιν εἰς τὴν ὁδόν, καταρυσσάμενα ὑπὸ πηλοῦ, περιμένοντα νὰ τὰ συνθλάσῃ ὁ τροχὸς τῆς ἀμάξης.

Ἐ. τοῦτοις, ἐνῶ ὁ Μάρκος τὴν ἰβλοπεν ἐν ἀπερίῳ καὶ θλίψει, ἢ κόρη περιεφέρετο ἐντὸς τοῦ ὄματιοῦ τῆς μετὰ παροῦ ἑὺ πύθοδεας, χωρὶς νὰ προσέχῃ, ἂν κινουμένη, ἐξέθειε τὴν γυναικίαν τῆς

Ἐπίστε ὁ ἐξήλωμένος καὶ διεσχυμένος χιτῶν τῆς ἰπποπέ σχεδὸν μέχρι τῆς ζώνης. Μετακίνησεν τὰ καθ' ἑαυτῆς, μετακίνησεν τὰ ἐπὶ τοῦ κορυφίου ἀντικείμενα ἐπὶ διαίτη, ἐξήλασε τὰ φορτία τοῦ πᾶν ὅ,τι εἰρήσκειτο εἰς τὸς γυνίαις, τὸ ἰλάμβανε, τὸ ποιεῖται, τὸ ἐξήταξεν.

— Ἄ! ἀναρχῆν ἔχετε καὶ καθρεφτῆ!

Καὶ συγχρόνως, ὡς ἂν ἦτο μόνη, ὑπενοθεύει ἕνα εἶδος εὐπράπειλα τῶν θεϊτρων, ἕνα εἶδος, ἅτινα ὅμοιαι ἢ ἑραχνη τῆς φωνῆς, ἐρεπεν εἰς περὶθροῦς.

Ἄλλ' ὑπὸ τὸ θῆρας τῆς ἐλάθουσι ποῖα τῆς ἀναρχῆς καὶ συστολῆς. Ἡ ἀντιθέσις εἶναι καὶ ἀπὸ τῆς εἰσότητος. Τὴν ἰβλοπεν ἐρχομένη, ἂν καὶ κίττω, καὶ ἐνόμενος ὅτι ἰβλοπεν ἀπαισιν ὄρειον περυγῆν ἐντὸς τοῦ θαλάμου, μὴ θραυσμένης τὰς περυγὰς καὶ ἀγριόμενον ὑπὸ τοῦ φωτός.

Ἡσθάνετο συγχρόνως ὅτι, ἂν αὐτὴ ἢ κόρη εἶχεν ἄλλην ἀναρρεθῆν καὶ ἄλλην μοῖραν, αἰ περιχαρεῖς καὶ ἐλευθερία κινήσει τῆς θῆ ἦσαν εὐάρεστοι καὶ ἐρατεινὰ. Εἰς τὸν κόσμον τῶν πετρῶν, ὅ,τι ἰπλάσθη, περισσότερὰ ποτὶ δὲν μεταβάλλεται εἰς γλαυκὰ μόνον μετὰ τῶν ἀνθρώπων παρατηρεῖται τοῦτο τὸ φαινόμενον.

Ὁ Μάριος τὴν ἔβλεπε σκεπτόμενος, χωρίς οὐδέλλως νὰ τὴν ἔμπο-
δίξῃ. Αὐτὴ πλησιάσασα πρὸς τὴν τράπεζάν του.

— Ἐ! εἶπὶ, βιβλία!

Ἀπῆστραφεν αἰφνιδίως τὸ βελῶδες ὄμμα τῆς· καὶ μετὰ τόνου
ἐμφανήσαντες χαρὰν ὅτι ἠδύνατο καὶ αὐτὴ κατὰ τι νὰ καυχῆθῃ, χαρὰν
εἰς τὴν πᾶν ἀνθρώπινον πλάσμα εἶναι ἐυχάριστον, προσέθεσε.

— Ζεῖρω ἐγὼ γράμματα.

Καὶ ἀρπιάσασα τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης βιβλίον, ὡς εὕρισκετο ἀνεκτὸν
ἀνέγνωσεν ἐλευθέρως... Ὁ στρατηγὸς Βωδουὴν διατάχθη νὰ
κυριεύσῃ διὰ τῶν ὑπὸ τῆς διαταγῆς του πέντε ταγματῶν τῶν
πύργων τῆς Οὐγομόντης, κείμενον ἐν τῷ μίσῳ τῆς παιδαῖος Βα-
τερλώ... »

Καὶ διακοπιῶσα.

— Ἐ! τὸ Βατερλώ· ζεῖρω· ἔγινε ἐκεῖ μίτ μίτ, ἔπου ἐβρήθῃ
καὶ ὁ πατήρ μου. Ὁ πατήρ ὑπερέταξε ἐπὶ στρατῷ. Εἴμεθα θο-
νακρησιαὶ ἡμεῖς ὅλοι μας, καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου! Ἐῖς τὸ Βατερλώ,
ἐκτοκρηθῆσαν με τοῦ Ἀγγλοῦ.

Ἀρπιάσασα δὲ τὸ βιβλίον, ἔλαβεν ἕνα κίλιμον καὶ ἀνέραξε.

— Ζεῖρω καὶ νὰ γράψω!

Ἐβίβη τὸν κίλιμον εἰς τὴν μελίνην καὶ στραφίσα πρὸς τὸν
Μάριον.

— Θέλετε νὰ ἴδῃτε; Τώρα θὰ εἶς γράψω ὅλα λίξαι διὰ νὰ
ἔρῃτε.

Πρὶν ἄλλῳ ὁ Μάριος καιρὸν ν' ἀποκρῆθῃ, ἔγραψεν ἡ νεῖνος ἐπὶ
φύλλῳ χάρτου λευκοῦ, κείμενον εἰς τὸ μίσο τῆς τραπέζης, «Τὸ
Τζήνια ἔρχονται!»

Ρῆψαι δ' ἔπειτα τὸν κίλιμον.

— Κίμμία ἐν θὰ εἴρηται ἀποθρογραφία. Κουτῆξτε Κ' ἔγω,
καὶ ἡ ἀδελφὴ μου ἔλαβαν ἀνατροφῆ. Δεν ἔμασαν πάντα καθὼς ἐπ-
μερον. Δεν ἔγνωθηζαμεν οἷα...

Ταῦτα δὲ εἰπούσα ἀπέστη, προτίλωσι τὸ θαμβερὸν ὄμμα τῆς ἐπὶ
τοῦ Μαρίου, ἐκίχχασε θαρραλῶς καὶ συνέτα ἀνέραξε μετὰ τόνου
ἐνῷ δολοχῆρος καρδίαν ἔγινε καταπύχεται εἰς ἀπερίγραπτον κιν-
σμόν.— Πά!

Καί ἤρχισε νὰ ἔδῃ εἰς γοργόν ἦχον τοὺς ἐπομένους στίχους.

Πατέρα πεινῶ,
 ψωμί ξερό.
 Μητέρα πεινῶ,
 κορμί γυμνόν.
 Τουρτοῦρα μουρμούρα,
 φαγοῦρα, ψωρῶ.

Μόλις δὲ ἰπέρανε ταῦτα.

— Κύριε Μάριε, εἶπε, πᾶσι κάποτε εἰς τὸ θέατρο; Ἐγὼ πάγω.

Ἐγὼ ἓνα μικρὸν ἀδελφόν, καὶ αὐτὸς ἔχει φίλους ἠθοποιούς, καὶ κάποτε μᾶς ἄνουν εἰσιτήρια. Δὲν μ' ἔρρισε ὁμοίως νὰ πηγαίνω στὴ γαλαρία. Μιζοῦνται ἐκτὶ τόσου κόσμος ἢ εἶναι τὸ μέρος στενόχωρον ἔρχεται ἔπειτα χυδαίως κόσμος καὶ κάποιος ἔπου θρωμοῦν.

Παρατήρησεν ἔπειτα τὸν Μάριον, ἔλαθε παρὰ τοῦτον τὴν ἡμέραν, καὶ τὸν εἶπε.

— Ἐπίστευτε, κύριε Μάριε, πῶς εἶθε ἓνας πολὺ εὐμορφος νέος;

Συγχρόνως ἦλθε τότε εἰς τοὺς δύο μίαν καὶ ἡ αὐτὴ σκέψαι, εἰς αὐτὴν μὲν ἐμειδίσαεν, ὁ δὲ Μάριος ἠρυσθίσαεν.

Ἡ κόρη ἐπέληξασεν εἰς αὐτόν, καὶ ἐπιθήσασα τὴν χεῖρά της εἰς τὸν ὤμὸν του.

— Σὺς θεῖλον ἂν δίδετε προσοχὴν εἰς ἐμὴν, ἐγὼ ὁμοίως σὺς γνωρίζω, κύριε Μάριε. Σὺς ἀπαντῶ ἔδῳ, εἰς τὴν σκιά, καὶ ἔπειτα ἐμβαίνετε εἰς τὸ στήρι κάποιου γέροντος Μαρτίου, ἐκτὶ, κατὰ τὸ μέρος της Ἀδελφότητος: συμβαίνει κάποτε νὰ περιφέρωμαι εἰς ἐκείνον τὸ μέρος. Αὐτὰ τὰ μαλλιά σου, καθὼς τὰ ἔχειτε σγουρά, σὺς στίβουν πολὺ εὐμορφα.

Ἡ φωνὴ της προσεπάθει νὰ ἀπαλυθῇ, καὶ τὸν ναντιὸν καθίστατο τραχυτάτη: μέρος τῶν λέξεων ἔχάνετο εἰς τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν χειλέων, ὡς ἐπὶ κλειδοκαμβάλου εὐτινος, λείπουσι τινες φωναί.

Ὁ Μάριος ἀπεχώρησεν ἡδύως, εἰπὼν μετὰ τῆς συνήθους ψυχρότητος του:

— Παρατήρησε αυτόν ἐδῶ τὸν φάκελον· περιέχει ἐπιστολάς, αἱ ὁποῖα νομίζω, ἀνήκουν εἰς σᾶς. Λάβε τα σὲ παρακαλῶ.

Ἡ νεῆνις ἐκρότησε τὰς δύο τῆς χεῖρας, καὶ ἀνέκραξεν — Ἐχά-
λίσσαμεν τὸν κόσμον νὰ τὰς γυρεῦωμεν !

Ἀρπάσασα δὲ τὸν φάκελον ἀπέρριψε τὸ ἐξώφυλλον, τοῦ λέγουσα

— Κύτταζε, κύτταζε ! ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφὴ μου ἐψάξαμε παντοῦ !
Καὶ τὰ εἶχετε εὑρεῖ ἡ εὐγενεὶα σας ; Εἰς τὸν ὄρομο θὰ τὰ κῆρετε.
Δὲν τὰ κῆρετε εἰς τὸν ὄρομο ; ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὸ βουλευτῆρο ; Ἐκεῖ
μᾶς εἶχαν πέσει, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἐτρέχαμεν. Αὐτὴ ἡ προκομμένη ἡ ἀδελ-
φὴ μου ἔκαμε τὴν ἀνοησίαν. Ὅταν ἐψάξαμε εἰς τὸ σπητι, καὶ διὰ
νὰ μὴ ρᾶμε ζυλιαῖς, δι' ἓνα πρᾶγμα ἀνωφλέυτο, ὅλωσ' αἰλου ἀνω-
φλέυτο, μὰ ὅλωσ' αἰλου... εἶπαμεν πῶς ἐπήγαμε τὰ γράμματα εἰς
τοὺς ἀνθρώπους των, ἀλλ' ὅτι ὅλοι τους δὲν μᾶς εἶπαν οὔτε κήχ !
Νὰ τα λοιπὸν τὰ πρᾶγα καὶ τὰ τέσσαρα ! Καὶ ἀπὸ τοῦ ἐκαταλάβατε
πῶς ἦσαν οἱ ἡμᾶς ; Ἄ, καὶ, ἀπὸ τὸ γράψιμον ! Σεῖς λοιπὸν εἴθε
ἐκεῖνος ὅπου ἐπέσαμεν ἐπάνω του εἰς τὸν ὄρομο, ὅταν ἐχθες το βράδυ
ἐπιρνούσαμεν ! ἦταν, ἔσῳρετε, σκετικὰ σχεδόν. Ἐγὼ εἶχα ἐρωτήσει
τὴν ἀδελφὴν μου.

— Κύριος ἦτον αὐτός : Ἡ ἀδελφὴ μου,

— Ἐσῳρω, εἶπε, νὰ ἦταν ἓνας κύριος !

Καὶ ἐν τούτοις ἡ κόρη, ἐξεδίπλωσε τὴν ἐπιστολὴν ἧτις ἐστέλλετο

πρὸς τὸν φιλόφρονον κύριον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου
— Νὰ ! εἶπεν, αὐτὸ εἶνε διὰ τὸν γέρον ἐκεῖνον ὅπου ἴπαγε κἀθε
πρὸς εἰς τὴν λειτουργίαν. Ἰσα, ἴσα εἶνε καὶ ἡ ὥρα. Νὰ τοῦ τὴν ἴπαγω
σῶρα εὐθὺς ἴσως μᾶς δώσῃ τίποτε νὰ γευματίσωμεν.

Καὶ πάλιν ἤρχισε νὰ γελᾷ.

— Ἐσῳρετε, εἶπεν, ἂν κατορθώσωμεν σήμερα νὰ γευματίσωμεν,
αὐτὸ εἶ θὰ εἶπῃ ; Αὐτὸ θὰ εἶπῃ πῶς θὰ καθήσωμεν νὰ ρᾶμε τὸ
γεῦμά μας τὸ προχθεςινόν, τὸ δεῖπνόν μας τὸ προχθεςινόν, τὸ γεῦμά
μας τὸ χθεςινόν, τὸ δεῖπνόν μας τὸ χθεςινόν, αὐτὰ διὰ τὰ γεύματα καὶ
τὰ δεῖπνα εἰς ἓνα γεῦμα τὸ σημερινόν. Ὀλίγο τὸ ἔχετε ! αἱ μωρὴ
μάτια μου ! ἂν μπορῆς μὴ εὐχαριστήσαι με τόσο, τότε καλλίτερα νὰ
σκιάσῃς βρωμίσκυλο !

Τούτο ἀέμνησεν εἰς τὸν Μάρκον διατί ἡ κόρη ἀδυνατήσθη εἰς τὸ θά-
λαμον του. Ἐβούληται ἐντὸς τοῦ ἰσωκαράου του, εἰλλὰ δὲν εὔρε τίποτε.

Ἡ κόρη ἐν τούτοις ἐξηκολούθει λαλοῦσα, ὡς νὰ μὴ ἦτον ἐκεῖ ὁ Μάρκος.

— Ἐδοξαίω κάποτε ἐξῶ, τὸ βροῦ. Κάποτε καὶ οὔτε ἐπιστρέφω εἰς τὸ σπήτι. Πρὶν ἐλθωμεν ἐδῶ, πέρσει τὸν χειμῶνα, τὸν ἐπεράσαμεν ὑποκάτω ἀπὸ μίαν καμάρα τοῦ γεφυριοῦ στεγνῆ. Ἐστρωμονόμεθα ὁ ἓνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον, οἷα νὰ μὴν παγώσωμεν. Ἡ μικρὴ μου ἡ ἀδελφὴ ἔκλαιε. Νὰ βλέπῃ κίνεῖς ἐκεῖνο τὸ νερὸ νὰ περνᾷ! ἔμαύριζεν ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου! Ὅσάκις μοῦ ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν νὰ πίσω νὰ πινῶ ἐκεῖ μέσα, ἔλεγα. — Ὅχι, θὰ εἶνε πολὺ κρύο. Πηγαίνω ἐξῶ, ἂν θέλω, ὀλομόναχῃ· κάποτε κοιμῶμαι μέσα εἰς τοὺς λάκκους. Τὴν νύκτα, ζεῦρετε ὅταν περπατῶ εἰς τὰ βουλεβάτρια, τὰ δένδρα μοῦ φαίνονται ὡσὰν νὰ ἦνε ξύλα γιὰ κρεμάλα· βλέπω ὅλα τὰ σπήτια εἰς τὴν σιρὰ κατὰμυχα καὶ μεγάλα, ὑψηλὰ ὡσὰν κωδωνοστάσια· βλέπω τοὺς ἄσπρους τοίχους, καὶ θαρρῶ πῶς εἶνε ὁ ποταμός. Πᾶν λέγω, νερὸ νὰ ἦνε κ' ἐκεῖ! Τὰ ἄστρα μοῦ φαίνονται ὡσὰν κανδήλες ἀπ' αὐτὰ ὅπου ἀνάπτουν στή; φωταφίαις, θαρρεῖ κίνεῖς πῶς καπνίζουσι, καὶ πῶς τὰ εὐθύνει ὁ ἄνεμος· τὸ κεφάλι μου χάνεται, ὡσὰν νὰ εὐσεύσῃ ἄλογα μέτα εἰς τ' αὐτιά μου. Ἀκούω ὡσὰν μηχαναὶς νὰ γυρίζουν· δὲν εἰμπαρῶ νὰ σᾶς παραστήσω! Μοῦ φαίνεται ἂν νὰ μὲ πετροβολοῦν· τρέχω νὰ σωθῶ· ὅλα τὰ πράγματα γυρίζουν ὀλόγυρα μου, ἓνας ἀνεμοστρόβιλος. Ὅταν κανένας δὲν εἶναι, εἶνε δὲν ζεῦρετε .. ἓνα πρᾶγμα παράξενο!

Καὶ σιωπήσασα, ἤτένισε πρὸς αὐτὸν ὡς ἐμβροντητος.

Ὁ Μάρκος κατάρθωσε τέλος νὰ εἶρη εἰς ἐν τῶν θυλακίων του πέντε φράγκα καὶ δέκα ἐξ σολδία. Ταῦτα ἦταν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὅλη ἡ περιουσία του.

— Ὅσον εἶα νὰ φάγω ἐγὼ, εἶπε κατὰ νοῦν, τὰ δέκα ἐξ σολδία μὲ ἄρκουσι σήμερον· αὔριον πάλιν ἔχει ὁ Θεός.

Καὶ κρατήσας τὰ δέκα ἐξ σολδία, ἔδωσε τὸ πεντάρραχον εἰς τὴν κόρη.

Ἄρπάζει αὐτὴ ἀμέσως τὸ νόμισμα.

— Ἄ! εἶπε νά, ὁ ἥλιος! αὐτὸς εἶνε ὁ ἥλιος.

Ὡς εἰ εἶα εἶχεν ὁ ἥλιος τὴν ιδιότητα τοῦ ἀναλαεῖν καὶ τὸν ἐγκίφελον αὐτῆς εἰς χεῖμαρρον φλυαρίας:

— Πέντε φράγκα! ἐξηκολούθησι λέγουσι· πέντε φράγκα! μ'

ἐχάρισες τὸν κόσμον ! ἓνα βασίλειον ! μ' αὐτὴ σου τὴν γενναϊότητα. Εἶσαι μέγας ἄνθρωπος ὡς ἐκεῖ δά ! ἓνας ἀφεντάνθρωπος. Μ' ἐγέμισες ὅλη τὴ φούχτά μου.

Μπράβο ! δυὸ μέρες ρουφηχτό ! καὶ κρεατότητα ! καὶ μαγειρευτοὶ ὅλα τὰ καλὰ ! Θὰ τὸ κάψωμε !

Ἀνασύρασα δ' ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς τὸν πεσόντα χιτῶνα ἐχειρέτισαν ὑποκλινέστατα τὸν Μάριον, προσέθεσε σχῆμα τι οἰκειότητος διὰ τῆς χειρὸς, καὶ διηρθύθη πρὸς τὴν θύραν λέγουσα :

— Δούλη σας ταπεινὴ, κύριε. Πάγω νὰ εὐρω τὸ γέροντο μου. Διερχομένη ἔμπροσθεν τῆς ἱματιοθήκης, παρατήρησεν ἐπ' αὐτῆς τεμάχιον ψαφίλου ἀπεξηραμένου, ἤρπισεν αὐτὰ λαϊμάργως, κατεσκαυμένον καὶ σαγκάσσα :

— Ἄ ! εἶπεν, εἶνε κηλό. Εἶνε σκληρό, σπᾶ τὰ ὄντια.

Ἐπειτα ἀνεχώρησεν.

Ε'.

Ἢ κατὰ θεῖαν πρόνοιαν ὀπί.

Ὁ Μάριος εἶχε, ὑπὸ πάντα ἤδη ἐτῶν, ἐν πτωχείᾳ ἐν στερήσει ἄλλ' ἔτι δὲν εἶχε γνωρίσει τὴν ἀληθῆ πενίαν. Τώρα μόλις τὴν εἶδε.

Τρόποντι ὅστις εἶδε μόνον τοῦ ἀνδρὸς τὴν πενίαν, δὲν εἶδε τίποτε· πρέπει τῆς γυναῖκος τὴν πενίαν νὰ ἴδῃ· καὶ ὅστις εἶδε μόνον τῆς γυναῖκος τὴν πενίαν δὲν εἶδε τίποτε· πρέπει νὰ ἴδῃ τοῦ παιδὸς τὴν πενίαν.

Ὅταν ὁ ἀνὴρ καταστήσῃ εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀνεχρείας, φθάνει εἰς τὰ ἔσχατα μέσα. Ἀλλόμενον εἰς τὰ ἀπροστάτευτα ὄντα, ὑφ' ὧν περισταχίζεται ! Τὰ πάντα συγχρόνως ἐκλείπουσιν εἰς αὐτόν· καὶ

ἐργασία καὶ μισθός, καὶ ἄρτος καὶ πῦρ καὶ θάρρος, καὶ φιλοπονία.

Ἐξῶθεν αὐτοῦ σβέννυται τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἐντὸς αὐτοῦ σβέννυται τὸ ἠθικὸν φῶς· ἐν τῷ ζόφῳ τούτῳ ἀπαντᾷ ὁ ἀνὴρ τὴν ἀδυναμίαν τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ παιδὸς καὶ ἐκθιάζει αὐτὰ εἰς πᾶν ὄνειδος.

Τότε δλαὶ αἱ φρικαλεότητες εἶναι πιθαναί.

Ὁ ἀπελπισμὸς περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπὸ θύρας εὐθραύστους, αἱ ὁποῖαι ἄγουσιν εἰς τὸ κακὸν καὶ τὸ ἐγκλημα Ἡ ὕγεια, ἡ νεότης, ἡ τιμή, ἡ ἱερά ἐκείνη καὶ ἀπιθόσσευτος ἀβρότης τῆς νεαρᾶς ἐστὶ σαρκίς, ἡ καρδιά, ἡ παρθενία, ἡ τῆς ψυχῆς ἐκείνη ἐπιδερμὶς ἢ καλουμένη αἰδώς, καταπτῶσιν εὐχείρωτοι διὰ τῆς ψηλαφῆσεως ἧτις σπεύδουσιν εἰς ἀνεύρεσιν πόρου βιωτικῆς, ἀπαντᾷ τὸ ὄνειδος καὶ οἰκτιροῦται πρὸς αὐτό.

Πατέρες, μητέρες, τέκνα, ἀδελφοί, ἀδελφαί, ἄνδρες, γυναῖκες, κόραι, συμφύρονται, καθὼς συμβαίνει εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν μεταλλικῶν οὐσιῶν, συσσωμάτουνται σχεδὸν ἐντὸς τοῦ ζοφεροῦ τούτου συναγλασμοῦ γενῶν, συγγενειῶν, ἡλικιῶν, ἀτιμίας καὶ ἀθωότητος.

Συσπειροῦνται ἐστιβασμένοι χαμαὶ ὡς τὰ κτήνη, ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἐντὸς τῆς τύχης των, ὡς ἐν τρώγλῃ, ἀπενίζοντες ὁ εἰς τὸν ἄλλον ὀδυνηρῶς Ὡ ! οἱ δύστηνοί ! πόσον εἶνε ὄχτροι καὶ πῶς ριγοῦν ! Νομίζεις ὅτι εὐρίσκονται εἰς πλανήτην πολὺ πλεόν ἡμῶν ἀπέχοντα τοῦ ἡλλου!

Ἡ κέρη ἦτο διὰ τὸν Μάριον, ὡς τις ἀπεσταλμένη ἐκ τῶν στυγερωτάτων ἐσχατιῶν ἐκείνων τοῦ σκότους. Σχεδὸν τὸν ἔτρεψε τὸ συνειδός, ὅτι τόσον καιρὸν ἐγεινίαζε πρὸς τὰ ἀνθρώπινα ταῦτα ὄντα, καὶ αἱ ρεμβασμοὶ του, καὶ ὁ ἔρωσ του τὸν ἠμπόδιον νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰ τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν μέχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας.

Ἐπλήρωσε τὸ ἐνοίκιόν των, ἀλλ' ἐκεῖνο ἦτον ἀθρόοτος πρᾶξις.

Ἐκαστος ἠσθάνετο τὸ αὐτὸ ὄρημα· ὁ Μάριος ὁμως ἐχρεώσεται καὶ τι πλεϊότερον νὰ πράξῃ ὑπὲρ αὐτῶν.

Πῶς ἄλλως ἦτο δυνατόν! εἰς τοῖχος τὸν ἐχώριζεν ἀπὸ τῶν ἐγκαταλειμμένων τούτων πλασμάτων, τὰ συναπῆντα καθ' ἐκάστην εἰς τὸν διὰδρομον, ἦτον αὐτός ὁ τελευταῖος κρῖκος ὃν ταῦτα θὰ ἤλθναντο

νά θιζωσιν, τὰ ἤκουε ζῶντα, ἢ μᾶλλον παραληρούντα πλησίον του, καὶ νά μὴ προσέξῃ ποσῶς εἰς αὐτά!

Τὰ ἤκουε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὀπισθεν τοῦ τοίχου του βεδίζοντα, λαλοῦντα, ἐγειρόμενα, καθήμενα καὶ νά μὴ στήσῃ ποτὲ τὸ οὖς του ν' ἀκροασθῆ!

Μεταξὺ τῶν ὁμιλιῶν των ὑπῆρχον στεναγμοί, οὓς οὐδέλωσ ἤκουεν!

Ὁ νοῦς του ἦτο ἀλλαγῶ ἢ φαντασίᾳ του ἐπετερούγιζεν ἐντὸς χρυσῶν ὀνείρων ἔρωτος καὶ νεότητος, εἰς ἔρωτα αἰθέριον, εἰς ὄνειρα κοῦφα καὶ ὁμως οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ του, τέκνα τοῦ λαοῦ καὶ οὗτοι καθὼς αὐτός, ἡγωνίων ὀλίγον παρέκει καὶ ἡγωνίων ἀνωφελῶς.

Μάλιστα ὁ' ἐγίνετο ἴσως αἰτία νά δεινοῦται ἡ κακοδαιμονία των, διότι ἂν ἄλλος τις κατέκει εἰς τὸν θάλαμόν του, ἴσως ἐκείνος θὰ ὑπῆρχεν ἐλεήμων, θὰ παρεστήρει τὴν ἔνδειαν, καὶ πρὸ πολλοῦ θὰ ἔσπευδεν εἰς βοήθειάν των.

Ἀναμφιβόλως τὰ πλάσματα ταῦτα ἐφαίνοντο διεφθαρμένα, ἐπονείδιστα, μωσαρὰ μάλιστα, ὀλίγιστοι ὁμως ἐκπίπτουν εἰς ἔνδειαν χωρὶς νά περιέλθωσι καὶ εἰς τὸ ὄνειδος. ἄλλως τε, ὑπέρχει καὶ τὸ σημεῖον, καθ' ὃ οἱ δυστυχεῖς καὶ οἱ ἄτιμοι συμμίγνυνται καὶ συγχέονται ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ λέξει, ἐν τῇ ἀπαίσιᾳ τῇ λεγομένῃ ἄθλιος.

Τίς πταίει; Καὶ ἔπειτα μήπως ὅσῳ βιθυτέρα εἶνε ἡ πτώσις δὴν ἔπρεπε νά ἦνε τόσῳ μείζων καὶ ἡ εὐσπλαγχνία;

Ταῦτα σκεπτόμενος ὁ Μάριος, ἔβλεπε συγχρόνως τὸν τοῖχον ὅστις τὸν διεχώριζεν ἀπὸ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ζονερίτου, τοῖχον λεπτόν, ἐκ μόνον σανίδων καὶ κονιάματος, πρᾶγμα το ὅποιον μόλις ἐστοχάσθη τῶρα ὁ μετέωρός του νοῦς.

Καὶ ἔπρεπε νά ἦνε ὁ ρεμβῶλης Μάριος διὰ νά διακρίνῃ τὸ τοῖ-
οὔτον ἐνωρίτερον. Ὁ Μάριος ἐξήταζε τὸ διαχώρισμα ἐκεῖνο, διότι ἐνίοτε καὶ οἱ ρεμβάζοντες ἐξετάζουσι, παρατηροῦσιν, ἀνασκαλεύου-
σιν, ὡς θὰ ἔπραττεν αὐτὸς ὁ νοῦς των.

Αἶφνης, ἀνίσταται εἰς τοὺς πόδας του. Πρὸς τὰ ἄνω τοῦ τοίχου πλησίον τῆς ὀροφῆς, παρετήρησι τριγωνικὴν τινα ὀπήν, σχηματίζο-
μένην ἐκ τῆς κακῆς συναρμογῆς δύο σανίδων.

Τὸ κονίαμα, τὸ φράζαν ποτὲ τῆς ὀπῆς ταύτης, εἶχεν ἀφανισθῆ-
ῶστε, ἐὰν ἀνέβαινεν ἐπὶ τοῦ κομμωτηρίου του ἠδύνατο ἐκείθεν νά εἶδῃ

Και ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ κομμητηρίου του
ἐπληρώσατο τὸν ὀφθαλμὸν του εἰς τὴν ὄπιν καὶ παρετήρησεν.
(Σελ. 962).

τὰ ἐντὸς τῆς κατοικίας τοῦ Ζονδρέτου καὶ τῆς οἰκογενείας του.

Ἐχει, καὶ δικαίως καὶ ἡ φιλανθρωπία τὴν πολυπραγμοσύνην αὐτῆς. Συγχωρεῖται νὰ γινώμεθα κατάσκοποι καὶ ὠτακουσται τῆς δυσφορίας, ὅταν πρόκειται νὰ ἔλθωμεν εἰς βοήθειαν αὐτῆς.

— Ἄς ἴδωμεν, εἶπεν ὁ Μάριος, τί εἶνε αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ πῶς δικάζονται.

Καὶ ἀναθὰς ἐπὶ τοῦ κομωτηρίου τοῦ ἐπλησίασε τὸν ὀφθαλμὸν του εἰς τὴν ὄπην, καὶ παρετήρησεν.

ΣΤ'.

Ὁ ἀγριάνθρωπος ἐν τῇ τρώγλῃ αὐτοῦ.

Αἱ πόλεις, ὡς τὰ δάση, ἔχουσι σπηλαια, ὅπου κρύπτεται πᾶν ὅ,τι ἔχουσι μοχθηρότατον καὶ κινδυνωδέστατον· διαφέρουν κατὰ τοῦτο ὅτι, εἰς μὲν τὰς πόλεις, τὰ κρυπτόμενα τοκουτοτρόπως εἶνε ἄγρια ἀκάθαρτα καὶ μικρά, ὀηλαδῆ, εἰδεχθῆ.

Εἰς τὰ δάση, τὰ κρυπτόμενα εἶνε ἀνημερὰ μὲν καὶ ἄγρια καὶ αὐτὰ, ἀλλὰ μεγάλα, ὀηλαδῆ ὠραῖα. Κρησφύγετα τὰ μὲν, κρησφύγετα τὰ ὀβ, ἀλλὰ τὰ τῶν θηρίων εἶνε προτιμότερα τῶν ἀνθρώπων. Αἱ φωλαὶ εἶναι προτιμότεραι παρὰ ἡ κοίτη. Ὁ Μαρῖος ἐβλεπεν εἰς τὴν τρώγλῃν ταύτην.

Ὁ Μάριος ἦτο πτωχός, καὶ τὸ ὄνοματιον αὐτοῦ πενιχρόν, ἀλλὰ καθὼς ἦτον εὐγενὴς ἡ πτωχεία του, οὕτω ἦτο καθάριον καὶ τὸ κατάλυμά του· ἐνῶ τὸ κατάλυμα τὸ ὅποιον εἶδε ἐπ' ἐκείνης τῆς ὄπης, ἦτο ἀποτρόπαιον, ρυπαρόν, ὀυσῶδες, μεμολυσμένον, σκοτεινόν, ἀηδές.

Ὅλα τὰ ἐπιπλα ἦσαν, μίξ φάθινος ἔδρα, ἐν τραπέζιον ἡκρωτηριασμένον, ὀλίγα τινὰ ἄγγεῖα ἐκ κεράμου, καὶ εἰς δύο γωνίας δύο κλίβανι ἀπεριγράπτου ἀθλιότητος καὶ ρυπαρότητος.

Τὸ φῶς κατέβαιναν ἀφ' ἐνὸς ὑψηλοῦ παραθύρου, τέσσαρας ἔχοντας ὑάλους πλήρεις ἀραχῶν. Οἱ τοῖχοι εἶχον λεπρῶδη τινὰ ὄψιν, γέμοντες ἐπιδορθώσεων καὶ οὐλῶν, ὡς πρόσωπον ἀνθρώπου παραμορφωθὲν ὑπὸ τρομερᾶς τινὸς νόσου· ἀέσταζον δὲ ὑγρασίας, καὶ διεκρίνοντο ἐπ' αὐτῶν δι' ἄνθρακος σχεδιασμένα ἄσμενα σχήματα.

Τὸ ὄμματιον τοῦ Μαρίου ἦτο πλακόστρωτον ἐκ κεράμων, ἀλλ' ἐξηθρωμένον πολλαχοῦ, ἐνῶ τὸ τῆς οἰκογενείας Ζουδρέτου οὔτε πλάκας εἶχε οὔτε σανίδωμα.

Ἐβάδιζον λοιπὸν οἱ ἐντὸς αὐτοῦ ἐπὶ παλαιῶν ἀσβεστωμάτων σκληρυνθέντων καὶ | αὐρισμένων ἐκ τῆς πολυκαιρίας εὐρισκομένων δ' αὐτῶς ἐκ τῶν κατὰ χειρὸς ἐπιδορθώσεων ὅλης ταύτης τῆς οἰκοδομῆς. Οἱ ρυπαροὶ πόδες τῶν ἐνοικούντων ἐπάρνον πάντοτε μέρος ἐκ τοῦ βαρβάρου ὁ ὁποῖος προσεκολλᾶτο εἰς τοὺς πόδας καὶ ἡμαυρώθη. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὡς ἐκ τῶν ἀπομεινარიῶν τούτων τὸ ἔδαφος ἦτο ἀνάμυλον, ποῦ μὲν καμπύλον, ποῦ δὲ καίλον. Εἰς τὰ καίλωτατα ἐκεῖνα, ὅπου ὁ ἐπισωρευόμενος κονιορτὸς εἶχεν ἀποκρυσταλλωθῆ, οὕτως εἶπεῖν, ἐκαθίριζον μόνον διὰ τοῦ σαρώθρου. Ἐκεῖ δὲ συνεσπειροῦντο ἀτάκτως ράκη παλαιῶν ὑποδημάτων καὶ οὐσωδῶν λωρίδων πανίων.

Ἀλλὰ τὸ ὄμματιον τοῦτο εἶχεν ἐστίαν, διὸ καὶ τὸ ἐνοικίαζον τεσσαράκοντα φράγκα ἐτησίως. Ἐντὸς τῆς ἐστίας ταύτης ὑπῆρχον διάφορα ἀντικείμενα Πύραυλον, χύτρα, συντρίμματα σανίδων, ράκη κρεμάμενα ἀπὸ καρφίων, ἐν κλωβίῳ διὰ πτηνὰ, στάκτη καὶ ὀλίγη φωτιά. Δύο ὄαυλοι ἐκίπνιζον ὡσαύτως πενθίμως.

Ὁ θάλαμος ὁμοίως οὗτος ἦτον εὐρύχωρος· ἀλλὰ τοῦτο τὸν καθίστα ἀπαισιώτερον, διότι εἶχε παντοίας γωνίας προεχούσας ἢ εἰσιχούσας, τρύπας σκοτεινάς, ἀγούσας ὑπὸ τὰ κεραμίδια τῆς οἰκίας, καὶ κόλπους καὶ ἀκρωτήρια. Ἄδουτα μέρη, ὅπου, τίς οἶδε, πόσαι ἀράχαι εἶχον ἠπλωμένους τοὺς ἰστούς των, καὶ πόσα ἔβασκον ἔντομα.

Ἡ μία τῶν κλινῶν ἔκειτο πλησίον τῆς θύρας, ἡ ἄλλη πλησίον τοῦ παραθύρου. Ἀμφοτέρων ἡ μία τῶν ἄκρων ἤγγιζεν εἰς τὴν ἐστίαν, καὶ ἦσαν ἀπέναντι τοῦ Μαρίου.

Ἐν τινι γωνίᾳ πλησίον τῆς ὀπῆς, ἀπὸ τῆς ὀπίσθεν ὁ Μάριος ἐβλεπεν ἰκρίματα ἀπὸ τοῦ τοίχου, ἐντὸς πλαισίου ἐκ μαύρου ξύλου, εἰκὼν χρωματιστή, κίτῳθεν τῆς ὀπίσθεν ἦσαν γεγραμμένα μεγαλοστομίαι αἱ λέξεις :

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ

Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ παριστάνετο γυνὴ κοιμωμένη καὶ παιδίον ἀποκοιμισμένον, ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς γυναικός, εἰς δὲ ἀπὸς ἐντὸς νέφους φέρων εἰς τὸ ράμφος τοῦ στέφανου καὶ ἡ κοιμωμένη γυνὴ ἀπωθούσα τὸν στέφανον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδίου χωρὶς ν' ἀφυσθῇ.

Εἰς τὸ βάθος ὁ Ναπολέων ἐν νεφέλαις ὁδῆς στηριζόμενος ἐπὶ κυανῆς στήλης παχείας μετὰ κίονοκρίνου κιτρίνου, κοσμουμένου διὰ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης :

ΜΑΡΕΓΓΙΟΝ
ΑΟΥΣΤΕΡΛΙΤΣ
ΙΕΝΝΑ
ΒΑΓΡΑΜ
ΕΛΩ

Ὑπὸ τὴν εἰκόνα ταύτην μία ἐπιγραφή ἐπὶ ξύλου, πλειότερον ἐπιμήκης παρά πλατεῖα, ἔλειτο κατὰ γῆς ἀκουσθὴμένη εἰς τὸν τοῖχον. Ἦτο καὶ αὕτη εἰκὼν τις ἀνεστριμμένη, μετὰ πλυσίου ἀποσπασθέντος ἀπὸ καθρέπτου τινός καὶ κατακειμένη ἐκεῖ, περιμένουσα νὰ τὴν κρεμάσωσιν.

Πλησίον τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς ὁ Μίριος διέκρινε γραψίδας, μελάνην καὶ χάρτιν ἐκάθητο ἀνὴρ ἐξηκοντούτης περίου, βραχύσωμος, ἰσχνός, πελιδόνος, με ὄμμα ἀπλανές, πονηρὸς τὸ ἦθος, τραχὺς καὶ ἀήσυχος, πᾶσμα εἰδεχθές.

Βλέπων τις τὸ πρόσωπόν του ἐνόμιζεν ὅτι βλέπει γυπάετον μεταβληθέντα εἰς εἰσαγγελία. Τὸ ἀρπακτικὸν ὄρνεον καὶ ὁ ττραψιδόδικος ἀσχημιζόμενοι καὶ συμπληροῦντες ἀλλήλους, τοῦ μὲν στρεψιδόκου ἐκπίπτοντος εἰς γυπάετον ἐπονείδιστον, τοῦ δὲ γυπάετου εἰς στρεψιδόκον ἀποτρόπαιον.

Εἶχε δ' αὖτος γενειάδα μικρὰν καὶ φιδίαν ἐφ' ἧς χιτῶνα γυναικεῖον, ἐξ οὗ ἔμινεν ἀσκεπὲς τὸ δεσύμαλλον στῆθος του καὶ αἱ βραχίονες περισκελιῶτα κατεσπλωμένην ὑποδήματα ἀφ' ὧν ἐξήρχοντο οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν.

Εἶχεν εἰς τὸ στόμα μικρὰν τινα πίπην καὶ ἐκάπνιζεν. Ἄρτος πλέον δὲν εὗρίσκετο ἐν τῇ τρώγλῃ ταύτῃ, καπνὸς ὅμως εὗρίσκετο διὰ τὴν

πίπνυ του οικοδεσπότη. Ἐγράφε δέ, τίς οἶδε, τί ; Ἴσως ἐπιστολὴν
τινα πάλιν, ὡς ἐκεῖνα! τὰς ὁποίας εἶχεν ἀναγνώσει ὁ Μάριος.

Εἰς μίαν ἄκρην τῆς τραπέζης ἔλειτο παλαιόν τι βιβλίον, οὐτινος
ὁ τίτλος, ὡς τετυπωμένος διὰ μεγάλων κεφαλαίων στοιχείων διε-
κρίνετο· Ο ΘΕΟΣ, Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ, Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΔΙ ΚΥΡΙΑΙ.

Ἐν μυθιστόρημα τοῦ 1814.

Γράφων ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔλεγεν ὠμίλει μεγαλοφώνως.

— Ἀκούς ἐκεῖ νὰ μὴν ὑπάρχη ἰσότης, οὔτε μετα τὸν θάνατον
ἐνὸς ἀνθρώπου ! Πήγαινε εἰς τὸ νεκροταφεῖον Περλασαιζ, νὰ ἴδῃς !
Οἱ μεγάλοι, οἱ πλούσιοι, θάπτονται πρὸς τὸ ἐπάνω μέρος, ὑπὸ τὴν
δενδροστοιχίαν· τοὺς κουβαλοῦν ἕως ἐκεῖ μὲ τὸ ὄχημα. Οἱ μικροί,
οἱ πτωχοί, οἱ δυστυχεῖς, παραχώνονται πρὸς τὰ κάτω· ἐκεῖ ὅπου ἡ
λάσπη, ἔρχεται ἕως τὸ γόνυ, μεσα εἰς κάποιους λάκκους ὕγρου. Ἐπι-
τῆδες τοὺς βαλλοῦν ἐκεῖ διὰ νὰ σαπήσουν ἄγλιγωρο-εργ.

Καὶ σιωπήσας, κατέφερεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἕνα γρόνθον, ἔτριξε
τοὺς ὀδόντας, καὶ ἀνέκραξεν.

— Ω ! θὴ τὸν φάγω αὐτὸ τὸν κόσμον.

Πολύστορκος δὲ τις γυνή, τεσσαρακοντοῦτις ἢ ἰσως καὶ ἑκατοντοῦ-
τις, ἐκάθητο πλησίον τῆς ἑστίης ἐπὶ τῶν γυμνῶν τῆς πτερνῶν.

Ἐφέρει καὶ αὐτὴ ἕνα χιτῶνα, ἐν μεσοφρίον γεμον ἐμβαλωμά-
των ἐκ παλαιᾶς ἑρπίδας, καὶ μίαν ποδιᾶν ἐκ χονδροπέδου καλύπτου-
σαν τὸ ἦμισυ τοῦ μεσοφρίου τῆς.

Καθήμενη ἀκόμη ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς, ἡ γυνὴ αὐτῆ ἐφαίνετο ὑψη-
λοῦ ἀναστήματος· εἶδος γίγαντος ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἄν-
δρα τῆς.

Εἶχε τὴν κόμην εὐσειδεσιάτην, πυρρόξανθον, λευκάζουσαν, ἣν καὶ
ἀνέζηειν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, μὲ τὰς περσίδας τῆς χεῖρας. Πλησίον
τῆς ἔκειτο κατὰ γῆς ἕτερον βιβλίον, τοῦ αὐτοῦ μεγέθους τοῦ πρώτου,
καὶ, πιθανόν, ἕτερος τόμος τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου μυθιστορήματος.

Εἰς μίαν τῶν δύο κλινῶν, ἐκάθητο κενεσίον τι ὠχρὸν σχεδὸν γυ-
μνὸν οὐ οἱ πόδες ἐκρέμαντο. Ἐφαίνετο δὲ οὕτῃ, ὅτι οὔτε ἤκουεν οὔτε
ἔβλεπεν, οὔτε ἔζη.

Θὰ ἦτο βεβαίως ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ τῆς ἄλλης, ἣτις ἐπισκέφθη τὸν
Μάριον, καὶ αὐτῆ ἐφαίνετο μὲν ἐνδελεστὴς ἢ ὠδωκεστὴς, ἀλλὰ κελῶς

ἐξεταζομένη ἀνεγνωρίζετο δεκατετραετής. Ἦτον αὐτῆ, ἥτις τὴν νύκτα τῆς προτεραίας ἔλεγε καθ' ὁδὸν τρεχάτη, τρεχάτη!

Ἦτο ἐκ τῶν ἀσθενικῶν ἐκείνων ὀργανισμῶν οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τινα ἔτη βραδύως ἀναπτύσσονται, ἔπειτα ὁμῶς ἀμέτῳ αὐξάνουσι καὶ ἀφινδύως.

Ἡ εὐδεια μοιῆ παράγει τοιαῦτα ἀνθρώπινα φυτά. Τὰ πλάσματα ταῦτα οὔτε παιδικὴν ἡλικίαν ἔχουσιν, οὔτε νεανικὴν. Εἰς ἡλικίαν δεκαπέντε ἔτων μόλις δεικνύουσι ὅτι ἔχουσι τὰ δώδεκα, ἀλλ' εἰς τὰ δεκαεξ φαίνονται εἰκοσαετῆ. Ἐνῶ σήμερον εἶναι μικρὰ κόρρι αὐριον σὰς φαίνονται ὄρμιοι γυναῖκες.

Νομίζει τις ὅτι μὲ ἄλματα διατρέχουσι τὸν βίον διὰ νὰ τὸν τελειώσουν ταχύτερον.

Τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ ὄν ἐκεῖνο εἶχεν ὄψιν παιδίου.

Οὐδὲν ἔγχευε ἐργασίας διεικρίνετο εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τοῦτο· οὐδὲν ἐργόχειρον, οὐδὲν ἀνέμη, ἢ ἄλλο τι ἐργαλείον. Εἰς μίαν τῶν γωνιῶν κατέκειντο παλαιὰ τινα σίδηρα ἀμφιβόλου ὄψεως.

Ἐπεκράτει πανταχοῦ ἡ σκυθρωπὴ ἐκείνη ἀκηδία, ἥτις παρκο-
λουεῖ τὴν ἀπόγνωσιν καὶ προπορεύεται τῆς ἀγωνίας.

Ὁ Μίριος ἠτένισεν ἐπὶ τινα ὄρην τὸ πένθημον ἐσωτερικὸν τοῦτο, τὸ τρομακτικώτερον τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐνὸς τάρου. Ἐν αὐτῷ νομίζει τις μόλις κινουμένην τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν καὶ τὸν βίον ἐν παλμοῖς ἀποκτώμενον.

Αἱ τρωγλαί, τὰ ὑπόγεια, αἱ ὑποχθόνιοι καλύβη, ὅπου πολλοὶ τῶν ἐνέων ἐρπουσιν βιοῦντες εἰς τὸ κατώτατον στρώμα τοῦ κοινωνικοῦ οἰκοδόμηματος, ὅν εἶναι αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ὁ τάφος, εἶναι ὁμοῦς ὁ ἀντιθάλαμος τοῦ θανάτου εἶναι τὸ νεκροσκοπεῖον, ὅπου διαμελίζεται ἡ ἀνθρωπίνη σὰρξ, πρὸς ἀνίχνευσιν ἀλητηρίου, καὶ ὅπου πολλάκις γίνονται νεκραναστάσεις, ληθαργουσῶν ὑπάρξεων.

Ἀλλὰ καθὼς οἱ ζῆπλοῦται ἐκεῖνοι, οἱ παρατάσσοντες καὶ ἐπιδεικνύοντες τὰ πολυτίμα σκεύη αὐτῶν καὶ κοσμήματα, κατὰ τὴν ἐν τοῖς μεγάραις αὐτῶν εἰσοδόν, οὕτω καὶ ὁ θάνατος ὅστις ὑπάρχει ἐγγύτατα, ἐκθέτει ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος ἐκεῖνου τὰς μεγαλειότητας τοῦ ἀθλιότητος.

Ὁ ἀνὴρ εἶχε σιγήσει, ἡ γυνὴ ἴστατο ἄλλως, τὸ δὲ κορσίον οὐκ ἐφαίνετο ἀναπνέον. Ἡ γραφὴ μόνον ἤκοῦτο τρίζουσα ἐπὶ τοῦ χάρ-

του. Χωρίς δὲ νὰ παύσῃ τὸ γράψιμόν του, ὁ ἀνὴρ ἐτραύλισε τρίς :

— Καθάρματα ! καθάρματα ! ὅλοι καθάρματα !

Ἡ διαφορά αὐτῆ εἰς τὸ σολωμόντιον ἐπιφώνημα ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς γυναικὸς στεναγμόν.

— Αἶ ! ψυχὴ μου, τί συγγίξειςαι ! ἤσυχασε, εἶπεν αὐτῆ. Τί κάθουσαι καὶ χολοσκάνεις τώρα, καυμένη. Ἄδικα πίνεις καὶ γραφεῖς, καλέ μου, εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀθρώπους.

Εἰς τὴν πενίαν τὰ σώματα συσφίγγονται πρὸς ἄλληλα, ὡς εἰς τὸ ψῦχος, ἀλλ' αἱ καρδίαι ἀπομαρύνονται.

Ἡ γυνὴ αὐτῆ, καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, βεβαίως θα ἤγάπα τὸν ἄνδρα ἐκεῖνο, μὲ ὅσῃν ἀγάπῃν πλέον τῆς εἶχε μείνει· ἀλλὰ πιθανῶς εἰς τοὺς ἀμυβασίους καὶ καθημερινούς διπληκτισμούς, φρικῶς ἐγωνιώδους βίου πιέζοντος ὅλον τὸν ὄμιλον ὁ ἔρωσ ἐκεῖνος εἶχεν ἐξασθενήσει.

Εἰς τὴν καρδίαν πλέον τῆς γυναικὸς ταύτης εἶχε μείνει μόνον ἡ αἰθάλῃ τῆς πρὸς αὐτὴν συμπαιδείας τῆς· τὸ πῦρ εἶχε σβεσθῆ. Τὸν ἀπεκίλει: μὲν : « ψυχὴ μου, καυμένη, καλέ μου, » ἀλλὰ μόνον διὰ τοῦ στόματος· ἡ καρδίαι ἐσίγα.

Ἐκεῖνος ἐξηκολούθει γράφων.

Z.

Στρατηγία καὶ τακτικὴ.

Ὁ Μάρκος ἠτοιμίζετο νὰ καταβῆ, ὅλος περίλυπος, ἀπὸ τοῦ θεωρήτου ἐκεῖνου, ὅτε ἀνοιχθεῖσσι βίσιως τῆς θύρας τοῦ θαλάμου τῶν γερμένων του παρουσιάσθη, εἰς τὸ κατώφλιον ἢ πρεσβυτέρη θυγάτηρ, εἰσῆλθεν, ὥθησε πάλιν τὴν θύραν ὀπισθεν τῆς, ἐστάθη ὀλίγον, ἵνα ἀναπνεύσῃ. ἐπειδὴ ἠροθμῆσαι καὶ τέλος ἀνεκραξέε μετὰ χαρᾶς καὶ ὡς ἐν θριάμβῳ.

— Ἐρχεται !

Ὁ πατὴρ ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς, ἡ μήτηρ τὴν κεφαλὴν τῆς πρὸς αὐτήν, ἡ μικροτέρα ἰδέσθη δὲν ἐτάλευσε.

— Ποιός; ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

— Ἐκεῖνος ὁ κύριος!

— Ὁ φιλόανθρωπος;

— Ναί.

— Ἐκεῖνος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου;

— Ναί.

— Ἔρχεται;

— Ὁ γέρωσ;

— Ναί.

— Καὶ θὰ ἔλθῃ;

— Ἦρχονταν ξηπίσω μου.

— Εἶσαι βέβαιη;

— Βέβαια. Ἔρχεται μὲ ὄχημα.

— Μὲ ὄχημα; ὦ! εἶνε ὁ Ροσσίλδ!

Ὁ πατὴρ ἠγέρθη ὀρθος.

— Πῶ; λέε ὅτι εἶσαι βέβαιη; Ἄρῃ ἔρχεται μὲ ὄχημα, πῶς ἠμπόρῃσες καὶ ἤλθες προτῆτερα; Τούλι, στον τοῦ ἔδωκες καλὰ νὰ καταλάβῃ πὺ κατοικοῦμεν; Τοῦ εἶπες, εἰς τὸ βῆθος τοῦ διαδρόμου δεξιᾶ; Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸν εὔρες; Ἐδάδαξε τὸ γράμμα μου; Τί σοῦ εἶπε;

— Τί κάμνῃ; ἔτσι, σᾶν ξηππασμένοι, χριστιανέ; νὰ σοῦ εἶπα :

Ἐμῶμα μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν κῆρα νὰ κάθεται εἰς τὴν συνειθισμένη θέσιν σου· τον ἔχειρίσισα τιπαινί, καὶ τοῦ ἔδωκα τὸ γράμμα. Αὐτὸς εὐθὺς τὸ ἀνέγνωσε καὶ μοῦ εἶπε.

-- Πὺ κατοικεῖτε, παιδί μου;

Τὸν ἀπεκρίθηκα.

— Ἄν ἀγαπᾶτε, ἐγὼ σᾶς ὀδηγῶ.

— Ὅχι, μοῦ εἶπε, δὲν εἶνε ἀνάγκη, εἶπε μοι μόνον πὺ κατοικεῖτε· ἡ κόρη μου ἔχει κῆρ· ν' ἰγορίσση· πᾶνω ἓνα ὄχημα, καὶ ὅσο νὰ φθίσει σὺ ἐκεῖ, θὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ.

(Ὅταν τοῦ εἶπα πὺ κατοικοῦμεν, ἐφάνη ὡς νὰ τοῦ ἔλθῃ κάποιος

ἀπόρρα, ὡς νὰ ἐδίστασε μία στιγμή· ἔπειτα ὁμως εἶπεν.

— Ἄς ἦνε, ἔρχομαι.

Ἄφου ἐτελείωσεν ἡ λειτουργία, ἐδῆκεν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία μὲ τὴν κόρη του, καὶ τοὺς εἶδα ἵπου ἀνέδηκαν εἰς ἓνα ὄχημα.

— Τοῦ εἶπες, ἡ ὑστερινὴ θύρα εἰς τὸ βίθου τοῦ διαδρόμου;

— Τοῦ εἶπα, τοῦ εἶπα! Εἶπε πῶς θὰ ἔλθῃ. Ἡξευρα πῶς ἦταν εἰς τὸν δρόμο, οἱ' ἐδῶ, καὶ οἱ' αὐτὸ ἐτρεῖα.

— Καὶ ποῖός σε ἐγγυᾶται ὅτι θὰ ἔλθῃ;

— Εἶδα τὸ ὄχημα, ποὺ ἤρχονταν ἀπὸ τὴν δόδον Πτιμπαγιαίε.

Αὐτὸ μ' ἔκαμε νὰ τρέξω.

— Πῶς ἤξεύρεις ὅτι εἶναι τὸ ἴδιο ὄχημα;

— Εἶδα τὸ νούμερό του.

— Τί ἀριθμὸν εἶχε τὸ ὄχημά του;

— Εἶχεν ἀριθμὸ 440.

Ἡ κόρη ἠτένσιν εὐτόλμως τὸν πατέρα της καὶ τὰ ὑποδήματα της.

— Καλὰ εἶσαι κόρη, ἔξυπνη.

— Ἐξυπνη, εἶπες, ὁμως κίτταξε τὰ ὑποδήματά μου εἰς τί κατὰστασι! Ἄλλοτε δὲν τὰ φορῶ πρῶτο διὰ τὴν ὑγεία μου, καὶ δεύτερον διὰ καθαρότητα. Κἀλλιο ἔχω νὰ περπατῶ ἔξυπόλυτη, παρὰ νὰ τ' ἀκούω αὐτὰ τὰ παληροπέπουσα νὰ κίμουν κζί, κζί, κζί, ἀπὸ τῆς πρύπαις των, μέσα εἰς τὰ νερὰ καὶ εἰς τῆς λάσπαις.

— Ἐχεις δίκαιο, ἀπεκρίθη ὁ πατὴρ ἠπίως, ἀντιθέτως πρὸς τὸ ὕφος τῆς θυγατρὸς λαλοῦσης πρὸς αὐτὸν τραχέως. Ἐχεις πολὺ δίκαιο, ἀλλὰ ἔξυπόλυτη δὲν εὐ ἀρίστων νὰ ἐμῆς μέσα εἰς τὴν ἐκκλησία. Εἶνε ἀπηγορευμένο, βλέπεις εἰς τοὺς πτωχοὺς νὰ ἴκηται νὰ προσκυνῶν τὸν Θεὸν ἀνυπόδητοι! προσέθεσε πικρῶς ὁ πατὴρ. — Καὶ εἶσαι βέβαιη, βέβαιη πως ἔρχεται;

— Σοὺ λέγω, ἔρχετ' ἐξοπίσω μου.

Ἄνὴρ ἀνηγέρθη. Ἐλαμψε τὸ πρόσωπό του.

— Γυναῖκα! ἔκραζε πρὸς τὴν σύζυγόν του, ηκουσεῖς; ὁ φιλάνθρωπος ἔρχεται. Σέσωσε τὴν φωνή.

Ἡ γυνὴ δὲν ἐσάλευσεν, ὡς ἀποβλακωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀκούσματος.

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ!

ΦΥΛΛ. 121

Χωρίς να χάση καιρόν ὁ ἀνὴρ, ἀρπάζει ἐν τῶν πληθύνων δοχείων, μὲ τεθραυσμένα τὰ χεῖλη, καὶ χύνει ἐπὶ τῶν θαυλῶν τὸ ἐντὸς αὐτοῦ ὕδωρ. Ἀποταθείς δ' ἔπειτα πρὸς τὴν θυγατέρα του τὴν πρεσβυτέραν:

— Σὺ, τὴν λέγει, πιάσε γλίγωρα καὶ χύλασε τὴν ψίθα τῆς καθέδρας!

Ἡ κόρη δὲν ἐνόησεν τί τὴν εἶπεν ὁ πατήρ. Ἀρπάζει τότε αὐτὸς τὴν καθέδραν, καὶ κατενιγκῶν βιαίως ἐπὶ τῆς ψάθης τὴν πτέρναν τοῦ ποδὸς του, τὴν καταθροῖζει. Ὁ ποὺς του περᾶσε δ' αὐτῆς.

Ἀποσύρας τὸν πόδα, ἐρωτᾷ τὴν θυγατέρα του.

— Κίμνει ἔξω κρῦος;

Πολύ κρῦος. Χιονίζει.

— Στρέφεται ὁ πατήρ πρὸς τὴν νεωτέραν θυγατέρα του, καθήμενην ἐπὶ τῆς κλίνης πλησίον τοῦ παραθύρου καὶ διὰ βροντῶδους φωνῆς.

— Μωρή! τεμπελόσκυλο, τὴν λέγει· κατέβ' ἀπ' τὸ κρεβάτι γλίγωρα, δὲν θὰ κάμης σὺ ποτέ σου τίποτε; ἔτοιμα δὴν θὰ τὰ βρῖσξης; Σπιάσε ἓνα ὑαλί τοῦ παραθύρου.

Ἡ κόρη κατέβη ἀπὸ τῆς κλίνης· δὴν, ριγοῦσα.

— Σπιάσε ἓνα ὑαλί, σὲ λέγω!

Ἡ μικρὰ ἴστατο ὡς ἐν ἀμυχινίᾳ

— Μωρή, δὲν ἀκούς τί σοὺ λέγω; σπιάσε ἓνα ὑαλί!

Ἡ κόρη ἀνοψάθη μετ' ἐντρούμου τῆς κόρης εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ ἐνὸς τῶν ποδῶν τῆς, καὶ ἔκρουσε διὰ γρόνθου μίαν τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου, ἧτις συντριβείσα ἔπεσε μετὰ κατάγους πολλοῦ.

— Πάει καλὰ, εἶπεν ὁ πατήρ.

Ἦτο δὲ σκληρῶς καὶ βίαιος. Παρετήρει τῆδε κακείῃ τὰς γωνίας οἰκίας τοῦ θαλάμου, ὡς τετρατῆρος ὄστις, προσεγγιζούσης τῆς στιγμῆς τῆς μάχης λαμβάνει πῖν μέτρον προπαρτεταστικῶν. Ἡ μήτηρ δὲ, ἧτις δὲν εἶχε προφῆρι μετρητῶν λέξιν, ἠγέρθη ὀλίγον, καὶ ἠρώτησε βραδείᾳ τῆ φωνῆ ὡς νοσησα.

— Τι θέλεις νὰ κάμης, ψυχὴ μου;

— Πίσε εἰς τὸ κρεβάτι, ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ.

Ὁ πόσις τῆς φωνῆς του δὲν ἐπέδρατο ἀντιλογίζαν. Ἡ μήτηρ ὕπη.

κουσε και ἐκοιτάσθη πεσοῦσα βαρέως ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν κλινῶν.

Ἐν τούτοις ἤκούοντο εἰς γωνίαν λυγμοὶ ψυχῆς κλαίουσσης.

— Τί τρέχει; ἀνέκραξεν ὁ πατήρ.

Ἡ νεωτέρα θυγάτηρ του, ἀπὸ τῆς σκιάς ὅπου εἶχε καταφύγει, ἔδειξε τὴν χειρὰ τῆς ἦτο καθημαγμένη. Θραύσασα τὴν ὕαλον εἶχε πληγωθῆ· ἔπειτα δὲ, πορευθεῖσα παρὰ τὴν κλινὴν τῆς μητρὸς τῆς, ἔκλαιε σιωπηρῶς.

Ἦλθε καὶ τῆς μητρὸς ἡ σερὰ νὰ ἐξεγερθῆ ἡγανακτημένη.

— Νά, τὰ προκομμένα σου χαμῶματα! Ἐκόπηκε τὸ παιδί μετὰ τὰ ὕαλιά ὅπου τῆς εἶπες νὰ σπᾶσθαι!

— Τόσο τὸ καλλίτερο! εἶπεν ὁ ἀνὴρ· καὶ αὐτὸ τὸ ἐπρόβλεψι.

— Πῶς, τόσο τὸ καλλίτερο... ἠρώτησεν ἡ γυνή.

— Σιωπή· ὑπέλαθεν ὁ ἀνὴρ· καταργῶ τὴν ἐλευθεροτυπίαν.

Σχίσας δὲ τότε ἐκ τοῦ γυναικείου ὑποκαμίσου, τὸ ὅποιον ἐφέρει, ἀπέσπασεν ἓν ράκος καὶ ἐτύλιξε τὴν αἱματόφορον χεῖρα τῆς μικρᾶς.

Τούτου γενομένου, ἐταπίνωσε τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ χιτῶνός του, καὶ εἶδεν αὐτὸν μετὰ χαρᾶς.

— Ἐγινε καὶ αὐτὸ καθὼς ἐπρίπεν, εἶπεν. Ὅλα τώρα αὐτὰ ἔχουν μίαν καλὴν πρόσοψιν.

Παγερόν δ' ἐν τούτοις πνεῦμα ἐτύριζεν εἰς τὸ παρήθυρον διὰ τῶν θραυσμάτων τῆς ὕαλου καὶ εἰσῆρχετο εἰς τὸν θάλαμον· ὁμοῦ δὲ καὶ ἡ καταπίπτουσα χιὼν.

Ὁ πατήρ περιέφερε τὰ βλέμματα γύρω, ὡς διὰ νὰ βεβαιωθῆ ὅτι δὲν ἐλησμώνησε τίποτε. Ἐλάβε παιδίον τι πτωαῖον σιδηροῦν, καὶ ἐπέχυσε τέφραν ἐπὶ τῶν ὑρεγμένων ὀκυλῶν, ἵνα σκιπᾶσθαι αὐτοῦς ἐντελῶς. Ἐπειτα ἀνεγερθεὶς, καὶ στηρίζας τὰ νοσῆτα ἐπὶ τῆς ἐστίας:

— Γόργα, εἶπεν, εἰμποροῦ, ε νὰ ὑποδεχθῶμεν τὸν φιλόθρονον.

H'.

Ἄκτις ἐν τῇ τρώγλῃ.

Ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ ἐπλησίασε καὶ ἐπέθεσε τὴν χεῖρά της ἐπὶ τῆς τοῦ πατρός.

-- Πιάσε νὰ ἰδῆς τί κρῖο ! εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Αἶ ! ἀπειρήθη ὁ πατήρ, ἐγὼ κρυώνω περισσότερο ἀπὸ σένα.

Ἡ μήτηρ ἔδωκεν ἔξοδον εἰς τὴν ἀγανάκτησίν της.

— Ναί, εἶπε· πάντοτε σὺ ἔχεις περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους ! ἀκόμη καὶ ὅταν κανένας ποῦν.

— Δὲν θέλω φωναῖς ! ἀνέκραξεν ὁ σύζυγος.

Ἡ μήτηρ ἠένισε πρὸς αὐτόν μετ' ἀποστροφῆς, καὶ ἐσιώπησεν.

Ἰ. πεκράτησε δ' ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐντὸς τοῦ θαλάμου τελεία σιγή.

Ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ ἔτριβε τὸν πηλὸν ὅστις ἦεν ἐπισσωρευμένος εἰς τὸν ποδόγυρον τοῦ φορέματός της, ἢ δι νεωτέρα ἐξηκολούθει κλαίουσα, ἡ μήτηρ εἶχε λάβει μεταξὺ τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν της, καὶ καταφιλοῦσα αὐτὴν - ἡ ἔλεγε χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Δὲν εἶνε, τίποτε πουλᾶκι μου, δὲν εἶνε τίποτε. Μὴν κλαῖς, καὶ κίμνεις τὸν πατέρα σου νὰ θυμῶν.

— Ὅχι ! ἀνέκραξεν ὁ πατήρ· το ἐναντίον μάλιστα ! κλαῖε ! μουρμούρα, μωρή, καθὼς μουρμούρας ! αὐτὸ συντείνει.

Ἐπανιθῶν δὲ πρὸς τὴν πρεσβυτέραν.

— Ἀλλὰ κάπως ἄργεῖ, ποῦ εἶνε τοις; σβυσμένη ἡ φωτιὰ μου, χαλασμένο τὸ κάθισμα, σχισμένο τὸ ὑποκαμισό μου, καὶ πτασμένο παρὰ τοῦ ἀνωφελῶς !

— Καὶ μοττωμένη τὴν μικρὴν μας ! εἶπεν ἡ μήτηρ.

— Ἐλθεις, εἶπεν ὁ πατήρ, πῶς κάμνει ἓνα κρῖο τῆς ὀργῆς μέσα εἰς αὐτόν τὸν διαβολοσαχυρῶνα ; Ἄν τυχόν καὶ δὲν ἔλθῃ ὁ ἄνθρωπος!

Ἐκεῖνον τί τὸν κόφτει ; Ἄς μὲ περιμένουν, λέγει ! αὐτοὶ διὰ τί ἄλλο εἶνε παρὰ διὰ τοῦτο ; ὦ ! πῶς τοὺς μισῶ, πῶς τοὺς ἐχθρεύομαι αὐτούς τοὺς πλουσίους ! πῶς θὰ τοὺς ἐπιγὰ ὄλους μὴ χαρά, μὲ ἐνθουσιασμόν, μὲ ἀγαλλίσαι ! αὐτούς τοὺς ἐλεήμονας τάχι, ὅπου σοῦ κάμνουν τοὺς καλομαθημένους, ὅπου πᾶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου κρατοῦν τὸν Πάπα ἀπὸ τὰ γένηα καὶ θαρροῦν πῶς εἶνε ὑπεράνω μας καὶ ἔρχονται ἐδῶ νὰ μᾶς ταπεινώσουν, νὰ μᾶς ἐνδύσουν, καθὼς αὐτοὶ λέγουν ! νὰ μᾶς ἐνδύσουν, ἰκοὺς ! νὰ μᾶς δώσουν τὰ ἀποφώρια των, ὅπου δὲν ἀξίζουσι πλέον δι' αὐτούς πέντε λεπτά, καὶ ψωμί !

Κτυπάτέ τα εἰς τὴν κεφαλὴ σας, καθάρματα ! Δὲν θέλω ἐγὼ ἀπ' αὐτά ! Ἐγὼ θέλω χρήματα ! Ἄ ! χρήματα ; ποτέ ! ὄχι, χρήματα. λέγουν, ἐπειδὴ πᾶτε καὶ τὰ πίνετε, καὶ γίνεσθε μέθυστοι καὶ ἀνηρόι !

Αὐτοὶ δέ ; αὐτοὶ τί εἶναι ; καὶ τί ἦταν εἰς τὸν καιρὸ τους καὶ αὐτοὶ ; Κλέφταις ! Χωρὶς αὐτό, δὲν θὰ ἐπλουτούσαι βέβαια.

ὦ ! αὐτὴν τὴν κοινωνίαν ἔπρεπε νὰ τὴν πιάσῃ κανεὶς ἀπὸ ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τοῦ σενδονιοῦ, καὶ ὅλην νὰ τὴν πετάξῃ εἰς τὸν ἀέρα ! Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ὅλα θὰ ἔσπαναν, πιθανόν· ἀλλὰ τοῦλάχιστον, κανεὶς δὲν θὰ εἶχε πλέον τίποτε καὶ τοῦτο θὰ ἦτο κέρδος !

Ἀλλὰ τί γίνεται, μωρὲ παιδί, αὐτὸ τὸ φιλόκνητο τὸ ἀφεντικὸ σου καὶ ἀργεῖ τόσο ; θὰ εἴθῃ τὸ ζῶς τὸ τετρίποδο, ἢ μήπως καὶ μετενόησε, ἢ μὴν τόχη καὶ ἐλασμένη τὸν ἀριθμὸ τοῦ σπητιοῦ !

Στοιχηματίζω πῶς ὁ παλιόγερος αὐτός...

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν ἠεούσθη ἡ θύρα ἑλαφρῶς κρουμένη ἔξωθεν. Ἐτρεξεν ἀμέσως ὁ ἀνὴρ, καὶ ἀνοῖξε αὐτήν :

— ὦ ! ἀνεαρτῆς προκυνῶν ὑποκλινῶς καὶ ἐπινηλιημένως προσμειδιῶν ὡς ἐν λατρείᾳ, ἔβρισται μέσα, κύριέ μου ! καταδεχθῆτε νὰ ὀρίσεται μέσα, καθὼς καὶ ἡ χαριστάτη ἀρχοντοπούλα. Εἶσθε ὁ εὐεργέτης μου, εἶσθε ὁ σωτὴρ μου !

Παρουσιάσθησαν δὲ εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, ἀνὴρ προβεβηκῶς τὴν ἡλικίαν καὶ μὴ νεᾶνις.

Ὁ Μάριος ἴστατο πάντοτε εἰς τὴν θέσιν του, κατισκοπῶν. Ὁ, τι ἠσθάνθη κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην, γλῶσσα ἀνθρώπου ἀδυνατεῖ νὰ παραστήσῃ.

Ἦτον « ἐκείνη ». Ὅσοι ἠράσθησαν ἐπὶ ζωῆς των, οὗτοι καὶ μόνοι

κατανοῦν ὅλας τὰς ἀκτινοβόλους ἐννοίας, αἵτινες περιέχονται ἐντὸς τῶν ἐξ στοιχείων τῆς λέξεως· « Ἐκείνη ».

Ἦτον ἐκείνη τφόντι. Ὁ Μάριος μόλις τὴν διέκρινε διὰ τοῦ φωταίμου ἀτμοῦ, ὅστις ἐν ἄκαρῃ διεχύθη ἐπὶ τῶν ὀμμάτων του. Ἦτο τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο ὄν τὸ ἄπόν, τὸ ἄστρον τὸ σελαγίσαν ἐπ' αὐτοῦ ἐξ ὀλοκλήρου μηναι, τὸ ὄμμα ἐκεῖνο, τὸ μέτωπον ἐκεῖνο, τὸ στόμα ἐκεῖνο, τὸ ὠριαῖον ἐκεῖνο πρόσωπον τὸ ἐκλείψαν, καὶ νύκτα παραγαγὸν μετὰ τὴν δύσειν του. Ναί, εἶχε δύσει, καὶ τώρα ἀνέτελλεν...

Ἀνέτελλεν ἐντὸς ἐκείνης τῆς σιᾶς, ἐντὸς ἐκείνου τοῦ ἐλεινοῦ ἀντροῦ, τοῦ εἰδεχθοῦς ἐκείνου σπηλαίου, ἐντὸς ἐκείνης τῆς φρίκης !

Ὁ Μάριος ἐσκήρτησε παραφόρως. Πῶς ! ἦτο ἐκείνη !

Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ Μαρ'ίου διετάραττον τὴν ὄρασίν του.

Τῷ ἤρχετο ν' ἀναλυθῆ εἰς δάκρυα. Ἐπανεθλεπε πλέον ἐκείνην, ἀφοῦ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον τὴν ἀνέζητησε. Τῷ ἐφάνετο ὅτι εἶχε χάσει τὴν ψυχὴν του, καὶ ὅτι τώρα τὴν ἐπνευῖρεν.

Ἐκείνη ἦτο πάντοτε ἡ αὐτὴ· μόνον ὀλίγον τι ὠχρὰ· ἡ ἀβρὰ μορφή της περιεκυκλοῦτο ὑπὸ καπελλίνου ἐκ βελούδου ἰώδους χρώματος, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμά της ἐκαλύπτετο ὑπὸ σισύρας ἐξ ἀτλαζίου μέλανος. Διεκρίνετο δὲ ὑπὸ τὴν μακρὰν της ἐσθῆτα τὸ μεταξωτὸν ὑποδημάτιον τοῦ μικροῦ της ποδός.

Συνοδὸν εἶχε πάντοτε τὸν κ. Λευκίαν.

Προχωρήσασα εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ δωματίου, ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ τραπέζιου, ἐν δέμα ἀρκετὰ βαρῦ.

Ἡ πρεσβυτέρα τῶν θυγατέρων τοῦ Ζανδρετου εἶχεν ἀποχωρήσει ὀπισθεν τῆς θύρας, ὀπίθεν ἐθεώρει βλοσυρῶς τὸ ἐκ βελούδου καπελλίνον ἐκεῖνο, τὸν ἐξ ἀτλαζίου μανδύαν, καὶ τὸ ἐράσμιον ἐκεῖνο καὶ περιχαρὲς πρόσωπον.

θ'.

Κλαίει σχεδὸν ὁ Ζονδρέτης.

Τόσον σκοτεινὸς ἦτον ὁ θάλαμος, ὥστε οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἐξωθεν ἐρχομένων ἐπάσχον ὅ,τι πάσχουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ καταβαίνοντος εἰς ὑπόγειον· διὰ τοῦτο, οἱ μὲν ξένοι εἰσῆλθον μετὰ τινος διαταγμοῦ, ὡς μὲν διακρίνοντες τὰ περὶ αὐτοὺς ἀμυδρὰ σχήματα, οἱ δ' ἐνοικούντες συνειθισμένην ἔχοντες τὴν ὄρασιν εἰς ἐκείνο τὸ σκοτὸς, εὐκρινέστατα εἶδον τοὺς εἰσελθόντας.

Ὁ κ. Λευκίας ἐπλησίασε τὸν Ζονδρέτην ὡς πατέρα, καλοκάγαθως καὶ συμπαθῶς, καὶ τὸν εἶπε.

— Μέσα, φίλε μου, εἰς αὐτὸ τὸ δέμα, θὰ εὔρησ' ὀλίγα φορέματα καινούργια, περικνημίδες, καὶ μάλινα ἐφαπλώματα.

— Εἶθε ὁ ἄγγελος ὁ εὐεργέτης μας, ὅστις μᾶς ὑπερπληροῖ ἀγαθῶν, ἀπήντησεν ὁ Ζονδρέτης, ἑδρακιῶς προσκυνήσας τὸν ξένον.

Κύψας δ' ἔπειτα εἰς τὸ σὺς τῆς πρεσβυτέρας τῶν θυγατέρων του, ἐνῶ οἱ δύο ξένοι ἐθεώρουν τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκτροῦ ἐκείνου ὀωματίου, τὴν ἠρώτησεν ἐπιτροχάδην καὶ χαμηλῆ τῆ φωνῇ.

— Αἶ; τί ἔλεγα προτῆτερα; πληθόρουχα μᾶς ἔφεραν. Χρήματα, τίποτε! Νά τους· ὅλοι τους εἶνε οἱ ἴδιοι! Εἶπέ μου, ἀληθινά, ἐθυμείσαι πῶς ἤμουν ὑπογεγραμμένος εἰς τὴν γραφὴν ὅπου ἔστειλα εἰς αὐτὸν τὸν παλῆγερο:

— Λαμαρίνος, ἀπεκρίθη ἡ κόρη·

— Ἄ, ναί! ὁ ἠθεποιός.

Ἐγκαίρως ὁ Ζονδρέτης ἠρώτησεν τοῦτο, διότι κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ κ. Λευκίας, στραφείς πρὸς αὐτόν, τῷ εἶπεν, ὡσανεὶ ἀνεξήτει τὸ ὄνομά του.

— Παρατηρῶ ὅτι εὕρισκισθε τῶντι εἰς πολὺ λυπηρὰν θέσιν, κύριε...

— Λαμαρίνε, ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ ὁ Ζονδρέτης.

— Κύριε Λαμαρίνε· ναι· ένθυμοῦμαι.

— Ἡθοποιός, ἀφεντικό, ὅστις μάλιστα κατά καιρὸν εἶχα προοδεύσει ἱκανῶς καλά.

Ἐνταῦθα ὁ Ζονδρέτης ἐνόμισε τὴν στιγμὴν κατάλληλον νὰ κατακτήσῃ τὸν «φιλόανθρωπον». Καὶ ἤρχισε λοιπὸν νὰ ἐκφωνῇ κομπαστικῶς, καθ' ὃν τόνον μεταχειρίζονται οἱ θηριοδραμασταὶ εἰς τὰς πανηγύρεις καὶ ὁμοῦ ἱκετικῶς, ὡς λαλοῦν οἱ ἑπαῖται εἰς τὰς μεγάλας ἀδούδας.

— Τοῦ Ταλμᾶ ἐκείνου τοῦ ἐξακουστοῦ ἠθοποιῦ μαθητῆς, ἀφεντικό, μάλιστα.

Ἐγὼ ἐγεννήθην, σεβαστὲ μου κύριε, εἰς τί... Ἡ τύχη κατ' ἀρχὴς μὴ ἠνόησεν. Ὅμως ἤλ'ε καὶ ἡ σειρά τῆς δυστυχίας. Κυττάξετε, ἀφεντή, κύττάξε εὐεργέτα μου· ψωμί, τίποτε· φωτιά, τίποτε. Ἐξόλισαν τὰ πτωχὰ μου τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ ψῶχος! Ἐνὰ μόνο κῆθισμα καὶ αὐτὸ χωρὶς τὴν ψάθα του! τὸ ἑλπί· κείνο τοῦ παρθίου, σπασμένο! Μ' ἔνα καιρὸν ὡσάν αὐτόν! Ἡ γυναῖκά μου κατάκοιτη! ἄρρωστη!

— Ταλαίπωρη γυναῖκα! εἶπεν ὁ Λευκίας.

— Τὸ παιδί μου μὲ αὐτὴν τὴν πληγὴν εἰς τὸ χέρι του!

Ἡ κόρη, περὶ ἧς ὁ λόγος, εἶχε παύσει τοῦ νὰ κλαίῃ, ὅταν εἶδεν εἰσελθόντας τοὺς ξένους· ἐπέσυρεν ὅλην τὴν προσοχὴν τῆς ἡ δεσποινίς, ἣν ἐθεώρει ἐν ἰσότητι.

— Κλαῖε, μωρή! τώρα ἔπαυσε νὰ μοῦ ρουθουνίζῃς! εἶπε πρὸς αὐτὴν κατ' ἰδίαν ὁ Ζονδρέτης.

Καὶ συγχρόνως ἐσφιξε δεινῶς τὴν πληγωμένην χεῖρά της. Ταῦτα δὲ πάντα μετ' ἐπιτηδειότητος ἀληθινοῦ ταχυδακτυλουργοῦ.

Ἡ μικρὰ ἔβαλε τοὺς ὀλολυγμούς, οὐκ ἐκούσασα ἢ ἐρασμὰ νεῖνις, ἣν ὁ Μάριος ἀπεκάλεε ἐντὸς τῆς καρδίας του «Ὀυρβάνια», ἐσπείυσε πάρυτα πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπε συμπαθίστατα.

— Ἡ καυμένη!

— Κυττάξετε, χριστάτη μου δεσποινίς, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Ζονδρέτης· κυττάξετε αὐτὸ τὸ οἰματωμένον χέρι! Εἰργάζετο διὰ νὰ κερδήσῃ, τί; ἔξ σολιδὰ τὴν ἡμέρα! καὶ ἡ μηχανὴ ἐπρόφρασε καὶ τῆς τὸ ἐμπαγγάνισε. Θα χρειασθῇ ἴσως νὰ τὸ κόψουν, διὰ νὰ προληφθῇ ἢ γάγγραινα!

— Ἀληθινά! εἶπεν ὁ γηραιὸς κύριος, πτοηθεῖς.

— Τι είναι : ἰρωτῆ, ποιος είναι ἐκεῖ ;
Ἦτο ἡ θυγάτηρ τοῦ Ζανδρότου.

(Σελ. 985).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 122

Ἡ μικρὰ δέ, ἐκλυθοῦσα τὸν λόγον τοῦτον ὡς σπουδαῖον, γράττο πάλιν νὰ ὀλοφύρεται.

—Ναί, κατὰ δυστυχίαν, ἀρεντικό! ἀπεκρίθη ὁ πατήρ.

Ἄπο τινων ἤδη στιγμῶν, ὁ Ζονδρέτης παρετήρει τὸν φιλόανθρωπον παραδόξως πως. Ἐνῶ ἐλάλει πρὸς αὐτόν, ἐφαίνετο ἐξετάζων ἐν ταύτῃ τὴν μορφήν του μετὰ προσοχῆς, καὶ ζητῶν νὰ συγκεντρώσῃ τὰς ἀναμνήσεις του.

Δραζάμενος τῆς στιγμῆς καθ' ἣν οἱ ξένοι ἡρώτων συμπαθῶς τὴν μικρὰν περὶ τῆς πληγῆς τῆς χειρὸς τῆς, διέβη πλησίον τῆς γυναικὸς του κοιτωμένης κτηνωδῶς εἰς τὴν κλίνην, καὶ τὴν εἶπε τροχάδην καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Μωρ' κύτταξε καλὰ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον!

Ἐπειτα δέ, στραφείς πρὸς τὸν κ. Λευκίαν καὶ ἐξακολουθήσας τὴν ἱερεμιάδα του:

— Κυττάξτε, εἶπεν ἀρέντη! κυττάξτε· ὅν ἔχω ἄλλο ὑποκάμισο παρ' αὐτὸ τῆς γυναικὸς μου! καταξεσχισμένο καὶ τοῦτο! καὶ μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος! Φόρεμα, οὔτε· καὶ εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ κάθωμαι μέσα εἰς τὸ σπῆτι.

Ἄν εἶχα ἓνα φόρεμα θὰ ἐπήγαινα νὰ ἰδῶ τὴν δεσποσύνην Μάρκ,⁽¹⁾ ἥτις μὲ γνωρίζει, καὶ πολὺ μ' εὐνοεῖ. Δὲν κατοικεῖ πάντοτε εἰς τὴν ὁδὸν Πύργου; Πρέπει νὰ ζεῦρετε, ἀρεντικό, ὅτι ἐγὼ μὲ αὐτὴν συνεπαίξα εἰς τὰ θέατρα τῶν ἐπαρχιῶν. Μάλιστα, ἀρεντικό, συνεμερσθηκα τὰς δάφνας τῆς, ἐγὼ ὅπου βλέπετε. Εἶμαι βέβαιος ὅτι, νὰ μ' ἔβλεπεν... ἢ Ἐλμίρα θὰ ἐλειῶσε τὸν Βελισσάριον!

Ἄλλὰ ποῦ ἐνῶμα! Καὶ οὔτε λεπτό! Ἡ γυνικὰ μου ἄρρωστη ὀβολόν! Ἡ κόρη μου πληγωμένη εἰς τὸ χέρι ἐπικινδύνως, ὀβολόν! Ἡ σίχυγός μου πάσχει ἀπὸ ὀσπνοίαν, πρῶτον ἐκ τῆς ἡλικίας τῆς καὶ ἔπειτα καὶ τὰ ὀστερικά. Ποῦ ἰατρός, ποῦ φαρμακεῖον! ὅλα αὐτὰ χρειάζονται πληρωμὴν, καὶ ποῦ λεπτό! Εἶμαι ἰκανός, νὰ πῶ νὰ προσκυνήσω ἓνα λεπτόν, ἀρεντικό, αὐτὸ ποῦ τὸ λέν λεπτό!

Ἰδοὺ αἱ καλά! τέχνηαι ποῦ κατήνησαν! Καὶ σημειώσατε, γενναῖέ μου προστάτα καὶ χαριστάτη μου δεσποινίς, σημειώσατε ὅτι κατῆλθα εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἐπειδὴ, ὅν ἠθέλησα ν' ἀκολου-

(1) Περιώνυμος γαλλίς ἡθοικὸς τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

θήσουν αἱ κόραι μου τὸ στάδιον τοῦ θεάτρου. Μὴ γένοιτο! ἐγώ, πρέπει νὰ ἔξυρτε, ταῖς κόραις μου τὰς διδῶ θρησκευτικὴν ἀνατροπὴν.

Ἄ! ὡς πρὸς αὐτὸ εἶμαι ἀνυπερότατος. Ἄς κάμουν πῶς ἐξωκέλλουν ὀλίγον! τοὺς σπάνω τὰ κόκκαλα. Ἄ! ἐγὼ δὲν παίζω, προκειμένου περὶ τιμῆς, χρηστευθείας, περὶ ἀρετῆς! Ἐρωτήσατέ τας νὰ σὰς εἰποῦν! Τὸν ἴσιον δρόμον πρέπει ν' ἀκολουθήσουν.

Ἐχουν τὸν πατέρα τους. Τί λόγος! Αὐταῖς δὲν εἶνε ἀπὸ ταῖς ἐλειναῖς ἐκείναις, ὅπου ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ νὰ μὴν ἔχουν γονεῖς, καὶ τελειῶνουν εἰς τὸ νὰ ὑπανδρεύωνται τὸ δημόσιον. Ἀρχίζουν ἐσποινίδες τίποτε, καὶ τελειῶνουν κυρίαί. Ὅλου τοῦ κόσμου. Τὸν κακὸ καὶ ψυχρὸ τους καιρὸ! Θεὸς νὰ φυλάγῃ ἓνα τέτοιο πρᾶγμα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαμαρίνου!

Ἐπιταύτω, κύριέ μου, παρατηρήσατε ἄρ' ἐτέρου αὔριον, ἔξυρτε τί ἔχει νὰ συμβῆ; αὔριον ἔχομεν ἡ Φεβρουαρίου ἡμέρα ὀλιθρία ἢ τελευταία προθεσμία ὅπου μ' ἔδωκεν ὁ σπητονοικοκύρης μου ἂν ἀπόψε δὲν τὸν πληρώσω, αὔριον ἢ κόρη μου ἢ μεγάλη, ἐγώ, ἢ γυναϊκά μου μὲ τῆ θέρμη της, τὸ παιδί μου μὲ τὸ πληγωμένο του χέρι μᾶς πιτοῦν εἰς τοὺς δρόμους, ἐπάνω εἰς τῆς πέτραις, χωρὶς στέγασμα, μέσα εἰς τὴν βροχὴν, ἐπάνω εἰς τὸ χιόνι! Αὐτὰ, ἀρεντικό μου; Καὶ χρεωστῶ τέσσαραις τριμηναῖς ὀλίγληρο ἔτος! ἐξήντα φράγκα, δηλαδῆ.

Ὁ Ζενδρέτης ἐφθέδετο. Πρῶτον ὅτι, αἱ τέσσαρες τριμηναῖ ἐξήρουν τεσσαράκοντα φράγκα, καὶ δεύτερον πρὸ ἐξ μηνῶν ὁ Μάριος εἶχε πληρώσει τὰς δύο τῶν τριμηنيῶν.

Ὁ κ. Λευκίης ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του πέντε φράγκα, καὶ ἔρριψεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου.

Καὶ ἔτι, ὁ Ζενδρέτης ἐψήθυσεν εἰς τὸ οὖς τῆς πρεσβυτέρας θυγατρὸς του.

— Τὸ γαιδούρι τί θέλῃ νὰ πρωτοκάμω μὲ τὰ πέντε φράγκα του; Οὔτε διὰ τὸ καθισμά μου, οὔτε διὰ τὸ ὑζλί μου δὲν πληρώνομαι μὲ αὐτὰ! Κἀθού τῶρα κάμνε ἔξοδα!

Ἐν τούτοις ὁ κ. Λευκίης ἐξεδήθη τὸν ἐπενδύτην του, καὶ εἶχε ρίψει αὐτὸν εἰς τὴν γάχην τοῦ καθίσματος.

— Κύριε Λαμαρίνε, εἶπε δυστυχῶς, μόνον αὐτὰ τὰ πέντε φράγκα κρατῶ ἐπάνω μου, ἀλλὰ ἴπῳ τῶρα τὴν κόρη μου εἰς τὸ σπητι,

καί τὸ βράδου ἐπιστρέφω· δὲν εἶπετε ὅτι πρέπει νὰ πληρωθῆ ἀπόψε τὸ ἐνοικί σας;

Τὸ πρόσωπον τοῦ Ζονδρέτου, ἐξέλαμψε παριδόξως πῶς.

— Μάλιστα, ἀφεντικό, ἔσπευσε νὰ ἀποκριθῆ. Εἰς τὰς ὀκτῶ ἢ ὦρα πρέπει νὰ εὑρεθῶ εἰς τοῦ σπητονοικοκύρη μου.

Ἐγὼ θὰ εἶμαι ἐδῶ εἰς τὰς ἑξ ἢ ὦρα, θὰ σᾶς φέρω τὰ ἐξήντα φράγκα.

— Εἰσθε ὁ εὐεργέτης μου! ἀνέκραξεν ὁ Ζονδρέτης τρελλὸς ἐξ εὐγνωμοσύνης.

Ἄποσταθεῖς δὲ χαμηλῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὴν σύζυγόν του.

— Μωρὴ γυναῖκα! εἶπε, μωρὴ, κῦτταξέ τον καλά!

Ὁ κ. Λευκίας ἔλαθεν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν ὥραν του κόρη, καί πρὸς τὴν θύραν κατευθυνόμενος.

— Καλὸ βράδου λοιπόν, φίλοι μου! εἶπε πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ζονδρέτου.

— Εἰς τὰς ἑξ ἢ ὦρα, ἀφεντικό, πῶς; ἠρώτησεν ὁ Ζονδρέτης.

— Ναί, ναί, ἀκριβῶς εἰς τὰς ἑξ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἡ πρεσβυτέρα τῶν θυγατέρων τοῦ Ζονδρέτου παρετήρησεν, ὅτι ὁ ξένος ἀρχῆεν ἐπὶ τῆς καθέδρας τὸν ἐπεδύτην του.

— Κύριε, λέγει πρὸς αὐτόν, λησμονεῖτε τὸ φόρημά σας.

Ὁ Ζονδρέτης ἠκόντισε κατὰ τῆς θυγατρὸς του βλέμμα κεραινοδόλον.

Ὁ κ. Λευκίας ἐστράφη καί ἀπεκρίθη μειδιῶν.

— Ὅχι, παιδί μου, δὲν τὸ λησμονῶ, ἀλλὰ τὸ ἀρίνω.

— ὦ! γενναῖέ μου προστάτα! ἀνέκραξεν ὁ Ζονδρέτης· σεβαστέ μου αὐθέντα, ἐγὼ πλέον δὲν εἰμπορῶ νὰ κρατήσω τὰ δάχρυα! Δόσε με τὴν ἄδεια νὰ σᾶς συνοδεύσω ἕως εἰς τὸ ὄχημά σας.

— Ἄν ἐβγῆτε ἔξω, ἀπήντησεν ὁ Λευκίας, φορέσετε τὸ φόρημα ἐκεῖνο. Κάμνει ἕνα ψῆχος πολὺ διαπεραστικόν.

Ὁ Ζονδρέτης δὲν περιέμεινε τὸν κ. Λευκίαν νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν παρικήνησιν ταύτην· ἔσπευσε νὰ φορέσῃ τὸν ἐπεδύτην, καί οὕτως ἐξῆλθεν καί οἱ τρεῖς προπορευομένου τοῦ Ζονδρέτου.

I'.

Τι ἐξ ἑνὸς ἀγοραίου ὀχήματος.

Οὐδὲν ἐκ τῆς σκηνῆς ταύτης διέφυγε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ ὤτα τοῦ Μαρίου, καὶ ὅμως δὲν εἶδε τίποτε πραγματικῶς, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶχον προσηλωθῆ ἐπὶ τῆς νεάνιδος, καὶ ἡ καρδία του συνέλαβεν, ὡς εἰπεῖν, καὶ περιεπτύχθη αὐτὴν ἅπασαν, εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου βήματος, τὸ ὁποῖον εἶχε κάμει ἐντὸς τοῦ θαλάμου τοῦ Ζουρέτου.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρουσίας της, ὁ Μάριος ἔζησε τὴν ζωὴν ἐκείνην τῆς ἐκστάσεως, τὴν ζωὴν καθ' ἣν διακόπτεται ἡ ἀντίληψις τῶν ἀντικειμένων καὶ ἡ ψυχὴ ὅλη συγκεντροῦται εἰς ἓν καὶ μόνον σημεῖον.

Ἐθεώρει, ὄχι τὴν κόρην ἐκείνην, ἀλλ' ἐκείνην τὴν αἴγλην, ἣτις ἐφόρει σισύραν ἐξ ἀτλαζίου καὶ καπελλῖνον ἐκ βελουδίου. Ἐὰν ὁ πλανήτης Σείριος (1) εἰσέδωκεν εἰς ἐκεῖνον τὸν θάλαμον, ὁ Μάριος δὲν θά ἐθαμβοῦτο πλείοτερον ἐξ αὐτοῦ.

Ἐνῶ ἡ νεάνις ἤνοιγε τὸ ὄμα καὶ ἐξεδιπλωνε τὰ φορέματα καὶ τὰ μάλλινα ἐραπλώματα, καὶ ἠρώτα τὴν νεοσύσαν μητέρα ἐν ἀγαθότητι, καὶ τὴν τετραυματισμένην μικρὰν μετὰ συμπαθείας, ὁ Μάριος, κατώπτευσεν ὅλας τὰς κινήσεις της, ἡ προσεπάθει ν' ἀκούσῃ πᾶσαν λέξιν της.

Ἐγνώριζε τοὺς ὀφθαλμοὺς της, τὸ μέτωπον, τὴν καλλονὴν, τὸ ἀνάστημα, τὸ βᾶδισμαί της· μόνον τὸν ἦχον τῆς ρωνῆς της ἠγνόει. Τῷ ἐράνῃ ἅπασι, εἰς τὸν κήπον τοῦ Λευζεμβούργου, ὅτι ἤκουσέ τινος λέξεις της, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἐντελῶς βέβαιος.

Θὴ εἶδε ὅσα ἐστὶ ζωῆς ὅπως τὴν ἀκούσῃ, ὅπως ὀνηθῆ νὰ εἰσπνεύσῃ, ἐν τῇ ψυχῇ του ὀλίγον ἐκ τῆς μουσικῆς ταύτης. Ἄλλ' αἰ

(1) Σ.Μ. Ἐν ἐκ τῶν μᾶλλον λαμπυρίζοντων ἰστρῶν τοῦ ἀστερισμοῦ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου.

θρηνώδια· και κομπορημοσύνη του Ζονδρέτου έσκέπαζον τους λόγους της νεανίδος και έφερον τον Μάριον εις εσχάτην άδημονίαν.

Τα βλέμματά του την κατεβίβρωσκον. Τῷ έφαινετο ως άπίστευτον, ότι άληθώς το ούράνιον τούτο πλάσμα εύρίσκετο μεταξύ των καθαρμάτων ενείνων, εντός του τερατώδους εκείνου χρησφυέτου.

Όταν αύτή έξήλθε, τον παρώρμησεν ο νοός να την ακολουθήσῃ, να προσκολληθῆ εις τὰ ίχνη της, να μη την αφήσῃ, αν δὲν έμάνθανε την κατοικίαν της· να μη την χάσῃ, εκ νέου, αφού την επανευρεται- ουτοτρόπως, ως εκ θαύματος.

Έπήδησεν άνωθεν της ίματιοθηκῆς του χαμαί, και ήρπασε τον πῖλόν του να έξέλθῃ· άλλ' ένῶ επέπιθε την χείρα εις τό κλειθρον της θύρας του, τον εκράτησεν εις διαλογισμούς.

Ό διάδρομος ήτο μακρός, ή κλίμαξ εύθεία, ο Ζονδρέτης φλύαρος, ο κ. Λευκίας βαβαίως δὲν είχαν εισέλθει εισέτι εις τό ὄχημα· αν έστρέφετο προς τον διάδρομον, ή προς την κλίμακα, ή και προς τό κατώρλιον της θύρας, και παρετήρει τον Μάριον εν ταύτη τη οίκῳ, θα έπισσεύτο άναμφιδόλως, θα εύρισκε πάλιν τρόπον να γίνῃ άφαντος, και τότε ο Μάριος θα τους εχανε πλέον δια παντός.

Πῶς να κάμῃ; Να περιμείνῃ, ὀλίγον: 'Αλλ' αυτοί είχαν ὄχημα· δὲν θα τους εφθανε πλέον. Εύρέθη εις άμηχανίαν. Τέλος πάντων άπε- φάσισε να κινδυνεύσῃ, έξήλθε του ὄματιού του.

Εύτυχως εις τον διάδρομον οὐδεις υπήρχεν. Έτρεξε προς την κλί- μακα. Οὐδεις και εις την κλίμακα. Κατέβη τὰς βαθμίδας εν σπουδῇ, έξήλθεν εις την ὁδόν, και επρόσθεσε να ιδῷ, ότι τό ὄχημα ελαβε πλα- γίαν τινά ὁδόν.

Έτρεξε πρὸν την ὁδόν εκείνην· πάλιν ειδε τό ὄχημα μακρόθεν, αλλά τό ὄχημα έτρεχεν. Αυτός πιζός, πῶς να τό ακολουθήσῃ;

Ήτον αδύνατον. Και έπειτα ήτον ένδεχόμενον να τον ιδωσιν εκ του ὄχηματος τρίχοντα κατόπι, και να τον αναγνωρίσῃ ο πατήρ.

Κατὰ τύχην διέβαιναν, εκείθεν εν άλλῳ ὄχημα άγοραίων, κενόν τούτο. Ό Μάριος ένευσεν εις τον άμτζηλάτην να σταθῆ.

— Με την ὤραν θα σὶ πληρίσω! κράζει προς αυτόν, και ένταυτῷ πλησιάζει δια να επέιθῆ.

Ό Μάριος ήτον ανευ λαμοδέτος, έφόρει τό πωλοτόν του ένδουμα,

οὔτινος ἔλειπον τὰ κομβία· ὁ χιτῶν του ἦτο σχισμένος εἰς μίαν τῶν πτυχῶν τοῦ στήθους.

Ἐστάθη ὁ ἀμαξηλάτης καὶ ἐμεσόκλεισε τὸν ἓνα του ὀφθαλμὸν, τρέθων ἑλαφρῶς τὸν λιχανὸν ὀάκτυλον τῆς χειρὸς του μετὰ τοῦ ἀντιχειροῦ.

— Τί ; τὸν λέγει ὁ Μάριος.

— Τὰ λεπτὰ ἔμπρὸς λέγει ὁ ἀμαξηλάτης.

Ἐπὶ τῷ Μάριος ἐνεθυμήθη ὅτι μόνον ἔδεκα ἔξ σολῖδια ἔκραται ἐπάνω του.

— Πόσα ; ἔρωτᾷ.

— Σαράντα σολῖδια ἀπαντᾷ ὁ ἀμαξηλάτης.

— Σὲ τὰ πληρώνω εἰς τὴν ἐπιστροφὴν.

Ἐπὶ τῷ ἀμαξηλάτης, ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἤρρισε νὰ συριζῇ, καὶ μαστίσας τὸν ἵππον του ἀπέβηκεν.

Ἐπὶ τῷ Μάριος εἶδεν ἀπληκτισμένους τὸ ὄχημα ἀναχωροῦν. Διὰ τὴν ἑλλειψίν εἰκοσπεντασάρων σολῖδιων ἔχανε τὴν χαρὰν του, τὴν εὐδαιμονίαν, τὸν ἔρωτα ! ἐπανεπίπτει εἰς τὴν νύκτα ! μίαν στιγμὴν ἀνέβλεψε, καὶ πάλιν ἔμεινε τυρλός. Ἐπὶ μὴ τὸ κρήψωμεν μετενόησε πικρῶς ὅτι κατ' ἐκείνην τῆς πρωίας εἶχε δώσει τὰ πέντε φράγκα του εἰς τὴν ἀθλίαν ἐκείνην κόρην.

Ἐπὶ τῷ νῦν εἶχεν αὐτὰ τὰ πέντε φράγκα θὰ ἐσώζετο, θὰ ἀνεγεννατο· θὰ ἐξήρχετο ἐκ τοῦ ἐρέβου, ἐκ τῆς ἰρημώσεως ἐκ τῆς ἀθυμίας, ἐκ τῆς χρεΐας του· θὰ συνέδεε πάλιν τὸν μέλανα μίτον τῆς εἰμαρμένης αὐτοῦ μετὰ τοῦ χρυσοῦ καὶ ὠραίου ἐκείνου νήματος τοῦ ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐπιφανέντος πρό τῶν ὀμμάτων του, καὶ πάλιν κοπέντος.

Ἐπὶ τῷ ἐπέστρεψεν ἐπιελπίς εἰς τὴν οἰκίαν Κάρρακι.

Ἐπὶ τῷ ἤθελον νὰ παρηγορηθῇ ἐνθυμούμενος ὅτι ὁ κ. Λευκίος ὑπεσχέθη νὰ ἐπιστρέψῃ περὶ καὶ τὴν ἐσπέραν, ὅτι τότε ἤθελον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ἂν ἐφέρετο ἐπιτηδεῖως· ἀλλὰ ὡς ἐκ τῆς ἐκστάσεώς του ἐκείνης μολὶς εἶχεν ἀκούσει τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην.

Ἐπὶ τῷ ἐμελλε νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν θύραν, παρετήρησε πρὸς τὴν ἀντίθετον τοῦ ἔργου πλευρὰν τὸν Ζουῆρεττην, σεροῦντα τὸν ἐπενδύτην τοῦ φιλαιθρώπου καὶ συνομιλοῦντα μετὰ τινος ἀνθρώπου ὑπόπτου ἑξωτερικοῦ.

Ἐπὶ τῷ ἴσταντο ἀκίνητοι ἀμφότεροι ἔντος τῆς χιῶνος, ἥτις ἐξήκολούθει νὰ

πίπτει πυκνή. Ἐρᾶνη εἰς τὸν Μάριον ὅτι ὁ συνομιλῶν μετὰ τοῦ Ζονδρέτου ὠμοίαζε πρὸς τινὰ Παγαούδαν, ἐπιλεγόμενον Λουλούδαν, προσεπιλεγόμενον Πιγρεναλλιᾶν, ὃν ὁ Οἰκιάδης, εἶχε δεῖξει εἰς αὐτὸν μίαν τῶν ἡμερῶν ὡς ἄνθρωπον, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς ἐπικίνδυνος, ἄνθρωπον ἐξ ἐκείνων αἵτινες συνήθως κοιμῶνται κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, καὶ περὶ ὧν ὑποτίθεται ὅτι ἐργάζονται διὰ νυκτός.

Ἦδη ἀπηντηρεν ὁ ἀναγνώστης τὸ ὄνομα τοῦτο ἐν τῷ προηγουμένῳ βιβλίῳ. Ἀκολουθῶς κατέστη περιβόητος διὰ τὰ κακουργήματά του.

Ὁ Πιγρεναλιᾶς αὐτός βραδύτερον εἶχε ἐμφανισθῆ εἰς πολλὰς ἐγκληματικὰς δίκας καὶ ἔπειτα ἀπέβη διάσημος κλέπτης. Μέχρι τοῦδε ἐθεωρεῖτο ὡς πασίγνωστος ἀχρεῖος, ἄλλὰ σήμερον παρὰ τοῖς λησταῖς καὶ φυλοβίαις ὡς ἐκ παραδόσεως κακουργός. Τὰς νύκτας καὶ τὰς ὥρας καθ' ἃς σχηματίζονται αἱ ὄμιλοι καὶ ἀνταλλάσσειται γνώμας, ἐγένετο περὶ αὐτοῦ λόγος ἐν ταῖς εἰρηταῖς καὶ εἰς τὸν Λίχκον τῶν Λεόντων.

Ἐν τῇ φυλακῇ αἱ ταύται, εἰς τὸ μέρος ὅπου διέρχεται ὁ ὄχετός τῶν ἀκαθαρσιῶν, ἤτις ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν πρωτάκουστον δραπέτευσιν, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, τριακοντάδος ἐγκαθηύριχτων τῷ 1843 ἀναγινώσκειται ἔτι καὶ νῦν, ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ὄχετος τοῦτου, τὸ ὄνομα τοῦ Παγαούδης, κεχαραγμένον ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐθαδέως, κατὰ τινὰ τῶν πρὸς δραπέτευσιν ἀποπειρῶν του.

Ἀπὸ τοῦ 1832, ἡ ἀστυνομία ἠγρύπνει ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τοὶ δὲν τὸν εἶχεν ἰδεῖ ἀκόμη ἐπιδοθέντα ὀριστικῶς εἰς τὸ ἔγκλημα.

ΙΑ'.

Ἡ πενία προϋέφρουσα ὑπηρεσίαν τῇ λύτῃ.

Ὁ Μάριος ἀνέβη τὴν κλίμακα μὲ βήματα βραδεία· ἐνῷ δὲ ἐμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιόν του, παρετήρησεν ὑποθὲν του, ἐντὸς τοῦ διαδρόμου, τὴν πρεσβυτέραν τῶν θυγατέρων τοῦ Ζονδρέτου, ἀκολουθοῦσαν αὐτόν.

Ἡσθάνθη ἀποστροφὴν πρὸς αὐτὴν ὁ Μάριος, διότι αὕτη εἶχε τὰ πέντε φράγκα του, καὶ νὰ τὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῆς ἦτο πλέον ἀαιρον· τὸ ὄχημα ἀπέιχε πολὺ ἦτον ἀδύνατον νὰ τὸ προεθάσῃ. Ἄλλως τε οὔτε θὰ τὰ εἶχε πλέον ἢ κόρη.

Νὰ τὴν ἐρωτήσῃ πῶς κατώκουν οἱ πρὸ μικροῦ ἐπισκεφθέντες αὐτοὺς ξένοι, ὑπῆρχεν ἀνωφελεῖς· βεβαίως ἢ κόρη ἠγγυεῖ τὴν κατοικίαν των, ἐπειδὴ ἢ πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴ ἔφερεν ἀπλῶς. «Πρὸς τὸν φιλόπρωπον κύριον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου».

Ὁ Μάριος εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ὤθησεν ὀπίσω του τὴν θύραν. Ἄλλ' ἢ θύρα δὲν ἐκλείσθη· στρέφεται, καὶ βλέπει ὅτι μίᾳ χεὶρ τὴν ἐκράτησεν ἡμικλειστον.

— Τί εἶνε ; ἐρωτᾷ, ποῖος εἶν' ἐκεῖ;

Ἦτον ἡ θυγάτηρ τοῦ Ζονδρέτου.

— Σὺ πάλιν εἶσαι; ἀνέκραξεν ἀποτόμως σχεδὸν ὁ Μάριος· πάντοτε λοιπὸν σύ ; Τί μὲ θέλεις ;

Ἡ κόρη ἐφάνετο περιφροντικὴ καὶ οὔτε τὸν ἔδλεπε. Δὲν εἶχε πλέον τὸ πρῶτον ἄσος. Ἐστάθη ἔξω εἰς τὴν σκιάν τοῦ διαδρόμου, ἔπου ὁ Μάριος τὴν διέκρινε διὰ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας.

— Δὲν ἀκούεις τί λέγω ; εἶπεν ὁ Μάριος. Τί μὲ θέλεις ;

Ἦγειρεν ἡ κόρη τὸ σκυθρωπὸν ὄμμα τῆς, καὶ ἀπερίθη.

— Κύριε Μάριε, σὰς βλέπω πολὺ κατηρῆ. Τί ἔχετε ;

— Ἐγὼ ! εἶπεν ὁ Μάριος.

— Ναί.

— Λέν έχω τίποτε.

— Όχι, κάτι έχετε.

— "Αφησέ με ήσυχον, σέ παρακαλώ !

Καί ό Μάριος προσώθησε τήν θύραν, άλλ' ή κόρη εξηκολούθησε νά τήν κρατῆ.

— "Α, κύριε Μάριε ! είπεν έχετε άδικο. "Αν και δέν ήσθε πλούσιος, σήμερα τό πρωί έφανήκατε τόσφ καλός. Φανήτε και τώρα ό ίδιος. Μ' έδώσατε νά φάγω όπου έπεινούσα· είπήτε μου τώρα, τί έχετε ; Κάποια λύπη έχετε· αυτό φαίνεται. "Εγώ δέν έπιθυμώ νά σās βλέπω λυπημένον.

"Αν έπεινούσε τίποτε από τό χέρι μου νά τό κάμω διά νά σās ιδώ χαρούμενον... Είμπορώ είς τίποτε νά σās χρησιμεύω ; Είπήτέ μου νά τό κάμω άμέσως. Δέν ζήσώ νά μου είπήτε τά μυστικά σας, δέν έχετε ανάγκη νά μου τά φαναρίσετε· αλλά τέλος πάντων, ίσως είμπορώ κ' εγώ είς κάτι νά σās γίνω ώφέλιμη.

Καθως βοήθω τόν πατέρα σου, είμπορώ ίσως νά βοηθήσω και σās.

"Όταν τήχη νά σέρω γράμματα, νά 'πάγω είς σπήτια, νά έρωτήσω από θύρα είς θύρα, νά εύρω ποῦ κατοικεί ό δεῖνα ή ή δεῖνα, ν' άκούθῃσω κάποιου τά ήχη, εγώ είς αυτό είμαι πολύ έπιτόδηα. Θέλω νά σās είπω, είμπορείτε και σεῖς νά μου είπήτε τί έχετε, νά 'πάγω έν ανάγκη, νά εύρω νά όμιλήσω μ' εκείνον ποῦ θέλετε.

Πολλαις φοραις συμβαίνει, όμιλῶν τις μετά τρίτου προσώπου νά γνωρισθῶν τά πράγματα με αυτό τό μέσον, και όλα νά διασβωθῶν. Σās λέγω δοκιμάσατε νά με μεταχειρισθῃτε.

Οί λόγοι αὔτοι ένέπειυσαν ιδέαν είς τόν Μάριον. Κανένα κλώνον δέν περιφρονῆ τις προκειμένον νά κρατηθῆ είς πτώσειν του.

"Ερχεται λοιπόν ό Μάριος πλησίον τῆς κόρης, και τῆ λέγει.

— "Ακουσε...

Αυτή τόν διακόπτει περιχαρῶς.

— Εύχαριστῶ τόν λέγει. Θέλω νά μου όμιλήτε είς ένικόν και όχι με τό Σέ, αυτό μ' εύχαριστεῖ περισσότερο.

— "Ακουσε, εκείνον τόν γέροντα με τήν κόρην του, σύ τούς έσπερες ;

— Ναι.

— Γνωρίζεις τήν κατοικίαν των ;

— Όχι· τὴν κατοικίαν δὲν γνωρίζω.

— Εἶσαι ἰκανὴ νὰ μοῦ τὴν εὑρῃς.

Ἄπο σκυθρωποῦ τὸ ὄμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ Ζωνδρέτου εἶχε καταστῆ περιχαρὴς καὶ ἀπὸ τούτου κατέστη πάλιν σκυθρωπὸν.

— Αὐτὸ ἠθέλετε ; ἠρώτησε τὸν Μάριον.

— Ναί.

— Καὶ τοὺς γνωρίζετε αὐτούς ;

— Όχι.

— Δηλαδή δὲν τὴν γνωρίζετε, ἀλλὰ θέλετε νὰ τὴν γνωρίσετε.

Τὸ αὐτὸν μεταβληθὲν εἰς αὐτὴν ἐρανέρωσε νόημα πλήρης πικρίας.

— Τέλος πάντων, εἴμπορεῖς ; εἶπεν ὁ Μάριος.

— Θὰ ἔχετε τὴν διεύθυνσιν τῆς ὥραιας δεσποινίδος.

Καὶ πάλιν διὰ τῶν λέξεων αὐτῆς ὥραιας δεσποινίδος διευποῦτο αὐθιδέα τις πρὸς τὸν Μάριον.

— Τέλος, εἶπεν αὐτός, εἶνε ἀνάγκη νὰ μάθω πῶς εἶνε ἡ κατοικία τοῦ πατρὸς καὶ τῆς κόρης. Ποῦ εἶνε ἡ κατοικία τὴν, τι μὲ τούτο ;

Ἐκείνη τὸν ἠτένισεν ἀσκαρδιμυκῶς.

— Τί μοῦ δίδετε ; τὸν εἶπε.

— Ό,τι θέλεις σὲ δίδω !

— Ό,τι θέλω, κύριε Μάριε !

— Ναί.

— Θὰ ἔχετε τὴν διεύθυνσιν.

Ἐκυψε δὲ τὴν κεφαλὴν, καὶ σβόρα βία ως τὴν θύραν, τὴν ἐκλείσεν.

Ὁ Μάριος εὐρέθη πάλιν μόνος. Ἐπιστὴν εἰς ἓν κάθισμα πλησίον τῆς κλίνης τοῦ, ἐστήριξε τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἐβυθίσθη εἰς ζήτην συλλογισμῶν.

Ό,τι συνέβη ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης, ἡ ἰμψάνσις τοῦ ἀγγέλου, ἡ ἐκλείψις αὐτοῦ, οἱ λόγοι αὗτοι ἤκουσεν ἐκ τῆς κόρης τούτης, ἀκτις ἐλπίδος κυματιζούσης ἐντὸς τῆς ἀγαντοῦ ἀπογνώσεως τοῦ ἰδοῦ ποῖα τὰ συγκυκῶντα ὅλον τὸ πνεῦμά του ἐκίεην τὴν στιγμὴν.

Αἰφνης φωνή τις τὸν ἀποσπῆ βιαίως ἀπὸ τῶν διαλογισμῶν του ἡ φωνὴ τοῦ Ζωνδρέτου, μεγάλη καὶ ὀξεῖα φωνή, προερίσασα ταῦτα.

— Σοῦ λέγω πῶς εἶμαι βέβαιος τὸν ἀνεγνώρισαι ! Εἶν' ἐκεῖνος !

Ὁ Μάριος ἐμεινεν ἐκπληγτος. Περὶ τίνας εἶλεγεν ὁ Ζωνδρέτης ;

ποιόν ἀνεγνώρισε ; τὸν κ. Λευκίαν ; τὸν πατέρα τῆς «Οὐρανίας»
του ; πῶς τὸν ἐγνώριζεν ὁ Ζονδρέτης ;

Ἐπέπρωτο λοιπὸν νὰ λάβῃ ὁ Μάριος διὰ τοῦ ἀποτόμου καὶ ἀπρο-
σδοκῆτου τρόπου τούτου ὅλας τὰς πληροφορίας, ὧν ἄνευ ὁ βίος του θὰ
ἦτον ἐπὶ καὶ δι' αὐτὸν σκοτεινός ;

Ἐμελλε τέλος νὰ μάθῃ ποίαν ἡγάπα ; ποία ἦτον αὐτῆ ἡ κόρη ;
ποῖος ὁ πατὴρ αὐτῆς ; Ἠγγίζε λοιπὸν νὰ διαλυθῇ τὸ πυκνὸν ζέφος
ὅπερ τοὺς ἀπέκρυπτε ; νὰ πείσῃ ὁ πέπλος ὅστις τοὺς ἐκάλυπτεν ;
Θεέ μου !

Δι' ἐνός καὶ μόνου ἔλματος εὐρέθη ἐπὶ τῆς ἱματιοθήκης του, καὶ
ἔστησε τὸν ὀφθαλμὸς του εἰς τῆν ὄψιν τοῦ τοίχου ὅστις τὸν διεχώρι-
ζεν ἀπὸ τῆς κατοικίας τοῦ Ζονδρέτου.

Ἐπανείδε τὰ ἐντὸς αὐτῆς.

IB'

Εἰς τί ἐχρησίμευσεν τὸ πεντάφθαγον τοῦ κ. Λευκίου.

Οὐδὲν εἶχε μεταβληθῆ ἐν τῇ αἰσθητικῇ ταύτῃ εἰκότι, ἐκτός
μόνον ὅτι ἡ σύζυγος καὶ αἱ θυγατέρες ἀνέστυρον ἐκ τοῦ ὅματός καὶ
ἐφόρεσαν περιχνημίδας καὶ φλανέλας. Πρὸς τούτοις ἦσαν ἐρριμμένα
ἐπὶ τῶν δύο κλινῶν δύο μάλλινα ἐφαπλώματα.

Ὁ Ζονδρέτης ἐφαίνεται μάλισ ἐισεληθὼν, διότι ἠσθητικῶς εἰσέει: ἐκ
τοῦ ὁρίμου. Αἱ δύο θυγατέρες του ἐκίθησαν χαμαὶ πλησίον τῆς
ἐστίας, καὶ ἡ προσκυτέρα ἔδενε τὴν χεῖρα τῆς νεωτέρας. Ἡ γυνὴ
τοῦ Ζονδρέτου ἐκίθησε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν παρὰ τὴν ἐστίαν κλίνην
καὶ ἦτον ὡς ἐκθιμῆτος. Ὁ Ζονδρέτης περιεπάτει μεγάλους βήμασιν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶχον ἐκφρασίαν τινα ἀσυνήθη.

Ἡ γυνὴ, καίτοι φοβηθεῖσα ἐνώπιον τῆς στάσεώς του, εἶπε τέλος
πρὸς αὐτόν.

— Σὺν ἀπίστευτο μὲ φάινεται. Εἶσαι βέβαιος ;

— Βέβαιος λέγει, βεβαιότατος ! Ἐπέρασαν ἕκτοσε ὀκτῶ χρόνοι,
καὶ ὁμως τὸν ἐνθυμήθηκα ! Ἄκουε ἂν ἦνε αὐτός ὁ ἴδιος ! τὸν ἐγνώ-
ρισαι ἀμέσως ! Περιέργον καὶ σὺ δὲν τὸν ἐγνώρισες ;

— Διόλου.

— Καὶ μάλιστα σοῦ εἶχα εἰπεῖ νὰ προσέξῃς ! Τὸ ἴδιο τὸ ἀνά-
στημα, τὸ ἴδιο τὸ πρόσωπον, μάλισ ὀλίγον τι πλέον γηραλέος· μερικοὶ
ποτὲ δὲν γερνοῦν· δὲν εἰζεύρω πῶς κάμνουν, ἢ φωνὴ του ὁμως ἡ ἴδια.

Μόνον πῶς εἶνε ἐνδεδυμένος καλλιτέρα. Ἄ ! παλχομυστικοδιάβολε, θὰ
σοῦ δεῖξω ἐγὼ ! καλὰ σ' ἔβαλα εἰς τὸ χεῖρ μου, ἔννοια σου.

Ἀποταθεῖς δὲ πρὸς τὰς θυγατέρας του.

— Σεῖς νὰ πηγαίνετ' ἐξω· νὰ φύγετε ἀπ' ἐδῶ !

— Παράδοξον, ἐσὺ πῶς νὰ μὴν σοῦ κτύπησε στα' μάτια.

Αἱ κόραι ἀνηγέρθησαν ὑπακούσασαι, ἡ δὲ μήτηρ :

— Μὲ τὸ πονεμένο τῆς τὸ χεῖρ ; ἠρώτησε τὸν σύζυγον.

— Δὲν πειράζει· ὁ ἀέρας θὰ τὴν ὠρελήσῃ, εἶπεν ὁ Ζονδρέτης. Πη-
γαίνετε, πηγαίνετε.

Προφανῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ἐξ ἐκείνων πρὸς ὅσους πᾶσα ἀντί-
στασις εἶνε ἐπικίνδυνος. Αἱ δύο κόραι ἐξῆλθον. Ἄλλ' ἐνῶ ἡ προ-
σκυτέρα διέβαινε τὸ κατώφλιον, ὁ πατὴρ, λαθῶν αὐτὴν ἀπὸ τῆς
χειρῆς.

— Ἄκουσε, τῆ εἶπεν ἀλλοκότως πως· κύτταξε νὰ εἶσθε πάλιν
ἐδῶ καὶ αἱ δύο εἰς τὰς πεντε ἡ ὥρα, ἀκριβῶς, ἐπειδὴ θὰ σὺς
χρειασθῶ.

Ὁ Μάριος τότε ἐδιπλασίασε τὴν προσοχὴν.

Ὄταν ὁ Ζονδρέτης ἔμεινε μόνος μετὰ τῆς γυναικὸς του, ἤρχισε
πάλιν νὰ διασκελεῖζῃ τὸν θάλαμον· μετὰ δύο δὲ ἢ τρεῖς γύρους ἐν
σιωπῇ ἐστάθη καὶ ἔχρυσεν εἰς τὴν ζώνην τοῦ πανταλονίου του τὰ
κάτω τοῦ γυναικείου χιτῶνος, ὃν ἐφόρει, ἔπειτα δὲ, στραφεὶς αἰφ-
νιδίως πρὸς τὴν σύζυγον ἐσταύρωσε τὰς χεῖράς του, καὶ εἶπε.

— Καὶ θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ ἀκόμη ἐν ἄλλοι ; ἡ κόρη ὅπου εἶχε
μαζῆ του...

— Τίς ἠρώτησεν ἡ γυνή.

Ὅλη ἡ ὑπαρξίς τοῦ Μαρίου συνεκεντρώθη εἰς τὰς ἀκοάς του· ἀλλ' ὁμως ὁ Ζωνδρέτης ἔλυψε καὶ ἐλάλησεν εἰς τὴν γυναῖκά του κρυφίως.
Ἐνεγερθεὶς ὁ ἔπειτα προτέθηκε γεγωνυῖα τῆ φωνῆ.

— Τὸ κεφάλι μου βάλλω στοίχημα πῶς εἶν' αὐτή!

— Αὐτή; εἶπεν ἡ σύζυγος.

— Αὐτή! ἐπανελάθεν ὁ σύζυγος.

Εἶναι ἀνέκφραστος ὁ τόνος, καθ' ὃν ἡ γυνὴ αὐτὴ ἐπρόφερε τὴν λέξιν αὐτή;» Ὁ τόνος οὗτος ἐδήλου καὶ θυμισμὸν, καὶ μῖσος ὀμοῦ καὶ ὀργὴν λυσσωδῆ. Δι' ὀλίγα λέξεις ἄς ἐπιθύρσειεν ὁ ἀνὴρ εἰς τὸ οὖς της μετέβαλον τὴν καθρῆν τιτύτην καὶ νυσταλέαν γυναῖκα εἰς ἀπεχθὴ καὶ θηριώδη.

— Ἄδύνατον! ἀνέκραξεν, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι τῶν ἀδυνάτων! ἐνῶ τ' ἰδικαίς μου ἢ κόραις κατήντησαν ἔξυπόληταις καὶ γυμναίς. Αὐτὴ μὲ ἀτλαζένια γούνα, μὲ βελουδένιο καπελλῖνο, μὲ ὑποδηματάκι, μὲ ὄλα της τὰ σωστά... ἔως διακοσίων φράγκων πράγματα, καὶ περισσότερα, ὡς ἂν μία μεγάλη κυρία! Πολὺ λάθος ἔχεις, φίλε μου! Καὶ πρῶτον μὲν ἐκείνη ἦτον ἄσχημη, ἕνα συγχαμένο, ἐνῶ αὐτὴ εἶναι ἀκριετὰ εὐμορρη! Σὲ λέγω, εἶνε πρᾶγμα ἀδύνατον νὰ ἦνε ἐκείνη ἡ ἴδια.

— Ἐκείνη εἶνε σοὶ λέγω θα τὸ ἴδης.

Ἡ γυνὴ τοῦ Ζωνδρέτου ἔστρεψε τὸ ἐρυθρόξανθον πλατὺ πρόσωπόν της πρὸς τὴν ὀρορὴν ἐν ἀπορίᾳ· ἐράνη δὲ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰς τὸν Μάριον εὐθερωτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ συζύγου της. Ἐνόμισεν ὁ Μάριος ὅτι ἔδλεπεν ὄψιν χείρου καὶ βδέματα τίγρωος.

— Εἶνε τρομάρα! Ἐκείνο τὸ ἀπεχθέστατο, νὰ ἦνε τὸ ὄραιο αὐτὸ ἀρχοντολόριτσο, ἐκείνο ὅπου ἔδλεπε της κόρας μου μὲ τρόπο ὅσον νὰ λυπούνταν ποῦ οὐκ ἦσαν καὶ ἐκείνης φειριάρεις! ὦ, νὰ τὴν εἶχα, μὲ μὴ κλωτσιὰ θὰ της ἔχουσα τ' ἄντερα της.

Ἐπήδησε ὁ ἔπειτα ἀπὸ τῆς κλίνης καὶ ἐστάθη ὀρθῆ, μὲ ἀκτινίστον τὴν κόμην, μὲ φουσκωμένους τοὺς ρῶθυνας, τὸ στόμα ἡμιάνοικτον, τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν κώτων εἰς γρόνθους συνεχομένους. Ἐπειτα ἔπεσεν ἐκ ἐοῦ εἰς τὴν κλίνην.

Ὁ σύζυγος ἐξηκολοῖθη νὰ περιπατῆ, σὺδύλως προσέχων εἰς τὸ θηλυκὸ του. Πλησάζει μετὰ τινος στιγμᾶς αὐτὴν, καὶ στέκει μ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας, ὡς πρὶν.

— Καί θέλεις νά σοῦ εἰπῶ ἀκόμη ἐν ἄλλοι;

— Τί; ἤρώτησεν ἡ σύζυγος.

— Ἐκαμα τήν τύχην μου! ἀπεκρίθη ὁ Ζονδρέτης διὰ φωνῆς χαμηλοτέρης καί βεβιασμένης.

Ἡ σύζυγος τόν παρετήρησε μετὰ βλέμματος ὡς νά τόν ἔλεγεν:

— Ἐτρελλαθηκεν αὐτός ὁ ἄνθρωπος;

Ὁ Ζονδρέτης ἐξηκολούθησε λέγων.

— Τώρα θά ἰδῆς ἐσὺ! ἀρκετόν καιρὸν πλέον εἶμαι ὄρφανὸ παιδί τῆς ἐνορίας Παραδαρμένης Τουρτουριᾶς, Κρυοφωριᾶς, Νηστείας! Φθίνει πιά ἡ πτώχεια! Ἦλθε κ' ἐμένα ἡ σειρά μου νά φάγω, νά πιῶ, νά ξαπλωθῶ, νά μὴ μὲ μέλη διὰ νά κάμω τίποτε! Πρὶν ἀποθάνω, θέλω κ' ἐγὼ νά γίνω κομμάτι χρυσοκάνθαρος.

Καί περιπατήσας πάλιν ὀλίγον, προσέθεσε.

— Καθὼς οἱ ἄλλοι.

— Καί τί τάχα ἐνοεῖς; ἤρώτησεν ἡ γυνή.

Ὁ Ζονδρέτης ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ἐμισόκλεισε τὸν ἓνα ὀφθαλμὸν του καὶ ὕψωσε τὴν φωνήν, ὡς οἱ ἀγύρται τῶν τριόδων εἰς τὰ θεάματα τῶν.

— Τί ἐνοεῶ; Ἄκουσε!

— Σιγά! εἶπεν ἡ σύζυγος; μὴ φωνάζῃς δυνατά, ἂν θά εἶπῃς πράγματα ὅπου δὲν πρέπει κανεὶς ν' ἀκούσῃ.

— Ποιὸς ν' ἀκούσῃ; δὲν εἶν' ἐδῶ κανεὶς. Ὁ γείτονας; Τὸν εἶδα πρὸ ὀλίγου καὶ ἀνεχώρησεν. Ἄλλὰ καὶ νά ἦτον, μήπως αὐτὴ ἡ κουροῦνα ἀκούει ποτέ; Ἄλλὰ καθὼς σοῦ λέγω, τὸν εἶδα, κ' ἔφυγε.

Καί ὅμως ὁ Ζονδρέτης ἐχαμέλωσε τὴν φωνήν ὡς ὑπὸ προφυλακτικῆς συναισθήσεως; ἀλλὰ δὲν τὴν ἐχαμέλωσε καὶ τόσον ὥστε νά μὴν ἀκούσῃ ὁ Μάριος. Εὐτυχῶς δέ, ὁ κρέτος τῶν διαβαινουσῶν ἐξωθεν ἀμαξῶν ἐπνίγετο ὑπὸ τῆς καταπίσεως χιόνος.

Ὁ Μάριος ἤκουσε τὰ εἶπῃς.

— Μωρὴ γυναῖκα, ἄκουσε καλά αὐτά ὅπου θά σοῦ εἰπῶ· ἐβάλαμε στὸ χεῖρ τὸν Κρέισο, ὄλο, κ' ὄλο αὐτός; θά ἴλθῃ ἀπόψε εἰς τὰς εἴξ ἡ ὄρα. Ἐγὼ ἀνθρώπους εἰδωποικημένους. Ὅλα τὰ ἔχω ἐτοιμασμένα ἐπιτήδεια. Αὐτὸς ὅταν ἴλθῃ θά φέρῃ τὰ εἶλητα φράγκα του, ὁ παλιανό-

θρωπος! Είδες πώς του παρέστησα ότι ἔληξεν ἡ ὁδός, καὶ πρέπει νὰ πληρώσω τὸ νοῖκι.

Αὐτὸς λοιπὸν θὰ ἔλθῃ εἰς τὸς ἐξ ἡ ὥρα! Ἐκείνην τὴν ὥρα ὁ γείτονας θὰ ἦνε πηγαμμένος νὰ δειπνήσῃ. Ἡ κυρὰ Πανούρια πλύνει πινάκια ἐξω, εἰς τὰ μαγειριά. Δὲν εἶνε κάνεις εἰς τὸ σπήτι. Ὁ γείτονας δὲν ἐπιστρέφει ποτὲ προτῆτερ' ἀπὸ ταῖς ἑνδεκα ὥραις. Ἡ μικραῖα θὰ ἦν' ἐξω νὰ παραμονεύουν. Σὺ, θὰ δώτῃς ἓνα χέρι, ἂν χρειασθῇ. Τί θὰ κάμῃ; θ' ἀναγκασθῇ νὰ πληρώσῃ ὅτι τοῦ ζητήσωμεν.

— Καὶ ἂν ἀντισταθῇ; ἠρώτησεν ἡ γυνή.

— Θὰ τὸν πνίζωμεν, εἶπεν ὁ Ζανδρέτης, μορράσας ἀπεισίως.

Πρώτην φοράν ὁ Μάρκος εἶδε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον γελῶντα. Φρικτὸς ἦτον ὁ ψυχρὸς καὶ ἡσυχὸς γέλως του.

Ἦνοιξεν ὁ Ζανδρέτης ἐμμάριόν τι ἐντὸς τοῦ τοίχου κείμενον πλησίον τῆς ἐστίας, ἐπῆρεν ἐξ αὐτοῦ ἓν κασκέτον παλαιόν, καὶ φορέσας αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἀρῶν τὸ ἐτίναξε :

— Τώρα, εἶπε, πάγω ἐξω. Ἐχω ἀκόμη νὰ ἰδῶ καὶ κάποιους ἄλλους, ἀπ' ἐκείνους τοὺς καλοὺς σου. Θὰ ἰδῇς τί καλά θὰ πᾶν τὰ πράγματα. Θὰ προσπαθῆσω νὰ ἐπιστρέψω ὅσον τὸ ἕλιγρότερον· χρειάζεται νὰ πρετοιμασθῶν τὰ πάντα καλά. Σὺ κάθου νὰ φυλάγῃς τὸ σπήτι.

Καὶ θέσας τὰς δύο του χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια τῆς περισκελίδος του, ἔμεινε περισκεπτός ἐπ' ὀλίγον, ἔπειτα δὲ ἀνέκραξε.

— Καλά, μωρέ, καὶ δὲν μ' ἐγνώρισε κ' ἐκεῖνος! Ἄν μὲ ἐγνώριζε, δὲν θὰ ἐπιστρέφε. Θὰ τὸν ἐχάναμεν μέσ' ἀπὸ τὰ χέρια μας! Τὰ γένειά μου μ' ἐκτμᾶν, ὡς φαίνεται, διαφορετικόν· αὐτὰ τὰ ρωμαντικά μου τὰ γένεια! Εἶδες, τὰ γένειά μου τὰ ρωμαντικά, τὰ κατορθώνουν!

Καὶ πάλιν ἐγέλασεν. Ἐπειτα δ' ἔσπευσεν εἰς τὸ παράθυρον. Ἡ χιῶν ἐξηκολούθη: πίπτουσα· ὁ οὐρανὸς ἦτο φαιῖς.

— Τί διαβολόκαιρος! εἶπε.

Καὶ σταυρώσας τὸν ἐπιπόνητον ἐπὶ τοῦ στήθους του :

— Μοῦ εἶνε πλατὺ, πολὺ αὐτὸ τὸ ρεῦχο. Ἀδιάφορο καλὰ τὸν ἐρώπησεν ὁ διάβολός του καὶ μοῦ τὸ ἔφησε. Χωρὶς αὐτό, δὲν θὰ ἔμπορευσα τώρα νὰ πάγω ἐξω καὶ τὸ πρίγμα δὲν θὰ κατορ-

Ὁ Ἰαβέρτος

Β ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 124

θώνετο. Ἴδὲ κάμμιά φορὰ ἀπὸ τί ἐξαρτῶνται μερικά πράγματα !

Καταβιβάσας δὲ τὸ κασκέτον μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν του, ἐξῆλθεν. Ἄλλὰ μόλις ἔκαμεν ἔξω ὀλίγα βήματα, καὶ ἡ θύρα ἠνοίχθη πάλιν, καὶ παρουσιάσθη ἐκ νέου ἡ ἀγρία καὶ πονηρὰ του μορφή.

— Ἐλησμόνησα νὰ σοῦ εἰπῶ, εἶπε. Νὰ βάλῃς κάρβουνα εἰς τὸ πύραυνο, νὰ τὸ ἔχῃς ἔτοιμο.

Καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν ποδῖάν τῆς γυναικὸς του τὸ πεντάραρακον, τὸ ὁποῖον εἶχε λάθει παρὰ τοῦ ἀφιλανθρώπου.

— Πόσα κάρβουνα ν' ἀγοράσω; ἠρώτησεν ἡ γυνή.

— Πάρε δυὸ ὀκάδες.

— Λοιπὸν τριάντα σόλδια. Μὲ τὰ ὑπόλοιπα θὰ πάρω φαγί.

— Ὅχι μὴ ζοδέψῃς καὶ τὰ ἑκατὸ σόλδια, ἐπειδὴ θὰ μοῦ χρειασθοῦν τὰ ὑπόλοιπα. Ἐχω κάτι κ' ἐγὼ ν' ἀγοράσω.

— Τι ;

— Κάτι τι.

— Καὶ πόσα θὰ σοῦ χρειασθοῦν ;

— Εἰπέ μου, εἴν' ἰδῶ σιμὰ κἀνένα ἔργαστήρι, νὰ πωλοῦν σιδε-
ρικά ;

— Ἐκεῖ, κατὰ τὴν ὁδὸν Μουρετάρ.

— Ἄ, ναί· ἐκεῖ στὴ γωνία τοῦ ὀρέμου· ζεῦρω.

— Δὲν μοῦ εἶπες πόσα θὰ σοῦ χρειασθοῦν δι' αὐτὸ ὅπου θ' ἀγο-
ράσῃς ;

— Δυόμισυ, ὡς τρεῖς φράγκα.

— Καὶ νὰ μᾶς περισσεύσουν διὰ τὸ φαγί ; ἀλλοίμονο !

— Δὲν εἶνε σήμερα καιρὸς γιὰ φαγί. Εἶνε ἄλλα ἀναγκασιότερα.

— Ψυχὴ μου ! Ἐλα νὰ σὲ ἰδῶ πιά. Ἄς κουρέυεται πιά.

Ὁ Ζονῆρέτης, μετὰ τὸν τρυφερόν τούτον λόγον τῆς γυναικὸς αὐ-
τοῦ, ἐκλείπει τὴν θύραν, ὃ δὲ Μάριος γκρουσε τότε τὰ βήματα τοῦ
ἄνδρος εἰς τὸν διάδρομον, ἀπομακρυνόμενα ταχέως πρὸς τὴν κλι-
μακ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐπέδρανον ὡρὸν μίαν μετὰ μεσημέριαν
τὸ ὠρολόγιον τῆς πληκτιστέρας ἐκκλησίας.

ΙΓ.

Νῆ ἐπιλάθου με, ἰάτερ.

Ὁ Μάριος μεθ' ὄλην του τὴν σόνεσιν, ἦτο κατὰ τῆς περιστάσεις, εὐχὴ πλέον ὁ διστακτικὸς ἐκεῖνος καὶ ἀμφιρέπων, ἄλλ' ἀυστηρὸς καὶ ἐραστήριος.

Αἱ ἐξέεις τῆς περισυλλογῆς καὶ τοῦ μονήρους βίου, ἀνέπτυξαν μὲν παρ' αὐτῷ τὸ αἰσθημα τῆς συμπαθείας καὶ συγκαταβάσεως καὶ ἡλάττωσαν τὴν πρὸς ἐρεθισμὸν τάσιν, ἀλλὰ ἀρχῆσαν ἀνέπαρον, ἀθικτον τὸ τῆς ἀγανακτήσεως.

Ἡ εὐμένεια καὶ ἐπιεικεῖά του ἔφθινε μέχρι βραχμανισμοῦ, ἄλλ' ἡ ἀυστηρότης του ὠμοίαζε τὴν τοῦ ἀνακρίτου. Ἐλυπεῖτο νὰ ποδοπατήσῃ μῆρμυκα, ἀλλ' εἶχε τὸ ἠθικὸν σθένος νὰ κατασυντριψῇ τὴν ἐχιδῶν.

Ὁ ὀφθαλμὸς του εἶχε πέσει ἐπὶ φωλεῖς ἐχιδῶν, ἐν χρυσουγέτω τεράτων, ὧν τὴν ἐξόντωσιν ὤρειλε νὰ ἐπιδιώξῃ.

Οὐδὲν τῶν αἰνιγμάτων, ὧν τὴν λύσιν ἤλπισε νὰ μάθῃ, εἶχεν σαφηνισθῆ· τὸνναντίον, πάντα κατέστησαν ἐνώπιόν του σκοτεινότερα· οὐδὲν πλέον ἔμαθεν ἄλλο περὶ τῆς ὠρκίας κόρης τοῦ Λουξεμβούργου καὶ περὶ τοῦ ἀνδρός, ὃν ἀπεικάλει κ. Λευκίαν, εἰμὴ ὅτι ὁ Ζονδρέτης τοὺς ἐγνώριζεν.

Ἐκ τῶν ἐκστασιασθέντων ζοφερῶν λόγων, ἐν μόνον διεσαφηγίετο, ὅτι ἠτοιμάζετο παγίς τρομερά, ἐνέδρα καταχθόνιος· ὅτι ἀμρότεροι διέτρεχον μέγαν κίνδυνον, ἴσως μὲν καὶ ἡ κόρη, ἄλλ' ὁ πατήρ της ἀναμφιβόλως.

Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ τοὺς σώσῃ, ἔπρεπε νὰ μεταίση τῆν ἀποτρόπιον πλεκτάνην τοῦ Ζονδρέτου, νὰ συντρίψῃ τὴν ἰστὸν ὄλων τῶν ἀρχῶν τούτων.

Εἶχε παρατηρήσει πρὸς στιγμήν τὴν σύζυγον τοῦ Ζονδρέτου, ὅταν

ἔμεινε μόνη, ὅτι ἡ γυνὴ αὐτὴ ἐξήγαγεν ἀπὸ τινος γωνίας ἐν σιδηροῦν πύργον καὶ ἤρουνά νά εὕρη τι ἐντός σωροῦ τινος παλαιῶν σιδηρῶν ἔπειτα δὲ κατέβη ὁ Μάριος ἀπὸ τῆς ἱματωθήκης τοῦ ἀθορόθως, χαίρων ἐντός τῆς φρίκης του, ὅτι ἐμελλεν ἴσως ν' ἀναδειχθῆ τῆς ἐρωμένης του σωτήρ, καὶ βδελυσσόμενος τὰ τεκταινόμενα.

Ἄλλὰ πῶς ; νά εἰδοποιήσῃ τοὺς ἀπειλούμενους ; Ποῦ νά τοὺς εὕρη ; Ἦγνίει τὴν κατοικίαν των. Μολὶς ἐπερανίσθησαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἔπειτα ἐγάθησαν βυθισθέντες εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς ἀπεράντου τῶν Παρισίων πόλεως.

Νά περιμένῃ τὸν κ. Λευκίαν εἰς τὴν θύραν, κατὰ τὴν ἕκτην ἑσπερινὴν ὥραν, ὅταν αὐτὸς ἐμελλε νά ἐπιστρέψῃ καὶ νά τὸν εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς ἐνέδρας ;

Ἄλλ' ὁ Ζουδρέτης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν θὰ τὸν ἐβλεπον παρμολιούοντα τὸ μέρος ἦτον ἐρημικόν, αὐτοὶ ἦσαν ἰσχυρότεροί του, θὰ εὕρισκον τρόπον νά τὸν ἀρπάσωσι, καὶ νά τὸν ἀπομακρύνωσι καὶ τότε πάλιν ὅν θὰ ἐσώζετο ὁ ἀνὴρ, ἐν ὃ Μάριος ἤθελε νά σώσῃ. Ἦτο μίξ ὥρα μετὰ μεσημβρίαν ἡ ἐνέδρα ἐμελλε νά γίνῃ κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν. Ὁ Μάριος εἶχε πέντε ὥρων καιρόν.

Εἰς μόνον τρόπον τὸν ἔμενεν. Ἐφόρει τὸ μέτριον φόρεμά του, ἔφερε τὸν λαίμοδέτην του, ἔλαβε τὸν πῖλόν του καὶ ἐξήλθεν ἀκροποδίῃ, ἵνα μὴ ἀκούσῃ ἡ σύζυγος τοῦ Ζουδρέτου, ὅτι ἐξήρχετο κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐκ τοῦ θαλάμου του. Ἄλλως τε ἐκείνη κατεγίνετο ἀκόμη ἀνακατώνουσα τὰ σιδηρά της.

Ὁ Μάριος ἐξελθὼν τῆς οἰκίας, κατηβύθη πρὸς τὴν ὁδὸν Πιτυπαγιά. Διαβαίνων πλησίον τοίχου τινὸς χαμηλοῦ, οὗ ἤδυνάτο νά διασκεύσῃ εἰς πολλὰ σημεῖα, ὅπωςθεν τοῦ ὀπίου ἔλειπε τόπος ἀνοικτός γῆ χέρσος, καὶ προχωρῶν βραδίως ἐπὶ τῆς χιόνας, ἤκουσε συναμιλῶν ἀνθρώπων πλησίον του.

Στρέφεται νά ἴδῃ τίνες ἦσαν, ἀλλ' οὐδένα βλέπει· ἦτον ἐρήμη ἡ ὁδός. Κύπτει ἀνωθεν τοῦ χαμηλοῦ τοίχου, καὶ παρατηρεῖ ὅτι δύο τινὲς ἐκίθησαν ἐπὶ τῆς χιόνας καὶ συναμιλέγοντο χαμηλῇ τῇ φωνῇ· εἷς ἀνθρώποι ἀγνωστοὶ εἰς αὐτόν· ὃν ὁ μὲν εἶχε γενειάδα καὶ ἐφόρει βλουζαν, ὁ δὲ ἦτο ἐσπίμαλλος καὶ ρακέδωτος. Ὁ μὲν ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλὴν κόκκινη σαλίφια ὃ δὲ ἦτον ἀσκεπής, καὶ εἰς τὴν κόμην του εἶχε χιόνα.

Αὐτοὶ δὲν εἶδον τὸν Μάριον, διότι εἶχον τὰ νῦτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν τοῖχον, ὥστε ὁ Μάριος ἤδυνάθη νὰ σταθῇ ἐκεῖ πρὸς σπιγμὴν καὶ ν' ἀκούσῃ τί εἶλεγον.

Ὁ ἀσκιπὴς ἐσκούντα τὸν ἄλλον διὰ τοῦ ἀγκῶνος, καὶ τὸν ἔλεγε.

— Μωρέ, μὲ τὴν Τετρανδρία φοβᾶσαι ; Ἔχεις μὴ τὴν Πατρομινέτα μαζὴ σου μὴ σὲ μέλει.

— Λίς ; εἶπεν ὁ πωγωνοφόρος.

Ὁ ἄλλος ἐπανελάθειν.

— Εἶνε νὰ 'πάρῃ ὁ κανίνας στὴν πύρην τοῦ μὲν μπουκιᾶ ἀπὸ πεντακάσια πέταλα, καὶ τὸ πολὺ, ποῦ μπορεῖ νὰ πάθῃ, εἶνε πέντε χρόνια, ἕξ, χρόνια, ὀκτα χρόνια ἀρέστο.

Ὁ ἄλλος ἀπεκρίνετο διατάζων, καὶ τρέμων ὄλις ὑπὸ τὸ κόκκινόν τοῦ φέσιον.

— Αὐτὸ εἶνε σίγουρο. Ὁλίγο τῶχεις αὐτὸ ;

— Μὰ σοῦ λέγω δὲν μοῦ γλυτώνει, ὥστερα ἀπὸ ὅλα καὶ ὁ γέρω Τέτοιος εἶναι μαζὴ μας.

Ἐπειτα ἤρχισαν ὁμιλεῦντες περὶ τινος μελοδράματος, τὸ ὁποῖον εἶδον εἰς τὸ θέατρον τὴν προτεραίαν.

Ὁ Μάριος ἐξηκολούθησε τὸν ὄρμον του τῷ ἐράει, ὅτι οἱ σκοτεινοὶ λόγοι τῶν ἀθροῦστων τούτων εἶχόν τι κοινόν μετὰ τῶν μυστρῶν σχεδίων τοῦ Ζουδρέτου, ὅτι ἐπρόκειτο ἴσως περὶ τῆς αὐτῆς ἀποθέσεως.

Ἐρωτήσας ὁ Μάριος ποῦ εὑρίσκετο ὁ πληροίστερος ἀστονομικός σταθμὸς καὶ μαθὼν, μετέβη ἐκεῖ. Καθ' ὁδόν, εἰσῆλθεν εἰς ἓν ἀρτοποιεῖον, καὶ ἀγοράσας ἓν ψωμίον ὄλο σολιδίων, τὸ ἔραγεν, εἰκάζων ὅτι ἐπειτα δὲν θὰ εἶχεν καιρὸν νὰ δευπνήσῃ.

Τρώγων δέ, ἠλέγει τὴν θείαν Πρόνοιαν ἀναλογιζόμενος, ὅτι, ἂν δὲν εἶχε κατ' ἐκείνην τὴν πρωίαν τὰ πέντε φράγκα του εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Ζουδρέτου, θὰ παρεκολούθει τὸ ἔγχημα τοῦ κ. Λευκίου, καὶ ἐπομένως θὰ ἤγγειε τὸ πάντα, ὅτι οὐδὲν τότε θὰ ἠμπούριζε τὴν ἐνέδραν τοῦ Ζουδρέτου, καὶ ὁ κ. Λευκίας ἀναποσειλάτως θὰ ἐχάνετο, ἴσως δὲ καὶ ἡ θυγατέρα του μετ' αὐτοῦ.

Δ'.

“Ενθα αστυνομικός κλητὴρ δίδει δύο γρόνθους
εἰς ἓνα δικηγόρον.

Φθάσας εἰς τὸν αστυνομικὸν σταθμὸν, τῆς ὁδοῦ Ποντοῦζ, ἀνέβη εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα καὶ ἐξήχησε τὸν ὑπαστυνόμον.

— Ὁ κύριος ὑπαστυνόμος λέπει, εἶπεν εἰς τὸν Μάριον νέος τις γραμματεὺς, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ εἶνε εἰς τῶν ἀρχικλητῆρων. Θέλετε νὰ ἐμιλήσητε εἰς αὐτόν ; Εἶνε κατεπειγόν τι ;

— Πολὺ κατεπεῖγον, ἀπήντησεν ὁ Μάριος.

Ὁ γραμματεὺς ὠδήγησε τὸν Μάριον εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀρχικλητῆρος. Ὁ Μάριος εἶδεν ἐκεῖ, ὑποθὲν κιγκλίδος, ἓνα ὑψηλὸν ἄνθρωπον, ὄρθιον καὶ στηρίζομενον ἐπὶ σιδηρᾶς τινος θερμάστρας· πρόσωπον τετραγώνου, χεῖλη λεπτά, γένειον ζυρισμένον εἰς τὴν σιγῶνα, ραιὸν καὶ ἄγριον, βλέμμα ἰκανὸν νὰ σοῦ γυρίσῃ τὰ μέσα ἔξω.

Περὶ τοῦ βλέμματος τούτου ἔιλεγέ τις ὄχι ὅτι εἰσέδουεν εἰς τὴν ψυχὴν, ἀλλ' ὅτι ἐψηλάφει αὐτήν.

Δὲ ἦτον ὀλιγώτερον τοῦ Ζουζρέτου φιλοφρόνους καὶ ἀπαίσιος τὴν ὄψιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος· ἐνίστα καὶ μελοσοεῖ ἔμποιεῖ φόβον ὄχι ὀλιγώτερον τοῦ λύκου.

— Τί θέλετε; ἤρρωτησεν οὗτος τὸν Μάριον, μὴ προσθέσας τὸ ἐκύριον.

— Τὸν κύριον ὑπαστυνόμον.

— Δὲν εἶν' ἐδῶ αὐτὴν τὴν ἄραν. Εἶμαι εἰς τόπον αὐτοῦ.

— Πρόκειται περὶ ὑποθέσεως πολὺ μυστικῆς.

— Λέγετε λοιπόν.

— Καὶ πολὺ κατεπειγούσης.

— Λοιπὸν λέγετε ἡλίγωρα.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐπέπαιε καὶ φόβον μὲν, ἀλλ' ἄμα καὶ ἔμπιστοςύνην. Ὁ Μάριος τῷ διηγήθη, τὰ πράγματα. Ὅτι κύριός τις,

ὄν ὅν ἐγνώριζεν, εἰμὴ ἐξ ὄψεως, ἐμελλε κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν νὰ σαγηνευθῆ εἰς ἐνέδραν· ὅτι κατοικῶν εἰς ἓν δωμάτιον πλησίον τοῦ τόπου ἐνθα ἐμελλε νὰ διαπραχθῆ τὸ κακόν, αὐτός, ὁ Μάριος Πομμερά, ἤκουσεν ἐκ τοῦ τοίχου ὅσα ἐτεκταίνοντο· ὅτι ὁ καταχθόνιος, ὅστις ἐπενόησεν τὴν σκευωρίαν, ἦτο κάποιος Ζονδρέτης· ὅτι ἐμελλον οὗτος νὰ προσλάβῃ καὶ ἄλλους συμβουλοῦς, ἐν οἷς καὶ τινὰ Παχαοῦδαν, ὅτι αἱ θυγατέρες τοῦ Ζονδρέτου ἐμελλον νὰ παραυλάτουν· ὅτι τρέπος νὰ προειδοποιηθῆ ὁ ἄνθρωπος, ὅστις διέτρεχε τὸν κίνδυνον ὅν ἦτον, ἐπειδὴ ἤγνοιτο καὶ τὸ ὄνομά του αὐτό καὶ ὅτι, τέλος, πάντα ταῦτα ἐμελλον νὰ ἐκτελεσθῶσι κατὰ τὴν ἑαπτην ἑσπερινὴν ὥραν, εἰς τὸ ἐρμηνεύτερον μέρος τῆς ὁδοῦ Βουλευδάρτου τοῦ Νεσοκαμείου, εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 50 καὶ 52.

Ἄμω ἀκούσας τοὺς ἀριθμοὺς τούτους ὁ ἱστονομικός ὑπάλληλος, ἤρριψε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε ψυχρῶς.

— Εἰς τὸ δωμάτιον ποῦ εἶσαι εἰς τὸ βῆθος τοῦ διαδρόμου;

— Ἀκριβέστατα, ἀπήντησεν ὁ Μάριος πῶς! σὰς εἶνε γνωστὴ ἐκείνη ἡ οἰκία;

Ὁ ἀρχικλητὴρ ἔμεινε πρὸς στιγμὴν σιωπηρός, ἐπειτα δὲ ἀπεκρίθη θερμαίνων τὴν πτέρναν τοῦ ὑποδήματός του εἰς τὸ στόμιον τῆς θερμάστρας.

— Ὡς φαίνεται.

Ἐξηκολούθησε δὲ λέγων, μᾶλλον ὁμως πρὸς τὸν λαιμοδέτην τοῦ ἢ πρὸς τὸν Μάριον:

— Κάπως θὰ ἔχῃ αὐτοῦ μέσα τὸ χέρι της καὶ ἡ Τετρανδρία.

— Ἡ χεῖρ αὐτῆς ἐπροξένησεν εἰς τὸν Μάριον ἐντόπωσιν.

— Τετρανδρία; εἶπε. Τωόντι, ἤκουσα προφερομένην αὐτὴν τὴν λέξιν.

Καὶ τότε διεγρήθη πρὸς τὸν ἀρχικλητῆρα τὸν διάλογον τῶν δύο ἀνθρώπων οἵτινες ἐκάθοντο ἐπὶ τοῦ χαμηλοῦ τοίχου, ἐπὶ τῆς χεῖρας τοῦ ἀσκεποῦ ἐκείνου, καὶ τοῦ πωγωνοφόρου.

Ὁ ἀρχικλητὴρ εἶπεν ὑπογογγύσας.

— Ὁ ξεμαλλιάρης; θὰ ἦτον ὁ Βλζουνας, καὶ ὁ γενάτος; θὰ ἦταν ὁ Διλλισόνης.

Πάλιν δ' ἔπειτα ἐταπείνωσε τὰ θλιέφαρα καὶ ἐφάνη με-
λετῶν.

— Ὅσον διὰ τὸν γέρω Τέτσιον, συμπεριάνω ποιός θά ἦνε. Νὰ
'πάρ' ἡ ὄργη! ἔλαυσα τὸ ἐπάνωφρι μου. Πιάνουν καὶ βίνουν τόση
πολλή φωτιά εἰς αὐτάς τὰς κατηραμένας θερμάστρας! Ὁ ἀριθμὸς
50 καὶ 52. Εἰς τὸ παλῆροσητο τοῦ Κάρρακα...

Ἄτενίσας δ' ἔπειτα εἰς τὸν Μάριον.

— Ἄλλον ἔν ἐίδετε, παρ' αὐτὸν τὸν γενάτον, καὶ τὸν ἄλλον
τὸν ἀνεμαλλιάρη;

— Καὶ τὸν Παχασίδα.

— Δὲν εἶδετε νὰ τριγορίζη, ἐκεῖ πουθενά, ἓνα εἶδος μοσχουρυδά-
του, ἓνα καταραζόμενο;

— Ὁχι.

— Ὅτε κανένα παχασάριον, σὰν ἓνα βουβάλι ὅπου ἰμοιάζει μὲ τὸν
ἐλιέραντα τοῦ Βοτανικοῦ Κήπου;

— Ὁχι.

— Ὅτε ἓνα κήπειον ἄλλον, ἓνα παμπόνηρον, ὅπου ἰμοιάζει ἄν
ἀλεπού;

— Ὁχι.

— Ὅσον δι' αὐτὸν τὸν τέταρτον, ἐκεῖνον κανείς δὲν τὸν βλέπει,
καὶ οὔτε οἱ σύντροφοί του, οὔτε τὰ λαγωνικά του.

— Τί εἶνε αὐτοὶ ὅλοι; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

Ὁ ἀρχικλητὴρ δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' εἶπε μόνον.

— Ἄλλως τε, δὲν εἶνε καὶ ὅρα των.

Σιωπήσας δὲ ὀλίγον, — 50 καὶ 52, προσέθεσε. Γνωρίζω τὸ κατα-
γῶγ! των. Μίσα ἐκεῖ νὰ κρυφθοῦμεν χωρὶς νὰ μᾶς παρατηρήσουν
οἱ καταργαριστοὶ εἶνε ἀδύνατον, ἀμα μᾶς νοιώσουν δὲν θά παίξουν τὸ
παιγνίδι του, εἶναι ντροπαλοὶ μπροστὰ σὲ ξένους. Ὁχι, ὄχι ἔτσι.
Ἐγὼ ὅμως πρέπει νὰ τοὺς κάμω νὰ τραγοῦδῆσουν καὶ νὰ χορεύσουν
χωρὶς νὰ τοὺς θλιέπη κανείς. Μόνον ἐμεῖς.

Ἀποταθείς δὲ πρὸς τὸν Μάριον μετὰ τὸν μονόλογον τούτον, τὸν
ἠρώτησε βλύψας πρὸς αὐτὸν ἀκακρόσηματι

— Εἰπήτέ μου, φθεῖσθε;

— Τί νὰ φθεθῶ; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

— Αὐτοὺς τοὺς κακοποιούς.

— "Όσον σεις φοβεῖσθε, τόσον κ' ἐγώ ! ἀπήντησεν ὁ Μάριος ἀποτόμως· διότι παρετήρησεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος, μεθ' οὗ τονομίλει, δὲν τὸν εἶχεν εἰσέτι ἀποκαλέσει «κύριον».

Ὁ ἀρχικλητὴρ ἠτένισε πρὸς τὸν Μάριον μετὰ πλείονος προσηλώσεως καὶ εἶπεν ἐμφαντικῶς·

Ὁμιλεῖτε ὡς ἄνθρωπος γενναῖος, καὶ ὡς ἄνθρωπος ταῖντι τιμίος

Ἡ γενναῖότης δὲν φοβεῖται τὴν κακουργίαν, ὡς καὶ ἡ τιμιότης δὲν φοβεῖται τὴν ἐξουσίαν.

Ὁ Μάριος τὸν διέκοψε.

— Πολύ καλῶς, ἀλλὰ πῶς ἔχετε σκοπὸν νὰ κάμετε ;

Ὁ ἀρχικλητὴρ περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν ἐπαρμένην ἀπάντησιν.

— Οἱ ἐνοικιάτορες ἐκείνου τοῦ σπητιοῦ ἔχουσιν κλειδί, γὰρ ν' ἀνοίγουν τὴν ἐξώ θύραν, ὅταν ἔρχονται τὴν νύκτα ἀπ' ἐξῶ. Βεβαίως θὰ ἔχετε καὶ σεις ἓνα τοιοῦτο κλειδί.

— Ἐγὼ εἶπεν ὁ Μάριος.

— Τὸ κρατεῖτε ἐπάνω σας ;

— Τὸ κρατῶ.

— Δότε με τὸ, εἶπεν ὁ ἀρχικλητὴρ.

Ὁ Μάριος ἔλαβε τὸ κλειδίον ἐκ τοῦ κολπου τοῦ καὶ τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἀρχικλητὴρα προσθέσας.

— Ἀν θέλετε τὴν γνώμη μου, νὰ ἐλθῆτε με στρατιωτικὴν δύναμιν.

Ὁ ἀρχικλητὴρ ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ Μαρίου βλέμμα τι, τὸ ὁποῖον θὰ ἔρριπτεν ὁ Βολταῖρος πρὸς ἀκαδημαϊκὸν προτείνοντα αὐτῷ ὁμοιοκαταληξίαν τινά· ἔχουσι τὰς χεῖρας, ὑπερμεγεθεῖς χεῖρας καὶ τὰς δύο συγχρόνως εἰς τὰ δύο θυλάκιά του ἢ μᾶλλον τοὺς σάκκους τοῦ ἐπενδύτου του, ἐξήγαγε δύο μικρὰ πιστόλια, ἐξ ἐκείνων ἅτινα ὀνομάζονται γρόνθοι, τὰ προέτεινεν εἰς τὸν Μάριον, καὶ τὸν εἶπε με ὕψος θεβιασμένον.

— Ἴδού, αὐτά. Πάρετέ τα καὶ ἐπιστρέψετε εἰς τὸ δωμάτιόν σας.

Κρυθῆτε ἐκεῖ μίση εἰς τρόπον, ὥστε νὰ νομίζουσιν ὅτι λείπετε ἐξῶ.

Ἐἴνε γεμάτα, προσέξτε· το καθένα μὲ δύο βουλια. Στεκεσθε καὶ

παρατηρεῖτε ἀπὸ τὴν τρύπα ὅπου εἶπτε πῶς ἔχει ὁ τοῖχος. Ὅταν

ἔλθουν οἱ ἄλλοι, τοὺς ἀρίνεται νὰ προχωρήσουν ὀλίγον εἰς τὸ ἔρξιμ

των, μόνον δε όταν ἴσῃτε ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦλθεν εἰς τὴν ἀκμὴν, καὶ ὅτι εἶνε καιρὸς νὰ ἐμποδισθῆ, σῦρετε μίαν πιστολιά. Μὴ βιασθῆτε ὅμως. Τὰ ἐπίλοιπα εἶνε ἰδική μου ὑπόθεσις. Τὴν πιστολιά τὴν σῦρετε εἰς τὸν ἀέρα, εἰς τὴν ὁροσὴν, ἀδιάφορον. Προσέχετε μόνον νὰ μὴ βιασθῆτε. Περιμένετε νὰ κάμουν ἀρχὴν τῆς ἐκτελέσεως· εἴθε δικηγόρος καταλαμβάνετε τὴν ἰδέαν μου.

Ὁ Μάριος ἔλαβε τὰ πιστόλια καὶ τὰ ἔθεσεν εἰς τὸν πλάγιον θύλακα τοῦ ἐπενδύτου του.

— Ὅχι· ἐκεῖ κάμνουν ὄρκον, εἶπεν ὁ ἀρχικλητῆρ, καὶ ἐνδέχεται νὰ ὑποπευθῆ τις. Καλλίτερα μέσα εἰς τοῦ πανταλονίου σας τὰ θυλάκια βάλτε τα.

Ὁ Μάριος ἔθετε τὰ πιστόλια ὅπου τῷ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀστυνομίας.

— Τώρα, ἐξηκολούθησαν οὗτος λέγων, ὅτεν ἔχομεν νὰ χάσωμεν οὕτε μίαν στιγμὴν. Τί ὥρα εἶνε; Δύο ὥραι καὶ μισή. Εἰς τὰς ἑπτὰ εἶνε νὰ ἔλθουν;

— Εἰς τὰς ἑξ, εἶπεν ὁ Μάριος.

— Ἐγὼ καιρὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀρχικλητῆρ, ἀλλὰ μόνον τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν. Μὴ λησμονήσετε τίποτε, ἀφ' ὅσα σᾶς εἶπα. Πάμι Μία πιστολιά.

— Μείνετε ἤσυχοι, ἀπεκρίθη ὁ Μάριος.

Ἐνθ' ὃς ὁ Μάριος ἐπέθετε τὴν χεῖρα εἰς τὸ κλειθρον, ἵνα ἀνοίξῃ καὶ ἐξέλθῃ, ὁ ἀρχικλητῆρ ἔκραζε πρὸς αὐτόν.

— Μιὰ στιγμὴ, ἂν τύχῃ ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ νὰ μὲ χρειασθῆτε, ἔλθετε ἢ σταίλετε κένιναν νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ. Ἐρωτᾶτε, ποῦ εἶνε ὁ ἀρχικλητῆρ Ἰαβέρης.

IB'.

Ὁ Ζονδρέτης ψωνίζων.

Μετά τινος στιγμᾶς, περὶ ὧραν τρίτην, ὁ Οἰκιάδης εὐέλθαινε τυχερίως ἐκ τῆς ἐδοῦ Μουφετάρ μετὰ τοῦ Ἄετός. Ἡ χιών ἐπέπτεν ἀδιακόπως.

— Πῶ! πῶ! πεταλοῦδες! ἔλεγεν ὁ Ἄετός, δεικνύων πρὸς τὸν Οἰκιάδην τὰς πυκνάς καὶ μεγάλας νιφάδας, αἵτινες ἐπλήρουν τὸν ἀέρα.

Καὶ συγχρόνως διέκρινε τὸν Μάριον προχωροῦντα εὐ κατευθυνόμενον πρὸς τὴν Πύλην τῆς πόλεως.

— Πῶ! ἀνέκραξε, δείξας αὐτὸν εἰς τὸν Οἰκιάδην ὁ Μάριος.

— Τὸν εἶδα, ἀπεκρίθη ὁ Οἰκιάδης. Ἄλλ' ἄρτι· μὴ τὸν ἐμιλήσωμεν

— Διατί;

— Εἶνε ἐνησχολημένος.

— Εἰς τί;

— Δὲν βλέπεις τί ἦθος τοῦ ἔχει; Φαίνεται, ὡς ν' ἀκολουθῆ τὸ κατόπιν κάποιον.

— Τῶντί, εἶπεν ὁ Ἄετός. Ἀλλὰ ποῖον ἄρα γινε ν' ἀκολουθῆ;

— Τίς οἶδεν! Αὐτός τῶρα εἶν' ἐρωτευμένος.

— Ἄλλ' οὔτε πιπίν· ἐγὼ βλέπω οὔτε Διδίνα καμμίαν. Γυνή εἰς τὸν ὄρμον δὲν φαίνεται.

Ὁ Οἰκιάδης παρετήρησε καὶ εἶπεν·

— Ἄνδρα ἀκολουθεῖ, ἄνδρα!

Τῶντί, περὶ τὰ εἰκοσι ἑτάματα πρὸ τοῦ Μαρίου διεκρίνετο προπευόμενος ἀπὸ τῆς φορῶν κισκέτον εἰς τὴν κεφαλὴν, φηκὸς δὲ τὸ γένειον. Τὸ περίεργον ἦτον, ὅτι ἐπιπόνητος τοῦ ἀνδρός τούτου ἐφαίνετο κινουργήσι, ἐνῶ ἡ περισκελίς του ὑπῆρχεν ἐλευθερῆ, κατεσχισμένη, καὶ προπηλακισμένη.

Ὁ Ἄετός ἔδραλε γέλωτα.—Τί ἄνθρωπος εἶνε αὐτός;

— Αὐτός; ἀπῆρτησεν ὁ Οἰκιάδης· αὐτός εἶνε ποιητής. Οἱ ποιητὰ

μόνον εἶνε ἱκανοὶ νὰ σοῦ φορέσουν πανταλόνι καθαριστοῦ τῶν ἀποπέ-
των, καὶ ὁμοῦ ἐπενδύτην γερουσιαστοῦ.

— Γὰρ νὰ διοῦμε, εἶπεν ὁ Ἀετός, ἔλα νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν,
ποῦ ἴσως πηγαίνει αὐτός ὁ ἄνθρωπος ! "Ε ! τί λέγεις ;

— Ἀετό, Ἀετό ! ἀνέκραξεν ὁ Οἰκιστὴς, αὐτὸ ἐγὼ τὸ θεωρῶ ὡς
ἄτοπον νὰ ἀκολουθήσωμεν ἄνδρα, ὅστις παρακολουθεῖ ἄλλον ἄνδρα !

Οἱ δύο νέοι ἐπέστρεψαν, παραιτησαντὲς τὸν Μίριον, ὅστις, ἀληθῶς,
ἰδὼν τὸν Ζουδρέτην διαβαίνοντα διὰ τῆς ὁδοῦ Μουρετιάρ, ἰχνηλάτει
αὐτόν.

Ὁ Ζουδρέτης ἐπροχώρει, ὁδῶσως ὑποπτευόμενος ὅτι ὀφθαλμὸς
βλέμμα τι δεδεμένον ὀπίσω του.

Ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης ἐστράφη πρὸς ἄλλην τινὰ στενήν, καὶ ὁ Μί-
ριος τὸν εἶδε τότε εἰσελθόντα εἰς ἑλασιόν τι παλιόσπητον, ὅπου διέ-
τριψε περὶ τὰ θέκα πάντε λεπτά, ἔπειτα δ' ἐπανήλθεν εἰς τὴν ὁδὸν
Μουρετιάρ.

Ἐστάθη εἰς εἰς ἐργαστήριον, ὅπου ἐπυλοῦντοσι ὀφρὰ ἔργαλεῖα, ἐκεῖ
ἤγγρασαν ἕνα μικρὸν ἐγκοπέα, ζυλίνην ἔχοντα λαθῆν, καὶ κρύψας
αὐτὸν ὑπὸ τὸν ἕνδον τῆς τοῦ, πρᾶξεν πρὸς τὴν οἰκίαν Κίρκα,
διὰ πλαγίας τινὸς ὁδοῦ.

Εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ ταύτης ἐστάθη ὁ Μίριος κειρομμένος, καὶ
καὶ ἐπραξε φρονίμως· διότι ἅμα φήσας ὁ Ζουδρέτης εἰς τὸν χαμηλὸν
τοῦχο, ὀπισθεν τοῦ ὅπου ἦσαν καθήμενοι οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνθρωποι,
ὁ ἀσκητὴς τῆς κεφαλῆν καὶ ὁ πωγωνοφόρος, ἐστράφη ὀπίσω του, καὶ
βεβαιωθεὶς ὅτι οὐδεὶς τὸν ἠκολούθει, διεσκέλισε τὸν τοῦχο καὶ ἔγινεν
ἄφαντος.

Τὸ γήπεδον, τὸ ὑπὸ τοῦ χαμηλοῦ τοίχου τούτου περιφραττόμενον,
εἶχε συκοινωνίαν μετὰ τῆς ὀπισθίας αὐλῆς ἀνθρώπου ἐνοικιαστοῦ
ἀμαζῶν, κακὴν ἔχοντος φήμην, χρωμασπῆσαντος μὲν, ἀλλὰ διασώζον-
τος ἐτι ὀλίγα τινὰ παλαιολίθιστα εἰς ἕνα σταῦλον.

Ὁ Μίριος ἐσκέθη, ὅτι κερὰς ἦτο νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς ἀπουσίας
τοῦ Ζουδρέτου, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κατοικίαν του· ἄλλως τε καὶ
ἦ ὤρι ἐπροχώρει ἡρῆ ἐνὸς τῶν.

Φθάνει εἰς τὴν οἰκίαν Κίρκα, ἀναβαίνει τὴν κλίμακα ἀκρόβατων,
καὶ διὰ λαθραίων βημάτων εἰσδίδει εἰς τὸν διαδρόμον μέγρ. τοῦ ὄψου
αὐτοῦ. Ἐθιμίζεται ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ὁ διὰδρομος εἶχεν ἀμφοτέρω-

θεν δωμάτια, ἅτινα ὁμως κατ' ἐκείνον τὸν μῆνα ἐτόγγανον ὄλα δι' ἐνοικίασιν καὶ κενά.

Συνήθως ἡ κυρὰ Πανώρηα ἄφινε τὰς θύρας αὐτῶν ὀφθανοίκετους. Ἐρᾶνη εἰς τὸν Μάριον, διαβαίνοντα ἐξῶθεν μιᾶς τῶν θυρῶν τούτων, ὅτι εἶδεν ἐντὸς τοῦ ἀκατοικήτου δωματίου τέσσαρας κεφαλὰς, αἱ ἐφώτιζαν ἀμυδρῶς τὸ λείψανον τοῦ φωτός τῆς ἐσπέρας, εἰσδύον δι' ἐνὸς φεγγίτου.

Δὲν ἠθέλησε νὰ προσέξῃ πλείοτερον, φοβηθεὶς μὴ τὸν ἴωσιν· αὐτῶ δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ ἀθροίστου, καί' ὑπ' οὐδενὸς παρατηρηθεὶς.

Ἦλθεν ἐγκαίρως, ἐπειδὴ ἤκουσε μετ' ὀλίγον τὴν κυρὰ Πανώρηαν ἐξερχομένην τῆς οἰκίας, ἵνα ὑπάγῃ νὰ πλύνῃ εἰς τὰ ξενοδοχεῖα πινάκια, κατὰ τὸ σύνθηες, καὶ τὴν ἐξῶ θύραν τῆς οἰκίας κλεισμένην.

Ἄν ὁ Μάριος ἤρχετο ὀλίγον τι βραδύτερον, θὰ ἔμενον ἐξῶ τῆς οἰκίας, ἐπειδὴ εἶχε δώσει τὸ κλειδίον· του εἰς τὸν ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον.

ΙΣΤ'.

Ἐνθα ἄσμα σύνθηες τῷ 1832

Ἦ Μάριος ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς κλίνης του. Θί ἦτον ὡρα πέμπτη καὶ ἡμίσεια μετὰ μεσημβριαν. Μόνον ἡμίσεια ὡρα ἔλειπεν εἰσεῖ: ἕως νὰ συμβῇ τὸ συμβητέμενον. Ἄκουσε τὰς ἄρτηρίας του κτυπῶσαι καθὼς ἀκούονται οἱ κτύποι τοῦ ὡρολογίου εἰς τὸ σκότος.

Ἦ κατάστασις τὸν ἐφάνητο διαιρεῖν ἐφρατίζετο τὴν ἐπλήν παγίδα ἧτις ἐστήνετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐντὸς τῆς σκιᾶς· τὸ κικούρημα προχωροῦν ἀφ' ἐνός, τὴν ἀκασιάνην ἐπερχομένην ἀφ' ἑτέρου.

Δὲν χροθάνετο φόβου τινά, ἀλλ' ἀνησύχει ὅπως ὅποτε ἐν τῇ προσδοκίᾳ τῶν συμβησομένων. Ὡς πάντες, ὅσοι προλείφονται εἰς ἐγχειρήματα φητικέλευθον, ἐνόμιζον ἑαυτοὶ καταληφθέντα ἐν οὐαίρω ὡς ὑπὸ ἐσιάλτου.

Ἐψαυε εἰ ἀδικακόπως τὰ πιστόλια εἰς τὰ θυλάκια τῆς περισκελίδος του.

Ἡ χιῶν ἔπυσε πίπτουσα, ἡ δὲ τελήνη ἀπέτελλε μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς ἐμίγλης, καὶ καθόσον ὕψυτο, ἀπὸ πυρῆς καθίστατο λευκοτέρη.

Εἰς τὴν θάλαμον τοῦ Ζουδρέτου ὑπῆρχεν ἀναμμένον ἡδὴ φῶς, ἀλλὰ φῶς τι κόκκινον, αἱματωδες, ὁμοιάζον πρὸς φῶς ἔρι λύχνου ἀλλὰ πυρός. Κίνησαν ὅμως οὐδαμῶν ἤκουεν, οὔτε ἐμίλιαν, ἐλλ' ἐπεκράτει σιγὴ βαθυτάτη, παγερὰ καὶ, ἴστω τοῦ φωτός ἐκεῖνου, θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦ ὄμιου ἦτο μᾶλλον τάρως ἢ θάλαμος.

Ὁ Μίριος ἐπῆρεσεν ἡρέμα τὰ ὑποδήματά του, καὶ τὰ ἔθισεν ὑπὸ τὴν κλίνην του.

Μετὰ τινὰ λεπτά, ἀκούει τὴν κάτω θύραν ἀνοιγομένην· βῆμα δὲ ἀνδρός, βῆμα βαρὸν καὶ ταχύ, ἀνέδη τὴν κλίμακα καὶ διήλθεν ὄλον τὸν διάδρομον. Ἐνοιχθῆ δ' ἐπειτα τὸ κλειθρον τῆς θύρας τοῦ Ζουδρέτου μετὰ κρέτου. Ἦτον ὁ Ζουδρέτης αὐτός.

Πάρχιστα ἠγέρθησαν παντοῦαι φωναί. Ὅλη ἡ οἰκογένεια εὐρίσκειτο εἰς τὸ κατακηχηθὲν τῆς, ἀλλ' ἐσίγα ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ οἰκοδεσπότου, καθὼς οἱ λυκιδεῖς ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ λύκου.

— Εἶμ' ἐγὼ εἶπεν ὁ Ζουδρέτης.

— Καλὴσπερα, παπάκη ἢ ἀνέκραξαν αἱ θυγατέρες.

— Αἰ, τι ναι, ἡρώτησεν ἡ μήτηρ.

— Ὅλα ράστη, ἀπηντήσεν ὁ Ζουδρέτης· μόνον κονταυ νὰ χίσω τὰ πόδια μου ἀπὸ τὸ κρύο. Ἄ, καλὰ ἔατμες καὶ σὺ κ' ἐνόθησες. Εἶπε νὰ ἀνάγα, νὰ τοῦ ἐμπνεύσωμεν ἐμπιστοσύνην κατ' ἀρχαίς. Μὴ λημονησῆς τὸ σου εἶτα. Καθὼς σου εἶπα νὰ φερθῆς.

— Αἰ, αὐτό, μείνε ἡσυχος.

— Σὺ το λεγω, ἐπειδὴ... εἶπεν ὁ Ζουδρέτης. Ἄλλὰ ἐν ἔτε-
λείωσι τῆς φωνῆς. Ὁ Μίριος τὸν ἤκουσεν ἀποθίσσαντο βῆμα τι
πρᾶγμα ἐπὶ τῆς τραπεζῆς· τὸν ἐγχεστὴν ἴσως, ὃν ἤγορασε.

— Τί ἤθελα νὰ σοῦ εἰπῶ, ὑπέλαβεν ὁ Ζονδρέτης· ἔραγεν ἐδῶ κἀνεὶς;

— Ναί· τρεῖς πατάταις ἔψηρα μεγάλας, ἀροῦ καὶ ἦταν ἡ φωτιά ἀναμμένη, καὶ ταῖς ἐρίγαμεν μὲ τὸ ἄλας.

— Αὔριον, αὔριον νὰ ἰδῆτε! αὔριον θὰ πᾶμε ὅλοι μαζὺ νὰ γευματίσωμεν. Μία πάπια θὰ παραγγείλω, μ' ὅλα τῆς τὰ παραρτήματα. Θὰ δειπνήσετε ὡς ὁ Κάρλος ὁ Ι΄. Πᾶν καλὰ ὄλα.

Καὶ χαμηλώσας τὴν φωνήν.

— Ἡ ποντικοπαγίδα, προσέθεσεν, εἶνε στημένη, ἐτοιμη. Καὶ οἱ γάτοι εἰν' ἐκεῖ μέσα μὲ τ' αὐτιά τετωμένα.

Χαμηλώσας δ' ἔτι μᾶλλον τὴν φωνήν :

— Βάλε το αὐτό, εἶπεν, εἰς τὴν φωτιά, νὰ πυρῶσῃ καλὰ.

Ὁ Μάριος ἤκουσε θόρυβον ἀνθρώπων σαλευσμένων διὰ πθράγγας ἢ ἄλλου τινὸς ἐργαλείου σιδηροῦ, ὁ δὲ Ζονδρέτης ἐξηκολούθησε λέγων.

— Ἐθῆδες εἰς τοὺς στροφεῖς τῆς θύρας ἀλειμμα διὰ νὰ μὴν τρίξουν;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ.

— Τί ὥρα εἶνε τώρα;

— Κοντεύουν ἔξῃ ὥραις· ἤκουσα τὸ ὠρολόγι· τῆς ἐκκλησίας κ' ἐσήμεινε πέντε καὶ μισή.

— Ὅπου καὶ ἂν ἦτε θὰ φωνῆ, εἶπεν ὁ Ζονδρέτης· εἶνε ἀνάγκη νὰ πᾶν αὐταὶ νὰ βαλθοῦν νὰ παραφυλάγουν. Ἐλᾶτε σεῖς ἐδῶ· ἀκούετε.

Ὁ Ζονδρέτης ταῖς ὠμίλησε κρυφίως· ἤκουσθη μόνον ὁ ψιθυρισμὸς τῆς φωνῆς του· ἔπειτ' αὖ εἶπεν.

— Ἡ κυρὰ Πανώρηξ ἔφυγε;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ.

— Εἶσαι βέβαιη πὼς μέσα εἰς τοῦ γειτονικοῦ οἴκου εἶνε κἀνεὶς;

— Ἐλεγε σημερα ὅλα τῆς ἡμέρας, καὶ αὐτὴ ἡ ὥρα εἶνε, καθὼς ἔσθραις, ἡ ὥρα ὅπου ἔπρεπε νὰ δειπνῆ.

— Εἶσαι βέβαιη;

— Ναί.

— 'Οπισσώποτε, είπαν ὁ Ζονδρέτης, δὲν θὰ κάμωμεν ἄσχημα νὰ ἴπαγγ, κἀνεὸς μαρ νὰ ἰδῆ εἰς τὴν κάμαρὴν του, μὴν τόγγη καὶ εἶνε μέσα. Κόγγη, πᾶρε τὸ λυγγᾶρι καὶ ἴγγηαινε, μία στιγμὴ, νὰ ἰδῆς.

'Ο Μάριος ἔπισεν ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν γονάτων του, καὶ ἡσύχως ὠλίσθησεν ὑπὸ τὴν κλίνην του. Μόλις ἐκρύβη οὕτω, καὶ εἶδε φῶς διὰ τῶν ρυγγάδων τῆς θύρας του.

— Παπά! ἀνέκραξε μία φωνή, δὲν εἶνε μέσα.

'Ο Μάριος ἀνεγγώρισε τὴν φωνὴν τῆς πρεσβυτέρας τῶν θυγατέρων.

— 'Εμβῆκες μέσα νὰ ἰδῆς; ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

— 'Οχι, ἀλλ' ἔχει ἀρημένο τὸ κλειδὸν του ἀπ' ἔξω, εἰς τὴν κλειδαριά, καθὼς τὸ ἀρίνει, ὅταν παγγαίγη ἔξω.

— Ἄς ἦνε, ἔμδα, κελου κακού, νὰ ἰδῆς.

'Η θύρα ἠγγείχθη, καὶ ὁ Μάριος εἶδεν εἰσελθούσαν τφόντι τὴν πρεσβυτέραν θυγατέρα τοῦ Ζονδρέτου, κρατούσαν τὸν λύγγον εἰς τὴν χεῖρά της. Ἦτο δὲ καθὼς καὶ κατ' ἐκείνην τὴν πρῶταν ἀπαισιωτέρα μάλλιστα εἰς ἐκείνο τὸ φῶς.

'Η καρδία τοῦ Μαρῖου ἐπαλλεν, ἀλλ' ἡ κόγγη τοῦ Ζονδρέτου κατηγγύθη πρὸς τὸν καθρέπτην, ὅστις ἐκρέματο εἰς τὸν τοῖγγον, πλησιον τῆς κλίνης του, καὶ ὕψωθεῖσα ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν ποδῶν παρετήρησεν ἐντὸς τοῦ κατόπτρου τὴν μορφήν της. Εἰς τὸν γειτονικὸν θάλαμον, ἡκούοντο ἐν τούτοις ἀνακατωμένα σιδηρᾶ πράγγματα.

'Η θυγάτηρ τοῦ Ζονδρέτου ἐστίλθωσε τὴν κόγγην της διὰ τῆς παλάμης καὶ, μεδιῶσα συγγρόως πρὸς τὸν καθρέπτην, ὑπεντοθύρουσε διὰ τῆς ρυγγισμένης καὶ πεθόμου φωνῆς της ἐν ἄσχημα οὐ ἡ τελευταία στροφή εἶγγεν οὕτω:

— Μὰ τί, νὰ εἰπῶ ποῦ ἦ χαρᾶς
τοῦν κόσμον εἰν' ὀλίγγαις.

'Ἄλλ' ὁ Μάριος ἐν τούτοις ἔτρεμει τῶ ἐραίνεται ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἀκούσῃ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ζονδρέτου τὴν ἀναπνεύσιν του.

'Ἐστράφη ἔπειτα ἡ κόγγη πρὸς τὸ παράθυρον καὶ κύψασα ἔξω.

— Οὐρ, εἶπε, τί ἄσχημα εἶνε τὰ Παρίσια, με αὐτὸ τὸ ἄσπρο του τὸ ὑποκάμισο!

Ἀπέσωσ ἠνοίχθη ἡ θύρα τοῦ θαλάμου διαίως καὶ ἐφάνησαν
 ἔξωθεν αὐτῆς τρεῖς ἄλλοι μὲν βλούζας κινᾶς καὶ προωπεῖα
 χάρσινα μελανὰ. (Σιλ. 1021).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 126

Πάλιν δ' επανεληθούσα εις τον καθρέπτην απέτεινε νέους προς αυτον μωρασμούς, πολυμόρφως εγκατοπτριζομένη.

— Αϊ ! κρῖζει προς αυτήν ο πατήρ της εκ του θύματός των, τι κάθες' εκεί μέσα και κάμνεις ;

— Κυττάζω κάτω από τὸ κρεβάτι και από τῆς καθέκλις, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, ἐξακολοθούσα να διορθώνῃ τὴν κόμην της. Δεν εἶνε κανεῖς.

— Μωρὴ, χαμένο κουροῦπι, ἐβρυγήθη ὁ πατήρ. Ἐδῶ γλίγωρα ! τί στέχεις και περνᾷ ἡ ὥρα ;

— Νά με ! νά με ! ἀπήνητησεν ἡ κόρη. Δὲν ἔχει κανεῖς μιᾶς στιγμῆς καιρο νά ξύσῃ τὸ δόντι του.

Και πάλιν ἐξηκολούθησε τὸ ἄσμά της.

Φεύγεις, τρέχεις κατόπιν τῆς δούλης

και μ' ἀρίνεις ἐμὲ μοναχῆ,

μὰ ἡ καρδιά μου κύτῃ τὸ ἡξέυρει

πόσον τρέχει κατόπ' ἡ πτωχῆ.

Ἐρριψε δὲ και τελευταῖον βλέμμα εις τον καθρέπτην, ἐξῆλθε και ἐκλείσε πάλιν τὴν θύραν ὀπίσω της.

Μετὰ μίαν στιγμῆν, ἤκουεν ὁ Μάριος τοὺς γομνοὺς πόδας τῶν δύο κορῶν βελίζοντας εις τον διαδῶρον, και τὴν φωνὴν τοῦ Ζουόρτζου, κρῖζοντας προς αὐτάς.

— Προσέχετε σεῖς ! ἡ μία ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τοῦ ὄρμου νά βλέπη, και ἡ ἄλλη ἀπὸ τὸ ἄλλο. Και τὸ μάτι σας νά τὸ ἔχετε πάντα εις τὴν θύρα τοῦ σπητιοῦ και τὸ παραμικρὸ ἂν εἶῃτε, εὐθὺς ἐδῶ νά τρέξετε μὲ τὰ τέσσαρα ! Τὸ κλειδὸ τὸ ἔχετε διὰ ν' ἀνοίξετε.

Ἡ προσβυτέρα τῶν θυγατέρων εἶπε τότε μεμφμοίρως

— Νά παραμυνώμεν ἔτσι ζυπόλυτες μέσα εις τὸ χιόνι !

— Αὐριον θὰ ἔχετε κίτρινα μεταξωτὰ ὑποδηματάκια, εἶπεν ὁ πατήρ.

Αἱ κόραι κατέβησαν τὴν κλίμακα, και ὁ αὐτοσ της κλεισθεῖσθε θύρα; ἀνῆγγειλεν ὅτι ἐξῆλθον εις τον ὄρμου.

Ἄλλος πλέον δὲν ἔμεινεν εις τὴν οἰκίαν εἰμὴ ὁ Μάριος και ὁ Ζου-

δρέτης μετὰ τῆς γυναικός· ἴσως καὶ τὰ μυστηριώδη ἐκεῖνα ὄντα, ἅτινα ὁ Μάριος εἶχε διακρίνει ἀμυδρῶς ὀπίσθεν τῆς θύρας τοῦ ἀκατοικήτου ὄωματου.

ΙΖ'.

Εἰς τί ἐχρησίμευσε τὸ πεντάφθαγγικόν τοῦ Μαρίου.

Ὁ Μάριος ἔκρινεν ὡς ἀρμοδίαν τὴν ὥραν νὰ ἐπιναλάθῃ τὴν θέσιν τοῦ ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς. Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ καὶ μετὰ τὴν νεανικὴν τοῦ εὐκαμψίαν ἀνῆλθε καὶ καὶ εὐρέθη πλησίον τῆς ὀπῆς τοῦ σκινιδώματος.

Παρατηρεῖ. Ὁ θάλαμος τοῦ Ζινδρέτου εἶχεν ἀπαισίαν ὄψιν· ὅν ἐφώτιζεν αὐτὸν μόνον τὸ ἀναμμένον κηροπήγιον, ἀλλὰ κυρίως ἡ ἀναλαμπή, πολλῶν ἀνθράκων οἵτινες ἔκαιον ἐντὸς τοῦ πυράνου, τεθειμέ-
νου ἐν τῇ ἐστίᾳ.

Ἐντὸς τῆς φλογός, διακρίνετο τὸ σιδηροῦν ἐργαλεῖον τὸ ὅποιον εἶχεν ἀγοράσει ὁ Ζινδρέτης πρὸ τινων ὥρων, εἰς γωνίαν δὲ τινα, πλησίον τῆς θύρας, ἔκειτο δύο μαῦροι σωροί, ὁ μὲν ἐκ σχοινίων, ὁ δὲ ἐκ σιδήρων. Πρὸς τὸν ἀγνοοῦντα τί παρεσκευάζετο, ταῦτα πάντα ἠδύνατο νὰ ριπῶσι καὶ ἀποτρόπαια μὲν, ἀλλὰ καὶ ἀπλούστατα.

Ἡ τρίγωνη οὕτω φωτίζομένη ὠμοίαζε μᾶλλον πρὸς σιδηροεργεῖον ἢ πρὸς στόμα ᾄδου· ἀλλ' ὁ Ζινδρέτης, ἐν τῇ λάμπει ἐκεῖνη ἐφαίνετο μᾶλλον ὡς θαύμα ἢ ὡς σιδηροεργός. Τόση δὲ θερμότης προήγατο ἀπὸ τοῦ πυράνου, ὥστε τὸ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου ἱσταμένον ἀλειμματοκήριον ἐτήκετο ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου. Ἐπὶ τῆς ἐστίας ἐν κλειποράναρον χαλκῶν, ἀντάξιον Διογένης ἀποδάντης Φυσικῆ. (1)

(1) Σ. Μ. Διαδότης· ἀρχηγὸς λωπαστικῆς συμμορίας ἐν Περσείῳ, ὅστις ὑπέστη συλληφθεὶς τὸν ἐκ τροχῶν θάνατον.

Ἡ ἐξάτμισις τῶν δυσωδῶν ἀερίων τῆς ἀνθρακίης τοῦ πυράνου, τοποθετημένου παρὰ τὴν ἐστίαν, πλησίον ἐσβεσμένων τῶν ὀυλῶν, ἐξήρχετο διὰ τοῦ σωλήνος τῆς καπνοδόχου καὶ τούτου ἕνεκα ἐν ἀνέοιδεν ὁσμὴν βαρείαν.

Ἡ σελήνη εἰσδύουσα διὰ τῶν ὀυλῶν τοῦ παραθύρου ἤπλου τὴν λευκότητα τοῦ φωτός τῆς ἐπὶ τοῦ πορφυροῦ ἐκείνου φλογίσματος τοῦ καταγωγίου.

Ὁ Μάριος διεῖδεν εἰς τὴν σύμπτωσιν ταύτην θεῖον ἐδάτυλον, μεθερμηγύσας τὸν συνδυασμὸν τούτου σεληναίου φωτός καὶ πορφυροῦ φλογίσματος, ὡς καθόπτεισιν τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μοχθηρῶν ἐπιγείων διαλογισμῶν.

Τὸ χρυσοφόγον τοῦ Ζονδρέτου, ὡς ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται, ἦτο τὸ παλιόσπητρο Κάρικα, μοναδικὸν ὡς τύπος χειρουργῶν καὶ ἀνομημάτων, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ κατάλληλον πρὸς συγκάλυψιν ἀνοσιουργήματος.

Ἦτο ὁ μᾶλλον ἀποκέντρος θάλαμος, τῆς μᾶλλον ἀποκέντρον οἰκίας τῆς μᾶλλον ἀποκέντρον παρισινής λεωφόρου.

Ἐὰν ἐν ἐγίνωσκεν ἡ ἀνθρωπότης τί ἐστὶν ἐνέδρα, τί ἐστὶ παγίς, ἐκεῖ μέσα ἠδύνατο νὰ τὴν ἐπινοήσῃ.

Ὁλόκληρος ἡ πυκνότης οἰκίας καὶ πληθεὺς ἀκατοικήτων θαλάμων ἐχώριζον τὴν τρώγλην ταύτην ἀπὸ τῆς λεωφόρου καὶ τοῦ μοναδικοῦ παραθύρου.

Ὁ Ζονδρέτης εἶχεν ἀνάψει τὴν πίπαν του καὶ ἐκάπνιζε καθήμενος εἰς τὸ τρυπημένον κίθισμα.

Ἡ σύζυγος τῷ ὠμίλει κρυφίως.

Ἐἶν ὁ Μάριος ἦτο Οἰκιάδης ἢ ἄλλος τις ἐκ τῶν εἰς πᾶσαν περίστασιν γελῶντων, θὰ ἐξερρηγνυτο εἰς ἐμμηρικούς γέλωτας ἐπὶ τῇ θέῃ τῆς Ζονδρέτης, περιβιβλημένης τὰ φορέματα ἐν οἷς ἰδὼν αὐτὴν ὁ σύζυγος, τὴν εἶχεν εἰπεῖ προηγουμένως « Ἄ ! καλὰ ἔκαμες καὶ ἐνδύθηκες. Εἶνε χρεῖα νὰ τοῦ ἐμπνεύσωμεν ἐμπιστοσύνην ! » Ἐρῶρι· λοιπὸν μέλαν καπελλίνον ἔχον μεγάλα πτερὰ, καὶ μέγα τι περιώριον, κατερχόμενον μέχρι τῶν ποδῶν τῆς, καὶ πίδαλα ἀνδρικά. Ὁ Ζονδρέτης ἔρῶρι· εἰσέτι τὸν ἐπινδύτην τοῦ κυρίου Λευκίου.

— Ἀληθινά ! λέγει· οὕτως εἶρας πρὸς τὴν γυναϊά σου. Αὐτό;

βέβαια θά ἔλθῃ μὲ ἀμάξι· ἀγοράσιον, ἐξ αἰτίας τοῦ καιροῦ. Ἄναψε τὸ φανάρι, πάρετο, καὶ κατέβη, νὰ στέκῃς ὀπίσω τῆς κάτω θύρας· ὅταν ἀκούσῃς τὸ ἀμάξι· νὰ σταθῇ, ἀνοίγεις ἀμέσως, καὶ τοῦ φέγγει· ν' ἀναβῇ τὴν κλίμακα καὶ νὰ περάσῃ τὸν διάδρομον. Ἄφου ἔμβῃ ἐδῶ μέσα, καταβαίνεις πάλιν εἰθὺς, πληρώνεις τὸν ἀμαξῖ, καὶ τὸν στέλλεις νὰ πάγῃ εἰς τὴν δουλειά του.

— Καὶ χρήματα διὰ νὰ τὸν πληρώσω ; εἶπεν ἡ γυνή.

Ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ἔβη ὁ Ζωνδρέτης εἰς τὰ θυλάκια τῆς περισκελίδος του καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἓν πεντάρραχον.

— Αὐτὸ τί εἶνε ; ἀνέκραξεν ἡ Ἐριννός.

Ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀπεκρίθη ἡ Ζωνδρέτης.

— Εἶνε ὁ μονάρχης ὅπου ἔδωκε σήμερον τὸ πρῶτ' ὁ γείτονας. Ἐπὶ εἰς ὅμως τί ; θά χρειασθοῦν ἐδῶ καὶ δύο καθίσματα.

— Διατί ;

— Διὰ νὰ καθήσωμεν.

Ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀπεκρίθη ὁ Μάριος ὑπὸ φρίκης, ἀκούσας τὴν γυναικά του Ζωνδρέτου ἀπεκρισμένην ἰσχύως:

— Αὐτὸ εὐκολὰ διορθώνεται· πάγω μίαν στιγμὴ νὰ σοῦ φέρω τὰ καθίσματα τοῦ γείτονα.

Ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀπεκρίθη ὁ Μάριος εἰς τὸν διάδρομον.

Ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀπεκρίθη ὁ Μάριος εἰς τὸν διάδρομον, ἵνα τρέξῃ καὶ κρυβῇ ὑπὸ τὴν κλίνην του.

— Πάρε τὸ κερί, κρίζει ὁ Ζωνδρέτης.

— Δὲν χρειάζεται· πῶς θά ἠμπορέσω νὰ τὸ κρατῶ μὲ τὰ δύο καθίσματα εἰς τὰ χέρια ! Εἶπε φειγνύμενος.

Ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀπεκρίθη ὁ Μάριος ἤκουσε τὴν βαρεῖαν χεῖρα τῆς γυναικὸς τοῦ Ζωνδρέτου ζητοῦσαν ψιλαφῆσθαι ἐν τῷ σκότει· τὸ κλειδίον του. Ἡ θύρα τοῦ ἡνοίχθη. Ἐμεινεν εἰς τὴν θέσιν του ἀκίνητος ὡς στυλός.

Ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀπεκρίθη ὁ Μάριος εἰς τὸν διάδρομον, ἀλλ' εὐτυχῶς ἐνῶ τὸ φῶς τῆς σελήνης, εἰσόδον διὰ τοῦ παραθύρου, προσέβαλλε τοὺς ὀφθαλμούς της, ὁ τοῦχος, εἰς ὃν ὁ Μάριος ἐστηρίζετο, ἔμενεν εἰς τὴν σκιάν.

Ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀπεκρίθη ὁ Μάριος εἰς τὸν διάδρομον, ἀλλ' εὐτυχῶς ἐνῶ τὸ φῶς τῆς σελήνης, εἰσόδον διὰ τοῦ παραθύρου, προσέβαλλε τοὺς ὀφθαλμούς της, ὁ τοῦχος, εἰς ὃν ὁ Μάριος ἐστηρίζετο, ἔμενεν εἰς τὴν σκιάν.

Ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀπεκρίθη ὁ Μάριος εἰς τὸν διάδρομον, ἀλλ' εὐτυχῶς ἐνῶ τὸ φῶς τῆς σελήνης, εἰσόδον διὰ τοῦ παραθύρου, προσέβαλλε τοὺς ὀφθαλμούς της, ὁ τοῦχος, εἰς ὃν ὁ Μάριος ἐστηρίζετο, ἔμενεν εἰς τὴν σκιάν.

— Νά, λάβε τὰ δύο καθίσματα, εἶπεν ἡ Ἐριννὺς εἰσιλθοῦσα εἰς τὸ ἄντρον τῆς.

— Λάβε καὶ σὺ τὸ φανάρι, εἶπεν ὁ σύζυγος καὶ κατέβη ἄγλιγωρα.

Καὶ αὕτη μὲν ὑπήκουσεν, ἔμεινε δὲ ὁ Ζονδρέτης μόνος. Ἔθεσε τὰ δύο καθίσματα ἀμφοτέρωθεν τοῦ τραπέζιου, ἔστρεψε τὸν ἐγκοπέα ἐντὸς τῶν ἀνθράκων τοῦ πυραύνου, ἔπειτα μετέβη εἰς τὴν γωνίαν, ὅπου ἔκειτο ὁ σωρὸς τῶν σχοινίων, καὶ ἔκυψεν ὡς θέλων νὰ ἐξετάσῃ τι.

Τότε μάλιστ' ὁ Μάριος διέκρινεν ὅτι ὁ σωρὸς ἐκεῖνος ἐσχηματιζέτο ὑπὸ σχοινίης κλίμακος, κάλλιστα κατεσκευασμένης, μετὰ βαθμίδων ξυλίνων, καὶ δύο σιδηρῶν ἀρπαγίων εἰς τὴν μίαν ἄκραν, ἵνα δι' αὐτῶν κρεμάζεται.

Ἡ κλίμαξ αὕτη, καὶ τινὰ βαρύτερα ἐργαλεῖα, ἀληθῆ ρόπολα σιδηρᾶ, κείμενα φύρδην μίγδην εἰς τὸν ὄπισθεν τῆς θύρας πολυποίκιλον ἄλλον σωρὸν, εἰς ἧσαν κατ' ἐκείνην τὴν πρῶτην εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Ζονδρέτου· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἐκκεκρίθησαν μετὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ Μαρίου· ὁ Μάριος τότε ὑπέθεσεν ὅτι ἦσαν ἐργαλεῖα τοῦ σιδηρουργοῦ.

Ἡ ἐστία καὶ τὸ τραπέζιον μετὰ τῶν δύο ἑδρῶν ἐκεῖνος ἀκριβῶς ἀπέναντί του. Τοῦ πυραύνου ἡ φλόξ εἶχε καταπέσει, καὶ μόνον τὸ φῶς τοῦ ἀλειμματοκηρίου ἐφώτιζε τὸ ἄντρον.

Τὸ πᾶν ἀπέπνεε προσδοκίαν ἀποτροπαίου κινδύνου. Ἡσθίνετό τις ὅτι φοβερόν τι ἐπηρειλείτο μετὰ τῶν τεσσάρων ἐλείνων τοίχων, ὅτι ἐπιτραίνετο ἡ ὑπονόμισσις τῆς Γαλλίας ὅλης, ὅτι ἐσφυρηλατεῖτο τῆς κακουργίας ὁ θρίαμβος.

Ὁ Ζονδρέτης ἀφῆκε τὴν πίπαν του νὰ σθεσθῇ, σύμπτωμα σοβαρὸν μεγάλης μερίμνης. Εἶχεν ἐπιτηδῆσαι καὶ καθῆσαι πλησίον τοῦ τραπέζιου. Ἐρραίνετο τυρβάζων καὶ ὀμίλων καθ' ἑαυτόν, ὅσοι συνέστα συνεχῶς τὰς ὀφρῦς καὶ ἤνοιγεν ἐνίοτε καὶ πάλιν ἔκαλει τὴν δεξιάν του χεῖρα, ὡς ἀποκρινόμενος εἰς τὰς τελευταίας συμβουλάς τοῦ Ἰωφεροῦ ἐσωτερικοῦ μονολόγου του.

Ἐν ταύτῃ τῇ θέσει, ἔστρεψε βιαίως πρὸς ἑαυτόν τὸ συρτάριον τοῦ τραπέζιου, ἔλαθεν ἐξ αὐτοῦ μίαν μάχαιραν μακράν, μαγεῖρον μάχαιραν, ἐδοκίμασεν ἐπὶ τοῦ ὄνυχός του, ἂν ἦτο κοπτερὴ ἀρκούντως καὶ πάλιν βιλῶν αὐτὴν εἰς τὸ συρτάριον τὸ ἔκλεισε.

Καὶ ὁ Μάριος τότε ἔλαθεν ἐν ἑκ τῶν πιστολίων ἀπὸ τοῦ δεξιῶ

κόλπου τῆς περισκελίδος του, καὶ ἀνεβίβασε τὸν λύκον τοῦ ὄπλου.

Ἄναβιθασθεὶς ὁ λύκος, ἔκαμῆ τινα κρότον ἠχηρὸν ὡς σπινθήρος, ἐν ἀκούσας ὁ Ζουδρέτης, ἀνεσηκώθη ἐπὶ τοῦ καθίσματός του.

— Ποιὸς εἶε ; ἀνέκραξε.

Ἡ Μάριος ἐκράτησε καὶ αὐτὴν τὴν ἀναπνοὴν του. Ὁ Ζουδρέτης ἔδωκεν ἀκράσιν πρὸς στιγμὴν, ἔπειτα δ' εἶπε γελάσας.

— Τί ἀνόητος εἶμαι ! Κινεῖνα σανίδι τοῦ τοίχου θά ἔτριξε.

Ὁ Μάριος ἐκράτησεν ἐν τῇ χειρὶ του τὸ πιστόλιον.

III.

Τὰ δύο καθίσματα τοῦ Μαρίου ἀντικρουστά.

Αἴφνης, ἤκουσθη μακρόθεν σκληρινεμένη μελαγχολικῶς ὦρα ἕκτη. Ὁ Ζουδρέτης ἐμέτρησε τοὺς κτύπους ἕνα πρὸς ἕνα, κινῶν ἐκάστοτε τὴν κεφαλὴν. Εἰς τὸν ἕκτον κτύπον, ἔσβεσε τὸ φῶς τοῦ ἀλειμματοκηρίου διὰ τῶν δακτύλων του. Ἐπειτα ἤρχισε νὰ περιπατῇ ἐν τῷ θαλάμῳ του, ἔδωκεν ἀκράσιν πρὸς τὸν διάδρομον, πάλιν περιπάτησε, καὶ πάλιν ἐστάθη καὶ ἠκρασθή.

— Μὴν τύχη καὶ ἔεν ἔλθῃ ; εἶπε.

Καὶ ἐπινέθων εἰς τὸ κάθισμά του ἐκίθησε.

Μόλις εἶχε καθίσει, καὶ ἔδῶ ἀνοίγεται ἡ θύρα του. Τὴν ἤνοιξεν ἡ σύζυγός του, ἥτις καὶ ἐστάθη ἔπειτα εἴω εἰς τὸν διάδρομον. Καὶ τότε, μετὰ προσποιημένου μορρασμοῦ ἀγρίου, μορρασμοῦ φωτισθέντος δι' ἀκτίνος ἥτις ἐωλιόθησεν ἀπὸ τινος τῶν ὀπῶν τοῦ κλεπτοφανόρου της :

— Καπιάσετε μέσα, κἀρε, εἶπεν ἡ Ἐρινος.

— Ὁρῶσατε, εὐαγγέλιε μου, ὀρίσατε μέσα προσέθησεν ὁ Ζουδρέτης σπεύσας ν' ἀναγεῖθῃ.

Παρουσιάσθη, δὲ ὁ κ. Λευκίας. Παρουσιάσθη, γαλιθαῖος, καὶ ὡς ἐκ τούτου σεβίσιμος ἀληθῶς. Ἀποθέσας, δὲ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου τέσσαρα χρυσᾶ εἰκοσάφρακα.

— Κύριε Λομαρίνη, εἶπε, σᾶς ἔφερα αὐτὰ διὰ τὸ ἐνοικίόν σας καὶ διὰ τὰς μᾶλλον κατεπειγούσας χρεῖσας σας καὶ ἀκολουθῶς πάλιν βλέπομεν.

— Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς τὸ ἀνταποδώσῃ, γενναῖέ μας εὐεργέτα! εἶπεν ὁ Ζονδρέτης. Πλησιουσαὶ δ' εὐθὺς πρὸς τὴν γυναῖκά του.

— Ἐδιώξες τὴν εἶπε, τὸ ἴμάξι του!

Ἡ γυνὴ ἔδραμε κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ σύζυγου τῆς, ποικιλοτρόπως περιποιημένου καὶ ἰδόντος κἀὐτὴν εἰς τὸν κ. Λευκίαν.

Ἐπιστρέψασα μετὰ μίαν στιγμὴν ἡ γυνὴ, τῷ εἶπεν εἰς τὸ εὖς.

— Ἐφυγε.

Ὡς ἐκ τοῦ πυκνοῦ στρώματος τῆς χεῖρος ἐπὶ τῆς λ.θοστρώτου ὄρου, οὐδ' ὅταν ἤλθε τὸ ὄχημα ἠκούσθη, οὐδ' ὅταν ἀπῆλθεν. Ἐπεκράτει δὲ ἄκρα σιγὴ καὶ ἡρεμία.

Ὁ κ. Λευκίας ἐν τούτοις εἶχε καθῆσει, καὶ ὁ Ζονδρέτης ὁμοίως εἰς τὴν ἀπέναντι καθέδραν. Τώρα, διὰ νὰ ἔχωμεν σαφεῖς εἰκόνα τῆς σκητῆς ἧτις ὁσονούπω πρόκειται νὰ ἐκτυλιχθῆ φαντασθῆτω ὁ ἀναγνώστης τὸ παγετώδες νυκτερινὸν ψῦχος, τὸ περὶ τὴν Σαλπετριέρην ἀπόκεντρα μέρη χιονοσκεπῆ, μαρμαίροντα εἰς τὸ σιληναῖον φῶς, ὡς γιγαντιαίων διαστάσεων σίβηρα, τὴν λάμπην τῶν φανῶν ρίπτουσαν ἐρυθρωπὸν τι φῶς ἐπὶ τῶν τρομακτικῶν ἐκείνων λεωφόρων καὶ τῶν μακρῶν ἐκ πετελῶν δεινροστοιχιῶν, οὐδένα διαβαίνοντα ἐκεῖθεν, οὐδὲ ψυχὴν ζῶσαν φαινομένην εἰς ἀπόστασις τετάρτου ὄρου, τὸ παληρόσπητο Κάρικα ἐν βαθυτάτῃ σιγῇ, φρέικη καὶ σκότει, τὸ παληρόσπητο ἐκεῖνο ἐν μέσῳ τῆς ἀγριωπῆς μοναζίας καὶ ἐν μέσῳ τῆς ζοφερᾶς τούτης κατοικίας, τότεν τὴν εὐρείαν τρώγλην τοῦ Ζονδρέτου ὑπὸ κηλίου φωτιζομένην καὶ παρυσπίζουσαν δύο ἀνδρας καθήμενους ἐμπροσθεν τραπέζιου, τὸν κ. Λευκίαν ἤσυγον, τὸν Ζονδρέτην ὑπομειδιῶντα καὶ ἀπαίσιον, τὴν σύζυγον τοῦ Ζονδρέτου, τὴν λύκαιναν ταύτην καὶ εἰς τὸν ὀπισθοδωμὸν τὸν Μαρτίνου ἀράστον, ὄρθιον ἐπὶ τῆς ἱματιοθήκης του, προσέχοντα καὶ εἰς τὴν ἐλαχίστην λέξιν, καὶ εἰς

τὸ ἐλάχιστον κίνημα, κρατοῦντα ἔτοιμον τὸ πιστόλιον, καὶ σφίγγοντα αὐτὸ ἐν τῇ χειρὶ του.

— Τὸν ἔχω εἰς τὴν ἐξουσίαν μου αὐτὸν τὸν ἴθλον, ἅμα θελήσω, ἔλεγε κατὰ νοῦν, αἰσθανόμενος, ὅτι ἡ ἀστυνομία ἐνηθρεύει αἰεὶ περὶξ, καὶ ὅτι μόνον τὸ σημεῖόν του περιέμενεν, ὅπως ἀπλώσῃ ἐπὶ τοῦ ἀλιτηρίου τὴν χειρὰ της.

Ἡλπιζεν ἄλλως τε ὁ Μάριος καὶ νὰ μάθῃ, τι ἐκ τῶν ὅσων τὸν ἐνδιέφερον, ἐκ τῆς βεβιασμένης ταύτης συναντήσεως τοῦ Ζουδρέτου μετὰ τοῦ κ. Λευκίου.

10'

Ἀνυσυχία ἀποτειναί.

Ὁ κ. Λευκίος ἅμα καθήσας, ἐστρεψὲς τοὺς ὀφθαλμούς, πρὸς τὰς δύο κενὰς κλίνας.

Πῶς εἶνε ἡ μερὴ σας μετὰ τὸ χεῖρ της τὸ πληγωμένον, ἠρώτησε.

— Κακά, ἀπεκρίθη ὁ Ζουδρέτης, μειδιῶν περιττώως καὶ εὐγνωμόνως· πολὺ κακά, ἀγαθὲ μου ἀφέντη. Ἡ ἀδελφὴ της ἡ μεγαλειότερη τὴν ἐπέθηκε εἰς τὸ νοσοκομεῖον, οἷά νὰ της ὀδέσῃ τὴν πληγὴν της. Τώρα, ἔπος καὶ ἂν ἦνε, θὰ ἔλθουν.

Ἡ κ. Λεμαρίνου μὲ φινετσι ὡσὺν καλλίτερα; ἠρώτησεν ὁ κ. Λευκίος, ρίψας τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τῆς ἀλλοκότου στολῆς τῆς γυναίκης τοῦ Ζουδρέτου, ἥτις, ὀρθίτι μετὰ τοῦ καὶ τῆς θύρας, καὶ ὡσανεὶ κρατοῦσα ἤδη τὴν ἐξόδον, τὸν ἴθλιπεν ἐτοιμοπόλεμος.

— Στέκει μετὰ τὴν ψυχὴ εἰς τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Ζουδρέτης. Ἀλλὰ τί νὰ σας εἰπῶ, σεβαστέ μοι κύριε! αὐτὴ ἡ γυναίκα εἶνε τόσο καρτερική! Δὲν εἶνε γυναίκα αὐτὴ εἶνε, μὴ συγχωρεῖτε, εἰδὲ!

Συγκινηθείσα ὑπὸ τοῦ ἐπαίνου τούτου ἤγγονή τοῦ Ζονδρέτου εἶπε μετ' αὐτορρασκείας κολακευομένου ἀνθρωπομόρφου τέρατος.

— ὦ ! κύριε Ζονδρέτη. Ἄρῳ εἶσαι τίσῃ καλὸς πρὸς ἐμὲ πάντοτε!

— Ζονδρέτη εἶπετε; ἠρώτησεν ὁ κ. Λευκίας· Λαμαρίνος, μὲ εἶπετε νομίζω ὅτι ὀνομάζεσθε!

— Λαμαρίνος, ναῖσκε· ἐπιλεγόμενος καὶ Ζονδρέτης! ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ ὁ σύζυγος.

— Ξεύρετε· μεταξύ των οἱ τεχνίται ἔχουν καὶ ἐπώνυμα.

Ρίψας δὲ πρὸς τὴν γυναικὰ του λαθραῖον βλέμμα ὀργῆς, ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τὸ ἐμρατικώτερον.

— Ἄ, ἀρεντικά! κἀὐτὸ δὲ εἶπε τὸ μόνον καλὸν ὅπου μᾶς εἶχε μείνει· ἡ ἀγάπη μεταξύ ἡμῶν καὶ τῆς γυναικὸς μου, καὶ ἡ ἀμοιβαία μεταξύ μας ὑπόληψις.

Εἶμεθα πολὺ κακότεχοι, καλέ μου κύριε, χέρια ἔχομε καὶ δουλειὰ καθήλου. Ἐχομε καρδιά, καὶ τίποτε ἀπὸ ἐργασία! Δὲ ξέρω πῶς ἡ κυβέρνησις θὰ τὰ σώξῃ, ἄλλὰ μὰ τὴν πίστιν μου, κύριε, δὲν εἶμαι ἐπαναστάτης οὔτε πειρατής, δὲν θελω τὸ κακό τῆς κυριῆς μου, ἐὰν ἦμου· στή θέσι τῶν ὑπουργῶν, σὲ ὀρρίζομαι εἰς τὸ ἱερώτερό μου, μὲ φαίνεται πῶς καλλίτερα θὰ πήγαιναν τὰ πράγματα. Παρίδειγμα τὰ κορίτσια μου ἠθέλησα νὰ τὰ μάθω νὰ κίμουν κουτιά χάρτινα. Μὰ θὰ μὲ πῆται: Πῶς στή φάμπρικα; Ναι, στή φάμπρικα γὰ ἓνα κομμάτι· ψωμί. Μεγίλη καταστραγῆ, ἐπάθιμε, καλέ μου χριστιανέ! Ἐξεπέσαμε, μὴν τὰ ρωτᾶς. Δὲν εἶμασταν ὅπως μᾶς βλέπετε. Εἶμασταν κ' ἐμεῖς μιὰ φορὰ. Ἄλλοίμονο! σήμερα δὲν μᾶς εἶμεινε τίποτα!

Ἄλλο δὲν μᾶς μένει παρά μία εἰκὼν εἰς ἐμὲ πολύτιμος, τὴν ὅποιαν ὅμως θὰ ἐπωλοῦσα, ἐπειδὴ εἶνε ἀνάγκη νὰ ζήσωμεν! ὅπως δὴποτε, πρέπει καὶ νὰ ζήσωμεν!

Ἐνῶ ὠμίλει ὁ Ζονδρέτης ἐπίτηδες ἀτίκτως καὶ χωρὶς νὰ χροῖσῃ τί ἐκ τῆς σκυθρωπῆς καὶ ἀλλοφρονούσης φυσιογνωμίας του, ὁ Μάριος ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ παρατήρησε πρὸς τὸ βάθος τοῦ θαλάμου ἄνθρωπον τινα, ὃν πρὶν δὲν εἶχεν ἰδοῖ. Τόσον ἡσυχῶς εἶχεν εἰσεέλθει ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὥστε οὐδ' ἠκούσθη νὰ τρίξῃσι τῆς ὄρας οἱ στροφεῖς.

Ἐφ' ἑνὲς ἐσωκάρδιον ἰσχυρὸν, πεμπόλαιον, τετριμμένον, κατεσπιλωμένον, διάτρητον εἰς πᾶσαν πτυχὴν καὶ πλατεῖαν περισκελίδα ἐκ βελούδου βαμβακίνου καὶ ζυλοπάπουσα· χιτῶνα, ὅχι τὸν πράχηνον εἶχε γυμνόν, τοὺς βραχίονας γυμνοὺς καὶ σχεδιαγραφημένους, τὸ πρόσωπον μελανωμένον. Εἶχε καθήσει ἐν σιωπῇ ἐπὶ τῆς πλησιεστέρης κλίνης, μ' ἐστραυρωμένας τὰς χεῖρας, καὶ ἐπιπρὸς ἕστατο ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἡ γυνὴ τοῦ Ζουδρέτου, μόλις διεκρίνετο ἐντὸς τῆς σκιάς.

Ἄλλὰ συγχρόνως μετὰ τοῦ Μορίου, ὡς ἐκ τῆς μαγνητικῆς ἐκείνης προαισθήσεως, ἥτις εἶδοσφι τὴν ὄρασιν, εἶχε στραφῆ καὶ ὁ κ. Λευκίας καὶ εἶδε τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν μετὰ τινος ἀπορίας· τοῦτο δὲν διέφυγε τοῦ Ζουδρέτου τὴν προσοχὴν.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Ζουδρέτης, τὸν ἐπειούστην σὺ παρατηρεῖτε; δὲν μοῦ στέκει τόσον κακά.

— Τί ἄνθρωπος εἶν' ἐκεῖνος ἐκεῖ; ἤρώτησεν ὁ κ. Λευκίας.

— Ποῖος; ἂ! εἶπεν ὁ Ζουδρέτης, εἶναι ἕνας γείτονάς μου. Τίποτε, μὴ εἶδετε καμμίαν προσοχὴν.

Ὁ γείτων εἶχε παρτόξον ὄψιν, ἀλλ' ὄμως εἰς τὴν συνοικίαν ἐκείνην τῶν Παρισίων ὑπάρχουσι πολλὰ ἐργαστάσια χημικῶν προϊόντων, ὥστε δὲν εἶνε διόλου σπάνιον τὸ νὰ βλέπῃ τις ἐκεῖσε ἐργάται, ὧν τὸ πρόσωπον φαίνεται μελανωμένον ἐκ τῶν καμνίων.

— Μὲ συγχωρεῖτε ὅτι σᾶς διέκοψα, ὑπέλαθεν ὁ κ. Λευκίας, οὐδὲν κακὸν εἰσέτι ὑποπτεῖσθε. Μ' εἰλέγετε λοιπόν, κύριε Λευκίαν;

— Σᾶς ἔλεγα, σεβαστέ μοι ἀφέντη, εἶπεν ὁ Ζουδρέτης, στηριχθεὶς εἰς τὸ τραπέζιον ἐπὶ τῶν ἀγκύλων του, καὶ παρατηρῶν τρυφερώς τὸν κ. Λευκίαν, διὰ βλεμμάτων βραχέων, ὡς ἔλεγα ὅτι ἔχων νὰ πωλήσω μίαν εἰκόνα.

Ἐκδόθη ἐν τούτοις εἰς τὴν θύραν ἰλαφρὸς τις θόρυβος. Καὶ ἰδοὺ εἰσῆλθε δεύτερος ἄνθρωπος, καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ αὐτός, ἀπικθὲν τῆς γυναικὸς τοῦ Ζουδρέτου. Καὶ αὐτός, καθὼς ὁ πρῶτος, εἶχε γυμνοὺς τοὺς βραχίονας καὶ μελανωμένην τὴν μερσὴν.

Καίτοι ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἰσέδωσεν ἐντὸς τοῦ θαλάμου ὡς ἄλλο, δὲν διέφυγεν ὄμως τὴν ὄρασιν τοῦ κ. Λευκίου.

— Τὴ δουλειά σας ἀφέντη, εἶπεν ὁ Ζονδρέτης. Ἐἶνε ἄνθρωποι τοῦ σπητιοῦ. Σᾶς ἔλεγα λοιπόν, ὅτι μοῦ ἔμεινε μία εἰκὼν πολύτιμος... Ἰδοῦ, κύριέ μου, κ ττάξτετε..

Καὶ ἐγερθεῖς, ἐπορεύθη εἰς μίαν γωνίαν καὶ ἔλαβε σανίδα τινά, ἣν στρέψας, ἐστήριξεν εἰς τὸν τοῖχον. Ἐπὶ τῆς σανίδος ταύτης ὑπῆρχε ζωγραφία τις, σκαῖά ὅμως καὶ βάλανους, ὡς ἀπὸ χειρὸς, ὄχι ζωγράφου, ἀλλὰ βραχίως, καὶ τοῦτου ἀνεπιτηδείου. Ὁ Μάριος δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τί παρίστα ἡ εἰκὼν αὕτη, ἐπειδὴ ἴστωτο ἐν τῷ μεταξύ ἡ τοῦ Ζονδρέτου σύζυγος.

— Τί εἶνε αὐτό; ἠρώτησεν ὁ κ. Λευκίας.

— Ἔργον ἐνὸς ζωγράφου ἐξακουστοῦ, ἰφέντη· μία εἰκὼν ἀνεκτίμητος. Τὴν ἔχω πολύτιμον ὡσὰν τὰ μῦτιά μου, ὡσὰν τὰ παιδιὰ μου! Μοῦ ἀνακαλεῖ ἀναμνήσεις, σεβαστέ μοι κύριε! Πλὴν, καθὼς σᾶς εἶπα, εἰς ἀνάγκη, τὴν εἶδω πλέον... σᾶς ἔδωσα τὸν λόγον μου!

Τὸ βλέμμα τοῦ κ. Λευκίου, εἴτε τυχαίως, εἴτε ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἀνησύχει, περιεργαζόμενος τὴν εἰκὼνα, προέβη πρὸς τὸ βῆθος τοῦ ὀμματίου, ὅπου οἱ ὀπποῦτοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, ἀντὶ ὧς ἦσαν τῶρα τέσσαρες, οἱ μὲν τρεῖς καθήμενοι ἐπὶ τῆς κλίνης, ὁ δὲ τέταρτος ἰστάμενος πλησίον τῆς θύρας· ἀκίνητοι καὶ εἰ τέσσαρες, γυμνοὶ τοὺς βραχίονας καὶ ἡμαυρωμένοι.

Ἐξ τῶν ἐπὶ τῆς κλίνης καθημένων ἐστηρίζετο εἰς τὸν τοῖχον, κλειστοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς κοιμώμενος. Οὗτος ἦτο γέρων, ἡ λευκὴ τοῦ κόμης μετὰ τοῦ ἡμαυρωμένου προσώπου παρίστων τι ἀκρίσιον. Οἱ ἄλλοι ἔτεροι ἐφαίνοντο νέοι· ὁ μὲν, μὲ γυναικίδα ὁ δὲ δασύμαλλος. Τινὲς αὐτῶν ἦσαν ἀνοπόδυτοι.

Ὁ Ζονδρέτης παρατήρησεν ὅτι τὸ ὄμμα τοῦ κ. Λευκίου προσηλοῦτο ἐπ' αὐτῶν.

— Εἶνε φίλοι, εἶπε. Τοὺς ἔχομεν γείτονας. Ἡ ὄψις των εἶνε, καθὼς τὴν βλέπετε, μαυρισμένη, ἐπειδὴ δουλεύουν εἰς τὰ κάρβουνα. Μὴν ἔχετε καμμίαν ἀνησυχίαν, ἀλλ' ἴδρατε ν' ἀγοράσετε, ἂν ἦνε πρέπον, αὐτὴν τὴν εἰκὼνα μου. Σᾶς τὴν εἶδω εὐθηνά. Πόσον τὴν ἐκτιμᾶτε, ἀφέντη, ἡ εὐγενία σας;

— Τί νὰ σᾶς εἰπῶ! ἀπήντησεν ὁ κ. Λευκίας, βλέπων τὸν Ζονδρέτην μεταξύ τῶν ὄντων ὀφθαλμῶν, ὡς ἄθροπος λαμβάνων μέτρα προφυλάξεως· αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶνε μία σανίδα ἐξ ἐκείνων τῶν ὁποῖαις καρ-

φώνουν ἄνω τῆς θύρας τῶν καπηλίων· ἕξω κ' ἐγώ; ὅ' ἀξίῳ ἴσως ἕως τρία φράγκα.

— Κρατεῖτε, ἀφέντη, ἐπάνω σας τὸ χαρτοφλάκιόν σας; ἤρώτησεν ὁ Ζονδρέτης ἐν ἠπιότητι· εὐχαριστοῦμαι ἂν μοῦ ὄωσ.τε... καὶ χίλια πεντακάσια φράγκα.

Ὁ κ. Λευκίας ἠγέρθη, ἐστῆριξε τὰ νῶτα του εἰς τὸν τοῖχον, καὶ περιέφερε τὸ βλέμμα του εἰς τὸ δωμάτιον. Ἀριστερῶθεν του εἶχε τὸν Ζονδρέτην, πρὸς τὸ παράθυρον δεξιῶθεν τὴν γυναῖκα τοῦ Ζονδρέτου καὶ τέσσαρας ἄνδρας, οἵτινες ἔμενον ἀκίνητοι, καὶ οὐδ' ἐφαίνοντο ὡς προσέχοντες εἰς αὐτόν. Ὁ Ζονδρέτης ἤρξατο νὰ τὸν ὁμιλή, εἰς τόνον θρηνώδη, τόσον ὥστε μᾶλλον ἤδύνατο ὁ κ. Λευκίας νὰ τὸν ἐκλάβῃ ὡς ἄνθρωπον ὅστις κατήντα φρενοβλαβῆς ἐκ τοῦ ἀπελπισμοῦ του.

— Ἄν δὲν μοῦ ἀγοράσετε, ἀφέντη, αὐτὴν τὴν εἰκόνα, ἔλεγεν ὁ Ζονδρέτης, ἐγὼ πρέπει νὰ πάρω τὰ ἴμάτια μου, νὰ πάγω νὰ πῶ εἰς τὸν ποταμόν, νὰ πνιγῶ. Προχθὴς ἐπῆγα μάλιστα. Ἐπῆγα πρὸς τὸ μέρος τοῦ γεφυριοῦ τῆς Δούστερλις. Ἦσαν εἰσιμοί!...

Αἰφνης τὸ πρόσωπον τοῦ Ζονδρέτου, ταῦτα λέγοντος θρηνώδως ἠλλοιώθη· ὁ ἐσβεσμένος ὀφθαλμὸς του ἠστραφεν· ὁ μικρὸς σωματός ἄνθρωπος ἀνεστηλώθη, καὶ κατέστη τὴν ὄψιν τρομερός, πρὸς ἄνω εἰς βῆμα πρὸς τὸν κ. Λευκίαν, καὶ διὰ φωνῆς τῶρα βροντώδους.

— Δὲν πρόκειται, ἐκραύγασε περὶ αὐτῶν ὄλων τῶν πραγμάτων! Μὲ γνωρίζεις; Καλὰ κούτταξί με, καλὰ!

Κ'.

Ἡ ἐνέδρα.

Ἀμέσως ἠνοιχθη ἡ θύρα τοῦ θαλάμου βιαίως καὶ ἐβίησαν ἕξωθεν αὐτῆς τρεῖς ἄλλοι μὲ βλοῦζας κυανῆς καὶ προσωπίδα χάρτινα μελανή.

Ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν ἦτον ἰσχνός, καὶ ἐκράτει μακρὸν ρόπαλον σιδηροκέφαλον· ὁ δὲ ἄλλος εἰς κολοσσός, μ' ἓνα πέλεκυν εἰς οὐτινος τὴν

λαβὴν ἐστηρίζετο· πέλεκυν ἱκανόν νά θανατώσῃ βούν· ὁ τρίτος ἀνὴρ εὐρύνωτος, οὐδ' ἰσχνός ὡς ὁ πρῶτος, οὐδὲ σωματώδης ὡς ὁ δεύτερος, ἐκράτει μέγα τι κλειδίον, κλαπὲν ἴσως ἀπὸ τῆς θύρας εἰρκτῆς τινος.

Τούτους περιέμενον, ὡς φαίνεται, ὁ Ζονδρέτης, μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς. Ἀποσταθεῖς λοιπὸν πρὸς τὸν πρῶτον, τὸν ἰσχνόν, ὅστις ἐκράτει ράβδον.

— Ἔτοιμα τὰ πάντα ; τὸν ἠρώτησεν ἐπιτροχάδην.

— Ναί.

— Ὁ Παρνασσός ποῦ εἶνε ;

— Ἐστάθηκε ὁ εὐμορφονίος, νά μιλή με τὴν κόρη σου.

— Μὴ ποίαν ἀπὸ τῆς δύο ;

— Μὴ τὴν μεγάλην.

— Εἶπε κάτω κἀνὴν ἡμάξ ;

— Ναί.

— Τὸ ἄλλο εἶνε ἔτοιμο ;

— Ἔτοιμο.

— Τί εἶδους ἄλογα ;

— Ἄλογα θαυμαστά.

— Περιμένει ἐκεῖ ὅπου εἶπα ;

— Ναί.

— Καλά, εἶπεν ὁ Ζονδρέτης.

Ὁ Λευαῖος ἦτον ὠχρότατος. Παρατήρει πάντα τὰ ἐν τῷ ἄντρῳ ἐκείνῳ, ὡς τις ἐννοῶν ἤρῃ ποῦ περιεπεσε καὶ περιέφερε τὴν κεφαλὴν του πρὸς ὅλους τοὺς περιστοιχιζόντας ἐκπληκτος, ἀλλ' οὐδόλως ἐφαινετο δευλιῶν· παρενέβηκε τὸ τραπέζιον ὡς πρὸ χειρὸν χερβάκιον μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνων, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὅστις πρὸ μιᾶς στιγμῆς εἶχε τὸ ἦθος ἀγαθοῦ γέροντος παρέστη διὰ μιᾶς ἀθλητικώτατος.

Ἐπέβησε τὸν ρωμαλεόν γρόνθον εἰς τὴν φάξιν τοῦ καθίσματός του μετὰ σθερεῖς τινος παρησίαι, ἰξίαις θαυμασμοῦ.

Ὅστις, ἀτρέμητος ἐνώπιον τοιοῦτου, κινδύνου, ἐφαίνετο ὡς ἀνήκων εἰς τὴν φάξιν ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες, δι' ἕν λόγον εἶνε γενναῖοι, διὰ τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ ἀγαθοί.

Ὁ πατὴρ γυναικὸς ἐρημέτης ἔην εἶνε πρὸς ἡμᾶς ἀλλότριος. Ὁ Μάριος εὐχρηστήθη ἐκ ταύτης τῆς στάσεως τοῦ ἀγνώστου.

Τρεῖς τῶν ἀνδρῶν οἵτινες ἐκείθεντο μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῆς κλίνης, πλη-

διάσαντες τότε πρὸς τὸν σωρὸν τῶν σιδήρων ἄτινα ἔκειντο χαμαί, ἔλαβον, ὁ μὲν μεγάλην τινὰ ψαλίδα, ἐξ ἐκείνων δι' ὧν κόπτονται τὰ μέταλλα, ὁ δὲ μίαν ἡλάγγραν, ὁ δὲ μίαν σφύραν, καὶ ἐστάθησαν εἰς τὴν θύραν καὶ αὐτοί. Μόνος ὁ γέρον ἐμεινεν ἐπὶ τῆς κλίνης· εἶχε δὲ τώρα ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ γυνὴ τοῦ Ζονδρέτου εἶχε καθήσει πλῆρῶν του.

Ὁ Μάριος εἶδεν ὅτι ἤγγιζεν ἡ στιγμή, ἵνα πυροβολήσῃ· ἔθεν ὕψωσε τὴν δεξιάν του πρὸς τὴν ὄροφὴν, ἑτοιμος.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ζονδρέτης, ἐπανελθὼν πρὸς τὸν κ. Λευκίαν, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸν διάλογόν του μετὰ τοῦ ραβδόχου ἐκείνου, ἀκομὴ δὲν μ' ἐγνώρισες;

— Ὁχι, ἀπήντησεν ὁ κ. Λευκίας ἀτενίσας πρὸς αὐτόν.

Ἐκυψε τότε ὁ Ζονδρέτης ἄνωθεν τοῦ κηρίου, καὶ ὡς θηρίον ἑτοιμῶς ἐκείμενον νὰ δαγκώσῃ.

— Δὲν μὲ λέν Λαμαρίνο, ἀνέκραξε· δὲν μὲ λέν Ζονδρέτη Θεραυδῆρο μὲ λέν! Εἶμαι ὁ ξινοδόχος τοῦ Μαμφερρέ.λ! Ἐκατάλαθε τώρα; Ὁ Θεναρδιέρος εἶμαι. Μ' ἐθυμώθηκες.

Ὁ κ. Λευκίας, ἐρυθριάσας ἑλαφρῶς ἀπήντησε ἀτάραχος καὶ μὲ τὸ συνήθη τῆς φωνῆς του τόνον:

— Διόλου.

Ὁ Μάριος δὲν ἤκουσε τὴν ἀπάντησιν ταυτην. Ἄλλ' ἄφ' ἧς στιγμῆς ἤκουσε τὸν Ζονδρέτην εἰπόντα «Θεναρδιέρο μὲ λέν», ἤρξατο νὰ τρέμῃ σύσσωμος, καὶ ἐστηρέθη εἰς τὸν τοῖχον, ὡς αἰσθηθεὶς διαπερασθεῖσαν ὑπὸ μαχαίρας τὴν καρδίαν του.

Κατεβίβασε λοιπὸν βραδέως τὴν χεῖρά του, ἧς ἦτο ἐτόιμη νὰ ἐκπυρροποιήσῃ, καὶ ὅταν ὁ Ζονδρέτης ἐπανελάθει, αὐτὸ ἐκατάλαθε τώρα; Θεναρδιέρος εἶμαι!» τὸσον παρελίθησαν οἱ δάκτυλοι τοῦ Μαρρίου, ὥστε παρ' ὀλίγον ἐπιπτε τὸ πιστόλιον ἐξ αὐτῶν.

Φανερώσας ὁ Ζονδρέτης τίς ἦτο, αὐδῶλος μὲν συνέκρινε τὸν κ. Λευκίαν, ἀλλὰ τὸν Μάριον τὸν παρεξέλασε. Τὸ ὄνομα Θεναρδιέρος τί ἦτο δι' αὐτὸν τὸν ὄνομα τοῦτο!

Ὁ Μάριος τὸ ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς καρδίας του, ὡς γεγραμμένον ἐντὸς τῆς διαθήκης τοῦ πατρὸς του! τὸ ἔβλεπεν ἐν τῷ βάθει τῆς διανοίας του, ἐν τῷ βάθει τῆς μνήμης του, ἐν τῇ ἱερῇ συστάσει ἑκείνῃ «Θε-

ναρδιέρος τις μου έτωσε τήν ζωήν. 'Εάν ποτε ο λόος μου άπαντήσει τόν άνθρωπον τούτον, ως τόν εύεργετήση όσον δύναται».

Ούτος λοιπόν ήτον ο Θεναρδιέρος, ο Ξενοδόχος του Μορφερμέιλ, ον επί τασούτον χρόνον ματαίως ανεζήτησε! Τόν εύρισκε ο' επί τέλους αλλά πώς! έμάνθανε συγχρόνως ότι ούτος ο σωτήρ του πατρός του ήτο ληστής, ήτο άλιτήριος.

Ο άνθρωπος ούτος, προς ον ο Μάριος διακαώς επεθύμει ν' άφοσιωθῆ, ήτον ανθρωπόμορφος τι τέρας. Ο λυτρωτής του συνταγματάρχου Πομμερσού παρισκεύαζε κακούργημα, ούτινος ον έβλεπε μόν εισέτι ο Μάριος εύκρινώς τό είδος, άλλ' άναμφιδόλως παρεμμερές προς δολοφονίαν.

Καί κατά τίνος, ω Θεέ! Ω, της ολεθρίας συμπτώσεως! ω, της πικράς ειρωνείας της τύχης! ο πατήρ τόν διέταττεν εκ του βάθους του φερίτρου νά πράξῃ, τι ήδύνατο ύπέρ του Θεναρδιέρου.

Τέσσαρα ήδη ήτη, άλλο ον είχε κατά νουν ο Μάριος, είμή πώς νά εκπληρώσῃ ταύτην τήν όφειλήν του πατρός του· καθ' ήν στιγμήν έκινείτο νά ειδοποιήσῃ τήν έξουσίαν όπως αυτη συλλάβῃ ένα κακούργον εν τῷ μέσω του εγκλήματός του, ή είμαρμένη ανεφώνει προς αυτόν, «Είνε ο Θεναρδιέρος».

Ηλθε τέλος ή ώρα νά πληρώσῃ τήν ζωήν του πατρός του εις αυτόν τόν άνθρωπον, ζωήν σωθείσαν εντός χαλάζης μύδρων επί του ήρωϊκού πεδίου του Βιτερλῶ, καί ωφείλει νά πληρώσῃ αὐτήν στέλλων εις τήν λαίμητόμον τόν σωτήρά της! Αὐτός έλεγε πάντοτε ότι, εάν ποτε ανεύρισκεν αυτόν τόν Θεναρδιέρον, θά επιπτεν εις τούς πόδας του· λοιπόν ιδού τόν ανεύρισκεν· άλλ' ωφείλε τώρα νά τόν παραδώσῃ εις τόν δήμιον.

Ο πατήρ τόν έλεγε· «Νά βοηθήσῃ τόν Θεναρδιέρον Ιν αυτός ο' ο λόος, άπεκρίνατο εις τήν σειπήν καί ίεράν ταύτην φωνήν, εξαφανίζων τόν Θεναρδιέρον!

Πώς νά δώσῃ εις τόν πατέρα του εντός του τάφου ταιούτο θέαμαϊάνθρωπων σώσαντα από του θανάτου αυτόν καί νυν άποκεχαλισμένον ένικα του υίου του, ένεκα του Μαρίου, εις ον έσύστησε τόν άνθρωπον τούτον!

Όποια χλεύη, νά φέρῃ τόσον καιρόν εντός του κόλπου του τας ύστάτας θελήσεις του πατρός του, γεγραμμένας δια της χειρός του αυτής, καί έπειτα νά πράξῃ φρικωδώς τό έναντιον.

'Αλλ' ἄρ' ἑτέρου νὰ τύχη αὐτόπτης μάρτυς τῆς φονικῆς ταύτης ἐνέδρας, καί νὰ μὴ τὴν ἐμποδίση; Πῶς ἠδύνατο νὰ ἐγκαταλείψῃ μὲν τὸ θῦμα, νὰ φρεισθῇ δὲ τοῦ φονέως! Ποῦ ἤκοοσθη νὰ εἶναι τις δεσμευμένος ἐξ εὐγνωμοσύνης ἀπέναντι τοιοῦτου ἀθλίου;

Ὁ Μάριος εὐρέθη εἰς ἄκραν ἀμηχανίαν. Τὸ πᾶν ἐξήρητο ἀπ' αὐτοῦ. Ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του πάντα τοῦ φοβεροῦ τούτου δράματος τὰ πρόσωπα ἐν ἀγνοίᾳ των.

Ἄν ἐπιπροβόλει ἐσώζετο ὁ κ. Λευκίας καὶ ἠφανίζετο ὁ Θεναρδαίερος; ἢ ἂν δὲν ἐπιπροβόλει ὁ κ. Λευκίας ἐθυσιάζετο, καί, τίς οἶδεν; ἴσως ὁ Θεναρδαίερος διέφραυγε. Πῶς νὰ πράξῃ; τί νὰ προκρίνη;

Τὸν ἐβραίνετο ὅτι ἤκουεν ἄρ' ἐνὸς μὲν τὴν Οὐρανίαν τοῦ κατεπέουσαν αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τῆς, ἄρ' ἑτέρου δὲ τὸν συνταγματάρχην Πομμεροῦ, συστήνοντα εἰς αὐτὸν τὸν Θεναρδαίερον.

Τὸν ἤρχετο νὰ τρελλαθῇ. Τὰ γόνατά του ἐκίμπτοντο· εὖτε καιρὸς τὸν ἔμενε νὰ σκεφθῇ ὠριμώτερον. Τὸ πρᾶγμα ἦτο κατεπεῖγον. Εὐρίσκετο ὡς ἐντὸς ἀνεμοστρόβιλου ὅστις τὸν ἀφῆραζε. Ἦλθεν εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ νὰ λιπευθῆται.

Ὁ Θεναρδαίερος ἐν τούτοις, Θεναρδαίερον θὰ λέγωμεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐξῆς, περιεφέρετο ἐντὸς τοῦ θαλάμου του ὡς παρὰ φερός ἐκ τοῦ θριᾶμβου.

Ἐλαθε βιαίως τὸ κρεῖον ἀπὸ τοῦ τραπέζιου καὶ τὸ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς ἐστίας· μετὰ τούτου ἄρραξε, ὥστε τὸ ἀναλευμένον μέρος αὐτοῦ ἐτινάχθη εἰς ψεκίδας ἐπὶ τοῦ τοίχου, καὶ παρ' ὀλίγον ἐσθόνετο ἢ θρυαλλί· ἔπειτα δ' ἐστράφη πρὸς τὸν κ. Λευκίαν φρικώδης τὴν ὄψιν, καὶ ἐξήμεσε πρὸς αὐτὸν τὰς λέξεις.

— Θὰ σὲ κάψω, θὰ σε καπνίσω, θὰ σὲ τσιγαρίσω, θὰ σὲ ψήσω στὸ σουβλί!

Περιφερόμενος δὲ θηρωδῶς.

— Ἄ! ἐξήκολούθησε λέγων· τέλος σὲ ἤρρα, φιλόνηρωπέ μου κύριε; ἀρέντη, κύρ μιλλιουνάριε, μὲ τὸν λιγῶμενος τὸν λιμά! ἀρέντη, κύρ γενναῖε ζωρητὰ κουκλῶν διὰ τὰ παιδιὰ. Ἄ, ἡ ἀρεντὰ σου ἐμένα δὲν μὲ γνωρίζεις! Ὅχι, δὲν εἶσαι σὺ ὅπου ἤλθες εἰς Μαδερμετίλ, εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μου, πρὸ ὀκτώ ἐτών, τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων, εἰς τὰ 1825! Δὲν εἶσαι σὺ ὅπου ἦπρες τὸ παιδί τῆς Φαντίνιας ἀπὸ τὸ σπῆτί μου! Τὴν Κορδαλίδι! Δὲν εἶσαι σὺ ὅπου

φορούσες μία ρεδιγγότα κιτρινωπή! και όπου κρατούσες εις τὰ χέρια, ένα δέμα με ρούχα, καθώς σήμερα τὸ πρωί, όταν ἦλθες εις τὸ σπῆτι μου!

Εἶδες, εἶδες, μωρή γυναῖκα; ἡ μανίαν ἔχει, ὡς φαίνεται, αὐτὸς ὁ ἐλεήμων ἄνθρωπος, νὰ κουβαλῇ εἰς τὰ σπῆτια δέματα γεμάτα ἀπὸ μάλλινας περικνημίδες. Μὴν τύχη καὶ πουλεῖς κίλτσες καὶ σκούφους εἰς τὸ ἐργαστήρι σου, ἄγριε ἄνθρωπε, καὶ θέλεις νὰ τὸ ἀδειάσης διδῶν εἰς τοὺς πτωχοὺς; Ἄ! δὲν με γνωρίζεις; Νὰ σὲ δεῖξω ἐγὼ, γέρο παιδοκλήρτη, νὰ με ροβερίζῃς ἄλλοτε, ἂν με ἴδῃς μέσα εἰς τὸ δάσος νὰ ἐρχωμαι ἐξοπίσω σου!

Ἐσιώπησε πρὸς στιγμήν ὡς εἰ ὠμίλει καθ' ἑαυτὸν. Ἡ λύσσα του ἐνόμιζες ὅτι ἐξεχύνετο ὡς ὁ Ροδανὸς ἐντὸς χάσματος. Καὶ συνεχίζων τρόπον τινά, τὸν φιλιππικόν του, ἐπληξε διὰ τοῦ γρόνθου τὸ τριπέζιον καὶ ἐφώνησε:

— Μὲ τῆς ἀλεπουδιῆς του.

Ἐπειτ ἀπροσέθεσεν:

— Ἐχει τὸν τρόπο καὶ σοῦ παρουσιάζεται σὰν ἀνάκι: ἡμερο, καλοκάγαθο! Μ' αὐτὸ καὶ με ἠπάτησε. Αὐτὸς εἶνε ἡ αἰτία ὅλης μου τῆς δυστυχίας.

Ἦλθες καὶ μοῦ ἔπηρες διὰ μόνον χίλις πεντακίσια φράγκα μίτ κέρη, πλουσίου πατρὸς παιδί, βέβαια, μία κέρη ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐβγαλα πολλά χρήματα, καὶ ἀκόμη θὰ ἔδωκαν καὶ ἄλλα, ὥστε νὰ ἔχω νὰ ζῶ εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴ! Τὴν Κορυδαλίδα αἰ; τὴν Κορυδαλίδα!

Ἦθελα, ὅσο κρατὶ μουπικες νῆταν φαρμάκι στὸ στόμα σου.

Ἐ! τώρα πῶς ἐγὼ ἔχω ὅλα τὰ αὐτοῦ. Σὺ εἶσαι σκουπίδι: τώρα ἔμπροστά μου, καὶ ἐγὼ γελῶ. Σοῦ τὸν ἐτσάκωσα. Τοῦ εἶπα πῶς εἶμαι ἠθοποιός, πῶς με λέν Λαμαρίνο, πῶς παρέστησα σὲ θεάτρα με τὴν τάδε καὶ τὴν δεῖνα μαμμυζίλα, ὅτι ὁ νοικοκύρης μου ἤθελε νὰ τοῦ πληρώσω τὸ νοῖκι! μου αὔριο 4 Φεβρουαρίου, καὶ οὔτε πρόσέξε καν ὅτι εἶνα: 8 Ἰανουαρίου καὶ ὄχι 4 Φεβρουαρίου. Τὸ χάχα! Ἄμ' αἰ! αὐτὰ τὰ τέσσαρα παλιολούζια πῶς μ' ἔφερε; Ὁ παλιάνθρωπος. Τὸ ἐλάχιστο νὰ τάκαμνε ἑκατὸ φράγκα! Καὶ τί γλυκομίλημα τοῦ σοῦ πῶγε ὁ ἀλιτηρὸς! Ἐγὼ γελοῦς ἀπὸ μέσα μου. Καλά, καλέ, πη-

γαινε τώρα, έλεγα με το νοῦ· σ' ἔχω στὰ νόγια μου. Τώρα σὲ γλύρω τὰ ποδάρια, τὸ βράδυ θὰ σὲ φάγω τὰ σηκότια !

Ὁ Θεναρδιέρος ἐσταμάτησεν. Ἦσθαινε. Τὸ στήθος του ἀνέπνεεν ὡς φουσητῆρ σιδηρουργείου

Τὸ βλέμμα -ου μεστόν μοχθηρίας ἀνθρωπαρίου καχεκτικῶς, ἀλλὰ σκληροτραχήλου καὶ ἀνάνδρου, κατορθώσαντος ἐπὶ τέλους νὰ κατασυντριψῆ, ἐκείνον τὸν ὁποῖον μέχρι τοῦδε ἐροεῖτο, ἐξυβρίσῃ, ὃ' ἐκείνον ὃν ἐκολάκευεν ὁ νάνος ἐπιθέτων τὴν πτέρναν του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Γολιάθ, ἔρμαιον θωδῆς ξεσχίζοντος τὰς σάρκας ἀσθενοῦς ταύρου ζῶντος μὲν ἀλλ' ἀκίνητοῦντος καὶ αἰσθανομένου τὰ δῆγματα.

— Ἦσσαν δυνατώτερος· ἐκρατοῦσαι, ἓνα ραβδί εἰς τὸ χέρι· ἔτυχε νὰ λησμονήσω τὸ τουρέκι μου· μ' ἐροερίσαι· τὴν ἐπήρες κ' ἐφυγας. Τώρα ἦλθε καὶ ἡ ἰδιότης μου σειρά. Εἶμιτι τώρα κ' ἐγὼ δυνατώτερος ἀπὸ 'σέντ. Καλὰ σ' ἐπιασα μέτα εἰς τὰ θρόνά μου ! Τώρα κ' ἐγὼ θὰ σοῦ φάγω τὴν καρδιά.

Ὁ κ. Λευκίας τὸν ἄφινε νὰ λέγῃ, οὐδὲως αὐτὸν διακόπτων· ἕως οὗ διεκόπη ἀφ' ἑαυτοῦ.

Ὁ κ. Λευκίας τότε τὸν λέγει.

— Τίποτε δὲν καταλαμβάνω ἀπ' ὅλα αὐτὰ ὅπου με λές. Ἐχεις λάθος. Ἐγὼ εἶμαι ἓνας πτωχὸς ἀνθρώπος· πολὺ μακρὰν ἀπέχω τοῦ νὰ εἶμαι μιλλιονάριος, καθὼς νομίζεις. Δὲν σὲ γνωρίζω, δὲν σὲ εἶδα ποτὲ ἄλλοτε. Μ' ἐκλαμβάνεις ἄλλον ἀπ' ἄλλου.

— Ἀκόμη ! ἀνεκραύχασεν ὁ Θεναρδιέρος· ἀκόμη κοντοστέκεται, ἀκόμη θέλει νὰ με ἀπατήσῃ, μ' αὐτὰ ! Δὲν μ' ἐνθυμεῖσαι; Δὲν μὲ μὲ γνωρίζεις ποῶς εἶμαι !

— Ἄ ! ἡξέυρω ἀπεκρίθη ὁ κ. Λευκίας, εἶσαι ἓνας ληστής. Εἰς ποῖον δὲν συνεθί, νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι καὶ τὰ μυσχερώτερα τῶν ἀνθρωπίνων πλάσμάτων ἔχουσιν εὐθικτον τὸ μέρος τῆς φιλοτιμίας ; Τὰ θηρία γαρ γαργαλίζονται ὑπὸ φιλοτιμίας καὶ αὐτὰ.

Ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου ἀκούσασα τὴν λέξιν ληστή; κατέβη ἀπὸ τῆς κλίνης τῆς πλήρης ὄργης, ἡ δὲ Θεναρδιέρος ἔρπασε τὸ καθισμά του ἔτοιμος νὰ συντριψῆ αὐτὸ εἰς τὰς χεῖράς του.

— Κάθου σύ, μὴ σαλεύς ! ἀνέκραξε πρὸς τὸ θηλυκὸ του· στραφείς δὲ πρὸς τὸν κ. Λευκίαν.

— Ληστής ! ναί, γνωρίζω, κύριε πλοῦσις, ὅτι συνεθίζετε νὰ μᾶς

διδάτε αυτό τὸ ἐπίθετο ! Ἐγὼ δὲν ἀνοῦμαι ὅτι ἐχρηωκότησα· ἐγὼ αὐτὸ δὲν τὸ κρούτω ψομί δὲν ἔχω, λεπτὸ δὲν ἔχω, εἶμαι ἓνας λησστής ! Ἐχω τρεῖς ἡμέρας ὅπου δὲν ἔριχα, εἶμαι ἓνας ληστής ! Ἄ ! σεῖς ὅμως, ὅπου ἔχετε νὰ ζεσταίνετε τὰ πόδια σας μέσα εἰς τὰ ὑποδήματα, ὅπου δὲν περνᾷ τὸ κρῖο καὶ ἡ ὑγρασία, σεῖς ὅπου ἔχετε ἐπανωφόρια παραγεμισμένα ἀπὸ βυμβάκι, ὡς ἀρχιεπίσκοποι, καὶ ὅπου κατοικεῖτε εἰς τὰ πρῶτα πατώματα τῶν σπητιῶν, καὶ τρῶτε τοῦ πουλιῦ τὸ γάλα, κ' ἐξαπλώνεσθε εἰς τοὺς σοφάδες τοὺς μαλακοὺς, καὶ ὅταν θέλιτε νὰ μάθετε ἂν κάμνη ἔξω πολὺ κρῖο κοττάζετε τί λέγει τὸ θερμομέτρον.

Ἡμεῖς δὲ ! ἡμεῖς εἶμεθα τὰ θερμομέτρα ! Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἀνάγκη νὰ ἰδοῦμεν τοὺς βαθμοὺς τοῦ ψύχους εἰς μία μηχανή· ἀλλ' αἰσθανόμεθα νὰ παγῶνῃ τὸ αἷμα μέσα εἰς τὰς φλέβας μας, καὶ τότε λέγομεν. « Ἄχ ! δὲν ὑπάρχει Θεὸς ! » Κ' ἔπειτα ἔρχεσθε εἰς τῆς καλύβας μας, νὰ μᾶς εἰπῆτε ληστές ! σεῖς, ἡμᾶς ! Καὶ δὲν σᾶς τρῶμεν ζωτανούς, ταλιπῶροι ! καὶ δὲν σᾶς σχίζομεν μετὰ τὰ νύχια μας.

Κύρ μιλιονάριε, μάθε καὶ τοῦτο : Ἡμῶν ἄνθρωπος ἀποκαταστημένος, εἶχα τὴν πατέντα μου, ἡμῶν ἐλλογεύς, εἶμαι σήμερον εἰς καὶ ἐγὼ πολίτης, νκί, ἐγὼ. Ἡ ἀρεντιά σου εἶσαι τιποτένιος ἓνας ἄνθρωπος.

Στραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς ἰσταμένους παρὰ τὴν θύραν.

— Ἀκούετε, εἶπε μωρὴ παιδιά, με ποιὸν τρόπον ἡ ἀρεντιά του μᾶς μετοχειρίζεται ! σὺν νὰ ἡμαστε τάχα σκουπίδια τοῦ δρόμου !

Καὶ πάλιν στραφεὶς πρὸς τὸν κ. Λευκίαν ὡς μαινόμενος.

— Ἀκούη, καὶ τοῦτο πρέπει νὰ μάθης, ἀρέντη κύρ φιλάνθρωπε ! εἶπεν εἰς αὐτόν. Γνώρισε πῶς κ' ἐγὼ δὲν εἶμαι κίνενας ἀσήμαντος, καθὼς με στοχάζεσαι..

Ἐπηρέτησα κ' ἐγὼ τὴν πατρίδα ὡς στρατιώτης, καὶ ἂν καὶ εἶν ἔλαθα παρίσχημον, εὐρέθηκα ὅμως εἰς τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ, ἐγὼ ὅπου βλέπεις ! Καὶ ἔβουσα μάλιστα μετὰ εἰς τὸ ἀναδρασμὸν τῆς μάχης ἓνα στρατηγόν, κάποιον κίμητα τοῦ Πορμμερὸ !

Αὐτὴ ἡ εἰκόνα ὅπου βλέπεις, ζωγραφισμένη διὰ χεῖρὸς τοῦ περιωνόμου ζωγράφου Δαυὶδ, θέλειτε ν' ἀποζημιώσῃ αὐτὸ μου τὸ ἔθλον.

Φέρω ἐπάνω εἰς τὸν ὤμῳ μου τὸν στρατηγὸν Πομπερσὺ, καὶ τὸν
'παίρνω μέσ' ἀπὸ τοῦς μύδρους, ὅπου ἔπερταν ὡσάν βροχὴ!

Νά το, τὸ ἱστορικὸν τοῦ πράγματος. Μάλιστα δὲν εἶδα κάμμία
ἀνταρμιχὴ ἀπ' αὐτόν. Ἔτυχε καὶ αὐτὸς ὡσάν ὅλους τοὺς ἄλλους. Καὶ
ὅμως τὸν ἔσωσα μὲ μέγαν κίνδυνον τῆς ἰδίας μου ζωῆς, καὶ ἔχω ἕνα
σωρὸν ἀποδεικτικὰ μέσα εἰς τὸν κόλπο μου!

Εἰς τὸ Βατερλώ ἐπολέμησα κ' ἐγώ, ὄχι, τί μ' ἐνόμισες! Χρημάτα
λοιπὸν κύτταζε νὰ στραγγίσης, τώρα ὅπου τὰ ἔλαβες ὅλ' αὐτά, μὴ
χρειάζονται πολλὰ χρήματα ἀλλέως, ἐχάθηκες ἀπὸ τὸ πρῶσωπό τῆς γῆς.

Δὲν ἔμεινε πλέον ἀμφιβολία τις εἰς τὸν Μάριον, ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ
Θεναρδιέρος, ὁ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ πατρὸς του.

Ὁ νέος ἀσσωμὸς ἐβρίχησεν ἀκούσας τὴν μομφὴν ταύτην, ἦν μάλι-
στα, αὐτὸς οὐδὲν, εὕρισκετο ἠναγκασμένος μοιραῶς νὰ ἐπιστραγγίσῃ.

Ἡ ἀμνηστία του ἐδιπλάσιασθη. Ναι μὲν, εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θε-
ναρδιέρου ἐνεργαίετο ἡ ἐσχάτη μοχθηρία τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἀλλὰ
καὶ ἀλγαινὴ τις ἐν ταύτῃ ἀλήθεια.

Ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος εἰκὼν, τὸ ἔργον τοῦ ζωγράφου Δαυὶδ, τὸ ὁποῖον
ὁ Θεναρδιέρος ἔλεγεν εἰς τὸν κ. Λευκίαν κ' ἀγαπᾶτο, ἦτο μὲν, ὡς
ἐμάντευσεν ἤδη ὁ ἀναγνώστης, ἡ μαύρη ἐκείνη μουντζούρα, ἣτις ἐκρε-
μᾶτο ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ἐν Μουρμερέιλ ζηνοδοχείου τοῦ Θεναρδιέρου,
γενομένη διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χειρὸς, μόνον κείψανον διασωθῆν ἐκ τοῦ
ναυαγίου τοῦ ζηνοδόχου, ἀλλ' ὁ Μάριος δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν περιερ-
ασθῇ καλῶς ἀπὸ τῆς θέσεώς του· μάλις ἐκεῖθεν διεκρινέ τινα μάχην,
καὶ ἀνθρώπων φέροντα ἀληθῶς ἐπὶ τῶν ὤμων του ἑτεροῦ ἀνθρώπου, τὸν
δεκανεὲς σώζοντα τὸν συνταγματάρχην.

Ἡ καρδία τοῦ Μαρίου ἐπαλλε σοφῶς ἕως εἰς τοὺς μῆνιγγάς
του· εἰς τῆς ἰσχύς του ἐβόμβα τὸ πυροβόλον τοῦ Βατερλώ· ἔβλεπε
καὶ τοὺς ἀμυδρῶς, τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ πίνακος ἐκείνου αἰμο-
σταγῆ· καὶ τῷ ἐφαίνετο ὅτι ὁ πατὴρ του ὄν ἠτένιζεν ἀσκαράμυκτι.
Ὅπως ὅποτε, ὁ πίναξ ἐκείνος ἀπεικόνιζε τὸν πατέρα του.

Ἐστάθη ὁ Θεναρδιέρος ὅπως ἀνασάνη ὀλίγον· ἔπειτα εἶ, προση-
λώσας τὸ φλογερὸν ὄμμα του ἐπὶ τοῦ κ. Λευκίου.

— Λίγε, τὸν εἶπε, τί ἔχεις νὰ εἴπῃς, πρὶν σὲ κάμω ἰδωπὰ
θρήμματα.

Ὁ κ. Λευκίας ἐσιώπη. Ἐν μέτῳ εἰ τῆς σιγῆς ταύτης, φωνή τις

βραγχνώδης ἐκ τοῦ διαδρόμου προελθοῦσα, εἶπεν.

— Ἄν χρειάζεται τιποτέ ξύλα νά σχισθοῦν εἰμ' ἐγὼ ἐδῶ, ἔτοιμος!

Εἶπε δὲ τοῦτο σκωπτικῶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁ φέρων πέλεκυν. Καὶ συγχρόνως ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν φοβερά τις μορφή, τοῦ χώματος τὴν ὄψιν ἔχουσα, στυγερῶς γελῶσα, αὐτως ὥστε ἐντὸς τοῦ στόματος ἐφαίνοντο ὄχι ὀδόντες, ἀλλ' ἄρπάγια.

— Διατί μωρ' ἐβγαλεις τὴν προσωπίδα σου; ἔκραζε πρὸς αὐτόν ὁ Θεναρδιέρος ἀγρίως.

— Διὰ νὰ γελᾶσω, ἀπεκρίθη ὁ ἀποτρόπαιος.

Ἄπό τινων ἤδη στιγμῶν, ὁ κ. Λευκίας προσεῖχεν εἰς ὄλας τὰς κινήσεις τοῦ Θεναρδιέρου, ὡς καρδιοκῶν ἀρμολιᾶν στιγμῆν πρὸς τολμηρὴν τινα ἀπόπειραν.

Ἐνῶ λοιπὸν ὁ Θεναρδιέρος ἦτον ἐστραμμένος πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὅστις ἐκράτει τὸν πέλεκυν, ὁ κ. Λευκίας τὴν εὐκαιρίαν, ἀπόθησεν αἰφνιδίως τὴν μὲν καθίδραν διὰ τοῦ ποδὸς του, τὸ δὲ τραπέζιον διὰ τῆς χειρὸς, καὶ πρὶν ἢ ὁ Θεναρδιέρος προφθάσῃ νὰ στραφῇ, εὐρέθη δι' ἐνὸς πηδήματος εἰς τὸ παράθυρον, ὅπερ ἀνοίξας ἀνέβη καὶ τὸ διεσχέλισε μετὰ θαυμαστῆς εὐκαμψίας καὶ τάχους.

Ἐκρέματο δὲ ἤδη ἔξω τὸ ἡμισυ τοῦ σώματός του, ὅτε ἐξ χεῖρες στιβαραὶ τὸν συνέλαβον καὶ μετὰ δυνάμεως ἀκαταμαχῆτου τὸν ἀπέσυρον ἐντὸς πάλιν τοῦ θαλάμου.

Εἶχον ἐφορμήσει ἐπ' αὐτοῦ οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι ἀνθρακίτις, συγχρόνως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου τὸν εἶχεν ἄρπάσει ἀπὸ τῆς κόμης.

Ἀκούσαντες τὴν ταραχὴν, ἔτρεξαν πρὸς τούτοις εἰς τὸν θάλαμον καὶ οἱ ἄλλοι ἀλιτήριοι, οἵτινες ἴσταντο ἔξω τῆς θύρας καὶ ὁ γέρων, δέ, ὁ μέχρι τοῦδε ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης εἰνοβαρῆς, κατέβη τότε καὶ αὐτὸς ἐν ὄρμῃ κρατῶν εἰς τὴν μίαν τῶν χειρῶν σφυρὸν λιθοστρωτοῦ.

Εἰς τῶν ἀνθρακίων, ὅν, καὶ τοὶ μελανωμένῃν ἔχοντα τὴν ὄψιν, ἀνεγνώρισεν ὁ Μάριος μὲν τις πλησιάσαντα εἰς τὸ φῶς τοῦ ἀλειμματοκηρίου, ἦτον ὁ Παχασούδας, ὁ ἐπιλεγόμενος Λουλούδας καὶ προσπιλεγόμενος Πιγρεναλλιᾶς· οὗτος ἤγειρεν ὑπερίνω τῆς κεφαλῆς τοῦ κ. Λευκίου εἶδος ἰδιοχειρίου, σιτηρῶν ρόπαλον, ἔχον φερίνας μολυβδίνας εἰς τὰ δύο ἄκρα.

Ὁ Μάριος δὲν ἤδυνήθη πλέον ν' ἀνθέξῃ ταῦτα βλέπων.

— Συγχώρησέ με, πατέρα μου, εἶπε κατὰ νοῦν! καὶ ὁ δάκτυλός του ἐψηλάφησε τὴν σκανδάλην τοῦ πιστολίου, ὅτε εἰς τὴν ἀχμὴν τοῦ νὰ πυροβολήσῃ, ἤκουσε τὸν Θεναρδίερον κράζοντα·

— Μὴν τὸν κτυπήσετε!

Ἄντι νὰ προσζύγῃ τὸν Θεναρδίερον ἢ τοῦ θύματος του ἀπὸγνωσμένη ἀπέπειρα φυγῆς, τὸναντίον μάλιστα τὸν κατεπράυνε. Δύο ὄντα συνυπῆρχον ἐντὸς τοῦ φυλοβίου τούτου ἀνδρός· τὸ θηριώδες καὶ τὸ πανούργον. Ἐνόςφ ἐβλεπεν ὁ Θεναρδίερος ἐνώπιόν του τὸ θῦμα τεταπεινωμένον καὶ ἄνευ ἀντιστόσεως ἐθριάμβευεν ἐν τῇ θηριωδίᾳ του· ἀλλ' ὅταν εἶδεν αὐτὸ ν' ἀνιπαλαίσῃ, ἐνόησεν ὅτι μᾶλλον συνέφερον ἢ πονηρίᾳ.

— Μὴν τὸν κτυπήσετε! ἐπανάλαβε. Καὶ πρῶτον, κατώρθωσεν οὕτω (καὶ τοι μὴ ἔχων οὐδ' ἐλαχίστην γνῶσιν) νὰ ἐμποδίσῃ τὸν πυροβολισμόν τοῦ Μαρίου· διότι ὁ Μάριος, ἰδὼν ὅτι ὁ κίνδυνος ἐτι δὲν ὑπῆρχε κατεπίγων, ἀνέβαλε τὴν ἐκπορροκρότησιν, ἐλπίσας μάλιστα ὅτι ἴσως ἐκ τῆς νέας φάσεως προέκυπτεν ἀπροσδόκητόν τι περιστατικόν καὶ ἀπῆλλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ διλήμματος, ἢ ν' ἀφήσῃ τὸν πατέρα τῆς Οὐρανίας νὰ καταστραφῇ, ἢ νὰ καταστρέψῃ τὸν σωτήρα τοῦ πατρός του.

Ἐπήλθε δὲ τότε ἡρίκλεος τις ἀγών. Ὁ κ. Λευκίος δι' ἐνός καὶ μόνου γρόνθου, ἐκύλισε τὸν γέροντα εἰς τὸ μέσον τοῦ θωματίου, ἔπειτα δὲ μίαν ὥσας δεξιόθεν πυγμὴν καὶ ἄλλην ἀριστερόθεν, ἐρριψε χαμαὶ δύο ἄλλους ἐκ τῶν ἐπιτεθέντων κατ' αὐτοῦ.

Ἐτέρους δὲ δύο ἐκράτει ὑπὸ ἐκίτερον τῶν γονάτων του σχεδὸν ψυχορραγοῦντας ὑπὸ τὴν πίεσιν ἐκείνην, ὡς ὑπὸ βράχον ἐκ γρανίτου.

Οἱ ἄλλοι τέσσαρες ὅμως εἶχον συλλάβει τὸν ἀνδρείον γέροντα ἀπὸ τῶν δύο βραχιόνων καὶ τοῦ αὐχένος, καὶ τὸν ἐκράτουν ἰσχυμμένον ἐπὶ τῶν δύο ἀνθρακίων οὓς ἐπίεζεν ὑπὸ τὰ γόνατά του.

Ὡστε τούτους μὲν κρατῶν, παρ' ἐκείνων δὲ κρατούμενος, συνθλῶν μὲν τοῦ ἴφ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ πνιγόμενος ὑπὸ τῶν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ματαίως διασειῶν τὰς δυνάμεις οἷτινες συγκατεβάλλοντο ἐπάνω του, ὁ κ. Λευκίος ἐκρύπτετο ὑπὸ τὸν φρικώδη σωρὸν τῶν ἀλιτηρίων ἐ-

κείνων, ὡς κίπρος ὑπὸ πλῆθος κυνῶν ὑλακτούντων ἐπ' αὐτοῦ κο
δακνόντων.

Ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου ἐξηκολούθει· νὰ τὸν κρατῆ ἀπὸ τῆς
κόμης.

— Σὺ, τῆ εἶπεν ὁ σύζυγος, μὴν ἀνακατώνεσαι. Οὐά ξεσχίσης τὸ
σάλι σου.

Ἡ Θεναρδιέρου ὑπήκουσεν, ὡς ὑπακούει· ἡ λύκαινα εἰς τὸν λύκον,
ἦτοι μεθ' ἐνὸς βρυχηθμοῦ

— Τώρα, ψάξτε τὸν, προσέθεσεν ὁ Θεναρδιέρος ἀποταθείς πρὸς
τοὺς ἄλλους.

Ὁ κ. Λευκίας ἐφαίνετο παρητηθείς πάσης ἀντιστάσεως· τὸν ἐψη-
λάφησαν δὲ πανταχόσε, ἀλλ' εὗρον ἐπάνω του ἐν δερμάτινον μόνον
βαλάντιον περιέχον ἕξ φράγξα, καὶ τὸ μινόμακτρον του.

— Χηρτοφυλάκιον! πῶς γίνεται νὰ μὴν ἔχῃ χηρτοφυλάκιον!
ἤρώτησε τοὺς περὶ αὐτόν.

— Καὶ μὴδὲ ρωλόι! ἐπεῖπεν εἰς τῶν ἀνθρακίων.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ! ἐψηθύρισε διὰ φωνῆς ἐγγαστριμυθοῦ ὁ προσω-
πίδοφόρος ἐκείνος, ὅστις ἐκράτει μεγάλην κλεῖδα· εἶνε γερὸ κόκκαλο
ὁ γέρωσ αἰτός· ἐν θέλω ἐγὼ ψεύματα.

Ὁ Θεναρδιέρος διηρθώθη, τότε πρὸς τὴν γωνίαν τῆς θύρας, καὶ
λαθῶν σωρὸν σχανίων, τὰ ἔριψε πρὸς τοὺς συντρόφους του.

— Νά, πάρετε, δέστε τὸν εἰς τὸ πόδι τοῦ κρεβάτιοῦ, εἶπε.

Παρατηρήσας δὲ ὅτι ὁ γέρωσ, ὅστις εἶχε πῆσαι χαμαὶ ἐκ τῆς πυγ-
μῆς τοῦ κ. Λευκίου, ἔμενεγ εἰσέτι ἀκίνητος.

— Μωρέ! εἶπε· μωρ' ὁ Ξύστρης, ἐτίναξε τὰ πέταλα;

— Ἄ! ἀπεκρίθη ὁ Πιγρεναλλῆς, εἶνε στουπὶ μεθυσμένος.

— Ἄμ' ἐν τὸν τραβάτε λοιπὸν εἰς μία κώχη, τὸν χαμένο,
εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος.

Δύο τῶν ἀνθρακίων ἐσπρωξάν τὸν μέθυσον διὰ τοῦ πόδος πλη-
σίον τοῦ σωροῦ τῶν σιδηρῶν.

— Χειλαρᾶ, γιατί ἐπιασες κ' ἔφερες τοὺτους; εἶπεν ὁ Θεναρδιέ-
ρος χαμηλῆ τῆ φωνῆ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὅστις ἐκράτει τὸν σιδηρῶν
ράβδον ἀνωφέλευτα.

— Τί· ἂ γίνῃ; ἀπήντησε ὁ ἐρωτώμενος, ἠθέλησαν νὰ εἰθουν. Οἱ
καρφοὶ εἶνε δύστυχοι. Δὲν ἔχει δουλειὰς.

Ἐν τούτοις οἱ ἄλλοι λησταὶ ἔδενον στερεῶς εἰς τὴν πλησίον τῆς ἐστίας κλίνην τὸν κ. Λευκίαν, εὐδόλως ἀνθιστάμενον. Τὸν ἔδενον ὄρθιον.

— Τώρα, ἀφεντικό, σ' ἔχω καλὰ· εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεναρδιέρος.

Καὶ πρὸς τοὺς δέσαντας νεύσας.

— Τραβηγθῆτε παρέκει, εἶπε, καὶ ἀρξάστέ με ὀλίγο νὰ μιλήσω μὲ τ' ἀφεντικό.

Ὅλοι ἐτραβήχθησαν πρὸς τὴν θύραν.

— Εὐλόγημένε, λένει ὁ Θεναρδιέρος πρὸς τὸν δεσμώτην, τί χθέλῃσαι νὰ πηδήσῃς ἰπὸ τὸ παράθυρο, νὰ σπάσῃς καὶ κἀνένο πόδι σου! Δὲς μου τώρα τὴν ἄδειν νὰ μιλήσωμεν ἰδῶ, καθὼς ποῦ εἴμεθα ἤσυχα, ἤσυχα. Ἐνα πρᾶγμα ἀπόρησα, πῶς δὲν ἐβαλες ἀκόμη τὴν ἐλαχίστη φωνή. Ἄλλος εἰς τὴν θέσιν σου, κἀπως θίβεται θὰ ζητοῦσε νὰ φωνάζῃ. Ἐννοεῖται! αὐτὸ ἦτο φυσικό.

Ἐβρίσκεσαι μεταξὺ ἀνθρώπων ὑπέπτων, ὅπως ὁποῦτοτε καταλαμβάνεις πῶς οἱ ὄλοι αὐτοὶ δὲν σ' ἐτριγύρισαν διὰ καλὸ. Καὶ σιωπαῖνεις ὀλωσὸδύλου! Αὐτὸ μοῦ φαίνεται ὅταν παράξινε. Εἶνε ἀλήθεια πῶς καὶ ἂν ἐφώναζες, τίποτε δὲν θὰ ὠρελάισο, ἐπειδὴ ἰδῶ μέσα εἶνε ὡπὸν ἕνα μνήμο βροντῆ νὰ γίνῃ, ἔξω δὲν ἀκούεται ἀλλὰ πάλιν ὁ ἀνθρωπος ὅσο καὶ ἂν ἦνε, φωνάζει ὅταν εὐρεθῇ, σὲ κ' ἔδενον.

Αὐτὴ σοῦ ἡ σιωπὴ φανερόντι μεγάλη φρόνησι. Ξέρεις τί συμπεραίνω : Θὰ εἶπες μὲ τὸν τοῦ σου ὅταν φωνάζῃ, ἕνας ἀνθρωπος, ποῖος εἴμπορεῖ νὰ ἐλθῃ; ἡ ἀστυνομία. Καὶ μετὰ τὴν ἀστυνομία ; ἡ ἐξουσία. Συμφέρει αὐτὸ νὰ γίνῃ, ἢ δὲν συμφέρει ; Δὲν πρέπει νὰ συμφέρῃ, ἀφοῦ δὲν ἐφώναζες. Καὶ διατί νὰ μὴ συμφέρῃ; Διότι, αὐτὸ ἐγὼ τὸ ὑπωπτεύθηκα, πρέπει νὰ ξέρεις πρὸ πολλοῦ κἀποια αἰτία σὲ κάμει νὰ κρύπτεσαι. Ὁμοίως καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἰδίαν αἰτία. Λοιπὸν συνεννοοῦμεθα.

Καὶ ταῦτα λέγων, ὁ Θεναρδιέρος παρατήρει τὸν κ. Λευκίαν διὰ βλέμματος διαπεραστικωτάτου, ὡς θέλων νὰ εἰσῶσῃ εἰς τὰ αὐτὰ τῆς συνεδήσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀπὸ τοῦ βλέμματος τούτου, καὶ ἀπὸ τὴν ὕπουλον τροπὴν, ἦν ἔδωκεν εἰς τὴν ὀμιλίαν του, ἐφαίνετο ὁ ἀλιτήριος ὅτι, τῶντι ἐχρησάτε ποτε νὰ γίνῃ ἱερέας.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 129

Ἡ παρατήρησις τοῦ Θεναρδιέρου ἐπροξένησε καὶ εἰς τὸν Μάριον ἐντύπωσιν, ὡς ὀρθή.

Ἡ σιωπὴ τοῦ δεσμώτου, ἡ προφύλαξις του, κατανῶσα μέχρι τοῦ νὰ λησμονῇ ἑαυτὸν, ἡ ἀντίστασις του κατὰ τῆς πρώτης ἐκείνης ὀρμῆς τῆς φύσεως, ἥτις ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ φωνάξῃ τὸ ὑλάχιστον ἔστω καὶ ἄπαξ, καὶ τοὶ πολλάκις ματαίως, ἐφάνη καὶ εἰς τὸν Μάριον ἀξία ἀπορίας, καὶ ἤρχισε νὰ ἐπηρεάξῃ τὴν συμπύθειαν ἣν εἶχεν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ὁ Οἰκιάδης εἶχεν ἐπονομάσει κ. Λευκίαν.

Βεβαίως αὐτός ὑπέκρυπτε τι μυστήριον· ἀλλ' ὅμως ὅστις ὀδῆποτε καὶ ἂν ὑπῆρχε κατὰ βάθος, καθὼς εὕρισκετο δεσμευμένος καὶ περικυκλωμένος ὑπὸ δαμίων, ἐθχυμάζετο συγχρόνως ὑπὸ τοῦ Μαρίου διὰ τὴν ἀταραξίαν καὶ τὴν μελαγχολικὴν ἐκείνην γαλήνην τοῦ προσώπου του. Ἔβλεπέ τις εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ψυχῇ ἀπρόσιτον εἰς τὸν φόβον· ψυχῇ ἀπτόητον ἐνώπιον τοῦ ἐσχάτου κινδύνου.

Διχυθίνθη δὲ τότε ὁ Θεναρδιέρος πρὸς τὴν ἐστίναν καὶ συστρέψας ἐντὸς τῶν πυρῶν ἀνθρώπων τὸ λευκὸν ἤδη ἐκ τῆς πολλῆς πυρακτώσεως σιδηροῦν ἐρχαλεῖον, ἐπανήλθε πλησίον τοῦ κ. Λευκίου.

— Τὰ πράγματα εἶπεν, ἤμπορῶσαν νὰ διορθωθῶν φιλικῶ τῷ τρίτῳ. Προτῆτερον ἕκαμα ἄσχημα ὅπου μ' ἐπῆρην ὁ θυμός, καὶ εἶπα τοὺς λόγους ὅπου εἶπα· δὲν εἶχα τὸν νοῦν μου εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Τάχα, ἐπειδὴ εἶσαι μιλλιουνέριος, εἶχα εἶπει ὅτι ἀπαιτοῦσα χρήματα, ἄπειρα χρήματα. Ἄ ἀνοηταίαις! Εἴμπορεῖ ὁ καθένας νὰ ἦνε ὅσο θέλει πλούσιος· εἶναι πλούσιος, ὅμως ἔχει καὶ τὰ βάρη του ἀνάλογα. Ποῖος δὲν ἔχει τὰ βάρη του; Τίποτε ἀπ' αὐτά. Ἐγὼ, δὲν εἶνε ὁ σκοπός μου νὰ σοῦ πάρω καὶ τὸ ὑποκάμισόν σου· μὴ γένοιτο! δὲν εἶμαι τοιοῦτος ἄνθρωπος. Συγχώρει με, ἀδελφέ, καὶ ὁ Θεὸς συγχωρεῖσε σε. Ἡ θέσις μου αὐτὴν τὴν στιγμήν εἶνε ἀνώτερη τῆς ἰδικῆς σου, δὲν θέλω νὰ τὴν καταχρασθῶ. Ἐγὼ, θὰ σὲ εἰπῶ· θέλω μάλιστα νὰ κάμω καὶ ἀπὸ μερὸς μου μίαν θυσίαν. Διακόσαις χιλιάδες φράγκα μόνον μοῦ εἶδες, καὶ μένω εὐχαριστημένος. Ἐτελείωσεν.

Ὁ κ. Λευκίης δὲν προέφερε λέξιν. Ὁ Θεναρδιέρος ἐξηκολούθησε λέγων.

— Παρατηρεῖς ὅτι ἔβαλα νερὸ εἰς τὸ κρασί μου. Τί εἶνε διακόσαις χιλιάδες φράγκα διὰ τὴν ἀρεντιά σου; τίποτε. Εἶσαι ἓνας φιλάν-

θρωπος, δίδεις μίαν τόσην βοήθειαν εἰς ἓνα πτωχόν οικογενειάρχην, ὡσάν ἐμένα.

Θά μοῦ εἶπῃς, ὅτι ἔδν κρατεῖς ἐπάνω σου διακόσιαις χιλιάδες φράγκα. "Αἱ ὀ: αὐτό μὴ χολοσκάνης. Δύο λέξεις φθάνει νὰ λάβῃς τὴν καλωσύνη νὰ γράψῃς εἰς ἓνα χαρτί. Καί νὰ σοῦ τὰς ὑπαγορεύσω μάλιστα ἐγὼ τὰς λέξεις.

"Ἐδῶ ὁ Θεναρδιέρος διεκόπη· ἐπειτα ἐπανέλαβε μετ' ἄλλοκόπου φωνῆς, ρίψας καὶ ἐν μεϊδιάμα του πρὸς τὸ πύρινον.

— Σὲ προειδοποιῶ ὅμως, ὅτι ἂν εἶπῃς πῶς ἔδν εἰζεύρεις γράψιμον, ἔ·ν θὰ τὸ παραδεχθῶ.

"Ἐἰν μέγας ἱεροεξετασ ἤς ἐτύγχανεν ἐκεῖ παρών, θὰ ἐφθόνηι τοῦ Θεναρδιέρου τὸ στυγερόν μεϊδιάμα.

"Ἦθησε τότε ὁ ἀλιτήριος τὸ τραπέζιον πλησίον τοῦ κ. Λευκίου, καὶ λαθὼν τὸ μελανοδοχεῖον, κέλαμον καὶ φάλλον χαρτοῦ ἐκ τοῦ συρταρίου, τὸ ὁποῖον καὶ ἀφῆκεν ἀνοικτόν, ἐντός ἔξ αὐτοῦ διεκρίνετο στείλθουσα μακρὰ μάχαιρα καὶ θέσας τὸ χαρτίον ἐνώπιον τοῦ κ. Λευκίου.

— Γράψε, τὸν εἶπε.

— Πῶς θέλεις νὰ γράψω ἐνῶ εἰμαι δεμένος; ἤρώτησεν ὁ δεσμώτης, λαλήσας ἐπὶ τέλους.

— "Ἐχεις δίκαιον μὲ συγχωρεῖς! εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος· ἔχεις μέγα δίκαιον.

Καὶ στραφεῖς πρὸς τὸν Πιγρεναλλιῶν.

— Λύσε, μωρέ, τὸ δεξιὸν χέρι τοῦ ἀρεντικοῦ ἡλίγωρα.

"Ὁ ἕτερος ἐξετέλεσεν ἀμέσως τὸ πρόσταγμα. Λυθείσης δὲ τῆς χειρὸς τοῦ δεσμώτου, ὁ Θεναρδιέρος ἔβαψε τὸν κέλαμον καὶ τὸν ἐπρότεινεν εἰς αὐτόν.

— Σημείωσα καλά, ἀρεντικό, ὅτι εἶσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας· ὅτι κάμμετὰ δύναμις ἀνθρωπίνῃ, ἔδν εἰμπορεῖ νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπ' ἐδῶ μέσα, καὶ ὅτι πολὺ θὰ μᾶς ἐκακοθαίνετο ἂν ἤντηχαζόμεθα νὰ κάμωμεν κίνενα κίνημα, ὅπου θὰ ἦτον, ἀληθινά, πολὺ εὐσάρεστον. "Ἐγὼ, οὔτε τὸ ὄνομά σου ἔζύρω, οὔτε ποῦ κατοικεῖς· ἀλλὰ σὲ προειδοποιῶ ὅτι θὰ μέινῃς ἐδῶ, καθὼς εἶσαι δεμένος, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἄνθρωπος, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ στείλωμεν τὴν ἐπιστολὴν ὅπου θὰ γράψῃς. Τώρα, λάβε τὴν καλωσύνη νὰ γράψῃς.

— Τί νά γράψω ; ἠρώτησεν ὁ δεσμώτης.

— Ἐγώ θά σέ ὑπαγορεύσω.

Ὁ κ. Λευκίας ἔλαβε τόν κάλαμον. Ὁ Θεναρδιέρος ἤρξατο ὑπαγορεύων.

— Γράψε· «Κόρη μου»...

Ὁ δεσμώτης ἐβρίχσεν ὑπὸ φρίκης, καί ἤγειρε τὰ ὄμματά του πρὸς τόν Θεναρδιέρον.

— Βίβλι καλλίτερα ἀπροσφιλῆς μου κόρη», εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος.

Ὁ κ. Λευκίας ὑπήκουσεν. Ὁ Θεναρδιέρος ἐξηκολούθησε.

— «Νά ἔλθῃς ἐδῶ ἀμέσως, ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη. Σὲ περιμένω. Ἀκολούθησε τὴν γυναῖκα ἧτις θά σέ φέρῃ τὸ παρὸν μου γράμμα καὶ αὐτὴ θά σέ φέρῃ πλησίον μου. Ἔλα χωρὶς δούλου νά βοηθῆς».

Ὁ κ. Λευκίας ἔγραψεν ὅλα ὅσα τὸν ὑπαγορεύθησαν. Ὁ Θεναρδιέρος ὅμως.

— Ὁχ. ! εἶπε· σῶσε τὸ αἶμα χωρὶς δούλου νά βοηθῆς», ἐπειδὴ εἴμπορεῖ ἡ μικρὴ νά ὑποθέσῃ ὅτι ὄντιν εἶνε φυσικὸν τὸ πρᾶγμα, καὶ ὅτι θά ἔχῃ τι νά βοηθῆ.

Ὁ κ. Λευκίας ἐσβασε τὰς πέντε λέξεις.

— Τώρα, ἐξηκολούθησεν ὁ Θεναρδιέρος, ὑπόγραψε. Πῶς ὀνομάζεσαι;

Ὁ δεσμώτης ἀπέθεσε τὸν κάλαμον καὶ ἠρώτησε.

— Διὰ ποῖον εἶνε αὐτὸ τὸ γράμμα ;

— Διὰ τὴν μικρῆ. Ξεύρεις πολὺ καλά, ἀπεκρίθη ὁ Θεναρδιέρος.

Ἀπέφυγεν ὁ Θεναρδιέρος νά εἶπῃ τὸ ὄνομα τῆς νέας, παρὶ τῆς ὀλογος. Ἐλεγεν αὐτὴ Κορυθαλίδα, ἔλεγεν ἡ μικρὴ, ἀλλὰ ὄντιν πρόέφερε τὸν κύριόν τῆς ὄνομα. Προφύλαξις ἀνθρώπου ἐπιτηδείου τηροῦντος τὸ ἴδιόν του μυστικὸν ἐνώπιον τῶν συνενόχων του. Ἄν εἶλεγε τὸ ὄνομα, θά παρέδιδεν εἰς τὰς χεῖράς των ὅλην «τὴν δουλειάν», καὶ θά τοῦ ἐδίδασκε πλείονα τῶν ὅσα εἶδει.

-- Ὑπόγραψε, προσέθεσεν εἰς τὸν δεσμώτην. Τὸ ὄνομά σου ;

— Ὀνομαρτίαι Θεοδόμητος, ἀπεκρίθη, ὁ δεσμώτης.

Ὁ Θεναρδιέρος ἔχασεν ἁμέσως τὴν χεῖρα εἰς τὸν θύλακα τοῦ ἐπειδύτου του, καὶ ἐξήγαγε τὸ μανδύλιον, ὃ εἶχε λάβει πρὸ μικροῦ

ἀπὸ τοῦ κ. Λευκίου. Ἐρευνήσας δ' αὐτό, ἔνα εὖρη τα ἔργα κα στυχεῖται τοῦ ὀνόματος, τὸ ἐπλησίασεν εἰς τὸ φῶς.

— Ο. Θ. Πάγει καλά, εἶπεν. Ὀνοῦρριος Θερούμπη. Ὑπεγράφε λοιπὸν Ο. Θ. Τόσον φθάνει.

Ὁ δεσμώτης ὑπέγραψε.

— Τώρα, ἐπειδὴ σοῦ χρεάζονται καὶ τὰ δύο χέρια, ἀὰ νὰ διπλώῃ τὸ γράμμα, ὁς μου ἐγὼ νὰ τὸ διπλώσω.

Τούτου γενομένου ὁ Θεναρδιέρος εἶπε.

— Κάμε καὶ ἐπανώγραμμα. «Πρὸς τὴν δεσποινίδα Θερούμπη. Πῶς κατοικεῖτε ;... Ἐεύρω ὅτι δὲν κατοικεῖς πολὺ μακρὴν ἀπ' ἐδῶ Πλησίον τῆς ἐκκλησίας ὅπου παγαίνεις καὶ ἀκούεις τὴν λειτουργίαν σου. Εἶσαι τῆς ἐνορίας αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου.

Ὁ δεσμώτης ἔμεινε πρὸς στιγμὴν περίσκεπτος, εἶπειτα δ' ἔλαβε τὸν κάλαμον, καὶ ἔγραψε.

— Πρὸς τὴν δεσποινίδα Θερούμπη εἰς τὴν αἰκίαν τοῦ κυρίου Ὀνοῦρριου Θερούμπη, ὁδὸς Ἁγίου Δομενίκου ἀριθ. 17.

Ὁ Θεναρδιέρος ἤρπασε τὴν ἐπιστολὴν, σπασμωδῶν ὑπὸ τῆς προσδοκίᾳς τῆς ἐπιτυχίας του, καὶ :

— Γυναῖκα ! ἀνεφώνησε γυναῖκα !

Ἡ σύζυγός προσήλθε παρευθής.

— Λάβε τὸ γράμμα. Ἐεύρεις το τί θὰ κάμης ; κάτω θὰ εἶδης ἕνα ὄχημα ὅπου περιμένει. Πήγαινε ἀμέσως καὶ ἐπίστριψε. Νὰ σὶ εἶδῶ !

Καὶ ἀποταθείς πρὸς τὸν πελεκυφόρον.

— Πάγαινε καὶ σὺ μαζὴ τῆς. Ἀνεβαίνεις εἰς τὰ ὀπίσω τοῦ ἀμαξιοῦ. Ἐεύρεις ποῦ ἄρῃσες τὸ ἄλλο ὄχημα.

— Ναι ; εἶπεν ὁ πελεκυφόρος. Καὶ παριτήσας τὸν πέλεκυν εἰς μίαν τῶν γωνιῶν, ἠκολούθησε τὴν Θεναρδέρον.

Ἐνῶ ἀπήχοντο, ὁ Θεναρδιέρος προέβαλε τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας, καὶ ἔραξε πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸν διάδρομον.

— Κύτταξε πρὸ πάντων μὴ χάσῃς τὸ γράμμα ὅπου κρατεῖς ! Συλλογίσου πῶς κρατεῖς διακόσιαι χιλιάδες φράγκα ἐπίσω σου.

Καὶ ἡ βραγχνώδης φωνὴ τῆς Θεναρδέρου ἀπεκρίθη.

— Μείνε ἤσυχος. Τὸ ἔβαλα μέσα εἰς τὰ στήθια μου.

Μετὰ ἐν λεπτόν μόλις ἤκούσθη ὁ κροταλισμὸς μάστιγος εἰς τὴν ὁδὸν· ὁ δεύτερος κροταλισμὸς ἤκούσθη ἀπωτέρω· ὁ τρίτος ἐπι ἀπωτέρω.

— Καλό! καλί! εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος· τὸ ὄχημα κόφτει ἄρῃμο. Μετὰ τρία τέταρτα τῆς ὥρας, θὰ εἶν' ἐδῶ ἐπιστραμμένη ἡ ἀρχόντισσα.

Ἐπλησίασε τότε ἐν τῶν καθισμάτων πρὸς τὴν ἐστίαν, καὶ ἐκάθησε σταυρώσας τὰς χεῖρας καὶ προτεινάς τὰ ὑποδήματά του εἰς τὸ πύραυλον.

— Ἐκρύωσαν τὰ πόδια μου! εἶπεν.

Εἰς τὸ ἄντρον ἕμενον τῶρα μετὰ τοῦ Θεναρδιέρου καὶ τοῦ δεσμώτου πέντε μόνον ἀλιτῆριοι φαινόμενοι ἐκ τῶν προσωπειῶν των ἐκείνων ἢ ἐκ τῶν μελανωμένων ὄψεων, ὡς ἀνθρακεῖς, αἰθίοπες ἢ διάβολοι. Ἦσαν συσσωρευμένοι εἰς μίαν τῶν γωνιῶν ὡς κτήνη, καὶ ἐσιώπων.

Ἐλεγε, ὡς ἐκ τῆς ἀμεριμνησίας, ἀκηδείας καὶ κατηφείας των, ὅτι ἐπραττόν τὸ ἰγκλημα ὡς ἀνάγκη· ἤτύχως, ἰπαθῶς ἀλλὰ καὶ ἀνηλέως.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐθέρμαινε τοὺς πόδας του. Ὁ δεσμώτης ἐπανέλαβε τὴν προτέραν του ἀρασίαν. Στυγνὴ λοιπὸν σιγὴ διεδέχθη, ὃν θηριώδη θόρυβον ὅστις πρὸ μικροῦ εἶχε πληρώσει τὸ δῶμα ἐκεῖνο τῆς κολάσεως.

Τὸ φῶς τοῦ ἀλειμματοκηρίου ἐμαύριζεν ὡς ἐκ τῆς διαρκοῦς καύσεως σχηματιζούσης μέλας ὑπὸ τὴν φλόγα μίγμα καὶ διὰ τοῦτο μόλις ἐφώτιζε τὴν φοβερὰν τύπην εἰρκτήν. Ἄλλο δὲν ἤκούετο, εἰμὴ ἡ ἀναπνοὴ τοῦ αἰνοβαροῦς γέροντος ὅστις παρέκει ἐκειμᾶτο.

Ὁ εἰ Μάριος; Τὸ αἰνίγμα κατέστη πρὸς αὐτὸν σκοτεινότερον ἢ πρὶν. Τις ἦτον ἄρα γὰρ αὐτῆ ἡ ἀμικρὰ ἦν ὁ Θεναρδιέρος; ὠνόμασε καὶ Κορυθαλίδα; Ἦτον ἡ «Ὀυρανία του»;

Ὁ δεσμώτης οὐδέλλως εἶχε φανῆ ὡς ἀπορήσας, ὅταν ἤκουσε προφερόμενον τὸ ὄνομα «Κορυθαλίδα». Ἄρ' ἑτέρου, τὰ δύο στοιχεία, Ο. Θ. ἐξηγήθησαν, ἐσήμαινον, Ὀνοῦφρος Θρούμπης, καὶ ἡ Ὀυρανία δὲν ὠνομάζετο πλέον Ὀυρανία. Τοῦτο μόνον ἤρουνήθη ὁ Μάριος νὰ σαφηνίσῃ.

— Ὅπως ὅποτε, ἔλεγεν, ἂν ἡ Κορυθαλίδα ἦνε ἐλεύθη, θὰ τὴν φέρῃ ἐδῶ. Ἄν ἰδῶ ὅτι εἶνε τῶντι ἐλεύθη, ὦ! οὐτε διὰ τὴν ζωὴν μου

θὰ φροντίσω πλέον, οὔτε δι' ἄλλον κίνενα. Θὰ χύσω μέχρι τελευταίας ρανίδος τὸ αἷμά μου αὐτὸ ἀλλὰ θὰ τὴν σώσω!

Παρήλθεν ἕως ἡμίσεια ὥρα. Ὁ Θεναρδιέρος ἐφάνετο ὡς βυθισμένος εἰς καταχθόνιον τινα μελέτην.

Ὁ δεσμώτης διετέλει ἀκίνητος. Ἄλλ' ἐν τούτοις, ἐφάνετο εἰς τὸν Μάριον ὅτι ἤκουεν ἐκ διαλειμμάτων τὸν θροῦν ἐλαφρᾶς τινος τριβῆς, προερχόμενον ἐκ τοῦ μέρους ὅπου εὔρισκετο ὁ δεσμώτης.

Δίφνηδ' ἰδὼς στρέφεται ὁ Θεναρδιέρος πρὸς τὸν δεσμώτην, καὶ τὸν λέγει·

— Ἄκουσε, κύρ Θρούμπη αὐτὸ ὅπου ἔχεις νὰ μάθῃς μετ' ὀλίγον, εἰμπορῶ νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ καὶ ἀπὸ τώρα.

Ὁ Μάριος ἐδῶκεν ὄλην του τὴν προσοχὴν.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐξηκολούθησε λέγων·

— Τώρα, ὅπου καὶ ἂν ἦνε, ἡ γυναῖκα μου θὰ φανῇ. Ἐγὼ πιστεύω πῶς ὅτι ἡ Κερυδαλίδα εἶνε παιδί σου· καὶ φυσικὰ, θὰ τὴν ἔχῃς νὰ κατοικῇ πλησίον σου. Ἡ γυναῖκά μου θὰ πάγῃ τώρα νὰ τὴν εὔρῃ μετὰ τὸ γράμμα σου. Θ' ἀναβοῦν καὶ αἱ δύο τους εἰς τὸ ὄχημα, καὶ ἀπὸ τ' ὀπίσω μέρος θὰ καθῆσθαι ὁ σύντροφός μου. Ἐξω ἀπὸ τὴν πολιτείαν, εἶνε εἰς κάποιο μέρος καὶ περιμένει ἐν ἄλλο ἀμάξι μετὰ δύο καλὰ ἄλογα. Τὴν κόρη σου θὰ τὴν πᾶν ἐκεῖ. Αὐτὴ θὰ καταβῇ ἀπὸ τ' ὄχημα. Ὁ σύντροφός μου θ' ἀναβῇ μαζὴ της εἰς τὸ ἄλλο τὸ ἀμάξι, καὶ θὰ ἔλθῃ ἐδῶ ἡ γυναῖκά μου νὰ μᾶς εἰπῇ. Τὸ πρᾶγμα ἔγινε. Ὅσον μὲν διὰ τὴν κόρη σου, κακὸ τίποτε εἶναι θὰ πάθῃ· μόνον θὰ τὴν πάγῃ τὸ ἄλλο ἀμάξι εἰς ἓνα μέρος, ὅπου θὰ ἦνε ἡσυχία, καὶ ἕνα δῶσε ταῖς διακόσιαις χιλιάδαις, πρὸς διὰ σὲ ἀσήμαντο, θὰ σοῦ ἐπιστραφῇ. Ἄν ὅμως μετὰ προδῶσε καὶ μετὰ συλλάβῃ ἢ ἐξουσία, γίνωσκε ὅτι ὁ σύντροφός μου θὰ σφίξῃ τὸ λαρύγγι της Κερυδαλίδας, καὶ πάγῃ λέγωντας.

Ὁ δεσμώτης δὲν εἶπε λέξιν.

Ὁ Θεναρδιέρος προσέθεσε μετὰ τινα σιγὴν.

— Τὸ πρᾶγμα εἶνε, καθὼς βλέπεις, ἀπλοῦστατο. Ἄν εἶναι θελητής νὰ γίνῃ τίποτε κακὸ. Ἀπλῶς σὲ εἶπα τάχατις, διὰ νὰ ἐξούρησθαι. Σὲ πρεῖδοποίησα.

Διελόπη καὶ τῶρα οὐδὲ λέξιν εἶπεν ὁ δεσμώτης. Ὁ Θεναρδιέρος ἐπανέλαβε τὸν λόγον.

— Τώρα, ἀμα επιστρέψῃ ἡ γυναῖκά μου, καὶ μὰς εἰπῆ. Ἡ Κορυδαλίδα εἶνε εἰς τὸν ὄρομον τῆς, ἡμεῖς; εὐθὺς θὰ σὲ ἀπολύσωμεν, καὶ ἴσως νὰ κοιμηθῆς εἰς τὸ σπήτι σου. Βλέπεις ἡμεῖς δὲν ἔχομεν καθόλου κακοὺς σκοποὺς. Τίποτε.

Ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Μαρίου διήλθον μυρία φροσενῆ εἰκόνες. Καὶ λοιπόν, δὲν ἔμελλον νὰ φέρωσιν ἐδῶ τὴν κόρην, ἣν ἀπέλθον ν' ἀπαγάγωσιν, ἀλλ' ἐν τῶν θηρίων ἐκείνων ἔμελλε νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸ σκότος, ποῦ; . . . Ἄν δὲ αὐτὴ ἦτοί ἐκείνη.

Καὶ προφανῶς ἦτον ἐκείνη. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ Μαρίου ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῆς ἀγωνίας. Πῶς νὰ κάμῃ; νὰ πυροβολήσῃ; νὰ παραδώσῃ τοὺς ἀθλίους ταύτους εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας; ἀλλ' ὁ ἄλλος ἐκεῖνος φρικτὸς ἄνθρωπος, ὁ πελεκυφόρος ἔλαιπεν, ἔχων τὴν κόρην μεθ' ἐαυτοῦ ἐκεῖνος δὲν θὰ συλαμβάνετο.

Ὁ Μάριος ἐνεθυμειτο τί λόγον εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος πρὸ μικροῦ λόγον, οὐτινος διέθλεπε τὴν αἰμοχαρῆ σημασίαν. «Ἄν μὲ παραδώσῃς, καὶ μὲ συλλάβῃς τῆς ἐξουσίας, ὁ σύντροφός μου θὰ σφίξῃ τῆς Κορυδαλίδας τὸ λαρύγγιν».

Ὡστε, τώρα, συνειχετο ὄχι μόνον ὑπὸ τῆς διαθήκης τοῦ πατρὸς του, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἔρωτός του αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ κινδύνου τῆς κόρης ἣν ποσοῦτον ἠγάπα.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θυρήθου τῶν διαλογισμῶν του, ὁ Μάριος ἤκουσεν ἀνοιγομένην τὴν ἐξω θύραν καὶ πάλιν κλειομένην. Ὁ ἐσσωπῶς ἐκινήθη ὀλίγον εἰς τὰ δεσμά του.

— Να τὴν ἡ ὀρχόντισσά μου, εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος.

Μόλις εἶπε τοῦτο, καὶ ἰδοὺ εἰσώρμησε τῶντι ἡ σύζυγός του εἰς τὸ δωμάτιον ἐρυθρὰ, ἀσθμαίνουσα, φλογερὰ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐκραύγασε κρούσασα τὰς βαρεῖας χεῖρας τῆς ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν αὐλετῶν τῆς συγγενίως.

— Μὰς ἐγέλασε! Ἄν ἦταν ἐκεῖνο τὸ σπήτι!

Παρουσιάσθη δ' ἐνταῦθα ὀπισθὴν τῆς ὁ ἀλιτήριος ἐν εἰχῆ προσλάθει, καὶ οὗτος εἰσελθὼν ἐπανελάθει τὸν πελεκυν.

— Μὰς ἐγέλασε; ἐπανελάθει ὁ Θεναρδιέρος.

— Κάνεις! ἐπροσθεσεν ἡ γυνὴ του. Ὑδὸς Ἁγίου Δομνίκου. ἀριθμὸς δεκαεπτὰ, δὲν γνωρίζουν κανένα κύριον Ὀνουφριον Θεοδόμη! Δὲν ζεῖδουν ποῖός εἶνε!

... Ηπλωσε τὸν βραχιονά του καὶ ἐπέθεθεν ἐπὶ τῆς γυναικὸς
τοῦ πατρὸς τὸν πρῶτον ἔγκοπτα .. (Σελ. 1044).

Σιωπήσασα δὲ πρὸς στιγμήν, ἐπειδὴ ἐπνίγετο ὑπὸ τοῦ ἰσθμῆτος, ἐπειτα ἐξηκολούθησεν.

— Ἄ, κύρ Θεναρδιέρε ! καλὰ σοῦ τὴν ἐρκασιε ! Νά την ἡ καλωσύνη σου ! Τὰ βλέπεις τώρα ; Ἐγὼ, ἂν ἤμουν τώρα εἰς τὴν θέσιν σου, θὰ σοῦ τὸν ἀταξέσχιζα ! Καὶ ἂν ἀντιστέκουσαν, θὰ σοῦ τὸν ἐψησο ζωντανόν ! Νά ἰδῆς, λέγει ἡ, δὲν λέγει ποῦ ἔχει τὴν κόρην του ! Ἐγὼ ἂν ἤμουν ! Καλὰ λέγουν πῶς οἱ ἄνδρες εἶνε πρὸ ζῶα ἀπὸ τῆς γυναῖκος ! Κάνεις ! οὔτε σπῆτι ἀριθμὸς δεκαεπτὰ ! Μία μεγάλη πόρτα ἐμβαίνει εἰς μίαν αὐλή ! Κύριος Θερούμπης ; τίποτε ! Ὅδός Ἀγίου Δομνίνκου· καὶ τὸ ἄλογο ὄλο τρεχιό, καὶ ὅστε εἰς τὸν ἀμαξηλάτη διὰ νὰ πιῇ, καὶ αὐτὰ ὅλα ! Ὀμιλήσα μὲ τὸν θυρωρὸ καὶ μὲ τὴν γυναῖκα του, μία εὐμορφογυναῖκα, ἄγιερὴ γυναῖκα· δὲν ζέουρουν τέτοιον ἄνθρωπον !

Ὁ Μάριος ἀνέπνευσεν. Ἡ Οὐρανία, ἡ Κορυδαλιόζα, ἡ κόρη ἦν ἠγνέει πλέον πῶς νὰ διομάση, εὐρίσκετο ἰκτὸς κινδύνου.

Ἐνῶ ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου ἐξεφώνει, ὡς εἶδομεν, αὐτὸς ἐκάθητό ἐπὶ τοῦ τραπέζιου. Ἐμεινεν εἰς τὴν θέσιν του τῆρων τελείων σιγῆν, κινῶν τὸν δεξιὸν πόδα κρεμάμενον, καὶ παρετήρει τὸ πύραυλον, βλοσυρῶς. Τέλος δὲ ἀποταθείς πρὸς τὸν δεσμώτην, εἶπε διὰ βραδείας τινὸς φωνῆς, διαδηλοῦσας τὸ ἀνηλεές τῆς διαθέσεώς του.

— Μᾶς ἐγέλωσες. Ἄλλὰ τί τάχα ἤλπισες μὲ αὐτό ;

— Μόνον νὰ λάβω καιρὸ ! ἀνέκραξε βροντωδῶς ὁ δεσμώτης.

Συγχρόνως δὲ καὶ διέρρηξε τὰ δεσμά του διὰ μιᾶς. Εὐρέθησαν τετμημένα. Μόνον ἐκ ταῦ ἐνός τῶν ποδῶν εὐρίσκετο εἰσέτι προσδεθεμένος εἰς τὴν κλίνην.

Πρὶν εἶτι συνέλθωσιν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς των οἱ ἑπτὰ ἄνδρες καὶ ὀρμήσωσιν ἐπ' αὐτοῦ, κύπτει οὗτος εἰς τὴν ἐστίαν, ἀρπάζει ἀπὸ τοῦ πυραύνου τὸν σιδηροῦν ἔγκοπέα, ὅλον ἐρυθρόν ὑπὸ τῆς πυρακτώσεως καὶ ὑψώσας αὐτὸν ἄνω τῆς κεφαλῆς του, ἵστατο νὰ κεραινοβολήσῃ τὸν πρῶτον ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ ἔλθῃ πλησίον του.

Ὅλοι τότε ἀπειχώρησαν πρὸς τὸ βῆθος τοῦ δωματίου, καὶ ἐμειναν βλέποντές τον ἐκπληκτοὶ καὶ περιθελῆς.

Ἐκ τῆς δικαστικῆς ἐρείνης ἧτις εἶχε γίνῃ ἀκολούθως ὑπὸ τῆς ἐξουσίας εἰς τὴν αἰλίαν τοῦ Κόρακα, ἐξάγεται ὅτι εὐρέθη ἐπὶ τοῦ δαπέδου ὅπου κατώλει ὁ Θεναρδιέρος, ἐν χαλαρῶν νόμισμα ἐκ τῶν με-

γάλων εκείνων, αξίας πέντε σολδίων· τούτο δὲ τὸ νόμισμα ἦτον ἐκ τῶν θαυμαστῶν ἐκείνων ἀριστουργημάτων, ἅτινα ἐπινοεῖ καὶ καταργεῖται ἡ ὑπομονή, τῶν καταδεινασμένων εἰς τὰς εἰρήτας.

Ἐν νόμισμα τοιοῦτον χαλκοῦν, πρῶτον τὸ προνίζουσι διὰ παλαιοῦ τινος μαχαίρου, ὥστε νὰ διαχωρισθῇ εἰς δύο ὅμοια πέταλα. Ἐπειτα σκάπτουν, τὰ πέταλα ταῦτα προσέχοντες μὴ πειράξωσι τοὺς τύπους ποσῶς τοῦ νομίσματος.

Ἀκολούθως χαράττουν τοὺς γύρους τῶν δύο πετάλων κοχλιοειδῶς, ὥστε νὰ συναρμολογῶνται πάλιν διὰ τοῦ κοχλίου τα δύο πέταλα, καὶ τὸ νόμισμα φαίνεται ὡς ἀέριον.

Ὡστε οὕτω πως τὸ νόμισμα καθίσταται μικρὰ πυξίς. Ἐντός δὲ τῆς πυξίδος ταύτης κρύπτουν ἐν ἐλατήριον ὥρολογίου, καὶ διὰ τοῦ ἐλατηρίου τούτου καὶ τῆς ὑπομονῆς ἅμα καὶ ἐπιτηδειότητος, τέμνονται καὶ βαρυτάτων ἀλύσεων κρῖκοι καὶ κιγκλίδες σιῶνται.

Ὁ δεσμοφύλαξ νομίζει ὅτι ὁ ἄθλιος δεσμώτης ἐκεῖνος μόνον ἐν σολδίων κέκτηται· ὄχι, ἀλλὰ κέκτηται καὶ τὴν ἐλευθερίαν του.

Ἐν τοιοῦτο λοιπὸν σολδίον ἀνεκαλύφθη, ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας καὶ εἰς τοῦ Θεναρδίου τὸ ὄμμα, ὑπὸ τὴν κλίνην, τὴν πλησίον τοῦ παραθύρου πρὸς δὲ εὐρέθῃ χαμαὶ καὶ λεπτότατόν τι πριόνιον ἐκ γάλυθος κυανοῦ, δυνάμενον νὰ κρυθῇ ἐντὸς τοῦ σολδίου.

Φαίνεται λοιπὸν ὅτι, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ κακούργοι ἐκεῖνοι ἐψηλάφουν τοὺς θύλακας τοῦ δεσμώτου αὐτοῦ ἐκράτει τὸ χαλκοῦν νόμισμα, καὶ κατῴρθεσε νὰ τὸ κρύψῃ εἰς τὰς χεῖράς του· ἔπειτα δὲ, ὅταν ἔλυσαν τὴν δεξιάν του, ἤνοιξε οἱ αὐτῆς τὸ νόμισμα, καὶ ἔκοψε διὰ τοῦ πριονίου τὰ σχοινία οἱ ὧν ἦτο δεδεμένος.

Ἐξηγήσατο δὲ τῶρα ὁ λεπτός Θεοῦς ἐκεῖνος, καὶ ἡ ἀνεπαίσθητος κίησις, ἣν ὁ Μάριος εἶχε διακρίνει πρὸ μικροῦ.

Μὴ θέλων ὁ δεσμώτης νὰ κόψῃ, φιδούμενος μὴ ἐπροΐδισα δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ κόψῃ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς του τὰ δεσμά.

Οἱ κακούργοι ἐν τούτοις συνήλθον ἐκ τῆς ἐκπλήξεως.

— Ἄφες τον· μένει ἡσυχοί, εἶπεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς πρὸς τὸν Θεναρδίερον δὲν εἰμπορεῖ νὰ φύγῃ. Εἶνε ἀκόμη τὸ ἓνα του ποδὶ δεμένο. καὶ ὅσα δὲ αὐτὸ ἀποκαρτεῖται, ἔπειθ' ἐγὼ τοῦ τὸ εἶσα;

— Εἶσθε ὅλοι σὰς εὐσεβανοί! ἀνεβόησε τέλος ὁ δεσμώτης· ἀλλὰ... ἡ ζωὴ μου δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὴν ὑπερασπισθῶ εὔτε τισυφ.

Ἄν ὅμως στοχάζεσθε πῶς θὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ ὁμιλήσω, πῶς θὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ γράψω τίποτε ὅπου ἐγὼ δὲν θέλω, πῶς θὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ εἰπῶ, ὅ,τι δὲν θέλω νὰ εἰπῶ. . .

Ἀνήγειρε τὴν χειρὶδα τοῦ ἀριστεροῦ του βραχίονος καὶ προσέθεσε.

— Κυττάξτε.

Συγχρόνως δὲ ἤπλωσε τὸν βραχίονά του, καὶ ἐπέθεσεν ἐπὶ τῆς γυμνῆς του σαρκὸς τὸν πυρὸν ἐγκοπέα, ὃν ἐκράτει διὰ τῆς δεξιᾶς ἀπὸ τῆς ξυλίνης αὐτοῦ λαβῆς. Καὶ τότε ἤκούσθη ὁ ψίθυρος τῆς σαρκὸς καιομένης, καὶ ὁσμή τις, ὅποῦν ὀσφρύνεται τις εἰς τὰς εἰρηκτὰς ὅπου γίνονται στρεβλώσεις, διεχύθη εἰς τὸν θάλαμον.

Ὁ Μάριος ἐφρύαξεν ὄλος, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἰακοῦργοι κατελήθησαν ὑπὸ τρέμου, ἐνῶ τὸ πρόσωπον τοῦ παραδόξου γέροντος μόλις εἶχε συνοσφρωθῆ. Ἐνῶ ὁ ἐρυθρὸς σίδηρος ἐδουλοῦτο ἐντὸς τῆς καπνίζουσης πληγῆς, ἀπαθὴς αὐτὸς καὶ σεπτὸς τὴν ὄψιν, ἐκράτει προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ Θεναρδιέρου ἄνευ μίσους τὸ ὠραῖον ὄμμα του. Τὸ ἄλγος κατεπονείτο ὑπὸ τῆς θειοειδοῦς γαλήνης τοῦ ἀνδρός;

— Ἄθλιοι! εἶπε, μὴ πλέον μὲ φοβείσθε, πλέον παρ' ὅσον ἐγὼ εἶ.

Καὶ ἀποσπᾶσαι τὸν ἐγκοπέα ἀπὸ τῆς πληγῆς, τὸν ἔρριψεν ἔξω τοῦ παραθύρου.

— Τώρα δέ, εἶπε, κάμετέ με πλέον ὅ,τι θέλετε.

Ἐμεινεν ἄοπλος.

— Πιάστέ τον! εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος.

Δύο τῶν ἀλιτηρίων ἐπέθεσαν τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὤμων του, ὁ δὲ ἐγγαστρίμιθος, ὁ φέρων τὴν προσωπίδα καὶ τὴν μεγάλην ἐκείνην κλειδα, ἐστάθη ἀπέναντί του καὶ ἤγειρε τὴν χεῖρα ἑτοιμὸς νὰ τοῦ συντριφῆ ὡς αὐτῆς τὸ κρανίον, ἂν ἔδλεπεν ἀντίστασιν.

Συγχρόνως δὲ ὁ Μάριος ἤκουσε κάτωθιν του, κάτωθιν τοῦ τοίχου ὅστις τὸν ἀπέκρυπτεν, ἀλλὰ τῶσον πλησίον, ὥστε δὲν ἤδύνατο καὶ νὰ βλέπῃ τοὺς ὁμιλοῦντας, τὸν ἐπόμενον διάλογον, γενόμενον χιμῆλῃ τῆ ρωνῆ.

— Ἐνα μόνον πλέον μένει νὰ γίνῃ.

— Νὰ τὸν χαιτακώσωμε τώρα, λέε.

-- Ναι.

Οἱ συνομιλοῦντες ἦσαν οἱ σύζυγοι.

Πρέβη λοιπὸν ὁ Θεναρδιέρος βραχὺ τὸ βῆμα πρὸς τὴν τράπεζαν, ἤνοιξε τὸ συρτάριον, καὶ ἔλαβε τὴν μάχαιραν ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ Μάριος ἐδίσταζεν ἀκόμη ἂν ἔπρεπε νὰ πυροβολήσῃ. Δύο φωναὶ ἐλάλουν πάντοτε ἐν τῇ συνειδήσει του· νὰ σεβασθῇ τὴν διαθήκην τοῦ πατρὸς του ἢ νὰ βοηθήσῃ τὸν πάσχοντα.

Ἦλθεν εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀγωνίας. Πῶς νὰ συμβιβάσῃ τὰ δύο χρεῖ.

Ὁ κίνδυνος ἐν τούτοις ὑπῆρχε κατεπείγων. Ὁ Θεναρδιέρος ἴστατο καὶ αὐτὸς σκεπτόμενος ἐνῶν ἐκράτει τὴν μάχαιραν.

Ὁ Μάριος περιέφερε τοὺς ὀφθαλμούς του ὡς ἀπεγνωσμένος, μὴ εἰδῶς τί νὰ πράξῃ ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ του.

Ἐκεῖ, παρατηρεῖ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου του, φωτισμένου ὑπὸ μιᾶς σιληνιαίας ἀκτῖνος, τὸ χαρτίον, ἐφ' οὗ ἡ πρεσβυτέρα τῶν θυγατέρων τοῦ Θεναρδιέρου εἶχε γράψαι τὴν προίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, διὰ μεγάλων γραμμάτων τὰς λέξεις :

ΤΑ ΤΖΗΝΙΑ ΕΡΧΟΝΤΑΙ.

Ἀμέσως διήλθε τὸν νοῦν τοῦ Μαρίου μια ἴδέα ὡς ἀστραπή· ἴδου ὁ μόνος τρόπος, καθ' ὃν ἠδύνατο καὶ τοῦ φονέως νὰ σεβῆ, καὶ τὸ θῆμα νὰ σώσῃ. Ἴδου ἡ λύσις τοῦ λεινοῦ προβλήματος.

Γονυπετεῖ ἐπὶ τῆς ἡματιοθήκης του, ἐκτείνει τὴν χεῖρα, λαμβάνει τὸ χαρτίον ἐκεῖνο, ἀποσπᾷ ἄσπουδος ἐκ τοῦ τοίχου εἰς τεμάχιον κοινάματος, πιλῶσαι αὐτὸ ἐντὸς τοῦ χαρτίου, καὶ ρίπτει τὴν μάζαν ταύτην διὰ τῆς ὀπῆς εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Θεναρδιέρου.

Ἡ ὥρα ἦτον ἀρμοδία, ὅστις ὁ Θεναρδιέρος ἤδη ἤγειρε τὴν μάχαιραν κατὰ τοῦ δεσμώτου.

— Τί εἶν' αὐτὸ ὅπου ἔπεσεν ; ἐρωτᾷ ἡ Θεναρδιέρου τοὺς περὶ αὐτῆν.

— Τί εἶνε ; ἠρώτησεν ὁ σύζυγος.

Ἡ γυνὴ ἤρπασε τὸ χαρτίον ὡς εἶχε, καὶ τὸ ἔδωκε, εἰς τοὺς ἰνδρά της.

— Ἀπὸ ποῦ ἔπεσεν ; ἠρώτησεν ὁ Θεναρδιέρος.

— 'Από πού άλλου θά πάση, παρ' από τὸ παράθυρο; εἶπεν ἡ γυνή.

— 'Εγὼ τὸ εἶδα, ὅπου ἔπερασε ἀπὸ τὸ παράθυρο, προσέθεσεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς.

Ὁ Θεναρδιέρος ἤνοιξεν εὐθὺς τὸ χαρτίον, καὶ πλησιάσας πρὸς τὸ φῶς.

— Εἶνε εἶπε, τὸ γράψιμο τῆς Πονίνας. Διάβολε!

Ἡ Θεναρδιέρου ἐπλησίασε καὶ εἶλε καὶ αὐτὴ.

— Γλίγωρα τὴν σκάλα! Κρέμασέ την ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἀνέκραζεν ὁ Θεναρδιέρος, καὶ φευγὸ ὅλοι μας.

— Χωρὶς νὰ τοῦ κόψωμεν τὸ λαβύγγι προτῆτερα; ἤρώτησεν ἡ Θεναρδιέρος.

— Δὲν μένει πλέον καιρὸς.

— 'Απὸ τὸ παράθυρο θά καταβοῦμε; ἤρώτησεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς.

— Βέβαια; ἡ Πονίνα ἔρριψε τὸ χαρτί ἀπὸ τὸ παράθυρο· αὐτὸ δὴ λῶ ὅτι ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ σπῆτι δὲν εἶνε ζωσμένο.

Ὁ ἐγγαστρίμυθος προσωπίδοφόρος ἀπέθηκεν ἀμέσως κατὰ γῆς τὴν κλειδὰ του καὶ ὑψώσας τὰς δύο χεῖρας πρὸς τ' ἄνω, τὰς ἤνοιξε καὶ τὰς ἔκλεισε τρίς, μὴ προσέριων λέξιν· σημεῖον ὅπερ ἰδόντες ὅλοι ἐκεῖνοι· οἱ ἀλιτήριοι, παρήτησαν τὸν δεσμώτην καὶ ἔσπευσαν νὰ κρεμάσωσιν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὴν σχοινίην κλίμακα.

Ὁ δεσμώτης ἐν τούτοις ἐφαίνετο ὡς μὴ προσέχων εἰς τὰ περὶ αὐτόν, ἀλλὰ προτευχόμενος.

— Αἱ! ποῦ εἶσαι σὺ! ἔκραζε πρὸς τὴν γυναικὰ του ὁ Θεναρδιέρος, ἅμα στερεωθεῖσας τῆς κλίμακος.

Καὶ συγχρόνως ἔτριξε πρὸς τὸ παράθυρον· ἰλλ' ἐνῷ τὸ διεσχέλιζε, τὸν συνέλαβεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς ἀπὸ τοῦ τραχήλου.

— Μὲ συμπεθᾶς, τὸν εἶπε· καλὸς εἶσαι! Ὑστερ' ἀπὸ μᾶς

— Ὑστερ' ἀπὸ μᾶς! ἀνεβόησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀλιτήριοι.

— Μωρέ, εἶσθε ὅλοι σας παιδιὰ! ἀνέκραζεν ὁ Θεναρδιέρος. Νὰ χῆνεταὶ ὁ καιρὸς, ἐνῷ ἡ ἀστυνομία εἶνε ἐξωπίσω μας.

— Αἱ, λοιπόν, εἶπεν εἰς τῶν ἀλιτηρίων, πιάνωμε τὸν κόμβον· ἡρίχτουμε λαχνοῦς, καὶ οὕτως τύχη, νὰ καταβῆ προτῆτερα.

— Μωρὸ ἔλωσθήκατε! εἶπε πάλιν, ὁ Θεναρδιέρος. Ἀκούς ἐκεῖ λαχνοῦς νὰ ρίξουμε! Θέε; τὴν νὰ καθήσωμε καὶ νὰ γράψωμε τὰ ὀ-

νόματά μας ὁ καθένας· αὐτὸ ὀρίζει ἡ ἀρεντιά σου. Νὰ βάλωμεν ἔπειτα ὅλα τὰ ὀνόματα μέσα εἰς ἓνα σκούφο!

— Θέλετε τὸν ἐδικό μου; ἀνέκραξε μία φωνή, ἀπὸ τῆς θύρας· ἐστράφησαν ἅπαντες πρὸς αὐτήν.

Ἦτον ὁ Ἰαβέρης· ἔφερε δὲ ἀνά χεῖρας τὸν πῖλόν του καὶ ἔπει-
 νεν αὐτὸν πρὸς τοὺς περιεστώτας μειδιῶν.

ΚΑ΄.

**Ὅτι ἡ ἐξουσία πρῶτον ἔπρεπε νὰ συλαμβάνη
 τοὺς ἀδικουμένους.**

Ὁ Ἰαβέρης εἶχε κρυβῆ μετὰ τῶν ἀνθρώπων του περὶ λύχνων ἀφ᾽ εἰς τὰ περὶ τοῦ παλαιοσπήτου Κάρικα.

Καὶ πρῶτον ἤνοιξε τοὺς θύλακός του ἵνα παραχώσῃ ἐντὸς αὐτῶν τὰς δύο κόρας, αἰτινες παρεμνονον ἐξῶθεν τῆς οἰκίας ἐκείνης· ἀλλὰ μόνον τὴν Ἀζέλμαν συνέλαβεν εἰς τοὺς βρόχους του, διότι ἡ Ἐπο-
 νίη δὲν εἶχε μείνει εἰς τὴν θέσιν τῆς, καὶ λοιπὸν δὲν συνέληφθη, μὴ εὐρεθεῖσα ἐκεῖσε.

Περιέμενον ἔπειτα ὁ Ἰαβέρης ν' ἀκούσῃ τὸν πυροβολισμὸν τοῦ συνθήματος. Οἱ πηγαινερχομὸι τοῦ ὄχληματος τὸν εἶχαν βάλει εἰς ἀνησυχίαν πολλήν.

Τέλος ἔχασε τὴν ὑπομονήν, καὶ βέβαιος ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε φωλεά, βέβαιος ὅτι σήμεριθι πρὸς αὐτὸν ἡ τύχη, ἀφοῦ μάλιστα ἀνεγνώρισε καὶ πολλοὺς τῶν εἰσελθόντων ἀλιτηρίων, ἀπεράσισε ν' ἀναβῆ μὴ περιμείνας πλέον τὴν ἐκπυροσκόρησιν.

Ὁ ἀναγνώστης ἐνθυμείται, ὅτι ὁ Ἰαβέρης εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Μαρίου τὴν κλειδα, δὲ ἤρ' ἔγινετο ἡ θύρα τῆς οἰκίας Κάρικα. Ἀνέβη ἔγκαίρως. Ἄμα ἰδόντες αὐτὸν οἱ κακῶργοι ἐκεῖνοι, ἔτρεξαν καὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα ἅτινα εἶχον παρρητῆσαι εἰς ὅλας τὰς γωνίας, καθ' ἣν

στιγμὴν ἀνεχώρουν. Ὁπλισθησαν λοιπὸν ὅλοι, καὶ ὁ Θεναρδιέρος διὰ τῆς μαχαίρας του, καὶ ἡ Θεναρδιέρου διὰ μεγάλης τινὸς πέτρας, ἥτις ἔκειτο ἐπὶ τοῦ παραθύρου χρησιμεύουσα ὡς ἐδῶλιον εἰς τὰς θυγατέρας τῆς, καὶ ἔλαβε θέσιν ἀμυντικῆν.

Ὁ Ἴα ἐρχε ἐφόρσε πάλιν τὸν πῖλόν του, καὶ ἔκαμε δύο βήματα ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἐσταυρωμένας ἔχων τὰς χεῖρας, κρατῶν τὴν ράβδον του ὑπὸ τὸν βραχίονα καὶ τὸ ξιφὸς του ἐπι ἐντὸς τῆς θήκης.

— Στῆτε ! εἶπε. Μὴ σαλεύσῃ κανεὶς. Δὲν ἔχετε τώρα νὰ περάσετε ἀπὸ τὸ παράθυρο· θὰ περίσετε ἀπὸ τὴν θύρα. Εἶνε ὑγιεινότερο. Εἶσθε ἐκτὰ καὶ εἴμεθα δεκαπέντε. Μὴ πιασοῦμε ἀπὸ τὰ μαλλιά ἅν τὰ παιδιὰ. Ἦσυχα.

Ὁ Πιγρεναλλιᾶς ἔλαβεν ἓν πιστόλιον, ὅπερ ἔφεραν ὑπὸ τὴν βλούζον του, καὶ τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Θεναρδιέρον, εἰπὼν εἰς τὸ εὖς του.

— Αὐτὸς εἶν' ὁ Ἰαβέρης. Ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ σύρω κατ' αὐτοῦ τοῦ διαβελανθρώπου. Σοῦ βαττᾶ ἐσένανε ;

— Πῶς ὄχι ! ἀπεκρίθη ὁ Θεναρδιέρος.

— Σύρε το λοιπὸν.

Ὁ Θεναρδιέρος ἔλαβε τὸ πιστόλιον, καὶ ἀκρίβην αὐτὸ κατὰ τοῦ Ἰαβερῆ, ἀπεχόντος μόλις τρία βήματα. Ἄλλ' οὕτως, ἀτενίσας πρὸς αὐτόν, ἤρξασθαι μόνον νὰ εἴπῃ.

— Μὴ σύρῃς μὴ ! Τοῦ κάκου· Δὲν θὰ πάρῃ φωτιὰ τὸ πιστόλι σου.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐπίεσε τὸ σκανδάλητρον. Ὁ λύκος τοῦ ὄπλου ἐπέσειν, ἀλλὰ δὲν ἔγινε ἐκπυροκρήτης.

— Δὲν σοῦ εἶπα ! ἀνέκραζεν ὁ Ἰαβέρης.

Ὁ Πιγρεναλλιᾶς ἔρριψε τὸ σιδηρὸν ράπαλον του πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἰαβέρη.

— Εἶσαι πρωτοκόσβολος, εἶπεν, ἀφοῦ καὶ τὰ δαιμόνια σου ὑποτάσσονται. Ὅρισεν παραδίδομα..

— Αἶ ; οἱ ἄλλοι τί κάμνετε ; ἠρώτησεν ὁ Ἰαβέρης.

— Ἄμ' καὶ μεῖς ἴμ' τί ! . . . ἀπεκρίθησαν οἱ ἄλλοι ἀτυτήραιοι.

Ὁ Ἰαβέρης προσέθεσεν ἀταράχως.

— Κατὰ κάμνετε· ἐγὼ εἶπα. Εὐταξία ! φρόνιμα !

— Ένα μόνον σοῦ ζητῶ, εἶπεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς· νὰ μὴ μού ἀποκόψουν τὸν καρπὸν, μέσα εἰς τὴν φυλακὴν.

— Γεννηθήτω τὸ θεῖλμά σου, ἀπηντήσεν ὁ Ἰαβέρης.

Καὶ στραφεῖς πρὸς τὰ ὀπίσω του.

— Ἐμβήθε τώρα μέσα! ἀνέκραξε.

Στίφος χωροφυλάκων ἐνόπλων ἐσπευσεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἰαβέρη. Ὅλων τῶν ἀλιτηρίων αἱ χεῖρες ἐδέθησαν. Τὸ δωμάτιον ἐνεπλήσθη ἀνδρῶν· ἐφαίνοντο ὡς σκιαὶ εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ ἐνδοῦ καὶ μόνου ἀλειμματοκηρίου.

Ἐνῶ ἐδουλοῦντο αἱ χεῖρες τῶν κακούργων, βαρεῖά τις ἤκουσθη φωνή, μόλις διακρινομένη ὡς γυναικεῖα.

— Ἄς δοκιμάσῃ, ἔκραζεν, ἄς δοκιμάσῃ, νὰ ἔλθῃ, κάνεις σιμά μου.

Ἦτον ἡ φωνὴ τῆς Θεναρδιέρου, ἣτις ἰσταμένη πλησίον τοῦ παραθύρου εἰς μίαν γωνίαν, εἶχε τὴν μεγάλην ἐκείνην πέτραν ὑψομένην ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῆς δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν.

Εἶχε δὲ πέσει ἐκ τῶν ὤμων τῆς τὸ περιώμιόν τῆς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ὁ Θεναρδιέρος ἐσκεπάζετο ὑπ' αὐτοῦ, ἔχων ὡς ἀσπίδα τὸ γιγάντειον σῶμα τῆς συζύγου του.

— Θὰ σπάσω κεφαλαίς! ἐκράγασεν ἡ μέγιστος, ἐπισειοῦσα τὸν μέγαν λίθον τῆς.

Ὅλοι ἀπεχώρησαν πρὸς τὸν διάδρομον ἱκανὸν δὲ κενὸν ἐσχηματίσθη ἐν μέτῳ τοῦ δωματίου. Ἡ Θεναρδιέρος ἔρριψε τὸ βλέμμα τῆς πρὸς τοὺς ἀλιτηρίους, οἵτινες ἐδουλοῦντο ἀνεὶ τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως καὶ δια φωνῆς βραγχνώδους.

— Ἄνδρες! εἶπε πρὸς αὐτούς.

Ἐμειδίασεν ὁ Ἰαβέρης, καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸ κενὸν διάστημα.

— Μὴν πλησιάζετε! σ' ἕκαμα ἀμέσως θρόμματα ἔκραζεν ἡ μέγιστος πρὸς αὐτόν.

— Μωρέ, τὸ πρωτοπαλληκαρο! εἶπεν ὁ Ἰαβέρης. Αἶ, κυρὰ μάνα! Καὶ σὺ ἔχεις μουστάκια ὡς ἄνδρας, μὰ κ' ἐγὼ ὡς ἄνδρα ὡς γυναικα.

Καὶ ἐπροχώρησεν ἀρόπως πρὸς αὐτήν. Καὶ ἔβλεπε μὲν αὐτὴ τὸν λίθον τῆς, ἀλλ' ἡ Παβέρης εἶχε προσθάσει νὰ κύψῃ, ὥστε ἔμεινεν ἀ-

βλαβής, διελθόντος τοῦ λίθου ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του, καὶ πεσόντος μετὰ βαρυτάτου γούπου ἐντὸς τοῦ κενοῦ διαστήματος.

Ὁ Ἰαβέρης συνέλαβε τότε καὶ τὸ ζεύγος τῶν Θεναρδιέρων, ἢ μίαν τῶν πλατειῶν χειρῶν του ἐπέτεθη ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς γυναίκος, καὶ ἡ ἄλλη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνδρός.

— Δέσατε τὰ χέρια τους!

Εἰσώρμησαν δὲ τότε οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐξουσίας σωρηδόν, καὶ ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἐξετέλεσαν τὸ πρόσταγμα τοῦ Ἰαβέρη.

Ἡ Θεναρδιέρου, ἀφοῦ ἔριψεν ἐν βλέμμα εἰς τὰς δεσμευμένας χεῖράς της, ἔπειτα εἰς τὰς τοῦ ἀνδρός της, ἔπεσε χιμαὶ βάλλουςα κλαυθμούς.

— Τὰ κορίτσια μου! τί θὰ γίνουν τὰ κορίτσια μου! ἔκραζεν ὀλολύζουσα.

— Τίποτε, ἀπήντησεν ὁ Ἰαβέρης. Ἡ κορούλας σου εἶνε εἰς τὴν ἔρσιά.

Ἐν τούτοις, οἱ χωροφύλακες παρετήρησαν τὸν μέθυσον γέροντα ὅστις ἐκοιμᾶτο ὀπισθεν τῆς θύρας, καὶ τὸν ἔσειον ὅπως ἐξυπνήσῃ.

Ἐξύπνησε τέλος, καὶ τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς,

— Αἶ, Ζονδρέτη! εἶπεν ὑποτρυλιζων, ἐτελείωσε ὄλ' ἡ δουλειά;

— Ὅλη ἡ δουλειά, ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰαβέρης.

Οἱ εἰς ἀλιπήριαι ἱστάντο ὄρθισι τὰς χεῖρας ἔχοντες δεδεμέναις τούτων οἱ τρεῖς εἶχον τὴν ὄψιν μελανωμένην, οἱ δ' ἕτεροι τρεῖς ἐφόρουσαν εἰσέτι τὰ προσωπεῖα.

— Μὴ βγάλετε τῆς προσωπίδας αὐτῶν, εἶπεν ὁ Ἰαβέρης πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Διαβάς δ' ἔμπροσθεν αὐτῶν, κατὰ σειρὰν τεταγμένων, ὡς ἄλλος Μέγας Φρειδερίκος ἐπιθεωρῶν τὸν στρατὸν του, εἶπε πρὸς τοὺς τρεῖς «ἀνθρακεῖς».

— Γειά σου Πιγρεναλλιά· Γειά σου Βλζουνα. Γειά σου. Διλιούνη.

Στραφεῖς δ' ἔπειτα πρὸς τοὺς τρεῖς προσωπιδοφόρους, πρὸς μὲν τὸν πελεκυφόρον εἶπε,

— Γειά σου, Γουλουάρα. Πρὸς δὲ τὸν ἄλλον.

— Γειά σου Χειλαρᾶ. Πρὸς τὸν ἐγγαστριμύθον δὲ τέλος.

— Τι «γαμπέρια» μωρέ Ψωφιά!

Κατ' εκείνην τὴν στιγμήν, παρατήρησε τὸν ἄνθρωπον ὅστις εἶχε περιπέσει εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀλιτηρίων τούτων· οὗτος ἀφότου εἰσῆλθον οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες ὧν εἶχε προσφέρει οὕτω λέξιν, ἀλλ' ἴστατο κύπτων τὴν κεφαλὴν.

— Λύσατε τὸν κύριον! εἶπεν ὁ Ἰαβέρης, καὶ προσέξτε νὰ μὴν ἐβγῆ ἔξω κἀνείς.

Τοῦτο δ' εἰπὼν, ἐκάθησεν ἡγεμονικῶς πλησίον τοῦ τραπέζιου, ὅπου ὁ λύχνος καὶ τὸ μελανοδοχεῖον, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του φύλλον χάρτου φέρον χαρτόσημον καὶ ἤρξατο τῆς προανακρίσεως.

Ἄφου ἔγραψε τοὺς πρώτους στίχους, ἤτοι τὰ τυπικὰ ἐλεῖνα ἅτινα εἶνε πάντοτε τὰ αὐτὰ, ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπεν.

— Ἄς ἔλθῃ πλησίον ὁ κύριος, ὅπου εἶχαν ἐδῶ δεμένον.

Οἱ χωροφύλακες παρατήρησαν περὶ οὗτος.

— Αἱ, εἶπεν ὁ Ἰαβέρης, ποῦ εἶνε τοῖς;

Ὁ δεσμώτης τῶν ἀλιτηρίων, ὁ κ. Δευκιάς, ὁ κ. Ὀνούφριος Θρούμπης, ὁ πατὴρ τῆς Οὐρανίας Κορυθαλίδος, εἶχε γίνει ὄφρατος· ἐπειδὴ ἡ μὲν θύρα ἐφυλάττετο, ὅχι ὅμως καὶ τὸ παράθυρον· ἅμα δὲ εἶχε λυθῆ καὶ ὁ Ἰαβέρης κατεγίνετο νὰ γράψῃ τὰ τυπικὰ τῆς ἀνακρίσεως ἐπωφεληθεὶς αὐτὸς τὴν παραχρῆν, τὸν θόρυβον τῆν συσώρευσιν τοῦ πλήθους ἐν τῷ ὀματίῳ ἐκείνῳ, τὸ σκότος, καὶ δράξας τὴν στιγμήν ὅτε οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς αὐτόν, ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου.

Ἐτρεξεν εἰς τῶν χωροφυλάκων πρὸς τὸ παράθυρον· καὶ εἶδεν, ἀλλ' ἔξω οὐδεὶς ἐφάνετο. Μόνον ἡ σχεινὴν, κλιμαξὶ ἐτρεμεν εἰσέτι ἐκ τῆς καθόδου τοῦ δραπέτευσαντος.

— Διάβολε, διάβολε! εἶπεν ὁ Ἰαβέρης, ἐντὸς τῶν ὀδόντων του· αὐτὸς πρέπει νὰ ἦτον ὁ καλλίτερος!

KB'.

Μικρός αιδός.

Τὴν ἐπισύσαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν συνέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν Κάρκα ταῦτα πάντα παῖδιον αὐτὸν ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ μέρους ὅπου κεῖται ἡ γέφυρα τῆς Ἀούστερλιτς. Ἦτον ἡδὺν ἰδῆ. Τὸ παῖδιον τοῦτο, ὠχρὸν, κάπνιστον, εἰς βία ἐνδεδυμένον, φοροῦν περισκελίδα πάνινον, ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, (φειροῦριον μῆνα) ἀνέβαινε τὸν δρόμον ἄδον φωνὴν τῆ φωνῆς.

Εἰς τινὰ δὲ γωνίαν, πλησίον τῆς ὁδοῦ, ὅπου τοῦ Κάρκα ἡ οἰκία, γρατῖα τις ἦτον ἐσκυμμένη, καὶ ἐσκάλευε σαφὲν ἀκαθαρσιῶν, ἴσως εὐρισκέ τι ἐντὸς αὐτῶν, ὑπὸ τὸν φανὸν τῆς ὁδοῦ.

Τὸ παῖδιον ἔπεσεν ἐπάνω τῆς, ἐνφ' ἀειθαλίαν ἐπισθοχωρήσαν δὲ ἀμέσως.

— Πά ! ἀνέκραξε· τ' εἶν' ὅλτο ; Θάρεψα τῶς ἦταν κἀνέναν σάλλας ! τόσος ἕνας σάλλας.

Τὴν δὲ λέξιν τόσος, πρέφερε τὸ παῖδιον μετὰ τόνου φωνῆς, δν ἀρκούντως ὄνανται ἴσως νὰ ἐκφράσῃ. τὰ κεφαλιώδη στο:χεῖα·
ΤΟΣΟΣ ἕνας σάλλας.

Ἡ γρατῖα πέραντα ἀνωρθώθη μένεα πένουσα.

— Βρωμάκουλα ! τῶ λέγει γογγύζουσα. Ἄς μὴν ἔμουν σκυμμένη, καὶ ἤξευρα αὐτὸ μου τὸ πόδι ποῦ θὰ σοῦ τῶχναι !

Ἦδὴ τὸ παῖδιον ἀπέχευ πολὺ. — Σὶ ! Σὶ ! ἀπήντη πρὸς τὴν γρατῖαν. Σ' ἐπῆρα δὲ σάλλας δὲ εἶχα ὅμως καὶ ἄδ κα.

Λυσσῶσα ἡ γρατῖα ἀπὸ τῆς ὀργῆς, ἀνήγειρεν ἐντελῶς τὴν κεφαλὴν τῆς, καὶ τότε διελύθη τοῦ φανὸς ἡ αἴγλη ἐπὶ τοῦ κατατρωπωμένου ὑπὸ βιβυτάτων ρυτίδων προσώπου τῆς, ὅπερ ἰδὲ τὸ παῖδιον.

— Τί νά σ' ὀρίσω, κυρά, ἔκραζε πρὸς αὐτήν· δὲν μοῦ κάμνεις!
Ἔχεις ἓνα εἶδος εὐμορφιάς, ὀπουκαθόλου, καθόλου δὲν μοῦ ἔρ-
χουνταν.

Καὶ ἐπαναλαβὸν τὸν ὄρομον, ἐπανελάβε τὸ ἄσμά του.

Μετὰ μερικὰς στρεσὰς ἔσθισε πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας Κάρακα,
ἦν εὐρόν κεκλεισμένην, ἤρξατο νὰ λακτίξῃ αὐτήν ἥρωικῶς, ὡς προσι-
θίμενον νὰ τὴν καταθρύσῃ. Ἐτραξε δ' ἐν τούτοις πρὸς τὸ αὐτὸ
μέρος καὶ ἡ εἰρημένη γραῖα, ἥτις ἀκούσασα τὸ μέγα κακὸν τῶν λα-
κτισμάτων, ἔβαλε μακρόθεν φωνάς μετὰ χειρονομιῶν.

— Τί εἶπες! καλέ, τί εἶπες! λέγούσας. Ὁ Χριστὸς κ' ἡ Παναγία!
Τὴν θύρα πᾶν νὰ τὴν σπάσουν! Τὸ σπῆτι θὲν νὰ τὸ βρολήσουν!
Καλέ, τί εἶπε αὐτὸ τὸ κακὸ!

Αἴφνης στέκει ἀκίνητος. Ἀνεγνώρισε τὸ παιδίον.

— Ἄ! αὐτὸς πάλ' ὁ Σατανᾶς!

— Πάλ' εἶπε τὸ παιδίον· μωρ' ἦταν ἡ γερὰ τοῦ σπητιοῦ. Καλη-
σπέρα, κερά Πανουργιοῦτσα. Ἦλθα, κερά Πανουργιοῦτσα, νὰ ἰδῶ
τοὺς γονιοὺς μου.

Ἡ γραῖα ἀπήντησεν διὰ μορφασμοῦ ἐνέχοντος ὅλην τὴν ἰκφραστι-
κότητα αἰφνιδίου μίσους κεχαρταγμένου ἐπὶ τοῦ προσώπου οὐσειδε-
στάτου γραῖοῦ.

— Δὲν εἶναι κανεὶς ἐδῶ, εἶπεν αὐτῇ.

— Καλά! καὶ ποῦ εἶν' ὁ πατέρας μου τὸ λοιπὸν; ἠρώτησε τὸ
παιδίον.

— Τὸν κέρη σου... τὸν ἤγγαν στὴ φυλακὴ, στὴ φυλακὴ.

— Πάλ' καὶ ἡ μάνα μου;

— Ἡ μάνα σου, σ' ἄλλην φυλακὴ εἰς τὸν Ἅγιον Λάζαρο.

— Αἶ, καὶ ἡ ἀδελφαί μου;

— Ἡ ἀδελφαί σου σ' ἄλλῃ πάλ' ἐκείναι; σ' τῆς Μαργαλιουλάει.

Τὸ παιδίον ἔζησε τὸ εἶς του, περιτῆρησε τὴν κερά Πανουργίαν
ἀσκαρδάμυκτι, καὶ εἶπε μόνον

— Αἶ! καλὸ καὶ αὐτό!

Ἐπειτα ἐστράφη διὰ μιᾶς ἐπὶ τῶν πτερινῶν του, καὶ μετ' ὀλί-
γας στιγμῆς, ἡ γραῖα, ἥτις εἶχε μείνει εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας,
τὸ ἤκουσεν ἄδω. διὰ τῆς ἰσχυρᾶς καὶ κερᾶς φωνῆς του, ἐνῶ ἀπεμα-

κρύνετο πρὸς τὰ δένδρα τῆς ὄδοῦ, τὰ μαῦρα καὶ ψιθυρίζοντα, ὑπὸ τὸν
χειμερινὸν ἄνεμον,

Ὁ Εὐλοπῶδης βασιλεὺς
Εἰς τὸ κυνήγι βῆκε
Νὰ κυνηγήσῃ κόρακα.
Σὲ πόδια ἄκνου ξύλινα
Σὲ δεκανίκι ἄκνου.
καὶ ὅς' ἀπὸ κάτω του περνοῦ
ταῦ εἶναι δυὸ πεντάρες.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΚΑΙ ΕΠΟΠΟΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΤΙΝΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Α'.

Καλῶς κεκομμένον.

Εἷς ἐκ τῶν χαρακτηριστικωτέρων καὶ ἐξαιρετικωτέρων ἱστορικῶν σταθμῶν, εἶναι τὰ ἡμέσως συνεφεπτόμενα πρὸς τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν ἐτῶν 1831 καὶ 1832.

Τὰ δύο ταῦτα ἔτη, ἐν μέσῳ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, εἶναι ὡς δύο κορυφαὶ ὄρεων ἔχουσαι τι ἐπαναστατικὸν μεγαλεῖον. Ἀπ' αὐτῶν ἐν μέσῳ διακρίνονται χαίροντα βάρβαρα.

Οἱ κοινωνικοὶ ὄγκοι, αὐτὰ τὰ θεμέλια τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ στίβος ὁ ἔμμιλος τῶν ἐκ συμφέροντος ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐξ ἀισθημάτων ἀπλοῦ συναινούντων ἀφ' ἑτέρου, αἱ δύο αὐταὶ ἀπὸ καταβολῆς τῆς γαλλικῆς κοινωνικῆς μορφῆς, ἐμφανίζονται ἐντὸς τῶν δύο τούτων ἐτῶν καὶ ἐμφανίζονται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἐκ μέσου τῶν θηελωδῶν νεφῶν ἐκ παθῶν, συστημάτων καὶ θεωριῶν.

Αἱ ἐμφανίσεις καὶ ἐξαφανίσεις αὐταὶ ἐπωνομάσθησαν ἀντίστασις καὶ κίνημα. Ἐκ διελειμμάτων ἀναφαίνεται ἐν αὐτοῖς διαλάμπουσα ἡ ἀλήθεια, τὸ φῶς τοῦτο τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Ἡ ἀξιοσημειώτως αὕτη ἐποχὴ εἶναι αὐτοσώτως κεχωρισμένη. Ἐπειδὴ δὲ ἤρχισεν ἀπομακρυνόμενη ἀπ' ἡμῶν, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ σταματήσωμεν αὐτὴν ἐπ' ὀλίγον, ἵνα χαράξωμεν τὰς κυριωτέρας αὐτῆς γραμμάς.

Τοῦτο λοιπὸν καὶ θὰ προσπαθήσωμεν.

Ἡ Παλιόρθωσις ὑπῆρξε μία ἐκ τῶν δυσχερῶν πρὸς καθορισμὸν διελειπουσῶν ἐκείνων φάσεων ἐν αἷς διακρίνομεν τὴν καταπόνησιν, τὸν βέμβον, τὸν ψίθυρον, τὸν ὕπνον καὶ θόρυβον πολὺν δι' ὧν εἰκονίζεται μία τῶν ἐπισήμων ἐμφανίσεων μεγάλου ἔθνους ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ αὐτοῦ. Αἱ φάσεις αὐταὶ ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἀποτελοῦσιν ἱστορικὸν σταθμὸν.

Αἱ ἐποχαὶ ἐκεῖναι εἶναι μοναδικαί, ἐξαπατώσασιν τοὺς ἐπιζητοῦντας νὰ τὰς ἐκμεταλλευθῶσι πολιτικούς.

Κατ' ἀρχάς τὸ ἔθνος ἀνάπαυσιν μόνον ζητεῖ, διψᾷ πάντες εἰρήνης, μίαν μόνην ἔχουσι φιλοσοφίαν, νὰ ὡσι μικροὶ καὶ ἀφανεῖς, ὅπερ σημαίνει νὰ ἡσυχάσωσι.

Θεῖα χάριτι, εἶδον ἀρετὰ καὶ μέχρι κόρου μάλιστα, καὶ γεγονότα μεγάλα καὶ μεγάλης τύχης ἀρκετὰ καὶ περιπετειᾶς μεγάλης καὶ μεγάλους ἄνδρας ἀρκετούς.

Ὅσοι περῆσαντες ἀπὸ τῆς χραυγῆς εὕρισκοντα ἤδη εἰς τὸ τέρμα κοπιώδους καὶ μακρῆς πορείας· ἡ πρώτη στάθμωσις ὑπῆρξεν ἡ ὁρὰσις τοῦ Μιραμπώ, ἡ δευτέρα ἡ τοῦ Ροβεσπιέρου καὶ ἡ τρίτη ἡ τοῦ Βοναπάρτου καὶ πλέον ἐπέκτασαν.

Ἐκαστος τῶρα ζητεῖ νὰ κατακλιθῇ. Εἶναι ἱκανοὶ ν' ἀνταλλάξωσι τὸν Καίσαρα ἀντὶ τοῦ βασιλέως τῆς Βυθηνίας Προυσίου, ἀντὶ τοῦ Ναπολέοντος τὸν βασιλέα τοῦ Ἰθελό.

Με ἀποτεθρησκυμένην τὴν ἀφοσίωσιν, με γηρῶσαντας πλέον ἡρωισμούς, με κακισμένους τὰς φιλοδοξίας, με τετελειωμένους τύχαι, ζητοῦσιν, ἀπαιτοῦσιν, ἐπικαλοῦνται, ἐκλιπερῶσι, τί ; μίαν κόπτην. Καὶ τὴν ἔχουσιν. Ἀποκτώσι τὴν ἡσυχίαν, τὴν εἰρήνην, τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ἤδη μένουσιν εὐχαριστημένοι.

Ἐν τοῦτοις ἀναφαίνονται συγχρόνως ἄλλα γεγονότα τὰ ὅποια καὶ

Ὁ Ἰαβέρης ἐφόρεσε πάλιν τὸν πλὸν του καὶ ἔκαμε δύο
 βήματα ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἐστειρωμένου ἔχων τὰς
 χεῖρας... (Σελ. 104).

αυτὰ δίδουσι γνωριμίαν καὶ κρούουν τὰς θύρας, ζητοῦντα νὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς τὴν κοινωνικὴν παλαίστραν.

Ταῦτα προέρχονται ἐκ τῶν ἐπαναστάσεων καὶ τῶν πολέμων, ὑπάρχοντα, ζῶντα, δικαιοῦμενα νὰ ἐγκαθιδρυθῶσιν εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἐγκαθίστανται. Συνήθως τὰ γεγονότα ταῦτα εἶνε οἱ προάγγελοι καὶ οἱ κήρυκες οἱ προλειαινόντες τὴν ἐγκαθίδρυσιν νέων πολιτικῶν δογμάτων.

Ἄλλ' οἱ τότε σοφῶς πολιτευόμενοι ἰδοῦ τί παρετήρησαν.

Ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι, ἀπρωδελκότες πλέον, ἐζήτουν νὰ ἡσυχάσωσι, τὰ τετελεσμένα γεγονότα, εἶχον ἀνάγκη παγίωσης καὶ πρὸς τοῦτο εἶδε νὰ δοθῶσιν ἐγγυήσεις.

Αἱ διὰ τὰ τετελεσμένα γεγονότα ἐγγυήσεις εἶνε ὅτι ἡ ἡσυχία δια τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὅτι ἐζήτει ἡ Ἀγγλία παρὰ τῶν Στουάρτων μετὰ τὸν Κρόμβελ, τοῦτ' αὐτὸ ἐζήτει καὶ ἡ Γαλλία μετὰ τὴν αὐτοκρατορίαν.

Αἱ ἐγγυήσεις αὗται ἐπιβάλλονται ὑπὸ τῶν περιστάσεων καὶ πρέπει τὰ δοθῶσι.

Καὶ οἱ μὲν ἡγεμονεύοντες οἴκοι τὰς χωρῆς, γοῦν, πράγματι ὅμως εἶδει ταύτας ἡ βία τῶν πραγμάτων. Ἀληθεῖα βαθεῖα καὶ χρησίμιμος, ἦν οὔτε οἱ Στουᾶρτοι ἐνόησαν, τῷ 1662. οὔτε οἱ Βουρβῶνοι τῷ 1814.

Ὁ προεπηγγελμένος οὗτος οἶκος ἐπανελθὼν εἰς Γαλλίαν, πεσόντος τοῦ Ναπολέοντος ἐπιστευσεν, ἐν τῇ σφαιρῇ τοῦ ἀπλοικότητι, ὅτι ἦτο αὐτὸς ὁ εἰδὼν καὶ ἐπομένως ὅτι εἶδεν ἡδύνατο νὰ τὸ λάβῃ ὀπίσω ὅτι ὁ οἶκος τῶν Βουρβῶνων ἦτο κάτοχος τοῦ ἐαυτοῦ δικαίου θεοθέν, ἐνῶ ἡ Γαλλία οὐδὲν εἶχε τοιοῦτο δικαίον ὅτι τὸ ἐν τῷ συνταγματικῷ χάρτι τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ' παραχωρηθὲν πολιτικὸν δικαίον, ἦτο ἀπλῶς εἰς κλάδος τοῦ θείου δικαίου, ἀποκοπέει ὑπὸ τοῦ οἴκου τῶν Βουρβῶνων καὶ κατὰ χάριν δοθεῖς εἰς τὸν λαὸν μέχρι οὗ θὰ πρὸδῶκε ὁ βασιλεὺς τὸ τοιοῦτο, μεθ' ὃ θὰ ἡδύνατο καὶ τὸν ἀποσύρει.

Ἐν ταῦτοις, αὐτὴ ἡ δυσφορία, μεθ' ἧς ἡ Βουρβανικὴ δυναστεία παρεχώρει τὸ τοιοῦτον, ἀπεδείκνυεν ὅτι τὸ ὄρημα τοῦτο ἦτο ζήτην καὶ οὐχὶ ἰδικόν της, ὅτι εἰ ἀπέρρει, εἰς αὐτὴν ἀλλ' ἐκ τῆς βίας τῶν περιστάσεων.

Ἡ δυναστεία αὕτη ἐδείχθη κατὰ τὸν δεκάτον ἑννατον αἰῶνα ἰσομ-θιβαστος, φιλόνομος.

Εἰς ἐκάστην πρόοδον τοῦ ἔθνους, εἴτε πνευματικὴν, εἴτε κοινωνιο-λογικὴν, οὐστροπος. Ἴνα δὲ μεταχειρισθῶμεν τὴν τετριμμένην φράσιν, ἐηλασθὲ τὴν λαϊκὴν καὶ γνησίαν, «ἑστραβομουτσούνιαζεν».

Ὁ λαὸς ἠσθάνθη τὸ τοιοῦτο, τὸ εἶδε, αἰότι ἡ λαϊκὴ οὐδὲρκει εἶνε ἀλάνθιστος.

Ἐνόμισεν ἡ δυναστεία ὅτι ἦτο ἰσχυρά, ἀφοῦ ἡ αὐτοκρατορία ἀνηράγη ἐνώπιόν της, ὡς αἰρεται μίᾳ θεατρικῇ σκηνογραφίᾳ, χωρὶς νὰ ἐνοησῇ ὅτι καὶ αὕτη ἐπεβλήθη διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου καὶ ἐπομένως ἡδύνατο καὶ νὰ ἔρθῃ ἐκ τοῦ μέσου αἰφνιδίως.

Δὲν ἐνόησεν ὅτι καὶ αὕτη ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τῆς χειρὸς ἧτις ἀρχέσται ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου τὸν Ναπολέοντα.

Ἐνόμισεν ὅτι εἶχε ριζοβολῆσαι ὡς ἐκ τοῦ παρελθόντος της.

Ἄλλ' ἠπατάτο. Εἶχε παρελθόν, ἀλλὰ τὸ παρελθόν τοῦτο ἦτο ὀλόκληρος ἡ Γαλλία.

Αἱ ρίζαι τῆς γαλλικῆς κοινωνίας δὲν ἀπέρρειον ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Βουρβῶνων, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔθνους.

Αἱ ἀφανεῖς καὶ ζωηφόροι αὗται ρίζαι οὐδαμῶς ἀπετέλουν δικαίωμα ἐνὸς αἵμου, ἀλλ' ἰστορίαν ἐνὸς λαοῦ. Ἦσαν ἐπομένως πανταχοῦ, οὐχὶ ὁμως ὑπὸ τὸν οἶκον τοῦτον. Ὁ οἶκος τῶν Βουρβῶνων ἦτο διὰ τὴν Γαλλίαν ὁ ἐνδοξος ἀμα καὶ αἰματηρὸς δεσμός της ἰστορίας της, ἀλλ' οὐχὶ πλέον τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον τοῦ προρισμοῦ αὐτῆς, ὡς οὐδ' ἡ ἀναγκαία βῆσις τῆς πολιτικῆς της.

Ἦσαντο κα μὴ λάθωσιν ὑπ' ὄψιν τοὺς Βουρβῶνους, ὅπως δὲν τοὺς ἐλαβον ὑπ' ὄψιν, ἐπὶ εἰσοσι καὶ ὄσο ἔτη ἦσαν ἐν τῇ ὅλῃ ἰστορικῇ ἐξελίξει ὡς τινες σταθμοί, περὶ ὧν δὲν ὀλιγώρουν. Καὶ πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ὀλιγωρήσωσιν ἐκεῖνοι εἴτινες ἐφαντάζοντο ἀνάσσοντα τὸν Λουδοβίκον ΙΖ'. τὴν 9 Θερισίου, τὸν δὲ Λουδοβίκον ΙΗ'. ἀνίσσαντα τὴν ἡμέραν τοῦ Μαρτιγγου;

Οὐδέποτε, ἀπὸ καταβολῆς τῆς ἰστορίας, οἱ ἡγεμόνες ὑπῆρξαν τὸσον τυφλοὶ ἐνώπιον τῶν τετελεσμένων γεγονότων καὶ τοῦ ποσοστοῦ τῆς θείας ἰσχύος ἦν αὐτὰ τα γεγονότα εἰχουσι καὶ διακρηβ-τῶσιν.

Οὐδέποτε ἡ ἀξίωσις αὕτη τῶν ἐπιγεῖν ἄρχοντων, ἦν ἀποκαλοῦσι

βασιλικόν δίκαιον ἀπρηνήθη μέχρι τσοούτου βαθμοῦ τὰ δίκαιον τοῦ οὐρανίου ἄρχοντος. Γενόμενον τὸ τοιοῦτον ἦτο οἰκτρὰ πλάνη, ὠθή-
σασα τὸν οἶκον τοῦτον νὰ ἐπιβάλη ἐκ νέου τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν «εχεο-
ρηγημένων» ἐγγυήσεων ταῦ 1814, ἐπὶ τῶν παραχωρήσεων, ὡς τὰς ἀπεκάλει, καὶ τὸ λυπηρότερον, ὅ,τι ὠνόμαζε παραχωρήσεις τῆς, ἦσαν τοῦ ἔθνους κατάκτησις, ὅ,τι δ' ἀπεκάλει ἄρπαγὰς μας ἦσαν ἡμέτερα δικαιώματα.

Ὅτε δ' ἐνόμισεν ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα, ἡ παλινρθωσις θεωρήσασα ἑαυτὴν νικητρίαν ἐν Βιτερλώ κα' ἐρριζωμένην ἐν τῇ γῶρα, τοτέστιν ἰσχυράν καὶ ἐδραία, ἀπετόλμησεν αἰφνης νὰ ρίψῃ τὸν περὶ τῶν ὄλων κῦβον. Ἐνωρθώθη πρῶτα τινὰ ἐνώπιον τῆς Γαλλίας καὶ στενο-
τορείως ἀιμφισβήτησε πρὸς μὲν τὸ ἔθνος τὴν κυριαρχίαν του, πρὸς δὲ τὸν πολίτην τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἤρνήθη εἰς τὸ ἔθνος, ὅ,τι παρίστα αὐτὸ ὡς ἔθνος, εἰς δὲ τὸν πολίτην ὅ,τι παρίστα αὐτόν ὡς πολίτην.

Τοιοῦτο κατ' οὐσίαν εἶναι τὸ σημαίνόμενον τῶν περιφήμων δια-
ταγμάτων, ἅτινα ἐκλήθησαν διατάγματα τοῦ Ἰουλίου.

Ἡ παλινρθωσις ἐπέσειν. Ἐπέσει δίκαιως. Ἐν τούτοις, ὁμολογη-
τέον, ὅτι ἐδείχθη δεδηλωμένη ἀντίπαλος πασῶν τῶν προοδευτικῶν τά-
σεων. Ἡ ἐπιτέλεσις μεγάλων πράξεων εἶχε τὴν παλινρθωσιν ἐν τῇ ἀπαθείᾳ τῆς συνεπίκουρον.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης τὸ ἔθνος εἶχεν ἰθισθῆ εἰς τὸ ἐν εἰρήνῃ συ-
ζητεῖν, πρᾶγμα τὸ ἕποισεν ὅτι ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς δημοκρατίας ὡς καὶ εἰς τὸ εἰρηνικὸν μεγαλεῖον, ὅπερ ὡσαύτως ἐλείπεν ἀπὸ τῆς αὐτοκρα-
τορίας.

Ἡ Γαλλία, ἐλευθέρη καὶ ἰσχυρά, ἦτο θείμα ἐνθαρρυντικὸν διὰ τὰ λοιπὰ τῆς Εὐρώπης ἔθνη.

Ἡ ἐπανάστασις ὠμίλει διὰ τοῦ Ρεβεσπιέρου καὶ τὸ τηλεβόλον διὰ τοῦ Βοναπάρτου· μόνον ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΗ'· καὶ Καρόλου Ι'. ἤλθεν ἡ σειρά τοῦ πνεύματος.

Ἐπαυσειν ὁ ἄνεμος καὶ ἀνῆρθη ἡ ὄαξ. Παρέστημεν θεαταὶ πνευμα-
τικοῦ φωτός, προξενούντες ρίγος εἰς τὰς γαληνίους κορυφὰς θείμα-
τερπνόν, μεγαλοπρεπές, ὑπὸ πᾶσαι τὰς ἐπιφάνειαις ὠφέλιμον. Ἐπὶ δεκα-
πενταετίαν ἐλειτούργησαν ἐν πλήρει εἰρήνῃ, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ
περὶ πλήθουσιν ἀγοράν, αἱ μεγάλαι ἐκτεῖναι ἀρχαί, αἱ γεγραμμένα μὲν

διὰ τὸν φιλόσοφον, ἀλλὰ νέαι καὶ τολμηραὶ διὰ τὸν πολιτικὸν ἄνδρα: ἡ ἐνώπιον τοῦ νόμου ἰσότης, ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου, ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου, ἡ ἐπιτήρησις τῶν ἱκανοτήτων εἰς πᾶσαν ἐκδόσιν ὑπηρεσίαν. Ἡ τοιαύτη κατάστασις ἐτήρκεσε μέχρι τοῦ 1830.

Οἱ Βουρβῶνοι ὑπῆρξαν ὄργανον πολιτισμοῦ συντριβὴν ἐν ταῖς χερσὶ τῆς Θεῆας Προνοίας. Ἡ πτώσις τῶν Βουρβῶνων ὑπῆρξε μεστὴ μεγάλη οὐχὶ αὐτῶν τούτων, ἀλλὰ τοῦ ἔθνους. Ἐκεῖνοι ἀπέστησαν τῆς ἀρχῆς ἐν σοβαρότητι καὶ ἄνευ κύρους. Ἡ πτώσις αὐτῶν ἐν οὐκτι ἐν ἦτο, ὡς ἡ τῶν ἐπισήμων ἀποχωρήσεων, ἡ καταλείπουσα μετέπειτα εἰς τὸν φιλοσοφῶντα ἐπὶ τῶν γεγονότων τὴν σοβαρὰν ἐκείνην συγκίνησιν.

Δὲν ἦτο ἡ πτώσις, τῶν πτώσις γαληνῶντος εἰδῶλου, ὡς ἡ τοῦ Κεῖρου τοῦ Ι', ἡ ὡς ἀέτειος κρωγμὴς τοῦ Ναπολέοντος.

Ἀπῆλθον ἀπλῶς ὀπῶθεν ἦλθον, ἰδοὺ τὸ πᾶν.

Ἀποθίντες τὸ στέμμα ἐν ἐτήρησαν τὴν αἴγλην αὐτοῦ. Ἀξιοπρεπεῖς ἴσως ὑπῆρξαν, ἀλλ' οὐχὶ βασιλοῦρρες.

Ἐν τινι μάλιστα μέτρῳ ἐδείχθησαν ἑλλειπτεῖς ἐν τῷ μεγάλῳ τῆς ἀτυχίας των.

Κάρολος ὁ Ι' κατὰ τὴν εἰς Χερβούργου ὁδοπορίαν τοῦ θελήσας νὰ μετασχηματίσῃ στραγγύλην πρίπειαν εἰς τετράγωνον ἐράνη μεριμνήσας μᾶλλον ὑπὲρ τῆς κινδυνουδοσίας ἐθιμοταξίας, πρὸ ὅσον ὑπὲρ τῆς καταρροῆς μοναρχίας.

Ἡ μείωσις αὐτῆ κατέβη εἰς τοὺς ἀρωτιωμένους ἅτε σεβομένους τὸ ἄτομόν των, ὡς καὶ τοὺς τιμῶντας τὴν ἐαυτῶν φυλὴν σοβαρῶς.

Ὁ λαός, ἂ! αὐτὸς ὑπῆρξε θυλακίσι. Ἐπιπῶ εἶδε μίαν πρῶταν ἐνόπλιον προσηλαθόμενον τὸ ἔθνος τοῦ ὑπὸ προσχηματικῆς βασιλικῆς ἀνταρτίας. ἤθληθη, τίσιν ἐν ἐαυτῷ ἰσχύν, ὅσιν ἐν ἐξεδῆλωσεν ὄργην. Περιωρίσθη εἰς ἄμραν, συνεκρίθησιν ἐαυτὸ καὶ ἔθετο τὰ πράγματα ἑκάστον ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει, τὴν μὲν κυβερνητικὴν ἐν τῇ ἐξασκῆσει τοῦ νόμου, τοὺς δὲ Βουρβῶνους πρὸς εἰς τὴν ἐξορίαν καὶ ἐσταματήσιν.

Ἐλαβε τὸν γηραιὸν Κάρολον τὸν Ι' ἀπὸ τῶν βαθυμύλων τοῦ θρόνου, αἴτινες ὑπεβίασαν Λουδοβίκον τὸν ΙΔ' καὶ τὸν κατεβύσαν ἡπίως. Οὐδ' ἤγγισε τὰ τῆς αἰουδοσίας τοῦ πρώτου καὶ ἐν ἑπραξέ τούτο, ἐπεδείχθητο θλίψιν ἅμα καὶ περιουσίαν.

Δὲν ἦτο εἰς ὃ τολμήσας, δὲν ἦσαν μερικοί, ἦτο ἡ Γαλλία, σύμ-
 πασα ἡ Γαλλία, ἡ τροπαιοῦχος καὶ ἐνθουσιῶσα ἐκ τῆς αὐτῆς νίκης
 ἡ Γαλλία, ἣτις φαίνεται ἐμνησθη καὶ ἐφήρμοσεν, ἐνώπιον τῶν ὀμμά-
 των τοῦ κόσμου σύμπαντος, τοὺς σοβαροὺς λόγους τοῦ πολιτικοῦ
 ἐκείνου καὶ ρήτορος Γουλιέλμου Δοβαίρ, τὴν ὑστερίαν τῶν ὀδοσραγ-
 μάτων:

«Εἰς τοὺς ἐπιθέοντας ν' ἀπειθίζωσιν ἐκ τῶν εὐνοϊῶν τῶν με-
 γάλων πηδῶντες ὡς πτηνὰ ἀπὸ κλωῆος εἰς κλωῆα, ἀπὸ εὐσπρα-
 γουσύης εἰς ἀμάζουσαν τύχην, εἴηαι εὐχάριστον νὰ ἐκινῶσιν εὐψυχίαν
 ἐναντίον ἡγεμόνες τῶν εὐσπραγούσων· ἀλλὰ οἱ' ἐμὲ ἡ τύχη τῶν
 βασιλείων μου θὰ μοὶ εἴηαι ἔσται σεβαστὴ, ἰδίᾳ δ' ἡ τύχη τῶν τε-
 θλιμμένων».

Διὰ τὴν λόγον τοῦτον καὶ οἱ Βουρβῶνοι ἐφείλκυσαν μὲν τὸν σε-
 βασμίν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν θλίψιν τοῦ ἔθους.

Τὸ πάθημά τῶν δὲν ὑπερῆε μείζον αὐτῶν. Διὸ καὶ ἐλησημονήθη·
 σὴν ἅμα ἐξηρησίθησαν ὀπισθεν τοῦ ὀρίζοντος.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ ἰουλλίου ἔσχεν ἡμέσως καὶ φίλους καὶ ἐχθροὺς
 ἀπανταχοῦ τῆς γῆς.

Οἱ μὲν ἔσπευσαν πρὸς αὐτὴν ἐνθουσιῶντες καὶ χαίροντες, οἱ δὲ
 ὀπίστριψαν τὸ πρόσωπον· ἕκαστος ὅπου φυσικῶς ἀπέκλινεν, ἐκεῖ καὶ
 ἔστράφη.

Οἱ τῆς Εὐρώπης ἡγεμόνες κατ' ἀρχὰς τρέμψ συσχεθέντες ὑπὸ τοῦ
 ἐκπάγλου κήλλου τῆς ἀντειλάσης ἡρῆς καὶ τρωθέντες ἔαλεισάν τοὺς
 ὀφθαλμοὺς ὅπως τοὺς ἀνοίξωσι πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ὀργῆς καὶ πρὸς
 ἐκφρασιν τῶν ἀπειλῶν των.

Εὐνόητος ὁ τρόμος, συγγνωστὴ ἡ ὀργή.

Ἡ παράδοξος αὕτη ἐπανάστασις μάλισ παρασιάθη, ὡς τις σύγ-
 χροσις, οὐδ' ἐτίμησε μάλιστα τὴν ἡττημένην βασιλείαν, ἀρνηθεῖσάν
 νὰ διαπραγματευθῆ πρὸς αὐτὴν ὡς πρὸς ἐχθρὴν καὶ προκαλέσῃ αἵμα-
 τοχυσίαν.

Διὰ τὰς ὀδεποτικὰς κυβερνήσεις, τὰς ἀείποτε ἐνδιαφερομένους ὅπως
 ἡ δημοκρατικὴ συλοφανεῖται ἐφ' ἑαυτῆς, ἡ ἐπανάστασις τοῦ ἰουλλίου,
 δὲν ἔπρεπε νὰ ἦνε ἀμειλικτος, ἀρῶν, ὑπερῆεν ἡπία. Τοῦτο ἀποδεικνύε-
 ται ἐκ τοῦ ὅτι οὐδεὶς τι κατ' αὐτῆς ἀπειπειράθη οὐδ' ἐμνησνεύθη.

Οἱ δυσμενέστερον διακείμενοι οἱ μᾶλλον ἐξαφθέντες, οἱ μᾶλλον ἀγανακτήσαντες, οἱ μᾶλλον παρωργισμένοι, τὴν ἐχαιρετικὴν.

Οἷα ὄηποτε ἂν ὄσιν τὰ ἐγωιστικὰ ἡμῶν ἔνστικτα, αἱ αἰτιάσεις μας, ἔν παύουσιν ἀποπνέοντα μυστηριώδη σεβασμὸν τὰ γεγονότα ἐν οἷς φαίνεται ὄρατῆ ἡ συνεργασία τοῦ ἀπὸ ὑψηλοτέρης σκοπιᾶς ἐργαζομένου.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ ἰουλίου εἶναι ὁ θρίαμβος τοῦ δικαίου συντρί-
θοντος τὴν βίαν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον αὐτῆς ἦλθι.

Τὸ δίκαιον ἐκποδῶν ποιούμενον τὴν βίαν προσεῴδακιν αἰγλήν εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 καὶ διὰ τὸν οὐσιώδη μὲν αὐτῆς σκοπὸν ἀλλ' ὡσαύτως καὶ διότι ἐπεδείξατο σπανίαν ἐπιχειρῶσαν καὶ νηφα-
λιότητα.

Ὅταν τὸ δίκαιον θριαμβεύῃ ἔν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐπιδειχθῆται βίαν.

Τὸ δίκαιον εἶναι ἀρρήθεια καὶ ἀλήθεια.

Ἡ εἰς τὸ δίκαιον προσειδιάζουσα ὄψις συνίσταται εἰς τὸ νὰ παρί-
σταται ἑσαεὶ ἐν κἀλλει καὶ ἀγνότητι. Ἡ ἀναγκαιοτάτη κατ' ἐπι-
φάνειαν βία καὶ αὐτῆ ἔσ. ἡ ὑπὸ τῶν συγχερόνων εὐμενῶς κρινεμένη,
μὴ ὑβρισταμένη, ὡς βία καὶ ἐλάχιστον μόνον ἡ παντάτασιν, μὴ ἐνέ-
χουσα τὸ δίκαιον, προώριστα ἀσφαλῶς καὶ σὺν τῇ τοῦ χρόνου παρε-
λεύσει νὰ καταστῆ, εἰδεχθῆς, οὐσιώδη ἴσως καὶ τερατώδη.

Ἐάν θεληθῶμεν οἱ ἑνὸς βλέμματος νὰ εἰκονίσωμεν εἰς τίνα
βαθμὸν δυσμερρίας δύναται νὰ καταστήσῃ ἡ βία ὀρωμένη διὰ μέσου
τῶν αἰώνων, ἃς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν Μακιαβέλην. Ὁ Μακιαβέλης
ἐν ἦτο πονηρὸν τι πνεῦμα, οὔτε συγγραφεὺς, ἄνδρὲς τις καὶ οὐτι-
δανός. Ἦτο ἀπλῶς αὐτῆ ἡ βία καὶ οὐχί μόνον διὰ τὴν Ἰταλίαν,
ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν Εὐρώπην καὶ διὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα.

Ἡ βία εἶνε εἰδεχθῆς καὶ πραγματικῆ ἐνώπιον τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν
τοῦ δεκάτου ἑνάτου αἰῶνος.

Ἡ πάλιν αὐτῆ τοῦ δικαίου κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας, ἔχει τὴν ἀρχὴν
αὐτῆς ἀπὸ καταβολῆς τῶν καιωνῶν, ἡ δὲ καταστολὴ τῆς μονομαχίας
ταύτης, ὁ συγκερασμὸς τῆς ἀγνῆς ἰδέας μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης πραγ-
μοτικότητος, ἡ λαβραία ἀμφιξία τοῦ δικαίου ἐν τῇ βίᾳ καὶ ταύτης
ἐν τῷ δικαίῳ εἶναι ἀποπειρᾶ. εἰς ἃς ἠρχολήθησαν ἑπαλαίει οἱ σοφοὶ
συνπάσης τῆς ἠθικῆς.

B'.

Κακῶς ἐρραυμένον.

Ἄλλ' ἄλλο τὸ ἔργον τῶν σοφῶν καὶ ἄλλο τῶν ἱκανῶν.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1830 ταχέως ἀνεπιτέθη.

Ἄμα ὡς ἐπανάστασις τις σταματήσῃ οἱ ἱκανοὶ διαμοιρῶνται αὐτοὶ εἰς τεμάχια τὴν ἀποτυχίαν.

Οἱ ἱκανοὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ αἰῶνι, ἀπένευξαν αὐτοὶ εἰς ἐκτοῦς τὴν προσωμοίαν πολιτικοὶ ἄνδρες, οὕτως ὥστε ἡ λέξις αὕτη ἐπὶ τέλους κατήχησε λέξις ἀλληγορική. Ἄς μὴ λησμονήσῃ δὲ τις ὅτι ὅπου μόνον ἱκανότης ἐκεῖ ἀναγκάως καὶ μικροῦτος. Λέγοντες οἱ ἱκανοὶ, εἶναι ταῦτόν ὡς νὰ λέγομεν οἱ μετριοί, ὅπως καὶ ἡ φράσις: οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες, εἶναι συνώνυμοι, ἐνίσταται τοῦ πρῶτου ὁ δεύτερος.

Ἐὰν πιστεύσωμεν λοιπὸν τοὺς ἱκανοὺς, αἱ ἐπανάστασις, ὡς ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ιουλίου, εἰσι κεκομμένα ἄρτηρια εἰς τὴν ἀπαιτεῖται ἄμεσος ἐπίθεσις. Τὸ δίκαιον καθ' ὑπερβολὴν εὐρέως ἀνακηρυχθέν κλονίζει, διὸ καὶ ἀπαιτεῖται ἐνίσχυσις τοῦ δικαίου διὰ τῆς παγίωσης τοῦ Κρίτους, ἅπασι δὲ ἀπρλιθεύσης τῆς ἐλευθερίας φυσικῶς ἀπαιτεῖται καὶ ὑπερῆς μιᾶς τινοῦ ἐξουσίας.

Μέχρι τοῦ σημείου τούτου οἱ σοφοὶ δὲν ἀποχωρῶνται τῶν ἱκανῶν ἀλλ' ἄρχονται ὀσπιτοῦντες πρὸς αὐτοὺς.

Καὶ νὰ μὲν ὑφίσταται ἐξουσία, ἀλλὰ πρῶτον δέον νὰ καθαρῶσθῃ τί ἐστὶν ἐξουσία καὶ δεύτερον πῶθεν ἀπερρεῖ.

Οἱ ἱκανοὶ προσπειλοῦνται ὅτι δὲν ἀκούουν τοῦ ψιθυρισμοῦ τούτου καὶ ἐξακολουθεῖν τὸ ἔργον αὐτῶν.

Κατὰ τοὺς πολιτικούς τούτους, προθύμως πάντοτε εἰς τὸ νὰ παρασκευάζωσιν ὡς ἐξ ἐπιτακτικῆς καὶ χρησίμου ἀνάγκης πηγάζοντα πάντα τὰ φαντασιώδη ἐπινοήματα, πρῶτιστον ἔργον παντὸς λαοῦ εἶναι, μετὰ τὴν ἐπανάστασίν του, νὰ περιοθῇ ἐνιστάσθαι.

Τοιουτοτρόπως, κατ' αὐτούς, ὁ λαὸς δύναται νὰ ἀπολαύσῃ εἰρήνης, ἵνα ἐπιυλώσῃ τὰς πληγὰς του καὶ ἐπισκευάσῃ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον.

Ἡ δυναστεία, βλέπετε, συγκαλύπτει τὰ ψεῦδη καὶ ἀποκρύπτει τὰ πρῶτὰ μέρη.

Ἄλλ' εἶναι ἀρὰ γε εὐκόλος ἡ ἐξεύρεσις δυναστείας ;

Ἐν ᾧρα ἀνάγκης ὁ τυχὼν ἐξυπνος ἢ καὶ ὁ ἀπλῶς πρῶτος τυχρὸς ἀρκεῖ νὰ γίνῃ βασιλεὺς.

Ἐχει παραδείγματα ἡ ἱστορία, διὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸν Βοναπάρτην ἀπλευρῶν καὶ ἀφανῆ τῶς κορσικανῶν διὰ τὴν δευτέραν τὸν μεξικανὸν στρατηγὸν Ἰτούρβιτον.

Διὰ τὴν δυναστείαν ὅμως ἀπαιτεῖται καὶ ἀρχαιοῦς καταγωγῆς, ἐνῶ αἱ αἰῶνες δὲν ἀλλοιοῦνται ἀπροσώπως.

ὑπετεθείσθω ὅτι λαμβάνομεν μίαν τοιαύτην ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός, μετὰ τινα ἐπανάστασιν. Ποῖα εἶσι τὰ προτερήματα τοῦ ἐκ τούτων πριεργαμένου βασιλέως.

Δυνατὸν νὰ ᾖ καὶ εἶνε ἴσως ὠφέλιμον νὰ ᾖ ἐπαναστατικὸς. τούτοις λαθῶν αὐτοπροσώπως μέρος εἰς τὴν ἐπανάστασιν ταύτην, δυνατὸν ν' ἀνεμίχθῃ, συνεκινδυνεύσῃ ἢ ἐξοξάσθῃ, καὶ ὅτι ἔκαμε καὶ χρῆσιν πελέκειος ἢ καὶ ξίφους.

Ἄλλ' ἀρέσκομεν νὰ γνωρίζωμεν τίνας φέρει περιγμηγὰς, μεθ' ὧν ἔσεν νὰ παρουσιάζεταί μία τις δυναστεία.

Δέον νὰ ᾖ ἐθνικὴ. Ἦτοι ἐπαναστατικὴ, λόγῳ ἀποδοχῆς τῶν τετελεσμένων, οὐχὶ λόγῳ ὀρίσεως. Δέον νὰ ἔχῃ ὡς ἐλευτὴ τὸ παρελθόν, καὶ τὴν ἱστορίαν, νὰ παρεχῆ ἐλέγγυον διὰ τὸ μέλλον καὶ νὰ ᾖ συμπαθὴς πρὸς τὸν λαόν.

Ταῦτα πάντα ἐξηγοῦσι διὰ τὴν αἰ πρώτων ἐπαναστάσεων ἠρκέθησαν εὐρύσσει τὸν Κρόιβελ ἢ τὸν Ναπολέοντα, καὶ διὰ τὴν αἰ δευτέρας ἐπιμένουσι ζητοῦσαι εἰκοὴ ἐκ τῆς Βρουνσβίχης ἢ τῆς Ὁρλεάνης.

Οἱ βασιλικαὶ εἰκοὴ ὁμοιάζουσι τὰς ἐθνικὰς εἰκοὴς, τῶν ὁποίων πᾶς κλάδος λυγριζόμενος μέχρι τοῦ ἑδάφους ριζοθελεῖ καὶ καθίσταται συκὴ καὶ αὐτὸς. Οἰοσθήσατε κλάδος δύναται ν' ἀπέθῃ δυναστεία, ἀρκεῖ νὰ κούψῃ, μέχρι τοῦ λαοῦ.

Τοιαύτη ἡ θεωρία τῶν ἰκανοτήτων.

Ἰσοῦ δὲ πῶς ἐγκριεταί ἡ μεγάλη των τέχνη; ἐπαρξίζονται τὸν

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 133

λαὸν μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπαναστάσεως, νὰ πρόμαρτυρώσιν ὡς ἐπικειμένους ὄθρην καταστροφῆς, καὶ ἀρτύνοντες μὲ φόβον τὴν τυλημ-
ρὸν οὐτῶν ὀράσιν νὰ λειάνωσι τὰς ἀνωμαλίας, νὰ περιστέλλωσι τὸν
ἐνθουσιασμόν, νὰ περικόπτωσι τὰ δικαιώματα, νὰ περισφίγγωσι τὸν
θρίαμβον, μειοῦντες τὴν σημασίαν αὐτοῦ, νὰ ἐγκλείωσι τὸν γίγαντα
λαὸν ἐντὸς φλανελῶν καὶ νὰ τὸν ἀποκοιμίζωσι, νὰ τὸν υποβάλλωσι
εἰς διαίταν ἐνῶ εἶναι ὑγιέστατος, νοσθλιούντες Ἡρακλῆα, ὡς τινα
ἀναρρωνύοντα, καὶ ἐν ἐπὶ λόγῳ λαμβάνοντες πάσαις τὰς προφυλάξεις
κατὰ τοῦ ὑπερβάλλοντος τῆς ἐπιτυχίας καὶ κοσμοῦντες τὴν ἐπανά-
στασιν δι' ἀνταυγαστῆρας.

Τὸ 1830 ἐφαρμόσα τὴν θεωρίαν ταύτην, ἐφαρμοσθεῖσαν ἤδη ἐν Ἑλ-
γία διὰ τῶν γεγονότων 1688.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1830 ἀνεστάλη ἐν τῷ μέσῳ τῆς πορείας
τῆς. Ἄρα πρόοδος εἰς τὸ ἡμισυ καὶ σχεδὸν οἰκίον. Ἄλλ' ἡ λογικὴ
ἀγνοεῖ αὐτὰ τα σχετικά καὶ τὸ ἥμισυ ἀπαρλλάκτως ὅπως ὁ ἥλιος
ἀγνοεῖ τὴν λυμπάδα.

Καὶ τίς ὁ ἀνακόπτων εἰς τὸ μέσον αὐτῆς τὴν ἐπαναστασιν ἐξελί-
σομένην;

Ἡ ἀστική τάξις.

Διατί;

Διότι ἡ ἀστικὴ τάξις εἶναι τὸ συμφύρον ἀναδιδιακτὸν εἰς περὶ τῶν
ἀπολαύσεως.

Χθὲς ἦτο ἡ ὀρεξίς, σήμερον ἡ ἀσθονία, αὔριον ὁ κέρως.

Τὸ μετὰ τὸν Ναπολέοντα φαινόμενον τοῦ 1814 ἐπανελήθη τῷ
1830 μετὰ τὸν Κάρολον τὸν Ι'.

Ἄδικως ἐπιζητήθη ἡ δημιουργία τάξεως παρὰ τοῖς ἀστοῖς. Ἡ
ἀστικὴ τάξις εἶνε ἀπλῶς ἡ εὐχαιριστημένη μερὶς τοῦ λαοῦ.

Ὁ ἄστος εἶναι ὁ ἔχων πλέον τὸν καιρὸν νὰ καθήσῃ ἄνθρωπος
ἀλλ' ἀπὸ ἐν καθὼ μα δὲν μερφόνεται μία τάξις.

Θελοῦντες δὲ νὰ τῷ δώσωμεν ἐν κἀθῆσμα πλέον τοῦ δέοντος ἐνω-
ρίτερον κατανοῶμεν εἰς ἀναστολήν τῆς πορείας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.
Τοῦτο συνηθέστερον ὑπῆρξε τὸ λάθος τῆς ἀστικῆς τάξεως, ἀκριβῶς
δὲ διὰ τοῦτο ἐν δικαιοῦται νὰ ὀνομασθῇ τάξις.

Ὁ ἐγωϊσμός δὲν εἶναι καὶ διαίρεσις τῆς κοινωνικῆς κλίμακος εἰς
τάξεις.

Ἐν τούτοις δὲν νὰ ὦμεν δίκαιοι πρὸς τὸν ἐλασμένον ἢ κατὰστα-
 σιν, εἰς τὴν εἶχε τὰς ἐκείνης θλίψεις ἢ ἀστική αὐτὴ τάξις, μετὰ
 τὸν αλωισμόν τοῦ 1830, δὲν ἦτο ἡ πλήρης ἀκίνησις, ἢ ἐξυπονοῦσα
 ἀδιαφορίαν ἄμα καὶ ὀκνηρίαν, μετέχουσα ὀλίγον τοῦ αἰσχυροῦ, ἀφοῦ
 ὁ μὲν ὄχιος εἶναι ψῆφος ὁ δὲ πόνος κίνδυνος ἐστὶν ἦτο ὑπὸ ἐξυπονοῶν
 στιγμιαίων λήθην ὀνειρευομένου ἦτο στάσις διόμμεσος μιᾶς σταθμεί-
 σεως.

Ἡ στάσις εἶναι λέξις σχηματισθεῖσα ἐξ ἀντιφάτικου ὑπολογισμοῦ
 στρατός ἐν πορείᾳ σημαίνει κίνησις ἐν σταθμείσει σημαίνει ἀνά-
 πουςιν.

Ἡ στάσις εἶναι ἀνίκητος δύναμις, ταυτίστιν ἢ ἀπαυσις ἐνο-
 πλος καὶ ἀγρυπνοῦσα εἶναι τὸ τετελεσμένον γεγονός φρουρούμενον
 ὑπὸ σκεπηῶν.

Ἡ στάσις σημαίνει μάχην τῆς προτερίας καὶ μάχην τῆς ὑπε-
 ραίας.

Εἶναι τὸ διάκενον τοῦ 1830 καὶ 1848.

Ὅτι: ὀνομάζομεν ἐν τοῦθα μάχην δύναμις νὰ ὀνομασθῆ καὶ προδοσις.

Ἐπρεπε λοιπὸν ἢ ἀστική τάξις, ὅπως καὶ οἱ πολιτικοί, νὰ εἰρω-
 σιν ἄνδρα δικαιοῦμενον νὰ ἀναφωνήσῃ!

—Στῆτε.

Ἐν Διὰ καὶ Διότι. Μίαν προσωπικότητα, ἐν κρᾶμα σημαίνει
 ἐπανάστασιν καὶ στασιμότητα, ἐν ἄλλαις λέξεσιν προσωπικότητα
 παγιοῦσαν τὸ ἐνεστώσ ἐν φηλαρχῶν συνόλασιν τοῦ παρελθόντος μετὰ
 τοῦ μέλλοντος.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εὐρέθη, ὀνομάζετο ἐν Λαυδοβίαις Φίλιππος τῆς
 Ὀρλεάνης.

Οἱ 221 ἀντιπρόσωποι ἐπέλεσαν αὐτὸν βασιλέα, ὁ Λαφαγέτης τὸν
 ἔχρισεν ὀνομάσαι αὐτὸν τὴν εἰρήσθη, τῶν δημοκρασιῶν. Τὸ δημοα-
 ρχέιον τῶν Παρισίων ἀντικατεστήσῃ τὸν ἐν Ρῆμοις καθεδρικὸν
 νῆδον.

Ἡ ὑποκατάστασις αὐτῆ ἀκεραία θρονοῦ δὲ ἡμιθρονίου ὑπῆρξεν ἐρ-
 γον τοῦ 1830.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου τούτου τῶν ἰακινῶν, ἐλεφανοθη
 τὸ μέγα ἐλάττωμα τῆς λύσεως γὰ προσέδωκεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν,

ἦτις ὀλέκλῃρος διεξήχθη, χωρὶς νὰ κυριαρχήσῃ τὸ ἀπόλυτον ἔθκιον.

Τὸ ἀπόλυτον ἔθκιον τότε περιωρίσθη εἰς διαμπτυρίας καὶ εἶτα, ὅπῃ ροθερόν, ἀπεισώθη εἰς τὰ παρυσκήνια.

Γ.

Λουδοβίκος Φίλιππος.

Αἱ ἐπαναστάσεις ἔχουσι ζεῖνον τὸν θραχίονα καὶ τυχερὰν τὴν χεῖρα· πλῆττουςιν ἀσφαλῶς καὶ κατ' ἐκλογὴν.

Ἄκομα, καὶ ἀτελεῖς καὶ ἐκφυλοὶ, ἐκχυδαίσεισι, ἐν στενῷ, οὕτως εἰπεῖν κάκω, ὡς ἡ τοῦ 1830, ἔχουσι πάντοτε ἀκοῦσαν θεόθεν ἐκπορευομένην διαβόηαν ἐν τῇ ἀντιλήψει τῆς καταστάσεως, ὥστε νὰ μὴ κακοπέσωσι. Καὶ ἂν ἔτι ἐκλείψωσι, ζεν σημαίνει ὅτι παρητηθησαν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐμπράτως διαμπτύρεσθαι.

Ἐν τούτοις, αἱ ἐπαναστάσεις εἰς ἴσου ἀποτῶνται, σοβαρὰ εἰς πλάναι παρετηρηθησαν ἐν αὐταῖς.

Ἐλθωμεν εἰς τὸ 1830.

Τὸ 1830 ἐν τῇ ἐκτροχιάσει αὐτοῦ ἦτο τυχερὸν. Ἐν τῇ ἀποκαταστάσει ἦτις ἐκλήθη τάξις, μετὰ τὴν αἰρηθίαν παῖσιν τῆς ἐπαναστάσεως, ὁ βασιλεὺς ἤριζε πλειότερόν τι τῆς βασιλείας.

Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ἦτο σπάνιος ἀνὴρ.

Εἶχε πᾶσαν ἰδιωτικὴν ἀρετὴν καὶ πολλὰς τῶν δημοσίων ἐφρόντιζε πολὺ διὰ τὴν ὑγίαν του, διὰ τὴν περιουσίαν του, διὰ τὸν ἑαυτὸν του διὰ τὰς ὑποθέσεις του.

Ἐγίνωσκε τὴν ἀξίαν ἐνὸς λεπτοῦ τῆς ὄψε, ὅχι ὅμως πάντοτε, καὶ τὴν ἀξίαν ἐνὸς ἔτους.

Νηφάλιος, ήλιος, εὐρηκός, ὑπομονητικός.

Ἄγαθος ἄνθρωπος καὶ ἀγαθὸς ἡγεμὼν· κατακλιόμενος μετὰ τῆς γυναικὸς του.

Ἐγίνωσκεν ὅλας τὰς γλώσσας τῆς Εὐρώπης, τὸ δὲ σπανιώτερον τὰς διαλέκτους παντὸς συμφέροντος καὶ ἐλάλει αὐτάς.

Θαυμαστὸς ἀντιπρόσωπος τῆς «ἰστορικῆς τάξεως», ἀλλ' ὑπερέχων αὐτῆς καὶ κατὰ πάντα τρόπον ἀνώτερος αὐτῆς.

Ἔιχε τὸ ἐξαιρετικὸν πνεῦμα, ὅτι, ἐνῶ ἐξετιμα τὸ ἐξ οὗ κατήγετο γένος, ἐθασίζετο κυρίως εἰς τὴν ἰδίαν του ἀξίαν, διὸ καὶ ἀπεκάλεσε αὐτὸν Αὐρηλιανόν, καὶ ὄχι Βουρβόνον.

Ἐνόσῳ ἐτύγχανε μόνον «γαληνοτάτη ὑψηλότης», ἤθελε νὰ λογιζέται ὑπέρτατος τῶν πριγκήπων, ἀλλ' ἀρ' ἤς ἡμέρας ἔγινε βασιλεὺς, κατέστη κοινὸς πολίτης.

Χαρακτηρισμένος ὡς φιλάργυρος, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀποδευειγμένος, ἦτο κατὰ βῆθος οἰκονόμος, ἐξ ἐκείνων ὅμως τῶν ἀφειδῶς δαπανῶντων διὰ μίαν φαντασίαν, ἢ διὰ τὸ χρέος τῶν.

Λόγιος, ἀλλ' ὀλίγον εὐαίσθητος πρὸς τὰ γράμματα. Εὐπατρίδης, ἀλλ' ὄχι ἱππότης ἀπλοϊκός, γαλήνιος καὶ ψυχρός· λατρευόμενος ὑπὸ τῶν οἰκειῶν καὶ τῶν ἰκετῶν του· εὐχάριστος ἐν τῇ συναναστροφῇ.

Πολιτικὸς οὕτω αἰωρούμενος εἰς ὄνειρα· ὅλας καταχόμενος ὑπὸ τοῦ ἀμύσου συμφέροντος, κυβερνῶν πάντοτε ἐγγύθεν, ἀνεπίδεκτος μνησικαχίας ὡς καὶ εὐγνωμοσύνης, ἰκανὸς νὰ ὠθήσῃ τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Βουλῆς ὅπως παραστήσῃ σφιλερόν τὸ μυστηριώδες κοινὸν ἐκεῖνο, τὸ βαμβοῦν ὑποκώφως ὑπὸ τοῦ θρόνου τὰ θεμέλια.

Ἀνοίγων εὐκόλως τὴν ψυχὴν, πολλάκις ἀσυνέτως, ἐπιτηδεῖως ὅμως πάντοτε πολυμήχανος, γόνιμος εἰς προσήματα καὶ προσωπεῖα. Φοβίζων τὴν Γαλλίαν διὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν Εὐρώπην διὰ τῆς Γαλλίας.

Ἀγαπῶν ἀναμφερσίτως τὴν αὐτοῦ πατρίδα, ἀλλὰ προτίμων τούτης τὴν οἰκογένειάν του. Ὑπερβηματίζων διὰ τὴν ἐπικράτησιν πλειότερον παρ' ὅσον διὰ τὴν ἐξουσίαν καὶ πλειότερον διὰ τὴν ἐξουσίαν ἢ δι' αὐτὸ ἀξίωμα, διαθέσει ἄλλως τι τοῦτο ἐνέχουσα τὸ δλέθριον, ὅτι κατατείνουσα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν εἶν ἀποφεύγει τὸν ὄλον, οὔτε τελείως ἀποτροπαίχεται τὰ ποταπὰ μίση, ἀλλ' οὐχ ἤττον λυσιστελῶς

κωλύσει τὴν πολιτικὴν ἀπὸ τῶν βιαίων συγχρούσεων, τὸ Κράτος ἀπὸ τῶν ἀκρωτηριασμῶν, καὶ τὴν κοινωνίαν ἀπὸ κατατροφῶν.

Μικρολόγος, εὐθὺς, ἄγρυπνος, προσεκτικός, ὀξύδερκτος, ἀκάματος, περιπέτων ἐνίοτε εἰς ἀντιφάσεις καὶ διαφευδῶν ἑαυτὸν, θρασὺς κατὰ τῆς Αὐστρίας ἐν Βαλμῦ καὶ ἀμείλικτος κατὰ τῆς Ἀγγλίας ἐν Ἰσπανίᾳ κανονισθελῶν τὴν Ἀμβέρστην καὶ ἀποζημιῶν τὸν Πριτσάρδ.

Ψάλλον τὴν Μασσαλιώτιδα, πεπειθῶτως, ἀπρόσιτος εἰς τὴν ἀθυμίαν, εἰς τὴν χυλῶσιν, εἰς τὸν πρὸς τὰ καλὰ καὶ ἰδιώδη ἔρωτα εἰς πᾶσαν ἀτρόμητον γενναιοφροσύνην, εἰς οὐτοπίαν ἢ χίμαιραν, εἰς τὴν ὀργὴν τῆν κεκοδοξίαν, τὸν ῥόδον, μεθ' ὧν τῶν τύπων τῆς ἀτομικῆς εὐτολμίας, στρατηγός ἐν Βαλμῦ καὶ στρατιώτης ἐν Γεμάπῃ.

Ὅστις ἀπειληθὴς διὰ βασιλοκτονίας καὶ ἀείποτε μειδιάσας πρὸς αὐτὴν, γενεῆς ὡς γενεαίερος, καρτερόψυχος ὡς φιλόσοφος, ἀνητηχῶν μόνον ἐνώπιον γενικοῦ τῆς Εὐρώπης κλονισμοῦ, ἀκατάλληλος εἰς μεγάλας πολιτικὰς περιπετείας, πρόθυμος πάντοτε νὰ ριψοκινδυνεύσῃ τὴν ζωὴν του, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ ἔργον του.

Ἀποκρίπτων τὴν ἰδίαν του θέλησιν εἰς ἐπιρροάς ὅπως μᾶλλον εἰσακούσκει ὡς κριτῆς παρὰ ὡς βασιλεὺς, παρατηρητῆς ἀλλ' οὐχὶ καὶ μάντις.

Ἐλαχίστην εἶδων σηματοῖαν εἰς τὰ ἔξοχα πνεύματα, ἀλλὰ γνώστης τῶν ἀνθρώπων, ἦτοι ἔχων ἀνάγκην νὰ βλέπῃ ἕνα κρινῆς, τυχῶς ἀντιλαμβανόμενος, ὀξύδερκτος, εὐχερῆς εἰς τὸ λέγειν, πρακτικὸς νοῦς, τερπαστία μνήμη, εἰς ἣν ἀκαταπαύστως ἦντολει, κατὰ τοῦτο μόνον ὀμοιάζων τὸν Ναπολέοντα, τὸν Ἀλεξάνδρον, τὸν Κίσαρα· ἐνθουσιούμενος τα γεγονότα ἐν πάσι αὐτῶν ταῖς λεπτομερείαις, μετὰ τὰς ἡμερολογίας καὶ τὰ κύρια ὀνόματα, ἀγχιὼν δὲ τὰς ὁρμίας, τὰ πάθη τὰς παντοίας τοῦ πλήθους τάσεις καὶ τὰ ψυχίλα αὐτοῦ ἐκιδμόνια, τοῦς μυχίους τοῦ πόνου, τὰς ἀρρώστιας καὶ σατυρικάς ψυχικὰς ἐξίτησεις του.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ πᾶν ὅ,τι ὀμιλεῖ τις νὰ ὀμιλήσῃ ἄριστοι βυζαντιῶν συγγραφεῖς, φανομενικῶς μὲν εὐπρόσδεκτος ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλ' ὀλίγον συμφρονὸς κατ' οὐσίαν μετ' αὐτῆς, πλην ἐπιτηδεῶς παρακάμπτων τὸν σκοπεῖον τοῦτον, κυβερνήτης καθ' ὑπερβολὴν, ἀλλ' οὐχὶ ἐπικρατῶς ἔκνε, αὐτοῦ ἑαυτοῦ πρωθυπουργός, μοναδικὸς εἰς δημοκρατικὴν τροχίλων

έναντιον τοῦ χειμάρρου τῶν ἰδεῶν διὰ τῆς μειώσεως τῶν πραγματικοτήτων, συγκριτῶν ἀληθῆ δύναμιν δημιουργικῆν πολιτισμοῦ, τάξεως καὶ διοργανώσεως πρὸς πνεῦμα γραφειοκρατικῶν καὶ κειροσκοπικῶν, ἰδιόρρυθμης καὶ καταγγελεύς μιᾶς δυναστείας, μετέχων τε ἐκ τοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου καὶ τοῦ τυχόντος δικαιόθου ὑψηλῆ τέλους καὶ ἰδιόρρυθμος προσωπικότης, ἡγεμῶν δυναθείς νὰ ἐξακτῆσθαι ἐξουσίαν, παρὰ τὴν θεωροῦσαν Γαλλίαν, καὶ ἰσχύον παρὰ τὴν ζηλοτυπίαν τῆς Εὐρώπης, ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος, θὰ συγκρατηθεῖτο μεταξὺ τῶν ἐξέχων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνός του καὶ θὰ ἐτύσσεται μεταξύ τῶν ἐπιρροιστέρων κυβερνητῶν τῆς ἐποχῆς του, ἐν καὶ μικρὸν τι ἤρατο τῆς δόξης καὶ ἂν τὸ αἰσθημα τοῦ μεταλείου παρ' αὐτῷ ἔδοκινεν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸ αἰσθημα τοῦ ὠφελίμου.

Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ὑπέρξεν ὠραίος καὶ ἐν τῷ γήρατι ἔτι παρέμεινεν ἐράσμιος· καίτοι δ' οὐχὶ πάντοτε ὁ προσδοκώμενος τῷ ἔθνει μεσίας, ἦτο οὐχ ἦτοτι ἀρεστός εἰς τὸ πλῆθος. Ἦτο ἀρεστός. Ἐίχε τὸ δῶρον τοῦ θείλου.

Τὸ μεγαλεῖον μόνον τῷ ἔλειπε. Δὲν ἔσπερον οὐτε τὸ στέμμα, καίτοι βασιλεύς, οὐτε πολιάν, καίτοι γέρον.

Ἐίχε τρόπους ἀπρηχαιωμένους καὶ συνηθείας τοῦ σαρμοῦ, κρῖμα ἐπαρχιώτου καὶ εὐπατρίδου μᾶλλον ἀρμόζοντος εἰς τὸ 1830.

Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ἦτο ἡ ἡγεμονικὴ ἐπιβλητικὴ μετὰπτωσις καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ.

Ἐτήρει τὴν παλαιὰν πρόφοράν, ἐν αὐτῇ καὶ τὴν παλαιὰν ὀρθογραφίαν ἡγάπα τὴν Πολωνίαν καὶ τὴν Οὐγγαρίαν ἀλλ' ἔγραψε τὴν Λεχίαν καὶ Μαρτζίαν, ἔφραξε τὴν σισιλήν ἔθνοσφουρῶν ὡς ὁ Κάρολος I' καὶ τὴν ταυρίαν τῆς λεγιῶνος τῆς Τιμῆς, ὡς ὁ Ναπολέων.

Εἰς τὸν ἀνακτορικὸν καθὼν ὀλίγον ἐσχημαζεν, εἰς τὸ κενέρον διόλου καὶ οὐδέποτε μετέβη εἰς τὸ Μελοδραμα. Διὰ νὰ ᾗ δημοφιλὴς παρὰ τοῖς ἰστούς ὑπέφυγε τοὺς πιπυκούς, τοὺς ἀλοαόλατους καὶ τὰς ὄρχηστράδας.

Αὐλικὴν θεραπείαν ἐν εἶχεν ἐξήρχετο μὲ τὸ ἐλεξίθερον ὑπὸ τὴν μαρμάλην, τὸ δὲ ἐλεξίθερον τοῦτο ἐρ' ἰκανὸν χρόνον ἀπέπεισε μέρος τῆς αἰγλῆς του.

Ἦτο ὀλίγον τι κίσστης, ὀλίγον κλαυρῆς, ὀλίγον ἰατρῆς. Ἐν τῆς τῶν ἰπποκόμων του ἐπιπτεν ἰπὸ τοῦ ἵππου του, τῆλεκτανεν ἀραι-

μαξίν. Όπως ό Έρρίκος ό Γ' άνευ έγχειριδίου σ'ότω και ό Λουδοβίκος Φίλιππος ούδέποτε' έζήρχετο άνευ του νουσταρίου του.

Οί βασιλόφρονες έγλευάζον ώς γελοϊον τον βασιλέα τουτον όστις έχυσεν αίμα μόνον πρός νοσηλείαν ανθρώπου.

Είς τά παράπονα τής ιστορίας εναντίον του Λουδοβίκου Φιλίππου δέον νά γίνη κάποια ύψίσεις. Υπάρχουσ: παράπονα κατά τής ένασκήσεως τής βασιλικής άρχής, παράπονα κατά τής βασιλείας αύτης και παράπονα κατά του βασιλέως, τρεΐς στήλαι δίδουσai όλικόν εξαγόμενον διάφορον.

'Η δήμευσις του δημοκρατικού δικαίου, ή ένοπλος καταστολή των ύπαιθρίων δικμαρτυριών, ή αναγνώρισις τής προόδου ώς έπ'ουσιώδους συμφέροντος, ή των άποστασιών αίματηρά εκμηθένις, ή ένοπλος καταδίωξις των λαϊκών συναθροίσεων, ή ανακήρυξις του στρατιωτικού νόμου, ό συνδυασμός τής πραγματικής μετά τής νομίμου τής χώρας ύπάρξεως, οι τριακοσιάκις χίλιοι προνομιούχοι, όλα ταυτά είσιν έργα άπορρέοντα εκ τής ένισκήσεως τής βασιλικής έξουσίας.

'Η άπέκρουσις του Βελγίου, ή ύπεράγαν άσπλαγχνος και μετά μείζονος βαρβαρότητος ή πολιτισμού, ώς εν 'Ινδία οι 'Αγγλοι, καθυπόταξις του 'Αλγερίου, ή πρός τον 'Αβδελ Καδέρ άπιστία, ή εξαγόρασις των πόλεων Βλάυ και Δάυτε είσι πράξεις τής βασιλείας.

'Η μάλλον οικογενειακή παρά έθνική πολιτική είναι πράξις του βασιλέως.

'Ως βλέπετε, καταστραθέντος του άπολογισμού, ή εύθνη του βασιλέως ήλαττώθη.

'Ιδού νυν όποιον ύπήρξε τό μέγα του σφάλμα. Υπήρξε μετροπαθής εξ όνόματος τής Γαλλίας.

Πόθεν προέρχεται τό σφάλμα τουτο; Έκ του έξης:

'Ο Λουδοβίκος Φίλιππος ύπήρξε βασιλεύς υπεράγαν Πατήρ. Έδειξε μεγάλην πρός τον οίκόν του στοργήν, ένφ ό οίκος ουτος πρώτιστο διά τό μέλλον ώς δυναστεία. 'Η δυναστεία αύτη άπήτει παρτίσι, ήν δέν υπέβλεψε, διότι έδείχθη αίίοποτε και είς πάντα δειλός μη θέλων περιπλοκάς, εξ ου έστενοχωρήθη είς λάος, όστις είς μέν τας άστικάς αυτού παραδόσεις έχει άναγράψη: την 14 'Ιουλίου, είς δέ τας στρατιωτικάς του την 'Αούστερλις.

Ἄλλως τε, πλὴν τῶν δημοσίων αὐτοῦ καθκόντων ἀπαιτούντων ἄμεσον τὴν ἐκπλήρωσιν, ἡ βαθεὴ στοργὴ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου πρὸς τὴν οἰκογενειάν του αὐτῆ, ἦτο ἀνταξία τῆς τοιαύτης τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀγάπης.

Ὁ οἰκογενειακὸς οὗτος ἔσμός ἦτο ἀξιοθαύμαστος. Αἱ ἀρεταὶ ἀνθημιλλῶντο ἐν αὐτῇ, πρὸς τὰ χαρίσματα.

Μιᾶς τῶν θυγατρῶν τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, τῆς Μαρίας τῆς Ὀρλεάνης τὸ ὄνομα κατετάθη εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς δέλτους, ὡς τοῦ Καρλόλου τῆς Ὀρλεάνης εἰς τὰς δέλτους τῶν ποιητῶν. Ἀυτὴ διὰ τῆς ψυχῆς τῆς ἐπέλασε μάρμαρον ὄνομασθῆν. Ἰωάννα Δάσκ. Δύο τῶν υἱῶν τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ἐνέπνευσαν εἰς τὴν Μέστρινιχ τὸν δημογωγικὸν ἔπαινον ἐκείνου: Εἶνε Σ π ἰ ν ῖ ο ἰ γ ε τ ν ῖ α ἰ καὶ μ ο ν α δ ἰ κ ο ἰ π ρ ῖ γ κ η π ε ἰ.

Ἰδοῦ ἀνευδοκίᾳ καὶ ἐν πιστῇ ἀπεικονίσει ἡ ἀλήθεια περὶ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου. Ἐν τῷ προσώπῳ τούτου ἀλληλαιναιροῦνται ἐπανάστασις καὶ παλινόρθωσις, ἐπανάστασις καὶ κυβερνήτης, ἐξ οὗ προέκυψε τὸ μοναδικὸν σαινόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἢ ἐκπροσώπισις ἐνός γεγονότος δι' ἐνός ἀνθρώπου καὶ τούτου πάλιν δι' ἐνός γεγονότος. Τὸ ἐν ὑπεισῆλθε εἰς τὸ ἕτερον καὶ προσῆλθε ἡ ἐντάρξωσις. Ἦτο ἀλληλεπίδρασις τοῦ παρελθόντος πρὸς τὸ ἐνεστὸς καὶ οὕτε τὸ μὲν ἤδυνάτο ἢ ἀπορηθῆ, τὸν διαπρῶσιον κήρυκα αὐτε τοῦ δι' τὸν λεγόμενον κειροσκόπον.

Ἐπὶ τῆς καὶ αὐτῆς ἐκ τῶν προγεγραμμένων, σπέσθη καὶ αὐτὸς τὴν ἐξορίαν, τὴν ἐκ προτέρων καθωρισμένην ταυτην τῶν θρόνων τύχην. Περιεπλανήθη καὶ ἀναξιοπαθῆν. Ἐξῆς καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ ἔργου τῶν χειρῶν του. Ἐ. Ἐλθεῖτα ὁ ἐκ τῶν μεγίστων γάλλων εἰσδηματιῶν πρῶτος, οὗτος εἶχε πωλῆσαι τὸν ἵππον του πρὸς διατροφήν ἑαυτοῦ. Ἐν Ρα γ ε τ ο ἰ εἶδασκε μαθηματικά. ἐνῶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Ἀδελαΐς ἐπέλασε καὶ ἐρροπτεν.

Δι' αὐτὸς βασιλεὺς σχετικαὶ αὐταὶ ἀναμνήσεις ἐνέθεσαν τὴν ἀστικὴν τάξιν. Δι' ἴδιον του χειρῶν ἐκάρησεν τὸν τελευταῖον αἰδηρὸν κλωβὸν τοῦ Ἀ. Μιχαῆλ ἐκδοσθηθέντα ὑπὸ Λουδοβίκου ΙΑ' καὶ χρησιμοποιηθέντα ὑπὸ Λουδοβίκου ΙΕ'. Ἦτο ὁ συνοδοκίμους τοῦ Δουρβέρξ καὶ ὁ φίλος τοῦ Λαργετ. Ἐπὶ τῆς δε καὶ μέλος τῆς Λέσχης τῶν Ἰακωβίνων. Ὁ Μιχαῆλ τὸν ἐθέπεισεν, ἐ δὲ Δαντὸν τῷ εἶπε:

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΑ. 134

Νεανία! Εικοσιτετραετής επί τῷ 93 ἀπὸ σκοτεινῆς τινος θέσεως ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Συμβατικῶν παρέστη εἰς τὴν ἑλεγχὴν τοῦ Λουδοβίκου ΙΣΤ'. Καὶ μόνον τοῦτο ;

Πάντα τὰ γεγονότα, ὡς ἐν πανοράματι κινήματογράφου, παρέλασαν ἐν ρυθμικαῖς κινήσεσι τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐποχῆς τῆς ἐπικαθημένης ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν δύο αἰώνων, ὡς φαινόν σείρας καὶ κορωνίς τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος. Εἶδε τὴν ἐπανάστασιν διὰ τῆς ἐκτυρωτικῆς τῆς οὐδερεκείας συντρίβουσιν τὴν ἐνάσκησιν τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ βασιλέως καὶ τὸν βασιλέα αὐτὸν διὰ τῆς βασιλείας ἀδιανοήτου σχεδὸν περὶ τοῦ ἀνδρός ἐν τῇ ἀμειλίχῳ αὐτῆς ἀγριότητι πρὸς καταστροφὴν τῆς τέως κυριαρχούσης-ιδέας. Εἶδε τὴν κολοσσιαίαν θέλλαν τῆς δικαιοσύνης συνελεύσεως, τὴν δημοσίαν ἀγανάκτησιν, μετὰ τὴν τήθεννον ἀνακριτοῦ, τὸν Καπέτην ἀγνωστὸν τὴν ἀποκριθῆ. Εἶδε τὸν φρικώδη ἀσταγμὸν, τὸ ἀναπορίτιστον τῆς οἰκτίστου βασιλικῆς ἐκείνης κεφαλῆς, ἐνώπιον τῆς ἀκορέτου καὶ εἰδεχθῆς πνοῆς τοῦ περιβάλλοντος, εἶδε τὴν σχετικὴν ἀθωότητα πάντων ἐν τῇ καταστροφῇ ἐκείνῃ, τῶν τε καταδικαζόντων ὡς καὶ τῶν κατὰδικασθέντων. Εἶδεν ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἰσχυρῶδες κυλινδρῆμα, εἶδε τῶν δύο αἰώνων πρὸ τῶν ἐρυφράκτων τῆς Συμβατικῆς τὴν ἐμφάνισιν εἰδούσαν λόγον τῶν πεπραγμένων καὶ εἶδε, εἶδεν ἐπὶ τέλους ὀπισθεν τοῦ Λουδοβίκου ΙΣΤ'. ὁ ὄσμοιρος οὗτος ὑπεύθυνος ὀδύνης, προβάλλουσιν ἐνὸς τοῦ ἐρέβους τὴν μεγάλην ἐνοχον, τὴν μοναρχίαν. Εἶδε καὶ τῷ ἀπέμεινεν ἐν τῇ ψυχῇ ἡ ἐπιβλητικὴ κατὰπληξίς τῶν φεβερῶν ἐκείνων λαϊκῶν δικαστῶν τῶν τόσῳ ἀπροσωπολήπτων, ὅσον καὶ αὐτῆ τοῦ Θεοῦ ἡ δικαιοσύνη.

Ἡ ἐντύπωσις ἦν ἀρκεῖν εἰς τὸ πνεῦμά του ἡ ἐπανάστασις ὑπῆρξεν τεραστία. Ἡ μνήμη του ἦτο ζῶν ἐκτυπον τῶν μεγάλων ἐκείνων χρόνων ἐν πάσῃ χρονολογικῇ λεπτομερείᾳ.

Ἡμέραν τινὰ ἐνώπιον γνωστοῦ ἡμῖν, περὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ ὁποίου δὲν ἀμφιβάλλομεν διώρθωσεν ἀπὸ μνήμης ὀλέκην τὴν σικρὰν τοῦ ἀπὸ Α ἀρχίζοντος ἀλφαριθμητικοῦ καταλόγου τῶν μελῶν τῆς Συμβατικῆς Συνελεύσεως. (1)

(1) Σ. Μ. Ἡ Συνέλευσις αὕτη ἐξελέγη διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου (1848) πρὸς αἰσθάνειν ἐνὸς συνεδέχματος διὰ τὴν Γαλλίαν.

Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ὑπῆρξε βασιλεὺς πασίγνωστος διὰ τὰ πολιτικά του φρονήματα. Οἱ Σεπτεμβριανοὶ νόμοι εἰσὶ σαφέστατοι, πασιδῆλοι, οὐδὲν ἀναγινώσκει' ἐν αὐτοῖς διὰ μέσου τῶν γραμμῶν αὐτῶν.

Καίτοι γνωρίζων τὴν ἐπὶ τῶν προνομίων διαθρονατικὴν δύναμιν τοῦ φωτός, ἀφῆκε τὸν θρόνον του εἰς τὸ εὖ. Ἡ ἱστορία δὲν θά λησμονήσῃ ποτὲ τὴν εἰλικρινῆ αὐτοῦ εὐθύτητα ταύτην.

Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ὡς πάντες οἱ ἱστορικοὶ ἄνδρες, ἀποσυρθεὶς τῆς σκηνῆς δικάζεται ἀκόμη ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, ἀλλὰ μόνον πρωτοδικῶς εἰσέτι ἐκριθῆ.

Δὲν ἐσθμαίνεν ἐτι ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἡ ἱστορία ἀνεπηρέαστος καὶ σεβαστῆ μέλλει ν' ἀποφανθῆ. Δὲν ἐπίστη ἡ στιγμή, ὅτι καθ' ἣν θα ἐκφέρῃ περὶ τοῦ βασιλέως τούτου τὴν τελεσιδικίαν τῆς ἀπόφασις, αὐτὸς ἐτι ὁ αὐστηρὸς καὶ διάσημος ἱστορικός Λουὶ Βλάν, ἐσχάτως συνεκέρρασε τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀπόφασιν.

Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ἐξελέγη ὑπὸ τῶν δύο τούτων σχεδόν, εἰς τὴν ἐδόθη τὸ ὄνομα 221 καὶ 1830, ἦτοι ὑφ' ἐνός ἡμικοινοβουλίου καὶ μίαις ἡμιδημοκρατίας ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην φιλοσοφικὴν ἐποψίν δὲν θά ἦτο εἰς ἡμᾶς δυνατὸν νὰ τὸν κρίνωμεν ἐνταῦθα ἀνεπιφυλάκτως, ὡς πᾶς τις ἐνόησεν ἐκ τῶν προηγουμένων, εἰ μὴ ἐφ' ὅσον ἐπέτρεψε τούτο τὸ ἀπολυτὸν δημοκρατικὸν δόγμα. Ἐνώπιον τοῦ ἀπολύτου καὶ πλὴν τῶν δύο τούτων δικαίων τοῦ ἀνθρώπινου καὶ τοῦ λαϊκοῦ, πᾶσα ἀπόπειρα πρὸς τούτο εἶναι σφετερισμὸς ἄλλοτρίου δικαιώματος.

Ἄλλ' ὅτι ἀπὸ τούτου δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν μετὰ τὰς τοιαύτας ἐπιφυλάξεις, καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα, ἐπωσέποτε καὶ ἂν κρίνη τις αὐτὸν καὶ μόνον ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς ἀνθρωπίνης ἀγαθότητος, θέλει θεωρηθῆ ὡς ὁ ἀριστος τῶν ἐπὶ θρόνου ἀνεληθόντων ἡγεμόνων ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος.

Τί ἐχει δ' ἐναντίον του ; Αὐτὸν τὸν θρόνον. Ἀφαίρεσον ἀπὸ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου τὸν βυζαῖνον ὑπολαίπεται ὁ ἄνθρωπος. Ὁ ἀνθρώπος λοιπὸν εἶνε ἀγαθός· καὶ τὸσον ἀγαθός ἐνόησε, ὥστε καθίσταται θυμαστός. Πολλῶς, ἐν μετῶ σπουδαιότητων μερικῶν ἀφῶ δ' ὅλης τῆς ἡμέρας ἠγωνίζετο καθ' ὅλην τῆς εὐρωπαϊκῆς δὴλωματίας, εἰσῆρχετο τὴν ἐσπίραν εἰς τὰ ἰδιαιτέρια τοῦ ὄψματος, καὶ τί ἐπραττε καίτοι ἀπηνόητος ἐκ τοῦ καμῆτου καὶ τοῦ νοσταγμοῦ ;

Ἐλάμβανεν ἓνα φάκελλον δικογράφων, καὶ διενυκτέρευε διεξερχόμενος ἐγγληματικὴν τινα οἰκὴν· διότι ἐφφρόει· ὅτι δὲν ἦτο μιν μικρόν τὸ ἀμύνεσθαι κατὰ τῆς Εὐρώπης ἀπάσης, ἀλλ' ἦτο ἔτι μείζον τὸ ἀποσπᾶν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ θημίου ζῶν ἄνθρώπου.

Ἦρχετε εἰς ρῆξιν πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης· διεφιλονείκει κατὰ τῶν εἰσαγγελέων βῆμα πρὸς βῆμα τὸ ἔδαρος τῆς λαϊμητόμου καὶ ἀπεκάλει τοὺς εἰσαγγελεῖς ἀνόμω φλυάρους·

Ἐπλήρουν ἐνίστε τὴν τρίπεζαν τοῦ σπουδαστηρίου του σωρεῖαι δικογράφων ἐξήταζεν αὐτὰ ὅλα· δὲν ἠνείχετο ἡ ψυχὴ του νὰ ἐγκυτλιεπῆ καταδεδικασμένας τὰς ἀθλίας ἐκείνας κεφαλὰς. Μία τῶν ἡμερῶν εἶχεν εἰπεῖ· « Ἀπόψε ἐκέροθησά ἐπιτῖ ».

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας του, ἡ θανατικὴ ποινὴ ἦτο σχεδὸν κατηργημένη καὶ μετὰ τὴν ἐν Γρέβη λαϊμητόμον ἡ ἀστικὴ τάξις ἀνήγειρεν εἰδὸς τι νέας τοιαύτης, ἣν ἀπεκάλεσε τῆς λεωφόρου Ἰακώβου· καὶ πρακτικῶς ἄνδρες ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην μιᾶς τοιαύτης ἄθθεν νομίμου, εἰς ἣν προῆλθεν ἡ νίκη τοῦ Καζιμίρ Περιέ (1) ἀντιπροσωπεύοντος τὴν ἀστικὴν τάξιν ἐναντίον τοῦ Λουδοβίκου Φιλίπου ὅστις ἦτο ὁπαδὸς τῶν φιλελευθέρων.

Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ἦτο ἡπιος ὡς ὁ Λουδοβίκος ὁ Θ'. καὶ ἀγαθὸς ὡς ὁ Ἐρρίκος ὁ Δ'.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς φονικῆς μηχανῆς ἣν εἶχε στήσει κατ' αὐτοῦ ὁ Φιέσκη, ὁ βασιλεὺς εἶπε· « Κρίμα ὅτι δὲν ἐτραυματίσθην! Θα ἤλυνάμην νὰ χαρίσω τὴν ζωὴν εἰς τὸν ἐνοχον. Ἄλλοτε, αἰνιτόμενος τὰς ἀντιστάσεις τῶν ὑπουργῶν του, ἐγράψε τα ἐπόμενα περὶ πολιτικοῦ τινος καταδίκου. « Ἡ χάρις ἀπενεμήθη, εἰς αὐτόν· τῶρα ἀπομένει νὰ μὲ τὴν παραχωρήσωσιν ».

Ἰπῆρξε πρῶτος καὶ ἀγαθός. Καθ' ἡμᾶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἐνθα ἡ ἀγαθότης εἶνε ὡς ὁ σπᾶνος μαργαρίτης, ὁ ἀγαθὸς προηγείται σχεδὸν τοῦ μεγάλου.

Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος, κριθὲς ἀσπληρῶς παρὰ τῶν μὲν καὶ τραχὺς ἴσως παρὰ τῶν δέ, εἶναι ἐν ἀπλοῦ. τὸ ἄσμα ἐαυτοῦ προσερχομένου σήμερον, ἐν ἐπιγνώσει τοῦ τί ἐστὶ βασιλεὺς, νὰ καταθέσῃ ὅ, τι γινώ

1) Σ. Μ. Ἰπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τῷ 1831, ἀρχηγὸς τῆς ἀστικοῦ λειτούργειας πητῆ τοῦ συγγενικοῦ θαμνοῦλο γερωσιαστοῦ καὶ ἀκαδημαίεου.

σκει περί αὐτοῦ, ἐνώπιον τῆς ἱστορίας ἢ κατὰθεσις αὐτῆ, εἰαδήποτε καὶ ἂν ᾗ, ἀναμφηρίστως τυγχάνει ἀπληλαγμένη πάσης προσωποληψίας, παντός συμφέροντος.

Ἐπιτάφιος γεγραμμένος ὑπὸ θανόντος εἶναι εἰλικρινής· μία σκιὰ δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς παραμυθίαν ἑτέρας.

Ἡ συμμετοχὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἔρεθει παρέχει δικαίωμα πρὸς ἔπαινον, καὶ δὲν φοβούμεθα μήπως εἰπωσὶ ποτε περὶ τῶν δύο τάρων ἐν τῇ ἔξορῃ. Αὐτὸς ἐδῶ ἐκολάκευσε τὸν ἄλλον.

Ραγάδες ὑπὸ τὸ ἴδρυμα.

Εἰς στιγμήν, καθ' ἣν τὸ δράμα, ὅπερ ἀρρηγοῦμέθα, πρόκειται νὰ προσλάβῃ τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ ὄψιν, ἥτις παρακολουθεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ἐπιτακτικῶς ἐπιβάλλεται ἀνάγκη ὅπως ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἐξηγηθῶμεν περὶ τοῦ βασιλέως τούτου.

Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ἔλαβε τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν, ἀδιάστως, χωρὶς αὐτὸς ἀμέσως νὰ ἐνεργήσῃ ἐξ ἐπαναστατικῆς τινος μετατροπῆς. Προδήλως ἀλλοίως τοῦ πραγματικοῦ σκοποῦ τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλ' ἐν τῇ ὁποίᾳ αὐτός, ὡς δεῦξ τῆς Ὁρλεάνης, οὐδεμίαν εἶχε πρωτοβουλίαν.

Ὡς πρίγκηψ ἐκ γενετῆς ἐθεώρησεν ἐαυτὸν φυσικῶς κεχρισμένον βασιλεῖα, χωρὶς αὐτὸς εἰς ἐαυτὸν νὰ εἴσῃ τὴν ἐντολὴν ταύτην.

Ἐπιμένως δὲν τὴν ἔλαβεν αὐτός, ἀλλ' ἀπὸ ἀπαξ τῷ προσήνεγκον τὴν ἀρχὴν τὴν ἔδεχθη, πεπεισμένος, κακῶ, καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ πεπει-

μένος ότι ή προσφορά έγινεν επί τῆ βίβου, δικαίου, ή δὲ ἀποδοχή ἐπί τῆ βίβου καθήκοντος.

Ἐπομένως κατάληψις τῆς ἀρχῆς καλῆ τῆ πίστει.

Ἄρα τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου καταλαθόντος τὴν ἀρχὴν καλῆ τῆ πίστει, καὶ τῆς δημοκρατίας ἀντιδρώσης πάλιν καλῆ τῆ πίστει, ὁ ἐκ τῶν τριούτων κοινωνικῶν συγκρούσεων προκαλούμενος τρόμος δὲν ἐπιβαρύνει, οὔτε τὸν βασιλέα οὔτε τὴν δημοκρατίαν.

Σύγκρουσις ἀρχῶν ὁμοῦζει πρὸς σύγκρουσιν στοιχείων.

Ὁ ὠκεανὸς προστατεύει τὸ ὕδωρ ἢ θύελλα προστατεύει τὸν ἀνεμον· ὁ βασιλεὺς υπερασπίζεται τὴν βασιλείαν, ἡ δημοκρατία υπερασπίζεται τὸν λαόν· τὸ σχετικόν, ἡ μομαχία, ἀνίσταται κατὰ τοῦ ἀπολύτου, τῆς δημοκρατίας· κατὰ τὴν σύγκρουσιν ταύτην, ἡ κοινωνία αἰμάσσει, ἀλλ' ὅ,τι σήμερον εἶνε πάθος, αὔριον ἔσται σωτηρία· καὶ ὅπως δῆποτε, οὐδὲως εἰσὶν ἐξιδεμπετοι οἱ ἀντιπαλιόντες.

Ἀναντιρρητως, εἰς ἐκ τῶν δύο ἀντιπάλων ὑπάρχει ἡττημένος· διότι τὸ δίκαιον δὲν ἔσται, ὡς ὁ κλοσσὸς τῆς Ρόδου, ἐπὶ δύο ὄχθων· δὲν ἔχει τὸν ἕνα του πόδα ἐν τῆ δημοκρατίᾳ, καὶ τὸν ἄλλον ἐν τῆ βασιλείᾳ τὸ δίκαιον εἶνε ἀδιαιρέτον, καὶ ὅλον ἐξ ἑνὸς μέρους· ἀλλ' οἱ ἡττημένοι ἀπατῶνται εἰλικρινῶς· ὥστε οὐδεὶς ἄλλος πταίει διὰ τὰς ὀδυνηρὰς ταύτας συγκρούσεις, εἰμὲν ἡ μάχη ἢ καλῆ.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν εὐθύνεται ποσῶς διὰ τὰς τρικλίμας ταύτας.

Ἄλλ' αἱ ἐξακολουθήσωμεν.

Ἡ κυβέρνησις τοῦ 1830, ἐπέθηκε νὰ κατέλθῃ εἰς πόλεμον τὴν ἐπιούσαν τῆς γεννήσεώς της. Ὁ βίος τῆς ὑπῆρξεν ἀρόρητος ἅμα τῆ ἀναρρήσει.

Μόλις ἰδρυθεῖτα ἡσθάνθη σαλευόμενον τὸ ἔδαφός της. Μῆνα πρὸς μῆνα, ἡ ἐχθροπραξία κινήσεν καὶ ἀπὸ ἀριστεῦ καὶ ὑποκόφου κατέστη διετλωμένη.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ιουλίου ἤμισα δικτῆ, γενομένη ἐκτός της Γαλλίας, ὡς καὶ ἀλλαγῶν εἰσομει, ποικιλοτρόπως ἐρμηνεύετο καὶ ἐν αὐτῆ τῆ Γαλλίᾳ.

Ὁ Θεὸς παραίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰς ὁράτας αὐτοῦ βουλησεῖς ὑπὸ τὴν μαρτῆν γεγονότων εἰς κείμενον σακτείν, εἰς γλώσσαν μυστηριώδη. Οἱ ἄνθρωποι ἀμέσως προβαίνουσιν εἰς ἐρμηνείαν αὐτῶν, αἱ

ἐρμηνεῖαι αὗται πάντοτε εἶναι βεβιασμένοι, σφαλεραί, ἀσυμπλήρωτοι, με χάσματα καὶ πολλάκις με ἀντιφάσεις.

Οἱ ἐξουδερευότεροι, οἱ νηραλιώτεροι, οἱ ἐμβριθέστεροι, ἀναγινώσκουσι βραδέως καὶ ἀφοῦ προσέλωσι με τὸ κείμενον τῶν ὑπο μάλης, τὸ ἔργον ὑπάρχει ἤδη προ πολλοῦ συντετελεσμενον· ὑπάρχουσιν ἤδη πλεον τῶν εἰσομει ἐρμηνεῖαι διαδεδομένα ἀνα τὸ δημόσιον.

Ἄφ' ἐκάστης ἐρμηνείας ἐκθρῶσκει ἐν κόμμα ἀφ' ἐκάστης ἀντιφάσεως μία φατρία, ἐκάστου κόμματος νομίζοντος ὅτι αὐτο ἔχει τὴν γνησιωτέραν ἐρμηνείαν κα. ἐκάστης φατρίας βεβιασμένης ὅτι κατέχει τὸ φῶς.

Συνήθως καὶ αὐτῆ ἡ ἐξουσία εἶναι μία φατρία.

Ἐν ταῖς ἐπαναστάσεσιν ὑπάρχουσιν οἱ κλυμθῶντες, κατ' ἐναντίαν τοῦ ρεύματος διεθνησιν· οὗτοι εἰσι τὰ ἀρχαῖα κόμματα.

Κατὰ τὴν γνώμη, τῶν ἀρχαίων κομμάτων, ἐπειδὴ αἱ ἐπαναστάσεις ἀπορρυσουσιν ἐκ τοῦ δικαίου τῆς στάσεως, ὀφείλει πᾶ τις νὰ ἐξανασητῆ κατ' αὐτῶν.

Πλανῶνται ὁμως.

Διότι εἰς τὰς ἐπαναστάσεις ὁ ἐξανιστάμενος δὲν εἶναι ὁ λαὸς ἀλλ' ὁ βασιλεὺς. Ἐπαναστάσεις εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον τῆς στάσεως.

Πᾶσα ἐπανάστασις ὡς οὕτα ὁμαλῆ πραγματοποιησῆς, περιέχει ἐν αὐτῆ τὴν νομιμότητα, τὴν κίθηλο· ἐπαναστατικοὶ ἀτιμάζουσιν ἐνίστα, ἀλλ' ἤτις ἐμμένει, καίτοι ἡμαυρωμένη, ἐπιζῆ δὲ καίτοι καθρημαγμένη.

Αἱ ἐπαναστάσεις πηγάζουσιν οὐχ! ἐκ τυχαίου συμβάματος ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης.

Ἡ Ἐπανάστασις εἶναι ἡ ἐπίνοδος ἀπὸ τοῦ τεχνητοῦ εἰς τὸ φυσικόν.

Ἐπάρχει δὲ διότι ὀφείλει νὰ ὑπάρχη.

Οἱ παλαιοὶ νομιμόφρονες ἐπιτίθεντο κατὰ τῆς ἐπανάστασεως τοῦ 1830 μεθ' ὅλης τῆς ἐξ ἐπισφαλοῦς κρίσεως ἀπορρυσουσι σφοδρότητος.

Ἀ πλάσι, ἐν τελευταῖη περιπτώσει, ἀποβαίνουσι δεινὰ βληματα· Ἐπιτίθεντο λοιπὸν ἐνα τῶν τῆς λελογισμένως καὶ εἰς τὸ μᾶλλον

τρωτά αὐτῆς μέρη, ἀντὶ δὲ νὰ βάλλωσι κατὰ μέσον τὸ στήθος ἐπέ-
τίθεντο ἐναντίον τῆς ἀδουλίας τῆς.

Προσέβαλλον λοιπὸν τὴν ἐπανάστασιν ταύτην ἀκούσαν βασιλικὴν
ἐξουσίαν κραυγάζοντες: Ἐπανάστασις καλὰ. Ἀλλὰ τί μᾶς χρειάζε-
ται αὐτὸς ὁ βασιλεὺς;

Αἱ φαρτρίαί εἶναι τυφλοὶ σκοπεύοντες ἀκριβῶς. Ὅμοιος κατεκρά-
ζων καὶ οἱ δημοκράται, ἀλλ' αὐτοὶ ὑπήγοντο εἰς ποῖν τινα λογί-
κην. Ὅ,τι ἦτο τυφλωσίς εἰς τοὺς νομιμόφρονας ἦτο διορατικότης
παρὰ ταῖς δημοκράταις. Τὸ 1830 ἐχρεωκόπησεν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ
λαοῦ, ἡ δὲ ἡγανακτημένη δημοκρατία ἔρριπτε κατὰ προσωποῦν αὐτοῦ
τὴν μορφήν ταύτην. Ἐν μέσῳ δύο πυρῶν ἐσφάδαζεν ἡ ταλινόρθωσις
τοῦ ἰουλίου, περιστάσας στιγμὴν πιλαύσαν, ἀσ' ἑνὸς μὲν πρὸς
τοὺς μοναρχικοὺς αἰῶνας, ἀσ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὸ αἰώνιον δίκαιον

Πρὸς τούτοις, ἐξωτερικῶς ἡ ἐπανάστασις ἠθεωρεῖτο μοναρχία, τὸ
δὲ 1830 ἦτο ὑπόχρεωσιν νὰ παρακολουθησῇ, ὅ,τι ἐτελείτο ἐν τῇ λοιπῇ
Εὐρώπῃ. Ἡ περιρροήσας τῆς εἰρήνης ἐδυσχερῆζεν ἐπὶ μᾶλλον τὴν
ἐσωτερικὴν κατάστασιν

Ἡσυχία ἐπιβεβλημένη, ἔστιν ὅτε ἀποθάνει. ἐπαγθίστερα ἑνὸς πο-
λέμου.

Ἐκ τῆς ὑποκώρου ταύτης ρήξεως, ἐνοεῖται ἀποστομομένη, ἀλλὰ
πάντοτε γαγγυλοῦσα προέκυψεν ἡ ἐνοπλος εἰρήνη, τὸ καταστρε-
πτικὸν τοῦτο μέσον πολιτισμοῦ ὑποπτεῖοντος αὐτοῦ ἑαυτὸν.

Ἡ βασιλεία τοῦ ἰουλίου ἦτο μὲν προσεδειμένη εἰς τὸ ἄρμα τῶν
εὐρωπαϊκῶν ἀντικαθουλιῶν, ἀλλ' ἀρηνιάζουσα συχνά, παραφερομένη,
δυσήκως. Ὁ Μέττερνιχ, θεὰ ἠδύνατο νὰ τὴν ἐμύσσει, ἀλλ' ἡ ἐν Γαλ-
λίᾳ ἐπιτελουμένη πρόδοσις ἐξέθεε εἰς τὸ εἰμαρμένον τὴν Γαλλίαν, αὐτὴ
δὲ κατ' ἀντανόκλασιν τὰς κερκισοβατοῦσας εὐρωπαϊκὰς μοναρχίας.

Ἐνῶ ἐρρουμουλκείτο ἐρρουμούλκει καὶ αὐτὴ.

Καὶ ἐν τούτοις, ἐσωτερικῶς μὲν ἐπολλαπλασιάζοντο ἐπὶ τῆς κο-
ινωνίας πάντα τὰ δυσχερῆ ἐκεῖνα ζητήματα ἡ πτωχολογία, ἡ φτώ-
χεια, τὸ ἡμερομίσθιον, ἡ ἀνατροφή, οἱ πικροὶ, ἡ ἐκπόρευσις, ἡ
τύχη τῆς γυναικὸς, ὁ πλοῦτος, ἡ πείνα, ἡ παραγωγή, ἡ κατανώλισις,
ὁ καταμερισμὸς τὸ συνάλλαγμα τὸ νόμισμα, τὸ ἀξιοῦργον, τὸ εἰ-
κίωμα τῆς ἐργασίας, πάντα τὰ ζητήματα ταῦτα ἐπολλαπλασιάζοντο
ὑπεράνω τῆς κοινωνίας, καὶ τὴν κατέθρονον εἰνάς.

Πλήν τῶν καθαρῶς πολιτικῶν φαινομένων καὶ διαιρέσεων, ἐξεδηλοῦτο ἑτέρα τις κίνησις.

Εἰς τὸν δημοκρατικὸν ὄργανον προσετίθητο ὁ φιλοσοφικός. Οἱ κοινωνισταὶ ἐπιδιώκοντες ὄν πορισμὸν τῆς εὐημερίας τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς κοινωνίας, ἀνεργίπιδον πᾶν ζήτημα, ἀπὸ τοῦ περὶ λαομαχίας, μέχρι τοῦ πολέμου. Ἡ ἐπανάστασις εἶχεν ἰδρύσει τὸ δίκαιον τοῦ ἀνθρώπου, ἢ μᾶλλον τοῦ ἀνδρός· οὗτοι προσέθετον τὸ δίκαιον τῆς γυναικός, καὶ τὸ δίκαιον τοῦ τέκνου.

Οἱ φιλόσοφοι κατεγίνοντο τότε, ἀλλ' ὁ λαός, ὅστις ἦτο ὑπέρμεστος ἠλεκτρικῶς ζευστῶ, ἐδονεῖτο εὐρυκῶς ὡς ἐξ ἐπιληπτικῶν κλονισμῶν. Ἐκ τῆς μερίδος τούτης, οἱ μὲν μεικνωμένοι, οἱ δὲ καθ' ὁμίλους, ἀνεκίνουν τὰ κοινωνικά ταῦτα ζητήματα, ἡσυχῶς ἀλλὰ σοβαρῶς, ὑπερόμενοι, ὡς ὑπὸ ἡράϊσταιον, μηδὲως προσυμμενοὶ οὔτε ἐκ τῶν τραυματικῶν διαδόσεων οὔτ' ἐκ τῶν διαφρονημένων τοῦ καίτου κρατήριον.

Καὶ ὅμως ἡ ἡσυχία ἐκεῖνη ἦτο τὸ ἥμισυ ζηλευτὸν θέαμα τῆς τεταραγμένης ἐκείνης ἐποχῆς.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀμεριμνοῦντες περὶ τῶν ἐριζόντων διὰ πολιτικὰς δοξασίας, ἡσυχολοῦντο εἰς τὸ τῆς ἀνθρωπίνης εὐημερίας, ἀνάγοντες εἰς περιωπὴν λατρείας πάντα τὰ ὑλιστικά ζήτήματα, τούτῃ τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου.

Ἐν τῷ πολιτισμῷ οἷος διεπλάσθη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν μέρει παρὰ τοῦ Θεοῦ, τὰ συμφέροντα συνδυάζονται, συμφρονταὶ καὶ συγκριθῶνται, ἕως οὗ προσλάβῃ μορφήν πράγματι σαληροῦ βράχου κατὰ τὰ ἀξιώματα τῶν οικονομολόγων, τῶν ἄλλως γεωλόγων τούτων τῆς πολιτικῆς.

Οἱ συνερχόμενοι εἰς διάσκεψιν οὗτοι ἄνδρες, οἱ ἀποτελοῦντες πολυωνύμους ὁμίλους οἱ μονολεκτικῶς κοινωνισταὶ ἐπικαλούμενοι, ἐπειρῶντο τὴν διάτησιν τοῦ βράχου ἐκείνου, εἰς ἣν ἐμῆλλον νὰ ἀναβλύσωσιν οἱ ζωηρότεροι ἐκείνοι, κρουνοὶ τῆς ἀνθρωπίνης εὐμαρείας.

Θεωρῶμεν ἄσκοπον πεπλατισμένως καὶ ἐκ θεωρητικῆς ἀπέψεως νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα τὰ ὑπὸ τοῦ κοινωνισμοῦ διεγερθέντα ζήτήματα.

Ἐπομένως περιοριζόμεθα νὰ ἐκθέσωμεν ταῦτα μόνον ἐν κεφαλαίαις.

Πάντα τὰ προβλήματα, ὅσα οἱ κοινωνισταὶ προσβάλλουσι, πλὴν

τῶν κοσμογονικῶν ὀνείρων τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τοῦ μυστηρίου, δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν εἰς τὰ δύο ταῦτα τὰ καὶ κυριώτερα.

Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ παραγωγή τοῦ πλοῦτου.

Τὸ δεύτερον ὁ καταμερισμὸς αὐτοῦ.

Τὸ πρῶτον ἐξυπνοῦσιν τὸ ζήτημα τῆς ἐργασίας, τὸ δεύτερον ζήτημα τοῦ ἡμερομισθίου.

Ἐν τῷ πρώτῳ προβλήματι πρόκειται περὶ τῆς χρήσεως τῶν δυνάμεων, ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς διανομῆς τῶν ἀπολαύσεων.

Ἐκ τῆς ἀγαθῆς χρήσεως τῶν δυνάμεων προκύπτει ἡ δημοσία ἰσχύς.

Ἐκ δὲ τῆς ἀγαθῆς διανομῆς τῶν ἀπολαύσεων ἡ ἀτομικὴ εὐημερία.

Ἀγαθὴν διανομὴν λέγοντες ἐννοοῦμεν οὐχὶ διαορίαν ἴσην ἀλλὰ χρηστὴν ἐκ τοῦ φυσικοῦ δικαίου ἀπορρέουσαν.

Ἡ πρώτη ἰσότης εἶναι ἡ εὐθύτης. Ἐκ τῶν δύο τούτων ἐν συνδυασμῷ, ἔχει δημοσία ἰσχύς ἐκτός, ἀτομικὴ εὐημερία ἀφ' ἑτέρου ἐντός, προκύπτει ἡ κοινωνικὴ εὐημερία.

Κοινωνικὴ εὐημερία σημαίνει, ἄνθρωπον εὐδαίμονα, πολίτην ἐλεύθερον καὶ ἔθνικόν μεγαλεῖον.

Τὸ πρῶτον τῶν δύο τούτων προβλημάτων ἐλύθη παρὰ τῆς Ἀγγλίας. Δημιουργεῖ θυμασίως τὸν πλοῦτον, ἀλλ' ἄκαθ' ἑαυτὸς κατανέμει αὐτόν.

Ἡ ἀτελής αὕτη λύσις ἔγει μοιραίως εἰς τὰ δύο ταῦτα ἄκρα, τὴν τερατώδη γλιτὴν καὶ τὴν τερατώδη πέναν.

Ὅλοι αἱ ἀπολαύσεις διὰ τινος, πᾶσαι αἱ στερήσεις δι' ἄλλους, τουτέστι τὸν λαόν, ἐνῶ τὰ πάντα, αἱ προνομίαι, αἱ ἐξαιρέσεις τὰ μονοπώλια, ἡ χωροδισποσιεῖα, γινῶνται ἀπὸ τῆς ἐργασίας.

Κατάστασις βεβαίως ἐπισηφαλὴ καὶ κινδυνώδης ἐδράζουσα τὴν δημοσίαν ἰσχύον ἐπὶ τῆς ἰδιωτικῆς πένις καὶ διακλαδίζουσα τὰς ρίζας τοῦ μεγαλείου ἐντὸς τῶν δεινοπαθημάτων τοῦ ἀτόμου.

Μεγαλεῖον ὄντως κακοσύνθετον, ἐν ᾧ συνδυάζονται πάντα τὰ ὕλικα στοιχεῖα μηδενὸς ἠθικοῦ στοιχείου ἐμφυλλοχωροῦντος.

Ἡ κοινοκτημοσύνη, καὶ ὁ διαμελισμὸς τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας πιστεύουσιν ὅτι θὰ λύσῃσι τὸ δεύτερον πρόβλημα.

Ἄλλ' ἀπατῶνται. Ἡ κατάτμησις αὐτῶν φρονεῖ τὴν παραγωγὴν,

ἢ δὲ ἐξ ἴσου διανομῇ ἐκμηδενίξει τὴν ἀμύλλαν ἐπομένως δὲ καὶ τὴν ἐργασίαν. Εἶναι καταμερισμὸς σφαγέως, σφάζοντος τὸν καταμεριστήν.

Ἄρα εἶναι ἀδύνατον νὰ σταματήσωμεν εἰς τὰς δύο ταύτας λύσεις· Φονεῖοντες τὸν πλοῦτον ἔν ποιῶμεν καταμερισμὸν.

Τὰ δύο ταῦτα προβλήματα ἵνα λυθῶσι φυσικῶς καὶ ἀποστῶσι ἀνάγκη νὰ λυθῶσιν ὁμοῦ. Ἀνάγκη αἱ δύο λύσεις συνδυάζονται νὰ ἀποτελέσωσι μίαν καὶ μόνην.

Ἄν λύσετε μόνον τὸ πρῶτον τῶν προβλημάτων θὰ ἔχετε τὴν Βενετίαν, θὰ ἔχετε τὴν Ἀγγλίαν, θὰ ἔχετε τουτέστιν, ὡς ἡ Πενετία τεχνητὴν ἰσχύϊν ἢ ὡς ἡ Ἀγγλία ὀλικήν τοιαύτην, ἐπομένως θὰ ἴσθητε κακὸς πλοῦσιος.

Θὰ ἀρνησθήτε διὰ μιᾶς βεβαιοπραγίαι, ὡς εἴρηξαν ἡ Βενετία ἢ διὰ χρεωκοπίας ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ὁποίας θὰ πέσῃ καὶ ἡ Ἀγγλία ὁ δὲ κόσμος θὰ σᾶς ἐγκαταλείψῃ εἰς τὸν θάνατον καὶ τὴν πτωσίαν σας, διότι πᾶν ὅτι ἐκπροσωπεῖ τὴν ἐγωισμόν ὁ κόσμος αὐτός τὸ ἀφίνει νὰ πέσῃ καὶ ν' ἀποθάνῃ. Τὸ ἀφίνει νὰ πέσῃ καὶ ν' ἀποθάνῃ διότι ἔν ἀντιπροσωπεύει ἐν ἰδεῶδες ἢ μίαν ὄρσιν ὑπὲρ τοῦ ἄνθρωπίνου γένους.

Ἐννοεῖται ὅτι, λέγοντες ἑνταῦθα Βενετίαν καὶ Ἀγγλίαν ἔν ἐννοοῦμεν ἔθνη, ἀλλὰ κοινωνικὰ οἰκονομῆματα ὀλιγαρχίας ἐπικαθήμενης τῶν ἔθνων καὶ οὐχὶ αὐτὰ τὰ ἔθνη.

Ἀεῖποτε τὰ ἔθνη ἔσχον τὸν ἡμέτερον σεβασμὸν καὶ τὴν συμπάθειαν.

Ἡ Βενετία ὡς λαὸς θ' ἀναβιώσῃ, ἀλλ' ἐνῆ ἡ Ἀγγλία, ὡς ἀριστοκρατία, θὰ πέσῃ, ὡς ἔθνος ἔσται αἰώνιον.

Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ προκειμένον.

Διὰ νὰ λύσῃτε τὰ δύο ταῦτα προβλήματα, ἐμψυχώσατε τὸν πλοῦσιον, προστατεύσατε τὸν πτωχόν, ἐξαλείψατε τὴν πείναν, θέσατε ἔριον εἰς τὴν αἰδικον ὑπὸ τοῦ ἰσχυροῦ ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοῦσιου. θέσατε τροχὸν εἰς τὸν εἰδεχθῆ ἔθνον τοῦ ἐν πορείᾳ κατὰ τοῦ φθίσαντος ἔθνη εἰς τὸ τέρμα αὐτοῦ ὀρίσατε μαθηματικῶς καὶ ἀριθμητικῶς τὸ ἡμερομίσθιον τοῦ ἐργάτου, συντάξατε τὴν δωριάν καὶ ποικιλτικὴν ἐκπαίδευσιν μετὰ τῆς ἡλικίας τοῦ παιδὸς καὶ διὰ τῆς ἐπιστήμης διδάξατε τὴν εὐρωστίαν, μερρίσατε τὰ πνεύματα ἐποσχυλοῦτες ταυτοχρόνως τοῦ φραχίονος, ἔστε λαὸς ἰσχυρὸς καὶ αἰκαγένητα ἄν-

δρῶν εὐημερούντων, δημοκρατησατε τὴν ἰδιοκτησίαν, οὐχὶ διὰ τῆς ἐκμηδενίσεως αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς καθολικεύσεως οὕτως, ὥστε ἕκαστος πολίτης νὰ ᾖ ἰδιοκτήτης, πρᾶγμα εὐχερέστερον παρ' ὅσον οὐκ πιστεύεται, ἐν οὗσι λέξεσι μάθετε τὴν παραγωγὴν τοῦ πλούτου καὶ τὸν καταμερισμὸν αὐτοῦ καὶ τότε θὰ ἔχετε ἀμφοτέρω συγχρόνως, ὕλικόν καὶ ἠθικὸν μεγαλεῖον, τότε ἐπαξίως θὰ σᾶς ὀνομάσωσι Γαλιάν.

Ἰδοὺ τὰ κυριώτερα θεσπισματα τοῦ κοινωνισμοῦ, ἰδοὺ τί ἐπιζητεῖ ἐν τοῖς ἔργοις καὶ τῇ ἐξάρτασιν εἰς τὸ πνεῦμα.

Πόσον θαυμάσιαι αἱ προστάσεις! πόσον ἱεραὶ αἱ ἀπόπειραι!

Ἰπὸ τὴν ἐντύπωσιν λοιπὸν τοιαύτων κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων, τηλικούτων προοδευτικῶν τάσεων, καὶ εὐαγγελικῶν πρακτικῶν, ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου τῆ ἐπιπνεύσει τῶν διαλαλουμένων τούτων ἀληθειῶν, μὴ θελῶν νὰ διαρρήξῃ τὰς σχέσεις πρὸς τὴν παλαιὰν κοινωνίαν, χωρὶς ν' ἀποκρούσῃ τὰς ἐπαναστατικὰς καὶ λαοποθητικὰς ὀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως, ἐξ ἄλλου ὃ' ἢ ἀνάμειξαι αὐτοῦ εἰς κοινοβουλευτικὸν διωλιστικισμὸν ἀφ' ἑνός αἱ καθημερινὰ ρήσεις βουλῆς καὶ ὄχλου, τὸ οικογενειακὸν αὐτοῦ πνεῦμα, ὁ εἰλικρινὴς πρὸς τὸν λαὸν σεβασμὸς τοῦ, ἡ προσωπικὴ αὐτοῦ τιμιότης, ταῦτα πάντα ἀνησίχουν τὸν Λουδοβίκον Φίλιππον καὶ ἐπίστε, μεθ' ὅλον τὸ ἠθικῶς σθεναρὸν καὶ γενναίωρον τὸν κατέβαλον, δυσχερῶς ἀεγχόμενον τὸ ἄχθος τῆς βασιλείας.

Ἡθελάμετο ὑπὸ τοῦ πύδατος τοῦ θωβερᾶν, διάσπασιν τῆς ἐνοπτητοῦ τοῦ ἐδάφους, ἀλλ' οὐχὶ μέχρι θρυμματισμοῦ, τῆς Γαλλίας οὕτη πλεῖν ἢ ἄλλοτε τοιαύτης.

Χορροὶ ὄγκοι νερῶν ἔρχισαν κλύουσαντες τὸν ἐρίζοντα Σκιά πειρασμοῦ ἐπὶ ἔρχετο βιθμιαῖως ἀπλουμένη, ἐπὶ τε τῶν ἀνθρώπων τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἰδεῶν σκιά προσερχομένη, ἐξ ἀγανακτήσεων καὶ συστημάτων.

Κίνησις ἐκ νέου καὶ ἀναβρασμοῦ ἀναρτάνετο εἰς πᾶν τὸ ἐσπευσμένως καταπνιγνόν. Ἡ συνείδησις τῶν τιμῶν ἐπίστε ἐπανελάμβανε τὴν αὐτοῦ τῆς ἀναπνοῆς, τοσαύτη ἦτο ἡ δυσθυμία ἡ μεταγγιζομένη διὰ τοῦ αἵματος, ἐπὶ τοῦ ὅποιου τὰ περισματα συλλεμίνοντο πρὸς τὰς ἀληθείας.

Τὰ πνεύματα ὑπέρρισον ὑπὸ τὴν κοινωνικὴν ἀγωνίαν, ὡς τὰ φύλα ἐπὶ τῆ προσεγγίσει κατοικίδος.

Ἡ ἠλεκτριστικὴ ἔντασις ἦτο τοιαύτη, ὥστε εἰς τινὰς στιγμὰς, ὁ τυχὼν, εἰς ἄγνωστος, ἐσπινθηροβόλει, εἶτα πάλιν ἐπανήρχετο τὸ ἐσπερινὸν ἡμίφως.

Ἐκ διαλειμμάτων, βαθεῖα αἱ ὑποκωφοὶ βρόντοι, ἀκουόμενοι, ὡς ἀπὸ τῆς κολάσεως παρεῖχον ἀπτήν οὕτως εἰπεῖν τὴν ἰδέαν τοῦ ποσοῦ τῶν ἐν νεφέλαις κερζυῶν.

Μέλις εἰκοσάμητον εἶχε διαρρέσει ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἰουλιανῆς ἐπαναστάσεως, καὶ εἰσῆρχετο τὸ 1832 ἐν ὄψει ἀπειλητικῆ καὶ τρομώδει. Λατὸς ἀγωνιῶν, ἐργάται ὄσοιτο, ὁ θάνατος τοῦ τελευταίου πρίγκηπος τοῦ Κονδέ, ἡ ἐκ Βρυξελλῶν ἐκδίωξις τῆς ἐκ Νασῶ δυναστείας, ὡς ἀπὸ Παρισίων τῶν Βουρβόνων, ἡ εἰς γάλλον προσφορὰ τοῦ Βελγικοῦ θρόνου διδομένου ἀκολούθως εἰς ἄγγλον, τὰ ρωσικὴν μίση τοῦ Νικολάου, αἱ ὀπισθεν ἡμῶν δύο δαίμονες τῆς μεσημβρίας, ὁ Φερδινάνδος ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ὁ Μιχαὴλ ἐν Πορτογαλίᾳ, ὁ ἐν Ἰταλίᾳ σεισμός, ὁ Μέττερνιχ ἀπλῶν τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς Πολωνίας, ἡ Γαλλία ἀναγκαιζούσα τὴν Αὐστρίαν ἐν Ἀγκώνῃ, τρὸς βορρᾶν τὸ ἀπίσιον υφρηλάτημα δι' οὗ καθηλύτο ἡ Πολωνία ἐν τῷ κερρικῷ της σφρέτῃ τὰ καθ' ἅπασαν τὴν ἡγανκτικὴν Εὐρώπην ὄργιλα βλέμματι, ἐνεδρεύοντα κατὰ τῆς Γαλλίας, ἡ ἀείποτε ὀπιστος τῆς Ἀγγλίας συμμαχία, ἔτοιμος νὰ σπρώξῃ τὸν κλιαντα καὶ νὰ ρωθῆ κατὰ τοῦ πεπόντος, αἱ ὀπισθεν τοῦ Βαυαρίας πατρικαὶ ἀρνούμενοι εἰς τὸν νόμον τίσσερας κεφαλῆς, ἡ ἐπὶ τοῦ βασιλικῷ ὄχηματος ἀπεικόνισις τοῦ ναπολεοντείου ἐμβλήματος, ἡ ἀπὸ τῆς Παναγίας ἀποσαθήλωσις τοῦ σταυροῦ, ἡ σφίχρυνσις τοῦ Λιτραγεῖ, ἡ χρεωσικαία τοῦ Λαφί, ὁ ἐκ πενίας θάνατος τοῦ Βενισμέν Κασταν, ὁ ἐν τῇ ἐξαντλήσει τῆς ἐξουσίας θάνατος τοῦ Κοζιμῆ Πιρε, τὸ πολεικὸν ἀρ' ἑνος καὶ τὸ κοινωνικὸν νόημα ἀρ' ἑτέρου ἐνσταντο ταυτοχρόνως εἰς τὰς δύο τοῦ βασιλεῖος πρωτευούσας, τὴν μίαν πόλιν τῆς ἑσπίας καὶ τὴν ἄλληλ τῆς ἐργασίας, ἡ ἐν Παρισίαις ἐκρήξις τοῦ ἡμετέρου ποθέτου καὶ ἐν Λαῶν, ἡ ἀπεργία τῶν ἐργατῶν, ἐν ἀσφατεῖαι τῆς πόλεως ὁ αὐτὸς λάμπρις τοῦ ὑποδύσαντος ποροῦ, ὡς ἐν καμνοστρῆν, πυρφοικτος κρατῆρ ἐπὶ τοῦ μετόπου τοῦ λαοῦ ἔξω καὶ ζῆτος, ὁ ἐν τῇ μεσημβρίᾳ ἐκλήρωμενος σφαιτισμός καὶ ὁ ἐν τῇ Δύσει ἀναβρασμός ἡ ἐκδόλι,

της δουλείας Βερρό ἐν Βανδέα, αἱ συνωμοσίαι, αἱ πολιτικαὶ μηχανορραφαί, αἱ πολλαχοῦ ἐγερθεῖσαι στάσεις, ἡ γολέρα, ὅλα ταῦτα προσεπέθετον εἰς τὸν ἀπαίσιον γογγυσμὸν τὸν ἔτι ἀπαισιώτερον κοχλασμὸν τῶν γεγονότων.

Ε'.

Ἱστορικὰ γεγονότα ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἀγνοούμενα.

Περὶ τὰ τέλη ἀπριλίου, ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων ἐπέδει-
νοῦτο. Ὁ ἐρεθισμὸς μετετρέπετο εἰς ἀναβρασμὸν. Ἀπὸ τοῦ 1830
ὄλονέν συνέβαινον, τῆδε κίχαισε, στάσεις τινές, ταχέως περιστελλό-
μεναι ἀλλ' ἀναγεννώμεναι, ἐξυπνοῦσαι ὑπολανθάνουσιν ἐπικειμένην
εὐρυτάτην ἀνιστάωσιν.

Ὑπέροσι τί δεινόν. Ἦδη διεκρίνοντο τὰ σπέρματα ἐπικειμένης
ἐπαναστάσεως. Ἡ Γαλλία ἠτένιζε πρὸς τοὺς Παρισίους καὶ οἱ Παρί-
σιοι πρὸς τὸ προάστειον τοῦ Ἄγ. Ἀντωνίου, ἐκεῖ ὅπου ἐθυσσο-
μοῦτο σφρηλατούμεναι αἱ ἐπαναστατικαὶ ἰδέαι. Αὐτὸθ. ὁ ἀναβρα-
σμὸς ὑπερεκόχλαζε. Τὰ περίξ καπηλεῖα τῆς οἴου Ἀμαξιοπηγῶν,
ἐφαίνοντο σοβαρὰ καὶ θουελλώδη.

Ἐν αὐτοῖς διῶλιζοντο ὅλοι αἱ πράξεις τῆς κυβερνήσεως. Ἐκεῖ συνε-
ζητεῖτο, εἴ δουλεία ποῦ ἔρει, νὰ πιστωθῆμε μαλλιά κουδάρια, ὡς
νὰ ἡσυχάσωμε μιά καὶ καλή.»

Διάφορα καταστήματα τῆς ἀγορῆς εἶχαν ὀπισθόδρομον εἰς ὃν εἰσέρ-
χόμενοι ἐργάζοντο ὥρλιζοντο ὅτι θὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὰς οἴου· μὲ τὸ πρῶ-
τον σθημα καὶ ὅτι θὰ αὐτοκωλύω χωρὶς νὰ λογαριάσω πόσοι εἶναι
οἱ ἐχθροί.»

Ἄπαξ συγκαταριθμημένος τινος εἰς τοὺς συνωμότες, ἕτερος ἀπὸ τινος γωνίας τοῦ καπιταίου ἐφώνει ἠχηρῶς : « Τὸν ἤκουσες ! τὸν ὤρκισες !

Ἄλλοτε πάλιν ἀνέχοντο εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα, ἐντὸς ὀματίου κατακλείστου καὶ ἐκεῖ σπνέβαινον σκηναὶ σχεδὸν ἐλευθεροτεκτονικά!

Ἐπέβαλλον εἰς τὸν μεμυημένον ὄρους « ὅπως συνδράμωσιν αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του. »

Εἰς τὰς ὑπογείους αἰθούσας ἀνεγινώσκοντο φυλλάδια, ἐναντιρεπτικά τῶν καθεστῶτων. « Περιετρόνον τὴν κυβέρνησιν », λέγει μυστική τις ἐκθεσις ἐκείνου τοῦ καιροῦ.

Ἐν αὐταῖς ἤκούοντο τὰ ἐξῆς : Δὲν ἤξεύρω τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχηγῶν, ἀλλ' ἡμεῖς θὰ μάθωμεν τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν ὡς ὥρας προτῆτερον.

Ἐργάτης τις ἔλεγε.

— « Εἶμεθα τριακσίσει, βάλτε ὁ καθένας σας ἀπὸ εἴς σολδία καὶ θὰ ἔχωμεν ἑκατὸν πενήτηντα φράγκα πρὸς κατασκευὴν σραιρῶν καὶ πυρίτιδος. »

Ἐτερος ἔλεγε.

— Δὲν σ' ἐρωτῶ δι' εἴς μῆνας, ἢ δυὸ μῆνες, εἴτε δι' ἑν. Ἡξεύρω μόνον ὅτι δὲν θὰ περάσουν δεκαπέντε ἡμέραι καὶ θὰ μετρηθῶμε μὲ τὴν κυβέρνησιν. Μὲ εἰκοσιπέιτε χιλιάδας ἄνδρας ἔμποροῦμε νὰ τὰ καταφέρουμε. »

Ἄλλος ἔλεγεν.

— « Ἐγὼ δὲν πλαγιᾶζω γιατί φριάνω φυσέικια τὴ νύκτα. »

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἴτομι καλοσενδεύμένα ἐσύχναζον καὶ ἐφρίνοντο ὡς διατάσσοντα· ἀντήλλασσον χειραψίας μετὰ τῶν « σπουδαιοτέρων » καὶ ἀπῆρχοντο μόλις καθήμενα ἕως δέκα λεπτά Χιμηλορῶνως δι' ἀντήλλασσον φράσεις περιέρχους :

— « Ἡ συνωμοσία ὤρμασε, ἢ δουλειὰ πᾶσι βωλό. » καὶ ὄλοι μαζῇ ἐπανελάμβανον τὴν ἰδίαν φρίσιν, καθὰ ἀρχεῖται αὐτόπτης.

Τόσον δὲ τὰ πρίγματα ἦσαν ἐξημμένα ὥστε, ὅτε ἡμέραν τινὰ εἰς ἐργάτης ἀνέκραξεν αἰφνης : « Δὲν ἔχομεν ὄπλο ! Εἰς τῶν συντρόφων ἀπῆντηρεν. »

— «Έχουν οι στρατιώται!» παρωδών άσυναίσθητως τήν ρήσιν του Ναπολέοντος πρὸς τόν στρατόν τῆς Ἰταλίας.

«Ὅταν εἶχον τι μυστικώτερον, λέγει ἡ ἔκθεσις, δὲν τὸ ἀνεκάλουν ἐκεῖ μεταξὺ των». Ἀκατανόητον ἀλγῶς, τί ἔμενον ἀπόκρυφον, ἀφοῦ τοιαῦτά τινα ἐξεστομίζοντο.

Αἱ συνέλευσεις ἦσαν ἐνίοτε περιοδικαί. Εἷς τίνας τούτων ὁ ἀριθμὸς δὲν ὑπερέβαινε τοὺς ὀκτώ ἢ τοὺς δέκα καὶ πάντοτε τοὺς ἰδίους.

Ἄλλοῦ πάλιν συνέρχοντο ἀπρόσκλητοι ὄσοι ἤθελον, ὡσεὶ τοὺς ὤθει τι τὸ μυστηριώδες, τοσοῦτος δ' ἦτο ὁ εἰς αὐτὰς συνωστισμὸς ὥστε οἱ πλείστοι ἴσταντο ὄρθιοι. Οἱ μὲν προσήρχοντο ἐκ μόνου τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὅστις οὐίπνεε τήν καρδίαν των, οἱ ἄλλοι, διότι ἦτο ὁ «δρόμος των ἐκεῖθεν διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ἐργασίαν των».

Ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ὑπῆρχον εἰς τὰ τοιαῦτα καπη-
λεῖα γυναῖκες, τῶσον πατριῶται, ὥστε ἐνηγκαλίζοντο τοὺς νέους προσ-
ερχομένους.

Ἄλλο καὶ ἄλλα περιεργότερα συνέθισινον.

Εἰσέρχεται ὁ τυχὼν εἰς τὸ καπηλεῖον, ἔπινε καὶ ἀνεχώρει λέγων ἰ
«Κύρ κάπελα, ὁ, π. σοῦ χρεωστῶ θὰ σέ τὸ πληρώσῃ ἡ ἐπανάστα-
σις».

Εἷς ἄλλο πάλιν καπηλεῖον ἐξελέγοντο διὰ κινήρου οἱ ἐπαναστα-
τικοὶ πράκτορες. Ὡς κἀκεῖ, ἐχρησίμευον τὰ κασκέτα των.

Ἄλλοι ἐργάται, ἐν ἄλλῃ ὁδῷ, ἐγυμνάζοντο εἰς τὴν ξιφασκίαν, ἐκεῖ δὲ ἔθλιπες ὀλοκλήρους πανοπλίαι, ξίφη, σπιλέτα, πιστόλια, ράβδους καὶ ρόπαλα.

Εἷς τῶν γυμναζομένων ἠκούσθη λέγων μίαν ἡμέραν «Εἶμεθα εἰ-
κοσι πέντε, ἀλλ' ἐμένα δεῖ με λογαριάζουν, ἐπειδὴ μὲ θεωροῦν ὡς
μηχανήν».

Ἐνίοτε ἐκπερριμένα φρέσκα τινα ἀπρομελετήτως προσελάμβανον
εἰδὸς τι συμβεβηκότος καλοπαιγνῶς τὸ ἐξυπονοούμενον. Γυνὴ σφρώνου-
σα παρὰ τὴν θύραν τῆς κερτακίης τῆς ἠκούσθη λέγουσα εἰς γεί-
τονό τῆς.

—Εἶπες τίρρι τοσοῦ κατῆς τοῦ δουλεύουσι οἱ ἄνδρες μας, χωρὶς νὰ
ξέρουμε τι δουλειὰ εἶχον θάρρῳ πῶς φτανουσι φουσεια.

Ἐν τούτοις ὁμοῦ τρῆσαν ἤδη, κα διανεμῶσιν ἐπαναστατικὰς προ-

.. Ποτοπώλης τις ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ ποτοπωλείου του,
ἀναβάς ἐπὶ ἐκίμπους (Σελ. 1088)

κηρύξεις ἐν μέσσις ὁδοῖς. Μία ἐξ αὐτῶν ἔφερον ὑπογραφήν: «Βυστώ, ταθερνάρτζ».

Μίαν τῶν ἡμερῶν ποτοπώλης τις ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ ποτοπωλείου, του, ἀναβὰς ἐπὶ σκιμπος ἀνεγίνωσκε πρὸς τοὺς διαβαίνοντες ἐκεῖ-
θεν ἔγγραφόν τι ἄλλόκοτον, τὸ ὅποιον ἐφαίνετο προερχόμενον ἀπὸ
μυστικῆν τινα ἐξουσίαν.

Ὅμιλοι σχηματισθέντες ἐμπροσθεν τοῦ ποτοπωλείου τοῦ ἡρωῶντο
χειροκροτοῦντες. Τὰ μέρη τοῦ ἔγγραφου ἐκείνου τὰ ὅποια περισσό-
τερον ἐξηρέθων τὸ πλῆθος ἦσαν. «Παρεμποδίζεται ἡ διάδοσις τῶν
ἡμετέρων δοξασιῶν, αἱ προκηρύξεις μας ξεσχοῦνται, καὶ οἱ τοῦχοι
κοληλατὰ μας συλαμβανόμενοι ἐξ ἐνέδρας ρίπτονται εἰς τὰς φυλακάς.

«Ἡ καταστροφή ἡ ὅποια ἐπῆλθεν εἰς τὰς ἡμετέρας τάξεις μᾶλλον
ἐξηρέθισε περισσότερο. Τὸ μέλλον τῶν λαῶν ἐπικρατεῖται εἰς τὰς
σκοτεινὰς ἡμῶν τάξεις. Τὰ θέματα πρὸς λύσιν εἶναι τὰ ἐξῆς: Δρά-
σις καὶ ἀντιδράσις ἐπαναστάσις καὶ ἀντεπαναστάσις. Διότι εἰς τὴν
παρούσαν ἐποχὴν οὐδεὶς πιστεύει εἰς ἀπραξίαν καὶ ἄκινήσιον. Ὑπὲρ τοῦ
λαοῦ ἡ κατὰ τοῦ λαοῦ τοῦτο εἶναι τὸ ζητήμα. Δὲν εἰσέρχεται ἄλλο τι
πλὴν τούτου.

«Καθ' ἣν ἡμέραν δὲν θὰ σῶς χρησιμεύωμεν πλέον συντρέψατέ μας
ἀλλ' ἔως τότε βοηθήσατέ μας νὰ προχωρήσωμεν». Ὅλα τούτα ἐξε-
φωνοῦντο ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ.

Ἐτερα γεγονότα, θρασυτέρα, χροῖα, ἐξελύσσοντο ἑλλοχῶς τῆς
πόλεως. Τὴν 4 ἰουλίου 1832 ἀνέρχεται εἰς αἶφην ἐπὶ τοῦ διαχωρί-
σματος μιᾶς διασταυρώσεως ὁδῶν καὶ ἀνακρίξαι; εἶμαι Μ τ α μ π ε-
φ ο ς τ η ς ! τρυπέστην ἑπιδόξ τῆς κομνηνοσύνης.

Πρὸς τούτους ἔλεγε καὶ τὸ ἐξῆς: Κάτω ἡ ἐλευθερία. «Ἡ ἀντι-
πολίτευσις τῆς ἀριστοκρατίας εἶναι ἀναδρος καὶ προδότης. Ὅσακις θέλει
νὰ δικαιολογηθῆ ἐπαγγέλλεται τὸ ἐπαναστάτην καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπιτε-
θῶσιν ἀντιτίσιν τῆς παρουσίᾳς αἰς δημοκράτας, ἐπιθία νὰ μὴ εἴθῃ
εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν θρόνον, προσπειλεῖται τὴν βασιλευσάντα. Οἱ δημο-
κρατικοὶ εἶναι θρηῖα μὲ πτερά. Πολίται ἰργατικῆ, διασποταίε πρὸς
τὸν δημοκρατικόν».

— Σωπή, κατὰσκοπι, πολίται ! ἐφύησεν εἰς ἰργατῆς.

Ἡ φωνὴ τούτη ἔθετο τέρμα εἰς τὸν λόγον τοῦ τούτοσχεδίου δημοκράτου.

Ἐτερα ὡσαύτως ἐπαισιῖα μυστηριώδη, συμβάνων ἐτῶ καὶ ἐκεῖ.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ἰργατῆς συνήντα πλησίον τῆς διώρυγος ἀνθρωπον
καλοσυνδεδυμένον, ὅστις τῷ ἔλεγε: Πολίται, ποῦ πηγαίνεις;

— Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ ἰργατῆς, δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σῶς γνω-
ρίζω.

— Ἐγὼ σὲ γνωρίζω καλά. Καὶ ὁ ἀνθρωπος προσέθετεν.

— Μὴ φοβεῖσαι. Εἶμαι πράκτωρ τοῦ κομητάτου. Σὲ ὑποπεύονται
ὡς ὄλιον καὶ ξέρεις, ἂν μαρτυρήσῃς τίποτε, δὲν γλυτώνεις ἀπ' τὰ
χέρια των.

Μετὰ τούτο ἔτεινε τὴν χεῖρά του πρὸς τὸν ἰργατῆν καὶ ἀνεχώ-
ρησε εἰπών: Ἐντός ὀλίγου θὰ ἰδωθῶμεν.

Ἡ μυστικὴ ἀστυνομία ὡτακουστοῦσα περισυέλεγεν ἐπιμελῶς
ὅ,τι ἤκουεν, οὐχὶ μόνον εἰς τὰ καπηλεῖα ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐρόμους
μεταξύ δι' ἄλλων καὶ τὴν ἐξῆς.

— Φρόντισε νὰ σὲ δεχθῶν γληγορα, ἔλεγεν εἰς ἔθενουργός εἰς ἕνα
ὕφαντήν.

— Διατί;

— Πρόκειται νὰ γίνῃ κάποια ἀπόπειρα.

Δύο ρακένδυτοι ὀδεύοντες ἤκούσθησαν ἀνταλλάσσοντες τὰ ἐξῆς
ἀξιοσημείωτα, γέμοντα ἐπαναστατικοῦ κοχλασμοῦ.

— Ποῖος μᾶς κυβερνᾷ;

— Ὁ κύρ Φίλιππος.

— Ὅχι, μωρέ, ἡ ἀστική τάξις.

Ἀπιτῶνται οἱ νομιζόντες ὅτι εἰς τὰς λέξεις «ἐπαναστατικοῦ κο-
χλασμοῦ», ἀποδίδομεν περιφρονητικὴν σημασίαν οἱ διὰ τῶν λέξεων
τούτων χαρακτηριζόμενοι ἦσαν ἀπλῶς πτωχοί.

Μία, ἄλλην ἡμέραν ἤκούσθη μεταξύ δύο συνδιαλεγόμενων καὶ τὸ
ἐξῆς:

— Ἐχομεν ἐν καλῶν σχέδιο, προσβολῆς.

Εἰς τὴν λέκτον τέσσαρα ἄτομα συνελήθησαν λέγοντα: Θὰ γίνῃ
ὅ,τι εἶναι δυνατόν διὰ νὰ περιπατήσῃ πλὴν αὐτὸς ἐντός τῶν Παρι-
σιῶν.

Ποῖος ὁ αὐτὸς οὗτος; Ἀπειλητικὸν τὸ ἰδῆλυτον τούτο αὐ-
τόσ.

Οἱ πρωτοεργοὶ εἰς εἰνα ἀειδηλίαια. ποῦ εἶναι, ἔλεγον ἐν τοῖς

προαστείαις. Πιστεύεται ότι συνέρχονται πρὸς διάσκιψιν εἰς τι κα-
 πηλεῖον πλησίον τῆς γωνίας τοῦ Ἁγ. Εὐσταθίου.

Εἰς καλούμενος Δῦγ. . . πρέεδρος τοῦ Ἀλληλοβοθηθητικοῦ σωμα-
 τείου τῶν ραπτῶν, κατὰ τὴν ὁδὸν Μονδετούρ, ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ κυριώ-
 τερος μεσάζων μεταξὺ τῶν πρωτουργῶν καὶ τοῦ προαστείου Ἁγ.
 Ἄντωνίου.

Ἐν τούτοις ὁμοι, πολλοὶ ὑπῆρχον οἱ ἀμφιβάλλοντες περὶ τῶν
 ἀρχηγῶν τούτων καὶ οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ διαλευκάνῃ τὴν θρασεῖαν ἀμα
 καὶ παρίδοξον ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν βραδύτερον εἰς κατηγορούμενος
 μετέπειτα κατέθηκεν ἐνώπιον τοῦ ἐξ αὐλικῶν διναστηρίου.

— Ποῖος ἦτο ὁ ἀρχηγός σας ;

— Δὲν ἐγνώρισα, ἀλλ' οὔτε ἀνεγνώρισά ποτε κινένα.

Ἐν τούτοις μέχρι τοῦδε τὰ πράγματα περιωρίζοντο εἰς λόγους
 σαφεῖς μὲν, ἀλλ' ἀοριστολογικούς, ἀερολογήματα, λεγόμενα καὶ ἀ-
 κοούμενα. Ἄλλ' ὑπῆρχον ἄλλα: ἐνδείξεις.

Εἰς λεπτουργός, ἐνφ' ἡσχολεῖτο κατὰ τὴν ὁδὸν Ρετλὺ καρφῶνων
 ἐν πάτωμα οἰκοδομῆς, εὔρει ἐκεῖ μεταξὺ τῶν χωμάτων καὶ τῶν πε-
 τρῶν τεμάχιον ἐπιστολῆς ξεσχιωμένης, εἰς ἣν ἀκόμη ἀνεγινώσκοντο οἱ
 ἑξῆς γράμματα :

— α. . . Πρέπει τὸ κοινοῦ νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς παρεμπόδιον
 τῆς στρατολογίας εἰς τὰ τεμάχια, χάριν τῶν διαφόρων σωματείων. . .

Καὶ ἐν ὑστερογράφῳ :

« Ἐμείθεμεν ὅτι ὑπάρχουσιν ὄπλα κατὰ τὴν ὁδὸν Προαστείου Ἰχθου
 πωλῶν ἀριθ. 5 (ὅς), πέντε ἕως ἐξ χιλιάδων, εἰς τὴν οἰκίαν ἐνδὸς
 ὀπλοποιῦ, ἐντὸς τῆς ἰδίας αὐλῆς. Τὸ τεμάχιο δὲν ἔχει οὐλοῦ ὄπλα».

Τὰ τοιαῦτα εὐρήματα δὲν ἦσαν σπάνια, ἀνὰ τὴν ἰχτανή πάλιν,
 ἰδίως ἐν ταῖς συνοικίαις τῶν ἐργατικῶν τάξεων, αἵτινες ὡς ἐκ τοῦ ἀ-
 ναμάλου αὐτῶν ἰδιωτικοῦ βίου καὶ ἐξ ἐπιπολαζούσης παρ' αὐτοῖς μέ-
 θης, περιέπιπτον εἰς τοιαύτας ἀκουσίους ἀπωλείας.

Ὁ λεπτουργός ἀμέσως ἐδειξε τὸ ράκι ἐκεῖνο τῆς ἐπιστολῆς εἰς
 τοὺς γείτονός του, ἐκ περιεργείας δὲ ἀναζητήσαντες πέραξ διὰ τὸ ὑπό-
 λοιπον μέρος τῆς ἐπιστολῆς, εὔρον ἐν ἄλλο τεμάχιον διάφορον ὄλω,
 τοῦ ὁποίου παρατίθεμεν τὸ σχῆμα, ἐνεκὰ τῆς ἱστορικῆς σημασίας τῶν
 τοιούτων ἐγγράφων.

Π	Ε	Δ	Π
---	---	---	---

Ἀποσπῆσατε τὴν κατάλογον. Ἐπιτα ζεσχίσαιτέ τον. Τοῦτο θι πράξωσι κτι ὅσαι γίνονται δεκτοί, όταν θι τῆς διαβιθάσετε διαταγᾶς.

Ἐλευθερία καὶ ἀδελφότης

Λ

ιε.δ.α.λε.

Οἱ εὐρόντες τὸ τεμάχιον τοῦτο βραδύτερον ἔμαθον, ὅτι τὰ τέσσαρα κεραλαῖα γράμματα ἐσήμαινον πενηκόνταρχοι, ἑκατόνταρχοι, δέκαρχοι, πρόσκοποι· ἢ δὲ σημασία τῶν γραμμάτων ιε,δ,α,λε, ἦτο 15 Ἀπριλίου 1832.

Κάτωθεν τοῦ κεραλαίου γράμματος ἦσαν σημειωμένοι οἱ ἐξῆς ὀδηγίαι: Π Β α ν ε ρ ἔ λ ο ς 8 ὄπλα 83 φουσέκια. Ἄνθρωπος τῆς ἐμπιστοσύνης. Ε Β ο υ μ π α ἔ ρ ο ς 1 πιστόλι 40 φουσέκια. Δ Ρ ο λ ἔ τ ο ς. Μία λόγχη, ἓνα πιστόλι, μία λίτρα πορτίτιδος. Π. Τ ε ῦ σ ἄ ρ ο ς ἓνα σπαθί, μία φουσιγγιοθήκη. Ἄκριθῆς. Τ ρ ὶ μ ο ς 8 ὄπλα. Γ ε ν ν α ῖ ο ς κτλ.

Εἰς τὸ ἴδιον μέρος εὐρέθη καὶ ἄλλο ἰκόμη τεμάχιον, ὅπου ὑπερχον γεγραμμένα διὰ μελοῦδίδος, ἀλλὰ λίαν εὐαναγνώστως, τὰ ἐξῆς γραφῶδη. Ἐν κρᾶμα ἱστορικῶν ὀνομάτων καὶ γεγονότων μετ' ἐσχιστοῦ παρισίων τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἐκ τῶν ὁποίων ἔδεν ἔλειπεν οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ Πλάτωνος, οὔτε ἡ Μισσαλιώτις.

Ὁ ἄσπας, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὁποίου παρέπεσεν ὁ γραφῶδης ἐκείνος κατάλογος, ἔμαθεν ἀμέσως τὸ σημανομενον. Ἦτο κατάλογος πλήρης τῶν τεμαχίων τοῦ τετάρτου διμερίσματος τῆς Ἐταιρείας «Δικαιώματα τοῦ ἀθρώπου» μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν διεθλίσεων

τῶν τμηματάρχων. Σημειώτεον ὅτι ἡ ἰδρῦσις τῆς ἐν λόγῳ ἐταιρείας φαίνεται ἀρχαιοτέρα τῆς ἡμερομηνίας ἣν φέρει ὁ χάρτης οὗτος.

Ἐν τούτοις μετὰ τὰς σπερμολογίας καὶ τὰ ἔγχνη ἤρχισαν ἐμφανιζόμενα καὶ γεγονότα.

Εἰς τὸ κατάστημα ρωποπώλου τινὸς κατεσχέθησαν ἐντὸς σύρτου κομμωτηρίου ἑπτὰ φύλλα χάρτου φαιῦ διπλωμένα εἰς τέσσαρα· τὰ φύλλα ταῦτα ἐκάλυπτον εἴκοσι ἑξ τετραγωνίδια, ἐκ τοῦ σύτου φαιῦ χάρτου διπλωμένα εἰς σχῆμα φυσίγγιων καὶ ἐν δελτάριον, ἐρ' οὗ ἀνεγινώσκοντο τὰ ἐξῆς :

Νιτρούχον κάλι	12 ούγγιας
Θεῖον	2 »
Ἄνθραξ	2 1/2 »
Υῶφ	2 »

Τὸ πρακτικὸν τῆς κατασχέσεως ἐσημείωσεν ὅτι ὁ σύρτης ἐμύριζε πολὺ ἀπὸ πυρίτιδα.

Οἰκοδόμος ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς ἐργασίας του εἶχε λησμονήσει δέμα ἐπὶ τινος θρανίου παρὰ τὴν γέφυραν Ἀούστερλιτς. Τὸ δέμα κομισθέν εἰς τὸ φρουραρχεῖον ἠνεύχθη καὶ εὐρέθησαν ἐντὸς, δύο ἐντυποι διάλογοι μετ' ὑπογραφῆν Λ α ω τ ι ε ρ ο ς, ἐν ἅμα τιτλοφορούμενον «Ἐργάται συνασπισθῆτε» καὶ κυτίον ἐκ λευκοσιδήρου πλήρες φυσίγγιων.

Ἄλλαχού πάλιν παῖδες, τοίζοντες εἰς ἀπέκентρόν τινα συνοικίαν μετὰ τὸ Περλασαιζ καὶ λεωφόρου τοῦ θρόνου, ἀνεκάλυψαν ἐργαλεῖα καὶ σάκκον περιέχοντα τὰ πρὸς κατασκευὴν ὀδιδίων καὶ πυρίτιδος χρήσιμα.

Ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, εἰσελθόντες εὐφροδῶς κατὰ τὴν πέμπτην πρωινήν ὥραν εἰς τὸ οἶκόν τινος καλουμένου Παρώων, ὅστις βραδύτερον κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1834 ἐβραβεύθη, τὸ εὖρον ὄρθιον παρὰ τὴν κλίνην κρατοῦντα εἰς χεῖρας φυσίγγια πρὸ μικροῦ κατασκευασθέντα.

Καθ' ἣν ὥραν οἱ ἐργάται ἀναπαύονται, δύο ἄτομα παρετηρήθησαν συναντηθέντα εἰς τὸ μέσον τῶν λεωφόρων Πιάκου καὶ Σκραντόν εἰς μικρὸν τινα ἐλικοειδῆ ὄριμον, μετὰ τὸ δύο τοίχων, πλησίον καπη-

λείου έχοντος πρό της θύρας του ἐν σιαιμικὸν ἀνδρείκελον. Ἄμφότεροι ἀντήλλαξαν πυριτοβολὰς καὶ πιστόλια, ἀλλὰ τίσον περιφρόως, ὥστε ἐφάνησαντο προσπαθῶντες νὰ κρύψωσι καὶ τὴν ἀναπνοὴν των. Ἄλλος πάλιν ἐκαυχᾶτο ὅτι εἶχεν οἰκαδε διακοσίας πυριτοβολὰς, καὶ εἴκοσι τέσσαρα καρποφύλιτ.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ μυστικαὶ ἑταιρεῖαι ἐπολλαπλασιάζοντο καθ' ἅπασαν τὴν χώραν. Πρώτη δ' αὐτῶν, τὸ «Σωματεῖον τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ», κατὰ τὸ ἡμισυ φανερά καὶ κατὰ τὸ ἡμισυ μυστικά. Ἀπὸ ταύτης ἐγεννήθη ἡ Ἑταιρεία τῶν «Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου». Ἐπειτα πάλιν, ταύτης παράρτημα ἦτο τὸ «Σωματεῖον τῆς Δράσεως», ἑπειτα ἡ «Ροδακτικὴ Ἑταιρεία», τὸ Ὀργανωτικὸν κραιτᾶτον τῶν δημοκρατικῶν, τῆς ἐλευθερίας τοῦ τόπου, τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, τῆς λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως, τῶν ἰσοτίμων ἐργατῶν, τῶν ἐμμέσων φόρων. Ἐπειτα ἡ λεγομένη Στρατιὰ τῆς Βασιλῆης, εἶδος ὄχλου στρατιωτικῶς ὀργανωθέντος, τέσσαρες ἄνδρες μὲ ἓνα ὀκανεῖα, ὅκτα ὑπὸ ἓνα λοχαγόν, εἴκοσι ὑπὸ ἓνα ἀνθροπολογαγόν καὶ τεσσαράκοντα ὑπὸ ἓνα ὑπολογαγόν. Πεντηκοντα ἄνδρες δὲν ἐγνώριζον ἀλλήλους. Δημιουργήματα ἐν ἄλλῃσι λέξεσι, καθ' ἃ ἡ προσύλαξις διετέλει ἐν συνδυασίῳ μετὰ τοῦ θράσου. Μεταξὺ τῶν τοσοῦτων τολευνόμενων δημοκρατικῶν ἑταιρειῶν ὑπῆρχε καὶ τὰ τῶν νομιμοφρόνων «Ἱπποτῶν τῆς Πίστεως» καλουμένη, ἡ ὁποία ἀπετέλλετο κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐννοιθεῖσα εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς κατηγγεῆθη καὶ ἀπικηρύχθη.

Αἱ κυριώτεροι πόλεις, Λαῶν, Νάντι, Λ.λ.ή, Μασαλλία, εἶχον καὶ αὐταὶ ἑταιρεῖας πολυωνόμους. Τὸ Αἰξ εἶχε σωματεῖον κληθὲν ἡ Κοινοφύρη. Διάφορα καφενεῖα ἐχρησίμευον καὶ ἦσαν μάλιστα εἶδη, ἐπὶ ταύταις ἰδρυθεῖσαι, διὰ τοὺς ἐπαναστατικὰς συνομώτας, ἐν δὲ τοιοῦτον ἦτο καὶ τὸ καφενεῖον τοῦ Μουζαίν, ὅπου, ὡς εἶδομεν, συνήρχοντο αἱ ἑταιρεῖαι τῶν Ἀρχαρίων. Ἐτεροι τοιοῦτον εἶχον εἶδρον ἐν τῇ καφενεῖᾳ καλουμένῳ Κόρινθος. Αἱ συναθροίσεις ἐτελοῦντο ὅτε μυστικῶς ὅτι δημοσίως.

Εἰς ἀνάκρισιν διεξαχθεῖσαν μετὰ τὸ πέρας τοῦ προπαρασκευασμένου ἤδη κινήματος ἠκοσθήσαν τὰ ἐξῆς :

- Πρὸ συνήρχεσθε ;
- Κατὰ τὴν ἑσπέρην Εἰρήνης.
- Εἰς τίνος οἰκίαν ;

- Είς τὸ ὑπαίθριον.
- Ποῖα τμήματα ἦσαν ἐκεῖ ;
- Ἐν μόνον.
- Ποῖον ;
- Τὸ τμήμα τοῦ Μανουὲλ.
- Τίς ἦτο ἀρχηγὸς αὐτοῦ ;
- Ἐγώ.
- Εἶσαι πολὺ νέος διὰ νὰ συμμετάσχη; ἀφ' ἑαυτοῦ σου εἰς τὴν κατὰ τῆς κ.θερνήσεως ἐπίθεσιν. Πόθεν ἐλαμβάνετε ὁδηγίαις ;
- Ἀπὸ τὸ κεντρικὸν κομιτάτον.

Τοιαῦτα καὶ φοβερώτερα εἰς ἐγένοντο καὶ εἰς τὸν στρατόν, ὡς ἀπεδείχθη βραδύτερον ἐκ τῶν κινήματων τῆς Βερόρ, τῆς Λουνεβίλης καὶ τοῦ Ἐπινάλ. Ἦσαν μεμυημένα πέντε συντάγματα το 52ον, τὸ 5ον το 8ον, τὸ 37ον καὶ τὸ 20ον τῶν εὐζώνων.

Εἰς τὴν Βουργώνην καὶ ἄλλοι πόλεις ἐρύττειον τὸ «Δένδρον τῆς Ἐλευθερίας». Ἦτο δὲ ἰσθὸς φέρων ἐπὶ τῆς κορυφῆς του σκουῖρον κόκκινον.

Τοιαύτη ἦτο ἡ κατάστασις τὴν κατάστασιν δὲ ταύτην ἐπειδείνου ἐπὶ μᾶλλον κυρίως τὸ προάστειον τοῦ Ἄγ. Ἀντωνίου.

Τὸ προάστειον τοῦτο, ὡς πυκνῶς καταφειμένον, ἐνήργει θερραλεώτερον, μετὰ μετρίων ἐλευθερίας, ἀνευδότως καὶ ἀπαύστως. Δὲν παρίστανετὰ ἡ ζωὴ αὐτοῦ καὶ εἰδεχθῆς ἅμα φησιγνωμία. Ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ ὑπῆρχεν ἡ τρομακτικώτερα εἰδὼν τῆς πενίας κρυπτομένης εἰς ὑπόστεγα καὶ ὑπόγεια, ἀλλ' ὡσαύτως αὐτῶς ὑπῆρχον οἱ σπάνιοι καὶ μοναδικοὶ ἐκεῖνοι πνευματικοὶ ὄργανοι. Τώρα πῶς συνδυάζεται ἐσχάτη πενία καὶ πνευματικὴ γονιμότης μέχρις ἐπικινδύνου σημείου, τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὸ ἀξίωμα, ὅτι τὰ ἄκρα συναντῶνται.

Τὸ προάστειον τοῦ Ἄγ. Ἀντωνίου εἶχε καὶ ἄλλας ἀπορμας ὄγκοκρατικῶν συνταράξεων, ἐδῶ ἐφθάνεν ὁ ἀντίκτυπος ὄλων τῶν ἐμπορικῶν κρίσεων, πτωχεύσεων, ἀπεργιῶν, διακοπῆς ἐργασιῶν, ἀναπόσπαστων, οὕτως εἰπεῖν, ἐλαττησίων τῶν μεγάλων πολιτικῶν κλονισμῶν.

Εἰς ἐπαναστατικὸς ἐποχὰς ἡ πενία εἶναι συγχρόνως σκοπὸς καὶ τέλος. Τὸ πλήγμα τὸ ὅποιον καταφέρει ἀνανακλῆ εἰς αὐτήν. Ὁ ὄγκος αὐτὸς γενναϊόρων, ἐπιδεικτικὸς εἰς ὑπατον βαθμὸν διαθερμάν-

σειας, αείποτε έτοιμος εἰς τὸ δρᾶν τὰ ὄπλα, ταχὺς εἰς τὰς ἐκρή-
ξεις του, παράφορος, ἐκ Θεμελίων δονούμενος καὶ ὑπονομευόμενος
καρδοκεῖ ἐναγωνίως νὰ ἴδῃ ἕνα σπινθῆρα εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ ὁσά-
κις ἡ πνοὴ τῶν συμβαινόντων ἐξέπεμψε τοιοῦτον πάντοτε πάντες ἔ-
στρεψαν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἐκεῖ, πρὸς τὸ προἰστέιον τοῦτο, τὸ ὅποιον
μοιραίως ἐρρίχθη εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Παρισίων, ὡς φοβερὰ πυριτι-
δοποθήκη. ἦν διέπλασαν αἱ στερήσεις καὶ βιωτικαὶ ἀγωνίαι, ἐν συνό-
ασμῶ μετὰ τῶν ἐκσφενδονισθεισῶν αἰείποτ' ἐντεῦθεν μεγαλοφυῶν
ιδεῶν.

Τὰ αὐτῶσε καπηλεῖα ἔχουσιν ἱστορικὴν σημασίαν. Ἐν ἐποχαῖς
ταραχῶν ἐκεῖ μεθύουν ἐκ λόγων ἢ ἐκ τοῦ οἴνου. Αὐτῶσε κυκλοφορεῖ
διαπνέων τὰ πλήθη, ἀγρὸς προφητικὸς καὶ παλῖρροισ μελλόντες. Αὐ-
τῶσε δὲ σλέγονται αἱ καρδίαι καὶ μεγαλύνονται αἱ ψυχαί.

Τὰ καπηλεῖα αὐτῶσε ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ τοῦ Ἄβεντινοῦ ὄρου,
τὰ ἐστημένα εἰς τὸ ἄντρον Σιβύλλης καὶ ἐπικοινωνοῦντα μετὰ τῶν
ιερῶν ὑποχθονίων ἀναθυμιάσεων. Εἶναι ὡσαύτως λαϊκὰ δεξιαμεναί,
καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκρίει, ὡς χεῖμαρρος, ἡ λαϊκὴ κυριαρχία, ἡ κεκτη-
μένη τὴν δύναμιν δεινότητι νὰ συνταρᾷ τὴν πολιτείαν, καταχρωμένην
τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς.

Εἶναι ἀληθῆς πλὴν ἄρα πολλὰς ὡς πᾶσα ἄλλη τοιαύτη, ἀλλὰ καὶ
ἐκτρομαχισμένη, ἔτι παραμένει μεγάλη.

Δύναται νὰ λεχθῇ περὶ αὐτῆς ὅ, τι περὶ τοῦ τυφλοῦ κύκλωπος Οὐτίς.

Εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1793, ἐφ' ὅσον ἡ ἐπ. πλέουσα ἰδέα ἦτο
ἀγαθὴ, ἐφ' ὅσον ἡ ἡμέρα παρήρχετο φανατικὴ ἢ ἐνθουσιώδης ἐξήρ-
χοντο ἀπὸ τοῦ προαιστέλου τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου ὅτε μὲν χεῖμαρροι
λεγέωνων βάρβαροι, ὅτε δὲ ἀρματωλικὸς ἥρώων ἐσμός· λέγοντες
ἄγριοι, ὀφείλομεν νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν λέξιν. Οἱ τραχεῖς οὗτοι ἄνδρες,
οἱ κατὰ τὰς γεννησιακὰς ἡμέρας τοῦ ἐπαναστατικοῦ χάους ἐξορ-
μῶντες κατὰ τῆς πρωτευούσης ἀνυπόδητοι, ὀρούμενοι, τρομεροί, ρό-
παλα φέροντες καὶ δόρατα ἀνυψωμένα, τί ἤθελον;

Ἦθελον τὸ τέλος τῆς καταδυναστείας τὸ τέλος τῶν τυραννιῶν,
τὸ τέλος τῆς ρομφαίας· ἐργασίαν διὰ τοὺς ἄνδρας, ἐκπαιδεύσιν διὰ τὰ
παιδιά, ἐπιείκειαν κοινωνικὴν διὰ τὰς γυναῖκας, ἐλευθερίαν, ἀδελ-
φότητα, ἄρτον δι' ἅπαντας, τὴν εἰς παρὰδοξιν μεταβολὴν τοῦ κέ-
σμου, τὴν πρόδον.

Ἐξεζήτουν τὸ ἅγιον, τὸ καλὸν καγαθὸν τοῦτο κτήμα, τὴν πρόδο-
 δον, παραφόρων, διότι ἐξηκολήθη ἡ ὑπομονή των· τὴν ἐξεζήτουν
 τρομεροί, ἡμίγυμνοι, βρυχώμενοι.

Ἦσαν ἄγριοι ἀληθῶς ἀλλ' ἦσαν οἱ ἄγριοι τοῦ πολιτισμοῦ.

Προεπηγγέλλοντο τὸ δίκαιον μανιωδῶς, ἤθελον νὰ βιάσῃσι τὸ ἀν-
 θρώπινον γένος ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸν παράδεισον, ἔστω καὶ διὰ τοῦ
 τρόμου καὶ τοῦ φοβήτρου. Βάρβαροι ἐφαίνοντο, ἀλλ' ἦσαν σωτήρες.

Ἐξεζήτουν τὸ φῶς, φοροῦντες τὸ προσωπεῖον τῆς νυκτός.

Ἀπέναντι τῶν ἀγρίων ἰνθρώπων τούτων εἶνε ἄλλοι πάλιν ἀν-
 θρωποι μειδιῶντες, περίγυμοι, ταινιστόλιστοι, διάστεροι, μὲ περι-
 κνημίδας μεταξωτάς, λευκόπτεροι μὲ χειρόκτια κίτρινα, μὲ πέδιλα
 στιλπνά, οἵτινες παρακαθήμενοι εἰς βελουδόστρωτον τράπεζαν, πλησίον
 τῆς μαρμαρίνης ἐστίας τῶν ἰσχυρίζονται μετὰ πρᾶτητος ὑπὲρ συν-
 τηρήσεως τῶν παρελθόντων, ὑπὲρ τοῦ μεταϊῶνος, ὑπὲρ τοῦ θεοῦ
 δικαιοῦματος, ὑπὲρ τοῦ φανατισμοῦ, τῆς ἀμαθείας, τῆς δουλείας, τῆς
 θανατικῆς ποινῆς, τοῦ πολέμου, ἐπαινοῦντες κοσμίως καὶ εὐπρεπῶς
 τὴν σπάθην, τὴν πυρᾶν καὶ τὴν λαιμητόμον.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἐάν ποτε ἐτυγχάνομεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκλέ-
 ξωμεν ἐν ἑκ τῶν δύο, τοὺς βαρβάρους τοῦ πολιτισμοῦ, ἢ τοὺς πε-
 πολιτισμένους τῆς εὐαρεστότητος, θὴ ἐπροτιμῶμεν τοὺς βαρβά-
 ρους.

Ἄλλ' εὐτυχῶς ὑπάρχει καὶ ἄλλη δυνατὴ ἐκλογή.

Τοιαύτη ἀπότομος μετάπτωσις τόσον εἰς τὰ ἔμπροσ, ὅσον καὶ εἰς
 τὰ ὀπίσω δὲ εἶνε ἀπαραίτητος.

Οὔτε τὸν δεσποτισμὸν, οὔτε τὴν τρομοκρατίαν. Θέλομεν τὴν
 πρόδοον, ἐν βραδείᾳ σπουδῇ.

Ἡ βαθμιαία εἰς τὸν πρὸς ὄρον ὀλίσθησις εἶναι ὅλη ἡ πολιτικὴ
 τοῦ Θεοῦ.

ΙΣΤ'.

Ὁ Ἐνζολωρὸς καὶ οἱ ὑπάσπισταί αὐτοῦ.

Περὶ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν, ὁ Ἐνζολωρᾶς, προσέλεπον ὡς ἐνδεχομένην τὴν μεταβολὴν τῶν πραγμάτων συνήγαγε τοὺς περὶ αὐτὸν εἰς συμβούλιον ἐν τῷ καφενεῷ τοῦ Μουζαῖν καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ἀλληγορικῶς.

— Εἶνε ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν ποῦ διακείμεθα καὶ εἰς τί ἐνδύμεθα νὰ βασιθεῶμεν χρεῖας τυχοῦσης. Ἐὰν χρειάζωνται ἀθληταί, πρέπει νὰ τοὺς σχηματίσωμεν. Ἐχοντες μὲ τί νὰ κτυπησωμεν, νομίζω δὲν μᾶς βλάπτει. Οἱ ἐιερχόμενοι τῶν λειψάνων πάντοτε κινδυνεύουσι νὰ κτυπηθῶσιν ὑπ' ἀγέλης βῶων ὅταν ὑπάρχη παρ' ὅταν δὲν ὑπάρχη τοιαύτη.

Ἄς μετρήσωμεν τὰ πρόβατα νὰ ἰδοῦμεν. Πόσοι εἰμῶθα; δὲν συμφέρει νὰ ἀναθάλλωνται αὐτὰ τὰ πράγματα εἰς τὴν αἴριον, ἢ πρόοδος δὲν ἔχει καιρὸν νὰ γάνῃ. Οἱ στρατιῶταί της πρέπει πάντοτε νὰ σπεύδουν. Ἀνάγκη νὰ ἐπιθεωρήσωμεν ὅσα ἐρράψωμεν νὰ ἰδοῦμεν ἂν ὅλα στέκουν καλῶς, καὶ ἂν δὲν ἐξηλώθη τίποτε. Σὺ, Οἰκιάδης, ὕπαγε νὰ ἰδῆς τοὺς τῆς πολυτεχνικῆς σχολῆς. Σήμερον δὲν ἔχουν μάθημα· εἶνε Τετάρτη σήμερον. Ὁ Φυλλάκης νὰ εὔρη τοὺς ἄλλους, τῆς Γλακιέρας. Ὁ Κομποσιδέρης μὲ ὑπισχέθη νὰ ἰδῆ τοῦ τοῦ Πίχπου Ὁ Βορέλης τοὺς τῆς Ἐστραπιάδης. Ὁ Ἀλάνθιστος τοὺς μασσόνους, τοὺς ὁποίους βλέπω ὡσὲν γλιαρῶς ὀλίγον. Ὁ Τζόλας θὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς κλινικῆς, νὰ κτυπήσῃ τὸν σφυγμὸν τῆς ἰατρικῆς σχολῆς. Ὁ Ἄετός θὰ κάμῃ ἕνα γύρον εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὅπως πάρε, τίποτε λόγους ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους. Ἐγὼ ἔχω νὰ ὑπάγω εἰς Κουγούρδην.

— Νὰ λαίπὸν ποῦ τὰ κανόνισμα ἐλα, εἶπεν ὁ Οἰκιάδης.

— Ὅχι, ἀκόμη.

— Τι: ἔχομεν ἀκόμη τίποτε;

— Κάτι σπουδοιότατον.

— Σάν τί, παρχαλῶ;

— Ἐχομεν τὴν λεωφόρον Μαίην, ἀπήντησεν ὁ Ἐνζελωρᾶς σκεφθεὶς ὁ ἐπ' ὀλίγον ἐπανέλαβε:

— Ἐκεῖ ἔχομε μαρμαράδες, τοιχογράφους καὶ τοὺς μαθητευομένους αὐτῶν. Εἶνε πάστα ὄλη γειμάτη ἐνθουσιασμόν. Ἀλλὰ κάτι τρέχει ἀνά μεταξύ τους καὶ σκίπτονται ἄλλα κιᾶλλα τῶρα. Τῶρριζαν στὸ δόμινο καὶ θὰ σθυσθοῦν οἱ χαμενοί. Πρέπει νὰ τρέξω νὰ τοῖς ὀμιλήσω σοβαρά. Τὸ μεσημέρι καὶ κατὰ τὴν μὲν ἢ ὄρα. Πρέπει νὰ φουσκωμεν ὀλίγον κατ' ἀπὸ τῆς στάχτης αὐτῆς. Ἐλογόριαζα νὰ στείλω αὐτὸν τὸν ἐπιτήδεια τὸ Μάρσο, ἀλλὰ δὲν τον βλέπω πιά. Ἄλλον δὲν ἔχω, ἐνῷ χρειάζεται ἕνας πέτσιος.

— Ἐγὼ δέ; ἤρώτησεν ὁ Μεγαρέμης.

— Ἐσύ.

— Ναί, ἐγώ.

— Ἐσύ νὰ κατηγήσης δημοκρατικούς! ἐσύ νὰ ἀναζωογονήσης ἐπ' ὀνόματι τῶν ἀρχῶν καρδίας κατεφυγμένους; Ἄ! νὰ μού χαθῆς.

— Διατί, ὄχι;

— Καὶ εἰς τί εἶσαι συ χρῆσμος, ἐνῷ εἰς τίποτε δὲν πιστεύεις;

— Πιστεῖω εἰς σέ.

— Πιστεῖς εἰς ἐμέ; Μοῦ κάμνει; λοιπὸν μίαν ὑπηρεσίαν;

— Νὰ καθάρισα τὰ ὑποδήματά σου! ἀνέκραζαν ὅλοι ὄμοῦ.

— Ὅχι! σὺ Μεγαρέμη, νὰ κοττάξης τῆς ἰδικαῖς σου τῆς δουλειᾶς. Πιὲ τὸ ἴψινθὸν σου, καὶ ἢ ἀνακατόνεσαι.

— Ἄ! Ἐνζελωρᾶ, εἶσαι ἐχθρῖστος.

— Σὺ θὰ ἦτο ἱκανὸς νὰ ὑπάγης εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μαίην, ἂν σέ ἔσταλλα;

— Οὔτε διὰ τόσον ὄροιο δὲν μ' ἔχεις ἀξίω; Τὰ ὑποδήματά μου εἶνε γιερά, δοκίμασε. Εἶναι ἀλήθεια, ἔχω πολλοὺς γύρους νὰ κίμω ἔως ἐκεῖ, ἀλλὰ τὴν ἔχει νὰ κίμω.

— Πάγει καλά, εἶπεν ὁ Ἐνζελωρᾶς, ἀπὸ ἐσκέθη, ὀλίγον. Θελω νὰ σέ δοκιμάσω. Μέγχι Ρῶ. σοῦ ἀναθέτω λοιπὸν νὰ πᾶς καὶ νὰ κατηγήσης ὀλίγον τοὺς ἐκεῖ.

— 'Ηξεύρεις ἀπὸ λίγο ὅλους ἐκεῖ τοὺς ἀδελφούς μας ; εἶπεν ὁ 'Ενζολωρᾶς.

— 'Οχι καὶ τόσο· ἀλλὰ γνωρίζομεθα ἀπὸ μερικούς.

— Καὶ τί θὰ τοὺς εἶπῃς ;

— Νά, θὰ τοὺς ὀμιλήσω περὶ Ροβεισπιέρου, ἔ ! διαβόλε, τόσο πρᾶγμα δὲν ξέρωι ; περὶ Δαντῶν, περὶ ἄρχων.

— 'Εσύ ;

— 'Εγώ. Γιατὶ τάχα. 'Α ! πολὺ μ' ἀδικεῖς. Φθάνει μὲ ν' ἀρχίσω νὰ πάρω φῶρα καὶ ὕστερ' ἂν μπορῆς πιᾶσε με. Εἶμαι τριμῆρος. Μό, διάβόλε, ἐδιабόσαμε κ' ἐμεῖς τὸν Προυδῶν, ἤξεύρω τὸ Κοινωνικὸν Συμβόλαιον, ἀπειστήθισα, ἂν θείῃ ἀκόμη τὸ Σύνταγμα μας. «'Οπου λήγει ἡ 'Ελευθερία τοῦ πολίτου ἄρχεται ἡ 'Ελευθερία ἄλλου πολίτου». Βλέπω μὲ πῆρες γιὰ κτήνος, ἂ ! νὰ μὲ συμπαθῆς, φίλε μου Τί θὰ μὲ πῆς, τὰ «Δικαιώματα τοῦ 'Ανθρώπου», τὴν κυριαρχίαν τοῦ λαοῦ ; 'Ημπορῶ, μὲ τὸ ρωλόγι στὸ χέρι, εἶ ὦρας νὰ σοῦ ξεφουρτίσω θεωρίας τρομεραῖς, ποὺ νὰ χαλάσουν κόσμον. 'Α ! ὅπως τὸν ὄγῃ μὴ τὸν παίρνεις τὸν κόσμον.

— 'Αλλὰ νὰ ἦσαι σοβαρός, εἶπεν ὁ 'Ενζολωρᾶς.

— 'Οχι σοβαρός, ἀλλ' ἂν θείῃς ἀγριος, ἀπηντήσεν ὁ Μεγαρέμης.

'Ο 'Ενζολωρᾶς ἐσχέσθη ἐπ' ὀλίγον καὶ ἔκαμε κίνημα σημαῖνον ἄνθρωπον λαβόντα μίαν ἀπόρασιν.

— Μεγαρέμης, εἶπε σοβαρῶς, θὰ σὲ δοκιμάσω· πηγαίνε.

'Ο Μεγαρέμης εἶχε τὴν κατοικίαν του εἰς τὰ ὀπισθεν τοῦ καφενείου Μουζαίν. 'Ἐξῆλθεν ἡμέσως καὶ ἐπανήλθε φορῶν τὸ ζιλέ του ἂ λὰ Ροβεισπιέρου.

— Μέγα Ρέμα, εἶπεν ἀπερχόμενος καὶ βλέπων ἀπενῶς τὸν 'Ενζολωρᾶν. Συγχρότως δὲ πλημάσατο τὸν 'Ενζολωρᾶν, τὸν εἶπεν εἰς τὸ οὖς :

— Μείνε ἤσυχος.

'Ἐφόρεσε δὲ ἀμέσως τὸν πιδόν του καὶ ἀνεχώρησε.

— Τὸ, Μάριον ἤθελα εἶ· ἐκεῖνο τὸ μέρος, εἶπεν ὁ 'Ενζολωρᾶς· ὁ Μάριος θὰ ἦτον ὁ ἀρμύδιος, ἀλλὰ πλέον δὲν ἔρχεται εἰς ἡμᾶς.

Μετὰ ἐκκοπέντε λεπτά, ὁ ὀπισθόδωμος τοῦ καφενείου ἐκεῖνος ἦτον ἔρημος. 'Ὅλοι οἱ φίλοι τῶν ἀναλαβήτων εἶχαν ἀναχωρήσει, ἕκαστος εἰς τὸ ἔργον του. 'Ο 'Ενζολωρᾶς ἐξῆλθε τελευταῖος πάντων.

Διηρθύθη πρὸς τὸ μέρος ὅπου τότε συνήρχετο περιώνυμος τις σύλλογος, ἐπωνομαζόμενος τῆς Κουγούρδης.

Καθ' ὅσον ὁ Ἐνζολωρῆς, οἰεζήρχετο ἐν τῇ διανοίᾳ του τὸ σύνολον τῆς καταστάσεως.

Ἡ σοβαρότης τῶν περιστάσεων ἦτο προφανής.

Ὅταν τὰ πράγματα, ὡς προάγγελοι λανθανούσης κοινωνικῆς νόσου ἐκτυλίσσονται βαρέως ἢ ἐλαχίστη ἐπιπλοκή, ἢ ἀνακόπτει καὶ περιπλέκει αὐτά. Εἶναι καὶ τοῦτο ἐν τῶν φαινομένων δι' οὗ γεννῶνται αἱ καταπτώσεις καὶ ἀνογενήσεις.

Ὁ Ἐνζολωρῆς ὑπὸ τὸν ζοφερόν του μέλλοντος πέπλον διέκρινεν ἐμφανισίᾳ φωτὸς Ἰσως ἤγγικεν ἡ στιγμή: Ὅποιον ἐξάισιον θέημα λαοῦ ἀνακτωντος τὸ δικαίον αὐτοῦ! Ἐπαναστάται, ὡς ἐν συμπλέγματι μεγαλοπρεπεῖ περιβάλλοντες ὀλόκληρον τὴν Γαλλίαν καὶ λέγοντες εἰς τοὺς λαοὺς τῆς ὑψηλῆς: Ἐπεταὶ συνέχεια.

Ὁ Ἐνζολωρῆς ἦτο εὐχαριστημένος Ἡ κάμινος ἐφλέγετο ἀενάως, κατὰ δὲ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἀκριβῶς οἱ ἐκπύροι ἀποτελοῦντες θρυαλλίδα ἔχουσαν διακλαδώσεις εἰς ὀλόκληρον τὴν πόλιν, ἤτοι μάζοντο νὰ μεταδώσωσι τὸ πῦρ ἀπὸ περσιων ἕως περάτων αὐτῆς. Ἐνεθουμείτο ἐν τῇ κλειπτικῇ του ἀξυδερχεῖα τὸν κοιτοπολίτην ἐνθουσιασμόν του Κομπουσιδέρη, τὴν εὐτραπιλίαν του Φυλλάκη, τὸν γέλωτα του Βορέλλη, τὴν μεταλλολίαν του Ἀλανθάστου, τὴν γνώσιν του Τζόλα, τοὺς συρρατμοὺς του Βουουπέτου, ὡς εἶδος ἡλεκτρικῆς σπινθηροβολίας μεταδιδούσης τὸ πῦρ ταυοχρόνως πανταχοῦ.

Ὅλοι δ' εὐαίσκόμενοι εἰς τὸ ἔργον, ἀναμφιβόλως θ' ἀπέφερον ἀποτέλεσμα ἱκανοποιούν πᾶσαν πρῶσοδοσίαν. Ἐπομένως καλῶς εἶχον τὰ πράγματα καὶ ὁ νοῦς ἐπανήλθεν εἰς τὸν Ἐνζολωρῆν

Καθ' ὅσον διαλογιζόμενος ταῦτα:

— Ἄς περάσω, εἶπεν, ἀπὸ τῆς πυλῆς του Μαίν, νὰ ἰδῶ τί κάμνει ἐκεῖ ὁ Μεγαρέμης. Τρόντι ἐβλήθηκε μὲ τὰ σωστά του εἰς τὸ ἔργον, ἢ καθὼς πάντοτε;

Ἐσήμενεν ὦρα μία μετὰ μεσημβριαν, ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Ἐνζολωρῆς εἰς καφενεῖόν τι πλήρες καπνοῦ· διακρίνει ἐκεῖ τὸν Μεγαρέμη καθήμενον εἰς τραπέζιον ἀπέναντι ἄλλου τινός, μεθ' οὗ συνεπιζεῖ ἀδόμενον, καὶ ἀκούει τὸν ἐπόμενον ὁ λόγον μεταξὺ αὐτῶν.

— Διπλοῦν ἐξ.

- Τέσσαρα.
- Ἄσπρο! Δέν ἔχω.
- Λοιπόν. Δύο.
- Ἐξ.
- Τρία.
- Ἄσον.
- Ἐγὼ θὰ βάλω πρῶτος.
- Σημείωσε τέσσαρα.
- Ἐ! μὲ πέθανες!
- Παίξε.
- Ἐνα μέγα λάθος τώρα ἔκαμα.
- Καλὰ νὰ πάθης.
- Δεκαπέντε.
- Πρόσθεσε καὶ ἑπτὰ.
- Εἰκοσιδύο (μετὰ τινὰ σκέψιν). Εἰκοσιδύο.
- Αὐτὸ τὸ διπλοῦν τὸ ἔξ ὀν τὸ ἐπερίμενες, βέβαια. Ἄν τὸ ἔβαλλα ἔξ ἀρχῆς, θὰ ἦλλαζε τὸ παιγνίδι.
- Πάλιν δύο.
- Ἄσον.
- Ἄσον! Ἴδου λοιπόν κ' ἐγὼ πέντε.
- Δέν ἔχω.
- Σὺ νομίζω ὅτι ἔβαλες πρῶτος;
- Ναί.
- Ἄσπρο.
- Τί τύχην τὴν ἔχει! ὦ! ἔχεις μίαν τύχην! (μετὰ μακρὰν σκέψιν). Δύο.
- Ἄσον.
- Μητε πέντε μητε ἄσον.
- Δόμινον.
- Νὰ πάρ' ἡ ὀργή!

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἡ ΕΠΟΝΙΝΗ

Α΄.

Ὁ ἀγρός τῆς Κορυθαλίδος

Ὁ Μάριος εἶδεν ἰδίαις ὄμμασι τὴν ἀπρόοπτον καταστροφὴν ἣτις προῆλθεν ἐκ τῆς ἐνέδρας τοῦ Ἰαβέρη· μέλις ὅμως οὗτος ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Κάρακα, ἀπιγῶν τοὺς κακούργους ὅλους ἐντὸς τριῶν ὀχημάτων, καὶ ὁ Μάριος ἐξεληθὼν ὡσούτως διηρθύθη πρὸς τὸ κατάλυμα τοῦ Οἰκιάδου.

Ἦτον ἡ ὥρα ἐνάτη, τῆς ἐσπέρας. Οὗτος διὰ πολιτικούς λόγους εἶχε μετακίσει ἀπὸ τῆς συνοικίας τῶν σπουδαστῶν εἰς ἄλλην ἐπαναστατικωτέραν. Ὁ Μάριος εἰσελθὼν εἶπε.

— Ἦλθα νὰ κοιμηθῶ ἐδῶ ἀπέψε.

Ὁ Οἰκιάδης ἔσυρεν ἀμέσως τὸ ἕτερον τῶν δύο στρωμάτων τῆς κλίνης του, τὸ ἤπλωσε χαμαί, καὶ ἀπεκρίθη.

— Ἰδοῦ.

Τὴν ἐπιούσαν, περὶ τὴν ἐβδόμη πρῶτην ὥραν, ἦλθεν ὁ Μάριος εἰς

Ο γέρον παρέστηρει τὸ δὲν αὐτὸ ἀνυπόδκτον, ρακένδυτον, τρέ-
 ζον ἀπὸ πραδίς εἰς πραδίαν καὶ διανέμων
 εἰς τὰ περὶ αὐτὸ τὴν ζώνη. (Σιλ. 1119).

τὴν οἰκίαν Κόρακα, ἐπλήρωσε τὸ ἐνοίκιον καὶ εἴ τι ἄλλο ἐχρεώσεται εἰς τὴν κυρὰ Πανούρια, ἐφόρτισε εἰς ἓν ἱμάξιον τὰ βιβλία, τὴν κλίνην του, τὴν ἱματιοθήκην καὶ τὰ ὄλο του καθίσματα καὶ ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ φροντίσῃ ν' ἀφήσῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ νέου καταλύματος του. Ὄταν ἐπέστρεψεν ἔπειτα ὁ Ἰαβέρης ἵνα ἐρωτήσῃ αὐτὸν περὶ τῶν διατριζάντων χθὲς τὴν νύκτα, ἡ γραῖα θυρωρὸς τῷ εἶπεν.

— Ἐπῆρε σημερα τὸ πρωὶ τὰ πράγματά του καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπῆτι!

Ἡ κυρὰ Πανούρια ἐσχημάτισε πεποιθῆσιν, ὅτι καὶ ὁ Μάριος ἦτο κατὰ τι συναίτιος τῶν κλεπτῶν, ὅτινες εἶχον συλληφθῆ χθὲς τὴν νύκτα.

— Καλέ, ποῖος θὰ τὸ ἐπίστευε; ἔλεγε πρὸς τὰς ἄλλας θυρωροὺς τῆς γειτονίας· ἓνας νέος, ὅπου τὸν ἐβλεπες καὶ θαρροῦσες πῶς ἐβλεπες κανένα κορίτσι!

Διὰ δύο αἰτίας ἀνεχώρησεν αἰφνιδίως ἐκ τῆς οἰκίας ἐκείνης ὁ Μάριος. Πρῶτον διότι ἠεθάνθη πρὸς αὐτὴν ἀποστροφήν, ἰδὼν ἐν αὐτῇ ἐκ τοῦ πλησίον τὸ εἰδεχθέστατον καὶ βδελυρότατον ἔλαος τῆς κοινωνίας, τὸν κακὸν πτωχόν, καὶ ἴσως χεῖρονα τοῦ κακοῦ πλουσίου. Δεύτερον διότι ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ προσκληθῆ εἰς τὸ δικαστήριον ὡς μάρτυς κατὰ τοῦ Θεναρδιέρου, καὶ δὲν τὸ ἠθέλεν.

Ὁ Ἰαβέρης ὑπέλαθεν, ὅτι ὁ νέος σῦντιος ἔδεν εἶχε μάθει τὸ ἐπώνυμον, θὰ ἐροθιθῆ καὶ θὰ ἔφυγεν· ἴσως δὲ οὔτε θὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ὄψωμάτιόν του, ἀλλὰ θὰ ἦτον ἀπὼν κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐνέδρας. Ἡρεῦνῃσεν ὅπως ἔχποτε ἀλλὰ δὲν τὸν ἀνεκάλυψε.

Παρήλθε δὲ τοιοῦτατρόπως εἰς μὴν· παρήλθον δύο μῆνες. Ὁ Μάριος εὐρίσκειτο πλησίον τοῦ Οἰκιάδου. Παρὰ τινος δικηγόρου ἔμαθεν, ὅτι ὁ Θεναρδιέρος διετέλει ὑπὸ κράτησιν εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Φύρκης, καὶ κατὰ πᾶσαν δευτέραν εἰδὼν εἰς τὸν δεσμοφύλακα ἐν πεντάφραγκον διὰ τὸν Θεναρδιέρον. Μὴ ἔχων δ' αὐτὸς χρήματα ἐδανείζετο τὰ πέντε φράγκα παρὰ τοῦ Οἰκιάδου.

Τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς ζωῆς του ἐδανείζετο χρήματα. Ἦσαν δὲ τὰ περιοδικὰ ταῦτα πέντε φράγκα αἰνίγμα πρὸς τὸν εἰδόντα Οἰκιάδην καὶ τὸν λαμβάνοντα Θεναρδιέρον.

— Ποῦ 'πάγει καὶ τὰ ἐξοδεύει; ἔλεγε καθ' αὐτὸν ὁ πρῶτος.

— Ποῖος νὰ ἦνε αὐτός ὅπου ἔρχεται καὶ μοῦ τὰ φέρει ; ἔλεγεν ὁ Θεναρδίερος καθ' ἑαυτόν.

Ἄλλως τε, ὁ Μάριος ἦτο περίλυπος. Τὰ πάντα ἀπεκρύβησαν ἐκ νέου εἰς αὐτόν· ὁ βίος του ἐβυθίσθη πάλιν εἰς τὸ μυστήριον ἔνθι περιπλαναῖτο ὡς εἰς ψηλαφητὸν σκότος.

Εἶδε πρὸς στιγμήν ἐν τῷ σκότει, μάλιστα δὲ καὶ πλησιέστατα, τὴν κόρην ἦν ἡγάπα, τὸν γέροντα, ὅστις ἐφαίνετο πατὴρ' αὐτῆς, τὰ ἄγνωστα τοῦτα ὄντα, τὴν μόνην εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἐλπίδα καὶ παρηγορίαν του, καὶ ἐνῶ ἐνόμιζεν ὅτι ἰδοὺ τὰ συνελαβέν, ἔπνευσεν ἄνεμος καὶ τὰ ἐξῆλειψεν ὡς σκιάς.

Οὐδὲ ἠδυνήθη νὰ λάβῃ τὴν ἐλαχίστην περὶ αὐτῶν πληροφορίαν. Τώρα μάλιστα ἤγει· καὶ τὸ ὄνομα, ἐνῶ πρὶν ἐνόμιζεν ὅτι τὸ εἶχε μάθει. Οὐρανία βεβαίως δὲν ἔλεγετο. Τὸ «Κορυθαλιδα» ἦτο παρωνύμιον.

Περὶ τοῦ γέροντος, τί νὰ φαντασθῆ. Τῶντι· ἀρὰ γε ἠπέφευγε τὴν ἀστυνομίαν ; Ὁ Μάριος ἀνεπόλει τὸν πολίην ἐκεῖνον ἐργάτην, ὃν εἶχε ποτε ἀπαντήσει καθ' ὁδόν, ὡς πιθανώτερον δὲ τώρα τῷ ἐφαίνετο ὅτι ὁ ἐργάτης ἐκεῖνος καὶ ὁ κ. Λευκίας ἦταν εἰς καὶ ὁ αὐτός ἄνθρωπος.

Λοιπὸν αὐτὸς μετεμορφώτο. Διατί ἀρὰ γε ; Ὁ ἡρωϊκὸς ἀνὴρ οὗτος ἦτον ἀρὰ γε ἀμφιβόλου διαγωγῆς ; Διατί νὰ μὴ ἐκφανήσῃ ζητῶν βοήθειαν ; Διατί νὰ ὀραποτείσῃ κρυφίως ; Πατὴρ τῆς νέας ἦτο τῶντι, ἢ ὄχι ; Τέλος πάντων, ἦτο αὐτὸς πραγματικῶς ὁ ἄνθρωπος ὃν ὁ Θεναρδίερος ἐνόμισεν ὅτι ἀνεγνώρισεν ; ἢ ὁ Θεναρδίερος ἠπατήθη ;

Προβλήματα σκοτεινά, ἀνεξιχνίαστα. Ἰλλ' ὅλα τὰυτα οὐδὲν ἔφθον ἀπὸ τῶν ἀγγελικῶν θελημάτων τῆς κόρης τοῦ Λουξεμβούργου. Ὁδυνήθη ὀλίθως κατάστασις !

Ὁ Μάριος εἶχε πάθος ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ σκότος προ τῶν ὀφθαλμῶν. Δὲν ἠδύνατο τοῦλάχιστον νὰ εἶπῃ. Ἄν ὑπήγαινα ἕως ἐκεῖ ! ἢ, ἔδοξίμαζα τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

Ἡ κόρη ἦν δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐνομίσῃ Οὐρανίαν, εὐριστάτου, ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ ποῦ ; Οὐδὲν ἔλεγεν εἰς τὸν Μάριον περὶ νὰ τὴν ζητήσῃ. Νὰ τὴν ἐπανίδῃ, ἦτο ἡ σταθιρὰ του φρονήσεως, οὐδέμα ἐλπίς.

Εἰς ἐπίμετρον τῆς συμφορᾶς, ἡ πενία ἐπέσκηπτεν ἐκ νέου. Ἡσθάνετο πλησιέστατα αὐτοῦ, ὀπισθεν αὐτοῦ, τὴν παγετὰν πνευγ τῆς.

Ἐν μέσῳ τούτων ὅλων τῶν βασάνων, πρὸ πολλοῦ δὲ μάλιστα, εἶχε παραμελήσει καὶ τὸ ἔργον του.

Τὸ ἔργον εἶνε ἕξις ἥτις διακόπτεται, ἕξις εὐκόλως παραιτουμένη δυσκόλως δὲ ἀναλαμβάνομένη.

Ὡς τὸ νασκωτικὸν ἐν μετρίᾳ ὅσῳ εἶνε ὠφέλιμον, οὕτω καὶ ὁ ρεμβασμὸς, διότι ἀποκομίζει τοὺς ἔστιν ὅτε, σκληροὺς πυρετοὺς τοῦ ὀρθῶντος πνεύματος, παράγων ἐπ' αὐτοῦ ἀμόσφαιραν ὀροσερὰν ἐκδιώκουσαν τὸ νασκρὸν περιβάλλον ἀγνοῦ καὶ ἀδόλου πνεύματος, πληροῦσαν τὰ παρεμπύπτοντα χάσματα καὶ διάκενα, συναρμολογοῦσα τὰ μέρη εἰς ἓν, ἀμβλύνοῦσαν τὰς ὀξείας ἰδέας.

Ἄλλ' ὅταν ὁ ρεμβασμὸς βραίνῃ μέχρι ὑπερβολῆς ἀποπνίγει κατακλύζων τὸ πνεῦμα.

Ἄλλοίμονον εἰς τὴν ἐργάτην τοῦ πνεύματος ἀριέμενον ὀλόκληρον εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ρέμβης του καὶ ἡ χαλινωγαγωγῶντα τὴν διανοίαν του.

Νομίζων ὅτι θὰ ἐπανίληθῃ εἰς τὴν πραγματικότητά μεθ' ὅσης ἀσυναίσθησίας ἐξώκειλε, λέγει ὅτι εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Ἄλλὰ πλανᾶται οἰκτρῶς!

Ἡ σκέψις εἶνε ἡ καταπόνησις τῆς διανοίας, ὁ δὲ ρεμβασμὸς εἶνε ἡ τρυφηλότης αὐτοῦ ἐκνευρίζουσα.

Ἡ ἀντικατάστασις τῆς σκέψεως διὰ τοῦ ρεμβασμοῦ εἶνε σύγχυσις ὀλητηρίου πρὸς θρησκευτικὴν οὐσίαν.

Ὁ Μάριος, ὡς ἐνθυμούμεθα, εἶχε ἀρχίσει ἐντεῦθεν. Εἶχε ἐνσκήψει τὸ πάθος, ἕως οὗ κατεκρήμνισεν αὐτὸ εἰς χιμαίρας ἀορίστους καὶ ἀπόθμενας. Ἐπομένως δὲν ἀφαιρεῖται τις ἀφ' ἑαυτοῦ εἰμῆ, ὅπως ριφθῆ εἰς τὴν ὄνειροπόλησιν. Ὀκνηρὰ νωχελὴς ροπή ἄγουσα εἰς θορυβώδες καὶ τελματώδες βάραθρον. Ἐρ' ὅσον δ' ἤλαττοῦτο ἡ ἐργασία, αἱ ἀνάγκαι ἐμεγεθύνοντο. Τούτο ἀποτελεῖ νομικὸν ἀξίωμα. Ὁ ἄνθρωπος ἐν ρεμβῶδει καταστάσει εἶνε φέσει θαψιλῆς καὶ ἐπεικτικῆς, τὸ πνεῦμα διαπλατυσθὲν ἀδυνατεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὸ πεπερασμένον τοῦ βίου.

Εἰς τὸν τρόπον τούτον τοῦ ζῆν ὑπάρχει τὸ ἀγαθὸν συγκερασμένον μετὰ τοῦ πονηροῦ, διότι ἐὰν ἡ μαλάκυνσις τοῦ ἐγκεφάλου εἶνε ὀλεθρία, ἡ θαψιλεία εἶνε ὑγιής καὶ ἀγαθή.

Πένης ὁμως ἀλλὰ γενναϊόφρων καὶ εὐγενὴς ὁ μὴ ἐργαζόμενος εἶνε

κατεστραμμένους. Ἐνῷ ἄρ' ἐνός στείρουσιν αἱ πηγαί, ἐκθρῶσκουσιν ἄρ' ἐτέρου αἱ ἀνάγκαι.

Κατήφορος ἀπαισίας ὅπου οἱ τιμιώτεροι καὶ ἀποφασιστικώτεροι ὀλισθαίνουσιν ὡς οἱ ἀσθενέστεροι καὶ κυχεκτικοί, κατήφορος τέλος ἔχων εἰς τὸ τέμα τὰ δύο χάσματα τὴν αὐτοκτονίαν ἢ το ἔγκλημα.

Ἐνῷ παραδόξως εἰς τὸν ρεμβασμὸν ὡς πρὸς καταφύγιον ἔρχεται ἡμέρα καθ' ἣν ἐξᾶλλος κρημνίζεσθαι εἰς τὸ ὕδωρ.

Τὸ ὑπερβάλλον τῆς σκέψης ἄγει εἰς φρενιτιδα, ἡ δὲ Μάρκος ὠλισθαίνει ἐπὶ τοῦ κατήφορου ἐκείνου ὁμαλῶς καὶ τοὺς ἀρθαλμούς ἔχων προσηλωμένους πρὸν ἐκείνην ἦν δὲν ἐβλεπεν.

Ὅ,τι ἐγράψαμεν φαίνεται περ ἐργον, ἄλλ' ὅμως εἶνε ἀληθές. Ἡ ἀνάμνησις ἀπόντος φουτίζει τὰ σκόπη τῆς καρδίας, καὶ ὅσον περισσότερον ἐξαφανίζεται τόσον περισσότερον ἀκτινοβολεῖ, ἡ δὲ ἀπελπισ καὶ συσπαστικὴ ψυχὴ βλέπει τὸ φῶς τοῦτο εἰς τὸν περιβάλλοντα ταύτην ὀρίζοντα· εἶνε ἀστὴρ νυκτερινός εἰς τὰ ἔσθον τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐντὺς τῶν ἐρωτικῶν του ὄνειροπολημάτων καὶ τῆς μελαγχολίας, ἠσθάνετο ἀμυδρῶς πως ὅτι τὸ παλαιὸν ἐνδύμα του κατήντα ἀφρητον πλέον, τὸ δὲ νέον εἶχε παλαιωθῆ, ὅτι οἱ χιτῶνες ἐτρέβησαν, ὅτι ὁ πῖλός του ἐτρέβη καὶ αὐτός, ὅτι τὰ ὑποδήματα καὶ αὐτὰ ἐτρέβοντο· ὅτι ὀληθρῶς ἐτρέβητο ὁ βίος του, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν.

— Ἄν ἡμποροῦσα τοῦλάχιστον, πρὶν ἀποθάνω νὰ τὴν ἰδῶ!

Μία μόνη γλυκεία ἰδέα τὸν ἔμενεν ὅτι αὐτὴ τὸν ἠγάπησεν· ὅτι ὁ βλέμμα τῆς τὸ εἶπεν εἰς αὐτόν· ὅτι δὲν ἐγνώριζε μὲν οὐδ' ἐκείνη τὸ ὄνομα του, ἀλλ' ἐγνώριζε τὴν ψυχὴν του, καὶ ὅτι ἴσως ὅπου ἂν εὐρίσκετο κεκρυμμένη, τὸν ἠγάπα εἰσέτι. Τίς αἶδεν ἂν καὶ αὐτὴ δὲν τὸν ἀνεπίλει, καθὼς αὐτός ἐκείνην;

Ἡ κενεὴ αὐτῆ, μεθ' ἣ ἀνένευε πάντοτε διὰ τῆς κεφαλῆς, εἰσῆγεν εἰς τὴν ψυχὴν του ἀκτίνας ὁμοίας μετὰ τῆς ἐλπίδος· καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, περὶ τὴν ἐσπέραν μάλιστα, καθ' ἣν ὤραν καθίστανται μελαγχολικώτεροι οἱ ρεμβάζοντες, ἔρριπτεν ἐφ' ἐνός τετραδίου τοὺς ἀγνωστέρους καὶ θησιπρωτέρους τῶν διαλογισμῶν ἐξ ἧν ἐπλήρου ὁ ἔρως τὴν φαντασίαν του. Τούτους δὲ γράφων ἐντὺς τοῦ τετραδίου ἐκείνου ἀπροσῆτως, ἔλεγεν ὅτι «ἐγράφη πρὸς ἐκείνην».

Ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ μὲν ὅτι δὲν εἶχε παραζωλοσθῆ. Τουναντίον μάλιστα ἦτο ἡ ἀκμαία διανοητικὴ διαγωγή.

Ὁ πρὸς τὴν ἐργασίαν πόθος του εἶχε μὲν χαλαρωθῆ, ἀλλ' οὐκ ἦτον διετήρει ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε τὴν διορατικότητά καὶ τὴν ὑγιᾶ του ἀντιληψίην, δι' ἧς ὁ Μάρκος ἀπεβλεπεν ὡς εἰς τοῦς ἡμεροῦν καὶ πραγματικῶν πᾶν το πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του συμβαίνον καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ γεγονότα, αὐτοῦς ἔτι τοῦς ἀνθρώπους ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτῶν φάσεις. Περὶ ὧν ἐξεφράζετο ἀκριβοδικαίως ἐν πίστει καὶ ἀδιαφορίᾳ ἀνδρὸς ἀμετατρέπτως τιμίου καὶ ἀκηλιώτου ὑπὸ τοῦ ἔρωτος.

Ἄντλων τὴν ἑαυτοῦ κρίσιν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος ἠπενίξεν ἀπροσωπολήπτως καὶ ἀδιαφόρως πρὸς τὰ περὶ αὐτόν.

Ἐν ταύτῃ πνευματικῇ καταστάσει εὐρισκαμένου τοῦ Μαρκοῦ οὐ δὲν τῷ διέφευγεν, οὐδὲν τὸν ἠπάτα, ἐνφ' συγχρόνως ἀπεκάλυπεν ἀνά πᾶσαν στιγμὴν τὸν πυθμένα τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ πεπρωμένου.

Εὐτυχῶς καὶ ἐν αὐταῖς ἔτι ταῖς ἀγωνίαις αὐτοῦ ἐκεῖνος εἰς ὃν ὁ Θεὸς ἔδωκε ψυχὴν ὀξίαν τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς δυστυχίας.

Ὅστις δὲν εἶδεν τὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τὸ διττὸν τοῦτο φῶς οὐδὲν τὸ ἀληθὲς εἶδεν, οὐδὲν ἐγνώρισε.

Ἡ ψυχὴ, ἐρώσα, καὶ πάσχουσα, εὐρηται εἰς τὴν αἰθριωτέραν αὐτῆς κατάστασιν.

Αἱ ἡμέραι διετέγοντο ἀλλήλας, καὶ οὐδὲν νέον παρουσιάζετο μόνον τῷ ἐφαίνετο ὡς βραχυνόμενον κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ σκοτεινὸν διάστημα ὅπερ ὑπελείπετο εἰς αὐτὸν νὰ διατρέξῃ εἰσέτι. Ἐνόμιζεν ὅτι διέκρινεν ἤδη τὸ χεῖλος τῆς αἰύσου του.

— ὦ ! ἔλεγεν ἀκαταπαύστως, καὶ δὲν θῆ τὴν ἰδῶ ἄρ' γε ἄλλοτε ;

Ἄνω τῆς Λατινικῆς λεγομένης συνοικίας, ἀφοῦ διέλθῃ τις ὅλην τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου μέχρι τῆς ἐκεῖθεν πύλης τῆς πόλεως, ἐν ἀρήσας τὴν πύλην ταύτην ἀκολουθήσῃ ἀριστερῆθεν ἐσωτερικὴν τινα ἀενόροστοιχίαν, καὶ ἔτι προθῆ, ἀπαντᾶ τερπνὴν τινα τοποθεσίαν, εἶδος ἀγροῦ, περ' αὐτῷ δὲ ρυάκιον. Ἐκεῖ αἱ γυναῖκες πλύνουσαι ἀπλύνουσι τὰ ὀθόνια εἰς τὸν ἕρα· ἐκεῖ γέλωτες καὶ σαθραὶ φωναί, καὶ ἐκεῖθεν ἡ θεὰ ἐκτείνεται ἐπιτερπῆς μακρὰν εἰς τὸ περίε.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, εἰ διαλογισμῶν τοῦ Μαρκοῦ, ζητοῦντος τοῦς μόνιμους περιπάτους, ἔφερον αὐτόν εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦτον πλησίον τοῦ

ρουακίου. Ἡ ἐρημικὴ αὐτὴ θέσις προσέλκυσε τὸν νοῦν τοῦ Μαρίου.

Ἠρώτητε λοιπὸν ἓνα διαβάτην, πῶς ὠνομάζετο ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Ὁ διαβάτης ἀπεκρίθη.

— Εἶνε ὁ ἀγρὸς τῆς Κορυθαλίδος. Καὶ μετ' ὀλίγον ἐπρόσθεσεν ὁ αὐτὸς διαβάτης.

— Ἐδῶ εἶχε θανατώσει κάποιος μίαν ἀγαπημένην του βοσκοπούλα ἓνα καιρὸν

Ἄλλὰ μόλις ἀκούσας ὁ Μάριος τὴν λέξιν Κορυθαλίδα, ἕλλο πλέον δὲν ἤκουσεν. Εἰς τὰς ρεμβώδεις καταστάσεις συμβαίνουσι ἀτόμοι πῆξεις, αἱ μίᾳ μόνῃ λέξει ἀρκεῖ νὰ προκαλέσῃ. Ὅλον τὸ πνεῦμα συσπειροῦται ἀφνωδῶς περὶ μίᾳ ἰδέῃ, χωρὶς οὐδὲν ἕτερον ν' ἀντιλαμβάνεται. Ὅλον του τὸ κυτταρικὸν συνεχεντρῶθη εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο, ὃ εἶχεν ἀντικαταστήσει τὸ τῆς Οὐρανίας ἐν τῇ βῆθει τῆς μελαγχολίας του.

— Πᾶ ! εἶπεν, ἐντὸς τοῦ νεεροῦ περισπασμοῦ του ἔδῳ εἶνε ὁ ἀγρὸς τῆς. Ἐδῶ λοιπὸν θὰ μάθω πῶς κατοικεῖ.

Μυρὸς μὲν διαλογισμὸς, ἀλλ' ἀκατάσχετος.

Ὁ Μάριος ἤρχετο ἕκαστε καθ' ἑκάστην εἰς τὸν ἀγρὸν τῆς Κορυθαλίδος.

B'.

Ὅτι αἱ εἶρκεται κροθοροῦν τὰ κακουργήματα.

Ἐφάνη μὲν ἐντελής ὁ θείαυτος τοῦ Ἰαβέρου, ἐντὸς τοῦ παλαιοσπῆτου Κάρκα, ἀλλὰ δὲν ἦτο τοιοῦτος. Καὶ πρῶτον μὲν, σκέψας ἦτις καὶ τὸν καιέτρον, δὲν εἶχε κρατήσῃ τὸν ἐν παγίδι συλληθῆντα.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος καθ' οὗ ἐγγινεν ἀπέπειρα φόνου δραπέτευη, οὕτως εἶνε μᾶλλον ὑποπτος ἢ ὁ φονεὺς· ὥστε ἡ σύλληψις αὐτοῦ θὰ ἦτο καὶ

πρὸς τὴν ἐξουσίαν πολύτιμος, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς ἀλιτηρίους οἰτινες τὸν ἐκράτουν.

Δεύτερον δὲ, εἶχε διαφύγει ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἰαθέρη καὶ ὁ Παρνασσός. Οὗτος, ἀπαντήσας τὴν Ἐπονίνην κατοπεύουσιν εἰς τῆ ὄψ ὀπισθεν τῶν δένδρων, τὴν εἶχεν ἀπαγάγει, προτιμάσας τὸν ἔρωτα μετὰ τῆς κόρης παρὰ τὸ ἔγκλημα μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς. Ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ ἐσώθη, καὶ τὴν ὥραν ταύτην ὑπῆρχεν ἐλεύθερος. Περὶ δὲ τῆς Ἐπονίνης, ταύτην συνέλαθεν ἀκολούθως ὁ Ἰαθέρης παρηγορηθεὶς μετρίως. Ἡ Ἐπονίνη ἐφυλακίσθη εἰς τὰς Μαγδαληνοῦλας, ὡς καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς Ἀζέλιμα.

Τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον, εἰς τῶν κυριωτέρων ἀλιτηρίων, ὁ Ψωφιάς, ἐνῶ μετεφέρετο εἰς τὴν εἰρατὴν τῆς Φόρκης, εἶχε γίνει ἄρπυτος καθ' ὁδόν. Ἠγνῶσιν τί ἔγαινον· οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρις καὶ οἱ χωροφύλακες ἀδὲν ἠμπόρουσαν νὰ καταλάβουν πῶς μετεβλήθη εἰς ἀτμόν, ὑπεξέφυγε διὰ τῶν δεσμών ἅτινα εἶχεν εἰς τὰς χεῖρας του, διὰ τῶν ραγιάδων τοῦ ὀχήματος, καὶ ἀπέδρα. Ἄλλο ἐν ἐγίνωσκει ἡ ὄτι, φθίσαντες εἰς τὴν εἰρατὴν, εἶδον καὶ δὲν ὑπῆρχε πλῆσι Ψωφιάς. Ἄνελύθη ἄρά γε εἰς τὸ σκότος, ὡς νιφὰς χιόνος εἰς τὸ ὕδωρ.

Ἡ μήπως ὑπῆρξε μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν τῆς ἀστυνομίας συνεννόησις; Ὁ Ἰαθέρης οὐδέτερον τῶν δύο ὑποψῶν παρεδίχετο ὡς βῆσιμον, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ὁ Ψωφιάς ἐραπέτευσεν, καὶ οὐδ' εὐρέθη πλέον. Μᾶλλον δὲ ὀργὴν ἐπροξέτειν τοῦτο εἰς τὸν Ἰαθέρην ἢ ἀπορίαν.

Περὶ δὲ τοῦ Μάρκου, αὐτοῦ τοῦ χαζοῦ δικηγόρου ὅστις εἶχε φοβηθῆ, ὡς φαίνεται, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάνωμον ὁ Ἰαθέρης εἶχε λησμονήσει, ὀλίγον τὸν ἐμελλε. Ἄλλως τε ἦτο δικηγόρος καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ χαθῆ. Ἄλλ' ἦσαν ἄρά γε μόνον δικηγόρος;

Ἀρξάμενης τῆς οἰκαστικῆς προανακρίσεως, ὁ ἐπὶ ταύτῃ δικαστῆς ἐθεώρησε συνετὸν νὰ μὴ βάλῃ εἰς χωριστὴν εἰρατὴν ἕνα ἐκ τῶν κακούργων ἐκείνων, ἀλλ' εἰς φυλακὴν ὅπου εὐρίσκοντο καὶ ἄλλοι κατάδικοι, ἐλπίζων ὅτι, συνομιλῶν μετ' ἐκείνων, νὰ ἐραίρωνε καὶ ἄλλα πράγματα ἄγνωστα.

Ἐδαλον λοιπὸν τὸν Βίξουνα εἰς μίαν αὐλὴν, ὅπου εἶχον καὶ ἄλλους καταδίκους, ὑπὸ τὸν ἄγροτον ὀφθαλμὸν τῶν δεσμοφυλάκων ἰδίως εἰς αὐτὸν προσιγόντων.

Τὸ ὄνομα τοῦ Βύζουνα δὲν κατεγράφετο πρῶτον ἤδη εἰς τὰς ἀέλ-
τους τῆς εἰρκτῆς. Ἐτερός τις Βύζουνας ἐφαίνετο ἐν αὐτοῖς σημειω-
μένος ἐν ἔτει 1811· ὁ Βύζουνας τοῦ 1811 ἦτον ὁ πατὴρ τοῦ Βύ-
ζουνα τοῦ 1832.

Τὸν νῦν Βύζουνα, νέον ἄνδρα, ρωμαλέον, πανουργότατον καὶ ἐπι-
τηδεϊότατον ἐφαίνετο ὡσανεὶ παρεξέλιξεν ἢ φυλακῆ.

Οἱ κηκοῦργοι δὲν ἀνησυχούσιν ἅμα ἰδίῳσι νεγλυδοῖς εἰσαγόμενον.
Πρὸς τί νὰ στενοχωρηθῶσι δι' ἐν τίσῳ μικρὸν πρᾶγμα. Καὶ μήπως
φυλακισμένοι ὄντες δὲν ὀνάνται νὰ διαπρήξωσιν ἕτερον ἐγκλημα ἰδίῳσι
δι' ἐπὶ τοῦ νεγλυδος, ἂν μάλιστα τὸν ἰδίῳσιν ἤμισα διαχτυτικὸν καὶ
ἀποτροπιαζόμενον τὸ νέον του καθιστώσ ;

Ὁ Βύζουνας ἐφάνη περίτρομος ἐν τῇ φυλακῇ.

Ἦρκε ὀλοκλήρους ἰστατο ἐνίοτε εἰς τὴν αὐλὴν, ὄρθιος πλησίον τῆς
θυρῆος, ἧτις ἐβλεπε πρὸς τὸ τῆς φυλακῆς παντοπωλεῖον, καὶ ἐθεώρει
ἡλίθιος τὸν ρυπαρὸν ἐκαῖνον πίνακα τῆς διατιμήσεως τῶν ἰδωδῶμων,
ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς λέξεως «σκόρδα, 02 λεπτά», καὶ λήγοντα εἰς
τὴν λέξιν «τσιγάρα, 5 λεπτά».

Ἄλλοτε κατέτριβε τὸν καιρὸν τρέμων, συγκρούων τοὺς ὀδόντας
λέγων ὅτι εἶχε πυρετὸν καὶ ζητῶν νὰ μάθῃ, μήπως κάμμία τῶν εἰ-
κοσιακτῶ κλινῶν τῆς φυλακῆς τοῦ νοσοκομείου ἦτο κενή.

Ἀφῆκε, τὸ δευτερὸν δεκαπενθήμερον τοῦ Φεβρουαρίου 1832, ἐγνώ-
σθη ὅτι ὁ Βύζουνας ὁ ἀποκεκοιμημένος αὐτὸς νῦν, εἶχε στείλει δι'
ὑπηρετῶν τῆς φυλακῆς, ὅχι ἐξ ὀνόματός του, ἀλλ' ἐξ ὀνόματος τριῶν
τῶν συνεταίρων του, τρεῖς διάφορα μηνύματα, δι' ἃ καὶ ἰδαπάνησε
ὄσο καὶ ἡμῖς ἄραγα τὸ ὅλον· ἐξῆσαν ὑπεροχῶν, ἐφελκύσαν τὴν
προσοχὴν τοῦ ἐπιτηρητοῦ τῆς φυλακῆς

Ἀπὸ ἐρευνῆς εἰς ἐρευναὶ ἐπὶ τοῦ πίνακος τῆς διατιμήσεως, ἀνε-
καλύθη ὅτι τὸ ποσὸν τῶν δύο καὶ ἡμίσεος φραγκῶν, ἧτοι πεντήκοντα
σολδαίων, διελύθετο εἰς τὰ ἐξῆς· εἰς μίαν παραγγελίαν διὰ τὴν συνουσίαν
τοῦ Πανθίου, δεκα σολδαία· μίαν διὰ τὸ Βαλδεργας, δεκαπέτε· μίαν
διὰ τὴν πύλην τῆς Γρενέλλης· εἰκοσι πέντε. Αὕτη ἦτον ἡ ὀσπανηροτέρα
ἐντὸς τῆς διατιμήσεως.

Σημειωτέον λοιπὸν ὅτι εἰς τὸ Πανθιον εἰς τὸ Βαλδεργας καὶ εἰς τὴν
πύλην τῆς Γρενέλλης κατώκοον τρεῖς ὑποπόδοται καὶ κοβρητατοι
κακοποιοί, ὁ Μαγαλοπαροῦ ἄς, ὁ ἐπιλεγόμενος Παρτσουσουμος, ὁ Δο-

ξασμένος, ἀπελεύθερος τοῦ κατέργου, καὶ ὁ Στακάρτσας, ἐφ' ὧν ἡ ἀστυνομία ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῆς ἐκ τοῦ περιστατικοῦ τούτου.

Ἐπωπεύθη ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἦσαν ἐκ τῶν μεμνημένων εἰς τὴν Πατρομινέταν, ἧς ἤρῃ συνέλαβον δύο ἀρχηγούς, τὴν Χειλτρᾶν καὶ τὴν Γουλομάραν.

Συνεπέραναν ὅτι τὰ μηνύματα τοῦ Βύζουνα πρὸς ἀνθρώπους μὴ κατοικοῦντας εἰς οἰκίας, ἀλλὰ περιμένοντας εἰς τὸν ὄρμον, ἀπέβλεπον εἰς προπαρασκευῆν νέου τινὸς κακοεργήματος. Εἶχε δὲ καὶ ἄλλα τεκμήρια. Συνέλαβε λοιπὸν καὶ τοὺς τρεῖς ἐκείνους, καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἐματαιώσεν οὕτω τὴν μηχανορραφίαν τοῦ Βύζουνα, ὅποιότιποτε καὶ ἂν ἦτο.

Σχεδὸν μίαν ἐβδομάδα μετὰ τὴν λήψιν τῶν μέτρων τούτων, εἰς τῶν φυλάκων οἵτινες περιέρχονται διὰ νυκτὸς τὰς φυλακάς, ὅπως βλέπωσιν ἂν οἱ καταδίκαι διάγωσιν ἡσύχως, παρτήρησε διὰ τῆς ὀπῆς, ἧτις ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς θύρας τῆς αἰθούσας, ὅπου ἐκοιμᾶτο ὁ Βύζουνας ὅτι αὐτὸς ἐκόπητο ἐπὶ τῆς στρωμνῆς τοῦ καὶ ἔγραψεν.

Ὁ φυλαῆς εἰσῆλθε μὲν ἀμέσως, δὲν ἐπρόσβησεν ὁμῶς καὶ νὰ συλλάβῃ τὸ ἔγγραφο. Ὁ Βύζουνας μετηνέχθη εἰς εἰρκτήν, ἀλλ' ἡ ἀστυνομία δὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ τι πλείοτερον.

Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι τὴν ἐπιστολὴν ἐξετιμῆθη πῶστα ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ Βύζουνα πρὸς ἄλλην αὐλὴν τῆς αὐτῆς φυλακῆς, ὑπερῖνω τῆς πενταερέσου οἰκοδομῆς ἧτις διεχώριζε τὰς δύο ταύτας αὐλάς. «Πόστα» δὲ ὀνομάζουσι οἱ καθιεργαμένοι ψύχαν ψωμιαὶ ἐπιτηδεῖως ζυμωμέναι, ἧν στέλλουσι εἰς τὴν «Ἰρλανδίαν», ἧτοι ἀποστέγγει εἰς στέγγην, ἀπὸ αὐλῆς εἰς αὐλὴν, ἐτυμολογοῦντες τὸ ὑπὲρ τὴν Μάγχαν ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, ταξείδιον.

Πίπτει λοιπὸν ἡ ζύμη ἐκείνη εἰς τὴν ἄλλην αὐλὴν· ὅστις δὲ τύχῃ νὰ τὴν λάβῃ ἀπὸ χαμαί, τὴν ἀνοίγει, καὶ εὕρισκει ἐντὸς αὐτῆς γραμμάτιον ἀπευθυνόμενον πρὸς τινὰ τῶν καταδικῶν τῆς αὐλῆς ἐκείνης. Ἐὰν τὴν εὔρη καταδικῶς, ἄδει τὰ γραμμάτιον εἰς τὸν πρὸς ὃν ἀπευθύνεται· ἐὰν φυλαῆς, ἢ τις τῶν καταδικῶν ἐκείνων τῶν μυστικῶς ὑπομισθῶν τῆς ἀστυνομίας, οἵτινες εἰς μὲν τὰς φυλακάς ἐπονομαζόνται ἀρνία, εἰς δὲ τὸ κατέργω ἀλεπούδας, τὸ γραμμάτιον νομιζέται εἰς τὸ γραφεῖον τῆς φυλακῆς, καὶ παραδίδεται εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

Νῦν ὁμῶς ἡ ἀπόστα περιήλθεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρὸς ὃν ἀπην.

θύνετο, πρὸς τὸν Χειλαρᾶν, ἓνα τῶν τεσσάρων ἀρχηγῶν τῆς Πατρι-
μηνίτας, καίτοι κρατο μενον εἰς χωριστὴν φυλακὴν.

Ἡ «πόστα» περιείχε χαρτίον περιεστρωμένον κυλινδρικῶς καὶ
διαλαμβάνον.

— Χειλαρᾶ εἰς τοῦ Πλουμέτου τὴν οἶκον» εἶνε δουλειά. Περιβόλι
μέ θύρα καὶ κάγκελα.

Ταῦτα ἦσαν τὰ γραφέντα διὰ νυκτός ὑπὸ τοῦ Βύζουνα· καὶ μεθ'
ὄλην δὲ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν φυλακῶν ὁ Χειλαρᾶς εὑρε τρόπον νὰ δια-
βιβάσῃ τὸ γραμμάτιον ἀπὸ τῆς φυλακῆς τῆς Φόρκης εἰς ἄλλην τῆς
Σαλπεντιέρης, πρὸς καλὴν του φίλην, εὐρισκυμένην ἐκεῖ ὑπὸ κρά-
τησιν.

Αὕτη δὲ πάλιν, ἡ φίλη διεβίβασε τὸ γραμμάτιον εἰς ἄλλην τινὰ
γνώριμόν της. Μανιώ, γυναῖκα λίαν ἰσθλαπομένην ὑπὸ τῆς ἀστυνο-
μίας, ἀλλ' εἰσέτι ἐλευθέρην. Ἡ Μονιώ εἶχε σχέσεις μετὰ τῶν Θε-
ναροῖέρων, καὶ ἤθύνετο μεταβαίνουσα εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Ἑπονίνης,
νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γέφυρα μεταξὺ Σαλπεντιέρης καὶ Μαγδοληνου-
λῶν.

Συνέθη δὲ μάλιστα κατ' αὐτὰς ἐκείνας τὰς ἡμέρας ν' ἀπολυθῶσιν
ἀπὸ τῆς φυλακῆς ἡ Ἑπονίη καὶ ἡ Ἀζελμα, ἐπειδὴ ἡ ἐπὶ τοῦ πατρὸς
τῶν προανάκρισις ἔδεν εὑρεν ἀποδείξεις κατ' αὐτῶν.

Ὅταν λοιπὸν ἐξῆλθεν ἡ Ἑπονίη ἀπὸ τῆς φυλακῆς, ἡ Μονιώ τὴν
περιέμενον εἰς τὴν θύραν τῶν Μαγδοληνουλῶν, καὶ τῇ ἐνεχείρισε τὸ
γραμμάτιον τοῦ Βύζουνα πρὸς τὸν Χειλαρᾶν, συγχροῦς δὲ τῇ παρήγ-
γειλε νὰ ἐρευνητῇ τοὺς τοποὺς διὰ τὴν «δουλειά», περὶ ἧς ὁ
λόγος.

Ἡ Ἑπονίη ἐπεριβῆ εἰς τὴν οἶκον Πλουμέτου, εἶδε τὴν θύραν με-
τὰ «κάγκελα», κατεσκόπευσε, ὠτακούσθησε, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέ-
ρας, ἔφθεν εἰς τὴν Μανιώ πισκότο, ἡ Μανιώ δὲ πάλιν διεβίβασε τὸ
πισκότο εἰς τὴν ἑταίρην τοῦ Χειλαρᾶ. Πισκότο εἰς τὴν κατορθόνου
συμβολικὴν διάλεκτον τῶν γαλλικῶν εἰρητῶν, σημαίνει ἄδεν εἶνε
δουλειά.

Καὶ οὕτω, μετὰ μίαν σχεδὸν ἐβδομάδα, ὅτε ὁ Χειλαρᾶς καὶ ὁ Βύ-
ζουνας διεσταυρῆθησαν κατ' οἶκον, ὁ μὲν ἀγομινος εἰς ἀνακρίσιν, ὁ δὲ
ἐπιστρέφων ἐξ αὐτῆς.

— Αἶ, ἡ οἶκος Π. ἠρώτησεν ὁ Βύζουνας.

— Πισκότο, ἀπεκρίθη ὁ Χειλαρᾶς.

Τοιαύτην ἔπαθεν ἔκτρωσιν τὸ ἐν Φόρμη ὑπὸ τοῦ Βύζουνα κυθὲν ἔμβρυον τοῦτο τοῦ ἐγκλήματος. Ἄλλ' ὅμως ἡ ἔκτρωσις αὕτη εἶχε συνεπίαις πάντῃ, ἀλλοτρίας πρὸς τὸ πρόγραμμα τοῦ Βύζουνα, ὡς θὰ ἴδωμεν περαιτέρω.

Πολλάκις νομιζῶν τις ὅτι ἔδесе κόμβον εἰς μίαν μόνην κλωστήν, συνδέει μετ' αὐτῆς καὶ ἄλλην.

Β'.

Ἐμφάνις εἰς τὸν Μωμπέο.

Ὁ Μάριος οὐδένα πλέον ἐπισκέπτετο γνῶριμον ἢ φίλον τοῦ μόνον δὲ συνησᾶτο ἐνίστε μετὰ τοῦ γέρον Μωμπέο.

Ἐρ' ὅσον ὁ Μάριος κατήρχετο βραδέως τὰς φοβερὰς ταύτας βαθμίδας, ἃς διὰ μεθὰ νὰ διομάσω, εἰ κλίμακα τῶν ὑπογείων, ἴγουςαν εἰς σκοτεινὰς ὀρίζοντας, ὅπου ἀκούσεται αἱ εὐτυχεῖς βηματίζοντες ὑπεράνω ἡμῶν, ὁ κ. Μωμπέο κατήρχετο καὶ αὐτός.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος καταλύετο ὁσήμερον. Οὐδὲς πλέον ἠγόραζεν ἐκ τῶν εἰκονογραφῶν του. Αἱ δοκιμαί ἃς εἶχε κάμει εἰς τὸν ἐν Ἀούστερλιτς κήπον, πρὸς καλλιέργειαν τοῦ ἰνδικοῦ, ἀπέτυχον ὅπως οὐλοῦ ὁ κήπος ἔκειτο εἰς θέσιν οὐχὶ κατάλληλον.

Μόλις νατώρθωθεν ὁ γέρον νὰ καλλιερῆ ἐντὸς αὐτοῦ, σπάνιά τινα φυτὰ ἀπαιτοῦντα σκιάν καὶ ὑγρασίαν. Ἄλλ' ὅμως δὲν ἀπόλεισε πᾶν θάρρος.

Εἶχε λάβει τὴν ἄδειαν νὰ δοκιμάσῃ, ἰδίως δαπάναις, εἰς τινα ἀρμεδίαν θέσιν τοῦ Βετανικοῦ Κήπου, μηπως ἐκεῖ ἐπιτύχανε τὸ ἰνδικόν του. Ἄλλ' ἔδῃσε νὰ βάλῃ εἰς τὸ ἐνεχυροδανειστηριον τὰ

κλισέ τῆς Χλωρίδος του. Περιώρισε δὲ τὸ πρόγευμά του εἰς δύο αὐγά, ὧν τὸ ἓν παρήτει διὰ τὴν γραϊά του θεράπειαν. Ἀπὸ δεκαπέντε μηνῶν εἶχε νὰ πληρώσῃ, μισθὸν εἰς αὐτήν.

Πολλάκις τὸ πρόγευμά του ἦτο καὶ τὸ μόνον γεῦμα. Δὲν ἐγέλα πλέον τὸν νηπιακὸν του ἐκεῖνον γέλωτα· ἐσχυρώσασε κατέστη ὁστροπος καὶ ἔπαυσε νὰ δέχεται ἐπισκέψεις· ὥστε καλῶς ἐπράττει, ὁ Μάριος μὴ ἐρχόμενος πλέον νὰ τὸν εἰρήσῃ.

Συνέβη, καθ' ἣν ὥραν ὁ κ. Μωμπέρ ἐπορεύετο εἰς τὸν Βυτανικὸν Κήπον, νὰ συναντᾶται καθ' ὁδὸν μετὰ τοῦ νέου. Δὲν ἀπέηλυσον λέξιν, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς κεφαλῆς ἐσπμνον ἠλιθερόν τι νεῦμα χαιρετισμοῦ.

Εἶνε σπαραξικάρδιον, ὅτι ἐρχεται ὦρα, ὅτε ἡ πένις παραλύει τὰ πάντα καὶ αὐτὰς ἀκόμη, τὰς σχέσεις ἄλλοτε ἦσαν φίλοι, τώρα εἶνε δύο ἄπλοϊ διαβάται.

Ὁ βιβλιοπώλης του ἀπέθανεν. Ὁ κ. Μωμπέρ ἄλλον πλέον δὲν ἐγνώριζεν, εἰμὴ τὰ βιβλία του, τὸν κήπὸν του· τρεῖς μερροὶ ἄς προσέλαβον οἱ ὀφθαλμοὶ του ἡ εὐδαιμονία, ἡ ἀνείσις καὶ ἡ ἐλπίς. Ταῦτα τὸν ἤρκεον ἵνα ζῆι.

— Νὰ ἰδῶ μίαν ἡμέραν, ἔλεγε, νὰ τιναχθῶν τὰ γαλάζια ἐκεῖνα κεφάλια, καὶ νὰ ἰδῆς πλουτοῦν μία φορῆ!

Ὅλην λοιπὸν τὴν ἡμέραν εἰργάζετο εἰς τὴν φυτεῖαν τοῦ Ἰνδικοῦ του, τὴν δ' ἑσπέραν ἤρχετο οἰκαδε ὅπως ποτίσῃ τὸν κήπὸν του καὶ ἀναγνώσῃ τὰ βιβλία του. Ὁ κ. Μωμπέρ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν σχεδὸν ἐπλησίαζε τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη τῆς ζωῆς.

Ἐσπέραν τινά, ἐπερῶντι, εἰς αὐτὸν παραδοξόν τι. Εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὴν οἰκίαν του πολὺ ἔνωρσις.

Ἡ κυρὰ Πλουτάρχου ἠσθίνει καὶ ἔκειτο κλινηρῆς. Αὐτὸς ἔλαττον ὡς μόνον δεῖπνον ἐν κόκκαλον ἐφ' οὗ ὑπελείπετο ὀλίγον κρέας καὶ τεμάχιον ἄρτου εὔρεθὲν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ μαγειρείου καὶ εἶχε καθήσει ἐπὶ μεγάλῃς τινος πέτρας ἀντὶ καθίσματος εἰς τὸν κήπὸν του.

Πλησίον τοῦ καθίσματος τούτου εὕρισκετο παλαιὸς τις σίνδουξ ξύλινος σκοληκέρματος, εἶδος κλωβοῦ κονίχλων ἢ ὀπωροφυλίκιον. Κόνιχλα δὲν ὑπῆρχον εἰς τὸν κλωβόν, ἀλλ' ὑπῆρχον μερικὰ μῆλα. ἀπομεινάρια χειμερινῆς προμηθείας.

Ἐκράτει δύο μεγάλα παλαιὰ βιβλία, ἅτινα ἤρξατο νὰ φυλλομετρῆ καὶ ν' ἀναγινώσκει φρονίον τα ὀφθαλμοῦσιν αὐτοῦ.

Ἐφαίνεται ὅτι τῶν βιβλίων τούτων τὸ περιεχόμενον τὸν ἀπασχόλει μεγάλως. Ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς του δειλίας, ἦσαν ἐπιρρεπῆς εἰς δεισιδαιμονίας τινάς. Τὸ μὲν τῶν βιβλίων τούτων διεπραγματεύετο «περὶ Ἀσταςίας τῶν δαιμόνων», τὸ δὲ, «Περὶ διαβόλων τοῦ χωρίου Βωδέρτου».

Ἦδη ἐπλήθει τὸ ἑσπέρας ἡ σκιά. Ἀναγινώσκων ἔρριπτε τὸ βλέμμα ἀνωθεν τοῦ βιβλίου του καὶ παρατήρει ἐκ διαλειμμάτων τὰ φυτὰ του, μεταξύ δὲ τῶν ἄλλων ἐν ροδοδένδρον, μίαν ἀπὸ τὰς πορηγῶν αὐτοῦ.

Εἶχον παρέλθει τέσσαρες ἡμέραι κρύσανος, ἀνέμου φλογεροῦ καὶ ἥλιος ἀνεσταλαχμοῦ βροχῆς. Οἱ κλάδοι τοῦ ροδοδένδρου ἔκυπτον, οἱ κήρυκες ἐκλίνοιο, σχεδὸν μαρμαρινοί, τὰ φύλλα ἐπιπτον, πάντα ταῦτα εἶχον ἀναγκὴν ποτισματός.

Ὁ γέρον ἦταν ἐξ ἐκείνων οἵτινες θεωροῦν τὰ φυτὰ ὡς ἔχοντα καὶ αὐτὰ ψυχήν.

Ἄλλ' εἰργάσθη ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ ἰνδικόν του καὶ ἦτο κατάκοπος πῶς νὰ τὸ ποτίσῃ.

Ἄλλ' ὁμως ἠγέρθη, ἀφῆκε τὰ βιβλία του ἐπὶ τῆς πέτρας ὅπου ἐκάθητο, καὶ προῖθη κεκυφώς καὶ κλονούμενος μέχρι τοῦ πηγαδίου· ὅταν ὁμως ἔβαλε τὴν ἄλυσιν, ἤσθάνετο ὅτι δὲν εἶχε δύναμιν νὰ ἀνασύρῃ τὸν κήδον οὔτε εὐκαιρον ἀπὸ τοῦ νεροῦ.

Τότε ἐστράφη καὶ ἠτένισεν ἄχθόμενος πρὸς τὸν ἑναστρον ἦδη οὐρανόν.

Παντοῦ ἄστρα! εἶπε καθ' ἑαυτόν. Ποιθενὰ τὸ παραμικρὸν σύννεφον! Οὔτε ὄακρον νεροῦ!

Καὶ ἡ πρὸς στιγμὴν ἀνεγερθεῖσα κεφαλὴ του ἐπανέπεσεν ἐπὶ τοῦ στήθους του.

Πάλιν ὁμως τὴν ἀνῆγειρε, καὶ πάλιν ἠτένισεν εἰς τὸ στερεῖωμα ψευθρίας.

— Ἐνα ὄακρον ὄρασις! μικρὸν, ἕνα ἕλεος.

Ἐδοκίμασε πάλιν ν' ἀνασύρῃ τὸν κήδον· δὲν ἤδυνήθη. Ἀκούει τότε μίαν φωνὴν λέγουσαν.

— Κύριε Μωμπέρ, θέλετε νὰ ποτίσω ἐγὼ τὸ περιβόλι σας;

Συγχρόνως δὲ ἠκούσθη εἰς τὰ φύλλα καὶ θόρυβος, ὡς ὄφρα διερχομένου λόγμην, καὶ ἐνεφανίσθη ἐκ τῶν κλάδων τοῦ φρόκτου κόρη τις ὑψηλὴ καὶ ἰσχνή, ἣτις σταθεῖσα ἐνώπιόν του, ἠτένισεν αὐτό. εὐθαρσῶς. Μᾶλλον ὡς φάσμα ἐφαίνετο ἡ κόρη αὕτη ἢ ὡς πλάσμα ἀνθρώπινον εἰς ἐκείνην τὴν σκιάν.

Πρὶν ὁ γέρον συνέλθη ἐκ τοῦ θρόνου του, ἐπειδὴ προείπομεν ὅτι ἦτον ἀνθρώπος εὐπτόητος, πρὶν ἐτι ἀποκριθῆ σιλλαβὴν, τὸ ὄν ἐκεῖνο τὸ παράδοξον ἔλαβε τὴν ἄλυσιν τῆς ἀνέμης, ἐβύθησε καὶ ἀνέσυρε τὸν κλάδον, ἐνέπλησεν ὕδατος τὸ χρευστήριον καὶ ἰδοὺ ὁ γέρον παρετήρει αὐτό, ἀνυπόδητον καὶ βακένυτον, τρεχον ἀπὸ πρασιάς εἰς πρασιάν καὶ διανεμόν εἰς τὰ περὶ αὐτὸ τὴν ζωὴν.

Ὁ θρόνος τοῦ ὕδατος, ἐκρέντοσ ἀπὸ τοῦ ποτιστηρίου εἰς τὰ φύλλα κατεδρόσισε τὴν ψυχὴν τοῦ γέροντος. Τῷ ἐφαίνετο ὅτι τῶρα τὸ ροδόδενδρον ἠφραίνετο.

Μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τοῦ πρώτου κάδου, ἡ κόρη ἀνέσυρε δεύτερον, ἔπειτα καὶ τρίτον. Κατήρδευσε ὅλον τὸ κηπάριον.

Καθίως ἔτριγεν ὑπὸ τὰς δένδρστοιχίας, εἰς τὸ σκότος αὐτῶν κινούσα ἐπὶ τῶν μακρῶν καὶ ἀγκυλοειδῶν βραχιόνων τῆς τὸ πανταχοῦ διερρηγμένον ἐπωμιδίου μανδύλιόν τῆς, ἐνόμιζες ὅτι ἐβλεπε περιφερομένην μεγάλην τιὰ νυκτερίδα.

Ἄφου ἐτελειώσεν αὐτὴ τὸ ἔργον, ἐπλησίασεν ὁ γέρον θακρρυρῶν καὶ θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

— Ὁ Θεός, τῆ εἶπε, θά σ' εὐλογησῇ ! εἶσαι ἕνας ἄγγελος ἀφου φροντίζεις διὰ τὰ ἄνθη.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη, εἶμαι διάβολος· ἀλλὰ καὶ οὔτε με μέλλει εἶ' αὐτό.

Ὁ γέρον ὅμως μὴ περιμείνας τὴν ἀπόκρισίν τῆς καὶ πρὶν τὴν ἀκούσει.

— Τί κρῖμα προσέθεσε, τί κρῖμα, νὰ ἦμαι τόσον δυστυχῆς καὶ τόσον πτωχός, ὥστε νὰ μὴν εἰμπορῶ εἰς τίποτε νὰ σὲ ὠφελήσω.

— Ἐμπορεῖτε κάτι νὰ κάμητε εἰ' ἐμέ; εἶπεν ἡ κόρη !

— Τί ;

— Νὰ μοῦ πῆτε ποῦ κατοικεῖ ὁ κ. Μάριος ;

Ὁ γέρον δὲν ἐνόησε τί τὸν εἶπε.

— Ποῖος κύριος Μάριος ;

Καί άνεγειρας τὸ ἀπλανές του ὄμμα, ἐρίνη ζητῶν νά ἀνακαλέσῃ
τι ἀπεσβεσμένον εἰς τὴν μνήμην του.

— Ἐνας νέος ὅπου ἤρχετο ἐδῶ μιὰ φορά.

Ὁ γέρον ἐν τοσοῦτω εἶχεν ἐνθιμήθη.

— Ἄ, ναι! . . . ἀνέκραξε, ζεύρω πλὴν θά μού εἶπες. Στάσου νά
ἰδῆς; ὁ κύριος Μάριος. . . ὁ βαρῶνος Μάριος, Πουμπερσύ, ἐννοεῖται!
Κατοικεῖ . . . ἀλλά δὲν κατοικεῖ ἐκεῖ πλέον. . . ἄ! δὲν εἰζεύρω τώρα
ποῦ κατοικεῖ.

Ἐκυψέ δὲ νά διορθῶσι, ἓνα τῶν κλάδων τοῦ ροδοδένδρου, καί συγ-
χρόνως ἐξήκολούθησε λαλῶν.

— Ἄ! τώρα ἐνθιμήθηκα. Αὐτός, περιᾶ συχνά ἀπὸ τὸ βουλε-
θάρτο, καί διευθύνεται ἐκεῖ, ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ ἀγροῦ τῆς Κορυ-
θαλίδος. Πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος δὲν εἶνε δύσκολον νά τον συναν-
τήσῃς.

Ὅταν ὁ γέρον ἀνηγέρθη, οὐδεὶς πλέον ὑπῆρχε πλησίον του· ἡ
κόρη εἶχε γίνοι ἄφαντος.

Ἐφιθέτη ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος.

— Τῆ ἀληθείᾳ, εἶπεν, ἂν δὲν ἐβλεπα τὸν κηπὸν μου ποτισμένον
θά ἔλεγα πῶς αὐτὸ ὅπου εἶδα καὶ τοῦ ὠμίγησι δὲν ἦταν κόρη, ἀλλὰ
κᾶποιον πνεῦμα ἐναέριον.

Μετὰ μίαν ὥρην, εἶχε κατακλιθῆ· ἀπεκοιμήθη δὲ διολογιζόμενος,
ὅτι τὸ περὶ ἀσταςίας τῶν δαιμόνων βιβλίον ἐκεῖνο δὲν θά ἦτο ὄλως
διόλου ἀνυπόστατον.

Ἐγείρει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ βλέπει τὴν Ἀθλίαν ἐκείνην
κόρην... (Σελ. 1123).

Δ'.

Ἐμφάνισις εἰς Μάριον.

Ὀλίγαι ἡμέραι μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην τοῦ ἀνεριίου πνευ-
ματος. πρῶταν τινὰ δευτέρα, ὁ Μάριος ἐδουλεῖσθαι τὸ πεντάγραχον
παρὰ τοῦ Οἰκιάδου διὰ τὸν Θεναρδιάρου. Τὸ εἶχε θάλει εἰς τὸν κόλ-
πόν του τὸ νόμισμα τοῦτο, καὶ πρὶν ἢ τὸ φέρῃ εἰς τὴν φυλακὴν ἐξ-
ῆλθε νὰ περιπατήσῃ ὀλίγον, ἐλπίζων ὅτι εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ὁ πε-
ρίπατος οὗτος θὰ τῷ εἶδῃ διαθέσει νὰ ἐργασθῇ.

Τοῦτο καὶ ἐπραττε καθ' ἐκάστην. Ἄμα ἐξεγειρόμενος τῆς κλίνης,
ἐκάθητο ἐμπροσθεν ἐνὸς βιβλίου καὶ λαμβάνων φύλλον χάρτου μετέ-
φραζέ τι ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.

Ἀλλὰ μόλις ἀνεγίνωσκε τέσσαρας στίχους τοῦ κειμένου, μόλις ἔ-
γραψεν ἕνα, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξασκλουθήσῃ· ἐβλεπεν ὡς ἐν ἄστρον
μεταξὺ τοῦ χάρτου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ ἀνηγείρετο
λέγων:

— Πήγαινε ἕως ἐξω ἴσως ἔλθῃ διάθεσις.

Καὶ ἔσπευδεν εἰς τὸν ἀγρὸν τῆς Κορυθαλίδος. Ἐκεῖ ὅμως πάλιν
ἐβλεπεν ἐμπρὸς του τὸ ἄστρον.

Ἐπίστρεφεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐπειρᾶτο ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐργα-
σίαν του· δὲν τὸ κατώρῳνε· δὲν κατώρῳνε νὰ γράψῃ πέντε στίχους
κατὰ συνέχειαν.

Καὶ τότε ἔλεγεν.

— Αὔριον δὲν θὰ ἐξέλθῃ, περισπᾶται ὁ νοῦς μου, καὶ ἔπειτα δὲν
εἰμπορῶ πλέον νὰ ἐργασθῶ.

Καὶ ἐν τούτοις ἐξήρχετο καθ' ἐκάστην.

Μᾶλλον κατώρῳκει εἰς τὸν ἀγρὸν τῆς Κορυθαλίδος ἢ εἰς τὸν θάλαμον
τοῦ Οἰκιάδου. Ἐκεῖ εὐρισκόμενος πρῶταν τινὰ, παρὰ τὸ ρυάκιον, καὶ

«Εκείνη» ἀνατολῶν καὶ διὰ τὴν ἀκρόαν, διὰ τὴν ἀτονίαν ἧτις κατεκυρίευσεν τὴν ψυχὴν τοῦ ἤλεγξεν ἑαυτὸν.

Ἐραντάζετο τὸ χάος πυκνοῦμενον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐνώπιόν του ἀπαλείφον ἀπὸ τῶν βλεμμάτων του καὶ αὐτὸν τὸν ἥλιον!

Ἐν τούτοις διὰ μέσου τῶν ὀδυνῶν ἐκείνων καὶ ἀδιοράτων σκέψεων οὔτε τὴν θέλησιν εἶχεν ὅπως ἀπλλαγῆ τῆς ἀπορροφητικῆς ἐκείνης μελαγχολίας.

Ἦκουεν ὀπίσω του, εἰς ἀμφοτέρους τὰς ὄχθας τοῦ βυθίου τὰς κλυοντρίδας κτυπώσας ὁ δὲ τοῦ κοπάνου τὰ ὄθονια, καὶ ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του τὰ πτηνὰ κελαδούντα ἐντὸς τῶν δένδρων. Ἄσ' ἐνός ὁ θρεῖς τῆς ἐλευθερίας, τῆς εὐδαίμονος ἀμεριμνησίας, τῆς πεπερασμένης ἀναψυχῆς, ἄσ' ἑτέρου ὁ θύριβος τῆς ἐργασίας. Τούτο τὸν ἔρριπτεν εἰς βαθύτερον ρυμδισμόν. Αἰρῆνης ἀκούετο γνωστὴ φωνὴ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκστάσεώς του εἰποῦσα.

— Ἄ! γὰρ τος!

Ἐγείρει τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ βλέπει τὴν ἀθλίαν ἐκείνην κορην, ἧτις πρῶταν πῶς εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὸ δωμάτιόν του, τὴν προσουτέραν τῶν θυγατέρων τοῦ Θιβαρόεσσου, τὴν Ἐπονίην. Ἐγίνωσκε τώρα πῶς ὠνομάζετο.

Τὸ παράδοξον εἶνε ὅτι ἡ κορὴ αὕτη, ἐφ' ἣν πλεῖν ἐπταχευσε ἐπὶ μᾶλλον καὶ ὠραίσθη, ἔκαμε δύο βήματα ὧν ὅν ἐφαίνετο ἰκανῆ. Διττὴν ἔκαμε πρόσθεν πρὸς τὸ εἶς καὶ πρὸς τὴν πηνίαν.

Ἦτον ἀνυπόδουτος καὶ ρακένουτος, ὡς καθ' ἦν ἡμέραν εἶχεν εἰσελθεῖ μετὰ τρυφῆς τὸ μῆτις εἰς τὸν θαλαμὸν του· ὁλλὰ τώρα τὰ ράκη τῆς ἦσαν δύο μηνῶν παλαιότερα· αἱ τρυφαὶ τῶν μεγαλείτεροι, ἡ ρυπαρότης παλαιότερα. Ἡ αὐτὴ βραγχιώδης φωνὴ, τὸ αὐτὸ ρυτιδωμένον καὶ ἄλλοσκιᾶς μέτωπον, τὸ αὐτὸ ἐλευθερὸν καὶ γοργὸν βλέμμα, ἀλλ' ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ἦτο ἐγκεχυραγμένη ἡ ἀληθείαν, ἦν προσθετεῖ εἰς τὴν πηνίαν ἡ ἐκ τῆς φυλακῆς ἐξοδός. Εἶχε κοιμηθῆ, ὡς φαίνεται, εἰς ἀχυρῶνά τινα, ἐπειδὴ εὑρίσκοντο τμήματα χυρῶν εἰς τὴν κόμη τῆς.

Καὶ ἐν τούτοις ἦτον ὠραία· ὦ! ἴσον ἄστρον εἶσαι, νεότης!

Ἐστάθη ἐνώπιον τοῦ Μαρῶ καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς διεγρόρετο μικρὰ τις ἀκτις μειδιάματος· καὶ παρήλθεν στιγμαὶ τινες, καὶ ἐσιώπη, ὡς μὴ καταψεύδουσα τὰ λαλήσει.

— Τέλος πάντων, είπεν, ήμπόρεσα καί σās ηῦρα. Καλά μοῦ εἶπεν ὁ κ. Μωμπέρ πῶς συγχάζετε εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος. Ἐφογὰ τὸν κόσμον νὰ σās ζητῶ. Νὰ ἤξέψετε ! Δέν τὰ ἐμάθατε ; Μὲ εἶχαν βάλλει εἰς τὴν φυλακὴν. Δύο ἐβδομάδας εἰς τὴν φυλακὴν. Μὲ ἄφησαν ἐπιτα, ἐπειδὴ δὲν ηῦραν κίμειαν ἀπίδειξιν ἐναντίον μου· ἐπιτα δὲν ἔχω καὶ τὴν ἡλικίαν ὅπου ἔπρεπε. Δύο μῆνες ἔλειπαν. Ὡ ! πόσο σās ἐζήτησα ! Ἐξ ἐβδομάδας τώρα σās ζητῶ. Δέν κατοικεῖτε πλέον ἐκεῖ εἰς τὸ σπητι τοῦ Κάρακα ;

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Μάριος.

— Ἐννοεῖται ! Ἐξ αἰτίας ἐκείνου τοῦ περιστατικοῦ, θὰ ἐπήγετε κ' ἐκατοικησατε ἄλλου. Δέν μοῦ λέτε, ἀληθινά, διατι φορεῖτε καπέλλα ἔτσι, παλαιά ; ἓνας νέος ὡσάν ἐσᾶς ἔπρεπε νὰ ἔχετε ὠραῖα φορέματα. Ξεύρετε, κύριε Μάριε ; ὁ γέρω Μωμπέρ σās λέγει, ὁ βαρῶνος Μάριος... Δέν εἰξέρω τὸ ἄλλο σās τὸ ὄνομα πῶς τὸ εἶπε. Δέν εἶνε ἀλήθεια πῶς δὲν εἶσθε βαρῶνος ; Εἶδα ἐγὼ μίαν φορά ἓνα βαρῶνον τοῦ ἐπήγα ἓνα γράμμα. Οἱ βαρῶνοι εἶνε ἄνθρωποι γέροι. Κίθουνται εἰς τὸν κῆπος τοῦ σπητιοῦ τους, καὶ διαβάζουν εἰς τὸν ἥλιο. Καὶ τώρα, ποῦ κατοικεῖτε, κύριε Μάριε ;

Ὁ Μάριος δὲν ἀπεκρίνετο.

— Ἄ ! ἐδῶ εἶνε σχισμένο τὸ ὑποκάμισό σας. Πρέπει νὰ ραφθῇ. Θέλετε νὰ σās τὸ ράψω ;

Καὶ μετὰ τινὰ σιωπὴν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον σκυθρωπίζουσα.

— Δέν φαίνεσθε, εὐχαριστημένος ὅπου μὲ εἶδετε, ἐπρόσθεσε.

Καὶ ἐστέναζεν. Ὁ Μάριος ἐσιώπη· ἐσιώπητε καὶ αὐτὴ πρὸς στιγμὴν, ἐπιτα δέ.

— Ἄν τώρα ἐγὼ ἤθελα, εἶπε, θὰ σās ἐδίαιξα νὰ φανήτε εὐχαριστημένος !

— Πῶς ! ἠρώτησεν ὁ Μάριος. Τί ἐννοεῖς ;

Ἡ κόρη ἐδάγκασε τὰ χεῖλη της· ἐφάνη ἀιστάζουσα νὰ εἶπη, ἢ νὰ μὴν εἶπη ; Τέλος ἱπεράσισε.

— Δὲ, μὲ μέλει. Εἶσθε λυπημένος, θέλω νὰ σās ἰδῶ χαρούμενον. Μόνον ὑποσχεθῆτέ μοι πῶς θὰ ἰδῶ τὸ πρόσωπόν σας ἰλαρό. Θέλω νὰ σās ἰδῶ νὰ χαμογελάσετε, καὶ τότε νὰ σās 'πῶ. Ἐ ! καλὰ, καλὰ— πορε κύριε Μάριε ! Δέν θυμᾶσθε ; ὑποσχεθῆτε πῶς θὰ μοῦ ἐδίδατε ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελα...

— Ναί· ἀλλὰ λέγε λοιπὸν νὰ ἰδῶ!

Ἦτένισεν ἡ κόρη ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Μάριον, καὶ εἶπεν.

— Ἐμαθα τὴ διεύθυνσι...

Ἦχρίασεν ὁ Μάριος. Ὅλον τὸ αἷμά του ἐπλημμύρισεν εἰς τὴν καρδίαν.

— Ποίαν διεύθυνσιν;

— Ἐκείνη διὰ τὴν ὁποίαν με ἠρωτήσατε. Ἐκείνη ζεύρετε....

— Ναί; εἶπεν ὁ Μάριος καὶ ἠσθάνθη τὴν γλῶσσαν του ὡς δεσμευμένην.

— Τῆς δεσποινίδος! ἐπρόσθεσεν ἡ Ἐπονίνη· καὶ συγχρόνως ἐστὲν-ναζε πάλιν ἐκ βήθους ψυχῆς.

Ὁ Μάριος ἠγέρθη ἀμέσως καὶ ἔρπασε τὴν Ἐπονίην ἀπὸ τῆς χειρὸς.

— Νὰ ζῆς! νὰ ζῆς! Ναί, εἰπέ μου λοιπὸν, ποῦ; Νὰ με ὀδηγήσῃς! Εἰπέ μου! ζήτησέ μου, ὅ,τι θέλεις ζήτησέ! Ποῦ κατοικεῖ;

— Θὰ χρειασθῆ νὰ ἔλθετε μαζί μου, ἀπεκρίθη ἡ κόρη. Δὲν εἰζεύρω νὰ σὰς εἰπῶ τὸν ἔρμος καὶ τὸν ἀριθμὸ τοῦ σπητι. εἶνε πρὸς ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ μέρος· ἔμως γνωρίζω καλὰ τὸ σπητι, καὶ θὰ σὰς ὀδηγήσω.

Ἀπεσύρσασα δὲ τὴν χεῖρά της, εἶπε μετὰ φωνῆς ἤτις θὰ κατεσπάρατε πάντα παρατηρήτην, ἀλλὰ τὸν Μάριον, τὸν βεβακχευμένον καὶ παράφορον ἐκ τῆς χαρᾶς, οὐδ' ἀκροβιγῶς ἔψαυσεν.

— ὦ! τί εὐχарιστημένος ὅπου εἶσθε!

Αἰφῶς ἐσκυθίσασα τὸ μέτωπον τοῦ Μαρίου. Ἀρπάζει ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὴν Ἐπονίην.

— Ἐνα πρᾶγμα θὰ με ἔρεισθῆς!

— Νὰ σὰς ἀρκισθῶ; Τί θὰ εἰπῆ αὐτό!

Καὶ ἡ Ἐπονίνη ἐγέλασε. ⁽¹⁾

— Εἰς τὸν πατέρα σου... Κάμε μου ἔρμεν, Ἐπονίνη, νὰ μὴν εἰσπῆς εἰς τὸν πατέρα σου ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ σπητι.

Ἡ κόρη ἐστράφη πρὸς τὸν Μάριον μετὰ θυμοσμοῦ.

(1) Εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, ἡ λέξις δευσιων jurer συμπάσκει μετὰ τὴν λέξιν φλασφισμῶς. Ἰδοὺ διατὶ ἡ Ἐπονίνη γινᾶ ἐπὶ ταύτης τῆς ἐρωτήσεως

— 'Επονίνη! Πῶς ζεύρετε πῶς μὲν λὲν 'Επονίνη!

— Δός μου, καθὼς σοῦ εἶπα, τὴν ὑπόσχεσίν σου;

Καὶ ἡ ἀθλία ἐφάνη ὡς μὴ ἠκούσασα.

— Τί καλά! μὲ ὠνομάσατε 'Επονίνη.

'Ο Μάριος ἔλαθε συγχρόνως καὶ τοὺς δύο τῆς βραχίονας.

— Σὲ παρακαλῶ! σὲ παρακαλῶ! εἶπέ μου! πρόσεξε εἰς τί σὲ λέγω κόμῃ μου ὄρκο πῶς δὲν θὰ εἶπες εἰς τὸν πατέρα σου ποῦ εἶνε τὸ σπῆτι αὐτό!

— Εἰς τὸν πατέρα μου; 'Α, ναί· εἰς τὸν πατέρα μου! ὅσο δι' αὐτὸ μείνετε ἡσυχῆς τὸν πατέρα μου τὸν ἔχουν ὑπὸ κράτησιν. Καὶ τί μὲ μέλει τέλος πάντων διὰ τὸν πατέρα μου.

— 'Αλλὰ δὲν μὲ ὑπόσχεσαι ἀνέκροξεν ὁ Μάριος

— 'Αλλ' ἀρήστέ με! εἶπεν ἡ κόρη κυχθίζουσα, πῶς μὲ σείετε! Ναί! ναί! ναί! ναί! ὡς ὑπόσχομαι! ὡς κἀκὼ ὄρκο; Τί μὲ μέλει; Δὲν λέγω εἰς τὸν πατέρα μου ποῦ εἶνε τὸ σπῆτι. 'Ετελείωσαι εὐχρηστίθητες! Ἐχετε ἄλλο νὰ εἰπῆτε;

— Οὔτε εἰς τὸν πατέρα σου, οὔτε εἰς κἀνένα, εἶπεν ὁ Μάριος.

— Οὔτε εἰς κἀνένα.

— Τώρα, πηγαίνωμεν νὰ μῶς δεῖξῃς.

— Εὐθὺς τώρα θέλετε;

— Εὐθὺς ναί, εὐθὺς.

— 'Ελάτε λοιπόν! 'Ω! πόσον εἶναι εὐχρησטיμῆτος! ἐψιθύρισε.

Μετὰ τινα βήματα ἡ κόρη ἐστάθη.

— Πολὺ κοντὰ μου ἔρχεσθε, κύριε Μάριε. 'Αρήσετε νὰ πηγαίνω ἐγὼ ἐμπρὸς, καὶ ἀκολουθεῖτε με χωρὶς νὰ φαίνεσθε. Δὲν πρέπει νὰ βλέπουν ἓνα νέον ὡσάν ἐσᾶς, ν' ἀκολουθεῖ μία γυναῖκα ὡσάν ἐμένα.

· Γλῶσσα ἀνθρωπίνῃ ἀδυνατεῖ νὰ ἐκφράσῃ, ὅτι, ὑπᾶρχεν ἐντὸς τῆς λέξεως, γ υ ν α ἱ κ α, ὡς τὴν ἐπρόφερεν ἡ κόρη αὕτη.

'Επροχώρησεν ἕως δέκα βήματα, καὶ πάλιν ἐστάθη, ὁ Μάριος τὴν ἔφθασε. Τότε ἀπέτεινεν ἐκ νέου τὸν λόγον πρὸς αὐτὴν ἀλλὰ πλαγίως καὶ χωρὶς διόλου νὰ στραφῇ πρὸς τὸ μέρος του

'Αληθεῖς θυμᾶσθε πῶς μὲ ὑπεσχέθητε κἀτι, ...

'Ο Μάριος ἠρεύνησε τὸν κῆλπον του. Δὲν εἶχεν εἰς τὸν κόσμον

ἄλλο τι εἰ μὴ τὰ πέντε φράγκα, ἅτινα ἦσαν προσδιωρισμένα διὰ τὸν
Θεναρδιέρον. Τὰ λαμβάνει καὶ τὰ θέτει εἰς τὴν χεῖρα τῆς Ἐπο-
νίνης.

Αὕτη ἀπολύει τοὺς δακτύλους τῆς, ἀφίνει τὸ νόμισμα νὰ πέσῃ,
ἐξ αὐτῶν χαμῆ καὶ ἀτενίσασα βλοσυρῶς πρὸς τὸν νέον.

— Δὲν θέλω, τὸν λέγει, τὰ χρήματά σας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Ἡ Ἐν ὄσω Πλουμέτου Οἰκία

Α΄.

Τὸ κρύφειον κατάλυμα.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, δικαστικὸς τις πάρεδρος ἔχων κρυφίας σχέσεις μετὰ γυναικός, διότι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν οἱ μὲν μεγαστάνες τῆς Γαλλίας ἐπεδείκνυσον τὰς ἐπαίρας αὐτῶν, οἱ δὲ ἀπλοὶ πολῖται τὰς ἐκρυπτον, ἔκτισε μικρὰν οἰκίαν εἰς ἐρημικὴν τινα ὁδὸν τοῦ προαστείου Ἁγίου Γερμανοῦ, τὴν ὁδὸν Πλουμέτου.

Ἡ οἰκία αὕτη συνέκειτο ἐκ δύο δωματίων καὶ ἐνὸς μαγειρείου ἰσογαιῶν, τριῶν ἄλλων ὑπεράνω καὶ ἐνὸς ὑπερφῶς. Πρὸ τῆς οἰκίας ὑπῆρχε κήπος μετὰ μεγάλης θύρας κίγκλιδωτῆς πρὸς τὴν ὁδὸν.

Ὁ κήπος εἶχε μόλις ἐνὸς στρέμματος ἕκτασιν. Τὰῦτα ἐφαίνοντο καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἀλλ' ὀπισθεν τῆς οἰκίας ταύτης ὑπῆρχε στενὴ τις αὐλή, καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς δύο χαμηλὰ δωμάτια μετὰ ὑπογείου ὥστε ἐν ἀνάγκῃ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς κατάλυμα ἐνὸς βρέφους καὶ τῆς τροφῆς του.

Ὅπισθεν τοῦ καταλύματος τούτου, ὑπῆρχε κρυφὰ τις θύρα, ἀγούσα εἰς στενὸν διάδρομον μακρότερον καὶ σκολιόν, λιθόστρωτον καὶ ἀσκεπὴ ἀμφοτέρωθεν διὰ μέσου δύο ὑψηλῶν τοίχων.

Ὁ διάδρομος οὗτος ἐκρύπτετο ἐπιτηδείοτατα, σχεδὸν ἐχάνετο ἀναμέσον τῶν φραγμῶν τῶν ἄλλων γειτονικῶν κήπων, ἐπειδὴ ἤκολούθει ὄλας τὰς καμπὰς καὶ τὰς γωνίας των, ἀπολήγων ἐπὶ τέλους εἰς ἄλλην τινὰ θύραν, καὶ τούτην κρυφίαν, ἀνοιγομένην ἤδη μακρὰν τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου εἰς ἄλλην τινὰ συνοικίαν, εἰς τὰ ἄκρα τῆς ὁδοῦ Βαβυλῶνος τὰ ἀκατοίχητα.

Ὁ κ. δικαστικός ἐκείθεν ἤρχετο, ὥστε καὶ ἂν τις κατοπτρῶν τὸν ἤκολούθει, οὐδέλωσ ἠλύοντο νὰ φαντασθῇ, ὅτι ὁ κύριος οὗτος ὁ ἀνερχόμενος τὴν ὁδὸν Βαβυλῶνος ἐπορεύετο εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου. Ἀλλὰ τῆνι τρόπῳ ἐξοικονόμησεν οὕτω τὰ πράγματα;

Ἡ ἐξήγησις δὲν εἶναι δύσκολος. Ἀνῆκεν ἐξ ἀρχῆς εἰς αὐτὸν ὅλον τὸ οἰκόπεδον ἀφοῦ ἔκτισε τὰς οἰ. ἐαυτὸν οἰκοδομὰς καὶ τὰς συνεδεσε διὰ τῆς ἐπιμήκουσ ἐκείνης καὶ σκολιᾶς διόδου ἐπέωλησεν εἰς μικρὰς μερίδας τὰ ἄλλα μέρη τοῦ γηπέδου τοῦ διὰ κήπουσ καὶ ἄλλασ φυτείας, ὧν οἱ ἰδιοκτῆται ἐνόμιζον ὅτι εἰς μόνου τοίχου ὁμοροσ διαχωρίζε τα κτήματά των, οὐδέλωσ φανταζόμενοι ὅτι ὁ τοίχος οὗτος ἦτο διπλοῦσ μόνου τὰ πετεινά τοῦ ουρανοῦ τὸ ἐδίλεπον.

Ἡ ἑπαυλις οὕτη διὰ τὴν ἀνεγερσιν τῆσ ὁποίας ἐξήντηλσεν ὄλασ του τασ καλλιτεχνικὰσ καὶ ἀρχιτεκτονικὰσ προτιμήσεισ, εἶχε τι τὸ διακριτικόν, τὸ περίκομφον ἅμα καὶ ἐπιθλητικόν, ὡσ ἀρμόζει εἰς ἐρωτότροπον ἅμα καὶ λειτουργόν τῆσ θέμιδοσ. Πρὸ δεκαπενταετιασ, οἰκία τε καὶ διάδρομοσ ὑπάρχοντα ἕωσ τότε, ἐξηρανίσθησαν μετὰ ταῦτα.

Τῷ 1793 εἰς χαλκωματὰσ εἶχεν ἀγοράσει τὴν οἰκίαν διὰ νὰ τὴν κρημνισι, ἀλλὰ μὴ ἐβλήθει νὰ πληρώσῃ, ἐκτρυβῆθι εἰς κατὰστασιν πτωχεύσεισ, οὕτωσ ὥστε ἡ οἰκία κατεργάμισε τὸν χαλκωματῶν. Ἐλάττωτε ἡ οἰκία ἐμεινεν ἀκατοίχητοσ καὶ βαθμιδίωσ ἠρειπώθη, ὡσ οἰαδῆποτε κοτοικία εἰς τὴν ἡ μὴ παρουσία ζῶντοσ δὲν μεταδίδει ἐκ τῆσ ζωῆσ του. Ἐμεινεν ὡσ ἦτο ἐπιπλωμένη διὰ τῶν παλαιῶν τῆσ ἐπίπλων, πάντοτε πρὸσ πώλησιν ἡ πρὸσ ἐνοικίασιν, τὰ δὲ δέκα ἡ εἰσδεκα ἄτομα τὰ ἀνερχόμενα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἔτουσ ἐκ τῆσ ὁδοῦ Πλουμέτου, ἐλάμβανου γνώσιν περὶ τῆσ πωλησειωσ ταῦτησ ἡ ἐνοικίασειωσ, ἐκ τῆσ κερταρισμένου καὶ οὐσαναγνώστου ἀγγελτηρίου κρημαμένου εἰς τὰσ κηγλίδοσ τοῦ κήπου ἀπὸ τοῦ 1810.

Κατὰ τὰ τέλη τῆσ πολινερθῶσειωσ, οἱ αὐτοὶ οὗτοι διαβάται παρετήρησαν ὅτι ἡ ἀγγελία ἐκείνη δὲν ὑπῆρχε, τὰ δὲ παράθρα τοῦ πρώτου.

του πατόματος ἦσαν ἀνοικτά, ἐπομένως ὅτι ἐνοικιάσθη πλέον ἢ ἡγο-
ράσθη. Τὰ παράθυρα εἶχον μάλιστα μικρὰ παραπετάσματα, σημεῖον
ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε γυνή.

Κατ' Ὀκτώβριον τοῦς ἔτους 1829, ἄνθρωπος τις, ἤδη προβεβηκώς
τῆν ἡλικίαν, ἔλαθε τῆς οἰκίας ταύτην ὑπ' ἐνοίκιον μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ
σώζομένων εἰσέτι παλαιῶν ἐπίπλων τοῦ λειτουργοῦ τῆς Θεμίδος καί
μετὰ τῆς αἰδοῦς ἧτις ἦγεν εἰς τὴν ὁδὸν Βαβυλωνίας.

Ὁ νέος κάτοικος τῆς οἰκίας ἔκαμῆ τινὰς ἐπισκευὰς, προσέθεσε τῆδε
κίελλος πᾶν ὅ,τι ἔλειπεν, ἐπεδιώρθωσε τὰ ὀπίσθετα, τοὺς τοίχους, τὰς
βασιλίδας τῶν κλιμάκιων, ἀντικατέστησε τὰς ραγιαθεῖσος ὑάλους, καί
τέλος ἤλθε καὶ κατόκησε μετὰ τινος κόρης νέας, καὶ μιᾶς θεραπείνης
ἡλικιωμένης, ἀθορύβως, μάλιστα ὡς εἰσδύσας λαθραίως ἢ ὡς εἰσελθὼν
εἰς τὴν οἰκίαν του. Οἱ γε. τόνος οὐδὲν ἀιευμπάνισαν περὶ αὐτοῦ, διὰ
τὸν ἀπλοῦν λόγον ὅτι δὲν ὑπῆρχον τοιοῦτοι.

Ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἢ δὲ νεῶνις ἢ Τιτίκας. Ἡ θεράπεινα
δὲ γυνὴ τις Παναγιώτα ὀνομαζομένη, ἦν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχε
σώσει ἀπὸ τοῦ νοσοκομείου καὶ ἀπὸ τῆς πεινίας, γράτια τραυλὴ καὶ
ἐπαρχιώτικη, τρία πρῶτεράματα, δι' ἃ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὴν ἔκρινεν
ὡς ἀμερόωτέραν πάσης ἄλλης πρὸς ὑπηρεσίαν του. Εἰς τὸν ἰδιοκτή-
την τῆς οἰκίας εἶπεν, ὅτι ὀνομάζετο κύριος Θεραναίμης, εἰσοδηματίας.

Διατί ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνεχώρηθεν ἐκ τοῦ μοναστηρίου τοῦ
Πέκου; Τί συνέβη ἐν τῷ μεταξῷ;

Οὐδὲν συνέβη. Ὡς ἐνθυμεῖται ὁ αναγνώστης, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης
ἐλογίζετο ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐκείνῳ εὐδαίμων· τέλος, ὥστε ἡ συνέ-
δρις του ἀνησύχησεν ὑπὲρ τῆς Τιτίκας.

Ἐδίδεπεν αὐτὴν καθ' ἐκαστὴν ἡσθίνετο γεννώμενον ἐν τῇ ψυχῇ
του καὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀναπτυσσόμενον οὐλτρον πατριῶν·
ἔλεγεν ἐν τῇ διανοίᾳ του ὅτι ἡ κόρη αὐτῆ ἀνῆκεν εἰς αὐτόν, ὅτι οὐδὲν
ἠδύνατο νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ ἐξ αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο θὰ ἐξηκολούθει διὰ παν-
τός αὐτω.

Βεβαίως ἡ κόρη αὐτῆ θὰ ἐγένετο καλογραῖα, ὅσημέραι παρakinουμένη
εἰς τὸν βίον ἐκείνον ἀνεπαισθήτως· τοῦ λοιποῦ τὸ μοναστήριον ἐκείνο
ἦτον ὁ κόσμος ὅλος δι' αὐτὴν τε καὶ δι' αὐτόν, αὐτὸς μὲν θὰ ἐγύρα-
σκεν ἐκεῖ ἐντός, αὐτὴ δὲ θὰ ἤρξανε εἰς ἡλικίαν, καὶ αὐτὴ μὲν ἐκεῖ

Θά ἐγήρασκεν, αὐτὸς δὲ ἐκεῖ θά ἀπέθνησκεν τέλος οὐ ἔπαυε ἡ-ο δυνα-
τὸν νὰ χωρισθῶσιν. Αὐτὴ ἡ ἐλπίς τὸν κατέβλεγεν.

Ἄλλ' ἤρχισε νὰ σκέπτεται καὶ ἄλλως· μήπως αὐτὴ ὅλη ἡ εὐδαιμο-
νία δὲν ἀνῆκε τῷ φόντι εἰς αὐτὸν· μήπως δὲν σκέετο καὶ ἐκ τῆς εὐδαι-
μονίας καὶ ἄλλου· τινὸς ὄντος, ἐκ τῆς εὐδαιμονίας ταύτης τῆς κέρης,
ἦν αὐτὸς ὁ γέρον, καθεῖ· γεν ὅσω πως καὶ ἀντεποιεῖτο δι' ἑαυτὸν μῆ-
πως τοῦτο δὲν ἦτο αὐτόχρημα κλοπῆ.

Ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ὅτι ἡ κέρη αὐτῆ εἶχε δικαίωμα νὰ γνω-
ρίσῃ τὴν ζωὴν πρὶν ἢ παραιτηθῆ αὐτῆ· ὅτι ἀποχωρῶσαν αὐ-
τὴν, χωρὶς νὰ τὴν ἐρωτήσῃ προηγουμένως, ἀπὸ πάσης ἕδρας τοῦ νό-
μου, ἐπὶ προσάτει ὅτι τὴν ἔσωξεν ἀπὸ τῶν δοκιμασιῶν αὐτοῦ, καὶ
ἐπωφελοῦμενος τὴν ἀνοιαν καὶ ἀπιμῶνυσίν της, ἔπως ἐνσταλάξῃ
εἰς τὴν ψυχὴν της τεχνητὴν τινα φρεσίν, παρεβίβζε τὴν φρεσίν ἐνὸς
πλάσματος ἀνθρωπίνου, καὶ ἐψεύδετο εἰς τὸν Θεόν.

Καὶ τίς οἶδεν ἂν εἴρηκε μίον ἡμέραν ἢ Τιτίκα δὲν θά χεθάνετο
πάντα ταῦτα, καὶ δὲν θά μετέβαλε τὴν ἀγάπην της εἰς ἀπίχθειαν κατ'
αὐτοῦ, βλέπουσα ἑαυτὴν μοναχὴν πρὸς τὴν θέλησίν της.

Ἀληθῶς ἡ τελευταία σκέψις ἦτο σχεδὸν ἐγωιστικὴ καὶ ἥμιστο
ἡρωικὴ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ ἦτο καὶ ἀφιρτικὸς δι' αὐτὸν. Ἀπεφάσισε
λοιπὸν νὰ παραιτηθῆ, τὸ μοναστήριον, καὶ τοι μετὰ λύπης πάλιν.
Κατὰ τ' ἄλλα ῥέβος πλέον δὲν ὑπῆρχε μετὰ πέντε ἐτῶν διαμονῆν
μεταξὺ τῶν τεσσάρων ἐκείνων τοίχων καὶ ἐκλειψίν, θεβαίως εἶχον δια-
σκεδασθῆ καὶ διαλυθῆ τὰ στοιχεῖα πιντὸς ῥέβου τούτου.

Ἡδύνατο νὰ ἐπιστρέψῃ, μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἤσυχος. Ἐγήρασε,
καὶ τὰ πάντα ἡλλοιώθησαν. Τίς πλέον θά τὸν ἀνεγνώριζε ; Καὶ
ἐπειτα, ἔστω ὁ κίνδυνος ἐὰν ἀκέραι ὑπῆρχεν, ἦτο δι' αὐτὸν· τί δι-
καίωμα εἶχε νὰ κρατῆ, καταδεδικασμένην τὴν Τιτίκαν εἰς τὸ μονο-
ναστήριον, ἂν αὐτὸς ἦτο καταδεδικασμένος εἰς τὸ κἀτεργον ;

Ἄλλος τε ἐνώπιον τοῦ κοθῆκοντος τί εἶνε ὁ κίνδυνος ; Καὶ τέλος
πάντων οὐδεὶς τὸν ἡμπεδύζε νὰ ᾔη σιωπὴ καὶ προφυλακτικῆς.

Ὡς πρὸς τὴν μέρψωσιν της Τιτίκα, αὐτῆ εἶχε τελεῖσται τὴν σει-
ρὰν ὅλων της τῶν μαθημάτων

Τοιοῦτην ἀπαξ λαθὼν ἐπίφρασιν, ἐεμενε μόνον τὴν εὐκαιρίον ὅπως
βάλῃ αὐτὴν εἰς πρῶξιν. Ἡ εὐκαιρία δὲν ἐβράδυνε νὰ παρουσιασθῆ. Ὁ
γέρον Θιρασνίμης εἶχε ἀπόθανε.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρουσιάσθη τότε εἰς τὴν ἀγίαν ἡγουμένην καὶ τὴν εἶπεν ὅτι λαθῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του κληρονομίαν τινά, μικρὰν μὲν, ἀλλ' ἱκανὴν ὥστε νὰ ζήσῃ τοῦ λοιποῦ ἄνευ μόχθων, παρήτει τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μοναστηρίου καὶ συμπεριλάμβανεν τὴν θυγατέρα του· ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἦτο δίκαιον ν' ἀνχωρήσῃ ἡ Τιτίκα ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου, χωρὶς νὰ γίνῃ μοναχὴ, ἀφοῦ ἐξεπαιδεύθη ἐντὸς αὐτοῦ, παρεκάλεσε τὴν ἀγίαν ἡγουμένην νὰ δεχθῆ διὰ τὴν μονήν, ὡς ἀποζημιώσῃ διὰ τα πάντα ἐπὶ ἅτινα διήγαγεν ἡ Τιτίκα ἐντὸς αὐτοῦ, πέντε χιλιάδας φράγκων.

Ὅτως ἐξῆλθεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκ τοῦ μοναστηρίου τῆς Ἀϊδίου Λατρειῆς.

Ἀνχωρῶν δὲ, ἔλαβεν ἀπὸς ὁ ἴσος ὑπὸ μάλης, μη θελήσας νὰ ἐμπιστευθῆ εἰς τοὺς χεῖρας ἀχθοφόρου, τὸν μικρὸν ὄδοιπορικὸν σάκκον οὐτινος τὸ κλειδίον ἐκείναι πάντοτε ἐπάνω του. Ὁ σάκκος οὗτος ἦτον αἰωνίως ν' ἀπορία τῆς Τιτίκας ἐνεκα τῆς βαλσαμικῆς ὁσμῆς ἧτις ἀνεὶδιδετο ἐξ αὐτοῦ.

Προσθετέον ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχε τὸν σάκκον τοῦτον πλησίον του, εἰς τὸν θάλαμόν του· τοῦτο δὲ ἦτο τὸ μόνον πρᾶγμα, ὅπερ συναπεκόμizεν εἰς πᾶσαν μετακινήσιν του. Ἡ Τιτίκα ἐγέλα δι' αὐτό, ἀποκαλοῦσα τὸν ὄδοιπορικὸν τοῦτον σάκκον ὁ «ἐχώριστος», καὶ λέγουσα.

— Ἐγὼ κατήγησα νὰ τὸν ζηλεύω.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνεφάνη εἰς τὰ ἀντικτα ὄχι ἄνευ προφυλάξεως, ἐφοβήτο πάντοτε μὴ ἀνιχωρισθῆ. Ἀκαλόπως τῆς οἰκίας τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου ἐσπέισε ν' ἀποκρυβῆ ἐν αὐτῇ. Εἶχε δὲ καὶ τὸ ὄνομα Οὐλτιμος Θερσανέμης πλέον ὡς κτῆμά του.

Συγχρόνως, ὅμως ἔλαβεν ὑπ' ἐνοίκιον καὶ δύο ἄλλα πενηχρὰ καταλύματα εἰς δύο συνοικίας τῶν Παρισίων πολὺ ἀπ' ἄλληλων ἀπεχούχουσαι· τὸ μὲν εἰς τὴν ὁδὸν Δουτικῶν, τὸ δὲ εἰς τὴν ὁδὸν Ἐυόπλου. Τοῦτο δὲ ἵνα ἔχῃ καὶ ἄλλα καταλύματα, ἐν περιπτώσει ἰνυσοχίαις, καὶ νὰ μὴ τύχῃ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁρόμου, καθὼς τὴν νύκτα ὅτε διέρουγεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἰσθέρη ὡς ἐκ θαύματος.

Ἐκ διαλεγματίων λοιπὸν μετέβαινε μετὰ τῆς Τιτίκας· ὅτι μὲν εἰς, τοῦτο τὸ κατάλυμα ἐκ τῶν δύο εἰρημέων, ὅτ' δὲ εἰς ἐκεῖνο, ὅπου διέμενον ἐπὶ ἑνα καὶ ἦμισυ μῆνα ἀφίγων τὴν Παναγιώταν εἰς τὴν οἰκίαν

τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου. Εἰς τὰ ἄλλα καταλύματά του ἐκεῖνα ὑπῆρτε
ταῖτο ὑπὸ τῶν θυρωρῶν των, εἰς οὓς ἔλεγεν ὅτι εὕρισκετο προσωρινῶς
εἰς Παρισίους, κατοικῶν εἰς τὰ περίχωρα.

Ὁ μέγας οὗτος ἐνδύετο ἐπέπρωτο νὰ ἔχη ἐν Παρισίοις τρία διά-
φορα καταφύγια πρὸς παραπλάνησιν τῆς ἀστυνομίας!

B

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐθνοφύλαξ.

Ἄλλὰ τὸ κύριον αὐτοῦ ἐνδύεσιμα ἦταν ὅπως δῆποτε, ἢ ἐν ὁδῷ
Πλουμέτου οἰκία, διακανόνισαντος τὰ κατὰ τὴν αὐτῶσι διατριβὴν του
ὡς ἑξῆς:

Τὰ ἐμπροσθεν δώματα μετὰ τοῦ κήπου παρεχώρησεν εἰς τὴν Τιτί-
καν καὶ τὴν θεράπειάν της. Πρὸς τὰ παλαιὰ μὲν μεγαλοπρεπῆ καὶ
ἐπίχρυσα τῶν ἐπάνω δύο θαλάμων της ἐπιπλα προσέθεσε καὶ νεώτερα
ἀρκούντως πολυτελῆ, ἀρμόδια εἰς κέρην ἄγχιμον καθ' ὅλον δὲ τὸν χει-
μῶνα ἢ κατοικία τῆς Τιτίκας ἦτο θερμασμένη ἄνωθεν ἕως κάτω.

Αὐτὸς ἔμενον εἰς τὸ ἄλλο ἐκεῖνο χωριστὸν οἶκημα, τὸ τῆς ἐν-
δοτέρας αὐλῆς, μόνος ἔχων ἐν στρώμα ἐπὶ κλίνης ἐξ ἀπλοῦ ξύλου
ροκανισμένου, μίαν τράπεζαν ὁμοίως κοινὴν, δύο καθέδρας ψαθίλους,
τὴν λεκάνην μετὰ τῆς προχῆς δι' ἧν ἐνίπτετο, παλαιὰ τινα βιβλία,
τὸν ἀγαπητὸν ὁδοιπορικὸν σάκκον εἰς μίαν γωνίαν, καὶ οὐδέποτε
πῦρ εἰς τὴν θερμάστραν του.

Συνέτριψε μετὰ τῆς Τιτίκας, ἀλλ' ὑπῆρχε πάντοτε ἐπὶ τραπέζης
δι' αὐτὸν ἐν ψωμίον κριθίνον. Ὅταν παρέλαθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του
τὴν Παναγιώταν, τῇ εἶχεν εἰκεῖ.

- Ἡ εὐγενεία της εἶνε ἡ κυρὰ τοῦ σπητιοῦ.
- Καὶ ἡ ἀρεντιά σου ; ἠρώτησεν ἡ Παναγιώτα ἐν ἀποσίᾳ.
- Ἐγὼ... ἐγὼ εἶμαι κατὰ περισσώτερον παρὰ νοικοκύρη, εἶμαι ὁ πατέρης.

Ἡ Τιτίκα εἶχε ἀδαρθῆ καλῶς ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου τὰ περὶ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν αὐτῆ, ὡς πρὸ ἐκρίσει τὰ ἐξόδα, ἅτινα ἦσαν ἄλλως τε καὶ μετριότητά.

Καθ' ἑκάστην ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρελαμβάνε τὴν Τιτίκα, στηρίζουσα εἰς τὸν θραξινὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς περίπατον, εἰς τὰ ἐρημικώτερα τοῦ κήπου τοῦ Λουξεμβούργου, κατὰ πᾶσαν δὲ Κυριακὴν, καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου πάντοτε, ὅστις ἡ ἐκκλησία αὕτη δὲν ἀπέχετο πολὺ ἵπὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

Ἐπειὸς δὲ ἡ συνοικία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου εἶνε ἐκ τῶν πνευματικῶν, εἶδεν ἐλαχιστόναι ἐκεῖ πολλὰς καὶ αἰ πανήγες τὸν περικύκλον, εἶδεν καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Θεοφιλίου ἦτο ἐπιγεγραμμένη «Πρὸς τὸν φιλόθερον κώκον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου».

Εἰς τὴν οἰκίαν ἐν τῇ ὁδῷ Παλαιῶν οὐδεὶς ξένος εἰσῆρχετο Ἡ Παναγιώτα ἔκαμε τὰ ἐψώνια καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔφερε τὸ κερὸν αὐτὸς αὐτὸς, ἐκ τινος βρύσεως ἐκεῖ πλησίον κειμένης.

Εἰς τὴν Γαλλίαν, πολλὰ οἰκία ἔχου εἰς τὰς θύρας τῶν ἐπιμήτην τινὰ ὅπην ἀριζόταια, δι' ἧς βιάλλονται εἰς θῆκην κειμένη, εἶδοθεν τῆς θύρας αἰ πρὸς τοὺς ἐνοικοῦνται ἐπιστολαὶ καὶ ἡμερίδες.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης οὕτε ἐπιστολὰς εἶχε νὰ λάβῃ, οὕτε ἡμερίδας τὸ μοῖον ἔγγραρον βυλλόμενον ἀπὸ κτηρῶ εἰς κτηρὸν εἰς τὴν θῆκην ἐκείνην τῆς θύρας, ἦσαν τὰ πρακτικώτερα τοῦ εστράχτορος τῶν φέρων, καὶ αἱ ἡμερίδοι ἀστάσεις τῆς ἐθνοφυλακῆς διότι καὶ ὁ Θεοφίλης ἐπιστομῆς ἦτο ἐθνοφίλης, καίτοι κερυμμένος ἐντὸς τοῦ μοισοφίλου, δὲν ἤδυνήθη νὰ ἀσπῆγαι τὰς ἐρεῦνας, ὡς ἐκρηγῆσεν ἡ ἐξουσία ἐν ἔτει 1831.

Τρις ἡ τετράκις λοιπὸν τοῦ ἔτους, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐναδύετο τὴν στολὴν τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ ἐξεπλήρου τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην μετὰ χαρῆς μάλιστα, διότι ὑπὸ τὴν στολὴν τοῦ ἐθνοφυλακῆς εἶρε σιετο καίως με ἀμαρτωμένους, καὶ εἰς συνόρεον ἤρχετο μετὰ τοῦ κόσμου, ἐν ᾧ οὐδεμίαν εἶχε σχέσιν μετ' αὐτοῦ.

Ἦτο οὖν τότε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξουσιώτης, καὶ κατὰ τὸ

νόμον ἦτο ἀπὸ ἀλλαγμένους τῆς ὑπηρεσίας ταύτης· ἀλλ' ἐφαίνετο μόλις πεντηκοντούτης, καὶ δὲν ἤγάπα νὰ δώσῃ λογαριασμόν περὶ τούτου.

Δὲν εἶχε βαπτιστικόν, ἐκρυπτε τὸ ὄνομά του, ἐκρυπτε τὴν ταυτότητά του τὴν ἡλικίαν του, τὰ πάντα, ἀλλ' οὐχ ἤπτεον εὐχαρίστως ἐτέλει τὰ χρέη ἐθ. σφουρού. ὡς εἶδομεν. Ὅλη του ἡ ἐπιθυμία ἦτο νὰ ἐξομωθῆ πρὸς τὸν πρῶτον τυχόντα τὸν πληρώνοντα τοὺς φέρους του. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὡς ἰδεῖσθαι εἶχεν ἐν τῇ ψυχῇ του τὸν ἄγγελον καὶ ἐκτός αὐτῆς τὸν ἄσπὸν.

Ἐξερχόμενος μετὰ τῆς Τιτίκας ἐνεδύετο, ὡς τὴν εἶδομεν, ὡς ἀπόστρατος ἐν πολιτικῇ στολῇ· ἐξερχόμενος δὲ μίσησ, καὶ τούτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ περὶ τὴν ἐσπέραν, ἐφόρει πάντοτε βέστην καὶ περισκεῖδα ἐργάτου, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν κισκίτον κρύπτον τὴν μαρτῆν του· τούτο δὲ καὶ χίρην προφυλάξιας, καὶ ἐν ταύτῃ ἐκ ταπεινοφροσύνης.

Καὶ ἡ μὲν Τιτίκα συνείθισε τόσον εἰς τὴν αἰνιγματώδη, δόλιπταν τοῦ πατρὸς τῆς, ὥστε δὲν τὴν ἐπρόξενον τα παράδοξα ταῦτα ἐντυπωσιν, ἡ δὲ Παναγιώτα, τόσον σεβασμὸν συνέλαβε πρὸς τὸν Γιάννη, Ἀγιάννου, ὥστε ἐθεώρει ὡς καλὸν πᾶν ὅ,τι αὐτὸς ἐπραττε. Μίαν τῶν ἡμερῶν ὃ κρεσπώλης, δίδων τὸν κέρσιόν τῆς, εἶπε περὶ αὐτοῦ

— Παράδοξος ἄνθρωπος.

Αὐτῇ ἀπεκρίθη.

— Εἶς ἓνας ἄγιος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης καὶ ἡ Τιτίκα καὶ ἡ Παναγιώτα ἐδέεπον εἰσέρχοντο εἰς τὴν εἰκίαν ἡ, ἐξέρχοντο, εἰμή, διὰ τῆς ἐδοῦ Βασιλικῆς ὥστε ἄσπῆτες ἠδύνατό τις νὰ μαντεύσῃ, ὅτι κατόικουν εἰς τὴν ἐδοῦ τοῦ Πλουμέτου, ἐκτός ἂν τοὺς διέδλεπε: διὰ τῆς κληρικῆς τῆς Θύρας, ὅτις ἐμενε πάντοτε κλειστή. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀρχε τὸν κῆπον ἀκαλλιέργητον ἐπιτηδῆς, ἐνα μὴ ἐπισέρῃ τὴν προσοχὴν οὐδενὸς. Κατὰ τούτο ἴσως ἤκατατο.

Γ.

Φύλλοις καὶ κλάδοις.

Ὁ κήπος οὗτος, οὕτως ἐγκαταλελειμμένος ἐπὶ ὄλον ἡμισυ αἰῶνος κατέστη ἀλλόκοτος, ἀλλὰ καὶ τερπνός. Εἰς μίαν ἄκραν αὐτοῦ, ὁ διάβτης ἔβλεπε διὰ τῶν κίγκλιων ἐν ἐδάδιον πέτρινον, ἐν ᾧ δύο ἀγάλματα διάδρογα καὶ ἡμαυρωμένα, ἀναδενδράδρας τινὰς ἀποκαθλωμένους ἐκ τῆς πολυκαιρίας καὶ σηπομένας ἐπὶ τοῦ τοίχου.

Οὔτε ὄρμησαι δενδρόφυτοι, οὔτε πρασιαί, ἀλλὰ πανταχοῦ ἄγριάδες. Ἀπειλούσης τῆς κηπουρίας, ἐπανήλθεν ἡ φύσις· ἠρθίνουν δὲ αἱ ἄκανθαι καὶ αἱ τρίβολοι, καὶ μετ' αὐτῶν πᾶν ὅ,τι αὐτοφυές.

Τὰ δένδρα ἔκυψαν πρὸς τοὺς βίτους, οἱ βίτοι ἀνήλθον μέχρι τῶν δένδρων, αἱ βότάναι περιέπτυξαν τὰ σταλέχη καὶ ἀνέβαινον, οἱ κλάδοι ἐκάμφθησαν.

Ὅ,τι εἶπε χαμαὶ ἀνήλθε πρὸς εὐρεσιν τῶν εἰς τὸν αἰθέρα, καὶ ὅ,τι ἐκυματίζετο εἰς τὸν ἄνεμον ἔκλινε πρὸς τὰ κυλινδούμενα ἐντὸς τῆς γλῶσσης.

Σταλέχη, κλώνες, φύλλα, φλοιοί, βλαστοί, ἴναι, κληματίδες, ἄκανθαι, ὅλα συνανεμίχθησαν, συνεπλάκησαν, συνεζεύχθησαν συνεχύθησαν.

Ἡ βλάστησις περιπτυσσομένη στενωῶς καὶ βαθέως ἐν τῷ μικρῷ περιβάλλῳ τοῦτο ἐτέλει ὑπὸ τὸν ὀρθαλμὸν τοῦ δημιουργοῦ τὸ ἱερὸν μυστήριον τῆς ἀδελφότητος, συμβολίζουσα τὴν ἀδελφότητα τὴν ἀνθρωπίνην.

Ὁ κήπος οὗτος δὲν ἦτο πλέον τοιοῦτος, ἀλλὰ γιγάντιος λόχμη, ἡλαδῆ αὐτὴν τι ὡς ὄρμος, συνωστισμός πόλεως φρίστων ὡς φωλεά, σκιερὸς ὡς ναὸς μέγας, εὐσμος ὡς ἀθοδέσμη, μονηρὴ ὡς τάφος, ζωὴ ἐν κυψέλῃ.

Όταν ο Αγιάννης εκάθιστο ή Τσιτκα επανέπανε την
παρειάν της επί της λευκής του κόμης...
(Σελ. 1145).

Καί κατά μὲν τὸ ἔαρ, ὁ μέγας οὗτος θαμνίων, πάσης ἀπολαύων ἐλευθερίας, ὀπίσθεν τῆς αἰδηρᾶς κιγχιλίδος καὶ τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ ὄργα πρὸς τὴν μυστηριώδη ἐργασίαν τῆς καθολικῆς γονιμότητος, καὶ ὑπὸ τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον ἀνεσκίρτα.

Ἦτο τότε θηρίον ἐν ὄργασμῳ γεννητοῦ ὄρμης αἰσθανόμενον ζέοντα καὶ πλημμυροῦντα ἐνδὸς τῶν φλεβῶν τοῦ τὸν ἐκρινόν χυμόν.

Ἔσειεν εἰς τὸν ἀέρα τὴν πελωρίαν πρασινήν του χαίτην, ἔρραιεν ἐπὶ τε τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῶν περιτρίπτων ἀγαλμάτων καὶ τῶν καταρρευσῶν βαθμίδων τῆς οἰκίας καὶ μέχρι τοῦ λιθοστρώτου τῆς ἐρημικῆς ὁδοῦ, ἄνθη, ἀστεροειδῆ, ὄροσσι μαργαρίτας, γονιμότητα, κάλλος, ζωὴν, χαρὰν καὶ ἀρώματα. Περὶ δὲ μεσημβρίαν, μυρία λευκαὶ χρυσαλλίδες κατέφευγον εἰς αὐτόν, καὶ ἦτο θέημα ὄντως θεῖον ἢ ὄψις τῆς ζωῆς ταύτης χιόνος τοῦ θέρους, περιδινουμένης εἰς νισάδος ἐν τῷ βαθυσκίφ ἐκείνῳ κόσμῳ τῶν βλαστημάτων.

Ἐκεῖ, εἰς τὴν τερψίθυμον ἐκείνην θαλιερότητα, πλῆθος φωνῶν ἀθῶων ἐλάλουν ἡσύχως εἰς τὴν ψυχὴν, καὶ ὅ,τι ἐλησμόνουεν νὰ τῇ εἴπωσι τὰ κελαδῆματα, συνεπλήρου ὁ βόμβος τῶν πτερωτῶν ἐντόμων.

Τὴν ἐσπέραν ἀνεθίδετο ἀπὸ τοῦ κήπου τούτου ρεμδῶδης τις ἀπόπνοια περιβάλλουσα αὐτόν· σάβανον ὀμιχλῶδες ἐκάλυπτεν αὐτόν ὡς οὐράνιον ἄμα καὶ γαλήνιον πίνθος.

Τὸ μεθυστικὸν ἄρωμα τοῦ αἰγκυκλήματος καὶ τῆς κισσαμπέλου πρέεδαλλε πανταχόθεν ὡς λεπτόν καὶ ἥδιστον φάρμακον· ἤκούοντο μετὰ τῶν τελευταίων πτήσεων καὶ τὰ ὑστατα κελαδῆματα τῶν μικρῶν πτηνῶν, τῶν κερθίων καὶ τῶν τεισπουγίδων, καμμουμένων ὑπὸ τὰ φύλλα τὰ νυσταλέα τῶν ὀμματα.

Ἦσθάνετο ὁ ἄνθρωπος τὴν ἱερὰν ἐκείνην προσοικείωσιν πτηνοῦ καὶ δένδρου, δι' ἧς τὴν μὲν ἡμέραν αἱ πτερυγισμοὶ ἐραλδρουν τὰ φυλλώματα, τὴν δὲ νύκτα τὸ φύλλωμα προήσπιζε τοὺς πτερυγισμοὺς των.

Τὸν χειμῶνα, ἡ λόχημη παρίστατο μέλιτινα, κάθυγρος, ἀκτένιστος, ριγούσα, καθιστώσα ὀρατὴν τὴν οἰκίαν. Ἐντὶ ἀνθῶν ἐπὶ τῶν κλάδων καὶ ἐντὶ ψεκᾶδων. ὄροσσι ἐπὶ τῶν ἀνθῶν, ἐδλεπες μικρὰς καὶ ἀργυρᾶς ἐκ τῶν κοχλιῶν ταινίας ὑπὸ τὸν ψυχρὸν καὶ πυκνὸν τάπητα τῶν κισσίων φύλλων.

Ἄλλ' ἀείποτε καὶ ἐκ πάσης ἀπόψεως, ἐν πάσῃ ὥρᾳ τοῦ ἐνιαυτοῦ, τὴν ἀνοιξὴν ἢ τὸν χειμῶνα, τὸ θέρος ἢ τὸ φθινόπωρον, ὁ μικρὸς οὐ-

τος περίβολος ἰπέπνεε μελαγχολίαν, ἔκστασιν, μοναξίαν, ἐλευθερίαν, τὴν ἀπουσίαν ἀνθρώπου, τὴν παρουσίαν Θεοῦ· ἡ δὲ παλαιὰ ἐκείνη καὶ σκωρῶτα κιγκλῆς ἐφαίνετο ὡς εἰ ἔλεγεν :

— Ἐμός ἐστιν ὁ κήπος οὗτος.

Ματαίως περιεκύκλουν τὸν τόπον τοῦτον αἱ πολυάνθρωποι καὶ πολυθόρυβοι τῆς μεγαλοπόλεως τῶν Παρισίων ἀγυῖτι καὶ αἱ οἰκοδομαὶ αἱ μεγάλαι καὶ ὑπερήφανοι τὸ βουλευτηρίον, ὁ Κερσμεικὸς, ὁ Θόρυβος τῶν ὄχλημάτων τῶν ὁδῶν Ἁγ. Δομινίκου καὶ Βουργονδίας καὶ τὰ ποικιλόχροα λεωφορεῖα εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου κατεσκήνωνεν ἡ ἐρημία ἀκαταδίωκτος.

Ὁ θάνατος τῶν παλαιῶν ἰδιοκτητῶν ἢ διελθοῦσα ἐπανάστασις, ἡ πτώσις τῶν ἀρχαίων περιουσιῶν, ἡ ἀπουσία, ἡ λήθη, τεσσαρακονταετῆς ἐγκατάλειψις καὶ χρεῖα ἤρκεσαν, ὅπως ἐπαναγάγωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τὰς πέριδας, τοὺς φλόμους, τὰ κώνεια, τὰς ἀχιλλεῖας τὰ ὑψηλὰ χόρτα, τὰ μισγάλα καὶ πλατύφυλλα ἄγρια φυτά, τὰς σαύρας, τοὺς κανθίρους, τὰ βεικίνητα καὶ ὠκύτατα ἔντομα.

Πάντα συνέτειναν ὅπως ἐπαναφέρωσιν ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς καὶ παρουσιάζωσι μεταξὺ τῶν τεσσάρων τοίχων, ἀγνοῶ τίνα, μεγαλοπρέπειαν ἀτάσθαλον καὶ ἀγρίαν, ἡ δὲ φύσις ἥτις ἀρέσκειται εἰς τὰς διαταράξεις τῶν ἀνθρωπίνων ἐξομαλίσεων, διαγεομένη ὀλόκληρος, ὅπου ἂν διαχυθῇ καὶ εἰς αὐτὸν ἔτι τὸν μῆρμυγγα, ὡς καὶ εἰς τὸν ἀετόν, ἐπεχύθη ἐν ἀφρονίᾳ καὶ γονιμότητι ἐντὸς ἀθλίου παρισινεῦ κηπαρίου μετὰ τσαύτης τραχύτητος καὶ μεγαλείου, οἷα παρουσιάζουσιν ἡμῖν σήμερον τὰ παρθένα καὶ ἀπρόσιτα δῶρα τοῦ Νέου Κύτμου.

Καὶ πράγματι οὐδὲν ἐστὶ μικρὸν ἐν τῷ κόσμῳ· μόνον ὁ ἔχων βεβαίαν τὴν αἰσθησὶν τῆς φυσικῆς ἐξελίξεως δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸ τοιοῦτον.

Καίτοι δὲ οὐδ' αὐτὸς ὁ φιλόσοφος ἱκανοποιεῖται εἰσέτι ἐν ταῖς ἐρευναις αὐτοῦ ἐπαρκῶς, περιγράφων μόνον τὴν αἰτίαν καὶ ὀρίζων μόνον τὸ ἀποτέλεσμα, ὁ θεατὴς περιέρχεται εἰς ἐκστάσεις ἀπίθμενας ὡς ἐκ τῶν ἀποσυνθέσεων τῶν δυνάμεων καταληγουσῶν εἰς ἓν, τὸ ἐνιαῖον αὐτῆς. Τὸ πᾶν εἰς πάντα ἐργάζεται.

Ἡ ἄλγεθρα ἐφαρμόζεται εἰς τὰ νέρη τῶν ἀστρων ὁ ὑγρὸς σπινθὴρ προστέλει δυνάμιν· εἰς τὸ γέδον καὶ οὐδεὶς ὁ ἀρνούμενος, ὅτι τὸ ἄρωμα τοῦ λευκανθέμου εἶναι ἀχαρηστον εἰς τοὺς ἀστερισμούς. Ἐκ

τούτου έπειτα: ότι ή τροχιά και του έσχάτου μορίου είναι ανυπολόγι-
στος. Μήπως είμεθα εἰς θέσιν ν' άποφανθώμεν, εάν συνετελέσθησαν
ή όχι δημιουργίαι κόσμων εν τῷ άπέρφ εκ τῆς πτώσεως κόκκων άμ-
μου; ή μήπως ύπάρχει ό αντιλαμβανόμενος τῶν έπαλλήλων και ά-
μοιβαίων ήμπώτιδων και πλημμυρίδων του άπέρφως μεγάλου και του
άπέρφως μικροῦ, τήν άπήχησιν τῶν αίτιῶν εἰς τὰς άδύσους του όν-
τος και τῶν καταβαρθρώσεων τῆς Δημιουργίης;

Τό μικρόδιον συνεισφέρει και αυτό μικρόν τι, όσος ίσως ό όγκος
του και άποφέρει τάνάπαλιν, πληρουμένης οὔτω ανάγκης εν τῇ ίσορ-
ροσίᾳ· οὔτω λοιπόν τό μικρόν είναι μέγα και τό μέγα είναι μικρόν.
Διά τήν άνθρωπίνην άτίληψιν φοβερόν όραμα. Μεταξύ έμφύχων και
άψύχων ύφίσταται θαυμασίως τις σύνδεσμος, διάλληλός τις συσχετι-
σμός. Έν τῷ άνεξαντλήτῳ τούτῳ συνόλω, τῷ άποτελουμένῳ εκ του
ήλιου και μέχρι τῆς έσχάτης εκείνης επί τῶν φύλλων φθειρός, οὔδεν
παραγκινίζεται, τὰ πάντα αναγκαιοῦσι πρὸς ἄλληλα.

Τό φῶς δέν εἶρει εἰς τόν αἰθέρα τὰ γήινα άρώματα άσκόπως· γι-
νώσκει τί πρόπτει, ή δὲ νύξ σκορπίζει τήν οὔσιαν τῶν άστρων επί
τῶν ύπνωτόντων άνθῶν. Πάντα τὰ πετεινά του οὔρανοῦ φέρουσιν
ύπό τήν μεμβράνην τῶν ποδῶν των τό νῆμα του άπέρφου.

Μία τις έμφάνισις μετεώρου διακίπτει πολλάκις τόν νόμον τῆς
διακωτίσεως του είδους και εἰς άνεπαίσθητος, πολλάκις ραμφισμός χι-
λιόνης συντριβούσης τό κέλυφός της ίνα εξέλθῃ, προάγει εἰς μέσον
τήν γέννησιν γήινου σκόληκος ή και τήν άνάρρησιν ενός Σωκράτους.
Όπου καταλήγει τό τηλεσκοπίον, άρχεται τό μικροσκοπίον. Ποῖον
τῶν δύο έχει μεζονα τήν όπτικὴν έ-ταση. Έκλέξατε.

Και εἰς τήν σκωρίαν εἶτι ύπάρχει πλειάς άνθῶν, ως μία νεφελότης
άποτελεῖται εκ μηρυκλιᾶς άστέρων. Η οὔτη άνήκουστο; και άτακτος
μῆξις άντικειμένων του πνεύματος πρὸς τήν τελειουργόν ὕλην.
Στοιχεῖι και άρχαί μίγνυνται, συζεύγνυνται, πολλαπλασιάζονται· τὰ
πέν δια τῶν δέ, μέχρις οὔ ό ὕλικός μετα του ήθικού κόσμου καταλη-
ξωσιν ύπό τό αυτό φῶς. Τό δὲ φαινόμενον τούτο έπιτελεῖται άε-
νάως.

Εἰς τὰς εὔρετας έναλλαγῆς του κόσμου, ό καθολικός βίος παρέρχε-
ται και έμφανίζεται εἰς άγνώστους ποσότητας, κυλίων τό πᾶν εν τῷ
άοράτῳ μυστηρίῳ τῶν πλημμυρίδων, χρησιμοποίων τό πᾶν, οὔδὲ όνει-

ρον, οὐδὲ ὕπνον, ἐπὶ ματαίῳ καταναλίσκων, ποῦ μὲν σπείρων ζωό-
φρον, ποῦ δὲ θρυμματίζων ἐν ἄστρον, ποῦ μὲν ταλαντευόμενος, ποῦ
δὲ ἔρπων, ἀπὸ τοῦ φωτός παράγων τὴν δύναμιν, καὶ ἀπὸ τῆς σκέ-
ψεως ἐν στοιχείῳ, ἀδιάφορος καὶ ἀδιαίρετος, ἀναλύων τὰ πάντα,
πλὴν τοῦ γεωμετρικοῦ τοῦ ἐγώ, τοῦ ἀνάγοντος τὰ πάντα εἰς τὸ
ἀτομώψυχον καὶ εἰς τὸν Θεὸν τὰ πάντα ἀποκλύπτοντος· συνωστισμὸς
ἀπὸ τῆς ὑπερτάτης μέχρι τῆς μηδαμινωτέρας, πασῶν τῶν ὀραστηριο-
τήτων, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἰλιγγιωῦντος μηχανισμοῦ, συνδέοντος τὴν πτή-
σιν ἐντόμου πρὸς τὴν κίνησιν τῆς γῆς καὶ ἐξαρτῶντος, ἴσως, ἔστω
καὶ ἐκ τῆς ταυτότητος τοῦ νόμου, τὴν ἐν τῷ στερεώματι ἐξέλιξιν τοῦ
κομήτου ἐκ τῆς περιδινήσεως τῶν μικροβίων ἐντὸς ὑδατίνης σταγόνας.

Τὸ ὅλον μηχανὴ διὰ τοῦ πνεύματος δημιουργηθεῖσα. Κολοσσαῖα τρο-
χλοσσία, ἧς τὸ πρῶτιστον ἐλατήριον εἶναι εἰς κώνωψ, ὁ δὲ ὕστατος
τροχὸς ὁ ζωδιακὸς κύκλος.

Δ'.

Ἄλλαγή κινκλίδος.

Ὅταν ἡ Τιτίκα ἐξῆλθε τοῦ μοναστηρίου ἦτον ἐτι σχεδὸν παιδίον·
ὀλίγον τι πλείον ἢ δεκατετράετις, οὐδὲ καὶ εὗρισκετο αεὶς τὴν ἀχάρι-
στον ἡλικίαν. Ὡς εἶπομεν ἄλλοτε, ἐκτὸς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, ἐφαί-
νετο ἀσχημὸς μᾶλλον ἢ εὐειδής· οὐδὲν τῶν χρακταριστικῶν τῆς ἦτον
ἄχαρι, ἀλλ' ἦτο ἀνεπιτήδευτος, ἰσχνή, δειλὴ καὶ ὀμοῦ θρασεῖα,
ἐνὶ λόγῳ, καὶ ἐν ἐν συμπεριφορᾷ μικρὸς κόρη.

Εἶχε τελειώσει τὰ μοθηματὰ τῆς, ἐιδιδάχθη ἐγγυρὴ τὴν κατή-
χτησιν, μάλιστα δ' εὐλόθειαν πρὸς τὰ θεῖα πολλήν· ἐπειτα εἰστο-

ρίαν», ὅ,τι ἐηλαδὴ ὀνομάζεται ἱστορία εἰς τὰ μοναστήρια, γεωγραφίαν, γραμματικὴν, τὰς μετοχάς, τοὺς βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, ὀλίγην μουσικὴν, ὀλίγην ἰχνογραφίαν νὰ σχεδιάζῃ, μίαν ρίζα, κτλ. κατὰ τ' ἄλλα ὅμως διετέλει, εἰς παντελῆ ἄγνοιαν, ὅπερ εἶνε μὲν θελκτικόν εἰς κόρην, ἀλλὰ καὶ κινδυνώδες. Τῆς κόρης ἡ ψυχὴ ἔδεν πρέπει ν' ἀφίνηται ἐν τῷ σκότει, διότι βραδύτερον ὅταν ἀνοίξῃ διὰ μιᾶς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ φῶς, αἱ ἐντυπώσεις γίνονται λίαν ζωηραὶ καὶ ἀπότομοι.

Μόναι αἱ μητέρες γινώσκουσι πῶς ν' ἀνοίγωσι βαθμηδὸν εἰς τὸ φῶς τοῦ κόσμου τοῦ, νεορῶς τῶν θυγατέρων ὀφθαλμοὺς. Προκειμένου λοιπὸν περὶ μορφώσεως τῆς ψυχῆς ἐπι νεαρᾶς κόρης, ὅλαι ὁμοῦ αἱ καλογραφαὶ τοῦ κόσμου ἔδεν ἀφίχουσι ὅσον μία μήτηρ.

Ἡ Τιτίκα μητέρα ὅν ἐγνώρισε μητέρας ὅμως ἐγνώρισε πολλὰς ἐν τῷ μοναστηρίῳ. Ὁ Ἀγιάννης εἶχεν ἐν τῇ ψυχῇ κειμήλια στοργῆς πρὸς τὴν Τιτίκαν· ἀλλὰ τι δύναται γρηχίλος ἄνθρωπος μηδὲ, εἰδώς, ἐνῶ πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο τῆς ἐκπαιδεύσεως κόρης, πρὸς τὴν σπουδαίαν ὑπόθεσιν τῆς προπαρασκευῆς γυναικὸς εἰς τὴν ζωὴν, ὀπίσθη εἶνε χρεῖα ἐπιστήμης, ὅπως ἀντιπαλαίσῃ τις κατὰ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀμαθείας, ἣτις καλεῖται ἀθωότης!

Οὐδὲν προπαρασκευάζει τόσον τὰς νεαρὰς κόρας εἰς τὰ πύθη, ὅσον τὰ μοναστήρια, ὅπου τὰς ἐγλαίεουσι. Τὸ μοναστήριον στρέφει τὸν διαλογισμὸν πρὸς τὸ ἄγνωστον.

Μὴ δυναμένη ἐκεῖ ἡ καρδία ν' ἀνοιχθῇ εἰς εὖρος, τρέπεται εἰς βάθος. Τὸ μοναστήριον εἶνε πείσις ἣτις, ὅπως κατανικήσῃ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, ἔδεν νὰ διαρκέσῃ ἐφ' ὅρου ζωῆς. Ἄλλως, ἔμα ὑπερβῆ ἡ πεπιεσμένη ψυχὴ τὸν οὐδὸν τοῦ μοναστηρίου, ἐκδίδεται εἰς τὰ ἐγκόσμια πάθη ἀχαλίνωτος.

Ἐξεληθούσα τοῦ μοναστηρίου ἡ Τιτίκα ὅν ἤλθνατο νὰ εὕρῃ τὴν ἰσχυρώτερον καὶ ὁμοῦ κινδυνώδεστερον τῆς ἐν τῇ ἐδῶ Πλουμέτου οἰκίαν. Εὕρε συνέχειαν τῆς μοναζίας καὶ ἀρχὴν τῆς ἐλευθερίας· κητον κλειστόν, ἀλλὰ φῶσιν τραχεῖαν, πλουσίαν, περιπαθῆ καὶ εὐώδη· τὰ κῦτὰ ὄνειρα ὡς ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου, ἀλλὰ ἄνδρας νέους, διαρκιέντος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· κιγκλιῶ καὶ εἰς τὸ μοναστήριον, κιγκλιῶ καὶ ἐδῶ· ἐδῶ ὅμως ἡ κιγκλις ἐκεῖτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.

Ἄλλ' ἐν τούτοις, ὅταν ἤλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, ἦτον ἐπὶ

παιδίον, ὡς εἶπομεν. Ὁ Ἀγιάννης παρέδωκεν εἰς αὐτὴν τὸν κήπον τοῦτον ἀκαλλιέργητον.

— Κάμει ὅ,τι θέλῃς εἰς αὐτόν, τῆ ἔλεγε.

Καὶ Τιτίκα διεσκέδαζε μετεκίνει διὰ τὰ πυκνώματα τῶν φυτῶν καὶ ὅλας τὰς πέτρας, ζυγούσα ὑπ' αὐτάς ζωόφια· ἐπαίξεν ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ νὰ ἀσθῆ εἰς τοὺς μελογχολικοὺς ρεμβασμοὺς τῆς ἐφ' ἑαυτῆς ἡλικίας, καὶ ἠγάπα τὸν κήπον τοῦτον διὰ τὰ ἔντομα ἅτινα εὗρισκεν εἰς τὰ χόρτα ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς, ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, διὰ τ' ἄστρα, ἅτινα ἐμελλε νὰ ἰδῆ ἐπὶ τῶν κλαδῶν, ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς τῆς.

Ἡγάπα δὲ τὸν πατέρα τῆς, ὤηλ τὸν Ἀγιάννην, ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας· τὸν ἠγάπα μετ' ἀρελοῦς τινος θυγατρικῆς περιπαθείας, ἐξ ἧς ἰθεώρει τὸν ἀγαθὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς πεθεινοτατον σὺν τροφῶν.

Ἐνθυμείται ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἀνεγίνωσκε πολὺ ὁ Ἀγιάννης ἐξηκολούθησε τοῦτο τόσο ὥστε κατέστη εὐάρεστος ἡ συνομιλία του.

Κατὰ τοὺς περιπάτους τοῦ Λοζεμβούργου, ἐξήγαγε τὰ πάντα εἰς τὴν Τιτίκαν διεξοδικῶς ἀρμόμιμος μὲν ἐξ ὧν ἀνέγνωσεν, ἀρμόμιμος δὲ καὶ ἐξ ὧν ὑπερῖφεν. Ἐπὶ δὲ τὸν ἤκουεν ἡ Τιτίκα, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς περιεφέροντο ἀορίστως πῶς.

Ὁ ἀπλοϊκὸς οὗτος ἄνθρωπος ἐπῆρκει εἰς τὴν διάνοιαν τῆς Τιτίκας, καθὼς ἐπῆρκει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ὁ ἄγριος κήπος τῆς. Ἄφω ἀπὸ τὰς κωνιγούσας τὰς χρυσαλίδας ἤρχετο πλησίον του ἀσθμαίνουσα, καὶ ἔλεγεν.

— Ἄ! πῶς ἐτρέξῃ! Αὐτός δὲ τῆς ἠσπάζετο τὸ μέτωπον.

Ἡ Τιτίκα ἐλάτρευε τὸν καλὸν ἄνθρωπον. Εὗρισκετο πάντοτε κατόπι τῶν βημάτων του. Ὅπου ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκεῖ καὶ ἡ εὐήμερα πρὸς αὐτὴν.

Πλείοτερον εὐχερευετο νὰ διατρίβῃ εἰς τὴν ὀπισθίαν αὐτῆν, ἐπειδὴ ἐκεῖ εὗρισκε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, ἢ εἰς τὸν ἀνθηρὸν τῆς περίβολον. Πλείοτερον ἠγάπα τὸ μικρὸν του δωμάτιον ὅπου ψάθιναι αἱ καθέδραι, ἢ τοὺς πλουσίους θαλάμους τῆς.

Πολύ καιὸς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τῆ ἔλεγε μειδιῶν ὑπὸ τῆς εὐφροσύνης ἣν ἠσπάζετο ἐκ τῆς ἐνοχλήσεώς τῆς.

— Πηγαίνε λοιπόν εἰς τὸ οἶκμά σου ἄρας με δὴ καὶ ὀλίγον μοναχόν!

Τὸν ἐπέπληττε δὲ καὶ αὐτὴ ἐπίστε διὰ τῶν τρυφερῶν ἐπιπλήξεων ἐκείνων, αἵτινες τόσῃ ἔχουσι τὴν χάριν ἀποτινόμεναί πρὸς τὸν πατέρα ἀπὸ χειλέων θυγατρὸς.

— Πατέρα ἐγὼ κρυώνω ἐδῶ μετὰ εἰς τὸ οἶκμά σου· διατί, δὲν βάλλεις ἓνα τάπητα καὶ μία θερμάστραν νὰ ζεσταίνεσαι;

— Αἶ, παιδί μου! ὑπάρχουν τόσοι ἄνθρωποι πολὺ καλλίτεροί μου, ὅπου δὲν ἔχουν στέγην νὰ σκεπάσουν τὸ κεφάλι των.

— Τέτε λοιπόν, διατί εἰς τὸ οἶκμά μου τὸ οἶκμα ἔχει καὶ φωτιά, καὶ ὁ,τι χρειάζεται;

— Διότι σὺ εἶσαι γυναῖκα καὶ παιδί.

— Πά! καὶ πρέπει λοιπόν οἱ ἄνδρες νὰ κρυώνουν καὶ νὰ μὴν ἔχουν τὰς ἀναπαύσεις των;

— Μερικοὶ ἄνδρες.

— Καλά θὰ ἔρχωμαι πολὺ συχνά, διὰ ν' ἀναγκασθῆς ν' ἀνάπτῃς καὶ ἐδῶ φωτιά.

Προσέτι τὸν ἔλεγε.

— Πατέρα, διατί τρώγεις τέτοιο ἓνα κακὸ ψωμί;

— Διότι παιδί μου...

— Καλά θὰ τρώγω λοιπόν κ' ἐγὼ ἀπ' αὐτὸ τὸ ἴδιον.

Τότε δὲ, ἵνα μὴ τρώγῃ καὶ ἡ Τιτίκα ἐκ τοῦ μέλανος ἐκείνου ἄρτου ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔτρωγε λευκὸν ἄστον καὶ αὐτός.

Ἡ Τιτίκα δὲν ἐνεθουμῆτο τὴν νηπιώδη ἡλικίαν της εἰμὴ ἡμυδρῶς. Προσπύχετο πρωῖαν καὶ ἑσπέραν ὑπὲρ τῆς μητρὸς της, ἣν δὲν ἐγνώρισεν. Οἱ Θεναρδιέροι ἔμειναν εἰς τὴν μνήμην της ὡς δύο μορφαὶ ἀπαίσιαι, ἃς εἶδὲ ποτε καθ' ὕπνον.

Ἐνεθουμῆτο ὅτι, μίαν ἡμέραν, τὴν ἔστειλαν διὰ νυκτὸς νὰ φέρῃ νερόν ἐκ τινος δάσου. Ἐδόμῃζε δὲ ὅτι αὐτὸ ἀπέιχε πολὺ ἀπὸ τῶν Παρισίων. Τῇ ἐφάνητο ὅτι ἤρχισε τὴν ζωὴν της εἰς μίαν αἰθυσσον. ἀφ' ἧς τὴν ἀνέσυρεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Ἡ νηπιώδης ἡλικία ἐνετυπώθη εἰς τὴν φαντασίαν της ὡς ἐποχὴ, καθ' ἣν ἄλλο δὲν ἔβλεπε περὶ αὐτὴν εἰμὴ σκαλοπένδρα, ἀράχνας καὶ ὄρεα.

Ὅταν καθ' ἑσπέραν, πρὶν τὴν ἐπάρῃ ὁ ὕπνος, διάστρον τὴν ἀπὸ σκόλου ἀκέφεις, ἐπειδὴ δὲν ἐγίνωσκεν εὐκρινῶς πῶς ἦτο θυγάτηρ

τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, καὶ πῶς ἦτον ὁ πατήρ της, ἐραντάζετο ὅτι ἡ ψυχὴ τῆς μητρὸς της εἰσεῦσεν εἰς τὸν ἀγαθὸν τοῦτον ἄνθρωπον, καὶ οὗτος αὐτὸς ἦλθε καὶ κατόκησε πλησίον της.

Ὅταν ὁ Ἀγιάννης ἐκάθητο ἡ Τιτίκα ἐπανεπαυε τὴν παρεῖάν της ἐπὶ τῆς λευκῆς του κόμης, καὶ τότε ἐδάκρυε σιωπηλῶς, λέγουσα καθ' ἑαυτὴν, αἴσως αὐτὸς εἶνε ἡ μητέρα μου! ».

Ἦγνοεῖ δὲ καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς της. Ὅσακις συνέθη, νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην περὶ τούτου, αὐτὸς ἐσιώπησε. Ἐὰν ἐπανελάμβανε τὴν ἐρώτησίν της, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπεκρίνετο δι' ἑνὸς μειδιάματος.

Μίσε ἡμέραν ἐπέμεινε ἡ Τιτίκα εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην καὶ τὸ μειδίαμα τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἔληξε τότε εἰς δάκρυ.

Αὕτη ἡ σιγὴ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη περιεκάλυψε τὴν Φαντίνην ὡς σκότος. Διατί ἄρά γε; διὰ προφύλαξιν, διὰ σέβας; ἢ διὰ φόβον μήποτε τὰ χεῖλη του ἐκθέσωσι τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τὰς τύχας καὶ ἄλλης τινὸς μνήμης παρὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ;

Ἐνόσῃ ἡ Τιτίκα ἦτο μικρά, ὁ Ἀγιάννης ἀσμένως τῇ ἀνέφερε περὶ τῆς μητρὸς της· ὅταν ὅμως κατέστη νεανίς, τοῦτο ἀπέθη εἰς αὐτὸν ἀδύνατον. Τῷ ἐφάνη ὅτι πλέον ὄν ἐτόλμα. Διατί ἄρά γε; ἕνεκα τῆς Φαντίνης;

Ἠσθάνετο ὡς ἱερὰν φρικτὴν προκειμένου· νὰ εἰσάξῃ τὴν σκιὰν ἐκείνην εἰς τὴν δαύσειαν τῆς Τιτίκας, καὶ νὰ καταστήσῃ τὴν νεκρὰν ἐκ τρίτου συμμετόχον τῆς εἰμαρμένης των. Ὅσον ἱερὰ τῷ ἐφαίνετο ἡ σκιά ἐκείνη, τοσοῦτον καὶ ἐπίφοβος.

Ἀνεπόλει τὴν Φαντίνην, καὶ ἡ σιγὴ ἐκάθητο ἐπαχθὴς ἐπὶ τοῦ στήθους του. Διέβλεπεν ἐντὸς τοῦ σκότους ἀμυδρῶς πράγμα τι ὁμοίᾳζον πρὸς δάκτυλον ἐπὶ στόματος.

Μήπως ἄρά γε ἡ αἰδώς, ἧτις ἐνοπήρξεν ποτε ἐν τῇ Φαντίνῃ, ἡ αἰδώς ἧτις ζώτης τῆς Φαντίνης βιαίως εἶχεν ἀποσπασθῆ ἀπ' αὐτῆς, ἐπανῆλθεν ὅλη μετὰ τὸν θάνατόν της καὶ ἐκαθίσθη ἐπὶ τοῦ τάφου της, βλασφημῶς ἐπαγρυπνοῦσα ἐπὶ τῆς εἰρήνης τῆς νεκρῆς ταύτης, καὶ ὀργίλως τὸν τάφον αὐτῆς φυλάττουσα; Ἡ μήπως ἐν ἀγνοίᾳ τούτου ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ὑφίστατο τὴν καταπίεσίν της;

Ἡμεῖς οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν θάνατον ὄν εἰμεθα ἐκ τῶν ἀπορριπτόντων τὴν μυστηριώδη ταύτην ἐξήγησιν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον

ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀδύνατον ἦτο νὰ προσέβη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Τιτίκαν τὸ ὄνομα, Φαντίνη.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἡ Τιτίκα εἶπεν εἰς αὐτόν.

— Πιτέρα, ἀπόψε εἶδα τὴν μητέρα μου εἰς τὸν ὕπνόν μου. Εἶχε ὄο μεγάλας πτέρυγαις. Ὅταν ζῶσε ἡ μητέρα μου θὰ ἦτον ἀγία γυναῖκα.

— Διὰ τὸ μαρτυριόν της, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Κατὰ τὰ ἄλλα ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτο εὐδαίμων. Ὅταν ἡ Τιτίκα ἐξήρχετο μετ' αὐτοῦ, ἐστηρίζε τὴν χειρὰ της εἰς τὸν βραχίονά του περιχαρῶς, ὑπερηράως, καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, βλέπων ταῦτα τὰ τεκμήρια τῆς τηλικαύτης στοργῆς, ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνου ἀποκλειστικῶς εὐφραϊνομένη, ἠσθάνετο τὸ πνεῦμά του ἀναλυσμένον εἰς ἀγαλλιᾶσεις ἀρρήτους.

Ὁ ταλαίπωρος ἐσκίρτα καταπλημμυρούμενος ἐξ ἀγγελικῆς χαρᾶς ὑπέθετεν ἐν τῇ παραφροῇ τῆς εὐφροσύνης του, ὅτι τὸ τοιοῦτο θὰ διήρκει ἐρ' ὄρου ζωῆς του· ἔλεγεν ὅτι: ἔν ὑπέρερεν ἀληθῶς τόσα, ὥστε νὰ γίνῃ ἄξιός της τοιαύτης χρυσῆς μακαριότητος, καὶ ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς ψυχῆς του ἠύχαριστει τὸν Θεόν ὅτι ἐπέτρεψε νὰ ἀγαπηθῇ τόσον πολὺ εἰς ἄθλιος, ὡς αὐτός, παρὰ τοιοῦτου πλάσματος ἀθώου.

Ε'.

Ἐνθα τὸ ὁδὸν κρῖνεται ὡς μηχανὴ πολέμου.

Ἡ Τιτίκα παρετήρησεν ἡμεραν τινὰ τυχαίως τὸ πρόσωπόν της εἰς τὸ κάτοπτρον, καὶ εἶπε καθ' ἑαυτήν. Περιέργον! Τὴν ἐφάνη σχεδὸν ὅτι ἦτον εὐμορφος· τοῦτο διήγειρεν εἰς τὴν ψυχὴν της παράδοξον ταραχὴν.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὐδέποτε εἶχε φροντίσει περὶ τῆς μορφῆς τῆς. Ἐβλεπε ἑαυτὴν εἰς τὸ κάτοπτρον, ἀλλὰ χωρὶς νὰ διῶη προσοχῆν.

Ἐπειτα, τὴν εἶχον εἰπεῖ πολλάκις ὅτι ἦτον ἄσχημος· μόνος ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπήντα ἡσύχως. Ὅχι! ὄχι!

Ὅπωςδὴποτε, ἡ Τιτίκα ἐπίστευσε πάντοτε ὅτι δυσειδῆς, βεβαίως δὲν ἦτο καὶ ἐρεγάλωσε μὲ τὴν ἰδέαν αὐτὴν, ἥτις εἰς τὰ παιδιά εἶνε ἀνεκτή. Ἰσοῦ ὅμως αἰφνιδίως καὶ ὁ καθρέπτης αὐτῆς τῇ ἔλεγεν, ὡς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης: ὄχι! ὄχι!

Ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα δὲν ἐκοιμήθη.

— Ἄν ἦμεν εὐμορφή! ἔλεγε κατὰ νύκτ' εἰ παρῆξενον θὰ ἦτο νὰ ἦμεν ἐγὼ τώρα εὐμορφή!

Καὶ ἐνθουμαμένη τὰς συμμαθητρίδας τῆς, ἐκείνας, ὧν τὸ κάλλος ἐπροξέει ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐντύπωσιν, ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν.

— Πῶς! ἐγὼ ποτὲ νὰ φανῶ ὡσάν τὴν δεῖνα δεσποσύνη!

Τὴν ἐπιούσαν, εἶδε πάλιν εἰς τὸ κάτοπτρον, ὄχι δὲ τοχέως ὡς ἄλλοτε, καὶ ἐδίστασε.

— Ποῦ εἶχα τὸν νοῦν μου χθὲς, ὄχι· εἶμαι ἄσχημη.

Εἶχε κακῶς κοιμηθῆ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν βεβαρυμένοι, ἡ δὲ ὄψις τῆς ὤχρᾶ.

Χθὲς δὲν ἤσθάνθη μεγαλὴν χαρὰν πιστεύσασα εἰς τὸ κάλλος τῆς, σήμερον ὅμως ἐθλίθη μὴ πιστεύσασα. Δὲν ἤθελε πλέον ἔκτοτε νὰ ἰδῆ εἰς τὸ κάτοπτρον, ἀλλ' ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας προσεπάθει νὰ διορθώῃ τὴν κόμην τῆς ἔχουσα τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς αὐτό.

Καθ' ἐσπέραν μετὰ τὸ δεῖπνον, συνήθως ἡσχολεῖτο εἰς κεντήματα, καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκάθητο πλησίον τῆς καὶ ἀνεγίνωσκε. Συνήθως, λοιπὸν ἅπασι ν' ἀνεγείρη τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῆς ἐργασίας τῆς, καὶ νὰ προσθάσῃ τὸν πατέρα τῆς παρατηροῦντα αὐτὴν ἀνησύχως πως.

Ἡ πόρθησε διὰ τοῦτο ἡ κόρη

Ἄλλοτε, ἐνῶ διέβαιεν ὁδὸν τινα τῇ ἐφάνη, ὅτι ἀνθρώπος τις, ἐν αὐτῇ δὲ, εἶδεν, ἔλεγεν ὀπίσω τῆς.

— Εὐμορφή κόρη, ἀλλὰ κακοενδύμενη.

— Ἄ! εἶπεν ἡ Τιτίκα κατὰ νύκτ', δὲν θὰ ἴνοῃ ἔμε. Ἐγὼ, εἰ ἐναντίας, εἶμαι καλοενδεδυμένη, καὶ ἄσχημη.

Τότε ἐφέρει ἀκόμη τὴν ἐνδύμασιν τοῦ μοναστηρίου.

Τέλος, μίαν ἄλλην ἡμέραν, εὕρισκομένη εἰς τὸν κήπον, ἤκουσε τὴν γραῖαν Παναγιώταν λέγουσαν.

— Ἀφέντη, αφέντη! ἐκύτταξες τὴν Τιτίκα τί ὄμορφα τὴν ἀποκτῆ:

Ἡ Τιτίκα δὲν ἤκουσε τὴν ἀπόκρισιν τοῦ πατρὸς της, ἀλλ' ὁ λόγος τῆς Παναγιώτας τῇ ἐπροξένησε συγκίνησιν. Ἐφυγεν εὐθὺς ἐκ τοῦ κήπου, ἀνέβη εἰς τὸν θάλαμόν της, ἔτρεξεν εἰς τὸ κάτωπετρον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τριῶν μηνῶν εἶχεν νὰ ἴσῃ, καὶ ἔρρηξε φωνήν. Ἐξεπλάγη καὶ αὐτὴ διὰ τὸ κάλλος της.

Ἦτο ὥρα καὶ χραιεσσαὶ δὲν ἤδυνήθη νὰ μὴ συμερισθῇ τὴν γνώμην τῆς Παναγιώτας καὶ τοῦ καθρέπτου της. Ἦτον ἤδη σχηματισμένον τὸ στήθος καὶ τὸ ἀνωστημά της· ἡ ἐπιδερμὶς της εἶχε λευκανθῆ, ἡ κόμη της εἶχε στιλβωθῆ, ἄγνωστός τις μαρμαρυγὴ ἀνήρθη ἐντὸς τῶν κυανῶν κορῶν τῶν ὀμμάτων της.

Ἡ συναίσθησις τοῦ κάλλους ἤλθεν εἰς αὐτὴν διὰ μιᾶς, ὡς τε φῶς ἀνατείλαν. Ἄλλως τε, καὶ οἱ ἄλλοι τὸ παρατήρησαν· ἡ Παναγιώτα τὸ εἶπε ρητῶς· τοῦτο δέ, ὡς φαίνεται, ἐνόει καὶ ὁ διαβάτης ἐκεῖνος· ἀμφιβολία πλέον δὲν ἔμεινε.

Κατέβη ἐκ νέου εἰς τὸν κήπον· ἐνόμιζεν ἑαυτὴν βασίλοισίαν ἔχουσα τὰ πτηνὰ καὶ αἰῶντα, ἐν ὧρα λειμῶνος· ἔβλεπε τὸν οὐρανὸν χρυσοῦμενον, τὸν ἥλιον ἐντὸς τῶν δένδρων. Ἄνθη ἐπὶ τῶν θάμνων· ἦτον ἑκτὸς ἑαυτῆς, μαινομένη, ἐξ ἀνεκφράστου κατειλημμένη ἐκστάσεως.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀφ' ἑτέρου ἡσθάνετο βαθεῖαν καὶ ἀπερίγραπτον θλίψιν ἐν τῇ καρδίᾳ.

Πρὸ πολλοῦ ἤδη παρατῆρει τῶντι· καὶ αὐτὸς ἐν τρέμῳ ψυχῆς, ὅτι τὸ κάλλος της κέρως ταύτης ἠατινοβόλει ὅσημέραι πλείοτερον ἐπὶ τοῦ γλυκυτάτου προσώπου της. Ὁρθροί, γαλοίεις πρὸς πάντας, πένθιμος δ' εἰς αὐτόν.

Ἡ Τιτίκα ἦ· οὐ ἀπὸ καιροῦ ὥρα καὶ πρὶν ἢ τὸ παρατήρησθαι· ἀλλὰ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη το σκυθρωπὸν βλέμμα ἐτρώθη ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ὑπὸ τοῦ ἀπροσδόκητου φωτος τοῦ ἀντέλλουτος ἡμέρα καὶ βαθμῶν περιλούσαντος τὸ σῶμα τῆς νεάνιδος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἡσθάνθη ἄμεσως ὅτι τοῦτο προεικονίζετο μεταβολὴν εἰς τὸν εὐδαίμονα τοσοῦτο εὐδαίμονα βίον του, ὥστε εὐδαίμονα μετακινήθῃ ἐτέλμα ἐντὸς αὐτοῦ, φεβαίμενος μὴ τι δι· παραχθῆ.

Ὁ ἄνθρωπος ὁ διελθὼν ὅλα τὰ δεῖνά ἐπὶ ζωῆς του, ὁ ἔτι καθημαγμένος ἐκ τῶν τραυμάτων τῆς εἰμαρμένης του, ὁ σχεδὸν μοχθηρὸς ἀλλὰ καὶ μεταβεβλημένος εἰς ἅγιον, ὅστις ἀφοῦ ἔσυρε τὴν ἄλυτον τοῦ κατέργου, τῶρα ἔσυρεν ἄλλην ἄλυσον, ἀόρατον μὲν ταύτην, ἀλλ' οὐχ ἦτον βραεῖαν, τὴν τῆς ἐπ' ἀόριστον ἀτιμώσεως· ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν ἔτι δὲν ἀπέλυσε ὁ νόμος καὶ ἐπέκειτο νὰ συλληφθῇ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν καὶ νὰ ἀχθῇ ἐκ νέου ἀπὸ τῆς σκιάς τῆς ἀρετῆς του εἰς τὸ μέγα φῶς τοῦ δημοσίου οὐραίου, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἠλόγει τοὺς πάντας, καὶ μόνον ἐν ἐξῆται παρὰ τοῦ ὕψιστου, παρὰ τῶν ἀνθρώπων, παρὰ τῶν νόμων, παρὰ τῆς κοινωνίας παρὰ τῆς φύσεως, παρὰ τοῦ κόσμου μόνον ἐν· ἢ Τιτίκα νὰ τὸν ἀγαπᾷ!

Ἡ Τιτίκα νὰ μὴ ἐλαττώσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τῆς. Νὰ μὴ ἐμποδίσῃ ὁ Θεὸς τὴν καρδίαν τῆς κόρης ταύτης νὰ ἐρχεται πρὸς αὐτόν, καὶ νὰ μένη παρ' αὐτῷ! Τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἀγαπώμενοι ὑπὸ τῆς Τιτίκας ἐθεραπεύετο, ἀνεπαύετο, κατηνύζετο, ἐπληροῦτο ἀγαθῶν, ἀντημεῖετο, ἐστεφανοῦτο.

Ἀγαπώμενοι ὑπὸ τῆς Τιτίκας, εἶχε καλῶς! δὲν ἐζήτηε ἄλλο τι.

Ἐάν τις ἠρώτα αὐτόν.

— Θέλεις καλλιτέραν τινὰ ὑπαρξίν; θὰ ἀπεκρίνετο.

— Ὅχι.

Ὁ Θεὸς ἂν τῷ ἔλεγε.

— Θέλεις τὸν οὐρανόν; θ' ἀπεκρίνετο.

— Ἐκεῖ θὰ χάσω.

Πᾶν ὅ,τι ἐπηρέαζε τὴν θέσιν του ταύτην ἔστω καὶ ἀκροβιγῶς, τῷ ἐπροξένει τρομῶδες ρίγος, ὡς τις ἀρχὴ ἄλλου πράγματος.

Δὲν εἶχε μάθει ποτὲ καλῶς τί πρῶγμα εἶνε τὸ κάλλος μιᾶς γυναίκας, ἀλλ' ὀρμεμφύτως συνεχθάνετο ὅτι αὐτὸ ἦτο τρομερόν.

Ἐβλεπε τὴν κόρην καὶ ἔλεγε:

— Τί ὠραία εἶνε! Τί θὰ γίνω ἐγὼ τῶρα:

Ἰσοῦ ἄλλως τε εἰς τί συνίστατο ἡ διαφορὰ μεταξὺ στοργῆς μητρικῆς καὶ τῆς φιλοστοργίας ἐλαίνου. Ὅ,τι αὐτὸς ἐβλεπεν ἀγωνιῶν, μὴ μῆτηρ, θὰ τὸ ἐβλεπεν εὐφραίνομένη.

Δὲν ἐδράζονεν νὰ φανερωθῶσι τὰ πρῶτα συμπτώματα.

Τὴν ἐπισύσεν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν εἶχεν εἰπεῖ ἡ Τιτίκα, εἶμαι ὡ-

ραία ἡ ἔωσε προσοχὴν εἰς τὸν στολισμὸν αὐτῆς. Ἀνεπὸλησε τὸν λόγον τοῦ διαβάτου ἐκείνου:

— Ἐξορρη κέρη, ἀλλὰ κακοενδοσπομένη ῥήτραν μαντείου ψιθυρισθεῖσαν πλησίον τῆς, καὶ ἐκλείψασαν, ἀφοῦ ἐναπέθεσεν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς τὸ ἕτερον τῶν δύο ἐκείνων σπερμάτων, ἅτινα βραδύτερον πληροῦσιν ὅλον κὲν βίον τῆς γυναικός, τὴν φιλαρέσκειαν. Τὸ ἄλλο εἶνε ὀῆρος.

Πᾶσα ψυχὴ γυναικεία ἀνοεὶ ἐντὸς ἑαυτῆς, ἅμα πιστεύσῃ εἰς τὸ ἄλλος τῆς. Ἡ Τιτίκα ἐθλεπε τώρα τὰ ταπεινά καὶ ἀκομψα φορέματα ἅτινα εἶχεν ἐκ τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἤρθινοτο ἐξ αὐτῶν ἐντροπήν. Ὁ πατήρ οὐδέποτε τῆ ἠρνήθη ὅ,τι ἀντὸν ἐζητήσεν.

Ἐμαθην ἀμέσως ὅλην τὴν ἐπιστήμην τῆς κομώσεως, τῆς περιβολῆς τῆς ἐσθῆτος, τοῦ μαντείου, τοῦ ὑποδηματίου, τῆς περιχειρίδος, τοῦ ὑφάσματος ἀπὸ ὁποῖον στέκει καλάν, τοῦ ἀρμόζοντος χρώματος, ἐνὶ λόγῳ τὴν ἐπιστήμην ἧτις καθιστᾷ τὴν παρισιανὴν γυναῖκα ὄν χαριέστατον, βαθύ, κινδυνωδέστατον.

Δὲν εἶχε παρῆλθει μὴν, καὶ ἡ μικρὰ Τιτίκα κατέστη εἰς τὴν Θεβαΐδα ἐκείνην τῆς ὁδοῦ Βαβυλωνίως μετὰ τῶν οὐχὶ μόνον θηλακτικωτάτων παρισιανῶν γυναικῶν, ἔπερ μένον ἐν θά ἦτο ὀλίγον, ἀλλὰ τῶν κομψοτάτων περὶ τὸ ἐνδύεσθαι.

Ἐπεθύμει νὰ τὴν ἀπήντα πάλιν ὁ διαβάτης ἐκεῖνος διὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ τί θὰ ἔλεγε, καὶ διὰ νὰ τῷ εἰδῶσῃ νὰ καταλάβῃ | Τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι ἦτο ἤδη καθ' ὅλα ἐξεζητημένη ἡ περιβολὴ αὐτῆς καὶ ὅτι διέκρινε τὸν πῖλον τοῦ δεινός ἀπὸ τοῦ δεινός περιωνύμου ἐν Πιριεῖσις κατασκευαστοῦ τῶν τοισύτων.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρετήρει τὰς ὀλισθηρὰς ταύτας προόδους καὶ αἰσθανόμενος ὅτι οὐδέποτε αὐτὸς ἠδύνατο ν' ἀναπτρωθῇ ἀλλ' ὠρεῖτε πάντοτε νὰ ἔρρη, ἡ, τὸ πολὺ νὰ βραδίξῃ, ἐξέλεπεν ἀνατρομενὰς εἰς τὴν Τιτίκαν πτερυγας, καὶ ἡγωνία.

Ἐν τούτοις ἦτο ἀδύνατον νὰ παρατηρήσῃ οἰαδήποτε γυνὴ τὴν ἐνδομασίαν τῆς Τιτίκας, καὶ νὰ μὴ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ κόρη αὐτῆς ἦτο ὄρφανὴ μητρός. Ἡ Τιτίκα ἡγνοεῖ πράγματά τινα μεθ' ἑαυτῆς, ἀσημαντά, εἰδικὰς τινὰς συνθήκας τῆς γυναικείας περιβολῆς. Παραδειγματος χάριν, ἂν εἶχε μητέρα, αὐτῆ θὰ τῆ ἔλεγεν ὅτι ἐν ἀρμύζου εἰς νεῖαν κόρην σαμακηνὰ ὑφάσματα.

Τὴν πρώτην ἡμέραν καθ' ἣν ἐξῆλθε φοροῦσα τὴν ἐκ τοῦ θαυμαστικοῦ ὑφάσματος μαύρην ἐσθῆτά της καὶ τὸν ἐκ κρεπίου λευκοῦ πῖλόν της ἅμα στηριχθεῖσα εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, περιχαρῆς, περιλαμπῆς, ροδόλευκος, ὑπερήφανος.

— Πατέρα, τῷ εἶπε, πῶς μ' εὕρισκεις καθὼς εἶμαι ἐνδεδυμένη.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπεκρίθη μὲ ἥθος ὁμοιάζον πρὸς τὸ πικρὸν ἐκεῖνο τῶν φθονερῶν.

— Ὁραϊότατα !

Εἰς τὸν περίπατον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκείνην τὴν ἡμέραν προσήνεχθη κατὰ τὸ σύνθετος. Ἀλλὰ ἅμα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν ἠρώτησε τὴν Τιτίκαν.

— Δὲν θὰ φορέσῃς πλέον ἐκείνην τὴν ἄλλην σου τὴν φορεσιά... τοῦ μοναστηριοῦ ;

Ταῦτο ἐλέχθη εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Τιτίκας. Αὕτη ἐστράφη πρὸς τὸ ἱματοφυλάκιόν της, ὅπου ἐκρέματο ἡ ἐνδυμασία περὶ ἧς ὁ λόγος καὶ εἶπεν.

— Αὐτὴν ; Ἄ ! τί θέλεις, πατέρα νὰ τὴν κάμω ; εἶνε ἀηδία ! Δὲν εἶνε πρᾶγμα νὰ τὸ φορέσῃ κανεὶς. Ἐκεῖνος ἐκεῖ τὸ καπέλλο μὲ κάμνει ὡσὰν μία γρηῃ κουκουβάγια.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐστέναζεν ἐκ βᾶθους ψυχῆς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης παρετήρησεν, ὅτι ἡ Τιτίκα, ἥτις ἄλλοτε ἤθελε νὰ μείνῃ εἰς τὴν οἰκίαν, λέγουσα.

— Πατέρα μου, ἐγὼ καλλίτερα διασκεδάζω ἐδῶ μαζὶ σου. — ἐξήτει καθ' ἑκάστην νὰ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον.

Καὶ πράγματι τί χρησιμεύει νὰ ἔχῃ τις εὐειδῆς πρόσωπον καὶ κομψὴν ἐνδυμασίαν ἐὰν δὲν ἐπιδοῖσῃ αὐτά ;

Παρετήρησε πρὸς τούτοις ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ὅτι ἡ Τιτίκα δὲν αὐτρεστεῖτο πλέον νὰ διατρίβῃ εἰς τὴν ὀπισθεν αὐλὴν τῆς οἰκίας, ὡς πρὶν, ἀλλὰ νῦν προετίμα τὸν κῆπον, ὅπου ἀσμένως περιεφέρτετο πλησίον τῆς κιγκλίδος. Δὲν ἐπάτει αὐτὸς εἰς τὸν κῆπον, ἀλλ' ὅλος σύνους ἔλειπεν ὡς κύων εἰς τὴν αὐλὴν.

Ἡ Τιτίκα, ἅμα ἐνόησεν ὅτι ἦτο ὠραία ἔχασε τὴν χάριν τῆς ἀγνοίας τούτου, χάριν ἐκπαγλῶν, διότι τὸ κάλλος εἶναι ἀέκρηστον ἀληθῶς ὅταν ἐπικρατῇ αὐτὸ ἡ τρέλεια· οὐδὲν ἰσχυρότερον ἔσται

ἀθώτης βεβακχευμένη ἀγνοῦσα ὅτι φέρει ἀνά χειῖρας τὴν κλειῖδα τοῦ παραδείσου.

Ἄλλ' ὅ,τι ἔχασεν ἡ Τιτίκα εἰς ἀρετὴ χάριτα, ἐκέρωσεν προσκτησαμένη τὸ σοβαρὸν ἅμα καὶ περίφροντι θέλγητρον.

Καίτοι πλήρης νεανικῆς χαρᾶς καὶ κάλλους, ἡ Τιτίκα ἀπέπνεεν ἐκπαγλὸν μελαγχολίαν.

Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, τὴν εἶχεν ἐπανάδει ὁ Μάριος μετὰ παρέρλευσιν ἕξ μηνῶν, εἰς τὸν περίπατον τοῦ Λουξεμβούργου.

ΣΤ .

Ἐναοξίς τῆς μάχης.

Ἡ Τιτίκα ἤτις εὐρίσκετο μακρὰν ἐτι παντὸς ὀνείρου, ὡς ὁ Μάριος ἀφανής, ἦτο ὅλη διατεθειμένη πρὸς ἀνάφλεξιν. Ἡ εἰμαρμένη διὰ τῆς μυστηριώδους ὑπομονῆς τῆς προσήγγισε τὰ δύο ταῦτα πλάσματα ἡρέμα τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο· ψυχὰς πλήρεις θυελλώδους ἠλεκτρισμοῦ, φερούσας τὸν ἔρωτα, ὡς φέρουσι κεραυνὸν δύο νέφη· ἀμφοτέρας μοιραίως ἐπειγομένας εἰς προσέγγισιν καὶ συμμιγίαν δι' ἑνὸς βλέμματος, ὡς τὰ νέφη διὰ μιᾶς ἀστραπῆς.

Τόση κατάχρησις τοῦ βλέμματος ἐγένεν ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς μυθιστορήμασιν, ὥστε περιέπεσον εἰς ἀχρησίαν. Μόλις σήμερον τοῦμα τις νὰ εἶπῃ ὅτι δύο ψυχαὶ ἠγαπήθησαν ἀφ' ὅτου κατὰ πρῶτον εἶδον ἀλλήλας· καὶ ὅμως οὕτω, καὶ μόνον οὕτω, γεννᾶται ὁ ἔρως.

Τὰ λοιπὰ εἶνε λοιπά· ἐπέρχονται μετὰ τοῦτο. Οὐδὲν ἄλλο ἰληθέστερον ὅσοι οἱ μεγάλοι οὔτοι κλονισμοὶ οἱ ἐξ ἀνταλλαγῆς ἐνὸς τοιούτου σπιθῆρος.

Κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἡ Τιτίκα ἔρριψεν ἀνεπιγνώστως τὸ διασπαράξαν τὸν Μάριον ἐκεῖνο βλέμμα, ὁ Μάριος δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτι καὶ τὸ ἰδικόν του βλέμμα διατάραξε τὴν Τιτίκαν.

Τῇ ἐπροξένησε δὲ τὸ αὐτὸ τραῦμα καὶ τὴν αὐτὴν ἀγαλλίασιν. Πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡ Τιτίκα τὸν ἐδλεπε καὶ τὸν περιεργάζετο, ὡς βλέπουσι καὶ περιεργάζονται αἱ κόραι, παρατηροῦσαι ἀλλαγῶσε.

Ὁ Μάριος εὗρισκε εἰσέτι τὴν Τιτίκαν ἄσχημον, καθ' ἣν χρόνον ἡ Τιτίκα εὗρισκεν τὸν Μάριον ὠραίον. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν προσεῖχεν εἰς αὐτὴν ὁ νέος οὗτος, τῇ ἦτο ἀδιάφορος.

Τῇ ἦτον ἀδιάφορος, καὶ ὅμως ἐδλεπεν ὅτι ὁ νέος οὗτος εἶχεν ὠραίαν κόμην, ὠραίους ὀφθαλμούς, ὠραίους ὀδόντας, γλυκεῖαν φωνήν, ὅταν τὸν ἤκουε σινομιλοῦντα μετὰ τῶν συμμαθητῶν του καὶ τῶν φίλων του· ὅτι βαδίζων δὲν ἐκρατεῖτο καλῶς, ἂν θέλετε, ἀλλ' ὅμως εἶχεν ὅλως ἰδίαν χάριν, ὅτι δὲν ἐφαίνετο διόλου χωρὶς πνεῦμα, ὅτι εἶχε τι εὐγενές, γλυκὺ, ἀπλοῦν καὶ ὑπερήφανον εἰς τὸ ὅλον του, καὶ τέλος ὅτι ἐφαίνετο πτωχὸς μὲν, ἀλλὰ ἐκασθὼς πρέπειν νέος.

Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν οἱ ὀφθαλμοὶ των συνητήθησαν καὶ ἐξωμολογήθησαν ἀπ' αὐτῶν τὰ πρῶτα μυστικά καὶ ἀνεκλάλητα ἐκεῖνα, ἅτινα ψελλίζει τὸ βλέμμα, κατ' ἀρχάς μὲν ἡ Τιτίκα οὐδὲν ἐνόησεν.

Ἐπέστρεψε σύντως εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἑδοῦ Δυτικῶν, ὅπου ὁ Γιάννης Ἀγιάνης εἶχεν ἔλθει κατὰ τὴν συνήθειάν του νὰ διακρίψῃ πέντε ἢ ἑξ ἑβδομάδας.

Τῇ ἐπαύριον ἐξυπνήσασα ἐνεθυμήθη τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον νέον, ὅστις, ἐνῶ ἐπὶ τοσούτον χρόνον ἠπῆρξεν ἀδιάφορος καὶ ψυχρῶτατος, τὴν τῇ ἐφαίνετο ὡς προσέχων μὲν εἰς αὐτὴν, οὐδεμίαν δ' αἰσθανόμενος εὐφροσύνην ἐκ τῆς προσοχῆς του.

Ἦτον μᾶλλον δυσχεροστημένη κατὰ τοῦ ἀκαταδέκτου νεανίου τούτου. Κατ' οὐσίαν ἀρὰ ἤρχισα πόλεμος εἰς τὰ ἐντὸς τῆς. Τῇ ἐφάνη, ὅτι ἐπὶ τέλους ἐμελλε νὰ ἐκδικηθῆ, καὶ ἐν τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ, ἤσθάνετο χαρὰν παιδικὴν εἰσέτι.

Γινώσκουσα ὅτι ἦτον ὠραία, ἤσθάνετο καίτοι ἀμερόως, ὅτι κατεῖχεν ὄπλον. Αἱ γυναῖκες παίζουν μετὰ τοῦ κάλλους των, καθὼς τὰ παιδεῖα ὅταν κρατῶσι μαγαθρίων. Πληγώνονται.

Ἐνεθυμήθη τοῖς διαστιγμῶσι τοῦ Μαρῖου, τοὺς παλμούς του τοὺς τρώμους. Ἐκάθητο εἰς τὸ ἐξώλιον του καὶ δὲν ἐπλησίαζε. Τούτο

ἔφερε τὴν Τιτίκα εἰς ἀγνακτῆσεις. Μίαν τῶν ἡμερῶν εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Πατέρα δὲν πηγαίνομεν ὀλίγον πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος νὰ περιπατήσωμεν.

Ἰδοῦσα ὅτι ὁ Μάριος δὲν ἤρχετο πρὸς αὐτὴν, ἐσπευσεν αὐτὴ πρὸς ἐκεῖνον. Κατὰ τοῦτο, ὅλαι αἱ γυναῖκες ὁμοιάζουσι. Καὶ τὸ παραδοξότερον τὸ πρῶτον σύμπτωμα τοῦ γνησίου ἔρωτος, ἐνῶ εἰς τὸν νέον εἶνε ἡ δειλία, εἰς τὴν νέαν ἡ τόλμη.

Τοῦτο φαίνεται ἀπορίας ἄξιον, καὶ ὅμως εἶνε ἀπλοῦστατον. Τα δύο φύλα τείνουσι πρὸς ἄλληλα, διαμείβοντα τὰς ιδιότητάς των.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὸ βλέμμα τῆς Τιτίκας κατέστηρε τὸν Μάριον ἔκφρονα, καὶ τὸ βλέμμα τοῦ Μαρίου κατέστηρε τὴν Τιτίκαν περιφροσόν.

Ὁ Μάριος ἀνεχώρησε θαρρῶν· ἡ Τιτίκα ἀνεχώρησεν ἀνέσυχος. Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐξ ἀτρέστοντο

Πρῶτον ὅπερ ἤσθάνθη ἡ Τιτίκα, ἦτο θλίψις βαθεῖα καὶ ἀόριστος.

Τῇ ἐφαίνεται ὅτι, ἀπὸ τῆς μιᾶς μέγρις τῆς ἄλλης ἡμέρας ἡ ψυχὴ τῆς ἠμαυρώθη. Τὴν εἶδε πάντῃ ἀλλοίαν.

Ἡ λευκότης τῆς ψυχῆς τῶν νεανίδων, ἡ ἐκ ψυχρότητος καὶ φαιδρότητος συγκειμένη, ὁμοιάζει πρὸς τὴν χιόνα· ἀναλύεται καὶ αὐτὴ ὑπὸ τὸν ἔρωτα, ὅστις εἶνε ὁ ἥλιός τῆς.

Ἡ Τιτίκα ἠγνόει τί ἐστὶν ἔρως. Οὐδέποτε ἤκουσε προφερόμενον τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τὴν ἐπιγειον σημασίαν του.

Εἰς τὰ βιβλία τῆς κοσμικῆς μουσικῆς, ὅσα εἰσῆγοντο εἰς τὸ μοναστήριον, ἡ λέξις ἔρως ἀντικαθίστατο δια τῆς λέξεως «θέρος, ἡ γέρωξ, ἡ μέρος».

Ἐκ τούτου πολλάκις καθίστατο αἰνιγματωδῆς ἡ φράσις, καὶ αἱ «μεγάλαι» τῶν μαθητριῶν ἤκουσεν ἐπ' αὐτῆς τὴν φαντασίαν των, ὅταν παραδείγματος χάριν ἀπῆντων. «Ἄχ! πόσον εἶν' εὐάρεστος ὁ γέρωξ! ἢ «Δὲν εἶναι πλέον θέρος»!

Ἄλλ' ἡ Τιτίκα εἶχεν ἐξέλθει τοῦ μοναστηρίου πολὺ νέα, ὥστε δὲν εἶχε ὄψει πολλὴν προσοχὴν εἰς τὸν «γέρωξ» καὶ ἠγνόει σημερον τί ὄνομα νὰ ὄσῃ εἰς ὃ, τι ἤσθάνετο. Ἀλλὰ μήπως ἐλαφρόνεται ἡ ἰσότης ὅτι ὁ νεοῶνιγενεὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς;

Ἡ Τιτίκα τόσῳ περιπαθέστερον ἠγάπα, καθὼς δὲν ἠγάπα κατ'

ἐπίγνωσιν. Δὲν ἐγίνωσκεν ἂν αὐτὸ ἦτο καλὸν ἢ κακόν, ὠφέλιμον ἢ ἐπικινδύνον, ἀναγκαῖον ἢ περιττόν, αἰδίου ἢ ἐφήμερον, συγγνωστόν, ἢ ἢ ἀπηγορευμένον ἢ γάπα. Καὶ πολὺ θὰ ἠπόρει εἰάν τις τῆ ἔλεγε:

— Δὲν κοιμᾶσαι ; ὦ ! αὐτὸ εἶναι ἀπηγορευμένον. Δὲν τρώγεις ; ὦ ! αὐτὸ εἶναι πολὺ κακόν. Αἰσθάνεσαι εἰς τὴν καρδίαν ἀθυμίαν καὶ παλμούς ; ὦ ! αὐτὸ δὲν πρέπει. Ἐρυθρίξ καὶ ὠχρίξ, ὀπότεν εἰς μελανειμονῶν σοὶ παρουσιάζεται εἰς μίαν δεινὸς στοιχίαν ; ὦ ! τοῦτο εἶναι ἀξιοκατάχριστον.

Ἡ Τιτίκα δὲν θὰ ἐνόει τί τὴν ἔλεγον, καὶ θ' ἀπεκρίνετο : Πῶς ἤμπορῶ νὰ πταίω διὰ πᾶγμα κατὰ τοῦ ὁποίου οὐδὲν δύναμαι, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου οὐδὲν γινώσκω ;

Ἐνόησεν ὅτι ὁ ἔρωσ, οἷος παρέστη ἐνώπιόν της, προσηρμόζετο κάλλιον εἰς τὴν ψυχὴν της. Δι' αὐτὴν ἦτο εἶδος λατρείας πρὸς ἄγνωστον, θείας σιωπηρᾶς, ἀποθέσεως τοῦ ἀγνώστου.

Ἦτο ἐμφάνισις ἀπειρίας νεανικῆς πρὸς ἄλλην παρεμφερῆ, νυκτερινὸν ὄνειρον, εἰς μυθιστορίαν ἐναλλαγὴν καὶ πάλιν ὄνειρον ἀπομείναν, φάσμα ποθητὸν ἐν τῇ πραγματικότητί τοι ὄμνησιθὲν καὶ ἐνσαρκωμένον, ἀνώουμον ἔτι, σεμνόν, ἀκλιδωτόν, ἄνευ ἐξιώσεως ἄλλης, ἀνεπίληπτου, ἐν ἐνὶ λόγῳ, μετακροσμένες ἔρωσ, ἐν τῷ ἰδεῶδει αὐτοῦ παρμείνος, χίμαϊρα ἐν εἶδει μορφῆς.

Πᾶσα οἰαδῆποτε ἄλλη συνάντησις ψηλαρητοτερα καὶ ἐγγυτέρα ἴσως θὰ ἐξερέβιζε τὴν Τιτίκαν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, εἰς τὴν μεγεθυντικὴν ἀγλὴν τοῦ μοναστηρίου ἔτι βεβηθισμένην. Ἐφοβεῖτο ὡς τὰ παιδιὰ, ὡς αἱ μοναχίαι.

Τὸ ἐπὶ πέντητιαν ὄλην διὰ τοῦ μοναστηριακοῦ βίου διεσῶσαν εἰς τὴν καρδίαν της πνεῦμα, ἐξητμίζετο εἰσέτι βραδέως ἐκ τοῦ συνόλου αὐτῆς προζενούν εἰς ἅπαν τὸ περιβάλλον αὐτὴν ρίγος

Ἐν τῇ τοιαύτῃ λοιπὸν καταστάσει δὲν τῆ ἦτο ἀναγκαῖος ἐραστικῆς, οὐδ' ἐρωτικῆς, ἀλλ' ἐν ὄρμα.

Ἐλάτρευε τὸν Μάριον, ὡς τι χάρειν, ἀκτινοδόλον, ἀνεφικτόν· ἐπειδὴ, ὅμως ἢ ἄκρα ἀρέλεια συναντᾶται πρὸς τὴν ἄκραν φιλαρέσκειαν ἐμειδία ἐλευθέρως πρὸς αὐτόν.

Περιέμενε καθ' ἐπίστασιν ἀνυπομένως τὴν ὥραν τοῦ περιπάτου· εὗρισκεν ἐκεῖ τὸν Μάριον, ἠσθάνετο ἐκ της παρουσίας του ἀρρήτους

ἀγαλλιάσεις καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἐξέπραξεν ὅλην τῆς τῆν ἰδέαν εἰλικρινῶς, λέγουσα εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Τί ὠραῖο; εἶνε ὁ κῆπος τοῦ Λουξεμβούργου!

Ὁ Μάριος καὶ ἡ Τιτίκα διέκειντο ἀπαθῶς ἀκατάληπτοι πρὸς ἀλλήλους. Δὲν συνωμίλουν, δὲν ἀντεχειριζώντο, δὲν ἐγνωρίζοντο· μόνον ἐβλέποντο· καὶ καθὼς τὰ ἄστρα, ἅτινα μυριάδες λευγῶν ἀποχωρίζουν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἔξω μόνον βλέπόμενοι.

Ὡς τὼ ἡ Τιτίκα καθίστατο ὀλίγον κατ' ὀλίγον γυνὴ καὶ ἀνεπτύσσετο, ὠραίζομένη καὶ ἐρωτιῶσα, ἐν τῇ συναισθήσει τοῦ κάλλους καὶ ἐν τῇ ἀγιοῦρατοῦ ἐρωτος αὐτῆς· ὀλίγον τι φιλάρεσκος, ἀλλ' ἀθῶα

Z.

Κατήφεια ἀντὶ κατηφείας.

Αἱ περιστάσεις γενῶσιν ἔνστικτα. Ἡ φύσις ἡ γεγραμμένη καὶ αἰώνιος αὕτη μήτηρ διεμήνυσεν ἀπερρήτως πως εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην τὸν σκοπὸν τῆς παρουσίας τοῦ Μαρίου ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐβριττεν ἐν ταῖς μυχαϊτάτοις τῆς διανοίας του.

Δὲν ἐβλεπε τίποτε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, οὐδὲ ἐγίνωσκέ τι, καὶ ὅμως ἐθεώρει μετ' ἀνευδότου προσοχῆς τὸ σκότος ἐν ᾧ διετέλει, ὡς εἰ ἤσθάνετο ἀρ' ἐνός μὲν ἀνεγειρόμενον, ἀρ' ἐτέρου δὲ κρημνιζόμενον ἐαυτόν.

Ὁ Μάριος ὡσαύτως εἰδοποιούμενος ὑπὸ τῆς αὐτῆς μητρὸς φύσεως, κατ' ἀνεξιχνίαστον οἰκονομίαν τοῦ παναγίου Θεοῦ προσεπάθει παντὶ τρόπῳ νὰ κρύπτεται ἀπὸ τοῦ «πατρὸς» τῆς Τιτίκας.

Ἄλλ' ὅμως συνέβαινε νὰ τὸν διακρίνη ἐνίοτε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Οἱ τρόποι τοῦ Μαρίου δὲν ἦσαν πλέον διόλου φυσικοί. Πολλάκις, θέλων νὰ προφυλαχθῆ, τὸ ἔπραττεν ὑπόπτως, ἄλλοτε πάλιν ἐτόλμα ἀνεπιτηδεύως.

Δὲν ἤρχετο πλέον ὡς ἄλλοτε ἕως πλησίον τῆς κέρης· ἐκάθητο μακρὰν, καὶ ἐστατικό· ἐκράτει βιβλίον, καὶ προσποιεῖτο ὅτι ἀνεγίνωσκε διατὶ νὰ προσποιηταί; Ἄλλοτε ἤρχετο φορῶν τὸ πηλαϊὸν ἐνδυμά του, τῶρα ἐφέρει καθ' ἡμέραν τὸ νέον· δὲν ἦτο βέβαιος ἂν ἡ κόμη του ὑπῆρχε διωρθωμένη καλῶς, ἐσχημάτιζεν ἀλλοκότως πῶς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐφόρει χειρόατια ἐν βραχυλογίᾳ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπεσιρρέετο τὸν νέον τούτον ἐκ βάθους ψυχῆς.

Ἡ Τιτίκα οὐδεμίαν εἰδὼς εἰς τὸν πατέρα τῆς ὑπόνοιαν. Ἄν καὶ αὐτὴ ἠγνόει ἀκριβῶς τί εἶχε, συνηθάνετο ὅμως ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ φανερώσῃ ὅ,τι ἔβλεπεν.

Μεταξὺ τῆς πρὸς τὸ καλλωπιζέσθαι κλίσεως τῆς Τιτίκας καὶ τῶν νέων παρεμάτων τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου ὑπῆρχε τις παραλληλισμὸς ἐνοχλῶν τὸν Γιάννην Ἀγιάννην. Ἰσως ἦτο τυχαία τις σύμπτωση· ἀλλ' ἀφεύκτως σύμπτωσης ἀπειλητικῆς.

Οὐδέποτε ἠνοιξε τὸ στόμα πρὸς τὴν Τιτίκην νὰ τῇ εἴπῃ τι περὶ τοῦ ἀγνώστου τούτου νέου· ἀλλὰ μίαν ἡμέραν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῆ, καὶ ἐν τῇ ἀορίστῳ ἀπελπισίᾳ του, εἶπε εἰς αὐτήν.

— Κύτταξε αὐτὸν τὸν νέον τί σχολαστικὸς εἶναι.

Ἄν τοῦτο συνέβαινε πρὸ ἐνός ἔτους, ὅτε ἡ Τιτίκα ἦτο ἰκετὴ μικρὰ καὶ ἀδιάφορος, θ' ἀπεκρίνετο.

— Ὅχι ἐὰ, δὲν εἶνε τόσοσ ἰσχυρὸς. Ἄν συνέβαινε μετὰ δέκα ἔτη, καὶ εἶχεν ἐν τῇ καρδίᾳ τὸν ἐρωτὰ τοῦ Μαρίου, θ' ἀπεκρίνετο, Σχολαστικὸς τῶντι, ἀνυπόφορος! ἔχεις δίκαιον. Ἄλλ' εἰς ἦν εὐρίσκειτο στιγμήν ζωῆς καὶ καρδίας, ἠρέσθη ν' ἀποκριθῆ λίαν ἀτάραχος.

— Ποῖος, ἐκεῖνος ἐκεῖ ὁ νέος;

Τοῦτο καὶ οὐδὲν ἄλλο· ὡς ἂν τὸν ἔβλεπε νῦν πρῶτον ἐπὶ ζωῆς.

— Τί ἀνόητος εἶμαι! εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κατὰ νοῦν, Οὐδ' εἶχε προσέξει εἰς αὐτόν, καὶ ἐγὼ τῆς λέγω νὰ τὸν ἰδῆ.

Οἷο γερῶντων ἀπλότης! Οἷο ἐρῶντων βαθύτης!

Ἄλλ' εἶνε καὶ τοῦτο νόμος προσιδιάζων εἰς πρωτοπείρωσ ἐρῶντας ἐμπαθῶς > ἑμμερίμους εἰς τοὺς ζωηροὺς ἀγῶνας τοῦ πρώτου ἐρωτος

κατὰ τῶν πρώτων προσκομμάτων, ὅτε ἡ μὲν νεάνις εἰς οὐδεμίαν περιπίπτει παγίδα, ὁ δὲ νέος περιπίπτει εἰς ὄλας.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχεν ἤδη κηρύξει κατὰ τοῦ Μάρου κρύφιόν τινα πόλεμον, ὃν ὁ Μάριος διὰ τὴν ἐσχάτην μωρὰν τοῦ πάθους καὶ τῆς ἡλικίας του, ὄν ἐμάντευσε παντελῶς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔστησεν εἰς αὐτὸν ἀπέιρους ἐνεύρας ἤλλαξε τὰς ὥρας, ἤλλαξε τὰ καθίσματά του, ἐλησμένησε τὸ μανδύλιόν του, ἦλθε μόνος εἰς τὸ Λουξεμβούργον, ὁ Μάριος ἐπέπεσε εἰς ὄλας τὰς ἐνεύρας ταύτας κατὰ κεφαλῆς, ὡς ἀγρίμιον.

Εἰς ὄλα τὰ ἐρωτηματικά ταῦτα σημεῖα, ἅτινα ἔστησεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ του ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπεκρίθη ἀφελῶς, ναι!

Ἡ δὲ Τιτίκα ἐν ταῦτοις ἐμμένεν προφυλακισμένη ὀπισθεν τῆς φαινομενικῆς ἀρροτισίας τῆς καὶ τῆς ἀταράχου ἡσυχίας τόσοσιν καλῶς, ὥστε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξῆγαγε τὸ συμπέρασμα, ὅτι — Αὐτός, μὲν ὁ ἀχάριος ἦτον ἐρωτόληπτος, τριπλὸς διὰ τὴν Τιτίκαν ἡ δὲ Τιτίκα οὐδ' ἐγνώριζεν ἂν αὐτὸς ὑπάρχει.

Καὶ ὅμως ὄν ἐπύρσεν ἀησυχῶν ἐν τῷ βῆθει τῆς καρδίας του. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν θὰ ἐπύρχετο ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐμελλεν ἡ Τιτίκα ν' ἀγαπήσῃ. Μήπως ὄλα τὰ πράγματα ὄν ἄρχονται ἐκ τῆς ἀδιαφορίας;

Ἀπὸ μόνον ἡ Τιτίκα ἐπραξεν ἐν σφάλμα, ὅπερ τὸν ἐπτόχηεν. Εἶχεν ἐγερθῆ οὗτος ἀπὸ τοῦ ἐδωλίου διὰ ν' ἀνοχωρήσῃ ἀπὸ εἶχε καθῆσαι τρεῖς ὥρας, καὶ ἡ Τιτίκα τῷ εἶπε.

— Τόσων ὀγλιγῶρα!

Καὶ ὅμως ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξηκολούθησε τοὺς περιπάτους του εἰς τὸ Λουξεμβούργον, μὴ θέλων νὰ πράξῃ τι ἀσύνηθες, μάλιστα δὲ φοβούμενος μὴ ἐξεγείρῃ τὴν περιέργειαν τῆς Τιτίκας· ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πρὸς τοὺς δύο ἐραστάς γλυκυτάτων ὥρων ἐκείνων, ἐνῶ ἡ Τιτίκα ἔστελλε τὸ μείδισμα αὐτῆς πρὸς τὸν Μάριον, ὅστις ἐντὸς τῆς γαλητείας του μόνον εἰς αὐτὸ ἐμενε προσηλωμένος ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐδόλεπε τὸν Μάριον δι' ὀφθαλμῶν σπληθηροβολούντων ἀγρίως.

Αὐτὸς ὅστις κατώρθωσε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὄν ἦτο πλέον ἱκανὸς νὰ συλλάβῃ ἐχθρὸν πρὸς ἄνθρωπον, ἤρχετο εἰς στιγμῆς καθ' ἣς, βλέπων τὸν Μάριον ἐκεῖ παρόντα, ἤσθάνετο ὅτι ἐκ νέου ἐγένετο θηριώδης καὶ ὤμεις, καὶ ὅτι ἠνοιόγοντο πάλιν καὶ διηγεί-

ροντο κατά τοῦ νέου τούτου τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα τῆς ψυχῆς του βίβη ἐν οἷς ὑπῆρξέ ποτε ἀποτεταρριμμένη τσαούτη ὀργή.

Τῷ ἐφαίνετο σχεδὸν ὅτι: πάλιν ἐσχηματίζοντο εἰς τὰ ἐντὸς του κρατῆρας ἄγνωστοι.

Πῶς! πάλιν ἐδῶ αὐ-ὸ τὸ ἄτομον! Τί θέλει καὶ ἔρχεται! Ἔρχεται νὰ κάμη ἓνα γῦρον, νὰ ὀσφρανθῆ, νὰ ἐξετόση νὰ δοκιμάσῃ! Ἔρχεται νὰ εἶπῃ, Αἶ! καὶ διατί ὄχι; Ἔρχεται νὰ πλανηθῆ, περίξ τοῦ βίου, τίνος; ἐνός Ἀγιάννη! Νὰ ἐνεδρεύσῃ τὴν εὐδαιμονίαν του, ἵνα τὴν ἀρπάσῃ καὶ τὴν συναποφέρῃ.

Καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔλεγε συγχρόνως κατὰ νοῦν.

— «Τί ἄλλο βέβαια παρὰ τούτοι! Τί ἔρχεται νὰ ζητήσῃ; ἔρωτα; ἔρωτα! καὶ ἐγὼ τότε; Πῶς! δι' αὐτὸ λοιπὸν ὑπῆρξα ὁ ἀθλιότατος τῶν ἀνθρώπων κατ' ἄρχάς, καὶ ἔπειτα ὁ δυστυχέστατος; Δι' αὐτὸ ἐπέρασα ἐξήντα ἔτη ζωῆς ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα.

«Δι' αὐτὸ ὑπέφερα ὅσα εἴμπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ ἄνθρωπος καὶ ἐγήρασα χωρὶς νὰ ὑπάρξω κ' ἐγὼ νέος, καὶ ἐξήσα χωρὶς οἰκογένειαν, χωρὶς συγγενεῖς, χωρὶς φίλους, χωρὶς γυναῖκα, χωρὶς τέκνα, καὶ ἄφρασανίδας τοῦ σφματός μου εἰς ὅλας τὰς πέτρας, εἰς ὅλα τὰ φρύγανα, εἰς ὅλους τοὺς τοίχους, καὶ ἐράνην ἐπεικῆς, ἂν καὶ ἐδείχθησαν πρὸς ἐμὲ σκληροὶ, καὶ ἐράνην ἐγὼ ἴγαθός, ἂν καὶ ἐδείχθησαν πρὸς ἐμὲ κακοί, καὶ μετεβλήθην εἰς ἄνθρωπον τίμιον, μεθ' ὅλας τὰς ἀντιδράσεις ὅσας ἀπότησα, καὶ μετενόησα δι' ὅ,τι κακὸν ἔπραξα καὶ ἐσυγχώρησα ὅ,τι κακὸν οἱ ἄλλοι ἔπραξαν πρὸς ἐμὲ.

«Ὅλα αὐτὰ τὰ ὑπέφερα ἵνα νὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή, ὅτε εἶδα κ' ἐγὼ μίαν ἀνταμοιβήν, ἤγγισα εἰς τὸ τέρμα τῶν δεινῶν μου, ἀπέκτησα ὅ,τι ἤθελα, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἐπιποθῶ, ἀγαπῶ, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἐπλήρωσα, τὸ ἐκέρχησα, καὶ νὰ φύγουν διὰ μιᾶς ὅλα, νὰ ἐκλείψουν, νὰ χάσω τὴν Τιτίκαν, νὰ χάσω τὴν ζωὴν μου, τὴν χαρὰν μου, τὴν ψυχὴν μου, ἐπειδὴ ἀνέβη εἰς τὸν νοῦν ἐνός χαμένου ἐκεῖ νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ μὲ δεῖξῃ εἰς τὸ Λουξεμβούργον τὸ μπῶ τους»

Ταῦτα ἐνῶ διενεεῖτο, τὰ ὄμματα του ἤρρυθρίων καὶ ἐξηγριεῖντο φρεθερῶς. Δι' ἐφαίνετο ὡς ἄνθρωπος προσβλέπων ἄνθρωπον δὲν ἐφαίνετο ὡς ἰχθρὸς προσβλέπων ἰχθρὸν, ἀλλ' ὡς μολοσσοῦ προσβλέπων κλέπτῃν.

Γινώσκωμεν τὰ λοιπά. Ὁ Μάριος δὲν ἔπαυσε φερόμενος ἀφρόνως

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἠκολούθησε τὴν Τιτίκαν εἰς τὴν ὁδὸν Δυτικῶν. Μίαν ἄλλην ἡμέραν ὠμίλησεν εἰς τὸν θυρωρὸν. ὠμίλησεν ὁμοίως καὶ ὁ θυρωρὸς εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, εἰπὼν.

— Δὲν μοῦ λές, ἀρέντη, τί νεὸς εἶνε ἕνας ὅπου μὲ ἠρώτησε διὰ λόγου σου μὲ τόση περιέργεια;

Τὴν ἐπιούσαν λοιπὸν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχε μετακίσει, καὶ εἶχε κάμει ὄρκιον νὰ μὴ βάλῃ πλέον τὸν πόδα του οὔτε εἰς τὸ Λουξεμβούργον, οὔτε εἰς τὴν ὁδὸν Δυτικῶν. Ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμετου.

Ἡ Τιτίκα δὲν παρεπονέθη διὰ τοῦτο, οὔτε εἶπε τίποτε δὲν ἠρώτησε, δὲν ἠθέλησε νὰ μάθῃ διατί. Εὐρίσκετο ἤδη εἰς τὴν περιοδὸν, ὅτε φοβοίμεθα μὴ τις εἰσῶσῃ εἰς τὴν διάνοιάν μας καὶ προδώσωμεν ἑαυτούς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης οὐδεμίαν εἶχε πείραν τῶν μόνων τερψιθύμων καὶ ἀγνώστων εἰς αὐτὸν ἀθλιότητων τούτων, καὶ ἔνεκα τούτων οὐδὲως ἐνίκησε τὴν σπουδαίαν σημασίαν τῆς σιωπῆς τῆς Τιτίκας· παρετήρησε μόνον ὅτι ἡ κόρη, κατέστη μελαγχολική, καὶ κατέστη καὶ αὐτὸς κατηρής.

Ἀμφοτέρω ἦσαν ἀπειροί, καὶ ἡ ἀπειρία τῶν ἀνημελλάτο.

Ἀπὸ μόνου ἠθέλησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης νὰ κάμῃ ἀπόπειραν.

Ἡρώτησε τὴν Τιτίκαν.

— Θέλεις νὰ ἔλθῃς εἰς τὸ Λουξεμβούργον;

Φῶς ἰληρότητας διεχύθη πάραυτα ἐπὶ τοῦ ὄχρου τῆς Τιτίκας προσώπου.

— Ναι, ἀπεκρίθη ἡ κόρη.

Ἀπλῆθον εἰς τὸ Λουξεμβούργον, εἶχον περιέλθῃ ὁμοίως τρεῖς μῆνες καὶ ὁ Μάριος δὲν ἐφαίνετο πλέον εἰς ἐκεῖνον τὸν περίπατον.

Ὁ Μάριος λοιπὸν δὲν ἦτον ἐκεῖ.

Τῆ ἐπαύριον, ἠρώτησε πάλιν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὴν Τιτίκαν.

— Θέλεις νὰ ἔλθῃς εἰς τὸ Λουξεμβούργον;

Ἡ Τιτίκα ἀπεκρίθη περιλύτως καὶ ἠπίως.

— Ὅχι.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπειράχθη ἐκ τοῦ περιλύπου ἔθους τούτου, καὶ συγγρῶνως ἐμελαγχόλησεν ἐκ ταύτης τῆς ἠπιότητος.

Τί διέτρεχεν εἰς τὸ πνεῦμα τούτο, τὸ τόσον νεαρὸν καὶ ἤδη ποσὸν ἀνεξιχνίαστον; Τί ἐνεκυμονεῖτο, τί συνέβαιναν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Τιτίκας;

Ἐνίστε, ἀντί νὰ κοιμηθῆ, ἔμενε καθήμενος πλησίον τῆς κλίνης του, καὶ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας στηρίζων διήρχετο νύκτας ὀλοκλήρους συλλογιζόμενος, τί ἄρα γε διέτρεχεν εἰς τῆς Τιτίκας τὸν νοῦν, καὶ ἀναλογιζόμενος ὅσα ἤρουντο ν' ἀναλογοισθῆ ἡ κόρη.

Καὶ κατ' ἐκείνας τὰς στιγμὰς, ὦ, πόσον περιαλγῆ ἔστρεφε βλέμματα πρὸς τὸ μοναστήριον, τὴν ἄσπιλον ἐκείνην κορυφὴν, τὸν τόπον ἐλεῖνον τῶν ἀγγέλων, τὴν ἀπρόσιτον ἐκείνην χιόνα τῆς ἀρετῆς!

Μετὰ πόσης μεταμελείας ἀνεπὸλοι τὸν κήπον τοῦ ἀναχωρητηρίου ἐκείνου, τὸν πλήρη ἀθῶων ἀγνώστων καὶ παρθένων ἐγκλείστων, ὅπου πᾶν μῦρον καὶ πᾶσα ψυχὴ ἀνεδίδοντο ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν οὐρανὸν!

Πόσον ἐλάτρευε τὴν διὰ πάντας κεκλεισμένην ἐκείνην Ἐδέμ, ἐξ ἧς ἐκουσίως ἐξῆλθε καὶ ἀφρόνως κατέβη! Καὶ πόσον μετενοεῖ διὰ τὴν αὐταπάρησιν καὶ τὴν ἀφροσύνην του, ὅτι ἐπανεφέρει τὴν Τιτίκαν εἰς τὸν κόσμον ἐστυχῆς αὐτὸς ἔρωσ τῆς θυσίας, ἀρπαγῆς καὶ κατασπαρχαίης ὑπὸ τῆς ἰδίας του ἀρσιώσεως! Τί ἔκαμα! ἐπανελάμβανε, τί ἔκαμα!

Ἄλλ' ὅμως οὐδὲν ἀπεδείκνυεν εἰς τὴν Τιτίκαν, πρὸς ἣν ἐφαίνετο πάντοτε γολήνιος καὶ ἀγαθός. Μάλιστα εἰ τρέποι του ἦσαν ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε πατρικοί καὶ φιλόστοργοι.

Ἄν ἡ ἐλάττωσις τῆς χαρᾶς του ἤδύνετο νὰ μαντευθῆ, ἐκ τεκμηρίου τινός, τὸ τεκμήριον τούτο ἦτον ἡ αὐξήσις τῆς ἐπεικειᾶς του.

Καὶ ἡ Τιτίκα δὲ ἀπὸ μέρους τῆς ἐμαρτάνετο ὁσμῆραι. Ἐπασχεν ἐκ τῆς ἀπουσίας τοῦ Μαρίου, καθὼς ἠύφραίνετο ἐκ τῆς παρουσίας του, παραδόξως, μὴ καταλαμβάνουσα ἀκριβῶς διατί. Ἄλλὰ καὶ αὐτὴ οὐδὲν ἄλλο ἀφῆκε νὰ διακρίνη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, εἰμὴ τὴν ὠχρότητα τῆς τῶ δὲ πρόσωπον δὲν ἔπαυσε νὰ ἔχη πρὸς αὐτὸν τὸ γλυκὺ ἔθος του.

Ἄφου ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔπαυσε νὰ τὴν συνοδεύῃ εἰς τοὺς συνήθους των περιπάτους, γυναικεῖόν τι ἔνστικτον ἐψιθύρισε συγκεχυμένως εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας του ὅτι ὄν ἐπρεπε νὰ φαίνεται ἐπιμένων διὰ τὸ Λουξεμβούργον καὶ ὅτι ἂν ἐκείνη ἐδείκνυεν ὅτι ὄν ἐνδιεφέρετο, ὁ πατὴρ τῆς νὰ τὴν πηγαίη.

Ἄλλ' αἱ ἡμέραι, αἱ ἑβδομάδες, αἱ μῆνες παρήρχοντο. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρεδέχθη σιωπηλῶς τὴν σιωπηλὴν συγκατάθεσιν τῆς Τιτίκας. Ἐκείνη ἐλυπήθη. Ἄλλ' ἦτο πολὺ ἄργά πλέον. Καθ' ἣν ἡμέραν πάλιν θὰ ἐπηγαίνον εἰς τὸν κήπον ἐκείνον ὁ Μάριος ἴσως δὲν θὰ ἦτο πάλιν ἐκεῖ.

Ὁ Μάριος ἄρα εἶχεν ἐξαταναίσθῃ, τετέλεσται· τί νὰ πράξη; ὅτι τὸν εὗρισκεν ἄρα γε πάλιν; Ἠθίνετο πιεζομένην τὴν καρδίαν τῆς ὁσημέραι καὶ ἡ πίεσις αὐτῆ καθίστατο βαθμιαίως ἐπαισητοτέρα. Δὲν ἐσυλλογίζετο πλέον οὔτε ἂν ἦτο θέρος, οὔτε τὸν ἥλιον, οὔτε τὴν βροχὴν, οὔτε ἐὰν ἐκελεύθουσαν τὰ πτηνὰ, ἂν ἦτο ἐπιγῆ τῶν θαλιῶν ἢ τῶν πασχάλιων, οὔτε ἂν τὸ Λουξεμβούργον ἦτο τερπνότερον ἢ ὁ Κήπος τοῦ Κεραμεικοῦ, οὔτε ἂν ἢ πλύντρια ἔσπερα τ' ἀσπρόρρουχα καλῶς σιδερωμένα ἢ τούσαντιον, οὔτε ἂν ἢ Πιναγιώτα ἔκαμε καλὰ τὰς οἰκιακάς ἐργασίας, ἢ τὰ ὀψωνία τῆς, καὶ δετέλει καταβεβλημένη, μὲ τὸ πνεῦμά τῆς ἀπερροφημένον ἢ προσηλωμένον εἰς μίαν μόνην σκέψιν, τὸ δὲ βλέμμα ἀπλανές, ὡς ὅταν, ἐν ὥρᾳ νυκτός, βλέπεις τὴν μαύρην καὶ ἀχανῆ πλατεῖαν ὅπου ἀριστῶς διαγραφομένη, ἐξοφανίζεται μία σκιά.

Καὶ μόνη ὁμως ἡ νωθρότης αὐτῆ ἀνησύχει τὸν Γιάννην Ἀγιάννην τὰ μέριστα.

Τὴν ἡρώτα ἐνίοτε.

— Τί ἔχεις;

Αὐτῆ ἀπεκρίνετο.

— Δὲν ἔχω τίποτε.

Μετά τινα δὲ σιγῆν, ἐπειδὴ καὶ αὐτῆ ἐμάντευε τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, τὸν ἡρώτα.

— Σὺ ὁμως, πατέρα, τί ἔχεις;

— Ἐγὼ; ἀπεκρίνατο ὁ Γιάννης Ἀγιάννης· τίποτε δὲν ἔχω· τί νὰ ἔχω!

Τὰ δύο ταῦτα ὄντα, τὰ οὕτως ἀποκλειστικῶς καὶ μετὰ τσαύτης

συμπαθείας αγαπηθέντα, καὶ ζήσαντα ἕκαστον διὰ τοῦ ἐτέρου, τοσοῦτον χρόνον, σήμερον ἕκαστον πλησίον τοῦ ἐτέρου, ἕκαστον ἕνεκα τοῦ ἐτέρου, οὔτε ἐξέφραζον τίποτα, οὔτε ἀλλήλα ἠτιῶντο· προσμεριδιῶν πεισιμόνως.

Η .

Ἡ καθεύδα.

Δυστυχέστεροι ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης· διότι ἡ νεότης, καὶ ἐν ταῖς θλίψεσιν αὐτῆς, ἔχει πάντοτε τὴν ἰδικὴν τῆς λάμπριν. Κατὰ τινὰς στιγμὰς, τόσον ἐπασχεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὥστε καθίστατο παιδαριώδης. Ἰδιότης τοῦ ἀλγους ἀποκαλύπτουσα τὸ παιδικὸν μέρος τοῦ ἀνδρός.

Ἡσθάνετο ἐπιαναποδράστως ἡ Τιτίκα τῷ διέφρουγεν. Ἐπεθύμει ν' ἀντιπαλαίσῃ, νὰ τὴν κρατήσῃ, νὰ τὴν ἐνθουσιάσῃ δι' ἐξωτερικῆς τινὸς λομπρότητος.

Συνέδῃ, νὰ ἴδῃ, ποτὲ διαβαίνοντα ἐρικπον ἕνα στρατηγόν, κατὰχρυσον τὴν στολὴν. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐφθόνησε τὸν κεχρυσωμένον ἄνθρωπον τοῦτον.

Ἐλογίσθη, εὐδαίμων ἂν ἠδύνατο ταιαύτην τινὰ στολὴν νὰ φορῇ καὶ αὐτός, εἰκόζων ἐπι, ἐὰν ἡ Τιτίκα τὸν ἐβλεπεν οὕτω πως ἐνδεδυμένον, θὰ ἐθαμβουτοῦτο. Ὅταν δὲ μάλιστα θὰ διέβαινε μετὰ τῆς Τιτίκας ἐστηριγμένη· εἰς τὸν βραχίονά του ἀπὸ τινος μέρους, ὅπου θὰ ἴσταντο φύλακες παρουσιάζοντες τὰ ὅπλα εἰς αὐτὸν ὡς ἀξιωματικόν, τοῦτο θὰ ἀφῆρει ἀπὸ τοῦ νῆος τῆς Τιτίκας τὴν ἰδίαν τοῦ νὰ βλέπῃ τοὺς νεούς.

Ἄπροσδόκητός τις κλονισμός διετάραξε τὰς θλιβεράς ταύτας ἰδέας του.

Ἄφ' ὅτου ἦλθον καὶ κατώκησαν εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου, εἶχον συνειθίσει νὰ ἐξεγείρωνται ἐνίοτε λίαν πρῶτῃ, ἀπερχόμενοι ἐξω τῆς πόλεως, ἵνα βλέπωσι τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου.

Διὰ τὸν προτιμῶντο τὸν μονήρη βίον, ὁ πρωϊνὸς περίπατος ὁμοιάζει πρὸς νυκτερινὸν τοιοῦτον, μετὰ τὴν φυσικὴν φαιδρότητα μάλιστα τὴν ἀναπτυσσομένην κατὰ τὴν νύκτα. Ἡ Τιτίκα, ὡς πτηνὸν ἤγειρετο καὶ αὐτὴ ἐνωρίς. Αἱ πρωϊναὶ αὐταὶ ἐκδρομαὶ προσεχεδιάζοντο ἀπὸ τῆς προτεραιᾶς. Ἐκεῖνος ἐπρότεινε, αὐτὴ παρεδέχετο Ἐτακτοποιοῦντο τὰ πάντα ὡς εἰ ἐπρόκειτο περὶ συνωμοσίας. Ἐξήρχετο πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τοιοῦτον κατηύρτανε τὴν Τιτίκαν.

Αἱ τοιαῦται ἄθῳα ἐκκεντρικότητες τέρπουσι τὴν νεότητα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκκλινεν, ὡς γνωρίζομεν, πρὸς τὰ ἤμιστα συνηζόμενα μέρη, εἰς ἀπόκεντρα, εἰς μέρη λησμονημένα.

Τότε ὑπῆρχον εἰς τὰς πέριξ τῶν Παρισίων λεωφόρους, ἄγροὶ αἰτοσπαρτοί, οἱ ὅποιοι τὸ ρηινόπωρον, μετὰ τὴν συγκομιδὴν, ἐφαίνοντο μᾶλλον ἐσκαμμένοι πρὸς οὐτείαν, παρὰ θερισμένοι. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκ προκαταλήψεως ἐσύχναζεν ἐκεῖ καὶ ἡ Τιτίκα οὐδὲν δυσχερῆστεῖτο.

Ἐνῶ οἱ αὐτὸν ἦσαν μέρη ἀπομεμονωμένα, οἱ αὐτὴν ἦσαν τόποι ἐλευθεροί. Ἐκεῖ ἐκείνη μετεβίβλετο εἰς κοράσιον, ἔτρεχε, σχεδὸν ἐπαίξεν, ἐξῆγε τὸν πῖλόν της καὶ τὸν ἔθετεν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη διὰ νὰ κόμη ἀποδόσεως. Τὰς χρυσαλλίδας ἐδύλεπεν ἐπὶ τῶν ἀνθέων, ἀλλὰ οὐδὲν τὰς συνέλεγεν. Αἱ ψυχικαὶ ἠπιότητες καὶ συμπάθειαι γεννῶνται μετὰ τοῦ ἔρωτος, ἡ δὲ κόρη ἐκείνη ἦτις φέρει ἤδη ἐν ἐαυτῇ τὸ τραυῶδες καὶ εὐθραστον ἰδανικόν, λυπεῖται διὰ τὸ πτόλωμα τῆς χρυσαλλίδος. Ἐπλεκε στεφάνους ἐξ ἀνεμωνῶν, οὓς ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της, ὁ δὲ ἥλιος διεισδύων ἐντὸς καὶ πορφυρίζων ἔτι μᾶλλον τὴν ὠρμίαν της κόμην μετέδιδεν ἐκ τοῦ πορφυρώδους τούτου καὶ εἰς τὸ πρόσωπόν της τὸ ροδίον καὶ ῥλογερὸν ἀμαζούσης μορφῆς.

Τὴν συνθέειν ταύτην ἔτι κατὰ τὰς θλιβεράς ἡμέρας τοῦ βίου του οὐδὲν εἶχεν ἐλεεινῶς ἀπομάθει ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Μίαν πρωίαν λοιπόν, κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1831, ἠγέρθησαν ὄρθρου βαθέος καὶ διηρθύθησαν πρὸς τοὺς ἀγρούς.

Ἐφάνιοντο ἐπι τὰ ἄστρα εἰς τὸν οὐρανόν ἢ γῆ παρίστατο μέλαινα. τὰ χάρτα ἐφρίσσαν ὑπὸ τὴν ἑωθινήν αὔραν' εἰς κορυθαλὸς ἐκελάζει ἐξ ἀπέριου ὕψους, ὡς εἰ μεταξὺ τῶν ἀστέρων εὕρισκετο, καὶ ἔλεγες ὅτι ὁ ὕμνος αὐτοῦ τοῦ μικροῦ πρὸς τὸ ἄπειρον κατηύναζε τὸ ἀχανές τῶν κόσμων.

Ἡ Ἀφροδίτη, ἀνέτειλλεν ἀπὸ τινος μέλανος λόφου εἰς τὸν αἰθέρα ἀκτινοβόλος, ὡς ψυχὴ ἀνερχομένη εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Τὰ πάντα ἔπνεον γαλήνην καὶ σιγὴν, μακρόθεν σπάνιοί τινες ἐργάται διηρθύνοντο εἰς τὴν ἐργασίαν, μόλις διακρινόμενοι.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάνης ἐκάθην εἰς τὸ κατώφλιον τῆς κλειστῆς θύρας ἐξοχικῶς τινος οἴκου, ἔχων τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὴν ὁδόν, καὶ τὰ νῶτα πρὸς τὴν αὐγὴν.

Ἐλησμόνει ὅτι ἐμελλε ν' ἀνοτείη ὁ ἥλιος· εἶχε βυθισθῆ ὅλος εἰς τὰς μελαγχολικὰς τὰς μελέτας.

Διελογίζετο τὴν Τιτίκαν, τὴν εὐδαίμονίαν του, ἐὰν οὐδεὶς παρένεβαινε νὰ τὴν διαταράξῃ, τὸ ὡς τοῦτο, τὸ πληροῦν τὸν θίον του, ὡς ὡς πνοὴν τῆς ψυχῆς του, καὶ ἦτο σχεδὸν εὐδαίμων διανοούμενος ταῦτα.

Ἡ Τιτίκα πλησίον του ἰσταμένη, παρετήρει τὰ ἦδη εἰς χρυσοῦν καὶ εἰς βύσσον βαφόμενα νῆρα, ὅ-ε κρᾶζει πρὸς αὐτὸν αἰφνιδίως.

— Πατέρα, κύτταζε σὰν νὰ ἔρχεται πλῆθος ἀπ' ἐκεῖ κάτω!

Ὁ Γιάννης Ἀγιάνης ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶδεν ὅτι ἡ Τιτίκα ὀρθῶς παρετήρησεν.

Ἦρχετο μακρόθεν μεγάλη τις συνοδεία φορητῶν ἀμυζῶν καὶ ἰππέων· ἠκούοντο δὲ ἐξ αὐτῆς ρωαί, καὶ κλαγγαὶ ἀλύσεων, καὶ κροταλισμοὶ μαστιγῶν. Μετ' ὀλίγον διεκρίθησαν, αἱ ἀμυζαὶ ὅτι ἦσαν ἐπτά, ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, καὶ ὅτι τὸ φορτεῖον των συνέκειτο ἐξ ἀνθρώπων, ὧν αἱ κεφαλὰὶ ἐσειόντο ἀπαισίως εἰς τὸ λυκαυγές.

Οἱ παρατυχόντες διαβάται συνέφρουν χάρην περιεργίας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἐν ἐμελλε νὰ διέλθῃ ἡ συνοδεία.

Εἰς ἐλάχιστην ἀμαζῶν ἔκειτο ἑσπεροσπύλον· εἰκοσιτέσσαρες κατόπιλοι. Ὅλοι δὲ οὗτοι μετεκρινόντο ἀπὸ ἀτέρργου εἰς ἀτέρργον. Ἦσαν πελιδνοὶ ἐκ τοῦ ἑωθινοῦ ψόχου. Ἐφύρουν ἐνδύματα ἐκ πανίου, καὶ

εἶχον τοὺς πόδας αὐτῶν γυμνοὺς ἐντὸς ξυλίνων ἐμβάδων. Αἱ μορφαὶ ὅλων ἦσαν ἀποτρόπαιοι· ὄμματα ξηρά, ἐσβεσμένα, ὑπὸ καταχθονίου αἴγλης ἀνταυγαζόμενα.

Οἱ συνοδεύοντες αὐτοὺς φύλακες ἐβλασφημοῦν· οἱ δεσμῶτα· δὲν ἔλεγον λέξιν· τινὲς αὐτῶν ἐκράτουν καὶ ἔφερον εἰς τὸ στόμα των πρᾶγματι ὡς πέτραι μέλαιναν· ἦτο δὲ ψωμίον.

Ἐκ διαλειμμάτων ἤκούετο κτύπος ράβδου καταφερόμενος ἐπάνω εἰς ὤμοπλάτας ἢ εἰς κεφαλάς. Τινὲς τῶν ἀνθρώπων τούτων ἔχασμῶντο.

Τὰ ράκη, αὐτῶν ἦσαν ἀποτρόπαια· οἱ πόδες ἐκρέμαντο, οἱ ὦμοι συνωρχοῦντο, αἱ κεφαλαὶ συνεκρούοντο, τὰ σίδηρα ἐκωδώνιζον, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐσπινθηροβόλουν θηριωδῶς.

Ὅπισθεν τῆς συνοδείας ταύτης ἔτρεχον τὰ παιδιά βάλλοντα κατ' ἄσπετος καὶ κρουγὰς.

Ἐάν μετὰ μίαν ὥραν ἔπιπτε βροχή, καὶ ταύτην διεδέχετο ἄλλη, καὶ κατόπιν τρίτη, καὶ διεπερῶντο τὰ ἐλεεινὰ ἐκεῖνα φορέματα τῶν καταδύκων ὑπὸ τοῦ ὕετός, τὰ πανταλόνια θὰ ἐκόλλωντο ἐπὶ τῶν σκελῶν των, αἱ ξύλινα ἐμβάδες των θὰ ἐπληροῦντο ὕδατος, τὰ φορέματά των δὲν θὰ ἐστέγονον πλέον.

Ὅτῳ δὲ πιγυμένους θὰ τοὺς ἔδερον οἱ φύλακες των, ὧν αἱ μαστιγώσεις δὲν θὰ ἤδύναντο νὰ διακόψωσι τὸν βρυγμὸν τῶν ὀδόντων ἢ ἄλλως· ἢ κυρίως λεγομένη «καδὲνα», ὅ· ἦς ἦσαν ἔλοι εἰς γραμμὴν δεδεμένοι· θὰ ἐζηλοῦσθε νὰ τοὺς κρατῆ ἐκ τοῦ τραχήλου.

Ἦσαν ἀδύναστοι νὰ μὴ ῥιζῆ, ὁ ἄνθρωπος, βλέπων εἰς ταιαύτην κατάστασιν ἐλεεινὴν ὄντα ὅμοια πρὸς αὐτόν.

Αἱ ράβδοι τῶν δεσμοφυλάκων δὲν ἐφείδοντο οὐδὲ τῶν ἀρρωστων, οἵτινες ἔκειντο κατακλιμένοι ἐντὸς τοῦ ἐβδόμου ὀχήματος, δεδεμένοι καὶ αὐτοὶ διὰ σχοινίων, καὶ ἀκίνητοι, ὡς τόσοι σάκκοι μεστοὶ ἀθλιότητος.

Αἶφνης ἐφάνη ὁ ἥλιος. Οἱ μοχθηροὶ διαλογισμοὶ ἐκάστου τῶν δεσμοτῶν ἐγράφησαν ἐπὶ μορφῆς του. Στιγμὴ θλιθερά. Ὁρθοῦσαν ὑπὸ τοῦ ἡλίου πεφωτισμένοι· δαίμονες ἵνευ προσωπίδων, ψυχαὶ θηρίων γυμναί.

Τινὲς αὐτῶν ἐφαίνοντο φαιδροί, οὗτοι εἶχον εἰς τὸ στόμα σωλῆνας πτερῶν, καὶ ἐφόσων ἐπὶ τῶν περὶ αὐτοὺς συναθροισμένων θιατῶν, οἱ

βδελυροί, φθειραὶ ἀπὸ τῶν μιαρῶν φορεμάτων των, μάλιστα δ' ἐπὶ τῶν γυναικῶν.

Χάος συμφορῶν καὶ βασάνων ἔλη αὕτη ἡ στυγερὰ συνοδεία! Τίνος κτήνους μορρὴν ἤθελες καὶ δὲν διέκρινες ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων!

Ἐθλεπες μεταξύ αὐτῶν γέροντας, νέους, ἐφήβους, κρῆνα γυμνά, φαῖα γένητα, τερατωδῆς κυνικάς, ὑποταγὰς τεθυμωμένας, ὄψεις ἀγρίας, ἀπεγνωσμένα σχήματα, χοίρους φοροῦντας κασκέτα παντοίων εἰδῶν, κεφαλὰς ὡς κορῶν, τὴν κόμην σχηματίζουσαν ἐπὶ τῶν παρειῶν μακροῦς τοῦ βραστρύχου, πρόσωπα νηπιακά καὶ ὡς ἐκ τούτου μᾶλλον ἀπίστια, λιποσάρκους μορρὰς σκελετῶν, ἐξ ὧν δὲν ἔλειπεν ἄλλο εἰμὴ ὁ θάνατος.

Ἐπὶ τῆς πρώτης ἀμάξης μεταξύ τῶν ἄλλων ἐθλεπες καὶ ἓνα αἰθίοπα, ὅστις ἴσως ἄλλοτε ἦτο δούλος ἐξαγορασθεὶς τανῦν καὶ ὅστις θὴ ἠδύνατο νὰ κἀμὴ σύγκρισιν μεταξύ τῆς ἀλύσειος τῆς ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν πατρίδα του δουλείας καὶ τῆς ἐδῶ.

Ἡ φρικώδης αὐτὴ ἰσοπέδωσις, τὸ ὄνειδος, ἐξωγραφεῖτο ἐπὶ τῶν μετώπων. Εἰς τὴν τέσσην ἐξουθένωσιν ἡ ἀμάθεια ἐκτραπέῖσα εἰς ἀποκτηνωσιν ἰσοῦτο πρὸς τὴν νημοσύνην, μεταβεβλημένην εἰς ἀπόγνωσιν.

Δὲν εἶναι δυνατὴ ποιά τις ἐκλογὴ μεταξύ τῶν ἀνθρώπων τούτων παριστῶντων εἰς τὰ βλέμματα τοῦ κόσμου βορβορῶδες ἀπάνθισμα. Φανερόν ὅτι ὁ διοργανώσας τὴν βδελυρὰν ταύτην διαπόμπουσιν ἀνθρώπων, ἤδη ἐστιγματισμένων, δὲν ἔκαμε τὴν ὄρουσαν ταξινόησιν, διότι πάντες ἦσαν προσδεδεμένοι εἰς σωρὸν φύρδην μίγδην, ἐν ἀφραθητικῇ ἀνωμαλίᾳ πιθανῶς καὶ ἐστιθαγμένοι, εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἐν ταῖς ἀμάξαις.

Ἐν τούτοις, καίτοι εἰδεχθεὶς καὶ ἀσυνάρτητοι ὅμοιοι, εἶχον κάποιαν πρὸς ἀλλήλους ὁμοιότητα εἶχον τὴν ἑαυτοῦ ὑπετείνουσαν, ἄλλως, πᾶσα πρόσθεσις κακομοριᾶς ὀδεῖ ἐν οἰονῶηποτε ἄθροισμα.

Ἐκάστη τῶν ἀμάξων εἶχεν ἰδίαν φυσιογνωμίαν. Εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν ἐμέλποντο ἄσπεμα ἄσπεμα, εἰς τὴν πλησίον αὐτῆς ὠλολυζον καὶ ἐβρυχῶντο· εἰ, τὴν κατόπιν ἔτεινον τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς θεατὰς ἰπαυτοῦντες.

Εἰς μίαν ἄλλην ἔτριζον τοῦ ὀδόντας· εἰς τὴν ἀκόλουθον ἠπείλουν

τούς διαβάτας· ἡ ἄλλη ἐβλασφήμει τὸν Θεόν· ἡ τελευταία εἶσα ὡς τάφος. Ὁ Δάντης θὰ ἐνόμιζεν ὅτι βλέπει τοὺς ἑπτὰ τῆς κολάσεως κύκλους πορευομένους ὡς εἰς πομπήν.

Πορεία καταδίκων βαινόντων πρὸς ἑκτίσιν τῆς ἑαυτῶν ποινῆς ἀπαισίως ἐκτυλισσομένη, οὐχὶ δι' ἀστραπτοβόλου ἄρματος τῆς Ἀποκαλύψεως, ἀλλ' ὅπερ εἰδεχθέστερον, ἐπὶ τῶν κλιμάκων, οἷας οἱ ρωμαῖοὶ εἶχον ἐπινοήσει διὰ τὴν ἐκτελεσιν τῆς ποινῆς τῶν καταδίκων.

Εἰς τῶν φρουρῶν φέρων ἀρπάγην εἰς τὴν ἄκραν κοιτοῦ ἐφαίετο ὅτι ἤθελε ν' ἀνακατώσῃ τὴν σωρείαν ἐκείνην τῆς ἀνθρωπίνης δυσωδίας.

Ἐπειδὴ τὰ ἄσματα καὶ αἱ βλασφημίαι προέβαινον αὐξάνοντα, εἰς τῶν φυλάκων τῆς συνδείας, ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἴσως ἐκροτάλισε τὴν μάστιγι του, καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, χάλαζα, ροθῶσιμων ἔπεσε τυφλῶς ἐπὶ τῶν ἀμαζῶν καὶ τῶν ἑπτὰ.

Πολλοὶ τῶν δεσμομένων ἐβρουχῶντο καὶ ἤρριζον· τοῦτο δ' ἐδίπλασίασε τὴν γαράν τῶν παιδαρίων, ἅτινα συνηθροίσθησαν ὡς νέφος μυιῶν πέριξ τῆς κοινωνικῆς ταύτης ἐξεκλώσεως.

Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Γιάννη, Ἀγιάννη εἰς τὸ θέαμα ἐκείνον κατέστη φριδιώδης.

Δὲν ἦτον ὄμμα πλέον ἐκείνου, ἦτον ὕαλος, εἰς ἣν ἀντικατωπτρίσθησαν ὅλα· αὐταὶ αἱ καταστρεφταί.

Ἠθέλησεν ὁ τάλας νὰ ἐγερθῇ, νὰ φύγῃ· ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ κινηθῇ. Ἐνεθυμήθη ὅτι πρὸ τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν εἶχε μετακομισθῇ καὶ αὐτὸς τοιοῦτοτρόπως, καὶ αὐτὸς διὰ τῆς αὐτῆς ταύτης ὁδοῦ, ὅμοιος μὲ τούτους, μεταφερόμενος ἀπὸ κατέργου εἰς κότεργον.

— Πατέρα, τὸν ἐρωτᾷ ἡ Τιτίκα, περιδιῆς ἐκ τοῦ θεάματος, τί εἶν' ἐκεῖ στ' ἀμάζια;

— Ἐχουν μέσα καταδίκους, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Καὶ ποῦ πηγαίνουν;

— Εἰς τὸ κότεργο.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐπανελήθη ἐπὶ τῶν καταδίκων ὁ ραγδαῖος ὄραμος, καὶ μετὰ τῶν ράβδων τῶν δεσμοφυλάκων συναεμίχθησαν αἱ σπάθαι τῶν χωροφυλάκων πατασσοῦσαι, καὶ αὐταὶ ἐκ τοῦ πλατέος.

Ὅλων τῶν δεσμοτῶν αἱ κεφαλαὶ ἐκυψαν, κτηνώδης δὲ ἐτεχέθη ὁ

Ἐκεῖ διακρίνει ἄνθρωπον προβεθηκότα τὴν ἡλικίαν,
κύπτοντα, περιόκτετον,
(Σλ. 4177).

ποταγή, και ὅλοι ἐσιώπησαν ἐν βλέμμασι λύκων ἀλυσιδωμένων. Ἡ Τιτίκα ἔτρεμεν ὅλη.

— Πατέρα, ἠρώτησεν, εἶνε ἄνθρωποι ἀκόμη αὐτοί;

— Συμβαίνει κάποτε, ἀπερίθρη ὁ ἄθλιος.

Σημειωτέον ὅτι ἐκ τοῦ κατέργου, ὅπουθεν παρελήθησαν αἱ κατάδικαι οὗτοι, μέχρι τοῦ κατέργου ὅπου ἤγοντο, ὑπῆρχε καὶ ἄλλος ὁδὸς εὐθύτερος, διὰ τοῦ Φονταϊνεθλώ. Ἀλλ' ἐδέχθη νὰ γίνῃ μικρά τις περιστροφή, ἐξ ἧς παρετέινετο ἡ δεινὴ αὐτῆ ὁδοπορία ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας περισσότερον, ἵνα μὴ τύχῃ καὶ ἰδῇ αὐτὴν ὁ βασιλεὺς, ὅστις τότε κατῴκει εἰς Φονταϊνεθλώ.

Ἴνα μὴ θλιθῇ ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς θέας ἐνὸς τοιοῦτου κολαστηρίου παρετέινετο ἡ διαπόμπησις.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν ἠθικῶς καταβεβλημένος τῶσαν, ὥστε οὐδ' ἐπρόσεξεν εἰς ὅσας ἐρωτήσεις τῶ ἀπηθου- νεν ἡ Τιτίκα καθ' ὅσον περὶ ὧν εἶδον.

Περὶ τὴν ἐσπεραν ὅταν ἡ Τιτίκα τὸν ἀρῆκεν ἀπερχομένη εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἠκούσθη λέγουσα καθ' ἑαυτὴν:

— Ἄ! μὲ φάίνεται πῶς ἂν συνητώμην μὲ κινένα ἄνθρωπον ὡς ἐκείνος, θ' ἀπέθαια καὶ μόνον νὰ τὸν βλέπω πλησίον μου!

Εὐτυχῶς τὴν ἀκολουθοῦν ἡμέραν, εἰς ἐνθυμοῦμαι διὰ ποίαν ἐπίσημον ἐορτήν, εἶχον δοθῆ ἐν Παρισίοις μεγάλα λαϊκὰ θεάματα, ὡς στρατιωτικὰ παρατάξεις, πλασταὶ ναυμαχίαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνα, θεατρικαὶ παραστάσεις εἰς τὰ Ἡλύσια, πυροτεχνήματα, φωταψαίαι, μουσικαὶ συμφωνίαι πανταχοῦ τῆς πρωτεύουσας.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, καὶ τοι ἀκουσάως, ὠδήγησε τὴν Τιτίκαν εἰς τὰς πανηγύρεις ταύτας, ὅπως ἐξαλείψῃ ἀπὸ τοῦ πνεύματός τῆς τὴν χθесινὴν τραγικὴν συνάντησιν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐφόρει τὴν στολὴν τῶν ἐθνοφυλάκων ὡς ἄστυλον κατὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀστυνομικῆς ἀγρυπνίας. Ἡ Τιτίκα τῶντι εὔρε ψυχαγωγίαν πολλήν, βλέπουσα πρώτην φορὰν ταιούτας ἐορτάς. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπίστευσε ὅτι ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ, καὶ ὅτι εἰς ἀπέμεινε πλέον εἰς τὴν κόρην οὐδὲ ἶχνος τῆς ἀπεχθοῦς ἐκείνης λιταείας, ἣν εἶχον ἰδεῖ τὴν προτεραίαν.

Πρῶταν τινὰ μὲ τὸν ὥραιόν τῆς ἡλιον ἀμφότεροι ἐκάθηοντο εἰς τὴν θύραν των, τὴν πρὸς τὸν κήπον ἀνοιγομένην.

Ἡ Τιτίκα, λευχειμονοῦσα ἴστατο ἔμπροσθεν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ὀρθία, καὶ ἔμεινε τὰ πέταλα ἐνός λευκανθέμου· ἤγγειε ἡ κόρη τὸ λεγόμενον ἐπὶ τσαύτης πράξεως «μ' ἀγαπᾶ, δὲν μ' ἀγαπᾶ».

Ποῦ νὰ διδαχθῆ αὐτό; Ἀπέσπα ἀπλῶς τὰ πέταλα καὶ τὰ ἔρριπτε χαμαὶ ἀνά ἐν. Ἐὰν ὑπῆρχε τετάρτη Χάρις καλομένη Μελαγχολία, καὶ μειδιῶσα, θὰ ἔλεγεσ ὅτι ἦτο αὐτή.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διετέλει ὑπὸ τὴν εὐφρόσυνον γοητεῖαν τῆς θέας τῶν μικρῶν ἐκείνων ροδοκρίνων σακτύλων, καὶ τὰ πάντα ἐλυσμόνει πρὸ τῆς αἴγλης ἣν ἀνέιδιεν ἡ κόρη αὐτῆ περὶ ἑαυτήν.

Μικρὸν τι πτηνὸν ἐκελάθει ἐκεῖ πλησίον, ἐντὸς τῆς λόχμης. Λευκά νέφη διήρχοντο τὸν οὐρανὸν μετὰ τόσῃς φαιδρότητις, ὥστ' ἐνόμιζες ὅτι ἤδη, μόλις ἀνέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των.

Ἡ Τιτίκα ἐξηκολούθει νὰ μαθῆ τὸ λευκάνθεμον ὅλη προσέχουσα εἰς αὐτό, ὡς εἰ ἀνεπόλει εἰς τὸν νοῦν τῆς πᾶν ἄλλο ἢ τι δυσίρεστον.

Ἐκεῖ κλίνει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν ὠμὸν τῆς βραχίως καὶ ἐπιχαρίτως ὡς ὁ κύκνος καὶ ἐρωτᾷ τὸν Γιάννη Ἀγιάννην.

— Πατέρα, δὲν με λές, τί πράγμα εἶνε αὐτὸ τὸ λεγόμενον κάτεργον;

BIBAIION TETARTON

ΑΡΩΓΗ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΩ

Δ'.

Τραῦμα ἐκτός, ἴασις ἐντός.

Βαθμιαίως ἐξοφοῦτο ὁ βίος των. Μία μόνη ἀπέμεεν εἰς αὐτοὺς φυγαγωγία, ἥτις ἄλλοτε τοῖς ἐγένετο πάροχος μεγίστης εὐφροσύνης, ὅτε ἐπορεύοντο φέροντες ἄρτον εἰς τοὺς πεινῶντας καὶ φορέματα εἰς τοὺς ριγοῦντας.

Εἰς τὰς πρὸς τοὺς πένητας ἐπισκέψεις ταύτας, ὅπου πολλάκις ἡ Τιτίκα συνώδεε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, συνέβαινε τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς πολλοὶ ἀνεκουφίζοντο ἐκ τῶν ἐνδεῶν καὶ πολλὰ παιδία ἐχαροποιοῦντο καὶ περιεθάλλοντο, νὰ ἦνε κατὰ τὴν ἐσπέραν ἡ Τιτίκα ὀλίγον τι εὐθυμος.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἶχον ἐπισκεφθῆ καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ζουδρέτου.

Τὴν ἐπιούσαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπανῆλθεν τὸ πρωὶ εἰς τὴν θύραν τοῦ ὀωματίου τῆς Τιτίκας, καὶ ἐκάθησε πρὸς τὸ μέρος τοῦ κήπου, γαλήνιος κατὰ τὸ σῆμα, ἀλλὰ μετὰ πληγῆς ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονός του, πληγῆς ἐξημμένης, ὁμοιοζούσης πρὸς

εγκαυμα, καὶ περὶ ἧς ἐρωτηθεὶς, ἐπροφασίσθη ὅ,τι τῷ ἦλθε κατὰ νοῦν.

Ἐνεκα τοῦ ἐκ τῆς πληγῆς ταύτης πυρετοῦ, ἐμεινεν εἰς τὴν οἰκίαν περιωρισμένος ἕνα ὄλον μῆνα.

Δὲν ἠθέλησε νὰ καλέσῃ ἰατρὸν. Ὅσακις τὸν παρεκίνει εἰς τοῦτο ἡ Τιτίκα, τῇ ἀπεκρίνετο.

— Ἄν θέλῃς σύ, κάλεσε ἐκεῖνον ἵπὸ ἰατροῦ εἰς τὰ σκυλιά.

Ἡ Τιτίκα ἔδενε τὸ τραῦμά του πρῶτὴ καὶ ἐσπέραν μετὰ τῆς ἀγγελικῆς προθυμίας καὶ χαρᾶς, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἦνε κατὰ τι χρῆσιμος πρὸς αὐτόν, ὥστε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἠσθάνετο ἐπανερχομένην ὅλην τὴν προτέραν εὐφροσύνην του, διαλυομένους δὲ τοὺς σίβους καὶ τὰς ἀνησυχίας, καὶ ἠτένιζεν εἰς τὴν Τιτίκαν λέγων.

— ὦ, τί καλὴ αὐτὴ ἡ πληγὴ! ὦ, τί καλὸ, ὁ πόνος μου αὐτός!

Βλέπουσα ἡ Τιτίκα τὸν πατέρα τῆς αὐτῷ πάσχοντα, ἐγκατέλιπε σχεδὸν τὸ ἴδιόν της ᾠμάτιον, καὶ ἤρχισε πάλιν εὐρισκουσα μέγα θέλγητρον εἰς τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

Διέτριβε σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν πλησίον του, καὶ ἀνεγίνωσκεν εἰς αὐτόν ὅ,τι βιβλίον αὐτός ἤθιλε, κυρίως βιβλία περιηγητῶν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνεγεννᾶτο ἠσθάνετο ἀνέκφραστον ἀπόλαυσιν βλέπων τὴν κόρην ὅλην ἐνησχολιμένην περὶ αὐτοῦ· τὸ Λονζεμβούργον, ὁ περιπολῶν ἐκεῖνος ἄγνωστος νέος, ἡ τῆς Τιτίκας ψυχρότης, ὅλα ταῦτα τὰ νέφη τῆς ψυχῆς του δισκεῖάζοντο.

Πολλάκις ἔλεγε καθ' ἑαυτόν· — Ἦσαν ὅλα πλάσματα τῆς φαντασίας μου.

Τόσῃν ἠσθάνετο ἀγαλλίασιν, ὥστε ἡ φρικτὴ, ἐκείνη καὶ ἀπροσδόκητος εὐρεσις τῶν Θεναροῦδερων, ἐντὸς τοῦ ἀνδρου τοῦ Ζονδρέτου, τῷ ἐφαίνετο τοῦ λοιποῦ ὡς ὄνειρον. Αὐτός, κατώρθωσε νὰ δραπετεύσῃ τὰ ἴχνη του ἀπωλέσθησαν· τί τὸν ἐμελλε διὰ τὰ λοιπά! Μόνον ὠκτερε τοὺς ἀθλίους ἐκείνους.

— Ἔώρα, ἔλεγεν, αὐτοὶ ὅλοι εὐρίσκονται εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ κἀνεὶς των δὲν εἰμπορεῖ νὰ κάμῃ κακὸν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· ἀλλὰ τί ἔλασεν ἡ οἰκογένεια αὐτῆ ἡ τοῦ Θεναροῦδερου!

Περὶ δὲ τοῦ ἀποτροπαίου θεάματος τῶν κακοῦργων ἀγομένων εἰς τὸ κάτεργον, ἡ Τιτίκα οὐδὲν πλέον ἀνέφερε περὶ αὐτοῦ.

Εἰς τὸ μοναστήριον ἡ Τιτίκα εἶχε διδαχθῆ καὶ μουσικὴν παρὰ μιᾶς τῶν καλογραυῶν, τῆς ὀσίας Μεχτίλδης. Ἡ Τιτίκα εἶχεν ὀλίγην φωνήν, καὶ καθ' ἑσπέραν ἐν τῷ πενιχρῷ καταλύματι τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη τραυματίου ἐμελεπεν ᾄσματα μελαγχολικά, κατακληθούντα αὐτόν.

Ἐπῆλθε τὸ ἔαρ, ὁ κήπος ἀνερίνη θυμιάσιος κατὰ τὴν ὠρανταύτην τοῦ ἔτους.

— Διατί δὲν ἐβγαίνεις εἰς τὸν κήπον, να περιπατῆς; εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰς τὴν Τιτίκαν, ἐγὼ θέλω νὰ ἔβγαίνης.

— Ὅπως ἀγαπᾷς, πατέρα, ἀπεριβῆ ἡ Τιτίκα.

Καὶ ὑπακούσασα εἰς τὸν πατέρα της, ἐπανέλα'ε τοὺς περιπάτους ἐντος τοῦ κήπου, μόνη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐπειδὴ, καθὼς πρεῖπομεν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἐξήρχετο ποτὲ σχεδὸν εἰς τὸν κήπον φοβούμενος μὴν τὸν ἴδωσι διὰ τῆς κινηλίδος.

Ὅταν εἶδεν ἡ Τιτίκα τὸν πατέρα της προβαίνοντα εἰς ἀνάρρωσιν καὶ εὐθυμῶν ἐνεπλήθη χαρᾶς, ἡ, ὁμως ὡς γεννηθεῖσαν ἐντός της ὀλίγον κατ' ὀλίγον οὐδ' αὐτὴ παρετήρησεν.

Ἦρχετο δὲ συγχρόνως καὶ τὸ ἔαρ Μάρτιος μὴν, αἱ ἡμέραι τῆ-
ξαίου, ὁ χειμὼν ἀνεχώρει, τὸν Μάρτιον διεδέχθη ὁ Ἀπρίλιος ἡ φύσις κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἔχει γλυκειάς ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου ἐπιδράσεις προερχομένας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐκ τῶν νεφῶν, ἐκ τῶν δένδρων, ἐκ τῶν λειψάνων καὶ ἐκ τῶν ἀθίσμων.

Ἐν ὧρ ἔαρσι ἀγάλονται οἱ τεθλιμμένοι ἐκ τοῦ φωτός, καθὼς τὴν μεσηδρίαν φωτίζονται τὰ ὑπόγεια.

Ἡ Τιτίκα ἀπηλλάγη πάσης μελαγχολίας. Μετὰ τὸ πρόγευμα, περὶ τὴν δεκάτην ὥραν, πολλὰκις κατώρθωνε νὰ φέρῃ εἰς τὸν κήπον τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Ἐκεῖ περιφερομένη μετ' αὐτοῦ, ἀλιὰ καὶ μὴ ἀπομακρυνομένη ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ οἰκήματός της, ὑπιστήριζε τῆς πίστευσας χεῖρά του, καὶ ἐγάλα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐκ τῆς χαρᾶς, ὅτι ἀνέπαυεν οὕτω τὸν πατέρα της καὶ εὐηρέσκει.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀρ' ἑτέρου ἡ γαλλία θλίπουν αὐτὴν ἀναλαμβάνουσαν τὴν ροδίνην καὶ ζωηρὴν της ὄψιν, καὶ ὦ τί καλὴ ἡ πληγὴ μου; ἐπανελάμβανε καθ' ἑαυτόν. Καὶ χύρις στεί δι' αὐτὴν οἷς τοὺς Θεναρδιέρους.

Μετὰ τὴν τελείαν θεραπείαν τοῦ τραύματος, ἐπονέλαθε τοὺς ἐρημικούς περιπάτους ἐκείνους τῆς αὐτῆς. Ἄλλ' εἰς μεγάλην περιπίπτει ἀπάτην ὁ νομίζων ὅτι δύναται οὕτω νὰ διέρχεται τὰς ἰκατοικη-
τους ἐσχατίας τῶν Παρισίων, χωρὶς νὰ συναντηθῇ πρὸς τινα.

B'.

Ἡ κυρὰ Πλουτάρχου εὐρίσκει ἀμέσως
τὴν ἐξιγνησιν ἡαινομένου τινός.

Ἐσπέραν τινά, ὁ μικρὸς Γραβιάς δὲν εἶχε φάγει τίποτε, ἐνεθυμήθη, δὲ ὅτι καὶ χθὲς δὲν ἔφαγε· το πρᾶγμα κατὴντα βαρύν. Ἄπεφάσισε ἡ ἀναζητήσῃ τροφήν. Ἐβῆλθε τῶν Παρισίων πέραν τῆς Σαλπετριένης εἰς τῆπους ἐρημικούς.

Ὅπου τόποι ἐρημικοὶ ἐκεῖ καὶ εὐρήματα, ὅπου ἄνθρωπος οὐδεὶς, ἐκεῖ πρᾶγμα τι. Πρὸς ἕως μετὰ τινος, ὅπου τῷ ἔρανε ὅτι ἦτο τὸ χωρίον Ἀούστερλιτς.

Ἄλλοτε περιφερόμενος ἐκεῖσε, εἶχε παρατηρήσει παλαιὸν τινα κήπον κατοικούμενον ὑφ' ἑνὸς γερωτοῦ καὶ μιᾶς γεμίας, ἐντὸς δὲ τοῦ κήπου τούτου διεκρινε μίαν μηλέαν μὲ ἀρετοὺς καρπούς, ἀφ' ἧς ἤδύνατο νὰ ἐρέψῃ κόνε. μῆλον.

Ἐν μῆλον ἦτο πρὸς τὸν Γάβριαν ὀλόκληρον δεῖπνον· ἔν μῆλον ἦτον ἡ ζωή.

Ὅ,τι ἀπώλεσε τὸν Ἀδάμ, ἤδύνατο νὰ σώσῃ, τὸν Γάβριαν.

Ἐμβαίνει εἰς ἕνα ὄρμον στενόν, μονηρη, οὐτινος ἡ μία τῶν πλευρῶν ἐσχηματιζέτο ὑπὸ τοῦ περιβάλλοντος τοῦ κήπου, ὅπου εὐρίσκετο ἡ μηλέα καὶ προχωρεῖ εἰς ἐκεῖ. Τὸ περίβλεον ἤδύνατο ὁ Γάβριος νὰ

δεοσκέλιση άμέσως, έπειδὴ μόνον κλαδία τὸν έσχημάτιζον· άλλ' εκεί πλησίον τῆς μηλέας ἦτο καὶ τὸ οἶκημα τοῦ κυρίου τοῦ κήπου.

Ἐνύκτανεν ἤδη, εἰς τὴν ἐρημικὴν ὁδὸν ψυχὴ δὲν ἐφαίνετο· ἡ ὥρα ἦτο καλὴ· άλλ' ἐνῶ τὸ παιδίον ἠτοιμάζετο νὰ διασκελίση τὸν φράκτιν, ἤκουσεν ἐντὸς τοῦ κήπου ὀμιλίαν.

Ἐστάθη λοιπόν, καὶ διὰ τῶν κλαδίων παρατήρησεν ὅτι ὀπισθεν αὐτῶν ὑπῆρχεν ἰδιώλιον πέτρινον, ὅπου ἐκάθητο ὁ γέρον τοῦ κήπου· ἐνώπιόν του δὲ ἴστατο ἡ γραῖα καὶ τῷ ἔλεγεν.

— Ἀκόμη ἐν ἄλλο ἔγω νὰ σοῦ εἰπῶ, κύρ Μωμπέφ.

— Τί τρέχει, κυρά Πλουτάρχου! ἠρώτα ὁ γέρον.

— Τί παράξενα ὀνόματα! εἶπεν καθ' ἑαυτὸν ὁ Γαβριᾶς, αὐτὸν τὸν λέν κύρ Μωμπέφ, ἐκείνην κυρά Πλουτάρχου!

Τὸ παιδίον ἔδωκεν ἀκρόασι·ν εἰς τὴν συνομιλίαν των.

— Ὁ νοικοκύρης τοῦ σπητιοῦ, εἶπεν ἡ γραῖα, τὰ ἔχει μαζὶ μου γιατί χρεωστοῦμε τώρα τρεῖς τριμηναῖς καὶ δὲν τὸ πληρώνουμε.

— Δεῖ, καὶ μετὰ τρεῖς μῆναις, θὰ τοῦ χρεωστοῦμε τέσσαρες.

— Καὶ θὰ μᾶς στείλει λέγει, νὰ πηγαίνουμε ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ἤλθαμε.

— Πηγαίνουμε· τί νὰ γίνῃ! πηγαίνουμε.

— Ἡ γυναῖκα ὅπου μᾶς πουλεῖ τὰ ξύλα, θέλει νὰ πλωσθῇ. Δὲν μᾶς εἶδει ἄλλο. Τὸν χειμῶνα, χωρὶς ξύλα, πῶς θὰ κάμουμε;

— Ἐχομε τὸν ἥλιο.

— Ὁ κρεσπώλης δὲν μᾶς πιστώνει πλέον.

— Θα ἔλθῃ, καλὰ τὸ πρᾶγμα, ἐπειδὴ τώρα πάσχει τὸ στομάχι μου καὶ τὸ κρέας μοῦ ἔρχεται κάπως βαρὺ.

— Καὶ τί θὰ τρώμε τὸ λοιπόν;

— Ψωμάκι.

— Ὁ ψωμᾶς θέλει νὰ τοῦ πληρώσουμε ἕνα μέροςίφ' ὅσα τοῦ χρεωστοῦμε καὶ λέγει πῶς χωρὶς λεπτά ψωμὶ δὲν δίνει.

— Πάγει καλὰ.

— Δεῖ, καὶ τί θὰ φᾶς;

— Ἐχομε τὰ μῆλα τῆς μηλιᾶς μας.

— Ἄλλ' ἀφέντη, δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς τέλος πάντων νὰ ζῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, χωρὶς λεπτά.

— Ἀφοῦ δὲν ἔχω ;

Ἡ γραῖα ἀπεσύρθη· ἔμεινε δὲ μόνος ὁ γέρων, καὶ ἐθυσίθη εἰς τοὺς διαλογισμούς του. Καὶ ὁ Γαβριᾶς ἀρ' ἑτέρου διελογίζετο. Εἶχε δὲ ἤδη νυκτώσει.

Ἄντὶ νὰ διασκελισθῇ ὁ Γαβριᾶς τὰ κλαῖα, ἐξηπλώθη παρὰ τὰς ρίζας των, ὅπου ἐσχηματίζετο ὡς τι σπήλαιον.

— Νὰ ἔνα καλὸ κρεββάτι εἶπε, καὶ ἐστρημώχθη ἐκεῖ.

Σχεδὸν ἤγγιζεν ἡ ράχις του εἰς τὴν πέτραν ἐφ' ἧς ἐκάθητο ὁ κύριος Μωμπέρ, καὶ ἤκουε τὴν ἀναπνοὴν τοῦ ὀγδοηκοντούτου γέροντος.

Ἐκεῖ, διακρίνει ἐνδοθεν τῶν κλαδίων ἀνθρώπων ἐρχόμειον διὰ τῆς στενωποῦ, ἀνθρώπων προβεβηκότα τὴν ἡλικίαν, κύπτοντα, περίσκεπτον, ἀπλούστατα ἐνδεδυμένον, βαδίζοντα βραδέως ἐκ τοῦ γήρατος, καὶ ὡς περιφερόμενον εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀστέρων χάριν ἀναψυχῆς.

Ὅπισθεν αὐτοῦ, διακρίνει ἄλλον, ἀλλὰ τοῦτον λεπτόν, εὐθυτενή, εὐκίνητον, ἀλλὰ ρυθμίζοντα τὰ βήδισμά του κατὰ τὰ βήματα τοῦ ἄλλου, ὅστις προηγεῖτο αὐτοῦ. Ὁ ἐρχόμενος κατόπιν εραίνεται νεώτατος, καὶ ἦτον κομφῶς ἐνδεδυμένος, ὁ πῖλός του εἶχε τὸ κάλλιστον τῶν σχημάτων τοῦ συρμοῦ, ὁ ἐπενδύτης του ἦτο μέλας, καλῶς κεκομμένος καὶ συνεσφιγμένος περὶ τὴν ὀσφύν.

Ὁ νέος οὗτος ἐπράτει εἰς τὸ στόμα του ἕν ρόδον. Ὁ Γαβριᾶς τὸν ἀνεγνώρισεν, ἦτον ὁ Παρνασσός· ἐκ τοῦ τροποῦ δὲ καθ' ὃν ἤκελούθει τὸν βαδίζοντα, ἐνόησεν ὁ Γαβριᾶς ὅτι ἤτοιμάζετο νὰ κάμῃ ἐφοδὸν κατ' αὐτοῦ.

Τὸ παιδίον ἔλαβεν οἶκτον ὑπὲρ τοῦ ἀπειλουμένου γέροντος· ἀλλὰ τί νὰ κάμῃ ; νὰ ἐξέλθῃ εἰς βοήθειάν του ; αὐτὸ ἀδύνατον, πῶς νὰ βοηθῆσθαι ἄλλον ἀδύνατον !

Ὁ Παρνασσός ἦτον ἱκανὸς νὰ καταπονήσῃ καὶ τοὺς δύο. Ἐμείνεν ὁ Γαβριᾶς κρυμμένος ὑπὸ τῶν κλάδων καὶ προσεκτικὸς εἰς τὸ συμβησόμενον.

Ἐκεῖ, ὄρμα ὁ Παρνασσός ἐπὶ τοῦ προπορευομένου διαβάτου, ὡς τίγρις ἐπὶ ὀνάγρου, ἦ ὡς ἀράχνη ἐπὶ μύζης, τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τοῦ τριχηλοῦ καὶ προσκολλᾷ· αὐτὸν ἐπ' αὐτοῦ, μόλις δὲ παρήλθει μία στιγμή, καὶ εἰς ἐκ τῶν δύο ἀνθρώπων ἰκείνων ἔκειτο ὑπὸ τὸν ἕτερον σφαδάζων

καί οἰμώζων ἐναγωνίως ὑπὸ τὸ μαρμαρίνον γόνυ τὸ καταπιέζον τὸ στήθος του.

Ἄλλ' ἀντὶ ν' ἀναδειχθῆ νικητὴς ἐκεῖνος, ὃν ὁ Γαβριᾶς ἐνόμιζε, συνέβη τὸ ἐναντίον. Ὁ Παρνασσὸς ἐκεῖτο χερμαὶ καὶ ὁ γέρον ἐπάνω του. Ἡ σκηνή, ἔλαβε χώραν ὀλίγον παρέκει τοῦ Γαβριᾶ.

— Μωρέ, τί φοβερὸς αὐτὸς ὁ ἀπόμαχος ἰ εἶπε κατὰ νοῦν ὁ Γαβριᾶς· καὶ ἐχειροκρότει συγχρόνως, ἀλλ' ἀψοφητί, ἵνα μὴ ἀκουσθῆ.

Ἐν τούτοις αἱ δύο παλαισταὶ ἔμενον εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην ἀκίνητοι. Τοὺς σφαδασμοὺς τοῦ Παρνασσοῦ ἀιεδέχθη ἡ σιωπή.

— Νὰ ἰδῆς ὅπου θὰ τὸν ἐσκότωσεν ἰ εἶπεν ὁ Γαβριᾶς κατὰ νοῦν.

Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον βλέπει ἀναγερμένον τὸν γίγαντα ὅστις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὔτε φωνὴν εἶχε βάλει, οὔτε λέξιν εἶχε προφέρει· τώρα δὲ μόνον,

— Σήκω ἐπάνω ἰ εἶπεν εἰς τὸν Παρνασσόν.

Ὁ Παρνασσὸς ἠγέρθη, ἀλλ' ὁ γέρον ἐκράτει αὐτὸν εἰσέτι. Ἐφάνη δὲ ὁ Παρνασσὸς τεταπεινωμένος καὶ ἐν αὐτῷ μανιώδης, ὡς λύκος ὑπὸ προβάτου κεκρατημένος.

Ὁ Γαβριᾶς ἐβλεπε καὶ ἤκουε προσπαθῶν νὰ διπλασιάσῃ τὴν ὄρασίν του διὰ τῆς ὀκλαῆς. Ἡσθάνετο ἀπειρον τέρψιν ἐκ τοῦ τοιοῦτου θεάματος.

Ὁ γέρον διαβάτης ἠρώτησε τὸν Παρνασσόν.

— Τί ἡλικίαν ἔχεις ;

— Δεκαεννέα ἐτῶν.

— Δόξα τῷ Θεῷ, εἶσαι νέος, εὐρωστος καὶ ὑγιής· διατί δὲν ἐργάζεσαι ;

— Βαρύνομαι.

— Τί εἶνε τὸ ἐπάγγελμά σου ;

— Τεμπέλης.

— Σπουδαίως σοῦ ὀμιλῶ. Ἡμποροῦσε νὰ γίνῃ τίποτε καλὸν διὰ σέ ; Ὅσάν τί ἐπιθυμοῦσές νὰ ἦσαν ;

— Κλέφτης.

Ἐσίγησαν καὶ αἱ δύο. Ὁ γέρον ἐφάνη βαθέως σκεπτόμενος.

Ἰστατο ἀκίνητος καὶ ἐκράτει πάντοτε τὸν Παρνασσόν, ὅστις ἐπειρᾶτο ἐκ διαλειμμάτων ν' ἀποσπασθῆ, σκιρτῶν ὡς ἀγρίμιον συλληφθὲν ἐν παγίδι.

Ἀπώθει τὸν γέροντα, παρενέβαλλε τὸν πόδα εἰς τὰ σκέλη του, ὅπως τὸν ρίψη χαμαί, καὶ παντοιοτρόπως ἐστραγγαλίζετο.

Ὁ γέρον ἐφαίνετο ὡς μὴ ἀισθανόμενος τὴν πάλην ταύτην, ἐκρότει τὰς δύο χεῖρας τοῦ Παρνασσού διὰ μόνης τῆς μιᾶς τῶν χειρῶν του μεθ' ὅλης τῆς ἀδιαφορίας ἀπολύτου θυνάμεως.

Διέκοψε τέλος πάντων ὁ γέρον τὰς σκέψεις του, καὶ ἀτενίσας ἀκαρῶραμυκτὴ τὸν Παρνασσόν, εἶπεν ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς νυκτός τῆ ἐξῆς, ὧν οὐδὲ λέξις διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Γραβιά.

— Βρὲ παιδί μου, σὺ μὲ αὐτὴ τὴν τεμπελιά ὅπου εἶπες, ἐμβαίνεις εἰς μίαν βλασησιμένην ζωὴν. Εἶσαι, λέγεις, τεμπέλης, ἠηλοῦδ', ἕνας ὀκνηρός. Μα δὲν κυττάζεις νὰ εὕρῃς καμμιά δουλειά. Ἔτσιγε ποτὶ νὰ ἰδῆς μίαν μηχανή... ἡ ὁποία λεπτόναι μεταλλίνας πλάκας;

Χρειαζέται μεγάλη προσοχή· εἶν' ἓνα πρᾶγμα ἐπιβουλο καὶ ἔλεος δὲν ἔχει· ἂν συνέβαινε νὰ πιάσῃ, ὁ κύλινδρός της τὸ φόρεμά σου, ὀλόκληρος περιῶς ὑποκάτω της. Ὡσάν αὐτὴ τὴν μηχανή, εἶνε καὶ ἡ ὀκνηρία σου.

Ἐνόσω εἶσαι εἰς καιρὸ σταμάτησε καὶ κύτταξε νὰ σώσης τὸν ἑαυτὸν σου! Ἀλλέως, χάθηκες ὀλίγο ἰκόνη, καὶ θὰ εἶσαι πῆτα μέσα εἰς τὰ σίδερα. Δουλειά λοιπὸν τεμπέλη, δουλειά, καὶ μὴ πλεον ἀνάπαυσιν.

Τὸ νὰ κερδαίνῃς τὸ ψωμί σου μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου σου δὲν τὸ θέλεις. Δὲν θέλεις νὰ κάμῃς; καὶ σὺ τὸ χρεῖος! Βαρύνεσαι νὰ κάμῃς καὶ σὺ ὅτι κάμουν οἱ ἄλλοι. Θα ἦσαι διασφραγιστὴς ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ἡ ἐργασία εἶνε νόμος ἀνυπέρθετος· ὅστις τὴν ἀποκροῦει ὡς ὀκνηρίαν, τὴν ἔχει ὡς τιμωρίαν. Δὲν θέλεις νὰ γίνῃς ἐργάτης; θὰ γίνῃς λοιπὸν δούλος. Ἡ ἐργασία σὲ παραιτεῖ μὲν ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, ἀλλὰ σὲ πίνει ἀπὸ τὸ ἄλλο· δὲν θέλεις νὰ εἶσαι φίλος της; γίνεσαι σκλάβος της, γίνεσαι Ἀράπης της.

Δὲν θέλεις τὸν τίμιον κοπον τῶν ἀνθρώπων, θὰ ἔχῃς τὸν ἰδρώτα τῶν κατηραμένων. Ὅπου εἰ ἄλλοι τραγοῦδον σὺ θὰ ψυχομαχῇς. Θὰ βλέπῃς ἀπὸ μακρὰ ἀπὸ κάτω, τοὺς ἄλλους νὰ ἐργάζονται, καὶ θὰ σοῦ φαίνεται: πῶς ἐκεῖνοι ἀναπαύονται.

Ὁ γεωργός, ὁ θεριστής, ὁ καύτης, ὁ σιδηρουργός θὰ σοῦ φαίνονται ὡσάν μέσα εἰς ἓνα φῶς, μακάριοι μέσα εἰς ἓνα παράδεισον.

Εἰς τὸν ἄκμονα τοῦ σιδηρουργείου ποῖα λάμψις Κυρίου ! Καὶ δὲν εἶναι γιὰ χαρὰ νὰ ἀπρώχνης τὸ ἄροτρο, νὰ δένης τοὺς ἀτάχεις εἰς δράγματα ; Καὶ ποῖα ἐσπρτὴ νὰ διευθύνης τὸ πλοῖτό σου ἐλεύθερος εἰς τὸ φύσημα τοῦ ἀέρος !

Σὺ ὅμως, ὀκνηρέ, σκάπτε, σύρε, κύλιε, προπάτει ! Σύρε τὴν ἀλυσιδα σου, ἥτις σὲ κρατεῖ ἀπὸ τὸν λαιμό· ζωὸ σωστό, ὑπὸ ζυγὸν εἰς τοῦ ἄδου τὰ τάρταρα. Ἄ ! ὁ σκοπὸς σου εἶνε νὰ μὴ κάμνης τίποτε ; Νὰ μὴν περάσῃ λοιπὸν ἐβδομάδα, οὔτε ἡμέρα, οὔτε ὥρα, χωρὶς κόπο βαρύτατο.

Τίποτε νὰ μὴν ἤμπορῃς νὰ σηκώσῃς, χωρὶς νὰ στενάξῃς. Εἰς κάθε λεπτὸν ἔπου περνᾷ, νὰ τρίβουν ὄλα σου τὰ κόκκαλα. Ὁ, τι πρᾶγμα θὰ ἦνε αἰὰ τοὺς ἄλλους ἄσπερό, νὴ ἦνε διὰ σὲ πέτρα. Τὰ ἀπλούτερα πράγματα νὰ γίνωνται ἐμπρὸς σου κρημνώδη βουνά· ἡ ζωὴ ἄδης τριγύρω σου.

Τὸ νὰ ἴκηαινης, ἢ νὰ ἔρχεσαι, ἢ νὰ ἀναπνέης, νὰ ἦνε τόσαι προμεραὶ ἐργασίαι. Νὰ νομίξῃς πῶς ὁ πνευμονάς σου ζυγίζει ἑκατὸ λίτρας. Ἐδῶ θὰ περιπατῇς, νὰ σὲ λέγουν καὶ ὄχι ἐκεῖ ! Ὁ τυχὼν ἄνθρωπος ὅπου θέλει νὰ ὀγῆ ἔξω, σπρώχνει τὴν θύραν καὶ εἶνε ἔξω. Σὺ ὅμως, ἂν θελήσῃς ἔξω νὰ ὀγῆς, θὰ τρυπήσῃς τὸ τοίχόν σου. Τὴ κάμνει ὁ κόσμος ὅταν θέλῃ νὰ ὀγῆ εἰς τὸν ὄρομο ; Καταβιβάνει τὴν σκάλα του· σὺ πρέπει νὰ σχίσῃς τὰ σινδῶνά σου εἰς λωρίδαίς, νὰ κάμῃς μὲ αὐταῖς σχοινὶ ἕπειτα νὰ διασσελίσῃς τὸ παράθυρό σου, καὶ νὰ κρημωθῇς ἀπ' αὐτὸ τὸ σχοινί, ὡς ἓνα χέτος.

Καὶ τοῦτο θὰ τὸ κάμῃς νύκτα, μὲ τὴν καταγιῶδα, μὲ τὴν βροχίαν, μὲ τὴν ἀνεμοζέλην, καὶ ἂν τὸ σχοινὶ τύχῃ νὰ ἦε κοντό, ἄλλος τρόπος ὅτε θὰ ἦνε διὰ νὰ καταθῆς πρὸς νὰ πείσῃς... καὶ ὅπου τύχῃ νὰ πείσῃς εἰς ἓνα βράθυρο, ὅσο καὶ ἂν ἦνε τὸ ὕψος· εἰς τὰ νερά· εἰς ὅτι καὶ ἂν ἦνε εἰς τὰ ἄγνωστα.

Ἡ θὰ βιασθῇς νὰ ἀναθῇς μετὰ ἀπὸ καυμῖα καπνοδόχῃ, μὲ κίνδυνον ἐκεῖ μέσα νὰ πνιγῇς.

Ἀφίνω τῆς τρύπαις ὅπου πρέπει νὰ ὀγάλῃς καὶ νὰ ἔξαναβγάλῃς εἰκοσι φοραὶ εἰς μίαν ἡμέραν, τὰ κομμάτια τοῦ τοίχου ὅπου πρέπει νὰ χώσῃς μέσα εἰς τὸ στῶμά σου.

Παρουσιάζεται μία κλειδαριά : ὁ τίμιος ἄνθρωπος ἔχει τὸ κλειδί της, κατασκευασμένο ἀπὸ κλειδοποιό. Σὺ ἂν θελήσῃς νὰ ὀγῆς ἔξω,

είσαι βιασμένος να κατασκευάσης ένα διαβολομηχάνημα γὰ νὰ ἀνοίξῃς.

Θὰ τὸ ἐφεύρης μόνος σου. Ἐίνε δική σου δουλειά. Μία δουλειά, ποῦ δὲν σοῦ τὴν κάμνει ἄλλος κανένας.

Μὲ αὐτὸ τὸ μηχανήμα σου, τὸ ὄχι μακρύτερο ἀπὸ μία κερφίδα θὰ κόψῃς τὸ μοχλὸ τῆς κλειδωνιάς, τὸν κρικο τῆς ἀλυσίδας, τὸ κίγκελο τοῦ παραθύρου σου. Καὶ ἂν κανένας ἴδῃ ὅλο αὐτὸ τὸ μέγα κατορθώμα τῆς μακρᾶς ὑπομονῆς σου καὶ τῆς μεγάλης ἐπιτηδειότητος καὶ μαθητοῦ ὅτι σὺ τὸ κατασκευάσας, ποῖα θὰ εἶναι, στομάζῃσαι, ἢ ἀνταμοιβή σου ;

Ἡ σκοτεινὴ εἰρκτη. Ἴδού τί σὲ περιμένει· αὐτὸ εἶναι τὸ μέλλον σου. Ἡ ὀκνηρία, αἱ ἡδοναί, εἶνε πολὺ μεγάλοι κρημνοί ! Ὁ ἄνθρωπος ποῦ λέγει δὲν θέλω καθόλου νὰ ἐργασθῶ, κάλλιο νὰ σκάψῃ καὶ τὸν λάκκο του.

Τὸ νὰ ζῆ ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν ἄλλων καὶ νὰ ἦνε ἀνωφελής, δηλαδὴ βλαβερὸς, αὐτὸ φέρει εἰς τὴν κακομοιριά τὸν ἄνθρωπον. Ἄλλοι μόνον εἰς ἐκεῖνον ὅπου θέλει νὰ ἦνε παράσιτος ! αὐτὸς γίνεται ψεῖρα τῆς κοινωνίας.

Δὲν σ' ἀρέσει νὰ ἐργάζῃσαι ! Μόνο τί θέλεις ; νὰ τρῶς μόνον καλὰ καὶ νὰ πίνῃς, καὶ νὰ ζαπλώνῃσαι ; Θα πῆς νερό, χωρὶς ἄλλο τίποτε ; Θα φάγῃς μῦρα ψωμί, θα κοιμηθῇς ἐπάνω εἰς ἓνα σανίδι μ' ἓνα σίδηρο τριγύρω εἰς τὰ μέλη σου, καὶ τὴν νύκτο θὰ αἰσθάνῃσαι τὴν κρυερότητα αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐπὶ τῆς σαρκός σου !

Τὰ σπᾶς αὐτὰ τὰ σίδηρα, καὶ φεύγει· αὐτὸ γίνεται. Θὶ κυλισθῆς ὅμως ὡσὰν ἐρπετὸ μέσα εἰς τὸ κλαδιά, καὶ θὰ ρᾶς χόρτο ὡσὰν τὰ θηρ α. Καὶ θὰ ξαναπιασθῆς.

Καὶ τότε θὰ περάσῃς πολλὰ χρόνια μέσα εἰς ἓνα σκοτεινὸ λάκκο, δεμένος ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς ἀλυσίδας σου εἰς τὸν τοῖχο, ζητῶν ψηλαφήτᾳ τὸ σταμνὶ σου διὰ νὰ σβύσῃς τὴν εἴψαν σου, διαγκῶν ἓνα κομμάτι ἐλεινὸ ψωμί, ἓνα ψωμί ὡσὰν τὰ μῦρα τάρταρα, ποῦ καὶ οἱ σκύλοι δὲν τὸ θέλουν· τρώγων κουκιά, τὰ ὁποῖα κατέφραγον προηγουμένως ἀπὸ σὲ σκώληκες.

Σωστὸ μαμμοῦδ· μέσα εἰς ἓνα ὑπόγειο. Λυπήσου, καυμένε τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ σου, ἄθλιο παιδί, καθὼς εἶσαι ἀκόμη νεώτατος, δὲν εἶνε

είκοσι χρόνια που εύρισκουν στην άγκαλιὰ τῆς μάνας σου που ἴσως ζῆ ἢ ὀστύχη !

Ἄκοι σέ με, παιδί μου. Αὐτὴ τὴν ὥρα, σοῦ χρειάζεται καλὴ μαύρη τσόχα διὰ φορέματα· σοῦ χρειάζονται ὑποδήματα στιλβωμένα, χρειάζονται εἰς τὰ μαλλιά σου μυρωδιές καὶ σγουρὰ μαλλιά, διὰ νὰ σ' ἄρτίουν ἢ γυναίκαίς,

Ἐνῷ θὰ σέ κουρεύσουν ἕως τὸ καύκαλο καὶ θὰ σοῦ δώσουν νὰ φορέσης μιὰ κόκκινη καζάκα καὶ παπούτσια ζύλινα.

Τώρα πρέπει νὰ φορῆς δακτυλίδι, ἐνῷ θὰ φορέσης χαλιᾶ στὸ λαιμό. Καὶ ἂν στραφῆς νὰ κυττάξῃς γυναίκα, μιὰ μπαστουιὰ στὰ νῶτα. Καὶ θὰ ἐμβῆς ἐκεῖ μέσα εἴκοσι χρονῶν, ἐνῷ θὰ ἴβῃς πενηντάρης.

Θι ἐμβῆς νέος, τριαντάφυλλο ὄροσερό, μὲ ζωηρὰ ἴματα, μὲ ὅλα σου τὰ ὀόντια ἄσπρα καὶ μὲ τὰ εὖμορα νεανικά σου μαλλιά καὶ θὰ ὄγῃς ἴφρτισμένος, καμπούρης, ρυτιδωμένος, χωρὶς ὀόντια, φρικτός, μὲ ἄσπρα μαλλιά.

Ἄ, παιδί μου ! εἰς κακὸ ὁρόμον ἴμπῃς· κακὰ σέ συμβουλεύει ἡ ὀκνηρία σου, ἡ βαρύτερη ἀπὸ ὄλαις τῆς ἐργασίας εἶνε· πρέπει νὰ ζεύρῃς, ἡ κλοπή. Πιστευσέ με, μὴν πάρῃς τὸ κοπιαστικὸ αὐτὸ ἐπάγγελμα τῆς ὀκνηρίας.

Δὲν εἶνε εὐκόλο πρᾶγμα τὸ νὰ γίνῃ τις κακοποιὸς ἄνθρωπος. Ἄλλ' ὀλιγώτερον ὀσκόλον τὸ νὰ ἦνε κανεὶς ἄνθρωπος τίμιος. Τώρα ἐγὼ σὲ ἄδίνω· πήγαινε καὶ νὰ θυμᾶσαι τοὺς λόγους μου. Ἀληθινά, τί ἤθελες ἀπ' ἐμέ ! τὸ πουγγί μου ; λάβε το.

Καὶ ἀφήσας τὸν Παρνασσὸν ὁ γέρον, ἔθῃκεν ἐντὸς τῆς χειρὸς του τὸ βελάντιον· τοῦτο δὲ ὁ Παρνασσὸς ἐστάθμισεν ἐπὶ τῆς παλάμης του ἵνα ἴδῃ, ἂν ἦτον ἀρκούντως βαρὺ, καὶ ἔπειτα διὰ τῆς αὐτῆς μηχανικῆς ἐκείνης προφυλάξεως, ὡς νὰ τὸ εἶχε κλίψει, τὸ ἔρριψε λαθραίως εἰς τὸ ὀπισθεν θυλάκιον τοῦ ἐνδύματός του.

Μετὰ ταῦτα ὁ γέρον ἔστρεψε πρὸς αὐτὸν τὰ νῶτα, καὶ ἐπανάλαβεν τὸν περίπατόν του ἡσύχως.

— Παληομαγκούφῃ ! ἐψιθύρισεν ὀπισθὴν του ὁ Παρνασσὸς.

Τίς ἦτον ὁ ἀγαθὸς αὐτός ἄνθρωπος ; Βεβλίως ἐμάντευσεν ὁ ἀναγνώστης. Ὁ Παρνασσὸς ἔσπευε νὰ τὸν βλέπῃ ἕκστατικός ἀπομακρυνόμενον εἰς τὴν οὐκίαν· αὐτὴ δὲ ἡ ἕκστασις ἀπέβη εἰς αὐτὸν ὀλεθρία καὶ ἴδου πῶς.

Ἐνῶ ὁ γέρων ἀφ' ἐνὸς ἀπεμακρύνετο, ἐπλησίαζεν ἀφ' ἑτέρου ὁ Γαβριᾶς λαθραίως. Ὁ Γαβριᾶς παρατήρησεν ὅτι ὁ γέρων Μωμπέρ ἀποκοιμηθεὶς ἴσως, ἐκάθητο εἰσέτι ἐπὶ τοῦ πετρίνου ἐδωλίου του.

Ἐξήλθε λοιπὸν τότε ἀπὸ τῶν κλαδίων, ὅπου ἔκειτο κεκρυμμένος καὶ βαδίζας τετραποδητὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, ἐπροχώρησεν ἐντὸς τοῦ σκότους ἕως ὀπίσθεν τοῦ Παρνασσοῦ, ὅστις ἔμενον ἀκίνητος.

Οὕτω μὴ αἰσθανομένου τοῦ Παρνασσοῦ, ἡ χεὶρ τοῦ παιδίου ἐχώθη ἡσυχῶς εἰς τὸ θυλλάκιόν του καὶ ὑπεξήρесе τὸ βαλάντιόν του. Ὁ Γαβριᾶς, μετὰ τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἐπανήλθε πάλιν τετραποδητὶ ὡς σαυρίδιον ὑπὸ τοὺς κλάδους, ὅπου εὕρισκετο ὁ γέρων Μωμπέρ καὶ ρίψας ἔνωθεν τοῦ φρίκτου τὸ βαλάντιον, ἔφυγε τρέχων.

Τὸ βαλάντιον ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ποδὸς τοῦ γέροντος, ὅστις ἀμέσως ἐξύπνησεν ἐκ τοῦ κτύπου. Κύπτει παρατηρεῖ, βλέπει τὸ βαλάντιον, τὸ λαμβάνει ἀπὸ χαμαί, καὶ ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος, ὁὐκ δύνатаι νὰ ἐξηγήσῃ τὸ φαινόμενον.

Ἄνοίγει τὸ βαλάντιον· ἦτο διηρημένον εἰς δύο μέρη· εἰς μὲν τὸ ἐν εὕρισκοντο μικρὰ τινα νομίσματα, εἰς δὲ τὸ ἄλλο ἐξ εἰκοσάφραγκα χρυσᾶ.

Τρέχει ὅσον ἠδύνατο εἰς τὴν ὑπερέτριάν του, καὶ φέρει εἰς αὐτὴν καὶ δεικνύει τὸ εὔρημα.

— Χριστὸς κ' ἡ Παναγία ; ἀνέκραζεν ἡ κυρὰ Πλουτάρχου· καλὲ Χριστιανέ μου, αὐτὸ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μᾶς ἔπεσε.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΑΝΟΜΟΙΟΝ ΤΗ ΑΡΧΗ

Α'.

Συνδυασμός μοναξίας και στρατιῶνος.

Ἡ πρό τεσσάρων ἢ πέντε μηνῶν βαθυτάτη λύπη τῆς Τι-έως ἐξη-
λείφετο βαθμηδὸν ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς. Ἡ φύσις, τὸ ἔαρ, ἡ νεότης, ἡ
πρὸς τὸν πατέρα τῆς στοργῆς, ἡ φαιδρότης τῶν πτηνῶν καὶ ἀνθῶν
ἐπέχυσαν κατὰ σταγόνας κατὰ ὁμοιάζον πρὸς λήθην εἰς τὴν νεαρὰν τῆς
ψυχῆν.

Ἄλλ' ἀπεσβύνετο ἄρ' αὖ γὰρ τὸ πῦρ ὀλωσδιόλου ἢ μόνον ἐσχημάτιζε
στρώματα τέφρας ἐπ' αὐτοῦ; Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι οὖν ἤσθάνετο πλέον
ἐντὸς αὐτῆς τὸν ἄνερακα, ὅστις ἔπριν τὴν ἔκλειεν.

Ὅταν μίαν τῶν ἡμερῶν ἐνεθυμήθη αἰφνιδίως τὸν Μάριον.

— Ἄ Ι εἶπεν, οὔτε τὸν συλλογίζομαι πλέον.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἑβδομάδα, παρέτήρησε διαβαίνοντα ἐξωθεν τῆς
κιχλίδος τοῦ κήπου ἓνα ὠραιότατον ἰξωματικὸν τοῦ τάγματος τῶν
λοχιστῶν μὲ στολὴν λαμπράν, σφηκὸς ὄσφρον, τὴν σπάθην ὑπὸ τὸν
βραχίονα, παρειὰς κόρης, μύστακας κηρωτοῦς, ὀφθαλμοὺς κυανοῦς,

... Ἐπειὶ τοῦ παιδίου ἐχώθη ἠδύγκως εἰς τὸ θυ-
λάκιον του καὶ ἐπέληρεσε τὸ βολαντιὸν του.

(Σελ 1183).

ὄψιν στρογγύλην, ἦθος ὑπεροπτικόν, προπατέρ καὶ εὐχαρ· ὄλα τὰ ἐναντία τοῦ Μαρίου, καὶ σιγίρον εἰς τὸ στόμα.

Ἡ Τιτίκα ὑπέθεσεν ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς θα ἦτον ἐκ τῶν τοῦ τάγματος τοῦ καταλύοντος εἰς τὸν στρίτωνα τῆς ὕδου Βαβυλωνος.

Τὴν ἐπιούσαν τὸν εἶδε πάλιν διαθίντα. Ἐσημείωσε τὴν ὥραν, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, τυχαίως ἀρά γε ; τὸν ἔβλεπε καθ' ἑκάστην σχεδὸν διαθαίνοντα.

Οἱ συνάδελφοι τοῦ ἀξιωματικοῦ παρατήρησαν, ὅτι εἰς τὸν ἀτημέλητον κήπον ἐκεῖνον εὕρισκετο, ὀπισθεν τῆς πεπαλιωμένης καὶ σκωριώσης κιγκλίδος αὐτοῦ, μία κόρη ἀρετῆ εὐειδῆς, φαινομένη σχεδὸν πάντοτε κατὰ τὴν ἐκείθιν διάβασιν τοῦ ὠραίου ὑπασπιστοῦ, ὅστις δὲν εἶνε δόλος ἠγνωστος εἰς τὸν ἀναγνώστην, Θεόδουλος Γιλνομάν ὀνομαζόμενος.

— Ἐπικρατήρησες ; τῷ ἔλεγεν. Ὅπισω ἀπ' ἐκεῖνα τὰ κάγκελα εἶνε μία κόρη, ἧτις γὰρ κἀμνε τὰ γλυκὰ ἄματια. Κύτταζε.

— Καίρην ἐὼν ἔγω, ἀπεκρίνετο ὁ λογιστής· ἂν εἶδα προσοχὴν εἰς ὄλας ὅσα με παρατηροῦν !

Τοῦτο δὲ συνέβαινε ἀκριβῶς καθ' ἣν ὥραν ὁ Μάριος ἐτήκετο λέγων.

— Ἄς ἡδυνάμην νὰ τὴν ἐπανίδω τοῦλάχιστον μίαν φορὰν πρὶν ἀποθάνω !

Ἐάν αὕτη ἡ εὐχὴ του ἐπληροῦτο, καὶ συνέβαινε νὰ ἴδῃ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὴν Τιτίκαν ἐποφθαλμιώσαν εἰς ἕνα ἀξιωματικόν, θὰ ἐξεψύχει ἀπὸ τὴν λύπην του, οὐδὲ λέξιν δυνάμενος νὰ προφέρῃ.

Καὶ τίς θὰ ἔπτασεν ; Οὐδείς. Ὁ μὲν Μάριος ἦτο τῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, αἵτινες βυθίζομενοι εἰς τὴν λύπην, μένουσιν ἐντός αὐτῆς· ἡ δὲ Τιτίκα ἐκ τῶν βυθιζομένων εἰς τὴν λύπην ἀλλὰ καὶ ἀναδυομένων.

Ἡ Τιτίκα πρὸς τούτοις εὕρισκετο εἰς τὴν ἐπικίνδυνον ἐκείνην ψυχολογικὴν στιγμὴν, τὴν ἀπαισίαν φάσιν ρεμβαζούσης γυναικὸς εἰς ἐαυτὴν ἐγκαταλειπομένης, καθ' ἣν, ἡ καρδία ἀπομεινωμένης κόρης ἀμοιᾶζει πρὸς βλαστοὺς κλήματος, ἀναρριχωμένους ἀδιαφόρως εἴτε εἰς κινάνοκρον φαρμακίης σιτήλης εἴτε εἰς ὀσὸν ἐξώστου καπηλείου.

Εἶναι στιγμὴ ἀστραπιαία κρίσιμος καὶ ἀπορραϊστικὴ τοῦ μέλλοντος ὄφρανης, εἴτε πλουσίας εἴτε πτωχῆς, διότι ὁ πλοῦτος δὲν ἐξυπονᾶ καμὴν ἐκλογὴν. Πᾶρ' αὐτῇ αἱ συζέξεις εἶναι ἀπροσδόκητοι, ἀλλ' ἰδίως

ἀπροσδοκῆτως συζεύγνυνται αἱ ψυχαί, καὶ ὅπως εἰς πολλοὺς συμβαίνει νέους ἀγνώστους ἀνωμόους, ἄνευ γένους, ἄνευ περιουσίας, νὰ ὦσιν ἢ κορωνίς κίονος ἢ στηρίζουσα τέμενος μεγάλων αἰσθημάτων καὶ μεγάλων ἰδέων οὕτω καὶ οἰοσθήποτε ζῶν ἐν εὐμαρείᾳ, ἐν περιβολῇ ἀμέμπτῃ καὶ λαλιᾷ τετορνευμένη, ἐξεταζόμενος οὐχὶ ἐκ τοῦ περιβάλλοντος ἀλλ' ἐκ τῶν αἰσθημάτων, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν γυναῖκα, ὅν εἶναι τι ἄλλο πρὸς ἂν βλακώδες ἀνθρωπόμορφον, ἀπαισίως παρασυρόμενον ὑπὸ τῶν βιαιῶν βδελυρῶν καὶ ἀκατανομάστων παθῶν· εἶναι ὁ στῦλος καπηλείου.

Τὶ ὑπῆρχεν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Τιτίκας :

Πάθος κατηνασμένον, κοιμώμενον· ἔρωσ ἔτι μεταίωρος καὶ τι διαυγές εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, θολερὸν ὑπ' αὐτὴν σκοτεινὸν βαθύτερον. Εἰς μὲν τὴν ἐπιφάνειαν ἀντηακλᾶτο ἡ μορφή, τοῦ ὠραίου ἀξιοματικῆς· εἰς δὲ τὸ βάθος, εἰς τὸν πυθμένα, ἐσώζετό τις ἀρά γι ἀνάμνησις ; ἴσως. Ἡ Τιτίκα ὁμως ἠγνόει.

Συνέβη, ὁμως ἐν ἐπεισόδιον.

Β'.

Φόβοι Τιτίκας.

Κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἀπριλίου, ὁ Γιάννης Ἀγιαννῆς ἀπεδήμησεν· ὡς γινώσκομεν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπεδήμει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, κατα μακρὰ διαλείμματα ἀπερχόμενος, ποῦ ; οὐδεὶς ἐγίνωσκεν, οὐδ' ἡ Τιτίκα. Ἡ ἀπουσία του διήρκει δύο ἡμέρας τὸ πολὺ.

Ἐπαξ μόνον ἡ Τιτίκα τὸν σπώδευσεν ἀναχωροῦντα ἐντὸς ὄχηματος, ἡ δὲ Τιτίκα ἐπίστρεψε δι' αὐτοῦ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς οἴου Βαθυλώνας.

Συνέβαινε πάντοτε, ὡς ἄκις ἐτελείωνον τὰ χρήματα νὰ ἐπιχειρῇ ὁ Γιάνης Ἀγιάνης τὰς τοιαύτας ἀποδημίας.

Ὁ Γιάνης Ἀγιάνης λοιπὸν ἔλειπεν ἐκ τῆς οἰκίας. Ἀναχωρῶν εἶχεν εἰπεῖ.

— Θὰ ἐπιστρέψω μετὰ τρεῖς ἡμέρας.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας, ἡ Τιτίκα εὗρίσκετο ὑβὴ εἰς τὰ κάτω τοῦ οἰκίματός της, καὶ χάριν ἀναψυχῆς ἤνοιξε τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ ἔψαλλεν ἐν συνοδείᾳ τοῦ ὄργάνου. Ἐπειτα τελειώσασα τὸ ἄσμα ἔμεινε περισκεπτος.

Ἐκεῖ, τῇ ἐφάνη ὅτι ἔχουσεν εἰς τὸν κῆπον βηματισμούς. Τίς ἄρα γε ἦτον ;

Ὅχι βεβαίως ἡ Παναγιώτα· αὕτη ἔκοιμάτο. Ἡ ὥρα ἦτο δεκάτη τῆς νυκτός.

Ἐπληρίσεν εἰς τὸ παράθυρον, τὸ ὁποῖον ἦτο κλειστόν, καὶ ἔδωσεν ἀκρόασιν.

Τῇ ἐφάνη ὅτι ἦσαν βηματισμοὶ ἀνθρώπου λαθραῖοι βηματισμοί. Τρέχει εὐθύς, ἀναβαίνει εἰς τὸν θάλαμόν της, ἀνοίγει θυρίδιόν τι τοῦ παραθύρου της, καὶ παρατηρεῖ εἰς τὸν κῆπον.

Ἦτο πανσέληνος καὶ ἐδλεπέ τις ὡς ἐν ἡμέρα.

Δὲν εἶδε ζῶσαν ψυχὴν. Ἦνοιξεν ὅλον τὸ παράθυρον. Ἄκρα γαλήνη εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἡ ὁδὸς ἐρήμη ὡς πάντοτε.

Ἡ Τιτίκα ὑπέθεσεν ὅτι ἠπατήθη. Δὲν ἔδωκε πλέον προσοχὴν. Ἄλλως τε ἦτον γενναία.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, κατὰ τὴν ὥριν τοῦ λυκόφωτος περιεφέρετο εἰς τὸν κῆπὸν της. Ἐν τῷ μίση τῶν συγκεχυμένων διαλλογισμῶν, ὑφ' ὧν κατέχετο ὁ νοῦς της, τῇ ἐφάνετο ὅτι διέκρινεν ἐνίοτε βηματισμούς ὡς τοὺς τῆς προτεραίας, ἀνθρώπου ὅστις περιεπάτει εἰς τὸ σκότος, ὑπὸ τὰ δένδρα, ὅχι μακρὰν αὐτῆς· ἀλλ' ἐνόμιζεν ὅτι κλάδος τις ὑπὸ τοῦ ἀέρος σαλευόμενος προσετρίβετο εἰς ἄλλον, ὅθιν δὲν ἠθέλησε νὰ προσέξῃ. Ἄλλως τε δὲν ἐδλεπε καὶ τίποτε.

Ἐνῷ ἐπορεύετο πρὸς τὴν θύραν τῆς οἰκίας, ἵνα πλέον εἰσεέλθῃ, καὶ ἐξελθοῦσα ἐκ τοῦ θαμνῶνος ἐπροχώρει πρὸς μακρὰν τινα γλοερὰν συστάδα κειμένην μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς θύρας, ἐπεσεν ἡ σκιά της ἐπὶ τῆς γλόης, ἐπειδὴ ἡ σελήνη ἀνέτειλε κατ' ἰκείνην τὴν στιγμὴν ὀπίσω της.

Ἐστάθη τότε ἡ Τιτίκα ἐπτοημένη.

Πλησίον τῆς σκιάς τῆς ἐφάνη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τάπητος καὶ ἄλλη σκιά, φέρουσα πῖλον ἀνδρικόην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Στρέφει περιδεῶς τὴν κεφαλὴν νὰ ἴδῃ τίς ἦτον, ἀλλ' οὐδεὶς. Βλέπει πάλιν χαμαὶ ἐπὶ τῆς γλῶσσης· ἡ σκιά εἶχε γίνει ἄφαντος.

Ἐμβαίνει ἐκ νέου ἡ Τιτίκα εἰς τοὺς θάμνους εὐτόλμους, ἐρευνᾷ εἰς πᾶσαν γωνίαν, προχωρεῖ μέχρι τῆς κιγκλίδος δὲν εὐρίσκει τίποτε.

Ἡσθάνθη ὅτι ἦτον ἀληθῶς παγωμένη. Εἰς τὴν φαντασίαν τῆς ν' ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα; Ἀλλὰ πῶς; ὄσο ἡμέρας κατὰ συνέχειαν!

Τὴν ἐπιούσαν ἐπέστρεψεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκ τῆς ἀποδημίας του. Ἡ Τιτίκα τῷ διηγήθη ὅ, τι ἐνόμισεν ὅτι εἶδε καὶ ἤκουσε, περιμένουσα νὰ τὴν καθουχάσῃ ὁ πατὴρ τῆς· ἐπίστευεν ὅτι αὐτὸς θ' ἀνέστειλε τοὺς ὄμους καὶ θὰ τὴν ἔλεγεν:

— Εἶσαι παιδί.

Τούαντίον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐσκυθρώπησε.

— Δὲν θὰ ἦτο τίποτε, τὴν εἶπεν. Εὐρῶν δέ τινα πράρασιν, ἐπορεύθη εἰς τὸν κήπον, καὶ ἡ Τιτίκα τὸν εἶδεν ἐξετάζοντα τὴν κιγκλίδα μετὰ προσοχῆς πολλῆς.

Τὴν νύκτα ἐκείνην, ἡ Τιτίκα ἐξυπνᾷ· νῦν ἦτο βεβαία· ἤκουσε καλῶς ὅτι ἄνθρωπος περιεπάτει πλησίον τῆς θύρας, ὑπὸ τὸ παράθυρόν τῆς. Τρέχει εἰς τὸ θυρίδιον, τὸ ἀνοίγει.

Βλέπει τῶνδ' ἐντὸς τοῦ κήπου ἄνθρωπον κρατοῦντα βαρεῖαν ἀνὰ χεῖρας ράβδον. Ἐνῶ ἤτοιμάζετο νὰ βάλῃ φωνὴν, ἡ σελήνη ἐφώτισε τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου. Ἦτον ὁ πατὴρ τῆς.

Ἐπέστρεψεν ἡ Τιτίκα εἰς τὴν κλίνην τῆς. λέγουσα καθ' ἑαυτὴν.

— Πολὺ ἀησύχησε λοιπὸν ἀπὸ ὅ, τι τὸν εἶπα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρέμεινεν εἰς τὸν κήπον ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα καὶ τὰς δύο ἀκολουθοῦσι. Ἡ Τιτίκα τὸν ἐβλεπε διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ παραθύρου τῆς.

Τὴν τρίτην νύκτα, ἡ σελήνη, ἦδη φθίνουσα, ἀνέτελλε βραδύτερον· ἦτο δὲ περὶ τὴν μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε ἤκουσε μέγαν γέλωτα καὶ τὴν φωνὴν τοῦ πατρὸς τῆς καλοῦσαν αὐτήν.

— Τιτίκα!

Καταβαίνει ἀμέσως ἀπὸ τῆς κλίνης, εὐρεῖ τὴν ἐσθῆτά τῆς τὴν

οίκιακὴν, ἀνοίγει τὸ παράθυρον. Βλέπει τὸν πατέρα τῆς κάτω, εἰς τὸν τάπητα τῆς χλόης.

— Σ' ἐξόπνησα, τὴν λέγει, διὰ νὰ σὲ καθησυχάσω. Παρατήρησε τὴν σκιὰν ὅπου εἶχες ἰδεῖ, μὲ τὸν πῖλον εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς. Καὶ συγχρόνως ἐδείκνυεν εἰς αὐτὴν ἐπὶ τῆς χλόης μίαν σκιὰν σχεδία- γραφομένην ὑπὸ τῆς σελήνης, καὶ ἀληθῶς ἔχουσαν σχῆμα ἀνθρώπου φοροῦντος πῖλον. Παρίστα δὲ τὸ φάντασμα τοῦτο ἡ σωληνοειδῆς καπνοδόχος γειτονικῆς τινος οἰκίας.

Ἐγέλασε τότε ἡ Τιτίκα, ἐξηλεφθησαν ἀμέσως ὅλκι αἱ σκυθρωπαὶ εἰκασίαι τῆς· καὶ τὴν ἐπιούσαν προγευματίζουσα μετὰ τοῦ πατρὸς, ἡστεύθη περὶ τοῦ στοιχειωμένου κήπου, ὅπου ἐσύχναζον σκιά καὶ σωληνοειδῶν καπνοδόχων.

Ὁ Γιάννης Ἀγάννης ἠσάχασεν ὀλωσδιόλου· ἀλλ' ἡ Τιτίκα δὲν εἶωσε προσοχὴν, εἴαν ἡ καπνοδόχος ἐκείνη ἴστατο ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς σκιάς, ἢν εἶδεν ἡ ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν, καὶ ἂν τφόντι· ἦτο ἔμπροσθεν πρὸς τὴν σελήνην· οὐδ' ἐσκέφθη ὅτι αἱ σκιά τῶν ἀψύχων πραγμάτων δὲν φεύγουσιν ὅταν τὰς παρατηρήσῃ τις, ἐνῶ ἡ σκιά ἦν ἡ Τιτίκα εἶχεν ἰδεῖ, ἔγινεν ἄφαντος, ἅμα ὡς ἐστράφη πρὸς αὐτὴν ἡ κόρη.

Ἐν τούτοις, μετὰ τινος ἡμέρας, συνέβη καὶ ἄλλο τι ἐπεισόδιον.

Γ'.

Τὰ κοσμητικά σχόλια τῆς Παναγιώτας.

Εἰς τὸν κήπον, πλησίον τῆς κιγκλίδος τῆς ὁδοῦ, ἔκειτο πέτρινον ἐδῶλιον κρυπτόμενον μὲν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν περιέργων ὑπὸ κληματείδους φυτοῦ, ἀλλὰ τόσον ὀλίγον ἀπέχον ἀπὸ τῆς κιγκλίδος, ὥστε ἠδύνατο ἡ χεὶρ παντός διαβάτου νὰ τὸ ἐγγίση, χρεῖας τυχοῦσης, εἰσδύουσα διὰ τῆς κιγκλίδος καὶ τῆς ἀναθενδρίδος.

Ἐσπέραν τινὰ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξῆλθε τῆς οἰκίας καὶ ἡ Τιτίκα, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἐκάθηθησεν εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐδῶλιον.

Ὁ ἀὴρ ἔπνεε ὑποθερμὸς εἰς τὰ φύλλα· ἡ Τιτίκα ἦτο ρεμβάζουσα· ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ἐκυρίευσεν μελαγχολία, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς· ἡ μελαγχολία ἦν προξενεῖ ἡ ἐσπέρα, καὶ ἤτις προέρχεται ἴσως τίς εἶδεν; ἐκ τοῦ μυστηρίου τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν διανοιγομένου τάφου. . . τῆς Φαντίνης.

Ἠγέρθη ἡ Τιτίκα, ἔκαμε βραδέως τὴν γῦρον τοῦ κήπου, πατοῦσα εἰς τὰ κάθυγρα ἐκ τῆς ἐσπερινῆς ὑρόσου χόρτα, καὶ λέγουσα ὅπως ἀφρημένη.

— Κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν χρειάζεται ἀλήθεια νὰ ἔχη τις διὰ τὸν κήπον ζύλινα πέδιλα. Ἄλλως ἀρπάζει τις τὸ συνάγχι· ἐξαίρετα.

Ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἐδῶλιον.

Ἐνῶ ἠτοιμάζετο νὰ καθῆσθαι, εἶδεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ἣν ἀφῆκε πρὸ μικροῦ, μίαν πέτραν ἀρκούντως μεγάλην, ἣτις δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ πρὶν. Παρατηρεῖ λοιπὸν τὴν πέτρα καὶ ἀπορεῖ.

Ἐθεώρηθη, ὅτι χεὶρ ἀθρώπου, εἰσδύσασα διὰ τῆς κιγκλίδος καὶ τῆς ἀναθενδρίδος, ἀπέθεσεν ἐκεῖ τὴν πέτραν.

Ἡ ἰδέα αὐτῆ τῆ ἐπροζένησε φόβον πραγματικόν. Ἡ πέτρα ἦτον ὀρατὴ, ὄχι πλέον πλάσμα τῆς φαντασίας τῆς. Ἐφυγε λοιπὸν μὴ τολμήσασα νὰ τὴν ἐγγίσῃ, καὶ οὔτε νὰ στραφῇ ὀπίσω τῆς.

Ἐτρεξεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐκλείσεν ἀμέσως τὴν θύραν, ἣν ὀκλείδωσε καλῶς, προσθέσασα μάλιστα καὶ τὸν σιδηροῦν μοχλὸν διὰ τὸ ἀσφαλέστερον. Κράζει εὐθὺς τὴν ὑπηρετρίαν.

— Παναγιώτα, ἦλθεν ὁ πατέρας;

— Ἀκόμη δὲν ἐπέστρεψε.

Εἶπομεν ἅπαξ ὅτι ἡ Παναγιώτα ἐτραύλιζεν. Δὲν θέλομεν ν' ἀπομιμηθῶμεν τὴν γλώσσάν τῆς, ἀπεχθανόμενοι τὸ ἀπομιμεῖσθαι τὰ σωματικὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐλαττώματα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἄνθρωπος σκεπτικῆς πολὺ, καὶ νυκτοπεριπατητῆς, πολλὰκις ἐπέστρεφεν ἀρχὰ εἰς τὴν οἰκίαν.

— Παναγιώτα, προσέθεσεν ἡ Τιτίκα, τὸ βράδυ κυτὰζεις νὰ κλείσῃς καλὰ τὴν θύραν τοῦ κήπου. Περνᾷς ὅλα τὰ σίδηρα ἐκεῖνα ὅπου ἔχεις τὴν κλειδῶνεις καλὰ;

— Ὕψι δὲ αὐτὸ κυρία, νὰ ἦσαι ἡσυχῇ.

— Καϋμένη Παναγιώτα, αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος εἶνε τόσο ἐρημικὸ!

— Ὅσο διὰ νὰ ἦνε ἐρημικὸ, εἶνε. Ἦμποροῦσαν νὰ σκοτώσουν ἡμέρα μεσημέρι ἕναν ἄνθρωπον, καὶ νὰ μὴ ἀκουσθῇ οὔτε γρῦ! Ὑστερ' ἀπ' αὐτό, κοιμᾶται καὶ ὁ ἀφέντης τόσο μακριὰ ἀπὸ 'μᾶς! Ὅπως μὴν ἔχῃς κανένα φόβον, ἐπειδὴ ἐγὼ κλειδῶνω θύρας καὶ παράθυρα. Ὅσο νὰ 'πῆς μοναχιαῖς γυναῖκες εἴμαστε.

Φαντάσου, νὰ ἰδῇς ἐξάφνα ἐμπρὸς σου ἀνθρώπου, μέσα εἰς τὴν κάμαρῆ σου, καὶ νὰ σοῦ λέν. — Σιωπὴ: καὶ ν' ἀρχίσουν νὰ σοῦ κόρτουν τὸν λαιμό.

Δὲν εἶνε πῶς θ' ἀποθάνῃ ὁ ἀνθρώπος; ὅλοι μας θ' ἀποθάνωμε μίαν ἡμέρα· αὐτὸ ὁ καθένας τὸ ζεύρει· ἀλλὰ νὰ αἰσθανθῆς ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων τὰ χεῖρα ἐπάνω σου! Καὶ ἡμπορεῖς νὰ φαντασθῆς πῶσον κακὰ θὰ κόρτουν τὰ μαχαίρια τους! ὦ, ἀντριγύατα!...

— Σιώπα καὶ σὺ εὐλογημένη, κύταζε νὰ κλείσῃς καλὰ παντοῦ.

Ἐκ τοῦ φόβου τῆς ἡ Τιτίκα οὐδ' ἠθέλησε νὰ εἶπῃ εἰς τὴν Παναγιώτα — Πήγαινε νὰ παρατηρήσῃς τὴν πέτρα πῶς εὐρέθη ἐπάνω εἰς τὸ πέτρινον κάθισμα!

Τῇ ἐφαινότο ὅτι ἂν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ θύρα ἦνοιγε, θὰ εἰσῆρχοντο ἐντὸς ἄνθρωποι. Τὴν ἔστειλε μόνον νὰ ἰδῇ, καλὰ, εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν, ἀπὸ τῆς στέγης ἕως εἰς τὸ ἰσόγειον, ἐνεκλείσθη εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἔσυρε τὸν μοχλὸν τῆς θύρας της, ἔκυψε νὰ ἰδῇ κάτωθεν τῆς κλίνης της, ἐρρίφθη ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐκοιμήθη κακῶς.

Ὅλην τὴν νύκτα ὠνειρεύετο τὴν πέτραν ἐκείνην, καὶ τὴν ἐβλεπε μεγάλην ὡς βουνὸν καὶ γεμάτην ἀπὸ σπῆλαια.

Ἄλλα ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ὅταν δὲ ἀνατέλλῃ ὁ ἥλιος μᾶς κάμη νὰ μειδιῶμεν διὰ τοὺς νυκτερινούς μας φόβους καὶ νὰ γελῶμεν μὲ τίστην ὄρεξιν, ὅσην δύναιμι εἶχεν ὁ φόβος μας, ἡ Τιτίκα ἐξύπνησεν.

— Ἔπαθα ὅ,τι καὶ τὴν προλαβοῦσαν νύκτα μὲ τὴν σκιὰν τῆς καπνοδόχης καὶ τὴν προπαριλοῦσαν μὲ τοὺς βηματισμούς· μέσα εἰς τὸν κῆπον! Πολὺ φοροδεῖς εἶμινα! Αὐτὴ ἀκόμη ἡ πέτρα ποῦ εἶδα ἐπάνω εἰς ἐκεῖνο τὸ κάθισμα θὰ ἦτο τῆς φαντασίας μου.

Ἄφου ἐνεδύθη, κατήλθεν εἰς τὸν κῆπον, ἔτριξε πρὸς τὸ πέτρινον κάθισμα καὶ ἀμέσως περιεχύθη ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτους. Ἡ πέτρα ἦτο ἐκεῖ.

Ὁ φόβος της οὗτος ὅμως ἦν στιγμιαίος. Ὅ,τι τὴν νύκτα μᾶς φοβίζει, τὴν ἡμέραν κινεῖ τὴν περιέργειάν μας.

— Ἄ τί εἶν' αὐτό; εἶπεν ἄς ἰδῶ.

Ἄνεγείρει τὴν πέτραν καὶ βλέπει κάτωθεν κατὰ τι ὁμοίᾳζον πρὸς ἐπιστολήν.

Ἦτο φακέλος ἀσφράγιστος μὲν ἀφ' ἐνός, χωρὶς δ' ἐπιγραφὴν ἐξ ἄλλου καὶ ὅμως ἀρκετὰ ὀγκώδης. Ἐντὸς αὐτοῦ περιείχοντο χειρόγραφα.

Ἡ Τιτίκα, οὐχὶ πλέον φόβους, οὔτε περιέργειαν, ἀλλὰ παλμούς ἤρχισεν ἀσθασμένη. Ἐξάγει τοῦ φακέλου ὀλόκληρον τετράδιον μικροῦ σχήματος μὲ ἠριθμημένους τὰς σελίδας του. Ὁ γραφικὸς χαρακτήρ ἦτο ὠραῖος, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Τιτίκας, χαρακτήρ λεπτότατος.

Ἡ Τιτίκα ἠρεύνησε νὰ ἰδῇ τὸ ὄνομα τοῦ γράφοντος, ἀλλ' ὑπογραφή δὲν ὑπῆρχε. Πρὸς ποῖον ἐστέλλοντο τὰ γραφόμενα; πιθανῶς εἰς αὐτήν, ἀφ' οὗ ὁ φακέλος εὗρεθη, τεθειμένος ἐπὶ τοῦ πετρίνου ἐκείνου καθίσματος της. Ποῖος λοιπὸν ὁ γράψας;

Τὸ τετράδιον ἔτριμεν εἰς τοὺς ὀγκύλους τῆς Τιτίκας. Ἐστράφη
B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ! ΦΥΛΑ. 149

πρὸς τὸν οὐρανόν, πρὸς τὴν οὐδὸν, πρὸς τὰς ἀκακίας τοῦ κήπου, πρὸς τὰ περιπτώμενα ἐν αὐτῷ πτηνά, πρὸς τὰς ἐπὶ τῆς γειτονικῆς στέγης καθιστάσας περιστερᾶς, ἀλλ' ἔπειτα τὸ βλέμμα τῆς ἔπεσε καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν χειρογράφων ἐκείνων φύλλων ἐσκέφθη, νὰ ἀναγνώσῃ τότε τὸ περιεχόμενον αὐτῶν καὶ ἰδοῦ τί ἀνέγνωσε.

Δ'.

Καρδιά ὑπὸ πέτρων.

Ἡ περιστολή τοῦ παντός εἰς ἓν ὄν καὶ ἡ διαστολή ἐνός καὶ μόνου ὄντος μέχρι Θεοῦ, ἰδοῦ τί ἐστὶν ἔρωσ.

Ἐρως ὁ ἀσπασμὸς τῶν ἀγγέλων πρὸς τὰ ἄστρα.

Πόσον περίλυπος γίνεται ἡ ψυχὴ ὅταν λυπῆται διὰ τοῦ ἔρωτος !
 Οἷον κενὸν ἢ ἀπουσία τοῦ ὄντος τοῦ μόνου πληροῦντος τὸ σύμπαν !
 Ω ! πόσον εἶνε ἀληθές ὅτι τὸ ἐρώμενον καθίσταται Θεὸς τοῦ ἐρώοντος !
 Θὰ τὸ ἐξήλεσε καὶ αὐτὸς ὁ Θεός, ἐὰν ὡς τῶν ὄλων Πατὴρ ἐν ἐδῆ-
 μιούργει τὸ σύμπαν διὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ψυχὴν διὰ τὸν ἔρωτα.

Ἐν μειδιάματι, ἐν καὶ μόνον μακρόθεν ἀπὸ πύλου ἐκ κρεπίου λευ-
 κοῦ κοσμουμένου μετ' ἑῶσων ἐξ ἰσχυρῶν ἀνθέων ἀρκεῖ ἵνα ἡ ψυχὴ εἰσ-
 ἔλθῃ εἰς τὰ βασίλεια τῶν ἀνεύρων.

Ὁ Θεὸς ὑπὸ πάντα καὶ τὸν Θεὸν τὰ πάντα κρύπτουσι. Τὰ πάντα ἀμαυρά· ἡ πλάσις εἶνε σχιερά. Ἀγάπης ἐν ὄν, τὸ κατέστησες διαφανές.

Στοχασμοὶ τινες εἶνε αὐτὸ τοῦτο προσευχαί. Ὑπάρχουσι στιγμῆινες καθ' ἅς, εἰανδήποτε στάσιν ἂν διατηρῆ, τὸ σῶμα, ἡ ψυχὴ διατελεῖ γονυκλινής.

Ἐρασταὶ ἀπεχωρισμένοι, παρακάμπτουσι τὸν σκόπελον τοῦ χωρισμοῦ δι' ἀπειρων τῆς φαντασίας ἐπινοϊῶν. Τοὺς ἐμποδίζουσι νὰ βλέπωνται, δὲν δύνανται νὰ συνεννηθῶσι δι' ἐπιστολῶν ἀλλ' ἐπινοοῦν ἄπειρα μυστικῆς συνεννήσεως μέσα. Πέμπουσι ἀλλήλους τὸ κελῶδημα τῶν πτηνῶν, τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων, τὰ μειδιάματα τοῦ παιδός, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὴν πνοὴν τοῦ ἀέρος, τὴν ἀκτινοβολίαν τῶν ἀστρων, τὴν δημιουργίαν ὅλην. Καὶ διατὶ ὄχι; Πάντα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐγένοντο πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἔρωτος.

Ὁ ἔρωσις εἶναί τι τόπον κραταῖόν, ὥστε τὴν φύσιν ὅλην ἔχει ἀγγελιοφόρον του.

Ὡ ἔαρ, εἶσαι ἐπιστολῆ, ἡ γράψω πρὸς τὴν λατρευτὴν μου.

Τὸ μέλλον ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὰς καρδίας ἢ εἰς τὰ πνεύματα. Ἠγάπησες; ἔχεις πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ καταλάβῃ καὶ νὰ πληρώσῃ τὴν αἰωνιότητα. Τὸ ἄπειρον δεῖται τοῦ ἀνεξαντλήτου.

Ὁ ἔρωσις μετέχει αὐτῆς τῆς ψυχῆς. Εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως. Θεῖος σπινθήρ ὡς αὐτή, ἄρθαρτος ὡς αὐτή, ἰδιαιρέτος, ἀτελεύτητος ὡς αὐτή. Εἶναι ἐντὸς ἡμῶν ἐστία πρὸς ἀθανάτου, ἀπείρου, μηδενός δυναμένου νὰ περιορίσῃ αὐτό, μηδενός νὰ τὸ σβίσῃ. Τὸ αἰσθάνεσαι

φλέγον μέχρι ὀστέων μυελῶ καὶ ἀκτινοβολοῦν μέχρι τοῦ βάθους τῶν οὐρανῶν.

Ὁ ἔρως ἢ λατρεῖται ἢ τρυφῇ δύο πνευμάτων ἐννοουμένων, δύο καρδιῶν συναλλασσομένων, δύο βλεμμάτων διεισδύοντων εἰς ἀλληλα· θὰ ἔλθῃτε καὶ εἰς ἐμὲ αἱ ἀγαλλιάσεις αὐταί, ὅν ἔχει οὕτω; Ζεῦγος περιπατούντων εἰς τόπους μονήρεις· ἡμέραι θεσπέσιαι καὶ θυμῆρεις! Ἐνίοτε μοὶ φαίνονται ἀποσπώμεναι τῆς ζωῆς τῶν ἀγγέλων αἱ ὥραι, ἵνα κατέλθωσιν ἐδῶ κάτω καὶ ὑποστῶσι τὴν ἀνθρωπίνην τύχην.

Εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀγαπόντων ἀλλήλους, οὐδὲν ἄλλο δύναται ὁ Θεὸς νὰ προσθήσῃ, εἰμὴ ἀτέρμονα τὴν διάρκειαν.

Κατόπιν τοῦ ἔρωτος ἐν τῇ ζωῇ, ὁ ἔρως τῆς αἰωνιότητος, ἔρως βεβαίως μηχανόμενος, ἀλλ' ἢ ἐπ' ἀπειρον αὐξήσις του καὶ αὐτὴ ἐστὶ ἢ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος παρεχόμενη ἀρετῆς εὐδαιμονία εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ γηίνου πλάσματος εἶναι ἀνέφικτος καὶ εἰς αὐτὸν ἐστὶ τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς εἶναι τὸ κορυφῶμα τοῦ οὐρανοῦ· ὁ ἔρως τὸ συμπλήρωμα τοῦ ἀνθρώπου.

Βλέπεις ἐν ἄστρον· τὸ βλέπεις διὰ δύο αἰτίας· διότι ἀκτινοβολεῖ καὶ διότι εἶνε ἀνεξιχνίαστον. Ἀλλὰ πλησίον σου ἔχεις ἄλλην γλυκυτέραν μαρμαρυγὴν, μεῖζον μυστήριον, τὴν γυναῖκα.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, οἰοῦντο καὶ ἂν ὦμεν, ἔχομεν ἕκαστος ἐν ἡμῖν τὰ ἐξ ὧν ἀναπνέομεν. Ἄν αὐτὰ μᾶς λείψωσι, μᾶς λείπει ὁ ἀήρ· πνιγόμεθα, καὶ τότε θνήσκομεν.

Θάνατος ἐξ ἐλλείψεως ἔρωτος, εἶναι φρικτόν, εἶναι ἀσφυξία τῆς ψυχῆς!

Ὄταν ὁ ἔρως ἀνέλυσε καὶ συνανέμιξε δύο ὄντα εἰς ἱεράν καὶ ἀγγελικὴν ἐνότητα, τὰ ὄντα ταῦτα εὗρον τὸ τῆς ζωῆς μυστήριον· εἶναι πλέον δύο ὄροι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς τύχης· δύο πτέρυγες ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ νοῦ.

Τὸ ἐρᾶν σημαίνει πτερυγίζειν.

Καθ' ἣν ἡμέραν ἡ γυνὴ ἔμπροσθέν σου διερχομένη σὲ φανῆ ἀναδίδουσα αἴγλην ἐν τῷ βαδίσματι, τετέλεσται, τὴν ἀγαπᾷ. Καὶ τότε πλέον ἐν μόνον σὲ μένει νὰ πράξῃς· νὰ προσηλώσῃς τὸν νοῦτ εἰς αὐτὴν τόσον, ὥστε ν' ἀναγκασθῇ καὶ αὐτὴ, νὰ στρέψῃ πρὸς σὲ τὸν νοῦν.

Ὅ,τι ἀρχίζει ὁ ἔρως οὐδεὶς δύναται νὰ τελειώσῃ, εἰμὴ ὁ Θεός.

Ὁ γνήσιος ἔρως πάσχει ἢ καὶ εὐφραίνεται, ἐξ ἑνὸς χειροκτίου ἀπολεσθέντος, ἐξ ἑνὸς μανδηλίου ἀνευρεθέντος· ἔχει ἀνάγκη αἰωνιότητος, ἀντὶ τῆς ἀρροσιώσεως καὶ τῶν ἐλπίδων του. Σύγκειται ἐκ τοῦ ἀπείρως μικροῦ καὶ τοῦ ἀπείρως μεγάλου.

Εἶσαι πέτρα ; γενοῦ μαγνήτης· εἶσαι φυτὸν ; γενοῦ ἄρωμα· ἄνθρωπος εἶσαι ; γενοῦ ἔρως.

Οὐδὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὸν ἔρωτα. Ἐχεις τὴν εὐτυχίαν, θέλεις τὸν παράδεισον· ἔχεις τὸν παράδεισον, θέλεις τὸν οὐρανόν. Ὡ αἶς, οἱ ἐρῶντες, ὅλα ὑπάρχουσιν εἰς τὸν ἔρωτα. Μάθετε νὰ τὰ εὑρετε ἐντὸς αὐτοῦ.

Ὁ ἔρως ἔχει μελέτην ὡς οὐρανός καὶ ἔχει πλέον τι τοῦ οὐρανοῦ· τὴν τρυφήν.

Ἡ κίβη ἐρχεται ἀκόμη εἰς τὸν κήπον τοῦ Λουξεμβούργου;

— Ὅχι, κύριε.

— Εἰς ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν δὲν λειτουργεῖται;

— Ὅχι πλέον.

— Κατοικεῖ πάντοτε εἰς ἐκείνην τὴν οἰκίαν;

— Μετόκησε.

— Καὶ τώρα ποῦ κατοικεῖ;

— Δὲν τὸ εἶπε.

Ἦ! πόσον θανάσιμον ν' ἀγνοῇ τις ἡ ψυχὴ του ποῦ κατοικεῖ!

Ὁ ἔρως ἔχει τὰ παιδαριώδη, αὐτοῦ τᾶλλα πάθη, ἔχουν σμικρότη-
τας. Δίσχος εἰς τὰ πάθη, τὰ καθιστῶντα μικροπρεπὴ τὸν ἄνθρωπον!
Τιμὴ πρὸς τὰ καθιστῶντα αὐτὸν παιδίον.

Παράδοξον! Ἠκολούθη ποτὲ τοῦτο; Εὐρίσκομ' ἐντὸς νυκτός. Ἐν
ὄν ἀπελθὼν παρέλαβε τὸν οὐρανὸν μου.

Ἦ! νὰ ἐκοιμώμεθα ἐν τῷ αὐτῷ μνήματι, ἀπὸ τῆς χειρὸς συγ-
κρατούμενοι, καὶ ἐνίσι' ἐντὸς τοῦ σκότους νὰ ἐθωπεύομεν τὸν δάκτυ-
λόν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου! ἔραϊ τόσον διὰ τὴν μακαριότητά μου.

Σεῖς οἱ πάσχοντες ἐρασταί, ἐράσθε πλειότερον. Τὸ ἐξ ἔρωτος θνή-
σκει σημαίνει ζῆν ἐξ ἔρωτος.

Ἦ! ἡ χαρὰ τῶν παιγνῶν! Χαίρουσιν ἔχοντα τὴν φωλεάν, ἔχοντα
τὸ ἄσμα.

Ὁ ἔρως εἶναι οὐράνιος εἰσπνοῦ, ἀπὸ τῆς αὔρας τοῦ παραδείσου.

Ἐ! σεῖς καρδίαί σθεναραί, πνεύματα ἔξοχα, λάβετε τὴν ζωὴν,
ὡς ὁ Θεὸς τὴν ἐπλασεν εἶναι μακρὰ δοκιμασία, ἀκατανόητος προπα-
ρασκευῆ διὰ τὸ ἄγνωστον εἰμαρμένον. Τὸ εἰμαρμένον τοῦτο τὸ ἄλη-

θεθ ἀρχίζει ἀπὸ τῆς πρώτης βαθμίδος τοῦ τάφου. Ἐμφανίζεται τότε εἰς αὐτὸν καὶ μόλις ὁ ἄνθρωπος διακρίνει πεπερασμένον. Μελετήσατε τὴν λέξιν ταύτην.

Οἱ ζῶντες βλέπουν τὸ ἄπειρον· μόνον εἰς τοὺς νεκροὺς εἶναι ὄρα-
τὸν τὸ πεπερασμένον. Οὐχ ἤπτον ἀγαπᾶτε καὶ πάσχετε, ἐλπίζετε
καὶ σπουδάζετε. Οὐαί εἰς τὸν ἐρσοθέντα μόνον σωμάτων, σχημάτων
καὶ ἐπιφανειῶν ! Ὁ θάνατος θὰ ἐξαλείψῃ εἰς αὐτὸν νὰ πάντα. Προσ-
παθήσατε νὰ ἐρᾶσθε ψυχῶν, διότι τούτας θὰ ἐπανεύρετε.

Συνήντησα καθ' ὁδὸν νέον πενέστατον, ἐρῶντα. Παμπάλαιος ὁ πῖ-
λός του, τετριμμένον τὸ ἐνδύμα του· οἱ ἀγκῶνες του διερρηγμένοι·
τὰ ὕδατα διεπέρων τὰ ὑποδήματά του, καὶ τὰ ἄσπρα διεπέρων τὴν
ψυχὴν.

Πόσον μέγα τὸ ἀγαπᾶσθαι ! Τί ἔτι μείζον ; τὸ ἀγαπᾶν. Ἐκ τοῦ
πολλοῦ πάθους ἡ καρδία καθίσταται ἥρωική. Μόνον ἐκ πανιός, ὅ,τι
καθαρὸν συντίθεται καὶ μόνον εἰς ὅ,τι ὑψηλὸν καὶ μέγα ἐρσιδεται. Ὡς
εἶναι ἀδύνατον νὰ βλαστήσῃ ἀκαλύφῃ ἐπὶ χιόνος, ὁμοίως ἀδύνατον νὰ
βλαστήσῃ εἰς αὐτὴν ἀναξία τις σχέψις.

Ἐὰν οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐρῶν εἰς τὸν κόσμον, θὰ ἐσβύνετο ὁ ἥλιος.

Ε'.

Ἡ Τιτίκα μετὰ τὴν ἐπιστολήν.

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ταύτης, ὁ νοῦς ὅλος τῆς Τιτίκας ἐβυθίσθη εἰς μελέτην· ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ τελευταίου στίχου τοῦ τετραδίου ὁ ὠραῖος ἀξιωματικός, ἦτο δὲ ἡ ὥρα του, διέβη ἐπιδεικτικῶς ἔμπροσθεν τῆς κιχλίδος. Ἡ Τιτίκα εὗρεν αὐτὸν τερατόμορφον.

Καὶ πάλιν ἐρρίφθησαν τὰ βλέμματά της ἐπὶ τῶν χειρογράφων σελεύων, ὧν ὁ γραφικὸς χαρακτήρ τῆ ἐφαίνετο ὠραιότατος. Ὅλον τὸ τετραδίον ἦτο γεγραμμένον διὰ μιᾶς μὲν καὶ τῆς αὐτῆς χειρὸς, διὰ διαρῶν δὲ μελανῶν, ποῦ μὲν βαθέων, ποῦ δὲ λευκαζουσῶν, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι ἐγράφη ἐν διαστήματι πολλῶν ἡμερῶν, ἀτάκτως, ἀσκόπως, τυχαίως, ὡς στεναγμὸς πρὸς στεναγμόν.

Ἡ Τιτίκα οὐδέποτε εἶχεν ἀναγνώσει παρόμοιον τι.

Ἐκαστος τῶν μυστηριωδῶν ἐλείνων στίχων ἀνέλαμπεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν της καὶ ἐπλήρου τὴν καρδίαν αὐτῆς φωτὸς ἀλλοχοτού.

Ἡ ἀνατροφή ἦν ἔλαβε τῆ ἐλάλει πάντοτε περὶ τῆς ψυχῆς, οὐδέποτε περὶ ἔρωτος· σχεδὸν ὡς νὰ εἰδίδετο εἰς αὐτὴν ἡ ἰδέα τοῦ θαυλοῦ καὶ οὐχὶ τῆς φλογός.

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὴν διὰ μιᾶς ὅλον τὸν ἔρωτα, τὸ πάθος, τὴν ζωὴν, τὴν αἰωνιότητα, τὸ ἀνθρώπινον εἰμαρμένον, τὴν ἀρχὴν, τὸ τέλος του.

Χεῖρ ἀνοιγεῖσαι καὶ ἐκσπενδονίσασα κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν της αἴφνης· ὅπως δέσμη ἀκτίνων.

Εἰς τὰς γραμμάς ἐκεῖνας διέκρινε περιπαθῆ φύσιν, φλογεράν, με-

Ἀνεγείρει τὴν πέτραν καὶ βλέπει κάτωθεν καί τι ὁμοιά-
 ζον πρὸς ἐπιστολὴν. (Σιλ. 1193).
 (Καρδία ὑπὸ πέτραν).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ - 150

γαλέψυχον, τιμίαν, ἀγράφον θέλησιν, ἄπειρον ἀληθείαν, ἄπειρον ἐλπίδα, καρδίαν στενάζουσαν, ἔστασιν ἐν ἀποκαλύψει.

Τί οὖν ἦσαν τὰ χειρόγραφα ταῦτα ; ἐπιστολή. Ἐπιστολή ἀνεπίγραφος, ἀνυπόγραφος, ἀχρονολόγητος, ἀνώνυμος, κρυπτογράφουσα, ἀνευ ἀξιώσεων, αἰνίγμα συντεθειμένον ἐξ ἀληθειῶν; εὐαγγελισμός ἐξ οὐρανῶν πρὸς κερθένον πεμπόμενος. Ἐελτάριον ὑπὸ φαντάσματος πρὸς σκιὰν διαβιβαζόμενον. Ἦτο ἀπυθνηκῶς τις, ἀλλ' ἀτάραχος ἀπὼν, ἐτοιμαζόμενος νὰ προσφύγῃ εἰς τὸν θάνατον, ἐπιστέλλων εἰς τὴν ἀποῦσαν τὸ μυστήριον τῆς εἰμαρμένης, τὴν κλειδα τοῦ θίου, τὸν ἔρωτα καὶ ταῦτα πάντα γεγραμμένα εἰς τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐπάται τὸ γεῖλος τοῦ τέφρου καὶ διὰ τοῦ δακτύλου εἰδείκνυε τὸν οὐρανόν.

Αἱ γραμμαὶ αὗται ριθεῖσαι μία πρὸς μίαν ἐπὶ τοῦ χαρτου ἦσαν ὡς σταγόνες ψυχῆς.

Τώρα, ποῖος ὁ γράψας τὰς σελίδας ; παρὰ τίνος προηρχόντο ;

Ἡ Τιτίκα οὐδὲ στιγμήν ἐδίστασε περὶ τούτου. Εἷς καὶ μόνος. Ἐκεῖνος !

Ἐρωτίσθη ἀμέσως ἡ διάνοιά της Ἀπεκαλύπτοντο τα πάντα. Ἀνέκρηστον ἠσθάνετο χαρὴν, παμπληθεῖς δὲ μυχλοὺς παλμοὺς. Ἐκεῖνος τῇ ἔγραψεν, ἐκεῖνος ! ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου εἰσεχώρησεν ἡ χεὶρ ἐντὸς τῆς κιγκλίδος ταυτης ! Ἐνῶ αὐτὴ τὸν ἐλησμονεῖ, ἐκεῖνος τὴν ἀνεκάλυπτε ! Ἄλλ' ἔστω καὶ στιγμιᾶως τὸν εἶχεν ἄρα γε λησμονησέθαι δόλου ; Οὐδέποτε ! Τὸν ἠγάπα καὶ τὸν ἐλατρευε πάντοτε. Εἶχε κλυθῆ ἐπὶ τινά καιρὸν ἢ πυρὰ, ἀλλ' ὑπέβασσε, μάλιστα δὲ διεθέρωσθε τὰ μύχια τῆς καρδίας της καὶ ἤδη πάλιν ἐξερρήγνυτο καὶ τὴν κατεκυρίευε.

Τὸ χειρόγραφον ἐκεῖνο ἦτο σπινθὴρ πεσὼν εἰς τὴν ψυχὴν της ἐκ τῆς ἄλλης ἐκείνης ψυχῆς. ἠσθάνετο ἀνανεουμένην τὴν πυρκαϊάν.

Πᾶσα λέξις ἐκ τῶν σελίδων τοῦ τετραδίου εἰσέδωκεν εἰς τὰ εἶδη μυχῆ της.

— ὦ ναί, διενεεῖτο, εἶναι ὅλα ὅσα εἶχον ἀγαγῶσαι ἕως τώρα εἰς τα βλεμματὰ σου.

Ἐχεν ἐκ τριτοῦ ἀναγνώσει τὰ χειρόγραφα ἐκεῖνα, ὅτε διέβη ἐκ νέου ἔμπροσθεν τῆς κιγκλίδος ὁ ὑπασπιστὴς Θεόδουλος, πλήτετων ἐπὶ τοῦ λησπερῶτος τοῦς πτεριστήρας τῶν ὑποδημάτων του.

Ἡ Τιτίκα ἐξ ἀνάγκης ἤγειρε τὸ βλέμμα της, ἀλλὰ τὸν εἶδεν ἀνού-

σιον, κρίνον, μωρόν, ματαιόσχιλον, ανάλατον, άπεχθῆ, φορτικόν, σύ-
θάδη και άσχημότατον.

Ο άξιωματικός θυως έμειδίσαεν, ένῳ αύτη άπέστρεψε τό πρόσωπόν
της θυλωθείσα. Άν ήτο τρόπος θά έτίναζε κατό τῆς κεφαλῆς του κάτι τι.

Έβουγε λοιπόν, έπέστρεψεν εις τήν οίκειν και έκλειώθη εις τόν
κοιτώνά της διά ν' άναγνώση και πάλιν τό χειρόγραφο, να τό άπο-
στηθίση και να συλλογισθῆ. Μετ' έπιμελή και προσεκτικῆν έκ νέου
ανάγνωσιν τά ήσπάσθη και τά έκρυσεν εις τό στήθος της.

Έπί τέλους, ή Τιτίκα παρεδόθη εις τόν Θεοσπεσιότερον τῶν άγγε-
λικῶν έρώτων.

Η άβυσσος της Έδέμ ήναίχθη και πάλιν ένώπιόν της. Όλην τήν
ήμέραν εκείνην ήτο ώς τεθορυβημένη, μόλις εις άλλα προσέξασα.

Αί ιδέαι της ήσαν ώς ήριάδνειος μίτος περιπλακεί εις τόν διάδολον
του έγκεφάλου αύτης, ούδέν κατώρθωνε να εικάσῃ, διαβλέπουσα έλ-
πίδας έν τῇ τρομάδει της έκστάσει και τί είδους έλπίδας ; χμαιρι-
κάς. Ουδέν έτόλμα να παραδεχθῆ ώς βέβαιον και ούδέν ήθελε να άπο-
κρύψῃ. Η πελιονότης διεχείτο εις τό πρόσωπόν της και ρίγος διέτρε-
χεν όλον τό σώμα της.

Ένίοτε τῆ έφαινετο ότι ήτο ένειρον· δια να βεβαιωθῆ δε ότι έν
ήτο ένειρον άλλα πραγματικότης, έψαυε τά εις τό στήθος της κεκρυμ-
μένα έγγραφα, τά έθλιβε, έπί της καρδίας της, ήσθάνετο τάς γωνίας
του τετραδίου έπί της σελίδος της.

Άν ό Γιάννης Άγιάννης κατό εκείνην τήν στιγμήν τήν έδλεπε θά
έξίστατο διά τήν έστακτον όλως και έως τότε άγνωστον χαρην ήτις
ήκτινοδόλει άπό τῶν βλεμμαάτων της.

— "Α ! είναι βεβαιότατον ότι εκείνος τά έθεσεν. Είναι άπό αυ-
τόν ! Έκείνος τά έβαλε οι' έμέ !

Και εις τήν σωφειαν τῶν διαλογισμῶν της συνεφέραινεν ότι επέμβα-
σις άγγελική, συγκυρία ού, άνιος τόν απέδιδεν εις αυτήν.

Ω του έρωτος μεταμορφώσις, ω πεθοι θεσπέσιοι ! ή ούράνιος συγ-
κυρία και ή τῶν άγγέλων επέμβασις αυτη ήτο εκείνο τό σφαιρίδιον
έκ ψύχης ψωμίου, τό ριφθέν παρ' ενός κακούργου προς άλλον όμοιον
του υπεράνω τῶν στεγῶν της τυλακῆς Φόρμας εις τόν λάκκον τῶν
Λεόντων.

ΣΤ'.

Οί γέροντες δέον νά ἐξερχῶνται ἐν καταλλήλῳ ὥρᾳ.

Ἄμα ἐνόκτωσεν ἐξῆλθε τῆς κατοικίας του ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἡ δὲ Τιτίκα ἐστολίσθη. Διῶρθωσε τὴν κόμην της, ὡς ἐνόμιζε κάλλιστον, καὶ περιεβλήθη ἐσθῆτα ἀνοικτοτέραν περὶ τὸν τράχηλον, ἐκ λάθους ἴσως τῆς ραπτρίας, ἢ ἐξ ἰδίας της προνοίας, χωρὶς οὐδ' αὐτὴ νὰ γινώσκῃ διατί.

Ἐπρόκειτο νὰ ἐξέλθῃ; ὄχι. Ἐπρίμενον ἐπισκέψεις; ὄχι.

Ἄμέσως κατέβη εἰς τὸν κήπον. Ἡ Παναγιώτα ἐνηχολεῖτο εἰς τὸ μαγειρεῖόν της, κείμενον εἰς τὴν ὀπισθίαν αὐλήν. Ἦρχισε νὰ περιπατῇ ὑπὸ τὰ δένδρα ἐκτοπιζουσα τοὺς κλάδους αὐτῶν διὰ τῆς χειρὸς της, ἐπειδὴ μερικοὶ ἐξ αὐτῶν ἦσαν χαμηλότατοι.

Τοιουτοτρόπως ἐπροχώρησε μέχρι τῆς πτερίνης ἑδρας. Ὁ λίθος, ὁ λίθος ὁ καλύψας τὰ προσφιλῆ ἐκεῖνα χειρόγραφα, εἶχεν εὑρεθῆ ἐκεῖ.

Ἐκάθησε καὶ ψάυσε διὰ τῆς ἀσπλῆς της χειρὸς τὴν μυστηριώδη καὶ θιυματουργὸν πέτραν θέλγουσα νὰ τὴν θωπιύσῃ, ἵνα τῇ ἐκφράσῃ οὕτω τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς.

Ἐκεῖ ἤσθάνθη τὴν ἀκατάληπτον ἐντύπωσιν ἐκείνην οἶαν αὐτὴν αἰσθανόμεθα, ὅταν τις στέλῃ ὀπισθὲν μας, χωρὶς νὰ τὸν βλέπωμεν.

Στρέφει τὴν κεφαλὴν της καὶ ἀνορθοῦται.

Ἦτο ἐκεῖνος.

Εἶχεν ὑπαίρεισι τὸν πῖλόν του, ἐφαίνετο δὲ ὠχρὸς καὶ ἰσχνότερος. Ἐνεκα τῆς ἐσπέρας τὸ μαῦρόν του φέρεμα μόλις διεκρίνετο. Οἱ ὀρθιλμοὶ του ἐσκεπάζοντο ὑπὸ τοῦ πέλους τῆς σκιᾶς. Ὑπὸ τὸν γλυκύν του χαρακτήρα εἶχέ τι ἐπιθανάτιον ἅμα καὶ νοατερνόν. Οὔτε φάντασμα τὴν ἐφαίνετο, οὔτε ἄνθρωπος.

Ὁ πῖλος του ἔκειτο παρέκει ἐπὶ τῶν θάμνων.

Ἡ Τιτίκα παρ' ὀλίγον ἔχανε τὰς αἰσθήσεις της. Δὲν ἔρρηξε τὴν ἐλαχίστην φωνήν. Ὁπισθοχώρησεν ἰσχυρῶς, διότι ἤσθάνετο ὅτι ποιά τις ἔλξης τὴν ἔφερε πρὸς ἐκεῖνον.

Αὐτὸς ἔσθη ἀκίνητος. Ἡ Τιτίκα δὲ, ἐβλίπε τοὺς ὀρθακμοὺς του, ἀλλ' ἤσθάνετο τὸ βλέμμα των. Ὁπισθοχωρησασα αὕτω προσηρείσθη ἐπὶ κορμῷ δένδρου ὀπισθὲν της εὐρεθέντος καὶ ἐστηρίχθη. Θὰ ἐπίπτεν, ἂν ἐν ἤτε ἐκεῖ τὸ δένδρον ἐκεῖνο.

Τότε ἤκουσεν εὐκρινῶς διὰ πρώτην φοράν τὴν λαλιάν του, τὴν φωνήν, ἣν οὐδέποτε εἶχεν ἀκούσει, διότι δὲν διεκρίνετο ἐν τῷ ψιθύρῳ τῶν φύλλων ἐν Λουξεμβούργῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὕτη τῆ ἔλεγε.

— Ζητῶ συγγνώμην διότι ἤλθον. Ἡ καρδιά μου εἶναι γεμάτη ἀπὸ πόνου. Ἀνεγνώσατε τὰ φύλλα, τὰ ὅποια ἤβρετε κάτωθεν αὐτοῦ τοῦ λίθου; Μ' ἐνθυμεῖσθε καλὰ; Μὴ μὲ φοβεῖσθε. Ἐπέρχομαι τόσος κενός; Ἐνθυμεῖσθε τὴν ἡμέραν καθ' ἣν μ' ἐκυτάξατε; Ἐσεῖ εἰς τὸ Λουξεμβούργον. Τὴν ἡμέραν δ' ἐπεράσατε ἀπ' ἐμπρός μου; Ἦτο ἡ 16 Ἰουνίου καὶ ἡ 2 Ἰουλίου. Πλησιόζει χρόνος. Ἀπὸ τότε ἐπέρασε πολὺς καιρὸς, χωρὶς νὰ σὲ εἶδῶ πλέον. Ἠρώτησα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ προφορῆθην ὅτι δὲν ἐπηγαίνετε πλέον. Ἐκατοικεῖτε εἰς τὴν οἶκον Δυτικῶν, εἰς ἐν νεόδμητον οἶκον, εἰς τὸ τρίτον πάτωμα. Βλέπετε; τὰ γνωρίζω. Ἐγὼ σὰς ἠκολούθουν, τί ἄλλο εἶχον νὰ κάμω; Ἐπειτα σὰς ἔγραψα. Μ' ἐρίνη, μίαν φοράν ὅτι διαβαίνετε ἀπὸ τὸ Ὄρειον, ἐκαθήμεν καὶ ἀνεγίνωσκον ἑφημερίδας ὑπὸ τὴν στοάν του. Ἐπρέξα. Ἀλλὰ δὲν σὰς εἶδον. Ἦτο ἄλλη ἡς ὁ πῖλος ὤμειλαζεν μετὸν ἰδιὸν σας μετ' ἠπάτησε. Τὴν νύκτα ἐρχομαι εἰς. Μὴ φοβεῖσθε, κανεὶς δὲν μὲ βλέπει. Ἐρχομαι καὶ θάβω τὰ παραθρόα σας. Περιπατῶ πάλυ σιγῆ, διὰ νὰ μὴ ἀκούσῃ ἕπειτα, ἵσως φοβεῖσθε. Προχθὲς τὴν νύκτα ἤμην ὀπισθὲν σας ἐγυρίσατε νὰ εἶδῃτε ἀλλ' οὐδένα εἶδατε εἶχον φύγει. Μίαν φοράν πάλιν σὰς ἠκούσα νὰ τραγώδητε ὦ, πόνου ἤμουν εὐτυχῆς τὴν στιγμήν ἐκείνην. Σὰς βλάπτει θόλου ἂν σὰς ἀκούω νὰ τραγώδητε, ἀπ' ἐγώ; Δὲν πιστεῖω νὰ σὰς ἐνοχλῶ. Εἶσθε, τί νὰ σὰς εἶπω! εἶσθε ὁ ἄγγελός μου, μ' ἐπιτρέπετε κάποτε νὰ ἐρχομαι; Ἐγὼ νομίζω ὅτι μετ' ὀλίγον θ' ἀποθάνω. Ἄχ! δὲν ἤξεύρετε! σὰς λατρεύω! Μὲ συγχωρεῖτε, σὰς ὀμιλῶ, χωρὶς νὰ ἤξεύρω τί σὰς λέγω ἵσως σὰς ἐσσαρεστῶ... μηπως σὰς δεσσαρεστῶ;

— Ἄχ ! μητέρα μου, εἶπεν ἡ Τιτίκα, καὶ μὴ δυναθεῖσα πλέον νὰ κρατηθῆ, ἐκάμθη εἰς τοὺς πόδας τῆς.

Ἐκεῖνος ἔσπυσε καὶ τὴν ἐκράτησε, διότι ἔπιπτε τὴν ἐκράτησε καὶ τὴν ἔβλεψεν εἰς τὰς ἀγκάλας, μὴ ἐννοῶν τί ἔπραττε. Τὴν ἐκράτησεν ἐνῶ καὶ αὐτὸς ἐκλονεῖτο. Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἦτο πλήρης κἀπνοῦ.

Ἐβλεπεν ἀστράπας· αἱ σκέψεις τοῦ διελύοντο εἰς ἀτμόν· ἐνόμιζεν ὅτι ἔπραττε θρησκευτικὸν ἔργον καὶ συγγρόνως ἱεροσουλῆαν. Οὐδ' ἐλάχιστον ἠσθάνθη πόθον περιβαλὼν τὴν περικαλῆ ταύτην κόρη· εἰς τοὺς βραχίονάς του καίτοι τὸ εὐπλαστον σῶμά τῆς ἀπαλῶς ὠλισθαίνεν ἐπὶ τοῦ στήθους του. Ἦτο πρελλὸς ἐκ τοῦ ἔρωτος.

Ἡ νεῆνις ἔλαβε τότε τὴν χεῖρά του ἣν ἔφερεν ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς αὐτὸς δὲ ἠσθάνθη τότε τὸν γόρτυν ὑπὸ τὸ ἐνδύμα καὶ εἶπε ψελλίζων :

— Μὲ ἀγαπᾷς λοιπόν :

Ἐκεῖνη ἀπεκρίθη, ἀλλὰ τόσον σιγῆλως, ὥστε ἡ φωνὴ τῆς ἦτο μᾶλλον πνοή, καὶ μόλις ἠκούσθη :

— Σιώπη, τὸ γνωρίζεις !

Καὶ ἐστῆριζε τὸ παραφρωθὲν πρόσωπόν τῆς ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ πατρὸς, ἀγαλλιάσαντος καὶ ἐνθουσιασθέντος.

Ὁ Μάριος ἐρρίφη, σχεδὸν ἐπὶ τῆς λιθίνης ἑδρας ἐκείνης· καὶ αὐτὴ πλησίον αὐτοῦ δὲν εἶχον τί νὰ εἰπωσιν. Ἐσίγησαν. Οἱ ἀστέρες ἀνωθεν ἤρχισαν ἤδη ἰκτινοβολοῦντες· αὐτομάτως τὰ χεῖλη των συνητήθησαν. Πῶς συνέβη τοῦτο : Πῶς συμβαίνει τὸ πτηνὸν νὰ κελφῶν ἢ χιών ν' ἀναλύεται, ὁ ρόδον ν' ἀνοίγῃ, ὁ Μάριος νὰ ἐπανθῆ, ἢ ἡῶς νὰ λευκάξῃ, ὅπισθεν σκιερῶν δένδρων ἐπὶ τῆς σκιερῆς τῶν λόφων χαίτης ;

Ἐν σίγημα καὶ ἰσοῦ τὸ πᾶν.

Ἄνεσκιρτησαν καὶ οἱ δύο καὶ ἠτένισαν ἀλλήλους ἐπὶ τῆς σκιᾶς μὲ λάμποντα ὄμματα. Οὔτε ὅτι ἡ νύξ ἦτο ψυχρὰ τὸ ἐνόησαν, οὔτε ὅτι ἡ πέτρα ἦτο κρυερά, οὔτε ὅτι τὰ χόρτα ἦσαν ὑγρά, ἀλλ' ἔβλεποντο καὶ ἡ καρδίαι των κατεπλημμυρεῖτο ἐκ διαλογισμῶν. Αἱ χεῖρες των εἰρήθησαν ἀσυναίσθητως πῶς συνημμενεῖ.

Οὐδ' ἐσκέφθη νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, ἢ κόρη πόθεν εἰσῆλθε καὶ πῶς εἰσεχώρησεν εἰς τὸν κῆπον.

Τῆ ἐραίνεται ὡς ἐν ἀπλούστατον γεγονός ὅτι τὴν ὤραν ταύτην ὁ νέος αὐτός εὕρισκετο πλησίον τῆς !

Ἐπίστε τα γόνατά των ἠγγίζοντο καὶ ἐρρίγουν ἀμφότεροι. Ἐκ διαλειμμάτων ἢ Τιτίκα ἐψιθύριζε λέξιν τινά. Ἐτρῖμεν εἰς τὰ χεῖλη τῆς ἢ ψυχῆ, ὡς τις ὀρούσου σταγῶν ἐπὶ ἄνθους.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὠμίλησαν ἀναθρρήσαντες. Ἡ νύξ ἦτο γαλήνιος καὶ ἀστερόεσσα ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς των. Τὰ δύο ταῦτα ὄντα, ἀγνα ὡς πνεύματα, εἶπον περὶ ὄλων, τὰ ὄνειρά των, τὴν παραφορέας των, τὰς ἐκστάσεις των, τὰς χιμαίρας, τὰς λύπας των, πῶς μακρόθυγον ἠγαπῶντο, πῶς ἐπόθουν νὰ βλέπωνται, πῶς ὀπληπίζοντο, ὅταν δὲν ἐβλέποντο πλέον.

Συνηδέλφωθησαν ἐν ἰδιώδει προσοκειώσει, ὥστε πλέον οὐδὲν ἠδύνατο ν' αὐξήσῃ ὅ,τι ὑπῆρχε δι' αὐτοὺς κρυφιώτερον καὶ μυστηριώδεστερον. Ἐξεμυστηύθησαν τὰς περὶ τῆς νεότητος, τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν παιδικῶν εἰσέτι πόθων σκέψεις των καὶ ἐν τῇ θεσπεσίᾳ αὐτῶν περιπτύξει κατιγλαίσθησαν, ἐμεθίσθησαν.

Αἱ δύο αὐταὶ καρδίαι διεχύθησαν εἰς ἀλλήλας, ὥστε ἐντὸς μιᾶς ὥρας, ἢ ψυχῆ τῆς κορῆς εὕρισκετο ἐντὸς τοῦ νεοῦ καὶ ἢ ψυχῆ τοῦτου ἐντὸς ἐκείνης.

Ἄφω τὰ παντα ἐλέγησαν, ἐσκήριζεν ἐκείνη τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν ὤμῶν του καὶ τὴν ἠρώτησε.

- Πῶς ὀνομάζεσαι;
- Μάριος. Καὶ σύ;
- Τιτίκα μὲ λέγουν.

BIBAIION EKTON

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΓΑΒΡΙΑΣ

A.

Ἄνεμομαζώματα διαβολοσκοπίσματα.

Ἐνῶ τὸ καπηλιῆν Μορμερμέιλ ἀπὸ τοῦ 1823 ἐξέπιπτε καὶ βαθμῶν ἐχθόνετο εἰς χρεῖη, οἱ σύζυγοι Θεναρδιέροι ἔσχον καὶ δύο ἄλλα τέκνα, ἀλλ' αὐτὰ ἄρρενα καὶ πα ὄλο. Ὡστε εἶχον πέντε· δύο θυγατέρας καὶ τρεῖς υἱούς. Βεβαίως πολλά.

Ἡ σύζυγος Θεναρδιέρου κατώρθωσε ἡ ἀπλλαγῆ τῶν δύο τελευταίων ἀνηλίκων καὶ μικροτάτων ἔτι, μετὰ χαρᾶς πρωτοφανοῦς εἰς μητέρα· διότι ἡ γυνὴ αὐτῆ εἶχε μόνον ἓν μέρος ἐκ τῆς φύσεως, φαινόμενον πολὺ σπάνιον.

Ἦτο μήτηρ, ὄχι ὁμοῦ περὶ τῶν θυγατέρων τῆς. Ἡ μητρότης αὐτῆς περιωρίζετο εἰς αὐτάς. Τὸ κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους μῖσός τῆς εἶχε τὴν ὄρχήν ἀπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἀρρένων τῆς. Πρὸς τοὺς υἱούς τῆς ἦτο βίραθρον, ἡ δὲ καρδία τῆς χάσμα.

Ἄπιστρέφεται, ὡς εἶδομεν τὸν πρεσβύτερον· ἀλλ' ἐδεδύσαστο

καὶ τοὺς δύο ἄλλους. Διατί; Διότι. Φοβερά δικαιολογία, καὶ ἀνυμνοῦ
φισθήτητος ἐπάντησις τὸ Διότι αὐτό.

— Τί τὰ θέλω ἰγὼ μὲν τσεβαλιὰ παιδιό, ἔλεγεν ἡ μήτηρ
αὐτῆ.

Ἰδοὺ πῶς κατάρθωσαν αἱ Θεναρδέριαι νὰ ζεκάμουν τὰ δύο τελευ-
ταῖα τέκνα των, καὶ οὐχὶ μόνον τούτο, ἀλλὰ καὶ νὰ ὤρεθῶσιν ἐκ
τούτου

Ἡ φαίλη ἐκείνη Μανιώ, περὶ ἧς ἔγινεν ἀνωτέρω λόγος, ἦτο αὐτῆ,
ἡ ὁποία εἶχε κατορθώσει νὰ τῆ δίδῃ ὁ γέρον Γιλενορμάν διατροφήν
διὰ τὰ δύο τέκνα ἅτινα ἔρριψεν εἰς τὴν ράχιν του. Ὅ, τι ἠδυνήθη
ἐπραξεν ἵνα μεταβαλῆ τὴν κακὴν αὐτῆς φήμην εἰς εὐωδίων ἄ-
ρωμα.

Κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος φοβερά ἐπιδημία ἐμάστιζε τὴν πόλιν τῶν
Παρισίων ἐνοκλήψασα εἰς τὰ βρέφη, ἰδίως τὰ πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ
Σηκοιάνα, ἐξ ἧς ὅμως ἡ ἐπιστήμη ὠρμήθη, ἕκτοτε εἰς ἐφηρμογήν
τοῦ βήμματος ἰωδίου. Ἡ Μανιώ ἀπώλεσεν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν
ἡμέραν τὰ δύο τῆς ἄρρενα, τὸ ἓν τὴν πρωΐαν καὶ τὸ ἄλλο τὴν
ἑσπέραν. Δυστύχημα μέγα δι' αὐτήν, διότι μὲ τὴν ἀπώλειαν τῶν
τέκνων ἔχανε καὶ τὰ ἄρθεύλοισι φράγκο κατὰ μῆνα, πληρωσόμενα
ἀκριθέστατα ἐν ὀνόματι τοῦ κ. Γιλενορμάν.

Καὶ τί ἱκενοῦσε τότε ἡ Μανιώ; Να εὕρῃ δύο ἄλλα βρέφη.

Ἡ Θεναρδέριου εἶχε δύο τῆς αὐτῆς ἡλικίας καὶ τοῦ αὐτοῦ φύλου.
Ὅσον ἐξαιρετικὸς ἰσχυροκράτης ἦτο διὰ τὴν μίαν, τόσον ἐξαιρετικὸς
ἀφορμὴ ἀπαλλαγῆς διὰ τὴν ἄλλην. Τὰ μίαιρα τῶν Θεναρδέριων ἔγιναν
μικρὰ τῆς Μανιώ. Ἡ Μανιώ τὰ ἐπῆρε καὶ μετόπισθεν εἰς ἄλλην
οἶον.

Ἡ ἐξουσία δὲν ὑπαπτεῖθη τίποτε. Μόνον ἡ Θεναρδέριου ἀπήτησε
διὰ τὴν προμήθειαν ταυτῆν ὀκτα φράγκα κατὰ μῆνα, τα ὁποία ἡ
Μανιώ ὑπεσχέθη, μάλιστα δὲ καὶ ἐπλήρωσε, διότι ὁ γέρον Γιλε-
νορμάν ἐξηκολούθησε τὸ σιτηρέσιόν του.

Εἰ, ἐκάστη, ἐξαμηνίαν ἤρμετο καὶ ἔδλεπε τὰ βρέφη. Δὲν ἀεκρινεν
ἐπομένως τὴν μεταβολὴν.

— Μὰ; πῶς σὲ ὁμοιοῦσον. τῷ ἔλεγεν ἡ Μανιώ.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ὁ Θεναρδέριος εἶχε μετενομοθετῆσαι
ὄρετῆς. Δι' αὐτὸ τοῦ ὁμοιοῦτος καὶ ὁ Γαβριὰς μετὰ ἔλατο, κερὶν νὰ

ένοησασιν ὅτι εἶχον δύο ἀκόμη ἀδελφούς. Ἐν τῇ ἀνθρώπινῃ ὀυστυ-
χίᾳ καὶ οἱ στενότεροι ἄεσοι χαλαροῦνται, μόλις διακρινόμενοι εἰς
τὸν πυθμένα τοῦ βίου.

Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ Θεναρδιέρου παρέδιδε τὰ δύο τῆς βρέφῃ εἰς
τὴν Μανιώ μετὰ ρητῆς ὑποσχέσεως ὅτι παρητεῖτο τούτων διὰ παντός,
προσεποιήθη ὅτι δῆθεν ἐδίσταζε ν' ἀπορρίψη λέγουσα εἰς τὸν
ἄνδρα τῆς:

— Πῶς γίνεται ἢ αὐτὸ θὰ εἶπῃ ὅτι τὰ παιδιὰ μου τὰ μέλ-
τουμε.

Ἐο Θεναρδιέρος ἀπήντησεν ἀπαθιστατα.

— Τὰ ἴδιο καὶ χειρότερο ἔκαμε καὶ ὁ φιλόσοφος Ρουσό!

Ἀπὸ τοῦ δισταγμοῦ μετέπεσεν εἰς τὸν φόβον ἢ σύζυγός του.

— Μ' ἂν τὸ μάθη ἢ ἱστονομία, συγχωρεῖται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα;

Ἐο Θεναρδιέρος ἀπεκρίθη:

— Ὅλα συγχωροῦνται. Καὶ ὅστιρα, παιδιὰ πτωχὰ, ποῖός θέλεις
νὰ γυρίσῃ νὰ τὰ ἴδῃ; Δέν κἀθεταί κανεὶς νὰ ἐξετάσῃ, ἀπὸ ποῦ βα-
σταῖ ἢ σκαυριά τους!

Ἡ Μανιώ ἤγάπη τα λούσα ἤθελε νὰ ἦνε στολισμένη κατα τὸν
συρμόν.

Συγκατοικούσε με μίαν ἄλλην γυναῖκα περιβόητον διὰ τὰς κλοπὰς
τῆς, ἀγγλίδι ἐγγυλισθεῖσαν, γυναῖκα τετραπερασμένην, ἣ ὅποια
εἶχε σχετικὸς με πλουσιωτάτης οἰκογενείας καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀξιοσῦ-
στατος.

Τα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Μανιώ; μετεφερθέντα δύο μικρὰ ἔζων κα-
λῶς. Τα ἐγδοσχεῖτα φράγκα τὴν ἑκαμναν νὰ τὰ περιποιήτῃ, καθὼς
καὶ ὤφειλεν, ἀφοῦ ἦσαν ὁ πόρος τῆς ζωῆς τῆς. Τὰ ταλαίπωρα εἶχον
εὖρη πλησίον τῆς θετῆς των μητρὸς, ὅτι, ὅν εἶχον πλησίον τῆς γνη-
σίας, καλὰ φορέματα καὶ καλὴν τροφήν.

Περῆλλον οὕτω ἔτη τινά. Ἐο Θεναρδιέρος ἤλπιζεν ἐξ αὐτῶν με-
γάλῃ οἰα τὸ μέλλον ὤφειλες.

Μίαν τῶν ἡμερῶν εἶπεν εἰς τὴν Μανιώ, παραδίδουσαν εἰς αὐτὸν
τα ὀκτα φράγκα, τὸ μηνιαίον:

— Ἐο πατέρας τους πρέπει νὰ τα δώσῃ τῶρα καὶ ἀνατρο-
φήν.

Αἶφνης τα δύο ταῦτα πλάσματα ἐρρίθησαν εἰς τοὺς ὁρόμους καὶ

οὕτως ἤτανε καθίσταν ν' ἀρχίσωσι τὴν ζωὴν των ἐντεῦθεν. Ὀλίγον καιροῦ κατόπιν, ἀροῦ ἡ Μανιώ εἶχε διαβιβάσει εἰς τὴν Ἐπονίην τὸ περὶ τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου γραμμάτιον, παρουσιάζεται μίαν ἡμερὰν ἡ ἀστυνομία ἐνεργεῖ κατ' οἶκον ἐρευνᾶν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Μανιώ, τὴν συλλαμβάνει μετὰ τῶν κακούργων, ὅσοι εὐρέθησαν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ζονδρέτου καὶ ἀπάγει καὶ τὴν καλὴν σου τὴν Ἀγγλίδα.

Τὰ δύο μικρὰ ἔπαιζον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰς τὴν ὀπισθίαν αὐτῆν καὶ δὲν εἶδον τὴν ἀπογιογῆν ταύτην. Ὅταν ἠθέλησεν νὰ ἔμβωσιν ἔπειτα εἰς τὴν οἰκίαν, τὴν εὗρον κενὴν καὶ κλειδωμένην. Εἰς γείτων τὰ ἐκάλεσε καὶ τα ἔδωκεν ἐν χαρτίον, ἀρεθὴν δὲ αὐτὰ παρὰ τῆς μητρὸς. Ἐπὶ τοῦ χαρτίου ἦν γεγραμμένον τὸ ὄνομα μετὰ τῆς διευθύνσεως τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ κ. Γκιενσρμὸν ἐστειλε συνθήκας τὸ μηνιαῖον.

—Νὰ πάρτε αὐτό, ταῖς εἶπεν ἡ γείτων. Δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ τὸ σπῆτὶ σας. Πηγαίνετε εἰς αὐτὸν τὸν κύριον.

Ἐδῶ κοντὰ εἶναι τὸ σπῆτὶ του. Εἰς τὸν πρῶτον δρόμον, ἀριστερὰ.

Ἐρωτᾶτε μὲ αὐτὸ τὸ χαρτὶ στό χεῖρ καὶ σας εἰσάγουσιν.

Τὰ παιδιὰ ἀνεχώρησαν καθ' ἣν ἔλαβον διευθύνσιν τὸ πρεσβύτερον φέρον τὴν σημείωσιν ἀνά χεῖρας ὡδήγει τὸ νεώτερον ἢ το ψῦχος καὶ οἱ μικροὶ του δάκτυλοι, παγωμένοι μὲν εἰς ἐκράτους αὐτῆν. Ἐπιφῆστρούμετο διὰ νὰ λάβῃ ἄλλον δρόμον ἐρύσθησε δυνατὸς ἄνεμος, καὶ τὸ χαρτίον ἀρηρπάγη. Ἐπειδὴ δὲ ἐνυκτιοῦεν ἡδῆ, τὸ παιδίον δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ τὸ εὕρῃ.

Τοιοῦτοτρόπως ἔφυγε τὰ δύο μικρὰ νὰ περιφέρωνται εἰς τὰς ὁδοὺς.

B.

**"Οπου ὁ Γαβριῆς ἐπωφελεῖται ἐκ τοῦ μεγάλου
Ναπολέοντος.**

Πολλάκις, κατὰ τὸ ἔθρ, ἐν Παρισίοις πνέουσιν ἄνεμοι παγετώδεις· νομιζει τις ὅτι ἡ θύρα τοῦ χειμῶνος ἔμεινεν ἡμίκλειστος καὶ ἐξ αὐτῆς εἰσερχῆ ὁ ἀήρ. Τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1832 ὅτε εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ πρῶτον ἐνέσκηψεν ἡ μεγάλη χολέρα τοῦ παρόντος αἰῶνος, οἱ παγετώδεις οὗτοι ἄνεμοι ὑπῆρξαν θριψότεροι ἢ ὅσον ἄλλοτε. Τὸ ψυχρὸς καὶ ὁ ἄνεμος διήνοιγον μνήματα ὅπου ἐφέροντο τὰ μικρόβια ὡς πηκτὰ αὐτῆς τῆς χολέρας. Οἱ ψυχροὶ οὗτοι ἄνεμοι μετεῖχον παραδόξως καὶ ἠλεκτρικῆς τινος ἐντάσεως, ἐξ ἧς δὲν ἔλειπον οὔτε ἀστραπαὶ οὔτε βρονταί.

Ἐσπέρην τινὰ ὁ καιρὸς ἦτο τόσοσ τραχὺς, ὥστε ἐφάνετο εἰς τοὺς παρισίους ὅτι ἐπέστρεψεν ὁ Ἰανουάριος καὶ διὰ τοῦτο ἐπανέλαβον τοὺς χειμερινούς αὐτῶν ἐπινδύσας. Ὁ μικρὸς Γαβριῆς, ρακένδουτος ὡς συνηθῶς καὶ τρέμων στωϊκῶς ὑπὸ τὰ ράκη του, ἴστατο ἐκστατικῶς ἐνώπιον ἐνὸς κουρείου καὶ ἔθλιπεν. Ἐφόρει μάλλινον περιώμιον γυναικαῖον, τίς οἶδε ποῦ εὗρων αὐτὸ καὶ το ἐφόρει περὶ τὸν τράχηλόν του μέχρι τῆς ρινός.

Ὁ Γαβριῆς ἐφάνετο θαυμάζων κήριον προτομὴν γυναικός, με ἀνοικτὰ τὰ στήθη καὶ ἄνθη, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, προτομὴν περιστρεφόμενην διὰ μηχανῆς ἐνδοθεν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ κουρείου καὶ δεικνούσαν εἰς τοὺς διαθικνοντας μεταξὺ δύο λυχνῶν τὸ μείδιμά της· ἀλλὰ τὸ ἀληθές ἦν ὅτι ὁ Γαβριῆς παρετήρει μήπως ἠδύνατο νὰ τ σ ι μ π ἡ σ η κίνητα καλὸν καὶ μυρωμένον σάπωνα ἐπιλάμενον ἀμέσως νὰ μετακωλύθῃ, ἀντι: σολόδια εἰς τινὰ κουρέα κατὰ τὰ προϊόστια

Πολλάκις εἶχε κατερθώσει νὰ πορισθῇ τοιοῦτοτρόπως τὸν ἔρπον του. Συνέθιζε δὲ νὰ λέγῃ, ὅτι αἰμπαρμπέριζε τοὺς μπαρμπέριδες.

Ἐνῶ ἔθεᾶτο τὴν κήρην προτομὴν καὶ ἔρριπτεν ἀπληστα βλέμματα εἰς τοὺς σίπωνας, ἔλεγε συγχρόνως μεταξὺ τῶν ὀδόντων του.

— Τὴν Τρίτη. — Ὅχι, ὅεν ἦταν Τρίτη, — Τρίτη ἦταν ; — Ἴσως νὰ ἦταν Τρίτη. — Ναί, ἦταν Τρίτη.

Δὲν ἐγνώσθη ποτὲ τί ἐνόει οὕτω μονολογῶν. Ἄν ὁ μονόλογος ἀνεφέρετο εἰς τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Γαβριᾶς γύρε καὶ ἔφαγε διὰ τελευταίαν φορὰν, παρῆλθον ἕκαστε τρεῖς ἡμέραι, ὁἷοτι σήμερον ἦτο Παρασκευή.

Ὁ κουρεὺς ἐν τούτοις ἐξύριζεν ἐντὸς τῆς θαλαπωρῆς τοῦ καταστήματός του κύριόν τινα, ριπτῶν καὶ ἐκ διαλειμμάτων λοξὰ βλέμματα πρὸς τὸν ἐχθρόν, ἦτοι πρὸς τὸ παγωμένον καὶ αὐθαδὲς τούτο χαμίνιον, τὸ ὁποῖον εἶχε μὲν τὰς χεῖρας εἰς τὰ θλάκια τοῦ πανταλονίου του, ἀλλὰ τὴν πονηρίαν του ἐξῆλ τῆς θήκης τῆς.

Ἐνῶ ἐξήταζεν ὁ Γαβριᾶς τὴν γυναικείαν κήρινον προτομὴν καὶ τοὺς ἀγγλικούς σίπωνας, δύο μικρὰ, ἀνίσου ἀναστήματος, σχεδὸν καθάρως ἐνδεδυμένα καὶ μικροτέρα τοῦ, τὸ μὲν ἐπειταῖτες περιπου, τὸ δὲ σχεδὸν πεπειταῖτες, ἤνοιξαν τὴν θύραν τοῦ κουρείου καὶ εἰσῆλθον, ζητοῦντα ἴσως ἐλεημοσύνην διὰ φωνῆς ἰκέτιδος καὶ κλαυθμηρᾶς.

Ἐλάλουν συγχρόνως ἀμφοτέρω, καὶ οἱ λόγοι των ἦσαν ἀκατάληπτοι, ὁἷοτι διέκοπτον λυγμοὶ τῆν φωνῆν των καὶ ἔτρεμον ἐκ τοῦ ψύχους οἱ ὀδόντες τοῦ μεγαλειτέρου. Ὁ κουρεὺς ἐστρίφη ὀργίλιως καὶ χωρὶς νὰ παραιτήσῃ τὸ ξυρπιδίον του, τὸ μὲν μεγαλειότερον ἀπώθησε διὰ τῆς ἀριστερᾶς, τὸ δὲ νεώτερον διὰ τοῦ γόνατος ἕως τὴν ὀδὸν καὶ ἔκλεισεν ἐκ νέου τὴν θύραν λέγων :

— Ἐμβαίνουν νὰ κρυώνουν τοὺς ἀνθρώπους διὰ τίποτε !

Τὰ δύο παιδία ἐξεκίνησαν πάλιν κλαίοντα. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη διὰ νεφῶν καὶ ἤρχισε νὰ βρέχῃ.

Ὁ μικρὸς Γαβριᾶς τρέχει κατοπιν καὶ τὸ προσθάνει καὶ :

— Τί εἶνε μωρὲ ; τί ἔχετε ; τὰ ἐρωτᾷ.

— Δὲν ξέρουμε ποῦ θὰ κληθῶμε ἀπόψε, ἀπεκρίθη τὸ πρεσβύτερον.

— Καί σ'αυτό, βρέ, εἶνε ὄλο σας τὸ κακό ! εἶπεν ὁ Γαβριᾶς. Νίτσι! μεγάλο πρᾶγμα ! 'Αμ' ὅν μου λέτε πῶς εἴσθε χαϊδεμένα ;

Καί προσλοβῶν ὑπεροπτικόν ἄμυ καὶ προστατευτικόν ὕψος·

— 'Ελῶτε ἐδῶ, μωρούτσικα ! τοῖς εἶπεν· ἐλάτ' ἐδῶ μάζη μου κ' ἔννοια σας.

— 'Εργόμαστε, κύριε· ἀπεκρίθη τὸ πρεσβύτερον.

Καί τότε τὰ ὀνό μικρὰ ἠκολούθησαν τὸν Γαβριᾶν, ὡς νὰ ἠκολούθουν ἀρχιεπίσκοπον. Ἐπαύσαν τὰ κλάματα αὐτοὶ δὲ ἐξέκρινε πρὸς τὴν Βαστίλλην, ἀπὸ πρῶτον ἐξετόξευσεν ὀπισθὲν του, πρὸς τὸ κουρεῖον βλέμμα ὀργίλον :

— 'Ο πολὺάνθρωπος, χωρίς καρδιά ! εἶπεν ἐντός τῶν ὀδόντων του· τὸ μανδρόσκυλο !

Καθ' ὅσον γύναιον τῶν τριῶν, ἰδὼν τοὺς τρεῖς παῖδας βαίνοντας κατὰ γραφεῖν, ἐπὶ κεραιῆς δὲ τὸν Γαβριᾶν, ἐγέλασεν. 'Ο γέλως αὐτοῦ ἐχορηκτικῆσθε ὡς προσβλητικὸς διὰ τὴν τριάδα.

— Καὶ γυῖρο, κυρά Μαδαλσίνα ! εἶπεν ὁ Γαβριᾶς.

Εἶτα ἐνθυμηθεὶς ἐκ νέου τὸν κουρεῖα προσέθεσεν :

— 'Εκαμα λάθος καὶ εἶπα ἄλλο ζωο· φρεῖδι· ἤθελα νὰ 'πῶ καὶ εἶπα μανδρόσκυλο.

'Η κατὰ τοῦ κουρεῖως ὀργή, τὸν κατέστησε τραχὺν πρὸς ὅσους συνήντα.

'Ἰδὼν ἐνῶ διεσκέλιζε ρυάκιον, γραφεῖν τινα θυρωρὸν μὲ τὸ σάρωθρόν της εἰς χεῖρας.

— Κυρῆ, βγάξεις μὲ τὸ ἔλογο σου καθάλα· εἶναι λάσπες καὶ θὰ μᾶς πιτοῦντες.

Καί συγχρόνως ἐρρυπυνε τὰ ἐστιλωμένα ὑποδήματα ἐνός διαβάτου.

— Δεν' προσέχεις, βρέ γαϊδούρι, ἔκραζεν ὁ διαβάτης.

'Ο Γαβριᾶς ὕψωσε τὴν ρίνα ὑπὲρ ῥάνω τοῦ περιωμίτου του.

— 'Ο κύριος ἔχει τίποτε παράπονο ;

— Ἐναντίον σου.

— 'Α ! λυποῦμαι πολὺ· τὸ γραφεῖον εἶνε κλειστό, εἶπεν ὁ Γαβριᾶς· Δεν δεχόμεθα πλέον παράπονα.

'Ἐν ταύτοις ἐξακολουθῶν ν' ἀνερχεται τὴν ὀδὸν παρεπέρησε κέρην δεκαεπτὰ περὶ ζητούσαν παρὰ τῶν διαδυστῶν ἐλεημοσύνην, τρέμουσα, με κιντὸ πρόσωπο, ἐξ οὗ ἐρρίνοντο τὰ γυμνα γονατὰ της.

Τὸ φέρεμα ἐσμικρύνθη, εἴοτι, τίς οἶδεν, ἀπὸ πόσων ἰσῶν τὸ ἐφόρει ἐνῶ τὸ σῶμά της ἀνεπτύχθη.

Τοιοῦτα παίγνια ἔχει ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἡλικίας· σμικρύνεται ἡ ἐσθῆς ὁπότε καθίσταται ἄσιμνος ἢ γυμνότης.

— ὦ, τὴν καυμένη! εἶπεν ὁ Γαβριᾶς, μηδὲ βρακί δὲν ἔχει. Νὰ κακομοῖρα, καὶ σὺ παρ' αὐτὸ τουλάχιστον.

Καὶ ἀποσύρας ἐκ τοῦ τραχήλου του τὸ μάλλινόν του περιώμιον τὸ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς πελιδῆς ὠμοπλάτης τῆς ἐπαίτιδος, ἥτις τὸ ἔλαθε σιωπῶσα καὶ βλέπουσα ἐν ἀπορίᾳ τὸν μικρὸν τοῦτον ἀέλιπστον κύρ- γέτην. Ὑπάρχουσι βαθμοὶ δυστυχίας, καθ' οὓς ὁ πτωχὸς ἐκ τῆς ἐκ- πλῆξει του δὲν γογγύζει διὰ τὸ κακὸν καὶ δὲν εὐχαριστεῖ πλέον διὰ τὸ καλόν.

Αἴρνης, — Περρρ! βρεῖ παιδιὰ κρῦς! εἶπεν ὁ Γαβριᾶς, ἐνῶ συνε κρούοντο οἱ δρόντες του.

Εἰς τὸ περρρ! αὐτό, ἡ βροχὴ ἤρχισε πίπτουσα ραγδαίως. Οἱ τοιοῦ- τοι κακὴ οὐρανοὶ γίνονται τιμωροὶ τῶν ἀγαθῶν πράξεων.

— Ἐ! ἄμ' αὐτὸ πάλι τί θὰ 'πῆ; ἀπέκρξεν ὁ Γαβριᾶς. Ξανά- πιασ' ἡ βροχὴ! Μὴ θεέ μου, Θεουλη μου, δὲν εἶπαμ' ἔτσι! Δ! τὸ ἴδιον μοὶ κάνει, εἶπε ρίπτων βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπαίτιδος τυλιτσομέ- νης ἐλείχον τὴν ὄραν μὲ τὸ περιώμιόν του. Μωρ' ἐπάγωσε τὸ πετσι- τῆς, τὴν καυμένη!

Εἶτα ἰδὼν νέφος ἔτοιμον νὰ ἐκτραγῆ καὶ αὐτὸ κατὰ τῶν ριγούντων μελῶν του.

— Μᾶς τράνωτε κι' αὐτό, εἶπε.

Καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Τὰ δύο μικρὰ ἔδαινον κατοπιν του πάντοτε. Τὴν στιγμὴν ταύτην διήρχοντο ἔμπροσθεν ἀρτοποιαλείου, ὅτε στραφεῖς πρὸς αὐτὰ ὁ Γαβριᾶς.

— Αἴ, μαρούτσικα, εἶπεν, ἄμ' δὲ φίγαμε τίποτε.

— Εἴμαστε ἀπ' τὸ πρῶν νηστικοί, εἶπε τὸ μεγαλύτερον τῶν δύο.

— Μὴ, δὲν μοὺ λέτε σεῖς, πατέρα, μητέρα δὲν ἔχετε;

— Ἐχομε τὸν παπᾶ καὶ τὴν μαμά μας, δὲν ζέρουμε ποῦ ζή- σκουνται.

— Ἐνωσα σας καὶ κάποτε κάλλιο ἔτσι, παρὰ νὰ τοὺς ζερε λά- νεῖς, εἶπεν ὁ Γαβριᾶς ἀποφθεγματικῶς.

— Εἶνε τώρα δύο ὄρτικ ποῦ περπατοῦμε στους δρόμους· ἐζητήσαμε κάτι νὰ φῶμε εἰς ὄλαις τῆς γωνίας, εἰς τὰ σκουπίδια, μὰ τίποτε ἔν τῆραμε.

— Ναι, ξέρω, ἀπεκρίθη ὁ Γαβριᾶς. Ἄμ' ἀφίνου κ' οἱ σκύλοι· αὐτοὶ μᾶς τὰ τῶν' ὄλα. Οἱ γονεὶ μᾶς ἔαζναν γιὰ νὰ μὴ μᾶς ξέρουσι καὶ νὰ μὴ τοὺς ξέρομε, ποῦ νὰ ξεραθοῦνε! Κ' ὕστερ νὰ χάνωνται καὶ νὰ τοὺς γυρεύη καὶ νὰ μὴ ἔχῃ ποῦ νὰ κουρνιάσῃ.

Ἄλλην ἐρώτησιν ἔν ἀπέταινε εἰς τὰ παιδιᾶ· καὶ τί ἄλλο θὰ ἐπληροφορεῖτο; Ἄπαξ ἔν εἶχον κατοικίαν, ἔν εἶχον τίποτε.

Αἶφης τὸ μεγαλειτερον :

— Μὰ πὼς γένηκε, ἔν ξέρω· ἡ μαμά μ' εἶχε ἔπῃ, ὅτι τὴν Κυριακὴ τῶν Βιτών θὰ ἐπηγαίναμε στὴν ἐκαλησία. Ἡ μαμά κάθηται στῆς Δόνα Μίς.

Ἐν τούτοις ὁ Γαβριᾶς εἶχε σταθῆ καὶ ἔψαυεν εἰς τοὺς κόλπους τῶν φορεμάτων του, ζητῶν κάτι τι. Τέλος ἀνεσήκωσε θρηνημειτικῶς τὴν κεφαλὴν καὶ :

— Βρέθηκε! εἶπε. Τώρα ἵτυχάσεται, ἔχω γιὰ τὸ βραδυὸ νὰ φῶμε κ' οἱ τρεῖς.

Εἶπεν ἔν σολῶιον.

Πρὶν ἢ ὄσση καιρὸν εἰς τὰ μικρὰ νὰ χερῶσιν ἐσπρωξεν ἀμφοτέρω πρὸς τὸ ἄρτοπωλεῖον καὶ θείε τὸ σολῶιον του ἐπὶ τῆς τραπέζης του.

— Παιδί, ἔραζε, πέντε λεπτὰ ψωμί!

Ὁ ἄρτοπώλης ἔλαβε μαχαίριον καὶ ἵτοιμάσθη νὰ κόψῃ εἷα ἐκ τῶν μελῶν του ἄρτων. Τούτο ἰδὼν ὁ Γαβριᾶς :

— Εἰς τρία κόψε το, εἶπεν· εἴματα τρεῖς.

Καὶ ἀμέσως ἐξακουτίζων βλέμμα ἀγέρωχον :

— Τί εἶν' αὐτό; τῷ λέγει.

— Ψωμί· πολὺ καλὸ ψωμί· δευτέρως ποιότητος.

— Τέτοιο μαυρόψωμο νὰ τὸ φῶς ἐσύ! ἀνέκραζεν ὁ Γαβριᾶς. Ἄσπερ ψωμί θέλω, καὶ φρέσκο. Ἐγὼ φιλεῶ τὰ παιδιᾶ.

Ὁ ἄρτοπώλης ἐμειδίασιν ἄκων· κόπτων δὲ τὸν ἄρτον παρετήρει τὰ παιδιᾶ μὲ συμπαθῆ ὄφρ' ὅπερ ἔν ἤρσειεν εἰς τὸν Γαβριᾶν.

— Τί μᾶς κυττάεις ἔτσι; τὸ περὶ μᾶς ἔν κάνει γιὰ σί.

Ὁ ἄρτοπώλης ἔν ἀπεκρίθη· κόψας δὲ τὸν ἄρτον ἔλαβε τὸ σολῶιον

Ο δὲ Γραβιῆς μετὰ τῶν δύο του μικρῶν, χειροκρατουμένων
 πάντοτε ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του πρὸς τὴν
 Βασιλῆαν. (Σελ. 1221).

καὶ τὸ ἔρριψεν εἰς τὸ σурτάριον, ὃ δὲ Γαβριᾶς εἶπε πρὸς τοὺς δύο συν-
εταίρους του :

— Τρῶτε, παιδιά !

Καὶ τοὺς ἀνά ἓν τεμάχιον εἰς αὐτὰ ἐκράτησε δι' ἑαυτὸν τὸ μικρό-
τερον.

— Τώρα, ἄρῳμο, τοῖς εἶπε.

Καὶ ἐξηκολούθησε διευθυνόμενος πρὸς τὴν Βασίλλην.

Καθ' ἑὸν διαθέσιμον ἔμπροσθεν καταστημάτων καὶ τὸ μικρότερον
ἀναγκαιζόμενον ἔβλεπεν εἰς τὸ φῶς τὴν ὄραν, εἰς μολύβδιον τι ὠρο-
λόγιον ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ του κρεμάμενον.

— Αὐτός τὴν δουλειά του ! ἔλεγεν ὁ Γαβριᾶς.

Μετὰ τὴν δὲ σχεψὴν προσέθεσεν χαμηλοφώνως :

— Ἄλοὺς ἐκεῖ γονοί ! Νὰ εἶχα ἴγῳ μικρὰ παιδιά !

Ἦδὲ εὐρίσκοντο πληθεῖν τῆς φυλακῆς Φόρχης, ὅτε εἰς ἓκ των
διαβαινόντων ἀνεκράζε :

— Μωρὲ Γαβριᾶ, μῶρ' ἐσὺ εἶσαι ;

— Ἄ! ὁ Παρνασσός! εἶπεν ὁ Γαβριᾶς.

Ὁ Παρνασσός ἔφερε κυανᾶς διαπτρας διὰ νὰ μὴ γνωρίζηται,
ἀλλ' ὁ Γαβριᾶς τὸν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως.

— Τί φοῦχα εἶν' αὐτὰ κοῦ μοῦ φόρεσες; τί χρώματα; τί κρόσμα
εἶναι αὐτό; Καὶ τί ματουᾶλια; μπᾶ καὶ μοῦ γίνηκες δετόρος; Καλὰ
εἶσαι οικιασμένος!

— Σιγά, μωρὲ διάβολε! εἶπεν ὁ Παρνασσός· μὴ φωνάζεις!

Καὶ ἔσυρε τὸν Γαβριᾶν μακρὰν ἀπὸ τοῦ φωτός των καταστη-
μάτων.

Τὰ δύο μικρὰ ἠκολούθηον μηχανικῶς χειροκρατούμενα.

Συνήχθησαν τότε ὅλοι κάτωθεν θόλου μεγάλης τιμῆς εἰσόδου προση-
λαττοῦσης αὐτοῦς ἀπὸ παντός βλέμματος καὶ ἀπὸ τῆς βροχῆς.
Ἐκεῖ δέ :

— Ἐρεῖς κοῦ πηγαίνω; ἠρώτησεν ὁ Παρνασσός.

— Εἰς τὸ μοναστήρι τῆς Μουρμουρίστρας, εἶπεν ὁ Γαβριᾶς (1).

— Χιμῆνε! Πάγω νὰ βρῶ τὸν Καίλαρᾶ.

(1) Σ. Μ. Εἰς τὴν λαϊμητόλον.

— 'Α! ανέκραξεν ὁ Γαβριᾶς, τὸν Χειλαρᾶ; Καὶ δὲν τὸν ἔχουν
τώρα μέτα;

— 'Α, μπᾶ! τῶσκασε, ἀπεκρίθη ὁ Παρνασσός.

Καὶ τότε διηγήθη εἰς τὸν Γαβριᾶν ὡς ὀλίγων, ὅτι τὸ πρῶτ' ἐκείνης
τῆς ἡμέρας ὁ Χειλαρᾶς μεταφερόμενος εἰς ἄλλην φυλακὴν, τὴν Κενσερ-
ζερῆ, ἐδραπέτευσε, στραφεὶς ἰσχυρότερον, ἀντὶ νὰ στραφῆ δεξιόθεν
ἐν τῷ διαδρόμῳ τῆς ἀνακρίσεως.

Ὁ Γαβριᾶς ἐθύμασε τὴν πανουργίαν· ὁ δὲ Παρνασσός προσέθεσε
μερικὰς λεπτομερείας, περὶ τῆς ἀποδράσεως τοῦ Χειλαρᾶ, εἰπὼν ἐπὶ
τέλους·

— 'Ω! νᾶξερεις καὶ κάποια ἄλλα!

Ἐνῶ ἤκουεν, ὁ Γαβριᾶς εἶχε λάβει μηχανικῶς τὸ ρόπαλον τοῦ
Παρνασσού· παίζων ἐπ' αὐτὸ εἰς τὰς χεῖράς του παρετήρησεν ὅτι
ἐκ τῆς λαβῆς του προέβαλεν εἰς ὄφελός.

— 'Α! ἐφώνησεν ὁ Γαβριᾶς, ἀπ' αὐτὸ τί εἶναι; Μὴ ἔχεις σκοπὸ
νὰ τὰ βάλῃς μὲ τὰ τζήνια;

— Καλὸ, κακό, πρέπει πάντα κάνεις, εἶπεν ὁ Παρνασσός, νὰ βιαστῆ
ἐπάνω του ἔστω καὶ μιὰ καρφίτσα.

— Πές μου, ἐπηρώτησεν ὁ Γαβριᾶς, εἶναι ἀπόψε καμμιά δολεριά;

— Κίτι ἔμπορὴ νὰ τύχη... Ἀλήθεια, προχθὲς δὲν ζῆρεις τί μοῦ
συνέδη. Ἀπαντῶ κάποιον καὶ μὲ σερβίρει ἕναν ἐξάψαλμο καὶ μαζῆ
μ' αὐτὸν τὸ πουγγί του. Βίζω τὸ πουγγί στὴ τζέπη μου πίσω.
Ψάχνω ὕστερα, μετὰ ἕνα λεπτὸ, δὲν εὕρισκω τίποτε.

— Καὶ τὸν ἐξάψαλμο; ἠρώτησεν ὁ Γαβριᾶς γελῶν

— Σὺ τώρα ποῦ πηγαίνεις; ἠρώτησεν ὁ Παρνασσός.

Ὁ Γαβριᾶς ἐδείξε τοὺς δύο προστατευομένους του, καὶ εἶπε·

— Πάγω νὰ βάλω αὐτὰ τὰ παιδιά νὰ κοιμηθοῦν.

— Ποῦ;

— Στὸ σπῆτί μου.

— Καὶ ποῦ ἔχεις τὸ σπῆτί σου;

— Στὸ σπῆτί μου.

— Καὶ ἔχεις λοιπὸν κατοικίαν;

— Ἐννοεῖται.

— Καὶ ποῦ αὐτὴ, νύχουμε καλὸ ρῶτημα;

— Μέσα στὸν ἐλέφαντα εἶπεν ὁ Γαβριᾶς.

— Μίσα ἐκεῖ !

— Καί τί τάχα; ἀπορεῖς; Δέν σοῦ φαίνεται νά γίνεται.

Ἡ ἐρώτησις αὐτῆ τοῦ Γαβριᾶ ἔφερε τόν Παρνασσόν εἰς ὠριμωτέρας σκέψεις περὶ τοῦ καταλύματος τοῦ παιδίου.

— Καλά λές· μῶρ' εὐγέ σου. Καί θά ἦσ' ἐκεῖ μέσα καλὰ βέβαια;

— Μὲ ὄλας μου τὰς ἀναπούσεις. Ἐκεῖ μέσα οὔτ' ἀέρας πάγει· κ' ἔρχεται, οὔτε μίτι διαθόλου, μ' ἔννοεῖς, καθὼς κάτω στὰ γεφύρια.

— Καί πῶς μπαίνεις ἐκεῖ μέσα;

— Μπαίνω.

— Ἐχει καμμιά τρύπα πουθενά;

— Ἐχει, μὰ μὴ τὸ πῶς κανενός· εἶναι μία τρύπα ἀνάμεσα στὰ δύο γκέλια τὰ προσθινά, καὶ ἡ ἀστυνομία δὲν ἔχει εἶδῃσι.

— Καὶ σκαλώνεις ἐκεῖ ἐπάνω· ἐνόησα.

— Τὸ ἓνα χέρι· μιά, κατόπιν μὲ τᾶλλο, παραπάνω κρῖκ, κρῖκ, νίμε κ' ἐπάνω καὶ ἄλλος κανεῖς ἴπειτα.

Μετά τινα σιωπῆν ὁ Γαβριᾶς ἐπρίσθεσεν·

— Αὐτὰ ὅμως τὰ μικρὰ θά τὰ ἀνεβάσω μὲ μιά σκάλα.

Ἐο Παρνασσός ἐγέλασε·

— Ποῦ διάβιλο τὰ ἤρες αὐτά; τῷ εἶπεν.

Ἐο Γαβριᾶς ἀπεκρίθη ἀρελέστατα.

— Ἐνας μπαρμπέρης μου τὰ ἐφιλοδώρησε ἀπίψε.

Ἐο Παρνασσός ἴστατο θαλογιζόμενος ἄλλα. Ἐσυρεν ἀπὸ τοῦ θυλακίου του δύο σωληνίδια περιτυλιγμένα εἰς βίμβασα λεπτόν καὶ τὰ ὤθησεν εἰς ἓνα ἕκαστον ἐκ τῶν ρωθῶνων του. Μετεμόρφωνε τὴν ρινά του.

— ἘΔὶ ἔτσι ἀλλάζει· τὸ μούτρο σου, γίνεσαι ὀλιγώτερον ἄσχημος· Ἐπρεπε νὰ τὰ φορῆς πάντοτε.

Ἐο Παρνασσός ἦτον, ὡς εἶδομεν, ὠρῖος νέος, ἀλλ' ὁ Γαβριᾶς, καθὼς εἶρων δὲν τὸν ἄφηνεν ἤσυχον.

— Χωρὶς τὰ χωρατὰ, τῷ λέγει ὁ Παρνασσός, πῶς σὲ φαίνουμαι;

Καὶ συγχρόνως εἶχεν ἀλλάξει τὴν φωνὴν του, εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε κατήντησε τελείως ἀγνώριστος.

Τὰ δύο μικρὰ, οὐδὲν εἶχον ἀκούσει, ἀπησχολημένα διὰ τῶν δακτύλων εἰς ἀσκαρὰς τῶν ρωθῶνων των.

Ἄμα εἶδον τὸν Παρνασσὸν εἰς τοιαύτην μεταβολὴν ἐφάνησαν περιχαρῆ καὶ τεθλιμωμένα.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Γαβριᾶς διέκρινε μακρόθεν ἀστυρῦλακα καὶ διὰ νεύματος πρὸς τὸν Παρνασσόν :

— Καληνύκτα, τῷ εἶπε· πάγω σὸν ἐλέφαντά μου. Ἄν κομμιά νύχτα μὲ ζητήσης ἔλα ἐκεῖ καὶ μὲ βροῖσκεις. Θυρωρὸ δὲν ἔχει τὸ σπῆτί μου·— ἐρωτᾷς μόνον, ἂν μέγα εὕρσκαται ὁ Γαβριᾶς.

— Καλά, εἶπεν ὁ Παρνασσός· καὶ αὐτὸς μὲν ἀνεχώρησε διευθυνόμενος πρὸς τὴν πλατείαν τῆς Γρέθης, ὁ δὲ Γαβριᾶς μετὰ τῶν δύο του μικρῶν, χειροκρατουμένων πάντοτε, ἐξηκολούθησε τὴν ὁδὸν του πρὸς τὴν Βαστίλλην.

Πρὸ εἰκοσαετίας, πρὸς τὴν νοτιοανατολικὴν ἄκρην τῆς πλατείας Βαστίλλης, πλησίον τοῦ σταθμοῦ, τῆς ἐντὸς τῆς παλαιᾶς τέρρου ἀνοίγεισθε διώρυγος, ὑπῆρχεν ἀλλόκοτον μνημεῖον, ἐξ αὐτοῦ ἦτο ἕκ τῆς μνήμης τῶν Παρισινῶν, ἄξιον ὅμως νὰ περιγραφῆ δι' ὀλίγων λέξεων, διότι τυγχάνει ὡς τις ἐνσάρκωσις μιᾶς ἰδέας τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ στρατόρχου.

Τὸ λέγομεν μνημεῖον, ἂν καὶ δὲν ἦτο ἡ ἀπλοῦν ὡς προῖόν γλυπτικῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, ἀνάθημα. Ἄλλὰ τὸ ἕμορφον τοῦτο, καίτοι τοιοῦτον πρωτόλειον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἔκτρομα μιᾶς ναπολεονταίου ἰδέας, κατήντησεν ἱστορικὸν προσλαβὸν οὐκ οἶδά τι, τὸ διαρκές, ἀντιφάσκον πρὸς τὴν προσωρινὴν αὐτοῦ ὄψιν.

Ἦτο ἐλέφας, τεσσαράκοντα ποδῶν ὕψους, ἐκ ξύλου καὶ πλίνθων κατασκευασθείς, σέρων ἐπὶ τῶν νῶτων αὐτοῦ τὸν πύργον, ὁμοιάζων πρὸς οἰκίαν, τέως μὲν πρᾶσινόχρουν καὶ νῦν ἀμαυρωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τῆς βροχῆς καὶ τῆς τοῦ χρόνου ἐν γένει ἐπιδράσεως.

Εἰς τὴν κενὴν ἐκείνην καὶ ἐρημικὴν γωνίαν, ἡ πλατεῖα πρόσσφης τοῦ κολοσσού, ἡ προδοσιε, οἱ χυλιῦδες, ὁ πύργος του, ὁ τεράστιος ὕδρος, οἱ τέσσαρες πόδες του, ὁμοιάζοντες πρὸς κίονας, τὴν νύκτα πάντα ταῦτα ἀπέτέλουν διαγραφόμενα ἐπὶ τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ τριμερὸν τι καὶ καταπληκτικόν.

Οὐδεὶς ἤξευρε τί ἐσήμεινε τοῦτο. Ἦτο συμβολισμὸς τῆς λαϊκῆς ἰσχύος, ἀλλ' ἦτο τι σκιερὸν, αἰνιγματώδες, τεράστιον.

Ἦτο φάντασμα φαινομενικῶς ἐδραῖον καὶ ὄρθιον πορπλευρῶς τοῦ ἀσπίτου φάσματος τῆς Βαστίλλης.

Ὀλίγοι ξένοι ἐπεσκέπτοντο τὸ μνημεῖον τοῦτο, ἀλλ' οὐδεὶς ποτ' ἐντόπιος διαβάτης ἔρριπτε βλέμμα.

Κατέρρεεν, αἱ δὲ τοῦ χρόνου ἐπήρραι, αἱ ἀτμοσφαιρικαὶ ἀνωμαλῖαι ἀπέσπιον ἀπὸ τῶν στέρνων αὐτοῦ τιμάγια ἀμμοκονιῶν καὶ ἀσβεστομάτων, ξύλων τε καὶ πλίνθων καὶ οὕτω ἐσχηματίζοντο εἶδεχθῆ τραύματα ἐπὶ τοῦ κολοσσῷ ἐκείνου.

Ἀπὸ τοῦ 1814 ὄλοι τὸ ἐλισμόνησαν καὶ οὗτοι ἔτι αἱ φρουροὶ τῶν μνημείων οἷοι ὑπῆρχον ἐν Ρώμῃ.

Ἐκεῖ ἐν τῇ γωνίᾳ του πελιδῶν, καρχεκτικόν, καταρρέον εἰς συντρίμματα, περίφρακτον δι' εὐρωτιώσης κυκλῖδος, ἦν μέθισσι ἀμαζηλάται ἀνά πᾶσαν στιγμὴν διαγκανίζοντες συνεχλόνιζον, ρωγμαὶ δὲ πολλαχοῦ τῆς κοιλίας διαγραφόμεναι ἀπετέλουσαν μεάνδρους τεχνικωτάτους· ἀπὸ τῆς οὐρᾶς του προεῖχε πλατεῖα δοκὸς καὶ περὶ τὰς κνήμας περιέλισσοντο θάμνοι καὶ γλόη ἀναμίξ' ἐνῶ ἡ ἐπιφάνεια ἐκείνη ὄλης τῆς πλατείας ἀνυψοῦτο ἀπὸ τριακονταετίας, συνεπεία τῆς βραδείας μὲν ἀλλ' ἐνδελεχοῦς κινήσεως τῆς ἀνεπαισθητῶς ἀνυψώσης τὰ ἐδάφη τῶν μεγαλοουπέλων, τοῦτο εὐρίσκετο ὡς ἐν κοιλώματι· καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἡ ὑπ' αὐτὸ γῆ κατεχώσθη. Εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀστῶν ἐθεωρεῖτο ἄκοσμον, ἀκομψον, ἄθλιον ἀλλὰ καὶ ἐπιθλητικόν, ἐνῶ διὰ τοῦ σκεπτικῶς εἶχε τι τὸ μελαγχολικόν.

Εἶχε ρυπαρόν τι πρὸς σάρωσιν καὶ μεγαλείον πρὸς ἀπικεφαλισμόν.

Τὴν νύκτα, ὡς εἶπομεν, ἡ ὄψις μετεβάλλετο. Ἡ νύξ εἶναι ἡ ἀληθῆς κονίστρα παντός ὁ,τι ἐνέχει τὸ ζοφερόν. Ἄμα τῇ δύσει τοῦ ἡλίου ὁ γηραιὸς ἐλέφας μεταμορφοῦτο, προσλαμβάνων ὄψιν ἠπίαν καὶ ἐπιβλητικὴν ἐν τῇ πανισχύρῳ γαλήνῃ τῆς νυκτός. Ὡς παρὶθον μετεῖχε τοῦ νυκτιμόρφου καὶ ἡ ἐρεβώδης του ὄψις ἤρμοζεν εἰς τὸ μεγαλεῖόν του.

Τὸ μνημεῖον τοῦτο, τραχὺ, ἡζρωτηριασμένον, ὀγκῶδες, ζοφερόν, αὐστηρόν, σχεδὸν κακόσχημον, ἀλλ' ἀναντιλέκτως μεγαλοσπεπτε, μετέχον σοβαροῦ ἄμα καὶ ἀήθους μεγαλείου, ἐξηρηνισθη πτραχωρησαν τὸν θρόνον του ἤρεμον εἰς τὸν σκιλετόν, εἰς τὴν γιγαντώδη αὐτοῦ ἐσχάραν ἀπαρράλλάκτως ὡς ἡ ἀστική τάξις ἀντικατέστησε τὴν φεουδαρχίαν.

Εβελήγητον ἄρα ὅτι μία ἐσχάρα ἀποτελεῖ σύμβολον ἐποχῆς, ἐφ' ἧς μία τις χύτρα περιεῖχε ποτε τὴν ἰσχύν.

Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη θὰ παρέλθῃ, παρήλθεν ἤδη καὶ ἀπὸ τοῦδε ἀρχόμεθα ἐννοοῦντες ὅτι, ἂν εἶναι δυνατόν νὰ ἐνυπάρχῃ ἰσχύς εἰς ἓνα οἰονόηποτε θερμαντήρα, ἀναποφεύκτως δύναται νὰ ὑπάρχῃ, καὶ ἐξουσία εἰς ἓνα ἐγκέφαλον· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὅ,τι ἄγει καὶ παρασίρει τὸν κόσμον ὅν εἶναι αἱ ἀτμομηχαναί, ἀλλ' αἱ ἰδέαι.

Συζεύξατε τὰς μηχανὰς ταύτας πρὸς τὰς ἰδέας καὶ ἔχετε τι τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ μὴ ἐκλάβητε τὸν ἵππον ἀντὶ τοῦ ἵππέως.

Ὅπως ὁποτε ἵνα ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Βαστίλλην, ὁ τέκτων τοῦ ἐκ πηλοῦ ἐλέφαντος κατώρθωσε νὰ ἀνεγείρῃ τι μέγα, ἀλλ' ὁ κατασκευαστὴς τοῦ σκελετοῦ ἐπέτυχεν ἄνεγείρῃ μικρόν τι ἐξ ὀρειχάλκου.

Ὁ σκελετὸς οὗτος, ὁ προσλαβὼν τὸ ὄνομα στήλης τοῦ Ἰουλίου, ὡς μνημείου μιᾶς ἐκ ρωτικῆς ἐπαναστάσεως, ἦτο μέχρι τοῦ 1832 περιπεφραγμένος διὰ πηλοῦ καὶ ἰκρίωματος ἐν εἴδει χιτῶνος δι' ἣν θλιβόμεθα καὶ εὐρέως περιβόλου ἐκ σανίδων ἀπομονοῦντος ἐπὶ τέλους τὸν ἐλέφαντα.

Πρὸς τὸ μέρος λοιπὸν τῆς πλατείας ταύτης μόλις ρωτιζόμενον δι' ἀπομεικρυσμένης τινὸς λυχνίας, ἔφερε τὸ χαμίνιον τοὺς δύο μικροὺς του συντρόφους.

Σημειωτέον ὅτι πράγματι πρὸ εἰκοσαετίας τὰ πταισματοδικεῖα ἐδίκασαν ὡς τυχεθιώτην θραύσαντα δημόσιόν τι μνημεῖον παῖδα συληθέντα καθ' ἣν ὕψην ἐκόιματο ἐντὸς τοῦ ἐλέφαντος τῆς Βαστίλλης. Τούτου ἀποδειχθέντος ἐξακολουθοῦμεν.

Φθάσας εἰς τὸν κολοσσὸν ἐκείνον μετὰ τῶν δύο μικρῶν ὁ Γαβριᾶς ἔλαβε κλίμακα κατακειμένην εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἐλέφαντος ἐντὸς τῶν χόρτων καὶ χρησιμοποιοῦμένην τὴν ἡμέραν εἰς τοὺς ἐργάτας γειτονικῆς τινος οἰκοδομῆς, καὶ ἔστησε αὐτὴν ἐφ' ἐνὸς τῶν ποδῶν τοῦ κολοσσῶ. Ἡ κορυφὴ τῆς κλίμακος ἐφθινε μέχρις ὅπως τινος διακρινομένης ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ ἐλέφαντος.

Ὁ Γαβριᾶς ἔδειξε τὴν κλίμακα καὶ τὴν ὁπὴν εἰς τοὺς μικροὺς του φίλους εἰπὼν εἰς αὐτούς :

— Ἀνεβῆτε καὶ χωθῆτε μέσα ἐκεῖ.

Τὰ δύο μικρὰ ἐφάνησαν φοβόμενα τὸ σκότος τῆς ὁπῆς.

— Μὴ φοβᾶσθε διόλου! ἔκραζεν ὁ Γαβριᾶς. Νὰ διέτ' ἔμένα.

Καὶ ἀναγκασθεῖς τὸ ἕτερον τῶν σκελῶν τοῦ ἑλέφαντος, ἀνέβη ἐν ἀκαρεῖ μέχρι τῆς ὀπῆς ἀναρριχώμενος· ἐν καταδέχθη, ἐξ οὔτε νὰ μεταχειρισθῆ τὴν κλίμακα. Εἰσῆλθεν εἰς τὰ σπλάγγνα τοῦ κολοσσού, ὡς ἔρπετον εἰσδύον εἰς ρωγμὴν τοίχου καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν προεξέβαλε τὴν κεφαλὴν του εἰς τὰ χεῖλη τῆς σκοτεινῆς ὀπῆς.

— Ἐλάτε καὶ σεῖς τώρα, εἶπε· ἅ, νὰ σᾶς διῶ καὶ θὰ ἰδῆτε· ἐδῶ μέσα, πόσον εἶναι καλλίτερον ἂν' ἐξῶ ἐκεῖ.

Τὸ πρεσβύτερον ἐκ τῶν δύο ἀνῆλθε τὴν κλίμακα καίτοι διστάζον· ὁ Γαβριᾶς τὸ ἐνεθάρρυνε διὰ τῶν παρορμήσεών του καὶ ὅταν ἐπληθύνοντο εἰς τὴν ὀπὴν, τὸ ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τὸ ἐβοήθησε νὰ εἰσέλθῃ.

— Τώρα, τῷ εἶπε, κάθησε.

Ἐξῶ ἔβρεχε. Τὸ μικρότερον ἔμεινε πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ κολοσσού· ἅμα εἶδεν ἐγγελλόντα τὸν ἀδελφόν του, μείναν μόνον ἠθέλησε νὰ κλαύσῃ ἄλλ' ἐφοβείτο.

Ὁ Γαβριᾶς κατέβη διελισθῆσας ἐπὶ τοῦ ἐνὸς σκέλους τοῦ ἑλέφαντος ὡς σκῦρα, ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ πενταετές τοῦτο νήπιον καὶ τὸ ἀνεβίβασε μέχρι μέσης κλίμακος.

— Ἐ! ἀνθε καὶ σὺ τώρα μόνος σου· τῷ εἶπε.

Ὁπισθὲν του ἀνῆρχετο καὶ αὐτός.

— Ἐγὼ θὰ σοῦ τὸν σηκώσω ἀπὸ κάτω, εἶπε πρὸς τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν, καὶ σὺ ἂν' ἐπάνω τράβα τον.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἀνέβη καὶ τὸ μικρὸν ὠθούμενον ἀπ' ἐνὸς καὶ ἀνασυρόμενον ἀπ' ἐτέρου, καὶ εἰσέδυσε καὶ τοῦτο εἰς τὴν ὀπὴν.

Τότε ὁ Γαβριᾶς ἀπέριψε διὰ τοῦ ποδὸς ὡς ἄχρηστον τὴν κλίμακα καὶ ἐχειροκρότησεν ἀνακράζας·

— Τώρα πᾶμε καλά! Ζήτω τὸ Σύνταγμα! βρισκεσθε στὸ σπηλιό μου. Ζήτω ὁ στρατηγὸς Λαφαγίτ!

Τῷ ὄντι ὁ Γαβριᾶς εὕρισκετο εἰκαδὲ. Οἷον ἔλεος ἀπὸ τῶν ὄγκων ἀψύχων ὄντων ἀπορρέον! οἷα γιγάντων ἀγαθότης!

Τὸ τεράστιον τοῦτο μνημεῖον, τὸ ἐγκρύψαν μίαν ναπολεόντειον ἰδέαν κατέστη ἡ κιβωτὸς ἐνὸς χιμνίου.

Τὸν μικρὸν ἐπέτασεν εἰς κολοσσός.

Οἱ ἀργούντες κατὰ τὰς κυριακὰς πολῖται· διερχόμενοι πρὸ τοῦ ἐλί-

φαντος τῆς Βασίλλης ἔλεγον περιφρονητικῶς ἀτενίζοντες πρὸς αὐτόν : Εἰς τί χρησιμεύει τοῦτο ; Ἐἵ λοιπὸν ἐχρησίμευεν ἵνα σώσῃ ἀπὸ τοῦ ψύχους, ἀπὸ τῶν πογετῶν, ἀπὸ τῆς χαλᾶζης, ἀπὸ τῆς βροχῆς, ἕνα μικρὸν ἵνα ἀσφαλίσῃ ἀπὸ τοῦ χειμερίου ἀνέμου ἕνα μικρὸν ἵνα μὴ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐν βερβόρῳ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ διανοκτέρευσιν, τὴν μεταδίδουσαν τὸν πυρετὸν καὶ τὴν ἐπὶ τῶν χιόνων κατάκλυσιν τὴν θανατοῦσαν εἰς ἕνα μικρὸν ὄν, ἀπορφανωθὲν μητρός καὶ πατρός, εἰς ἄσιτον, εἰς γυμνητεύοντα εἰς στερούμενον ἀσύλου.

Ἐχρησίμευεν εἰς περιθαλψὴν τῆς ἀγνότητος ἣν ἡ κοινωτὴ ἀπέδιδεκε.

Ἐχρησίμευεν εἰς ἐλάττωσιν τῆς ἐγκληματικότητος. Ἐχρησίμευεν εἰς ἀνοικτὴ σκηνὴ ἐστημένη, πρὸς ἣν κατέφυγον ἐκεῖνοι εἰς οὗς ἀπεκλείσθησαν ὅλαι αἱ θύραι.

Ἐχρησίμευεν ἐκεῖ ὁ γεγηρακὼς οὗτος μαστόδων, ὁ ἄθλιος εἰς ὃν εἰσήλασεν, ὡς εἰς ἀλωθὲν φρούριον λησμονηθὲν, πλησμονὴ καὶ ἀπειρία ἐντόμων, ὃν ὁ εὐρώς, ὁ σάραξ, τὰ τραύματα κατηφάνισαν ὁ κλεισόμενος, ὁ σκωληκώδρωτος, ὁ ἐγκαταλελειμμένος, ὁ κατάδικος, ὁ τεραστίων διαστάσεων ἐπαίτης οὗτος, ὁ εἰς μάτην ἐκλιπαρῶν τὸ ἔλεος συμπαθοῦς βλέμματος ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας, ὡς νὰ εὐσπλαγχνίζετο καὶ αὐτὸς τὸν ἄλλον τοῦτον ἐπαίτην, τὸν ἄθλιον πυγμαῖον, τὸν ἀπερχόμενον γυμνόπουν, τὸν ἄστεγον, τὸν φυσῶντα ἐπὶ τῶν πεπηγῆτων δακτύλων του ρακέδουτον καὶ ἐξ ἀπορριμμάτων τρεφόμενον.

Ἰδοὺ εἰς τί ἐχρησίμευεν ὁ ἐλέφας τῆς Βασίλλης.

Τὴν ἰδέαν ἐκείνην τοῦ Ναπολέοντος περιφρονηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐδράξατο ὁ Θεός. Ὅ,τι ὑπῆρξεν ἕως τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀπλῶς διάστημα ἀπέβη ἐξοχον.

Πρὸς πραγματοποιήσιν τῆς ἰδέας του ὁ Ναπολέων ἐχρησιμοποίησε τὴν πορφύραν, τὸν χαλκὸν, τὸν σίδηρον, τὸν χρυσὸν καὶ τὸ μάρμαρον, ἐνῷ ἠρκέσθη ὁ Θεός εἰς τὸ σεσαθρωμένον σύνολον ἐκ ξύλων, ὀστέων καὶ πηλοῦ.

Ὁ Ναπολέων συνέλαβε μεγαλοπρεπὲς ὄνειρον. Εἰς τὸν τιτάνειον ἐκεῖνον ἐλέφαντα μὲ τὴν ὄπλῃν του, τὴν προβοσκίδα του, τὸν ὕδον του, τὸν πύργον του, τοὺς χαυλιόδοντάς του, τὸν εἰς γιγάτειον ὄγκον ὑψούμενον καὶ πανταχόθεν ἐκπέμποντα διὰ τῶν ὀδατίων του ἐκσφενδονισμῶν τὴν ὄρῃσιν ἀπανταχοῦ καὶ ζωογονοῦντα ἠθέλησε νὰ ἐνσαρ-

κόσμη τὸν λαόν· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐπέτελεσε δι' αὐτοῦ ἔτι μείζον· ἐστέγαζεν ἐν παιδίον.

Ἡ ὄψις, δι' ἧς εἰσῆλθεν ὁ Γαβριᾶς ἐξωθεν ἐφαίνετο μάλιστα κρυπτομένη, ὑπὸ τὴν κοιλίαν τοῦ ἐλέφαντος καὶ ἦτο τέσον στενή, ὥστε μόνον γαλαὶ καὶ μικροὶ π'θηκας ἠδύναντο νὰ τὴν διέλθωσι.

— Πρῶτον ἀπ' ὅλα, εἶπε τότε ὁ Γαβριᾶς, ἄς ποῦμε τοῦ θυρωροῦ μας νὰ ζέρη πῶς δὲν εἴμαστε μέσα.

Ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὸ σκότος, πρὸς στιγμὴν ἐσιώπησε τὰ δὲ παιδιὰ ἤκουσαν τότε τὸν θροῦν φωσφορικοῦ πυρετίου. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δὲν ὑπῆρχον τὰ σημερινὰ πυρετῆ, ἀλλ' ὑπῆρχον ἐν χερσὶ τοιαῦτα παρόμοια. Τὸ ἄντρον ἐφωτίσθη ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ. Ὁ Γαβριᾶς εἶχεν ἀντὶ κηρίου θρυαλλίδα πῶς βιβραμένην εἰς φητινώδη ὕλην καὶ εἰς ταύτην προσήγγισε τὸ ἀνημμένον πυρεῖον καὶ οὕτω ἐγένετο φῶς διαρκές, καπνίζον ὅμως μᾶλλον ἢ φωτίζον.

Ὅπως δὴ ποτε τὰ ἐντὸς τοῦ ἐλέφαντος κατέστησαν ὄρατὰ καὶ οἱ δύο μικροὶ παρατηροῦντες περὶ αὐτοῦ; ἤσθάνοντο ὅτι ὁ Ἰωνᾶς ἠσθάνθη εὐρεθεὶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους.

Τὰ παιδιὰ διακρίνον ὀσκούς καὶ σανίδας, δι' ὧν ὑπεβαστάζετο ὁ πηλός, καὶ τῶν ὁποίων τινὲς ἦσαν ἐτοιμόρροποι· ἀλλὰ τούτων πάλιν εἶχον πίσει ἐκ τῶν πλευρῶν εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κολοσσού, οὗ τὰ κοιλώματα εἶχον πληρωθῆ διὰ χώματος, ὥστε ὁ Γαβριᾶς εὐκόλως ἠδύναντο νὰ περιπατῆ ἐντὸς τοῦ κολοσσού, ὡς ἐν ἐπιπέδῳ τόπῳ.

Ὁ μικρότερος τῶν δύο συντρόφων τοῦ Γαβριᾶ συνεισῆργθη πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τῷ εἶπε χαμηλοφώνως :

— Τί σκοτεινὰ, ποῦ εἶναι !

Ὁ Γαβριᾶς διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ παιδιὰ ἢ διὰ νὰ ἐπιπλήξῃ τὸν μικρὸν προσποιήθη τὸν θυμωμένον.

— Τι κάθεσθε, τοῖς εἶπε, καὶ λέτε ; τί δὲν σᾶς ἀρέσει ; ἢ μοῦ θέλετε τὸ παλάτι τοῦ Κεραμικοῦ ; Ἐδῶ μέσα εἴμαστε πολὺ ὠραῖα. Γιὰ συλλογίσου, σὺ ποῦ μωρμουρίζεις, ἂν ἐμένατε ἐξω, ἐκεῖ δὲ θὰ ἦταν σκοτεινὰ μὴ φορὰ. Ἐπειτα, ἐξω βρέχει καὶ ἐδῶ μέσα τίποτε. Ἐξω χίμνει κρύο, ἐδῶ μέσα δὲν ἐμβαίνει ἀέρας. Ἐξω εἶνα σωρὸ ἀνθρώπων, ἐδῶ μέσα κάνεις.

Ἐξω δὲν ἔχει οὔτε φεγγάρι, ἐδῶ μέσα ἔχομε κηρί. Ἐλα νὰ ἰδῆς τώρα καὶ τὸ κρεβάτι μου. Ἐλᾶτε μαζί μου.

Πρὸς τὸ βάθος ὅπου ὁ χώρος ἐστενεύτο, ἔκειτο πράγματι ἡ κλίνη τοῦ Γαβριᾶ, κλίνη τέλος μὲ στρωμνὴν καὶ μ' ἐφάπλωμα. Ἡ στρωμνὴ ἦτο ψίαθος, τὸ ἐφάπλωμα ὕψασμα φαιὸν σχεδὸν καινουργίης. Τὴν κλίνην ταύτην περιέφραττε κινητὸν τι δίκτυον ἐκ σιδηρῶν συρμάτων ἐν εἴδει παραβάν.

— Σαπλωθῆτ' ἐδῶ· εἶπεν ὁ Γαβριᾶς κρατῶν αὐτὸς τὸ κηρίον καὶ ὑπεγείρων τὸ δίκτυον. Χωθῆτε μέσα, γιατί θά σῶσω τὰ πολύψωτά μας.

Ὁ μεγαλείτερος τῶν μικρῶν, παρατηρήσας τὸν ἐυκτωτὸν ἐκεῖνον φράκτην ἠρώτησε τὸν Γαβριᾶν.

— Αὐτὸ τι εἶναι ;

— Αὐτό, εἶπεν ὁ Γαβριᾶς, σοβαρῶς, αὐτὸ το ἔχω γιὰ τὰ κεντήματα. Πληγιαῖστε ! Νά, αὐτὰ ὄλα, ποῦ βλέπετε, τὰ ὑῤοα καὶ τὰ ἔφερα μόνος μου, σὰν τὸ προκομμένο τὸ μερμηγγί. Ἰάθεις εἶναι στὸ Βοτανικὸ Κήποσσαις θέλεις γιὰ τὰ θερία. Καντζαρρόνεις, μάτια μου, ἀπ' ἓνα παράθυρο χαμηλὸ καὶ βρισκεις ἐκεῖ ὅ,τι θέλεις καὶ ὄσαις βροστᾶ ἡ καρδιά σου πέρνεις.

Ἐνῶ ἔλεγε αὐτά, ἐκάλυπτε συγχρόνως διὰ μιᾶς ἄκρας τοῦ ἐραπλώματος τὸν μικρότερον τῶν ἀδελφῶν· αὐτὸ δὲ αἰσθανθὲν τὴν θερμότητα τοῦ σκεπιάσματος εἶπε :

— Τί ζέστα εἶναι ἐδῶ μέσα, τί καλά!

Ὁ Γαβριᾶς ἐβρίσκειν ἀγαλλιάσας βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐραπλώματος.

— Νά, κα' αὐτά, εἶπε, τὰ μάλλινα σκεπιάσματα τὰ πῆρα ἀπ' τὸ Βοτανικὸ Κήπο· τὰ εἶχαν γιὰ τῆς μαιμούδες καὶ τὰ πῆρα ἐγώ. Καὶ νὰ ἴδῃς ποῦ ἔδεν τῆς ἑκακοσίνηκε, ἀμυ τοὺς εἶπα πῶς ἦταν γιὰ τὸν ἐλέφαντα.

Μετὰ εἰ μικρὴν σιωπὴν :

— Πηρᾶς, ἐξήκολούθησεν, ἐπάνω ἀπ' τὸν τοῖχο καὶ ἔς πάγῃ, νὰ βουρλιζέται καὶ ἰστονομία καὶ ἐξουσία.

— Δὲν φοβᾶσαι τοὺς χωροφύλακας νὰ μὴ σὲ ἴδουν ; ἠρώτησεν ὁ μεγαλείτερος τῶν ξενιζομένων μικρῶν.

— Χωροφύλακας δὲν λένε· τζήνια λένε, ἀπεκρίθη ὁ Γαβριᾶς.

Τὸ νεώτερον εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοικτούς, ἀλλ' ἐσιώπη· ἐπειδὴ δ' εὗρισκετο εἰς τὴν ἄκραν τῆς κλίνης, ἐνῶ τὸ πρεσβύτερον ἦτο εἰς

τὸ μέσον, ὁ Γαβριᾶς τὸ περιέπτουζε διὰ τοῦ ἐριπλώματος, ὡς ἄλλη μήτηρ, καὶ διὰ προσκεφάλαιόν του ἰπέθεσεν ὑπὸ τὴν ψάθον πρὸς τὴν κεφαλὴν του μερικὰ βράκη. Ἐπειτα ἠρώτησε τὸ μεγαλείτερον :

— Αἶ, τῷ εἶπε, πῶς τοῦ φαίνεται ; δὲν εἶναι καλὰ ἐδῶ ;

— Ναί, ναί, πολὺ καλὰ, ἀπεκρίθη τὸ πρεσβύτερον βλέπον τὸν Γαβριᾶν.

Τὰ δύο ταλοῦπωρα καίτοι καθόγρη ἐκ τῆς βροχῆς, ἤρχισαν κατὰ μικρὸν θερμαινόμενα.

— Μὰ προτύτερα γιατί ἐκλείετε ; εἶπεν ὁ Γαβριᾶς.

Καὶ δείξας τὸ νεώτερον πρὸς τὸν ἀδελφόν του :

— Ἐκεῖνος, δὲν περᾶζει, εἶναι μικρὸς, μὰ σὺ, μέγας τῶρα καὶ νὰ κλαῖς ! δὲν ταιριάζει μολόζεις ἀγριοκάτσικο.

— Εὐρεθήκαμε μὲς τῆ μέση τοῦ δρόμου. Ποῦ νὰ πᾶμε ; δὲν εἶχαμε κατοικία.

— Δὲν ἔνε κατοικία. Πιὲ ὅλα νὰ λές. Ἐτσι τὸ λένε, εἶπεν ὁ Γαβριᾶς.

— Ὁλομόναχα τὴν νύκτα !

— Οὔτε νύκτα νὰ λές σουρρα τὴ λέν τὴν νύκτα. Ἄκουε τῶρα ἐμένα νὰ σοῦ πῶ. Μὴ στενοχωριέσαι μὲ αὐτό. Ἐγὼ φροντίζω γιὰ σᾶς.

Θιὲ δὲς τί καλὰ θὰ περάσουμε ! Τὸ καλοκαίρι θὰ πηγαίνουμε στὴ Γασιέρα, μὲ τὸν Κερκίδα, τὸ φίλο μου, θὰ κολυμβοῦμε καὶ θὰ τρέχαμε γυμνοί, νὰ κάμνουμε τῆς πλύστραις νὰ σκάνουν ἀπ' τὸ θυμὸ τους. Ἐπειτα θὰ πηγαίνουμε στὰ θέατρα. Ἐκεῖ νὰ ἰδῆς τί εὐμορφαί Γνωρίζω καμπέσους ἤθοποιούς, μάλιστα καὶ ἐγὼ πήρα μέρος μιὰ φορὰ. Μὰς ἔβαλαν πολλοὺς σὰν κα' ἐμένα, ἀπὸ κάτω ἀπ' ἓνα σεντόνι μεγάλο καὶ ἐτρέχαμε. Ἐπαραστήναμε τὴν θάλασσαν, τὰ κύματα, θὰ ὄντε πιὰ ! Καὶ στὴν Ὀπερα μποροῦμε νὰ μπαίνουμε χάρισμα. Ἄλλοι χιχῆδες ἐδῶ πληρώνουν εἴκοσι σὺλδια γιὰ νὰ μποῦνε μόνο. Ὅστερα θὰ πηγαίνουμε νὰ σεριανίζουμε πῶς κόρτουν τὰ κεφάλια στὴ γχιλοτίνια ; θὰ σᾶς δεῖξω καὶ τὸ μπόγια. Ξέρω καὶ τὸ σπῆτι τοῦ Κύρ Σαμψὼν τὸν λένε

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην σταγὼν κηρίου πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ δικτύλου τοῦ Γαβριᾶ ἐπανάφερε τὸ πνεῦμά του εἰς τὸν πραγματικὸν βίον.

— Ὡ ἀνάθεμα, κοιτεύει νὰ κατ' τὸ κερί σου ! Προσοχή ! Δὲ συμ-

φέρει νά καίω περισσότερο ἑνὸς σολδιοῦ κερὶ τὸ μῆνα.* Μιὰ ποῦ πλα-
γιάσαμε πρέπει νά κοιμηθοῦμε. Ἄς ἀφήσουμε τώρα τὰ παραμύθια,
ἔπειτα, ἡμπορεῖ τὸ εἶω νά φανῇ ἀπ' τῆς χαρμαῶδες ἔξω καὶ νά μᾶς
τσκώσουν τὰ τζήνια.

— Ναί, προσέθηκε τὸ μεγαλιέτερον τῶν παιδίων, δὲν λές καὶ
τάλλο πῶς μπορεῖ νά πέση στή ψάθα καμμιά τοιμπλίδα καὶ κατὴ τὸ
σπητί μας.

— Δὲν λένε, νά κατὴ τὸ σπητί μας νά ρημάξῃ τὸ τζάκι μας
λένε.

Ἐν τούτοις ὁ καιρὸς ἔξω ἐλύσσα. Ἦκούετο ἡ ραγδαία βροχὴ πλήτ-
τουσα τὸν Κολοσσόν.

— Ρίχνε, ρίχνε, εἶπεν ὁ Γαβριᾶς Μ' ἀρέσει ν' ἀκούω τὸ νερὸ νά
τρέχῃ ἀπ' τὰ σκέλια τοῦ σπητιοῦ. Ὁ χειμῶνας εἶναι κτήνος· χάνει
τὴν πραμάτειά του, χάνει τὸν κόπο του, καὶ θυμόνει ὁ μαγκούρης.
Αἰ, παιδιᾶ, σιωπὴ πιά, νά κοιμηθοῦμε. Κουκουλωθῆτε καλὰ νά σβύσω
τὸ κερὶ. Νά τὸ σβύσω ;

— Ναί, σβύς' το, εἶπε τὸ μεγαλιέτερον, εἴμεθα καλὰ· τὸ προσκέφα-
λό μου εἶναι μιὰ χαρὰ, σὲν νάχω πτερὰ ἵπὸ κάτω ἀπ' τὸ κεφάλι
μου.

— Δὲν λένε, τὸ κεφάλι μου· ἀνεκραζεν ὁ Γαβριᾶς· τὴ γκλάδα μου
λένε.

Τὰ παιδιὰ συνεσφίχθησαν πρὸς ἄλληλα, ἵνα ἔχῃ ὁ Γαβριᾶς τόπον
περισσότερον. Ἄφου δὲ τὰ ἐσκέπασε καλλίτερον οὗτος, ἐπανέλαβε.

— Κοιμηθῆτε καλὰ.

Καὶ ἐφύσησε τὸ κηρίον. Μόλις ἐσβέσθη τοῦτο, ἤκούσθη θόρυβος εἰς
τὸ δικτυωτὸν ἐνόμιζες ὅτι ἔξεθετο αἱ ὀνύχων καὶ ὀδόντων συγχρόνως
δὲ ἤκούοντο καὶ λεπταί τινες φωναί. Τὸ μικρότερον ἐκ τῶν δύο δόσαν
ἀκρόασι εἰς τὸν θόρυβον ἐφοβήθη καὶ ᾤθησε τὸν ἀδελφόν του ἵνα τὸν
ἔρωτήσῃ· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐκοιμάτο ἤδη. Ὁ μικρὸς φοβηθεὶς ἐτι πλέον
ἐτόλμησε ν' ἀποταθῇ πρὸς τὸν Γαβριᾶν, ἀλλὰ μὲ ὕψος οὐραίου.

— Κύριε !

— Τί τρέχει ; εἶπεν ὁ Γαβριᾶς, μόλις κλείσας τὰ βλέφαρά του.

— Τί εἶνε τοῦτο ποῦ κάμει κρῖς, κρῖς ;

— Ποιό ;

— Αὐτὸ ἐδῶ σὲ παραβάν.

— Είναι ποντικά, ἰπεκρίθη ὁ Γαβριᾶς καὶ ἀπέθεσεν τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου.

Τὰ σπλάγχνα τοῦ ἐλέφαντος ἐβρίθον πλήθους ποντικῶν καὶ ἐνόσφ μὲν ὑπῆρχε εὖως δὲν ἤκούοντο· ἄς τὸ σπῆλαιον ἐκαλύφθη ὑπὸ τοῦ σκότους, οἱ ποντικοὶ ὄσφρανθέντες σάρκα νωπὰς ἔτρεξαν ἀγεληδόν, ἀλλὰ τὸ δικτυωτὸν προειρύαστε τὴν κλίνην τοῦ Γαβριᾶ ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιθέσεων.

Ὁ μικρὸς δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῆ.

— Κύριε! ἐπαναλαμβάνει.

— Τί; ἀπαντᾷ ὁ Γαβριᾶς.

— Εἶναι μεγάλα, αὐτὰ καὶ ποντικία;

— Πολὺ μεγάλα.

Πάλιν τὸ παιδίον ἐσιώπησεν ἄλλὰ μετ' ὀλίγον;

— Κύριε! εἶπεν ἐκ νεοῦ.

— Τί θέλεις; εἶπεν ὁ Γαβριᾶς.

— Διότι δὲν ἔχεις κανένα γάτα ἐδῶ;

— Ἔφερα ἕναν, ἀλλὰ μοῦ το ἔφαγαν.

Τὸ μικρὸν ἤρχισε τρέμον ἐκ φόβου.

— Ποιὸς τὸν ἔφαγε; ἠρώτησε πάλιν.

— Οἱ ποντικοί.

— Ὡστε, κύριε, αὐτοὶ οἱ ποντικοὶ εἶναι τόσοι μεγάλοι; ἤμποροῦν νὰ μᾶς φάγουν καὶ ἡμᾶς;

— Ἐννοεῖται ἰπεκρίθη ὁ Γαβριᾶς.

Ὁ φόβος τοῦ μικροῦ ἤζήτησεν ἀλλ' ὁ Γαβριᾶς ἔσπειρε νὰ προσθέσῃ ἀμέσως:

— Μὴ φοβᾶσαι, δὲν ἤμποροῦν νὰ περάσουν μέσο. Ἐπειτα ἐγὼ εἶμ' ἐδῶ νὰ πιάσ' τὸ χέρι μου Σιώπηγινε καὶ κοιμησοῦ!

Συγχρόνως ὁ Γαβριᾶς ἐβράχματο τῆς χειρὸς του, ὁ δὲ μικρὸς ἐσφιξε τὴν χεῖρα αὐτὴν καὶ ἀνεθάρρησε τὸ θάρρος καὶ ἡ δύναμις ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ἀνισχυρῶν μυστηριώδη τινὰ ἐπίδρασιν.

Ἐπεκράτησεν ἀπόλυτος σιγή περὶ αὐτοὺς· ἡ ὁμιλία τῶν παιδίων ἀπέδιωξε τοὺς μῦθους καὶ εἶναι μὲν βέβαιον ὅτι μετ' ὀλίγον ἐπληθύνθη, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων τῶν ταραχῶν, δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀφυπνίσωσι τὰ μικρὰ βελισθέντα εἰς ὕπνον βαθύ.

Αἱ νυκτεριναὶ ὥραι διέφρευσαν. Τὸ σκότος ἐκάλυπτε τὴν ἄχανη

ἐκείνην πλατεῖαν τῆς Βασίλλης, ἄνεμος μετὰ βροχῆς ἤκούετο ἐκ διαλειμμάτων, αἱ περιπολῖαι ἀνερέυνων πᾶσαν θύραν καὶ γωνίαν, εἰς τὰς ὁδοὺς, πᾶσαν δενδροστοιχίαν καὶ πάντα περίβολον πρὸς ἀναζήτησιν τῶν νυκτερινῶν ἐν τῇ πόλει ἀλητῶν

Διέβαινον ἔμπροσθεν τοῦ ἐλέφαντος σιωπηλοὶ ἀλλὰ τὸ τέρας ὄρθιον καὶ ἀκίνητοῦν, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοικτούς, ἐφάνετο ὡς νὰ ἤγγυοναι, ἀγαλλιῶν διότι ἐστέγαζεν εἰς τοὺς κόλπους του μακριὰ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἀτμοσφαιρικῶν ἐπιβουλῶν, τρία δυστυχεῖς πλασματὰ καταφυγόντα εἰς ἐκεῖνο τὸ ἄσυλον.

Περὶ τὴν χαυρογῆν ἐκ τῶν περὶ τὴν πλατεῖαν ὁδῶν προεξέβη ἄνθρωπος τις καὶ ἔσπευσε τρέχων πρὸς τὸν ἐλέφαντα. Τὰ φρεσμάτα του ἦσαν κάθυγρα καὶ ἀπέσταζον ἐκ τῆς βροχῆς, ἐηλοῦντα ὅτι διήλθεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐν ὑπαίθρῳ ὅλην τὴν νύκτα. Φθάσας ἔμπροσθεν τοῦ κολοσσοῦ ἔρρηξε φωνὴν τινα μυστηριώδη, ὡς ὄρνέον τι καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἐπανάληψιν τῆς κραυγῆς ταύτης ἤκούσθη ὡς ἀπάντησις ἄλλη φωνὴ ἐνδοθεν τοῦ ἐλέφαντος, φωνὴ καθαρὰ παιδίου εἰπόντος :

— Ναί, νάί !

Ἦρθη συγχρόνως ἡ σάνη, ἡ ἀποφράττις τὴν ὀπὴν τοῦ ἐλέφαντος καὶ παιδίον τι προεκβαλὸν κατέβη ἀμέσως, ὀλισθήσαν ἀπὸ τοῦ σκέλους τοῦ ἐλέφαντος.

Ὁ ἄνθρωπος ἦτο ὁ Παρνασσός.

Ἡ φωνή, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν ἐρώτησιν, ἦτο τοῦ Γαβριᾶ, ὅστις μόλις ἀκούσας αὐτὴν ἐπινόηθη τῆς κλίνης του καὶ κλείσας ἐπιμελῶς τὸ δικτυωτὸν σῆμα ἤγειρε τὴν καταπακτὴν καὶ κατέβη.

— Σὲ χρειάζομαι, λέγει ὁ Παρνασσός πρὸς τὸν Γαβριᾶν, μόλις τὸν ἀνεγνώρισεν. Ἐλα γλήγορα, νὰ μᾶς δώσης χέρι.

Τὸ παιδίον, χωρὶς νὰ μάθῃ ἄλλο τι πλείοτερον.

— Πᾶμε, εἶπε.

Καὶ ἀμόρτεροι διηθύθησαν πρὸς τὸ μέρος εἶχεν εἶθαι ὁ Παρνασσός, ἦτοι πρὸς τὴν ὁδὸν Ἄγ. Ἀντωνίου.

Γ'.

Αἱ περιπέτειαι τῆς ἀποδράσεως.

Εἰς τὴν φυλακὴν Φόρκης εἶχον συμβῆ τὴν νύκτα ἐκείνην τὰ ἑξῆς :
 Ὁ Χειλαρᾶς, ὁ Βύζουνας, ὁ Γουλομάρας καὶ ὁ Θε ἀρδιέρος εἶχον συμφωνήσει νὰ δραπετεύσωσι, καίτοι ὁ τελευταῖος ἦτο ἀποκεχωρισμένος εἰς ἰδιαιτέραν φυλακὴν, μηδὲν ἐπιτρεπομένου νὰ τὸν ἴδῃ τις.

Ὁ Χειλαρᾶς εἶχε δραπετεύσει, ὡς γινώσκωμεν, ἐξ ὧν εἶπεν ὁ Παρνασσός εἰς τὸν Γαβριᾶν. Ὁ Παρνασσός ἐπρόκειτο νὰ βοηθήσῃ ἔξωθεν καὶ τοῖς ἄλλοις.

Ὁ Βύζουνας, ἀπομεμονωμένος ἐντὸς τῆς φυλακῆς ἔλαβεν εὐκαιρίαν νὰ κατασκευάσῃ πρῶτον ἓν σχοινίον καὶ δεύτερον νὰ ἐκπονήσῃ ὡρμῶς σχεδίον τι δραπετεύσεως. Τὸ σφαιερὸν τῆς ἀπομονώσεως εἰς τινὰς τῶν κακούργων ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι τοῖς δίδεται ἡ κατάλληλος ἄνεσις πρὸς σκέψεις, ἐνῶ ἔπρεπε ν' ἀπασχολοῦνται εἰς ἐργασίας.

Μετὰ τὸν κατάρτισμόν τοῦ σχεδίου του, ὁ Βύζουνας ἐξῆλθε τῆς ἐρκτηῆς του εἰς ἓν σχοινίου. Ὡς λίαν ἐπικίνδυνον κακούργον, τὸν εἶχον ἐγκλείσει εἰς τὴν αὐτὴν τὴν καλουμένην Νερόμητον, ὅπου συντητήθη μετὰ τοῦ Γουλομάρα καὶ μεθ' ἑνὸς καρφίου. Ὁ Γουλομάρας ἦτο τὸ ἐγκλημα· τὸ καρφίον, ἡ ἐλευθερία.

Ἄλλ' ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν καὶ τί ἐστὶ Βύζουνας. Οὗτος ἦτο ἄνθρωπος φαινομενικῶς λεπτῆς κρᾶσεως, ὑποκρινόμενος τὸν νωθρόν. τὸν εὐάγων, ἀλλὰ πανούργος, μὲ θωπευτικὸν βλέμμα καὶ μὲ μειδιάμα ἀδυσώπητον.

Τὸ βλέμμα του ἦτο προσποιητόν, τὸ μειδιάμα του φυσικόν. Εἰδικότητα εἶχε ν' ἀναβαλῆ ἐπιτηδεϊότατα εἰς τὰς στίγας καὶ ν' ἀποσπᾷ

— Χωθήτε μέσα, διότι θα δώσω τὰ πολύφωτά μας.
(Σελ. 1227).

τάς ἐπ' αὐτῶν μολυβδίνους πλάκας καὶ ὑδροφότους διὰ τῆς καλυμμένης μεθόδου τοῦ χωνευτηρίου, ἵνα τὰς πωλῇ.

Εὐκαιρίαν εὔρε πρὸς ἀπόδρασιν καθ' ἣν ὦραν ἐργάζεται ἐπὶ τῆς στέγης τῆς εἰρκτῆς ἐπισκευάζον καὶ ἦσαν ἀπασχολημένοι ὅτεν πρέπει δὲ νὰ παρίδωμεν καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς ἐκ μέρους δεσμοφυλάκων καὶ ὑπηρετῶν τῆς εἰρκτῆς καταβολιεύσεως τῆς ἐξουσίας.

Τὴν νύκτα λοιπὸν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ Γαβριῆς ἐφιλοξένει τοῦ: δύο μικροῦς του, ὁ Βύζουνας καὶ ὁ Γουλομάρας γνωρίζοντες ὅτι ὁ Χειλαρᾶς δραπετεύσας τὸ πρῶν τοὺς ἐπερίμενον εἰς τὸν δρόμον μετὰ τοῦ Παρνασσῶ ἠγέρθησαν ἡσύχως καὶ ἠσυχολήθησαν νὰ τρυπήσωσι διὰ τοῦ καρπίου τοῦ Βύζουνα μίαν καπνοδόχον διερχομένην τῆς φυλακῆς των, κεμένης εἰς τὸ τρίτον πάτωμα τῆς οἰκοδομῆς ἐκείνης.

Αἱ θρονισαὶ καὶ ἡ ἀνεμοζάλη τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἐθεήθησαν κάλλιστα τὴν ἐργασίαν των. Εἰς τὴν αὐτὴν φυλακὴν ἦσαν καὶ ἄλλοι κατάδικοι, ἀλλ' ἰδόντες τὰ συμβαίνοντα προσεποιήθησαν τοὺς κοιμωμένους. Ὁ Βύζουνας ἦτο ἐπιτήδειος, ὁ Γουλομάρας ρωμαλῆος. Ἐτρέπησαν τὸ καπνοδόχον, εἰσῆλθον ἐντός, τὴν ἀνεργιχθήθησαν, ἐθραυσαν τὴν σιδηρᾶν κιγλίδα ἣτις τὴν προεφύλατταν ἄνωθεν καὶ εὐρέθησαν ἀμφότεροι οἱ φοβεροὶ οὗτοι κακοῦργοι ἐπὶ τῆς στέγης.

Ἡ βροχὴ ἐμάλειτο καὶ ἡ στέγη ἦτο ὀλισθηρὰ. Ἐδῆσαν τὴν μίαν ἄκρην τοῦ σχοινίου των εἰς τὴν κιγλίδα τῆς καπνοδόχου, κατέβησαν δὲ αὐτοῦ εἰς ἄλλην στέγην χαμηλοτέραν, ἐπήδησαν ἐντεῦθεν εἰς μίαν αὐτῆς ἐπὶ συνήθως ἐλούοντο οἱ κατάδικοι, ἤνοιξαν εὐκόλως τὴν θύραν αὐτῆς καὶ ἐβέβησαν εἰς τὴν ὁδόν. Ὅλα ταῦτα διεξήχθησαν ἐντός τριῶν ὥρων.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς εὔρον τὸν Χειλαρῶν καὶ τὸν Παρνασσῶ, περιφερομένους εἰς τὰ πέρα. Μέρους τοῦ σχοινίου ἀποκοπὴν εὐρίσκατο ἐπὶ εἰς τὰς χεῖρας των, τὸ ἄλλο τεμάχιον ἔκρεματο ἀπὸ τῆς στέγης τῆς φυλακῆς.

Ἄγνωστον πῶς, ὁ Θιναρδιέρος, εἶχε πληροφορίας περὶ τῆς ἐνεργουμένης ἀποδράσεως τῶν ἄλλων καὶ ἠγγύσθη. Εἶχεν καὶ τοῦτον εἰς κελίον μ' ἓνα μόνον φεγγίτην ἐπὶ τῆς στέγης. Τὴν μίαν μετὰ τὴν μυστικῶν ὁμοειρήνων οὗτος ὄνο σιᾶς διαφύτας ἐμπροσθεν τοῦ φεγγίτου, εἴ ὡν ἡ μία ἐστάθη καὶ κήρασα εἶδεν ἕως οὗτος.

Ἦτο ὁ Βύζουνας. Ὁ Θιναρδιέρος τοι ἀνεγύρησε καὶ ἐνήρησεν.

Τὸν Θεναρδιέρον οἱ φύλακες ἐπετήρουν αὐστηρότερον καὶ εἰς τὴν θύραν ἴστατο διαρκῶς στρατιώτης ἔτοιμος νὰ πυροβολήσῃ. Ὁ στρατιώτης ἠλλάσσετο ἀνά δύο ὥρας. Ὁ Θεναρδιέρος ἦτο δέσημιος καὶ εἰς τοὺς πόδας του εἶχε βάρη πενήτηντα λιτρῶν. Εἰς δεσμοφύλαξ ἤρχετο τὴν τετάρτην ὥραν μ. μ. εἰς ἐπίσκεψίν του καὶ εἰσερχόμενος ἀπέθετεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, παρὰ τὴν κλίνην ἄρτον δύο λιτρῶν μαῦρον καὶ στάμναν ὕδατος μὲ τρυβλίον ζω. σὺ ἄνευ λίπους· παρετήρει ἔπειτα τὰς ἀλύσεις του καθὼς καὶ τὴν κιγκλίδα τοῦ φραγγίτου του, ἔπειτα δὲ ἀνεχώρει. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἤρχετο εἰς καὶ τὴν νύκτα.

Εἰς τὸν Θεναρδιέρον εἶχε δοθῆ ἡ ἄδεια νὰ ἔχη καρφίον διὰ νὰ κερφαίνῃ εἰς τὸν τοίχον τὸν ἔρτον του προσυλάττων τούτον ἄπο τοὺς παντικούς.

Βραδύτερον ὁμως ἐνεθυμήθησεν τὴν φράσιν ἑνὸς τῶν δεσμοφυλάκων εἰπόντος.

— Κάλλιε νὰ τοῦ εἶδαν ἓνα ξύλινο καρφί.

Ἐπιστάσης τῆς ὥρας πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ σκοποῦ, ἀντὶ ἑνὸς γέροντος τοιοῦτου ἀρῆσαν ἓνα νεροσύλλεκτον. Ἦλθε μετ' ὀλίγον καὶ ὁ συνήθης δεσμοφύλαξ διὰ τὴν ἐπίσκεψίν του καὶ οὐδὲν παρετήρησεν, ἐκτός τῆς νερότητος τοῦ φρουραῦντος.

Τὴν τετάρτην τοῦ μεσονυκτίου ἦλθον ν' ἐντικαταστήσωσι τὸν νεροσύλλεκτον ἄλλ' αὐτὸν μὲν εὔρον κοιμώμενον ἐπὶ σανίδος ἐξώθεν τοῦ κελύου τοῦ Θεναρδιέρου, τούτον δὲ ἄρνοντον.

Μένον τὰ δεσμά του ἐφαίνοντο συντετριμμένα. Εἰς τὴν ὄραφὴν ἐφαίνετο μία ὀπή καὶ ἄλλη εἰς τὴν στέγην. Ἐλείπε μία σανὶς ἐκ τῆς κλίνης ἄλλ' ἀντ' αὐτῆς μία πθήρης φιάλη οἴνου. Δι' αὐτοῦ εἶχε ποτισθῆ ὁ στρατιώτης καὶ ἀποκοιμηθῆ ὁ ἐντός τοῦ οἴνου τοῦ ἐναπομείναντος ὀλίγου εἰς τὴν φιάλην ἐξηκριβώθη, ὅτι περιεῖχεν ὄπιον.

Εἰς πολλὰς εἰρηκτάς, ἐκ συνεχοῦς βεβαίως φρουρῶν τιμῶν, εἰσῆγοτο φιάλαι οἴνου τοῦ Δεσφύ, εἰς ὃν χύνουσι νεκρωτικόν τι, ἐξ οὗ καὶ ἡ συμφορὰ τῶν Ἀποκοιμιστῶν κατέστη διάσημος.

Ἡ λόγχη τοῦ στρατιώτου ἔλειπε καὶ αὐτῆ.

Καθ' ἣν ὥραν ἐγίνοντο αἱ ἐρευναὶ αὗται, ἐνεμίζετο ὅτι ὁ Θεναρδιέρος ἦτο μακρὰν, ἐνῶ ἦν βέβαιον ὅτι, ἐὰν εἶχεν εἶσι ἀπαλλαγῆ παντὸς κινδύνου.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐξελλίων εἰς τὴν στέγην εὗρε τὸ τιμᾶχιον τοῦ σχοινίου τοῦ Βύζουνα ἠωρημένον ἀπὸ τῆς καλυπτοῦσας τὴν καπνοδόχον κιγκλίδος· ἀλλ' ἐπειδὴ, ὡς βραχύ, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ χρησιμοποῖσῃ, καθὼς ὁ Βύζουνας καὶ ὁ Γουλαμάρας, ἠ-αγκάσθη νὰ ζητήσῃ ἄλλο μέσον σωτηρίας.

Αἱ ἀστραπαὶ τὸν ἐδοκίμουν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὸν ἐτύφλωνον. Οὐχ ἦτοτον εἶναι ἄγνωστον ἔτι, διὰ τίνος μέσου κατώρθωσε καὶ εὐρέθη ἐπὶ τοῦ τοίχου οἰκοδομῆς χωριστῆς ἀπὸ τῶν φυλακῶν. Ἴσως ἐχρησιμοποίησε καὶ τὴν ἐλλείπουσαν ἐκ τοῦ κελίου σανίδα τῆς κλίνης τοῦ. Ἴσως καὶ τινὰ κλίμακα τῶν ἐπισκευαζόντων τὰς σέγας· καὶ μολεταῦτα ὁ τοίχος ἐκεῖνος ἀπέιχεν ἀρκούντως. Τὸ ἄλμα τοῦ Θεναρδιέρου ἐφαίνετο ὅλως ἀπίθανον. Μὴ ἦ φοβερὰ ἐκείνη διψατὴ ἐλευθερίας τῷ ἐνέπνευσέ τινα μέθοδον, μεταβιβλῶσα ἐν τῷ πνεύματί του, τοὺς κρημνοὺς εἰς λάκκους, τὰς σιδηρᾶς κιγκλίδας εἰς ψαθίνους φράκτας, μεταβιβλόμενου καὶ τούτου ἀπὸ νίνου εἰς ἀθηναίην, καὶ ἀπὸ ποδαλγοῦντος εἰς πηγόν, ἀπὸ εὐθήους εἰς ἑρμέφυτον, ἀπὸ τούτου εἰς νοήμονα καὶ ἀπὸ νοήμονος εἰς μεγαλοφυῆ; Οὐδεὶς ποτ' ἔμαθε πῶς.

Ἀδύνατον ἄλλως νὰ φαντασθῶμεν τὰ ὅσα διαπράττονται χάριν τῶν δραπετεύσεων. Ὁ ἀποδιδράστων εἶναι ἐμπνευσμένοι, δαιμόνιοι εἰς τὰς σιγμὰς τοῦ ἐκείνας· εἰς τὸ μυστηριώδες τῆς ψυχῆς φῶς ὑπάρχει ἄττρον καὶ ἀστραπή, ἠλεκτρισμοί.

Πολλάκις ἠκούσθη περὶ δραπετεύσεως ληστοῦ· πῶς ἔλαμψε καὶ ἀνέδοχεν εἰς τὴν στέγην· ὅπως ἠδύνατο νὰ ληχθῇ περὶ τοῦ Κορηλιῶ· πῶ, ἔγινε καὶ ἀπίθανε.

Μὴ ἐρωτᾶτε πότε καὶ πῶς κατώρθωσεν ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνῆλθεν ἐκεῖ, ἢ πῶς κατῆλθε· ἢ δύναμις τῆς ἀνθρωπίνης σπουδῆς πρὸς ἀπολύτρωσιν εἶναι τι ἀνυπολόγιστον, ὡς τὰ πτερυγίσματα πρὸς τὸ θεῖον.

Τέλος πάντων ὁ Θεναρδιέρος κάθυγρος ἐκ βροχῆς καὶ ἰδρωτὸς ἀρού διέρρηξε τὰ ἱμάτιά του καὶ ἐξέδορε τὰς χεῖρας, τοὺς ὀγκῶνας καὶ τὰ γόνατά του, ὅλως καθημαγμένος ἀνῆλθεν ἕως τὴν κερυφὴν ὑψηλοῦ τοίχου, εὐρισκομένου ὀλίγον ἀνωτέρω, καὶ ἀπομεμονωμένου, τῆς οἰκοδομῆς ἐφ' ἧς ἐστηρίζετο κρημνισθεῖς, καὶ ἐκεῖ ἐξυπλωμένος πρῆ-

νῆς ἐκεῖτο περιμένων βοήθειάν τινα ἀπροσδόκητον, διότι εἶχον πλέον ἐξανληθῆ αἱ δυνάμεις του.

Τὸ σχοινίον ἦτο βραχύ, ὁ δὲ τοίχος ὑψηλὸς τριῶν πατωμάτων ἰπὸ τῆς ὁδοῦ. Ὁχρὸς, κερυμμένος εἰσέτι ἀπὸ τοῦ σκοτόος τῆς νυκτός, περίφοβος δ' ἐκ τῆς ιδέας ὅτι ἀπὸ σιγμῆς εἰς σιγμὴν θὰ ἠκούετο τὸ ὠρολόγιον τῆς πλησιεστέρας ἐκκλησίας σημαῖνον τετάρτην ὥραν, καθ' ἣν δηλ. ὥραν ἀλλάσσεται ὁ φρουρὸς τῆς εἰρκτῆς, ἐν θὰ εὕρισκον κειμώμενον, τὴν ἐκ στέγην τῆς φυλακῆς του τρυπημένην, βλέπων δ' ἐξ ἄλλου τὸ περιπόθητον, ἀλλ' ἐνταυτῷ φοβερὸν λιθοστρωτον, ὧς τινα θάνατον ἅμα καὶ ἐλευθερίαν του περιέμενεν ἀγωνιῶν. Ἠγνοεῖ ἂν οἱ ἄλλοι συνέταιροί του κατώρθωσαν νὰ διαφύγωσιν, ἂν τὸν περιέμενον, ἂν θὰ ἤρχοντο εἰς βοήθειάν του.

Ἔπεινε τὸ σῶς καὶ ἠχροῦτο. Ἐκτὸς τῆς περιπόλου οὐδεὶς ἄλλος διέβη τὴν ὁδόν, ἀφ' ἧς ὥρας αὐτὸς ἦτο ἐκεῖ.

Ἐσημαίεν ἡ τετάρτη ὥρα. Ὁ Θεναρδιέρος ἐρρίγησε φρικιῶν. Ὁλίγα· ἀκόμη σιγμὰς καὶ θὰ ἠκούετο ἐκ τῶν φυλακῶν ὁ θόρυβος ὅστις θὰ ἐγίνετο ἅμα παρατηρηθῆ ἢ ἀπόδρασις καταδίκου. Θόρυποι ἀνοίγονται, τρίζουν αἱ κιγκλίδες, στρατιῶται τρέχουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, φωνάζουν οἱ δεσμοφύλακες, τὰ ὄπλα συγκρούονται κροτοῦντα ἐπὶ τῶν λιθοστρωτῶν τῆς αὐλῆς, ὅλα ταῦτα τὰ ἤκουεν ὁ Θεναρδιέρος. Λύχναι ἀνεβοκαταβιβάζονται, ὀφθαλμοὶ περιφέρονται ἀπὸ στέγης εἰς στέγην· προσεκλήθησαν οἱ πυροσβέσταί ὧν τὰ κρίνη ἀντενακλῶντο ἐπὶ τῶν στεγῶν ἐκ τοῦ φαιτός τῶν περιφερομένων λυχνιῶν καὶ συγχρόνως ἐβλεπεν ὁ Θεναρδιέρος ἀμυδρῶς πρὸς τὸ μέρος τῆς Βασίλλης ὑποφύσκουσας τὴν πρῶταν εἰς τὰς ἐσχατίας τοῦ ὀρίζοντος.

Αὐτὸς ὅμως ἐξήκολούθει μένων ἔτι ἐκεῖ, πρηγῆς, μὴ δυνόμενος νὰ μετακινήθῃ ἐκ τοῦ δεινοῦ τρόμου πιθαῆς πτώσεως καὶ βεβαίας συλλήψεώς του.

Ἡ διάδοιά του ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ιδέαν μετέπιπτεν, ὡς τὸ πλεχτρον κώδωνος.

— Ἄν πίσω ἐθνατώθηκα, ἔλεγεν ἂν μείνω εἶμαι χαμένος.

Εἰς ταιούτην εὐρισκόμενος κατάστασιν ἀγωνιώδη παρατηρεῖ αἰφῶνως πρὸς τὴν σκοτεινὴν ἔτι ὁδὸν ἀθροῦνον ἐρχόμενον ὡσεὶ ἐσύρατο πρὸς τὸν τοίχον κάτωθεν του καὶ ἔπειτα ἄλλον μετὰ τῆς αὐτῆς προφυλαξέως, ἔπειτα τρίτον, ἔπειτα τέταρτον. Ὁ Θεναρδιέρος δὲν ἠδύ-

νατο να διακρίνη τίμες ἦσαν οἱ τέσσαρες οὔτοι, οἱ ὅποιοι σταθέντες ἤρχισαν νὰ συναλεῶνται χαμηλοφώνως. Ὁ Θεναρδιέρος ἔτεινε τὸ οὖς καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀωλοσθησε κάτι παρόμοιον πρὸς ἑλπίδα.

Ὁ πρῶτος ἠκούσθη λέγων :

— Πᾶμε, πᾶμε Τί καθόμασθε ἐδῶ καὶ κάμνουμε ;

Ὁ δεύτερος ἀπεκρίνετο :

— Βρέχει ἀκατάπαυστα· βρεμέναις γάτες γενήκομε. Μπορεῖ νὰ περάσῃ τὸ περίπολο. Εἶν' ἐκεῖ παρακάτω ἕνας στρατιώτης καὶ φυλάγει. Θὰ μᾶς πιάσουν, μωρὲ παιδιά, μόνο πᾶμε, τὸ καλὸ ποῦ εἶς θέλω.

Ὁ τρίτος ἠναντιοὔτο λέγων .

— Μωρέ, μὴ βιαζεσαι, μωρέ· ἀκόμη λίγ' ἄε περιμένουμε. Ἡμπορεῖ νὰ γῆ ἀνάγκη ἀπὸ μᾶς ;

Ὁ πρῶτος ἦτον ὁ Βύζουνας, ὁ δεύτερος ὁ Χειλαρᾶς, ὁ τρίτος ὁ Παρνασσός. Περὶ τοῦ τετάρτου, οὔτος εἰσώπη, ἀλλ' ἀνεγνώρισε καὶ τοῦτον ὁ Θεναρδιέρος ἐκ τῶν εὐρέων του νώτων. Ἦτον ὁ Γουλομάρας.

— Τί ἀνάγκη θὰ λάβῃ, ὑπέλαθεν ἀποτόμως ὁ Βύζουνας, νῆν' οὔτε θὰ μπίρσει νὰ φύγῃ. Εἶναι ἀμάθητος ἀπὸ τέτοια. Αὐτὸς θὰ τοῦ κόψῃ τὸ κεφάλι του νὰ σχίσῃ τὸ πουκάμισό του, ἢ νὰ σχίσῃ τὰ σεντόνια του διὰ νὰ τὰ κάμῃ σχονί, νὰ τρυπήσῃ πόρτες, νὰ κάμῃ ἀντικλειδιά, νὰ κόψῃ τὰ σίδερά του, νὰ κρυφθῇ, ἢ ἀλλότῃ τὰ μούτρα του ! χρειάζεται ἄλλου καὶ ὄχι τῆ δικῆ του τὴν πονηριά ! Δὲν πιστεῶ νὰ κατώρθωσι τίποτε, ἐκεῖνος δὲν εἶνε γιὰ τέτοιες δουλειᾶς, ὄχι !

— Κ' ἐνῶ αὐτὸ συλλογιόματι, ἐπεῖπεν ὁ Χειλαρᾶς. Θὰ τὸν ἐπιάσαν ἐπάνω στὴ δουλειά. Ποιὸς ξέρει, καίενος θὰ τὸν παρεμόνευεν. Ἡμπορεῖ καὶ νὰ προδίδηκε ἀπὸ κίνενα πρῶτα. Θὰ ξεμουστηρεύτηκε καὶ θὰ τὴν ἔπαθε. Δὲν ἀκούς τί κακὸ ποῦ γίνεται ; τί φωνὲς μέσα ἐκεῖ στὴ φυλακή ; Βλέπεις πῆρην ὄρομο νὰ τρέχουν ἀπάνου στὴς στέγαις. Νᾶσαι σίγουρος πῶς τὸν ἐπιάσαν ! Ἀπόρροι· τώρα· εἰκοσι χρόνα στὴ ράχη του· ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι, ξέρεις πῶς δὲ φοβοῦμαι. ἀλλὰ τοῦ κάκου καθόμασθε ἔδῶ καὶ περιμένουμε. Ἄν θῆς καθόμασθε μὰ σοῦ τὸ ξαν· λέγω πῶς θὰ τὴν πάθουμε. Ἐλα, ελα ! πᾶμε νὰ τσοῦζωμε κίνενα παληό !

— Ἔτσι ἔ ; ἔτσι τὰ θῆς ἐσύ ; Δὲν ἀφίνειν τοὺς συντρόφους ἔτσι, εἶπεν ὁ Παρνασσός.

— Μὰ, βρέ παιδί, σοῦ λέγω, τὸν ξανάπιασαν· ἀκου καὶ μένα. Δὴ τὴν τὴν φερά δὲν ἀγοράζω τὸ ξενοδόχο σου οὔτε διὰ μὰ πεντάρια. Τίποτε δὲν ἠμποροῦμε· μείς γιὰ νὰ τοῦ κόμονε. Τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ παγαίωμ' ἀπ' ἐδῶ, νὰ τὸ κόρτουμε λάσπη. Κάθε στιγμή, μοῦ φαίνεται πῶς ἔρχεται καὶ μ' ἀρπάζει ἀπ' τὸ χέρι ἕνα τζῆνι.

Ἡ ἀντίστασις τοῦ Παρνασσοῦ ἤρχισε καμπιομένη ἐκ τῶν λόγων τούτων· ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι οἱ τέσσαρες οὔτοι, ὡς πάντες οἱ κακούργοι, πιστοὶ εἰς τὸν σύντροφόν των δὲν τὸν ἄξιμον εἰς τὴν τύχην του, ἀλλ' ἐπέμενον περιφερόμενοι περὶ τῆς Φαρκῆς ἐπὶ τῆ ἑλπίδι· ὅτι ἴσως ἐφαίνετό που προβάλλων ὁ Θεναρδιέρος, χωρὶς πῶς νὰ λάθωσι· ὅπ' ὄψιν οἰοῦντο ἀπρόοπτον κίνδυνον.

Εἰς τὴν ἀπόφασίν των ταύτην συνέτεινεν οὐχ ἧττον καὶ ἡ κακοκαιρία, ἡ ἐρημώσασα τὰς ὁδοὺς, τὸ ψῦχος, ὁ κατακλυσμός οὔτος ἐν μέσφ ἔαρι.

Ἐν τούτοις εἶχον κλονισθῆ εἰς τὴν ἀπόφασίν των καὶ οὗτος δὲ ὁ Παρνασσός, ὁ μέχρις ἐσχάτων ἀντιστάς εἰς τὴν ἀναχώρησίν των ἤρχισεν ἐνδίδων, καίτοι κατὰ τὸ ἦμισυ γυμνός τοῦ Θεναρδιέρου.

Μίαν ἔτι στιγμήν καὶ θὰ ἐγκατέλειπον τὸν Θεναρδιέρον εἰς τὴν τύχην του, ὅτε οὗτος ἀκούων ἄνωθεν, οἱ ἐσχάτου κινήματος κατώρθωσε ν' ἀποσπίσῃ ἐκ τῆς ζώνης του τὸ μῆμα ἐκεῖνο τοῦ σχοινοῦ καὶ νὰ τὸ ρίψῃ. Ἦτο εἰς ἀπελπιτικὴν κατάστασιν, ἡγωνία καὶ τὰ μέλη του εἶχον πηγῶσαι ἐκ τοῦ πολλοῦ ψύχους. Ἡ ἐσχάτη του αὐτῆ ἀπέπειρα δὲν ἀπέθη ἐπὶ ματαίφ.

Τὸ σχοινίον ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῶν συνταίρων του.

— Μὴρ' ἕνα σχονί ! εἶπεν ὁ Χειλαρᾶς.

— Αὐτὸ εἶνε τὸ σχονί μου, ἀπεκρίθη ὁ Βύζουνας.

— Μὴρ' ὁ ξενοδόχος εἶν' ἐκεῖ ἔπάω, εἶπεν ὁ Παρνασσός.

Ὅλοι τότε ἐσήκωσαν τὰς κεφαλὰς των πρὸς τὰ ἄνω. Ὁ Θεναρδιέρος προεξέβαλεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν του.

— Μωρὲ παιδιά, γλίγωρα, μωρὲ ὁ Παρνασσός· ἔχεις, μωρὲ Βύζουνα τὸ ἄλλο κομμάτι ἐσύ.

— Ναί, τὸ ἔχω, νάτο.

— Δός το, μωρέ, νὸ τοῦ τὸ ρίζουμ' ἐπάνω, γὰ δέσῃ στὸν τοῖχο
τῆτ μίαν ἄκρη καὶ ἔμπορεῖ νὰ τοῦ φθάνῃ νὰ κατεβῆ.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐτόλμησε νὸ οὐδέλῃ.

— Εἶμαι παγωμένος ἀπὸ τὸ κρύο! ἐπιάστηκαν τὰ μέλη μου.

— Ζεσταίνεσαι, ζεσταίνεσαι.

— Δὲν μπορῶ νὰ σαλεψῶ.

-- Ἄφινεσαι μὲ τὸ σχοινὶ στὸ χέρι καὶ μῆς σὲ πιάνουμε

— Μὰ τὰ χέρια μου δὲν πιάνουν, τὰ χέρια μου!

— Τὸ σχοινὶ μόνο κύτταξε νὰ δέσῃ ἐκεῖ.

— Θὲν θὰ μπορέσω.

— Μωρὲ παιδιά, πρέπει ν' ἀναβῆ κανένας ἀπὸ μᾶς, εἶπεν ὁ Παρνασσός.

— Τί κάθεται καὶ λές! τρίτ πατώματα ψηλά! εἶπεν ὁ Βύζουνας.

Κάτωθεν τοῦ τοῖχου ὑπῆρχε χτυηλὸς τις οἰκίσκος ἀκατοίκητος παλαιός καὶ ἐτοιμώροπος, ἀπὸ δὲ τῆς στέγης του ἀνῆρχετο σχεδὸν ἕως τὸ ὕψος, ὅπου εὐρίσκεται ὁ Θεναρδιέρος, μιὰ καπνοδόχος ἐκ πηλοῦ καὶ κεράμων, στενὴ.

— Ἄπ' ἐκεῖ ἔμποροῦσε ν' ἀνεβῆ κανένας ἀπεκριθῆ ὁ Παρνασσός.

— Ἄπ' ἐκεῖνη τὴν καπνοδόχο νὰ χωρέσῃ ἄνθρωπος! πο-έ, ἀνέκραξεν ὁ Χειλαρᾶς. Νὰ εἶχαμε κανένα παιδί.

— Ἄχ! ποῦ εἶναι τὴν ἕνα παιδί; εἶπεν ὁ Βύζουνας.

— Ναὶ ἕνα παιδί, χρειάζονται, εἰπέπεν ὁ Γουλεμᾶρας.

— Σταθῆτε καὶ περιμένετε, εἶπεν ὁ Παρνασσός. Τὸ ἔχω τὸ παιδί. Καὶ συγχρόως ἔτρεξε σπεύδων πρὸς τὴν Βαστίλλην, ὡς εἶδόμεν.

Παρήλθον ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ λεπτά, ὡς ὀκτακισχίλιοι αἰῶνες διὰ τὸν Θεναρδιέρον. Ὁ Χειλαρᾶς, ὁ Βύζουνας καὶ ὁ Γουλεμᾶρας συνέσφιγγον τοὺς ὀδόντας των.

Ἐπέστρεψεν ὁ Παρνασσός ἀσθμαίνων ἐν συνοδείᾳ τοῦ Γαβριᾶ. Ἡ βρογχὴ ἐξηκολούθει πῖπτουσα, αἱ δὲ ὀδοὶ ἐκ τούτου ἦσαν ἔρημοι.

Ἄμα ἐλθὼν ὁ Γαβριᾶς, ἠτένισε, ἀταράχως τὰς εἰδεχθεῖς ἐκεῖνας μορτὰς μίαν πρὸς μίαν καὶ τὰς ἀνεγνώρισεν. Ἡ κόμη του ἀπέσταζεν ὕδατος.

— Μωρέ, τὸν λέγει ὁ Γουλεμᾶρας, εἶσαι ἄνδρος, μωρέ;

— Ποιός ἐγώ, ἀπεκρίθη, ἐν ἀφελεί περιφρονήσει πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν· κακομοίρη, ὅταν ἐμένα παιδιὰ εἶναι ἄνδρες καὶ σὺν ἐσᾶς ἄνδρες εἶναι παιδιὰ.

— Τὸ παλιόπαιδο, εἶδες τῆ γλῶσσα ποὶ σ' ἔχει! ἀνέκραξεν ὁ Χειλαρᾶς.

— Ἄμ' τί θάρρεψες; ἐπέειπεν ὁ Βύζουνας· τοῦ Παρισιοῦ παιδί, δὲν μοιάζει τὰλλα τὰ παιδιὰ.

— Τί εἶναι· γιὰ νὰ γίνῃ; λέγετε, ἠρώτησε ὁ Γαβριᾶς.

— Νὰ καντζαρῶσῃς ἕως ἐκεῖ ἄνω, ἀπ' τὴν καπνοδόχον, ἀπεκρίθη ὁ Παρνασσός. Μπορεῖς νὰ τὸ καταφέρῃς, μωρὲ Γαβριᾶ;

— Καὶ νὰ πάρῃς μαζὴ κι' αὐτὸ τὸ σχοινί, εἶπεν ὁ Χειλαρᾶς.

— Νὰ τὸ δέσῃς ἐκεῖ, προσέθηκεν ὁ Βύζουνας.

— Ἐκεῖ ἔπάνω στὸν τοῖχο, λέγει ὁ Χειλαρᾶς.

— Εἰς τὸ σίδερο τοῦ παραθύρου, προσέθεσεν ὁ Βύζουνας.

— Αἶ, καὶ ὕστερα; ἠρώτησεν ὁ Γαβριᾶς.

— Ὑστερα τίποτε ἄλλο, ἀπήντησεν ὁ Γουλομάρας.

Τὸ χαμίνιον ἐξήγαγε διὰ τοῦ βλέματός του τὸ σχοινίον, τὴν καπνοδόχον, τὸν τοῖχον, τὰ παράθυρα καὶ διὰ μορφισμοῦ περιφρονητικωτάτου ἔδωκε νὰ ἐνοσηθῆ, ὅτι: Αὐτὸ εἶν' ὄλο κι' ὄλο;

Σημειωτέον ὅτι ἡ καπνοδόχος ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς τῆς ἦτον ἐνιαχοῦ διάθρωτος ἐκ τῆς πολυκαιρίας καὶ διάρρητος διευκολύνουσα οὕτω τὴν ἀναρρίχθησιν.

— Εἶν' ἐκεῖ ἔπάνω ἓνας, εἶπεν ὁ Παρνασσός καὶ πρέπει νὰ τὸν σώσῃς.

— Θέλεις νὰ τὸν σώσῃς;

— Ἄκουσ' ἐκεῖ, ἀπεκρίθη ὁ ἀγλιόπας, ὡς εἰ ἡ ἐρώτησις τῶ ἐφαινετο παράδοξος. Συγχρόνως δὲ ἐξέβηλε τὰ πιδιλά του.

Ὁ Γουλομάρας ἀρπιάσας ὕψωσε τὸν Γαβριᾶν μέχρι τῆς στέγης τοῦ οἰκίσκου, οὗ αἱ σκοληκόθρωτοι σανίδες ἐλάμπτοντο ὑπὸ τὸ βᾶρος τοῦ χαμινίου, ἔρριψεν ἔπειτα πρὸς αὐτὸ τὸ σχοινίον, συνηνωμένον ἤδη μετὰ τοῦ τελαχίου τοῦ Βύζουνα καὶ ὁ Γαβριᾶς ἀνήλθε διὰ τῆς καπνοδόχου εὐκόλως.

Ὁ Θεναρδέϊρος περιμένων ἐναγωνίως τὴν ζωὴν καὶ σωτηρίαν του ἔκυψε καὶ παρετήρει πρὸς τὴν καπνοδόχον μετὰ παλμῶν. Ἐχρῆσεν

ἦδη νὰ ὑποφώσκη ἡ ἡώς. Ὁ Γαβριᾶς φθάσας εἰς τὴν κορυφὴν αὐτῆς ἀνεγνώρισε τὸν Θεναρδιέρον.

— Πᾶ ! εἶπεν, ὁ πατέρας μου. Ἄς εἶν' κι' αὐτός.

Καὶ λαβὼν τὸ σχοινίον διὰ τῶν ὀδόντων ἀνέβη ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ τοίχου ἐκάθησεν ἐπ' αὐτοῦ ὡς ἐπὶ ἵππου καὶ ἔδεσε τὸ σχοινίον εἰς τὸν σιδηροῦν στροφέα τοῦ παραθύρου.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ὁ Θεναρδιέρος εὕρισκετο ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ἐν μέσῳ τῶν συνεταίρων του.

Ἄμα κατῆλθεν, ὅλα ἐλητμονήθησαν καὶ κόπωση καὶ τρόμος καὶ εἴ-
γος καὶ ψῆχος, πάντα διελύθησαν ὡς καπνὸς καὶ πρῶτός του λόγος ἦτο
νὰ ἐρωτήσει :

— Ἐ ! τώρα, ποῖόν πᾶμε νὰ ρῖμε ;

— Ἄν ἔχομ' ἰδῶ κειρὸν νὰ τὰ ποῦμε, ἀπήντησεν ὁ Βιζουνας.
Μόνο δύο λόγια καὶ νὰ σκορπιστοῦμε.

Ἦταν μὲν ὁ δουλειὰ σὰν καλὴ στὴν ὁδὸν Πλουμέτου, ἓνα ὄρομο
ἀσχημαστο, ἓνα μοναχικὸ σπήτι, μόνον μὲ κάγκιλα ἔμπρός, δύο γυ-
ναῖκες μοναχαιὶς μέσα.

— Αἱ, καὶ δὲν τὴν τελειόνομε ; ἠρώτησεν ὁ Θεναρδιέρος.

— Ἡ Ἐπονίη, ἡ κόρη σου, πῆγε καὶ εἶδε, ἀπεκρίθη ὁ Χει-
λαρᾶς.

— Ναι κι' ἔφερε σιτὴ Μανιῶ παζιμάδι, προσέθεσεν ὁ Γουλομόρας.

— Ἄφοῦ τὸ λέγει ἡ κόρη μου, δὲν ἦνε τίποτε, εἶπεν ὁ Θεναρ-
διέρος. Μὰ πάλι νὰ ἰδοῦμε.

— Ναι, ναι, εἶπεν ὁ Βιζουνας, πρέπει καλλίτερα νὰ βεβαιω-
θοῦμε.

Ὁ Γαβριᾶς ἰδὼν ὅτι οὐδεὶς πλέον προσεῖχεν εἰς αὐτόν, ἐφόρεσε τὰ
πέδιλά του λέγων :

— Ἐ ! ἐμένα πλέον δὲν με χρειάζεσθε, ἡ δουλειὰ σας ἐγινε. Πάγω
νὰ ζυπνήσω τὰ μωρά μου.

Καὶ ἀνεχώρησε

Ἄνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ἀλητῆριοι.

Ἀπομακρυνθέντος τοῦ Γαβριᾶ, λαμβάνει ὁ Χειλαρᾶς κατα μέρος
τὸν Θεναρδιέρον καὶ τῷ λέγει :

— Αὐτὸν τὸ μικρὸ, τὸν εἶδες ;

— Ποῖόν μικρό ;

— Αὐτόν ποῦ ἀνέβηκε σ-ὸν τοῖχο καὶ σοῦφερε τὸ σχοινί,
μωρέ ;

— Δὲν πρόσεξα.

— Σὰν νὰ μοῦ φαίνεται νὰ ἦνε ὁ γιός σου. Ἐκεῖνος μοῦ φάνηκε
πῶς εἶναι, ἂν δὲν ἔχω λάθος.

— Πᾶ ! εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος, λές νᾶν' ἐκεῖνος ;

BIBLION EBΔOMON

Η ΑΡΓΩ (1)

Α'.

Πόθον προέκυψεν.

Τί είναι ἡ Ἀργώ. Εἶναι ἔθνος ἐν ταύτῃ καὶ ἰδίωμα· εἶναι κλοπή διαπραττομένη ὑπὸ τὴν διπλὴν αὐτῆς ἑκφανσιν, λαίς καὶ γλώσσα. Ὅτε, πρὸ τριακονταετίας, ὁ γράφων τὴν «Τελευταίαν ἡμέραν ἐνὸς Καταδίκου» μετεχειρίσθη, διὰ τινος τῶν ἡρώων του τὴν Ἀργώ, ὅλοι καταξανέστησαν ἐπὶ τῷ τολμήματι, διαμαρτυρηθέντες διὰ τὸ τοιοῦτον γλωσσικὸν ἰδίωμα.

(1) Σ. Μ. Ἡ γαλλικὴ λέξις *argot* ἢ σημαίνουσα τὴν συνθηματικὴν διάλεκτον τῶν λωποδυτῶν καὶ κακούργων καὶ μεταπεσοῦσα εἰς τὴν σημασίαν τῆς χυδαίας ἐν Γαλλίᾳ λαλομένης, ἴσως εἶναι αὐτὴ ἡ ἑλληνικὴ λέξις Ἀργώ, τὸ πλοῖον ἐκεῖνο τῶν Ἀργοναυτῶν. Ὅσοι τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ἔτυχε νὰ ἴδωσι τὸ μαλάκιο· τὸ καλούμενον Ἀργοναυτῆς ἢ Ναυτῶδες, ἢ ἐνόησαν ἁμέσως διατὶ θνολάζεται οὕτω. Τὸ ὄλον τοῦ μαλακίου παρουσιάζει πολυπόδα, ἀπὸ τῶν νότων τοῦ ὀπίου ἐξέχουσι ὑπὲρ τὴν θάλασσαν δύο μεμβράνας ἐν αἰ-
δει πτερυγίων, ἰσχυρῶς ὡς αἱ συμπληγάδες πέτρας ἅς τὸ μυθολογούμενον σκάφος Ἀργώ πειρᾶται νὰ διαπλεύσῃ. Ἡ ἱστορία, ἢ ἐκ τῆς μυθολογίας

«Είναι φρικώδες τὸ ἴδιωμα τοῦτο ἐφ'ὸν ἐξομῶν εἶναι γλῶσσα τῶν κη-
τέρων, εἶναι αὐτὰ τὰ κίτερη, εἶναι εἰρκτη· εἶναι πᾶν ὅ,τι ἡ κοινω-
νία θεωρεῖ βδελυρότερον κτλ. κτλ.»

Τὸ κατ' ἐμὲ οὐδέποτε ἠθελῆσα νὰ ἐννοήσω πρὸς τί ἡ τοιαύτη ἀν-
τίστασις.

Καὶ ὅτε πάλιν πρὸ τινῶν ἐτῶν, ὁ Βαλζάκ καὶ ὁ Κουγιένος Σουτς
ἐκαμον χρῆσιν τοῦ ἰδιώματος τοῦτου, ἐξηγέρθησαν καὶ τότε κραυγα-
ζόντες: Ἡ ἀργὴ εἶναι μυστήριον ἰδιωμα, ἡ ἀργὴ προξενεῖ φρικίαςιν.

Οὐδεὶς βεβαίως τὸ ἀρνεῖται.

Ἄλλ' ἄς μὲ εἰπωσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐπιτρέπεται ἢ οὐ εἰς τὸν χειρουργο-
νον νὰ ἐρευνήσῃ διὰ τῆς ἀμύλης του μέχρι τοῦ πυθμένου, ἐν τοιαύτῳ ;
ἐπιτρέπεται ἢ οὐ εἰς τὸν γεωλόγον νὰ ἐξερευνήσῃ ἐν χάσμα γῆς ἢ εἰς
ἓνα ψυχολόγον νὰ εἰσδύσῃ μέχρι τῶν ἐγκάτων τῆς κοινωνίας ;

Ἡμεῖς ἐσχόμεν πάντοτε τὴν ἰδέαν ὅτι ἀπαιτεῖται ποιά τις ὁδὸς
θάρρους ἀξίου τόσης εὐμενοῦς προσοχῆς, ὅση ὅσον ν' ἀποδοθῇ εἰς καθή-
κον ἐπιβαλλόμενον καὶ ἐκπληρούμενον. Νὰ μὴ, ἐξερευνήσωμεν, νὰ μὴ
σπουδάζωμεν, ν' ἀνακῶμεν τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν, διατί ;

Βεβαίως δὲν εἶναι ὁλόλου εὐχάριστον, οὔτε θελητικόν νὰ ἐρευνήσω-
μεν εἰς τὴν κοινωνικὴν ὑπεστάθμη, ἐκεῖ ὅπου περατοῦται ὁ γοῦς καὶ
ἀρχεται ὁ βόρβορος ἢ νὰ ἀνασκάψωμεν ἐντὸς τῶν πυκνῶν ἐκείνων στρω-
μάτων, ἢ νὰ καταδιώξωμεν καὶ συλλαβόντες καταρρίψωμεν ἐπὶ τοῦ
λιθιστρώτου τὸ ἀπόβλητον τοῦτο ἰδιωμα περίφρυτον, ὡς εἶναι, ἐκ τοῦ
βορβόρου, τὸ διαλεκτικόν τοῦτο ἐξελκωμα οὐ ἐκάστη λέξις παρίσταται
ὡς τις δυσώδης κρῖκος σέρταις ἐκ τοῦ ἐρέθους ἀνελευσθέντος.

Ὁμολογοῦμεν ὡσαύτως ὅτι εἶναι ἀλγεινὴ τῷ ἄκατονομάστου συνω-
στισμοῦ τῆς ἀργῆς ἢ θεία ἐν τοιαύτῃ γυμνητείᾳ καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς
γνώσεως.

Φαίνεται: ἀληθῶς ὅτι εἶναι εἰδὸς τι μορφῆς εἰδεχθοῦς δημιουργηθείσης

ἀντιλοῦσα τὴν πραγματικότητά τοῦ γεγονότος, ἐξηγεῖ τὴν ἀγωνίαν εἰς τὴν
περίεστησαν οἱ θαλασσοπόροι ἐκεῖνοι τῆς ἀρχαιότητος κειρώμενοι νὰ λυτρω-
θῶσιν ἐξ ἐπιφόρων ἐχθρῶν, ὡς πράττουσιν οἱ ἐπικίνδυνοι ἐκεῖνοι ἥρωες τοῦ
B Οὐγκώ. χρῆσιν πρὸς τοῦτο ποιούμενοι τῆς συνθηματικῆς διαλέκτου Ἄρ-
γοῦς Ἰσως φανῇ πολυμῶρ ἢ ἀναλυστικὴ αὕτη τῆς λέξεως, ἀλλ' ὁ ἀναγνώστης
δὲ ἐννοήσῃ ὅτι δὲν ἀφάλλομεν ἀλλὰ μελετήσῃ τὰ πρῶτα κεφάλαια τοῦ ἀνὰ
χιτῆρα βιβλίου.

διὰ τὴν νύκτα καὶ ἀποσπασθείσης ἐκ τοῦ βάθρου τῶν ἀκαθαρσιῶν.

Νομίζει τις ὅτι βλέπει φρικώδη λόχμην θάλλουσαν ἐν ἀκάνθαις καὶ ριγούσαν, κινουμένην καὶ συνταρασσομένην ἀναζητούσαν ζόφον, ἀπειλοῦσαν καὶ ἐνεδρεύουσαν. Μία τῆς λέξης ὁμοιάζει πρὸς γρίφον, ἑτέρα πρὸς αἰμάσσοντα καὶ ἐξορυχθέντα ὀφθαλμόν, τρίτη τις πρὸς ἀγκύλιον καρσθίδος.

Τὸ ὄλον ζῆ ἐκ τοῦ εἰδεγθοῦς ἐκείνου ζωϊκοῦ ρευστοῦ τῶν ἐνοργάνων καὶ εἰς ἀποσύνθεσιν εὐρισκομένον οὐσιῶν.

Ἄλλὰ τίς ποτε παρεδέχθη ὅτι ἡ μελέτη ἀποκλείεται ἐξ ἀποτροπιάσεως πρὸς τὸ μελετώμενον, καὶ τίς ποτε ἰατρός δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῆ νοσοῦντι, οἰαδῆποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ νόσος αὐτοῦ, ἢ τίς ἡ ἀσθένεια ἢ ὁ ἰατρός δὲν θέλει νὰ διδάχθῃ; Τίς φυσιολόγος ἠρνήθη ποτὲ νὰ σπουδάσῃ τὸν ὄργανισμόν ἐχίδνης ἢ ἀρουραίου, ἢ σκορπίου, ἢ σκολοπένδρης, μὴ θελήσας νὰ καταστήσῃ γνωστὰ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν πιθανὰ πορίσματα;

Πᾶς ὅστις ἠθέληεν ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον ἀπὸ ταιούτης θέας θὰ ὁμοιάζε πρὸς χειρουργὸν ἀπαρνούμενον νὰ ἐξετάσῃ ἐν οἰονδῆποτε ἔλκος ἢ τὴν γάγγριναν, θὰ ὁμοιάζε φιλόλογον δισταζόντα νὰ ἐξετάσῃ γλωσσικὸν τι γεγονός, ἢ φιλόσοφον μὴ δίδοντα προσοχὴν εἰς ἀνθρωπίνην τινὰ πράξιν.

Διότι, ὁμολογητέον πρὸς τοὺς ἴγνωσύντας, ἡ ἀργῶ εἶναι ἐν ὄλον ἀποτελούμενον ἐκ φιλολογικοῦ φαινομένου καὶ κοινωνικοῦ ἀποτελέσματος. Καὶ τί εἶναι ἡ κυρίως λεγομένη ἀργῶ; ἡ γλῶσσα τῆς πενίας.

Ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ἀλλάσσει φάσιν τὸ ζῆ-γῆμι, ἐλαττωμένον ἐκ τῶν ἀποδιδόμενων αὐτῇ μορφῶν, διότι ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἐργασιῶν, τῶ ἐπαγγελμάτων, ἴσως μάλιστα καὶ αὐτὰ τὰ τοχτεία τῆς κοινωνικῆς ἱεραρχίας καὶ ὅλαι αἱ μορφαί τῆς πνευματικῆς ἐργασίας ἔχουσ τὴν ἑαυτῶν ἀργῶ.

Ὁ ἔμπορος, ὁ ἐπικαταλλάκτης, ὁ χρηματιστής, ὁ κωμικός, ὁ φιλόσοφος, ὁ κλητήρ, ὁ φρεσιολόγος, ὁ πεζὸς στρατιώτης, ὁ ἱππεύς, ὁ διδασκαλὸς τῆς ἡφαστίας, ὁ τυπογράφος, ὁ κωμικοδουλογράφος, ὁ κλητήρ, ὅλοι αὐτοὶ ἔχουσ τὴν ἀργῶ αὐτῶν. ὅταν λέγομεν: Πατρῶν διαθεσίμων, Μασσαλίας τρίτη, ἐννεώμεν βιβαίως τὰ εἶδη αὐτῶν ἐν ὁ ἀπραγματεῖσαι μεταξὺ ἐμπορευόμενων. Ὅταν λέγομεν, μετῆλιν εἰς

τὸ ἄρτιον τιμολογημένην ἐννοοῦμεν τὸν διαπραγματευόμενον ἐπὶ ταύτης χρηματιστήν.

Ἐπειτα ὁ ζωγράφος, ὁ συμβολαιογράφος, ὁ νοτυλιόμενος, ὁ μηχανικός, ἔχουσι τὴν ἀργῶν. Ἡ κρυπτογραφία τῆς διπλωματικῆς συνεννοήσεως καὶ τοῦ πίπα ἢ συνθηματικῆ ἀλληλογραφία μὴ δὲν εἶναι καὶ αὕτη ἀργῶν; Οἱ ἰατροὶ καὶ φαρμακοποιοὶ μεταχειρίζονται πλείστας ὁσας, ἐπωνυμίας εἰς φάρμακα κοινότατα. Τὴν Βαλεριανὴν εἰς τοῦρκου ἀποκάλουσι χέρτου, τῆς γαλῆς. Ὁ ποιητὴς καὶ ὁ κωμικὸς γὰρ ὀμιλοῦσι τὴν ἀργῶν. Ὁ ἀκαδημαϊκὸς τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος δὲν ἀναμείξει τὰ ἄλλα; Χλωρίδα τὰς ὀπώρας Πομόνην τὴν θάλασσαν, Ποσειδῶνα τὴν σελήνην Ἀρτέμιδα;

Ἡ Ναυτικὴ γλῶσσα, ἡ πληρεστάτη αὕτη καὶ γραφικωτάτη, ἦν ὀμίλου ἐν τὰς ἐρεῦνας των, οἱ θαλασσοπόροι Ἰωάννης Βάρτ, Δουκέν, Σουφρέν καὶ Δυπερέων ἐλάχιστη φράσις ἀνταποκρίνεται πρὸς τοὺς ἀνέμους, πρὸς τοὺς ἀστέρτας, πρὸς τὴν θαλασσοτραχὴν, πρὸς τὰς ἀνέμους, πρὸς τὰς νημερίας, πρὸς τὰς σῦρτες πρὸς τὰς πελαγοδρομίας, πρὸς τὰ στοιχεῖα, πρὸς τὰς ὀμίλλας, δὲν ὀμίλου τὴν ἀργῶν;

Ἀναμφιβόλως.

Ἀλλὰ μεθ' ὅσα καὶ ἂν λεγθῶσιν, ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἀντιλήψεως τῆς λέξεως, εἶναι ἐπέκτασις τῆς ἐννοίας ἢ ὅλοι δὲν παραδέχονται. Ἡμεῖς ὁμως τηροῦμεν ἐν τῇ λέξει ταύτῃ τὴν ἀκρίβη καὶ ἀσυνεκδόχτην αὐτῆς σημασίαν. Ἡ ἀργῶν εἶσι ἀργῶν.

Ἡ γηρία καὶ ἡ καρ' ἐξοχὴν ἀργῶν, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ συζητήσωμεν τὰς δύο ταύτας λέξεις, ἡ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀργῶν, ἥτις ἐμεσοῦράναι καὶ ἐδέσποζεν ἄλλοτε, εἶναι, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἡ ὀσμωρρα, ἡ ἀνήσυχος, ἡ συνθηματικὴ, ἡ προδότις, ἡ δηλητηριώδης, ἡ τραχὴς καὶ πληρῆς ὀμότητος, ἡ ἀπιστία, ἡ χαμερπὴς γλῶσσα τῆς πενίας.

Ἐν τῇ ἱκμῇ πάσης ἐξουθενώσεως καὶ ἀτυχημάτων ὑπάρχει ἐσχάτη τις ἀβλιότης, ἐξαιρεσιμένη ἀγρίως καὶ διαβολικῶς ἵνα εἰσορμηθῇ καὶ συμπλακῇ ἐναντίον τοῦ συνέλου τῶν εὐτυχῶν συμβαμάτων καὶ τῶν ἀνασπόντων, τῶν κυριαρχούντων δικαίων εἶναι πάλῃ τὸ τοιοῦτον, ὅτε μὲν ὀδύρα, ὅτε βία, ὅτε μισαρὰ καὶ θηριώδης, κατεξαιρισταμένη ἐναντίον τῆς κοινωνικῆς διαθεθμίσεως, ὅσα τῶν βελούων τῆς κακίας καὶ τῶν ἐγκληματούντων ροπαίων.

Χάριν τῶν ἀναγκῶν τῆς τοιαύτης πάλης ἢ πενία ἐπενόησε μίαν γλῶσσαν πολεμικὴν, τὴν ἀργῶ.

Εἶναι ἔργον ἐξυπηρετοῦν αὐτὸν τὸν πολιτισμὸν, ἔργον ἐπεκτείνειν τὴν ὄρσιν τοῦ κοινωνιολόγου ἢ ὑπεράνω τῆς λήθης καὶ τοῦ χάους ἐξάπλωσις ἔστω καὶ ἐνός μόνον αὐτῆς μέρους, γλώσσης αἰσθητικῆς ἢ πρὶν ἢ ἀπολεσθῆ ὁ ἄνθρωπος ἐλάλησε. Τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην παρέσχεν ὁ Πλάτων, ἀκουσίως εἴτ' ἐκούσιως, εἰσαγαγὼν εἰς τὴν γλῶσσαν δύο καρθαγεννίων στρατιωτῶν φαινικικὰς λέξεις; Τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην παρέσχε καὶ ὁ Μολιέρος θεὸς εἰς τὸ στόμα τῶν προσώπων τῶν κωμῶδων τοῦ λεκτικῶν ἐκ τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν; ἀλλὰ θὰ μᾶς εἴπωσιν ὅτι αὐταί, ἡ φαινικικὴ καὶ ἡ ἀνατολικὴ, εἰσὶ γλῶσσαι ἀνήκουσαι εἰς ἔθνη καὶ εἰς χώρας, ἐνῶ ἡ ἀργῶ; τί χρησιμεύει ἡ ἀργῶ; διατί νὰ ἐπιπλεύσῃ καὶ νὰ μὴ καταποντισθῇ ἡ ἀργῶ;

Εἰς τοὺς τοιοῦτους ἀποκρινόμεθα. Δὲν ἀντιτινόμεν εἰς τὴν γνώμην ταύτην, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, ἀπὸ ἡ γλῶσσα ἦν ἐλάλησεν ἔθνος ἢ χώρα τις εἶνε ἀξία ἐνδιαφέροντος, δὲν εἶνε τι ἀξίον μείζονος ἐνδιαφέροντος καὶ προσσχῆς ἡ γλῶσσα ἦν ἐλάλησεν μία τις μερίς τῆς πενομένης τῆς φυσιζωούσης ἀνθρωπότητος καὶ ὅλης τῆς αἰκουμένης οἱ βιοπαλαισταί;

Ὅ, τι δύναται νὰ λεχθῆ περὶ τοῦ πολιτικοῦ ιστορικοῦ, τοῦτ' αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῆ καὶ περὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ κοινωνιολόγου. Ὁ ἐξιστορῶν τὰς ἀνθρωπίνους πράξεις ἐξετάζει τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πολιτισμοῦ, τὰς ἐριδας τῶν βασιλέων, τὰς γεννήσεις τῶν βασιλοπαίδων, τὰ ἡγεμονικὰ συνοικέσια, τοὺς πολέμους, τὰς συνεντεύξεις, τὰ συνέδρια, τὰς συνδιασκέψεις, τοὺς δημοσίου ἀνδρας, τὰς ἐν πλήρει ἡμέρᾳ τελουμένας ἐπαναστάσεις, ἅπαν τὸ ἐξωτερικὸν τῶν πραγμάτων ὅ τὰ ἦθη ὅμως ἐξιστορῶν καὶ τὰ ἔθιμα ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ, τὰ ἐν τῶς αὐτῶν, τὸ βίβλος, τὸν ἐργάτην λαόν, τὸν πάσχοντα καὶ ἐλπίζοντα, τὴν γυναῖκα τὴν μοχθοῦσαν, τὸ παιδίον τῶν ἀλιέων, τὴν ὑπολανθάνουσαν πάλιν ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπον, τὰς μυστικὰς τερατουργίας, τὰς προλήψεις, τὰς ἐξωνουμένας ἀθεμιτουργίας, τὰς κρυφίας τοῦ νόμου ἀντιδράσεις, τοὺς μυστικούς ἐξελιγμούς τῶν ψυχῶν, τὰς αἰσθητικὰς φρικιάσεις τοῦ πλήθους, τὰ θύματα τῆς λιμοκτονίας, τοὺς ἀνυποδότητους, τοὺς γυμνητεύοντας, τοὺς ἀποκλήρους, τὰ ὄρφανά,

Μετὰ μίαν στιγμήν ὁ θανατοῦχος εὐρίσκειτο ἐπὶ τοῦ
λιθοστρώτου ἐν μέσῳ τῶν συνεταίρων του.
(Σελ. 1242).

τούς δυσπραγούντας, τούς άτιμαζομένους, όλους τούς έν σκότει περιεφερομένους σκώληκας.

Είνε ανάγκη νά καταβῆ ἐξ οίκτου καί συγχρόνως αὐστηροδικαίως, ὡς ἀδελφός καί κριτής έντροπῶ, εἰς τὰς εἰρήκτας, εἰς τούς λάκκους ἐκείνους, ὅπου ἔρπουσι φύρδην μίγδην οἱ αἱμάσσοντες καί οἱ μαστιγοῦντες, οἱ κλαίοντες καί οἱ βλασφημοῦντες, οἱ δυσπραγούντες καί οἱ κακοποιοί.

Ἔχουσιν ἄρα γε μικρότερα χρεῖη οἱ τῶν καρδιῶν καί ψυχῶν ἐτασταί οὔται ἢ ὅσον οἱ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων ἱστορικοί ;

Μήπως ὁ Δάντης ἔχει ὀλιγώτερα νά εἰπῆ τοῦ Μακισβέλη ;

Μήπως τὰ ὑπὸ τὴν κοινωνίαν, ὡς ὑποχθόνια καί ζοφερά εἶνε ἤττον σπουδαῖα παρ' ὅσον τὰ ὑπεράνω : ὑτῆς ;

Ὅταν τις ἀγνοῇ τὸ σπήλαιον δύναται νά γινώσκῃ καλῶς τὸ ὄρος ;

Σημειωτέον ὅμως έν παρόδῳ ὅτι δέν πρέπει νά συμπεράνωμεν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι μεταξύ δύο τάξεων ἱστορικῶν παρεμβάλλομεν μεσότοιχον χωρίζον αὐτούς τελείως. Ὅχι, οὐδέις πιστός ἱστορικός τοῦ δημοσίου καί φανεροῦ τῶν λαῶν βίου δύναται νά ἀναγνωρισθῆ ἂν δέν εἶνε συγχρόνως κατὰ τι καί ἱστορικός τοῦ ἐσωτερικοῦ καί κρυφίου αὐτῶν βίου· ὡσαύτως οὐδεὶς δύναται ν' ἀναγνωρισθῆ ἀκριβῆς ἱστορικός τῶν ἐντός, ἂν δέν εἶνε καί ἱστορικός τῶν ἐκτός.

Ἡ ἱστορία ἡθῶν καί ἰδεῶν εἰσχωρεῖ εἰς τὴν τῶν γεγονότων καί αὕτη πάλιν εἰς ἐκείνην, κατ' ἀλληλεπίδρασιν οὕτως εἰπεῖν.

Ὅλοι οἱ χαρακτηῆρις οὗς ἡ θεία πρόνοια χαράττει ἐπὶ τῆς φυσικογνωμίας ἐκάστου ἔθνους ἔχοντες κατ' οὐσίαν παραλλήλους αὐτῶν ἀμυδρόνδς μὲν ἄλλ' εὐδαικρίτους καί ὅλοι οἱ έν τῷ βίθι οὐργανισμοὶ παράγουσιν σεισμούς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

Ἐπειδὴ καί έν τῇ πραγματικῇ ἱστορίᾳ ἀναμίγνυνται ἀναγκαίως τὰ πάντα, ὁ ἀληθῆς ἱστορικός πρέπει καί οὕτος εἰς πάντα ν' ἀναμίγνυται.

Ὁ ἄνθρωπος δέν εἶνε κύκλος ἔχων έν καί μόνον κέντρον· εἶνε ἐλλειψίς δύο ἔχουσα ἐστίας, τὰ γεγονότα καί τὰς ἰδέας.

B'.

Ρίζαι

Ὁ νοῦς εἰς τοὺς θεσπεσιωτέρους αὐτοῦ διαλογισμούς, καὶ ἡ κοινωνιολογία εἰς τὰς συγκινητικώτερας αὐτῆς μελέτας, προσκαλοῦνται νὰ ἐκφέρωσι τὴν ἑαυτῶν ἐπιμηγορίαν ἐνώπιον τῆς ζίνιγματώδους καὶ ἀπαίσιας ἅμα καὶ στανδαλιστικῆς ταύτης διαλέκτου.

Ἐἰ αὐτῇ ἐκθρόσκει κα' ἄφωρος ἢ κόλασις. Ἐκάστη συλλαβὴ ἔχει δεδηλωμένον σκοπόν. Αἱ λέξεις τῆς κοινῆς γλώσσης φαίνονται ἐν αὐτῇ συνεσπασμέναι καὶ ἠκρωτηριασμέναι ὡς ὑπὸ σφάγανον θημίου.

Τινὲς φαίνονται ἀχνίζουσαι ἀκόμη. Μία τις φράσις σᾶς εἶδει ἰδίαν ἀποκοπέντος ὤμου κλέπτου γυμνητεῦντος.

Αὐτῇ ἡ ἰδέα ἀρνεῖται νὰ παραστῇ ὡς ἐκφράζουσα τι διὰ τῶν ὑποδείκων ἐκείνων οὐσιαστικῶν τῆς. Ἡ ἐν αὐταῖς διατυπούμενη μεταφορικὴ σημασία εἶνε ἐνιαχοῦ τόσον ἄσιμνος, ὥστε νομίζετε αὐτὴν ἐκσφενδατισθεῖσαν ἀπὸ πορνείου.

Καὶ ὅμως ἡ ἀλλόκοτος αὐτῇ χυδασιότης ἔχει τόσα δικαιώματα νὰ καταλάβῃ θέσιν εἰς τὸν φιλολογικὸν θησαυρὸν μιᾶς γλώσσης, ὅσα δικαιώματα ἔχει ἐν χάλκινον καὶ ὀξειδωμένον ὑπὸ τῆς ὑγρασίας νόμισμα νὰ καταλάβῃ καὶ τοῦτο τὴν οἰκίαν του θέσιν μεταξὺ τῶν χρυσιζουσῶν λιρῶν.

Ἡ ἀργῶ, ἂς παραδεχθῇ τοῦτο ὅστις θέλει, ἔχει καὶ σύνταξιν ἔχει καὶ τὴν ποιήσιν αὐτῆς.

Εἶναι μία γλώσσα. Ἐἰν ἄφ' ἐνός, τὸ κακώχηον εἰς τινὰς φωνὰς τῆς ὑπομνηστικῆς τὸν διαβόητον ἀρχιληστὴν Μανδρίνον, εἰς τὸ ἐρ-

ρῦθμον ἀφ' ἐτέρου τινῶν αὐτῆς μετωνυμιῶν διαθλέπεται λαλῶν ὁ Βιλλῶν.

ὑπὸ τὴν καθαρῶς γραμματολογικὴν ἐποψίν, ὀλίγα μελέται δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὴν τῆς ἀργούσας διὰ τὸ περιεργότερον καὶ γονιμώτερον ἐν αὐταῖς.

Εἶνα: γλῶσσα ὀλόκληρος ἐν γλώσση, εἶδος νοσηροῦ ἐκφύματος, ἐγκεντρισμός κακῶχιμος παρτεγαῶν βλάστησιν, παρίσιτον ἔχον τὰς ρίζας τοῦ ἐντός τοῦ γεγρακτός γαλατικῷ κορμοῦ, οὐ τὸ ἀπαίσιον φύλλωμα ἀναρριχᾶται πρὸς ὄλην πλευρὰν γλώσσης καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην δύναται νὰ ἔχη τι τὸ χυδαῖον.

Ἄλλὰ διὰ τὸν ἀσχυλοῦμενον ὡς ἐμπρέπει εἰς γλωσσικὰ ζητήματα, τουτέστιν, ὅπως ὁ γεωλόγος ἐξετάζει τὴν γῆν, ἡ ἀργὴ παρουσιάζεται ὡς πρόσχωσις ἐδάφους πραγματικῆς.

Ἐρ' ὅσον προχωρεῖ τις ἀνασκάπτων εὕρσκει εἰς τὴν ἀργῶν, ὑπὸ τὴν παλαιὰν γαλλικὴν τοῦ λαοῦ γλῶσσαν, τὴν προθηγκιανὴν, τὴν ἰσπανικὴν, ἐκ τῆς ἰταλικῆς, ἐκ τῆς τῶν λεβαντινῶν, τὴν γλῶσσαν τουτέστι τῶν λιμένων τῆς Μεσογείου, ἐκ τῆς ἀγγλικῆς, τῆς γερμανικῆς ἐκ τῆς λατινικῆς, ἐκ τῆς Οὐασκωνικῆς, ἐκ τῆς κελτικῆς. Φύραμα τέλος λιπαρὸν καὶ ἀλλόκοτον.

Καταχθόνιον οἰκοδόμημα ἰδρυθὲν ἀπὸ κοινοῦ ὑφ' ὄλων τῶν ἀθλίων. Ἐκάστη κατηρμένη φυλὴ κατέθεσε καὶ αὐτὴ ἓνα λίθον, πᾶς δεινοπαθήσας ἔρριψε καὶ αὐτὸς μίαν πέτραν, ἐκάστη καρδία ἐχερήγησε καὶ αὐτὴ χάλικας. Σωρεῖα ἀθλίων, κακοδαμόνων καὶ ἡγανακτηθέντων ψυχῶν, οἱ τινες διεβίωσαν ἐξαφανισθεῖσαι εἰς τὸ χάος τῆς αἰωνιότητος, συμφύρονται ἐντός τῆς ἀργούσας, σχεδὸν ἀκέραιοι καὶ ἐν τισιν ὁραταὶ εἰσέτι ὑπὸ τύπον τερατώδους τινὸς λέξεως.

Ἡ ἀργὴ ὑπομιμνήσκει καὶ τινα ἱστορικὰ σημεῖα ἐν τῇ ἐξελίξει αὐτῆς. Ὅταν εἰς τὴν ἀργῶν γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως *μαλάτος* ὡς ὑπομιμνήσκειται τὸ νόμισμα ὃπερ ἐκυκλοφόρει ἐν τοῖς κατέργοις τῆς Μάλτας. Πλὴν τῆς γραμματολογικῆς τῆς καταγωγῆς, ἡ ἀργὴ ἔχει καὶ ἄλλας ρίζας ἐπιφυσικωτέρας ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐξερχομένας.

Πρῶτον ὁ ἄμεσος μεταπλασμός τῶν λέξεων, καὶ ἰδῶ καίτιαι τὸ μυστήριον τῶν γλωσσῶν, τὸ νὰ εἰκονίζῃς διὰ λέξεων ἔχουσῶν, ἀγνωστον πῶς καὶ διατί, μερῆς. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἀρχέγονον βᾶσιν

πάσης ἀνθρωπίνης γλώσσης, ὡς εἶδος γρανίτου, καὶ εἰς τὴν ἀργῶ ἀφθονούσιν οἱ τοιοῦτοι μεταπλασμοί, αἱ ἄμεσοι αὐταὶ λέξεις δημιουργηθεῖσαι ἄγνωστον ποῦ καὶ ὑπὸ τίνος, ἄνευ ἔτυμολογίας, ἄνευ συσχετισμοῦ, ἄνευ παραγῶγων, λέξεις ἐρημικαί, βάρβαροι, ἐστὶν ὅτε εἶδεχθεῖς, ἔχουσαι περιέργων δύναμιν ἐκφράσεως, ὡς π. χ. ὅταν λέγωσι τ ἄ φ ο ς ἐννοοῦσι τὴν φυγὴν, τὸν φόβον· ὅταν λέγωσι φ ἄ ρ ο ς ἐννοοῦσι τὸν στρατηγόν, τὸν ἀστυνόμον, τὸν ὑπουργόν, λέξεις ἐμποιοῦσαι ἐντύπωσιν κυκλωπέλου μορφασμοῦ.

Δεύτερον ἡ μεταφορά. Ἴδιον γλώσσης, σκοπούσης· νὰ λέγη τὰ πάντα καὶ τὰ πάντα νὰ κρύπτη εἶναι ἡ ἐν αὐτῇ ἀφθονία σχημάτων. Ἡ μεταφορά εἶναι αἰνίγμα εἰς ὃ προσεῦγει ὁ προπαρασκευαζόμενος εἰς ληστευσιν ἢ σχεδιάζων τὴν ἀποδράσιν τοῦ ἐγκάθειρκτος. Ἡ ἀργῶ εἶναι τὸ μεταφορικώτερον τῶν ἰδιωμάτων. Ἀπὸ τὸ γνωστὸν λ α ν σ κ ε ν ἔ τοῦ χαρτοπαιγνίου ἐμόρφωσαν τὴν λέξιν λ α ν σ κ ἰ ν σημαίνουσαν βρέχει, εἰκονίζοντες οὕτω τὰς συμπύκνους καὶ κεκλιμένας ὀλίγων λόγχας τοῦ ὁμωνύμου ἄλλοτε γερμανικοῦ πεζικοῦ.

Τρίτον εἶναι τὸ μέσον. Ἡ ἀργῶ τρεφομένη ἀπὸ τῆς γλώσσης κἀμνει χρῆσιν αὐτῆς εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀντλοῦσα ἐξ αὐτῆς τυχαίως, καὶ συνήθως περιορίζεται, ὅσάκις παραστῆ ἀνάγκη, εἰς τὴν συνοπτικὴν καὶ χυδαίαν παραμόρφωσίν τῆς.

Πολλάκις πρὸς ἀποπλάνησιν τῶν ὠτακουστῶν, ἡ ἀργῶ ἀρκεῖται προσθέτουσα ἀδιακρίτως εἰς πάσας τὰς λέξεις, καὶ τὰς συλλαβὰς ἀκόμη, μίαν ἄμορφον οὐρανὴν μίαν κατάληξιν. (1)

— Σ' ἄρῃσει αὐτὸ τὸ μπουῦτι; εἶχεν εἰπεῖ ὁ περιβόητος λήσταρχος Φυσίκης εἰς τὸν φρουρὸν τῆς εἰρκτῆς του, ἵνα τοῦ δώσῃ νὰ ἐνισθῇ ἂν τὸ προσφερόμενον πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἀποδράσεώς του ποσὸν τῆ ἤρετικῆς.

Ἡ ἀργῶ, ἰδίωμα οὐσα παρασθορᾶς ταχέως διασθίβεται, διὸ καὶ ἄμο αἰσθανθῆ ὅτι τὴν ἐννοοῦσι, μεταμορφοῦται. Ἀντιθέτως πρὸς εἰ-ανόηποτε βλάστησιν, πᾶσα φωτεινὴ ἀκτίς ἅμα τὴν ἐγγίστη φονιεύεται, διὸ καὶ ἀποσυντίθεται καὶ ἀνασυντίθεται ἀσιαλείπτως· ἐργασία ζοφερά καὶ ἀστραπιαία μηδέποτε ἀναστελλομένη. Ἐν διαστήματι δεκαταετίας διατρέχει τέσσαρς φάσεις, ὅσα; ἔνεν προσθάνει νὰ προσ-

(1) Ὅτι παρ' ἡμῶν ἡ κοραϊστικὴ συνεπότησις.

λάβη μία γλώσσα εἰς δέκα αἰῶνας. Ὅλοι τῆς αἰ λέξεις εὑρίσκονται εἰς διαρκῆ διωγμὸν ἐφ' ὅσον γίνονται καταληπταὶ εἰς τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας, ὡς οἱ ἐκφωνοῦντες αὐτὰς ἄνθρωποι. Ἐν τούτοις συμβαίνει διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὥστε ἡ παλαιὰ ἀργὴ νὰ κατακτᾷ πολλάκις νὰ ἐμφανισθῆ ὡς ἀρχῆθεν διεπλάσθη, ἔχουσα καὶ τὰ ἀρχηγεία τῆς, ἐνθα διατηρεῖται ἀμιγῆς.

Ἐὰν σοφός τις ἐπὶ τέλους ἐκνηθῆ νὰ κάμῃ σχετικὰς τινὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἀπαύστως ἐξατμιζομένης ταύτης γλώσσης ὀφείλει νὰ διεξέλθῃ ἐπιπόνως πολλὰ μὲν ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμα πονήματα· διότι οὐδεμία ἄλλη μελέτη εἶνε ὀραστηρικωτέρη καὶ γονιμωτέρη εἰς διδάγματα.

Ἐκάστη μεταφορά, ἐκάστη ἐτυμολογία περιέχει καὶ ἀνὰ ἓν μάθημα. Διὰ τὴν ἀργὴν ἄνθρωπος καὶ σκότος εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό, διὸ καὶ ἐν μιᾷ μόνῃ λέξει ἐκφράζει ἀμρότερα. Ὅταν λέγῃ ἄνθρωπος φέρ' εἰπεῖν, ἐννοεῖ αὐτὸν τούτον, ἀλλ' ὅταν ἄνθρωπος ἐννοεῖ τὴν νύκτα. (Jorgue Orgue). Τὸν ἄνθρωπον θεωρεῖ παράγωγον τῆς νυκτός. Ἐκ συνηθείας θεωρεῖ τὴν κοινωνίαν ὡς ἀτμόσφαιραν θανατοῦσαν αὐτοὺς, ὡς τὴν ἀδυσώπητον δύναμιν, ὁμιλοῦσι δὲ περὶ τῆς ἐλευθερίας των ὡς θὰ ὠμίλουσιν περὶ τοῦ σθένους ἐκείνης.

Τὸ δεινότερον δὲ διὰ τὸν δεσμώτην ἐντὸς τῶν τεισάριων λίθων ἐν εἰς θάπτεται, εἶναι ἡ παγερά του ἀγνότης, ἐξ ἧς ἀποκαλεῖ καὶ τὸ δεσμωτήριον castus. Ἐπειτα τὰ ἄσματα τῶν κατέργων εἶνε ἐποποιία ὅλη εἰς τὴν ἀργὴν γεγραμμένη. Ὅστις ἔχει τὴν περιέργειαν νὰ μάθῃ πῶθεν προήλθον τὰ ἐν τοῖς κατέργοις ἐκεῖνα ἄσματα, ἄς λάβῃ τὸν κόπον:

Ἐν τῷ καταστήματι τῆς εἰσαγγελίας τῶν Παρισίων ὑπῆρχε μέγχι καὶ ἐπίμηκες ὑπόγειον ὁκτὼ πόδας κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων τοῦ Σηκουάνι, στερούμενον καὶ παραθυρῶν καὶ ἀνεμιστήρων, ὡς μόνον δὲ ἄνοιγμα ἔχον τὴν θύραν τοῦ ἀνδρῆς ἠδύνατο νὰ εἰσέλθωσιν οὐχὶ δὲ καὶ ἄηρ.

Ὡς ὀροφὴν εἶχε τὸ ὑπόγειον θόλον λίθινον καὶ ὡς δάπεδον δέκα ἑκταύλων πάχους βόρβορον ἦτο διεζωτμένον διὰ σιδερῶν ἐλασμάτων ἀλλ' ἡ ἀποστράγγισις τῆς ὑγρασίας εἶχε ρηίρει τὸν σίδηρον. Ὅκτὼ πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τοῦ ἰδάφους, τὸ ὑπόγειον τούτο διεπεράτο ἰπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον δι' ἐσφρηλατημένης ὀσκαῦ, ἐξ ἧς ἐκρέμαντο

κατ' ἀποστάσεις ἀλύσεις τριῶν πεδῶν μήκους καὶ εἰς τὴν ἄκραν αὐτῶν κρῖκος.

Ἐν τῷ ὑπογίῳ ἐκείνῳ ἐτίθεντο οἱ εἰς τὸ κἀτέργον καταδεδικασμένοι μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν θα ἐστέλλοντο εἰς Τουλῶνα. Τοὺς ὤθειν ὑπὸ τὴν δοκὴν ἐκείνην ὅπου ἕκαστος εἶχε τὰ σίδηρά του κρεμάμενα ἐντὸς τῆς ζοφερῆς ταύτης κατοικίας καὶ περιμένοντα. Αἱ ἀλύσεις ὡς ἄλλοι βροχίονες καὶ οἱ κρῖκοι ὡς ἄλλαι χεῖρες ἀνοικταὶ ἤρπαζον τοὺς ἀθλίους ἐκείνους ἀπὸ τοῦ τραχήλου, τοὺς συνάθλιον ἐν αὐτοῖς καὶ τοὺς ἄφιναν ἢ ἀλύσεις ἤτο βραχυτάτη καὶ ἐν τῷ ἔνδον νὰ καθήσωσιν ἢ νὰ κατακλιθῶσιν. Ἰσταντο ὄρθιοι ἀκηχευόμενοι ἐν τῷ ὑπογίῳ ἐκείνῳ καθ' ὅλην τὴν νύκτα ὑπὸ τὸν θόλον ἐκείνον, σχεδὸν ὡς ὑπ' ἀγγύνην, μυρίας ὕφιστάμενοι δοκιμασίας, ἕως οὗ δρασζονται τοῦ τοποθετουμένου εἰς ἀπόστασιν ἄρτου ἢ τῆς στάμνης τῶν ἀνωθεν ὁ θόλος, κάτωθεν ἕως τὸ ἡμικνήμιον ὁ βόρβορος, μὲ τὰ περιπτώματα τῶν διαρρέοντα ἀπὸ τῶν σκελῶν τῶν ἀπηυδηχότες ἐκ τοῦ καμάτου ἀναρριχώμενοι διὰ τῶν χειρῶν ἐπὶ τῆς ἀλύσευ διὰ νὰ... ἀναπαυθῶσι, μόνον ὄρθιοι κοιμώμενοι καὶ ἀνά πᾶσαν στιγμὴν διὰ τοῦ στραγγαλισμοῦ τοῦ κρῖκου ἀφυπνιζόμενοι καὶ τινες χωρὶς πλέον νὰ ἀφυπνισθῶσι.

Διὰ νὰ φάγωσιν ἔπρεπε τὸν εἰς τὸν βόρβορον ριπτόμενον ἄρτον ν' ἀνεγείρωσιν ἐκείθεν διὰ τοῦ ποδὸς τῶν μέχρι τῆς χειρὸς. Καὶ πόσον καιρὸν ἔμενον αὐτοῖς; Δύο μῆνας, εἴς μῆνας ἐνίοτε, εἰς μάλιστα ἔμειναν ἔτος ὀλόκληρον.

Τοῦτο ἐκαλεῖτο πρεθάλαμος τοῦ κατέργους. Ἐκεῖ ἐρρίφθη καὶ εἰς κλέψας ἕνα λαγῶν τοῦ βασιλέως. Καὶ τί ἐγένετο εἰς τὸν τάφον ἐκεῖνον; Τί ὄνταταί τις νὰ κόμη ἐντὸς τάφου; ἠγωνίων ἢ ὡς ἐν κολάσει ἐφαλλεν ὅτι ἐνθα ἀπέδρα πᾶσα ἐλπίς ἀπομένει τὸ ἄσμα.

Εἰς τὰ ὕδατα τῆς Μάλτας ὁσάκις προσήγγιζε τὸ κομίζον τοὺς δεσμώτας σκάφος, ἠκούοντο πρῶτον τὰ ἄσματα πρὶν ἢ ἀκουσθῶσιν αἱ κωπηλασίαι. Εἰς τῶν δεσμωτῶν τῆς εἰσαγγελίας ἔλεγεν: «Οἱ στίχοι μὲ διατήρησαν. Εἰς αὐτὴν λοιπὸν τὴν ὑπόγειον εἰρηκτὴν εἶδον τὴν γένεσιν τῶν σχεδῶν πάντα τὰ ἄσματα εἰς τὴν διάλεκτον τῆς ἄργους.

Εἰς τὸν κόσμον τούτων τῶν ζοφερωτέρων ὑπάρχει ὀρθοκευτικῶς τηρουμένη ἢ ἐχεμύθεια. Τὸ μυστικὸν εἶναι αὐτὴ ἢ ὑπερῆς ὄλων. Τὸ μυστικὸν διὰ τοὺς ἀθλίους τούτους εἶναι ἢ μόνος ὡς βίσις τῆς ἐνότη-

τες ἢ ἀπεκάλυψε τοῦ μυστικοῦ εἶναι ὡς ἀπόσπασις ἐκ τῆς ἀγρίας ταύτης κοινότητος ἐνὸς μέλους ἐκ τῶν ἀποτελούντων αὐτήν. Ἐν τῇ γλώσσῃ ἢ κατάδοσις λέγεται : « Ἐραγε τὸ κομμάτιον. Ὡς εἰ ὁ καταγεύλας εἴλκυε πρὸς ἑαυτὸν μέρος ἐκ τῆς οὐσίας ὄλων καὶ ἐτρέφετο διὰ τεμαχίου ἐκ τῆς σαρκὸς ἐκάστου.

Θέλοντες νὰ εἰπωσιν : «ἐρραπίσθη» ἔλεγον : «Εἶδα τριανταεξ κερία». (1)

Μία ἀνασκαφὴ εἰς τὸ λεξιλόγιον τῆς ἀργοῦς φέρει εἰς φῶς πλεῖστα εὐρήματα. Ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐξερεύνησις τοῦ ἀλλοκότου τούτου ἰδιώματος ἀγεῖ εἰς τὸ μυστηριώδες μεσότοιχον μεταξύ τῆς εὐτάκτου ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς ἐπιδότου κοινωνίας ἀφ' ἑτέρου.

Δυστυχῆς ἐπιπόνησις τῶν ταλοειπωμένων! Φεῖ! δὲν ὑπάρχει λοιπὸν κίνεσις ἵνα προσέλθῃ ἀρωγὸς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἐν τῇ σκοτίᾳ ταύτῃ ἡ Πέπρωται· ἀνά γε νὰ ἐγκαρτερῆσῃ ἕσσει ἐκεῖ κεραδοκῶν τὸ πνεῦμα, τὸν ἐλευθερωτήν, τὸν τερίστατον ἀναδάτην πηγίσων καὶ ἱπποκενταύρων, τὸν ἐωσφόρον μαχητήν, τὸν ἐν περυγιζούσαις νεφέλαις κατερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀπέριου, τὸν ἀκτινοβόλον ἱππέα τοῦ μέλλοντος;

Θὰ ἐξακολουθήσῃ λοιπὸν εἰς μάτην αἰωνίως ἐκλιπαροῦσα βοήθειαν ἀπὸ τοῦ φωτός τοῦ ἰσώδους ; ἢ ἀργῶ εἶναι λοιπὸν καταδεδικασμένη ν' ἀκούῃ κατάπληκτος κατερχόμενον εἰς τὸν κοιῶτα τῆς ἀπωλείας τὸ Κικλόν, καὶ ἐπὶ μᾶλλον περὶ ἑαυτήν νὰ διαβλέπῃ, ὑπὸ τὸ βδελυρὸν ὕδωρ, τὴν ἐρακόντερον ἐκείνην κεφαλὴν τοῦ τὸν ἀρροῦς ἐξεμοῦντα ἐκείνον φάρυγγα καὶ τὸν ὄρειοιδῆ ἐκείνον κωματισμὸν τῶν πελωρίων καὶ ἀμοχαρῶν τερίτων τῆς κολάσεως ;

Πρέπει νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ἀνευ φωτός, ἀνευ ἐλπίδος, ὁμοία πρὸς τέρας σφαδάξον, περιπλοῦσα τὴν κόμην, συσπῶσα τοὺς βραχίονας καὶ ἕσσει δέσμιος ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ σκότους, ὡς ἄλλη Ἀνδρομέδα λευκώλενος γυμνὴ ἐντὸς τοῦ ἐρέβους ! (2)

(1) Σ. Μ. Ὡς λέγεται παρ' ἡμῶν ἐπὶ τὸ πραστατικώτερον. Μ' ἐφάνηκεν δ' οὐρανὸς σφονδῆλι καὶ τ' ἄστρα μακαρόνια.

(2) Σ. Μ. Ὁ δαιμόνιος συγγραφεὺς ὑπαινίσσεται μὲ ὄλον τὸ φῶς τοῦ λυρισμοῦ αὐτοῦ τὸ πάθημα τῆς Ἀνδρομέδας, ἣν καταδικάσθησαν νὰ σπαραχθῇ γυμνὴ καὶ ἐπὶ βράχου παρὰ τὴν θάλασσαν, ὑπὸ κήτους πεμφθέντος ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἕωσεν δ' Περσεύς.

I.

Ἄργῳ θρηνοῦσα καὶ ἀργῳ γελῶσα.

Ὡς εἶδομεν, ὁλόκληρος ἡ ἐποποιία αὐτῆ τῆς ἄργου καὶ ἡ πρὸ τετρακοσίων ἐτῶν ὡς καὶ ἡ σύγχρονος διαπνέεται ὑπὸ συμβολιστικοῦ πνεύματος, δίδοντας εἰς πάσας τὰς λέξεις ὅτε μὲν πένθιμον, ὅτε δὲ ὕψος ἀπειλητικόν. Ἐν αὐτῇ διακρίνει τις τὴν θλίψιν τῶν χαρτοπαικτῶν τῆς Αὐλῆς τῶν Θεαμάτων χαρτοπαικτούντων κατ' ἴδιον αὐτῶν σύστημα, οὗ λεπτομέρειαί τινες διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν. Τὸ ὀκτῶ σπαθί π.χ. παρίστα μέγα δένδρον φέρον ὀκτῶ τεράστια φύλλα τριφυλλίου ὡς τις φανταστικὴ ἐκπροσώπησης τοῦ ὄασου. Εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ δένδρου τούτου διακρίνεται πυρὰ ἀνημμένη, ἐφ' ἧς τρεῖς λαγωοὶ ἐψήνον κυνηγὸν ἐν ὄδαλψ' καὶ ὀπισθεν ἐπὶ ἐτέρας πυρᾶς ἰχνίζουσαν χύτραν, ἐξ ἧς προξέειχε κεφαλή, κυνός.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ οἰκτροτέρα ἐν εἰκόνι χαρτοπαιγνίου ἐκδικηαῖς τελοῦμένη ἐνώπιον πυρᾶς ἐφ' ἧς ἐψήνοντο λαθρέμποροι καὶ χύτρας ἐν ἧ ἐβράζοντο κιβώλοποιοί. Ὁ ἄθλιος ὅσας ἔχει κειρὸν νὰ σκεφθῆται κρύπεται ἐνώπιον τοῦ νόμου καὶ ἀπαλύνεται ἔμπροσθεν τῆς κοινωνίας πίπτει πρὸ τῆς κατὰ γῆς, ἰκετεύει καὶ ἀτενίζει ἐκλιπαρῶν τὴν εὐσπλαγχνίαν, φαίνεται αἰσθινόμενος τὸ αἰδικόν του.

Κατὰ τὸν δέκατον ὄγδον ὁμοῦ αἰῶνα ἡ ἀργῳ συμπτωματικῶς πως ἀπολέτασ' τὸ μελαγχολικόν τῆς ἡθοῦς ἐπάτη ἐπὶ τὸ εὐθυμότερον ἐν ταῖς ἐαυτῆς φάσει.

Ἄθλητῶν τι ἐκιοτε φῶς ἄρχεται ὑποφῶσκον ἀπὸ τῶν ἀθλίων τούτων, ὡς εἰ ἡ συνείδησις δὲν τοὺς ἐβάρυνεν πλέον. Αἱ ἐλευσίαι αὐτῶν τοῦ σκότους ὁμάδες δὲν ἔχουσι πλέον τὸ ἀπελπι θράσος τῶν πρᾶ-

ξίων, ἀλλὰ τὸναντίον τὸ ἀσυναίσθητον τοῦ πνεύματος ὁράσας. Σημεῖον ὅτι ἀπώλεσαν τὴν συνείδησιν τῆς ἑαυτῶν ἐγκληματικότητος, κίσθανόμενοι ἑαυτούς, ἐν μέσῳ τῶν σκεπτικιστῶν καὶ ὄνειροπόλων οὐκ οἶδαν οἷα λαθόνοντα στηρίγματα. Σημεῖον ὅτι ἡ κλοπὴ καὶ διαρπαγὴ ἔρχονται ἐνσταλαζόμενα μεχρὶς αὐτῶν τῶν ὁγμῶτων καὶ σοφιστικῶν οἰονεὶ ἀπολέσαντα τὴν εἰδεχθῆ αὐτῶν ὄψιν, ἥς μετηγγίσθησαν καὶ αὐτὰ τὰ ὁγμῶματα αὐταὶ οἱ σοφιστεῖται. Σημεῖον τέλος, ἐὰν δὲν προ-
εἴθῃ τις ἀπροσδόκητος ἀντιδράσις, ὅτι ἐπίκειται τεραστία καὶ προσε-
χῆς τις βλάβησις.

Δὲν μεμφόμεθα διὰ τῶν ἀνωτέρω, οὔτε τὸν δέκατον ὁγμῶτον αἰῶνα, οὔτε τὴν φιλοσοφίαν του. Ὅχι οὐδὲν τοιοῦτον. Τὸ ἔργον τοῦ δεκάτου ὁγμῶτου αἰῶνος εἶναι ὑγιὲς καὶ ἀγαθόν. Οἱ ἐγκυκλοπαιδικοὶ ἔχοντες τὸν Διδερότον, οἱ φυσιοκράται ὑπὸ ἀρχηγόν τὴν Τυρκῶν, οἱ φιλόσοφοι ὑπὲρ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Βολταίρου καὶ οἱ οὐτοπισταί, οἱ τοῦ ἰδανικοῦ ὁπαδοί, ἀρχηγόντος τοῦ Ρουσσώ, εἰσὶ τέσσαρες ἱεραὶ λεγεῶνες.

Εἰς οὐτοὺς ἀφίεται ἡ τεραστία πρὸς τὸ φῶς πορεία τῆς ἀνθρω-
πότητος. Εἰσὶν οὗτοι τετραπλῆ ἐμπροσθοφυλακὴ τοῦ ἀνθρωπίνου γέ-
νουσ χωροῦσα πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τῆς ἀρετῆς, τὴν Δικαιοσύνην,
τὴν Σύνεσιν, τὴν Ἐπιείκειαν, τὴν Ἰσχύν, ὡς καὶ πρὸς τὰ τῆς προόδου,
τὸ ὠραῖον διὰ τοῦ Διδερότου, τὸ ὠφέλιμον διὰ τοῦ Τυρκῶν, τὸ ἀληθὲς
διὰ τοῦ Βολταίρου, τὸ δίκαιον διὰ τοῦ Ρουσσώ.

Ἀλλὰ δυστυχῶς, παραλλήλως πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἐργάτας τοῦ
πνεύματος, ἔδεινον καὶ οἱ σοφισταί, ἄλλοις καὶ σκανδαλώδη διαλα-
λοῦντες, ὡς ἐηλητηριώδη βλαστήματα ἐν μέσῳ σωτηρίου βοτάνης,
κῶνιον ἐν παραδείσῳ ἀνθῶν. Ἐνῶ δὲ ὁ ὄμιος ἐπυρπόλει ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς τῆς κλίμακος τοῦ δικαστικοῦ μεγάρου τὰς μεγάλας τῆς ἰλευ-
θερίας βίβλους, τοῦ αἰῶνος, συγγριφεῖς σήμερον λησμονηθέντες, ἀδείξ
τοῦ βσιλείως ἐδημοσίευσον τὰ στασιαστικὰ κατὰ τῶν καθεστῶτων ἐη-
μοσιεύματα ἀπλήστως ὑπὸ τῶν ἀθλίων ἀνχινωσκόμενα, τινὰ δὲ τού-
των καὶ ὑποθαλάπημα παρὶ πρίγκηπος, εὔρεθέντα δὲ μετέπειτα ἐν
τῆ Μυστικῆ Βιβλίῳ θ ἡ κ η. Τὰ γεγονότα ταῦτα καὶ τοὶ
ἀγνοοῦμενα ὡς ἐν παραδύσῳ διενεργούμενα, παρήρχοντο ἀπαιρητή-
ρητα, ἄλλ' ἐνόστο αὐτὴ ἡ ἀράνεις μιᾶς τινος πράξεως καθιστῆ
κινδυνώδη αὐτὴν τὴν πράξιν.

Ἡ τοιαύτη ὄρσις ἦτο γενικὴ καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, ἀλλ' ἐν

Γερμανία, πολλῶ πλειότερον ἢ ἀλλαγῶ, ἐπήνεγκεν ἀληθῆ θραυσιν. Κατὰ τινὰ ἰδίως περίουδον συνοπικῶς ἐκτεθειμένην ὑπὸ τοῦ Σίλερ ἐν τοῖς Λησταις αὐτοῦ, ἡ κλοπὴ καὶ ἡ διαρπαγὴ ἀνέληθον εἰς περιωπὴν διαμαρτυρίας κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τοῦ κεφαλαίου.

Ἔμην πρὸς τοὺς κολαζομένους ἐπιεικεῖς. Φεῦ! τί ἄλλο ἐσμέν καὶ ἡμεῖς αὐτοί; Τί εἰμ' ἐγὼ, ὅστις σὰς ὀμιλῶ; Τί σεῖς οἱ ἀκούοντές μου; Πόθεν ἐρχόμεθα;

Εἶναι ἄρα γε βέβαιον ὅτι οὐδὲν ἐπράξαμεν πρὶν ὑπέρξωμεν; Ἡ γῆ αὐτὴ εἶνε ἄραγε ὅλως διάφορος πρὸς εἰρηκτὴ;

Τίς εἶδεν, ἂν τὸ δεύτερον ὁ ἄνθρωπος δὲν τιμωρεῖται ὑπὸ τῆς θείας δίκης;

Παρατηρήσατε τὴν ζωὴν ἐκ τοῦ πλησίον. Εἶναι τοιαύτη, ὥστε πανταχοῦ βλέπομεν τὴν εἰκόνα κολάσεως. Εἶσαι εὐτυχῆς καὶ ὅμως φαίνεσαι διαρκῶς περίλυπος. Ἐκάστη ἡμέρα ἔχει τὴν μεγάλην τῆς λύπης ἢ τὴν μικρὰν αὐτῆς μέριμναν.

Χθὲς ἔτρεμες διὰ τὴν υἰεῖαν ψυχῆς τινος προσφιλοῦς σοι, σήμερον φοβεῖσαι διὰ τὴν υἰεῖαν τὴν ἰδικὴν σου· αὐριον ἴσως θ' ἀνησυχῆς διὰ κινδυνεύουσαν περιουσίαν σου, μεθαύριον θ' ἀγανακτήσῃς διὰ τὴν ἐναντίον σου διατριβὴν κανενὸς συκοφάντου καὶ τὴν μετεπιούσαν διὰ τὸ δυστύχημα φίλου σου.

Πότε ὁ καιρὸς εἶνε ἄθλιος· πότε συνέτριψες ἢ ἀπώλεσές τι, πότε ἢ συνείδησις ἢ ἡ σπονδυλικὴ στήλη σε τύπτουν διὰ τινὰ ἀπόλαυσιν· ἄλλοτε δυσανασχετεῖς διὰ τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην πορείαν τῶν δημοσίων. Δὲν θέλω ν' ἀναφέρω τάς τῆς καρδίας ἀλγηδόνας καὶ τόσα ἄλλα.

Ἐν νέφους διαλύεται καὶ ἄλλο σχηματίζεται. Εἰς ἑκατὸν ἡμέρας μάλις εὐρίσκειται μία πλήρης χαρῆς καὶ ἀκτινοβολίας. Καὶ πότε τοῦτος; Ὅταν ᾖσαι ἐκ τῶν ὀλίγων εὐτυχῶν ἀνθρώπων. Εἶναι ἄλλοι εἰς οὗς ἐπικίθηται παντοτεινὴ ἐπ' αὐτῶν ἡ νύξ.

Οἱ ἀσφαλῶς καὶ σοβαρῶς κροῦοντές ποτε δὲν λέγουν περὶ τῶν ἀνθρώπων, εὐτυχῆς ὁ δεῖνα ἢ δυστυχῆς. Εἰς τὸν παρόντα κόσμον, προβάλωμεν βεβαίως ἄλλο κόσμον, δὲν ὑπέρχουσιν εὐτυχεῖς.

Ἡ ἀκριβὴς διάκρισις τῶν ἀνθρώπων εἶνε φωτεινοὶ καὶ σκοτεινοί, οὐχ! εὐτυχεῖς καὶ δυστυχεῖς.

Σκοπὸς λοιπὸν ἡμῶν ἔστω, ἢ ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σκοτει-

τεινῶν καὶ ἡ αὐξησις τῶν φωτεινῶν καὶ διὰ τοῦτο ἐπιφωνοῦμεν. Διδάξατε! Ἐκπαιδεύσατε! Μορφώσατε! Τὸ διδάσκειν καὶ ἀπλὴν ἀνάγνωσιν εἶνε ἕσον τῷ ἀνάπτειν φῶς.

Πᾶσα συλλαβιζομένη λέξις σπινθηροβολεῖ.

Ἄλλ' ὁ λέγων φῶς δὲν ἐννοεῖ καὶ χαρὰν, οἷοτι πάσχομεν καὶ ἐν τῷ φωτί, ἀποῦ καὶ τὸ φῶς εἰς μείζονα ὅσον μᾶς φλογίζει. Ἐπειτα ἡ φλόξ εἶνε ὁ ἐχθρὸς τῶν πτερυγῶν.

Θαῖμα μεγαλοφυῆς εἶνε νὰ φλέγεται καὶ νὰ ἐξακολουθεῖ συγχρόνως ἱπτάμενος.

Διότι καὶ διδασκόμενος καὶ ἀγαπῶν πάλιν πάσχει. Ἡ ἡμέρα γεννᾶται ἐντὸς τῶν δακρύων. Οἱ φωτεινοὶ καὶ ἂν ἄλλο τι δὲν ἔχουσι νὰ θρηνηῶσι, θρηνοῦσι διὰ τοὺς ἐν σκοτίᾳ.

Τὸ πάσχειν γεννᾷ τὴν ὀργήν.

Ἐνῶ αἱ εὐήμεροῦσαι τάξεις ἀποτυφλοῦνται ἢ ἀποκοιμῶνται, ὅτι ἔχουσι οὕτως ἢ ἄλλως κεκλεισμένους τοὺς ὀρθολογισμοὺς, τὸ μῖσος τῶν ἐν δυσπραγίᾳ τάξεων ἀνάπτει τὴν δαδὰ του ἐκ πνεύματος ἀνημονοῦντος ἢ καὶ μοχθηροῦ, τὸ ὅποιον μακρὰν καθήμενον ρεμβάζει καὶ τότε περιεργόμενον ἐξετάζει τὴν κοινωνίαν.

Τρομερὰ τοῦ μίσους ἡ ἐξέτασις αὐτῆ.

Ἐντεῦθεν προήλθον οἱ φρικτοὶ ἐκείνοι κλύδωνες, οὗς ὠνόμασαν ποτε ἐν Παρισίαις ἰακωβίνας καὶ πρὸς οὓς οἱ καθιρώς πολιτικοὶ σάλοι παραβαλλόμενοι εἶνε παιδιὰ· οἱ κλονισμοὶ ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι ἐν ἤσῃ πλέον πάλῃ δυναστευομένου πρὸς δυνάστην, ἀνταρσία τῆς δυσπραγίας κατὰ τῆς εὐημερίας!

Ἐν ταιούτῃ πραγμάτων καταστάσει τὰ πάντα καταρρέουσι.

Τὰ ἰακωβίνας εἶνε λαϊκοὶ κλονισμοὶ καὶ τὸν ἐκ τῶν τοιούτων κλονισμῶν κίνδυνον, ὅστις ἐπεκράτατο τῆς Εὐρώπης, ἐν φθίνοντι δεκάτῳ ὀγδῶν αἰῶνι, ἀνεχαιτίσεν ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις, ἡ ἐξόχως χρηστὴ αὐτῆ τῆς ἀνθρωπότητος ὄρασις, οἷοτι εἶνε ὄρασις πνευματικὴ καὶ ὠθησις ἠθικὴ διὰ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις ἦτις τίποτε ἄλλο δὲν ἦτο, εἰμὴ τὸ ἰδεῶδες ἐν πανοπλίᾳ, ἀνωρθώθη καὶ διὰ μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς βίας κινήσεως ἔσραξε τὴν θύραν τοῦ κακοῦ καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ ἀγαθοῦ.

Προήγαγεν εἰς φῶς τὸ ἀληθές ζήτημα, ἀνεκήρυξε τὴν ἐλευθερίαν,

ἀπειδίωξε τὸ μίσημα, ἐξυγίανε τὸν τίωνα, καὶ ἐδόξασε τὸν λαόν. Δύναται νὰ λεχθῆ̄ περί αὐτῆς ὅτι ἐπλασσε τὸν ἄνθρωπον, δευτέραν ἡδὴ φοράν, ἀφοῦ ἔδωκεν αὐτῷ δευτέραν ζωὴν, τὸ δίκαιον. Ὁ δέκατος ἔννατος αἰὼν κληρονομεῖ καὶ χρησιμοποιεῖ τὸ ἔργον αὐτῆς καὶ ἰδοὺ σήμερον ὅτι ἡ κατάρρευσις κοινωνικοῦ καθεστώτος εἶνε ἀπλῶς ἀδύνατος.

Τυφλὸς ὁ καταγέγων καὶ μωρὸς ὁ ταύτην φοβούμενος.

Ἡ ἐπανάστασις εἶνε θαυμαλὴς ἐγκεντρισθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἰακωβινισμοῦ.

Διὰ τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης τὸ κοινωνικὸν καθεστὼς μετεβλήθη ἐπὶ ἐδραιωτέρων θεμελιωθῆν βάσεων. Εἰς τὸ αἷμα ἡμῶν εὐρηγται τὰ χωροδικοτικὰ καὶ μοναρχικὰ νοσήματα. Εἰς τὸν ἡμέτερον ὄργανισμὸν δὲν ὑπάρχει μεσαιωνικὸς μικροργανισμὸς.

Παρήλθον οἱ καιροί, ὅτε συνέβαινον ἐκρήξεις φοβερῶν κοινωνικῶν κοχλασμῶν, ὅτε οἱ ἄνθρωποι ἠσθάνοντο ὑπὸ τοὺς πόδας ἀπαρέχουσαν ὑπόκωφόν τινα καὶ σκοτεινὴν βοήν, ὅτε ἀνεφαίνοντο, μόλις ὑποφασκοντος τοῦ πολιτισμοῦ, μηρμυκία ὑποχθονίων ἀρουραίων καὶ σχίζομένης τῆς γῆς εἰς χάσματα ἠροίγοντο τὰ σπήλαια καὶ ἀνεπήδων δαιμονιῶσαι ἀπὸ τῆς γῆς τερατώδεις κεφαλαί.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαναστάσεως εἶνε ἠθικόν. Ἡ συναίσθησις τοῦ δικαίου καλλιεργουμένη ἀναπτύσσει τὸ αἶσθημα τοῦ καθήκοντος.

Ὁ νόμος διὰ πάντας εἶναι ἡ ἐλευθερία λήγουσα, ὅπως ἀρχεται ἡ ἐλευθερία τοῦ ἄλλου κατὰ τὸν ἐξοχὸν ὄρισμὸν τοῦ Ροβεσπιέρου.

Ἀπὸ τοῦ 1879 ὁ λαὸς σύμπας μεγαλύνεται ἐν τῇ ἐξυψώσει τοῦ ἀτόμου, οὐδ' ὑπάρχει ἔχων τὸ δίκαιον τῆς ἀτομικότητός του νὰ στερῆται τοῦ φωτός αὐτοῦ· τὸ λιμοκτονεῖν εἶνε ἀμάρτημα, τιτρωσκον εἰς τὰ καιρία τὴν τιμὴν τῆς Γαλλίας. Ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ πολίτου εἶνε ἐσωτερικὴ πανοπλία, ὁ ἐλεύθερος εἶνε περίεργος, ὁ ψηφίζων ἀνάσσει.

Ἐκ τούτου ἀπορρέει τὸ ἀδιάφορον τοῦ ἀτόμου, διὰ τοῦτο ἐξουδετερώνονται αἱ δόλια ἐπορθυλμιάσεις, τὰ δὲ βλέμματα μινουσιν ἀπαθῆ εἰς τοὺς περασμούς.

Ἡ ἐπαναστατικὴ ἐξυγίανσις εἶνε τοιαύτη ὅσα ὑπῆρξεν ἡ 14 Ἰουλίου, καὶ ἡ 10 Αὐγούστου· δὲν ὑφίσταται πλέον συρφετός.

Ἡ πρώτη ἐπιπεπομένη ὑπὸ τοῦ ὄχλου κραυγή, ἅμα φωτισθέντος καὶ μεγαλυθέντος εἶνε ἀποθανήτωσαν οἱ σφετερισταί». Ἡ πρόοδος εἶνε τιμιότης.

Τίνες τῷ 1848 προέπεμψαν τοὺς θησαυροὺς τῶν ἀνακτόρων; ἄνδρες ρακασυλλέκται. Τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἐφροῦρησαν τὸ θησαυροφυλάκιον. Τοὺς ρακινδύτους ἐκείνους ἐλάμπρυνεν ἡ ἀρετή. Ἀμαζαί τινες ἐν αἷς μετεκεμίζοντο οἱ θησαυροὶ τοῦ Κράτους, περιεῖχον ἡμίκλειστα κιβώτια, ἐν οἷς διεκρίνετο τὸ γερὰν τῆς Γαλλίας στέμμα, ὅλον ἀδμαντοποιήσιμον, ἠκτινοβάλει δὲ ἐπ' αὐτοῦ ὁ μέγας καὶ βαρυτιμώτατος ἀδάμας τῆς βασιλείας, ὁ τοῦ ἀντιβασιλέως ἐπικαλούμενος, ὁ ἔχων ἀξίαν τρεῖς ἑκατομμυρίων φράγκων.

Τὸ στέμμα τοῦτο ἐφρουρεῖτο παρὰ τίνων; Παρ' ἀνθρώπων ἀνυποθήτων.

Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ἰκνωθισμὸς πλέον. Θλίβωμαι διὰ λογαριασμὸν τῶν ἰκνωθῶν. Τὸ προμηκετικὸν ἐκεῖνο φέβητρον τὸ ἐπιειγχὸν τὸ ὕστατον ἀποτέλεσμα του, ἀδύνατον νὰ καταστῇ πλέον χρήσιμον εἰς τὴν πολιτικὴν.

Συνετρίβη τὸ μέγα ἐλαττήριον τοῦ ἐρυθροῦ μορμολυκείου. Ὅλοι πλέον ἔλαβον γνῶσιν αὐτοῦ. Τὰ πτηνὰ ἐξαικισθῶνται πρὸς τὸ ἀνδρείκελον, τὰ ὄρνεα κάθηνται ἐπ' αὐτοῦ, οἱ δὲ πολῖται ἔγγελῶσι προσβλέποντες εἰς αὐτό.

Δ.

Ἄγρυπνεῖν καὶ ἐλπίζειν.

Ἄλλ' ἀρά γε ἀπεσοβῆθι πᾶς κοινωνικός κίνδυνος; Ὅχι βεβαίως. Ἰακωβίνοι: ὄν ὑφίστανται· περὶ τούτου ἡ κοινωνία δύναται νὰ ἰσχυρῶς τὸ αἷμα δὲν θ' ἀναβῆ πλέον εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς· πρέπει ὁμως νὰ φροντίσῃ ἀναπνεύουσα ἐν ἀνέσει. Ἀποπληξίας φόβος δὲν ὑφίσταται, ἀλλ' ἡ φθίσις ἐν ἐξέλειπεν. Κιλεῖται πένια, Ἀποθήσκει ὁ ἄνθρωπος ὑπονομευόμενος τόσον ὅσον καὶ κερυνοβολούμενος.

Ἐπαιλαμβάνομεν λοιπὸν ἀπαύστως ὅτι πρῶτιστον ἀδελφικὸν καθήκον εἶνε νὰ φροντίσωμεν ὑπὲρ τοῦ πλήθους τῶν ἀποκλήρων καὶ δυσπραγούντων, νὰ τοὺς ἀνακουφίσωμεν νὰ τοὺς ἀερίσωμεν, νὰ τοὺς φωτίσωμεν, νὰ τοὺς ἀγκυλώσωμεν, νὰ εὐρύνωμεν μεγαλοπρεπῶς τὸν δι' αὐτοὺς ὀρίζοντα, νὰ παράσχωμεν εἰς αὐτοὺς ὀψιλὴ τὴν ἐκπαίδευσιν ὑπὸ τὰς πικρίας αὐτῆς ἐκράνσεις, νὰ τοὺς δίδωμεν τὸ παράδειγμα τῆς φιλοπονίας, οὐδέποτε δὲ τῆς ὀκνηρίας. Νὰ ἐλαττώμεν τὸ βῆρος ἐνὸς ἐκάστου, ἐπαυξάνοντες τὰς γνώσεις περὶ τοῦ καθολικοῦ σκοποῦ, νὰ περιορίζωμεν τὴν πένιαν, χωρὶς νὰ περιορίζωμεν τὸν πλοῦτον, νὰ ἰδρύσωμεν στάδια ἀπέραντα ὀημοσίας καὶ λαϊκῆς δραστηριότητος, νὰ εἴμεθα ἐπιτόγγχειρες Βριέρω ὅπως τείνωμεν πανταχόσε πρὸς τοὺς τεθλιμμένους καὶ ἀδυνάτους συνεισφέροντες ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὸ μέγα ἔργον ἀπάντων, ἀνοίγοντες ἐργαστήσια εἰς πάντα βραχίονα, σχολεῖα εἰς πᾶσαν ἰκανότητα καὶ ἐργαστήρια εἰς πάντα νοῦν.

Ν' αὐξάνωμεν τὴν ἀντιμισθίαν, νὰ μειώμεν τὸν κῆματον νὰ σταθμιζώμεν τὸ δοῦναι καὶ λαβεῖν, νὰ χορηγώμεν ἀπόλαυσιν ἀνάλογον τοῦ ζήλου καὶ κορεσμὸν ἰσοδύναμον πρὸς τὰς ἀνάγκας.

Ἐν ἄλλαις λέξεσι νὰ κατορθώσωμεν, ὥστε ὁ κοινωνικός μηχανι-

σμός ν' ἀποδώσῃ ὑπὲρ τῶν στερουμένων καὶ ἀμαθῶν πλείοτερον φῶς καὶ πλείονα εὐμάρειαν· τοῦτο ἄς μὴ λησμονῶσιν ἔσσει· οἱ φιλόανθρωποι καὶ ἄς τὸ μάθωσιν οἱ ἐγῶϊσταί· εἶναι ἡ πρωτίστη τῶν πολιτικῶν ὑποχρεώσεων.

Πάντων τούτων ἤδη, σημειωτέον, ἐγένετο ἐναρξίς· τὸ ἀληθές ζήτημα εἰς τοῦτο ἐγκείται :

Τότε μόνον ἡ ἐργασία δύναται νὰ προσεχθῇ ὡς νόμος, ὅταν εἰνεδικαία.

Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ κατάλληλος τύπος, ὅπως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπεκταθῶσιν πλείοτερον.

Ἡ κοινωνία δέον νὰ ὀνομάζεται προσαρτικότης, ὅταν ἡ φύσις ὀνομάζεται Πρόνοια.

Οὐχ ἦσαν τῆς ὕλικῆς βελτιώσεως, εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἐπαύξησης. Τὸ γῶναι· εἶναι ἄρτος, ὡς τὸ διανοεῖσθαι εἶναι πρώτη ἀνάγκη· ἡ ἀλήθεια εἶναι τροφή, ὡς ὁ σῖτος.

Νεὺς ἀγευστος γνώσιως καὶ σοφίας ἐξασθενεῖ. Καθὼς τοὺς στομάχους εὐκτεῖρατε καὶ τὰ πνεύματα τὰ μὴ ἐσθίοντα. Ψυχὴ, στερουμένη φωτός καὶ θνήσκουσα διὰ τοῦτο εἶναι τι λυπηρότερον σώματος ἐκπνέοντος ἐξ ἀτροφίας.

Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εὐρηται ἐκεῖ ὅπου, τείνει ὅλη ἡ πρόοδος. Μίαν ἡμέραν ὁ κόσμος θὰ μείνῃ ἑκστατικός. Ἐκ τοῦ κύκλου τῆς ἀγωνίας θὰ ἐξέλθωσι φυσικῶς τὰ κατώτερα στρώματα, ἐφ' ὅσον ἀνυψοῦνται τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἀπλῆ τις ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου θὰ ἐπιπένησῃ τὴν ἐξάλειψιν τῆς κενίας.

Ὁ ἀμφιβάλλων περὶ τῆς ποθητῆς ταύτης λύσεως μεγάλως ἀπατάται. Βεβαίως ἔχει εἰσέτι· τὸ παρελθὸν μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐνεστώτος, ὅπερ μόλις ἤρχισεν ἀναλαμβάνον. Εἶναι ἐδ' ὄντως καταπληκτικὸν ἡ ἀναβίωσις αὕτη τοῦ πτώματος, ὅπερ βλέπει νῦν κινούμενον καὶ ἐρχόμενον.

Εἶναι νικητὴς καὶ ἀπὸ νεκροῦ μετετρέπη εἰς κατακτητήν. Ἐρχεται ἐν συνοδείᾳ τῆς λεγεῶνός του· μετὰ τῶν προλήψεων, τῆς σπάθης του, τοῦ δεσποτισμοῦ του, τῆς σημαίας του, τῆς ἀμαθείας του· ἐκρήσεν ἤδη δέκα μάχας. Προβάνει, ἀπειλεῖ, γελᾷ, εἶναι εἰς τὰ προθυρα ἡμῶν. Ἡμεῖς ἐν τούτοις δὲν ἀπελπίζομεθα, πωλοῦμεν τὸ πεδῖον ὅπου στρατοπεδεύει ὁ Ἀντίβας.

Ἄρα πειστούμεν οὐδὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν. Οἱ ποταμοὶ εἶναι

ἀνέρχονται πρὸς τὴν πηγὴν των. Ὁμοίως καὶ αἱ ἰδέαι δὲν παλινδρομοῦσιν. Οἱ τὸ μέλλον ἀπαρνούμενοι ἐν τούτοις καλῶς σχεψάσθωσαν. Καταδικάζουσιν οὐχὶ τὸ μέλλον ἀλλ' ἑαυτούς, ἐφ' ὅσον ἀντιτάσσονται εἰς τὴν πρὸσδόν· ἐγκεντρίζοντες δ' εἰς ἑαυτούς τὸ παρελθὸν καινὸν νόσημα μεταβιβάουσιν εἰς ἑαυτούς· πρὸς ὑπεκφυγὴν τῆς Αὔριον εἰς μόνος ὑφίσταται τρόπος ὁ τοῦ θανάτου.

Ἡμεῖς οὐδαμῶς θέλομεν τὸν θάνατον, καὶ αὐτὸν δ' ἐτι τὸν σωματικόν, ὅσον ἔνεστι βραδύτερον.

Θὰ λαλήσῃ ἡ Σφιγξ, τὸ αἰνίγμα θ' ἀποφανθῇ, τὸ πρόβλημα θὰ σαφηνισθῇ. Ὡς ἐγράφαζεν αὐτὸν ἐν τοῖς κυριωτέροις ὁ δεκάτος ὀγδοὺς αἰὼν, ὁ λαὸς θὰ εἰκονισθῇ τέλειος ὑπὸ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος.

Εἶναι ἐλαξ ὁ περὶ τούτου ἀμφιβάλλων.

Ἄνωθεν μοιραίως ἐπίκειται τὸ φαινόμενον τῆς μελλούσης καὶ προσεχούς ἐκκολάψεως τῆς παγκοσμίου εὐημερίας.

Παραρμήσεις ἀπειροὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐλαύνουσαι τὰς ἀνθρωπίνους πράξεις, φέρουσιν αὐτὰς ὅλας ἐν εὐθείᾳ κατὰ πρὸς τὴν λελογισμένην κατάσταση, τούτέστι τὴν ἰσορροπίαν, ἐν ἄλλαις λέξεσι τὴν εὐθυδικίαν.

Ἀπὸ τῆς ἀνθρωπότητος ἐκπεριέεται δύναμις τις ἐξ οὐρανοῦ καὶ γὰρ συγκειμένη κυβερνήσασα αὐτήν· ἡ δύναμις αὕτη εἶνε θαυματουργός· μήπως θέλουσα νὰ διεκπεραιώσῃ ἑραστίας ζήτημάτων λύσεις ἢ δύναμις αὕτη, ἀπαντᾷ πλείονας δυσχερείας ἢ ὅσας κατεργαζομένη τὰς πλείον ἄλλοεστους περιπετείας;

Ἄρωγόν ἔχουσα τὴν ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἀπορρέουσαν καὶ ὑπὸ τῶν γεγονότων ἀπρόοπτος ἐπιβαλλομένη γνῶσιν ἤμιστα ἐκ τῶν ἀντιδόσεων ἐκφοβίζεται, μικρὸν ἀποδεικνύει, ἐνώπιον προβλημάτων εἰς τοὺς κοινούς ὡς ἀδυνάτων θεωρουμένων.

Τόσο, ἐπιπέζως πορίζεται ἐκ τῆς προσεγγίσεως τῶν ἰδεῶν λύσιν ὅσον ἐπιτηδεύει ἀπὸ τῆς ἐπισκῆψεως τῶν γεγονότων διδάγματα.

Τὰ πάντα δυνάμεθ' ἄρα νὰ προσδοκῶμεν ἐκ τῆς μυστικῆς ταύτης δυνάμεως τῆς προέδου, ἧτις προώριστα ἡμέραν τινὰ νὰ φέρῃ αἴφνης τὴν Ἀνατολήν ἐνώπιον τῆς Δύσεως εἰς τὸ βάθος ἐνός μηνυμένου καὶ νὰ συγκαλέσῃ τοὺς οὐλεμάδας εἰς συνάσκεψιν μετὰ τοῦ Βοναπάρτου ἐν τῷ βάθει τῆς μεγάλης πυραμίδος.

Εἰς τὴν ἐπὶ τα πρώτω μεγαλοπρεπῆ τῶν πνευμάτων πορείαν δὲν

υπάρχει ανάπαυλα· ἀδισκόπως λοιπόν καὶ ἀδιστακτως χωρῶμεν ! Κατ' οὐσίαν ἐπιστήμη τῆς εἰρήνης εἶναι ἡ κοινωνικὴ φιλοσοφία.

Αὕτη σκοπὸν καὶ ἀποτέλεσμα ἔχει, ὡς ὀφείλει νὰ ἔχη, τὴν διὰ τῆς μελέτης ἀποσόβησιν πάσης ὀργῆς παντός ἀνταγωνισμοῦ. Ἐρευνᾷ, ἐξετάζει, ἀναλύει καὶ εἶτα πάλιν συναρμολογεῖ. Ἀπὸ παντός πράγματος προβαίνει ἐξαλείφουσα τὸ μῖσος ἀπ' αὐτῶν.

Ἡ ἐξόντωσις ὀλοκλήρου κοινωνίας ἐκ πνοῆς ἐπὶ τῶν γεγονότων ἐν-σκηψάσης εἶναι ὅ,τι μέχρι τοῦδε εἶδομεν· ἡ ἱστορία ἀριθμεῖ ἄπειρα ναυάγια λαῶν καὶ βασιλείων· ἔρχεται ἡμέρα, ὅτε ἦθῃ, νόμοι, θρησκευ-ματα γίνονται ἀνάρπαστα ὑπὸ τῆς ἐνσκηπτούσης καταειγίδος.

Οἱ πολιτισμοὶ τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Χαλδαίας, Περσίας, Ἀσσυρίας, Αἰγύπτου ἐξηλείφθησαν εἰς μετὰ τὸν ἄλλον. Διατί ; Ἄγνωστον. Τίνα τὰ ἐλατήρια τῶν τειούτων ἐξοντώσεων ; Αἱ κοινωνίαι αὗται δὲν ἦτο δυνατόν νὰ περισωθῶσιν ; ἢ μήπως προῆλθεν ἐξ αὐτῶν τὸ σφάλμα, ἢ ἐὰν προῆλθεν οὕτως διατί, ἐδείχθησαν ἐθελοκακοῦσαι, ἐξ οὗ καὶ ἐξηρανίσθησαν ; Ἐπειτα κατὰ πόσον ἐνέχεται ἡ αὐτοκτονία εἰς τὰς φοβεράς ταύτας ἀπονεκώσεις ἔθνους ὀλοκλήρου, γενεῆς ὀλοκλήρου ;

Εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας δὲν ἐδόθη μέχρι τοῦδε ἡ κατάλληλος ἀπάντησις. Σκιὰ καλύπτει τοὺς καταδεικασμένους ἐκείνους πολιτι-σμούς.

Φαίνεται ὅτι τὸ σκάφος αὐτῶν ἢ ἐκπολιτιστικῆ των ὀλιγίας, δὲν ἦν ἐδραίως στεγανόν καὶ τὰ ὑδάτα εἰσρεύσαντα τοὺς κατεπόντισαν.

Καὶ χωρὶς νὰ προσθίσωμεν ἐτι πλέον, βλέπομεν ἐν τῷ ὠκεανῷ τοῦ παρελθόντος ἐκπληκτοί, ὑπὸ τὰ πελώρια κύματα τῶν αἰώνων καταποντισθέντα τὰ τεράστια σκάφη, αὐτανῶρα οὕτως εἶπεν, τῆς Βαβυλῶνος, τῆς Νινευῆς, τῆς Ταρσοῦ, τῶν Θηβῶν, τῆς Ρώμης ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ κυκλώνος ὃν ἀπέλυσαν ἀκάθεκτον ὄλοι τοῦ ἐρεβώδους Ἀΐλου οἱ ἄσκοι.

Καὶ ἐκεῖ μὲν ἐπικύθηται σκότος, ἐδῶ δ' αἴγλη. Δὲν ἀεσαρηγίσθη ἐτι ὑπὸ τίνων νόσων κατετρέγοντο οἱ ἀρχαῖοι πολιτισμοί· τὰς ἀσθε-νεῖας ὁμοῦ τοῦ ἡμετέρου, καθ' ὃ συγγρόου ἵπνιν, τὰς γινώσκωμεν. Δικαιούμεθα ἄρα νὰ τὸν φωτίσωμεν, νὰ ἰδῶμεν τὰς καλλονάς του, ἀποκαλύπτοντες καὶ τὰ ἔλλα του. Νὰ ἐξετάσωμεν ποῦ ποιεῖ καὶ ἄπει

εύρόντες τὴν πηγὴν τοῦ νοσήματος νὰ μελετήσωμεν καὶ ἀναζητήσωμεν πῶς ν' ἐπιδιωχθῆ ἡ θεραπεία του.

Εἶναι ἄξιον τῶν ἡμετέρων κόπων καὶ ἐρευνῶν νὰ διασώσωμεν ἔργον, δι' ὃ δισχίλια ἔτη ἐδαπανήθησαν ἕνα προαχθῆ εἰς τὸ μέσον ἐν τέρας ὁμοῦ καὶ θαῦμα, ὃ ἡμέτερος, τουτέστι πολιτισμός. Πιστεύομεν ὅτι θὰ τὸ διασώσωμεν. Ἀρκεῖ ὅτι βαθμιαίως ἠρχίσωμεν νὰ ἀνακουφίζωμεν αὐτό, ἐὰν δὲ κατορθωθῆ καὶ νὰ τὸ διαφωτίσωμεν ἐπιτελέσθῃ τὸ ἔμυσον τοῦ ὄλου, διότι τὸ εὐσιῶδες ἐπιτεύχθη ἤδη.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δεόν νὰ συντελέσωσιν ὅλαι αἱ προσπάθειαι τῆς κοινωνικῆς μελέτης, πρὸς τοῦτο δὲ οἱ ἀρμόδιοι νόες μέγα καθήκον ἔχουσι στηθοσκοποῦντες τὸν πολιτισμόν.

Ἡ στηθοσκόπησις αὕτη παρέχει μέγα θάρρος καὶ ἄσπιν εἰς ἔμμιλλαν. Τὴν ἀνθρωπίνην ἀσφαλείαν διορῶμεν ὑπὸ τὴν κοινωνικὴν ἀθανασία. Ἐχει ἡ γῆ κρατῆρας ἐξεραιγεμένους τὸ ἑαυτῆς πῦρ ὡς πύον ἀπὸ ἔλκους ἀλλὰ δὲν ἀποθνήσκει. Λατρεῖ καὶ νόσοι δὲν θανατοῦσι τὰ ἄτομα. Καὶ ὅμως οἱ διδόντες προσοχὴν εἰς τὸ κοινωνικὸν θεραπευτικὸν πλάνον, νίκουσι τὴν ἀνθρωπότητα ὡς ματαιοπονοῦσαν, αὐτοὶ δὲ οἱ ἰσχυρότεροι, οἱ αἰσθηματικώτεροι, οἱ εἰλικρινῶς πονοῦντες διὰ τὰ δεινὰ τῆς καὶ οἱ ἐμβριθέστεροι ἔχουσιν ὡταύτως στιγμὰς ἀποθαρρύνσεως : Ὅθ' ἐπέλθῃ ἄρα γε ἐκ τῆς ἐργασίας μας ταύτης φαινὸν τὸ μέλλον; ἐρωτῶσιν.

Ἀλλὰ τίσον λοιπὸν παχυλὴ ἐπικάθηται σκοτία ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε σχεδὸν ἐπιβλητικῶς πως καὶ αὐτομάτως ἄρα νὰ ἔρχεται ἡ ἐρώτησις αὕτη ; Ἡμεῖς θεωροῦμεν τὴν σκοτίαν ταύτην, ἐνυπάρχουσαν μόνον εἰς τὸ πνεῦμα ἐγνωστών καὶ ἀθλίων.

Οἱ ἐγνωσταὶ εἶναι προληπτικοί· εἰς τὴν μόρφωσίν των συνειργάσθη ἡ χλιδὴ καὶ ἡ ἀσθονία, ἡ μέθη τοῦ πλοῦτος τῆξῃσε τὰς ἐπιθυμίας των, ἡ δὲ εὐμύρεια των προσενεῖ ἰλιγγον κωφάζοντα τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐμπνέει τὴν ἰδέαν φόβου μὴ τι πάθῃ, ἰδέαν καταπτῶσαν εἰς ἀποστροφὴν πρὸς πάντα πάσχοντα. Οἱ ἐγνωσταὶ ἔχουσι μόνον τὸ ἐγὼ αὐτῶν μεγαθυνόμενον βαθμιαίως καὶ ἐξουδικῶς ὥστε ἀποφράσσεται ἡ ψυχὴ των.

Οἱ ἀθλιοὶ πάλιν, εἶναι οἱ φθονεροί, οἱ ἐποφθαλμιῶντες πρὸς τὰ ἄλλοτρια, οἱ μισοῦντες ὅταν βλέπωσιν εὐφραίνομένους τοὺς ἄλλους· οἱ βαθεῖς ἐκεῖνοι ἀλχημιστὰί τῆς ἀνθρωπίνης ἀποκτηνώσεως, μερούσης εἰς ἀπολαύσεις· οἱ ἔχοντες ἡδαιρωμένην τὴν ψυχὴν, οἱ ἔχοντες τὴν

θλίψιν, τὴν ἀνάγκην, τὴν ἀπαισιοδοξίαν, τὴν ἐναγῆ καὶ ἀπλοϊκὴν ἄγνοιαν.

Νὰ ἐλπίσωμεν ἄρά γε προσδοῶντες ; Τὸ ἐν τῷ οὐρανῷ διακρινόμενον φωτεινὸν ἐκεῖνο σημεῖον εἶναι ἄρά γε ἐκ τῶν σθενυμένων ; Ἡ θέσις τοῦ ἰδεώδους εἰς ἐκεῖνα τὰ ἐρέθη ἐξαφανιζομένου φαίνεται οὔσα φρικώδης· ἐκεῖ τοῦτο παρίσταται μικρὸν, ἀπομεμονωμένον, δυσδιάκριτον σχεδόν, καὶ ἀληθῶς, μαρμαῖρον μὲν, ἀλλὰ περιστοιχιζόμενον ὑφ' ὄλων τῶν τεραστίων ἐκείνων μαύρων ἀπειλῶν, ὅσαι ὑπάρχουσι περίεσσωρευμένα.

Καὶ μῆλα ταῦτα, ὡς ἀστὴρ ἐλάχιστος διὰ τῶν χασμάτων τῶν νεφῶν διακρίνεται· ἐν τῷ στερεώματι, οὕτω καὶ τὸ ἰδεῶδες εὗρηται ἐκεῖ ἐκτός κινδύνου.

BIBLION OΓΔOON

ΘΛΙΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΟΗΤΕΙΑΙ

Α

Φῶς ἄπλετον.

Ὁ ἀναγνώστης ἐνέησε βεβαίως ὅτι ἡ Ἐπονίη ἀνεγνώρισεν ἐκ τῆς σιδηρᾶς κιγκλίδας τὴν κατοικίαν τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου, ὅπου ἡ Μανιώ τὴν εἶχε στείλει, καὶ πρῶτον μὲν ἠμπόδισε τοὺς ἀλιτηρίους ἐκείνους εἰς τὴν ἀπόπειράν των ἐπὶ τῆς οἰκίας ταύτης, ἐνῶ εἰς ἄλλου ὁδήγησε τὸν Μάριον ἐκεῖ.

Ὁ Μάριος, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διετέλεσεν ἐν ἐκστάσει ἐνώπιον τῆς κιγκλίδας ταύτης ὠθουμένης ὑπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως τῆς φερύσσης τὸν σίδηρον πρὸς τὸν μαγνήτην καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τοὺς λίθους ὁῖόντων εἶναι ἐκτισμένη ἡ οἰκία τῆς ειλτάτης του, εἰσῆλθεν ἐπὶ τέλους εἰς τὸν κήπον τῆς Τιτίκας, ὡς ὁ Ρωμαῖος εἰς τὸν κήπον τῆς Ἰουλιέτας του· ἀλλ' εὐκλωτέρον ὁ Μάριος, ὅστις δὲν εἶχε τοῖχον πρὸς διασκέλισιν, ἀλλὰ μόνον κιγκλίδαν ἢ μίαν ράβδον εἶδε· νὰ ἐκτοπίσῃ καὶ ταύτην ταλαντευομένην εἰκὴν σαλευομένου γεροντικοῦ ὀδόντος.

Ὦ; ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ὁδὸς ἦτο ἐρημική· ὁ Μάριος ἤρχετο πάντοτε νύκτα, ἐπομένως δὲν διέτρεχε τὸν κίνδυνον νὰ θεαθῆ παρ' οὐδενός.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, καθ' ἣν καθηγάσθησαν μνηστευθεῖσαι αἱ δύο αὐταὶ ψυχαὶ ἐν τῷ ἀσπασμῷ, ὁ Μάριος ἤρχετο καθ' ἐκάστην νύκτα. Ἐὰν ἐν τῇ ἀκμῇ ταύτῃ τῆς ζωῆς ἡ Τιτίκα περιεπλέκετο εἰς ἔρωτα ἀνδρὸς ἀσυνειδήτου καὶ ἀισχροῦ βεβαίως θὰ ἠμφανίζετο, διότι ὑπάρχουσιν φύσεις γενναῖοι φρονεῖ ἐνδίδουσαι καὶ τοιαύτη ἦτο ἡ Τιτίκα· ἡ ἐνδοτικότητα δ' αὕτη εἶνε μίᾳ γυναικεῖα μεγαλοφροσύνη.

Ὁ ἔρωσ εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖνο εἰ' αὐ καταντᾷ ἀπόλυτος ἐμπλέκεται εἰς τὴν οὐράνιαν ἀποτύφλωσιν τῆς αἰδοῦς. Ὦ, πόσους κινδύνους διατρέχετε σεῖς, ὦ γενναῖαι ψυχαί!

Πολλάκις σεῖς διδίδετε τὴν καρδίαν ἐνῷ ἡμεῖς μόνον τὸ σῶμα λαμβάνομεν· σὰς μένει ἡ καρδία ἣν βλέπετε ἐν τῷ σκότει καὶ φρίσσετε. Ὁ ἔρωσ δὲν ἔχει μέσον ὄρον· ἢ καταστρέφει· ἢ σώζει. Ὅλον τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἰμαρμένον εἰς τοῦτο τὸ δίλημμα ἔγκειται. Μόνον ὁ ἔρωσ προβάλλει τὸ δίλημμα τοῦτο, ἦτοι τὴν ἀπώλειαν ἢ τὴν σωτηρίαν καὶ τοῦτο ἀδυσωπήτως.

Ὁ ἔρωσ εἶνε ἡ ζωή, ἂν δὲν εἶνε ὁ θάνατος. Λίκνον ὁμοῦ καὶ φέρετρον.

Ἐντὸς τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας τὸ αὐτὸ αἰσθημα, λέγει ναι καὶ ὄχι.

Ἐκ πάντων ὅσα ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς ἡ ἐκπέμπουσα πλεῖον φῶς εἶνε ἡ καρδία· ἀλλά, φεῦ! καὶ πλειότερον σκότος!

Ὁ Θεὸς ἠλόχησεν ὅπως ὁ ἔρωσ, μεθ' οὗ συνηγήθη ἡ Τιτίκα ἀποθῆ εἰς κ τῶν σωτηρίων ἐρώτων.

Καθ' ὅλας τὰς νύκτας τοῦ Μάρτου συνηστῶντο εἰς ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ ἐλευκτὸν ἀγροκήπιον, ὑπὸ τοὺς ὄσημέραι εὐωδέστερους καὶ πυκνοτέρους ἀποσπίνοντας θάμνους, ὄντα δύο ἐκ πάσης ἀγνότητος πλασθέντα, ὑπερεκχειλλόντα ἀπολαύσεων οὐράνιων, μᾶλλον πρὸς ἀρχαγγέλους ἢ πρὸς ἀνθρώπους ὁμοιάζοντα, ἀγνά, τίμια, ἐνθουσιώδη, βεβαχθέντα μένα, ἀκτινοβολούντα τὸ ἐν ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἄλλου ἐν μέσῳ σκοτίας.

Ἐνόμιζεν ἡ Τιτίκα ὅτι ὁ Μάριος ἐφάρμι στέμμα καὶ ὁ Μάριος ὅτι τὴν Τιτίκα του περιέβαλλεν ἡ αἴγλη τῆς ἀγιωσύνης.

Ἦσαν ἐγγυὸς ἀλλήλων, ἐβλέποντο, συνέπλεκον τὰς χεῖρας καὶ ἐνηγκαλιζόντο, ἀλλ' ὑπῆρχε φραγμὸς τὸν ὅποιον δὲν ὑπερέβαινον, οὐχὶ ἐκ σεβασμοῦ, ἀλλ' ἐξ ἀγνοίας.

Ὁ Μάριος ἠσθάνετο τὴν ἀγνόητα τῆς Τιτίκας πρὸ τῆς ὁποίας ἀπεκαλύπτετο καὶ οὗτος ἦν ὁ φραγμὸς, ἡ Τιτίκα ἐβλεπεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Μαρίου τὸν χρηστὸν ἄνδρα πρὸ τοῦ ὅποιου ἐκλίγε τὸν αὐχένα.

Τὸ πρῶτον φίλησα, ὡς ἀρραβῶν τῶν ὑπῆρξε καὶ τὸ τελευταῖόν των. Ὁ Μάριος ἔκτοτε δὲν προέβη πέραν τοῦτου, μόνον τὴν χεῖρα ἢ τὸ περὶ τὴν ἐνίστα ἀκραθιγῶς ἀπαζόμενος, ἐνίστα δὲ κ' ἓνα τῶν βαστῦχων τῆς.

Δι' αὐτὸν ἡ Τιτίκα ἦν ἄρωμα καὶ ὄχι γυνή. Τὴν ἀνέπνεε μόνον. Αὐτὴ οὐδὲν τῷ ἠνεῖτο καὶ οὐτε οὐδὲν τῇ ἐζήτει. Ἡ Τιτίκα ἦτο εὐτυχής, ὁ Μάριος αὐτάρκης. Ἐζῶν ὡς εἰς θέλγητρον δυνάμενον ν' ἀποκληθῆ, δύο ψυχῶν καταγλάισμα.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τοῦ ἔρωτος, καθ' ἣν ὁ πόθος τῆς ἀπολαύσεως σιγᾷ ἀπολύτως ὑπὸ τὴν πανίσχυρον ἐπίδρασιν τῆς ἐκστάσεως ὁ Μάριος, ὁ ἀγνὸς ὡς ἄγγελος Μάριος, εὐκολώτερον θ' ἀνηρχετο τὰς βαθμίδας εἰκου κοινῆς τινος κόρης, παρ' ν' ἀνασύρη τὴν ἐσθῆτα τῆς Τιτίκας ἔστω καὶ μέχρι τῶν σφερῶν.

Συνέβη ποτὲ ἐν φωτὶ σεληναίας νυκτὸς νὰ κύβη ἡ Τιτίκα ἵνα λάβῃ τι κατὰ γῆς κείμενον· ὁ στηθόδεσμός τῆς ἠνοιχθῆ ὀλίγον καὶ ἀνεφάνησαν τὰ ἄνω τοῦ στήθους τῆς. Ὁ Μάριος ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς.

Εἰς τὰ δύο ταῦτα ὄντα τί ἠδύνατο νὰ συμβῆ, ὑπὸ τοιοῦτους ἔρους; Οὐδέν. Ἐλατρεύοντο.

Τὴν νύκτα, ἐφ' ὅσον οὗτοι διήρχοντο τὰς ὥρας τῶν ἐκεῖ, ὁ κῆπος ἐκείνος ἦτο ζῶν καὶ ἀγιαζόμενος. Ἡνοίγοντο περὶ αὐτῶν ὅλα τὰ ἄνθη ἐκπέμποντα πρὸς αὐτοὺς θυμιάματα· ἠνοίγον καὶ αὐτοὶ τὰς ψυχὰς τῶν αἰετῶν ἐξέχεον ἐπὶ τῶν ἀνθίων.

Καὶ ἐμυθάζετο περὶ ἡ σπαργώσα φύσιν, τὸ δὲ ρῆγος τῆς ἐρωτῶλου χαλιᾶς τῶν διεχεῖτο εἰς τὰ δένδρα.

Τίνας λόγους ἀντηλλασσον; Ἦνοᾶς μόνον καὶ οὐδὲν πλείον. Ἦσαν ἱκαναὶ αὐταὶ νὰ διεγειρῶσι συγκινοῦσαι ὅλην ἐκείνην τὴν φύσιν. Γοητεῖαν ἦν δυσχερῶς θ' ἀντελαμβανέτο τις, ἀναγινώσκων ἀπὸ βιβλίου

τὰς συνδιαλέξεις των, τὰς προωρισμένας ν' ἀνοψῶνται καὶ ὡς καπνοὶ νὰ ἀπλῶνται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῶν φύλλων.

Ἄν ἀπὸ τοῦ ψιθύρου δύο ἐραστῶν ἀραιρέσης τὴν ἐκ τῆς ψυχῆς ἀναπεμπομένην ἐκείνην μελωδίαν, ἐν λυρικῇ ἀρμονίᾳ συνοδεύουσιν αὐτόν, τί θὰ μείνῃ; Μία σκιά. Καὶ τότε λέγεις: Τοῦτο ἦτο; Ναί, ναί, τὰ παιδαριώδη αὐτά, αἱ παλιλογίαι, οἱ οἷα τὸ τίποτε γέλωτες ἐκεῖνοι, αἱ μάταιαι φράσεις, αἱ ἀνοησίαι ἐκεῖναι, εἶναι ὅ,τι θεσπεσιώτερον ἐν τῷ κόσμῳ, ὅ,τι βαθύτερον ἢ εἶναι τὰ μόνα ὅσα δύνανται, καταλλήλως καὶ οὐχὶ ἐπὶ ματαίῳ, νὰ λεχθῶσι καὶ ν' ἀκουσθῶσιν ἀπὸ στοματος δύο νηπιάζουσῶν κριδῶν!

Ὅστις δὲν ἤκουσεν ἢ δὲν τὸς ἐπρόφερε ποτε αὐτὰς τὰς ἀνοησίας, τὰς μηδαμινότητας αὐτὰς εἶνε βλάζ, εἶνε ἀνίδεος, κακὸς ἀνθρώπος!

— Εὐρέεις; . . . ὀνομάζουμι Εὐφροσύνη, ἔλεγεν ἡ Τιτίκα εἰς τὸν Μάριον.

— Εὐφροσύνη; Πῶς! δὲν ὀνομάζουσι Τιτίκα;

— Ὄ! εἶνε ἄσχημ' ὄνομα Τιτίκα· μοῦ τῶδ' ὤσαν ἔτσι ὅταν ἤμουν μικρή. Τὸ καθ' αὐτὸ ὄνομά μου εἶνε Εὐφροσύνη. Δὲν σ' ἄρῃσαι αὐτὸ τ' ὄνομα; Εὐφροσύνη;

— Ναί . . . ἀλλὰ καὶ τ' ὄνομα Τιτίκα δὲν εἶνε ἄσχημο.

— Τὸ προτιμᾷς ἀπὸ τὸ Εὐφροσύνη;

— Νὰ σὲ εἰπῶ . . . ἐγώ, ναί.

— Αἶ! τότε κ' ἐγὼ τὸ προτιμῶ. Ἀλήθεια λέγεις; Τιτίκα εἶνε εὐμερρο.

Ναί, νὰ μὲ λέγῃς Τιτίκα.

Καὶ μειδιῶσα ἐπέχυνεν ἐπὶ τῶν φράσεων τῆς αὐτῶν εἰδειδικτὴν ἀπλότητα, εἰς οὐρανίους λειμῶνας καὶ ἄλση ἀρμόζουσιν.

Ἄλλοτε τὸν ἔβλεπε κατὰ πρόσωπον καὶ ἔλεγεν:

— Εἶσαι ὄρτιος, εἶσαι συμπαθὴς, δὲν εἶσαι ὡς ἐγὼ ζῶον, ἔχεις πνεῦμα, εἶσαι σοφώτερός μου μάλιστα ἄλλο εἰς τοῦτο μόνον ἐγὼ ὑπερέχω ὅτι σὲ ἀγαπῶ.

Καὶ ὁ Μάριος ὑπὸ τὸ σαπρερόν ἐκεῖνο στερέωμα ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουε μολπὴν ὑπὸ ἀστέρων διαχρομένην.

Ἄλλοτε τὸν ἐκτύπη ἐπὶ τοῦ ὤμου λέγουσα:

— Μά, κύριε, βῆγεις εἰς τὸ σπητὶ μου ἐγὼ δὲν θέλω ν' ἰκνούω

βηξίματα χωρίς τὴν ἀδειάν μου. Αὐτὸ δὲν ταιριάζει νὰ μ' ἀνησυ-
χῆς. Ἐγὼ θέλω νὰς' ἐντελῶς καλὰ, εἰότι ἄλλως θὰ ἤμουν δυστυ-
χῆς καὶ ἔπειτα τί ἤθελες ἐγὼ τότε νὰ κάμω ;

Πάντα ταῦτα ἐν ὄλῃ των τῆ ἀφελείῃ ἦσαν θεῖα.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Μάριος εἶπεν εἰς τὴν Τιτίκαν :

— Ξεύρεις ; ἓνα καιρὸ ὁ νοῦς μου σὲ ὠνόμαζεν Οὐρανίαν.

Ἐπὶ τὴν νύκτα ἐγέλασαν μὲ τοὺς λόγους τούτους.

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ δὲν ἐλησμόνησε νὰ τὴν εἰπῆ μίαν ἡμέραν :

— Εἰς τὸ Λουξεμβούργον μίαν ἡμέραν μου ἤλθε νὰ σπάσω τὸ κε-
φάλι ἐνὸς ἀπομύχου !

Δὲν εἶπεν ὁμοῦς διατί, μὴ θελήσας νὰ εἰπῆ πλείονα, ἀφοῦ ἔπρε-
πε νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὴν Τιτίκαν περὶ τοῦ ἀποκαλύφσαντος τὴν περι-
κνημίδι της ἀνέμου, τῆ ἦτο ἀδύνατον καὶ ἔπρεπε νὰ τὸ εἰπῆ.

Ὁὕτω ἐννοεῖ ὁ Μάριος τὴν μετὰ τῆς Τιτίκας ζωὴν, οὐδὲν ἐφαν-
τάζετο νὰ προσθέσῃ ὁδηγοῦν εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου καθ' ἑ-
σπέραν νὰ σύρῃ τὴν ράβδον τῆς κίχλιδος τοῦ κήπου, νὰ κίθηται
πληροῦς της εἰς τὸ πέτρινον ἐκεῖ κάθισμα, νὰ προσκολλᾶται διὰ τῆς
ἐν τῇ γόνατι πτυχῆς τοῦ πανταλονίου του εἰς τὴν ἀβρὴν τῆς Τιτί-
κας ἐσθῆτα, νὰ ἐγγίξῃ τὰς ὀνυχας τῶν λακτύλων της νὰ ὠσφραίνε-
ται τὸ ἄνθος τὸ ὀπίσθεν ἐκείνη ὠσφραίνεται, καὶ ἐκείνη ὅ,τι ἐκείνος ὠ-
σφραίνεται, νὰ βλέπῃ τὴν μαρμαρυγὴν τῶν ἀστρων διὰ μέσου τῶν ὀνυ-
χῶν εἰς αὐτὰ καὶ μόνον ἤρκειτο.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας τῶν ἐρωτικῶν των ἐξομολογήσεων τὰ νύφῃ
διέτρεχον τὸν οὐρανὸν ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν των. Εἰς πᾶσαν ἀνέ-
μου τινὴν συναποφέρονται μετ' αὐτοῦ πλείονα ὄνειρ' ἀνθρώπινα ἢ
οὐράνια νύφῃ.

Ὅτι ὁ ἀγνός, ὁ σχεδὸν ἄγριος ἐκείνος ἔρως παρῆρθετο ἄνευ περι-
παθῶν φιλοσοφησῶν, τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραδειθῶμεν. Φι-
λοσφόνημα πρὸς ἐρώμενον πρόσωπον, εἶναι ἡ πρώτη μορφή τῶν θωπει-
ῶν, ἡμισυθάδεῖά τις διαιμαζομένη.

Τὸ φιλοσφόνημα ὁμοιάζει πρὸς τὸ διὰ μέσου τοῦ πέπλου λαμβανό-
μενον σίλημα· εἶναι ἀπόλαυσις συγκαλυπτομένη· ἵνα ἀγχιπῆται, πλείο-
τερον ἢ καρδία σταματᾷ πρὸ τῆς ἀπολαύσεως.

Φιλοσφόνημα περιπαθῆς, ἀπὸ μέρους τοῦ Μαρίου διατυπούμενον, καί-
τοι συγκερασμένον ἐστὶ διὰ χιμαίρας, ἦτο, οὕτως εἰπεῖν, οὐράνιον διὰ

τούτον ἐντρέφημα. Τὰ πτηρὰ ἰπτάμενα ἐκεῖ εἰς τὰ ὕψη, παραλλήλως πρὸς τοὺς ἀγγέλους βεβαίως ἀκροῶνται τοὺς λόγους ἐκείνου.

Ἐν το τοῖς ἐνέχουσι ζωικὸν σθένος, καὶ τὸ ἀνθρώπινον, ὅλον τὸν ὄγκον τοῦ θετικισμοῦ οὐ βεβαίως ὁ Μάριος δὲν ἦτο ἀμέτοχος. Τῇ ἔλεγε λοιπὸν ὅ,τι λέγεται ἐντὸς σπηλαίου, ὡς τι προανάκρουσμα τοῦ ἐν τῇ πιαστάδι λεχθησομένου· ἦσαν τὰ φιλοφρονηματὰ του λυρικῆ διαχύσει, λέξεις ἐναρμόνιοι, χαρίεσσα, ὑπερβολαὶ κελαδημάτων, ὅλη ἡ λεπτεπιλέπτως καὶ ἀβρότητα διατυπωμένη λατρεία ὡς ἀνοδοῦσα σκορπιζουσα πρηνῶς τὸ οὐράνιον ἄρωμα ἀρρητος ψιθυροῦ ἀπὸ τῆς μιᾶς καρδίας ἐκχυνόμενος εἰς τὴν ἔλλην.

— ὦ ! ἐφέλλιζεν ὁ Μάριος, πόσον εἶσαι ὠραία ! ὦ, πόσον εἶσαι ὠραία ! Δὲν τολμῶ νὰ σε ἴσω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ δι' αὐτὸ μόνον εἰς τὸ ὅλον σου ἀπενίζω. Εἶσαι μία τῶν χαρίτων ! Ἄγνω τί μοὶ συμβαίνει. Ὅταν ἡ ἄκρα τοῦ ποδός μου διολισθαίνῃ ὑπὸ τὸ κράσπεδον τῆς ἰσθμῆός σου, μὲ φέρει ἐκτός ἐαυτοῦ ! ὅσα γόησα λάμψις ἀναδίδεται ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου εἰς τοὺς λόγους διασπασμένη !

Ἐνίστα μέ φαντασάει ὄνειρον. Ὅμιλοι νὰ σε ἀκούω, λέγε μου, νὰ σε θαυμάζω ! Τίτίκα μου ! εἶμαι μὰ τὴν ἄληθειαν, τρελλός. Ἄξιολάτρευτος κέρη ! Τοὺς πόδας σου μελετῶ μὲ τὸ μικροσκοπίον καὶ τὴν ψυχὴν σου μὲ τὸ τηλεσκοπίον.

Καὶ ἡ Τιτίκα ἀπεκρίνετο·

— Σὲ ἀγαπῶ ἀκούη πλείοτερον γώρα, παρ' ὅσον ἀπὸ πρωίας.

Φυσικώτατος ἄρα ἦν ὁ πρὸς αὐτὴν θαυμασμός τοῦ Μαρίου.

Ἄλλ' εἶναι οὐχ ἦπτον ἀληθες ὅτι ἡ μικρὰ αὐτὴ μέχρι χθὲς οἰκότροφος τοῦ κοινού, ἡ πρηνὴ ἔτι ἔχουσα τὴν ψυχὴν, ἐλάλει θαυμασίως ἀνατέμνουσα τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, ἐνίστα διατυποῦσα καὶ πολλὰς λεπτάς ἀληθείας. Τὸ λάλον αὐτῆς δὲν ἦτο ἄμοιρον σεβαρῆς συνδιαλέξεως, διότι εἰς οὐδεμίαν κρίσιν τῆς ἐσφαλῆ καὶ ἡ ἀγνωσίης τῆς ἦτο ἰλύθηστος ;

Ἡ γυνὴ ἀισθάνεται καὶ ἐκφράζει μὲ τὸ πρηνερὸν ἐνστικτον τῆς καρδίας, ἐν πεποιθῆσει ἀκραδάντω.

Οὐδεὶς γινώσκει πῶς ἡ γυνὴ ἐκφράζεται λόγους περιπαθεῖς ἅμα καὶ ἐμβριθεῖς. Ἡ περιπάθεια καὶ ἡ βαθύτης εἶνε αὐτῆ ἡ γυνὴ ὀλίκληρος, εἶναι αὐτὸς ὁ οὐρανός.

Συχνάκις ἐν τῇ τριαύτῃ αὐτῶν ἐξάρρει ἐδάκρυον. Ἐν ἔντομον

ποδοπατούμενον, ἢ πτίλον τι πίπτον, ἀπὸ φωλεᾶς τινος, ἢ κλωνίσκος λευκανθέμου συνθλώμενος, ταῦτα πάντα τοὺς ἐθλίβον, ἢ δὲ ἕκστασις των ἀπαλῶς τρεπομένη εἰς μελαγχολίαν ἐφαίνετο προκαλιῦσα ὡς τερπνοτέραν δι' αὐτοὺς παραμυθίαν, τὰ δ' ἀκρῶς των.

Τὸ ὑπατον τοῦ ἔρωτος σύμπτωμα, εἶναι στοργὴ ἐνίστη ἐξικνουμένη, μέχρι τοῦ ἀφορήτου.

Καὶ πλὴν ὄλων τούτων, διότι ὄλαι αὗται αἱ ἀντιθέσεις εἰσὶν ὡς φωτοβολίδες τοῦ ἔρωτος, ἐγέλων μὲ τόσῃν ἔκπαγλον οἰκειότητα καὶ ἀφελειαν, ὥστε συνήθως ἐξελαμβάνοντο εἰς δύο παιδάρια. Ἐν τούτοις ἔτι καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν βεβαχυμένων ἐξ ἀγνόητος καρδίῶν των ἢ ἀλησιμόνητος φύσις ἠγρύπνει.

ἠγρύπνει μὲ τὴν τραχεῖαν καὶ οὐρανίαν αὐτῆς τῆσιν καὶ οἰαδῆποτε ἂν ἢ ἡ ψυχικὴ αὐτῶν ἰθωότης, εἶναι αἰσθητὴς, σχεδὸν ἀπτός ἐν τῇ αἰδημονεστέρᾳ αὐτῶν ἀπομονώσει, ὁ θεσπέσιος καὶ μυστηριώδης πέπλος ὁ χωρίζων ζευγος ἐραστῶν ἀπὸ οὐάδος φίλων. Ἐλατρεύοντο τέλοσ, διότι ἐπιζῆ πάντοτε τὸ διαρκὲς καὶ ἀμετάθετον εἰς τοὺς ἐρώντας.

Ἄγαπώμεθα, μειδιώμεν, γελῶμεν, φλογίζομεν τὰ χεῖλη μας εἰς βραχὴν φιλημάτων, συμπλέκομεν τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν μας εἰς τὰς τῆς λατρεύουσας ἡμᾶς φερέμεθα πρὸς ἀλλήλους ἐν στενῇ οἰκειότητι ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τὴν δικαίωσιν τῆς φύσεως.

Δύο ἐριστά ἀποκρύπτονται ἀπὸ ξένων βλεμμάτων τὴν ἐσπέραν, τὴν αὐγὴν, εἰς τὸ σκότος, μετὰ τῶν πτηνῶν καὶ μετὰ τῶν ῥόδων, περιπτύσσονται ἀλλήλους ὑπὸ σκιάν, μὲ τὰς καρδίας των εἰκονίζομένας ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν των, ψθυρίζουσιν, ἵστανται σιωπηλοί, ἀλλ' ὄλα ταῦτ' ἀποτελοῦν βάρειον σέλας πλαισιούν τὴν ἀγύότητα.

B'.

Τὸ ἀνεξήγητον τῆς πλήρους εὐδαιμονίας.

Εἶχον λησμονήσει τὸν κόσμον ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν. Προσοχὴν οὐδεμίαν εἶδον εἰς τὴν μαστίζουσαν τὴν πόλιν τῶν Παρισίων πανώλην, δεκατίζουσαν τότε τὸν πληθυσμὸν τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης.

Ὁ Μάριος εἶπεν εἰς τὴν Τιτίαν ὅτι ἦτο δικηγόρος, ὅτι ἐξ ἑγράφων διὰ τοῦ ἐκδότης, ὅτι ὁ πατὴρ του ὑπῆρξε συνταγματάρχης διαπρέψας ἀνδρείως εἰς τοὺς πολέμους καὶ ὅτι εἶχε πάμπαν πλούσιον, πρὸς δὲ ἤλθεν εἰς διάσασιν.

Τῇ εἶπε προσέτι: ὅτι εἶχε τίτλον βαρῶνος, ἀλλὰ τοῦτο οὐδεμίαν τῇ ἔκαμιν ἐντόπωσιν. Ὁ Μάριος βαρῶνος ἢ Τιτίκα οὕτε ἐνόησε τί ἐστὶ μαινεν ἢ λέξις. Δι' αὐτὴν ὁ Μάριος ἦτο Μάριος.

Αὕτη πάλιν τῇ εἶπεν ὅτι ἐξεπαίδεύθη εἰς τὸ μοναστηριον Πίκπου ὅτι καὶ αὐτῆς ἡ μήτηρ ἀπέθανεν, ὅτι ὁ πατὴρ της ὠνομάζετο Θερανεύτης, ὅτι ἦτο πολὺ καλός, φιλόανθρωπος, ἀλλὰ καίτοι πτωχός ἀπεστέρει ἐκυτὸν καὶ τοῦ μᾶλλον ἐπαίγαντος διὰ νὰ μὴ στεργθῇ αὐτὴ οὐδενός.

Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι, εἰς τὴν ἡρεμίαν διήγεν ὁ Μάριος ἄρ' ἦς ἡμέρας ἤρχισε βλέπων τὴν Τιτίαν, πόσον θελὸς τῇ ἐφάνη ὅλος ὁ διαρρεύσας βίος του, ὥστε καὶ τὰ προσφατώτερα ἐστὶ τῶν συμβάντων τὰ ἐνεθυμῆτο ὡς πολὺ μεμακρυσμένα, διὰ τοῦτο καὶ ὅσα τῇ εἶπεν ἡ Τιτίκα τῇ ἐφάνησαν ἀρκατὰ, καὶ αὕτ' ἐσυλλογίσθη κἂν νὰ τὴν ἐρωτήσῃ περὶ τῆς νυκτερινῆς ἐκείνης ἐπέδρας ἐν τῇ τρώγλῃ τοῦ Θεναροῦ ἐρου ὅτε περὶ τῆς πληγῆς τοῦ πατρὸς της.

Ὁ Μάριος εἶχεν ὅλα λησμονήσει, εὐδ' ἐνεθυμῆτο τὴν ἐσπέραν τείχε'.

πράξει τὴν προίαν, οὔτε πότε εἶχε γευματίσει, οὔτε μετὰ πολοῦ ἀκόμη συνωμίλησεν.

Εἰς τὸ οὖς του ἀντήχει διαρκῶς ἀσμάτων βόμβος ἐκκωφαίνων αὐτὸν καὶ μὴδένα σκεπτόμενος εἰ μὴ περὶ τῆς ὥρας καθ' ἣν θὰ ἔβλεπε τὴν Τιτίκαν, ὅτε καὶ ἠσθάνετο τὴν ὑπαρξίν, φυσικῶς δὲ, ἐπειδὴ κατὰ τὰς ὥρας ἐκείνας εὐρίσκετο ὡς ἐν οὐρανοῖς, ἐλησμόνει πάντα τὰ ἐπὶ γῆς.

Ὅτω ζῶσιν οἱ ὑπνοβάται· οὔτοι, οὖς καλοῦμεν ἐρωτολήπτους.

Ἄλλὰ καὶ ποῖος εὐρεθεὶς εἰς τοιαύτας στιγμὰς δὲν ἠσθάνθη τὸ ἴδιον;

Καὶ διατί ἔρχεται στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκθαίνομεν τοῦ αἵθερου ἐκείνου ἐρίζοντος; Διατί νὰ ἐξακολουθῇ μετὰ ταῦτα ἡ ζωὴ;

Ὡς δὲν ὑφίσταται πλήρες γεωμετρικὸν σχῆμα εἰς τὴν οὐράνιον μηχανικὴν, οὔτω δὲν ὑφίσταται λογικὴ ἀπολύτου ἀλληλουχίας ἐν τῇ ἀθροιστικῇ καρδίᾳ.

Αἱ δύο αὐταὶ καρδίαι οὔτω ἔζων μεταίωροι μετὰξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς μετὰξὺ τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ὅσον ὥραϊα ἦτο ἡ Τιτίκα, τόσον ὁ Μάριος ἐνίστε ἐκλείει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνώπιόν της· ὁ ἄριστος τρόπος τοῦ νὰ βλέπη τις ἐντὸς τῆς ψυχῆς εἶναι νὰ κλείῃ τὰ βλέφαρά του.

Δὲν ἐξήταζον ποῦ θὰ τοὺς ἔφερον ἐπὶ τέλους ὁ βίος οὗτος. Ἦδη εἶχον φθάσει εἰς τὸ ποθητὸν αὐτῶν τέρμα, ἐνόμιζον ὅτι πέραν τούτου δὲν ὑπῆρχε τι ἄλλο.

Καὶ μήπως δὲν εἶναι ἀλλόκοτος ἡ ἀξίωσις τῶν ἀνθρώπων, ἐννοούντων ἵνα ὁ ἔρως τοὺς φέρῃ εἰς τι σημεῖον;

Γ'

Ἄρχὴ ἐπισκιάσεως.

Ὅσον ἄρα τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, οὗτος οὐδὲν ἐκ τῶν διατρεχόντων ἐγίνωσκεν. Ἡ Τιτίκα ἦτο φαιδρά, ἤρκει τοῦτο εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην διὰ τὰ θεωρῆ ἑαυτὸν εὐδαίμονα.

Αἱ φροντίδες καὶ σκέψεις τῆς Τιτίκας περὶ τοῦ Μάρου δὲν ἐπεσκιάζον τὸ παράπαν τὴν αἰθρίαν τοῦ σπυτοῦ καὶ ἰλαροῦ της προσώπου.

Εὐρίσκετο εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν πᾶσα κόρη φέρε ἐν ἐαυτῇ τὸν ἔρωτα, ὡς ὁ ἄγγελος τὸ κρίνον. Ὡστε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτο ἥσυχος. Ἄλλως τε, ὅταν δύο ἐρασταὶ δὲν διχονοοῦσιν, ὅλα βαίνουσι καλῶς, πᾶς δὲ οἰοσάηποτε τρίτος ἀποτυφλοῦται ἐκ τῆς πληθῆος τῶν μικρῶν προφυλάξεων ἃς λαμβάνουσιν ἐνώπιόν του.

Ἡ Τιτίκα π.χ. οὐδέποτε ἔλεγεν εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ὅτι ὅταν αὐτὸς ἤθελε νὰ ἐξέλθωσιν ὁμοῦ εἰς περίπατον.

— Ναι, πατέρα μου, πηγαίνωμεν, τῷ ἔλεγεν ἐκείνη.

Ἄν αὐτὸς ἤθελε νὰ μείνωμεν :

— Πολὺ καλά, πατέρα μου, νὰ μείνωμεν, ὅπως ἀγαπᾶς.

Ὅταν ἐζήτηε νὰ περάσωσι τὰς ἐσπερίας των ὥρας εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Τιτίκας, εἰδείκνυτο ὑπερβολικῶς χωρηκῆ.

Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἀπεχώρει εἰς τὸν κοιτῶνά του κατὰ τὰς δέκα συνήθως, ὁ Μάριος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἦν προϊέθλιπεν ἢ καὶ διότι διὰ σημείου τινὸς εἰδοποιεῖτο, μετέδινεν εἰς τὸν κῆπον μετὰ τὰς δέκα. Πολλάκις δὲ καὶ ἤκουεν ἀνοιγακλείουσαν τὴν πρὸς τὸν κῆπον θύραν της.

Ὁ Μάριος, οἰκοθεν ἐννοεῖται, τὴν ἡμέραν οὐδέποτε ἐνεφανίζετο.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης οὗτος ἐσυλλογιζετο, ἂν ὑπῆρχε Μάριος. Μίαν μόνην φοράν τῇ ἑκάστῃ τὴν παρατήρησιν :

— Πού ἀκούμῃσαι, τὴν εἶπε καὶ ἀβιστώθῃ τὸ φέρεμά σου ἀπὸ πίσω ;

Τὴν νύκτα τῆς προτεραίας ὁ Μάριος παίζων μετ' αὐτῆς τὴν εἶχεν ἀκούμῃσαι ἐκ τῶν νύκτων πρὸς τὸν τοῖχον τοῦ κήπου.

Ἡ κυρὰ Παναγιώτα ἐπλάγιαζεν ἐνωρίς· μετὰ τὸ πέρας τῶν οἰκιακῶν τῆς ἐργασιῶν ἐφρόντιζεν ἀμέσως νὰ κοιμηθῇ. Καὶ αὕτη, ὡς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἤγνῳσε τὰ πάντα.

Οὐδέποτε ὁ Μάριος ἔθεσε τὸν πόδα του εἰς τὴν οἰκίαν τῆς καὶ ὁσάκις εἰσῆρχετο εἴτε ἐξῆρχετο τοῦ κήπου ἐφρόντιζε νὰ τοποθετῇ καλῶς τὴν ἀφαιρουμένην ἀπὸ τῆς κιγκλίδος τιθερᾶν ράβδον, διὰ νὰ μὴ παρατηρηθῇ ἡ ἐλαχίστη μεταβολή, ἐν τῇ ὅλῃ τῆς οἰκίας προσόψει.

Συνήθως ἀπεχώρει μεσάνυκτα καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Οἰκιάδου, ὅστις ἔλεγεν εἰς τὸν Βορέλῃν.

— Δὲν ξεύρεις δά· ὁ Μάριος τώρα μᾶς ἔρχεται τὰ μεσάνυκτα.

Ἐ Βορέλης ἀπεκρίνετο·

— Τὰ βλέπεις ; Κ' οἱ ἱερολογιώτατοι φέρουν πυροκρόταλα, (1)

Ἐνίστε ὁ Οἰκιάδης μὲ σταυρωμένας τῆς χεῖρας ἔβλεπε τὸν Μάριον καὶ ἔλεγε·

— Παιδί, παιδί, πῆρες θλίπω τὸν κατήφορο· οἰόλου δὲν μ' ἀρίσει αὐτὴ ἡ δουλειά.

Ἐ Οἰκιάδης, ὡς πρακτικὸς, δὲν ἤθελε νὰ σκοτίζεται διὰ τοῦς πλατωνικοῦς τοῦ Μιρίου ἔρωτας καὶ συχνάκις τὸν ἔλεγε νὰ κατάρξῃ τὸ οὐσιώδες μέρος αὐτῆς τῆς τρέλλας του. Πρῶταν τινὰ τῷ εἶπε·

— Ἐ! φίλε μου, βλέπω ἱερῶτατες, ὄλο εἰς ὄνειρα ἐνευροῦσι, πῆς εἰς χώραν τῆς ὁποίας ἡ ἔδρα καλεῖται, Πομφόλυξ. Σὲ παρακαλῶ, κάμε μου τὴν χάρι· νὰ μὲ πῆς πῶς τὴν λέγουν αὐτὴ σου τὴ νεράϊδα.

Ἐ ἄλλὰ πού ὁ Μάριος νὰ τὸ ἐκστομίσῃ ἐκ τῶν χειλέων του, θὰ προτίμα νὰ τοῦ ἀποσπάτωσι διὰ μιᾶς ὀλέκληρον ὀδοντοστοιχίαν, περὶ νὰ ἐκφωνήσῃ τὸ ἄρρητον τρισύλλαβον ἐκεῖνο, Τιτίκα.

Ἐ γνήσιος ἔρωσι εἶνε φαινὸς ὡς ἡὼς καὶ σιγηλὸς ὡς τάφος.

Διαρκούντος τοῦ τερπνοῦ ἐκείνου μηνὸς Μιῖου, ὁ Μάριος καὶ ἡ Τιτίκα ἐσπούδασαν τὰς ἀνεκκλητοὺς τάβτας τῶν μικροεβίδων εὐτυχίας.

Ἐριλονεῖκουν καὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς φιλονεικίας τῶν ἐκάλουν ἀλλή-

Σ. Μ. Ὁ: ἡμεῖς λέγουμεν ε' Ἀπὸ σιγανὸ ποτάμι νὰ φοβῆσαι.

λους διὰ τοῦ σῆς, ἵνα κατοπιν ἐπὶ τὸ οἰκειότερον εἴπωσι τὸ σὺ.

Συνωμίλουν διὰ μακρῶν καὶ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ περὶ ἀνθρώπων ὅπως εἰς αὐτοὺς ἀδιαφόρων· μία καὶ τοῦτο ἐπὶ πλέον ἀπόδειξις ὅτι ἐν τῷ μελοδράματι ὅπερ ὀνομάζομεν ἔρωτα, ἡ σύνθεσις ὄν ἔχει τι, σπουδαῖον.

Διὰ τὸν Μάριον ἤρκει ν' ἀκούῃ τὴν Τιτίκαν καὶ ἄς ὠμίλει αὐτὴ διὰ κουρέλια. Διὰ τὴν Τιτίκαν ἤρκει ν' ἀκούῃ τὸν Μάριον καὶ ἄς ὠμίλει οὗτος περὶ πολιτικῶν.

Με προσκολλημένα τὰ γόνατα ἀλλήλων ἤθελον ν' ἀκούωνται καὶ ἄς ἐκυλίοντο τὰ ὄχηματα παταγωδῶς ἐπὶ τῶν λιθοστρώτων τῆς ὁδοῦ Βαβυλωνος. Νὰ βλέπωσι καὶ οἱ δύο τὸν αὐτὸν πλανήτην εἰς τὸ στερέωμα καὶ τὸν αὐτὸν σκόληκα ἐπὶ τῆς χλόης.

Νὰ σιωπῶσι μαζὴ συγχρόνως ἦτο δι' αὐτοὺς ἡ μεγαλειτέρα ἀπόλαυσις παρὰ νὰ λαλῶσιν.

Ἐν τούτοις διαφορῶι προσήγγιζον ὁσμῆραι σκυθρωπότητι.

Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν ὦραν μετέβαινεν ὁ Μάριος εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου νέωσι κάτω, ὡς πάντοτε, ἀκούει πλησίον του φωνὴν λέγουσαν,

— Καλησπέρα σας, κύριε Μάριε,

Ἄνεγείρει τὴν κεφαλὴν καὶ βλέπει τὴν Ἐπονίνην. Ἡ θεὰ τῆς τῷ ἐπροξένησεν ἀλλόκοτον ἐντύπωσιν. Οὐδ' ὅπως τὴν εἶχεν ἐνθυμηθῆ, ἀφ' ἧς ἡμέρας αὐτὴ τὸν εἶχεν ὀδηγήσει· ἐκεῖ ἕταστο ὄν τὴν εἶχε συναντήσει καὶ σχεδὸν τὴν ἐλησμονήσει. Βεβαίως ὤφειλε νὰ εὐγνώμωνῃ πρὸς αὐτὴν, ἀφοῦ εἰς αὐτὴν ἐγχερώσται τὴν εὐδαιμονίαν του καὶ ὁμως τὸν ἠνώχλησεν ἡ συνάντησις τῆς.

Εἶναι πλάνη, ἂν νομίζωμεν ὅτι τὸ πάθος ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ αὐτοῦ καὶ ἀγνόητι, ἄγει εἰς καταστάσιν τελειότητος τὸν ἄνθρωπον· ἀπλῶς τὸναντίον ἄγει αὐτὸν εἰς τὴν ληθην. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ὁ ἄνθρωπος λησμονεῖ νὰ γίνῃ κακός, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ νὰ γίνῃ ἀγαθός.

Ἡ εὐγνώμοσύνη, τὸ καθήκον, αἱ οὐσιώδεις καὶ γαργαλιστικαὶ ἀναμνήσεις σβέννυται. Εἰς πᾶσαν ἄλλην ἐποχὴν ὁ Μάριος πολὺ διαφορετικῶς θὰ ἐφέρετο πρὸς τὴν Ἐπονίνην. Ἀπερροφημένος ἐκ τῆς Τιτίκας, οὐδὲ κἂν ἀνεμνήσθη ὅτι ἡ Ἐπονίνη αὐτὴ ὀνομάζετο Ἐπονίνη Θεναρδιέρου καὶ ἐπομένως ὅτι ἐφερεν ὄνομα ἀναρρέμιμον εἰς τὴν

διαθήκην τοῦ πατρὸς του, τὸ ὄνομα ἐκεῖνο· χάριν τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγων μηνῶν τόσον θὰ ἐπεδείκνυεν ἀφοσίωσιν.

Προσσιάζομεν τὸν Μάριον ὅσοι ἦτο πράγματι. Καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν πατέρα του ἐλθομένη σχεδὸν τὴν στιγμὴν ταύτην, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἔρωτός του.

— Ἄ! σὺ, εἶπαι Ἐποίνη; ἀπεκρίθη ὀλίγον τι ἐνοχληθεὶς· τί θέλεις!

— Θέλω...

Καὶ ἐνενοήθη, ὡς εἰ δὲν εἶχε τί νὰ εἶπῃ ἢ ἄλλοτε τόσον ἀμεριμνος καὶ ἀυθάδης κέρη.

Προσεπάθησε νὰ μειδιάσῃ, ἀλλ' ἀδύνατον.

— Ἦθελα νὰ σᾶς εἰπῶ... εἶπε καὶ διεκόπη ἐκ νέου.

Ἐσώπησε κύπτουσα, ὡς ἐξ αἰδοῦς πρὸς τὴν γῆν.

— Καλὴ νύκτα σας, κύριε Μάριε, τῷ ἔπεν αἴφνης καὶ ἐτρέπη εἰς φυγῆν.

Δ.

Σκοτεινὰ ἔργα.

Ἡ ἐπέουσα ἦτο ἡ 3 Ἰουνίου 1832 ἡμέρα, ἣν θέον νὰ σημειώσωμεν, ἕνεκα τῶν σπουδαίων συμβεβηκότων, ἅτινα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπλανῶντο ὑπερῶν τοῦ παρισianoῦ ὁρίζοντος, ὡς βαρύτερα νέφη.

Ὁ Μάριος ἐσπευδε πάλιν εἰς τὴν κατοικίαν τῆς Τιτίκας, ὅτε αἴφνης διεκρίθη ἀνά μέσον τῶν βέθρων ἐρχομένη τὴν Ἐποίνην. Δύο ἡμέρας συνε ὡς, ἅ! αὐτὸ εἶναι μεγάλη ἰδιακρισία.

Ἄμέσως ἔλλαξε ὁρόμον καὶ διηρθύθη ἐξ ἄλλης ὁδοῦ πρὸς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου.

Ἡ Ἐπονίη ὁμῶς ἔσπευσε καὶ αὐτὴ κατόπιν του, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸ ἐννοήσῃ καὶ τὸν εἶδεν ἀνασύραντα τὴν ράβδον τῆς κιγκλίδος καὶ εἰσελθόντα εἰς τὸν κήπον.

— Τὸν βλέπεις ; διηνοήθη· ἐμβαίνει καὶ εἰς τὸν κήπον.

Πλησιάζει τότε ἡ Ἐπονίη ψάει τὰς σιδηρὰς ράβδους, μίαν πρὸς μίαν καὶ εὐρίσκει ποίαν εἶχεν ἐκτοπίσει ὁ Μάριος.

— Αὐτὸ τὸ σίδηρο εἶναι, εἶπε περίλυπος.

Ἐκάθησεν ἐκεῖ πλησίον εἰς γωνίαν τινὰ, χωρὶς νὰ διακρίνεται ἐκ τῶν ἐνδῶν καὶ ἐπερίμενεν ἐκεῖ ἀκίνητος, σιωπηλῆ, σκεπτομένη.

Περὶ τὴν δεκάτην τῆς νυκτὸς εἰς γέρον διαβάτης, σπεύδων νὰ διέλθῃ ὡς τάχιστα τὴν ἐρημον ἐκείνην ὁδὸν ἤκουσε φωνὴν εἰπουσαν μὲ ὕφος ἀπειλητικόν.

— Δι' αὐτὸ τὸν ἔδωκα καθ' ἐσπέραν νὰ ἔργετ' ἐδῶ !

Ἐστράφη περὶ ὁ διαβάτης, ἀλλὰ δὲν διέκρινεν οὐδένα, ἐφοβήθη δὲ δὲ νὰ παρατηρήσῃ προσεκτικώτερον εἰς τὴν γωνίαν, ὅπου ἐκίθητο ἡ Ἐπονίη, καὶ ἐπέσπευσε τὸ βᾶδισμά του, φρονίμως πράξας, διότι μετὰ τινὰς στιγμὰς εἰσῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου ἐξ ἀνδρῶν πολὺ ὑπόπτου ἐξωτερικοῦ, ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου ἀλλὰ κατ' ἀποστάσεις.

Φθάσας ὁ πρῶτος τούτων εἰς τὴν κιγκλίδα ἐστάθη διὰ νὰ περιμείνῃ τοὺς ἄλλους· μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἦσαν ὅλοι συνηγμένοι ἐκεῖ. Τότε ἤρχισαν νὰ συνδιαλέγωνται χαμηλοφώνως :

— Ἐδῶ εἶναι, εἶπεν ὁ εἰς.

— Εἶναι μέσα κίνενας σκύλος ; ἠρώτησεν ὁ δεύτερος.

— Δὲν ξέρω, μὰ, καλὸ, κακὸ, ἐγὼ πῆρα μιζῆ μου ἓνα βόλο νὰ τοῦ ταῖσωμε.

— Ἐχεις μαστίχα ;

— Ναί.

— Τὰ κάγια εἶνε σάπια, εἶπεν ἄλλος ἐν φωνῇ ἐγγαστριμύθου.

— Τέσο τὸ καλλίτερο, ἀπεκρίθη ὁ δεύτερος λαλήσας δὲν θ' ἄκουσθῇ τὸ τρίξιμο, ὅταν θᾶ τὰ κόφτωμε.

Ὁ ἕλτος δὲν εἶχεν ἐπιέκτομίσει τι, ἀλλὰ παρετήρει τὴν κιγκλίδα διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀντοχὴν των.

Ἄμα ὡς ἐφθασεν εἰς τὴν ράβδον τοῦ Μαρίου, αἰφνης προέβαλεν

έκειθεν μία χεὶρ καὶ δραξικμένη τοῦ βραχίονος τὸν ἀπώθησε. Συγχρότως δὲ ἤκούσθη καὶ φωνὴ λέγουσα :

— Εἶναι σκύλος μέσα.

Τότε εἶδεν ἐνώπιόν του κόρην ὠχράν, ὀρθίαν

-- Μωρὲ ποιά εἶν' αὐτή; ἀνέκραξεν οὗτος ἀποσυρθεὶς.

— Ἡ κόρη σου, ἀπεκρίθησαν οἱ ἄλλοι.

Πράγματι ἦτο ἡ Ἐπονίνη, ἀποτεινόμενη πρὸς τὸν Θεναρδιέρος.

Προσῆλθον τότε ἐν σιωπῇ οἱ ἄλλοι πέντε, ὁ Μογκοπραδιάς, ὁ Γουλομάρας, ὁ Χειλαρᾶς, ὁ Παρνασσός καὶ ὁ Βύζουνας. μετὰ τὴν χαῦνον ἐλείπην προφύλαξιν, τὴν συνήθη εἰς τοὺς τοιοῦτους, φέροντες ἑκάστος ἀνὰ χεῖρας καὶ ἐν σιδηροῦν ἔργαλειον.

— Τί κάθεσ' ἐδῶ καὶ κάμνεις; τί θέλεις ἀπὸ μᾶς; χαμένα τὰ χεῖς; ἀνέκραξεν ὁ Θεναρδιέρος. Γιὰ νὰ μᾶς μπόδισῃς ἀπ' τὴν δουλειὰ μας ἤλθες;

Ἡ Ἐπονίνη ἐρρίφθη εἰς τὸν τράχηλόν του γελῶσα.

— Ὅχι, πατέρα μου, πῶς νὰ σᾶς μπόδίσω ἡγὼ ἀπ' τὴ δουλειά. ἀφοῦ σᾶς μῆνυσα, μετὰ τὴ Μανιῶ πῶς δὲν εἶνε γιὰ νὰ γένῃ τίποτε; Παξιμάδι δὲν σᾶς ἔστειλα; Ἐλα, φίλησέ με ἐὰν τώρα! Πατεράκι μου, δὲν με φίλης; ἔχω τόσο καιρὸ νὰ σέ δῶ. Βγῆκες πιά πὸ τὴ φυλακή;

Ὁ Θεναρδιέρος ἠθέλησε ν' ἀποσπασθῇ ἐκ τῶν περιπτώξεων τῆς θυγατρὸς του τραυλιζῶν. Αἶ, φθάνει, νὰ ποῦ με φίλησες, καλά, νὰ μπόρῃσας καὶ βγῆκα πὸ τὴ φυλακή. Τώρα φεύγα καὶ ἄφησέ μας.

Ἡ Ἐπονίνη ἐξακολούθησεν νὰ τὸν θωπεύῃ παντοιοτρόπως δὲν τὸν ἄφινε.

— Μά, πῶς μπόρῃσες κ' ἔφυγες, πατέρα; Πολὺ θὰ κοπίνσες.

Γιὰ πέ μου, πῶς! Ἄμ' ἡ μητέρα, ποῦ εἶνε ἡ μητέρα μου;

— Καλὰ ἔναι, δὲν ξέρω ποῦ βρίσκεται. Ἄϊντε τώρα φύγε κι' ἄφησέ μας.

— Ἄ! αὐτὸ δὲ θὰ τὸ κάμω, ἀπήντησεν ἡ Ἐπονίνη· νάχω τέσσαρες μῆνες νὰ σέ ἰδῶ καὶ μ' ἕνα μόνο φιλὶ νὰ σ' ἀρήσω.

Καὶ ἐκοιμήσθη πάλιν εἰς τὸν τράχηλον τοῦ πατρὸς τῆς.

— Μά, τί διάβολο ἔπαθες σήμερα; ἀνέκραξεν ὁ Χειλαρᾶς.

— Κίμε γρήγορα, ἐπρὸςθεσεν ὁ Γουλομάρας, τώρα θὰ περίσῃ καὶ τὸ περίπολο.

Ἡ Ἐπονίη ἐστράφη τότε πρὸς τοὺς ἄλλους πέντε κακούργους:

— Ἄ! εἶπεν εἷνε ὁ Βύζουνας. Τί κάμνεις Χειλαρῆ; Τί κάμνεις, Μπαγκοπαριδιά; Γουλουμάρα; ἔν μ' ἐγνώρισες; εἰ Παρνασσέ, τί νῆα;

— Μῶρ' ὄλοι σ' ἐγνώρισαν, τί δ' ἄβολο! Ἐ, τώρα πῆ ἀφῆσέ μας, εἶπεν ὁ Θεοαρδιέρος. Καλὴ νύχτα, πῆγαινε.

— Εἷνε ὦρα γι' ἀλεπούδες, ὄχι γιὰ ἄρν.θ.α, εἶπεν ὁ Παρνασσός.

— Καταλαμβάνεις ποῦ γρήγορ' εἶω γιὰ δουλειὰ ἢ ὄχι;

Ἡ Ἐπονίη, εἶπε, τὸν Παρνασσό, ἀπὸ τῆς χειρὸς.

— Κοιτάξτε κολά, βροστὰ μαχαῖρ, καὶ θ. κοπῆς εἶπεν ὁ Παρνασσός.

— Ἄκουσε, Παρνασσέ μου, ξέρεις τώρα σὺ τί θὰ πῆ κόρη τοῦ Θεοαρδιέρου, προσέφητε τ' ὄ, π. σῶ, λέγω Χειλαρῆ, Γουλουμάρα, εὐτὴ τῆ δουλειὰ τῆ εἶχαν ὅστω σ' ἐμένα, νὰ μάθω καταλεπτικῶς τί βραίν' ἀπ' εἶω. Ἐφαίνο τὸ λοιπὸν κολά πῶς εἰ, βγαίνει τίποτα. Σῶς κάμ' ὄρας, εἶω ἔν εἷνε γιὰ νὰ βγῆ, τίποτα. Ξέρετε σ' ἄλλες φορές πῶς σῶς ἐπληροφόρησα.

— Μονοχὰ γουαῖκες κατοικῶν, εἶπεν ὁ Γουλουμάρας.

Μη' γῶ, εἶπε, ποῦ ἔχει φῶς μέσα, εἶπεν ὁ Χειλαρῆς.

Καὶ ἔβαιζεν εἰς τὴν Ἐπονίην πρὸς τὰ ἔνω τῆς αἰτίας φῶς περιφρόμενον. Ἡ Παναγώτα εἶχε πλῆθυν ἀθροισμὸν καὶ ἤτλωεν εἰς τὸ ἐπέστεγον τὰ ἀσπρόρουχα.

— Δὲν εἶναι κανεὶς μέσ' ἀπ' ἐκεῖτους; ἔσωγαν. Μονοχὰ ἦλθον κατὰ πτωχὰ καὶ κατοικῶνς τώρα. Εἶπεν ἡ Ἐπονίη.

— Για γαρμερην, σὸ ἐιάδοιο! ἀνεκράξεν ὁ Θεοαρδιέρος. Νὰ μπούμε μὰ μέσα καὶ νὰ ἰδαῖαι καὶ τότε σὺ λέγω γιὰ τ. ἦνε πτωχοὶ καὶ τῆς ἐλεημοσύνης αὐτοῦ σου εἶω.

Καὶ συγχρόνως ἐστρωθε διὰ τῆς χειρὸς τῆς κόρης τοῦ καὶ ὦρα σὺ ἔνο προχωρησε.

— Παρνασσέ μου, σὺ ποῦ εἶω γιὰ τόσο κολά, μὴ μῆπτε μέσα σῶς παρκαλιῶ.

— Ὁ καπῆ, σὺ εἶπα, μὴ μὲ πᾶντις, ἀπεκρίθη ὁ Παρνασσός.

— Ἐχει σκοπὸ γιὰ νὰ φύγῃ; ἤρ' ἔχεται ἔργῳ, εἶπεν ὁ Θεοαρδιέρος. Ἦ' ἀρῆσται τοῦ ἀνθρώπου; νὰ κοπῆσθαι τῆ δουλειὰ τῆς;

— Έχετε λοιπόν απόφαση να μπήτε μέσα ; ήρώτησεν ἡ Ἐπο-
νίη ἀφήσασα τὴν χεῖρα τοῦ Παρνασσῶ.

— Λιγούτσικο, εἶπεν εἰρωνικῶς ὁ ἐγγαστρίμυθος.

Ἡ Ἐπονίη τότε, ἀφοῦ ἐπικουμῆθη διὰ τῶν νώτων κατέναντι καὶ
τῶν ἐξ τούτων ἀλιτηρίων πάντων ἐνόπλων καὶ ὡς ἐκ τῆς νυκτὸς ἐχόν-
των ὄψιν τεράτων τῆς κολάσεως εἶπε δυνατὰ :

— Μά, ἐγὼ δὲ θελω νὰ μπῆ κανεὶς ἐδῶ μέσα. Κάμετε τώρα ὅ, τι
θέλετε.

Ὅλοι ἔμειναν ἐμβρόντητοι.

— Δοκίμαστε λίγο καὶ βλέπουμε, προσέθηκεν ἡ Ἐπονίη· μὴ
τύχη κ' ἐγγίσῃ κανεὶς σας αὐτὰ τὰ κάγκελα γιατί, μπήγῃ τῆς φω-
ναῖς, κτυπῶ τῆς πόρτες ὄλων τῶν σπητιῶν, σηκώνῃ τὸν κόσμον στὸ
ποῦδρι καὶ σὺς πιάσῃν καὶ τοὺς ἐξ τὰ τέχνηα.

— Τὸ κάμνει, εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος κρυφίως πρὸς τὸν Β'ζουνα καὶ
τὸν ἐγγαστρίμυθον ἔχει τὸ διάλο μὲσα τῆς.

— Ἠρῶτ' ἀπ' ὄλους σας τὸν πατέρα μου, προσέθηκεν ἡ Ἐπο-
νίη.

— Ὁ Θεναρδιέρος ἐπληγίσασε τότε.

— Μὴ μὲ πλησιάσῃς, χρστίνε μου ἐβόησε πρὸς τὸν Θεναρ-
διέρον.

— Μωρέ τί πρέχει μ' αὐτῆς τὸν ἄδερφ ; μωρέ Θεναρδιέρε, ὦ !
καὶ ποῦ μ' ἔγινε, ἐψιθύρισεν Θεναρδιέρες, ὡς εἰ ἐλάλει πρὸς ἐαυτὸν.

Μωρὴ σκυλοκόριτσο.

Ἡ Ἐπονίη ἀνεκάλυψε :

— Μπορεῖς νὰ λές ὅ, τι θέλεις, μὰ δὲ μπαινὲ κανεὶς ἐδῶ ὤστα.

Ἐγὼ δὲν εἶμαι σκυλοκόριτσο, ἀφοῦ εἶμαι κόρη λίκου. Εἰστε αὖτε ἐξ,
κ' ἐγὼ μὰ σὺς ἄδερφ καὶ γὰ γυναῖκα, μὰ τοῦ κάκου βογγᾶτε,
δὲν σὺς φοβοῦμαι. Μὴ γυριέστε νὰ μπήτε ἐδῶ μέσα, σὺς τὸ προλέγω
πὺς γυριζῶ. Εἶπα πὺς ἔχει σκόλο τὸ σπῆσι καὶ δὲν εἶπα ψέμματα.

Ἐγὼμαι ὁ σκυλος. Πάρτε λοιπὸν τῆ φέιντα σας· πηγαίνει' ὅπου
θέλετε· ἐδῶ δὲν μπαινετε, ἐγὼ σὺς τὸ ἐμποδίζω. Δὲν φοβοῦμαι κί-
νῆνα σας.

Καὶ καρφώσασα τὸ βλέμμα τῆς ἐπὶ τῆς μερρῆς τοῦ Θεναρδιέρου
προσέθεσεν,

— Οὐτ' εἶναι, πατέρα.

Ὁ Θειαρδιέρος ἐπειράθη ἐκ δευτέρου νὰ τὴν πλησιάσῃ.

— Μὴ σιμώσῃς, ἀνέκραξεν ἡ Ἐπονίη, ἐν ἀγριότητι λυκαίνης.

Ὁ Θειαρδιέρος τότε ἐστάθη καὶ εἶπεν μετ' ἑσῶς μελίχιον.

— Ἔστω, ὅν πλησιάζω, μὰ καὶ σὺ μορὴ μὴ μιλῆς δυνατὰ. Ἄκουσε βρὲ σκύλλα, ἄκουσε πρῶτα τί θὲ σοῦ πῶ. Σὺ θὲς νὰ ἐμποδίσης τοὺς ἀνθρώπους ἀπ' τῆ δουλειᾶ τους, μὰ δε συλλαγίεσαι πῶς θὰ βγῆ τὸ ψωμί ; Δὲν ἔχεις τόση ἀγάπη στὸν πατέρα σου ;

— Δὲ σκοτίζου' ἐγὼ γιὰ τέτοια, ἀπήντησεν ἡ Ἐπονίη.

— Ἄς ᾔν' ἔτσι· μὰ πρέπει νὰ ζήσουμε, μωρὴ.

— Σκόστε.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκλήθησεν ἐκ νέου πλησίον τῆς κηχαλίδος ἔχουσα τὴν χεῖρά της μεταξὺ τοῦ γόνατος καὶ τοῦ πώγωνός της, ἔδουσα σιγῶς ἄρτι τι καὶ συγχρόνως ρυθμικῶς κινουσα τὸν πόδα της.

Οἱ εἰς συνήθησαν διὰ νὰ σκεθῶς. πῶς ν' ἀπλλαγῶσι τοῦ ὄχληρου τούτου προσκόμματος ὡς ἐφαίνετο ἐκ τῆς ὀργῆς ἧτις εἰκονίζετο εἰς τὴν στάσιν καὶ τὰς κινήσεις των, ἀδημονοῦντες συνάμα καὶ διὰ τὸν ἐξευτελισμὸν οὗ ὑφίσταντο ἐνώπιον αὐτῆς.

Ἡ Ἐπονίη τοὺς παρετήρει μὲ ἤρεμον ἴσιν ἄλλ' ἄγριον ἦθος.

— Κίτρινα βούδια θ' ἄχῃ αὐτὴ ἐδῶ, ἔλεγε, ὁ Χειλαρῆς. Μὴν ἀγαπᾷ τ' ἀρετικὸ τοῦ σπητιοῦ. Δύο γυναῖκες κ' ἔσσις γέρας στὴν ἄλλη τῆ μέσα τὴν αὐλή, χωριστά. Αὐτὸς θὰ γὰν' ἔβρῃσις. Δὲν κάμει νὰ χάσομε' αὐτὴ τὴ δουλειὰ μέσα' ἐπ' τὰ χέρια μας.

— Αἶ, καλὰ τότε, μπητε σεις, εἶπεν ὁ Παρνασσός. Ὅ, τι μπορεῖτε κάμετε κ' ἐγὼ κάθομα' ἐδῶ μαζί της καὶ ἂν θελήσῃ νὰ φωνάζῃ. . . .

Ὁ Παρνασσός ἐπέδειξε τὴν γυμνίη του μάχιραν, ἧς ἡ λεπίς ἀπὸ στραψεν ὑπὸ τὴν λάμπην τοῦ φανοῦ τῆς ὁδοῦ.

Ὁ Θειαρδιέρος οὐδὲν ἔλεγε, μᾶλλον δεικνύμενος πρόθυμος νὰ πράξῃ ὅ, τι οἱ ἄλλοι ἤθελον.

Ἄλλ' ὁ Βύζουνας, ὡς δεισιδαίμων ἴστατο σιωπηλὸς καὶ περίφροντις, ἐνῶ οὗτος εἶχεν ἐνεργήσαι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποπέρας τῆς. Ἐνομιζετο ὁ τολμηρότατος καὶ εἶχεν ἀπογομῶσαι ἐλόκληρον σταθμὸν χωροφυλακῆς διὰ νὰ δείξῃ ὅ, τι ἦτο ἀτρόμητος. Ἦτο καὶ

ποιητής και μελοποιός, δι' ὅλα δὲ ταῦτα ἡ λοιπὴ σπεῖρα πολὺ τὸν ὑπελήπτετο.

Βρὲ Βλχουνα, δὲ μᾶς λές καὶ σὺ τίποτε, τί πρέπει νὰ κάνουμε; ἤρώτησεν ὁ Χειλαρᾶς.

— Ἐγὼ, τί νὰ σᾶς πῶ: Σήμερα τὸ πρωὶ εἶδα ἔμπρός μου δύο σπουργίτια νὰ μαλώνουν πρὸς τὸ βράδυ μιὰ γυναῖκα τσακώνεται μαζί μου· αὐτὰ ἐνῶ ξέρω πῶς δὲν εἶνε καλά μαντάτα. Ἡ δική μου ἰδέα, ἂν την παραδέχεσθε, εἶνε νὰ φεύγοιμ' ἀπ' ἐδῶ.

Ἔθεν καὶ ἀνεχώρησαν.

Ὁ Πορνασὸς καθ' ὁδὸν ἄμα ἐξεκίνησαν:

— Ἐγὼ νὰ σᾶς πῶ, ἔλεγε, φθάνει νὰ θέλατε, τῆς τὸ φύτεμα μιὰ πέρα, πέρα, κ' ἐγένονταν ἡ δουλειά μας ὡμορφα, ὡμορφα.

Ὁ Χειλαρᾶς ἀπεκρίθη:

— Ποτέ, ὄχι. Δὲν χτυπιέται μιὰ γυναῖκα ἀπ' ἀνθρώπους ἂν ἐμᾶς.

Εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ φθάσαντες ἐσταμάτησαν καὶ ἤρχισαν συνδιαλεγόμενοι ὡς ἑξῆς:

— Ἀπόψε ποῦ θὰ κονέψουμε;

— Κάτ' ἀπ' τὰ Παρίσια.

— Βισσιῆς ἐπάνω σου τὸ κλειδί τῆς ἀμάρας;

— Καὶ ρώτημα θέλει;

Ἡ Ἐπονίνη μακρῆθεν τοὺς ἠκολούθησε, παρατηροῦσα ποῦ ἔβαινον, ἕως οὗ τοὺς ἔχασεν εἰς τὸ σκότος.

E.

Νυκτερινά πράγματα

Μετά τὴν ἐξασάνισιν τῶν ληστῶν ἡ ὁδὸς Πλουμέτου ἀνελοθε τὴν συνήθη ἐν νυκτὶ χρεμον αὐτῆς ὄψιν.

Ὅ,τι συνέβη τὴν νύκτα ἐκείνην, οὐδένα ἐξ ὄλων ἐκείνων ἐξέπληξε. Θάμνα, σωφάλας τὶς ἀκανθῶν, κλώνας, κλάδοι ξηροί, φρέδη μίγδον, συνετριμμένοι καὶ ἐν μέσφ γλόης, εἰς τέλος ἴγροι συνωστισμῶς ἀποκρόπτουσι πολλάκις αἰσινῶς ἐνεδρεύει τῷ ἀράτου, ἀλλὰ οὐκ ἐν ἐκροβίζουσι ληστας.

Ἡ ἀγρία καὶ ἀτημέλητος φύσις ἀναγκαιτίζεται κατάπληκτος ἐνώπιον προσεγγισίων τινῶν, καθ' ἃς φαιτάζετ' ἐύρισκομένη ἐνώπιον ὑπερφυσικοῦ ὄντος.

Αἱ καταχθίνισι δυνάμεις ἀναγκαιτίζουσι ἀλλήλας καὶ μυστηριωδῶς πως ἰσορροποῦσιν.

Οἱ ὀδόντες καὶ οἱ ὄνυχες φοβοῦνται τὸ ἀσάλληπτον.

Ἡ αἰμοδιψὴς κτηνωδία, αἱ βουλιμῶσαι ἀνθρωποφαγαί ὀρέξεις καὶ αἱ ὡς ἀρετῆραν καὶ σκοπὸν αὐτῶν ἔχουσαι τὴν κοιλίαν σαγόνες παρὰ τρεῖς καὶ ὀφθαλμοὶ ἀνησυχῶς τὸ ἐνεδρεῖον ἔρσημα ὄρθιον καὶ ἀπειλητικόν, τὸ ζῶν βίον ἐπιθανάσιον καὶ τρομακτικόν.

Πρὸς τὸ ἀγανὲς ἐκείνο σκοπὸς τὸ ἐνσπρωκόμενον εἰς ἐν ὅν ἄγνωστον, ἐμπειεῖ τροφὸν εἰς τὰς ἀπετεθρησκωμένας ἐκείνας συμφορὰς.

Μία μαζὴ, μεροῦ, φράττουσα τὴν ὁδοὺν ἀναγκαιτίζει τὸ ἀγριὸν κτήνος.

Ἐξέρχεται ἀπὸ νεφροταρείου ἵνα ἐκροβίσῃ καὶ συνταρτή τούτ' ἀπὸ σπυλαίου ἐξεληθέντας.

Τὸ ἄγριον φοβείται τὸ ἀπαίσιον.
Οἱ λύκοι ἀναχαιτίζονται ἐνώπιον βρυκόλακος.

ΣΤ'.

**Ὁ Μάριος δίδων τὴν διεύθυνσίν του εἰς τὴν
Τιτίκαν.**

Ὁ ἀνθρωπίνην ἔχων τὴν μορφήν κίων ἐκεῖνος, ἡ Ἐπονίη, ἐπανεκάθησε παρὰ τὴν κιγκλίδα ταύτην, ἣν προσφύλατταν ἐπὶ κατὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἐξ κακοποιῶν στοιχείων, ἐνῶ ὁ Μάριος εὕρισκετο πλησίον τῆς Τιτίκας.

Οὐδέποτε ὁ οὐρανὸς ὑπῆρξε μᾶλλον διάστερος, διαυγέστερος, μαγικώτερος· οὐδέποτε τὰ ἀέθρα οὕτως ὑπερρίσσοιτο, ἢ τῶν χορτῶν ἀπόπνοια τόσον μωσχοβόλος. Ἐντὸς τῶν φύλλων ἐκοιμῶντο τὰ πτηνὰ ἐν ὄργασμῳ πτερυγίζοντα ἐνιαχοῦ. Ὅλοι τοῦ σύμπαντος αἱ ἀρμονίαι ἦσαν συνδεδεασμεναι πρὸς τὴν ἐνδόμυχον μουσικὴν τοῦ ἔρωτος.

Ὁ Μάριος οὐδέποτε ὑπῆρξεν εὐδαιμονέστερος. Ἄλλα τὴν Τιτίκαν εἶχεν εὖρει περιλυπον.

Ἡ Τιτίκα εἶχε κλαύσει. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν ἐρυθροὶ.

Τοῦτο ἦν τὸ πρῶτον νέφος ἐν τῷ οὐρανῷ τοῦ θεσπεσίου οὐρανοῦ.

Πρὶν ἢ τὴν εἶπε ἄλλο τι, ὁ Μάριος τῆς ἠρώτησε.

— Τί ἔχεις ;

Ἡ Τιτίκα ἀπήντησε :

— Σὲ λέγω.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 161

Ἐπειτα ἐκάθησεν ἐπὶ εἶδος παρὰ τὴν θύραν τῆς κατοικίας τῆς καὶ ὁ Μάριος πλησίον τῆς τρέμων.

— Ὁ πατέρας, σήμερον τὸ πρωί, μὲ εἶπε νὰ ἐτοιμασθῶ, ἐπειδὴ πιθανὸν νὰ γίνῃ ἀνάγκη νὰ φύγωμεν διὰ κάποιας ὑποθέσεως του.

Ὁ Μάριος ἐρρίγησε σύσσωμος. Ὄταν ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκειται ἐγγὺς τῆς τελευτῆς του ἀποθνήσκει, ἀρα ἀπῆλθεν, ὅταν ὅμως εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀναχωρεῖ, ὅπερ σημαίνει ἀποθνήσκειν. Πλησίον τῆς Τιτίκας ἤσθάνετο ὅτι εὐρίσκετο πλησίον τοῦ κτήματός του, πλησίον δεσπότου ἑμοῦ καὶ δούλου του.

Τόσον συνεταυτίσθησαν αἱ ψυχαὶ των, ὥστε εἰν ἐπρόκειτο νὰ ἀναλάβωσιν ἕκαστος τὴν ἰδικήν του ἔν θά τὴν ἀνεγνώριζεν. — Εἶναι δική μου αὐτή. — Ὁχι, εἶναι αὐτή, εἶναι δική μου. — Μὰ ἔχεις λάθος, νὰ ἤμ' ἐγώ. — Σε φαίνεται ὅτι εἶσαι σύ, εἴμ' ἐγώ. Ὁ Μάριος ἤτο μέρες ἐκ τῆς Τιτίκας καὶ ἡ Τιτίκα ἤτο τι ἀποτελοῦν μέρος τοῦ Μαρίου.

Ὁ Μάριος ἤσθάνετο τὴν Τιτίκαν ὅτι ἔζη, ἐντὸς αὐτοῦ. Νὰ ἔχη, νὰ ἦ κάτοχος τῆς Τιτίκας δι' αὐτὸν ἦν τὸ ἴδιον ὡς ν' ἀνέπνεεν. Ἐν τῇ πεποιθῆσαι λοιπὸν καὶ τ' ἐκστάσει του ταύτης, ἐν μέσῳ τῆς ἀγνωτάτης ταύτης ἀπολύτου καὶ ἀνεκλαλήτου ἀπουκλήσεως ἐρρίσθησαν αἰφνης αἱ λέξεις «θὴ γίνῃ ἀνάγκη νὰ φύγωμεν» καὶ μετ' αὐτῶν ἡ φωνὴ τῆς πραγματικότητος εἶπεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Μαρίου. — Ἡ Τιτίκα ἔν εἶναι ἰδική σου.

Ὁ Μάριος ἐξύπνησεν. Ἀπὸ ἐξ ἑβδομάδων ὁ Μάριος ἔζη ἐκτὸς τῆς ζωῆς· αἱ λέξεις θὰ φύγωμεν! τὸν εἰσῆγαγον πάλιν εἰς αὐτὴν ἀποτόμως.

Δὲν εὕρισκε λέξιν νὰ εἴπῃ· τί νὰ τὴν εἴπῃ τώρα; ἡ σιγὴ εἶναι εὐ· γλωττοτέρα πρὸς ἐκδήλωσιν τοιοῦτου πόνου· ἡ Τιτίκα ἤσθάνθη μόνον τὴν χεῖρά του ψυχράν.

— Τί ἔχεις; τῷ εἶπε τώρα κα' ἐκείνη.

— Δὲν σ' ἐνόησα τί εἶχεις εἰπεῖ, ἀπεκρίθη ὁ Μάριος, τόσον ἀσθενῶς ὥστε μῶλις τὸν ἤκουσεν ἡ Τιτίκα.

— Σήμερον τὸ πρωί, ἐπανάλαβεν ἡ νεῆνε, ὁ πατέρας μ' εἶπε νὰ ἐτοιμασθῶ πρὸς ἀναχώρησιν, ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ κάμῃ τσζεῖδι· ὅτι θ' ἀγοράσῃ ἐν κιβώτιον εὐρύχωρον διὰ τα φορέματά μου δερμάτινον, κ' ἐν ἄλλο μικρότερον διὰ τὰ ἰδικά του· ὅτι μετὰ τὰ μίαν ἑβδομάδα

πρέπει νὰ ἡμεθα ἔτοιμοι καθ' ὅλα καὶ ὅτι θὰ φυγῶμεν ἴσως εἰς Ἀγγλίαν.

— Μὰ αὐτὸ εἶναι φοβερῶτατον ! ἀνέκραξεν ὁ Μάριος.

Καὶ τυραννικώτατον βεβούως, ἀλλ' εἰς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ νοῦς τοῦ Μαρίου δὲν ἐβλεπεν οὔτε κατὰχρησιν ἐξουσίας, οὔτε παραβίασιν, οὔτε τυραννίαν, οὔτε βαρβαρότητα, ὡς ἐκ μέρους τῶν τυράννων, οἷοι ὁ Βούσιρις, ὁ Τιβεριος, καὶ ὁ Ἑρρῖκος Η'. διαπραττομένη ἀπλῶς ἀνεχώρει ὁ κ. Θερσανέμης μετὰ τῆς θυγατρὸς του εἰς Ἀγγλίαν, ἀφοῦ αὐταὶ αἱ ὑποθεσεῖς του ἐπέβαλλον ἐπιτακτικῶς τὴν παρουσίαν του.

— Καὶ πότε ἀναχωρεῖτε ; τὴν ἠρώτησεν μ' ἐξηθενημένῃ φωνῇ.

— Δὲν μοῦ εἶπε.

— Πότε ἐπιστρέφετε ;

— Δὲν εἶπε τίποτε.

Ὁ Μάριος ἐσηκώθη καὶ ἠρώτησε ψυχρῶς :

— Τιτίκα καὶ σὺ θὰ πᾶς ;

Ἡ Τιτίκα ἐστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτοῦ πλήρῃ ἀνησυχίας καὶ ἀπεκρίθη τεθορυβημένη.

— Ποῦ ;

— Εἰς τὴν Ἀγγλίαν θὰ πᾶς καὶ σὺ ;

— Καὶ ἡμπορῶ νὰ κόμω ἀλλέως ; ἀπήντησεν αὐτῇ ἀνυψώσασα τὰς χεῖράς της.

— Λοιπὸν θὰ ὑπάγῃς ;

— Ἄν πηγαίνῃ ὁ πατέρας.

— Ὡστε θὰ πηγαίνῃς ;

Ἡ Τιτίκα ἔλωθε τὴν χεῖρα τοῦ Μαρίου καὶ τὴν ἐθύψε χωρὶς ν' ἀποκριθῇ τι.

— Καλῶς, εἶπεν ὁ Μάριος. Τότε λοιπὸν ν' ἐγὼ θὰ ὑπάγω ἀλλοῦ.

Ἡ Τιτίκα ἀμέσως συνηθάνθη μᾶλλον ἢ ἐνόησε τὸ σημαίνονμενον τῆς φράσεως ταύτης τοῦ Μαρίου.

Τίσον ὠχρίσεν, ὥστε ἐντὸς τοῦ σκότους ἐτι ἡ πελιδοῦτης τοῦ προσώπου της ἦτο καταφανής.

— Τί ἐνοεῖς μὲ τοῦτο ; ἠρώτησεν ἐν τριμυσθ φωνῇ.

Ὁ Μάριος τὴν ἐκύτταξε κατὰ προσώπον, ἐπειτα δὲ ἀνεγείρας πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπεκρίθη :

— Τίποτε.

Ὅταν κατεβίβασε τὰ βλέφαρά του πρὸς τὴν γῆν εἶδε τὴν Τιτίκαν μειδιῶσαν πρὸς αὐτόν.

Τὸ μειδίαμα γυναικὸς ἀγχιπωμένης ἔχει φωσφορισμὸν τὴν νύκτα διακρινόμενον.

— Τί παιδιὰ ποῦ εἴμεθα ! Ξέρεις, Μάριε, μ' ἦλθε μία ἰδέα, τῷ εἶπε.

— Τί ἰδέα ;

— Ν' ἀναχωρήσῃς καὶ σὺ ἅμα καὶ ἡμεῖς ἀναχωρήσωμεν ! Ἐγὼ θὰ σὲ εἰπῶ ποῦ ! Νὰ ἔλθῃς καὶ σὺ ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωμαι.

Ὁ Μάριος ἀρπυνίσθη τὴν στιγμὴν ἐκείνην· εἶχεν εἰσαχθῆ εἰς τὴν πραγματικότητα.

— Ν' ἀναχωρήσῃ καὶ ἐγὼ μαζὴ σου ! ἀνέκραζεν. Εἶσαι πρελλή. Διὰ ν' ἀναχωρήσῃ χρειάζονται χρήματα καὶ ποῦ χρήματα ; Μήπως ἔχω ; Εἰς τὴν Ἀγγλίαν λέγεις ; Ἐγὼ ἐδῶ πρέπει νὰ χρεωστῶ, ἂν δὲν ἀπατώσῃς, ὅτιερ τὰ δέκα εἰκοσάφραγκα εἰς ἓνα φίλου μου Οἰκιδῆν, τὸν ὁποῖον δὲν γν ρίζεις. Ἐχῶ ἓνα παλτοκαπέλο, ποῦ δὲν ἰξίει οὔτε τρία φράγκα, ἓνα φερεμα τσόχισο, ποῦ τοῦ λείπουν ὅλα τὰ κομμάτια τὸ ὑποκάμισό μου κουρέλι, οἱ ἀγκωνῆς μου θγαίνουσιν ἔξω, τὰ ὑποδήματά μου τρύπηκα, πέρνουσιν νερά ἐξ ἐβδομάδος οὔτε κἂν ἐρρόντισα πλέον δι' αὐτὰ καὶ οὔτε σὲ τὸ εἶπα. Ἐγὼ Τιτίκα εἶμαι δυστυχής ! Μὲ βλέπεις τὴν νύκτα καὶ μοῦ παρέχεις τὸν ἔρωτά σου, ἂν μ' ἔδωκες τὴν ἡμέραν δὲν θὰ μ' ἔπερνεσ οὔτε δι' ἓνα λεπτό ! Νὰ πάγω εἰς τὴν Ἀγγλίαν ! Ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε τὰ ἔξοδα τοῦ διαβατηρίου μου.

Μετὰ ταῦτα ἐστήριξε τὸ μέτωπό του εἰς τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου ὄρθιος καὶ τὰς χεῖρας ἔχων συμπλεγμένας ὅπερ τὴν κεφαλὴν χωρὶς νὰ αἰσθάνεται τὴν τραχύτητα τοῦ σιγαματίζοντος το προσώπόν του φλοιῷ, οὐδὲ τὸν σφρηματοῦστα τοῦ κροτάρου, τοῦ πορτατόν, ἀκίνητος καὶ ἔτοιμος νὰ πέσῃ, ὡς ἄγαλμα τῆς Ἀπογνώσεως.

Εἰς τὴν θέσιν ταυτην ἔμεινεν ἄρκετὰ λεπτά : Ἀλλὰ ἐπὶ τέλους ἐστάθη ἀκόσμος ὅπως κλαυθμὸν ἤραμον καὶ πνιγερὸν.

Ἡ Τιτίκα ἔλπιεν ὅπερ τὰς δύο ὥρας ἐκλαυσεν οὕτω ἡ Τιτίκα πλησίον τοῦ Μαρίου βεβηλωμένου εἰς διαλογισμούς.

Ὁ Μάριος τὴν ἐπλησίασε τότε καὶ γουρπετησε ἔλαβε τὸ ἀπὸ τῆς ἐσθλας προεκβάλλον ἄκρον τοῦ ποδός της, τὸ ὅποιον καὶ ἤσπασθη.

Ἡ Τιτίκα συνήκει σιωπῶσα δὲν τὸν ἠμπαδίσει. Ὑπὸρχουσι στιγμὰι κατὰ τὰς ὁποίας ἡ γυνὴ δέχεται τὴν λατρείαν τοῦ ἱερέως σκυθρωπῇ μὲν, ἀλλ' ἄνευ δυστροπιῶν.

— Μὴ κλαίεις, τῆ εἶπε· μὴ κλαίεις.

— Καὶ πῶς νὰ μὴ κλαύσω ; ἐγὼ ν' ἀναγκάσω ἴσω; καὶ σὺ νὰ μὴ θέλῃς νὰ μὲ ἔκολουθήσῃς !

— Μὲ ἀγαπᾷς, Τιτίκα ; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

Ἡ Τιτίκα ἀπεκρίθη, κλαυθμηρῶς τὴν περιδείξιον ἐκείην λέξαι ἧτις γοητεύει ἐκφερεμένη μετὰ δακρύων εἰς ταύτας στιγμὰς. Ἐγὼ σὲ λατρεύω !

— Μὴ κλαίεις, ἐπανελάθεν ὁ Μάριος δι' ἀεκφρίστων περιπεθείας. Εἶπέ με, θέλεις νὰ πάσῃς πρὸς χάριν μου ; ὃ ποῦσε νὰ κλαίῃς !

— Σὺ μὲ ἀγαπᾷς ; ἠρώτησεν ἡ Τιτίκα.

— Τιτίκα, τῆ εἶπε, ποσὲ δὲ· εἶδον λόγον τιμῆς εἰς καὶ ἐνα, δίδει τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου τὸν σέβασον. Πλησίον τοῦ λόγου μου αἰσθάνομαι τὸν πατέρα μου. Σὲ δίδω λοιπὸν τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου, τὸν ἱερώτατον, ὅτι ἐν σὺ ἀναχωρήσῃς, ἐγὼ θ' ἀποθάνω.

Ταύτην δὲ ἄρρητον μεγαλλολίαν ἐκείνην ὁ τίνος δι' αὐτὴν ἀπήγγειλε ταύτα ὁ Μάριος, ὥστε ἡ Τιτίκα κατελήθη ὑπὸ τρέμου.

Ἐρρήγησεν ὡς ἐκεῖνος, διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ὁποίου διέρχεται ἰδὲν σοβαρὰ ἀναμφισβήτητος. Τόσον δὲ κατεπλάγη ὥστε ἔπρυσσε κλαίονσα.

— Τώρα ἔλαυτε, τῆ εἶπεν ὁ Μάριος αὖριον μὴ μὲ περιμένῃς.

— Διατί ;

— Νὰ μὲ περιμένῃς μεθυσριον.

— Ὁ ! ὄχι· μὰ διατί ;

— Ὅτι ἴδῃς.

— Νὰ μὴ σὲ ἴδῃ μίαν ἡμέραν ; Ἄδύνατον.

— Πρέπει νὰ θυσιασωμεν μίαν ἡμέραν, διὰ νὰ ἔχωμεν ἴσω; εἶπεντα δόλῃν μας τὴν ζωὴν.

Ἦσει δὲ λαλῶν καθ' ἑαυτὸν :

— Εἶνα; ἄθρωπος ὅστις καμμίαν συνθήκην του δὲν μεταβάλλει· μόνον τὸ ἐσπείρας δέχεται.

— Διὰ ποῖον ὀμιλεῖς ; ἠρώτησεν ἡ Τιτίκα.

— Ποῖος ἐγώ ; δὲν εἶπα τίποτε.

— Λοιπὸν ποῦ ἔχεις τὰς ἐλπίδας σου ;

— Ἔως μεθαύριον νὰ ἔχῃς ὑπομονήν.

— Τὸ θέλεις ἀφεύκτως ;

— Ναι, Τιτίκα, τὸ θέλω διὰ τὸ καλὸν μας.

Ἡ Τιτίκα λαβοῦσα τότε διὰ τῶν χειρῶν της τὴν κεφαλὴν τοῦ Μαρῖου ἀνυψώθη τρόπον τινα, ἠτένισεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ζητοῦσα νὰ διακρίνῃ οἷας ἐλπίδας ὑπέπρεφεν.

— Ἐδημόνησα εἶπε· πρέπει νὰ σὲ ἀφήσω τὴν διεύθυνσίν μου, διότι πιθανὸν νὰ συμβῇ τίποτε... καὶ τίς ἤξευρέι. Κατοικῶ εἰς τοῦ φίλου μου, περὶ οὗ σοὶ ὠμίλησα πρὸ ὀλίγου. Ὀνομάζεται Οἰκιάδης, ὁδὸς Ἑλλοπωλῶν ἀρ.θ 16.

Εἰς τὸ θηλακίον τοῦ ψηλαφήσας ἀνέσυρε μαχαίριδιον καὶ δι' αὐτοῦ ἐχάραξεν εἰς τὸν τοῖχον, « Ὀδὸς Ἑλλοπωλῶν ἀρ. 16 »

Ἡ Τιτίκα ὁμῶς ἀπεσύρθη τότε καὶ ἐκαθίσεν ὅπου καὶ πρὶν, ἀτινίζουσα αὐτὸν ἐντὸς τῶν ὀμμάτων του.

— Μάρτε, σὲ περικαλῶ, εἰπέ με τὴν ἰδέαν σου· σὺ κἄτι σκέπτεσαι οὕτῃν τὴν στιγμήν, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ τὸ μάθω ; εἰπέ με, νὰ περάσω ἡσυχον τὴν νύκτα !

— Θέλεις νὰ σὲ εἰπῶ τὴν ἰδέαν μου ; Ἴδού σὲ τὴν λέγω· εἶνε ἀδύνατον νὰ μᾶς χωρίσῃ ὁ Θεός. Περιμένε με μεθαύριον.

— Ἄλλ' ἐγώ, ἔως τότε τί νὰ κάμω ; ἠρώτησεν ἡ Τιτίκα. Σὺ εἶσαι ἔξω, πηγαίνει, ἔρχεσαι. Πόσον εὐτυχεῖς, εἰσθε σεῖς οἱ ἄνδρες ! Ἐγὼ θὰ μείνω ὀλομόναχη τῶρα ! Πολὺ θὰ λυπηθῶ. Εἰπέ με αὔριον τὸ ἔσπερας τί θὰ κάμῃς ; Εἰπέ με.

— Κἄτι θὰ δοκιμάσω· ἔχω σκοπὸν νὰ κάμω κἄποιον διάδημα.

— Ἐ ! τῶρα κ' ἐγὼ θὰ προσευχηθῶ εἰς τὸν Θεὸν νὰ ἐπιτύχῃς. Δὲν σ' ἐρωτῶ πλέον, ἀρῶ δὲν θέλεις. Εἶσαι κύριός μου. Αὔριον τὸ ἔσπερας θὰ περάσω τὰς ὥρας μας εἰς τὸ κλειδοκούμβηλον. Θὰ τραγουδήσω, τὸ ᾄσμα ἐκεῖνο τοῦ Εὐριάνθου, ποῦ ἄκουσαι ἕνα ἔσπερας ἔξω ἀπὸ τὰ παραθύρά μου καὶ σὲ ἤρесе. Μεθαύριον ὁμῶς θὰ ἔλθῃς ἐνωρίς. Θὰ σὲ περιμένω εἰς τὰς ἐννέα· ἤξευρέ το. ὦ, Θεέ μου, πόσον λυποῦμαι, πόσον αἱ ἡμέραι εἶνε μεγάλα ! Ἦλασαι, ἀκριβῶς εἰς τὰς ἐννέα, θὰ εἶμαι εἰς τὸν κήπον διὰ σέ.

— Καὶ ἐγώ.

Καὶ ταυτοχρόνως καὶ οἱ δύο ὡς ὑπὸ ἠλεκτρικῶν ρευμάτων ὠθούμενοι ἐγύθησαν ὁ εἰς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἄλλου, μὴ ἐνοήσαντες ὅτι τὰ χεῖλη των συνήρθησαν, ἐνῶ τὰ βλέμματά των πρὸς τὸ στερέωμα προσηλωθέντα θακρῦδρεκτα, ἐξ ἐκστάσεως, ἠτένιζον τοὺς σπινθυροβλοῦντας ἀστέρας οἰοῦντες σκιρτοῦντας καὶ τούτους εἰς ἐκδήλωσιν τῆς ἀγαλλιᾶσεώς των.

Ὅταν ὁ Μάριος εὗρέθη εἰς τὴν ὁδόν, αὕτη ἦτο ἐρήμη. Ἐξῆλθε δὲ καθ' ἣν στιγμήν ἡ Ἐπονήνη εἶχεν ἀκολουθήσει· μέχρι τοῦ Βουλιθάριου τοὺς ἀλιτηρίους ἐκείνους.

Τὴν στιγμήν καθ' ἣν ὁ Μάριος εἶχεν ἐστηριγμένον τὸ μέτωπόν του ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου, εἰς τὸν νοῦν του ἐπήλθεν ἰδέετις· ἀλλ' ἰδέετις τὴν ὁποίαν δυστυχῶς καὶ αὐτὸς ἰθεώρει ἀπερίσκεπτον καὶ ἀκατόρθωτον· ἐν τούτοις ὁμως ἔλαβε μίαν ἀπόφασιν.

Ζ'.

Καρδιά νεαρὰ καὶ καρδιά γηράσασα

Ὁ γέρον Γιλνορμὴν εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἶχε συμπληρώσει τὸ ἐνενηκαστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Κατόφκει πάντοτε μετὰ τῆς θυγατρὸς του γερωντοκέρης, εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ὅπου τὸν εἶχον ἀφήσει.

Ἦτο ἐκ τῶν γερόντων ἐκείνων, ὡς ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται, οἱ ὁποῖοι περιμένουν τὸν θάνατον ὄρθιοι, καὶ τοὺς ὁποίους τὸ ἴχθος τῆς ἐπερχομένης ἡλικίας δὲν λυγίζει, αἱ δὲ λύπαι δὲν τοὺς κυρτώνουν.

Ἄπό τῆς ὁμοῦ κυριῦ ἡ θυγάτηρ του ἔλεγεν ὅτι καὶ ὁ πατήρ ἡσυχάζει πλέον» Ὁ γέρον Γλενορμάν δὲν ἐκλόγιζε πλέον τῆς ὑπηρετίας του, καὶ δὲν ἐπληστε τόσο στυβαρῶς, ὡς πρὶν, τὸ παρὰ θυρον διὰ τῆς βακτηρίας του, ὅσκις ἡ Νικολέτα ἤρροπόρει νὰ τῷ ἀνοίξῃ τὴν θυραν.

Ἐἶχεν ὁμοῦ καταληφθῆ, ἀπὸ τινος κυριῦ ὑπὸ μεγάλης ἐπιθυμίας. Ἦτο μὲν πάντοτε ἀκαρπτος, ἀνέιδωτος, ἀλλ' ἐνδοξίως ἦτο χαλαρός.

Ἐπὶ τετραετιαν ὄλην περιέμενε τὸν Μάριον, μὲ τὴν στερρὰν ἰδέαν ὅτι θὰ ἐπανήρχετο τὸν περιέμενον ἐν ἀκριδιάντῳ πεποιθῆσαι, ὅτι αὐτὸ το πρελοπαῖδὸς ἐπὶ τέλους σήμερον ἢ αὔριον, μὲν ἡμεραν τέλος, θὰ ἐπέστρεφε καὶ θὰ ἔκρουε πάλιν τὴν θυραν τοῦ στοργερῦ του οἴκου· ἀλλ' ἐσπίτῃς, εἰς τινος ὄρας, καθ' ἣς ὅλα τὰ ἐθλεπε μαῦρα, ἔλεγε κατ' ἐλπίσιν, ἐν ὀλίγοι ἀκόμη ἤρροπόρει ὁ Μάριος νὰ ἐπανεέλθῃ....

Ὁδὲν ἐλοπεῖτο ὅτι θ' ἀπεθνήσκεν, ἐπ' κρείετο ὁμοῦ διότι ἴσως δὲν θὰ ὄν ἐπανεθλεπε. Μέχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας οὐδὲ κἀν αὐτῷ τοῦ πνεύματος του νὰ μὴ ἐπανεθλῇ, πλεον τὸν Μάριον, ἀλλ' ἦδη ἡ ἰδέα αὐτῆ ἤρχετο συχνότερον ἐμφανιζομένη εἰς τὸ πνεῦμά του καὶ τοῦ ἐπιγαμῆ τὸ αἶμα.

Ἡ ἀποστα, ὡς συμβαίνει πάντοτε εἰς τὰ φυσικὰ καὶ ἀληθῆ αἰσθημάτων, ἠῤῥῆσεν ἐπὶ μᾶλλον τὴν πρὸς τὸν ἐγγισιὸν του στοργῆν, ὅστις του ἄρχε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κ' ἔρρυε.

Κατὰ τὰς νύκτας τοῦ Δεκεμβρίου, ὅτε το ψυχος εἶνε ἄνω τῶν δέκα βαθμῶν, τότε ἐνθυμούμεθα πλειότερον τὴν θλιπωρῆν τοῦ ἡλίου.

Ὁ κ. Γλενορμάν ἦτο ὀδονατον, οὕτω τοῦλάχιστον ἐνόμιζεν, νὰ κάμη, αὐτὸς πάππος, τὸ πρῶτον βήμα πρὸς τὸν ἐγγισιὸν του.

— Κάλλιον νὰ σκίσω, παρὰ νὰ προσκυνήσω ἐγῶ.

Ἄπό μέρος του ἄλλως τε οὐδὲν ἐθλεπε πταῖσμα, οὐχ ἦτρον ὁμοῦ ἐνθυμῆτο, ἐπὶθεῖ τὸν Μάριον μὲ βαθυτάτην στοργῆν, μὲ τὴν ἄφωνον ἐκείνην ἀπογιν σιν γεγρακῆτος ἀνθρώπου ἀγαθοῦ κατερχομένου πλέον ταχύτερον τὰς πρὸς τὸν ἦδη βαθμίδας.

Οἱ ὀδοντες του ἰνὰ εἰς ἔχον πέσει σχεδὸν ὅλοι καὶ ἡ μελαγχολία ἐκ τούτου ἐπὶ μᾶλλον ἠῤῥῆνε.

Ὁ κ. Γλενορμάν, καίτοι οὐδ' αὐτὸς ἤθιδε νὰ το ἐμολογήσῃ, νὰ

τὸ παραδεχθῆ, διότι θὰ ἴγχανάται ἐπαισχύντως, οὐδέποτε εἶχεν ἀγαπήσει τίσον μίαν ἐρωμένην του ὅσον τὸν Μάριον.

Διέταξε κ' ἐκρέμασαν εἰς τὸν τοῖχον τοῦ κοιτῶνός του κατέναντι τῆς κλίνης του, ὡς τι τὸ ἐποίησεν ἤθελε νὰ βλέπῃ ἐφυπνιζόμενος, παλαιὸν εἰκόνα τῆς θανούσης θυγατρὸς του, τῆς κ. Πομμερσύ, ζωγραφηθεῖσαν εἰς δεκαετῆ ἡλικίαν.

Συχνὰ ἐβλεπε πρὸς ἐκείνην τὴν εἰκόνα καὶ ποτε ἠκούσθησαν ψθυρίζοντα τὰ χεῖλη του.

— Παρατηρῶ ὅτι πολὺ τὸν ὁμοιάζει.

— Μὲ τὴν ἀδελφὴν μου; ἠρώτησεν ἡ δεσποσύνη Γιλενορμάν. Ναὶ τὸ βλέπω.

Ὁ γέρον ἐπρόσθεσεν :

— Καὶ μὲ ἐκείνον.

Μίαν φορὰν. ἐνῷ ἐκίθητο μὲ τὰ δύο του γόνατα ἐπηκουμβημένα καὶ μὲ κλειστά ὄμματα, ἐν καταστάσει ἀθυμίας, ἡ κόρη του ἐτόλμησε νὰ τῷ εἶπῃ :

— Πατέρα, ἀκόμη εἰσθε δυσηρεστοίμενος ἐναντίον του ; . . .

Καὶ διεκόπη μὴ τολμήσασα νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐρώτησίν της.

— Τίνος; ἠρώτησεν ὁ γέρον.

— Ἐναντίον τοῦ καυμένου, τοῦ Μαρίου.

Ὁ γέρον ἀνῆγειρε βραδέως τὴν κεφαλὴν, ἐπηκούμβησε τὸν κατερριπιδωμένον καὶ σκελετώδη του γρόνον ἐπὶ τοῦ ἐνώπιόν του τραπεζίου καὶ ἀνέκραξε μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς ὀργῆς καὶ τῆς φωνῆς του :

— Τὸν καυμένο, λέγεις ! Ἡ μούρη του εἶν' ἓνας κουτός, ἓνας χαμένος, ἓνας ἀγάριστος, ἓνας μεγαλομανῆς, χωρὶς καρδιά, χωρὶς ψυχὴ, ἓνας ξεροῦπερήφαγος, ἓνας ἄθλιος !

Ἄλλ' ἀπέστρεψε συγχρόνως τὸ πρόσωπον του διὰ νὰ μὴ διακρίνῃ ἢ θυγάτηρ του δάκρυ ἀναβλύσαν στιγμιαίως ἐπὶ τῶν βλεφάρων του.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, συνέβη πάλιν νὰ εὔρεθῇ πληθίον τῆς θυγατρὸς του μόνης. Παρῆλθον ὧραι τέσσαρες τελείας σιγῆς αἰφνης, ἀνακράζει πρὸς αὐτὴν θυμωδῶς.

— Εἶπαμεν δὲ, εἶπαμεν, νὰ μὴ ἀναφέρεται πλέον μεταξὺ μας αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Ἡ θεία Γιλενορμάν ἀπέφυγεν ἔκτοτε πάντα λόγον περὶ τοῦ Μαρίου, διανοηθεῖσα σοβαρῶς τὸ ἐξῆς :

— Ὁ πατέρας ποτέ δὲν ἠγάπησε πολὺ τὴν ἀδελφὴν μου, ἀρ' ὅτου ὑπῆγεν ἐκείνη ἢ μακαρίτισσα καὶ ἔκαμα τὴν ἀνοησίαν ὅπου ἔκαμε. Φανερόν ἐκ τούτου ὅτι ἀπεχθάνεται τὸν υἱόν της.

Ἡ ἀνοησία ὅπου ἔκαμεν ἢ ἀδελφὴ της, ἦτον ὅτι ἐνυμφεύθη τὸν συνταγματάρχην Πομεράου.

Ἐν τασούτῳ, ὅσον καὶ ἂν ἐπροσπάθησεν ἢ γεροντοκόρη νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν εὐνοούμενόν της ἀξιωματικόν τῶν λοχιστῶν εἰς τὴν θέσιν τοῦ Μαρίου, δὲν τὸ κατώρθωσεν. Καὶ ὁ Θεόδουλος οὐδαμῶς κατώρθωσε νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν γέροντα.

Τὸ κενόν της καρδίας δὲν πληροῦται ἐξ οὐδὲποτε πράγματος. Καὶ ὁ Θεόδουλος, καὶ τοὶ τὸν ἐλλυκεν ἢ ὁσμὴ της κληρονομίας, δὲν ἤθελε νὰ καταβάλῃ ὅλην του τὴν προσπάθειαν, ν' ἀλλάξῃ τὸ σύστημά του χάριν αὐτῆς.

Ὁ ἀγαθὸς γέρον ἐπροξένει εἰς τὸν λοχιστὴν ἀνίαν, καὶ ὁ λοχιστὴς ἐνέπνεεν ἀποστροφὴν εἰς τὸν γέροντα.

Ὁ Θεόδουλος ἦτο βεβαίως νέος φαιδρός, ἀλλὰ φλύαρος· ἦτο ματαιόσχυλος ἐκ τῶν χυδαίων φίλος τῆς εὐζωίας, ἀλλὰ κακὸς σύντροφος· εἶχεν ἐρωμένιας, τούτο εἶνε ἀληθές, καὶ πολλὰ περὶ αὐτῶν ἐλεγεν, ἀληθῆ ταῦτα, ἀλλ' ἰδυσφῆμι.

Ὅλοι αἱ ἀρεταὶ του εἶχον ἐλάττωμα. Ἐβαρύνθη, ὁ κ. Γιλενορμάν νὰ τὸν ἀκούῃ διηγούμενον ὅσα κατώρθωσεν ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς τῶν κατοικούντων περὶ τοῦ στρατῶνος. Καί, τέλος πάντων, ὁ Θεόδουλος ἤρχετο φορῶν ἐνίοτε ἐθνόσημον τρίχρωμον· τούτο δὲν ὑπέφερεν ὁ κ. Γιλενορμάν, εἰπὼν εἰς τὴν θυγατέρα του μίαν τῶν ἡμερῶν.

— Ἄκουσε νὰ σὲ εἰπῶ τὸν Θεόδουλον τὸν ἐχόρτασα ἀρχιτά Δὲν ἔχω τόσον πολλὴν κλίειν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πολέμου ἐν ὧρᾳ εἰρήνης. Ἄν θέλῃς σὺ, ὄχευ τον. Τὸ κατ' ἐμὲ, περισσότερον νοστιμεύομαι τοὺς μαχαιροκόπους ἐκείνους τοὺς φοβεροὺς, περ' αὐτοὺς ὅπου περπατοῦν στὸν ὁρόμο καὶ σύρουν τὸ σπαθὶ των ἐπάνω εἰς τὸ λιθόστρωτον.

Βεβαίως, μᾶλλον ἀνεκτὴ εἶνε ἢ κλαγγὴ τῶν ὀπλῶν εἰς τὴν μάχην, παρὶ τὸν κρότον αὐτὸν ὅπου κίμερον τὰ θηκάρια των. Τῆάν, τῆάν, ὁξιωματικός πριῆ!

Ὅταν εἶπες ἢνι ἀνδρας, εἶναι ἀλθινὸς ἀνδρας, οὔτε φιντασίαις τοταίς κατὰδέχεται, οὔτε τὴν μέση του περπαθεῖ νὰ σφίξῃ ὡσάν αἰε-

μοαζέλλα». Ούτε φόβους, ούτε νοστιμοκαμώματα. Φύλαξε τὸν Θεό-
δουλον διὰ τὸν ἐαυτὸν σου, καὶ ἄς μ' ἔχει παρητημένον.

Ἐξήτησεν ἡ θυγάτηρ νὰ τῷ εἶπῃ·

— Μὰ εἶνε μικρός σου ἀνεψιός.

— Ὁ κ. Γιλenoρμὰν ἔτυχε μὲν νὰ ἦνε πάππος ἀπὸ κορυφῆς μέ-
χρις ὀνόχων, μέγας δὲ θεῖος οὐδαμῶς. Ὦν πνευματώδης κατὰ βίθος
πολύ, καὶ καλῶς γινώσκων νὰ συγκρίνῃ, ἔλυπηθη ἔτι μᾶλλον διὰ τὴν
ἀπώλειαν τοῦ Μαρίου, ἀφοῦ συνέκρινεν ἐκεῖνον πρὸς τὸν Θεόδουλον.

Ἐσπέραν τινά, τὴν ἐσπέραν τῆς 4 Ἰουνίου, ἐκίθητο πλησίον τῆς
ἐστίας του, ἦν, καὶ τοι ἐν ὧρᾳ θέρους, εἶχε καλῶς ἀνημμένην, καὶ
ἰθερμαίνετο.

Ἡ θυγάτηρ του εὐρίσκετο εἰς τὸν προσεχῆ θάλαμον ράπτουσα. Πλη-
σίον του ἔκειτο τραπέζιον, ἐρ' οὐ ἐστήριζε τὸν ἀγκῶνα, ἐξηπλωμέ-
νος εἰς τὸ θρονίον του. Δύο κηρία ἴσταντο ἐπὶ τοῦ τραπέζιου, φωτίζοντα
τὸ δῶμα ἐκεῖνο.

Ἐνεθυμεῖτο τὸν Μάριον κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν μετὰ στοργῆς ἅμα
καὶ πικρίας, μείζονος ἢ ὅσοι κατὰ τὸ σῆθηες. Ὅταν παρωξύνετο ἡ
πατρικὴ στοργή του, ἤρχετο πάντοτε εἰς ἀναβρασμὸν καὶ ὠργίζετο.

Προσπαθεῖ δὲ νὰ κατευνάσῃ τὴν ὀργήν του ταύτην, λέγων καθ'
ἑαυτὸν ὅτι ὤφειλε νὰ ὑπομείνῃ καὶ ἐπιείθετο ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐπιστρέψῃ,
ἀφοῦ δὲν ἐπέστρεψε μέχρι τοῦδε.

Ἐπιείθετο ὁ νοῦς, ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ στέρξῃ εἰς αὐτὸ καὶ
ἡ πατρικὴ καρδίᾳ του, καὶ διὰ τοῦτο ἐπανελάμβανε μετ' ἄλγους τὴν
συνήθη του ἐπιπόδον.

— Ἄν εἶναι δυνατόν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα! νὰ μὴν ἐπιστρέψῃ ἀκόμη
αὐτὸ τὸ «παλητόπαιδον»!

Εἶχε λοιπὸν τὸ μέτωπόν του κεκλιμένον ἐπὶ τοῦ στῆθους, καὶ τὸ
βλέμμα του προσηλωμένον ἐπὶ τῆς τέφρας τῆς ἐστίας του, βλέμμα
θρηνώδες καὶ ἐνταυτῷ ὀργίλον.

Ἐνῶ ἦτον οὕτω πως βυθισμένοι, εἰσέρχεται ὁ γηραιὸς ὑπὸ κρητὶς
τοῦ ὀ Βίγριος καὶ -ῶ λέγει.

— Ὁ κύριος Μάριος, ἀρέντη, ἐπιθυμεῖ νὰ σε ἴδῃ.

Ἀνακάθηται πάρυστα ὁ γέρον Γιλenoρμὰν ὡς πτώμα ἀνεγερθὲν
διὰ γαλθανικοῦ τιναγμοῦ. Ὅλον του τὸ αἷμα ἐπλημμύρησε τὴν καρ-
δίαν του, καὶ ὠχρίασε.

—Τί ; ὁ κύριος Μάριος, εἶπες ;

— Ἐγὼ δὲν τὸ γνωρίζω ἀρέντη, ἀπεκρίθη ὁ ὑπρέτης φοβηθείς· δὲν τὸν εἶδα ἐγὼ ὁ ἴδιος· ἡ Νικολέτα ἦλθε καὶ μοῦ το εἶπε. Εἶνε, λέγει, ἔξω ἓνας νέος· εἶπε εἰς τὸν ἀρέντη, πῶς εἶνε ὁ Μάριος.

— Ἄς ἔμβῃ μέσα, ἀπεκρίθη ὑποτρουλιζων ὁ γέρον Γιλenoρμάν. Καὶ ἔμεινεν ἀμετακίνητος εἰς τὴν θέσιν του, μόνον τὴν κεφαλὴν κλινόμενος, καὶ τὸ ὄμμα προσηλωμένον ἔχων εἰς τὴν θύραν, ἕως οὗ, ταύτης ἀνοιγείσης, εἰσῆλθε νέος τις ἄληθῶς. Ἦτον ὁ Μάριος.

Ἐκεῖνος ἐστάθη εἰς τὸ κατώφλιον, περιμένων τὴν ἀδειαν πρὶν ἢ προχωρήσῃ. Ἡ ἀθλιότης τῶν φερεμάτων του δὲν διεκρίνετο, μόνον ἡ μορφή του ἐφαίνετο δὲ αὐτῇ γαλήνιος καὶ ἀξιοπρεπής, καίτοι παραδόξως περίλυπος.

Ἐκεῖνος ἐμεινεν ἐκπεπληγμένος ὑπὸ θάμβους ἅμα καὶ χαρῆς· ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ὡς ἐνώπιον φαινῆς ὀπτασίας εἶνε θαῦμα πῶς ἐν ἔχασι τὰς αἰσθήσεις του ! Ἐβλεπε τὸν Μάριον, καὶ κατὰ νοῦν ἔλεγεν :

- Ἐκεῖνος εἶνε· ἐκεῖνος.

— Τέλος, τὸν ἐπανέβλεπε μετὰ τὴν παρέλευσιν τεσσάρων ἡμερῶν ! Τὸν εὗρεν ὠρτοῖον, εὐγενικόν, εὐπρεπῆ, νέον πλέον, ἀνδρὰ τέλειον χαρίστατον.

Τῷ ἦλθε νὰ ριφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας του νὰ κράξῃ, νὰ τὸν περιπτύχῃ· τὰ σπλάγχνα του ἀναλύθησαν εἰς ἀγαλλίασιν, λυγμοὶ πατρικῆς ἀποργῆς ἐξωγοῦντο εἰς τὰ ἐντός του, καὶ τὸ στήθος του ἐστενοχωρεῖτο ἐκ τῆς πλησμονῆς καὶ τῆς ὀρμῆς των, ὡς εἰ ἐδιάζοντο νὰ ἐκχυθῶσι καὶ ἐκρατοῦντο.

Τέλος πάντων ὅλη του ἡ φιλοστοργία κατώρθωσε νὰ ἀναβῇ εἰς τὰ χεῖλη του, ἀλλὰ διὰ τὰς ἀντιθέσεις τοῦ χαρακτηρῆός του, αὐτῇ ἀντὶ νὰ ἐκφρασθῇ διὰ συμπυκνῶν λόγων, ἐξεπράσθη δι' ἀποτόμων λέξεων.

— Τί ἦλθες ἰδῶ ; ἠρώτησε τὸν νέον.

Ἦ Μάριος ἀπεκρίθη ἐν ἀμηχανίᾳ.

— Κύριε...

Ἐκεῖνος ἐπεθύμει ἵνα ὁ Μάριος χυθῇ ἀμέσως εἰς τὰς ἀγκάλας· τὸν διασκέπασσε λοιπὸν καὶ τοῦ Μαρῖου ὁ τρόπος καὶ ὁ ἑαυτοῦ. Ἠσθίθη ὅτι αὐτὸς μὲν προσηλέχθη ἰσοτόμως, ὁ δὲ Μάριος ψυχρῶς.

Ἄφρητον ἦτο εἰς τὸν ἀγαθὸν γέροντα τὸ νὰ αἰσθάνεται ἐντὸς τοῦ τόσῃ ἀγάπῃ, τόσῃ συμπάθειαν, ἐνῶ δὲ ἤδυνάτο παρὰ νὰ φανῇ κατ' ἐπιφάνειαν σκληρός. Ἐπανήλθεν εἰς αὐτὸν ἡ πικρία. Διέκοψε τὸν Μάριον Οημωδῶς.

— Καὶ τότε λοιπόν, διατί ἔλθεις;

Τὸ τότε τοῦτο ἐσήμαινεν. Ἄφρῳ δὲν ἔρχεσσι νὰ μὲ ἀπασθῆς.

Ὁ Μάριος ἠτένισεν εἰς τὸν πάππὸν του, τὸν ὠχρὸν ὡς μάρμαρον, καὶ πάλιν εἶπε.

— Κύριε..

Ὁ γέρον ἐπανελάβε τὸν λόγον σοβαρῶς.

— Συγγνώμην ἔλθῃς νὰ μοῦ ζητήσης; Ἄνεγνώρισες τὸ παιδί σου;

Ἐνόμιζεν ὅτι οὕτω πῶς περιῆγε τὸν Μάριον εἰς τὴν ἀρμοδίην υἱὸν ἔτι ἐπὶ τοῦ παιδίου ἐμελλεν οὕτω πῶς νὰ καμθῆ εἰς τὴν μετάνοιαν.

• Ὁ Μάριος ὁμῶς ἐρριζεν. Ἐζητεῖτο παρ' αὐτοῦ ν' ἀπαρηθῆ τὸν πατέρα του· οὐδ' ἐταπεινώσας τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπεκρίθη.

— Ὅχι.

— Τότε λοιπόν, ἀνέκραξεν ὁ γέρον διὰ φωνῆς σπαραξικαρδίου καὶ ὁμοῦ ὀργίλης, τί μὲ θέλεις!

Ὁ Μάριος συνῆψε τὰς χεῖρας ἱκετευτικῶς, προεχώρησεν ἔτι ἐν βήμα, καὶ διὰ φωνῆς πρεμούσης καὶ ἀσθενούς.

— Κύριε, εἶπε, σπλαγχνισθῆτέ με.

Ἡ λέξις αὕτη ἐσπάραξε τὴν καρδίαν τοῦ γέροντος· ἂν ἔρχετο ταχύτερον, θὰ τὴν ἐκαμπτεν· ἀλλ' ἔλθῃ λίαν βραδέως. Ὁ πάππος ἠγέρθη, στηρίζας ἐπὶ τῆς ραβδῶς του ἀμφοτέραις τὰς χεῖρας· τὰ χεῖλη του ἦσαν λευκά· τὸ μέτωπον συνεσπάτο, ἀλλὰ τὸ ὕψηλόν, ἀνάστημά του ἐξείχε, ἀπὸ τὸ τοῦ Μαρίου, κατηρούς καὶ κάτω νεύοντος.

— Ἐγὼ νὰ σὲ σπλαγχνισθῶ! Ἡ μούρη σου, ἓνας ἄνδρος πλέον ἔως ἐκεῖ ἐπάνω, ζητεῖς νὰ σε σπλαγχνισθῆ ἓνας γέρον ἐτῶν ἐνενηνταένος! Σὺ ἐμβαίνεις εἰς τὴν ζωὴν τώρα, ἐνῶ ἐγὼ βγαίνω ἀπ' αὐτήν. Πᾶς εἰς τὰ θέατρα, εἰς τοὺς χορούς, εἰς τὰ κερνεῖα, εἰς τὰ σφαιριστήρια, ἔχεις εὐφραν, ἀρέσκεις εἰς τὰς γυναῖκας, εἰσσι ἓνας εὐμορφος, καὶ ἐγὼ αἰμοπτῶ ἐπάνω εἰς τοὺς δαυλοὺς τῆς φωτιᾶς μου, μέσθ εἰς τὴν μέση τοῦ καλοκαιριοῦ. Σὺ, πλούσιος· ἔχεις τὰ μόνα πλούτη αὐτοῦ τοῦ κόσμου· ἐγὼ, ὅλας τὰς πτωχεῖας τῶν γηραιῶν,

τὰς ἀσθενείας, τὴν ἐρήμωσιν ἢ Ἐχεις τὰ ὀδόντια σου τὰ τριανταεῦς, τὸ γιερὸ στομάχι, τὰ ὀξυδαρκῆ ἄματα, τὴν ὑγείαν, τὴν εὐθυμίαν, μαλλιά πυκνὰ· βλέπω τὰ ὄρατα μαῦρά σου μαλλιά· εἰς ἐμὲ δὲν ἔμειναν οὔτε κἄν τὰ λευκά μου τὰ δόντια μου, τὰ ἔχασα, χάνω τὰ πόδια μου, χάνω τὸ μνημονικόν μου, πάντοτε συγχέω τριῶν ὁρῶν τα ὀνόματα· ἄλλο θέλω νὰ εἶπω καὶ ἄλλο λέγω. Ἴδου ἡ κατάστασις ἡ ἰακὴ μου. Σὺ, ἔχεις ἐμπρὸς σου ἕλαν τὸ μέλλον ἡλιοφαιγῆς ἐγὼ ἤρχισα πλέον νὰ μὴ διακρίνω εἰς αὐτὸ τίποτε· τόσον ἐπροχώρησα εἰς τὴν νύκτα Σὺ ἔχεις ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἔρωτας, ἐν οἷται ἐμὲ πλέον δὲν ἀγαπᾷ κί· εἰς εἰς τὸν κόσμον, κἀνεῖς· καὶ μοῦ λὲς ἐγὼ νὰ σὲ σπλαγγισθῶ εἰσεῖνα; Παράδοξον! νὰ ἕνα πρᾶγμα, ὅπου εἰς ἤλθε ὀνόματι εἰς τὸν νοῦν τοῦ Μολιέρου Ἄν καὶ εἰς τὰ δικαστήρια κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον παίζετε σῆς, κύριοι δικηγόροι, σῆς συγχάριζω εἰδικρινωῶς. Εἶθε πρὸντι εὐτράπελοι!

Καὶ ὁ γέρον ἐπρόσθεσε διὰ θυμῶδους πάλιν φωνῆς.

— Λοιπὸν, κύριε! τί μὲ θέλεις καὶ ἤλθεις;

— Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Μάριος, γνωρίζω ὅτι ἡ περυσία μου σῆς εἶνε ἀσάρεστοι, ἀλλ' ἐν μόνον πρᾶγμα ἤλθε νὰ σῆς ζητήσω καὶ φεύγω περυσίως.

— Εἶσαι ἕνας ὄμυαλος! εἶπεν ὁ γέρον Ποιὸς σὲ εἶπε νὰ φύγῃς.

Τούτο ἦν ἐκδήλωσις τῆς φιλοστοργου ὁρμῆς, ἣν ὁ Γιλenoρμᾶν ἤσθη· νεπο ἐν τῷ βίθει· τῆς ψυχῆς δηλαδὴ, ἠθέλησεν οὕτω νὰ εἶπῃ. — Ἀλλὰ ζήτησέ μου συγγνώμην! Πέτε εἰς τὸν τράχηλόν μου ἄγγιγῃς!

Ὁ Γιλenoρμᾶν ἔδλεπεν ὅτι ὁ Μάριος ἐμελλε μετὰ τινος στιγμῆς νὰ τὸν ἀρήσῃ, ὅτι ἡ ψυχρὴ ὑποδοχὴ τοῦ ἐθλίβε τὸν νεο, ὅτι τὸ ἀπότομον τοῦ τρόπου τοῦ τὸν ἀπεδίωκεν.

Ἐνόει λοιπὸν ταῦτα πάντα καὶ ἐλοπαῖτο καὶ ἐροβαῖτο· ἐπειδὴ δὲ ἡ λύπη τοῦ ἐτρέπετο ἀμέσως εἰς ὀργήν, ἡ τραχύτης τῶν τρόπων τοῦ ἐπεταίνετο.

Ὁ Γιλenoρμᾶν ἠθέλει νὰ τὸν ἐννοήσῃ ὁ Μάριος, καὶ ὁ Μάριος δὲν ἐνόει τίποτε. Ἐλύσσα λοιπὸν ἐκ τούτου ὁ ἀγαθὸς γέρον.

Ἀποταίνεται ἐκ νεο πρὸς τὸν Μάριον.

— Πῶς εἶνε δυνατόν ἢ τῷ λέγει, ἔλειψε ἀπὸ τὸ προσῆχον σῆας πρὸς ἐμὲ, τὸν παπποῦ σου, ἄφησες τὸ σπῆτι μου διὰ νὰ πᾶς δὲν εἰξεύρω ποῦ κατελύπησες τὴν θειά σου· ὑπῆλθες, περὶ τούτου δὲν ὑπάρ-

χει ἀριβολία νὰ ζήσης ἐλευθέραν νεανικήν ζωὴν, νὰ κυττάξης εἰς ποῖαν θὰ ἀρέσης, νὰ ἐπιστρέψης εἰς ὅποιονδήποτε ὥραν ἤθελες εἰς τὸ δωμάτιόν σου, νὰ γλεντῆς, τόσον καιρὸν ὅν μ' ἔδωσες οὔτε σημεῖον ἂν ζῆς ἕκαμες χρεὶ, χωρὶς κἂν νὰ εἶπῃς νὰ τὰ πληρώσω, ἔσπασες ὅσα βαλικά ἠθέλησας, ἔκουες ἄνω κάτω τὸν κόσμον, καὶ ἔργεσαι μετὰ τέσσαρα ἔτη εἰς τὸ σπίτι μου, καὶ ἄλλο παρ' αὐτὸ ὅν ἔχεις νὰ μὲ εἶπῃς.

Ὁ γαρβὸς οὗτος τρόπος, δι' οὗ ἤθελεν ὁ γέρον νὰ φέρῃ τὸν ἔγγονόν του εἰς σίσθηματὰ στρυγγῆς υἱικῆς, ἄλλοτε δὲν παρήγαγε εἰς τὸν Μάριον εἰμὴ σιωπὴν.

Ὁ Γιλενορμὰν ἐσταύρωσε λοιπὸν τότε τὰς χεῖρας σχῆμα παρ' αὐτῷ ἐπιτακτικώτατον, καὶ προσέθεσε μετὰ πικρίας.

— Λοιπὸν νὰ τελειώσωμεν. Ἦλθες λές, κἂτι νὰ μοῦ ζητήσης : Τί πράγμα εἶνε ; ἄς ἀκούσωμεν.

— Ἦλθα, εἶπεν ὁ Μάριος μετὰ βλέμματος ἀνθρώπου κρημνιζομένου εἰς βάραθρον, ἦλθα νὰ σὰς ζητήσω τὴν ἀδειαν νὰ νυμφευθῶ.

Ὁ Γιλενορμὰν ἀνέκρουσεν εὐθὺς τὸν κωδωνίσκον, καὶ παρουσιάσθη εἰς τὴν θύραν ὁ Βάγιος.

— Εἰπέ νῦν κόρη μου, νὰ ἔλθῃ.

Μετὰ μίαν στιγμὴν, ἠρσιγῆθῃ πάλιν ἡ θύρα, καὶ ἰδοὺ ἡ δεσποσύνη Γιλενορμὰν, ὅν εἰσῆλθε μὲν, ἀλλὰ μόνον ἐνεφανίσθη.

Ὁ Μάριος ἴστατο ὄρθιος, ἄφωνος, τὰς χεῖρας ἔχων κρεμαμέναις, τὴν ὄψιν μεγάλου πταίστου.

Ὁ Γιλενορμὰν περιεπάτει κατὰ μῆκος καὶ πλάτος τοῦ θαλάμου. Στρέφεται τότε καὶ λέγει πρὸς τὴν θυγατέρα του.

— Τίποτε. Νά, ὁ κύριος Μάριος. Χαιρέτα τον. Ἡ εὐγενεῖα του θέλει νὰ νυμφευθῇ. Δι' αὐτὸ σ' ἐζήτησα. Τώρα εἰμφορεῖς νὰ πηγαίνης.

Ἡ ἤρᾳ καὶ βραχεῖα φωνὴ τοῦ γέροντος παραδόξως ἐμαρτύρει ὅτι ἐντὸς του ἔβραζεν ὁ θυμὸς. Ἡ θεία παρετήρησε τὸν Μάριον ἐν ἀπορίᾳ καὶ ὡς εἰ μόλις τὸν ἀνεγνώρισεν, οὔτε σχῆμά τι τῷ ἕκαμιν, οὔτε λέξιν ἐπρόφραεν, ἀλλ' ἀπεχώρτισε κατὰ τὴν πνοὴν τοῦ πατρὸς τῆς, ταχυτέρα πτεροῦ ἀπέναντι καταιγίδος.

Ὁ γέρον Γιλενορμὰν ἐπλησίασεν ἐν τούτοις εἰς τὴν ἐστίαν καὶ ἔσπῃξεν εἰς τὸ μάρμαρον αὐτῆς τὴν βῆχιν του.

— Νά νυμφευθῆς ! εἰκοσιενὸς ἐτῶν ἕνας νέος ! Καὶ ὅλα συμφωνημένα, ὡς φαίνεται. Μόνον μία ἄδεια σὲ μένει νὰ ζητήσης ! Μόνον μία διατύπωση ὑπολείπεται. Κάθισε. Ἄφ' ὅτου ἀνεχώρησες, ἀφ' ὅτου δὲν ἔλαθα πλέον τὴν τιμὴν νὰ σὰς ἰδῶ, ἔχετε κάμει μίαν ἐπανάστασιν. Οἱ ζυπόλητοι ἐπῆραν τὰ ἐπάνω. Αὐτὴ πρέπει νὰ σὰς εὐχαρίστησε. Δὲν εἴσθε, νομίζω δημοκρατικός, ἀφ' ὅτου εἴσθε βαρῶνος ; Δὲν ἠξεύρω πῶς ἠμπερεῖτε καὶ τὰ συμβιβάζετε αὐτὰ τὰ δύο πράγματα Ἐχετε τὸ παράσημον τοῦ Ἰουλίου ; Ἦσουν καὶ σὺ μὲ αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι ἐκυρίευσαν τὸ παλάτι τοῦ Λούβρου ; Ἐδῶ πλησίον, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου κατάντικρον τῆς ὁδοῦ Νορμανδίας, ὑπάρχει μια σφαῖρα κανονίου κολλημένη εἰς τὸν τοῖχον μὲ τὴν ἐπιγραφὴν 28 Ἰουλίου 1830. Πηγαινε νὰ τὴν ἰδῆς. Κάμνει καλὸν εἰς ὄπκιον τὴν βλέπει. Ἄ, τῶν φίλων σου τὰ κομώματα, εἶνε ἀριστουργήματα.

Καὶ λοιπὸν θέλεις τώρα νὰ νυμφευθῆς ; Καὶ μὲ ποιὸν, νὰ ἔχωμεν καλὸν ῥάστημα ; Εἴμπορῶ, χωρὶς νὰ φανῶ ἀδιάκριτος, νὰ ἐρωτήσω ποῖς εἶνε αὐτὴ ἡ καλότεχη μετὰ τὴν ὁποίαν θέλεις νὰ νυμφευθῆς ;

Ἐσιώπησεν· ἀλλὰ πρὶν ἢ λάβῃ καιρὸν ὁ Μάριος ν' ἀποκριθῆ, προσέθεσεν ἀποτόμως.

— Εἰπέ με πρῶτον ἀπὸ ὅλα, ἔχεις κανένα ἐπάγγελμα ; Ἐσχημάτεις τίποτε περιουσίαν ; πῶσα κερδίζεις ἀπὸ τὰ δικηγορῆκά σου ;

— Τίποτε, εἶπεν ὁ Μάριος βλοσυρῶς.

— Τίποτε ; Μόνον ἀπὸ τὰ χίλια διακόσια γράγκα ὅπου ἔχεις ἐπ' ἐμὲ περιμένεις νὰ ζήσης ;

Ἄ, ὁ Μάριος δὲν ἀπεκρίνετο.

— Τότε λοιπὸν ἐνόησα, ἐξήκολούθησεν ὁ κ. Γιλνορμάν· ἡ νύμφη θα ἦνε πλουτία.

— Ὅσον πλούσιος εἶμαι κ' ἐγώ.

— Ἰδῶς ; δὲν ἔχει καμμία προίκα ;

— Ὅχι.

— Εἰς τὸ μέλλον τίποτε ;

— Δὲν πιστεύω.

— Μὲ τὸ ὑποκάμισο λοιπὸν θὰ τὴν πάρῃς ; Καὶ τί πρᾶγμα εἶνε ὁ πατέρας της.

— Δὲν τὸν ἤξεύρω.

— Αὐτὴ πῶς ὀνομάζεται ;

— Δεσποινὴς Θερσανέμη.

— Θέρισε τί ; . . .

— Θερσανέμης ἐπονομάζεται ὁ πατὴρ της.

— Ττιττ : ἐπεφώνησεν ὁ γέρον.

— Κύριε ! ἀνέκραξεν ὡς δυσηρεσθημένος ὁ Μάριος.

Ὁ Γιλενορμὰν τὸν διέκοψε, καὶ εἶπεν ὡς λαλῶν καθ' ἑαυτὸν.

— Ἐκατάλαθα· ἐτῶν εἰκοσιανός, ἐπίγγελμα τίποτε· μόνον χιλια διακόσια φράγκα τὸν χρόνον. . . ἡ κυρία βαρώνου Πομερσὺ θὰ πηγαίῃ, ὡς φαίνεται, μόνη ν' ἀγοράζῃ ἐνὸς λεπτοῦ ἄνθηον.

— Σᾶς παρακαλῶ, ἀνέκραξεν ὁ Μάριος, βλέπων ἐξελειφομένην τὴν τελευταίαν του ἐλπίδα δι' ἀγάπην Θεοῦ ! γονυκλινὴς σᾶς καθικετεύω, ὅτε με τὴν ἄδειαν νὰ νυμφρευθῶ.

Ὁ γέρον ἔβαλεν ὄξυν τινα γέλωτα, μεθ' οὗ ἔδωχε καὶ ἐλάλει ἐνταύτῳ.

— Χά ! Χά ! Χά ! Ἡ εὐγενεὶα τοῦ ἤλθε νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν τὴν ἰδικήν μου ! ἀπὸ σέβας τάχα πρὸς τὸν πάππον του. Καὶ νομίζεις ὅτι δὲν εἶμαι μέσα εἰς τὸν νοῦν σου ἐγώ ! Νομίζεις ὅτι πιστεύω ἐγώ ὅτι, ἂν εἶχες σήμερα τοῦ νόμου τὴν ἡλικίαν, ἂν ἦσουν εἰκοσιπενταετής, θὰ ἐσυλλαγίζεσο ἂν ὑπάρχῃ ὁ πάππος σου ! Νομίζεις ὅτι δὲν καταλαμβάνω, ὅτι χωρὶς καθέλευ νὰ μ' ἐρωτήσῃς θὰ ἔκλυες ὅ,τι σὲ κατέβαινε ! Ἐγὼ θὰ τὴν πάρω θὰ μ' ἔλεγες. — Καὶ ποῖα εἶνε αὐτὴ ἡ καλὴ τύχη ὅπου θὰ πάρῃς. — Ἡ . . . ἀδιάφορον ποῖα, κόρη τοῦ . . . ἀδιάφορον ποῖου. «Παπούται» ἐνὲν ἔχω νὰ φορέσω, αὐτὴ ὑποκάμισο δὲν ἔχη νὰ φορέσῃ, ἀδιάφορον· ἐγὼ θέλω νὰ ρίψω εἰς τὴν θάλασσαν τὸ μέλλον μου, τὴν νεότητά μου, τὴν ζωὴν μου ! Θέλω νὰ κάμω μιὰ βουτιά μέσα εἰς τὸ πέρασος της δυστυχίας με μίαν γυναῖκα εἰς τὸν λοιμόν. Θέλω νὰ κάμω τοῦ κεφαλιοῦ μου· πρέπει νὰ συγκατανεύσῃς καὶ σὺ εἰς αὐτό ! — Ἐγὼ δὲ τότε θὰ ἤμουν ἠναγκασμένος νὰ σὲ εἶπῶ, — Παιδίμου, κάμε ὅπως σὲ φωτίσῃ ὁ Θεός, ὅσει τὴν πέτρα σὸ λαίμαρ σου, νυμφρεύσου τὴν Χασανέμη, τὴν Κοψανέμη σου, πῶς τὴν εἶ-

πει... Αὐτό, κύριε, εἶνε πρᾶγμα ὅπου θὰ γίνῃ με τὴν θήλησίν μου ποτέ; πώποτε!

— Πατέρα μου...

— Πατέ!

Ὁ τὸνος δι' οὗ ὁ γέρον ἐπρόφερε τὸ «Πατέ» τοῦτο ἔκοψε πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ Μάριου. Διήλθεν οὗτος τὸν θάλαμον διὰ βραδείων βηματῶν, κεκλιμένῃ ἔχων τὴν κεφαλὴν, κλονούμενος, καὶ μᾶλλον ὡς ἐκλείπων ἢ ὡς ἀναχωρῶν.

Ὁ Γιλenoρμᾶν τὸν ἠκολούθει διὰ τοῦ βλέμματός του, ἕως εὗ Μάριος ἀφίκετο εἰς τὴν θύραν, ἐγγὺς τοῦ νὰ ἐξέλθῃ· τότε δ' ὁ γέρον ἐπροχώρησεν ἀριστερικῶς, συνέλαβε τὸν Μάριον ἀπὸ τοῦ τραχήλου, τὸν ἔφρεν ὀπίσω βιάως, τὸν ἔφρην ἐπὶ μιᾶς καθέδρας, καὶ τὸν εἶπε.

— Κάθησε να με διηγηθῆς!

Αὕτη τοῦ γέροντος ἡ μεταβολὴ προήλθεν ἐκ τῆς λέξεως ἀπατέρα μου, διαφυγούσης ἐκ τῶν χειλέων τοῦ Μάριου.

Ἐμεινεν ὁ Μάριος βλέπων τὸν πάππον του.

— Λέγε μου, προσέθεσεν ὁ γέρον· διηγησού με, αὐτὸν τὸν ἔρωτα πῶς ἔτυχε καὶ τὸν συνέλαβες; λεγε· ὅλα νὰ με τὰ ἴπης. Τί εὐχὴ Κυρίου! τί ἀγρίμια, τί ταλαίπωρα, εἶνε οὗτοι οἱ νέοι οἱ σημερινοί!

— Πατέρα, ἐπανελάθει ὁ Μάριος...

Ὅλη ἡ ὄψις τοῦ γέροντος ἔλαθεν ἀνέκφραστον ἰσχυρότητα.

— Ναί, καλὰ πατέρα σου λέγε με.

Τόσην ἀγαθότητα, τόσην γλυκύτητα, καὶ τόσην πατρικὴν ἀγάπην ἐνεῖχεν ἡ τραχύτης αὐτῆ τοῦ γέροντος, ὥστε ὁ Μάριος, ἐπὶ τῆς ἀφηνιδίου ταύτης μεταβάσεως ἀπὸ τοῦ ἀπελπισμοῦ εἰς τὴν ἐλπίδα, ἔμεινεν ἐκθαμβος· εἶχε καθῆσαι πλησίον τοῦ τραπέζιου, καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δύο κηρίων ὁ γέρον Γιλenoρμᾶν παρετήρει τὰ ὅλως ἐφθαρμένα τοῦ νέου φερέματα ἀπορῶν.

— Ἐγὼ λοιπόν, πατέρα μου, εἶπεν ὁ Μάριος...

— Ἄκουσε νὰ σε εἰπῶ, ἀνέκραξεν ὁ Γιλenoρμᾶν, διακόψας αὐτόν· τῶνόντι δὲν ἔχεις λεπτά; Σὲ βλέπω καὶ εἶσαι ἐνδεδευμένος ὡσάν κανένα ἀγριογούστη.

Καὶ ἐρευνήσας ἐντός σαρταρίου τι. ἐς, ἔλαθεν ἐξ αὐτοῦ ἐν βαλάντιον καὶ τὸ ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ τραπέζιου.

— Νί, εἶπε· λάβε ἑκατὸν εἰκοσάφραγκα, ν' ἀγράσῃς ἕνα καινούργιο καπέλο νὰ φορῆς.

— Πατέρα μου, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Μόριος, καλέ μου πτέρα! νὰ ἤξεύρετε πόσον τὴν ἀγαπῶ! Πρώτην φορὰν τὴν εἶδα εἰς τὸ Λουξεμβούργον· ἤρξατο νὰ περιπατήσῃ. Κατ' ἄρχας, ἐν ἔδωσα τὴν προσοχήν! ἔπειτα, δὲν ἤξεύρω πῶς, τὴν ἠγάπησα. Ἦσα ὑπέφερα! Τέλος, τὴν βλέπω τώρα καθ' ἑκάστην εἰς τὴν οἰκίαν τῆς, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ὁ πατήρ τῆς. Τώρα ἀναχωροῦν· φαντάζεσθε τὴν δυστυχίαν μου. Βλεπόμεθα εἰς τὸν κῆπον, ἀπὸ νυκτώσῃ. Ὁ πατήρ τῆς θέλει νὰ τὴν πάρῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ὡς ἐκ τούτου ἐστοχάσθην νὰ σὰς εὔρω καὶ νὰ σὰς διηγθῶ τὰ πράγματα. Ἐγὼ θὰ τρελλαθῶ, θ' ἀποθάνω, θ' ἀσθενήσω βαρέως, ἐγὼ θὰ πνιγῶ. Πρέπει ἀνυπερθέτως νὰ τὴν νομφευθῶ αὐτὴν τὴν νέαν. Ἴδου ἡ ὄλη ἀλήθεια. Νομίζω ὅτι δὲν ἐλησμόνησα τίποτε. Κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου, εἰς ἕνα κῆπον μὲ ὕψην καγιελωτήν, ἐκεῖ πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἀπομάχων.

Ὁ γέρον Πιλενορμὰν ἐκόθητο πλησίον τοῦ Μαρτίου πλήρης ἀγαλλιάσεως. Καθηδυνόμενος ὑπὸ τῆς φωτῆς του, ἐτέρπετο συγχρότως καὶ ὑπὸ τῆς ὑσφρήσεως μιᾶς ἀρθότου πρίζης ταμβάκου, ὃν ἐκράτη μετὰ τῶν δύο δακτύλων ὑπὸ τοὺς πόδαυτός του.

Μόλις ἀκούσας τὴν λέξιν, εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου, οἰκοῦσε τὴν ἀπορρόφησιν του ταμβάκου, ἀφήσας τὸ ὑπόλοιπον νὰ χυθῇ ἐπὶ τῶν γονάτων του.

— Πλουμέτου, εἶπες! εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου; Στάσου σὲ παρακαλῶ! Δὲν εἶνε νομίζω, ἕνας στρατῶν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος; Ὁ, βέβαια. Ἦκουσα τὸν Θεόδουλον τὸν ἐξάδελφόν σου, νὰ με λέγῃ περὶ αὐτῆς τῆς κῆρης. Ξεύρεις, τὸν λοχιστὴν τὸν ἀξιωματικόν. Ὁ, ναί, ἤκουσα, ἤκουσα καὶ ἄλλοτε περὶ τῆς μικρᾶς αὐτῆς· κάποια κάγκιλα σιδηρὰ εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου· μεσα εἰς ἕναν κῆπον. Πιστεύω ὅτι ξεύρεις νὰ ἐκλέγῃς καλά. Αὐτὴν τοῦλάχιστον τὴν λέγουσιν κῆμποσον νόστιμην. Μεταξὺ μας ἄς μείνῃ τοῦτο· νομίζω ὅτι ὁ χάχας αὐτός ὁ λοχιστής, ὁ ἐξάδελφός σου, τὴν ἐτριγύρισε κῆμποσον. Δὲν ξεύρω πλέον μέχρι τίνας ἐπροχώρησε. Τέλος πάντων, ἀδίφορον. Ἐπειτα δὲν πρέπει καὶ νὰ τὸν πιστεύῃ κανεὶς τόσον πολὺ. Ἀγαπᾶ νὰ καυχᾶται. Τί νὰ σὲ εἰπῶ, Μάριε! τὸ κατ' ἐμὲ εὕρισκω φυσικόν το νὰ διατρέφῃ κάποιον ἔρωτα ἕνας νύκτος ὡσαν ἐσὶ. Εἶνε τῆς ἡλικίας σου.

Κάλλιον σὲ ἀγαπῶ ἐρωτόληπτον παρὰ ἰσχυθῖνον. Τὸ κατ' ἐμὲ περισσότερον ἐπιθυμῶ νὰ σὲ βλέπω περιπαθῆ πρὸς ἓνα ποδόγυρον... καὶ τί λέγω ἐγώ... ὀκτα ποδόγυρους, παρὰ πρὸς τὸν Ραβεισπιέρον. Καὶ σὲ δέχεται λοιπὸν αὕτη ἡ μικρὰ κρυφίως τοῦ πατρὸς τῆς ; Ἐννοεῖται. Εἶνε πρᾶγμα φυσικόν. Εἰς τὸν καιρὸ μου εἶχα καὶ ἐγὼ ἓνα πλῆθος ὡσάν αὐτὴν ἱστορίας. Ἐεὐρεις ὁμῶς ; εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα πρέπει κανεὶς ν' ἀποφεύγῃ τὸ τραγικὸν μέρος των. Ἀποφυγῆ, μετὰ κάθε τρόπον ἀποφυγῆ ἀπὸ στέφανα. Γλυστρᾶ ὁ νέος στοχασμὸς καὶ ποτὲ δὲν πίνεταί. Ἐγὼ ἐγήρασα εἰς αὐτά. Ἀλλὰ τυχαίνει ἕξαφνα κάμμία στενοχωρία ; ὑπομονή· ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε· καταφεύγει ὁ ἔγγονος εἰς τὸν παπποῦ, ἀνθρώπων ἀγαθὸν κατὰ βίβος, καὶ εἰς τοῦ ὅποιου τὸ παλαιὸν συρτάρι· εὐρίσκονταί πάντοτε κάμπουσι κύλινδροι ἀπὸ λουδοβίκεια, καὶ τὸν λέγει, παπποῦ μου, τὸ καὶ τό. Καὶ ὁ πάππος ἀποκρίνεται : — πρᾶγμα φυσικόν· αὐτὰ εἶνε τῆς νεότητος. Ἦμουν καὶ ἐγὼ νέος· θὰ γιράσῃς μίαν ἡμέραν καὶ σὺ, καὶ τὰ οὐτά, παιδί μου, θ' ἀποδώσῃς καὶ σὺ εἰς τὰ ἔργονα σου. Λαβε ἑκατόν, διακόσια φλουριά. Διασκέδασε. Μακρὰν ὁμῶς ἀπὸ ὑπανδρείαν, μετ' ἐννοεῖς ;

Ὁ Μάριος ἀπελιθώθη ἀπορῶν καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ προσέρῃ λέξιν, ἀνένευσε μόνον διὰ τῆς κεφαλῆς.

Ὁ γέρον Γιλενορμὰν ἐκάγχασεν, ἐμισόκλεισε τὸ γηροῖον βλέφαρόν του, ἐκτύπησε τὸ γόνυ τοῦ Μαρίου διὰ τῆς πλάτης, ἠτένισεν εἰς αὐτὸν ἀσκαρδομυκτί, καὶ τῷ εἶπε φιλοστέργως ἀναστέλλων τοὺς ὤμους.

— Ζαβέ ! παλαδὲ ! ἐρωμένην μόνον ! μόνον ἐρωμένην σου ἔχε τὴν !

Ὁ Μάριος ὤχριασε. Δὲν ἐνόησε τὸν πάππον τοῦ παντελῶς. Ὅλα ὅσα ἔχουσιν ἐξ αὐτοῦ διηλθον ἐμπροσθέν του ὡς φαντασμαγορία. Οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἠδύνατο νὰ ἐφθρασθῆ εἰς τὴν Τιτίκαν, εἰς ἐκεῖνο τὸ κρῖνον ὃ ἀγαθὸς ἀνθρώπος παρελάλει· ἀλλὰ καὶ παρκαλῶν, εἶπεν ἐπὶ τέλους μίαν λέξιν, ἣν ὁ Μάριος ἐνόησε, καὶ ἡ λέξις αὕτη ἦτο θανάσιμος ὕβρις πρὸς τὴν Τιτίκαν. — «Μόνον ἐρωμένην σου ἔχε τὴν», ὁ λόγος οὗτος ἐνεπάγη ὡς μάχαιρα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ σοβαροῦ νέου.

Ἠγέρθη, ἔλαξε τὸν πῖλόν του χαμθῆν, καὶ κατηρθύνθη πρὸς τὴν θύραν βῆμιστι στερεῶ ἀποφάσεως ἐκεῖ δὲ φάταξ, ἐστρέφη, ὑπέκλινε ταπεινότερα ἐνώπιον τοῦ πάππου, ἔγειρε πάλιν τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε.

— Πρό πεντε ἐτῶν, καθυβρίσατε τὸν πατέρα μου· σήμερον καθυβρίζετε τὴν σύζυγόν μου. Δὲν σὰς ζητῶ πλέον τίποτε, κύριε. Σὰς προσκυνῶ.

Ἐκθαμβος ὁ γέρον Γκιενορμάν ἤνοιξε τὸ στόμα, ἤπλωσε τὰς χεῖρας, ἐπειράθη ν' ἀναγερθῆ, ἀλλὰ πρὶν ἢ δοκιθῆ, νὰ προσφέρῃ, λέξιν ἢ θύρα ἐκλείσθη, ἐκ νέου καὶ ἀπέδρα ὁ Μάριος.

Ὁ γέρον ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀκίνητος ὡς κεραυνωθείς, μὴ δυνάμενος οὐδὲ νὰ λαλήσῃ, οὐδὲ νὰ ἀναπνεύσῃ, ὡς ἂν συνέσφιγγε μία χεὶρ τὸν λαιμὸν του. Τέλος πάντων ἀπισπίασθη ἀπὸ τῆς καθέδρας του, ἔτρεξε πρὸς τὴν θύραν, ὅσον δύναται νὰ τρέξῃ ἐνενηκοντοῦτης γέρον τὴν ἤνοιξε, καὶ ἀνέκραξε.

— Βοήθειαν ! τρέξετε !

Ἐτρεξεν ἡ θυγάτηρ του, καὶ μετ' αὐτὴν οἱ ὑπηρέται.

— Τρέξετε νὰ τὸν προσθάσετε, ἀνεφώνησε θρηνωδῶς. Τί τὸν ἔκμα ; Αὐτὸς τρελὸς εἶνε ; φύγε ! Ἄ, Θεέ μου ! Ἄ, Θεέ μου ! αὐτὴν τὴν φεράν πλέον, δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ.

Ἐπορεύθη εἰς τὸ παράθυρον τὸ πρὸς τὴν ὁδόν, τὸ ἤνοιξε διὰ τῶν τρεμουσῶν γεροντικῶν χειρῶν του, ἔκυψεν ἐξ αὐτοῦ ὄλος, ὥστε μόλις κατώρθουν νὰ τὸν κρατῶσιν ὁ Βάγιας καὶ ἡ Νικολέτα σύροντες αὐτὸν ὀπισθεν, καὶ ἀνεφώνησε :

— Μάριε ! Μάριε ! Μάριε ! Μάριε !

Ἄλλ' ὁ Μάριος δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀκούσῃ, ἐπειδὴ ἐξεληθὼν τῆς αἰχίας εἶχε τραπῆ πλαγίαν τινὰ ὁδόν.

Ὁ γέρον ἔφερε δις ἢ τρίς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας εἰς τὰς παρεΐας του κοπτόμενος, ὡπισθοχώρησε κλονούμενος, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ καθέδρας ἐκεῖ παρακειμένης, ἄφωνος, ἄδακρυς, σείων τὴν κεφαλὴν καὶ σαλεύων τὰ χεῖλη ὡς ἡλίθιος, ἄλλο πλέον μὴ ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐν τῇ καρδίᾳ, εἰμὴ χάος καὶ ἔρεβος.

BIBLION ENNATON

ΠΟΥ ΠΟΡΕΥΟΝΤΑΙ ;

A'.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, πρὸς τὰς τέσσαρας ὥρας μετὰ μεσημβρίαν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκάθητο μόνος εἰς τὸ ἐρημικώτερον μέρος τοῦ Πεδίου τοῦ Ἄρεως, ἔξω τῆς πόλεως τῶν Παρισίων.

Ἐἴτε χάριν προφυλάξεως, εἴτε θέλων νὰ μελετήσῃ τι σχέδιον, ἢ καὶ ἀπλῶς ἕνεκα μεταβολῆς εἰς τὰς ἑξεις του, μεταβολῆς ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰσάγονται εἰς πάντα βίον, νῦν ἐξήρχετο σπανίως μετὰ τῆς Τιτίκας.

Ἐφόρει τὴν ἐργατικὴν του βέστην καὶ φαιὸν πανταλόνι, ἔκρυπτε δὲ τὴν μορφήν του ὑπὸ τὸν πλατὺν γείσον τοῦ πύλου του.

Περὶ τῆς Τιτίκας νῦν ἦτο πάντῃ ἡσυχος καὶ ἀναπαυμένος, διεκλύθη ὀλωσδιόλου ἢ αἰτία, ἐξ ἧς εἶχε προηθῆ καὶ διαταραχθῆ ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἄλλ' ἀπὸ μιᾶς ἢ δύο ἐβδομάδων, ἕλληξ φύσεως ἀνησυχίας

τόν ἐκυρίευσαν. Μίαν τῶν ἡμερῶν περιπατῶν εἰς τὸ Βουλευτήριο, εἶχεν ἰδεῖ τὸν Θεναρδῆρ. ν.

Δὲν ἀνεγνωρίσθη μὲν ὑπ' αὐτοῦ, χάρις εἰς τὴν ἀλλογὴν τῆς ἐνδυμασίας του, ἀλλὰ τὸν ἐπανεῖδε πολλάκις, ὥστε ἐβαιβαιώθη ὅτι ὁ Θεναρδῆρος περιεφέρετο εἰς τὴν συνοικίαν ἐκείνην παραμονεῶν.

Ἦρκεσε τοῦτο νὰ τὸν φέρῃ εἰς ἐσχάτην τινὰ ἀπόφασιν Ἡ παρούσα τοῦ Θεναρδῆρου συνεπῆγε κάθε εἶδους κίνδυνον. Ἄλλως τε καὶ ἡ πόλις τῶν Πηρισίων ἐφαίνετο ἀνήσυχος καὶ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἕνεκα δὲ τῶν πολιτικῶν ταραχῶν, ἦτον ἄγρυπνος πολὺ καὶ φιλόποπτος ἡ ἀστυνομία.

Εἰς τοιαύτας ὥρας κινδυνεύει πάντοτε ν' ἀνακαλυφθῇ εὐκολώτερον πᾶς ὁ ἔχων ἰδιαιτέρας ἀφορμὰς νὰ κρύπτῃ τὴν ὑπερῆν του· ζήτοῦσα ἐνοχὸν τινὰ πολιτικῶ ἐγκλήματος ἐνεδέχετο ν' ἀνακαλύψῃ ἄν' αὐτοῦ ἄνθρωπον ὡς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπεφάσισε λοιπὸν ν' ἀναχωρησῇ ὄχι μόνον ἐκ Παρισίων ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Γαλλίας, νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Τὸ εἶπε λοιπὸν εἰς Τιτίκαν, μὴ θέλων οὔτε νὰ χάσῃ καιρὸν ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ὧφειλε τὴν ν' ἀναχωρήσῃ. Εἰς τὸ Πεδίον τοῦ Ἄρειος καθήμενος διεννοεῖτο μύρια πράγματα τὸν Θεναρδῆρον, τὴν ἀστυνομίαν, τὴν ἀποδημίαν του, καὶ τὴν δυσκολίαν, νὰ λάβῃ διαβατήριον.

Ταῦτα πάντα τὸν καθίστων περίφροντιν.

Ἄλλο τι ἐξ ἴσου ἀνεξήγητον τοῦ ἀπησχόλει τὸν νοῦν. Τὸ πρῶτον ἐκείνης τῆς ἡμέρας πρῶτος αὐτὸς ἐξεγερθεὶς τῆς κλίνης, ἐξῆλθε μόνος εἰς τὸν κήπον καὶ περιεφέρετο.

Τὰ παράθυρα τῆς Τιτίκας ἦσαν εἰσέτι κλειστά. Παρατηρεῖ αἰφνιδίως ἐγκαταραγμένως εἰς τὸν τοίχον, διὰ καρφίου βεβητίως, τὰς λέξεις

Ὅτι: Ὑποπλιτῶν ἄρ. 16.

Ἡ ἐγγύραξις ἐφαίνετο πρόσφατος· ἦτον ἐπιλευκοτάτη ἐπὶ τοῦ παμπάλαιου κονιάματος τοῦ μελανοῦ τοίχου ἐκείνου· τὰ κάταθεν τῆς διευθύνσεως ταύτης τοῦ χέρτου τοίχου, ἦσαν ἐσοκονισμῖνα ἐπι ὑπὸ τοῦ ξεσθόντος κονιάματος. Πρῶτον αἱ λέξεις αὗται ἐχαράχθησαν κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα.

Τὶ ἐτρῆχε; ἀισαί! ἐσημειώθη ἡ οἰκία ἐκείνη; οἱ ἄλλοις ἦτο τοῦτο σημεῖον, ἡ ἦτο γνωστοποίησις πρὸς αὐτόν;

Ὅπως δὴ ποτε ἦτο προφανές, ὅτι ἄνθρωποι ἄγνωστοι εἰσεχώρουν εἰς τὸν κήπον. Ἐνεθυμηθῆ καὶ τὰς ἄλλας παραδόξους περιστάσεις, ἐξ ὧν ἡ Τιτίκα καὶ ἡ Παναγιώτα εἶχον πτοηθῆ, ὥστε μυρίαὶ ἰδέαι ἤλθον εἰς τὸν νοῦν του· ὁ δὲ ἠθέλησεν νὰ δεῖξῃ εἰς τὴν Τιτίκαν τὰς εἰς τὸν τοῖχον ἐγκεχαραγμένας λέξεις φοβούμενος μὴ πάλιν τὴν πτοήσῃ.

Τὸ μέρος ὅπου ἐκάθητο ἦτο λακκῶδες· ἐν τῷ μέσῳ τῶν διαλογισμῶν του παρετήρησε τὴν σκιὰν ἀνθρώπου, ὅστις ἐστάθη ὀπίσω του, πρὸς τὰ ἑπάνω.

Ἐνῶ ἐκινεῖτο ἵνα στραφῇ καὶ ἴδῃ τίς ἦτο, πίπτει ἐπὶ τῶν γονάτων του ἐν χαρτίον διπλωμένον εἰς τέσσαρα, ὡς ἂν τὸ ἔρριψεν ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του μία χεὶρ. Λαμβάνει τὸ χαρτίον, τὸ ἀνοίγει καὶ ἀναγινώσκει.

— ΝΑ ΜΕΤΟΙΚΗΣΕΤΕ.

Αἱ λέξεις αὗται ἦταν γεγραμμένα διὰ μολυβδίδος. Μεγάλα τὰ γράμματα.

Ἐγείρεται ἀμέσως ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἀλλὰ οὐδένα πλέον εἶδεν ὀπίσω του· παρατηρεῖ περίξ, καὶ διακρίνει ἀνθρώπινόν τι πλάσμα μεγαλειότερον μὲν παιδίου, μικρότερον δὲ ἀνδρός, φοροῦν σκιάν βλοῦζαν καὶ περισκελίδαν ἐκ βαμβακίνου βελούδου χωματίου χρώματος, διασκελίζον ἕνα τοῖχον, ὃν ὑπερεπήδησε, καὶ οὕτως ἔγινεν ἄφαντον.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του περίσκεπτος.

B'.

Ὁ Μάριος.

Ὁ Μάριος εἶχεν αναχωρήσει περιλῦπος ἀπὸ τοῦ πάππου του εἶχεν εἰσελθεῖ εὐέλπι, ὀλίγον καὶ ἐξήρχετο νῦν τελείως ἀπληπισμένος.

Τὰ περὶ λογιστοῦ Θεοδούλου, τοῦ ἐξαδέλφου του, οὐδόπως τὸν διετάρραζαν· τοῦτο δὲ νοοῦσιν εὐκόλως ὅσοι παρατήρησαν τοὺς πρώτους κλωνισμοὺς εὗς ὑφίσταται ἡ ἀνθρωπίνη καρδία μετὰ προσοχῆς.

Ὁ Μάριος εὕρισκετο εἰς ἡν ἡλικίαν τὸ καλὸν οὐσκόλως πιστεύεται, βραδύτερον ἐπέρχεται ἡ ἡλικία καθ' ἣν πιστεύονται εὐκόλως τὰ πάντα. Αἱ ὑπόνοιαι δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ ρυτίδες. Ἡ πρώτη νεότης ρυτίδας δὲν ἔχει· ὁμοίως δὲν ἔχει καὶ ὑπονοίας.

Νὰ ὑποπτευθῆ τὴν Τιτικαν ὁ Μάριος! Εὐκολώτερον θὰ ἐπρῆττε σωρίαν ἄλλων ἀμαρτημάτων, ἀλλ' αὐτὸ οὐδέποτε.

Περιεπλανήθη εἰς τὰς ὄδους, ὅπου οἱ πάσχοντες καταφεύγουσι. Μυρία διελογίσθη, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἔμεινεν εἰς τὴν μνήμην του.

Πρὸς τὰς ὄδους μετὰ το μεσονύκτιον ἐπεστρεψεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Οἰκιάδου καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ στρώμα του ἐνδεδυμένος.

Ἄνετελλεν ὁ ἥλιος, ὅτε μόλις κατώρθωσε ἰ' ἀποκοιμηθῆ τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον ὄπνον, τὸν βαρυν, ὅστις ἀρίνει τὰς ἰδέας νὰ μυρμηκιάσῃ ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου.

Ὅταν ἐξύπνησεν, εἶδεν ὀρθίως εἰς τὸν θάλαμόν του, ἑτοιμοὺς νὰ ἐξέλθωσι, φέροντας ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πῖλον, τὸν Οἰκιάδην, τὸν Ἐνζωλωρῆν, τὸν Φυλλάκην καὶ τὸν Κομπσιδέρην.

— Ἐρχεσαι καὶ σὺ, τὸν εἶπεν ὁ Οἰκιάδης, εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ στρατηγοῦ Λαμάρχ;

Τῷ εφάνη ὅτι ὁ Οἰκιάδης τὸν ὠμίλει κινεζιστί.

Ἐξήλθεν ὁμως μετ' αὐτούς, ὀλίγον ἔπειτα, ἐνθέσας εἰς τὰ θυλάκιά του τὰ πιστόλια, ἅτινα ὁ Ἰαθέρης τῷ εἶχεν ἐμπιστευθῆ ἀπὸ τοῦ συμβάντος ἐκείνου τῆς 3 Φεβρουαρίου· ἔκτοτε ἔμειναν εἰς τὰς χεῖράς του τὰ ὄπλα ταῦτα, καὶ ἦσαν ἀκόμη πλήρη. Δύσκολον νὰ μαντεύσῃ τις ὑπὸ τίνος μαύρου διαλογισμοῦ κατείχτο παραλαβὴν αὐτὰ κατὰ τὴν παρούσαν ὥραν.

Ὅλην τὴν ἡμέραν περιερέτετο ἀγνοῶν πῶς ἔβρεχεν ἐκ διαλειμμάτων, ἀλλ' αὐτὸς οὔτε τὸ ἠσθάνετο· ἠγγράσεν ἐκ τίνος ὀρτοπωλείου ἐνὸς σολδίου ψωμίον ἵνα γευματίσῃ, τὸ ἔβαλεν εἰς τὸ θυλάκιόν του, καὶ τὸ ἐλησμόνησε. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ ἐλούσθη εἰς τὸν ποταμόν, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τοῦτο προσέσχε διόλου.

Ἐπάρχουσι στιγμαί, καθ' ἃς ἔχει τις κάμινον ὑπὸ τὸ κρανίον του καὶ ὁ Μάριος εὗρίσκετο εἰς μίαν τῶν τοιούτων στιγμῶν.

Οὐδὲν πλέον ἠλπίζεν, οὐδὲν ἐφοβεῖτο· τοιοῦτος κατέστη ἀπὸ τῆς γῆς. Περιέμενον ἐν πυρετώδει ἀνυπομονησίᾳ νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἑσπέρα, μίαν μόνην ἔχων ἰδέαν εὐκρινῆ εἰς τὸν νοῦν του·—ὅτι εἰς τὰς ἐννέα ὄφειλε νὰ ἴδῃ τὴν Τιτίκαν.

Ἡ ἐσχάτη αὐτῆ εὐδαιμονία ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὅλον τὸ μέλλον· ἔπειτα, σκιά. Ἐκ διαλειμμάτων, ἐνῶ περιεπάτει εἰς τὰ ἐρημικώτερα τῶν βουλευδάρτων, τῷ ἐφαίνετο ὡς ἂν ἤκουεν ἐν τῇ πόλει ἀλλοκότους φωνάς· καὶ ἐξερχόμενος ἐκ τῶν διαλογισμῶν του ἔλεγε.

— Τί τρέχει; μήπως μάχονται;

Περὶ λύχνων ἄρα, ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐνάτην ὥραν, εὗρέθη εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του πρὸς τὴν Τιτίκαν. Ὅταν ἐπληρώσειεν εἰς τὴν κιγαλίδα, τα πάντα ἐλησμόνησε.

Δὲν εἶχε ἰδεῖ τὴν Τιτίκαν ἀπο τεσσαράκοντα ἑκτὸς ὥρῶν· τῶρα ἔμελλε νὰ τὴν ἐπικνίδῃ· ἐξηλείφθη πᾶς ἄλλος διαλογισμός, καὶ μίαν μόνην χηρὰ βῆθεϊα καὶ ἀνεκλάλητος, τὸν κατεκυρίευσεν.

Τοῦτο ἔχουσι τὸ ἐξαισίον αἱ στιγμαί, καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος ζῆ αἰῶνας, ὅτι ἐνῶ διαρρέουσι, πληροῦσι τὴν καρδίαν ἐξ ὀλοκλήρου.

Ὁ Μάριος μετατόπισε τὴν κιγαλίδα καὶ εισέδυσε εἰς τὸν κρητὸν. Ἡ Τιτίκα δὲν εὗρέθη, εἰς τὴν θέσιν, ὅπου συνέθετο τὸν περιέμενον. Διήλθεν ὁ Μάριος τὴν λοχμὴν καὶ προσέβηκε πρὸς τὴν θύραν τῆς κατοικίας τῆς.

— Ἴσως ἐκεῖ μὲ περιμένει, εἶπε κατὰ νοῦν.

Ἡ Τιτίκα δὲν ἦτο οὐδ' ἐκεῖ. Ἦγειρε τὰ ὄμματα καὶ εἶδεν ὅτι τὰ παράθυρα ἦσαν κεκλεισμένα. Ἐκαμε τὸν γύρον τοῦ κήπου, ὁ κήπος ὑπῆρχεν ἔρημος.

Τότε ἐστράφη πρὸς τὴν οἰκίαν, καὶ παράφορος ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ἐπτοημένος, ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἐκ τῆς λύπης καὶ τῆς ἀνησυχίας ἔκρουσε τὰ παράθυρα.

Ἐκρουσεν, ἔκρουσε πάλιν, καίτοι ἦτο φόβος ν' ἀνοιχθῶσι μὲν, νὰ παρουσιασθῇ ὁ ἐνώπιόν του ἡ βλοσυρὰ μορφή, τοῦ πατρὸς, ὅστις ἐμελλε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τί ἐγύρευε.

Τὸ κακὸν τοῦτο ἦτο μὴδὲν διὰ τὸν Μάριον, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἄλλο, ὅπερ ὑπόπτειεν ἤδη.

Μετὰ τὰ κρούσματα, ἀνέκραξε : — Τιτίκα ! Τιτίκα ! μετὰ τόνου μάλιστα ἐπιτακτικοῦ.

Οὐδεμίᾳ ἀπόκρισις. Τετέλεσται. Οὐδεὶς εἰς τὸν κήπον, οὐδεὶς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Ἐμεινεν ὁ Μάριος βλέπων ἀσκαρδαμυκτὴ τὴν πένθιμον, τὴν ὡς μνήμα σκοτεινὴν τὴν σιωπηλὴν καὶ κενὴν ἐκείνην οἰκίαν.

Ἦτένισεν εἰς τὸ πέτρινον ἐδάφιον ὅπου καθήμενος ἐπέρασε τόσας χαριτωμένας ὥρας πλησίον τῆς Τιτίκας, καὶ τότε ἐκάθησεν εἰς τὰς βαθμίδας τῆς θύρας ἔχων τὴν καρδίαν μεστὴν γλυκύτητος καὶ ἀποφάσεως.

Ἡλόγησεν ἐν τῷ βάθει τῆς διανοίας του τὸν ἐρωτὰ του, καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν, ὅτι ἀρῶν ἡ Τιτίκα ἀνεχώρησεν, ἄλλο δὲν τῷ ἀπελείπετο πλέον, εἰμὴ ὁ θάνατος,

Δίφνης ἀκούει φωνὴν, ἣτις τὸν ἐφάνη προερχομένη ἐκ τῆς ἐδοῦ φωνὴν καλοῦσαν ἀπὸ μέσον τῶν δένδρων,

— Κόριε Μάριε !

Ἄ Μάριος ἀνορθοῦται.

— Τί λέγει τίς ;

— Σαῖς εἰσεθε, κόριε Μάριε ;

— Ναί.

— Κόριε Μάριε, σὲ περιμένουν οἱ φίλοι σας εἰς τὸ δόξασμα τῆς ἐδοῦ Κοννάβειως.

Ἡ φωνὴ αὐτῆ, δὲν ἦτο διόλου ἄγνωστος εἰς τὸν Μάριον ὡμοίαζε τὴν βραχνῶδη καὶ τραχεῖαν φωνὴν τῆς Ἐπανίνης.

Τρέχει πάραυτα πρὸς τὴν κιγκλίδα, μετατοπίζει τὴν κινητὴν ράβδον τῆς, καὶ βλέπει τινὰ φεύγοντα ὁρμαίνως εἰς τὸ σκότος. Τῷ ἐφάνη ὅτι ἦτο νεανίας τις.

Γ.

Ὁ κύριος Μωμπέρ.

Τὸ βαλάντιον τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη, ἀπέβη ἀνωφελές εἰς τὸν κ. Μωμπέρ. Οὗτος ἐξισέβαστος ἐν τῇ νηπιώδει αὐστηρότητί του, δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῆ τὸ ὄψρον τῶν ἀστέρων, μὴ πιστεύσας ὅτι ἄστρον δύναται νὰ νομισματοποιηθῆ εἰς χρυσᾶ λευδοβίκεια.

Πῶς νὰ μαντεύσῃ ὅτι τὸ ἐξ οὐρανοῦ πεσὸν χρῆμα ἐκεῖνο προήρ-
χετο ἐκ τοῦ Γαβριᾶ; Ἐφερε λοιπὸν τὸ βαλάντιον εἰς τὴν ἀστυνο-
μίαν, ὡς πρᾶγμα ἀπολεσθὲν παρά τινος ἀνθρώπου καὶ ὑπ' αὐτοῦ
εὐρεθὲν, καὶ τὸ ἀφῆκεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἵνα ἀποδοθῆ εἰς τὸν πα-
ρουσιασθεσόμενον καὶ ζητήσοντα.

Ἐνε βέβαιον ὅτι τὸ βαλάντιον ἀπωλέσθη, οὐδεὶς ὅμως τὸ ἀνε-
ζήτησε, καὶ οὕτως, οὐλόως ἐδεσθῆσε τὸν κ. Μωμπέρ.

Ἄλλως τε ὁ κ. Μωμπέρ ἐξηκολούθησε βολιζόμενος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν πενίαν.

Αἱ ἀπόπειραι, ὅσας ἔκαμε πρὸς καλλιέργειαν τοῦ ἰνδικοῦ, ἀπέτυχον καὶ εἰς τὸν Βοτανικὸν Κήπον, καθὼς εἶχον ἀποτύχει εἰς τὸ ἐν Ἀούστερλιτς κηπῆριόν του.

Πέρυσιν ἐχρεώσται τοὺς μισθοὺς τῆς Θεραπείης του νῦν, ὡς εἶδόμεν, ἐχρεώσται καὶ τὰς τριμηθίας τοῦ ἐνοικίου του.

Τὸ κατάστημα ἐξ οὗ εἶχε δανεισθῆ ἑνιχυριάσας τὰς χαλκογραφικὰς πλάκας τοῦ πονήματός του ἐπώλησεν αὐτὰς μετὰ παρέλευσιν δεκατριῶν μηνῶν χαλκῆς τις μετέβαλε τὰς πλάκας ταύτας εἰς χύτρας, καὶ οὕτω δὲν τῷ ἀπέμεινε πλέον τίποτε ἐκ τοῦ ἔργου ὅλης του τῆς ζωῆς.

Ἦρξισε νὰ τρώγῃ τὸ ἐκ τῶν τελευταίων ἀντιτύπων του ἀργύριον· βλέπων δὲ ὅτι καὶ ὁ μικρότερος οὗτος πόρος του ἐξηντλεῖτο, ἤμελλε τὸν κηπὸν του καὶ τὸν ἀρῆκε νὰ μεταβληθῆ εἰς χέρσον.

Πολὺ πρότερον εἶχε πύσει τρώγων τὰ δύο ὡὰ καὶ τὸ βόειον κρέας. Περιώρισε τὴν τροφήν του εἰς ψωμίον καὶ γαῖμαλα.

Ἐπώλησε καὶ τὰ τελευταῖα ἐπιπλά του ἐπώλησεν ἔπειτα πᾶν ὅ,τι εἶχε διπλοῦν διὰ τὴν κλίνην καὶ τὴν ἐνδυμασίαν του, τέλει δὲ τὰς χαλκογραφίας του καὶ τὰ ἔσχατα αὐτῶν ἀντίτυπα.

Εἶχεν ὅμως τὰ πολυτιμώτερα τῶν βιβλίων του, ἐν οἷς καὶ τινα σπανιώτατα· ἐκ τούτων ἦτο εἰς Διογένης ὁ Λαέρτιος ἐκδοθεὶς ἐν Λαῶνι ἐν ἔτει 1644, μετὰ τῶν περιρῆμων παραλλαγῶν τοῦ ἐν τῷ Βατικῷ εὐρισκαμένου χειρογράφου τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος καὶ δύο ἄλλων χειρογράφων τῆς Ἑνετίας, ἅτινα ὁ Ἑρρῖκος Στέφανος ἐξηρέωνε τοσοῦτον καρπύμως.

Ὁ γέρον εὐθέποτε ἦναψε πῦρ εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ ἐκοιμάτο πρὶν ἔτι νυκτώσει ἵνα μὴ καίῃ κηρὸν.

Ἐνόμιζεν ὅτι δὲν εἶχε γείτονας· τὸν ἀπέφυγον ὅταν ἐξήρχετο, καὶ τοῦτο δὲν τοῦ ἀέρουγε τὴν προσοχήν.

Ἡ ἐνδοια παιδίου κινεῖ τὴν μητέρα εἰς ἔλεος, ἡ ἐνδοια νέου κινεῖ τὸν αἰκτο, νεάνιδος, ἀλλ' ἐνδοια γεροντικῆ οὐδενὸς τὸ ἔλεος κινεῖ. Τὸ γέρον εἶνε ἐξ ὄλων τῶν δυστυχιῶν ἡ ψυχρότερα.

Ἄλλ' ἔμως ὁ γέρον εἶν ἀπώλεσεν ὀλοσκόλου τὴν παιδικὴν γα-

λήνην του. Ὁ ὀφθαλμὸς του ἀπέκτα ζωηρότητα· τινὰ εἰσέτι προση-
λούμενος εἰς τὰ βιβλία του, ὁσάκις μάλιστα παρετήρει τὸν Διογένην
Λαέρτιον, τὸ μοναδικὸν τοῦτο ἀντίτυπον.

Ἡ ὑαλόφρακτος βιβλιοθήκη του ἦτο τὸ μόνον ἔπιπλον τὸ ὅποιον
διετήρει πλὴν τῶν ἀνυπερθέτως ἀναγκαίων.

Μίαν ἡμέραν, τῷ λέγει ἡ κυρὰ Πλουτάρχου.

— Δὲν ἔχω νὰ πάρωμεν οὐδ' ἅραγι.

Δὲν εἶχε ἑηλαδῆ νὰ ἀγοράσῃ τὸ ψωμίον καὶ τὰ γεώμηλα, κατὰ
τὸ σῶνηθες.

— Πάρε, καὶ εἰπέ ὅτι πληρώνομεν ἀκολούθως.

— Ξεύρεις πῶς δὲν μοῦ εἶδουν μὲ πίστωσι.

Ὁ γέρον ἤνοιξε τὴν βιβλιοθήκην του, παρετηρησε πολλὴν ὥραν
τὰ βιβλία του, τούτο μετ' ἐκεῖνο, ὡς πατὴρ ἠναγκασμένος νὰ δώσῃ
ἐν ἐκ τῶν τέκνων του εἰς θυσίαν καὶ μὴ ἀποφασίζων ποῖον ἐξ αὐτῶν,
ἐπειτα ἔλαβεν ὀρηκτικῶς ἐν, τὸ ἔθεσεν ὑπο τὴν μασχάλην του, καὶ
ἐξῆλθε.

Μετὰ δύο ὥρας, ἐπέστρεψεν οὐδὲν πλέον φέρων βιβλίον, ἀφῆκεν
ἐπὶ τῆς τραπέζης τριάκοντα σολῆα καὶ εἶπεν.

— Πάρε νὰ φάγωμεν.

Ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς, ἡ κυρὰ Πλουτάρχου εἶδε καταβαίνου-
σαν ἐπὶ τῆς ἀρελοῦς μορφῆς τοῦ γέροντος σκοτεινὴν τινα σκέπην ἥτις
κώποτε πλέον δὲν ἦρθη ἀπ' αὐτῆς.

Τὴν ἐπιούσαν, τὴν μετεπιούσαν, καθ' ἐκάστην, ἦτον ἀνάγκη νὰ
πωληθῇ καὶ ἄλλο τεῦχος. Ὁ γέρον ἐξῆρχετο τῆς οἰκίας του μεθ'
ἐνὸς βιβλίου, καὶ ἐπέστρεφε μεθ' ἐνὸς νομίσματος ἀργυροῦ.

Βλέποντες αὐτὸν οἱ τῶν βιβλίων μεταπράττει ἠναγκασμένον νὰ
πωλῇ, ἠγόραζον παρ' αὐτοῦ ἀνθ' ἐνὸς φράγκου βιβλία οἱ ἄτινα αὐ-
τὸς εἶχε πληρώσει φράγκα εἴκοσι, ἐνίοτε μάλιστα καὶ εἰς τοὺς αὐ-
τοὺς ἐκείνου βιβλιοπώλας.

Τεῦχος πρὸς τεῦχος ἐξεκινούτο ἅπανα ἡ βιβλιοθήκη του. Ἦρχοντο
στιγμαὶ καθ' ἃς ἔλεγεν.

— Ἐχει ὁ Θεός· εἰμαι ὀδοτηκοντούτης. Τοῦτο δ' ἐσήμαινεν εἰς
τὸν νοῦν του, ὅτι εἶχε τὴν ἐλπίδα νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέμα τῆς ζωῆς.

πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τῶν βιβλίων του. Ἡ κατήρειά του γή-
ζανεν.

Ἐκαμεν ὁμως καὶ μίαν ἀγορὰν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας. Ἐξῆλθε
μεθ' ἐνὸς βιβλίου, πωλήσας δ' αὐτὸ ἀντὶ τριάκοντα καὶ πέντε σολ-
δίων, ἐπέστρεψε φέρων ἄλλο, ἀγορασθὲν ἀντὶ σολδίων τεσσαράκοντα.

— Χρεωστῶ καὶ δύο σολδία, εἶπε περιχαρῶς πρὸς τὴν κυρὰν Πλου-
τάρχου.

Ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὅν ἔφαγε τίποτε.

Ἦτο μέλος τῆς Βοτανικῆς Ἑταιρίας, ὅπου ὑπῆρχε γνωστή ἡ ἐυ-
στοχία του. ἦλθε λοιπὸν ἡμέραν τινὰ πρὸς ἐπίσκεψιν ὁ πρόεδρος τῆς
ἐταιρίας ταύτης, καὶ τῷ ὑπισχέθη νὰ ὁμιλήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπὶ
τῆς γεωργίας ὑπουργόν, ὡς καὶ ἔπραξε.

— Πῶς γίνεται! ἀνέκραζεν ὁ κ. ὑπουργός. Βεβαίως! ἓνας γέρων
ἄνθρωπος, ἐπιστήμων! βοτανολόγος! ἓνας ἄνθρωπος τέσσον ἄκακος!
Πρέπει νὰ γίνῃ κατὰ οἶ' αὐτὸν ἀναμφισβόλως!

Τὴν ἐπιούσαν ὁ γέρων ἔλαβε προσκλητήριον εἰς τὸ γεῦμα τοῦ ὑπουρ-
γοῦ, καὶ ἔδειξεν τρέμων ἐκ τῆς χαρᾶς, τὸ γράμμα πρὸς τὴν κυρὰν
Πλουτάρχου.

— Ἐσώθημεν! τῆ λέγει.

Τὴν δὲ προσδεδωρισμένην ἡμέραν, ἐπορεύθη, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὑπουρ-
γοῦ. Παρετήρησεν ὅτι τὰ φορέματά του, τὰ ὑποδήματα, ἐν γένει ἡ
ἐνδουμασία του, ἐπροξένοιον παντοίων εἰδῶν ἀπορίαν εἰς τοὺς ὑπῆρέτας.
Οὐδεὶς τῷ ἀπηύθυνε τὸν λόγον, οὐδ' ὁ ὑπουργός αὐτός.

Περὶ τὴν δεκάτην ὥραν τῆς νυκτός, ἐνῶ εἰσέτι περιέμενον εἷς λό-
γον, ἤκουσε τὴν γυναῖκα τοῦ ὑπουργοῦ, ὡραίαν κυρὰν ἔχουσαν τὸν
τράχηλον ὄλον ἀνοικτόν, λαμπρὰν κυρὰν, πρὸς τὴν οὐδὲ νὰ πλησιάσῃ
ἐτόλμησε, τὴν ἤκουσεν ἐρωτῶσαν.

— Καλέ, ὅν μοῦ λέτε, ποῖος εἶνε ἐκεῖνος ἐκεῖ ὁ γέρων κύριος;

Ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του περὶ τὸ μεσονύκτιον, πεζός, ὑπὸ
ραγδαίαν βροχὴν. Εἶχε πωλήσει ἐν καλὸν βιβλίον ἵνα πληρώσῃ τὸ
ὄχημα, παρεύμενος εἰς τοῦ ὑπουργοῦ τὴν οἰκίαν.

Ἐλαβε τὴν ἑξίν ν' ἀναγινώσκῃ κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν, πρὶν ἢ κοι-
μηθῆ, σελίδας τινὰς τοῦ Λισγιένους Λαερτίου του. Ἐγίνωσκεν ἀρκούν-

τως τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἄλλη ἀπόλαυσις πλὴν αὐτῆς πλέον δὲν τῷ εἶχε μείνει.

Παρήλθον ἐβδομάδες τινὲς ὕτω πως. Διωνιδίως πίπτει ἀσθενὴς ἡ κυρὰ Πλουτάρχου.

Εἶνέ τι θλιβερώτερον τοῦ νὰ μὴ ἔχῃς πῶς ν' ἀγοράσῃς ἄρτον καὶ νὰ μὴ ἔχῃς πῶς ν' ἀγοράσῃς τὰ ἱατρικὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ ;

Ἐσπέραν τινά, ὁ ἱατρός διέταξε φάρμακον μεγάλης ἀξίας πρὸς τούτοις δὲ, ἐπειδὴ ἐδεικνύτο ἡ νόσος, ἐχρησίσθη ἄλλη τις θεράπεινα διὰ νὰ ἀγρυπνῇ ἐπὶ τῆς ἀθηνούσης.

Ὁ γέρον ἤνοιξε τὴν βιβλιοθήκην του αὐτὴ δὲν περιεῖχε πλέον, εἰμὴ τὸν Δικιγένην Λιέρτιον.

Ἐλθεν ὑπὸ τὴν μασχάλην τὸ μόνον ἀντίτυπον, καὶ ἐξήλθε τῆς οἰκίας ἦτο δὲ 4 Ἰουλίου 1832. Ἐπέστρεψε φέρων ἑκατὸν φράγκα. Ἀπέθεσε δὲ τὴν στήλην τῶν εἰκοσι πενταφράγκων ἐπὶ ῥαπιζίου τινός πλησίον τοῦ προσκεφαλαίου τῆς γραίας θεράπεινης, καὶ οὕτε λέξιν εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Τὴν ἐπιούσαν, ἦτον ἔτι αὐγὴ, ὅτε ἐξήλθε καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν κλῆσον τοῦ πλησίον τοῦ φράγκου· ἐκεῖ δὲ ἀκίνητος κεκλιμένῃ ἔχων τὴν κεφαλὴν προσήλωσε τὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὸς μεμαρμαμένους πράσιους του.

Ἐβόρεγεν ἐκ διαλειμμάτων· ἀλλ' ὁ γέρον ἐφαίνετο μὴ τίσθαι νόμος τούτου. Μετὰ μεσημέριαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας παραδόξως ἀνεδόθη ἐν Παρσίοις θέρους, ἐκπυροκροτήσεις τουρεκιων καὶ ἄμα ὀλαλαγμοί.

Ὁ γέρον ἤγειρε τὴν κεφαλὴν ὑπερίνω τοῦ φράγκου, παρετήρησε διαβαίνοντα ἓνα κηπουρόν, καὶ ἠρώτησε.

— Τί εἶνε ; τί τρέχει ;

Ὁ κηπουρός, φέρων ἐπὶ τοῦ ὤμου τὴν δίκελάν του, ἀπεκρίθη ἐν ἀταραξίᾳ.

— Ἐπανάστασις ἐσκηώθησιν εἰς τὸ πόδι !

— Πῶς ἐσκηώθησιν εἰς τὸ πόδι ;

— Νὰ χτυπιῶνται.

— Καὶ διατί χτυπιῶνται ;

— Ἄ ! διατί χτυπιῶνται ῥωτᾶς ! εἶπεν ὁ κηπουρός

— Πρὸς ποῖον μέρος ; ἐπρώτησεν ὁ γέρον.

— Ἐκεῖ, κατὰ τὸ Ὀπλοστάσιο.

Ὁ γέρον Μωμπέρ εἰσήλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔλαβε τὸν πῖλόν του, ἐζήτησε μηχανικῶς ἐν βιβλίον ἵνα κρατῇ αὐτὸ ὑπο τὴν μασχάλην του, μὴ εὐρῶν ὅμως κανέν, εἶπεν.

— Ἄ, ἐλγισμόνησα ! καὶ ἀνεχώρησεν ὡς ἐμβρόντητος.

BIBLION ΔΕΚΑΤΟΝ

Η 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 1832

Α'.

Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ζητήματος.

Μία τις στάσις ἐκ τίνος ἀποτελεῖται : Ἐκ τοῦ μηδενός καὶ ἐξ ὄλων. Ἐξ ἡλεκτρισμοῦ συσσωρευμένου βαθμιαίως, ἐκ μιᾶς φλογός ἀϊφνης ἀναδιδόμενης. Ἐκ μιᾶς δυνάμεως ἐπιπνεύσεως, ἐκ μιᾶς διερχομένης πνοῆς.

Ἡ πνοή αὕτη ἀπαντᾷ λαλοῦντα κρανία, ὄνειροπολοῦντας ἐγκατάφατους, πασχούσας ψυχάς, κοχλάζοντα πάθη, ὀρουμένας πενίας καὶ τὰς παρασύρει. Ποῦ ;

Ἴνα τὰς διαπομπέσῃ ἀκακόπως, διὰ μέσου τῶν πολιτειῶν, τῶν νόμων, τῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἰταμότητος ἄλλων.

Δί ὀργίλαι πεποθήσει, οἱ ὀξείς ἐνθουσιασμοί, αἱ ταραχώδεις ἀγανακτησεις, αἱ συγχρατούμεναι ἀριμάνειοι ὄρμαί, τὰ ἐξημμένα νεανικά θάρρη, αἱ γενναϊόφρονες ἀποτυφλώσεις, ἡ περιέργεια, ἡ πρὸς τὴν

τὴν μεταβολὴν ροπῆ, ἢ διψα τοῦ ὑπροσδοκῆτου, τὰ ὑπνώττοντα μίση αἱ μνησικακίαι, πᾶσα κενοδοξία νομίζουσα ὅτι ἡ τύχη δυστροπεῖ πρὸς αὐτήν, τὰ κενὰ ὄνειρα, πᾶς ὅστις ἐλπίζει νὰ καταρρεύσῃ τι τῶν εὐ κειμένων, ἵνα αὐτὸς εὖρη ἐξοδὸν ὅπωςδῆποτε βατὴν, ὁ συρφετός, ὁ εὐφλεκτός βόρβορος, ἰδοὺ τὰ στοιχεῖα τῆς στάσεως.

Εἰς τὴν στάσιν ἀνήκουσιν πάντες ὅσοι καταδοκοῦσι περιστάσεις καταλλήλους, πάντες οἱ ἐξ ἐνέδρας παραφυλάττοντες τὰ ἀποτελέσματα πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν, οἱ ἀθίγγανοι, οἱ ἀναρχικοί, οἱ τυχοδιώκται οἱ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι πλατειῶν πλάνητες, οἱ ἐγκάθετοι τῶν καρφειῶν, οἱ ἐκ ρουσοφτολογιῶν σιτιζόμενοι, οἱ κατοικίας ἔχοντες τὰ βουναὶ καὶ σκέπασμα τὸν οὐρανὸν καὶ ἐλπίζα τὸ τουφέκι, οἱ ποριζόμενοι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐκ ἀηδαμινῶν ἀμφοθέλων ἐκούλευσεων, χωρὶς νὰ ἐργασθῶσιν, οἱ ἄθλιοι, οἱ μηδαμινοί, οἱ γυμνόποδες καὶ οἱ γυμνόχειρες.

Πᾶς ὅστις φέρει ἐν τῇ ψυχῇ μύχιόν τι παράπονον, κρυφίαν τινὰ ἀγανάκτησιν ἐναντίον κυβερνητικῆς τινος πράξεως, εἴτ' ἐκ βιωτικῶν περισπασμῶν, εἴτ' ἐξ ἀτυχοῦς συνεργείας τῶν περιστάσεων, ζεσπᾶ εἰς τὴν στάσιν, ἣτις ἐκρηγνυμένη εὐρίσκει αὐτὸν σκιρτῶντα καὶ ἀνανήφοντα ἐκ τοῦ στροβιλισμοῦ τῶν κοινωνικῶν παθῶν.

Ἡ στάσις εἶναι εἶδος σίφωνος τῆς κοινωνικῆς ἀτμοσφαιρας, σίφωνος στιγμιαίως σχηματιζομένου ἐν τισι καταστάσεσι τῆς ἀτμοσφαιρας. Ὅ,τι μέγιστον καὶ ποταπώτατον. Ἐν τῇ περιδινήσει αὐτοῦ αἶρεται εἰς ὄγκον, τρέχει, βροντᾶ, ἀποσπᾶ, θερίζει, κρημνίζει, ἐκρίζωνει, παρσύρων, μεγάλως τε καὶ μικρὰς φύσεις, ἰσχυροὺς τε καὶ ἀδυνάτους νόας, στελέχη δένδρων καὶ ἄχυρα.

Ἄλλοίμονον εἰς τὸν ἀναρπασθέντα! ἄλλοίμονον εἰς τὸν καθ' οὐ προστριβῆ! Ὅσοις ἐξ συλλάβει, παραδόξως τοὺς ἐνισχύει. Πληροῖ τὸν τυχόντα ἐκ τῆς ἰσχύος τῶν γεγονότων, μεταβάλλει τὰ πάντα εἰς ὀδύνας. Ἀχθοσφύρον τὸν καθιστᾶ στρατηγὸν καὶ τὸν χάλικα βόμβαν.

Κατὰ τινος χρητισμοῦ πολιτικῆς ὀξυδερκείας, μία μικρὰ στάσις ὠφελεῖ τὴν καθιεστηκυῖαν ἀρχήν. Εἶναι καὶ τοῦτο σύστημα ἀντιλήψεως τῶν κυβερνήτων μίαν ἐπικράτειαν· μία στάσις ἐκρηγνυμένη καὶ κατασπασμένη, παγώνει ὅσας τῶν κυβερνήσεων ἐν δύνανται νὰ ἀνατρεψῇ.

Δοκιμάζει τὴν πίστιν τοῦ στρατοῦ· συγκεντρώνει τοὺς πολίτας, τα-
νύει τοὺς ἀστυνομικοὺς μυῶνας.

Εἶναι μία ἄσκησις, εἶναι σχεδὸν ὑγιεινὴ. Κατόπιν μιᾶς στάσεως ἡ
ἐξουσία ἀισθάνεται ἐν αὐτῇ μείζονα εὐεξίαν, καθὼς ὁ ἄνθρωπος μετὰ
μίαν ἔντριψιν ἐπὶ τοῦ σώματός του.

Πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἡ στάσις ἐθεωρεῖτο ἄλλως πως· ὅτι· ἐπὶ
παντὸς πράγματος ὑπάρχει θεωρία τις προβαλλομένη ὡς ὀρθὸς λόγος.
Ἵπάρχει σχολὴ τις πολιτικὴ, μέσος ὄρος καλουμένη· ὀηλαδὴ, οὔτε
θεσμὸν ὕδωρ, οὔτε ψυχρὸν, οὔτε χλιαρὸν. Ἡ σχολὴ αὕτη ἐπιπολαίως
κρίνουσα καὶ χωρὶς ν' ἀνατρέξῃ εἰς τὰς αἰτίαι ἀνατέμνουσα τ' ἀποτε-
λέσματα, κατακρίνει αὐστηρῶς τὰς στάσεις τῶν ἀγίων.

Κατὰ τὴν σχολὴν ταύτην, αἱ περιπλέξασαι τὸ προξικικόπημα τοῦ
1830 στάσεις ἐπέφεραν ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἐκεῖνου γεγονότος μέρος
τῆς ἀγνότητός του, ἐν Ἑλλάδι λέξεσιν, ἐκηλιώσαν αὐτὴν τὴν ἰδίαν
εἰς ἧς ὠουήθησαν αἱ στασιάζοντες.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰουλίου ὑπῆρξεν ὡς λαμπρὰ τις ἀνέμου πνοὴ
λαϊκῆ, ἣν ἀποτόμως ἐπηκολούθησεν αἰθήρις. Αἱ στάσεις ἐκεῖναι προ-
κάλεσαν τὴν ἐκ νέου συσσώρευσιν τῶν νεφῶν, μετατρέψασαι εἰς ρητὴν
ἀπλῆν, τὴν πύσω λαμπρὰν ὡς ἐκ τῆς ὁμορφίας τῆς ἐπανάστασιν

Ἐν τῇ ἐπαναστάσει τοῦ Ἰουλίου, ὡς ἐν πάσῃ ἐκ κλονισμοῦ πολι-
τικοῦ προκινήσῃ προόδῳ, συνέβησαν κρίσιμαί τινες βιαιότητες, ἀλλ'
ἡ στάσις τὰς κατέστησεν ὄρατας. Ἄ! ἔγινε τοῦτο, ἔγινε τὸ ἄλλο·
διὰτὶ νὰ κάμουν αὐτὰ τὰ πράγματα, τέλος πάντων τὰ γενόμενα οὐκ
ἀπογίνονται, ἔλεγον καὶ τὰ πνεύματα ἠρύχασαν. Ὡστε ἡ μὲν ἐπα-
νάστασις τοῦ Ἰουλίου, ἀντήγγιζεν εἰς τὰ πρόσωπα πάντων, τὴν ἀ-
νακούφισιν, ἐνῶ μετὰ τὰς στάσεις παρουσιάζεται ἡ καταστροφὴ.

Πᾶσαι στάσεις κλείει τὰ ἐργαστήρια, καταρρίπτει τὴν ἀξίαν τῶν
χρειαγῶν τοῦ ἠμεσίου, διακόπτει τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἐμπορίου, πα-
ρακωλεῖ τὰς ἐπιχειρήσεις, ἐπιφέρει χρεωκοπίαν· ἀμέσως ἐνσκήπτει
ἀρχηματία· αἱ ἰδιωτικαὶ καταστάσεις ἀνηυγούν, κλονεῖται ἡ δημο-
σία πίστις, ἡ βιομηχανία ἀπραγεῖ, τὰ κερφάλια κρύπτονται ἐπο-
δειλιῶντα, ἐκπίπτει τὸ ἡμερομίσθον, παντοῦ κυριαρχεῖ φόβος.

Ἐπιτύθεν γεννῶνται ζημίαι. Ὑπελογίσθη ἔτι ἡ πρώτη ἡμίρα στά-
σεως ἐν Ἑλλάδι ἐζημίωσε τὸν τόπον εἰσασι ἐκατομμύρια πρᾶγμων, ἡ
δευτέρα τεσσαράκοντα, ἡ τρίτη, ἐξήκοντα. Μία τρίμηρος στάσις ἐ-

πορροφᾶ ἑκατὸν εἰκοσιν ἑκατομμύρια, τούτεστι, ὑπὸ μόνην τὴν οἰκονομικὴν ἔποψιν, μία στάσις ζημιῶν ὅσον καὶ μία μεγάλη καταστροφή, ναυάγιον ἑνὸς στόλου. φέρ' εἰπεῖν, ἡ ἀφανισμὸς στόλου ἐξ ἐξήκοντα πλοίων τῆς γραμμῆς ἀφανιζόμενος ἐν ναυμαχίᾳ.

Εἶνε ἀνκνίρρητον ὅτι ἐξ ἱστορικῆς ἀπόψεως κρινόμεναι οἱ στάσεις ἔχουσι καὶ τὰς ἑαυτῶν καλλονάς, διότι εἰς πολίμου διεξαγόμενος ἐντὸς τῶν λιθοστρώτων εἶνε ἐπίσης μεγαλοπρεπής, ὅσον καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ πεδιδῶν ὁ μὲν ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν ψυχὴν ὀίσου, ὁ δὲ τὴν καρδίαν τῶν πόλεω. Ἐκ τῶν στάσεων τούτων ἀνέθορον ἡ ζωρὰ ἀπόχρωσις πρωτοτυπίαις περιειρηῆς ἡ γενναιοφροσύνη, ἡ ἀρρώσισις, ἡ θυελλώδης φαιδρότης, οἱ φοιτητα ἀποδεικνύοντες ὅτι εἰς τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν συνυπαρχει καὶ ἡ ἀνδρεία, τὸ ἀδιάσειστον τῆς ἔθουρρουῆς, τὰ ἐργαστήρια μεταβαλλόμενα εἰς στρατόπεδα τὰ χαμίνα κατασκευάζοντα ὀχυρόματα ἡ ὑπὸ τῶν διαδοχῶν ἐπιδεικνυόμενῃ, πρὸς τὸν θάνατον περιφρόνησις Στρατεία καὶ λεγεῶνας εἰς σύγκρουσιν. Μία μόνη διαφορὰ ἡ τῆς ἡλικίας, παρὰ τοῖς μαχομένοις οἱ αὐτοὶ στωικοὶ ἄνδρες θνήσκοντες εἰκοσαεταῖς χρόνι τῶν ἰδίων ἰδεῶν καὶ τεσσαρακοταεταῖς ὑπὲρ τῶν θωμῶν καὶ τῶν ἐστῶν των. Στρατὸς ἀνήσυχος ἐν τοῖς ἐμφυλίοις σπαραγμοῖς προτάσεων νῦν τὴν σύνεσιν κατὰ τοῦ θράσου.

Ἄλλ' ἐκ τούτων πάντων, τῶν ὑπὸ τινι ἔποψιν ἐξόχων εἰς παραδείγματα, τί προέκυψεν; Ἰκανοποιήθη τὸ εἶσαν αἶμα; τὸ μέλλον ἔεν συνεκτοτάσθη ἄρα γε; ἡ πρόδοσις ἔεν ἀνεχαιτίσθη; οἱ ξένοι ἔεν ἐπεκρότησαν κακνεντροχῶς διὰ τοῖς ἐμφυλίοις τούτοις σπαραγμοῖς; Δὲν ἐκηλιδῶθη ἄρα γε ἡ τοῦ 1831 ἐπανάστασις, οἱ δὲ τῶς ἡττημένοι ἔεν ἐθραύθησαν εἰπόντες: Ἡμεῖς τὸ προείδομεν! Οἱ Παρίσιοι ἀνυψώθησαν, ἀλλ' ἐμεγεθύνθη ἄρα γε τὸ γόητρον τῆς Γαλλίας; αἱ ἀτιμῶσασα τὴν νίκην στραγαί, καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς τάξεως ἐξογρηθῆντα κατὰ τῆς παραφρονητάτης ἐλευθερίας τί καλὸν προσκορίσαν; Οὐδὲν βεβαίως, τούναντιον μάλιστα ὀλεθρίως ἐπίδρασαν. Οὕτω λαλεῖ ἡ ὀχθιν φρόνησις τῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκπορευμένης ταύτης ἀστικῆς ὀθθιν τάξεως.

Ἡμεῖς τὴν λέξιν στίσιν, ὡς ἔχουσαν εὐρυτάτην ἔνοιαν, τὴν ἀπορρίπτουμεν, ποιῶμεν ὀμω; διάκρισιν μεταξὺ ὀηροτικοῦ καὶ ὀηροτικοῦ

κινήματος. Δέν ἐρωτῶμεν ἡμεῖς, ἂν μία στάσις στοιχίξῃ ὅσον μία μάχη.

Καὶ ἐν πρώτοις ἰδοῦ διατί. Ἐλθετε εἰς τὸ ζήτημα τοῦ πολέμου. Μήπως δὲν εἶνε μάλιστα δεινὴ ὁ πόλεμος ὅσον καὶ μία στάσις; Δεύτερον δέ, ὅλαι ἄρ' ἔτι αἱ στάσεις εἶναι συμφοραὶ;

Ἐὰν ἡ στάσις τῆς 14 Ἰουλίου ἐξημίωσεν κατὰ ἑκατὸν εἴκοσι ἑκατομμύρια τὴν Γαλλίαν, ἡ ἐγκαθίδρυσις τοῦ Φιλίππου Ε' εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἐξημίωσεν ἐκείνην κατὰ ὀκτώκλις ἑκατομμύρια. Καὶ τόσα ἄλλα ἂν ἐξημίωσεν τὴν Γαλλίαν ἀκόμη ἡ στάσις ἐκείνη τῆς 14 Ἰουλίου, θὰ τὴν ἐπροτιμῶμεν.

Ἄλλως τε ἡμεῖς δὲν παραδεχόμεθα τοὺς ἀριθμούς, οἵτινες φαίνονται ὡς ἐπιχειρήματα, ἐνῶ εἶνε ἀπλῶς λέξεις. Ἡμεῖς ἐξετάζομεν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τὴν στάσιν. Δέν θέλομεν νὰ μάθωμεν τ' ἀποτελέσματα ἄλλ' ἀνατρέχομεν εἰς τὰς ἀφορμὰς αἵτινες τὴν προεκάλεσαν.

B'.

Τὸ βάθος τοῦ ζητήματος.

Τὴν στάσιν ἀκολουθεῖ ἡ ἀνταρσία· ἡ ἀγανάκτησις μετατρέπεται εἰς μῖσος, τὰ πάθη γίνονται ὄσο.

Εἰς τὰ δημοκρατικὰ Κράτη, τὰ μόνα ἐν δικαιοσύνῃ ἐδραζόμενα, συμβαίνει ἐπίσης νὰ σσειριζέται τὴν ἐξουσίαν μία φασρία, τότε ἐξεγείρονται πάντες καὶ ἡ ἀνάγκη τὴν διαδόχου τοῦ δικαιώματος ἐνὸς ἐκάστου κατανατᾶ πολλάκις μέχρι ἐνόπλου ρήξεως.

Εἰς πάντα τὰ ζητήματα, ὅσα ἀφορῶσιν εἰς τὴν κοινὴν μοναρχίαν, ὁ

πόλεμος τοῦ ὄλου ἐναντίον τοῦ μέρους εἶνε ἀνταρσία· ἢ ἐπίθεσις τοῦ μέρους ἐναντίον τοῦ ὄλου εἶνε στάσις. Ἡ κατὰ τοῦ Κεραμεικοῦ ἐπίθεσις εἶνε δικαία ἢ ἀδίκος, καθ' ἣν ἀρχὴν πρεσβεύουσιν οἱ ἐν τῷ Κεραμεικῷ, τὴν βασιλείαν ἢ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν.

Τὸ αὐτὸ τηλεβόλον σπημένον κατὰ τοῦ πλήθους ὅτε μὲν ἔχει δίκαιον, ὅτε δὲ ἀδίκον. Εἶνε μὲν ἢ αὐτὴ ἐπιφάνεια ἀλλὰ τὸ βάθος διάφορον· οἱ μισθοφόροι ὑπερασπίζονται τὸ ψεῦδος, ὁ Βοναπάρτης τὸ ἀληθές. Ὅ,τι ἔπλασεν ἢ καθολικὴ ψευδοφασία ἐν ἐπιγνώσει τῆς ἑαυτῆς ἐλευθερίας καὶ κυριαρχίας δὲν δύναται νὰ καταλυθῆ διὰ τῶν ἀγχιῶν.

Τούτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ τοῦ πολιτισμοῦ Χθὲς τὸ πλῆθος ἐβλεπεν ἐναργῶς τὸ καινὸν συμφέρον, αὔριον ἐνδέχεται νὰ τὸ βλέπῃ ζοφερόν.

Ἡ σύντριψις μηχανῶν, ἢ διαρπαγὴ τῶν μετακομιστικῶν ἀποθηκῶν, ἢ ἀνατροπὴ τῶν σιδηροδρόμων, ἢ καταστροφὴ ἀποθηκῶν, ἢ ἀποπλάνησις καὶ παραπλάνησις τοῦ πλήθους, ὁ λαὸς ἀνούμενος, ὁ Ρωμῶν φονεούμενος ὑπὸ τῶν μαθητῶν, ὁ Ρουσῶ ἐκδιωκόμενος τῆς Ἑλβετίας καὶ λιθοβολούμενος εἶνε στάσις.

Ὁ Ἰσραὴλ κατὰ τοῦ Μωϋσέως, αἱ Ἀθηναὶ ἐναντίον τοῦ Φωκίωνος, ἢ Ῥώμη ἐναντίον τοῦ Σκιπίωνος, εἶνε στάσις.

Ἄλλ' οἱ Παρίσιοι κατὰ τοῦ φρουρίου τῆς Βιστίλλης εἶνε ἀνταρσία. Οἱ στρατιῶται κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, οἱ νῦνται κατὰ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου εἶνε μία καὶ αὐτὴ ἀποστασία καὶ ἀποστασία μυστρά· διατί ;

Διότι ὁ Ἀλεξάνδρος πράττει εἰς τὴν Ἀσίαν διὰ τοῦ ξίφους ὅ,τι ὁ Κολόμβος εἰς τὴν Ἀμερικὴν διὰ τῆς ναυτικῆς πιζίδος· καὶ ὁ Ἀλεξάνδρος καὶ ὁ Κολόμβος ἀνακαλύπτουσιν ἕνα κόσμον.

Αἱ πρὸς τὸν πολιτισμὸν ὄψεαι αὐταὶ ἐνός ὀλοκλήρου κόσμου εἶνε τοσαῦται φωτὸς ἐπαυξήσεις, ὥστε οἰκιστέστε κατ' αὐτῶν ἀντίδρασις εἶνε ἐνοχος. Ἐνίοτε ὁ λαὸς ἀπιστεῖ πρὸς ἑαυτόν. Ὁ ὄχλος προΐδει τὸν λαόν. Ἔστω δὲ τὸ ἐξῆς παρίδειγμα :

Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐπρόκειτο νὰ θριαμβώσῃ ἢ λαϊκὴ στάσις, νὰ ἐπέλθῃ δὲ ἡ γενικὴ πάτων σωτηρία, ὄχλος ἀπεκληθεὶς ψευδαλλαντοπῶλα· ἐξεγείρονται ἀνελπιδότες κατὰ τῆς λαϊκῆς στάσεως καὶ περιβαλόντες τὸν θρόνον ἐπ' ἐλπίδι ἀπολυτρώσεως ἐκ τῆς ἀρχόντης καὶ

τὸν περὶ τὸν τρίχτηλον βρόχον ρίπτοντες, ἀνοψῶσι τὸ λευκὸν δυναστικὸν ἔθνοςμον καὶ κραυγάζοντες: θάνατος εἰς τοὺς ἀλλαντοποιούς κατορθῶσι νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸν θρόνον ἢ βασιλεία. (1)

Ὁλόκληρος ὁ πόλεμος τῆς Βανδέας εἶνε μία μεγάλη τῶν καθολικῶν στάσις.

Ὁ ἐκ παθῶν καὶ ἀμαθειῶν κλονισμὸς εἶνε ἄλλος καὶ ἄλλη ἡ ἔσπληνσις τῆς προόδου. Ἐγέρθητε, ναι, ἀλλ' ἐγέρθητε ὅπως μεγαλυθῆτε. Δειξατέ μοι ποῦ βαίνετε; Μόνον πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὑπάρχει ἀνταρσία. Πᾶσα ἄλλη ἐξέγερσις εἶνε πονηρὰ ἀπόπειρα· πᾶν πρὸς τὰ ὀπίσω βίαιον βῆμα εἶνε στάσις· εἶνε δὲ ἡ ὀπισθοβρόμησις ἀπόπειρα κατ' αὐτῆς τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ ἀνταρσία εἶνε ὁ παράλληλος τῆς ἀληθείας· τὰ λιθόστρωτα ἀναικινούμενα διὰ τῆς ἐπαναστάσεως σκορπίζουσι τοὺς σπινθήρας τοῦ δικαίου.

Ὁ Δαντῶν κατὰ τοῦ Λουδοβίκου Δεκάτου Ἐτατο εἶνε ἀνταρσία.

Ὁ Ἐβερετ κατὰ τοῦ Δαντῶνος στάσις, ἀλλ' ὑπάρχει πάντοτε διαφορὰ ἀπορρέουσα ἐκ τῆς ἐντάσεως τοῦ θερμαντικοῦ.

Ἡ ἐπανάστασις εἶνε ἡράσις, ἢ δὲ στάσις συνήθως πυρπόλησις ἀγυρῶνος.

Διὰ τοῦτο ὁ Λαφαγέτ εἶπεν ὅτι, ἂν ἡ ἀνταρσία εἶνε εἰς τινὰς περιστάσεις τὸ ἱερώτερον τῶν καθηκόντων, ἡ στάσις δύναται νὰ ᾖ τοῦναντίον ἢ ὀλεθριώτερα τῶν ἀποπειρῶν.

Ἐνίοτε ἀνταρσία σημαίνει ἀνάστασις.

Ἐκάστη ἱστορικὴ ἐποχὴ συνεπάγεται καὶ μίην κρυφίαν διαμαρτυρίαν, διότι ἐνῶ διὰ τῆς καθολικῆς ψευδοφροσύνης λύσις παντός ζητήματος εἶνε μέσον καθ' ὀλοκληρίαν τῶν νεωτέρων χρόνων, τούναντίον ὀλοκληρῶς ἢ προγενεστέρα ἱστορία εἶνε, ἀπὸ τετρακισχιλίων ἐτῶν, μεστὴ ἐκ παραβιάσεων τοῦ δικαίου καὶ ἐκ δεινοπαθημάτων τῶν λαῶν.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν καισάρων οὐκ ὑπῆρξεν ἀνταρσία ἀλλ' ὑπῆρξεν ὁ ὕπατος τῶν τότε σατυριστῶν ὁ Ἰουβενάλης.

Ἐπὶ τῶν καισάρων ὑπῆρξεν ὁ εἰς Σουήνην ἐξόριστος, ἀλλ' ὑπῆρξε καὶ ὁ συγγραφεὺς τῶν Χρονικῶν ὁ Κικέρων.

(1) Σ. Μ. Ἐπεισόδιον τοῦ πολέμου τῆς Βανδέας.

Δὲν κάμνομεν λόγον περὶ τοῦ ὑπερέχου ἐν Πάτρῳ ἔξοριστοῦ, ὅστις ὠτάτως στιγματίζει τὸν πραγματικὸν κόσμον, διαμαρτυρόμενος ἐξ ὀνόματος τοῦ ἰδεώδους κόσμου, τὸ δὲ ὄνειρόν του εἰς τερπαστείαν σάτυραν διαμορφῶν, ρίπτει ἐπὶ τῆς Ρώμης Νινευθί, ἐπὶ τῆς Ρώμης-Βαβυλῶνος, ἐπὶ τῆς Ρώμης-Σοδόμων τὴν φλογεράν φαντασμαγορίαν τῆς ἱποκαλύψεως.

Ὁ Ἰωάννης ἐπὶ τοῦ βράχου αὐτοῦ εἶναι ὡς σφίγξ ἐπὶ τοῦ ὑποβάθρου αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ τρίποδός της.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀνάσσαντες ἐν Ρώμῃ τότε ἦσαν Νέρωνες καὶ ἡ βασιλεία μαύρη, διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖνος τοὺς ἐξωγράφει μὲ τὸν αὐτὸν χρωματισμόν.

Ὁ συγγραφεὺς συμπίπτει καὶ συνθλίβει τὸ ὄρος του, ὅταν εἰς τὸν λαὸν ἐπιβαλλεται σ.γ.γ. ὑπὸ ἄρχοντος. Ἐκ τῆς αἰγῆς ταύτης ἀπορρίβει μυστηριώδης πληθώρα ἐνσταλαζομένη εἰς σκληρὸν μέταλλον ἐν τῷ πνεύματι.

Ἡ ἐν τῇ ἱστορίᾳ σύνθλιψις τῶν συμβεβηκότων παράγει τὴν βραχυλογίαν εἰς τὴν ἱστορίαν.

Ἡ γραπτικὴ σκληρότης μιᾶς οἰασθήποτε σημαντικῆς ἀφηγήσεως εἶναι αὐτὴ ἡ συσφύρισις ὑπὸ τοῦ τυράννου ἐπιβαλλομένη.

Ἡ τυραννία ἐξαναγκάζει τὸν συγγραφεὶα εἰς περιορισμούς ὅστινες ἀποτελοῦσιν αὐτὴν τὴν αὔξειν τῆς σχύος τοῦ καταπιεζομένου.

Ὅσον ἀπεριττωτέρον τὸ λεκτικόν, τόσῳ μεγαλητέρα ἡ ἔντασις τῆς ἐπιθέσεως.

Ἡ τερπὴ μεγάλῃς καρδίας ἀποκρυσταλλουμένη, εἰς δικαιοσύνην καὶ ἀλήθειαν κατακεραυνῶν.

Βεβαίως ὁ δεσποτισμὸς παραμένει δεσποτισμὸς καὶ ὑπ' αὐτὸν ἐπιτὸν μεγαλοφυῶς δεσπότης, ὅστις ὑπάρχει διαφθορα καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου δεσπότης, ἀλλ' ὁ ἠθικὸς λυμεὼν εἶναι εἰδηχθεστέρος ἐπιτὸν τοῦ ἀτίμου τυράννου. Εἰς τὰς τοιαύτας βασιλείας δὲν συγκαλύπτεται τὸ ὄνειδος, οἱ δὲ παραδειγματίζονται, ὡς ὁ Ταχίτος καὶ ὁ Γουβενιάλης κολαφίζουσιν ἐπωφέλιστον, ἐνώπιον τοῦ ἀνθρωπίνου τυράννου τὴν ἀνήμευστον καὶ μοναδικὴν ἐκείνην κατασχύνην.

Ἡ Ρώμη ἀναθίδει ἐυσεβῶσαν μίξινον ὑπὸ τὸν Βιτελιον, παρὰ ὑπὸ τὸν Σέλλαν.

Ἰπὸ τοῦ Κλαυδίου καὶ Δομιανῶν ἐνσπάρχει ἀπαίσια τις χα-

μέρπεια παράλληλος πρὸς τὴν δυσμορφίαν τοῦ τυράννου, ἡ μοχθηρία τῶν δούλων εἶναι προῖον ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ δεσπότου προερχόμενον μίasma ἀναδίδεται ἀπὸ τῶν σεσηπηῶν τούτων τυνειδῶσεων, εἰς δὲ ἐγκατοπτρίζεται ὁ κύριος· αἱ δημόσιαι ἐξουσίαι εἰς ἐυσώδεις, αἱ καρδίαι ποταπαί, αἱ συνειδήσεις ἰσοπεδωμένα, αἱ ψυχαὶ ὡς οἱ κορεοί.

Τοιαύτη εἶναι ἡ κατάστασις ἐπὶ τοῦ Καρακάλου, τοιαύτη ἐπὶ τοῦ Κομόδου, τοιαύτη ἐπὶ τοῦ Ἡλιογαθάου, ἐνῶ ὑπὸ τὸν Καίσαρα, ἀπὸ τῆς ρωμαϊκῆς συγχλήτου ἀναδίδεται δυσωδία τις κόπρου ὡς ἡ τοῦ ἀετοῦ. Ἔνεκα τούτου καὶ ἡ φαινομενικῶς βραδεῖα ἐμφάνισις τοῦ Τακίτου καὶ τοῦ Γουβενάλη· ἄλλως τε ὁ διασηλωτὴς ἐμφανίζεται εἰς ἐπίκαιρον στιγμήν.

Ἄλλὰ καὶ Γουβενάλης καὶ Τάκитος, ὡς ὁ Ἡσείος τῶν εὐαγγελικῶν χρόνων, ὡς ὁ Δάντης κατὰ τὸν μεσαιῶνα εἶναι εἰς ἄνθρωπος ἐνῶ στάσις καὶ ἀνταρσία ἐξυπνοεῖ ὄχλον, ὅτε μὲν ἔχοντα δίκαιον, ὅτε δὲ ἄδικον.

Εἰς γενικωτέρας περιστάσεις ἡ στάσις ἐξυπνοεῖ τὴν ὕλην, ἐνῶ ἡ ἀνταρσία εἶναι πάντοτε ἠθικὸν φαινόμενον. Ἡ στάσις εἶναι ὁ Μαζανιέλος, ἡ ἀνταρσία ὁ Σπάρτακος. Ἡ ἀνταρσία ἔχει ἀρετηρίαν τὸ πνεῦμα, ἡ στάσις ἔχει τὸν στόμαχον. Διατί ἐνῶ κατ' οὐσίαν ἔχει δίκαιον κατὰ τύπους ἔχει ἄδικον; Ἀγρία αὕτη καὶ τοι ἔχουσα δίκαιον, βίατα καὶ τοι ἰσχυρά, ἐπλήξεν ἀνεξελέγκτως, ὠρμησεν ὡς τυφλὸς ἐλέγας καὶ συνέτριψε πᾶν τὸ προστυχόν, ἀρεῖσα ὀπισθὲν τῆς πτώματι γερόντων καὶ γυναικοπαίδων, χύσασα ἀνεπιγνώτως τὸ αἷμα ἀδελφῶν καὶ ἀθῶων. Ἡ διαστροφή λαοῦ εἶνε σκοπός, ἀλλ' ἡ σφαγίσις τοῦ μίσην πονηρόν.

Πᾶσα ἐνοπλος διαμαρτύρησις, καὶ δικαιοτάτη οὖσα, ἄρχεται ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀκαταστασίας. Πρὶν ἢ εἰλθῆ εἰς φῶς τὸ δικαίωμα, γίνεται πάντοτε θόρυβος καὶ ἄρρος. Κατ' ἀρχῆς ἡ ἀνταρσία εἶνε στάσις, καθὼς ὁ ποταμός εἶνε κατ' ἀρχῆς χεῖμαρρος. Συνηθῶς ἐκδύλλει εἰς τὴν ὠκεανόν, ὅστις καλεῖται Ἐπανάστασις.

Ἐνίοτε ὅμως ἡ ἀνταρσία, καταδαινύουσα, ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ὄρειων, ἄτινα ἐπικρατοῦσι τοῦ ἠθικοῦ ὀρίζοντος, ἔχει τῆς δικαιοσύνης, τῆς συνέσεως, τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ σχηματιζομένη ἐκ τῆς καθαρωτικῆς χύσεως τοῦ ιδεώδους ἀγαθοῦ μετὰ μακρὰν κατάπτωσιν ἀπὸ βράχου εἰς βράχον καὶ μετ' ἀντανάκλασιν τοῦ οὐρανοῦ ἐντόσ

τῶν διαυγῶν αὐτῆς ρεῖθρων, αὐξανομένη ὀλονεῖ κατὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ θριαμβευτικὴν πορείαν τῆς ὑπὸ πολλῶν ρυακίων ἐντὸς αὐτῆς χυνομένων, χάνεται αἰρνωδῶς εἰς βόθρον, καθὼς ὁ Ρῆνος εἰς τέλμα.

Τὸν βόθρον τοῦτον ἔσκαψαν πάντοτε τὰ περιωρισμένα ἰδιωτικὰ συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξεως.

Καὶ ταῦτα μὲν πάντα ἐν τῷ παρελθόντι· τὸ δὲ μέλλον εἶνε ἄλλο.

Ἡ καθολικὴ ψηροφορία, ἐπίνοια τῶν τελευταίων χρόνων, τοῦτο ἔχει τὸ θαυμάσιον, ὅτι διαλύει τὴν στάσιν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς, καὶ ὅτι ὀδύουσα ψῆφον εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀνταρσίας, ἀφαιρεῖ παρ' αὐτῆς τὸ ὄπλον. Τῶν πολέμων, τοῦ τε ἐμφυλίου καὶ τοῦ πρὸς ἄλλοτρίους λιποθυμία εἶνε ἡ ἀναπόφευκτος πρόοδος. Ὅ,τι καὶ ἂν ἦ ἡ Σήμερον, ἡ Αὔριον ἔσται ἡ εἰρήνη.

Ὅπωςδήποτε τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξεως ὀλίγον φροντίζουν νὰ μάθωσι κατὰ τί διαφέρει ἡ στάσις τῆς ἀνταρσίας. Ἐνώπιον αὐτῶν, ὅλα εἶνε ἀνατροπῆ, ἰκατοστάσι· ὁ κύων ζητεῖ νὰ ἀγκάσῃ τὸν αὐθέντην του, ὁ κύων, πρέπει ἔρα νὰ τμηωρῆθῃ, νὰ δεσμευθῇ δι' ἀλύσεως. Ὑλακτεῖ ὅμως τότε ὁ κύων, οὕτω δεσμευόμενος καὶ δερόμενος, ἕως οὗ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ αἴφνης ἐξογκουται· καὶ ἐν τῷ σκότει φάινεται ὡς τοῦ λέοντος.

Καὶ τότε ἡ τάξις τῶν ἀστῶν ἀνακρίζει. «Ζήτω ὁ λαός!»

Νῦν δέ, μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἐρωτῶμεν, τί πρὸς τὴν ἱστορίαν τὸ κίνημα, ὅπερ συνέβη ἐν Παρισίαις κατὰ ἰούλιον τοῦ 1832; εἶνε στάσις ἢ ἀνταρσία;

Ἀνταρσία. Τὸ κίνημα ἐκεῖνο τοσοῦτο περίεστησε μεγαλεῖον ἐπὶ τε τῆς αἰρνωδίου ἐκρήξεως καὶ ἐπὶ τῆς θλιβερῆς καταστροφῆς του, ὥστε καὶ οἱ θεωρήσαντες αὐτὸ ὡς στάσιν, τὸ ἀναφέρουν μετὰ σεβασμοῦ.

Κατὰ τὴν γνώμην τῶν τοιούτων, τὸ ζυτὸ εἶχε συμβῆ καὶ μετὰ τὸ 1830. Ἀπᾶς ἐξαρθέντος τοῦ ἐγγλεῖλου ὁ πνευματικὸς κατευνασμός ὄν καταρθεῖται ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας. Ἐχει ἀναγκαστικὰ διακυμάνσεις πρὶν εἰρηνεῦσθαι ὡς τὸ ὄρος διὰ νὰ κινεῖται μέχρι τῆς πεδιάδος, οὕτω καὶ ἡ ἐπανάστασις ὄν παύεται ἀποτόμως. Ὅ; ὄν ὑπάρχουσιν Ἀλπεῖς χωρὶς τὸν Ἰουρίαιον ὄρυγόν καὶ χωρὶς τῶν ὄρειων τῆς Ἀστουρίας, οὕτω δὲ ὑπάρχει καὶ ἐπανάστασις μὴ ἀφίνουσα καὶ μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς τοῦ ἐσχηραστημένου ζωνίου.

Τὴν παθητικὴν ταύτην κρίσιν τῆς συγχρόνου ἱστορίας ἀποκαλοῦσιν ἐποχὴν τῶν στάσεων οἱ Παρισίνοι. Εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν διαφόρων θελλωδῶν ἐπεισοδίων τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος.

Μίαν τελευταίαν λέξιν, πρὶν εἰσελθῶμεν εἰς τὴν ἀρχήν τοῦ ἐπομένου κεφαλαίου.

Ὅσα μέλλομεν ν' ἀρχηγθῶμεν ἀνήκουσιν εἰς τὴν ζωσαν καὶ δραματικὴν πραγματικότητά ἣν ὁ ἱστορικός δὲν μνημονεῖ: ἐλλείψει χρόνου καὶ χώρου.

Ἐν τούτοις ὅμως, εἰς τὰ ἀνέκδοτα καὶ ἄγνωστα ταῦτα ἐγκλείεται ὅλη ἡ ζωὴ, ὁ παλμός, καὶ τὸ ἀνθρώπινον σκίρτημα, ἐν ἄλλαις λέξεσιν εἶναι ἡ ζωντανὴ φυσιογνωμία ἐρώτων ἐν ταῖς διαφόροις αὐτῆς περιστάσει προσώπων.

Αἱ μικρολεπτομέρειαι, εἰσὶν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ φυλλομέτρημα τῶν μεγάλων γεγονότων, χανόμενον ἐντὸς τῶν ἱστορικῶν ἀποστάσεων.

Ἡ ἐποχὴ αὕτη ἀποκληθεῖται τῶν στάσεων, ἀρθρονεῖ εἰς τοιαύτας λεπτομερείας.

Αἱ δικαστικαὶ ἀνακρίσεις, διὰ λόγους ὅπως ἄλλοιους καὶ ὄχι ἱστορικούς, δὲν ἀπεκάλυψαν ἀλλ' οὕτω ἴσως ἐνεβάθυναν πολὺ ἐν αὐτοῖς.

Θὰ φέρωμεν λοιπὸν εἰς φῶς, πλὴν τῶν γνωστῶν καὶ δημοσιευθέντων, πράγματα τέως ἄγνωστα, λησμονηθέντα ἢ καὶ συνταρῆντα μετὰ τῶν θινόντων.

Οἱ πλείονες ἐκ τῶν ἐραστῶν ἐπὶ τῆς γαλιανταίας ταύτης σκηνῆς ἐξηρανίσθησαν τότε καὶ ἐπομένως ἐπῆλθεν ἡ σιγή. ἦν ἐπέβαλεν ὁ τάφος εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ὥστε ὁ, τὶ θὴ διηγηθῶμεν τὸ εἶδομεν αὐτόχροσι καὶ αὐτόπται γινόμενοι.

Θα μεταβάλωμεν ὀνόματά τινα, διότι ἡ ἱστορία διηγεῖται καὶ δὲν καταγγέλλει, ἰλλὰ θὰ ἐξεικονίσωμεν ἀληθῆ γεγονότα. Ὅτ' οὕς ὄρους γρίφεται τὸ ἀνὰ χεῖρα βιβλίον, ἐν μόνον ἐπεισοδίον ἐξ ὅλων θὰ ἐκθέσωμεν, τὸ ἥμισυ μεθαίως γνωστὸν τῶν ἡμερῶν τῆς 5 καὶ 6 Ἰουνίου 1832, ἀλλὰ θέλωμεν τὸ πράξει οὕτως, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ διῆδῃ, ὑπὸ τὸν σκοτεινὸν πέπλον ὃν θ' ἀνεγείρωμεν, τὴν πραγματικὴν μερρὴν τοῦ δεινοῦ ἐκείνου λαϊκοῦ ἐγχειρήματος.

Ταφή δίδουσα ἀφορμὴν εἰς ἔγερσιν.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1832, καὶ τοὶ ἐπὶ τρεῖς ὅλους μῆνας ἡ χολέρα εἶχε καταψύξει τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων καὶ κατευνάσει τὸν ὀργασμὸν αὐτῶν, ἡ πόλις τῶν Παρισίων ὑπῆρχε πρὸ πολλοῦ διατεθειμένη εἰς σάλον.

Ἡ πόλις τῶν Παρισίων ὁμοιάζει σπρὸς πυροβόλον· ὅταν αὐτὸ ᾖνε πλήρες, εἰς μόνον σπινθῆρ ἀπαιτεῖται, καὶ ἰδοὺ ἡ ἐκπυροσσοκρότης. Κατὰ ἰούλιον τοῦ 1832 ὡς τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ θάνατος ἐνὸς στρατηγού τοῦ Λαμάρκ.

Ὁ Λαμάρκ ἦν ἀνὴρ ἀπολαύων φήμης ἀνθρώπου ρέκτου. Ἐβράνη καὶ εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐπὶ Ναπολέοντος, ἀνδρείως, καὶ εἰς τὸ ὄχημα ἐπὶ τῆς παλινρθώσεως τῶν Βουρβόνων. Εἶχεν εὐγλωττίαν ὡς καὶ γενναϊότητα.

Ἄνθρω φιλελεύθερος ἠγαπήτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἐπειδὴ εἶχε πεποιθήσιν εἰς τὸ μέλλον καὶ ἠγαπήτο ὑπὸ τοῦ πλῆθους, ἐπειδὴ εἶχεν ὑπερετήσει πιστῶς τὸν αὐτοκράτορα.

Ἀπεστρεφετο τὰς συνθήκας τοῦ 1815 ὡς ὕδριν προσωπικὴν πρὸς αὐτόν, καὶ ἐμίσει τὸν Βασιλικτῶνα. Ὁ Ναπολέων ἐξέπνευσε προσέρων τὴν λέξιν «στρατιά», ὁ Λαμάρκ προσέρων τὴν λέξιν «πατρις».

Ὁ θάνατός του προεβλέπετο, καὶ ὁ μέν λαὸς ἐφοβείτο τὸν θάνατον τοῦτον ὡς ζήμιαν, ἡ δὲ κυβέρνησις ὡς εὐκαιρίαν. Ὁ θάνατος εὐπὸς παρήγαγε γενικὸν πένθος. Καθὼς πᾶν ὁ τι πικρὸν, εὐτω καὶ τὸ πένθος δύναται νὰ τραπῆ εἰς ἀνταρσίαν. Τοῦτο λοιπὸν καὶ συνέβη.

Τὴν παραμονὴν καὶ τὴν πρωίαν τῆς 5 Ἰουλίου, ἡμέρας προσάιο-

ρισθείσης πρὸς ταρῆν τοῦ Λαμάρκ, τὸ πρᾶσταιον τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ὁπόθεν ἔμελλεν ἢ κηδεῖα νὰ διέλθῃ, ἔλαβεν ὄψιν φοβεράν. Ἐπλήσθησαν θαυροῦ αἱ πολυκλαδοὶ τῆς συνοικίας ταύτης ὁδοί.

Ἐκαστος ὠπλιζέτο διὰ παντός ὅ,τι εὕρισκε πρόχειρον. Ἄνθρωπός τις, ὄνόματι Ἰακελίνης, προσερχόμενος εἰς τοὺς ἐργάτας αἰτινες διέβαινον, ὅποιοιδήποτε καὶ ἂν ἦσαν.

— Ἄκουσε! τοῖς ἔλεγεν ἔλα νὰ σὲ κερᾶσω.

Ἐπλήρωσε δέκα σολιδίων οἶνον, καὶ τοὺς ἤρώτα.

— Ἐχεις δουλειά;

— Ὅχι.

— Πάγαινε εἰς τὸ δεῖνα μέρες· θὰ εὕρῃς κῆποιον Φισπιέρον, καὶ αὐτὸς θὰ σοῦ δώσῃ δουλειά.

Ἐβρισκεν ὁ ἐργάτης τὸν Φισπιέρον, καὶ παρ' αὐτοῦ ἐλάμβανεν ὄπλα καὶ φυσίγγια. Ἐγνωσμένοι τινὲς ἀρχηγοὶ ἐπηγγέλλοντο τὸν «ταχυδρόμον», δηλαδὴ ἔπρεχον εἰς τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου παραγγέλλοντες αὐτοῖς νὰ συνάξωσι τὰ ἴδικά των τὰ παιδιὰ.

Οἱ ἐν τοῖς καπηλείοις συνήγοντο εἰς ὁμίλους καὶ συνδιελέγοντο ψιθυρίζοντες.

— Ποῦ ἔχεις τὸ πιστόλι σου;

— Ὑποκάτω ἀπὸ τὴν βλουζά μου.

— Καὶ σὺ;

— Μέσα ἀπὸ τὸ ὑποκάμισό μου.

Λοιπὸν τὴν 5 Ἰουνίου, ἢ πομπὴ τῆς κηδεῖας τοῦ στρατηγοῦ Λαμάρκ διήλθε τοὺς Παρισίους μετὰ πίσης ἐπισήμου πομπῆς, αὐξήθεισας καὶ ὡς ἐκ τῶν προφυλακτικῶν μέτρων τῆς ἐξουσίας.

Παρακολουθούθων τὸ φέρετρον δύο τάγματα τῆς γραμμῆς καὶ δεκακισχίλιοι ἑθνοφυλάκες εἶποντο δὲ εἰς πυροβόλα τῆς ἑθνοφυλακῆς.

Ὁ νεκρικός δόρυς ἐσύρετο ὑπὸ νέων.

Εὐθὺς κατόπιον αὐτοῦ ἤρχοντο εἰ ἀξιωματικοὶ τῶν Ἀπομάχων, φέροντες κλάδους εἰρήνης, ἔπειτα δὲ ἄπειρον πλῆθος φέρονι σχηματῆς ἰσπανικῆς, ἰταλικῆς, γερμανικῆς, πολωνικῆς, παιδιὰ μετὰ κλάδων θαλασσοφῶν, ἄνδρες μετὰ ράβδων, καὶ τινες μάλιστα μετὰ ξιφῶν, ὅλοι ἀτάκτως καὶ ὁμως ὅλοι ἐν μιᾷ ψυχῇ.

Καὶ ἀναρτήματα δὲ θεαταὶ ἦσαν καθ' ὅλον τεταγμένοι, ἕως ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα, εἰς τὰ παράθυρα, εἰς τοὺς ἐξώστους, εἰς τὰς στέγας, ὡς

μύρμηκες, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά. Πάντων τὰ ὄμματα ἦσαν πλήρη ἀνησυχου περιεργείας.

Ἐν πλῆθος ἐνοπλον διέβαινον, καὶ ἐν ἄλλο πλῆθος περίφροντι ἔβλεπε τὸ διαβαῖνον.

Ἐπιτήρει δὲ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἔχουσα τὴν χεῖρα τεθειμένην ἐπὶ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους. Ἡ αὐλὴ τοῦ Λούβρου ἦτο πλήρης πυροβολικοῦ· ἐδῶ ἴσταντο ἐτοιμαὶ νὰ κινηθῶσιν εἰς τὸ πρῶτον πρόσταγμα τέσσαρες ἴλαι καρσθινοσφῶρων ἰππέων· ἐκεῖ ἄλλαι ἴλαι ὄραγόνων· ὁ ὑπολειπόμενος στρατός ἦτο κεκλεισμένος εἰς τοὺς στρατώνας.

Ἡ ἐξουσία ἐνὶ λόγῳ ἐκράτει αἰωρημένας ἐπὶ τοῦ ἀπειλητικοῦ πλῆθους ἐκείνου εἰκοσιτέσσαρες χιλιάδας στρατιωτῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ τριάκοντα χιλιάδας ἐν ταῖς προαστείαις.

Μεταξὺ τῶν προπεμπόντων τὸ λείψανον ἐκυκλοφόρουσαν παντοῖα φήμα· Τινὲς ἔλεγον ὅτι αἱ νομιμόφρονες κατὰ ἐμελλον νὰ ἐπιχειρήσωσιν.

Ἄγνωστος τις διέδιδεν, ὅτι εἰς ὠρισμένην τινὰ ὥραν δύο ἀρχιεργάται ἐμελλον ν' ἀνοίξωσιν εἰς τὸν λαόν τὰς θύρας ὀπλοποιείου τινός.

Τῇ δὲ κακείσῃ μεταξὺ τοῦ πλῆθους, κατεχομένου ὑπὸ παλμῶν εὐγενῶς συγκαίσεως, διεκρίνοντο καὶ τινὰ πρόσωπα κακισπιῶν καὶ ἀχρεῖα στόματα λέγοντα. Ἄ | ν' ἀρπάξωμεν | ν' ἀρπάξωμεν !

Διότι τάλοι τινὲς ἀνακατόνοισι τὸ βῆθος τῶν τελημάτων καὶ τότε ἀναβαίνει εἰς τὸ ὕψος ἀπειρος βέρβυρος. Φαινόμενον εἰς ὃ δεν εἶνε ὅλως ζῆνοι· αἱ κατ'ὡς συγκεκροτημένοι ἀστυνομίαι.

Ἡ πομπὴ προέβη ἐν ἀνησυχῶ βραδύτητι, ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ θανόντος μέχρι τῆς Βασιλῆης. Ἐδρέχευ ἐκ διαλειμάτων, ἀλλ' ἠδίαφέρει τὸ πλῆθος βρεχόμενον. Παντοῖα περιστατικά, ὡς τὸ φέρετρον γύρω τῆς στήλης Βανδύμης περιαχθέν, πέτραι τινὲς ριφίεσσι κατὰ τοῦ ὄμοῦ Φιτζέιμας, ὅστις εἶχε φανῆ εἰς ἓνα ἐξώστην με τὸν πῖλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ὁ γαλατικός ἀλέκτωρ ἀποσπασθεὶς ἀπὸ τινος λαϊκῆς σημαίας καὶ σφραγὶς εἰς τὸν βραβερὸν, χωροφύλαξ τις μηχανωθεὶς καθ' ὅσον, ἀξιωματικός τις ἀνακράξας «Εἶμαι δημοκρατικός» ! οἱ μαθηταὶ τοῦ Πολυτεχνείου ἐπεληόντες, παρὰ τὴν γινομένην αὐτοῖς ἀπαγόρευσιν, αἱ φωναὶ αἱ ἀκουσθεῖσαι εἰς τὴν ἐμπάνειαν ὁσίων. «Ζήτω τὸ Πολυτεχεῖον ! Ζήτω ἡ δημοκρατία ! ὅλα ταῦτα καὶ ἄλλα συνείησαν κατὰ τὴν κηδείαν.

Εἰς τὴν Βαστίλλην, μακρὰι γριμμάι καὶ ἄλλων περιέργων ἀνθρώπων, δεινῶν τὴν ὄψιν, ἐφάνησαν καταβαίνουσαι ἀπὸ τοῦ προσατείου τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου. Τὰ νέα πλήθη ἠνώθησαν μετὰ τῆς ἐκφορᾶς, καὶ τότε ἤρξθη διαχεόμενος πανταχόσε ἀναθρῖσμός τις.

Ἠκούσθη τις λέγων πρὸς ἕτερον.

— Βλέπεις ἐκεῖνον ἐκεῖ μὲ τὸ γενόκι τὸ κόκκινο; αὐτός εἶνε ὅπου θὰ εἶπῃ πότε πρέπει νὰ πυροβολήσουν.

Φαίνεται ὅτι αὐτός ὁ κοκκινόπώγων παρευρέθη καὶ εἰς ἄλλην στάσιν ἀργότερον.

Τὸ φέρετρον διήλθε τὴν Βαστίλλην, προέβη καὶ ἐφθασε εἰς τὴν πλατείαν τὴν πρὸ τῆς γερφᾶς τῆς Ἀούστερλιτε. Ἐκεῖ ἐστάθη, σχηματισθέντες περὶ αὐτὸ κύκλου.

Ἐξ ἀπόπτου θεωρουμένη ὅλη ἐκείνη ἡ ἀνθρωποπλήμυρα ὡμοιάζε πρὸς κομήτην, οὗ ἡ μὲν κεφαλὴ ἦτο εἰς τὴν πλατείαν τῶν Ἀπομάγων, καὶ ἡ οὐρὰ ἐπὶ τῆς προνομίας Βουρβῶν.

Τὸ ἵππειον ἐκεῖνο πλήθος ἐσίγησεν. Ἐλάλει ὁ Λαφαγέτ ἀποχαιρετίζων τὸν Λιμάρα, τὸ ὑστατον, ἅπασαι δ' αἱ κεφαλὰὶ ἀπεκκεφαλύθησαν μετὰ σεβασμοῦ, καὶ ἅπασαι αἱ καρδίαι ἱπαλλον.

Παρουσιάσθη τότε αἰφνιδίως ἵππεύς μελανεῖται ἐν τῇ μέσῃ τοῦ πλήθους, φέρων σημασίαν κοκκίνην· τινὲς λέγουσιν ὅτι ἐαράται ὄβρι καὶ ἐπὶ αὐτοῦ σκοῦρον κόκκινον. Ὁ Λαφαγέτ ἀπεστρεψεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πρόσωπον.

Ἡ ἐρυθρὰ αὐτῆ σημασίαι διήγειρε τρικυμίαν καὶ ἐγάθη ἐντὸς αὐτῆς. Μία φοβερὰ ἠγέρθη κραυγὴ, κραυγὴ συνταράξασα ὅλον τὸ πλῆθος.

— Εἰς τὸ Πάνθειον τὸν Λιμάρα! εἰς τὸ Πίνθειον!

Εἰς τὸ Δημαρχεῖον τὸν Λαφαγέτ!

Πολλοὶ ἤδη νεανίαι ἔσυρον τὸν νεκρικὸν ὄβριον πρὸς τὴν γέφυραν τῆς Ἀούστερλιτε, ἀποξενύζαντες τοὺς ἵππους, καὶ ἄλλο πλῆθος τὸν Λαφαγέτ πρὸς τὸ Δημαρχεῖον, ἐντὸς ἀγοραίου ὀχύματος.

Μεταξὺ τοῦ πλήθους, διεκρίνετο καὶ ἐδεικνύετο παρ' ὄλων γερμανός τις ὄνυματι Λουδοβίκος Σνάϊδερ, ἐκκτουτούτης, μετροσχῶν καὶ οὗτος τοῦ κατὰ τὸ 1776 πολέμου ὑπὸ τὸν Βασιγετῶνα καὶ τὸν Λαφαγέτ.

Ἐν τούτοις, ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς γερφᾶς, ἦλθε καὶ ἔκλεισε

τὴν ἔξοδον αὐτῆς ἵππικόν· ἕτερον ἵππικόν, οἱ δραγόναι, ἐνεφανίσθη ἐναντίον τῶν συρόντων τὸν Λαφαγέτ.

Οἱ δραγόναι προσήρχοντο βραδέως, σιωπηλοί, περιμένοντες μετὰ βλυσουρῶ ἤθους τὴν προσέλευσιν τοῦ λαοῦ, ὅστις ἔσυρε τὸ ὄχημα τοῦ Λαφαγέτ.

Φθάσαντες μέχρις ἀποστάσεως διακοσίων βημάτων, ἐκεῖ ἐστάθησαν. Τὸ ὄχημα τοῦ Λαφαγέτ ἐπροχώρησε μέχρις αὐτῶν, ἤνοιξαν τὴν φάλαγγά των, τὸ ἀφῆκαν νὰ διέλθῃ, καὶ πάλιν ἐνλείσθησαν περὶ αὐτό.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, δραγόναι καὶ πλῆθος εἶχον προσεγγίσει. Αἱ γυναῖκες ἔρευγον περιδεῖς.

Τί συνεθῆ κατὰ τὴν ὀλεθρίαν στιγμήν ἐκείνην, οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ. Ζοφερά στιγμή καθ' ἣν δύο νεφέλαι ἤλθον εἰς σύγκρουσιν. Οἱ μὲν διεγούνται ὅτι ἠκούσθησαν ἐκ τοῦ Ὀπλοστασίου σάλπιγγες παρακελεύουσαι τοὺς ἵππους νὰ ἐπιτεθῶσιν, οἱ δὲ, ὅτι παιδιάριον τι ἐτραυμάτισε δια μαχαιρίου ἓνα τῶν δραγόνων.

Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἠκούσθησαν τρεῖς ἐκπυρσοκρατήσεις, ἡ μὲν κατὸ πῖνον τῆς ἄλλης, καὶ ἐκ μὲν τῆς πρώτης ἐφονεύθη εἰς ἵλαρχος, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας κωφῆ τις γραῖα κλείουσα τὸ περὶ αὐτῆς, ἐκ δὲ τῆς τρίτης ἐκάη ἡ ἐπαμὶς ἐνὸς ἀξιωματικοῦ.

Γυνὴ τις ἀνέκραξε: Πολὺ ὀφλίγωρα ἤρχισαν! ὦρθη δὲ αἰφνιδίως καὶ ἄλλη ἔλα ἵππικῶ ἐρχομένη, καλπάζόντων τῶν ἵππων, ξιφῆρης καὶ σαρόνουςα πᾶν ὅ,τι ἀπέχετα ἐνώπιον αὐτῆς.

Τότε πλέον τετελεσται· ἐξερράγη ἡ θύελλα· οἱ λίθοι πίπτουσιν ὡς βροχή, οἱ τυφοκοβολισμοὶ ἀρχίζουσι· αἱ ἐκπυρσοκρατήσεις γενικεύονται! Ἐγείρεται τὸ πρῶτον ὀμόφυγμα, οἱ σύραντες τὸ νεκρικὸν ὄχημα νέοι· οὐδὲν τῆς γέφυραν τῆς Ἀούστερλιτε τρέχοντες καὶ ἐφορῶσι κατὰ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς· ὁμοῦν οἱ καραθινοφόροι εἰς βοήθειαν αὐτῆς, οἱ δραγόναι διαξίφίζουσι δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ, τὸ πλῆθος διασκορπίζεται πανταχῶθεν, πολεμικὴ βοή ἀντιλαλεῖ εἰς τὰς τέσσαρας τῶν Παρισίων γωνίας· ἀκούονται κραυγαί, «Εἰς τὰ ὄπλα!» τρέχουσι, ποδοπατοῦνται, ἄλλοι φεύγουσι, ἄλλοι ἀνθίστανται. Ἡ ὀργὴ μεταδίδει τὴν στάσιν καθὼς ὁ ἀέμος ἀναρριπίζει τὸ πῦρ.

Δ'.

Οί αναβρασμοί τῆς ἐποχῆς.

Ὁ σίλος τῶν στάσεων δὲν ἔχει τι ἄλλο παρόμοιον, ὑπὸ τὴν ἔψωψιν τοῦ παραδόξου. Ὅλα ξεσπῶσι διὰ μίαν, ὡς ὁμοβροντία πυροβολικοῦ. Προεβλέπετο τοῦτο; Ναί. Ἦτο προπαρασκευασμένος; Ὁχι. Καὶ πόθεν προήλθε λοιπόν; Προήλθεν ἀπὸ τῶν λιθοστρώτων. Πόθεν ἔχει τὴν πηγὴν του; Ἀπὸ τῶν κεφαλῶν.

Ἡ ἀνταρσία ποῦ μὲν ἔχει χαρακτῆρα συνωμοσίας, ποῦ δὲ αἰφνιδίου συμβεβηκότος. Ὁ τυχὼν ἀκολουθεῖ ἐν ρεῦμα λαοῦ καὶ τὸν φέρει ὅπου θέλει. Ἀρχὴ μεστή τρόμου, ἀνάμικτος μετ' ἀποτροπαίου φαιδρότητος.

Πρῶτον ἀκούονται κραυγαί, ἔπειτα κλείονται τὰ καταστήματα καὶ ἐξαφανίζονται ὅλα τὰ πρὸ αὐτῶν δείγματα· ἔπειτα ἐκπυρρακτοτήσεις ποῦ καὶ ποῦ τρέχουν ἄνθρωποι, κλείονται πιταγωγῶς αἱ θύραι. Ὑπηρετρία ἀκούονται γελῶσαι ἐντὸς τῶν αὐλῶν καὶ λέγουσαι: εἴχουν νὰ γίνουν πράματα καὶ θάματα.»

Τέταρτον ὥρα δὲν εἶχαν ἐτι παρέλθει καὶ ἰδοὺ τί διέτρεχε, ταῦτοχρόνως ἄχεδόν, εἰς ὅλα τὰ παρισινὰ κέντρα.

Περὶ τοὺς εἴκοσι νέοι, κατὰ τὴν ὁδὸν Σαιγαροῦ Δελαβρετονιέρ, βαθυπώγωνες καὶ καρηχομόωντες εἰσπύχοντο εἰς καπηλειὸν τι καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν ἐξήρχοντο κρατοῦντες τρίχρουν σημαίαν ὀριζόντιον, περιβεβλημένην πένθος· προηγούντο αὐτῶν τρεῖς ἑνοπλοὶ, ὧν ὁ εἰς ἔφερε ζῆφος, ὁ δὲ τυφέκιον, ὁ δὲ ρόπαλον.

Ἐν τῇ ὁδῷ Ναινονδιέρ εἰς ἀστὴς κοσμίως ἐνδεδῶμένος, προγίστωρ, μεγαλόφωνος, φαλακρός, μὲ ὑψηλὸν μέτωπον, γένειον μαῦρον καὶ

ἀκανθώδη μύστακα, διένεμεν ἀναφανδόν εἰς τοὺς διαβάτας πυριτιδοβολάς.

Εἰς τὰς ὁδοὺς Ἄγ. Πέτρου καὶ Μομμάρτηρς, ἄλλοι μὲ γυμνοὺς βραχίονας περιέφερον μαύρην σημαίαν καὶ ἐπ' αὐτῆς, λευκοῖς γράμμασι, γεγραμμένας τὰς λέξεις : «Δημοκρατίαν ἢ Θάνατον.»

Εἰς τὰς ὁδοὺς Νηστευτῶν, Καζόρην, Μοργκέιλ καὶ Μανδᾶρ ὄμιλος περιήγε σημαίαν μὲ χρυσοῦς γράμματα κ' ἓνα ἀριθμόν. Ὀλίγον περὶ τέρω, ὁδὸς Σαιμμαρτέν, διηπάγη ἐν ὄπλοπωλεῖον, εἰς τρεῖς ἄλλας ἐξεβιάσθησαν τρεῖς ὄπλοπωλεῖα καὶ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας αἱ ἄπειροι χεῖρες τοῦ πλήθους ἤρπασαν καὶ ἀπήγαγον διακόσια τριάκοντα ὅπλα, σχεδόν ὅλα οἰκανα, ἐξήκοντα τέσσαρα ξίφη, ὄγδοῦντα τρία πιστόλια. Ἴνα δὲ ἐξοπλισθῶσι περισσότεροι, ὁ μὲν ἐλάμβανε τὸ τυφέκιον, ὁ δὲ τὴν λόγχην αὐτοῦ.

Ἐκρούον τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν, εἰσῆρχοντο καὶ ἐκάθητο νὰ κατασκευάσωσι πυριτιδοβολάς. Γυνὴ τις διηγεῖτο: «Δὲν ἤξευρα τί ἦταν τὰ φουκέκια· μὲ τὰ εἰδείξεν ὁ ἄνδρας μου.»

Ἐν τῇ ὁδῷ Μαρμαριτῶν ἐκεῖτο νεκρὸς κτίστης βληθεὶς ὑπὸ σφαίρας. Ἐπειτα ἀμφότεραι αἱ προκουμαῖαι, αἱ λεωφόροι ὄλαι, ἡ Ἄγορά, ἡ Λατινικὴ Συνακία καὶ ἐν γένει ὅπου ὄρμασι, ὄχθη, πλατεῖα ἢ ἄγορά, ἄνδρες ἀσθμαίνοντες, ἐρχάτι, φοιτῆταί ἐβριθον ἀναγινώσκοντες προκηρύξεις καὶ ἀνακράζοντες: Εἰς τὰ ὅπλα!

Συνέτριβον τοὺς φανοὺς τῶν ὁδῶν, ἀπεξεύγνυσον τὰ ὄχηματα, ἀνίσκαπτον τὰ λιθόστρωτα, ἔθραυον τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν, ἐξερίζωνον τὰ δένδρα, ἠρεύων εἰς τὰ ὑπόγεια, ἐκύλιον βαρέλια, συνεσώρευον λίθους, ἐπιπλα, σανίδας, ἤγειρον ὄδοστράγματα.

Ἐβάλλον τοὺς φιλησυχωπάτους τῶν ἀστῶν νὰ τοὺς δώσωσι χεῖρα βοηθείας. Εἰσῆρχοντο εἰς οἰκίας ὅπου ἦσαν μόνον γυναῖκες, ὑπεχρέωνον αὐτὰς νὰ φέρωσι τὰ ὅπλα τῶν ἀπόντων ἀνδρῶν των, καὶ τότε ἔγραγον ἐξωθεν τῆς θύρας διὰ κλωβίας γῆς: Τὰ ὅπλα παρεδόθησαν.

Τινὲς ἐπέγραψον διὰ τῶν ὀνομάτων των ἀποδεικτικὰ, ὅτι ἔλαβον τὸ τυφέκιον ἢ τὴν σπάθην καὶ ἔλεγον: Αὔριον στείλετε εἰς τὸ δημαρχεῖον νὰ τὰ ζητήσετε. Ἀρῶπλίζον εἰς τὰς ὁδοὺς ὄσους ἀπήντων μεμνημένους, καὶ ἀπέσπων ἐπὶ τῶν ἀξιοματικῶν τὰς ἐπιμύδας.

Ὁδὸς Νεκροταφείου ἁγ. Νικολάου, ἀξιώματικός καταδιωκόμενος ὑπὸ πλῆθος ὀπλισμένου με ρόπαλα καὶ λόγχας μίλις κατώρθωσε νὰ καταφύγῃ ἐντὸς οἰκίας, ἐξ ἧς τὴν νύκτα ἐξήλθε μετημεσημένος.

Εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Ἁγ. Ἰακώβου, οἱ φητῆται ἐξήρχοντο εἰς σμηνὴ ἐκ τῶν κατοικιῶν των καὶ διένεμον εἰς τοὺς διαβάτας ὄπλ. Μόνον εἰς ἓν μέρος ἀνθίσταντο οἱ κάτοικοι, καταλύοντες ἰδίαις χερσὶ τὸ ἐγειρόμενον ὀδοσπάριον· καὶ μόνον εἰς ἓν μέρος ἐκίμπτοντο οἱ ἀντάρται· εἰς τὴν ὁδὸν Τάμπλ ἐγκατέλειπον τὸ ἀτελές ἐπι-ὀδοσπαρίων, ἀπὸ ἐπιτροβόλησαν πρὸς ἓν ἀπόσπασμα ἔθνοφυλάκων, καὶ ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν.

Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο εὗρεν ἐπ' ἐκείνου τοῦ ὀδοσπαρίου μίαν σημαίαν κοκκίνην, ἓν ἄμα φουσακίων, καὶ τριακοσίαις τραίρας. Οἱ ἔθνοφυλάκες ἐσχίσαν τὴν σημαίαν καὶ ἔφερον ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τῶν λογῶν των τὴν ῥάκην αὐτῆς.

Ταῦτα πάντα συνέβαινον, ὡς εἶπομεν, ταυτοχρόνως εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως, ἐν μέτῳ πολλοῦ θορύβου, ὡς πλῆθος ἀστραπῶν ἐν-τὸς μιᾶς καὶ μονῆς βροντῆς.

Δὲν εἶχε παρελθεῖ ὥρα, καὶ ἐξεφύτρωσαν ἰπὸ τῆς γῆς εἰκοσιπτὰ ὀδοσπαρία εἰς μόνην τὴν συνοικίαν τῆς Ἀγορᾶς· παραλείπομεν τὰ ἀντροθυμῆτα ἄλλα εἰς τὰς εἰκοσι διαφόρους συνοικίας τῶν Παρισίων.

Ὅ,τι ἐκρύβητε τὴν στάσιν πραγματικῶς ἦτο οὐχὶ ἄνθρωποι, ἢ κομιτάτον, ἀλλ' ἄγνωστος τις ἀρσενία διαχεομένη ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ ἐξάπτουσα τοὺς ἀτρομήτους στασιαστὰς. Ὀπλοστάσια, ὀπλοποιεῖα, πλατεῖαι, στρατώνες, πυριτιδοποιεῖα, ὅλα αἱ λεωφόροι αἱ διαζώνουσαι τὴν πόλιν, εἶχον καταληφθῆ. Τὴν πέμπτην ὥραν εἶχε κυριευθῆ ἡ Βασίλλη, ἡ πλατεῖα τῶν Νικῶν καὶ ἠπειλεῖτο ἡ Τριπέζα καὶ τὸ ταχυδρομεῖον.

Καθ' ὅλου τα σημεῖα πάλῃ γιγαντώδης συνεχροστεῖτο. Ἀφωπλίζοντο οἱ πόλιτι, ἐγίνοντο κατ' οἶκον ἔρευνοι, ὀπλοπωλεῖα ἀνηπάζοντο καὶ ἐνῶ ἡ πάλῃ ἤρχιζε διὰ λιθοβολισμοῦ συνεχίζετο ἀκόλουθως διὰ περιβολισμῶν.

Τὴν ἕκτην ὥραν ἡ δίοδος Σωμὸν μετετρέπετο εἰς πεδῖον μάχης.

τῶν στασιαστῶν ἀπὸ τοῦ ἑνός καὶ τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέ-
ρους τῆς διόδου πυροβολουμένων ἀπὸ κιγκλίδων.

Εἰς θεατῆς, αὐτὸς ὁ σύρων τὰς γραμμάς τάλας, ὅστις μετέθῃ νὰ
ἰδῇ ἐγγύθεν τὸ ἔκτραγόν ἡραϊστίον, εὗρεθῃ αἴφνης ἐν τῇ διόδῳ με-
ταξὺ δύο πυρῶν πρὸς προφύλαξίν του, ἐστάθη ὀπισθεν τῶν κινδύνων
ὅστις ὑπεβάσταζον τὰς προεξοχὰς τῶν στεγῶν τῶν ἐργαστη-
ρίων, ἐκτεθεὶς εἰς τὸν ἑσχατον τῶν κινδύνων ἐπὶ ἡμίσειαν
ῶραν.

Προέβαινεν ἄλλως τε ἢ στάσις κατὰ σοφωτάτην στρατιωτικὴν
τακτικὴν.

Οἱ στενοὶ καὶ σχολιοὶ ὁρόμοι, ὡς πλήρεις γωνιῶν καὶ ἄλλων προ-
σκυμμάτων, ἐξελέχθησαν θαυμασίως· ἐκεῖνοι μάλιστα οἱ περὶ τὰς
Ἄγαρὰς, σχηματίζοντες ἀληθῆ λαβύρινθον.

Ἐλέγετο ὅτι ἡ ἑταιρεία τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ εἶχεν ἀναλάβει τὴν
διεύθυνσιν τῆς ἀνταρσίας· ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ταύτην διεύθυνεν
ἡ γενικὴ ὄρμη.

Ἄφ' ἑνός ἠγέρθησαν πανταχοῦ ὀδοφράγματα ὡς ἐκ θαύματος,
καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκυριεύθησαν σχεδὸν ὅλοι τῆς φρουρᾶς αἱ θέσεις.

Εἰς ἓν ὀδοφράγμα διένειμον χρήματα εἰς τοὺς ἐργάτας, εἰς ἄλλο
ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ εὐρών κίλινδρον χρηματικὸν εἶπε: «Νὰ γιὰ νὰ
πληρώσουμε τὰ ἐξοδα, τὸ κρασί κτλ». Ξανθὸς τις νεανίας χωρὶς
λαμοδέτην μετέβαινεν ἀπὸ τοῦ ἑνός εἰς ἄλλο ὀδοφράγμα διαδιβάων
τὴν συνθηματικὴν συνεννόησιν. Ἄλλος μὲ γυνὴν ξίφος, μὲ κυανοῦ
ἀστυνομικὸν σκούρον ἐποποθέτει σκοπούς. Ἐντός τῶν ὀδοφραγμάτων
καπηλεῖα καὶ καταλύματα τῶν θηρωρῶν μετετρέποντο εἰς σταθ-
μούς.

Περὶ ῶραν πέμπτην, μετὰ μεσημβρίαν, ἡ στάσις εἶχε καταλάβει τὸ
τρίτον τῶν Παρισίων.

Ἐν ταύτοις, τὰ τύμπανα ἐκρουον τὸ ἐγερτήριον, οἱ ἰθινοφύλακες
ἐνεδύοντο ἐν τάχει καὶ ὠπλίζοντο· αἱ λεγεῶνες ἐξήρχοντο ἐκ τῶν
δημαρχείων τῶν τμημάτων τῆς πόλεως, τὰ τάγματα ἐκ τῶν στρα-
τῶνων.

Ἡ ἀνταρσία κατέστησε τὸ κέντρον τῶν Παρισίων εἶδος ἀκροπόλεως,
ἀκροπόλεως ἀδιεξόδου, σχολιάς, γιγαντώδους. Ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἡ
ἐπίστα· ἐκεῖ ἐκείτο προδήλως τὸ ζήτημα. Τὰ ἄλλα ὅλα ἦσαν ἀκρο-

βολισμοί. Ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἐκεῖ ἐμελλον τὰ πάντα ν' ἀπορρασιθῶσιν, ἦτον ὅτι ἀκόμη ἐκεῖ ἤσυχον τὰ πάντα.

Εἰς τίνα συντάγματα οἱ στρατιῶται ἐδίσταζον ἐξ οὗ ἐμεγενθύνετο ὁ ζόφος τῆς ἐπικειμένης κρίσεως. Οἱ Παρισιοὶ ἐνεθυμοῦντο πόσον ὁ λαός, κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1830 εἶχε χειροκροτήσει τὴν οὐδετερότητα τοῦ 58ου τῆς γραμμῆς.

Δύο ἀτρόμητοι ἄνδρες, δεδακτυλημένοι ἐκ τῶν παρελθόντων μεγάλων πολέμων, ὁ στρατάρχης Λουβὼ καὶ ὁ στρατηγὸς Βουζῶ εἶχον τῶν στρατευμάτων τὴν ἀρχηγίαν ὁ Βουζῶ ὑπὸ τὸν Λουβὼ.

Πολυάριθμοι περίπολοι περιεφέροντο ἵνα ἰδῶσι τίνες τῶν ὁδῶν διέκειντο εἰς ἀνταρσίαν· ἀλλὰ καὶ οἱ ἀντάρται ἐκ μέρους των ἐτοποθέτουσαν κατασκόπους εἰς τὰς γωνίας τῶν σταυροδρομιῶν καὶ ἐστελλον τολμηροὺς περίπολους ἐξω τῶν ὁδοφραγμάτων.

Παρεμοκείμενα ἀμφοτέρωθεν τὰ διαμαχόμενα μέρη. Ἡ κυβέρνησις εἶνα στρατὸν ἔχουσα εἰς τὴν διάθεσίν της, ἰδίσταζεν.

Ἐπλησίαζεν ἡ νύξ, καὶ ἤδη ἤκούετο κώδων ἐκκλησίαις σημαίνων τὸν κίνδυνον.

Ὁ τότε ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργός, στρατάρχης Σουλζι, ἀνὴρ ὅστις εἶδε τὴν μάχην τῆς Ἀούστερλιτς πιεστέρει ταῦτα κατηρή.

Οἱ παλαιοὶ οὗτοι ναῦται, συνειθισμένοι ὄντες εἰς τὴν τακτικὴν ταύτην, τὴν ναυτικὴν τῶν μαχῶν πυξίδα, ἦν καὶ μόνην ἔχουσαν ὁδὸν γόν, περιέρχονται εἰς ἀμνησίαν, ὅταν τόχῳσιν ἀπέναντι τοῦ τεραστίου ἐκείνου ἀγροῦ, ὅστις καλεῖται λαϊκῆ ὄργη. Ὁ ἄνεμος τῶν ἐπαναστάσεων δὲν εἶναι εὐχέριωτος.

Ἐτρέχον οἱ ἐθνοφύλακες τῶν προαστείων ἐν τάχει καὶ ἀτάκτως ἀπηντῶντο τῆδε κάκεισε στρατεύματα καταβαίνοντα βήματι γοργῶ· τὰ τηλεβόλα τῶν Βιγκενῶν ἐτοποθετήθησαν εἰς τὴν πλατείαν Κερουσίη καὶ ἄλλα ἐκκεῖσθησαν ἐκ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς.

Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Κερμαϊκοῦ ἐβασίλευεν ἐρημία. Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος διετέλει ἐν ἀπολύτῳ ἀταραξίᾳ.

Ε'.

Παριδινή πρωτοτυπία.

Ὡς εἴπομεν, ἐντὸς δύο ἐτῶν, ἡ πόλις τῶν Παρισίων εἶχεν ἰδῆ καὶ ἄλλας ἀνταρσίας.

Πλὴν τῶν συνοικιῶν ὅσαι διατελοῦσιν ἀνάσταται, συνηθῶς ἢ φυσιογνωμία τῆς πόλεως ταύτης φαίνεται παραδόξως ἡσυχωτάτη ἐπὶ εἰσ-
δήποτε στάσεως.

Οἱ Παριῖοι τάχιστα συνειθίζουσι εἰς ὅλα.

— Ἄ! τίποτε δὲν εἶνε, μία στάσις.

Τόσας ἔχουσι ἀσχολίας εἰ ἄνθρωποι, ὥστε δὲν χάνουσι τὴν ἡσυχίαν τῶν διὰ τὸσον μικρὸν πρᾶγμα.

Μένον αὐταὶ αἱ κολοσσαῖαι πόλεις δύνανται νὰ παρίσχωσι τοιαῦτα θεάματα.

Συνήθως, ὅταν ἐκτραγῆ ἐπανάστασις, ὅταν ἀκουσθῆ τὸ τύμπανον κροτοῦν, ὁ στρατὸς προσκαλούμενος ἢ ἐξερχόμενος, ὁ ἐργαστηριάρχης λέγει πρὸς τὸν γείτονά του.

— Φαίνεται ὅτι ἐκεῖ ἐπὶ Σαιμαρτὴν ἐπέβωσαν τὰ πρᾶγματα.

Καὶ πολλὰκις μάλιστα ἐν τῇ ἀμεμνησίᾳ του, οὔτε ὀδὸν λέγει, ἀλλὰ μένον.

— Κάπου.

Ἀκολούθως, ὅταν ἀκουσθῶσιν αἱ ἐκπεροκροτήσεις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ὁ ἐργαστηριάρχης λέγει.

— Ὡς φαίνεται, κορόνι: ὄλεον.

Μετὰ μίαν αἰ στιγμήν, ἂν ἡ στάσις πλησιάσῃ πρὸς τὸ μέρος του, κλείει τὸ ἐργαστηρίον του ἐν σπουδῇ, ὁγλαδῆ θέτει ἐν ἀσφαλείῃ τὰ ἐμπορεύματά του, καὶ τρέχει νὰ ἐκθέσῃ τὴν ἰδίαν του ζωὴν εἰς κίνδυνον.

Συμβαίνει εἰς τινα ὁδὸν ἢ πάροδον, νὰ κυριεύσῃ ὁ στρατός, νὰ χάσῃ καὶ πάλιν νὰ ἀνακτήσῃ ὁδοφράγματα· τὸ αἷμα ρεεῖ, οἱ μῦδροι καταμαστιζοῦν τὰς ὄψεις τῶν οἰκιῶν, αἱ σφαῖραι θανατοῦν ἀνθρώπους ἐντὸς τῆς κλίνης των, τὸ ἔδαφος τῆς ὁδοῦ στρώνεται ἀπὸ πτώματα καὶ ὀλίγον παρεκεί, εἰς τὰς ἐγγυτέρας ὁδοὺς, ἀκοῦεται ἐντὸς τῶν καφεναίῶν ἢ σύγκροσις τῶν σφαιρῶν τοῦ σφαιριστηρίου.

Τὰ θέατρα ἀνοίγουν τὰς θύρας των, ὅπου παίζονται κωμωδία· οἱ φιλοπράγμονες συνδιαλέγονται καὶ γελοῦν ὀλίγον παρέκει· τῶν ὁδῶν ὅπου μαίνεται ὁ πόλεμος· τὰ ἰγγραῖα ὄχηματα ἐξικολουθοῦν τὸ ἔργον των· οἱ εἰς γέῦμα προσκεκλημένοι πορεύονται εἰς τὴν πρόσκλησιν καὶ πολλὰκις τὸ γέῦμα οἰδεύεται εἰς τὴν οὐτὴν συνοικίαν ὅπου συγκροτεῖται μάχη.

Τῷ 1831 οὐκ ἐπέστησαν οἱ πυροβολισμοὶ μέχρις οὗ διαβῆ ἡ συνοδεία ἐνὸς γάμου.

Εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1839 Μαΐου 12 ἐθεάθη γραφεὶς πλανώδης ποτοπώλης σύρων τὸ δέτροχον ἀμάξιόν του μετὰ τὴν τρίχρουν σημαίαν· μετέβαινεν ἀπὸ τῆς γραμμῆς τῶν στρατευμάτων εἰς τοὺς ὑπερασπιστάς των ὁδοφραγμάτων, καὶ τανάπαλιν, προσφέρων ἀμερλήπτως ποτήρια μελικράτου, ὅτε μὲν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐξουσίας ὅτε δὲ, πρὸς τοὺς στασιαστὰς.

Εἰς οὐδεμίαν πόλιν ἵπαντᾶ τοιοῦτο φαινόμενον. Δύο τινὰ συντελοῦσιν εἰς τοῦτο, τὸ μέγεθος τῆς πόλεως τῶν Πητρισιῶν, καὶ ὁ φριδρὸς αὐτῆς χαρακτήρ. Ἀπατεῖται νὰ ἦναι ἡ πόλις τοῦ Βολταίρου καὶ ἐν ταύτῃ ἢ τοῦ Ναπολέοντος.

Τὴν φορὰν ὅμως ταύτην, ἡ μεγαλοπολις ἠσθίθη τι ἀνώτερον τῆς καρτερωφυχίας τῆς. Τὴν 5 Ἰουνίου 1832 κατελήθη ὑπὸ ὄθου. Εἰς τὰς ἀπωτέρας καὶ τὰς μίλλον ἰδιαφόρους ἐνορίας ἐκλείσθησαν τὰ παράθρα των οἰκιῶν ἐνῷ ἦτον ἔτι ἡμέρα.

Οἱ ἀνδρείότεροι ὤπλισθησαν, οἱ δὲ δευτέροι ἐκρύβθησαν. Οἱ διαβάται ἐξηρηνίσθησαν. Πολλοὶ τῶν ὁδῶν ἦσαν ἔρημοι.

Διεπίδατο εἰδησιεῖς ἀπίσται· ὅτι κατελήθη ἡ Τράπεζα ὑπὸ τῶν

στασιαστών, ότι εἰς τὸ μοναστήριον Μερῆ ἑξακόσιοι ἦσαν ἐγκλειστοὶ ἐντὸς ἐκκλησίας, ὅτι ὁ Λιτραγιὲς ἤσθινει, ἀλλ' ὅτι τῆς εἶχεν εἰπεῖ: Εἶμαι μαζίη σας, παντοῦ ὅπου ὑπάρχει θέσις δι' εἶδρον θὰ σὰς ἀκολουθήσω· ὅτι ἔπρεπε νὰ προσέχουν, διότι τὴν νύκτα θὰ γίνῃ διαρπαγὴ εἰς τὰς ἐρημικωτέρας συνοικίας, ὅτι ὁ Λοβὼ καὶ ὁ Βουζὼ συνεκέντρωσαν τὸν στρατὸν, καὶ πρὸς τὸ μεσονύκτιον ἤ πρὸς τὴν αὐγὴν, ἐμελλόν νὰ κινηθῶσι ταυτοχρόνως: τέσσαρες φάλαγγες κατὰ τοῦ κέντρου τῆς στάσεως, ἡ μὲν ἐκ τῆς Βασιλλῆς, αἱ δὲ ἀλλαχόθεν· ὅτι οὐδεὶς ἐγίνωσκε τί ἐμελλε νὰ συμβῆ, ἀλλ' ὅτι τὰ λαμβανόμενα μέτρα ἦσαν λίαν σπουδαῖα.

Ὁ διαταγμὸς τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ ἐξηγεῖτο ἐπὶ τὸ δεινότερον. Διὰ τί ἀμέσως δὲν ἐπέπιπτε κατὰ τῆς ἀνταρσίας; Τί περιέμενε; Τί ἐσχεδίαζε;

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ στρατάρχης Σούλιτζ διετέλει περίσκεπτος. Ὁ γηραιὸς λέων ἐφαίνετο ὀσφραϊνόμενος ἐν τῇ σκιᾷ ταύτης, τέρως τι ἀγνωστον.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν, τὰ θέατρα δὲν ἠνοίχθησαν, οἱ περίπολοι περιεφέροντο θυμωδῶς· οἱ σταβάται παρημποδίζοντο ὑπ' αὐτῶν, ἐρευνητῶν μὴ τι εἶχον κεκρυμμένον ὑπὸ τὰ φορέματά των· οἱ ὑποπτοὶ συνέλαμβάνοντο.

Μέχρι τῆς ἐνάτης ἑσπερινῆς ὥρας ἐστάλησαν εἰς τὰς φυλακὰς ὀκτακόσιαι ψυχαί. Ἐγεμον αἱ φυλακαί. Ἀσυνειθιστος τρόμος κατέϊχε τοὺς κατοίκους ἀνεξαιρέτως.

Πᾶσα οἰκία ὠχυροῦτο, ἐκλείετο καλῶς· αἱ σύζυγοι καὶ αἱ μητέρες ἦσαν ἀνήσυχαι· ἄλλο δὲν ἤκουε τις, εἰμὴ:

— Ἄ, Θεὸ μου! καὶ ποῦ νὰ ἦνε αὐτὴν τὴν ὥραν! ἀκόμη δὲν φαίνεται!

Ἐπειτα ἐκοπτον ἀπὸ τῆς ἐξω θύρας ἐστάμενοι ἐπὶ τοῦ κατωφλίου καὶ ἤκρουον τὰς φωνάς, τὰς κραυγὰς, κρότους μεμακρυσμένους, περιῶν ἐλέγχον, «Νὴ αὐτοῦ εἶνε ἰπτικόν!» ἢ, «Αὐτὸ εἶνε πυροβολικόν!»

Σάλπιγγες, τύμπανα, τουφεκισμοί, πρὸ πάντων ὁ πένθιμος ἦχος τοῦ κώδωνος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Μέρης σημαίνων ἐδικαίως ὅτι ὑφίστατο κίνδυνος.

Περιεμνέτο ὁ πρῶτος κανονισμὸς. Παρουσιάζοντο ἄνθρωποι

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 168

εις τὰς γωνίας τῶν ὀδῶν, καὶ πάλιν ἔτρεγον κίφνιδως φεύγοντες καὶ
κράζοντες.

— Ἐμβάτε εἰς τὰ σπήτιά σας !

— Καὶ ἔσπευδον οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις νὰ βάλωσι τὰ κλείθρα τῶν
θυρῶν. Καθίσσον δ' ἐνύκτωνεν, ἢ πόλις ἐλάβθαιεν ἰπαισιώτερον χα-
ρακτῆρα.

BIBLION ENDEKATON

ΜΙΚΡΟΒΙΟΝ ΕΝ ΤΗ ΔΑΙΔΑΠΙ

Α'.

Διασαφήσεις τινές περι της ποιήσεως
του Γαβριῆ και η επίδρασις ακαδημαϊκου επί
της ποιήσεως ταύτης.

Καθ' ἓν στιγμήν ὁ λαός ὁ ἀκολουθῶν τὸ φέρετρον συνεκρούσθη
μετὰ τοῦ στρατοῦ ἐξῶθεν τοῦ ὀπλοστασίου καὶ οἱ μὲν ὤρμων ἐν κραυ-
γαῖς ἐβόηον, οἱ δὲ ἐβρουγον πελιόνοι ἐκ τοῦ πανικοῦ, παῖς ρυπαροὶ
καὶ βριένδυτοι, διαθλίτων ἐμπροσθεν ἐργαστηρίου ὅπου γυνὴ τις ἐπώ-
λει παλαιὰ πράγματα, καὶ ἰδὼν μεταξὺ αὐτῶν ἐν ἐσχωριασμένον
πιστόλιον, ἤρπασεν αὐτὸ ἀνακράζουσα. — Κυρία, πῶς σὲ λέν ! αὐτὸ θά
σοῦ τὸ πάρω θανεκό.

Καὶ χωρὶς νὰ ἐπιμείνῃ ἀπάντησιν ἐβουγε τρέχον. Μετὰ δύο λεπτά,
πλήθος ἀστῶν φευγόντων ἀπήτησε τὸ παιδίον καθ' ὄδον, κρηδαίνων
τὸ πιστόλιόν του καὶ ἄδον.

Τὴ νύκτα δὲν μέλει,
 Τὴ μέρα ὅλο γλέντι.
 Μιὰ σκετεινὴ γραφὴ μου
 Σιππάζει τὸν ἀρέντη.
 Κάθου, τζόγια μου, καλὰ
 Τὸ καπέλο σου χαλᾷ.

Τὸ παιδίον τοῦτο ἦτον ὁ Γαβριᾶς, σπεύδων εἰς πόλεμον. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ βουλευτήριον, παρετήρησεν ὅτι τὸ πιστόλιόν του δὲν εἶχε λύκον.

Τίνος δὲ ἦσαν οἱ σταῖχοι οὗτοι, καθ' οὓς ἐρρῦθμιζε τὸ βῆμά του; Ἄγνωστον τοῦτο. Ἴσως ἦταν καὶ ἰδικοί του. Ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἐχρημάτισε τυπογράφος· ὥστε ἦτο γραμματισμένον «χαμίνιον» ὁ Γαβριᾶς.

Ἄλλως τε, οὐδ' ἐλαχίστην εἶχεν ἰδέαν ὅτι τὰ δύο νήπια, ἅτινα εἶχε φιλοξενήσει ἐντός τοῦ ἐλέφαντός του κατὰ τὴν βραχεράν ἐκείνην ἀγρίαν νύκτα, ἦσαν ἀδελφοὶ του, κατὰ θεῖαν πρόνοιαν ὑπ' αὐτοῦ συναντηθέντες. Κατὰ μὲν τὴν ἐσπέραν συνήντησε τοὺς ἀδελφούς του, τὸ δὲ πρῶτὸν τὸν πατέρα του.

Τοιαύτας περιπετείας διήλθε τὴν νύκτα ἐκείνην. Ἀφήσας τὸν πατέρα μετὰ τῶν συντρόφων του, εἶχεν ἐπιστρέψει ἐν τάχει πρὸς τὸν ἐλέφαντά του· κατεβίβασεν ἐπιτηδείως τὰ δύο παιδιά, διαιμοιράσθη μετ' αὐτῶν τὸ πρόγευμά του, καὶ ἔπειτα ἀνεχώρησεν ἐμπιστευθεὶς αὐτὰ εἰς τὴν ἀγαθὴν μητέρα ὄσον, ἧτις ἀνέθρεψεν, ὡς ἔγγιστα, καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον.

Τοῖς εἶπε δὲ ἀρίων αὐτὰ, νὰ ἐπιστρέψωσι τὸ ἐσπέρας πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ εἰς ἀποχαιρετισμὸν προσέθεσε τὰ ἀκόλουθα.

— Ἄστε τώρα, μωρὲ παιδιά, ἐγὼ τὸ σκάνω. Ἄν δὲν εὗρητε τὸν παπᾶ ἢ τὴν μάμα, πάλιν ἐλθῆτε· ἐδῶ νὰ μ' εὗρητε· νὰ κυττάξω κατὰ νὰ σᾶς εὕρω νὰ φᾶτε καὶ νὰ σᾶς κοιμίσω.

Ἄλλὰ τὰ δύο παιδιά πλέον δὲν ἀνεφάνησαν· ἢ ἡ ἐξουσία τὰ ἀπὸ τῆς τῆς περιφερόμενα καὶ τὰ συνηγαγῆν, ἢ ἀγύρτης τις τερατοποιὸς τὰ ἀπεπλάνησεν ἢ καὶ ἀπλῶς ἔχασαν τὸν δρόμον.

Ἡ ὑποστάθμη τῆς σημερινῆς κοινωνίας γέμει τοιούτων ἀπολωλότων ἰχνῶν.

Ἐν βραχυλογίᾳ, ὁ Γαβριᾶς δὲν ἐπαναίδει τὰ παιδιὰ ταῦτα. Παρηλθὼν δέκα ἢ δώδεκα ἑβδομάδες ἀπ' ἐκείνης τῆς νυκτός. Πολλάκις δὲ ἔκτοτε συνέθη, νὰ εἶπῃ ξέων τὴν κεφαλὴν του.

— Τί διάβολο νὰ ἔγιναν τὰ δύο μου παιδιὰ;

Ἐν τοσοῦτῳ κατέβαινε φέρον ἀνὰ χεῖρας τὸ πιστόλιόν του.

Εἰς μίαν τῶν ὁδῶν, εἶδεν ὅλα τὰ ἐργαστήρια κλειστά, πλὴν ἐνός ὅπου ἐπωλοῦντο πλακούντια· πρᾶγμα ἄξιον σπουδῆς μεγάλης. Ἐγγράφει ὁ Γαβριᾶς τὰ πλευρά του, ἐρευνᾷ εἰς τὰ θυλάκιά του, ἀλλὰ δὲν εὑρίσκει εὐτε ὀβολόν. Φωνάζει. — Μίνα μου! καί προχωρεῖ περαιτέρω.

Ἐκ τῆς ὀργῆς του ὅτι δὲν εἶχε ν' ἀγοράσῃ ἐν πλακούντιον, ἔσχιζε τὰς ἀγγελίας τῶν θεάτρων, ὅσας ἀπῆντα τοιχοκόλλημένας.

Ἀπωτέρω ἰδὼν τινεὶς καλοενδεδυμένους ὡς ἐνόμισεν ὡς εἰσοδηματίας, ἔπτυσε κατὰ γῆς ἔκστομίσας τὰς ἐπομένας φιλοσοφικὰς σκέψεις.

— Ἐ, αὐτοὶ ἐδῶ οἱ χονδροκαμωμένοι! αὐτοὶ ἐδῶ κολυμβοῦν μέσ' τὰ κιλὰ τὰ γεύματα. Μὰ γιὰ ρώτησέ τους τί κάμνουν τὰ χρήματα τους; θὰ σοῦ πῶν πῶς καὶ αὐτοὶ δὲν ξέρουν. Καί ὅμως τὰ τρῶνε. Λογάριασε μιά τί σηκώνει αὐτὴ ἡ κοιλιά. Τὸ δόντι, ἀλήθεια, εἶναι μιά μηχανή, ποῦ δὲν σ' ἀφίνει νὰ πάρῃς ἀνάστα.

B.

Ὁ Γαβριᾶς ἐν πορείᾳ.

Ὁ κραδασμὸς πυροβόλου, ἀνεῦ σκανδάλης, ἐν μέσῳ ὁδῶ, εἶναι τοιαύτη τις παρά τῳ ὄχλῳ συνήθεια, ὥστε ὁ Γαβριᾶς ἔσθάνετο σύζανοντα τὸν ποιητικόν του αἴστρον.

Ἐνῶ δ' ἐξηκολούθει ἄδων ἐφώναζεν ἐν μέσῳ ὁδῶ διακόπτων τὴν Μασσαλιώτιδα :

— Πάμε καλά. Μοῦ πονεῖ τὸ ἄριστερό μου πόδι, ἄρπαξα κ' ἕνα ρεμματισμό, ἀλλ' εἴμ' εὐχαριστημένος, πολῖται. Ἄς φυλάγουνται οἱ κῆρ ἄστοί μας. Πρέπει νὰ μᾶς ἔχουν ποιοὶ εἴμαστε κ' ὄχι σκυλιὰ ἀπάνου, σκυλιὰ κάτω ! νὰ μᾶς μουρτσουφλοῦν. Σκυλιὰ, λέει ; ἂν θέτε μὴ σιχασθῆτε αὐτὰ τὰ σκυλιὰ, ἂν εἶχα κ' ἐγὼ κανένα τώρα στὴ πιστόλα μου,..... ἔρχομ' ἀπ' τὴ λεωφόρο κ' εἶμαι ὅπως φωτιὰ μὰ βρέχει τοῦ διαόλου κ' ἐμουσκεύτηκα, τώρα πρέπει γιὰ νὰ στεγνώσω, νὰ χύσω ἀπὸ πάνου μου, ὅλα τὰ ὕγρά μου. Ἐμπρὸς παιδιὰ, ἔμπρὸς παιδιὰ, χαρεῖτε σὰς τὰ τζόβανα μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χεῖρ ζητοῦμ' ἐλευθερίᾳ ἄς ποτισθοῦν οἱ ρεμματιῆς μὲ τὸ βρωμερὸν αἷμα ! Χαρίζω τῆς μέρας μου στὴν πατρίδα ! καὶ ἄς μὴ εἶω πιά τὸν ἴσκιον. Τὸ ἴδιο μοῦ κάνει ! τώρα, χαριῆς καὶ τραγούδι, χρυσὴ ζωὴ καὶ νεῖατα. Φθάνει πιά ὁ δεσποτισμὸς !

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἵππεὺς τῆς ἔθνοφρουρᾶς διερχόμενος ὠλίθησε μετὰ τοῦ ἵππου του καὶ ἐρίεθθη κατὰ γῆς. Ὁ Γαβριᾶς ἀπέθεσε μου. κατὰ γῆς τὸ πιστόλιόν του καὶ ἀνήγειρεν ἵππον καὶ ἀνοδάτην· εἶτα δὲ ἀναλαθὼν τὸ πιστόλιόν του ἐξηκολούθησε τὸν ὁρμόν του.

Ἐν τῇ ὁδῷ Τορινῶ ἄκρα ἐπικράτει σιγὴ καὶ ἡσυχία. Ἡ ἰδῶ ἀπάθεια ἐνεποίη ἀντίφραση πρὸς τὴν τεραιστίαν περὶ ὄχλοσθῆν.

Τέσσαρα γραΐδια συνδιέλεγοντο εἰς τὸ κατώφλιον μιᾶς θύρας. Ἄν ἡ Σκωπία ἔχει τριάδα μάντεων, οἱ Παρίσιοι ἔχουσι τετράδα γραΐδιων· καὶ ὅπως εἰς τὸν Μάκθεθ θὰ ἔλεγον ἐκεῖναι· σὺ τὰ γένησι βασιλέας, τὸ αὐτὸ θὰ ἔλεγεν καὶ ἡ παρισινή τετράς εἰς τὸν Βοναπάρτην.

Ἄλλὰ τὰ γραΐδια τῆς οἴου Τερινὺ συνωμίλου μόνον διὰ τὰς ὑποθέσεις των. Αἱ τρεῖς ἦσαν θυρωροί, ἡ δὲ τετάρτη ρακοςυλλέκτις, μὲ τὸ κοφίνι καὶ τὴν ἀρπάγην τῆς. Ἐφαίνοντο δὲ ἀντιπροσωπεύουσαι τὰς τέσσαρας ὀψεις τοῦ γήρατος· τὴν παρακμὴν, τὴν ἐξάντησιν, τὰ ἔραπια καὶ τὴν θλίψιν.

Ἡ ρακοςυλλέκτις ἦτο ἀγαθὴ, διότι εἰς τὴν ἀπαντι ἀνέμφ ἀναπιπταμένην ταύτην κοινωνικὴν τάξιν, ἡ ρακοςυλλέκτις χαιρετᾷ καὶ ἡ θυρωρός· προστατεύει, διότι καὶ ἐν αὐτῇ τῷ σαρώθρῳ ὑπάρχει ἀγαθότης.

Ἡ ρακοςυλλέκτις ἦτο εὐγνώμων πρὸς τὰς τρεῖς θυρωροὺς καὶ μὲ τὸ ἔραπιωδες ἐκεῖνο μεϊδιάμᾳ τῆς ἠκούσθη λέγουσα τὰ ἐξῆς:

— Ἔτσι δά! ἡ γάτα σας εἶναι πάντοτε κακιά.

— Ἄ! ὅσο γιαυτὸ ξέρετε καὶ τοῦ λόγου σου, εἶναι τὸ φυσικὸ τους ἡ γάταις νὰ ἐχθρεύονται τὰ σκυλιὰ. Μὰ ὅλο αὐτὰ παραπονοῦνται!

— Κιὸ κόσμος ὅλος.

— Ναὶ μὰ θεῖς ποῦ τὰ σκυλιὰ δὲν μοιάζουν τῆς γάταις· τί τὰ θεῖς εἶναι ἀγαπητά.

— Ἄ! ὅσο γιαυτὸ τὰ σκυλιὰ εἶναι τρομάρα. Μιὰ φορὰ, θυμοῦμαι, τόσο πολὺ σκυλολόγι ἐγένηκε ποῦ τ' ὠγραψάν καὶ στῆς γαζέταις. Θαρρῶ ποῦ γίνηκε αὐτὸ στὸν καιρὸ ποῦ ὁ Κεραμεικὸς εἶχε δυὸ μεγάλ' ἀρνιά, γὰ νὰ τραβοῦν τὸ ἀμαζάκι τοῦ βασιλεῖα τῆς Ρώμης. Θυμᾶσαι τὸ βασιλεῖα ἐκείνονε;

— Ἐμένα μ' ἄριζε ὁ δοῦκας τοῦ Βορῶ.

— Ἐγὼ γνώρισα τὸ Λουδοβικο ΙΖ', μὰ, τί νὰ σοῦ πῶ; μ' ἄριζε καλλίτερα ὁ Λουδοβικὸς ΙΗ'.

— Ἀφήστε αὐτὰ καὶ νὰ διοῦμε ποῦ τὸ κρέας ἀκρίβαινε, εἶπεν ἡ γραΐα Πανάγω.

— Αἱ καὶ σὺ! ὅλο νὰ σφάζουν, ὅλο νὰ σφάζουν θέλεις; Τὴν στιγμήν ταύτην ἡ ρακοςυλλέκτις ἐπενέθη:

— Αϊ, κυράδες μου, τὸν ἑαυτὸν σας συλλογιέσαστε· ὅταν ρωτᾶτε κ' ἐμένα τὴν κακομοίρα ποῦ καταστράφηκε τὸ ἐμπόριό μου! Τὰ σκουπιδαριά ὅταν ἔχουν πιά τίποτες. Κανείς πιά ὅταν ρίχνει, κανείς ὅταν τρώγει.

— Εἶναι, κυρά μου, κι' ἄλλοι πρὸ φτωχοὶ ἀπ' ἑλλόγου σου καὶ μιὰ ἀπ' αὐτάς εἶναι ἡ Βεργουλιώ.

— Δὲν λέγω ὄχι, ἀπεκρίθη ἡ ραχοσυλλέκτις ἐν θρησκευτικῇ εὐλαβείᾳ. Ἐγώ, ὅσο νὰ πῆς, ἔχω μιὰ δουλειὰ γιὰ ὦρ' ἀνάγκης.

Ἐσίγησαν καὶ αἱ τέσσαρες, ἡ ραχοσυλλέκτις ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐμφύτου εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐπιδεικτικιάσεως προσέθηκε :

— Τὸ πρῶτ' βλέπεις, ὅσο καὶ νὰ μὴ κάμω μεγάλα πράματα, γυρνῶ μὲ τὸ κοφίνι μου τ' ἀδειάζω, τὰ κάμνω σωρὸ στὴν κάμαρά μου, ἄρχινῶ τὸ διάλεγμα, τὰ παληρόπανα σ' ἓνα πανέρι, ἐδῶ τὰ χρυσιὰ, ἐκεῖ τὰ χουρέλια, ἄλλου τὰ γυαλλιά, τὰ παληροπάπουσα πρὸς ἀπ' τὴν μπόρτζι, τὰ γυαλοκόμματα στὴ φωτιὰ καὶ τὰ κόκαλα κατ' ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου.

Ὁ Γαβριῆς πρὸ ὀλίγων λεπτῶν εἶχε σταθῆ καὶ ἤκουε.

— Μωρὲ λαδικά, τί, τὰ πολιτικά καὶ σεῖς μοῦ πιάσατε ;

Τὰ τέσσαρα γραῖδια ἐν βίᾳ, τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, ἔσπευσαν νὰ τὸν ἐκφροβίσουν.

— Νὰ κ' ἓνας ἀκόμη μπερμπάντην ! εἶπεν ἡ μιὰ.

— Τί ἔχει, λέγει στὸ ξερὸ του πιστόλι ; εἶπεν ἡ κυρὰ Πανάγω.

— Για πῆς μου σὺ, τοῦ λόγου σου, τί θέλεις ἐδῶ ; ἔ νὰ μοῦ χαθῆς ! εἶπεν ἡ τρίτη.

— Δὲν ξέρεις τάχα καὶ σὺ ποῦ ὅταν μποροῦν νὰ καθήσουν φουκα, μοῦτρα σὲν τοῦ λόγου τους, χωρὶς ν' ἀναποδογυρίσουν τὴν ἐξουσία ;

Ὁ Γαβριῆς ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἔβρισε τὸν δάκτυλόν του εἰς τὴν ρῖνι καὶ ἀνοίξας τὴν παλαμὴν του, τὰς ἐμυκτήρισεν.

Ἡ ραχοσυλλέκτις εἰς τὴν χειρονομίαν του ταύτην ὅταν ἐκρατήθη ἄλλ' ἐκραύγασε :

— Οὐ ! νὰ μοῦ χαθῆς βρωμόσκυλο !

Συγχρονως δέ, ἡ κυρὰ Πανάγω ἐκρότησε τὰς παλάμους τῆς προκλητικῶς καὶ εἶπε :

— Πρέπει νὰ μάθετε ὅτι θάχουμε κακὰ μαντάτα αὐταῖς τῆς μέρας.

· Έτσι μου μυρίστηκε. Αὐτὸς ποῦ κάθεται στὸ πλαγιὸ σπητι· μὲ τὸ γενάκι, τὸν ἔβλεπα ὡς τώρα, κάθε πρωί, νὰ βγαίν' ἀπὸ μέσα μὲ ἕνα κορίτσι στὸ μπράτσο του, μὰ σήμερα τὸν εἶδα καὶ βαττούσε τουφέκι. Ἡ κυρὰ Ζάχαινα λέγει πῶς τῆς προάλλαις ἦταν ἐπανάστασι στὸ... στὸ... στὸ ἔ! ποῦ νὰ πάρ' ἡ ὄργη, εἶμαι ἐὰ κ' ἐγὼ μιὰ ξεγασιάρα, ἂ! θυμήθηκα, στὸ Ποντοᾶζ· νὰ καὶ τώρα καὶ τὸ ἄλλο τὸ χαμένο τὸ κορμί, μ' ἕνα πιστόλι! Σὰν μοῦ φαίνεται πῶς φέρανε κανόνια στῆς καλέγγραις τῆς Οὐρανίας.

Τί θές νὰ σοῦ πρωτοκάμη κ' ἡ κυβέρνησι· σὰν ἔχη αὐτὰ τὰ βρωμιοπαῖδα, ποῦ ἄλλο δὲ ξέρουν παρὰ νὰ χαλοῦν τὸν κόσμον. Ἐκεῖ ποῦ εἶχαμε λίγη ἡσυχία, νὰ σου καὶ τώρα ἄλλα πάλι. Σὰν εἶδα ἐκείνη τὴν καυμένη τῆ βασιλίσσα μὲς τὸ καρότσι· νὰ τὴν πηγαίνουν, ἀνατρίχιασα, μὰ τὸν ἅγιο Σώστη! Καὶ θ' ἀκριβαίνῃ κι' ὁ ταμπάκος! ἄλλο κακὸ καὶ τοῦτο. Ἄ! μ' αὐτὰ δὲν ὑποφέρουνται, χριστιανῆ· ἔννοια σου μωρέ, όταν θὰ σὲ πᾶν, στὴ καρμανιόλα θάρθῶ νὰ σὲ ἰδῶ πῶς θὰ σὲ κόβουν.

— Ἐλα στὸ ἑαυτὸ σου, καὶ σκούπισ' τῆ μύτη σου, γερνότησσά μου, ἀπεκρίθη ὁ Γαβριᾶς στραφεὶς καὶ ἐξεκίνησεν.

Ἐνῶ τὸ χαμίνιον ἀπῆρχετο, ἡ ρηκοσυλλέκτις ἐσκέφθη τότε νὰ προσθέσῃ καὶ αὐτὴ μερικὰς πολιτικὰς κρίσεις εἰς τὰς προηγουμένας τῆς κυρᾶς Πανάγως:

— Δὲν κάμεις καλά νὰ βρίζῃς τοὺς ἐπαναστάτας, κυρὰ Σαργούσα. Αὐτὸ ποῦ βλέπεις τὸ πιστόλι, εἶμαι γιὰ τὸ συμφέρο σου, γιὰ νάχη γεμάτο πάντα τὸ κορμί σου ἀπὸ φινώσιμα.

Αἴφνης ἠκούσθη κρότος ὀπισθεν αὐτῆς· ἦτο ἡ θρωρός Πανάγω ἡ ὁποία εἶχεν ἀκολουθήσει τὸ χαμίνιον καὶ μακρόθεν δεικνύουσα τὸν γρόνον τῆς τῆ ἐφώναζεν:

— Εἰς ἕνας μπάσταρδος!

— Πῶς; πῶς εἶπες; τῆ ἀπαντᾶ ὁ Γαβριᾶς, σᾶς χέ... μὲ ὄλο μου τὸ σέβας.

Μετ' ὀλίγον τὸ χαμίνιον ἔλθον ἐμπροσθεν ἐνὸς μεγάρου ἀνεφώνησεν:

— Ἐμπρός! στὰ ὄπλα!

Αἴφνης ὁμως κατελήφθη ὑπὸ μελαγχολία· καὶ ἐρριψε τὰ βλέμματά του εἰς τὸ πιστόλιόν του, ὡς νὰ ὠργίζετο.

— Ἐγὼ πάγω, μὰ σὺ δὲν πᾶς, λέγει πρὸς αὐτὸ πενθίμως.

Καί ἔλαβεν ἐτέραν διεύθυνσιν, ἄγουσιν πρὸς τὰ θαρυβωδέστερα καὶ ἐπικινδυνότερα κέντρα τῶν στασιαστῶν.

Γ'.

Ὅπου δικαίως ἀγανακτεῖ ὁ κουρεὺς.

Ὁ καλὸς μας κουρεὺς, ὅστις εἶχαν ἐκδιώξει τὰ δύο μικρὰ τὰ ὁποῖα ὁ Γαβριᾶς ἐφιλοξένησεν εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ ἐλέφαντος, εὕρισκετο ἐνησχολημένος καὶ ξυριζῶν γηραιὸν στρατιώτην ἀπόμαχον ὑπηρετήσαντα ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας.

Κατὰ τὴν συνδιάλεξιν, ἣ ὁποῖα εἶναι ἀτελεύτητος εἰς τοὺς κουρεῖς, ὁ λόγος ἦλθε φυσικῶς καὶ περὶ τῆς στάσεως, ἔπειτα περὶ τοῦ στρατηγοῦ Λαμάρκ καὶ ἀπὸ τούτου κατήντησαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

— Κύριε, ἔλεγεν ὁ κουρεὺς, πῶς ἵππειεν ὁ αὐτοκράτωρ;

— Κακῶς. Δὲν ἤξευρε νὰ πίπτῃ καὶ ποτὲ δὲν ἐπιπτε.

— Εἶχε καλὰ ἄλογα; πρέπει νὰ εἶχε καλὰ ἄλογα;

— Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν μ' ἐπιρασημοφόρησεν εἶδα τὸ ζῶν του.

Ἦτο φορὰ κατὰσπρη. Τὰ αὐτιά της ἐχώριζαν πολὺ τὸ ἐν ἅπ' τ' ἄλλο· τὸ ἐρίππιόν του βαθύ, τὸ κεφάλι του λεπτοκαμωμένο καὶ στὸ μέτωπον ἐν μαῦρο στίγμα σὺν ἄστρο, ἡ χαιτή του πολὺ μακρὰ, τὰ γόνατά του μὲ πολλὰς κλειδώσεις, τὰ πλευρά του πλατειά, οἱ ὦμοί του κυρτοὶ καὶ ὑψηλὸ κατὶ περισσότερον ἀπὸ δεκαπέντε σπιθαμῆς.

— Εὐμερρο ἄλλο, εἶπεν ὁ κουρεὺς.

— Αυτό ἦτο τὸ ἄλογο τῆς μεγαλειότητός του.

Ὁ κουρέυς ἐνόησεν ὅτι μετὰ τὰς ἐρωτήσεις ταύτας ἔπρεπεν ὀλίγον νὰ σιωπήσῃ· ἀφοῦ ἐπ' ὀλίγα λεπτά ἐσίγησεν, ἐπανέλαθεν·

— Ὁ αὐτοκράτωρ ἐτραυματίσθη μόνον μίαν φορὴν, νομίζω, κύριε;

Ὁ γηραιὸς ἀπόμαχος ἀπεκρίθη ἡπίως καὶ ἡγεμονικῶς.

— Εἰς τὴν πτέρναν. Ἐν Ρατισβώνῃ Ποτὲ δὲν τὸν εἶχον ἰδεῖν τόσο καλοενδεδυμένον ὅσον κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἤτο καθάριος ὡς καθρέπτῃς.

— Καὶ σὺς, κύριε ἀπόμαχε; βεβαίως θὰ ἐπληρώθητε, δὲν ἀμφιβάλλω;

— Ἐγὼ, εἶπεν ὁ στρατιώτης ὄχι καὶ μεγάλα πράγματα. Εἰς τὸ Μαρῆγγον δύο σπαθίαι· στὸ σβέρκο, μίᾳ σφαῖρα στὸ δεξιὸν τὸ χεῖρ· στὴν Ἀούστρελιτς, ἄλλην στὴ ἀριστερὰ κνήμη· εἰς Ἰένα, στὸ Φρῆδλαν μίᾳ κοντακιά, ἐκεῖ στὴ Μόσχα ἑπτὰ, ὀκτώ, δὲν ἐνθυμούμαι πόσες, σουβλιές, εἰς Λούτσσε, ἓνα ὄβουζι· μοῦ πῆρε ἓνα δάκτυλο καὶ στὸ Βατερλώ μίᾳ βισκακιανῇ σφαῖρα στὸς μηρούς.

— Ἄ! εἶναι ὠραῖον, ἐφώνησεν θυραμβικῶς ὁ κουρέυς, ν' ἀποθάνῃ κανεὶς εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης!

Ἐγὼ, στὴν τιμὴ μου, ἀντὶ νὰ τὰ ξερτύσω στὸ στρώμα μὲ καμμιὰ ἀρρώστεια· σιγά, σιγά, καὶ κάθε ἡμέρα μὲ φάρμακα, μὲ καταπλάσματα, μὲ κλυστήρια καὶ γατρικά, θὰ προτιμοῦσα νὰ ἐτρωγὰ καμμιὰ σφαῖρα κανονιοῦ στὴν κοιλιά.

— Δὲν ἀηδιάσατε, ἠρώτησεν ὁ στρατιώτης.

Μίλις εἶχε τελειώσει ὁ στρατιώτης καὶ εἰς γούπος ἐκλόπισε τὸ κουρέιον. Ἡ ὕαλος τῆς προθήκης κατέρρειεν εἰς θρύμματα.

Ὁ κουρέυς κατέστη πελιῶνός.

— Ἄ! Θεὸς μου! θὰ ζῆναι ἀπ' ἐκεῖναίς!

— Ποιαις;

— Σφαῖρα κανονιοῦ.

— Νὰ τῆς· εἶπεν ὁ στρατιώτης.

Καὶ κύψας ἀνέλαθεν ἀπὸ τοῦ θανάτου χαλκίον τὸ ὅποιον ἐνεχείρισεν εἰς τὸν κουρέα.

Ὅπως ἐτριξεν εἰς τὴν προσθήκην καὶ εἶδε τὸν Γαβριῆν φεύγοντα ἐρωμαίως πρὸς τὸν Ἄγγ. Ἰωάννην. Ὁ Γαβριῆς εἶχε ἀέλθει πρὸς τοῦ

κουρείου καὶ ἠθέλησε νὰ τοῦ δώσῃ τὴν καλημέρα του ὁ ἀνθρωπὸς μαί, δι' αὐτὸ καὶ ἔρριψε τὸν λίθον ἐπὶ τῆς προθήκης του.

— Βλέπετε, ἐβρυχήθη ὁ κουρεὺς, μελανὸς καταστάς ἐξ ὀργῆς. Ἔτσι γίνεται κακὸς κανεὶς. Ποὺς ἐπέιραζε τώρα τὸ χαμίνι αὐτός;

Δ'.

Τὸ παιδίον ἔκπληκτον ἐκ τοῦ γέροντος

Φθίσις ὁ Γαβριᾶς εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ^{ἐνώθη} μετὰ τινος ὁμίλου, ἔχοντος ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἐνζολωρᾶν, τὸν Οἰκιάδην, τὸν Κομποσιδέρην καὶ τὸν Φλλάκην. Ἦλθαν ἔπειτα καὶ προστέθησαν εἰς αὐτοὺς καὶ ὁ Βορέλης μετὰ τοῦ Ἀλανθίστου.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς εἶχεν ἐν τυρέκιον κυνηγετικὸν δίκανον· ὁ Κομποσιδέρης τυρέκιον ἐθνοφυλακὸς, φερὸν ἀριθμὸν τάγματος, καὶ εἰς τὴν ζώνην δύο πιστόλια, ἅτινα καὶ ἐφάνοντο, ἐπειδὴ τὰ κομβία τοῦ ἐνδύματός του ἦσαν ἀνοικτά· ὁ Ἀλανθιστος μιά παλαιὰ καρμπίνα· ὁ Βορέλης ἄλλη καρμπίνα, ὁ Οἰκιάδης ἐπέσειεν ὑψωμένον ἓνα ὄβελόν, ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐγαρῦπτονται ἐντὸς ράβδου, ὁ Φλλάκης σπίνθη γυμνήν· οὗτος δὲ προηγίτε πάντων, ἀνακράζων. — Ζήτω ἡ Πολωνία!

Ἦρχοντο ἐκτετραχλισμένοι, ἀσκεπεῖς τὴν κεφαλὴν, ἀσθμαίνοντες, κάθυγροι ἐκ τῆς βροχῆς ἀπαστρίπτοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ὁ Γαβριᾶς ἐπλησίασεν εἰς αὐτοὺς ἐν γαλήνῃ.

— Ποῦ πᾶμε; ἠρώτησεν.

— Έλα μαζί. ἀπεκρίθη ὁ Οἰκιάδης.

Ὅπισθεν τοῦ Φυλλάκη ἤρχετο ἡ μάλλον ἐκτίρτα, ὁ Βορέλης, ἰχθύς ἐν τῷ ὕδατι πλέων τῆς στάσεως. Ἐφόρει ἑσωκάρδιον κόκκινον, καὶ οἱ λόγοι του ἦσαν ἐξ ἐκείνων οἵτινες καταθραύουσι πᾶν τὸ προστυγχάνον. Τὸ χρῶμα τοῦ ἑσωκάρδιου του κατερόβισεν ἓνα τῶν διαβατῶν, ὅστις καὶ ἀνέκραξεν ἐπτοημένος, — Νά, οἱ κόκκινοι !

— Τί κόκκινοι, τί κόκκινοι ! εἶπεν ὁ Βορέλης. Τί φόβος εἶνε ἀπὸ μία παπαροῦνα τάχατες ; Δὲν κάμνεις, κύριε, τὸν σταυρὰ σου, ν' ἀφήσῃς μόνα τὰ κερασσοφόρα ζῶα νὰ φοβοῦνται τὸ κόκκινο ;

Καὶ ἰδὼν εἰς τὴν γωνίαν μιᾶς ὁδοῦ τοιχοκολλημένην ἀγγελίαν τινὰ τοῦ μητροπολίτου τῶν Παρισίων, ἐπιτρέποντος εἰς τὸ «ποιμνιὸν του» νὰ τρώγῃ ὡς τὴν τεσσαρακοστήν, ὁ Βορέλης ἀνέκραξε:

— «Ποίμνιον», εὐφημισμὸς τάχατε, ἀντὶ νὰ λέγῃ ζῶα τε-
τρέποδα.

Καὶ ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ τοίχου τὴν ἀγγελίαν. Τοῦτο κατέβηκε τὸν Γαβριᾶν, ὅστις ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐνησχολήθη νὰ σπιουδέσῃ πᾶν κίνημα τοῦ Βορέλη.

— Βορέλη, εἶπεν ὁ Ἐνζολωρᾶ, δὲν ἔκαμες καλά· ἔπρεπε ν' ἀφήσῃς αὐτὴν τὴν ἀγγελίαν εἰς τὴν ἰσχυρίαν της· ἡμεῖς ἔχομεν περὶ ἄλλων νὰ φροντίσωμεν· δαπανᾷς τὴν ὀργὴν σου ἀνωφελῶς. Φύλαξε τὸ ἐφεδρῶν σου νὰ τὸ μεταχειρισθῆς ἄλλου. Ὁ στρατιώτης δὲν πυροβολεῖ ποτὲ ἔξω τῶν τάξεων του· καθὼς λοιπὸν γίνεται μὲ τὸ τουφέκι, οὕτως πρέπει νὰ γίνεται καὶ μὲ τὴν ψυχὴν.

— Ὁ κάθεὶς ἔχει τὰς ἰδέας του, Ἐνζολωρᾶ, ἀπήντησεν ὁ Βορέλης. Τὸ ἰδικό μου τὸ στομάχι. ἀδελφέ, δὲν σηκώνει αὐτὴν τὴν ἐπισκοπικὴν πεζογραφίαν, ἐγὼ θέλω νὰ τρώω αὐτά, χωρὶς νὰ μοῦ δίδουν διὰ τοῦτο ἀδειαν. Ἄλλως τε, ἐγὼ δὲν δαπανῶμαι, ἀλλὰ προανακρούω, ἀκονίζομαι· ἐσχίσα αὐτὴν τὴν ἀγγελίαν διὰ ν' ἀνοίξῃ μὲ τοῦτο ἡ ὄρεξις μου.

Ταῦτο δ' εἰπὼν ὁ Βορέλης, παρατήρησεν εἰς παρῶρόν τι νέον τινὰ ὄψραν, τὸ γένειον ἔχοντα μέλαν καὶ θλέποντα αὐτοῦ διασπαίνοντα. Ἦτον, ὡς φαίνεται, ἐκ τῶν «Ἐταίρων τῶν Ἀρχιερίων», οἵτις πρὸς τοῦτον ἀποταθεῖς:

— Φυσέκια, γλίγωρα ! ἀνέκραξε. Ἐπτομάξου πρὸς πόλεμον !
para bellum, προσέθηκεν ἐπιχειρηματικῶς.

Ὁ Γαβριῆς, ἐνόμισε τὸ bellum ὡς Μπέλο ὅμ γαλλιστ! σημάζον, ὠραῖος ἄνθρωπος, διὸ καὶ ἀνερώνησε.

— Ναὶ μπέλομ, ἀλήθεια· ἔχων τὴν ιδέα ὅτι ἐνόησε τὰ λατινικά.

Ἦκολούθη. Ἐ' αὐτοῖς πολὺ καὶ θορυβῶδες πλῆθος, φοιτηταί, τεχνίται, νέοι παντοίων μυστικῶν ἐταιριῶν, ὠπλισμένοι, οἱ μὲν διὰ ράβδων, ἄλλοι διὰ λογγῶν, καὶ τινες ὡς ὁ Κομποσιδέρης διὰ πιστολίων κεκρυμμένων εἰς τὰς περισκελίδας των.

Γέρων τις, ὑπέργηρος, ᾤδευε μετ' αὐτῶν ὄλων. Ὅπλον οὗτος οἶν ἐκράτει, ἀλλ' ἐσπευθε νὰ μείναι ὀπίσω καὶ τοι περισκεπτος.

Τοῦτον ἰδὼν ὁ Γαβρ.ῆς.

— Πᾶ! ἄμ' αὐτὸς τί εἶνε; εἶπεν εἰς τὸν Οἰκιάδην.

— Ποιὸς; αὐτὸς; ἕνας γέρος.

Ἦτον ὁ κύριος Μωμπέρ.

Ε'.

Ὁ γέρων.

Τώρα θλωμεν εἰς τὰ πρὸ τούτων διατρέξαντο.

Ὁ Ἐνζολωρῆς καὶ οἱ φίλοι του ἦσαν μετὰ τῶν συνοδουόντων τὴν κηδείαν. Ὅταν εἶχον ἐξαρμήσει οἱ δραγόναι, ὁ Ἐνζολωρῆς, ὁ Οἰκιάδης καὶ ὁ Κομποσιδέρης ἦσαν ἐκ τῶν πρώτων αἰτινας ἐκράβασαν, — εἰς τὰ ὄδοράματα!

Παρέκει εἶχον ἀπαντήσαι πρὸ αὐτῶν γέροντά τινα ἐλκυσάντα τὴν προσοχὴν των, ἐπειδὴ ἐβλάζε, ἐλικουδῶς, ὡς μέθυσος, καὶ πρὸς τοῦ-

τοῖς ἐκράτει τὸν πῖλόν του ἀνά χεῖρας, καίτοι ἔβρεχεν ἀπὸ πρῶτας, καὶ κατ' αὐτὴν ἐκείνην μάλιστα τὴν στιγμὴν ραγδαίως.

Ὁ Οἰκιάδης ἀνεγνώρισε τὸν κύριον Μωμπέρ' ἐπειδὴ, πολλάκις τὸν εἶχεν ἰδῆ συνοδεύοντα τὸν Μάριον μέχρι τῆς θύρας του. Γινώσκων ὁ Οἰκιάδης τὰς φιλησυχούς ἔξεις καὶ τὸν φύσει δειλὸν χαρακτῆρα τοῦ πολιτοῦ ἀνδρὸς τούτου, καὶ ἀπορήσας ὅτι τὸν ἔβλεπε μεταξὺ τοῦ θορύβου, εἰς ἀπόστασιν ὀλιγίστων βημάτων ἀπὸ τοῦ ἵππικου, καὶ σχεδὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν σφαιρῶν, ἐπλησίτισε πρὸς αὐτόν.

— Κύριε Μωμπέρ, τὸν εἶπε· θὰ κάμετε καλὰ νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὴν οἰκίαν σας.

— Διατί;

— Ὁ κόσμος θὰ γίνῃ ἄνω κάτω.

— Ἔστω.

— Σπαθιά εἰς τὸ μέσον, τουφέκια, κύριε Μωμπέρ.

— Πάγει καλὰ.

— Κανόνια.

— Καλὰ, πολὺ καλὰ. Σεῖς οἱ ἄλλοι ποῦ παγαίνετε;

— Παγαίνομεν νὰ ἰατρέψωμεν τὴν κυβέρνησιν.

— Πολὺ καλὰ.

Καὶ ἐξηκολούθησε νὰ προχωρῇ κατ'ὄπισθιν των. Ἐκτοτε δὲν προέφερε λέξιν. Δίφνης, τὸ βημά του ἐστεριώθη. Ἐργάται τινὲς τῷ προέτεινον νὰ στηριχθῇ εἰς τὸν βραχίονά των, ἀλλ' αὐτὸς ἀπεποιήθη τοῦτο δι' ἀπορακτικῆς κινήσεως τῆς κεφαλῆς. Προέβαινε σχεδὸν ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῆς φάλαγγος ἔχων τὴν κίνησιν ἀνδρὸς βαδίζοντος, καὶ συγχρόνως τὸ πρότωπον ἀνδρὸς κοιμημένου.

— Εἶδες τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ γερόντιον τί λίσσαν τὴν ἔχει! ἐψιθύριζον μεταξὺ των οἱ σπουδασταί.

Διεδόθη μεταξὺ τοῦ πλήθους ἐκείνου φήμη, ὅτι ὁ γερῶν οὗτος ἦτον ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς παλαιᾶς ἐπαναστατικῆς ἐθνοσυμελεύσεως, ἐκ τῶν τυραννοκτόνων ἐκείνων.

Τὸ πλήθος διεθνήθη, πρὸς τὴν ἐδὸν Ὑελοπωλῶν. Ὁ μικρὸς Γαβριᾶς ἤγειτο παντων, ἄδων μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμάτων του.

Ἐρωτοῦσε μίαν ἡμέρα
 Ἡ Τριανταφυλλιά,
 «Θές νά πάμε γιά τὸ δάσος ;
 Διὲς φεγγάρι μιά !»
 Στὸ Σατοῦ
 Τού, τού, τού.

Ἕνα Θεὸν ἔχω, ἓνα βασιλιά, ἓνα παπουτσάκι
 καὶ πεντάρα μιά.

Δυὸ πουλάκια μεθυσμένα
 Ἄπο τὸ πρῶτ'
 Εἶχαν πιῆ ἄρρωσιὰ ἴπο θύμο
 Κ' ἔκαναν βοή
 Ση. σή, σή.
 Στὸ Πασύ.

Ἕνα Θεὸν ἔχω, ἓνα βασιλιά, ἓνα παπουτσάκι
 καὶ πεντάρα μιά.

Κ' ἐγελοῦσεν ἀπὸ πέρα
 Γάτα παρδαλῆ,
 Καὶ λιγούρες στὴν καρδιά, της
 Εἶχεν ἡ τρελλή,
 Δόν, δόν, δόν
 Στὸ Μεδόν.

Ἕνα Θεὸν ἔχω, ἓνα βασιλιά, ἓνα παπουτσάκι
 καὶ πεντάρα μιά.

Ὁ Γαβριὴς ἔφερε τὸν δάκτυλόν του εἰς τὴν ῥίνα καὶ ἀνοίξας τὴν παλάμην του, τὰς ἐμκεκλήρισεν. (Σελ. 135^ο)

Νά κλωγᾶς καὶ νά βρισίδι,
Κοσμοχλασιά!

Μὰ δὲν ζέγναε τὸ δάσος
Κ' ἡ Τριανταφυλλιά!
Στὸ Παντέν
Τέν, τέν, τέν.

Ἐνα Θεὸν ἔχω, ἕνα βασιλιά, ἕνα παποισάκι
καὶ παντᾶρα μιά.

Καὶ τὸ πλῆθος κατηυθύνετο πρὸς τὴν Ἁγίαν Μάρτην.

ΣΤ'.

Νεοσύλλεκτοι.

Τὸ πλῆθος ἤρξε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν. Παρίκει, ἀνὴρ ὑψηλός,
φαιὸς τὴν κόμην, οὐτινος ἡ βλοσυρὰ καὶ θρασεῖα μορφή προὔξινθησεν
ἐντύπωσιν εἰς τὸν Οἰκιάδην, τὸν Ἐνζολωρὸν καὶ τὸν Κομποσιδάρον,
ἀγνοοῦντας αὐτόν, προσετέθη εἰς τὴν συμμορίαν των.

Ὁ Γαβριάς, ἐνησχολημένος εἰς τὸ ἄσμά του καὶ τρέχων ἐμπρὸς,
κρούων τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα τῶν ἐργαστηρίων διὰ τῆς λαθῆς
τῆς ἄνευ σκανδάλης πιστόλας του, δὲν εἶχε προσέξει εἰς τὸν ἄνθρω-
πον τοῦτον.

Διερχόμενοι τὴν ὁδὸν Ἰελοπολῶν, διέβησαν ἐμπροσθεν τῆς θύρας
τοῦ Οἰκιάδου.

— Τὸ πρᾶγμα ἦλθε δεξιά, εἶπεν αὐτός· ἐλητημόνησα τὸ πούγγι μου
καὶ ἔχασα τὸ καπίλο μου.

Καὶ ἀφήσας τὸ πλῆθος ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἀνὰ τρεῖς δια-
σκελιζὼν τὰς βαθμίδας, καὶ ἔλαβε παλαιὸν τινα πῖλον καὶ τὸ βάλαν-

τιόν του. Ἐλαβε πρὸς τούτοις καὶ κιβώτιόν τι εὐμέγεθες, ὅπερ ἦτο κεχωσμένον εἰς τὰ ἄπλυτα φορέματά του.

Ἐνῶ κατέβαινον ἐσπευσμένως, ἡ θυρωρὸς τῆς οἰκίας κράζει πρὸς αὐτόν.

— Κύριε Οἰκιάδη.

— Τί θέλεις ;

— Εἶνε κάποιος; ὅπου ζητεῖ νὰ σᾶς μιᾶ ἡσῆ

— Ποῖός ;

— Δὲν τὸν ἔξέρω.

— Ποῦ εἶνέ τος ;

— Μέσα εἰς τὴν κάμαρή μου.

— Δὲν ἔχω καιρὸν !

— Ἀλλὰ σᾶς περιμένει τώρα ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν νὰ ἐπιστρέψετε! προσέθεσεν ἡ θυρωρὸς.

Συγχρόνως δὲ παρουσιάσθη ἐξελθὼν τοῦ οἰκίσκου τῆς νέος τις, ὡς ἐργάτης, ἰσχνός, μικροῦ ἀναστήματος, ἔχων ἐπὶ τοῦ προσώπου στίγματα ἐρυθρά, φαρῶν μίαν τρυπημένην βέσταν καὶ παντελόνι παμπάλαιον, καὶ τέλος ὁμοιάζων μᾶλλον πρὸς κόρην φοροῦσαν ἐνδυμασίαν παιῶν ἢ πρὸς νέον.

Οὗτος, ἀποταθείς πρὸς τὸν Οἰκιάδην διὰ φωνῆς, ἥτις οὐδὲν εἶχε κοινὸν μετὰ τῆς γυναικείας, φωνῆς βραγχώδους.

— Σᾶς παρακαλῶ, τῶ εἶπεν, ὁ κ. Μάριος ποῦ εὐρίσκεται ;

— Δὲν ἔξέρω· δὲν εἶν' ἐδῶ.

— Θὰ εἴθῃ, ἀπόψε ;

— Δὲν γνωρίζω. Ἐγὼ δὲν θὰ εἴθω, εἴθαια.

Ὁ ἄγνωστος παρετήρησεν ἀσκαρῶς μὲν τὸν Οἰκιάδην, καὶ πάλιν τὸν ἠρώτησε :

— Διατί ;

— Διατί, διότι.

— Τώρα ποῦ πηγαίνετε ;

— Ἐσὶνα τί σὲ μέλει ;

— Θέλετε νὰ μοῦ δώσετε νὰ σηκῶν ἔγώ αὐτὸ τὸ κιβώτιον ὅπου κρατεῖτε ;

— Ἐγὼ ἄγω εἰς τὰ ὀδοσφίγματα.

— Θέλετε νὰ εἴθω μαζί σας ;

— Ἄν θέλῃς, ἀπεκρίθη ὁ Οἰκιάδης. Ὁ ὁρμός εἶνε εἰς ὄλους ἀνοιχτός.

Καὶ ἔφυγε τρέχων, ἵνα προφθάσῃ τοὺς φίλους του. Φθάσας αὐτοὺς ἔδωκεν εἰς ἓνα ἐκ τούτων τὸ κιβώτιόν του, νὰ τὸ σηκώσῃ αὐτός. Μόλις δὲ μετὰ δεκαπέντε λεπτά παρετήρησεν ὅτι ὁ ἔλαεινός νέος ἐκείνος τοὺς ἠκολούθει τψόντι.

Τὰ τοιαῦτα πληθὴ ὄν πορεύονται ὅπου ἂν θέλωσιν. Εἴπομεν ἄνωτέρω ὅτι τρέχουν ὅπου ὁ ἄνεμος τὰ φυσήσῃ. Διέβησαν τὴν ὁδὸν τῆς Ἁγίας Μέρης καὶ εὐρέθησαν αἰφνιδίως εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου.

BIBAIION ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ

Η ΚΟΡΙΝΘΟΣ

Ἱστορία τῆς Κορίνθου ἀπὸ κτίσεώς της.

Οἱ παρισινοί, οἵτινες σήμερον εἰσέρχονται εἰς τὴν πρὸς τὴν Ἀγορὰν ὁδὸν, βλέπουσιν ἀπέναντι τῆς ὁδοῦ Μονδετούρ ἐργαστήριον καλαθοποιῶν φέρον ὡς ἐμβλημα ἐν καλῶσιον παριστῶν τὸν Μέγαν Ναπολέοντα μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν:

Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΚΑΜΩΜΕΝΟΣ ΟΛΟΣ ΑΠΟ ΛΥΓΑΡΙΑ

Οὐδεὶς τούτων φαντάζεται τί συνέβη καὶ οἱ αἱ σκηνὰ ἐξετυλίγησαν αὐτῶσε πρὸ τριακονταετίας.

Ἐδῶ ὑπῆρχεν ἡ ὁδὸς Καννάθειας καὶ τὸ καπηλεῖον τὸ καλούμενον Κόρινθος. Ἐνθιμοῦνται πάντες ὅσα ἐλέγχθησαν περὶ τοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ὁδοσφράγματος ἕπερ ἐπισκίασεν ἡ αἴγλη τοῦ τῆς ὁδοῦ Ἁγ. Μέρης.

Ἐπὶ τοῦ διασήμου λοιπὸν τούτου ὁδογράμματος τῆς ὁδοῦ Καννάβεως θὰ ρίψωμεν ἓν βλέμμα.

Διὰ νὰ γίνῃ καταληπτὴ ἡ ἀφήγησίς μας ἐπιτραπέτω νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς ἀρχαιολογικὴν τοπογραφικὴν ἐπισκόπῃσιν τοῦ μέρους τούτου. Τέσσαρες ὁδοὶ δαιδαλώδεις, ἤγον πρὸς τὴν ὁδὸν Καννάβεως ἀλλ' ἔως εὖ φθάσει τις ἐκεῖ, ὤφειλεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ διατρέξῃ ἀληθῆ κίνδυνον, διότι αἱ τέσσαρες ἐκεῖναι ὁδοὶ χωρίζουσαι τὴν ἀλλήλουχιαν τῶν οἰκιῶν ἐσχημάτιζον οὕτω διακεχωρισμένας τέσσαρας νησιῶδες μολίς ἀπ' ἀλλήλων ἀπεχούσας. Τόσον ἦσαν στεναὶ καὶ ρυπαραὶ αἱ χωρίζουσαι αὐτὰς πάροδοι, καὶ τόσον σκεταιναί, συμπεπιεσμένοι, ἰγκυλωταὶ καὶ ἐνισχυοὶ παρουσιάζουσαι οἰκοδομὰς μὲ ὀκτώ πατήματα.

Αἱ οἰκοδομίαι αὗται ἦσαν ἀφ' ἑτέρου τόσον παρημελημένα καὶ ἐξηθρωμένα ἐν πολλοῖς, αἱ δὲ προσόψεις των τόσον εἰδεχθεῖς ὥστε φόβος κατελάμβανε πάντα φιλήσυχον διαβάτην διελκύνοντα ἐκεῖθεν ὡς ὑπὸ ξιφίην γέφυραν ἀφ' ἧς κρέμανται σκίδες, καὶ ὄσοι καταφρέοντες ἀναθ.ν. του, ἐνῶ κάτωθεν ρέει τὸ ποτάμιον ὕδωρ· διότι σημειωτέον, αἱ προσόχαι τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν ἐκείνων ἦσαν τοιαῦται ὥστε ἀπέκλειον τὴν θέαν τοῦ οὐρανοῦ, ἐνῶ τὸ ἔδαφος ἦτο διαρκῶς βορβοράδες.

Ἐρχόμενος ὁ διαβάτης ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Διονυσίου εἰς τὴν ὁδὸν Καννάβεως ἔδλεπεν εἰς τὸ βάθος αὐτὴν ἀπερραττομένην, ἐὰν δὲν περὶ τῆς τῆς ὁδοῦ Μοντεδαῦρ καὶ Κικκου, σχηματιζούσας μετὰ τῆς ὁδοῦ Ἀλιέων ἐν κεφαλαίῳ Ν ἐπ' αὐτῆς. Εἰς τὸ βάθος λοιπὸν τῆς ἀδιεξόδου σχεδὸν τριῆς ὑπῆρχεν ἀπὸ τριακοσίων ἐτῶν ἐγκατεστημένον, ἐντὸς μ.α.ς τῶν οἰκιῶν αὐτῆς, ἓν ἐιαλόητον καπηλεῖον.

Τὸ περίεργον ὅτι τὸ ὑπὸ τοιαύτας συνθηκὰς ὑγεινῆς καὶ τοποθεσίας λειτουργοῦν τούτο καπηλεῖον μετέδιδε φιλόδοξότητα καὶ τέρψιν ἐκεῖ ὅπου, ὡς ὁ ποιητὴς λέγει:

εἰς σκελετὸς ἀπαισίους
παθόντες ἐραστοῦ
κρεμᾶται εἰς ἀγγύην.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ μέρος ἦτο προσφύς εἰς τοιοῦτου εἶδους θεάματα, τὸ καπηλεῖον ποτὲ οὐκ ἔμεινε κλειστόν καὶ οὕτω, ἀπὸ πατέρα εἰς υἱόν, ὑπῆρχον πάντοτε οἱ ἐκμεταλλεούμενοι τὸν πέριξ κόσμον.

Κατόπιν εἶχεν ὀνομασθῆ καπηλεῖον τοῦ α' Ἐρυθροῦ Δοχείου καί, ἐπειδὴ ἦσαν τοῦ συρμού τότε αἱ γραφῶδες ἐπιγραφαί, εἶχεν ἐμβλημα ἀνοδοόχην βεβαμμένην μὲ ρόδιον χρῶμα.

Τὸν παρελθόντα αἰῶνα εἶχεν ἀλλάξει ὄνομα· ὁ γάλλος ζωγράφος, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ μεθύσῃ πολλὰς φορές ἐπανελημμένως ἐν αὐτῷ, ἐξ εὐγνωμοσύνης ἐζωγράφησεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης ὅπου ἐμέθεν, κορινθιακὰς σταφυλάς. Ὁ κάπηλος ἰδὼν τοῦτο περιχαρῶς ἠλλάξεν ἀμέσως τὴν ἐπιγραφὴν του, χαράξας χρυσοῖς γράμμασι κάτωθεν τῆς ἔρυρας ἀνοδοόχης τὰς ἐξῆς λέξεις. «Εἰς τὰς κορινθιακὰς σταφυλάς.» Ἐκ τούτου προῆλθε τὸ ὄνομα Κόρινθος. Οἱ μέθυσαι ἔχουσιν ἐμφυτον τὴν ἑλλειψιν, ἡ ἑλλειψις εἶναι τὸ ζικ-ζακ ἐν τῇ φράσει.

Ἡ Κόρινθος βαθμιαίως ἐξετόπισε τὴν ἐρυθρὰν ἀνοδοόχην.

Ὁ τελευταῖος κάπηλος τῆς δυναστείας ὁ γέρω λύκος ἀγνοῶν πλέον τὴν ἰστορίαν τῆς ἀνοδοόχης τὴν ἐζωγράφησεν κυανῆν.

Τὸ καπηλεῖον περὶ ἐλάμβανεν αἰθούσαν ἰσόγειον, μετὰ τὸ κυλικεῖον τῆς ἀλλοτρίας αἰθούσας ὑπὲρ τὸ ἰσόγειον, μίτην κοχλιασθεῖν κλίμακα διασχίζουσαν τὴν ὄρεσθην, οἶνον ἐπὶ τῶν τραπέζων, καπνὸν ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ κηρία ἀνημμένα ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ.

Πρὸς τινὰ γωνίαν τοῦ ἰσογείου ἀλλοτρίας κλίμαξ ἤγειν εἰς τὸ ὑπογεῖον καὶ εἰς τὸ δεξιότερον ὄρεσθον ἐκτὸς τῆς αἰθούσης, ἡ κατοικία τῆς οἰκογενεῖας τοῦ γέρω Λύκου.

Τὸ μαγειρεῖον ἦτο καὶ τὸ εἰς τὴν ἰσόγειον αἰθούσαν παραπλευρῶς τοῦ κυλικείου.

Ὁ γέρω λύκος ἴσως εἶχε γεννηθῆ διὰ τὰ γίνη χημικῶς, ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι ἦτο μαγείρος οὐκ ἔτινον μόνον ἐν τῷ καπηλεῖῳ ἀλλὰ καὶ ἐτρώγων.

Ὁ γέρω λύκος εἶχε εἰδικότητα εἰς τὴν φαρμακίαν, διὰ τὸ ὅποιον ὁ πέριξ γαστρίτης συχνότατα ἵππεσκέπτετο τὸ καπηλεῖόν του. Ὑσάκις τὸ μαγείρειον ἀνῆρτα ἐξῶθεν παραπλευρῶς τῆς θύρας πλάκα σημεῖον στερροστώπως ὅς. ἦτο κηρα τοῦ παραχρισμένου του ἐδέσματος. Ἐπὶ τῆς πλάκῃς ταύτης, ἐπειδὴ αἱ γραμματ. κα. του γνωσταί ἦσαν περιωρισμένοι, ἐπίγραφε:

ΣΗΜΕΡΟΝ ΧΕΛΙ ΓΙΑΧΝΗ

Τὸν χειμῶνα αἱ βροχαὶ καὶ αἱ διαλυόμεναι χιόνες ἐσκέφθησαν ρέουσαι ἐπὶ τῆς πλακῆς νὰ σβύσωσι παραδόξως μόνον τὸ δεύτερον στοιχεῖον, καὶ οὕτω μετεβλήθη τὸ Γιαχνῆ εἰς Ἰαννηεῖς τρέπον ὥστε, ἐνῶ ὁ γέρω Λύκος δὲν ἤξευρε γράμματα πολλάς, ἐφαίνετο ὅτι ἤξευρε τὴν βυζαντινὴν ἱστορίαν, ἀφοῦ ἀνέφερε περὶ τοῦ Ἰαννη. (1)

Ἐξ ὅλων τούτων οὐδὲν ἀπομένει σήμερον.

Ὁ περὶ τὴν Κόρινθον λαθύρινθος τῶν στενωπῶν ὁδῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου διεσχίσθη καὶ ἠρπίχθη ἐν ἔτει 1847 ὑφ' ἐνὸς καὶ μόνου ἐρέμου πλατέως, τῆς ὁδοῦ Ραμβουτῶ ὥστε οὔτε Κόρινθος ὑπάρχει σήμερον οὔτε Κάνναβος.

Ἐκ τῶν συχναζόντων εἰς τὴν Κόρινθον ἦσαν ὁ Οἰκιάδης καὶ αἱ φίλοι αὐτοῦ. Ὁ Μεγαρέμης πρῶτος εἶχεν ἀνακαλύψει τὸ καπηλεῖον τοῦτο. Ἐπὶ τὸν οἱ φίλοι ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ ἔτραγον, καὶ ἐκρυύαζον, καὶ εἴτα ὀλίγον ἐπλήρωνον, εἴτε κακῶς ἐπλήρωνον, εἴτε καὶ ἐν ἐπλήρῳ τῆς ἐτύγχανον ἀξιόσεως ἀγαθῆς.

Ὁ γέρων Λύκος ἦτο καλὸς ἄνθρωπος, καίτοι, τραχὺς τοῦ τρόπου, καὶ ἰσχυρῶς ἐφαίνετο ὡς νὰ εἴχῃται ἀσφοδὴν ἐριδος πρὸς αὐτούς, ἢ ὡς νὰ ἦτο προθυμὸς νὰ τοὺς φέρῃ τὸ «ζουμί».

Τὸ ἴδιωμα τοῦτο τοῦ γέρω Λύκου ἤρρεσεν εἰς τοὺς νέους, μαθόντας ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸν χαρακτήρα του. Εἶχε μεγάλους μύστακας, καὶ ἄλλοτε ποτε ὑπῆρξε διδάσκαλος τῆς ξιφασκίας.

Συνεῖθε ζε νὰ βάλῃ, κίρνοῦσε γελῶντας. Βαρύτα βωνη, καλὸς διάβολος. Βίθος εὐθυμον, ἐπιφάνεια τραγικῆς. Ἡ χαρὰ του ἦτο νὰ σοὶ πρεξενήσῃ φόβον, ὡς αἱ ταυθακούχαι ἐκείναι ἀρ' ὧν ἀπρεσδοκῆτως ἀσπιδῆς φόβητρον ἄλλως τε μια ἐμπροσκόρηται πάντοτε ἐξυπάζει.

Γυνεῖκα δὲ εἶχε τὴν καρὴν Λαλαῖα, ἐν ᾧ ἔχον καὶ γένεια, ὡσεὶ-δίστατον ὄν.

Σ Μ (1) Εἰς πατριαρχεῦσας ψευδοχριστιανισμοῦ. Ἐστὶς κατ' οὐδὲν ὁμιλεῖται τοῦ Λουκιόλου καὶ τοῦ Καλλιγούδα τῆς τε τραγῆς καὶ τῆς διαιταν.

Ὁ γέρω Λύκος ἀπέθανε τῷ 1830, μετ' αὐτοῦ δὲ συναπώλεσθη καὶ ἡ μογειρική τῶν ἐγγέλων. Ἡ σύζυγός του ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν τοῦ καπηλείου, ἀλλὰ κακῶς· δὲν ἐκληρονόμησε τὴν τέχνην τοῦ ἀνδρός της, κατὰ δυστυχίαν· καὶ ὁ οἶνος δέ, ὅστις καὶ ζῶντος τοῦ μακαρίτου ἦτο κακός, τώρα ἦτο χεῖριστος. Ἄλλ' ὅμως ὁ Οἰκιάδης καὶ οἱ φίλοι του ἐξηκολούθησαν νὰ ἔρχωνται εἰς τὴν Κόρινθον, — οἰκτῶ φερόμενοι, ὡς ἔλεγεν ὁ Ἄετός.

Εἰς τὴν αἴθουσαν τὴν χρησιμεύουσαν ὡς ἐστιατόριον οὐδεμία ὑπῆρχε διακόσμησης· ἦτο σκοτεινὴ καὶ ἐφωτίζετο μόνον ἐξ ἐνός παραθύρου, οὗ τὸ ἀνεπαρέχες φῶς συνεπλήρου λύχνός τις ἐπὶ τινος γωνίας τοποθετημένος, ὅστις ὅλα τὰ τετράγωνα τραπέζια παρίστα ὡς τρίποδα.

Μόνον ἐφ' ἐνός τῶν ἀσβεστοχρίστων τοίχων ὑπῆρχε τετράστιχον συντεθὲν ὑπὸ τοῦ Οἰκιάδου εἰς τιμὴν τῆς κυρῆς Λύκαινας,

Ποῦ ἀπορεῖς ἂν τὴν ἰδοῖς, τρέμεις νὰ πᾶς σιμά της.

Σηκάνει στὴ μούτρα της δύο λίτρες μῆλα πρίξη.

Φοβᾶσαι μὴ ἐπὶ φτέρυσμα στὴ μούτρα σου τὸ ρίξη,

Ἢ καὶ τῆς πῖσ' ἢ μύτη της ἐπὶ στόμα καὶ τὴν πνίξη.

Δύο βοηθοί, ἡ μὲν καλουμένη Τηχανίτα, ἡ δὲ Στυράτη, διότι τούτων ἄλλα ὀνόματα δὲν ἦσαν γνωστά, ἐπηγαινοῦρχοντο βοηθοῦσαι τὴν κυρὰ Λύκαινα καὶ τοποθετοῦσαι εἰς τὰς τραπέζας τὰς φιάλας τοῦ οἴνου καὶ τὰ πηλίνα τροβλία.

Ἡ Τηχανίτα, κίτρι, χονρὴ, ὀλοστρόγγυλος, κοκκίνα, καὶ φωνακλῶ, ἦτο δυσειδής· πλέον ἢ ὅσον εἰ οἰονδήποτε τέρας τῆς μυθολογίας.

Ἄδιάφορον· πάντοτε ὅμως καλλιτέρα τῆς κυρῆς Λύκαινας. Ἡ Στυράτη, ἰσθηλή, λεπτή, ὠχρὰ μᾶλλον ἢ λευκή, καθὸ κρέσσει· λυμφατικῆς, μέλανας ἔχουσα γύρους περὶ τῶν ὀμμάτων καὶ βλεφάρων· ὅτε κατακλιπτοῦσας ἐπ' αὐτῶν πάντοτε κατάκοπος καὶ βεβαρμένη, ἐξπνύσασα πρώτη καὶ κοιμωμένη τελευταία, ὑπηρετεῖ πάντας, ἐπὶ δὲ καὶ τὴν ἄλλην θεραπείαν, ἐν σιωπῇ καὶ πραότητι μειδιῶσα, ὑπὸ τὸν κόπον τῆς πολλῆς ἐργασίας, εἰδὸς τι μειδιήματος ἀποκεκοιμημένου.

Εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς αἰθούσης, ὅπου εἰδίδετο τὸ φαγητόν, ὁ Οἰκιάδης εἶχε γεγραμμένον διὰ κιμωλίας τὸν ἐπόμενον στίχον :

«Φίλεψε ἂν ἠμπορέσης, φάγε ἂν τολμᾶς.»

B.

Προηγούμεναι τὰ ἄστεϊα

Ὡς εἶπομεν καὶ ἄλλοτε, ὁ Ἄετός καθόκει μᾶλλον εἰς τὸ ὄωμα-
ρον τοῦ Τζόλλα ἢ ἑλλαχού. Ἴδιον κατάλημα εἶχεν, ὡς ἔχουσι τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν κλαδίον. Οἱ δύο φίλοι συνέζων, συνέτρωγον,
συνεκαμῶντο. Τὰ πάντα εἶχον κοινά, καὶ λέγοντες τὰ πάντα ὄν
ἐξαιρούμεν τίποτα.

Τὴν πρωίαν τῆς 5 Ἰουνίου, μετέβησαν νὰ συγκεματίσωσιν εἰς
τὴν Κόρινθον. Τοῦ Ἄετος τὸ ἐνδύμα εἶχεν ἤδη παληώσει, ἀλλ' ὁ
Τζόλλας εἶχε καλὴν τὴν περιβολήν.

Ἦσαν ὅρα ἐναντὶ τῆς πρωίας, ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὴν Κόρινθον ἀνέ-
βησαν δὲ εἰς τὸ ἐπίνω πίτωμα, ὅπου τοὺς ὑπεδέχθησαν ἡ Τηγαλίτα
καὶ ἡ Στυράτη.

— Ἐλίγωρα ὄστρεϊδα, τυρί καὶ χοιρομέρι, εἶπεν ὁ Ἄετός.

Καὶ ἐκάθησαν ἀμφότεροι εἰς μίαν τράπεζαν.

Τὸ καπηλεῖον ἦτο κενόν ἄλλοι πλὴν τούτων ὄν εἶχον ἔλθει.

Ἡ Στυράτη ἔφερεν ἀμέσως καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῆς τροπέζης πρῶτον
μὴν σιάνην οἴνου. Ἐγνώριζε τὸν Τζόλλα καὶ τὸν Ἄετόν.

Ἐνῶ καταγίνοντο εἰς τὸ φάγωμα τῶν πρώτων ὀστρεϊδίων προέβαλε κεραλή τις προελθοῦσα ἀπὸ τῆς κλίμακος, καὶ ἠκούσθη φωνὴ λέγουσα :

— Περνοῦσα καὶ ἦλθεν εἰς τοὺς ράθωνάς μου εὐάρεστος ὄσμη τυροῦ τῆς Βρίας. Ἐμβηκα λοιπὸν καὶ νά με.

Ἦτον ὁ Μεγαρέμης.

Λαθῶν κάθισμα καὶ πλησιάσας ἐκάθισε καὶ οὗτος εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν. Ἐγιναν τρεῖς.

Ἦ Στυρῶτη, ἅμα ἴδουσα τὸν Μεγαρέμην ἔφαιεν εἰς τὴν τράπεζαν δύο φιάλας οἴνου.

— Καὶ τὰς δύο αὐτὰς φιάλας θὰ τὰς πιῆς; ἠρώτησε τὸν Μεγαρέμην ὁ Ἀετός.

Ὁ Μεγαρέμης ἀπεκρίθη

— Ὅλοι εἶναι ἔξυπνοι, μὰ σὺ εἶσαι καυτοπύνηρος. Βρὲ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, δύο υποτίλλεις κρασί εἶναι δυνατὸν καμμίᾳ φορᾷ νὰ τραμάξουν τὸν ἄνθρωπον;

Καὶ οἱ μὲν δύο πρώτοι ἤρχισαν νὰ τρώγουν, ὁ δὲ Μεγαρέμης ἐπέδθη εἰς τὴν οἰνοποσίαν. Ἐπιτός λεπτοῦ ἤρρηθη τὸ ἥμισυ τῶν δύο φιαλῶν τοῦ οἴνου.

— Ἐκατάλαβε, εἶπεν ὁ Ἀετός, τί διάβλο, νεροχίτης μουγινε;

— Ἐμπορεῖ νάναι τρεῖς αἱ κοιλίαι μου, σὰν τὸν ἀγκῶνά σου, ἀπεκρίθη ὁ Μεγαρέμης. Καὶ ἀποσπαραγγίσας τὸ ποτήριόν του.

— Ἄκουσε νά σε πῶ, Ἀετέ, προσέθηκεν ὡς ἀρῆσωμαι, τώρα τοὺς ἐπιτοφίλους λέγους τὸ φέρεμά σου ἐπέληψαι παρα πολὺ.

— Ναί, τὸ πιστόν, ἀπήντησεν ὁ Ἀετός, δὲ ταῦτα καὶ συνεικιδώθημεν, εἰμὲθα ἀχώριστοι φίλοι, ἐγὼ καὶ αὐτὸ δὲν ξέρεις πῶσον καλά τὰ περνοῦμα. Ἐπειτα, βλεπεις, συνεμορφώθη μὲ τὰς θέλησεις μου καὶ ὅλα ἠπῆρην ὅλα μου τὰ τρακίσματα καὶ ὅλα τὰ κορτά μέρη τοῦ σωματός μου καὶ μὲ τὰ κρατεῖ ἀγκυλιματμένα τώρα τσοσι καλά, τσοσον ἀπαλό, τσοσον ἀνετα πῶς δὲν ἔχεις ἰδέα ἄρρηξαι πῶς μὲ περβάλλει ἡ μάστα μου. Καμμίαι μου κίχισαι δὲν ἰμπεδίζου, οὔτε ἐνοχλεῖ. Κατὰ τὰ ἄλλα δὲν τὸ αἰσθάνμαι, παρὲν μόνον ὅτι μὲ βραστῆ ζέστα. Τὰ πάλια φερέματα ἐμοιάζου, μὲ τοὺς παλαιούς φίλους, τί τὰ θέλεις, αὐτὴ εἶν' ἡ ἀλήθεια.

— Έχει δίκαιον ὁ Ἄετός, ἀνέκραξεν ὁ Τζόλλας, φέρεμα παλαιό, φίλος παλαιός.

— Μεγαρέμη, ἠρώτησεν ὁ Ἄετός ἔρχεσαι ἀπὸ τὰ βουλευάρτα ;

— Όχι.

— Πρὸ ὀλίγου ἐγὼ καὶ ὁ Τζόλλας εἶδαμεν κ' ἐπέρσειεν ἡ κεφαλὴ τῆς κηδείας.

— Λαμπρὸν θέαμα, ἀνέκραξεν ὁ Τζόλλας.

— Κύταζε διασφορά, εἶπεν ὁ Ἄετός, ἀποσταθεὶς πρὸς τὸν Τζόλλα. Διές ἰ ποῖος νὰ πιστεύσῃ ὅσπερ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἡσυχίαν ἐδῶ τοῦ ὄρου μιν, ὅτι τὰ Παρίσια εἶναι ἄνω, κάτω. Καὶ τοῦτο ἀκόη ἰποδεικνύει ὅτι εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος ἕναν καιρὸ ἦσαν ὄλο μοναστήρια. Ἄνεγνωσα μίαν φορὰν μακρὰν καὶ λεπτομερῆ περιγραφὴν των. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἦσαν εἰ καπουκῖνοι ὡτὰν τὰ μερμηγγια ἀπ' ἐκεῖνους τοὺς ζυπόλυτους ἀπ' τοὺς ἄλλους μὲ τὰ σανδάλια, καὶ ἀπ' ἐκεῖνους ποὺ ἔχουν κουρεμένῃ τῇ κορυφῇ τῆς κεφαλῆς των, γυνάτοι, ζουρισμένα, ἀξούριστοι, ὄσπροι, μαῦροι, ψεροί, φραγκισκανοί, καρμηλίται, μικροί καὶ μεγάλοι αὐγουστῖνοι, νὰ ἰ ἔτσι βρίζανε.

Καὶ εἶδε τὸς δακτύλους τοῦ ἐσχηματισμένους εἰς κῶνον.

— Ἄσπρε, τοὺς καλοφέρου, εἶπεν ὁ Μεγαρέμης, διακόψας τὸν Ἄετον, διότι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα σὲ κομναι νὰ ζῶνεται.

Μελέε δ' ἐκστομίσας ταῦτα ἐκραύχασε :

— Περ, ἔρχα ἕνα στρεῖδι βρώμικα! Τώρα πάλι, θὴ μὲ πιάσουν τὰ νεῦρά σου. Τὰ στρεῖδια βρώμικα, ἡ ὑπερέτριες ἰσχυμεις. Ἐσιχάθηκα καὶ ἐρίθησα τὸ ἀνθρώπινον γένος. Πρὸ ὀλίγων λεπτῶν εἶχα πειράσει ἀπὸ τὸ μεγάλο ἐκεῖνο δημόσιον βιβλιοπωλεῖον τῆς ὁδοῦ Ριχελίως ἐκεῖνος ἐκὶ ὁ σωρὸς τῶν ὀστρακοδέρμων, τὰ ὅποια ἰνομάζον βιβλιοθήκη, μὸς προξενεὶ ἀχρῖαν, καὶ μόνον νὰ τὸν θυμηθῶ.

Καὶ μετὰ τινὰ σκεψὴν ἐπρόθεσε :

— Πόσο χαρτί, βρε παιδιὰ, πόση μελάνη, πόσα μουτζουρώματα! Ἄνθρωποι ἐκαθήσαν καὶ τᾶγμαζαν ὄλ' αὐτὰ; Ποῖος νᾶταν ἐκεῖνος ὁ κουρενοκόμυλος ποὺ εἶπε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὀπίπου ἄπτερον, ἐνῶ κάμῃ τόσην μεγάλην χρῆσιν πτερῶν γινὰ νὰ γράψῃ!

Ὁ Μεγαρέμης ἐκαθήσεν ἐπὶ τὸ ἀνακλιτικώτερον καὶ προσέθεσε.

— Νὰ σὰς πῶ τώρα κ' ἐν ἄλλο. Χθὲς ἀπήντησα ἕνα κορίτσι, ποὺ γινώριζα πῶς μὴ ῥωτᾶτε καὶ ὄν σὰς τὸ λίγω, γιατί ὄν θέλω

νά σᾶς πάρω γιὰ κουτούς· ἓνα κομμάτι, σὺν τῷ κρύῳ τῷ νερῷ, τὴν βλέπω, τὴν βλέπω τὴν καλὴ σου μέσ' τῆς χαρᾶς της· ὅλην φαιδρότητα· σὺν νὰ βιάσται τὸν κόσμον ὅλο στή φούχτα της· ἐνόμιζες ὅτι πετούσε στά οὐράνια μὲ τοὺς ἀγγέλους ἢ διαβόλους; καὶ γιατί ζήρετε; κάποιος τραπεζίτης, ἓνας ὄσχημάθρωπος, ἓνα ἔκτρωμα, ζευλογιάρης, εἶχε τὴν ἀνεησία νὰ τὴν πάρ' ἀπὸ κοντά, ὡς ποῦ κατεστᾶλαζαν κ' οἱ δύο τους εἰς τὸ γυναικοπάζαρο. Κρίμα καὶ πάλι κρίμα! ἡ γυναῖκα ἔλκεται καὶ ἀπὸ τὸν Θερασίτην καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν Νάρκισσον· οἱ γάτοι βλέπεις ὅν κυνηγοῦν μόνον τὰ ποντίκια ἀλλὰ καὶ τὰ πουλιά. Τώρα αὐτὸ τὸ κορίτσι, ὅν εἶναι ὁδὸ μῆνες, ποῦ ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ φρόνιμα μέσ' τὸ πτωχικὸ της σπητάκι, ἐξενδοῦλευε, ἐρραπτε, ἔτρωγε τὸ ψωμάκι της, μ' ἓνα κρεβατάκι χορταρένιο, καθήμενη κοντὰ στὸ βασιλικὸ τοῦ παραθυριοῦ της. Ἦταν εὐχαριστημένη. Σήμερα εἶναι, μάτια μου, κυρία τραπεζίτις. Αὐτὴ ἡ μεταβολὴ ἐγένετο ἀπὸψε τὴν νύκτα. Νὰ τῆς νύχτας τὰ καμώματα ποιά εἶναι: Τὰ βλέπει ἢ αὐγὴ κ' ἀναγελαίει. Σήμερα τὸ πρωὶ ἀπῆντησε, ποῦ λίτε, αὐτὸ τὸ θῶακ στὸ δρόμο χαρούμενο. Τὸ ἀγέστατον ἀπ' ὅλα ἦταν ποῦ καὶ σήμερ' ἀκόμη ἦταν πῶς εὐμορφη ἀπὸ γοῆς, π' ἀνάθεμά της. Διόλου ὅτε μύριζε τραπεζίτην. Τούλάχιστον τὰ ρόδα ἔχουν ἓνα καλὸν ἢ κακόν, κατὰ τὴν ὀπίσθησίν σας, φαίνονται τὰ ἴχνη τῆς κάμπιας ποῦ περνᾷ τὴν νύκτα ἀπ' ἐπάνω των.

Ὁ Μεγαρέμης διεκόπη, καὶ εἶτα ἐξηκολούθησεν ἀποσθηματικῶς.

— Ἄ. ἐτελείωσεν· ἠθικὴ δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὴν γῆν καὶ ἀπὸδειξίει ἡ μυρσίνη, σύμβολον τοῦ ἔρωτος, ἡ δίαφη, σύμβολον τῆς εἰρήνης, ἡ μηλέα, ποῦ λίγο βλαψὴ νὰ φέρῃ ἄνω κάτω τὸν Ἀδὰμ μὲ τὸν ἀπηγορευμένον καρπόν. Θέλετε τώρα ν' ἀκούσατε καὶ ὁ ἄ τὸ δίκαιον; Οἱ Γαλάται ὀρεγονται νὰ βάλουν χεῖρ εἰς τὴν πόλιν Κλιζ· ἡ Ρώμη, τὴν ὑπερασπίζεται καὶ ἐρωτᾷ τοὺς Γαλάτας, ἂν ἡ Κλιζ τοὺς ἔκαμε τίποτε. Ὁ Βρέννος ἀποκρίνεται:

— Ὁ, τ. κακόν ἔκαμον εἰς σὲ οἱ Ἕκουοι, οἱ Οὐόλοιοι καὶ οἱ γείτονες των οἱ Σαθῖνοι. Ἄλλ' εἶναι καὶ εἰκὴ μετ' εἰς τοὺς Κλιζοὺς, καὶ ὅπως ἐνοεῖς σὲ τῆς γειτονίαν, ἔτσι τὴν ἐνοεῖται κ' ἡμεῖς. Ἐβλαψὴ τὴν Ἀλθην κ' ἡμεῖς παίρνουμε τὴν Κλιζ.

— Ἡ Ρώμη τότε εἶπεν. — Ὅχι· ὅν τὴν παίρνετε.

Ὁ Βρέννος τότε ἐκυριεύει τὴν Ρώμην καὶ εἰπετα ἔκραζε: Οὐ αἰ

τοῖς ἡ τ τ η μέ νοι ς. Ἴδου τί εἶναι δίκαιον εἰς τὴν ἐποχὴν μας. Θέλω νὰ εἰπῶ πῶς αὐτός ὁ κόσμος σήμερον εἶναι γεμάτος ἀπὸ θηρία, σαρκοβόρα, ἀπὸ θηρία, ἀπὸ Ἀετούς.

Καὶ ἔπειτα τὸ ποτήριόν του πρὸς τὸν Τζόλλα διὰ νὰ τοῦ τὸ γεμίση. Ἐπειτα ἔπιε καὶ ἐξηκολούθησε τὸν φιλιππικόν του κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐνῶ συγχρόνως ἐρρόφησεν ἀπνευστὶ τὸν ἐν τῷ ποτηρίῳ οἶνον μηδενὸς παρατηρήσαντος, οὐδ' αὐτοῦ τούτου αἰσθανθέντος τὴν πράξιν του.

— Ὁ Βρέννος κυριεύσει τὴν Ρώμην εἶναι ἀετός· ὁ τραπεζίτης ὁ βαλὼν εἰς τὰ βρόχιά του τὴν ἐργάτριαν ἀετός καὶ αὐτός. Ὅσον ἐντροπὴν ἔχει ὁ εἰς ἔχει καὶ ὁ ἄλλος. Ὅστε τίποτε νὰ μὴ πιστεύωμεν. Ἡ μόνη ἀλήθεια εἶναι τὸ πίνειν. Ὅποιονδήποτε γνώμην καὶ ἀνέχῃς, εἴτε σ' ἴβει τὸ πράσινον, εἴτε τὸ κίτρινον, πίνει.

Ἄγερητὴς διακόση καὶ μετὰ μικρὸν ἐπανάλαβε.

— Κάθεται τώρα καὶ σὺ νὰ μὲ κουβεντιάξῃς γιὰ βουλευάρτα, κηδεῖαι καὶ τὰ λοιπὰ κολοκύθια. Τί, πάλιν ἐπανάστασιν θὰ ἔχωμεν ἱ Ἀπορῶ μὰ τὸν Θεὸν δι' αὐτὰ τὰ χάλια του, τῆς σκοτοῦρῆς του, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διὰ τὰ γλίσχρα μέσα τῆς Προνοίας του. Εἶναι ἀνγκασμένος καὶ αὐτός κάθε λίγο καὶ λιγάκι, ν' ἀνοίγῃ τὸν ὄχετόν του σκουμπῶναι. Μπᾶ, ἐὼ σκάλωσε, μπᾶ ἐκεῖ δὲν πάγει, αἰδέσῃς νὰ σου καὶ μιὰ ἐπανάστασι. Ἐγώ, νὰ σὰς 'πῶ, εἰς τὴν θέσιν του ἂν εἴδουν, θὰ ἔκαμνα τὸ ἀπλοῦστερον ἀπ' ὅλα· ἐν ἐκούριζα ὅλο ἕνα τὴν μηχανὴν μου, θὰ ἔπερνα τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τ' αὐτῆ· θὰ ἐπλεκα τὰ συμβεβημένα ἕνα πρὸς ἕνα, τοῦ κρείκου ὅλης αὐτῆς τῆς ἀλύσεως, τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλον χωρὶς ν' ἀρίνω ἀναμεταξὺ σπασίματα.

Δεν θὰ εἶχα ἔκτακτα μέσα. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ ὅποιον πηγαίνει ὅλο ἕνα ἔμπρὸς τὸ λεγόντων πρᾶξιν καὶ ὄθειται ἀπὸ ἐνὸς ἐλευτήρια.

τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς περιστάσεις. Τὸ λυπηρὸν μόνον εἶνε ὅτι ἀπὸ καιρῶ εἰς καιρὸν γίνεται ἀνγκασία κίποις ἐξάρσεις. Καὶ διὰ τὰς περιστάσεις καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐν εἶνε ἀρκετὰ τὰ συνειθεσμένα. Χρειαζόνται ἐπίστε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, μεγαλοφυΐαι καὶ μεταξὺ τῶν περιστάσεων ἐπαναστάσεις.

Ἀποκτώνται μεγάλα συμβεβημένα, ἀλλῶς καὶ ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων δὲν μεταβάλλεται. Ἀποδείξις τούτου εἶναι οἱ κομῆται,

οἱ ὁποῖοι σὲ κάμουν νὰ πιστεύῃς ὅτι καὶ ὁ οὐρανὸς ἔχει ἀνάγκη τοιούτων ἀπὸ σκηνῆς ἡθοποιῶν. Ἐξάρνα, χωρὶς νὰ τὸ περιμένῃς, σοῦ ξαφνίζεται ὁ Θεὸς μ' ἓνα μεταίωρον εἰς τὸ στερέωμα· καὶ τὸ καμαρώνεις χάσκων· ἓνα ἄστρο λέγει μὲ μίαν οὐρανὴν ἀπέραντον. Καὶ μὲ αὐτὸ ὁ Καῖσαρ σοῦ ἀρνεί: τὰ κῶλα ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ὁ Βρούτος μίαν μαχηριὰ καὶ ὁ Θεὸς μίαν κατατραπικίαν μὲ τὸν κομήτην Κράκ! νὰ σοῦ κ' ἓνα βόρειον σέλας, μίαν ἐπανάστασις, ἓνας μέγας ἀνὴρ· τὸ 1793 μὲ μεγάλα γρίμματα, ὁ Ναπολέων προμηνύεται, ὁ κομήτης τοῦ 1811 κολημένος σὰν τοιχοκόλλημα εἰς τὸν οὐρανόν. Παμ, ποῦμι! ἔκτακτον θέαμα. Ὑψώσατε πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμούς, χασομέρηδες! Δεῦτε τὸ ἀκτίνοστο ἄστρο! Τοιοῦτο θὰ φανῇ καὶ τὸ ὄραμα. Καλὲ Θεέ μου, αὐτὸ εἶναι παραπολὺ ἄλλ' ὄχι καὶ ἀρκετό. Εἶναι ἐπίδειξις μεγάλου, ἀλλὰ καὶ πτώχειας, ὅσην θέλεις. Ὁ Θεὸς μακροθυμεῖ, λέγει, ἕως οὗ σοῦ βγάξει μίαν Ἐπανάστασις. Καὶ τί μὲ τοῦτο; Ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ τὰ διεξοδικὰ μέσα. Κεντὸς ψλμὸς ἀλληλοῦσι! Κάμνει ἓνα πραξικόπημα, διὰ νὰ παύσῃ αὐτὴν τὴν ἀλληλοῦσιν παρελθόντος καὶ μέλλοντος καὶ οὕτω δὲν ἤξεύρει πῶς νὰ φέρῃ τῆς οὐαῖς ἀρχὴς σ' ἓνα μέρος. Αὐτὸ θὰ πῇ φίλοι μου, ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια ἀπὸ τινος καταφεύγει εἰς ἐμβαλόμενα.

Αὐτὸ μού κάμει νὰ σχηματίσω τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ χάλια τοῦ Ἰερωθῆ δὲν εἶναι καλλίτερον ἢ τὰ δικὰ μου. Νὰ βλέπῃς μίαν κακομοίριαν ἀπὸ πάν' ὡς κάποιον, προστυχίαν, γρίνια, μίαν σαχλιὰ μεγάλη, μεγάλην, πτώχειαν, ἀπ' τὸν οὐρανὸν ὡς τὴ γῆ, ἀπὸ τὸ πούλι τὸ πειτάμενο, ποῦ δὲν ἔχει ἓνα σπυράκι νὰ τοιμπύσῃ, ὡς ἐμένα ποῦ δὲν ἔχω ἑκατὸν χιλιάδες λίρες εἰσόδημα· νὰ βλέπῃς τὴν τύχην τοῦ ἀνθρώπου νὰ τὴν παίζουσι σὸ κόσμον καὶ τὴν τύχην τοῦ βασιλέως στὴν Κόρινθο, εἴ! τί λέτε σεῖς; νὰ τοῦ βασιτῆ τὸ σχοινὶ τῆς κρεμάλας του, ὡς ὁ Κοντὸ ὁ κακομοίρης· νὰ βλέπῃς τὸ χειμῶνα ποῦ δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἓνα κουρέλιον τούρινου καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ εἰσχεταί ὁ ἄερας, νὰ βλέπῃς τότε μίαν ἐκείνην καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὄλην κινουμένην πορφόραν τῆς αὐτῆς στῆ κοροθοῦνα, νὰ βλέπῃς τοὺς σταγονίους τῆς ἀρίστης, τὰ ψεύτικα αὐτὰ μαχαριτόρια, νὰ βλέπῃς τὴν ἀθεωπότητα καταζηλωμένη, καὶ τὰ πράγματι τῆς κατακομματοσμένη καὶ τόσας μουνηζούρας εἰς τὸν ἥλιον καὶ ἄλλαις τόσαις τρύπαις εἰς τὴν σελήνην, καὶ ἐν γένει· τότε παντοῦ πτώχεια, εἶναι γιὰ νὰ μὴ συ-

χαθής, σὲ παρακαλῶ ; Πολὺ φοβοῦμαι πῶς ὁ Θεὸς εἶνε τόσο πλούσιος, ὅσο μαλλί ἔχει κ' ἓνα αὐτό.

Δὲν σὲ λέγω, φαντάζει ἀπὸ μακριά, ἀλλὰ δὲν βλέπεις καὶ τῆς προκοπαῖς του; παντοῦ στενοχώρια μυρίζει, μπαρουτι βρωμᾶ.

Σοῦ δίνει μιὰ ἐπανάστασι, ὡς ἓνας ἔμπορος μὲ ταμεῖο ἀδειανὸ δίδει, σοῦ λέγει χορούς.

Νὰ σὰς πῶ ἐγὼ τὴν ἰδέα μου ; Δὲν πρέπει νὰ κρίνωμε τὸν Θεὸ ἀπ' ἑξ' ἀπ' ἑξῶ. Κίτω ἀπὸ τὸ γρόσωμα τοῦ οὐρανοῦ ἐγὼ βιέπω μιάν ὑψηλὴν πτωχὴν. Μοῦ μυρίζεται πῶς θὰ χρεωκοπήσῃ ἡ δημοσυργία.

Νά, διὰτί εἶμαι διαταρασθεμένος.

Ὅριστε τὰ βλέπετε, τί πάτε μακριά ; ἔχουμε πέντε Ἰουνίου, εἶναι σχεδὸν νύκτα καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτ' περιμένω νὰ ξημερώσῃ καὶ δὲν ξημερώνει καὶ στοιχηματίζω πῶς δὲν θὰ ξημερώσῃ

Αὐτὸ θὰ πῆ ἀνακρίβει ἀπὸ τοῦ ἀπληροῦ κακοπληρωμένου. Ὅλα στραβὰ κιἀνάποδα βαλμένα, κίνενα δὲν εἶναι ταιριαχτό, ὁ παληόκοσμος αὐτὸς εἶναι ξετιναγμένος, ἐγὼ περῶ στὴν ἀντιπολίτευσι. Ὅλα πᾶν ξανάστροφα, ἡ Πλάσις ἄλλα λέγει κ' ἄλλα κάμνει. Εἶναι ὅπως τὰ παιδιὰ ἐκεῖνοι ποῦ τὰ θέλουν ἔν τὰ ἔχουν κ' ἐκεῖνοι ποῦ τὰ ἔχουν δὲν τὰ θέλουν. Ὡ, σκάνω ἀπὸ τὸ κακό μου, νὰ βλέπω ὄλας αὐτάς τῆς ἀθλιότητος. Νὰ βλέπω μάλιστα αὐτὸν ἐδῶ τὸν Ἄετόν μας τὸν κακοσίρη, καθὼς εἶναι καὶ φαλακρός, νὰ συλλογιζομαι ὅτι εἶμαι στὴ ἡλικία του. Μὴ σὲ κακοφαίνεται, Ἄετέ μου. Ἐπικρίνω ἀλλὰ δὲν καταγράφω. Ὁ κόσμος εἶναι καθὼς εἶναι. Ὅμιλῶ χωρὶς κακὴν προθεσιν. Ἀπλῶς λέγω ἐκεῖνος ποῦ ἔχω μέσα ἐδῶ εἰς τὴν συνείδησίν μου.

Διόθάνομαι ὅτι δὲν ἐπλάσθην διὰ νὰ εἶμαι παρισινός, δηλαδὴ νὰ ταλαντεύωμαι πάντοτε μεταξύ τῆς χορείας τῶν τεμπέληδων καὶ τῆς τῶν ταρχοποιῶν. Ἐγὼ ἐπλάσθην διὰ νὰ εἶμαι τσίρκος, νὰ βλέπω ὄλην τὴν ἡμέραν τὰς εὐρὴ ἀρχουμένας τοὺς σκανδαλιστικούς ἐκεῖνους καὶ γαργαλιστικούς, σημειώσατε, χορούς ἐκεῖνους καὶ νὰ κρατῶ τὸν νερφιλιέ μου, καθήμενος ὀκλιζῶν, περὶ γερμανὸς ἡγεμονίσκος χορηγῶν ἓνα ἡμισυ στρατιώτην εἰς τὴν γερμανικὴν Ὀμοσπονδίαν, ἐπακνῶν τὰς ὥρας μου στεγνῶν τὰς κίλτσας μου ἐπὶ τοῦ φράκτου μου.

Τὸ πλῆθος διπυθύνθη πρὸς τὴν ὁδὸν Ἰεροσολῶν ὁ μικρὸς
Γαβριὴς ἤγειρε πάντων (Σ.λ. 1359).
Β ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ ΦΥΛ. 172

Ἰδοὺ διὰ ποίας τύχας ἐγὼ ἤμουν γεννημένος ! Ναι, εἶπα ὅτι ἤθελα νὰ ἤμουν τούρκος καὶ δὲν πέρνω πίσω τὸν λόγον μου. Δὲν καταλαμβάνω διὰ τί τάχα νὰ λέγουν διὰ τοὺς τούρκους αὐτὰ ποὺ λέγουν ; Ἔχει καὶ ὁ Μωάμεθ κατὰ καλὸν σέβεται τὸν ἐφευρέτην τῶν στραγγίων μὲ τὰς ὀδαλίσχας του καὶ τῶν παραδείσιων μὲ τὰς οὐρῆ. Μὴ περιυβρίζομεν τὸν Μωιμεθανισμόν, τὴν μόνην διακόσμητον δι' ἐνὸς ὀρνιθῶνος θρησκείαν. Ἐπάνω σ' αὐτὸ ἐνωῶ νὰ πῶ.

Δέχθητε, Πάτερ Ἐπουράνιε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξοχῆς πρὸς Σὺ ὑπολήψεώς μου. Μὰ τοὺς ἄγγλους ὄλους τοῦ Δωδεκαθέου, μὰ τοὺς θεοὺς ὄλους τοῦ παραδείσου.

Ἡ γῆ εἶναι μία χονδροειδῆς ἀνοησία. Καὶ τώρα, φαίνεται, αὐτοὶ ὅλοι οἱ χαμένοι θὰ πᾶν νὰ πιαστοῦν ἀπὸ τὰ μαλλιά, νὰ σπάσουν τὰ μοῦτραί των, νὰ κατασκοτωθοῦν, μ' αὐτὴν τὴν ζέστη, Ἰούνιον μῆνα. ἐνῶ πολὺ καλὰ μπορούσαν νὰ πᾶν στὴν ἐξοχή, μ' ἓνα καλὸ κομμάτι στὸ μπράτσο, ν' ἀναπνεύσουν εἰς τοὺς ἀγροὺς τὸ ἄρωμα τῆς νεαζούσης φύσεως. Ἀνοησίαις πέρα καὶ πέρα ! Προτῆτερα παρατηροῦσα ἓνα παληοράναρο σπασμένο καὶ μοῦ ἤλθε μία σκέψις στὸ μυαλό. Καιρὸς εἶναι, εἶπα, νὰ ἐρωτιζέτο τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἐ! νὰ πάλιν, περιέπεσα εἰς τὰς μελαγχολίας μου ! Τί θὰ 'πῆ νὰ ρουφήξῃ κανεὶς ἓνα στρεῖδι καὶ νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του μίαν ἐπανάστασιν ! ὦ ! Τί ἀγῶν παληόκοσμος !

— Ἀλήθεια, εἶπες ἐπανάστασιν, ἀνέκραξεν ὁ Τζόλλας, ὡς φαίνεται, ὁ Μάριος εἶναι καὶ ἐρωτευμένος.

— Ἐγένεν ἀκόμη γνωστὸν ποίαν ἀγαπᾷ ; ἠρώτησεν ὁ Ἄετός.

— Ὅχι.

— Τί εἶπες ;

— Ὅχι, σὲ λέγω.

— Τοῦ Μαρ'οῦ οἱ ἐρωτες ! ἀνέκραξεν ὁ Μεγαρίμης. Ἐγὼ, νὰ σᾶς εἰπῶ τί εἶδους θὰ εἶναι. Ὁ Μάριος, μάτιξ μου, εἶναι μία σκιά καὶ θὰ ἦρε ἓνα ἀτμόν.

Ὁ Μάριος εἶνε ἀπὸ τὸ γένος τῶν ποιητῶν. Ποιητῆς εἶναι συνώνυμον τοῦ τρελλός.

Ὁ Μάριος καὶ ἡ Μαρία του, ἡ Μάρω του, ἡ ἡ Μαρούλιά του, ἡ ἡ Μαρουλιώ του, εἰμπαρεῖτε νὰ φαντασθῆτε τί ζεῦγος θὰ ἀποτελοῦν ποῖοι θὰ ἦνε οἱ ἐρωτῆς των.

Ἐκστάσεις ὅπου λησμονεῖται τὸ ἐλάχιστον φίλημα. Ἐπὶ τῆς γῆς ἀγνοῖ ἀλλὰ συνεζευγμένοι εἰς τὰ οὐράνια. Ψυχαὶ ἔχουσαι αἰσθήσεις. Κοιμῶνται μαζὴ μέσα εἰς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ.

Ὁ Μεγαρέμης μετέβαινε ἤδη εἰς τὴν δευτέραν του φιάλην, ἴσως δὲ καὶ εἰς τὴν δευτέραν ὀμιλίαν, ὅτε ἀνέδυσεν ἐκ τῆς κλίμακος νέα κεφαλή. Παρουσιάσθη παιδίον τι μύλις δικαιοῦς, οἰκτρῶς ἐνδεδυμένον, τὴν ὄψιν κίτρινον, τὸ πρόσωπον μᾶλλον παρεμφερές πρὸς ῥύγχος ζώου ἢ πρὸς μορφήν ἀνθρώπου, κόμη ὠραία καὶ ἀκτένιστος. ὤφθαλμοί, κάθυγρον ἐκ τῆς βροχῆς καὶ περιχαρῆς.

Τὸ παιδίον τοῦτο, καὶ τοὶ μὴ γινῶσκον οὐδένα τῶν τριῶν, ἀπετάθη ὁμως ἀδιστακτικῶς πρὸς τὸν Ἄετόν.

— Ἡ ἀρεντιά σου εἶσαι ὁ κ. Βουσουέτος.

— Ναί, τί μὲ θέλεις;

— Μ' ἔστειλεν ἓνας ξαιθός, ἓνας ὑψηλός, ἀπὸ τὸ βουλευτάρτον νὰ ἔλθω ἐδῶ. Γνωρίζεις, μοῦ εἶπε, τὴν κυρὰ Λύκαινα; Ναί, τοῦ ἀποκρίνομαι, τὴν χήρα, εἰς τὴν ὁδὸν Καναβοῦρι. Πήγαινε, μοῦ λέγει, τὸ λοιπόν, καὶ ἐκεῖ θὰ εὕρῃς κάποιον κύριον Βουσουέτο, νὰ τοῦ εἴπῃς ἀπὸ μέρους μου, «ἄλφα βῆτα». Καταλαβάνω πῶς αὐτὸ τὸ κάμνον διὰ ν' ἀστεῖσθουν μαζὴ σου. Μοῦ ἔδωκε καὶ ἄρα δέκα σολδιά διὰ τὸν κόπο μου.

— Τζόλλα, Δάνεισέ μου δέκα σολδιά, εἶπεν ὁ Ἄετός· καὶ στραφείς πρὸς τὸν Μεγαρέμην.

— Μεγαρέμη, δέκα σολδιά.

Ὁ Ἄετός ἔδωκεν εἴκοσι σολδιά εἰς τὸ παιδίον.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν αὐτό.

— Πῶς ὀνομάζεσαι; τὸ ἠρώτησεν ὁ Ἄετός.

— Χαβοῦτσι· εἶμαι φίλος τοῦ Γαβριᾶ.

— Μείνε ἐδῶ μαζὴ μας, εἶπεν ὁ Ἄετός,

— Δὲν εἶμπορῶ, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον, εἶμαι μαζὴ μὲ τὸ πλῆθος τῆς κηδείας· ἐγὼ εἶμαι ὅπου φανάζω: Κίτω ὁ ὑπουργός Πολιτινάκι!

Καὶ ἐχαίρητος τοὺς τρεῖς κυρίους διὰ τοῦ ποδός, εἰς σχῆμα ταπεινοφροσύνης.

— Εἶνε σωστό χαμίνι, εἶπεν ὁ Μεγαρέμης μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ παιδίου. Ποικίλα εἶνε τὰ εἶδη τῶν χαμινίων. Ναύτης τὸ χαμί-

νιον λέγεται μούτσος, βασιλόπαις όταν εἶνε εἰς τὴν Γαλλίαν, λέγεται δελφίν· τὸ χαμίλι συμβολαιογράφος, λέγεται γραφιάς, τὸ χαμίλι ἀρτοπώλης, λέγεται κουλουριτζής· τὸ χαμίλιον ἱπποκόμος, λέγεται ἀγγλιστί γρούμι· τὸ χαμίλι στρατιώτης, λέγεται φαντάρος, τὸ χαμίλι ζωγράφος λέγεται σουβατζής· τὸ χαμίλι ἔμπορος, πρᾶματευτής· τὸ χαμίλιον Θεὸς λέγεται Ἰησοῦς.

Ἐν τούτοις, ὁ Ἄετός σκεπτόμενος ἔλεγε καθ' ἑαυτόν.

— Α. Β. τοῦτο σημαίνει. Κηδεῖα Λαμάρκου, βεβαίως.

— Ὁ ξανθὸς καὶ ὑψηλός, εἶπεν ὁ Μεγαρέμης πρὸς τὸν Ἄετόν· πρέπει νὰ ἦνε ὁ Ἐνζολωρᾶς.

— Αἰ, θὰ πηγαίνωμεν; ἠρώτησεν ὁ Ἄετός.

— Βρέχει, ἀπεκρίθη ὁ Τζόλλας καὶ ξεύρεις; ἔχω ὄρκον καμωμένον νὰ πηγαίνω εἰς τὴν φωτιά, ὄχι ἔμω εἰς τὸ νερό. Δὲν θέλω νὰ μ' ἔλθῃ συνάγχη.

— Ἐγὼ δὲν τὸ κουνῶ ἀπ' ἐδῶ, προσέθηκεν ὁ Μεγαρέμης. Προτιμῶ ἓνα γεῦμα παρὰ ἓνα λείψανον.

— Λοιπόν, δὲν πηγαίνωμεν! ἀνέκραξεν ὁ Ἄετός. Τότε βάλτε νὰ πιῶμε. Ἄλλως τε, εἰμπορεῖ κανεὶς καὶ νὰ λείψῃ ἀπὸ μίαν κηδεῖαν, χωρὶς νὰ λείψῃ ἀπὸ μίαν ἐπανάστασιν.

— Α! ὅσον διὰ τὴν ἐπανάστασιν, δὲν ἀποφεύγω, εἶπεν ὁ Τζόλλας.

Ὁ Ἄετός ἔτριψε τὰς χεῖράς του.

— Τέλος πάντων, ἔχομεν νὰ ἐπιδιορθώσωμεν τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830.

— Εἰς ἐμὲ εἶνα σχεδὸν ἀδιάφορος ἡ ἐπανάστασίς σας, εἶπεν ὁ Μεγαρέμης. Ἐγὼ πρὸς τὴν σημερινὴν κυβέρνησιν δὲν ἔχω καμμίαν πεποιθήσιν. Ἡ αἰγλή τοῦ στέμματος ἐμετριάσθη, ἀπὸ σκοῦρον βαμβακερόν καὶ τὸ σκηπτρον κατέληξεν εἰς ἀλεξιβρόχιον. Καὶ καλὰ ποῦ τὸ θυμῆθηκα, σήμερον εἶναι ἡ μέρα, καθ' ἣν ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος καὶ τὸ σκηπτρόν του δύναται ν' ἀπλώσῃ ἐπὶ τοῦ λαοῦ καὶ τὸ ἀλεξιβρόχιόν του ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ αἴθουσα ἦτο σκοτεινὴ, τὰ πυκνά τῆς βροχῆς νέφη ἐπετάχον τὴν ἐξέλιξιν τῆς νυκτός. Εἰς τὸ καπηλεῖον, ὡς εἰς τὴν ὁδόν, δὲν ὑπῆρχε ψυχὴ· ὅλοι ἀπῆλθον ἵνα ἴδωσι τὰ συμβάντα.

— Δὲν με βλέτε, μεσημέρι εἶνε ἢ μεσάνυχτα; ἀνέκραξεν ὁ Ἄετός. Ἐγὼ δὲν βλέπω τὴ μύτη μου. Αἰ! Στυράτη, γέρε φῶς!

Ὁ Μεγαρέμης ἔπινε περίλυπος.

— Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἔμε περιφρονεῖ, εἶπεν ὀμιλῶν καθ' ἑαυτόν. Βεβαίως ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐσκέφθη, ὁ Τζόλλυς εἶνε ἀσθενής, ὁ Μεγαρέμης μεθυσμένος, ἔστειλε λοιπὸν τὸν Χαβούτσι, εἰς τὸν Ἀετόν. Ἄν ἤρχετο ὁ ἴδιος νὰ μὲ ζητήσῃ, θὰ τὸν ἠκολούθει. Μένω λοιπὸν τώρα καὶ ἐγὼ ἀδιάφορος. Ἐνζολωρᾶ φίλε! ἔν ἐρχομοὶ εἰς τὴν κηδεῖαν σου, ὄχι.

Ἐμειναν τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸ καπηλεῖον καὶ εἰ τρεῖς· περὶ δὲ τὰς δύο μετὰ μεσημβρίαν, ἡ τράπεζα ὅπου ἐκάθηντο, ἦτο πλήρης κειῶν φιαλῶν. Δύο ἀλειμματοκέρια ἐφώτιζον οὐτούς, τὸ μὲν ἰστάμενον ἐπὶ κηροπηγίου ὀρειχαλκίνου πρασινοῦντος, τὸ δὲ ἐπὶ ραγισμένης φιάλης.

Ὁ Μεγαρέμης εἶχε πῖε πολὺ, ὄχι ὅμως μέχρι μέθης βαθύτης.

— Μωρὲ παιδιὰ! ἔλεγε· ποῖος νὰ πῆγε ἄραγε καὶ ξεχρέμασε χωρὶς τὴν ἰδεῖά μου τὰ ἄστρα, διὰ νὰ τὰ στήσῃ ἐπάνω εἰς τοῦτο τὸ τραπέζι ὡσὲν κερὰ.

Σημεῖον ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ διέκριναν τὸ φῶς τῶν κηρίων, ἀλλ' ὡς εἰ ὀμίχλης.

Ὁ Ἀετὸς οἰνοβιχρὴς καὶ αὐτός, διετρεῖ τὴν γαλήνην του. Ἐκάθηντο ἔγων τὰ νῦτα ἐστραμμένα πρὸς τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον καὶ ἡ βῆξις του κατεβρέγετο ἐκ τῆς ἀποσταζούσης βροχῆς· ἐβλεπε δὲ μόνον τοὺς δύο φίλους του.

Αἶφνης ἀκούει ὀπισθὲν τοῦ θόρυβον, βήματα κατεσπασμένα κρυγᾶς, εἰς τὰ ὄπλα! Στρέφεται καὶ διακρίνει εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγ. Διονυσίου, ὀφθαλμῶν εἰς τὴν ἄκρην τῆς ὁδοῦ Καννάθειας, τὸν Ἐνζολωρᾶν διαδιδόντα μὲ τὴν καρμπίναν του ἀνὰ χεῖρας καὶ τὸν Γαβριᾶν μὲ τὴν πιστόλα του, τὸν Φιλλίικη μὲ τὴν σπίθην του, τὸν Οἰκιᾶδην μὲ τὸ ξιφὸς του, τὸν Ἀλάνθαστον μὲ τὸ τουφέκιόν του, τὸν Κομποσιδέστην μὲ τὸ πυροβόλον του, καὶ τὸν Βορέλην ὁμοίως μ' ἕνα τουφέκι του μετ' αὐτούς ἤρχετο ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἐνοπλον καὶ τρικυμιώδες πλῆθος.

Ἡ ὁδὸς Καννάθειας εἶν ἦτο πολὺ ἐπιμαχῆς· ὁ Ἀετὸς ἐσχημάτισε διὰ τῶν χειρῶν του σάλπιγγα καὶ ἀνεβόησε δ' αὐτῆς.

— Οἰκιᾶδην, Οἰκιᾶδην! εἰ.

Ὁ Οἰκιᾶδης ἀκούσας τῆς φωνῆς ἐστρίψη, καὶ ἄμα εἶδε τὸν Ἀετόν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν Καννάθειας, ὅπου ἰστάθη μετὰ τινος βηματισμοῦ καὶ ἀνέκραξε:

- Τι θέλεις ;
 — Που πηγαίνετε ;
 — Νά στήσωμεν οδόφραγμα, απεκριθη ὁ Οἰκιάδης.
 — Ὁδόφραγμα ; ἐδῶ στήσατέ το. Ἐδῶ εἶναι καλὴ ἡ θέσις ! Ἐδῶ
 νά τὸ στήσετε.

— Καλὰ λέγει ὁ Ἀετός, ἐστράφη πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ εἶπεν ὁ
 Οἰκιάδης.

Καὶ εἰς ἐν αὐτοῦ νεῦμα εἰσώρμησε τὸ πλῆθος εἰς τὴν ὁδὸν Καν-
 νάβειως.

Γ'.

Ὁ Μεγαρέμης ἐσκοτίσθη.

Ἡ θέσις πράγματι ἦτο θαυρασία πρὸς ἀνέγερσιν οδοφράγματος
 ἐπειδὴ ἦτο στενὴ ἡ ὁδὸς Καννάβειως, ἐνῶ πρὸς τὴν ὁδὸν Ἁγίου Διο-
 νυσίου ἦτο πλατεῖα, πρὸς τὸ καπηλεῖον τῆς Κορίνθου ἀπέβαινε βαθ-
 μῆδὸν στενωτέρη καὶ σχεδὸν ἀδιέξοδος· ὅθεν τὴν ἔπραττε μὲν τελείως
 ἡ οἰκοδομὴ τοῦ καπηλείου, ἀλλ' ἡ στενωπὸς Μονδετοῦρ διερχομένη
 μεταξὺ τῆς οἰκοδομῆς ταύτης καὶ τῆς ὁδοῦ Καννάβειως, ἤδύνατο νὰ
 φραγθῆ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν εὐκολώτατα καὶ οὕτω ν' ἀποβῆ ἀδύ-
 νατος πᾶσα ἐπίθεσις ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ὁπόθεν μόνον ἦν
 ἀνοικτὴ ἡ ὁδὸς Καννάβειως.

Ὁ Ἀετός, καίτοι παρῆλθισμένος ὑπὸ τοῦ εἴνου, διέκρινε δι' ἑνὸς
 καὶ μόνου βλέμματος τὸ στρατηγικὸν τῆς θέσεως, οὐχ ἤρτων τοῦ
 Ἀντίβα νήροντος.

Καθὼς δὲ εἰσέφρευεν εἰς τὴν ὁδὸν τὸ πλῆθος, ὄλαι αἱ οἰκίαι κα-

τεθορυβήθησαν, κυριευθέντων ὑπὸ φόβου τῶν ἐν αὐταῖς εἰκούντων. Ἄ-
μέσως ἐγένοντο ἄφαντοι οἱ διαβάται.

Ἐν ριπή ὀφθαλμοῦ, δεξιόθεν, αριστερόθεν, πρὸς τὸ βάθος, θύραι,
παράθυρα ἐκλείσθησαν, ἀπὸ τῶν κατωτάτων μέχρι τῶν ἀνωτάτων, μέ-
χρι τῶν ὑπερφῶν.

Γραῖα τις ἔβαλε τὸ στῶμα ὀπισθεν τοῦ παραθύρου της, ἵνα κάλ-
λιον προσυλαχθῇ, κατὰ τῶν σφαιρῶν. Μόνη ἡ οἰκία τοῦ καπηλείου ἔ-
μεινεν ἀνοικτη, καὶ τοῦτο ἐπειδὴ ἐπρόφρασε καὶ εἰσώρμησεν εἰς αὐτὴν
τὸ πλῆθος.

— Παναγία μου! Παναγία μου! ἔκραζε στεναζούσα ἡ κυρὰ Λύ-
καινα.

Ὁ Ἄετός κατέβη εἰς προὔπαντήσιν τοῦ Οἰκιάδου.

Ὁ Τζάλλας ἔκυψεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἵνα εἶδῃ τῶν δὲ τὸν Οἰ-
κιάδην,

— Αἰ! ἀνέκραξε πρὸς αὐτόν, Οἰκιάδη φίλε, πῶς δὲν ἐπῆρες μαζῆ
σου καὶ ἐν ὀλεθρίῳ, διὰ νὰ μὴ βρέχῃσαι. Κοθῶς εἶσαι, θὰ κρυ-
λογήσῃς.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, τὸ πλῆθος ἀπέσπασεν ἐντὸς ὀλίγων τινῶν
λεπτῶν ἀπὸ τῶν χαμηλῶν παραθύρων τοῦ καπηλείου τὰς σιδηρὰς κιγ-
κλίδας των, ἵνα τὰς μεταχειρισθῇ ἀντὶ ὄπλων, καὶ εἶχεν ἀνασχάσει
μέγα μέρος τοῦ λιθοστρώτου.

Ὁ Γαβριᾶς καὶ ὁ Βρέλης συνέλαβον διαβαῖνον κατ' ἐκείνην
τὴν στιγμήν κίρον πλήρως ἀσθεστοῦ ἀναλελυμένης. Ἐχυσαν δὲ τὴν
ἀσθεστον ταύτην ὑπὸ τοὺς λίθους ὅστινες ἀδιαλείπτως συνεσω-
ρεύοντο.

Ὁ Ἐνζωλωρᾶς ἤρριξε τὸ ὑπόγειον τοῦ καπηλείου, ὅπου ἡ ἀπο-
θήκη τῶν εἰνῶν τῆς κυρὰ Λύκαινας καὶ ἔστειλεν ὅλα τὰ κενὰ βαρέ-
λια, ὅσα εὐρέθησαν ἐντὸς αὐτοῦ, νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ ὑλικόν δι' οὗ
ἠγείρετο τὸ ὀδόφραγμα.

Ὅταν ὁ Ἄετός καὶ ὁ Οἰκιάδης ἐπέστρεψαν εἰς τὴν ἄσπιν, τὸ ἡ-
μισυ αὐτῆς ἦτον ἤδη πεφραγμένον διὰ προταγισματός ἐνός ἀναστή-
ματος ἀνδρός.

Οὐδὲν δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν χεῖρα τοῦ λαοῦ, κρίζουσαν πᾶν
ὅ, τι κτίσσεται διὰ καταλύσεως.

Ἡ Τηγανίτα καὶ ἡ Στυφάτη ἀνιμίχθησαν μετὰ τῶν ἐργατῶν. Μετέφερον λίθους καὶ αὐταί.

Ἐν λεωφορεῖον διερχόμενον τὴν ὁδὸν Ἀγίου Διονυσίου ἐκρατήθη ὑπὸ τοῦ πλήθους.

Ὁ Ἀετός διεσχέλισε τὴν σωρείαν τῶν πετρῶν, ἐτρεξεν, ἐκράτησε τὸν ἡνίοχον, διέταξε τοὺς ἐπιβάτας νὰ ἐξέλθωσιν, ἐβοήθησε περιποιητικῶς τὰς γυναῖκας νὰ καταβῶσι, καὶ ἐπανήλθεν ἄγων τοὺς δύο ἵππους μετὰ τοῦ λεωφορείου, καὶ λέγων:

— «Ὁ παντός πλεῖν εἰς Κόρινθον».

Μετὰ μίαν στιγμὴν, οἱ μὲν ἵπποι, ἀπεζευχθέντες, ἀπελύθησαν εἰς τὴν τύχην των, διὰ τῆς ὁδοῦ Μονδετούρ, τὸ δὲ λεωφορεῖον κατέκειτο πλαγίως ἐρριμμένον, μετὰ τῶν ἄλλων ἀντικειμένων ἐξ ὧν ἐσχηματιζέτο τὸ ὁδοφράγμα.

Ἡ κυρὰ Λύκαινα κατέρυγεν εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα τοῦ καπηλείου τῆς περιδέρης.

Ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς της οἱ ὀφθαλμοὶ της ἔβλεπον ἀμυδρῶς τὰ περὶ αὐτοῖς. Οὐδ' ἐτόλμα νὰ βάλῃ φωνήν, ἀλλὰ μόνον ἐψιθύριζε.

— Τὸ τέλος τοῦ κόσμου! ἔγαλασεν ὁ κόσμος!

Ὁ δὲ Τζέλλας ἠσπάζετο τὸν τραχυδέερμον, τὸν ἐρυθρὸν καὶ ρυτιδωμένον τράχηλον τῆς κυρὰ Λύκαινας, καὶ ἔλεγε χλευαστικῶς πρὸς τὸν μεθυσμένον Μιγαρέμην.

— Ἀγαπητέ φίλε, ἐγὼ πάντοτε ἐθεώρησα τὸν λαιμὸν μιᾶς γυναικὸς ὡς τὸ ἀθρόοτατον τῶν πραγμάτων.

Ἄλλ' ὁ Μιγαρέμης ἀνέβη εἰς τὰ ἀνώτατα ὄψη τοῦ διθυράμβου, εἰσελθούσης τῆς Τηγανίτας, ἔλαβεν αὐτὴν ἐκ τῆς μέσης, καὶ ἐνῶ τὴν ἐκρῖται τοιοῦτοτρόπως ἐκράζεν ἐξω τοῦ παραθύρου πρὸς τὴν ὁδὸν μεγαλοφώνως γελῶν,

— Ἀσχημὴ εἶνε ἡ Τηγανίτα· ἡ Τηγανίτα εἶνε τφόντι· ἡ ὄνειροπολουμένη ἀσχημιά. Εἶνε μία Χίμαιρα ἡ Τηγανίτα. Μὰ δὲ ξέρετε τὸ πῶς βγήκε στὸν κόσμῳ. Ἐνας γέρω Πυγμαλίων ἐκίμνε μιά φορά ἀπ' ἐκείνου τοῦ πέτεινου νεροχύτας τῶν ἐκκλησιῶν, κ' ἔνα πρῶτ' ἐρωτεύεται ἕναν ἀπ' αὐτοῦ· ὁ καλὸς σου, τί νὰ κίμη τότε; ἔπρεσε εἰς τὰ ποδάρια τοῦ ἐρωτοῦ νὰ τοῦ δώσῃ δύναμι νὰ μὴ ξεράτῃ καὶ μὴ τὸ ἀσχηματικὸν τοῦ νεροχύτη βγήκῃ ἡ Τηγανίτα· ἀλλὰ σὰς βεβαιῶ, συμπολίτα, ὅτι εἶνε μία κόρη πολλὰ καλή· σὰς αἶδω τὸν λό-

γον μου ότι θά πολεμήση ὡσάν ἄνδρας αὐτῆ ὅπου βλέπετε. Καί ἡ κυρά Λύκαινα, συμπολίται, μὴ τὴν βλέπετε πῶς εἶνε γργά· ἔχει ἀνδρείαν ὅσῃν φαντάζεσθε. Διέτε τὰ μουστάκια της· ἀπὸ τὸν ἄνδρα της τὰ ἐκληρονόμησε. Καί αὐτὴ θά πολεμήση. Θὰ τὰ ἴδουν οἱ ἐναντίοι καί θὰ τὰ χρειασθοῦν. Δὲν θὰ ἔξυρουν ποῦ νὰ πᾶν· νὰ κρυφτοῦν. Φίλοι, σπουδάσταί! ὅτι τὴν κυβέρνησιν θὰ τὴν ἀνατρέψωμεν, ὅτι θὰ τὴν στείλωμεν κατὰ διαβόλου, εἶνε τὸσον βέβαιον, ὅσον βέβαιον εἶνε ὅτι μεταξὺ τοῦ μαργαριτικοῦ ὀξέως καί τοῦ μωρητικοῦ ἐνέχονται δύο ἕτερα· ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει τοῦτο, κύριοι· ὁ πατήρ μου ἔχει πάντοτε πρὸς ἐμὲ ἀποστρεφὴν, πῶς δὲν ἠμποροῦσα νὰ ἐνοήσω τὰ μαθηματικά. Εἰς τὸν ἰσχύ μου τὸν νοῦν ἄλλο δὲν χωρεῖ, εἰμὴ ὁ ἔρως καί ἡ ἐλευθερία. Ἐγὼ εἶμαι τὸ καλὸ παιδί, ὁ Μεγαρέμης, καί ἐπειδὴ χρήματα δὲν εἶχα ποτέ, συνείθισα πλέον εἰς αὐτό, καί ὡς ἐκ τούτου ποτέ δὲν μοῦ ἔλειψιν χρήματα· ἂν ὅμως ὁ διάβολος τὸ ἔφερνε νὰ ἦμην ἐγὼ πλούσιος, εἰς τὸν κόσμον δὲν θὰ ὑπῆρχον πτωχοί! Θὰ ἰδλέπετε! Ὡ! ἂν τὰ μεγάλα πουγγιά τὰ εἶχαν αἱ καλαὶ ψυχαί, τί ὄραϊα θὰ πῆγαιναν ὅλα τὰ πράγματα! Φαντάζομαι νὰ εἶχεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός τὰ πλούτη Ρέτσιλ παραδείγματος χάριν. Πόσα καλὰ θὰ ἔκαμνεν; Ἐλα τώρα, Τηγωνίτα, ἔνα φιλάκι δάσε μου, ἔνα φιλάκι μοναχὸ θὰ μὲ πρελλάνης τὸ φτωχό. Ἀγαπᾶς τὰ ζυνά, μὰ εἶσαι καί σεμνη, κομμάτι ποῖο πεταχτὴ σὲ ἤθιλα, ἃ χριστιανὴ μου! Ἐχεις κάποια μάγουλα, ὅπου δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ φιλήσῃ, εἰμὴ ὡς μάγουλα ἀδελφῆς, τὸ πολὺ καί πάλιν ἔχεις κάποια χεῖλη ὅπου τὰ ζητοῦν τοῦ ἐραστοῦ τὸ φιλημα· ἀνάθεμά τα, τὰ ζητοῦν.

— Μωρὲ σῶπα πιά, κρατοκνάτα, ἀνέκραζεν ὁ Οὐκιάδης πρὸς αὐτόν.

Ὁ Μεγαρέμης ἀπεκρίθη.

— Εἶμαι κακετόνος ἐγὼ ὅπου βλέπετε, καί πάσης φιλολογίης προφέρομαι!

Ὁ Ἐνδολωρᾶς, ὅστις ἕστατο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὀδοφράγματος φέρων ἀνὰ χεῖρας τὸ ὄπλον του, ἤγειρε τὸ ὄραϊον αὐστηρὸν του πρόσωπον, καί ἠτένισε πρὸς τὸν Μεγαρέμην βλοσυρῶς.

— Μεγαρέμη, ἐκραζε πρὸς αὐτόν, ἄμει πῆγαινε νὰ χωλεύσῃς τὸ κραδί σου ἐξω ἀπ' ἐδῶ. Ἐδῶ ἔχομεν ἀνάγκην γνησίου ἐνθουσιασμοῦ, καί ὄχι μίθης. Μὴν ἀτιμᾶζεις τὸ ὀδοφράγμα!

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 173

Ὁ ὀργίλος οὗτος λόγος ἐπροξένησε παραδόξως εἰς τὸν Μεγαρέμην ἀποτέλεσμα, οἷον ἂν ἐχύνετο κατὰ τοῦ προσώπου του ποτῆριον ὕδατος ψυχροῦ.

Ἐφάνη, ὡς συνελθὼν ἐν ἀκαρεῖ ἐκ τῆς μέθης. Ἐκάθησε πλησίον μιᾶς τραπέζης εἰς τὸ παράθυρον, ἐστήριξε τοὺς ἀγκῶνάς του ἐπ' αὐτῆς, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν, καὶ ἀτενίσας ἐν τινὶ ἀνεφράστῳ πράτῃτι πρὸς τὸν Ἐνζολωρᾶν, τῷ εἶπεν.

— Ἄφες με νὰ κοιμηθῶ ἐδῶ ὅπου κάθημαι.

— Ἄλλοῦ πήγαίνε νὰ κοιμηθῆς, ἀνέκραξεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

— Ἄφες με ἐδῶ νὰ κοιμηθῶ, ἐπανέλαβεν ὁ Μεγαρέμης προσηλώσας ἐπὶ τοῦ Ἐνζολωρᾶ τοὺς τεθολωμένους ὀφθαλμούς του· ἄφες με ἕως ν' ἀποθάνω ἐδῶ.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς τὸν παρετήρησε μεθ' ὑπερφίας.

— Οὔτε νὰ πιστεύσης ὅτι εἶσαι σὺ ἰκανὸς, Μεγαρέμη, οὔτε νὰ σκεφθῆς, οὔτε νὰ θελήσης, οὔτε νὰ ζήσης, οὔτε ν' ἀποθάνης.

Ὁ Μεγαρέμης ἀπήντησε τότε σοβαρῶς.

— Αὐτὸ μού εἶπες ; Θὰ ἰδῆς.

Ἵπετραύλισε δὲ καὶ ἄλλους τινὰς λόγους ἀκαταλήπτους, ἀλλά, τέλος, ἡ κεφαλὴ του ἔπεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης οἰνοβαρῆς, καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν κατελήθη ὑπὸ βαθείου ὕπνου.

Δ'.

Ἀπόπειρα παραμυθίας πρὸς τὴν χήραν
Λύκαιναν.

Ὁ Βορέλης βλέπων τὸ ὀδύρραγμα ἀνυψούμενον, ἀνέκραζεν ἐκστα-
τικός.

— Κύτταζε, κύτταζε πῶς ὁ ὄρμος, ὡς ἐκ θαύματος, ἀνεσκομ-
πώθηκε σὰν τὴν γυναῖκα ὅπου ἴπγει νὰ χορεύσῃ!

Ὁ δὲ Οἰκιάδης διαρπάζων ἄνω καὶ κάτω τὰ τοῦ καπῆλειου προσε-
πάθει νὰ παρηγορήσῃ τὴν γριλὴν κάπηλον.

— Αἰ, κυρὰ Λύκαινα, τῆ ἔλεγε, δὲν ἐπαροπονεῖς προχθὲς πῶς σ'
ἐνήγαγον εἰς τὸ δικαστήριον καὶ σὲ κατεδίκασαν εἰς πρόστιμον, διότι
ἢ Στυφάτῃ ἴπγει κ' ἐτίναξε ἓνα τάπητα ἀπὸ τὸ παρῖθρον.

— Ναι, καλέ μου κύρ Οἰκιάδη, αὐτὸ εἶνε ἀληθινόν. Ἄ, Θεέ μου!
τί καὶ αὐτὸ τὸ τραπέζι; θὰ μοῦ βάλετε εἰς ἐκεῖνο τὸ τρίβολον ὅπου
ἴπασετε νὰ σηκώσετε εἰς τὴν μέση τοῦ ὄρμου; Σωστά ἑκατὸ φράγκα
μοῦ ἴπηρε πρόστιμον ἢ ἐξουσία, τόσο διὰ τὸν τάπητα ὅπου τινάχθηκε,
καθὼς καὶ μία γάστρα μὲ λουλούδια, ὅπου ἔπεσεν εἰς τὸν ὄρμον ἀπὸ
τὸ ἐπάνω παρῖθρον. Ἐκατὸ φράγκα μοῦ ἴπησαν οἱ ἀθιόφοβοι!

— Καλὰ τοὺς λές, κυρὰ Λύκαινα, δι' αὐτὸ καὶ ἡμεῖς τώρα θὰ
τοὺς ἐκόικηθούμεν νὰ ἰδῆς πῶς θὰ ἀποζημιωθῆς.

Ἡ κυρὰ Λύκαινα δὲν ἐφαίνετο νεύουσα τὴν ἀποζημίωσιν, ἣν τῆς
ἴπέσχετο ὁ Οἰκιάδης, ἀλλ' ἢ ταλαίπωρος ἰκανοποιήθη καθὼς ἡ γυνὴ
ἐκείνη τοῦ Ἀραβος, ἥτις, ραπισθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζυγοῦ, ἔτρεξε νὰ
παραπονεθῆ εἰς τὸν πατέρα τῆς, ζητοῦσα δι' αὐτοῦ ἐκόικησιν.

— Πατέρα, χρεωστεῖς εἰς τὸν ἄνδρα μου ὄθριν ἀντὶ ὄθρεως.

— Πῶς ! τί σ' ἔκαμε ; ἐρωτᾷ ὁ πατήρ.

— Μ' ἐρράπισε.

— Πόταν ἀπὸ τὰς δύο παρειάς σου ἐρράπισεν.

— Αὐτήν· τὴν ἀριστεράν. Τότε ὁ πατήρ ἐρράπισε τὴν δεξιάν αὐ-
τῆς παρειάν, καὶ εἶπεν.

— Ἴδού σέ ἱκανοποίησα. Πάγα·νε τώρα καὶ εἶπε εἰς τὸν ἄνδρα
σου, ὅτι αὐτός μὲν ἐρράπισε τὴν κάρην μου, ἀλλὰ κ' ἐγὼ ἐρράπισα
τὴν γυναῖκά του.

Ἡ βροχὴ εἶχε παύσει. Τὸ πλῆθος ἤρξανε. Ἐργάται τινὲς ἔφερον
ὑπὸ τὰ φορέματά των ὁ μὲν μικρὸν βαρέλιον πυρτίδος, ὁ δὲ κἀνίστρον
περιέχον φιάλας πλήρεις βιτρολίου, ὄζδας καὶ λυχνάρια, ἐξ αὐτῶν
ἐκείνων ἅτινα ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν πρὸ ὀλίγων ἑτι ἡμερῶν, κατὰ τὴν
ἴην Μαίτου, φωταφίαν διὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ βασιλέως.

Συγχρόνως δὲ ἐθραυσαν τὸν ἕνα καὶ μόνον φανὸν τῆς ὁδοῦ Καννά-
θειας, ὡς καὶ τὸν ἄλλον, τὸν ἀπέναντι αὐτῆς, εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Διο-
νυσίου, πρὸς δὲ καὶ ἅπαντας τοὺς τῶν πλησιεστέρων ὁδῶν.

Ὁ Ἐνζαλωρᾶς, ὁ Κομποσιδερῆς καὶ ὁ Οἰκιδὸς διήθουον τὰ πάν-
τα. Ἦδη ἠγείροντο δύο ὁδοσράγματα ταυτοχρόνως ἀμφοτέρω στρι-
ζόμενα εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Κορίνθου· καὶ τὸ μὲν ἔφραττε τὴν ὁδὸν
Καννάθειας, τὸ δὲ τὴν ὁδὸν Μανδετοῦρ πρὸς τὴν στενὴν ὁδὸν Κύκνου.
Κατεγίνοντο αὐτοῖσι εἰς τὸ ἔργον ἕως πενήντα ἄνδρες, ὧν αἱ τριά-
κοντα εἶχον τουφέκια, ἅτινα, ἐρχόμενοι, ἔρρασαν ἀρ' ἐνὸς ὀπλοπω-
λείου, ἐκδιάσαντες αὐτό.

Ἄπαντες, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, ἐργάται καὶ φοιτηταὶ κατεγί-
νοντο μετὰ σπουδῆς ἢ ἀποπερατώσει τοῦ ἔργου· συμβουθούμενοι δὲ
συνωμίλου ἐνταυτῷ περὶ τῆς ἐνδεχομένης ἐκβάσεως. Ἐλέγον ὅτι
περὶ τὰς τρεῖς ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐμελλον νὰ τοὺς ἔλθωσι
βοήθεια· ὅτι ἐν τῶν ταγματῶν τοῦ στρατοῦ βελβίως τὸ εἶχον ἐκ
μέρους των· ὅτι ἐμελλον ὅλη ἡ πόλις τῶν Παρισίων νὰ ἀναστα-
τῶθῃ.

Ἄγχοι τριμεροὶ, παιδρῶς προφερόμενοι ὡς μεταξὺ ἀδελφῶν, καὶ
ταὶ αὐδαὶ ἐγίνωσκε τὸ ὄνομα τοῦ ἑτέρου. Τοῦτο ἔχουν τὸ ὄρατον
οἱ μεγάλοι κίνδυνος, ὅτι φέρουν εἰς ὄψιν τὴν ἀδελφότητα τῶν ἀγ-
νώστων.

Εἰς τὸ μαγειρεῖον ἀνήρθη πῦρ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔχοντο μολυβδῶ.

βόλα ἐκ τῶν κοχλιαρίων καὶ ἄλλων ἐκ κασσιτέρου σκευῶν τοῦ καπη-
λείου. Καὶ συγχρόνως ἔπινον οἱ εἰς τοῦτο καταγιόμενοι. Πρὸς τὸ
βάθος ὑπῆρχεν αἰθουσά τις ὅπου ἦτο στημένον τὸ σφαιριστή-
ριον.

Ἐκεῖ, ἡ κυρὰ Λύκαινα καὶ αἱ δύο παρακόραι τῆς, διαφόρως ὑπὸ
τοῦ τρέμου συγκεκινημένοι, ἡ μὲν ἀφρημένη, ἡ δὲ ἀσθμαίνουσα, ἡ δὲ
ἀνήσυχος ἔσχιζον παλαιὰ χειρομάνδουλα καὶ ἕκαμον ξαντόν, συμβου-
θούμεναι εἰς ταύτην τὴν ἐργασίαν ὑπὸ τριῶν στασιαστῶν, τριῶν γι-
γάντων, μὲ δασεία γένεια καὶ μακροὺς μύστακας, ὧν οἱ δάκτυλοι ὁμῶς
ἐξαινον τὸ λιγὸν ὕψωμα μετ' ἐπιτειδιότητος ραπτρίας, ἐνῶ αἱ ὄψεις
τῶν ἐπροξένουν τρέμον εἰς τὰς τρεῖς γυναῖκας.

Ὁ ὑψηλὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὃν ὁ Οἰκιάδης, ὁ Κομπουσιδέρης καὶ ὁ
Ἐνζοῦωρᾶς εἶχον παρατηρήσει, καθ' ἣν ὥραν ἤρχοντο πρὸς τὴν ἑδὸν
Κανάβεως, εἰργάζετο εἰς τὸ μικρὸν διάφραγμα ὁ Γαβριάς εἰργάζετο
εἰς τὸ μέγα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν νέον ἐκεῖνον ὅστις περιέμενε τὸν Οἰκιάδην εἰς
τὴν κατοικίαν του καὶ τὸν εἶχεν ἐρωτήσει περὶ τοῦ Μαρίου, αὐτὸς
ἔγινεν ἀρνήτης περὶ τὴν στιγμὴν. καθ' ἣν εἶχον συλλάβει καὶ ἀνα-
τρέψει τὸ λεωφορεῖον.

Ὁ Γαβριάς, τρελλὸς ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν ἤρχετο, ἀπῆρχετο, ἀνέβαινε,
κατέβαινε, πάλιν ἀνέβαινε, ἐβρόντα, ἤστραπτεν. Ἐλεγεσ ὅτι τὸ παι-
δίον τοῦτο εἶχεν ἐντολὴν νὰ ἐνθαρρύνῃ πάντας.

Ἐδάκνεν αὐτὸν τίς βεβαίως ἢ πινία του· τὸ ἐξώθει ἡ ἀθλιότης
του, καὶ τὰ πτερά του ἦσαν ἡ χιτρί του. Τὸν ἔδλεπον ἀδιαλείπτως,
τὸν ἤκουον παντοῦ καὶ πάντοτε. Ἐπλήρου τὸν ἀέρα· τὸν ἤσθάνετο
τὸ ὑψηλὸν ὀδόφραγμα ἐκεῖνο ἐπάνω του.

Ἐπείραζε τοὺς ἀργοὺς διαβάτας, πρῶτον τὸν οὐκ ἀνηρούς νὰ κά-
μωσι καὶ αὐτοί, ἐνεκαρῶλωνε τοὺς ἀποκείμενους, ἐξύπνει τοὺς βυθι-
ζομένους εἰς διαλογισμούς, τοὺς μὲν καθίστα εὐθύμους, τοὺς δὲ ἠρέ-
θιζεν εἰς ὀργὴν, ὅλους ἐβαλλεν εἰς κίνησιν, ἐκέντα τοῦτον τὸν φοι-
τητὴν, ἔδακνεν ἐκεῖνον τὸν ἐργάτην· μὴ ὑποζυγίου ὑπ' οὐ ἐσῆρετο
ἡ πελωρία ἐπαναστατικὴ ἄμαξα.

Εἰς τὰς μικρὰς του χεῖρας ἐνεῖχε τὴν ἀέννητον κίνησιν, καὶ εἰς
τοὺς μικροὺς του πνεύμονας τὴν ἀέννητον κρηυγὴν.

— Γεῖά σας, μωρὲ παληκάρια ; καὶ ἄλλαις πέτραις, καὶ ἄλλαις !

πού ἄλλου νὰ ἔχει πέτραις ; Βαρέλια ! φέρνετε βιρέλια. Κομμάτι λάσπη νὰ φραχθῆ αὐτὴ ἢ τρύπα ἐδῶ. Μιὰ σκαφιὰ ἀκόμη, Μικρὸ ἔγινε τὸ δόσφραγμά σας μικρὸ ! Ἀκόμη πρέπει νὰ τὸ ὑψηλώσετε. Βάλετε ὅ,τι καὶ ἂν ἦνε. Χαλάσετε τὸ σπῆτι αὐτό. Νά ! ἐκείνην τὴν θύρα μὲ τὰ ὑαλιά, τί τὴν βλέπετε καὶ δὲν τὴν παίρνετε ;

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ἔβαλον οἱ ἐργαζόμενοι φωνάς.

— Θύρα μὲ ὑαλιά ! Τί βγαίνει ἀπὸ μία θύρα μὲ ὑαλιά, μωρὲ ψωφίμ !

— «Σεῖς εἶσθαι ψωφίμια» ἀπεκρίθη ὁ Γαβριᾶς. Εἰς ἓνα δόσφραγμα ἐπάνω μὲ ὑαλιά πάγει θουμαστιά. Εὐλόγη τὸ κτυποῦν μὲ αὐτήν, ὄσκολα ὅμως τὸ παίρνουν. Ὡς φιλνεται, σεῖς ποτὲ δὲν ἐκλέφατε μῆλα, νὰ διασκελίσετε τοῖχο μὲ σπασμένα ὑαλιά, Μία θύρα μὲ ὑαλιά κόφτει τοὺς κάλους τῶν ποδαριῶν τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἂν θελήσῃ ν' ἀναθῆ εἰς τὸ δόσφραγμα. Ἄμ' τὸ ὑαλί εἶνε προδότης. Ἐκατάλαβα πῶς ὁ νοῦς σας δὲν τρέχει πολὺ μακρὰ, ὄχι !

Ἀλλὰ βλέπων τὴν πιστόλαν τοῦ ἄνευ λύκου, ἐμαίνετο ὁ Γαβριᾶς. Ἐτραχεν ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸν ἄλλον λέγων.

— Ἐνα τουρέκι ! κ' ἐγὼ ἤθελα ἓνα τουρέκι νὰ κρατῶ ! Διατί δὲν μοῦ εἶδουν ἓνα τουρέκι κ' ἐμένα.

— Σὺ νὰ κρατήσῃς τουρέκι, εἶπεν ὁ Κομποσιδέρης.

— Πά ! ἀπήντησεν ὁ Γαβριᾶς, καὶ διατί ὄχι ! Ἐγὼ 'στὰ 1830 εἶχα ἓνα, ὅταν ἐπιάσθησαν μὲ τὸ Κίρολο Δέκατο.

Ὁ Ἐνζολωρῆς ἀνέστειλε τοὺς ὤμους.

— Ἄς εὔρουν πρῶτον οἱ ἄνδρες καὶ τότε εἶδουν εἰς τὰ παιδία.

Ὁ Γαβριᾶς ἐστράφη πρὸς αὐτοὺς ὑπερηφάνως, καὶ τὸν ἀπεκρίθη.

— Ἄν σκατωθῆς προητέρ' ἀπ' ἐμένα, θά πάρω τὸ 'δικό σου νὰ ζεύρῃς.

— Παλιόπαιδοί ἐπεφωνήσεν ὁ Ἐνζολωρῆς.

— Λογιώτατε! ἀπήντησεν ὁ Γαβριᾶς.

Ἐποχε νὰ προβάλλῃ κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἐκ τοῦ ἄκρου τῆς ὁδοῦ κομφῆς τινε νεανίας, περιφερόμενος, ἀποπλανηθεὶς εἰς τὰς συναι-

κίας ταύτας· οὗτος ἐπέφερον ἀντιπερισπασμόν. Ἄμχ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Γουθριάς, ἀνέκραξεν.

Ἐλάτε καὶ σεῖς μαζῆ μας, κύριε ! Τί διάβολο ! τίποτα λοιπὸν καὶ διὰ τὴν δόλια τὴν πατρίδα ;

Ὁ κομψὸς νεανίας ἔσπευσε νὰ γίνη ἄφροντος.

Ε'.

Αἱ προπαρασκευαί.

Αἱ τότε ἐρημερίδους ἐσφαλμένως εἶχον εἰπεῖ, ὅτι τὸ ὄδοραγμα τῆς ὁδοῦ Καννάβειως ἦτον ὑψηλὸν μέχρι τοῦ πρώτου πατώματος τῶν οἰκῶν καὶ ὅτι ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς του ὑπῆρχεν « ἰπόρθητον. »

Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι δὲν ὑπερῆχε τῆς γῆς πλέον τῶν ἑξ ἢ ἑπτὰ ποδῶν· ἔγινε δὲ εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἐξ αὐτοῦ πολεμοῦντες ἠδύναντο νὰ κρύπτωνται ὀπισθὲν του, ἢ, ν' ἀναβαίνωσιν ἐπὶ τῆς κορυφῆς του διὰ τετραπλῆς σειρᾶς πετρῶν ἐστοιχασμένων καὶ σχηματιζουσῶν οὕτως εἶδος βαθμίδων ἐνδοθεν.

Ἐξώθεν δὲ ἦτο λίαν ἀνώμαλον καὶ ἄβατον, ἐνεκα τῶν βαρελιῶν, ἀμαξῶν, τραπέζων καὶ ἄλλων πραγμάτων ἐρριμμένων καὶ συμπεπλεγμένων.

Ἀφῆθη ὁμως μία δίοδος μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐνός τῶν τοίχων τῆς ὁδοῦ, δίοδος στενή, ὥστε μόλις ἐχώρει νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς εἰς μόνος ἄνθρωπος.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄδοραγματος τούτου ἐκυματοῦτο μία σημαία ἐρυθρᾶ.

Τὸ ἄλλο ὁδοφράγμα, τὸ μικρόν, τῆς ὁδοῦ Μονδετούρ, ἐν ἐφαίνετο, ἐπειδὴ ἀπέκρυπτεν αὐτὸ ἡ οἰκοδομή τοῦ καπηλείου.

Ὅλη αὕτη ἡ ἐργασία ἐγένετο ἀπροσκόπτως ἐντός μιᾶς ὥρας· δὲν παρουσιάσθη ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ οὐδὲ εἰς στρατιωτικὸς πῖλος, οὐδὲ μία λόγχη. Ἐβλεπον οἱ διαβάται τὸ ὁδοφράγμα τοῦτο καὶ ἐσπυῖον τὸ βῆμα φεύγοντες.

Ἄφου ἀπεπερατώθησαν τὰ δύο ὁδοφράγματα καὶ ἀνεπετάσθη ἡ σημαία, ἔστυρον ἐξω τοῦ καπηλείου μίαν τράπεζαν, καὶ ὁ Οἰκιάδης ἀνέβη ἐπ' αὐτῆς. Ἐφερε δὲ τότε ὁ Ἐνζολωρῆς τὸ κιθάτιον περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω καὶ τὸ ἤνοιξεν ὁ Οἰκιάδης.

Τὸ κιθάτιον τοῦτο ἦτο πλήρες φυσείων. Ὄταν ὤφθησαν τὰ φυσείκια, ἐράνη μεταξύ τῶν ἀνδρειοτέρων συγχλήσεις, καὶ πρὸς στιγμὴν ἐπεκράτησέ τις σιγή.

Ὁ Οἰκιάδης διένειμεν αὐτὰ μειδιῶν.

Ἐκαστος τῶν τοῦ πλήθους ἔλαβε τριάκοντα φυσείκια. Πολλοὶ ἔχοντες πυρίτιδα ἐκάθησαν νὰ κατασκευάσωσιν ἐξ αὐτῆς καὶ ἄλλα μετὰ τῶν σφαιρῶν τὰς ὁποίας ἔχουνον. Περὶ δὲ τοῦ βαρελίου, τοῦ περιέχοντος τὴν πυρίτιδα, ἔκειτο κατὰ μέρος ἐπὶ τραπέζης τινός πλησίον τῆς θύρας ἐπιφυλαττόμενον.

Ἦκούοντο καθ' ὅλην τὴν πόλιν τὰ τύμπανα σημαίνοντα τὴν πρόσκλησιν τῶν στρατιωτῶν εἰς τὰ ὄπλα, ἀλλὰ τοῦτο κατήντησεν ἐπὶ τέλος ἀπλοῦς κρότος μονότονος, εἰς ὃν δὲν προσεῖχε πλέον οὐδεὶς. Ὁ κρότος οὗτος οὔτε ἀπεμικρύνετο οὔτε ἐπλησιάζε.

Τὰ τουφέκια καὶ αἱ καρμπίνι ἐγεμίζοντο ἤδη, ὅλα ὁμοῦ, ὅχι κατεσκευμένως ἀλλὰ μετὰ πανδῆμου σοβαρότητος. Ὁ Ἐνζολωρῆς ἀπῆλθεν ἵνα τοποθετήσῃ τρεῖς σκοποὺς ἐξω τῶν ὁδοφραγμάτων, τὸν μὲν εἰς τὴν ὁδὸν Καννάβεως, τοὺς δὲ εἰς τὰς ἄλλας ὁδοὺς, τὰς διασταυρουμένους μετὰ τοῦ τῆς Μονδετούρ.

Ἐπειτα δὲ, ἀφού τὰ ὁδοφράγματα ἀνηγέρθησαν, καὶ προσδιώρθησαν αἱ θέσεις, καὶ ἐγεμίσθησαν τὰ πυροβόλα, καὶ ἐτοποθετήθησαν, οἱ σκοποὶ, ἀπομεμονωμένοι εἰς τὰς ροβεράς τούτας ὁδοὺς, αἱ ὧν οὐδεὶς πλέον διέβαινε, περικυκλούμενοι ὑπὸ τῶν σιγηλῶν καὶ ὡς νεκρῶν ἐκείνων οἰκιῶν, ὅπου ψυχὴ δὲν ἐφαίνετο οὐδ' ἤκούετο, ἤδη καταλαμβανόμενοι ὑπὸ τῆς σκιᾶς τῆς ἐσπίρας, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους ἐκείνου καὶ τῆς σιγῆς, ἐνθα ἤσθάνετο ἕκαστος ὅτι δεινόν τι

ἐπέκειτο καὶ φρικῶδες καὶ τραγικόν, περιέμενον ἔνοπλοι, ἤσυχτοι, ἀλλὰ πλήρεις θόρου.

ΣΤ΄.

Ἡ προσδοκία.

Εἰς ἐκείνας τὰς ὥρας τῆς προσδοκίας τί ἐγένετο;

Πρέπει νὰ τὸ εἰπωμεν, ὡς ἀνήκον καὶ τοῦτο εἰς τὴν ἱστορίαν.

Ἐνῷ οἱ ἄνδρες κατεσκεύαζον φυσέκια καὶ αἱ γυναῖκες ξαντόν, ἐνῷ μεγάλη χύτρα πλήρης κασιτέρου καὶ μολύβδου ἀναλελυμένου πρὸς χύσιν σφαιρῶν ἐκάπιζεν ἐπὶ πυρζύνου καὶ ἐνῷ οἱ σκοποὶ ἠγρύπνουν ἐπὶ τοῦ ὀδορρίγματος, κρατοῦντες ἔτοιμον τὸ ὄπλον αὐτῶν εἰς πῦρ, καὶ ἐνῷ ὁ Ἐνζολωφᾶς, οὐτινος τὴν προσοχὴν οὐδὲν ἦτο ἰκονὸν νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοῦ ἐπιβλαπομένου ἔργου, ἠγρύπνει ἐπὶ τῶν σκοπῶν, ὁ Κομοσιδιέρης, ὁ Οὐκιδῆς, ὁ Ἀλάνθαστος, ὁ Φυλλάκης, ὁ Ἀετός, ὁ Τζόλλας, ὁ Βορέλης καὶ τινες ἄλλοι συνασθίνετες, ὡς κατὰ τὰς εἰρηνικωτάτας ἡμέρας τῶν σχολαστικῶν συναναστροφῶν των, καὶ καθέσταντες εἰς ρωνίαν τινὰ τοῦ καπηλείου, ὁπόθεν ἠδύναντο νὰ βλέπωσι τὰ συμβαλλόντα ἐν τῇ ὁδῷ, ἔτοιμους ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὰς καρμπίνας των, οἱ λαμπροὶ οὗτοι νέοι, ἐγγυὸς ὄντες τοῦ ἐσχάτου τῶν κινδύνων ἤρξαντο μέλποντες ἔρωτικά ἄσματα, οἷον τὸ ἑξῆς.

Τὶ ὠραῖαι ἡμέρ' ἐνθυμεῖσαι
 Τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην ζωὴν μας,
 Ποῦ οἱ δυὸ μας νεώτατοι ἐτι,
 Κανὲν' ἄλλον ὅεν εἶχομεν πύθον,

Παρά πῶς εὐτυχίης νὰ συζῶμεν,
Τρυφερῶς, εἰδαιμόνως, φαιδρῶς;

Ἄφελις ἡμεῖς τότ' ἐνθουμῆσαι,
Πῶς μετροῦμεν τὰ ἔτη μας ὅλα;
Τεσσαράκοντα μόλις νὰ ἦταν!
Τί πρελλή ἡ ζωὴ μας ἐκείνη,
Ποῦ ἦταν ἐν ἀτελείωτον ἔαρ
Κ' εἰς χαρὸν τοῦ χειμῶνος ἀκόμη!

Ἐστιῶν καὶ τυρῶζον τὸ Ἄστ,
Σοβαροί, γαυριῶντες ἡμεῖς,
Ὁ Φοῶ κεραυνῶν πολεμίους.
Ἡ καρφίς τοῦ κορσίζου σου τότε,
Ποῦ μ' ἐκέντα στὸ πρόσωπον ὅλο,
Τί ὠραῖα ἡμέρ' ἐνθουμῆσαι;

Ἐνθουμῆσαι ποῦ σ' ἐδλεπαν ὅλοι,
Χωρὶς δίχας τρανοὶ δικηγόροι;
Ποῦ ἡ ἀγνότης σου τότε ἐκείνη,
Ὅπου μ' ἐκεμνεν ὅλο νὰ στρίψω
Τρέμων ὅλος μὴ αἰφνης σὲ χάσω;

Τί ὅν σ' ἐψαλλεν τότ' ἐνθουμῆσαι;
Τί ὠραῖα σου ἔλεγεν ἕνας·
Τὸ κορμί της σκορπῆ ἰωωδιαν·
Εἶναι ἄγγελος, ἔλεγαν, ἄλλοι,
Θησαυρὸς, τὸ μαλλιὰ της τὰ μαῦρα,
Εἶναι κάλυξ ποῦ μόλις ἀνοιῖ.

Κ' ἐγυρίζαμεν χέρι με χέρι·
 Κ' ἐγελοῦμεν, κτὸ κόσμος ὁ χίχας
 Μᾶς ἐζήλευ' εἰς ὅλα μας, λέγων·
 Τρυφερά ζυνωρίς ἰδοὺ μία,
 Ὁ Ἀπρίλης κτὸ μάγας ὁ Μάνης.

Ἐνφ ἡμεῖς με κλεισμένη τὴν θύρα
 Καὶ κρυμμέν' εἰς παστὸν ἐρωτύλον
 Κατετρῶγομεν κάλλος καὶ σφρίγος·
 Καὶ συζῶντες ὁ εἰς γιὰ τὸν ἄλλον
 Τί σοῦ ἔλεγ' αὐτὸ μου τὸ στόμα
 Ἡ καρδιά σου μοῦ τῶειπεν ἤδη.

Στὴ Σορβῶνην, ἐκεῖ, ἐνθυμεῖσαι,
 Μερονύχτα εἰ δὴ μάς μοναχοί,
 Πῶς σ' ἐλάτρευεν ὄλ' ἡ ψυχὴ μου;
 Ἡ καρδιά π' ἀγαπᾷ εἰς τοιαύτας
 Σφριγηλὰς διαχύσεις ἐπλάσθη.

Στὴν λεπτὴν σου προσδένουσα κνήμην
 Περιπόδια μαῦρα, ὦ! τότε,
 Πῶς σ' ἐβλέπαν τὰ δύο μου μάτια
 Καὶ τ' ἀστέρι' ἀπ' τὴ στέγη ἐκείνη
 Τῆς φωλῆς μας τῆς τότε' ἐνθυμεῖσαι
 Τῆς πλατείας Δωμπέρ καὶ Δελφίνου;

Μαλεθράγγην κισμοῦ Λαμεναί
 Καὶ τὸν Πλάτων' αὐτόν σου ὀνέγων,
 Δὲν μ' ἐδίδαζαν ὅμως τι πλέον,
 Ὅσον σὺ τὴν οὐράνιον αἴγλην,
 Ὅταν ἐν σοῦ μ' ἐπρίσφερες ἄνθος.

Ποῦν' ἐκεῖν' ἢ χρυσὴ μαρὴ ἢ στέγη
 Τὴν ἀύγην νὰ σὲ βλέπω νὰ τρέχης
 Στὸν καθρέπτη νὰ εἶς τὴ μορφὴ σου,
 Κ' ἐγὼ σκλάβος σου ἅμα καὶ ἄρχων
 Τὸ χρῶμα νὰ ροφῶ τῆς πνοῆς σου ;

Ἄλγερμόνητοι ἔντω οἱ χρόνοι
 Τῆς νεότητος, δεῖ καὶ τ' ἄνοθη
 Κ' αἱ ταινίαι κ' οἱ γάζαι χαράττουν.
 Μίαν εἰκόν' ἀνεξάλειπτον πάντη
 Καὶ ὁ ἔρωσ σου λέγει, ἀγάπα !

Μία γάστρα τολύπης ὡς κήπος,
 Παραπέτασμα μία ποδιά σου
 Εἰς τὰς χεῖρας ἐσὺ μίαν κύμβην
 Κ' ἐγ' ὡς κύαθον, πῆλινον σχεῦον,
 Γιὰ θυμῆσου αὐτά μας τὰ πλούτη ;

Πῶς μὲ γέλοι' ἀπερνῶσεν ἡ φτώχεια
 Τὰ καμένο μανσόν σου κι' ὁ βόας
 Ὁ χαμένος· θυμᾶσαι τοῦ Σαῦτ' ἄπρη
 Ποῦ πωλήσαμεν μίαν εἰκόνα
 Δι' ἐν δεῖπνον μιᾶς μας ἐσπίρας ;

Ἐγὼ ζήτησα· σὺ μὲ ἤλεις.
 Νὰ φιλῶ τὰ ἄφρατα σου χέρια·
 Καὶ σὲ Δάντου τὰ φύλλα τραπέζι
 Ροκανίζαμεν ὅλο μὲ γέλοια
 Μιᾶς δεκάρας τὰ κάστανα μόνο.

Στὸ φαιδρὸ μου, θυμᾶσαι, καλύθει,
 Ποῦ τὸ πρῶτο σου πῆρα φίλι
 Ἄπ' τὰ χεῖλη σου τὰ φλογισμένα,
 Κ' ἅμα ἔφυγες σὺ ἀτκεπής,
 Ἐγὼ ἔμεινα ξένο πουλί;

Ἐνθυμείσαι τὰς τόσας μας τέρψεις,
 Τὰ στολιῶνα ποῦ ἔγιναν ῥάχη,
 Κ' ἔστενάζαν ἢ μαῦρες καρδίαι μας ;
 Ὅλα ἔπιτάζαν, πᾶν ἄπ' ἔμπρός μας,
 Εἰς τὸ χάος τῆς λήθης πλανῶνται.

Ἡ ὥρα, ὁ τόπος, αἱ νεανικαὶ ἀναμνήσεις αὐταί, ἀστέρεις τινές
 ἦδη λαμπυρίζοντες εἰς τὸ στερέωμα, ἡ πένθημος αἰγὴ τῶν ἐρήμων ὁδῶν
 ἐκείνων, ὁ ἐπικείμενος μέγας κίνδυνος, παρεῖχον παθητικόν τι θέλ-
 γητρον εἰς τὰ ἔπη ταῦτα, ἀδόξενα χαμηλοφώνως ἐν τῷ σκότει ὑπὸ
 τοῦ Ἀλανθάστου, ὅστις ἦτο ποιητὴς ἡδύς, ὡς προείπομεν :

Ἐντὸσούτῳ ἀνήρθη εἰς λύχνος ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὀδοφράγματος, ἐπὶ
 δὲ τοῦ μεγάλου, μία ἄρα, διὰ πετρῶν περιτυλιχθεῖσα ἀπὸ τῶν τριῶν
 μερῶν, ἵνα προφυλάττεται κατὰ τοῦ ἀέρος, καὶ διατεθειμένη οὕτως,
 ὥστε ὄλον τὸ φῶς τῆς διεχέετο. ἐπὶ τῆς σημαίας.

Ἡ ὁδὸς καὶ τὸ ὀδοφράγμα ἔμειναν εἰς τὸ σκότος, μόνον δὲ ἡ κοκ-
 κίνη σημαία ἐφωτίζετο φοβερῶς πως, διότι τὸ φῶς ἐκεῖνο προσέθετε
 εἰς τὸ πορφυροῦν τῆς σημαίας χρῶμα, ἀγνοῶ τι, ἀγρίως αἵμα-
 τηρόν.

Ζ'.

Ὁ ὑψηλὸς νεοσύλλεκτος.

Ἡ νύξ ἐπλήθη πλήρης καὶ οὐδεὶς τῶν τῆς ἐξουσίας ἐφαίνετο. Ἦκούοντο μόνον ἀλλαγμοὶ συγκεχυμένοι, καὶ ἐκ διαλειμμάτων τουφεκισμοί, σπάνιοι ὅμως οὗτοι, καὶ ἀπώτατοι.

Ἡ παρατεταμένη αὐτῆ ἰσυχία τῆς ἐξουσίας ἐσήμαινεν, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀεσπεύει βραδείως, συγκεντροῦσα τὰς δυνάμεις τῆς. Οἱ παρόντες ἐκεῖ πεντήκοντα ἄνδρες περιέμενον ἐξηκοντάκις χιλίους.

Ὁ Ἐνζολωρῆς κατελήρθη ὑπὸ τῆς ἀνυπομονῆς ἐκείνης ἥτις συναρπάζει τὰς εὐσθενεῖς ψυχὰς κατὰ τὰ ἐπιχειρήματα φοβερά συμβάματα.

Ἐπάγει καὶ εὐρίσκει τὸν Γαβριῶν, καθήμενον καὶ κατασκευάζοντα φουέκια εἰς τὴν κάτω αἴθουσαν τοῦ καπηλείου ὑπὸ τὸ ὀμφίβολον φῶς δύο ἀλειματοκηθῶν, ἰσταμένων εἰς ἀπίστασιν, χάριν προφυλάξεως, ἐπειδὴ εἰς ὅλα τὰ τραπέζια ὑπῆρχε διεσκορπισμένη πυρῆτις.

Τὸ φῶς τοῦτο οὐδόπως ἐφαίνετο ἐξωθιν, μάλιστα δ' ἐφρόντισαν οἱ ἀντάρται νὰ μὴ ὑπάρχη ἀνημμένος λύχνος τις εἰς τὰ ἄνω πατώματα.

Ὁ Γαβριῆς κατεγίνετο εἰς τὰ φουέκια του, καὶ εἶχεν ὅλην τὴν προσοχὴν του εἰς αὐτά. Ὁ δὲ ὑψηλὸς ἀνὴρ, ὅστις ἠκολούθησε τὸ πλῆθος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν χαμηλὴν αἴθουσαν καὶ αὐτὸς καὶ παρευθὺς ἐκάθησε πλησίον ἑνὸς τραπέζιου, ἐκ τῶν μᾶλλον ἀπωτέρων τοῦ φωτός.

Εἶχε ὄσθ' εἰς αὐτὸν ἓν τουφέκιον μεγάλου σχήμου, καὶ τὸ ἐκράτει μεταξύ τῶν σκελῶν.

Ὁ Γαβριᾶς, ὡς ἀπασχολημένος εἰς τόσα ἄλλα ἀδιασχεδαστικά» πράγματα, δὲν εἶχε παρατηρήσει τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς.

Ἄλλ' ὅταν αὐτοὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ καπηλεῖον, ὁ Γαβριᾶς τὸν ἠκολούθησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτομάτως, θαυμάζων τὸ τουφεκίον τοῦ ἔπειτα δὲ, ἅμα ὡς ἐκόθηνεν ὁ ἀνὴρ οὗτος, τὸ παιδίον ἀνηγέρθη διὰ μιᾶς.

Ἐάν τις κατώπτευε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς, θὰ τὸν εἶλεπε περιεργαζόμενον παραδόξως πάντα τὰ τοῦ ὄσφραγματος καὶ τὰ τῆς συμμορίας τῶν ἀνταρτῶν· ἀρ' ἤ; στιγμῆς ὅμως εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ καπηλείου, ἐφάνη μελετῶν κατὰ νοῦν, καὶ εἰς οὐδὲν τῶν τελουμένων προσέχων.

Ὁ Γαβριᾶς πλησιάζει πρὸς τὸν περίσκεπτον τοῦτον ἄνδρα, καὶ ἀρχίζει νὰ στρέφεται περὶ αὐτὸν ἀροβατῶν, ὡς πρότιμον βαδίζοντες πλησίον ἀνθρώπου ὃν φοβούμεθα μὴ ἐξυπνήσωμεν.

Συγχρόνως διήρχοντο ἐπὶ τῆς παιδικῆς μορφῆς του, τῆς προπετοῦς ἅμα καὶ σοβαρᾶς, τῆς ἐλαφρᾶς καὶ ἐμβριθοῦς, τῆς φαιδρᾶς καὶ ἐλευσίνης, ὅλοι ἐκείνοι οἱ μορφασμοὶ οἱ σημαίνοντες.

— Ἄ, πῶς εἶνε δυνατόν! πρᾶγμα ἀδύνατον! πρᾶγμα ἀδύνατον! θὰ ὄνειρεύωμαι! νὰ ἦνε ἄρά γε αὐτός... ὄχι, δὲν πρέπει νὰ ἦνε! Ἄ, ὄχι! κτλ. κτλ.

Τὸ παιδίον ἐταλανταύετο ἐπὶ τῶν πτερνῶν του, συνέσφιγγε τοὺς γρόνθους τοῦ ἐντός τῶν θυλακίων του, ἔσαιε τὸν αὐχένα του ὡς πτηνόν, ἢ ἐκρέμα τὸ κάτω χεῖλός του ὑπερμέτρως, εἰς σχῆμα ἀμοιβολίας. Οὕτω διακείμενον ἤλθε καὶ τὸ εὔρεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

— Ἄκουσε μωρὴ λέγει ὁ Ἐνζολωρᾶς πρὸς αὐτό, σὺ ὅπου εἶσαι μικρὸ καὶ δὲν διακρίνεις, ἔδω εἶξω ἀπὸ τὰ ὄσφραγματα καὶ τοῖχο, τοῖχο, πάγαινε νὰ ἰδῆς παντοῦ, εἰς τοὺς ὁρόμους ἐδῶ τριγύρω—κῦτταζε νὰ ἰδῆς τί βλέπεις, καὶ ἐπίστρεψε γλίγωρα νὰ μοῦ εἰπῆς

Ὁ Γαβριᾶς ἠνωρθώθη καθ' ὅλον τὸ ὕψος τοῦ σώματός του.

— Νὰ εἶπεν, ὅπου καὶ οἱ μικροὶ εἰμποροῦν νὰ χρησιμεύσουν εἰς κάποιον πρᾶγμα. Καλὰ! τώρα πηγαίνω ἀμέσως. Ὅμως κατὶ ἤθελα νὰ σοῦ εἰπῶ προτῆτερα· ἐμπιστεύου εἰς τοὺς μικροὺς καὶ κῦτταζε νὰ δυσπιστῆς εἰς τοὺς μεγάλους...

Καί χαμηλώσας ὁ Γοθριᾶς τὴν φωνὴν καὶ ὑποδείξας τὸν ὑψηλὸν ἄνδρα ἐκεῖνον.

— Τὸν βλέπεις ἐκεῖνον ἐκεῖ, τὸν μακρόσχημος ἐπηρώ-
τησε.

— Ναί, τί;

— Εἶναι νὰ ξεύρης κατάσκοπος.

— Εἶσαι βέβαιος, μωρέ;

— Ἀκόμη δὲν ἔπερασαν δεκαπέντε ἡμέραις ὅπου μ' ἔπιασε ἀπὸ τ' αὐτοῦ καὶ μὲ κατέβασε ἀπὸ τὸ παραπέτο τῆς Βασιλικῆς Γε-
φύρας· κ' ἄθουμον κ' ἔπαιρνα τὸν ἀέρα μου.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐστράφη ἀμέσως πρὸς ἐργάτην τινά, ἰστάμενον ὀλί-
γον παρέκει, καὶ τῷ εἶπε κρυφῶς ὀλίγας λέξεις, μεθ' ἧς ὁ ἐργάτης
ἐξῆλθε τῆς αἰθούσας, ἔπειτα δ' ἐπίστρεψε συνοδουόμενος ὑπὸ τριῶν
ἄλλων ὁμοίων

Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἄνδρες, τέσσαρες ἀχθοφόροι ἐξ ἐκείνων τῶν
εὐρυνώτων, πορευθέντες ἐκάθηταν ὀπισθεν τοῦ τραπέζιου· ἐφ' οὗ
εἶχε στηριγμένον τὸν ἀγκῶνά του ὁ ἄγνωστος, ἔτοιμος νὰ ὀρμήσωσιν
ἐπ' αὐτοῦ.

Τότε ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἄγνωστον καὶ τὸν ἠρώ-
τησε.

— Παιῖς εἶσαι τοῦ λόγου σου;

Ὁ ἄγνωστος ἀνετινάχθη ἀκούσας τὴν ἀπότομον ταύτην ἐρώτη-
σιν, ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Ἐνζολωρᾶν, καὶ ἐφάνη κατανοήσας
ἔλγην τὴν ἰδέαν του. Ἐμειδίασε δὲ τότε ὑπερπεπτικώτατα καὶ ἀπε-
κρίθη ἀγέρωγος.

— Ἐννοῶ τί ἐρωτᾷς... Ναί λοιπόν, ναί!

— Τί; μὴν εἶσαι κατάσκοπος;

— Εἶμαι ἄνθρωπος τῆς ἐξουσίας.

— Καὶ ὀνομάζεσαι;

— Ἰαβέρης.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἔνευσε πρὸς τοὺς τέσσαρας ἄνδρας, καὶ πρὶν ἢ
λάβῃ καιρὸν ὁ Ἰαβέρης νὰ στραφῇ, συνελήφθη ἀπὸ τοῦ τραπέζιου
ἐρρίθη χαμαί, ἐδέθη καὶ ἠραυνήθησαν τὰ θυλάκια τῶν φορεμά-
των του.

Εὐρέθη ἐπ' αὐτοῦ μικρὸν τι πιτάκιον στρογγύλον, κολλημένον

μεταξύ δύο υάλων, καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν φέρον τὰ ἔθνοςμα τῆς Γαλλίας τετυπωμένα, μετ' ἐπιγραφῆς. « Ἐπιτήρησις καὶ ἀγρυπία », ἀφ' ἑτέρου δέ, ΙΑΒΕΡΗΣ, ἀστυνομικὸς ἐπόπτης, ἡλικίας πενήτηνonta δύο ἐτῶν· πρὸς δὲ καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ τότε ἀρχιαστυνομοῦ, ὀνόματι Γισκέ.

Ἔιχε δὲ ὁ Ἰαβέρη· πρὸς τούτοις τὸ ὠρολόγιον καὶ τὸ βαλάντιόν του, περιέχον ὀλίγα τινὰ χρυσᾶ νομίσματα· τὸ βαλάντιον καὶ τὸ ὠρολόγιον ἀφέθησαν εἰς αὐτόν· ἀλλ' ὄπισθεν τοῦ ὠρολογίου, ἐν τῷ βάθει τοῦ θυλακίου ὅπου ἦτο τεθειμένον, εὑρέθη διπλωμένον χαρτίον, φέρον τὰ ἐξῆς, γεγραμμένα διὰ τῆς χειρὸς αὐτῆς τοῦ ἀρχιαστυνομοῦ.

« Ἄμα ὡς ἐκπλήρωσῃ τὴν πολιτικὴν ἀποστολήν σου, ὀφείλει ὁ ἐπόπτης Ἰαβέρης νὰ βεβαιωθῇ ἰδίως, ἂν ἦν ἐληθὴς ὄτι ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, πλησίον τῆς γεφύρας τῆς Ἰέννης, εὑρίσκονται κακοποιοὶ κατεργαζόμενοι ἀνατρεπτικὰ σχέδια ».

Ἦγειραν ἔπειτα τὸν Ἰαβέρην, καὶ τοῦ ἔδωσαν τὰς χεῖρας ὀπίσω, εἰς ἓνα στύλον, ἐν τῷ μέσῳ τῆς χαμηλῆς κιβωτοῦ. Τότε δὲ ὁ Γαβριᾶς, ὅστις ἦτο παρὼν εἰς ὅλην ταύτην τὴν σκηνήν, πλησιάζει τὸν Ἰαβέρην καὶ τῷ λέγει.

— Τὸ ποντίκι αὐτὴ τῆ φορᾶ ἔπιασε, νὰ εἰποῦμε τὸν γάτο.

Ὁ Ἰαβέρης δὲν ἔβαλε τὴν ἐλαχίστην φωνήν· Ἰδόντες δὲ αὐτὸν δεδεμένον εἰς τὸν στύλον ὁ Οἰκιάδης, ὁ Ἀετός, ὁ Ἰζόλλας, ὁ Κομποσιδέρης καὶ ὅσοι ἄλλοι εὑρίσκοντο μεταξὺ τῶν δύο ὁδοφραγμάτων, ἔτρεξαν πρὸς αὐτόν νὰ ἰδῶσι.

Τόσον περισφιγμένος ἦτο διὰ τῶν σχαινίων, ὥστε οὐδέλωσ ἠδύνατο νὰ κινηθῇ, μόνον τὴν κεφαλὴν ἠγειρεῖ ἐν τῇ γαλήνῃ, τῇ ἰδίᾳ εἰς ἄνθρωπον, ὅστις οὐδέποτε ἔκπροθερε ψεύδος.

— Εἶνε κατάσκοπος, εἶπεν ὁ Ἐνζολωφᾶς.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Ἰαβέρην.

— Θὰ τουρεκισθῆς, τῷ εἶπε, ὡς λεπτὰ πρὶν κυριευθῆ τὸ ὁδοφράγμα.

— Καὶ διατί ἔχει τώρα ἀμέλως; ἠρώτησεν ὁ Ἰαβέρης ἀγέρως.

— Διότι ἡ πυρῖτις θὰ μᾶς χρειασθῆ.

— Τότε λευκὸν μία μαχαίρια ὅσοι με.

— Κατάσκοπε, ἀπεκρίθη ὁ λαμπρός Ἐνζολωρᾶς, ἡμεῖς εἰμέθα δικασταί, ὄχι φονεῖς.

Ἐπειτα δ' ἔκραξε πρὸς τὸν Γαβριᾶν.

— Σὺ ἰ πῆγαινε εἰς τὴν δουλειά σου ἰ Ἐκεῖ ὅπου σέ εἶπα.

— Ἀμέσως ἀπεκρίθη τὸ παιδίον.

— Πρὶν ὅμως ἀναχωρήσῃ, ἐστάθη μία στιγμήν, καὶ πρὸς τὸν Ἐνζολωρᾶν ἀποταθέν.

— Ἀλήθεια, εἶπε πρὸς ἐμέ θά δώσῃς τὸ τσιρέκι του; Σοῦ ἀφίνω τὸν μουσικό, ἀλλὰ θέλω τὸ κλαρινέτο του. Μὲ αὐτὴν τὴν συμφωνία.

Καὶ ὁ Γαβριᾶς χαριτίσας στρατιωτικῶς ἐξῆλθε τοῦ μεγάλου ὁδοφράγματος.

H'.

Ἐρωτήσεις περὶ τινος Καβούκη, ὅστις ἴσως δὲν ὠνομάζετο Καβούκης.

Θά ἦτο ἀτελής ὅπως ἡ Ζαφερα εἰκὼν, ἣν ἐνταῦθα σχεδιάζομεν, ἐὰν παρελείπομεν νὰ ἀναφέρωμεν ἐπεισόδιον, ὅπερ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνης τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτειακῆς ζυμώσεως ἐξῆρεν ἀληθῶς τὴν ἀπόρρασιν τῶν θρασείων ἐκείνων νεανιῶν.

Μεταξὺ τῶν διαβατῶν, οἵτινες εἶχον ἀκολουθήσει τὴν συνοδείαν τοῦ Ἐνζολωρᾶ, Κομποσιᾶρη καὶ Οἰκιάδου ὑπῆρχε καὶ τις ὡς ἀχθοφόρος,

διότι τετριμμένον είχε τὸ ἐνδύμα ἐπὶ τῶν ὤμων, κάμνων μεγάλας χειρονομίας καὶ βάλλων κραυγὰς ὡς ἄγριος μέθυσος.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, Καβούκης ὀνομαζόμενος, ἢ ἐπιλεγόμενος οἰνοβορῆς, ἢ ὑποκρινόμενος τὸν οἰνοβαρῆ, εἶχε καθισθῆ μετὰ τινων ἄλλων εἰς ἓν τραπέζιον, συρθὲν ἔξω τοῦ καπηλείου.

Ὁ Καβούκης οὗτος, ἐνῶ ἔπινε, παρετήρει περιέργως πως ὑψηλὴν τινα πεντάροφον οἰκίαν, πρὸς τὸ βάθος τῆς ὁδοῦ Μανδετούρ. Δίφνης ἀνακράζει πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν:

— Μωρὲ ἀδέρφια, εἰς ἐκεῖνο τὸ σπήτι θὶ ἦταν καλὰ ἂν εὐρισκόμεστε καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐτραβούσαμε. Νὰ πιάσουμε ἐκεῖνα ἐκεῖ τὰ παράθυρα, ὁ διάβολος νὰ ἔλθῃ ἐν θῆ ἢ μπόρεια νὰ προβάλλῃ εἰς τον ὁρῶμο τῆ μύτη του!

— Πάγει καλά, εἶπιν εἰς τῶν συμπονόντων μετὰ τοῦ Καβούκη, ἀλλὰ τὸ σπήτι εἶνε κλειστό.

— Κτυπούμε, καὶ εἰμπορεῖ ν' ἀνοίξουν.

— Ἄ! δὲν σ' ἀνοίγουν.

— Σπούμε τὴν θύρα!

Καὶ ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον, ὁ Καβούκης ἔτρεξε πρὸς τὴν θύραν ἔχουσαν πληκτρον βαρύτατον, καὶ ἔκρουσεν, ἀλλ' ἡ θύρα δὲν ἤνοιχθη. Κρούει ἐκ δευτέρου, οὐδεὶς ἀποκρίνεται. Ἐκ τρίτου κρούει... Σιγῆ.

— Μωρὲ, δὲν κατοικεῖ αὐτοῦ μέσα ψυχὴ; κρᾶζει ὁ Καβούκης.

Οὔτε φωνή, οὔτε ἀπόκρισις.

Λαμβάνει τότε ἐν τουφέκιον καὶ ἔρχεται κρούων τὴν θύραν διὰ τοῦ ξύλου· ἀλλ' ἡ θύρα ἦτο δευρὴνη, χαμηλὴ, στενὴ, στερεά, προσυλαγμένη ἐνδοθεν εἰς αἰσθηρῶν πλακῶν. Ἐτρεμεν ὅλη ἡ οἰκία ἐκ τῶν κρουσμάτων, ἀλλ' ἡ θύρα δὲν ἐσαλεύετο.

Ἐβάνη ὅμως φῶς εἰς μικρὸν τι παράθυρον τοῦ τρίτου πατώματος, καὶ παρουσιάσθη εἰς αὐτὸ ἡ περίφοβος μορφή μεσήλικός τινος ἀνθρώπου, φέροντος ἀνά χεῖρας ἐν ἀλειμματοκέρκιον. Οὗτος ἦτον ὁ θυρωρὸς τῆς οἰκίας.

— Τί θέλετε; ἠρώτησεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

— Ἄνοιξε, λέγω!

— Εἶνε πρᾶγμα ἀδύνατον.

Ὁ Καβούκκς ἔλαβε τὸ τουφέκιόν του καὶ ἐσκόπευσε τὸν θυρωρὸν· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν εὕρισκετο κάτω εἰς τὸ σκάτος, ὁ δὲ θυρωρὸς ὑψηλά, φέρων τὸ φῶς, δὲν παρετήρησε τοῦτο ὁ δυστοχῆς.

— Θ' ἀνοίξῃς, ἦ, ὄχι ;

— Ὅχι, κύριοί μου. δὲν ἀνοίγω.

— Ὅχι, λές ;

— Λέγω ὄχι, καλεῖ μου, ὄχι!..

Δὲν ἐπρόφθασεν ὁ θυρωρὸς νὰ τελειώσῃ τὸν λόγον, ἤκουσθη ἐκ πυρσοκρότησις, καὶ ἡ σφαῖρα εἰσελθοῦσα εἰς τὴν σιαγόνα του ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ αὐχένος, διαπεράσασα τὸν λάρυγγα.

Ὁ γέρον ἐπεσεν οὔτε στεναγμὸν προφθάτας νὰ βάλῃ. ἔπεσε δὲ καὶ τὸ κηρίον, καὶ ἐσθέσθη, καὶ μόνον ἔμεινεν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ παραθύρου μία ἀκίνητος κεφαλὴ καὶ ὀλίγος καπνὸς ὑπόλευκος, ἀναδιδόμενος πρὸς τὴν στέγην.

— Νά! εἶπεν ὁ Καβούκκς, καταβιβάσας τὸ ὄπλον του εἰς τὴν γῆν.

Μόλις πρέεξε τὸ ἀνά τούτο, καὶ ἤσθάνθη, μίαν χεῖρα ἦτις ἐτέθη ἐπὶ τοῦ ὤμου ὡς ποὺς ἀετοῦ, καὶ ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν πρὸς αὐτόν :

— Γονάτισε ἀμέσως.

Ὁ φωνὸς ἐστράφη ὀπίσω του καὶ εἶδε τοῦ Ἐνζολωρᾶ τὴν λευκὴν καὶ ψυχρὰν μορφήν. Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐκράτει πιστόλιον.

Εἰλικύσθη εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐκ τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως.

Συνέλαβε διὰ τῆς ἀριστερᾶς του χειρὸς τὸν Καβούκκην ἀπὸ τῶν περιλαιμίων τῆς βλούζης καὶ τοῦ χιτῶνος ὀμοῦ.

— Ἐλίγωρα γονάτισε, ἐπανελάβε πρὸς αὐτόν.

Καὶ πραγματικῶς ὁ λεπτὸς εἰκοσαετῆς νεανίας ἐκεῖνος ἐκμψε τὸν εὐρύνωτον καὶ ρωμαλέον ἐκεῖνον ἄνδρα ὡς κίλαμον, καὶ τὸν ἐγονάτισεν εἰς τὴν βίβρορον τῆς ὁδοῦ.

Προσεπάθησεν ὁ Καβούκκς ν' ἀντισταθῇ, ἀλλ' ἐφαίνετο ὡς κεκρατημένος ὑπὸ δαίμονος καὶ ὄχι ἀνθρώπου.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς εἶχε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου του θεοειδές τι, ὁμοιάζον τὴν μορφήν τῆς ἀρχαίας Θέμιδος.

Ὅλοι οἱ τοῦ ὁδοφράγματος ἐτρεξαν εἰς τὴν σκητὴν ταύτην, ἐπειτα εἰς ἐστάθησαν περὶ αὐτὴν εἰς ἀπόστασιν ἀσθανόμενοι διὰ ἧτο ἀδύνα-

τον νὰ προφέρωσι λέξιν ἐνώπιον τοῦ πράγματος ὅπερ ἔμελλον νὰ ἴδω-
σιν οἱ ἑρθάλμοι των.

Ὁ Καβούκης, ἀρού ἠττήθη, δὲν ἐπειρᾶτο πλέον ν' ἀντιπαλαίση,
ἀλλ' ὄλος ἔτρεμεν.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς τὸν ἀρῆκεν ἐκεῖ, καὶ ἐξαγαγὼν τὸ ὠρολό-
γιόν του.

— Προσευχῆσου, ἀν θέλῃς νὰ προσευχηθῆς. Ἐχεις καιρὸν ἐνὸς λε-
πτου.

— Κάμε ἕλεος ἰαπήτησεν ὁ φονεὺς· ἔπειτα ὁ ἔκλινε τὴν κεφα-
λήν, καὶ εἶπεν ἀναρθρά τινα λόγια.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἔδλεπεν εἰς τὸ ὠρολόγιον· ἀρῆκε νὰ παρῆλθῃ
τὸ λεπτόν, καὶ τότε ἐνέθηκε πάλιν τὸ ὠρολόγιον εἰς τὸ θυλά-
κιόν του,

Τούτου γενομένου ἔλαβεν ἐκ τῆς κόμης τὸν Καβούκην σφαδάζοντα
εἰς τὰ γόνατά του καὶ ὀλολύζοντα, καὶ ἐστήριξεν εἰς τὸ σῶς του τὸ
στέμιον τοῦ πιστολίου του.

Πολλοὶ τῶν περιστάτων ἀτρεμήτων ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν συνελ-
θόντων ἀρόθως εἰς τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, ἀπέστρεψαν τὸ πρό-
σωπον.

Ἠκούσθη ἡ ἐκπυροσφάτησις, ἔπεσεν ὁ φονεὺς ἐπὶ τοῦ λιθοστρώ-
του μετὰ τοῦ μετώπου ἔμπρός, καὶ ὁ Ἐνζολωρᾶς ἠνωρθώθη καὶ πε-
ριέφερε περὶ αὐτὸν βλέμμα χύστηρόν καὶ ἔμπλεων πεποιθήσεως. Ἐ-
πειτα δὲ ἀπόθησε διὰ τοῦ ποδὸς τὸ πτώμα, καὶ εἶπε.

-- Ρίξτε το ἔξω.

Τρεῖς ἄνδρες ἤγειραν τὸ πτώμα τοῦ ἀθλίου ἐκείνου, ἔτι σφαδάζον
ὑπὸ τῶν τελευταίων τῆς ζωῆς σπασμῶν καὶ τὸ ἀπέρριψαν ἀνωθεν τοῦ
μικροῦ ἑδοσφράγματος τῆς ὁδοῦ Μανδευτοῦ.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἔμεινε περίσκεπτος. Τὸ πλῆθος εἰσιγα περὶ
αὐτόν.

— Συμπολιταί, λέγει τέλος πρὸς τοὺς συναγμένους στασιαστάς· ἡ
πραΐξις αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἦτο ἀνόσιος, καὶ ἡ ἰδική μου δὲ πραΐξις αλη-
θῶς μυστήριον.

Ἐρῶνευσε, διὸ καὶ τὸν ἐρῶνευσε. Ἠνυχασθῆν οὕτω νὰ πράξω,
αἰετὶ καὶ ἡ ἀνταρσία πρέπει νὰ ἔχη τὴν πειθαρχίαν τῆς.

Ὁ φόνος εἶνε ἑλαττωματικὸν μᾶλλον εἰδῶ ἢ ἄλλου· εἰμυθα ὑπὸ

τὰ βλέμματα τῆς ἐπαναστάσεως, εἶμεθα οἱ ἱερεῖς τῆς δημοκρατίας, ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος τοῦ καθηκόντος· δὲν πρέπει νὰ δώσωμεν ἀφορμὴν ὥστε ὁ ἀγὼν ἡμῶν νὰ συκοφαντηθῆ.

Διὰ τοῦτο ἔκρινα καὶ κατεδίκασα εἰς θάνατον τὸν ἄνθρωπον τοῦτον.

Ὅσον δὲ δι' ἐμέ, τὸν ἐξανασκασθέντα εἰς τὴν πράξιν ταύτην ἀλλὰ βδελυττόμειον αὐτήν, ἔκρινα ὡσαύτως καὶ τὸν ἑαυτόν μου, καὶ θὰ ἴδῃτε ἐντός ὀλίγου εἰς ποίαν κατεδικάσθη ποινὴν.

Ὅσοι τὸν ἤκουσαν ἐκυριεύθησαν ὑπὸ φόβου.

— Συμμεριζόμεθα τὴν τύχην σου, εἶπεν ὁ Κομποσιδέρης.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Ἐνζολωρᾶς. Ἐνα λόγον ἀκόμη ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ. Θανατώσας αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὑπήκουσα εἰς τὴν ἀνάγκην· ἴλλ' ἡ ἀνάγκη εἶνε τέρας τοῦ παλαιοῦ κόσμου· ἡ ἀνάγκη καλεῖται Πεπρωμένον. Ὁ νόμος τῆς προόδου θελεῖ ἵνα ἐξαλειφθῶσι τὰ τέρατα ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων, καὶ τὸ Πεπρωμένον νὰ ἐκλείψῃ ἐνώπιον τῆς Ἀδελφότητος.

ὦ Ἀγάπη! τὸ μέλλον ἀνήκει, εἰς σέ. ὦ Θάνατε, σὲ μεταχειρίζομαι τὴν ὥραν ταύτην, ἀλλὰ σὲ μισῶ.

Ἀδελφοὶ συμπολιταί, ἐν τῷ μέλλοντι δὲν θὰ ὑπάρχῃ οὔτε ἔρεβος, οὔτε κεραυνοί, οὔτε ἀμάθεια θηριώδης, οὔτε αἷμα ἀντὶ αἵματος. Καθὼς δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον Διάβολος, οὕτω δὲν θὰ ὑπάρχῃ καὶ Μιχαὴλ ἀρχάγγελος.

Ἐν τῷ μέλλοντι οὐδεὶς θὰ φονεῖ ἄνθρωπον, ἢ γῆ θὰ ἰλαρυνθῆ, τὸ ἀνθρώπινον γένος θὰ ἀγαπᾷ μόνον καὶ μόνον. Θὰ ἔλθῃ, συμπολιταί, ἡ ἡμέρα αὕτη· θὰ ἔλθῃ καὶ διὰ νὰ ἔλθῃ μέλλομεν σήμερον ν' ἀποθάνωμεν.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐσιώπησεν ἀρῶν εἶπε ταῦτα. Ἐκλείσθησαν τὰ παρθενικά του χεῖλη, καὶ ἔμειναν ἐπ' ὀλίγας ἔτι στιγμὰς ὄρθιος εἰς ἓν τόπον ἔχυσε τὸ αἷμα, καὶ ὡς μάρμαρον ἀκίνητος. Τὸ βλέμμα του ἐνέπνεε σεβασμὸν.

Ὁ Ἀλάναστος καὶ ὁ Κομποσιδέρης συνέσφιγγον ἐν σιωπῇ τὰς χεῖρας των, βλέποντες μετὰ θαυμασμοῦ τὸν Ἐνζολωρᾶν, καὶ στηριζόμενοι ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου εἰς τῆς γωνίας τοῦ ὀδοφράγματος.

Σπυρόδεμεν νὰ εἰπώμεν ὅτι ἀκολούθως, ἀρῶν ὅλα τὰ πτώματα τῶν πεσόντων κατὰ τὴν ἀποστασίαν ἐκείνην ἐξητάσθησαν. εὐρέθη ἐπὶ

τοῦ Καβούκη ἀποδεικτικὸν γράμμα, ὅτι ἦτον ἄνθρωπος τῆς ἀστυνομίας.

Προσθετέον ὅτι κατὰ τινὰ παράδοσιν τῆς ἀστυνομίας, ὁ Καβούκης ἦτον αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Μαγχοπαραδιάς.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι, ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Καβούκη, ὁ Μαγχοπαραδιάς οὐδέποτε ἠκούσθη πλέον· δὲν ἀφήκεν ἕγνος του· συνανεμίχθη μετὰ τοῦ ἀφανοῦς καὶ ἀοράτου. Ὁ βίος του ὑπῆρξεν ἔρεβος, ἢ τελευτῆ του νύξ.

Ὅλον τὸ πλῆθος κατείχετο εἰσέτι ὑπὸ τῆς συγκινήσεως ἐκ τοῦ τραγικοῦ ἐκείνου θεάματος, δετὸ Ὁϊκιάδης ἐπανεῖδεν ἐντὸς τοῦ ὀδοφράγματος τὸν μικρὸν νῆον ὅστις τὸ πρῶν εἶχεν ἐλθεῖ εἰς τὴν κατοικίαν του ζητῶν τὸν Μάριον.

Ὁ νέος οὗτος ἦλθε διὰ νυκτός καὶ ἠνώθη μετὰ τῶν ἀνταρτῶν ἐφαίνετο δὲ εὐτολμος καὶ ἄφροντις μεταξύ αὐτῶν.

BIBLION ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Ο ΜΑΡΙΟΣ ΕΝ Τῆ ΣΚΙΑ

Α'.

Ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου.

Ἡ φωνὴ ἐκείνη ἤτις, ἐντὸς τοῦ νυκτερινοῦ σκότους εἶχε καλέσει τὸν Μάριον εἰς τὸ ὁδόφραγμα τῆς ὁδοῦ Καννάβως, τῷ ἐφάνη ὡς ἡ φωνὴ τῆς εἰμαρμένης του.

Ὁ Μάριος δὲν ἤθελε πλέον τὴν ζωὴν, καὶ ἰδοὺ παρουσιάζετο εἰς αὐτὸν ἡ εὐκαιρία ν' ἀποθάνῃ· ἐνῶ ἔκρουε τὴν πύλην τοῦ τάφου, προσέφερον εἰς αὐτὸν τὴν κλειδά της μίᾳ χειρὶ ἐντὸς τῆς σκιᾶς.

Ἡ Μάριος μετετόπισε τὴν κλειδά ἐπὶ τῆς τσακίᾳς, διήλθεν, ἐξῆλθε τοῦ κήπου, καὶ εἶπεν.

— Ἐμπρὸς λοιπόν!

Ἡ ὁδὸν, ἡ ἀπόγνωσις τὸν ἔφερον εἰς ἀπόνειαν. Ἠρξάτο νὰ τρέχῃ

Ἐπυχε δὲ καὶ ὠπλισμένος, διότι εἶχε τὰ πιστόλια τοῦ Ἰα-
βέρη.

Ὁ νεανίσκος ὃν ἐνόμισεν ὅτι διέκρινεν, ἐγάθη, εἰσδύσας εἰς τὰς
ὁδοὺς τῆς πόλεως.

Τὰ πρῶτα ἐργαστήρια ἅτινα ἀπήντησεν ὁ Μάριος καθ' ὁδὸν ἦσαν
ἐπιάνοικτὰ καὶ φωτισμένα· ὑπὸ τὰς τοιαύτας τῆς ὁδοῦ Ριβολι, αἱ γυ-
ναῖκες ἠγόραζον εἰς τὰ ἐργαστήρια· εἰς τὰ καφενεῖα πολλοὶ ἐκάθηντο
καὶ ἐτρωγον παγωτά. Μόνον ὑπηρεσιακὰ ὀχήματα ἀνεχώρουν κατε-
σπευμένως ἐκ τῶν ὑποργείων.

Παρέκει, τὰ ἐργαστήρια ἦσαν κλειστά, καὶ οἱ κύριοι αὐτῶν ἴ-
σταντο εἰς τὰς θύρας τῶν καὶ συνωμίλων, ἀλλ' οἱ διαβίβεται ἐκκυλο-
φόρου, οἱ φανοὶ ἦσαν ἀνημμένοι, καὶ εἰς ὅλα τὰ παράθυρα τῶν οἰ-
κιῶν ἐφαίνετο φῶς, κατὰ τὸ σὺνηθες. Εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Παλαι-
ροαγιᾶλ ὁ Μάριος εἶδε συνηγμένον ἵππικόν.

Καθ' ὅσον ἀπομακρόντο τοῦ Παλαιροαγιᾶλ ἐβλεπεν ὅτι τὰ φωτισμέ-
να παράθυρα καθίσταντο ἀραιότερα· τὰ ἐργαστήρια κατὰ κλειστά, οὐδεὶς
συνωμίλει εἰς τὰς θύρας τῶν, ἡ ὁδὸς ἐφαίνετο ζοφισωτέρα, καὶ ἐν ταύ-
τῃ τὸ πλῆθος τῶν διαβιτών πυκνότερον.

Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἤκουετο ὁμιλῶν, καὶ ὁμως ἐξ ὅλων ὁμοῦ ἀνεδί-
δατο βόμβος τις βαθῆς καὶ ὑπέκωφος.

Ὅλιγον παρέκει, εἶδεν ὁμιλοῦς ἀνθρώπων ἀκίνητους μεταξὺ τοῦ
πλήθους τῶν διαβιτών, ὡς ὀγκόλιθοι μαῦροι ἐν τῷ μέσῳ χει-
μάρρου.

Προχώρησε ἐπιπεραιτέρω, τῶσαν εὐρὴ συμπεπυκνωμένοι πλῆθος,
ὥστε ἐμεινεν ἀκίνητος· ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ διέλθῃ.

Πάντες συνωμίλων χαμηλοφῶνας καὶ αἱ κεφαλαὶ φοροῦσαι ὄχι
πίλους, ἀλλὰ πιλίκια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. ἐσχηματίζον ἐντὸς τοῦ
σχετοῦ κομματιζόν τινα συγκεχυμένον.

Παρέκει, εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς πηλαιεστέρας πρὸς τὴν τοῦ Ἁγίου
Διονυσίου, εἰς οὐδὲν πλεον παράθυρον ἐφαίνετο φῶς· ἀλλ' ὁμως δὲν
ἦσαν ἔργμα· αἱ θύραι αὐτῶν διεκρινόντο τοσφικὰ στιγμενὰ εἰς πυρα-
μίδας, λόγχαι κινούμεναι καὶ στρατιωματα κατεσκευασμένα εἰς τὸ
ὑπαίθριον.

Οὐδεὶς τῶν περιέρχων διέβαινε τὸ ἔργον τοῦτο. Ἐκεῖ ἔπαυε

πᾶσα κυκλοφορία. Ἐκεῖ ἐτελείωνε τὸ πλῆθος καὶ ἤρχιζον τὰ στρατεύματα.

Ὁ Μάριος ἤθελε νὰ προχωρήσῃ ἀλλ' ἤθελε μετὰ θελήσειως ἀνθρώπου μὴ πλέον ἔχοντος ἐλπίδα. Τὸν προσεκάλεσαν, ᾧφειλε νὰ ὑπάγῃ. Εὔρε τρόπον νὰ διέλθῃ τὸ πλῆθος, διὰ πλαγίων δρόμων καὶ τὰ στρατεύματα, ἀπορυγῶν τοὺς περιπόλους, καὶ ἀποκρυβείς ἀπὸ τῶν σκοπῶν.

Καὶ τότε εὐρέθη εἰς μέρος ἀληθῶς φορικαλέα. Οὔτε διαβάτης πλέον ἐφαίνετο ἐκεῖ, οὔτε στρατιώτης, οὔτε τὸ ἐλάχιστον φῶς. Ἐρημία, σιωπὴ ἄκρα, νῦξ. Εὐρέθη ὡς εἰς ὑπόγειον. Καὶ ὅμως ἐξηκολούθησε νὰ προχωρῇ.

Μετά τινα βήματα, διέβη τις πλησίον του τρέχων. Ἄνθρωπος ἦτον ἢ γυνή; ἢ ἦσαν πολλοί; Δὲν ἠδυνήθη νὰ νοήσῃ καλῶς.

Ἀπὸ γύρου εἰς γύρον, ἐφθασεν εἰς ὁδὸν τινα στενὴν. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἀπαντᾷ τι πρόσκομμα.

Ἀπλώνει τὰς χεῖρας του ἦτον ἀμάξιον φορτηγὸν ἀνεστραμμένον, συγχρόνως δὲ οἱ πόδες του πατοῦν εἰς λάκκους μικροὺς πλήρεις ὕδατος καὶ πετρῶν τοῦ λιθοστρώτου ἀνεσκαμμένων καὶ τῇ δεξιᾷ εἰς ἐρημέναν, τοῦ δὲ συσσωρευμέναν.

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο εἶχε γίνει ἀπόπειρα ἐγέρσεως ὁδοφράγματος, ἐγκαταλειφθέντος ἔπειτα. Προχωρεῖ φηλασθε! ἔχων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ τοίχου τῶν οἰκιῶν.

Ὅλιγον παρέκει τοῦ ὁδοφράγματος, τῷ ἐφάνη ὅτι διέκρινε λευκὸν τι πρᾶγμα. Πλησιάζει, τὸ πρᾶγμα ἔλαβε σχῆμα. Ἦσαν οἱ ὄσοι ἵπποι τοῦ λευκοῦ, ἵπποι λευκοί, οἵτινες, ἀπὸ περιήλθον τυχαίως ἀπὸ ὁδοῦ εἰς ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέρην, τέλος ἐστάθησαν περιλύτως εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἄθλια ζῶα μὴ νοῦντα καὶ αὐτὰ τοῦ ἀνθρώπου τὰς πράξεις, καθὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν νοεῖ τὰς τῆς Θεῆς Πρανοίας.

Ὁ Μάριος ἀρῆκε τοὺς ἵππους ὀπίσω του. Εἰς ἄλλην τινα ὁδὸν, ἣν διήρχετο ὡσαύτως ἐν τῷ σκότει, ἐσύριζεν εἰς τὰ ὦτά του μία σφαῖρα καὶ διεπέρασε μίαν λεκάνην ὀρειχαλκίνην, ἥτις ἐκρέματο ἄνωθεν τῆς θύρας ἐνδὸς κουρείου κλειστοῦ.

Καὶ τοῦτο εἶτι ἦτο σημεῖον, ὅτι ἐκεῖ πλησίον ὑπῆρχε ζωὴ τις ψυχῆ, ἀλλὰ παρέκει δὲν ἀπήνησε πλέον τίποτε.

Ἡ ὅλη αὕτη ἡ ὁδοπορία τοῦ Μαρίου ὠμοίαιζε πρὸς κατάβασιν βαθμίδων σκοτεινῶν. Ἄλλ' ὅμως διέβη καὶ περαιτέρω.

Β'.

Οἱ Παρίσιοι ἐν νυκτί.

Ἐάν τις ἐπλανῆτο τὴν ὄραν ἐκείνην ἀνωθεν τῶν Παρισίων θὰ εἶχεν ἐνώπιόν του θέαμα φρικῶδες.

Ὅλοι ἐκίηται αἱ παλαιαὶ συνοικίαι τῆς ἀγορᾶς, ἀποτελοῦσαι πόλιν ἐν πόλει. ἐν ἧ διασταυροῦνται ἄπειροι ὁδοὶ μεταβληθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν εἰς πρόχωμα καὶ ὀπλοστάσιόν των, θὰ τῷ ἐφαινότο ὡς μαῦρος περᾶσιος βόθρος ἀνιοκαρεῖς ἐν τῷ κέντρῳ τῶν Παρισίων.

Ἐκεῖ τὸ βλέμμα ἐχάνατο εἰς ὄθυσσιν.

Ἔνεκα τῶν συντριβέντων φανῶν καὶ τῶν κλειστῶν παραθύρων οὐδεμία οὐδαμῶς ἐφαίνετο φωτεινὴ, ἀκτίς, ζωὴ εἴτε κίνησις.

Ὁ ἀέραςτος ἄργος τῆς στάσεως ἠγγρόπνει πανταχοῦ τερῶν τὴν τάξιν τούτεστι τὴν νύκτα.

Ἡ ἐπιβεβλημένη τακτικὴ, ἐν μιᾷ τινι ἀνταρσίᾳ εἶναι ἡ ἀπόπνιξις τοῦ ὀλιγοριθμοῦ ἐντὸς ἀγανού, σκότους, καὶ ὁ πολλαπλασιασμός ἐκάστου μαχητοῦ ἐκ τῶν πιθανότητων ἅς τὸ σκότος ἐκεῖνο περιλαμβάνει.

Νυχτός ἐπελευθέρησεν ἅπασι, οἰονόηποτε παράθυρον χέγγον ἐλάμβανε καὶ μίαν σφαιραν τὸ φῶς ἐσβύνητο ἐπομένως καὶ ἐνίοτε ἐφαινότο ὁ ἐνοικῶν, οἷο καὶ οὐδεὶς ἐκινεῖτο ἐν ταῖς οἰκίαις, φρίκης καὶ πίνθους καὶ τρέμου ἐπικρατοῦντος, ἐνῶ ἀπὸ τὰς ὁδοῦ ἐκυριάρχει ἰσχυρὸς τις τρέμος.

Συντρίμματα παραθύριων, εξωστῶν, θυρῶν, ὕαλοι ἀναμίξ, ὄλα ἔ-
 στιλθον εἰς τὸ πυκνὸν ἐκεῖνο σκότος, κείμενα ἐν διασπορᾷ φρικώδει
 καὶ εἰς σωροὺς ἀπαισίους δίδοντας εἰκόνα τῆς καταστροφῆς, ἣν θὰ
 ἐμεγέθυεν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ θεατοῦ ἢ ἔλλειψις φωτός. Ἐκεῖνα δὲ
 ἦσαν τὰ ὀδοφράγματα. Τὰ ὑπόλοιπα ἔλας σκοτεινόν, ὀμιχλῶδες,
 καταθλιπτικόν, πένθιμον καὶ περὶ αὐτὸ αἰ ἀκίνητοι καὶ φρικώδεις σκιαὶ
 τοῦ πύργου τοῦ Ἄγ. Ἰακώβου, τῆς ἐκκλησίας Ἄγ. Μέρης καὶ δύο
 ἢ τριῶν ἄλλων οἰκοδομῶν, δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος εἰκονίζει τοὺς γίγαντας
 ἢ δὲ νῦν τὰ φαντάσματα.

Περίξ τοῦ ἐρημικοῦ καὶ ἀνησύχου τούτου λαθουρίθου, εἰς ὅσας συνο-
 κίας ἢ κυκλοφορία δὲν εἶχεν εἰσέτι παύσει καὶ ὅπου ὑπῆρχον ἔτι ἀνημ-
 μένοι φανταί, ὁ ἐναέριος θεατῆς θὰ ἠδύνατο νὰ διακρίνη, τὴν μεταλλικὴν
 σπινθηροβλίαν ξιφῶν καὶ λογγῶν, τὴν ὑπόκωφον τροχηλασίαν τοῦ
 πυροβολικοῦ καὶ τὸν συνωστισμὸν τῶν στρατευμάτων ἐξογκούμενον
 ὑπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν μίαν ζώνην ὀθλονότι φοβερὰν συμπυκνου-
 μένην βραδέως καὶ συμπιεζομένην περίξ τῶν στασιαστῶν.

Ἡ κατακλυσθεῖσα συνοικία θ' ἀπετέλει εἶδος τερατομόρφου σπη-
 λαίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὰ πάντα θὰ ἦσαν ἐξηναγκασμένα εἰς ὑ-
 πνον καὶ ἀκινήσιάν· ὡς εἶδομεν, ἐκάστη ὁδὸς, εἰς ἣν θὰ ἠδύνατό τις
 νὰ εἰσέλθῃ, παρουσίαζεν χαώδη σκιάν.

Σκιάν τρομώδη, πλήρη παγίδων ἀγνώστων καὶ φοβερῶν προσκομ-
 μάτων, διὰ μέσου τῶν ὁποίων εἰσερχόμενον ἢ διαμένοντα σὲ κατε-
 λάμβανεν ἢ φείκει, καὶ ἢ κατάπληξίς, σκιά ὑφ' ἣν αἱ εἰσδύοντες θὰ
 ἐφρίγγουν ἐνώπιον τῶν ἀναμενόντων αὐτοὺς, αἱ δὲ ἀναμενόντες θὰ ἐφρι-
 κίων εἰς τὴν θέαν τῶν εἰσελαυνόντων.

Ἄφρατοι μαχηταὶ ὠχυρωμένοι ὀπισθεν ἐκάστης γωνίας ὁδοῦ, ὡς
 ἐπιτάριοι ἀρναεῖς ἐνέδρα· εἰς τὰ ἐρέθη τῆς νυκτός, τέλος οὐδεμίαν
 ἄλλην φωνὴν ἐλπίζοντες τοῦ λοιποῦ πλὴν τῆς τῶν ἐκπυροστορησῶν,
 οὐδεμίαν ἄλλην συνάντησιν, πλὴν τῆς ἀπροόπτου καὶ ἀστραπικῆς
 ἐμφανίσεως τοῦ θανάτου.

Ἄλλὰ ποῦ! καὶ πῶς; πότε; Ἠγνοεῖτο, ἄλλ' ἄφ' ἑτέρου ἦτο θεί-
 ζαιον καὶ ὁ θάνατος ἄ ἀπόδριστος.

Ἐκεῖ εἰς τὸν ἰνδεδειγμένον ἐκεῖνον διὰ τὴν πάλην τόπον, κυβέρ-
 νησις καὶ ἀνταρτία, ἔθνοσφυρὰ καὶ λαϊκὰ ἐπιχειρεῖ, αἱ πολῖται μετὰ
 τῶν στασιαστῶν ἐμῆλλον νὰ συγκρουσθῶσι ψηλαροῦντες.

Καὶ διὰ τοὺς μὲν καὶ διὰ τοὺς δέ, ἡ ἀνάγκη ἦτο ἡ αὐτή. Τοῦ λοιποῦ ἡ μόνη πιθανὴ διέξοδος ἦτο νὰ ἐξέλθωσιν ἐκεῖθεν ἢ φονευμένοι ἢ νικηταί.

Ἦτο μία τόσῃ κρίσιμος κατάστασις, καὶ τόσον ἀνεξίτητον τὸ ἄδηλον, ὥστε καὶ οἱ δειλότεροι ἤσθάνοντο ἑαυτοὺς γενναίους καὶ οἱ θρασύτεροι ἐκπεπληγμένους.

Ἐκατέρωθεν, μία μανία καὶ λύσσα ἐξ ἴσου ἐξέδηλετο. Οἱ μὲν ἔβαινον εὐθὺς πρὸς τὸν θάνατον, χωρὶς νὰ διανοηθῶσιν ὀπισθοχώρησιν, οἱ δὲ μένοντες προσεδόχουν ὡσαύτως τὸν θάνατον χωρὶς νὰ σκεφθῶσι πῶς νὰ τὸν διαφύγωσιν.

Ἦτο ἀνάγκη, ἵνα τὴν ἐπαύριον τὰ πάντα ὡς τετελεσμένα, νὰ θριαμβεύτῃ ὁ εἷς τῶν δυο, ἡ ἀνταρσία νὰ καταλήξῃ εἰς ἐπανάστασιν ἢ εἰς ἀπονενοημενὸν κίνημα. Ἡ κυβέρνησις τὸ συνηθάνετο ὡς καὶ τὰ κόμματα, καὶ ὁ ἐλάχιστος δὲ πολίτης τὸ ἐβόλεπε. Πάντες κατειχοντο ὑπὸ ἀγωνιώδους σκέψεως, μὴ δυναμένης νὰ ἐξιχνιάσῃ τι ἐν τῇ ἀπαισίᾳ σκοτίᾳ τῆς συνοικίας ἐκείνης, ἐν ᾗ ἔμελλε νὰ κριθῇ ἡ τύχη τοῦ μέλλοντος· τὸ ἄγνωστον καὶ ἀυπολόγιστον ἐκ τῶν προτέρων τοῦτο ἐπαύριον ἐπεδείκνυτο μᾶλλον τὴν ἀγωνίαν τῆς σιγῆς ἢ τὴν ἠδύνην νὰ προκύψῃ μία τις καταστροφὴ.

Εἰς μόνον θέρους ἠκούετο, ὡς τις παράληρος σπαρακτικὸς, ὡς ἀπειλητικὴ κατάρτα, ἢ κωδωνοκρουσίς τῆς Ἀγ. Μέρης. Οὐδὲν παρρητικότερον τοῦ ἤχου τοῦ ἀπονενοημένου καὶ ἀπέλπιδος ἐκείνου κώδωνος σφυσᾶζοντος ἐντὸς τοῦ ἔθρους.

Ἦς συχνάκις συμβαίνει, ἡ φύσις ἐφαίνεται συμμαχήσασα μετὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀνδρῶν τούτων. Οὐδὲν διετάραξε τὴν ἐλευθερίαν ἀρμονίαν τοῦ σώματος τούτου.

Οἱ κατέρωθεν εἶχον ἐξαρτησθῆ, νέφρ' ἄρα ἐπεσφραγίσθη ὅλον ἐπὶ τοῦ μελαγχολικοῦ ὀρίζοντος μαῦρα καὶ σμυκκίνα.

Μακρὸς οὐρανὸς ἐπέσπευε τὰς ἡμιθνητὲς ἐκείνας ὁδοὺς, ὡς εἰ ἐπεκλώθητο τὸ ἴδιον σάβανον ἐπὶ τοῦ κολοσσαίου ἐκείνου κοιμητήριου.

Καὶ ἐνῶ προελείποντο οἱ πάντες εἰς ἐμφύλιον σύγκρουσιν, ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ θέσει, ἤεις μέχρι τοῦδε εἶδε πολλά ἐπαναστατικὰ γεγονότα, ἐνῶ ἡ νεολαία, σ. π. στικα. ἐταιρεῖται, αἱ σχολαί, ἐν ὀνόματι τῶν ἡρώων καὶ ἡ μεσοία τάξις, ἤθειν τοῦ ἴδιου συμφέροντος, προ-

σῆγγιζον εἰς ἀλληλοφάγωμα, εἰς στραγγαλισμὸν ἢ εἰς θάνατον, ἐνῶ ἕκαστος σπεύδων ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐπέλασιν τὴν ὑστάτην, τὴν ἀπαισίαν καὶ ἀποφασιστικὴν κρίσιν, μακρὰν καὶ ἐκτὸς τῆς συνοικίας, εἰς τὰ ἀπώτατα ἀνεξερεύνητα μέρη τοῦ παρισινοῦ μεγαθηρίου τὰ σκεπασμένα ὑπὸ τὴν αἴγλην τῶν εὐδαιμονούντων καὶ τρυφηλῶν Παρισίων ἤκούετο ὑποκώφως ἠχοῦσα ἢ βραχνῶδης φωνὴ τοῦ λαοῦ, φωνὴ τρομώδης καὶ ἱερὰ κρῖμα, ὀγκηθμοῦ κτηνώδους καὶ θείας λαλιᾶς, φωνὴ ὡς τρόμος τῶν ἀσθενῶν καὶ πρῶταγγελος τῶν πεπνυμένων, φωνὴ ἐκπεπομένη ταύτοχρόνως ἀπὸ τε τῆς γῆς, ὡς τοῦ λέοντος καὶ ἀπὸ τῶν οὐρανῶν ὡς τῆς βροντῆς.

Γ.

Ὁ Μάριος διστάζει.

Ὁ Μάριος ἔφθασεν εἰς τὰς Ἀγοράς.

Ἐκεῖ τὰ πάντα ἦσαν ἡσυχώτερα, σκοτεινότερα καὶ μᾶλλον ἰκίνητα ἢ εἰς τὰς πλησίον ὁδοὺς.

Ἄλλ' ὅμως, ἄνω τῶν στεγῶν αἰτίνες διεκρίνοντο ἀπέναντί του εἰς τὸν ὀρίζοντα, ἐφαίνετο λεπτὸν τι ἐρύθημα, καὶ ἦτο ἡ ἀντανάκλασις τῆς ἠελίου, ἣτις ἤναπτεν ἐπὶ τοῦ ὀδοφράγματος τῆς ὁδοῦ Καννάβειως.

Ὁ Μάριος διηθύνθη πρὸς τὸ ἐρύθημα τοῦτο, μέχρι οὗ ἔφθασεν ἀπαρατήρητος ὑπὸ τοῦ σκοποῦ τῶν ἀνταρτῶν εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ Μονδετούρ. Ὅλιγα ἐτι βήματα εἶχε νὰ κάμῃ, ἵνα εὐρεθῆ μεταξὺ τῶν ἀνταρτῶν.

Ἐκάθησε τότε ὁ ὀυστηνος νέος εἰς τὸ κατώφλιον μιᾶς θύρας, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας, καὶ ἐνεθυμήθη τὸν πατέρα του, ὄλην τὴν νεότητά του καταναλώσαντα εἰς ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος.

Ἐνεθυμήθη τὸν ἥρωα ἐκείνον συνταγματάρχην Πομμερσὺ ὅστις ὑπῆρξεν εἰς ὑπερήφανος στρατιωτικὸς· περιφρουρήσας τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ συντελέσας εἰς ἐπέκτασιν αὐτοῦ μέχρις Ἀσίας, Γενναίης Ἀλεξανδρείας, Μιλάνου, Τουρίνου, Μαδρίτης, Βιέννης, Δρέσδης, Βερολίνου καὶ Μόσχας, διασπείρας ἐφ' ὄλων τῶν πεδίων τῶν μαχῶν σταγόνας ἐξ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ αἵματος, ὅπερ ὁ Μάριος ἔφερεν εἰς τὰς φλέβας ὁ προῶρος λευκανθείς, φυτοζωῶν ἐν ταῖς φρουραῖς τῶν ἐπαρχιῶν ἢ ἐν τῇ διοικήσει, μετ' ὃ συνεπτυγμένον ὑπὸ τὸν ὄγκον τοῦ κρῖνου του μέτωπον ὑπὸ τὴν σκηνήν, ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, ἐν ταῖς θεραπευτηρίοις, ὁ μετὰ εἴκοσιν ἔτη, ἐπανελθὼν ἐκ τῶν μεγάλων πολέμων, μετ' ἡν παρειὰν διεξιζομένην, τὸ πρόσωπον μειδιῶν, ἀπλοῦς, ἡσυχος, θαυμάσιος, ἀγνός ὡς παιδίον, τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς Ἰαλλίας καὶ οὐδὲν κατ' αὐτῆς τολμήσας.

Εἶπεν ὅτι ἰδοὺ ἐσήμανε τέλος ἡ ὥρα καὶ ὁ αὐτόν, ὅτι ἰδοὺ ἔμελλε μετὰ τὸν πατέρα του καὶ αὐτός ν' ἀναδειχθῆ γενναῖος, ἀτρόμητος, νὰ τρέξῃ κατὰ τῶν μολιθοσκόλων, νὰ προταξῇ τὸ στήθος κατὰ τῶν λογιῶν, νὰ χυρῇ τὸ αἷμά του, νὰ ἐκζητήσῃ τὸν ἐχθρόν, νὰ ἐκζητήσῃ τὸν θάνατον.

Ἄλλ' ἐσκέφθη ἐν ταύτῳ ὅτι ὁ πατήρ του ἐπολέμει πρὸς ἐχθρούς ἄλλοτριους, ἐνῷ τὸ σπάδιον τῆς μάχης ὅπου αὐτός ἔμελλε νὰ καταβῆ, ἦτο ἡ ἐδῆς, ὁ δὲ προκείμενος ἀγὼν, ἦτο ὁ ἐμφύλιος πόλεμος.

Φρικίασε τὸν ἐκυρίευσεν.

Ἐνεθυμήθη τὸ ἔτος ἐκείνο τοῦ πατρός του, ὅπερ ὁ πάππος του εἶχε πωλήσει εἰς μεταπράτην, πράξιν οἱ ἦν εἶχε τότε λυπηθῆ τὰ μέγιστα.

Νῦν ὅπως εἶπε κατὰ νόον, ὅτι καλῶς ἔργεν ὁ, τι εἶχε γίνε· καλά ἔλαβεν ἢ ἀνδρεία καὶ ἄμιμπος ἐκείνη σπάθη φυγοῦσα ἀπὸ τῶν χειρῶν του.

Πραεῖδε τὰ σημερινὰ συμβάντα προσθάνθη τὸν ἐμφύλιον τούτον πόλεμον, τὸν πόλεμον τῶν τριῶν, τὰ τραύματα τὰ διδόμενα καὶ λαμβανόμενα εἰς τὰ νῶτα, μεταξὺ ἀδελφῶν.

Ἡ σπάθη ἐκείνη, ἐρχομένη ἐκ τῶν ἐνδοξῶν νικῶν τοῦ Μαρτέγγου

καὶ τῆς Φριδλάνδης, δὲν ἤθελε νὰ καταβῆ εἰς τὴν ὁδὸν Κωνσταντίας, μεθ' ὅσα ἤθλησεν ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ πατρὸς, δὲν ἤθελε νὰ διακροῖ τὰ ἐπιχειρήματα ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ υἱοῦ.

Ἄν εἶχε τὴν σπάθην ἐκείνην, ἂν ἀφοῦ τὴν ἐλάμβανεν ἀπὸ τοῦ νεκρικοῦ προσκεφαλαίου τοῦ πατρὸς του, ἐτόλμα νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸν νύκτιον ἀγῶνα τοῦτον μεταξὺ Γάλλων, βεβαίως θὰ τοῦ ἔκαμε τὰς χεῖρας καὶ θὰ ἀνεφλέγετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὡς ἡ ρομφαία τοῦ ἀρχιγγέλου!

Καλῶς καὶ δικαίως λοιπόν, ἔλεγε, καλῶς καὶ δικαίως δὲν ὕπῄρχε πλέον ἡ σπάθη ἐκείνη πλησίον του· ὁ πάππος του κατέστη ὁ ἀληθὴς φύλαξ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς του, καὶ προτιμώτερον ἦτο νὰ πωληθῆ τὸ ζῆφος ἐκεῖνο ἐν δημοπρασίᾳ εἰς ὁποιονδήποτε μεταπράτην, καὶ νὰ ρεθθῆ μεταξὺ παλαιῶν σιδηρικῶν, ἢ νὰ νύξῃ σημερινὸν τῆς πατρίδος τὴν πλευράν.

Ἐπειτα ἤρξατο νὰ κλαίῃ πικρῶς.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν πῶς νὰ κἀμῃ; Νὰ ζῆσθ' ἄνευ τῆς Τιτίκας; δὲν ἤδύνατο. Ἄφοῦ ἀνεχώρησεν ἐκεῖνη, δὲν τῷ ἔμεινε πλέον ἄλλο εἰμὴ ὁ θάνατος. Δὲν τῇ ἔδωσε λόγον τιμῆς ν' ἀποθάνῃ; Ἡ Τιτίκα ἀνεχώρησε γινώσκουσα τοῦτο· τῇ ἤρεσκεν ἄρα ν' ἀποθάνῃ ὁ Μάριος.

Καί, τέλος, ἦτο φανερόν ὅτι ἡ Τιτίκα δὲν τον ἠγάπα πλέον, ἀφοῦ ἔφυγε τοιαυτοτρόπως, χωρὶς νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ, ἄνευ λέξεως, ἄνευ γράμματος, καὶ ἐνῶ μάλιστα ἐγίνωσκε τὴν κατοικίαν του! Τί τὸν ὠφέλει πλέον ἡ ζωὴ, καὶ διατί νὰ ζῆ εἰς τὸ ἐξῆς;

Ἐπειτα δὲ, νὰ ἔλθῃ ἔως ἐδῶ καὶ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ! νὰ πλησιάσῃ τὸν κίνδυνον καὶ νὰ φύγῃ! νὰ ἔλθῃ ἔως εἰς τὸ ὁδοστράγμα καὶ νὰ ὀραπετεύσῃ! νὰ ὀραπετεύσῃ περίτρομος λέγων· Εἶδα· ἀρκεῖ ὅτι εἶδα· εἶνε πόλεμος ἐμφύλιος καὶ ἀναχωρῶ!

Νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς φίλους του· ἐνῶ τὸν περιμένουν! ἐνῶ ἴσως εἶχον χρεῖαν αὐτοῦ! ἐνῶ ἦσαν μία ὄραξ ἀνθρώπων ἐναντίον ἑνὸς στρατοῦ!

Νὰ φανῆ πρὸς τὰ πάντα ρίψιστις! πρὸς τὸν ἔρωτα, πρὸς τὴν φιλίαν, πρὸς τὸν λόγον τῆς τιμῆς του!

Νὰ δώσῃ εἰς τὴν θαλίαν του τὸ πρόσχημα τοῦ πατριωτισμοῦ!

Ἄδύνατον, εἰάν τὸ φάσμα τοῦ πατρὸς του ἦτον ἐκεῖ παρὸν, ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸν ἐβλεπεν ὀπισθοχωροῦντα, θὰ τοῦ ἐκτόπα τὰς πλευ-

ρὰς διὰ τοῦ πλατέος τῆς σπάθης του, καὶ θὰ ἔκρουζε πρὸς αὐτόν, —
ἐμπρός ! ἀναῦρε !

Ἐκυψε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους του, καὶ ἐβυθίσθη εἰς νέους
διαλογισμοὺς μυρίους.

Τῷ νῦν ὁ πατήρ του θὰ ὠργίζετο ; Καὶ διατί ; Διότι εἶνε περι-
στάσεις καθ' ἃς ἡ ἀνταρσία ἀνέρχεται εἰς ὄγκμα καθήκοντος. Πρὶκει-
ται περὶ ἰδέας ἱεραῶς. Ἡ πατρίς θρηνεῖ, ἔστω ! ἀλλ' ἡ φιλανθρωπία
ἀγάλλεται.

Καὶ ἄρ' ἀγὰρ εἶνε ἀληθὲς ὅτι θρηνεῖ ἡ πατρίς ; Ἡ Γαλλία αἰμάσ-
σει, ἀλλ' ἡ ἐλευθερία μειδιᾷ καὶ ἐνώπιον τοῦ μειδιάματος τῆς ἐλευ-
θερίας, ἡ Γαλλία λημονεῖ τὸ τραῦμά της.

Καὶ ἔπειτα ἐξεταζομένων τῶν πραγμάτων ἐκ περιοπῆς ἔτι ὑψηλο-
τέρας, ποῖον ἐμφύλιον πόλεμον ἔρχονται καὶ λέγουν :

Τί σημαίνει ἐμφύλιος πόλεμος ; Ὑπάρχει ἄρ' ἀγὰρ πόλεμος κατ'
ἀλλοτρίων ; Μήπως πᾶς πόλεμος μεταξὺ ἀνθρώπων δὲν εἶνε πόλεμος
μεταξὺ ἀδελφῶν.

Ὁ πόλεμος μὴ δὲν καταστᾷ αἰσχρὸς, τὸ ξίφος μὴ δὲν καταστᾷ ὀλοο-
φονοῦν ἐγχειρίδιον, ὅταν δι' αὐτοῦ θανατούται τὸ δίκαιον, ἡ πρό-
δός, ὁ ὀρθὸς λόγος, ὁ πολιτισμὸς, ἡ ἀλήθεια ; Ἐμφύλιος πόλεμος
καὶ πόλεμος ἐξωτερικὸς εἶναι ἄτιμοι ἀμφότεροι. Εἶναι αὐτὸ τοῦτο
ἐγκληματικὴ πράξις.

Ὁ χαρακτὴρ παντὸς πολέμου εἶνε ὁ σκοπὸς δι' ὃν αὐτὸς κινεῖται.

Δὲν ὑπάρχει πόλεμος ἀλλότριος, οὔτε ἐμφύλιος· ὑπάρχει πόλεμος
ἁδικὸς καὶ πόλεμος δίκαιος.

Μίχρη τῆς ἡμέρας καθ' ἣν θὰ συνταχθῇ τὸ κοινωνικὸν συμβόλιον,
ὁ πόλεμος ἐκεῖνος τούλκιμος, ὁ πολέμος ὅστις εἶνε ὁ ἄγων . . . σπεύ-
δοντας μέλλοντος κατα τοῦ βραδύνοντος παρελθόντος, δύναται νὰ ὑ-
πάρχει ἀναγκῆς. Κατὰ τί ὁ τοιοῦτος πόλεμος εἶνε ἀξιοκατάκριτος ;

Πλὴν τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ὅπερ λέγεται δικαιοσύνη, τινὲ δικαιοῦματι
δύναται εἶδος τι νὰ περιφρονήσῃ ἄλλο τι εἶδος ; Τίς ὑπερτερεῖ τοῦ
ἄλλου, ὁ Λεωνίδας μαχόμενος κατὰ τῶν ἀλλοτρίων, ἢ ὁ Τιμολέων
μαχόμενος κατὰ τῆς τυραννίδος ; Ὁ μὲν ὑπερασπιστὴς ὁ δὲ λυ-
τρωτής. Θέλετε νὰ στιγματίσετε πᾶσαν ἐπισπλον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
ἐξέγερσιν ;

Κηρύξατε λοιπόν επιμέμπτους άτίμους και μισαρούς τόν Βροϋτον, τόν Μάρκελον, τόν Άρνόλδον, τόν Κολινιύ.

Λοιπόν ή μοναρχία είναι ό ξένος προς όν μαχόμεθα ή καταδυναστευσις είναι ό ξένος. Καθώς άλλοφύλων επιδρομή περιβάλλει τά γεωγραφικά όρια ξένης επικρατείας, ούτω και ό δεσποτισμός παραβιάζει τό ήθικόν αύτης όριον. Ή τους άγγλους αποδιώκομεν τής Γαλλίας ή τόν τύραννον αύτης, ανακτώμεν τά εις ήμάς ανήκοντα, ανακτώμεν τήν χώραν τής Γαλλίας.

Έπέρχεται ώρα καθ' ήν όν επαρκοϋσιν αί διαμαρτυρία: μετα τήν σκέψιν έρχεται ή σειρά τής πράξεως ή Δύναμις πραγματοποιεί ό,τι ή ίδια διετύπωσεν έν γραμμαίς. Άρχεται ό «Προμηθεύς δεσμώτης» και ό 'Αριστογείτων περιτοί: ή έγκυκλοπαιδεία φωτίζει τός ψυχάς, ήλεκτρίζει αύτάς.

Μετά τόν Αίσχύλον ό Θρασύβουλος, μετά τόν Διδερύ ό Δαντών. Τά πλήθη τείνουσι πάντοτε εις ίνοχήν τών δεσποτών. Έκ τής μάζης αύτών αποστάζει άπάθεια. Απαιτείται λοιπόν νά συγκλονώνται και νά σείωνται από καιρού εις καιρόν τά πλήθη. Έστω και βιαίως, νά ρίπτεται κατά τών όφθαλμών των ή άλήθεια και ως τραυματίστη όν βλέπει: ως τός έδρουςι δεσμίδες φωτός και ως υποφέρωσιν, ως κεραυνοί όλίγον τόν λαόν ή ίδια του σωτηρία. Τό θάμβος τούτο ήρπνίζει.

Άρα είναι αναγκαίαι αί επαναστάσεις και αί πόλεμοι. Είναι λοιπόν άνάγκη νά έγερθώσιν άτρόμητοι μαχηταί, νά φωτίσωσι: διά τής τολμής των τά έθνη και νά διασείσωσι τήν υωθράν ανθρωπότητα ταύτην ήν καλύπτουσι: διά τού πέπλου τού θείου δικαίου ή, καισαρική αίγλη, ή δύναμις, ό φανατισμός, ή ανεύθυνος έξουσία και αί απόλυτοι μεγαλειότητες εκείναι, ό συρρετός ούτος, ό βλακωδώς ασχολούμενος εις τήν θέαν τών απαισιών τούτων θριάμβων νυκτερινού αποκούήματος, εν μέση τής χρυσιζούσης αύτών αίγλης! Κάτω ό τύραννος!

Άλλά μη τις υπολάβη ότι υποδεικνύομεν πρόσωπα. Τόν Λουδοβίκον Φίλιππον, τύραννον; όχι: ούτε αύτόν τόν Λουδοβίκον Δέκατον Έκτον. Είναι άμφοτέροι τιοϋτοι, οίους ή ιστορία συνήθως αποκλειεί αγαθούς βασιλείς: άλλ' αί έρχαί όν πρέπει νά κατατέμνωνται, όν πρέπει νά έχωσι δύο μέτρα και δύο σταθμά: ή λογική τής άληθείας είναι εύθεια, και ίδιον τής άληθείας είναι εις ούδένα νά χριζεται προσωποληπτούσα.

Οὐδεμία καὶ εἰς οὐδένα χάρις· πρέπει νὰ καυτηριάζετο πᾶσα ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου πείσις· εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΣΤ' ὑπῆρχε τὸ θεῖον δίκαιον, ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ἐνασμενίζεται εἰς τὸ, ὡς Β ο υ ρ β ῶ νος· ἐν τινι μέτρῳ ἀμφότεροι κατατείνουσιν εἰς τον σφαιτερισμὸν τοῦ δικαίου καὶ ὅπως στηλιθευθῆ καὶ πάσις ἡ καθολικὴ διαρπαγὴ πρέπει νὰ καταπολεμηθῶσι καὶ πρέπει, ἀφοῦ ἡ Γαλλία κείποτε ὑπῆρξεν ἡ πρώτη διδοῦσα τὸ σύνθημα, ἵνα πίπτοντος τοῦ τυρίνου αὐτῆς, πέσωσιν ὁμοῦ καὶ οἱ ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης τοιοῦτοι.

Ἐν συντόμῳ νὰ ἀποκατασταθῆ ἡ κοινωνικὴ ἀλγθεια, ν' ἀποδοθῆ εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἡ θέσις αὐτῆς, ὁ λαὸς ν' ἀποδοθῆ εἰς τὸ ἔθνος, ἡ ἐξουσία ν' ἀποδοθῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἡ Γαλλία νὰ περιβληθῆ πάλιν τὴν ἑαυτῆς πορφύραν, ν' ἀναστηλωθῶσιν ἀκέρατοι, ὁ ὀρθὸς λόγος, τὸ ἀδίκαστον πᾶν ἀνταγωνισμοῦ σπέρμα νὰ ἐξαλειφθῆ διὰ τῆς ἀποδόσεως ἐκάστου εἰς ἑαυτὸν, νὰ ἐκλειψῆ τὸ πρόσκομμα ὅπερ ἡ μοναρχία παρεμβάλλει εἰς τὴν ἀτέρμονα τῆς οἰκουμένης σύμπνοιαν.

Τίς ἄλλος δικαίτερος τούτου ὑφίσταται ἀγῶν καὶ τίς λαμπρότερος πόλεμος;

Οἱ τοιοῦτοι πόλεμοι φέρουσι τὴν εἰρήνην Τεράστιον φρούριον προλήψεων, προνομίων, δεισιδαιμονίων, ψευδῶν, δηώσεων καὶ καταχρήσεων βιαιοπραγιῶν, ὡμοτήτων καὶ σκότους ἵσταται ἀπειλητικὸν ἐπιυπεράνω τοῦ κόσμου μετ' ἐπάλλξεων μιστῶν μίσους.

Πρέπει νὰ καταρριφθῆ τὸ φρούριον τοῦτο, νὰ κρημισθῆ ὁ τερατώδης οὗτος κολοσσός. Ἡ ἐν Ἀούστερλιτς νίκη ὑπῆρξεν ὄντως μέγα ἐγχείρημα· ἀλλ' ἡ ἄλωσις τῆς Βασίλλης εἶναι τὸ ἀπείρω μέγιστον!

Ἐν παρομοίαις στιγμαῖς, πᾶς τις συληθάνθη καὶ ἐξηκρίβωσεν ἐν ἑαυτῷ τὸ τί αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ καὶ ἐν ταῖς μᾶλλον συγκεχυμέναις αὐτῆς στιγμαῖς· ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ κρῖνῃ ψυχρῶς. Τὸ λογικὸν καὶ ἐν αὐτῷ τῷ σφαδασμῷ τῆς ψυχῆς εἶναι παρόν, ὁ δὲ εἰρμός τῶν σκέψεων ὄν διακόπτεται ὑπὸ τῆς στυγεραῆς καταγιῶδος εἰς ἣν τὸ πνεῦμα εὐρίσκεται.

Εἰς τιαύτην δ' εὐρίσκετο ψυχολογικὴν κατάστασιν καὶ ὁ Μάριος.

Ἐνῷ δὲ ταῦτα διενεοῖτο, περιέφερεν ἐν ταύτῳ τὸ βλέμμα εἰς τὰ ἐν τῷ ὄσφραγματι, ἀφοῦ ἡ ὁδὸς εἰς ἣν εὐρίσκετο ἦτο αὐτῇ ἐκείνῃ ἡ στείλῃ, ἣν ἀφῆκαν οἱ στασιασταὶ ἀοικτῆν ἐκ τῆς μιᾶς ἀκρας.

Οί στασιασταί ώμίλου χαμηλοφώνως άκίνητοιῦντες. Ἐνωθέντων εἰς ἓν παράθυρον τρίτου πατώματος διέκρινε θεατὴν ἢ μάρτυρα παραδόξως προσέχοντα εἰς τὰ γενόμενα.

Ἦτο ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνός θυρωρός, ὃν εἶχε φονεύσει ὁ Καβούκης. Ἐνόμιζες ὅτι ἐθεῶτο τοὺς μέλλοντας νὰ φονευθῶσι. Σταγῶν αἵματος ρεύσασα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς κατήρχετο ἐπὶ τοῦ τόπου ἔνθα εὗρίσκετο.

BIBAIION DEKATON TETARTON

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΠΟΓΝΩΣΕΩΣ

Δ'.

Ἔπισηματὰ πρῶξις πρώτη

Οὐδεὶς ἐφαινετο εἰσέτι, ἐνῶ εἶχεν ἤδη σημαίνει ἡ δεκάτη τῆς νυκτός. Ὁ Ἐνζελωρξὶς καὶ ὁ Κομποσιδέρης ὑπῆγον καὶ ἐκάθησαν ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας τὴν καρμπίναν, πλησίον τῆς διόδου τοῦ μεγάλου ὁδοφράγματος.

Δὲν συνώμιλλον ἀλλ' ἠκροῶντο, προσέχοντες καὶ εἰς τὰ ἐλαφρότατα ἢ ἀπώτατα βήματα.

Δίξθη, ἐν τῷ μίση τῆς ἐπικρατοῦσης πενθίμου σιγῆς, ἀκοῦεται φωνὴ καθυρῆ, νεκρα, φαῖδρά, ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἐρχομένη, καὶ ἄλλουσι τὸ ἐπόμενον λαϊκὸν ἄσμα:

Νά στάξ' ἡ μύτη μου ἀπὸ τὸν ἴδρω

Δίς μου τ' ἰσκέρ. σου, φιλε Βουζώ!

Γαλάζιο φόρεμα και στο πιλίκι
Τὸ πετεινάρι· γιὰ τὰ τοῦ πῶ.
Τρεχάτε ἔω, κοχορικό!

Οἱ δύο σπουδασταὶ συνέσφιγγαν τὰς χεῖρας.

— Εἶνε ὁ Γαβριᾶς τὸ πετεινάρι, εἶπεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

— Μᾶς εἰδοποιεῖ, προσέθεσεν ὁ Κομποσιδέρης.

Καὶ συγχρόνως τρέξιμον ὀρμητικὸν διετάραξε τὴν ἐρήμην ὁδόν, ἐφάνη δὲ ἀμέσως ὁ Γαβριᾶς ὅστις, εὐκαμπτότερος πιθήκου ὑπερέβη τὸ ὀδοφράγμα καὶ εἰσεπήδησεν ἀσθμαίνων.

— Τὸ τουφέκι μου! λέγει. Νά τους ἔφθασαν.

Φοικὴ τις ἠλεκτρικὴ διεδόθη εἰς πάντας τοὺς ἐν τῷ ὀδοφράγματι, καὶ ἤκούσθη ἡ κίνησις τῶν χειρῶν ἐπιζητουσῶν τὰ ὄπλα.

— Θέλεις τὴν καρραμπίνα μου; ἠρώτησεν ὁ Ἐνζολωρᾶς τὸ παιδίον.

— Τὸ μεγάλο τουφέκι ἐγὼ θέλω, ἀπεκρίθη ὁ Γαβριᾶς.

Καὶ ἔλαβε τὸ ὄπλον τοῦ Ἰσθέρη.

Συγχρόνως σχεδὸν μετὰ τοῦ Γαβριᾶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀδοφράγμα καὶ δύο σκοποὶ τὰ αὐτὰ λέγοντες. Ὁ τρίτος τῶν σκοπῶν, ὁ πρὸς τὴν ἀγορὴν κατοπτεῦων, δὲν ἐφάνη εἰσέτι σημεῖον ὅτι ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου οὐδεὶς ἤρχετο.

Ἐκείστος τῶν μαχητῶν ἔλαβε θέσι. Τεσσαράκοντα τρεῖς ἀντάρται, ἐν οἷς ὁ Ἐνζολωρᾶς, ὁ Κομποσιδέρης, ὁ Οἰκιάδης, ὁ Ἄετός, ὁ Τζέλλας, ὁ Βορέλης καὶ ὁ Γαβριᾶς, ἦσαν γονυκλινεῖς ἐνδοθεν τοῦ μεγάλου ὀδοφράγματος καὶ μόλις προτεινάντες τὰς κεφαλὰς ὑπὲρ τὴν κορυφὴν του, ἵνα βλέπωσιν.

Ἦσαν ἐτοιμοὶ ὅλοι, τὰς καρραμπίνας καὶ τὰ τουφέκια ἔχοντες κατὰ τῆς ὁδοῦ ἐστραμμένα, προσεκτικοί, ἄφωνοι. Ἐξ ἑταίροι διοικούμενοι ὑπὸ τοῦ Φυλλᾶκη, ἐποποθετῆθησαν εἰς τὰ παράθυρα τῶν δύο πατωμάτων τῆς Κορίνθου.

Παρήλθοι ἔτι ὀλίγα στιγμαί, ἔπειτα ἠκούσθησαν βηματισμοὶ ἔρρυθμοι, βαρεῖς, πολλοὶ ὁμοῦ, ἐρχόμενοι πρὸς τὴν ὁδὸν Καννάβειως.

Οἱ βηματισμοὶ ἐπλησίασαν ἔτι ὀλίγον, καὶ ἔπειτα ἐστάθησαν. Ἐν

τούτοις, διεκρίνοντο φλυδῶς πως ἐν τῷ σκότει, πρὸς τὸ βῆθος τῆς ὁδοῦ, πληθὺς μεταλλικῶν νημάτων, λεπτῶν ὡς βελονῶν κινουμένων, ὁμοίων πρὸς τὰ ἀπερίγραπτα ἐκεῖνα φωσφορικά δίκτυα, ἅτινα βλέπομεν ὑπὸ τὰ κλειστά ἡμῶν βλέφαρα, καθ' ἣν στιγμὴν καταβαίνει ὁ ὕπνος.

Ἦσαν αἱ λόγχοι καὶ τὰ τουφέκια στρατιωτῶν, ἐρ' ὧν ἀντεπακλᾶτο μακρόθεν τὸ φῶς τῆς ἑαδός.

Μετὰ τοῦτο ἔγινε νέα ἡσυχία, ὡσεὶ ἀμφοτέρωθεν περιέμενον οἱ μὲν τοὺς θεῖ.

Αἶφνης, ἐκ τοῦ βῆθους τῆς σκοτῆς ἐκείνης, φωνή τις τόσῳ ὑπαισιωτέρα, καθόσον οὐδεὶς ἐφαινετο, φωνὴ ἦν ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐξέβαλε τὸ σκότος αὐτό, ἀνέκραξε.

— Τίς εἶ;

Καὶ συγχρόνως ἠκούσθη ἡ κλαγγὴ τῶν ὅπλων ἐτοιμασθέντων εἰς πῦρ.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἀπεκρίθη ἀρρενωπῶς καὶ ὑπερηφάνως.

— Γαλλικὴ ἐπανάστασις.

— Πῦρ! ἀνέκραξεν ἡ φωνή.

Μία λάμψις ἀμέσως ἐπορφύρωσε τὰς ὄψεις τῆς ὁδοῦ, ὡς νὰ ἠνοιχθῆ διὰ μιᾶς ἡ θύρα καμίνου, καὶ πάλιν ἐκλείσθη.

Τρομερὸς κρότος ἐξεραγή κατὰ τοῦ ὁδοφράγματος. Ἐπεσεν ἡ κοκκίνη σημαία. Τόσον ραγδαία ἤλθεν ἡ γάλαζα τῶν σφαιρῶν, ὥστε ἔκαψε τὸν κοντόν, ἐρ' οὗ ἡ σημαία αὐτὴ ἦτο ἀνηρημένη. Ἦτον δὲ ὁ κοντός ὁ ζυγὸς τοῦ λεωφορείου. Τινὲς τῶν σφαιρῶν, προσβαλοῦσαι τὰς πέτρας τῶν ὁδίων καὶ ἀνοκρούσασαι ἐτραυμάτισαν πολλοὺς.

Ἡ πρώτη αὐτῆ ἐκπυροσκόρησις ἐπάγωσεν ὄλων τὸ πῆμα· οἱ τελομηρότεροι ἀκόμη συνήλθον εἰς ἐαυτούς. Εἶδον ὅτι εἶχον ἐναντίον των ὀλόκληρον σύντογμα.

— Ἀδελφια, εἶπεν ὁ Οἰκισθῆς, μὴ χάνομεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν πυρρίδα μας. Ἀφήσατέ τους· νὰ ἔρθουν εἰς τὸν ὁρμόν μέσα, καὶ τότε τοὺς ἀποκρινόμεθα.

— Καὶ πρῶτον ἀπ' ὅλα, προσέθεσεν ὁ Ἐνζολωρᾶς, ἅς ἀναστηλώσωμεν τὴν σημαίαν.

Κύψας δὲ ἔλαβε τὴν σημαίαν, πεσοῦσαν πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ τούτου.

Ἐξω ἤκούετο ἡ κλαγγὴ τῶν ὀβελῶν εἰς τὰ πυρρῆια, γεμιζόμενα ἐκ νέου ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς κράζει.

— Ποιὸς εἶνε ἀπὸ σᾶς παλληκάρι; Ποιὸς εἰμπορεῖ ν' ἀναστηλώσῃ τὴν σημαίαν μας ἐπάνω εἰς τὸ ὀδοφράγμα;

Οὐδεὶς ἀπεκρίνετο.

Τὸ ν' ἀναβῆ τις ἐπὶ τοῦ ὀδοφράγματος, καθ' ἣν στιγμὴν βεβαίως τὰ ὄπλα τῶν στρατιωτῶν ὅλων ἐσχόπευσον ἐκ νέου κατ' αὐτοῦ, ἦτο βέβαιος θάνατος.

Καὶ ὁ ἀνδρείτατος διστάζει νὰ καταδικάσῃ αὐτὸς ἑαυτόν.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς αὐτὸς συνεχίετο ὑπὸ φρίκης. Ἐπαναλαχμβάνει.

— Κανεὶς ἐν παρουσιάξεται;

B .

Ἡ σημαία· πράξις δευτέρα

Ἀφ' ἧς ὥρας εἶχον ἔλθει οἱ ἄνταρται εἰς τὴν Κόρινθον καὶ ἀνάλαβει τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ὀχυρώματος, οὐδεὶς πλέον ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὸν γέρω Μωμπέρ.

Καὶ ὅμως αὐτὸς τοῦς ἠκολούθησεν ἕως ἐκεῖ. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ καπηλεῖον καὶ εἶχε καθῆσαι ὀπισθεν τῆς θέσεως τοῦ καπηλοῦ ἄφωνος καὶ βουθισμένος εἰς τὰς ἰδέας του.

Ὁ Οἰκιάδης καὶ ἄλλοι ἐπληρίασαν καὶ τῷ εἶπον δις καὶ τρίς ν' ἀναχωρήσῃ ἕνεκα τοῦ κινδύνου, ἀλλ' αὐτὸς ἐφάνη ὅτι δὲν ἤκουε. Μόνον, ὅταν εὐδαίς τῷ ὠμίλει, τὰ χεῖλη του ἐκινουῦντο, ὡς νὰ συνδιελέγετο μετὰ τινος, ἀλλ' ἅμα τὸ ἀπέτεινέ τις τὸν λόγον, τὸ στόμα του

ἔμεινεν ἀκίνητον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ παρίστων ὀφθαλμοὺς ἀνθρώπου νεκροῦ, καίτοι ἠμεωγμένοι.

Ὀλίγας ὥρας πρὶν ἢ ἀκουσθῆ, ἡ πρώτη κατὰ τοῦ ὁδοφράγματος ἐκ-
πυροσκρότησις, ἔλαβε θέσιν, ἣν καὶ ἐτήρησεν ἕκτοτε ἀμεταπίστως,
ἐπέθεσε τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ τῶν δύο του γονάτων καὶ ἔκλιψε τὴν κεφα-
λὴν πρὸς τὰ ἔμπρός, ὡς εἰ διέκρινεν ἐκεῖ βάραθρον.

Οὐδὲν μετέβαλε τὴν θέσιν του ταύτην· ἐνόμιζες ὅτι ὁ νοῦς τοῦ
ἀνθρώπου τούτου δὲν ἦτο εἰς τὸ ὁδοφράγμα ἀλλὰ μόνον τὸ σῶμα.

Ὅταν ἕκαστος μετεβῆ νὰ λάβῃ θέσιν διὰ τὴν μάχην, ἄλλος δὲν
ἔμεινεν εἰς τὰ κάτω τοῦ καπηλείου, εἰμὴ ὁ Ἰαβέρης δεδεμένος εἰς τὸν
στύλον, εἰς τῶν ἀνταρτῶν ἵνα τὸν φυλάττῃ, μὲ ἀνεσπασμένον τὸ
ἕϊφος, καὶ ὁ Μωμπέρ.

Ἄλλ' εἰς τὸν κρότον τοῦ πυροβολισμοῦ, ἡ φυσικὴ ἐκείνη δόνησις
τὸν ἐξύπνησε καὶ τότε μόνον ἀνεγερθεὶς διὰ μιᾶς διήλθε τὴν αἰθου-
σαν τοῦ καπηλείου, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἐξζλωρᾶς ἔλεγεν :

— Κίνεῖς δὲν παρουσιάζεται ;

Ὁ γέρον ἀνερανίσθη εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ καπηλείου.

Ὅλοι ἔμειναν ἐκπεπληγμένοι, ὅταν τὸν εἶδον.

— Νά ! αὐτὸς ὁ γέρον εἶνε ἀρχαῖος ἐπαναστατῆς ! ἕνας ἀπ' ἐκεί-
νους τοὺς ἀντιπροσώπους, οἵτινες ἀψήρυσαν τὴν καταδικην τοῦ βασι-
λέως Λουδοβίκου Δεκάτου Ἐκτου εἰς θάνατον !

Ἦτος ὅμως δὲν ἤκουσε ταῦτα ὁ Μωμπέρ.

Προχωρεῖ πρὸς τὸν Ἐξζλωρᾶν ἀπ' εὐθείας, καὶ οἱ ἀντάρται ἀ-
νοίγουν τοποὺν μετὰ ἄρησκευτικῶν σεβασμῶν, λαμβάνει τὴν σημαίαν
ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἐξζλωρᾶ ἐκθάμβου καὶ μηδενὸς τολμῶντος νὰ
τὸν κρατήσῃ ἢ νὰ τὸν ὑποβοηθήσῃ, πειρᾶται ὁ ἐγδοηκοντούτης γέρον
οὗτος, μὲ τὴν τρέμουσαν κεφαλὴν ἀλλὰ καὶ ἐν στερεῷ βήματι ν' ἀναβῆ
βραδείως τὰς ἀλμακλήδων σεσωρευμέναις πέτρας τοῦ ὁδοφράγματος.

Ἦτος σείσσωλον καὶ μέγα ἔφρη τούτο, ὥστε ὅλοι οἱ παριστῶτες
ἀνέκραξαν.

— Ἀποκαλύφθητε, χαιρετίζετε !

Ὅταν ἐπίττει τὴν τελευταίαν βραβύδα, ὅταν τὸ τρέμον ἀλλὰ
ἄρμερον τούτο φάντασμα ὤρθη ὄρθιον ἐπὶ τῆς κορυφῆς, φέρον ἀνὰ
χεῖρας τὴν κοκκινὴν σημαίαν, φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς δαδὸς ἀπέ-
ναντι χιλίων διακοσίων ἰσράτων παρεβίλων, ἀψήρουν τὸν θάνα-

τον, γενική ἐπεκράτησε σιγή, ὡς συμβαίνει συνήθως ἐνὸπιον θαύματος.

Ἐν μέσῳ τῆς σιγῆς ταύτης σείσας ὁ γέρον τὴν κοκκίνην σημαίαν, ἀνέκραξε.

— Ζήτω ἡ ἐπανάστασις ! Ζήτω ἡ δημοκρατία ! Ἀδελφότητα ! ἰσότητα ! καὶ τὸν θάνατον !

Ἠκούσθη τότε ἀπὸ τοῦ ὄδοσφράγματος προσλαλιά τις εἰς αὐτὸ ἀπευθυνομένη, ὡς εἰ προήρχετο ἐξ ἱερέως σπεύδοντος νὰ τελειώσῃ ἱεροτελεσίαν.

Φαίνεται ὅτι ἀπεσταλμένος τῆς ἀστυνομίας ἀπῆλθονε τοὺς νενομισμένους παρακελευστικούς λόγους τοῦ ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς ὁδοῦ.

Μετὰ ταῦτα ἡ αὐτὴ βροντώδης φωνὴ ἣτις εἶχεν ἀνακράξει τὸ : Τίς εἶ ! ἀνεφώνησεν.

— Ὅπισω !

Ὁ γέρον Μωμπέρ ὄλος ἐνθους, μὲ φλογισμένον ὄμμα, ἀνύψωσε τὴν σημαίαν ὑπερᾶνω τοῦ μετώπου του καὶ ἐπανάλαβε.

— Ζήτω ἡ δημοκρατία !

— Πῦρ ! ἀνέκραζεν ἡ φωνή.

Δευτέρῃ ἐκπυρσοκρότησις καὶ ἔπεσε κατὰ τοῦ ὄδοσφράγματος νέα χάλαζα σφαιρῶν, ὡς πίπτουσιν οἱ μῦδροι.

Ὁ γέρον ἐκάμφθη ἐπὶ τῶν γονάτων του, πάλιν ἔπειτα ἠνωρθώθη, ἀφῆκε τὴν σημαίαν ἀπὸ τῶν χειρῶν του καὶ ἔπεσεν ὑπτίως κατὰ γῆς ὡς σάνις, ἔχων τὰς χεῖράς του ἐσταυρωμένους ἐπὶ τοῦ στήθους του.

Ρυάκια αἵματος ἐξεχύθησαν κάτωθιν του.

Ἡ γεροντικὴ μορφή του, ὠχρὰ καὶ πένθιμος, ἐφαίνετο τὸν οὐρανὸν ἀπενίζουσα.

Πρὸ τοιοῦτου θεάματος, οἱ ἀντίρται ὑπὸ τίσης κατελήφθησαν συγκινήσεως, ὥστε λησμονήσαντες πρὸς στιγμὴν τὸν ἐπιχείμενον κίνδυνον, καὶ τὴν ἐζυτῶν ἄμυναν, ἐπλησίασαν τὸ πτώμα ἐν σεβασμῷ καὶ ἱερῷ ἄμα φόβῳ.

— Τί ἄνδρες ἦσαν οἱ παλαιοὶ τυρζννοκτόνοι ! εἶπεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

Ὁ Οἰκιάδης ἐκυψεν εἰς τὸ οὖς του καὶ ἀπεκρίθη.

— Άκουσε, τοῦτο λέγω μόνον πρὸς σὲ ἰδιαιτέρως, διότι δὲν θέλω νὰ ἐλαττώσω τὸν ἐπικρατοῦντα ἐνθουσιασμόν. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε τυραννοκτόνος, καθὼς νομίζεις. Ἐγὼ τὸν ἐγνώρισα. Ὀνομάζετο γέρω Μωμπέρ. Δὲν εἰζεύρω τί ἔπαθε σήμερον, ἀλλ' ἦτον ὁ κακομοίρης ἕνας στενοκέφαλος. Νί' παρατήρησε τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς του, νὰ καταλάβῃς.

— Στενοκέφαλος ἀλλὰ καρδιά Βρούττου ἀπεκρίθη ὁ Ἐνζολωρᾶς.

Ἐπειτα δ' ἀνυψώσας τὴν φωνὴν εἶπεν εἰς τοὺς παρευῶντας.

— Πολῖται! Ἴδού τί παράδειγμα δίδουν οἱ γέροντες εἰς τοὺς νέους. Ἡμεῖς ἐδιστάζαμεν, καὶ αὐτὸς ἦλθεν ἀπὸ μέσα ἐκεῖ· ἡμεῖς ἀπεσυρόμεθα καὶ αὐτὸς ἐπροχώρηεν! Ἴδού τί διδάσκουν οἱ τρέμοντες ἀπὸ γιρατεῖα πρὸς τοὺς τρέμοντας ἀπὸ φόβον! Ὁ πρεσβύτερος αὐτός εἶνε ἐνώπιον τῆς πατρίδος σεπτὸς ἀνὴρ. Ἐν θαθεί γήρατι ἀπέθανε ἐνδόξως! Ἄς προσυλλάξωμεν ἡμεῖς τώρα τὸν νεκρὸν του· ἕκαστος δὲ ἄς ὑπερασπίσῃ τὸν θανάτου, ὡς θὰ ὑπερησπίζετο τὸν ἴδιόν του πατέρα ζωντανὸν καὶ ἡ παρουσία του μεταξύ μας ἄς καταστήσῃ ἀπόρητον τὸ δόγμα.

Γενικὸς ψιθυρὸς ἐπιδοκιμασίας ἐπικολούθησε τοὺς λόγους τούτους.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς τότε ἐκυψεν, ὑπήγειρε τοῦ γέροντος τὴν κεφαλὴν καὶ ἠσπάσθη τὸ μέτωπον· ἔπειτα μετακινήσας τὰς χεῖρας μετ' εὐλαθείας φιλοστόργου υἱοῦ πρὸς πατέρα νεκρὸν, ὡς φοβούμενος μὴ τῷ προξενήσῃ ἄλγος, τοῦ ἀφῆρεσε τὸ ἐνδύμα, ἔδειξεν εἰς ὅλους τὰς καθημαγμένας τοῦ φορέματος τούτου ὀπᾶς, καὶ εἶπεν.

— Γώρα ἴδού ἡ σημαία μας

I'

**Ὁ Γαβριᾶς ἄν ἔπερνε τὴν καρμπίνα τοῦ
Ἐνζολωῶ θὰ ἔκαυνε καλύτερον**

Ἦπλωσαν ἐπὶ τοῦ γέροντος Μωμπέξ μικρὸν τι περιώμιον τῆς κυ-
ρᾶς Λύκαινας καὶ ἑξ ἄνδρες σχηματίσαντες διὰ τῶν τουφεκίων του
εἶδος φορέου μετέφερον τὸ πτώμα μὲ ἀσκεπεῖς τὰς κεφαλὰς καὶ ἐν
πενθίμῳ βαδίσματι τῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης τοῦ καπηλείου με-
γάλῃς τραπέζης.

Ὅταν τὸ πτώμα διήρχετο πλησίον τοῦ ἀείποτε ἀπαθοῦς Ιαβέρη.
ὁ Ἐνζολωῶ εἶπε πρὸς τὸν κατόσκοπον.

— Καὶ σὲ μετ' ὀλίγον!

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ, ὁ μικρὸς Γαβριᾶς, ὅστις μόνος δὲν εἶχε
παραιτησῆ τὴν θέσιν του, προσεῖχεν εἰς τοὺς ἐναντίους· τῷ ἐφάνη δὲ
ὅτι διακρίνεν ἐν τῷ σκότει τῆς ὁδοῦ ἀνθρώπους ἐρχομένους ἐν ἡσυχίᾳ
πρὸς τὸ ὁδοφράγμα.

Αἴφνης βίλλει φωνὴν τὸ παιδίον.

— Προσεῖξτε! μῶρ' ἐρχονται!

Ὁ Οἰκιάδης ὁ Ἐνζολωῶς, ὁ Ἀλάνθαστος, ὁ Κομπουσιδέρης, ὁ
Τζόλλας, ὁ Βορέλης καὶ ὁ Ἀετός, ἅπαντες ἐξῆλθον τοῦ καπηλείου
θορυβωδῶς.

Σχεδὸν δὲ τοῖς ἔμνε πλέον καιρός.

Διακρίνοντο ὀπισθεν τοῦ ὁδοφράγματος ἀστράπτουσαι ἐν κυματι-
σμῷ αἱ λόγχαι τῶν στρατιωτῶν, καὶ τινες στρατιῶται ὕψηλοί εἰσηρ-
χοντο, οἱ μὲν διασκεδίζοντες τὸ λεωφορεῖον, οἱ δὲ διὰ τῆς στενω-

πού, καὶ ἠθούντες πρὸ αὐτῶν τὸ χαμίνιον, ὀπισθοδρομοῦν μὲν, ἀλλ' ὄχι φεύγον.

Ἡ στιγμή ἦτο κρίσιμος· ὠμοίαζεν ἡ ἐρῶς πρὸς πλήμμυραν ποταμοῦ, οὕτινος τὰ ὕδατα ἐξογκούμενα εἰσρέουσιν ἤδη ὑπεράνω τοῦ σραγμοῦ των, ἐν δευτερόλεπτον ἀκόμη καὶ τὸ ὀδύσραγμα θὰ ἐκυριεύετο.

Ὁ Βορέλης ὤρμησε κατὰ τοῦ πρώτου εἰσερχομένου καὶ τὸν ἐφόρευσε ἐκ τοῦ συστάδην διὰ τῆς καρμπίνας του· ὁ δεύτερος στρατιώτης ἐφόρευσε τὸν Βορέλην διατρυπήσας αὐτὸν διὰ τῆς λόγχης. Ἔτερος εἶχεν ἤδη ρίψει χαμαὶ τὸν Οἰκιάδην, ἀναθεῶντα «Βοήθεια!».

Ὁ ὑψηλότερος ὄλων ὡς κολοσσὸς ἐπροχώρει κατὰ τοῦ Γραβιά, κρατῶν τὴν λόγχην προτεταμένην.

Τὸ χαμίνιον ἔλαβεν εἰς τοὺς δύο βριχίονάς του τὸ ἐπίμηκες του-φέκιον τοῦ Ἰαθέρη, ἐσχόπευσε κατὰ τοῦ γίγαντος καὶ ἐβλάβε πῦρ, ἀλλὰ τὸ πῦρ δὲν μετεδόθη. Ὁ Ἰαθέρης δὲν εἶχε γομώσει τὸ του-φέκιόν του. Ὁ στρατιώτης ἐγέλασε, καὶ ἤγειρε τὴν λόγχην κατὰ τοῦ παιδίου.

Πρὶν ὅμως ἡ λόγχη ἐγγίσει τὸν Γαβριῆν τὸ ὄπλον τοῦ στρατιώτου ἐπεσεν ἀπὸ τῶν χειρῶν, διότι ἦλθε μίχ σφαῖρα καὶ τὸν ἔτρωσε κατὰ μέσον τοῦ μετώπου, ἐπέσε δὲ ὁ στρατιώτης ὑπτιος. Δευτέρα σφαῖρα ἔτρωσε κατὰ τὸ μέσον τοῦ στήθους τὸν ἕτερον στρατιώτην, ὅστις εἶχεν ὀρμήσει κατὰ τοῦ Οἰκιάδου καὶ ἐπέσε χαμαὶ καὶ οὗτος.

Ἡ δευτέρα σφαῖρα προῆλθεν ἐκ τοῦ Μαρίου, εἰσπηδῆσαντος εἰς τὸ ὀδύσραγμα κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν.

Δ'.

Τὸ βαρέλιον τῆς πυρίτιδος.

Ὁ Μάριος ἐδίσταζε μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἂν ὤφειλε νὰ μετίσχη τοῦ ἀγῶνος ἢ νὰ μείνῃ ἀμέτοχος. Τέλος ἐνέδωσεν εἰς τὴν μυστικὴν καὶ ἐπιτακτικὴν ἐκείνην ζήτησιν, ἣν δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ ἀδύσσου κέλευσμα.

Ἐνώπιον τοῦ ἐσχάτου κινδύνου, ἐνώπιον τοῦ θανάτου τοῦ Μωμπέρ, ἐνώπιον τοῦ Βαρέλι, φρονεούμενος, καὶ τοῦ Οἰκιάδου κρίζοντες βοήθειαν, καὶ τοῦ παιδίου ἐκείνου ἀπειλουμένου καὶ τῶν φίλων του ἐχόντων καταπεύγουσαν, ἐκικουρίας ἢ ἐκδικήσεως ἀνάγκη, ἐξέλιπεν εἰς αὐτοῦ πᾶς δισταγμός, καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὴν παλαιστραν φέρων ἀνὰ χεῖρας τὰ δύο πιστόλια.

Πυροβολήσας διὰ τοῦ πρώτου, ἔσωσε τὸν Γαβριᾶν, καὶ διὰ τοῦ δευτέρου ἀπελύτρωσε τὸν Οἰκιάδην.

Συγχρόνως μετὰ τῶν ἐκπυρσοκροτήσεων καὶ κραυγῶν τῶν τραυματισθέντων στρατιωτῶν, οἱ λοιποὶ συνάδελφοί του ἔκαμον ἔφοδον κατὰ τοῦ χαρακώματος καὶ τὸ κατέλαβον.

Ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄδοσφράγματος, δὲν κατέβαινον ὅμως ἐντὸς φοβοῦμενοι μὴ ὑπῆρχέ τις ἐνέδρα. Ἐβλέπον μόνον βλοσυρῶς ἐν τῇ σκότει, ὡς εἰ ἴσταντο εἰς χεῖλη λάκκου λεόντων. Τὸ φῶς τῆς ὁδοῦ ἐφώτιζε τὰς λόγχας, τοὺς πῆλους καὶ τὰς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀνησύχους των μορφάς.

Ὁ Μάριος δὲν εἶχεν ἄλλο ὄπλον· ἀφοῦ ἐξεκένωσε τὰ πιστόλιά του, τὰ ἀπέριψεν· εἶχεν ἰδῆ ὅμως τὸ βαρέλιον τῆς πυρίτιδος ἐντὸς τῆς χαμηλῆς αἰθούσῃς πλησίον τῆς θύρας.

Ἐνῶ ἐστρέφετο ἵνα παρατηρήσῃ πλαγίως, εἰς τῶν στρατιωτῶν ἐσκόπευε νὰ πυροβολήσῃ ἐναντίον του· ἀλλὰ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν μία χεὶρ ἐτέθη ἐπὶ τοῦ στομίου τοῦ τουφεκίου καὶ τὸ ἔφραξε.

Τίνος ἦτο ἡ χεὶρ αὕτη;

Τοῦ νέου ἐκείνου, ὅστις ἐφέρει τὸ βελούδινον πανταλόνι.

Ὁ στρατιώτης οὐχ ἤττον πυροβολεῖ, καὶ ἡ σφαῖρα διαπερᾶ τὴν χεῖρα, ἴσως δὲ καὶ τὸν νέον αὐτόν· ἐπειδὴ ἔπεσεν· ἀλλ' ὁ Μάρκος ἔμεινεν ὡς ἐκ τούτου ἀβλαβής.

Πάντα ταῦτα ἐντὸς τοῦ καπνοῦ, καὶ μόλις τὰ διεκρίνεν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Μαρίου ἐπιστρέφοντος εἰς τὸ καπηλεῖον.

Εἶδεν ὁμως, καὶ τοὶ ἀμυδρῶς τὸ κατ' αὐτοῦ σκοπεῖον τουφεκίου, καὶ ὅτι μία χεὶρ τὸ εἶχε φράξει, ἤκουσε δ' ἔπειτα καὶ τὴν ἐκφυροσκόπτην, ἀλλ' εἰς τιαύτας ὥρας τὰ πράγματα ὅλα φάνονται ὡς ἀτμώδη, ὡς περιδινόμενα, καὶ εἰς οὐδὲν ἡ ὄρασις προσηλούται σοβαρῶς. Αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ἑαυτὸν ὡσεὶ ἐξωθούμενον εἰς πυκνοτέρην ἐπισκίαν, καὶ τὰ πάντα εἶνε περὶ αὐτόν νεφέλη.

Οἱ ἄντροποι ἐξηγνήσθησαν μὲν, ἀλλὰ οὐκ ἐμπούθησαν. Συνήχθησαν ἐκ νέου ὅλοι, καὶ ὁ Ἐξολοφῶν πρὸς αὐτοὺς.

— Σταθῆτε παιδιά! ἀνέκραξε μὲν ἀδειάζετε τυχαίως τὰ ὄπλα σας!

Τφόντι εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην συγχυσιν, ἤθύναντο καὶ νὰ τραυματίζωται μεταξύ των. Οἱ πλείστοι εἶχον ἀναθῆ εἰς τὸ παράθυρον τοῦ πρώτου πατώματός τοῦ καπηλείου καὶ εἰς τὸ ὑπερφῶν, ὅπουθεν ἐδέσποζον τῶν στρατιωτῶν.

Οἱ τολμηρότεροι δὲ μετὰ τοῦ Ἐξολοφῶν, τοῦ Οἰκιάδου, τοῦ Ἀλανθίστου καὶ τοῦ Κερμποσιδέρη στηρίζοντες τὰ πόδια αὐτῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου τῶν οἰκιῶν, ἀντίταττον ὑπερηράνως τὰ στηθὰ των κατὰ τῶν στρατιωτῶν, τῶν ἰσταμένων ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὀδοφράγματος.

Τῶσόν πλησίον εὗρισκοντο οἱ ἐνάντιοι, ὥστε ἤθύναντο νὰ συνδιαλέγωνται σιγῆλῶς.

Ἐδέλεποντο ὁμως μόνον, καὶ εἶχον ἀμφοτέρωθεν τὰ ὄπλα ἑτοιμα πρὸς πυροβολισμόν.

Ὅταν ἦλθε πλέον τελευταίως εἰς τὴν ἀκμὴν νὰ ἐκραγῆ ὁ

σπινθήρ, αξιωματικός τις μεγάλας φέρων ἐπωμίδας προέτεινεν τὸ ξιφός του, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἀντάρτας.

— Κάτω τὰ ὄπλα !

Πῦρ! ἀνεφώνησεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

Ἄμφοτέρων τῶν πολεμίων τὰ ὄπλα ἔβροντεβόλησαν ταύτοχρόνως καὶ τὰ πάντα ἤρηνίσθησαν ἐντὸς τοῦ καπνοῦ, πνιγροῦ καπνοῦ καὶ ὀριμέως, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκλιόντο μετὰ ἀσθενῶν καὶ ὑποκώφων οἰμωγῶν τραυματῆαι καὶ ψυχόρραγοῦντες.

Ἄφροῦ διελύθη, ὁ καπνός, ἀνεφάνησαν ἀμφοτέρωθεν οἱ ἀντίπαλοι, ἠρσιωμένοι μὲν, ἀλλὰ πάντοτε τὰς αὐτὰς θέσεις κατέχοντες καὶ γεμίζοντες ἐκ νέου τὰ ὄπλα των ἐν σιωπῇ.

Αἶφνης ἀκούεται βροντῶδης φωνῆ ἀνακράζουσα.

— Ἡ φύγετε! ἢ βάλλω φωτιά εἰς τὸ ὄδοσραγμα.

Ὅλοι ἐστράφησαν πρὸς τὸ μέρος ὁπότεν ἀνεῖδη ἡ φωνὴ αὕτη. Ὁ Μάριος εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὸ καπηλεῖον ὁπότεν ἔβριε τὸ βαρέλιον τῆς πυρίτιδος· ἔπειτα δὲ ἐπωρεληθεῖς τὸν καπνὸν καὶ τὴν οὐμίχλην, ἤεις κατεκάλυπτε τὸ πεφραγμένον μέρος ἐκεῖνο, προσχώρησεν ὑπὸ τὸ ὄδοσραγμα μέχρι πλησίον τῆς καιούσης ἑαδός.

Ἐν ἀκαρεῖ δὲ τότε ἤρπαισε, πρῶτον τὴν ἑαδὰ, ἔπειτα ἔρριψεν εἰς τὴν θέσιν αὐτῆς τὸ βαρέλιον τῆς πυρίτιδος, ἐκρήμνισεν ἐπ' αὐτοῦ τὰς πέτρας αἰτίαις προσφύλακτον τὴν ἑαδὰ κατὰ τοῦ αἵρος ὡς ἐντὸς κλωθοῦ, καὶ ὁ πυθμὴν τοῦ βαρελίου ἀνοίχθη πάραυτα.

Ὅλοι πλέον ἐνώπιον τοῦ τιοῦτου τρομεροῦ θεάματος, στρατιῶται καὶ αξιωματικοί, οἱ εὐρισκόμενοι ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἴκρου τοῦ ὄδοσραγματος καὶ βλέποντες τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, ἔστησαν θεώμενοι τὸν Μάριον ὡς ἐμυρόντηται.

Μετὰ τὸν ὀγδοηκοντούτη ἐκεῖνον γέροντα, ὁ Μάριος, ὡς ἴστατο ἐκεῖ ἀγριωπὸς καὶ ὠρθουμένην ἔχων τὴν κόμην, ἦτον ἡ ὀπτασία τῆς νέας ἐπαναστάσεως μετὰ τὸ ὄρημα τῆς παλαιᾶς.

— Βάλλεις φωτιά ὅμως καὶ σὺ καίεσαι ! ἀνέκραξεν εἰς λοχίας !

Ὁ Μάριος ἀπεκρίθη.

— Καὶ ἐγὼ, βέβαια.

Καὶ ἐπλησίσει τὴν ἑαδὰ πρὸς τὸ βαρέλιον.

'Αλλ' ἤδη ὅλοι ἐξέφυγον περιδεῶς ἀπὸ τοῦ ὀδοφράγματος οἱ δὲ στρατιῶται, ἀφήσαντες ἐκεῖ τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς τραυματίας των, καὶ τρέχοντες φύρδην μίγδην, ἐν ἀταξίᾳ, πρὸς τὰ ἔσχατα τῆς ὁδοῦ ἐξηφανίσθησαν ἐκ νέου εἰς τὸ σκότος.

Πανικός τοὺς εἶχε καταλάβει.

Οὕτως ἀπηλλάγη τὸ ὀδοφράγμα, καὶ ἔμεινε σῶον.

Ε΄.

Τέλος τῶν στίχων τοῦ 'Αλανθιάστου.

'Ολοι περιεκύκλωσαν τὸν Μάριον. 'Ο Οικιάδης ἐχύθη περὶ τὸν τράχηλόν του.

— Τέλος πάντων σ' ἔχομεν!

— 'Ω, τί χαρά! εἶπεν ὁ Κομποσιδέρης.

— 'Ἦλθες καὶ εἰς ἐπίκαιρον στιγμήν! εἶπεν ὁ 'Αετός.

— Χωρὶς ἐσέ, ἐγὼ τώρα θά ἦμην θανατωμένος, εἶπεν ὁ Οικιάδης.

— Χωρὶς ἐσᾶς, τώρα θά μέ εἶχαν κ' ἐμένα εἰς τὸ χέρι καλὰ καλὰ προσέθεσεν ὁ Γαβριᾶς.

'Ο Μάριος ἠρώτησε.

— Ποῦ εἶνε ὁ ἀρχηγός!

— Σὺ εἶσαι ὁ ἀρχηγός, ἀπάντησεν ὁ 'Ενζολωρᾶς.

'Ο Μάριος καθ' ὄλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχε κάμινον ἐντὸς τοῦ ἔλαιου του τώρα δὲ ἡ κάμινος μετεβλήθη εἰς ἀνεμοστό-

θίλον, ὅστις ἐνῶ ἦτο ἐντός του, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἦτο ἄκτος καὶ τὸν ἀνῆραζε.

Τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἤδη μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῆς ζωῆς ὑπῆρχε χάσμα.

Οἱ δὲ δύο πλησιφαεῖς μῆνες οὕς διήνυσεν ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἔρωτι, οἱ ἀποληξαντες ἀποτόμως εἰς τὸ φρικῶδες βάραθρον τοῦτο, ἡ Τι-
τίκα ἀπολεσθεῖσα πλέον αὐτὸν, ὁ κ. Μωμπέρ, ὁ δεχόμενος τὸν
θάνατον ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας, αὐτὸς οὗτος ἀρχηγὸς τῶν ἀνταρ-
τῶν, ταῦτα πάντα τῷ ἐφαίνοντο ὡς τερατώδης τις ἐφιάλτης. Ἐ-
δέησε νὰ συγκεντρώσῃ καλῶς τὰς ἰδέας του, ἵνα καταλάβῃ ὅτι τὰ
περὶ αὐτὸν ἦσαν πρᾶγμα καὶ ὄχι ὄνειρον.

Ὁ Μάριος δὲν εἶχεν ἐτι τὴν θέουσαν πείραν τοῦ κόσμου ὥστε νὰ
ἐννοήσῃ ὅτι τὸ ἀδύνατον εἶναι ἐνίστε τόσον ἐγγύς· ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὀ-
ποῖον εἶον νὰ προβλέπωμεν εἶναι τὸ ἀπρόσπτον. Παρίστατο εἰς τὸ
ἴδιον ἐαυτοῦ ὄραμα ὡς εἰς ἔργον τὸ ὅποῖον δὲν ἐνδοίει.

Ἐντός ταιαύτης σκοτοδίνης διακειμένος δὲν ἀνεγνώρισε τὸν Ἰαθίρην
ὅστις, δεδεμένος ὢν εἰς τὸν στύλον, οὐδὲ τὴν κεφαλήν ἐκίνησεν ἐπὶ
τῆς ἀψιμαχίας, ἀλλὰ μόνον ἐθεώρει τὴν περὶ αὐτὸν ἀνταρσίαν ἐν μαρ-
τυρικῇ καρτερίᾳ καὶ μεγαλείῳ κριτοῦ.

Οἱ στρατιῶται ἐν τούτοις ἔμενον καὶ αὐτοὶ ἀκίνητοι, ἤκούοντο μόνον
εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ θορυβοῦντες καὶ σαλεύοντες ὡς μύρμηκες,
ἀλλὰ δὲν εἰσῆρχοντο, ἡ ἀοῖτι περιέμενον διαταγὰς, ἡ ἐπειδὴ, πρὶν ἢ
ἐπιχειρήσωσι νέαν ἐξοδὸν κατὰ τοῦ ἀπορθητοῦ χαρακώματος τούτου,
ἀνέμενον καὶ ἄλλην ἐνίσχυσιν. Οἱ δὲ ἀντάρται ἐτοποθέτησαν σκοπούς,
καὶ τινες ἐξ αὐτῶν, μαθηταὶ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς, ἐκάθησαν νὰ ἐέ-
σωσι τὰ τραύματα τῶν πληγωθέντων.

Ἐἶχον ρίψει τὰς τραπέζας ὅλας ἐξω τοῦ καπηλείου, ἐκτός μόνον δύο.
ἐφ' ὧν φουέκια καὶ ξαντόν, καὶ ἐλείπης ἐφ' ἧς τὸ πτώμα τοῦ γέρον-
τος. Ἔβαλον δὲ τοὺς τραυματίας ἐπὶ τῶν στρωμάτων τῆς κυρᾶς
Λύκαινας καὶ τῶν δύο ὑπηρετριῶν τῆς, αἵτινες καὶ αἱ τρεῖς εἶχον γί-
νει ἄφαντοι. Ἦσαν κρυμμένοι εἰς τὸ ὑπόγειον.

Τὴν χαρὰν τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ὀδοφράγματος κατέθλιψεν ὀδυνηρά
τις στέργσις. Ἐλείπεν εἰς τῶν ἀνταρτῶν καὶ τίς! εἰς τῶν προσφι-
λειστέρων καὶ ἀνδρειοτέρων· ὁ Ἰωάννης Ἀλάνθαστος. Ἐχρητήθη με-

ταξὺ τῶν τραυματιῶν, ἀλλὰ δὲν εὐρέθη· μεταξύ τῶν νεκρῶν, οὔτε Βεβαίως ἠχμαλωτίσθη ὁ Ἀλάνθαστος.

— Ὁ φίλος μας περιήλθεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀντιπάλων· λέγει ὁ Κομποσιδέρης πρὸς τὸν Ἐνζολωρᾶν. Αὐτοὶ ἐπίασαν τὸν φίλον μας, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὸν πράκτορά των. Τί θὰ τὸν κάμωμεν αὐτὸν τὸν κατάσκοπον ! Δὲν θέλεις τὸν θάνατόν σου :

— Ναί· ἀπεκριθὴ ὁ Ἐνζολωρᾶς· ἀλλ' ὄχι ὅσον θέλω τὴν ζωὴν τοῦ Ἀλάνθαστου.

Ταῦτα ἀνεκοινοῦντο ἐντὸς χαμηλῆς αἰθούσης, πλησίον τοῦ στυλοῦ ὅπου ἦτο προσδεδεμένος ὁ Ἰαβέρης.

— Λοιπόν, εἶπεν ὁ Κομποσιδέρης ἄκουσε· θὰ δέσω τὸ μανδύλι μου ἐπάνω εἰς ἓνα ραβδί, καὶ θὰ πάγω ὡς κήρυξ νὰ προτείνω νὰ τοὺς δώσωμεν τὸν ἀνθρωπὸν των ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ μας.

— Στάσου ἐπέιπεν ὁ Ἐνζολωρᾶς, βαλὼν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Κομποσιδέρη.

Ἦκούετο εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ κλαγγὴ ὀπλων ἐούσα εἰς τὸν Ἐνζολωρᾶν κακὴν ὑποψίαν. Συγχρόνως δὲ ἦλθεν ἐκεῖθεν καὶ φωνὴ ἀρρενωπὴ κρίζουσα.

— Ζήτω ἡ Γαλλία ! Ζήτω τὸ μέλλον.

Ἦτον ἡ φωνὴ τοῦ Ἀλάνθαστου· οἱ φίλοι τὴν ἀνεγνώρισαν.

Ἦ ὁδὸς ἠστράφη καὶ ἠκούσθη ἐκποροκρότησις. Ἐπειτα δ' ἐπῆλθε νέα σιγή.

— Τὸν ἐσκότωσαν, κνέκρτζεν ὁ Κομποσιδέρης.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐστράφη πρὸς τὸν Ἰαβέρην καὶ τῷ εἶπεν.

— Οἱ φίλοι σου... ἰδοὺ σὲ ἐτουρέκισαν.

ΣΤ.

Ἡ ἀγωνία τοῦ θανάτου μετὰ τὴν τῆς ζωῆς.

Ἐνῶ ὅλων ἡ προσοχὴ ἦτον ἐστραμμένη πρὸς τὸ μέγα ὀδόφραγμα, ἐπειδὴ μόνον αὐτὸ ἐφαίνετο ἀπειλούμενον, ὁ Μάριος ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τί ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλλο ὀδόφραγμα, τὸ μικρόν, τῆς ὁδοῦ Μονζετοῦρ ὅπου ἄκρα ἐπεκράτει ἡσυχία.

Ἐπιστρέφων λοιπὸν μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ταύτην, ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ προφερόμενον ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ ὑπὸ ἀσθενοῦς τινος φωνῆς.

— Κύριε Μάριε :

Ἄνεγνώρισεν ἀμέσως τὴν φωνὴν, ἧτις καὶ πρὸ δύο ὥρων τὸν εἶχε καλέσει διὰ τῆς κιγκλίδος τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου· πλην ὁμως ἡ φωνὴ αὕτη ὑπῆρχεν ἐξησθενημένη, λεπτὴ ὡς πνοή.

Παρατηρεῖ περὶ αὐτόν, δὲν βλέπει οὐδένα.

Ἐνόμισεν ὅτι ἠπατήθη,

Ἐκινήθη πρὸς τὰ ἔμπροσ.

— Κύριε Μάριε ! ἐπανέλαβεν ἡ φωνή.

Πλέον δὲν τῷ ἔμενον ἀμφισβολία· ἤκουσεν εὐχρινέστατα. Παρατηρεῖ ἐκ νέου γύρω του, καὶ πάλιν δὲν βλέπει ψυχρὴν.

— Ἐδῶ, εἰς τοὺς πόδας σας, λέγει ἡ φωνή.

Κύπτει τότε, καὶ διακρίνει ἐντὸς τῆς σκιᾶς ὄγκον ἔρποντα πρὸς αὐτόν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, μὲ περισκελίδα ἐκ χονδροῦ βελούδου πανταχόσε σχισομένην, μὲ πόδας γυμνοὺς, καὶ τι χυμένον κατὰ γῆς, ὡς αἷμα.

— Δὲν μὲ γνωρίζετε, κύριε Μάριε ; λέγει πρὸς αὐτόν ὁ ὄγκος.

— "Οχι.

— Είμαι ἡ 'Επονίνη

'Ο Μάριος ἔκυψε πάραυτα· τρέφει, ἤτο ἡ ἀθλία αὐτῆ κόρη, ὑπὸ ἀνδρικά φορέματα.

— Πῶς εὐρίσκεισαι ἐδῶ ; πῶς κοίτεσαι αὐτοῦ;

— Πεθάνω, τῷ ἀποκρίνεται.

— Πῶς ! εἶσαι πληγωμένη ; Στάσου, στάσου νὰ σὲ μεταφέρωμεν εἰς τὸ καπηλειό, νὰ δέσωμεν τὰς πληγὰς σου ! Διαιθάνεσαι, νὰ ἦσαι κτυπημένη, κακὰ ; 'Απὸ ποῦ νὰ σὲ πιάσω διὰ νὰ μὴν πονέσῃς ; Ποῦ; δεῖξέ με ποῦ εἶσαι κτυπημένη ; Αἶ ! σεῖς, δὲν εἶναι κανεὶς ἐκεῖ νὰ μὲ βοηθήσῃ ! Θεέ μου ! 'Αλλὰ τί ἤλθες ἐδῶ νὰ κάμῃς ; ἐδῶ τί ἐγύρευες;

Καὶ προσεπάθει ὁ Μάριος νὰ περάσῃ τὸν βραχίονά του ὑπ' αὐτὴν, ἵνα τὴν ἀνεγείρῃ.

'Ανεγείρων αὐτὴν προσέκρουσεν εἰς τὴν χεῖρά της.

"Ἐβαλεν ἡ κόρη φωνὴν ἀσθενῆ.

— Σ' ἔκαμα καὶ ἐπόνεσες ; ἠρώτησαὶ ὁ Μάριος.

— 'Ολίγο.

— 'Αλλ' ἐγὼ μόνον εἰς τὸ χέρι σὲ ἤγγισα.

'Ἦγειρε τότε τὴν χεῖρά της πρὸς τὰ ὄμματα τοῦ Μαρίου, ὅστις εἶδεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς παλάμης μιαν μέλαιναν πληγὴν.

— Τί ἔχεις ἐκεῖ, εἰς τὸ χέρι ; τὴν ἠρώτησεν.

— Ἐτραπήθηκα.

— Ἐτραπήθηκα !

— Ναί.

— Πῶς !

— Ἐν μολύβῳ πέρασα.

— Πῶς ;

— Δὲν εἶδετε ἓνα τουφέκι, ὅπου ἦτον στημένο κατ' ἐπάνω σας, νὰ παρεβλήσῃ ;

— Ναί, καὶ εἶδα ἓνα χέρι ἐμπρὸς, ποῦ το ἔβραζεν.

— Ἦσαν τὸ ἰδικό μου χεῖρι.

'Ο Μάριος ἔβραζεν.

— Ἀχ, ἀλαπίρωρ ! καὶ τί τρέλλα ἦσαν αὐτὰ, ὅπου ἔκαμες !

'Αλλ' εἶστε ἂν ἦτε μόνον αὐτὸ δὲν εὐάπτει τίποτε ἕως νὰ σὲ

φέρω εἰς ἓνα κρεβάτι ν' ἀναπαυθῆς· ἐκεῖ νὰ δέσουν τὴν πληγὴν σου· ἀπὸ μίᾳ πληγῇ εἰς τὸ χέρι δὲν ἀποθάνει κανεὶς.

— Ναί, ἀλλὰ τὸ μολύδι ἔκαμε ὄροιο δι' ὅλου τοῦ χειροῦ μου καὶ ἔβγηκε ἀπὸ τὴν ράχι μου. Τοῦ κάκου θὰ μὲ σηκώσετε ἀπ' ἐδῶ. Νὰ σὰς εἰπῶ ἐγὼ πῶς εἴμπορεῖτε νὰ μὲ δέσετε καλλίτερα καὶ ἀπὸ ἓνα ἰατρό. Καθῆσθε σιμά μου, ἐπάνω εἰς αὐτὴ τὴν πέτρα.

Ὁ Μάριος ὑπήκουσεν. Ἡ Ἐπονίη ἐπέθεσε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ γόνατά του, καὶ χωρὶς νὰ τὸν βλέπῃ εἰς τὸ πρόσωπον εἶπεν.

— ὦ! καλὰ! Νί· τώρα δὲν αἰσθάνομαι πλέον κανένα πόνον.

Ἐσιώπησε δὲ πρὸς στιγμὴν, καὶ στρέψασα τὸ πρόσωπόν της μετὰ κόπου, ἠτένισε τὸν Μάριον.

— Εἰξεύρετε, κύριε Μάριε; Μ' ἐπείραζε πολὺ, ὅταν σὰς ἔβλεπα καὶ ἐμδοίνετε εἰς ἐκεῖνον τὸν κήπον. Ἦτον ἀνοχία μου, ἀπὸ ἐγὼ νὰ εἶδα σὰς εἶχε δειχθῆι τὸ σπῆτι. Καὶ τέλος πάντων, ἔπρεπε νὰ στοχασθῶ ὅτι ἓνας νόσος καθῶ; εἴθε σεῖς...

Διεκόπη πρὸς στιγμὴν, ἔπειτα δὲ ἐξηκολούθησε.

— Ἐγὼ σὰς ἐφαινούμουν ἄσχημη, αὐτὸ εἶνε ἔ; ἠρώτησε μετὰ σπαρακτικοῦ μειδιάματος. Ἀκούσατε. Ἐδῶ εἶνε χαμένη ἡ ζωὴ σας, ἐπειδὴ τώρα κανεὶς δὲν θὰ ἔβγη ἔξω ἀπὸ τὸ ὀδύφραγμα. Σὰς ἔριξα ἐπίτηδες. Ὅτι σκοτωθῆτε, εἶνε βέβαιον. Καὶ ὅμως, ὅταν εἶδα πῶς σὰς ἐσκαμάδευαν, ἔβαλα τὸ χέρι μου εἰς τὸ στόμα ἐκείνου τοῦ τουφεκιοῦ. Τοῦτο σὰς φαίνεται παρῆδοξο· ἀλλ' ἤθελα ἐγὼ προτίτηρ' ἀπὸ σὰς ν' ἀποθάνω. Ὅταν ἐκτυπήθηκα, μόλις μετὰ βίας ἠμπόρεσα καὶ ἦλθα ἔως ἐδῶ, χωρὶς κανεὶς νὰ μὲ ἰδῇ, χωρὶς κανεὶς νὰ μὲ ὑποστηρίξῃ. Σὰς ἐπερίμενα καὶ ἔλεγα· δὲν θὰ ἔλθῃ ἀρὰ γε ἀπ' ἐδῶ: ὦ! ἔσθανόμουν τόσον ὀρυμνίαι πόνους! ἐδάγκανα τὰ φορέματά μου. Τώρα, εἶμαι καλά. Θυμᾶσθε τὴν ἡμέρα ὅπου εὐβῆκα εἰς τὴν κάμαρή σας καὶ εἶδα εἰς τὸν καθρέπτη σας, καὶ τὴν ἡμέρα ὅπου σὰς συνάντησα ἐκεῖ ὅπου πλύνουν; Πῶς κελαδοῦσαν τὰ πολλαίαι; Πόσος καιρὸς εἶνε ἀπὸ τότε; Δὲν εἶνε πολὺς. Μοῦ εἶχατε δώσει ἓνα πεντάφραγμα, καὶ σὰς εἶχα εἰπεῖ. Δὲν θέλω τὰ χρήματά σας. Τοῦλάχιστον, ἐπήρτε ἀπὸ χάμου ἐκεῖνο τὸ πεντάφραγμα; Ἐξύρω πῶς δὲν εἴθετε πλούσιος. Δὲν ἐσυλλογίσθηκα νὰ σὰς εἰπῶ νὰ τὸ πάρετε. Ἦτον τόσον ὠραῖος ἥλιος; δὲν εἶχε κρῖο καθύλου. Θυμᾶσθε, κύριε Μάριε; Ἄ! ἐγὼ τώρα εἶμαι εὐτυχής! Ὅλοι ἐδῶ θ' ἀποθάνωμεν.

Ὁ Μάριος παρατήρει τὴν ἀθλίαν κόρην μετὰ βαθυτατοῦ οἴκτου. Τὸ αἶμα ἔτρεχεν ἀδιακόπως ἀπ' αὐτῆς.

— Ἄ! ἀνέκραξεν αἰρνεϊδίως ἡ Ἐπονίνη· νά, πάλιν ἔρχεται ἡ λιποθυμία. Χάνομαι ἀπὸ τοὺς πόνους, χίνομαι!

Κα' κρατοῦσα τὸ φόρεμά της τὸ ἔθακνε σφαδάζουσα ἐκ τῶν πόνων ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀντήχησεν εἰς τὸ οὐδύρραγμα ἡ φωνὴ πετειναρίου τοῦ μικροῦ Γαβριᾶ.

Εἶγεν ἀναθὴ τὸ παιδίον ἐπὶ μιᾶς τραπέζης ἵνα γεμίσῃ τὸ ἐπίμηκες ὄπλον του, καὶ συγχρόνως ἐμελεπε φαιδρῶς ἐν ἄσμα λαϊκόν τῆς ἐποχῆς.

Κι' ὁ γωροφύλακας ἅμα εἶδε
Τὸν Λαφαγέτη ἀπὸ μακρὰ,
Δρόμο! φωνάζει, φευγατε ὄλοι!
Φευγατε! φύγετ' ἀπὸ κοντά!

Ἡ Ἐπονίνη ἀνεσηκώθη, ἔδωσεν ἀκρόασιν καὶ ἐψιθύρισεν·

— Ἐκεῖνος εἶνε, εἶπε.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Μάριον.

— Εἶνε ἐκεῖ ὁ ἀδελφός μου, προσέθεσε. Δὲν θέλω νὰ μεῖ ἰδῆ. Θὰ με μαλώσῃ.

— Ὁ ἀδελφός σου! ἠρώτησεν ὁ Μάριος, ἐνθυμηθεῖς καὶ ἐν τῇ πικρίᾳ τῆς καρδίᾳ του τὰ χρέη ἅτινα ὁ πατήρ τῷ ἐκληροδότησε πρὸς τοὺς θεναροῦτέρους· ποῖός εἶνε ὁ ἀδελφός σου;

— Αὐτός, ὁ μικρός, ὅπου τραγωδεῖ.

— Αὐτός; αὐτός;

— Ναί.

Ὁ Μάριος ἐμόρρασε μορρασμὸν θλίψεως καὶ ἠγέρθη.

— Ὡ, εἶπεν ἡ Ἐπονίνη, μὴ φύγετε! τὴν ὥρην τελειώνω ἡ γλῆγωρα!

Πραγματικῶς, ἡ φωνὴ της διεκόπτετο ὑπὸ τῶν λυγμῶν τοῦ θανάτου· ἐπλησίαζεν ὅσον πλέον ἤδύνατο τὸ πρόσωπόν της πρὸς τὸ τοῦ Μαρίου.

— Ἀκούσατε, τῷ λέγει. Κρατῶ ἐπάνω μου ἓνα γράμμα εἰς σᾶς.

Τὸ κρατῶ ἀπὸ γθῆς. Μοῦ εἶπαν νὰ τὸ δώσω εἰς τὸ ταχυδρομεῖο, ἀλλὰ τὸ ἐφύλαξα. Δὲν ἤθελα νὰ τὸ λάβετε. Ἄλλὰ θὰ μὲ ἐχθρεύεσθε ἴσως, ὅταν μετ'ὀλίγον συναντηθῶμε πάλιν ἐκεῖ· ἐπειδὴ ἡ ψυχὰς ζαντανταμόνονται μετὰ θάνατον, ὅν εἶνε ἀλήθεια; Νά, λάβετε τὸ γράμμα σας.

Καὶ ἀρπιάσασα σπασμωδικῶς τὴν χεῖρα τοῦ Μαρίου, τὴν ἔφερεν εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ἐπενδύτου της. Ὁ Μάριος ἤσθάνθη τῶντι χαρτίον ἐντὸς τοῦ θυλοκίου της.

— Λάβετε το, εἶπεν ἡ Ἐπονίνη.

Ὁ Μάριος ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν.

Ἡ δυστυχὴς ἀπέτεινεν εἰς αὐτὸν νεῦμα ἀγαλλιάσεως καὶ αὐταρκειᾶς.

— Τώρα, διὰ τὸν κόπο μου, ὑποσχεθῆτέ μου...

Ἄλλ' ἐσιώπησε.

— Τι; ἠρώτησε ὁ Μάριος.

— Πρῶτα νὰ ὑποσχεθῆτε.

— Σὲ ὑπόσχομαι.

— Ὑποσχεθῆτε, κύριε Μάριε, νὰ μὲ ἀσπασθῆτε ἐδῶ, εἰς τὴ μέτωπο, ὅταν μὲ ἴδῃτε νεκρό. Θὰ αἰσθανθῶ τὸν ἀσπασμὸ σας.

Ἐπεσε δὲ τότε πάλιν ἡ κεφαλὴ της ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ Μαρίου καὶ ἐκλείσθησαν τὰ βλέφαρά της.

Ὁ Μάριος ἐνόμισεν αὐτὴν ἐκπνεύσασαν.

Ἡ Ἐπονίνη ἔμεινεν ἀκίνητος, ἀλλ' αἶφνης, ἐνῶ ὁ Μάριος τὴν θεώρει ὡς διὰ παντὸς κοιμηθεῖσαν, ἀνοίγει βραδέως τοὺς ὀφθαλμούς της, ἐφ' ὧν ἐπεκάθητο βαρὺς ἤδη ὁ θάνατος, καὶ τῷ λέγει διὰ φωνῆς, ἧς ἡ ἡδύτης ἐφαίνεται ἤδη προσερχομένη ἐξ ἄλλου κόσμου.

— Καὶ τώρα, πλέον, σὺς τὸ λέγω, κύριε Μάριε· θαρρῶ νὰ εἶχῃ κάποιον ἔρωτα δι' ἐσᾶς.

Ἐπειράθη, δὲ πάλιν νὰ μειδιάσῃ, ἀλλ' ἐξέπνευσεν.

Ἐπεὶ δὲ τότε ἡ κεφαλὴ τῆς ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ Μαρίου καὶ ἐκλείσθησαν τὰ βλεφάρα τῆς. (Στλ. 1410).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ

ΦΥΛ. 180]

Ζ.

Ὁ Γαβριᾶς βαθὺς λογιστὴς τῶν ἀποστάσεων.

Ὁ Μάριος ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσιν· ἐπέθεσεν ἓνα ἀσπασμὸν εἰς τὸ ψυχρὸ· πλέον ἐκείνου μέτωπον, ὑγρὸν γὰρ, ὑπὸ μαργαριτῶν ἰδρωτός. Δὲν ἔπρξεν ἀπιστίαν τινὰ πρὸς τὴν Τιτίκαν· ἀπεχειρέτισε τὸ ὑστατον μίαν ψυχὴν κολασμένην.

Τὴν δὲ ἐπιστολὴν, ἣν τῷ ἀνεχείρισεν ἡ Ἐπονίη, ἔλαβεν ὄχι ἀνευ συγκινήσεως. Ἦτοι ἀνυπόμονος νὰ τὴν ἀναγνώσῃ. Οὕτως εἶνε πλασμένη ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου· μόλις εἶχε κλείσει τὰ ὄμματά της ἢ ἀθλίᾳ κόρῃ, καὶ ὁ Μάριος ἐφρόντισε ν' ἀνοίξῃ τὰ ἱερὰ χεῖρας γράμμα. Ἀπέθεσε λοιπὸν τὴν νεκρὰν ἡσυχίαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀνεχώρησε. Φωνὴ τις ἐνδόμουχος τῷ ἔλεγεν ὅτι δὲν ἠδύνατο ν' ἀναγνώσῃ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἐνώπιον τούτου τοῦ πτώματος.

Ἐπλησίασεν εἰς ἓν ῥῶς, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ καπηλείου. Τῆς ἐπιστολῆς ἡ ἐπιγραφή ἐφαίνετο ὡς διὰ χειρὸς γυναικὸς γεγραμμένη καὶ διελάμβανε τὰ ἔξῃς·

— Πρὸς τὸν κύριον, Μάριον Πομμερσύ, παρὰ τῷ κυρίῳ Οἰκιάδῃ ἑδὸς Ἐλεσπολῶν, ἀριθ. 16.

Συλλέξει τὴν σφραγίδά, ἀνοίγει καὶ ἀναγινώσκει.

Ἄκριθέ μου, δυστυχῶς ὁ πατήρ θέλει ν' ἀνχωρήσωμεν ἀμέσως ἀπ' αὐτὴν τὴν οἰκίαν. Ἀπόψε λοιπὸν θὰ μετοικήσωμεν εἰς τὴν ἑδὸν Ἐνόπλου, ἀριθ. 7, καὶ μετὰ ὀκτώ ἡμέρας θὰ εἴμεθα εἰς τὸ Λονδῆνον.

ΤΙΤΙΚΑ 4 Ἰουνίου.

Ὁ Μάριος τώρα πρῶτον ἔβλεπε τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα τῆς Τιτίκας.

Πῶς διεξήχθησαν οὕτω τὰ πράγματα, ἐν ὀλίγοις δυνάμεθα νὰ τὸ εἰπωμεν. Ὅλα ἦσαν ἔργα τῆς Ἐπονίνης.

Αὕτη, μετὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 3 Ἰουνίου, ὄμο τινα ἐσκέχθη· πρῶτον, νὰ ματαιώσῃ τὰ κατὰ τῆς οἰκίας τῆς ὀλοῦ Πλευμέτου σχέδια τοῦ πατρὸς τῆς καὶ τῶν κακούργων συνεταίρων του, καὶ δεύτερον νὰ χωρίσῃ τὸν Μάριον ἀπὸ τῆς Τιτίκας.

Ἐῦρε κάποιον πετεινομαυλον, ὅστις χάριν παιδιᾶς ἠλλαξῆ τὰ φορεμάτά του τὰ ἀνδρικὰ ἐνδύσεις τὰ φορεματα αὐτῆς, καὶ σπείσασα ἔδωκε τὴν ἀγγελίαν ἐκείνην εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιαννῆν, ὅτι ἔπρεπε νὰ μετοικήσῃ.

Τρῶντι ὁ Γιάννης Ἀγιαννῆς, μόλις ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν του εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὴν Τιτίκαν :

— Ἀπόψε, Τιτίκα, πρέπει ν' ἀφήσωμεν αὐτὸ τὸ σπῆρι, καὶ νὰ μετοικήσωμεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐσόπου, μαζί με τὴν Παναγιώτη καὶ τὴν ἐρχομένην ἐβλαβὴ ἀναχωροῦμεν εἰς τὸ Λουδίνον.

Ἀκούσασα ἡ Τιτίκα το ἀπρὸς ὅσον τὸ ἐσπευσε νὰ γράψῃ ὄμο λέξεις πρὸς τὸν Μάριον. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο νὰ στείλῃ το γράμμα τῆς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον :

Αὐτὴ, μὴν δὲν ἐξήρχετο τῆς οἰκίας νὰ στείλῃ τὴν Παναγιώτην, αὕτη θὰ ἤπερ' εἰς τοῦτο καὶ θὰ εἶδεν ὡς θὰ ἐδίδεκε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν κύριον τῆς.

Ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς, ὅτε διὰ τῶν ἀγγλιδῶν τοῦ κήπου τὴν Ἐπονίνην, ἀνδρικὰ ἐνδεδυμένην, νὰ περιφέρεται ἀδαλείπτως περὶ τὸ κήπου, διὰ νὰ κερκεύῃ τὰ διαδραματὰ τοῦ Μαρίου. Τὴν ἐκάλεσε λοιπὸν ἡ Τιτίκα, ἐλαττοῦσα αὐτὴν ὡς νέον, καὶ τῇ ἔδωκε πέντε φράγκα καὶ ἐπιστολὴν.

— Σε παρακαλῶ, τῇ εἶπεν, αὐτὸ τὸ γράμμα ἀπήγαγέ το ἐκεῖ ὅπου ἐπιγράφεται. Ἡ Ἐπονίη ἔβαλε τῇ ἐπιστολὴν εἰς τοὺς κόλπον τῆς, καὶ τὴν ἐπαύριον, 5 Ἰουνίου, ἐπορεύθη εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Οἰκιάδου ἵνα ζητήσῃ τὸν Μάριον, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ τῷ δώσῃ τὴν ἐπιστολὴν. Ὡς ἀντιλαμβάνεται πᾶσι ἐρῶσα καὶ ζήλοτοποῦσα ψυχὴ γηθεῖ μόνον νὰ εἶδῃ.

Ἡ Ἐπονίη περιέμενε νὰ ἔλθῃ ὁ Μάριος, ἢ τοῦλάχιστον ὁ Οἰκιά-

δης, πάντοτε διά να ἰδῆ. Ὄταν ὁ Οἰκιάδης τῇ εἶπεν, ὅτι μετέβαινεν εἰς τὰ ὁδοφράγματα, τότε ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν τῆς Ἐπονίνης ἡ ἰδέα νὰ ρίψῃ ἐαυτὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν θάνατον, ὡς θὰ ἐρρίπτετο εἰς πάντα ἄλλον, νὰ ὠθήσῃ δὲ καὶ τὸν Μάριον εἰς αὐτόν.

Ἰκκολούθησε τὸν Οἰκιάδην, εἶδε ποῦ ἤγειρετο τὸ ὁδοφράγμα, καὶ βεβηχία οὕσα ὅτι ὁ Μάριος, ἀφοῦ ἤ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴ τῆς Τιτίκας ἐκρατεῖτο παρ' αὐτῆς, οὐδεμίαν εἶχε λάβει ἀγγελίαν, ἐμελλε κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κήπον, κατὰ τὸ σ νηδες, ἡ Ἐπονίνη μετέβη εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου, περιέμενε τὸν Μάριον ἐκεῖ, καὶ τὸν προσεκάλεσεν ἐξ ὀνόματος τῶν φίλων του εἰς τὸ ὁδοφράγμα.

Ἡ Ἐπονίνη συνεπέρανε τὴν ἀπόγνωσιν τοῦ Μαρίου, ὅταν αὐτὸς θὰ ἔχονε τὰ ἔγχα τῆς Τιτίκας, καὶ δὲν ἠπατήθη εἰς τὴν προσδοκίαν τῆς. Ἐπέστρεψεν ἔπειτ' αὐτὴ εἰς τὴν ὁδὸν Καννάβεως.

Εἶδομεν ἐκεῖ τί ἐπραξεν. Ἀπέθκειν ἐν τῇ τριγικῇ ἐκείνῃ εὐαρ- σκεῖν τῶν ζηλοτύπων καρδιῶν, οἵτινες συμπαρασύρουσι τὸν ὑπ' αὐτῶν ἀγκλώμενον εἰς τὸν ἴδιον θάνατον, λέγουσα αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν θὰ τὸν ἔχῃ ἄλλῃ κάμμιά !

Ὁ Μάριος κατενόησε τὴν ἐπιστολὴν τῆς Τιτίκας. Λοιπὸν ἐκείνη τὸν ἠγάπα πάντοτε ! Τῷ ἦλθε πρὸς στιγμὴν ἡ ἰδέα, ὅτι τῶρα δὲν ἐπρίπε ν' ἀποθάνῃ. Ἐπειτα ὁμως εἶπεν

— Ἡ Τιτίκα ἀναχωρεῖ. Ὁ πατὴρ της τὴν φέρει εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ὁ πάππος δὲν στέργει εἰς τοῦτο τὸ συναιρέσιον. Ἡ ἀθλία μου τύχη μένει ἡ αὐτή. Τί τὴν θελω τὴν ζωὴν καὶ πάλιν.

Ἐκράτει τὸ χαρτοφυλάκιόν του αὐτὸ ἐκεῖνο ἐν ᾧ εὕρισκετο καὶ τὸ τετράδιον, ἐνθα ἦσαν γεγραμμένοι οἱ ἐρωτικοὶ πρὸς τὴν Τιτίκαν στοιχασμοὶ του. Ἀπέσπασεν ἐξ αὐτοῦ ἐν φύλλον ἄγραφον, καὶ ἔγραψε διὰ μολυβδίδος τὰ ἑξῆς.

α Νὰ ἐνωθῶμεν εἰς γάμον ἦτο ἀδύνατον. Ἐξήγησα τὴν ἀδειαν τοῦ πάππου μου καὶ μετ' ἐν ἡσυχίᾳ. Εἶμαι πτωχός, καὶ σὺ πτωχή. Ἦλθα εἰς τὴν οἰκίαν σου, δὲν σὲ ἤρξα, γνωρίζεις ποῖον λόγον σ' εἶδωσ'· λοιπὸν θὰ τὸν ἐκτελέσω. Ἀποθνήσκω καὶ σὲ ἀγαπῶ. Ὄταν ἀναγινώσκῃς τὸ παρόν μου, ἡ ψυχὴ μου θὰ εἰρίσκειται πλησίον σου, καὶ θὰ σὲ μειδῶ.

Μὴ ἔχων πῶς νὰ σφραγίσῃ τὴν ἐπιστολήν, εἰδίπλωσε μόνον τὸ χαρ- τὸν εἰς τέσσαρα καὶ τὸ ἐπέγραψε.

« Πρὸς τὴν δεσποινίδα Τιτίαν Θερσανέμη, παρὰ τῆς κ. Θερσανέμης, ἰδὸς Ἐνόπλου, ἀριθ. 7 ».

Διπλωθείσης οὕτω, καὶ ἐπιγραφείσης τῆς ἐπιστολῆς, ἔμεινε σύνουος πρὸς στιγμὴν· ἔπειτα δ' ἐπανάλαβε τὸ χαρτοφυλάκιον, τὸ ἤνοιξε καὶ ἔγραψε διὰ τῆς αὐτῆς μολυβδίδος εἰς τὴν πρώτην σελίδα.

« Ονομάζομαι Μόρις Πομμερσού. Τὸ πτώμά μου ἄς μετακρισθῆ εἰς τοῦ πάππου μου, κ. Γιλνορμάν, ἰδὸς Κιλογραϊῶν, ἀριθμὸς 6 ».

Ἐκρυψε τὸ χαρτοφυλάκιον εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ φορέματός του, καὶ ἔπειτα ἐκάλεσε τὸν Γαβριᾶν. Τὸ παιδίον ἔτρεξεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Μαρίου περιχαρῶς καὶ εὐγνωμόνως.

— Θέλεις νὰ μοῦ κάμῃς μία χάρη :

— Ὅ, τι θέλετε, εἶπεν ὁ Γαβριᾶς. Ἐγὼ, χωρὶς ἑσᾶς, θὰ ἤμουν κῆτην τὴν ὥρα βρασμένο.

— Βλέπεις αὐτὸ τὸ γράμμα :

— Ναί.

— Λάβε το. Ἔβγα ἄμισως ἀπὸ τὸ ὄδύραγμα, ὁ Γαβριᾶς ἤρχισε νὰ ζέῃ τὸ αὖς του ἀνησυχῆσαι, καὶ αὖριον τὸ πρῶν πηγαίνει καὶ τὸ δίδει· καθὼς ἐπιγράφεται· ἰδέ... εἰς τὴν ἰδέαν Ἐνόπλου ἀριθ. 7.

— Καλὰ ! ἀπειρήθη ὁ ἡρωϊκὸς παῖς, ἀλλ' ἂν εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ ἔπου κείπω, κυριεύσουν τὸ ὄδύραγμα, δὲν θὰ εὐρεθῶ καὶ ἐγὼ.

— Τὸ ὄδύραγμα δὲν θὰ τὸ προσβάλουν πλέον προτοῦ νὰ ζέξῃ καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα· οὔτε εἰμπερὺν νὰ τὸ κυριεύσουν αὖριον ἕως τοῦ μεσημέρι.

Ἀληθῶς, τὰ στρατεύματα ἐξηκολοῦθον ἡμεροῦντα διακοπὴν ἐξ ἐκείνων αἰτίνας συμβαίνουσιν πολλάκις κατὰ τὰς μάχας, καὶ μεθ' ἧς ἐπέργεται σφοδρότερα σιγασμοίς.

— Αἶ, δὲν γίνεται νὰ πάγω τὸ γράμμα σας αὖριον τὸ πρῶν ; ἤρώτησεν ὁ Γαβριᾶς.

— Αὖριον τὸ πρῶν δὲν θὰ ἦτε πλέον κερδός. Πιθανόν νὰ ἦνε πολυπραχθένον ἀπὸ παντοῦ τὸ ὄδύραγμα· θὰ κλεισθῶν οἱ ἄρμόμοι ἔλοι, καὶ δὲν θὰ ἤμπερῆς νὰ ἐβγῆς ἀπὸ ποθενά. Τώρα ἄμισως.

Ὁ Γαβριᾶς ἔμεινεν ἵναποράστος, ζῆτων περιλύπως τὸ αὖς του. Δίφτης ὅμως ἀρτάζει τὴν ἐπιστολὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Μαρίου, καὶ λέγει.

— Καλὰ ! τὸ πηγαίνω, ἔστε το.

Καί ἀνεχώρησε τρέχων διὰ τῆς στενωποῦ Μονδεπούρ.

Ἡ σκέψις, ἐξ ἧς αἴφνης ἀπεράσισεν ὁ Γαβριᾶς νὰ κομίση τὴν ἐπιστολήν, ἦτον αὕτη.

— Ἐἶνε μόλις μεσάνυκτα· ἡ ὁδὸς Ἐνόπλου δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπ' ἐδῶ· τρέχω ἀμέσως δίδω τὸ γράμμα καὶ ἐπιτρέψω.

Δὲν διεκοίνωσεν ὅμως εἰς τὸν Μάριον τὴν σκέψιν ταύτην, φοβηθεὶς μήπως ἀπάντησιν ἐμποδίσιν τι ἐξ αὐτοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Ἡ ὁδὸς Ἐνοπλοῦ

Α.

Ἡροδοσία κατόπτρου

Δὲν παραδίδονται οἱ σφαδασμοὶ μὴς πόλεως ἀπέναντι τῶν ψυχικῶν σφαδασμῶν. Ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἄβυσσος θεωρούμενος εἶναι βαθύτερος ἐνὸς λαοῦ.

Ἐνῶς τῆς πόλεως τῶν Περσῶν εὕρισκετο εἰς τοιοῦτον ἀναθρασμόν, ὁ Γάλλος Ἀγιάνης εἶχεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἕτερον κλύδωνο.

Ἐνταῦθα, ἔλθῃ ἡ ὥραν ἡ τυχῆ καὶ ἡ ψυχῆ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου κατακαλύφθησαν ἐπὶ νεφελῶν.

Τῆς προτεραίας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὁ Ἰουνίου, ὁ Ἀγιάνης ἀνέβη ἐπὶ τῆς Πιττικῆς καὶ τῆς Παλαγιώτας, ἀπῆλθε πρὸς τὸ ἰσπέρνυ καὶ μετακίνησεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνοπλοῦ, ὅπου τὸν περιμένοντες περιπέσει.

Ἡ Τίτ καὶ τὸ γυμνασιὸν ἐπὶ τῆς ἡμέρας Ἰουλιῶντος ἔκλεισε.

Πρῶτον ἦδη, ἀρ' ὅτου εὕρισκετο πλησίον τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ἢ θέλησις τῆς καὶ ἢ θέλησις τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἐφάνησαν οὐρεστώσαι καί, ἂν ὄχι ἀσυμβίβαστοι, τοῦλάχιστον ἐναντία.

Εἶχε φεβηθῆ πολὺ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκ τῆς γραπτῆς ἐκείνης ἀγγελίας, ἀνὰ μετοικήσῃ, ἣν ἐξορίσε πρὸς αὐτὸν ἀγνωστος χεῖρ, καὶ ὁ φόβος οὗτος τὸν εἶχε καταστήσει ἀμετάπειστον. Ἐνόμισεν ὅτι ἀνεκαλύφθη καὶ κατεδιώκετο.

Ἡ Τιτίκα ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ.

Ἦσαν ἀμφοτέρω εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου οὐδέως ἀνοιξαντες τὰ χεῖλη· λέξιν δὲν εἶπεν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, ἦσαν βυθισμένοι ἕκαστος εἰς τοὺς ἰδίους του διαλογισμούς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τόσο ἦτο ἀνήσυχος, ὥστε δὲν εἶδεπε τὴν κατῆρειαν τῆς Τιτίκας· ἡ Τιτίκα ἐξ ἄλλου τόσο περιλυτός, ὥστε δὲν εἶδεπε τὴν ἀνησυχίαν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρέλαθεν, ὡς εἶδαμεν, καὶ τὴν Παναγιώταν ὅπερ σὺέποτε εἶχε χαμῆ κατὰ τὰς προλαβοῦσας ἀπουσίας του. Προκρίνετε ὅτι δὲν ἐμελλε πλέον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου, καὶ δὲν ἤδύνατο οὔτε ν' ἀρήσῃ τὴν Παναγιώταν ὀπίσω του, οὔτε νὰ τῆ εἶπῃ τὸ μυστικόν του.

Ἄλλως τε, τὴν ἐγνώριζε γυναῖκα πιστὴν καὶ ἀεωσιωμένην.

Ἀπὸ ὑπέρτερου εἰς κέρειον ἢ προδοσία ἄρχεται ἐκ τῆς περιεργείας, ἀλλ' ἡ Παναγιώτα, ὡς εἶ ἦτο πρῶρισμένη θεράπεινα τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, δὲν εἶχε περιέργειαν.

— Ἐγὼ εἶμ' ἔτσι χαμῆ μένη, λίγιεν εἰς τὴν χυδαίαν τῆς διάλεκτον, ἐγὼ κοττάζω νὰ κάμω τὴν δουλειά μου, καὶ τ' ἀποδέλωπα δὲν εἶνε ἄδική μου δουλειά.

Εἰς τὴν ἀναχώρησιν ταύτην ἐκ τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου, ἀναχώρησιν, ἣτις μᾶλλον ἤδύνατο νὰ ἐνομιεθῆ φυγή, οὐδὲν ἄλλο ἐκ τῶν ἐπίπλων του συναπέβηεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, εἰμὲ τὸν εἰσομὸν ἐκεῖνον ὀδοπορικόν, σάκκον, ὃν ἡ Τιτίκα ἀπεκάλε. ἀχώριστον.

Τὰ κιβώτια τῶν φορεμάτων, ἂν μετεκομίζοντο, θὰ ἀπῆσαν ἀχθοφόροι, αἱ δὲ ἀχθοφόροι εἶνε τόσο μάρτυρες. Πρασιεληθῆ μόνον ἐν ὄχημα ἀγορεῖον, καὶ ἀνεχώρησαν ἐντὸς αὐτοῦ.

Μόλις καὶ μετὰ βίας ἡ Παναγιώτα ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ κομ-
βοῦσῃ ὀλίγα φορέματα καὶ τινὰ τῶν ἐν χρήσει πρὸς κόμωσιν ὡς
κτένια καὶ λοιπά.

Ἡ Τιτίκα ἐπῆρε μόνον τὰ χαρτιά της.

Ἀνεχώρησαν ἐπιτήδεις βράδυ, ἵνα μὴ διακριθῶσι καθ' ὁδὸν ὑπὸ
τῶν διαβότων καὶ ἡ Τιτίκα ἔλαβε καιρὸν νὰ γράψῃ τὴν ἐπιστολὴν
της ἐκείνην πρὸς τὸν Μάριον. Ὅταν εἶχον φθάσει εἰς τὴν ὁδὸν
Ἐνόπλου ἦτο ἡδὴ νύξ.

Ἐκοιμήθησαν ἐν σιωπῇ.

Τὸ κατάλυμά των εἰς τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἔκειτο εἰς μίαν ὀπισθίαν
αὐλὴν, εἰς τὸ δευτέρου πάτωμα οἰκίας τινός, καὶ εἶχε δύο κοι-
τῶνας, ἐν ἐστιατόριον καὶ ἐν μαγειρεῖον συνεχόμενον μετὰ τοῦ ἐστι-
ατορίου.

Εἰς τὸ μαγειρεῖον ὑπῆρχε καὶ τόπος ἵνα κοιμᾶται ἡ Παναγιώτα.
Τὸ ἐστιατόριον ἦτον ἐνταυτῷ καὶ ἀντιθάλαμος ἀκχωρῶν τοὺς δύο
κοιτῶνας. Εἶχε δὲ ἡ κατοικία οὕτη τὰ ἀναγκαϊότερα σκεύη καὶ
πιπλα.

Ὁ ἄνθρωπος, καθὼς πολλάκις ἀνησυχεῖ ἀπερισκέπτως, οὕτω καὶ
ἀπερίσκεπτος ἡσυχάζει· τοιαύτη εἶνε ἀνθρωπίνη φύσις. Μόλις ἤλθεν
ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰς τὸ νῆον τοῦ κατάλυμα, καὶ διελύθησαν
ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ νῆφα ἵτινα τὸν εἶχον καταστήσει σκυ-
θρωπὸν.

Πολὺ ἐπιειργασίαν εἰς καταπράυνσιν τοῦ πνεύματος ὄνο τινὰ ὁδὸς
μονηρῆς καὶ φιλίης καὶ κάποιου. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπέ-
πνευσε.

Καὶ πρῶτον ἐβρόντος νὰ λάβῃ τὸν ἀχώριστον πλῆστον του. Ἐ-
κοιμήθη δὲ καλῶς.

Ἡ νύξ παρέχει συμβουλὴν, λέγει ὁ κοινὸς λόγος· ἀλλὰ καὶ κα-
ταλύει ἢ νύξ τὸν ἄνθρωπον.

Τῆς ἐπιπέταν ἐξέπνευσε σχεδὸν εὐθμος. Εἶρε πολὺ καλὸν τὸ ἐστι-
ατόριον, ἐνῶ ἦτο ἐλευθέρου· μόλις εἶχε μίαν πλάξιν, στρογγύλην
πρόπεξαν, ἐν κολικεῖον χαμηλὸν μεθ' ἐνός καθρέπτου κλίνοτος ἐκ
τῶν ἰνω, μίαν ἑδραν σκληροβρωτον, ἐκ τῶν ἀναπαυστικῶν ἐκείνων,
καὶ τινὰ ἄλλα κοινὰ καθήματα πλήρη κομποδεμάτων τῆς Πανα-

γιώτας. Εἰς ἓν ἐκ τῶν κομποδεμάτων τούτων διεκρίνετο ἡ στολή ἔθνοφύλακος, ἣν εἶχεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὡς πρὸς τὴν Τιτίκαν, αὐτὴ εἶπεν εἰς τὴν Παναγιώταν νὰ τῇ φέρῃ ὀλίγον ζωμὸν εἰς τὸν κοιτῶνά της, καὶ μόλις περὶ τὴν ἐσπέραν εἶχε φανῆ.

Περὶ τὰς πέντε ὥρας, ἡ Παναγιώτα, ἥτις περιεφέρετο ἐνησυχολημένη νὰ τακτοποιήσῃ τὰ πράγματα, ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ ἐστιατορίου μίαν ὄρνιθα κρύαν, ἣν ἡ Τιτίκα μόλις ἤλθε νὰ ἰδῇ, καὶ τοῦτο χάριν τοῦ πατρὸς της δὲν ἠθέλησε ποσῶς νὰ φάγῃ, ἀλλὰ προφασισθεῖσα ὅτι εἶχε κεφαλαλγίαν, καὶ εἰπούσα καλὴν νύκτα εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, ἐκλείσθη εἰς τὸν κοιτῶνά της.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔραγε μίαν τῶν πτερόγων τῆς ὄρνιθος μετὰ ὀρέξεως. Τρώγων, καὶ ὄλος ἐνταυτῇ προσηλωμένος εἰς τὰ μέλλοντα σχέδιά του, μόλις εἶχε προσέξει εἰς τὴν Παναγιώταν λέγουσαν εἰς αὐτόν.

— Σιῶρεις, ἀφέντη, εἶνε ταρχαζὶς μέσα εἰς τὸ Παρίσι. Κτυπιούνται.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης σχεδὸν οὔτε ἤκουσε. Ἡγέρθη τῆς τραπέζης, ἤρχισε περιπατῶν ἀπὸ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν θύραν καὶ ἀπὸ τῆς θύρας εἰς τὸ παράθυρον, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατηνασμένος.

Καθ' ὅσον τὸ πνεῦμά του ἐγαληνία, ἐπανήρχετο εἰς τὸν νοῦν του ἡ Τιτίκα ἡ μόνη του φροντίς. Ὅχι ὅτι ἀνησῶχει ἐκ τῆς ἡμικρανίας της, μικρᾶς νευρικῆς κρίσεως, δυστροπίας ἰδίας εἰς κόρην, πειγματίου νέφους, ἀλλ' ἐσκέπτετο περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ κατὰ τὸ σύνθημα, ἐσκέπτετο μετὰ προφότητος καὶ θάρρους.

Δὲν ἔδλεπε, τέλος, σπουδαῖόν τι πρῶτοκρμα, ἰκανὸν νὰ τὸν ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ συνεχίσῃ τὸν εὐδαίμονα βίον του. Κατὰ τὰς ὥρας δὲλα μᾶς φαίνονται ἀδύνατα, κατ' ἄλλας δὲ πάλιν ἔρας, ὅλα εὐκόλα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εὐρίσκειτο εἰς μίαν τῶν καλῶν τούτων ὥρων.

Συμῆθως ἔρχονται μετὰ τὰς κακὰς, καθὼς ἡ ἡμέρα μετὰ τὴν νύκτα, οὕτω τοσοῦτος τις διαλλήλος κρῖκος ὑπάρχει ἐν τῇ βίῳ τῆς φουσεως. Ἐμελεῖται λοιπὸν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τῆς εἰς Ἀπρίλιον μετὰ τῆς Τιτίκας ἀποδημίαν του, καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ δὲν ἔδρασαν ἐπιπλέον του εἰμὴ ἀνάπαυσιν καὶ ἀγαλλίαςιν.

Ἐνῷ περιεπάτει βραδέως τριαυτα ἔχων κατὰ νοῦν, ἀπήντησαν οἱ ὀφθαλμοί του αἰφνιδίως πρᾶγμα τι παράδοξον.

Παρετήρησεν ἐνώπιόν του, ἐντὸς τοῦ καθρέπτου, ὅστις ἀκρέματο ἄνωθεν τοῦ κυλικείου προσκλινῆς, τοὺς ἐπομένους στίχους.

«Φίλιππάτε μοι, δυστυχῶς ὁ πατήρ θέλει ν' ἀναχωρήσωμεν ἄμέσως ἀπ' αὐτὴν τὴν οἰκίαν. Ἀπόψε λοιπὸν θὰ μετοικήσωμεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐ-όπλου, ἀριθ. 7, καὶ μετὰ ὀκτώ ἡμέρας θὰ εἰμῆθα εἰς Λονδῖνον.

«Τιτίκα, 4 Ἰουνίου».

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔμεινεν ἔλθουμβας.

Ἡ Τιτίκα εἶχεν ἀρῆσει ἐπὶ τοῦ κυλικείου τὸν ἀπορροφητικὸν χάρτην ὃν ἐρῆρυσεν ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἴνα στεγνώσῃ, αὐτὴν ταχέως. καὶ ὡς ἐκ τῶν θλιθερῶν περισπασμῶν τοῦ νοῦς τῆς, τὸν εἶχε λησμονῆσαι ἐκεῖσε. Ἀληθῶς ἐφαίνοντο οἱ στίχοι οὗτοι τετυπωμένοι ἐπὶ τοῦ ἀπορροφητικοῦ χάρτου εὐκρινῶς, ὃ δὲ καθρέπτης τοὺς ἀνταπέδιδεν ἐρῶς καὶ ὄχι ἀντιστρέφως.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης λοιπὸν εἶχε τοιοῦτοτρόπως ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἡ Τιτίκα εἶχε γράψῃ τὴν προτεραίαν πρὸς τὸν Μίρρον.

Πρᾶγμα ἄπλοον, ἀλλὰ κερτυνοβόλον. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπανελάβε τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ ὅμως δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ κατ' ἀρχὰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Τῷ ἐφαίνετο ὡς ὀπτική τις ἀπάτη. Ἐλαθεν εἰς τὰς χεῖράς του τὸν ἀπορροφητικὸν χάρτην, παρετήρησεν, εἶδεν ὅτι ὁ χαρακτήρ ὁ γραφικὸς ἦτο πραγματικὸς τῆς Τιτίκας, καὶ τοὺς ἀνεστραμμένους. Ἀπέθεσε πάλιν τὸν χάρτην, ὑπὸ τὸν καθρέπτην, ὡς ἦτο πρῖν, εἶδεν, ἐνοήσεν, ἐθεοβουλήθη.

Ἀρῆκε τὸν χάρτην. οὗτος δ' ἔπεσεν ἐπὶ τῆς ἔδρας τεθρονημένης. Ἀπεθεῖς κατὰ μέρος ὅλους τοὺς ἄλλους κινδύνους, τούτο κυρίως ἐβόλαιε τὸ πικρὸν, ὅτι ἔχανε τὸ μυστικὸν ἐν εἰς ὃ συνεκεκρυπτότο ὄλη τοῦ ἡ ἀγάπῃ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ ταλαίπωρος Γιάννης Ἀγιάννης ὁ γέρον, δὲν ἤγάπη βιάσας τὴν Τιτίκην ἄλλως πως ἢ ὡς πατήρ ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ πατρικοῦ αισθησάτος συνειληστούτου πᾶν εἴλετο, ὅπερ δὲν εἶχεν αισθανθῆ ἐπ' ὄλης τοῦ τῆς ζωῆς.

Ἠγάπα τὴν Τιτίαν ὡς θυγατέρα του, τὴν Ἠγάπα δὲ καὶ ὡς ἀδελφὴν του· καὶ ἐπειδὴ δὲ εἶχε γνωρίσει πώποτε ἐρωμένην οὔτε σύζυγον, ἢ δὲ φύσις εἶνε δανειστὴς μηδεμίαν ἀνεχόμενος ἀναβολὴν, ὑπῆρχεν εἰς αὐτὸν καὶ τὸ ἀναπαλλοτριώτων τοῦτο αἶσθημα ἀναμεμιγμένον μετὰ τῶν ἄλλων, ἀμυδρὸν, ἀμαθές, ἄγνόν, ἀγγελικόν, θεῖον· ἀδιάγνωστον καὶ ἀόρατον, ἀλλὰ πραγματικόν.

Ὡστε τὸ κυρίως λεγόμενον αἴρωσις εὐρίσκατο ἐντὸς τῆς ἀπείρου φιλοστοργίας του πρὸς τὴν Τιτίαν, ἀλλ' ὡς εὐρίσκαται τὸ χρυσίον ἐντὸς ἑνὸς ὄρους, ἄρνῆς καὶ παρθενικώτατον.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅλος ἐκεῖνος ὁ ἐσωτερικὸς θρασυμὸς τῆς στοργῆς, ὁλόκληρος ἐκείνη ἡ μάγος συμπάθεια, ἡ ἀπαύγασμα ἦτο ἡ ὑπάτη ἀρετὴ, ἀνεδείκνυε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην πατέρα τῆς Τιτίαν· καὶ πατέρα ἀλλόκοτον, πεπλασμένον ἐκ πάππου, υἱοῦ, ἀδελφοῦ καὶ συζύγου· τοιοῦτό τι ἐνυπῆρχεν εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην πατέρα, ἐν τῇ ὄντοτητι τοῦ ὁποῦ ἐνυπῆρχε καὶ ἡ μήτηρ, πατέρα ἀγαπῶντα τὴν Τιτίαν, λατρεύοντα αὐτήν, πατέρα ἔχοντα τὴν παιδίαν αὐτὴν ὡς φῶς του, ὡς στέγασμα, ὡς αἰκογένειαν, ὡς πατρίδα, ὡς παράδεισόν του. Ἡ τοιαύτη ψυχικὴ κατάστασις, εἶναι νομίζομεν, ἀξία ψυχολογικῆς ἐρεύνης.

Οὐδὲν εἶδος σκευζέως ἐπιτρέπετο εἰς ἀμφοτέρους, ἀλλ' οὐδ' αὐτῆς ἐπι τῆς τῶν ψυχῶν, καὶ ὁμοῦ εἶνε βέβαιον ὅτι αἱ τύχαι των ἦσαν ἤδη συνζευμέναι. Ἡλθὴ τῆς Τιτίαν, τοῦτέστι τῆς παιδὸς Τιτίαν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης καθ' ὅλον τὸν μακρὸν αὐτοῦ βίον ἠγνόει τί ἐστὶν ἀγαπᾶν. Τὰ πάθη καὶ οἱ παρεμαρτοῦντες ἔρωτες δὲν μετέβαλον ἐν αὐτῷ τὰς ἐναλλαγὰς τοῦ πρᾶσινου ἐκείνου, ἀπὸ τοῦ ἰνοικτοῦ εἰς τὸ βαθύ πρᾶσινον, εἶναι παρατηρεῖται εἰς τὸ φιλλωμα τὸ τὴν χειμερινὴν περίοδον διανύον, καὶ εἰς τοὺς ἰνθρώπους τοὺς ὑπερβάντας τὴν πεντηκονταεταίαν.

Ὅταν λοιπὸν εἶδεν ὅτι τετέλειται πλέον, ὅτι ἡ Τιτίαν ἀπέδιδρασκεν, ὅτι διωκίσθησαν ἀπὸ τῶν χειρῶν του, ὅτι ἦτο συννεφρὸν, ὅτι ἦτο νερόν· ὅταν ἐθεβκιώθη, ὅτι ἄλλος τις ἦτον ὁ σκοπὸς τῆς καρδίας τῆς, ἄλλος τις ὁ πῦθος τῆς ζωῆς τῆς, ἄλλος τις ὁ φίλος τος, αὐτὸς δὲ μόνον πατήρ.

Ὅταν ἔδεν τῷ ἔμεινε πλέον ὁσταγμὸς περὶ τουτου, ὅταν εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ἢ Τιτίαν ἀναχωρεῖ ἀπὸ πλησίον μου, γέθυνθη, ἔριμ-

τάτην ὀδὸν ἐντὸς τῆς καρδίας του. Νὰ πράξῃ πᾶν ὅ,τι ἐπρῆξε δι' αὐτὴν τὴν κόρην, καὶ τέλος νὰ ἦνε πρὸς αὐτὴν ὡς τίποτε.

Ἦλθεν εἰς ἀδημονίαν διηγέρθη ἡ φιλαυτία του, καὶ τὸ αἶγῶν ἔβαλε μωκηθμόν ἐν τῇ ἀβύσσῳ τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

Ἐπάρχουσιν ἐνδόμουχοι καταβαρῶσεις. Ἡ ἀντίληψις ἀπέλπιδος βεβαιότητος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὄν τελεσιουργεῖται χωρὶς τῆς ἀποχωρήσεως καὶ διασπᾶσι μύχια τινὰ στοιχεῖα, ἀποτελοῦντα αὐτὴν τοῦ ἀνθρώπου τὴν ὑπαρξίν. Ἡ ἀληθῶν ἐξικωμένη εἰς τοιοῦτο σημεῖον ὀξύτητος εἶναι τὸ ὁ σώζων ἑαυτὸν σωθῆτω πασῶν ὁμοῦ τῶν δυνάμεων τῆς συνειδήσεως. Αἱ τοιαῦται κρίσεις μορφοῦσι τὸ πεπρωμένον. Ὅλιγοὶ ἐξ ἡμῶν διαφεύγουσι τοῦτο ἀνεπηρεάστοι καὶ στεργοὶ εἰς τὸ καθῆκον. Ὅταν ὑπερεκχειλίσῃ τὸ ποτήριον τῆς δυσπραγίας καὶ ἡ μᾶλλον ἀκράδαντος ἀρετῆ γάνει τὰ νερά της.

Ὁ Ἀγιάννης ἀνέλαθεν εἰς χεῖρας τὸν ἀπορροφητικὸν χάρτην καὶ ἐπέισθη ἐκ νέου ἔμεινεν ὡς κεραυνόπληκτος ἐπὶ τῶν λέξεων ἐκείνων, προσηλώσας τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτῶν, καὶ τοιοῦτο ἐσχηματίσθη ἐντὸς του νέφος, ὡστε ἂν ἐθλεπέ τις ἐκεῖ θὰ ἔλεγε, ὅτι ὅλα τὰ ἐντὸς τῆς φυγῆς τούτης ἐκρημνίζοντο.

Τότε ἐμνήσθη περιστάσεων τινῶν ἡμερομηριῶν, ἐρυθμάτων καὶ ὠχρίσεων τῆς Τιτίκας, καὶ εἶπε καθ' ἑαυτὸν; — Βέβαια θὰ εἶν' ἐκεῖνος.

Ἐνεθυμήθη τὸν Μάριον. Ἦγνοῖ μὲν τὸ ὄνομα του, ἀλλ' εὐρην ἀμέσως τὸν ἀνθρώπον. Ἐνεθυμήθη τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον νεανίαν ὅστις περιερέφετο εἰς τὸν κῆπον τοῦ Λουξεμβούργου, τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον καὶ οὐτιδανὸν καὶ βλάκα καὶ ἀνανδρον· διότι τὸ να ρίπη τις ἐρωτικὰ βλέμματα πρὸς κόρας αἱ ὁποῖαι ἔχουν πατέρα, ὅστις τὰς ἀγαπᾷ, εἶναι ἀνανδρον.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐνεσχόθη τελείως εἰς τὴν ἰδέαν, ὅτι ὅλα ἀπὸ τὸν νέον ἐκεῖνον προήρχοντο, ἐθέλειψεν εἰς τὰ ἐντὸς του καὶ εἶδε φάσμα τι διαμορφωθὲν ἐν αὐτῷ, τὸ Μίσος.

Δι' μεγάλα ὀδύνα περιέχουν ἐξάντησιν ὁ ἀνθρώπος, εἰς τὴν φυγὴν τοῦ ἑποίου εισδύουσιν, αἰσθάνεται τι, ἐκφεύγον ἀπ' αὐτῆς τὸ θάρρος. Ἐν τῇ νεανικῇ ἐπιήλικι, ἡ ἐπίστασις τοιοῦτων ὀδυνῶν ἀφ' ἑαυτῆς ἀπειρία, πᾶσα μᾶλλον ἀποτρόπαιος ὅν θὰ ἦε ἀρὰ γε εἰς τὰ γυναικῆ;

Ἄ! ὅταν τὸ αἷμα ἦνε θερμὸν, ἡ κόμη ἀθηρὰ, ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τοῦ κορμοῦ της ὀρθία, ὡς ἡ φλόξ τῆς λαμπάδας, ὅταν ὁ ἀριάδνειος μῦθος τῆς εἰμαρμένης δὲν ἔχει ἐκτυλιχθῆ ὀλόκληρος, ἔχων ἀκόμη ὅλον τὸν ὄγκον του, ὅταν ἡ καρδία πάλῃ ἔτι παλμούς ὀνειρών καὶ ἰπολαύσεων, ὅταν ἔχῃς ἐνώπιόν σου τὸν καιρὸν νὰ ἐπανορθώσῃς τὰ πλημμελῶς ἔχοντα, ὅταν ὅλοι αἱ γυναῖκες, ὅλα τὰ μειδιάματα, ὅλον τὸ μέλλον, ὅλος ὁ ὀρίζων εἶναι εἰς τὴν διάθεσί σου, ὅταν τὸ ζωϊκὸν σου σφρίγος εἶναι ἄθικτον ἔτι καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ ἀπελπισμὸς εἶναι τι φορικτὸν, πόσῃ μᾶλλον εἰς τὸ γῆρας, ὅταν ἐπέρχονται ἀκάθεκτα τὰ ἔτη, ἐπὶ μᾶλλον χαυνότερα καὶ ὁ ἰνθρῶπος διακρίνῃ ὅσαμέρσι ἐμφανιζομένην ἐνεργεστέραν τὴν λαμπύδα τοῦ τάφου!

Ἐνῶ τοιαῦτα διελογίζετο, εἰσῆλθεν ἡ Παναγιώτα Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἠγέρθη καὶ τὴν ἠρώτησε.

-- Καὶ πρὸς ποῖον μέρος εἶνε; ξεύρεις νὰ μοῦ εἰπῆς;

Ἐκπληκτος ἡ Παναγιώτα, τοῦτο μόνον ἀπεκρίθη.

— Τί πράγμα, ἀφέντι;

— Δεῦ μοῦ εἶπες πῆ πρὸ ὀλίγου ὅτι κάπου κτεπιρῶνται;

Ἄ, καὶ ἀρετὴ ἀπῆν-ησεν ἡ Παναγιώτα. Ἐλεῖ κατὰ τὸ μέρος τῆς Ἁγ. Μέρης.

Παλλάκις ἀπο τοῦ βίθου τῶν ἀνθρωπίνων διαλογισμῶν προέρχεται ἀσυνείδητος αὐτόματός τις ὄθησις. Ὑπὲρ τὴν ἐπίδρασιν τοιαύτης τινὸς ὄψης, ἧς μόλις εἶχε συνείδησιν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εὐρέθη μετὰ πέντε λεπτὰ ἐκτος τῆς οἰκίας του, εἰς τὴν ὁδόν.

Εὐρέθη καθήμενος ἄσκεπτος ἐπὶ τοῦ πλαισιούντος τὴν θύραν τῆς κατοικίας τοῦ μαρμαρίνου κατωφλίου καὶ ἐξάνιετο ἀκροώμενος. Εἶχεν ἤδη νυκτώσει.

B'.

Τὸ χαμίνιον ἐχθρός τῶν φώτων.

Πόσῃ ὥρᾳ ἔμεινεν εἰς ἐκείνην τὴν θέσιν ἐντός τῆς πραγματικῆς ταύτης ἀδιεξόδου, εὐδ' αὐτὸς δὲν θά ἤδύνατο ἴσως νὰ εἴπῃ.

Ἡ ὁδὸς ἦτον ἐρήμη. Μόλις ἔδωσαν εἰς αὐτὸν προσηχτὴν γείτονές τινες, ἐπιστρέφοντες ἐν τάχει εἰς τὰς ρίζας τῶν.

Ἐν ὥρᾳ κινδύνου, ἕκαστος φροντίζει μόνον περὶ ἑαυτοῦ. Ὁ τακτικὸς συνήθης φαινοκόρος τῆς πόλεως ἦλθε κατ' ἠναψιστὸν ἄπέναντι τῆς θύρας τοῦ Γιάννη, Ἀγιάννη φανέν καὶ ἀπήθε.

Ἡκούοντο ἐν τούτοις αἱ κωδωνοκρουσίαι τραηγέλλουσαι τὸν κίνδυνον, καὶ φωναὶ μακρῆθεν ὡς ἐκ τρικυμίας.

Ἐν μέσῳ ὅλης ταύτης τῆς ταραχῆς τὸ ὠρολόγιον τῆς πληθειστεράς ἐκκλησίας ἐσημανεν ὥρᾳ ἐνδεκάτην τῆς νυκτός, σοβαρὸν καὶ ἀνεσπουδῆς διότι ἡ μὲν φωνὴ τοῦ κινδύνου εἶνε ὁ ἄνθρωπος, ἡ δὲ ὥρα εἶνε ὁ Θεός.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔμεινεν ἀκίνητος, καὶ τοι ἦτον ἡ ὥρα προχωρημένη. Σχεδὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν ἠκούσθη δυνατὴ ἐκπυροκρότησις ἐκ τοῦ μέρους τῆς Ἀγορᾶς, ἔπειτα δὲ καὶ δευτέρα σφοδρότερα τῆς πρώτης· ἦτο δὲ, ὡς φαίνεται, ἡ κατὰ τοῦ ὀδοφράγματος τῆς ὁδοῦ Κωνσταντίας ἐπίθεσις ἐκείνη, ἣν, ὡς εἶδομεν, ἀντέκρουσεν ὁ Μάρκος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος τοῦ κροτοῦ ἠκούσθη, ἀλλ' ἔπειτα ἠσάχασεν ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ κατωφλίου του, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἐκλινε πάλιν ἡρέμα ἐπὶ τοῦ στήθους του.

Ἐκεῖ, ἀκούει βήματα εἰς τὴν ὁδὸν πλησίον του, ἐγείρει τὰ, ὁ

φθαλμούς, καί εἰς τὸ φῶς τοῦ φανοῦ διακρίνει παιδίον τι ἐρχόμενον περιχαρῶς τὸν Γαβριᾶν.

Ὁ Γαβριᾶς ἔβλεπεν εἰς τὸν ἀέρα, ὡς ἂν οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀνεζή-
τουν τι ἐκεῖ, ἔπειτα ἐταπείνωσε τὰ βλέμματά του καὶ εἰς τὴν γῆν.
Ἀνοψούτο ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν ποδῶν καὶ ἐψηλάφη τὰς θύρας καὶ τὰ
παράθυρα. Ἦσαν ὅλα κατάκλειστα, καὶ καλῶς κλειδωμένα.

Ἄφου ἐβεβαιώθη περὶ τούτου, ἐξετάσας πέντε ἢ ἕξ θύρας καὶ πα-
ράθυρα οἰκιῶν καὶ ἐργαστηρίων, ἔστρεψε πάλιν πρὸς τὸν ἀέρα τὰ ὄμ-
ματα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐμβόηκεν εἰς περιέργειαν.

— Τί ἔχεις καλὸ παιδί; τί ζητεῖς;

— Πεινώ, ἀπεκρίθη ὁ Γαβριᾶς καὶ παιδί εἶσαι σύ!

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἠρεύνησεν εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἐξήγαγεν
ἐν πεντάφραγκον.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ, ὁ Γαβριᾶς κύψας ἔλαβε μίαν πέτραν
ἐκ τῆς ὁδοῦ. Εἶχε παρατηρήσει τὸν φανός.

— Πά! εἶπε, σεῖς ἔχετε ἀκόμη ἐδῶ τὰ φανάρια σας ἀναμμένα.
Αὐτὸ εἶνε ἀταξία. Ἡ τάξις τώρα θέλει νὰ σπάνουνε. Κάτω ἡλί-
γωρα!

Καὶ ἔρριψε τὸν λίθον του κατὰ τοῦ φανοῦ, οὕτως αἱ ὕλοι συν-
τριβεῖσαι ἔπεσαν μετὰ πολλοῦ κρότου εἰς τὸ λιθόστρωτον.

Ὁ φανός ἐκλονίσθη σφοδρῶς, τὸ δὲ φῶς του ἐσβέσθη. Πάραυτα δὲ
ἐπεχύθη, ζοφερόν σκοτός εἰς τὴν ὁδόν.

— Ἔτσι! εἶπεν ὁ Γαβριᾶς· βέλε τώρα, γέρω, τὸ σκυφὸ σου τὸ
νοκτικό.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Κ' ἐκεῖναίς ἐκεῖ τῆς κολώναις, εἶπε, διίξας παρέχει τὸ κατά-
στημα τῶν Ἀρχαίων, μοῦ φαίνεται εἶναι ἀνάγκη νὰ εὔρεθῃ κανεὶς νὰ
τὰς κάμωμεν ἓνα ὁδόφραγμα. Θὰ εὔρεθῃ.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπλησίασε πρὸς τὸν Γαβριᾶν, λέγων καθ' ἑ-
αυτόν.

— Τὸ πτωχόν, ἴσως θὰ πεινᾷ.

Καὶ ἐνέθεσε τὸ πεντάφραγκον εἰς τὴν χεῖρά του.

Ὁ Γαβριᾶς ἤγειρε τὴν ρίνα, ἐκπλαγείς ὑπὸ τοῦ μεγέθους τοῦ νο-

μίσματος, τό ἐξέλαθεν ὡς χιλιοῦν τῶν τεσσάρων σελίδων· τό παρετήρησεν ἐντός τοῦ σκότους, ἀλλ' ἡ λευκότης του τὸν ἐθίμβωσεν.

Ἐκ φήμης μόνον ἤκουε περὶ πενταφράγκων· ἐχάρη λοιπὸν μεγάλως βλέπων ἐν τῇ παλάμῃ του ἐν ἐξ αὐτῶν. Τὸ παρετήρησε μετὰ θάμβους ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ἀλλ' ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὸ νόμισμα, καὶ εἶπε μεγαλοπρεπῶς.

— Λάβε το, κύρια, τὸ πεντάφραγκό σου· ἐγὼ κάλλιο ἔχω νὰ σπάνω τὰ φανάρια. Τοῦτο ἔδω εἶνε θεριὸ μὲ μεγάλα νόγια, ἐμένα ὅμως δὲ μὲ τσουγγρανοῦν. Αὐτὸ ἐμένα δὲν μὲ πλανοῦν.

— Ἄκουσε, παιδί μου· ἐσύ μάνα δὲν ἔχεις; ἠρώτησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Μάνα; Εἴμπερὼ νὰ ἔχω, καὶ περισσότερὸ ἀπὸ σένα.

— Φύλαξέ το λοιπὸν αὐτὸ διὰ τὴν μάνα σου.

Ὁ λόγος οὗτος ἐπροξένησεν αἰσθησὶν εἰς τὸν Γαβριᾶν.

— Ἀλήθεια τὸ λές; εἶπε· δὲν μοῦ τὸ δίνεις διὰ ν' μ' ἐμποδίσῃς νὰ σπάνω τὰ φανάρια!

— Σπᾶνε ὅ,τι θέλεις.

— Εὔγε λοιπὸν! εἶσαι καθὼς πρέπει ἄνθρωπος, ἐνέκραξεν ὁ Γαβριᾶς.

Καὶ ἐνέβαλε τὸ πεντάφραγκόν εἰς ἐν τῶν θυλακίων του.

— Εἶσαι γείτονας ἔδω; ἠρώτησε τότε τὸ παιδίον ἐνθαρρυνθέν.

— Ναί, διατί;

— Ἐμποροῦσες νὰ μοῦ δείξῃς ποῦ σπᾶνε εἶνε ἀριθ. 7;

— Τί τὸ θέλεις;

Τὸ παιδίον ἐκρατήθη, νὰ εἶπῃ, φοβηθὲν μήπως ἠνοήθη πολὺ εἰς τὸν ἀγνωστον τοῦτον ἄνθρωπον· ἔχωσε τοὺς δακτύλους ἐντός τῆς κόμης του, καὶ ἀπήντησε μόνον.

— Πίστευε ἑρωτῶ.

Δι' ἀποφίαι καθιστῶσι πολλὰκι τὸν ἄνθρωπον μάντιν.

— Μήπως σ' ἔδωκαν νὰ μοῦ φέρῃς ἓνα γράμμα ὅπου περιμένω; ἠρώτησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὸ παιδίον.

— Εἰς ἐσένα; εἶπεν ὁ Γαβριᾶς. Καὶ γυναῖκα εἶσαι ἢ ἀρεντιά σου;

— Τὸ γράμμα εἶνε διὰ τὴν Τετίκαν, δὲν φέρει αὐτὸ τὸ ἐπάνω-γράμμα; Κύτταξέ νὰ ἔδῃς

— Τετίκα... ναί, θαρρῶ νὰ ἦε ὡσὲν τεταὶο ἓνα παράξενον ὄνομα.

— Κύτταξε· ἂν ἦνε αὐτό, νὰ τὸ δώσης εἰς ἐμὲ διὰ νὰ τῆς τὸ φέρω.
Κύτταξε, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Τότε λοιπὸν πρέπει νὰ ζεύρῃς πῶς εἴμι σταλμένος ἀπὸ τὸ δόφραγμα.

— Ἐννοεῖται, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὁ Γαβριᾶς ἔχωσε τὴν χεῖρα εἰς ἓν ἄλλο θυλάκιόν του καὶ ἐξήγαγεν ἓν χαρτίον διπλωμένον εἰς τέσσαρα.

Ἐπειτα χαιρετίσας καθ' ὃν τρόπον οἱ στρατιῶται,

— Κύτταξε καλά, εἶπε πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην· αὐτὸ τὸ γράμμα θέλει σέβας. Ἐρχεται ἀπὸ τὴν προσωρινὴ κυβέρνησι.

— Δός μου το, δός μου το, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὁ Γαβριᾶς ἐκράτει τὸ χαρτίον ὑψωμένον ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του.

— Μὴ στοχασθῆς πῶς αὐτὸ εἶνε κἀνενα ραβᾶσι ἐρωτικό. Εἶνε διὰ μίαν γυναῖκα, ὅμως εἶνε διὰ τὸν λαό. Ἡμεῖς πολεμοῦμε, ὅμως τῆς γυναῖκες τῆς σεβόμαστε. Δὲν εἴμεθα ὅαν τὸν μεγάλο κόσμον, ὅπου κατακορμιάτίζονται οἱ αὐταίς, καὶ ἔπειτα τῆς κάμνουν σκύβαλα.

— Δός μου, δός μου το.

— Σὲ βλέπω ἄνθρωπο χρεῖσιμο καὶ δι' αὐτό.

— Δός μου το ἴλιγωρα

— Λίβε.

Καὶ ἐνεχείρισε τὸ χαρτίον εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Καὶ πρόσεξε νὰ τῆς δώσης ἴλιγωρα κὺρ, πῶς σὲ λέν, προσέθηκε ὁ Γαβριᾶς, ἐπειδὴ καὶ τὸ περιμένῃ ἡ κυρὰ— πῶς τὴν εἶπες;

— Εἰς τῆς Ἀγίας Μέρης πρέπει νὰ σταλθῇ ἡ ἀπάντησις; ἠρώτησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Ἄν τὴν ἐσέλθης ἐκεῖ, θὰ ἔκαμνεις μία τρίπα εἰς τὸ νερό. Αὐτὸ τὸ γράμμα ἔρχεται ἀπὸ τὴν ὁδὸν Κωνσταντίας ὅπου καὶ ἐπιστρέφω. Καλὴν νύκτα, κύριε, καλὴν νύκτα!

Καὶ ταῦτα εἰπὼς ὁ Γαβριᾶς ἀνιχώρησε τρέχων, καὶ ἐχάθη εἰς τὴν σκιὰν τῆς ὁδοῦ, ὡς καπνὸς εἰς τὸ σκότος· ἐπανῆλθε δὲ εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου ἢ προτέρα ἄκρα σιωπῆ.

Θὰ εἰλεγέ τις ὅτι ὁ Γαβριᾶς ἦτο νέρος, καὶ διεσελεύσθη, ἐάν, μετὰ τινος στιγμᾶς, δὲν ἤκούετο πρὸς τὴν ἀλεύθουσιν ἢ εἶχε λάβει, μέγας πᾶταχος ὕψλων συντριβομένων ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τῆς ὁδοῦ, πᾶταχος ἐξυπνήσας ἐκ νέου ὄλην τὴν συνοικίαν.

Ὁ Γαβριᾶς συνέντευξε τὸν φανὸν τῆς ὁδοῦ ἣν διήρχετο φεύγων, διεγείρας τὴν γενικὴν τῶν γειτόνων ἀγανάκτησιν.

Γ'.

Κοιμωμένης τῆς Τιτίκας καὶ τῆς Παναγιώτας.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του μετὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μαρίου.

Ἀνέβη τὴν κλίμακα ψηλοφρεσί, χαίρων διὰ τὸ σκότος, ὡς γυψ κρατῶν εἰς τοὺς ὄνυχας τὴν θορὰν αὐτοῦ, ἤνοιξε καὶ πάλιν ἐκλείσει τὴν θύραν τῶν ὀμματιῶν του ἡσύχως, ἔδωκεν ἀκράσιον μὴ ἤκούετο ψυχὴ τις ἀγρυπνοῦσα, ἐπέισθη ἐξ ὅλων τῶν φαινομένων ἐπὶ τῆς Τιτίκας καὶ τῆς Παναγιώτας ἐκειμῶντο, καὶ ἤναψε φῶς διὰ χειρῶν τρεμουσῶν· ἐν τῇ πράξει τοῦ ταύτης ὑπῆρχε κλοπή. Τέλος ἐκάθησε πλησίον τῆς τραπέζης, ἐστήριξε τοὺς ἀγκῶνας ἐπ' αὐτῆς, ἐξεδίπλωσε τὸ χαρτίον, καὶ ἀνέγνωσεν.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος διατελῇ ὑπὸ σφοδρὰν συγχίνησιν, καὶ πρόκειται ν' ἀναγνώσῃ, ἔν ἀναγινώσκει, ἀλλὰ κάμνει ἔξω ὄν, οὕτως εἰπεῖν, κατὰ τοῦ ἐγγράφου, ἔπερ κρατιῖ, τὸ σφίγγει ὡς θορὰν, τὸ συνθλίβει, χῶνει τοὺς ὄνυχας ἐντὸς αὐτοῦ ἐκ τῆς ὀργῆς ἢ ἐκ τῆς χαρᾶς· τρέχει εἰς τὸ τέλος, μεταστῆρᾷ εἰς τὴν ἀρχὴν ἢ προσοχὴ του εἶναι πορευτώδης· καταλαμβάνει τὴν ἔννοιαν. τὴν οὐσίαν περίπου, ἐν μόνον ἐννοεῖ, τὰ δ' ἄλλα ἐξελείπονται.

«... Ἀποθνήσκω. Ὅταν ἀναγινώσκης τὸ παρὸν μου, ἡ ψυχὴ μου θὰ εὑρίσκειται πλησίον σου ».

Ἐνώπιον τῶν δύο τούτων στίχων τῷ ἤθεσι θύμβος τι ἀποτρόπαιον ἔμεινε πρὸς στιγμὴν συντετριμμένος ὑπὸ τὸ ἄγχος τῆς ἀλλοιώσεως ἣν ἔπαθεν αἰφνιδίως ἡ τῆς ψυχῆς του συγκίνησις· παρέτῆρει τὸ γραμμάτιον τοῦ Μαρίου ἐν ἐκπλήξει ἀνθρώπου μεθύσου· εἶχε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του νέον τι θύμβος, τὸν θάνατον ἐκείνου ὃν ἐμίσει.

Ἐβωλε φοικώδη φωνὴν ἐνδομύχου χαρᾶς. Οὕτω λοιπὸν ἠκούαζεν. Ἡ καταστροφὴ τοῦ δράματος ἤρχετο ταχύτερα τῶν ἐλπίδων του. Τὸ ὃν τὸ γινόμενον πρόσκομμα εἰς τὴν εἰμαρμένην του ἐξηλείφετο.

Ἀπῆρχετο διὰ πονηρῶς, καὶ ἀπῆρχετο αἰσθεῖν, ἐλευθέρως, ἐκουσίως. «Αὐτός» ἀπῆρχετο ν' ἀποθάνῃ, καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κατ' οὐδ' ἐν συνετείῃ εἰς τούτο, καὶ οὐδόλως ἠνείχετο: Ἴσως μάλιστα ἦτο καὶ νεκρὸς κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν.

Ἦδη ἤρχισε ἐντὸς τοῦ πυρετοῦ του ὑπολογίζων.

— Ὅχι, εἶπε, ὃν πρέπει νὰ ἦε ἀλόγη θανατωμένος. Προφανῶς, ἡ ἐπιστολὴ, αὕτη ἐγγραφή διὰ ν' ἀναγινωσθῆ ὑπὸ τῆς Τιτίκας τὴν ἄλλην ἡμέραν, τὸ πρωί μετὰ τὰς δύο ἐκπυροσφορησεις αἰτινες ἠκούσθησαν μεταξύ ἐνδεκάτης ὥρας καὶ μεσονυκτίου, ὃν συνέθη τίποτε· ἂν ὃν προσβάλουν οἱ στρατιῶται τὸ ὀδόφραγμα, θὰ τὸ προσβάλουν σπουδαίως τὴν ἀλήθην, ἀλλ' ὅπως ὅποτε, ἀπὸ «αὐτός» ἀνιμίχθη εἰς ταύτην τὴν ρῆξιν, εἶνε ἠφανισμένος ἐπίσθη εἰς τὴν μηχανήν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐνόμισεν ὅτι ἀπελυτρώθη· ἐμελλε πάλιν νὰ ἦνε αὐτὸς μόνος μετὰ τῆς Τιτίκας. Ἐπειὲν ὁ ἀνταγωνισμὸς ἐπανελαμβάνετο τὸ μέλλον. Δὲν ἐμελλεν ἄλλο νὰ κάμῃ, εἰμὴ νὰ κρατήσῃ τὸ γραμμάτιον τούτο εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ἐνδύματός του.

— Ἡ Τιτίκα ὃν θὰ ἐμάνθανέ ποτε τί ἀπέβινεν ἐκεῖνος «ὁ φίλος», διελογίσθη. Τὰ πράγματα θὰ γίνουσι μόνον των. «Αὐτός» εἶνε ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ. Καὶ ἂν ὃν ἐθνατώθῃ, ἕως τώρα, βέβαια θὰ θανατωθῆ. Ὡ! τί εὐτυχία!

Εἰπὼν δὲ ταῦτα πάντα καθ' ἑαυτὸν, κατέστη σιωθηρωπίτατος. Ἐπειτα κατέθη καὶ ἐξύπνησε τὸν θυρωρὸν.

Μετὰ μίαν ὥραν περίπου, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξήρχετο τῆς οἰκίας του περιβεβλημένος τὴν στολὴν τοῦ ἱθνοφύλακος καὶ ἐνοπλος. Διὰ τοῦ θυρωροῦ ἐπροσηχθῆθη ἐκ τῶν γειτόνων, ὅσα τῆς ἀποσκευῆς

τοῦ ἔλειπον. Ἐξῆλθε λοιπόν ἔχων πλήρη τὴν φυσικογιωθῆκην του, πλήρες τὸ τουφέκιόν του, καὶ διηρθύθη, πρὸς τὴν Ἀγοράν.

Ἐπέμετρος ζῆλος τοῦ Γαβριᾶ

Ἐν τούτοις εἶχε κατὰ συμβῆ, εἰς τὸν Γαβριᾶν.

Ἐφοῦ συνέτριψε καὶ τὸν φανὸν τῆς ὁδοῦ ἧτις συνήπατετο μετὰ τῆς τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη, πρὸς ὠρῆσεν ὅπου εἰρέθη περικυκλωμένος ὑπὸ ζοφεροῦ σκότους, ἐνρμισεν ὡς κατέλληλον τὴν ὥραν νὰ δοθῆ εἰς τὰ τραγοῦδιά του μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμένων του.

Ἡ παρεία του, ἀντὶ νὰ βραδύνηται ὑπὸ τοῦ ἄσματος, ἐπαταχύνετο καὶ οὕτω προέβαινε διασπείρων κατὰ μῆκος τῶν ὑπνωττουσῶν ἢ πεφιδισμένων οἰκιῶν τὰς ἐπομένους σκοτεινὰς ἀλῶδεις στροφάς.

Χθὶς μὲ εἶπ' ἓνα πουλάκι:

Ἄπ' τὴν ἄκρη τῆς φωλιᾶς του,
Τάμαθες; Πάει φευγάλα
Μ' ἓνα ρῶσσο ἢ Ἀτάλα.

Να ἢ ἔμορφες κοπέλες,
Αὐλαλί.

Τί μου κάθισαι καὶ ψάλλεις ;
 Λέγω· χθὲς ἀκόμ' ἦ Μίλα
 Μ' ἐκτυποῦσε στὸ γυαλί·
 Κ' ἔκαμνε σὰν τὴν τρελλή.

Να ἦ ἔμορφες κοπέλες,
 Λαλαλά.

Τῆς διαβόλο-σουσουράδες !
 Στὸ φαρμάκι τους τὸ δόλιο,
 Μ' ἔμαγεύσαν' μὲ τὰ φύλλα.
 Σὺν ἐκείνῳ τὸν Ὀρφέα.

Νὰ ἦ ἔμορφες κοπέλες,
 Λαλαλά.

Ἀγαπῶ, μα ποιὰν ἀπ' ὄλαις ;
 Τὴν Ἀγνήν, γιὰ τὴν Παμέλα ;
 Ἐκεῖν' ἦ Λίζα μ' ἔχει ἀνάψει,
 Ποῦ φωτιά νὰ τὴν κάψει.

Να ἦ ἔμορφες κοπέλες,
 Λαλαλά.

Στὸν ποδόγραφο τῆς Ζέλλας
 Καὶ στὸ κέρφο τῆς Σοκίετας
 Ἐμπερδεύτηκα ἦ καρδιά μου
 Κ' ἔχω 'κεῖ πὰ τὴ φωνητὴ μου.

Νά ἢ ἔμορφες κοπέλες,
Λαλαλά.

Μίς' ἔστον ἴσκιε πού γυαλίσεις,
Τί τῆ Λόλα μου στολίσεις
Ἔρωσ'; κάτσε στά καλά σου
Κί' ἔ; τὰ τριαντάφυλλά σου!

Να ἢ ἔμορφες κοπέλες,
Λαλαλά.

Ἄμ' ἔσυ πού στόν καθρέπτη,
Ὅλο ἕνα σφιγριέσαι,
Τὴν καρδιά μου σὺ τὴν ἔχεις.
Ἰωάννα! πού τὴν πρέχεις;

Να ἢ ἔμορφες κοπέλες,
Λαλαλά.

Μ' ἀπό όλες μιὰ διαλεγώ:
Κί' όταν βγῶ ἀπ' τῆς καθρίλιες
Μόν' στή Στέλλα μ' ἀκουμῶ
Καί σᾶς λέγω: Διέτ' ἐδῶ!

Να ἢ ἔμορφες κοπέλες,
Λαλαλά.

Ἄδων ὁ Γαβριᾶς συνώδευε τὰς λέξεις καὶ διὰ σχημάτων. Τὸ πρόσωπόν του, ἀνεξάντλητος πηγὴ μορφασμῶν, παρίστα ἄλλεπαλλήλου μορφὰς φανταστικωτέρας τῶν ὁπῶν διατρήτου ὑφάσματος παραδεδομένου ὑπὸ τῶν ἀέρων.

Δυστυχῶς, ἐπειδὴ ἦτο μόνος καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός, ὅλα ταῦτα ἔμενον ὄρατα. Πόσοι τοιοῦτοι θεσσοὶ χαμένοι!

Αἶφνης ἴσταται ἀκίνητος.

— Ἄς μείνῃ τὸ τραγοῦδι κατὰ μέρας, εἶπε.

Τὸ παμπόνηρόν του ὄμμα διέκρινε τι τὴν ὑπὸ ἀψίδα μεγάλης θύρας ἄμορφον καὶ ἀκίνητον· ἦτο ἀμάξιον ὄτρογον, χειροκίνητον· ὁ ἰδιοκτήτης του ἦτο ἀχθοφόρος κοιμώμενος ἐντὸς τοῦ ἀμαξίου.

Οἱ βραχιόνες τοῦ ἀμαξίου ἐστηρίζοντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀχθοφόρου ἐστηρίζετο εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀμαξίου. Τὸ σῶμά του μόλις ἔχωρει ἐντὸς αὐτοῦ· εἰ πόδες ἐκρέμαντο εἰς τὴν γῆν.

Ἐκεῖνος ὁ Γαβριᾶς, παίρνων ἔχων πολλὴν τῶν πραγμάτων τοῦ ὄρουμου, ἐμάντισεν ὅτι ὁ ἀχθοφόρος ἦτο βεβαρυσμένος ἐκ τοῦ ὄνου.

— Αὐτὸ τὸ καλὸ ἔχουν ἢ νύχταις τοῦ καλοκαιριοῦ, εἶπεν ὁ Γαβριᾶς κατὰ νῦν. Κοιμᾶται τώρα αὐτὸς μέσα εἰς τὸ ἀμάξι του, ἂν καὶ ὄτρογο. Τί γίνεται; Παίρνεις εὐμορρα τὸ ἀμάξι διὰ τὴν δημοκρατίαν καὶ ἀφίνας τὸ ἀμάξι σου εἰς τὴν μοναρχίαν. Αὐτὸ τὸ ἀμάξι εἴμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸ ὀδοραγμὰ μας· ἂς τὸ ἀποκτήσωμεν καὶ αὐτό.

Ἐκεῖνος ὁ ἀχθοφόρος ἐρρόγγαζεν.

Ἐκεῖνος ὁ Γαβριᾶς ἔσυρεν ἡσύχως τὸ ἀμάξιον ἐκ τῶν ὀπισθίων, τὸν ἀχθοφόρον ἐκ τῶν ἐμπροσθίων, δηλαδὴ τῶν ποδῶν, καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς, ὁ μὲν ἀχθοφόρος εὐρεθὴ κοιμώμενος ἀναστατικώτατα ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, τὸ δὲ ἀμάξιον ὅλως ἀπηλλαγμένον.

Ἐκεῖνος ὁ Γαβριᾶς ἐφωδισμένος ὡν πάντοτε πρὸς πᾶν ἀπροσδοκῆτον, ἠρέμνησε τότε εἰς ἓνα τῶν θηλάων του, ἐξήγαγε τριτμὰ χάρτου ἀγράφου καὶ μικρὸν τεμάχιον μολυβδίδος κολλητικῆς, ἣν εἶχε λαβῶσαι τίς οἶδεν ἐκ τίνος ξυλοσυροῦ καὶ ἔγραψε τὰ ἑξῆς.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

α' Ελήθη τὸ ἀμάξι: τοῦ ἐπιφέροντος»

Καὶ ὑπέγραψε: «Γαβρ. ᾶ.»

Τούτου γενομένου, ἔβαλε τὸ χαρτίον εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ περιστηθίου τοῦ ἀχθοφόρου, ἐξακολουθοῦντος νὰ ραγγάζῃ, ἤρπασε δι' ἀμοτίρων τῶν χειρῶν τὸ ἀμάξιον, καὶ διηθύνθη, πρὸς τὴν Ἀγοράν, ὠθῶν ἔμπροσθέν του τὸ ἀμάξιον καὶ καλπάζων μετὰ κράτου θριαμβευτικοῦ καὶ μεστοῦ δόξης.

Τούτο ἦτο ἐπικίνδυνον. Παρέκει: ἔκειτο τὸ βασιλικὸν τυπογραφεῖον, εἰς οὗ τὴν θύραν ἴσταντο σκοποὶ ἐκ τῆς ἐθιοφυλακῆς. Οἱ ἐν τῷ σταθμῷ εἶχον ἀρχίσει νὰ ἀρπυνίζωνται ἀνησυχῆσαντες πρῶτον ἐκ τοῦ κράτου τῶν συντηρηθέντων δύο φανῶν, ἔπειτα δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἄσματος τὸ ὅποιον ὁ Γαβριᾶς ἐξηκολούθει οὕτως, ὥστε ὄχι μόνον ἐκείνης τῆς συναικίας τὸν ὕπνον νὰ διαταραζῇ ἀλλὰ καὶ τῶν πέριξ.

Μίαν ὄλην ὥραν τὸ ἀγυρόπειδον τοῦτο ἀνησυχεῖ τοὺς κατοίκους τῶν φιλησυχῶν ἐκείνων ὁδῶν, συνήθως κατακλινομένους μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Ὁ ὑπαξιωματικὸς τοῦ σταθμοῦ ἠγαρότα. Ἐπερίμενε. Ἦτο φρόνιμος ἄνθρωπος.

Ἄλλὰ τὸ μανιῶδες κύλισμα τοῦ ἀμαξίου εἰς τὸ λιθόστρωτον, κατὰ τοιαύτην ὥραν, ὑπερέβη τὸ μέτρον τῆς ὑπομονῆς τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, καὶ ἀπεφάσισεν οὗτος νὰ προχωρήσῃ, ἵνα ἴδῃ τί συνέβαινον.

— Εἶνε μίαν ὀλόκληρη παγανιά, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Προφανῶς, ἡ ὕβρις τῆς ἀναρχίας, ἐξεληθούσα ἐκ τῆς τρώγλης τῆς, περιεφέρετο εἰς τὴν συναικίαν ἐκείνην μαινομένη.

Προῖδη λοιπὸν ὁ ὑπαξιωματικὸς μετὰ προφυλάξεως, προσέχων μὴ ἀκουσθῆσαι τα βήματά του.

Αἰθρίας ὁ Γαβριᾶς, ἐνῶ κυλλίων τὸ ἀμάξιόν του ἐφάνη ἐρχόμενος ἀπὸ τῆς γωνίας μιᾶς ὁδοῦ, εὐρέθη πρόσωπον πρὸς πρόσωτον ἐνώπιον μιᾶς στρατιωτικῆς στολῆς, μιᾶς περιχερχιλίας, ἐνός πτεροῦ καὶ τουφεκίου.

Ἴσταται πάρουστα.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΑΙΟΙ

ΦΥΛ. 183

— "Αί λέγει, εἶνε ἢ ἀπ' αὐτούς ... (καὶ ζέει τὴν κεφαλήν)· ἡ κοινὴ εὐταξία, ποῦ λέν.

Αἱ ἀπορίαι τοῦ Γαβριᾶ ἦσαν βραχεῖαι, διελύοντο ἄμεσως καθὼς ὁ πάγος ὑπὸ τὸν ἥλιον.

— Ποῦ πᾶς, μωρέ; ἀνέκραζεν ὁ ὑπαξιωματικός.

— Τί μὲ λές «μωρέ!» ἐγὼ σὲ ὕβρισσα. καὶ μοῦ ὁμιλεῖς μὲ αὐτὸν τὸν τρεπτο;

— Ποῦ πᾶς, μωρέ μάγγα;

— Κύριε βλέπω πῶς γῆς θὰ ἦσουν ἴσως ἄνθρωπος μὲ πνεῦμα, σήμερον ὅμως τὸ ἄφησας νὰ κοιρεῦται.

— Μωρέ, σ' ἐρωτῶ ποῦ πᾶς;

— Εἶδες τί εὐμορρα ποῦ τα λές, ἀπειρηθὴ ὁ Γαβριᾶς, κατα τὴν ἡλικίαν σου.

— Μωρέ κατεργάρα, ποῦ πᾶς, σ' ἐρωτῶ, ποῦ πᾶς; ποῦ πᾶς;

— "Αἱ καὶ κατεργάρα... τὴν πρώτη φριτὴ ποῦ θὰ σὲ βάλουν νὰ βουζιῶν, πρέπει τὸ στόμα σου νὰ τὸ σφουγγίσουν ἀπὼς καλίτερα.

Ὁ ὑπαξιωματικός προστείνει τὸ ὄπλον του.

— Μωρέ, θὰ μοῦ πῆς ποῦ πᾶς, βρέ ἄθλιε!

— Στρατηγέ μου, εἶπαν ὁ Γαβριᾶς, πάγω νὰ φωνάξω τὸν ἰατρό, γιὰ τὴν γυναῖκά μου, ποῦ εἶναι στὴς ὥρες τῆς νύκτος γυνήτη.

— Εἰς τὰ ὄπλα! ἀνέκραζεν ὁ ὑπαξιωματικός.

Τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἴδιον εἶνε νὰ σώζονται ἐν ὄρα κινδύνου διὰ τοῦ αὐτοῦ μεσοῦ δι' οὗ ἀπὸλέσθησαν. Ὁ Γαβριᾶς κατεμέτρησε δι' ἐνὸς βλέμματος του ὅλην τὴν θέσιν τοῦ πράγματος. Ἐπειδὴ τὸ ἀμάξιον τὸν ἔβασεν εἰς τὸν κίνδυνον, τὸ ἀμάξιον ὤφειλε καὶ νὰ τὸν ὑπερασπίσῃ.

Καθ' ἣν στιγμήν ὁ ὑπαξιωματικός ἐκινεῖτο κατα τοῦ Γαβριᾶ, τὸ ἀμάξιον ἐγένετο ὅσκι καὶ ἐσφοδρονισθῆν μεταξύ τῶν σιελῶν τοῦ ὑπαξιωματικοῦ μετὰ τόσης ὀρμῆς, ὥστε βληθεὶς εἰς τὴν κοιλίαν ἔπεσεν αὐτὸς ὕπτιος εἰς τὸ ρυακίον τοῦ ὄραμου, ἐκπεροσκρατήσαντος τοῦ ὄπλου εἰς τὸν ἄερα.

Εἰς τὰς φωνὰς τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, ὤρμησαν ἐκ τοῦ σταθμοῦ οἱ στρατιῶται φριτὴν μίγδην· ἐπειδὴ ὅς ὁ ἀνώτερος τῶν ἐπευροδολήσαν, ἐπευροδολήσαν καὶ αὐτοὶ ὅλοι, χωρὶς αὐδένα νὰ ἀσπεύσωσιν ἀλλὰ τυ-

χαίως. Μετα τούτο ἔσπευσαν νὰ γεμίσωσιν ἐκ νέου τὰ ὄπλα των, καὶ πάλιν νὰ τὰ κενώσωσιν.

Ὁ τουφεκισμὸς οὗτος εἰς τα σκοτεινὰ διήρκεσεν ἕως τέταρτον τῆς ὥρας συντρίψας ἱκανὰς ὑάλους παραθύρων.

Ἐν τούτοις ὁ Γαβριᾶς, ὅστις τὸ εἶχε κόψει λάσπη εἰς ἐστάθη, ἀπόστασιν πέντε ἢ ἑξ ὁδῶν ἀπὸ τοῦ τόπου ἔνθα συνέθη ἡ σκηνή, καὶ ὅλος ἀσθμαίνων ἔδωσεν ἀκρόασιν.

Ἀφοῦ ἀνέπνευσεν ὀλίγον, καὶ εἶδεν ὅτι δὲν ἐκυνηγεῖτο, ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος ὅπουθεν ἠκούοντο οἱ τουφεκισμοί, ἤγειρε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα εἰς τὸ ὕψος τῆς ρινός του, καί, καθὼς σινειβίζουν τὰ ἀγχιόπαιδα νὰ πράττωσι, θέλοντα νὰ μυκτηρίσωσιν ἕνα, ἤκόντισεν αὐτὴν πρὸς τὰ ἔμπροσ τρίς, τύψας διὰ τῆς παλάμης τὸν ἰσχῆνα του. Τοῦτο παρὰ τοῖς παιδοῖς ἐκείνοις εἶνε εἰρωνεῖα ἕξοχος.

Τότε ὁμως ἐνεθυμήθη ὅτι ἀπέπλανήθη ἐκ τῆς ὁδοῦ του πολὺ.

— Σιώπα, καὶ ῥθῆνα τὴν ἐγλυτώσαμεν, εἶπεν· ὁμως τώρα θα χρειασθῆ νὰ κάμω πολὺ γύρο διὰ νὰ πάγω εἰς τὸ ὄδοσραγμά· καὶ ποῖός ἔστρεψαι ἴσως θα ἦνε καὶ ἀργά.

Ἐνῶ ἔτρεχε, — Μωρ' ἀλήθεια! εἶπε· ποῦ τὸ ἄφησα τὸ τραγοῦδί μου;

Καὶ ἐπανέλαθε τὸ πρῶτον ἔσσμα, εἰσδύων εἰς τὰς ὁδοὺς

Ἐγὼ μὲ ὁμως καὶ βυστίλλαις
Κ' ἐγώ στα γερα τὸ σκάνω
Τὴν ἀρχὴν κάμ' ἄνω, κατω
Κι' ἂν μπορῆ ἄς μὲ τσακώσῃ.

Να ἢ ἑμορφρὲς κοπέλες,
Λιλαλι.

Παίζω με τῆς σφαίρες τωρῆ
Κι' ἔποιος θελε, ἄς ὀρίσῃ,
Ἐγὼ μίχ' ὄλα τα ξύλα
Με τὴν πιο χονδρὴ μου μπίλζ.

Νά ἦ ἔμορφες κοπέλες
Λαλαλά.

Ἐλα, γέρω σὺ λαί μου
Μὲ τὰ δεκνικιά σου
Νά, τὸ Λουῖδρο, νὰ χαλᾶς
Μοναρχίας φιλμπαλά.

Νά ἦ ἔμορφες κοπέλες,
Λαλαλά.

Μεῖς ζυλώνομε τοὺς φράκτας
Κ' ἐκεῖ μέσα στρημαωγμένος
Ὁ κύρ Κάρολος ὁ Δέκα
Ἐφυγε μὲ πουμπιλέκα.

Νά ἦ ἔμορφες κοπέλες,
Λαλαλά.

Ἡ ταραχὴ ἐκείνη τοῦ στρατιωτικοῦ σταθμοῦ ἔσχε τὰς συνε-
πείας της. Τὸ ἀμάξιον ἐδημεύθη, ὁ μέθυσος ἐκεῖνος ἀχθοφόρος
ἐβλήθη ὑπὸ κράτησιν, καὶ ἀκωλύτως ἐνήχθη ἐνώπιον τῶν στρατο-
δικαίων ὡς συναίτιος. Ἡ τότε κυβέρνησις κατέβαλεν εἰς τὴν περί-
στασιν ταύτην ζῆλον μέγαν ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν.

Ἡ θρασύτης, μὲθ' ἧς διεξήγαγεν ὁ Γαβριᾶς ὅλην ἐκείνην τὴν
νυκτερινὴν του ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἀκάκων φανῶν τῆς ὁδοῦ, ἦν βε-
βαίως ἀποτέλεσμα τῆς ἀναρχίας ἧτις ἐπεκράτει κατὰ τὰς ἡμέρας
ἐκείνας ἐν Παρισίοις. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις καὶ τὰ πλέον ἀκακα
ἀρνία ἐν ταῖς πόλεσιν αἰσθάνονται ὅτι κατὰ τι τὸ ὅποιον ἐκράτει τὰς
ὀρμὰς τῆς ἀνυποταξίας των ἐξηλείφθη, ἤρθη ἀπὸ τῶν ὤμων των καὶ
ὅτι οὐδεὶς πλέον τὰ ἐπιτηρεῖ. Δὲν κινεῦνται πάλαι εἰς κακῶν ἐν-

στίκτων, δὲν ἀτακτοῦσιν ἐκ προθέσεως, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἠθικῶς πιεζομένας καρδίας καὶ τοὺς ὑλικῶς στερουμένους, ἡ τάσις αὕτη ἐν τοιαύτῃ περιστάσει καθίσταται ἐκδηλωτικωτέρα.

Τὸ συμβᾶν τοῦτο τοῦ Γαβριᾶ ἀφῆκεν ἐκ παραδόσεως ἀνεξάλειπτον μνήμην εἰς τοὺς κατοίκους τῆς συνοικίας ἐκείνης, ἀποκαλέσαντας αὐτό, «Νυκτερινὴν ἐπιθέσιν τῶν στασιαστῶν κατὰ τοῦ σταθμοῦ τοῦ Βασιλικῆς Τυπογραφείου».

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Δ' ΤΟΜΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σόφια

ΤΟΜΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΤΟΙΧΩΝ

Α'.

Ἀπὸ τὴν Σκύλλαν εἰς τὴν Χάρυβδιν.

Τὰ δύο μᾶλλον ἀξιομνημόνευτα ὁδοσράγματα δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν τοῦ παρόντος βιβλίου περίοδον. Τὰ δύο ἐκεῖνα ὁδοσράγματα, ἀμφότερα σύμβολα ὑπὸ διάφορον ὄψιν, ἀλλὰ φρενῶς ἐν τοῖς ἀποτελέσμασιν αὐτῶν, ἐγέννησαν τὴν ἐκτοτε ὀλεθρίαν τοῦ 1848 ἀνταρσίαν, τὸν μέγιστον ἐκείνου, ἐξ ὧν ἡ ἱστορία μνημονεύει, πόλεμον τῶν ἀγυῶν.

Συμβαίνει συνήθως ἡ ὑποστήθαι αὕτη, ὁ ὄχλος νὰ διαμαρτυρηθῆ, συγκρουόμενος μετὰ τοῦ λαοῦ, στραδῶν ὑπὸ τὸν ὄγκον τῆς ἀγωγῆς καὶ δυσπραγίας του, ἀποθερραυμένος, ἐν γυμνητείᾳ, περὶσσω ἀπὸ τῶν μυγῶν τῆς μαύρης πείνης του, ἀπὸ τῆς μiasματώδους ἀτμο-

σφαίρα, ἐν ᾗ κυλινδεῖται, μεθ' ὅλην τὴν ἀμάθειαν τοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ζοφερᾶς τοῦ εἰμαρμένης· καὶ ταῦτα πάντα ἐναντίον τῶν παρ' αὐτῷ κυριαρχουσῶν ἀρχῶν, ἐναντίον τῆς ἐλευθερίας τοῦ, τῆς ἰσότητός τοῦ, τῆς ἀδελφότητος τοῦ, ἐναντίον τῆς καθολικῆς φησοσοφίας τοῦ, ἣν θεωρεῖ ὡς κορωνίδα τῆς ὑπάρξεώς τοῦ, ἐναντίον τοῦ συστήματος τοῦ κυβερνᾶσθαι τοὺς πάντας ὑπὸ πάντων· ἀλλήλαι προσβάλλοντες τὸ κοινὸν δίκαιον, ὄχλος ἐξανιστάμενος ἐναντίον τοῦ ὄχμου.

Περιστάσεις τοιαῦται ἀφίνουσιν ἀνεξάλειπτους κηλίδας ἐπὶ τῆς ἐποχῆς, εἰκόνα ἀπαισίαν ἐν μέσῳ αἰγλήεντος στερεώματος· ἔχουσι τι τὸ ἄκρως πένθιμον καὶ ὀδυνηρὸν ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ ποῖαν τινα δόσιν δικαίου καὶ ἐν αὐτῷ ἔτι τῷ παραλήρω αὐτῶν. Ἐν τῇ μονομαχίᾳ ταύτῃ διαμορφοῦται εἰδός τι αὐτοκτονίας, αἱ δὲ λέξεις αἱ ἐνασμενιζόμεθα νὰ χαρακτηρίζωμεν ὡς ὕβρεις, οἷαι κοινωνικὰ ἐκθράσματα ὄχλος, ἡ ὄχλοκρατία, ἀποδεικνύουσι φεῦ! ἐναργέστερον τὸ παράπτωμα καὶ τὸ πλημμελὲς τῆς ἐξουσίας ἣν ἀκούσιν οἱ ἀνάσσοντες, παρὰ τὸ πταῖσμα τῶν δυσπραγούντων, τὸ ἀμάρτημα μᾶλλον τῶν προνομιούχων, παρὰ τὸ σφάλμα τῶν ἀποκλήρων.

Ἡμεῖς τὰς λέξεις ταύτας δὲν ἐκφωνοῦμεν ποτὲ ἄνευ πόνου καὶ σεβασμοῦ, διότι ὁ σώφρων, ὁσάκις βολιδόσκοπεῖ ἀναζητῶν τὰ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸ σημαίνόμενον ἐκείνων γεγονότα, ἀνακαλύπτει συχνάκις ἄπειρα μεγαλεῖον ἐν αὐτῇ τῇ ἀθλιότητι. Τὰς Ἀθήνας ἐκυβέρνησεν ὁ ὄχλος ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν δημαγωγῶν, τὴν Ὀλλινθίαν ἐμόρφωσεν ἡ κατωτέρα τάξις· ὁ ὄχλος πλέον, ἡ ἅπαξ, ἔσωσε τὴν Ρώμην καὶ οἱ κοινωνικοὶ παρῖαι ἠκολούθηον πάντοτε τὴν Ἰησοῦν. Πάντες οἱ τῆς ἀνθρωπότητος ἐτασταὶ ἀνεῦρον λαμπρότητα ἐν τοῖς δικαιομασι τῶν ταυούτων ἀποκλήρων κοινωνικῶν στρωμάτων.

Ὁ Ἅγιος Ἰερώνυμος ἀναμφισβόλως εἰς τὸν ὄχλον τοῦτον ἀπέδλεψεν, εἰς τοὺς πένητας τούτους ἀνεζήτησεν, εἰς τοὺς ἀλήτας τούτους διέκρινεν, εἰς πάντας τοὺς ἀθλίους τούτους ἤλπισε, διαπλάσας ἀπὸ τῆς μολῆς ταύτης τοὺς διαπρωσιωτέρους ἀποστόλους καὶ τοὺς γνησιωτέρους τοῦ μάρτυρος, λέγων ἀποκαλυπτικῶς πῶς: ἡ πράξις τοῦ λαοῦ εἶναι νόμος παγκόσμιος (1)

Σ Μ. (1) Κατὰ τὸν Παῦλον: λίθον ἐν ἀπειθαξίμασαν οἱ οἰκοδόμοιτες οὗτος ἐγεννήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας.

Ἡ ἀγανάκτησις τοῦ αἰμάσσοντος καὶ δεινοπαθόντος τοῦτου πληθους, αἱ ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἀποτελούσας αὐτὴν τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἀρχαῖς βιαιότητες, αἱ κατὰ τοῦ δικαίου ἀπόπειράι του εἰσὶ λαϊκὰ πραξικοπήματα καὶ ἀνάγκη νὰ κατασταλῶσιν. Οἱ χρηστοὶ ἄνδρες ἀπεκλύονται εἰς τὸν τοιοῦτον ἀγῶνα ἐν ἀρσιώσει καὶ ἀντιτασσόμενοι εἰς τὰς τοιαύτας του διαθεσεις ἀποδεικνύουσι τὴν ἀγάπην αὐτῶν, διὸ καὶ τὸν παιδεύουσιν, ἀλλ' οὐχ ἤττον τὸν συγχωροῦσιν, ἀντιστρατεύμενοι, διὰ τὸν ἁπλοῦστατον λόγον ὅτι ὑπαρχουσι στιγμαὶ σπάνται, καθ' ἃς τὸν σέβονται καὶ ἀνθιστάμενοι, πράττων τις ὅ,τι τῷ ἐπιβάλλεται νὰ πράξῃ, αἰσθίνεται τι παραλύνον αὐτὸν καὶ κωλύον νὰ προβῇ περαιτέρω, καὶ τότε ἐμμένει μὲν εἰς τὴν ἰδέαν διότι ὀφείλει, ἀλλ' ἢ συνειδήσει ἅπαξ ἱκανοποιημένη, θλίβεται, διότι ἢ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος ἐρχεται εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὴν πῆσιν τῆς ψυχῆς.

Τὸ γεγονός τοῦ 1848, ὑπῆρξεν ἔργον ὅλως κεχωρισμένον, σχεδὸν δὲ ἀνεπίδικτον ἱστορικῆς ἐρεύνης. Πᾶσαι αἱ προειρημένα λεξείαι δὲν πρέπει νὰ ληρωθῶσιν ὑπ' ὄψιν, προκειμένης τῆς ἐκτάκτου ἐκείνης στάσεως, καθ' ἣν ἐγένετο αἰσθητοτάτη ἢ ἱερὰ ἀγωνία τοῦ ἐργάτου διεκδικούντος τὸ ἑαυτοῦ δίκαιον. Ἐδόθη νὰ καταπιγῆ, διότι ἐπέτασσαν οὕτω τὸ καθήκον, ἀποῦ δι' αὐτῆς προσεβίλλετο ἡ δημοκρατία. Ἀλλὰ κατ' οὐσίαν τί ἀπηγγασθῆν ἐν τοῦ 1848; Τὸ ὅτι ἡ στάσις ἐκείνη, ἦτο ἀποστασις λαοῦ ἐναντίον ἑαυτοῦ.

Ἐπιθέτομεν ὅτι δὲν παρεξέδθημεν τοῦ ἡμετέρου θέματος, μνησθέντες τῶν γεγονότων τοῦ 1848. Ἦδῃ ἐλθωμεν εἰς τὴν ἐκτύλιξιν τῆς δράσεως τῶν δύο ὁδογράφων, τῶν μόνων ἅτινα διδουσι τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἀνταρσίας ἐκείνης.

Τὸ ὁδοῦραγμα Ἀγ. Ἀντωνίου ἦτο ὁλόκληρον ἐν τερατοῦργημα εἶχεν ὕψος τριῶν ὁρόφων καὶ πλάτος ἑπτακοσίων ποδῶν ἀπέφραττεν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἕως τῆς ἄλλης ἄκρας ὁλόκληρον προάστειον, ἦτο τρεῖς ὁδοὺς εἶχε ὅλα του τ' ἀπαιτούμενα ἀπορθητου φρουρίου, τὰς ἐπάλλξεις του, τὰς τάφρους του, τὰς τουρικήθρας του, τοὺς πύργους του, τοὺς προμαχώνας, τὰς προεξοχὰς του, τὰς εἰσοχὰς, ἐν εἰδίαι κώλων καὶ ἀκρωτηριασῶν ἔχον ἐρείσμα δύο μεγάλας οἰκοδομὰς προεξέχον, ὡς κυκλώπειος πύργος εἰς τὸ βέθος φρουρίου, ὡς εἶδεν ἡ 14 Ἰουλίου.

Δίκα καὶ ἑνὴς ὁδογράμματα εἶχον στηθῆ ὀπισθεν τοῦ κελοσσῶ

τούτου τοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου. Μόνον ἐὰν ἐβλεπες τὸ τοιοῦτον, ἐνόεις ὅτι ἐν τῷ πραστείῳ ἐκείνῳ ἔπνεε τὰ λοιθία ἢ δαινοπαθοῦσα τάξις τῶν στασιαστῶν, ἢ ὅποια καταφυγοῦσα εἰς τὸ ἔσχατον ἐκείνο μέτρον παρεῖχεν ἰδέαν τινὰ τῆς ἀπελπισίας ἐτοίμης νὰ μετατραπῇ εἰς καταστροφήν.

Πῶς κατεσκευάσθη τὸ ὀδόφραγμα ἐκεῖνο; Ἐκρημνίσθησαν τρεῖς οἰκίαι ἕξ ὀρόφων, ἐπὶ τούτῳ κατεδαφισθεῖσαι κατὰ τινος, ἢ ἐκ τοῦ ὑπερεκχειλίσαντος θυμοῦ, κατ' ἄλλους. Εἶχε τὴν οἰκτρὴν ὄψιν μίσους μετοτραπέντος στιγμιαίως εἰς κολοσσὸν ἀπειλητικόν ἐνοσίφροντα τὴν ἐρήμωσιν. Ἀλλὰ κάλλιον θὰ ἤρώτα τις λέγων. Τίς ἀνήγειρε τούτο; ἢ καὶ τίς τὸ κατέστρεψεν; ἢ ἀφρονῶτα ἐνοσάρκως κοχλαζούσης ὀργῆς, καὶ ἰδοὺ πῶς. Θύραι, κιγκλίδες, φράκται, τύρινα συντετριμμένα, χύτρες, ἐδόθησαν, ἐρρίφθησαν, ἐκυλίσθησαν, ἀνετράπησαν, κατέρρευσαν, ἀπεσπάσθησαν, κατεσκήρθησαν πάντα τὰ προστυχόντα καὶ συνειργάσθησαν, τὸ λιθοστρωτον, ὁ βόρβορος, αἱ πλάκες, τὰ σιδηρὰ ἐλάσματα, τὰ ῥάκη, κορμὸι δένδρων, καὶ αὐτὸ τῶν λαχάνων τὸ στύπος, αὐτὰ τὰ ἀπορριμμένα καὶ ἄχρηστα καὶ σωφιστῶντα τεμάχια τῶν σιδηρουργῶν, τῶν χαλκωμάτων τὰ περιτρίμματα τῆς κατάρτης συνηλεφώθησαν, συνανιμλήθησαν, συνεπήχθησαν, συνεκίληθησαν, ὅλα μικρὰ καὶ μεγάλα, τεράστια καὶ μικροσκοπικά, παρωδῶτα ἀβύσσου ἐν ἀναθρασμῷ τῶν ἐν αὐτῇ στοιχείων ἕκ τε τῆς ὕλης καὶ τοῦ ἀέρος, ἕκ τε τοῦ ζόφου καὶ τῶν οὐρανόθεν. Ὀλόκληρος συνασπισμὸς ἐρειπίων.

Ὁ Σίσυφος ἐρρίψεν ἐκεῖ ἓνα βράχον καὶ ὁ Ἰώβ ἐν αὐτῷ ῥίκος. ἐν σύντριμμα φραλιδίου. Ἐν μιᾷ λέξει δεινὸν καὶ ἀπειλητικὸν τερατούργημα, ἀκρόπολις τῶν ἀνυποδότητων. Κάρτα ἀνεστραμμένα προσπετίθουν καὶ ταῦτα εἰς τὴν ἀνύψωτι τοῦ βαβυλωνίου δαιδάλου, καὶ ἦν/α ὄχημάτων προεξέδχλλον ὡς λόγχοι γιγάντων καὶ τὰ ζυγώματα ὡς ριθδῶσεις ἰσορροπίας περιέσφιγγον τὸ ἀετονόμαστον σημεῖον ἐκείνον τῆς ὕλης ἐλόκληρον λεωφορεῖον διεκρίντο εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀψύχου καὶ ἀχρήστου ἐκείνης σωφῶς, ἀπαικτοζέουσι χυδαίως τὸ μετὰ θάνατον τοῦ βίου, κατάντημα, ὡς αἱ αἱ ἀρχιτέκτονες τῆς ἐσωματωθείσης ἐκείνης ἐγχεύθησαν νὰ προσθήσωσι τὴν ὄρῳσιν τοῦ χαμινίου εἰς τὸν τρόμον καὶ τὴν κατὰπλήξιν. Ὁ γιγάντας ἐκεῖνος σωφῶς, τὸ ἐκδρασμα τοῦτο τῆς στάσιως, παρεῖχεν ἰδέαν τῆς

Ώσσης, καθημένης ἐπὶ τοῦ Πηλίου ὄλων τῶν ἐπαναστάσεων τοῦ 1793 ἐπὶ τοῦ 1789, τῆς Ἑθερμιῶρου, ἐπὶ τῆς 10 Αὐγούστου τῆς 18 ὁμιγλώδους ἐπὶ τῆς 21 Ἰανουαρίου, τοῦ μηνὸς τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ροβερσιέρου, τοῦ 1848 ἐπὶ τοῦ 1830. Τὸ δόξασμα τοῦτο ἔπρεπε νὰ στηθῆ ἐν ἡσέσεως ἐξηρ- νίσθη ἢ Βιστίλλη.

Ἐὰν ὁ ὠκεανὸς ἔκαμνε φραγμοὺς οὕτω πως ἔπρεπε νὰ τοῦς οἰκοδομήσῃ ἢ μανία τοῦ κύματος ἀπὸ τῆς ἀμέρου ταύτης σωρείας εἶχεν ἀπορρεύσει. Καὶ οἶον κῦμα ; Τὸ κῦμα τοῦ ὄχλου. Ἐνόμιζες ὅτι βλέπεις τὴν ἀπολίθωσαν ὀρημαγδοῦ. Ἐνόμιζες ὅτι ἀκούεις βομβήσας ὑπεράνω τοῦ ὀδοφράγματος ἐκείνου, ὡς εἰ ὑπῆρχον ἐκεῖ, ἐντὸς τῶν κυφελῶν αὐτῶν μελίσας ἐρεθώδεις τῆς ἐκθιαζομένης προόδου. Εἶτε λόγμη, εἶτε φράκτης, εἶτε ταχύσκαπτον, ὁ ἔλιγγος ἐφάνετο ἀνεγείρας τοῦτο ἐν πτερυγισμασιν.

Ἐν τῷ προμαγῶνι τοῦτῳ ὑπῆρχεν ὄχετός καὶ ἐν τῷ φρυμάτι κῆτε τὶ τὸ ὀλύμπειον.

Διεκρίνοντο φῦρδην μίγδην ἐν οἰκτροστίῳ καὶ ἔλειωνῶ συναγέλασμῷ γεισώματα οἰκιῶν, ἀποσπάσματα στεγῶν καὶ ὑπερφῶν, μὲ τὰ χρωματιστὰ των χαρτώματα, πλοισιῶματα παραθῶρων κεχωσμένων ἐντὸς τοῦ κυκῶνος τοῦτου· καπνοδόχοι, ἐρμάρια, τρόπεζαι, θρανία εἰς φράσων συνωστισμὸς καὶ ἀπειρα μῆδσμινα ἀντικείμενα, μῆδε- μίαν ἔχοντα ὀνμασίαν, βόρβορος καὶ ἐκθρόματα ὄχετῶν καὶ ἀποτινάγματα ἐπαιτῶν, ἀντικείμενα τέλος ἐμπνέοντα φρίκη ἐνταῦτῳ καὶ ἐξουθενῶσιν.

Θὰ ἔλεγες ὅτι ἦσαν ράκη τοῦ λαοῦ, ξύλα, σίδηρα, λίθοι, ὀρείγαλκας, τὰ ὅτῳα τὸ πριάσκειον τοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου ὁ· ἐνὸς χειρῶ- σμοῦ κολοσσάου σαρῶθρου ἐξετινιζεν ἐκεῖ καὶ ἐκ τῆς ἀνεγείας του κατεσκευάσθη ἐν ὀδοφράγμα. Ὅγκοι ἐκ χῶματος, ἀλύσας, στύλοι, σαλίδες, τροχοί, ἀπειλοῦν μίαν περίσσειον ποικιλίαν εἰς οἰκοδομήν ἢ ἀναρχία ἠγείρε τόσον εἰδεχθῆ, ὡσεί ἤθελε νὰ ἀποτυπώσῃ τὴν μορ- φὴν τῶν δεινοπαθημάτων, ὅσα ὁ λαὸς ὄριστάται.

Τὸ ὀδοφράγμα τοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου ἦτο πανοπλία ὀλόκληρος ἢ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ὀντάται νὰ ρίψῃ, κατα τῆς κεφαλῆς τῆς κοινωνίας, ὡς τὴν στοιχειωτέραν τῶν ὀρίων του. Δὲν ἦτο μάχη, ἀλλὰ παροῦ- σμός· οἱ προσωπῶμινα τὸν προμαγῶνα τοῦτον καρδίαν ἐξισφινδῶ-

νίζον, συντρίμματα φαγεντιανού πηλού, δστρικά, όττᾶ, κομβία και αὐτοὺς ἔτι τοὺς τροχίσκους τῶν τροπιζίων κοιτώνας. Τὸ δόσφραγμα τοῦτο ἐξέπεμπεν εἰς τὰ νέφη ἀπερίγραπτον θρυγηθῆν, καὶ ἐνίοτε προκαλοῦν τὸν στρατὸν ἐκαλύπτετο ὑπὸ τοῦ ὄχλου και μία τρικυμία ἐξερρήγγυντο εἰς δὲ συναγερμὸς λαμπουσῶν κεφαλῶν τὸ ἐπέστεφεν, ἐπληροῦτο ἀμέσως μυρμηκίᾳς ἐνόπλου, με πυροβόλα, με ξίφη και με ρόπαλα, με πελέκεις, με κοντάρια, με ζιρολόγγις, με τουρίκια. Μία σημαία τεραστίων διαστάσεων ἐκυμάτει ἐπ' αὐτοῦ πλαταγίζουσα ἐν τῷ ἀέμφ, φωναὶ προσταγμάτων ἤκούοντο, ἄσματα προσβολῆς, πάταγος κυβάλλων και ὀλοφρυμοὶ γυναικῶν και ἀπαίσεις γέλωτες λιμοκτονούντων. Ἦτό τι ἀκαταμέτρητον και ζῶν ζῶν κολασμένων και ὡς εἰδῶλον τεράστιον ἐξέπεμπε σπινθηρίας κερτυνῶν. Τὸ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα ἐκάλυπτε διὰ τοῦ νέφους αὐτοῦ τὸ ὕψωμα ἐκεῖνο, ἐνθα ἔφαίετο ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ πρὸς φωνὴν Θεοῦ ὁμοιάζουσα, ἀλλόκοτόν τι μεγαλεῖον ἀπηύραζε τὸ τιτάνειον ἐκεῖνο και γρανιτώδες συμπίλημα. Ἦτο σωφεία βορβόρου και ὄρος Σινᾶ ἐνταυτῷ.

Τὸ δόσφραγμα, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, προσέβαλλε τὴν ιδέαν τῆς Ἐπαναστάσεως, τίς; ἡ Ἐπανάστασις. Αὐτὸ τὸ δόσφραγμα, τὸ τυχεῖον, ἡ ἀταξία, ὁ πρῆμος, ἡ παρεξήγησις; τὸ ἀόηλον αὐτὸ ἐναντίον τῆς Συντακτικῆς Συνελεύσεως, ἡ λαϊκὴ κυριαρχία, ἡ καθολικὴ φηρορορία, τὸ ἔθνος, ἡ ὀημοκρατία, ἡ λαϊμητόμος ἀποτροπιαζομένη τὴν Μασσαλιώτιδα...

Ἄπερίσκεπτος, ἀκατανόητος ἀποτροπιασμός; ἀλλ' ἡρωϊκός; συγχερόνως, διότι τὸ ἀρχαῖον προάστειον τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐξ ἡρώων. Τὸ προάστειον και ὁ προμαχῶν του ἀλληλεβοηθούντο, τὸ προάστειον προστατευόμενον ὑπὸ τοῦ προμαχῶνος, ὁ προμαχῶν ἐπεριδόμενος εἰς τὸ προάστειον. Τὸ τεράστιον δόσφραγμα ἡπλοῦτο, ὡς ὕψηλὴ ἀπερρώξ καθ' ἧς ἐθράυετο ἡ στρατηγικότης τῶν ἀφρικανῶν στρατηγῶν.

Αἱ κολιότητες, τὰ ἐξογκώματα τὰ σιδηρᾶ του διαζήματα, αἱ ἐπάλλξεις και αἱ πύργου του ἐμέρραζον ἀπαίσιως, οὕτως εἶπειν γελῶντα μωρῶς ὑπὸ τὸν καπνόν.

Οἱ μύδροι ἐξουδετεροῦντο ἐκσφενδονιζόμενοι ἐν τῷ ἀμόρφῳ ἐκείνῳ κολοσσῷ, τὰ ὀδοῦκια κατεχώνοντο ἐξαφανιζόμενα, ἐξουδετερούμενα, αἱ ὀδίδες μόνον ὀπᾶς ἐσχημάτιζον πρὸς τί λοιπὸν ὁ κατὰ τοῦ χάους κενωνοβολισμός;

Τὰ συντάγματα ἐνῶ ἦσαν εἰθισμένα εἰς ἀγριώτατα πολεμικὰ θεάματα, ἠτένιζον ἀησύχως πρὸς τὸ μεγαθέριον ἐκεῖνο, τὸν ἄγριον αὐτὸν προμαχῶνα, ὡς εἰ ἐβλεπον ἀποθηριούμενον ταῦρον ἢ μεγεθυνόμενον ὄρος.

Ἐπὶ ἀποστάσεως τετάρτου λεύγης ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου, ἐκ τῆς γωνίας τῆς ὁδοῦ Τάμπλ, ἐχούσης ἐξόδον πρὸς τὸ βουλεβάρτον, προχωρῶν τις εὐτόλμος μὲ τὴν κεφαλὴν ὑπερκειμένην ἐκτός, ἀπὸ τῆς προθήκης τοῦ καταστήματος Δαλεμάνιε, θά διέκρινε μακρὰν, πέραν τῆς διώρυγος, ἐντός τῆς εἰς Βελεβιλ ἀγούσης ὁδοῦ, εἰς τὸ ὑψηλότετον αὐτῆς μέρος, ἀλλόκοτόν τινα τοίχον φθάνοντα μέχρι τοῦ δευτέρου ὄρφου τῶν οἰκοδομῶν, ὡς τι ἐνωτικὸν σημεῖον ἀπὸ τῶν θεζυῶν οἰκῶν πρὸς τὰς ἀριστεράς, ὡσεὶ ἡ ὁδὸς συνέπτυξε τὸν ὑψηλότετον ἐκεῖ τοίχον διὰ τὰ κλεισθῆ ἀποτόμως.

Ἦτο εὐθύς, ἔρρυθμος, ψυχρὸς, παράλληλος, ἰσομεγέθης, ἰσταθμισμένος, ἐν εὐθύγραμμῳ μόνον τῆς κολλητικῆς ὕλης ἐλλειπούσης, ἀλλὰ χωρὶς τὰ διαταραχθῆ ἢ αὐστηρὰ ἀρχιτεκτονικῆ του, ὡς εἰς τινὰς ἀρχαίους ρωμαϊκοὺς τοίχους. Ἐκ τοῦ ὕψους ἐμαντεύετο τὸ βάθος αὐτοῦ, τὸ δ' ἐπιστέγασμα ἦτο μαθηματικῶς ἀνάλογον πρὸς τὴν βῆσιν.

Κατὰ διαστήματα, ἐπὶ τῆς φαιᾶς ἐπιφανείας του διεκρίνοντο τουφεκῆθραι σχεδὸν ἀφανεῖς, ἐμοιάζουσαι πρὸς ἀμαυρὰ σύρματα, καὶ εἰς ἀποστάσεις ἴσους. Ἡ ὁδὸς ἦτο ἔρρυθμος μέχρις οὗ διέκρινεν ὁ ὀφθαλμός. Ὅλα τὰ παράθυρα, καὶ ὅλαι αἱ θύραι κλεισταί. Εἰς τὸ βάθος ἠγείρετο φραγμὸς δι' οὗ ἐσχηματίζετο ἀδιέξοδος τοίχος ἀκίνητος καὶ ἥσυχος, οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ διεκρίνετο, οὐδὲν ἐκείθεν ἠκούετο, οὔτε φωνή, οὔτε θόρυβος, οὔτε πνιχὴ. Ἦτο μὲν νεκρόπολις.

Ὁ θαμβερὸς ἤλιος τοῦ Ἰουλίου ἔλουε διὰ τοῦ φωτός του τὸ ἀποτρόπαιον τοῦτο κατασκευάσμα. Ἦτο ὁ τοίχος οὗτος τὸ ὀδόςφραγμα τῆς ὁδοῦ Τάμπλ.

Ἀφικνόμενος ἐπὶ τόπου καὶ προσδύλιπον αὐτὸν ἦτο ἀδύνατον παρ' ὅλην τὴν τόλμην σου νὰ μὴ συνορρωθῆς πρὸ τῆς μυστηριώδους ταύτης ἐμφανίσεως.

Συμμετρικόν, εὐθύγραμμον, ἐντέχνως προσηρμοσμένον, ἀλλὰ πενθιμον. Ἡ ἐπιστήμη καὶ τὸ ἔρεθος συνεδέσθησαν ἐν αὐτῷ.

Συνεθάνισα ἀρέσως ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ὀδοσφράγματος τούτου ἦτο ἢ γιωμέτρης ἢ ἐν γένεσσιμα.

Τὸ ἐβλεπες καὶ ἐρενες ἀρῶνας, σὲ κατελάμβανε φόβος καὶ ὀλιγγοί.

Ἄπο ὄρις εἰς ὄραν ἂν τις, εἴτε στρατιώτης εἴτε ἀξιωματικός, εἴτε λαϊκός ἀντιπρόσωπος ἐρριψοκινδύνευε νὰ διασχίσῃ τὴν μονηρη λεωφόρον, ἠκούετο συριγμός ὀξύς καὶ ἀσθενής, ὃ δὲ διερχόμενος ἐπιπτε τετραυματισμένος ἢ φονευμένος, ἢ ἂν ἀίεφευγε, διεκρίνετο σφαῖρα, κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν ἐρχομένη, εἰς τὴν πηλώδη σωρείαν εἰσδύουσα ἢ εἰς τὸ ἐπίχρισμα τοῦ τοίχου ἢ εἰς τι κλειστόν παράθυρον. Ἐνίοτε ἢ σφαῖρα ἦτο ὀθίς, διότι οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ ὀδοσφράγματος εἶχον κατασκευάσει εἶδος τηλεβόλων ἐκ τῶν σωλήνων τοῦ ρωταερίου.

Οὐδεμία ὀπλήνη πυρίτιδος ἐπὶ ματαίῳ, σχεδὸν πᾶν βλήμα ἐπετύγχανε ὑπὲρ τῶν πτώματα τῆδε κίχιδε καὶ αἱματοκηλίδε ἐπὶ τῶν λιθοστρώτων. Ἐνθυμοῦμαι χρυσαλίδα ἵπταμένην ἀνησυχῶς ἐν τῇ ὁδῷ, διότι τὸ θέρος δὲ παρατείνεται τοῦ θρόνου αὐτοῦ.

Εἰς τὰ περίξ τὰ ἔνδον τῶν αὐλείων θυρῶν ἦσαν πλήρη σωρείαι τραυματιῶν.

Ἐκεῖ ἐνόησε τις ὅτι ἐσκοπέετο ἀόρατως, ὅλον δὲ τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ ὅτι ἦτο κατάμεστον σκοπευτῶν.

Συνηθροισμένοι πρὸς τὴν εἰσόδον τοῦ προαστείου Τάμπλ οἱ στρατιῶται ἐνὸς λόγου παρετήρουν, σοδιστοὶ καὶ προφυλακτικοὶ τὸν ἀπίσιον τοῦτον προμαχώνα, τὴν ἀκινήσιαν καὶ τὴν ἀπάθειαν ἐλείνην, ἀρ' ἤε ἐξέπεμπετο ἐν εἴδει καταποτίου ὁ θάνατος. Τινὲς εἶπον ἵνα σθῆσαι μέχρι τοῦ ὑψώματος φροντίζοντες νὰ μὴ φανῇ οὔτε τὸ πικρίδιόν των.

Ὁ γενναῖος συνταγματάρχης Μοντεϋνὰρ ἐθιμάζε τὸ ὀδοσφράγμα τοῦτο φρικτῶν : Ἠὼς εἶνε κατεσλευασμένον, ἔλεγεν εἰς ἓνα δημόσιον ὑπάλληλον.

— Οὔτε λίθος δὲν προεξέχει, νομίζεις ὅτι εἶναι τεῖχος ἐκ πορσελάνης.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην μία σφαῖρα τῷ συνετρίψε τὸν ἐπὶ τοῦ στήθους του σταυρὸν καὶ κατέπεσε.

— Ἐ, τοὺς δειλοὺς, τοὺς ἀτίμους ! ἄ : παρουσιασθῶσιν ! ἄς τοὺς ἴδωμεν ἄπαξ ! ἐν τολμοῦν ! κρύπτονται ! ἐφώνησε.

Τὸ ὀδοσφράγμα τοῦ Τάμπλ προασπιζόμενον παρ' ὀδοθήκοντα ἀνδρῶν καὶ προσβαλλόμενον ὑπὸ δεκακισχιλίων ἀντίεση ἐπὶ πρεῖς ἡμέρας :

Τὴν τετάρτην διετρώπησαν τὰς οἰκίας, ὡς ἐν Ἰσαάκσφ καὶ Κωνσταντίνῃ καὶ διὰ τῶν στεγῶν ἐκυρίευσαν τὸ ὀδοσφράγμα. Οὐδεὶς ἐκ τῶν ὀδοθήκοντα ἐκείνων δειλῶν διενεθήη νὰ διαφύγῃ καὶ πλὴν τοῦ

ἀρχηγῷ Βαρθελεμῷ, περὶ οὗ ἀμέσως γενήσεται λόγος, πάντες ἐφρονεῦ-
θησαν.

Τὸ ὄδοφράγμα τοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου ἦτο ἡ προσωποποίηση βροντῆς
διασκορπιζούσης τοῦ κεραυνοῦ τῆς, ἐνῶ τὸ τοῦ Τάμπλ ἦτο αὐτὴ ἡ
σιγή.

Ἡ διαφορὰ μεταξύ τῶν δύο τούτων ὄδοφραγμάτων ἦτο, ὅτι τὸ
μὲν ἦτο φοβερὸν τὸ δὲ ἀπολαύσιον. Τὸ μὲν ὠμοίαζε πρὸς σπήλαιον πλη-
ρες θηρίων ὠρομένων, τὸ δὲ πρὸς πρῖσωπιδοφόρον.

Ἐνν παροδεχθῶμεν ὅτι τὴν γιγαντιαίαν καὶ ἐρεθώδη ἀ τερσίαν τοῦ
Ἰουνίου ἐσφυρηλάτησαν μία ὄργῃ καὶ ἐν αἰνίγμα, ὅπισθεν τοῦ πρώτου
ὄδοφράγματος ὑπῆρχεν ὁ ἑράκων τῆς ἐξοντώσεως καὶ τοῦ ὄρυμαγδοῦ,
ὅπισθεν δὲ τοῦ δευτέρου ἐν τέρας, ἡ σφίγξ.

Τὰ δύο ταῦτα ὄχυρώματα ἔκτισαν δύο ἄνθρωποι οἵτινες ἀπετέλεσαν
τὴν προσωποποίησιν αὐτῶν τούτων.

Ὁ μὲν Κουρνέ καλούμενος ὑψηλός, εὐρύτερος, τὴν ὄψιν περρο-
ειδής, ἔχων γρόνθους συντρίβοντας τὸ πᾶν, καρδίαν εὐτολμον, βλέμμα
εἰλικρινές ἄμα καὶ φοβερὸν. Ἀτρόμητος, δραστήριος, ἄκαμπτος, θυελ-
λώδης, συμπαθέστατος ἀνὴρ, ἐπιρροώτατος μαχητής.

Ὁ πόλεμος, ἡ πᾶλι, ἡ στάσις ἦτο ὁ ἀπὸ τὸν ὅποιον αὐτοὺς ἤδύναντο
νὰ ἀναπνέξ. Ὑπῆρξεν ἀξίωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ, ἐκ τῶν κινήσει ν
δὲ καὶ τῆς φωτῆς τοῦ ἐμάνταυσε, ὅτι ἐξήρχετο ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, ὅτι
προήρχετο ἐκ τῆς τρικυμίας, ἵνα συνεχίσῃ τὴν λαίλαπα ἐν τῇ πεδίῳ
τῆς μάχης. Ὁ πνευματώδης ἦτο ἄλλος Δαντῶν, καὶ ὡς θεότης
ἦτο ἄλλος Ἡρακλῆς.

Ὁ δὲ Βαρθελεμῆς ἦτο ἰσχυρός, ὠχρός, σιωπηλός, εἶδος τραγικοῦ χαμι-
νίου τὸ ὅποιον ραπισθεν ὑπὸ ἀστυβύλακος, τῷ ἔστησεν ἐνέδραν τὸν ἐπι-
ρίμενα καὶ τὸν ἐφρονεῖσε καὶ δεκαεπταετής εἶχε ριφθῆ εἰς τὸ κάτεργον.

Βρούτερον, ὅπερ ἀπαίσιον, προγεγραμμένοι ἀμφότεροι ἐν Λονδίῳ,
ὁ Βαρθελεμῆς ἐφρόνεσε τὸν Κουρνέ. Μετὰ τινα χρόνον συλληθῆεις
ὡς συμμετασχῶν μυστικῆς τινος συνωμοσίας, ὁ Βαρθελεμῆς ἀπηγχο-
νίσθη ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὁ κοινωνικὸς κυκεῶν οὕτως ἐπλάσθη ἐνῶ ὁ πῶν
πάντων ἑστερημένος καὶ ἀπαίδευτος οὕτος ἄθλιος ἐνέκλειεν εἰς ἑαυτὸν
καὶ νοημοσύνην καὶ δυναμὴν θελήσεως ἀκράδαντον, ἴσως μεγάλην,

κατήντησεν ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ νὰ ριφθῆ δεκαεπταεπὶς εἰς τὸ κάτερον, ἐν δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ νὰ ἀνέλθῃ τὴν ἀγγλόνην.

B.

**Τί νὰ κάμουν οἱ εἰς τὰ καταχθόνια, ἂν δὲν
συνδιαλέγωνται τοῦλάχιστον.**

Ἐνώπιον τῶν δύο τούτων κολοσσαίων ὀδωφραγμάτων, περὶ ὧν ἀνεφέραμεν, τὸ ὀδωφραγμα τῆς ὁδοῦ Κιννάβεως ἦτο μὴδὲν συγκρινόμενον ἤτοι εἰς ἐμβρυώδη κατάστασιν, διὸ καὶ ἐκυριεῖθη, ἀλλ' ὅπως ἄηποτε ἦτο φαβερὸν ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν στρατιωτῶν.

Ἡ νῦν ἐπροχώρει οἱ ἀντάρται, ἐπωφελοῦμενοι ταύτης ἐτελειοποιῶν τὸ ὄχρωμά των ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ἐνζολωρᾶ, διότι ὁ Μάρσιος ὀφθαλμοὺς εἶχεν, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπε τίποτε.

Ὅχι μόνον ἐπεσκευάσθη τὸ ὀδωφραγμά των, ἀλλὰ καὶ ἐπηυξήθη ὑψώθη ἀκόμη κατὰ δύο πόδας ἐνεπήχθησαν ἑξωθεν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν ράβδοι σιδηραῖ, ὁμοιάζουσαι πρὸς λόγχας κλινούσας κατὰ τοῦ ἐφορμῶντος ἑχθροῦ.

Ὅστε τὸ προπύργιον τοῦτο κατέστη ἐπιτηδείως, ἑξωθεν μὲν, ὅσον δύναται τις νὰ φαντασθῆ δύσβατον καὶ ἀκανθώδες, ἑσωθεν δὲ, χάρις εἰς τὰς πέτρας τοῦ λιθοστρώτου, εὐπρόσιτον καὶ εὐπέρβατον.

Ἀνέβαινον ἐπ' αὐτοῦ οἱ ἀντάρται, ὅταν ἤρρελον, ὡς εἰς κλίμακα. Ἐπεμελήθησαν δὲ καὶ τοῦ τραυματίας των, θέσαντες αὐτοὺς ἐν ἀναπαύσει ἐντὸς τοῦ μαγειρείου, καὶ θέσαντες τὰ τραύματά των, συν-

ήθροισαν τὴν πυρίτιδα ἣτις ἦτο διασπαρμένη χαμαὶ καὶ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἔχυσαν καὶ ἄλλας σφαίρας, κατεσκεύασαν φυσίγγια, ἠτοίμασαν ζαντόν, διένειμαν τὰ πεσόντα ὄπλα, ἐσάρωσαν πᾶν ὅ, τι τοῖς ἠμποδίζε καὶ ἀπήγαγον ἐκ τοῦ μέσου τοὺς νεκροὺς, στοιβάξαντες αὐτοὺς, τὸν ἕνα ἐπὶ τοῦ ἄλλου, εἰς τὴν στενὴν ὁδὸν Μονδετούρ, ἣς ἦσαν πάντοτε κύριοι.

Πολὺν καιρὸν τὸ λιθόστρωτον τῆς ὁδοῦ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐφάνετο καθημαγμένον Μεταξὺ τῶν πτωμάτων ἦσαν καὶ τέσσαρες στρατιῶται. Ὁ Ἐνζολωρᾶς εἶπε καὶ τοὺς ἐξεγύμνωσαν τῶν στολῶν τῶν, ἃς ἐφυλαξεν.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς συνεβούλευσε νὰ κοιμηθῶσιν ἐπὶ δύο ὥρας οἱ μετ' αὐτοῦ. Τοῦ Ἐνζολωρᾶ καὶ αὐτῆ ἡ συμβουλὴ ἦτο πρόσταγμα, ἀλλ' ὅμως δὲν ἠθέλησαν νὰ ὠρεληθῶσιν ἐξ αὐτῆς, εἰμὴ τρεῖς ἢ τέσσαρες. Ὁ Φυλλάκης ἐχρησιμοποίησε τὰ δύο ταῦτα ὥρας χαράττων ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ κατ' ἔναντι τοῦ καπηλείου δι' ἑνὸς καρτίου :

ΖΗΤΩΣΑΝ ΟΙ ΛΑΟΙ

Αἱ τρεῖς αὐταὶ λέξεις ἀνεγινώσκοντο ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐκεῖνου μέχρι τοῦ 1848.

Περὶ δὲ τῶν τριῶν γυναικῶν, ἀνεχώρησαν ἐν τῷ διαστήματι τῆς νυκτός, καὶ οἱ ἀντάρται ἠσθάνθησαν περισσότερην ἀνεσιν ἐκ τῆς ἀπουσίας τῶν. Αὐταὶ κατεφυγον εἰς τινὰ γειτονικὴν οἰκίαν.

Οἱ πλείστοι τῶν τραυματιῶν ἠδύνατο καὶ ἤθελον εἶτι νὰ πολεμήσωσι. Πέντε ἄνδρες ἦσαν τετραυματισμένοι βαρέως καὶ ἐκοίτοντο ἐντὸς τοῦ μαγειρείου ἐπὶ ἀχύρων καὶ στρωμάτων· οἱ δύο ἐξ αὐτῶν στρατιῶται. Οἱ στρατιῶται ἔτυχον πρῶτοι τῶν ἀπαιτουμένων θεραπειῶν.

Εἰς τὴν αἴθουσαν δὲν ἔμενε πλέον ἄλλος, εἰμὴ ὁ Μωμπέρ, νεκρὸς καὶ σκεπασμένος ὑπὸ μαῦρον πέπλον, καὶ ὁ Ἰαβέρης, δεδεμένος εἰς τὸν στύλον.

— Ἐδῶ εἶνε τῶν νεκρῶν ἡ αἴθουσα, εἶπεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

Ὁ εἰς τὸ λειωροαίτου, καὶ τοὶ συνετρίβη ὑπὸ τῶν σφαιρῶν, εἶχεν ὅμως εἶτι ἀρεστὸν μέρος ὄφθιον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀνήρτησεν ὁ Ἐν-

ζολωρᾶς τὸ τροπημένον καὶ αἱματόβρεκτον φέρεμα τοῦ περόντος γέροντος.

Τροφαὶ πλέον δὲν εἶχον μείνει. Οἱ πενήκοντα ἄνδρες τοῦ ὁδοφράγματος κατηνύλωσαν ἐντὸς τῶν δεκαεξῶ ὥρων, καθ' ἃς διέτριψαν ἐκεῖσε, ὅλα τὰ ὀλίγα ἐδώδιμα ὅσα εὑρέθησαν εἰς τὴν ἀποθήκην τοῦ καπηλείου.

Ἐξ ἀνάγκης κατεδίκασαν ὅλοι ἐαυτοὺς εἰς τὴν αἰτίαν. Ὀλίγας ὥρας ἔπειτα εἰς ἓν ἄλλο ὁδοφράγμα, τὸ τῆς Ἀγίας Μέρρης γυνὴ τις ὀνόματι Ἰωάννα, περιστοιχιζομένη ὑπὸ ἀνταρτῶν ζητούντων ψωμί, ἀνέκραξε.

— Νὰ φατε θίλετε ! Καὶ διαί ; Εἶνε τρεῖς ἢ ὦρα· εἰς ταῖς τέσσαραις θὰ εἴμεθα ὅλοι νεκροί.

Μὴ ὑπαρχούσης τροφῆς, ὁ Ἐνζολωρᾶς ἀπηγόρευσε τὸ ποτόν. Διέταξε κανεὶς νὰ μὴ πῆν οἶνον, ἀλλ' ὀλίγην ρακὴν, καὶ ταύτην ἐν μέτρῳ.

Εἰς τὸ κατώγειον τοῦ καπηλείου εὑρέθησαν φιάλαι τινὲς οἴνου καλῶς κεκλεισμέναι καὶ ἐσφραγισμέναι. Ὁ Ἐνζολωρᾶς καὶ ὁ Κομποσιδέρης τὰς παρετήρησαν ἀναβαίνων δὲ ὁ Κομποσιδέρης ἔλεγε· Θὰ εἶν τὸ παλαιὸν κρασι τοῦ γέρου Λύκου.

— Καὶ πρέπει νὰ ἦνε σπάνιον τι, προσέθεσεν ὁ Ἀειός· Καλὰ καὶ κομμάται ὁ Μεγχιρέμης. Ἄν ἐβλεπεν αὐτὰς τὰς φιάλας· δύσκολα θὰ τὰς ἐσώζαμεν.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς εἶπε καὶ ἔφερον ἐπάνω τὰς φιάλας ἦσαν δεκαπέντε· Ἴνα μὴ τὰς ἐγγύησιν, ὡς ἰεράς, τὰς ἔβαλεν ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς ἔκειτο ὁ νεκρὸς τοῦ γέροντος Μωμπέρ.

Κατὰ τὴν δευτέραν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐμετρήθησαν ὅλοι καὶ ἦσαν τριάκοντα ἑπτὰ.

Περὶ τὴν αὐγὴν ἐσέεσθη ἡ δῆς· ὁ οὐρανὸς εἶχε κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν χροιάν τινα ἀμυθόλον, τὴν γλυκίαν χροιάν τοῦ βροχίως ὄρθρου· ἦν οὔτε λευκὴν οὐδ' αὖτις νὰ ὀνομάσῃ οὔτε κυανὴν.

Πτηνὰ τινα ἵπταντο ὑπ' αὐτὸν φαιδρῶς κειαδούντα. Ἡ πρὸς τὸ βάθος τοῦ ὁδοφράγματος ὑψηλὴ ἐκείνη οἰκία, ἐστραμμένη, οὕσα πρὸς ἀνατολὰς, εἶχεν ἐπὶ τῆς στέγης τῆς ροδίνην τινα ἀντανάκλασιν. Εἰς τὸ παράθυρον τοῦ τρίτου πατώματος, ὁ ἑσθινὸς ζέφυρος ἐσάλυε τὴν φαιάν κίμην τοῦ νεκροῦ ἀνθρώπου.

— Καλὰ κ' ἔσθυσε τὸ φῶς τοῦ θαλοῦ, εἶπεν ὁ Κομποσιδέρης πρὸς τὸν Φυλλάχην. Καθὼς τὸ ἐφύσα ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ὁ ἀέρας, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐφοβῆτο. Τὸ φῶς τῶν θαλῶν ὁμαίξει μὲ τὴν φρόνησιν τῶν ἀνάνδρων· φωτίζει κακὰ, ἐπειδὴ τρέμει.

Ἡ αὐγὴ ἐξυπνίζει τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων ὡς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· ὅλοι συνωμίλουν, τίς ἐδῶ, τίς ἐκεῖ.

Ὁ Τζόλλας, ἰδὼν μίαν γαλῆν περιφερομένην ἐπὶ τινος ὑδρορροῆς, εἰς τὴν ὄροφὴν οἰκίας τινός, ἐξήγαγε φιλοσοφίαν καὶ ἐκ τούτου τοῦ φαινομένου.

— Τί εἶνε μία γάτα ; ἀνέκραζεν εἶνε ἓνα ἀντιφάρμακον καὶ αὐτὴ. Ποιήσας ὁ Θεὸς τὸν ποντικὸν εἶπε.

— Βρὲ τί ἐπίσασ κ' ἕκαμα ! αὐτὸ ἦτο μία ἀνοησία. Καὶ ἐποίησε λοιπὸν τὴν γάτα. Ἡ γάτα εἶνε διόρθωσις παρρημάτου.

Ὁ Κομποσιδέρης περιστοιχισμένος ὑπὸ σπουδαστῶν καὶ ἐργατῶν ὠμίλει περὶ τῶν πεσόντων περὶ τοῦ Ἀλανθάστου, τοῦ Βορέλη, τοῦ Μωμπέρ, πρὸς δὲ καὶ περὶ τοῦ Καβούκη, καὶ περὶ τῆς βλοσυρᾶς σκυθρωπότητος τοῦ Ἐνζελωρᾶ.

— Ὁ Ἀρμῶδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων, ἔλεγεν, ὁ Βροῦτος καὶ ὁ Χαιρέας, καὶ ὁ Κρόμβελ ὅλοι ἠσθάνθησαν κάποιαν μεταμύθειαν μετὰ τὸ κατόρθωμά των. Ἡ καρδία βλέπει τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τόσον εὐαίσθητος, ἡ ζωὴ εἶνε τόσον μυστηριον, ὥστε καὶ ἂν σώσῃ ἓνα κόσμον θανατώσας ἓνα ἄνθρωπον, ἡ λύπη ὅτι ἐθανάτωσας ἓναν ἄνθρωπον ὑπερτερεῖ τὴν χαρὰν ὅτι ἐλυτρώσας ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ἐπειτα, οὐκ οἶδὰ πως, ἦλθεν ὁ λόγος περὶ τῶν ποιημάτων τοῦ Ἰωάννου Ἀλανθάστου, καὶ κατόπιν περὶ τῶν μεταφράσεων αἵτινες ἐγένοντο γαλλιστὶ εἰς τὰ Γεωργικὰ τοῦ Βιργιλίου.

— Παρατήρησε, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Κομποσιδέρης, ὁ Κικέρων ἐξεφράσθη αὐστηρῶς περὶ τοῦ Κοίσαρος, καὶ εἶχε δίκαιον. Αὐτὴ ἡ αὐστηρότης δὲν εἶνε λίβελλος. Ὅταν ὁ Ζωῖλος ὑβρίζῃ τὸν Ὅμηρον, ὅταν ὁ Μαίτιος ὑβρίζῃ τὸν Βιργίλιον, ὅταν ὁ Πῶπ ὑβρίζῃ τὸν Σαιζπέρν, ὅταν ὁ Φρερὼν ὑβρίζῃ τὸν Βολταῖρον, καὶ ὁ Βιζὲ τὸν Μολιέρν τότε λαλεῖ ὁ ρήθους καὶ τὸ μῖσος· οἱ μεγαλοφυεῖς νέες ἐπισύρουν τὴν ὕβριν ὅλοι εἰ μεγάλοι ἄνδρες ὑλατοῦνται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον. Ἄλλε ὅμως ὁ Ζωῖλος, καὶ ἄλλο ὁ Κικέρων.

Ὁ Κικέρων εἶνε ἡ Νεμεσις τοῦ ἄρθευ λόγου, καθὼς ὁ Βροῦτος

ὑπῆρξεν ἡ Νέμεσις τοῦ ζήτους. Κατ' ἐμὲ μέμφομαι αὐτὴν τὴν τελευταίαν τιμωρίαν, τῆς διὰ τῆς μαχαίρας· οἱ ὄργαλοι ὁμῶς τὴν ἐπευφήμουν.

Ὁ Καῖσαρ, διαβαίνων τὸν Ρουθίκωνα, ἀπονέμων, ὡς ἐξ αὐτοῦ προερχόμενα, τὰ ἐκ τοῦ λαοῦ προερχόμενα ἀξιώματα, μὴ ἐγειρόμενος εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Γερουσίας, ἐπρωττε καθὼς λέγει ὁ Εὐτρόπιος, ἔργα βασιλέως καὶ σχεδὸν τυράννου. Ναί, ὁ Καῖσαρ ἦτο μέγας ἀνὴρ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο μάλιστα ὄφειλε νὰ πράττη τὰ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.

Ὁ Ἄετις, ἰστάρειος ὑπεράνω τῶν συνδιαλεγομένων, ἐπὶ σωροῦ πετρῶν, ἀνέκραξε, τὴν καρμπίναν φέρων ἀνά χεῖρας.

— Παναθήναια, Ὀλύμπια, Χάριτες τῆς Αἰαντίδος! ὦ! τίς θὰ μοῦ δώσῃ τὸ χάρισμα ν' ἀπαγγείλω τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου ὡς Ἕλλην τῆς Ἰωνίας, ἢ τῆς Διολίδος!

Γ'.

Ἰλαρότης καὶ κατήφεια.

Ὁ Ἐνζελωρᾶς ἀπῆλθεν ἵνα κατοπτέυσῃ τὰ πέριξ διὰ τῆς στενῆς οἰοῦ Μενδετούρ, ἔρπων κατὰ μῆκος τῶν οἰκιῶν.

Οἱ ἀντάρται ἦσαν πλήρεις ἐλπίδος. Ὁ τρόπος δι' οὗ ἀντέκρουσαν τὴν ἐροδὸν τῆς νυκτός, τοὺς ἐνεθάρρυνεν ὥστε νὰ νομίζωσιν ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν οὕτω θὰ γυροκίμουν. Ἐπερίλεον λοιπὸν τὴν ἐροδὸν τῆς ἡμέρας μειδιῶντες περιφρονητικῶς. Ἐπίστευον ἀδιστακτικῶς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν των καθὼς εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ ἀγῶνος ἔν ἀνέλαβον.

Διήρουν μετὰ παποθήκειας τὴν ἡμέραν εἰς τρεῖς ῥάσεις· κατὰ τῆς ἑξ ὥρας τῆς πρωίας, ἔλαγον προφητικῶς καὶ θριαμβευτικῶς, ἐμελλενὰ ταχθῆναι εἰς τὸ μέρος των ἐν τάγμα τοῦ στρατοῦ, εἰς ὃ εἶχε γίνεαι ἡ δέουσα προτροπή· περὶ μεσημβρίαν, ἔλη ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἐμελλε νὰ στασιάσῃ· περὶ δὲ τὴν ὄσιν τοῦ ἡλίου γενικὴ Ἐπανάστασις.

Ἐκ τῶν κώδων τῆς ἀγίας Μέρης ἠκούετο ἀδιακόπως σημαίνειν τὸν κίνδυνον· ἀπὸ τῆς γῆθς δὲν εἰσιγῆσεν οὔτε λεπτόν· σημεῖον ὅτι τὸ ἄλλο ὀδύσραγμα, τὸ μέγα, τῆς Ἰωάννας, ἀντιῆγε πάντοτε.

Ἐλαι αὐταὶ αἱ ἐλπίδες ἐψιθυρίζοντο ἀπὸ σέματος εἰς στόμα, καὶ ἠκούετο ἐκ τῶν συνομιλιῶν τούτων, τῶν τερψιθλήμων καὶ ἅμα τρομερῶν ὡς βρόμβος τις ἐντὸς κυψέλης μελισσῶν.

Ἐκ τῆς Ἐνζολωρῆς ἀνεσάνη, προσελθὼν ἐκ τοῦ σκυθωποῦ περιπάτου ὃν ἐπεχείρησεν εἰς τὸ σάτος, ἔξω τοῦ ὀδύσραγματος, ὡς ἀετός. Ἐκροσάθη, ἐπ' ὀλίγον τοὺς φαιδρούς λόγιος τῶν συνδιαλεγομένων, ἔχων ἐσταυρωμένους τὰς χεῖρας, ὦν τὴν μίαν ἐπὶ τῶν χειλέων του, ἔπειτα δὲ, ζωηρὸς καὶ ροδιῶς ἀπέναντι τοῦ ἀΐσαντος φωτός τῆς πρωίας, εἶπε πρὸς αὐτούς.

— Ὅλα τὰ στρατεύματα τῶν Παρισίων εἶνε ἐπὶ ποδῶν. Τὸ ἐν τρίτον αὐτῶν εἶνε ἐστραμμένον πρὸς τὸ ὀδύσραγμα ὅπου εὐρίσκεισθε· πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἡ ἔθνοφυλακή. Ἐντὸς μιᾶς ὥρας θὰ ὀρμήσουσιν ἐναντίον σας. Ὅσον διὰ τὴν λαὸν τῶν Παρισίων, γῆθς ἦτον εἰς ἀνορθασμόν, ἀλλὰ σήμερον ἡσύχουσι, καὶ οὔτε κινεῖται. Ἀπὸ κἀνενα δὲν πρέπει νὰ περιμένετε βοήθειαν εἰς κἀνενα κἀμμίαν νὰ μὴν ἔχετε ἐλπίδα. Εἰσθε ἐγκαταλελειμμένοι.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἀπετέλεσαν εἰς τοὺς παριστωτάς ὅλους ὅ,τι εἰς σῆμος μελισσῶν ὀποτελεῖ ἡ πρώτη πεσοῦσα ρανὶς καταγιγῆδος. Ὅλοι ἐμείναν ἄφωνοι· σιγὴ δὲ τις ἐπεκράτησε πρὸς στιγμὴν τοιαύτην, ὡστε ἐνόμίζε τις ὅτι ἤκουε τὰς πτέρυγας τοῦ ἐριπταμένου θανάτου.

Ἄλλ' ἡ στιγμή αὕτη ὑπῆρξε βραχεῖα.

Φωνὴ ἐκ τοῦ βίθου τοῦ ὀμίλου τῶν ἀνταρτῶν ἐκίτων ἐγερθεῖσα, ἀνέκραξε πρὸς τὸν Ἐνζολωρῆν.

— Ἐστῶ. Ἡμεῖς ἀκόμη θ' ἀνοψώσωμεν τὸ ὀδύσραγμα, ἕως νὰ φθάσῃ εἰς ὄψος εἰκοσι ποδῶν καὶ ὅλοι θὰ μείνωμεν. Ἀδέλφια, ἀπλῶς μόνον νὰ γίνῃ μια διαμρτύρησις ἀπο τὰ πτώματά μας. Νὰ δειξώμεν

μόνον ὅτι, ἂν ὁ λαὸς ἐγκαταλείπη τοὺς δημοκρατικούς, οἱ δημοκρατικοὶ ποτὲ ὄν ἐγκαταλείπουν τὸν λαόν.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐνυπῆρχεν ὄλων ἡ ψυχὴ, ὡς φαίνεται, διότι ὄλοι ἐνθουσιωδῶς ἐπευφήμησαν.

Δὲν ἐγνώσθη ποτὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς τοῦ εἰπόντος τοὺς λόγους τούτους· τίς οἶδε τίς ἦτο ὑπὸ τὸ ἐνδύμα τοῦ ἐργάτου· εἰς ἴσως, λησμονημένοις παροδίτης ἤρωι, ὁ μέγας ἐκείνος ἀνόνημος, ὁ ἀέλπτε παρῶν εἰς τὰς κρίσιμους στιγμὰς τῆς ἀνθρωπότητος καὶ εἰς τὰς κοινωνικὰς γενέσεις, ὁ λέγων ἐξαισίοι τι ὀριστικὸν ἔπος καὶ ἐκλείπων ἐν τῇ σκοτίᾳ.

Ἐκλείπει, ἀροῦ πρὸς μίαν στιγμὴν ἐξεπροσίπυεν, ἐν τῇ ἐκλάμψει μιᾶς ἀστραπῆς, τὸν λαόν τε καὶ τὸν Θεόν. Αὕτη ἡ ἀμετάτρεπτος ἀπόρρασις περιείχετο εἰς τὸν ἄερα τῆς 6 Ἰουνίου 1832, διότι σχεδὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ὥραν, καὶ εἰς τὸ ὄδορράγμα τῆς Ἀγίας Μέρης οἱ ἀντάρται ἐβάλλον τὴν ἐπομένην φωνήν, ἥτις ἔμεινεν ἱστορικὴ σημειωθεῖσα ἐντὸς τῶν δικαστικῶν ἐγγράφων.

— Ἄς ἔλθουν ἢ ἂς μὴν ἔλθουν εἰς βοήθειάν μας, ἀδύσφορον. Ἐδῶ Ὁ' ἀποθάνωμε, ἀπὸ τὸν πρῶτον ἕως τὸν τελευταῖον.

Καθὼς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, τὰ δύο ὄδορράγματα, καὶ τὰ πρᾶγματι ἀπομεμονωμένα, συνεικονῶσι πνευματικῶς.

Δ'.

Πέντε ὀλιγώτεροι, προσθήκη ἑνός.

Ἄροῦ ἐλαλήσεν ὁ ἄγνωστος ὅστις ἀπερῆσεν τὴν διαμαρτυρίαν τῶν πτωμάτων καὶ οὕτως ἐξέφρασεν ὄλων τὴν ψυχὴν, ἀνεδίθη ἐξ ὄλων ἐκείνων τῶν στομάτων κρυγὴ τις παραδόξως πως ἰκανοποιητικὴ, ἅμα καὶ τραμερᾶ· κρυγὴ, τὴν ἔνισαν νικηρῶσιμος καὶ τὸν τόνον θριαμβευτικὴ.

— Ζήτω ὁ θάνατος ! Ὅλοι ἐδῶ θά μείνωμεν.

— Διατί ὅλοι ; ἠρώτησεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

— Ὅλοι ! ὅλοι !

Ὁ Ἐνζολωρᾶς εἶπεν.

— Ἡ θέσις μὲν εἶνε καλὴ καὶ τὸ ὀδόσραγμα ἐξαίρετον, ἀλλὰ τριάντα ἄνδρες ἄρλουν εἰς αὐτό· διατί νὰ θυσιασθοῦν σαράντα ;

— Διότι κανεὶς δὲν θά στέρξη νὰ φύγῃ ἀπ' ἐδῶ. ἀπεκρίθη τὸ πλῆθος.

— Συμπολιῖται, ἀνέκραζεν ὁ Ἐνζολωρᾶς, καὶ εἰς τὴν φωνὴν του ἐνυπῆρχέ τις θυμὸς· ἡ δημοκρατία δὲν ἀρθνεῖ ἀπὸ ἄνδρας τόσοσιν ὡστε νὰ τοὺς ἐξοδεῖ, χωρὶς ὄφελος. Ἐάν τινες ἀπὸ τᾶς εἶνε ἀνάγκη νὰ παρευρεθοῦν εἰς τὰ σπητια των πρέπει καὶ αὐτὸ τὸ χρέος νὰ ἐκπληρωθῇ, ὡς πᾶν ἄλλο.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς, ὡς ἄνθρωπος, ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἡ ἀρχὴ ἐνσαρκωμένη, ἤσκει ἐπὶ τῶν ὁμοφρόνων του τὴν παντοδυναμίαν ἐκείνην, ἣτις πηγάζει ἐκ τοῦ ἀπολύτου· ἀλλὰ καὶ τοι τοιαύτης τῆς παντοδυναμίας του, ἠκούσθησάν τινες ἐναντίον του μεψιμοιρίαι. Αὐτὸς ὅμως, ὡς ἀρχηγὸς μέχρις ὀνόχων, ἰδὼν ὅτι ἐμεψιμοίρουσιν, ἐπέμεινεν ἰσχυρότερον.

— Ὅσοι ἀπὸ τοὺς τριάντα φροδοῦνται μὴ μείνουσιν μόνοι τόσοι, ἄς τὸ εἰποῦν ! ἀνέκραζεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

Αἱ μεψιμοιρίαι ἐδιπλασιάσθησαν.

— Καὶ ἐπειτα ἀνέκραξε μίᾳ φωνῇ, λέγων ἢ ἀρεντιά σου νὰ παγαίνουν ὅσοι θήλουσιν, ὡς θά ἦτον εὐκολον αὐτὸ νὰ γίνῃ. Τὸ ὀδόσραγμα εἶνε περιζωσμένον ἀπὸ παντοῦ.

— Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ἀγορᾶς ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Ἐνζολωρᾶς. Ἡ ὁδὸς Μονόστουρ εἶνε ἐλευθέρη.

— Ναί, ἀλλὰ παρέκει ; Εἶνε ἀναπόφευκτον ὅτι θά πιασθῇ ὀλίγον παρέκει ὅστις ὀσκι νὰ φύγῃ. Ἀμα ἰδοῦν τὰ στρατεύματα ἐν ἄνθρωποι, μὲ βλοῦζζα καὶ μὲ κασκέτο εἰς τὴν κεφαλῆ, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ τὸν ἐρωτήσουν.

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ; μὴ εἶσαι καὶ σὺ ἀπ' ἐκείνουσ τοῦ ὀδοσράγματος ; Ἐπειτα πᾶνον καὶ βλέπουσ τὰ χεῖρα σου. Ἄν μορῖζου, ἀπὸ πορτίδα, ἐτελείωται ἐτουρικίσθηκες.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς, μηδενίζε ἀτίκρυσιν ὄσας εἰς ταῦτα, ἤφατο τοῦ ὤμου τοῦ Κοιποσιᾶρη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ λαπηλεῖον ἀμυρῆρα.

Μετά μίαν στιγμὴν ἐξήλθον πάλιν. Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἔφερεν ἀνά χει-
ρας τὰς τέσσαρας στολάς, αἵτινες εἶχον φυλαχτὴν κατὰ διαταγὴν του,
ὁ δὲ Κομποσιδέρης κατόπιν του ἐκράτει τὰς περικεφαλαίας καὶ τὴν λοι-
πὴν ἀποσκευὴν.

— Ἰδοῦ, εἶπεν ὁ Ἐνζολωρᾶς· μὲ αὐτὰς τὰς στολάς, ἀνακατιώσεθε
μὲ τοὺς στρατιώτας καὶ δὲν σᾶς ἐρωτᾶ κανεὶς. Εἶνε τέσσαρες στολάι.

Καὶ ἔρριψε ταύτας χαμοῖ.

Οὐδεὶς τῶν στωικῶν ἀκραστῶν μετεκινήθη ἐκ τῆς θέσεώς του.
Ἐλαβε τότε τὸν λόγον ὁ Κομποσιδέρης.

— Συμπολῖται, εἶπε χρειάζεται καὶ κάποια εὐσπλαγγνία. Ξεύ-
ρετι περὶ τίνος ὁ λόγος εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ; Ὁ λόγος εἶνε διὰ
τὰς γυναῖκας. Τοῦτο πρέπει νὰ συλλογισθῆτε. Ὑπάρχουν γυναῖκες ἢ
οὐχί ; ὑπάρχουν παιδιὰ, ἢ δὲν ὑπάρχουν ; Ὑπάρχουν μητέρες λιχνί-
ζουσαι τὰ τέκνα των μετὸ πόδι, τριγυρισμέναι ἀπὸ ἑνα σωρὸν ἄλλα
ἀνήλικα ;

Ὅστις ἀπὸ σᾶς δὲν εἶδε τοὺς μαστοὺς τῆς τροφῆς του ἄς ὑψώσῃ τὴν
χειρὰ του.

Σεῖς τῶρα θέλετε νὰ θανατωθῆτε· καλὰ· αὐτὸ τὸ θέλω κ' ἐγώ,
ὅστις σᾶς ὀμῖλω, διὰ τὸν ἑαυτὸν μου· δὲν θέλω ὅμως καὶ ν' ἀλοῦω
τοὺς ὀλοφθρμους τῶν γυναικείων φαντασμάτων, ὅπου θὰ δέρνουν τὰ
στηθὰ τριγύρω μου. Θανατωθῆτε, ἔστω· ἀλλὰ μὴ θανατώσετε, καὶ
ἄλλους· μὴ πόρετε καὶ ἄλλους εἰς τὸν λαιμὸ σας.

Αὐτοχειρία ὡσὰν αὐτὴν, ἥτις θὰ ἐκτελεσθῇ εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος,
εἶνε πρᾶγμα ἐξαισίον, ἀλλ' ἡ αὐτοχειρία ἔχει στενὰ τὰ ὄρια, δὲν θέ-
λει ἐπέκτασιν· ἅμα ἐγγίσῃ τοὺς πλησίον σας, ἡ αὐτοχειρία δὲν λέγε-
ται πλέον αὐτοχειρία, ἀλλὰ φόνος. Συλλογισθῆτε ἐκεῖνα τὰ βρέφη,
συλλογισθῆτε καὶ τοὺς λευκότριχας.

Ἰδοῦ, ὁ Ἐνζολωρᾶς μ' ἔλεγε πρὸ ὀλίγου, ὅτι εἶδεν ἐδῶ κοντὰ
ἕνα λύχνον ἀναμμένον εἰς ἕνα παράθυρο πτωχικὸ, καὶ ἐπάνω εἰς τὸ
ὑαλί τοῦ παραθύρου τὸν ἴσκιον μιᾶς γραίας, ἥτις ἐκινουῖσε τὴν κεφα-
λὴν της, ὡς νὰ μὴν εἶχε κλείσει· μάτι ὄδλην τὴν νύκτα περι-
μένουσα.

Ἴσως αὐτὴ εἶνε μητέρα ἐνός ἀπὸ σᾶς. Ἐδῶ, εἰς τὴν ὁδὸν Κύν-
κνου. Δοιπὸν, ἀδελφίκα ὡς παγὴ αὐτάς, ὅποιος καὶ ἂν ᾔην· ἄς τρέξῃ
νὰ εἰπῇ εἰς τὴν μητέρα του, — Μάνε γ' ὡσεὶ ἐδῶ, ἡσύχασε !

"Ας ἦε ἤσυχος ὅτι ἰδῶ, ἐπίσης θὰ κάμωμεν ἐξ ἴρετα τὴν δουλεία μας. Ἄνθρωπος ὅπου στηρίζει τοὺς οἰκέλους του διὰ τῆς ἐργασίας του, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ θυσιάσῃ τὸν ἑαυτὸν του. Δὲν ὀρίζει τὸν ἑαυτὸν του. Ἄν τὸ κάμῃ, ἐγκαταλείπει τὴν οἰκογένειάν του.

Σκεφθῆτε δὲ καὶ ὅσοι ἔχετε θυγατέρας, ὅσοι ἔχετε ἀδελφάς! Σεῖς τῶρα θανατώνεσθε· πολὺ καλὰ ἰδοὺ ἐπέσατε νεκροί· ἀλλ' αὐρίον; Κόρραι καὶ νὰ μὴν ἔχουν ψωμί! αὐτὸ εἶνε τρομερόν. Ὁ ἀνὴρ ψωμοζῆτεϊ, ἡ γυνὴ ὅπως πωλεῖ τὴν τιμὴν τῆς.

Ἄ! φαντασθῆτε μία στιγμὴν τὰ χαριέστατα, τὰ ἀπαλα ἐλεῖνα καὶ γλυκύτατα πλάσματα, τὰ ἄνθη ἐκεῖνα τὰ ζωντανά, τα ὅποια πληροῦν τὴν οἰκίαν ἀπὸ παρθενικὴν ἀγνότητα, κελადοῦν, χορεύουν, μαρτυροῦν τὴν ὑπαρξίν τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν οὐρανὸν μετὴν σεμνότητά των εἰς τὴν γῆν, ὁ μὲν τὴν Ἰωάννα του ὁ δὲ τὴν Ἑλιζα του, ἄλλος παῖς τὴν Μιμῆ του, τὰ ἐξίλαστα καὶ τίμια αὐτὰ πλάσματα, τὰ ὅποια εἶνε ἡ ἀγαλλίασις καὶ τὸ καύχημά σας· φαντασθῆτέ τα μίαν στιγμὴν νὰ πεινοῦν, ἐπειδὴ σᾶς ἔχασαν!

Τί! θέλετε, νὰ σᾶς εἰπῶ! Ὑπάρχει κάποια ἀγορὰ εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ἀγορὰ ὅπου πωλεῖται κρέας ἀνθρώπινον. Ἡ σὰρξ τοῦ ἀνθρώπου! Μὲ τὰς χεῖράς σας τὰς ζοφεράς, χεῖρας αἰ ὅποιαί θὰ φρίττουν τριγύρω τῶν κορῶν αὐτῶν, δὲν θὰ τὰς ἐμποδίσετε νὰ ἐμβοῦν ἐκεῖ.

Συλλογισθῆτε τὰς τριδούς, τὰς ἀγλιὰς, τὰς πλήρεις διαβαστῶν, συλλογισθῆτε τὰ ἐργαστήρια ἐμπροσθεν τῶν ὀπίσθων γυναικῆς τινες πηγαίνουν καὶ ἐρχονται μετὰ τὰ στήθη σχεδὸν ἀναικτὰ, μέσα εἰς τὴν λίσπην. Καὶ αὐταὶ ὡραῖως αἰ ταλαίπωροι ὑπῆρξαν παρθένοι καὶ ἄγνοι.

Συλλογισθῆτε τὰς ἀδελφάς σας, ὅσοι ἔχετε ἀδελφάς. Ἀθλιότης, πορνεία, αἰ χωροβλακίαι, ἡ φυλακὴ τῶν γυναικῶν εἰς τὸν Ἄγιον Λάζαρον, ἰδοὺ ὅποια θείνα περιμένουν τὰς ἀδράς καὶ περικαλλῆς; αὐτὰς κόρας, αὐτὰς, τὰς ὀροσερωτέρας λεριῶν τοῦ Μαΐου.

Ἐπιθέσθε εἰς τὸν θάνατον, σκοτώνεσθε! Ναι, ἀλλ' ἐπειτα; δὲν θὰ ἦσθε πλέον, ἐκαὶ παρόντες. Πολὺ καλὰ ἠβελήσατε ν' ἀπαλλάξετε τὸν λαὸν ἀπὸ τῆς βασιλείας, καὶ ἴδωτε εἰς τὴν ἀστυρομίαν τὰς θυγατέρας σας.

Προσέξατε εἰλοῖ, λάβετε οἶκτον. Συνήθως οἱ ἄνδρες πολὺ ὀλίγον σκεπτόμεθα περὶ τῆς θέσεως τῶν ὀστυχῶν γυναικῶν. Ἐπειδὴ δὲν

ἐκπαιδεύονται καὶ αὐτοὶ ὡς οἱ ἄνδρες, ἡμεριμνούμεν, τὰς ἐμποδί-
ζομεν ν' ἀναγινώσκουν, τὰς ἐμποδίζομεν νὰ σκέπτονται, τὰς ἐμπο-
δίζομεν νὰ φροντίζωσι περὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων.

Ποῖος ὁμῶς θὰ τὰς ἐμποδίσῃ ἀπόψε τὸ βράδον νὰ ἴδωσι καὶ νὰ
ζητήσουν τὰ πτώματά σας εἰς τὸ νεκροσκοπεῖον;

Ἐλάτε, ἀδελφίκα, ὅσοι ἀπὸ σας ἔχουν οἰκογενεΐας, ἅς ἔλθουν νὰ
σφιγῶσι τὰς χεῖράς μας, καὶ ἅς ἀναχωρήσουν ἐφίπνοντες ἡμᾶς ἐδῶ νὰ
κάμωμεν μόνοι, ὅ,τι θὰ κάμωμεν. Γνωρίζω ὅτι χρειάζεται μεγάλη
καρδιά διὰ νὰ μᾶς παρητήσῃ τις ἐδῶ καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ· γνωρίζω πό-
σον τοῦτο εἶνε δύσκολον· ἀλλ' ὅσον εἶνε δυσκολώτερον, τόσον εἶνε
καὶ ἐπαινετώτερον.

Λέγει ὁ καθὺς ἀπὸ σας... γνωρίζω τί λέγει. — Ἐγὼ κρατῶ
τὸ τσερέκι μου, εὐρίσκωμαι εἰς τὸ ὄδιφριγμα, θὰ μείνω, καὶ ὅτι
βρέξῃ ἢ καταιθίσῃ! Ναι ὅ,τι βρέξῃ ἢ καταιθίσῃ, τὸ λέγουν, ἀλλ'
ὑπάρχει τὸ αὔριον, καὶ αὔριον σεῖς μὲν ἐν θᾶ ὑπάρχετε, αἱ οἰκο-
γενεαὶ σας ὁμῶς θὰ ὑπάρχουν.

Καὶ τί θὰ ὑποφέρουν! Ὑποθέσατε ἓνα νήπιον, ἓνα ὠραῖο παιδάκι,
μάγυλα ὡστὲν τὰ μῆλα, μία γλῶσσα σάν ροδάνι, πολυλογία σάν
παπαγάλου καὶ ἀνοησίας ποῦ σὲ τρελλαίνειν καὶ σὲ κάμουν νὰ τὸ
ἀρπάξῃς καὶ νὰ τὸ καταφάγῃς ἀπὸ φιλιὰ· ξεύρετε, τί γίνεται αὐτὸ
τὸ πλάσμα ὅταν ἐγκαταλειφθῇ.

Εἶδα ἐγὼ ἓνα μικρὸ, τόσο. Εἶχεν ἀποθάνει ὁ πατήρς του. Ἄλλος
κάμινος δὲν τοῦ ἔμενε συγγενής· τὸ ἐπῆραν πτωχοὶ ἄνθρωποι πλη-
σιον των διὰ τὴν ψυχὴ των· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲν εἶχεν ψωμί νὰ
φάγουν.

Τὸ παιδί ἐπεινούσεν. Ἦτο καὶ χειμῶνας. Δὲν ἔκλειε τὸ τακί-
πωρο, ἀλλὰ τὸ ἔβλεπαν καὶ ἐπλησίαζε τὴν θερμάστραν, ἣ ὅποια ποτὲ
δὲν εἶχε φωτιά, καὶ τί ἔκαμνε. Γνωρίζετε τὴν κερτίνην λάσπη ἐκείνην
μὴ τὴν ὅποιαν συγκελλοῦν τὰ κομμάτια τῶν πηλίνων θερμαστρῶν,
διὰ νὰ μὴ ἐκβαίνει ὁ καπνός; ... Τὸ παιδί ἐξεκόλληε μὲ τὰ μικρὰ του
δάκτυλα ἀπὸ τὴν ξηρὴν ἐκείνην λάσπην καὶ τὴν ἔτραιε.

Ἀνέπνεε, καὶ ἤσους τι βογγαῶδες· ἔβλεπε τὴν ἄψιν τοῦ παιδι-
νήν, τὰς κνήμας του νερολάς, τὴν κοιλίτσα του τρησμένην, τὸ μ-
μπανο. Δὲν εἶχε τίποτε τοῦ ὠμιλοῦται καὶ δὲν ἵππερνετο Ἄ-

πίθανε. Τὸ ἔφερν εἰς τὸ Νοσοκομεῖόν μας, ὅπου καὶ τὸ εἶδα, ἐπειδὴ σπουδάζω ἱατρικὴν.

— Τώρα, εἶπε διακοπείς, ἐὰν μεταξὺ σας ὑπάρχουν πατέρες, ἔχοντες τὴν ἀγαλλίασιν νὰ κρατοῦν τὴν Κυριτικὴν τὸ παιδίαι· των ἀπὸ τὸ χέρι καὶ νὰ τὸ ἠγγαίνουεν εἰς τὸν περίπατον, ἃς φαντασθῆ μίαν στιγμὴν καθὲς τοιοῦτος ὅτι τὸ παιδί· ἐκεῖνο εἶνε τὸ ἰδικόν του παιδί·.

Ἐνθουμάμκι, θαρρῶ ὅτι ἀκόμη, τὸ βλέπω ἐμπρὸς μου, ἐκεῖνο τὸ δύστυχον, ὅταν τὸ ἔφερν γυμνὸ ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν τῆς ἀνατομίας· τὰ πλευράκια του ἔδῶ, ἔδλεπες, καὶ ἐξεῖχαν ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα, καθὼς οἱ λάκκοι ὑπὸ τὰ χόρτα τῶν κοιμητηρίων.

Μέτα εἰς τὸ στομάχι του εἰρέθη κά·τι σὰν λάσπη. Εἰς τὰ ὄν·ντιὰ του εἰρέθη στίκτη. Κατὰ συνείδησιν λοιπὸν τώρα ἃς πράξῃ ἕκαστος. Κατὰ τὰς στατιστικὰς, ἀπὸ τὰ βρέφη, ὅσα ἐγκαταλείπονται ἀποθνήσκουν πενήνητα πέντε τοῖς ἑκατόν.

Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν ἐδῶ πρόκειται περὶ τῶν βρεφῶν Ποῖος λέγει, ὅτι πρόκειται διὰ σᾶς τοὺς ἰδίους· εἶνε γνωστὸν τί εἰσθε· σεῖς· εἶνε γνωστὸν ὅτι εἰσθε ὅλοι ψυχαὶ ἀνδρείαι.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὅλοι ἔχετε ἐντὸς τῆς ψυχῆς τὴν χαρὰν καὶ τὴν δόξαν τοῦ νὰ δώσετε τὴν ζωὴν σας ὑπὲρ τοῦ μεγάλου ἀγῶνος τὸν ὅποιον ἀνελάβομεν, καὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι αἰσθάνεσθε ἑαυτοὺς ἐκλελεγμένους· ν' ἀποθάνετε ὠρελίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς, καὶ ὅτι ἕκαστος ἀπὸ σᾶς θέλει νὰ γίνῃ μέτοχος τοῦ θριάμβου.

Ναί, ἀλλ' ὡς εἶπα, δὲν εἰσθε μόνοι εἰς τὸν κόσμον. Ἐχετε καὶ ἄλλους, διὰ τοῦ· ὁποῖου, εἶνε ἐπάναρχες νὰ φροντίσετε. Μὴν εἰσθε φιλανθοί.

Ὅλοι ἔαλεινον τὰς κεφαλὰς· σκυθρωποὶ γενόμενοι.

Παράδοξοι· ἀντιφάσεις τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας εἰς τὰς ὑψηλὰς αὐτῆς στιγμὰς! Ὁ εὐτυχετὸν Κομποσιδέρης· δὲν ἦτον ὄφρανος. Ἄλλ' ἐνε·θουμῆεν τὰς μητέρας τῶν ἄλλων, καὶ ἰλησμένοι τὴν ἑαυτοῦ. Ἐπο·ρεύετο εἰς τὸν θάνατον ἦτο ἐγκλιστής.

Ὁ Μάριος εἶ, νῆστις, πορέσων, ἀπολέσει, ἀλλεπαλλῆλως τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην τίσας τὰς ἐλπίδας, νευρογὸς ὀδυρόμενος τοῦ ἀγριωτέ·ρου τῶν νευρογίων, ὑπὸ μυρίων κατεχόμενος σφοδρῶν συγχινήσεων καὶ

αίσθανόμενος ότι ήγγιζε τὸ τέλος του, ἦτο ὡς ἡλίθιος· διότι ἔχει τὴν ἔκστασιν αὐτῆς καὶ ἡ ἀπόγνωσις.

Ὁ Μάριος ἦτο παρῶν εἰς ὅλα· ἦτον ἐντὸς αὐτῶν ὅλων τῶν πραγμάτων, καὶ τὰ ἔβλεπεν ὡς νὰ εὕρισκετο ἔξωθεν· τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τῶ ἐφαίνοντο ὡς ἀπώτατα· διέκρινε τὸ ὅλον, ἀλλ' οὐδὲως παρετήρει τὰ καθέκαστα.

Ἔβλεπε τοὺς ἐρχομένους καὶ ἀπερχομένους, ὡς διὰ μέσου φλογῶν. Ἦκουε τὰς φωνὰς τῶν λαλοῦντων ὡς ἐξερχομένας ἐξ ἀθύστου.

Οἱ λόγοι ὁμῶς τοῦ Κομποσιδέρη τῶ ἐπροξένησιν ἐντύπωσιν. Εἰς τὴν ἐνώπιόν του σακηνὴν ὑπῆρχε τι κέντρον, ὅφ' οὐ νογείς ἀνέτηψεν.

Ὁ Μάριος ἓνα μόνον πλῆθυν εἶχε στοχασμόν· ν' ἀποθάνῃ· κατὰ τοῦτο ὑπῆρχεν ἀμετάπειστος, ἀλλ' ἐσκέφθη ἐντὸς ἐκείνης τῆς πενθίμου ὑπνοβάσις του, ὅτι εἰς τὸν ἔχοντα ἀπόφθαιν ν' ἀποθάνῃ δὲν ἀποτρέπεται νὰ σώσῃ ἕλλον τινὰ πλησίον του. Βάλλει φωνήν.

— Ὁ Ἐνζολωρᾶς καὶ ὁ Κομποσιδέρης ἔχουν δίκαιον, λέγει· διατί θυσίας ἀνωρελεῖς· Συμμερίζουσι τὴν γνώμην των, καὶ προσθέτω ὅτι δὲν πρέπει νὰ χάνεται ὁ καιρὸς. Ὁ Κομποσιδέρης σᾶς εἶπε σαφεῖς πράγματα. Μεταξὺ σας εἶνε τινες ἔχοντες οἰκογενείας, μητέρας, ἀδελφάς, τέκνα. Ὅλοι οὗτοι ἄς ἀποσυρθοῦν.

Οὐδεὶς ὁμῶς ἐκινήθη.

— Ν' ἀποσυρθοῦν ἀμέσως ὅσοι ἔγγαμοι, καὶ ὅσοι εἶνε τὰ στηρίγματα τῶν οἰκογενειῶν των ἱ ἐπανέλαθεν ὁ Μάριος.

Ἡ δύναμις τοῦ λόγου τοῦ Μαρίου ἦτο μεγάλη· διότι ἦτο μὲν ὁ Ἐνζολωρᾶς ἀρχηγὸς τοῦ ὀδοφράγματος, ἀλλ' ὁ Μάριος, τὸ ἔσωσεν.

— Ἐγὼ αὐτὸ διατάττω, ἔκραζει ὁ Ἐνζολωρᾶς.

— Σᾶς παρακαλῶ, εἶπεν ὁ Μάριος.

Τότε οἱ ἡρωικοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες, ἀφ' ἐνός μὲν συγκεκινημένοι ὄντες ἐκ τῆς προσλαλιᾶς τοῦ Κομποσιδέρη, ἀφ' ἐτέρου δὲ καμφοθέντες ὑπὸ τῆς παρακλησεως τοῦ Μαρίου, ἤρξαντο νὰ καταγγέλλωσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον.

— Ἀλήθεια, εἶπε νέος τις πρὸς ἄλλον ἄνδρα ὄρμιον.

— Σὺ εἶσαι οἰκογενειάρχης, πύγαινε.

— Καὶ δὲν ἔπαυσε καλλίτερα σὺ, ὅπου ἔχεις δύο ἀδελφάς καὶ τῆς τρέφεις.

Ἔρεις ἡγέρθη ἀνήκουστος· τίς νὰ μὴ ἐξέλθῃ τοῦ τόπου· τὸ ἀνάπλιν τοῦ τίς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν θύραν τῆς ζωῆς.

— Σπεύσατε, εἶπεν ὁ Οἰκιστὴς· μετὰ δεκαπέντε λεπτά ὅν θὰ ἦνε πλέον καιρὸς.

— Συμπολίται, προσέθεσεν ὁ Ἐνζολογῶς, ἐδῶ ἔχομεν δημοκρατίαν, ἐδῶ βρασιλευεῖ ἡ κοινὴ ψῆφος. Σεῖς οἱ ἴδιοι καταδειχάτε ἐκείνους στίβους χρεωστοῦν ν' ἀναχωρήσωσι.

Τὸ πλῆθος ὑπήκουσε. Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς, πέντε τῶν παρεστώτων κατεδείχθησαν ὑπὸ πάντων ὁμοφώνως ὡς ὀφείλοντες ν' ἀναχωρήσωσι, καὶ οὗτοι παρήτησαν τὰς θέσεις των.

— Εἰσθε πέντε! ἀνέκραξεν ὁ Μάριος.

Στολαὶ δὲ ὑπῆρχον τέσσαρες.

— Λοιπὸν, εἶπον οἱ πέντε ἄνδρες εἰς στόματι, πρέπει νὰ μείνῃ ἓνας ἰπὸ ἡμῶς.

Ἄλλῃ δὲ τότε ἔρ· γενναῖα, τίς νὰ μείνῃ, τίς μᾶλλον νὰ δικαιολογήσῃ τὴν τοῦ ἄλλου ἀναχώρησιν.

— Σὺ ἔχεις τὴν γυναῖκά σου, καὶ ζῆτε καὶ τόσῳ καλῶ!

— Ναί, σὺ ὁμοῦς ἔχεις τὴν γρηῖά σου.

— Σὺ, οὔτε πατέρα ἔχεις, οὔτε μητέρα· τί θὰ γίνουσι τὰ τρία μικρά σου ἀδέλφια:

— Σὺ, εἶνε ἄδικον ν' ἀποθάνῃς τόσῳ νέος, δεκαεπτὰ χρόνων νέος!

Ἀληθῶς, τὰ μεγάλα ταῦτα ἐπαναστατικὰ ἄδοξα ἔργα ὑπῆρχαν αἰνεῖ κοφῆλαι ἠρωτισμοῦ. Πᾶν ὅτι ἀπίθανον, ἐκεῖ ἐφαινετο ὡς εὐκὸλον καὶ ἀπλοῦν.

— Κάμετε λοιπὸν ἐγγίγωρα, ἐπανειλάμβανεν ὁ Οἰκιστὴς.

Τὸ πλῆθος ἀνέκραξεν ἀποτεινόμενον πρὸς τὸν Μάριον.

— Σὺ νὰ εἰπῆς ποῖος ἀπὸ τούτων πέντε νὰ μείνῃ.

— Ναί, προσέθεσαν οἱ πέντε ἄνδρες, σὺ κάμε τὴν ἐκλογὴν, καὶ ὅ,τι εἴπῃς κάμνομεν.

Ὁ Μάριος ὅν ἐπίστευε πλέον τὴν καρδίαν τοῦ ἐπιδεικτικῆν συγγήσεως ἀλλ' εἰς τὴν ἰδίαν ὅτι ὤφειλε νὰ ἐκλέξῃ ἓνα ἄνθρωπον διὰ θάνατον, ὅλον, ὅλον τὸ αἷμά του συνέρρευσε εἰς τὴν καρδίαν. Ἄν ἐπιήλυατο νὰ ὡχριάσῃ θὰ ὡχρία ἐξάπαντος.

Ἐπροχώρησε πρὸς τοὺς πέντε ἄνδρας μειδιῶντας πρὸς αὐτὸν μετὰ ὀφθαλμῶν ἐσφραγεμένων ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκείνης φλογός, ἣν βλέπομεν

βάθει τῆς ἱστορίας τῶν Θερμοπυλῶν. Ἐκραζον πρὸς αὐτὸν και οἰπέντε.

— Ἐμένα! ἐμένα, ἐμένα!

Ὁ Μάριος ἠθέλησε πάλιν νὰ τοὺς μετρήσῃ ἐν τῇ ἀμυχανίᾳ του ἦσαν πάντοτε πέντε! Ἐρριψεν ἔπειτα τὸ βλέμμα του εἰς τὰς τέσσαρας στολάς· ὅν ἦσαν οὐδ' αὐταὶ περισσότεραι.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν πίπτει ἐξ οὐρανοῦ πέμπτη στολὴ ἐπὶ τῶν τεσσάρων ἄλλων.

Ἐσώζετο καὶ ὁ πέμπτος ἄνθρωπος.

Ὁ Μάριος ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀνεγνώρισε τὸν κ. Θερσανέμην.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὀδόφυγμα διὰ τῆς ὁδοῦ Μονδετοῦρ, τίς οἶδε πῶς! τυχαίως, ἢ ζήτησιν καὶ λαθῶν ὁδηγίας. Χάρις εἰς τὴν στολὴν ἔθνοφύλακος, ἦν ἐφόρει, ἤδουθήν νὰ διέλθῃ τὴν ὁδὸν ἀνευ δυσκολίας.

Ὁ φύλαξ δὲν οἶ ἀντάρται εἶχοι τοποθετημένον εἰς τὴν ὁδὸν Μονδετοῦρ εἶδε βεβαίως τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἐρχόμενον, ἀλλ' ἔνεκα ἐνὸς καὶ μόνου ἔθνοφύλακος δὲν ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ εἰσποιήσῃ τοὺς συνταγωνιστὰς του, ὑποθέτων ὅτι ἢ ἦτον αὐτόμολος, ἢ ἂν δὲν ἦτε, θὰ συναλαμβάνετο καὶ θὰ ἐκρατεῖτο ὑπ' αὐτῶν. Ἀλλως τε καὶ διὰ τὸ κρίσιμον τῆς στιγμῆς ὁ φύλαξ δὲν ἠδύνατο νὰ παραιτήσῃ τὴν θέσιν ὅπου εἶχε διορισθῆ.

Τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὀδόφυγμα, δὲν παρετηρήθη ὑπ' οὐδενός· εἰς τὸ ὅλον οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν προσηλωμένοι ἐπὶ τῶν πέντε ἀνδρῶν αἵτινες ἐξελέχθησαν καὶ ἐπὶ τῶν τεσσάρων στολῶν. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ὁμοίως εἶδε καὶ ἤκουσε περὶ τίνος ἐτρόκειτο, καὶ λοιπὸν, ἐκδύθει τὸ ἐνδυμὰ του, τὸ ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ σωροῦ τῶν ἄλλων.

Ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ ἐκ τούτου ἐντύπωσις.

— Παιὶς εἶν' αὐτός ὁ ἄνθρωπος; ἠρώτησεν ὁ Ἀετός.

— Αὐτός, φίλε μου, εἶπεν ὁ Κομποσιδέρης, εἶνε ἕνας ἄνθρωπος, ὅστις σώζει τοὺς ἄλλους.

Ὁ δὲ Μάριος προσέειπε.

— Μὰ εἶνε γνωστός.

Ἡ ἐγγύησις αὕτη ἤρκεσιν εἰς ἅπαντας.

Ὁ Ἐξολωρᾶς ἐστράφη τότε πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Καλῶς, ἤλθες συμπολίτα.

Καί εὐθὺς μετὰ τοῦτο.

— Ξύβρις, προσέθεσεν, ὅτι ἐδῶ εἴμεθα διὰ ν' ἀποθάνωμεν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάνης, μηδεμίαν δοῦς ἀπόκρισιν, ἐβοήθησε τὸν ὑπ' αὐτοῦ σωζόμενον νὰ ρορέσῃ τὴν στολὴν του.

Ε'.

Τίς ὁ ὀρέζων ἄνωθεν ὀδοφράγματος.

Ὅλων ἡ θείας κατὰ τὴν ἐλευθερίαν ἐκείνην στιγμῆν καί εἰς τὸν ἀμείλικτον ἐκείνην τόπον ἐξεσπάζετο ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς μελαγχολίας τοῦ Ἐνζωρωῦ. Ὁ νέος αὗτος ἦτον αὐτόχρημα ὁ κολοφῶν τῆς ἐπαναστάσεως, ἄλλ' ὅμως τὸ ἀπόλυτον τῶν ἰδεῶν του εἶχε συγκερασθῆ ὑπὸ τῶν τοῦ Κομποστέρι.

Τῷ φόντι αὐτῶν τῶν ἡδὴ καιρῶ ἐξήρχετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τοῦ στενοῦ δόξατος τοῦ τείνων πρὸς εὐρυτάτην πύρρον, ἕως οὗ παραδέχθη ὡς ἐξελίξιν πλήρη καὶ μεγαλοπρεπῆ τὸν μετασχηματισμὸν τῆς μεγάλης δημοκρατίας εἰς δημοκρατίαν παγχόσμιον.

Περὶ τῶν πρὸς ἐπίτευξιν αὐτῆς μέσων, ταῦτα ἤθελε βίαια, ἐὰν βιολογικῶς ἐπιτρεπτόν ἦ, ἀντίστασις. Κατὰ τοῦτο εὐδὲλως μετεβλήθη.

Ὁ Ἐνζωρωῦς ἴσαστο ὀρθῶς ἐπὶ τῆς κλίμακος ἣν ἐσχημάτιζον ἐνδοθεν τοῦ ὀδοφράγματος αἱ λίθοι, ἔχον τὸν ἕνα τῶν ἀγκύλων στηριγμένον ἐπὶ τῆς καρραμπίνας του. Ἐσκέπτετο δὲ, καὶ ἐκ τῶν ὀμμάτων του ἐξεοίδοντο λάμψεις. Αἱ θίσεις ἐνθα ἐπίκειτο θάνατος ἔχουν τὴν ιδιότητά νὰ ἐμπιέωσιν ὡς ἀπὸ τρίποδος. Δίφνης λοιπὸν ἐνιγίρει τὴν

κεφαλὴν, ἐπιτείει τὴν ξανθὴν τοῦ κόμην ὡς λέων τὴν χεῖρην, καὶ λέγει πρὸς τοὺς συνεταίρους.

— Φαντάζεσθε σεῖς, συμπολίται, τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Τὰς ὁδοὺς τῶν πόλεων πλημμυρούσας ἀπὸ φῶς, κλάδους πρασίνοους ἐσπαρμένους εἰς τῶν θυρῶν τὰ κατώφλια, τὰ ἔθνη ὄλλα ἀδελφοὺς, τοὺς ἀνθρώπους δικαίους, τοὺς γέροντας εὐλογοῦντας τὰ παιδία, τὸ παρελθὸν ἀσπαζόμενον τὸ παρὸν, τοὺς φιλοσοφούντας ὅλους ἐλευθέρως ν' ἀποφαίνωνται.

Τοὺς πιστεύοντας πάντας ἰσούς, τὸν οὐρανὸν θρησκείαν, τὸν Θεὸν ἄμεσον ἱερέα, τὴν συνειδήσιν τοῦ ἀνθρώπου ναὸν, ὄχι πλέον μίση, τὴν ἀδελφότητα μεταξὺ ἐργαστηρίου καὶ σχολῆς, ὡς τιμωρίαν δὲ καὶ ὡς ἀμοιβὴν τὴν ἀρμοδιότητα, τὴν ἐργασίαν εἰς ὅλους, τὸ δικαίωμα δι' ὅλους, τὴν εἰρήνην ἐφ' ὅλων, ὄχι πλέον πολέμους, τὰς μητέρας εὐδαίμονας!

Τὸ πρῶτον θῆμα εἶνε ἡ καταδάμασις τῆς ἕλης, ἡ δὲ πραγματοποιήσῃς τοῦ ἰερώδους εἶνε τὸ δεύτερον. Συλλογηθῆτε τί ἔκαμε μέχρι τοῦδε ἡ πρόδοσις.

Αἱ πρῶται γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων ἔβλεπον πάλαι ποτὲ μετὰ τρόμου διαβαίνοντα ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν των ἐνεῖνα τὸ τέρατι τὴν ὕδραν ἥτις ἀνεκάκα τὰ ὕδατα, τὸν περίπνοον δράκοντα, ἄλλα τέρατα ἐπτάμενα εἰς τοὺς ἀέρας με πτέρυγας ἀετοῦ καὶ ὄνυχας τίγρεως· φοβερὰ τέρατα κίωρούμενα ἄνωθεν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἀνθρώπος ἐν τούτοις ἔστησε τὰς παγίδας του, τὰς ἱεράς παγίδας τῆς διανοίας, καὶ ἐπὶ τέλους συνέλαβε τὰ τέρατα δι' αὐτὸν.

Ἐπιθασσεύσαμεν τὴν ὕδραν, ἣν σήμερον ὀνομάζομεν ἀτμόπλοιον· ἐπιθασσεύσαμεν τὸν δράκοντα, ὃν σήμερον ὀνομάζομεν ἀτμάμαξαν· ἐγγίζομεν νὰ τιθασσεύσωμεν καὶ τῶν ἱερῶν τὸ τέρας, ἧδη τὸ κρατούμεν, καὶ ὀνομάζεται ἀερόστατον.

Καθ' ἣν ἡμέραν ἀποπερατωθῆ τὸ τοῦ Προμηθεὺς ἰδὸν ἔργον τοῦτο καὶ ὁ ἀνθρώπος ὑπαγάγῃ εἰς τὸ θεληματὸν του τριπλὴν ἀρχαῖον χιμυρίαν, καθιστάμενος κύριος τοῦ πυρός, τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος, οἱ ἦνε διὰ τὰ λοιπὰ ἑνώργανα ὄντα ὅ,τι πάλαι ποτὲ ἦταν δι' αὐτὸν αἱ θεότητες.

Θάρρος λοιπὸν καὶ ἔμπροσθε Συμπολίται, ποῦ βαινόμεν; Πρὸς τὴν τὰ πάντα ἰθύνουσαν σήμερον ἐπιστήμην, πρὸς τὴν βίαν τῶν πραγμάτων τὴν μόνην ἀποβάσαν δημοσίαν ἰσχύον, πρὸς τὸν ἐπιβραβεύοντα καὶ κο-

λάζοντα φυσικόν νόμον, τέλος πρὸς τὴν ἔξαρσιν τῆς ἀληθείας, ὡς πρὸς ἐπιτολὴν ἡμέρας. Βαίνομεν πρὶς τὴν ἔνωσιν ὅλων τῶν λαῶν, πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ἐνότητα. Ὅχι πλέον μυθοπλαστίαι καὶ παράσιτα καὶ ἐπέισακτα συνονθηλεύματα. Ἡ πραγματικότης χειραγαουμένη ὑπὸ τῆς ἀληθείας· τοιοῦτος ὁ ἡμέτερος σκοπός. Ὁ πολιτισμὸς ἐγκαθιδρυθήσεται εἰς περίσπτον κορυφὴν τῆς Εὐρώπης καὶ μετέπειτα εἰς τὰ σπλάγγνα αὐτὰ τῶν ἡπείρων, ἐν τῷ ἐξόχῳ θρόνῳ τῆς μεγαλοφυΐας. Ἀπὸ τοῦδε παρετηρηθῆ τι ὁμοιον. Οἱ Ἀφρικτύνους συνεκρότουν δύο κατ' ἔτος συνέδρια, τὸ ἐν ἐν Δελφοῖς, ἐν τῇ ἔδρῃ τῶν Θεῶν, τὸ δ' ἐν Θερμοπύλαις ἐν τῷ ἡρώ τῶν τριακοσίων. Ἐχει καὶ ἡ Εὐρώπη τοὺς ἀφρικτυονικούς της. Ἡ Γαλλία φέρει ἐν ταῖς στέρναις αὐτῆς τὸ ἐξοχον τοῦτο μέλλον, ἐγκυμονούμενον ὑπὸ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος.

Ὅ, τι ἐχάραξεν ἡ Ἑλλὰς εἶναι· ἄξιον ν' ἀποπερατωθῆ ὑπὸ τῆς Γαλλίας. Φυλλάκη, ἄκουσόν μου· εἶσαι γενναῖος ἐργάτης, ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, ἀνὴρ λαῶν. Σὲ σέβουμι, διότι ἐν ὀξυδερκείᾳ ζηλωτῆ διορᾶς τοὺς ἐπιλευσομένους χρόνους· ναί, ἔχεις δίκαιον. Σὺ Φυλλάκη, δὲν ἔσχες πατέρα, οὔτε μητέρα καὶ ὡς γοεῖς σου ἐνεσπερίσθης τὴν ἀνθρωπότητα σύμπασαν, ὡς πατέρα σου τὸ δίκαιον ἐκάστου. Καὶ σὺ ἐδῶ θ' ἀποβίης τοῦτέστι θά θρισμλεύσης.

Συμπολιται, ὁ, τι ἂν προσέψῃ σήμερον εἶπ' ἐκ τῆς νίκης εἶπ' ἐκ τῆς ἤττης μας θὰ ἐπιφέρῃ ἀναστάτῳσιν. Καθὼς αἱ πυρκαϊαὶ φωτίζουσιν ὀλόκληρον πόλιν, οὕτω καὶ αἱ ἀναστατώσαι; φωτίζουσιν ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ τίνα ἀναστάτῳσιν θὰ ἐπιφέρωμεν; Πρὸ ὀλίγου εἶπον. Τὴν ἀναστάτῳσιν τῆς Ἀληθείας. Ἐκ πολιτικῆς ἀπόψεως μία μόνη ὑπάρχει ἀρχή· ὁ ἄνθρωπος νὰ κυριαρχῆ ἑαυτοῦ. Ἡ κυριαρχία αὕτη ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ μου καλεῖται Ἐλευθερία. Ὅπου ταιαυῦται δύο ἢ πολλαὶ ὁμοῦ κυριαρχίαι συναδελφούνται, ἐκίῃ ὄρχεται τὸ Κράτος. Ἀλλ' ὁ αὐτῶ συναδελφούμενος οὐδέποτε, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον, ἀποβάλλει τι ἐκ τῆς κυριαρχίας του. Πᾶσα κυριαρχία συνεισφέρει τι εἰς ἑαυτῆς πρὸς μέρωσιν τοῦ κοινῶ δίκαιου. Ὅ, τι παρ' ἐκάστου προσκομιζέται εἶναι ἴσον.

Ἡ ἐπιτότης αὕτη, τῆς προσκομιδῆς καλεῖται Ἴσότης. Τὸ κοινὸν δίκαιον εἶναι ἡ προστασία ὅλων ἀκτινοβολοῦσα ἀπὸ τοῦ δίκαιου ἐνὸς ἐκάστου. Ἡ προστασία τῶν ὅλων ἐπ' ἐκάστου καλεῖται Ἀδελφότης. Τὸ εἶ σημεῖον, ἐνθα συναντῶνται ὅλοι· οὗται αἱ κυριαρχίαι, καλεῖ-

ται Κοινωνία. Ἐπειδὴ ἡ συνάντησις αὕτη ἀποτελεῖ φυσικῶς ἔνωσιν, τὸ σημεῖον ἐν' οὗ τελεῖται, ἀποτελεῖ δεσμόν, ὃν καλοῦμεν κοινωνικὸν δεσμόν. Τινὲς ἀποκαλοῦσι τοῦτο κοινωνικὸν συμβόλαιον, ὅπερ ταῦτόν, τῆς λέξεως συμβόλαιον ἑτυμολογικῶς ἐνεχούσης τὴν ἰδέαν δεσμοῦ.

Ἄλλ' ἂν ἐξηγηθῶμεν κάλλιστα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἰσότητος, διότι ἂν ἡ ἐλευθερία εἶναι τὸ κορύφωμα, ἡ ἰσότης εἶναι ἡ βᾶσις.

Συμπολιται, Ἰσότης δὲν σημαίνει τὴν ἐξ ἴσου φυτοζωίαν, κοινωνίαν ὀηλαδὴ ἀπὸ ὑψηλὰ χόρτα καὶ χαμηλὰς ὄρυς. Ὅχι. Ἰσότης λέγεται, ὅταν εἰς μὲν τὴν ἐνάσκητιν τῶν ἀστικῶν ἐνὸς λαοῦ δικαιωμάτων προτιμᾶται ἡ ἰκανότης, εἰς δὲ τὴν τῶν πολιτικῶν ὅταν αἱ ψῆφοι ὄλων βερόνωσιν ἐξ ἴσου καὶ εἰς τὴν θρησκείαν ὅταν γὰρ συνειδήσεις πάντων ἔχωσι τὸ αὐτὸ δικαίωμα. Ἡ ἰσότης ἔχει ἐν ὄργανον τὴν ὀωρεῖαν καὶ ὑποχρεωτικὴν ἐκπαιδεύσειν. Ἡ ἀρχὴ δὲον νὰ γίνῃ ἐκ τοῦ δικαιώματος ἐπὶ τοῦ Ἀλφαθηταρίου. Οὕτω, ἡ μὲν δημοτικὴ παιδείσις νὰ ἐπιβάλληται εἰς πάντας ὑποχρεωτικῶς, ἡ δὲ μέση νὰ ἦ προσιτὴ εἰς πάντας τοῦ ἐφιεμένου αὐτῆς. Τοιοῦτος ὁ νόμος. Ἐκ τῆς σχολεικῆς ἰσότητος ἀπορρέει ἡ κοινωνικὴ τοιαύτη. Ναι, ἐκπαιδεύσει, πῶς! πῶς!

Τὰ πάντα ἀπὸ τοῦ φωτός ἀπορρέουσι καὶ εἰς τὸ πῶς ἐπιστρέφουν. Ὁ δέκατος ἔνατος αἰὼν εἶναι ὁ μέγας, ἀλλ' ὁ εἰκοστός ἔσται ὁ εὐδαίμων. Τότε οὐδὲν πλέον ἔσται ὁμοιον πρὸς τὴν τέως ἱστορίαν, δὲν θὰ ἔχη τις πλέον τι νὰ φοβηθῆ, ὡς σήμερον, κατὰκτησιν, ἐπιδρομὴν, ξενικὴν εἰσβολὴν, σφετερισμόν, ἐνοπλον ἔθνων ἀνταγωνισμόν, ἀναστολὴν τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ἔργου, ἐξ ἐπιγαμίας βασιλείων, ἡ γεννήσεως διαδοχικοῦ τυραννίσκου, διανομὴν λαῶν ἐν συνεδραῖς ἀπορραϊζομένην, διαμελισμόν ἐκ καταρρεύσεως μιᾶς δυναστείας, σύγκρουσιν δύο θρησκειῶν, ἐν τῷ ἀτέρμονι κενῷ τοῦ ἀπείρου. Δὲν θὰ ἐπικαθηται πλέον ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ κόσμου ἡ λιμοκτονία, ἡ ἐκμετάλλευσις ἡ ἐξ ἐνδείας ἐκπόρνευσις, ἡ ἀργία μετὰ τῶν ὀλεθρίων αὐτῆς συνεπειῶν, ἡ λαίμητόμος, ἡ ρομφαία, οἱ πόλεμοι καὶ αἱ παντοειδεῖς διαρπαγαὶ ἐντὸς τοῦ χάους τῶν ἀνθρωπίνων περιπετειῶν.

Δύναμαι δὲ νὰ βεβαιώσω ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχωσι πλέον γεγονότα. Πάντες θὰ εὐδαίμωνῶσι. Τὸ ἀνθρώπινον γένος θὰ ἐκπληροῖ τὸν προρισμόν αὐτοῦ, ὡς ἡ γῆνιη σφαῖρα ἐκπληροῖ τὸν ἐαυτῆς. Θὰ ἐπέλθῃ

ἁρμονία ψυχῆς καὶ ἀστέρος καὶ ὡς ὁ ἀστὴρ βαίνει ἐπὶ τῆς κανονικῆς του τροχίῳ περὶ τὸν ἥλιον, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ περὶ τὴν ἀληθειαν.

Φίλτατοι, ἡ ὥρα ἡμῶν αὕτη, καθ' ἣν σὺς ὁμιλῶ εἶναι ζοφερά, ἀλλὰ μόνον διὰ τοιούτων τρομερῶν στιγμῶν ἐξαγοράζεται τὸ φαινόνοτατον μέλλον. Ἡ ἐπανάστασις εἶναι τὸ διαπύλιον τέλος. Ὡς ἡ ἀνθρωπότης μέλλει νὰ λυτρωθῇ, ν' ἀνυψωθῇ ἐκ τῆς σημερινῆς ταπεινώσεως καὶ θὰ αἰσθανθῇ ἀνακούρσιον καὶ παραμυθίαν. Τὸ ὀρκιζόμεθα ἐπ' αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ ὁδοφράγματος. Καὶ πόθεν ἄλλοθεν δύναται ν' ἀκυσθῇ εἰλικρινῶς ἡ τῆς ἀγάπης κραυγὴ, ἂν ὄχι ἀπὸ τοῦ ὕψους θυσιαστηρίου;

Ἀδελφοί, ἐδῶ ὁ τόπος οὗτος εἶναι ἡ κοινίστρα φιλοσοφούντων καὶ ὑσπραγούντων· τὸ ὁδοφράγμα τοῦτο δὲν ἐσχηματίσθη ἐκ πετρῶν, ξύλων καὶ σιδήρων, ἀλλ' ἐκ δύο σωρείων σωρείας ἰδεῶν καὶ σωρείας θλίψεων. Ἡ πνία ἐδῶ συναντᾷ τοὺς ἰδεώδεις αὐτῆς πόθους. Ἡ ἡμέρα ἐδῶ περιπτύσσεται τὴν νύκτα καὶ τῇ λέγει, τώρα θ' ἀποθάνω μαζί σου καὶ σὺ ἔπειτα θ' ἀναγεννηθῆς μ' ἐμέ. Ἐκ τῆς περιπτύξεως πάντων τῶν δεινῶν γεννᾶται ἡ πίστις. Τὰ δεινὰ ἐδῶ προσκομίζουσι τὴν ἀγωνίαν των, αἱ δὲ ἰδέαι τὴν ἀθανασίαν των. Ἡ ἀγωνία αὕτη μιγνυμένη πρὸς τὴν ἀθανασίαν των θ' ἀποτελέσῃ τὸν θάνατον ἡμῶν.

Ἀδελφοί, ὁ ἀποθνήσκων ἐδῶ, ἀποθνήσκει διὰ νὰ φωτίσῃ τὸ μέλλον εἰσερχόμενος εἰς τὰ φαν ἀγῆγεντα καὶ αὐγίζοντα.

Ὁ Ἐβζολωρῆς διεκόπη, μᾶλλον ἢ ἔπνυσε λαλῶν, διότι τὰ χεῖλη του ἐξηκολούθουν κινούμενα, ὡς εἰ ἐλάλει εἰσέτι· καθ' ἑαυτὸν, ἐξ αὐ καὶ οἱ παρεστῶτες προσεῖχον εἰσέτι ὅπως τὸν ἀκούσωσι. Δὲν ἐχειροκρότησαν, ἀλλὰ πολλὴν ἄραν ἐψέθριζον καὶ ἔπειθ' ὁ λόγος εἶνε πιστῆ, ὁ ψῆθρος τοῦ πνεύματος ὁμοιάζει πρὸς τὸν ψῆθρον τῶν φύλλων.

ΣΤ'.

Ὁ Μάριος ἐκστατικός* ὁ ἱαβέρης λακωνικός.

Εἶπομεν ἤδη τί συνέβαινεν ἐντός τῆς διανοίας τοῦ Μαρίου.

Ἐνθυμούμεθα τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς του. Τὰ πάντα τῷ ἐφαινότο ὡς ὀπτασία. Αἱ περὶ αὐτῶν κρίσεις του ἦσαν θελημαί. Διεπέλει ὑπὸ τῆν σκιάν τῶν μεγάλων καὶ μελαίνων πτερόγων, οὔτινες ἐξετέλλοντο ἐπὶ τῶν ἀγωνιώντων. Ἰσθάνετο ἑαυτὸν εἰσελθόντα ἐν τῷ τάφῳ, ἐφαινότο ὅτι ἤδη εὕρισκετο ὀπισθεν τοῦ διαφράγματος τῆς ζωῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐβλοπε τὰς ὄψεις τῶν ζώντων δι' ὀμμάτων τεθνεώτος ἀνθρώπου.

Πῶς ἔτυχεν ἐκεῖ ὁ κ. Θερσανέμης ; Διατί ἦλθε ; Τί ἦλθε νὰ κάμῃ Οὐδέλω; ἐξήτασε περὶ τούτων ὁ Μάριος. Καὶ ἐπειδὴ ἄλλως τε εἶνε ἴδιον τῆς ἀπογνώσεως τὸ νὰ συγκαλύπτῃ καὶ τοὺς περὶ ἡμᾶς διὰ τοῦ αὐτοῦ πέπλου, ὅφ' ἔν κατεκλύψεν ἡμᾶς αὐτοὺς, εἰς τὸν Μάριον ἐφαινότο ὡς πρᾶγμα φυσικόν ὅτι ἦλθον ὄλοι ἐκεῖ ν' ἀποθάνωσι.

Μόνον ἐνεθυμήθη, μετὰ πόνου ψυχῆς τὴν Τιτιαν.

Ἄλλως τε, ὁ Θερσανέμης οὔτε λόγον ἀπήρθουεν, οὔτε βλέμμα ἔρριψε πρὸς αὐτόν, καὶ οὔτε ἐράνη ἀκούσας τὸν Μάριον, ὅταν αὐτὸς εἶχεν εἰπεῖ. — Με εἶνε γνωστός.

Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ κ. Θερσανέμη ἀνεκώριζε τὸν Μάριον καὶ, ὡς εἰπεῖν, μᾶλλον τῷ εὐχρεοῦται· διότι πάντοτε ἤρθάνθη, ὁ Μάριος ὡς ἀπολύτως ἀδύνατον ν' ἀποτείνῃ τὸν λόγον εἰς τὸν κινήματῶδη τοῦτον ἄνθρωπον, τὸν ἀμείβετον καὶ ἐνταυτῷ ἀξιοσεβαστον. Εἶχε δὲ παρελθεῖ καὶ πολλὰ καιρὸς, ὅφ' ἔτσι ἔν τὸν εἶδε πλέον, καὶ

τούτου, ἕνεκα τῆς δειλῆς φύσεως τοῦ Μαρίου, ἔφραττε μᾶλλον τὰ χεῖλη του.

Οἱ καταδειχθέντες πέντε ἄνδρες ἐξῆλθον τοῦ ὀδοφράγματος διὰ τῆς ὁδοῦ Μονδετούρ, καθ' ὅλα ὅμοιοι πρὸς ἐθελφιλίας. Εἷς τούτων ἀνεχώρησε κλαίων. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀναχωρήσεώς των κατησπίασθησαν τοὺς μένοντας.

Ἄφου ἀπῆλθον οἱ πέντε ἄνδρες, οἱ ἐπιστραφέντες εἰς τὴν ζωὴν, ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐνεθυμήθη τὸν καταδεδικασμένον εἰς θάνατον, καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸ καπηλεῖον. Εὗρε τὸν Ἰαβέρην δεδεμένον πάντοτε εἰς τὸν στύλον καὶ περίσκεπτον.

— Θέλεις τίποτε; τὸν ἔρωτᾷ ὁ Ἐνζολωρᾶς.

— Πότε θὰ μὲ θανατώσετε; ἀποκρίνεται ὁ Ἰαβέρης.

— Περίμεινε· αὐτὴν τὴν ὥραν μᾶς χρειάζονται ὅλα τὰ φυσείκια.

— Τότε λοιπὸν δότε μου ὀλίγον νὰ πῶ, εἶπεν ὁ Ἰαβέρης.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς τῷ ἔδωκε ποτήριον θάλατος, καὶ ἐπειδὴ αἱ χεῖρες τοῦ Ἰαβέρη ἦσαν δεδεμέναι, τὸν ἐβασθησε νὰ πῆ.

— Τίποτε ἄλλο σὲ χρειάζεται; ἠρώτησεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

— Ὑποφέρω εἰς αὐτὸν ἔδω τὸν στύλον πολὺ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰαβέρης. Μὴ ἀφήσετε νὰ περάσῃ ὅλην τὴν νύκτι καθὼς μ' ἔχετε· αὐτὸ δὲν εἶνε φιλόανθρωπον· δεῖστέ με ὅπως θέλετε, ἀλλὰ τοῦλάχιστον εἰμπεραῖτε νὰ μ' ἐξαπλώσετε ἐπάνω εἰς ἓνα τραπέζι, καθὼς ἐκείνον ἔκει.

Καὶ ὁ Ἰαβέρης ἔδειξε διὰ κινήματος τῆς κεφαλῆς τὸ πτώμα τοῦ Μωμπέρ.

Ἐνθυμεῖται ἴσως ὁ ἀναγνώστης, ὅτι πρὸς τὸ βῆθος τῆς χαμηλῆς αἰθούσης τοῦ καπηλείου ὑπῆρχε μεγάλη καὶ μικρὰ τραπέζια, ἐφ' ἧς εἶχον χύσει τὸς σφίρις καὶ κατασκευάσει τὰ φυσίγγια. Ἡ τραπέζια αὕτη εἶχε μείνει ἐλευθέρη μετὰ τὴν ἐργασίαν ἐκείνην.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἐνζολωρᾶ, τέσσαρες τῶν ἀνταρτῶν ἔλυσαν τὸν Ἰαβέρην ἀπὸ τοῦ στύλου, ἐνῷ δὲ οὗτοι τὸν ἔλυσαν, εἷς πέμπτος εἶχε τὴν λόγγην τοῦ τουφεκίου του ἐστραμμένην πρὸς τὸ στήθος τοῦ καταδίκου χάριν προφυλάξεως.

Ἐτηρησαν τὰς χεῖρας του δεδεμένας ἐπὶ τῆς ράχεώς του, ἔδεισαν δὲ καὶ τοὺς πόδας του διὰ σφαιρίου βρεχέος, ὥστε μόλις νὰ δυνηθῇ νὰ

βαδίση ὡς οἱ καταδίκαι· οἱ ἀγόμενοι εἰς τὴν λαιμοτόμον, καὶ οὕτω πῶς τὸν μετέφερον εἰς τὴν τράπεζαν, ὅπου τὸν ἐξήπλωσαν, καὶ τὸν ἔδεσαν ἐπ' αὐτῆς στενωῶς ἐκ τῆς μέσης.

Πρὸς περισσοτέραν δὲ ἀσφάλειαν, ἐπέρασαν καὶ ἕτερον σχοινίον ὀπισθεν τοῦ αὐχένος, τὸ ἐσταύρωσαν ἐπὶ τοῦ στήθους, τὸ ἐπέρασαν πάλιν ὑπὸ τὰ σκέλη, καὶ ἔδεσαν τὰς ἄκρας εἰς τὰς δύο χεῖρας του.

Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ δεσμεῖν εἶνε ἐν χρήσει εἰς τὰς φυλακάς, καὶ δι' αὐτοῦ καθίσταται ἀδύνατος ἡ δραπέτευσις τῶν καταδίκων.

Ἐνῶ ἔδεσμεύετο ὁ Ἰαβέρης, ἄνθρωπός τις ἰστάμενος εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας τὸν παρετήρει μετὰ παραδόξου περιεργείας. Τὴν σκιάν αὐτοῦ ἰδὼν ὁ Ἰαβέρης, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτόν, καὶ ἀνεγνώρισε τὸν Γιάνην Ἀγιάννην. Δὲν ἀπέδειξεν ὅμως οὐδ' ἐλαχίστην συγκίνησιν· ἐταπεινώσε μόνον τὰ βλέμματά του ἀγερίως καὶ εἶπεν· — Ἐννοεῖται.

Z'.

Ἡ κατάστασις ἐπιδεινοῦται.

Ἡ ἡμέρα προῦχώρει ἐν τάχει· ἀλλ' οὐδὲν παράθυρον ἠνοίγετο, οὔτε θύρα. Ὡς εἶπαμεν εἰς τὴν ἑαριν τῆς ὁδοῦ Καινάθειας ἀπέναντι τοῦ ὀδοφράγματος, δὲν ἐφαίνοντο πλέον στρατεύματα. Καὶ ἡ ὁδὸς Ἀγίου Διονυσίου διετέλει σιωπηλή, ὡς ἡ τῶν σριγγῶν εἰς τὰς αἰγυπτιακὰς Θήβας. Οὐδέμια ψυχὴ ζῶσα εὕρισκετο εἰς τὰς πλατεῖας δι' ἧρας λευκάζων διὰ τοῦ φωτός του ὁ ἥλιος.

Δὲν ἔβλεπέ τις ἰὲν τίποτε, ἀλλ' ἤκουεν. Εἰς ἀπόστασιν τινα ἐγένετο κίνησις μυστηριώδης. Βεβαίως ἠγγίξεν ἡ κρίσιμος στιγμή.

Το ὄδωφραγμα ἦτο ὀχυρώτερον τῶρα Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν πέντε ἀνδρῶν εἶχεν ὑψωθῆ.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς, φοβηθεὶς μήποτε εἰσυρμήσασιν αἰφνιδίως τὰ στρατεύματα ὀπισθεν, ὀπὸ τοῦ μέρους τῆς Ἀγορᾶς, διέταξε νὰ φραγθῆ καὶ ἡ ἄλλη ἄκρα τῆς στενῆς ὁδοῦ Μονδετούρ, ἧτις ἕως τότε εἶχε μείνει ἀνοιχτή. Τὸ μέρος ὅπου εὕρισκοντο οἱ ἀντάρται, προσυλαττούμενον ἔμπροσθεν μὲν πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς Καννάβειως ὑπὸ τοῦ μεγάλου ὄδωφράγματος, ἀριστερόθεν δέ, πρὸς τὴν ὁδὸν Κύνκιου, καὶ δεξιόθεν, πρὸς τὴν ὁδὸν Μονδετούρ, ὑπὸ τῶν ὄσῳ ἄλλων μικρῶν ὄδωφραγμάτων, ἐφαίνετο ἀπόρητον.

Ἄλλ' ἂρ' ἐτέρου περιελείσθησαν πλέον ἐντὶς αὐτοῦ, καὶ ὅν εἶχον ἔξωθεν, Φρούριον, ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ παγίς.

— Τῶρα πλέον ἐκπλείσθημεν ἐδῶ μέσα ὡσὺν τὰ ποντίκια, εἶπε γελῶν ὁ Οἰκιάδης.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς διέταξε προσέτι καὶ ἐσωρεύθησαν πλησίον τῆς ὀβρας τοῦ καπηλείου ἕως τριάκοντα πέτραι, ἐκ τοῦ λιθοστρώτου ἐξαχθεῖσαι.

Ἐπειτα διενεμήθη εἰς ὄλους μερίς ραχῆς γὰ πλώσιν.

Οὐδὲν περιεργότερον ὄδωφράγματος ἐτοιμαζομένου ἐναντίον ἐφόδου. Ἐκαστος ἐἀλέγει ἀρμολίαν θέσιν, ὡς εἰς τὸ θέατρον. Προσωθεὶ παρέκει ὁ εἰς τὸν ἄλλον, πολλοὶ ζητοῦν τόπον ἕνα πολεμῶσι καθήμενοι καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτονον προσυλαγμένοι ἀριστερόθεν, ὅπως ἔχωσιν ἐλευθέραν τὴν δεξιάν. Οἱ ἐπαρτίτεροι εἰς ταύτας τὰς περιστάσεις εἶνε πολύτιμοι λαμβάνουσιν τὰς θέσεις, ἅς οἱ ἄλλοι ὅν θέλουσιν.

Ἄλλ' ἅμα ὁ ὡς ἀρχηγὸς διατάζει, ἐναρξίν τῆς μάχης, παύει πᾶσα ἄτακτος κίνησις. Πρὸ τοῦ κινδύνου, τὸ ὄδωφραγμα εἶνε κυκεῶν' ἀλλ' ἐπὶ τοῦ κινδύνου ἐπέρχεται ἡ πειθαρχία. Ὁ κίνδυνος ἀποκαθιστᾷ τὴν τάξιν.

Ἄμα ὡς ἔλαθεν ὁ Ἐνζολωρᾶς τὴν ὄλκωνον καρραπίναν του καὶ εὔρε θέσιν καὶ αὐτός, ὄλοι ἐσιώπησαν. Εἶχον θάρρος ἄλλω; τε καὶ ἐφαίνοντο ἀτρόμητοι ἀπέβαλον μὲν πᾶσαν πλέον ἐλπίδα, ἀλλ' εἶχον τὴν ἀπόγνωσιν, καὶ ἡ ἀπόγνωσις, ὄπλον ἐσχατοῦ, παρέχει ἐνίστη τὴν νίκην, ὡς λέγει καὶ ὁ Βιργίλιος. Πολλάνκις τὸ σκέπασμα τοῦ νεκροκρυβῶταυ καθίσταται σκληρῶς σωτηρίας.

*Ολων ἡ προσοχή ἦτον ἐστραμμένη πρὸς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ Καννάβωας.

Ἐκεῖ ἀκούεται μακρόθεν ὁ κρότος βαρέων πραγμάτων κυλιόμενων μετὰ ἀλύσεων ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου. Ὁ κρότος οὗτος ἐπλησίαζε βαθμηδόν, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐσειόντε αἱ οἰκίαι τῶν εἰρηλικῶν ὁδῶν ἐκείνων.

Οἱ ὀρθολοί ὄλων τῶν μαχητῶν τοῦ ὀδοφράγματος προσηλώθησαν βλοσυροὶ πρὸς τὸ μέρος ὅπουθεν ὁ κρότος ἐπλησίαζε.

Καὶ ἰδὼ ἐνεφανίσθη ἓν κανόνιον προσωθούμενον ὑπὸ τῶν πυροβολητῶν. Εἰς τούτων ἐκράτει ἀσπασμένην τὴν θρυαλλίδα.

— Πῦρ! ἀνέκραξε πάραυτα ὁ Ἐνζωλωρῆς.

Συμπαν τὸ ὀδοφράγμα ἐπυροβόλησε καὶ ἠγέρθη νέφος καπνοῦ ἀποκρύψαν πυροβόλον τε καὶ πυροβολητῆς.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς διελύθη τὸ καπνοῦ τὸ νέφος καὶ ἀνεφάνησαν αἱ πυροβοληταὶ καὶ τὸ κανόνιον, οὗτινος τὸ στόμα τῶρα ἦτον ἐστραμμένον κατὰ τὸ ὀδοφράγμα. Οὐδεὶς τῶν ἐξυπηρετούντων εἶχε προσβληθῆ ἔκ τοῦ τυφεκισμοῦ, ἀλλ' ἐξήκολούθουν ὅλοι νὰ σύρωσι τὸ κανόνιον ἀρμολῶς, ἄνευ βίας ἢ συγχύσεως. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν πυροβολητῶν παρετήρει ἂν ἦτο καλῶς τοποθετημένον με ὄσσην ἔχει ἀπάθειαν ὁ ἀστρονόμος ὅταν κατευθύνῃ τὸ τηλεσκοπίον του.

— Εὐγε, πυροβοληταί! ἀνέκραζεν ὁ Ἄετός.

Καὶ ἐχειροκρότησαν τοὺς πυροβολητᾶς ὅλοι οἱ ἐν τῷ ὀδοφράγματι.

— Αἶ, τώρα παιδιά, εἶπεν ὁ Οἰκιάδης ὕψιστα καὶ χαρῆ! Τώρα μᾶς ἦλθαν τὰ βαρβαριότερα. Προτῆτερα εἶχαμεν «τσουγγρανίσματα», τώρα θὰ ἔχωμεν γρονθιας. Ἐτοιμασθητε.

— Εἶνε τῶν ὀκτῶ λιτρῶν κανόνιον, προσέθεσαν ὁ Οἰκιάδης. Εἶνε τοῦ νέου τύπου, ὀρειγάλκινον. Αὐτὰ τὰ κανόνια σύγκεινται ἀπὸ ἑκατὸν μερίδας χαλκοῦ καὶ δέκα μερίδας κασιτέρου. Ὀλίγον ἂν ὁ χύτης ὑπερῶν αὐτῆν τὴν ἀναλογίαν, καὶ ὁ κασιτέρας τὰ κίμει πολὺ μαλκιά, κάμνουν μέσα βιβουλώματα.

— Κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα, εἶπεν ὁ Ἄετός, ἔκαμναν τὰ κανόνια ἐνδοθεν αὐλακωτά.

— Ναι, ἀπεκρίθη ὁ Κομπουζιέρης, αὐτὸ αὐξάνει τὴν βλητικὴν δύναμιν των, ἀλλ' ἐλαττώνει τὴν ἀκρίβειαν τοῦ βληματος εἰς τὸν σκοπὸν. Τὶ τὰ θέλεις, τὸ κανόνι, ὁ δεσπότης αὐτός, εἰν δυνατόν πᾶν

ὅ,τι θέλει· ἡ δύναμις τοῦ εἶνε μία χονδρὴ ἀδυναμία. Ἡ σφαῖρα ἐνὸς κανονίου διατρέχει μόλις ἑξακοσίας λεύγας τὴν ὥραν, ἐνῶ τὸ φῶς διατρέχει ἑβδόμηκοντα χιλιάδας λευγῶν ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον. Ἴδου ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ Ναπολέοντος.

— Γεμίσατε ἐκ νέου, ἀνέκραξεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

Πῶς θὰ ἠδύνατο ν' ἀνθέζη τὸ ὀδοφράγμα κατὰ τῶν σφαιρῶν τοῦ κανονίου ; Θὰ ἠνοιγετο ἄρα γε χαλάστρα εἰς αὐτό ; Ἴδου ἡ ἀπερία τῶν ἀμυνομένων, οἵτινες ἐν τσοσῦφ ἑγέμιζον ἐκ νέου τὰ ὄπλα των. Ἀπ' ἐναντίας δὲ καὶ οἱ πυροβοληταὶ ἐγέμιζον τὸ κανονίον των.

Εἰς μεγάλην ἀγωνίαν διέκειντο οἱ ἐντὸς τοῦ ὀδοφράγματος, ἀγνοοῦντες τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ κανονίου.

Τέλος ἠκούσθη ἡ πρώτη αὐτοῦ ἐκπυρσοκρότησις.

— Παρῶν I ἀνέκραξε φαιδρά τις φωνή.

Καὶ συγχρόνως μετὰ τῆς σφαίρας, ἥτις ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ὀδοφράγματος, ἐπίδησεν ἐντὸς αὐτοῦ ὁ Γαβριᾶς ἐκ τοῦ μικροῦ ὀδοφράγματος τῆς ὁδοῦ Κύνου, εὐκόλως διασκελισθέντος ὑπ' αὐτοῦ.

Πλειότερον ἀποτέλεσμα ἐπροξένησεν ὁ Γαβριᾶς ἐντὸς τοῦ ὀδοφράγματος ἢ ὅσον ἡ σφαῖρα τοῦ κανονίου.

Ἡ σφαῖρα αὕτη ἐχώθη ἐντὸς τῶν μερῶν ἐκείνων πραγμάτων ἐξ ὧν συνετίθετο τὸ ὀδοφράγμα, καὶ ἔμεινεν ἐντὸς αὐτῶν. Μόλις κατώρθωσε νὰ καταβράσῃ ἓνα τῶν τροχῶν τοῦ λεωφορείου καὶ κατασυντρίψῃ, μὲν φορηγόν ἄμυξαν

Οἱ ἐντὸς τοῦ ὀδοφράγματος ἔβηλον ἔλοι τοὺς γέλωτας.

— Ἐξακουλουθεῖτε, ἀνέκραξεν ὁ Ἄιτὸς πρὸς τοὺς πυροβολητάς.

H.

Οί πυροβοληταὶ δὲν παίζουσι.

Πολλοὶ περιεκύκλωσαν τὸν Γαβριᾶν, ἀλλὰ δὲν ἔλαβε καιρὸν τὸ παιδίον νὰ διηγηθῆ. Ὁ Μάριος τὸ ἔλαβε κατὰ μέρος μετὰ παλμῶν ἀνυπομονησίας.

— Τί ἤλθεις ἐδῶ νὰ κάμης ;

— Πά ! εἶπε τὸ παιδίον. Καὶ τί ἤλθεις νὰ κάμης ἢ ἀφεντιά σου ;

— Ποιὸς σοῦ εἶπε νὰ ἐπιστρέψης ; ἐπηρώτησεν ὁ Μάριος. Ἐδῶσε τοῦλάχιστον τὸ γράμμα μου κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν του ;

Κατὰ τοῦτο ὁ Γαβριᾶς δὲν ἦτο ὀλωσδιόλου ἀπηλλαγμένος τύψεων συνειδήτους. Σπεύδων νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ ὀδόσραγμα, μᾶλλον ἀηλάγη τῆς ἐπιστολῆς ἐκείνης, ἢ ἐνεχείρισεν αὐτὴν ὡς ὤφειλεν. Ἡσθάνετο ὅτι τὴν ἐνεπιστεύθη ἀπερισκέπτως εἰς τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον, αὐτινος οὐδὲ τὸ πρόσωπον ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ. Φοβηθεὶς μὴ τὸν ἐπιπλήξῃ ὁ Μάριος, κατέφυγεν εἰς ὅ,τι ἀπλούστερον ἐψεύσθη ἀναιδῶς.

— Τὸ ἔδωσα εἰς τὸν θυρωρὸ τὸ ἔδωσα. Ἡ κυρὰ ὅπου ἦταν διὰ νὰ τὸ λάβῃ ἐκαίμουνταν. Εἶπα νὰ τῆς τὸ δώσῃ ὅταν ἐξυπνήσῃ.

Διὰ δύο τινὰς σκοποὺς ἐπεμψεν ὁ Μάριος τὴν ἐπιστολὴν, περὶ ἧς ὁ λόγος· ἵνα ἀποχαιρετίσῃ τὴν Τιτίαν, καὶ ἵνα σώσῃ τὸν Γαβριᾶν. Ἐξ ἀνάγκης ἠρκέσθη εἰς τὸ ἡμισυ τοῦ ὅ,τι ἤθελε.

Ἡ ἐξαποστολὴ τοῦ γράμματος καὶ ἡ παρουσία τοῦ κ. Θερασνέμη εἰς τὸ ὀδόσραγμα, ἦσαν δύο πράγματα ὧν ἡ προσέγγισις ὤφειλε νὰ προξενήσῃ ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Μαρίου. Δείξας λοιπὸν πρὸς τὸν Γαβριᾶν τὸν κ. Θερασνέμη, τὸν ἐρωτᾷ.

— Γνωρίζεις αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ;

-- Ὅχι, ἀποκρίνεται τὸ παιδίον.

Τῷ ὄντι, ὡς εἶπομεν καὶ ἀνωτέρω, ὁ Γαβριᾶς δὲν εἶχεν ἴδῃ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, εἰμὴ διὰ νυκτός.

Αἱ θολερὰ καὶ νοσηρὰ εἰκασίαι τοῦ Μαρ'οῦ διεσκεδάσθησαν. Μήπως αὐτός ἐγίνωσκε τὰ πολιτικὰ φρονήματα τοῦ κ. Θερανεμῆ ; Ἴσως καὶ ὁ κ. Θερανεμῆς ἦτο δημοκρατικός, καὶ διὰ τοῦτο ἤλθε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα.

Ὁ Γαβριᾶς ἐν τούτοις εὐρίσκετο ἤδη εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην τοῦ ὀδοφράγματος, ἀνακράζων, — Τὸ τουφέκι μου!

Ὁ Οἰκιάδης διέταξε νὰ τὸ ἀποδώσωσιν εἰς τὸ παιδίον.

Ὁ Γαβριᾶς ἐγνώστοποίησεν εἰς τοὺς συναγωνιστάς του, ὅτι τὸ ὀδοφράγμα ἦτο περιεζωσμένον πανταχόθεν ὑπὸ στρατευμάτων, καὶ ὅτι μόλις καὶ μετὰ βίας κινώρθωσεν νὰ προβῆ ἕως ἐκεῖ.

— Κυττάξτε νὰ μὲ βγάλτε μὲ ἄσπρο πρόσωπο, προσέειπεν ὁ Γαβριᾶς. Νὰ σὰς ἰδῶ, παλληκάρια μου, νὰ τοὺς κατακεραυνοβολήσωμεν !

Ἐν τούτοις ὁ Ἐνζολωρῆς κατώπτευσεν τὰς κινήσεις τοῦ ἀπέναντι πυροβολικοῦ, ὅπερ ἰδόν, ὡς φαίνεται, δὲ οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐπέφερεν ἢ σφαῖρα τοῦ κανονίου, δὲν ἀνετίωσεν τὴν δοκιμὴν· ἀλλ' ἤλθε μίαν ἐνωμοτίαν πεζικοῦ τῆς γραμμῆς καὶ παρετάχθη ὀπισθὲν τῶν πυροβολητῶν.

Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται ἀνέσκηπτον τὸ λιθότρωτον, καὶ διὰ τῶν πετρῶν κατεσκευάζον χαμηλὸν τι προτειγίσμα ἀπέναντι τοῦ ὀδοφράγματος, οἱ πυροβοληταὶ ἐστρεψαν τὸ στόμα τοῦ ὄπλου των ἑλθόντι πρὸς τ' ἀριστερὰ, ἐξ ὀδηγίας τοῦ ἀρχηγοῦ των, καὶ τότε πάλιν ἐνησχολήθησαν νὰ γεμίσωσι τὸ κανόνιον.

— Παιδιά ! ἀνέκραξεν ὁ Ἐνζολωρῆς, ἰδὼν τὰς κινήσεις ταύτας καὶ μαντεύσας τὸν σκοπὸν τῶν ἐναντίων, τριβηγλήτε ὅλοι πρὸς τὸν τοῖχον τοῦ ὀδοφράγματος καὶ γυνάτισθε. Μὴ μείνη ὄρθιος κανένας.

Οἱ ἀντάρται, ὄντες διεσκαρπισμένοι· ἐμπροσθὲν τοῦ καπηλείου, διότι εἶχον ἀρῆσαι τὰς θέσεις των, ὅταν ἤλθιν ὁ Γαβριᾶς, ἐτπευσαν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔπιταγμα· ἀλλὰ δὲν εἶχον προεβιάσει ὅλοι νὰ λάβωσιν τὴν θέσιν ἐκείνην, ὅτε ἐβέβησεν ἐκ νέου τὸ κανόνιον, καὶ τότε ἐξήμεσιν, ὄχι πλέον σφαῖραν, ἀλλὰ γάλαζαν μύθρων κατὰ τῶν ὀπιστέρων.

Τὰ βλήματα ἐσφραδίσθησαν κατὰ τῆς στενῆς παρόδου τοῦ ὁδοφράγματος, ὥστε ἀντ' κρουσθέντα ὑπὸ τοῦ τοίχου ἐθανάτωσαν δύο τῶν ἀνταρτῶν καὶ ἄλλους τρεῖς ἐτραυματίσαν.

Ἐὰν τοῦτο ἐξηκολούθει, δὲν θὰ ἤδύναντο οἱ ἐντὸς τοῦ ὁδοφράγματος ν' ἀντιστῶσι. Οἱ μύδροι εἰσεχώρουν.

Μεγάλη ἀθυμία κατέλαβε τοὺς ἀντάρτας, ἰδόντας τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο.

— Ὅπως δὴ ποτε, ἂς ἐμποδίσωμεν τὸν δεύτερον κανονισμὸν, εἶπεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

Καὶ χαμηλώσας τὴν κάραμπίναν τοῦ ἐσκόπευτε κατὰ τοῦ διοικητοῦ τοῦ πυροβόλου, ὅστις ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐσκυμμένος ἐπ' αὐτοῦ, προσέχων νὰ τὸ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν θέσιν του, ὡς ἐκτοπισθὲν ἐκ τῆς ἐκπυροσφραγίσεως.

Ὁ διοικητὴς αὐτὸς τῶν πυροβολητῶν ἦτον ὠριτῆς τις λογίας, νειώτατος, ξανθὸς φυσιογνωμίας γλυκυτάτης καὶ νοήμονος, ἐπιτηδεύων εἰς τὸ ὄπλον τοῦτο, τὸ ὅποιον τελειοποιούμενοι προῦρισται νὰ ἐπιφέρῃ ἀναστάσιον εἰς τὴν τακτικὴν τοῦ πολέμου.

Ὁ Κομποσιδέρης παρετήρει τὸν νέον τοῦτον, ἰστάμενος πλησίον τοῦ Ἐνζολωρᾶ.

— Τί ἀμαρτία ! ἔλεγεν ὁ Κομποσιδέρης. Ἀπαίσιον πρᾶγμα τῆ ἀληθείᾳ, αὐταὶ αἱ ἀνθρωποθυαί ! Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχη πόλεμος, ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον βασιλεῖς. Τώρα σὺ, Ἐνζολωρᾶ, σημαδεύεις ἐκεῖνον, ἀλλὰ δὲν τὸν παρητηρεῖς. Εἶνε ἕνας χαριέστατος νέος· βλέπεις πῶς εἶναι σκεπτικὸς. Εἶνε μορφωμένος ὅπως ὅλοι αὐτοὶ οἱ νέοι τοῦ πυροβολικοῦ· ἔχει πατέρα ἴσως, ἔχει μητέρα, ἔχει οἰκογένειαν· ἴσως καὶ ἐρωτᾷ τινα· εἶνε τὸ πολὺ εἰκοσιπενταετής· ἐνδέχεται νὰ ἦναι καὶ ἀδελφός σου.

— Καὶ εἶνε ἀδελφός μου, εἶπεν ὁ Ἐνζολωρᾶς.

— Ναι, προσέθεσεν ὁ Κομποσιδέρης καθὼς καὶ ἰδικός μου. Διὰ τοῦτο ἐγὼ λέγω νὰ μὴν τὸν σκοτώσωμεν.

— Ἄφες με, Κομποσιδέρη, πρέπει νὰ γίνῃ ὅ,τι πρέπει νὰ γίνῃ.

Καὶ ἐπὶ τῆς παρεΐας τοῦ Ἐνζολωρᾶ, τῆς μαρμαρίνης, ἔρρευεν ἐν δάκρυ βαρύν.

Συγχρόνως ὅμως ἐπίεσε τὸ σκανδάληθρον τῆς κάραμπίνας του. Ἐξήλθεν ἡ ἀστραπή, ὁ πυροβολητὴς ἐστράφη περὶ ἐαυτὸν δις, ἔχων τὰς

χειρας τεταμένως πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄνω, ὡς ζητῶν ἀναπνοήν, ἔπειτα δ' ἔπεσε πλαγίως ἐπὶ τοῦ κανονίου καὶ ἔμει-
 νεν ἀκίνητος.

Διεκρίνετο δὲ ἡ ράγῃς του, καὶ ἐκ τοῦμέσου αὐτῆς ἀνέβλυζεν ἄσθρο-
 νον αἷμα. Ἡ σφαῖρα τοῦ εἴχε διατρυπήσει τὸ στήθος. Ἦτο νεκρὸς.

Ἐδέησε νὰ τὸν μεταφέρωσι καὶ νὰ τὸν ἀντικαταστήσωσιν· ἐκ τοῦ-
 του δ' ἐκέρδησαν οἱ ἀντάρται ὀλίγα τινὰ λεπτὰ τῆς ὥρας, ἅτινα καὶ
 ἐπωφελήθησαν.

Ὁ ἀρχαῖος λαθροθήρας καὶ ἡ εὐστοχία τοῦ ὄπλου του.

Διάφοροι γῶραι ὑπῆρχον παρὰ τοῖς ἀντάρταις. Τὸ κανόνιον τῶν ἐ-
 ναντιῶν ἐμέλλεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἐμέσῃ καὶ ἄλλους μύδρους, καθ' ὃν
 μόλις ἤδυνάτο οἱ ἀντάρται ν' ἀντιξωσιν ἐπὶ δεκαπέντε λεπτά. Ἦτο
 ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ ἐπινοήσωσι πρᾶγμα τι δυνάμενον νὰ ἀναχαι-
 τίσῃ τοὺς μύδρους.

Ὁ Ἐνζελωρῆς εἶπεν.

— Πρέπει νὰ εὐρωμεν πωρηνὰ κινεῖνα στρώμα, διὰ νὰ τὸ χῶσωμεν
 ἐκεῖ, εἰς τὸ στενὸν πέρασμα.

— Ἐχει μέσα στρώματα, εἶπεν ὁ Κομποσιδέρης, ἀλλὰ εἶναι πλα-
 γιασμένοι: ἐπάνω οἱ τραυματίζονται.

Ὁ Γεῖωνης Ἀγιωνης ἐκάθητο ἐπὶ τινος πέτρας κειμένης εἰς τὴν
 γωνίαν τοῦ καπηλείου. ἔχων τὸ ὄπλον του μετὰ τῶν σκελῶν.

Οὐδὲν εἶχε λάβει μέρος, μέχρι τοῦδε εἰς τὰ διατρέχοντα, οὐδ' ἐφείνετο προσέχων εἰς τοὺς ἄλλους μαχητάς, λέγοντας γύρω του.

— Νά, ἐκεῖ, ἕνα τουρῆκι ὅπου δὲν κάμνει τίποτε.

Ἄκούσας τὸν λόγον τοῦ Ἐνζολωρῆ, ἠγέρθη ἐκ τοῦ καθίσματός του.

Ἐθροσώμεθα ὅτι, καθ' ἣν ὥραν εἶχεν ἔλθει τὸ πλῆθος τῶν ἀνταρτῶν εἰς τὴν ὁδὸν Κανιάβεως, μία γραῖα ἐκρέμασεν ἐν στρώμα πρὸ τοῦ παραθύρου τῆς, στοχαζομένη ὅτι τὸ στρώμα ἦτο καλὸν προπύργιον κατὰ τῶν σφαιρῶν. Τὸ παράθυρον τῆς γραίης ταύτης ἐφείνετο εἰς τὸ ἕκτον πύτωμα οἰκίας τινός, καμένης ὀλίγον τι ἐξω τοῦ ὁδοφράγματος. Το στρώμα ἐκρεταίτο ἠωρημένον ὑπὸ δύο σχοινίων, ἅτινα ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως ἐφείνοντο ὡς δύο νήματα ἰσότητος.

— Ἐμπροσὶ κἀνέει νὰ μετ' ὄψασθ' διὰ μίαν στιγμὴν μίαν καρμπίναν δίκανον; ἠρώτησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὁ Ἐνζολωρῆς μετὰ εἶχε γεμίσει ἐκ νέου τὴν ἰδιάνην του· καὶ τὴν ἔδωκεν ἀρέσως εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Δίξτε τί θὰ τῆς κάμει;

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐσκόπευσε κατὰ τοῦ παραθύρου τῆς γραίης, καὶ ἐπυροβόλησεν.

Ἐπὶ τῶν δύο σχοινίων ἐκόπη.

Τὸ στρώμα ἔμεινε κρεμασμένον μόνον ἀπὸ τοῦ ἐνός τῶν σχοινίων.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπυροβόλησε καὶ ἄλλοτερον, καὶ τὸ στρώμα ἔπεσεν ἐντὸς τῆς ὁδοῦ.

Ὅλοι οἱ τοῦ ὁδοφράγματος ἐχειροκρίτησαν. Ὅλοι ἀνεκρίζαν.

— Νά το, τὸ στρώμα!

— Ναι, εἶπεν ὁ Κομποσιόερης ἰλλὸ ποῖος τῶρα θὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὸ ὁδοφράγμα ἢ ἂν τὸ φέρῃ μέσα;

Ἀληθῶς, τὸ στρώμα εἶχε πέσει ἐξω τοῦ ὁδοφράγματος, μεταξύ τῶν πολιορκουμένων καὶ τῶν πολιορκητῶν.

Σημειωτέον ὅθ' ὅτι οἱ στρατιῶται παροργισθέντες ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ λοχίου τῶν πυροβολητῶν, εἶχον πέσει πρὸ ὀλίγου πρηναῖς ὀπισθεν τοῦ χαμηλοῦ τοίχου ἐν ἀνήγειρον ἐκ λίθων τῆς ὁδοῦ, καὶ μέχρις οὗ ἐτοιμασθῆ ἐκ νέου τὸ κανόνιον, ἤρξαντο νὰ πυροβολῶσι κατὰ τοῦ ὁδοφράγματος διὰ τῶν τουρῆκίων.

Οἱ ἀντάρται δὲν ἀνταπήντων εἰς τὸν τουρῆκισμὸν τοῦτον, φειδόμενοι τῶν πολεμοφοβίων των. Δι' σφαῖραι τῶν στρατιωτῶν ἐνιπήγαντο

άνωφελῶς εἰς τὸ ὄδοφραγμα, ἀλλ' ἡ ὁδὸς ἦν διέσχίζον τὰ βλήματα ἤτο ἀπαισιᾶ.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξῆλθε διὰ τῆς στενῆς παρόδου εἰς τὴν ὁδόν, διήλθε τὴν χάλαζαν τῶν σφαιρῶν ὄλων, διηρθύθη πρὸς τὸ στῶμα, τὸ ἐπῆρε, τὸ ἐφορτώθη εἰς τὴν ράχιν του, καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὸ ὄδοφραγμα.

Μόνος του ἔφραξε διὰ τοῦ στρώματος τὴν στενωπὸν ἐμπήρας αὐτὸ τόσο ἐπιτηδεύει ὥστε οὔτε διεκρίνετο ὑπὸ τῶν πυροβολητῶν.

Τούτου γενομένου, εἰ ἀντάρται περιέμενον νὰ ἴδωσι τὸ ἀποτελεσμα τῶν μύθρων.

Μετ' ὀλίγας στιγμᾶς, τῶντι τὸ κανόνιον ἐξήμεσε μετὰ τρομεροῦ κρότου νέα βλήματα χαλαζοῦν· τῶρα ὅμως τὰ βλήματα ταῦτα δὲν ἀντεκρούσθησαν ἐκ τοῦ τοίχου, ἀλλ' ἀπεπνίγησαν ἐντὸς τοῦ στρώματος. Ἡ πρόνοια αὐτῆ ἀπεδείχθη ἐξαιρετικῆ. Οἱ ἐντὸς τοῦ ὄδοφραγματος οὐδέλως ἐβλάθησαν.

— Φίλε συμπολίτα, εἶπεν ὁ Ἐνζελωρὸς πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, ἡ δημοκρατία σ' εὐχαριστεῖ.

Ὁ Ἄετός ἰθαμάζει καὶ ἐν ταύτῳ ἐγέλα.

— Εἶνε ἀνήθικον, ἔλεγε, νὰ ἔχη ἓνα στῶμα τόσο δύναμιν. Εἶναι ἀνήθικον νὰ θριαμβεῖ τὸ καμπτόμενον ἐναντίον τοῦ κεραινοβολοῦντος. Ἀλλ' ὀπωσδήποτε, ὁὐκ καὶ τιμὴ εἰς τὸ στῶμα τῆς γρηᾶς, τὸ ἐκμηδενίζον ἐν κανόνιον.

I.

Ἡ Ἠώς.

Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἡ Τιτίκα ἐξηγειρέτο τοῦ ὕπνου.

Ὁ κοιτὸν τῆς ἦτο στενός, καθάριος, ἔχων ἐν ἐπίμηκες παράθυρον πρὸς ἀνατολάς, ἐπὶ τῆς ὀπίσθιας αὐλῆς τῆς οἰκίας.

Ἡ Τιτίκα ἤγνοιε ὀλωσθῆναι τὰ διατρέχοντα ἐν Παρισίους. Ὅταν τὴν ἐσπέραν τῆς προτεράιας ἡ Πανηγυρία εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ὅτι τὰ στρατεύματα ἦσαν εἰς κίνησιν, ἡ Τιτίκα δὲν ἦτο παρούσα· εἶχεν ἤδη εἰσελθεῖ εἰς τὸν κοιτῶνά της.

Ἐκοιμήθη ὀλίγον, ἀλλὰ καλῶς. Εἶδεν ὄνειρα ὠραῖα, προερχόμενα ἰσως καὶ ἐκ τῆς καταλεύκου αὐτῆς κλίτης. Εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον τῆς ἀνθρωπὸν τινα ἐντὸς φωτός· θὰ ἦτον ὁ Μάριος. Ἴζήσπησε ἔχουσα τὸν ἥλιον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, ἐξ οὗ καὶ ὑπέλαβε κατ' ἀρχῆς ὅτι τὸ ὄνειρον ἐξηκολούθει.

Ἀνηγέρθη πλήρως θάρρους καὶ ἐλπίδος, καὶ τοὶ ἀγνωστοὶ διατί. Ἐπειτα ὁμως ἐσκυθρώπασε. Παρῆλθον τρεῖς ἡμέραι καὶ δὲν εἶχεν ἰδεῖ τὸν Μάριον.

Ἠλπίζεν ὅτι αὐτὸς θὰ ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν της, καὶ οὕτω θὰ ἐγνώριζε τὴν κατοικίαν της· ἔχουσα δὲ πεποιθῆσθαι εἰς τὴν ἀγγλικάν του, ἐπίστευεν ὅτι θὰ εὑρίσκει τρόπον νὰ ἔλθῃ μέχρις αὐτῆς, καὶ τοῦτο σήμερον ἰσως, καὶ ἰσως μάλιστα πρὸ τῆς μεσημέρας.

Ἠγέρθη λοιπὸν τῆς κλίτης ὅπως ὑπέλαβη τὸν Μάριον.

Ἠσθάνετο ὅτι δὲν ἤδύνατο νὰ ζῆσθαι ἀνεὺ τοῦ Μαρίου, καὶ εἰς τοῦτο λοιπὸν ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Μάριος θὰ τρῆχτο ἀφελκτικῶς, καὶ θὰ ἔφαιεν αἰσιῶν τι ἔγγραμμα.

Τοιαύτη ἡ νεότης ἀπομάσσει τὰ δάκρυά της ταχέως, θεωρεῖ ὡς ἀνωρελὴ τὴν λύπην καὶ δὲν τὴν ἀποδέχεται. Ἡ νεότης εἶνε τὸ μειδιάμα τοῦ μέλλοντος. Ἡ νεότης δὲν ἀνοπνέει εἰμὴ ἐλπίδα.

Δὲν κατώρθου ἄλλως τε ἢ Τιτίκα νὰ ἐνθυμηθῇ τί τὴν εἶχεν εἰπεῖ ὁ Μάριος περὶ ταύτης τῆς ἀπουσίας του· ἐμελλε λοιπὸν νὰ διαρκέσῃ μόνον μίαν ἡμέραν· οὐδ' ἐνεθυμείτο ποῖαν ἐξήγησιν εἶχε δώσει εἰς αὐτήν.

Ὅλοι βεβαίως παρετήρησαν πόσον ἐπιτηδεῖως τρέχει πολλάκις καὶ κρύπτεται τὸ νόμισμα, ὅταν πῆσῃ χαμαί, καὶ πόσον ἐντιγχνῶς καθίσταται ἀφανὲς καὶ ἀόρατος. Τὸ αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς σκέψεις τινὰς τοῦ ἀνθρώπου.

Χώνονται εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ πλέον τετέλεσται ἐχάθησον διὰ παντός, ἰδύνατον νὰ τοὺς ἐπανορθώσωμεν εἰς τὴν μνήμην. Ἡ Τιτίκα ἠδύκονε μὴ δυναμένη νὰ ἐνθυμηθῇ τοὺς λόγους τοῦ Μαρίου, καὶ ἤλεγχεν ἑαυτὴν διὰ τὴν λήθην τῆς ταύτης.

Καταβῆσα ἀπὸ τῆς κλίνης ἐνίπτετο ἀφρημένη. Οἱ διαλογισμοὶ τῆς ἦσαν ὡς τι κῆρυον τῆς καρδίας τῆς ἤτο ἢ προσευχὴ τῆς περιποιημένη ἑαυτὴν δὲν ἐλησμόνει καὶ τὴν καρδίαν, τὴν μείζονα ἔχουσαν ἀνάγκην εἰς τοιαύτας στιγμὰς.

Βελτιώτερον δυνατὰ τις νὰ εἰσάξῃ τὸν ἀναγνώστην εἰς μίαν νομφικὴν πασταδα ἢ εἰς ἕνα παρθενικὸν θάλαμον.

Ἡ ποιήτρια μόλις θὰ τὸ κατόρθωνεν, ἀλλ' εἰς τὴν πεζὸν λόγον δὲν ἐπιτρέπεται.

Ὁ θάλαμος κέρως εἶνε κλειστὸν ἄνθος, εἶνε λευκότης ἀδιόρατος. Εἶνε κρῖνον κεκλεισμένον εἰσπερὶ τὸ ὅποιον δὲν πρέπει νὰ ἴδῃ ὀφθαλμὸς ἀνθρώπου πρὸς τὸ ἴδῃ ὁ ἥλιος.

Ἡ γυνὴ ἐν κάλλει εἶνε εἶνε ἰερὰ. Ἡ ἀποκαλυπτομένη ἀμόλυτος ἐκείνη κλίνη, τὸ ἡμίγυμον ἐκεῖνο σῶμα, τὸ φοβούμενον αὐτὸ ἑαυτὸ, ὁ λευκὸς ποὺς ἐκεῖνος· ὁ ἐξολεθεϊνὸν εἰς τὰ σурτά του πέδιλα, τὰ στήθη, τὰ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κατόπτρου προφυλαττόμενα, ὡς εἰ κατεπτεροὶ εἶνε· ὁ ὀφθαλμὸς, ὁ χιτῶν ἐκεῖνος· ὁ ἐν σπουδῇ ἀνεσυρμένοι, ἕνα κρῖνον τὴν ὠμοπλάτην, ὅταν αἴρῃς ἀκουσθῇ τριγμὸς ἐπὶ τοῦ ἢ ἐκείνου ὀχτήματος ἐν τῇ οὐρῇ, αἰ δεινόμενα· ταῖσι, αἰ κωλυόμενα· παρῶν, τὸ τερ-γλῶδ. ἐκεῖνο τῆς αἰσῆς μᾶλλον ἢ τοῦ φυχῆος ρίγας, ὅλων ἐν γένει τῶν κινήσεων τὰ χερρίστατα καὶ μεθυ-

στικά εκείνα σκιρτήματα ή πτερωτή, σχεδόν άνησυχία εκείνη, ενώ υδείς φόβος υπάρχει, αί άλλοιπάλληλοι φάσεις της άμφίσεως. φάσεις έπαγωγαι, ως πρωινά νεφύδρια, όλα ταυτα δέν άρμόζει νά τ' αναφέρωμεν καί μάλιστα πολύ προέβημεν υποδείξαντες αυτά.

Ό οφθαλμός του ανθρώπου όφείλει σεβασμόν πολύ μείζονα προς την έξέγερσιν παρθένου ή προς την άνατολήν αστέρος. Η πιθανότης της ψυχλοφήσεως δέν νά μετατρέπεται εις έπαύξησιν σεβασμού.

Ό γινούς του ροδακίνου, ή αϊθάλη του δαμασκήνου, ή πιπιάλη των πτερώγων χρυσταλλίδος, ή ίκτιναβολών κρύσταλλος της χιόνος, είναι έπουσιώδη, συγκριόμενα προς την άγνότητα ταύτην την άγνοοσαν έτι αν ήνε γυνή. Η κόρη είναι της όπτασίας ή αϊγλης, δέν είναι είσέτι ούτε έυδολμα. Η κλίνη της κείται είσέτι εν τοις άποκρύφοις του ιδανικού κόσμου.

Άπλη διάκρισις έποφή βλέμματος έξαγριού την θολεραν αυτης διασύνειαν.

Ό άτενίζων εις παρθενικήν κλίνην διαπράττει βεβήλωσιν.

Άνατολικός τις μύθος αναφέρει: ότι τό ρόδον έπλάσθη λευκόν υπό του θεού, άλλ' έπειδή τό ειδέν ό 'Αδάμ καθ' ήν στιγμήν ήνοιγετο, έρθήρισεν εξ αϊδούς. Είμεθα εκ των αναγκαιχομένων ενώπιον παρθένων τα καί άνθέων θεωρούντες άμφοτερα σεβαστά.

Η Τριτίκα ένευθη ταχέως, έντενίσθη, άνεδεσε την κόμην, άπλούστατα, ως ήν του σαρμού τόι καιρόν εκείνον, ότε αί γυναίκες δέν παρεγέμιζον την κόμην μέ τά μαξιλαράκια τά κυλινδρικά, ούτε έφέρουν κρινολίνα.

Έπειτα ήνοιξε τό παράθυρον καί περιέφερε τους οφθαλμούς περίε έλπίζουσα ν' ανακαλύψη μένος τι της όδοϋ, γωνίαν οίκιας τινός, όπου νά παραμνευση τον Μάριον.

Η όπισθία αύλή ήτο περιεστοιχισμένη υπό τοίχων έρκούντως ύψηλών καί τινων κηπαρίων. Έξω δέν έφαίνετο τίποτε.

Η Τριτίκα έσειχάθη τά κηπάρια ταυτα πρώτοι επί ζωής της, τα άνθη τη έφάνησαν ζωσειδη. Όλίγον όρόμον αν έδλεπε παρέκει, θά εύρηστέετο πολύ. Ηγειρε τότε προς τον ούρανόν τους οφθαλμούς: τη έφάνη ως έπικειμένη, ή άφάξις του Μαρίου από του στερωμάτος.

Τη ήλθον αίφνιδίως όακρυα. Αί έλπιδες της άπηνητων πρόσκομα.

Είδεν ὅτι περὶ οὐδενος πράγματος ἦτο βεβαία, ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς δὲν βλέπῃ χάνεται τὸ μὴ βλέπόμενον. Ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Μάριος ἤρυνάτο νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὴν ἐξ οὐρανοῦ τῇ ἐράνῃ, ὅτι πλέον φαιδρὰ ἀλλὰ πένθος.

Ἐπειτα ὁμως πάλιν, ἰδιοτροπία βλέπετε τῆς φαντασίας, ἐπανήλθεν εἰς αὐτὴν ἡ γαλήνη καὶ ἡ ἐλπίς καὶ ἐμειδίασεν ἀναιτίως, ἀλλὰ πεποθούσα εἰς τὸν Θεόν.

Ὅλοι οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκοιμῶντο εἰσέτι, καὶ ἐπεκράτει ἄκρα σιγή. Οὐδ' ἐν παραθύρον εἶχεν ἐτι ἀνοιχθῆ εἰς τὴν γειτονίαν. Ἡ Παναγιώτα ἐκοιμᾶτο ἀκόμη.

Ἡ Τιτίκα ἐνόμιζε, φυσικῶ τῷ λόγῳ, ὅτι καὶ ὁ πατὴρ τῆς ὁμοίως ἐκοιμᾶτο. Πολύ δὲ πρέπει νὰ ἔπαθεν ἡ Τιτίκα, καὶ ἔπασχεν ἐτι αἰσί. ἔλεγε κατὰ νοῦν ὅτι ὁ πατὴρ τῆς ὑπῆρξε κακός.

Ἐβουλόετο ὁμως εἰς τὸν Μάριον. Ἡ ἔλλειψις τοιοῦτου φωτός τῇ ἐφαίνετο ὡς ἐκ τῶν ἀδυνάτων. Ἦκουεν ἐκ διαλειμμάτων μακρυνούς τινες κρότους ὑποχώρους, καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν. — Παράδοξον πρᾶγμα ν' ἀνοίγουν καὶ νὰ κλείνουν τὰς ἐξω θύρας τόσο ἐνωρίς. Ἦσαν οἱ κανονισμοί, τοῦ ὁδοπράγματος.

Ὅλίγον τι κατωτέρω τοῦ παραθύρου τῆς Τιτίκας, ὑπῆρχε μία φωλεὰ χελιδόνων, ἧς τὰ ἐντὸς ἐφαίνοντο εὐκρινῶς ἄνωθεν. Ἐδύλετο ἐντὸς τοῦ μικροῦ παραδείσου ἐκείνου ἡ μητὴρ, ἀνοίγουσα τὰς πτέρυγας ἐν σχήματι ριπιδίου ἐπὶ τῶν νεσσῶν τῆς ὁ πατὴρ περιεπέτα, ἀπῆρχετο ἡ ἐπέστρεσε φέρων εἰς τὸ ράμφος του τροφὴν καὶ φιλήματα. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλων ἐχρῶσωνε διὰ τῶν ἀκτίνων του τὸ περιχαρὲς τοῦτο θέαμα ὁ μέγας καὶ πάνσεπτος νόμος «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε» ἦν ὀρατός, μειδιῶν, ἐπιβλητικὸς ἐκεῖ ἐνθα ἐξετυλίσσοτο ἡ αἴγλη ἐαρινῆς πρωίας.

Ἡ Τιτίκα μὲ τὴν κόμην χρυσοζομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὴν ψυχὴν πλανωμένην εἰς χιμαίρας, φωτιζομένη ἐδόθεν μὲν ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ἐξώθεν δὲ ὑπὸ τῆς ροδοδακτύλου αὐγῆς ἐκυψε μηχανικῶς, καὶ σχεδὸν μὴ, τολμῶσα νὰ βεβαιώσῃ αὐτὴ ἑαυτὴν ὅτι διανοεῖτο συγχρόνως τὸν Μάριον, παρατήρει ἐν ἐκστάσει τὰ ποτηρά ἐκεῖνα, τὴν καλιὰν ἐκείνην, τὸ ἔξ ἄρρενος καὶ θηλεος ἐκεῖνο ζεύγος, τὴν μητέρα καὶ τὰ μικρά

της με την βαθείαν συγκίνησιν, ἣν προξενεῖ εἰς κόρην ἢ θέα φω-
λεᾶς.

ΙΑ'.

Τὸ ἀλάθηστον καὶ μηδένα ζονεῦον τουφέκιον.

Τὸ πῦρ τῶν ἐπιτοθμένων ἐξηκολούθει, τοὺς τουφεκισμοὺς διεδέ-
χοντο οἱ μῦθοι καὶ τούτους οἱ τουφεκισμοὶ κατα τοῦ ὀδοφράγματος,
ἀνευ βλάβης τῶν ἀνταρτῶν.

Μόνον τὸ ἄνω τῆς προσόψεως τοῦ καπηλείου ἐβλάπτετο ὀλίγον κατ'
ὀλίγον, δηλαδὴ ἐχαλάτο τὸ κονίαμα καὶ διατρυπῶντο τὰ παράθυρα,
ἐξ οὗ καὶ ἠναγκάσθησαν οἱ ἐκεῖ τοποθετημένοι ἀντίρται ν' ἀποχωρή-
σωσι.

Τούτο ἄλλως τε ἀπαιτεῖ ἡ στρατηγικὴ τέχνη κατὰ τῶν ὀδοφραγ-
μάτων νὰ παρατείνεται ἡ ἐπίθεσις, ἵνα ἐξαντλῶνται τὰ πολεμοφό-
δια τῶν ἐπαναστατῶν, ἂν αὐτοὶ πράξωσιν τὸ λάθος ν' ἀντιπυροβο-
λῶσιν· ὅταν δὲ φανῇ ἐκ τῆς βραδύτητος τῶν πυροβολισμῶν τῶν
ὅτι ἔδην ἔχουν πλέον πυρίτιδα ἢ σφαίρας, τότε γίνεται κατ' αὐτῶν
ἐφοδία.

Ὁ Ἐλζολωρᾶς δὲν περιέπεσεν εἰς τὴν παγίδα ταύτην τὸ ὀδοφραγ-
μα δὲν ἀντιπυροβόληι ποτῶς.

Εἰς πᾶσαν ἐκείνωσιν τῶν ἐχθρικών κανονίων, ὁ Γαβριᾶς ἰκρίμαζε
τὴν γλῶσσαν ἐξω τοῦ στόματός του ὡς σημεῖον ἱμπαιγμοῦ λέ-
γων :

— Σχίσετε τὸ πανί, μᾶς χρειάζεται ξαντοί !

Ὁ Οἰκιάδης δὲ, ἰποτεινόμενος πρὸς τὸ κανόνιον διὰ τὸ ἀνωφελές τῶν μύδρων του, ἔλεγε, — Τὰ μπέρδεψες κακομοῖρα ἔ! τὰ χάλια σου! Εἰς' ἓνα σύγαμα!

Καθὼς εἰς τοὺς χοροὺς μετημφιεσμένων συμβαίνει νὰ διεγείρεται περιέργεια τῶν θεατῶν οὕτω καὶ εἰς τὰς μάχας, ἐπιθυμεῖ ἕκαστος νὰ γνωρίσῃ τῶν ἐναντιῶν τὰ κινήματα.

Ἡ σιωπὴ τῶν ἐν τῷ ὁδοφράγματι ἤρχισεν ἀνησιχοῦσα τοὺς πολιορκητάς, φοβουμένους ἀπρόσπτόν τι, καὶ ἠθέλησαν νὰ ἰδῶσιν, εἰ δυνατόν, τί συνέβαινε ὀπισθεν ἐκείνης τῆς σωρείας τῶν πιτρῶν, ὡχομένης τὰς βολὰς ἄνευ ἀπαντήσεως.

Οἱ ἀντίρται παρετήρησαν ἀφρονῶς ἐπὶ τῆς στέγης οἰκίας τινὸς γειτονικῆς στίλβουσαν εἰς τὸν ἥλιον μίαν περικεφαλαῖαν. Εἰς τῶν στρατιωτῶν ἀνέβη εἰς τινα καπνοδόχην, ὅπου ἰστάμενος ἐφάνετο κατοπιεύων τὰ κινήματα τῶν στασιαστῶν.

— Παιδιά! παιδιά! κράζει ὁ Ἐνζολωρῆς, βλέπω ἐκεῖ ἐπάνω κάποιον νὰ μᾶς κατασκοπεύῃ, πολὺ ὀχληρῶς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὸν Ἐνζολωρῆν τὴν καρμπίναν του, ἀλλ' ἐκράτει τὸ τουφέκιόν του.

Δὲν λέγει λέξιν, ἀλλὰ σκοπεύει κατὰ τοῦ στρατιώτου ἐκεῖνου, καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν τὸ κρᾶνος του, βληθὲν ὑπὸ σφαίρας, πίπτει ἐντὸς τῆς ὁδοῦ. Ὁ στρατιώτης ἐσπευσε νὰ φύγῃ, ἐπτοημένος. Ἐγένετο ἄφαντος.

Ἄλλὰ τὸν διεδέχθη ἕτερος: οὗτος δὲ ἀξιωματικός. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὅστις εἶχε γεμίσει πάλιν τὸ ὄπλον του, ἐσκόπευσεν ἐκ νέου κατὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ, καὶ ἔστειλε καὶ τούτου τὸ κρᾶνος εἰς ἐντάμωσιν τοῦ ἄλλου πρότερον βληθέντος καὶ πεσόντος.

Ὁ ἀξιωματικός εἶδεν ὅτι ὄν ἦτο φρόνιμον νὰ μείνῃ ἐκεῖ περιπλέον, καὶ ἐσπευσε νὰ ἀποσυρῆ καὶ αὐτὸς ἀμέσως.

Ἐνεκῆσαν τότε, ὡς φαίνεται, οἱ τοῦ στρατοῦ, ὅτι ἡ θέσις ἐκείνη δὲν ἦτο ποσῶς ἀσφαλῆς, καὶ ἐπαυσαν νὰ σκοπεύωσι τοὺς ἐν τῷ ὁδοφράγματι. Οὐδέτι πλέον ἀνεβάνη ἐπὶ τῆς στέγης.

— Διατί δὲν τὸν ἐσκότωσες; ἠρώτησεν ὁ Ἄετός τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἀπάντησεν.

IB'.

Ἡ ἀταξία ὁπαδὸς τῆς τάξεως.

Ὁ Ἄετος ἐψιθύρισε ἐν τῷ οὐς τοῦ Κομποσιδέρη.

— Παρατήρησε ὅτι ὄν ἀπεκρίθη εἰς τὴν ἐρώτησίν μου ;

— Αὐτὸς εἶνε ἄνθρωπος ὅστις κάμει καλὸν μὲ τουργαίαις, ἀπήντησεν ὁ Κομποσιδέρης.

Ὅσοι ὀκωσθήποτε ἐνθουσιῶνται τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, θὰ ἐνθουσιῶνται ὅτι ἡ ἐθνοφρουρὰ τῶν περιχώρων γενναίως πάντοτε ἀντεπεξῆλθε κατὰ τῶν ἀνταρσιῶν, ἰδίως δὲ ἐμάχητο ἀπεγνωσμένως καὶ ἀτρεμῆτως κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1822. Ὁ εἰς καὶ ὁ ἄλλος, ὅλοι αἱ κάπηλοι τῶν προαστείων Παντέν, Βερτοῦ καὶ Κυνέτ, ὧν τὰ καπηλεῖα εἶχε κλείσει τὸ σῶμα τῶν ἀνταρτῶν, μετεβλήθησαν εἰς λέοντας ἅμα εἶδον ὅτι αἱ αἰθουσαι τοῦ χοροῦ, αἱ προσετηγμένα εἰς τὰ τοιαῦτα ἐξοχικὰ οἰνοπωλεῖα, ἔμεινον κεναί, καὶ ἐδεκατιζόν δεκατιζόμενοι καὶ αὐτοὶ ἵνα σώσωσι τὴν τάξιν ἢ ἀντιπροσώπων ἐν καπηλεῖν.

Εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους, χρόνους αὐτοδικίας ἅμα καὶ ἥρωισμοῦ κατέναντι τῶν πλημμελειῶν νεωτεριστικῶν ἰδεῶν, ὧν ὑπῆρχον αἱ διαπύσεις κήρυκες, καὶ τὰ συμφέροντα ὡσαύτως εἶχον τοὺς ἐνθέρμους αὐτῶν θιασώτας. Ἡ πεζότης τῆς ἀκινήσιος ὄν ὑπελείπετο τῆς γενναιότητος τῶν κινουμένων, ἡ δὲ μείωσις μιᾶς στήλης χρυσῶν νομισμάτων ἔκαμνε καὶ τοὺς τραπέζιτας νὰ φύλλωσι τὴν Μασσαλιώτιδα. Ἐξέχονον ἐν λυρσιμῶ καὶ αὐτοὶ τὸ σῆμα τῶν χρόνι τοῦ ταμειακοῦ συμφέροντος, ὑπερσπίζοντες ἐν ἐνθουσιῶσι λαλεδαιμονίων τὸ ἐργαστήριον, τὸ ἀπείρω ὑποκαρυστικὸν τοῦτο τῆς πατρίδος.

Καί ὅμως ταῦτα πάντα ἐτελοῦντο λίαν σοβαρῶς. Ἦσαν κοινωνικά καί ταῦτα στοιχεῖα συμμετέχοντα τῆς πύλης ἐν προσδοκίαις ἡμερῶν ἰσοροπίας.

Ἐτερον σημεῖον τῶν καιρῶν ἦτο καί ἡ ἀναρχία ἐνσωματωμένη εἰς τὸ κυβερνητικὸν σύστημα. Ἐτάσσοντο πολλοὶ ὑπὲρ τῆς τάξεως, ἀνευ πειθαρχίας, ἀχαλίνωτοι ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτῶν, ἀνυπόλογοι ἐν ταῖς ἐνεργείαις των.

Ἀπροσδοκῆτως ἤκουετο τυμπανοκρουσία καὶ αἴφνης εἰς συνταγματάρχης τῆς ἔθνοφρουρᾶς ἐκάλει ἐξ ἰδιοτροπίας τὸ ὁμοφρονεῖν αὐτῷ πλῆθος εἰς ἔνοπλον ἀπόκρουσιν τῆς ἀνταρσίας· ἄλλος λογαγὸς παρεδίδοτο εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ πυρὸς ἐξ ἀπλῆς του ἐμπνεύσεως· ἄλλος ἀλλαγῆς ἔθνοφρουρῆς ἐμάχετο διὰ τὴν ἰδέαν του καὶ δι' ἰδίον του λογαριασμόν, ἐπὶ ἰδίῳ αὐτοῦ κινδύνῳ.

Εἰς τὰς κρίσιμους στιγμὰς τῶν ἡμερῶν ἐκείνων συνεβουλεύοντο τὰ ἑαυτῶν ἔνστικτα ἢ τοὺς ἀρχηγούς των. Ἐν εἰ τῶ στρατῶ ὑπῆρχον τάγματα ἀτάκτων ξιφωφρουντων, ὡς ὁ Φανιώ καὶ κλαμαμαράδων, ὡς ὁ Ἑρρίκος Μαμφρέδ.

Ὁ πολιτισμὸς ἀτυχῶς ἀντιπροσωπευόμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διὰ συναγεμῶν συμφερόντων μᾶλλον ἢ δι' ἐνὸς συνόλου ἀρχῶν ἦτο ἢ ἐθεωρεῖτο, ὡς εὐρισκόμενος ἐν κινδύνῳ, διετυμπάνιζε δὲ τοῦτον εἰς τρόπον ὥστε, πᾶς τις ἀποτελῶν ἐν τῷ κέντρῳ, ὑπερημύνητο αὐτοῦ, προσήρχετο ἀυθόμητος ἀρωγῆς καὶ τὸ ἐπροστάτευεν ἐπὶ κινδύνῳ τῆς ἰδίας ζωῆς του, ὁ δὲ πρῶτος τυχῶν ἀνελάμβανε τὴν διάσωσιν τῆς ἀπειλουμένης κοινωνίας.

Ὁ ζήλος ἐστὶν ὅτι ἐξικνεῖτο μέχρις ἐξοντώσεως. Μία διαιρέσις ἐξ ἔθνοφρουρῶν, ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας συνεκρότει πολεμικὸν συμβούλιον, ἰδίκαζε καὶ ἔθνατό του ἐντὸς πενταλέπτου ἕνα ἀντάρτην αἰχμηλωτισθίντα. Ἰπὸ τῆς αὐτοσχεδίου συμμορίας ἐθανατώθη καὶ ὁ Ἰωάννης Ἀλάνθαστος.

Βηρωδὸς ἄντιστοι νόμος, εἰ ἐν ὁδὸν τῶν μερίδων δύναται νὰ ἐπιπέσει τὴν εὐθύνην τῶν τελουμένων εἰς ἑαυτήν, οἷοι ἐρημότητι καὶ ὑπὸ τῆς δημοκρατίας ἐν Ἀμερικῇ ὡς καὶ ὑπὸ τῆς μοναρχίας ἐν Εὐρώπῃ.

Ὁ νόμος οὗτος τοῦ ἄντι περιπλεξε τόσον τὰς αἰτίας, ὥστε ἡμέραν τινα νεανὸς τις ἐκ τῶν στασιαστῶν, ποητῆς, ὀνόματι Γκαρνά, καταδιώχθη ἐν τῇ Βασιλιᾷ πλατείᾳ διὰ τῆς ζιφολόγης καὶ

μόλις διέφυγε τὴν σφαγὴν, καταφυγὼν εἰς τὴν ἐξώθυραν τῆς ὑπ' ἀριθ. 6 οἰκίας. Οἱ διώκοντες ἐκραύγαζον :

— «Νά, κ' ἕνας ἀκόμη σαισιμονιστής!» καὶ τοῦτο διὰ νὰ τὸν φονεύσωσιν.

Ἐφερὲν ἀληθῶς ὑπὸ μάλης ὁ νεανίας τόμον ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ δουκὸς Σαίν-Σιμών. Εἰς στρατιώτης ἐκ τῆς ἔθνορρουρᾶς ἀναγνοὺς ἐκ τῶν ὀπισθεν τὴν λέξιν Σαίν-Σιμών, ἐνῶ ἐβάδιζεν, ἤρχισε φωνάζων : Φονεύσατέ τον !

Τὴν 6 Ἰουνίου 1832 λόχος ἔθνορρουρῶν τῶν περιχώρων ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Φανιώ, οὗ ἀνωτέρω ἐμνησθημεν, τοῦ κατέβη ἐξ ἰδιοτροπίας, ἢ χάριν τέρψεως, νὰ δεκατίσῃ τὴν ὁδὸν Καννάβεως. Τὸ γεγονός, ὅσον παράδοξον καὶ ἀλλόκοτον ἂν θεωρηθῆ, ἀπεδείχθη καὶ διεπιστώθη κατόπιν ἐκ τῶν ἀνακρίσεων αἵτινες διενηργήθησαν μετὰ τὴν ἀνταρσίαν τοῦ 1832. Ὁ λοχαγὸς Φανιώ ἀστός ἀνυπόμονος καὶ τολμηρὸς, ὡς τις ἀρχηγὸς μισοδόρων, κυβερνητικὸς φανατικὸς ἀλλ' ἀνυπότακτος, ἦλθιν εἰς πειρασμόν, γαργαλισθεὶς ἐκ τοῦ πύθου νὰ πυροβολήσῃ πρὸ τῆς ὥρας καί, φιλοδοξήσας τὴν ἄλωσιν τοῦ ὁδοφράγματος αὐτὸς μόνος ὀχλαδῆ μετὰ τῶν ὀπαδῶν του, προέβη εἰς τὸ ἐγχείρημα.

Ἄλλ' ἀπελπισθεὶς ἐκ τῆς συχνῆς ἐμφανίσεως τῆς ἐρυθρᾶς σημαίας, ἐμέμφετο ἀναρπάζων τοὺς στρατηγούς, καὶ τοὺς σωματάρχας, οἵτινες συνδιασκεπτόμενοι καὶ κρίνοντες ἀκαιρον τὴν στιγμήν τῆς ἐπίδου ἄρχσαν, κατὰ τὴν περιλάλητον καταστάσαν ἕκτοτε φρασίν, ἐνὸς τῶν συνδιασκεπτομένων, «τὴν ἐπανάστασιν νὰ βράσῃ μὲ τὸ ζουμί τῆς».

Κατ' αὐτὸν ὅμως τὸ ὁδοφράγμα εἶχεν ὠριμάσει καὶ ἐπειδὴ πᾶς ὠριμος καρπὸς πρέπει νὰ πέσῃ, ἀπεπειρήθη.

Ἠγεῖτο, λέγει αὐτόπτης μάρτυς, ἀνδρῶν μεγάλης ἀποφασιστικότητος ἀνδρῶν μαινομένων. Ὁ λόχος του, ἀκριβῶς ὁ πυροβολήσας κατὰ τοῦ Ἰωάννου Ἀλανθίστου, ἦτο ὁ πρῶτος ἐκ τοῦ τάγματος τοῦ τοποθετηθέντος καὶ πρῶτος ἐπομένως ὤρμησε κατὰ τοῦ ὁδοφράγματος εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ. Τὸ κίνημα ὅμως τοῦτο, ἐκτελεσθὲν ἐξ ἀγῆθης μᾶλλον προαιρέσεως ἢ ὡς στρατήγημα, ἐστοίχισεν ἀκριβῶς εἰς τὸν λόχον τοῦ Φανιώ.

Πρὶν ἢ προχωρήσει μέχρι τῶν δύο τρίτων τῆς ὁδοῦ γενικὴ τοῦ ὁδοφράγματος ὁμοφροντία τὸν ὑπέδεχθη. Τέσσαρες, εἰ θρασύτεροι, εἰ καὶ πρῶτοι ὄραμάντες, κατεκτραυνέθησαν κατὰστάθη, κατἑμπροσθεν τοῦ

προμαχώνος, ἡ δὲ γενναία αὐτῆ ὁρὰς τῶν ἔθνοφρουρῶν, δλων γενναίων ἀνδρῶν, ἀλλὰ στερουμένων στρατιωτικῆς εὐσταθείας, ἠναγκάσθη νὰ καμφθῆ μετὰ τινα ὀσταγμὸν καταλιπούσα περὶ τὰ δεκαπέντε πτώματα ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου.

Οἱ ἀντάρται ἐπωφεληθέντες τοῦ ὀσταγμοῦ ἐκείνου, ἐγέμισαν ἐκ νέου τὰ ὄπλα των καὶ διὰ δευτέρας ὁμοθρονταί, φονικωτάτης ταύτης, προσεβαλον τὸν λοχὸν πρὶν ἢ δυνθῆ, νὰ κρυβῆ ὀπισθεὶ τῆς καμπῆς τοῦ ὁρόμου.

Πρὸς στιγμὴν ὁ Φανῶ εὐρέθη μεταξὺ δύο πυρῶν, ὅστι τὸ κανόνιον τοῦ στρατοῦ εἶχεν ἐκσφενδονίσει τὴν σφαιρὰν του κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὀπισθεν τοῦ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐφόδου, ἀλλ' ὑποχωροῦντος τοῦ ἀπρομήτου καὶ ἀσυνέτου Φανῶ εὗρεν αὐτὸν ὄν καὶ ἐφόνευσεν.

Ἡ ἐπιθεσις αὐτῆ παράβολος μᾶλλον ἢ σοβαρὰ ἐξώργισε τὸν Ἐνζολωρῶν.

— Τοὺς βλακας, εἶπε. Φονεύουσι τοὺς ἀνθρώπους των καὶ μᾶς κάμου νὰ χάνωμεν ἀδίκως τὰ βέλια μας.

Ὁ Ἐνζολωρᾶ ἐλάλει ὡς ἀληθὴς στρατηγὸς ἀνταστῶν. Οἱ ἀντάρται καὶ οἱ ἐπιφορτισμένοι τὴν καταστολὴν τῆς δὲν κάμουσι χρῆσιν ἰσοπάλων δυνάμεων καὶ ὀπλων. Οἱ ἀντάρται, ὡς ταχέως ἐξαντλούμενοι, μόνον βολὰς τινὰς ἢ ἀνδρας ὀυατόν νὰ χάσωσι. Μία κινουμένη φυσιογιγηθῆκα ἢ εἰς ἀντάστῆς φρονεθεῖς δὲν ἀντικαθίστανται εὐχερῶς ἢ μᾶλλον σπανίως.

Οἱ καταστολαῖς, ὡς τακτικὸς στρατὸς, δὲν ὑπολογίζουσι ἀνδρας, ἔχοντες τὸ ὄπλοστάσιον καὶ περιτιδοποιεῖον τῶν Βιγκενῶν, δὲν λογαριάζουσι οὔτε περιτιδοβολὰς. Ὅσοι ἀντάρται ἀριθμῆ μία ἀνταρσία, τόσα ἀντάγματα ἔχει ὁ πρὸς καταστολήν τῆς ὀρίζομενος στρατὸς καὶ τόσα ὀπλοποιεῖα ὅσα φυσιογιγηθῆκα ἔχει τὸ ὀδόφραγμα.

Ὅστε ἡ πάλῃ ἐμζάγεται μεταξὺ ἐνὸς πρὸς ἑκατόν ἤτοι ἐπὶ τελουσι κατασυντρεθεὶ τὰ ὀδοφραγματα ἐκτός ἂν ἐνσκήψῃ γενικὴ ἐπανάστασις καὶ ἐλπίεψῃ εἰς τὴν πλίσσιγγα τὴν ἀκτινοβολουσαν αὐτῆς ἀγγελικὴν ρομφαίαν. Ταύτης ἐπιλοθῆσης τὸ πᾶν ἐξεγείρεται, τὰ λιθόστρωτα ἀναθραύουσι, καὶ ἀπὸ μωρίων γωνιῶν ἐμρανίζονται πάντες ἐνοπλοῖ. Οἱ λαικοὶ προμαχῶνες πολλαπλασιάζονται, οἱ Παρίσιοι σκίρτωσι. ἐν ὀλαφ τῶ μεγαλιφ τῆς αἰγλῆς αὐτῶν, πνέει ὁ ἄνεμος πάλιν

έτερας 10 Αυγούστου, έτερης 29 Ιουλίου περάσειν τι φως έμφρονιζεται, ό καιάδας της ισχύος όπισθοχωρεϊ, και ό στρατός, ό λέων ούτος, βλέπει ενώπιόν του, όρθιος και γιλήνιος την προφήτιν Γαλλίαν.

Είς τό χάος τών αισθημάτων και τών παθών τών υπερασπιζομένων έν όδοφραγμα υπάρχει έξ όλων τούτων, υπάρχει και γενναιότης και νεότης και τιμή και ένθουσιασμός και ιδεώδες και πεποιθήσις και απόγνωσις κυβιστού και διαλείπουσαι τινες έλπίδες.

Μία τιαύτη έλπίς, μία τιαύτη άόριστος σκίρτησις έλπίδος ανεπτέρωσεν άπρόοπτως όλως τούς έν τῷ όδοφράγματι της όδοϋ Καννάθεως.

ΙΓ'.

Παροδικαί άστραπαί.

— Παιδιά ! άνέκραξεν ό Ένζολωρξ, προσέχων πάντοτε και εις τόν έλάχιστον θόρυβον· με φαίνεται ότι οι Παρίσιοι ήρχισαν να έξυπνοϋν.

Είπε βέβαιον ότι την πρωίαν της 6 Ιουλίου ή άνταρσία έφάνη, επί μίαν ή δύο ώρας ένδυναμουμένη. Η επίμονος κωδωνοκρουσία του κώδωνος της Άγίας Μέρρης σημαίνουσα άδιακόπως τίν κίνδυνον, έφερεν εις πολλούς, την ιδέαν ότι ή άνταρσία αύτη όεν ήτον εύκαταφρόνητος.

Δύο άλλα όδοφράγματα είχαν αρχίσει να ανεγείρωνται έντός της πόλεως, άλλ' έγκατελείφθησαν έτι άτελή. Πρὸ της πόλης του Άγ. Μαρτίνου, νέος τις, ίπλισμένος διά καρμπίνας, προσέβηλε μόος μίαν

ἴλην ἱππικῶν γονατίσας ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγυῖας, ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ ἠαρχοῦ, τὸν ἐρόνευσε καὶ ἐσγράφη, ἔπειτα λέγων.

— Πάγει ἕνας τούλάχιστον, ὅστις πλέον δὲν θά μῶς κακοποιήσῃ.

Τὸν νέον τοῦτον κατεκερμάτισαν οἱ ἱππεῖς διὰ τῶν σπαθῶν.

Εἰς ἄλλην ὁδὸν, τὴν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, γυνή τις ἐπυροβόλησεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου κατὰ τινος πολιτοφύλακος. Ἀλλαγῶν δὲ παιδιῶν δεκατεσσάρων ἐτῶν συνελήφθη, ἔχον τὰ θυλάκιά του πλήρη φουσιγγίνας. Προσεβλήθησαν δὲ καὶ πολλοὶ στρατιωτικοὶ στοθμοί.

Εἰς τινε ὁδὸν, μόλις εἶχεν ἐμφανισθῆ ἓν τάγμα θωρακωφόρων, προποριουμένου τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν, στρατηγοῦ Καβζινιάκ, καὶ ἐπισεν ἐπ' αὐτοῦ χίλαζι σφιρῶν.

Εἰς ἄλλην πάλιν ὁδὸν ἐρρίφθησαν ἀπὸ τῶν στεγῶν κατὰ τῶν στρατιωτῶν συντρίμματα δοχείων καὶ ἄλλων οἰκιακῶν βαρέων σκευῶν. Κακὰ σημεῖα. Ὅταν ἀνέφερον αὐτὰ εἰς τὸν στρατάρχην Σούλτζ, ὁ γηραιὸς οὗτος τοῦ Ναπολέοντος ὑπασπιστὴς ἐφάνη σύννοος· ἐνεθυμηθη ρητόν τι τοῦ στρατηγοῦ Σουσι κατὰ τὴν ἐκστρατεῖαν τῆς Ἰσπανίας.

— Εἴμεθα χαμένοι, ἀφοῦ αἱ γοῦραι ἐκκινουῦν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας τὰ οὐροδοχεῖά των.

Ἡ ἐκδήλωσις τῶν γενικῶν τούτων συμπτωμάτων, ἐνῶ ἡ ἀνταρσία ἐνομιζέτο περιωρισμένη εἰς ἐν ἢ δύο μέρη τῆς πόλεως, ἡ ἀναγεννωμένη ἀργὴ αὐτῆ, ἡ ἐμπρηστικὴ ὕλη ἡ περιῆπτισμένη ὑπεράνω τῆς εὐφλέκτου πυρᾶς, ἥτις καλεῖται περίχωρα τῶν Παρισίων, πάντα ταῦτα ἄμω ἀνησύχησαν τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στρατοῦ.

Ἔσπευσαν λοιπὸν οὗτοι νὰ σθέσωσι τὰς πυρκαϊὰς ταύτας εἰς τὴν ἀρχὴν των, καὶ διὰ τοῦτο ἀνέβηκεν τὴν ἐφοδὸν κατὰ τῶν ἀνεγερθέντων τριῶν ὁδοστρώματων, κειμένων, τοῦ μὲν εἰς τὴν ὁδὸν Μωβουέ, τοῦ δὲ εἰς τὴν ὁδὸν Καννάβειας, τοῦ δὲ εἰς τὴν ἀγίαν Μίρρην· ἐσκήθησαν πρῶτον νὰ καταστρίψωσι τὸν ἀναθρασμόν τοῦ πλήθους, καὶ ἔπειτα νὰ καταστρίψωσι τὰ ὁδοστρώματα ὅλα ὁμῶς.

Ἐστάλησαν λοιπὸν εἰς ὅλας τὰς εἰς ταραχὴν διακειμένας ὁδοὺς ἀποσπείματα στρατοῦ, ἅτινα τὰς μὲν μεγάλας ἐσάρωνον, οὐδένα ἀφύοντες εἰς αὐτὰς νὰ μὲνυ ἀργέι, τὰς δὲ μικρὰς ἐξηρύνων δεξιόθεν καὶ ἀριστερίθιν, καὶ μὲν θροδοποροῦντες ἐν προφυλάξει, καὶ δὲ βυζι-

νοντες βήμα ταχύ, ἢ βήμα ἐφόδου. Συνέτριβον δὲ τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν ἐξ ὧν ἐπυροβολοῦντο. Τὸ ἵππικὸν ἀρ' ἐτέρου διεσκόρπιζε τοὺς πολίτας, ὅσοι συνθηροῦντο εἰς τὰς μεγάλας λειωφόρους.

Ταῦτα πάντα ἐγίνοντο ὄχι ὄνευ πατάγου· τοῦτον δὲ τὸν πάταγον, τὸν ἐκ συγκρούσεως τοῦ στρατοῦ μετὰ τοῦ λαοῦ προξενούμενον, ἤκουεν ὁ Ἐνζολωρᾶς, ὡσάκις διεκρίπτοντο οἱ κανονισμοὶ καὶ οἱ τουφεκισμοί. Εἶδε πρὸς τούτοις ὁ Ἐνζολωρᾶς εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ καὶ τραυματίας μετακομιζομένους ἐπὶ φορείων, καὶ ἔλεγεν εἰς τὸν Οἰκιάδην :

— Αὐτοὶ οἱ τραυματῖαι δὲν εἶνε ἀπὸ τοῦς ἰδικούς μας.

Ἡ ἐλπίς διήρκεσεν ὀλίγον· ἡ λάμψις ταχέως ἐξέλιπεν. Ἐντὸς ἡμισείας ὥρας ἐκόπασε πᾶς θόρυθος ὑπάρχων εἰς τοὺς ἄερας, καὶ οἱ ἀντάρτοι ἠσθάνθησαν ἐπαναπίπτουσαν ἐπὶ τῆς φυγῆς τὴν μολυβδίνην ἐκείνην πλάκα, ἣν ἡ τοῦ λαοῦ ἀδιαφορία ρίπτει ἐπὶ τῶν ἐγκαταλειμμένων ὅσοι ἐπιμένουν ἀγωνιζόμενοι.

Ὁ ἐπιφανὲς γενικὸς ἐρεθισμὸς ἐκεῖνος τοῦ πλήθους, κατεσιγάθη· ἐνουάγησε πᾶσα ἀπόπειρα· ἠδύνατο πλέον ἡ προσοχὴ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ νὰ συμφωνησῇ μετὰ τῆς στρατηγικῆς τῶν ἀξιωματικῶν περὶ τῶν ἀρμοδιωτέρων μέτρων πρὸς κατάλυσιν τῶν τριῶν ὁδοφραγμάτων, ἅτινα εἰσέτι ἀνθίσταντο.

Ὁ ἤλιος ὑψοῦτο ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος.

Εἰς τῶν ἀνταρτῶν ἐπηρώτησε τὸν Ἐνζολωρᾶν.

— Οἱ ἄνθρωποι ἐδῶ πεινοῦν· πῶς, θ' ἀποθάνωμεν χωρὶς οἴλου νὰ φάγωμεν ;

Ὁ Ἐνζολωρᾶς κατοπτεῖων πάντοτε ἀπὸ τῆς θέσεώς του τοὺς ἐναντίους, πρὸς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, ἐκίνησε καταρατικῶς τὴν κεφαλὴν.

ΙΔ'.

Ἐνθα τὸ ὄνομα τῆς ἔρωμένης τοῦ Ἐνζολωρᾶ.

Ὁ Οἰκιάδης ἐκάθητο πάντοτε ἐπὶ τινος λίθου πλησίον τοῦ Ἐνζολωρᾶ, καὶ δὲν ἔπαυε χλευάζων τὸ καινόν. Ὅσακις κατέπιπτεν ἢ ἐξ αὐτοῦ χάλαζα τῶν μύθρων, εὕρισκεν ὁ νέος αὐτος νέους εἰρωνικούς λόγους εἰς βάρος τοῦ ἐξεμοῦντος αὐτήν.

— Τοῦ κάκου καθῆσαι καὶ σκάνεις τοὺς πνεύμονάς σου ἔλεγε· σὲ λυποῦμαι· οἶκτον μοῦ πράξενεῖς. Αὐτὴ σου ἡ φωνή, δὲν εἶνε βροντὴ, εἶνε βήχας!

Καὶ ἐγέλω, περὶ αὐτὸν οἱ ἄλλοι.

Ὁ Οἰκιάδης καὶ ὁ Ἄετός, ὧν ἡ εὐθυμία ᾗζανε καθόσον ᾗζανε καὶ ὁ κινδυνος, ἀντικαθίστων τὴν τροφὴν διὰ τῆς εὐτραπείας, καὶ ἐλλείποντος τοῦ οἴνου ἐκέρων εἰς ὅλους φαιδρότητα.

— Θαυμάζω τὸν Ἐνζολωρᾶ, ἔλεγεν ὁ Ἄετός. Ἡ ἀτάραχος εὐτολμία του μὲ ἐκπλήττει. Αὐτός ζῇ μόνον ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐκ τούτου ἴσως προέρχεται ἡ μελαγχολία καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ χαρακτήρος του ἐνῷ ἡμεῖς, ἔχομεν ὅλο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐρωμένας, αἱ ὅσαι μᾶς κάμνουν τρελλοὺς ὀηλαδῆ ἀτρομήτους.

Ἄνθρωπος ἀνευ γυναικὸς εἶνε πιστόλι χωρὶς τὴν σκανδάλην του· ἡ γυνὴ κάμει τὸν ἄνδρα καὶ ἐκपुरοκροτεῖ. Ἐν τοσοῦτῳ, παρατήρησε· ὁ Ἐνζολωρᾶς δὲν ἔχει γυναικα, ζῇ χωρὶς κινεῖνα ἔρωτα, καὶ ὅμως εἶνε τὸσον ἀνδρείος. Ἐγὼ δὲν καταλαμβάνω πῶς εἰμπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος νᾶ ἦνε ψυχρὸς ὡς παγὸς καὶ θρασὺς ὡς φωτιά.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἤκουεν· ἀλλ' ἐν τις εὕρισκετο

πλησίον του κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, θά τὸν ἤκουε ψιθυρίζαντα.

— Ἡ «Πατρίς».

Ὁ Ἄετις ἐγέλα εἰσέτι, ὅτε ὁ Οἰκιάδης ἀνέκραξε.

— Τὸ νέον το ἔμαθες :

Καί μὲ τόνου φωνῆς θυρωροῦ, ἀναγγέλλοντος τὴν εἰσοδὸν ξενου, προσέθεσεν.

— Ὅμιμάζομαι ὁ κύριος τῶν ἀπὸ τῶν λιτρῶν.

Ἀληθῶς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ θεάτρου ἐκείνου καὶ ἄλλο πρόσωπον. Δεύτερον κανόνιον κατὰ τοῦ ὀδοφράγματος.

Μετ' ὀλίγας στιγμῆς, τὰ δύο κανόνια προσέβαλλον ζωηρῶς τὸ ὀδοφράγμα κατὰ μέτωπον, καὶ τὰ στρατεύματα ἐτουφέκιζον πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπεῖν.

Ἦκούετο οὖν συγχρόνως καὶ ἀπώτερός τις κανονισθολισμός, προερχόμενος ἐκ δύο ἄλλων πυροβόλων, ἐστημένων τοῦ μὲν εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίου Διονυσίου, τοῦ δὲ εἰς ἄλλην τινὰ ὁδὸν ἐγγυτέραν καὶ ἐκκειουμένων κατὰ τοῦ ὀδοφράγματος τῆς Ἀγίας Μέρρης.

Αἱ ὑλακαὶ τῶν καταχθονίων κυνῶν τούτων ἀπετέλουσαν ὡς τινα ἤχῳ πρὸς τὰς ὑλακὰς τῶν τῆς ὁδοῦ Καννάθειας.

Καὶ τὸ μὲν τῶν πυροβόλων, τῶν προσβαλλόντων τὸ ὀδοφράγμα τοῦ Ἐνζολωρᾶ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν, ἐξερεούετο σφαιραὶ, τὸ δὲ μύδρουι. Αἱ σφαῖραι ἐρρίπτοντο ὀλίγον τι ὑψηλότερον πρὸς τὴν χαίτην τοῦ ὀδοφράγματος, ὥστε συντρίβουσαι τὰς πέτρας του καὶ σφενδονίζουσαι τὰ συντρίμματά των κατὰ τῶν ανταρτῶν, ἐπενήργουν καὶ αὐταὶ ὡς οἱ μύδροι. Τοῦτο οὖν ὅπως ἀναγκάσωσι τοὺς ἀμυνομένους ν' ἀποχωρήσωσιν εἰς τὸ ἐνδότερον καὶ τότε νὰ γίνῃ ἡ ἐφόδος κατ' αὐτῶν.

Διότι ἅπασι τούτων ἐκτοπιζομένων ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὀδοφράγματος διὰ τῶν σφαιρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν παραθύρων τοῦ καπηλείου διὰ τῶν μύδρων, αἱ στρατιῶται θά ἤδύναντο νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ὁδὸν ἀπρόσβλητοι, ἴσως δὲ καὶ ἀπαραιτήρητοι, ν' ἀναβῶσιν ἔπειτα τὸ ἔρκος ἐκεῖνο αἰφνιδίως, ὡς ἐπραξαν τὴν ἐσπέραν τῆς προτεραιας, καὶ τις οἶδε; νὰ γίνωσιν ἐξ ἐφόδου κύριοι αὐτοῦ.

— Πιλό μᾶς ἐνοχλοῦν αὐτὰ τα κανόνια, εἶπεν ὁ Ἐνζολωρᾶς, ἀνάγκη νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν ἐνέργειάν των· καὶ ταυτοχρόνως ἀνέχραξεν.

— Πῶρ κατὰ τῶν πυροβολητῶν !

Ἦσαν ὅλοι ἔτοιμοι· ραγδαίως λοιπὸν ἐξερράγη τουφεκισμὸς ἀπὸ τοῦ ὀδοφράγματος, σιγήσαντες ἤδη ὥραν πολλήν. Οἱ ἀντάρται ἐπανελάθον ἐπιτάκις ἢ ὀκτάκις τὸν τουφεκισμὸν τοῦτον λυσσῶντες καὶ ὁμοῦ χαίροντες· καὶ ἡ ὁδὸς ἐνεπλήσθη καπνοῦ ἀποτυφλοῦντος πάντα θεατήν.

Μόλις μετὰ παρέλευσιν λεπτῶν τινῶν τῆς ὥρας ὁ καπνὸς ἤρραιώθη, καὶ οἱ ἀντάρται διέκρινον συγκεχυμένως ἀνὰ μέσον αὐτοῦ καὶ τῶν πυρῶν τῶν τουφεκίων, ὅτι τὰ δύο τρίτα τῶν πυροβολητῶν ἐκείντο πεπτωκότες ἐπὶ τῶν τροχῶν τῶν κανονίων των.

Οἱ ἐξ αὐτῶν μείναντες ἄριστοι ἐξηκολούθουν ἐνασχολούμενοι εἰς τὴν γύμνωσιν τῶν τηλεβόλων μετὰ σοβαρότητος καὶ ἀταραξίας· ἀλλ' ὁπωσδήποτε τε πῦρ αὐτῶν κατέστη ἀραιότερον.

— Καλὰ ἐπετύχθην, εἶπεν ὁ Ἀετὸς πρὸς τὸν Ἐνζολωρᾶν.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπεκρίθη.

— Ἀκόμη δεκαπέντε λεπτά ἂν παραταθῆ αὐτῇ μας ἡ ἐπιτυχία, ἐν θὰ ἔχωμεν πλέον οὔτε ἕνα ρουσέκια...

Ἦκουσεν, ὡς φαίνεται, τὸν λόγον τοῦτον ὁ Γαβριᾶς.

ΙΔ'.

Ὁ Γαβριᾶς ἔξω.

Αἰρήνης ὁ Οἰκιστὴς παρατηρεῖ τινα περιφερόμενον ἔξω, εἰς τὴν ὁδόν, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄδοσράγματος, ὑπὸ τὰς σφαίρας τῶν ἐναντίων.

Ὁ Γαβριᾶς εἶχε λάβει μίαν κάλαθον ἐκ τοῦ καπηλείου, καὶ ἐξελθὼν διὰ τῆς στενωποῦ τοῦ ὄδοσράγματος, κατεγίνετο ἡσυχῶς κενόων ἐν τῇ καλήθῃ τὰς φουσιγγισθήκας τῶν δεκαπέντε ἢ εἴκοσι στρατιωτῶν, οἵτινες εἶχον φανευθῆ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτι, ἀγωνιζόμενοι κατὰ τοῦ ὄδοσράγματος. Ἐκείνοι εἶσθε τὰ πτώματά των ἔρριμένα τῇ δεκάκτισε.

— Μωρέ, τί κάμνεις ἐκεῖ ; κρᾶζει πρὸς αὐτόν ὁ Οἰκιστὴς.

Ὁ Γαβριᾶς ἀνύψωσε πρὸς τὰ ἄνω τὴν ρινὰ του.

— Γεμίζω τὸ καλάθι μου.

— Μωρέ, καὶ δὲν βλέπεις τὰς σφαίρας ;

— Τὰς βλέπω· αἱ, καὶ τί ! ὑπέθεσε ὅτι βρεχθεῖ.

— Μέσα 'γλίγωρα ! ἀνέκραξεν ὁ Οἰκιστὴς.

— Τώρα ἀμέσως ἀπεκριθῆ ὁ Γαβριᾶς.

Καὶ διὰ δύο πηδημάτων εὐρέθη εἰς τὸ μέσοι τῆς ὁδοῦ. Οἱ εἴκοσι νεκροὶ στρατιῶται ἦσαν ἐρωδιασμένοι δι' ἱκανῶν φουσιγγίων· ὁ Γαβριᾶς εὕρισκε τὰς θήκας των πλήρεις.

Ἐκ τοῦ πολλοῦ καπνοῦ, ἡ ὁδὸς ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ ὀμίχλης. Ὅστις εἶδε νέφος κατακαθήμενον ἐντὸς σφραγγας, ἤ: ἐνθεν καὶ ἐνθεν ὑψοῦνται βουὰ ἀπόκρημα, δύναται νὰ φαντοσθῆ τὴν καπνὸν ἐκείνον

μεταξὺ τῆς σειρᾶς τῶν ὑψηλῶν οἰκιῶν τῆς ὁδοῦ Καννάδων. Ἄνεβαινε βραδέως εἰς τὸν αἰθήρα, ἀδιακόπως ἀνανεούμενος καὶ ἐκ τούτου τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καθίστατο ἀμυδρόν. Μόλις διέκρινον ἀλλήλους ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἄλλον ἄκρον τῆς ὁδοῦ οἱ ἐμπόλεμοι.

Ἡ ἀμυδρότης αὕτη, ἴσως καὶ ἐκ προθέσεως προζενουμένη ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, οἵτινες ἠτοιμάζοντο νὰ διατάξωσι τὴν ἐφοδὸν κατὰ τοῦ ὁδοφράγματος ὑπῆρξεν ὠφέλιμος εἰς τὸν Γαβριᾶν.

Τὸ παιδίον, ὅτε μὲν εἶρπε συρόμενον ἐπὶ τῆς κοιλίας του, ὅτε δὲ ἐκάλπαζε τετραπόδη, ἐνῶ ἐκράτει ἐν ταύτῳ διὰ τῶν ὀδόντων τὸ καλάθιον, μετέβαιεν ἀπὸ τοῦ ἐνός νικροῦ εἰς τὸν ἄλλον, καὶ ἐξεκένωνε τὰς φυσιογιοθηκὰς των ὡς πίθηκος ἀνοίγων καρύδια.

Τὰς πρώτα, ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ θήκας ἐξεκένωνεν ἄνευ πολλοῦ κινδύνου προχωρήσας εἰς ἰκανὴν ἀπόστασιν ἐντὸς τῆς ὁδοῦ. Δὲν εἶχε παρατηρηθῆ ὑπὸ τῶν στρατευμάτων.

Ἀπὸ τοῦ ὁδοφράγματος ὅν ἐτόλμων πλέον νὰ τὸν ἀποσύρωσι φοβούμενοι μὴ ἐπισύρωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν τῶν στρατιωτῶν.

Ἐφ' ἐνός δεκαντίας, εὔρεν ὁ Γαβριᾶς μίαν περιτιδῶσάην.

— Μωρέ, μιὰ τσότρα ! καὶ αὕτη καλὴ, γιὰ τὴν δίψα, εἶπεν ὁ παῖς, κρεμάσας αὐτὴν εἰς τὸν ὤμῳ του.

Ἄλλ' ἐπροχώρησε τόσον, ὥστε ἡ ὀμίχλη, ἐκείνη ἢ ἐκ τῶν τουφεκισμῶν καθίστατο διαφανὴς καὶ αἱ πυροβοληταὶ διέκριναν ἐπὶ τέλους ἐντὸς τοῦ καπνοῦ καὶ κινούμενον.

Ἐνῶ λοιπὸν ὁ Γαβριᾶς ἐξεκένωνε τὰ φυσιογιοθηκὰ ἐνός λοχίου, ἐξηπλωμένου πλησίον μιᾶς θύρας, ἔρχεται μιὰ σφαῖρα καὶ κτυπᾷ τὸ πῶμα.

— Οὐ! ν' πιρ' ἡ ἀρχή ; εἶπεν ὁ Γαβριᾶς· τώρα μοῦ σκοτώνουν καὶ τοὺς πεθικμένους μου.

Δευτέρᾳ σφαῖρα πύπτει πλησίον του, ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, σπινθηρῶσατος. Τρίτῃ σφαῖρα ἀνατρέπει τὴν κλαθὸν του.

Ἐγείρεται τότε αὐτὸς ὀρθίος, χώνει τὰ χεῖράς του εἰς τὰ θυλάκια του, καὶ προσκλῶσας τὰ ὄμματα ἐπὶ τῶν κατ' αὐτοῦ πυροβολούντων, ἀρχίζει ἐν ἄσμα:

Ἄσχημαί, οἷς τοῦ Ναντέρ,

Εἶναι λίθος τοῦ Βελταίρ.

Βώδια, οἷς τοῦ Παλιτσιώ,

Ἐἶώ λίθος τοῦ Ρουσιώ.

Σηκώνει τὸ χρυμίνιον ἔπειτα τὸ καλάθιον του, γερμίζει αὐτὸ καὶ πάλιν χωρὶς οὐδὲν φουσίγγιον νὰ παραλείψῃ, καὶ προχωροῦσιν πρὸς τοὺς τουφεκισμοὺς κενόει καὶ ἄλλην φουσιγγιθῆκην. Ἐκεῖ ἔρχεται κατ' αὐτοῦ καὶ ἄλλη σφαῖρα ἀλλὰ τὸν ἀποτουχάνει.

Ὁ Γραβιάς ἐξηκολούθησε τὸ ἄσμά του:

Δὲν εἶμ' ἀναφερογράφος,
 Τοῦ Βολταίρου εἶν' τὸ λάθος.
 Εἶμ' ἓνα παιδί χρυσὸ
 Κ' εἶναι λάθος τοῦ Ρουσώ.

Ἡ πέμπτη σφαῖρα κατώρθωσε μόνον νὰ ἐμπνεύσῃ νέαν στροφὴν εἰς τὸν Γραβιάν ὅστις οὕτω ἐξηκολούθει ἄδων.

Τραγουδῶ καὶ διασκειάζω
 Τὸ Βολταῖρό μου διαβαζώ,
 Καὶ τὴν φτώχεια ἔχω προῖκα
 Τοῦ Ρουσώ, τοῦ παραμπήκα.

Ἡ σκηνὴ αὕτη παρετάθη ἐφ' ἰκανὴν ὥραν. Τὸ θέαμα ἦτο καὶ φοβερόν μὲν, ἀλλ' ἐνταυτῇ καὶ ἀστεῖον νὰ χλευάζῃ τοὺς πυροβολισμοὺς ὁ Γραβιάς πυροβολούμενος.

Εἰς ἐκάστην ἀποβροντίαν τῶν στρατιωτῶν ἀπεκρίνετο διὰ μιᾶς νέας στροφῆς, ὡς εἰ ἐπρόκειτο περὶ πειγνυθίου εἰς ὃ εὕρισκέ τις τέρψιν. Πτηγὸν ἀνόμιζέ τις ὅτι ἔβλεπε, πτηγὸν πλεῖστον διὰ τοῦ ράμφους τοῦ τοῦς κνηγού.

Ἄλλ' οὕτω κατέστη σημεῖον σκοπεβολῆς καθ' οὗ ἀνηθύνοντο αἱ σφαῖραι καὶ ὁμῶς πάντοτε τὸν ἀπετόυχαιεν.

Οἱ ἐθνοφύλακες καὶ οἱ στρατιῶται ἐγελῶν πυροβολοῦντες κατ' αὐτοῦ. Πῶς κατώρθωσε, καὶ ὅτε μὲν πίπτων κατὰ γῆς, ὅτε δὲ ἀνεγειρόμενος, ὅτε κρυπτόμενος ὀπισθεν γωνίας τινός, ἔπειτα ἐξερχόμενος καὶ τρέχων, σκιρτῶν, ἄφαντος, ἀναφανόμενος, διαφεύγων ὡς ποντικιον, ἐπιστρέφων, ἀποκρινόμενος εἰς τοὺς μύδρους διὰ γελοίων χειρονομιῶν, διήρπαζεν ἐν τούτοις τὰ φουσίγγια, ἐξεκένωσε τὰς θήκας, καὶ ἐγέμιζε τὸ καλάθιον του.

Οί άντάρται τόν πορετήρου εν ψυχική αγωνία. Τό σόφραγμα έτρεμε, καί αυτός έμελεπε. Δέν ήτο παιδίον· δέν ήτο άνήρ, ήτο άλλοκοτον χαμίλιον γέννημα καμμιάς νηρηίδος, ό άτρωτος γάνος του δαιμονιώντος εκείνου άλληλοσπαραγμού. Αί σφαίραι έτρεχον κατόπιν του, αυτός ταχύτερος τών σφαιρών τās διεφευγε.

Ήπαιζε μετά του θανάτου άγνωών τό φρικώδες παιγνίδιον, κυνηγών καί κυνηγούμενος. Όσάκις ή σκελετώδης όψις του Χάρωνος έπλησίαζε πρός τό παιδίον, αυτό έίδεν εις τήν σιμην της ρίνα διά τών δακτύλων του ένα κόνδυλον.

Άλλά μία σφαίρα ευστοχωτέρα ή προδοτικωτέρα τών άλλων προσέβαλεν επί τέλους τό παιδίον. Αίρνης, είδον τόν Γαβριάν κλονουμενον, έπειτα δέ καί καταπίπτοντα.

Οί όπισθεν του σόφραγματος όλοι έβαλον κραυγήν. Άλλ' έντός του πυγμαίου τούτου ύπήρχεν Άνταίου ψυχή· ό,τι συνέβαινεν εις εκείνον τόν γίγαντα, όσάκις ήπτετο της γής, συμβαίνει καί εις τό «χαμίλιον», όταν άπτεται του λιθοστρώτου τών Παρισίων.

Ό Γαβριάς έπεσεν ίνα ανρθωθή, άλλ' έμεινε καθήμενος, ένω κρουός αίματος κατέρρεεν επί του προσώπου του· ύψωσεν άμφοτέρας τās χείρας πρός τά ίνω, έστράφη πρός τό μέρος όπόθεν ήλθεν ή σφαίρα καί παλιν ήρχισεν άδων.

Πέφτω τώρα εις τό μνημα,
 Ό Βελταίρ νάχη τό κρῖμα.
 Μέ τά μούτρα στό νερό,
 Φταίει πάλιν ό Ρ...

Δέν ήρυνήθη, να τελειώση. Δευτέρα σφαίρα του αυτού στρατιώτου τόν άέκοφιν άδοντα. Τώρα έπεσε πρηγής επί του λιθοστρώτου, καί πλέον εκεί έμεινεν ακίνητος. Άπέπη και ή μικρά αυτή μεγάλη ψυχή.

ΙΣΤ΄.

Πῶς ἀπὸ ἀδελφοῦ καθίσταται πατήρ.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν εὕρισκοντο εἰς τὸν κήπον τοῦ Λουξεμβούργου, — ὁδοῦ τοῦ δρόμου τοῦ βλέμμα πρέπει νὰ ἦγε πρὸν πανταχοῦ, — δύο παιδιὰ διὰ χειρὸς κρατούμενα. Τὸ μὲν ἐξ αὐτῶν ἦτο ἰσως ἑπταετής, τὸ δ' ἕτερον πενταετής.

Ἐπειδὴ ἡ βροχὴ εἶχεν ὑγραίνει τὰ φορέματά των, περιεπάτουσαν εἰς τὰς δένδρστοιχάς πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἡλίου. Τὸ πρεσβύτερον ὠδήγει τὸ νεώτερον ἦταν δὲ ρακένδυτα καὶ ὠχρὰ, καὶ ἐφαίνοντο ὡς πτηνὰ ἄγρια. Τὸ μικρότερον ἔλεγε, «Πεινώ» εἰς τὸ ἄλλο.

Τὸ πρεσβύτερον ὠδήγει προστατευτικῶς πως ἤδη τὸν ἀδελφόν του διὰ τῆς ἀριστερῆς χειρὸς, καὶ ἐκράτει εἰς τὴν δεξιάν του ἐν ραβδίον.

Ἦσαν μόνον εἰς τὸν κήπον. ἐπειδὴ ἡ ἀστυνομία εἶχε κλείσει τὰς κιγκλιδωτάς αὐτοῦ θύρας ἕνεκα τῆς ἀνταρσίας.

Πῶς εὕρησαν ἐκεῖ τὰ παιδιὰ ταῦτα; ἄγνωστον. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι περιπλανῶντο καὶ ἐφαίνοντο ἐλεύθερα. Περιπλανώμενοι καὶ ἐλεύθεροι εἶνε ὡς ἀπολωλώς. Τρώντι, ἦσαν ἀπολωλότα τὰ δύο ταῦτα μικρά.

Ἦσαν αὐτὰ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ὁ Γαβριῆς συνήγαγέ ποτε εἰς τὴν κατοικίαν του, ὡς ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης, τέκνα τοῦ Θεναρῶ-ἐρο-ληθρήντα ὑπὸ τῆς Μελῆς καὶ παραστοθέντα παρ' αὐτῆς ὡς τέκνα τοῦ Γιλνερμάν, ὃν δὲ φύλλα πρὸς τὰ ἀπὸ πάντων τῶν ἀνευ ρίζης κορμῶν τούτων, καὶ κυλιόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὰ ὄντα ταῦτα ἀνήκον τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν στατιστικὴν τῶν «Ἐγκυκλοπαιδικῶν Παιδίων», ἵνα ἡ ἀστονομία εὐρίσκουσα συνάγει, καταγράφει, γάνει καὶ πάλιν ἀνεύρισκε εἰς τὰς τῶν Πυρρίων οἰκίας.

Ἄνευ τῆς παραχῆς ἧτις ἐπεκράτει κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, τὰ ἄθλια ταῦτα μικρὰ παιδία δὲν θὰ εὐρίσκοντο εἰς τὸν διμόσιον τοῦτον κήπον. Ἄν οἱ φύλακες αὐτοῦ τα ἔβλεπον, θὰ τὰ ἀπέβαλλον, διὰ τὴν ἰσχυρίαν τῶν. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὰ ἀνηλίκια πτωχὰ νὰ εἰσέρχωνται ὅπου εἶνε δημόσιος περίπατος· καὶ ὅμως ἐπρεπε νὰ σκεφθῶσιν οἱ ἐκδόντες τὴν ἀπαγόρευσιν ὅτι ταῦτα ὡς παιδία, δικαιούνται νὰ ἀπολαύωσι τῶν ἀνθέων.

Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος μικρὰ ἔμενον ἐντὸς τοῦ κήπου, διότι εἶχον κλεισθῆ αἱ θύραι του· καὶ ἐπομένως ἦσαν παραβάται τοῦ νόμου.

Εἶχε βρέξει τὴν προτεραίαν, ὡς ἔβρεξεν ἄλλοτε καὶ κατ' ἐκείνην τὴν πρωίαν· ἀλλὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα περιφρονουμένη αἱ βροχαὶ ἡ δὲ γῆ στεγνύεται πάραυτα, ὡς τὰ δάκρυα εἰς τὰς παρειάς τῶν νεπίων.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ θερινοῦ ἡλιοστασίου τὸ μεσημέριον φῶς εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἐντονώτατον, καταθλιπτικόν. Προσκολλᾷται ὡς βδέλλα ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα ἀπερροφήσῃ πᾶσαν αὐτῆς ἰσχυρίαν. Φαίνεται ὅτι ὁ ἥλιος διψᾷ. Μία βροχὴ εἶναι ἐν ποτήριον ὕδατος, ἀμέσως ροφᾷται. Βροχὴ πρωινή, τὸ ἀπόγευμα μεταβάλλεται εἰς κονιορτόν.

Χλόη ἀποπληθύνει ἐκ τῆς βροχῆς καὶ ἀποσπογγισθεῖσα ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς ἀκτίνος εἶναι τι θαυμασίον, εἶναι ὡς θερμὴ ὀρώσος. Κήποι καὶ λιμῶνες, δένδρα καὶ ἄνθη, διάβροχα καὶ ἡλιόλουστα εἶναι θυμιατήρια ἀναδίδοντα πάντα ὁμοῦ τὰ ἀρώματα, εἶναι γελῶσα καὶ ἄδουσα φύσις προσεφερόμενη εἰς ἀπόλαυσιν, σφιγνῆ καὶ σπυργῶσα, ὠθεύουσα εἰς ἡλιότην καὶ εἰς τέρψιν, εἰς ἀνάπυσιν, εἰς μακαριότητα. Τὸ ἔαρ εἰς πρῶτον ἀνάδουσαν· ὁ ἥλιος εἶθ' αἶμα τὸν ἄνθρωπον εἰς ὑπομονήν.

Ἐπάρχουσιν οἱ μὴδὲν πλέον ζητούντες· ὑπάρχουσιν οἱ ζῶντες μόνον μὲ τὸν γαλανόν οὐρανόν καὶ λέγοντες ἀρκεῖ! ὑπάρχουσιν οἱ τὴν μυστηριώδη φύσιν ἀνερευνώτες, οἱ ἀπερροφημένοι· ἐκ τοῦ θαυμασίου τοῦτου ἐπιμυροῦργήματος καὶ ἀντιλοῦτες ἐν τῇ πρὸς τὴν φύσιν ἀπειθυρομένη λατρίᾳ των, τὴν πρὸς τὸ ἰγαθὸν ἢ κακὸν ἰδιαφορίαν των.

υπάρχουσιν οί έταστα! του σίμπατος έν τερπωλή άκτινοβόλψ έξα-
γλαϊζόμενα.

Υπάρχουσιν οί μηδέν έννοούντες περί ένασχολήσεως του ανθρώ-
που έν τοίς έπιγείοις και έρημέροις, ούτε περί λιμωπτόντων, ούτε
περί διψώντων, ούτε περί γυμνητευόντων, περί λυμφατικών, περί
των ρακίων κέρης, όσάκις ύδνανται νά όνειροπολΰσιν ύπό τά δένδρα!
υπάρχουσιν οί εիրηνικοί άλλά και τρομεροί οΰτοι άσπλόγγως εις τούτο
και μόνον τερπόμενοι.

Ο ήλιος είναι και ζωή και απόλαυσις και τροφή και τρυφή και
χλιδή των. Παραδόξως άρχοΰνται εις τό άπειρον του στερεώματος
άγνοούντες την έπιτακτικήν εις τον άνθρωπον ανάγκην, τό τέλος τό
έξυπνοΰσιν μίαν περίπτωσιν, ένα άσπασμόν.

Άγνοΰσι τό τέλος τό έξυπνοΰσιν την πρόσοδον, τήν θεϊαν αντίλη-
ψιν. Τοίς διαφεύγει τό εκ του συνδυασμού ανθρώπινου και θεϊου
γενώμενα άόριστον άπειρου τε και πεπερασμένου. Άρκει νά εΰρί-
σκωνται αντιμετώποι προς τό άπειρον μειδιώντες.

Οΰδέποτε χαίρουσιν άνένως εξίστανται. Νά είσχωρήσωσιν εις τας
άδύσους του άγνώστου, αυτή είναι ή ζωή των. Η ιστορία της ήρω-
πότητος δι' αυτούς είναι τό πολλοστημόριον σχεδιαγράμμα-ος' δεν
είναι τό όλον' τό άληθές. Όλον κείται εκτός προς τί λοιπόν νά ένα-
σχολήται ο άνθρωπος εις την λεπτομέρειαν ταύτην.

Ο άνθρωπος ταλαιπωρείται! Πεθάνόν, σās λέγουσιν, άλλ' ίδετε τον
άφυπνίζόμενον Άλθεβαράν! Άλλ' ή μητηρ στερείται γάλακτος, τό
νεογόν θησκει. Άγνώ τά πάντα, σās λέγουσιν, ίδετε όμως τον θαυ-
μάσιον τούτον μίσχον, τον κύκλον εκείνου κεκομμένου κορμού σχημα-
τιζοντα είδος πολυπόχου ρόδου μακρικοσμητικώς διακρνομένου. Οί τρι-
οΰτοι λησμονοΰσι και τον έρωτα.

Ο ζωδιακός κύκλος επ' όρξ' τόσον επ' αύτών, ώτε δεν βλέπουν τό
κλαυθυμίζον τέχνον. Ο θεός εξήλειψε την ψυχήν των.

Είπε γενεά πνευμάτων μικρών και μεγάλων.

Γουότος ή ο Όράτιος, ή Γκαίτε, και ή Λαφονταίν ίσως μεγαλο-
πρεπείς λάτρεις του άπειρου, θεατα! άνάλγητοι, άδιαφοροΰντες περί
του Νέρωνος, εις τός ήλιος άποκρίπτει τον βροπαλιστήν άρκει οΰτοι
νά έστρωθήσιν εις την θέαν' μις άκτινάς του μαρμαριώσης επί του
αίματος ενός καρμιασμένου, κωρείοντες εις έπικλήσεις, εις λυγ-

μούς, εις θρηνοΰς και κοπετούς, εις παράληρον, εις κίνδυνον διαλα-
λούμενον, θεωροΰντες πάντα καλά ύπό τον μήνα Μάιον, χιζόντες μό-
νον, έρ' όσον ύπερ την κεφαλήν των πλαϊώνται πορφυρόχρυσα νέφη
και ίσοφαισμένοι νά ώσιν ευτυχείς, έως οΰ έξαντληθή ή άκτινοβο-
λία των άστρων και τό κελιάσμα των πτηνών.

Αΰτοι είναι οί ζοριρως άκτινοβολοΰντες, οΰδε φανταζόμενοι κίν
ότι κινώσι τον οίκτον και όμως είναι άξιοι οίκτου. Ο μη κλαίων
δεν βλέπει. Πρέπει νά τους θαυμάσωμεν και νά τους οίκτηρωμεν ως
θά ώκτείρωμεν, ως θά έθουμάζομεν τινα έστερημένον όμμάτων ύπό
τάς όρρϋς και φέροντα έν μόνον άστρον κατά μέσον του μετώπου.

Η άδιαφορία των σκεπτικων τούτων είναι κατά τινος είδος υπερό-
χου φιλοσοφίας. Έστω άλλ' έν τή υπερόχψ ταύτη φιλοσοφία υπάρχει
έλαττωματικότης.

Δύναται τις νά ή χαλός και άθλίος, ως ή Ήραϊστος. Δύναται
τις νά ή πλέον τι και συγχρόνως έλασσον του ανθρώπου, άφοΰ και εις
αΰτην έτι την φύσιν υπάρχει τό άπειρως άτελής.

Τίς οΰδεν, ένν ή ήλιος δεν είναι και αΰτός εις τυφλός;

Άλλά τότε προς τίνα ν' αναθέσωμεν τας ήμετέρας έλπίδας; Έάν
δεν έλπίσωμεν από της ανθρώπινης μεγαλοφίας, από τας έξοχότητας,
από τους ύπίτους της ύψηλίου άστεροφίγγεις της ανθρωπότητος νάος
τί ήμιν ύπολείπεται; Άφοΰ κ' έσειθεν, από του ύψους, εκ της κορυ-
φής, από του ζενιθ, του πέμποντος επί της γής τόσην λαμπηδόνα, δεν
μās βλέπουν, ή κακώς βλέπομεθα ή όλίγον βλέπομεθα, τί άπομένει
πλέον ως έλπίς; Δεν είναι άπελπιστική αΰτή ή κατάσταση;

Όχι.

Και τί λοιπόν υπάρχει ύπερ τον ήλιον, άνωθεν τούτου, πέραν έτι
αΰτω;

Ο θεός.

Την 6 Ιουνίου 1832, περί την ένδεκάτην της πρωίας, ή κήπος
του Λουξεμβούργου ήτο έρημος και ήσυχος. Τά διάφορα άνθη άνεδίδον
άνεκλάλητον ευωδίαν, τό δε άπλήτως διακεχυμένον επ' αύτών φως
άφρητον γοητείαν.

Οί κλάδοι, ύπο την μεσημβρινήν του ήλιου επίερατιν, υπέφρισον
όργμντες εις περίπτωσιν.

Επί των συκομαριων έβρθην αί ύπολαΐδες, οί δε κορυθαΐοί διά του

ράμφοις ἐπλήκτον τὸν φλοῖον τῶν δένδρων. Οἱ ἰνθῶναι ἀπεδέχοντο τὴν βασιλείαν τοῦ κήνου.

Τὸ ἐξοχώτερον τῶν ἀρωμάτων εἶναι τὸ ἐκπαμπόμενον ἐκ τῆς λευκότητος.

Ὁ ἥλιος ἐχρῶσεν, ἐπορφύρου καὶ ἀνέπτυσεν ἐπὶ μᾶλλον τὸ πορφυροῦν τῶν λειψίων χρωμα, τὸ ἀποταλοῦν πάσας τὰς ἀποχρώσεις τῆς φλογός μεταβάλλομένης εἰς ἄλθ.

Τὸ πᾶν ἀπίπτει χάριν καὶ φαιδρότητα καὶ αὐτὴ δὲ ἐπι τῆ βροχῆ ἦτον ἐγγύς χωρὶς νὰ ἐκφοβίξῃ οὔτε τὸ αἰγόκλημα, οὔτε τοὺς ἰσμούς.

Αὐταὶ αἱ χελιδόνες ἔπαινον χαμηλά, λείγουσαι τὰ μυροβίλια τοῦ κήπου ἐδάρι, τὸ πᾶν ἐν αὐτῷ ἀπίπτειεν εὐδαιμονίαν καὶ βίον ἀμεριμνον, ἀρρόντιδα· ὅλη ἡ φύσις ἀνέδιδε παρθενικὸν τι ἔρωμα, ἀπίπτειεν τὴν ἔρωγν προς τὸν πλησίον, τὴν ἀντίληψιν, τὴν πατρότητα, τὴν θωπεῖαν, τὴν αἴγλην τοῦ φωτός, τὴν αἴγλην τῆς ἡμερόσσης συνειδήσεως.

Αἱ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καταρχόμεναι σκίψεις ἦσαν ἀρρόπλαστοι καὶ ἀβραὶ ὡς χεῖρ παιδὸς φιλομένη. Αἱ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων ἐστημέναι προτομαί, γυμναὶ καὶ λευκαὶ ὡς ἦσαν, ἐφαίνοντο περιβεβλημένα ἐσθήταις ὑπὸ τοῦ φωτός διατρήτους, ὡς θεότητες περιβεβλημένα: εἰρήνη ἡλιόστοικτα, πανταχοθεν κρεμάμενα ὡς ἀκτῖνες αὐτοῦ.

Περί τῆς μεγάλης δεξομένης, ἡ γὰρ ἦτο κατὰ ἔχρος καὶ φλογισμένη. Ἄνεμος ἔλατρός ὑπήγειρε τῆδε κλειδίσι κομορτοῦ νερόδρα. Κίτρινα φύλλα παρμελιαντα ἀπὸ τοῦ τελευταίου φθινοπώρου περιχαρῶς περιπίπτειεν καὶ ἐφαίνοντο χαμινιῶντα.

Ἡ ἀθονία τοῦ φωτός εἶχε κατὰ τὸν ἐνθαρρυντικόν.

Ζωή, χυμοί, θαλαπρῆ, βλάστησις πάντα ἠρθίνον, ὑπὸ τὸν ὄγκον τῆς ἀ δημιουργίας ἦτο αἰσθητός ὁ ὄγκος τῆς πηγῆς, εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν ἐρωσιῶσαν πνοήν, εἰς τὴν ἀίνον ἐκείνην κινήσιν φωταγωγίας καὶ ἀντανεκλάσεως, εἰς τὴν τεράστιον ἐκείνην ἡλιακήν, ἐξαντλήσιν· εἰς τὴν ἀπειρον ἐκείνην, ἐκροήν χρυσοῦ ρευστοῦ ἀνερακίετο τὸ πλουσιπύρονον τοῦ ἀνεξαντλήτου καὶ ὄπισθεν τῆς αἴγλης ταύτης, ὡς ἀπὸ φλογώδους περαπετάσματος διεωρῆτο ὁ Θεός, ὁ εἰς ἄστρα ἑκατομμυρίων οὔτος.

Χαρις εἰς τὴν εὐρισκομένην ἐντός τοῦ κήπου ἴμμοι οὕτω κηλὶς βορῆος ὑπῆρχε· χάρις εἰς τὴν βροχὴν οὐδ' ἔχρος κενῶς ἀεφρνετο.

Ὅλα τὰ ἰνθῆ, τὰ βελούδινα, τὰ ἀρταχουρῆ, τὰ στήλβοντα καὶ

χνοῶν, τὰ χρυσιζόντα καὶ μαρμαίροντα ὅλα ἦσαν ἀγνά, ἄσπιλα ἀμέμπτου κάλλους καὶ καθαρῶτος, τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἔκστασιν προκαλοῦσας, εἰς ῥέμβην καὶ εἰς ἐλπίδα, εἰς ἀγαλλίασιν, εἰς ἀπόλαυσιν ἐξωθούσας.

Μεγαλοπρέπεια ἄσπιλος. Ἡ μεγάλη σιγὴ εὐδαιμονούσης φύσεως ἐπλήρου τὸν κήπον. Σιγὴ οὐρανίᾳ ἐν ἁρμονικῇ συζεύξει μετ' ἀπειρίας μουσικῶν φθόγγων, τοῦ ψιθουρῶν τῶν πτηνῶν τοῦ βόμβου τῶν ἐντόμων, τῶν παλμῶν τοῦ ἀνέμου. Ὁλόκληρος ἡ ἁρμονία τῆς ἐποχῆς συνεχεῖτο εἰς ἓν χαριέστατον σύνολον, αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐμφανίσεις τῶν ἐαρινῶν χρωστικῶν συνετελοῦντο ἐν ποθητῇ τάξει· μόλις τὰ λείρια ἐξηντλοῦντο, ἐπῆρχοντο οἱ ἴασμοι· τινὰ μὲν ἄνθη ἐβράθυον, τινὰ δὲ ἔντομα ἐπρωτοπέρουν, ἡ πρωτοπερὶα τῶν ἐρυθρῶν χρυσαλλίδων τοῦ Τουλίου συνήδηλοῦτο μετὰ τῆς ὀπισθοφυλακῆς τῶν χρυσαλλίδων τοῦ Μαΐου. Αἱ πλάτανος περιεβάλλοντο νέον φλοῖον καὶ ἡ νυκτερινὴ αὔρα διηλυθεὶς κομματοειδῶς τὰ μεγαλοπρεπῆ στελέχη τῶν καστανῶν.

Ἦτο θεῆμα ἐξόχως ὠραῖον. Ἀπέμαχος γειτνιζόντος στρατῶνος θεώμενος ἐκ τῶν αἰγαλίδων τὴν φύσιν, σπαργῶσαν ἔλεγεν: Ἐστὶ πάντων ἐν ἐπιστήμῳ στολῆ.

Ἡ φύσις ὅλη, ἐλάμβανε τὸ πρόγεωμά της· ἡ δημιουργία ἠπλοῦτο ἐπὶ τῆς τροπικῆς, ἦτο ἡ ὦρα.

Ἡ μεγάλη, κωνὴ θήνη εἶχεν ἀπλωθῆ εἰς τὸ στερέωμα ἐνῶ ἐπὶ τῆς γῆς ἠπλοῦτο ἡ μεγάλη, πρασίνη, ἐθένη καὶ ὁ ἥλιος ἐφώτιζε πλησιεργῆς.

Ὁ Θεὸς παρθεῖτε τὸ παγκόσμιον γέωμα. Πᾶσα ὑπαρξίς εἶχε τὴν ἰδίαν ἀντικειμένην τροπὴν.

Ὅλα τα πτηνά, ὅλα τα ἔντομα, εἶχεν ἰδίαν ἑκαστον τροπὴν καὶ ὁ κορυθαλῆς καὶ ἡ σπολαίς· καὶ ἡ μέλισσα, καὶ ἡ κίχλη, καὶ ἡ μύγα, συνετελοῦτο δὲ καὶ τὰ ἀλλήλοσραγία, ἵνα πληρωθῆ τὸ ρηθὲν, ὅτι οὐδὲν κολῶν κολῶν ἄματεν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους οὐδεμία φυγὴ ζωσα ἔμεινεν ἄγευτος.

Τὰ παιδία μέγιστον ἐκείνην ἰσπερῶντο, διεκδικούσασα πρὸς πᾶν ἐμφύχον τὸν ἄρτον της ὑπάρξεως των.

Περαιρημένα τὰ ὅλα τα ἔτα, ἐβήσαν εἰς τὴν μεγάλην ἐξισταμένην

τοῦ κήπου, ὅπου ἔπλεον κύκνοι. Ἐκεῖ ἐστάθησαν. Τὸ μικρότερον ἐξ-
ηκολούθη λέγον, — Παιῶ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐπληρώσατο πρὸς τὴν αὐτὴν διεξαμένην
κωρὸς τις, πεντηκοντούτης τὴν ἡλικίαν, ἄγων διὰ χερὸς παιδίον ἐξα-
ετές, τέκνον του ἴσου, κρατοῦν ἐν πλακοῦντιον.

Εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, πολλὰ τῶν περιόικων τοῦ Λουξεμβούρ-
γου εἶχον κλειδίον, δι' οὗ ἤνοιγον τὰς κληκλίδας τοῦ κήπου καὶ ἐφῶν
τις ἐκλείον εἰ φίλακες. Τὸ πρόνομιον τοῦτο τῶν περιόικων κατηρ-
γίθη μετὰ ταῦτα. Βεβαίως ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἦσαν ἐξ
αὐτῶν.

Ἄμυ τὰ δύο πτωχὰ παιδιά εἶδον ἐρχόμενον πρὸς τὰ ἐκεῖ τὸν κύ-
ριον τοῦτον μετὰ τοῦ τέκνου του, ἐκρύθησαν ὀπισθεν οἰκίου τινός,
ὅπου κατέφευγον διὰ νοκίης αἱ κύκνοι τῆς διεξαμένης.

Ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱὸς ἐστάθησαν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ἴδατος ἕνα
περιεργασθῆναι τοὺς καλυμθῶντας ἐντός αὐτοῦ δύο κύκνους. Ὁ πατήρ
ἐφείνετο θρυλάζων τὰ πτηνὰ ἐκεῖνα. Εἶχε δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ ἐμμέ-
τητὰ πρὸς αὐτά· ὁμοίως πρῶτον, ἐβιάζε καθ' ἓν τρόπον καὶ
αἱ κύκνοι, ὅταν εὐρίσκωνται ἐπὶ τῆς ἡρῆς.

Ἐκεῖ ἐστάμενος εἶπεν εἰς τὸ τέκνον του ὀδυρτικῶς τοὺς ἐπομέ-
νους λόγους, οὗ ὅμως ἐν ἡσυχίᾳ τὰ δύο πτωχὰ παιδιά, ἀλλὰ καὶ
ἂν ἡσυχίᾳ ἐβόησαν τοὺς ἐτάσαν.

— Παιδί μου, ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος ἀρκεῖται μὲ ὀλίγα· κῆρατὰς
τὸν πατέρα σου Δόλιον ἐν ἀγαθῶ τῆς ἐπιδείξεαι. Παιδοφύλαξ τὸς
εἶμαι ἐνδεδουμένως πάντοτε ἐκεῖνα τ' ἀργυρὰ σπυλὴ καὶ κί. Τὸ κ μὴ
κενδοξίαι· εἰς ψεύδεις λάμψεις, τὴν ὀπίσω ἀρίστην καὶ ἐπιθυμῶσαν
καὶ νὰ χιτρίσται αἱ ψυχαὶ αἱ καλῶς κίσειται.

Ταῦτα λέγοντας τὸ κύριον τὸ αὐτὸν, ἠελούθησαν ἕνα τὸ μέγεθος τῶν
ἄγραψων ἀρῶν καὶ ἀλοδαγμαί.

— Τί εἶνε αὐτὴ ἡ παρηγή, πατέρα; ἠρώτησαν ὁ υἱός.

Ὁ πατήρ ἔταρθη.

— Εἶνε, παιδί μου, τὰ κρένεια (1).

Ἐν τούτῳ παρεκτρεῖ ὁ κύριος τὴν δύο πτωχὰ παιδιά, ἀκίηται
ὀπισθεν τοῦ οἴκου τῶν κύκνων.

(1) Σ Μ Τυπώσις ἡμεῖς ἐκκατακταίς ἀκαταίς καὶ ἀνοργίς

Καὶ νὰ τους καὶ ἐδῶ, προσέθεσεν. Ἡ ἀναρχία εἰσεχώρησε καὶ μέσα εἰς αὐτὸν τὸν κήπον.

Ὁ υἱὸς ἔδρακε τὴν ἄκραν τοῦ πλακούντιου του καὶ ἔπειτα τὴν ἀπέπτυνε, μὴ ἔχων ὄρεξιν νὰ φάγῃ. Ἦρξαντο δὲ νὰ κλαίῃ.

— Τί ἔχεις καὶ κλαίεις, ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

— Δὲν ἔχω πλέον ὄρεξι.

— Δὲν ἔχεις πλέον ὄρεξι! καὶ ὄρεξις χρειάζεται διὰ νὰ φάγῃ τὰ ἕνα πλακούντι;

— Δὲν εἶνε καλὸ εἶνε γαλασμένο.

Τὸ παιδίον ἐφραίνετο ὡς διεσθαρμένον ὑπὸ τῶν πολλῶν θωπειῶν τῶν γονέων του.

— Δὲν τὸ θέλεις λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

— Ὅχι.

Ὁ πατήρ ἔδειξε τοὺς κύνους.

— Ρίψε το εἰς αὐτὰ τὰ πουλιά.

Ὁ υἱὸς ὅμως ὀράνῃ διαστίζων. Δὲν ἤθελε νὰ φάγῃ τὸ πλακούντιον, ἀλλὰ δὲν ἤθελε καὶ νὰ τὸ ρίψῃ.

Ὁ πατήρ προσέθεσε.

— Πρέπει νὰ ἦε εὐσπλαγγος ὁ ἄθροισκος, νὰ λυπηθῆται καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ζῶα.

Καὶ λαθὼν τὸ πλακούντιον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ υἱοῦ, τὸ ἔρριψεν εἰς τὴν δεξιμένην.

Τὸ πλακούντιον ἐπέπεσε πλησίον τῆς ὄχθης.

Οἱ κύνες ἦσαν μακρὴν, πρὶν τὸ μέσον τῆς δεξιμένης, θηρεύοντες τροφήν τινα ἐντὸς τοῦ ὄρατος, ὥστε δὲν εἶδον τὸν κύριον ἐκεῖνον, οὐδὲ τὸ ριθὲν τὸ πλακούντιον.

Διὰ νὰ προσέξῃαι λοιπὸν εἰς αὐτὸ καὶ μὴ χαθῆ τὸ πλακούντιον, ἀνωρελάς, γὰρ σὺ εὐχάσαι νὰ εἶμαί σου πρὸς τὰ πτηνὰ, κινῶν ἄνω καὶ κάτω τὰς χεῖρας ὡς τὴν ἐξαρχαίαν.

Τέλος, οἱ κύνες περιττήσαντες πρῶτα τὸ ἐπιπλέον εἰς τὰ ὕδατα, ἐκινήθησαν βραδέως, καὶ μεγαλοπρεπῶς πρὸς τὸ πλακούντιον, ὡς πλοῖα ἔχοντες ἀνωπεπτομένους, ὄλας τοὺς λευκοὺς τῶν ἰστούς.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἠδύχησε διὰ μίαν ὀθύρβον ὅστις ἔκουσται ἐν τῇ πόλει. Ταρὰ ἐρίαν ἀπαισιώτατος. Πισοὶ τινες τοῦ ἀέρος λαλοῦσιν εὐκρινέστερον ἄλλων πισῶν. Ὁ κρέτος τῶν τυμπάνων

αί κρυγαί, οί τουρκεισμοί, κινονοβολισμοί και ό κώδων της 'Αγίας Μέρης, όλα όμοῦ ήλθον εἰς τὰς ἀκοάς τοῦ κυρίου ἐκείνου συμπετυκνωμένα. Συνέπεσε δὲ καί νά σχεπισθῆ αἰφνιδίως ὑπό νεφέλης ό ήλιος.

— Πῆμε, πᾶμε εἰς τό στήρι, εἶπεν ό πατήρ' ὡς φαίνεται, οἱ ἀνάρται προσέβαλον τὰ ἀνάκτορα τοῦ Κεραμεικοῦ.

Καί λαθῶν δια χειρὸς τόν υἱόν του,

— Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Κεραμεικοῦ προσήθεσε, δὲν ἀπέχουν πολὺ ἀπ' ἐδῶ. Ἐνδέχεται νά μᾶς ἔλθῃ, κἀνένα βόλι.(1)

Ἰδὼν δὲ τό νέφος, τό ἐπισκιάσαν τόν ήλιον.

— Ἴσως μάλιστα ἔλθῃ καί βροχῇ. Πᾶμε, ἡλίγωρα· τὰ ἔβαλε καί ό οὐρανός με τήν βασιλείαν. Κακός οἰωνός ! κακός οἰωνός !

— Θέλω νά ἰδῶ τοὺς κύκνους, νά φάγουν τό πλακούντι, εἶπε τό παιδίον.

— Ἄ, ἀπεκρίθη, ό πατήρ, δὲν εἶνε οὐλοῦ φρόνιμον. Πᾶμε, πᾶμε ἡλίγωρα.

Καί ἀπῆγαγε τό παιδίον, αὐτό δ' ἀναχωροῦν, ἐστρέφετο καί ἔδλεπεν ὀπίσω του, ἵνα ἰδῇ τοὺς κύκνους. Ἔως οὐ χαμῶδεινδρά τινα ἀπέκρυψαν ἀπό τῶν ὀφθαλμῶν του τήν δεξιμένην μετὰ τῶν κύκνων.

Ἐν ταῖς καί τὰ δύο περιπλανώμενα ἐκείνᾶ παιδία ἐπλησίασαν συγχρόνως μετὰ τῶν κύκνων πρὸς τό μέρος της ἔλθης ὅπου ἔπλεε τό πλακούντιον, ἐπορθαλμιῶντα εἰς αὐτό. Ὡς δὲ εἶδον ὅτι δὲν ἐφαίνετο πλέον ό κύριος μετὰ τοῦ τέκνου του, ἐνησχολήθησαν ν' ἀποδιώξωσι τὰ πτηνά. Τό μεγαλύτερον τῶν δύο ἔπεσε πρηνές ἐπὶ τοῦ χείλους της δεξιμένης καί κρατούμενον ἐξ αὐτοῦ διὰ της ἀριστερᾶς χειρὸς του, καί τοι ἐκινῶνενε τυροτοτρόπως νά πῆσῃ εἰς τὰ νερά, ἢ πλῶσε διὰ της δεξιᾶς τό ραβδίδιόν του πρὸς τό πλακούντιον.

Ἰδόντες τὸν ἐχθρόν, οἱ κύκνοι ἔσπευσαν νά προσθίσωσιν· ἀλλ' ὀσπεύδοτες, ὥθουσι τό νερόν διὰ τοῦ πλατέος στήθους των, καί εἰ ἐκ τούτου κοματισμοί ἔφερον τό πλακούντιον πληροέστερον εἰς τό παιδίον.

(1) Ἡ ἀπόστασις τοῦ κήπου τοῦ Λουξεμβούργου ἀπὸ τοῦ Κεραμεικοῦ εἶναι ἡμισέκις, ὥρος ἀλλ' ἑμταξίς καί διὰ τοῦ λόγου τούτου ἔ συγγραφῆς τό κλίμα τοῦ παιδίου.

Προέφθασε λοιπὸν νὰ ἐγγίσῃ τὸ θήρομα ἐκεῖνο διὰ τοῦ ραβδίου τοῦ καθ' ἣν στιγμὴν ἔτεινον καὶ αἱ κύκνοι τὸν λαιμὸν των, ἵνα τὸ ἀρπάξωσιν. Ἐπάταξε τότε τὸ παιδίον τὰ νερά, καὶ ἐνῶ ἐξόδιεν οὕτω τοὺς κύκνους, ἔφερε πλησιέστερον τὸ πλοκούντιον, τὸ ἔλαβε καὶ ἀνηγγέθη.

Τὸ πλοκούντιον ἦτο κάθυγρον, ἀλλὰ τὰ παιῖδα ταῦτα ἐπέιχον καὶ ἐδίψων ἅμα. Ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς ἔκαψεν εἰς ὅσον τὸν ἄρτον τοῦτον, ἐκράτησε τὸ ὀλιγώτερον αὐτὸν, ἔδωκε τὴν πλειότερον εἰς τὸν μικρὸν ἀδελφόν του, καὶ τῷ εἶπε:

— Νά, φάγε τώρα καὶ μὴν κλοῖς.

IZ

Θανῶν πατὴρ θανόντ' ἀναμένει παιῖδα.

Ὁ Μάριος ἐξώρμησε τοῦ ἰδεογράμματος τρέχων πρὸς τὸν Γαβριᾶν, καὶ ὁ Κομποσιέρης τὸν ἠκολούθησεν, ἀλλ' ἦτο βραδεῖα πᾶσα βοήθεια.

Ὁ Γαβριᾶς ἔκειτο νεκρὸς.

Καὶ ὁ πρὸ Κομποσιέρης ἔλαβε καὶ ἔφερε τὴν κάλαθον μετὰ τὰ ψωμίγια, ὃ ἔδεν Μάριος τὸ παιδίον.

— Ὁ, τι ἔλαβεν ὁ πατήρ σου τοῦ παιδιοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, λέγε κατὰ νόον ὁ Μάριος, ἐδὼς ἀνταποδίδω εἰς τὸν υἱόν, ἀλλὰ, θεῶ! ὁ Θενοσιέρης μετεκόμισε τὸν πατέρα μου ζῶντα, καὶ ἐγὼ μετακομίζω τὰ παιῖδα τοῦτο νεκρὰ!

Ὅταν ὁ Μάριος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἰδεογράμμα μετὰ τοῦ Γαβριᾶ εἰς

τάς ἀγκάλας του, εἶχε καὶ αὐτός, καθὼς τὸ παιδίον, τὸ πρόσωπόν του πλήρες σμήματος· διότι, καθ' ἣν στιγμήν ἐκυψεν, ἵνα ἀνεγείρῃ, τὸ πτώμα τοῦ Γαβριᾶ, μία σφαῖρα τὸν εἶχε κτυπήσει ἀκροβυγῶς εἰς τὴν κεφαλὴν. Ἀλλὰ μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς, οὐδὲν τὸ εἶχε αἰσθανθῆ.

Ὁ Οἰκιάδης ἔβλεπε τὸν λαιμοδέτην του καὶ ἔδωσε τὸ μέτωπον τοῦ Μαρίου.

Τὸ σῶμα τοῦ Γαβριᾶ, ἀπετέθη ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης, ὅπου ἔκειτο καὶ τὸ τοῦ Μωμπέρ, ἔπειτα δὲ ἠπλώθη καὶ ἐπὶ τῶν δύο ὁ μέλας πέπλος, ἐπαρκὴς ἵνα σκεπάσῃ τὸν γέροντα καὶ τὸ παιδίον ἑαυτοῦ.

Ὁ Κομποσιδέρης διένειμε τὰ φοιτήγια τῆς καλῆθου ἦσαν ὁ πόσα, ὥστε ἔλαβεν ἀπὸ δεκαπέντε ἕκαστος τῶν ἀνταρτῶν.

Περὶ δὲ τοῦ Γιάννη Ἀγρίνη, οὗτος ἐκίθητο πάντοτε εἰς τὸν λιθὸν πλησίον τῆς θύρας· καὶ ὅταν ὁ Κομποσιδέρης τῷ προέφερε τὰ δεκαπέντε φοιτήγια, αὐτὸς μόνον, ἐκίθησε τὴν κεφαλὴν.

— Παραδόξος αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ἔειπεν ὁ Κομποσιδέρης ρησὶως πρὸς τὸν Ἐνζωλωρᾶν. Ἐβρίσκει τρόπον νὰ μὴ πολεμῇ ἐν τοῦ ὀδοφράγματος.

— Καὶ ὅμως τὸ ὑπερνοσιζεταί, ὡς εἶδες, ἀπεκρίθη ὁ Ἐνζωλωρᾶς.

— Ἄλλο εἶδος ἡρωισμού, εἶπεν ὁ Κομποσιδέρης.

— Ναι, καθὼς καὶ ὁ τοῦ γερω Μωμπέρ.

Εἶπε αξιοσημειωτοὶ ὅτι ἡ κατὰ τοῦ ὀδοφράγματος ἐξουσία, θύσας ἐπιθετικὰς μύθους διατάραττε τοὺς ὀπισθεν αὐτοῦ.

Ὅσοι οὐδέποτε παρευρέθησαν εἰς αὐτοῦ εἶδος πολέμου εἶν ὀδύνηται νὰ φαντασθῶσι τὰς στιγμὰς ἡσυχίας, αἵτινες παραδόξως ἐπέρχονται ἐν μέσῳ τοῦ ἀναβρασμοῦ ἐκ διαλειμμάτων. Οἱ ἄμνημονοι περιφέρονται, συνδιαλέγονται, ἀστείζονται.

Ἡκούσθη τις λέγων ἐν τῷ μέσῳ τῶν μύθων.

— Ἡμεῖς ἐδῶ τὸ ἔχομεν πανηγύρι.

Ὅλα· αἱ περιπέτειαι τοῦ ὀδοφράγματος τῆς ἐδῶ Κωνσταντίας ἤγγιζον πλέον εἰς τὸ τέλος των. Ἡ θησις τῶν ὀπισθεν αὐτοῦ κατέστη ἀπὸ κρισίμου φοβερά, καὶ ἤγγιζε νὰ κατασταθῇ ἀπὸ φοβερά ἰσως ἀπελπισ. Καθ' ὅσον δ' αὕτη ἐλαμβάνει χαρακτοῦρα ζοφρώτερον, τὸ ὀδοφράγμα ἀνέδιδο πλέοντα αἰγλήν ἡρωϊσμοῦ.

Ὁ Ἐνζωλωρᾶς ἐδέσποζε πάντων τῶν ἄλλων ἐν τῆς σοβαρότητός.

του, τῆς ἑκείνου σπυρριατικῆς. Ὁ Κομποσιδέρης ἔχων δεμένην περὶ τὴν ὄσφιν τοῦ ποδῶν, ἔδενε τὰ τραύματα τῶν πληγωθέντων· ὁ Ἄετός καὶ ὁ Φυλλάκης κατεσελεύζον φουγάγια διὰ τῆς περιπέρας, ἦν εἶχε λάβει· ὁ Γαβριᾶς ἐκ τοῦ νεκροῦ δεκανέως, καὶ ὁ Ἄετός ἔλεγεν εἰς τὸν Φυλλάκην.

— Ἰλιγῶρα ἐποχόμεθα εἰς ἄλλον πλανήτην. Ὁ Οἰκιάδης ἐσχημάτιζε πλησίον τῆς θέσεως τοῦ Ἐνζολωρᾶ πλήρες ὄπλοστάσιον. Ἔφερε καὶ ἀπέθεσεν ἐκεῖ τὴν ράβδον τοῦ, τὴν ὀπλισμένην ἐπὶ ὀφθαλμοῦ, τὸ τουφέκιόν του καὶ τρεῖς πιστόλας, ἅτινα ὅλα ἐτοκτοποίησε μετ' ἐπιμελείας κορῆς τακτοποιήσας τὰ κτενὰ τῆς, τῆς βελόνας καὶ τὰ ψιλλῖα.

Ὁ Γιάννης Ἀγκιάνης παρετήρει ὁφθαλμὸν τὸν ἀπέναντι τοῦτον. Εἰς τῶν ἰνταρτων, ἐργάτης, ἔδενεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐν πλατῦ σκιᾶδιον ψάθην τῆς κυρῆς Λυκαίας, κελουμένης, ὡς ἔλεγε, μὴ τὸν κάσος ὁ θάλας. Ὁ Τζιλλας ἀπεραιοσε τὸ καθρεπτην τῆς κυρῆς Λυκαίας παρετήρει ἐπὶ αὐτοῦ τῆς γαῖρας τοῦ. Ἦνεις τῶν ἄλλων ἀνακοῦψατες ἐντὸς σπυρριατικῆς τινὸς τερμάκια ψαμίου σχεδὸν εὐρωτιῶντες τὸ ἔτρογον ἀδράγως.

Ὁ Μάρης ἀπετοξε σαιπυόμενος τί ἐμελλε νὰ τὸν εἶπη, ἐτίς ὀλίγου ὁ πατήρ του.

III

Ὁ γῆψ κατέσειν βορά.

Ἐκεῖ, ἤκούσθη μακρόθεν ὁ ἦχος τοῦ ὠρολογίου σημαίνοντες.

— Μεσημέρι: εἶπεν ὁ Κομποσιδεργς.

Ἀκούσας τὴν ὥραν ταύτην, ὁ Ἐνζολωρᾶς ἀνηγέρθη, καὶ ἔκραζεν ἐπιτακτικῶς.

— Ἀνεθίσσατε πέτραις στὸ καπηλειό, καὶ σωρεύσατε ἀπ' αὐταὶς στὸ παράθυρό, καὶ ἐπάνω εἰς τὸ ὑπερφῶν. Οἱ μισοὶ νὰ ἐνασχοληθοῦν εἰς τοῦτο. Οἱ ἄλλοι νὰ μένουσιν εἰς τὰς θέσεις των Κάρτετε χωρὶς νὰ γάνετε καιρὸν.

Εἶχε φανῆ εἰς τὴν ἄκρην τῆς ὁδοῦ μία ἐνωμοτία σκοπαιῶν φέροντων ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸν πέλεκυν. Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐνόησεν ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα τῆς ἐφθόου τῶν στρατευμάτων ὅσοι πάντοτε εἰς σκοπανεῖς προηγούνται, ὅταν ἦτε ἀνάγκη ν' ἀνοιχθῆ ὁδὸς πρὸς Ἐφθόν.

Ἡ διαταγὴ τοῦ Ἐνζολωρᾶ ἐξετελέσθη πάραυτα, ὡς διαταγὴ πλοιάρχου ἐν θαλάσσῃ. Ἐντὸς λεπτοῦ τῆς ὥρας, τὰ ὅσα τρίτα τῶν πετρῶν αἵτινες πάλιν ἐκ διαταγῆς τοῦ Ἐνζολωρᾶ εἶχον σταθεροθῆ παρὰ τὴν ὄθραν τῆς Κορίνθου, ἀνεβιβάσθησαν εἰς τὸ πρῶτον πύτωμα καὶ εἰς τὸ ὑπερφῶν, καὶ μετ' ὀλίγον αἱ πέτραι ἐκεῖναι, τεθεῖσαι ἐπιτηδέως ἢ μὲν ἐπὶ τῆς ἄλλης, ἐραττεν τὸ ἔμισον τοῦ παραθύρου τοῦ πρῶτου πατώματος καὶ τῶν ρεγγῶν τοῦ ὑπερφῶν. Ἐπεμελήθη δὲ ὁ Φλάκκς, ὅστις ἐπιστάτης ἐπὶ τῆς ἐργασίας ταύτης, νὰ

σχηματισθῶσιν ὅπαι τινες μεταξὺ τῶν πετρῶν, ἵνα πυροβολῶσι δι' αὐτῶν οἱ ἀμυνόμενοι.

Ταῦτα πάντα ἐξετελέσθησαν ὄχι δυσκόλως,, ἐπειδὴ τὰ πυροβόλα τῶν ἐναντίων εἶχον παύσει ρίπτοντα μύδρους καὶ κατεγίνοντο ν' ἀνοίξωσι διὰ σφαιρῶν εἰς τὸ μέσον τοῦ ὄδοφράγματος ρήγμα διὰ τὴν ἔφοδον.

Ἄφρῳ ἐστοιβάσθησαν οὕτως οἱ πέτραι ἐπὶ τῶν παραθύρων, ὃ Ἐνζολωρᾶς διέταξε καὶ μετεκομίσθησαν εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα αἰφιάλαι, ὃς εἶχε θέσει ὑπὸ τὴν τράπεζαν, ἐφ' ἧς ἔκειτο ὁ γέρον Μωμπέρ.

— Αὐτὸ δὲ πάλιν ποῖός θά τὸ πιῆ; ἤρωτησεν ὁ Ἄετός.

— Ἐκεῖνοι, ἀπεκρίθη ὁ Ἐνζολωρᾶς.

Ἐπει-τα ἐκλείσαν καλῶς ἐνδοθεν τὸ κάτω παράθυρον, καὶ ἐξήτασαν ἂν ἦσαν στερεοὶ οἱ σιδηροὶ μοχλοὶ οἰῶν ἐκλείετο τὴν νύκτα ἢ θύρα τοῦ καπηλείου.

Τὸ φροῖριον τοῦτο ἐφάνη κατὰ πάντα κατηρτισμένον ὡς προτείχισμα μὲν εἶχε τὸ ὄδοφράγμα, ὡς πύργον δὲ τὸ καπηλεῖον.

Διὰ τῶν ἐπιλοίπων πετρῶν ἐκλείσθη ἡ στενωπὸς τοῦ ὄδοφράγματος.

Ἐπειδὴ οἱ ἀμυνόμενοι ὄπισθεν ὄδοφραγμάτων εἶνε πάντοτε ἠναγκασμένοι νὰ φείδωνται τῶν πολεμοσφῶν, γινώσκουν δὲ τοῦτο οἱ κατ' αὐτῶν ἐπιτιθέμενοι, οὗτοι ἐνεργεῶν βραδέως ἐκτίθενται εἰς τὸ πῦρ τῶν ἐναντίων πρόβρις, ἀλλὰ μᾶλλον φανομεικῶς, πραγματικῶς. Αἱ ἐτοιμασίαι τῆς ἐφάδου γίνονται πάντοτε μετὰ μεθοδικῆς βραδύτητος, φερόσης τοὺς ἀμυνομένους εἰς ἀνοσομνησίαν καὶ ἀγανάκτησιν· ἔπειτα ἀπολλύεται ὁ κερυνός.

Χάρη εἰς τὴν ἀναβολὴν ταύτην, ὁ Ἐνζολωρᾶς ἔσχε καιρὸν νὰ ἐπιθεωρήσῃ καὶ συμπληρώσῃ τὰ πάντα. Ἠσθάνετο ὅτι, ἀφρῷ τοιοῦτοι ἄνδρες ἐμύλλον ν' ἀποθάνωσιν, ἔπρεπε νὰ παρθεμολογηθῆ, ὡς μεγαλοῦργος καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος.

— Ἄκουσε, λέγει πρὸς τὸν Μάριον· εἴμεθα οὗς ἀρχηγοί. Ἐγὼ μὲν πᾶσι νὰ εἴσω εἰς τοὺς ἐνδοὺς τοῦ καπηλείου τὰς τελευταίας διατάγας μου· σὺ δὲ μείνει καὶ παρατήρει.

Ὁ Μάριος ἀνεβῆ ἐπὶ τοῦ ὄδοφράγματος καὶ ἐκίθησε νὰ καταστρεφ.

Ὁ Ἐνζωφῶς εἶπε καὶ ἐκέρρωσαν τὴν θύραν τοῦ μαγειρείου, ὅπου εὕρισκοντο.

— Οἱ τραυματίαι, εἶπε, δὲν πρέπει νὰ ἐξυβρισθοῦν, ἢ νὰ καταπατηθοῦν.

Ἐῶσεν ἔπειτα εἰς τὰ κάτω τοῦ καπηλείου τὰς τελευταίας οὐγκίτας του, διὰ συντόμου μὲν ἄλλα καὶ ἀταράχου φωνῆς· ὁ Φυλλάκης ἤκουε καὶ ἀπεκρίνετο ἐν ὀνόματι ἑλίου.

— Εἰς τὰ ἐπάνω ἔχετε ἐσομένους τοὺς πελῆκεις θὰ νὰ κόψωμεν τὴν κλίμακα. Εἶνε οἱ πελῆκεις πρόχειροι :

— Ναι, ἀπεκρίθη ὁ Φυλλάκης.

— Πόσους ἔχομεν !

— Δύο καὶ ἓξ μεγάλο σφῆρι.

— Καλὰ. Ἐλθεθ' ὅλα εἰκοσιεῖς, ἵκανοὶ ἕκαστος νὰ πολεμήσωμεν.

Πόσα τρυφεράκι εἶνε ὅλα ;

— Τριάντα τέσσαρα.

— Ὅσον περισσότερο. Ἄστα το ἑκάτω θὰ εἶνε καλὸν νὰ εἰ γέματα καθὼς καὶ τ' ἄλλα, καὶ νὰ εὕρισκωνται πρόχειρα. Στὴ μέση νὰ ἔχουν ὅλα τὰ ξίφη καὶ τὰ πιστόλια των. Εἰκοσι ἀνδρες νὰ μείνουν εἰς τὸ οὐδὲραγμα. Ἐῖς νὰ κρατηθοῦν ὅπισθεν τῶν παραθύρων τοῦ καπηλείου διὰ νὰ πυροβολοῦν κατὰ τῶν φερμῶντων. Κάνεις νὰ μὴ μείνῃ ἄργος ἐδῶ κατω. Ἄμα τώρα μετ' ὀλίγον, τὸ τὸμπανον σημάνη τὴν ἐρῶσον, νὰ τρέξουν εἰς τὸ οὐδὲραγμα εἰς εἰκοσι, διὰ νὰ τὸ ὑπερασπισθοῦν. Ὅσοι ταχύτερα προσθίσουν, θὰ εὕρουν καλλιτέρας θέσεις.

Ταῦτα διατάξας, ἐστράφη πρὸς τὸν Ἰαβέρην, καὶ τῷ εἶπεν.

— Δὲ σ' ἔλησμένησα.

Καὶ ἀποθέσας ἐν πιστόλιον ἐπὶ τῆς τραπεζῆς, προσέθ.σε.

— Ὅστις ἀπὸ ὅλους μας ἐξέλθῃ ἀπ' ἐδῶ τελευταῖος νὰ σπῆσῃ αὐτοῦ τοῦ κατασκόπου τὸ κρῖνον.

— Ἐδῶ, εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον τόπον ; ἤρώτησε μίᾳ φωνῇ.

— Ὅχι, μὴ ἀναμείζωμεν τὸ πτώμα τοῦτο μετὰ τὰ ἑαυτῶν. Τὸ μικρὸν οὐδὲραγμα τῆς οἴσου Μονήτεωρ εὐλογοῦ διασκέλεται ἐσθῆθεν· ἔχει μάλιν ἐκτὼ παῦ. ὕψος. Ὁ ἀθρῶπος οὗτος εἶνε καλὰ δεμένος. Τὸν παίρνει ἐκεῖ ἕνας ἀπὸ σῆς καὶ τὸν φονεῖ.

Ἄν ὑπῆρχέ τις ἐκεῖ ἀπαθέστερος τοῦ Ἐνζωφῶα, οὗτος ἦτον ὁ Ἰα-

θέρης. Τότε παρουσιάσθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης προσελθὼν ἐκ τοῦ πληθους τῶν ἀνταρτῶν, καὶ εἶπεν εἰς τὴν Ἐνζωλωρᾶν.

— Εἶθε ὁ ἀρχηγὸς ἐδῶ ;

— Ναί.

— Πρὸ ὀλίγου μὲ εἴχετε εὐχαριστήσαι.

— Ναί· ἐν ὀνόματι τῆς Δημοκρατίας. Τῶντι, τὸ ὄσοφράγμα αὐτοῦ ὃ ἐφιλᾶξῃ δύο ὀνομάτων τὴν μνημὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ Μάρκου Πημεροῦ, καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου.

— Νομίζετε λοιπὸν ὅτι εἶμαι αἷος ἀμοιβῆς;

— Βεβαίωτατα.

— Σὲ; ζητῶ μὲν τοιαύτην, ὡς χάριν μᾶλλον.

— Πῶς ;

— Ἐγὼ νὰ σκοπίσω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

Ὁ Ἰαθέρης ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, εἶδε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, καὶ εἶπε·— Αὐτὸ ἦτο φυσικό. Ὅσον ἀφῆρᾷ τὸν Ἐνζωλωρᾶ, οὗτος ἐξηκολοθήσει νὰ γεμίξῃ τὴν καρμπάναν σου. Στρέψου, δ' εἰπεῖτα περὶ αὐτὸν τοῖς ὀθαλαμοῦς.

— Ἄλλως κάνεις ἐδῶ, ἔχει νὰ εἶπῃ, τὸς ἠρώτησε τοὺς περιεσταμένους.

Καὶ ἀποταθὲς πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Λαβε τὸν κατῆσκοπον αὐτόν, προτέθεισεν.

Ἐλοθε τότε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὸν Ἰαθέρην ὑπὸ τὴν κατοχὴν του, καθέσας εἰς τὴν ἄκρην τῆς τροπέζης. Ἐπειτα ἐξηγαγεν ἐκ τῆς ζώνης του ἓν πιστόλιον, καὶ ἠκούσθη ἤχος, σημαίνας ὅτι ἀνύψωσι τὸν λῶκον τοῦ ὄπλου.

Σχεδὸν ταυτοχρόνως, ἠκούσθη σάλπισμα τῶν στρατευμάτων.

— Ἐτοιμασθήτε ! ἀνεκραξεν ὁ Μάρκος, ἄνωθεν τοῦ ὄσοφράγματος.

Ὁ Ἰαθέρης τότε ἐγέλασε τὸν σωτηλὸν ἐκεῖνον γέλωτα, ὅστις ἰψῆτο συλῆθῃ, καὶ πρὸς τοὺς ἀντάρτας ἀτενίσας τοῖς εἶπεν·

— Ἡ θέσις σας ἐάν εἶνε καλλιτέρα τῆς ἰδικῆς μου, καὶ μὴ σῆμέλη.

— Ὅμοι. ἔγω ! ἀνεκραξεν ὁ Ἐνζωλωρᾶς.

Οἱ ἀντάρται ἐξώρμησαν μετὰ θορόδου, ἐξερχόμενοι δὲ ἤκουσαν ὅτι· ἐβέν ται τὴν ἐπιμένην τοῦ Ἰαθέρη φράσιον.

— Τίμα ἰσχυραζόμεθα !

ΙΘ'.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκδικιῖται.

Ὅτε ἔμεινε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης μόνος μετὰ τοῦ Ἰαβέρη, ἔλυσε τὸ σχοινοῦν πρῶτον, δι' οὗ οὗτος ἦτο δεδεμένος ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἔπειτα τῷ ἔνευσε νὰ ἐγερθῆ.

Ὁ Ἰαβέρης ὑπῆκουσεν, ἔχων ἐπὶ τῆς μορφῆς τὸ ἀπερίγραπτον ἐκείνο μειδίαμα ἀθρώπου, συναισθανομένου τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐσσημευμένης ἐξουσίας.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔλαβε τὸν Ἰαβέρην ἐκ τοῦ ἄλλου σχοινοῦ, δι' οὗ ἐκρατεῖτο ἐκ τοῦ τραχήλου κατόπιν του, ὡς σὺρει τις ζῶον φορτηγὸν ἐκ τοῦ χαλινοῦ, ἐξήρθε δὲ ἐκ τοῦ κρηπίδου βαθίλων θραδέως, διότι ὁ Ἰαβέρης δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ μεγάλα βήματα ἔχων δεδεμένους καὶ τοὺς πόδας δι' ἄλλου σχοινοῦ βραχέος.

Ἐκρίθη συγχρόνως ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς του τὸ πιστόλιον.

Διέδρασαν ταυτοτρόπως, χωρὶς οὐλοῦ νὰ ἐρελκύσῃσι τὴν προσοχὴν τῶν ἀνταρτῶν, οἱ ὅποιοι προσεῖχον εἰς τὴν ἐγγύζουσαν ἐξοχὴν τῶν στρατευμάτων μόνος ὁ Μάρκο, τοῦ εἶδε διερχομένου.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διεσκεδίασε τὸ μικρὸν ἄδερράγμα τῆς ἐδοῦ Μονδέτοφρ, κρατῶν πᾶντα τὸν Ἰαβέρην ἀπὸ τοῦ σχοινοῦ καὶ βούθων αὐτοῦ νὰ ὑπερβῆ ἁμείως τὸ ἄδερράγμα.

Ἐλεῖ, ὅπισθεν τοῦ ἄδερράγματος, εὐρίθρησι μόνον οὐδεὶς τοῦ ἐβλεπεν. Ἡ γυνὴ τῶν οὐκῶν τοὺς ἀπέκρουπε ἀπὸ τῶν ἀμαρτῶν τῶν ἀνταρτῶν. Ὅλιγοι παρέκει, ὀρχημάτιστα φρικώδης τῆρις ἐκ τῶν πτωμάτων, ὅσα εἶχεν ριφθῆ ἐξ τοῦ ἄδερράγματος.

Μεταξὺ τῶν νεκρῶν ἐκείνων διεκρίνετο καὶ τις ἔχων κόμην μακρὰν καὶ στήθος γυναικὸς ἡμίγυμνον. Ἡ χεὶρ τοῦ νεκροῦ τούτου ἦτο διατρυπημένη.

Ἦτον ἡ Ἐπονίη.

Ὁ Ἰαθέρης εἶδε πλαγίως τὴν νεκρὰν ταύτην γυναῖκα καὶ εἶπεν.
Ἐν ἄρᾳ πάντοτε ἀτραξία, ἐντὸς τῶν χειλέων σου.

— Μοῦ φαίνεται σὺν νὰ τὴν γνωρίζω σὺτήν.

Ἐπειτα οὐ ἐστράφη πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔθηκε τότε τὸ πιστόλιον ὑπὸ τὸν βραχίονά του καὶ προηλώσας ἐπὶ τοῦ Ἰαθέρη τὸ βλέμμα, εἶπεν εἰς αὐτόν.

— Ἰαθέρη, ἐγὼ εἶμαι.

Ὁ Ἰαθέρης ἀπεκρίθη.

— Ἦλθε καὶ ἡ δική σου σειρά. Κάμε λοιπὸν, τελείωνε.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνέσυρε μαχαίριον ἐκ τοῦ θυλακίου του καὶ τὸ ἤνοιξε.

— Μὲ τὴ σουγιά εἶπεν ὁ Ἰαθέρης. Ἐγχεῖς δίκαιον, αὐτὸ σοῦ πρέπει καλλίτερα, σὺν τίτοις ποῦ εἶσαι.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔκοψε σχοινίον, δι' οὗ ἐκρατεῖτο ὁ Ἰαθέρης ἀπὸ τοῦ τραχήλου, ἔκοψεν ἔπειτα καὶ τὰ τῶν χειρῶν του καὶ τῶν ποδῶν ἄλλα σχοινία, καὶ ἀνεγερθεὶς εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Εἶσαι ἐλευθερός.

Ὁ Ἰαθέρης δὲν ἦτο εὐλόλος θυμωσστής καὶ ὁμως δὲν ἤρουνήθη εἰς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ κρύψῃ τὴν συγκίνησίν του. Ἐμεινε κρηνώς καὶ ἀκίνητος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης προσέθηκε.

— Δὲν πιστεύω νὰ εἶχω ἀπ' ἐδῶ μέσα ζωντανός, ἀλλ' ἂν ὁμως ἐτύχῃσαι νὰ τὸ κατορθώσω, ἤξευρε ὅτι κατεικῶ ὑπο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοφανέμη εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου, ἀριθμὸν ἑπτὰ.

Ἡ μορφή τοῦ Ἰαθέρη ἐφάνη ὡς τίγριος, ἦτις ὑπανόησι μίαν ἄκραν τοῦ φροεροῦ της στόματος.

— Προσεῖθ, εἶπε πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Ἦλθαινε, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Εἶπε, δεῖ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοφανέμη κατεικῆς εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου;

— Ναί, ἀριθμὸν ἑπτὰ.

Κοί ὁ Ταβέρης ἐπανελάθεν — Ἄριθμόν ἐπίτά.

Ἄρῳ ἐκόρυθωσε τὸ ἔνδομά του ἐπὶ τοῦ στιθούς, καὶ ἀνεστύλωσε τοὺς δύο του ὤμους, ὡς εἰ στρατιωτικοί, ἔστρεψε τὰ νῶτα, ἑσταύρωσε τὰς χεῖρας ἐπιστηρίζας τὴν σιογόνα εἰς τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἤρχισε νὰ προχωρεῖ πρὸς τὴν Ἄγορην. Ὁ Γιάνης Ἀγιάνης τὸν παρετῆρει ἀπομακρονόμενον.

Μετὰ τινα βήματα στρέφεται ὁ Ταβέρης καὶ κράζει πρὸς τὸν Γάνην Ἀγιάνην.

— Μὴ μὲ ἐνοχλεῖς. Φόνησέ με μίαν ὥραν ταχύτερα.

— Πήγαινε, σοῦ εἶπα, πήγαινε, ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Γιάνης Ἀγιάνης.

Ὁ Ταβέρης ἐξηκολούθησε τότε ν' ἀναχωρῆ βραβεῖ βήματι, μετὰ μίαν στιγμὴν ἀπεκρούθη ὑπὸ τῆς γωφίας τῆς πρώτης παρόδου, ἥτις τῷ παρουσιάζει

Ἄρῳ δὲ πλέον ἔαν ἰστίνατο, ὁ Γιάνης Ἀγιάνης ἐπροβόλησεν εἰς τὸν ἄερα διὰ τοῦ πεταλιού του, καὶ ἐπανεθίων εἰς τὸ ἄσραγμα εἶπεν.

— Ἐτελεώσατε καὶ αὐτός. Ἐν τούτοις, ἰδοὺ τί συνέβη.

Ὁ Μάρκος ἔπειτ' ἡ μάλον προσηύχεν εἰς τὰ ἔξω καὶ εἰς τὰ ἐντός τοῦ ἄσραγγματος, ἔαν εἶχε διακρίσει μέχρι τούτου τὴν μερῆν τοῦ ἀθρώπου ὃν εἰ συνέταιροί του εἶχον δεδεμένον εἰς τὸ βάλος τῆς γαμηλῆς ἀθώου καὶ τοῦ καπηλείου, καὶ μόλις τὸν ἀνεγνώρισεν, ὅτι τὸν εἶδεν ἰγόμενον εἰς θανάτῳ ὑπὸ τοῦ Γιάνη Ἀγιάνη πρὸς τὸ μερὸν ἄσραγγμα.

Τότε μόλις ἐνεθυμήθη τὸ ἀπαισιόμικον ὑπάλληλον, ὅστις τῷ ἔχε δώσει τὰ δύο πιστόλια, ἔπειτα καὶ μεταχειρίσθη ὁ Μάρκος ὑπερασπίζόμενος τὸ ἄσραγγμα. Ὅχι δὲ μόνον τοῦ ἀθρώπου ἐνεθυμήθη, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄσραμα αὐτῷ εἰς τὴν κατάστασιν ὅπως ἐκείνη τοῦ πνεύματος του, ὅλα τὰτα τῷ ἰστίνατο ἀμυδρῶ καὶ ἀσφύδα.

Ἄν αὐτὸς ἦτο ὁ Ταβέρης, ἴσως ἠτόνατο ἀεὶ μὴ καὶ ἰστίνατο ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλ' ἔπειτα ἔρι γὰρ ὁ Ταβέρης;

Καλεῖ τὸν Ἐξολοφῶν, τότε ὁ Μάρκος ἴσταντο εἰς τὸ μάλον ἄρῳ τοῦ ἄσραγγματος.

— Ἐνζολοφῶ!

— Τί κρίχει;

— Πῶς ἀναράξεται ὁ ἀθρώπος ἐκεῖνος;

- Ποῖος ;
- Ὁ ὑπάλληλος τῆς ἀστυνομίας. Γνωρίζεις τὸ ὄνομά του ;
- Ναί, μᾶς τὸ εἶχεν εἰπεῖ.
- Πῶς ὀνομάζεται ;
- Ἰαθέρης.

Ὁ Μάριος ἐκινήθη, θελήσας νὰ καταβῆ· ἄλλα κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν εἶχεν ἀκουσθῆ ἡ ἐκπυροκρότησις τοῦ πιστολίου.

Καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχε παρουσιασθῆ καὶ εἶπε.

— Ἐτελείωσε καὶ αὐτός.

Ρίγος διεπέρασε τοῦ Μαρίου τὴν καρδίαν.

Οἱ θνητοὶ ἔχουν δίκαιον καὶ οἱ ζῶντες
οὐδὲν ἔχουν ἄδικον.

Ἠγγλίζεν ἡ ψυχροφρογιά τοῦ ὀδοστράγατος.

Τὰ πάντα ἐπέκειντο εἰς τὸ τραγικὸν μεγαλεῖον τῆς ἐσχάτης ἐκείνης στιγμῆς· οἱ μάρτυρες βόμβαι μετακινώμενοι εἰς τὸν ἀέρα, ἡ πικρὰ τῶν ἐνόπλων στρατιωτικῶν στιγμῶν, ἀπὸ τῆς ἕρας καθ' ὅλην τὴν πόλιν εἰς κίνησιν, ὁ ἀτελείωτος τοῦ ἱππικῶς καλτασμοῦ, ὁ θορὸς γδοῦπος τοῦ προβολικῶς κωλυμένου εἰς τὰ λιθοστρωτά, οἱ παρεμβολισμοί, οἱ καπνοὶ τῆς μάχης οἱ αἰωρούμενοι ὑπερνω τῶν στιγμῶν, ὅλλα· ἰπώτεραι κρηναὶ φουερῆς, ἀστραπαὶ ἀπειλῆς πανταχόθεν, ὁ κῆδος τῆς Ἀγίας Μέρης σκροίνω, ὡς ὅν ἔπαιε πλέον τὰ λοιθία, ἡ γλυκύτης τοῦ καιροῦ ἡ λαμπρότης τοῦ ὀφθαλμοῦ, πλήρεις ἡλίου καὶ νεφουδρίων, ἡ ὠραϊότης τῆς ἡμέρας καὶ ἡ ἀπεισίαν τῶν οἰκίων στιγμῆς.

Διότι αἱ δύο σειραὶ τῶν οἰκιῶν τῆς ὁδοῦ Καννάθειας μεταβλήθησαν ἀπὸ τῆς γῆς ὡς δύο τοῖχοι βωβοὶ καὶ τυφλοὶ. Ὅλοι αἱ θύραι καὶ διὰ τὰ παράθυρα ἔμενον κατάκλειστα.

Ὅταν τὰ πράγματα γίνονται πρὶν ἔτι ὠριμίσωσιν, ὅταν δὲν γίνονται ἀσπαστὴ ἢ ἐπανάστασις ὑπ' ὄλων τῶν κατοίκων, αἱ δὲ πολλοὶ ἀποδοκιμάζωσιν αὐτήν, ἀλλοίμονον εἰς τοὺς μυχόμενους. Ἡ πόλις μεταβάλλεται εἰς ἔρημον περὶ αὐτούς, αἱ ψυχαὶ παγώνουν ἐνώπιόν των, τὰ καταρύγια φράττονται διὰ τοίχων, καὶ ἡ ὁδὸς βοηθεῖ τὸν στρατὸν εἰς ἄλωσιν τοῦ ὁδοσφράγματος.

Οἱ λκοὶ δὲν ἐξεγείρονται ἀπροόπτως, δὲν βάλλονται νὰ βιάσωσι ταχύτερον παρ' ὅσον θέλουν. Οὐκί εἰς τοὺς ἀποπειρωμένους νὰ τοὺς βιάσωσι! Δὲν παρασύρονται. Τότε ἐγκαταλείπει ὁ λαὸς τὴν ἀνταρσίαν εἰς αὐτήν. Οἱ ἀντάρται καθίστανται ὡς πανωλόβλητοι.

Ἐκάστη οἰκία κρημνός, ἐκάστη θύρα ἀπάρησις, ἐκάστη πρόσφισ τοῖχος. Ὁ τοῖχος οὗτος βλέπει, ἀκούει καὶ δὲν στέργει. Ἡδύνατο, ἂν ἤθελε νὰ ἀνοιχθῆ καὶ νὰ σὲ σώσῃ. Ὅχι! Ὁ τοῖχος ἐκεῖνος εἶνε κριτής. Σὲ βλέπει καὶ σὲ καταδικάζει.

Ὅποια κατήρεια εἰς τὰς κεκλεισμένας ἐκεῖνας οἰκίας! Φαίνονται νεκραὶ, καὶ εἶνε ζῶσαι. Οὐδαὶ ἐξήλθεν ἐξ αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσιτεσσάρων ἡδὴ ὠρῶν, ἀλλὰ καὶ οὐδαὶ λείπει. Ἡ ζωὴ ἐν ταύταις εἶνε μεταίωρος ἀλλ' ἐπιμένει. Ἐντὸς τοῦ βράχου ἐκεῖνου περιφέρονται ζῶσαι ψυχαί, κοιμῶνται, ἐξεγείρονται, οἰκουγέναιαι πρῶγουν καὶ πίνουσι φοβούνται, φρικτόν.

Ὁ φόβος ἐπιτρέπει τὴν τρομερὰν ταύτην ἀριλοξενίαν ἀλλ' ὡς ἑλπευτικὴν περίπτωσιν προσάγει τὴν ἐν αὐταῖς κατάπληξιν. Πολλοὶ μάλιστα τῶν μερόντων οὕτω πως εἰς τὰς οἰκίας των ὀργίζονται.

Ὁ φόβος των ἀποβαίνει πάθος ἢ φρίκη, δύναται νὰ μετατραπῆ εἰς μανίαν, ὡς ἡ σύνεσις εἰς λύσασιν, ἐξ ἧς καὶ προήλθεν ἡ φρίκη: Οἱ λ υ σ σ ὶ ὠ ν τ ε ς τ ῶ ν μ ε τ ρ ι σ φ ῶ ν ω ν: Ὑπάρχουσιν ἐκλάμψεις ἐσχάτου τρόμου, ἐξ οὗ ὡς ἀπαίσιας κτηνός, ἐκθρῶσκει ἡ ὀργή. Τί θέλουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, λέγουσι. Ποτὲ δὲν εὐχαριστοῦνται. Ἐξ αἰτίας των κινδυνεύουσι καὶ οἱ φιλήσυχοι πολῖται. Ὡς νὰ μὴ μᾶς ἐρῆσαν πλέον αἱ ἐπαναστάσεις! Τί ἤλθον ἐδῶ νὰ κομῶσι τάχα ἄς ὑποστῶσι τὰς συνεπειὰς. Τόσον τὸ χειρότερον δι' αὐτούς, πταίουν μόνον των. Τὰ ἤθελαν καὶ τὰ ἐπαθάν. Μᾶς εἶνε ἀδιάφορον. Ἡφανίσθη

ὁ δρόμος, μὴ ὁ δροστοχῆς ἀπὸ τὰ βλήματα τῶν ποροβόλων. Ἐνας σωρὸς μηδραμινῶν ἐκεῖ. Προσεῖτε, εἰς κανένα μὴ ἀνοίξετε.

Καὶ ἡ οἰκία πικροτρόπως λαμβάνει ὄψιν μνήματος. Ψυχορραγεὶ πρὸ τῆς θύρας τῆς ὁ ἀντάρτης, βλέπει ἐρχόμενα τὰ βλήματα τῶν ποροβόλων καὶ τὰ ξίφη γυμνὰ ἐναντίον του· ἂν φωνάζῃ, γινώσκει ὅτι τὸν ἀκούουν, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐδαὶ νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν σώσῃ.

Βλέπει ἐκεῖ τοῖχους δουαμένους θὰ τὸν προφυλάξωσι, γινώσκει ὅτι ὀπιθεῖν αὐτῶν εὑρίσκονται ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ τὸν σώσωσιν· ἀλλ' οἱ τοῖχοι ἐκεῖνοι ἔχουν ὡτα ἐκ σαρκός, καὶ οἱ ἄνθρωποι σπλάγγνα ἐκ λίθου.

Ποῖον νὰ μισθώμεν;

Οὐδένα καὶ πάντος.

Πταίουν οἱ ἀτελεῖς κίβωνες καθ' οὗς ζῶμεν.

Πάντοτε ἡ φαιτασοπληξία ἐπὶ ἰδίῳ κινδύνῳ μεταμορφοῦται εἰς ἀνταρσίαν καὶ ἀπὸ φιλοσοφικῆς διαμορτυρίας μεταβάλλεται εἰς ἐνοπλον διαμκρτυρίαν ἢ ἀπὸ Ἀθηνᾶς εἰς Παλλόδα. Ἡ ἀνοπόμενος οὐτοπία στασιάζουσα γινώσκει τί τὴν περ μένει πάντοτε σχεδὸν κατέρχεται προίμως εἰς τὸ στάδιον, καὶ τότε προσκαρτερεῖ ἀπεκδεχομένη στωϊκῶς ἀντὶ τοῦ θριάμβου, τὴν καταστροφὴν.

Ὑπηρετεῖ ἀγογγύστως τοὺς ἀπαρνούμενους αὐτή, μάλιστα δὲ καὶ τοὺς ἀθῶναι καὶ ὑπομένει, καὶ διὰ τῆς μακροθυμίας τῆς συναινεῖ εἰς τὴν ἐγκαταλείψιν. Ἀδάμαστος κατὰ τοῦ κωλύματος καὶ ἡπία πρὸς τὴν ἀχαριστίαν.

Εἶνε ἄλλως τε τοῦτο ἀχαριστία:

Ναί, ὡς πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος καθόλου.

Ὅχι ὡς πρὸς τὰ άτομον.

Ἡ γενικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπινου γένους ὀνομάζεται Πρόσδος, πρόσδος ὀνομάζεται τὸ βῆμα τὸ γινόμενον ὑπ' ὄλου ὄμου τοῦ ἀνθρώπινου γένους πρὸς τὰ πρόσω. Ἡ πρόσδος βαίνει χωροῦσα πρὸς τὴν μεγάλην ἀνθρωπίνην τε καὶ γήινον πορείαν τῆς πρὸς τὸ εὐράνιον καὶ θεῖον.

Ἀναπαύεται καὶ αὐτὴ εἰς σταθμούς, ὅπου συνάγει τὰ βραδυπορησάντα τῶν προβάτων τοῦ ποιμνίου. Ἐκεῖ δὲ, εἰς τοὺς σταθμούς τῆς, μελετᾷ καὶ ρεμβάζει, ὀπιάνται Χαναάν τινος λαμπρῆς, ἣν διακρίνει εἰς τὴν ὀρξίζοντα.

Ἐχει καὶ ἡ πρόσδος τὰς νύκτας τῆς, καὶ κοιμᾶται καὶ εἶνε ἀληθῶς ἀλγιστάτου εἰς τὸν φιλοσοφικὸν βλέποντα σκοπῶν ἐπικαθημένην τῆς

άνθρωπινης ψυχῆς, καὶ ψηλαροῦσαν ἐν τῷ σκότει, ἐνῷ ἀδυνατεῖν ἄρ-
πνίσση τὴν καθιέδουσαν πρόσδον.

— «Μὴ ἀπέθανεν ὁ Θεός;» ; ἠρώτησέ ποτε σοφός τις τὸν συγγρα-
φέα τοῦ βιβλίου τούτου, συγγέων τὴν πρόσδον μετὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ
ἐκλαμβάνων τὴν ἀναστολὴν τῆς κινήσεως ὡς θάνατον τοῦ ὄντος.

Οἱ ἀπελπίζομενοι σφάλλουσιν. Ἡ πρόσδος ἀρυπνίζεται ἀναποδρά-
στως δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν καὶ ὅτι ἡ πρόσδος περιπατεῖ καὶ καθιέ-
δουσα, ἐπειδὴ οὐξάγει. Ὅταν ἀναρπώνεται ὄρθια, παρίσταται ὑψηλο-
τέρα τὸ ἀνάστημα.

Καθὼς δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ποταμοῦ νὰ διατελῇ ἀκίνητος, οὕτω
καὶ περὶ τῆς πρόσδου μὴ ἐγάρης ἐντός τοῦ ποταμοῦ φραγῆν, μὴ ρί-
ψης ἐντός αὐτοῦ βράχον, διότι τὰ ρεῖθρα τότε ἀρρίζουσιν ὡς καὶ ἡ
ἀνθρωπότης, ἀναρπώνουσα ἐκ τοῦ προσκόμματός.

Καὶ ἐνεσθῆναι αἱ τραγαί· ὅλλα μετὰ τὰς τραγὰς ταύτας βλέπει
ἕκαστος ὅτι ἔγινε ἄρμος ἐπὶ τὰ πρόσω. Μέχρις οὐ λοιπὸν ἡ τάξις,
ἥτις δὲν εἶνε ἄλλο τι ἢ ἡ πογκόσμια εἰρήνη, ἀποκατασταθῆ, μέχρις
οὐ βασιλεύσασιν ἡ ἁρμονία καὶ ἡ ἐνότης, ἡ πρόσδος θὰ ἔχη σταθμοῦ
αὐτῆς καὶ ἰπανοστάσεις.

Τί ἄρα εἶνε ἡ πρόσδος; Τὸ εἶκομεν, εἶναι ὁ ἀέντος τῶν λαῶν βίος.
Ἄλλα, συμβαίνει ἐνίοτε νὰ ἐπιπροσθῇ ἡ πρόσκαιρος ζωὴ εἰς τὸ
μου εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ἀνευ πικρίας, ὅτι πῶς τις ἔχει τὸ ἴδιον
τοῦ συμφέρον, ὅπερ καὶ ὑπερασπίζεται ἀκατακρίτως. Ἡ σπιγριαία
ζωὴ ἔχει τὸ ἐαυτοῦ δίκαιον, ἔχει φιλαυτίαν, συγγνωστὴν ἄλλως τε
δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ θυσιαζῇ ἐαυτὴν ἀδικόπως εἰς τὸ μέλλον.

Ἡ ἀνθρωπίνη γενεὴ, ἡ σήμερον σταδιοδρομοῦσα δὲν εἶναι βρισμένη
νὰ βραχύνῃ τὴν διάβασίν της διὰ τὰς ἐπιρροαμένους γενεάς οἵτινες
ὡσαύτως θὰ περὶθῶσι καὶ αὐταί. Ἐγὼ τώρα ὑπάρχω, λέγει τίς
καλούμενος Ὀλοῦ. Ἐγὼ εἶμαι ἄτος καὶ ἐσωτῆρ, ἢ εἶναι γὰρ ν καὶ
θέλω ἡσυχίαν, ἢ εἶναι οἰκογενειάρχης, ἐργάζομαι, εὐχαίρω, οἱ ἰσχυροί
ρήσεις μου προκαποῦν, ἔχω οὐκίαν καὶ ἐνοκιάζω, ἔχω κερφάλια εἰς
τὴν τρέπιζιν τοῦ Κρέτους, ἔχω γυναικα καὶ τέκνα, ἔχω πρὸς τὴν
στοργὴν καὶ ἀγάπην, ἐπιθελῶ νὰ ζήσω, ἀρετὴ με κρατεῖ. — Ἐκ
τούτου προκύπτει, κατὰ τινος ὥρας, ἕκαστος ψυχρότης πρὸς τοὺς μεγα-
θύμους τοῦ ἀνθρωπίνου γένους (ἰμπεριαλιστάς).

Ὁμολογητέον ὅτι ἡ οὐτοπία μαχομένη ἐξέρχεται τῆς φρενῆς σφαιρας τῆς. Ἡ οὐτοπία, ἣτις εἶνε ἡ ἀλήθεια τῆς οὐρίας, μετέρχεται τὰ ὄπλα, ἀγλαδὴ τὸ αὐτὸ μέσον, ὃ μετῆλθε καὶ τὸ ψεῦδος τῆς γῆς.

Ἡ οὐτοπία ἀγλαδὴ τὸ μέλλον, πράττει ὡς καὶ τὸ παρελθόν. Ἡ οὐτοπία, ἀγλαδὴ ἡ καθαρὰ ἰδέα, μεταχειρίζεται τὴν βίαν, δι' ἣν ἀκαίως εἶνε ὑπεύθυνος καὶ ὀρεῖται εὐθύνας. Πράττει ἐναντίον τῶν ἀρχῶν τῆς, οὐδὲ καὶ τιμωρεῖται.

Καθισταμένη ἐπικνώσασσι μάχεται ἔχουσα ἀνὰ χεῖρας τὸν παλαιὸν στρατιωτικὸν κώδικα τουφεκίζει καὶ αὐτὴ τοὺς κατασκότους τῶν ἐναντίων, ἀποκτείνει τοὺς προδότας, καὶ πολλὰς ζωὰς ψυχῆς στέλλει εἰς τὸν ᾄδη.

Πατάσσει καὶ αὐτὴ διὰ τῆς ρουφαίης. Οὐδεμία δὲ ρουφαίη εἶνε ἀπλή, ἰλλ' ὄλαι ἀμειστομοί· ὃ ἀπὸ τοῦ ἐνός, μέρους τῆς τραυματί-
ζων τὸν ἐναντίον τραυματίζει ἑαυτὸν διὰ τοῦ ἑτέρου.

Μετὰ τὴν ὁμολογίαν ταύτην, ἀδύνατον νὰ μὴ θαυμάσωμεν τοὺς εὐκλειεῖς ἰγωνιστάς τοῦ μέλλοντος, τοὺς μάρτυρας τῆς οὐτοπίας, εἴτε ἐπίτυχον, εἴτε ἀπέτυχον. Νικηθῶντες ἀκόμη εἶνε ἀξιοσέβαστοι ἄνδρες, καὶ ἴσως μάλιστα ἐν τῇ ἀποτυχίᾳ τῶν εἶνε μέγιστοι.

Νίκη κτωμένη ἐπὶ τῇ βία τῶν ἀρχῶν τῆς προόδου, εἶναι ἀξία τῆς ἐπιδοκιμασίας τῶν λαῶν· ἀλλ' ἡρωικὴ ἦστα εἶναι ὡσαύτως ἀξία τῶν συμπαθειῶν τῶν. Ἡ μία εἶναι ἐξοχος ἡ ἄλλη θεία. Δι' ἡμᾶς τοὺς προτιμῶντας τὸ μαρτύριον παρὰ τὴν ἐπιτυχίαν, ὁ Τζῶν Βράουν εἶναι ἀνώτερος τοῦ Βασιγκάτωνος καὶ ὁ Πισακάνης ἀνώτερος τοῦ Γαριβάλδη. Πρέπει εἰς τις πάντοτε νὰ ταχθῆ ὑπὲρ τῶν ἡττημένων ἐνφθιωρούμεθα ἀλλοὶ ὑπὲρ τῶν ἀποτυγχανόντων τολμητιῶν.

Ὁ κόσμος γίνεται ἰδίως πρὸς τοὺς μεγάλους τούτους ἐπιχειρηματίαι τοῦ μέλλοντος, ὅποταν ναυαγῶσι. Πρέπει νὰ ὑπάρχη καὶ ὑπὲρ τῶν ἡττημένων συμπάθειά τις.

Κατηγοροῦν τοὺς ἐπαναστατικούς ὅτι διχασπεύου τὸν πρόμον. Δι-
βάλλουσι τὴν θιμρίαν τῶν, ὑποπειθόνται τὸν σκοπὸν τῶν, φροῦνται
τὰ ὑποκεκρυμμένα σχέδια, καταγγέλλουσι τὴν συνείδησίν τῶν. Τοὺς
ἐλέγχουσι ὡς συσσωρεύοντες καὶ ἐγείροντες κατὰ τῆς καθεστῆτος και-
νωνίας ὄρεσι τὰ κωρυμῶν, ὄδον, ἀνομιῶν, ἀπειτησιμῶν, καὶ ὅτι ἐκ-

θάπτουν ἐκ τῶν ἐγκαίων τοῦ σκότους ὅλην παχυλὴν, ἧς ὄπισθεν πο-
λεμοῦν.

Ἐξήγετε τὰς πέτρας τῆς κολάσεως ἀνασκάπτοντες τὸ ἔδαφος αὐ-
τῆς. κρᾶζον πρὸς τοὺς ἐπαναστατικούς.

Ναί· εὐνῶνται οὗτοι· ν' ἀποκριθῶσιν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ τὸ ὀδό-
φραγμα ἡμῶν ἀνηγέρθη, ἐξ ἀγαθῶν προθέσεων.

Ἀναμφιβόλως, τὸ καλλίτερον εἶνε ἡ εἰρηνικὴ λύσις ἀλλ' ἀπόκει-
ται εἰς τὴν κοινωνίαν νὰ σώσῃ ἐαυτήν. Ἄς πράξῃ, λοιπὸν αὐτῆ. Οὐ-
δενὸς φαρμάκου ὀραστικοῦ ὑπάρχει χρεῖα. Ἄρκαι νὰ ἐξετασθῇ τὸ
κακὸν ῥηλικῶς, νὰ μαρτυρηθῇ, καὶ ἔπειτα νὰ ἰαθῇ. Εἰς τοῦτο ἡμεῖς
τὴν προσκαλοῦμεν.

Ὅπως ὤψοιτε, καὶ περὶ οὗτοι καὶ μάλιστα οἱ πεπρωκότες, εἶνε
σεβαστοὶ οἱ ἄνδρες, αἵτινες καθ' ὅλην τὴν ὑψηλίαν ἀκάμπτως ἀγωνί-
ζονται ὑπὲρ τοῦ μεγάλου ἔργου, πρὸς τὴν Γαλλίαν ἀτινίζοντες· δι-
δόντες τὴν ζωὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς προόδου· ἐκπληροῦν τὴν βουλὴν τῆς
θείας προνοίας· ταλοῦν πράξιν θρησκευτικὴν· καὶ τοὶ αἵνε ἐλπίδας, δι-
χρονταὶ στωικῶς τὸν θάνατον, ὅπως ἀναγάγῃσιν εἰς τὰς ὑψηλάς καὶ
ἐξόχους αὐτοῦ συνεπειὰς τὸ μέγα τῆς ἀνθρωπότητος κίνημα, οὔτινος
ἤρξατο ἡ Γαλλία κατὰ μῆνα Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1789. Τοὺς στρα-
τιώτας, τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦτους ἐγὼ λέγω ἱερεῖς. Ἡ γαλλικὴ ἐπα-
νάστασις ἐκείνη, εἶνε νεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Προείπομεν ἄλλως τε καὶ ἐν ἄλλῳ τινὶ κεφαλαίῳ, ὅτι ὑπάρχουν
ἀνταρσίαι ἀσπασταὶ πορ' ἄσπαι, καὶ αὗται καλοῦνται ἐπαναστάσεις·
ὑπάρχουν δὲ καὶ ἐπαναστάσεις ἀποδοκιμαζόμεναι, αἵτινες καλοῦνται
ἀνταρσίαι.

Πᾶσα ἀνταρσία ἐαρηγυρομένη εἶνε ἡ ἰδέα ὑποδαλλομένη εἰς ἐξέτα-
σιν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. Ἄν ὁ λαὸς βίλῃ μέλαιναν ψῆρον, ἡ ἰδέα μέ-
νει ξηρὸς καρπός· ἡ ἀνταρσία μένει ἀκαταστασία.

Δὲν εἶναι ἔργον τῶν λαῶν πάντοτε νὰ ὀράττωνται τῶν ὀπλων,
ὁσάκις ἡ φαντασιοπληξία τὸ ἀπειτεῖ. Τὰ ἔθνη δὲν ἐμπνέονται πάντοτε
καὶ ἐν στιγμῇ οἰζυρῆσιν ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῶν ἡρώων καὶ
τῶν μαρτύρων.

Εἶναι ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν πρακτικώτερα. Κατὰ προτίμησιν δὲ
ἀπαιτοῦνται τὴν ἀνταρσίαν, πρῶτον, ὅσοι συνθησιστατα ἔχει ὡς ἀπο-

τέλεσμα μίαν καταστροφήν, δεύτερον δὲ ἔχει πάντοτε ὡς ἀφετηρίαν τὸ ἀφρημένον.

Διότι, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὥραϊον, πάντοτε ὑπὲρ τοῦ ιδεώδους καὶ μόου τοῦ ιδεώδους ἀφροσιῶνται οἱ ἀφροσιούμενοι. Μία ἀνταρσία εἶναι εἰς ἐνθουσιασμός, ὅστις δύναται ἰά ἐκτραπῆ εἰς ὀργήν καὶ ἐντέθειν εἰς ἰσοπλισμούς. Ἄλλὰ πᾶσα ἀνταρσία κάρπτουσα μίαν κ.θέρησιν οὐκ ἐπινοήσεται, ἢ ἐν σύστημα κυβερνητικόν, βλέπει ὑψηλότερα. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι, καὶ εἰς τοῦτο ἐπιμένοντες, ἐκεῖνος καθ' οὗ ἐμάχοντο οἱ ὀρχηγοὶ τῆς ἀνταρσίας τοῦ 1832, ἰδίως δὲ οἱ ἐνθουσιώδεις νέοι τῆς εἰσῆς Καννάβωας, ὅν ἦτον ἀκριβῶς ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος· τούναντιον οἱ πλείστοι ἀναφανδὸν ἐξῆρον τὸς ἀρετὰς τοῦ βασιλέως ἐκεῖνου, τοῦ μεσάζοντος τούτου μεταξὺ μοναρχίας καὶ Ἐπαναστάσεως· οὐδεὶς τὸν ἐμίσει. Ἄλλ' ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐπετιθέντο κατὰ τοῦ δευτερεύοντος κλάδου τοῦ θεοῦ δικαίου, ὡς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Καρόλου Γ'. ἐπολέμουν τὸν πρωτεύοντα κλάδον· ὅτι δ' ἤθελον ν' ἀνατρέψωσιν, ἀνατρέποντες τὴν βασιλείαν ἐν Γαλλίᾳ, ἦτο, ὡς καὶ προσέπαρκεν, ὁ σφετερισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν προνομίων ἐπὶ τοῦ δικαίου συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος.

Οἱ Παρσίαι ἀνευ βασιλείας ἔχουσιν ὡς ἀντικτυπὸν τὸν κόσμον ἀδέσποτον. Οὕτως ἐσχέπηται οὗτοι, ὃ δὲ σκυπὸς αὐτῶν ἀπώτατος μὲν, ἴσως ἀνεμάτιστος καὶ προσκρούων πρὸ τῶν κωλυμάτων, ἀλλὰ μέγας. Αὐτὸ ἦτο ἀληθές, θυσιαζόμεθα δὲ ἐνίοτε χάριν τῶν οὐεירוπολημάτων τούτων, ἅτινα οὐκ ἐπὶ τῶν θυσιαζόμενων ἡμᾶς, εἶναι κενουδίζιαι σχεδὸν πάντοτε, ἀλλὰ κενουδίζιαι ἐπὶ τέλους εἰς ἃς ὑπάρχει ὀλόκληρος ἀνθρωπίνη βελούτης. Ὁ ἀντάρτης ἐξιδανικεύει καὶ ἐπιχρυσοῖ τὴν ἀνταρσίαν. Ἀπεκούμεθα εἰς τὰς τραγικὰς τούτας ἀποπειράς βεβακχευμένοι ἐκ τῶν προτέρων, πρὶν ἢ τολμήσωμεν εἰς μόνον τὸ ἱερὸν τοῦ σκοποῦ ἀποδύοντες καὶ ἀπὸ τούτου μόνον ἐμπνεόμενοι. Τίς οἶδεν, ἴσως ἐπιτύχομεν. Ἐσμέν ὀλίγοι καὶ καθ' ἡμῶν ἔχομεν στρατιάν ὀλόκληρον· ἀλλ' ἀμυνόμεθα ὑπὲρ τοῦ δικαίου, τοῦ φυσικοῦ νόμου, τῆς κυριαρχίας ἐκάστου ἐφ' ἑαυτοῦ, μηδὲως περαιομένου τούτης, ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀληθείας, καὶ ἐν ἀνάγκῃ θνήσκουμεν ὡς οἱ τριακκοῖοι Σπαρτιῶται. Δὲν ἔχομεν ὡς πρότυπον τὸν Δὸν Κιχώτην, ἀλλὰ τὸν Λεωνίδαν. Καὶ προβαίμεν, ἀπαξ δὲ χωρῆστας ἐν ἀναγκαίᾳ· ζόμεθα ἱερρωμένους μὲ κεκλιμένῃ τὴν κεφαλὴν, ἐλπίζοντες εἰς πρῶ-

τρικὴ νίκη, συμπληρωμένης τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς προόδου χειραφετουμένης, εἰς μεγέθυνσιν τοῦ ἀνθρώπινου γένους καὶ εἰς παγκόσμιον ἀπολύτρωσιν ἢ τὸ πολὺ, πολὺ, εἰς νέας θερμοπύλας.

Αἱ ἐνοπλοὶ αὐταὶ ἐξεγέρσεις ἀποτυγχάνουσι συνήθως, εἴτομεν δὲ διατί. Ὁ ὄγκος εἶναι ὑπερβάσιμος, δυσήνιος, ἀναδρμηκὸς ἐνώπιον τῶν παραφερῶν ὀλίγων ρηζικαλεῦθων. Ἡ πληθὺς τοῦ ὄγκου, ὁ συρφετός, εὐθρουστος ὡς ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ βιρύτητος φρενιῶται τὸς τολμηράς ἀποπείρας, ἐν δὲ τῷ ἰδεῶδες ὑπάρχει θρασυαίτιος ἀπόπειρα.

Ἄλλως τε μὴ λησμονῶμεν, τὰ μικροσυμφέροντα ἥμισυ συνταυτίζονται πρὸς τὸ ἰδεῶδες καὶ αἰσθηματικόν.

Ἐνίστη στωμαχος κενός δὲν ὑπαικούει εἰς τὰς ὁμάς τῆς καρδίας.

Τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ κλέος τῆς Γαλλίας συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἥμισυ φροντίζει περὶ τῆς κοιλίας ἢ ὅσοι οἱ ἄλλοι λαοὶ περιζωννύται ἰθελουσίως τον βρόχον. Εἶναι ἡ πρώτη ἀνεσταμένη καὶ ἡ ἐσχάτη ἀποκοιμημένη Βαίνει ἐμπρός. Εἶναι ἐρευητὴς τῶν ἀδελφῶν.

Τούτο ἐξ ὁδοῦ εἶναι ἢ κατ' ἐξοχὴν καλλιτέχνης χάρμα.

Τὸ ἰδεῶδες εἶναι τὸ κορυφωμα τῆς λογικῆς, ὡς καὶ τὸ ὠραῖον εἶναι τὸ ἐπιστέγασμα τῆς ἀληθείας. Οἱ καλλιτέχνη λαοὶ εἶναι συνεπίαι. Ἀγνοῶ τὸ ὠραῖον σημαίνει ἀτενίζω πρὸς τὸ φῶς. Δὲ καὶ ἡ λαμπία τῆς Εὐρώπης, οὐτέστιν ὁ πολιτισμὸς ἐκράθη ὑψηλὰ πρῶτον ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, ἔτις τὴν μεταβίβασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, μεταδόσασιν αὐτήν εἰς τὴν Γαλλίαν ὦ, ἔξοχοι ἀδελφοὶ λαοὶ! Ζητε πατροπαράδοτοι ἀδελφοὶ!

Τὸ δὲ θαυμασιώτερον, ἢ ταῖς ἐνός λαοῦ εἶναι στοιχεῖον προόδου. Ὁ ὄγκος τοῦ πολιτισμοῦ ἀναμετράται πρὸς τὸ μέγεθος τῆς φαντασίας του. Μόνος εἰς προοδευτικὸς λαὸς δύνανται νὰ διαμενῇ λαὸς μὲ ἀρρενωπὰ τὰ φρονήματα. Θέλουμεν τὴν Κόρινθον, ἀλλ' οὐχὶ τὴν Σούβαριν. Ὁ ἐκθηλωμένος ἐκνοθεύεται. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνωμεν ἐρασιτέχνη ἢ μουσικητοὶ, πρέπει ὅμως νὰ ὦμεν καλλιτέχνη. Ὡς πρὸς τὸν πολιτισμὸν δὲν πρέπει νὰ ὦμεν ἐλζιζητημένοι ἀλλ' ἐρείλομεν νὰ γίνωμεν ὑπέροχοι.

Ὑπο τοῦς ὄρους τούτους ἀπονέμεται εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ὁ τιμὸς πάτρωνος τοῦ ἰδεῶδους.

Τὸ νεώτερον ἰδεῶδες ἀποτελεῖ τοὺς τύπους αὐτοῦ ἐκ τῆς τέχνης καὶ τὰ μέσα ἐκ τῆς ἐπιστήμης. Διὰ τῆς ἐπιστήμης μόνον θελεῖ ἐπιτελεῖσθαι τὸ

πρὸ ποιητικῆς ἐξοχῆς ὀνειροπόλημα, τὸ κοινωνικὸ ὠραῖον. Διὰ τοῦ Δ + Β. Ὁμ. προέβη ἡ Ἑλέμ. Εἰς ἕ σημεῖον ἔφθασεν ὁ πολιτισμὸς, ἢ ἀκρίβεια εἶναι τὸ ὑπερῆχον στοιχεῖον διὰ πᾶν τὸ ὑπέροχον τὸ δὲ καλλιτεχνικὸν αἰσθημα ἐξυπηρετεῖται οὐχὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ συμπληροῦται ἐκ τῶν μέσων τῆς ἐπιστήμης τὸ ὀνειροπόλημα θεὸν νὰ στηρίζεται εἰς ὑπολογισμὸν.

Ἡ τέχνη, ὡς κατακτητὴς θεὸν νὰ ἐπερῖδεσται εἰς τὴν ἐπιστήμην ἔτις τυγχάνει ὁ ὀδοιπόρος ἐξερευνητὴς ταύτης. Εἶναι ἀναγκαῖα καὶ συμφέροντα ἢ στερείτης τοῦ ἄρματος καὶ τὸ εὐσταλὲς τῶν ἵππων αὐτοῦ. Τὸ νεώτερον πνεῦμα εἶναι ἡ μεγαλοφυΐα τῆς Ἑλλάδος φερομένη ἐπὶ ἄρματος τῶν Ἰνδιῶν, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐπὶ ἐλέφαντος.

Αἰ ὡς ἐκ τοῦ ὄγκου, μείνεται στάσιμοι ἢ καὶ ἀπολέσασαι τὸ ἡθικὸν αὐτῶν σθῆσις φρενὶ, ἔσαν ἀκαταλληχοὶ εἰς χειραγωγίαν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ πρὸ τῶν εἰδῶλων ἢ ἐνώπιον τοῦ χρήματος γονυκλισία, κατὰ τὴν ἀπορρηκτὸν τὸν κινῶμενον μυῶνα καὶ τὴν προβινοῦσαν βούλησιν. Ἡ κληρικὴ καὶ κερδολογία ἀπορρόφησις, μείν τὴν ἀκτινοβολίαν ἐνός λαοῦ, σμικρύνει τὸν ὄριζοντα, καθίσσιν σμικρύνει τὴν κωνίστην τῆς ἐπίσεως του καὶ ἀραιρεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἀντίληψιν τοῦ καθολικοῦ σκοποῦ, τοῦ θεοῦ ἅμα καὶ ἀνθρώπινου, εἰς οὗ μορφοῦνται ἔθνη, ἔχοντα νὰ ἐκπληρώσω ἱστορίαν.

Ἡ Βαβυλών δὲν ἔσχεν ἰδεῶδες. Ἡ Καρχηδὼν δὲν ἔσχεν ὠραῖότητος. Αἱ Ἀθηναὶ καὶ ἡ Ρώμη ἔσχεν καὶ ἐτήρησαν, μ.θ' ὅλους τοὺς ζαφερούς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀπαύγασμα πολιτισμοῦ.

Ἡ Γαλλία εἶναι ἐκ τῆς αὐτῆς λαϊκῆς μάχης, ἐξ ἧς καὶ ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ἰταλία εἶναι ἑθνητικῆ ἐν κάλλει καὶ ρωμαϊκῆ ἐν μεγαλειῳ. Εἶναι δὲ τὸν τούτους καὶ ἀγαθῆ, πρηνῆς, συχνότατα ἐπιδειξομένη ἀρρενωπία καὶ αὐτοθυσίαν πλείονα τῶν ἄλλων λαῶν.

Ἀλλὰ τὴν ἀγαθῆ ταύτην προτίθει, ὅτε μὲν τὴν λαμβάνει ὅτε εἰ τὴν ἐγκαταλείπει, τούτο δὲ ἀποτελεῖ μέγαν κίνδυνον διὰ τοὺς ἐρευνητὰς τῶ ἀνθρώπινου ἔργου, ὅταν αὐτὴ ἀρνηταὶ νὰ παρακολουθῆσιν αὐτοὺς κατὰ πόδας ἢ δὲ τοὺς ἀναλαβόντας το ἔργον ὅταν αὐτὴ θέλει νὰ ἀνταρτῆ αὐτὸ ἰθελουσίως. Ἡ Γαλλία ἔχει τὸς ἐαυτῆς εἰς τὸν ἰδεῶδες μεταπτώσις, καὶ ἔστιν ὅτε, εἰ ἐπιπροσθῆσται εἰς τὸν ἔξοχον τῶν ἑθνητικῶν ἐξοχῶν, εἰς αὐτὸν παρρησιάζουσι τὶ πλέον ὑπομιμνησασιν τὸ γαλλικὸν μεγαλεῖον, ἀπλῶς ἔχουσι, διαστάσεις Μισσοῦρ ἢ

Νοτιου Καρολίνης. Τι δέον γενέσθαι τότε; 'Ο γίγας παίζει μετά του νάνου, ή ατέρμων εις ιδέας Γαλλία έχει τας ιδιοτροπίας της σμικρότητός της. 'Ιδού τὸ πᾶν.

Οὐδὲν εἰς τοῦτο δυνάμεθα νὰ ἀντεῖπωμεν. Οἱ λαοί, ὡς τὰ ἄστρα, δικαιοῦνται νὰ ἐκλείπωσι περιοδικῶς. Καὶ τοῦτο καλόν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως τὸ φῶς ἐπανεέλθῃ, ή δ' ἐκλείψις μὴ ἐκτραπῇ εἰς διαρκῆ σκοτίαν. 'Ηὼς καὶ ἀνάστασις εἶναι συνώνυμα. 'Η ἐκ νέου ἐμφάνις τοῦ φωτός ὁμοιάζει πρὸς τὴν εἰς τὸ ἐγὼ ἐμμονήν.

'Εξετάσωμεν ἤδη ἐν ἡρεμίᾳ τὰ γεγονότα. 'Ο ἐπὶ τοῦ ὁδογράφου θάνατος ή ὁ τάφος ἐν τῇ ἐξορίᾳ εἶναι διὰ τὴν ἀρροσίωσιν τὸ ἐκ τῶν ὧν οὐα ἄνευ της ἐλθάσεως. 'Ας στέρξωσιν εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν οἱ ἐγκαταλειπόμενοι, ἃς στέρξωσιν εἰς τὸν ἔξοστρακισμόν οἱ ἐξοστρακιζόμενοι, ήμεῖς ἀρκοῦμεθα ἰκετεύοντες τὰ μεγάλα ἔθνη νὰ μὴ ὀπισθοχωρήσωσι μικρὰν, πέραν τοῦ θέντος ὀπισθοχωροῦντα. 'Υπὸ τὴν πρόφασιν ἐπανόδου εἰς τὴν λογικὴν, δὲν πρέπει νὰ προδῶσι παρὰ πολὺ κατεργόμενα.

'Η ὕλη ὑπάρχει, ή στιγμή ὑπάρχει, τὰ συμφέροντα ὑπάρχουσιν, ή κοιλία ὑπάρχει, ἀλλὰ δὲν πρέπει ή σύνεσις νὰ ἐκπορευεταὶ ἀπὸ μόνης της κοιλίας. 'Ο στιγμιαίος βίος έχει τὸ δικαίον του ἀναπαλλοτρίωτον, τὸ παραδεχόμεθα, ἀλλὰ καὶ ὁ διαρκὴς βίος έχει τὸ ἑαυτοῦ. Διότι τὸ εἶναι τινα ἀνεπίληπτον καὶ ἀνελλιπῆ δὲν σημαίνει καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ πέσῃ. 'Η ἱστορία πολλὰ παρέχει παραδείγματα τούτου. 'Εθνος διάσημον ὀρεγεται τοῦ ἰδεώδους καὶ εἶτα σφιδάζει ἐν τῷ βερβέρῳ καὶ ἀραιεῖται· ὅταν δ' ἐρωτηθῇ πῶς συνέβη, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν Σωκράτην ἀντὶ τοῦ Φιλότηρ οἷς ἀποκρίνεται: 'Αγαπῶ τοὺς πολιτικούς ἄνδρας. !

Μίαν εἶτι λέξιν πρὶν εἰσελθῶμεν εἰς τὴν συμπλοκὴν.

Μάχη, ὡς τὴν περὶ ἡμῶν ἤδη ἀρηγομένην, δὲν εἶναι τι ἄλλο παρὰ τάσις ἀγωνιώδης πρὸς τὸ ἰδεώδες. Πρόοδος παρακωλυομένη εἶναι κατ' ἐκτικὴ, ἐνέχουσα ταυτάτης τραγικῆς ἐπιληψίας. 'Η ἀσθένεια αὕτη της προόδου, ὁ ἐμποδιστὴς τοσούτοι πόλεμος, κατ' ἀνάγκην συνανιμιγθῆ εἰς τὴν ἐξέλιξιν της ἡμετέρας ὑποθίσεως. Εἶναι μία τῶν ἀπαισιῶν φάσεων, πρᾶξις ἐν ταύτῳ καὶ διάλειμμα τοῦ δράματος ἐκείνου, αὗ ή ὑπόθεσις εἶναι εἰς κοινωνικὸς πόντος, ὁ δὲ ἀληθὴς αὐτοῦ τίτλος: ή Πρόοδος. 'Η Πρόοδος !

'Η φωνὴ αὕτη, ἣν ἐκπέμπομεν συχνάκις, ἀποτελεῖ τὴν κλέψιν ἡμῶν ὀλόκληρον· καὶ εἰς ὃ σημεῖον τοῦ δράματος εὐρισκόμεθα, ή ἐμφωλεύουσα ἰδέα, προωρισμένη εἶτι νὰ ὑποστῇ πολλὰς εἶτι δοκιμασίας, μᾶς ἐπιτρέπει ἴσως, ἂν οὐχὶ ν' ἀνεγείρωμεν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον νὰ ἐπιδείξωμεν λαθραίως ὀλίγον τι ἐκ της λάμψεώς της.

Τὸ βιβλίον ὅπερ έχει ὑπ' ὄψιν τοῦ ὀ ἀναγνώστης, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἐν τε τῷ συνόλω καὶ ταῖς λεπτομερεῖαις αὐτοῦ, εἰαιδηποτε ἂν ὦσιν αἱ παρεκβάσεις του, αἱ ἐξαιρέσεις καὶ ἀδυναμίαι του, εἶναι ή κίνησις ἀπὸ τοῦ πονηροῦ πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἀπὸ τοῦ ἀδίκου πρὸς τὸ δίκαιον, ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς πρὸς τὸ ἀληθές, ἀπὸ της νυκτός πρὸς τὴν ἡμέραν, ἀπὸ της ἀρέξεως πρὸς τὴν συνείδησιν, ἀπὸ της σηπεδόνος εἰς τὴν ζωὴν, ἀπὸ της κτηνωδίας πρὸς τὸ καθήκον, ἀπὸ της κολάσεως πρὸς τὸν παράδεισον, ἀπὸ τοῦ ἔδου πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀπὸ τοῦ μηδενός πρὸς τὸν Θεόν.

'Αφετηρία ή ὕλη· τέρμα, ή ψυχὴ. 'Υδρα ἐν τῇ ἀρχῇ, ἄγγελος ὀ ἐν τῷ τέλει !

ΚΑ.

Οἱ ἥρωες.

Αἶφνης ἀνοίεται τὸ τυμπανὸν σημαῖνον τὴν ἐροδὸν.

Ἡ ἐροδὸς ἦτο λαῖλαψ. Διὰ νυκτὸς εἶχον περιζῶσαι τὸ δόρυραγμα τὰ στρατεύματα ἐν σιωπῇ, ὡς ὁ ὄφις ἐκείνος ὁ μέγας, ὁ συσφικτὴρ βόας. Ἦλθεν ἡ ὄρα νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸ φῶς ἐν ἑρμῇ ἀκρατήτῃ.

Ἰσχυρὰ στήλη, πεζικὸς τῆς γραμμῆς καὶ ὁμοῦ ἔθνοφυλάκων παρυσιασθῆ, αἰφνιδίως εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ τροχάδην, προηγουμένων τυμπανῶν καὶ σαλπιγγος καὶ σκαπανέων, καὶ παρ' οὐδὲν τιθεμένη ἡ στήλη αὐτὴ τὰς σφαίρας τῶν ἀντάρτων, ἐπρωχώρησε μετὰ λογγῶν προτεταγμένων κατ' εὐθείαν εἰς τὸ δόρυραγμα, ὡς κρῖος χαλκοῦς κατὰ τεῖχος.

Τὸ τεῖχος ἀντέσχε καλῶς.

Οἱ ἀντάρται ἐπυροβόλουν ραγδαίως ἐκ τῶν ἐκπυροσφροτήσεων τῶν ἐσχηματίσθη, φλόξ κοματιζουσα ἐπὶ τοῦ δόρυραγματος. Ἀλλὰ μετὰ τσσαύτης μανίας ἐπέπεσον οἱ ἐφορησάντες, ὥστε εἰρήθησαν ἐπ' αὐτοῦ ἐν ἀκαρεῖ.

Καὶ ὅμως οἱ ἀντάρται ἀπειρουν κατ' ἀρχὰς ὄλους ἐλείνους τοὺς στρατιώτας, ὡς λεονταὶ κύνες, ὥστε μετὰ μίαν στιγμὴν ἐπεφανίσθη πάλιν τὸ δόρυραγμα μέλαν τραχὺ καὶ φοβερόν, ὡς σκόπελος τῆς θαλάσσης, ἐν πρὸς στιγμῇ περιέχουσα ὁ ἄφρο.

Ἀνταγκασθεῖσα ἡ στήλη ἐκείνη νὰ ὀπισθοχωρήσῃ, ἔμεινε συμπεπυκνωμένη ἐντος τῆς ὁδοῦ ἀσκεπῆς, ἀλλὰ τρομερῶς, καὶ ἀπῆντησε κατὰ τοῦ ἔρκους εἰς τρυφερισμοῦ φρικώδους.

Ἴσθ' ἀμφοτέρωθεν ἡ καρτερία. Ἡ ὁδὸς ἐστράφη, ἐκ πτωμάτων.

Τὸ ἔδοσθ' ἔλαβεν ἐκ μὲν τοῦ ἐνός· ἄκρου τὸν Ἐνζολωφᾶν, ἐκ δὲ τοῦ ἐτέρου τὸν Μάριον. Ὁ Ἐνζολωφᾶς ἦτο καλῶς περιφυλαγμένος, ὅπισθεν πετρῶν τινων, ἅς εἶχε σχηματίσει· ἐπιτηδεύως ὡς ἑπαλξίν, τρεῖς δὲ στρατιῶται ἐπεσον ὑπὸ τὴν ἑπαλξίν του ταύτην, οὐδὲ ἰδόντες αὐτὸν τὸ παράπαν.

Ὁ Μάριος ἐμάχετο ὑπερφυλάκτως ἑλωσδιόλου. Τὸ ἦμισυ τοῦ σώματός του ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς χαίτης τοῦ ἔδοσθ' ἔλαβεν. Δὲν ὑπάρχει ἄσπυτος τοσοῦτον ἀκράτητος, ὅσον ὁ φιλόργγρος, ὅταν ἀγηνιάσῃ· καὶ δὲν ὑπάρχει ἀνὴρ τοσοῦτον ῥοδερὸς εἰς τὸν ἀγῶνα, ὅταν ἐκεῖνος οὐ ὁ νοὺς βόσκει εἰς ὄνειρα. Ὁ Μάριος εὗρίσκετο εἰς τὴν μάχην ἐκείνην ὡς εἰς ὄνειρα. Ἐνόμιζέ τις αὐτὸν εἰς τὸ πᾶν παραβολαῖν.

Τὰ φυσίγγια τῶν πολιορκουμένων κηρύττον εἰς τὸ τέλος των, ἀλλ' ἀλλ' ὄχι· καὶ οἱ σαρκασμοὶ των. Ἐντὸς τῆς καταθρόνης ἐκείνης· καὶ ταγιίδες, ἐγγέλων. Ὁ Οὐκιάδης ἦτον ἀκακῆς· τὴν κεφαλήν.

— Γί' ἐκομεις τὸ καπέλλο σου ; τὸν ἤρώτα ὁ Ἀετίς

Ὁ Οὐκιάδης ἀπεκρίνετο.

— Ἀδελφέ, αἱ σφαῖραι τῶν κανονίων ἐπὶ τέλους μου το ἄραξαν ἀπὸ τὴν κεφαλή. Τί νὰ σοῦ γάρῃ ;

Ἡ ἔλεγον ὑπερήφανα ῥήματα.

— Εἶδες ! ἔκορξε μετὰ πικρίας ὁ Φυλλάκης, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, (καὶ ἀνέφερε τὰ ὄματα αὐτῶν, γνωστὰ ὄματα, μαλιστα δὲ ὄματα διαστήμων ἀνδρῶν, καὶ τινω· τῆς ναπολεοντείου στρατιᾶς) νὰ ὑποσχεθῶν ὅτι θὰ ἔλθουν, νὰ ἐρκοσθῶν ὅτι θὰ μᾶς βοηθήσουν, νὰ ἐώσουν τὸν λόγον τῆς τιμῆς των, καὶ νὰ τοὺς θεωροῦμεν ὡς στρατηγούς ἡμῶν, καὶ νὰ μᾶς ἐγκαταλείψουν !

Καὶ ὁ Κομπουσιέρης ἀπεκρίνετο μεθῶν.

— Ἐπάρχον ἄνθρωπο, τερνόντες τοὺς καύσιαις τῆς τιμῆς ὡς τηρεῖ τις ἐκ ἄστρα· λίαν πόρρωθεν

Τὰ ἔδον τοῦ ἔδοσθ' ἔλαβεν ἦσαν ὀλεσπόμενα ὑπὸ τῶσιν φυσίγγιων ἐσθ' ἔλαβεν, ὡς ἔνομιζες ὅτι ἐπίσει χιόν.

Οἱ στρατιῶται εἶχον ὑπὲρ αὐτῶν τὰ πλεθρὰ των· οἱ ἀνδράται τὴν θέσαν των· ἀλλ' ἐσθ' ἔλαβεν ἀτακτικῶς εἰς τὴν ὁδὸν νεοὶ στρατιῶται, αἰσινες, καίτοι ὑπὸ τὴν βοήθην σφαιρῶν τῶν ἀνδρῶν, συνέσφιγγον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὸ ἔδοσθ' ἔλαβεν.

Ἐφοδοί εἶχον γίνεαι ἀλλεπάλληλοι. Ἡ φρίκη καὶ ὁ ὄρυμαγδὸς ὡγοῦντο.

Καὶ τότε συνήρθη ἐπὶ τῆς σωρείας ἐκείνης τῶν πετρῶν, εἰς τὴν ὁδὸν αὐτὴν ταύτην τῆς Κανιδέως πάλιν ἀξία τρωϊκῶν τειχῶν. Οἱ κατηφρονισμένοι ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ κόπου, ἐκ τῆς ἀϋπνίας καὶ ἐκ τῆς ἀσιτίας ἄνδρες, οἱ μὲν ἔχοντες ἐφόδια διὰ τινος ἐπιτορευκισμούς, καὶ ὧν τινες μάλιστα μάτην ἠρεύνων εἰς τοὺς κολπούς των νὰ εὐρωσίν ἐτι κινὸν φυσίγγιον, ὅλοι σχεδὸν τραυματισμένοι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καὶ ἔχοντες τίς μὲν τὴν κεφαλὴν, τίς δὲ τὸν βραχίονα δεδεμένον διὰ ρυπαροῦ τινος ράκου, τὰ δὲ σφρέματα πλήρη τρυπῶν, ἀφ' ὧν ἐξέρρει τὸ αἷμα, μὲν ὡπλισμένοι δὲ ἀθλίων τουφεκιῶν καὶ ἀπεστομωμένων ζιφῶν, κατέστησαν Τιτᾶνες. Δεικνίαι ἐσώρρησαν τὰ στρατεύματα κατὰ τοῦ ὁδοφράγματος, καὶ τὸ ἀνέθησαν, ἀλλὰ δὲν κατώρθεον νὰ τὸ κωριεύσωσιν.

Ἰνα σχηματίσῃ τις ἰδέαν τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου, ἅς φαντασθῆ ὅτι ἐβλήθη πρὸς εἰς σωρεῖαν τρομερῶν καρτεροφυγιῶν, καὶ ἅς ἐμβλέψῃ εἰς μίαν πυρκαϊὴν τοιαύτην. Δὲν ἦτο ἐκεῖνος ἀγὼν, ἀλλὰ κάμινος· τὰ στόματα ἔπνεον φλόγα· τὰ πρόσωπα κατέστησαν ἀλλόκοτα.

Ἀπίστευτον ἐραίνετο ἐπ' αὐτῶν τὸ ἀνθρώπινον εἶδος· οἱ μαχηταὶ ἀνεφλέγοντο· ἦτο φοβερὸν τὸ θέαμα νὰ βλέπῃ τις περιφερομένης ἐντὸς τοῦ κοκκίνου ἐκείνου καπνοῦ ταύτας τὰς φλόγας ὡς σαλαμάδρας.

Παραλείπομεν τὴν περιγραφὴν τῶν ἀλλεπαλλήλων σκηνῶν τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης ἀνθρωποκτονίας Μόνη ἢ ἐποποιία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πληροῖ δωδεκακισχίους στίχους· ἐκ μίως μάχης.

Ἐνόμιζέ τις ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του τὸν ἄγῶνα τῶν βραχμάνων, τὴν φρικωδέστατην τῶν δεκαεπτὰ ἀύρσεων, ἣν τὸ βιβλίον Βέδα ἀποκαλεῖ Δάσος τῶν Σιφῶν.

Ἐμάχοντο ἐκ τοῦ συστάδην, στῆθος πρὸς στῆθος, διὰ πιστολῶν, διὰ ζιφῶν, διὰ πυγμῶν, ἀνωθεν, κάτωθεν, πανταχῶθεν, ἀπὸ τῶν σιγῶν τῶν οἰκίων, ἀπὸ τῶν παρηθρῶν τοῦ κατηλείου, ἀπὸ τῶν φεγγῶν τῶν τοῦ ὑπογείου, ὅπου τινὲς τῶν ἀνταρτῶν εἰσιέδυσαν.

Ἦσαν εἰς πρὸς ἐξήκοντα. Ἡ πρόσοψις τῆς Κερίνθου κατεστη ἱερῶν εἰδελθίς. Τὸ παράθρονον κατερικπιωθὲν ὑπὸ τῶν μύρων, ἀπώλει καὶ ὄλλουσι καὶ πλάσιαι κατεστη ἀσχημὸς τις ὅπῃ περραγμένη ἐκ πετρῶν ἀτάκτως.

Ὁ Ἀετός ἐπεσε νεκρός· ὁ Φυλλάκης· νεκρός· ὁ Οἰκιάδης· νεκρός· ὁ Κομπασιδῆρης διετρυπήθη ὑπὸ λογχῶν εἰς τρία μέρη τοῦ στήθους, καθ' ἣν στιγμήν ἀνηγειρεν ἀπὸ χιμαῖ ἕνα στρατιώτην τραυματισθέντα· μίλις ἔλαθε καιρὸν νὰ στρέψῃ πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ ὄμματα, καὶ ἐξέπνευσεν.

Ὁ Μύριος, μαχόμενος ἀδιακόπως, τόσα τραύματα εἶχε λάθει, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὥστε ἡ μορφή του δὲν ἐφαίνετο ἐκ τῶν αἱμάτων· ἐνόμιζες ὅτι εἶχε τὸ πρόσωπον σκεπασμένον διὰ μανδύλιον κοκκίνου.

Μόνος ὁ Ἐνζολωρᾶς ἔμεινεν ἄτρωτος. Ὅσάκις δὲν τῷ ἀπέμεινεν ὄπλον, ἤπλωνε τὴν χεῖρα δεξιόθεν ἢ ἀριστερόθεν, καὶ ὁ ὄχλῳ τῶν συνεταίρων ἐνέθετεν αἰονόηποτε ὄπλον πρόχειρον εἰς τὴν παλάμην του. Τέσσαρα ξίφη εἶχε λάθει ὅλα ἐθραύσθησαν, καὶ ἐκράτει ἐν τεμάχῳ τοῦ τετάρτου.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς εἶχε θραύσει τὸ τέταρτόν του ξίφος, ἐν ἐπὶ πλέον ὀηλονότι· τοῦ Φραγκίσκου Α' ἐν Μαρωνιάῃ τῷ 1815.

Ἐμάχετο ὡς οἱ ἥρωες τοῦ Ὀμήρου εἰπόντος:

- Ἀξυλον δ' ἄρ' ἐπεφνε βοῆν ἀγαθὴ Διομήδης
- Τευθρανίδην, ὅς ἐναϊεν ἐκτιμῆν, ἐν Ἀρίσθῃ
- ἄφνειός βίοτοιο, φίλος δ' ἦν ἀνθρώποισιν.
- Δῆρσον δ' Εὐρύαλος καὶ Ὀρελτίαν ἐξενάρειεν
- βῆ δὲ μετ' Αἰσηπον καὶ Πήδασον εὖς ποτε νύμφῃ
- νῆς Ἀδαρβαρήν τέλ' ἀμύμονι Βουκολίονι.
- Βουκολίων δ' ἦν υἱὸς ἀγαθοῦ Λασμέδοντος
- πρεσβύτατος γενεῆ, σκότιον δὲ ἐ γείνατο μήτηρ
- ποιμαίνων δ' ἐπ' ἕσσι μίγῃ φιλότῃ· καὶ εὐνῆ,
- ἣ δ' ἄποκυσσάμεν, διδομαάνε γείνατο παῖδε.
- Μιχιστηιάδης καὶ ἀπ' ὤμων τεύχε' ἐσύλα.
- Ἀστύλοιο δ' ἄρ' ἐπεφνε μενεπτόλεμος Πολυπόιτης,
- Πιδύτην δ' Ὀδυσσεὺς Περαιώσιον ἐξενάρειεν,
- ἔγχει χαλκίῳ, Τεῦκρος δ' Ἀρετίονα δῖον.
- Ἀντίλοχος δ' Ἀδληρον ἐνήρατο δουρὶ φαινή
- Νεστορίδης, Ἐλατον δὲ ἴναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
- οἷα δὲ Σαιωνίδεος εὐφρείτας παρ' ὄχθας.

» Πήρασαν αίπεινήν. Φύλακον δ' ἔλε Λήϊτος ἦρωσ
 » φεύγοντ'. Εὐρύπυλος δὲ Μελάνθιον ἐξενάρειζεν
 » Ἄδρηστον δ' ἄρ' ἔπειτα βοῶν ἀγαθός Μενέλαος
 » ζῶν ἔλε.....
 » αὐτός δ' ἐκ δίφροισι παρα τροχόν ἐξεκυλίσθη
 » πρηγῆς ἐν κονίησιν ἐπὶ στόμα· παρ' ὃ' οἱ ἔσθη
 » Ἀτρείδης Μενέλαος ἔχων δολιχόσκιον ἔγχος·
 » Ἄδρηστος δ' ἄρ' ἔπειτα λαβῶν ἑλλίσσετο γούνων·
 » ζῶγει Ἀτρείωσ υἱέ,.....

Εἰς τὰς ἡμετέρας ποιητικὰς ἐξεικονίσεις ὁ Ἑσπλανδιανὸς ἐπιπίπτει
 λάθρως διὰ λεπτοουργικοῦ ἐγκοπείως ἐναντίον τοῦ γιγαντώδους μαρκη-
 σίου Σθαντιβόρου, ὅστις ἀμυνόμενος κατ' αὐτοῦ ἐκσπενδονίζει λίθους
 οὗς ἀποσπᾷ καταρρίπτων ἐκ θαμελίων πύργου. Εἰς τὰς πολεμικὰς ἡ-
 μῶν τοιχογραφίας εἰκονίζονται δύο δοῦκες, τοῦ Βουρβῶν καὶ τῆς Βρε-
 τάνης πύργοι, φοροῦντες τοὺς θωρακούς, ἐριπτοὶ, πλησιάζοντες δι'
 ἀκινάκων ἀνυψωμένων, σιδηρόσκατοι οὗτοι, μὲ χειρίδας σιδηρᾶς μὲ
 περιπόδια σιδηρᾶ, ἡ μὲν σισυρα ἐγκκοδολημένοι, ὁ δὲ ἕτερος ἐν πο-
 λυπόδω καὶ βουρσικῶν περιπόδι, ὁ μὲν φέρων λέοντα μεταξὺ
 τῶν κεράτων τοῦ στέμματος, ὁ δὲ τοῦ Βουρβῶν τερτίστιον ἄθος κρέ-
 νου ἐπὶ τοῦ γείσου τοῦ κρήνου του.

Ἄλλὰ διὰ τὴν ἑξέλιξιν τοῦ εἴδους, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ φέρῃ τὸ
 δοκεῖν κάλυμα, ἢ περιλαβήθωσαν ὅλα ἐν χερσίν, ἢ ὡς ὁ τοῦ Πο-
 λυδάμαντος πατὴρ Φυλῆος ἐξ Ἑσπρῆς λαμπρὴν πανοπλίαν, γέρας
 Εὐρήτου ἄνακτος ἀδρῶν ἄρα νὰ προσφέρῃ τὴν ζωὴν σου ὑπὲρ μί-
 ῤῃς ἢ ὑπὲρ μί- ἄρα.

Δίδει ἓνα στρατιώτην, τὸν πυλόντα, ἄρ' ἐνὸς μὲ τὸ ξιφὸς του εἰς
 τὸ πλευρόν, περιτριγυρίζοντα τὰς προῖδας εἰς τὸν κήπον τοῦ Λουξέμ-
 βούργου, λάβετε ἄρ' ἐπίρου τοῦ νεκροῦ καὶ ὄχρον φοιτητὴν βεθυ-
 σμένον εἰς τὴν ἐξέτασιν ὄργανου τοῦ ἢ σκελετοῦ τῆς Ἀνατομίας
 του, τὸν ἀνδρῶν ἐκείνον ξανθὸν κεκίαν, ὅστις κίρει τὸν πόγωνά του
 διὰ Φαλακίου, θέσαστέ τους καὶ τὸς δύο ἀναματώπους εἰς πικρὸν
 ὄν ἢ εἰς πικρὸν ἢ ἐξῶθεν καὶ εμπειροπαικτεῖς εἰς αὐτοὺς τὴν ἰδέαν τοῦ
 καθήκοντος, ἄραστέ τους νὰ συμπληρωθῶσ, τὸν μιν ἓνα μαχόμενον

ὑπὲρ τοῦ ἰδεώδους του, τὸν δ' ἕτερον ὑπὲρ τῆς σηκίας του καὶ φαν-
 τασθητε πλέον μαχομένους ἀμφοτέρους ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ἢ πάλιν θὰ
 ἦνε τεραστία ἢ ἰσχύς, τότε ἐν τῷ τεραστίῳ τούτῳ ἐπικῶ κευθμῶνι, ἐν
 ᾧ σφραδάζει ἢ ἀνθρωπίνης, ἀπλοῦ φαντάρου καὶ ἐνός φοιτητῆσκου ἔστα·
 ὅμοια πρὸς τὴν ἰσχύν, ἦν ὁ τῆς Λυκίας ἄναξ Μεγαρῶν ἐκπέμπει περι-
 πτυσσόμενος ἐν λυγμοῖς τὸν εἶον Αἴαντα.

KB'

Βῆμα πρὸς βῆμα.

Ἄρα δὲν ἔμεινον πλέον μεταξὺ τῶν ζώντων ὄργηγοὶ ἄλλοι, εἰμὴ
 ὁ Ἐνζολωρᾶς καὶ ὁ Μάριος ἰσόμενοι εἰς τὰς δύο ἄρα· τοῦ ὀδοφρά-
 γματος, τὸ κέντρον αὐτοῦ τὸ ὅποιον ἐπὶ τσαύτην ὄραν ὑπερησπί-
 σθησαν οἱ Οἰκιστῆς, Τζέλλας, Ἄετός, Φυλλάκης καὶ Κομποσιδέρης
 ἐκάμθη.

Τὰ κανόνια δὲν εἶχον μὲν διαρρήξει τὸ ὀδοφρογμᾶ ἀλλ' εἰς τὸ μέ-
 σον ἐταπεινώσαν ὀλίγον τὴν χαίτην του, κρημνίσαντα αὐτὴν ἐυθεν
 καὶ ἐθεν, ὥστε ἐσχηματίσθησαν ἀμφοτέρωθεν δύο διαθλατὰ ἄνοδοι.

Τὰ στρατεύματα ἐπεράθησαν τότε ἐσχάτην ἔροσον ἦτις ἐπέτυχεν
 ἐπὶ τέλους· οἱ ἀντάρται ὅσοι ὑπερησπίζοντο τὸ κέντρον τοῦ ὀδοφρά-
 γματος ὡπισθοχώρησαν ἀτάκτως, ἐνώπιον τοῦ πλήθους ἐκείνου τῶν
 λαγγῶν, αἵτινες ἐπροτάθησαν κατ' αὐτῶν συμπεπικνωμένοι ἐν ροθμι-
 κῇ τάξει.

Τότε ὁ σκεπτικὸς, ὁ μαῦρος ἱρωὶς τῆς ζωῆς ἀρτυρίσθη εἰς τὰς ψυχῆς

τινῶν ἐκ τῶν ἀνταρτῶν. Σκοπεύμενοι ὑπὸ τοῦ δάσους ἐκείνου τῶν τουρκελίων, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν δὲν ἠθέλον πλέον ν' ἀποθάνωσιν.

Ἐπάρει στιγμή τις, καθ' ἣν τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἐκρήγνυται εἰς βόην καὶ ἀναρτνίεται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον.

Συνήχθησαν ὅλοι πρὸς τὸ βάθος, καὶ ἐστήριξαν τὰ νῶτα αὐτῶν εἰς τὸν τοῖχον τῆς ὑψηλῆς οἰκίας, ἧς ὁ θυρωρὸς εἶχε φρονεῦσθῃ. Ἡ οἰκία ἠδύνατο νὰ τοὺς σώσῃ. Πρὶν ἢ προσβῆσθαι ὁ στρατὸς νὰ προσβῇ εἰς τὸ ἐνδότερον, μία θύρα βεβαίως εἶχε τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν ν' ἀνοιχθῇ εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους καὶ πάλιν νὰ κλεισθῇ.

Ὅπισθεν τῆς οἰκίας ταύτης ἦσαν ὄδοι, δι' ὧν ἠδύνατο νὰ φύγωσιν. Ἐκρούσαν, ἐκρούσαν τὴν θύραν ὡς ἀπηλπισμέναι· ἐραΐαν, καθικέτευσαν, οὐδεὶς κατέβη ν' ἀνοίξῃ, Μόνη ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ ὑπερφύου τοὺς ἐβλεπεν ἢ νεκρὰ τοῦ θυρωροῦ κεφαλή.

Ἄλλ' ὁ Ἐνζολωρᾶς καὶ ὁ Μάριος, ὡς καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄλλοι ἄνδρες περὶ αὐτοὺς, ὤρμησαν εἰς βοήθειαν τῶν εὐτως ἀθυμησάντων. Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἀνέκραξε πρὸς τοὺς στρατιώτας.

— Μὴ προχωρήσετε! καὶ ἰπεὶ δὲ εἰς τῶν ἀξιωματικῶν δὲν ἠθέλητε νὰ ὑπακούσῃ, ὁ Ἐνζολωρᾶς τὸν ἐθανάτωσε.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς εἶχε τώρα τὰ νῶτα στηριγμένα εἰς τὸν τοῖχον τῆς Κορίνθου καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκράτει τὸ ξίφος, διὰ δὲ τῆς ἄλλης τὴν καρμπίναν, εὐτῶ δὲ ἠμπόδιζε τοὺς ἐπιτεθειμένους νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὸ καπηλεῖον. Ἐκραξε πρὸς τοὺς ἀπίλπιδας.

— Μία μόνη θύρα εἶνε ἀνεκτὴ. Αὐτὴ ἐδῶ, Καί, σκεπάζων αὐτοὺς διὰ τοῦ σώματός του, καὶ μόνος ἀντιτασσόμενος καθ' ἐνός ὀλοκλήρου τάγματος στρατιωτῶν, τοῖς ἰδῶσε καιρὸν νὰ διαβάσῃ ὀπισθὲν του. Ὁρμησαν ὅλοι τότε ἐκεῖ. Χειριζόμενος δὲ τώρα τὴν καρμπίναν ὡς ρόπαλον, καὶ περιστρέψων αὐτὴν ἐπιτηδεῖως, κατέβαλε τὰς λόγχας ὅλας γύρω του, καὶ εἰσῆλθε καὶ αὐτὸς τελευταίος.

Τότε συνήρθη ἄλλη πάλη φρικτὴ, τῶν μὲν στρατιωτῶν προσπαθούντων νὰ εἰσελθῶσι, τῶν δὲ ἀνταρτῶν νὰ κλείσωσι τὴν θύραν. Μετὰ τῆς δὲ ὀμῆς τὴν ἐκλυσαν, ὥστε συλληθύνοντες μεταξὺ αὐτῆς· οἱ πέντε δάκτυλοι ἐνός τῶν στρατιωτῶν, ἔμειναν ἀποκοικωμένοι.

Ὁ Μάριος ἔμεινεν ἔξω. Σφαῖρα τοῦ εἶχε συντρίψει ἐν ὀστέῳ περὶ τὸν τράχηλον. Ἐπεσεν ἡμιθνής. Ἄλλ' ἐνείκε τῆς λιποθυμίας ἢ ἐβίβη ὅτι ἔπεσεν ἐπ' αὐτοῦ βραίως μία χεὶρ καὶ τὸν συνέλαβεν.

Είχε τούς ὀφθαλμούς κεκλεισμένους, τὴν δὲ διάνοιαν ὄλην εἰς τὴν Τε-
τίαν. Σὺν τῇ ἀναμνησεὶ αὐτῆς χάνων τὰς αἰσθήσεις, συγχρόνως εἶπε
κατὰ τοῦτον.

— Συνεληφθὴν ἀχμαλώτος. Θὴ τουφεκισθῶ.

Αὐτὸ τοῦτο ἔστοχάσθη καὶ ὁ Ἐνζολωρῆς, ὅταν εἶδεν ὅτι ὁ Μάριος
ἔμεινεν ἔξω τοῦ καπηλείου· ἀλλ' ἕκαστος εὕρισκετο εἰς τὴν στιγμήν
ἐκείνην καθ' ἣν μὲν εἶχε καιρὸν νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἰδίας του
ὑπάρξεως, ἢ μᾶλλον περὶ τοῦ ἰδίου θανάτου.

Ὁ Ἐνζολωρῆς ἐφρόντισε νὰ κλεισθῇ ἡ θύρα ἐνδοθεν στερεῶς, ἐνῶ
ἔκρουον αὐτὴν ἐξώθεν μανιωδῶς οἱ στρατιῶται διὰ τοῦ ἔθλου τῶν
τουφεκίων των, καὶ οἱ σκαπανεῖς διὰ τῶν πελέκων. Ὁλος ὁ στρατός
συνήχθη πρὸ τρυφῆς τῆς θύρας. Νῦν ἤρξατο ἡ πολισορκία τοῦ κα-
πηλείου.

Οἱ στρατιῶται ἦσαν παρωγισμένοι, πρῶτον διὰ τὸν θάνατον τοῦ
λοχίου τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ δεύτερον πρῶγμα ὀλέθριον, ἐπειδὴ εἶχε
διαδοθῆ μεταξὺ των, ὅτι οἱ ἀντάρται ἠκρωτηρίαζον τοὺς ἀχμαλώ-
τους ὅσοι περιέπιπτον εἰς χεῖράς των, καὶ ὅτι ἐντὸς τοῦ καπηλείου
ὑπῆρχεν ἀποκεφαλισμένον τὸ πτώμα ἐνός στρατιώτου. Τοιαῦται
ψευδεῖς ρῆμα· γίνονται συνήθως ἐπὶ ἐμφυλίων πολέμων καὶ ἀποβαί-
νον καταστρεπτικώταται.

Ἄφου ἐκλεισθῇ καὶ ἀπεφράχθῃ καλῶς ἡ θύρα, ὁ Ἐνζολωρῆς εἶπε
πρὸς τοὺς λαίλους:

— Ἀκριθὰ θὰ τοὺς πωλήσωμεν τὴν ζωὴν μας!

Καὶ τοῦτε εἰπὼν ἐπλησίασεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐφ' ἣς ἔκειτο ὁ
Μωμπέρ καὶ τὸ παιδίον ὁ Γαβριᾶς. Διεκρίνοντο ὑπὸ τὸ κάλυμμα τὰ
ἀναστήματα τῶν καὶ αἱ μορφαί. Μία χεὶρ ἐξερχομένη τοῦ καλύμ-
ματος ἐκρέματο πρὸς τὴν γῆν. Ἦτον ἡ τοῦ γέροντος.

Ὁ Ἐνζολωρῆς ἐκυψὲ καὶ ἠσπίασθη τὴν σεβασμίαν ταύτην χεῖρα,
ὡς χεὶς εἶχεν ἀσπασθῆ τὸ μέτωπον.

Ταῦτα τὰ δύο φιλήματα ἦσαν τὰ μόνα ἅπερ ὁ νεὸς εὖτος ἔδωκεν
ἐπὶ ζωῆς τῆς.

Ἐν βραχυλογίᾳ, τὸ ἐδάφραγμα ἀντίστη ὡς ἄλλη τις πύλη τῶν
Θηβῶν· τὸ καπηλεῖον ἀντεπολεμησεν ὡς ἀντεπολεμεῖ· κατὰ τῶν
στρατευμάτων τοῦ Ναπολέοντος Δ'. ἑκάστη τῶν οἰκίων τῆς Σαρρυ-
γέσης. Αἱ τοιαῦται ἀναστάσεις εἶνε αὐτοσχέδιοι. Ἐκαστος δέχεται

ἀσμένως τὸν θάνατον, ἀρκεῖ μόνον νὰ θανατώσῃ καὶ αὐτός. Ὄταν ὁ γάλλος στρατηγὸς Σουσσὲ ἀνακράξῃ ἐν Σαρκαγόσῃ, — Παραδόθητε, — ὁ ἰσπανὸς στρατηγὸς Παλαφῶς ἀποκρίνεται: Μετὰ τὰ κανόνια ἐχομεν μαχαίρια.

Ἐπὶ τῆς ἐφόδου τῶν στρατιωτῶν κατα τοῦ καπηλείου τῆς κυρᾶς Λύκαινας οὐδὲν ἠμέλησαν οἱ ἐντὸς αὐτοῦ ἀμυνόμενοι. Ἀπὸ τοῦ παρθύρου τῆς στέγης ἔρριπτον βρογχὴν πετρῶν κατατραυματιζούσαν τοὺς στρατιώτας καὶ διερεθίζουσαν τὴν ὀργὴν αὐτῶν, συγχρόνως δὲ ἐπιπτον πανταχόθεν οἱ σφαῖραι βελλόμεναι ἀπὸ τῶν θυρίδων τοῦ ὑπογείου καὶ τοῦ ὑπερφύου.

Ἡ κλίμαξ ἣτις ἦγεν ἀπὸ τῶν κάτω εἰς τὰ ἄνω τοῦ καπηλείου ἦτον ἐλικουσιδής· κοπεῖσα διὰ πελέκειας, ἐκείτο χαμαί, εἰς τὴν κάτω αἴθουσαν, ὅπου καὶ τινες τῶν τραυματιοθέντων ἀπέδιδον τὴν τελευταίαν πνοήν. Ὅσοι εἶχον ζωὴν, εὕρισκοντο εἰς τὴν ἐπάνω αἴθουσαν, ἐκείθεν δὲ, διὰ τῆς ὀπῆς, ἣν ἀφῆκεν ἡ καταπεσοῦσα κλίμαξ, ἐπυροδόλου ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν, ὅλον εἰσορμώντων εἰς τὴν κάτω αἴθουσαν. Ἐπυροδόλου ἑσπώνωντες τὰ τελευταῖα τῶν φουσιγγίων των.

Ἄφ' ἑκαστοῦ καὶ αὐτά, καὶ οὔτε πυρῆτις ἔμενε πλέον εἰς τοὺς δεινοὺς ἀγωνιστάς· ἐκείνους, οὔτε σφαῖραι, ἑκαστος αὐτῶν ἔλαθεν ἅνα χεῖρας δύο φιάλας, εἰς ἐκείνων δὲ εἶχε φυλάξει ὁ Ἐνζολωρᾶς, καὶ ἤγειρον αὐτὰς ὡς βόλας κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν παρωμένων ἢ ἀνεῶσαν εἰς τὴν ἐπάνω αἴθουσαν. Αἱ φιάλαι αὐταὶ περιείχον θεικόν, ὄξύ.

Ἄλλ' οἱ τουρκοισμοὶ τῶν πολιορκητῶν, καὶ τοὶ παρενοχλοῦντες ἐκ τῶν ἀνταρτῶν, πυροβολούντων ἄνωθεν καὶ κάτωθεν τοῦ καπηλείου ἀπέδειξαν φρονικώτατοι. Τὰ χεῖλη τῆς ὀπῆς ἐκείνης, εἰς τὴν ἀεὶ περιεκυκλώθησαν ἐντὸς ὀλίγου ὑπὸ νεκρῶν κεφαλῶν, ἀφ' ὧν ἔρριπτον μακρὰ σταγόνες αἵματος πεπηγμένου καὶ ὀχρῶντος.

Ὁρμαγῶς ἐπεσείραπτος ὁ κοπεῖς ὁ ἐκ τῶν ἐκπεσοῦσων τῶν ὡς κεκλεισμένοι, ἐπέχει πλήρες σκότος ἐπὶ τῆς τάλας τούτης. Δὲν ὑπάρχουσι ἱκανοὶ λόγοι πρὸς περιγραφήν τῆς σφαῆς ὅταν εὐσεβῶς μὲχρι τοῦτου τοῦ σημείου. Ὅλοι ἐκεῖνοι ἐκεῖ, οἳ ἦσαν πλῆθος ἀπείρητοι, οἳ ἦσαν οὔτε γυμναστές κατα κολοσσῶν ἐπιμονῆς ἐξήρουν, κατα τὰ σμάτων ἀμυνόμενοι.

Ἡρωϊσμοὺς περιπέτειας.

ΚΓ.

Ὁρέστις νήφων καὶ Πυλάδος οἰνοβαροῖς.

Κιτάρθωσαν τέλος οἱ στρατιῶται μετὰ μάχους πολλοὺς καὶ θύσας ν' ἀναβῶσιν εἰς τὴν ἄνω αἴθουσαν. Ἐκεῖ, ἓνα μόνον εὖρον ὄρθιον ἔτι, τὸν Ἐνζελωρᾶν, ἀνευ φουσιγγίων καὶ ἀνευ ξίφους Μόνον τὸν σιδηροῦν, ὡλῆνα τῆς καρμπίνας του ἐκράτει εἰσέτι ἀνὰ χεῖρας, διότι τὸ ξύλον αὐτῆς εἶχε θραύσει ἐπὶ τῶν καρδῶν τῶν στρατιωτῶν ὅτινες ἐπειρῶντο νὰ ἀναβῶσιν. Παρηνέδαλε τὸ σφαιριστήριον ὡς προμαχῶνα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀναβάντων, ἀποχωρήσας εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τῆς αἴθουσας. Ἐκεῖ δὲ ἰστάμενος εἶχε τὴν ὄψιν Γλοσυρᾶν εἰσέτι καὶ ἐπειληπτικήν, ὥστε δὲν ἐπέλησαν νὰ ἐπιπέσωσιν ἐπ' αὐτοῦ ἀμέσως.

— Αὐτὸς εἶνε ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀνέκραξε μίση φωνή. Αὐτὸς εἶνε ὁ φωνήσας τὸν ἀπὸ ματικὸν τοῦ περιβολικοῦ. Κατὰ εἶν' ἐκεῖ ὅπου στέκειαι. Ἐκεῖ καὶ νὰ τουρικοισθῆ.

— Πῶρ! ἀνεβόησεν ὁ Ἐνζελωρᾶς.

Καὶ ἀπορροφῶς το τεμάχιον τῆς καρμπίνας του, καὶ σσαυρώσας τὰς χεῖρας του προετινε το στήθος.

Ἡ εὐτολμία τῶν ἀψήροτων γενναίως τὸν θάνατον συγκατεῖ πάντοτε τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ἄμα ὁ Ἐνζελωρᾶς ἰσταίρωσε τὰς χεῖρας, ἀεχόμενος οὕτω τὸ τέλος τῆς ζωῆς, ὁ θόρυβος ὅλος ἐτόπασε καὶ διεδέχθη αὐτὸ σιγὴ νεκρική.

— Ἐνεμίζε τις ὅτι τοῦ κόπλου καὶ ἐκινήτου Ἐνζελωρᾶ τὸ ἐπειληπτικὸν μεγαλεῖον ἐπετικασε τὸν θόρυβον ἐκείνον, καὶ ὅτι μόνον διὰ τῆς κρισερῆας τοῦ ἔργου τοῦ βλέμματός, ὁ νεανίας αὐτός ὁ μόνος

ἄφρωτος μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης, ὁ ὑπερήφανος καὶ καθυμναγμένος καὶ εὐειδής καὶ ἀτάραχος, ἠνάγκαζε τὸν ἀπαίσιον ἐκείνον ὄγκον τῶν στρατιωτῶν νὰ τὸν θανατώσῃ μετ' εὐλαθείας.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἢ καλλονήν του, ἐν τῇ αἴγλῃ τῆς ὑπεροφίας, ἐφαίνετο μαρμαρίζουσα μετὰ τῆς φρικτῆς εἰκασιπέσσαρας ὥρας ἃς διήλθεν, ἐφαίνετο ἀκούρατος καὶ ἀφρωτός ἢ ὄφις του ἦν πορφυρῶς ὡς τοῦ ρόδου. Τοῦτον ἴσως ἐνόησε μέρτις αὐτόπτης, ὅστις κατέθεσεν ἀκαλόπως ἐνώπιον τοῦ στρατοδουλοῦ, ὅτι «μεταξὺ τῶν ἀνταρτῶν ὑπερχέ τις, τὸν ὅποιον ἤκουσα νὰ ὀνομάζουσι 'Απόλλωνιο' 'Ἐθνοφυλακίσι, σκοπεύσας διὰ τοῦ τουφεκίου κατὰ τοῦ 'Ενζωλωρῆ, καταβίβασεν τὸ ὄπλον εἰπών. «Με φαίνεται ὅτι θε τουφεκίσω ἄνθρωπο».

Δώδεκα ἄνδρες σχηματισθέντες εἰς στίχον ἀπέναντι τοῦ 'Ενζωλωρῆ, ἠτοίμασαν ἐν σιγῇ, τὰ ὄπλα των.

Ἐπειτα εἰς λόγιον ἐφώνησε:

— Σκοπεῖτε!

— Περιμένετε, προσέθεσεν ἀξιωματικός τῆς ἐπιείας.

Καὶ ὁ ἀξιωματικός οὗτος, στραφείς τότε πρὸς τὸν 'Ενζωλωρῆν.

— Θέλεις εἶπε, νὰ σοῦ δέξουσι τοὺς ἀρβυλάκους;

— Ὅχι.

— Σδέσκει ὁ φρονέσας τὸν ὑποξίωματικόν τοῦ παραβολοῦ;

— Ναι.

Πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐξουπίαται τίσις πύτων καὶ ὁ Μεγαρέμης 'Εθνομίτης ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ὁ Μεγαρέμης ἐκείνῳ ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν ἄνω αἰθουσαν τοῦ καπηλείου καθήμενος ἐπὶ εἴρας, πρὸς τὴν ἐπὶ μίτῃ τραπεζῆς.

Ἐκεῖ εἶχε μείνει μέχρι τοῦδε νεκρὸς ἐκ τῆς μεθῆς ἐφάρθη εἰς αὐτὸν ἢ τράπεζα ἐκείνη, ὡς μικρὰ καὶ ἀχρηστὸς διὰ τὸ ἄδύναμα. Ὅλην τὴν νύκτα καὶ μέχρι ἐκείνης τῆς ἡμέρας οὗ εἶχε σκεπασθῆ.

Πορτῆς ἐπὶ τῆς τραπεζῆς τὴν κεφαλὴν ἔχων ἀρραμμένη ἐπὶ τῶν βραχιόνων του καὶ περικλωμένη ὑπὸ τούτων, λαγῆναι καὶ κειῶν φιαλῶν, ἐκαμάτω τὸν θάρον ἐκείνου ὕπνου τῆς ἀρχῆς, ἢ μᾶλλον τῆς βδέλλας, κορεσθεὶς πλέον αἵματος, καὶ οὕτω εἰς τουφεκισμὸν τὸν ἐφάρθη, οὐδ' αἰ βρονταὶ τῶν παραβολῶν, οὐδ' τὰ ὄπλα αὐτῶν, ἐπερχόμενα διὰ τοῦ παραβολοῦ εἰς τὴν αἰθουσαν ἐπὶ εἴρασαν.

Ἐποῦτε μόνον ἀπικρήναι εἰς τὸν βράδιον τοῦ κανονοῦ δ' ἴσως

ρογχασμοῦ Ἐλεγε, ὅτι περιέμενον ἐκεῖ νὰ ἔλθῃ σφαῖρα καὶ τὸν ἀπαλλάξῃ τοῦ κόπου τῆς ἀφυπνίσσεως. Ἦρω του ἔκειντο τόσα πτώματα ἐν αἷς ἐξελαμβάνετο καὶ αὐτὸς ὡς τοιοῦτο.

Ὁ κρότος δὲν ἀφυπνίζει τοὺς μεθύσους, ἢ σιωπῇ, ὅμως τοὺς ἀφυπνίζει ἐντρόμος. Πολλὰκις παρετηρήθη τὸ παράδοξον τοῦτο. Ἡ περι αὐτὸν πτώσις τῶν πάντων ᾗξανε τὸν ἐκμηδενισμόν τοῦ Μεγαρέμη· ὁ κρότος τῆς γενικῆς καταστρεφῆς τὸν ἐλίχνιζεν. ἐνῶ ἡ περι τὸν Ἐνζωλωρῖν γενομένη σιγῇ τὸν ἀνετίναζεν ἐντὸς τοῦ ληθουργικοῦ του θύπου. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς κοιμημένους ἐντὸς ὄχηματος τρέχοντος ἀπὸ ρυτήρου· ὅταν τὸ ὄχημα διὰ μιᾶς σταθῇ, ἀφυπνίζονται οἱ κοιμώμενοι.

Ὁ Μεγαρέμη ἐτινάζθη ὄρθιος, ἤπλωσε τοὺς βραχίονας τῶν ἰσχυρίων αὐτοῦ, ἐτριψε τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδε τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἤνοιξε τὸ στόμα χρομώμενος, καὶ ἐμύληκεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

Ἡ μίθη εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ὁμοιάζει πρὸς παραπέτασμα διαρρηγόμενον. Διὰ μιᾶς βλέπει ὁ μέθυσος ὅλα ὅσα ἀπεκρύπτοντο διὰ τοῦ παραπετάσματος. Ὅλα ἔρχονται εἰς τὴν μίθην του ἐν ἀκρεΐ, οὐδὲν ἐγίνωσκε τῶν ὅσα συνέβησαν ἀπὸ εἰκοσιτεσσάρων ὥρων, ἀλλὰ μόνον ἤνοιξε τὰ ὄμματι του καὶ ἐγινω τὰ πάντα.

Οἱ στρατιῶται δὲν εἶχον διακρίνει τὸν Μεγαρέμη μᾶλλον τοῦδε, ἐπειδὴ πρῶτος μὲν ἦσαν ὅπως προσηλωμένοι εἰς τὸν Ἐνζωλωρῖν, ἐπειτα δὲ ὁ Μεγαρέμη ἐκρύπτετο σχεδὸν ὑπὸ τοῦ σφαιριστηρίου· μόνον ὅταν ὁ λαὸς ἐκίνηθη νὰ ἱπαναλόξῃ τὸ κίλευσμα «Σκοπεῖτε!» ἤκουσαν αἰφνιδίως φωνὴν νὰ τραχεῖαν ἀνακρίξασαν πλησίον των.

— Ζήτω ἡ δημοκρατία! Κ' ἐγὼ μ' αὐτή.

Καὶ ἀνέκραξε ὁ Μεγαρέμη.

Ἡ μεγάλη αἰγλή ὅλων τοῦ ἀγῶνος, ἐξέλομφεν εἰς τὸ βλέμμα τοῦ μεταμερῶ θήτος μεθύτου.

Ἐπανέλαθε λοιπὸν «Ζήτω ἡ δημοκρατία», ἐπῆλθε τὴν αἰθούσαν στήθεσσι βήματι, πορευθεὶς δ' ἐστάθη ἔμπροσθεν τῶν ἐτοιμῶν εἰς ἐκपुरσσεύσασθαι τοῦραίων, πλησίον τοῦ Ἐνζωλωρῖ.

— Κτυπήσατε καὶ τοὺς ὅλους διὰ μιᾶς, εἶπε.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Ἐνζωλωρῖν, τὸν ἠρώτησε μετὰ γλυκύτητος.

— Μὲ τὴν αἰετὰ σου;

Ὁ Ἐχλωρᾶς ἔλαβε τὴν χεῖρά του καὶ τὴν ἐσφιγξε μειδιάσας. Δὲν εἶχεν ἐτι τελειώσει τὸ μεῖδιμα τοῦτο, καὶ ἐγένεν ἡ ἔκπυρσοκροτήσις.

Ὁ Ἐχλωρᾶς, διαπεραθεὶς ὑπὸ τῶν σφαιρῶν, ἔμεινεν εἰς τὸν τοῖχον ὡς καθηλωθεὶς ἐπ' αὐτοῦ ὀρθῶς. Μόνον ἔκλινε τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Μεγαρέμης ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του κατακεραυνωθεὶς.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς, οἱ στρατιῶται ἀπηγαγον καὶ τοὺς τελευταίους τῶν ἐπιζώντων ἀνταρτῶν, καταφυγόντας εἰς τὸ ὑπερφῶν τῆς οἰκίας, καὶ ἀντιστάντας ἐκεῖθεν ἐνόσῳ εἶχον εἰς τὰς χεῖρας ὄπλον τι. Τὰ πρόματτα ἐρρίπτοντο ἀπὸ του παραθύρου εἰς τὴν ὁδὸν ἀσπίροντα ἐτι.

Εἰς στρατιώτης καὶ εἰς τῶν ἀνταρτῶν, συμπλακέντες ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ καπηλείου, ἐκυλίσθησαν ὁμοῦ εἰς τὰ κεραυθία, καὶ ἐνῶ ἔπιπτον ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου δὲν ἀρέθησαν, ἀλλὰ συμπεπλεγμένοι καὶ θανόντες ζητοῦντες πῶς νὰ καταβάλλῃ τὸν ἕτερον μετὰ θηριώδους λύσσης κατεπίσαν ἀφροσῆτι. Παρόμοια συνέβησαν καὶ ἐντὸς τοῦ οὐραγείου, εἰς τὸ σκοπὸς. Κραυγαί, ἔκπυρσοκροτήσις, ἀγρίαι συμπλοκαί, καὶ μετὰ ταῦτα σιγὴ ἄκρα σιγὴ.

Τὸ ὀδύσπραγμα ἐκυριεύθη.

Οἱ στρατιῶται ἐτράπησαν τότε εἰς ἔρευναν τῶν περὶ οἰκιῶν, μὴ που ἦσαν κεκρυμμένοι καὶ ἄλλοι ἀντίστασι διαφυγόντες.

ΚΔ'.

Αἰχμάλωτος.

Ὁ Μάρκιος ἦτο πρῶτος αἰχμάλωτος τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

Ἡ χεὶρ ἦτο τὸν εἶχεν ἀρπάσει ὀπισθεν πίπτοντα, ἡ χεὶρ ἦν ἡσθάνθη ἐνῶ ἔλαβε τὰς αἰσθησεις, ἦτον ἡ χεὶρ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης οὐδὲν μέρις ἔλαβεν εἰς τὸν ἀγῶνα, εἰμὴ ὅτι ἐξέθεσεν ἑαυτὸν εἰς τοὺς κινδύνους του. Ἄνευ αὐτοῦ, οὐδεὶς θὰ ἐλάμβανε φροντίδα ὑπὲρ τῶν τραυματιῶν κατὰ τὰς δεινὰς ἐκείνας ὥρας. Χάρης εἰς αὐτὸν τὸν πανταχοῦ παρόντα ὡς ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, οἱ πίπτοντες ἀνεγείροντο, μετακομίζοντο εἰς τὸ καπηλεῖον, καὶ ἐκεῖ ἐγένοντο τὰ πράγματα αὐτῶν.

Ὅσάκις ἐν εἶχε ταυτὴν ἐργασίαν, ἐπεσκεύαζε τὸ ὀδύσπραγμα ἄλλ' ἐξ αὐτοῦ δὲν προέβλεπε πώποτε ἐπιθεσίς τις, καὶ οὔτε ἀμυνα πρὸς ἴδιαν του συντήρειν. Ἐπιώπη καὶ μόνον ἐβοήθει τοὺς ἄλλους.

Ἐμεινε δὲ καὶ αὐτὸς ἀτρωτος, ἐκτὸς ἀσημάντων τινῶν ξεσμάτων τῆς ἐπιδερμίδος. Αἱ σφαῖραι τὸν ἐτεβίσθησαν, ἡ δὲ τὸν ἤθελυσαν.

Ἐὶν ἐρχομενος εἰς τὸ σφαγιεῖον ἐκεῖν, ἐβουλήθη οὕτω πῶς νὰ τυτοχειριασθῇ, ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ ἀμφεβάλλομεν ὁμοῦ ἂν ἦλθεν ἐν ταυτῇ τῇ προθείσει. Διὰ τοῦτο ἦτον ἀνθρώπος θεοσεβῆς.

Εἰς τὸν βρασμὸν ἐκείνου τοῦ ἀγῶνος, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἐφάνη βλέπων τελείως τὸν Μάρκιον· ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἀδαλείπτως προσεῖχεν εἰς αὐτὸν. Ὅταν εἶδεν ὅτι ὁ Μάρκιος ἔπεσε, ἔλθθεις ὑπὸ σφαιραί, ὤρμησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ὡς τίγρις καὶ τὸν ἀνείλκυσεν εἰς βράν.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, τόσον ἦτο συγκεντρωμένη ἡ τῆς μάχης καταγίγῃ κατὰ τοῦ Ἐνζολωρᾶ καὶ κατὰ τῆς θύρας τοῦ καπηλείου, ὥστε οὐδεὶς παρετήρησε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην φέροντα εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ τὸν Μάριον ἀναίσθητον, καὶ οὐδὲν ἔπισηθεν τῆς γωνίας τοῦ καπηλείου.

Ἡ γωνία αὕτη προσφύλαττε τὴν ὀλίγην ὄπισθεν αὐτοῦ γῆν κατὰ τῶν σφαιρῶν ἐν ταύτῃ καὶ τῶν βλεμμάτων, ὡς ὄπισθεν ἀρωτηρίου καθ' οὗ τα κῆματα ἐκσπῶσι μανιωδῶς, ἰπάρχει πολλάκις μικρὸς τις κόλπος ὅλος ἤσυχος. Εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο μέρος ἀπέδωκε καὶ ἡ Ἐπονήη τὴν τελευταίαν πνοήν.

Φθίσας ἐκεῖ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπέθεσε κατὰ τῆς γῆς τὸν Μάριον, ἐστήριξε τα ἰώτα αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ παρετήρησε γύρω του.

Ἡ θέσις του ἦτο δεινή. Πρὸς τὸ παρόν, καὶ ἐπὶ ὅσο ἦ, τρία λεπτὰ εἰσέτι, ὁ ἀγὼν ἐκεῖνος τοῖς προσφύλαττεν, ἀλλὰ πῶς νὰ ἐξέλθωσιν ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀνθρωποτραχείου;

Ἐνεθυμήθη τότε τὴν ἀγωνίαν εἰς ἣν εἰρέθη, πρὸ ὅσων ἐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ Πολωνῶν, καὶ συγχρόνως ἐεθλαῖθη, τινι τρόπῳ εἶχε διασωθῆ κατ' ἐκείνην τὴν περιστάσιν· τὸ πρᾶγμα τότε ἦτο δύσκολον, ἐνῶ σήμερον ἐφαίνετο ἀδύνατον.

Ἐνώπιόν του εἶχε τὴν κωφὴν, τὴν ἀηλεῆ ἐκείνην ὀψηλὴν οἰκίαν, ἥτις παρ' οὐδενὸς ἄλλου ἐσείνετο κατοικουμένη, ἢ ὑπὸ τοῦ νεκροῦ ὅστις ἦτον ἐσκυμμένος ἐπὶ τοῦ παραθύρου τῆς δεξιόθεν εἶχε τὸ ἐν τῶν μικρῶν ὀδοφραγμάτων εὐκολως ἠδύνατο νὰ διασκεύησθαι τοῦτο, ἀλλ' ὄπισθεν αὐτοῦ διακρίνοιστο εἰς ἀπόστασι· τινα κί ἀίχμα' τῶν στρατιωλογγῶν. Ἐὰν ἐπειρᾶτο νὰ δραπέτευσθαι ἐκεῖθεν, πρὸς τὸν θάνατον θὰ ἐπιροτικῶν βόλειτο ἀριστεροθεν, ἔλαυε τὴν συμπλοκήν. Ὅπισθεν τῆς γωνίας τοῦ τοῖχου ἐκείνου, ὁ θάνατος ἦν ἀναπόφευκτος.

Τὶ νὰ πράξῃ; Μόνον πτέρυγας ἂν εἶχεν ἠδύνατο νὰ πετοῖξῃ, καὶ νὰ σωθῆ.

Καὶ ἐπρεσεν ὅσον τάχιστα ν' ἀποφασίσῃ, νὰ ἐπινοήσῃ, τρόπον τινὰ σωτηρίας. Εὐτυχῶς ὅλοι οἱ στρατιῶται εἰς ἐν μόνον μέρος ἐβόδον ὄλην τὴν προσοχὴν των, εἰς τὴν θύραν τοῦ καπηλείου· ἀλλ' εἴν τις ἐξ αὐτῶν, εἰς μόνον ἐσχίσατο νὰ παρατηρήσῃ ὄπισθεν τῆς γωνίας, ἢ

νά προσβάλλῃ τὸν πλάγιον τοῖχον τοῦ καπηλείου ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤφραζετο ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρετήρησε τὴν ἀπέναντί του οἰκίαν, ἔπειτα ἔρριψε χαμαὶ τὸ βλέμμα, ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἀνοίξῃ ὀπὴν εἰς τὴν γῆν διὰ τῶν ὀμμάτων, ἐπὶ τῆς ἐσχάτης ἐκείνης ἀπογνώσεώς του.

Βλέπων οὕτω χαμαί, διέκρινεν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν σιδηρὰν τινα ἐσχάρην προσηρμοσμένην μεταξὺ τῶν πετρῶν τοῦ λιθοστρώτου. Ἡ ἐσχάρη αὕτη, ἦς τὸ ἡμισυ ἐσκέπαζον λίθοι συσσωρευμένοι ἐπ' αὐτῆς, προεφύλαττε τὴν ὀπὴν δι' ἣς κατέβαινον οἱ καθαρῶντες τοὺς ἰποπάτους τῆς πόλεως.

Ὁρμῆ πάραυτα ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἀποβάλλει τοὺς λίθους, ἀνίγει τὸν ὀπὴν ἀνασπᾶσαι τὴν ἐσχάρην τῆς, ἀίρει ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸν ὡς νεκρὸν ἀνασθητὸν Μάριον, καταβαίνει μετὰ τοῦ φορτίου τούτου εἰς τὸν δυσώδη ὄχετὸν βοηθούμενος, ὡς ἄλλοτε ποτε, ὑπὸ τῶν ἀγκλώνων καὶ τῶν γονάτων του, καὶ φέρει πάλιν τὴν ἐσχάρην εἰς τὴν προτέραν τῆς θέσιν, ὑπερίνω τῆς κεφαλῆς του. Πίπτουσα δὲ ἡ ἐσχάρη ἐσεισε τοὺς περὶ αὐτὴν λίθους αἰτνες κλισθεντες, ἐκ νέου τὴν ἐσκεπασαν.

Συνέβησαν ταῦτα πάντα ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διεξήγαγεν ἕως ἐδῶ τὸ ἔργον μετὰ ρώμης γίγαντος καὶ τάχους αἰετοῦ, ἐπειγόμενος ὑπὸ τοῦ ἐσχάτου κινδύνου.

Τότε δ' εὐρέθη, κάτω τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἕως τρεῖς μέτρα. Ἐκεῖ ἄρα ἡσυχία, σιγή ἀπόλυτος, σκότος, νύξ. Ἐπανήλθεν εἰς αὐτὸν ἡ ἐντοπώσις, ἦν ἠσθίνθη, ὅτε εἶχε πηδῆσαι ἀπο τῆς ὁδοῦ εἰς τὸ μοναστήριον. Ἀλλὰ τὸ φορτίον του σήμερον δὲν ἦτον ἡ Τιτίκα, ἦτον ὁ Μάριος· αὕτη ἡ μόνη διαφορά.

Μολὲς αὐτὸς ἐκεῖ κάτω ἤκουε συγκεχυμένον πως τὸν πάταγον ὅστις ἐγένετο ἀνωθὲν τῶν ὑπὸ τῶν κυριευσάντων ἐξ ἐρέδου τοῦ καπηλείου.

BIBAIION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΝΤΟΣΘΙΑ ΛΕΒΙΑΘΑΝ

Α΄.

“Οτι ἡ θάλασσα πτωχύνει τὴν γῆν.

Ἡ πόλις τῶν Παρισίων χύνει κατ’ ἔτος εἰς τὰ ὕδατα εἰκοσιπέντε ἑκατομμύρια φρίγκων. Τοῦτο λέγομεν ἄνευ μεταφορῆς.

Πῶς καὶ διατί χύνει τόσον θησαυρὸν εἰς τὰ νερὰ ἢ τῆς Γαλλίας πρωτεύουσα; Πρὸς τίνα σκοπὸν;

Πρὸς οὐδένα σκοπὸν. Τί διανοουμένη;

Οὐδέν· οὔτε σκέπτεται τοῦτο.

Ρίπτει λοιπὸν τόσα χεῖματα, διατί; Διὰ τίποτε.

Διὰ τίνος ὄργανου τὰ ρίπτει;

Διὰ τῶν ἐντοςθίων τῆς.

Καὶ ποῖα εἶνε τὰ ἐντοςθία τῆς μεγαλοπόλεως;

Τὰ ἐντοςθία τῆς εἶνε ὁ ὄχτος· τῶν ἀκαθαρσιῶν, οἱ ἰσχυροὶ ὧν τὰ περιττώματά τῆς ἐκρέουσιν εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν θάλασσαν.

Εικοσιπέντε εκατομμύρια σφάκων είπομεν τόσα ως ἔγγιστα υπολογίζονται ὑπὸ τῆς στατιστικῆς.

Ἡ ἐπιστήμη γινώσκει σήμερον, μετὰ πολυχρονίους ἐρευνάς, ὅτι οὐδὲν ἄλλο λιπαίνει τόσον τὴν γῆν, ὅτι οὐδὲν ἄλλο καθιστᾷ αὐτὴν τόσον γόνιμον, ὅσον τὸ ἀνθρωπίνον περίπτωμα. Εἶνε αἴσχος διὰ τὸν πολιτισμὸν τῆς Εὐρώπης, ὅτι οἱ Σῖνοι ἐγίνωσκον τοῦτο πρὸ ἡμῶν. Ὁ Ἑκκερ λέγει, ὅτι οὐδεὶς τῶν Κινέζων ἀγροτῶν ἐρχεται εἰς τὴν πόλιν χωρὶς ν' ἀποφέρει ἐξηρητημένους ἀπὸ τοῦ βιμβροκαλάμου του δύο κίδους πλήρεις ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ὅπερ ἡμεῖς ἀποκαλοῦμεν ἀκαθαρσίαν.

Χάρης εἰς τὸ ἀνθρώπινον περίπτωμα ἡ γῆ τῆς Κίνας εἶνε ἀκόμη νέα ὡς εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀβραάμ. Εἰς τὴν Κίναν, τρώντι, εἰς κόκκος σίτου ἀποφέρει ἑκατὸν εἰκοσι κόκκους. Οὐδὲν ἄλλο λίπασμα λιπαίνει τόσον τὴν γῆν. Ὅσατε εἶναι τὸ χρυσοῦν ἡμῶν ἦνε κοπρία, τὸ ἀνάπαινον, ἡ κοπρία ἡμῶν εἶνε χρυσοῦν.

Ἄλλ' ἐν ταύταις, τί κάμνουν τὸ χρυσοῦν τοῦτο λίπασμα; Τὸ σαρώνουν εἰς τὴν ἀπώλειαν.

Δαπανῶνται εἰς τὴν Εὐρώπην ἄπειρα χρήματα εἰς ἀποστολὴν πλοίων ἅτινα ἐκτελοῦντα μεμακρυσμένους πλόας εἰς τὸν πόλον, φορτώνονται γύνον, ἧτοι περιπτώματα τῶν πτηνῶν σχηματιζόμενα εἰς λόφους κατα τὰ μέρη ἐκεῖνα, τὸ δὲ ἀνυπολόγιστον στοιχείον τῆς τρυφῆς καὶ τοῦ πλοῦτος γύνουσι εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῶ τὸ ἔχουσι ὑποχείριον. Ἀκόμα τὰ χανόμενα ἀνθρώπινα καὶ ζωικὰ λίπασματα διεσκορπίζοντο εἰς τὴν γῆν, ἀντὶ τὰ ρίπτονται εἰς τὸ ὕδωρ, θὰ ἔρξουσι ὅλον τὸν κόσμον νὰ θρέψωσιν.

Ὅλοι ἐκεῖνοι αἱ δυσώδεις καὶ βδελυραὶ ἀκαθαρσίαι, αἱ ἀπαντῶν ὁ ἀνθρώπος ἀποστρέφει ἀπ' αὐτῶν τὸ πρόσωπον, ὅλη ἐκεῖνη ἡ καταβαράθρωσις τοῦ βορβόρου, ὅλη ἐκεῖνη ἡ τῶν ὀσῶν σαπίρις, ὅλοι ἐκεῖνοι αἱ δυσώδεις ἐκροαὶ αἱ τὸ λιθόστρωτον ἀποκρύπτει, γινώσκατε τί εἶνε; Εἶνε λεμῶνες ἀνήθροι, εἶνε χλοὴ ὠραία, εἶνε θύμος, φλασκομήλος καὶ ὄφιγανος, εἶνε κυνήγιον, εἶνε βελιάσματα τοῦ σιτευτοῦ μύσχου, ὅσον πρὸς τὴν ἐσπέραν ἐπιστρέφει εἰς τὴν φάτιν ἐυφραιθεὶς ἐκ τῆς νομῆς του, εἶνε φορβὴ εὐώδης καὶ ἰχυρον, εἶνε σίτος χρυσοῦς. ἄρτος ἐπὶ τῆς τραπέζης σας, αἷμα θερμὸν ἐντὸς τῶν φλεβῶν σας, ὑγεία, χαρὰ

ζωή. Ούτω θελει ή μυστηριώδης δημιουργία, ή αποπλάττουσα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ μεταβάλλουσα τὰ ἐν οὐρανοῖς.

Ἀποδοῦτε ταύτην εἰς τὴν μεγάλην κάμινον, τὴν γῆν καὶ θά σῃς ἀποδώσῃ τὴν ἀρθοίαν ἐκ τῆς λιπάνσεως τῶν λειμώνων προέρχεται ἡ τροφή τῶν ἀνθρώπων !

Εἰσθε κύριοι νὰ ἀποβάλλητε τὸσον πλοῦτον καὶ νὰ μὲ θεωρῆτε γελοῖον λέγοντα. Τοῦτο θὰ εἶναι τὸ ἀριστούργημα τῆς ἀμαθείας σας!

Βλέπομεν ἐκ τῆς στατιστικῆς, ὅτι ἡ Γαλλία μόνη χύνει κατ' ἕ-
τος εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν διὰ τῶν ποταμῶν τῆς πεντακόσια
ἐκατομμύρια φράγκων. Πεντακόσια ἐκατομμύρια εἶνε τὸ τέταρτον
τῶν δημοσίων ἐξόδων τῆς. Ἴδετε τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους.
Τὸσον νομῶν εἶνε ὁ ἄνθρωπος, ὥστε προτιμᾷ νὰ ρίπη τὰ πεντακό-
σια ἐκατομμύρια ταῦτα εἰς τὸν ποταμὸν. Καὶ σημειώσατε ὅτι, ἀντὶ
τσοῦτου ἀγαθοῦ, δύο κακὰ πρέρχονται: πτωχίνεται ἡ γῆ, καὶ
μολύνεται τὸ ὕδωρ. Ὁ λιμὸς ἐκ τῆς χέρσου γῆς, καὶ ὁ λοιμὸς ὁ ἐκ
τοῦ ποταμοῦ.

Εἶνε ἀποδεικνυμένον σήμερον ὅτι ὁ Τάμεσις, παραδείγματος χάριν,
δηλητηριάζει τοὺς κατοικοὺς τοῦ Λονδίνου.

Περὶ δὲ τῶν Παρισίων, τὰ στόμια τῶν πλείστων ὀχετῶν, οἵτινες
ἐχόνοτο εἰς τὸν Σηκουάναν πρὸ τῆς διελεύσεως τῶν ρειθμῶν διὰ τῆς
πόλεως, ἐσχάτως μετηνέχθησαν κάτω, πέραν τῆς γεφύρας: ἀλλὰ οἱ
ἀπλουστάτης μηχανῆς τινος, οὐσης ἐν χρήσει εἰς πολλὰ μέρη τῆς
Ἀγγλίας, ἠδύνατο συγχρόνως νὰ διοχετεύωνται τὰ μὲν καθαρὰ
ὕδατα τῶν ἀγρῶν εἰς τὰς πόλεις, τὰ δὲ λιπαρὰ ὕδατα τῶν πόλεων
εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ οὕτω νὰ ποτίζεται ἡ γῆ διὰ τῶν τελευταίων, καὶ
νὰ κρατῶνται τὰ πεντακόσια ἐκατομμύρια ἕτινα ἀπορρίπτονται ἀνω-
ρελῶς.

Ἀλλὰ περὶ παντὸς ἄλλο, ἢ περὶ τούτου φροντίς: ἐνῶ, εἰν τὰ προ-
τόντα τῆς γῆς ἐδενκαπλασιάζοντο, τὸ πρόβλημα τοῦ πῶς νὰ μὴ ὑπο-
χωσι πένητες, θα ἔλατο κατὰ μέγα μέρος.

Τὸ ἐν χρήσει νῦν μέσον τῆς διοχετεύσεως βλάπτει θέλον νὰ ὠρε-
λήσῃ Ἀγαθὴ μὲν ἡ πρόθεσις, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα λυπηρὸν. Νομί-
ζοντες ὅτι ἀποκαθαίρουσι τὴν πόλιν, ἀπογυμνοῦσι τοὺς κατοικοὺς.

Εἰς ὀχέτος εἶνε μια παρεξήγησις. Διὰ τῆς διπλῆς τοῦ λειτουργοῦ
τοῦ ὑδραυλικοῦ συστήματος, ἀνταποδίδοντας ὅ, τι λαμβάνει, τροποποι-

ουμένου τοῦ ὄχρου, ὅστις εἶε ἀπλοῦν ἐξασθενητικὸν ζέπλουμα, καὶ συνδυναζόμενον μετὰ τῶν πορισμάτων νέας τινὸς κοινωνικῆς οἰκονομίας. τὰ προϊόντα τῆς γῆς δεκαπλασιασθήσονται καὶ τὸ πρόβλημα παραδόξως ἀπλῆ ποιηθήσεται, καταστειλλόμενου δὲ καὶ τοῦ παρασιτισμοῦ θέλει καθ' ὀλοκληρίαν λυθῆ.

Ὡς νῦν ἔχουσι τὰ πράγματα, ὁ δημόσιος πλοῦτος ἐκρίει εἰς τὸν ποταμὸν, συντελουμένης οὕτω τῆς ἀπωλείας. Καὶ ἡ Εὐρώπη οὕτω καταρρέει ἐξαντλουμένη.

Εἶπουν ἀνωτέρω τί ἀπόλλυσιν ἡ Γαλλία. Οἱ Παρίσιοι ἄρα, ἐπειδὴ περιέχουσι τὸ εἰκοστὸν κέμπτον τοῦ ὀλικοῦ ἐκείνης πληθυσμοῦ τὸ ἐξ παρισινῶν λίπασμα εἶνε τὸ πλουσιώτατον πάντων, πολὺ κατωτέρω τῆς ὀληθείας ὑπολογίζομεν, ἀνατιθέζοντες τὴν παρισινὴν ἀπώλειαν εἰς εἰκοσιπέντε ἑκατομμύρια, ἐκ τοῦ ἡμίσεως δισεκατομμυρίου ὅπερ ἐτησίως ἡ Γαλλία ἀπορρίπτει, ἀριστεμένη νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ. Τὰ εἰκοσιπέντε ταῦτα ἑκατομμύρια χρησιμοποιούμενα, ὡς ἀπίθεμα καὶ ὡς ἐπικαρπία θὰ ἐδιπλασιαζόν τὴν παρισινὴν ὀσμπρήτητα, καταδαπανωμένην τῶνδ' εἰς τοὺς ἀποκότους, ὥστε δικαίως ἀνείμαθα νὰ εἰπώμεν οὐκ ἡ τεραστία παρισινὴ σπατάλη, εἰς ἐορτάς, εἰς ὄργια, εἰς διασπάθην χρυσοῦ, εἰς πολυτέλειαν, εἰς εὐωχίαν, εἰς μεγαλοπρεπείας ἐπιδείξεις, εἶνε οἱ ὄχρου αὐτῆς.

Οὕτω, ἐκ τῆς στειρώσεως, σκληρᾶς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, πνιγόμεθα, ἀρίνοντες νὰ ρεῖ καὶ νὰ ἐξαρτινίζηται καταθροαιζομένη εἰς ἀβύσσους ἢ εὐήμερα πάντων.

Ἐπὶ αἰσθητικῆν ἐποψίαν τὸ γεγονός δύναται νὰ συναψῆθ' εἰς τὴν φράσιν ταύτην: Οἱ Παρίσιοι εἶνε διάτρητος κόλαθος.

Οἱ Παρίσιοι, ἡ πρῶτος αὕτη πόλις, ὁ πάτρων οὗτος πρωτεύουσῶν εὐπαραουσιώσεων ἢ ἐκαστον ἔθνος θέλει νὰ ἔχη ἐντίγραφον, ἢ μητροπόλιν αὕτη τοῦ ιδεώδους, ἢ ἐξοχωτάτη αὕτη πατρίς τῆς πρωτεύουσας, τῆς ὠθήσεως καὶ τῆς δοκιμῆς, ἢ κωφελη αὕτη τοῦ μέλλοντος, το ἑκατόσιον τοῦτο κράμα Βαβυλωνῶν καὶ Κορίνθου, δικαίως δύναται νὰ ὄσῃ ἀρομήν, ὑρ' ἣν ἐποψίαν ἡμεῖς ὑποδεικνύομεν, εἰς ἀγρότην τῆς Σινικῆς: νὰ τοὺς μυκτηρίσῃ λέγοιτα. Ἐάν μιμηθῆτε τοὺς Παρίσιους ἐχάθητε. Θὰ καταρρεῖσθε. Ἀλλ' εἰς εἰς τὴν κυρίως ἀνέκουστον καὶ ἄρονα ταύτην κατασπατάλησιν αὐτοὶ οἱ Παρίσιοι ἀπομυθόνται.

Αἱ ἀκαταλόγητοι καὶ τρομακτικοὶ αὐταὶ μωρίαὶ δὲν εἶνε νῦν· δὲν εἶνε νέα τοῦτο μωρία. Καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐνήργουν ὡς οἱ νεώτεροι. Οἱ ρωμαϊκοὶ ἀπόπατοι, λέγει ὁ Λημπεκὸς ἀπερρόθησαν ὅλην τὴν εὐημερίαν τοῦ ρωμαίου ἀγρότου. Ἄρα ἡ πεδιάς τῆς Ρώμης καταστράφη ἐκ τοῦ ρωμαϊκοῦ ὄχητος, ἡ Ρώμη ἐξήντησε τὴν Ἰταλίαν· ἀρα δὲ καὶ ἡ Ἰταλία ἐναπετέθη εἰς τὸν ἀπόπατον, ἐνεχυθη ἐκεῖ καὶ ἡ Σικελία, ἀκολούθως καὶ ἡ Σαρδηνία, ἀκολούθως καὶ ἡ Ἀφρική. Ὁ ρωμαϊκὸς ὄχητος κατεβρόχθη εἰς τὸν κόσμον. Εἰς ἀπόπατος μετεβλήθη εἰς καταποντιστήριον τῆς πόλεως καὶ τῆς ἕρπυλίου. Ἡ αἰωνία πόλις ἐγένετο ἀβολοσκοπῆτος, ἀνεξερεινῆτος ὄχητος.

Διὰ τὰ τριαῦτα, ὡς καὶ δι' ἕτερα ἡ Ρώμη παρέσχεν ἡδὴ ἰανὰ παραδείγματα.

Τῷ παραδείγματι τούτῳ ἀκολούθησαν οἱ Παρσίοι, ἡθ' ὅλης τῆς ἰταλικῆς εἰς πόλεις πνευματικῶν κέντρων μωρίας.

Οἱ Παρσίοι ἔχουσι κάτωθεν αὐτῶν, ἄλλους Παρσίους ἐξ ὄχητων, ἔχοντας τὰς ὁδοὺς, τὰς πλατείας, τὰς τριόδους, τὰς ἀειξόδους, τὰς ἀρτηρίας, τὴν κυκλοφορίαν τὴν ἐκ βορρῆρου, οὐδὲν τὸ ἀνθρώπινον ἔχουσαν.

Οὐδένος πρέπει νὰ φοβώμεν, καὶ αὐτοῦ ἐστὶ τοῦ μεγάλου λαοῦ, ὅπου τὰ πάντα ὑπάρχουσιν, ὅπου παραλλήλως τῆς ὑπερόχου διανοίας εὐρηται τὸ ἔλκος. Καὶ ἂν οἱ Παρσίοι ἐμπρικλείουσι τὰς Ἀθήνας, ὡς πόλις φωτός, τὴν Τύρον, ὡς πόλις ἰσχύος, τὴν Σπάρτην, ὡς πόλις τῆς ἀνδρείας, τὴν Νινευὴ ὡς πόλις τοῦ μεγαλείου, ἐμπρικλείουσιν ὡσαύτως τὴν Αστυρσίαν (1), ὡς πόλις τοῦ βορρῆρου.

Ὡς γινώσκω τῆς ἰσχύος τῆς ἔχει ὡσαύτως τὸ ὅτι ὁ τιτάνιος βόθρος τῶν Παρσίων ἀποδεικνύει ποταμοποιοῦμενον, διὰ τῶν μνημείων τὸ ἀλλοκοτόν τοῦτο ἰδιώδες ἐγαχαρχοῦμενον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τῶν ἀνδρῶν οἷοι ὁ Μακιθῆλας, ὁ Βίχων καὶ ὁ Μαραμπῶ· εἰ ἄλλοις λέξοι τὸ ἀπασθελὸς μεγαλοπρῆγμον.

Τὸ παρσίον ὑπεγεῖν, εἰς ὁ ὄψις δὲ κατέβη νὰ διαπεράτῃ τὴν ἐπιφανείαν, θὰ παρίστα, κολοπιῶν πολυπόδα. Ὁ σπίνγγις δὲ ἔχει ποταμοὺς ὅπως καὶ θαλάσσιους πόρους ἐπὶ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τὸ κέντρον τοῦ ἐξ ἑξ' λευγῶν περὶ περίεως ἀσπύρας, ἐφ' οὗ ἰδράζεται. ἡ ἀρ-

(1) Σ. 11 Τὸ ἔργον δὲ τῶν Παρσίων.

χαία μεγαλούπολις. Ἀραιρούμένων τῶν κατακομβῶν, ὡς χωριστῶν ὑπογείων, καὶ τοῦ πολυσχιδοῦς λαβυρίνθου τῶν ἀριούχων ἀγωγῶν, ἀραιρουμένης πρὸς τούτους τῆς τεραστίης διακλαδώσεως τῆς ὑδρεύσεως διὰ μόναι τὰς τῆδε κάκεισε πολυαρίθμους δεξαμενάς, οἱ ὄχετοί αὐτοὶ μόναι, ἀποτελοῦσι κάτωθεν ἀμφοτέρων τῶν ὄχθων τεράστιόν τι ἐρεθιδῆδες σύμπλεγμα, λαβύρινθον ἔχοντα ὡς νῆμα μόνον τὸ κεκλιμένον αὐτοῦ.

Ἐκεῖ ἐμφανίζεται, ἐν τῇ ὑγρᾷ εὐάγλῃ ὁ μῦς, ὡς τι προῖον παρισσινοῦ τεκετοῦ.

B.

Οἱ ὄχετοί τὸ πάλαι.

Φαντασθῶμεν τὴν πόλιν τῶν Παρισίων ὡς τι ἀνασυρόμενον ἐπικάλυμμα· τὸ ὑποχθόνιον τῶν ὑπονόμων σύμπλεγμα ὁρώμενον ἀπ' ὑψηλῆς σκοπιᾶς θὰ εὐαγράφη ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων εἰδός τι παχέως κλάδου ἐμβολιασθέντος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. Ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης ὁ κεντρικὸς ὄχετός ἐσται ὁ κορμὸς τοῦ κλάδου τούτου, οἱ δὲ δευτερεύοντες ἀγωγοὶ θὰ ὦσιν οἱ κλάδοι καὶ αἱ ἀδιέξοδοι οἱ βλαστοί.

Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι κιχραγαμένη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, ἃ τὴς δεξιᾶς γωνίας ἦται ἀποτελεῖ τὴν συνήθη γωνίαν τοῦ τοιοῦτου εἶδους τῶν ὑπογείων διακλαδώσεων εὐστῆς ἀριστάτης ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτῆς.

Δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν εἰκόνα μᾶλλον προσεγγίζουσαν εἰς τὴν ἀκριβείαν τοῦ ἀλλοεῶτος τούτου γεωμετρικοῦ σχήματος, φανταζόμενοι οὕτως εὐλαβούμενοι ὡς ἐπὶ ἠπλωμένου τήλας, πρὸς τὸ βᾶθος τοῦ σκό-

τους ἀλλόκοτον τι ἀνατολικόν ἀλλάθον, σφύρην μίγδην ἐσορπισμένον, οὗ τὰ παραμεμρωμένα στοιχεῖα εἰσι συγκεκολλημένα πρὸς ἄλληλα ἐν φαινομενικῇ ἀλλ' ἀτασθάλῳ συμπλοῇ, τινὰ μὲν ἐκ τῶν ἄκρων, τινὰ δὲ ἐκ τῶν γωνιῶν.

Οἱ ἀποπατοὶ καὶ οἱ ὄγετοὶ σκουδαίστατον διεδραμάτισαν μέρος κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐπὶ τε τῆς ρωμαϊκῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας. Ἐν αὐτοῖς ἐγενῶντο οἱ λομοὶ, ἐν αὐτοῖς καὶ οἱ μονάρχαι. Τὰ πλῆθη ἠρένιζον σχεδὸν ἐν θρησκευτικῷ τρόμῳ πρὸς τὰς κοίτας αὐτὰς τῆς σαπρίας, τὰ ἐρεβώδη ταύταλίκνα τοῦ θανάτου.

Ἡ ἐντομογόνος καὶ μικροβιογόνος τάρφος τῆς Βενάρης εἶνε οὗχ ἕττον ἰλιγγιώδης τοῦ Λάκκου τῶν Λεόντων τῆς Βαβυλωνος. Κατὰ τὸ λέγειν τῶν ρηθόνικῶν βιβλίων ὁ Τέγλαθ Φάλαταρ ὤμνουν εἰς τοὺς ἀποπάτους τῆς Νικουῆ. Ἀπὸ τοῦ ὄγετοῦ τῆς Μύνστηρ ὁ Ἰωάννης Λάνδε ἐξῆγε τὴν ψευδῆ του σελήνην καὶ ἀπὸ τοῦ βιβίου Κεάσεθ, τὸ ἀνατολικόν του πανομοιότυπον, ὁ Μοικάνσ, ὁ πεπλοσφῆρος προήγησεν τοῦ Χορισάν, ἐξῆγε τὸν ψευδῆ αὐτοῦ ἥλιον.

Ἡ ἀνθρωπίνη ἱστορία ἀντικατοπτρίζεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν βόθρων. Οἱ Κιὰδαι ἐπανελάμβανον τὴν σεσηπῆν τῆς Ρώμης κατὰ στασιν. Ὁ παρισίνος ὄγετος ὑπῆρξεν ἐν τεράστιον ἐν γῆρατι.

Ἐπῆρξεν καὶ τάρφος καὶ ἴσουλον. Καὶ ἐγγλημα, καὶ μεγαλορυμία, καὶ κοινωνικαὶ διαμαρτυρία, καὶ ἐλευθερία συνειδήτους, καὶ νοῦς καὶ κλοπή· πᾶν ὅ,τι οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι καταδύουσαι καὶ κτεδωζαν ἐκούθη ἐντὸς τῆς ὀπῆς ἐκείνης. Καὶ οἱ τοῦ Δεκάτου τετάρτου αἰῶνος ἀλῆται καὶ οἱ τοχρῶδῶνται τοῦ δεκάτου πέμπτου καὶ οἱ οὕγενοῦται τοῦ δεκάτου ἕκτου καὶ οἱ τοῦ δεκάτου ἑβδόμου ἀγῶνται καὶ οἱ θερμασταὶ τοῦ δεκάτου ὀγδόου.

Πρὸ ἑκατονταετίας ἐκείθεν ἐξηρχετο τὸ νεωτερινὸν ἐγγχειρίδιον, ἐκεῖ δὲ ὠλίθησαν καὶ τὸ διακινδυνεῶδον χαμίνον. Τὸ εἶσος εἶχε τὸ σπῆλαϊό του καὶ οἱ Παρίσιοι τοὺς ὄγετους των. Ἡ ἐπατεία ἀπειδέχτο τὸν ὄγετον ὡς παράρτημα τῆς Αὐλῆς τῶν Θιουμάτων καὶ τὸ ἐσπέρει, θηριώδης ἄμα καὶ εἶρων, εἰσεῖνε, ὑπὸ τὸ vomitorium Μωμπουε, ὡς ἐν παστίδι.

Παντοιῶδῃ φιντάσματα ἐθαμίζοντο εἰς τοὺς ἐπιμήκεις καὶ μονήρει τουτους διαδρῆμοι, εἶθα διαράς καὶ ἀμείωτας ἢ σῆβης καὶ το μίατρα.

τῆς κίχαις ὑπάρχον ὡς τινὰ ἀναπνευστήρια, ἐνθα συνδιελέγοντο ἐνδοθεν μὲν ὁ Βιλὼν ἐξωθεν δ' ὁ Ραμπελαί.

Ὁ ὁχέτος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πόλει τῶν Παρισίων ἦτο τὸ ἐντευχτήριον ὄλων τῶν διανοητικῶν ἐξαντλήσεων, καθὼς καὶ ὄλων τῶν πρωτολείων. Ἡ πολιτικὴ οἰκονομία βλέπει ἐν αὐτῷ ἐν περίπτωμα καὶ ἡ κοινωνικὴ φιλοσοφία ἐν καταστάλαγμα.

Ὁ ὁχέτος εἶνε ἡ συνείδησις τῆς πόλεως. Τὰ πάντα αὐτόθι περιδινούνται καὶ ἀντιπαρίστανται. Εἰς τὸν πελιδὸν τοῦτον χῶρον ὑπάρχουσι ζοφερότητες ἀλλ' οὐχὶ πλέον καὶ ἀπόρητα. Ἐκαστὸν ἔχει τὸν γνήσιον αὐτοῦ, ἢ τοῦλόχιστον τὸν ὠρισμένον αὐτῷ τύπον. Ὁ σωρὸς τῶν περιπτωμάτων καὶ οὖρων τοῦτο ἔχει ὑπὲρ ἐαυτοῦ ὅτι δὲν ψεύδεται· ἡ ἀφέλεια ἔχει καταφύγει ἐκεῖ. Τὸ προσωπεῖον τοῦ Βασιλεῖ (1) εὖρηται ἐκεῖ, ἀλλὰ διακρίνεται μόνον τὸ ἐξ οὗ κατασκευάσθη ναστόχρτον καὶ εἰ θομιγγεῖ ὡς καὶ αἱ ὄσοι του ὄφεις καταστάτικτοι ἐκ τοῦ βερδέρου, ἐνῶ συγχρονῶς γειτνιαίνει πρὸς τὴν πρόσθετον ρίνα τοῦ Σκαπίνου. Ὅλοι αἱ ἀκαθαρσίαι τοῦ πολιτισμοῦ, κατανησασαὶ ἀπαξ ἀχρηστοὶ, πιπτουσιν εἰς τὸν βόθρον τοῦτον τῆς ἀληθείας, ὅπου κατανατᾶ τὸ ἀτέρμας κοινωνικὸν ἐξολίσθημα.

Ἐκεῖ ὄλοι καταποντιζόμενοι ἀπλοῦντ' ἐπιδεικτικῶς, ὁ συμφορμὸς δὲ ἐκείνος εἶναι ἐξομολόγησις. Ἐκεῖ πλέον δὲν κυριαρχεῖ ἀπατηλὴ ἐπιδείξις ὡς τε πηλὸν τε ἐντευχρον ψευθυθίωμα· τὰ οὖρα ἀσποπῶσι τὸν χιτῶνα αὐτῆς καὶ οὕτω ἐν ἀπολύτῃ γυμνώσει ἐκδιώλουσι τὰς φαντασιοπληξίας, ἰδανιότητες καὶ τὰς ἀντικατοπερισμούς· οὐδὲν εἰσχωρεῖ ἐκεῖ, εἴμη το ὄ, τ. πράγματι ἔχουσι, παρουσιάζοντα τὴν ἀπιστίαν ὄψιν παύσις κατανατῶντος εἰς τὸ ὄριον τοῦ πεπερασμένου, εἰς τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν ἀρνησίαν.

Ἐκεῖ ἐν οὐτῷ πρῶτον πηλῶνι ἐκρίζει τὴν μέθην καὶ μιὰ λυθὴ καλῶθου τὴν οὐλοῖσι· ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ νοδίσματος χαραγμῆτικῶν ὄφρωντᾶ ἐν τῇ σωρῆς, τὸ δὲ πρῶτον τοῦ Κατάρα συναντιπᾶται πρὸς τὸν ἔμετον τοῦ Φάλασταρ (2)· τὸ χρυσοῦν λουδοβίγειον τὸ

(1) Σ. Μ. Ἐ. τῇ πρώτῃ τοῦ Βασιλεῖ δ' συγγραφεὶς τοῦ «Κουέως τῆς Σελίλλης» ζητεῖ νὰ εὐαρυση ἐν τῇ κωμῆδῳ τῷ Mariage du Figaro τὸ ἀφελῶς ἐπιραστον.

(2) Σ. Μ. οὐτῶν ἐν κριτικῆς Ἐρρλου κίματου τῆς Ἀγγλίας.

ἀπὸ χαρτοπαικτικῆς καταγωγῆς ἐξαρχόμενον, προσκρούει εἰς κέρριον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου κρέματα τεμάχιον σχολίου ἀποκατασκευάζονται. Ἐκεῖ καὶ γέννημα πρόφρου τοκετοῦ κυλίσεται περίζωστον εἰς ράκη, συνορχήσαντα εἰς τὸν τελευταῖον χορδὴ τῆς Ἀπόκρουσις ἐκεῖ καὶ τῆθενικος δικαστοῦ πλανᾶται πλησίον σαφίρας προαλλοῦσης ἐκ τῆς ἐσθῆτος μιᾶς ὀρχηστρίδος ἐκεῖ διαμορφοῦται πῖνον τι τῆς ἀδελφότητος, ἐκεῖ βασιλεύει τὸ ἐγὼ, τὸ ἐγὼ καὶ τὸ σὺ μεταξὺ πάντων ἐκεῖ ὅτι πρὶν ἢ το κόσμημα ἀποκείριται. Ἐκεῖ πλέον ἀπεσπύθη ὁ ὕστατος πῖπος. Ὁ ὄγετος εἶναι κυνικός φιλόσοφος Ὁ α τὰ λέγει ὀρθὴ καρτὴ

Ἡ ἰλικρύνει αὐτὴ τῆς ἀνθρωπίνης κόπρου ἐρίσκει καὶ ἀναπαύει τὴν ἡμετέραν ψυχὴν.

Διήλθες τὸν βίον σου, ἀρεῶ ὑπίστης ἐπὶ τῆς γῆς τὴν ἀρεῶν τοῦ θεάματος μεγάλων, ὀρκίων πίστιως, πολιτικῆς συνετησε, ἀνθρωπίνης ἀναστροφῆς, ἐπαγγελματικῆς χειροτέχνης, τοῦ κτιστοῦ τῆς ἀκταστῆς τῆς τῶν ἀμέμπτων ἐσθῆτων, ὅθεν ἔχεις παρὰ τὴν ἀποδοχὴν εἰς ἓνα ἄγαθόν καὶ τὴν ἔχου ἐκεῖ τὸν θ' ἄρθρον ὅτι συμπεραταίως ἔχεις ἐκείνη τὴν πύλα ἰπὸ ἀκταστῆσαν ποικίλην.

Εἰς τὴν ἀπὸ διδασκτικὴν ἐν ταύτῃ ἢ εἰλικρινῆ αὐτὴ Ὡ, καὶ πρὸ μικροῦ ἴσταν, καὶ ἡ ἱστορία διέρχεται τὸν ὄγετον.

Δι' ἄλλοις ἐκείνησι δελοφρῆται, αὐτὸς καὶ καὶ ἱστορικῶν ἀρχαῶν, ἐξαρχόμενοι τὰ ὑποχθίνα τοῦ πολιτισμοῦ ἐκεῖ εἰς τὰ ὅμιλά τιν. Διὰ τὸν ἀκριβολόγον ἐρευνῆτην, πάντως ἐξ ἱστορικῶν ἀρεῶν ἐκεῖ ἀπὸκαίονται ἐν τῇ εἰδηθῆ ὑποστικῆ, γενικαῖς ἀίρονται ἀντὶ περιζώστοι ἀπόσπασαν ἐκ τοῦ σιθάνου αὐτῶν, ἀπομάσσονται λογρῶς τὸν ἐπιτῶν ἰδρωτῆ. Ἐκεῖ ὁ Αὐτοβίος ΙΑ' μετὰ τοῦ Τρισταῖ, ὁ Φραγκῶσλος ὁ Α' μετὰ τοῦ Δουρῆ, ὁ Κέρου; ὁ Θ' μετὰ τῆς ὑπρῆς του, ὁ Ρουλιῆ μετὰ τοῦ Αὐτοβίου ΙΓ', ἐκεῖ ὁ Αὐτοβί, ὁ Λετιλιῆ ὁ Ἐβέρτ, ὁ Μαγρῶρ, ζήοντες τοῦ λίθου καὶ παρῆμενοι τὰ ἐξαρχίωσι τὰ ἔργη τῶν ἐπιτῶν πρῆξουσι. Ἀσπίται ὑπὸ τους θ' ἄλλοις ταυτοῦ τὸ σῆρωθου τῶν φρακίται ἐκεῖ. Ἐκεῖ ἀναπαύεται τὴν ἀνεξάντητον διαπῶδιν τῶν κενετικῶν ἀπαστρῶν ἔργων ἔς τινος γωνίας ἀκρύνονται ὑπέρβουσι ἢ τ' ἀπαστρῶν. Ἐκεῖ ῥέουσι τὰ ἀπαστρῶν ἔσταν, ἐν οἷς ἐπὶ ἄλλοις κληρωγμῆτα. ἔργη.

Ἡ μελετῶν τὴν κοινότητα ὅτι λέει τὰ ἐπὶ τῆς εἰς τὰ ζῆλον τῶν ἐξῆς, ὅτι ἀποτελεσει καὶ ταῦτα μέρη τοῦ σπῆδιστοῦ τῶν. Ἡ

φιλοσοφία εἶνε τὸ μικροσκοπίον τῆς διανοίας. Πάντα ζητοῦσι νὰ διαφύγῃσι τὴν ἔρευναν αὐτῆς, ἀλλ' οὐδὲν διαφεύγει. Ἀνωρελῆς πᾶσα χρονοτριβή, διότι ἔθεν ἄητοις ἂν στραφῶσι χρονοτριβοῦντα, θὰ ἐπιδειξῶσι καὶ μίαν εἰκόνα τοῦ αἰσχρῶς αὐτῶν. Ἡ φιλοσοφία καταλιώκει διὰ τοῦ χρηστοῦ αὐτῆς βλέμματος τὸ κακόν, κωλύουσα τοῦτο νὰ ὀραπετεύσῃ ἐντὸς τοῦ χιούσι. Ἐν τῇ ἐξαλείφει τῶν ἐξαφανιζομένων καὶ ἐν τῇ σμικρύνει τῶν ἐξασθενουμένων, αὕτη ἀναγνωρίζει τὰ πάντα.

Συναρμολογεῖ τὴν πορρῆραν ἔχουσα πρόχειρον ἐν μόνον τεμάχιον καὶ τὴν γυναικῆ δι' ἐνός μόνον ράκου.

Διὰ τῶν ἰσοπέπτωσι εἶδει πορρῆρην εἰς τὴν πύλιν καὶ ἐκ τοῦ βερβόρου τῶν ἡθῶν αὐτῆς εἰκόνα.

Δι' ἐνός πηλίνου συνῥήματος σχηματίζει τὸν ἀμφορέα ἢ τὴν στάμναν. Ἐκ μιᾶς ἀποτυπώσεως ὄνυχος ἐπὶ περιγραμμοῦ χάρτου ἀναγνωρίζει τὴν χωρίζουσαν τοὺς Ἰουδαίους τῆς συνοικίας Judengasse ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους τοῦ Γκετώ ἐκφορᾶν. Ἐν τῷ ὑπολόγιφ ἀνευρίσκει ὅτι ὑπῆρχε τὸ ἀγαθόν, τὸ πονηρὸν, τὸ ψευδές, τὸ ἀληθές τὴν αἰματηρῆν κηλῖδα ἐνός μεγάρου, τὸ μελανὸν στίγμα τοῦ ὑπογείου, τὴν λιπαρῆν κηλῖδα τοῦ εὐθρίου, τὰς δοκιμασίας, τοὺς εὐπροσδέκτους πειρασμούς, τὰ ἐξημεσμένα ὄργανα, τὰς ρυτίδας ταπεινωθέντος γραπταίρου, τὰ ἴχνη τῆς κωρύσεως ἐν ταῖς ψυχαῖς, ὅσα ἢ μοχθηρὰ τῶν κατεργάσθη καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπενδύτου ρωμαίου ἀχθυρόρου τὸ σημεῖον τοῦ γρόνου τῆς Μεσσαλίας.

Γ'

Ο Βουνεζώ.

Οἱ παρισινὸι ὄχθοι κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἦσαν παροιμιώδεις. Κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα Ἐρρίκος ὁ Β' ἀπεπειράθη νὰ προβῇ εἰς βολιδοσκοπῆσαι καὶ ἀνακρίθῃ τῶν ὑποκόμων, ἀλλ' ἀπέτυχεν, οὐδενὸς τολμήσαντος νὰ προβῇ εἰς τοιοῦτον ἐγγείρημα καὶ οὔτε δυναμένου, καθ' ἕσπερον ἢ ἐπὶ δεκαετηρίδας ὅλας ἐγκατάλειψις αὐτῶν παρείχε τόσα προκείμενα καὶ φόβου, ὥστε τὸ πρῆγμα ἐθιωρεῖτο ἀνυπόστατον.

Ἐξ ἄλλου ὅμως ἐπιτακτικῆ ἀνάγκῃ ἐξέβιαζε καὶ τὴν κυβέρνησιν καὶ τὸν ὄχμον νὰ ἐνεργήσωσι τι σιυστικόν, καὶ διὰ τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν τούτων τῶν ὑποκόμων καὶ διὰ τὴν καγονικὴν αὐτῶν λειτουργίαν.

Οἱ κίνδυνοι τῆς μισαματιώδους ἀναθρομίσεως ἐπολλαπλασιάζοντο ὁσπρέροι καὶ οὐδαίς ἐβλεπε μέσιν τι ἀπαλλαγῆς ἐξ ἀσπορεύτως ἐπιγενένης πανώλους.

Ἄλλὰ τὸ κορόμφμα τῆς ἀπειπισίας ἦν ὅτι ἐπλημύρηνται οἱ ἀπόπαιτοι. Θὰ ἐλεγί τις ὅτι ἐξηγγριώθησαν, ὅτι δὲν προσείχον εἰς αὐτοὺς ἢ ὅτι ὁ παρηνωριζόμενος οὗτος Νεῖλος καταλήθη ὑπὸ λύσσης. Ἄλλ' ἀρῶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς πόλεως ἐθροίμωθεν ἢ ἀνθικίτης καὶ ἀκαταστασίας, ἐν ἧτ' ὁμοιωτὸν νὰ σπρῆθῃσι τὰ ὄρη διὰ τῶν ὑπαρχόντων μέσων, ὡς δὲν κατεστελλόντο ἀπὸ τῶν αἰ καταχρηστικῶν διὰ τῶν συνήθων μεθόδων. Τούτοις πίντωι ἕνεκα, ὁ στρατηγὸς οὗτος τοῦ πολιτισμοῦ ἐπασχεῖ εἰς δυστηρία, εἰ ἀπόπαιτοι ἐπλημύρηνται ἕνεκα τῶν φάρυγγος τῆς πόλεως καὶ οἱ Παρισιοὶ ἐπασχεῖ ἀπόπαιτοι περιπτώσεων, ὡπὶ ἐνόστον ἐξ εἰλεῶ.

Οἱ παρισινὸι ἔχονσαν ὅτι εἶχον ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἐν φόβῳ

υπέγειον καὶ ὠμίλουν μάλιστα ὡς περὶ τερατιώδους καὶ μυθικοῦ, ἔνθα ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ τις μέχρις ἐξοχῆς σημείου. Τὰ χονδρὰ ὑποδήματα ἀπειλείων καὶ ταῦτα ἅμα ἐπροχώρουν ἐπ' ὀλίγον, ἡ δὲ προσκόλλησις των ἐπὶ τῆς σχηματιζομένης ἐν αὐτοῖς ἰλύος ἦτο προάγγελος εἰς τοὺς ἐρευνητὰς ἐν αὐτοῖς, ὅτι δὲν ὤφειλον περαιτέρω νὰ προχωρήσωσι.

Τὰ πράγματα διετέλουν εἰς τοιαύτην ἀόριστον κατάστασιν, ἡ δὲ λαϊκὴ φαντασίᾳ εὗρισκεν ἄφθονον τροφήν, ὀρτύουσα τὰ διαδιδόμενα μὲ ἄσων αὐτῇ ἤθελε τερατιώδη ἐπινοήματα καὶ καταρρώθῃ, παρὰ πολλοῖς νὰ πιστευθῇ ὅτι διὰ τῶν παρισινῶν ὑπονόμων ἠδύνατό τις, εἰσερχόμενος, νὰ εἰσέλθῃ εἰς πραγματικὸν ἄπειρον, ἀτέρμον καὶ ἀδιόρατον! Οἱ ὄχλοί, ἔλεγαν, εἶνε ἀπύθμενες, οἱ ὄχλοί εἶνε τὰ μυθολογούμενα βέβηρα.

Ἡ ἰδέα τῆς ἐξερευνησεως τῶν λεπρωδῶν τούτων διαδρόμων εὔτε κἂν ἀνησῆχει τὴν ὀστυνομίαν. Πῶς ν' ἀπεκδυθῇ εἰς ἀνεξιχνίαστον, εἰς ἰδιεξέλητον τόλμημα; Τίς θὰ τολμήσῃ, ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἄκραν τῆς ὑποχθονίου τούτης ἀβύσσου;

Ἦτο τερατιώδες καὶ νὰ τὸ φαντασθῶσι κἂν.

Ἐν τούτοις παρουσιάσθη τις καὶ ὁ ἀπόπατος ἐπὶ τέλους εὗρε τὸν Χριστόφορον Κολόμβον αὐτῶν.

Ἡμέραν τινα τοῦ 1805 παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος συγχρόνως ἐπισκεπτομένου τῆν πόλιν ἐκ Βερσαλλιών, ἐν ὅλῃ τῇ πολυριθμῶ στρατιωτικῇ, αὐτοῦ καὶ πολιτικῇ συνοδείᾳ, ὁ τότε ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός καὶ τῷ εἶπε :

— Μεγαλειότατε, γὰρ εἶδον τὸν πλέον ἀτρόμητον ἄνδρα τῆς αὐτοκρατορίας Σας.

— Πῶς εἶναι οὗτός, εἶπεν ἀποτόμως ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ τί ἐπραξεν ὥστε νὰ τὸν λέγετε ἀτρόμητον;

— Θάξει νὰ ἐνεργήσῃ, κἂν τι.

— Τι πρῆγμα;

— Νὰ ἐπισκευθῇ τὰς παρισινὰς ὑπονόμους.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑπῆρχεν ὄντως, ἐκαλεῖτο δὲ Βρουεζώ.

Λεπτομέρειαι ἄγνωστοι

Ἡ ἐπίσκεψις πράγματι ἐγένετο ἐκστρατεία ἀληθῆς καὶ φθιρὰ πάλῃ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἀσφυξίας Συγγράτως ὅμως ἡ ἐπιχείρησις ἦν ὡς τι ταξιδίον ἐξερευνησεων καὶ ἀνακαλύψεων, καθ' ἃς πολλὰ τὰ ἀπόρρητα καὶ κωμικὰ ἀνεκαλύφθησαν.

Εἰς τῶν ἐπιζώντων ἔτι ἐξερευνητῶν, ἐργάτης νοήμων καὶ νεώτατος τότε, διεγείτο τὰς περιέργους λεπτομερείαις, ἃς ὁ Βρουτζῶ ἐνόμιζε καθήκον του νὰ ἀναφέρῃ ἐν τῇ προς τὸν διευθυντὴν τῆς ἀπυνομιῆς ἐκθέσει του ὡς ἀναρμόστου εἰς γραφειοκρατικὸν ὄρος.

Τὰ ἀπολυμαντικὰ μέσα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν ἰσόμαντα καὶ τετραμμένα. Μόλις ὁ Βρουτζῶ ἴσθασεν εἰς τὸν πρῶτον θαλάσον τῶν διακλαδώσεων τοῦ ὑποχθονίου συμπλέγματος, καὶ ὄκτω ἐκ τῶν ἐργασιῶν ἐνήθησαν νὰ προβῶσι περιττέρῳ ἐκ τῶν εἰκοσι τοιοῦτων. Ἡ ἐγχείρησις ἦτο παράτολμος, ἡ ἐπίσκεψις ἔδει νὰ προβαίη, ἀπὸ προηγουμένως ἐλαμβάνοντο μέτρα ἀπολαθάρσεως καὶ ἀπολυμάνσεως· ἔδει νὰ λαμβάνωσι σημαίωσις πόσοι ἀγωγοὶ ὑδάτων τὰς ἀέσχιζον, ποὺ ὑπῆρχον στόμια ἐκροῶν, ποὺ κιγκλίδες, ποὺ ἐλιγμοί, ποὺ ἀνωφέρειαι ποὺ κλίσεις τοῦ ἐδάφους, ποὺ διζαμεναί, ποὺ ὑπόνομο. ἔδει νὰ καταμετῶσι τὰ ὕψη, τὴν περιφέρειαν, τὸ πλάτος ἀπὸ τῆς βίσεως τῶν ὄστων μέχρι τοῦ κατακόρυφου σημείου τῆς ὀκτίδος. Ἐνοεῖται, ὑπὸ ταυτέτην θαυδαλώδη ἐπιχείρησιν ἡ ἐργασία προσκόπτουσα εἰς πᾶν βῆμα, προὐχῶρι ἐπιπέτως καὶ ἐπομένως λιαν βραδείως. Πελλᾶσι οἱ δὲ τῆν ἐν αὐτοῖς κίθουσι ἀλλομαίς ἐβόλῃοντο μέχρι τριῶν ποδῶν

εντος Οί φανεί ὠχρίων ἐντός τῆς μισματώδους ἀτμοσφαιρας καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξήγετο εἰς τῶν ἐργατῶν λιπόθυμος.

Εἰς τὴν μέρη, ὑπῆρχον χασματὰ ἀνεξιχνίαστα. Πολλαχού τὸ ἔδαφος ἐφαίνετο καταρρέον ὑπὸ τοῦς πόδας τῶν ἐρευνητῶν, ποῦ δὲ καὶ εἶχεν ἤδη καταρρεῖσαι, ὁ δὲ ὄχετός οὕτω μετεβάλλετο εἰς ἀποθνησκόν φρέαρ, οὐδαμῶς στερεῖν ἔδαφος, εἰς δὲ τῶν ἐργατῶν αἵφνης κατεχώσθη καὶ μετὰ μεγάλων μόχθων καταβώθη ἢ ἀνέλκυσίς του· κατ' ἀποστάσεις ἐφαίνοντο διάφοροι ἀπειρασμικαὶ ρητινώδεις θλαί. Οἱ τοῦχοι ἐναχρῶ ἐφαίνοντο ἐξοδηκότες, ἐξ κνηματικαὶ καὶ φλυκταινιδῶν· τῆς αὐτῆς οἱ ἐφαίνοντο νοσοῦντες εἰς τον πνιγρὸν πύθον καιάδαν.

Ὁ Πρωζω ἐν τῇ ἐξερευνήσει αὐτοῦ πρέσθη ἀντιστόφως· εἰς τὴν σημειῖον, ὅπου οἱ ἀγχινοὶ ἐδίωξαντο, ἀνέγνωσεν ἐπὶ ἐξέχοντος λίθου κεχαρτομένη διαφορά δυσεξήγητα στοιχεῖα, ἐνδοικνύοντα τὰς μέγρι τῶν σημειῶν κατωσποπείρας παλαιῶν ἐξερευνητῶν τῶν ὑπονόμων.

Προσπύσας τῆδ' κίκασις, ἀνευρίσκοντο θώκοι τινες, ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἀρχαῖα κρύπται ἐντός αὐτῶν τῶν ὄχετῶν, εἶδος ἀποτροπαίων εἰρηκῶν ὅλας τὰς κρύπτας εἰείχισαν.

Ἄλλα τὰ ἐν αὐτοῖς εὑρεθέντα ἀντικείμενα ἦσαν τὰ μᾶλλον περιεργατὰ καὶ πικρὰ εἰς φιλοσοφικὰ ἐξιγόμενα. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων εὑρεθὴ καλεστός ἐνός οὐραγγουτάγγου ἐξαφανισθέντος ἀπὸ τοῦ Ζωολογικοῦ Μουσείου. Ἡ ἐξάρθρισις αὐτῆς εἶναι ἱστορικῆ, διότι οἱ ἀγχινοὶ τῆς περὶ τοῦ γεγονότος ἐχαρακτηρίσαν τὴν ἀπὸ τὰς ἀποκεντροῦ συνάκτις τῶν Περσῶν, περιπλανησῶν τοῦ οὐραγγουτάγγου ὡς ἐμῆς τῆς τῆς ἀδόλου ὅστις ὁ δυστυχῆς, ἐπὶ τέλους ἐπνίγη ἐντός τοῦ ὄχετός. Εἰκοθὴ ὡσούτως κόρινος ρικασυλλέατος καλῶς διατηρουμένη, εἰς τὴν εὑρέθη ἐξέφραζο τον θυμικισμόν τῶν. Πανταχρῶ ὅπου ἐγίνετο χεῖρας, κάδου ἢ καὶ ἀρπάγης, οἱ ἀνασαλευσῶν, ἐπληρούτο αἰετῶν πελοστικῶν ἀντικειμένων, χεῖρῶν καὶ ἀρπυρῶν, κοσμημάτων, πικρῶν λιθῶν καὶ νομισμάτων.

Ἄλλος ποτε γίγας ἀπειστ, ἀγγίξε τον βόρβρον ἐκεῖνον θὰ ἀπεκόμζεν ἐν τῇ ὀπισστακτηρῶ του ὀλόκληρον πλοῦτον αἰώνων.

Εἰς ἐν ἄλλο μέρος εὑρεθὴ ἄλλοσπον τι μετὰλλιον χάλκοῦν τῶν ὀγενεστικῶν, εἶρα ἐπὶ τῆς μιᾶς ὀφείως χεῖρον φέρντα πῆλον καρδινάλιο ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας λακὸν με τίσραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

Ἄλλα τὸ ἐκπῆρατικώτερον εὑρημα ἦν ἐκεῖνο, ὅπερ εὑρεθὴ κρεμά-

μενον από τινος κυκλίδος επί του μέρους αὐτοῦ τῶν στρωσέων της. Ἦν δὲ τοῦτο πανίον τι. Ὁ Βρυνεζῶ ἐπλησίασε τὸν φρόν του καὶ ἐξήτασε τὸ ράκος τοῦτο, ὅπερ ἦν ἐκ βατίστης λεπτοτάτης, εἰς μίαν ἄκραν της ὁποίας φέρουσιν στέμμα καὶ ὀλιγώτερον ἐφθαρμένην, διεκρίνοντο τὰ κεφαλοῖα στοιχεῖα ἀλφαβήτου ΛΑΟΒΕΣΠ. Τὸ στέμμα τοῦτο ἦτο της μαρκησίας Λ α ο θ ε σ π ! ν.

Ἐκ τούτου συνεπέρανεν ὅτι εἶχον ἐνώπιόν των τεμάχιον σαθάνου τοῦ Μαράτου.

Οὗτος ἐν τῇ νεανικῇ του ἡλικίᾳ εἶχε τοὺς ἔρωτάς του, τοῦτο δὲ, ὅτε ἀπετέλει καὶ αὐτὸς μέρος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κόμητος δ' Ἀρτσά, ὡς ἱατρὸς τῶν σταύλων. Ἐκ τῶν ἐρώτων του, ἱστορικῶς ἀναμφιβετη-
των, μετὰ τινος μεγάλης κυρίας, τῷ εἶχε υἱεὶ μίαν σινδόνη, ὡς ἐν-
θίμιον. Κατὰ τὴν θανάτῳ του, ἀφοῦ ἡ μόνη σινδόνη, ἣτις εὑρίθη
πρὸ αὐτῷ ἦτο αὕτη, τὸν ἐσαθάνωσαν δι' αὐτῆς· αἱ γραφαὶ ἐσπερ-
γάνωσαν διὰ τὴν ταχὺν εἰς τὴν σινδόνην αὐτήν, ἐν ᾗ ποτε ἐξετυλί-
χθησαν σαρκικαὶ ἀπολαύσεις, τὸν τριγυκὸν Φίλον τοῦ λαοῦ.

Ὁ Βρυνεζῶ τὸ ἀρῆκεν ἐκεῖ καὶ ἐξηκολούθησε τὸν ὄρῳμον του. Ἐκ περιρρονήσεως ἄραγε ἢ ἐκ περασμοῦ; Ὁ Μαράτος καὶ τῶν οὐκ ἦν ἄξιος. Ἐπειτα τὸ πεπρωμένον ἦν ἐπ' αὐτοῦ τόσον ἐπιτεταπωμένον, ὥστε οὐκ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ διαταγμός, ὅπως θ. ἤν τὸ ἀντικεί-
μενον τοῦτο. Ἄλλως τε δέον ν' ἀρίνωμεν τὰ ἐπιτορὰ σπάργανα εἰς
τὰ θεοῖν εὑρέθησαν. Ἄλλ' ὅπως ἔρηποτε τὸ κειμελίον ἦτο περίεργον.
Ἐπ' αὐτοῦ εἶχε κοιμηθῆ μία μαρκησία, ἐπ' αὐτοῦ εἶ ἑσάπη, καὶ ὁ
Μαράτος ἐκεῖσε διήλθε τὸ Πίνθηον διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τοὺς μύς
τῶν ὑπινόμεων. Τὸ ράκος τοῦτο ἐρωτικῆς πιστάτης, οὗ ὁ Βατὸ ἴσως θὰ
εἰκόνηζε περιχαρῶς πάσας τὰς πτυχάς, κατήντησε ν' ἀξιώθῃ τοῦ βλάμ-
ματος ἐνὸς Δάντου.

Ἡ ὀλικὴ ἐπιθεώρησις τῶν ὑπογείων τρωπῶν ἀπεριτογῶν τῶν Πα-
ρισίων, διήρκεσεν ἐπταετίαν ὅλην ἀπὸ τοῦ 1805 μέχρι τοῦ 1812.
Ἐπ' ὅσον ἐπροχώρει, ἀπελόματινε καὶ ἐξυγίαινε τοὺς ὄχτους ὁδῶς
ὥστε, ἀρχομένου τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἡ ἀρχαία κοινητὰ ἐκαθάρσει
τὸν ὄπλον της πυθμένα καὶ ἐκαλλώπει τοὺς ὄχτους της.

Τοιοῦτοι λοιπὸν οἱ παλαιοὶ ὄχτοι τῶν Παρισίων, ἐκ εἶδος βαβυ-
λωνίου χωνευτηρίου, ἀντροῦ, τέρρου βασιθῆρου διαχυζομένου ἐπὶ
ὁδῶν, τιτάνειον ἐκκολλαπτήριον ἀρουργίον, ἐνθα τὸ πνεῦμα πλατῶ-

μενον ἐν τῇ Ζοφερᾷ δυσωδίᾳ, φαντάζεται: ὄλθον τὸν τυρλὸν τοῦτον τε-
ράστιον ἄρουραῖον, τὸ παρελθόν.

Ε.

Ἐνεστώσα πρόοδος.

Σήμερον εἰ ὄχεται εἶναι καθαροί, ψυχροί, εὐθύγραμμοι, ἐπαληθεύον-
τες τὸ ἰδεῶδες τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν χρῆσει λέξεως σ ε θ α σ τ ο ἰ. Σή-
μεροι εἰ ὄχεται ὁμοίῳσον προμηθευτὴν ὑπουργεῖον γενόμενον σύμβου-
λον Ἐπικρατείας. Ὅλα καθαροί, ἀπιστράπτουσα, ἢ quatre epin-
gles ὡς λέγομεν, καὶ αὐτὰ ἐπὶ τὰ περιττώματα νομίζεις ὅτι κυλί-
ονται ἐντὸς αὐτῶν εὐσχημαί.

Ἐκ πρώτης ὕψους ἐκλαμβάνεις αὐτὰς ὡς τοὺς ὑπουργεῖους διαδρό-
μους ἐκείνους, ὡς εἰ μονάρχει καὶ ἡγεμόνες ἐχρησιμοποιοῦν διὰ ἐνδεχο-
μένας ἐριπετεῖσιν τῶν, κατ' ἐκείνους τοὺς καλοὺς χρόνους, καθ'
ὧς εὐ λαός ἡγάπα τοὺς βασιλεῖς του. Οἱ σημερινὸι ὄχεται εἶναι ὡ-
ραῖοι ὄχεται, ἐν εἰς κυριαρχεῖ ὁ ἀμειγρὸς ρυθμός. Οἱ ὄχεται τὴν σημερινὴν
προσβλαβὸν ἐπίσημον ὄψιν, αὐτὰ δὲ εἶτι αἱ ἀστυνομικαὶ ἐκθέσεις ἀπο-
φαίνονται μετὰ σιέλασμεῦ. Τὸ ὑποχθίνιον τοῦτο σύμπλεγμα ἔχει διαρ-
κῶς τοὺς θημῶνάς του εἶτι πολυπληθιστέρους ἢ ὅσον ἄλλοτε ἀπὸ και-
ροῦ εἰς καιρὸν εἰς παντικὸς ρηφοκινδυνεύων ἐξάγει τὴν κεφαλὴν του
ἀπὸ τινος ὄψεος ὄχεται καὶ ἐξετάζει τοὺς παρισυναίς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
εἶτι ἐξημερώθη ἡδὴ, ὡς ἰκανοποιημένος διὰ τὴν τάξιν τοῦ ὑποχθονίου
αὐτοῦ παλατίου.

Ὁ ἀπόπτατος οὐδὲν ἔχει πλέον ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἀγροειότητος του.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ 159

Δημοσίον Κεντρικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη Σοφίας

Ἡ βροχὴ ἥτις ἐρύπαινε ἄλλοτε τὸς ὑπονόμους, τὰς ἐκπλύνει ἤδη. Ἄλλ' ἐν τούτοις μὴ πολὺ ἐμπιστεύεσθε εἰς αὐτάς. Ἀκόμη καὶ τῶρα ἐμφωλευσὺν ἐκεῖ τὰ μιάσματα. Εἶναι μᾶλλον ὑποκριταὶ παρ' ὅσον ἄρεμπτοι.

Μίτην ἠσυχολήθησαν ἐπὶ τούτῳ ἡ διεύθυνσις τῆς ἀστυνομίας καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἐξυγιάνσεως ἐπιτροπὴ. Παρ' ὅλα τὰ ἐξυγιαντικὰ μέσα, πάντοτε εἰ ὄχεται ἀναδίδουσι ὑποπίον τινα ἀπόβουαν, ὡς ὁ Ταρτούρος μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν.

Ὁμιλογητέον, ἀφοῦ ἐν συνόλῳ τὸ σάρωμα εἶναι τιμὴ ἣν οἱ ὄχητοὶ προσφέρουσιν εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ ἀφοῦ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην, ἡ ταρτορικός συνείδησις εἶναι ποτὶς τις πρόδοσις διὰ τοὺς σταύλους τοῦ Δούγλου, βεβαίως καὶ οἱ ὄχητοὶ τῶν Παρισίων παρουσιάζουν κίποιαν βελτίωσιν. Εἶναι ἔτι τοῦτο οὐχὶ πλέον πρόδοσις, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο, μεταβολή. Μεταξὺ τῶν παλαιῶν καὶ τῶν νέων ὄχητῶν ὑπερχει ἐληθὴς ἀναστάσις. Τίς ὁ ἐπιανεγχὼν τὴν ἐπανάστασιν ταύτην; Ὁ ἀνὴρ ὃς πάντες ἀγνοοῦσι καὶ ἡμεῖς τὸν ὠνομάσαμεν ἤδη.

ΣΤ'.

Αἱ μέλλουσαι πρόδοσι.

Ἡ κατασκευή τῶν παρισινῶν ὄχητῶν εἶναι ὑπὲρ ἔργον μικρὸν. Εἰς ἀθήτην ἕλασ αἰῶνας ὀλοκλήρη πρὸς ἀποπεράτωσιν αὐτῶν καὶ δὲν τὸ κατέβησαν, ἀλλ' οὐδὲ θε κατέβηθη, ἔστι: οἱ ὄχητοὶ πρῶτοι εἰσθάνονται ὅλον τὸν ἀντικατοπὴν τῆς ἀλήσειος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς μεγάλου ἀπαιτήσεως ταύτης. Εἶναι ἔτι: πολὺποιοὶ ὑποχθῆναι με ἀπαιτή-

ρίθμους αδένες, μεγεθνομένους ἐν παρβύσιω, ἐνῶ συγχρόνως μεγεθύνεται καὶ ἡ πόλις ἄνωθεν.

Ὅσαίς ἡ πόλις κατασκευάζῃ νέαν ὁδόν, αἱ ὄχλοι ἐπέκτεινουν εἰς μήκους αὐτῆς ἓνα βραχίονα τοῦ πολυπόδου.

Ἡ ὄρχαία μοναρχία εἶχε κατασκευάσει εἴκοσι τρεῖς χιλιάδας τριάκοντα μέτρα μήκους ὄχτων· καὶ τοῦτο μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου 1806. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸ ἔργον ἐπεδιώχθη δραστηρίως καὶ ἐπιωφελῶς συνεχίσθη. Ὁ Ναπολεὼν κατασκεύασε τετρακισχιλίων μέτρων μήκους. Ὁ Λουδοβίκος III' πεντακισχιλίων ἐπτακοσίων μέτρων. Ὁ Κάρολος I' ὀγδοήκοντα ἐννέα χιλιάδων καὶ εἴκοσι μέτρων· ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος δεκακισχιλίων ὀκτακοσίων μέτρων μήκους· ἡ Δημοκρατία τοῦ 1848 εἰκοσιτριῶν χιλιάδων τριακοσίων ὀγδοήκοντα ἐνός μέτρων καὶ ἡ ἐνεστῶσα κυβέρνησις ἐβδόμηκοντα χιλιάδων πεντακοσίων μέτρων μήκους· ἐν ὅλῳ ὅσων εἴκοσι ἕξ χιλιάδων καὶ ἑξακοσίων δέκα μέτρων μήκους ὄχτοι ὑπάρχουσιν ἤδη ἐν Παρίσι· τεράστια ἀληθῶς ἐντόθια! Ζηροῦ καὶ ἀείποτε ἐνεργεῖ διακλῶσις οἰκοδόμησι ἀγαθῶν καὶ ἀγνωσμένων.

Ὡς εἰρήγεται ἐκ τῶν ἀνω, ἀπογεύσασθε παρισίους δαίδαλους εἶναι τὰ νῦν πλέον ἢ δεκαπλάσιος παρ' ὅσας ἦν ὄρχαίου τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Δὲν δύναται τις νὰ φαντασθῇ εὖτε νὰ μαντεύσῃ πόση ἐπιμονὴ καὶ καρτερικότης καὶ δραστηριότης κωλύματα ὑπερπηδήθησαν καὶ πόσον εὐθείως θελήσας καταδαπανήθη, δια νὰ καταστήσῃ τοὺς παρισίους τοῦτους ὄχτους εἰς βαθμὴν τινα σχετικῆς τελειότητος εἰς τὸ εὐρηγῆαι σήμερον.

Πόσοι οἱ μηχανικοὶ καὶ ἐργάται· δὲν εἶρον ἐν αὐτοῖς τὸν θάνατον. Εἰς Μονώ, εἰς Βουλῶ, μηχανικοὶ ἀμείτεροι, μηχανοκρούονται ἐν ταῖς ἀρχαῖαις τῆς ἀμαρτίας τοῦλάχιστον ὡς θανατωθέντες ἐντὸς τῶν ὑπονόμων τούτων, καθ' ἣν στιγμήν, ἐπετέλουν τὸ ἐκυτῶν καθήκον.

Διὰ τὴν θνητότητα διὰ τοὺς γυναικοὺς τούτους ἐργάτας τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ καθήκοντος δὲν ὑπῆρχον τότε, ἐνῶ τὰ τοιαῦτα θέματα εἶναι διδακτικώτερα μιᾶς φωνηκώτης μάχης.

Διὰ τὰς σήμερον εἴχοντο λευγῶν ὑπονόμους τῶν Παρισίων ἀναφέρονται ἀπανηθίντα, πρὸς διακοσία φράγγα τὸ μέτρον, τισσαρχῶντες ἐκ-ὡ ἑκατομμύρια φράγγων.

Ἄλλὰ πρὸς τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον ἣν ὑπεδείξαμεν ἀνωτέρω, καὶ ἥτις ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῆ διὰ τῶν ὀχετῶν, σχετίζεται καὶ τὸ σοβαρὸν ζήτημα τῆς δημοσίας υγιεινῆς. Διότι δυνατόν νὰ λεχθῆ ὅτι ἐπὶ δέκα ὄλους αἰῶνας αἱ ὑπόνομοι ὑπῆρξαν διὰ τοὺς Παρισίους ἐστία νόσων. Ὁ ὀχετός εἶσι· τὸ κακὸν τὸ ὅποιον ἡ πόλις ἐγκλείει εἰς τὸ αἷμα αὐτῆς.

Τὸ λυκὸν ἐιστικὸν οὐδέποτε ἔσφαλεν. Ὁ ἐργάτης τῶν ὀχετῶν ἦτο ἄλλοτε τόσον ἐπικίνδυνος καὶ τόσον ἀπόβλητος παρὰ τῷ λαῷ ὅσον καὶ ὁ σφαγεὺς τῶν ζώων ὅστις ἐπὶ τέλους κατήντα ὄχμιος. Ἀπῆρθετο ἀδρὰ πληρωμῇ, διὰ τὴν ἀποφασίσαι ὁ ἐργάτης νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν δυσώδη ἐκείνην σύλακκ, ἢ κλίμαξ τοῦ ἐκκενωτοῦ βόθρου ἐδίσταζε νὰ βοηθῆ ἐκεῖ· ἦτο ἐνὶ λόγῳ βόθρος τρομώδης φέρων τὰ ἴχνη τῶν γγίνων ἀκαταστάσεων, ὡς τὰ τῶν ἀνθρωπίνων, ἐνθα εὗρηνται ἴχνη πάντων τῶν κατακλυσμῶν ὑπὸ τοῦ ὀστρακιδίου μέχρι τοῦ ράκου τῆς σινδόνης τοῦ Μαράτου.

BIBLION TPITON

ΒΟΡΒΟΡΟΣ ΑΛΛΑ ΨΥΧΗ

Δ'.

Αἱ ἐν ταῖς ὑπονόμοις ἐκπλήξεις.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης λοιπὸν εὐρίσκειτο ἐντὸς τῶν παρισινῶν ὀχετῶν. Μία ἐπι πλείον καὶ τοῦτο ὁμοιότης τῶν Παρισίων πρὸς τὴν θάλασσαν. Ὡς ἐν τῷ ὠκεανῷ, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ὀχετοῖς ὁ βυθίζομενος ἐξαφανίζεται. Ἡ μετάπτωσις ἦτο ἀπότομος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχε καταβῆ εἰς τὰς ὑπονόμους τῶν Παρισίων. Ἐνῷ εὐρίσκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, εὐρέθη ἔξω αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς πλήρους μεσημβρίας μετέβη ἐν ἀκαρεῖ εἰς τὸ σκοτὸς τὸ φιλανθρωπὸν ἀπὸ τοῦ κρότου εἰς τὴν σιγὴν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐσχάτου κινήσεως εἰς τὴν πληρεστάτην ἀσφάλειαν.

Παρέδοξεν τῷ πόντῳ ! ἔξω, εἰς τὴν ὁδὸν, ἦτο ὁ θάνατος· ἐντὸς δ' ἐκείνου τοῦ πέφου, ἦτον ἡ ζωὴ.

Κατ' ἔργα· εἶμιν ἐπὶ τινος στιγμῆς ὡς ἐμβροντητοῖ· εἶμιν

ἀκρωμένους. Δυστυχῶς ὁμως ὁ τραυματίας νέος, ὃν ἔφερε, ὄν ἐκινεῖτο παντοῦως, καὶ ὁ Γιάνης Ἀγιάννης ἠγγύει ἕν νεκρὸν οἰέσασεν ἢ ζῶντα.

Καθὼς μετέβη διὰ μιᾶς ἀπὸ τοῦ φωτός εἰς τὴν σκιά, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ὄν ἐκέραιον τίποτε· ὄχι δὲ μόνον τυφλὸς εἶχε μείνει, ἀλλὰ πρὸς στιγμὴν τῷ ἔβην ὅτι κατέστη καὶ κωφός. Δὲ ἤκουε πλέον τίποτε. Ἦσθ' ἂν το μόνον ὅτι οἱ πόδες τοῦ ἐπόρου εἰς στερεὸν ἔπαιον.

Ἦπλωσε τὴν μίαν τῶν χειρῶν, ἔπειτα τὴν ἄλλην, καὶ ἤψατο τοῦ τοίχου ὁμοστέρον· εἶδεν ὅτι τὸ μέρος ἦτο στενόν. Ἦθειτα πρέσπεινε τοὶ ἕνα τῶν ποδῶν μετὰ προουλάξωσι, φοβούμενος μὴ τις ὑπάρχεν ἐκεῖ λάκκος ἢ χάσμα· ἐβεβαιώθη ὅτι ὁ τόπος ἦτον ἐστρωμένος μετὰ πλοκῶν ἰσχυρῶν. Πρὸς τὴν ἀσφαλέστου ὁσμῆς τῷ ἐγνωστοποιήσε πῶς εὐρίσκατο.

Μετὰ τινας στιγμὰς ὁμοιᾶς ἤρξαντο οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ νὰ βλέπωσιν ὀλίγον. Ἀπὸ τῆς ἄπ' αὐτοῦ ἦτο κατέδυται, ἤρχετο ἀσθενῶς τὴν φῶς. Εἶδεν ὅτι ἀποθεῖ τοῦ ὑπάρχε τοίχου, ἀλλ' ἔμπροσθεν ἢ ὑπόνομος ἐξείσται εἰς τὸ σκότος.

Νὰ προαχθῆ, πρὸς τὸ σκότος τοῦτο, ἦτο φρικώδες, ἀλλὰ καὶ ἔπρεπε νὰ προβῆ, καὶ τὸ σπύστη, μάλιστα, διότι ἂν οἱ στρατιῶται παρετήσαν τὴν ἰσχυρὰν δὲ ἦτο ἐκλείετο τὸ στίμιον τῆς ὁπῆς, ἠδύκοντο καὶ αὐτοὶ νὰ καταβῶσι καὶ νὰ ἐρευνήσωσιν.

Ὁ Γιάνης Ἀγιάννης εἶχεν ἀποθεῖσαι χαμοῖ τὸν Μάριον τὴν ἰσχυρὰν δὲ τὸν πάλιν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ, τὸν ἀνεβίβασεν ἐπὶ τὴν ὄμων τοῦ ἵνα σθητοῦται εἰσεῖται, καὶ ἤρξατο νὰ προαχθῆ.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὄν ἦσαν εἰς σεσωσμένοι, ὡς συνεπεραίνεν ὁ Γιάνης Ἀγιάννης, ἀλλ' ἔστω τοῦ ἐπερίμινου ἄλλου εἶδους κίνδυνου, ὄχι ἦτον ἄνιστοι. Περὶπέσει ἕρ' ἕνας ἄλλος εἰς ἄλλον.

Μέλις εἶχε κωφὸς ὁ Γιάνης Ἀγιάννης πεντήκοντα βήματα καὶ εἶχε νὰ σαθῆ· ὅσοι παρεστῆθη τὸ εἰς αὐτοῦ ἰστορία. Ἦ ὑπόνομος ἐκείνη ἀπέληγει εἰς ἄλλη, ἢ ἀπῆντα ἐγκαρσίω; ἐκεῖ δὲ παρεστῆσαντο εἰς ὄφρα· πῶς τῶν ὄν ἢ ἄλλοθεν; Δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ νὰ στραφῆ; Καὶ πῶς νὰ καταλάξῃ πῶς εἶπαι εἰς ἐκεῖνοι τὸν σκοτεινὸν λαβύρινθον;

Ὁ λαβύρινθος εἶχε αὐτὸς ἕνα αὐτὸν ἦτο κτηρερικός. Ν' ἀκλουθῆσαι λατὸν τὸν ἀπετήρουν; Ἀλλ' ἴστω· σκεῖ ὅτι εἶπε ὅτι κατέβη-

νεν εἰς τὸν ποταμὸν, θὰ κατέβαιναν ἐντὸς δεκαπέντε λεπτῶν εἰς τὸν Σηκουάναν, μεταξὺ τῆς Γεφύρας τῆς Συναλλαγῆς καὶ τῆς Νέης Γεφύρας, ἐγγυὰθ, θὰ ἐξήρχετο ἐν πλήρει μεσημέρῳ εἰς τὸ πολυανθρωπότατον μέρος τῶν Παρισίων.

Προτιμότερον ἦτο νὰ εἰσελθῆ εἰς τὸν λαβύρινθον, νὰ ἐμπιστευθῆ ἑαυτὸν εἰς τὸ σκότος, ἀνατιθέμενος εἰς τὴν θεῖαν πρόνοιαν.

Ἀνέβη ἐκ νέου τὸν κοτήρορον καὶ ἔλαβε τὸν δρόμον δεξιόθεν.

Ἐκεῖ τὸ σκότος συνεποκνήθη. Εἶχε τοὺς δύο βραχίονας τοῦ Μαρίου περὶ τὸν τράχηλον καὶ αἱ πόδες τοῦ νέου ἐκρέμαντο ὀπίσω του· ἐκράτει λοιπὸν τὰς χεῖρας του διὰ τῆς μιᾶς χεῖρας, καὶ ἐψήλαται τὸν τοῖχον διὰ τῆς ἄλλης. Ἡ παρεὶα τοῦ Μαρίου ἤπτετο τῆς πορείας του καὶ, ὡς καθυμνημένη, ἐκολλᾶτο ἐπ' αὐτῆς.

Ἠσθάνετο ρίην ἐπίνω του καὶ εἰσχωροῦντ' ὑπὸ τὰ φρέματά του χλιαρὴν τινα κρουσὶν ἐκ τοῦ Μαρίου προσερχόμενον. Ἄλλ' ἠσθάνετο ὅμως συγχρότως καὶ εἰς τὸ οὖς του, ἐφ' ᾧ ἤχησε τοῦ Μαρίου τὸ στόμα, θάλλουσι τι ὕγρον, σημαίνον ὅτι ἐν ἐξέλιπεν ἡ ἀναπνοὴ καὶ ἔρα ἡ ζωὴ τοῦ νέου.

Ἡ ὑπόνοσος, ἐν τῷ τῶρα ὁ Γάλλος Ἀγκωνὴς ἐβάδιζεν, ἦτο πλατυτέρα τῆς περὶ αὐτῆς, ἀλλ' ἔρατο ὑδῶς ἐν τῷ μέσῳ, ὅθεν ἠναγκαζέτο νὰ προβάλῃ συνεσφιγμένως ἐπὶ τοῦ τοῖχου, ὅπως μὴ πατωσιν αἱ πόδες του ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ὁδῶν δὲ περιχωρῶν, ὠλοίαζε πρὸς νυκτόθιον φηλαροῦν ἐν ταῖς ἰσότησι καὶ εἰς τὸ σκότος τοῦ ἐξωτέρου τοῦ λαβύρινθου ἀποπλανηθῆν.

Ἄλλ' ὅμως ὀλίγον κατ' ὀλίγον, εἴτε διότι ἀμυδρὸν τι φέγγος εἰσεῖλεν, εἴτε ἀποτέρων ὄστων, εἴτε διότι αἱ ἀφθάλμοί του συνεθίσαν εἰς τὸ σκότος ἐκείνου τοῦ νὰ διακρίνῃ συγκεχυμένως πῶς, ὅτε μὲν τὸν τοῖχον οὐτοῦ ἤπτετο, ὅτε δὲ τὸν θάλασσαν, ὅρ' ἐν διέβαινον. Ἡ κόρη τοῦ ἀφθάλμου ἐπιστέλλεται ἐντὸς τοῦ σκότους, ὡς οὐ εὑρίσκει πῶς τι, καθὼς ἡ ψυχὴ ἀπιστεῖται ἐντὸς τῆς ὀπισθυχίας, ἔκ οὐ εὑρίσκει ἐντὸς αὐτῆς τὸν Θεόν.

Ἡ ἰσπρία ἦτο, ποῖον δεύθυνσιν νὰ λάβῃ.

Αἱ ὑπόνοσος τῆς πόλεως ἀκολούθῳ τῆς ὑπερίνω αὐτῶν ὁδοῦ. Κατ' ἐκείνου τὸν καιρὸν κηθεύετο ἐν Παρισίῳ διὰ χιλιάδας διακόσιαι ὄσοι φαντασθῆτε ὅσων λαβύρινθον σχηματίζον ὑπ' αὐτὰς αἱ

σκοτεινά εκείνοι υπόνομοι, ἐν αἷς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης προχωρῶν ἐγίνετο.

Ἐκ διαλειμμάτων τὸν ἐκυρίευσεν παγερός τις φόβος. Ὡδεύει ἐν- τὸς αἰνίγματος· εἰς ἕκαστον βῆμα ἐκινδυνεύει ἐντὸς τοῦ ἀγνώστου νὰ ἴδῃ ὅτι τὸ βῆμα τοῦτο ὑπῆρχε τὸ τελευταῖόν του.

Πῶς νὰ ἐξέλθῃ; Ἢ εὐρη ἄρα γε ἐξοδὸν τινα; καὶ Ἢ τὴν εὐρη ἐγ- κοίτως; Ἐντὸς τοιοῦτου κολοσσαίου σπύγγου περιφερόμενος ὡς ἐντο- μων, ποῦ ἔμελλε νὰ κατακτήσῃ; Μή, εἰς βόθρον τινα, ὅπου ὁ μὲν Μάριος ἔμελλε νὰ ἐκπνεύσῃ ἐξ αἰμορραγίας, αὐτὸς δὲ ἐκ πείνης;

Ἐμελλον ἄρα ν' ἀπολεσῶσιν ἐκεῖσε ἀμρότεροι, νὰ μείνωσι δύο σκελετοὶ εἰς μίαν γωνίαν τοῦ θαλάσου τούτου; Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰς τὰ ἐγκατα ἐκεῖνα τῶν Παρισίων, εὐρίσκατο ὡς εἰς τὰ ἐγκατα τοῦ κήτους ὁ Ἰωνᾶς.

Μέχρι τοῦδε ἠσθάνετο ὅτι ἀνέβαιναν αἰρήνης ἐνφ' ἐξηκολούθει, προ- χωρῶν κατ' εὐθείαν γραμμὴν, εἶδεν ὅτι ὁ ἀκηροσ ἐπαυσε καὶ οἱ πό- δις του ἐπάτησαν εἰς νερά. Ἐντεῦθεν ἡ ὑπόνομος ἐκλινεν εἰς κατή- φρον. Δικτὶ; ἔμελλεν ἄρα γε νὰ εὐρεθῇ αἰφνιδίως εἰς τὸν ποταμὸν; Ὁ κίνδυνος οὗτος ἦτο μέγας, ἀλλ' ἂν πάλιν ὠπισθοδρόμει, ὁ κίνδυνος ἦτο εἰς μεγαλύτερος. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν νὰ προχωρῇ.

Ἄλλ' ὅμως εἰν διηρθίνετο πρὸς τὸν ποταμὸν. Εἰς τὴν θέσιν εὐρί- σκατο, το ἕδαφος τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, δεξιθεὶν τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνα, σχηματίζει ῥάχιν, ἧς ἡ μὲν μία κλιτύς ἐκτείνεται πρὸς τὸν εἰρημένον ποταμὸν, ἡ δὲ ἄλλη πρὸς τὸν μέγαν ὄχετόν, ὅστις εἶνε ἡ ἀρτηρία, οὕτως εἰπεῖν, τῶν ἄλλων ὑπονόμων ἐντὸς αὐτῆς χυνομέ- νων. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διηρθίνετο πρὸς τὴν μεγάλην ἀρτηρίαν. Ὁ δρόμος του ἦτο καλός, ἀλλ' αὐτὸς ἠγνόει τοῦτο.

Ὅσαίς ἀπῆντα ἄλλην τινα ὑπόνομον ἐψηλάφη τῆς γωνίας τῆς καὶ ἂν ἔβλεπεν ὅτι ἦτο στενοτέρα τῆς ἐν ἧ εὐρίσκατο, δὲν εἰσῆρχετο εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἐξηκολούθει τὸν δρόμον του κατ' εὐθείαν, ὁρῶν σκε- πτόμενος, ὅτι πᾶσα στενοτέρα ὑπόνομος ἔμελλε νὰ τὸν πέρρῃ εἰς ἀδέ- ξοτα.

Περὶπέτοι ἡμίσειαν ἤδη ὄφει, καθὼς αἰεὶς τοῦλάχιστο ἐνόμιζε καὶ εἰσεῖ. δὲν ἀνεπαύθη οὐτε στιγμήν. Μόλις εἶχεν ἀλλάξῃ τὴν χεῖρα δι' ἧς ἐβάσταζε τὸν Μάριον.

Αἰφνιδίως, βλέπει ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐν τῷ ὄ. του τὴν ἴδιαν του σκεπ.

σχηματισθεῖσαν ἐξ ἀμυδρῶν τινος φωτός ὑπερύθρου, φανέντος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ ἐπὶ τοῦ θόλου, ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του. Στρέφεται ἐν ὑπορίᾳ, καὶ διακρίνει ὀπίσω του, εἰς ὃ μέρος τῆς ἀμάρας διέτρεχεν. ἀλλ' ἐξ ἀποστάσεως ἤτις τῷ ἐφάνη ἀπέραντος, ὡς τι ἄστρον ἐρυθρόν, ἢ ὀφθαλμὸν βλοσυρῶς πρὸς αὐτὸν ἀτενίζοντα.

Ἦτον ὁ ὀφθαλμὸς ὁ ἀποτρέπαιος τῆς ἀστυνομίας, καταβάτης καὶ ἐντὸς τῆς ὑπονόμου· ἀστὴρ φοβερός οὕτινος ὄπισθεν ἐκινουῦντο ἀμυδρῶς πως ὁκτώ ἢ δέκα σχήματα ἀκαυρά, συγκεχυμένα, τρομερότατα.

B'.

Ἐξήγησης.

Τὴν ἕκτην Ἰουνίου ἡ ἀρχὴ εἶχε διατάξει νὰ ἐρευνηθῶσιν οἱ ὄχε εἰ τῆς πολιτείας τῶν Παρισίων, μὴ ποῦ κατέφυγον ἀντάρται ἐντὸς αὐτῶν.

Πλήθος λοιπῶν ἀνθρώπων τῆς ἀστυνομίας, ὀδηγουμένων ὑπὸ καθαρῶν τῶν ἀποπάτων, κατέβησαν εἰς τὰς ὑπονόμους τῆς πολιτείας, ἅς ἐξηρεύων καταπίσαν διεύθυνσιν, ὀπλισμένοι διὰ καρραμπινῶν, ροπαλῶν, ξιφῶν καὶ ἐγγυριδίων, καὶ ὅτῃ μία σπιῖρα ἐξ αὐτῶν παρωσιάζοι, μακρυθὲν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, καθ' ἣν στιγμὴν οὕτως, ἐφάνη πλησιέστερον πλαγίαν τινὰ ὑπόνομον, ἐξηκολούθησε νὰ προχωρῇ κατ' εὐθείαν εἰς τὴν πλατυτέραν.

Οἱ τῆς ἀστυνομίας ἀνθρώποι ἐνεύμισαν κατ' ἐλείτην τὴν στιγμὴν ὅτι ἤκουσαν σχηματισμοὺς ἐνώπιόν των· ἀληθῶς, ἦταν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη οἱ φηματισμοί. Εἰς τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀνύψωσε τὸ φριχρόν του, καὶ ὅλων τῶν ἄλλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἤτενισαν πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης· ἀλλ' εὐτυχῶς, αὐτὸς μὲν ἐβλεπε καλῶς τὸ φριχρόν των, τὸ δὲ φριχρὸν ἐβλεπε καλῶς.

Ἐκεῖνο μὲν ἦτο φῶς, αὐτὸς δὲ σκότος. Ἀπείχε δὲ καὶ πολὺ. Ἀπεχώρησε πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος, πάλλων σφοδρῶς ἐντὸς τῆς καρδίας, καίτοι δὲν κατελάμβανε τί ἦτο τὸ φῶς ἐκεῖνο καὶ αἱ ὀπίσθεν αὐτοῦ σαλεύουσαι σκιαί.

Τὰς εἶδε στηθείσας εἰς κύκλον καὶ συνομιλοῦσας σιγῆλῶς. Συνεκρό-
τουں συμβούλιον. Ὑπέλαθον ὅτι ἠπατήθησαν· ὅτι δὲν ἦτο κρίτος βη-
μάτων ἢ παραχῆ ἦν εἶχον ἀκούσει, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβωσιν ἄλλην
διεύθυνσιν, ἀριστερόθεν πρὸς τὸν ποταμόν.

Ἄν ἐστοχάζοντο νὰ διαφεθῶσιν εἰς δύο σώματα, καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ
ἡμίσεις νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὸ μέρος τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, βεβαίως
θὰ τὸν συνελάμβανον. Ἄλλ' ἐφοβήθησαν, ἴσως νὰ ἐλαττωθῶσιν,
ὑποπτευόμενοι ὅτι ἦσαν κεκρυμμένοι εἰς τὰς ὑπονόμους ἀντίστασι πολ-
λοί, ἱκανοὶ νὰ ἐλθῶσιν εἰς σύγκρουσιν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔχασεν αἶφῶς ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του τὸ
φανάριον. Ἡ σπείρα τῶν ἀνθρώπων τῆς ἰστονομίας ἀνεχώρησαν, ἰφί-
σασα τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ὀπίσθεν αὐτῆς. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀπέλθῃ,
ἐξεκίνησε μίαν κεραιπίναν πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦτον ὁ Γιάννης Ἀ-
γιάννης· τοῦτο δὲ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἵνα μὴ ἔχη ἐπὶ τῆς συνει-
δησεώς της θόρον οὐδέν.

Ἡ ἐκπυρρακρότης ἀνεπέλθη, ἀπὸ ἤχους εἰς ἡλῶ ἐντὸς τῆς κρή-
νης, ὡς ὀρυμαγδὸς τοῦ τιτανεῖου ἐκείνου ἀνδρῶν· ἔπειτα δὲ εἰς τοὺς
πόδας τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἐντὸς τῶν ὑδάτων ἐκ τοῦ θύλου τῆς
ὑπονόμου, τμήμα πηλοῦ, ἐηλῶσαν εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ὅτι ἡ
σφαῖρα τῆς κεραιπίνης ἦλθεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του.

Ἐξηκολούθησαν ἀκούομενοι εἰσὶν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς οἱ βηματισμοὶ
τῶν ἀνθρώπων τῆς ἰστονομίας, ἀπομακρυνόμενων, καὶ τέλος ἀπατήθη
τὸ πρότερον βαθύτατος σκότος καὶ ἡ τελεία τῆς. Ἄλλ' ὁ Γιάννης
Ἀγιάννης δὲν ἐτόλμα νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν ὄριμον του, καὶ πολλὴν
ῶραν ἔμεινεν ἔχων τὰ νῶτα πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ τὴν ὄρασι, καὶ ἀπὸν
ἐστρωμένους πρὸς τὸ μέρος, ὀπίσθεν ἢ τῶν φαντασμάτων ἐκείνων περ-
πολος ἐγένετο ἄφαντος.

Γ.

'Ο ίχνηλατούμενος.

Ἐν τῇ μέσῃ τῶν φροντιδῶν, εἰς ἃς ἡ ἀστυνομία περιῆλθεν ἕνεκα τῆς ἀνταρσίας, δὲν ἔπαιεν ἀγρυπνοῦσα καὶ ἐπὶ τῶν κακοποιῶν στοιχείων τῆς πρωτευούσης.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν, τῆς 6 Ἰουνίου, μετα μεσημβρίαν, ἐβάδιζον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ὀλίγον παρέκει τῆς γερῆς τῶν Ἀπομάχων, δύο ἄνθρωποι, οἵτινες καὶ τοι ἐξ ἀποστάσεως ἰκάνης, ἐφαίνοντο ὡς παρμονοούμενοι μεταξύ των. Καὶ ὁ μὲν προσεπάθει, ν' ἀπομακρυνθῇ, ὁ δὲ ἐπερχόμενος νὰ πλησιάσῃ πρὸς ἐκεῖνον.

Ἐκαστος δὲ αὐτῶν δὲν ἤθελε ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἔσπευδε, καὶ διὰ τοῦτο ἀμφοτέρω ἐβάδιζον βραδέως, ὡς ἂν ἐφοβεῖτο ἕκαστος αὐτῶν μήπως, ἢ ἐβάδιζε ταχύτερον, κατέσπευδε καὶ ὁ ἐναντίας τὰ βήματα.

Ὁ προπορευόμενος ἦτο ἰσχυρὸς καὶ μικρόσωμος, ἐνῶ ὁ ίχνηλατῶν ἦτο ὑψηλὸς καὶ ρυπαλὸς· ὁ πρῶτος αἰσθανόμενος ὅτι ἦτο ἀσθενέστερος ἀπέφυγε τὸν δευτερον, ἀλλὰ τὸν ἀπέφυγε θυμωδῶς· εἶχεν ἐντὸς τῶν ἡμερῶν τοῦ τὴν Βλασερὰν ἐκείνην ἐχθρότητα τῆς φυγῆς, καὶ ὄλην τὴν ἀπειλὴν εἶσι ἐνοπάρχει ἐν τῷ πρόσωπῳ.

Ἡ ὄχθη ἦτο ἐρήμη· ἄλλοι διαβίτοι δὲν ἐφαίνοντο. Ἄν ὁ ἀναγνώστης εἴλεπε τοὺς δύο ἀνθρώπους πλησιέστερον, θὰ τοὺς ἀναγνώριζε βεβαίως. Ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν, ὁ ἰσχυρὸς, ἐφόρει βλοῦζαν τετριμμένην καὶ περ εἰς ῥάκη· ὁ ἕτερος ἐφαίνετο ὡς ἄνθρωπος τῆς ἐξουσίας ἐκ τοῦ ἐπικράτους του, ἐν ἐφόρει κομβωμένον μέχρι σιαγόνος.

Τὴς ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ τελευταίου;

Νά ἐνδύσῃ ἴσως τὸν προπορευόμενον μὲ θερμότερα φορέματα· διότι ὁ σάκκος ἄνθρωπος τῆς ἐξουσίας ἐνδύμενος καταδιώκει ἄλλον τινὰ ρακ-ἐνδύτον ζῆτεῖ νὰ ὑποχρεώσῃ καὶ αὐτὸν εἰς τὸ νὰ ἐνδύεται ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Μόνον εἰς τὸ χρῶμα συνίσταται ἡ διαφορά· τὰ κυανὰ φορέματα περιποιῶν τιμὴν καὶ ὄξαν, ἐνῶ τὰ ἐρυθρὰ εἶνε δυσάρεστα.

Διότι ὑπάρχει καὶ τις πορρῶρα διὰ τοὺς ἐσχάτους, καθὼς διὰ τοὺς ὑπάτους.

Βεβαίως λοιπὸν ὁ προπορευόμενος προσεπάθει ν' ἀποφύγῃ τὴν πορρῶραν ταύτην, εἰς ἣν ὁ ἀκολουθῶν αὐτὸν ἤθελε νὰ τὸν ἐξαναγκάσῃ. Ἴσως δὲ, ἵνα μὴ διαφύγῃ ἐπὶ τέλους ὁ πρῶτος ἀπὸ τῶν ὀνύχων τοῦ δευτέρου, οὗτος, ἀπαντήσας ἐν ἀγροσίῳ ὄχημα καθ' ὁδὸν, ἐνεύσεν εἰς τὸν ἀμαξήλατον ν' ἀκολουθῇ.

Ἡ θέσις τοῦ καταδιωκόμενου καθίστατο κρίσιμος· τρόπος σωτηρίας δὲν τῷ ἔμενεν, εἰμὴ ἂν ἐπιπτεῖν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ· ἀλλ' ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ θὰ συνελαμβάνετο καὶ βρεγμένος. Διὰ τοῦτο οὐδ' ἐπέρασε βεβαίως ἀπὸ τὸν νοῦν του τοιαύτη τις ἰδέα. Μέχρι τοιαύτου βαθμοῦ δὲν προδίνει ἡ ἀθωότης τῶν κλεπτῶν.

Εἰς τι σημεῖον τῆς ὄχθης ὑπῆρχον χυμένα χρώματα πολλὰ μετὰ ἀκαθαρσιῶν τῆς πόλεως σχηματίζοντα μέγαν σωρόν. Ὅπισθεν τοῦ σωροῦ τούτου ὁ ἀκολουθούμενος ἐκρύβη· ἔτρεξε λοιπὸν τότε πρὸς τὸ ἐκεῖ ἀνυποκρίτως ὁ ἄλλος, ὅστις τὸν καταδιώκειν· ἀλλ' ὅποιος ὑπῆρξεν ὁ θυμασμός του ὅταν, πλησιάζας, οὐδένα πλέον εἶδεν ἐκεῖ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἔγινεν ἄφαντος· ὀλίγῃ, ἔκλειψεν!

Ἔτεσεν ἄρα γε εἰς τὸν ποταμόν, ἢ μήπως ἀνέβη, ἐκ νεοῦ τὴν ὄχθην ἀφανής; Ἀδύνατον. Τί λοιπὸν ἔρεινεν;

Ὁ μέγρι τοῦδε ἰγνηλατήσας οὐτὸν ἔμεινε πρὸς στιγμὴν περίσσε-πτος, ἔχων τὰς χεῖρας ἐστρωμένους καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς. Ἀλλ' ἐπειτα ἐπλήξε τὸ μέτωπόν του διὰ τῆς χειρὸς, παρατηρήσας ὅτι εἰς τὸ μέρος ὅπου ἡ γῆ ἀπέλαγγε καὶ ἔρχετο τὸ νερόν, ὑπῆρχε χυ-μυλῆ, τὰς θύρα πλατεῖα μετὰ σιδηρᾶς κινγκλίδος κλειδωμένης, εἰς ἣν ἐκρέον μέλα, τὰ νῆμα ἔχοντο εἰς τὸν ποταμόν.

Ἐπειράθη, τότε ὁ ἄνθρωπος οὗτος νὰ διασεισῇ εἰ δυνατόν τὴν κιν-γκλίδα, ἀλλ' εἶδεν ὅτι ἦτο στερεωτήτης. Πηθάνθη, ὅτι ὁ δραπιτεύσας ἐκρατεῖ κλειδίον, καὶ ἀπὸ τῆς ἐξ τὴν κινγκλίδα πάλιν τὴν ἐκλείσει.

Τὸ παράδοξον ὅμως ἦτον ὅτι ἡ κινγκλὶς ἀνοιγομένη καὶ κλειομένη οὐδ' ἐλάχιστον ἔκαμε τριγμόν, ἐνῶ οἱ στροφεῖς αὐτῆς ἦσαν ὅλως ἐσκωρια-σμένοι ἐκ τῆς παλαιότητος καὶ τῆς ὑγρασίας.

— Εἶδες! εἶδες! εἶπε καθ' ἐαυτὸν ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐξουσίας ἔμ-πλεως ἀγανακτήσας, καὶ αὐταὶ καθὼς ἡ κυβέρνησις κρατοῦν κλειδί.

Τοῦτο δὲ εἰπὼν, καὶ ἐλπίσας τίς οἶδέ τι, νὰ ἴδῃ τὸν ἄνθρωπον ἐ-κείνον ἐξερχόμενον πάλιν, ἢ ἄλλους συνεταίρους του εἰσερχομένους καὶ τούτους παρέμεινεν ἐκεῖ ὀπισθεν τοῦ λοφίσκου τῶν χωμάτων, ὡς κύων ἀπολέσας τὰ ἴχνη τοῦ λαγφοῦ, ἐν εἰχε προτρέχοντα.

Ἐκεῖ δ' ἐστάθη, ὀλίγον τι ἀνωτέρω, καὶ τὸ ὄχημα· τούτου ὁ ἀ-μαξήλατης ἐνόησας, τί ἔτρεχε, καὶ ὅτι ἐμελλεν ἡ παραμόνευσις αὐτῆ νὰ παραταθῇ πολὺν ὥραν, ἔλαβε τὸν σάκκον τῆς φορβῆς, καὶ τὸν ἐκρέ-μασεν εἰς τὸ στόμα τοῦ ἵππου του.

Δ.

Καὶ οὗτος αἶρει ὡσαύτως τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάνης ἐπανελάθε τὸν δρόμον του, καὶ πλέον δὲν ἐστάθη, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς οὗτος καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπίμογθος, διότι τὸ ὄψος τῶν θύλων τῆς ὑποπόμου δὲν ἦτο παντὸς τὸ

Συμφως οἱ θύλα. ἔχουν ὄψος πέντε ποδῶν καὶ εἴς ὀκταπύλων, ὅσον ἐλάτῃ ἀραιῖ ἵνα ἴσταται τις ὑπ' αὐτοῦ ὀφθαλμοῦ. Ὁ Γιάννης Ἀγιά-νης ἠναγκαζέτε νὰ κίση μὴ περ κτυπήσῃ ἢ κεφαλῇ τοῦ Μαρίου

κατὰ τοῦ θόλου· ἔπρεπε δὲ νὰ ψηλαφῆ συγχρόνως καὶ τοὺς τοίχους, καὶ νὰ προσέχη, ποῦ ἔθετε τὴν πόδα του.

Πολλαχοῦ ὁ πῦρ αὐτοῦ ὠλισθαινεν ἐπὶ τῶν ἀγλῶν περιττωμάτων τῆς πόλεως. Οἱ φεγγίται ἀνωθεν αὐτοῦ ἦσαν σπάνιοι, καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὸ δε' αὐτῶν εἰσδόν, ἦτο μέτρον, ὡς τὸ τῆς τεληγῆς περαιοτέρου δὲ τὰ πάντα ζέρος, μίσημα, νύξ.

Ὁ Γιάνης Ἀγιάννης ἐπίνα καὶ ἐδίψα· ἐδίψα μάλιστα, ἐνῶ εὐρίσκειτο εἰς τόπον πλήρη ὕδατος, ἀλλ' ὕδατος ὡς τοῦ τῆς θαλάσσης. Ἡ δύναμις του, σπανία, ὡς εἶδε πολλοῖς ὁ ἀναγνώστης, δύναμις ἦτις ἐλάχιστα ἠλαστώθη, ἐκ τῆς ἡλικίας, χάρις εἰς τὸν σάφρονα καὶ νηφάλιον βίον του, ἤρχισε κερμπομένη.

Κουβέσεν δὲ τὸν ἐκουρέυσεν ὁ κόπος, ἤξανε καὶ τὸ θάρος τοῦ φορέου. Ὁ Μάριος, ὅστις ἦτο ἴσως καὶ νεκρὸς, ἐβόρυνεν, ὡς ἔλα τὰ ἄψυχα σώματα. Ὁ Γιάνης Ἀγιάννης τὸν ἐβάσταζεν εἰς τρόπον ὥστε τὸ στήθος τοῦ νέου νὰ μὴ πιέζεται, καὶ νὰ ἀέρχεται ἢ ἀναπνεύῃ ὅσον εἶδεν τε ἀσθενέτερα.

Ἡθάνετο μετὰ τῶν ποδῶν του περιτρέχοντας τοὺς ποντικούς, ὡς εἰς μάλιστα περιεπλάκη μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ τὸν ἐδάγκασεν. Ἐν διαλειμμάτων ἤρχετο ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τῆς ὑπὸ νόμου ὀλίγος ἀήρ, δίδων εἰς αὐτὸν ἀνοφυγῆ, τινα.

Ὅταν ἐβῆσεν εἰς τὸν κεντρικὸν ὄχετόν, ἔπει κατέλχον ἔλαι αἰ ἄλλοι ὑπόνομοι, ἠπόρησε κατ' ἀρχὰς διὰ τὴν εὐρύτητα αὐτῆς. Ἐκεῖ, σὺ δὲ τοῦ χιῆρος ἐξαπλούμεναι ἐνθεν καὶ ἐθεν εὐν ἠγγίζον εἰς τοὺς τοίχους· ἦτο δὲ καὶ ὁ θόλος ὑψηλότερος. Ὁ ὄχετός ἐκεῖνος ἔχει πηλόντι πλάτος μὲν ὀκτώ ποδῶν, ὕψος δὲ ἐπτά.

Ἡ ὥρα τότε ἦτο τρίτη περίπου μετὰ μεσημβρίαν.

Πάλιν εἰς ἐκείνην τὴν θέσιν παρουσιάσθη εἰς τὸν Γιάνη Ἀγιάννην ἡ ἀπορία τίνα ὁρῶμον νὰ λάβῃ, τὸν ἀνηφορικὸν ἢ τὸν κατηφορικόν; Ἐπιέθη δὲ ἦτο κατεπιῶγον νὰ καταβῆ τῶν πλιν εἰς τὸν ποταμὸν.

Ἐλαβε τὸν κατηφορικὸν ὁρῶμον, στραφίς πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ κοτῶς ἐπράξῃ, οἷον ἂν ἐλάμβανε τὸν ἐναντίον, θὰ ἀπῆντα ἐνῶπιον του μετὰ μωρίου κόπου, ἐξηλεθμένον καὶ σχεδὸν ὅπου εἶνα τὸν ἰσχυρὸν ἀδελφόν.

Ἄρσεν ἄρκετὰ ἐπρυχώρησεν, ἐστάθη ὅπως ἀνοπαθῆ ὀλίγον ὑπὸ τῆς

φειγίτην ὄρκοῦντως εὐρύν· ἐκεῖ δὲ μετὰ προσοχῆς ἀδελφοῦ πρὸς ἀδελφόν τραυματίαν· ἀπέθηκε τὸν Μάριον ἐπὶ μιᾶς πετρίνης βαθμίδος.

Ἡ καθυμαγμένη, ὄψις τοῦ Μαρίου ἐρωτίσθη ὑπὸ τὸν φειγίτην ἐκείνον ὡς ἐν τῇ βαθεῖ μνήματος. Εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειστούς, τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς κολλημένους ἐπὶ τῶν κροτάφων ὡς γραφίδας ξηρανθείσας ἐντὸς κοκκίνης βαρῆς, τὰς χεῖρας κρεμαμένας καὶ νεκρῆς, τὰ μέλη ψυχρὰ, καὶ εἰς τὰς γωνίας τῶν χειλέων αἷμα. Τὸν κόμβον τοῦ λχιμοδέτου τοῦ κατεκάλυψεν ἕτερον αἷμα πεπηγμένον, ὁ χιτῶν τοῦ εἰσεχώρου εἰς τὰς πληγὰς τὸ ὕρασμα τοῦ ἐνδύματός του ἐτριβε τὰ χεῖνοντα τῶν πληγῶν τοῦτων στέματα. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤνοιξε μετὰ προσοχῆς τὸ στήθος τοῦ Μαρίου καὶ ἐπέθηκε τὴν χειρὰ του· εἶδεν ὅτι ἡ καρδία ἐπαλλεν εἰσέτι.

Σχίζει τότε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὸν χιτῶνά του καὶ δίνει τὰς πληγὰς ὄσοι· κἀλλιον ἠδύνατο, ἵνα παύσῃ τὸ αἷμα νὰ ἐκέρῃ· ἔπειτα δὲ κύψας ἐπὶ τοῦ Μαρίου, αἰσιότε ἀναισθήτου καὶ σχεδὸν ἄπνου, ἤτευσεν αὐτὸν μετὰ μίσους ἀπεριγράπτου.

Ἀνοίγων τα φορεμὰτα τοῦ Μαρίου, ὄσα τιχὰ εἶχε εὑρεῖ ἐντὸς τῶν θυλάκων του, τὸ ψωμίον τὸ ἀπὸ γῆθῆς ἐντὸς αὐτῶν ληθρονιμένον, καὶ τὸ χορτοφυλάκιον τοῦ νεοῦ. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔρογε τὸ ψωμίον καὶ τρώει τὸ χορτοφυλάκιον.

Εἰς τὴν ἑσπέραν, κατέβη εὐρα τὰς δύο στίχους, οὗς ὁ Μάριος εἶχε γράψῃ· ἴδεν· τοὺς ἐνθυμομαθεῖς.

«Ὁ καλὸς κ. Μάριος Πορμερῶν. Τὸ πτωμά μου εἰς μετακομισθῆ εἰς τοῦ πάππου μου, κ. Γιλνορμάν, ὁδὸς Καλογραϊῶν, ἀριθμὸς 6.»

Ἀναγνώσας ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὰς λέξεις ταύτας ἔμεινε περίσκαπτος ἐπὶ τινος στιγμῆς, καὶ ἐπανέλαθεν ἐντὸς τῶν χειλέων του, ὁδὸς Καλογραϊῶν, ἀριθμὸς 6, εἰς τοῦ κ. Γιλνορμάν.»

Ἔθηκε δὲ τότε πάλιν τὸ χορτοφυλάκιον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μαρίου, ὡς ἦρα πρὶν.

Διὰ τοῦ ὀλίγου ψωμίου ὅπερ ἔφαγεν, ἐπανῆλθεν εἰς αὐτὸν ἡ δύναμις· ἀνέλαθε λοιπὸν τὸν Μάριον ἐπὶ τῶν ὤμων, ἔθηκεν ἐπιμελῶς τὴν κεφαλὴν τοῦ νεοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ του, καὶ ἤρξατο πάλιν νὰ καταβαίνει τὸν ὄρειόν.

Ὁ κεντρικὸς ὄρειος εἶχε μῆκος σχεδὸν ὄσο λευγῶν, κατὰ μέγα δὲ μέρος εἶνε λιθόστρωτος. Κατελαμβάνεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκ τῶν

φειγγίτων οὐς ἀπάντα ἐκ διαλειμμάτων, ὅτι ὁ ἥλιος ἔβαινε πρὸς τὴν
 δύσιν· πρὸς τούτους δὲ ἐπειδὴ ὁ κρότος τῶν ἀμαζῶν, ἠνωθεν αὐτοῦ,
 καθίστατο ὀλίγον κατ' ὀλίγον σπανιώτερος, καὶ τέλος ἔπαυσεν ὄλως
 διόλου, συνεπέρανεν ὅτι δὲν εὐρίσκετο πλέον ὑπὸ τὸ κεντρικὸν μέρος
 τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐπλησίαζεν εἰς μονήρη τινὰ συνοικίαν, πρὸς τὰ ἔσχατα
 αὐτῆς, πλησίον τοῦ ποταμοῦ.

Ὅπου δὲ ὀλιγώτεροι οἰκίαι καὶ ὀλιγώτεροι ὄδοι, ὁ ὄγκος ἔχει καὶ
 ὀλιγώτεροι φειγγίται. Συνεπυκνώθη λοιπὸν ἐκ νέου τὸ σκότος περὶ
 τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, ἀλλ' οὐχ ἤττον αὐτὸς ἐπροχώρει εἰς τὸ
 σκότος ψηλαρητί.

Αἰφνης, τὸ σκότος τοῦτο κατέστη φανερώτατον.

Ε΄.

Ὅτι εἰς τὴν ἄμμον ὡς εἰς τὴν γυναῖκα
 ὑπάρχει διόλως λεπτότης.

Εἰς τινὰς παραλίαις, πολὺ ἀμμόδοις, συμβαίνει ἰνίστε νὰ περιπα-
 τήσῃς, εἴτε ἀλιεὺς εἴσσι, εἴτε ἀπλοῦς ὄδοιπόρος.

Ἐφ' ὅσον προχωρεῖς ἐπὶ τινι λεπτῇ, ἀισθάνεσαι μὲν ἀπαλὸν τὸ
 ἔδαφος, ἀλλ' ἀρχίζεις νὰ κουράζεσαι ἡ ἄμμος τῆς παραλίας ὑπέρ-
 χει ὑπὸ τοῦς πόδας σου, καὶ τὰ πέδιμα τῶν ὑποδημάτων σου καλ-
 λωσιν ἐπ' αὐτῆς ὡς ἐπὶ γυδακῶν ὀσπρίων.

Δὲν εἶναι πλέον ἄμμος αὐτή. Εἶναι μὲν ξηρὰ, ξηροῦ ἰσχύος, στεγνὴ.

ἀλλ' ἀνά πᾶν σου βῆμα, ἀνασυρομένου τοῦ ποδός σου, τὸ ἴχνος τοῦ πληροῦται ὕδατος.

Ὁ ὀφθαλμὸς σου οὖν διακρίνει τινὰ μεταβολήν. Ἡ ἀπέραντος παραλία εἶναι συμπαγῆς καὶ ἤρεμος. Ὁλη ἡ ἄμμος ἔχει τὴν αὐτὴν ὄψιν, οὐδ' ὑπάρχει τι σημεῖον προσσημαῖνον ποῦ τὸ ἕδαφος εἶναι στερεὸν καὶ ποῦ ὑγρὸν.

Ἐξακολουθεῖς τὴν πορείαν σου, προχωρεῖς κατ' εὐθείαν καὶ προσπαθεῖς νὰ φθάσῃς ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἀκτὴν. Δὲν ἀνησυχεῖς δι' ὅλου. Καὶ πρὸς τί ν' ἀνησυχῆσῃς; Μόνον αἰσθάνεσαι κάτι, ὅτι ἐηλοῦσθ αὐθάνει τὸ βῆμα τῶν ποδῶν σου, ἀνά πᾶν βῆμα. Ἐν τούτοις ἀνεπαίσθητως βυθίζεσαι εἰς τὸ ἕδαφος ἕως ἧ' τρεῖς δακτύλους. Βεβαίως ἐννοεῖς ὅτι πλέον οὐκ εὐρίσκεισαι εἰς καλὸν ὄρμον καὶ σταματᾷς ὅτι νὰ σκεφθῆς.

Βλέπεις αἰφνης τοὺς πόδας σου ἐξηρατισμένους ὑπὸ τὴν ἄμμον. Ἄνασῦρες οὐτοὺς ἐκεῖθεν καὶ θέλεις νὰ ὀπισθοχωρήσῃς, στρέψῃς ὀπίσω καὶ βυθίζεσαι περισσότερον. Ἡ ἄμμος φθίνει τῶρα ἄνω τοῦ ποδός σου πρὸς τὸν ἀστράγαλον, ἀποσπᾶσαι ἐκεῖθεν καὶ ρίπτεσαι πρὸς τὰ ἄριστερά. Ἡ ἄμμος τῶρα φθίνει τὴν κνήμην σου.

Ρίπτεσαι δεξιέθεν, ἡ ἄμμος ἀνέρχεται, ἢ μᾶλλον σὺ βυθίζεσαι μέγχι γόνατος. Τότε ἐννοεῖς ἐν ἀπεριγράπτῳ φρίκῃ ὅτι περιέπεσες εἰς τὴν κινήσῃν ἄμμον καὶ ὅτι ἔχεις ὑπ' αὐτὴν τὸ φοβερόν μεταίχμιον, καθ' ὃ ἀδυνατεῖς νὰ βυθίσῃς καὶ ὅπου καὶ ὁ ἰχθυὸς αὐτὸς παύει νηχόμενος.

Ρίπτεις τὸ φορτίον σου, ἂν ἔχῃς τοιοῦτον, ἐλαφροῦσαι ὡς τι πλοῖον κινδυνεύον, ἀλλ' εἶναι ἄργά. Ἡ ἄμμος εὐρίσκεται ὑπεράνω τῶν γονάτων σου.

Καλεῖς εἰς βοήθειαν, ἐπισσεῖς τὸν πῖλόν σου, ἢ τὸ μανθῆλιόν σου. Ἡ ἄμμος σὲ βυθίζει ἐπὶ μῆλλον. Ἐὰν τύχῃ ἡ ἀκὴ νὰ ᾖ ἐρημικὴ, ἐὰν ἡ στερεὰ εἶναι μακρὰν, ἐὰν ἡ ἄμμος ἔχῃ πολὺ κακὴν φήμην καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ ἤρωσις τις ἐν τοῖς πέριξ ἵνα τρέξῃ ἐπὶ ἰδίῳ κινδύνῳ, τετέλειται!

Εἶσαι καταδεικνυόμενος εἰς καταποντισμὸν ἐντὸς τῆς κινήτης ἄμμου. Εἶσαι καταδεικνυόμενος εἰς τὴν φοβερὰν ἐκείνην ταφήν, τὴν φραδαῖαν, τὴν ἀσραλῆ, τὴν ἀδυσώπητον, τὴν ἀδυνατούσαν νὰ βραδύνη ἢ νὰ σπείσῃ, τὴν ἀσραεῶσαν ὡρὰς καὶ ἀτελείωτον, τὴν σύρου-

σάν σε ἰπὸ τῶν ποδῶν, τὴν δραττομένην τοῦ θύματος τῆς ὀρθοῦς ἐλευθέρου καὶ ἐν πλῆρει ὑγείᾳ, ἥτις εἰς πᾶσάν σου καταβάλλομένην προσποθείαν, εἰς πᾶσάν σου ἐκπεμπομένην κραυγὴν σε παρασύρει βαθμιαίως πρὸς τὰ βέθη δεικνύουσα ὅτι θέλει νὰ σε τιμωρήσῃ διὰ τὴν ἀπίστασιν, διπλοῖως περισφίγγουσά σε, ἥτις σε ὠθεῖ βραδέως νὰ χωσθῆς εἰς τὴν γῆν, ἀρξήνουσά σε καιρὸν νὰ βλέπῃς τὸ ἐρίζοντα πέριξ σου, τὰ δένδρα πρένει, τὰς πρασίους παιδιάδας, τὰ κοπνίζοντα χωρία, τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ ἰστυοπλοῦντα σκάφη, τὰ περιπτύμενα καὶ κελαδῶντα πτινά, τὸν ἥλιον, τὸν οὐρανόν.

Ἡ ἐν τῇ κινήτῃ ἄμμω κατὰδουσι εἶναι ἐνταφιασμός εἰς παλιρροῖαν μεταμορφούμενος ἀπὸ τοῦ βέθους τῆς γῆς ἵνα καταποντισθῇ ἕνα ζῶντα.

Ἐλαστον λιπτὸν σοὶ εἶναι καταβόθρα ἀνοικτήρων Ὁ δυστυχῆς δοκιμάζει νὰ καθῆσθαι, νὰ πλησιάσῃ, νὰ συρῆς εὐσσωμοί. Πῶσα κινήσῃ σου εἶναι κατὰχῶσι· ὀπισθοχωρεῖς, καταχῶνεται καὶ βλέπεις σεαυτὸν καταποντιζόμενον· ὀδύρεσαι, θρηγεῖς, ἰκετεύεις, βεῖς πρὸς τὰ νέφη, συσπῆς σπαρακτικῶς τοὺς βραχίονας, ἀπελπίζεσαι.

Τώρα ἐχώσθῃς εἰς τὴν ἄμμον μέχρι τῆς κοιλίτης, μέχρι τοῦ στήθους, εἶσαι ἀπλῆ πλέον προτομή. Ὑψώεις τοὺς βραχίονας, ἐκπέμπεις σπαρακτικὰς φωνὰς ὀδύνης καὶ ἀγωνίας, ἐκδέρεις τοὺς ὄνυχας ἐπὶ τῆς ἄμμου, θέλεις νὰ συγκρατηθῆς ἐπὶ τῆς πέτρας ἐκείνης, στήριξαι τοὺς ἀγκῶνας δια νὰ λυτρωθῆς ἐκ τῆς γενένης ταύτης, θρηγεῖς ὡς παρὰ φωνῶν ἡ ἄμμος ἐνέρχεται καὶ σὺ βεβήζεσαι.

Μόνον τὸ προσωπὸν σου φαίνεται τώρα. Τὸ στόμα σου φωτίζειν πληροῦται ἄμμου, σιωπῆς· οἱ ὀφθαλμοί σου βλέπουσιν ἄκομιν, ἡ ἄμμος τοὺς κλείει, ἀποτυφλοῦσαι· εἶτα τὸ μέτωπόν σου διακρίνεται· κόρη καὶ τὰ ὀλίγα μαλλιά σου ἀσπιδροῦσιν ἐπὶ ὑπὲρ τὴν ἄμμον.

Ἐξάγει τὴν μέαν σου χεῖρα, ἀνακινεῖται ὄστω ἡ ἄμμος, καὶ σε κλύπτει ὀλόκληρον, ἐξασφονίζου.

Ἀπαισία τοῦ ἀνθρώπου ἐξόντωσις!

Ἴππεις μὲ τοὺς ἵππους των κατεχώσθησαν καὶ φορτηγὰ ὄχηματα μὲ τοὺς ὄσχητους των συναπώδωθησαν ὄστω πάντα καταρρέουσιν ὑπὸ τὴν ἄμμον. Εἶνε ναυάγη, ἐκτός τοῦ βόατος. Εἶναι χῶς πνίγων τὸν ἀνθρώπον, χῶμα ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ ἐκτινασσόμενον, ἰ.ε. μεταβληθὲς εἰς πηλῖδα. Ἐφρονίζεται ὡς παιδί· καὶ ἀνογεται ὡς κύμα.

Αἱ ὕγραί ἄβυσσοι ἔχουσι τοιαύτας προδράσις. Θάνατος ὑπὸ τοιού-
τους ὄρους ἐπερχόμενος εἶναι φρίκη ἀνέκφραστος!

Ὅταν ἐν κινουμένῃ ἄμμῳ ὁ θάνατος εἶναι τόσον ἀποτρόπαιος, τό-
σον τρομαδής, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ θάνατος ἐντὸς
βορβοροῦ!

Εἰς τινος περιπτώσεις ὁ θάνατος ἐξαγοράζει τὸν ἀποτροπισμὸν διὰ
ποιῶς τινος δεινῆς ἀλλοιώσεως. Εἰς πυρᾶν, εἰς ναυάγιον, δυνατόν νὰ
ἀναδειχθῆς ἀθιστάμενος κατὰ τοῦ κινδύνου, εἰς τε τὴν φλόγα ὡς εἰς
τὸ κύμα, διότι μεταμερροῦσαι καταστρεφόμενος. Ἄλλ' ἐν τῇ προ-
κειμένῳ κινδύνῳ οὐδὲν δύνασαι. Ἐδῶ ὁ θάνατος εἶναι ρυπαρὸς, τα-
πεινῶσαι ἐκπνέων· τὸ ὕστατον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου θέαμα εἶναι
κατάπτυστον.

Βόρβρος εἶναι συνώνυμον τοῦ αἰσχυροῦ. Εἶναι χαμερπὸς, εἰδεχθῆς,
ἀτιμον. Νὰ πνιγῆς εἰς βορέλιον αἵμα τῆς Μοναμβασίας εἶναι καλὸν,
ὅπως ὁποῦντε ἀνεκτόν, ἀλλ' ἐντὸς βορβοροῦ ὡς ὁ Ἐσκειυθλῶ, εἶναι ἀπο-
τρόπαιον. Νὰ σφιδάζῃς ἐκεῖ μίση εἶναι μισερὸν, τερα ὠδὸς, στυγιόν,
θεοστυγία.

Ἐνῷ ἀγωνιᾷ καταφερτώμενος περὶ τῶματα παντοῦ ἄλλοῦ ὁ θά-
νατος εἶναι ἀπαίσιος, ἀλλ' ἔδῶ εἶναι κατάπτυστος.

Ὁ ὠραίος ἐκεῖνος καὶ ἐπερπυτος Ἐσκειυθλῶ, ὁ διαπρέφας ἠρωϊκῶς
ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Λερίδος, εἰς δὲ τὰς ἐναντίον τῆς ἐφοδούς, εἶδων
αὐτοῦ, τὸ σκῆμα, ἐνῷ ἔρεται μετὰ ζῆνα περιπόδια καὶ με μουσικὴν ἐν
τῇ ἐμπροσθορυλακῇ, συλλληρθεὶς ἐπ' αὐτοσφύρῳ νύκτα τινα παρὰ τῆ
ἐξακείλην του δουκίσση τῆς Βουρδῆς ἐπνίγη ἐντὸς βοθροῦ μιᾶς ὑπονό-
μου ἔπου κατέρωθεν, ὅπως λυτρωθῆ ἀπὸ τοῦ δεικοντος αὐτὸν οὐκός.

Ἡ κυρία Βουρδῆ, ὅταν τῇ ἀγγεῖλαιν τὸν ὑπὸ τοιούτους ὄρους
πνιγόν τού, ἐζητήσιν ἀμέσως τὸ ἀρωματώδες σακκιδίον τῆς καὶ λη-
σμοήσασα νὰ κλαύσῃ, ὡσφραίνετο δυνατὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἀρωματικά
ἄλλα.

Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν καὶ ὁ ἔρω; ὄν κρατεῖται πλέον· τὸν σδύ-
νει ὁ βορβρος τῆς ὑπειρόμου.

Ἡ ἠρώ ἀρνείεται νὰ χ.θῆ εἰς τὴ πτώμα τοῦ Λεάνδρου τῆς καὶ ἡ
θεοφ. φράσσει τὴν γῆν τῆς πρὸ τοῦ Πυράμου ἐκφρυνούσας: "Εχ!

ΣΤ

Ἡ ἀγωνία.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤσθάνθη, ὅτι εἰσήρχετο εἰς βόρβυρον, καὶ ὅτι ἐπάτει, ὄχι πλέον καθίστατον, ἀλλὰ γλοιώδη ἰλύν· ἤσθάνθη, ὅτι τὸ ἕδαφος ἐνέδωδεν ὑπὸ τὸ βῆρος τοῦ σώματος, ἀλλ' ὅμως ἦτον ἀνάγκη, νὰ προχωρήσῃ.

Νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω ἄδύνατον. Ὁ Μάριος θὰ ἐξέπιπεν, αὐτὸς δὲ θὰ κατέπιπεν ἐκ τοῦ κόπου. Καὶ τέλος, ἂν ἐπέστρεφε, ποῦ νὰ διευθυνθῇ; Λοιπὸν ἐπροχώρησε.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ ἰλύς ἐφαίνετο εὐχάριστη, ἀλλ' ὅσοι προέβαινε, τόσο ἐχώνοντο αἱ πόδες του βαθύτερον· ἤδη τὸ μὲν ὕδωρ ἀνεβαίνει ὑπὲρ τὸ γόνατον, ὁ δὲ βόρβυρος ἐκείνος ἕως εἰς τὸ ἦμισυ τῆς κνήμης. Ἐθάλιζεν ἀνυψῶν διὰ τῶν ὄσων τοῦ βραχιόνιον τὸν Μάριον ἕσον ἡδύνατο ὑπερίνω τοῦ νεροῦ.

Ἄλλ' ἡ ἰλύς ἐφθασεν εἰς τὰ γόνατά του, τὰ δὲ ὕδατα μέχρι τῆς ὀσφίος του. Τώρα, καὶ ἂν ἤθελε νὰ στραφῇ ὀπίσω, εἰς ἡδύνατο. Ἐβουλόχετο λοιπὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, βροτάζων τὸ σῶμα, τὸ πτώμα ἑαυτοῦ, τοῦ νεοῦ, καὶ ὡς ἐκ τοῦ βῆρου, αὐτοῦ βυθίζομενος βαθύτερον ἢ ἂν ἦτο μόνος.

Ἦλθεν εἰς τὰς μασχαλάς του τὸ νερόν· τώρα, μόλις ἡδύνατο νὰ κινήται ἐντὸς τοῦ βαθύως καὶ παχυλοῦ βόρβυρου ὅπου εὐρίσχετο. Ἀνυψῶνεν ὅμως ἡμίποτε τὸν Μάριον ὑπερίνω τῶν ὕδατων καὶ ἐπροχώρει ἐβουλόχετο.

Μονοῦ ἡ κεφαλὴ του ἵμενεν ἐξω τοῦ νεροῦ, καὶ αἱ εὐαὶ τοῦ βραχιόνιου

ἀνυψούντες τὸν Μάριον. Εἰς τινα παλαιὰν εἰκόνα, παριστώσαν τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Νῶε, οὕτω παρίσταται καὶ τις μήτηρ σώζουσα τὸ ἴδιον τέκνον.

Ἐθούβισθη, ἔτι πλέον, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, μὴ ἐμβωσιν εἰς τὸ στόμα του ἐκεῖνα τὰ νερά· ἐὰν τὸν ἐθλεπέ τις εἰς ἐκεῖνο τὸ σκότος, θά ἐνόμιζεν ὅτι προσωπεῖόν τι ἐπλεεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων.

Ἀμυδρῶς πῶς διέκρινεν ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του κρεμάμενον τὸ πελιδόν τοῦ Μαρίου πρόσωπον. Πλήρης ἀπελπισμοῦ, κατέβαλε τὴν ἐσχάτην δύναμιν, καὶ ὤθησε τὸν πόδα του πρὸς τὰ ἐμπρός.

Εὐτυχῶς, ἀπήντησε πρᾶγμα τι στερεὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ βορβορέου ἔρεισμα μὴ ὑποχωροῦν ὑπὸ τὸν πόδα του. Ἦτο πλέον καιρὸς

Ἐπάτησεν ἐραιότερον ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐκείνου σώματος. Τῷ ἐράνῃ, ὡς ἡ πρώτη βαθμὴ κλίμακός τινος πετρίνης, ἀναβιβαζούσης εἰς τὴν ζωὴν.

Ἀέθῃ, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὴν πρώτην βαθμίδα, ἔπειτα ἄλλην, καὶ ἄλλην. Ἐξερχόμενος τοῦ ὕδατος προσέκοψεν εἰς μιαν πέτραν, καὶ ἔτεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων. Εἶδεν ὅτι τοῦτο ἦτο δίκαιον· ἔμεινε ἐπ' ὀλίγον εἰς ἐκείνην τὴν θέσιν, βυθίσας τὴν ψυχὴν εἰς οὐκ οἶδα ποῖον ρῆμα τοῦ ὑψίστου Θεοῦ.

Ἐπειτα δὲ ἀνηγερέθη, ριγῶν, παγωμένος, ὄζων, κευκρῶς ὑπὸ τὸ ἡμιθανές σώμα ὁπερ ἤρην ἐπὶ τῶν ὤμων του, ἀποστάζων μὲν βορβορέου, ἔχων δὲ τὴν ψυχὴν ἐμπλεῶν παραῶξου μαρμоруγῆς.

Ζ'.

Ναυάγιον ἐν λιμένι.

Ἐπανελάθε τὸν δρόμον του.

Ἄλλὰ καὶ τοὶ μὴ ἀπολέσας τὴν ζωὴν εἰς τὸν βίθρον ἐκεῖνον τῆς ἰλῆος, ἐβάνη ὅτι ἀπόλεσε τὴν δύναμιν. Ἡ ὑπάτη ἐκεῖνη προσπάθεια τὸν εἶχεν ἐξαντλήσει. Τοσοῦτον ἠσθάνετο κάματος, ὥστε ἠναγκαζέτο, μόλις τρία ἢ τέσσαρα κόμων βήματα, νὰ ἴστυται στηριζόμενος εἰς τὸν τοῖχον.

Ἄποξ μάλιστα ἐκάθησε καὶ χαμαί, ἵνα μεταβάλῃ τὴν θέσιν τοῦ Μαρῖου καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἐμελλεν ἐκεῖ νὰ μείνῃ διὰ παντός. Ἄλλὰ καὶ τοὶ τὸ σθένος τοῦ σώματός του ἐξηντλήθη, τὸ τῆς ψυχῆς του ὅμως διετηρεῖτο ἀκμαῖον. Ἀνηγειρῆθαι πάλιν.

Ἐπροχίρην ἀπειρασμένως ταχῆ σχεδὸν βήματι, περὶ τὰ ἐκ τὸν βήματα αὐθόως ἀναγείρας τὴν κεφαλὴν, ἀπειροστί καὶ αἰσθητικῶς προσέκρουσεν εἰς ἕνα τοῖχον. Ἐίχε φθίσει εἰς τι μέρος, ὅπου ὁ ὄχτος ἐσχημάτιζε γωνίαν. Τότε ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ὑπογείου, μακρὴν αὐτοῦ, πολὺ μακρὰ, διέβηκε φῶς, ὅχι φῶς ἐρυθρὸν, φῶς ἀπαύσιον, ὡς ἐκεῖνο τοῦ φαινοῦ τῶν ἀστρονομικῶν ὀργάνων ἀλλὰ λευκὸν καὶ γλυκὺ, φῶς τῆς ἡμέρας.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐβλεπε τὸ τέρας τῆς ἀμύρας, καὶ ὅ,τι ἐσθίνθη κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, μόνος θὰ ἤδυνάτο νὰ εἶπῃ εἰς τὴν μᾶς ὁ εὐριθεὶς ἐπὶ τὸς γεινῆρας πορῆς, καὶ αἰρητικῶς διακρίνας τὴν ἐξ αὐτῆς ἐξόδον.

Ἄπέστη ἀμέσως ὅλος ὁ κάματος τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη· τὸ βίος

τοῦ Μάριου κατέστη ἀνεπαίσθητον ἐπανεάτησε τὰς χαλκὰς του κνήμας, καὶ ἔτριξε πρὸς ἐκεῖνο τὸ φῶς.

Καθίσαν ἐπλησίαζε, διέκρινε χαμηλὴν τινα καὶ ἄνωθεν τοξοειδῆ θύραν ὅπου καὶ τέλος πάντων ἔφθασεν.

Ἐκεῖ ἐστάθη. Ἦτον ἡ ἐξοδος τῶν ὀντι, ἀλλὰ νὰ ἐξέλθῃ δι' αὐτῆς δὲν ἠδύνατο, διότι ἡ θύρα ἐφράττετο ὑπὸ σιδηρᾶς κιγκλίδος διατεθειμένης οὕτως, ὥστε ν' ἀνοίγεται καὶ νὰ κλείσται, διότι εἶχε στροφεῖς, ἀλλὰ καὶ κλειδωμένης. Ἦτο δὲ στερεωτάτη ἡ κλειδωνιά.

Ἐξῶ τῆς κιγκλίδου, τούτης, ὁ ἐλεύθερος ἀήρ, ὁ ποταμός, ἡ ἡμέρα, τόπος ἐπὶ τῆς ὄχθης, στενὸς μὲν, ἀλλ' ἱκανὸς ὥστε νὰ βαδίσῃ τις ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ φύγῃ, ἡ πόλις τῶν Παρισίων, αὕτη ἡ ἄβυσσος εἰς τὴν ὅποιαν εὐκολώτατα δύναται τις νὰ κρυβῆ, ὁ πλατὺς ὄριζων, ἡ ἐλευθερία.

Δεξιόθεν, ἡ γέφυρα τῆς Ἰένης, ἀριστερόθεν, ἡ γέφυρα τῶν Ἀπομάχων ὁ τόπος ὅθι ἦτον ἀρροδιώτατος ἵνα περιμείνῃ ὁ Γιάννης Ἀγαινῆς τὴν νύκτα, καὶ τότε νὰ ἐρπαιτεύσῃ. Τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτον ἐρημιεόν. Αἱ μυῖαι εἰσέρχοντο καὶ ἐξέρχοντο διὰ τῶν σιδηρῶν τῆς κιγκλίδου ράβδων.

Ἦτον ὀχθὴ, περίπου τῆς ἐσπέρας ἡ ὥρα Ἐπύρχετο νύξ.

Ὁ Γιάννης Ἀγαινῆς ἀπέθεσε τὸν Μάριον πλησίον τοῦ τείχους εἰς τὸ ἀνοήριον μέρος, ἔπειτα, πλησίασε εἰς τὴν κιγκλίδα, ἐπειράθη νὰ διασείσῃ τὰς σιδηρᾶς ράβδους τῆς. Τὰς ἔσεισε σιθαρῶς ἀλλὰ ματαίως.

Ἐδοκίματε μιαν πρὸς μίαν, ἐπίσης ὅτι ἴσως εὕρισκέ τινα ἐξ αὐτῶν εὐνοήματα. Ὅτε νὰ τὴν ἰσπασίῃ, νὰ τὴν μεταχειρισθῆ ἔπειτα ὡς μολὸν. καὶ οὕτως ἡ τὴν κιγκλίδα ὀλόκληρον ν' ἀνατινάξῃ, ἢ νὰ θραύσῃ τὴν κλειδωνιάν.

Ὅτι αἱ ράβδοι ἦσαν στερεωτάται, ὅσον καὶ αἱ ὀδόντες τῆς τίγριως ἔντος τῶν βολῆντων. Ποῦ νὰ εὕρῃ μολὸν! τὸ πρόσκομμα ὑπῆρχεν ἀνοήριον, πρὸς τὸν δὲν ἦτο ν' ἰσπασθῆ ἡ κιγκλίδος.

Ἐκεῖ λέγειν νὰ μενεῖ, καὶ ἵκει νὰ παραδώσῃ τὴν ἐσχάτην πνοήν; Πῶς νὰ κάμῃ; Νὰ ἐπιτριψῆ ὀπίσω; νὰ ἐπιναλῆσθῃ τὸν φρικωδῆ ὄρανον, ἐν ἀήρῳ, ὥστε δοῦμαι πλέον εἶχεν ἱκανήν. Καὶ τὸ χειρῶν, πῶς νὰ θείσῃ πάλιν τὴν βόσκον ἐκείνον τῆς ἰλύος, ἀρ' οὐ ἐπὶ ὄψῃ, ὡς ἐκ τῆς ματι.

Ἄλλὰ καὶ τὸν βόθρον ἂν διήρχετο, ἡ ἀστυνομία ἐπλανᾶτο ἀνὰ τὰ χεῖλη τῶν ὀχετῶν, βεβαίως δὲν θὰ διέφραγεν καὶ δεύτερον τοῦς οὐ-
χάς της. Τέλος δὲ ποῦ νὰ φύγη ; Καὶ ἄλλην ἐξοδὸν ἂν ἀνεκάλυπτε,
καὶ ἐκεῖνη θὰ εἶχε τὴν κίχλιδά της.

Ἀναμφιβόλως, ὅλοι αἱ ἐξοδοὶ τῶν ὀχετῶν ἦσαν ὁμοίως προφυλαχ-
μένοι. Τυχαίως εὐρέθη ἀκλειδωτός ἡ ἐσχάρα ἣν ἤνοιξεν ὅταν κατέβη,
ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὅλοι αἱ ἄλλαι εἶχον τὴν κλειδωκίαν
τῶν, ἢ ἦσαν ἐσφηνωμένοι διὰ μαλὸύδου ἐντὸς τῶν πετρῶν.

Τετέλεσται πᾶν ὅ,τι ἐπραξεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπίθῃ εἰς μά-
την. Δὲν ἦτο θέλημα Θεοῦ.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὴν κίχλιδά καὶ ἐ-
καθῆσε πλησίον τοῦ Μαρίου, ἀναισθητοῦντος ἔτι. Ἐμεινεν ἔχων τὴν
κεφαλὴν προσκλιθὴν μετὰ τῶν γονάτων του. Ἐξίστος δὲν ὑπῆρχεν
Ἰεσοῦ ἢ ἐσχάτη ἀπόγνωσις.

Ποῦ εἶ ἐστρεφέν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὸν νοῦν κατ' ἐκείνην τὴν
δαίνην στιγμὴν ;

Οὔτε εἰς ἐαυτόν, οὔτε εἰς τὸν Μάριον. Μόνην τὴν Τιτίκαν ἀελο-
γίζετο. Τὴν ἐκέλευε νὰ γίνῃ ἡ Τιτίκα !

Η'.

Τὸ τεμάχιον τοῦ ἀποσχισθέντος φορέματος.

Ἐνῶ ἦτο καθισμένος εἰς τὸν διαλογισμὸν τοῦτον, ἐπιτίθη εἰς τὸν
Μάριον τοῦ μίον χεῖρ, καὶ φωνή τις σιγῆ, εἶπεν εἰς τὸ οὖς του.

— Στὴ μαιρσιά !

Οὐδὲν ὁμοιάζει τόσο πρὸς ὄνειρον ὅσον ὁ ἀπειλισμός· ὁ Γιάννης

'Αγιάννης ενομίσειν ὅτι ἐνόησεν ἄξιον. Βηματισμοὺς δὲν εἶχεν ἀκούσει. Τίς ἦτον αὐτὸς ὅστις τῷ ἀπέτεινε τὸν λόγον ἐντὸς ἐκείνης τῆς σιᾶς ; 'Ηγεῖρα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τ' ἴδω.

'Ισχυρὰ ἐνόησεν ὁ ἀνθρώπος ἀνεπὸδότητος, κρατῶν τὰς ἐμβάδας τοῦ διὰ τῆς ἀρ' στερῆς χερσὶν, ἵσως ἵνα ἔλθῃ μέχρι τοῦ Γιάννη 'Αγιάννη χωρὶς ν' ἀκουσθῶσιν οἱ βηματισμοὶ του.

'Ο ἀνὴρ οὗτος ἦτον εἰς τοὺς Γιάννην 'Αγιάννην γνωστός, καὶ ὁ Γιάννης 'Αγιάννης τὸν ἀνεγνώρισεν ἁμέσως, ὅσον ἀπροσδόκητος καὶ ἂν τῷ ἐρήνη ἢ παρενοχλῆται. Ἦτον ὁ Θεοαρδίερος.

'Ἐδραμὴν ὁ Γιάννης 'Αγιάννης εἰς τὴν θέσιν του σιωπῶν καὶ ἀτάραχος, ὁ δὲ Θεοαρδίερος ἔφερε τὴν δεξιάν του εἰς τὸ μέτωπον, ὅπως ἐπισκιάσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς του κατὰ τοῦ φωτός, καὶ μισοκλείσας τὰ βλέφαρα, ὡς πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅταν προσπαθῶμεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν ἄλλοι, ἔλαβε πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Γιάννη 'Αγιάννη καὶ τὸν παρετήρησεν ἐξεταστικῶς.

Δὲν — κατ' ἔρωσε, διότι ὁ Γιάννης 'Αγιάννης πρῶτον μὲν εἶχε τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸ φῶς, δευτέρου δὲ, πόσον ἠλλειωμένη ἦτον ἡ ὄψις του ἐκ τοῦ βουρβούρου καὶ τῶν αἱμάτων, ὥστε καὶ ἐν σταθερῇ μεσημέρῃ δὲν θὰ ἀνεγνωρίζετο ἐνθὺ, τούνοστιν, ὁ Θεοαρδίερος, φωτισόμενος κατὰ προσώπον, ἐφαίνετο ἐκεῖνος ὡς ἐνόσθεν τῆς κηχλίδος.

'Ο Γιάννης 'Αγιάννης ἐνόησεν ἁμέσως ὅτι δὲν τὸν ἀνεγνώρισεν ὁ Θεοαρδίερος.

Πρῶτος ὁ Θεοαρδίερος ἔλαβε τὴν σιγήν, ἀφοῦ ἀμφοτέρω παρετήρησαν ἀλλήλους, ὥσπερ ἤθελον νὰ μετρηθῶσιν.

— Πῶς θὰ κόμης διὰ νὰ 'βγῆς ἀπὸ ἐδῶ μέσα !

'Ο Γιάννης 'Αγιάννης δὲν ἀπεκρίνετο.

'Ο Θεοαρδίερος ἐῤηκολογήθησε.

— Τὰ κληκὲλα, καθὼς βλέπετε, εἶνε γερὰ δὲν μετακινουῦνται.

Καὶ εἰς αὐτὸν εἶνε ἀνάγκη νὰ 'βγῆς ἀπὸ μέσα ἀπ' ἐδῶ.

— Βέβαια, εἶπεν ὁ Γιάννης 'Αγιάννης.

— Τὲ λ' ἔπαι, μισὰ καὶ μισὰ.

— Τὲ ἐνοῦεῖς μισὰ καὶ μισὰ :

— Μισὰ καὶ μισὰ ἐνοῦεῖς οὐ ἐσκοτώσῃς τὸν ἀνθρώπον· πῆγαι καλά.

'Εγὼ εἶπα πάλιν ἔχω τὸ κλειδί.

Καὶ ὁ Θεοαρδίερος εἶπε καὶ δὲν τοῦ δεξιότου τοῦ Μάριον.

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 202

ἐπι-ἡδαιός, ὡς αἱ εἰς ἐπαγγέλματος ταχυδακτυλοῦργοί, εὗρε τρόπον, χωρὶς νὰ τὸν σταχασθῆ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, νὰ σχίσῃ ἐξ αὐτοῦ ἐν τεμάχιον, καὶ νὰ τὸ κρύψῃ, στοχαζόμενος ἴσως ὅτι τὸ ρίκος τοῦτο ἤδυνατο μίαν ἡμέραν νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ τε φρονεμένου ἐκείνου καὶ τοῦ φρενέως τοῦ. Ἄλλα ὅμως, χρήματα παρὰ τὰ τριάκοντα ἐκεῖνα φράγκα, ἔδεν εὗρεν ἐπ' αὐτῶν.

— Τῶντοι εἶπεν, ἀπὸ ἐτελείωσι τὴν ἔρευνάν του, δὲν ἔχεις ἄλλα παρ' αὐτά.

Καὶ λησμονήσας τὸ «μισὰ καὶ μισὰ», ἔλαβε τὸ ὅλον Ἐδίστασεν ὀλίγα παρατηρῶν τὰ χελεῖα νομίσματα, ἀλλ' ὀριμώτερον σκεφθεὶς, ἔλαβε καὶ αὐτὰ ψευδίστα.

— Ποῦ ἐβρήκα τὸν πύρεν εἰς τὸ λαιμὸ του ὀπωσδήποτε.

Ἐπειτα ἔκλεισε πάλιν τὸ κλειδίον.

— Τώρα, φίλε, εἶπεν εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔγῃς ἐπ' ἐδῶ μέσα. Εἶνε κ' ἐδῶ καὶ ὡς εἰς τὰ πανηγύρια, ὅπου πληθύνουσι οἱ πρῶτοι. Ἐπλήρωσε, ἔβγα καὶ σὺ.

Ἄλλα οὐ νὰ αὐτῆ ἀρὰ γε ἀπλῶς εἰς φρενὰ ἤνοιγεν εἰς τοὺς Γιάννην Ἀγιάννην, τὴν θύραν τῆς φυγῆς; Ἐπιτρέπεται πᾶσα περὶ τούτου συμβολία.

Ὁ Θεοκτόνος ἐβόηθη τὸν Γιάννην Ἀγιάννην νὰ ἄρῃ πάλιν εἰς τοὺς τοίχους τοῦ τὸν Μαρτίνου, ἔπειτα δὲ κατηβίβη πρὸς τὴν θύραν, πατῶν ἐπὶ τῆς ἰαμῆς τῶν ποδῶν καὶ νεύων εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἠκολούθη.

Εἶπε μὴ τις ἦτον ἐξω, ἐπέθεσεν εἰς τὰ χελεῖα του τὸν δάκτυλον, καὶ ἔμαθε πρὸς στιγμὴν παρατηρῶν ἐξω τῆς κηλεῖδος.

Ἦθησε τότε τὸ κλειδίον εἰς τὴν κλειδωνιά καὶ στρέψας αὐτὸ τὴν ἡροῖζεν ἴνευ τριγμοῦ, ἐξ οὗ καὶ ἐβῆν ὅτι ἡ κλειδωνιά ἐκεῖνη, ὡς καὶ αἱ στρεφαῖς τῆς κηλεῖδος ἦσαν ἀλειμμένα ἐπιτηδεῖως ὀ. ἔλαιου, καὶ ὅτι ἠρόντωντο συγχρότερη ἢ ὡς ἵππεδίστα. Βεβαίως ὁ ὄχιτος οὗτος ἦτο καταρτίγιον εἰς συμβολίαν κακοποιῶ.

Ὁ Θεοκτόνος ἠνοῖξε τὴν θύραν, τσοῦν μόνον, ὅσον ἔχρε ἀζήτο ἐν ἀεὶθρ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἔπειτα δὲ τὴν ἐκλείσει πάλιν, ἐστρεψε δὲ τὸ κλειδίον εἰς τὴν κλειδωνίαν, καὶ ἐξήρτη σθῆ, ἐν τῷ σκίτει ἀθρόοβας ὡς πνοή. Ἐνόμισε ὅτι αἱ πιδες τοῦ ἦσαν κίττηθεν πρῶτος καὶ ἀπλά, ὡς αἱ τῆς τίγρης.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εὐρέθη, ἐξω.

Θ'.

Ὁ Μάριος νεκρὸς τὸ φαινόμενον.

Ἀπεθῆκε τὸν Μάριον κατὰ γῆς.

Ἦσαν ἔξω τέλει πάντων! Τὸ σκότος, ἡ σφίξ, τὰ μιάσματα ἔμειναν ὀπίσθεν τοῦ Γιάννη, Ἀγιάννη, ἀνέπνευσεν ἀέρα ἐλεύθερον, ὑγιᾶ, ζωογόνον. Πανταχοῦ περὶ αὐτὸν ἐπεκράτει σιγή, ἡ τερψίθυμος σιγή ἐκείνη, τοῦ ἡλίου ὄδοντος εἰς σαπυρίζονον οὐρανόν. Ἦδη ἀτήπτοντο οἱ λυχνιοὶ, ἐπῆρχετο δὲ ἡ νύξ, ἡ μεγάλῃ, σῶτερρα, ἡ φίλῃ πάντων ἔσοι ἔχουσι ἀνάγκην πέπλου σκᾶς, ὅπως ἐξέλθωσιν ἀπὸ τινος ἀμηχαλίας.

Τὰ ρεῖθρα τοῦ Σηκουάνᾳ ἤρχοντο ἕως εἰς τοὺς πόδας του μετὰ φλεῖσθου πλαταγίζοντα. Ἦκούετο ὁ ἰναίριος διάλογος τῶν πετηνῶν ἀποχαιρετιζομένων ἐντὸς τῶν πετελιῶν τοῦ περιπάτου τῶν Ἑλλυσίων.

Ἀνεφαίνοντο ἰσοῦρες τινὲς εἰς τὸ στερέωμα. Ἦ ἑσπέρα ἤπλου ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Γιάννη, Ἀγιάννη, ἀπάσος τοῦ ἀπείρου -ἄς τρυφερότητας.

Ἦσαν τὴν ἑσπέρα ἐκείνη ἡ ἀμύρροπος καὶ τερπνὴ, ἡ οὔτε ὄχι λέγουσα, οὔτε ναί. Ἦχεν τῆς νυκτὸς αἰετὰ ὅσπερ νὰ μὴ διακρίνηται τις ἐξ ἀποστάσεως, καὶ ἐνταυτῷ ἡμέρα ἰκανή, ὥστε ν' ἀναγνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον ἄνθρωπος ἄθρωπον.

Ἰκάντην ἑσπέρα ἔμεινεν ὁ Γιάννης, Ἀγιάννης θεώμενος τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐπιμετρίας ἐν εὐφροσύνῃ ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ σιγῇ ἐκείνῃ τοῦ αἰώνιου οὐρανοῦ ἔλαβε λουτρών, ὡς εἰπεῖν, ἑκστασεως καὶ προσευχῆς.

Ἐπειτα ἔμας, ἐθιμηθεῖς αἰωνιεύς ὅτι εἶχε χρέος τι κατεπειγόν,

ἔπερ ἠμέλησε μέχρι τοῦδε, ἔλυθεν ἐπὶ τοῦ Μαρίου, ἔλαβεν εἰς τὸ κοῖλον τῶν δύο χειρῶν του νερόν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐράκτισεν ἑλαφρῶς τὸ τοῦ νέου πρόσωπον.

Καὶ οὐκ ἠνοίχθησαν μὲν τὰ βλέφαρα τοῦ Μαρίου, ἀλλὰ τὸ στόμα του ἦτον κλεινευγμένον καὶ ἀνεπνεῖεν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐστρέφη ἐκ νέου πρὸς τὸν ποταμὸν ὅπως λάβῃ πάλιν ἐξ αὐτοῦ ὕδωρ, ὅτι ἠσθάνθη, αἰφνιδίως ἀγρυπνῶν τινα, ὅποια συνήθως αισθανόμεθα, ὅταν εὐρίσκειται τις ὀπισθεν ἡμῶν, καὶ οὐκ τὸν παρατηροῦμεν.

Στρέφεται, καὶ βλέπει πάντοι ὅτι ἄνθρωπος τις ἔστατο ὀπίσω του, ἄνθρωπος ὑψηλός, φορῶν μακρὸν ἐπειδυστὴν καυθαμένον μέχρι τῆς σιαγόνας, ἔχων τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας, καὶ φέρων ράβδον ἔχουσαν ἐπὶ κεφαλῆς μῆλον μολύβδινον.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνεγνώρισε τὸν Ἰαβέρην.

Δὴ ἀπεβλήθησαν ὅτι ὁ ἀγαγνίστης, εἶχεν τῆς μαντεύσει, ὅτι καὶ ὁ ἐχθρῶτα τὸν Θεοαρδίερον πρὸ μικροῦ ἦτον αὐτὸς αὐτός ὁ Ἰαβέρης.

Ὁ Ἰαβέρης μετὰ τὴν ἀνέλπιστον ἕξοδόν του ἐκ τοῦ ἀστυνομάτου, μετέβη εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἐξέθεσε τὰ πίνοντα λεπτομερῶς εἰς τὸν ἔρρηκτον ὄμιλον, καὶ ἀέριος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του.

Ἦρπειν, ὡς ἐθελοκόμησε ἐκ τῆς συμμοσύνης ἢ εἰ ἀνταρτα, εἶχον εὐρεῖ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ καταπέσει τὴν ἀρσενάν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, πρὸς τὰ Ἰλίουσα, ἐπειδὴ τὸ μέρος ἐκεῖνο προσέλειπον ἀπὸ πικρῆς τῆς καρπῶ τὴν προσοχὴν τῆς ἀστυνομίας.

Ἐσεὶ παρατηρήσει, τὸν Θεοαρδίερον, τὸν εἶχε ἀκροαθῆσαι. Τὰ περιπλήσιον εἶνε γνωστά.

Ὡσαύτως ὁ ἀγαγνίστης ἀνοεῖ πόθεν ἐρμύμενος ὁ Θεοαρδίερος ἤκειν εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην τῆς θύρας τοῦ ὀχετοῦ μετα τῆς πρὸς θυμίας. Ὁ Θεοαρδίερος ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ Ἰαβέρης εὐρίσκειτο ἐξωθεν, ἐγίνωσκε δὲ ταῦτα ἐκ τῆς προσιοθησεως, ἣν ἀποκτᾷ πᾶς ὁ παρακολληόμενος, ἔκρεπε να ριθῆ εἰς τὸν θηζαντικὸν κίον ἐν ὄστω, καὶ ἔρριπεν εἰς τὴν ἀστυνομίαν ἀντὶ ἐαυτοῦ ἕνα φονέα, ὅπως τὸν ἀστυνομίαν, καὶ οὕτω λυτρωθῆ αὐτός.

Ὡστα ὁ Γιάννης Ἀγιάννης μετέπεισε ἄρ' ἐνὸς σκοπέλου εἰς ἕτερον.

Ὁ Ἰαβέρης οὐκ ἐγνώρισε κατ' ἐρχάς τοῦ Γιάννην Ἀγιάννην, ὅπως

ήλθειωμένον ὄντα, καθῶς προείπομεν, καὶ ἐξακολουθῶν νὰ κρατῇ ἐσταυρωμένῳ τῆς χεῖρας, ἐπίεσε μόνον τὴν κεφαλὴν τῆς ραβδοῦ του, νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς στεριότητός της, καὶ εἶπε μετ' ἐπιτακτικῆς καὶ ἡσυχου φωνῆς.

— Ποιὸς εἶνε ἡ ἀρεντιά σου ;

— Εἰμ' ἐγώ.

— Ποιὸς ;

— Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὁ Ἰαθέρης ἐκράτησε τὴν ραβδὸν διὰ τῶν ὀδόντων του, ἔκλυεν, ἐπέβασε τὰς δύο σκευὰς του χεῖρας ἐπὶ τῶν ὤμων του Γιάννη Ἀγιάννη, τὸν περιετρήσε καλῶς, καὶ εβεβαιώθη ὅτι ἦταν αὐτὸς ἐκεῖνος.

Τὸ βλέμμα του Ἰαθέρη ἐφάνη τρομερόν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔμεινε ἀκίνητος ὑπο τὰς χεῖρας τοῦ Ἰαθέρη, ὡς λέων ἀνεχόμενος τοῦς ὄνυχας τίγριδος ἐφ' ἐκείτου.

— Ἰαθέρη, τὸν λέγει, σὺ τώρα με κρατεῖς, καὶ ὠτὲ ἐναντιώνομαι. Ἐγὼ ἀπὸ σήμερα, τὸ πρῶν θεωρῶμαι ὡς αἰχμαλώτος σου. Ἄν εἶχα σκοπὸν, νὰ φύγω σὲν θα σοῦ ἔλεγα πῶς λατοικῶ. Πιάσε με. Μόνον ἓνα πρῶγμα σοῦ ζητῶ.

Ὁ Ἰαθέρης ἐφάνητο ὡς μὴ ἀκούων μόνον ἐκράτει τὸ ὄμμα του προσλωμένον ἐπὶ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἀπειτίως σκεπτόμενος. Τέλος, σφίξε τὸν Γιάννη Ἀγιάννη, ἀνεστηλώθη ὄκως, ἐπανελάθει εἰς χεῖρας τὴν ραβδὸν καὶ, ὡς ἐνοπνιάζόμενος, ἐψιθύρισε μᾶλλον ἢ ἐπρόφερε ταύτην τὴν ἐπιτίμησιν.

— Τι αἰματωσὺ αὐτοῦ ; τι ἄνθρωπος εἶνε αὐτός ὁ ἄνθρωπος ;

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπειρήθη, καὶ ἡ φωνὴ του ἐφάνη ὡς ἐξυπνήσασα τὸν Ἰαθέρη.

— Δὲν εἶσαι ἡλιθία τώρα νὰ σοῦ εἰπῶ. Ὅσο, δι' ἐμένα ὅ,τι θέλῃς λάβε με· ἀλλὰ προσοτρῶν βροθῆτέ με νὰ μεταφέρω αὐτὸν τὸν νεον εἰς τὸ σπίτι του. Αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον πῶς σοῦ ζητῶ.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰαθέρη ἐλιστρώρησε, καθὼς συνέβαινε εἰς αὐτὸν, ὅσῳς ἔλεγε τὸν ἐπιστεῖον ἱκανὸν νὰ ἔλθῃ εἰς συγκατάθεσιν πρὸς ἄλλ' ὅμως δὲν εἶπεν ὅχι.

Ἐκλύεν ἐκ νέου, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κελῶς του ἓν μανδύλιον, τὸ ἐβρέξεν εἰς τὸ πρῶν, καὶ ἐσπύγησε τὸ αἱματοβρέκτον πρόσωπον τοῦ Μαρίου.

— Αὐτός ὁ ἄνθρωπος ἦτον εἰς τὸ ὄσθραγμα, εἶπε χαμηλῆ τῆ φωνῇ, ὡς λαλῶν καθ' ἑαυτόν. Ἦνε αὐτός ὅπου ἀνέμωζον Μάριον.

— Ὡς ἡρώτης τάξεως κατάσκοπος, εἶχε προσεγγίσει εἰς ὅλα καὶ ἀκούσει ὅλα, καὶ περὶ ὧν ἐλάμβανε σημειώσεις, ἐνῶ ἐξέλεπε τὸν θάνατον τοῦ ἐπικείμενον καὶ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς πέτρας τοῦ μνήματός του.

Ἐλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Μαρίου, ἔχων τὸν σφυγμὸν.

— Ἦνε ἓνας ὅπ' ἐκείνου ὅπου πληγώθησαν, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Αὐτός εἶνε νεκρός, εἶπεν ὁ Ἰαβέρης.

— Ὅχι ἀκόμη, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Καὶ τὸν ἴσχυρες ἀπὸ τοῦ ὄσθραγμα ἕως ἐδῶ, ἤρπτηεν ὁ Ἰαβέρης.

Τόση δὲ ἦσαν ἡ καταπόνησις τοῦ Ἰαβέρη, ὥστε οὐδ' ἐπαύθη νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Γιάννη Ἀγιάννη πως εἶπεν τὸν ὄλετον.

Ἄλλα καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτο βυθισμένος εἰς ἓνα καὶ μόνον διαλογισμὸν.

— Ἐσπρως, λέγει πρὸς τὸν Ἰαβέρη, κατακλιθεὶς εἰς τὸν δίδον Κολογριαῖον, εἰς τὸ πατῆρος σου, εἰς ἀδελφοποιῶσαι πλὴν πρὸς τὸν ἀγγεῶν τὸν πύππον σου.

Ἠρένησε τότε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰς τὸ στήθος τοῦ Μαρίου, καὶ ἐξαγαγὼν τὸ χαρτερολάκιον τοῦ, τοῦ ἤρπξεν, εἶπε τὸν πλὴν ὅπου εἶχε σημειωμένην ὁ Μάριος τὴν ἐπιθυμίαν σου, καὶ ἰδοὺξεν αὐτὸν εἰς τὸν Ἰαβέρη.

Ἐπὶ τὴν ἰκανὸν εἶσιτι φῶς, ὡστε νὰ ἀνιῆ, ὁ Ἰαβέρης ὁ ἀναγνώσῃ ἄλλως τε εἶχεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν ὄλετον τὸν παραπομπὴν ὁ οφθαλμῶν τοῦ καὶ τὴν φασφραδαί, εἰς ἔχον τὰ χαρτερολάκια. Ἀναγνώσας λοιπὸν τοῦ ὅπου τοῦ Μαρίου γυμναστικῶς εἶχον ἀσέχου ἐπαύλασεν ἐντὸς τῶν ὀσόντων τοῦ.

— Πιλοτοροῦν, εἶπε Κολογριαῖον, ἔρθῃς θ.

Ἐπειτα δὲ ἀνέκρινεν.

— Ἀποῶ !

Ἐβουλομένη ὅτι ἀκούσῃ τοῦ Ἰαβέρη, ἐκ ἔχον τὸν πύππον καὶ τὸν πατῆρος. Ὁ Ἰαβέρης ἔρλαξε τὸ χαρτερολάκιον τοῦ Μαρίου.

Μετὰ μίαν στιγμὴν, ὁ Μάριος ἰκίετο εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἄλλου.

ἐξηπλωμένος, ὁ δὲ Ἰαβέρης καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτοῦ, ἔχοντες τὰ νῶτα ἰστραμμένα πρὸς τὸν ἀμαξήλατον.

Τὸ ὄχημα ἔλαβε τὸν δρόμον πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς ἑδοῦ Κλογραίων Καθ' ὅλον τούτον τὸν δρόμον ἐπεκράτησεν ἐντὸς τοῦ ὀχήματος σιγῇ νεκρώσιμος.

Ὁ Μάριος ἀκίνητος, ἀναίσθητος, εἰς τὸ βάθος, ἔχων τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ἐπὶ τοῦ στῆθους, τὰς χεῖρας ἐκκρεμῆς, τὰ σκέλη ἀπεξυλωμένα.

Ἐνόμιζεν ὅτι τὸ σῶμα ἐκεῖνο ὄν περιέμενεν ἄλλο εἰμὴ τὸ φέρον· καὶ ὁ μὲν Γιάννης Ἀγιάννης ὄφινετο ὡς πλασμένος ἐκ σκιᾶς, ὁ δὲ Ἰαβέρης ἐκ πέτρας.

Ἐπάνυδος τοῦ ἐγγόνου.

Εἰς ἕκαστον ἐλοσάν τοῦ ὀχήματος ἐπιπτε μία σταγὼν αἵματος ἐκ τῆς κνήμης τοῦ Μαρῶ.

Ἦσαν τρεῖς αἵ, ὅταν τὸ ὄχημα ἔρθεεν εἰς τὸν ἄρ.θμόν Θ, τῆς ἑδοῦ Καλογριών.

Ὁ Ἰαβέρης, καθὼς πρῶτος παρατήρησεν ἂν ὁ ἀριθμὸς ἦτον ἐκεῖνος, ἔκρινεν τὴν θύραν, καὶ λαβὼν τὸ πλεχτῆρον τῆς ἐκρυσσε δυνατῶς.

Ἦσ' ἔτι εὐρίγον ἡ θύρα καὶ ὁ Ἰαβέρης τὴν ὥθησε μετὰ βίαις παραβολαῖς εἰς τὸν ἄρ.θμόν, χαρμίνους, σχεδὸν κομμιμένους ἔτι, φέρων ἅς χεῖρας ἀγῆρον.

Ὁ Μάριος ἔλαβε τὴν ἀποκρίσιν, ὅτι εἶδος εἰς τὰς συνεικίαις ἐκεῖ-

νας τῶν Παρισίων κοιμῶνται: ἑνωρίς, μάλιστα δὲ ὅταν ᾗνε εἰς τὴν πόλιν ἀκαταστασία.

Οἱ φιλήσυχοι καταρεύονται εἰς τὸν ὕπνον, καθὼς τὰ παιῖα, ὅταν ἀκούσωσιν ὅτι ἐξω εἶνε ὁ Καλικαντζάρος, κρύπτουν ἀμέσως τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμα.

Ἐν τούτοις, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης καὶ ὁ ἀμαξήλατος ἀνέσταν τὸν Μάριον ἐκ τοῦ ὄχηματός, τοῦ μὲν κρατοῦντος αὐτὸν ἐκ τῶν μισοχάλων, τοῦ δὲ ἐκ τῶν γονάτων.

Συγγρίτως ἔφερον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὴν χειρὰ τοῦ ὑπὸ τὰ φορέματα τοῦ Μαρρίου, καὶ ψάλας τὸ στήθος τοῦ νέου ἐβεβαιώθη ὅτι ἀκόμα ἐπαλλεῖ τώρα μάλιστα ἐπαλλεν ὀλίγον δυνατώτερα ἢ πρὶν, ὡσεὶ ἐπαναφερον εἰς αὐτὸ ζῶν ἢ τῆς ἀμοξῆς κίνησις.

Ὁ Ἰαθέρης ἐρωτᾷ τὸν Θυρωρὸν ἐπιτοκτικῶς, ὡς ἀρμόζει εἰς τὴν ἐξουσίαν ἔχουσαν ἐνώπιον αὐτῆς Θυρωρὸν ἐνὸς ταραξίου τῶν καθεστώτων.

- Κίππος, Γιλανορμάν ἐδῶ κατοικεῖ.
- Ἐδῶ. Τι τὸν θέλετε;
- Πᾶνε νὰ τὸν εἰπῆς, ὅτι ἔφεραν τὸν υἱὸ τοῦ.
- Ναι, καὶ εἶνε νεκρός.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὅστις ἤρξατο ὑπὸ τὸν Ἰαθέρην ὅλος ρακενδύτος καὶ ροπαρὸς, δὸς καὶ ὁ Θυρωρὸς τὸν παρετήρησεν μετὰ τινος ἀποστραφῆς, ἔνευσε πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς κεφαλῆς: ὄχι.

Ὁ Θυρωρὸς ἐράνη ὅτι δὲν ἐνόησεν οὔτε τὸν λόγον τοῦ Ἰαθέρη, οὔτε τὸ νεῦμα τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

- Ὁ Ἰαθέρης ἐξηκολοιθῆσε λέγων.
- Ἐπῆγε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ὄδωραγμα καὶ νὰ τον.
- Εἰς τὸ ὄδωραγμα! ἀνέκραξεν ὁ Θυρωρὸς.
- Ἐκεῖ ἐσκοτώθηκε. Πήγαίνε νὰ ζυπνησῆς τὸν πατέρα τοῦ.
- Ὁ Θυρωρὸς ἔμεινεν ἀκίνητος.
- Πήγαίνε λοιπὸν! ἀνέκραξεν ὁ Ἰαθέρης.

Ὁ Θυρωρὸς ἀπερῆθη τότε καὶ ἐξύπνησε τὸν Βίγιαν. Ὁ Βίγιαν ἐξύπνησε τὴν Νικολέταν, ἡ Νικολέτα ἐξύπνησε τὴν θείαν τοῦ Μαρρίου.

Περὶ δὲ τοῦ πάππου, τὸν ἴφρησαν νὰ κοιμᾶται, σκεπτόμενοι ὅτι οὐδὲν ἐδλάπτε καὶ ἂν ἐμάνθαιε τὸ πρᾶγμα αὐρὸν τὸ πρῶτον.

Ἀνεβίβασαν τὸν Μάριον εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα, καὶ τὸν ἤπλωσαν ἐφ' ἐνὸς παλαιῦ ἀνακλίντρου, εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τοῦ κ. Γιλανορμάν ἐνῶ δὲ ὁ Βίγιαν μετέβη εἰς ἀναζητησὸν ἰατροῦ καὶ ἡ Νικολέτα ἤνοιγε τὰς ἱματιοθήκας ζητοῦσα ἀσπρέρραχα, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤσθάνθη τὸν Ἰαθέρην πλήξαντα τὸν ὤμὸν τοῦ. Ἐβίβηκε λοιπὸν εὐθὺς εἰς τὸ νόημα, καὶ κατέβη ἔχων ὀπίσω τοῦ το βῆμα τοῦ Ἰαθέρη, ἀκολουθοῦντος.

Ὁ Θυρωρὸς τοὺς εἶδεν ἀναχωροῦντας, ὡς τοὺς εἶχεν ἰδεῖ ἐρχομένους, ἔχων τὰς ὀφθαλμοὺς καταβεβαρημένους ὑπὸ τοῦ ὕπνου.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης καὶ ὁ Ἰαθέρης ἀνέβησαν ἐκ νέου εἰς τὸ ὄχημα, καὶ ὁ ἀμαξήλατος ἐπὶ τοῦ ἔδωλιου τοῦ.

— Ἐν οὐκ ἐμὴ πρᾶγμα θὰ σε παρακαλέσω, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης πρὸς τὸν Ἰαθέρην.

— Τι πρᾶγμα!

— Ἄφες με νὰ περῶσω ὑπὸ τὸ σπητὶ μου, μιὰ στιγμὴν ἄναθῶ ἐπάνω, καὶ ἔπειτα κάμε με ὅ,τι θέλῃς εἰλαί εἰς τὴν εἰσοδίαν σου.

Ὁ Ἰαθέρης ἔμεινεν ἐπὶ τινος στιγμῆς σιωπῶν, ἔχων τὴν σιαγόνα κεινωμένην εἰς τὸ περιλαίμιον τοῦ ἐπιπότου τοῦ, ἔπειτα δὲ καταβίβασεν τὸ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἀμαξήλατου ἄμεινον θυρωρῶν, ἐκραξε πρὸς αὐτὸν.

— Ἀκούσε, ἀμαξά! Σὺρε εἰς τὴν αἶθον Ἐ.σπλου ἀριθ. 7.

ΙΑ'.

Ἐμαλάχθη ὁ ἀδυσώπητος.

Καθ' ἄλλην τὴν περαιτέρω πορείαν, δὲν ἤνοιξαν τὰ χεῖλη των καὶ οἱ οὐοί.

Τί ἤθελεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης; Ἦθελε νὰ τελειώσῃ ὅ,τι ἤρχισε νὰ θώσῃ εἰδῶσιν εἰς τὴν Τιτίαν; νὰ τῇ εἶπῃ ποῦ ἦτον ὁ Μάριος, ἴσως δὲ καὶ νὰ σαφρώσῃ εἰς αὐτὴν μυστικόν τι, ἐξ οὗ ἤθύνετο τὸ μέλλον τῆς νὰ ἐξασφαλισθῇ τέλος πάντων, νὰ διατάξῃ τὰ πράγματά του, ὡς ἂν ἔμελλε νὰ ἐκλείψῃ πλέον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου διὰ παντός.

Ἄλλὰ περὶ ἑαυτοῦ, ὅσον ἀρεῶρα τὸ ἄτομόν του ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν ὅτι τετέλεσται πλέον.

Ὁ Ἰαθέρης τὸν συνέλαβεν, χωρὶς νὰ εὕρῃ ἀντίστασιν παρὰ τῷ Γιάννῃ Ἀγιάννῃ. Ἄλλος τις εἰς τὴν θέσιν του, ἴσως θὰ ἐσκέπτετο νὰ καταρύγῃ εἰς τὸ σπυρίδιον τὸ ὅποιον εἶχε λάβῃ παρὰ τοῦ Θεοαρτίου, καὶ εἰς τὴν σιδηρὰν κινγκιῖδα τῆς πρώτης εἰρητῆς ὅπου ἔμελλε νὰ ριθῇ.

Ἀπὸ τῆς συναντήσεως ἐκείνης μετὰ τοῦ ἐπισκόπου, ἐγενήθη ἐν εὐψυχῇ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, κατὰ πάσης ἀρεθῆς ἀπαείρας, ἔστω καὶ ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς, βαθύς θρησκευτικὸς ἐσταγμός.

Ἡ αὐτοχειρία, ἣν συνεποκολοθεῖ καὶ ὁ τῆς ψυχῆς θάνατος, ἦτοι εἰς τὸν Γιάννη Ἀγιάννην πρᾶγμα ἀδύνατον.

Εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς οἴου Ἐνοπλοῦ ἐστάθη τὸ ὄχημα, ἵππειται ἡ οὐδὲ

εκείνη, εἶπε στενή, δι' ὄχηματα. Ὁ Ἰαθέρης καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπέζησαν.

Εἶπε δὲ τότε ὁ ἀμαξηλάτης, ταπεινῶς πρὸς τὸν ἀκύριον ἐπιτηρητὴν ὅτι τὸ βειλοῦδον τοῦ ὄχηματός του κατεσπιλώθη ἀπ' τὰ οἴματα τοῦ φρονεμένου ἀνθρώπου καὶ ἐκ τοῦ βερβέρου τοῦ φρονέως του. Οὕτως ἐνόησε τὰ πρᾶγματα ὁ ἀμαξηλάτης· καὶ προσέθεσεν ὅτι δίκαιον τῷ ἐφαίνετο νὰ λάβῃ κάποιαν ἀποζημίωσιν.

— Πόσον ζητεῖς, ἠρώτησεν ὁ Ἰαθέρης, δι' ὅλα ὁμοῦ;

— Εἶνε ἑπτὰ ὠραι καὶ τέταρτο, ἀπεκρίθη ὁ ἀμαξηλάτης, καὶ τὸ βειλοῦδο τοῦ ἀμαξιτοῦ μου ἦταν ὀλοκαίνουργο. Ὀγδοῶντα φρίγκα, κύριε ἐπιτηρητή.

Ὁ Ἰαθέρης ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κήπου του τέσσαρα εἰκοσάραχα καὶ ἀπέλυσε τὸν ἀμαξηλάτην.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐστοχάσθη ὅτι ὁ Ἰαθέρης ἐμίλλε νὰ τὸν ἀπαγάγῃ πεζῶς εἰς τὸν πλησιέστερον ἀστυνομικὸν σταθμὸν.

Ἐπροχώρησεν εἰς τὴν ὁδὸν ἐκείνην τὴν ἐρημὸν ὡς συνήθως. Ὁ Ἰαθέρης ἠκολούθη τὸν Γιάννη Ἀγιάννη. Ἐβθασαν εἰς τὸν ἀριθμὸν 7. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκρούσε τὴν θύραν, ἣτις καὶ ἠνοιχθὴ πᾶρυντα.

— Πάγει καλά, εἶπεν ὁ Ἰαθέρης. Εἰμπορεῖς ν' ἀναβῆς.

Καὶ προσέθηκε μετ' ἄλλοκότου ἤθους, ὡς ἂν κατέβαλλεν ἐνδομυχοῦ μεγαλὸν κόπον προσέριον τὰ εἶς.

— Ἐγὼ καθήμα, ἐδῶ, νὰ σὲ περιμένω.

Ἐστράφη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης καὶ εἶδε τὸν Ἰαθέρην. Ὁ τρόπος οὗτος οὐ φέρεσθαι ἦτον εἰς τὸν Ἰαθέρην ὄλωσ πρωταφανής. Ἀλλ' ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶπε κατὰ νοῦν.

— Μὴ μεταχειρίζετα, 'ς ὁ γάτο, τὸ ποντίκι. Εἶνε βέβαιος ὅτι μ' ἔχει στὸ χέρι καὶ μοῦ δίδει λοιπὸν μίαν κάποιαν ἐλευθερίαν, τὸ μάκρος τῆς ὁποίας εἶνε ὅσον καὶ τὸ μάκρος τῶν ὀνύχων τῆς.

Ἀπορῆσιν ἔχων ὁ Γιάννης Ἀγιάννης νὰ παραδοθῇ καὶ νὰ δώσῃ τέλος, εἰν ἠπορησε διὰ τὴν συγκατάβασιν ταύτην τοῦ Ἰαθέρη. Ὄρθησεν τὴν θύραν τῆς οἰκίας του, καὶ κράζει πρὸς τὸν θεωρὸν ὅστις κοιτῶμενος εἰς τὴν κλίνην του ἔσυρε τὸ σχοινίον τῆς θύρας: Ἐγὼ εἶμα! ἀνέβη τὴν κλίμακα.

Ἀνέβησεν εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, ἐστάθη ὀλίγον. Πᾶσα ἐδῶ: ἐπώ-

δυνας ἔχει σταθμούς. Τὸ πρὸ τῆς θύρας τοῦ οἰκήματος παράθυρόν του, παράθυρον στενὸν καὶ ἐπίμηκες, δι' οὗ εἰσέρχεται τὸ φῶς τοῦ ἀπέναντι φανοῦ τῆς ὁδοῦ, ἦτον ἀνεφγμένον.

Εἶτε λοιπὸν ὅπως ἀναπνεύσῃ, εἶτε μηχανικῶς πως, ἔκυψεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐκεῖνος καὶ πρετόρησεν εἰς τὴν ὁδόν. Ἡ θύρα του ἦτο κάτωθεν· ὁ φανὸς ἐφώτιζε καλῶς τὴν ὁδόν. Ἐξεπλάγχθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης μεθ' ἑαυτοῦ.

Ὁ Ἰσβέρης εἶχε ἀναχωρήσει, ἐνῶ εἶπεν ὅτι ἐκεῖ θὰ τὸν περιέμενον.

IB

Ο πάππος.

Ὁ Βάβης καὶ ὁ θάλας, ἀπελάτταν τὸν Μίτρον εἰς τὴν αἰθούσαν καὶ εἰς τὴν αἰθούσαν, ἐκεῖνος ἔδρασε καὶ ἀπέκταν, ἐπὶ τοῦ βίου Μίτρον. Μιτρίδης ἦτο καὶ ἡ ἀστὴρ. Ἐξέπλησσε τὸ καὶ τὴν θείαν ἰδέαν καὶ ἀγάθη τῆς αἰτίας τοῦ.

Ἡ θεία Γιάννης ἀπέλατταν τὸν πάππον, τὰς χ. ἴσως, ἀπέλατταν εἰς τὴν αἰθούσαν.

— Ἄντι τῆς τῆς αἰθούσης τῆς αἰθούσης!

Εἰς τὴν αἰθούσαν τῆς αἰθούσης.

— Ἐκεῖνος ἀπέλατταν τῆς αἰθούσης.

Ἄντι τῆς αἰθούσης τῆς αἰθούσης, ἀπέλατταν τὸν πάππον, τὰς χ. ἴσως, ἀπέλατταν εἰς τὴν αἰθούσαν.

— Βέβαια αὐτὰ τὰ πράγματα τέτοιον τέλος πάντοτε λαβαίνουν !
Προσέθηκον δὲ καὶ το ἄλλο ἐκεῖνο : Καλὰ ἐγὼ τὰ ἔλεγα· το στερεό-
τυπον εἰς παρομοίας περιστάσεις.

Ὁ ἰατρίκς διέταξε καὶ ἔφερον πλησίον τοῦ ἀνακλίντρου μίαν κλίνην,
ἀφοῦ δὲ ἐξετάσας τὸν Μάριον εἶδεν ὅτι ὁ μὲν σφυγμὸς ἐξηκολούθει· νὰ
κτυπᾷ, οὐδέμιν δὲ πληγὴν εἶχεν ὁ πασχων εἰς τὸ στήθος, προχω-
ροῦσαν εἰς βάθος, καὶ ὅτι τὸ αἷμα τὸ φαινόμενον εἰς τὰς γωνίας τῶν
χειλέων του προήρχετο ἐκ τῶν ἀγγείων τῆς ρινός, εἶπε καὶ τὸν ἡ-
πλώσαν ἐπὶ τῆς κλίνης ἄνευ προσκεφαλοῦ, μάλιστα δ' ἔθεσε τὴν
κεφαλὴν χαμηλότερα τοῦ σώματος, καὶ ἐγύμνωσεν ὅλον τὸ στήθος
του, ὅπως διευκολυνθῆ ἡ ἀναπνοή.

Ἡ γερωντοκόρη, ἡ θεσπονίς Γιλανορμάν, βλέπουσα ὅτι ἐξεγύμνω-
νον τὸν Μάριον, ἀπειμακροῦθη· εἰσῆλθεν εἰς τὸν κλιτῶνά της, ὅπου ἤρ-
χισε νὰ προσέληται.

Ὅσον ἐκ τῶν τραυμάτων ἦτο θανατηφόρον μία σφαῖρα ἐμποδι-
σθεῖσα ὑπὸ τοῦ χαρτερολαίου καὶ ἐκτοπισθεῖσα εἶχεν ἡ σφαῖρα εἰς τὴν
πλευρὸν τοῦ Μαρῖου πληγὴν μεγάλην μὲν, ἀλλ' ἀβασθῆ, καὶ ἐπομένως
ἀκίνδυνον.

Ὡς ἐκ τοῦ μικροῦ ὀφθαλμοῦ ὑπὸ τοῦς ὀφθαλμοῦ, τὸ συντηρημένον
ὄσπερ τοῦ τραύματος ἔπαυε γέννην καὶ σπυδαῖον ἐκτοπισμὸν. Οἱ θεα-
χίονες ἦσαν πάλαι καταρτισμένοι ἐκ διαξιρισμῶν.

Τὸ πρόβλημα δὲ ἐκεῖ ἐπληγὴν, ἀλλ' ἡ κεφαλή εἶχε πολλὰς. Ἡ-
γνοεῖτο ἂν οὐκ εἴη ἀκίνδυνον.

Ἐπειδὴ οὐκ ἔμελλε νὰ εἴη ἀκίνδυνον τὸ Μάριον προήρχετο ἐξ
αὐτοῦ, ὅτι τὸ στήθος πάντοτε εἶ, ἑαυτὸν ὁ κατεχόμενος ὑπὸ
λιθίου καὶ σφαιροῦ εἶχε. Περὶ τὸν ἡ σφαιροῦ εἶχε τὸν
τραύματι.

Ἀπὸ τοῦ σφαιροῦ καὶ αὐτὸ το αἷμα ἦτο ἔθνησι, ὅτι δὲ πικρὸν·
λάλησε τὸ σφαιροῦ.

Ὁ ἰατρίκς καὶ ἡ Νικολέτα ἔρχοντο εἰς τὴν κλίνην καὶ ἔποιον ἰατρει-
αμαί· ἡ Νικολέτα τοῦ ἑαυτοῦ, ὁ ἰατρίκς τοῦ Μαρῖου. Ἐπειδὴ
τὸ ἦτο ἰατρειαμαί, ὁ ἰατρίκς ἔτασσε τὸν Μάριον πρὸς
τὸ πρὸν τὸ ἑαυτοῦ.

Ἡ Νικολέτα ἔτασσε τὸν Μάριον πρὸς τὸν ἑαυτοῦ, ὅτι
ἔτασσε τὸν Μάριον πρὸς τὸν ἑαυτοῦ.

Ὁ ἰατρός ἐπλυνε τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κόμην τοῦ Μαρίου διὰ ψυχροῦ ὕδατος. Εἰς ἀδύνατον τοιοῦτου ἐβάφη πρᾶγμα ἐρυθρός. Ὁ θυραῖος ἐρώτιζε κρατῶν λύχνον.

Ὁ ἰατρός ἐβρίνετο κατεχόμενος ὑπὸ θλιβερῶν σκέψεων Ἄπο καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνένευε διὰ τῆς κεφαλῆς, ὡς εἰ ὑπεκρίνετο εἰς ἐρώτησιν ἢ ἀπηύθυνεν αὐτὸς ἐκ τῶ σιγγλῶς. Κακὸν σημεῖον διὰ τὸν ἰσθμινὴ αἰ μυστικὸν αὐτοῦ τοῦ ἰατροῦ διάλογος.

Ἐνῶ ὁ ἰατρός ἐσπύγγιζε τὴν ὄψιν τοῦ Μαρίου, καὶ ἀκροθῶς διὰ τὸ ἄκαυτος ἤπτετο τῶν ἀέκαστε κλεισμένων βλεφάρων, ἠνοιχθῆ εἰς το βάθος τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐκείνου μία θύρα, καὶ ἰερανοῦ μορφῆ τις ἐπιμήκης καὶ ὠχρᾶ.

Ἦτον ὁ πάππος.

— Ἄπο ὅτε ἦδη ἡμερῶν ἡ ἀταρσία ἔφερε τὸν κ. Γυλινοσιάν εἰς ὀργανωτικὰς καὶ τὸν κατέστητε περισσότεροτιν ἔεν ἤδυνθη λοιπὸν νὰ κοιμηθῆ τῆ προλαβούσα νύκτα, καὶ ἔλη, τὴν ἡμέραν κατελέγη ὑπὸ πυρετοῦ.

Πρὸς τὴν ἑσπεραν κατεκλήθη πάλιν ἑνωρα, ἀπὸ ἰσχυροῦ νὰ κλειθῆ καλῶς ἔλας τὴς θύρας τὴς εἰσίας, καὶ ἐπεκινήθη ὄλιγον ἐκ τῆς κοπέσεως.

Ἄλλ' οἱ γέροντες ἔχουσι τὸν ὕπνον εὐθραυστον· ὁ κοιλίαν τοῦ κ. Γυλινοσιάν συνέχετο μετὰ τὸν εὐθραυστον, ὅπου ὁ Μάριος κατετεθεῖ καὶ τοι δὲ προτιύχον νὰ ἑμιλῶσι, καὶ νὰ περιπτῶσιν ἰσχύως, ὁ γέροντ ἐξέσπρηεν ἐκ τοῦ θορήδου ἴδων τὸ φῶς διὰ τῆς κλεισθῆς τῆς θύρας τοῦ καὶ ἀπορησας διὰ τοῦτο, ἠγέθη τῆς κλίνης καὶ ἦλθεν εἰς τὴν θύραν ψηλαστέ.

Ἐστάθη λοιπὸν ἐπὶ τοῦ καταρτίου τῆς μαν τῶν χειρῶν ἔχων τεθειμένη ἐπὶ τοῦ κλειθροῦ τῆς ἡμιανοιγῆς τῆς θύρας τοῦ, τὴν κεφαλὴν προκόπτουσαν καὶ τριμύσαν, τὸ στόμα περιτολιγμένον ἐντὸς μακροῦ τινος φερέματος νυκτικοῦ, λευκοῦ ὡς σελήνου, καὶ ἔβη, τρεπόμενος, ὡς φάντασμα παρατηροῦν ἐπὶ μνήματι.

Διέτριπε τὴν κλίσην καὶ ἐπὶ τῆς στρώματις αὐτῆς τοῦ ἀμόρφουτον νεον, λευκοῦ ὡς κρῖνον, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντα κλειστοὺς, τὸ στόμα ἀνοικτὸν, τὰ χεῖλη ὠχρῶτα, ἠμνὸν μέχρι τῆς ὄψεως, κατακλιμαμένοι ἐκ τῶν σπασθῶν, ἀκίνητοι, ζωηρῶς φωσιζόμενοι ὑπὸ τῶν πλησῶν αὐτοῦ λύχνων, καὶ ὁ γιρῆς πάππος ἠεθίνθη, ἐπὶ κεφαλῆς

μέχρι πόδων ὄλην τὴν φρίκην, ὅσας εἶνε ἐπιδεικτικὰ μέλη ἀπωστειωμένα ὑπὸ τοῦ λίαν προβεβηκότος τῆς ἡλικίας.

Τὰ ὄμματα του ὦν τὸ λευκὸν κατέστη ὑποκίτρινον, καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ πολλοῦ γήρατος, περιεχύθησαν ἀπὸ ὑαλώδη τινὰ χιτῶνα, ὅλη του ἡ μορφή ἐλαθε δια μιᾶς τὴν χωματώδη ὄψιν καὶ τὰς γωνιώδεις καμπῆς κεφαλῆς σκελετοῦ, οἱ βραχιόνες του ἔπεσον ἐκκρεμεῖς, ὡσεὶ συνετριβή το ἐλατῆροι αὐτῶν, καὶ ἡ κατάπληξις του ἐχρηστικρίσθη δια τῆς διαστολῆς τῶν δακτύλων τῶν οὗο γηραιῶν καὶ περιτρώμων χειρῶν του, τὰ γονατὰ του ἐκαμψήθησαν πρὸς τὰ ἔμπροσ, οὕτως ὥστε ἤνοιχθη τὸ νυκτικὸν του φρεμα καὶ ἐφάνησαν αἱ οἰατραὶ του κνήμη γυμναί, γέμισσαι λευκῶν τριχῶν, τὰ δὲ χεῖλη του ἐψῆθησαν.

— Ὁ Μαρίας.

— Ἀρετικὸν εἶπεν ὁ Βίχιος, τώρα μὲς ἦρθε ἀπ' τὰ ὀσφράγματα καὶ...

— Ἐσκοτώθητε, εἶπε πεθαμένος! ἀεραζῆεν ὁ γέρων ἐν φρενῶν κρηυγῇ. Ἄ! τὸν θεοφορῶν!

Τὴν στήμιν ἐκεῖνην, ὡς εἰ ὠθεύμενος ἐξ ἐπιταρίου μεταμορφώσεως ὁ ἑκατομῶντες σχεδὸν γέρων οὗτος ἀνεστηλώθη ὡς νεανίας ὄρθιος,

— Κύριε, εἶπε, θα ἦθε βάλει κ' ἀκροῖ. Πρῶτον καὶ κύριον εἰπήτε μου, ἐνὸς πράγματι, εἶπε νεκρός!

Ὁ ἰατρὸς, ἔσγε καὶ κῆτος κατάπληγτος.

Ὁ α. Γ. ἄκουσε καὶ ἀπέβλεψε τὰς χεῖρας του ἐνῶ, ἴφ' ἐτέρου ἕξερ-
ρήγιστο εἰς ἐρημὴν γέλωτι.

— Ἀπέθανε! ἀπέθανε! Πῆγε ἂ μοῦ σκοτώθῃς εἰς τὸ ὀσφράγμα, ἀπ' τὸ κλάυ σου, γέμι. Ἦταν κοζῆ μου κακωμένος! Στὸ πείσμα μου τῶρα καὶ Ἄ! ἀδελφε, σ' αὐτὴν τὴν κατάστασι μου ἔρχεσαι τῶρα, εἰ μὴ, σὺ κλάυ τοῦ μου ἴγνε, ἀπέθανεν! εἶνε πεθαμένος!

Τὴν στήμιν ταυτην ἐπληκτικῶς εἰς τὴν παράθρονον, τὸ ἦνοιξε βί-
αυτῶν ὡς εἰπε γὰρ καὶ ὄρθιος, πρὸς τὸ ἔξω σκότος ἀποτευνόμενος,
τῆμα καὶ λαλῆ πρὸς τὴν κατὰ:

— Νά, τρεπόμενος, μαχιφωμένος, πηγμένος, σουβλιμένος, ἀ-
φανισμένος, κρηυγῶντος, κολάτια κρηυγόμενος! Δέστε τον, κρηυ-
φωστε τον, σε τὴν χεῖρα μὲς ἔρθε, ὁ χερμινος. Που ἄκουστικε αὐτό;
Νὰ ἴδῃτε τὸν πρηκτικὸν με σαχταρα τώρα, τότεν καιροῦ, νὰ τοῦ
ἰτομικτω πρηκτικῶν του, νὰ ἴδῃτε τὴν εἰκασίαν του, ἐπὶ τὴν ἀπὸ τὸ

προσκέραλό μου, έτσι, όπως τόν παραστήνει όντας ακόμα μικρό παιδί! και αυτός ό χαμένος να πάει να μου σωσθώ, είν' πράγματ' αυτό, να τὰ βλέπω, να τα περιμένω κανείς στο Θεό σας! Ήξευρε πολύ καλά, πώς στο χέρι του ήταν να έλθω πίσω, ένφ τόσο χρόνια τώρα τόν περιμένω, και τόνομά του άπ' τὰ χείλη μου δεν ξεκολλή, ό δυστυχής έγώ έδώ καθιστός, με τὸ χέρι στο γόνατά μου, χωρίς να ξέρω τί να κάμω, και να στέκω έτσι σάν αποβλοκωμένος και να τόν περιμένω!

Ό κ. Γιλνεορμάν διακοπές ἔρχισε, ἤδη να ἀποστειν, πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν λόγον.

— Αυτό τῶξερει πολύ καλά, κουρευόμουλα, ἤξερες πὸς ἀρκεί να ἔθελες νάβηθε πίσω στο σπήρι τοῦ παπποῦ σου και να με εἶπες: Νάσαι, ἤρθε! και να γίνης νοικοκύρης σὺ έδώ μέσα, να σὲ προσκυνήσω κ' ἐγώ, να κάμνης ὅ,τι θέλεις και ὅπως θέλεις να γυρίσης τὰ μουλα τοῦ μπαμπάγερου τοῦ παπποῦ σου! Αὐτὰ όλα σὺ τῶξερει, με εἶπες: Όχι! Δεν πάγω, γιατί ἐκείνος εἶναι βασιλόερα, δεν πηγαίνω! Και σκεῖθης, να μου πῆς, πῶς; εἰς τὰ ὄσορρίγματα! Ἄκουε ἐκεῖ κατάστασι, γῶσε. Ὅσο μουλό εἶχες, παιδάκι μου σὺ, τόσα χρένια να μου χάριση ἰκόμενός Θεός! Πῆγε, λέγει, για να τόν θανατώσουν ἀπὸ τὸ πῦρμά του! Και δεν ἤξερες πὸς τὸ πῦρμα θάβει πρῶμα, εἰ! Νὰ ἐδικηθῆς τάχα, ὅσοι μ' ἄκουσε να λέγω, ὅτι θὰ ἔλεγα και γὰ τὸν ὄσοκα τοῦ Μπερῖ, τὸν Λουδοβίκο ΙΒ'. Κακομῆρη! Δεν ἐντρέπεται! Πῆσε τώρα και κληῖσου ἤσυχε! Σατωμένος ὁ ἄθλιος. Ἄλλα ἐγὼ ἐπερίμενα και ἄλλα βλέπω μπροστά μου! κι' αὐτὸ ἦτον ἀπ' τ' ἄγραφα! Σάν ὄνειρο μου φάνοται.

Ό ἰατρός, ὅσοι ἔρχισε ὀικνῶσι ἀντυχρη, καὶ σημεῖα ἔρχη τὸν Μάριον και ἐπλησίασε τὸν κ. Γιλνεορμάν, σὺ τὴν χεῖρα ἐβρίξαστο.

Ό γέρον ἐστραρη, τότε πρὸς τὸν ἰατρὸν και με ὀρθανόστους και αἱματώδεις ὀφθαλμούς: τῷ εἶπεν ἡπίος.

— Περιττόν, κύρι, σὺς εὐχαριστῶ. Εἶμαι ὀρκητά, σὺν ἰσπέν μου, εἶμαι ἄνθρωπος πὸς εἶδε τὸν θάνατον τοῦ Λουδοβίκο, Δεκάτου Ἐκτου, εἶδον πολλὰ τὰ μότια μου και αἰ συγκινήσεις, δεν με πιρῶξαστο, εἰς περιστάσεις θανάς, εἶμαι σκληροῖνος. Το μέγα τοῦ με κάμνη, να ἀόχασω ὀπερβαλικῶ, εἰσι ἡ φρασσηριὰ τὸν ἰσπέρη, και τὸ συλλογίζομαι και πάγω να γέτω το καί μου. Ἄ, σὺν εἶσι το

τρομερώτερον όλων ! Ἐμπορεῖ νάχετε καλαμαράδες, ὄσους θέλετε, ἔμπορεῖ νάχετε λογιάδας τοῦ θῆους, δικηγόρους, ρήτορας, δημαγωγούς, πολυλογίαις, συζητήσεις, προέδους, φῶτα, δικαιώματα ἀνθρώπου, ἐλευθεροτυπίαν, νά γράφετε ὅτι σᾶς καταβῆ, ἀλλὰ τὰ πολλὰ τὰ λόγια εἶνε φτώχεια, καὶ ἀπόδειξις. Δίετέ σέ ποιὰ χάλια θὰ σᾶς φέρουν τὰ παιδιὰ σας, στὰς κατοικίας σας !

Ὁ κ. Γιλανορμάν διεκόπη, ἀλλ' ἄμέσως ἐπανέλαβε.

— Μήριε, Μήριε ! ἀτυνεύητε Μήριε ! Τί σοῦ μπήκε, νά πᾶς νά σκοτωθῆς ! νά ἀποθάνῃς προητέρα ἀπό 'μένα ! Ὁδοφράγματα ! λέγει ὦ τόν ἀλιτήριε ! Νομίζω, γιαντρί μου, σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν συνοικία κατοικεῖτε. Σᾶς γνωρίζω ἄρκετὰ καλά. Σᾶς βλέπω κάθε 'μέρα, ποῦ περνάτε μπροστὰ ἐπὶ τὰ παρθέρα μου με τόν δόφρον σας. Θέλω νά σᾶς πῶ, ἀδικα θὰ ὑποθίσετε ὅτι εἶμαι θυλωμένος. Νά θυμώσῃ κανεὶς κατὰ πρόσωπον ἐνός νεκροῦ, αὐτὸ εἶναι ἀνωφελές, εἶναι βλακία ! Ἐγὼ τόν ἀνέθριψα αὐτόν ἐδῶ, ποῦ βλέπετε, ἀπὸ μικρὸ παιδί. Ἐγὼ ἦ.σιν πλέον γέρος ὅταν αὐτὸς ἦτο παιδί μικρό. Ἐπαιζεν εἰς τὸν κήπον τοῦ Κερταμικῶ με τὸ φικιαρῆκι του καὶ με τὸ σκαμνάκι του καὶ γιὰ νά μὴ τὸ ἐμποδίσουν οἱ ἀστυρίλακες ἐνῶ αὐτὸς ἀπὸ τῶνα μέρος ἔκτανε λάκκος εἰς τὸ χῶμα με τὸ ραβδί του, ἐγὼ με τὸ πιστοσί μου τοὺς ἔλειπε, τόν ἀλιτήριε ! Ἐξάρνα, μιὰ μέρα, στὰ καλά καθήμενα φωνάζει ἐνῶπιόν μου—Κάτω ὁ Λουδοβίκος Δέκατος Ὁγδοῦς ! ! τ' γίνονται, γὰρ τοῦ λόγου σου, σέ παρακαλῶ ; Ἐγὼ ἐν εἴπα τίποτε, αὐτὸς ἔκαλος σου σηκώνεται καὶ τοῦ φεύγει. Φταίω ἐγὼ ; Τὸν ἐθρομύδισα, ἦταν ἓνα παιδίκι σὸν τριαντάφυλλο καὶ ὀλόξινθο. Ἡ μητέρα του ἦταν ἀποθαμένη. Παρατηρήσατε καὶ σεῖς βέβαια ἕως τῶρα πῶς ὅλα τὰ μικρὰ εἶναι ξανθὰ ! Πόθεν ἀρά γε ; προσέθηκε καὶ διεκόπη.

— Εἶναι καὶ αὐτὸς, μάτια μου, ἓνας ἰπὸ τοῦ ἀρσενίου ἐκείνου τοῦ Λεῖψερς, τοῦ μαχειροβγάλταις, ποῦ τοὺς εἶχε μαζὴ του πάντα ὁ Βουρνακίρτης, ἀλλὰ τὰ παιδιὰ βέβαια εἶναι ἀθῶα, τί σέ φταῖν' αὐτὰ ; Καὶ πῶς θέλετε νά φταῖουν αὐτὰ, ἀπὸ οἱ γονεῖς των βγγικαν κακουργῶν : Αὐτόν τόν ἐθρομύδα, ἀλίμα ποῦ ἦταν τόσος γιὰ, τοσεύσαις. Δὲν ἔμπορ σαι νά προξίρῃ τὸ ἔ καὶ τὸ εἶλεγε θ. Τόσω νοσεύσαις καὶ γλακέ, τόσο τραγοδιστὰ ὠμιλοῦσαις, ὥστε θηροῦσαις ποῦ ἦσαν κίνας πρὸς τὴν θ. μάλιστα μιὰ φορὰ, μπρὸς στὸν Φαρύσιον.

Ἡρακλέα τοῦ Κερυμεικοῦ, ποῦ τὸ περιτριγύρισαν καμπύσαι, καὶ ἐστέκουσαν οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸ βλέπουν.

— Ὅλοι τὸ ἐκομάρωναν, ἐξηκολούθησαν ἀσθματικῶν ὁ γέρον· ἦτο τόσο ὠραῖο παιδάκι! Εἶχε ἓνα κεφτάκι, σὰν ἐκεῖνα ποῦ βλέπουμε στὴς ζωγραφιές. Τοῦ ἐμπηγα κίπασε τῆς φωνῆς, τὸ ἐφοβέριζα μερικαῖς φορτὶς μὲ τὸ μπαττοῦνί μου. ἄλλ' ἐνωιωθεν ὁ μπερμπαντάκος μου, πῶς ὄλα τὰκίμνα γιὰ νὰ γελῶ. Τὸ πρῶτ', ὅταν ἐμπαινε στὴν καρμάρη μου, ἐθ-ρροῦσα πῶς ἐμβάνειν ὁ ἥλιος μέσα. Ἡ ἀλθθεια εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ παιδί ἦταν μὴ γιὰ νὰ τὸ βλέπη κανεὶς.

— Τώρα, προσέθηκε, μετὰ ἀλιγὸλεπτον διακοπήν ὁ γέρον, ἰλλοι-ώσας τὴν φωνήν του, τί λέτε σὰς, μὲ τοὺς Λαφραγέτας σας, μὲ τοὺς Βανισμὶν Κωνσταν σας, ποῦ μοῦ τὸν στέλλουν σκοτωμένον! Μ' αὐτὰ τα πριγματα ὄν πᾶμ' ἐμπρός! Ὅχι, εἶναι τῶν αἰονάτων νὰ πᾶμε ἔσα μπρός!

Ἐπλησίασε τότε τὸν Μάριον πάντοτε πελιδόνν καὶ ἀναίσθητον, σιγῆν συγγράσας μετὰ τοῦ ἱατροῦ καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου πλῆκτων τὰς παλαιὰς του.

Τὰ δεικὰ τοῦ γέροντος χεῖλη ἐκινῶντο αὐτομάτως, ἐκπέμποντα τὰς ἀφροῦν ἐπιθιανάτου, λέξεις μὲν ἀκουσμένας, ἐνάρθρους.

— Ἄχ! παλινῆθρωπε, ἀσπλαγγε, ἀσυνείδητε! Μυστικαῖς ἔσπρησαι μοῦ ἤθειες, ὀδοσράγματα, λεγαί, κικροῦζικε, βλάκα! περταδριανος ἡ μόρη του!

Ὁ κειδισμοὶ οὗτοι χαμηλοφώνως προφερόμενοι ὑπὸ ψυχραγαδῶντος πρὸς πτώμα!

Ὡς ἡ σπαρασσμένη ψυχὴ ὠθευμένη εἰς ἐξέδρασιν ἐκφράσειν βαθμιαίως κατενώχεται, οὕτως ἐπινῆθη καὶ εἰς τὸν γέροντα καὶ ἡ τῶν λόγων ἀλληλουχία, ἀλλ' ἐξηλείφθη ἡ ὀδύνη τῆς ἀπαγγελίας· τόσο δὲ βραχὺ καὶ ἐξηθενημένη κατηντησεν ἡ φωνή του, ὅστε ἐνόμισες ὅτι πρήχεται ἐκ τῆς ἀντιπέρας ὁρῆς ἰδίου σου τινός.

— Ἐμένα τὸ ἴδιο μοῦ κίλει! ἡκαπρὶ . ἀποθίτω γρήγορα. Τὸ δαδου, νὰ μὴ βραθῆ κατὰ διαδοκαρίτου, νὰ τον μπερδέψη νὰ τὸν ξεμωάλλω καὶ αὐτὸν σοὶ στὰ ἄκτουα τῆς!

Αὐτοί, ἓνα παλινῆθρο, οὐτὶ νὰ κίβεται, καὶ νὰ ἀσπιδόδη, νὰ χροῦ τα νεῖατα του, ἀποκί νὰ πῆγῃ νὰ κροπυθῆ, νὰ ἀκαλασθῆ μὲ σφίρες καὶ μπαροῦτια, μὲ κίμια καὶ μὲ κερμπίνια, τὸ χ².

μένο τὸ κουρούπι, τὸ κτήνος! Καὶ διὰ ποῖον; καὶ πρὸς τί; Διὰ τὴν Δημοκρατίαν, λέγει. διὰ τὴν ἐπανάστασιν! Ἄντι νὰ τρέχη, νὰ ἰδῇ ποῦ χερὰς, ποῦ καρτσια, ποῦ τραγούδια, ποῦ διασκέδασι, καθὼς πάγει σ' ἓνα παλληκάρι, νὰ πάγη, νὰ σοῦ κτυπηθῇ! Μὴ χειρότερα! Κρίμα στο εἰκοσι του χρόνια! Κρίμα στὸ μπόι του! Δημοκρατία, λέγει. Ἀλήθεια, σωστὴ ἀνοχτία! Ἀλλοίμονο σ' ἐκείνοι τῆς κακομύρις τῆς μάνις τους! τίποτα ἕμμερα παλληκάρια νὰ τὰ διοῦν τώρα τὰ μάτια τους σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι! Δὲν εἶναι ἀμαρτία καὶ ἀπὸ τὴν Θεὸ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀθρώπους. Ἄμ' ἂν πεθάνῃ ἴσως καὶ πέθανε; τί θα γίνω ἐγώ; Νὰ σοῦ οὐρία εἰς λείψνα μέσα στὸ σπῆτι μου. Τί κέρησες; ποῦν, ἢ προκοπαῖς σου, γιὰ νὰ πᾶς νὰ σὲ ἀρέσῃ ὁ στρατηγός σου Λαμίρα; Καὶ τί τάχα καλωσύνη ἐπεριμένεις ἀπ' αὐτό σου τὸ στρατηγός; κι' αὐτός σὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ἓνας σωστός μαχαροβάτης, ἓνας πολυλογάς, ἓνας ζευζίκης. Νὰ πάγη, λέγει, νὰ σοῦ μαχαροθῇ γιὰ ποῖον; γιὰ ἓνα νεκρό. Στε Θεὸ σας, εἶναι ἢ δὲν εἶνε νὰ πᾶς κίνας τὰ βουνά, εἶνε γιὰ θέσιμο ἢ δὲν εἶναι;

Τοῦ κ. Γελεορμάν ἢ ἀναπνοῆ ἀπέβαιεν ὄλονεν δυσχερῆς.

— Ἄ' οὐστοργία μου! ἐπανέλαθε, νὰ ἦ.ε βιασμένοι οἱ καυμένοι οἱ γέροντες τοῦ σπητιοῦ νὰ πεθαινοῦν κατάμονοι, ἤρημοι, ξεχασμένοι ἀπὸ τὸν κόσμον. Νὰ κάθεται στὴ κώχη σου καὶ νὰ σὲ βρῇ ὁ θάνατος μονάχο, νὰ τὰ τρεπῆς ταν σκυλί! Μὰ τάχατες, τώρα δὲν ἔγινε καλλίτερα; τί περιμένω ἰκόμεν, ὄφου αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶνε γιὰ νὰ μὲ φέρῃ σιὸν τάφο, καλά κ' ἔγινεν ἔτσι. Ἐπὶ τέλους δὲν θὰ ζήσω χίλια χρόνια. Εἶμαι γέρονς κωρταλο, ἑκατὸν χρόνια, χίλια χρόνια θ' ἀποθάνω μιὰ μέρα, μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ πολλοῦ ἔπρεπε νὰ τὰ ἔχω ξεφύδω. Πρίπι. Ἐ! τώρα, νὰ ποῦ ἤρθε αὐτὸ τὸ συμβάν γιὰ νὰ μὲ πεθαινοῦ, νὰ παγω κ' ἐγὼ στὴν εὐχή τοῦ Θεοῦ! Νὰ τελειώσω κ' ἐγώ, καὶ χαίρω ὡς αὐτό.

Στρατιὰς ὡς πρὸς τὸν ἰατρον τῶ λέγει ἰντονώτερον.

— Τ. τοῦ εἶναιτε ἀμαρταρόν, τί σάινες, τί κολοκύθια, τί μᾶς χρεοῦστα; Ἀδίκως χάνεις τοὺς κόπους σου, κύρ γατρέ μου. Αὐτὰ εἶναι ματαιοποιὰ, ἀνοχτία. Εἶνε νεκρός, ὄλονεκρός. Ἐκείνο ποῦ θέλησε νὰ νόμη τοῦ λόγου σου, τὸ ἔκαμε μιὰ γιὰ πάντα, τέλειο, ὄχι μισό! Ἄχ! τί κερὶ ἐκτετάτα! τί ἀθλοῖ, ἐπνεϊδίτα! στὴν ἰδία ἀπέληξ. Ὅσῃν ἴδια κατηγορία ἔχω καὶ σᾶς, γατρέ, μὴ σᾶς κα-

κοφανῆ, τῆς ἰδέας σας, τὰ συστήματά σας, τοὺς διδασκάλους σας, τοὺς χρησμούς, τοὺς καθηγητὰς σας, τὰ καλά σας ἐκείνα συγγράμματα, καὶ τοὺς ξεροφιλοσόφους, τοὺς ξυλοσόφους σας, καὶ ὅλας τὰς ἐπαναστάσεις σας, ποῦ ἴδω κ' ἐξήντα χρόνια τρομάζουν τοὺς μαύρους κίρακας τῶν δικαστηρίων καὶ ὑστερ' ἀπ' ὅλα, ἀφοῦ σὺ, παιδί μου πηγάς να μὲ σκοτωθῆς ἔτσι... οὔτε θέλω πιά νὰ σὲ λυπηθῶ γιὸ τί πιθανές, κακοῦργε!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Μάρρις διηνοῖξεν ὀλίγον τὰ βλέφαρά του καὶ τὸ βλέμμα, καίτοι ἀπλανεῖ, εἰρήθῃ προσηλωμένον, ἐπὶ τοῦ γέροντος Γιλντορμάν· τὸ θάμβος τοῦ λιθάργου ἐπικάθητο εἰσαεὶ ἐπὶ τοῦ πνεύματός του.

— Μάρριε! ἀνέκραξε σπαρακτικῶς ὁ γέρον. Μάρριε! παιδί μου, Μάρριε, μικρὲ μου Μάρριε! ἀγαπημένε μου Μάρριε! Ἄνοιγεις τὰ ματάκια σου καὶ βλέπεις ἐμέ! ζῆς ἀκόμη! ὦ, σ' εὐχαριστῶ.

Καὶ ἔπιεσε λιπέθμος.

BIBAION TETARTON

Ο ΙΑΒΕΡΗΣ ΕΝΔΟΙΑΖΩΝ

A.

Ὁ Ἰαβέρης χάνει τὰ νερά του.

Ὁ Ἰαβέρης ἀπεμαρύνθη τῆς ὁδοῦ Ἐνόπλου βραδέως προχωρών. Εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πρώτου τώρα φερν ἐβάδισε μὲ σκυμμένην τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν νώτων. Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶχε λαβεῖ ἐκ τῶν δύο καπιλιοντείων στάσεων τὴν χαρακτηρίζουσαν τὴν ἀπόρρσιν, ἤτοι ὅταν τὰς χεῖρας εἶχεν ἐπὶ τοῦ στηθοῦς καὶ ἐσταθερμενίας τὴν δευτέραν, τὴν χαρακτηρίζουσαν δισταγμὸν, ὅταν ἔφερε τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν νώτων, ἔν τῇ εἶχεν ἔτι γνωρίσει.

Τώρα ὅμως ἐπῆλθε καὶ εἰς αὐτὸν ποιά τις μεταβολή. Ὁ μέχρι τοῦδε βραδὺς καὶ σπλεγματικὸς ἀνὴρ ἐφαίνετο τεταραγμένος.

Εἰσαΐδωσεν εἰς τὰς ἐρημικὰς καὶ μονήρεις ὁδοὺς διευθυνόμενος πρὸς τὴν Σγκασίαν, καὶ πρὸς τὴν γέφυραν τῆς Παναγίας ἀκριβῶς.

Ἐκεῖ τὸ ρεύμα εἶναι ἐπίρρονον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος ποταμοπλοῦντας, οἱ δὲ αὐτοὶσε πίπτοντες, οἱ ριπτόμενοι δὲν ἀναδύουσι. Αὐτοὶσε πνίγονται καὶ οἱ ἄριστοι τῶν κολυμβητῶν. Διότι ἐκεῖ οἱ δύο βραχίονες στενοῦμενοι καθιστῶσι τὸν ροῦν τῶν ὑδάτων ὑπὸ τὰς ἀψίδας τῶν γεφυρῶν ὀρητικώτατον.

Ὁ Ἰαβέρης ἐστήριξε τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν πλαισίων τῆς γεφυράς, ἐστήριξε τὴν σιαγόνα εἰς τὰς δύο τοῦ χεῖρας καὶ ἐνῶ οἱ ὀνυχές του ἔξεν ἀσυναισθήτως τὰς παραγναθίδας του, ἐκείνος ἦτο βεβηθισμένος εἰς διαλογισμούς.

Κάτι καινοφανές, ἐπανάστασις, καταστροφή, συνετελέσθη εἰς τὰ μυητικὰ τῆς καρέας του.

Ὁ Ἰαβέρης ἐπασχε φρικῶδες, ἐμαστιζέτο ἐνδομύχως.

Εἶχε πικρῶς ὦν ἀπλοῦς ἀπὸ τινῶν ὤρων. Τοῦ ἀνθρώπου τούτου ὁ ἐγκέφαλος διετέλει εἰς ἀναστάσιον, καὶ ἐνῶ ἦτο ἐν τῷ διαλογισμῷ ἐν τῇ τυφλωτικῇ του, ἔχασε τὴν διαφάνειαν του ἐν τῷ κρυστάλλῳ τούτῳ ὑπερχε νέφος. Ὁ Ἰαβέρης ἠσθάνετο ἐν τῇ συνειδήσει του χαλαρούμενον τὸ μέχρι τοῦδε ἐξ ἐνοστικτοῦ συνεσχημένον ἐν αὐτῷ καθήκον. Ὅταν ἀπροσδόκητως συνήτησε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην εἰς τὴν ἐκ τοῦ ὄχλου ἐξοδὸν ἐκείνην φθάνθη, μὲν ὅ,τι ὁ λόκος δραστηρίωνος τῆς βραχίας του, ἀλλὰ συγχρότως καὶ ὅ,τι ὁ κίλων ὁ ἀνευρίσκων τὸν κέρδιόν του.

Ἐβλεπεν ἐνώπιόν του δύο ὁδούς, ἀμφοτέρους εὐθείας, ἀλλ' ἦσαν δύο οἱ ὁδοὶ καὶ ὁ ἀνθρώπος, ὅστις μόνον ἕνα ἐπὶ ζωῆς του ἐγνώρισεν, κατεπεύετο. Ὡς κορβίωμα δὲ τῆς ἀγωνίας οἱ δύο ἐκείναι ὁδοὶ ἦσαν ἀντιθεταί. Ἡ μία τῶν δύο τούτων εὐθειῶν ἀπέκλειε τὴν ἄλλην. Ποία ἦτο ἡ ἀληθής;

Ἀπερίγραπτος ἦε ὁ ψυχικός του ἀγὼν.

Νὰ χρεωστῇ τὴν ζωὴν του εἰς ἕνα κακοῦργον, νὰ δεχθῇ τὴν ὀφειλὴν ταύτην καὶ νὰ τὴν ἐξαρλήσῃ, νὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν μίαν ἐκδοῦλευσιν δι' ἄλλης ἐκδοῦλευσεως; νὰ τὸ ἀνεχθῇ ὅταν ἐκείνος τῷ εἶπε ἀλλήλαίον καὶ τώρα καὶ αὐτὸς νὰ εἶπῃ εἰς ἐκείνον «Ἔσο ἐλευθερός», νὰ θεασθῇ εἰς προσωπικὰς ἀφορμὰς τὸ καθήκον, τὴν καθολικὴν ταύτην ὀφειλὴν καὶ νὰ αἰτιάζηται ἐντὸς τῶν ἀτομικῶν ἐκείνων ἀφορμῶν ἐν τῷ ἑαυτῷ ἄλλο καθήκον, καὶ τοῦτο καθολικόν, καὶ ἰσῶς ἰσῶς ὑπέρτερον; νὰ προέσθῃ τὴν κοινωνίαν ὅπως μείνῃ αὐτὸς συνεπής

εἰς τὴν συνείδησίν του, νὰ πραγματοποιηθῶσιν ὅλοι οὗτοι οἱ διαλογισμοὶ καὶ νὰ συσσωρευθῶσιν εἰς τὰ ἐντὸς του, αὐτὸ τὸν κατεσπάρττεν.

Ἐν μόνον τὸν ἐξέπλησσε, πῶς ἦτο δυνατόν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης νὰ χαρισθῇ εἰς αὐτὸν ἔφριττα δὲ πῶς καὶ αὐτός, εἰς Ἰαβέρης νὰ συγχωρήσῃ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Τῷ ἐφρίετο ὅτι ἔχασε τὸν ἑαυτὸν του.

— Ποῦ εἰμ' ἐγώ, ὁ Ἰαβέρης, ἔλεγε.

Ἐξήτει τὸν Ἰαβέρην καὶ δὲν τὸν εὗρισκε.

Καὶ τώρα τί νὰ πράξῃ; Νὰ παραδόσῃ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην εἰς τὴν ἐξουσίαν, κανόν; νὰ τὸν ἀφῃσῃ, ἐλευθερον, κακὸν καὶ τοῦτο. Ὡς ἐκ τοῦ πρώτου, ὁ τῆς ἐξουσίας ἀνθρώπος ἀπέβηκε χεῖρων τοῦ ἀνθρώπου τῶν κατέργων ἢ ὡς ἐκ τοῦ δευτέρου δὲ ὁ κακοῦργος ὑβούτο ὑπὲρ τὸν νόμον καὶ ἐποδοπάτει αὐτόν. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ὁ Ἰαβέρης ἠτιμάζετο.

Πανταχόθεν πτώσις. Ἡ ἀνθρωπίνῃ εἰσαρμένη, ἔχει ἀποκρήμους ἐσχρατίας πρὸς τὸ ἀθάνατον, πέραν τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ εἶναι βράθρον.

Ὁ Ἰαβέρης εἰρέθη εἰς μίαν τῶν ἐσχρατιῶν τούτων.

Μία τῶν ἀγωνιῶν του ἦτο ὅτι ἐξεβιάζετο εἰς διαλογισμούς. Εἰς τοῦτο τὸν ἐνάγκαζεν ἡ σφοδρότης αὐτῆς τῶν ἀντιφρικτικῶν του κινήσεων. Τὸ σκέπτεσθαι, πρᾶγμα ἀχρηστὸν εἰς αὐτόν, τῷ ἦτο ὀδυνηρόν. Ἐν τῇ σκέψει ὑπάρχει πάντοτε ὁσὸς ἐσωτερικοῦ κοχλιασμοῦ καὶ λοιπὸν ὀργίζετο βδέπων τοῦτο εἰς ἐαυτόν.

Ἡ σκέψις, ἐν ὁσούδηποτε πρᾶγματος, ἐκτὸς τοῦ στενοῦ κύκλου τῆς ὑπηρεσίας του, ἐρίθη εἰς αὐτόν εἰς πᾶσαν περίστασιν, ὡς τις πολυτέλεια, ἀνωφελὲς κόπος; ἀλλ' οἱ σκεψίαι του τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῷ ἦσαν κούτσαις. Ἐν τούτοις, ἔπρεπε νὰ διευρηθῇ ἐν τῇ συνειδήσει του κατόπι τοιαύτων κλοισμῶν καὶ νὰ δώσῃ περὶ ἑαυτοῦ λόγον εἰς ἑαυτόν.

Ἐφρίετο αὐτῷ ὅ,τι ἐπραξεν. Αὐτὸς ὁ Ἰαβέρης, ν' ἀπορασίσῃ τὴν ἀπολύσιν ἐνὸς κακοποιῶ, παρ' ὅλους τοὺς ἀστυνομικοὺς κανόνας, παρὰ πάντα θεσμον κανωνικόν, ἢ κυβερνητικόν, παρὰ πάντα κώδικα! Νὰ ὑποκαταστήσῃ τὰς ἐθμοσικὰς ἀφορμὰς εἰς τὰς ἀτομικὰς του, τὸ τοιοῦτο ἦτο ἀχρηστικιστικόν.

Ὁ-ὅχις ἐνειοῖτο περὶ τῆς ἀκατανόμοτου ταύτης πράξεώς του ἔφριεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Τέλος πάντων ἔπρεπε ν' ἀπαρ-

σίση. Μόνον ἐν τῷ ἀπέμενε καταρύγιον, νὰ ἐπιστρέψῃ ἀμέσως εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνὸπλου καὶ νὰ συλλάβῃ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην. Προδήλως τοῦτο ὤφειλε καὶ νὰ πράξῃ.

Ἄλλὰ ἔδεν ἦτο δυνατόν. Κἀκεῖ τι τῷ ἔφραττε τὸν ὄρομον πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Κἀτι τί ;

Καὶ ποῖον ;

Ἰπὸρχει ἐν τῇ κοινωνίᾳ, πλὴν τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἐκτελεστικῶν ἀποφάσεων ἀστυνομίας καὶ ἐξουσίας, κἀτι ἄλλο ; Ὁ Ἰαθέρης ἠπέρει, ἦτο εἰς ἀδιέξοδον.

Νὰ μείνῃ ἀκαταδίωκτος εἰς κακοῦργος ! καὶ τοῦτο ἐξ ὑπεικότητος τοῦ Ἰαθέρη ! Ἄνθρωπος τοῦ κατέργου νὰ θεωρῆται παρ' αὐτοῦ ὡς ἱερὸν καὶ ἀπαραβύσσον πρόσωπον !

Ἦτέ ποτε δυνατόν νὰ γίνῃ τοῦτο ; Νὰ τελεσθῶσι τοιαῦτα περὶ τοῦ κατέργου καὶ οὐδεὶς νὰ τιμωρηθῇ ! Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἰσχυρότερος ὅλης τῆς κοινωνίας νὰ μείνῃ ἐλεύθερος καὶ αὐτός, εἰς Ἰαθέρη, νὰ ἐξακολουθῇ ψωμιζόμενος παρὶ τῆς κυβερνήσεως !

Ἦ κρίκη του βαθμιαίως ἀπέβαινεν ἐπιβαυωτέρα.

Εἶπε νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ ἐλέγξῃ ἐαυτὸν ὅσον εἰς ἀφορὰ τὸν στασιαστὴν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον μετεκόμισεν ἡμιθνή εἰς τὴν ὁδὸν Καλογραϊῶν, ὀλίγον ἐσκεπτετο περὶ τοῦτου τὸ ἐλαφρότερον τοῦτο παράπτωμα ἀπεσβάνυτο ἐντὸς τοῦ βαρυτάτου.

Ἐπειτα ὁ ἀνταρτὴς ἦτο βεβαίως νεκρὸς καὶ κατὰ νόμον ὁ θάνατος προέξοφλεῖ πᾶσαν καταδίωξιν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, αὐτὸς ἰδίᾳ παρετόλῃ εἰς τὴν συνῆσιν του Ὅλοι αἰ ὁμοίαι εἰς ὧν ἐστηρίχθη ὅλος αὐτοῦ, ὁ βίος κατέρρεον ἐνώπιον τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη. Ἦ πρὸς αὐτὸν γεννητόρων πράξις τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη τὸν ἔφερεν εἰς ἀπογνώσιν.

Πολλὰ πράγματα ἄτινα ἐπιθυμοῦντο, πράγματα, ἄτινα ἐθεώρει ἔλαττε ποτε ὡς φευδῆ καὶ ὡς ἀνοησίας, τῶρα τῷ ἐφαίνοντο ἐπιληθεύοντα. Ὁ κ. Μαγδαληνὴς ἐφαίνετο σκιὰ παρακωλυθεῖσα τὸν Γιάννην Ἀγιάννην καὶ τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα συναντιμύγωντο εἰς ἓν καὶ μόνον σέβαστον.

Ὁ Ἰαθέρης ἤσθλιετο ὅτι φοβερὸν τι εἰσεῖδει εἰς τὴν ψυχὴν του ὁ θαυμασμός πρὸς ἓνα ἄνθρωπον τῶν κατέργων. Εἶναι δυνατόν τὸ σε-

θας πρὸς κακοῦργον ; Ἐφριπτε, καὶ ὁμως ἔδεν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως ποτε. Ἦνταγκάζετο νὰ ὁμολογήσῃ ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς του τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀθλίου ἐκείνου. Ἦτο βδελυρόν, στυγερόν τὸ τοιοῦτο.

Κακοῦργος εὐεργετῶν, ἀλιτήριος ἐλιῶν, πῆος, ἐπιεικῆς, καλὸν ἀντὶ καλοῦ ἀποδίδων, συγχώρητιν ἀντὶ μίσους, εὐσπλαγγίαν προτιμῶν ἀντὶ ἐκδικήσεως προκρινῶν ν' ἀφανισθῇ αὐτὸς μᾶλλον ἢ νὰ ἀφανίσῃ τὸν ἐχθρὸν του, σώζων τὸν κατὰξαντα αὐτόν, γονυκλινῆς ἐπὶ τοῦ ὄψους τῆς ἀρετῆς ἔγγυτερος πρὸς ἄγγελον ἢ πρὸς ἄνθρωπον !

Ὁ Ἰαθέρης ἀνεγνώριζεν ὅτι ὑπῆρχε τὸ τοιοῦτο πέρας.

Εἶναι βέβαιον ὅτι ἔδεν ἐνέδωκεν εἰς τὸ τερας τοῦτο, εἰς τὴν ἀπεχθὴ τοῦτον ἄγγελον, εἰς τὸν βδελυρόν τοῦτον ἥρωα ἀντιστασείως. Πολλάκις, καθ' ἣν ὥραν ἐκάθητο πλησίον του ἐν τῷ ὄχηματι, ὡς ἡ τοῦ νόμου τίγρις, ἀδυσώπητος θέμις ἐβρυχέθη ἐνδομύχως.

Πολλὰκις τῷ ἦλθον ὁ πειρασμὸς νὰ ὀρμηθῇ ἐπὶ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, νὰ τὸν ἀρπύσῃ καὶ νὰ τὸν καταράξῃ, ὀηλαθῇ, καὶ τὸν συλλάβῃ. Καὶ ἀληθῶς οὐδὲν ἦτο ἀπλοῦστερον, παρὶ νὰ κρᾶξῃ πρὸς τὸν πρῶτον ἀστυνομικὸν σταθρόν, ὁπόθεν ἀιθεῖνε τὸ ὄχημα καὶ νὰ εἰπῇ : Σιλλυβετὲ τον, εἶναι κακοῦργος, ἀρπύπη τῶν κατέργων !

Ἦ δυνατόν ἐπειτα, παραδοῦν αὐτόν εἰς τοὺς ἀστυφύλακας νὰ τὸν παραιτήσῃ ἐκεῖ, νὰ μὴ ὀρμηθῇ πλέον περὶ τῶν περαιοτέρων καὶ εἰς οὐδὲν ν' ἀνακηχθῇ. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς διατελεῖ ἰσοβίως ἀίχμηλως τοῦ νόμου, ἄς τὸν κάμῃ ὁ νόμος ὅ, τι θέλει. Τί τοῦτου δικαιοτέρον ;

Ὁ Ἰαθέρης πειθισθὸν βεβαίως νὰ ἔκαμε τὰς σκέψεις αὐτὰς ὅλας, ἀλλὰ καὶ ποτε, ὡς καὶ τῶρα, ἔδεν ἠδύνηθη, κἀτι τὸν ἀνεχαιρῖζεν Ὁσείκις ἢ χεῖρ του ἦτο ἐτίμη νὰ ἴψωθῇ σπασμωδῶς ὑπὲρ τὸν τράχηλον τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ἔτασεν ὡς ὑπὸ βόρος ὀγκῶδες καὶ εἰς τὰ κόμια τῆς ψυχῆς του ἤλασσε φωνὴν ἀλλόκοτον, φωνὴν κρᾶζουσαν πρὸς αὐτόν.

— Ὁρῖα, ὀρῖα ! παραδοῦν τὸν σωτήρῃ σου. Εἰπέ ἐπειτα νὰ εἰ ἔφερον τὴν λαϊκίαν, τοῦ Ποιτοῦ Πιλίτου καὶ πλῆυνε εἰς αὐτὴν τοῦ ὄνομας σου.

Διαλογίζομαι εἰς ἰσολοθῶς περὶ αὐτοῦ, ἐνώπιον τοῦ μεγεθυθέντος Γιάννη Ἀγιάννη, ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν τοῦ σμικροθύνητα καὶ κατήρημενον.

Ἄνθρωπος τοῦ κατέρχου ἦτο ὁ εὐεργέτης τοῦ Ι

Διστί νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοιοῦτον ἄνθρωπον νὰ τοῦ χάρισῃ τὴν ζωὴν· Ἦτο δίκαιον νὰ θανατωθῇ ἐντὸς τοῦ ὀδοφράγματος. Ἐπρεπε νὰ κάμωσι χρῆσιν τοῦ δικαίου αὐτοῦ τούτου οἱ στασιασταί. Ὅταν εἶδεν ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν τὸν ἐφόνευσεν, ὤφειλε νὰ κρᾶξῃ τοὺς ἄλλους εἰς βοήθειάν του ὥστε καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη νὰ τουσεκισθῇ. Τοῦτο θὰ ἤρξκε περισσότερο.

Ἡ ἐξοφάνσις τοῦ βιβλίου, τοῦ λογικοῦ, τοῦ πιθανοῦ συμπερίσματος, ἐπὶ τῶν επιβεβλημένων εἰς αὐτὸν τοιοῦτων ἀποφάσεων, καθίσταται στιγμὰς του ταύτας ἐπὶ μᾶλλον ὀγωνιώδεις. Ἐνόμιζεν ὅτι ἀπεσπᾶτο πρόρριζα, ὅτι ὁ κοινωνικὸς κώδικς ἦτο εἰς τὰς χεῖρας του σκόδαλον, ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ μὲ ἀγνώστους τινας εἰς αὐτὸν τύφει· συνειδότης. Ἐτελείτο ἐντὸς τοῦ ἀσθηματικῆς τῆς ἀποκάλυψις, διάφορος ὅλος τῆς νομιμῆς ρήτρης, ἥτις ὑπῆρχε μέχρι τοῦδε τὸ μόνον αὐτοῦ μέτρον. Δὲν τῷ ἤρκει πλέον ἡ παλαιὰ τιμιότης του.

Σταῖρα ὅλη ἀπρόοπτων προβαλλουσα ἐδέσποζε τῆς διανοίας του. Ὁλόκληρος νους αὐτοῦ ἐνεφανίζετο εἰς τὴν ψυχὴν του, ἡ εὐεργεσία ἀποδέκτι, καὶ ἀνταποδοδόμενη, ἡ ἀρραίσια, τὸ ἔλεος, ἡ ἐπιείκεια, ἡ γινόμενη πρὸς τὴν εὐσπλαχνικότητα συγκατάθεσις παραδοχουμένη, ὑπὸ τῆς εὐσπλαχνίας, ἡ προσωποληψία τὸ ἐνδεχόμενον εἰς τὸ ὄμμα τοῦ νομοῦ ὀκρυ, τριπῶ ποῖα θεία δικαιοσύνη, ἀποτιθεμένη πρὸς τὴν ἀνθρώπινον.

Ἐδίδεν εἰς τὰ σκότη τὴν φουερὴν ἀνατολὴν ἡλικῶ τινος ἡλικῶ ἀγνώστου καὶ ἤρθινετο ἐξ αὐτοῦ θίμβος ὀμοῦ καὶ τρομον. Ἦτο γλυκὺ ἐμβαλλομένη εἰς ἀπόκτησιν ἀετῶν ὀμαμάτων.

Παρατήρει ὅτι δυνατὸν ἦτο νὰ ὑπῆρξωσιν ἐξαιρέσεις, νὰ ματιωθῇ ἡ ἐνέργεια τῆς ἐξουσίας· νὰ μείνῃ ὁ νόμος γράμμα νεκρὸν, ἐνώπιον παρεμφερῶς γεγονότος, ὅτι ἐν τῷ κώδικι ὅλα δὲν εἶχε δυνατὸν νὰ ὦσιν ἀλλάθιστα, ὅτι τὸ ἀπρόοπτο, ἐπιβιβάτε, ὅτι ἡ ἀρετὴ, κατὰ δικου δυνατὸν νὰ σαγημῶσῃ τὴν ἀρετὴν ἐνὸς ὑπαλλήλου τῆς ἐξουσίας· ὅτι ὁ περιτώδης ἤδυνετο νὰ γίνῃ καὶ θείος, ὅτι ἡ εἰμαρμένη εἶχε ταύτας πλεκτάνας, καὶ ἀπέλπιε ἐσκέπτετο ὅτι ἴσως καὶ αὐτὸς δὲν εἶχε ὀπλοθῆ νὰ ταύτας ἐπιπλήξῃως.

Ἠαγαλλέτο νὰ ὀμολογήσῃ ὅτι ἡ ἀγαθότης ἦτο πρᾶγμα ὑπαρκτόν, ὅτι ὁ τῶν κατέρχου ἀνθρώπος ἦτο ἰσχυρὸς ἐν φροσῶν ἴσως καὶ αὐτὸς

δὲ ὡσαύτως, πρᾶγμα ἀνέκουστον, ἀγαθὸς ὁμοίως. Τοῦτο παρίστατο εἰς αὐτόν, ὡς διαφθορὰ ὡς ἀλλοιώσις τοῦ χαρακτήρος του!

Ἐφρινε λοιπὸν ἑαυτὸν ἄνθρωπον, βδελυρὸν, ἀποτρόπιον.

Τὸ ἰδεῶδες τοῦ Ἰαβέρη δὲν ἦτο ἡ φιλανθρωπία, ἡ μεγαλοφροσύνη, τὸ ψυχικὸν μεγαλεῖον, ὁ οὐκ εἰς χαρικτῆρ, ἀλλ' ἡ ἀνεπίληκτος διαγωγή.

Ἐπαυεν ἄρα ὑπάρχων ἄμεμπτος.

Πῶς τῷ εἶχε συμβῆ; Ἦγνῶει καὶ αὐτός, πῶς νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Ἡ προθεσίς του ἦτο νὰ παραδώσῃ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην εἰς τὸν νόμον, οὗτινος ὁ μὲν Γιάννης Ἀγιάνης ἦτο αἰχμάλωτος, αὐτὸς δὲ ὁ Ἰαβέρη λειτουργός, ὑπηρετής, δοῦλος. Ἐνῶ τὸν ἐκράτει, οὔτε στιγμήν δὲν τοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τὸν ἀπολύσῃ. Ἀλλ' ἐν ἀγνοίᾳ του ἠνοήθη, ἡ χεὶρ του καὶ τὸν ἀπέλυσεν.

Ἀπεκαὶ ἔβησαν πλῆθος νεῶν αἰνιγματῶν καὶ ἐσπιθήζον ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του πλῆθος ἐρωτησιῶν, εἰς ἃς ἀπεκρίνετο καὶ αἱ ἀποκρίσεις του τὸν καθίστων ἐντρομεν.

Αὐτός, ὁ κοκκοταῖος, ἔλεγεν ὁ Ἰαβέρη κατα νοῦν, αὐτὸς ὁ ἀπὸ πεινῆτος, τὸν ὅπου, ἐγὼ καταδίωξα συστηματικῶς καὶ ὁ ὅπου εὖρε περίστασιν νὰ με πατήσῃ, ἂν γέλειεν, ὑπὸ τὴν πτέρναν του καὶ νὰ ἐκδικηθῆ, ὡς ὄφειλε νὰ ἐκδικηθῆ, ὅχι μόνον ἐκ μητρικῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἰδίαν του ἀσφάλειαν, τί ἐπραξεν ἀφῆρας τὴν ζωὴν μου, χάριτος τὴν ζωὴν μου; Τὸ καθήκόν του; Ὁχι, κατὰ πλέον. Ἐγὼ εἶ χαρζόμενος ὡσαύτως πρὸς αὐτόν, τι ἐπραξῃ; Τὸ καθήκόν μου; Ὁχι, πλέον τι τοῦ καθήκοντος. Ἰπάρχει λοιπὸν πλέον τι τοῦ καθήκοντος;

Ἐνταῦθα αἱ ἰδέαι τοῦ Ἰαβέρη συνεχιοῦντο ἡ τραγῆν, ἔχανε τὴν ἰσορροπίαν ἡ μὲν πρὸς αὐτὴν κατέβαλεν εἰς τὰ κατοχθονία, ἡ ἄλλη ἀνεβάνεν εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ὁ Ἰαβέρη περιδείξ, θεώρει καὶ τὴν εἰς τὸ ὕψος, καὶ τὴν εἰς τὸ βάθος.

Ἐνῶ, οὔτε βολταριστής ἦτο παντελῶς, οὔτε φιλόσοφος οὔτε ἀπίστος, εὐνομενίαν μάλιστα φέρει εὐλαβῆς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ταύτην ἰσχυροῦν ὡς σεπτόν ἕψιστον τμημα τοῦ κοινωνικοῦ σώματος· τὸ δόγμα τοῦ ἦτον ἡ τάξις, καὶ ταῦτα ἔκει εἰς αὐτόν, ἄρ' ὅτου ἐνηλικιώθη εἰς ἄνδρα καὶ ἄρχιστον ὑπαλλήλου, ἀπέθηκε ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ σχεδὸν εἰς τὴν θρησκείαν του, ἐν κατάσκευαί, ταῦτα δὲ λέγομεν σοβαροῦς καὶ ἄλλοι τῆ, ἐλαχιστῆς ἐρωσίας, ὡς εἶνε ἱερεὺς ὁ ἱερεὺς. Ἐν

είχεν ανώτερον, τὸν ἀρχιστυνόμενον· μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης, δὲν εἶχε συλλογισθῆ τὸν ἄλλον ἐκείνου ανώτερον, τὸν Θεόν.

Ταῦτον τὸν νέον ανώτερον, τὸν Θεόν, τὸν ἠσθάνετο ἀπροσδοκῆτως, καὶ ἐντεῦθεν αἱ στενοχωρίαι του.

Διετέλει ἐνεργάτιστος ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτος παρουσίας ταύτης· ἠγνόει τί νὰ κάμῃ αὐτὸν τὸν ἄλλον ανώτερον, αὐτὸς ὅστις ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ κατώτερος καθήκον εἶχε νὰ κύπτῃ πάντοτε τὰν κεφαλὴν, καὶ οὐδὲ νὰ παρακούῃ πώποτε, οὐδὲ νὰ μεμφισιῶρῃ, οὐδὲ νὰ διαφιλονεικῇ, ἀλλὰ, τὸ πολὺ, νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸ μόνον καταφύγιον, νὰ δίδῃ τὴν παραίτησίν του.

Εἰς τὸν Θεὸν ὅμως, πῶς νὰ δώσῃ τὴν παραίτησίν του;

Ὅπως ἔδοξε, καὶ ὁ νοῦς του ἐπανήρχετο εἰς τοῦτο πάντοτε, τὸ κύριον ἦτο ὅτι ἐπράξε φρονητὴν παράδοσιν τοῦ καθήκοντός του. Ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνώπιον ἐνὸς καταδίκου δραπέτευσαντος ἐκ τῶν δεσμῶν. Ἀπέλυσεν ἓνα ἄθρονον τοῦ κατέρχου.

Ἐκλεῖψεν ἀπὸ τῶν νόμων ἀθρονον εἰς αὐτοὺς ἀνήκοντα. Ἐξετέλεισε τὴν πράξιν ταύτην. Δὲν ἔντελαμβάνετο πλέον ἑαυτοῦ. Δὲν ἦτο βεβαίως ἂν αὐτὸς ἦτον αὐτός.

Πάντως ἐπαθὲν τινα ἰλλοίωσιν. Ὅτε λόγους εἶχεν ἵνα δικαιολογήτῃ τὴν πράξιν του. Τὸν κατελαμβάνει σκοτίνη. Ἐξῆσε μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐν τῇ γεννώσει, τὴν ἀδιάσειστον χρηστότητα τρυφῆ ἐκείνη πίστις. Καὶ ἡ πίστις, τὸ, ἐγκατέλειπεν, ὡς τῷ ἔλειπεν ἡ χρηστότης ἐκείνη. Ὅ, τι ἐπίστευσεν ἐξηφανίζετο. Ἀληθείαι, περὶ ὧν οὔτε ἤθελε νὰ ἤξεύρῃ, τὸν ἠνώχλου ἀδυσωπήτως. Ἐπρεπε τοῦ λοιποῦ νὰ γίνῃ ἄλλος τις.

Ἐπασχε τοὺς ἀπεριγράπτους πόνους συνειδήσεως ὑποστάσεως αἰφνιδίως ἐγχείρησιν, ὁμοίαν τῆς γινομένης δι' ἀσπίρεσιν καταρράκτου. Ἐξέλεπεν ὅ, τι τῷ ἦτον ἐπαχθὲς νὰ ἴδῃ ἠσθάνετο ἑαυτὸν κενόν, ἀνωφελῆ, ἀπόβλητον, ἀποκεκρηγμένον ὑπὸ τοῦ παρελθόντος βίου του, πεπαισμένον, ἀκαλεσμένον. Ἡ ἐξουσία ἐξέπνευσεν ἐντός του. Ὁ Ταβέρης δὲν εἶχε πλέον λόγον ὑπέρβειως.

Θεοὶς τρομερὰ! συνεκλήθη ἡ καρδία του.

Καὶ δὲν ἦτο τρομερὰ τῷ ὅτι ἡ θέσις του; Ν, ἡε γραφίτης, καὶ ν' ἀρεβιάλη περὶ τοῦτο! Νὰ ἦε τὸ εἶδωλο, τῆς Νεμεσίως, χωρὶς νελθε ἀπερῶν ἐν τῇ μέτρῃ τοῦ Ν, μου, καὶ ἀρεβιάως νὰ ἴδῃ ὑπὸ τὸν

χάλκινόν του μαστόν μορὸν τι πρᾶγμα καὶ ἀπειθείς, ὁμοιάζον σχεδὸν-
πρὸς καρδίαν! Νὰ διαθερῆ τόσον, ὥστε ν' ἀποδώσῃ καλὸν ἀντὶ
καλοῦ, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐθεώρησε τὸ καλὸν τοῦτο ὡς κακόν! Νὰ ἦνε
μολοσσὸς φύλαξ, καὶ τώρα νὰ λείγῃ ὡς μελιτταῖος! Νὰ ἦνε πάγος,
καὶ τώρα ν' ἀναλυθῆ! Νὰ ἦνε σιδηρῶ ἰλάγχα καὶ νὰ καταστῆ ἀπαλή
χερὶ! Νὰ αἰσθανθῆ εἰς ἑαυτὸν διὰ μιᾶς δακτύλους ἀνοιγομένους καὶ
ἀπολύοντας! Πρᾶγμα φοβερώτατον!

Αὐτίς, βλῆμα τοῦ ἰστυνομικοῦ πυροβόλου, ν' ἀποπλανηθῆ τοῦ
ὄρουμυττου, καὶ νὰ ὀπισθοχωρήσῃ.

Ν' ἀναγκασθῆ νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι τὸ ἀλάνθαστον λανθίνεται· ὅτι
δύναται νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐν τῷ ὄγμῳ πλάνη, ὅτι ὅταν εἰς κώδῃξ
λαλῆ ἐπιτρέπεται καὶ εἰς κώδῃκα ἀποσπινόμενον, δύναται νὰ ὑπάρχῃ
ἀντίφρασις, ὅτι ὅν εἶνε τελεία ἢ κοινωνία, ὅτι τὰ θεμέλια τῆς ἐξουσίας
ἔχουσι τι σαθρόν, ὅτι σαλεύονται καὶ τὰ ἀπαρσάλευτα, ὅτι εἶνε ἄν-
θρωποι καὶ οἱ δικασταί, ὅτι ὁ νόμος δύναται νὰ ἀπατᾶται, ὅτι τὰ δι-
καστήρια δύνανται νὰ πλανηθῶσι.

Ν' ἀναγκασθῆ νὰ ἰδῇ ὅτι εἰς τῆ ἀπέραντον κυανὴν ὕαλον τοῦ
στεριώματος ὑπάρχει τι ῥόγισμα!

Ὅ,τι συνέβαινε εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἰαβέρη ἦτο τάσις πρὸς ἐκτό-
πισιν τῆς ψυχῆς του ἐκ τῆς ἰδέας τοῦ καθήκοντος, ἦτο ἡ σύντριψις
χρηστοῦ χαρακτηρῶς, ἀκατασχέτως ἐκσπενδονισθέντος κατ'εὐθείαν καὶ
συγκρουσθέντος πρὸς τὸν Θεόν.

Βεβαίως ὁ ὑποδαυλίζων τὴν τάξιν, ὁ μηχανικός τῆς ἐξουσίας, νὰ
ἐκτοπισθῆ ἐκ μιᾶς φωτεινῆς ἀκτίνος, ὁ ἀμετάστροφος, ὁ εὐθὺς, ὁ ἀμε-
σος, ὁ γεωμετρικῆς ἀκριβείας ἀντὶς, ὁ στωικός, ὁ τέλειος τύπος νὰ
καμρῆθῆ, ἦτο παράδοξον ἀληθῶς νὰ μεταβληθῆ εἰς ἀτμομηχανὴν ἐξ-
πραγματομένην νὰ διανύσῃ τὴν εἰς Δαμασκὸν ἄγουσαν (1)

Ἄλλ' ὁ Ἰαβέρης ἦτο δυνατόν νὰ ἐννοήσῃ, ἦτο δυνατόν νὰ διακρι-
θῆ, ν' ἀντιληθῆ, το ἐξῆχος ἀκτινοβολοῦν καὶ ὠραῖον τοῦτο φαινό-
μενον τῶν ἐσωτερικῶν ἐκπληξίων ἡμῶν, ἐν ἀληθείᾳ συνειδήσει αἰσθανο-

(1) Σ. Μ. Ἡ φράσις αὕτη σημαίνει μεταφορικῶς τὸν ἐξ ἐκταλήπτου
τοῦ ἀπαρατῆ μεταβαλλόμενον φαινομένον. Ἐξαι εἰς τὴν πηγὴν αὐτῆς ἐκ τοῦ ἰ-
στορικοῦ τοῦ Ἰ. Π. Παύλου μεταβαλλόμενος εἰς Δαμασκὸν καὶ συνεπὶ τούτου
εἰς τὸν ὄρον τοῦ χριστιανισμοῦ μεταβληθέντος εἰς ὀφθαλμοφανὴ κήρυκα.

μενων τον Θεόν εντός ήμων τον διεκφεύγοντα εκ σφαλερών αντιληψιών μας, αυτόν τον Θεόν απαγορεύοντα εις τον σπυθήρα νή σβεσθή, και επιτίσσοντα εις την ακτίνα να μηκυθῆ του ήλιου, τον εισηγούμενον εις την ψυχήν την αναγνώρισιν του αληθοῦς ἀπολύτου ἐρχομένου εις αντιπαράστασιν πρὸς τὸ φαινομενικῶς ἀπύλυτον, τον θελοντα την ἀνθρωπότητα αἰώνιαν και την καρδίαν του ἀνθρώπου ἀδιάφθονον; Βεβαίως ὄχι!

Τούναντίον, ὑπὸ την πίεσιν του ἀκαταλήπτου τούτου ἀναμφισβητήτου ἠρθάνετο τὸ κρανίον του διασρηγνόμενον.

Μεγα τοῦνυν, πᾶν ὅ,τι ἐβλεπεν ἀνωθεν του ήτο ἐπιφάνεια καθαρᾶ, ἀπλή, ἀκαυχή: ἐκεῖ οὐδέν ἀγνωστο, ἢ σκοτεινόν, οὐδέν ἀόριστον, ἀσυνάρτητον, ἀσπέρει: ὅλα κεκανονισμένα, ὅλα προνοησμενα: ἢ ἐξουσια πρῶγμα ὁρατόν ἐν αὐτῇ οὐδεμία πτώσις, πρὸ αὐτῆς οὐδεμία ζάλη.

Ὁ Ἰαθέρης μένον ἐν τοῖς κάτω ἐβλεπε τε ἀγνωστον. Τα ἰνώμαλι, τὰ ἀπρόοπτα, τὸ ἄμορφον χεῖλος του χιτου, τὸ πιθανόν ὀλισθημα εἰς βραχθρον, ταῦτα ήσαν ἴδια τῶν ὑποτασσόμενων ταξειν τῶν στασιαστών, τῶν πονηρῶν, τῶν ἀθλίων. Τώρα ὁ Ἰαθέρης ἀντιπρότετο εις τὰ ὄπισω και ἀποτόμως ἔστη περίρθεος ἐνώπιον του ἀνελεύστου τουτου ἄρματος εἰνός βραχθρου εις τα ἄνω.

Και διὰτί ἄρά γε, εις τοιαύτην κατὰπτωσιν κατητήσμεν! εις το αὐτην περιχλωμεν συγχωσιν! Ποῦ να στηρηθόμεν: Ἐκεῖ, ὅπου χμεῖς ἔως τώρα ἐστηρηγμένοι, κατέρρεεν!

Πῶς ήτο δυνατόν εις ἓνα ἄθλιον μεγαλόψυχον νᾶ κατορθῶσῃ αὐτός να εἶη το πρῶτόν μέρος του προφυλασσόμενος την κοινωτιαν θύρακος! ἐνφ εις τιμειος ὀβλιος του ὄλου να παγιδευθῆ αἰφνης ἐν μέσῳ ὄσο ἰγ κλημάτω, ἢ ν' ἀρησῆ ἐλευθρον ἐν ἰγαληματίαν ἢ να τον συλλάβῃ!

Ὅστε αἱ διαταγαί, αἱ πικρᾶ τῆς ἐξουσιαι εἰλάμβανεν ἐπὶ ἐνείχόν τι ἄρά γε εἰδαιον, θετικον!

Ἐπέρχον λοιπο και εις το καθηκον ἀδελφῶν! Και ήτο πραγματικον το τοιαύτον! ἢ οἱ λοιπο ἀήθεις, ὅσοι εις παλαιός λεσση, κυπτων ὑπὸ του ὄλου πληθους καταδωσι, καταρῆσι ν' αναλάβῃ και παρυσιασθῆ ὡς ὀκλιος; ἢ το δυνατόν να πιστευθῆ το τοιαύτο. ἢ.

πῆρχον λοιπὸν καὶ περιστάσεις καθ' ἃς ὁ νόμος ὤφειλε νὰ ὑποχωρήσῃ ἐνώπιον παρμωροφθέντος ἐγκλήματος ἐξαιτούμενος συγγνώμην ;

Ναί ! ἦτο δυνατόν ! καὶ ὁ Ἰαβέρης τὸ ἐβλεπεν ! ὁ Ἰαβέρης τὸ ἤγγιζε, τὸ ἐψηλάφει, οὐδ' ἤθλινατο νὰ τὸ ἀρνηθῆ ἄφου εἰς τοῦτο καὶ αὐτὸς ἠνείχετο.

Ἦσαν πραγματικὰ γεγονότα ταῦτα πάντα. Ἄλλ' ἦτο ἀποτρόπαιον, ἀνήκουστον, πρωτοφανές, νὰ καταντήσωσι τὰ γεγονότα ταῦτα εἰς τοιοῦτον βαθμὸν παρμωροφώσεως. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἐκπληροῦντα ἰδίαν αὐτῶν ἀποστολήν, πᾶσαντα ὡς ἐνδείξεις τοῦ νόμου, τὰ γεγονότα ταῦτα ἐφαίνοντο θεῖον πεμπόμενα, ὥστε ἐπέκειτο ἡ ἐγκαθάρσις τῆς ἀναρχίας ἀνωθεν ἐπικροτουμένη !

Οὕτως, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῆς ἀγωνίας του, ἐν τῇ καταπλησσοῦσῃ φαινομαχορῖᾳ του, ὅτι αὐτὸς θὰ ἤθλινατο νὰ περιστείλῃ καὶ περιορίσῃ τῇ ἐντύπωσιν του ἐνώπιόν του καὶ ἡ κοινωνία, καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ὅλη ἡ εἰκονητὴ συμπεριλαμβάνοντα τοῦ λοιποῦ καταφύρωσι εἰς ἀπλὴν καὶ φρενὴν διαγρητὴν, τὸ δὲ ἀξιοποιον, τὸ διδικασμένον, ἡ ἀναστήλωσις τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου, αἱ διατάξεις τῶν κυριάρχων δυνάμεων, αἱ δικαστικαὶ ἀρχαί, ἡ κυβέρνησις, ἡ κοινὴ γνώμη, τὰ περιστατικὰ κατὰ τῶν ἐγκλημάτων μέτρα, ἡ ἐπίσημος κρίσις, τὸ νομικὸν ἄλλανθαστον, τὸ δόγμα τῆς ἐξουσίας, πάντα τὰ δόγματα, ἐφ' ὧν ἐδράζεται ἡ πολιτικὴ καὶ ἀστικὴ ἀσφάλεια, ἡ κυριαρχία, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἐπὶ τοῦ κώδικος ἀπορρέουσα λογικὴ, τὸ κοινωνικὸν ἀπέλυτον, ἡ δημοσία ἀλήθεια, πάντα ταῦτα λοιπὸν ἦσαν ἐρείπια, συντρίμματα, χῆρος, μηδὲν ὅλα ! αὐτὸς δὲ ὁ Ἰαβέρης, ὁ ἐπιτηρητὴς τῆς τάξεως, ὁ ἀεικιστὸς ἐν τῇ ἀστυνομικῇ ὑπηρεσίᾳ, ἡ φρενὸς πρόνοια τῆς κοινωνίας, αὐτὸς ἠττημένος καὶ πεπτωκός, καὶ ἐφ' ὀλοκλήρῳ τούτου τοῦ καταστρεπτικοῦ ὄγκου, εἰς μόνος ὄρθιος, μετὰ τὸν πρᾶσινον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του σκῆθρον, καὶ τὸ σιγῆθεν μέτωπον· ἰδοὺ εἰς τίνα εἶχε καταλήξῃ ἀνεστάτων, ἰδοὺ τὸ δεινὸν ὄραμα ὅπερ ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνεκλήτε.

Ἦ θείος του λοιπὸν κατεστη ἀφόρητος. Κατὰ ὅλο μόνον τρόπον ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς. Ἐστρεπεν, ἡ νὰ τρέξῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη νὰ ἀποδύσῃ τὸν ἄνθρωπον τοῦ κατέργου εἰς τὴν ἀρχαίαν, ἡ.

Ὁ Ἰαβέρης ἀφῆκε τὴν γέφυραν, καὶ ἐγείρας τὴν κεφαλὴν διεθύνθη στερεῶ βήματι πρὸς τὸν πλησιέστερον ἀστυνομικὸν σταθμὸν.

Φθάσας ἐκεῖ παρετήρησε διὰ τῆς ὕψους τοῦ χαυτηλοῦ παρ' ὅρου ἓνα ἀστοφύλακα, καὶ εἰσῆλθε. Καὶ μόνον ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀστυνομίας ὠθοῦν τὴν θύραν τοῦ σταθμοῦ, γνωρίζονται μετὰζύ των.

Ὁ Ἰαβέρης εἶπε τὸ ὄνομά του, ἔδειξε τὸ ἐπίσημον ἀποδεικτικὸν του εἰς τὸν ἀστοφύλακα καὶ ἐκάθησε πλησίον τραπέζιου, ἐφ' οὗ εὐρίσκετο λύχνος, κάλπινος, μελῦθραῖνον μελανοδοχεῖον καὶ χάρτης, πράγματα ἀλαγκοῦ εἰς ὅλα τὰ τοιαῦτα καταστήματα, ὅτι ἐπὶ τοῦ τραπέζιου ἐκείνου γράφονται αἱ προανακρίσεις τῶν διὰ νυκτὸς συλλαμβανομένων ἐπ' ἐγκλήματι, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἄρχεται ἡ φιλολογία τοῦ Κράτους. Τὸ τραπέζιον τοῦτο εἶναι ὡς τις κυβερνητικὸς θιασμός.

Ὁ Ἰαβέρης ἔλαβε τὸν κάλαμον καὶ ἐν φύλλον χάρτου καὶ ἤρχισε γράφω. Ἰδὲ τί ἔγραψε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΧΑΡΙΝ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

»Πρῶτον, παρακαλῶ τὸν κύριον ὑπουργὸν τῆς ἀστυνομίας νὰ ριψθῇ ἐν βλέμμα εἰς τὰ ἑξῆς.

»Δεύτερον. Ὅσοι τῶν ὑποδίκων ἔρχονται εἰς τὴν ἀνάκρισιν, ἀφαιροῦν τὰ ὑποδήματα των καὶ στέκουσιν μετὰ γυμνοῦς πόδας ἐπάνω εἰς τὰς πλάκας, καθ' ὃν καιρὸν ἰευνῶνται τὰ φορέματά των. Πολλοὶ δὲ ἔπειτα βήχουν, ὅταν ἐπιστρέφουν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ τοῦτο γίνεται αἰτία ἐξόδων εἰς ἰατρικά.

»Τρίτον. Ὡς ἔχει τὸ σύστημα τῶν ἀστυνομικῶν κλητῶρων, ὄντων τοποθετημένων ἀπὸ διάστημα εἰς διάστημα, εἶνε μὲν καλόν, ἀλλ' εἰς περιστάσεις τινὰς σπουδαίας ἢ εἶνε ἀνάγκη νὰ βλέπουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον ὥστε ἂν, δι' αἰτίαν ὅποιανδήποτε ἀκνήσει τις ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, νὰ τὸν ἐπιτηρῇ ὁ ἕτερος καὶ χρειᾶς τυχεύσης νὰ τὸν ἀντικαθιστᾷ.

»Τέταρτον. Διατί ἄρτι γε ὁ κανονισμὸς τῆς φυλακῆς τῶν Μαγδοληνοῦλῶν ἰδίως, ἀπαγορεύει εἰς τοὺς φυλακισμένους νὰ ἔχουν ἐν καθίσματι, οὐδ' ἂν τὸ πληρῶσιν ἐξ ἑαυτῶν τῶν ;

»Πέμπτον. Εἰς τὰς Μαγδοληνοῦλας ὑπαρξοῦσι δύο μόνον ἀίθρακες

πρός τὸ μέρος τοῦ ὄψοπαλίου, ἕνεκα δὲ τούτου ἡ ὄψοπαλις ἔρχεται εἰς συνάφειαν μὲ τοὺς καταδίκους.

» Ἐκτον. Οἱ λεγόμενοι κράχται, κατάδικοι εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιτρέπεται νὰ κρίζουσι τοὺς ἄλλους φυλακισμένους ὅταν ἔλθῃ τις νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ, λαμβάνουσι παρὰ τῶν δεσμοτῶν δύο σόλδια, δι' αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν των. Τοῦτο εἶνε κλοπή.

» Ἐβδόμον. Εἰς τὸ ὑφαντήριον τῆς φυλακῆς κρατοῦνται δέκα σόλδια ἐκ τῆς καθημερινῆς ἐργασίας τῶν δεσμοτῶν ὅσοι ὑφαίνουσι. Τοῦτο εἶνε μία κατάχρησις τοῦ ἐργολάβου, ἐπειδὴ τὸ ὑφισμα εἶνε ἐπίσης καλόν, ὡς τὸ ἐκτὸς κατασκευαζόμενον.

» Ὀγδόον. Εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Φόρκης εἶνε ἀποπὸν νὰ διέρχωνται διὰ τῆς αὐλῆς τῶν παιδίων οἱ ἐπισκεπτόμενοι τοὺς καταδίκους.

» Ἐννατον. Εἶνε βέβαιον ὅτι οἱ χωροφύλακες διηγούνται καθ' ἑκάστην εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀστυνομίας τὰς ἀνακρίσεις αἵτινες γίνονται ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως. Εἶνε ἀποπώτατον νὰ διαδίδηται ὑπὸ χωροφύλακος, προσώπου, οὕτως εἰπεῖν ἱεροῦ, πᾶν ὅτι αὐτὸς ἀκροᾷται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ἀνακρίσεως.

» Δέκατον. ἡ κυρὴ Ἑβρεινὴ εἶνε μία τιμὰ γυνή· φυλάττει πολλὴν καθαριότητα εἰς τὴν φυλακὴν, ἀλλὰ εἰν ἀρμύζει νὰ κρατῇ μία γυνὴ τὴν θυρεὸν διὰ τῆς ὁποίας ἔρχονται καὶ ἐπιλοῦν οἱ κατάδικοι.

Ὁ Ἰαβέρης ἔγραψε ταῦτα πάντα τριζήντος τοῦ χάρτου ὑπὸ τὸν κάλαμόν του, καὶ διὰ χειρὸς ἀπαράχου. Ἐτήρησε δὲ καὶ τὴν ὀρθογραφίαν, οὕτε κόμμα παραλείψας, καὶ τέλος ὑπέγραψεν ὑπὸ τὸν τελευταῖον στίχον.

α 7 Ἰουνίου 1832

ΙΑΒΕΡΗΣ

α ὥρα μία τῆς νυκτός.

Ἐπιτηρητὴς ἀ τάξεως

Ὁ Ἰαβέρης ἄρξαι νὰ στεγνώσῃσι τὰ γραφόντα, ἐδίπλωσεν αὐτὸν ἐν εἴδει ἐπιστολῆς, τὸ ἐπισφραγίσας, καὶ ἐπέγραψε «Σημείωσις ἀφορῶσα τὴν διοίκησιν τῆς ἀστυνομίας». Ἄρξαι τὴν σημείωσιν ταύτην ἐπὶ τοῦ τραπέζου, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν οἶκον.

Ἐπρεχώρησε πάλιν πρὸς τὴν ἔχθρην τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν αὐτὴν οἶκον ὅπου ἦτο καὶ πρὶν, ἐστέφησε τοὺς ἀγκῶνας εἰς τὸ κέντρον τῆς γειφυρίας.

Τὸ σκότος ἦτο ψηλαφρητόν· τοὺς ἀστέρας ἀπέκρυπτον νέφη ἀπέραντα, ὁ οὐρανὸς εἶχεν ὄψιν ἀπαισίαν. Εἰς οὐδὲν παράθυρον ἐφαίνετο φῶς· οὐδεὶς ἠκούετο διαβάτης· ἐρημία καθ' ὅλην τὴν μεγαλοῦπολιν. Τὰ ρεῖθρα τοῦ ποταμοῦ ἦσαν γυζημένα ἐκ τῶν βροχῶν.

Τὸ χεῖλος ἐφ' οὗ ἕστη ζετο ὁ Ἰαβέρης ἔκειτο, ὡς εἶπομεν, ἀκριθῶς ὑπεράνω τοῦ ὀρηκτικοῦ ρεύματος τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Ἰαβέρης ἐκίψεν ἄνωθεν τῆς γεφυρας καὶ παρετήρησε. Τὸ πᾶν ἐφαίνετο μέλαν, οὐδὲν διακρίνετο.

ἠκούετο ὁ θροῦς τοῦ ἄφρου, ἀλλ' ὁ ποταμὸς δὲν ἐφαίνετο. Ἐκ διτλειμάτων διακρίνετο ἀμυδρῶς εἰς τὸ ἰλιγγιωδες ἐκεῖνο βῆθος φέγγος τι οὐραϊδές, ἐπειδὴ ἔχει τὸ ὕδωρ ταύτην τὴν δύναμιν, νὰ λαμβάνῃ φῶς, ἀγνωστον πόθεν, ἐντὸς τῆς βαθυτάτης νυκτός, καὶ νὰ μεταποιῇ εἰς ἐχιδναν. Ἐξηλείετο δὲ ἄμέσως πάλιν ἡ μαρμαρυγὴ αὐτῆ καὶ τὸ πᾶν ἀποκαθίστατο ἀφανές. Δὲν διακρίνετο πλέον νερὸν ἐκεῖ κάτω ἀλλὰ χάος, ἄβυσσος.

Ἐλθὼν, ὡς ἐν αὐτοματικῇ ἀκριθείᾳ εἰς ὃ σημεῖον εἶχεν ἐγκαταλείψει πρὸς ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας ἕστη ἀκίνητος, ὡς ἀπολιθωθείς.

Ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν ἦτο σύμπυκνος ἐξ ἀπαισιων νεφελῶν. Αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως οὐδὲν πλέον εἰδίκνουν φῶς· οὐδεὶς παρήγγετο ὅ,τι διακρίνετο ἦτο ἔρημον ἐντὸς τῶν ὁδῶν καὶ ἐπὶ τῶν προκουμαῖων. Ἡ Παναγία καὶ αἱ πύργαι τοῦ Μεγάρου τῆς δικαιοσύνης ἐφαίνοντο ὡς νυκτερινὰ σκαριφήματα. Ἐντὸς τοῦ χαλδῆους σκότους ἐφαίνοντο ἀμυδρῶς αἱ κατατομαὶ τῶν γεφυρῶν τῆς μιᾶς μετὰ τὴν ἄλλην. Ὅλα συνεπλήρουν τὸ αἰσθημα τῆς ἀγωνίας, τῆς πάλης τοῦ σκότους πρὸς τὸ φῶς, τῆς κολάσεως πρὸς τὸν ἐρεθῶδη τρέμον τοῦ ἀμαρτήσαντος. Ἐξαιατῆς τεράστιας ἐπικαίθητο ἐφ' ὀλοαλήρου τῆς νυκτείου σιγῆς καὶ ὁ ἀπομεμονωμένος διαβάτης ἔσθάνετο τὴν ὥραν, ἐκείνην ὅλον τὸν ὄγκον τῆς πιεζούσης αὐτὸν ἀπομονώσεως.

Οὐδὲν ἐφαίνετο· μόνον ἔσθάνετο τις τὴν ψυχρότητα τοῦ ὕδατος καὶ τὴν βρεῖσιν ὁσμῆν τῶν καθύπευρον πετρῶν. Ἄγχιόν τι πνεῦμα ἀνέβαινεν ἀπὸ τῆς ἀβύσσου ταύτης. Ἡ μαντευμένη, μᾶλλον ἢ διακρινόμενη πλῆμμυρα τοῦ ποταμοῦ, ὁ τραγιῶς ἐκεῖνος τῶν ὁδῶν ρόχθος, τὸ πένθιμον μεγαλεῖο τῶν τείων τῆς γεφυρας, ἡ εἰς τὴν φαντασίαν εἰκονιζομένη, πῶσις ἐντὸς τοῦ ζυγοῦ κενοῦ ἐκεῖνου, ὅλη αὕτη ἡ σκιά ἦτο μετὰ τῆς εἰκῆς.

Ὁ Ἰαβέρης ἔλειπεν ἐπὶ τινα λεπτά τῆς ὥρας ἀκίνητος, βλέπων εἰς τὸ χάσμα τοῦτο· παρετήρει τὸ ἀράτον μετὰ προσηλώσεως παρεμφερῶς πρὸς προσοχὴν. Τὰ ὕδατα ἐκόχλαζον. Αἶφνης ἀραιεῖ τὸν πῖλόν του καὶ τὸν ἀποθέτει εἰς τὸ χεῖλος τῆς γεφύρας, καὶ μετὰ ἓν λεπτόν, ὑψηλῆς καὶ μαύρης μορφῆς ὑπὸ τοῦ θεατοῦ ὡς φάντασμα ἐκλαμβανομένη, ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς γεφύρας ὀρθία, ἔκυψε πρὸς τὸν ποταμόν, ἔπειτα ἀνωρθώθη πάλιν, καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ κενόν ὀρθία.

Ἐπάρλασαν ὑποχώρως τὰ ὕδατα, καὶ μόνον τὸ σκότος εἶδε μυστικῶς τοὺς σφαιδασμοὺς τοῦ ὑπ' αὐτῶν καταπινομένου ἁμαρτοῦ ἐκείνου ὄγκου.

BIBLION PEMHTON

ΕΓΓΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΠΑΠΗΟΣ

Α'.

Ἐνθα ἀναφαίνεται τὸ δένδρον τὸ κέρρον τὸν ἐκ
ψευδογύρου ἐπίδεσμον.

Ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὰ προειρημένα, ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἐκεῖνος γνώ-
ριμος, κὺρ Ξυστρης, ἠδύνηθη συγκλίσειν τινα σφοδρὰν.

Ὁ κὺρ Ξυστρης εἶνε ὁ τοῦ Μομφερμέιλ ὀδοστρωτῆς ἐκεῖνος, ἐν ἀ-
πληγήταμεν εἰς τὰ ζοφερώτερα μέρη τοῦ παρόντος β' βλίου.

Ἐνθυμῆται ἴσως ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ὁ Ξυστρης ἦτον ἄνθρωπος ἀ-
σχολούμενος πάντοτε εἰς παντοίων εἰδῶν θολερὰ ἔργα. Ἐνῶ ἐπηγγέ-
λετο τὸν ὀδοστρωτὴν καὶ ἔθρασε χάλικας πρὸς στρώσει τῶν μεγάλων
ὁδῶν, ἐξεγύμνωσεν ἐν ταύτῃ τοὺς ὀδοπόρους, ὅταν ἐδλεπε τὸν και-
ρὸν ἀρμοδίον ἀλλ' ἀμφοτέρω ταῦτα πράττων, ἐν καὶ μόνον εἶχεν ὀ-
ναρην ἐπίστευεν ὅτι εἰς τοῦσδε τοῦ Μομφερμέιλ ὑπῆρχεν ἀνεμφε-
βόλως θησαυρὸς τις τεθαμμένος.

Ἡλπίζε λοιπὸν πάντοτε νὰ εὕρῃ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν γῆν κεχωσμένα χρυμάτω, παρὰ τοὺς πόδας δένδρου τινός· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐξήτει αὐτὰ εἰς τοὺς κόλπους τῶν διαβατῶν.

Μετὰ προφύλαξιν ὁμως πολλῆς ἐπεδίδεται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ἐπειδὴ μόλις εἶχε διασωθῆ ἀπὸ βαρυτάτης κατηγορίας. Ὡς εἶδομεν, εἶχεν εὐρέθη καὶ αὐτὸς εἰς τὸ καταγώγιον τοῦ Ζονδρέτου μετὰ τῶν ἄλλων ἀλιτηρίων, καὶ ἐνηχθῆ ὡς συνένοχος, ἀλλὰ τὸν ἔσωσεν ἡμέθη του· ἀπέδειξίς ὅτι συμβαίνει καὶ ν' ἀποβῆ ἐπωφελὲς ἐν ἐλαττωμα.

Ἡ ἀνίχνισις δὲν ἤδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ πῶς ἔτυχεν εἰς τὸ κατάλυμα τοῦ Ζονδρέτου ὁ ἄνθρωπος οὗτος· ὡς κλέπτης ἢ ὡς θύμα τῶν κλεπτῶν καὶ αὐτός· ἀπέδειχθη μόνον καὶ ἐπιστοποιήθη, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν δὲν ἤθάνετο αὐτὸν ἐκ τῆς μεθῆς, καὶ ἐπομένως ἀπέλυθη.

Ἄμα ἀπελευθερωθεὶς, ἔσπευσε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς ἀγρούς ὅπου ἐπανελάσθαι τὴν παλαιάν του τέχνην, τὴν ὀδοποιεῖαν, ὑπομίσθιος τοῦ ὄμου, πολὺ μᾶλλον ὁμως τῶρα προσεκτικῶς, καὶ πῦς ψυχρότερος πρὸς τὴν κλοπήν, ἤτις παρ' ὀλίγον τον ἐξήλειψεν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς· ἄλλα συμπαιθέστερος πρὸς τὸν οἶνον, εἰς ὃν τῶρα μάλιστα ἐχρεώσεται καὶ τὴν σωτηρίαν του.

Περὶ δὲ τῆς σφοδρῆς συγκινήσεως, ἣν ἤσθιθη, ὀλίγον μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὴν πατρίαν καλύθη ὅπου κατῴκει, ἰδοὺ αὐτῆ.

Πρώτον τινα ὁ Ξυστήρης, ἐπὶ ἑταίρειον κατὰ τὴν συνήθειαν εἰς τὴν ἐργασίαν του καὶ ἴσως πρὸς τὴν ἐξέδραν του, ὀλίγον πρὸ τοῦ ὄρθρου, παρτήρησε μετὰ τῶν ὄγκων, ἰσθρῶπόν τινα, οὗ τα νωτὰ καὶ τὸ βῆσιμα τῶ ἑταίρου, ὡς ὅχι διλλοῦ ἀγνωστα, καὶ τοι δὲν εἶδεν εἰς αὐτὰ ὑπόθετα αὐτοῦ.

Ὁ Ξυστήρης καὶ τοι μεθῆς, εἶχε κελὸν μηχανισμὸν τὸ δὲ μηχανισμὸν εἰς ὅσον ἀναπνεύεται, πρὸς πάντα ὅστις εὐρίσκειται συνεχῶς εἰς αὐτὸν πρὸς τοὺς καθιστώτας νομούς.

— Κάποιος ἐγὼ εἶδα ἓνα τέτοιο ἄνθρωπον, εἶπεν ὁ Ξυστήρης καθ' ἐ-

σπασίαν.
Ἄλλὰ τοι καταβῆσαι νὰ ἐνθυμηθῆ, ἀρεθῶς ποῦ εἶδεν ἄλλοτε τὸν ἄνθρωπον τούτον μοισοι συνεπεριεγενε ὅτι αὐτός δὲ, ἤτοι ἐτόπος· ὅτι ἤλθεν ἀλλαγθῆναι καὶ ἤλθε περὶς, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν δὲν ἐπῆρθε τοῦ Μομφερμεῖα ταχυδρομικὸν ὄχημα.

Φανερόν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὠδοπύργην ἔλην τὴν νύκτι. Πόθεν ἤρχετο ; Ὅχι μακρόθεν, ἐπειδὴ οὔτε σάκκον ὠδοπορικὸν ἔφερεν, οὔτε δέμα τι. Ἄρα ἤρχετο ἐκ Παρισίων. Τί ἐζήτει ἐκεῖ — οὐ δάσους ἔκεινο ; τί ἤλθε νὰ κάμῃ κατὰ τοιαύτην ὥραν ;

Ὁ νοῦς τοῦ Ξωστρη ἀνέτριζεν εἰς τὸν θεσσαρόν. Ἀνερευῶν εἰς τὴν μνήμη του, ἐνεθυμήθη ἀμύρως ὅτι καὶ πρό τιων ἑτῶν ἄλλος τις ἄνθρωπος, ὅμοιος σχεδὸν πρὸς τὸν σημερινόν, τὸν εἶχε βάλει εἰς τὴν αὐτὴν περιεργεῖαν.

Ταῦτα διανοούμενος ἐκτύπη τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς σάβηως. πρᾶγμα τοῦτο φυσικὸν μὲν, ἴλλ' ἔχε καὶ φρόνιμον· διότι, ὅταν ἀνηγειρεν αὐτόν, ἤ και εἶδε πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνθρώπου περὶ οὗ ἐσκεπτετο, εὐδαινα εἶδε πτόνον. Ὁ ὄγκιστος εἶχε γίνεαι ἄφροντος ἐντὸς τοῦ δάσους καὶ τῆς πρώτης αἰχλῆς.

— Ὁ ὀρθολος νὰ πάρῃ, εἶπει ὁ Ξωστρη, ἐγὼ σάβων θι τοι εἶρω ὅπου καὶ ἂν ἐγώθηκε θὰ εἶρω τὴν τρεπτα του. Αὐτὸς ἰδῶ ὅθεν ἔρχεται ἀπὸ πῶς καὶ ὡς ἐτύχε· θὰ μάθω τὴν αἰτία. Μέσα εἰς τὸ ἔδαφος μου τὸ δάσος πρᾶγμα κρυφὸ εἶν γίνεται, χωρὶς ἐγὼ νὰ εἶμαι εἰς τὴν ὀπθίσει.

Καὶ τότε, λαθὼν ὁ Ξωστρη τὴν ἐκκελλάν του ὀξυτάτην δίκυλλαν, — Μὲ τοῦτο εἶπει, μὲ τοῦτο εἶσα κελὸς καὶ τὴν γῆ νὰ κατασκάδω, καὶ ἀκριμ, καὶ ἄνθρωπο.

Διηρθώθη δὲ συγχρόνως μετὰ προελαξίως πρὸς το αἶρος, ἐπὸθεν ὁ ἄνθρωπος εἶχε γίνεαι ἀκινήτος.

Ἄφρῳ ἐκτιμεν ἕως ἑκατὸν βήματα, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἀξήθην τὸν ἐθαίθησει. Ἰχνη βημάτων ἐπὶ τῆς ἄμμου, χίρτα πεπατημένα, τῆ ὀσ κλεισίει, κλαδία συντετριμμένα, τὸν καθωδήγησαν κατ' ὄρχας· ἔπειτα ὁμοως ἔρχετο πάλιν τὰ ἴχνη ταῦτα, καὶ ἡ ὥρα παρερχετο.

Ἐπροχώρησεν εἰς τὸ δάσος, ἀνέβη εἰς ὄψωμά τι θουσιῶδες καὶ ἐκεῖ ἐστάθη ἐκ νέου σκεπτόμενος. Καὶ τοι γέρον, ἦσαν εὐκινήτος. Πλησίον του ἠγείρετο μέγα τι δένδρον, ἕμισα φηγας, ἀξία τοῦ Τεσσάρου (1) καὶ τοῦ ἡμετέρου Ξωστρη. Ὁ Ξωστρη ἠπάεισε πρὸς τὸ ὄψω τὸ δένδρου, καὶ μετ' ὀλίγας ὀσπιγμάς εὐρέθη ἐπ' αὐτοῦ. Ἀνέβη ὅσον ὀψηλότερα ἤλθοντο.

(1) Σ. Μ. Εἰς τῶν δύο βουκίων εἰς τὸ ἴδιον τοῦ Βιργιλίου, μεταφραζομένη λέγεται ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων καὶ παθητικῶν κινήσεων.

Ἡ ἰδέα ἦτο καλὴ Παρτηρήσας πρὸς τὸ πυκνότερα τοῦ δάσους διέκρινεν ἐκ νέου τὸν ἄνθρωπον μεταξὺ τῶν θύμων· ματαίως ὅμως, διότι μόλις τὸν διέκρινε, καὶ πάλιν τὸν ἔχασεν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶχε διατρέξει ἐν τῷ μετὰ τούτῳ πολὺ διάστημα, μέχρις οὗ εἶχε φθάσει εἰς μέρος τι τοῦ δάσους ἀποφυλαθὲν ὑπὸ κρημνῶν μὲν, ἀλλὰ κρυπτόμενον ὑπὸ τῶν κορμῶν μεγάλων δένδρων.

Ὁ Ἐξοστρὸς ἐγίνωσκε τὸ μέρος τοῦτο, διότι εἶχε παρατηρήσει αὐτόθι, πλησίον μεγάλου κινὸς σωρῶν πετρῶν, μίαν καχεκτικὴν καστανίνην, διεξωσμένην μὲ μεταλλικὴν τινα πλάκα ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ. Ὁ σωρὸς τῶν πετρῶν ἐκεῖνος ἀκόμη, καὶ σήμερον σώζεται.

Ὁ Ἐξοστρὸς, ὄλως χαρὰ, καταβαίνει ἐν τάχει ἀπὸ τοῦ δένδρου.

Ἡ τρώγλη τοῦ θηρίου του εὐρέθη, ὑπελείπετο νὰ εὐρεθῇ καὶ τὸ θήριον αὐτό. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ θησαυρὸς τῶν ὀνείρων του ἦτο κεκρυμμένος εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Ἄφρασε λοιπὸν τὴν νὰ περιουθῇ ἐκεῖσε, πρᾶγμα ὄχι τόσο εὐκλεον, διότι ἡ λόγχη ἦτο πολὺ πιανὴ καὶ κινθώδης, καὶ ἐχρημάζετο διακρίνente λιπτὰ τῆς ὥρας ὅπως τὴν διέλθῃ ἀκολουθῶν τὰς στενάς ἀτραπούς αἰτίνες ἤγον εἰς αὐτὴν μετὰ μέρους ἐλιγμοῦ· ἂν ἐπειράτο νὰ περιουθῇ ἀπ' αὐθείας θὰ ἐχρημάζετο ἡμῶσιν ὥραν, ἀναχαιτιζόμενος ὑπὸ προσηκόντων κατὰ πᾶσαν στιγμὴν

Δὲν ἐνόησεν ὅμως τοῦτο ὁ Ἐξοστρὸς, καὶ ἔλαβε τὴν εὐθείαν γραμμὴν ὡς εἰς τὴν ἀνοσημακτικὴν του. Ἄνθρωπος, ὅστις καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν ἐκολούθησε τὰς σκευὰς ὁδοῦ, νῦν ἔκαμε τὸ λάθος ν' ἀκολουθῆσθαι τὴν εὐθείαν, ἥτις καὶ τοὶ ὀρθοὶ, πολλοὺς ὅμως ἀνθρώπους ἀπώλεσεν.

Περίπεσε λοιπὸν ἐντὸς τῶν ἰκινθῶν καὶ τῶν τριβύλων καὶ κατε-
ξοσχίζετο, μετὰ καὶ μετὰ βίας προσδύλων. Καταβὰς εἰς μίαν φά-
ραγγα, εἰδέθη νὰ διέλθῃ τὸν διαρρίοντα ρύακα.

Τότες ἐφθασεν εἰς τὸν πρὸς ἐν ὄρον, ἀλλὰ μόλις μετὰ παρέλευ-
σιν τεσσαρακοντα λιπτῶν τῆς ὥρας, καὶ ἔφθασεν ἰδρωμένος, κάθυ-
γρος, ἐσθμαίνων, κατεσχυμένος, ἀγριωπός.

Κατέτα ἔεν εὔρεν.

Τρέχει πρὸς τὸν σωρὸν ἐκεῖνον τῶν πετρῶν· τὸν βλέπει ὡς τὸν ἰγνωρίζον, οὐδέμια πιτρα δὲν ἦτο μετατοπισμένη.

Τί ἰγνώνει ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος; Ἐξηφανίσθη ἐντὸς τοῦ δάσους

Πρὸς ποῖον μέρος ἐτράπη; εἰς ποῖαν λόχμην ἐκρήθη; Ἦτον ἀδύνατον νὰ μαντευσθῇ

Καὶ τὸ ληπρότερον πάντων, ὕπισθεν τοῦ σωροῦ τῶν πετρῶν καὶ ἔμπροσθεν τοῦ δένδρου τοῦ φέροντος τὸν μεταλλικὸν ἐπίδεσμον, βλέπει τὸ γῶμα πρὸ μικροῦ ἀνεσκαμμένον, βλέπει μίαν δίκελαν λησμονηθεῖσαν ἐκεῖ ἢ ἐγκαταλειφθεῖσαν, καὶ ἓνα λάκκον.

Ὁ λάκκος ἦτο κενός.

— Ἄχ! πρωτοκλέρτη! ἀνέκραξεν ὁ Ξύστρης, δείξου τὸν γρόνον του πρὸς τὸν ὀρίζοντα.

B'.

Ὁ Μάριος μόλις ἐξελθὼν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου παρὰ σκευάζεται εἰς πόλεμον οἰκιακόν.

Ἐπὶ ὄρας ὁ Μάριος οὔτε νεκρὸς ἐβρίσκειτο οὔτε ζῶν. Παρῆλθον ἑβδομάδες, κατείχεται ὑπὸ πυρετοῦ μετὰ σοβαρῶν συμπτωμάτων ἐγκεφαλικῶν ὡς ἐκ τῶν τραυμάτων τῆς κεφαλῆς του.

Πολλὰκι τὴν νόστα παραληρῶν ἐπέφερε τὸ ὄνομα τῆς Τιτίκας. Τινὰ τῶν τραυμάτων του ἦσαν ἐπικίνδυνα διὰ τὸ πλάτος, ἂν ὄχι διὰ τὸ βάθος. Ἐν εἰς πᾶσαν μεταβολὴν τοῦ καιροῦ, ὁ ἰατρός ἀνησύχει.

— Προσέχετε, ἔλεγε, μὴ τῷ προξενήται χίμαϊρα ἤθηκῃ συγκίνησις.

Οἱ ἐπίδεσμοι ἦσαν πολλοὶ καὶ ὀσσεῖοι. Ἡ Νικολέτα κίττα

νάλασεν εἰς ζαντόν μίαν ὀλόκληρον συνδόνην. Ἡ γάγγραινα εὐτυχῶς προσελήφθη· ἀλλ' ἐνὸσφ ὑψιστοτα ὁ κίνδυνος, ὁ γέρον Γιλενορμάν. ἀείψατε παρά τὸ προσκεφάλαιον τοῦ ἐγγόνου του καθήμενος, ἐφαίνετο καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ θρόνου ἐκφρων, νεκρὸς, καὶ ὡς ὁ Μάριος, οὔτε νεκρὸς οὔτε ζῶν.

Καθ' ἐκάστην, ἐνίστατο δὲ καὶ οἱς τῆς ἡμέρας, κίριό, τις μὲ πολλίαν τὴν κόμην καὶ ἀκαλενεδουμένους, ὡς ἔλεγεν ὁ θυρωρὸς, ἤρχετο καὶ ἡρώτα πως διέκετο ὁ ἰσθενής, ἐπειτα δὲ ἄφινεν ἐν ὄμα μὲ ζαντόν πολὺ, καὶ ἀνεχώρει.

Τέλος, τὴν 7 Σεπτεμβρίου, τέσσαρας μῆνας μετὰ τὴν λυπηρὰν νύκτα καθ' ἣν ἔφερον τὸν Μάριον ἡμιθνή εἰς τὴν δουλίαν τοῦ πάππου, ὁ ἰατρὸς ἐδήλωσεν ὅτι ἤγγυατο τὴν ἀνάρρωσίν του. Ἐβίησεν ὅμως νὰ μείνῃ εἰσέτι ὁ Μάριος ἐπὶ δύο καὶ ἐπέκεινα μῆνας ἐξηπλωμένος εἰς, μίαν ἐπιμήκη καθέδραν, ἕνεκα τοῦ ὄστου τοῦ τραχήλου του.

Ἡ μακρὰ αὕτη ἀσθένεια καὶ ἀνάρρωσις τὸν ἔσωσαν ἀπὸ τῶν καταδωξέων τῆς ἐξουσίας. Εἰς τὴν Γαλλίαν πᾶσα ὀργή, ἔστω καὶ ἐχρημοσία, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἰσχυροσθῆ μετὰ παρελευσ. ἕξ μηνῶν.

Ἐν τῇ ἐκαστώσῃ καταστάσει τῆς κοινωνίας, πάντες, κατὰ τὸ μῆλον, ἤττον ἐλέγχονται εἰς τὰς στίβας, καὶ ἕνεκα τούτου ἡ ἀρχὴ βλέπει τὴν ἀνάγκην νὰ κλεισθ τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς ἀρῆς ἢ προτίρα τὰς ἕξ ἀποκατασταθῆ.

Προσθετόν ὅτι καὶ οὐλόησι, ἀληθῶς διαταγῆ τοῦ ἀρχιστανόμενου, ἐκδοθῆσαι καὶ ἔλεγον τὸν κοριν, δέταπτε τοὺς ἰατροὺς νὰ καταγγεῖλωσι τοὺς τραυματίας εἰς τὴν ἐξουσίαν· ἀλλὰ τίστην εἶχε κινήσει τὸ μέτρον τοῦτο ἀγανάκτησιν εἰς τὸ δημόσιον, οὐ μόνον δὲ εἰς τὸ δημοσίον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν βασιλέα πρῶτον, ὥστε οἱ τραυματίαι ὡρρωθῆσαν οὕτως ἐπειὴ ὀπλοθῆ τῆς ἀγανάκτησως ταύτης· κατὰ σπύριον, ἐπὶ τῶν ὄσσι εἶχον συλληφθῆ ἔνοπλοι, τα στρατιωτικῆ εὐδοκίᾳ ἄλλο, ἐξόλησαν νὰ ἀνητοιχῆσων.

Ἡ μίση λαπὸν καὶ ὁ Μάριος ἰκαταζήτητοι.

Ὁ γέρον Γιλενορμάν, μετὰ τοὺς δεινοὺς παλμοὺς οὗ ὑπέστη καθ' ὅλην τὴν ἰσθμίαν τοῦ Μαρίου, ἤσθῆθη, ὅλη, τὴν χερμονὴν τῶν φιλοστέρων γειων, βλεπόντων τὴν ἀσθένειαν προσφλοῦς τέκνο.

Ἐχρημοσθῆ, λότος οὗ σικρὸς ὅπως τὸν καταπέσῃσι νὰ πύση

διανοικτερεύων πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς· ἔφερε πλησίον τῆς κλίνης τοῦ Μαρίου ἐν χειροκίνητον ἀνάκλινον ἀναψαυτικόν, ὅπερ εἶχεν εἰς τὸν κοιτῶνά του· ἀπῆλθε παρά τῆς θυγατρὸς του νὰ μεταχειρισθῇ τὰ κάλλιστα τῶν λινῶν διὰ τοὺς ἐπιδέσμους τῶν τραυμάτων· ἀλλ' ἡ γερωντοκόρη, ὡς φρόνιμος οἰκονόμος, εὔρε τρόπον καὶ τὰ καλά λινὰ νὰ φυλάξῃ καὶ νὰ πείσῃ τὸν γέροντα ὅτι ἐπραττε κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του.

Δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ ὁ γέρον Γελενορμάν ὅτι καλλίον εἶνε τὸ ξαντὸν τῶν χονδρῶν καὶ μεταχειρισμένων λινῶν πανίων, ἢ τὸ τῶν λεπτῶν καὶ ἀμεταχειριστῶν. Περὶορίζετο δὲ καὶ ὅσκις ἠλλάσσοντο οἱ ἐπίδεσμοι, ἐνῶ ἡ δεσποσύνη Γελενορμάν ἀνεχώρει κατὰ τὴν ἀνανέωσιν τῶν ἐπιδέσμων ἐκ παιθηνικῆς αἰδοῦς.

Ὅταν ὁ χειρουργὸς ἀπέκλυτε τὰ σπῆρα ἰέρη τῶν τραυμάτων διὰ τοῦ ψαλιδίου του, ὁ γέρον πάππος ἀνεφώνει ἴοι! ἴοι! Ἦτο συγκινητικὸν τὸ θέαμα, νὰ τὸν βλέπῃ τις τείνοντα διὰ τῶν τρεμουσῶν χειρῶν του πρὸς τὸν ἀσθενῆ, νέον τὸ κύπελλο, τὸ περιέχον ἕλκρον τι σαῦμα. Ἀδικαίως ἤρῳτα τὸν ἰατρόν, χωρὶς νὰ ἐθυμῆται ὅτι τὰς αὐτὰς ἐρωτήσεις τῶ εἶχεν ἀποτείνει καὶ πρὸ μικροῦ.

Καθ' ἣν ἡμέραν ὁ ἰατρός τῶ εἶπεν ὅτι ὁ Μάριος εὐρίσκατο πλέον ἐκτός κινδύνου, ὁ ἀγαθὸς γέρον ἦτο εἰς μεγάλην χαρὰν. Ἐδώρισε τρεῖς χρυσὰ εἰκοσάγραχα εἰς τὸν θυρωρὸν του τὴν ἐσπέριν ὁρῆ, εἰς σιλθῶν εἰς τὸν κοιτῶνά του ἵρχιτε νὰ χορεύῃ ἴδων τὸ εἶξῃ παλαιὸν ἄσμα τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Ἄχ! ἡ Γιαννοῦλα.

Ἦ βοσκοποῦλα!

Ἄπ' τῆ Φουλίερη,

Περα καὶ πέρα

Πῆρε τὸ νεῦ μου

Τὸ γόσσιμὲ τῆς

Τὸ δολιερῆ.

Ὁ Ἔρως, ἔρως !
 Δὲν εἶμαι γέρος.
 Ἄπ' τῆ φαρέτρα
 Ρίχνε καὶ μέτρα
 Μέσ' τῆ ματιὰ τῆς
 Τῆς σαυτιῆς του
 Τῆς καυτερῆς.

Ἐμπρὸς σ' ἐκείνη
 Σου τῆ Σελήνη
 Κίνεῖς μὲ ψάλλη
 Ἀγάπη ἄλλη.
 Μόν' τῆς Γιαννοῦλας
 Τὰ λεμονάκια
 Τὰ σρικτερά.

Ἐπειτα δ' ἐγυνοπέτησε, καί, καθὼς ἐθελοκίωνεν ὁ Βάγιας, ὅστις τὸν παρετηρησε διὰ τῆς ἡμιανούκτου Θίρας τοῦ κοιτῶνος, ἤρχισε προσευχόμενος.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, δὲν εἶχε πιστεύσει εἰς Θεόν.

Εἰς πᾶσαν νύκτα τῆς ἀναρρώσεως, ὅσημέραι προσευχόμενος, ὁ γέρον πάππος ἐπέπεσε εἰς νέας προσφορὰς· ἀνέβαινε καὶ κατέβαινε τὰς κλίμακας τῆς οἰκίας μὴ γινώσκων διατί. Μία του γειτόνων, εὐειδῆς, ἔλαβε προῖον τινὰ μίαν ὥραν ἀνοδοῦσμήν. Ἐθιλούμασεν ἡ γυνὴ, πῶθεν τὸ τραφερόν τοῦτο ὄωρον.

Ὁ κ. Γιλενορμάν τὸ εἶχε στείλει εἰς αὐτήν. Ὁ σύζυγός τῆς ἐξήλειψε καὶ ἤλθε πρὸς αὐτήν εἰς λόγους. Ὁ γέρον Γιλενορμάν ἐπειράσθη νὰ βάλῃ τὴν Νικολέτα νὰ καθῆσθαι εἰς τὰ γόνατά του. Ἄπεκάλεσε τὴν Μάρριον κύριον βαρῶνον, Ἄνέκραζε, «Ζητώ ἡ δημοκρατία!» Ἠρώτα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸν ἱατρόν. — Δὲν εἶνε βέβαιον, ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον κίνδυνος;

Παρετηρεῖ τὸν Μάρριον διὰ βλεμμάτων μάμμη. Ὅταν ὁ Μάρριος ἔτρωγεν, αὐτὸς τὸ ἐδίωκε μετὰ εἰλοστέργου προσηλώσεως.

Ἐλησμώνησεν ἑαυτὸν ὀλωσδιόλου· δὲν ἐλογίζετο πλέον ὡς τίποτε ἐντὸς τῆς σικίας του, ὁ Μάριος ἦτον ὁ κύριος, καὶ εἰς πόσῃ ἦλθεν αὐταπάρητιν ὡς ἐκ τῆς ἀγαλλιόσεως, ὥστε αὐτὸς μᾶλλον κατέστη ὁ ἔγγονος τοῦ ἐγγόνου του.

Φοβούμενος μὴ βαρύνῃ ἢ ἐνοχλήσῃ τὸν ἰσθινῆ, ὅταν ἤθελε νὰ μειδιάσῃ πρὸς αὐτὸν ἐκάθητο ὀπίσω του Ἡ ἀγαλλιόσις του ὑπερέβαινε τὰ ὄρια. Κατέστη ἰλαρὸς πρὸς πάντα καὶ πάντας ἤρχισε νεάζων.

Ἡ λευκὴ του κόμη προσέθετε γλυκεῖάν τινα μεγαλοπρέπειαν εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἰλαρὸν φῶς. Ὅταν ἡ χάρις ἀναμίγνυται μετὰ τῶν ρυτίδων, ἀληθῶς γοητεύει. Εἰς τὸ προθεβηκὸς γῆρας ὑπάρχει ποιά τις ἡύς.

Ὡς πρὸς τὸν Μάριον, ἐνῶ ἄρνευε νὰ ἀλλιάσωτι τοὺς ἐπιδέσμοις του καὶ νὰ τὸν ἐπιμελῶνται, μίαν εἶχεν ἰδέαν σταθεράν· τὴν Τιτίκην.

Ἄφ' ὅτου τὸν παρήτησεν ὁ πυρετὸς καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ φρενίτις, εἶχε παύσει προτρέφων τὸ ὄνομα τοῦτο, ὡς νὰ μὴ ἐσκέπτετο πλέον περὶ αὐτοῦ. Ἐπιώπι, ἀλλ' ἐσιώπι, διότι ἡ ψυχὴ του ἦτο δεδομένη ὅλη εἰς αὐτό.

Ἦγνέει τί ἀπέγινεν ἡ Τιτίκα· ὅλη ἡ ὑπόθεσις τῆς ὁδοῦ Καννῶεως ἦτο ὡς νέφος ἐντὸς τῆς μνήμης του· εἰς τὸ πνεῦμά του ἐκυμαίνοντο συγκεχυμέναι σικαί· ἡ Ἐπονίη, ὁ Γαβριᾶς, ὁ γέρον Μωμπέρ, οἱ Θεναρδιέροι, ὅλοι εἰ φίλοι του ἀναμειγμέναι τραγικῶς μετὰ τοῦ καπνεῦ τοῦ ὀδορράγματος.

Ἡ παράδοξος διέλευσις τοῦ κ. Θεσσαλέμη ἐντὸς τῶν αἱματινῶν ἀμφάντων ἐκείνων παρίστατο εἰς τὴν φαντασίαν του ὡς αἰνίγμα ἐντὸς τρικυμίας· οὐδὲν κατενόει ἐκ τῆς ἰδέας του ὑπάρξεως.

Ἦγνέει πῶς καὶ διὰ τίνας ἐσώθη, οὐδέ τις περὶ αὐτὸν ἐγίνωσκε τοῦτο τὸ μόνον ὅπερ ἦτο γνωστὸν, ἦτον ὅτι τὸν μετέφερον διὰ νυκτὸς ἐκ τῆς ὁδοῦ Καλογραϊῶν· παρελθόν, παρόν, μέλλον, τὰ πάντα ἦσαν ἐντὸς τοῦ νοῦς του ὁμίχλη καὶ σύγχυσις· ἐν μόνον σταθερὸν καὶ ἀκίνητον σημεῖον ἐφαίνετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁμίχλης, ἐν μόνον πρᾶγμα ὡς ὁ γρηνιτικὸς στερεόν, μία ἀπόρρασις καὶ θέλησις, τὸ νὰ ἐπινεύσῃ τὴν Τιτίκην.

Δι' αὐτὸν, ἡ ἰδέα τῆς ζωῆς ἦτον ἀχίρτιστος ἀπὸ τῆς ἰδέας τῆς Τιτίκας· ἐψήφισεν ἐντὸς τῆς καρδίας του νὰ μὴ ἐπιχθῆται ἄνευ τῆς

ἄλλης, καὶ εἶχεν ἀπόρασιν ἀκλόνητον καὶ ἀμετάτρεπτον ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ θελήσαντος νὰ τὸν βιάσῃ εἰς τὴν ζωὴν, οἰοσθήποτε καὶ ἂν ἦτον αὐτός, ὁ πάππος του, ἡ τύχη ἢ ὁ ἄδης, τὴν ἀπόρασιν τῆς Ἐδέμ ἦν ἀπάλεσεν.

Ἐγίνωσκε καλῶς πάντα τὰ ἐμπόδια. Σημειωτέον ὅτι ὀλίγων τὸν εἴλωσαν ὅλαι αἱ προθυμίαι καὶ αἱ περιποιήσεις τοῦ πάππου. Πρῶτον μὲν ὅν κατεῖχε τὸ μυστικὸν ὄλων δεύτερον δέ, ἐντὸς τῶν ἀσθενικῶν ὄνειροπολήσεών του ἐδυσπίστει πρὸς τὰς περιποιήσεις ταύτας, θεωρῶν αὐτὰς ὡς τι νέον καὶ παράδοξον, σκοπὸν ἔχον νὰ τοῦ μετατρέψῃ τὴν ἀπόρασιν, καὶ νὰ τὸν σαγηνεύσῃ. Καὶ διεκείτο ψυχρὸς πρὸς αὐτάς.

Εἰς μάτην ὁ πάππος ἔδαπάνη, ὁ ταλαίπωρος, τὸ γαρκίον του μειδιάμα. Ὁ Μάριος ἔλεγε κατὰ νοῦν, ὅτι τὸ μειδιάμα τοῦτο ἦτο ἀγαθόν, ἐνόσφ αὐτὸς ἐσιώπα· ἀλλ' ὅτι, ἄμα ὡς θὰ ἤνοιγε τὸ στόμα νὰ ὀμιλήσῃ, νὰ εἰπῇ περὶ τῆς Τιτίκας ὅτι ἢ περὶ αὐτῆς πρόθεσις του ἦτον ἀμετάβλητος, θὰ ἐβλεπεν ἄλλο πρόσωπον, καὶ θὰ ἀπέβαλλεν ἀμέσως ὁ πάππος του τὸ προσωπεῖον.

Καὶ τότε πάλιν τὰ πράγματα θὰ ἐσκληρόνοντο, θὰ ἀνηρωτῶτο περὶ τῆς οἰκογενείας τῆς ἐρασμίας του, θὰ ἐπανήρχετο ἡ σύγκρουσις τῶν δύο θέσεων, θὰ ἐπανελαμβάνοντο ὅλαι αἱ σαρκισμοί, ὁ Θερανεμῆς, ὁ Κοψαέμῆς, ὁ πλούτος, ἡ πτωχεία, ἡ ἀθλιότης, ἡ πέτρα εἰς τὸν λαίμῳ, τὸ μέλλον.

Ἀντίστασις ἐροδρά καὶ ἀκρίθαντος, τὸ δὲ συμπέρασμα, ὄρησις τελείη. Ὁ Μάριος διαλογιζόμενος ταῦτα, ἐχαλέπατο ἀπὸ τοῦδε.

Καὶ ἐπειτα, καθ' ὅσον ἀνελάμβανε ζωὴν, ἐπανήρχοντο αἱ ἀρχαῖαι κατὰ τοῦ πάππου δυσσεβείαιαί του, καὶ ἠνοίγοντο ἐκ νέου τὰ παλαιὰ ὄλη τῆς μηνμῆς του· ἀνεπόλει τὸ παρελθόντα· ὁ συνταγματάρχης Πομμερὺ ἐτίθετο πάλιν μεταξὺ τοῦ κ. Γιλιορμάν καὶ αὐτοῦ, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Μάριος ὅτι οὐδεμίαν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζῃ ἀληθῆ ἀγαθότητα ἐξ ἀνθρώπου, ὅστις ὑπῆρξε τόσον ἄδικος καὶ σκληρὸς πρὸς τὸν πατέρα του. Ὅσοι μετὰ τῆς ὑγείης ἐπανήρχετο συγχρόνως εἰς τὸν νῆον τραχιδιά τις κατὰ τοῦ πάππου δυσθυμία.

Ὁ γίγμων ἔδρασε τοῦτο καὶ ἐπισχεν ἐν σιωπῇ. Ὁ κ. Γιλιορμάν, καίτοι ὄν ἀπεδείκνυε τίποτε, περιτήρει ὁμοίως ὅτι ὁ Μάριος ἀρ' ἔτου

μετεκομίσθη εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις, οὐδ' ἄπαξ τὸν εἶπε «πατέρζ μου». Εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι δὲν τὸν ἔλεγε οὔτε «κύριε», ἀλλ' εὑρίσκει τρόπον ν' ἀποφεύγῃ καὶ τὰ δύο ταῦτα, περιτρέφῃ τὴν φράσιν.

Προδήλως ἐπέκειτο κρίσις.

Καθὼς συμβαίνει σχεδὸν πάντοτε εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ὁ Μάριος, χάριν δοκιμῆς, ἠθέλησε πρὸ τῆς μάχης, νὰ ἔλθῃ εἰς ἀτριπὸν τινα. Συνέθη πρώϊαν τινα νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ κ. Γιλνεορμάν ἐφημερῆς τις ἐξ αὐτῆς δὲ λαθῶν ἀφορμὴν ἐξεφράσθη ἐλαφρῶς πως περὶ τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασως τοῦ 1793, καὶ ἀφῆκεν ἐπιφώνημα τι ὄχι εὐχάριστον περὶ τοῦ Δαντώως, τοῦ Σαιν Ζούστ καὶ τοῦ Ροβεισπιέρου.

— Οἱ ἄνδρες τοῦ 1793, ἦσαν γίγαντες, εἶπεν ὁ Μάριος σοβαρῶς.

Ἐξ ἧς ἐσιώπησε, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἤνοιξε πλέον τὸ στόμα νὰ εἶπῃ λέξιν.

Ἐξ ἧς ὅστις εἶχε παρόντα πάντοτε εἰς τὸν νοῦν τὸν ἀκλόνητον πίπτου τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ἡλικίας, ἐξήγγισεν τὴν σιωπὴν ταύτην ὡς βαθεῖαν συγχέντρωσιν ὀργῆς, τὴν ἐθεώρησεν ὡς οἰωνὸν ἐπιμένου ἀντιστάσεως, καὶ ἐνδομύχως προητοιμάσθη εἰς πόλεμον.

Ἀπεφάσισε λοιπὸν, ἐν ἰδῇ ἄρνησιν, ν' ἀποσπάσῃ τοὺς ἐπιδέσμους τοῦ ἀπὸ τῶν πληγῶν, νὰ ἐξερθρώσῃ πάλιν τὸ μόλις συμπαγὲν ὄπισθεν τοῦ τραχήλου του, νὰ ἀνοξέσῃ τὰς ἰπολειπομένας πληγὰς, καὶ ν' ἀποβάλλῃ πᾶσαν τροφήν. Τὰ τραύματά του ἦσαν τὰ πολεμοσοδιά του.

Ἦ τὴν Τιτίκαν ἢ τὸν θάνατον.

Ἐκτραδῶκει τὴν κατάλληλον στιγμήν ἐν σιωπῇ καὶ ἐν ὑπομονῇ.

Ἦ στιγμή αὕτη ἐσήμανεν.

Γ

Ὁ Μάριος ἐπιτίθεται.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ κ. Γιλνορμάν, ἐνῶ ἡ θυγάτηρ του ἐτακτοποίει φιάλας καὶ κύπελλα ἐξ ἐκείνων ὅσα ἔκλειτο ὡς σωφὸς ἐπὶ τοῦ τραπέζιου τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς, κούτων ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τῷ ἔλεγε μετὰ πολλῆς φιλοστοργίας.

— Παρατηρεῖς, μικρὲ μου Μάριε, ἐγὼ, ἂν ἤμουν εἰς τὴν θέσιν σου, τῶρα θὰ ἔπρωγα μᾶλλον κρέας παρὰ ψάρι. Δὲν λέγω· ἡ γλωσσοῦ ἢ τηγανιτὴ εἶνε καλὴ, εἰς τὴν ἀνάρρωσιν, ἀλλὰ διὰ νὰ τιναχθῆ ἕνας ἀσθενὴς ἀπὸ τὴν κλίνην του, νὰ λακτίσῃ τὰ σινδόνια καὶ νὰ σταθῇ ὀρθοῦς ἀμέσως εἶνε ἀνάγκη μιᾶς καλῆς ἀπριζόλας.

Ὁ Μάριος, ὅστις εἶχεν ἀναλάβει ὅλας σχεδὸν τὰς δυνάμεις του, συνίψεν αὐτάς, ἀνεκάθησεν, ἐστήριξε τὰς δύο του χεῖρας ἐπὶ τῶν σινδονίων, ἠτένισεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τὸν πάππον του, καὶ λαβῶν ἤθος ὀργίλον, εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Ἐξέρχεται; ἴσα διὰ τοῦτο ἤθελα κἄτι νὰ σοῦ εἰπῶ.

— Τί;

— Ὅτι ἐγὼ σκοπεῖω νὰ νομφρευθῶ.

— Διὰ τὸ προεἶδαμεν, ἀπήντησεν ὁ πάππος. Καὶ συγχρόνως ἐγέλασε καυχᾶζων.

— Πῶς τὸ προεἶδατε;

— Ναί, τὸ προεἶδαμεν. Ὅτι τὴν πύργον τὴν μικροῦλα σου

Ὁ Μάριος ἐδεικνεν ἐκθαμβος ἤρχισε νὰ τρέμῃ ἐκ τῆς συγκινησεως.

Ὁ κ. Γιλνομρμάν ἐξηκολούθησε.

— Ναί, θά τήν λάβῃς, τήν μικράν ὠραίαν σου κορασίδα. Αὐτή ἐρχεται καθ' ἐκάστην ὑπὸ τὸ σχῆμα ἐνὸς κυρίου γηραλέου καὶ ἐρωτᾷ πῶς περνᾷς. Ἄφ' ὅτου ἐπληγώθης, ὄλας τὰς ἡμέρας τῆς τὰς περνᾷ κλαίουσα καὶ κύνουσα ξαντόν. Ἐζήτησα περὶ αὐτῆς πληροφορίας καὶ ἔλαθα. Κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου ἢ οἰκία τῆς φέρει ἀριθμὸν ἑπτά.

Καὶ ἤρχισε γελῶν. Εἶτα ἐπανελάθειν.

— Ἄ! παρατηρεῖς, κύριε, ὁ πάππος σου τί ἄνθρωπος εἶνε; Τὴν θέλεις τὴν νέαν ἐκείνην, αἰ; Θά τὴν λάβῃς λοιπόν, μόνον σιώπαινε. Κακόπαιδο! Τώρα, τί ἔχεις νὰ με εἰπῆς; Ἐγὼ σ' ἐκατάλαθα. Σὺ τώρα εἶπες κατὰ νοῦν.

— Θά τὸ εἰπῶ πλέον φανερά εἰς αὐτόν τὸ γέρο παπποῦ, ὅστις καὶ αὐτός εἰς τὸν καρὸ τοῦ κακῆ ἐπαίξει καὶ καλὰ ἐγέλασε μὲ τὰς ὠραίας, καὶ εἶχε καὶ αὐτός τὴν κορίττιν του καὶ τὰς Τιτίκας του. Δὲν πειρίζει ἂν ἦνε σήμερον τὰ πτερά του κομμένα, θά ἐνθουμθῆ τὰ παλῆά του· πρέπει νὰ τὰ ἐνθουμθῆ. Αὐτὰ λοιπόν, κύριε. Ἐγὼ σε προσφέρω μια πριζόλα, καὶ ἡ ἰφεντιὰ σου μὲ ἀποκρίνεσαι. «Σκοπεῖω νὰ νομφουθῶ». Πολὺ καλὰ θέλω, νὰ σὲ κάμω νὰ σκίσῃς.

Σὺ ἐπεριμανες τώρα ἀντίστασιν, καὶ ἠτιμάξεσο εἰς πολέμον. Δὲν ἤξευρες ὅτι ἔχεις νὰ κάμω μ' ἓνα ψυροδεῖ· αὐτὸ ἐν τὸ ἐπεριμανες ἵπάγει λοιπόν εἰς τὰ χαμένα ἢ ὀμηγορεῖ ὅπου εἶχε ἐτοιμη, κύριε δικηγόρε. αἰ; Βλέπεις ἔξαφνα ὅτι κάμω τὸ θέλημά σου, καὶ μένεις ἄρρωτος βέβαια τί ἔχεις νὰ εἰπῆς; Παληόπαιδο!

Ἔστη πρός σπιγμὴν ἀτενίζων πρὸς αὐτόν.

— Ἄκουσε τῷ ἐπανελάθειν. Ἐλαβε τὰς δευτέρας πληροφορίας· εἶπα: κα' ἐγὼ πονηρὸς ὡσὶν ἔσει, τί νομίζεις; Ἐλαβε λοιπόν ὅτι εἶνε εὐειδὴς αὐτὴ ἡ κορη, ὅτι εἶνε ῥρόνιμη· τὰ τοῦ λογχοστοῦ ὅτε ἦταν ἀληθῆ· μᾶς ἔστειλεν ἓνα πλῆθος ξαντοῦ. Ἐλεπὼ ὅτι εἶνε ἓνα μαλαμα. Καὶ σὲ λατρεύει· ἂν ἀπέθαινε θά ἦσαν τρεῖς κείψα· καὶ ἐπληγαζομεν καὶ οἱ τρεῖς. Μοῦ ἐπέρασεν ἐμένα ἀπὸ νοῦν νὰ τὴν φέρω ἐδῶ, ἅμα ἔγινες καλλίτερον, καὶ νὰ σοῦ τὴν καθίσω εἰς τὸ προτεράλι σου· εἰς ἑπειτα ἐστοχάσθηκα ὅτι μόνον εἰς τὰ μεμπτορήματα φρονταὶ σὶ κορραὶ πλῆθειν τῆς κλίτης των ὠραίων ἐραστῶν των.

Τί θά ἔλεγε δὲ καὶ ἡ Θεία σου : διότι πρέπει νὰ ζήσῃς καὶ τοῦτο· τὰ τρία τέταρτα τοῦ καιροῦ εἰνάξες, φίλε μου, τὰ σευδονιά σου καὶ ἔμενες ὀλόγυμνος. Ἐρώτησε τὴν Νικολέτα, ἥτις δὲν ἔλειψεν οὔτε στιγμήν ἀπὸ σιμὰ σου, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ μείνῃ ἐκεῖ πέρα μία γυνή. Καὶ ἔπειτα, τί θά ἔλεγεν ὁ ἰατρός;

Μία κόρη εὐμορφῆ δὲν ἱατρῶν τὸν πυρετὸν ἐνὸς ἀσθενοῦς ἀνθρώπου. Τέλος πάντων, τὸ εἶπομεν· πάγει καλὰ· ὑπόθεσε καὶ ὅτι εἶνε τελειωμένον τὸ πρᾶγμα· πάρε την καὶ γλύτωνε. Νὰ καταλάβῃς τὴν θρηκωδιάν μου Ἐγὼ, ἄμα εἶδα ὅτι δὲν με ἀγαπᾷς, ἐσυλλογίσθηκα καὶ εἶπα με τὸν νοῦν μου. Πῶς νὰ κάρω ἐγὼ τώρα νὰ με ἀγαπήσῃ αὐτὸ τὸ παλιόπαιδο;

Ἐπειτα ἐνομιμήθηκα τὴν μικρὴν Τιτίκα, καὶ εἶπα. Εἶνε εἰς τὸ χέρι μου· ἂν τοῦ τὴν ἴωσω, καὶ ἂν καὶ τότε δὲν με ἀγαπήσῃ, τουλάχιστον θά με εἰπῇ διατί; Ἄ! κύριε· σὺ ἐνόμιζες ὅτι ὁ γέρονς θά ἔφερεν ἄνω κάτω τὸν κόσμον, ὅτι θά ἔβαλλον ἴσως εὐθύς πρὸς μεγάλας φωνάς. θά ἐκράζειν ὄχι, θά ἐσέκωνε τὸ ραβδί του νὰ τὸ καταδάσῃ, νὰ πατάξῃ ὅλην αὐτὴν τὴν ὥραν αὐγὴν. Τίποτε τοιοῦτο. Θέλεις τὴν Τιτίκα; νὰ τὴν πάρῃς τὴν Τιτίκα· θέλεις ἔρωτα! πολὺ καλὰ, ἔρωτα, με ἔλα μου τὴν εὐχὴ. Σὲ παρακαλῶ μάλιστα, νὰ με κάρῃς τὴν χάριν νὰ ὑπανδρευθῇς. Νὰ ὑπανδρευθῇς, παιδί μου, νὰ ζήσῃς, νὰ σε ἰδῶ εὐτυχῇ· εἰς τὴν γῆράς μου, αὐτὴ μόνη, ἢ ἔμεινε ἡ γῆρά.

Καὶ ὁ γέρονς ἔλαξεν εἰς λυγμοὺς χαρᾶς.

Ἐλαβε τὴν κεραλὴν τοῦ Μάρκου, τὴν ἔθλιψεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ τοῦ στήθους, καὶ ἀμείψατο· ἀνελύθησαν εἰς θαλερὰ δάκρυα· διότι μίαν τῶν ἐκφράσεων τῆς ὑπάτης εὐφροσύνης τοῦ ἀνθρώπου εἶνε καὶ αὕτη.

— Πατέρα μου! ἔλεγεν ἐπανεληγμένως ὁ Μάρκος.

— Ἄ! με ἀγαπᾷς λοιπόν! ἔρωτα ὁ γέρονς.

Ἡ στιγμή, ἔκεινη δὲν περιγράφεται. Τὰ δάκρυα τοῦ ἐπιγόνου ἠμπαδίζον τοὺς λογούς.

Τέλος, ὁ γέρονς εἶπεν ὑποτραυλιζών.

— Δοξά σοι ὁ Θεός! κινήσαν τὸ χεῖρῃ του. Μὲ εἶπε πατέρα.

Ὁ Μάρκος ἀπῆλλαξε τὸ γόγγυς τὴν κεραλὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἀγκυλῶν τοῦ πάππου καὶ εἶπε μετὰ ἠπιστησίας.

— 'Αλλά, πατέρα μου, τώρα πού είμαι καλλίτερα με φαίνεται ότι θα ήμπορούσα να την ιδώ.

— Και τούτο τό προείδαμεν· αύριον θά την ιδῆς.

— Πατέρα μου!

— Τί πάλιν!

— Διατί ὄχι καί σήμερα;

— Αἶ, καλῶς! ἄς ἦνε καί σήμερα. Ἐς ἔλθη τέλος πάντων, καί σήμερα. Τρεῖς φορές με εἶπες «πατέρα μου»: αὐτός σου ὁ λόγος ἀξίζει· νά γίνῃ καθὼς ἐπιθυμοῦμεν. Τώρα στέλλω καί τήν κρᾶζουν. Θά ἔλθῃ· θά τήν ιδῆς. Σέ εἶπα ὅτι τά προείδαμεν. Τό πρᾶγμα εἶνε καί τεχνολογημένον. Εἶνε ἡ λύσις ἐνός ἐλεγείου τοῦ ποιητοῦ Σχενιέρ στάσου νά ιδῆς πῶς τό ἐπιγράφει... «Ὁ νοσῶν νεανίας». Θά γνωρίζῃς τά ποιήματα τοῦ Ἀνδρέου Σχενιέρ τόν ὁποῖον ἐσφαζαν καί αὐτόν ἐκεῖνοι οἱ ἀλιτῆρ... — ἐκεῖνοι οἱ γίγαντες τοῦ 1793.

Ἐβρήνῃ εἰς τόν γέροντα Γιλενορμάν ὅτι ὁ Μάριος συνωφρυνώθη ὀλίγον ὡς δυσχερεστηθεῖς ὑπὸ τοῦ ἐπιθέτου ὅπερ ἠθέλησεν ὁ πάππος του νά ὄσῃ εἰς τοῦς ἐπαναστάτας τοῦ 1793· ἀλλά τό ἀληθές εἶνε ὅτι ὁ Μάριος ἐν τῇ ἐκπύσει τῆς χαρᾶς, οὐδέ ἤκουε πλέον τόν γέροντα, καί ὅτι πολὺ μᾶλλον διελογίζετο τήν Τίτικαν ἢ τήν ἐπανάστασιν.

Ὁ πάππος ἐν τούτοις, φοβηθεῖς μήπως ἀνέφεριν ἀκαίρως τό ὄνομα τοῦ Ἀνδρέου Σχενιέρ, ἐσπευσε νά θεραπεύσῃ τό ὑπόπτημα.

— Δηλαδή ἡ λέξις «τόν ἐσφαζαν» δέν εἶνε ἀκριβής. Τό βέβαιον εἶνε ὅτι οἱ μεγάλοι ἐπιναστατικοὶ νόες, ἐκεῖνοι, οἵτινες κακοὶ μὲν δέν ἦσαν, πολλοῦ γε καί δεῖ, ἀλλ' ἦσαν ἤρωες βέβαια, ὅταν εἶδαν ὅτι ὁ Σχενιέρ τοῦς ἠνώχλει ὅπωςοῦν, τόν ἐστεῖλαν εἰς τήν λαιμητόμ... Ἦγουν, δηλαδή, οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, παρακάλεσαν τόν Ἀνδρέαν Σχενιέρ νά τοῦς κάμῃ τήν εὐχαρίστησιν, διὰ τήν σωτηρίαν τῆς πατρίδος, νά πάῃ καί αὐτός...

Καί ὁ γέρον Γιλενορμάν πιγείε ὑπὸ τῆς φράσειώς του, δέν ἠδυνήθη νά προδῇ περιττέρως μὴ θυνάμενος δὲ οὐδέ νά τελειώσῃ οὐδέ ν' ἀποτύρῃ τόν λόγον του, τί κάμνει ὁ ὄσστης. Ἐ.ὦ ἡ θλιπτήρ του ἀώρθωνεν ὀπισθεῖ τοῦ Μαρῖου τῆ προσκεράλτα οἰ, ὅλας τιθερμθήμενος ὁ γέρον ὑπε τῆς τσαυτῆς συγκλησίως καί ἀμχανίας του ὄρμᾶ μεθ' ὅτου τάχου, ἐπέτρειπεν εἰς αὐτόν, τό εἶναι προβλεθικός τῆς

ἡλικίας ἔξω τοῦ κοιτῶνος, ὡθεὶ ὀπισθὲν τοῦ τὴν θύραν ἴνα πάλιν κλεισθῇ καὶ ἐρυθρὸς ὡς ἰνδικὸς ὄρνις, ἀφρισμένος, τὰ δάματα προέχοντα τοῦ μετώπου, εὐρίσκειται πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἐνώπιον τοῦ ἀγαθοῦ Βάγια, τυχόντος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, καὶ καταγινομένου εἰς καθαρισμόν τῶν ὑποδημάτων τοῦ κυρίου του. Ἀρπάζει λοιπὸν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τραχήλου, καὶ κράζει ἐντὸς τοῦ προσώπου του ἔμπλεως ὀργῆς, — Μωρέ, μὰ ὄλους τοὺς ἀγίους εἰς τοὺς ἀποθαμένους μου τὸν ἐσχό-ωσαν ἐκεῖνοι οἱ κακῶργοι.

- Ποῖον, ἀρέντη μου, ποῖον ;
- Τὸν Σχενιέρ μωρέ ! τὸν Ἀνδρέα Σχενιέρ !
- Μάλιστα, ἀρέντη, ναῖσκε ! εἶπεν ὁ Βαγιας κατὰ πλῆκτος.

Δ'.

Ἡ δεσποινὶς Γιλανορυιάν δὲν θεωρεῖ πλέον ὡς κακὸν ὁ,τι ὁ κ. Θεροσανέμης εἰσῆλθε φέροντων ὑπὸ μάλης.

Ἡ Τίτικα καὶ ὁ Μάριος ἐπανεῖδον ἀλλήλους.

Παραλείπομεν τὰ κατὰ τὴν συνάντησιν ταύτην. Εἶνέ τινα πράγματα ὧν τὴν περιγραφὴν δὲν πρέπει νὰ ἐπιχειρῇ τις ἐν ἐκ τούτων εἶναι καὶ ὁ ἥλιος.

Ὅλη ἡ εἰκογώνεια, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Βάγια καὶ τῆς Νι-

κολέτας ἔφυγε συνθηρασίμην εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Μαρίου, καθ' ἣν στιγμήν εἰσῆλθεν ἡ Τιτίκα.

Ἐνεφανίσθη εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ὡς περικυκλωμένη, ὑπὸ ἀκτίνων φωτός.

Συνέβη νὰ ἔχη, ὁ γέρον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τὴν ρίνα εἰς τὸ μανδύλιόν του, ἔτοιμος νὰ τὴν φυσήσῃ· ἔμεινε κρατῶν τὴν ρίνα καὶ βλέπων τὴν Τιτίκαν ὑπεράνω τοῦ μανδύλιου του.

- Χαριτωμένη! εἶπεν.

Ἐπαυατὰ δὲ παταγωδῶς, ἐφύσησε τὴν ρίνα του.

Ἡ Τιτίκα ἐφαίνετο πλήρης ὁμοῦ φόβου καὶ χαρᾶς· ὡς εἰ παρουσιάζετο ἐνώπιον τοῦ οὐρανοῦ πατρός. Τὸ ἔπαυρον τῆς χαρᾶς ἐνεποίηε εἰς αὐτὴν δέος τι ἀνεξήγητον. Ὅτε μὲν ὠχροτάτη ὅτε δὲ πορφυρᾷ, ἐν κρόναις νὰ προσέρη, εὐκρινῶς τὰς λέξεις, ἀλλ' ὑπετραύλιζε τὴν ἡσυχίαν νὰ ρισθῇ εἰς τὰς ἀγκυλάς τοῦ Μαρίου, καὶ δὲν ἐτόλμο.

Συνεστέλλετο νὰ δείξῃ ἐνώπιον τῶν παρεστώτων ὅτι ἡγάπα. Ὁ κορμὸς εἶνε ἀγγελικῆς, πρὸς τοὺς εὐδαίμονας ἔραστὰς· μένει ἔμπρὸς των ἐν ᾧ αὐτοὶ ἐπιποθοῦν νὰ τύχῃσι κατὰμονοι. Οἱ ἔραστοὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκην μαρτύρων.

Συγχρόνως μετὰ τῆς Τιτίκας εἰσῆλθε καὶ πολὺς τις ἀνὴρ, ὅστις, καίτοι σοβαρός, ὑπερμεδίει, μειδίημα ὁμοῦ μελογυλικόν, ἢ μᾶλλον περιάλγις. Οὗτος ἦτο ὁ ἀκέραιος Θερασνέμης· ἦτο ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ἀνθρωπος ἀκαλοειδυμένος ἐφόντι, ὡς εἶχεν εἰπεῖ ὁ θυρωρός, ἔφερε μελανὰ ἐνδύματα ἄνωθεν ἕως κάτω ὅλα καινούργη, καὶ λευκὸν λαμποδέτην.

Ὁ θυρωρός δὲν ἀνεγνώρισεν ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦ κυρίου τούτου, ἔτις ἐφαίνετο μᾶλλον ὡς συμβολαιογράφος, τὸν φρικτὸν ἐκείνον ἀνθρώπον, ὅστις τὴν νύκτα τῆς 7 Ἰουνίου ἦλθε ρακένδυτος, κατεσπιλωμένος, ἀπείσιος, ἀποστάζων βορβέρον καὶ αἵματος, καὶ ἔφερε τὸν Μάριον ἡμιθανῆ.

Καὶ ὅμως οἱ θυρωροὶ ἔχουν παράδοξον ὁσφρησιν πρὸς τοὺς εἰσερχομένους· τόσον βέβαιον εἶνε τοῦτο, ὥστε ὅταν ὁ κ. Θερασνέμης εἰσῆλθε μετὰ τῆς Τιτίκας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Πλενορμᾶν ὁ θυ-

ρωρὸς στραφεῖς πρὸς τὴν γυναῖκά του, τῇ εἶπε κατ' ἰδίαν τὰ ἐξῆς.

— Αὐτὸ τὸ πρόσωπο ἂν ζεῦρω πῶς μου φαίνεται ἄν νὰ τὸ εἶδω καὶ ἄλλοτε.

Εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Μαρίου, ὁ κ. Θερασνέμης ἔμενε κατὰ μέρος, πλησίον τῆς θύρας. Ἔφερε δε ὑπὸ τὴν μασχάλην δέμα τι, ὡς βιβλίον περικεκαλυμμένον εἰς χαρτίον· τὸ δὲ χαρτίον τοῦτο ἦτο ὑποπεράσιον καὶ ἐφαίνετο ὡς ἐκτεθὲν εἰς ὕγρασία.

— Τὸ βιβλίον κρατεῖ αὐτὸς ὁ κύριος καὶ ἤλθε μὲ αὐτὸ· ἤρώτησε χαμηλοφώνως ἡ Νικολέτα ἀποταθεῖσα πρὸς τὴν δεσποινίστην Γιλενορμάν, ἥτις ἦτον ἐχθρὸς τῶν βιβλίων.

— Τὸ παράξενον ἂν κρατῇ βιβλίον ὁ ἄνθρωπος; ἀπεκρίθη ὁ κ. Γιλενορμάν ἀκούσας τὴν ἐρώτησιν τῆς Νικολέτας· θὰ ἦναι λόγιος· μὲ τοῦτο τί; Ἐγνώρισα πολλοὺς πεπαιδευμένους, οἵτινες κατ' ἐν ἑβγαίνουν ἀπὸ τὸ σπῆτι τῶν χωρῶν νὰ κρατοῦν βιβλίον τι ὑπὸ τὴν μασχάλην, ἢ ἐπανω εἰς τὸ στήθος των.

Καὶ χειρετίσας τὸν κύριον περὶ αὐτὸ ὁ λόγιος.

— Εἰσθε ὁ κύριος Κοψανέμης.

Δὲν εἶπε τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπιτηδὸς ὁ γέρον Γιλενορμάν, ἀλλ' ἦ πρὸς τα κλισία ὀνόματα ἀπροσέβη τῷ ἐφαίνετο τρόπος ἀριστοκρατικός.

— Κυριε Κοψανέμη, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σῶς ζητήσω διὰ τὸν ἔγγονόν μου κύριον Βαρθὸν Μάριον Πομμερσύ, τὴν δεσποινίδα ὡς σὺζυγον.

Ὁ κύριος Κοψανέμης, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν κατανευστικῶς.

— Ὁ λόγιος ἐδόθη, εἶπεν ὁ πάππος.

Καὶ στραφεῖς πρὸς Μάριον καὶ τὴν Τιτίκα, καὶ ἀπλώσας τὰς χεῖρας εἰς σχῆμα εὐλογίας, ἀνεκραῖε πρὸς αὐτούς:

— Ἔχετε τὴν ἀδειαν νὰ λατρεύεσθε.

Ἄμεσως ἤρχισαν οἱ δύο ἐρασταί, τὰ δύο ταῦτα πτηνά τὸ κελιάδηνμά των. Ὁ Μάριος ἐκάθητο εἰς μίαν ἀναπαυτικὴν ἔδραν, ἡ Τιτίκα ἴστατο πλησίον του. Ἐλάλειον χαυκλῆ φωνῆ.

— Σ' ἐπαναθλίπω λοιπὸν! ἔλεγεν ἡ Τιτίκα, σ' ἐπαναθλίπω! Θιε μου, θιε μου! εἶσαι σὺ! εἶσαι τφόντι σὺ! Τί ἦτον αὐτό, νὰ πῆς νὰ ἐκτεθῆς μεσα εἰς ἐκείνην τὴν φωτιά! Διὰ τί νὰ τὸ κάμης;

“Ω, τί φρίκη! Τώρα τέσσαρες μῆνας ποίαν ζωὴν νομίζεις πῶς ἐπέ-
ρασα; Πόσον κακὸς ἦσουν νὰ θελήσης καὶ σὺ νὰ πολεμήσης! Τί σ’ ἐ-
πταίσα καὶ ἠθέλησες νὰ μὲ παιδεύσης κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον; Σὲ
συγχωρῶ, ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ κάμης ἄλλοτε.

“Όταν πρὸ ὀλίγου ἦλθαν καὶ μὲ εἶπαν νὰ ἔλθωμεν ἐδῶ, πάλιν ἐνό-
μισα ὅτι ἔμελλα ν’ ἀποθάνω, ἀλλ’ ἀπὸ χαρὰν. Ἦμουν περίλυπος,
δὲν εἰζεύρεις πόσον περίλυπος! Οὐδ’ ἔλαβον καιρὸν νὰ ἐνδυσθῶ. Θὰ εἴ-
μαι ἐλεεινὴ. Τί θὰ λέγουν οἱ συγγενεῖς σου, νὰ μὲ βλέπουν τόσο
ἀτημέλητον. Τοὺς ἐντρέπομαι.

“Ἀλλὰ λέγε με· λέγε καὶ σὺ! Μὲ ἀφίνεις νὰ ὀμιλῶ μόνη. Ἡμεῖς
πάντοτε κατοικοῦμεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου. Φαίνεται ὅτι εἰς τὸν
ὄμον ἐπληρώθησιν πολὺ κακὰ. Μὲ εἶπαν ὅτι τὸ τραῦμα αὐτὸ ἦτο τό-
σον βροθὺ ὥστε ἐχώρει ὀλόκληρος ἓνας γρόνθος. Καὶ ἔπειτα ἐχρειά-
σθη, ὡς φαίνεται, καὶ νὰ κόψουν μὲ ψαλίδι τὰς τριγύρω σάρκας! “Ω,
φρίκη! ἦ, πόσον θὰ υπέρβρες!

“Ἐκλαυσα, ἔκλαυσα παρ’ ὀλίγον νὰ χάσω τὸ εἶός μου. Πῶς εἶμπο-
ρεῖ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀντέχει! Ὁ πάππος σου μὲ φαίνεται πολὺ ἀγα-
θὸς ἄνθρωπος. Μὴ ταράττεσαι, μὴ μετακινεῖσαι· μείνε καθὼς κάθη-
σαι· θὰ πονέσης.

“Ω, πόσον εἶμαι εὐτυχὴς αὐτὴν τὴν ὥραν! Εἶνε λοιπὸν φληθὲς ὅτι
ἐπέρασον ὅλα τὰ δεινὰ; Δὲν ζεύρεις, εἶμαι ὡστὴν ἓνας βλάκας. Εἶχα
τόσα νὰ εἰπῶ, τόσα πράγματα· ὅλα μὲν ἐφυγαν ἀπὸ τὸν νοῦν. Μὲ
ἀγαπᾷ πάντοτε καθὼς μὲ ἠγάπας· Κατοικοῦμεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνό-
πλου. Ἐκεῖ δὲν ἔχομεν κῆπον. Ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν ἔκλυμα ζαν-
τίν· ἰδοὺ, παρατήρησε. . . βλέπεις αὐτὸν τὸν κάλον ὅπου ἐσχημα-
τίσθηκε εἰς αὐτὸ μου τὸ δάκτυλο; Εἶνε ὅλο ἐξ αἰτίας του, κόρις.

— Ἄγγελε! ἀπάντα ὁ Μάριος.

• Ἄγγελε» ἡ μόνη λέξις, ἣτις ποτὲ δὲν φημίρεται, ποτὲ δὲν ἀ-
τατρίβεται. Οὐδεμίαν ἄλλην λέξιν θὰ ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ, νὰ ἀν-
θίσῃ μετὰ τὴν τὴν τὴν χρῆσιν ἣς ἔκαμον οἱ ἱερατεῖς.

Ἐπειδὴ ἦσαν πολλοὶ περὶ αὐτοῦ παρόντες, ἰσοπύχως ἦ, τε Τι-
τικά καὶ ὁ Μάριος, καὶ μόνον ἐκρατοῦντο διὰ χερσὶς ἀνωτα.

Πάντων ἐμπειρότερος, εἰς τα τοιαῦτα, ὁ γέρον Πιλιππιανὸν, ἐστράφη
πρὸς τοὺς περιεστώτας καὶ ἀνεκράξεν.

— Αἰ! ὀμιλεῖτε σεῖς οἱ ἄλλοι ὄντατά. Κρῆστον κάμναι, θόρυβον.

Τί εὐχή Κυρίου! πρέπει νὰ εἰμπορέσουν αὐτὰ τὰ παιδιὰ νὰ εἰποῦν μεταξὺ των ἀνενοχλήτως ὅσα ἔχουν νὰ εἰποῦν.

Καὶ πλησιάσας πρὸς τὸν Μάριον, καὶ τὴν Τιτίαν, τοῖς εἶπε κρυφίως.

— Μὴ σας μέλη· λέγετε, ὅσα θέλετε πρῶτα.

Ἡ θεία Γιλενορμὰν παρίστατο ἔκθαμβος ἐνώπιον τοῦ φωτός τοῦ αἰφνης ἀιχυθέντος εἰς τὴν γεροντικὴν ἐκείνην μονὴν των· δὲν θέλομεν νὰ εἰπωμεν ὅτι ἐνουπῆρχεν εἰς τὸ βλέμμα της καὶ εὐόνοος τις, ὁμοῖος εἰς τὸ βλέμμα γλαυκὸς παρατηρούσης Ζεῦχος περιστερῶν, ἀλλὰ μόνον ζωώδης τις ἔκφρασις, φυσικὴ εἰς μίαν δυστυχεῖ ἄθῳαν, πενήτηνκα ἐπὶ ἐπὶ ἡλικίαν ἄγουσαν, ἡ ἔκφρασις ζωῆς ματαίως ἀκμητηρηθείσης, καὶ θεωμένης ἐκείνου τὸν θρίαμβον, τὸν ἔρωτα ἀηλαθῆ.

— Αἶ, δεσπνίς Γιλενορμάν, τῆ ἔλεγεν ὁ πατὴρ της, ἐγὼ αὐτὰ σὲ τὰ πρὸέλεγα.

Σιωπήσας δὲ ὀλίγον ἔπειτα προσέθεσε.

— Κύτταζε τώρα τῶν ἄλλων τὴν εὐτυχίαν.

Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐστράφη πρὸς τὴν Τιτίαν.

— Ἰδὲ τί εὐμορρη κόρη! Ἰδὲ, Ἰδὲ, δὲν σὲ φαίνεται ὡσάν μία ζω-
γγραφί; Μωρέ, μόνος σου αὐτὰ ὅλα τὰ κάλλη θὰ τὰ χαρῆς, τώρα, μόνος σου! Ἄ, τὸν κατεργῆρη! Ἐχε χάριν ἔπου ὑπεργήρασα. ὦ! δεκαπέντε ἔτη ἂν εἶχα ὀλιγώτερα εἰς τὴν ράχι μου, σὲ βεβαιῶ πῶς θὰ ἤρχόμεθα εἰς τὰ μαχαίρια· θὰ ἐμνησυχούστικεν, μὲ συμφωνίαν νὰ τὴν νυμφρευθῆ ὁ νικητῆς. Μ' ἐνόησες, κόρη καλῆ; ἤκουσες τί εἶπα, ἤκουσες; Μ' ἔκαμες κ' ἐμένα ἐρωτόληπτον. Πρᾶγμα ἀπλοῦστατον· μὴ σὲ φαίνεται παράδοξον. Εἶσαι ἐντὸς τοῦ δικαιώματός σου νὰ πρε-
λαίνης τοῦς ὄσους σὲ ἐλάπουν. Τί εὐμορρος γάμος θὰ γίνῃ! Τί εὐμορ-
ρον Ζεῦχος θὰ παρουσιασθῆ εἰς τὴν ἐνορίκ μας εἰς τόν. Ἄγ Διονόσιον
της Ἄγ. Εὐχαριστὰς! Μα ἐγὼ θέλω νὰ γίνῃ τὸ στεφάνωμα εἰς
τὸν Ἄγ. Παῦλον. Εἶναι καλλίτερη αὐτῆ ἡ ἐκκλησία. Τὴν ἐκτίσαν
οἱ ἰησοῦῖται. Εἶναι πλέον σπουδαμένη. Ἐχει ἀπιναιτι μία βρῦσι ἐνὸς
καρδινάλιου. Ἀριστοῦργημα ἰησοῦῖτικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἐκεῖ νὰ
πᾶμε διὰ τὰ στέφανα. Ἀξίζει τὸν κόπον.

Μάθε κόρη μου, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὑπὲρ σεῦ ἐγὼ θέλω νὰ νυμφρευων-
ται αἱ κόραι· αἱ κόραι ὁ· αὐτὸ εἶνε πλοσμένα. Δὲν σὲ λεγῶ καὶ

τὸ νὰ μείνῃ ἀνυμφος μίαν κόρη εἶνε ὡραῖον, ἀλλὰ ψυχρὸν. Ἡ Ἁγία Γραφή λέγει· «Λυξίσεθε καὶ πληθύνεσθε».

Διὰ νὰ σωθῇ ἓν ἔθνος χρειάζεται μίαν Αὐρηλιανὴν παρθένον καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἓν ἔθνος μιὰ γυναῖκα σὰν τοῦ Ἀγαθοπούλου. Δὲν ἐννοῶ διὰ τί νὰ μένουν ἀνύπανδρα τὰ κορίτσια. Ἐξέρω ὅτι θυσιάζονται μερικές διὰ τὴν Παναγία. Ἀλλὰ μὴ τὴν πίστι μου, ἓνα εὐμορφο παληκόρι μ' ἓνα μικρούλακι στὸ χρένο ἐπάνω, ἓνα παχουλὸ, κωνοῦτσικο, νὰ σοῦ τσουμαδεῖ τὰ μουστάκια, μὲ παχουλ' ὑποκα μεριὰ, νὰ σοῦ χώνει τὰ γέριά μὲς' τὰ στήθη νὰ γελᾷ στὰ μάτια, αὐτὸ θαρρῶ κατὶ περισσότερο ἀξίζει παρὰ νὰ βραστᾷ κερία στοὺς ἐσπερινούς καὶ νὰ ψάλλῃς

Ὁ πάππος ἐποίησε στρογγύην τινὰ ἐκ τῶν γεγηρακυῶν του πτερυῶν καὶ ἤρχισε λέγων ὡς ἄλλη τις Πυθία!

ὦ! τῶν ὀνείρων τὸν οὐδὸν

Διέδης, ὦ Ἀλκιώπη;

Εἶν' ἀληθές, λοιπόν; εἶπε.

Ἀπέπη σου ἡ λύπη;

Εἶτα εὖ στράφηκε πρὸς τὸν Μάριον.

— Ἀκούσε, τῷ εἶπε.

— Τί πατέρα μου;

— Δὲν εἶχες νομίζω, ἓνα στενὸν φίλον;

— Ναί, τὸν Οἰκιάδην.

— Τί ἐγένεν αὐτός;

— Ἐσκοτώθηκε.

— Ἄ. καλὸν τοῦτο.

Ἐκίθησε τότε πλησίον τῶν, ἔφερε καὶ τὴν Τιτίκαν νὰ καθήσῃ καὶ ἔλαθε τὰς τεσσαρὰς χεῖρας τῶν ἐντὸς τῶν ἰδίων του, τῶν κερτυδιωμένων ἐκ τοῦ ἐσχάτου γήρατος.

— Ξέρεις ὅτι εἶνε χαριστάτη αὐτὴ ἡ μικρά; εἶπε παρατηρῶν τὴν νεάνιδα. Δὲν μ' ἔλεγες πως αὐτὴ ἡ Τιτίκα σου εἶνε ἓν ἀριστούργημα! Μικρὰ κόρη καὶ συγχρόνως μεγάλη δεσποινά. Τώρα θα γίνῃ βαρώνισ, ἐνῶ ἐγεννήθη μαρκησία· θὰ λάβῃ τιτλον ὑποδεεστερον ἐκείνου τὸν ὅποιον τὴν ἐδύσει ἡ φύσις. Ἴσα τι λαμπρὰς βλεφαρίδας τὰς

ἔχει! Ἀκούσατε παιδιὰ μου· προσπαθήσατε νὰ χωρέση καλὰ εἰς τὸν νοῦν σας ὅτι εὐρίσκασθε ἐντὸς τῆς ἀληθείας· ὅτι δὲν βλέπετε ὄνειρον. Ἀγαπήσαθε καλὰ ὅσον εἰμπορεῖτε καλὰ. Δοθῆτε εἰς τὸν ἔρωτα τυφλοῖς ἄμμασιν.

Ὁ ἔρως εἶνε ἡ ἀνεσιὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ μέγα πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Λοτρεύεσθε λοιπόν. Τί μένον; ὁ γέρον σκληροπύργος αἰρνιδίως λυποῦμαι ὅτι τὸ ἡμισυ μέρος τῆς περιουσίας μου ἀνήκει εἰς ἐμὲ ἐν σφίζῳ, καὶ ὅτι ἀφ' οὗ ἀποθάνω, μετὰ εἰκοσιν ἔτη ἐπὶ λαθῆ, ἀλλ' τολαιπῶρα μου παιδιὰ, ἐνθά εἰμπορέσατε νὰ ζῆτε ἀνέτως. Τότε, κυρία βασιονίς μου, τότε σιβοῦμαι ὅτι θ' ἀναγκασθῆς νὰ βάλῃς εἰς χεῖρας τὰς λευκάς σου αὐτὰς μικρὰς χεῖρας, καὶ ἀλλοίμενον!

Τότε ἤκουσθη σοβαρά τις φωνὴ λέγουσα.

— Ἡ δεσποινὴς Εὐφροσύνη Θερασάνμη ἔχει ἐξακόσιας χιλιάδας φράγκα.

Ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

Μέχρι τοῦδε εἰσὶγα τελείαν σιγῆν, καὶ αὐδαίς εἶχε προσεῖξει πλέον εἰς αὐτόν· ἴσατο δὲ ὄρθος καὶ ἀκίνητος ὄπισθεν ὄλιον τῶν περιχωρῶν τούτων ἀνθρώπων.

— Περὶ τίνας λέγετε; ἠρώτησεν ὁ πάππος· ποία εἶνε αὐτὴ ἡ δεσποινὴς Εὐφροσύνη;

— Εἶμ' ἐγὼ ἀπεκρίθη ἡ Τιτίκα.

— Καὶ ἔχει ἐξακόσιας χιλιάδας φράγκα; ἠρώτησεν ὁ γέρον Γιλenoρμάν.

— Σχεδόν, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης· θὰ λείψουν ἕως δεκαεσσαρες ἢ δεκαπέντε χιλιάδες, διὰ νὰ ἦνε πλήρες τὸ ποσόν.

— Καὶ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης δέμα ὅπερ ἡ θεῖα Γιλenoρμάν εἶχεν ἐκλάβει ὡς βιβλίον.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤνοιξε τὸ δέμα ἰδίαις χερσίν· περιεῖχε δ' αὐτὸ γραμματῆα τῆς Τραπεζῆς ἐνησχολήθησαν τότε νὰ τα ἀριθμήσωσιν.

Ἦσαν πεντακόσια ἐκ χιλίων φράγκων ἕκαστοι, καὶ ἑκατὸν ἐξήκοντα ὀκτώ ἐκ πεντακοσίων. Τὸ ἅλον πεντακόσιαι ὀγδοήκοντα τέσσαρες χιλιάδες φράγκων.

— Αὐτο εἶνε καλὸν βιβλίον, εἶπεν ὁ κ. Γιλenoρμάν.

— Πεντακόσιαι ὀγδοήκοντα τέσσαρες χιλιάδες φράγκα ἐψέφθησεν, ἡ γρατῆα.

— Με αυτά τὰ χρήματα εἰμποροῦν νὰ οἰκονομηθοῦν ἄπειρα πράγματα· δὲν εἶνε ἀληθῆς, πρεσβυτέρα κόρη; ἠρώτησεν ὁ γέρον τὴν θυγατέρα του. Πεντακόσιοι ὀγδοήκοντα τέσσαρες χιλιάδες εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς ἑξακόσιοι, πῶς!

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Μάριον καὶ τὴν Τιτίκαν, οὗτοι ἐβλεπον, ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ὁ εἰς τὸν ἄλλον, μόλις δώσαντες προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τῶν περὶ αὐτούς.

Ε'.

**Κατάθετε τὰ χρήματά σου εἰς οἰονδήποτε θάσος
μᾶλλον ἢ εἰς οἰονδήποτε συμβολαιογράφον**

Πιστεύομεν ὅτι ὁ ἀναγνώστης συνεπέρανεν ἤδη ὅτι ὁ Γιάννης Ἄγιάννης μετὰ τὴν δίκην τοῦ Ριστοῦρα ἠδυνήθη χάρις εἰς τὴν πρώτην ἐκεῖνην ὀλιγοήμερον δραπέτευσίν του, νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους καὶ νὰ παραλάβῃ ἐγκαίρως ἐκ τοῦ τραπεζικοῦ καταστηματος Λαρίτ τὰ χρήματα ἅτινα εἶχε κερδήσει, ὅτε εἰργάζετο εἰς τὴν πόλιν. Μ. ἐπὶ Μ. κρυπτόμενος ὑπὸ τ' ὄνομα ἀκύριος Μαγδαληνῆς· φοβούμενος μὴ τὸν συλλάβῃ ἐκ νέου ἡ ἐξουσία, καθὼς καὶ τῷ συνέβη τῷ ὄντι μετὰ τινα καιρὸν, εἶχε παρχωσῆαι τὸν θησαυρὸν τούτον εἰς τὸ θάσος τοῦ Μομφερμεὶλ ἐντὸς τῆς γῆς.

Τὸ πρὸς ἑξακοσίων τριάκοντα χιλιάδων φράγκων εἰς γραμμᾶτια τῆς Τραπεζῆς, κατέχον τόποι ὀλίγον, περιέχετο ἐπὶ τὸς μίαις θήκης· ἵνα προσλογθῇ ἐπὶ τὴ θῆκη αὕτη τῆς ὕψους, τὴν εἶχε τιθεμένην

ἐντός μικροῦ κιβωτίου ἐκ ξύλου ὄρυς, πλήρους ροκανιδίων καστορέας. Ἐντός τοῦ αὐτοῦ κιβωτίου ἔθεσε καὶ τὸν ἄλλον θησαυρὸν του, τὰ ἀργυρᾶ τοῦ ἐπισκόπου κηροπήγια· διότι καθὼς ἐνθυμούμεθα, ἀναχωρῶν ἐκ τῆς πόλεως Μ. ἐπὶ Μ. εἶχε παραλάβει τὰ κηροπήγια ταῦτα.

Ὁ ἄνθρωπος δὲ εἶχεν ἰδῆ μίαν ἐσπέραν ὁ Ξύστρης, ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Βραδύτερον, ὅσκις ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχεν ἀνάγκην χρημάτων, ἤρχετο καὶ ἐλάμβανεν ἐκ τοῦ θάσου τοῦ Μομφερμεῖλ ἐξ οὗ καὶ αἱ συχναὶ ἀπουσίαι τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη περὶ ὧν ἀνεφέρομεν.

Εἶχε κρυμμένην ἐντός τῶν θάμνων μίαν δίκειλλαν εἰς μέρος ὃ αὐτὸς καὶ μόνος ἐγίνωσκεν.

Ὅταν εἶδεν ὅτι ὁ Μάριος ἔβαινεν εἰς ἀνάρρωσιν αἰσθανθεὶς ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα καθ' ἣν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ τὸ ἀργύριον ἐκεῖνο, μετέβη νὰ τὸ ζητήσῃ, ὥστε ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος, δὲ ὁ Ξύστρης εἶχεν ἰδῆ ἐντός τοῦ θάσου, πρῶταν τῶρα, καὶ ὅτι ἐσπέραν. Ὁ Ξύστρης ἐκληρονόμησε τὴν δίκειλλαν.

Ἀκριβῶς, τὰ χρήματά του συνεπασούτε εἰς πεντακασίας ἑξοχόντα τέσσαρας χιλιάδας πεντακάσια φράγκα. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκρίτησε τὰ πεντακάσια δι' ἑαυτόν.

— Ἀργότερα πάλιν βλέπομεν, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ποσού τούτου καὶ τῶν ἑξακασίων τριάκοντα χιλιάδων, ἃς εἶχεν ἰποσύρει ἐκ τῆς Τροπέζης τοῦ Λαφί προήρχετο ἐκ τῶν ὅσα ἐδαπάνησε κατὰ τὰ διατρέξαντα ἔτη ἔτη, ἰπὸ τοῦ 1823 μέχρι τοῦ 1833. Κατὰ τὰ πέντε ἔτη ἅτινα διήλθεν ἐντός τοῦ μοναστηρίου, δὲν κατηνάλωσε πλεόντα τῶν πεντακισχιλίων.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπέθεσε τὰ δύο ἀργυρᾶ κηροπήγια εἰς τὸ μαρμαρὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐλαμψαὶ ἐνώπιον τῶν ἐκθιάμων τῆς Πενταγιώτης ὀφθαλμῶν.

Ἐγίνωσκεν ἄλλως τε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ὅτι ἀπηλλάγη ἀπὸ τοῦ Ἰαθέρη. Ἔσχε νὰ διηγῶνται ἐνώπιόν του, ἀνέγνωτε δ' ἔπειτα καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἐθεάθη, ὅτι ἐκ τῶν ἐπισηρῶν τῆς ἀστονομίας, Ταθέρη ὀνομαζόμενος, εἰρέθη πωγμένος εἰς τὸν Σηκουάναν μεταξὺ τῆς Γερύρας τῆς Συναλλαγῆς καὶ τῆς Νέας Γερύρας, καὶ ὅτι ἐξ ἐγγύρου τινὸς ὃ ἀρῆεν ὃ ἄλλως τε ἐπιπέδητος καὶ πάσης ἀπολαύων παρὰ τῶν προϊσταμένων ὑπολήψιος ἀνὴρ οὗτος, εἰκαζέται ὅτι κήτοχερὶσθη συναπέλα φρενοληψίας.

— Τρώντι, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κατὰ νοῦν· ἀφοῦ μὲ ἀπέλυ-
σεν ἐλεύθερον ἐνώ μὲ εἶχεν εἰς τὰς χεῖράς του, θὰ ἦσαν ἤδη αἱ φρένες
του βεβλαμμέναι.

ΣΤ΄.

Οἱ δύο γέροντες διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Τιτίκας.

Ἐτοιμάσθησαν τὰ πάντα διὰ τὸν γάμον. Ὁ ἰατρός ἐρωτηθεὶς περὶ
ταύτου, εἶπεν ὅτι ἤδυνατο νὰ γίνῃ ἡ ἱεροτελεστία τὸν Φεβρουάριον.
Ἦτο μὲν Δεκέμβριος. Διήλθον λοιπὸν ἐβδομάδες τινὲς πλήρεις εὐ-
φροσύνης.

Ὁ πάππος ἦτο οὐχ ἥσσον τῶν μελλενομένων περιχαρῆς· πολλὰκις
ἔμενε δέκα καὶ δεκαπέντε λεπτὰ τῆς ὥρας θεωρῶν ἐν ἐκστάσει τὴν
Τιτίκαν.

— Ἐξίσια κόρη! ἔλεγε καὶ ἐν ταύτῃ ἔχει το ἦθος τόσο γλυκύ.
τόσον ἤτιον! Ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶδα ἐπὶ ζωῆς νέτην χαριεστέραν αὐ-
τῆς. Μάρια, παιδί μου, σὺ εἶσαι βαρῶνος εἶσαι πλούσιος, μὴ κάμῃς
τὸν δικηγόρον, σὲ παρακαλῶ. Ἀνάγκη δὲν ἔχεις νὰ κατέλθῃς εἰς αὐτὸ
τὸ στάδιον.

Ἡ Τιτίκα καὶ ὁ Μάριος μετέβησαν διὰ μιᾶς ἀπὸ τοῦ ἕδου εἰς τὸν
παράδεισον.

— Ἐκατόλαβες τελείως πῶς ἔγινεν ἀπὸ τὰ θεῶμα. ἤρπτα ὁ
Μάριος τὴν Τιτίκαν.

— Όχι, ἀπεκρίνετο ἡ Τιτίκα, ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι μᾶς ἐπιβλέπει ὁ πανάγαθος Θεός.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διεξήγαγε τὰ πάντα· τὰ πάντα ἐξωμάλυνε, τὰ πάντα συνδιήλλαξε, τὰ πάντα διηκόλυνεν. Ἐσπευδε πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Τιτίκας μετὰ τόσῃς προθυμίας καὶ τόσῃς χαρῆς κατὰ τὸ φαινόμενον, μεθ' ὅσῃς καὶ αὐτὴ ἡ Τιτίκα.

Ἐπειδὴ ἐγρημάτισε δημαρχος, ἠδυνήθη καὶ πρόβλημά τι νὰ λύσῃ δύσκολον, οὕτινες τὸ μυστικὸν αὐτῆς μόνος ἐγίνωσκε· τὸ περὶ τῶν γονέων τῆς Τιτίκας Ἐφοβεῖτο νὰ φανερώσῃ τίνες ἦσαν οὗτοι, τίς οἶδεν; ἴσως ἠμποδίζετο καὶ ὁ γάμος.

Ἐπλάσε λοιπὸν αἰὶν οἰκογένειαν τῆς Τιτίκας ἐξ ὀνομάτων μὴ ὑπαρχόντων πλέον εἰς τὴν ζωὴν. Παρίστηεν ὅτι ἡ Τιτίκα ἦτον ὁ τελευταῖος γόνος εἰκου τινὸς ἐκλείψαντος· ὅτι δὲν ἦτο θυγάτηρ του, ἀλλὰ θυγάτηρ ἄλλου τινὸς Θερανεμῆ.

Εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Πίκτου ὑπῆρξαν δύο κηπουροὶ Θερανεμαὶ Ὁ γραμματεὺς τοῦ δημάρχου ἐπορεύθη εἰς τὸ μοναστήριον ἐκεῖνο ἵνα πληροφορηθῆ, καὶ ἔλαβε πραγματικῶς ἐκεῖθεν τὰς ἀρίστας τῶν πληροφοριῶν. Αἱ ἀγαθαὶ μοναχίαι, καὶ τὰ ἀδελφάτα ἐμαθον τίνος τῶν δύο Θερανεμῶν θυγάτηρ ἦτον ἡ μικρὰ Τιτίκα, ὡς ὀλίγον φροντισσοσάπι περὶ ζητημάτων πατρότητος, εἶπον ὅτι ταῖς προγγέλλθη νὰ εἴπωσι, καὶ τὸ εἶπον μετὰ ζήλου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ Τιτίκα ἐνεγράφη εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία τοῦ δημαρχείου ἐνώπιον τοῦ νόμου ὡς δεσποινὴς Εὐφροσύνη Θερανεμῆ. Ἐκγράφη ὀρφανὴ πατρὸς τε καὶ μητρός. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κατεγράφη ὑπὸ τὸ ὄνομα Θερανεμῆς ὡς κηδεμὸν τῆς Τιτίκας.

Περὶ δὲ τῶν πεντακοσίων ὀγδοήκοντα τεσσάρων χιλιάδων φράγκων, ταῦτα ἐγχαρκτηρίσθησαν ὡς κληροδότημα γενόμενον εἰς τὴν Τιτίκαν παρὰ τίνος ὅστις ἀπέβιασε, παραγγείλας νὰ μείνῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγνωστων. Τὸ κληροδότημα συνεσοῦτο εἰς πεντακοσίας ἐννεήκοντα τέσσαρες χιλιάδας φράγκων, ἀλλ' ἐδαπαρήθησαν αἱ δεκά χιλιάδες πρὸς ἀνατροφήν τῆς δεσποινίδος Εὐφροσύνης, ἐξ ὧν αἱ πέντε ἐπληρώθησαν εἰς τὸ μοναστήριον.

Τὸ κληροδότημα ταῦτα εὐρσκετο παρακατα-εθαιμένον εἰς τὰς χεῖρας τρίτου τινὸς μετ' ἐπιτολῆς νὰ δοθῆται τὴν Τιτίκαν, ὅταν θὰ ἐγένετο ἐνηλθεῖ, ἰ. ὅταν θὰ ἐνομφρωτο.

Ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, ταῦτα πάντα συνεδύασθαι ἐπιτηδείως· ἂν δὲ καὶ ἔμεινον ἀκόμη ἀνεξήγητοι ἀπορίαι τινές, αὐδαίς τῶν ἐνδιαφερομένων ἔδωκεν εἰς αὐτάς προσοχὴν, διότι ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς δεδεμένους ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, εἰ δὲ ὑπὸ τῶν ἐξακοσίων χιλιᾶδων φράγκων.

Ἔμαθε λοιπὸν ἡ Τιτίκα ὅτι δὲν ἦτον ἡ θυγάτηρ τοῦ γέροντος ἐν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἀπεκάλει πατέρα. Ἔμαθεν ὅτι αὐτὸς μὲν ἦτο συγγενής, ἕτερος δὲ Θερασανέτης ἦν ὁ ἀληθὴς πατὴρ της.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην στιγμήν τοῦ βίου ταῦτα θά τῃ ἐπροξέειν λύπην· ἀλλ' εἰς τὴν ποροῦσαν παρήλθεν ἡ λυπηρὰ ἐντύπωσις ὡς νέφος διασπικτόν. Εἶχε τὸν Μόριον. Ἐρθασεν ὁ νέος ὁ καλός, ἀπῆλθεν ὁ γέρον ὁ ἀγαθός· τόση ἦτο ἡ ζήμια· καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ ζωὴ.

Καὶ ἔπειτα, ἡ Τιτίκα ἦτο πρὸ πολλῶν ἐτῶν συνειθισμένη νὰ βλέπῃ περὶ αὐτὴν ἀνέγματα· καὶ πᾶς ὅστις διέκρινε κατὰ τὴν παιδικὴν τοῦ ἡλικίαν μυστήρια εὐκόλως παραιτεῖται συνηθείας τινάς.

Ἄλλ' ὅμως ἐξηκολούθησε ν' ἀποκαλῆ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην πατέρα.

Ἡ Τιτίκα ἦτον εἰς τοὺς ἀγγέλους, κατενθουσιασμένη ὑπὲρ τοῦ Γιλενερμῖν ὅστις δὲν ἔπαυε πληρῶν αὐτὴν ὄρων καὶ ἐγκωμίων. Ἐνὸς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐφρόντιζε πῶς νὰ ἐξασφαλίσῃ καλλίτερον τὴν περιουσίαν της Τιτίκας, ὁ κ. Γιλενερμῖν κατεγινετο νὰ σχηματίσῃ τὴν προίκα αὐτῆς. Εἶχεν ἐκ της μάμης του μίαν βερούτιμον ἐσθῆτα ἐκ τριχάπτων.

Οἱ συρμεί, ἔλεγιν, ἐπανέρχονται μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν αἱ νέαι της γερωντικῆς μου ἡλικίας ἐνδύονται καθὼς ἐνεδύοντο αἱ γριζαὶ της παιδικῆς μου ἡλικίας.

Ἐκάθησε καὶ ἐξεκένωσε τὰς σεβασμίας διὰ τὴν ἀρχαιότητά των ἱματισθήκας του ὄλας, ἱματισθηκας ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν κεκλεισμένας.

Ἄς ἐξομολογήσωμεν ἔλεγε, νὰ ἰδοῦμε τί ἔχουν νὰ μᾶς ὤσωσιν αὐταὶ αἱ γερόντισσαι. Ἐξῆγεν ἐξ αὐτῶν πλῆθος ἐνδυσμασίων, ὅσας εἶχε κάμει εἰς τὰς γυναῖκας ἢ εἰς τὰς ἐρωμένας του, καὶ ὅσας εἶχε κληρονομήσει ἐκ τῶν προμητέρων του. Στόφας παντοίων εἰδῶν, καὶ ὀσμησχηνα ὑφάσματα βερούτατα, καὶ μαριέδας καὶ χρυσόφραγα τῶν Ἰνδιῶν, καὶ πολυτίμους λίθους κατὰ ἀρχαῖον συνηρμοσμένα τρόπον, καὶ τριχάπτα πολυτελέστατα, καὶ μπομπονιέρας ἐλεφαντίνης μετ' ἐξαι-

σιων ἐπ' αὐτῶν ζωγραφῶν, εἰκονίζουσῶν μάχαις μικροσκοπικαίς· ὅλα εἰς τὴν Τιτίκαν, ὅλα.

Ὅτως ἡ Τιτίκα, ἐκθαμβος ἐν μέσῳ τοσοῦτων ὠραίων ἀντικειμένων ἐντὸς τοῦ ἀπείρου ἔρωτός της πρὸς τὸν Μάριον καὶ της ἀπειροῦ εὐγνωμοσύνης της πρὸς τὸν κ. Γυλενορμάν, ἐβλεπε τὸν μέλλοντα βίον της ὡς ἀνέσπερον εὐδαιμονίαν, εὐπάρυφον καὶ ἀνθόσπαρτον. Τὰ νυμφικὰ της ὄψα τῇ ἐφάνοντο κρατούμενα ὑπὸ μικρῶν ἀγγέλων περσιῶν.

Ἡ ψυχὴ της ἐπέτα εἰς τὸ ἀπειρον κυανοῦ ἐπὶ τριχαπτίνων περὶ γῶν.

Ἡ ἀγαλλίασις τῶν μελλονόμενων ἡμῶν ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ μόνον πρὸς τὴν τοῦ πάππου ἐκστασιον.

Ἐν τῇ ὁδῷ Καλογραϊῶν ἤκούετο ἀνάως μουσικὴ τῆς ἀρμονίας. Ἀνὰ πᾶσαν πρῶταν νέα ὄψα τοῦ πάππου ἤξανε τῆς Τιτίκας τὴν προῖκα. Περὶ αὐτὴν ἀνεπτύσσοντο μεγαλοπρεπῶς ὡς ἐν ἑορτῇ ὅλος ὁ ἐσθητικὸς διάκοσμος.

Ἡμέραν τινα ὁ Μάριος, ὅστις ἐπίτηδες ἐστρεφε τὸν λόγον ἐπὶ σοβερῶν ζητημάτων, ἐν μέσῳ ὅλης ἐκείνης τῆς ψηλαφίτης του εὐδαιμονίας, εἶπεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐπεισοδίου τινός :

— Οἱ ἄνδρες τῆς Ἐπαναστάσεως εἶναι τόσοι μεγάλοι ὥστε φέρουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸ γόητρον τῶν αἰῶνων, ὡς ὁ Κίτων, ὡς ὁ Φωκίων καὶ εἰς ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἀναπολεῖ καὶ ἐν ἱστορικῶν γεγονός ἐκ τῆς ἀρχαιότητος.

— Τῆς ἀρχαιοτήτος εἶπες; ἐφώνησεν ὁ γερῶν. Εὔγε, Μάριε μου! Κ' ἐγὼ κατ' ἀκριβῶς τέτοιο γύριμα νὰ θυμῆθῶ καὶ καλὰ ποῦ μὲ τὸ θυμῆσαι.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ γερῶν προσήνεγκεν ἐκτάκτως πλουσίαν μίαν ἐσθῆτα ἐκ παλαιοῦ μεσαρῆ. χρώματος τείου προστεθεῖσαν καὶ ταύτην εἰς τὰς τόσας ἄλλας γαμηλίους ὄψεις τοῦ πρὸς τὴν Τιτίκαν.

Ὁ πάππος ἀνσκαλεύων τὰ ράκη, ἐκεῖνα ἐνεπνεύσθη, διὸ καὶ ἔρχισεν λέγων :

— Ἀγάπη, ἔλεγε αὐτός, πῆγαι καλά! ἄλλα χρειάζεται καὶ ἄλλο τι μαζὺ μὲ αὐτῆς· εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου χρειάζεται καὶ τὸ περιστέρι. Ἡ εὐδαιμονία εἶνε τὸ ἀναγκαῖον, παραδέχομαι ἄλλ' ἔλεγε κάποιος ἔραστής βάλτε καὶ κατὶ ἄλλο περισσότερον. «Αὐτὴν, καὶ μίαν καλύθη»· ἐγὼ λέγω, «Αὐτὴν καὶ εἷα παλάτι. Αὐτὴν καὶ τὰ ἀνάκτορα. Αὐτὴν καὶ τὰς Βιτρολλίας». Δεστε μου τὴν θεσκοπούλά μου,

τὴν θέλω· προσπαθήσατε ὅμως νὰ τὴν κάλωμεν καὶ δούλοισαν. Φέρετέ μου τὴν Δάρην στεφανωμένην μὲ παπαρούνας, προσθέσατε ὅμως εἰς αὐτὴν καὶ ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων εἰσόδημα ἐτήσιον. Ἀνοίξατέ μου ἐν ἀπέραντον εἰδύλλιον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἐκ μαρμάρου καὶ χρυσοῦ μαγευτικὰ μέλοθρα δὲν ἀρνούμαι νὰ εἰσέλθω.

Ἡ ξηρὰ εὐδαιμονία ὁμοιάζει μὲ τὸ ξηρὸ ψωμί. Ἔχεις φαγητόν, ἀλλὰ δὲν ἔχεις γεῦμα. Ἐγὼ θέλω περιττόν, θέλω ἀνωφελές, θέλω ὑπέροχον· θέλω πράγματι ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια εἰς τίποτε δὲν χησιμεύουν.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς τὸν ναὸν τῆς μητροπόλεως τοῦ Στρασβούργου εἶδα ἓνα ὥρολόγι ὑψηλόν, ἴσα μὲ τὴν ὥροσον οἰκίαν· ἔδειχνε τὴν ὥραν· εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ δείχνῃ, τὴν ὥραν, ἐνῶ ἐφαίνετο καμωμένον μᾶλλον διὰ πᾶν ἄλλο παρὰ δι' αὐτό. Ἀροῦ ἐσήμαινε τὸ μεσημέρι ἢ τὰ μεσάνυχτα, τὸ μὲν μεσημέρι, τὴν ὥραν τοῦ ἡλίου, τὰ δὲ μεσάνυχτα, τὴν ὥραν τοῦ ἔρωτος, ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη ὥραν ἐπιθυμοῦτε, σᾶς-ἔβιβε καὶ τὴν σελήνην μὲ τοὺς ἀστέρας, τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ τὰ πετεινά, τὰ ἄψιμα, τὸν Φοῖβον, τὴν Φοῖβην, ἓνα σωρὸν πραγμάτων τὰ ὅποια ἔβγαζαν ὀπισθεν ἐνός παραπετάσματος, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἑσπεράτους Ἀποστόλους, καὶ τὸν αὐτοκράτορα Κάρολον Πέμπτον, καὶ πλῆθος ἄλλων χρυσομένων ἀνθρωπίων, τὰ ὅποια ἐπαιζον ἀλοῦς, σάλπιγγας, καὶ τὰ λοιπὰ. Ἐκτός μουρίων ὠραίων μουσουργιῶν, τὰς ὁποίας εἰς πᾶσαν στιγμήν σου διέχονε· χωρὶς νὰ ζεῦρε ἐλατί. Ἴσως τώρα θα τὸ βάλετε αὐτὸ τὸ ὥρολόγι μ' ἐν ἄλλο, το ὅποιον σου δείχνει μόνον τὴν ὥραν; Ἐγὼ, νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, προτιμῶ τὸ μέγα ὥρολόγι τοῦ Στρασβούργου, παρὰ τὰ ἀπλᾶ ἐκείνα, τὰ μ' ἓνα μόνον κοῦνον, ὅστις προβαίνει κατ' ἐκάστην ὥραν καὶ κρᾶζει κού! κού!

Ὁ κ. Γιλενορμόν παρελογίζετο προδήλως θέλων νὰ συγκαρῆ τὰ ἔθιμα τοῦ παρόντος αἰῶνος πρὸς τὰ τοῦ δεκάτου αἰῶνος.

— Κρῖμα, κρῖμα! ἔλεγε, δὲν ἤξεύριτε σῆς σήμερον νὰ σερτίζετε τὴν σήμερον γινεσσι, ἓνας γάμος ἀνόλιτος. Κρῖμα σὸν δεκάτος αἰῶν τὸν αἰῶνά σας! τὸν ἀνοστο. Στερεῖτο. ὑπερβολοῦ. Ἀγνοεῖ τὸ πλοῦσιον, ἀγνοεῖ τι ἐστὶν εὐγενικόν. Εἰς διὰ τοῦ τὰ πράγματα, τὸν βλέπει κωρευμένον σέρριζο. Ἡ μεστία σας τῆς, ἢ τὸν αἰῶνα εἶνε

ἄγροις καὶ ἄσμος ὅλων διόλου. Τόπο! τόπο! ὁ κύρ Γρηγόρης νομ-
φεύεται τὴν δεσποινίδα Ρεπανίδου.

Εἶδες ἐκεῖ λαμπρότητα! εἶδες μεγαλοπρέπειαν! Ἐκόλλησαν εἰς
τὴν λαμπάδα τῆς Παναγίας καὶ ἓνα φλουρί! Νὰ ἡ ἐποχὴ σας. Ἄ! ἔγω ἀπὸ τοῦ 1787 τὸ ἐπροσφήτησα· ἔκτοτε εἶπα, ὅταν εἶδα μερικά
πράγματα, τὸν δούκα τοῦ Ροάν, τὸν πρίγκιπα Δὲ Λυόν, τὸν δούκα
Σαβῶ, τὸν δούκα Μομβαζών, τὸν μαρκήσιον Σαβίζ, τὸν ὑποκόμητα
Θουάρι, πατρίκιον τῆς Γαλλίας, νὰ παγαίνω ὡσαν ἀπλοῦς ἰδιώτης!

Ἐκεῖνα ὅλα ἔφεραν τοὺς καρπούς των. Εἰς τὸν σημερινὸν αἰῶνα
φροντίζουν ὅλοι διὰ δουλείας. Δουλεία, δουλεία! Παίζουν εἰς τὸ
Χρηματιστήριον, κερδοσκοποῦν, ἐπιμελοῦνται νὰ βερνικώσουν τὴν ἐ-
πιφάνειαν, καρφίδες ἐδῶ, καρφίδες ἐκεῖ, κοττάζουν νὰ ἴηαι πλουμένοι
καλά, σαπωνισμένοι καλά, ξυρισμένοι, στιλθωμένοι, καθαρισμένοι ἔ-
ξωθεν, ἀνεπίληπτοι, ἐγέμουθοι, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν κενρὸν ἔχουν εἰς
τὸ βάθος τῆς συνειδήσεως ὅσην θείλη ἀκαθαρσίαν καὶ ρυπαρό-
τητα.

Ἐγὼ χαρακτηρίζω τοὺς παρόντας καιροὺς μὲ δύο λέξεις. αΚαθα-
ριότης ρυπαρῶν. Μὴ σε κικχαίνεται, Μάριε, ἄρες με νὰ ὁμιλήσω μὲ
τὴν ἰδεαίν σου· δὲν λέγω τίποτε κατὰ τοῦ λαοῦ σου, καθὼς παρα-
τηρεῖς, ἂν καὶ ἔχω τὸ στόμα μου γεμάτο, καὶ περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ἄρες
με νὰ ξεθολάνω ὀλίγον κατὰ τῆς ἀστικῆς τάξεως. Ὅποιος ἀγαπᾷ
καλά, μαστιγώνεται καὶ καλά.

Σὲ λέγω λοιπὸν ὅτι καὶ σήμερον οἱ ἄνθρωποι νομνεύονται, ἀλλὰ
δὲν εἰξεύρουσι νὰ νομνευθοῦν. Ποῦ εἶν' ἐκεῖνη ἡ εὐπρίπεια τῶν πα-
λαιῶν ἡθῶν! Ἐκεῖνη ἡ κοσμιότης, ὁ ἱπποτακὸς χαρακτήρ, οἱ ἄσμενοι
καὶ ἐρίσμοι τρόποι! Ἐγίνετό ποτε γάμος χωρὶς μουσικὴν; Μελω-
δία ἐπάνω, τρυμπανα κίτω, χοροί, συμπόσια μὲ πρόσωπα φιδιῶρά,
χαρμενισμοί, ἄσματα, πυροτεχνήματα, γέλωτες ἀκρίτητοι, πανηγυ-
ριεῖς, λαμπάδες, χοροὶ τραί.

Τότε πᾶνε ἡ καλοσοδέταις τῆς νύμφης. Ἐξ αἰτίας αὐτῶν τῶν
πανηγυρικῶν ὅπου ἐπίστασι καὶ ἐφόρισαν καὶ αἱ γυναῖκες. Ἡ καλοσο-
δέτα μὴς νύμφης εἶνε πρῶτος ἐξιδέλατος τῆς ζωῆς τῆς Ἀφρο-
δίτης.

Γὰρ τὸ σοφὸν ἔλεγε καὶ ἡ γυναῖς μὲτ' αὐτοῦ καὶ ἐκεῖ καὶ ἔπειτα ὁ

θεῖος Διομήδης τάβαλε μὲ τὸ Γυρήσκην, γιατί Ἀχιλλεὺς καὶ Ἐκτωρ σκωτώθηκαν μέσ' στὰ λιθόστρωτα ;

Διότι ἡ Ἑλένη ἄφησε τὸν Πάριον νὰ τῆς βγάλῃ τὴν καλτσουδέταν. Μὲ τὴν καλτσουδέτα τῆς Τιτίκας, ὁ Ὅμηρος θὰ ἔλαμε μίαν Ἰλιάδα. Καὶ νὰ ἰδῆς ὅτι θὰ παρέχωνε μέσα εἰς τὸ ποίημά του ἓνα γέροντα λάλον ὡσὸν ἐμέ, καὶ θὰ τὸν ὠνόμαζε Νέστορα.

Ναί, ἓνα καιρόν, φίλοι μου, οἱ γάμοι ἐγίνοντο μὲ γνώσιν καὶ μὲ σοφίαν· ἐκίθηντο πρῶτον οἱ ἄνθρωποι καὶ ἔαμαν ἓνα καλὸν προικισμῶνον, καὶ ἔπειτα εὐθυμῶν ἔσθη ἡθελες· ἔθρην' ὁ συμβολαιογράφος, ὡς ἄλλος Κουζᾶς· καὶ ἐμβαίνειν ὁ ἀμφιτρώων Γαμάς· διότι καὶ ὁ στόμαχος εἶνε εἶδος ζώου, νὸ ὅποισι σὲ ζητεῖ τὸ ὄφειλόμενον καὶ εἰς αὐτόν· θέλει καὶ αὐτὸς τὴν γάμον του. Εἶγες ἔπειτα πλησίον σου, εἰς τὴν τρέπεζον μίαν ὄραιν μὲ τὰ στήθη σχεδὸν ὀρθίνουικτο !

'Ὁ, ποῦ εἶν' ἐκεῖνα τὰ γελῶντα πλατεῖὰ στόματα ! "Α ! ἐκεῖνου τοῦ καιροῦ εἰ ἄνθρωποι ἦσαν εὐθυμοὶ ὡσὸν λουλούδια. Ἡ νεολαία ἦτο μία ἀνοθεύση, Ἐλαστος τῶν ἀνθρώπων τῆς μεσαίας τάξεως ἦτον ἓνα λουλούδι, κάθε μαρκήσιος σ' ἐφάνετο μία διαμαντόπετρα.

Τότε, δὲν ὑπῆρχον ὑποδήματα, οὔτε ὑποπόδια· ἔθλεπες τὴν περιχυμῖδα καὶ ἦται ὡσὸν κολλημένη, ἐπάνω εἰς τὴν κνήμην· κατὰ τεντωμένη, εὐμερρη· ναί, φιλάρεσκος, δὲν λέγω τὸ ἐναντίον· ἀλλ' αὐτὸ δὲν σὲ ἠμποδίζε νὰ ἔγῃς ζωσμένον εἰς τὸ πλευρόν σου ἓνα σπαθί. Θὰ μὲ εἰπῆς, πῶς τοῦτο ! Καὶ τὸ πτηρόν τοῦ παραδείσου ἔχει· ράμρος καὶ ὄνυξαι.

Τώρα, ὁ κόσμος εἶνε φιλάργυρος, ψευδόσεμος. Ὁ κίβωός σου εἶνε τενεκίς. Μὲ τὴν ζωήν μου, ἀκόμη ὀλίγον καὶ θὰ διώξεται τὰς Χίριτας, ἐπειδὴ ἡ ἔσθῃς των εἶνε παρὰ πολὺ ἀνοικτή· περὶ τὰ στήθη, Κρίμα σου κρύπτουν τὴν καλλονὴν ὡς ἀττημαίαι.

Ἵστερον ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν, ὅλοι μὲ παγκαλόνια ὡς καὶ αὐτοῖς τῶν κερωδίων αἰ χορευτρίαι. Σαν νὰ σοῦ λέγουν πῶς μία σχολιοθάσις πρέπει νᾶναι σοβαρά, ἡ ἓνα βακρικό ἔσμα νὰ μωρῖξῃ διασκαλίς. Μία παπιροῦνα νὰ σοῦ ἔλῃ, καὶ σοβαρότητα πῶς σᾶς φάνεται ! Καταντοῦν νὰ χάνουν τὴν σιαγόνα μέσα εἰς τὸν λιμοδέτην των. Ἐνα τρελλό-παιδο ἐκεῖ εἰκοσταεῖς σοῦ νομφεῖται καὶ ἡ φιλοδοξία του εἶνε νὰ ἔχῃ ἦθος Ροαγέ Κολλᾶς. Θελεῖ νὰ δεῖξῃ μωγαλεῖον, καὶ γίνεται μία μικρό-

της. Πρέπει νὰ ζεύρετε ἡ χαρὰ δὲν εἶνε μόνον φαιδριά, εἶνε καὶ μεγαλοπρεπής. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καί, ἐκεῖ πάγει ἡ σοβαρότης, ἀλλ' εὐθὺς ἔπειτα, μετὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ ἱερέως, ἠλαρύνετε τὰ πρόσωπα, τὸ διάβολον, πρόκειται περὶ γάμου· ἀναβῆτε εἰς τὸν Ὀλυμπον ἐκείνην τὴν ἡμέραν τούλόχιστον.

Γίνετε Θεοί! γενῆτε σὺλφίδες, παιδία, γέλωτες! γυμνάσιδες· κάθε νεόνυμφος πρέπει νὰ γίνῃ ἄρχων Ἀλδοβραϊδίνης καὶ νὰ πετάξῃ· πετάξτε, πετάξτε, πετάξτε, σὰν κύκνοι, ἀετοί, καὶ τὴν ἐπιούσαν, ἔστω, ξαναπίστετε ὡς βάρταχοι. Μὴ κόμνετε οἰκ νομίαν ἐπὶ τοῦ ἡμενοῖου, μὴ ψαλιδίσετε τὰς λαμπρότητάς του· ἐκεῖ ὅπου ἀκτινοβολεῖτε μὴ κάθεσθε καὶ «παζιτρεύετε» Ὁ γάμος δὲν εἶνε οἰκοκυρωτόνη. Ἐπειτα τὰ κυττάζετε αὐτά.

ὦ! ἂν ἔλαμνα κατὰ τὴν φαντασίαν μου, νὰ ἰδῆς τί σοὺ ἐβρίσκα! μέσα εἰ, τὰ δένδρα θὰ σοὺ ἔβλα βισλιά. Ὅλα γαλάζια καὶ ἀργυρᾷ. Θα κιακίτωναι τὰς νόμας, τῶν ἡγρῶν, θὶ ἐπροσελοῦσα τὰς ὄρυάδας καὶ τὰς νηριδέας. Τοὺς γαμούς τῆς Ἀμοιτρήσης, μίαν κερβίλη, ροδόχρουν, νόμας καλὰ κτενισμένας καὶ ὀλογύμνουσ, εἶα σαφὸν ἀπὸ τὴν ἰκαδοημίαν προσφέροντα στιχοῦς ἐπιθλαμίουσ εἰς τὴν θεῖαν ἕνα διῶρον σαφόμενον ἀπὸ θαλασσὴν τερπτα.

Τοὺς τρίτωνος κατέμπροσθεν μὲ λόγγας χορφοῦδοντας
Μὲ μουσικὴν Θεοπέποι το σύμπαν συγκινοῦντας.

Ἴδού τὸ πρῆγμα μὲ μου. Αὐτὸ θὰ εἶπῃ γάμος, ποῦ νὰ μὴ μὲ γνωρίσῃς ἐμένα τὸ κούρταλο.

Ἐνῶ ὁ πάππος, ἐν πλήρει ποιητικῷ οὐστρω ἤκουε, αὐτὸς ἔπιστόν, ἡ Τίτια καὶ ὁ Μάριος ἀετέλουσ ὑπὸ τὴν γοητεία τῆς θέας ἀλλήλων.

Ἡ θεῖα Γλιενερμαν ἰθιῶραι ταῦτα πάντα τηροῦσα τὴν φυσικὴν ἰταραξίαν της. Ἡ ψυχὴ της ἔπαθεν ἰκανὴ συγκινήσεις εἰς τὸ διάστημα τῶν τελευταίων πεντε ἢ ἑξ μηνῶν· ὁ Μάριος ἐπέστρεψεν, ὁ Μάριος ἐκαμίσθη βουτημένος εἰς τὰ αἶματά, ὁ Μάριος ἀπέθησκαι, ὁ Μάριος ἰπανῆλθαι εἰς τὴν ζωὴν, ὁ Μάριος ἤρραβων ζετο μίαν πτωχὴν, ὁ Μάριος ἐνομρεῦετο μίαν πλουσίαν.

Ἡ τελευταία της ἐκπλήξις ἦσαν αἱ εἰκαδὸσαι χιλιάδες φράγγων.

Μετά τὴν ἐκπληξὴν ταύτων, ἐπανήλθεν εἰς τὴν προτέραν ἀδιάρ-
ριαν.

Πορευθήσετο τακτικώτατα εἰς τὸν ἑσπερινὸν καὶ εἰς τὴν λειτουρ-
γίαν τῆς, ἐκράτει ἀδιαλείπτως τὸ κομβολόγιόν τῆς, ἀνεγίνωσκε τὸ εὐ-
χολόγιον, ἐψιθύριζεν εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τῆς οἰκίας τὸ «Θεοτόκε
παρθένε». ἐνῶ εἰς τὴν ἄλλην ἐψιθύριζοντο μυστὰ «Σὲ ἀγαπῶ», καὶ
ἀμυδρῶς πως ἔδλεπεν τὸν Μάριον καὶ τὴν Τιτίκαν ὡς δύο σκιάς Ἐνῶ
αὐτὴ ἦτο σκιά.

Ἐπάρχει κατάστασις τις ἀσκητισμοῦ, ἀδράνεία τις ἠθική, καθ' ἣν
ψυχὴ, ἀδιάφορος πρὸς ὅλα τὰ περὶ αὐτὴν ὡς ἐκ τῆς αἰμωδιάσεώς τῆς,
ξένη πρὸς τὰ βιωτικὰ ἐξαιρεσιμῶν τῶν σεισμῶν τῆς γῆς καὶ τῶν κα-
τακλισμῶν, οὐδεμίαν τῶν ἀνθρωπίνων ἀντιλημβάνεται ἐντυπώσεων, εἴτε
εὐάρεστον, εἴτε δυσάρεστον.

Αὐτὴ σου, ἡ εὐλάβεια, ἔλεγεν ὁ γέρον Γιλναορμάν πρὸς τὴν θυ-
γατέρα του, ὁμοιάζει μὲ συνάχι· ἀφοῦ δὲν γνωρίζεις τίποτε ἀπὸ τὰ
πράγματα τῆς ζωῆς. Κακὴν ὄσμην ὄχι, καὶ οὕτε καλὴν».

Ἄλλως τε, αἱ ἐξακόσιαι χιλιάδες φράγκων ἐξήλειψαν τοὺς δισταγ-
μοὺς τῆς γεροντοκίᾳς. Ὁ πατὴρ τῆς συνήθεσε νὰ φροντίζη τόσον ὀ-
λίγον περὶ τῆς κρίσεώς τῆς, ὥστε οὐδὲ τὴν ἠρώτησε ἂν καὶ αὐτὴ συγ-
κατετίθετο εἰς τὸν γάμον τοῦ Μαρίου.

Τοῦτο τὴν ἐπείραξέ πως, ἀλλ' ἀπαθὴς κατ' ἐπιφάνειαν, εἶπε καθ'
ἑαυτήν. «Ὁ πατέρας ἀπεφάσισε τὸ περὶ γάμου ζήτημα, χωρὶς νὰ
ἑρωτήσῃ τὴν γνώμην μου· μένει καὶ εἰς ἐμέ ν' ἀποφασίσω τὸ ζήτη-
μα τὸ περὶ κληρονομίας, χωρὶς νὰ ἑρωτήσω τὴν ἰδικὴν του γνώ-
μην».

Ἦτο τφόντι πλουσία, ἐνῶ ὁ πατὴρ τῆς δὲν ἦτον ὅθεν ἐπεφύλαξε
εἰς ἑαυτὴν τὴν περὶ ταύτης ἀπόφασίν τῆς. Ἐὰν τὸ συναικίσιον
ἦτο πτωχόν, πολὺ πιθανὸν ὅτι θὰ τὸ ἄρνεε πτωχόν. Ἄς τὰ συλλο-
γισθῆ ἔλεγε κατ' ἴδαν ὁ κύριος Μάριος! Καλὰ νὰ πάθῃ. Ἐπῆγε νὰ
νομρευθῆ μίαν ζητιάναν ἅς γένῃ καὶ αὐτὸς ζητιάνος.

Ἄλλὰ τὸ ἡμίτη ἑκατομμύριον τῆς Τιτίκας ἤρρεσεν εἰς τὴν θείαν
καὶ μετέβλεπε τὴν διάθεσίν τῆς ὡς πρὸς τοὺς ἡμετέρους μελλονόμερους.
Ἐξιακόσιαι χιλιάδες φράγκων ἦσαν αὐτοί· εἰς τοιοῦτο ποσὸν ὀρεῖλετο·
κίποιε εὐλάβεια· δὲν ἠδύνατο λοιπὸν ἡ γεροντοκίᾳ νὰ πρῆξῃ ἄλλως

πως, ἢ ν' ἀφήσῃ εἰς τοὺς νέους τούτους καὶ τὴν περιουσίαν της, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι δὲν εἶχον ἀνάγκην αὐτῆς.

Συμφωνήθη νὰ κατοικήσῃ τὸ ζεῦγος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πάππου. Ὁ κ. Γιλενορμάν ἠθέλησεν ἀνυπερθέτως νὰ παρχωρήσῃ τὸν θάλαμον του ὡς τὸν ὠραιότατον τῆς οἰκίας.

— Θὰ νομίσω μὲ τοῦτο πῶς ἐξανάνιωσα, ἔλεγεν. Αὐτὸ τὸ σχέδιον πρὸ πολλοῦ τὸ εἶχα κατὰ νοῦν· δὲν εἶνε νέον. Ἐγὼ πάντοτε ἐσχεδιάζα νὰ γίνῃ ὁ γάμος ἐντὸς τοῦ θαλάμου τοῦ ἰδικοῦ μου.

Κατεκόσμησε λοιπὸν τὸν θάλαμον τοῦτον διὰ μυρίων πραγμάτων κομψῶν. Ἔβαλε καὶ τὸν ἱθαψαν, ἔφερε ζωγράφους, ἔστησε τῆδε κάκεισε ἀγαλμάτια. Παρικόρησε δὲ καὶ τὴν βιβλιοθήκην του, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς σπουδαστήριον εἰς τὸν Μάριον, ὄντα ἀικηγόρον.

Ζ'.

Ἀναμνήσεις ἐν τῇ εὐδροσύνῃ.

Οἱ μελλομενοὶ ἐδέλοντο καθ' ἐκάστην Ἡ Τ. τίκα ἤρχετο συνοδευμένη ὑπὸ τοῦ κ. Θερσανέμη.

— Ἐξάντιστροφα τὰ σικκιά ε' τὸ μῦλο, ἔλεγεν, ἡ θεία Γιλενορμάν· ὄντι νὰ παγαίνῃ ὁ ἄνδρας νὰ εὕρισκῃ τὴν γυναῖκα εἰς τὴν κατοικίαν της ἔρχεται ἡ γυναῖκα εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἀνδρός.

Ἄλλ' ἡ ἀνάρρωσις τοῦ Μαρίου ἰπέφερε αὐτῇ τὴν ἔξιν, καὶ αἱ εὐρεῖαι καὶ ἀκαταστατικαὶ εἶβαν τῆς ὁδοῦ Κιλογραίων, προσηθέστεραι

οὔσαι πρὸς τὰς κατ' ἰδίαν συνδιαλέξεις τῶν μελλονόντων, ἢ αἰψά-
θινα: ἔδραε τῆς οἰοῦ 'Ενόπλου τὴν ἰσπερέωσαν.

'Ο Μάριος καὶ ὁ Θερσανέμης ἐβλέποντο, ἀλλὰ δὲν συνωμίλου, ὡς ἂν ἦσαν περὶ τούτου συννενοημένοι. Μόνη δὲν ἤδυνάτο ἡ Τιτίκα νὰ ἐρχηται: εἶχεν ἀνάγκη, καὶ συνοδείας τινός. Ἄλλον δὲ δὲν εἶχεν, εἰμὴ τὸν κ. Θερσανέμην. Ὁ Μάριος κατενόει τὴν ἀνάγκην ταύτην, καὶ τὴν ἐδικαίωσεν.

'Οσάκις ἐγένετο λόγος περὶ πολιτικῆς ὑφορέως εἰς τὴν γενικὴν βελτίωσιν τῆς τῶν πολιτῶν τύχης, καταρωθῶτο νὰ λέγωσι πλέον τι, ἢ καὶ ὄχι. Μίαν ἡμέραν ἦλθε λόγος περὶ ἐκπαίδευσως, καὶ ὁ Μάριος ἤθελεν αὐτὴν νὰ διδεται δωρεὰν καὶ ὑπογρευτικῶς: νὰ παρέχεται πρὸς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐοψιλεῖται πρὸς ὅλους ἐν γένει τὸν ὄρα καὶ τὸν ἥλιον εὐρέθησαν λοιπὸν κατὰ τοῦτο συμ-
φανότατοι καὶ σχεδὸν ἦλθον εἰς ὁμιλίαν.

'Ο Μάριος παρετήρησε, κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ὅτι ὁ κ. Θερσανέμης ἐλάλει καθὼς μάλιστα δὲ καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ὅπως λέ-
γου. Ἄλλ' ὅμως διακρίνετο πάντοτε ἑλληψίς τις εἰς αὐτὸν τὸν ἄν-
θρωπον. Ὁ κ. Θερσανέμης εἶχε τι ὀλιγώτερον ἀνθρώπου τοῦ καλοῦ κόσμου, ἐνῶ ἄφ' ἑτέρου εἶχε τι πλειότερον.

'Ενδομύχως ἠπὸρι πολλοῖς ὁ Μάριος βλέπων τὸν κ. Θερσανέ-
μην, αἰσθῆται τῷ ἐφάνετο ὅτι εἶχεν ἰδεῖ τὸν ἄνθρωπον τούτον καὶ ἐ-
σχάτως, μετὰ τῶν περιπετειῶν τοῦ ὀδοπορεύματος: ἀλλὰ εἰς τὸ
μνημονικὸν τοῦ Μαρῖου ὑπῆρχε κενόν τι καὶ σκοτεινὸν χάσμα: ἀδύ-
σως σκαφεῖσα ὑπὸ τῆς τριμήνου ἀσθενείας του.

Πολλὰ πράγματα ἐβυθίσθησαν ἐντὸς τῆς ἰδέου ταύτης καὶ ἐχά-
θησαν. Δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶδε πραγματικῶς τὸν κ. Θερσα-
νέμην, τοιοῦτον ἄνθρωπον ἦσυχος καὶ σοβαροῦ ἐντὸς ἐκείνου τοῦ φο-
βεροῦ βορέου.

Καὶ ἡ ἀπορία αὕτη δὲν ἦτον ἡ μόνη. Δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ πνευμά του ἀπηλλάγη ὀλισθίου τῶν ἀκαμψῶν αἰτίας ἀισχυρίζων, καὶ εὐτυχῆ καὶ ἀναπαυμένον ἔχη το. ἄνθρωπος νὰ εἶ-
πη] πρὸς τὰ παρεληλυθότα βλέμμα μελοχολικόν.

Κερταχ, μὴ στρεφρομένη πρὸς τοῦ ὀφθόντες αἰτίας ἐχληροθήσαν ὑπὸ τῆς συστάσεως, οὔτε νὸν παρεχει, οὔτε ἰγάπη. Ὁ Μάριος ἐν-
έθετεν ἐνίστη τὸ πρόσωπόν του μετὰ τῶν ὀδῶ χειρῶν, καὶ τότε τὸ

συγκεχυμένον παρελθόν διετρύπα τὴν ἐντός τοῦ ἐγκεφάλου του σκιάν.

Ἐπανεύλεπε τὸν κ. Μωμπέρ πίπτοντα νεκρὸν, ἤκουε τὸν Γαβριᾶν ἄδοντα ὑπὸ τοὺς μύδρους ἠσθάνετο ὑπὸ τὰ χεῖλη του τὸ ψυχρὸν μέτωπον τῆς Ἐπονίνης· ὁ Ἐνζολωρᾶς, ὁ Οἰκιάδης, ὁ Ἰωάννης Ἀλάνθαστος, ὁ Κομποσιδέρης, ὁ Ἀετός, ὁ Μεγαρέμης ὅλοι οἱ φίλοι του ἀνίσταντο ἐνώπιόν του, καὶ ἔπειτα ἐζημιζόντο !

Ἔλα ταῦτα τὰ ὄντα, τὰ λυπηρὰ ἢ γεννοῖα τὰ γελῶντα ἢ τραγικά, ἦσαν ἄρα γε ὄνειρα, ἢ ὑπῆρξαν πραγματικῶς;

Ἡ στάσις τὰ ἐκύλισεν ὅλα ἐντός τοῦ καπνοῦ τῆς. Καὶ τῶρα ποῦ ἦσαν; Ἀληθῶς ὅλα ἐκείντο νεκρά; Τῷ ἐφαίνοντο ὅτι ὅλα ἐγένοντο ὕφαντα, ὡς ὀπισθεν θεατρικῆς αὐλαίας. Ἐχει καὶ ἡ ζωὴ αὐλαίας τοιαύτας. Ὁ Θεὸς μεταβαίνει εἰς ἄλλην προῆξιν τοῦ δράματος.

Καὶ αὐτὸς δέ, ὁ Μάριος, ἦτον ἄρα γε ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος; Ὁ πρὶν πτωχὸς νῦν ἦτο πλούσιος· ὁ πρὶν ἐγκαταλειμμένος, νῦν εἶχεν οἰκογένειαν ὁ πρὶν ἄπελπις, νῦν νυμφευμένος μὲ τὴν Τιτίκαν.

Τῷ ἐφαίνεται ὡς νὰ διήλθεν ἐνδοθὲν τῆσσι. Κατὰ τινὰς στιγμὰς, ὅλα ἐκεῖνα τὰ παρελθόντα πρόσωπα ἐσχημάτιζον περὶ αὐτὸν κύκλον καὶ ἐξ αὐτῶν ἐσχυρῶς παζοῦν τότε ἡμέσῃ· διελογίζετο τὴν Τιτίκαν καὶ ἰλαρύνετο, ἀλλ' ὅπως ἐξελείψῃ τὴν καταστροφὴν ταύτην εἶχε ἀνάγκη τῆς παρούσης ἐπιδοκιμασίας· ἄλλως θὰ ἦτον ἀδύνατος.

Ὁ κ. Θερασνέμης μολὶς εἶχε θέσιν μεταξύ τῶν ἐξηρατισμένων ἐκείνων προσώπων. Ὁ Μάριος ἐδίσταζε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ Θερασνέμης τοῦ ὀδορῆγματος ἦτον αὐτὸς· οὗτος ὁ σάρκα ἔχων καὶ ὄστᾶ Θερασνέμης, καὶ καθήμενος πλησίον τῆς Τιτίκας μετὰ τῆς σοβαρότητος. Ἐθεύρει τὸν ἄλλον ἐκείνον ὡς τινα ἐφοιάτην ὃν ἔβλεπε καθ' ἑσπέρην παρελάλει πρὸς τῶν.

Ἀλλὰ πῶς ἔεν ἤρῃτα τὸν παρόντα Θερασνέμην, ἵνα λύσῃ τέλος πάντων τὴν ἀπορίαν του; Δυσὶ ἄνθρωποι, κοινὸν τι ἔχοντες μυστικόν, καὶ μηδὲμίαν περὶ αὐτοῦ ἀνταλλάσσοντες λέξιν, ὡς ἐκ σιωπηρᾶς συνεννόησεως, εἶναι πρῶγμα ὄχι τῶτον σπάνιον, ὅσον νομίζεται.

Ἄπαρ μόνον ὁ Μάριος ἀπεπεισθή μίαν δοκιμῆν. Ἀνέφερε ἐν τῇ συνάξει περὶ τῆς ἰδοῦ Κενταβείας, καὶ τότε στραφείς πρὸς τὸν κ. Θερασνέμην τῷ εἶπε.

— Γνωρίζετε αὐτὸν, τὴν ὄσιν;

— Ποῖον ὄσιν;

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 211

— Καννάθεως.

— Δὲν ἔχω ἰδέαν τοῦ ὀνόματος αὐτῆς τῆς ὁδοῦ, ἀπεκρίθη ὁ κ. Θερσανέμης ἐν ἄκρα ἀπλότῃτι.

Δὲν παρετήρησεν ὁ Μάριος ὅτι ὁ κ. Θερσανέμης δὲν ἠρνήθη ὅτι ἐγίνωσκε τὴν ὁδόν, ἀλλὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ ὀνόματος τῆς.

— Βεβαίως εἶνε τῆς φαντασίας μου, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Μάριος. Κάποιον θὰ εἶδα, ὅστις τὸν ὠμοίαζε. Δὲν ἦτον ὁ κ. Θερσανέμης.

Η'.

Δύο μύπω ἀνευρισκόμενοι.

Ὅση καὶ ἂν ἦτον ἡ γοητεία, ὑπ' ἣν ὁ Μάριος διετέλει, δὲν ἐξήλειφεν ἀπὸ τοῦ πνεύματός του ἄλλας τινὰς μερίμνας ὑπ' ὧν κατείχετο.

Ἐνῶ ἡτοιμάζοντο οἱ γάμοι καὶ μέχρι οὗ ἔλθη ἡ προσδιορισμένη δι' αὐτοὺς ἐποχή, ἡρεῖνα διὰ τῶν περὶ αὐτὸν ποῦ εὕρισκοντο ψυχαί τινες πρὸς ἃς ἐχρεώσεται εὐγνωμοσύνην, διὰ τε τὸν πατέρα του καὶ δι' ἑαυτόν.

Ὡφείλε ν' ἀνακαλύψῃ τὸν Θεναρδιέρην· ὦφείλε ν' ἀνακλύψῃ καὶ τὸν ἄγνωστον ὅστις τὸν μετέφερον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Γιλενορμάν.

Ὁ Μάριος ἤθελεν ἀνυπερθέτως νὰ εὕρῃ τοὺς δύο τούτους ἀνθρώπους, μὴ ἀνεχόμενος νὰ νομφρεθῇ, νὰ ᾗ εὐδαίμων, καὶ νὰ δεικνύται

ἐπιλησμων αὐτῶν· ἐφοβεῖτο μήποτε, ἐὰν ταῦτα τὰ καθήκοντα δὲν ἐξετελοῦντο, ἐπεικιάζετο ὁ φαινὸς ἀπὸ τοῦδε βίος του. Τῷ ἦτον ἀδύνατον ν' ἀφήσῃ ὀπίσω του ἀνεκπλήρωτα τὰ χρέη ταῦτα, καὶ πρὶν ἢ εἰσεέλθῃ περιχαρῶς εἰς τὸ μέλλον ἤθελε νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ παρελθόν.

Καὶ ἂν ὁ Θεναρδιέρος ἦτο μοχθηρὸς ἄθρωπος καὶ τοιοῦτος ὡς ἔσωσε τὸν συνταγματάρχην Παμμερσὺ, οὐχ ἦττον ἢ πράξις αὐτῆ εἶχε γίνεαι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ Θεναρδιέρος ὑπῆρξεν ἄλιτῆριος πρὸς ὅλον τὸν κόσμον ὄχι ὁμως καὶ πρὸς τὸν Μάριον.

Ἐπειδὴ ὁ Μάριος ἠγνείει τὴν ἀληθῆ σκηνὴν τοῦ πεδίου τῆς ἐν Βατερλῶ μάχης, οὐδεμίαν εἶχεν εἰδήσιν ὅτι ὁ πατὴρ του ὄφειλε μὲν εἰς τὸν Θεναρδιέρον τὴν ζωὴν, ὄχι ὁμως καὶ τὴν ἐλαχίστην εὐγνωμοσύνην.

Ἐκ τῶν ἀνθρώπων οὗς ὁ Μάριος μετεχειρίσθη οὐδεὶς κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τὰ ἴχνη τοῦ Θεναρδιέρου Ὅλη του ἡ γενεὰ εἶχε χαθῆ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Ἡ σύζυγός του ἀπέθινεν ἐν τῇ φυλακῇ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως.

Ὁ Θεναρδιέρος καὶ ἡ θυγάτηρ του Ἀζέλιμα, τὰ δύο μόνα ἐπιζῶντα μέλη τῆς οἰκτρᾶς ταύτης οἰκογενείας, ἀπακρύβησαν ἐκ νέου εἰς τὸ χάος.

Το βράθρον τοῦ κοινωνικοῦ Ἀγνώστου ἐκλείσθη ἐπὶ τῶν ὄντων τούτων ἀθορύβως οὐδ' ἐφαίετο εἰς τὴν ἐπιφανεῖαν τοῦλάχιστον ἐκείνη ἢ διακύμανσις, οἱ ὁμόκεντροι κύκλοι ἐκεῖνοι· ἐξ ὧν ἀγγέλλεται ὅτι πρᾶγμα τι ἐβλήθη αὐτόθι καὶ ὅτι δύναται τις νὰ τὸ ἀνασπάσῃ, ἂν μετεχειρίσθῃ τὸν καθεστῆρα.

Ἄφου ἡ μὲν γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου ἀπέθινεν, ὁ ἔβουλος ἀπελύθη ὡς ἀθῶος, ὁ Μιχακοπαρδιάς κατέστη ἄφαντος, καὶ οἱ ἐνοχώτεροι τῶν κατηγερομένων ἐδραπέτευσαν ἐκ τῆς φυλακῆς, ἡ δίκη τῶν κακούργων τούτων εἶχε ναυαγήσει· Ἐμείνεν ἡ ὑπόθεσις ὑπὸ τὸν πύλον τῆς οἰκτρᾶς.

Τὸ κακούργιοδικεῖον ἠναγκάσθη νὰ περιορισθῆ εἰς τοὺς δύο πεδαιεστέρους καταδίκους, τὸν Παχζούδαν τὸν ἐπιλεγόμενον Λουλούδαν, προσεπιλεγόμενον Πιργναλλεῖν καὶ τὸν Δουλαῖνην, τὸν ἐπιλεγόμενον Διλλισούνην, οὗς καὶ κατεδίκασεν εἰς δεκαετὴ καταναγκαστικὰ ἔργα.

Οἱ δραπέτευσαντες συνεισχοὶ αὐτῶν κατεδικάσθησαν ἐρήμην εἰς

δεσμά δ'α βίου. Ὁ Θεαρδιέρος ὡς ἀρχηγός καὶ πρωταίτιος, κατεδικάσθη, ἐρήμην καὶ οὗτος, εἰς θάνατον ἢ καταδίκη αὐτῆ ἦτο τὸ μόνον ὅπερ ἦτο γνωστόν περὶ τοῦ Θεαρδιέρου ρίπτον ἐπὶ τοῦ ἑθιμίου τούτου ὀνόματος αἴγλην ἀποτρέπαιον, ὡς φανάριον πλησίον νεκροκραβιάτου.

Περὶ τοῦ ἑτέρου, ἦτοι περὶ τοῦ ἀγνωστοῦ ἀνθρώπου ὅστις ἔσωσε τὸν Μόριον, κατ' ἀρχάς μὲν οἱ ἐρευνησαντες περὶ αὐτοῦ ἐνόμισαν ὅτι ἀνεκάλυψαν ἴχνος τι ἔπειτα ὅμως ἀπηλπίσθησαν.

Εἶχον καταρθῆσαι νὰ ἐπαυθῶσι τὸ ἱερουργεῖν ἐκεῖνο ὄχημα δι' οὗ ὁ Μόριος μετεκοσμίσθη τὴν ἑσπέραν τῆς 6 ἰουνίου εἰς τὴν ὁδὸν Καλογραιῶν.

Ὁ ἀμαξήλατος εἶπεν ὅτι τὴν 6 ἰουνίου, κατὰ διαταγὴν ἐνὶ κλητήρας ἱστονομικοῦ, ἔμεινε περιμένων ἀπὸ τῆς τρίτης ὕρας μετὰ μεσημβρίαν μέχρι νυκτός εἰς τὴν ὄχθην πλησίον τῶν Ἑλλυσίων, ἀνω τῆς ἐξόδου μεγάλου ὄχρατος ὅτι περὶ τὴν ἐνάτην τῆς νυκτός ἐκεῖνης ἰσχυρίθη ἡ κλητὴ τοῦ ὄχρατος καὶ ἐξῆλθεν ἰνθρωπὸς τις φέρων ἐπ' ὤμων αἴλα, αἰθροσπον, ἡμιθανῆ, φαιόμενον μάλιστα ὡς νεκρὸν ὅτι ὁ κλητῆρ, ὅστις ἵστατο ἐκεῖ κατοπτειῶν, συνέλαβε τὸν ζωντανὸν ἰνθρωπον καὶ ἐπέηρε τὸν νεκρὸν ὅτι κατὰ διαταγὴν τοῦ κλητήρος ὁ ἀμαξήλατος μετεκόμισεν ὅλους αὐτοὺς διὰ τοῦ ὀχηματός του καὶ πρῶτον μὲν διηλύθη εἰς τὴν ὁδὸν Καλογραιῶν, ὅπου ἀρέθη ὁ νεκρὸς, ὅστις ἦτο ὁ κ. Μόριος ὃν ἀνεγνώρισεν ὁ ἀμαξήλατος, καὶ τὸν ἀζωντα ὃν σημερὸν, ἔπειτα δὲ ἐμέληκε πάλιν ὁ κλητῆρ μετὰ τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου εἰς τὸ ὄχημά του. αὐτὸς δὲ ὁ ἀμαξήλατος μαστίσαε τοὺς ἵππους του ἐπροχώρησεν· ἄλλα πλησίον τῆς ὕρας τῶν Ἀρχαίων ἔκραζαν πρὸς αὐτὸν νὰ σταθῆ, καὶ ἐκεῖ, ἐν τῷ μεσῷ τῆς ὁδοῦ, τοὶ ἐπλήρωσαν καὶ τὸν ἄρμα, ὁ δὲ κλητῆρ ἐπέηρε τὸν ἄλλον ἰνθρωπον. Ἄλλο πλὴν τούτου οὐκ ἔξουρει ἢ νῦν ἐκείνη ἦτο σκοτεινὴ πολὺ.

Ὡς εἶπομεν, ὁ Μόριος οὐδὲν τούτων ὄλων ἐνεθυμάτο· τὸ μόνον ὅπερ ἔμεινε εἰς τὴν μνήμην του ἦτο, ὅτι καθ' ἣν στιγμήν ἐπιπτε ὅπισος ἐντός τοῦ ὀδορράγματος, τοὶ εἶχον ἀρτίσει ὀπισθεν μια χεῖρ σπιθαρά· οὐδὲν ἄλλο. Εἶχε χεῖρ ὀλωσάδου τὰς δισάχτας· καὶ μολὶς ἐνέλαθεν αὐτὰς ἐν τῇ αἰκίᾳ τοῦ κ. Γελοσμά.

Ἐχάνατο εἰς μυρία εἰκασίας.

Περὶ τῆς ἰδέας του ταυτότητος δὲν ἠδύνατο νὰ ἀμφισβῆλλη. Ἀλλὰ πῶς, ἐνῶ ἔπεισον εἰς τὴν ὁδὸν Καννάθειας, εἰρέθη ὑπὸ τοῦ κλητῆρος τῆς ἀστυνομίας εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, πλησίον τῆς γερύρας τῶν Ἀπομάχων; Βεβοίως ἀνθρωπῶς τις τὸν μετεκόμισεν ἀπὸ τῆς συναικίας τῶν Ἀγορῶν εἰς τὸ Ἥλιον. Καὶ πῶς; Διὰ τοῦ ὄχτειου πρωτάκουστος ἀφροσύνης!

Ἀλλὰ ποῖος λοιπὸν ἦτο αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;

Αὐτὸς τὸν ὅποιον ἀνεζητεῖ ὁ Μάριος.

Περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου λοιπὸν ὅστις ἔσωσεν, οὐ ἐν ἱστανέτω ἴχνης.

Ὁ Μάριος καίτοι δὲν συνέφερον εἰς τὴν ἀσφάλειάν του νὰ πλησιάσῃ πολὺ εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἕνεκα τῆς συνεσχῆς, τοῦ μετα τῶν ἀνταρτιῶν, προεβῆ ὅμως ἐρευνῶν μέχρις αὐτῆς, ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖ ἠδυνήθη νὰ λάβῃ πληροφορίαν τινὰ ἱκανὴν ὥστε νὰ διαφωτισθῶσιν αἱ ἐρευναί του.

Ἡ ἀστυνομία ἠγγείλει ὅτι τὴν θ' ἡμερῆς συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐργάνων τῆς ἄνθρωπος εἰς τὴν ἐξόδον τοῦ μεγάλου ὄχτειου οὐδεμίαν τοιαύτη ἔλθεσσι εἶχε γίνει εἰς αὐτὴν καὶ ἐπομένως ἐθιῶρει τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ὡς μῦθον, ὃν ἐπεσοῦσεν ἰσως ὁ ἀμαξήλατος.

Ὅταν ἀμαξήλατος θύλῃ, νὰ πῆ κανένα κρασάκι σὲ λέγει, ὅ,τι θέλεις ἐν τῆς φαντασίας του, ὅπως λάβῃ τὰ τοῦ κρασάματος. Καὶ ὅμως τὸ πρᾶγμα ἦτο βέβαιον· ὁ Μάριος δὲν ἠδύνατο νὰ ἀμφισβῆλλη, ἐκτός ἂν ἀμφισβῆλλε περὶ τῆς ἰδέας του ὑπάρξεως.

Ὅλα τοῦ παρεδόξου τούτου αἰνίγματα ἦσαν ἀνεξήγητα.

Ὁ μυστηριώδης ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὃν ὁ ἀμαξήλατος εἶδεν ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ ὄχτειου καὶ φέροντα τὸν Μάριον ἰμειθνή ἐπὶ τῶν ὤμων, τί ἀπέγινεν ἀπὸ συνελήφθη ὑπὸ τοῦ κατοπτέουσαντος αὐτὸν πράκτορος τῆς ἀστυνομίας ὡς ἔνοχος τοῦ ὅτι ἔσωζε, ἕνα ἀντάρτην;

Καὶ ὁ ἀστυνομικός; ὅτι πράκτωρ ἐκεῖνος τί ἀπέγινε καὶ αὐτός; Διατί ἐτῆρει σιωπῆν; Μήπως εἶχε κατορθώσει ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος νὰ τοῦ φύγῃ; Μήπως διεθροῦσε διὰ χημάτων τὸν πρίκτορα; Διατί δὲν ἐδώσειν εἰς ἰδιόχριστον σημείον ζωῆς εἰς τὸν τὰ πάντα ὄφελος, εἰς αὐτὸν Μάριον.

Μιγάλλῃ ἡ ἀφροσύνη του, ἀλλ' οὐχ ἦττον μεγάλη καὶ τὴ ἀπλοκροῦσια. Διατί οὐκ ἀνεραίνετο; Ἰσως ἦτον ἀνώτερος ἀνταρτής,

ἀλλ' οὐδεὶς ἀνώτερος καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης Μήπως ἀπέθανε, τί ἄνθρωπος ἦτο; ποίαν μορφήν εἶχεν;

Οὐδεὶς ἐγίνωσκεν. Ὁ ἀμαξηλάτης ἀπεκρίνετο. Ἡ νύκτα ἦταν πολὺ σκοτεινὴ ὁ Βάγιας καὶ ἡ Νικολέτα δὲν εἶχον ὄψει προσοχὴν εἰς αὐτόν, ἐπειδὴ ὅλη ἡ προσοχὴ των ἐστράφη πρὸς τὸν αἰμοσταγῆ Μάριον.

Ὁ θυρωρὸς, οὐτινος ὁ λύχνος εἶχε φωτίσει τὴν τρανιακὴν ἀριζὴν τοῦ Μαρίου, αὐτὸς μόνος εἶχε παρατηρήσει τὸν ἄνθρωπον περὶ οὗ ὁ λόγος, καὶ ἰδοὺ τί μόνον ἐγίνωσκε νὰ εἶπῃ περὶ αὐτοῦ· «Ἦτο, ἓνας ἄνθρωπος, ὅπου σοῦ ἔκαμνε φρίκη νὰ τὸν βλέπῃς».

Ὁ Μάριος ἐφύλαξε τὰ αἱματόβρεχτα φερέματα ἐν οἷς τὸν εἶχον φέρει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πάππου του, ἐλπίζων ὅτι ἴσως ἐξ αὐτῶν θὰ ἀνεκάλυπτε τι μίαν ἡμέραν. Παρατηρῶν μετὰ προσοχῆς τὸ εἶδμά του, εἶδεν ὅτι ἦτον ἀποκεκομμένον ἐξ αὐτοῦ παραδόξως πως ἐν τεμάρχιον.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ Μάριος ἔκαμε λόγον ἐνώπιον τῆς Τιτίκας καὶ τοῦ Γιάννη Ἀγιανή, περὶ τοῦ ἀνεξήγητου αἰνιγματος τούτου, περὶ τῶν ἀπέριων πληροσοφῶν ἃς ἐξήγησε, καὶ περὶ τῆς ματιότητος πασῶν τῶν προσπαθειῶν του· βλέπων δὲ τὴν ἀδιαφορίαν ἐν ἣ ἤκουσε ταῦτα ὁ «κύριος Θεοσανέμη» ἠδημόνησε καὶ ἀνέκριξε σχεδὸν θυμωτῶς.

— Ναι, ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ὅπου σὸδῆποτε καὶ ἂν ἦνε, ὑπερῆε μέγας. Βίβειρετε, κύριε, τι ἔκαμνε; Ὅ, τι κάμνει ὁ ἀρχάγγελος. Ἐδεύησε, βέβαια, νὰ γυθῆ εἰς τὸ μέσον τῆς μάχης, νὰ μὲ ὑποκλεψῆ, ν' ἀναιτῆ τὸν ὀχιστόν, νὰ μὲ σύρῃ ἐντὸς αὐτοῦ φέρων με ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους του!

Ἐδέησε νὰ περιπατήσῃ εἰς τὸ διαίτημα μιᾶς καὶ ἑμισείας λεύγης ἐντὸς τῶν φθερῶν ἐκείνων ὑπογειῶν στοῶν, κλύπων, μετὰ εἰς τὸ σκότος τὸ ψηλαφητὸν μετὰ εἰς τὸν βόρβωρον ὑπερ τῆς μίαν καὶ ἑμισείαν λεύγαν, κύριε, μὲ ἐν πτώμα ἐπάνω εἰς τὴν φρίξιν του.

Καὶ πρὸς ποῖον σκοτεινὸν Μόρον διὰ νὰ σώσῃ αὐτὸ τὸ πτώμα. Καὶ τὸ πτώμα τοῦτο ἤμηνεγ! Καὶ εἶπε καθ' ἑαυτοῦ. «Ἴσως σώζεται ἀποπῆ σπινθηρ ζωῆς, ὅτι διακινδύνωσω τὴν ἰδίαν μου ζωὴν διὰ τὸν ἐθόνιον τοῦτον σπινθῆρα! Καὶ δὲ διακινδύνωσει μόνον ἀπὸ τὴν ζωὴν του, ἀλλ' εἰσοδάει. Εἰς πᾶσι βίαια του καὶ τιδόνος.

Τούτο εἶναι πρῶτος ὁδὸς τὸν καταλαβόν ἐξαρχόμενον τι σχετοῦ.

Καταλαμβάνετε, κύριε, ότι αυτά όλα τὰ ἔκαμεν αὐτός ὁ ἄνθρωπος ;
Καὶ χωρὶς νὰ περιμένη κάμμίαν ἀνταμοιβήν ! Ἐγὼ τί ἤμην ; Ἐνας
ἀντάρτης. Τί ἤμην ; ἡττημένος. ὦ ! ἐὼν αἱ ἑξακόσαι χιλιάδες
φράγκων τῆς Τιτίκας ἦσαν ἰδικά μου χρήματα ...

-- Καὶ εἶνε ἰδικά σας, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, διακόψας τὸν
Μάριον.

— Ἄν ἦσαν, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Μάριος, θῶ τὰ εἶδόν διὰ νὰ
εὕρω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον !

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔμεινε σιγῶν.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Η ΠΑΝΥΧΙΣ

Α'.

16 Φεβρουαρίου 1833.

Εύλογημένη και τρισόλιθος ἡ νύξ τῆς 16 πρὸς τὴν 17 Φεβρουαρίου 1833. Ὑπὲρ τὴν σελὴν αὐτῆς οἱ οὐρανοὶ ἠνοιχθήσαν. Κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ Μαρτίου μετὰ τῆς Τιτίκας.

Ἡ πρὸ αὐτῆς ἡμέρα διεήλθεν ἐν ἀμειψιότητι ἀγαλλιάσει.

Δὲν ἔγινε μὲν ὁ πάταγος ἐν ὠνειροπόλει ὁ γέρον πάππος, οὐδὲ ὑμέναιοι ἐψάλλσαν, οὐδὲ σμήνος πτερωτῶν ἐρώτων κατέβη εἰς τὸν παστὸν τῶν νεονύμφων, ἀλλὰ τὰ πάντα διεξήχθησαν ἐν τρυφερότητι καὶ μειδιάμασι.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, οἱ γάμοι ἐτελοῦντο εἰς τὴν Γαλλίαν ἄλλως ἢ ὅπως σήμερον. Τότε ἡ Γαλλία δὲν εἶχεν εἰσατέ μνηστῆ τῆς Ἀγγλίας τὴν περὶ τὰ ἴθι ἀξιάχαστον λεπτότητα, τοῦ ν' ἀρπάζει ὁ ἀνὴρ τὴν ἴδιαν τοῦ γυναῖκα ἅμα ἐξερχόμενος τῆς ἐκκλησίας καὶ να

φεύγη μετ' αὐτῆς ἵνα κρυθῆ, ὡς αἰσχυρόμενος διὰ τὴν εὐτυχίαν του, ἢ ὡς χρεωκόπος φεύγων τοὺς καταδιώκοντας αὐτὸν δανειστάς καὶ συνδούλων τὰς εὐνούχους κινήσεις τούτου μετὰ τὰς θισπεσίους τρυφερότητας τοῦ ἄσματος τῶν ἁσμάτων.

Τότε δὲν εἶχεν ἐτι κατανοηθῆ, πόσον σεμνὸν κόσμιον καὶ παρθενικὸν εἶναι τὸ νὰ ἀνακουῆ τις τὸν παραδεισὸν του ἐντὸς ἐνὸς ταχυδρομικοῦ ὀχήματος νὰ διακόπτεται τὸ μυστήριόν του ἐκ τοῦ κυλινδρήματος τοῦ βαγονίου καὶ ἀντὶ νομφικῆς πασοτάδος νὰ λαμβάνῃ τὴν κλίνην τοῦ τυχόντος ξενοδοχείου, καὶ ν' ἀφίκη ὀπίσω του, εἰς τὴν τυχαίαν κλίνην τὴν πληρωθεῖσαν τόσον τὴν νύκτα, τὴν ἱερωτάτην τῶν ἀνομιῶσεων πρὸς τὸν συγχρωτισμὸν ἀμαζιγλάτου καὶ θερσπαίνης ξενοδοχείου.

Ἄφου διέρρευσε τὸ ἥμισυ τοῦ δεκάτου αἰῶνος τούτου, ὁ δήμαρχος καὶ ὁ ἱερεὺς, ὁ νόμος καὶ ὁ Θεός, δὲν ἔρχοιεν εἰς ἡμᾶς· εἶνε ἀνάγκη νὰ συμπληρώσῃ αὐτοὺς ὁ ἀμαζιγλάτης· μετὰ ὅλην τὴν ἐπίσημον περιβολήν, μετὰ τὰ γαλιόνιά του, μετὰ τὸν σκελεπὸν του πικρον, μετὰ τὴν τεραστίαν του μαστίχα, μετὰ τὰ ὑπεδήματά του· ἀλλὰ μέχρι τοῦ 1833 ὁ γάμος ἐωρταζετο ἄλλως πως.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, παραδόξως πως, ὁ κόσμος ἐνόμιζεν ὅτι ὁ γάμος ἦτον ἐφορτὴ κοινωνικῆ· ὅτι ἐν συμπόσιον πατριαρχικὸν δὲν ἐβλαπτε τὴν εὐτρέπειαν γειόμενον μεταξὺ συγγενῶν καὶ φίλων εἰς τιμὴν ζωῶν συμπαροκαθημένων νεονύμφων· ὅτι αἱ ἐπὶ τούτῳ χαραὶ, καὶ ὑπερβολικαὶ αἰ ἦσαν, δὲν παρηνώχλου τὴν εὐδοκίμοιαν αὐτῶν, τηρούμεναι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς εὐσηχημοσύνης καὶ κοσμιότητος, καὶ ὅτι τέλος πάντων, κολὸν ἅμα καὶ ἐπιβλητικὸν εἶνε τὸ νὰ γίνεσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡ ἀρχὴ τῆς συσταυτίσεως τῶν δύο τυχῶν ἐξ ἧς μελλεῖ νὰ προκύψῃ οἰκογένεια.

Καὶ διὰ ταῦτα εἶχον τὴν ἀναίδειαν νὰ νομφεῦωνται οἰκαδοί. Ὁ γάμος λοιπὸν ἐγένετο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Γιλανορμάν κατὰ τὰ παλαιὰ ἔθιμα.

Ὅσον φυσικὸν καὶ συνηθὲς ἡ τελετὴ ἐνὸς γάμου, προαιπετοῦνται ἔμω· παντοῖα διατυπώσεις καὶ ἐτοιμασίαι, ὧν ἐκεῖ δὲν κατωρθώθη νὰ τελεσθῆ ὁ γάμος πρὸ τῆς 16 Φεβρουαρίου.

Συνέπεσε ἵε νὰ ἦε κατ' ἐλεῖνο τὸ ἔτος ἡ 16 Φεβρουαρίου ἡμέρα

Τρίτη ή τελευταία τῶν ἡμερῶν τῆς ἀποκρέω, καί ἡ θεία Γιλενορμάν ἐθεώρει τήν τοιαύτην ἡμέραν ὡς ἀκατάλληλον.

— Διατί! ἀνέκραξεν ὁ πάππος· τόσον καλλίτερον μάλιστα. Εἶνε μία παροιμία ἣτις λέγει, ὅτι τὰ τέκνα τὰ γεννώμενα ἀπό γάμου τῆς τελευταίας ἡμέρας τῶν ἀποκρέω, δέν γίνονται ἀγάριστα πρὸς τοὺς γονεῖς. Ἄφες τ' αὐτά. Εἰς τὰς 16. Θέλεις Μάρτε, νά ἀναβληθῇ ὁ γάμος σου;

— Ὅχι βέβαια! ἀπεκρίθη ὁ ἐρωτώμενος.

— Λοιπὸν στεφανωνόμεθα, εἶπεν ὁ πάππος.

Οὕτω καί ἔγινε. Κατ' ἐκείνην τήν ἡμέραν ἐβρεγεν, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἐραστῶν, καί ἂν ἔλη ἡ κρίσις ἐτύγγανεν ὑπὸ ἀλεξίθρονον, διακρίνουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν μικρὰν τινα κυανὴν γωνίαν πρὸς χερᾶν αὐτῶν.

Τὴν προτερίαν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Μάριον παρόντος τοῦ κ. Γιλενορμάν, τὰς πεντακοσίας ὀδοῦκαυτα τίσσαρας χιλιάδας φράγκων.

Ἡ Παναγιώτα ἦτο τοῦ λοιποῦ ἀρχηστὸς εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην· ἡ Τιτίκα κληρονομήσατο καί αὐτήν, τὴν προήγαγε εἰς θαλαμηπόλον τῆς.

Διὰ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ὑπῆρχεν εἰς τὴν εἰκίαν τοῦ γέροντος Γιλενορμάν ὡραῖος τις θάλαμος, ἐπίτηδες διασκευασθεὶς δι' αὐτόν, καὶ ἡ Τιτίκα μετὰ τῆς ἐπιμονῆς τῆ εἶγεν εἰπεῖ. «Πατέρα, σὰς παρακαλῶ, ὥστε σχεδὸν τῆ ὑποσχέθη νά ἔλθῃ καί νά κατοικήσῃ εἰς τοῦτον τὸν θάλαμον.

Ὅλιγας ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου συνέθη εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἀπειυταῖον τι· ἔπαθε θλάσιν τοῦ δεξιῦ τοῦ ἀντιχειρὸς. Τὸ πάθημα δέν ἦτο σοβαρὸν· οὐδὲ ἠθέλησε μάλιστα νά δεῖξῃ τὸν ἀκτύλον του εἰς τινα, οὐδ' εἰς τὴν Τιτίκαν· ἠναγκάσθη ὅμως νά κρεμάσῃ τὴν χεῖρά του εἰς μινδύλιον, καί τοῦτε τὸν ἠμπέδισε νά προσθίῃ τὴν ὑπογραφὴν του εἰς τὰ νομικὰ συμβόλαια. Ὁ κ. Γιλενορμάν ὑπέγραψεν ἀντ' αὐτοῦ ὡς δεῦτερος κληθεὶς τῆς Τιτίκας.

Δέν θὰ ὀδηγήσωμεν τὸν ἀναγνώστην οὐτε εἰς τὸ ὄμηροειδὲς, οὐτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν. — Δύο ἀγαπημένα πρόσωπα ἐν παρακλιθεῖσιν εἶναι πλέον ἕως ἐκεῖ, συνήθως δὲ στρέφωμεν τὰ σὺντα πρὸς τὸ ἄρτια εὐθὺς ὡς ἐπὶ τῆς κομβοδόχου τῶν γέροντων ἀνθεῖσθη γαμήλιον πε-

ριορίζεσθα σημειούντες μόνον περιστατικόν τι συμβάν καθ' ὅσον ἄτε μετέβησαν οἱ μελλόνουμοι μετὰ τῆς συνοδίας των ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Καλογραιῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τοὶ αὐτοὶ οὐδόλως τὸ παρετήρησαν.

Τὸ βόρειον ἄκρον τῆς ὁδοῦ ἐπιδιωρθούτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, καὶ ἔδην ἠδύναντο νὰ διαβῶσι δι' αὐτῆς ὄχηματα ἢ νυμφικὴ συνοδία ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ περιστροφὴν τινα διὰ τοῦ βουλευάρτου.

Εἰς τῶν προσκεκλημένων εἶχεν εἰπεῖ δι' ἐπισημῶν ἦτον ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ἀπόκρεω, ὅτι ἀπῆντων εἰς τὸ βουλευάρτον κόσμον πλὴν καὶ ὄχηματα. — Διατί; ἠρώτησεν ὁ κ. Γιλenoρμάν.

— Ἔνεκα τῶν προσωπίδωφόρων.

— Θυμίσαια, εἶπεν ὁ πάππος, ἵς περάσωμεν ἀπ' ἐκεῖ. Αὐτοὶ οἱ νεοὶ νυμφεύονται· αὐτοὶ τώρα θὰ ἔλθουν εἰς τὸ σπουδαῖον μέρος τῆς ζωῆς· ἵς προετοιμασθῶν λοιπὸν δι' αὐτὰ, βλέποντες καὶ τὸ γελοῖον τῆς μέρας.

Ὅτω διεγυθύνθησαν διὰ τοῦ βουλευάρτου.

Εἰς τὸ πρῶτον τῶν ὀχημάτων ἦτο ἡ Τίτεια καὶ ἡ θεία Γιλenoρμάν καὶ ὁ Γιάνης Ἀγιάνης.

Ὁ Μίριος εὐρίσκατο εἰς τὸ ἀκόλουθον ὄχημα. Ἄμα ἐξελθούσα ἡ νυμφικὴ συνοδία ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Καλογραιῶν, ἠκολούθησε τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν ὀχημάτων ἐκείνων, σχηματιζόντων, ἀπέραντον ἄλυσιν ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Μαγδαληνῆς μέχρι τῆς Βαστίλλης, καὶ ἀπὸ τῆς Βαστίλλης μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς Μαγδαληνῆς.

Τὸ βουλευάρτον ἔβηθε προσωπίδωφόροι, καὶ τοὶ ἐκ διαλειμάτων ἔβρεχε. Κατὰ τὸν ἥλιον χειμῶνα τοῦ 1833, οἱ Παρίσιοι μετεμορφώθησαν εἰς Βενετίαν. ὅλος ὁ κόσμος ἦτο εἴθιμος. Δὲν γίνονται πλέον σήμερον ἀπόκρεω ὡσάν ἐκεῖνας. Ἐπειδὴ ὁ καθημερινὸς βίος κατεστη ἀπόκρεω, ἔτασαν αἱ ἀπόκρεω τοῦ λοιποῦ.

Αἱ ὁδοὶ λοιπὸν ἦσαν μασταὶ διαβωτῶν, καὶ τὰ παράθυρα πληρῆ περιέργων. Αἱ στήλαι τῶν περιστυλίων τῶν θεάτρων ἔβριθον θεατῶν. Ἐργαστοὶ χωροφύλακες ἐπιγυρῶντες πρὸς τήρησιν τῆς σειρᾶς τῶν ὀχημάτων ὡν οἱ οὗτοι στήλαι, ὁ μὲν περιμένει πρὸς τὰ ἄνω, ὁ δὲ ἐργασμένος πρὸς τὰ κάτω, ἦσαν ἀπέραντοι.

Μόλι τῶν ὀρεκτοκρετῶν καὶ τῶν πρεσβύτων οἱ ὄφιες ἐκυκλῶντο πρὸς τὸν ἄνω ἄνδρα τοῦ ὄφιοιο, τὸ αὐτὸ δὲ πρὸ ὀφίου ἐχίμ-

ρον καί τινες ὄμιλοι προσωποδρόμων πολυτελεῖς καί ὠραιοί, μάλιστα δὲ ἡ περιφέρουσα τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν τῆς ἀποκρέω. Ἐντός τῆς εὐθυμίας ταύτης τῶν Παρισιανῶν ἡ Ἀγγλίτ ἐκροτάλιζε τὴν μαστιγὰ τῆς ἡ ταχυδρομικῆ ἄμαξά τοῦ λόρδου Σεϋμούρου διέβαινε μετὰ κρό του πολλοῦ.

Εἰς τὸν διπλοῦν ἐκείνον στίχον, κατὰ μήκος τοῦ ὁποῖου ἐκάλπαζον οἱ χωροφίλακες ὡς ποιμενικοὶ κύνες, πολλὰ ἰδιωτικά ὄχηματα, γέμοντα γραιῶν θειῶν καὶ προμητόρων, ἀνιδεικνύον ἐκ τῶν θυρίδων των πλειάδης μικρῶν παιδίων μετχηρισμένων, γαρ ἐντοῖς πλασμαμάτων, αἰσθανομένων ὅτι συνέτεινον καὶ αὐτὰ ἐπίσημως ἰπὸ μέρους των εἰς τὴν κοινὴν φαιδρότητα, ἐν σοβαρότητι ἐγμοσίων λειτουργῶν.

Συνέβαινον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ παρεμπίπτη πρόσκομμά τι εἰς τὴν πορείαν τῶν ἄμαξῶν ἢ ἐτέρῃ τῶν ὄσῃ γραμμῶν ἴστατο ἕως οὐ λυθῆ ὁ κόμβος ἐν ὄχημα ἂν ἡμποδίζετο, παρελύετο ὅλος αὐτῶν ὁ στίχος. Ἐπατα πάλιν ἐκροτάλιζεν ἡ παρέλασις.

Ἡ γαμήλιος πομπή, συνεπορεύετο ἡκολούθει τὴν σειράν τῶν εἰς Βασιλλίαν διευθυνομένων ὀχημάτων τῶν προσωποδρόμων· πρὸς στιγμὴν διεκόπη ἡ προέλασις τῶν ἄμαξῶν καὶ κατ' ἀνάγκην ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου συνωστισμοῦ ἱσταμάτησε καὶ ἡ πομπή τῶν μελλονόμενων ὅπως ἱσταμάτησε παραπλεύρως καὶ ἐν ὄχημα κατάφορτον ἀείμωνν προσωποδρόμων.

Τὰ ὄχηματα ἢ κάλλιον εἰπεῖν, οἱ παρελάσεις αὐταὶ τῶν προσωποδρόμων εἶναι ἀρκούντως γνωσταὶ εἰς τοὺς παρισίους. Εἶναι τὸ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῶν παρισινῶν ἀπόρριων. Ἐάν ποτε λείψωσι καταπτώσειν εἰς χαρακτηρισμὸν πολιτικοῦ πραξικοπήματος· πολλοὶ κακηντροχῶς θὰ εἴπωσιν, ὅτι κάτι τεκταίνεται· τί συμβαίνει; ἐρωτῶσιν ἄλλοι· πιθανῶς πρόκειται περὶ ὑπουργικῆς μεταβολῆς, σὺ, λέγει ἄλλος.

Πανοπερμία ἀφῶν τὸ πλεῖστον σατυριστῶν, σωρίτια ἀρλεκίνων, περὶ τῶν, Κασσανδρῶν, συμφυρομένων ἀνὰ μέσον τῶν λαθῶν, πᾶν ὅ,τι δύναται τις νὰ φαντασθῆ, γελοιωδέστερον, ὅ,τι χυδαϊότερον, ὅ,τι ἀσεμιότερον, ἀπὸ τοῦ τούρκου μέχρι τοῦ ἀφρικανοῦ ἀγρίου ἡρκαλεῖς φέροντες μαρκησίαις, γυναῖκες ἐλευθερίων ἡθῶν βωμολοχεύσαι εἰς βαθμὴν ὥστε καὶ τὸν Ρομπειλά νὰ συνωρροῦσῃσι· μακαρίδις αἰτινας θὰ ἡ νόγκαζον καὶ αὐτὸν τὸν Ἀριστοφάνην νὰ προσόλθῃ εἰς αἶδος πρὸς

τὸ ἔδαφος, φενακοφόροι, ἀναξυριδοφόροι, κιθαροφόροι, διοπτροφόροι, κερρασοφόροι, Μινώταυροι, ὅλα: ἀθροστομοῦσαι κατὰ τῶν πεζῶν, δερματόστικτοι, φλυζακιῶσαι γυμνώλιναι, καρδακίζόμεναι, χείρος ἀναισχυντίας διαπομπειούμενον παρ' ἀνθοστολίτου καὶ εὐπικρυφίωντος διερρηλάτου ὁδηγοῦ, ἰδοῦ τίς ὁ θεσμός τοῦ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἡθῶν κανονιστικῶντος ἐκείνου πληθους.

Ἡ Ἑλλάς ἔσχεν ἀνάγκην φορέου ἐνός: Θέσπιδος καὶ ἡ Γαλλία ἐνός ἄρματος τοῦ Βασιλέ (1).

Ὅλα ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τῶν παρισινῶν ἀπόκρεων δυνατόν νὰ παρφωθῶσιν ἀμειλίχως καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ παρωδία. Εἶναι τὰ ἀρχαῖα Κρόνεια μεταπεσόντα διὰ τῶν ἄλλεπαλλήλων παραποιήσεων καὶ ἐξαμβλώσεων εἰς τὰς σημερινὰς ἀπόκρεω, ἐνῶ δυνατόν νὰ ἦσαν τὰ ἡλιόλουστα, τὰ ἐπιδεικνύοντα τ' ἀλαβίστρινα, τὰ ἀρρόπλιστα, ἀλλ' ἀρρενωπά στήθη ἐν γυμνητείᾳ ἀνθεστήρια ἐκείνα τὰ σημερινὰ ἐκχυδαίσθηεντὰ ὑπὸ τὰ διάβροχα τοῦ βορρᾶ ράκη.

Ἡ παράδοσις λέγει ὅτι ἡ συνήθεια τῶν μετημερισμένων ὄχημάτων ἀνάγεται εἰς τοὺς πρώτους μοναρχικούς χρόνους. Ὑπάρχουσι σημειώσεις ἐν τοῖς ἀρχαίοις τῶν λογιστηρίων τοῦ κράτους μνημονεῦσαι περὶ ἐνοικιάσεως ὀχημάτων ἐκ τῶν βασιλικῶν σταύλων.

Σήμερον οἱ θεορῶντες οὗτοι ὄμιλοι γυναικείων μεταμορφοῦν ἐποχοῦνται ἐντὸς παλαιῶν λεωφορείων ὧν πληροῦται καὶ τὸ ὑπερφῶν, ἡ ἐντὸς λαυδῶ, τοῦ ὁποῦ καταλιμθάνονται ὑπὸ τῶν εἰσωρμώντων μετημερισμένων καὶ αὐτὰ τὰ ἐπικαλύμματα καὶ βλέπετε εἰκοσιν ἐντὸς ἐνός μόνου μόλις ἀναμένου νὰ χωρήσῃ ἐξ ἄτομα, ἐπὶ τῆς εἵρας τοῦ ἀμαξηλάτου, μεταξύ εἵρας καὶ ἐρεισινώτων ἐπὶ τῶν ὀπισθίων, ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ, ἐπὶ τοῦ ἐλαστικοῦ ἐλάσματος, ἐπὶ τῶν πλευρῶν, ἐπὶ τοῦ ἄζωνος, ἐνίοτε καὶ μέχρι τῶν φαιστατῶν, αἱ μὲν ὄρθ. αἱ δὲ κεκλιμένα, ἀλλὰ: καθήμεναι, ἀλλὰ: ἀνοποδητοί, γυμνοκνήμιδες μὲ χαλαρὰς καὶ καταρρεούσας τὰς περικνημίδας, μὲ ἀνασεσυρμέναις τὰς κνήμας, ἐπὶ τῶν γυνάτων τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐπὶ ἀποστάσεως μεγάλῃς εἰς τὴν ἀθροωποπλήμμυρην ἐκείνην φαινόμεναι ὡς πυραμίδες.

Ἡ γραμμὴ αὕτη τῶν μετημερισμένων ὀχημάτων, ἐν μέσῳ τοῦ

(1) Σ. Μ. Θέσπις ὁ παρ' ἀρχαῖαις δημιουργὸς τῆς τραγωδίας Βασιλέ, ὁ δημιουργὸς τῆς ἀχαλινώτου βωμολοχίας ἐν τῇ κωμῳδίᾳ.

μηρυκιῶντος ἐκείνου πλήθους ποιείται τεραιτίους ἐλιγμούς, ἀντιπροσωπεύουσα ὅλους τοὺς κωμωδοὺς, ὅλους τοὺς σατυριστάς, ὅλους τοὺς διασήμευς βωμολόχους, ὅλων τῶν ἐποχῶν, ὅλων τῶν ἔθνων.

Ἐκ τῶν ὄχλημάτων ἀποπτύεται εἰς τὸ πρότωπον τῶν θεατῶν ὀλόκληρον τὸ αἰσχρολογικὸν λεξιλόγιον τῆς συγγραφῆς τῶν ἰχθυοπωλῶν γυναίων, ὅπερ κατήντησεν ἄλλη ἄργῳ.

Ἐν ἄλλο παρέκει ὄχημα ὑπερμέτρως κατὰ μιστον, ἔχει θέν ὀριαμβευτικὴν καὶ φαίνεται προσεγγίζον τῶν ἄλλων. Ἐμπρός ὀρυμαγδός, ὀπίσω τραγέλαφος.

Φωνασκίαι, ἔσματα, ὀρυγαί, ἐκρήξεις γελῶτων προκλητικαί, καγχασμοί ἐκδήλουντες ἀσελγείας ὀρέξεις, γιουγαῖσμοί· ἢ φαιδρότης ἐν αὐτοῖς ἀποβάνει διάπυρος, ὁ σαρκασμὸς πυρὶ φλεκτος, ἢ χαρὰ ἐπανοεῖ, ὡς ἀπὸ καταγωγείου προβάλλουσι ὡς πορφύρα ἐνθρονισθεῖσα, δύο δὲ ἀχαμνόντες κυλλοῦσι τὸν ἀποθιωθέντα φανακισμὸν· εἶνε τὸ ὀριαμβευτικὸν ἄρμα τοῦ γέλωτος.

Γέλως κοινώτατος, πεπαρησιασμένος, ὀποπτος, κρυψίνους ἔγχος δολιχίσκον, ὡς ποιᾶν τινα ὀποκρύπτων διὰ τὸν ὄχλον ἀποστολήν· εἰ· αὐτοῦ ἀποδεικνύεται εἰς τοὺς παρισινούς ἢ ἀνοήτως.

Αἱ προσωποδόφοι αὐταὶ τῶν βωμολοχούντων παρελάσει· εἰκονίζουσαι τι ἀλλόκοτον πανθαμιμόνιον ὠθοῦσιν εἰς φιλοσοφικά πορίσματα· ὀπάρχει καὶ ἐν αὐταῖς ὁ κυβερνῶν δάκτυλος. Ἄπτεται καὶ λεπτοπελεπτος μυστηριώδους, βλέπων ὀρθιλομορφῶς τὸν λαόν ἐν συγχρωτισμῷ μετὰ τῶν ἱεροδούλων.

Τὰ αἰσχρὰ ἀπχωρημένα ἐν ἰκρίωματι καὶ περιστῶντα φαιδρόν τι σύνολον, ἢ ἀναίδεια συμπαρκαθηλένη μετὰ τῆς ἀσχημοσύνης, ἵνα τέρψῃ τὸ πλῆθος, ἢ καρυτιδοειδῆς διαπόμπουσι τῆς πορνείας, διασκεδάζουσαι τὰ κυκτριζόμενα πλῆθη, ὁ λαϊκὸς πόθος τῆς τροχλάτου παρελάσεως ὅλης ἐκείνης τῆς εἰς ῥάκη καὶ βέρβορον καὶ ῥως ἐν ὀρυγαῖς καὶ ἔσμασι παρελαυνούσης τερατομόρφου πομπῆς· αἱ χειροκρητήσεις καὶ ἐπιδοκιμασίαι, πρὸς τῆς διαμορφωθεῖσαν δι' ὅλων τῶν αἰσχροτήτων δυσώνυμον ἐκείνην ὀύξαν, ἢ ἴδεια ὅτι δέν θὰ ἔχουσι τὸ πλῆθος ὀροτην, ἂν ἢ ἀστυνομία δέν ἐπιτρέψῃ τὴν περιαγωγὴν τῶν πολυκερῶν τούτων καὶ ποικιλομόρφων ὀύρων, βεβαίως ὀλα τούτα εἶνε θλιβερά.

Ἄλλὰ τί νὰ πράξῃ;

Αἱ ταινιοκόσμητοι καὶ ἀνόσπαρτοι αὐταὶ κηδεῖαι ἐξυβρίζονται ἀμνηστευόμεναι διὰ τοῦ λαϊκοῦ γέλωτος, ὁ δὲ γέλως τῶν ὄλων ἐνέχεται εἰς τὸν γενικὸν ἐκφυλισμὸν. Ἔορταί τινες ἄσεμνοί καίτοι ἀπαρέσκυτται εἰς τὸν λαόν, τὸν ἐκχυδαίζουσιν· εἰς δὲ τὸν ὄχλον, ὡς εἰς τοὺς τυράννους ἀναγκαιούσιν οἱ γελωτοποιοί. Ὁ τύραννος ἔχει τὸν Μολιέρον ἢ τὸν Ἀριστοφάνην του, ὁ δὲ ὄχλος ἔχει τὴν ξυνωρίδα Φασουλῆ.

Οἱ Παρίσιοι εἶνε ἡ μεγάλη τρελλόπολις, ὁσάκις δὲν εἶνε ἡ μητρόπολις τῆς μεγλοφυίας.

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἡ ἀπόκρως ἔχει ποῖαν τινὰ ὄψιν πολιτικὴν.

Οἱ Παρίσιοι ἐκούσιως διακωμωδοῦνται δι' ἐκπεριείσεως. Ἀπὸ τῶν ἀρχόντων αὐτῆς, ὁσάκις ἔχει τοιοῦτους, ἐν μόνον ζητοῦσι νὰ τοῖς καλύψωσι τὸν βέρβερρον. Καὶ ἡ Ρώμη ἦτο τοιαύτη. Ἠγάπα τὸν Νέρωνα. Ἄλλ' ὁ Νέρων ὑτῆρξεν εἰς τεράστιος ξεκαρφητής.

Ὡς εἶπομεν, ἔτυχε νὰ σταθῇ ἀριστερόθεν τοῦ βουλευτάρτου εἰς ἐξ αὐτῶν τῶν ἀσέμων ὀμίλων, τῶν συγκειμένων ἐκ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν προσωπιδοφόρων, καθ' ἣν στιγμὴν καὶ ἡ γαμηλιος πομπὴ εἶχε σταθῆ δεξιόθεν, ὥστε ἡ ἀμάξα ἐφ' ἧς ἐκάθητο οἱ προσωπιδοφόροι παρετήρησεν εἰς τὴν ἀπέναντι πλευρὰν τὸ τῆς νύμφης ὄχημα.

— Κύτταξε, κύτταξε! εἶπεν εἰς τῶν προσωπιδοφόρων γάμος περνᾷ.

— Γάμος, ψευτικὴ χάρᾶ, εἰεῖπεν ἕτερος αὐτῶν. Ἡ ἰδικὴ μας εἶνε χαρὴ ἀληθινή.

Ἐπειδὴ ἐξ ἡ ἀπόστασις ἦτο πολλή, οἱ ὄλο προσωπιδοφόροι ἐστρεψαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἀλλαγῶσε, καὶ δὲν ἀπέτειναν σαῶμμά τι πρὸς τοὺς νύμφους, ἐβροθηθησαν μὴ τοὺς ἀκούσεν οἱ χωροφύλακες καὶ τοὺς ἐπιπληξῶσιν.

Ἄλλὰ ὄλο ἕτεροι προσωπιδοφόροι τῆς αὐτῆς ἐκεῖνης ἀμάξης εἰς Ἰσπανὸς ὑπέριπτον ἔχων ῥίνα καὶ ροβερός μέλανας μύστακας, καὶ μία ἰχθυοσώλις ἰσχνὴ καὶ νεωτάτη, ἧς ἡ προσωπις παριστα ῥύγχος λύκου, εἰχονπαρτηρησεῖ τὸν γάμον καὶ αὐτοί, καὶ ἐνῶ οἱ συνέταροι τῶν ἀντήλασσον μετὰ τοῦ σαρρετοῦ τῆς ὁδοῦ μυρίας βωμολοχίας, ἤρξαντο νὰ συνδιαλέγωνται γαμηλῇ φωνῇ.

Ἡ βροχὴ εἶχεν ὑγράει. τα ἐπὶ τῆς ἀνοικτῆς ἀμάξης, ὁ ἀὴρ τοῦ

Φεβρουαρίου δὲν εἶνε θαλπερίς· ἀποκρινομένη, πρὸς τὸν Ἰσπανὸν ἢ ἰχθυοσπῶλις, ἥτις εἶχεν ἀνοικτὰ ἔλα τὰ στήθη, ἔτρεμεν, ἐγέλα καὶ ἐν ταύτῳ ἔβηγεν.

Ἰσοῦ ὁ διάλογος.

— Ἄκουσε.

— Τί εἶνε;

— Κύτταξε ἐκεῖνον τὸν γέρο ἐκεῖ κάτω τὸν παρατη εἰς;

— Ποῖο γέρο;

— Ἐκεῖνον ἐκεῖ, μέσα, εἰς τὸ πρῶτο ἀμάξι τοῦ γάμου· ἐκεῖνον ὅπου κἀθεταὶ ἀπὸ τὸ μέρος τὸ ἰδικὸ μας.

— Ἐκεῖνον ὅπου ἔχει τὸ χέρι του κρεμασμένο ἀπὸ ἓνα μαῦρο μαϊδύλι μεταξωτό!

— Ναί.

— Αἶ, τί;

— Ἐγὼ αὐτὸν τὸν γνωρίζω· εἶμαι βέβαιος.

— Πῶς τὸν γνωρίζεις;

— Βάζω στοίχημα τὴν κεφαλή μου ὅ,τι θέλεις βάζω στοίχημα, πῶς τὸν γνωρίζω.

— Αἶ, καὶ τί μ' αὐτό, καὶ ἂν τὸν γνωρίζης;

— Τί ζεύρεις! Κομμιά φορά.

— Νὰ τοὺς βράσω τώρα τοὺς γέρους σου.

— Σοῦ λέγω, βάζω τὸ κεφάλι μου ἂν ἐν τὸν γνωρίζω αὐτὸν ἐκεῖ τὸν παρισιάνο!

— Γνώριζέ τον ὅσο θέλεις.

— Πῶς διάβολο εὐρίσκεται αὐτός εἰς τὸν γάμο!

— Πῶς εὐρίσκόμεσθε ἐδῶ κ' ἐμεῖς;

— Αὐτός ὁ γάμος ἀπὸ ποῦ ἔρχεται;

— Ἀπὸ ὅπου θέλη ἄς ἔρχεται.

— Ἄκουσε νὰ σοῦ 'πῶ.

— Τί;

— Πρέπει νὰ μοῦ κάμης μία δουλειά;

— Τί δουλειά;

— Νὰ καταβῆς ἀπ' ἐδῶ, καὶ νὰ πάρης τὸ κατόπι τους.

— Διατί;

— Γιὰ νὰ μῶθης ποῦ πᾶν, καὶ ποιοὶ εἶναι. Κάμε, κάμε, καὶ—

μένη, 'γλίγωρα' καταίθα σὺ ὅπου εἶσαι νέα καὶ εἴμφορεῖς νὰ περιπατῆς 'γλίγωρα.

— Δὲν εἴμφορῶ τώρα νὰ καταβαίνω μέσα ς' τὸ δρόμο.

-- Διατί;

— Ἔχω τὴν αἰτία μου.

— Τί αἰτία ἔχεις;

— Εἶμαι νοικιασμένη.

— Διάβολε! καλὰ λές.

— Νὰ καθῶ ἀπὸ τ' ἀμάξι, ἀμέσως θὰ με πιάσῃ πρῶτος κλητήρας ὅπου θὰ με ἀπαντήσῃ. Τὸ 'ξεύρεις πολὺ καλά.

— Ναί, 'ξεύρω.

— Τὸ λοιπὸν;

— Ἀλλὰ πῶς νὰ κάμω ἐγώ, νὰ μάθω δι' αὐτὸν τὸν γέρο ποῦ με γύρισε τὸ μυαλό. Κάθεται εἰς τὸ πρῶτο ἀμάξι.

— Καὶ τί εἰς' ἐσὺ; κορίτσι νὰ σὲ γυρίσῃ ὁ γέρος τὰ μυαλά.

— Μέσα εἰς τὸ ἴδιο ἀμάξι, ὅπου κάθεται ἡ νόμφη.

— Αἶ, καὶ τί σημαίνει;

— Τὸ λοιπὸν θὰ ἦνε ὁ πατέρας της.

— Καὶ τί με μέλλει κα' ἂν ἦνε ὁ πατέρας της;

— Σοῦ λέγω πῶς αὐτὸς εἶνε ὁ πατέρας.

— Ὅλο τὰ ἴδια μου κοπανᾷς.

— Ἄκουσε, ἄκουσε.

— Τί;

— Ἐγὼ δὲν εἴμφορῶ νὰ κατέβω χωρὶς τὴν προσωπίδα. Ἐδῶ μέσα, κἀνεὶς δὲν γνωρίζει ποῖός εἶμαι. Δύριο ὅμως δὲν θὰ ἔχῃ κουδουνάτους. Εἶνε ἡ πρώτη, πρώτη μένη. Εἶναι κίνδυνος μὴ πιασθῶ. Ἀνάγκη νὰ γυρίσω εἰς τὴν τρόπα μου. Σὺ ὅμως εἶσαι ἐλεύθερη.

— Ὅχι καὶ τόσο.

— Περισσότερο ἀπὸ μένα.

— Αἶ καὶ ὕστερα;

— Νά, προσπαθήσῃς νὰ μαθῇς ποῦ πάγει αὐτὸς ὁ γάμος.

— Ποῦ πάγει;

— Ναί.

— Ὅπου θέλει ἕς 'πίγη.

— Σοῦ λέγω, πρέπει αὐτὸ νὰ τὸ μάθω, ἐξ αἰτίας ἐκείνου ἐκεῖ τοῦ γέρου· καὶ ἀκόμη νὰ ἰδῆς καὶ ποῦ κατοικεῖ.

— Ναί, τώρα θὰ κάθουμαι νὰ σοῦ κυνηγῶ φύλλους εἰς τ' ἄχρα.

— Σὲ παρακαλῶ, Ἀζέλμα, κάμε μου τὴν χάρι· νὰ ἐξετάσης καὶ νὰ μοῦ εἰπῆς.

Αἱ δύο σειραὶ τῶν ὀχημάτων ἐν τούτοις ἐκινήθησαν ἐκ νέου κατὰ τὰς ἐναντίας αὐτῶν διευθύνσεις, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἡ ἄμαξα τῶν προσωπιδοφόρων δὲν ἔβλεπε πλέον τὴν τῶν νυμφίων.

B .

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης φέρει πάντοτε τὸν βραχίονα ἀναδεδεμένον.

Εἰς ποῖον δίδεται ἡ πραγματοποιήσις τῶν ὀνείρων του ; Ἐν τοῖς οὐρανοῖς γίνονται ἴσως ἐκλογαὶ ἐπὶ τούτῳ ἴσως ἐκεῖ ἐπάνω εἴμεθα ὅλοι ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν ὑποψήφιοι· οἱ ἄγγελοι βάλλουσιν ψήφους. Ἡ Τιτίκα καὶ ὁ Μάριος ὑπῆρξαν οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτῶν.

Εἰς τὸ δημαρχεῖον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἡ Τιτίκα ἐφάνη περιλαμπής, θεσπεσία. Τὴν εἶχε στολίσει ἡ Παναγιώτα βοηθουμένη ὑπὸ τῆς Νικολέτας.

Ἡ Τιτίκα ἐφόρει λευκὴν ἐσθῆτα ἐκ ταφριτῶ κεκοσμημένου διὰ λευκῶν τριχίπτων, περιδέραιον ἐκ μαργαριτῶν, στέφανον ἐξ ἀνθῶν πορτοκαλέας, τὰ πάντα λευκά, καὶ ἐντὸς τῆς λευκότητος ταύτης

ήκτινοβόλει· ἡ ἑκπαγλος παρθενία τῆς ἀπηύγαζεν αἰγλήν φωτεινήν.
Ἐνόμιζες παρθένον μεταμορφουμένην εἰς θεάν.

Τοῦ δὲ Μαρίου ἡ ὠρμία κόμη ἐστειλεῖν ὑπὸ τῶν μύρων· τῇ δὲ κα-
κεῖσε διεκρίνοντο ὑπὸ τοῦς ἰούλους τῆς γραμμαῖ ὑπόλευκοι προσερχόμε-
ναι ἐκ τῶν οὐλῶν τῶν τραυμάτων.

Ἐ γηραιός πάππος, ὑπερβάνως τὴν κεφαλὴν ὑψῶν, ἤγα τὴν Τιτί-
καν ἀπὸ τοῦ βραχίονός του. Ὁ Γιάνης Ἀγιάννης ἐπρεπε νὰ δαγγήσῃ
τὴν νόμφην, ἀλλ' ὁ Γιάνης Ἀγιάννης εἶχεν τὴν χεῖραν ἀναθεθεμένην
καὶ ἔνεκα τούτου τὸν ἀντεκατέστησεν ὁ κ. Γιλενορμάν.

Πρηκελούθει αὐτοῦ· λοιπὸν ὁ Γιάνης Ἀγιάννης, μελανέμων καὶ
μειδῶν.

— Ἡ σημερινὴ ἡμέρα, κυριε Θεσανέμη, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ὁ πάπ-
πος, εἶνε μια ἡμέρα λαμπρά. Δίδω ψῆρον αὐτὸ νὰ ἦγε τὸ τέρμα τῶν
στενοχωριῶν καὶ τῶν θλιψέων. Εἰς τὸ ἐξῆς ἀπέδρα ἀφ' ἡμῶν πᾶσα
δύνη καὶ στεναγμός.

Ἀδελφέ, ἡ λύπη δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ὑπάρχῃ. Διὰ τοῦτο λέγω,
πῶς εἶδω τὴν ψῆρόν μου νὰ κατοργηθῆ. Κάμνει ἐντροπήν εἰς τὸ οὐ-
ράνιον κυανοῦν νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι εὐστυχεῖς εἰς τὸν κόσμον.

Τὸ κακὸν δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον· ὁ ἄνθρωπος κατὰ βί-
θου εἶναι καλός. Ὅλοι αἱ ἄνθρωπιναι ἀθλιότητες ἔχουν πρωτεύουσιν
καὶ κεντρικὴν κυβέρνησιν τῶν τῶν ἄδην, ὅστις εἶνε τὸ ἀνακτορον τοῦ
διαβόλου· ὁ Κερζμεικός τοῦ διαβόλου.

Βλέπεις πῶς τώρα ομιλῶ καὶ ὡστὴν ἐθμαγωγός! Τὸ κατ' ἐμέ, δὲν
ἔχω πλέον πολιτικὴν γνώμην· μόνον πρῆγμα ἔπου περιορίζομαι, εἶνε
τὸ νὰ γίνουσι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εὐδαίμονες, ἐγλησθῆ εὐθυμοὶ, περιχαρεῖς.

Ὅταν μετὰ τὴν ἀναγνώσιν τῶν εὐχῶν τοῦ γάμου καὶ τὴν ἐκπλή-
ρωσιν πασῶν τῶν διατυπώσεων τοῦ τε ἐθμαρχεῖου καὶ τῆς ἐκκλησίας,
ἐξῆλθον οἱ νεογυμφοὶ ἐκ τοῦ νεοῦ ἵνα ἀναβῶσιν εἰς ἕν καὶ τὸ αὐτὸ ἀμ-
φοτέρω ὄχλῳ, ἡ Τιτίκα εἰσέει· δὲν ἤδύνατο νὰ πιστεύσῃ ταῦτα πάντα
ὡς πραγματικά.

Ἡτένιζεν εἰς τὸν Μόρρον, ἠτένιζεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐνόμιζες ὅτι ἡ
νόμφη ἐσθβεῖτο μήπως ἐξυπνήσῃ καὶ διαλυθῆ τὸ δαιμον· τὸ δὲ ἀγλα-
όμορρον τοῦτο καὶ ἀνήσυχον ἦθος προσέθεσεν εἰς τὴν καλλοιστὴν τῆς
ἀγνώ τι γοητευτικόν.

Ὁ Μόρρος καὶ ἡ Τιτίκα ἐλόθησαν πλησίον ἀλλήλων ἐντός τοῦ ὄχθι-

ματος· ὁ κ. Γιλenoρμάν καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔλαβον θέσιν ἀπέναντί των. Ἡ θεία Γιλenoρμάν ἐτάχθη εἰς δευτέραν θέσιν· ἀνέβη εἰς τὸ δεύτερον ὄχημα.

— Αἶ! τώρα, παιδιά μου, ἔλεγεν ὁ πάππος, ἰδοὺ ἐγίνατε ὁ Κύριος βαρῶνος καὶ ἡ κυρία βαρωνίς μὲ τριάντα χιλιάδες φράγκων πρόσodon.

Καὶ τότε ἡ Τιτίκα, κύψασα πρὸς τὸν Μάριον, τοῦ ἐθώπευσε τὸ οὖς διὰ τοῦ ἐπομένου ἀγγελικοῦ ψ.θουρισμοῦ.

— Λοιπὸν εἶνε ἀληθὴς ; Ὀνομάζουσι Μάριος ; Εἶμαι ἡ κ. Σύ ;

Τὰ δύο ταῦτα πλάσματα ἠετινοβόλουν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὡς συγκατεῖχον ὅλην τὴν νεότητά καὶ ὅλην τὴν χαράν. Ἐπραγματοποιοῦν τὸν στίχον ἐκείνον τοῦ Ἰωάννου Ἀθανάσιου τὰ ἔτη τῆς ἡλικίας των, τῶν δύο ὁμοῦ ἦσαν κάτω τῶν τεσσαράκοντα τριῶν. Ἐβλεπες δύο κρίνα. Δὲν ἐδιδετοντο, ἐθεῶντο ἀλλήλους, Ἡ Τιτίκα διέκρινε τὸν Μάριον ὡς ἐν χρυτῇ νεφέλῃ καὶ ὁ Μάριος διέκρινε τὴν Τιτίκαν ὡς ἐν βωμῷ. Ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐκείνου καὶ ἐντὸς τῆς χρυσοζούσης νεφέλης ἐγκαμινόμενα αἱ δύο ἀποθεώσεις παρίστων τὴν Τιτίκαν καὶ τὸν Μάριον ὡς τὸν ἥλιον καὶ τὴν νεφέλην περιπτυσσομένους πρήγματι καὶ εἰκονίζοντας τὴν παστάδα τοῦ φιλήματος καὶ τοῦ ὄνειρου τὸ νομιστικὸν προσκεφάλαιον.

Ὅλα τὰ δεινὰ ὅσα ὑπέστησαν συνηγείροντο περὶ αὐτοὺς εἰς ἀγγελιάσεις· τοῖς ἐφαίνετο ὅτι αἱ θλίψεις, αἱ ἀπνίαι, τὰ δάκρυα, οἱ σπαραγμοί, αἱ φόβαι, αἱ ἀπογνώσεις μεταβαλλόμεναι εἰς θωπεΐας καὶ ἀκρίνας, καθίστων ἔτι γλυκυτέραν τὴν προσεγγίζουσαν εὐφρόσυνον στιγμήν· τοῖς ἐφαίνετο ὅτι αἱ λύκαι ἔσαν θεράπειαι· περικοσμοῦσαι τὴν χαράν.

Πόσον γλυκὸ τὸ ἀκαμινόμεσθαι τῶν παθημάτων ! Αἱ παρελθούσαι ταλαιπωρίαι τῶν ἐπλαισιούνο εἰς αἴγλην περὶ τὴν εὐδαιμονία των, ἡ μικρὰ ἀγωνία τοῦ ἔρωτός των κατέληγεν εἰς σφαιρὴν ἀνάληψιν.

Εἰς ἀμφοτέραις τῆς ψυχᾶς ταύτης ὑπῆρχεν ἡ αὐτὴ γοητεία, ἐρημνευομένη διὰ μὲν τοῦ Μαρίου ὡς ἀπολαύσεως πόθου, διὰ δὲ τῆς Τιτίκα ὡς αἰδώς. Ἐλεγον καθ' ἑαυτοὺς· θὰ ὑπάγωμεν νὰ ἐπανιδώμεν τὸ τῆς ὀδοῦ Πλουμέτου κηπίριόν μας ;

Καὶ αἱ πτυχαι τῆς ἐσθῆτος τῆς Τιτίκας ἐπιπτεον ἐπὶ τοῦ Μαρίου.

Μία τοιαύτη ἡμέρα εἶνε ἄρρητον κρᾶμα ὄνειρου καὶ θεοκατατυχῆς. Ἐνῷ κρατεῖς τὸ ὑποθέτεις μόνον. Ἐλαίς ἔτι ἐνώπιόν σου καιρὸν ἵνα

μαντεύσει. Ἡ τῆς ἡμέρας ἐκείνης συγκίνησις εἶνε ἀνεκλαλητος· διατελεῖς ἐν τῇ μεσημβρίᾳ καὶ φαντάζεσαι τὸ μεσονύκτιον.

Δι' ἀγαλλιᾶσεις τῶν δύο τουτων καρδιῶν ὑπεριξεχείλιζον ἐπὶ τοῦ πλήθους μεταδίδουσαι τὴν νεαρὸτητα εἰς τοὺς διαβάτας.

Οἱ ἄνθρωποι ἴσταντο ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐβλεπον διὰ τῶν ὑάλων τοῦ ὄχηματος τὸν ἐξ ἀθειῶν πορτοκαλέα· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Τιτίκας τρέμοντα στέφανον.

Κατόπιν ἐπέστρεψαν οἱ νεώτεροι εἰς τὴν οἰκίαν των. Ὁ Μάρκος ἔχων τὴν Τιτίκαν εἰς τὴν πλευρὴν αὐτοῦ, ἀνέβη ἀκτινοβολῶ ἐν θριάμβῳ τὴν κλίμακα εἰς τὸν εἶχον ἀναβιβάσει ψυχορραγῶντα Ἡ οἰκία ἦτο διακόσμητος ἐξ ἀνθῶν, καὶ ἐμοσχοδόλει οὐχ ἦτον τῆς ἐκκλησίας· μετὰ τα ὀσμιάματα, τὰ ρόδα.

Ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἀχανές τοῦ οὐρανοῦ ἤκουον ᾄδές· εἶχον τὸν Θεὸν ἐντός τῆς καρδίας· ἡ μοῖρα τοῖς περιστάται ὡς ὄροσθ, ἀστερόεσσα. Ἐβλεπον ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς των ὡς ἀνατέλλοντος ἡλίου.

Αἰφνης, ἐσημασε τὸ ὠρολόγιον. Ὁ Μάρκος ἠτένισεν εἰς τὸν περικαλλῆ βραχιόνα τῆς Τιτίκας, τὸν γυμνόν, καὶ εἰς τὴν ροδίνην ἐπιδερμίδα τὴν ἀμυδρῶς διακρηνομένην διὰ τῶν τριχάπτων ὕψ' ὧν τὸ στήθος τῆς ἐκαλύπτετο, ἡ δὲ Τιτίκα ἔβουσα τοῦ Μαρίου τὸ βλέμμα ἠρθρίασεν.

Ἰκανοὶ παλαιοὶ οἰκογενειακοὶ φίλοι τοῦ κ. Γιλενορμάν εἶχον προσκληθῆ· ἡμιλλῶντο δὲ τίς πρῶτος νὰ προσαναγορεύσῃ τὴν Τιτίκαν, καὶ τίς πρῶτος νὰ τὴν ἀποκαλέσῃ κυρίαν βραβωίδα.

Καὶ ὁ ἀξιωματικὸς δὲ Θεόδουλος Γιλενορμάν ὅστις εἶχεν κτῆσιν προαχθῆ εἰς λοχαγόν, ἦλθεν ἐκ τῆς πόλεως ὅπου ἐρροῦρει, ἵνα παρευρεθῆ εἰς τὸν γάμον τοῦ ἐξαδέλφου τοῦ Μαρίου Πομμερτί. Ἡ Τιτίκα ἐν δὲν τὸν ἀναγνώρισεν.

Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς, συνειθισμένος ὦν νὰ τὸν θεωρῶσιν εὐεῖδῃ αἱ γυναῖκες, εἶχε λημονησει τὴν Τιτίκαν, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην.

— Καλὰ ἐγὼ δὲ, ἠβέλησά ποτε νὰ πιστεύσω τὸ ἱστορικόν ἐκεῖνο τοῦ λογαχιστοῦ, ἔλεγεν ὁ γέρον Γιλενορμάν καθ' ἑαυτόν.

Οὐδέποτε ἡ Τιτίκα ἐβίβεν εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην τὸσον φιλοτρον. ἴσον κατ' ἑκατὴν τὴν ἡμέραν· ἐν ᾧ ὁ γέρον Γιλενορμάν ὄριζε τῇ χαρᾷ διὰ παρρησιῶν καὶ ἀπορθηγμάτων, ἡ Τιτίκα ἀπέπνεεν ὡς ἄρωμα μωρπινῶ ἀθίων ἀγαθότητα καὶ ἀγάπην. Ἡ εὐδαιμονία ἀπειταῖ χαίρειντα· καὶ φαιδρῶς τοῦ πάντος.

Ἀποτεινόμενα τὸν λόγον πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννη, ἐδίδον εἰς τὴν φωνὴν τῆς τόνου τοιούτου. ὁποῖου ἡ φωνὴ τῆς εἶχεν ὅταν ἦτο μικρά. Τὸ μεδίσμα τῆς τὸν ἐθώπευεν.

Ἐν τῷ ἐστιατορίῳ ἦτο ἕτοιμον τὸ συμπόσιον.

Φῶτα ἄφθονα· τὰ πολλὰ φῶτα εἶναι ἄρτομα ὧν εὐεῖ ἀνευ εἰς τὰς μεγάλας χαράς. Οἱ εὐδαιμονοῦντες δὲν ἀνέχονται μέτριον φῶς. Νύκτα θέλουσιν, ἀλλ' ὄχι καὶ σκιάν.

Τὸ ἐστιατόριον ἦτο ἐστία φαιδρότητος. Εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ ἐκρέματο ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, ἀνω τῆς λευκοτάτης καὶ καθαρωτάτης, τραπεζῆς, κρυστάλλινος πολυέλαος τῆς Βενετίας, κεκοσμημένος διὰ πλατέων ἐλασμάτων καὶ παντοειδῶν πτηνῶν, κωνῶν, ἰωδῶν, ἐρυθρῶν, πρσινῶν καθημένων μεταξὺ τῶν κηρίων.

Ἐπὶ τῶν τοίχων κάτοπτρα μετὰ τριπλῶν καὶ πενταπλῶν πολυφώτων εἰς σχῆμα κλάδων πρὸς αὐτῶν· κάτοπτρα, κρύσταλλοι, σκευὴ ὑάλινα, ἀργιλλόπλαστα, ἀργυρᾶ, ὅλα ἠκτινοβόλου τέρποντα τὴν ὄρασιν. Τα μετὰ τῶν κηροπηγῶν κενὰ ἦσαν πλήρη ἀνοδοεσμῶν, ὥστε ὅπου δὲν εἶχε φῶς, εἶχεν ἄθος.

Εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τρεῖς βάρβιτοι καὶ εἰς πλαγίαιλος ἀνέκρουον ἐκλεκτὰς μουσικὰς συνθέσεις.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκάθητο εἰς μίαν ἔδραν ὀπισθεν τῆς θύρας τῆς αἰθούσης, καὶ σχεδὸν ἐκρύπτετο. Ὀλίγας στιγμὰς πρὶν ἢ καθῆσθαι εἰς τὴν τράπεζαν, ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἡ Τιτίκα, καὶ πρὸς χαρμενισμέν, λαβοῦσα δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν ἐσθῆτά τῆς, καὶ ἐκτείνουσα αὐτὴν ἐνώπιόν του, ὡς θέλουσα νὰ ἐπιδείξῃ τὸν νομφικὸν τῆς στολισμὸν, τὸν ἠρώτησε φιλαρέσκως πως καὶ φιλοστόργως πρὸς αὐτὸν ἀτενίσουσι.

— Πατέρα, εἶσαι εὐχαριστημένος.

— Ναί, ἀπεκρίθη, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, εἶμαι εὐφοριστημένος.

— Γέλασε λοιπὸν, νὰ σὲ ἰδῶ.

— Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐμειδίασε

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἦλθεν ὁ Βίγιος καὶ ἀνήγγειλεν ὅτι, τὸ γεῦμα ἦτο ἕτοιμον.

Ἄπαντες τότε οἱ προσκεκλημένοι, ἠγουμένου τοῦ κ. Γιλιαρμονόπουλου τῆς νύμφης ἀπὸ τοῦ βραχίονος του, εἰσῆλθον εἰς τὸ ἐστια-

τόριον, καὶ διεσκορπίσθησαν περὶ τὴν τράπεζαν κατὰ τὴν δέουσαν τάξιν.

Δεξιόθεν καὶ ἀριστερίθεν τῆς νύμφης ἦσαν δύο ἔδραι, ἡ μὲν διὰ τὸν κύριον Γιλenoρμάν, ἡ δὲ διὰ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην. Ὁ κ. Γιλenoρμάν ἐκαθισεν.

Ἡ ἄλλη θρονίς ἔμεινε κενή.

Ὅλων τὰ βλέμματα ἀνεζήτησαν τὸν κύριον Θερανήμη.

Δὲν εἶχε προσελθεῖ.

Κράζει ὁ κ. Γιλenoρμάν τὸν Βίγιαν καὶ τὸν ἑρωτᾷ.

— Ποῦ εἶνε ὁ κύριος Θερανήμης ;

— Ὁ κύριος Θερανήμης, ἀφέντη, ἀποκρίνεται ὁ Βίγιαν, μὲ εἶπε νὰ σὲ εἰπῶ πῶς ἔπασχεν ὀλίγον τὸ χέρι σου, καὶ διὰ τοῦτο δὲν θὰ ἤμπορέσῃ νὰ καθήσῃ εἰς τὸ γεῦμα μὲ τὸν κύριον Ζαρῶνον καὶ τὴν κυρίαν Βερωνίδα, ἀλλὰ παρακαλεῖ νὰ τὸν συγχωρέσητε καὶ αὐριον πρῶτ' θὰ ἔλθῃ. Τώρα, πρὸ ὀλίγου ἀνεχώρησε.

Ἡ κενὴ ἐκείνη θρονίς ἐψύχρανε πρὸς στιγμὴν τὴν φριδρότητα τοῦ νομικῶ συμποσίου. Ἀλλὰ καὶ ἀπόστειλε τὸ κ. Θερανήμη ἤτο παρῶν ὁ κ. Γιλenoρμάν, καὶ ὁ γηραιὸς πάππος ἠκτινισθόλει ὅσον δύο. Ἀπεφάνθη ὅτι ὁ κ. Θερανήμης ἔκαμνε καλὰ νὰ κοιμηθῇ ἑνωρίς, ἀφοῦ ἔπασχεν, ἀλλ' ὅτι ἦτιον ἀένως λατᾶν.

Ἡ φράσις αὕτη ἤρσεν εἰς τοὺς περιστάτας. Τί σημαίνει ἄλλως τε μικρὰ τις μαύρη κηλίς ἐντός τοσαύτης φριδρότητας ; Ἡ Τιτίκα καὶ ὁ Μάριος διετέλουν εἰς μίαν ἐξ ἐκείνων τῶν εὐλογημένων ἐγνωστικῶν στιγμῶν, καθ' ἃς ὁ ὀφθαλμὸς ἀμβλωπεῖ πρὸς ὅλα, εἰς τὴν ἰδίαν ἀγαλλίασιν ὀλόκληρος προσηλούμενος Ἐπειτα δὲ ἤλθε καὶ καλὴ τις ἰδέα εἰς τὸν νοῦν τοῦ κ. Γιλenoρμάν.

— Ἀκούσε, Μάριε, εἶπε πρὸς τὸν ἐγγονόν του ἰδοὺ αὕτη ἡ ἔδρα μένει κενή. Ἐλα κάθησε. Ἡ θεία σου ἔχει δικαίωμα ἐπ' αὐτῆς, ἀλλὰ θὰ σὲ τὸ ἐπιτρέψῃ. Αὐτὴ ἡ ἔδρα ἀρμοζει εἰς σέ. Καὶ ὁ νόμος τὸ θέλει, καὶ εὐχάριστον πρᾶγμα εἶνε. Ὁ Εὐτόχως πλησίον τῆς Εὐτυχίας.

Ἐχειροκρέτησεν ὅλη ἡ τράπεζα. Ὁ Μάριος ἔλαβε πλησίον τῆς Τιτίκας τὴν θείαν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη καὶ τόσον καλῶς διαφωθῆσαν τὰ πάντα, ὥστε ἡ Τιτίκα ἦτις κατ' ἄρχας ἐθλίθη ἐκ τῆς ἀπουσίας τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ἀκούσθως καθῆσθε χάριν. Ἀπρὸ ὁ ἀποκτιστά-

της ήταν ὁ Μίριος ἢ Τιτίκα δὲν θὰ ἐθλίβετε οὔτε δι' ἓνα ἄγγελον.

Πληρωθείσης τῆς κενῆς ἔδρας, ἐβόη ὡς νὰ μὴ ὑπῆρχεν ὁ κ. Θερσανέμης· ὥστε μετὰ πέντε λεπτά, ἡ τράπεζα ὅλη, ἀπὸ τῆς μιᾶς μέχρι τῆς ἄλλης ἄκρας, ἐγέλα ἐν παντελεὶ ἀδιαφορῶν πρὸς λήθην ὁμοιοζούση.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ὁ κ. Γιλenoρμάν, ὀφθαλμὸς καὶ κρατιῶν ποτήριον κερμπανίτου, ὄχι πλήρους, ἵνα μὴ τὸ χύση ἢ τρέμουσα χεῖρ τῶν ἐνεγκόντων ὄσο ἐτῶν του, προέπιεν εἰς ὑγείαν τῶν νεονύμφων.

— Ἐ, τώρα δε θὰ γλυτώσετε καὶ τῆ δική μου τὴν εὐχὴ· εἶναι σειρά μου, ἀνέκραξε πρὸς τοὺς νεονύμφους· καὶ τοῦτο διὰ νὰ λέγετε ὅτι ἀκούσατε σήμερον ὄσο διδάχαις, μίαν τὴν πρῶτὴν ἀπὸ τὸν παπᾶ καὶ ἄλλην τὴν βράδην ἀπὸ τὸν παπᾶ. Ἐγὼ νὰ σᾶς δώσω μίαν συμβουλήν καὶ προσέξατε καλά· σᾶς συμβουλεύω, ὄχι ν' ἀγαπάσθε, ἀλλὰ νὰ λατρεύσθε. Δὲν ἤξεύρω ἐγὼ νὰ τὰ λέγω σχεπαστά· ἔμαθα νὰ πηγαίνω κατ' εὐθείαν εἰς τὸν σκοπὸν· εὐτυχεῖτε εἰς ὅλην τὴν πλάσιν μόνο τὰ τραγῳδία ξεύρω γιὰ φρόνιμα ὄντι.

Οἱ φιλόσοφοι λέγουν πᾶν μέτρον ἄριστον· Ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι αὐτοὶ δὲν ξέρουν τί λένε. Χωθῆτε εἰς τὰς ἀπολαύσεις σας σὰν τρελλοί. Ριχθῆτε σὰν θαίμονες, σὰν λυσσιασμένοι. Ἄν τοὺς εἶχα στὰ χεῖρά μου, ἀλλοίμονο σ' ἐνεῖνο παῦ θι μοῦ γλύτωνε. Ὅλους στὴν κρεμίδα.

Ἐμπρὲς κανεὶς νὰ εἰπῇ δι' ἑν ἄνθρω· ὅτι πολὺ εὐωδία, ὅτι παρὰ πολλὰ ρόδα ἠθήσαν, ὅτι πολλὰ ἀρόνια κελαιδοῦν καὶ δὲν εἶναι καλὸν τοῦτο ; ὅτι παρὰ πολλὰ φύλλα ἐπρασίνισαν καὶ πολὺ φῶς ἔχει ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ; αὐτά, ἐγὼ τοῦλάχιστον, δὲν τὰ πιστεύω νὰ τὰ εἰπῇ ἄνθρωπος μὲ σωστά μυαλά, κατὶ θὰ τοῦ ἔλειψε γιὰ νὰ τολμήσῃ νὰ κάμῃ αὐτὴ τὴν κουταμάρα. Ἐμπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ ὅτι ἀγαπᾶ ἢ τὸν ἀγαποῦν παραπολύ ; Ὅσον καὶ ἂν ἀρέσκη κανεὶς ἔμπορεῖ ποτε νὰ πῇ ὅτι περισσότερον τοῦ δέοντος εἶναι ἄριστος ;

— Πρόσεξε, Ἀραρυλλίς, εἶσαι πολὺ περισσότερη χαριτωμένη· καὶ σὺ λεβέντη μου, εἶσαι περισσότερη ἀφ' ὅσο πρέπει ὠραῖος ! ἔμπορὸν νὰ λεχθῶν αὐτὰ τὰ λόγια ; Αὐτὰ εἶναι ἀνοησία ! Ἐμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶνε παρὰ πολὺ ζωντανός ἢ παρὰ πολὺ εὐτυχής ; Μέτρον εἰς τὰς ἀπολαύσεις ! Ἄλλην ἐνεῖται δὲν εἶχε. Κάτω εἰ φιλοσοφοί ! Ἡ φρόνησις εἶναι γερᾶματα ! Φρόνησις θὰ πῇ τρυφή. Ἐντρυφᾶτε,

εὐφρύνθητε ! Μήπως, ὅταν εἴμεθα φρόνιμοι μόνον, εἴμεθα εὐτυχεῖς ;
 Ἔχετε τὸ Σανού, ὅαν ἐν λέγωμεν, τὸν ἀντιβασιλέα τῶν ἀδαμάντων
 ἢ τὸν μεγάλον Μογγολον, τί ἄλλο θέλεις ;

Ἐγὼ εἶμαι τῆς ἰδέας ὅτι, ὅταν εἴμεθα εὐτυχεῖς τότε εἴμεθα φρόνιμοι. Ἔχετε σεῖς τυρλὴν ὑπακοὴν εἰς τὸν ἥλιον. Τί εἶναι ὁ ἥλιος ;
 Εἶνε ἀγάπη, ὅταν δὲ λέγῃς ἀγάπην, ἐννοεῖς γυναῖκα. Εἶναι μία παντοδυναμία ἢ γυνή. Ἐρωτήσατε αὐτὸν ἐδῶ τὸν δημαγωγὸν τὸν Μάριον, ἂν ἔν εἶνε σκλάβος τῆς μικρᾶς αὐτῆς τυράννου, τῆς Τιτίκας. Καὶ σκλάβος μὲ ὄλην του τὴν θέλησιν καὶ τὴν χαρὰν του, ὁ μαργιόλος ! Ἡ γυνή ! Οὔτε ὁ Ραβασπιέρος δὲν ἀνθίσταται εἰς αὐτὴν ἢ γυνὴ βασιλεύει. Δὲν εἶμαι πλέον θιασώτης ἄλλης βασιλείας ἀπὸ αὐτῆν.

Τί εἶναι ὁ Ἄδαμ, εἶναι ἢ βασιλεία τῆς Εὐας. Ἐναντίον τῆς Εὐας μὴ φοβεῖσθε κανέν νέον 89. Τὸ βασιλικὸν σκήπτρον μὲ κρίνον, τὸ αὐτοκρατορικὸν μὲ σφαῖραν. Τὸ τοῦ Μεγάλου Κορόλου σιδηροῦν, τὸ τοῦ Μεγάλου Λουδοβίκου χρυσοῦν· ὅλα αὐτὰ ἢ ἐπανάστασις τὰ ἔλαμε κομμάτια μὲς τὰ δάκτυλά της, ὡς κάρφος ἀγύρου μεταξὺ λιχανοῦ καὶ ἀντίχειρος· ἐτελείωσεν· ἐκομματιάσθησαν κ' ἐπεσαν εἰς θρίμματα· δὲν ὑπάρχουν σκήπτρα πλέον· δοκιμάσατε πλέον νὰ κάμετε ἐπαναστάσεις κατὰ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ κεντημένου μανδηλίου, τὸ ὁποῖον μυρίζει ὅλο πατσούλη. Ἦθελα νὰ σὰς ἰδῶ νὰ δοκιμάσατε. Διατί εἶναι τόσο στερεόν ; Διότι εἶναι ἓνα κομμάτι. Ἄ ! σὰς, ἐλησμώνησα, μὲ συγχωρεῖτε, εἴσθε ἄνθρωποι τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Ἐ, καὶ τί μὲ τοῦτο ; Κ' ἐμεῖς, εἴμεθα τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος. Κ' ἐμεῖς, καθὼς καὶ σεῖς ἐρανθήκαμε ἀπὸ τὰ ζωντόβολα. Μὴ σας περάσῃ ἢ ἰδέα ὅτι ἀλλήλατε κίττι τι εἰς τὸ σὺμπαν. Μεγάλα πράγματα δὲν ἔκαμετε ὅτι τὸ κλοστήρι τὸ ὠνομάσατε κατακωνιτήριον καὶ διότι προτιμάτε τὸν ἐγκλικὸν ἀπὸ τὸν σερτόν, κατὰ βίθος καὶ σῆς, καθὼς καὶ μεῖς, ἀγαπᾶτε τὴν γυναῖκα. Ἄπ' αὐτὸ τὸ σημεῖο δὲν σὰς ἐπιτρέπω νὰ τὸ κολήσατε.

Ἡ διαβόλιαις αὐταῖς εἶναι ἄγγελοί μας. Ναί, κύριοι, ὁ ἔρωσ, ἢ γυνή, τὸ εἶλημα εἶνε κύκλος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἂν σὰς βιστᾶ ἐξέλθετε. Ἄν ἐρωτᾶτε γὰρ μὲ θὰ ἰσχυροῦμαι μάλιστα νὰ ζαναέμβαινα μέσα. Ποιὸς ἀπὸ σὰς δε, εἶδε το. Ἐσπερο, ποὺ κακῶς κάμουν νὰ τὸν λέγουν τὸ πρω. Ἐσπερο, ἀλλὰ πάλιν καλὰ κάμουν, ποιὸς ἀπὸ σὰς,

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΤΛ. 214

λέγω, ὅταν εἶδε αὐτὴν τὴν ἐρωτοτρόπον τῆς ἀθύσσου κόρης, ὅταν ἀνατέλλῃ εἰς τὸ ἀχανές τοῦ οὐρανοῦ, πῶς κατευιάζει εἰς τὴν ἐμφάνισίν της τὰ πάντα. Εἶναι ἡ Καλλιμήνη τοῦ Ὀκεανοῦ, ἡ ὠρσία ἡ πιευματώδης, ἡ κακολόγος ἡρώς τοῦ Μισανθρώπου Ὀκεανοῦ. Αὐτὸς κατσοφιάζει, εὐρίσκειται εἰς τοὺς θυμούς του, ἀλλ' ἅμα ἐμφανισθῆ ἡ Ἀφροδίτη, ὁ δὲστροπος αὐτός Ὀκεανός, χωρὶς νὰ θέλῃ χαμογελᾶ. Ὑποτάσσεται τὸ ἀγριοκάτσικο! Ὅλοι πέτοιοι εἴμεθα, Καυγᾶς, κακό, βρισίδι, λύσσα ἀρροί, ὡς τὸν οὐρανὸ μπηξε μὴ εἰς τὴν σκηνήν, μία γυναῖκα, ἀνέτειλεν ἐν ἄστρον, ὅλοι πέτουμε μὲ τὰ μούτρα νὰ τὴν προσκυνήσουμε.

Ὁ Μάριος πρὸ ἑξ μηνῶν ἦτο τὸν πόλεμο· σήμερα ἔγινε γαμβρός, νομφεύεται. Κίμνει πολὺ καλά. Ναι, Μάριέ μου, ναι, Τιτίκα μου, ἔχετε δικίον, παιδιὰ μου. Ζηστε μὲ θάρρος ὁ εἰς διὰ τὸν ἄλλον· ἀγαπᾶσθε ὅσον ἠμπορεῖτε, ὅσον εἶνε δυνατόν περισσότερον κίμνετέ μας ἐμᾶς τοὺς γέρονς νὰ σιάνουμε ἀπὸ τὸ κακό μας πού ἐν ἠμποροῦμε κ' ἐμεῖς νὰ κάμουμε τὸ ἴδιο. Μὲ τὸ ρίμψη σας, μαζέψατε ἀπὸ τὴν γῆν ὅσα τζουνάκια εὐδαμονίας εὑρετε καὶ μὲ αὐτὰ σκαρῶστε τὴν κλιάν τοῦ βίου σας. Εἶνε μέγα θαῦμα ν' ἀγαπᾶ ἕνας ἄνθρωπος καὶ ν' ἀνταγπαῖται ὅταν ἦνε νέος, ἡ νομίζετε πῶς αὐτὸ τὸ ἦρατε εἰς; Κ' ἐγὼ, σὺν ἐσᾶς, κύριοι, κ' ἐγὼ, τὰ ἴδια ὠνειρεύθηκα, καὶ ἐλαχτίρισα καὶ ἀνεστένεξα κ' ἐγὼ ἐνοιωσα τὸ φῶς τῆς σελήνης ἐντὸς τῆς ψυχῆς μου.

Ὁ ἔρωσ εἶναι παιδιὲ ἐξακισχιλίων ἐτῶν. Ὁ ἔρωσ μὲ ὄλο τὸ δικίον ἠμπορεῖ νὰ ἔχη ἕνα μικρογενάκι ἄσπρο. Ὁ Μαθουσίλας εἶνε ἕνα χαμίνοι μπρὸς τὸν ἔρωτα. Ἐξήντα αἰῶνες σήμερον ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ τελειώνουν τῆς φιλονεικίας των μὲ μιὰ ἀγάπη.

Ὁ Διάβολος ὡς πονηρός μισεῖ τὸν ἄνδρα· ὁ ἴδιος ποτὸ πονηρότερος αὐτός ἀγαπᾶ τὴν γυναῖκα, ὥστε περισσότερο καλὸ τοῦ ἔκμειν ὁ διάβολος παρ' ὅσο κακὸ ἐξήτησε νὰ τοῦ κάμη. Αὐτὴν τὴν ἐξυπατάδα, τὴν ἐμάθαμε ἀπὸ τὸν καιρὸ πού κτίσθηκε ὁ παράδεισος. Φίλοι μου, μὴ περηφανεύεσθε, ἡ φερούσεις εἶνε παλαιὰ, ἀλλ' εἶναι νεωτέρα πάντοτε. Γινετε Δίρως καὶ χλόη, εἰς νὰ γίνετε κατόπιν Φιλητῶν καὶ Βῶσις. Μὲ ἄλλους λόγους ζητε καὶ μὴ χροσταίεσθε ἕως οὗ τὸ καλόθι σας νὰ γίνῃ βωμός. Κάμετε κάθε τρόπο, ὥστε ὅταν εἴσθε μαζί καὶ αἱ δύο, νὰ μὴ σᾶς λείπη τίποτε· ἡ Τιτίκα νὰ ἦνε εἰς τὸν Μάριος ἔ

ἥλιος καὶ ὁ Μάριος νὰ ἦνε διὰ τὴν Τιτίκα τὸ πᾶν. Τιτίκα, κύτταξε, παιδί μου, καθαρὸς οὐρανὸς νὰ ἦνε τὸ μεῖδιμα τοῦ ἀνδρός σου, καὶ σὺ Μάριε, κύτταξε βροχὴ ζωοπάρχος νὰ ἦνε τὰ δάκρυα τῆς γυναικὸς σου. Ἄλλ' ἐντὸς τῆς οἰκίας σας νὰ μὴ γίνῃ τίποτε βροχῆ.

Σεῖς, τώρα, ἔχετε στὰ χέρια σας τὸν τυχερὸν ἀριθμὸν τοῦ λαχοῦ τοῦ εὐλογημένου πλέον ἔρωτα· αὐτὸν τὸν ἀριθμὸν λοιπὸν κρατεῖτέ τον καλὰ, κλειδῶστε τον σὲ κανένα μέρος, μὴ τὸν περᾶξετε. Νὴ σὰς ἰδῶ· λατρεύεσθε καὶ δι' ὅλα τὰλλα κουκουῦτσι νὰ μὴ σὰς μέλῃ. Πιστεύσατε εἰς ὃ,τι σὰς λέγω. Εἶνε λόγοι φρόνιμοι χωρὶς κομποφανίας. Εἶσθε ὁ εἰς διὰ τὸν ἄλλον μία θρησκεία. Ὁ καθέας ἂς ἔχῃ ἴδιον τρίπον τῆς πρὸς τὸν Θεὸν λατρείας καὶ, ἂν θέλετε νὰ με πιστεύσετε, ὁ καλλίτερος τρόπος τῆς πρὸς τὸν Θεὸν λατρείας εἶναι ν' ἀγαπᾷ κἀνεὶς τὴν γυναῖκα.

Ὅταν ὁ Ἑρρικός ὁ Δ' ὤρμηζετο, ἔλεγε, μὰ τὸ τραγοπότη μου, δηλαδὴ ὁ ἀνόητος ἐνθυμεῖτο μόνον τὴν κοιλίαν του καὶ τὸ μεθύσι του. Ἐγὼ λυποῦμαι διὰ λογαρισμὸν του, διότι ἐλησμόνησε τὸ οὐσιωδέστερο. Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ ξεχάσῃ τῆς γυναῖκες;

Φίλοι μου, ζήτησ' ἡ γυνή! λέγουσ' ὅτι εἶμαι γέρων, ἀλλ' ἰδοῦ ἡ κατ' ἡγήσει μου. Σὲ ἀγαπῶ! Ὅστις ἀγαπᾷ εἶνε ὀρθόδοξος.

Νὰ εἶμαι γέρων, αὐτὸ μοῦ φαίνεται παράδοξον, διότι αἰσθάνομαι ὅτι μπορεῖ καὶ νὰ ζαναειώσω. Ἐγὼ, ἂν ἤθελα ἠμποροῦσα νὰ ζαναπάγω, νὰ κυλισθῶ μεσ' τὰ χερταράκια μ' ἐκείνας τῆς τρελλοειράδες σας ἀλόη καὶ τώρα. Φθάνει νὰ τὸ ἤθελε καμμιὰ, θὰ ζαναπαντρευόμην.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῶ ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐπλασε δι' ἄλλο τι παρὰ διὰ αὐτό, ν' ἀγαπῶμεν, νὰ λατρεύομεν νὰ μιμούμεθα τὸν Ἄδωνιν, νὰ εἶμεθα περιστέρια, νὰ εἶμεθα πιτεινοί, νὰ τραγαλλίζωμεν τὸν ἔρωτα μέρα νόχτο νὰ βλέπωμεν τὸν ἑαυτὸν μας μέσα εἰς τὰ μάτια τῆς γυναικουλᾶς μας, ὡς εἰς καθρέπτῃν, ἰδοῦ ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς καὶ ἰδοῦ μὴ πρὸς βάρει σας, κύριοι, πῶς ἐσκεπτόμεθα ἡμεῖς εἰς τὸν καιρὸν μας εἰς τὸν καιρὸν ποῦ ἡμεθα ἡμεῖς ἡ νεότης. Ἄ, ἐθυμοῦμαι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς τῆς γυναικῆς, πόσον ἤσαν νοστιμιστοὶ, πόσον τρυφεροῦσαικε! Ἐκίμα κατ' ἄγρησιν εἰς τὰς σχέσεις μου με αὐτά· λοιπὸν ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἄν δὲν ὑπῆρχεν ἔρωτος, δὲν βλέπω, μὰ τὴν ἀλγθικαν, εἰς τί θὰ ἐχρησίμευον ἡ ὑπαρξὶς ἑαυτοῦ τὸ κατ'

ἐμέ, θά παρεκάλουν τὸν πανάγαθον νὰ μαζέψῃ ὅλα τὰ ὠραῖα πράγματα, ὅσα μᾶς ἔβαλε νὰ τὰ βλέπωμεν, καὶ νὰ πάρῃ πίσω νὰ ξαναβάλλῃ, μέσα στὴ θήκη του τὰ ἄνθη, τὰ πουλιά, τὰ καλλιπέλαδα καὶ ποικιλόπτερα καὶ τὰ ὠραῖα κορίτσια καὶ νὰ μᾶς ἀφήσῃ ἡσύχους.

Ἔχετε παιδιὰ τὴν εὐχὴ ἐμοῦ τοῦ καυμένου γέροντος »

Ἡ ἐσπερὶς διεξήχθη οὕτω ἐν ζωηρότητι καὶ φαιδρότητι. Ἡ μεγάλη εὐτροπέλια τοῦ γηραιῦο πάππου ἐπέδρασε θαυμασίως ἐπὶ τῆς διαθέσεως ὄλων τῶν κεκλημένων. Καὶ ἐχόρευσαν μὲν ὀλίγον, ἀλλ' ἐγέλασαν πολὺ ἕγινεν ἰκανὸς θύρυθος ἔπειτα σιωπὴ. Οἱ νεόνυμφοι ἐγένοντο ἄφαντοι.

Ὀλίγον μετὰ τὰ μεσάνυχτα ἡ οἰκία τοῦ γέροντος πάππου μετετρέπη εἰς βωμόν.

Σιγῶμεν ἐνταῦθα· εἰς τὸν νυκτερινὸν οὐδὸν τοῦ ἡμεναίου παρίσταται φρουρὸς ἄγγελος ἐπὶ τῶν χειλέων του ἔχων τὸν δάκτυλον καὶ μειδῶν.

Ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου ἡ ψυχὴ μένει εἰς ἔκστασιν, διότι ἐκεῖ τελεῖται ἡ μυσταγωγία τοῦ ἔρωτος.

Ἐπερὶ τῶν οἰκιῶν ἐνθα νεουργεῖται τὸ τοῦ γάμου μυστήριον ἐκθρόσκουσιν ἀναλαμπαι. Ἡ ἐν αὐταῖς περιλειομένη χαρὰ ἀναμφιβόλως ἐξολισθαίνει ἀνὰ μέσον τῶν πετρῶν τῶν τοίχων διαχέουσα εἰς τὸ σκότος ἀμυδρὸν τι ρῶς.

Ἡ ἱερὰ καὶ μοιραία αὕτη, ἑορτὴ ἀρεύκτως ὀφείλει νὰ ἐκπέμπῃ αἴγλην οὐρανίαν εἰς τὸ ἄπειρον.

Ὁ ἔρωσ εἶνε ἡ θεία κύμβη ἐντὸς τῆς ὁποίας συγκιρνᾶται ὁ ἀνὴρ μετὰ τῆς γυναικός· ἐξ αὐτῆς βλαστάνει ἡ ἀνθρωπίνη τριάς, τὸ ἐν ὄν, τὸ τριουπόστατον τὸ τελικὸν ὄν. Ἡ κρᾶσις αὕτη δύο ψυχῶν εἰς μίαν ἀναντιρρήτως ἀποτελεῖ συγκίνησιν εἰς τὴν σιάν.

Ὁ ἔραστὴς εἶνε ὁ μυσταγωγός· ἡ παρθένος ἀγάλλεται καὶ ἐξίσταται ἄμα. Μῆρος τῆς εὐφροσύνης ταύτης ἀνέρχεται μέχρι τοῦ Θεοῦ.

Ἐν τῷ σκότει ἡ νυμφικὴ παστὴς ἀναπέμπει αἴγλην. Ἄν ὁ γήινος ὀφθαλμὸς ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὰς φουερὰς καὶ τερπνοτάτας ἄμα ὀπτασίας τοῦ ἄνω βίου, θά ἔβλεπεν ἴσως τὰ νύκτια φάσματα, τοὺς περρέοντας ἐκείνους μάρτυρας τοῦ ἀγνώστου, τοὺς κυανούς ὀδίτας τοῦ ἀορίτου προκύπτοντας ἐκ σμήνης κινητῶν ἀμυδρῶν, περὶ τὴν εὐχί-

ζοντα ἐκεῖνον οἶκον χαίροντας καθιγάζοντας, καὶ δεικνύοντας πρὸς ἀλλήλους τὴν σεμνὴν νύμφην, ἥ δὲ ἀνθρωπίνη εὐδαιμονία θὰ ἀντικατωπτρίζετο εἰς τὰς θείας των ὄψεις.

Ἄν κατὰ τὴν ὑπάτην ἐκείνην στιγμήν, οἱ ἐκ τῆς ἀπολαύσεως τεθμβωμένοι, θεωρούμενοι μόνοι, ἔτεινον τὸ οὖς θὰ ἤκουον εἰς τὸν θάλαμον των θόρυθον συγκεκριμένων περουργισμάτων.

Ἡ πληρὴς εὐδαιμονία ἐξυπνοσεῖ τὴν ἀγγελικὴν ἀλληλεγγύην.

Ἡ μικρὰ ἐκείνη σκιερὰ πιστὰς ἔχει ὡς ὀρορὴν ὀλόκληρον τὸν οὐρανόν.

Ὅταν τὰ δύο σώματα διὰ τοῦ ἔρωτος ἐξαγιασθέντα περιπτυθῶσιν εἰς διαιώνισίν των εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ τελῆται ὑπὲρ τὸν ἀνεκλάλητον ἐκεῖνον ἀσπασμὸν σκίρτημά τι εἰς τὸ ἄπειρον τῶν ἀστέρων μυστήριον.

Αἱ ἀγαλλιᾶσεις αὐταὶ εἰσιν ἀληθεῖς. Πλὴν ταύτης πᾶσα ἄλλη χαρὰ δὲν εἶνε χαρὰ. Ὁ ἔρωσ εἶνε ἡ μόνη ἐκστασις τὰ λοιπὰ ὅλα θρηνοῦν.

Ἄρκει νὰ ἠγάπησες ἢ νὰ ἠγαπήθης. Ἄλλο μετὰ τοῦτο μὴ ζήτει. Εἰς τὰς ἐρεθώδεις τοῦ βίου πτυχᾶς ἄλλος μαργαρίτης ἐκτός αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει. Τὸ ἐρᾶν εἶνε συμπλήρωσις.

Γ'.

Ο άχώριστος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τί απέγινεν ; Ἀμέσως μετά τόν γέλωτα, ἐν μετὰ τόσῃ τρυφερῇ εἰσαγγελίῳ τῷ απέσπασεν ἡ Τιτίκα, χωρίς οὐδείς νά προσέξῃ, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἠγέρθη καί ἐξήλθεν εἰς τόν ἀντιθάλαμον ἀπαρατήρητος.

Ὁ θάλαμος οὗτος ἦτο αὐτός ἐκεῖνος ὅπου πρὸ ὀκτώ μηνῶν εἶχεν ἔμβη κατὰ μέρος ἐκ βορβόρου κενιορτοῦ καί αἵματος, φέρων τόν ἔγγονον εἰς τόν πάππον. Οἱ τοῖχοι ἐκοσμοῦντο διὰ στεράνων ἐκ φύλλων καί ἀνθέων οἱ μουσικαὶ ἐκάθηντο ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ἐνθα εἶχεν ἀποτεθῆ ὁ Μάριος. Ὁ Βάγιας ἐν ἐπισήμῳ οἰκιστολῆ με βραχεῖαν περισκελίδα, περικνημίδας λευκάς καί χειρόκτια λευκά ἐτοποθέτει περίξ ἐκάστης παραψίδος στεράνους ἐκ ρόδων.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τῷ ἔδειξε τὴν δεδεμένην του χεῖρα, τῷ εἶπε νά ἐξηγήτῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπουσίας του καί ἐξήλθε.

Πρὸς τόν ὄρομον ἔβλεπον τὰ παράθυρα τοῦ ἐστιατορίου. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐστάθη ὀλίγας στιγμὰς ὄρθος καί ἀκίνητος κάτωθεν τῶν φωτοβολούντων παραθύρων ἐκείνων.

Ἐδῶκεν ἀκρόασιν καί ὁ θέρμος τῆς γαμηλίου ἐστιάσεως συγκεχυμένως ἔβησε μέχρις αὐτοῦ.

Ἦκουσε τὴν ἔντονον καί δικτατορικὴν πρόβωσιν τοῦ κ. Γιλνερμόν τὴν μουσικὴν, τὴν κλαγγὴν τῶν τρυβλίων καί ποτηρίων, τοῦ γέλωτος καί μεταξὺ τῆς φαιδρᾶς ζωηρότητος διέκρινε τὴν γλυκεῖαν καί περιχαρῆ λαλίαν τῆς Τιτίκας.

Ἄρῃκε τὴν ὁδὸν Καλογραιῶν καὶ διηρθύθη, πρὸς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου ὄχι κατ' εὐθείαν, ἀλλὰ δι' ἕλιγμοῦ τινος ἐν συνήθειε πορευόμενος ἐκεῖ μετὰ τῆς Τιτίκας, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πολυανθρωπίας καὶ τοῦ βορβόρου τῆς ὁδοῦ Τάμπλ.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἔλαβεν παρὰ τῆς θυρωροῦ ἐν κηρίον καὶ ἀνέβη Ἡ κατοικία ἦτο κενή. Ἐλεπε καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ Παναγιώτα. Ὁ βηματισμὸς τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ἐκρότει πλειότερον τοῦ συνήθους ἐντὸς τῶν κενῶν δωματίων. Ὅλα τὰ ἐρμάρια ἦσαν ἀνοικτά. Εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Τιτίκας. Δὲν ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς κλίνης δύο σινδόναι. Ἄνευ περικαλύμματος ἐκείτο καὶ τὸ προσκεφάλαιον ἐπὶ τῶν δεδιπλωμένων ἐφαπλωμάτων ἐρριμμένον· καὶ ἡ στρωμνὴ δὲ αὐτὴ ἦτο χωρὶς σινδόνας, ἀφ' ἧς αὐτοῦ οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ ἐμελλε νὰ κοιμᾶται.

Ὅλα ἐκεῖνα τὰ γυναικεία χροῖσεως μικροαντικείμενα τῆς Τιτίκας ὅλα ἔλειπον μετακομισθέντα εἰς τὴν ἄλλαν οἰκίαν, ἔμενον δὲ μόνον τὰ μεγάλα ἐπιπλα καὶ οἱ τέσσαρες τοῖχοι. Καὶ τῆς Παναγιώτας ἡ κλίνη ἦτον ἀνεσκελασμένη. Μία μόνη κλίνη ὑπῆρχεν ἐστρωμένη καὶ ἐφαίνετο περιμέουσα ἡ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης πρετίρησε τοὺς τοίχους, ἐκλείσε θύρας τινὰς ἐρμαρίων, μετέβη ἀπὸ τοῦ ἐνὸς θαλάμου εἰς τὸν ἄλλον· τέλος ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἰδίον του, καὶ ἀπέθεσεν ἐφ' ἐνὸς τραπέζιου τὸ κηρίον του.

Ἀπέσυρον ἐκ τοῦ ἐπιπέδου τὴν δεξιαν χεῖρα χρησιμοποιοῦν αὐτὴν ὡς νὰ μὴ ἐπάσχειν.

Ἐπλησίτισεν εἰς τὴν κλίνην του, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀνεχαιτίσθησαν τυχαίως ἢ ἐκ πραιρέσεως ἐπὶ τοῦ ἀχωρίστου ἐκείνου δέματος περὶ τῆς Τιτίκας τσακίς· εἶχε κάμει λόγον ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὁδοπορικοῦ σάκκου, ὅστις οὐδέποτε ἔλειπεν ἀπὸ πλησίον του.

Τὴν 4 Ἰουνίου, ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Ἐνόπλου, εἶχεν ἀποθέσει τὸν σακκὸν τούτον ἐφ' ἐνὸς τραπέζιου, πλησίον τοῦ προσκεφάλαιου του. Ἐπερευθῆ, πρὸς τὸ τραπέζιον σχεδὸν κατεσπευμένως, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κολπου τοῦ ἐν κλειδίον καὶ ἤνοιξε τὸν σάκκον.

Καὶ πρῶτον ἐξήγαγεν ἐκείθεν βραδέως τὰ φορέματα, μὲ τὰ ὅποια ἡ Τιτίκα εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκ τοῦ Μαρμαραμεῖλ προ ἑξῆς ἐτῶν τὰ παιδικά, ἐκεῖνα ἅπαντα ἐπὶ καὶ σήμερον ἠδύνατο νὰ φορήσῃ· ὅλα ταῦτα

μαῦρα. Αὐτός ὅστις εἶχε φέρει τὰ ἐνδύματα ταῦτα διὰ τὴν Τιτίκαν εἰς τὸ Μομφερμέιλ, ἐξάγων δ' αὐτὰ νῦν ἐν πρὸς ἐν ἐκ τοῦ σάκκου τὰ ἀπέθετεν ἐπὶ τῆς κλίνης.

Ἐσκέπτετο. Ἄνεπόμεναι τὸ παρελθὸν ἐκεῖνο. Ἦτο χειμὼν μὴν Δεκέμβριος, ψυχρότατος, ἡ Τιτίκα ἔτρεμεν τότε εἰς τὴν ῥάχη αὐτῆς ἡμίγυμνος· εἶχε τοὺς παλαιώρους πόδας τῆς κοκκίνους ἐκ τοῦ ψύχους ἐντὸς πεδίων ξυλίνων. Αὐτός τὴν εἶχεν ἐνδύσει εἰς τὴν πένθιμον ταύτην στολήν, ἀκαιρέσας ἀπ' αὐτῆς ἐκεῖνα τὰ ῥάχη.

Βεβαίως ἡ μήτηρ τῆς θὰ ἤσθάνθη ἀγαλλίασιν ἐντὸς τοῦ τάφου, ἰδοῦσα τὴν θυγατέρα τῆς φέρουσαν τὸ μητρικὸν πένθος, μάλιστα δὲ ἂν ἐβλεπεν αὐτὴν ἐνδεδυμένην εἰς φορέματα ζεστά.

Ἐνεθυμεῖτο τὸ θάσος ἐκεῖνο τοῦ Μομφερμέιλ· τὸ διήλθε μετ' αὐτῆς, μετὰ τῆς Τιτίκας· ἀνεπόμεναι τὴν ὀρμύτητα ἐκείνην τοῦ καιροῦ, τὰ γυμνά φύλλον ἑῶρα παρὰ τῶν πτηνῶν ἐγκαταλελειμμένα τὸν ἀνήλιον οὐρανὸν ἀδιάφοροι ὅλα ἐκεῖνα τῶ ἦσαν τερπνά.

Ἦπλωσε κατὰ σειρὰν ἐπὶ τῆς κλίνης ὅλα τὰ μικρὰ ταῦτα φορέματα, καὶ τὰ παρατήρησεν ἐν πρὸς ἐν μετὰ προσοχῆς. Ἦτο τόση ἡ Τιτίκα ὅχι ὑψηλοτέρου ἀναστήματος· εἶχε τὴν μεγάλην ἐκείνην κούκλαν τῆς καὶ τὴν ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς· εἰς τὸ θυλάκιον αὐτῆς ταύτης τῆς ποδῶν εἶχε βάλει τὸ χρυσοῦν τῆς εἰκοσάφραγκον καὶ ἐγγέλα ἐβιάζον ἀλληλοκρατούμενοι· καὶ εἶχε μόνον αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον.

Τότε ἡ σεβασμία τοῦ πολιά κεφαλῆ, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης· ἡ στωικὴ αὐτῆς γηραιὰ καρδία συνετρίβη. Ἐχῶσε τὸ πρόσωπόν του εἰς τὰ φορέματα ἐκεῖνα τῆς Τιτίκας, καὶ ἔὰν τις κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀἴρχετο τῆς γλίμακος θὰ ἤκουε σπαραξικαρδίους λυγμούς.

Δ'.

Μαρτύριον Ἀθάνατον.

Ἦρχισεν καὶ πάλιν ἡ φοβερά ἐκείνη ἀγωνία ἣν εἶδομεν τὰς διαφορὰς φάσεις.

Ὁ Ἰακώβ ἐπάλασσε πρὸς τὸν ἄγγελον μίαν νύκτα Φεῦ! ποσάκις εἶδομεν τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἰθὺντα εἰς συμπλοκὴν μετὰ τῆς συνειδήσεώς του ἐν τῷ σκότει, ἀντιπαρακείμενα ἐπιμόχθως κατ' αὐτῆς.

Ἀνήκουστος, πρωτοφανὴς ἀγὼν καθ' ὃν ὅτε μὲν ὀλισθαίνει ὁ ποῦς, ὅτε δὲ καταρρέει τὸ ἕδαφος.

Ποσάκις οὕτῃ ἐκδιαιρούμενη εἰς τὸ ἀγαθὸν δὲν τὸν συνέσφιγξε καὶ δὲν τὸν κατέπνιξε!

Ποσάκις ἡ ἀδυσώπητος καὶ ἀμείλικτος ἀλήθεια δὲν ἐστήριξε τὸ γόνυ αὐτῆς ἐπὶ τοῦ στήθους του! Ποσάκις ἐκ τοῦ ἀπλέτου φωτός καταβεβλημένος δὲν ἀνεβόησεν ἐξαιτούμενος παρ' αὐτοῦ ἔλεος! Ποσάκις τὸ προμερὸν τοῦτο φῶς τὸ ἐν αὐτῷ καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ὑποδαυλισθέν, δὲν τὸν κατεθίμβωσεν εὐχόμενον νὰ ἦτο μᾶλλον τυφλός!

Ποσάκις ἐν τῷ πάλῃ του ταύτῃ δὲν ἀνηγέρθη ἵνα κρατηθῇ ἀπὸ βράχου, στηρῆξῃ τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ σοφίσματος, κυλισθῇ ἐντὸς τοῦ κονιστεῦ καὶ ὅτε μὲν καταβάλλων τὴν συνειδήσιν του ὅτε δὲ ὑπ' αὐτῆς καταβαλλόμενος!

Ποσάκις μετ' ἀμφιρρεπῆ τινα διαλογισμὸν, μετὰ κρίσιν προδοτικὰ καὶ τὸν ἐγωισμὸν αὐτοῦ ἐπιβουλευομένην, δὲν ἤκουσε τὴν συνειδήσιν του ὀργίλως κράζουσαν εἰς τὰς ἀκοάς του: σόφισμα, ἄθλιε!

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 215

Ποσάκις δὲν ἐσπαράχθη ἀπὸ τῶν οὐχῶν τοῦ καθήκοντος ἢ ψυχῆ του!

Ἄντίστασις κατὰ τοῦ θεοῦ! Οἷος αἰμοσταγῆς ἰδρώς! Πόσα μουσικὰ τραύματα ἕτινα μόνος αὐτὸς ἤσθάνετο αἰμοσταζόντα!

Ποσάκις πάλιν δὲν ἀνηγέρθη καθημαγμένος, μεμωλωπιμένος, ἡφανισμένος, πεφωτισμένος, εἰς μὲν τῆς καρδίας του φέρων τὴν ἀπελπισίαν, τὴν γαλήνην δ' εἰς τὴν ψυχὴν του! Ἐττημένος ἤσθάνετο ἑαυτὸν νικητὴν.

Ἡ συνειδήσις ἀπὸ τὸν κατεσύντριψεν ἐν τῇ σφραγίδι, νῦν, ὀρθία ἀνωθεν αὐτοῦ, ἀπηνής, φοβερὰ, ἀκτινοβόλος, ἡρεμος ἔλεγεν εἰς αὐτόν: Πορεύου νῦν ἐν εἰρήνῃ!

Ἄλλὰ μετὰ τὴν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀνοικτίρμονος πάλης ἐξόδον δὲν εἰνα ἀπασιῶς τραγικὴ ἢ εἰρηνὴ αὕτη!

Ἐν τούτοις ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤσθάνθη κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ὅτι ἐπεχειρεῖ πλέον ἐσχάτην πάλην.

Ἐν θεζικάρδιον ζήτημα τῷ παρουσιάσθη.

Ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον πεπρωμένον δὲν εἶναι ἀνευ προσκαυμάτων· δὲν ἐκτυλίσσειται ὁμαλόν· ἔχει ἀδιεξόδους, βέθρους, ζοφερούς λαβιρίθους, περιφθόους τριόδους καὶ ἀγίας δαιδαλώδεις εἰς ἀτραπὸς ἀγούσας στυγεράς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνεχοιπέθη τὴν στιγμήν ἐκείνην εἰς τὴν κινδυνωδεστάτην πασῶν τῶν τριόδων.

Ἦλθεν εἰς τὴν ὑστάτην ἀντιμετώπισιν τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ. Εἶχεν ἤδη ὑπ' ὄψιν του τὸ ζοφερόν τοῦτο δίλημμα. Καὶ τώρα, ὡς καὶ εἰς τὰς ἄλλας τοῦ βίου του ὀδυνηρὰς περιπετείας παρουσιάζοντο εἰς αὐτόν δύο δρόμοι, ὁ μὲν δελεαστικός, ὁ δὲ φρικώδης. Τίνα τῶν οὗς νὰ ἐκλέξη;

Τὸν φρικώδη συνίστα εἰς αὐτόν ὁ μυστηριώδης ὀκτυλος, ἐν διακρίνομεν πάντες, ὁσάκις προσηλοῦμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ σκότος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπρόκειτο καὶ πάλιν νὰ ἐκλέξη τὸν φροδερὸν λιμένα ἢ τὴν δελεαστικὴν ἐνέδραν;

Εἶναι λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ ἐπιδέχεται ἴσασιν, εὐδερμίαν δὲ τὸ ἀνθρώπινον εἰσαρμένον; Ὡ! πόσον εἶναι φρικώδης! Ἀμετάτρεπτος εἰμαρμένη!

Ἡ ἀπορία τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἦν αὕτη

Πῶς νὰ προσενηχθῇ ἐνώπιον τῆς εὐδαιμονίας τῆς Τιτίκας καὶ τοῦ Μαρίου;

Τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην αὐτὸς τὴν ἠθέλησεν, αὐτὸς τὴν ἐπεδίωξεν, αὐτὸς δὲ καὶ εἰς τὰ σπλάγχνα του τὴν ἐνέπηξεν ὡς μάχαιραν, ὥστε βλέπων αὐτὴν ἤσθάνετο ὅταν εὐφροσύνην αἰσθάνεται καὶ μαχαιροποιὸς παρατηρῶν τὸ σῆμα τοῦ ἐργαστασίου ἐπὶ ἐγχειρίδιου ἐμπειπηγμένου εἰς τὸ στήθος του, καὶ ἀχιζὸν ἐκ τοῦ αἵματός του.

Ἡ Τιτίκα εἶχε τὸν Μάριον καὶ ὁ Μάριος τὴν Τιτίκαν. Εἶχον τὰ πάντα, ἦσαν καὶ πλοῦσοι καὶ ὅλα ταῦτα ἦσαν ἐν ἐνεργειῶν του.

Ἄλλὰ πῶς ὄφριε νὰ προσενηχθῇ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης πρὸς τὴν ψηλαφητὴν ταύτην εὐδαιμονίαν; Νὰ συμμετάσχη καὶ αὐτός; Νὰ διακείαι πρὸς αὐτὴν ὡς ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέουσαν;

Ἡ Τιτίκα ἀνῆκε βεβαίως εἰς ἄλλον· νὰ κρατῇ λοιπὸν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκ τῆς Τιτίκας ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ κρατῇ ἐξ αὐτῆς, καίτοι ἀνηκούσας εἰς ἄλλον;

Νὰ μείνη ὡς πρὸς αὐτὴν οἷος μέχρι τοῦδε ἦτο, εἶδος δηλαδὴ πατρὸς, φαινομενικῶς μὲν ἀλλὰ σεβαστοῦ;

Νὰ εἰσχωρησῇ ἡμέρα εἰς τὸν οἶκον τῆς Τιτίκας; Νὰ φέρῃ ἐντός τοῦ οἴκου τούτου ὅλον τὸ παρελθὸν του καὶ τὸ μέλλον του χωρὶς νὰ εἶπῃ τίποτε; Νὰ παρουσιασθῇ ἐκεῖ, ὡς ἔχων δικαίωμα νὰ παρακαθήσῃ ἀδιόρατος ἐν τῇ φωτεινῇ ταύτῃ ἐστία;

Νὰ λαμβάνῃ μειδιῶν εἰς τὰς στυγεράς του χεῖρας τῶν ἀθῶων ἐκείνων πλασμάτων;

Νὰ ἀναποῦῃ ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ γέροντος Γιλνορμάν τοὺς πόδας του, πόδας σῦροντας κατόπιν του τὴν ἀτίμωσιν, ἢν ἐπέβαλεν εἰς αὐτόν ὁ νόμος; Νὰ καταστρεφῇ ἑαυτὸν μέτοχον τῶν τυχῶν τῆς Τιτίκας καὶ τοῦ Μαρίου; Νὰ συμπυκνώσῃ τὸ σκότος ἐπὶ τοῦ ἰδίου μετώπου καὶ τὸ νέφος ἐπὶ τοῦ ἰδίου μετώπου καὶ τὸ νέφος ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐκείνων;

Νὰ παρεμβάλῃ ὡς τρίτην εἰς τὴν διπλὴν ἐκείνων ἁρμονίαν, τὴν ἰδίαν του καταστροφὴν; Νὰ ἐξακολουθήσῃ τερῶν σιγὴν; Ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ κίθηται πλησίον τῶν οὗς τούτων εὐδαιμονίων ὄντων ἀπασιῶς ἄφως;

Πρέπει νὰ ἦ τις εἰθισμένος εἰς τὰς καταδράμας τῆς τύχης, ὥστε

νά τολμᾶ νά ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς, ὡσάκις προβάλλονται εἰς αὐτόν ζητήματά τινα ἐν ὅλῃ τῇ φρικώδει αὐτὸν γυμνότητι.

Τὸ Καλὸν καὶ Κακὸν ἴστανται ὀπισθεν τοῦ φοβεροῦ τούτου ἐρωτιματικοῦ : τί θὰ πράξῃς ; ἐρωτᾷ ἡ Σφίγγ.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχε τὴν ἔξιν ταύτην τῆς δοκιμασίας. Ἡτένισε λοιπὸν ἀσκαρδαμυκτὴ πρὸς τὴν Σφίγγα.

Ἐξήτασε τὸ ἀμείλικτον πρόβλημα καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς φάσεις.

Ἡ Τιτίκα, τὸ χάριεν τοῦτο ὄν ἦτο ἡ σχεδία τοῦ ναυαγίου του. Πῶς νά κάμῃ ; Νά κρατηθῇ ἐξ αὐτῆς, ἢ νά τὴν ἀπολύσῃ ;

Ἐὰν ἐκρατεῖτο ἀπὸ ταύτης, θὰ ἐλυτροῦτο τῆς συμφορᾶς, θὰ ἀνέβαινεν ἐκ νέου εἰς τὸν ἥλιον, θὰ ἄφινε νά καταρρεύσῃ ἀπὸ τῶν ἐνδομάτων καὶ τῆς κόμης του τὸ πικρὸν ὕδωρ, θὰ ἐσώζετο. θὰ ἔζη.

Νά τὴν ἀπελύσῃ ;

Τότε λοιπὸν ἡ ἄδυσσος.

Ἐν τοιοῦτῳ ὀδυνηρῷ διλήμματι ἐπάλαυνεν εἰς τὰ ἐντός του, ὠθούμενος ἐρρωμένως ὅτε μὲν κατὰ τῆς ἰδίας του θελησεως, ὅτε δὲ κατὰ τῆς ἐαυτοῦ πεποιθήσεως.

Εὐτυχῶς ἐξεργήσῃ εἰς λυγμοὺς καὶ τὰ δάκρυα τὸν ἀνεκούρισαν ἴσως δὲ καὶ τὸν ἐφώτισαν.

Ἄλλ' ἅπαξ ἀρχίσας νά κλαίῃ, ὄχι ἐκρατῆθη πλέον. Ἐντὸς τῆς καρδίας του ἐξεργήσῃ τρικυμία δεινότερα ἐκείνης ἧτις τὸν εἶχε ποτε ὠθήσει πρὸς τὸ Ἄρράς.

Τὸ παρελθὸν ἐπανηργετο ἀδιεξήτως εἰς τὸ πνεῦμά του ἀντιμέτωπον τοῦ παρόντος· συνέκρινεν ὁ δύστηνος, καὶ ἔκλαυσε πικρῶς.

Τότε ἐφάνη λαβὼν ποιῶν τιν' ἀπόφασιν.

Ἐν τῇ μέτρῃ ἐξοντώσεως πάλῃ ταύτῃ, μεταξύ ἐγωισμοῦ καὶ καθήκοντος, ὑποχωροῦντες βαθμιαίως πρὸ τοῦ ἀναπαλλοτριώτου ἡμῶν ἰδεώδους, καταπεπονημένοι, ἐκτοπισμένοι, ἀπεγνωστές, ἀπέλπιδες, διαμορφοθητοῦντες τὸ ἔδαφος, ἐλπίζοντες πιθανὸν μόνον τὴν φυγὴν καὶ ζητοῦντες διέξοδον, πόσον ἀπροσδοκῆτος, πόσον στυγερά εἶναι ἡ ἀντίστασις, ὅταν ὀπισθεν ἡμῶν, ὁ πῶς προσκρούσῃ εἰς τοῖχον ! Νά αἰσθανθῆς τὴν ἱερὰν σκιὰν ἐπιπροσθεῖσαν, τὸ ἀνεκτίμητον ἀεράτον ὡς ἀδιάσειστον κώλυμα !

Ὡστε ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε διαλευκάνει τὴν θέσιν του ἀπέναντι

τῆς ἰδίας του συνειδήσεως. Ἄς λάβῃ οἰανδήποτε ὀριστικὴν ἀπόφασιν, εἴτε Βροῦτιος εἶναι οὗτος, εἴτε Κάτων!

Ἡ συνείδησις εἶναι ἀπόθμενος. διότι ἡ συνείδησις εἶναι ὁ Θεός.

Ρίψον, ὦ ἄνθρωπε, εἰς τοῦτο τὸ φρέαρ τὴν ἐργασίαν ὅλης σου τῆς ζωῆς, ρίψον τὴν περιουσίαν σου, τὰ πλούτη σου, ρίψον πᾶσαν τὴν εὐτυχίαν σου, τὴν ἐλευθερίαν σου, ἢ τὴν πατριᾶ σου, ρίψον τὴν εὐημερίαν σου, τὴν ὀνάπαυσίν σου, τὴν χαρὰν σου. Ρίψον καὶ πάλιν ρίψον! Κένωσον τὸ πῖθον· ἀνάτρεψον τὸν κρατῆρα! Πρέπει νὰ ρίψῃς ἐντὸς αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν σου. Πῖθος Δαναΐδων, τί περιμένεις;

Καὶ δὲν εἶναι ἄραγε συγγνωστός ἂν ἐπὶ τέλους ἀρνηθῇ; Τὸ ἀνεξάντλητον εἶναι δυνατόν νὰ ἀγείρῃ ἀξιώσεις δικαιωμάτων; ἢ μὴ τὰ αἰώνια δεσμὰ δὲν εἶναι ἀνώτερα τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως;

Τίς θὰ ἐμέμμετο τὸν Σισυφον ἢ τὸν Γιάννην Ἀγρίανην λέγοντας, — Ἄρχε!

Δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ὑπακοὴν τῆς ψυχῆς ὄριον; Ἐὰν τὸ ἀεικίνητον εἶναι ἀδύνατον, πῶς δύναται ν' ἀπακηθῇ ἢ ἀένναος ἐφοσίωσις;

Τὸ πρῶτον βῆμα τίποτε δὲν εἶνε τὸ τελευταῖον εἶνε δύσκολον. Τί εἶνε ἡ ὑπόθεσις ἐκεῖνη, τοῦ Γλαστούρα παραβαλλομένη, πρὸς τὸν γάμον τῆς Τιτίτας καὶ τὰς συνεπειὰς τοῦ γάμου τούτου; Τὸ εἰπάνευθε εἰς τὸ κάτεργον· τί εἶνε παραβαλλόμενον πρὸς τὸ «Εἰσελθε πάλιν εἰς τὸ μυστήριον»;

Ἦ πρῶτη βαθμὴ καθόδου, πόσον εἶσαι σκοτεινὴ! Ἦ δευτέρα βαθμὴ, πόσον εἶσαι ζοφερὰ!

Πῶς νὰ μὴ ἀποστρέψῃ τὸ πρόσωπον τὴν φεγγὰ τούτην.

Τὸ μαρτύριον εἶνε διαβρωτικὴ ἐξιδανικέσις εἶναι στρεβλώσις ἀγάθουσα. Στέρχει ὁ ἄνθρωπος κατ' ἀρχὰς· κάθηται ἐπὶ τοῦ ἐκ σιδήρου πεπουρακτωμένου θρόνου· θέτει ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ τὸ ἐκ σιδήρου πεπουρακτωμένον ἑσθῆμα, δέχεται τὴν ἐκ σιδήρου πεπουρακτωμένου σφαιρὰν ἐπὶ τῶν γονάτων λαμβάνει τὸ ἐκ σιδήρου πεπουρακτωμένον σκῆπτρον, ἀλλ' ὀφείλει νὰ περιβληθῇ καὶ τὸν μανδύαν τὸν πύρινον· μὴ δὲν ἐπέρχεται στιγμή, καθ' ἣν τὸ ἄθλιον σαρκίον ἐπαναστατεῖ, καὶ ὁ ἄνθρωπος παραιτεῖται τῆς κολύσεως;

Ὁ Γιάννης Ἀγρίανης ἠσυχάζει μετὰ τὴν τσορὴν τοῦ κόπωσης, ἐσταθμίσειν, ἐσκέψῃ, παρετήρησε τὰς τολαντεύσεις τῆς μυστηριώδους σταθμίσεως τοῦ σκοτοῦ καὶ τοῦ φωτός.

Νὰ ἐπιβάλῃ τὸ κάτεργόν του εἰς τὰς δύο ἀκτινοβόλους ἐκείνας ὑπάρξεις, ἢ νὰ συμπληρώσῃ αὐτὸς οὗτος τὴν ἀνάτονον ἀπώλειάν του ; Ἐπρόκειτο ἢ νὰ θυσιάσῃ τὴν Τιτίαν, ἢ νὰ θυσιάσῃ ἐαυτόν.

Ποίαν τῶν δύο λύσεων νὰ προτιμήσῃ ;

Τέλος πάντων, ποίαν ἀπόφασιν ἔλαθε ; Ποίαν ἔδωκεν ἀπόφασιν ὀρθοτικὴν εἰς τὰ ἐντὸς του πρὸς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ ἀμειλίχτου πεπρωμένου του ; Ποίαν θύραν ἀπεφάσισε νὰ ἀνοίξῃ ; Ποῖον μέρος τοῦ βίου του ἀπεφάσισε νὰ κλείσῃ καὶ νὰ καταδικάσῃ ; Ποῖον ἐκ τῶν κρημνῶν οἵτινες τὸν περιεκύκλουν ἠθέλησε νὰ ἐκλίξῃ ; Πρὸς ποῖον τῶν βαρῶν τούτων κατένευσε ;

Ὁ σκοτοδίνιος ρεμβασμὸς του διήρκεσεν ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα.

Ἐξήμερωσε, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο εἰσέτι εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνην θέσιν, κεκυρῶς ἐπὶ τῆς ἀλίνης, ὑπὸ τὸ ἀπειρον ἄχθος τῆς τύχης, συντετριμμένος ἴσως τὸς χεῖρας ἔχων συνεσφιγμένας καὶ τοὺς βραχίονας τεταμένους ἐπὶ τῆς στρωμνῆς, ὡς ἐστρωμένον ἀποκαθλωθέντα καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἐρριμμένον πτηνῆ. Ἐμεινεν ἐκεῖ, δώδεκα ὥρας, τὰς δώδεκα ὥρας μακρᾶς χειμερινῆς νυκτός· παγωμένος χωρὶς πσιῶς· ν' ἀνεγείρῃ τὴν κεφαλὴν, οὔτε νὰ προσέρῃ λέξιν.

Ἐλείπε ὡς πτώμα, ἀκίνητος ἐνῶ ἡ διάνοιά του ἐκυλίετο χαμαὶ ἢ ἀνεπτεροῦτο, ὅτι μὲν ὡς ἡ ὑδρα, ὅτι δὲ ὡς ὁ αἰετός. Ἄν τὸν ἔβλεπε ἀκίνητον, θὰ τὸν ἐξελάμβανεν ὡς νεκρόν· αἴφνης ὅμως ἐσκίρτησε σπασμωδικῶς τὸ δὲ στόμα του, ὃν προσκεκολλημένον ἐπὶ τῶν φρεμάτων τῆς Τιτίκας, τὰ κατερίλει. Τότε θὰ ἠγνόειε ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔζη.

Ἄλλὰ τίς τὸν ἔβλεπε ; τίς ἦτο νὰ τὸν βλέπῃ, ἀπὸ ὁ Γιαννης Ἀγιάννης ἦτο μόνος, καὶ οὐδεὶς εὕρισκετο παρ' αὐτῷ ;

Ἐκείνος ὅστις πάρεστι καὶ ἐν τῷ ἔρεθει.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΕΚΚΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΟΤΗΡΙΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΡΥΓΟΣ

Α.

"Εβδομος κύκλος και ὄγδοος οὐρανός.

Ἡ ἐπιούσα γάμου εἶνε πάντοτε σιωπηλὴ καὶ μονήρης. Σεβόμεθα τὴν ἀπομόνωσιν τῶν μακαρίων ἐραστῶν ὡς καὶ τὸν παρατεινόμενον ὕπνον των. Ὁ θόρυβος τῶν ἐπισκέψεων καὶ τῶν συγχαρητηρίων ἐπέρχεται βραδύτερον.

Τὴν ἡμέραν τῆς 17 Φεβρουαρίου, εἶχε παρέλθει ἤδη ἡ μεσημβρία, καὶ ὁ Βάγιας φέρων ὑπὸ μάλῃς μίκτρον καὶ κέρυθρον, διηρθέτε: τὰ τοῦ ἀντιθαλάμου, ποῦ μὲν τινάσσων τὸν κοινοστὸν, ποῦ δὲ φουσῶν, ποῦ δὲ σαρώνων, ὅτε ἤκουσε κρουσμένην ἑλαφρῶς τὴν θύραν. Ἀνοίγει ὁ Βάγιας καὶ βλέπει ἐνώπιόν του τὸν κύριον Θερασνέμην.

Τὸν εἰσάγει ἀμέσως εἰς τὴν αἴθουσαν, οὗσαν ἀκόμη ἐν ἀκαταστασίᾳ ἐκ τῆς χθεσινῆς εὐνοχίας, ὡς πεδὶον μάχης τὴν ἐπιούσαν, καὶ ζητεῖ συγγνώμην παρ' αὐτοῦ.

— Ἐξύπνησεν ὁ κύριός σου ; ἠρώτησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Πῶς εἶνε τὸ χέρι· σας ; ἀντηρώτησεν ὁ Βάγιας.

— Καλλίτερα. Ἐξύπνησεν ὁ κύριός σου ;

— Ποῖος ; τὸν παλαιὸν ἢ τὸν νέον κύριόν μου ἐννοεῖτε ;

— Τὸν κύριον Πομμερσού.

— Τὸν κύριον βαρῶνον ; εἶπεν ὁ Βάγιας μετὰ τινος ὑπερίας.

Ὁ κ. Θερασνέμης, ἔσφαλε μὴ ἀποκαλέσας τὸν κύριόν του βαρῶνος ἀλλ' ἀπλῶς κύριον. Οἱ τιτλοφοροῦντες τιτλοφοροῦσι πρὸ πάντων διὰ τοὺς θεράποντας αὐτῶν. μέρος τοῦ τίτλου προσκολλᾶται καὶ εἰς αὐτούς· ἔχουν τὸ ὅ,τι φιλόσοφος τις θὰ ἀπεκάλει προπηλακισμὸν τοῦ τίτλου, καὶ τοῦτο τοὺς κολακεύει.

Ὁ Μάριος καὶ τοι κεκηρυγμένος δημοκρατικός, ἦτο σήμερον βαρῶνος ἀκουσίως αὐτοῦ. Συνέβη, ὅ' ἐκ τούτου μικρὰ τις ἐπανάστασις ἐν τῇ οικογενείᾳ, διότι ὁ κ. Γιλενόρμαν νῦν ἠθέλε τὸν τίτλον τοῦτον, ἐνῶ ὁ Μάριος τὸν ἀπεποιεῖτο.

Ἄλλ' ὅμως ὁ συνταγματάρχης Πομμερσού εἶχε γράψει. «Ὁ υἱός μου σφείλει νὰ φέρῃ τὸν τίτλον μου», καὶ ὁ Μάριος υπήκουσε. Καὶ ἔπειτα δεῖον νὰ ὁμολογησωμεν ὅτι ἡ Τιτίκα, ὡς πᾶσα γυνή, εὐχρηστεῖτο νὰ τὴν ἀποκαλῶσι βερωνίδα.

Τὸν κύριον βαρῶνον : ἐπανελάθεν ὁ Βάγιας. Πάγω νὰ ἰδῶ. Πάγω νὰ τοῦ εἰπῶ ὅτι ὁ κ. Θερασνέμης εἶνε ἔξω.

— Ὅχι. Μὴ τοῦ εἰπῆς ὅτι εἶμαι ἐγώ. Εἶπέ του πῶς κάποιος ζητεῖ νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ ἰδιαιτέρως, χωρὶς νὰ τοῦ ἀναφέρῃς ὄνομα.

— Πῶς ! εἶπεν ὁ Βάγιας.

— Θέλω ἔξαρνα νὰ προυνσιζοθῶ. Ἐχῶ κίτι· νὰ τοῦ εἰπῶ ἀίρνι-
αιον.

— Ἄ ! εἶπεν ὁ Βάγιας θεωρήσας ὡς φυσικὴν τὴν ἐξήγησιν.

Καὶ ἀπῆλθεν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔμεινε μόνος.

Ὡς εἶπομεν ἤδη, ἡ αἰθερὰ ἦτον εἰσέτι ἐν ἀκαταστασίᾳ. Ἐνόμιζες ὅτι, διδῶν ἀκρόασιν, θὰ ἤκουες εἰσέτι τὸν θόρυβον τοῦ γάμου ἀμυδρῶς. Ἐπὶ τοῦ ἐδόφους ἔκειντο εἰσέτι ἄνθη παντοῖα, περὶ τὰ ἐκ τῶν ἀνθοδεσμῶν καὶ ἐκ τῶν ἀνθοδεσμῶν καὶ ἐκ τῆς κεφαλῆς τῶν γυναικῶν. Τὰ κηρία, κένετα μέχρι τοῦ χεῖλους τῶν κηροπηγῶν προσέθετον εἰς τὰ κρύσταλλα τῶν πολυελαίων σταλακτοῖτας ἐκ τῶν δι-

κρύων των. Οὐδὲν τῶν ἐπιπλῶν εὕρισκετο εἰς τὴν θέσιν του. Εἰς τινὰς ἄκρας, τρεῖς ἢ τέσσαρας ἔδραι, κυκλοειδῶς τεθειμέναι καὶ ἐγγὺς ἢ μίᾳ τῆς ἄλλης ἐρχίνοντο ὡς συνεχίζουσαι συνομιλίαν διακοπιῶσαν ὑπὸ τῶν ἐπ' αὐτῶν καθισάντων. Τὸ ὄλον ἦν χροακίον. Σῶζεται ποιά τις χάρις καὶ εἰς τὴν ὑστεραίαν ληξιάσκις ἑορτῆς. Βεβαίως οἱ μετασχόντες εἰς αὐτὴν καλῶς ἠθθύμησαν. Ὁ ἥλιος εἶχε διὰδεχθῆ τὸν πολυέλιον καὶ εἰσάμα φαίδρος εἰς τὴν αἴθουσαν.

Παρήλθον ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἴστατο ἀκίνητος εἰς τὸν τόπον ὅπου ὁ Βάγιας τὸν εἶχε ἀρίσει. Ἦτον ὠχρότατος. Βεβαρωμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῆς αὐπνίας, ἦσαν χωρμένοι εἰς τὰς κόγχας των. Τὸ μέλαν ἔνδομά του εἶχε τὰς πτυχὰς τρυφέματος ἀγρυπνήσαντος κοπιῶδῶς καὶ ἐπιμόχθως. Οἱ ἀγκῶνες εἶχον λευκανθῆ ἐκ τοῦ γλοῦ τοῦ εἰς τὸ ἐριεῦχον προσκολλημένου ὅταν αὐτὸ προστριβῆ εἰς ὀθόνια. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρετήρει τὸ παράθυρον, σχεδιαζόμενον ἐπὶ τοῦ δαπέδου ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

Ἄκουσας τὸν τριγμὸν τῆς θύρας ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς.

Βλέπει τὸν Μάριον εἰσερχόμενον.

Ὁ Μάριος εἰσήλθε περιχαρῆς, ἰλαρὸς τὰ ὄμματα του ἐνέκλειον θρίαμβον. Καὶ αὐτὸς ἔεν εἶχεν κοιμηθῆ.

— Ἄ, ὁ πατέρη! ἀνέκραξεν, ἄμα ἰδὼν τὸν Γιάννην Ἀγιάννην τ. ἀνόητος αὐτὸς ὁ Βάγιας μὲ τὸν μυστηριώδη, τροπον του Ἰ Πῶς τόσον ἔνωρις; Εἶνε μὲλις μισή ὥρα μετὰ τὸ μεσημέρι. Ἡ Τιτίκα κοιμάται.

Ἡ λέξις αὐτῆς Πατέρη» λεχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μαρίου πρὸς τὸν κ. Θερασάνην ἐσημαίνειν «Ἐπίστην εὐδαιμονίαν». Εἶνε γνωστὸν ὅτι μετὰ τὸ αὐτῶν ἐράνη πάντοτε ἀπόστασις τις, ψυχρότης, ἀποφυγή, πάγος ὅστις ὠρελε γὰ συντριβῆ ἢ γὰ ἀναλυθῆ.

Ὁ Μάριος εὕρισκετο εἰς τερψιθόμους στιγμὰς, στιγμὰς ἐξ ἐκεῖνων, καὶ ἂς ἢ ψυχρότης ἐκλείπει, ὁ πάγος ἀναλύεται, καὶ ὁ κ. Θερασάνης ὡς πατὴρ τῆς Τιτίκας καὶ πατὴρ τοῦ Μαρίου.

Ὁ Μάριος ἐξηκολούθησε λαλῶν, οἱ λόγοι ἀνέβαινον εἰς τὰ χεῖλη του ἄφρονι, ἴδιον εἰς ἀρρήτους προζυσμῶδες χαρῆς.

— Μὲ πόσην χαρὰν σὰς βλέπω! Χθὲς, ὅν εἰξούρετε πόσον ἦ-

σθανόμεθα τὴν ἀπουσίαν σας. Καλημέρα, πατέρα. Πῶς εἶνε τὸ χέρι-
σας ; Καλλίτερα, πῶς ;

Καὶ ἀκριεθεὶς εἰς τὴν ἀπάντησιν ἦν ἔδωσεν αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τὴν
ἐρώτησιν του ἐξηκολούθησεν.

— Εἶπαμεν πολλὰ διὰ σᾶς καὶ οἱ δύο. Ἡ Τιτίκα πολὺ σᾶς ἀ-
γαπᾷ ! Μὴ λησμονεῖτε πῶς ἔχετε ἔδω τὸν κοιτῶνά σας εἰς τὸ ἐξῆς.
Ἐκείνην τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου πλέον δὲν τὴν θέλομεν. Κατ' εὐθένα
τρέπον δὲν τὴν θέλομεν. Πῶς ἡμπερίσατε νὰ κατοικήσητε εἰς ἓνα
ὄρομον ὡς ἐκεῖνον νοσῶδη, μουρμούρη, ἀσχημον, ψυχρόν, στενόν, ὅπου
μόλις χωρεῖ ὁ ἄνθρωπος ; Σήμερον, ἀλέσως νὰ μεταφέρετε ἐδῶ τὰ ἐ-
πιπλά σας, ἢ σᾶς προλέγω ὅτι θὰ τὰ ἔχετε κακὰ μὲ τὴν Τιτίκα.
Ἡ Τιτίκα ἐπιπέ νὰ μᾶς σύρη ὅλους ἀπὸ τὴν μύτη. Κυτάξτετε Ἐκεῖ
εἶνε τὸ δωμάτιό σας, εἶνε εἰς τὸ πλάγι τοῦ ἰδικοῦ μας· βλέπουν εἰς
τοὺς κήπους τὰ παράθυρα. Ἐβαλαν καὶ διάρβωσαν τὴν κλειδωνιά, ἢ
κλίνη εἶνε στρωμένη ἔτοιμη, ὅλα ἐν τάξει· σεῖς μόνον περιμένετε. Ἡ
Τιτίκα ἐταποθέτησε κοντὰ εἰς τὴν κλίνη σας μίαν μεγάλην ἔδραν ὅ-
που εἴχαμεν, μὲ βελούδου τῆς Οὐτρέχτης, καὶ τὴν εἶπεν « Ἄνοιξέ του
τὰς ἀγκάλας σου καὶ ἄξιζε τον ». Τὴν ἀνοιξιν, εἰς τὰς ἀκακίας ἀπέ-
ναντι τῶν παραθύρων σας ἔρχεται ἐν ἀηδόνι, καὶ κελαιδεῖ. Ἀκίμη
δύο μῆνας, καὶ θὰ τὸ ἔχητε. Θὰ ἔχητε δεξιά τὴν φωλιὰ ἐκείνου καὶ
ἀριστερὰ τὴν ἐλίχη μας. Αὐτὸ θὰ κελαιδῇ τὴν νύκτα, καὶ ἢ Τιτίκα
τὴν ἡμέραν. Τὸ δωμάτιόν σας κεῖται πρὸς μεσημβρίαν. Ἡ Τιτίκα θὰ
βάλη ἐκεῖ εἰς τάξιν τὰ βιβλία σας, τὴν περιήγησιν τοῦ πλοιάρχου
Κρούκ, καὶ τὴν ἄλλην τοῦ Βαγκούδερ, ὅλα ὅσα ἀγαπᾶτε ν' ἀναγινώ-
σκετε. Ἐχετε, νομίζω, ἓνα μικρὸν ὀδοπορικὸν σάκκον, τὸν ὅποιον
ἐννοεῖτε· ἦρα καὶ οἱ αὐτὸν ἓνα τόπον τιμῆς, ὅπου εἴμπορεῖ νὰ σταθῇ
ἐξαίρετα. Κατεκτήσατε ὅλην τὴν ἀγάπην τοῦ πάππου μου· τὸν ἀρέ-
σκετε. Θὰ ζῶμεν ἅμοι ὅλοι. Γνωρίζετε βίστ ; ὁ πάππος θὰ ὑπερ-
χαρῆ, ἂν παῖξετε μαζὴ τὸ βίστ. Ὅσαίς θὰ λείπω εἰς τὸ δικαστή-
ριον, σεῖς θὰ παγαίνετε τὴν Τιτίκα εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὸ Λου-
ξεμβούργον, ἐνθουμείσθε ; καθὼς ἓνα καιρὸν. Ἀπόφασις· θὰ ζήσωμεν
εὐδαιμόνως. Ἀλλὰ μὲ σᾶς· δὲν πρέπει νὰ μᾶς λείψετε σημερον θὰ
προγευματίσετε μαζὴ μας.

— Κύριε, είπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, καὶ ἔχω νὰ τᾶς εἰπῶ.
Ἐγὼ εἶμαι παλαιὸς κατὰδικος κατέργου.

Ὅταν ὁ ὀξείς ἦχοι ὑπερβῶσι τὰ πιθανὰ αὐτῶν ὄρια δὲν δύναται πλέον νὰ συλλάβῃ αὐτοὺς ἢ ἀκοή ὁμοίων τι ὄριον ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ λέξεις, «Ἐγὼ εἶμαι παλαιὸς κατὰδικος κατέργου», ἐξελοῦσαι τοῦ στόματος τοῦ κ. Θερσανέμη καὶ πλῆξαι τὴν ἀκοήν τοῦ Μάρου ὑπερέβαινον τὸ δυνατόν μέτρον. Ὁ Μάριος δὲν ἤκουσε. Τῷ ἐφάνη μὲν ὅτι ἐλέγχθη τι εἰς αὐτόν, ἀλλὰ δὲν ἐνέησέ τι.

Ἐμεινε κεχηγῶς.

Καὶ τότε παρετηρήσεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις τῷ ὠμίλει, εἶχε τι ἀπίσιον εἰς τὴν ὄψιν. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐλείνης δὲν εἶχε ὥστε προσοχὴν εἰς τὴν φρεσὶν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ὠχρότητα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔλυσε τὸν μέλανα λαμποδέτην ἀπὸ τοῦ ὀπίου ἤτο ἡ χεὶρ τοῦ ἐξηρητημένη, ἐξετίλιξε λευκὸν τι πανίον ἐνῶ εἶχε τὴν χεῖρά του, καὶ ἔδειξεν αὐτὴν εἰς τὸν Μάριον.

— Κότταζε, εἶπε δὲν ἔχει τὸ χέρι μου τίποτε· εἶνε καλά.

Ὁ Μάριος εἶδε τὴν χεῖρα τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη.

— Ὅστε εἶχε πάθει ποτὲ τι προσέθεσεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Καὶ ἀληθῶς ἡ χεὶρ τοῦ ἐφαίνετο ὑγιεινὰ.

— Ἐπρεπε προσέθεσεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, νὰ μὴ παρευρεθῶ εἰς τὸν γάμον. Ὅσον περισσότερον ἠμπίρεσα, δὲν παρευρέθηκα εἰς αὐτόν. Ἐπετηδέυθηκα ὅτι ἔπαυσε τὸ χέρι μου, διὰ νὰ μὴ γίνῃ τι εἰκονικόν· διὰ νὰ μὴ εἰσαχθῇ εἰς τὰ προικοσύμφορα μία ματαία ὑπογραφή· μία ὑπογραφή ὀλωσθιόλου κενή.

— Τί θέλετε νὰ εἰπῆτε μεῖ τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Μάριος ὑποτραυλίζων.

— Θέλω νὰ εἰπῶ, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὅτι ἓνα καιρὸν ἤμου, μετὰ εἰς τὰ κάτεργα.

— Μὴ μου πάρετε τὸν νοῦν! ἀνέκραζεν περιδεῶς ὁ Μάριος.

— Κύριε Πομμερσὺ, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἐγὼ δεκαεννέα ἔτη ὑπῆρξα εἰς τὰ κάτεργα κατὰδικος... ὁὐκ κλοπῆν. Ἐπειτα κατεδικάσθηκα εἰς αὐτὰ διὰ θίου... ὁὐκ νῆπν κλοπῆν. Καὶ αὐτὴν τὴν στιγμήν εἶμαι εὐχότιμος.

Ὁ Μάριος ἠναγκάσθη νὰ ἰδῆ ὅτι δὲν ὠνελεύετο. ἤρχισε νὰ νοῆ καὶ καθὼς συμβαίνει πάντοτε εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ἐφάντασθη πράγματα χείρονα τοῦ ἀληθοῦς. Ἡσθάνθη τὸ ρίγος ἀποτροπαίου ἀστραπῆς ἐνδομήχου ἤρχισε νὰ τρέμη ὑπὸ τὴν κατοχὴν ἰδέας ἣτις ὡς ρουφαλὰ διεπέρασε τὸ πνεῦμά του. Διέκρινεν ἐν τῷ μέλλοντι οὗτου τύχην ἀπαίσιον.

— Εἰπήτε, ὅλα εἰπήτε τα ! ἀνέκραζεν. Εἶθε ὁ πατὴρ τῆς Τιτίκας !

Καὶ ὠπισθοχώρησε δύο βήματι μετὰ τριπλῆς ἀπεριγράφτου.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπέτεινε τότε τὴν κεφαλὴν μετὰ τόσου μεγαλείου, ὥστε ἐράνη ὡς ὑψωθεὶς μέχρι τοῦ ὀρόρου.

— Εἶνε ἀνάγκη, κύριε, εἰδῶ νὰ μὲ πιστεύσετε· ἂν καὶ ὁ ἰδιόχος μας ὄρκος δὲν εἶνε θεκτὸς ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης.

Ἐσώπησεν ἔπειτα δὲ προσέθεσε, λαλῶν μετὰ τόνου τινὸς ἡγεμονικοῦ καὶ ἄμα πενθίμου βραδέως καὶ εἰς ἐκάστην συλλαβὴν εἰδῶν βαρύτητα.

— ... Θὰ μὲ πιστεύσετε. Ἐγὼ τῆς Τιτίκας πατέρας ! ἐνώπιον Θεοῦ λέγω ὅχι, δὲν εἶμαι πατέρας τῆς. Ἐγὼ, κύριε βαρῶνε Πομμερσὺ, εἶμαι ἓνας χωρικός ἀπὸ τὰς Φαβερύλλας. Ἐκέρδαινα τὰ πρὸς τὸ ζῆν κληδεῶν δένδρα. Δὲ, ὀνομάζομαι Θερσανέμης, ὀνομάζομαι Γιάννης Ἀγιάννης. Μὲ τὴν Τιτίκαν δὲν ἔχω καμμίαν συγγένειαν. Κατὰ τοῦτο ἡσυχάσατε.

— Καὶ ποῖος μὲ βεβαιώνει περὶ τούτου ;... εἶπεν ὁ Μάριος ὑποτραυλιζων.

— Ἐγὼ, ἀροῦ τὸ λέγω ἐγὼ.

Ὁ Μάριος παρετήρησε τὸν ἄνθρωπον. Ἦτο στυθραπὸς καὶ ἀτάρραχος.

Ἐκ τοιαύτη γαλήνης δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ ψεῦδος. Ἡσθάνετο τις τὴν ἀληθειαν ἐντὸς ἐκείνης τῆς νεκρικῆς ψυχρότητος.

— Σὰς πιστεύω, εἶπεν ὁ Μάριος.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ὡς λαθῶν σημείωσιν τοῦ λέγου τούτου, καὶ ἐξηκολούθησε λέγων.

— Ἐγὼ ποῖος εἶμαι πρὸς τὴν Τιτίκα ; εἶμαι ἓνας ἀπλοῦς διαβάτης. Πρὸ εἴκα ἐτῶν δὲν ἐγνώριζα ἂν ὑπῆρχεν εἶνε ἀλήθεια ὅτι τὴν

ἀγαπῶ. Ἐνα παιδί, ὅπου εἶδε κανείς ἐνῶ ἀκόμη ἦτο μικρό, ἐνῶ αὐτός ἦτο ἤδη γέρον, τὸ ἀγαπᾷ. Γέρον ὅταν ἦνε κανείς, αἰσθάνεται εἰς τὸν ἑαυτὸν του ὡς νὰ ἦνε πάππος πρὸς ὅλα τὰ μικρὰ παιδιὰ

Εἰμφορεῖτε, νομίζω, νὰ πιστεύσετε ὅτι ἔχω καὶ ἐγὼ ἐντός μου πρᾶγμα τι ὅπου ὁμοιάζει μὲ καρδίαν. Ἡ Τιτίκα ἦτο ἄρρηνή. Χωρὶς πατέρα, χωρὶς μητέρα. Εἶχεν ἀνάγκην ἐμοῦ. Ἰδοὺ διατί ἐδόθηκα ὅλος εἰς τὴν ἀγάπην της. Εἶνε τόσο ἀσθενῆ πράγματα τὰ παιδιὰ, ὥστε ὁ τυχὼν, ἀκούη καὶ ἓνας ἄνθρωπος ὡσὰν ἐμέ, εἰσπορεῖ νὰ γίνῃ προστάτης των. Ἐκτα αὐτὸ τὸ χρέος πρὸς τὴν Τιτίκα. Δὲν μοῦ φάεται πῶς εἰμφορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἀγαθοεργία μὴ πρᾶξις τόσο μισρὰ καὶ ἀσημαντος, ἀλλ' ἂν αὐτὸ ἦνε ἀγαθοεργία ἔστω· εἰπῆτε ὅτι τὸ ἔκαμα. Σημειώσετε αὐτὴν τὴν περίστασιν ὡς ἔλατρουσαν κατὰ τι τὰ κακουργήματά μου. Σήμερον, Ἰδοὺ ἡ Τιτίκα παραιτεῖ τὸν βίον μου· οἱ δύο ἄρροι μας χωρίζονται ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς το ἔξ. δὲν δύναμαι πλέον τίποτε δι' αὐτήν. Εἶνε κυρία Πομμερσού. Ἡ εἰμαρμένη της ἤλλαξε, καὶ ἤλλαξε πρὸς τὸ καλλιπρον της Τιτίκας. Ὅλα ἔγιναν πολὺ καλὰ καθὼς ἔγιναν. Ὅσον διὰ τὰς ἔξακασίας χαλιᾶδας φράγκων ἐν μοῦ ἀνατίετε τίποτε δι' αὐτάς, ἀλλὰ πρὸ μείνω τοῦς σιλογισμοῦς σας. Αὐτὰ τὰ χρήματα εἶνε μὴ παρακαταθήκη. Πῶς ἔτυγον ἡ παρακαταθήκη εἰς τὰς χεῖράς μου; Τοῦτο ἐν σημαίει τίποτε, ἀπὸ ἀποδῶ τὴν παρακαταθήκην. Δὲν μείνει πλέον τίποτε νὰ ζητηθῇ ἀπ' ἐμέ. Συμπληρῶ αὐτὴν τὴν ἀπόδοσιν φέρων τὴν ἀλλοθὸν ὀσμὰ μου. Εἶνε καὶ τὸτο πρᾶγμα ὅπου ἀρῶν ἐμὲ μόνον. Ἡθλο τρὸ πάντων νὰ ἤξεύρετε πῶς εἶμι.

Καὶ ὁ Γάλλος Ἀγγέλης ἐσιώπησε πρὸς τὸς ὀφθαλμοῦς τοῦ ἐπὶ τοῦ Μάρκου, ὁ περιμένων τὴν τῶν ἀποκαλύψεῶν τοῦ ἐτύπουν.

Ὁ Μάρκος ἴσταντο ἐκπληκτος ἐν τῷ μέσῳ τῶν μυρίων συγκεχυμένων ἰδῶν τοῦ ναὸς του. Πνοαί τινες ἀρνίδιοι τοῦ ἀνεμου τῆς τύχης ὁ χεῖρουν εἰς τὴν φυγὴν τοῦ ἀνθρώπου τοιαῦτα κύματα.

Ὅλοι περιήλθομεν εἰς στιγμὰς ταραχῆς τοιαύτας, καθ' ἃς τὰ πάντα ἐν ἡμῖν ἀισκορπιζονται· λέγομεν ὅ,τι ἂν μᾶς ἔλθῃ εἰς τὰ χεῖλη, πράγματα μὴ ὄντα παντοτε ὅ,τι ἔδε. νὰ εἰπωμεν. Ὑπάρχουσιν ἀρνίδιοι ἀποκαλύψεως ὡς ὁ ἄνθρωπος ἀουνατεῖ νὰ ὄκαστῃ αὐταί

μεθύσκουσιν ὡς αἶνες ἀηλητηριώδης. Τόσον κατεπλάγη, ὁ Μάριος ἐκ τῆς νέας θέσεως ἦτις ἠνοίχθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὥστε ἐλάλησε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον σχεδὸν ἐν ἀδημονίᾳ.

— Ἄλλῃ, τέλος πάντων, ἀνέκραξε· διατί μὲ τὰ λέγετε ὄλ' αὐτά; Ποῖος σᾶς βιάζει εἰς τοῦτο; Ἡδύνασθε νὰ φυλάξετε τὸ μυστικὸν τὸ ὅποιον ἠθελήσατε νὰ μοῦ γνωστοποιήσετε. Οὔτε σᾶς κατεμήνυς κάνεις, οὔτε σᾶς καταδιώκει, οὔτε σᾶς ἐστενοχωρεῖ. Θὰ ἔχετε καί ποιον λόγον, διὰ τὸν ὅποιον ἦλθετε αὐτὴν τὴν ὥραν νὰ μὲ τὰ εἰπῆτε. Τελειώσατε λοιπὸν. Ἐἴνε καὶ ἄλλο τι; Διὰ ποίαν αἰτίαν κάμνετε αὐτὴν τὴν ἀποκάλυψιν;

— Διὰ ποίαν αἰτίαν; ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ὑποκώφως, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι ἐλάλει μᾶλλον πρὸς ἑαυτὸν ἢ πρὸς τὸν Μάριον. Τρόπονι, διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τῶν κατέργων ἔρχεται καὶ λέγει: «Εἶμαι τῶν κατέργων ἄνθρωπος;» Ἡ αἰτία εἶνε ἀληθινὰ παράδοξος. Ἐρχομαι κινούμενος ἀπὸ τιμιότητα. Τὸ μίγμα μου δυστύχημα εἶνε, πῶς ἔχω ἐδῶ, εἰς τὴν καρδιά, ἓνα νῆμα ὅπου μὲ κρατεῖ δεσμευμένον. Πρὸ πάντων ὅταν κάνεις γηράση, αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ νήματα εἶνε στερεά. Ὅλη ἡ ζωὴ ἀποσυνθέτεται ὀλόγυρα· αὐτὰ ἀντέχουν. Ἄν ἠμποροῦσα ν' ἀποσπάσω αὐτὸ τὸ νῆμα, νὰ τὸ κόψω ἢ νὰ λύσω τὸν κόμβον, ν' ἀναχωρήσω μακράν, θὰ ἐσώζωμουν· δὲν εἶχα νὰ κάμω, παρὰ νὰ ἀεχωρήσω. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶμποροῦσα νὰ τὸ κάμω· εἴθε τώρα εὐτοχεῖς, ἀναχωρῶ. Ἐδοκίμασα νὰ κόψω αὐτὸ τὸ νῆμα, τὸ ἔσυρα, ἀλλ' ἐβάσταξε γερὰ· δὲν ἐκόπηκε· ἀπεσπᾶτο μαζὶ μ' αὐτὸ καὶ ἡ καρδιά μου. Τότε εἶπι· «Δὲν εἶμπορῶ νὰ πάγω ἄλλοῦ νὰ ζήσω. Ἀνάγκη νὰ μείνω». Ἄλλὰ θὰ μοῦ εἰπῆτε. — Διατί λοιπὸν δὲν ἔμεινες χωρὶς αὐτὰ τὰ ἄλλα; Ἐχάτε δικαίον νὰ μὲ θεωρῆτε ὡς ἓνα ἀπονενοχημένον. Πραγματικῶς, μοῦ προσέβριτε εἰς τὴν οἰκίαν σας ἓνα δωμάτιον, ἡ κυρία Πιμμερσὺ μὲ ἀγαπᾷ· α' Ἀνοιξί του τὰς ἀγκάλας σου», εἶπεν εἰς τὴν ὥραν, ὁ πάππος μ' ἐπιθυμῆ· πλησίον του· τοῦ ἀρέσκω· θὰ ἐκατοικούσαμεν εἰς ὅμοιο κοινὸν τὸ τραπέζι· θὰ ὠδήγοῦσα εἰς περίπατον τὴν Τίττικα... — τὴν κυρίαν Πιμμερσὺ μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν εἶν ὅπου ἔλαβα· — θὰ εἶχαμεν μίαν μονὴν στεγνὴν, μίαν τράπεζαν, μίαν ἐστίαν, μίαν θερμαστραν ἐν κλιβῶ χειμῶτος, ἓνα περίπατον τὸ κλιμακίρ., αὐτὰ ὅλα θὰ ἔσαν

χαρῖ, εὐδαιμονία, το πᾶν. Θά ἐξούσῃμεν οἰκογενειακῶς. Οἰκογενειακῶς !

Εἰς τὴν λέξιν ταυτην ἡ μορφή τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἐξηγηρώθη.

Ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας του προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ ἔδαφος ἐπὶ τῶν ποδῶν του ὡς νὰ ἤθελε νὰ σκάψῃ ἄβυσσον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ διὰ μιᾶς ἐφώνησε στεντορεῖως :

— Οἰκογενειακῶς ! ὄχι. Ἐγὼ δὲν ἀνήκω εἰς κάμμιναν οἰκογένειαν. Δὲν εἶμαι μέλος τῆς ἐδικῆς σας. Δὲν εἶμαι μέλος τῆς οἰκογενείας τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τὰς οἰκίας ὅπου αἱ οἰκεῖοι εὐρίσκονται μεταξὺ τῶν, ἐγὼ εἶμαι περιττός. Ἰπάρχουν οἰκογένεια, ὄχι ὅμως δι' ἐμέ. Εἶμαι ὁ δυστυχής, εἶμαι ἐξω ἀπ' αὐτάς. Εἶχα ἐγὼ πατέρα ἢ μητέρα ; σχεδὸν ἀμφιβέβη. Τὴν ἡμέραν ὅπου ἰπάρεισα αὐτὴν τὴν κόρη, ἔτελεωσαν ὅλα δι' ἐμὲ τὴν εἶδα εὐτυχῆ, τὴν εἶδα μὲ τὸν ἄνδρα ὅπου ἀγαπᾷ, τὴν εἶδα πλησίον ἐνός ἀγαθοῦ γέροντος, εἶδα συζευγμένους δύο ἀγγέλους, εἶδα μέσα εἰς αὐτὸ τὸ σπήτι ὅλην τὴν ἀγαλλίασιν, εἶπα κατὰ νοῦν «Σὺ, μὴν ἐδιδάσκαις». Εἶνε ἀλήθειαν πῶς ἠμποροῦσα νὰ ψευθῶ, νὰ σὲς ἀπατήσω, νὰ μείνῃ ὁ κύριος Θεοσάνεμος.

Ἐδῶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διακοπεῖς ἐπανέλαθε ζωηρότερον.

— Ἐνόςμ ἐπρόκειτο διὰ τὸ συμφέρον της, μὴ ἦτε συγχωρημένον τὸ ψεῦδος· τώρα ὅμως ἂν ἐψεύδουμουν, θὰ ἐψεύδουμουν διὰ τὸν ἑαυτοῦν μου, ὄχι, δὲν πρέπει διὰ τὸν ἑαυτοῦν μου νὰ ψευθῶ οὐδέποτε. Ἐφθάνει ἔτι νὰ σιωπῶ· ναί, τῶντι ἂν ἐσιώπαινα τὰ πάντα θὰ ἐξακολουθούσαν ἀπαράγωγος. Θὰ μ' ἐρωτήσετε, καὶ διατί λοιπὸν δὲν ἐσιώπαινα, καὶ τί με ἐδίωξε σήμερον νὰ ἐξηγηθῶ ; Μὲ ἐδίωξε τι παράδειξον ἢ συνειδήσις μου. Νὰ σιωπήσω ἦτε εὐκελον. Ἐπέρασα ὅλην αὐτὴν τὴν νύκτα προσπαθῶν νὰ πείσω τὸν ἑαυτοῦν μου περὶ τούτου. Σὺ; τώρα μὲ ἐξομολογεῖτε, ὅσα εἶπα ἕως τώρα εἶνε τόσον παράδοξα, ὥστε δικαίον ἔχετε νὰ βαλθῆτε ὡς ἐξεταστής μου. Σὲς λέγω λοιπὸν ὅτι, ἐπέρασα ὅλην αὐτὴν τὴν νύκτα διανοούμενος, ἐξετάζων πάντα λεγον ἤλθα δι' ἐπὶ τέλος εἰς τοὺς ὀρθοτάτους τῶν συμπερασμάτων· βεβαιώθητε ὅ,τι ἔλεγα πᾶν ὅτι ἠμποροῦσα. Ἀλλὰ ὅσο τινὰ εἶν ἐδυνάθηκα νὰ κατορθῶ εἶν ἐδυνάθηκα οὔτε νὰ σπῶ τὸ νῆμα ὅπο.

μέ κρατῆ ἔδω δεσμευμένον ἀπὸ τὴν καρδιά, οὔτε νὰ καταβγάλω κί-
ποιον ὅπου μοῦ λαλεῖ σιγὰ ὅταν εἶμαι μόνος μου. Διὰ τοῦτο ἦλθα
σήμερον τὸ πρωὶ νὰ σᾶς φανερώσω τὰ πάντα. Τὰ πάντα, ἢ σχεδὸν
τὰ πάντα· ὁδὸι εἶνε καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια θὰ ἦτον ἀνωρελῆς ἂν σᾶς
ἔλεγα· δὲν ἀποβλέπουν εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον λοιπὸν τὸ φυλάττω εἰς τὸν
ἑαυτῶ μου. Τὸ οὐσιῶδες τὸ γνωρίζετε.

Διακόπη καὶ εἶτα ἐξηκολούθησεν.

— Τὸ ἴδιόν μου μυστικόν, σᾶς τὸ ἔφερα, ἔδω ἐμπρὸς σας, καὶ ἡ-
νοῖξα ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σας τὰ σπλάγχνα μου. Δὲν ἦτο εὐκολος
αὐτὴ μοῦ ἡ ἀπόρασις. Ὅλην τὴν νύκτα ἐθασάνισθηκα. Νομίζετε δὲν
ἐσκέσθην, ὅτι ἡ παρούσα περίστασις δὲν ἦτο ὁμοία μ' ἐκείνην τοῦ
Γιαστοῦρα, ὅτε κρύπτων τὸ ὄνομά μου δὲν ἔετ' ἄνευ κινήσων·
ὅτι τὸ ὄνομα Θερασάνεμης μοῦ ἔδωθε, ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον Θερασάνεμη
εἰς ἀνταμοιβὴν μιᾶς ὑπηρεσίας μου· ὅτι εἰμποροῦσα νὰ τὸ ἔχω· ὅτι θὰ
ἦμουν εἰς τὸ λιμάνιον τὸ ὅποδον μοῦ προσφίρεται· ὅτι κἀκεῖνα δὲν ἔ-
θλαπται· ὅτι θὰ ἐκἀθούμουν εἰς τὴν μικρὴν μου τὴν κούρη, καὶ ὅτι ἐνῶ
σεῖς θὰ ἔχετε τὴν Τιτίαν, ἐγὼ θὰ εἶχα τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ εὐρίσκου-
μουν εἰς τὸ ἴδιον σπῆτι ὅπου καὶ αὐτὴ; Ὁ καθέ τις θὰ εἶχε ποιοτο-
τρόπως τὴν ἀνάλογον ἀγαλλίασίν του. Ὅλα θὰ οἰκαιοῦντο ἐξεί-
ρητα, ἂν ἐξηκολοθούσα νὰ εἶμαι ὁ κύριος Θερασάνεμης· ναι, ὅλα,
ἐκτὸς ὅμως τῆς ψυχῆς μου Ὅλα θὰ ἦσαν περὶ ἐμὲ εὐφρόσυνα, ἀλλὰ
τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου θὰ ἔμεινε σκοτεινόν.

Ὁ Γκιάνης Ἀγκιάνης ἔφερε μηχανικῶς τὴν δεξιὰν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς
τῶν κόμης ὡς τις ἐμπνευσμένος καὶ χωρὶς ν' ἀτενίσῃ εἰς τὸ μέλλον
ἐξηκολοθῆσε ἀποσθηματικῶς.

— Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἦνέ τις εὐτυχῆς πρέπει νὰ ἦναι καὶ εὐχα-
ριστημένος· θὰ ἔμεινα λοιπὸν κύριος Θερασάνεμης, καὶ θὰ ἔχω
ποσ τὸ ἀληθινόν μου πρόσωπον, καὶ ἐν μέσῳ τῆς διαφύλαξός σας
θὰ παρίσταται ἕνα αἰνίγμα, καὶ ἐν πλῆθει υπερδύτης θὰ ἐπρὸς αἴσθη-
σικατοῦ. Χωρὶς νὰ φωνάζω. «Προσεξέτε, φιλολογῆτε», θὰ ἐβάζω
εἰς τὴν ἐστίαν σας τὸ κάτεργον· θὰ ἐκἀθούμουν εἰς τὴν τράπεζάν σας
μὲ τὸν στοχασμὸν ὅτι, ἂν ἤξεύρετε ποῖος ἦμουν, θὰ μὲ ἀποβάλλετε·
θὰ ἐνεχόμην νὰ μὲ ὑπηρετοῦν θεράποντες οἱ ὅποιοι, ἂν ἤξιωσαν, θὰ
ἔλεγον. «ὦ, φίλη!» θὰ κᾶς ἤγγιζα μὲ τὸν ἀγκῶνί μου, τὸν ὁ-

ποιόν ἔχετε πᾶν δίκαιον ν' ἀποποιηθῆτε, καὶ θὰ ἔλλεπτα τὰς χειρα-
φίας ὁσάκις θὰ μοῦ ἐτείνετε τὴν χεῖρα ! Ἐντὸς τῆς οἰκίας σας τὸ
σέβας θὰ εὐρίσκετο διανεμημένον μεταξὺ λευκῶν τριχῶν σεβασμίων,
καὶ λευκῶν τριχῶν ἐστιγματισμένων· εἰς δὲ τὰς ὥρας ὅπου θὰ εὐρι-
σκόμεθα ὁμοῦ καὶ οἱ τέσσαρες, ὁ πάππος σας, οἱ δύο σεῖς, καὶ ἐγώ,
εἰς τὰς ὥρας ὅπου ὄλαι· αἱ καρδίαι θὰ ἐνομιζόντο ἀνοικταὶ ἕως εἰς τὸ
βίθος των, θὰ ὑπῆρχεν ἐλεῖ, μεταξὺ σας, ἓνας ἀγνωστος ! Ἐὰ ἤμουν
εἰς τὸ πλευρόν σας, πλησίον σας, προσέχων πάντοτε μὴ μετατοπισθῆν
τὸ σκέπασμα τοῦ τρομεροῦ πηγαδίου μου. Ἐγὼ καὶ νεκρός, θὰ ἐ-
πέβαλλα τοιουτοτρόπως τὸν ἑαυτὸν μου εἰς σᾶς, τοὺς ζῶντας. Θὰ
κατεδίκαζα τὴν Τιτίαν ἰσοβίως ὡς ἐμέ. Σεῖς, ἡ Τιτίκα καὶ ἐγώ, θὰ
ἤμεθα τρεῖς κεφαλαὶ ἐντὸς τοῦ πρασίνου σκούρου τῶν κατόργων ! Καὶ
δὲν φρίττετε ; Εἶμαι ὁ ἀθλιότερος τῶν ἀνθρώπων· θὰ ἤμουν ὁ τε-
ρατιωδέστερος αὐτῶν. Καὶ τὸ κακοῦργημα τοῦτο θὰ τὸ ἐπραττα καθ'
ἐκάστην ! Καὶ θὰ σᾶς μετέδιδά μέρος τοῦ στίγματός μου καθ'
ἐκάστην ! καθ' ἐκάστην εἰς σᾶς τοὺς ἀγαπημένους μου, εἰς σᾶς τὰ τέκνα
μου, εἰς τὰ ἀθώα μου ! Τίποτε τὸ ἔχετε τὸ νὰ σιωπᾶ τις ; Τὸ νὰ
τηρῆ σιγὴν εἶνε ἄρα γε εὐκολον πρᾶγμα ; Εἶνε πρᾶγμα ἀπλοῦν ; Ὅχι·
δὲν εἶνε ἀπλοῦν. Ὑπάρχει καὶ κάποιον σιωπῆ ἥτις ψεύδεται. Καὶ τὸ
ψεῦδος μου, καὶ τὴν ἐπιβουλὴν μου, καὶ τὸ δνειδός μου, καὶ τὴν ἀ-
ναῶριαν μου, καὶ τὸ ἐγκαλμά μου, ὄλαι, ὄλαι θὰ τὰ ἔπινα σταλαγ-
μόν, πρὸς σταλαγμόν, καὶ ἔπειτα θὰ τὰ ἀπέπτα καὶ θὰ τὰ κατέ-
πτα πάλιν, καὶ θὰ τὰ ἐτελείωνα τὰ μεσάματα, καὶ θὰ ἐπέειμι-
θαν τὸ πρὸς κάθε μεσημέρι, καὶ τὸ «καλὸν ἔρα» μου θὰ ἐψεύδετο
καὶ θὰ ἐκαίετο ἐπάνω εἰς αὐτὰ καὶ θὰ τὰ ἐτραύχ αὐτὰ μὲ τὸ
ψωμί μου, καὶ θὰ τὰ ἤτένιζα πρὸς τὴν Τιτίκα κατὰ πρόσωπον καὶ θὰ
ἀνταπέδιδον εἰς τὸ μειδίσμα τοῦ ἀγγέλου τὸ μειδίσμα τοῦ καταδε-
δικασμένου καὶ θὰ ἤμουν ἓνας καταπτυστος ὑποκριτής ! Διὰ τί ; διὰ
τὸ εἶμαι εὐτυχής. Ἐγὼ νὰ εἶμαι εὐτυχής ; Ἐχω ἐγὼ τὸ δικαίωμα
νὰ εἶμαι εὐτυχής ; Ἐγώ, κύριε, εἶμαι ἔξω πλέον τῆς ζωῆς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐσιώπησεν. Ὁ Μίριος ἤκουε· διότι δὲν δύ-
νανται νὰ διακοπῶσι τοιοῦτου εἶδους ἀλληλεουχία· ἰδεῶν καὶ σποραγμῶν
καρδιακῶν. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐταπείνωσε πάλιν τὴν φωνήν, κα-
ταστῆρας αὐτῆν, ὄχι πλέον ὑπέκωφον, ἀλλ' ἰπαίσιον.

B. ΟΙΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 217

— Μοῦ εἶπετε, διατί νά φανερώσω αὐτά ὅπου ἐφανερώσα, ἐνῶ οὔτε μέ καταδιώκει κανείς, οὔτε μέ καταγγέλλει, οὔτε μέ στενοχωρεῖ. ὦ, ναι, καταδιώκομαι ὦ, ναι! καταδιώκομαι ὦ, ναι! περισφιγγομαι. Ἀπό ποῖον; ἀπό τόν ἑαυτόν μου τόν ἴδιον. Ἐγώ αὐτός φράττω εἰς τόν ἑαυτόν μου τήν πορείαν· ἐγώ αὐτός ἄγομαι, ἐγώ αὐτός ὠθοῦμαι, ἐγώ αὐτός συλλαμβάνομαι, ἐγώ αὐτός καταδικάζομαι, καί ὅστις κρατεῖ τόν ἴδιον ἑαυτόν του κρατεῖται σφικτότατα.

Δριζήμενος ἐξ τοῦ ἴδιου του ἐνδύματος καί σώρας αὐτό πρὸς τόν Μάριον.

— Παρατηρήσατε, εἶπε· βλέπετε αὐτό τὸ χέρι κρατεῖ σφικτά, ἢ δὲν κρατεῖ. Σῶς φαίνεται πῶς εἴμπορεῖ ν' ἀποσπασθῇ εὐκολα ἀπ' αὐτό τὸ παιρλαίμιον; Βεβαιωθῆτε ὅτι πολὺ σφικτότερα κρατεῖ κάποιον ἄλλο χέρι τὸ χέρι τῆς συνειδήσεως! Κύριε, κύριε! ὅστις θέλει νά ἦνε εὐδαίμων, πρέπει ποτὲ νά μὴν ἐννοήσῃ τί ἐστὶ καθήκον διότι ἴμα τὸ ἐννοήσῃ, αὐτὸ εἶνε ἀδυσώπητον. Νομίζεις ὅτι σέ τιμωρεῖ, ἐπειδὴ τὸ ἐνόησες· ἀλλ' ὄχι· σέ ἀνταμεΐθει· διότι βιάλλει τόν ἄνθρωπον εἰς μίαν κόλυσιν, ἐντὸς τῆς ὁποίας αἰσθάνεται πλησίον του τόν Θεόν. Μόλις αἰσθάνεσαι τὰ σπλάγχνα σου σπαρτάττομενα καί εἰρημεύεις μέ τόν ἑαυτόν σου.

Καί διὰ φωνῆς ἀνεκφράστου, προσέθεσε.

— Κύριε Πομπρεσού, εἶμαι ἄνθρωπος τίμιος. Ταπεινούμενος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας ἀνοψοῦμαι εἰς τοὺς ἰδικούς μου ὀφθαλμούς, Ὅμοιον τι μοῦ συνέθη καί ἄλλοτε, ἀλλ' ἐκεῖνο ἦτον ὀλιγώτερον ὀδυνηρόν· δὲν ἦτο τίποτε. Ναι, εἶμαι ἄνθρωπος τίμιος· δὲν θά ἤμουν ὁ τοιοῦτος, ἐάν ἐξ ἐλλείψεώς μου ἐξηκολουθήσατε νά μέ ὑπολήψετεσθε· τώρα ὅπου μέ καταφρονεῖτε, εἶμαι τίμιος. Ἐπειδὴ δὲν εἴμπορῶ νά ἔχω ὑπόληκιν, εἰμὲ ἂν τὴν κλείψω, ἢ πικρά μου εἰμυρμένη θέλει ὥστε ἡ ὑπόληψις αὐτὴ νά μέ ἐξουθενώῃ ἐνώπιον τῶν ἰδίων μου ὀφθαλμῶν, καί τότε μόνον νά σέσωμαι τόν ἑαυτόν μου, ὅταν βλέπω τοὺς ἄνθρώπους καταφρονούντάς με. Τότε ἀνορθοῦμαι. Σηκώνω τὸ μέτωπόν μου. Γινώσκω ὅτι τοῦτο φαίνεται ἀπίστευτον, ἀλλὰ πῶς νά κάμω; εἶνε πραγματικόν. Ἀνέλαβα χεῖρ πρὸς ἑαυτόν καί ἐκπληρῶ αὐτὰ τὰ χρέη. Εἰς τόν κόσμον τοῦτον ὑπάρχουν συναπαντήματα, τὰ ὅποια δένουν τόν ἄνθρωπον, τόχα καί ὅποια μᾶς παρασύρουν εἰς χρεῖα. Κι-

ταλαμβάνετε, κύριε Πομμερσύ, ὅτι μοῦ συνέβησαν εἰς τὴν ζωὴν μου πολλὰ.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐσιώπησεν ἐκ νέου, κατέπει δὲ τὸν σιαλὸν τοῦ μετὰ βίας, ὡς εἰ ἄφρον οἱ λόγοι αὐτοὶ πικρίαν εἰς τὸ στόμα τοῦ καὶ ἔπειτα προσέθεσεν.

— Ὅταν αἰσθάνεται τις τόσῃν φρίκην πρὸς τὸν ἑαυτὸν τοῦ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κάμῃ καὶ ἄλλους ἀνθρώπους νὰ τὴν συμπεριζώνεται ἐν ἀγνοίᾳ τῶν δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ μολύνῃ διὰ τῆς πανώλους τοῦ καὶ αὐτοῦ· δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ φέρῃ αὐτοῦ εἰς τὸ θλιθερὸν χαίλας τοῦ βαριάθρου τοῦ, χωρὶς νὰ τὸ παρατηροῦν· δὲν ἔχει δικαίωμα ν' ἀφίη τὴν κόκκινη καζίκκα τοῦ συρομένην ἐπάνω τῶν δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ περιλοῦς ἐπιβούλως διὰ τῆς ὑλοθετητός τοῦ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ πλησίον τοῦ. Εἶνε ἀποτρέπειον νὰ πλησιάζῃ τις τοὺς ὑγιεῖς ἀνθρώπους, νὰ τοὺς ἐγγιζῇ εἰς τὸ σκότος μὲ τὸ ἀόρατον ἔλκος τοῦ. Ὁ Θερασάνης μοῦ ἐδάεισε τὸ ὄνομά τοῦ, εἶνε ἀληθές, ἰλλὰ δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ τὸ μεταχειρίζωμαι· ἐκεῖνος εἰμποροῦς νὰ μοῦ δώσῃ, ἐγὼ ὅμως δὲν εἰμποροῦσα νὰ τὸ λάβω. Ἐνὰ ὄνομα, ἐνὰ ἐγὼ Παρατηρεῖτε, κύριε, ὅτι ἀνέγνωσα καὶ ἐγὼ ὀλίγον καὶ ἐσκέφθηκα ὅπως οὖν περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου, ἂν καὶ εἶμαι ἄχωρικός ἀνθρώπος καὶ, ὡς βλέπετε, ἐκφράζω ἄρκετὰ τοὺς στοχασμοὺς μου. Εἶμαι αὐτοδίδακτος. Ὡς τοιοῦτος λοιπὸν σὰς λέγω, ὅτι δὲν εἶνε ἐντιμὸν τὸ νὰ ὑπεξαιρῇ τις ἐνὰ ξένον ὄνομα καὶ νὰ κρύπτεται ὑπ' αὐτό. Εἶνε ὡς νὰ κλέψῃ τις ἐνὰ βαλόντιον ἢ ἐν ὠρολόγιον. Ἐγὼ, νὰ εἶμαι μία ὑπογραφή πλαστὴ μὲ σάρκα καὶ ὀστά, νὰ εἶμαι ἐνὰ ζωντανὸ ἀντικλεῖδι, νὰ ἐμβόλιω εἰς τὴν οἰκίαν τιμίων ἀνθρώπων παραβιάζων τὴν κλειδωνιά τῶν, ἀπὸ μέσα νὰ εἶμαι ἄπ.μος, ὄχι! ὄχι! μὴ γένοιτο! Κίλλιον ἔχω νὰ πάσχω, νὰ θρηνῶ καὶ νὰ ὀδύρωμαι, νὰ σχίζω τὰς σάρκας μου μὲ τοὺς ὀνοχὰς μου, νὰ ξενικτῶ σπαρτατόμενος, κατατηρόμενος. Καὶ ἰδοὺ αἰατὶ ἦλθα καὶ σὰς διηγήθηκα ὅλα αὐτὰ.

Καὶ ἀναπνεύσας μετὰ πόνου, εἶπε τὸ τελευταῖον τοῦτο.

— Ἐνὰ κειρὸν, διὰ νὰ ζήσω, ἔκλεψα ἐνὰ ψωμί· σήμερον εἰὰ νὰ ζήσω, δὲν θέλω νὰ κλέψω ἐνὰ ὄνομα.

— Διὰ νὰ ζήσετε! ἀνέκραξεν ὁ Μίριος. Δὲν ἔχετε ἀνάγκην τοῦ ὀνοματος τούτου διὰ νὰ ζήσετε.

— 'Αί 'ξεύρω τί λέγω, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης 'Αγιάννης, κινῶν βραδῆς καί ἐπανελημένως τὴν κεφαλὴν.

'Ἐπῆλθε νέα σιωπὴ. Ἀμφότεροι ἐβυθίσθησαν εἰς πάλαιος διαλογισμῶν. Ὁ Μάριος ἐκάθητο πλησίον ἑνὸς τραπέζιου καὶ ἐστήριζε τὴν γωνίαν τῶν τε χειλέων εἰς ἓνα τῶν δακτύλων του. Ὁ Γιάννης 'Αγιάννης περιεπάτει. Ἐστάθη ἐνώπιον ἑνὸς κατόπτρου καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος· ἔπειτα δὲ ὡς εἰ ἀποκρινόμενος εἰς ἑαυτόν, εἶπε παρατηρῶν τὸ κάτοπρον ἐκεῖνο, ἀλλὰ μὴ βλέπων τὴν μορφήν του ἐντὸς αὐτοῦ.

— Ἐνῶ, τώρα αἰσθάνομαι εἰς τὴν ψυχὴν μου ἀναούρσιον !

'Ἦρχισε πάλιν νὰ περιπατῇ, καὶ μετέβη εἰς τὸ ἄλλο τῆς αἰθούσης ἄκρον. Ἐπιστρέψας, παρατήρησεν ὅτι ὁ Μάριος τὸν ἐθιῶρει περιπατοῦντα. Λέγει τότε πρὸς αὐτὸν μετ' ἀνεκφράστου τόνου φωνῆς.

— Συρω δάίγον τὸ πόδι μου ὅταν περιπατῶ. Καταλαμβάνετε τώρα τὴν αἰτίαν.

'Ἐπειτα δ' ἐξηκολούθησε λέγων πρὸς τὸν Μάριον.

— Φαντασθῆτε, τώρα, κύριε. Νὰ μὴ σὰς ἔλεγα τίποτε· νὰ ἔμεινα ὁ κύριος Θερασναμης, νὰ ἐλάμβανα τὴν θέσιν μου εἰς τὴν οἰκίαν σας· νὰ ἦμουν ἓνας ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σας, νὰ εὐρισκόμην εἰς τὸ δωμάτιόν μου, νὰ ἤρχόμην τὸ πρωὶ μὲ τὰς συρτάς μου ἐμβύδως καὶ ἐπρογεμάτιζομαι· τὸ ἑσπέρας νὰ πηγαινόμεν εἰς τὸ θέατρον καὶ οἱ ἄλλοι νὰ συνώδισα τὴν κυρίαν Πομερσὺ εἰς τὸ Κεραμεῖον καὶ εἰς τὴν Βασιλείαν Πλατῶν· νὰ ἤμειθα ἄμοι· νὰ μὲ θεωροῦσατε ὄμιλόν σας. Μίαν ἡμέραν, ἡμῶν θὰ ἐκισθῆμεθα ἢ θὰ ἐπεριπατούσαμεν συνομιλοῦντες καὶ γελῶντες, ἔκοιτε ἔξαρνα νὰ ἀνακράξῃ μία φωνή.

« Ὁ Γιάννης 'Αγιάννης ! » καὶ ἴδου ἡ φοβερὰ ἐκείνη χεὶρ ἡ ἀστυνομία, ἐξέρχεται μέσα ἀπὸ τὴν σκιαν, καὶ ἀρπάζει ἀπὸ τὴν μορφήν μου τὸ προσωπεῖόν μου !

'Ἐπιώπησε πάλιν ὁ δὲ Μάριος ἀνηγέρθη, ριγῶν ὑπὸ φρίκης.

Ὁ Γιάννης 'Αγιάννης τὸν ἐρωτᾷ. — Αἶ ; τί θὰ λέγετε ;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ὁ Μάριος ἀπεκρίθη διὰ σιγῆς.

Ὁ Γιάννης 'Αγιάννης ἐξηκολούθησε λέγων.

— Βλέπετε ὅτι ἔχω δίκαιον νὰ μὴν ἀποσιωπῶ τὸν ἑαυτὸν μου ὅμως νὰ εὐτυχῆσετε· νὰ εἰσθε εἰς τὰ ἐπουράνια, νὰ ἦσθε ὁ ἄγγελος

ἐνός ἀγγέλου, νά ἔσθε εἰς τὸν ἥλιον, καὶ νά μὴ φροντίζετε πῶς ἕνας δυστυχῆς σπαράττει τὸ στήθος του κάμνων τὸ χρέος του. ὦ, ἔχετε κύριέ μου, ἐμπρός σας ἕνα ἄνθρωπον πολὺ ἄθλιον, πολὺ!

Ὁ Μάριος διήλθε τὸ ὄμματιον, καὶ ὅταν ἐπλησίασε πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς αὐτόν.

Ἄλλ' ἠναγκάσθη νά ἔλθῃ πλησιέστερον ἵνα λάβῃ ταύτην τὴν χεῖρα, ἐπειδὴ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἤθελε νά τείνῃ αὐτήν. Τὴν ἔλαβε λοιπόν, ἀφίσαντος τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη. Ἦτο ψυχρὰ ὡς μάρμαρον.

— Ὁ πάππος μου ἔχει φίλους, εἶπεν ὁ Μάριος· μετὰ τὸ μέσον τῶν ἀποκτῶμεν τὴν χάριν σας, καὶ τότε δὲν ἔχετε πλέον φόβον ἐν μέρους τῆς ἐξουσίας.

— Εἶνε ἀνωφελές, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Ἀρκεῖ ὅτι νομίζομαι ὡς νεκρός. Οἱ νεκροὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐπιτηρησιν τῆς ἀστυνομίας. Θεωροῦνται ὡς νά σήπωνται ἐν εἰρήνῃ. Ὁ θάνατος καὶ ἡ χάρις εἶνε ἕνα καὶ τὸ αὐτό.

Καὶ ἀποσύρας τὴν χεῖρά του ἀπὸ τῆς τοῦ Μαρίου, προσέθεσεν ἀξιοπρεπῶς.

— Ὁ μόνος φίλος εἰς τὸν ὅποιον καταβύγω εἶνε τὸ χρέος μου, ἡ πρῆξις τοῦ χρέους μου, οὔτε ἔχω ἀνάγκην ἄλλης χάριτος, ἐκτὸς τῆς χάριτος τῆς συνειδήσεώς μου.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἠνεύχθη ἡ σύχως ἡ θύρα εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην τοῦ ὄματιου, καὶ ἐνεφανίσθη ἡ κεφαλὴ τῆς Τιτίκας, κυψάσης ἵνα ἴδῃ τίνες ἦσαν ἐντός. Ἡ Τιτίκα εἶχε ἰσκιπὴ τὴν θαυμασίαν κόμην τῆς, τὰ ὄματά τῆς ἐφαίνοντο ἐξοιδημένα ὑπὸ τοῦ ὕπνου. ἰσκίρτησεν ὡς πτηνόν, προσέβλεπεν τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς φωλεᾶς του παρετήρησε πρῶτον τὸν ἄνδρα τῆς, ἔπειτα τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, καὶ ἀνέκραγε πρὸς αὐτοὺς γελῶσα· ἐνόμιζες ὅτι ἐβλήτες μειδίαμα εἰς τὴν καρδίαν ἐνός ρόδου.

— Βαζῶ στοίχημα πῶς ὁμιλεῖτε περὶ πολιτικῶν. Τί κρῖμα, ἀντὶ νά εἰσθε μαζί μου.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐρρίγησε.

— Τιτίκα, εἶπε φιλιλλίζων ὁ Μάριος... — Καὶ ἐσιώπησεν. Ἐμμενον ἔκει ὡς εἷο ἐνοχοί.

Ἡ Τιτίκα ἐξηκολούθει νὰ τοὺς βλέπη περιχαρῶς. Ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀνεδίδετο παράδεισος.

— Σὰς συνέλαβα καὶ τοὺς δύο ἐπ' αὐτοφόρῳ, εἶπεν ἡ Τιτίκα. Ἦκουσα διὰ τῆς θύρας τὸν πατέρα Θερασνέμη, καὶ ἔλεγεν. Ἦ συνείδησίς μου... ἡ πράξις τοῦ χρέους μου... — Αὐτὰ εἶνε τὰ πολιτικά. Δὲν θέλω πολιτικὴν. Ἦ πολιτικὴ ἔπρεπε νὰ μείνῃ κατὰ μέρος διὰ αὐρίον. Δὲν εἶνε διόλου δίκαιον αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

— Ἄλλ' ἔχεις λάθος, Τιτίκα, εἶπεν ὁ Μάριος. Ἡμεῖς συνομιλοῦμεν διὰ ὑποθέσεις. Σκεπτόμεθα πῶς θὰ ἦνε ἀσφαλέστερον καὶ ὁμοῦ ὠφελιμώτερον νὰ καταθέσωμεν τὰς ἐξακοσίας χιλιάδας φράγκα σου...

— Ὅχι, δὲν εἶνε τοῦτο μόνον, ἀπήντησεν ἡ Τιτίκα. Ὅπως ὅποτε, ἦλθα. Τώρα, μὲ θέλετε ἐδῶ, ἢ δὲν μὲ θέλετε ;

Καὶ ἐλεύθεσα τὴν θύραν, ἐμβῆκεν εἰς τὸ δωμάτιον ἀποφασιστικῶς. Ἐφῆρε: λευκὴν νεκτερινὴν ἰσοθήτα, μακρὰν καὶ πολυπτυχον μεγάλας ἔχουσαν τὰς χειρῖδας καὶ ὀλισθαίνουσαν ἀπὸ τοῦ τραχήλου μέχρι τῶν ποδῶν τῆς. Παρατήρησασα ἑαυτὴν εἰς μέγαν τινὰ καθρέπτην ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἀνέκραζεν ἐν ἀνεκράστῳ ἑκστάσει.

— Μία φράν, ἦταν ἓνας βασιλεὺς καὶ μὴ βασιλισσα. Ὡ πόσον χαρὸν αἰσθάνεσθαι !

Ταῦτα δὲ εἰπούσα, ἔκαμῆ τινὰ ὑπόκλισιν πρὸς τὸν Μάριον καὶ πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

— Ἰδού, εἶπε· θὰ καθίσω ἐδῶ, εἰς αὐτὴν τὴν ἔδραν, πλησίον σας· τὸ πρόγευμα θέλει ἀκόμη μισὴ ὥρα· ἐξηκολουθήσατε τὴν ὀμιλίαν σας, δὲν σας ἐμποδίζω· λέγετε ὅ,τι ἀγαπᾶτε· ἔξυρω πῶς οἱ ἄνδρες ἔχουν νὰ συνομιλοῦν διὰ διαφόρους ὑποθέσεις· ἐγὼ θὰ καθίσω ἐδῶ ἤσυχα· δὲν σας πειραζω.

Ὁ Μάριος ἔλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ βραχίονος, καὶ τῆ εἶπεν ἐρωτύλως.

— Ὅμιλοῦμεν περὶ ὑποθέσεων.

— Ἀληθινά, ἀπεκρίθη ἡ Τιτίκα· σήμερον ἀνοίγουσα τὸ παράθυρον εἰς τὴν κήπον εἶδα ἐν πλῆθος πτηνά, ἀπὸ τὰ λευκὰ ἐκεῖνα... δὲν εἰξέρω πῶς ὀνομάζονται· τὰ παρετήρησας :

— Σε εἶπα ὅτι ὀμιλοῦμεν περὶ ὑποθέσεων, πάγαινε, μὴ κρὶ μου Τιτίκα, ἔφες μας μίαν στιγμὴν. Τί θὰ καταλάβης, ἢ ἀκούης ἑὸ σωρὸν ἀριθμούς ; θὰ πληξῆς.

— Σήμερα εφάρεσες ένα ωραϊόν λαιμοδέτην. Ἄρχοντά μου, με αὐτὸν εἰσθε ἐρασμιώτατος. Ὅχι, δὲν θὰ πληξῶ· θὰ μείνω πλησίον σας, Μάριε, ἐγὼ θὰ μείνω πλησίον σου.

— Σὲ βεβαιῶ, ὅτι θὰ πληξῆς.

— Ὅχι, ἀπὸ εἶσαι καὶ σὺ ἐδῶ. Δὲν θὰ καταλοβαίνω τί λέτε, ἀλλάθ' ἀκούω. Ὅταν κάνεις ἀκούη τὰς φωνὰς ὅπου ἀγαπᾷ, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ καταλαβαίνη τὰς λέξεις των. Ἐγὼ, τὸ μόνον ὅπου θέλω εἶναι νὰ εὐρίσκωμαι μαζῆ σας. Θὰ μείνω μαζῆ σας, ἐτελειώστε.

— Φιλτάτη μου Τιτίκα! ἀδύνατον.

— Ἀδύνατον!

— Ναί.

— Καλά, εἶπεν ἡ Τιτίκα. Θα σᾶς ἔλεγα τόσα νέα. Θα σᾶς ἔλεγα ὅτι ὁ πάππος ἀκούη κοιμᾶται· ὅτι ἡ θεία εἶνε εἰς τὴν λειτουργίαν, ὅτι ἡ ἐστία τοῦ πατρὸς Θερανεμένη καπνίζει· ὅτι ἡ Νικολέτα ἐκραξε δι' αὐτὸ ἕνα καμικοκαθαριστήν· ὅτι ἡ Παναγιώτα καὶ ἡ Νικολέτα ἐπίασθησαν ἀπὸ τώρα· ὅτι ἡ Νικολέτα περιπαίζει τὴν ὁμίλιαν τῆς Παναγιώτας ἥτις τρυλίζει. Μὰ τώρα δὲν σᾶς λέγω κ' ἐγὼ τίποτε Ἄκουε ἐκεῖ ἀδύνατον! Πολὺ καλὰ, κύριε· θὰ ἔλθῃ ἡ σειρά μου νὰ σᾶς εἰπῶ κ' ἐγὼ, ἀδύνατον· καὶ θὰ ἰδοῦμεν τότε ποιὸς θὰ εἴρεθῇ μετανοημένος. Σὲ παρακαλῶ, μικρὴ μου Μάριε, ἀρες με νὰ καθῆσω ἐδῶ, με τοὺς δύο σας.

— Σὲ ὀρκίζομαι ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴμεθα μόνοι.

— Καὶ μήπως ἐγὼ εἶμαι ὡς νὰ ἦτον ἐδῶ κάνεις;

Ὁ Γιάννης· Ἀγιάννης, ἐμεινε σιωπῶν.

Ἡ Τιτίκα ἐστράφη πρὸς αὐτόν.

— Πρῶτον ἀπ' ὅλα, πατέρα, θέλω νὰ ἔλθῃς, νὰ με ἀσπασθῆς. Τί κάμεις, πατέρα, καὶ σιωπᾷς, ἀντὶ νὰ πάρῃς τὸ μέρος μου; Εἶδες τί πατέρα τὸν ἐγὼ! Ἐνφ βλέπει τὴν κόρη του τόσον ἀτυχῆ πλησίον τοῦ ἀνδρός της! Μὲ δέρνει, ὡς βλέπεις, ὁ ἄνδρας μου! Ἐλα ἄλλοτε νὰ με ἀσπασθῆς.

Ὁ Γιάννης· Ἀγιάννης, ἐπλησίασε πρὸς αὐτήν.

Ἡ Τιτίκα ἐστράφη, πρὸς τὸν Μάριον.

— Νί, κ' ἐγὼ σ' ἐκίχισα.

Ἐπειτα δ' ἔτεινε τὸ μέτωπον πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπροχώρησε πρὸς αὐτὴν κατὰ ἓν βήμα.

Ἡ Τιτίκα ὠπισθοχώρησε.

— Πατέρζ, εἶσαι ὠχρός. Τὸ χέρι σου μήπως σέ πονεῖ.

— Τὸ χέρι μου, ἱατρεύθη, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Μήπως ἀπόψε δὲν ἐκοιμήθης καλά ;

— Ὅχι.

— Ἐχεις κάμειν λύπην ;

— Ὅχι.

— Λοιπὸν φίλησέ με. Ἄν ἦσαι καλά, ἂν ἐκοιμήθης καλά, ἂν ᾖσαι εὐχαριστημένος, δὲν ἔχω νὰ σέ μαλώσω διὰ τίποτε.

Καὶ ἔτεινεν ἐκ νέου πρὸς αὐτὸν τὸ μέτωπον.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τότε ἠσπάσθη τὸ μέτωπον τοῦτο, ἐφ' οὗ ἀντενακλᾶτο οὐρανὸς ὀλόκληρος.

— Γέλασε.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐμειδίασεν, ὑπακούσας. Ἐμειδίασε μειδίαμα φαντάσματος.

— Τώρα ὑπερασπίσου με, καλέ μου πατέρα, κατὰ τοῦ ἀνδρός μου.

— Τιτίκα !... εἶπεν ὁ Μάριος,

— Κάμε, πατέρα πῶς δυσχαριστεῖσαι. Εἶπέ του πῶς πρέπει νὰ μείνω. Δὲν πειράζει ἂν ἐγὼ εἶμαι παρούσα. Τόσον ἀνόητον λοιπὸν μὲ ἔχετε ; Τί ὑποθεσεῖς, τέλος πάντων, εἶνε αὐταί, δια τὰς ὁποίας ἔχετε νὰ ὀμιλήσεται ! Εἶδες ἐκεῖ τὰ μεγάλα πράγματα ! κάμποσα χρήματα πρόκειται νὰ κατατεθοῦν εἰς μία τράπεζα· μὲ τοῦτο, τί ; Οἱ ἄνδρες τὸ τίποτε τὸ κάμνουν μέγα μυστήριον. Θὰ μείνω. Σήμερα εἶμαι εὐμορεθ, πολὺ· παρατήρησε, Μάριε, ἰδὲ με.

Καὶ ἠτένισε πρὸς τὸν Μάριον μετ' ἀνεκφράστου ἐρωτοτροπίας. Ρίγος διεχύθη σφριγηλότητος ἀνὰ μέσον τῶν ὄντων τούτων ψυχῶν. Ὀλίγον ἐφρόντισαν ἂν ἦτον ἄλλος παρών.

— Σὲ ἀγαπῶ ! εἶπεν ὁ Μάριος.

— Σὲ λατρεύω ! εἶπεν ἡ Τιτίκα.

Καὶ περιπτυχθέντες ἀλλήλους κατησπίασθησαν.

— Τώρα, ὑπέλαβεν ἡ Τιτίκα θριαμβευτικῶς διορθοῦσα μίαν πτυχὴν τῆς νυκτικῆς ἐσθῆτος τῆς, θα μείνω.

— Λοιπόν φιλησέ με ἄν ἦσαι καλά, ἂν κοιμήθης καλά, ἐάν ἦσαι εὐχαριστημένος διὰ ἔγω γὰρ σε μακάρο δια τίποτε. (Σελ. 1743).

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 218

— Ἄ ἔχ; ! ἀπήτησαν ἐκτετυκῶς ὁ Μάρκος. Κίτ' ἔχονεν νὰ τε-
λειώσωμεν.

— Πάλιν ἔχ; :

Ὁ Μάρκος τότε εἶπε μετὰ σοβαρότητος.

— Σὺ βεβαίῳ, Τίτλια, ὅτι εἶνε ἰδ' ἄντων.

— Ἄ ! κάρη, μεταχειρίζεσθ' ἢν ἀνδρικὴν σὰς φωνήν. Καθ' ἂ.
Ἰηγυλίω. Πατέρα, θὰ ἔχῃ προαποσὸν πῶς ἔδει μὲ ὑπεστροφίξες. Κύ-
ριε σ' ἔχουε κόνιε πατέρα, εἶσθε τίρηνω. Ἦθα τα εἶπω εἰς τὸν πάππον,
Τίρην νὰ εἶ τ' ἔχῃ, καὶ βλέπετε. Ἄν κομίζετε πα; θὰ ἐπιστρέψῃ νὰ
σὰς παρακαλῶ, ἀπα-ἔ-θε. Ἦθην ἀρεσὴ ὑπεστροφίξες. Ἦθ' ἔλθῃ τίρην
καὶ ἡ σαρὰ σὰς νὰ μὲ παρακαλῆτε. Ἦθ' ἔλθῃ πῶς θὰ πλῆξτε χωρὶς
ἐμέ. Ἰηγυλίω, τετέλεισται.

Καὶ ἡ Τίτλια ἐνεγύργηεν.

Ἄλλα μετὰ μίαν στιγμὴν ἦνε γθ' ἰν κ' αὐτῆ, θ' ἔρα, τὸ ζῶντιν καὶ
γλ' κ' ἔρα τῆς παρουσίᾳθ' ἐπὶ τὸν ἀποσὸν τῆς θ' ἔρα
ἐπὶ τὸν καὶ ἡ νὰ εἶσθε φωνήν.

— Εἶνε ἀποσὸν μωρενῆ !

Πάλιν δ' ἔλθῃσθε ἡ θ' ἔρα καὶ ἐπιστρέψῃ ἡ πρῶτη ζ' ἔρα εἰς
εἰς τὸν θ' ἔρα μωρενῆ, ὅστις ἡ παρουσίᾳ τῆς Τίτλιας εἶχεν ἀποσὸν ἡ, τὴ
ἀποσὸν μίαν αὐτῆς εἶν' ὅσ'.

Ὁ Μάρκος ἐβεβαίωθη ὅτι ἡ θ' ἔρα εἶχε καλῶς κλεσθῆ.

— Ἦ πῶς ἔχ' ἡ Τίτλια ! εἶπον τὸ ἔρα ὁ Μάρκος ἔρα μάρκ'.

Ἐπὶ τὸν λόγον τούτον, τρέμος κατέλαβεν τὸν Γάβριον. Ἄγ' ἂν
ἀπὸ κειτλή μέρω, πῶς ἔρα προσήλθῃσθε ὅ' ἐπὶ τῆς Μάρκου ἔρα μωρενῆ
νῆτ' ἔρα.

— Ἦ Τίτλια ! εἶπον ὅ, νὰ εἶνε εἰσθε θ' ἔρα ἔρα μωρενῆ
εἰς τὴν Τίτλια. Εἶνε ὁ καίος. Ἄπὸ δὲ τὴν ἐπὶ τὴν ἔρα. Ὁ δ' ἔρα
θ' ἔρα μωρενῆ, ὅστις καὶ εἶσθε, καὶ ὅ' ἔρα ἔρα ἔρα. Κίτ' ἔρα
σὰς ἔρα μωρενῆ, σὰς καὶ εἶσθε, ὅτι καὶ τὸν λόγον σὰς τῆς ἐπὶ τὴν
λόγον σὰς, ὅτι ἔρα θὰ τα εἶπῃτε εἰς τὸν Τίτλια. Ἄρα μωρενῆ τα γ' ἔρα
εἶσθε εἶσθε εἰς σὰς ἔρα καὶ τα εἶσθε εἶσθε, χωρὶς αὐτῆ, καὶ μὲ
βίωσθ' θ' ἔρα ἔρα εἰς τὸν ἐπὶ τὴν ἔρα, εἰς τὸν ἀποσὸν ἔρα,
μὲ εἶνε ἀποσὸν εἶσθε ἡ Τίτλια, ὅ Τίτλια ἀν' ἔρα μωρενῆ τα εἶσθε
τούτον θ' ἔρα εἶσθε μωρενῆ. Ἄρα μωρενῆ τῆς καίος, ὅτι

νά τὴν ἐξηγήσουν τὸ πρῶγμα. Ἐτυχε μίαν ἡμέραν νὰ ἴδῃ μετακομιζομένους καταδίκους τῶν κατέργων. Ὡ Θεέ μου!

Καὶ καθήμενος ἐπὶ ἑδρας ἔκριψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς δύο χεῖρας του. Δὲν ἠρώετο, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀνατιναγμῶν τῶν ὤμων του, ἐφάνετο κλαίων. Δάκρυα σιγῆλὰ, δάκρυα τραγερὰ αὐτὰ πνίγονον τὸν ἄνθρωπον.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κατελήθη ὡς ὑπὸ σπασμῶν· ἔπιεσεν ὕπτιος ἐπὶ τῶν νώτων τῆς ἑδρας, ὡς θείων ν' ἀναπνεύσῃ, ἐφάνη δὲ τότε τὸ πρόσωπον του καθυγρον ἐκ τῶν δακρύων, καὶ ὁ Μάριος ἤκουσεν αὐτὸν ψιθυρίζοντα στοργικωρῶς. — Ὡ, θς ἐπιθνησκα.

— Μεινότε ἔργους, τὸ μυστικόν σας θὰ τὸ φυλάξω δι' ἐμὲ καὶ μένον.

Ἄλλ' ἔφάνη ὅτι δὲν ἐμαλάχθη ὑπὲρ τοῦ ἰσθμίου ὅσον ἄρσειε· εἶπετι εἰς τοὺς ἀφθιμένοις σου, ὁ ἄνθρωπος τῶν κατέργων ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπέκρυψεν τὸ κ. Θεοταμίην συμπόσια λαγόν τῆς ἐντοπίσεως ταύτης στείρεται καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν.

— Δεῖ εἶπαι ὅτι ἐν ταύταις νὰ ἐπισιωπηθῶν ὀλωσάθῃ τὴν χρηματικὴν παρακαταθήκην τὴν ἔσταιν ἀπεδῶσται μὲ τόσον τιμιότητα καὶ πίστην. Διότι εἶπε τραχὺ ἀπ' αἰτίας τῆς χρηστότητός σας, καὶ σὰς ὀφείλεται ὁ αὐτὸς εἰς ἄρα ἡ. Ἰδίω σὰς τὸν ἴδιον νὰ προσδιορίσετε τὸ ποσόν, καὶ θὰ σὰς πληρωθῇ ἀμέσως. Μὴ πειθισθετε ὅτι, ὅσα καὶ ἂν εἴπατε, θὰ εἴπατε πολλά.

— Ἐχρημάτισε, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, μετὰ πρόσεξης.

Ἐφώνησε τότε σιωπῆσι τινα σιωπῆσι, πρὶν ἂν μηχανικῶς τὸ ἄκρον τοῦ λαγίνου ἀποστῆται τοῦ τοῦ ὀμῆτος τοῦ ἀντίχειρος, ἐπειτα εἰς ἄφροντα ἔβησεν.

— Γιὰ εἰς εἴπατε τρεῖς ἔτι· μοῦ μένει ὅμως ἀκόμη ἐν ἄλλο, τὸ τελευτάριον.

— Τὸ πρῶγμα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐφώνησε ἀπεδῶσται μὲ εἰς καὶ μετὰ φωνῆς ἐλαττωσῃ, ἀπεκρίθη πᾶλλον ἔπειτα τὰ εἶπε.

— Τὰς ὅσας εἴπατε ἐν φωνῆσι, εἰσὶν τῆς εἰπέ. σὰς ὁ ὅποιος εἰσθε ἰδῶ ἡ κ. φωνῆ, εἰς ἔτι πρὶν εἰς εἰς τὸν Τ. τικα;

— Νομίζω ὅτι αὐτό θά ἦτο καλλίτερον, ἀπεκρίθη ὁ Μάριος ψυχρῶς.

— Πολύ καλά, πλέον ὅν θά τὴν ἰδῶ, ἐψιθύρισε ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Καὶ διηθύνθη πρὸς τὴν θύραν.

Ἐπέθεσε τὴν χειρὰ του ἐπὶ τῆς κλειδωνίης, ἤνοιξεν ἄρκετά, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλ' ἐμεινεν ἐκεῖ πρὸς στιγμὴν ἀκίνητος, ἐκλείσε πάλιν τὴν θύραν, καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν Μάριον.

Δὲν ἦτο ὅκ τῶρα πλέον ὠχρὸς, ἀλλὰ πελιδνός. Δὲν εἶχε πλέον δάκρυα ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλ' εἶδος φλογὸς τραγικῆς. Ἡ φωνὴ του εἶχε πάλιν καταστῆ παραδόξως πῶς γαλήνιος.

— Ἀκούσετε, κύριε, εἶπεν νὰ ἐρχωμαι, ἂν θέelite, νὰ τὴν βλέπω. Σὰς βεβαιῶ ὅτι αὐτό πολὺ τὸ ἐπιθυμῶ. Ἄν ἐν ἐπιθυμοῦσα πολὺ νὰ βλέπω τὴν Τιτίκα, ὅν θά σὰς ἔκαμνα τὴν ὁμολογίαν αὐτὴν τῆς ἀουναμίας μου, θά ἀναχωροῦσα· ἀλλὰ θέλων νὰ διαμένω ὅπου καὶ ἡ Τιτίκα, καὶ νὰ ἐξακολουθῶ νὰ τὴν βλέπω, σὰς ἐφανέρωσα τὰ πάντα εὐλικρινῶς. Καὶ τὸν λόγον τὸν ἐνισεῖτε· ὅν εἶνε ἀλήθεια ;

Ἄγιάννης Ἀγιάννης ἔστη πρὸς στιγμὴν καὶ ἠτένισε τὸν Μάριον. Εἶτα ἐπαγέλασε.

— Βλέπετε, εἶνε ἐννεα ἔτη καὶ περισσότερον, ἀφ' οὔτου τὴν ἔχω κοντὰ μου. Πρῶτον ἐκατοικήσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην τοῦ βουλευάρτου, ἔπειτα εἰς τὸ μοναστήρι, ἔπειτα πλησίον τοῦ Λουξεμβούργου, ὅπου καὶ τὴν εἶδετε κατὰ πρώτην φοράν. Ἐνθυμεῖσθε τὸ καπελλινό τῆς ἐκεῖνο, τὸ κυανεῖν. Ἀκολούθως μετέβημεν εἰς τὴν συνοικίαν τῶν Ἀπομάχων, ὅπου ὑπῆρχεν ὁ κήπος μὲ τὰ σιδηρὰ κάγκελα· εἰς τὴν οὐδὸν Πλουμέτου. Ἐγὼ κατοικοῦσα εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος· ἦτον ἐν τῷ μεταξὺ μίαν μικρὰ ἀλλή, ἠκουσ ἀπ' ἐκεῖ τὸ κλειδοκώμβιδόν τῆς. Ἰδοὺ ἡ ζωὴ μου. Ἡμεθε ἀχώριστοι. Αὐτὸ ἐτήρασε ἐννεα ἔτη καὶ μῆνας.

Ἄγιάννης Ἀγιάννης διέκοπη πάλιν καὶ προσέθηκε σχεδὸν παραπονοῦμενος. Ἡμεθ ὡσάν πατέρα τῆς, καὶ αὐτὴ ἦταν τὸ παιδί μου. Δὲν εἰξεύρω, κύριε Πομμερσὺ, ἂν μ' ἐνισήτε· ἀλλὰ τῶρα, νὰ φύγω, νὰ τὴν ἀφήσω, νὰ μὴ τὴν βλέπω πλέον, νὰ μὴ τῆς ἠμιλῶ, νὰ μὴν ἔχω πλέον εἰς τὸν κόσμον τίποτε, θά ἦταν δύσκολον. Ἐὰν ὅν σὰς φαίνεται κακόν, θά ἐρχωμαι νὰ βλέπω ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὴν Τιτίκα.

Σὺς ὑπόσχουμαι νὰ μὴν ἔρχωμαι συχνά· οὔτε θὰ μένω πολλὴν ὥραν. Διατάττετε καὶ με δεχόνται εἰς τὰ κάτω τῆς οἰκίας, ὅπου ἔχετε τὴν μικρὴν αἴθουσαν. Ἐμβαίνω ἂν ἀγαπᾶτε, ἀπὸ τὴν ὀπίσω θύραν τῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔστη καὶ μετὰ μικρὸν ἐπανελάθεν.

— Ἄλλ' ἴσως σὸτὸ κινήσῃ εἰς ἀγορίαν. Κάλλιον νομίζω, νὰ ἐμβαίνω ἀπὸ τὴν ἄλλην θύραν, ὅπου ἐμβαίνουν καὶ οἱ ἄλλοι ὄλοι. Ὡ! ναι, κύριε· θέλω νὰ βλέπω ἀκόμη διὰ κάμποσον καιρὸν τὴν Τιτίκα· ὅσον θέλετε σπανιώτερα, ἀλλὰ νὰ τὴν βλέπω. Βίλετε τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὴν θέσιν μου· ἐν μοῦ ἔμεινεν εἰς τὸν κόσμον ἄλλο πρὸ' αὐτοῦ. Καὶ ἔπειτα, λάβετε ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦτο· ἂν ἐν ἡρχόμενῃ πλέον διόλου, τοῦτο θὰ ἰθιωρεῖτο ἀνεξήγητον, θὰ ἐσχολιάζετο καὶ ἐν θὰ εἶχε καλὸν ἀποτέλεσμα. Ἐκεῖνο ὅπου εἰμπορῶ νὰ κάμω, εἶνε παραδείγματος χάριν, νὰ ἔρχωμαι τὸ βράδυ ὅταν ἀρχίζῃ νὰ νυκτῶνῃ.

— Καθ' ἐσπέραν νὰ ἔργασθε, εἶπεν ὁ Μάριος, καὶ ἡ Τιτίκα θὰ σὰς περιμένῃ.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης· εἶθε πολὺ ἀγαθός.

Ὁ Μάριος ἐχαίρειτε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην· ὁ εὐδαίμων πρέπεμψε μέχρι τῆς θύρας τὸν ἀπέλπειν καὶ οἱ δύο οὗτοι ἄνθρωποι ἀπεχωρίσθησαν.

B.

Αἱ ζοφερότερες μᾶς ἀποκαλύψεως.

Ὁ Μάριος ἔμεινε τεθρονημένος.

Τώρα ἐρανερότερο διαπύ ἀνιζηγγήτως ἀπεστρέφετο τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, τὸν ἄνθρωπον οὐσίνοσ πλησίον ἔθλεπε τὴν Τιτίκαν.

Διέκρινε κατὰ τὰ αἰνιγματώδες εἰς αὐτόν, καὶ ἠδύνατο νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Τὸ αἰνίγμα λοιπὸν ἦτον ἡ μυσταρτέρα πάσης ἀσχύνης, τὸ κατεργασί. Οὗτος ὁ λεγόμενος κ. Θερσανέμης ἦτον τῶν κατέργων κατὰ διαίεσ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ἡ αἰρνήτι ἀποκάλυψις τοιοῦτου μυστηρίου ἐν μέσφ βίου εὐδαίμονος, ὠμαίξε πρὸς ἀνακάλυψιν σκορπισῶ ἐντό; φωλεζς τρυγόνων.

Ἄλλ' ἦτον ἄρά γε ἡ εὐδαίμονία τοῦ Μαρίου καὶ τῆς Τιτίκας καταδεικασμένη τοῦ λοιποῦ εἰς τοιαύτην συνεπιρήν; Ἦτο γεγονός τετελεσμένον; Ἡ παραδοχὴ τοῦ ἀνθρώπου τοῦτου ἀπιτέλει ἄρά γε μέρος τοῦ ἡμεναίου; Ὁ Μάριος συνευμφείθη ἄρά γε καὶ τὸν κατὰ δίκον;

Μᾶς περιβάλλει ἡ χαρὰ καὶ ἡ αἴγλη καὶ ἀπολαμβάνομεν πληρες τὸ μεγαλεῖον τῶν στιγμῶν τῆς βιωτικῆς πορφύρας, τὸν ἀσπίλον ἔρωτα, ἀδιδόροσ ἀλλ' οὐχ ἦττον καὶ ἐν ταῖς ἀρρητοῖς ταυτοῖς στιγμαῖς ἀκόμη εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ κλονισθῶμεν, ἔστω καὶ ἂν ἐρωμεν τὴν ἐκστασιν ἀργαγγέλων, ἔστω καὶ ἂν τῶν ἡμιθιωσ τὴν ὄξιν ἀπολαμβάνωμεν.

Ὡς συμβαίνει πάντοτε εἰς παρμολίας αἰρνιδίους μεταβολάς, ὁ Μάριος ἐξήταξεν ἐαυτὸν μὴ ταιῶφιλε νὰ μεμρῆθῃ, αὐτὸς ἐαυτόν, μὴ ἐπιδείξαιτο ἔλλειψιν ἀντιλήψεως, ἔλλειψιν συνέσεως, μὴ ἀκουσίως ἀφρηπάσθῃ, ἐκ τῆς αἰγλης τῆς παρθενικῆς ἐκστάσεως. Ἰσως. Πριεβή ἀρὰ γε εἰς τὸν ἀγῶνα, χωρὶς νὰ ἐξερευνηθῇ τὰ περίξ, χωρὶς νὰ διαρωτισθῇ περὶ αὐτῶν, προέβη εἰς τὸν καταλήξαντα εἰς τὸν γάμον του μετὰ τῆς Τιτίκας τοῦτον ἔρωτα; διενεοῖτο καὶ ἐπειθετο, ὅτι ἐκ τῆς ἀλληλουχίας τῶν περὶ ἐαυτοῦ ἐξακριβώσεων, ἡ ζωὴ βαθμιαίως κολύζει διὰ προστίμου, ἐπειθετο ἐξακριβῶν τὸ χιμαιρικὸν καὶ ὀρματικὸν μέρος τῆς φύσεως ὡς τι ἐνδόμυχον νέφος ἴδιον, εἰς πολλοὺς ὀργανισμοὺς, τὸ ὀπαῖον ὄμως, εἰς παροξυσμοὺς παθῶν καὶ θλίψεων ὄγκουται, τῆς ψυχικῆς θερμοκρασίας ἀλλοιομένης καὶ κατακλύζει ὀλόκληρον τὸν ἄνθρωπον εἰς βαθμὴν ὡστε νὰ μορφήσῃ συ-εἰδητὴν εἰς ἀτέρμονα ἀχλὺν λουομένην.

Πλέον ἢ ἀπαξ ὑπεδείχθημεν τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο στοιχεῖον τῆς ἀτεμικότητος τοῦ Μαρίου.

Ἐνεθυμείτο ὅτι, ἐντὸς τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἔρωτός του εἰς τὴν ὀδὴν Πλουαίτου, οὔτε ἀνέφερε τι εἰς τὴν Τιτίκαν περὶ τῶν διαδραματισθέντων εἰς τὴν αἰλίαν Καρακα, ἐθα ὁ Γιάνης Ἄγανης, ἐνῶ εἰρισκετο εἰς τὰς χεῖρας τοσούτων ληστῶν, παρδόξως τὰς ἐσιώπα, ἀνεχόμενος τὰς βασάνους τῶν. Διατὸ τιτα νὰ μὴ ἀναφέρῃ περὶ τούτου εἰς τὴν Τιτίκαν, ἐνῶ τὸ πρῖγμα ἦτο τόσου φοικωῖες καὶ τισιν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ἐχρήζε; Πῶς οὔτε περὶ τῶν Θεναρῶν ἐρων νὰ μὴ τῆ εἶπε τι, μάλιστα δὲ καθ' ἡν ἡμέραν εἶχε συναντηθῆ μετὰ τῆς Ἐπινίης;

Ἡ σωπη τοῦ αἰεὶνῆ σήμερον τῶ ἐρρίνετο ἀ-εἰρηγίτος καὶ ἀδικαιολόγητος.

Τὴν ἀπέδιδεν ὄμως εἰς τὴν ἐρωτικὴν μεθην ὑπ' ἧς κατείχετο κατ' ἐλαῖνον τοῦ καίριον, κατὰ τι δὲ καὶ εἰς τὴν ἀποστραφῆν του πρὸς τὸ ἀποστραφῆν ἐλαῖνο συμβάν, ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀσχηθῆ καὶ νὰ μαρτυρηθῆ, ἐπειδὴ θὰ παριστα ἐν τούτῳ καὶ πρόσωπον καταγόρου.

Ἄλλοις τε οἱ ἐξ ἡ ἐπτα ἐκείναι ἐβδωμάδες εἶχον ὀεῖσθαι ἀστραπιαίως, μάλιστα δὲ εἶχον λαβεῖν καίριον οἱ οὗο ἐραστὰι νὰ ἐκφράσωσι τὸν ἀ-

μοιβαίον των έρωτα. Τελος, αφού εστάθμισεν όλως τους λόγους και εξέτασε τὸ ζήτημα ὑφ' ὅλας τὰς φάσεις αὐτοῦ, ἐσκέφθη πάλιν.

Ἐποθέσωμεν ὅτι διηγείτο εἰς τὴν Τιτίαν τὴν ἐν τῇ οἴκῳ Κάρικα· ὑποθέσωμεν ὅτι ἀνέφερεν εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα τῶν Θεναρδιέων· ἴσως θα ἀνεκάλυπτεν ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐχρημάτισε κατάδικος εἰς τὰ κάτεργα· ἀλλὰ τοῦτο θὰ μετέβαλλεν αὐτὴν, ἢ τὴν Τιτίαν; Θὰ ἀπεχώρει ἀπ' αὐτῆς; Θὰ ἔπαυε ποσῶς νὰ τὴν ἀγαπᾷ; Θὰ ἀπεφάσιζε νὰ μὴ τὴν νυμφευθῆ; Ὁχι. Θα μετεβάλλετο τι ἐξ ὧσων ἐπραΐεν; Ὁχι.

Λοιπὸν δὲν εἶχε λυπηθῆ ἢ νὰ ψεῖξ ἑαυτὸν διὰ τὴν σιωπὴν του. Τὸ πᾶν ἐγένεν καλῶς, ὡς ἐγένεν. Ἐπίσχε· Θεὸς τις καὶ διὰ τοὺς μεθύσους τούτους ἐρωσιὸς καλοῦμένου. Ὁ Μάρκος καὶ τοὶ τετρὸς τότε, ἠκολούθη τῇ αὐτῇ ἰδόν, ἢν θὰ ἠκολούθει βλέπων.

Ὁ έρως τοῦ εἶχε ἔσει· τοὺς ὀφθαλμούς, ὅπως τοὺ χειραγωγῆσθ, πεῦ; Μέχρι τοῦ παραείτου.

Ἄλλ' ὁ παράδεισος αὐτοῦ τοῦ λοιποῦ διετέλει εἰς σύγερουσαι πρὸς τὸν ἄδην.

Σήμερον, ἡ ἀποστροφή τοῦ Μαρίου πρὸς τὸν ἄνθρωπον τούτον, πρὸς τὸν Θεσανέμην τούτον, τὸν μετοδληθέτα εἰς Γιάννη, Ἀγιάννη, ἦτον ἀκάματος μετὰ φρίκης.

Ὁμοιωχτησον ὅμως, ὅτι ἐνός της φρίκης ταύτης ὑπῆρχε καὶ τις αἰτία, πρὸς δὲ καὶ τις θεμασιός.

Ὁ κλέπτης αὐτος, ὁ ἐν ὑποτροπῇ κλέπτης αὐτος ἀπέδωκε μίαν χρηματικὴν παρακαταθήκην, καὶ τοιαύτης μάλιστα ἀξίας! Ἐξαιτίας γιλιόδας φρίκων! Ἐνῶ οὐδεμία ὑπῆρχε μαρτυρία περὶ τῆς παρακαταθήκης ταυτης! Ἐνῶ ἠδύνατο ὅλα να κρατήσθ ὅλα τὰ ἀπέδωκε.

Περιπλέεν δὲ, αὐτὸς ἀπεκάλυψε τὴν θέσιν του οὐδένος ἀναγκάσαντος αὐτοῦ εἰς τοῦτο. Ἐὰν ἐγένετο γνωστὸν σήμερον τίς ἦτον, τοῦτο ἐδηλώθη περ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Ἡ ἐξομολόγησις του ἐρανέρωνεν ἀπεραιεγμάτιστον ἀνοχὴν, ὄχι μόνον ταπεινώσεως, ἀλλὰ καὶ κινδύνου. Πρὸς πάντα κατάδικον, ἡ προσωπίς δὲν ἦτο προσωπίς, ἀλλὰ ἀμυντήριον. Ὁ Γιάννης Ἀγιάν.

νης, παρήτησε τὸ ἀμυντήριον τοῦτο· τὸ ψευδώνυμον εἰς τοιοῦτους ἀνθρώπους εἶνε ἀσφάλεια.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπέρριψε τὸ ψευδώνυμον. Ἦδύνατο, καὶ τοὶ ἑραπίτης κατέργου, νὰ κρυβῆ διὰ παντός ἐν μέσῳ ἐντίμου τινὸς οἰκογενείας· ἀλλ' ἀντέστη εἰς τοῦτον τὸν πειρασμόν.

Καὶ διατί; διότι ἡ συνείδησις του δὲν τὸ ἠνείχετο. Τὸ ἐξέφρασεν ὁ ἴδιος δι' ἀναμφισβητήτου τόνου ἀληθείας. Ἐν συντόμῳ ὅστις ὀδήγησε καὶ ἂν ὑπῆρξεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης οὗτος, ἦτο ἀναμφίβολον ὅτι ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου ἀφύπνισθη· δὲν εἶνε ἴδιον χυδαίας φύσεως τοιαύτη μαγγανεία τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀγαθοῦ. Ἀφύπνισαι συνειδήτοσ εἶνε μεγαλεῖον ψυχῆς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτο εἰλικρινής. Ὡς ἐκ τῆς ὁρατῆς, ψηλαφῆτης, προφανεστάτης ἀναμφιλέκτου τρυφῶς μαρτυρουμένης εἰλικρινείας ταύτης καὶ ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἦν προεξένοι εἰς αὐτόν, ἀπέδεινον περιττὰ πλέον αἱ πληροφορίαι καὶ παρείχετο πᾶν κῦρος εἰς πᾶν ὄ,τι ἔλεγεν αὗτος ὁ ἄνθρωπος.

Παράδοξον τῆ ἀληθείᾳ! Τί ἀπέρριεν ἐκ τοῦ κ. Θεσσανεμη; ἡ δυσπιστία. Τί δὲ ἐκ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη; ἡ ἐμπιστοσύνη.

Εἰς τὸν μυστηριώδη ἰσολογισμόν ἐν κατέστρωσεν ὁ Μάριος ἐν τῇ διανοίᾳ, ἔβλεπεν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ ἐνεργητικόν, ἀφ' ἐτέρου δὲ τὸ παθητικόν, καὶ προσεπάθει νὰ εἰρήνῃ τὰ δύο εἰς ἰσοζύγιον.

Ἀλλὰ ἔλα ταῦτα μάλις διακρίνετο ὡς ἐντὸς τῆς θελήτης. Ὁ Μάριος προσπαθῶν νὰ σχηματίσῃ σαφῆ τινα περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἰδέαν, καὶ κινήσῃν, ὡς εἶπεν, τὸν Γιάννην Ἀγιάννην εἰς τὸ βῆθος τῆς διανοίας του, ὅτε μὲν τὸν ἔλασεν, ὅτε δὲ πάλιν τὸν ἔβλεπεν ἐντὸς ὀμίχλης τινὸς ἀπιστίας.

Ἡ ἐντίμος ἀποδοθεῖσα παρακαταθήκη· ἔχει καλῶς· ἡ χρηστότης τῆς ὁμολογίας ἔχει καλῶς.

Ταῦτα ἔραϊωνον τὴν νεφέλην· ἀλλ' ἡ νεφέλη καθίστατο πάλιν ἔπειτα πυκνὴ καὶ ζοφερά.

Ὅσον συγκεχυμένα καὶ ἂν ἦσαν αἱ ἀναμνήσεις τοῦ Μαρίου, δὲν ἐλάσσον ὑπὲρ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ἀλλὰ μᾶλλον κατ' αὐτοῦ.

Τέλος πάντων, ἐκεῖνο το συμβῆν τῆς τρώγλης τοῦ Ζονορέτου τί ἦτο; Διατί, ἔταν εἶχον παρουσιασθῆ αἱ ἄνθρωποι τῆς ἀστυνομίας, οὐ-

τος ἀντί νά τοῖς ἐκ'έσση τὰ μαρτύρια εἰς ὅσα ὑπεβλήθη ὑπό τῶν κακοποιῶν ἐκείνων ἐδραπέτευσεν. Εἰς τοῦτο ὁ Μάριος εὗρισκε τήν ἀπόκρισιν. Διότι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτο φυγόδικος, καί δὲν τῷ σενέφερε νά ἀνακαλυφθῆ.

Ἐτέρη ἀπορία. Διατί ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχεν ἔλθει εἰς τὸ ὄδοφραγμα; Ὁ Μάριος ἐπανέβλεπε σήμερον εὐκρινῶς τήν ἀνόμησιν ταύτην, ἀναφανίσαν ἐντὸς τῶν συγγινήσεων τούτων, ὡς ἀναφαίνονται ἐκ τοῦ πυρός τὰ διὰ συμπαθητικῆς μελάνης γράμματα. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο εἰς τὸ ὄδοφραγμα, ἀλλὰ δὲν ἐπολέμησε διόλου. Τί λοιπὸν ἦλθεν ἐκεῖ νά λάμῃ;

Ἐνώπιον τῆς ἐρωτήσεως ταύτης προεβάλλετο φάσμα τι ἀποκρινόμενον.

— Κατεζήτει τὸν Ἰαβέρην.

Ὁ Μάριος δὲν εἶχε λησμονήσει τὴν τραγικὴν ἐκείνην τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἀποσίαν ὅτε ἐραντίζετο συρόμενον τὸν Ἰαβέρην ἀπὸ τοῦ περιλαίμιου ἐξώθεν τοῦ ὄδοφράγματος καί ἤκουε πρὸς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ Μολδατοῦ τὸν θινάσιμον πυροβολισμόν.

Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ὑπῆρχε μίσος; τι μεταξὺ ἀστοματικῶν καταδίκευ καὶ φυγαπειῶν, ἡ δὲ παρουσία ἀμφοτέρων ἦτο ἐνοχλητικὴ δι' αὐτοὺς τούτους. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπαυροῦτο εἰς τὸ ὄδοφραγμα χθρὴν ἐκδικήσεως. Εἶχεν ἔλθει ἀργά, ἴσως ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἰαβέρης ἐκροτεῖτο δέσμιος ἐντὸς οὗτοῦ. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐρόντευε τὸν Ἰαβέρην, τούτο ἦτο πασιδῆλον.

Ἀπέμενε μια ἐσχάτη ἐρώτησις. Ἀλλ' εἰς μάτην εἰς αὐτὴν εἰς ὑπῆρχεν ἀπάντησις. Ὁ Μάριος ἠσθάνετο ὅτι συνέσειγγεν ἡ ἐρώτησις αὐτή. Πῶς συνέβη, ὥστε ἡ ὑπαρξίς τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη νά συγχρωτισθῆ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον μετὰ τῆς Τιτίλας; ἠθέλησε λοιπὸν ἡ θεία Πρόνοια νά ποιῆ ἐν οὐ καιαῖς, συναπτῶσα τὴν τυχὴν κόρη μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

Ἐπύρχοναι λοιπὸν ὅσο εἰδὼν δεσπὰ ἐκεῖ ἐπάνω αἰ' ὡν ἀρῆσκειται ὁ Θεὸς προσέειπεν τὸν ἄγγελον μετὰ τοῦ δαίμονος; Τὸ ἐγκλημα καὶ ἡ ἀθωότης εἶνε δυνατόν νά συντροφεύωσιν ἐν τῷ μυστηρίου τοῦ κατέρχφ τῶν ἀθλιότητων.

Εἰς τὴν περίελασιν ταύτην τῶν καταδικῶν, ἤτοι ἐνομαζέται ἄνθρω-

πίνη είμαρμένη εἶνε δυνατόν νά παρελάσσωσι δύο μέτωπα, ἐγγύς ἀλλήλων, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγνόν, τὸ δὲ στουγερόν, τὸ μὲν αὐγίζον φῶς θεῖον, τὸ δὲ ἐσαεὶ πελιδιὸν ἐκ τῆς αἰωνίου ἐν τῇ Κελάσει μαστιγώσεως ;

Τίς διέταξε τὴν ἀνεξήγητον ταύτην σύζευξιν ; Πῶς καὶ διὰ τίνας θούματος ἐπετεύχθη ἡ συμβίωσις μεταξύ τῆς οὐρανίας ταύτης μικρᾶς καὶ τοῦ κολασμένου γερωντος ;

Τίς ἔδωκε τὸν ἀμνόν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ λύκου, ἢ ὅπερ παραδόξουθρον τὸ λύκον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀμνοῦ ; Διότι ὁ λύκος ἠγάπα τὸν ἀμνόν, ὅτι τὸ ἄγριον ἠγάπα τὸν ἡμερον, ἐπὶ ἐνεσεστίαν ὄλην, ὁ ἄγγελος ἔργεν ὡς στήριγμα τὸ τέρας.

Ἡ παιδικὴ καὶ νεανικὴ ἡλικία τῆς Τιτίκας, ἢ εἰς τὴν ζωὴν ἔλευσις τῆς, ἢ ἐν φωτὶ καὶ ζωῇ παρθενικῆ τῆς ἀνάπτουζης ἐστεργήθησαν ὑπὸ τῆς περιτώδου ἀρσιώσεως.

Σωρεῖα αἰνιγμάτων, ἄβυσσοι γαίνουσα εἰς ἄβυσσους ἄλλας ἀπόθμενας ! Ὁ Μόρσις ὄνν ἠδύατο πλέον νά κύβη ἐπὶ τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη καὶ νά μὴ αἰσθανθῆ σκοτοδίην.

Τί λιυτέν ἦτο ὁ αὐτόχρημα χάρις καὶ βράβηρον ἀνθρώπου οὗτος ;

Τὰ παλαια γενεσιανά σύμβολα εἶνε αἰώλια εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν ὡς ὑφίσταται αὕτη σημερον' μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν πρόκειται νά μεταβάλῃ αὐτὴν πλεῖον φῶς θὰ ὑφίστανται ἀείποτε δύο ἀνθρώποι· ὁ μὲν ὑπέρβειος, ὁ δὲ καταχθόνιος καὶ ὁ μὲν τοῦ καλοῦ εἶνε ὁ Ἄβελ, ὁ δὲ τοῦ πονηροῦ εἶνε ὁ Κάιν.

Ἄλλα τίς ὁ πρῶτος οὗτος εἶδῶ Κάιν ; Τίς ὁ ἀλιτήριος οὗτος ὁ ἀρσιωθείς εἰς τὴν θρησκευτικὴν λατρείαν μιᾶς κέρης, ὁ ἐπαγροπνῶν, σκέπων, φρουρῶν, ὁ πληρῶν αὐτὴν ἀγνωστῆτος, καίτοι αὐτὸ, ἐνοχῆς, ὁ περιβαλλὼν καὶ μεταρσιῶν αὐτὴν ;

Τίς ὁ εὐθεύς οὗτος ὁ σεβασθεὶς τὴν ἀθωότητα ταύτην εἰς τειούτον βιβλίον, ὥστε νά μὴ ἀφῆξ ἐπ' αὐτῆς οὐδ' ἐλαχίστην κηλίδα ; Τίς ὁ Βάνης Ἀγιάνης οὗτος ὁ τὴν ἡλικίαν τῆς Τιτίκας ἴθλας ; Τίς ἡ ἐρεδῶδης εὐκογνωμία αὕτη, ἢ μόνον φροντίσασα πῶς νά προφυλάξῃ ἀπο πίστες κηλίδος καὶ πάσης ἐπισκιάσεως τὴν ἀνατολήν ἐνός ἀστρου ;

Εἰς τοῦτο ἐγκρατεῖται τὸ μυστήριον τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, ἐν τούτῳ ὡσαύτως ἐκρῆπτετο τὸ ἀπόρητον τοῦ Θεοῦ.

Ἐνώπιον τοῦ διττοῦ τούτου μυστηρίου ὁ Μάριος ἐξίστατο. Τὸ ἐν ἐπεθεβαίου τὸ ἕτερον. Τοῦτο δὲ ἐβλεπεν ὁ Μάριος. Ὁ Θεὸς ἐνείχετο εἰς τοιαύτην πλεκτάνην τόσον ὅσον καὶ αὐτὸς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὁ Θεὸς ἔχει τὰ ἴδια ἑαυτοῦ ὄργανα καὶ χρησιμοποιεῖ οἰονδήποτε θέλει αὐτὸς ἐργαλεῖον. Ὁ Θεὸς δὲν εἶνε ἐνώπιον τοῦ ἀνθρώπου ὑπεύθυνος. Εἴμεθα ἡμεῖς εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν τὰς θείας οἰκονομίας; Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰργάσθη πρὸς διάπλασιν τῆς Τιτίκας καὶ συνετέλεσεν ἐν μέρει εἰς τοῦτο. Τοῦτο ἦτο ἀναμφισβήτητον.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ὁ ἐργάτης ἦτο τερατώδης, ἐνῷ τὸ ἔργον του ἦτο θαυμασίον. Ὁ Θεὸς θαυματουργεῖ καθ' οἷον αὐτὸς μούλεται τρόπον.

Ἐπλάσε τὴν ἀγγελικὴν ταύτην κόρην χρησιμοποιήσας πρὸς τοῦτο τὸν Γιάννη Ἀγιάννη, τὸν πρωτάκουστον τούτον συνεργάτην.

Τί δικαίωμα λοιπὸν ἡμεῖς ἔχομεν νὰ τῷ ζητῶμεν λόγον τῆς πράξεώς του. Μήπως τώρα πρώτην φοράν ἢ κόπρος συναπελάβετο τοῦ ἔσους εἰς τὴν τοῦ ρόδου ἐπάνθησιν;

Ὁ Μάριος τοιαύτας λύσεις εἶδεν εἰς τὰς ἀπορίας του καὶ ἔθεώρει αὐτὰς οὐχί ἱσακλήμας. Οὐδ' ἐτόλμα νὰ ἐρωτήσῃ περὶ αὐτῶν τὸν Γιάννη Ἀγιάννη. Ὁ Μάριος ἠγάπα τὴν Τιτίκαν μέχρι λατρείας, τὴν εἶχε σύζυγον. Ἡ Τιτίκα ἦτο ἐξόχως ἀγνή. Τοῦτο ἦτο ἄρκετὸν διὰ τὸν Μάριον. Εἶχε ἀνάγκην διασαφήσεως; Ἡ Τιτίκα ἦτο φῶς, τὸ δὲ φῶς δὲν ἔχει ἀνάγκην διασαφήσεως.

Ὁ Μάριος εἶχε τὰ πάντα | τί ἄλλο ἠδύνατο νὰ ἐπιθυμήσῃ; Μήπως δὲ ἔχει τις ἀρκετὰ ὅταν ἔχῃ τὰ πάντα;

Αἱ ἀτομικαὶ ὑποθέσεις τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη τί τὸν ἐνδιέφερον; Ἐὰν ἐκουπτεν ἐπὶ τῆς ἀπεισίας σκιάς του ἀνθρώπου τούτου ἐξήρατο ἀπὸ τῆς μεγάλης ταύτης καὶ ἐπισήμου ἐηλώσεως αὐτοῦ τοῦ ἀλλίου. Ἐγὼ μὲ τὴν Τιτίκαν δὲν ἔχω κωμίζιν συγγένειαν δὲ τῆς εἰμαί τίποτε. Πρὸ ὅσα ἐτῶν οὔτε ἤξυρα καὶ ἂν ὑπῆρχε, δὲ εἶχεν εἰπεῖ;

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτο εἰς παροδίτης, τὸ εἶχεν εἰπεῖ καὶ ὁ ἰ-

διος καὶ ὡς τοιοῦτος διέβη· οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀποστολή του εἶχεν ἠρῆ ἐκπληρώση αὐτήν. Τοῦ λοιποῦ ὑπῆρχεν ὁ Μάριος ἵνα ἐκτελέσῃ τὰ καθήκοντα Προνοίας παρὰ τῆ Τιτίκα.

Ἡ Τιτίκα προσελθοῦσα ἀνεῦρεν εἰς τὸν αἴθριον οὐρανόν της, τὸ ὁμοίον της, τὸν ἔραστήν, τὸν σύζυγον, τὸν οὐράνιον της ἄρρενα.

Ἀποπαῖσα τῶρα ἡ Τιτίκα μεταμορφωμένη καὶ πτερωτῆ ἀφῆκεν ὀπίσω της, εἰς τὴν γῆν κενὴν καὶ δυσειδῆ, τὴν χρυσαλλίδα της τὸν Γιάννην Ἀγιάνην.

Εἰς οἰονδῆποτε στρβιλισμόν ἰδεῶν καὶ ἂν περιστρέφετο ὁ Μάριος ἐπανήρχετο πάντοτε αισθανόμενος πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάνην φρίκην τινά. Φρίκην ἱεράν ἴσως, ἐπειδὴ, ὡς ἐξηγησαμεν ἀνωτέρω, ἔδλεπεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ θεῖόν τι ὄργανον.

Ἄλλ' ὅ,τι καὶ ἂν ἔπραττέ τις ὅσον καὶ ἂν ἠθελε νὰ φανῆ συγκαταβατικός, ἔπριπε πάντοτε νὰ ἐπαναλάβῃ ὡς ἐπεισόδιον τοῦτο: «οὔτι ὁ Γιάννης, Ἀγιάνης· οὗτος ἦτον ἄνθρωπος ἐκ τοῦ κατέργου»· ὁπλαδῆ ἦτο ἐξ ἐκείνων, ἅτινα τῶν ὄντων οὔτε θέσιν ἔχουν εἰς τὴν κοινωνικὴν κλίμακα, κείμενα κατωτέρω καὶ τῆς ἐσχάτης βαθμίδος της.

Μετὰ τὸν ἐσχάτον τῶν ἀνθρώπων ἔρχεται ὁ εἰς κάτεργα καταδικασθεὶς. Οὗτος ὁὖν εἶνε πλέον ὁμοιος, πρὸς τοὺς ζῶντας· ὁ νόμος ἀφῆρσεν ἀπ' αὐτοῦ ὅλον τὸ πσοδὸν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ὅσον δύνατα ν' ἀραιρεσῇ παρ' ἀνθρώπου,

Ὁ Μάριος ἐπὶ ποινικῶν ζητημάτων ἦτο ἔτι, ἂν καὶ δημοκρατικός, ἀνοικτήμων καὶ εἶχε περὶ πάντων ὅσα πατάσσει ὁ νόμος ἀληθῆ ἐπίγνωσιν τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ὁμολογητέον ὅτι ὁὖν εἶχεν ἔτι γνωρίσει πίστις τὰς προόδους, ἐπομένως διετέλει ἀδαχῆ τῶν ὄρων τῆς συγκαρίσεως μεταξὺ ἀνθρωπίνων καὶ θεῶν νόμων, μεταξὺ νόμου καὶ δικαιοσύνης. Δὲν εἶχεν ἔτι· ἐξετάσει οὔτε σταθμίσει τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου νὰ διαθέτῃ ὡς βούλεται τὸ ἀμετάκλητον καὶ ἀνεπανόρθωτον. Ἐθιῶρει φυσικὸν ἵνα παραβάσεις τινὲς τοῦ νόμου τιμωρῶνται ποινικῶς καὶ παρεδέχετο ὡς μέσον πολιτισμοῦ τὴν κοινωνικὴν καταδίκην.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὕτω πως ἔκρινεν, ἐκτὸς ἂν βραδύτερον μετέβαλλε γνώμην διότι φῶσει ὦν ἀγαθός, ἦτο ἐπιδεικτικός τῆς λαθνοσύνης προόδου.

Ἐπὸ τοιοῦτον σκέψων, ἐλκυνόμενος ἔκρινε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην εἰδεχθῆ καὶ ἀποτρέπειον. Ἦτο, ἔλεγεν, ἐγγληματίας ἦτο κατὰδικος. Ἡ λέξις αὕτη ἦτο ὡς κολαστήριον πάλπισμα ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἀρῶ δὲ ἠτέμουν ἐπὶ μακρὸν τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἐπὶ τέλους ἀπέστειλε τὸ πρόσωτόν του εἰπών. Ὁ π ῑ σ ῑ ο μ ο ο Σ α τ ο ν ᾱ !

Ὁ Μορρις, δεύλουεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἀνεκρίμων τὸν Γιάννην Ἀγιάννην εἰς βαθιόν, ἀναγκάσαντα τὸν Γιάννην Ἀγιάννην νὰ τῷ εἶπῃ αὐτὸ ἐξομολογεῖται ὄχι ἦτοεν δὲν τῷ εἶχεν ἀποστῆναι ἕως τῆρα ὅσο ἢ τρεῖς σαρτεῖς ἐρωτησεῖς, ὄχι ὅστι ἐν τῷ εἶχον εἶθαι κατὰ νοῦν, ὡς π. γ. περὶ τοῦ καταγωγίου τοῦ Ζουδρέτου, περὶ τοῦ ὀδοφραγμασοῦ, περὶ τοῦ Ἰαζέρι, ἀλλὰ ὅστι ἐρωθεῖτο. Τίς εἶδε πρῶτων οὕτω πῶθε ἐξέθην τὴν σερῶν τῶν ἀποκαλύψεων Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐν ἱερνίνοτο ἄνθρωπος προαθήμενος νὰ μὴ ἀπολαγηθῆ, λειψον τι καὶ πρὸ οὐτῶν. Ἦσοσ ὠθῶν εἰς τοῦτο τὸν ἄνθρωπον ὁ Μάρρις θὰ μετενέει ὅστι τὸν ἐξώθηεν.

Συνέθη εἰς ὅσοσ ἡμᾶς ν' ἀποστῆνωμεν ἐρωτησὶν τινα καὶ ἐπειτα νὰ κλεισῶμεν τὰ ὄψα, ἵνα μὴ ἀκούσωμεν μὲν ἀπόφασιν ὃ ἢ προαισθητικῶσ ἐρίττειεν Ἐπύρχουον περιστάσεις, μάλιστα δε ὅταν συνδέεται μετ' αὐτῶν ἀπιστίωσ μέρος τῆς εἰσεσ ἡμῶν ζωῆς.

Τίς εἶδε ποῖον ἀπίστον φασ ἠδύνοτο νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν ὑψηλοσμένων τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ἐξηγησεων, μοχθηροῦ φῶσ. Ἐἶλοσ νὰ ἐπεισοθῆ ἴσοσ καὶ μέχρι τῆς Τιτακας. Τίς εἶδεν αἰ καὶ ἐπὶ τοῦ μετῆ τοῦ ἀγγέλου τουτου δὲν ἀπεμενε τις καταχθῆνοσ σῆρη;

Δὲ ἀγνώσεται τῶν ὄψων ὅσκατὸ νὰ διατηρησεων ἱερῶ ἱστονικῶσ κλασιν φιδερῶσ τινος γαστινάσεωσ. Δ καίωσ ἢ ἀδύωσ, ὁ Μάρρις ἐροθεθῆ. Ἦθῆ ἐμῶθεν ἐκνὸσ πλείονε τῶν δεύλωσ. Ἦθελε δὲ νὰ ληρονησ μᾶλλον, ἢ νὰ φασισθῆ εἰς πλέου. Ἐξῆλλοσ ἐκ τῆς σκοποῖνοσ του, ἀπῆγε τῆς Τιτακα, εἰς τας ὑγκαλασ του, κλείων τὰ ὄψαττα πρὸσ τον Ἀγιάννην.

Ὁ ἄνθρωποσ, οὕτωσ ἦτο νύξ, καὶ ζῶσα καὶ ἀπιστία. Πῶσ νὰ τὸλ μήτῃ ὁ Μορρις νὰ ἱερνίνοσ τὸ βαθύσ οὕτωσ. Εἰ ε φιδεωσ τὸ ἱρωτῆσ τῆσ σκον. Τίς εἶδε ποῖον ἀπιστοσν δε ἴσοσν ἢ σοκί; Ἐκ ἀπασροθῆ δε τινετὸ, ἢ ἡμῶσ δε τῆσ ἀποκρῶσωσ.

Ταῦτα διανοούμενος ὁ Μάριος, κατεθλίβετο βλέπων ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐμελλε νὰ εἰσέλθῃται τοῦ λοιποῦ εἰς σκάνδαλον μετὰ τῆς Τιτίκας, καὶ μετενόει ὅτι ἔλαβεν ὄλετον πρὸς αὐτόν καὶ ἐκ τὸν ἀπέβαλεν ἅπασά διὰ παντός. Καθὼς ἐπὶ πυραυλῆς εἶνε ἀνάγκη νὰ καταδραχίζωνται οἰκίαι τινές πρὸς σωτηρίαν τῶν λοιπῶν, οὕτως ὤφριε καὶ ὁ Μάριος νὰ θυσιάσῃ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, ὅπως ἐπαλλάξῃ ἀπ' αὐτοῦ τὴν οἰκίαν του.

Καὶ τῶρα, τί νὰ πράξῃ. Αἱ ἐπισκέψεις τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη τῶ ἦσαν ἀφόρητοι. Πρὸς τί ὁ ἄνθρωπος οὗτος νὰ ἐρχεται εἰς τὴν οἰκίαν του; Τί νὰ κίη; Ὁ Μάριος ὑπέσχεθη ὁ Γιάννης Ἀγιάνης εἶχε λάβει τὴν ὑπόσχεσιν του ἡ ὑπόσχεσις παντός τιμῆς ἀθρώπου εἶνε πρῶγμα ἱερὸν αὐτῆ πρέπει νὰ τηρῆται, ἔτω καὶ ἀδύνητος εἰς ἄνθρωπον ἐκ τῶν κατέργων· μάλιστα δὲ πρὸς τοιοῦτον ἄνθρωπον οἰομένην πρέπει εἶτι μᾶλλον νὰ τηρῆται. Καὶ ὅμως, το πρῶτιστον τῶν χρεῶν του ἦτο το πρὸς τὴν Τιτίαν. Ἐν τούτοις εἶδος τι βέλουγμῆς ἐπιτακτικῆς τὸν κατεῖχε.

Συγχεχρημένως ἀνεκωκῶντο εἰς το πῶμα το Μαρίου ὄλα, καὶ ἰδέει αὐτῆ ἀλλήσοισαι καὶ θρῆθεῦσαι αὐτόν. Δὲν ἦτο ἐσκελὸν νὰ κρύπτῃ τὴν παραχρῆν του ταυτὴν ἀπὸ τῶν ὀρθολογῶν τῆς Τιτίκας, ἀλλ' ὁ ἔρωσ εἶνε πολὺτροπος, καὶ ὁ Μάριος το καταφθονεν.

Ἀπεικνεν ὅμως πρὸς τὴν Τιτίαν πλαγίως τινὰς ἐρωτήσεις ἡ Τιτίκα ὑπέλας, ὡς ἡ λευκὴ περιστέρῃ, οὐδ' ἐλάχιστην εἶχε εἰδῆσιν ἐξετάζων αὐτὴν περὶ τῆς παιδείας καὶ τῆς νεανικῆς τῆς ηλικίας. Ἐδλεπεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ ἐπιθετο, ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάνης ἦτο πρὸς αὐτὴν πατὴρ ὅταν διδῶτε ἀγαθὸς καὶ σεβασμῆς. Ὅ,τι ὁ Μάριος οἶε ὡ καὶ ὑπέθεσιν ὑπέσχε πράγματι. Ἡ ἀπεισία ἀκαλήρη ἐκείνη ἠγάπησε τὸ χρεῖον ταῦτο καὶ τὸ ἐπρωστάτευσεν.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΥΔΑΟΝ

ΠΕΡΙ ΔΥΣΙΝ ΗΛΙΟΥ

Α'.

Τὸ κάτω δωμάτιον.

Τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπιούσης ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔκρουε τὴν αὐλειον
θύραν τῆς οἰκίας Γλενορμάν· τὸν ἤνοιξεν ὁ Βάγιας εὐρεθείς εἰς τὴν
αὐλὴν ὡς εἰ παρηγγέλθη ὑπὸ τοῦ κυρίου του εἰς τοῦτο.

Ὁ Βάγιας οὐδὲ περιέμεινε νὰ τῷ ἀπευθῆν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης
τὸν λόγον, ἀλλ' ἅμα ἀνοίξας εἶπεν εἰς αὐτόν.

— Ὁ κύριος βαρῶνος μ' ἐπρόσταζε νὰ σὰς ἐρωτήσω ἂν ἐπιθυ-
μῆτε ν' ἀναβῆτε ἐπάνω, ἢ νὰ μείνετε κάτω;

— Νὰ μείνω κάτω, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὁ Βάγιας τότε ἤνοιξε τὴν θύραν τῆς κάτω αἰθούσας, καὶ εἶπεν
εὐσεβάστως.

— Πάγω νά δώσω εἶδῃσιν εἰς τὴν κυρίαν.

Τὸ δωμάτιον ὅπου εἰσῆλθεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτο θολοσκέπαστον καὶ ὑγρὸν, χρησιμεῖον ἐνίστα καὶ ὡς ἀφοθήκη· εἶχε δὲ ἐν παράθυρον πρὸς τὸν ὄριμον, παράθυρον μετὰ σιδηρῶν κιγκλιῶν. Τὸ ἔδαφος τοῦ ἦτον ἐστρωμένον διὰ κοκκίων ὀπτῶν πλίνθων.

Τὸ δωμάτιον τοῦτο δὲν ἦτον ἐξ ἐλείνων ἅτινα παρενχλοῦνται συνεχῶς ὑπὸ σαρώθρου. Ὁ κονιορτὸς ἐπεκάθητο ἤτυχος, καὶ ὁ κατὰ τῶν ἀραχνῶν ὠγμὸς δὲν ἐφαίνετο σὺστηρός. Εἰς ὠραίος ἰστός, ἠπλωμένος καθ' ὅλον τὸ πλάτος, κεκοσμημένος διὰ νεκρῶν μυιῶν παρίστατο ὡς δίσκος ἐπὶ μιᾶς τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου.

Ἡ αἴθουσα ἦτο στενὴ καὶ χαμηλὴ, καὶ εἶχεν ὡς ἑπιπλα σωρὸν κενῶν φιαλῶν ἐρριμένων εἰς μίαν γωνίαν τῆς. Τὸ χρῶμα τῶν τοίχων ἦτο κίτρινον πολλαχού δὲ κατέρρει τὸ ἐπίχρισμα. Εἰς τὸ βόθος ὑπῆρχεν ἐστία ἀναμμένη· σημεῖον ὅτι ἡ ἀπόκρισις τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη «θὰ μείνω κάτω» εἶχε προῦποτεθῆ.

Εἰς τὰς δύο ἄκρας τῆς ἐστίας ἐκείνου δύο ἔδραι. Μεταξὺ τῶν ἔδρῶν ταύτης, παλαιὸς καὶ τετριμμένος, οὐτινος ἐφαίνοντο οἱ στήμονες καὶ ὄχι πλέον τὸ μαλλίον.

Τὸ δῶμα τοῦτο ἐρωτιζέτο ἐκ τοῦ πυρὸς τῆς ἐστίας καὶ ἐκ τοῦ ἐσπερινοῦ φωτὸς τὸ ὅποιον εἰσῆρχετο διὰ τοῦ παραθύρου.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐφαίνετο κεκομηκῶς. Ἀπὸ πολλῶν ἡδῆ ἡμερῶν δὲν ἐτραγε, δὲν ἐκαμάτο. Ἐκάθησεν εἰς μίαν τῶν ἔδρῶν ὡς μισθὸς ἐπ' αὐτῆς.

Ὁ Βαγιαὶς ἐπληθῆεν, ἴθεσεν ἐπὶ τῆς ἐστίας ἐν κηρίον ἀνημμένον, καὶ ἀνεχάρησεν. Ἄλλ' ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἔχων τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην καὶ τὴν σιαγόνα ἐπὶ τοῦ στήθους, δὲν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὸ Βαγιαῖν, καὶ οὔτε εἰς τὸ κηρίον.

Ἀφῆκεν ἐπιτάχθη ἔρθαι. Ἡ Τιτίκα ἦτον ὀπισθὴν τοῦ.

Δὲν τὴν εἶχε ἐξ εἰσερχομένην, ἀλλ' ἤσθάνθη ὅτι εἰσῆρχετο.

Ἐστρεψῆ καὶ τὴν παρετήρησεν. Ἦτο θεοσπεσία καὶ ἐρατεινὴ· ἀλλ' ὅ,τι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐβλεπεν εἰς αὐτὴν διὰ τοῦ βαθύς βλέμματός του, ἦτον ἡ ψυχὴ τῆς, καὶ ὄχι τὸ κάλλος τῆς.

— Πατέρα! ἐξεράξην ἡ Τιτίκα, σὲ βεβαίῳ, ἕως τῶρα σὲ ἡ ξυρρα ἰδιετροπὸν εἰς πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ ἐπίστεινα

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛΛ. 220

καί αυτό ὅπου βλέπω σημερον. Τί ἰδέα πάλιν ἦτον αὐτή! Ὁ Μάριος μου λέγει: ὅτι θέλεις νά σέ δέγωμαι εἰς αὐτό ἔδω τὸ κατῶγι.

— Ναί καλά σοῦ εἶπε· ἐγὼ τὸ ἠθέλησα.

— Καί ἀκόμη τὸ λές! Πολὺ καλά· σὲ προειδοποιῶ ὅμως ὅτι θὰ σοῦ παῖξω αἰαν σκηνήν. Θὰ ἴδῃς Ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν ἀρχήν. Πατέρα, φίλησέ με ἄλ' ἄνωρα.

Καί ἡ Τιτίκα ἔστρεψε πρὸς αὐτὸν τὴν παρεῖάν της.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔμεινεν ἀκίνητος.

— Μένεις ἀκίνητος! Καλά· αὐτὸ εἶνε παιῖσμα μέγα, ἀλλ' ἀδιάρηρον, ἐγὼ σοῦ τὸ συγχωρῶ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν· Ἐὰν ραπισθῇς εἰς τὸν ἓνα κρόταρον, στρέψε καὶ τὸν ἄλλον. Ἰδοὺ καὶ ὁ ἄλλος.

Καί ἡ Τιτίκα ἔστρεψε τὴν ἐτέραν τῶν παρεῖων της.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης πάλιν ἔμεινεν ἀκίνητος. Ἐρρίνιτο ἔχων τοὺς πόδας του κερρωμένους εἰς τὸ ἔδαφος.

— Ἄ τὸ πρᾶγμα καταντᾷ σπουδαῖον, εἶπε, ἡ Τιτίκα Τί σοῦ ἔκαμα πατέρα; Ἄ! λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἐκόκισα. Νὰ ἴδοῦμε τώρα πῶς θὰ μ' ἐξιλείωσῃ! Μοῦ χρεωστεῖτε ἰκανοποιήσιν. Σημερον θὰ δευκτησῶμεν μαζῆ.

— Ἐγὼ ἐδείπνησα.

— Ὅχι, αὐτὸ δὲν εἶνε ἀληθεια. Θὰ βόλω τὸ καὶ Γιαννορμάν νά σέ μαλώσῃ. Οἱ πάπποι εἶνε καμωμένοι διὰ νά τῆς βρέξουν εἰς τοὺς πατέρας Ἐλα. Θὰ ἀναθῶμεν μαζῆ. Ἀμέσως, ἀμέσως.

— Ἀδύνατον, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ἐδῶ, ἡ Τιτίκα ἠσθάνθη τὸ θάρρος της μειωθῆν. Ἔτασε τὸν προστατικὸν της τρόπον, καὶ περιωρίσθη εἰς τὰς ἐρωτήσεις.

— Ἄλλα δικτῆ, πατέρα; καὶ θέλω νά μὲ ἴδῃς, ἐκλέγεις το σουτοτρόπως τὸ χειρότερον ὀματίον τῆς οἰκίας μας; Ἐδῶ μίση εἶνε φρίκη.

— Ἐέρρει, Τιτίκα...

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης διεκόπη.

— Ἐέρρειτε κυρία, ὅτι ἐνίστα εἶμα παραξένου· ἔγω τῆς ἰδιοτροπίας μου.

Ἡ Τιτίκα ἔκρουε τὰς μικρὰς τῆς χειρὰς, τὴν μίαν πρὸς τὴν ἄλλην.

— Νά, καὶ κυρία! ... καὶ ξεύρετε! ... αὐτὸ τὸ ΤΕ εἶνε ἐπίσης νέον. Ποῦ τὸ ἡῤρες πατέρα; Εἰπέ μου αὐτὸ τί δηλοῖ; Αἶ, πατέρα, αὐτὸ τί ὄηλοῖ;

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης προσήλωσεν ἐπ' αὐτῆς τὸ σπαρταχάδιον ἐκεῖνο μειδιάμα, εἰς ὃ ἐνόησε κατέφευγεν.

— Ἦθειλήσετε νὰ γίνετε κυρία· ἰδοὺ εἴσθε.

— Ὅχι ὁμως καὶ πρὸς σέ, πατέρα μου, ὄχι πρὸς σε.

— Μὴ μὲ ἀποκαλεῖτε πλέον πατέρα.

— Πῶς; πῶς θέλεις νὰ σὲ ἀποκαλῶ;

— Κύριον Ἰωάννην ἢ ἀπλῶς Ἰωάννην, ἂν θέλετε.

— Καὶ δὲν εἶσαι πλέον ὁ πατέρας; δὲν εἶμαι πλέον ἢ Τιτίκα; Κύριον Ἰωάννην νὰ σὲ λέγω! Αὐτὸ τί δηλοῖ; ὦ, αὐτὸ ἐγὼ τὸ λέγω ἐπανάστασιν. Σὲ παρακαλῶ, τί πρέχει; Κύτταξέ με ὀλίγον εἰς τὸ πρόσωπον. Καὶ δὲν θέλεις νὰ μείνης πλησίον μας; Καὶ δὲν θέλεις τὸ δωμάτιον τὸ ἰδικόν μου! Τί κακὸ εἶδες ἀπ' ἐμέ! τί σ' ἔκαμα, πατέρα μου! Μήπως πρέχει ὅπου δὲν τὸ γνωρίζω;

— Τίποτε.

— Τότε λείπεν;

— Τίποτε· ὅλα ἔχουν καθὼς εἶχαν παντοτε.

— Διὰ τί ἄλλοζεις ὄνομα;

— Ἠλλάξετε καὶ σεῖς.

Ἐδῶ πάλιν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐμειδιάσε τὸ αὐτὸ μειδιάμα, προθέσας.

— Καθὼς τώρα σεῖς εἴσθε κυρία Πομμερού, εἴμπορῶ κ' ἐγὼ νὰ γίνω κύριος Ἰωάννης.

— Τίποτε δὲν ἐνοῶ ἀπ' αὐτὰ ὅλα. Θί ζητήσω μὲν ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου τὴν ἄδεια νὰ ᾄσαι κύριος Ἰωάννης, ἐλπίζω ὁμως ἐκεῖνος νὰ μὴ στρέξῃ εἰς αὐτό. Σὲ βεβαιῶ πῶς μὲ λυπεῖς πολὺ. Ἔχει κανεὶς ἰδιοτροπίαν, ἀλλὰ δὲν προξενεῖ θλίψιν εἰς τὴν μικρὴν του Τιτίκα. Αὐτὸ δὲν εἶνε καλὸ. Δὲν ἔχεις δικαίωμα νὰ ᾄσαι κακός, σὺ ὅστις εἶσαι καλός.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἀπεκρίνετο.

Ἡ Τιτίκα ἔρπασεν ἀμφοτέρως τὰς χεῖράς του καὶ ἀνυψώσασα αὐτὰς ἀκατασχέτως εἰς τὸ πρόσωπόν της, τὰς ἔθλιψεν ἐπὶ τοῦ λαίμου της ὑπὸ τὴν σιαγόνα, εἰς ἐνδειξιν βαθυτάτης στοργῆς.

— ὦ, τὸν εἶπεν, νὰ ἦσαι καλός!

Ἐπειτα δὲ προσέθηκεν.

— Ἰδοὺ πῶς σὲ ἐνοῶ καλόν, νὰ ἦσαι λεπτότερος νὰ ἔλθης καὶ νὰ κατοικήσῃς ἐδῶ· ἔχει κ' ἐδῶ πουλάκια, καθὼς εἰς τὴν ὁδὸν Πλουμέτου, θὰ ζῆς μαζὶ μας· ν' ἀφύσῃς ἐκείνην τὴν τρύπη τῆς ὁδοῦ Ἐνόπλου· νὰ μὴ μᾶς διδῆς τινίγματα νὰ μαντεύσωμεν· νὰ ἦσαι ὡς ὄλοι· νὰ προγευματίζωμεν ὁμοῦ ὄλοι νὰ γευματίζωμεν καὶ νὰ δειπνῶμεν· νὰ ἦσαι ὁ πατήρ μου.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπέσπασε τὰς χεῖράς της.

— Δὲν ἔχετε πλέον ἀνάγκην πατρός· τώρα ἔχετε σύζυγον.

Ἡ Τιτίκα ὠργίσθη.

— Δὲν ἔχω πλέον ἀνάγκην πατρός! Αὐτὰ εἶνε τὰ ἀκατανόητα. Τῆ ἀληθείᾳ ἐγὼ δὲν εἰδεύρω πλέον τί νὰ εἰπῶ!

— Ἐάν ἦταν ἐδῶ ἡ Παναγιώτα, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ὡς ἄνθρωπος ὅστις, ζητῶν μαρτυρίας, ἀρτίζει, ὅ,τι ἂν τύχῃ πρόχειρον, θὰ ἀμολέγῃ ὅ,τι τῷ φάνη· ἔχω ἰδιοτροπίαν. Εἶνε λοιπόν καὶ τοῦτα μία ἀπὸ τὰς ἰδιοτροπίας. Τίποτε παράδοξον, οὔτε νέον Ἐεῦρετε πῶς ἠγάπησα πάντοτε τὴν κόγχη μου τὴν σκοτεινὴν.

— Ἄλλ' ἐδῶ κάμνει κρύο. Ἐδῶ δὲν ἐμβαίνει ἀρκετὸν φῶς. Εἶνε οἰκτρὸν αὐτό, τό νὰ θέλῃς νὰ ἦσαι κύριος Ἰωάννης. Δὲν θέλω ἐγὼ νὰ μῶ ὀμίλῃς εἰς τὸν πληθυντικόν.

— Πρὸ ὀλίγου ἐρχόμενος ἐδῶ, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, εἶδα εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἁγίου Λευδοβίκου κάποιον ἐπιπλον, ὠραῖον ἐπιπλον. Ἦτον ἐκτεθειμένον πρὸς πώλησιν. Ἄν ἤμουν κάμμιὰ εὐμορρη γυναικί, ἀπὸ τὸ ἐπιπλον θὰ τὸ ἀποκοῦσα. Ἐνας καθρέπτης ἐπάνω εἰς ἕνα τραπέζι, ἐξαιρετὰ ἐπεξεργασμένον· καθὼς τώρα τὰ κάμνουν. Ἀπὸ ξύλου νομίζω, τὸ ὅποιον... τῆς ρωδιωνῆς τὸ ὀνομάζετε, πῶς τὸ ὀνομάζετε; Μὲ συρτάριον. Εὐμορρη πολὺ εὐμορρη!

— Οὐρ! λόγια ἄνοστα! δὲν ἀμπερῶ πλέον ν' ἀκούω! ἀνέκραξεν ἡ Τιτίκα.

Καί συσσίγησα τούς δόντας, καί διαστείλασα χαριέντως τὰ χεῖλη, ἐφύσησε θυμωδῶς κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη. Ἐνόμιζες ὅτι ἐθλίπες Χάρिता ν' ἀπομιμῆται γαλῆν.

— Θυμόνω, θυμόνω φρικτά ! Ἀπό χθές με κάμνεις νὰ σκάνω. Νομίζει κανεὶς ὅτι τὸ κάμνεις ἐπίτηδες. Δὲν εἰμπορῶ νὰ σὲ καταλάβω. Ἐναντίον τοῦ Μαρῖου δὲν με ὑπερασπίζεσαι ἑναντίου σου, δὲν με ὑποστηρίζει ὁ Μάριος· μένω πάντοτε μόνη. Σοῦ διαρθίνω ὠραϊότατα ἓνα δωμάτιον. Ἄν ἤμποροῦσα νὰ βάλω μέσα τὸν Θεὸν νὰ κατοικήσῃ, θι τὸν ἔβαλλα. Ἀφίνουν τὸ δωμάτιόν μου εἰς τὴν βράχιν μου, ἄχρηστον. Ὁ ἐνοικατορὰς του μοῦ χρεωκοπεῖ. Διορίζω τὴν Νικολέτα νὰ κάμῃ ἓνα καλὸ μικρὸ γεῦμα. Κυρία, σὰς εὐχαριστοῦν, διὰ τὸ γεῦμά σας· δὲν τὸ θέλουν. Ὁ πατέρας ὁ Θερασάνης θέλει νὰ τὸν διομαζῶ κύριον Ἰωάννην, καὶ νὰ τὸν δέχωμαι εἰς ἓνα παλῆθ' ὑπόγειο ἔλεει ὄν, σαθρὸν ἀπο τὴν ὑγρασίαν, τοῦ ὁποίου οἱ τοῖχοι κατήνησαν νὰ ἔχουν γένεια, ὅπου ἀντὶ πολυελαίου, ἔχει ἓνα σωρὸ μπουκάλια εὐκκιρα, καὶ ἀντὶ παραπετασματίων, ἰράχναις ἓνα σωρὸ ! Εἶσαι, λές, ἰδιότροπος, πολὺ καλὰ συγκατανεύω· αὐτὸ εἶνε τὸ εἶδός σου ἀλλὰ δίδεται καὶ μία κάποια προθεσμίαι εἰς ἀνθρώπους ὅπου νυμφεύονται. Δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπαναλάβῃς τὰς ἰδιοτροπίαις εὐθὺς, εὐθὺς. Τόσον εὐχαριστημένους εἶσαι ἀπὸ τὴν ἀρρόγηρον ἐκείνην ὄζον Ἐνόπλου ; Θα ἐνθυμοῦμαι τὴν πληξίν, ὅπου ὑπέφερα ἐκεῖ ! Τί ἔχεις ἑναντίον μου ; Πολὺν κόπον μοῦ κάμνεις, σὲ βεβαίω !

Καί, πάραυτα σοβαρευθεῖσα, ἠτένισεν τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἀσκαρδαμυκτί, καὶ προσέθεσε.

— Διότι εἶμαι σήμερον εὐτυχὴς εἶνε αὐτὴ τὸ κακὸ ;

Ἡ ἀρέλαια ἐνίσταε τραυματίζει καιρῶς ἐν ἄγνοίᾳ αὐτῆς. Ἡ ἐρώτησις αὐτῆς, ἡ τόσον ἀπλή, διὰ τὴν Τιτίκαν, διὰ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ὑπέβλεπε βεβαίως. Ἡ Τιτίκα ᾔθελε μόνον νὰ ξέσῃ καὶ καταξέσχισην.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔγινε κάτωχρος. Ἐμεινεν ἀναπολόγητος πρὸς στιγμὴν, ἀλλ' ἔπειτα, ὡς ὁμιλῶν καθ' ἑαυτόν, εἶπε ὁ ἀνεκφράστου τόνου φωνῆς.

— Ἡ εὐτυχία τῆς, ἦτον ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μου. Σήμερον ὁ

Θεός, εἴμπορεῖ νὰ σημάνῃ τὸ τέλος μου. Τιτίκα, εἶσαι εὐτυχής· ἐπληρώθη λοιπὸν ὁ καιρὸς μου.

— Ἄ ! μοῦ ὠμίλησες ἐνικῶς ! ἀνέκραξεν ἡ Τιτίκα.

Καὶ ὤρμησεν εἰς τὸν τράχηλόν του.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἄλλος ἐξ ἄλλου, τὴν ἐθλίψεν ἐπὶ τοῦ στήθους του. Τῷ ἐφάνη σχεδὸν ὡς ἂν τὴν ἀπέκτετῃ καὶ πάλιν.

— Εὐχαριστῶ, πατέρα ! εἶπεν ἡ Τιτίκα.

Ἡ κατάνυξις αὐτῆ ἀπέβαινεν ὀδυνηρὰ πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην.

Ἀπηλλάγη λοιπὸν ἡσύχως ἀπὸ τῆς ἀγκάλης τῆς Τιτίκας, καὶ ἔλαβε τὸν πῖλόν του.

— Πάλιν ἀναχωρεῖς ; ἠρώτησεν ἡ Τιτίκα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀπεκρίθη.

— Θὰ σᾶς περιμένουν κυρίαι· ἀναχωρῶ.

Καὶ σταθεῖς εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, προσέθετε.

— Σᾶς ὠμίλησα εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν. Εἰπήτε εἰς τὸν σύζυγόν σας, ὅτι αὐτὸ δὲν θὰ μοῦ συμβῆ πλέον ἄλλοτε. Ζητῶ συγγνώμην.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξῆλθεν, ἀφήσας τὴν Τιτίκαν ἐκπληκτον διὰ τὸν αἰνιγματώδη τοῦτον ἀποχαιρετισμὸν.

Η .

Ἔτερα βήματα πρὸς τὰ ὀπίσω.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπανῆλθε τὴν αὐτὴν ὥραν.

Ἡ Τίτιχα δὲν ἀπέτεινεν πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσεις· δὲν ἠπερχετο πλέον, δὲν εἶπε πλέον ὅτι ἠσθάνετο ψυχῆς, δὲν ἀνέφερε περὶ τοῦ δωματίου ἐκείνου τίποτε· ἀπέφυγε νὰ τὸν ἀποκαλέσῃ πατέρα ἢ κύριον Ἰωάννην. Ἄφῃκε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην νὰ τῆ λαλῇ, εἰς πληθυντικόν, καὶ νὰ τὴν λέγῃ, κυρίαν. Ἄλλ' ἢ χάρις αὐτῆς ἐφαίνετο κατὰ τι ἐλαττωθεῖσα. Ὁ παρίστατο κατηρῆς, ἂν ἦτο δυνατόν τοῦτο εἰς τὴν Τίτικον.

Ἐφαίνετο ὅτι εἶχεν ἔλθει εἰς συνομιλίαν μετὰ τοῦ Μαρίου, συνομιλίαν ἐξ ἐκείνων, καθ' ἃς ὁ προσφιλέτης ἀνὴρ λέγει, ὅτι ἂν θέλῃ, οὐδὲν ἐξήγει, καὶ εὐχαριστεῖ τὴν ἀγαπωμένην γυναῖκα. Ἡ περιέργεια τῶν ἐρωμένων δὲν προβαίνει πολὺ ἐπέκεινα τοῦ ἔρωτος αὐτῶν.

Τὸ κάτω δωμάτιον εὐρέθη ὀλίγον τι πλέον κῦτρεπισμένον. Ὁ Βάγεις ἦρεν ἐκεῖθεν τὰς ριάλας, καὶ ἡ Νικολέτα τὰς ἀράχνας.

Ἐκτοτε, καθ' ἐκάστην ἡμέραν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν. Ὁ Μάριος κατῴρθωνε νὰ ἦνε πάντοτε ἀπὸν καθ' ἣν ὥραν εὐρίσκετο ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἰς τὴν οἰκίαν του. Οἱ οἰκίῳι συνειθισα. ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὰς εἴεις τοῦ κ. Θερασάνμη. Ἡ Πανηγυρία συνέτεινεν εἰς τοῦτο, ἐπαναλαμβάνουσα· «ὁ ἀρέντης τέτοιοι ἦσαν πάντοτε».

Ὁ πάππος ἀνεκήρυξε τὸν κ. Θερσανέμην ἄνθρωπον ἰδιότροπον, καὶ οὕτως ἐξέλιπε πᾶσα ἀπορία. Ἄλλως τε, εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ἐνενήχοντα ἐτῶν ἡ στενὴ οἰκειότης ἀποβαίνει ἀδύνατος, πᾶσα νέα σχέσις φαίνεται ἐπιπρόσθετος καὶ ἐνοχλεῖ. Δὲν μένει πλέον θέσις ἄπασαι αἱ ἕξεις ἐδοκιμάσθησαν.

Ὁ γέρον Γιλανορμὸν δὲν ἠσθάνθη κόπον τινὰ στερηθεὶς τοῦ κυρίου Θερσανέμη ἢ Καφανέμη τούτου, Μάλιστα δὲ εἶπεν.

— Ἐγνώρισα τοιοῦτους, ἰδιοτρόπους πολλοὺς εἰς τὸν ζωὴν μου. Τοὺς εἶδα νὰ κάμουν πολλὰ ἄλλοκοτα χωρὶς καμμὶν ἀφορμῆν. Κάποιος μαρκήσιος Κανάπλης ἦτον ἀκόμη χειρότερος. Ἠγόρασεν ἓνα παλάτι διὰ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸ ὑπόγειόν του. Ὁ καθένος μὲ τὴν φαντασίαν του.

Οὐδεὶς τῶν οἰκείων τοῦ Μαρρίου διέκρινε τί ἀπαίσιον ὑπελάμβανεν ὑπὸ τὰς τῆν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη τὴν διαγωγὴν. Ἄλλως τε, τίς ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ; Ἐκ τὰς Ἰνδίας ὑπάρχουν ἔλα τινὰ τοιοῦτου εἶδους· τὰ ὕδατά των κυμαίνονται ἢ φρίσσουν ἀνεξήγητως πως, ἐνῶ οὐδ' ἐλάχιστος πνέει ἀήρ. Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου βλέπει εἰς τὴν ἐπιφανείαν τοῦ ἀναβρασμοῦ ἐκείνου, μὴ νοῶν τὴν αἰτίαν των, δὲν διακρίνει τὴν ὕδραν, ἥτις ἔρπει εἰς τὸν πυθμένα.

Καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐγκρύπτουν ὁμοίως τέρας τι δεινόν, ἄλγος ὑποπρεφόμενον, ὀράοντα καταβιθρῶσαντα αὐτοῖς, ἀπόγειωσιν τινὰ ἐλλοχεύουσιν εἰς τὸ σκότος τῆς ὑπάρξεώς των.

Βλέπεις ἓνα ἄνθρωπον, καθ' ὅλα ὅμοιον τῶν ἄλλων, περιφερόμενον ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλ' οὐδεὶς γινώσκει ὅτι ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἀθλήτου ἐμφωλεῖται φρικώδεις ὀδύνη, ἀναπόσπαστος, μυριόστομος, ἵνα τὸ φέρει εἰς τᾶρον.

Οἶδεις γινώσκει ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε χάρις· ὅτι λιμνάζει, ἀλλ' ἔχει βάθος ἀπίθμενον. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν φαίνεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἀνεξήγητος παραχῆ· μυστηριώδης τις ρωτὴ ἐμφανίζεται καὶ πάλιν χάνεται, ἔπειτα ἐπανέρχεται· μία πομφύλυς ἀναβαίνει καὶ ἐκρήγνυται. Πράγμα μικρὸν, ἀλλὰ τρομερὸν. Εἶνε ἡ ἀναπνοὴ τοῦ ἀγνώστου θηρίου.

Παράδοξοί τιτες συνέθιαι, τὸ νὰ ἐρχεται τις καθ' ἣν ἔραν οἱ ἄλλοι ἀναχωροῦν, νὰ κρυπτεται, ὅτι ὅλοι ἐπιδεικνύσονται τῆς παρουσίας

των, νὰ φορῆ ἐν πάσῃ περιστάσει, ὅ, τι ἠδύνατό τις ν' ἀποκαλέσῃ μανδύαν τοῦ τοίχου ἔχοντα τὸ χρῶμα ἕνα μὴ διακρίνεται, νὰ ζητῆ τὴν ἐρημοτέραν τῶν δενδροστοιχιῶν, νὰ προτιμᾷ τὴν πλέον ἀπόκεντρον ὁδόν, νὰ μὴ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς συνομιλίαις, ν' ἀποφεύγῃ τὰ πλήθη καὶ τὰς πανηγύρεις, νὰ φαίνεται εὐπορῶν καὶ νὰ ζῆ πενιχρῶς, νὰ ἔχῃ καὶ τοὶ πλούσιοι, τὸ κλειδίον τῆς οἰκίας του εἰς τὸν κόλπον του, νὰ εἰσέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς θύρας, ν' ἀναβαίνει διὰ τῆς στενῆς κλίμακος, πάντα ταῦτα τὰ παράδοξα, καὶ τοὶ ἀσήμαντα, ρυτίδες, πομφόλυγες, πτυχαὶ παραδοικαὶ τῆς ἐπιφανείας, πολλάκις ἀναβαίνουν ἐκ φοβεροῦ πυθμένου.

Παρήλθον οὕτω πως ἱκαναὶ ἑβδομάδες. Ὅλιγον κατ' ὀλίγον ἡ Τιτίκα συνείθεσεν εἰς τὸν νέον βίον· αἱ συνεπεῖα τοῦ συνοικιστοῦ σχέσεις, αἱ ἐπισκέψεις, ἡ τῆς οἰκίας μέριμνα, αἱ ψυχαγωγίαι, ἰδοὺ τὰ μεγάλα ἔργα τῆς. Οἱ πέθοι τῆς Τιτίκας ἐν ἧσιν περιωρισμένοι εἰς ἕνα καὶ μόνον συνιστάμενοι, νὰ ἦνε μετὰ τοῦ Μαρίου.

Ἡ οὐσιωδέστερα τῶν ἐνασχολήσεων τῆς ἦτο νὰ ἐξέρχεται μετ' αὐτοῦ. Δι' αὐτοῦς ἦτο νέα πάντοτε χαρὰ νὰ ἐξέρχωνται συγκατατούμενοι ἀπὸ τοῦ βραχίονος, εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἐν πλήρει ὁδῷ, ἐνώπιον τοῦ κοσμοῦ ὅλου, χωρὶς ὀδοῦ ν' ἀποκρύπτωνται ἀμφοτέρω καὶ μόνω.

Μίαν μόνην ἑσπέρεισκαιαν ἔλαβεν ἡ Τιτίκα. Ἡ Παναγιώτα δὲν κατώρθωσε νὰ τὰ συμβιβάσῃ μετὰ τῆς Νικολέτας, ἐπειτὴ ἦτον ἀδύνατον τοῦτο μεταξὺ δύο γεροντοκορῶν, καὶ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς οἰκίας. Ὁ πάππος εἶπε καλῶς τὴν ὑγίαν· ὁ Μάριος ἀπέκτησεν ὀλίγους τινας πελάτας· ἡ θεῖα Γιλανορμὰν διήγεν εἰρηρικῶς πλησίον τοῦ νεαροῦ ἀνδρογόνου τὸν ἐκ παραλλήλου βίον ὅστις ἐπέηκε· εἰς αὐτὴν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤρχετο καθ' ἑκάστην.

Ἐκλείψαντος τοῦ ἐνικοῦ σὺ, τὸ σεῖς, τὸ κύριε Ἰωάννη, ὅλα ταῦτα καθίστατον αὐτὸν ἀπέναντι τῆς Τιτίκας ἄλλον. Ἡ προσπᾶθεια ἦν αὐτῆς οὕτως κατέβαλλε πρὸς τοῦτο κῦδοκίμει. Ἡ Τιτίκα καθίστατο ἑσπέρειαι φαιδρότερα, ἀλλ' ὀλιγώτερον διαχυτικὴ. Ἀλλὰ τὸν ἡγάπα πάντοτε, καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὸ ἤσθαιετο.

Μία τῶν ἡμερῶν τὸν λέγει αἰρνεῖδιως.

— Πρὶν εἶσθε πατὴρ μοι, τώρα δὲν εἶσθε πλέον πατὴρ μου· πρὶν εἶσθε ὁ κ. Θερασένης, τώρα εἶσθε ὁ κ. Ἰωάννης. Ποῖος λοιπὸν εἶ-

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 221

σθε ; δὲν τὰ ἀγαπῶ ὅλα αὐτά. Ἄν δὲν σᾶς ἤξευρα τόσον καλόν, θά σᾶς ἐφοβούμουν.

Κατῆκει πάντοτε εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου, μὴ θέλων, μὴ δυνάμενος, ν' ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τῆς συνοικίας ὅπου κατῆκει ἡ Τιτίκα.

Κατ' ἀρχᾶς ἔμενε πλησίον τῆς ὀλίγα μόνον λεπτὰ, καὶ ἀνεχώρει ἄλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔλαβε τὴν ἕξιν νὰ παρατείνῃ τὰς ἐπισκέψεις του. Καθ' ὅσον ἠῤῥξανον αἱ ἡμέραι ἐπωφελεῖτο τὰς ὥρας των ἤρχετο ταχύτερον καὶ ἀνεχώρει βραδύτερον.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἡ Τιτίκα τὸν εἶπεν ἐξ ἀπροσεξίας, ἀπατέρα». Ἐκλαμψις χαρᾶς ἰλάρυνε τὴν κατηρῆ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη γηραιὰν μορφήν.

— Ἰωάννην, θέλετε νὰ με εἰπῆτε.

— Ἄ ναι, ἀπεκρίθη ἡ Τιτίκα βαλοῦσα γέλωτα· κύριε Ἰωάννη.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Καὶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον, ἵνα μὴ τὸν ἴδῃ, σπογγίζοντα τοὺς ὀφθαλμούς.

Γ'.

Ἀναμνησκονται τοῦ κήπου τῆς ὁδοῦ Πλουμέιου.

Μετὰ τὴν τελευταίαν ἐκείνην ἐκλαμψιν ἀπεσθῆσθη καθ' ὅλοκληρίαν ὅλη ἡ τῆς οἰκειότητος. Οὐδέποτε πλέον ἀκαλημέρας μὲ φιλήματα, οὔτε ἡ γλυκυτάτη λέξις ἀπατέρα μου ! Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, κατ' αἰτησίαν του καὶ ἐξ ἰδίας του αἰτίας, ἐξεβλήθη ἀλληλοδια-

δόχως ἐξ ὄλων τῶν ἀγαλλιάσεων τοῦ βίου του, καὶ ἔσχε τὸ δυστύχημα ἐνῶ ἀπώλεσεν ὅλην τὴν Τιτίαν ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας, νὰ τὴν ἀνακτήσῃ ἔπειτα βαθμιῶς.

Ὁ ὀφθαλμὸς συνείθεζε, ἐπὶ τέλους εἰς τὸ φῶς τοῦ ὑπογείου. Ἦρκει εἰς τὴν Γιάννην Ἀγιάννην νὰ βλέπῃ τὴν Τιτίαν ἀπαξ τῆς ἡμέρας. Ὅλη του ἡ ζωὴ συνεκεντρώτο εἰς ἐκείνην τὴν ὥραν. Ἐκάθητο πλησίον της, τὴν παρατήρει ἐν σιωπῇ, ἢ τῆς ὠμίλει περὶ τῶν προτέρων ἑτῶν, περὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας της, περὶ τοῦ μοναστηρίου, περὶ τῶν κορασιῶν, τῶν τότε συμμαθητριῶν καὶ φίλων της.

Ἐν ἀπόγευμα, — κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἀπριλίου, — ὁ ἥλιος εἶχε τὸ γλυκὺ θάλπος ἐκεῖνο, τὸ οὔτε καίον, οὔτε ἀφίνον εἰς τὸ ψυχρὸς δύναμιν, οἱ δὲ περὶ τὰ παράθυρα τοῦ Μαρτίου καὶ τῆς Τιτίκας κήποι εἶχον τὴν συγλήθειον τῆς ἀφυπνίσσεως ἄνθη τινὰ πρόμα ἀνερχῶντο ἐπὶ τῶν τοίχων ἢ προέκυπτον ἀναμέσον τῶν πετρῶν, ἀνεδίδοντο δὲ ἀπὸ τῆς ζωῆς γλῆρας τὰ λευκά καὶ κίτρινα ἐκεῖνα ἄγρια τοῦ ἔαρος ἄνθη, κα. αἱ λευκαὶ χρυσαλλίδες ἤδη παρητούντο εἰς τοῦ ζεφύρου τὰς πνοάς. Ὁ Μάριος εἶπεν εἰς τὴν Τιτίαν.

— Εἶπαμεν πῶς θὰ πᾶμε νὰ ἐπανιδώμεν τὸν κήπον μας τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου. Παγαίνομεν; Νὰ μὴν εἴμεθα καὶ ἀχάριστοι.

Ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον, ὁ Μάριος καὶ ἡ Τιτίκα ἐπέταξαν, ὡς δύο χελιδόνες πρὸς τὸ ἔαρ.

Εἰς τὸ πνεῦμά των, ὁ κήπος τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου ἄρῃεν ἐν τῶν αὐγῆς. Εἶχον ἤδη ὀπίσω των, ἐν τῇ ζωῇ, τί ὡς ἔαρ τοῦ ἔρωτός των. Ἡ οἰκία τῆς ὁδοῦ Πλουμέτου ἀνήκει εἰσέτι εἰς τὴν Τιτίαν, ἐπειδὴ δὲν εἶχε λήξει ἡ προθεσμία τοῦ ἐνοικίου. Ἀπῆλθον λοιπὸν εἰς τὸν κήπον ἐκεῖνον καὶ εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην ὅπου ἐπανεύρον ἐαυτοὺς καὶ ἐλασμόνησαν ἐαυτοὺς.

Τὴν ἑσπέραν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦλθε κατὰ τὴν συνήθη ὥραν εἰς τὴν ὁδὸν τῶν Καλογρασιῶν.

— Ἡ κυρία ἐπῆγεν ἐξω μαζὴ μὲ τὸν κύριον καὶ ἀκόμη δὲν ἐπέστρεψεν, τῷ λεγεὶ ὁ Βάγιας.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκάθησεν ἐν σιωπῇ, καὶ ἐπερίμενε μίαν ὥραν ἀλλ' εἰς μάτην. Ἡ Τιτίκα δὲν ἐπέστρεψεν. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀνεχώρησε κεκυφώς.

Ἡ Τιτίκα τόσο ἐγχαϊρέθη ἐκ τοῦ περιπάτου εἰς τὸν ἀκλήρον των, καὶ τόσο ἠύφρανθη ὅτι « μίαν ἡμέραν ἐξῆσεν ἐν τῷ παρελθόντι αὐτῆς », ὥστε τὴν ἐπιούσαν, ἄλλο δὲν ἀνέφερον εἰμὴ αὐτό. Οὔτε ἐσκέρθη ὅτι δὲν εἶχεν ἰδεῖ τὸν Γιάννην Ἀγιάννην κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

— Πῶς πῆγατε ἐκεῖ ; τὴν ἠρώτησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Πεζοί.

— Καὶ πῶς ἐπεστρέψατε ;

— Μὲ ὄχημα ἀγοραῖον.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρετήρει ἀπὸ τινος ἤδη καιροῦ ὅτι τὸ νέον ζεῦχος διήγε βίον πολὺ περιωρισμένον καὶ ἐν οἰκονομίᾳ στενῇ. Αὕτη ἢ οἰκονομία τῷ ἐπροξέει ἐντίπῳσιν. Ἐτόλμησε λοιπὸν νὰ ἐρωτήσῃ.

— Καὶ διατί δὲν ἔχετε ὄχημα ἰδικόν σας ; Δι' ἐν ὄχημα ἀρκετὰ κομψὸν δὲν θὰ ἐξωδαίετο πλειότερα τῶν πεντοκεσίων φράγκων κατὰ μῆνα. Σεῖς σήμερον εἰσθε πλούσιοι.

— Δὲν εἰξεύρω, ἀπεκρίθη ἡ Τιτίκα.

— Τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς τὴν Παναγιώταν, προσέθεσεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Ἐρωγε καὶ δὲν τὴν ἀντικατεστήσετε δι' ἄλλης ὑπηρετίας. Διατί ;

— Ἡ Νικολέτα μᾶς ἀρκεῖ.

— Πολὺ κακί, ἐχρειάζετο καὶ μία θαλαμηπόλος.

— Ἄλλ' ἔχω τὸν Μάριον δὲν ἔχω τὸν Μάριον ;

— Ἐπρεπε νὰ ἔχετε ἰδίαν οἰκίαν, ἰδίους ὑπηρετας, ὄχημα, θεωρεῖον εἰς τὸ θέατρον. Διατί νὰ μὴ ἀπολαμβάνετε διὰ αὐτὰ τὰ κελιά, ἀφοῦ εἰσθε πλούσιοι ; Ὁ πλοῦτος δὲν εἶνε αὐτὴ ἢ εὐδαιμονία, ἀλλὰ συντελεῖ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν.

Ἡ Τιτίκα δὲν ἀπεκρίθη τίποτε.

Δι' ἐπισκέψεις τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη δὲν διήρκουν ὀλιγωτέρας ὥρας τοῦναντίον ὅταν ἡ καρδία ὀλισθήσῃ, δὲν κρατεῖται εἰς τὸν κατήφορον.

Ὅταν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤθελε νὰ παρατείνῃ τὴν ἐπίσκεψίν του καὶ νὰ κίμῃ τὴν Τιτίκαν νὰ λησμονῆσῃ τὴν ὥραν, ἐφήμι τὸν Μάριον τὸν ἔλεγεν ὠραῖον, εὐγενῆ, ἀνδρείον, εὐφρόεστατον, εὐγλωττον, καλόν. Ἡ Τιτίκα τότε προσέθετε καὶ ἴλλα περισσότερα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπανήρχετο εἰς τὰ αὐτὰ Δὲν εἶχεν τέλος. Ὁ Μάριος ἢ λέξις αὕτη ἦτον ἀνεξάντλητος τόμῳ ὀλόκληροι περι-

είχαντο εἰς τὰ ἐξ ταῦτα στοιχεῖα. Καὶ οὕτω κατάρθωεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης νὰ μένη ὥρας πολλάς. Τῷ ἦτο τόσοσ γλυκὺ νὰ βλέπη τὴν Τιτίκαν καὶ νὰ λημονῇ πλησίον τῆς ; Ἡσθίνατο ὡς νὰ ἠλλάσσοντο αἱ ἐπίδεσμοι τῆς πληγῆς του. Πολλάκις δὲ συνέθη νὰ ἔλθῃ ὁ Βάγιας ἐπονειλημμένως, καὶ νὰ εἶπῃ.

— Ὁ κύριος Γιλνοσμὰν μ' ἔστειλε εἰς τὴν κυρίαν Βαρωνίδα, ὅτι ἔφεραν εἰς τὸ τραπέζι τὸ φαγί.

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του λίαν περίσκεπτος.

Ἐπῆρχε τι λοιπὸν ἀληθὲς ἐν τῇ σκέψει ἐκείνη τοῦ Μαρίου, παρομοιάσσοντος τὸν Γιάννην Ἀγιάννην μὲ χρυσαλλίδα ; Τῶντῶν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦτο χρυσαλλίς ἐπιμένουσα νὰ ἐρχῆται εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἀνθρώπου τῆς.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐμεινε πλησίον τῆς Τιτίκας πλέον τοῦ συνήθους, τὴν δὲ ἐπιούσαν, παρατήρησεν ὅτι εἰς τὴν ἐστίαν δὲν ὑπῆρχε πῦρ.

— Κοτταξε ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν. Δὲν ἔχουν βάλει φωτιά.

Ἄλλ' ἐπειτα ἐσκέφθη ὅτι τοῦτο δὲν ἔπρεπε νὰ τὰ φωνῇ παράδοξον. Ἦτον ἤδη Ἀπρίλιος μῆν, καὶ τὸ ψῦχος εἶχε παύσει.

— ὦ, Θεέ μου τί κρῶο κἀμνεῖ ἐδῶ μέσα ! ἀνέκραξεν ἡ Τιτίκα ἄμα εἰσελθούσα.

— Κρῶο δὲν μεῦ φαίνεται, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Σὺ; λοιπὸν εἶπετε εἰς τὸν Βάγιαν νὰ μὴν ἀνάψῃ φωτιά ;

— Ναί· ἐπειδὴ σχεδὸν ἔχομεν Μάιον.

— Τί σημαίνει· εἰς τὸ Παρίσι ἀνάπτουν φωτιά ἐκάμῃ καὶ τὸν Ἰούνιον. Εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ ὑπόγειον, εἰμπορεῖ κινεῖς ν' ἀνάπτῃ καὶ καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

— Μ' ἐφάνη πῶς ἡ φωτιά ἦτο περιττή.

— Κα. αὐτὸ μία ἀπὸ τὰς ἰδέας σας ! ὀπῆντησεν ἡ Τιτίκα.

— Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὑπῆρχε πυρὰ εἰς τὴν ἐστίαν. Ἄλλ' αἱ δύο ἑδραὶ ἦσαν πιθειμέναι εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῆς αἰθούσας, πλησίον τῆς θύρας.

— Αὐτὸ πάλιν τί νὰ σημαίνῃ ; εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κατὰ νοῦν.

Καί πορευθείς πρὸς τὰς ἑδρας, καὶ λαθῶν ἀμφοτέρας, τὰς ἐτοποθέτησε πλησίον τῆς ἐστίας εἰς τὴν συνήθη των θέσιν.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν θαρrouνθείς ἐκ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ πυρός, παρέτεινε τὴν συνδιάλεξιν πάλιν ὑπὲρ τὸ σῆθηες.

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἠγείρετο ἵνα ἀναχωρησῆ, λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ Τιτίκα.

-- Χθες μὲ εἶπεν ὁ σύζυγός μου κατὰ παράδοξον.

— Τι πρῶγμα ;

— Τιτίκα μὲ λέγει, ἄκουσε· ἔχομεν ἐν εἰσόδῳ ἀπὸ τριάντα χιλιάδας φρίγκων· εἰκοσιεπτὰ ἰδικάς σου καὶ τρεῖς ἐκ τοῦ πάππου μου. Ναὶ τὸν ἀπεκρίθηκα, ἔλας ὁμοῦ τριάντα χιλιάδες. Θὰ εἶχες μὲ λέγει, τὴν καρτερίαν νὰ ζήσωμεν μὲ μόνας τὰς τρεῖς χιλιάδας ; Ναὶ, ἀπεκρίθηκα· ἀκόμη καὶ μὲ τιποτέ· ἀρκεῖ ἂ εἶμαι μασχῆ σου. Τὸν ἠρώτησα ἔπειτα. Διατί μὲ τὸ λέγεις αὐτό ; Διὰ νὰ ἔξω μὲ ἀπεκρίθηκα.

Ὁ Γιάννης Ἀγρίννης δὲν εὔρε λόγον νὰ ἐπιφέρῃ. Ἡ Τιτίκα ἔπεριμένεν ἴσως ἐξηγήσῃν τὰς παρ' αὐτοῦ· ἀλλ' οὗτος τὴν ἤκουσε κατηρῆς καὶ ἐν αὐτῇ ἄκρα.

Ἐπεὶ τρεῖς ἔπειτα εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου, καὶ τόσον βυθαμεῖον εἶχε τὸν νοῦν, ὥστε εἰσῆλθεν εἰς ξένην θύραν εἰς τὴν θύραν τῆς γειτονικῆς οἰκίας καὶ μόλις ὅταν ἀνέβῃ εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα ἐνόησε τὴν ἀπάτην καὶ κατέβη πάλιν τὴν κλίμακα.

Μυρίαι ἐκύβησαν τὸ πνεῦμα εἰκασίας. Ἦτο προφανές, ὅτι ὁ Μάρτις εἶχεν ἀμφιβολίας περὶ προελεύσεως τῶν ἑξακοσίων χιλιάδων φρίγκων, μήπως προήρχοντο ἐξ ὑπόπτου πηγῆς, τίς οἶδεν ; ἴσως μάλιστα καὶ ἀεκαλύφην ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα ἦσαν αὐτοῦ τοῦ Γιάννη Ἀγρίννη, καὶ ἐδίεταξεν ἀπέναντι τῆς ὑπόπτου περιουσίας ταύτης, μη ἀνεχόμενος νὰ τὴν λάθῃ ἡ εἰς αὐτὸ καὶ μᾶλλον προτιμῶν νὰ μείνωσιν, αὐτό, τε καὶ ἡ Τιτίκα πτωχοί, ἢ νὰ ἦεν κίτοχοι ἐνὶ πλοῦτου ἀμφιβόλου.

Περὶ πλέον, ὁ Γιάννης Ἀγρίννης ἤρχισεν νὰ ὑποπτευθῆται ἀμείωτος καὶ ὅτι ἤθελεν εὐτυχῆσαι νὰ τὸν ἰσοβαλῶσιν ὀλωσῶσιν.

Τὸ ἐκείνην ἡμέραν τὴν ἤθε στασιμῶδες τ. ῖγος ὅταν εἰκλ.

Θῶν εἰς τὴν κάτω αἴθουσαν, εἶδεν ὅτι ἔλειπον αἱ δύο ἔδραι. Δὲν ἐφαί-
νετο δὲ οὔτε ἀπλοῦν ἀντ' αὐτῶν κάθισμα.

— Πά ! ἀνέκραζεν ἡ Τιτίκα ἅμα εἰσελθοῦσα, αἱ ἔδραι τί ἔγιναν ;
Τὰς ἐπῆραν ἀπ' ἐδῶ· πῶς γίνεται !

— Τὰς ἐπῆραν, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Αὐτὸ πάλιν ἦτο ἀπὸ τ' ἄγραφα.

— Ἐγὼ εἶπα εἰς τὸ Βάγια νὰ τὰς πάρῃ, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀ-
γιάννης ὑποτραυλιζῶν.

— Καὶ διατί ;

— Διότι σήμερον θὰ μείνω ὀλίγα μόνον λεπτα.

— Καλὰ καὶ ὀλίγον ἂν θὰ μείνετε, αὐτὸς δὲν ἦτο λόγος νὰ στε-
κώμεθα ὄρθοι.

— Νομιζῶ ὅτι ὁ Βάγιας ἐχρειάσθη τὰς ἔδρας δι' ἐπάνω.

— Διατί ;

— Ἴσως θὰ ἔχετε ἀπόψε κόσμον.

— Κάνένα δὲν περιμένωμεν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἠδυνήθη νὰ εἶπῃ ἕλλην λέξιν.

Ἡ Τιτίκα ἀνέστειλε τοὺς ὦμους.

— Ἀκούεις, νὰ εἶπῃ νὰ πάρουν τὰς ἔδρας ! Οὔπω καὶ προχθές,
εἶχετε εἰπεῖ νὰ σβύσουν τὴν φωτιά. Ἀλλὰ εἰσθε ἀληθινὰ παρά-
δοξοι !

— Χαίρετε, ἐψέθησεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννην, κινούμενος ν' ἀ-
πέλθῃ.

Δὲν εἶπα, ἀγαθὴ Τιτίκα ! ἀλλ' οὔτε πάλιν ἔσχε τὴν δυναμὴν νὰ
εἶπῃ «χαίρετε κυρία».

Ἀνεχώρησε περιλυπός.

Τῶρα πλέον ἐμβῆκεν εἰς τὸ νόημα.

Τὴν ἐπισκεψαν δὲν ἤλθεν. Ἡ Τιτίκα μόλις ἔδωσεν εἰς τοῦτο προ-
σοχὴν ἀπὸ ἐνοκτώσε.

— Πᾶ ! εἶπεν, ὁ κύριος Ἰωάννης δὲν μῆς ἦλθε σήμερα.

Ἡθεληθῆ μετράν τινα λόπην, ἀλλὰ καὶ ταύτην διαβατικὴν· ἐν φι-
λῆμα τοῦ Μαρκοῦ ἐντελῶς τὴν διεσκέδατε.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἤλθεν.

Ἡ Τιτίκα οὐδὲ τὸ ἤσθάνθη· ἐπέρασε τὴν ἑσπέραν της καὶ ἔκοι-

μήθη τὴν νύκτα κατὰ τὸ σύνθημα, μόλις δὲ ὅταν ἐξύπνησε τὸν ἐνεθυμήθη.

Ἦτο τόσον εὐδαίμων! Ἐστειλεν ἀμέσως τὴν Νικολέτα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Ἰωάννου ἵνα ἐρωτήσει ἂν ἦτο ἀσθενής, καὶ διατί δὲν ἦλθε χθὲς τὴν ἐσπέραν. Ἡ Νικολέτα ἐπέστρεψε φέρουσα τὴν ἀπόκρισιν τοῦ κυρίου Ἰωάννου. Δὲν ἦτο ἀσθενής, ἀλλὰ τῷ ἔτυχε ἀκάποια δουλειά». Θὰ ἔλθῃ ὅσον ταχύτερον εἰμπορέσῃ. Ἡτοιμάζεται δὲ ἓνα μικρὸ ταξεῖδι.

Ἐνθυμεῖται ἡ κυρία ὅτι πάντοτε συνείθιζε νὰ κάμνῃ μικρὰ ταξεῖδια ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Νὰ μὴν ἔχῃ ὅμως ἡ κυρὰ κάμμια ἀνησυχία. Νὰ μὴ φροντίξῃ τελείως δι' αὐτόν.

Ἡ Νικολέτα ὅταν εἶχε παρουσιασθῆ εἰς τὸν κύριον Ἰωάννην, τῷ εἶπε μίαν πρὸς μίαν τὰς αὐτὰς λέξεις τῆς κυρίας τῆς. Ὅτι ἡ κυρία ἔστειλε νὰ μάθῃ «ὅτι ὁ κύριος Ἰωάννης δὲν ἦλθε χθὲς τὸ ἐσπέραν.»

— Ἐγὼ ὅλο ἡμέρας νὰ ἔλθω εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης μετὰ πρῶτητος.

Ἄλλ' ἡ παρατήρησις αὕτη ἐξωλίσθη ἐπὶ τῆς Νικολέτας, καὶ ἡ ὑπερήφεια οὐδόλω ἀνέφερεν αὐτὴν εἰς τὴν δέσποιάν τῆς.

Δ

"Ελξίς καὶ ἀπόσβεσις.

Κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ ἔαρος καὶ τοὺς πρώτους τοῦ θε-
ρους τοῦ 1833, οἱ ἀραιοὶ διαβάται, οἱ ἐργαστηριαχοὶ καὶ οἱ ὀκητροί,
οἱ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῶν θυρῶν ἰστάμενοι, παρατηροῦν γέροντά τινα
καθαρῶς ἐνδεδυμένον ἱμάτια, μέλανα, ὅστις καθ' ἐκάστην περὶ τὴν
αὐτὴν ὥραν μετὰ τὴν ὄσιν τοῦ ἡλίου, ἀνεχώρει ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἐνό-
πλου, καὶ διερχόμενος τὸς ἄλλας παρακειμένας ὁδοὺς μετέβαινε πρὸς
τὴν τῶν Καλογραιῶν.

Φθάνων εἰς τὴν πρὸ ταύτης ὁδὸν Ἀγίου Λουδοβίκου, ἐβράδυνε τὸ
βάδισμα του καὶ κλίνων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἔμπρῃς, καὶ χωρὶς οὐ-
δὲν τῶν περὶ αὐτὸν νὰ βλέπῃ ἢ νὰ ἀκούῃ, προσήλωνε τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς εἰς ἓν καὶ μόνον σημεῖον, πάντοτε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ σημεῖον τῆς
ὁδοῦ Καλογραιῶν.

"Ὅσον πλέον ἐπληρίαζε πρὸς τὴν γωνίαν ταύτην, τόσον οἱ ὀφθαλ-
μοὶ του ἐφαίνοντο ζωηρότεροι· χαρὰ τις ἔλαμπεν εἰς τὰς κόρας τῶν
ὀμμάτων του, ὡς ἡὺς ἐσωτερικὴ, τὰ χεῖλη του ἐκινουῦντο, ὡς εἰ ἐλάλει
πρὸς τινα ἀράτην, ἐμειδία δὲ συμπαθῶς, καὶ ἐπροχώρει ὅσον ἠδύνατο
βραδύτερον.

Ἐνόμιζε, ὅτι, χωρὶς νὰ θέλῃ, νὰ φθάσῃ ἐκεῖ, ἐφοβεῖτο τὴν στιγμήν
καθ' ἣν ἐμελλε νὰ πλησιασῇ. Ὅταν ὀλίγα πλέον οἰκίαι ἀπέμενον
μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν εἰλκύνετο, τόσον ἐβραδυνόφει,
ὥστε κατὰ τινὰς στιγμὰς ἐφαίνετο ὡς μὴ βυθίζων, ἀλλ' ἰστάμενος.

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 222

Ἡ σπασμωδική κίνησις τῆς κεφαλῆς του καὶ ἡ προσήλωσις τοῦ ὄμμα-
τος ἀνεμίμνησκον τὴν μαγνητικὴν βελόνην ζητοῦσαν τὸν πόλον.

Μεθ' ὅλην ὁμως τὴν ἐπιτηδευσομένην βραδύτητα ἔπρεπε πάντοτε
ν' ἀρυθῆ εἰς τὸν πρὸς τὸν ὄρον ἔφθανε λοιπὸν εἰς τὴν ὁδὸν Καλογραϊῶν·
ἐκεῖ δὲ τότε ἴστατο, ἔτρεμε, προέτεινε τὴν κεφαλὴν δειλῶς πρὸς ἀπὸ
τῆς γωνίας τῆς τελευταίας οἰκίας, καὶ ἔβλεπεν ἐντὸς τῆς ὁδοῦ ταύτης.

Τὸ τραγικὸν τοῦτο βλέμμα του ὠμοῖαζε πρὸς θάμβος, κατὰ λαμβά-
νον τὸν ἄνθρωπον ἐνώπιον τοῦ ἀνερίκτου, ἢ πρὸς ἀπέγνωσιν, ἐνώπιον
κλεισθέντος παραδείσου.

Ἐν δάκρυ ἔπειτα, δάκρυ ἐρέον ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπὸ τῆς γω-
νίας τῶν βλεφάρων του, ἐκυλίετο ἐπὶ τῆς παρεΐας του, ἀροῦ καθί-
στατο ἀρκούντως βεβύ, καὶ ἐνόστο εἰσέρρειν εἰς τὸ στόμα του. Ὁ γέ-
ρων ἀπεγυέτο τὴν πικρίαν τοῦ δακρυίου τούτου.

Ἐμεινεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπ' ὀλίγα λεπτά, ὡς ἀπολιθωμένος,
καὶ ἔπειτα ἐπέστρεφε διὰ τοῦ αὐτοῦ δρόμου καὶ τοῦ αὐτοῦ βαδίσμα-
τος καθ' ὅσον δὲ ἀπεμακρύνετο, ἀπεσβέννυτο τὸ βλέμμα του.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὁ γέρον ἐπαυσε νὰ προχωρῆ μέχρι τῆς γω-
νίας τῆς ὁδοῦ Καλογραϊῶν ἴστατο εἰς τὸ ἕμισυ τοῦ δρόμου, εἰς τὴν
ὁδὸν Ἁγίου Λουδοβίκου· ἴστατο ἐπὶ τὸ ἕμισυ τοῦ δρόμου, εἰς τὴν
ὁδὸν Ἁγίου Λουδοβίκου· ὅτε μὲν μακροτέρων ὅτε δὲ ὀλίγοι πλησιέ-
στερον. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐστάθη, ὅταν εἶδε μακρόθεν τὴν ὁδὸν Κα-
λογραϊῶν. Ἐπειτα ἐκίνησε σιωπηρῶς τὴν κεφαλὴν ἐκ δεξιῶν πρὸς τὴν
ἀριστερά, ὡς νὰ ἠρνεῖτό τι εἰς ἑαυτὸν, καὶ ἐπανέκαμψε.

Τὰς ἀκολουθοῦσας ἡμέρας, δὲν ἤρχετο πλέον οὐδὲ μέχρι τῆς ὁδοῦ Ἁ-
γίου Λουδοβίκου, ἐπέτρεπε σείων τὸ μέτωπον. Ἐξήρχετο μὲν τῆς
οἰκίας του καθ' ἐλάχιστην κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, καὶ ἐλάμβανε τὴν
διείθυσιν, ἀλλ' ἡμέρα τῆς ἡμέρας περιωρίζετο εἰς ὀλίγα τέρα βραχέα.

Ἡ μορφή του ἐξέφραζε τὴν μοναδικὴν σιφύνη. — Πρὸς τί ; Ἡ κόρη
τῶν ὀφθαλμῶν του εἶχε σβεσθῆ καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῷ εἶχε ἀέγγω· τὸ
δάκρυ δὲ αὐτὸ εἶχε στεριεύσει· δὲν ἀνέβαινε τίποτε εἰς τὴν γωνίαν τῶν
βλεφάρων τὸ περισσεύον ἕδμα του ἦτο ἕρπον. Ἡ κεφαλὴ τοῦ γέ-
ροντος ἔτανε πάντοτε πρὸς τὰ ἑμπρὸς ἢ σιωπῶν ἐν νεύρῳ στασιμῶ-
κῶς ἐκ ἀκλεισματικῶν ἀρυτιδῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἰσχυροῦ
αἵκτου.

Ἐνίοτε, όταν ὁ καιρὸς ἦτο κακός, ἔφερεν ὑπὸ τὴν μασχάλην του ἀλεξιθρόγιον οὐδέποτε ὄνως τὸ ἤνοιγε.

Τὰ γράδια τῆς συνοικίας ἔλεγον περὶ αὐτοῦ. Ἐνας ἀγαθὸς ἄνθρωπος. Τὰ παιδιά τὸν παρηκολοῦθον γελῶντα.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

BIBAION ENNATON

ΣΚΙΑ ΥΠΑΤΗ, ΗΩΣ ΥΠΑΤΗ

A.

Οίκετον πρὸς τοὺς δυστυχεῖς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς
εὐτυχεῖς συγκατάβασιν.

Δεινὸν εἰς τινος ἡ εὐτυχία ! Πῶς ἱκανοποιεῖται ἐκ τούτου ὁ ἄνθρωπος ! Πῶς τὸ θεωρεῖ ἐπαρκές ! Πῶς ἐ.ψ. κατέχει τὸν στρατερὸν τοῦ βίου σκοπὸν, τὴν εὐτόχϊαν, λησμονεῖ τὸν ἀληθῆ, τὸ καθῆκον !

Ἐν τούτοις ὁμολογητέον, ἀδίκως θὰ κτεκρίνετο ὡς πρὸς τούτο ὁ Μάριος.

Ὁ Μάριος, ὡς ἀνωτέρω ἐξηγήσαμεν, ἐν ἀπέτεινι πρὸ τοῦ γάμου τοῦ ἐρωτήσας εἰς τὸν κ. Θερανεμένῃ, ἐροθήθη δὲ ν' ἀποτείνῃ τοιαύτας μετὰ τὸν γάμον του πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην. Ὁ Μάριος μετιόη· εἰς τὴν ὑπόσχεσιν εἶχε δώσει. Πολλάκις ἐμέμνητο ἐαυτὸν ὅτι ἔλαμπε τὴν παρρηχώρησιν ταύτην εἰς τὴν ἀπόγνωσιν.

Περιορίσθη ν' ἀπομακρύνῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν Γιάννην Ἀγιάννην ἐκ τῆς οἰκίας του, καὶ νὰ τὸν ἐξαλείψῃ ὅσον αἰὼν τε ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς Τιτίκας. Ἐλαβε μεταξύ τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη καὶ τῆς Τιτίκας τοιαύτην τινὰ θέσιν, ὥστε πάντοτε νὰ ἐπιπροσθῇ αὐτός, βέβαιος ὅτι, οὕτω, μὴ βλέπουσα ἐκείνον ἢ Τιτίκα, οὔτε θὰ τὸν ἀνεπὸ-λει πλέον.

Ὁ Μάριος ἐπραττεν ὅ,τι ἐνόμιζεν ἐπάναγκες καὶ ἅμα δίκαιον. Ἐφφρόνε: ὅτι εἶχε λόγους σπουδαίους, τοὺς λόγους εὖ; εἶδομεν ἤδη ἔτι δὲ καὶ ἄλλους, εὖ; θὰ ἴδωμεν περὶτέρω, ὅπως τὸν ἀποβάλλῃ, ὅχι μὲν ἀπιτόμως ἀλλ' οὔτε καὶ ἀσθενῶς.

Ἐτυχε, ἐκ περιστάσεως νὰ γνωρισθῇ εἰς ἕνα οἶκον ἦν ὑπερησπίσθη, μετὰ τινος ἀρχαίου ὑπαλλήλου τοῦ τραπεζίτου Λαφίτ, καὶ περ' αὐτοῦ ἔλαθεν, οὐδὲλας ζητήσας αὐτός, μυστηριώδεις τινὰς πληροφορίας, αἱ ὅπως δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξερευνηθῇ κατὰ βάθος, εἴτε σεβόμενος τὸ μυστικὸν ὃ ὑπεσχέθη νὰ φυλάξῃ, εἴτε φαιδόμενος τοῦ κινδύνου εἰς ἃν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἠδύνατο νὰ ἐκτεθῇ.

Ἐνόμιζεν ὁ Μάριος ὅτι μέγα καὶ βρῦν χρέος ἐπέβάρυνε τὸν πράχλην του, ὅτι ὤφειλε νὰ ἀποδώσῃ τὰς ἑξακοσίας χιλιάδας φράγκων ἀλλ' εἰς πῶον; Τοῦτον ἀνεξήτει ἐν πάσῃ δυνατῇ προφυλάξει. Ἐν τούτοις ἀπίστουγε νὰ ἐγγίσῃ ταῦτα τὰ χρήματα.

Περὶ δὲ τῆς Τιτίκας, αὐτὴ οὐδὲν ἐγίνωσκεν ἐκ τῶν μυστικῶν τούτων ἀλλ' ὅτι ὁ Μάριος ἐπέθει ἢ Τιτίκα τὸ ἐπραττεν ὡς ἐξ ἑαυτοῦ ὄρατος καὶ αὐτόματος. Ἰσχυρὸς μαγνητισμὸς τούτου ἐπέδρα ἐπὶ ἐκείνης. Αἰσθηνομένη τὴν θέλησιν τοῦ Μαρίου ὡς πρὸς τὸν ἀκύριον Ἰωάννην συνεμερροῦτο πρὸς ταύτην τὴν θέλησιν.

Ὁ σὺζυγὸς τῆς δὲν τῇ ἐξέφρασε τίποτε, ἀλλ' αὐτὴ ὑπέεικεν εἰς τὰς σιωπηρὰς του διαλέξεις τυρλοῖς ὀμμασι: τοῦτο δ' ἐκουσίως καὶ ἄνευ κόπου. Ἡ ψυχὴ τῆς τόσον συνεταυτίσθη μετὰ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνδρός τῆς, ὥστε ὅ,τι ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Μαρίου ἐκαλύπτετο ὑπὸ σιῆος, εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῆς ἐσκοτίζετο.

Ἄλλ' ὅμως, τοῦτο μέχρι ἐνός βαθμοῦ ἐν τῇ πρὸς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην λήθη τῆς ἥτο ἐπιπέλοιαι. Μᾶλλον κατείχετο ὑπὸ περισπασμοῦ τοῦ νεοῦ; ἢ, ὑπὸ λήθης. Ἡ Τιτίκα ἠγάπα μὲν κατὰ βάθος τὸν

άνθρωπον ὃν ἐπὶ τοσοῦτον ἤδη χρόνον ἀπεκάλε: πατέρα, ἀλλ' ἔτι πλέον ἠγάπα τὸν σύζυγον.

Συνέβητε ἐνίοτε ν' ἀναφέρει ἡ Τιτίκα τὸν Γιάννην Ἀγιάννην καὶ ν' ἀπορῆ· ὁ Μάριος τὴν καθυσύχαζε λέγων.

— Νομίζω ὅτι ταξιδεύει. Δὲν εἶχεν εἶπει ὅτι θὰ ταξιδεύσῃ :

— Τφόντι, ἔλεγεν ἡ Τιτίκα κατὰ νοῦν. Ἐκεῖνος συνείθιζε νὰ γίνε-
ται ἔξοφνα ἄραντος, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, διὰ κάμποσαις ἡμέραις.
'Ἄλλ' αὐτὴ τὴν φορὰ πολὺ ἤργησε νὰ ἐπιστρέψῃ.

Δις ἢ τρίς ἔστειλεν ἡ Τιτίκα τὴν Νικολέτα εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνό-
πλου ἵνα μάθῃ, ἂν ὁ κύριος Ἰωάννης ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς ἀποδημίας
τοῦ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης παρήγγειλε ν' ἀποκρίνωται ὅτι δὲν ἐπέστρεφεν.

Ἡ Τιτίκα δὲν ἔστειλε πλέον νὰ ἐρωτήσωσι, μίαν μόνην ἔχουσα
ἐπὶ γῆς ἀνάγκην τὸν Μάριον.

Σημειωτέον ὅτι καὶ αὐτοί, ἡ Τιτίκα καὶ ὁ Μάριος ἀπουσίασαν ἐπὶ
τινα καιρὸν ἐκ Παρισίων. Ἀπῆλθον εἰς Βερνώνην. Ὁ Μάριος ἔφερε
τὴν Τιτίκαν εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς τοῦ.

Οὕτως, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ Μάριος ἀπέσπασε τὴν Τιτίκαν ἀπὸ
τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη ὁλοτελῶς, χωρὶς σὺλλογῆς νὰ ἀντιτείνῃ ἐκείνη.

Μεμψόμεθα συνήθως πολὺ σκληρῶς τὰ τέκνα ὡς ἀχαριστία πρὸς
τοὺς γονεῖς· ἀλλ' εἰς τινὰς περιστάσεις ἡ ἀχαριστία αὕτη δὲν εἶναι τό-
σον ἀξιομειπτος ὅσον νομίζεται. Ἡ ἀχαριστία αὕτη ἔχει τὴν φύσιν
ὡς ἀρετηρίαν.

Ἡ φύσις προσέχει ἐνώπιόν της. Ἡ φύσις διακρεῖ τὰ ζῶντα εἰς ἐρ-
χόμενα καὶ παρερχόμενα. Τὰ παρερχόμενα εἶνε ἐστραμμένα πρὸς τὸ
σκοτος, τὰ ἐρχόμενα πρὸς τὸ φῶς. Ἐκ τούτου προεργάζεται ἄλλοῖα τις
ὀλεθρῆσαι, ἀπομακρύνει ἢ τις πρὸς μὲν τοὺς γέροντας ἀπολείπει ὀλε-
θρῆσαι πρὸς δὲ τοὺς νέους εἶνε ἀκουσία.

Ἡ ἐκ τῆς ἀπομακρύνσεως ταύτης διάστασις, ἀνεπαίσθητος κατ'
ἄρχάς, αὐξάνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὡς πᾶς διαχαρισμὸς κλάων. Οἱ
κλάωνες ἀπομακρύνονται τοῦ στελέχους, καὶ τοὶ δὲν ἀποσπῶνται ἀπ'
αὐτοῦ. Δὲν πεταίουν ἄρα οἱ κλάδοι ἀπομακρυνόμενοι.

Ἡ νεότης φέρεται ὅπου ἡ χαρὰ, ἡ ἀπόλαυσις ἢ τέρψις τὸ φῶς, ὁ ἔρω.
Τὸ γῆρας φέρεται πρὸς τὸ πένθος. Δὲν χάνεται ἀρσθαιῶς, ἀλλὰ καὶ
δὲν συμπεριπίπτουσιν αὐτῶν. Οἱ νέοι αἰσθάνονται τὸ κριερόν της ζωῆς· οἱ

γέροντες τὸ τοῦ τάφου. Μὴ μεμφόμεθα τὰ ταλαίπωρα τέκνα ὡς ἀ-
χάριστα.

B.

Τελευταία: ἀναλαμπαι σβυνομένης λαχρίας.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης κατέβη τὴν κλίμακά του, καὶ προχωρῶνς τρία μῆματα εἰς τὴν ὁδόν, ἐκάθησεν ἐπὶ πετρίνου τινὸς ἐδωλίου ἀφ' οὗ ὁ Γαβριῆς, τὴν νύκτα τῆς 5 πρὸς τὴν 6 Ἰουνίου, τὸν εἶχεν εὖρει καθήμεν ἐν σὺννοῦν· ἐκεῖ ἔμεινεν ὀλίγα τινὰ λεπτὰ ἔπειτα δὲ πάλιν ἀνέβη.

Τὴν ἐπιούσαν, ὅν ἐξῆλθε τῆς οἰκίας του.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ὅν κατέβη τῆς κλίνης του.

Ἡ ὁμορφὴ τῆς οἰκίας του, ἤτις ἐμαγαίρεινε τὴν λιτὴν του τροφήν, ὀλίγα λάχανα ἢ ὀλίγα γεώμηλα μὲ χοίρινον λίπος, ἰδοῦσά τὸ ἐντὸς τοῦ προελλίου ἄθικτα ἀνέκραξε.

— Διπλή, ὅν ἐράγατε τὸ γθεσινὸ σας φαγητό ;

— Ἐραγα, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Καλὰ τὸ πινάκι σας εἶνε γεμάτο, καθὼς ἦταν.

— Παρατήρησε τὸ νερό· ὅλο τὸ ἔπια.

— Ἀλλὰ θὰ εἶπῃ πῶς ηπιατε· ὅν θὰ εἶπῃ πῶς ἐράγατε.

— Καλὰ ! εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης· ἀρῶ ὅν ἐπείνατε, παρὰ μένον εἰς νερό ;

— Αυτό θά εἶπῃ πῶς ἐδιψάσετε, καί ὅταν ἕνας ἄνθρωπος πίνῃ χω-
ρίς νά τρώγῃ, θά εἶπῃ πῶς ἔχει θέσμη.

— Αὔριο θά φάγω.

— Αὔριο ! Αὐτά τὰ λέν σὺν κληῖδωνα ! Διατ' ὄχι σήμερα ; Λέ-
γει ποτὲ ἕνας ἄνθρωπος. Θά φάγω αὔριο. Νά μοῦ ἀφήσῃ τὸ φηγί του,
χωρίς νά τὸ ἐγγίξῃ καθόλου ποῦ ἦταν τόσο καλά μαγειρευμένο !

Ἄ Γιάνης, Ἄγιάνης ἔλαβε τὴν γραΐαν ἀπὸ τῆς χειρός.

— Σε ὑπόσχομαι νά τὸ φάγω, τῆ εἶπεν ἡπίως.

— Δὲν εἶμαι εὐχαριστημένη ἀπὸ εἰς ἰδιόλου, ἀπεκρίθη ἡ θυ-
ρωρός.

Ἄ Γιάνης Ἄγιάνης δὲν ἔβλεπε τοῦ λοιποῦ ἄλλον, εἰμὴ τὴν
ἀγαθὴν αὐτὴν γυναῖκα. Ἐπάρχουσιν ἐν Περσίοις ὁδοὶ ὅποθεν οὐδεὶς
διαβαίνει, καὶ οἰκίαι εἰς αἷ οὐδεὶς ἐρχεται. Ἄ Γιάνης Ἄγιάνης
κατῴκει εἰς τοιαύτην ὁδὸν καὶ εἰς τοιαύτην οἰκίαν.

Τὰς ἡμέρας καθ' αἷ ἐξήρχετο, εἶχεν ἀγοράσει ἐξ ἑνὸς χαλκείου,
ἀντὶ ὀλίγων πινῶν σολιδίων, ἕνα μικρὸν ἐσταυρωμένον χάλκινον, ἂν
καὶ ἀνῆρτησεν ἀπέναντι τῆς κλίνης του, ἀφ' ἑνὸς κερφίου.

Παρήλθεν ἑβδομάς ὀλόκληρος καὶ ὁ Γιάνης Ἄγιάνης δὲν ἔκαμεν
οὔτε βῆμα ἐντὸς τοῦ θαλάμου του. Ἐλείτετο πάντοτε εἰς τὴν κλίνην
ἡ θυρωρός του ἔλεγεν εἰς τὸν ἄνδρα τῆς.

— Αὐτὸς ὁ καλὸς ἄνθρωπος ἐπάνω, οὔτε σιχώνεται πλέον ἀπὸ τὸ
κρεβάτι του, οὔτε τρώγει· θυρῶ πῶς εἶνε ἴσχυα τὰ ψωμιά του. Αὐ-
τὸς πρέπει νά ἔχῃ κήμια μεγάλη λύπη. Ἡ κόρη του θά κακόπεσε
μ' αὐτόν ποῦ τῆς ἔδωσεν καὶ αὐτὴν τὴν ἰδέαν δὲν μοῦ τῆ βγάξει
κανεὶς ἀπὸ τὸ κεφάλι μου.

Ἄ θυρωρός ἀπεκρίθη ἐν δῶ τῷ ἡγεμονικῷ του.

— Ἄν ἦνε πλούσιος, ἄς πάρῃ ἕνα ἰατρὸν ἂν δὲν ἦνε πλούσιος,
ἄς μὴ φωνάξῃ γιατρό. Ἄν δὲν φωνάξῃ ἰατρὸν νά τὸν κοττάξῃ, θά
ἀποθάνῃ.

— Καὶ ἂν φωνάξῃ ἰατρό.

— Καὶ ἰατρὸν νά φωνάξῃ θ' ἀποθάνῃ, εἶπε ὁ θυρωρός.

Ἡ γυνὴ τοῦ θυρωροῦ, διὰ παλαιῶν μοχθηρῶν, κατ' ἐλείνη τὴν
στιγμὴν, ἔξεε δι' αὐτοῦ τὰ χέρτα, ἕτινα ἦσαν συτρωμένα μεταῦ

τῶν πτερῶν τοῦ λιθοστρώτου τῆς θύρας τῆς εἰς τοῦτο λοιπὸν ἐνησχολουμένη.

— Κρῖμα ! ἔλεγε, κρῖμα ἔς τὸν ἄνθρωπο ! Καὶ τί παστρικό γεροντάκι ! Ὁ κακομοίρις, ἄσπρος καθίριος ἄσάν τὸ πουλί.

Ἐκεῖ, παρεπήρξεν εἰς τὴν ἄκρην τῆς ἰδοῦ διαβαίνοντα τὸν ἰατρὸν τῆς συνοικίας. Διαλαβοῦσα εἰς ἑαυτὴν τὴν εὐθύνην, τὸν ἐκάλεσεν ἢ ἀγαθὴ γυνὴ καὶ τὸν παρεκάλεσε ν' ἀναβῆ, μίαν στιγμὴν.

— Εἶνε τὸ δεῦτερον πάτωμα, τῷ εἶπε. Δὲν ἔχετε ν' ἀναβῆτε πολλὰς σκάλας. Σπρώχνετε τὴν θύρα, κ' ἐμβαίνετε. Εἶνε κατακοίτας.

Ὁ ἰατρός εἶδε τὸν Γιάννην Ἀγιάννην, καὶ ὠμίλησε μετ' αὐτοῦ. Καταβαίνοντα, τὸν ἀνεγέτισε καὶ τὸν ἠρώτησεν ἢ θυρωρός.

— Αἶ, πῶς τὸν κῦρατε ἰατρέ ;

— Ὁ ἄρρωστος σας εἶνε πολὺ ἄρρωστος.

— Καὶ τί ἔχει σᾶς παρακαλῶ ;

— Ὅλα τὰ ἔχει καὶ τίποτε δὲν ἔχει. Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔχασε κάποιον, τὸν ὅποιον πολὺ ἀγαπᾷ. Ἀποβαίνει καὶ ἀπ' αὐτὸ ἕντις ἄνθρωπος.

— Τί σᾶς εἶπε, τί σᾶς εἶπε ;

— Μὲ εἶπεν ὅτι εἶνε κολᾶ, ὅτι δὲν ἔχει τίποτε.

— Καὶ θὰ ἔξαναέλθετε, ἰατρέ, νὰ τὸν ἴδῃτε ;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός· ἀλλ' ὅμως εἶνε ἀνάγκη κάποιος ἄλλος νὰ ἔλθῃ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

Γ'

**Βαρὺς ὁ κάλαμος εἰς τὸν ἐγείροντα
τὴν ἄμαξαν τοῦ Θερσανέμη.**

Ἐσπέραν τιὰ, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δυσκόλως κατώρθωσε νὰ στηριχθῇ εἰς τὸν ἀγκῶνά του· ἐξετάσας τὸν σφυγμὸν του, δὲν ἠσθάνετο τοὺς κτύπους· ἡ ἀναπνοή του ὑπῆρχεν βραχέα καὶ ἐκ διαλειμμάτων διακόπτετο. Εἶπεν ὅτι ἡ ἀδυναμία τοῦ σώματός του ἦτον ὑπὲρ ποτε πολλή.

Καταβαλὼν πᾶν τὸ ὑπολειπόμενον εἰς αὐτὸν σθῆνος ἀνικήθησε καὶ ἐνεβύθη. Ἐφόρεσε τὴν ἐργατικὴν ἐνδυμασίον του. Ἄρ' ἤ; ἡμέρας ἔπαυσε ἐξερχόμενος τοῦ οἴκου, αὐτὴν ἐφόρει κατὰ προτίμησιν. Ἐνδύόμενος πολλάκις διεκόπη ἀπεκόμενων· εἰς τὸ μέτωπόν του ἀνέβλυσεν ἰδρῶς ὅταν ἠθέλησε νὰ περάσῃ τὰς χειρῶς του.

Ἄρ' ἤ; ἡμέρας ἔμεινε μόνος ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶχε μεταφέρει τὸν κλίνην του εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἵνα συχνάζῃ, ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον τὸ ἐρημωθῆν τούτο διαμέρισμα τῆς κατοικίας του.

Ἦνοιξε τὸν μάρσιπον καὶ ἐξήγαγε τὰ φορέματα τῆς Τιτίκαι· τὰ ἔπλωσεν ὅλα ἐπὶ τῆς κλίνης του.

Τὰ χρηρήρια τοῦ ἐπισκόπου εἰρίσκοντο εἰς τὴν θέσιν των, ἐπὶ τοῦ μαρμαρέου τῆς ἐστίας. Ἐλαβεν ἄρ' εἰς σαρταρίου δύο χρῆρα καὶ τὰ ἐπέπηξεν εἰς τὰ χρηρήρια. Ἐπειτα διψῶν ἰσχυρῶς εἶχε νοκτώσει καθὸ θέρος, τα ἴναψεν ἀμφοτέρω. Βλέπει τις καὶ ἐν πλῆρει με-

σημβρία ἀνημμένα φῶτα εἰς τοὺς θαλάμους ἔπου εὐρίσκεται νεκρός.

Μεταβαίνων ἀφ' ἐνὸς ἐπίπλου εἰς ἄλλο, ἤσθάνετο ἐκλιπούσας τὰς δυνάμεις του ἀνά πᾶν βῆμα, καὶ ἠναγκάζετο νὰ κάθηται. Ἡ κλίσις του δὲν ἦτο συνήθης ἀναλίσκουσα τὴν δύναμιν ὅπως ἀναπόσῃ αὐτήν, ἀλλὰ λείψανον ἐφικτῶν κινήσεων· ἦτο ζωὴ ἐξηντημένη ἀποσταλάζουσα εἰς ἐπιπόρους ἀποπείρας ἄς ὡς ἐν ἐπαναλαμβανόμεν.

Μία τῶν ἐδρῶν, ἐφ' ᾧν ἔπεσε καθήμενος, ἐκείτο ἔπνεοντι· αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ πρὸς αὐτὸν μὲν τόσον ὀλεθρίου, πρὸς δὲ τὸν Μάριον, τόσον παρήγορον ὅπου εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐγκορῶθησάν ἀπὸ τοῦ ναυτοχάρτου ἐπιστολῆς τῆς Τιτίκας.

Εἶδεν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν μερσὴν του, καὶ δὲν τὴν ἀνεγνώρισεν. Ἦτον ὀγδοηκοντούτης· πρὸ τοῦ γάμου τοῦ Μαρίου ἐφαίνετο μόλις πετηκοντούτης· τὸ ἔτος τοῦτο ἐπενήργησεν εἰς αὐτὸν ὅσον τριάκοντα.

Εἰς τὸ μέτωπιν του ὑπῆρχεν, ὄχι πλέον ἢ ρυτίς τῆς ἡλικίας, ἀλλ' ἡ μυστηριώδης τοῦ υκνάτου σφραγίς. Ἐφαίνετο ἐπ' αὐτοῦ ὀρθιλοσφαιῶς ἡ ἐκσκαρὴ τοῦ ἀνηλεοῦς ὄνυχος.

Αἱ παρῖαι του ἐκρυπτοῦν τὴν ἐπίδερμιν τοῦ προσώπου του εἶχε τὸ γήινον χρῶμα, κατέβαινον αἱ δύο γωνίαι τοῦ στόματός του ὡς εἰς τὰ προσωπεῖα ἅτινα αἱ ἀρχαῖοι κατεσκεύαζον γλυπτὰ ἐπὶ τῶν μαρμάρων, μνημείων ἐθίωρει τὸ κενὸν μετ' ἀποστραφῆς εἰς αὐτὸν τὸν ἄθρονον διεκρίνετό τι ἐξόχως τραγικὸν σφαιδῶζον ὑπὸ τὸ ἄχθος δολιπλοκίας.

Ἐβρισκετο εἰς τὴν τελευταίαν ἐκείνην φάσιν τῆς ἀποθαρρύνσεως, κατ' ἣν ἡ ἀληθῶν ἀποκρυσταλλοῦται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχουσι τοιοῦτοι ἀπελπισία· ἀποκρυσταλλώσεις.

Ἐπὶ τῆς νύκτος. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔσυρε μετὰ πολλοῦ κόπου ἐν τραπέζῳ καὶ μίαν ἐδρᾶν παλαιὰν πλησίον τῆς ἐστίας, καὶ ἔφερον ἐπὶ τοῦ τραπέζου καθιστὸν, μελάνην καὶ χάρτην.

Ἐπειτα ἐλασθῆλασεν. Ἄμω συνήλθεν ἐκ τῆς λιποθυμίας ἐδίψα. Μὴ θέλων νὰ ἀνεγείη τὴν ὕδριν τῆς ἐκλινῆς μετὰ κόπου πρὸς τὸ στόμα του, καὶ ἔπιεν ὀλίγον.

Ἐπειτα ἐστράφη πρὸς τὴν κλίνην καὶ καθήμενος πάντοτε, οἶατι

ὅν ἤδυνάτο ὄρθας νὰ σταθῆ προσήλωσε τὰ ὄμματα εἰς τὴν μικρὰν μαύρην ἐσθῆτα καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ προσφιλέ ἀντικείμενα.

Αἱ τοιαῦται προσηλώσεις διαρκοῦν ὥρας φαινομένης ὡς λεπτά. Αἰφνιδίως ἠθύνθη ρίγος· ἐνόησεν ὅτι ἀπεψίχεται· ἐστήριξε τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τοῦ τραπεζίου, φωτιζομένου ὑπὸ τῶν λαμπάδων τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἔλαθε τὸν κάλαμον.

Ἐπειδὴ ὁ κάλαμος καὶ ἡ μελάνη, πρὸ πολλοῦ ὅν εἶχον χρησιμοποιοθῆ καὶ πῶς μὲν γραφίδος ἢ σίγμῃ εἶχον κυρωθῆ ἡ δὲ μελάνη ξηράνη ἐδέχετο νὰ ἐγερθῆ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης καὶ νὰ χύσῃ ἐντὸς τοῦ μελανοδοχείου σταγόνας τινὸς ὕδατος· καὶ τοῦτο διεκόπη καὶ ἐκάθησε εἰς καὶ τρεῖς ἡραγκάσθη δὲ νὰ γράψῃ εἰς τῶν νότων τοῦ καλίουμου. Ἐκ διαλειμμάτων ἐσθγγίζε τοὺς ἰσθῶτα τοῦ μετώπου του.

Ἡ χεὶρ του ἐτρομεν. Ἐγράψε δὲ βραδέως τὰ ἐξῆς ὀλίγα.

«Τιτίκα, ἔχε τὴν εὐχή μου. Ἐρχομαι νὰ σοῦ ἐξηγηθῶ· Ὁ σύζυγος σου εἶχε δίκαιον νὰ μοῦ δώσῃ νὰ καταλάβω ὅτι ἔπρεπε νὰ μὴ ἔρχομαι εἰς τὴν οἰκίαν σας· ὑπάρχει κάποια πλάνη εἰς ὃ, π. ἰπέθεσε ἀλλ' ἔχει δίκαιον. Εἶνε νέος ἐξοριετός. Ἀγάπα τον καὶ μετὰ τὸν θάνατόν μου. Κόψε Ποιμερσό, ἀγαπάτε πάντοτε τὸ προσελίς μου περὶν. Τιτίκα παιδί μου, αὐτὸ τὸ χαρτί θὰ εὑρεθῆ εἰς τὸν κοιτώνα μου· μετὰ τοῦτο θέλω νὰ σοῦ εἰπῶ· νὰ σοῦ σημειώσω τὰ διάφορα ποσά, ἂν εἴμπορσων νὰ τὰ ἐνθυμηθῶ ὅλα. Ἄκουσε· νὰ μὴ ἀμφιβάλλῃς ὅτι εἶνε ἰδικά σου αὐτὰ τὰ χρήματα Ἰδοῦ πῶς ἐγίνον. Οἱ γαγάτα, οἱ λευκοί, ἐρχονται ἀπὸ τὴν Νορβηγίαν, οἱ μαῦροι ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, οἱ ὑαλίται· οἱ μαῦροι ἐρχονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν. Ὁ γαγάτης, νὰ παρατηρήσῃς, εἶνε ἐλαττωτέροις, πολυτιμότεροι· εἶνε καὶ ἀκριβώτεροι. Αὐτὸν εἴμποροῦν καὶ τὸν ἀπομιμοῦνται εἰς τὴν Γαλλίαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν. Χρεάζεστε ἕνας μικρὸς ἀκμωνάς ἕως δύο τετραγωνικῶν διακεύων, καὶ ἕνας λόγχιος με σιδήρειον ἀντὶ λαδίου, διὰ νὰ ἀναλύῃ τὸ κερί· αὐτὸ τὸ κερί τὸ λατμναν ἄλλοτε με ρητίνην καὶ καπνιά, καὶ ἐτιμᾶτο τέσσαρα φραγκαὶ ἢ λίτρα. Ἐστοχάσθηται νὰ τὸ χίμνω ἀπὸ κόμμι λάκαας καὶ ἀπὸ τερεθινθίνην· καὶ με αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ σαπίνη εἶνε μόνον ἕνα καὶ ἡμισυ φράγκον, ἐνῶ τὸ μίγμα γίνετο πολὺ καλλίτερον. Τὰ ἐνώτια γίνονται μ' ἕνα ὑαλί ἰσχυρὸν, τὸ ὅποιο ἐπικολᾶται διὰ τοῦ μίγματος τοῦτου ἔπανω

εἰς ἓνα λεπτόν φύλλον ἀπὸ σίδηρον. Πρέπει τὸ βάλει νὰ ἦνε ἰόχρουν διὰ τὰ σιδερένια κοσμήματα, καὶ μαῦρον διὰ τὰ χρυσᾶ. Ἡ Ἰσπανία ἀγοράζει πολλὰ ἔπ' αὐτά. Εἶνε ὁ τόπος ὅπου ὁ γαγάτης. . . »

Ἐδῶ διεκόπη ἔπεσεν ὁ κάλαμος ἀπὸ τῶν σακτύλων τοῦ τῷ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν λυγμῶν οἵτινες ἐκ διαλειμάτων ἀνήρχοντο ἐκ τῆς καρδίας του, λυγμοὶ τοῦ θανάτου. Ὁ ταλαίπωρος ἔλαβε τὴν κεφαλὴν του ἐντὸς τῶν δύο τοῦ χειρῶν, καὶ ἐσκέφ' ἡ.

— ὦ ! εἶπεν εἰς ἑαυτὸν (κραυγαί θρηνώδεις, παρὰ μόνου τοῦ Θεοῦ ἀκούμεναι) τετέλεσται! Πλέον δὲν θὰ τὴν ἰδῶ. Ἦταν χαμόγελο ὅλη ἡ ζωὴ τῆς ἐπάνω μου, μὲ σύρει ὁ ἄδης χωρὶς πλέον νὰ τὴν ἰδῶ. Ἀχ! ἓνα μόνο λεπτό, μία στιγμή, ἃς ἤκουα τὴν φωνὴ τῆς, ἃς ἤγγιζα τὸ φέρεμά τῆς, ν' ἀποθάνῃ τις, δὲν εἶνε τιποτέ· φρικτὸν εἶνε τὸ ν' ἀποθάνω χωρὶς νὰ τὴν ἰδῶ. Θὰ μοῦ χαμογελοῦσε· θὰ μοῦ ἔλεγε μία λέξι. Θὰ ἔδλαπτεν αὐτὸ κἀνένα ; Ὅχι τετέλεσται! Ἀχ! εἶμαι κατὰ-μονος ! Θεέ μου ! Θεέ μου ! πλέον δὲν θὰ τὴν ἰδῶ ! »

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐκρούσθη ἡ θύρα του.

Δ'

Πιάλη μελάνης λευκαίνουσα ἀντὶ ν' ἀμυρωσῆ

Δυσήμερόν ἡ μάλλον τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐσπέραν καθ' ἣν ὤραν ὁ δόκιμος ἐξερχόμενος τῆς τραπεζῆς μετέβαινε εἰς τὸ σπουδαστήριον ἵνα μελετήσῃ δικόγραφά τινα, ὁ Βάγιας τῷ ἐνεχείρισε μίαν ἐπιστολήν, εἰπών.

— Αὐτός τὴν ἔγραψεν, ὅπου εἶνε ἔξω, εἰς τὸν ἀντιθάλαμον.

Ἡ Τιτίκα εἶχε τὸν πάππον ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ περιερέετο εἰς τὸν κήπον.

Καθὼς εἰς τινὰς ἀνθρώπους οὕτω καὶ εἰς ἐπιστολάς τινὰς συμβαίνει νὰ ἔχωσι φυσιογνωμίαν καλὴν ἢ κακὴν. Χάρτης χονδρὸς, διπλωσις χυδαία εἰς ἐπιστολὴν ἀπαρέτεκτοι καὶ μόνον βλεπόμενα. Ἡ ἐπιστολὴ ἦν εἶχε φέρι ὁ Βίγιος εἶχε τοιαύτην ὄψιν.

Ὁ Μάριος λούειν αὐτὴν ἤσθάνθη ἀποφράν καπνοῦ· οὐδὲν δ' ἐπαναρέσει ἀνάμνησιν τινα, ὅσον μία ὄσμη. Ὁ Μάριος ἀνεγνώρισεν τὸν καπνὸν τοῦτον. Ρίπτει τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς. «Πρὸς τὸν Κύριον Βερῶνον Πομπαιεύ. Οἴκαδε» Ἀναγνώρισεν τὸν καπνόν, ἀνεγνώρισεν καὶ τὸν γραφικὸν χαρακτήρα. Δύναται τις, νὰ εἶπῃ ὅτι ἡ ἐκπληγὴς ἔχει ἀστραπάς. Ὁ Μάριος ἤσθάνθη ὀτιέρωτίσθη ἐκ μιᾶς τῶν ἀστραπῶν οὕτων.

Ἡ ὀσφρητικὴ, ὁ μυστηριώδης οὗτος μνῆμων, τὸν ἔκαμε ν' ἀναπολήσῃ ἕνα κόσμον ἐλάληρον. Αὐτός ὁ χάρτης, αὐτὸς ὁ τρόπος τοῦ διπλώνειν, αὐτὸ τὸ κερνωπὸν τῆς μελάνης!... ἦσαν αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ γνωστὸς γραφικὸς χαρακτήρ, μάλιστα δὲ ὁ καπνὸς. Ταῦτα πάντα ἐπανέφερον εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ τὸ καταγωγῆς τοῦ Ζενόρετου.

Παρίδοξος σύμπτωσης! εἰς ἐξ ἐκείνων ὧν τὰ ἴχνη ἀνελήθησε τοσοῦτοι, εἰς ἐξ ἐκείνων δὲ ἤθελε ν' ἀνακλύψῃ καὶ κατέβαλε τισὶς προσπάθειαι, ἐσχάτως ἐπι χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσῃ ἤρχετο ἐρ' ἐκεῖνο νὰ τὸν εὕρῃ, εἰς ὃν Μάριος τὸν ἐνομιζεν ἀπολωλότα διὸ πικρὸς

ἠ.οιζεν ἀνοποδόνως τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἀνέγνωσε.

«Κύριε Βερῶνε,

»Θι ἤμην ἴσως ὁ βερῶνος Θενάρδος, μέλος τῆς ἀκαδημίας τῶν Ἐπισημῶν ἔαν ὁ Ὑψιστος μ' εἶδε τα πλεονεκτήματά σου, ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἐκεῖνος. Φέρ' ἴσως τὸ αὐτὸ μ' ἐκεῖνον ὄνομα, ἐπειδὴ ἴσως αὕτη ἢ ἀνάμνησις με συστήσῃ εἰς τὴν κλιωσοῦσιν σου. Ἡ ἐργασία ὅμως δια τῆς ἐκείνου θα με τιμηθεῖται θὰ ἦε ἀκαθάστα. Εἶμαι κατοχὸς ἑνὸς σπουδαίου μυστικοῦ, τὸ ὅποιον ἀπορᾷ κάποιον ἄτομον. Το ἄτομον τοῦτο ἀπορᾷ τὴν εὐγενεῖαν σου. Ἐξοῦ λοιποῦ ἐτιμῶν εἰς τοὺς ἄριστοις σου εὐτὴ τὸ μυστικόν, ἵπιον ἐπιθῶμι τα τὸς σταθῆ χρονομίας. Ἐξοῦ νὰ τὰ περιέξω ἀπλοῦστατον μέτρον τοῦ ν' ἀποστέλλω ἀπὸ τὴν

ἐντίμον οἰκογένειάν σας αὐτὸ τὸ ἴτομον τὸ ὁποῖον κακῶς προσεκολληθήσεται εἰς αὐτήν, οὔτε ἔχει κίνεν δικαίωμα τοιοῦτον, ἐπειδὴ ἡ κυρία βαρωνίς κατὰγεται: ἔξ εὐγενῶν. Τὸ ἱερόν τέμενος τῆς ἀρετῆς δὲν δύναται νὰ συγκατοικήσῃ περισσότερον καιρὸν μὲ τὴν κακουργίαν, χωρὶς ν' ἀποσκιρτήσῃ.

»Περιμένω εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου βαρώνου.

Ἡ ἐπιστολὴ ἔφερεν ὑπογραφὴν

»Μὲ τὸ ἀνήκον σέβας

»ΘΕΝΑΡΔΟΣ».

Ἡ ὑπογραφή αὕτη δὲν ἦτο πλαστή, ἀλλὰ μόνον συνεπτημένη: τὸ αἰνιγματώδες ὅμως τῶν λόγων καὶ τὸ ὀρθογραφικὸν μέρος συνεπλήρωσαν τὴν ἀποκάλυψιν.

Τὸ πιστοποιητικὸν τῆς προελεύσεως ἦτο πλήρες, σαφές. Ἀμφιβολία δὲν ἔσκειε καμμία.

Ὁ Μάριος ἠγάθηθη βαθυτάτην σολείνησιν. Τὴν ἀπορίαν του διεδέχθη χάρις τῆς Ν' ἀποκαλύψεως καὶ τὸν ἄλλον ἐκείνου ὃν ἀνεζήτησε, ἐκείνον ὅστις τοῦ ἔσωσε τὴν ζωὴν, καὶ ἄλλην πλέον δὲν θὰ εἶχεν ἐπιθυμίαν.

Ἀνοίγει ἐν τοῖς συρταρίων τοῦ γραφείου του, λαμβάνει ἔξ αὐτοῦ τραπεζιτικὰ τινὰ γραμμάτια, τὰ βιάλει εἰς τὸ θυλάκιόν του, κλείει τὸ συρτάριον καὶ σημαίνει τὸν κώδωνα. Ὁ Βάγιος παρουσιάζεται εἰς τὴν θύραν.

— Εἰσαγε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, εἶπεν ὁ Μάριος.

Ὁ Βάγιος εἰσήγαγε τὸν ξένον εἰπών.

— Ὁ κύριος Θεναρδός.

Εἰσελθὼν αὐτὸς τῆς εἰς τὸ σπουδαστικὸν τοῦ Μαρίου.

Νεῖα ἀπορία κατέλαβε τὸν Μάριον. Ὁ εἰσελθὼν τῷ ἦτον ὄλιγος ἄγνωστος.

Γερων, εἶχε τὴν εἰς ἀγκυρῶν, τὴν διαγόνα ἐντὸς τοῦ λιμενοῦ, ὅστις πρῶτος μετὰ πρῶτου ὑφάσματος πέριξ, τὴν κόλμην ὀμβρῶν, ἐστραμμένην καὶ πλακωτὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου, καταβένουσαν εὐτω μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐν εἰδί. φενάκῃ. Ἡ κόλμη αὕτη ἦτο φαῖα.

Ἐδρεῖ ἐπὶ κεφαλῆς μέτρι ποδῶν μύτην ἐνδυμασίαν τειρημένην

μέν. ἀλλὰ καθαρὴν ἀπὸ τοῦ θυλακίου τοῦ περιστηθίου τοῦ ἐκρεμάτο πληθὸς κροταλίων, ἐξ ὧν εἰκάζετο ὅτι εἶχεν ὠρολόγιον. Ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας ἓνα παλαιὸν πῖλον. Ἐβάδιζε δὲ κεκυφώς, καὶ τὸ κύρτωμα τῆς ράχους του ἀνεφαίνετο περισσότερο ἐκ τῆς ἐδαφιαίας ὑποκλίσεως τοῦ προς τὸν Μάριον.

Ἐπιπέσει δ' ἐπὶ τῆς πρώτης ὄψεως ἐντύπων εἰς τὸν θεατὴν, ἦτο τὸ ἐνδύμα τοῦ ἀνθρώπου, ὅπερ ὡς εὐρύχωρον, δὲν ἦτο κατεσκευασμένον δι' αὐτόν, καὶ τοι: ἐπιμελῶς κομωμένον. Ἀναγκασία δὲ εἶνε ἐνταῦθα βραχεῖά της περὶ τοῦτου παρέκδοσις.

Ἐπῆρχε κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εἰς Παρισίους παλαιὰ τις καὶ ἀθλία κατοικία πλησίον τοῦ Ὀπλοστασίου, οἰκουμένη περ' ἐνὸς ἰουδαίου πολυμηχάνου· αὐτὸς ἐπηγγελλετο νὰ μεταμορφώσῃ τοὺς φαυλοθίους εἰς ἀνθρώπους ἐντίμους.

Τοῦτο δὲ ὄχι: ἐπὶ πολὺν καιρὸν, διότι θι ἀπέβαιναν ὄχληρόν εἰς τοὺς μεταμορφωμένους, ἀλλ' ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἡμέρας, ἀντὶ ἐνὸς ἡμίσεως φράγκου καθ' ἑκάστην.

Ὁ ἐνοικιαστὴς οὗτος ἐνδύμασιων ἐπωνομάζετο α' Ἀλλαχτής· οἱ φαυλόθιοι τῶν Παρισίων τῷ εἶχον δώσει: τοῦτο τὸ ἐπίθετον, ἐννοοῦντες ἄλλο ἢ αὐτὸν ἐπώνυμον.

Εἶχεν οὗτος ἱματιοφυλάκιον τέλειον ταξινομήσει: διὰ διαφόρου: κατηγορίας· εἰς ἑκάστην καρδίαν τῆς ἀποθήκης του ἐκρέματο τετριμμένον, καὶ πεπαλαιωμένον, ἐν ἐπάγγελμα: ἐδῶ εἶχε τοῦ δικαστοῦ, ἐκεῖ δὲ ἱερέως, παρέκει δὲ τραπεζίτου, εἰς μίαν γωνίαν, παρέκει στρατιωτικοῦ συνταξιστοῦ, ἀλλοχτοῦ ἀνδρός, λογιτοῦ, ἀπωτέρω ἀνδρός πολιτικοῦ.

Τὸ ὑποκείμενον τοῦτο ἦτο ὁ ἐνδύων τὰ πρόσωπα τοῦ ἀπείρου δράματος ὅπερ παίζε: ἐν Παρισίοις ἢ φαυλότης.

Τὸ καταγώγιον αὐτοῦ ἦταν τὰ παρασκευαία, ὅπεθιν ἐξήρχετο εἰς τὸ θέατρον τοῦ κόσμου ἢ κλοπῆ, καὶ ὅπου ἐπιστρέφουσα ἐκρύπτετο ἢ λωποδυσία.

Ἦρχετο εἰς τὴν ἱματιοθηκὴν ταύτην κομῆτες τις φακένδοτος, ἔφαιναν ἐν καὶ ἡμῶν φράγκον, καὶ ἐξέλεγε, καθ' ὃ πρόσωπον ἤθελε νὰ διαδραματίσῃ, τὴν ἐνδυμασίαν ἣν ἐχρειάζετο· ἐξερχόμενος δὲ ἀπὸ

τῆς ἱματιοθήκης ὁ μοχθηρὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ εἰς τὴν ὁδόν, ἐφάνετο ὡς κάποιος ἄνθρωπος.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐπεστρέφοντο ἀνελλιπῶς τὰ φορέματα, καὶ ὁ Ἄλλαχτής, ὁ τὰ πάντα εἰς τοὺς κλέπτας ἐμπιστευόμενος, οὐδέποτε ἐκλέπτετο ὑπ' αὐτῶν.

Τὰ φορέματα ταῦτα εἶχον τὸ κακὸν ὅτι ποτὲ δὲν ἤρμαζον εἰς τὸν φοροῦντα ὡς μὴ γένομενα δι' αὐτόν· εἰς τοῦτον ἤρχοντο στενά, εἰς τὸν ἄλλον ἐπέπλεον. Ἐπρεπε να ἦνε μέτριον τὸ σῶμα του φοροῦντος οὔτε μεγαλιέτερον οὔτε μικρότερον, οὔτε παχύτερον, οὔτε ἰσχνότερον· ἄλλως ἐξοικονομοῦντο οἱ χρεῖαν ἔχοντες τοῦ Ἄλλαχτοῦ ὅπως ἠδύνατο.

Ἰκροδείγματα χάριν ἢ ἐνδυμασία ἢ κατάλληλος εἰς πολιτικὸν ἄνδρα, μέλανο ὄλη εἰς μὲν τὸ Πιττ θὶ ἦτο πολὺ εὐρύχωρος, εἰς δὲ τὸν Καστελαϊκὴν πολὺ στενὴ.

Ἡ ἐνδυμασία τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἦτα σημειωμένη εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Ἄλλαχτοῦ ὡς ἐξῆς: «Βελᾶδα, μαῦρη, τσόχα, πανταλόνι μαῦρο, μάλλινο, γιλέκο μεταξωτό, ὑπόδηματα καὶ ἀσπέρρουχα». Εἰς δὲ τὸ περιθώριον ἀνεγινώσκοντο τὰ ἐξῆς: «Διὰ πρώην πρέσβυν». παρέκει ἦτο ἄλλη τις σημείωσις, ἢ ἐξῆς: «Μέσα εἰς ἓνα χωριστὸ κουτί, μία περρούκα με κατσαρὰ μαλλία, ματσογάλια πρᾶσινα, κροτάλια τοῦ ὠρολοιοῦ, καὶ ὅσο μικραὶ πεναὶς ἀπὸ πτερά τυλιγμέναις μεσα σε θαρβάκι».

Ὅλη αὕτη ἡ ἐνδυμασία ἦτον ξεφτυλισμένη οὕτω, εἰπεῖν αἰ· ραφαὶ λευκάζουσαι εἰ, ἓνα τῶν ἀγκῶνων ὑπηείγετο μία κομβιοδόχη, ἀχρηστος εἰς ἐκεῖνο το μέρος, καὶ ἐλείπεν ἐν κομβίον τῆς «βελᾶδας» ἐπὶ τοῦ στήθους· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐβλαπτεν, ἐπειδὴ ἡ χεὶρ τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς πρέπει να ἦνε πάντοτε χωσμένη εἰς το ἐνδύμα, πρὸς τὴν καρδίαν, καὶ οὕτω ἐν ἐφάνετο ἡ ἀπουσία τοῦ κομβίου.

Ἐὰν ὁ Μάριος εἶχε γνωριμίας μετὰ τῶν ἀποκρύφων ἐπαγγελμάτων τῶν Παρισίων. θ' ἀνεγνώριζεν ἀμέσως τὴν καταγωγὴν τῆς ἐνδυμασίας τοῦ ἀνθρώπου, ὃν ὁ Βάγιος εἰσήξεν· ἀλλ' ἰδὼν τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἐνδεδυμένον ἄλλως ἢ ὡς περιέμενε, δυσχερεστήθη, καὶ ἡ δυσπιστία του ἐγράφη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς δυσμένειαν κατ' αὐτοῦ. Τὸν πα-

ρετήρησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἐνῷ ἐκεῖνος κατεγίνατο εἰς τὴν ὑπέμετρον ὑπόκλισιν του, καὶ τὸν ἠρώτησεν ἀποτόμως.

— Τί θέλετε ;

Ὁ ξένος ἀπεκρίθη μειδιῶν κροκοδείλου μειδιῶμα, πλήρες θωπείας καὶ ὑπουλότητος.

— Μὲ φαίνεται ἀδύνατον νὰ μὴν ἔλαβῃ τὴν τιμὴν νὰ ἴδω τὸν κύριον βερῶνον εἰς τὰ συναναστρουάς. Νομίζω νὰ σὰς ἀτήνησα, κύριε μου, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας περιηγησίας Βαγριτιώνας, ἢ εἰς τὸ μέγαρον τοῦ ὑποκόμητος Λαμβραί, πατρικίου τῆς Γαλλίας.

Εἶναι πρόχειρος τακτικὴ τῶν καταχθονίων νὰ ὑποκρίνονται ὅτι ἀγαναρίζουσι τοὺς εὐδελῶς γινώσκοντας αὐτοῖς.

Ὁ Μάριος παρετήρει καὶ ἤκουε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μετὰ προσοχῆς· κατόπτευε τὴν φωνὴν καὶ τὰ σχήματά του· ἔλα ἦσαν εἰς αὐτὸν πρωτοφανή· ἢ προσορὰ ἔβριστο, ὅπως διάφορος τῆς ἰσχυρῆς καὶ ἑστῆς φωνῆς ἦν περιέμενον ν' ἀκούσῃ.

Τοῦτο τὸν ἐπεπλάγησε.

— Δὲν γνωρίζω, ἀπεκρίθη, οὔτε τὴν κυρίαν Βαγριτιώνας, οὔτε τὸν κύριον Λαμβραί· Δὲν παρουσιάσθη ποτὲ εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Ὁ Μάριος ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας βίαιως πῶς, ἀλλ' οὐχ ἔτερον ὁ ξένος ἐπαρρησιόθησεν ἰσχυρῶν χαριέντως.

— Δοίποι, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σατωβριάνδου θὰ εἶδα βεβαίως τὸν κύριον. Ἐγὼ πολλὴν σχέσιν μὲ τὸν Σατωβριάνδον ἑυπρόσηγος ἄνθρωπος. Πολλάκις μὲ λέγει· Θυναρδα, φίλε μου .. εἰν πῆκε μαζὶ ἓνα ποτηράκι ;

Τὸ μέτωπον τοῦ Μαρίου κατέστη ἐπ' μᾶλλον καὶ μᾶλλον καθαρόν.

— Δὲν ἔλαβῃ ποτε τὴν τιμὴν νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σατωβριάνδου. Ἐν συντόμῳ κυριε, τί ἀγαπᾷτε .

Ὁ ξένος, ἀπέκρινε τῆς ὅλοισι ἀποτόμῳ ἰσχυρῶς, ἐχρησιστὸν ὑποκλινεστέροι.

— Ἐξαρρησθήσεται, κυριε βερῶνε νὰ μὲ πικρῶσῃ. Ὑπάρχει ἓ . Ἀμερικὴν ἓνας τοπος, πρὸς τὸ μέρος τοῦ Πενσιλβᾶ ὅπου εὐρακατα κίποιον χωρὶν ἑκατῶν μοτι ἴσγια. Τὸ χωρὶν, πρὸς τὸν οὐρανόν, μίαν καὶ μισήν οἰκίαν. Μ' ἀν μ' ἀγλῆ, οἰκία τετραγώνια, μί .

πατώματα, κτισμένην ἀπὸ πλίνθους. Ἡ κάθε πλευρὰ τοῦ τετραγώνου εἶχε μῆκος πεντακοσίων ποδῶν, καὶ τὸ κάθε πάτωμα ὑψώνεται ἕως δώδεκα πλέον τοῦ ἐνδοτέρου τοῦ κατωτέρου πατώματος, ὥστε νὰ μὲν, περίξ αὐτοῦ εἶας ἡλιακός, ὁ ὅποιος περιτριφυρίζει τὸ κτίριον. Εἰς τὸ κέντρον ὑπάρχει ἐσωτερικὴ αὐλή, ὅπου βάλλονται τὰ τρόφιμα καὶ τὰ πολεμεφόδια· κανὲν παράθυρον, ἀλλὰ μόνον πολεμιστράι· κἀμμία θύρα, ἀλλὰ κλίμακες ἀπὸ σχοινί, διὰ τῶν ὁποίων κλιμάκων ἀναβαίνουν αἱ ἐγκάτοικοι ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν πρῶτον ἡλιακόν, καὶ ἀπὸ τὸν πρῶτον ἡλιακόν εἰς τὸν δευτέρον, καὶ ἀπὸ τὸν δευτέρον εἰς τὸν τρίτον· καὶ πάλιν μὲ κλίμακας ἀπὸ σχοινί κατεσκευασμένας καταβαίνουν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐλήν· κἀμμία θύρα εἰς τοὺς θαλάμους, ἀλλὰ μόνον καταπακταὶ ἐπάνω εἰς τὴν ὀροφήν των, καὶ κλίμακες ἀπὸ σχοινί, διὰ τοὺς ὅσοι θελοῦν ν' ἀναβῶν ἢ καταβῶν. Τὸ θράξ κλείονται αἱ καταπακταί, ἀνασύρονται αἱ κλίμακες, καὶ στήνονται εἰς τὰ πολεμιστράς τριμπόνα καὶ καρμπῖνα. Νὰ ἴδῃ κανεὶς ἀπ' ἐξω ἀδύνατον εἶνε τὴν ἡμέραν οἰκία, καὶ τὴν νύκτα ἀκρόπολις. Κάτοικοι· ὀτακόσιοι· ἰσοῦ αὐτὸ τὸ χωρεῖ. Τώρα θὰ μ' ἐρωτήσετε, καὶ διατί τόσαι προφυλαξεις. Διότι ὁ τόπος εἶνε επικίνδυνος· εἶνε γεμάτος ἀπὸ ἀνθρωποφάγους. Καὶ διατί λοιπὸν παγαίνου καὶ κατοικοῦν εἰς αὐτόν; Διότι ὁ τόπος οὗτός εἶνε θαυμάσιος· παράγει χρυσόν.

— Τί θέλτε νὰ μὲ εἰπῆτε μὲ αὐτὸ τὸ προεῖμεν; ἠρώτησεν ὁ Μάρκος, οὕτως ἡ δυσπιστικὴ ἐξήγησις εἰς ἀνοπομονησίαν.

— Θέλω νὰ σὰς εἰπῶ τοῦτο κυριε, Βερῶνε. Εἶμιτι ὀρχαῖος ὀπλωμάτης, βαρβάρως τὸτὸ τὸ σταδίον. Ὁ παλαιὸς πολιτισμὸς μὲ ἄφησε γλυκόν. Ἐπειὶ λοιπὸν νὰ βελτιώσω καὶ ἀγρίους ἀνθρώπους· ἐκείνους νὰ πολιτίσω.

— Αἶ· καὶ ἔπειτα;

— Κυριε Βερῶνε, ἡ φιλαυτία εἶναι γενικὸν τοῦ κόσμου νόσημα. Ὁ χαρμῆς ὅστις τοῦ ἑαυτοῦ μὲ τὸ ἡμερομίσθιον, εἴαν τύχῃ νὰ περάσῃ, κἀκεῖνα ὄχλη, σφρίζεται, καὶ τὸ βλέπει ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του, ἀλλ' ὁ χαρμῆς ὅστις δουλεύει εἰς τὸ ἑαυτοῦ τὸ χαρμῆς, εἴν σκάνει τοὺς ἐπιβόλους ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του. Ὁ σκυλος τοῦ πτωχοῦ γαυγίζει ὅτι οὐκ εἶνε πλούσιος, ὁ σκύλος τοῦ πλουτοῦ γαυγίζει ὅτι οὐκ εἶνε πτωχός. Ὁ κελὸς εἶνε τὸ, εἰ τὸν του. Τὸ συμφέρον εἶνε ὁ σκοπός

πίς ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἐν γένει. Τὸ χρυσίον εἶνε ὁ μαγνήτης ὄλων.

— Αἶ, ἔπειτα ; Ἐλθετε εἰς τὸ συμπέρασμα.

— Ἰδοὺ τὸ συμπέρασμα· ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Ἰόγγιν νὰ ἀποκατασταθῶ. Εἶμιθε τρεῖς. Ἐχω τὴν γυναῖκά μου καὶ τὴν κόρην μου· μίαν κόρην πολὺ ὠραίαν. Τὸ ταξεῖδι εἶνε μακρὸν καὶ πολυδάπανον. Ἐχω γρεῖαν ὀλίγων χρημάτων.

— Καὶ τί πρὸς ἐμέ ; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

Ἐγνωστος ἔτεινε τὸν λαιμὸν τοῦ ἔξω τοῦ λαιμοδέτου, ὡς γύψ, καὶ εἶπε διπλάσιός τις τὸ μειδίμα.

— Δὲν ἀνέγνωσε ὁ κ. βαρῶνας τὴν ἐπιστολὴν μου ;

Ἐπεὶ ὁ Μάριος δὲν ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἦτο σχεδὸν ἀληθές.

Ἐπεὶ ὁ Μάριος εἶχεν ἐπιστήσῃ τὴν πᾶσαν προσοχὴν του εἰς τὸν γραφικὸν τῆς ἐπιστολῆς χαρακτῆρα καὶ ὄχι εἰς τὸ περιεχόμενον αὐτῆς· τοῦτο μόνον ἐνεθυμῆτο.

Πρὸ τινων ἤδη στιγμῶν, καὶ ἄλλο τι τῶν ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν· αἱ λέξεις ; ἔχω τὴν γυναῖκά μου καὶ τὴν κόρην μου. Παρατήρει τὸν ἄγνωστον ἐξεταστικῶς ὡς ἀνακριτῆς αὐτίνης τὸ βλέμμα ζητεῖ νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὰ ἄδυνα αὐτὰ τοῦ κατηγορουμένου.

— Προχωρεῖτε· λέγετε ἐπὶ τέλους, τί θέλετε νὰ μὲ εἰπέτε ; λέγει πρὸς τὸν ἄγνωστον.

Ὅστις ἔχῃ καὶ τὰς δύο τοῦ χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια τῆς περισκελίδος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ πάντοτε κύπτων καὶ προσήλωσε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ Μαρίου ἐταστικὸν βλέμμα διὰ τῶν πρασίμων τοῦ διαπτερωτοῦ.

— Ἐπὶ τέλους, κύριε βαρῶνε, ἰδοὺ τί ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ. Ἐχω μυστικὸν νὰ σοῦ πωλήσω.

— Μυστικὸν !

— Μάλιστα, κίποιο μυστικόν.

— Καὶ μ' ἐνδιαφέρει ;

— Ὀλίγον.

— Τί μυστικὸν εἶνε αὐτό ;

Ὁ Μάριος ἤτένισε μετὰ πλειοτέρας περιεργείας τὸν ἄνθρωπον τοῦτον.

— Ἀρχίζω ὠρεάν, εἶπεν ὁ ἄγνωστος. Θὰ ἰδῆτε ὅτι πολὺ σὰς ἐνδιασέρεε οὐτὸ ἔπου θὰ σὰς ἐκμυστηρευθῶ.

— Ν' ἀκούσω.

— Κύριε βαρῶνε, ἔχετε μέσα εἰς τὸ σπήτι σας ἓνα κλέπτην καὶ ἓνα φονέα.

Ὁ Μάριος ἤσθ' ἀνθη ρίγος φρίκης.

— Μέσα εἰς τὸ σπήτι μου ;

Ὁ ἄγνωστος, ἐστίλθωσεν ἀταράχως τὸ πῖλόν του διὰ τοῦ ἀγκῶνος, καὶ ἐξηκολούθησε λέγων.

— Ἐνα φονέα καὶ ἓνα κλέπτην. Σημειώσατε, κύριε βαρῶνε, ὅτι ἐδῶ δὲν σὰς λέγω πράγματα παλαιά, ἀπρρχαζομένα, πράγματα τὰ ὅποια ἐνόπιον τοῦ νόμου εἰμπερεῖ νὰ ἐξαλείψῃ ἢ παραγραφῇ, καὶ ἐνόπιον τοῦ Θεοῦ ἢ μετάνοια. Σὰς λέγω πράγματα πρόσφατα, σημερινά, πράγματα τὰ ὅποια ἀγνοεῖ ἀκόμα, τὸ δικαστήριον μέχρι αὐτῆς τῆς ὥρας. Ἐξηκολουθῶ. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, δὲν εἰζεύρω πῶς εἰσεχώρησεν εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην σας, καὶ σχεδὸν εἰς τὴν οἰκογένειάν σας, ὑπὸ ψευδὲς ὄνομα. Τὸ ἀληθινὸν ὄνομά του τώρα θὰ σὰς τὸ εἰπῶ ὠρεάν.

— Ἀκούω.

— Ὁνομάζετα: Γιάννης Ἀγιάννης.

— Το ζέωρω

— Τώρα νὰ σὰς εἰπῶ καὶ ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης καὶ τὰτο θὰ σὰς τὸ εἰπῶ ὠρεάν.

— Λέγε.

— Αὐτὸς ἦτο κατὰδικος εἰς τὰ κατεργα.

— Τὸ ζέωρω.

— Τὸ ζευριτε ἀφ' ὅτου εἶλαθα τὴν τιμὴν νὰ σὰς τὸ εἰπῶ.

— Ὅχι. Τὸ ζέωρω καὶ πρῖν.

Ὁ ψυχρὸς τενος τοῦ Μαρίου, ἡ ἐπανάληψις, ἐπὶ «ζέωρω», ὁ λακωνισμὸς αὐτοῦ ὁ ἀποκλεισμὸς τὸν διαλογον, διήγειραν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀγνώστου ὑπέκωφον ὀργήν.

Ἐξετόξευτε κατὰ τοῦ Μαρίου λαβραῖως ὀργίλον βλέμμα, τὸ ὅποιον,

καί τοι ἔσπευσε νά μεταβάλῃ πάραυτα, τὸ συνήρπασεν ὁμοῦς ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Μαρρίου καί τὸ ἀνεγνώρισεν.

Ἐναλαμπαί τινες ἀναδίδονται μόνον ἀπὸ προνομιούχων τινῶν ψυχῶν· τὸ ὄμμα τὸ ἀνεμιστήριον τούτο δι' αὐτὴν δαίμονα ὀφθαλμὸς ἀέρα καί ἀνοπνεύει, φλογίζεται· τὰ δόπτρα οὐδὲν κρύπτουν· διότι θάττων φραγμὸν ὑάλινον εἰς τὸν ἥδην ἰδίως καταπονεῖς.

Ὁ ἄγνωστος ὑπελαθε μειδιῶν.

— Δὲν τοῖμω νά εἰπῶ ὅχι εἰς τὸν κύριον βαρῶνον· ἀλλὰ φθάνει νά καταλάβετε ὅτι εἶμαι δι' ὅλα πληροφρημένος καλὰ. Τούτο ὁμοῦς, ὅπου τώρα θὰ σᾶς φανερώσω εἶνε μόνον εἰς ἐμὲ γνωστόν. Καί σᾶς ἐνδιαφέρει πολύ, ἐπειδὴ ἀφορᾷ τὴν παρουσίαν τῆς κυρίας βαρῶνιδος. Εἶνε εἷς μυστικὸν αὐτὸ ἐκτάκτου σπουδαιότητος. Ἐννοῶ ὁμοῦς νά σᾶς τὸ πωλήσω καί τὴν προσφορὰν μου κάμνω πρῶτον εἰς ὑμᾶς. Σᾶς τὸ δίδω εἰθιναῖ· διὰ μόνον εἴκοσι χιλιάδας φράγκα.

-- Ἐεῖρω καί αὐτὸ τὸ μυστικόν, καθὼς ἔεῖρω καί ὅλα τὰ ἄλλα, εἶπε, ὁ Μάριος.

Ὁ ἄγνωστος ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νά ἐπέσῃ ὀλίγον τὴν τιμὴν του.

— Κύριε βαρῶνε, ὡστετε ὅλα χιλιάδες φράγκα, καί ἐξηγοῦμαι.

— Ἐπαλαμβάνω ὅτι δὲν ἔχεις νά μὲ εἰπῆς τίποτε νέον. Ἐεῖρω τί θέλεις· νά μὲ εἰπῆς, τὸ ἔεῖρω.

Νεῖς ἀστραπή ἐξέλαμψεν εἰς τὸ ὄμμα τοῦ ἀγῶντι.

— Καί ὁμοῦς, ἐνέκραξεν ἐγὼ ἔχω ἀόρατον σήμερον νά πᾶγω. Σᾶς λέγω, εἶνε σπουδαιότατον μυστικόν. Ἐγὼ, κυριε βαρῶνε, σᾶς τὸ λέγω, θὰ σᾶς το εἰπῶ· εἴκοσι φράγκα ὅσα μοι, καί σᾶς τὸ λέγω.

Ὁ Μάριος προσήλωσεν εἰς αὐτὸν τὸ βλέμμα του.

— Ἐεῖρω τὸ σπουδαιότατον μυστικόν σου, καθὼς ἤξευρα καί τὸ ὄνομα τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη, καί καθὼς εἴξευρα καί τὸ ἰδιόκ σου τὸ ὄνομα.

— Τὸ ἰδιόκ μου τὸ ὄνομα ;

— Νεῖ, πολὺ καλὰ.

— Με συγχωρεῖτε, ἐπεὶ αὐτὸ δὲν ἦτο ἰδιόκ σου, ἀπὸ εἷς τὴν τιμὴν νά σᾶς γράψω καί νά υποσημειωθῶ. Θεοῦ.

— Διέρως.

— Πώς είπατε ;

— Θεναρδιέρος.

— Τι θά είπῃ Θεναρδιέρος ;

Ὁ ἀκανθόχοιρος, ὅταν περιέλθῃ εἰς κίνδυνον ἀνορθοὶ τὸς ἀκάνθους του· ὁ κίνθαρὸς ὑποκρίνεται τὸν νεκρὸν· ἡ παλαιὰ αὐτοκρατορικὴ φρουρὰ σχηματίζεται εἰς τετράγωνον· ὁ ἄνθρωπος ἐν ἔχρῳ ἐπ' ὄψιν ἤρξατο νὰ γελᾷ.

Ἐπειτα δὲ ἐτίναξε διὰ τοῦ ὄνυχός του μόνιον τι κονιορτοῦ ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἐνδύματός του καὶ ἐσιώπησεν.

Ὁ Μάριος ἐξηκολούθησε λέγειν.

— Τι θά είπῃ Θεναρδιέρος ; θά είπῃ ὅτι σὺ ὁ ἴδιος εἶσαι καὶ ὁ πτωχὸς ἐργάτης, ὁ Ζωνδρέτος, καὶ ὁ ἠθοπολὸς Λαμαρῖνος ; καὶ ὁ ποιητὴς Καλλπίδης, καὶ ὁ Ἴσπανὸς Δὸν Ἀλθάρες ; καὶ ἡ Μαριγῶ Βαλιζάρη.

— Τι Μαριγῶ ; τι Μαριγῶ ;

— Καὶ εἶσαι σὺ ὅστις εἶχες τὸ καπηλεῖον εἰς τὸ Μομφερμέιλ.

— Καπηλεῖον ! ἐγὼ ; ποτέ.

— Ναί, ναί· καὶ ἐ λέγω ὅτι ὁ Θεναρδιέρος εἶσαι σὺ.

— Ἐχετε λάθος.

— Καὶ ὅτι εἶσαι ἕνας ἀπειθὴς. Ἴδού λάθε.

Καὶ ὁ Μάριος ἐξηγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ ἓν τραπεζικὸν γραμματίον ἐρρίψε κατα τοῦ προσώπου του.

— Εὐχριστῶς εἰς ἡμῶν συγγνώμην πεντακόσια φράγκα ! κύριε βασιλεῦ.

Καὶ ὁ εὐθεροβήμιος ὑποκλινόμενος, ἔλαθε τὸ γραμματίον καὶ τὸ παρατήρησε.

— Πεντακόσια φράγκα ! ἐπανέλαβεν ἐκθαμβὸς Ἀληθινὸ εἶνε αὐτὸ φράγκα ; εἶπε καθ' ἑαυτὸν.

Ἐπειτα δὲ, ἀνταβῶν τε φλέγμα του.

— Ἄς ἦν λοιπὸν, προσέθεσε· τὴν ἄς καθήσωμε νὰ τὰ εἰπούμεν με τὴν ἀνεσίμ μας.

Καὶ δὲ ἑλκυσθεὶς πηθήκου, ἐρρίψε τὴν κόμην του εἰς τὰ ὀπίσω, ἀπέσπασε τὰ δλοπτρα, καὶ ἀποσύρας ἀπὸ τῆς μινός του λαθραίως τοὺς

δύο καλόμενοι, περί ὧν ἐγένετο λόγος καὶ ἐν ἄλλῃ, σελίδι τοῦ παρόντος βιβλίου ἀφῆρσε τὴν προσωπίδα του ὡς αἶρει τις τὸν πῖλόν του.

Τὸ ὄμμα του ἀνερλέθη· τὸ ἄνισον καὶ ἐρρυτιδωμένον καὶ ἐνιαχοῦ βολβώδες τοῦ μέτωπον, τοῦ ὀπίου τοῦ ἄνω μέρους ἦτο δειλινωμένον φρικωδῶς, ἀπεκαλύφθη ὄλον· ἢ ρίς ἀποκατάστη ὄψις ὡς ῥύμβος ὀρνέου· ἀνεφανη δὲ ἡ θηριώδης καὶ δολία κατατομή τοῦ ἄσπαργος.

— Ὁ κύριος βαρώνος εἶνε ἀλάνθαστος, εἶπε δὲ καθαρῶς καὶ ὄχι πλέον ἐρρίνου φωνῆς, εἶμαι ὁ Θεναρδέρος.

Καὶ ἀνωρθῆθ' εὐθὺς.

Ὁ Θεναρδέρος, ὅστις πράγματι ἦεν αὐτός, ἔμεινεν ἐκστατικός. Ἐν δὲ ἦτο θρασὺς θῆ ἔμεινεν ἐκτὶ ἀρχαίων. Ἦλθε νὰ προξενήσῃ κατόπληξιν ὡς εἰς ἀποκαλίψας λαλῶν καὶ τῆρα αὐτὸς ἐξέπλησσετο. Ἡ ταπεινώσις αὐτῆ τῶ ἰσχυρῶντο δὲ πεντακοσιοεφτάχου καὶ χωρὶς νὰ χίνη κροῖον, τὰ ἔλαθε· ἀλλὰ καὶ μελαγχολία εἶχε περιίληθ' αὐτό, εἰς κατόπληξιν.

Ἐνῶ κατὰ πρῶτον ἤδη ἔβλεπε τὸν βαρῶνος Πενταμεροῦ, καὶ ὁ βαρῶνος Πενταμεροῦ, τὸν ἀνεγνώριζε, καὶ κατὰ βίας μελίστα. Ὅχι δὲ μοῦνος ὁ βαρῶνος οὗτος ἐγίνωσκε τὰ κατὰ τὸν Θεναρδέρον, εἴλλ' ἐφρίντο γινώσκων καὶ τὰ κατὰ τὸν Γιάννη Ἀγρίνην.

Τις λοιπὸν ὁ σχεδὸν ἀγένειος οὗτος νέος, ὁ πεσοῦτον φυχῆς καὶ τοσοῦτον γε νοῦς, ὁ γνωρίζων τὰ ἐνύματα τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἄλλου; ὅλα τῶν τὰ ἐνύματα ὁ ἀείγων τὸ βαλάντιόν του εἰς αὐτὰς, καὶ ἐπιτιμῶν τὰς ἐστίους ὡς κρητῆς, καὶ ἐν ταύτῳ πλεονάζων αὐτὸς εἰς τὴν ἐρμῆσιν αὐτῶν;

Ὡς ἐθλοεῖται ὁ ἀκαγίστηρ, ὁ Θεναρδέρος καὶ τὸν γέγονεν τοῦ Μαρῖου, οὐδέποτε τοῦ εἶχεν ἰδεῖ τοῦθ' ὅτιρ σολομῶνι σπυγῆς εἰς Πενταμεροῦς· εἶχε μὲν ἀκούσει ποτὲ ἀμύρως πως τὸς θυγατέρας τῆς σολομῶνις περὶ νέου πινος ταχυτάτου, Μαρῖου ὀνομαζομένου, ὅτι κατόφκει καὶ αὐτὸς εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εἶχε γράψαι πρὸς αὐτὸν τὸν γιῶσθῆν ἐκεῖ ἢ ἐπιστολήν, ἀλλὰ τὴν ἔγραψε μὲ γνωρίζων αὐτὸν Ἦτο λοιπὸν αὐτὸν νὰ ὑποθέσῃ ὅτι μετὰ τοῦ Μαρῖου ἔκειτο καὶ τὸ βαρῶνος Πενταμεροῦ τοῦτου, ὁπῆρχι πως τις προεγγράς.

Βασίως παρὰ τῆς θυγατέρας τοῦ Ἀξέλατου ἦν ἴθασιν εἰς τὰ ἔγχε τῶν νεανύφων τὴν 16 Φεβρουαρίου καὶ τῶν ὄλων αὐτῶν ἔρεσαν.

κατώρθωσε νὰ μάθῃ πολλά χωρὶς νὰ ἐνηθῆ ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ τοῦ ἀν-
τρου νὰ συλλάξῃ πλείοτερα μυστηριώδη νήματα.

Κατώρθωσε νὰ μοντεύσῃ ὡς τυχοδιώκτης καὶ ἐκ τῶν καταχθονίων
του κατασκευαίων, νὰ ἀνακαλύψῃ τίς ἦτον ὁ ἄνθρωπος μεθ' οὗ εἶχε
συναντηθῆ μίαν ἡμέραν ἐντός τοῦ μεγάλου ὄχετος τῆς πόλεως.

Μαντεύσας τὸν ἄνθρωπον ἔμαθε καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Ἐγένισκεν ὅτι ἡ κυρία Βαρωνίς Πομερσὺ ἦτον ἡ Τιτίλια. Ἄλλ'
ὡς πρὸς τοῦτο εἶχε σκοπὸν νὰ τῆρησῃ σιωπὴν· ὅστις ποία ἦτον ἡ Τι-
τίλια ; οὐδ' αὐτὸς ἀκριβῶς ἐγίνωσκεν.

Ἐσομπερναίει μὲν τὴν ὑπερξίν νοθείας τινός, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς
Φαντίνης τῷ ἐφάτη παντοτε ὑποφτος, ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἀναφέρῃ αὐτό ;
διὰ ν' ἀνταμειβθῆ διὰ τὴν σιωπὴν του ; Εἶχεν, ἢ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε
νὰ πωλήσῃ, ἄλλο χάλλιον τούτου.

Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, ἂν ἤρχετο ἄνευ ἀποδείξεων νὰ εἴπῃ εἰς τὸν
Βερωνίον Πομερσὺ· « Ἡ συζυγίς σας εἶνε μία νόθος », ἄλλο ἐνθά
κατώρθωνεν, εἰμὲν νὰ διεγείρῃ κατὰ τῶν πλευρῶν του τὴν πτέρναν
τοῦ συζύγου.

Κατὰ τὴν κρίσιν του ὁ Θεναρδιέρος ἀρχίτας τὴν μετὰ τοῦ Μαρτίου
συνέλευσίν του ἰθιῦρει ὅτι δὲν εἶχεν εἰσεέλθει ἀκόμη εἰς τὴν οὐσίαν
τῆς ὑποθέσεως.

Ἐδέηκε νὰ ἀπισθοδρομήσῃ, νὰ τροποποιήσῃ τὸ στρατήγημά του, νὰ
λάτῃ ἀλλήν θέσιν, ν' ἐλλάτῃ μέτωπον ; Καὶ ἐνῶ δὲν ἐξετεθεῖ ἔτι εἰς
κίνδυνόν τινα, εἶχεν ὅμως εἰς τὸν κόλπον του πεντακόσια φράγκα.

Περὶ τὸν δὲν εἶχε νὰ εἴπῃ ἀκόμη ὀριστικόν τι ὧστε καὶ ἀπέναντι
τοῦ Βαρωνίου Πομερσὺ τούτου, καὶ τοι πόσον κλιῶς πληροφορημένου
καὶ τετραπλασμένου, ἤθλιετο ἐκευτὸν ἰσχυρόν.

Πρὸς ἀθροῦς ὅποιος ὁ Θεναρδιέρος, πᾶς διάλογος εἶνε πάλῃ τίς
ἦτον ἡ θέσις του εἰς τὸν μὸλις ἀρξάμενον τούτου διάλογον ; Ἠγνοεῖ
πρὸς ποῖον, ἀλλ' ἐγίνωσκε περὶ τίνος ὡμίλει.

Ἐσχεμὲν ἀρτίως τὴν ἐσωτερικὴν ταύτην ἀνοθεώρησιν τῶν δυνάμεών
του, καὶ ἐπὶ εἶπεν· « Εἶσαι ὁ Θεναρδιέρος », ἐπερίμενε ν' ἀκούσῃ τί
ὡμίλει καὶ τῆ εἴπῃ ὁ Βερωνίος.

Ὁ Μαρωνίος ἔμενε σὺν αὐτοῖς. Ἐκρίτει τέλος πάντων εἰς τὰς χεῖράς του
τὸν Θεναρδιέρον.

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 225

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν τόσον εἶχεν ἐπιθυμία νὰ ἐπανέλθῃ, ἦτο ἐκεῖ, ἐνώπιόν του. Ἦθέλανε νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν, νὰ τμήσῃ τὴν σύστασιν τοῦ συναγματάρχου Πομμερσύ. Καὶ ἤσθινετο μὲ ταπεινώσιν ὅτι ὁ ἦρας ἐκεῖνος ὤφειλέ τι πρὸς τοιοῦτον ἀλιτῆρον, καὶ ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ ἦν ὁ πατήρ του ἐξιδώκεν ἀπὸ τοῦ τάφου εἰς βίβος του, ἔμανε μέχρι τῆς σήμερον ὑπὸ διαρροτῆρασιν τῶ ἔθνησιν ὅς πρὸς τοῦτοις, ἐντός τῆς περιπέλοου θέσεως εἰς τὴν εὐρύστατον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ναρθέρου, ὅτι παρουσιασθῇ ἡ περιστάσις, νὰ ἐκδικήσῃ τὸν συναγματάρχην διὰ τὴν συμφορὰν ἣν ὑπέστη, εὐθεὶς ὑπὸ τοῦτου μαζωμνοῦ, ἀλλ' ὅπως ἄηποτε ἠεραίνετο ὅτι ἐμελλε τέλος πάντων νὰ λυτρίσῃ τὴν σκάν τῶ πατρός του ἀπὸ τοῦ φναξίου τοῦτου θανιστοῦ, καὶ νὰ ἀνασῶρῃ τὴν μήνην ἐκείνου ἀπὸ τῆς φυλακῆς τῶν χρεῶν.

Πλὴν τοῦ καθήκουτος τοῦτου εἶχε ἀπὸ ἄλλο· νὰ ἐξελίσσῃ, ἐν τῷ ὄνασῳ, πῶθεν πρεφρῶτα, παρουσιᾶ τῆς Τιτίλιας. Ἡ παρουσιασθῆσα εὐκαρίη ἦτο ἴσως ἡ μόνη.

Ὁ Θεορδέρος ἴσως ἐγίνωσκε τι πλὴν ἢ ὅτι οὗτος.

Ὁ Θεορδέρος εἶχεν ἤδη ἀρτίη ἐν τῷ κόλπῳ του τὸ τριποζῶν γραμματίον, καὶ παρετήρα τὸν Μάρκο μετὰ τριποζῶν σχεδὸν ἡπότῃσιν.

Ὁ Μάρκος διεύλοφῃ τὴν σιωπὴν.

— Θεορδέρε· σὲ εἶπα τὸ ὄνομά σου. Ἔθελος τίς ἐστί με ἀπὸ καὶ τὸ μυστικόν, τὸ ὁποῖον ἤλθης νὰ φανερώσῃς; Ἐρῶ καὶ γὰρ τὰς πλὴν φερφρίδας μου. Θὴ εἶδες ὅτι ἔθωρα περισσότερο παρ' ἄλλο. Ὁ Γιάννης Ἀγνιστῆς, εἶπε, καθὼς εἶπες ἕνας φουεὺς καὶ ἕνα κλέπτης. Εἶνε κλέπτης, ἐπειδὴ ἐλάβετο ἕνα πλοῖον ἐργασταπλόγησιν, τὸν ὁποῖον καὶ κατέστρεφεν ἐκτοτε, τὴν κ. Μαγδάλην. Εἶνε φουεὺς, ἐπειδὴ ἐφύεσε λάπιον Ἰαβέρην, ὑπελάληεν τῆς ἀποσκευῆς.

— Δὲν εἶς κατατρεχάτω, κίρι βρωε, εἶπε ὁ Θεορδέρος.

— Τίς ἐστί με κατατρεχῆς. Ἄκουσε. Εἰς μίαν τῶν βρωῶν ἰσχυρῶν τῆς Γαλλίας, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Καλα, εἶχε κίρι τα 1822 ἄνθρωποις τις, τὸν ὁποῖον ἐξέουσα κατεδίωκε ὁ ἀπλημελῆς κ. κλαϊόν. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος μεταμελήθη καὶ ἀλλοῦσε ἕνα, καὶ εἶπε τραπεζῆς πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἀποκατέστη μετὰ τῆς κομῆς τῶν τριποζῶν ἄνθρωπον ὑπὸ το ὄνομα κίρις Μαγδάληνος.

Ὁ κ. Μαγδαληνῆς ἐβίβη καθ' ὅλην τὴν δύναμιν τῆς λέξεως ἀδικίᾳ. Διὰ βιομηχανίας τινός, διὰ τῆς κατασκευῆς μούρων ὑδατιῶν, εἶχε καταπλευτίσει τὴν πόλιν. Ὅσον διὰ τὴν ἰδίαν του παρουσίαν τὴν ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς αὐτῆς βιομηχανίας, ἀλλὰ παρέργως πῶς καί, οὕτως εἶπεν, τυχεῖως. Κυρίως εἶχε τὸ ἐργαστάσιον πρὸς περισμὸν τῶν πτωχῶν κατίστη ὁ τροφὸς των, ὁ πατὴρ των.

Ἦγειρε νοσοκομεία, ἔδωκε σχολεῖα, ἐπισκέπτετο τοὺς νοσοῦντας ἐπιδείκνυε τὰς κέραι, ἐστήριζε τὰς χήρας, εὐθέτει τὰ ὀρφανὰ ἦτον ὡς κλητῶν τοῦ τόπου. Ἀπεικρίθη τὸ παράσημον τῆς Λεγεῶνος, τὸν ἐβήσαν ἡμέτερον.

Εἰ ἀπέλευθερον τοῦ κατέργου, ἐνώριζε μυστικῶς ἐτι οὗτος ὁ κύριος Μαγδαληνῆς λεγόμενος ἀνεξαρτήτως ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τὸν καταμηνῆ. Ἡ εἰς αὐτὴν τὴν συλλομῆναι, καὶ τὸν φυλάττει. Ἐπωφελοῦμενος τότε τὴν φυλάκισιν τοῦ Μαγδαληνῆ ὁ καταργάτης ἐκείνος ἐστὶς τὸν ἐπὶ τῆς μετέθι εἰς Παρισίους, καὶ διὰ πλαστής ὑπογραφῆς κατόρθωσε νὰ λάθῃ πρὸς τοῦ τραπέζιου Λαφίτ, — αὐτὰ ὅλα τὰ γνωρίζω ἐκ τοῦ βίου ταμῆα του, — ὑπὲρ τοῦ ἡμῶν ἑκατομύριον φραγκῶν, τὰ ὅποια πῶκεν εἰς τὸν κ. Μαγδαληνῆ.

Τότε, ὁ καταργάτης αὐτός, ἐστὶς ἔλλαψε τὸν κ. Μαγδαληνῆν, εἶνε ὁ Γάλλος Ἀγγλῶν ἐστὶς ἐφίκεσε τὸν ἀστυνομικὸν ὑπαλλήλον Ἰαβίτ, τὸν ἐβήσε μετ' αὐτόν. Ἦσαν παρὼν, ὑπῆρξεν αὐτόπτη.

Ὁ καταργάτης ἐβήσε ἐπὶ τοῦ Μαρῖου τὸ χημερικὸν βδέμμα ἀνθρώπου ἐστὶς. Ἐπὶ ἐπατήθη, ἐπαιέκτησε τὴν νύκην, καὶ ἀνέλωθεν ἐστὶς αὐτῆς, σπυγμῆς τὴν ἐπὶ ἀπώλεσεν. Ἀλλ' ὅμως ἐμετρίασεν ἀμέσως τὸ ἦθος τοῦ ἀμαρτωλοῦ διότι ὁ θρίαμβος τῶν κατωτέρων ἐβήσαν τὸν ἡμῶν τὸν ὄρειται νὰ ἔχη τι θωπευτικόν. Τούτου ἕνεκα, ὁ καταργάτης περιωρθε νὰ εἶπῃ πρὸς τὸν Μάριον.

— Κεῖ εἶ ἄρα, φλεπὸν ἐπὶ ἔχμεν κῆποιον λάθος.

Καὶ ἐπὶ τὴν ἀγγλῶν τούτου περιωρθε εἰς τοὺς δακτύλους τὴν ἀπώλεσεν τὸν ὑποβ. καὶ φρολογεῖ του.

— Πῶς! ἀνικρῶν ὁ Μάριος, εἶνε σε φρίνονται βέβαια αὐτὰ ὅλα εἶνε πραγματικά.

— Εἶνε ἔλα ἐκαστί, ἀρῆ βαρῶν, ὅλα εἰκασίτι. Ἀκούσεται, σᾶς παρακαλῶ. Βλέπω τὴν ἡμῶν τὸν ὄρειται νὰ ἔχη μετ' αὐτῆς, κρῖνω

χρέες μου να μὴ σᾶς κρύψω τίποτε. Πρὸ παντός ἄλλου τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην. Δὲν ἀγαπῶ νὰ βλέπω τοὺς ἀνθρώπους κατηγορουμένους ἀδικῶς. Κύριε Βαρῶνε, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἔκλεψε ἀιόλου τὸν κ. Μαγδολινην, οὔτε εἶνε αὐτὸς ὅστις ἐφόνευσε τὸν Ἰαβέρην.

— Τί κάθισαι καὶ μὲ λέγεις ! Δὲν εἶνε αὐτός !

— Δὲν εἶνε αὐτός, κύριε Βαρῶνε, διὰ δύο λόγους.

— Διὰ ποίους λόγους ; λέγε με.

— Ὁ πρῶτος καὶ κύριος λόγος εἶνε ὁ ἔξῃς· δὲν ἔκλεψε τὸν κ. Μαγδολινην, ἐπειδὴ οὗτος ὁ Γιάννης Ἀγιάννης εἶνε ὁ κ. Μαγδολινης.

— Τί μοῦ ψάλλεις ἐδῶ ;

— Ὁ δεύτερος λόγος εἶνε, ὅτι δὲν ἐφόνευσε τὸν Ἰαβέρην, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ὅστις ἐφόνευσε τὸν Ἰαβέρην, ἦταν ὁ Ἰαβέρης.

— Δὲν σὲ ἐνοῶ. Τί θέλεις, νὰ εἰπῆς ;

— Ὁ Ἰαβέρης κήρυκτόνησε.

— Ἀποδείξέ το ! ἀποδείξέ το ! ἀνέκραξεν ὁ Μαρῖος ἐκτός ἑαυτοῦ.

Ὁ Θεναρδῖερος ἐπανάλαβε, τονίζων τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων του μίαν πρὸς μίαν.

— Ὁ ἀστοιχημικὸς ἐπίλληλος Ἰαβέρης εὐρέθη πνιγμένος εἰς τὸν ποταμὸν, κάτωθεν ἐνὸς γεφυροσκάφου.

— Ἀλλὰ ἀποδείξατέ το !

Ὁ Θεναρδῖερος ἀνέστυρεν ἐκ τοῦ κόλπου του μέγαν φάκελλον χειρῶν συνεπτυγμένων εἰς διάφορα μεγέθη καὶ περικλειστων ἐντὸς στομαχάρτου.

— Ἐχω ἐδῶ τὰ δικόγραφα μου ἐν τάξει, εἶπεν ἡπίως.

Ἐπειτα δὲ προσεθῆκε.

— Κύριε Βαρῶνε, ἐγὼ, πρὸς τὸ σήμερον σὰς πάλιν, ἠθέλησα νὰ μάθω κατα βαθὺς, κατὰ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ποίου μέρους λόγου εἶστίς. Ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης καὶ ὁ Μαγδολινης εἶνε ἓνας καὶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, καὶ σᾶς λέγω τὸν Ἰαβέρην δὲν εἶνε ἐφόνευσεν ἄλλος, παρὰ ὁ Ἰαβέρης, καὶ ὅταν ἐγὼ σᾶς λέγω, ὅτι εἶπὼ ὅτι ἔχω τὰ ἀποδείξεις μου. Ὅχι ἀποδείξεις χειρογράτους, τὸ χειρογράφων εἶνε ὑπερτον, εἰμποροῦ νὰ τὸ ἀπομιμηθῶν, ἀλλ' ἀποδείξεις τῶν πομένων.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Θεναρδῖερος ἐξῆγεν ἐκ τοῦ περιπαλοῦ μωτοῦ.

δύο φύλλα ἑφημερίδος, κίτρινα, τετριμμένα, ἀποσπένοντα δυνατὴν ὄσμην καπιοῦ.

Ἡ μία τῶν δύο τούτων ἑφημερίδων, ἦτο καταφαγωμένη εἰς τὰς πτυχὰς τῆς καὶ σχεδὸν ἐπιπτεν εἰς τετράγωνον τεμάχια. Αὕτη ἐφαινετο πολὺ ἀρχαιοτέρα τῆς ἄλλης.

— Αὐτὰ ἐδῶ τὰ πράγματα, εἶνε δύο ἀποδείξεις, εἶπεν ὁ Θεναροδιέρος.

Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Μάριον τὰς δύο ἑφημερίδας ἀνοικτός.

Ἡ μία τῶν ἑφημερίδων τούτων ἦτον ἐν φύλλον τῆς «Λεϊκῆς Σημιαίας», φέρον χρονολογίαν 25 Ἰουλίου 1833, καὶ μαρτυροῦν ὅτι ὁ κ. Μαγδαληνῆς καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἦσαν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἀνθρώπος. Ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης, ὅτι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν εἶχε γίνῃ μνεῖα περὶ αὐτοῦ εἰς τὰς ἑφημερίδας.

Ἡ ἑτέρα ἑφημερίς ἦτον ἐν φύλλον τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως» φέρον χρονολογίαν 15 ἰουνίου 1832, καὶ μαρτυροῦν τὴν αὐτοχειρίαν τοῦ Ἰαβέρη, μετὰ προσθήκης ὅτι, κατὰ τινὰ ἔλθεσιν αὐτοῦ τοῦ Ἰαβέρη πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς ἀστυνομίας, ὁ ἀστυνομικὸς οὗτος ὑπάλληλος συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπανάστατικῶν ἐντὸς τοῦ ὄμοφράγματός τῆς ὀδοῦ Κωνσταντίας, ὤφειλε τὴν ζωὴν του εἰς τὴν γενναϊότητα ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, ὅστις ἐνῶ τὸν ἐκράτει ὑπὸ τὸ πιστόλιόν του ἀντι: νὰ πυροβολήσῃ κατ' αὐτοῦ, ἐπυροβόλησεν εἰς τὸν ἄερα.

Ὁ Μάριος ἔλαθε καὶ ἀνέγνωσε. Τὸ πρᾶγμα ἦτο πρόδηλον, ἀναντιρρητον αἰ δύο αὗται ἑφημερίδες δὲν ἤδύναντο νὰ τυπωθῶσιν, μόνον καὶ μόνον ἵνα ἐπιβεβαιώσωσι τοὺς λόγους τοῦ Θεναροδιέρου ὅσα διελάμβανεν ἡ «Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως» ἐδόθησαν εἰς αὐτὴν ἐπίσημως παρὰ τῆς ἀστυνομίας πρὸς δημοσίευσιν. Ὡστε δὲν ἀπέμενον εἰς τὸν Μάριον ἀμφιβολία τις.

Αἱ πληροφορίαι αἷς εἶχε λάθει περὶ τοῦ ταμίου τοῦ τραπεζίτου Λαφίτ ἰπεδοικνύοντο λαυθασιμένοι: ἦτον ἠπατημένος καὶ ἐκείνος.

Διὰ μίαν ἐμεγαλύθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἐξελθὼν ἐκ τῆς σκοτεινῆς κρυφῆς ἦτις τὸν περιέβαλλον. Ὁ Μάριος ἀνέκραξε περὶ αὐτοῦ.

— Ἀλλὰ τότε λοιπόν, πῶτός ὁ δυστυχὴς εἶνε αἷσις θαυμασμοῦ! Ὅλη αὕτη ἡ περιουσία ἦτον ἀληθῶς ἰδική του! Ὁ Μαγδα-

ληγης ὑπῆρξεν ἡ Θεία Πρόνοια ἐντὸς τόπου ὀλοκλήρου ! Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης σωτὴρ τοῦ Ἰαθέρη ! Αὐτὸς εἶνε ἕνας ἥρωας ! αὐτὸς εἶνε ἕνας ἄγιος !

— Οὔτε ἄγιος εἶνε, οὔτε ἥρωας, εἶπεν ὁ Θεναρδιέρης. Εἶνε πάντοτε φονεὺς καὶ κλέπτης αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος.

Καὶ τὰῦτα εἰπὼν, προσέθεσε μετὰ τόνου, ὡς ἄνθρωπος αἰσθανόμενος ἤδη εἰς ἐαυτὸν ἐξουσίαν τινα.

— Ἠσυχάσετε, ἡσυχάσετε.

Κλέπτης, φονεὺς, αὐτὸι οἱ λέξεις, καὶ ὁ Μάρης ἐνομοίσει ἐξαρτινοθείσας, ἔπασεν ἐπανελθούσαι ἐπ' αὐτοῦ ὡς παγετός.

— Πάλιν ! εἶπε πρὸς τὸν Θεναρδιέρην.

— Ἐνομοίσει πάντοτε ἀπεκρίθη ὁ Θεναρδιέρης. Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης δὲν ἔλαβεν τὴν Μαγδαληνὴν κλέπτης εἶνε ἥρωας. Δὲν ἐβένουσε τὸν Ἰαθέρην, ἀλλ' εἶνε φονεὺς.

— Ἐνομοίσει ἥρωας, εἶπεν ὁ Μάρης, τὴν πρὸ σαράντα ἐτῶν πρᾶξι θείαν ἀθλίαν ἀεινήν, κλοπὴν, ἥτις καθὼς μαρτυροῦν καὶ αὐτοὶ αἱ ἐφημερίδες σου, ἀπελῆθη διὰ βίου ὀλοκλήρου μετανοίας ἀταπαρνήσεως καὶ ἀρετῆς.

— Σὺς εἶπα, κίριε βραβῶνε, ὅτι εἶνε πάντοτε ἕνας φονεὺς καὶ ἕνας κλέπτης, καὶ ἐπιναλαζβήτω ὅτι δὲν σὰς λέγω πρίγματτα παλαιά, ἀλλ' ἐπι πρόσφατα. Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐρχομαι νὰ σὰς φανερώσω εἶνε ὀλωσθῆναι ἄγνωστον. Εἶνε κληροδοτόν. Καὶ ἴδως εὑρετε εἰς αὐτὸ τὴν πηγὴν τῆς περιουσίας, τὴν ὁποίαν, ἐπιτηδεύεις σαρβόμενος, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπρόσθερεν εἰς τὴν κυρίαν βραβωνίδα. Λέγω ἐπιτηδεύεις, ὅτι ἦτο τμήσις ἐπιτηδεύει ἐπινοήσας σου νὰ κληροδοτήσῃ τὴν περιουσίαν σου, καθὼς ἔλαμε διὰ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς μίαν ἐντιμὴν εἰσογίαν, ὅπου τὴν αἰγίδα τῆς ὁποίας νὰ καταβῆ, ἐξ ἄλλου μέρους νὰ κρύβῃ τὸ κα σάρχημά σου, καὶ νὰ νύσταται τοὺς καρπούς τῆς κλοπῆς σου νὰ ἴαψῃ τὸ ὄνομά σου, καὶ νὰ ἀπολαύσῃ μίαν εἰσογίαν !

— Ἠπαροῦστα ἐδῶ νὰ σε διακίβω ἀπεκρίθη ὁ Μάρης, ἐλλ' ἐκκολούθησε.

— Κίριε βραβῶνε, καὶ σὰς τα φανερώσω ὅτι, καὶ ἴδως εἰς τὴν μαγδαληνὴν σου τὴν ἐφημερίδα. Τὸ μυστικὸν τὸ ὅποιον ἐρχομαι

σᾶς εἰπῶ, ἔξελξε χρυσίον ὅσον δὲν δύνασθε νὰ ὑποθέσετε. Θὰ μ' ἐρω-
τήσητε: — Καί τίστί δὲν ἀπετάθη εἰς τὸν Γιάννην Ἀγιάννην τὸν
ἴδιον; Διὰ τὸν ἀπλούστετον λόγον ὅτι ὁ Γιάννης Ἀγιάννης σᾶς ἔ-
δωκεν ὅλα του τὰ χρήματα· δὲν τὸν ἔσειεν ὀβολός· θὰ μ' ἔδειχνε
τὰ χεῖρά του εὐκαιρα· καὶ ἐπειδὴ μὲ χρειάζονται μετρητὰ διὰ τὸ τα-
ξεῖδί μου εἰς τὴν Ἰόγιαν, προτιμῶ μᾶλλον τὴν εὐγενίαν σας, ὅστις γάρ
τὰ ἔχετε ὅλα, παρ' ἐκεῖνον ὅστις δὲν ἔχει πλέον τίποτε. Εἶμαι ὀ-
λίγον κουρασμένος· μ' ἐπιτρέπετε νὰ πάρω ἓνα κάθισμα.

Ὁ Μίρις ἐκόθητε, καὶ ἔνευσε νὰ καθήσῃ καὶ αὐτός.

Ὁ Θεναρδῆρος ἐθρονίσθη. ἔλαβεν ὀπίσω τὰς δύο ἐφημερίδας, τὰς
ἔχωσε πάλιν εἰς τὸ περιχάλουμά του· καὶ ἐψιύρισε ξέων δια τοῦ
ὄνοχός του τὴν «Λευκὴν Σημαίναν» ἐπὶ τὴν εὐρίω
αὐτὴν τὴν ἐφημερίδα.

Ἐπειτα ἐσταύρωσε τοὺς πόδας του καὶ ἐτανύσθη, ἐπὶ τῆς ρίχως
του, σχῆμα τὸ ὅποιον συνηθῶς λαμβάνουσιν οἱ ὄντες βέβαιοι περὶ τῶν
ὅσα ἔχον νὰ εἰπωσιν καὶ τότε ἤρχισε λέγων σοβαρῶς.

— Κύριοι βαρῶνε, εἰς τὸς 6 Ἰουνίου 1832, ἦτο πρὸ ἐνός περίπου
ἔτους, καθ' ἣν εἶχε γίνῃ ἡ στάσις, εὐρέθη ἄνθρωπος τις ἐντός τοῦ
μεγάλου ὄχετος τῶν Πιρραίων, πρὸς τὸ μέρος ὅπου αἱ ὑπόνομοι γύ-
νονται μετὰ εἰς τὸν ποταμὸν, μεταξὺ τῆς γαφύρας τῶν Ἀπομάχων
καὶ τῆς γαφύρας τῆς Ἰένης.

Ὁ Μίρις ἐπλησίασε γερῶς τὴν εὐραν τοῦ πρὸς τὸν Θεναρδί-
ἔρον.

Ὁ Θεναρδῆρος παρετήρησε τὸ κίνημα ταῦτο καὶ ἐξηκολούθησεν
ἐν βραδύτητι σήτασι, συνέχοντας τὸ ἀροκτηρίον του καὶ αἰσθानο-
μένου τοῦ κληῖδίου τοῦ ἀντιδίκου ἐξαρτωμένου ἀπὸ τοὺς λόγους σου.

— Ἀδελφοί ὀλιθῶντες, ἠναγκασιέως νὰ κρύπτεται μετὰ διὰ λόγους
ἄλλοι, τε ἕως πρὸς τὴν πολιτικὴν, διέτριβεν εἰς τὸν ὄχετον ἐκεῖνον,
τοῦ ὅπου ἦγεν ἓνα κλειδί. Ἐπαναλαχθέντι ὅτι ἦτον ἡμέρα 6 Ἰ-
ουνίου· ἦε ἦτο ἕως ὀγδοῆ ὧρα ἐσπερινή. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀ-
κροῦ ἔλαβεν μετὰ εἰς τὸν ὄχετον θορυβόν. Τί ἦταν, γίνεταί καὶ
παρεταρτί· αὐτοὶ ἐπεριπάται μετὰ εἰς τὸ σκότος, καὶ ἤρχετο πρὸς
τὸ μέρος του. Πιρραδῶν δὲν ἦτο μόνος αὐτός μετὰ εἰς τὸν ὄχετον,
ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλλο. Τὸ στήμιον τοῦ ὄχετος ὅτι σπείχε πολὺ ἀπ' ἐκεῖ-

ἐμβαινεν ὀλίγον φῶς ἀπὸ τὰ σιδηρὰ τῆς κάγκελα, καὶ εἰς τὸ φῶς εἰμπέρεσε νὰ διακριθῇ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐβάσταζε κάποιον φορτίον ἐπάνω εἰς τὴν ράχιν του. Ἐπεριπάτει σκυπτός. Ὁ σκυπτός οὗτος ἦτον ἓνας παλιὸς κατὰδικος τῶν κατέρρων, τὸ δὲ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους του ἦτο ἓνα πτώμα. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρουσιασθῇ ἄλλη ψηλαρητοτέρα ἀπόδειξις. Ἐπ' αὐτοφώρῳ φρονεῖς. Ὅσον δὲ διὰ τὸν κλοπὴν αὐτὸ πλέον ἐννοεῖται παῖος φρονεῖ ἄνθρωπον δωρεάν; Ὁ κακούργος λοιπὸν οὗτος ὑπήγαινε νὰ ρίψῃ τὸ πτώμα εἰς τὸν ποταμόν. Τὸ περιέργον εἶνε, ὅτι ὁ ὄχρητός κατὰ τὸ στόμιόν του ἔχει ἓνα λάκκον βαθὺν μὲ βέρβορον, ὅπου εἶνε ἀδύνατον νὰ περάσῃ ἄνθρωπος, χωρὶς νὰ βυθισθῇ, εἰς εἰς τὸ στόμα. Πῶς ἔκαμιν ὁ κακούργος ἐκεῖνος καὶ διεσχέλισεν αὐτὸν τὸν φεβερὸν βέρβορον, χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἐκεῖ μέσα τὸ πτώμα, τοῦτο εἶνε ἀκατανόητον. Πρέπει βλέπετε, νὰ τὸ παρατήσῃ ἐκεῖ, ἐπειδὴ ὅταν θὰ ἐκκαθαρίζαν ὄχρητός, θὰ τὸ ἀνεκάλυπταν, καὶ κατόπιν θὰ ἀνεκάλυπταν καὶ τὸν φονέα. Ὅπως δὲ ποτε, δὲν εἶμπορῶ νὰ καταλάβω πῶς κατάρθωσε καὶ ἐπέρασεν ἀπ' ἐκεῖ μέσα ζωντανός, μ' ἓνα τοιοῦτον φορτίον ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους του.

Ἡ ἔδρα τοῦ Μαρτίου ἐπλησίασε περισσώτερον. Ὁ Θεανρῶ ἐφρος ἀνεπνεύσεν ἐν ἀνέσει.

Ἐπειτα ἐξηκολούθησε λέγων.

— Κόριτε βερῶνε ὡς ὄχρητός δὲν εἶνε μιὰ πλατεῖα. Ἐκεῖ μέσα ὁ ἄνθρωπος στερεῖται ἀπ' ὄλα, καὶ οὔτε τόπον ἔχει διὰ νὰ μετακινήθῃ. Νὰ τύχουν ἐκεῖ μέσα δύο ἄνθρωποι πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ συναπαντηθῶν. Τοῦτο καὶ συνέθη. Ὁ ἐγκάτοικος τοῦ ὄχρητου ἠναγκάστη νὰ καλημερίσῃ τὸν παραστικόν, θέλων καὶ μὴ. Ὁ παραστικός γυρίζει καὶ λέγει εἰς τὸν ἐγκάτοικον. — Βλέπεις τί σηκῶνω εἰς τὴν ράχιν μου; εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔβρω ἔξω ἀπ' ἐδῶ, τὸ ἔχεις τὸ κλειδί, δός μου το. Ὁ παραστικός οὗτος ἦτον ἓνας ἄνδρας ἀθλητικῆς δυνάμεως. Ἦτον ἀδύνατον νὰ τὸν εἶπῃ ὁ ἄλλος ὄχι. Μόλοντοῦτο ἐκεῖνος ὅστις ἐκράτει τὸ κλειδί, ἦλθεν εἰς διαπραγματεύσεις μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ κερδίσῃ καιρόν. Παρατήρησε τὸν νεκρὸν ἐκεῖνον, ἀλλὰ δὲν εἰμπόρεσε τελείως νὰ ἴδῃ ἄλλο, εἰμὴ ὅτι ἦτο νέος, καλοφρορεμένος, κάπως πλούσιος· τὰ εἶματα τοῦ ἐσαεπάσαν τὸ πρόσωπον. Κατάρθωσεν ὁμῶς

ἐνῷ συνωμιλοῦσε μὲ τὸν φονέα, νὰ κόψῃ κρυφίως ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ φορέματος τοῦ νεκροῦ.

Ὁ Θεναρδιέρος διεκόπη καὶ ἐξηκολούθησε χαμηλιώσας τὴν φωνήν.

— Καταλαμβάνετε διατί ἔκοψεν αὐτὸ τὸ κομμάτι ; διὰ νὰ τὸ ἔχῃ ἐν ἀνάγκῃ ὡς ἀπόδειξιν. Μὲ τὸ μέρος τοῦτο ἠμποροῦσε νὰ ἐπιδιώξῃ τὰ ἴχνη τοῦ φονέου, νὰ τὰ ἀνακαλύψῃ ἴσως καὶ νὰ μαρτυρήσῃ τὸ ἐγκλημα. Ἐκρυψε τὸ κομμάτι αὐτὸ καὶ τότε ἤνοιξε τὰ κάγ-κελα καὶ ἄφησε τὸν ἀνθρώπον νὰ ἐξέλθῃ μὲ τὸ φορτίον του. Ἐκλείσσε πάλιν ἔπειτα τὴν θύραν καὶ ἀνεχώρησε, μὴ θελήσας νὰ λάθῃ περισσότερον μέρος εἰς τὴν ὑπόθεσιν· μάλιστα δὲ οὔτε τὸν ἐσύμφερε νὰ ᾔνε παρὸν, καθ' ἣν στιγμήν ὁ φονεὺς ἐμελλε νὰ ρίψῃ εἰς τὸν ποταμὸν τὸ πτώμα. Τώρα καταλαμβάνετε. Ἐκεῖνος, ὅστις ἔφερεν ἐπάνω εἰς τὸν ὄμῶν του τὸ πτώμα ἦτον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης· καὶ ἐκεῖνος ὅστις εἶχε τὸ κλειδί, εἶνε ὁ ἴδιος ὅστις αὐτὴν τὴν θύραν σὰς ὀμίλει, τὸ ἔε κομμάτι τοῦ φορέματος. . . .

Ὁ Θεναρδιέρος ἐτελειώσε τὴν φράσιν του ἐξάγων ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ ὤψων μὲχρι τῶν ὀφθαλμῶν μου, μεταξὺ τῶν δύο του ἀντι-χειρῶν καὶ τῶν δύο λιγανῶν ὀακτύλων, τεμάχια μαύρης σόχης πλη-ρες κηλίδων.

Ὁ Μιτρος ἀνηγέρθη τότε ὄχρος, μὲλις ἀναπνέων, ἔχων τὸ ὄμμα προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ μέλανος ἐκείνου ράχου. Δὲν ἐπρόφερε λέξιν, καὶ οὔτε ἀπέσπα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ ἀντικειμένου ἐφ' οὗ τοὺς προσήλθει ἐπλησίασε πρὸ τὸν τοῖχον ὀπισθοβατῶν, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς τεταμένης πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐξήτησε ψηλαζοῦν ἐπὶ τοῦ τοῖχου κλειδίον τι εἰρησώμενον εἰς τὴν κλειδωμὴν ἑνὸς ἐρμαρίου, πλησίον τῆς ἐστίας. Εὗρε τὸ κλειδίον, ηνοιξε τὸ ἐρμαρίον, καὶ εἰσήγαγεν ἐν-τός αὐτοῦ τὸν βραχίονά του, τερῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐστραμμένους πάντοτε πρὸς τὸ ράκος.

Ἐν τούτοις ὁ Θεναρδιέρος ἐξηκολούθει λέγων.

— Κύριε βραῶνε, ἔχω ὅλην τὴν πεποιθήσιν, ἔχω πάντα λόγον νὰ πιστεύσω, ὅτι ὁ φονεομενος ἐκεῖνος νέος ἦτο κανένας πλούσιος ξένος, τὸν ὅποιον ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐπαγίδευσε, τίς οἶδε πῶς καὶ ὁ νέος ἐκεῖνος πρέπει νὰ ἐκτραπέσῃ ἐπάνω του μεγάλην ποσότητα χρημάτων.

— Ὁ νέος ἐκεῖνος ἤμην ἐγώ, καὶ εἶδόν το φορέμα ! ἀνεβοῦσεν ὁ

Μάριος, και έρριψεν εἰς τὸ ἕδαφος ἓν ἐνόημα παλαιόν, ρυπαρὸν καὶ καθημαγμένον.

Ἐπειτα ἀποσπίασε τὸ ράκος ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Θεναρδίου, ἔκυψεν ἐπὶ τοῦ ἐνόηματος, καὶ ἐπλησίασε τὸ τεμάχιον πρὸς αὐτό. Ζητῶν τὸ μέρος ὅπουθεν ἦτο σχισμένον.

Ἔβλεπε τέλος τὸ σχίσμα, καὶ εἶδεν ὅτι τὸ ράκος ἐφημιόζετο εἰς αὐτὸ ἀκριβέστατα.

Ὁ Θεναρδίου εἰμεινεν κεραυνόπληκτος. «Τὴν ἔπαθα!» εἶπε κατὰ νοῦν.

Ὁ Μάριος ἀνωρθώθη, φρυάττων, σπυθηροβολῶν ἐν τῇ ἰγνακτικῇ-σει του.

Ἠρεύνησεν εἰς τοὺς θύλακας του, ὡς ἂν ἐζήτηε πρῶτά τι ἐντὸς αὐτῶν, ἔπειτα εἰ ὤρμησε μακρινῶς πρὸς τὸν Θεναρδίου, τεινων πρὸς αὐτόν, καὶ σχεδὸν στηρίζων ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὸν γρόνον του, πλήρη γραμμασίων τραπεζικῶν ἐκ πεντοκασίων καὶ χιλίων οράγγων.

— Εἶσαι ἓνας ἐπαιδίστος! Εἶσαι ἓνας ψεύστης, ἓνας τυκοράντης, ἓνας ἀλιτηρῆς. Ἦλθες διὰ νὰ κατηγορήσῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν ἐδικαίωσες; ἤθελῃσες νὰ τὸν καταστρίψῃς, καὶ τί κακώρθωσες; τὸν ἐδοξάσαι; Καὶ εἶσαι σὺ κλέπτης! Καὶ εἶσαι σὺ φονεὺς! Σὲ εἶδα ἐγὼ, Θεναρδίου Ζουδρίτη, εἰς τὸ ἄντρον σου ἐκεῖνο, τοῦ Βασιλεῦς του τοῦ Νεπολιταίου. Γνωρίζω ἀθλά σου ἀρκετά, ὥστε νὰ εἰς στείλῃς εἰς τὸ κάτεργον, καὶ ἀόμακον περῆναι, ἂν ἤθελα. Λάβε, ἀνδρῶν, τίμα λάβε χίλια οράγγα!

Καὶ ἔρριψεν ἓν γραμματίον χιλιόδραγμαν κατὰ τοῦ Θεναρδίου.

— Ἄ! κατόπτιστε Ζουδρίτη! ἀποκείδητε! Αὐτὸ ἔξ ἐπὶ γυνὴ μαθητὴ εἰς τὸ ἔξῃς νὰ θελήσῃς ἄλλοτε νὰ ἴμμορῃθῃς μυστικῶς ζῆλον τυμφορῆς τοῦ σκότους καὶ τῆς καλίσιας, ἔθλιε! Λάβε αὐτὰ τὰ πονητικὰ οράγγα, καὶ ἔξω ἀπ' ἐδῶ. Νὰ ἔχῃς χεῖρας εἰς τὸν Βασιλεῦς.

— Ἐπὶ τῷ Βασιλεῦσι ὑπεγγύησεν ὁ Θεναρδίου χεῖρας τὰ πονητικὰ οράγγα εἰς τὸν κόλπον του μετὰ τῶν ἄλλων χιλίων.

— Να, φονεὺς! ἔξω εἰς τὸ Βασιλεῦς ἵστασαι σὺ ζῆλον εἰς τὸν τυμφορῆς σου.

— Ἐνός στρατηγού, εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος ἀνεγείρας τὴν κεφαλήν.

— Ἐνός συνταγματάρχου! ἀνέκραξεν ὁ Μίτρος ὀργίλως. Δι' ἓνα στρατηγὸν ἓν θὰ εἶδα οὔτε ὀβολόν. Καὶ ἤρχεσο ἐδῶ καὶ δι' ἄλλα καταχθόνια ἔργα! Δὲν ἔμεινε κακούργημα, τὸ ὅποιον νὰ μὴ ἐπραξῆς. Φύγε ἀπ' ἐδῶ! ἄμε χάσου ἀπ' ἐδῶ! Μόνον τὸ ὅποιον ἐπιθυμῶ εἶνε νὰ ἦσαι τυχερός ἐκεῖ ὅπου θὰ κρημνισθῆς! Ἄ! τίρας! Νά, ἀκόμη ἄλλας τρεῖς χιλιάδας φράγκων. Πάρε τας. Αὐρίον, ἀμέσως, νὰ φύγῃς εἰς τὴν Ἀμερικὴν, μὲ τὴν κόρην σου· διότι ἡ γυναῖκά σου εἶνε ἀποθιμμένη, ψεύστη ἐπὶ νεφέλαις! Θὰ προσέξω, κακούργε, νὰ σὲ ἰδῶ ν' ἀναχωρῆς, καὶ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν θὰ σὲ μετρήσω ἀκόμη εἴκοσι χιλιάδας φράγκων. Πήγαινε εἰς ἄλλας χώρας νὰ κρημασθῆς!

— Κύριε βαρῶνε, ἀπεκρίθη, ὁ Θεναρδιέρος μετ' ἐδυστίας ὑποκλίσεως, ὡς εὐγνωμονῶ ἰσοθίως.

Καὶ ἐξῆλθεν, οὐδὲν κατανοῶν, ἐκλαμβὸς εὐὲς ὑπὸ τὴν γλυκεῖαν πίεσιν ἣν ἤσθάνετο, ὡς ὑπὸ σάκκου χροσίου πλήρεις, καὶ κατευθυνόμενος ἐκ τοῦ κερωνοῦ ὅστις ἐξεργήγυντο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του εἰς τραπεζιτικά γραμμάτια.

Ναί, ἐκεραυνοβολεῖτο, ἀλλὰ καὶ ἠγάλλετο τόσον ἐκ τοῦ τοιοῦτου κερωνοῦ, ὥστε ἐνδομύχως θὰ ἐλυπεῖτο ἂν τὸν ἐσκέπαζέ τις δι' ἀλέξι-κρίνου κατ' αὐτοῦ.

Ἄς τελειώσωμεν ἀμέσως τὰ κατὰ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον. Δύο ἡμέρας μετὰ τὰ συμβάντα ἕτινα διηγοῦμεθα ἀνεχώρησε διὰ φροντίδων τοῦ Μιτροῦ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπὸ ψευδὲς ὄνομα, μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀζέλιμας, ἐραδιστρίδος διὰ συναλλαγματοῦ ἐξ εἴκοσι χιλιάδων φράγκων ἐπὶ Νέας Ὀρχης.

Ἡ θύρα εἰς τὴν Θεναρδιέρου ὑπῆρξεν ἀνέκτος· ἔζησε καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Ἑβρώπην. Ἐνίστατο, ἡ προσπίπτουσα ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ νὰ σῆψῃ μάλιν, πρᾶξιν ἀγχοθὴν καὶ ἐξ αὐτῆς νὰ παραγῆται κακόν.

Διὰ τὴν χρηματίαν τοῦ Μιτροῦ, ὁ Θεναρδιέρος ἐπέδθη εἰς τὴν αὐτοῦ λαμπρότην.

Ἄλλο ἐξῆλθεν τοῦ Θεναρδιέρου ὁ Μίτρος ἐπὶ τρεῖς εἰς τὸν κῆτον ὅπου εἶσθε ἡ Τελετα περιεφύρετο.

— Τιτίκα! Τιτίκα! κρᾶζει πρὸς αὐτήν. Ἐλα! ἔλα ἡλίγωρα. Παγαίνωμεν. Βίγνα, τρέξε ἡλίγωρα φέρε ἐν ὄχημα! Τιτίκα ἔλα. Ἄ, Θεέ μου! Αὐτός ἦτον ἐκεῖνος ὅστις μὲ ἔσωσε τὴν ζωὴν! Μὴ χάνωμεν οὔτε λεπτόν! Φόρεσε τὸ ασάλιν σου.

Ἡ Τιτίκα τὸ ἐξέβηλεν ὡς παράφρονα καὶ ὑπέκρουσεν.

Ὁ Μάρκος δὲν ἀνέπνεεν· ἔφερε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς καρδίας του ἵνα καταστείλῃ τοὺς σπασμοὺς τῆς παλμοῦς.

Περιφέρετο μεγάλοις βήμασιν, ἐνηγκαλιζέτο καὶ κατησπάζετο τὴν Τιτίκαν.

— Ἄ, Τιτίκα! εἶμαι ἐνας δυστυχεὴς! ἔλεγεν.

Ὁ Μάρκος ἦτο ἐξω φρενῶν.

Διέβλεπεν ἤδη εἰς τὸν Γεράννην Ἀγιάννην ὑψηλὴν καὶ ἄμα σκυθρωπὴν μερμήν. Διέκρινεν ἀρετὴν ἀήκευστον, ὑπάτην τὴν ἡτίαν καὶ ταπεινὴν ἐν τῷ ὄψει αὐτῆς.

Ὁ κατὰδικὸς τοῦ κατέρρου μετεμερροῦτο ἐνώπιόν του εἰς Ἰησοῦν Χριστόν.

Ὁ Μάρκος ἔμεινεν ἐλθιμῶς ἐκ τοῦ θαύματος τούτου. Ἠγνέει ἀκριβῶς τί ἐβλεπεν, ἀλλ' ἦτό τι μέγα τὸ ὀρώμενον.

Τὸ ὄχημα ἔρθε εἰς πύκντα εἰς τὴν θύραν.

Ὁ Μάρκος ἐδοθήθη τὴν Τιτίκαν ἢ ἀναβῆ, ἔπειτα ἀνέβη καὶ αὐτὸς ἐν τάχει.

— Ἄκουσε εἶπε πρὸς τὸν ἀμαξολάτην, εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου, ἔρθ. 7

Τὸ ὄχημα ἀνεχώρησεν.

— Ἄ, εὐχαριστῶ! εἶπεν ἡ Τιτίκα· εἰς τὴν ὁδὸν Ἐνόπλου. Δὲν ἐτολμοῦσα νὰ σὲ τὸ εἶπῶ. Θὰ πᾶμε εἰς ἰσοῦμεν τὸν κύριον Ἰωάννην.

— Τὸν πατέρα σου, Τιτίκα, τὸν πατέρα σου! εἶπε πλέον παρὰ ποτε πατὴρ σου! Τώρα μαντεύω, Τιτίκα. Μὲ εἶπες ὅτι ποτὲ ἐν' ἔλαθε; τὴν ἐπιστολήν, ὅπου σὲ εἶχα στείλει διὰ τοῦ Γαβριᾶ. Θὰ περιῆλθε λοιπὸν εἰς τὰς χεῖράς του, Τιτίκα, κατάλαβε! ἐπέγεν εἰς τὸ ὀδύραγμα διὰ νὰ σώσῃ ἐμέ. Καὶ ὡς ἐξ ἀγγελικοῦ ὀρμεμερροῦ, ἔτωσε καθ' ὁδὸν καὶ ἄλλους· ἔσωσε καὶ τὸν Ἰαζόβην. Μὲ ἀνεἶλκυσεν ἀπὸ τὸ βίραθρον, ἐκεῖνο διὰ νὰ μὲ ὀθήσῃ εἰς σέ. Ἐντός ἐκείνης τῆς φει-

κτῆς ὑπονόμου μ' ἔφερε σικωτῆν, ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους του. Ἄ | εἶμαι ἕνας ἀχάριστος, ἕνας τερατώδης ἀχάριστος. Τιτίκα, ἀρῶ ἦτο | δι' ἐσὲ Θεία Πρόνοια, ὑπῆρξε τοιοῦτος καὶ πρὸς ἐμέ. Φιντάσου | ἦτον ἐκεῖ, εἰς τὴν ὑπόνομον ἕνας βαθὺς λάκκος πλήρης βορβόρου, ἐν- | τὸς τοῦ ὑποίου ἡλύατο ἑκατοντάκις νὰ πνιγῆ. Τὸν ἐπέρασεν ὄλον | ἐκεῖνον τὸν βόρβορον ἔχων με ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους του. Ἡμῶν ἡμι- | θανῆς, λιποθυμημένους, δὲν ἔβλεπον, οὔτε ἤκουα, οὔτε ἤσθανάμην τί- | ποτε ὡς ἐκ τούτου καὶ δὲν εἶχα ἰδεῖν περὶ τῶν κατ' ἐμέ. Τώρα | πρέπει νὰ τὸν παραλάβωμεν, νὰ τὸν φέρωμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, | ἐκόντα ἄκοντα. Νὰ μὴ τὸν ἀφίσωμεν πλέον ποτὲ νὰ φύγῃ ἀπὸ κον- | τὰ μας. Μόνον νὰ τὸν εὐρωμεν τώρα εἰς τὴν οἰκίαν του! Νὰ ἦν' ἐκεῖ! | Καθ' ὄλην μου τὴν ἐπιλοιπον ζωὴν θὰ τὸν προσκυῶ. Βέβαια, βέ- | βαια θὰ εἶχε συμβῆ, καθὼς σὲ εἶπα. Ὁ Γαβριῶς θὰ ἔδωσεν εἰς αὐτὸν | τὴν ἐπιστολὴν μου. Οὕτως ἐξηγοῦνται τὰ πάντα. Ἐυνσεῖς, Τιτίκα | ἔννεαίς ;

Ἡ Τιτίκα δὲν ἐνόει τίποτε.

— Ναί, καλὰ λέγεις, τῷ εἶπεν' αὐτὸ θὰ ἦε.

Καὶ ἐν τούτοις, τὸ ὄχημα ἐτρέχεν.

E.

Ὅπισθεν τῆς ἡμέρας ἢ νυξ.

Ὁ Γιάνης Ἀγιάνης ἄμα ἀκούσας τὴν θύραν του κρουομένην, εἰς
στράτην πρὸς αὐτήν.

— Ὅριστε, εἶπε δὲ ἄσθενοῦς φωνῆς.

Ἡ θύρα ἤνοιχθη. Παρουσιάσθησαν ἡ Τιτίκα καὶ ὁ Μάριος.

Ἡ Τιτίκα εἰσώφησεν εἰς τὸν θάλαμον.

Ὁ Μάριος ἐστάθη εἰς τὸ κατώρλιον, ὄρθιος, στηριζόμενος εἰς τὴν
πλευρὰν τῆς θύρας.

— Ἡ Τιτίκα ! εἶπε, ὁ Γιάνης Ἀγιάνης, καὶ ἀνεκάθισεν εἰς τὴν
καθέδραν του ἀνέλας τὰς ἀγκύλας τρεμούσας, ἐκθαμβος, ὠχρὸς, ἀ-
παίσσιος, μὲ ἀκτινοβολοῦντας ἐκ τῆς χαρῆς ὄφθαλμοῦς.

Ἡ Τιτίκα, πνευρομένη ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ στῆ-
θους τοῦ Γιάνη Ἀγιάνη.

— Πατέρα μου, εἶπε, πατέρα μου !

Ὁ Γιάνης Ἀγιάνης, ὅλος συγκεινημένος, καὶ ὡς ἐκ τούτου
τραυλιζων ἔλεγεν.

— Ἡ Τιτίκα ! νά την ! σεῖς, κυρία μου ! σὺ ! Ἄ, Θεέ μου !

Καὶ σφιγγόμενος εἰς τὰς ἀγκύλας τῆς Τιτίκας, ἀνέκραξε.

— Σὺ τῶνόντι ! σὺ ἐδῶ ! Λοιπὸν μὲ συγχωρεῖς ;

Ὁ δὲ Μάριος ταπεινῶν τὰ βλέφαρα ὅπως κρατῆ τὰ ὄφθαλμοῦ του νά
ρεύσῃσι, προσήλθε καθ' ἓν βῆμα καὶ ἐφ' ἑώρασε μεταξὺ τῶν σπα-
σμοδαίντων χειλέων του μὲ τὴν συνέχων τοὺς λυγμούς.

— Πατέρα μου!

— Και σεις, κύριε Μάριε, με συγχωρείτε! είπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ὁ Μάριος ἠπόρει λέξεων ἔμεινε σιγῶν.

— Εὐχαριστῶ, προσέθεσεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ἡ Τιτίκα ἀφύρσεσεν τὸ περιώμιόν της καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς κλίνης τὸν πῖλόν της εἰπούσα.

— Μὲ στενοχωροῦν!

Καὶ καθίσασα ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ γέροντος, παρεμέρισε τὰς λευκὰς τρίχας τῆν κόμης του διὰ χαριεστάτου σχήματος, ἵνα τὸν ἀσπασθῇ εἰς τὸ μέτωπον.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐν τῇ ἀγαλλιάσει του, ἀφῆκε τὴν Τιτίκαν νὰ πράξῃ κατ' ἀρέσκειάν της.

Ἡ Τιτίκα, μὴ ἐννοοῦσα εἰ μὴ λίαν συγκεχυμένως τὴν θέσιν της προτέθεσε θωπείας ἐπὶ θωπειῶν ὡς εἰ ἤθελε νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ χρέος τοῦ Μαρίου.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔλεγεν ὑποτραυλιζῶν.

— Τί ἀνέητος ἐγὼ! Τί μωρός! Νὰ νομίζω ὅτι δὲν θὰ τὴν ἔθλεπα πλέον ἰδῶ! Φαντασθῆτε, κύριε Πομμερό, τὴν ὄραν ὅπου εἰσήρχεσθε, ἔλεγα κατ' ἑμαυτόν. Τετέλεσται! Ἰδοῦ τὸ μικρὸ της φουστανάκι εἰμαι! Ἐνας ἀθλιος ἄνθρωπος δὲν θὰ ἰδῶ πλέον τὴν Τιτίκα, ποῦ νὰ ἤξευρα ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν ἀνεβαίνετε! Δὲν ἦταν καὶ αὐτὸ μὲν μωρία; Ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου! Νὰ μὴ καταλαβάνῃ ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε παντοῦ καὶ ἐπιθλέπει. Ταλαίπωρε, ἔλεγεν ὁ πανάγαθος Θεός, φηντάξασαι ποτε ὅτι ἐγὼ ἐγκαταλείπω; Ἀνόητε! Ὁρί, ἐγὼ δὲν ἐγκαταλείπω. Μὴ σὲ μέλη, καὶ θὰ ἰδῆς. Τώρα θὰ ἰδῆς. Ἐνας δυστυχῆς ἀνάγκη ἐνός ἀγγέλου. Πήγαινε, ἄγγελε! Κα. ἤλθεν εἰς ἐμέ ὁ ἄγγελος καὶ ἀνεπίστως ἐπανεῖδα τὴν Τιτίκαν μου! Ἐπανεῖδα τὴν μικρὴ μου τὴν Τιτίκα! ὦ, νὰ ἤξευρες πόσον ἤμαρ ἐιστοχῆς!

Οἱ λογμοὶ τοῦ δεικόσαν πρὸς στιγμήν τὴν ὀμίλιαν του ἐπειτα ἐξηκολοῦθησε λέγων.

— Πολλὴν ἄναγκην εἶχα τφόντι νὰ βλέπω τὴν Τιτίκα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρον, καὶ ἄς ἦτο κάθε φορὰ ἀπὸ ὀλίγον, Ἡ καρδιά τοῦ

άνθρώπου, θέλει και αυτή από κανένα κοκκαλάκι ένιστε. 'Αλλ' ὁμως ἤσθανόμην καὶ πῶς ἤμουν περιττός. Σᾶς ἐδικαιολογούσα. Ἐλεγα μὲ τὸν νοῦν μου.

— Ἄρες τους; αὐτοὶ πλέον ἔν' ἔχουν τὴν ἀνίγκην σου; κάθου σ' τὴν κόγχη σου; ἔν' ἔχει ὁ ἄνθρωπος τὸ δικαίωμα νὰ γίνεται παντοτεινός. Ἄ, δόξα τῷ Θεῷ! τὴν ἐπαναβλέπω. Ξεύρεις, Τιτίκα μου, Ξεύρεις, παιδί μου, ἐπὶ ὁ ἄνδρας σου εἶνε ὠραϊώτατος; Τί ὠραία εἶνε καὶ τὰ κεντήματα αὐτοῦ τοῦ περιλαμίου σου. Τὸ σχέδιον αὐτὸ πολὺ μοῦ ἀρέσει. Ὁ σύζυγός σου θὰ σοῦ τὸ ἐδίτλεξε; ναι; Ἄλλὰ σοῦ πρέπει καὶ κασιόρια. Κύριε Πορμερῶ, μὲ συγχωρεῖτε ἐν τῆς ὀμιλῶ ἐνικῶς. Αὐτὸ ἔν' θὰ διακοίση πολὺ.

Ἡ δὲ Τιτίκα ὑπολαβάνουσα, ἔλεγεν.

— Εἶδες, εἶδες κοκκίαν, νὰ μᾶς ἀρηγή καθὼς μᾶς ἀρησι! Ἄλλὰ ποῦ ὑπῆγετε καὶ σᾶς ἔχ' ἔταμεν; Διατί ἀρηγετε κ' ἐπίρραι τόσος καιρός; Ἄλλοτε τὰ ταξιδιά σας ἔν' διακοῦσαν περισσότερον ἀπὸ τρεῖς ἢ τέσσαρες ἡμέρας. Ἐπτελλα τὴν Νικολέτα νὰ μᾶθη τὴν ἀπεκρίνοιντο πάντοτε.

— Λεῖπει. Ἀπὸ πότε ἐπεστρεψατε. Ξεύριτε πῶς μεταβλήθητε πολὺ; Ἄ, τὸν κακὸν αὐτὸν πατέρα! νὰ ἦνε ἄρρωστος καὶ ἡμεῖς νὰ μὴ Ξεύρωμεν τὸ παραμικρό! Κίτι τρε Μαριε, ριάτε νὰ ἴδῃς τὸ χέρι του τί ψυχρὸ ὅπου εἶνε!

— Ἦλθετε λοιπὸν καὶ σᾶς βλέπω! Κύριε Πορμερῶ, μὲ συγχωρεῖτε πλέον; ἐπανέλαβεν ὁ Γιάννης Ἀγιάνης.

Εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐρωτήσεως ταύτης τοῦ Γιάννη Ἀγιάνη, πᾶν ὅ,τι ἐξωγαδῶτο ἀπὸ πολλῆς ὄρας εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Μαρίου εὔρε διεξοδὸν καὶ ἐξεργάγη.

— Τὸν ἀκούεις, Τιτίκα; ἀκόμη ζητεῖ συγγνώμην ἀπ' ἐμέ, ἀκόμη! Καὶ ξεύρεις, Τιτίκα, τί μ' ἔκαμε; Μοῦ ἔρωσι τὴν ζωὴν. Μοῦ ἔκαμε κατὰ περισσότερο σ' ἔδωκε εἰς ἐμέ. Καὶ ἀρῶ μὲ ἔσωτε καὶ ἀρῶ σ' ἔδωκεν εἰς ἐμέ, Τιτίκα μου, τί ἔκαμε ἅπ' τον ἐαυτὸν του; ἐθυσίασθη. Ἰδοὺ ἄνθρωπος. Καὶ τώρα, εἰς ἐμὲ τὸ ἀχάριστον, εἰς ἐμὲ τὸν ἐπιλήθμονα, εἰς ἐμὲ τὸν ἀνηλεῆ, εἰς ἐμὲ τὸν αὐστηρὸν, λέγει. Εὐχαριστῶ! Ὅλην, Τιτίκα, ὅλην μου τὴν ζωὴν ἂν τὴν περίσω γονυκλήθῃ; εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, θὰ ἔμε ὀλίγιστον.

Τὸ δόρυγμα ἐκεῖνο, τὸν ὄχετόν ἐκεῖνον, ἐκείνην τὴν κάμινον τοῦ πυρός, ἐκείνον τὸν λάκκον τοῦ βορβοροῦ, ὄλα, ὄλα ἐκεῖνα, τὰ διήλθε δι' ἐμέ. Τιτίκα διὰ σέ ! Μ' ἐπῆρεν εἰς τὸν ὠμόν του καὶ μ' ἔσωσε διελθὼν ὄλους τοὺς θανάτους, ἀποκρούων αὐτοὺς ἀπ' ἐμοῦ καὶ δεχόμενος αὐτοὺς ὡς ἀσπίς μου. Δὲν ἔμεινε καρτερία, δὲν ἔμεινε ἀρετή, δὲν ἔμεινε ἥρωισμός, δὲν ἔμεινε ἀγιότης τὴν ὁποῖαν νὰ μὴν ἔχη αὐτός ὁ ἄνθρωπος. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, Τιτίκα εἶνε ἓνας ἄγγελος, εἶνε αὐτόχρομα ἄγγελος !

— Σιωπᾶτε ! σιωπᾶτε ! ἔλεγεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης χαμηλοφώνως. Διὰ τὴν ὄλα αὐτὰ νὰ λέγωνται ;

— Ἄ ! ἀνέκραξεν ὁ Μίριος μετὰ ἀδημονίας μεστῆς σεβασμοῦ ἀλλὰ διατὶ καὶ σεῖς νὰ μὴ εἰπῆτε ; Καὶ σεῖς πτάετε, καὶ σεῖς. Σώζετε τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς τὸ κρύπτετε ! Δὲν φθάνει δὲ τοῦτο, ἀλλὰ, τὸ θυμοκαστότερον μὲ τὴν πρῆφασιν ὅτι ἀρκεῖτε ἀπὸ τοῦ προσώπόν σας προσωπεῖον, συκοφαντεῖτε αὐτὸς ἐαυτόν. Τοῦτο εἶνε φρικτόν, εἶνε φρικτότατον !

— Εἶπα τὴν ἀλήθειαν, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

— Ὅχι, ὄχι, ἐπέπερεν ὁ Μίριος, τὴν ἀλήθειαν ὀλόκληρον δὲν τὴν εἶχετε εἶπει ὄχι. Ὁ αὐτοὺς Μιγαλάτης εἶσθε σεῖς ὁ ἴδιος, διατὶ αὐτὸ δὲν τὸ εἶπατε ; Εἶχεται σώσει τὴν Ἰαθέρην, διατὶ αὐτὸ δὲν τὸ εἶπετε ; Τὴν ζωὴν μου τὴν ἐχρεώστουν εἰς σᾶς, διατὶ αὐτὸ δὲν τὸ εἶπετε ;

— Διὰ τὴν ἐφρονούσα καθὼς ἐφρονούσατε καὶ σεῖς. Ἐβλεπα πῶς εἶχεται δικαίον. Ἐπρεπεν ἐγὼ πλέον νὰ φύγω ἀπὸ πλησίον σας. Ἄν ἐμνησθάνετε τὴν περίστασιν ἐκείνην τοῦ ὄχετοῦ, θὰ μὲ ἐκροτούσατε πλησίον σας.

Ἐχρεώστουσα λοιπὸν αὐτὸ νὰ τὸ ἀποσιωπήσω. Ἄν τὸ ἐφανέρωνα, θὰ ἐφρα εἰς στενοχωρίαν ὄλους σας.

— Εἰς στενοχωρίαν ! διατὶ εἰς στενοχωρίαν ! ποῦν ; ἀνέκραξεν ὁ Μίριος. Καὶ τι νομίζετε ; ὅτι θὰ σᾶς ἀφίσωμεν τῶρα νὰ μείνετε ; θὰ σᾶς συμπαρηλάθωμεν τῶρα. Θεέ μου ! Θεέ μου ! ὅταν συλλογισθῶ ὅτι ὄλα αὐτὰ τὰ ἐμαθι κατὰ τύχην ! θὰ σᾶς πᾶρωμεν μαζὴ μας. Εἶσθε ὁ πατὴρ της καὶ ὁ πατὴρ μου. Μίαν ἡμέραν περισσότερο δὲν

σας αφήνομεν νὰ τὴν περάσητε εἰς αὐτὴν τὴν οἰκτράν κατοικίαν. Μὴ νομίζετε, ὅτι θὰ εὐρίσκεσθε ἐδῶ καὶ αὔριον.

— Αὔριον; εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, δὲν θὰ εὐρίσκωμαι πλέον ἐδῶ, ἀλλ' αὐτε εἰς τὴν οἰκίαν σας θὰ εἶμαι.

— Τί ἐννοεῖτε μὲ τοῦτο; ἐπιῖπεν ὁ Μάριος. Μάθετε ὅτι δὲν ἐπιτρέπομεν πλέον νὰ ταξειδεύσετε. Πλέον δὲν θὰ μᾶς ἀφίσετε, ὄχι. Δὲν ὀρίζετε τὸν ἑαυτὸν σας ἀνήκετε εἰς ἡμᾶς. Δὲν σᾶς παραιτοῦμεν.

— ὦ, αὐτὴν τὴν φορὰν, ἂν θὰ φύγη ἀπ' ἐδῶ, ἀνέκραζεν ἡ Τικίκα, εἶνε διὰ νὰ ἔλθῃ; μαζὴ μας. Ἔχομεν κάτω ἐν ἀμάξῃ. Σᾶς σιχῶνω ἀπ' ἐδῶ καὶ ἐν ἀνάγκῃ θὰ μεταχειρισθῶ βίαν.

Καὶ γελῶσα προσειπήθη ὅτι ἤθελε νάνεγειρῇ τὸν γέροντα εἰς τοὺς βραχίονάς της.

— Τὸ ὄματίον σου, εἶπεν, εἶνε πάντοτε ἑτοιμον εἰς τὴν οἰκίαν μας. Νὰ ἤξευρες πόσον εὐμορρῆς εἶνε τῶρα ὁ κήπος! Ὅλα τὰ νέα φυτὰ, ὅσα ἐβάλαμεν ἐπείσαν ἐξαιρετά. Ἐστρώσαμεν τὰς δεινροστοχίας μὲ ἄμμεν τοῦ ποταμοῦ· ἔχει ἀνάμεσα μικρὰ, μικρὰ κογχύλια ἰόχρωα. Θὰ γελῆς ἀπὸ τῆς φράουλῆς μου. Τὰς ποτίζω μόνῃ μου. Καὶ θ' ἀφῆσωμεν κατὰ μέρος τὸ «κυρία» καὶ ἀκύριος Ἰωάννης» ζῶμεν ὑπὸ δημοκρατίαν· ὅλοι ὀμιλοῦμεν μεταξύ μας μὲ τὸ σὺ, δὲν εἶνε ἔτσι, Μάριε! Τὸ πρόγραμμα ἤλλαξε. Νὰ ἤξευρες, πατέρα μου, πόσον ἐλυπήθην κατ' αὐτὴς.

Ἐνα εὐμορρῆ μιὰρὸ πουλί, εἶχε κάμει τὴν φωλιά του εἰς μίαν τρύπα τοῦ τοίχου· ὑπήγεν ἕνας γάτος καὶ μὸς τὸ ἔφαγε! Τὸ καυμένο τὸ πουλίκι ἐπρόβαλλε πάντοτε τὸ κεφαλάκι του ἀπὸ τὸ παράθυρό του, καὶ μ' ἔδλεπε. Πολὺ ἔκαυσα. Νὰ εἶχα εἰς τὰ χεῖρά μου τὸν γάτον θὰ τὸν ἐξέσχιζα! Τῶρα ὅμως ἐπείσαν πλέον εἰς τὸ σπῆτί μας τὰ κλαῦματα· κάνεις πλέον δὲν κλαίει· ὅλοι γελοῦν, ὅλοι εἶνε εὐθιμοί. Θὰ ἔλθῃς καὶ σὺ, νὰ ἤμειθα μαζὴ ὅλοι. Νὰ ἴδῃς τί χαρὰν ποῦ θὰ λάβῃ καὶ ὁ πάππος, ὅταν σὲ ἴδῃ! Θὰ δοθῇ καὶ εἰς σὲ ἕνα τετράγωνο· εἰς τὸν κήπον διὰ νὰ τὸ καλλιεργῇς καὶ θὰ ἰδοῦμεν ἂν αἱ φράουλῆς σου θὰ ἦνε ὠραία ὡσάν της ἰδικῆς μου. Καὶ ἵππειτα θὰ καμνω ὅ,τι σὺ θελήσῃς· καὶ ἔπειτα, ἐννοεῖται, θὰ με ὑπακούσῃς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης τὴν ἤκουστο, ἀλλὰ δὲν ἤκουεν. Ἦλασε

μᾶλλον τὴν μελωδίαν τῆς φωνῆς τῆς, ὅχι τὴν ἔννοιαν τῶν λόγων τῆς.

Κρουὸς ὀκρῶν ὀγκώδης μαῦρος μαργαρίτης τῆς ψυχῆς, ἀνέβλυσε βραδέως εἰς τὸ ὄμμα του.

— Ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε πανάγαθος, εἶπε ψιθιρίζας ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, ἰδοὺ τὴν ἔχω ἐμπρὸς μου.

— Πατέρα μου ! εἶπεν ἡ Τιτίκα.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξηκολούθησε λέγων.

— Τυφόντι, θά ἦτον γλυκύτερον νὰ ἐξοῦσε κἀνείς μαζὶ των. Τὰ δένδρα των τὰ ἔχουν γεμάτα ἀπὸ πουλάκια. Θά 'περιφέρουμον μὲ τὴν Τιτίκα.

Εἶνε τῶντι εὐδαιμονία νὰ συγκαταριθμῆται τις μὲ ἀνθρώπους ὅπου ζοῦν, καλημερίζονται, κρίζονται ἰονομασί μέσα εἰς τὸν κήπον. Τὸ πρῶτ' βλέπει ὁ ἓνας τὸν ἄλλον ἅμα ἐξυπνήσει. Θά ἐκαλλιεργούσμεν ἕκαστος μία μικρὴ γωνία. Θά μ' εἰδῆ νὰ γενθῶ τῆς φρέουλες τῆς, θα τὴν ὑπῆγαίνα νὰ κόψῃ τὰ ρόδα μου. Θά ἦτο ἀγαλλίσις. Ἄλλὰ...

Διεκοπή καὶ ἐπειτα εἶπεν ἡσυχῶς.

— Κρίμα !

Τὸ ὄκρο ἐν ἐστάλαξεν εἰσέλθιν παλιν εἰς τὸ βλέφαρον, καὶ ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἀντικατέστησεν αὐτὸ διὰ μειδιάματος.

Ἡ Τιτίκα ἔλαθε τὰς δύο χεῖρας τοῦ γέροντος ἐντὸς τῶν ἰσθμῶν τῆς.

— Τιέ μου ! εἶπε τὰ χεῖρά σου εἶνε ἀκόμη κρέα, ἄρρωστος εἶσαι μηπως πάσχεις ;

— Ἐγὼ ; ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης· εἶμαι πολὺ καλὰ.

Μόνον...

Καὶ ἐσιώπησε.

— Μόνον τί ;

— Πεθαίω ἐντος ὀλίγου.

Ἡ Τιτίκα καὶ ὁ Μάριος ἐρριγησαν.

— Ἀποθησαυτε ! ἀνέκραξεν ὁ Μάριος.

— Ναι, ἄλλα τίποτε, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Ἄνεπ εἶπεν, ἐμειδίασε καὶ ἐξηκολούθησε λέγων.

— Τιτίκα μου ὠμιλοῦσαι· κάτι μ' ἔλεγες· ἐξακολουθεῖ, λέγε ἄλομη· λοιπὸν τὸ μικρὸ σου πὸ πουλᾶκι ἀπέθανε· λέγε μου, ν' ἀκούω τὴν φωνή σου!

Ὁ Μάριος παρετήρει ἐμβρόχους τὸν γέροντα.

Ἡ Τιτίκα ἔσπευε σπαρακτικὴν φωνήν.

— Πατέρα μου! πατέρα μου! εὐ ἄκομη θὰ ζήσης. Νὰ εἶδῃς εἴθε θὰ ζήσης. Εἰθὺς θέλω νὰ ζήσης, ἀκούς, πατέρα μου;

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἤγειρε τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτὴν ὡς ἐν λατρείᾳ.

— "Ω, ναί! ἀπαγόρευτέ μου τὸν θάνατον. Τίς οἶδεν; Ἴσως σὲ ὕπακούσω. Ὅταν ἔλθετε, εὐρίσκουσαί εἰς ἐκεῖνον τὸν ὄρφανον. Ἡ παρουσία σας, μ' ἐκράτησε. Μ' ἐράνη πῶς ἀνεγενήθηκα.

Ἐστει πληρῆ, εὐριστίας καὶ ζωῆς, ἀνέκραξεν ὁ Μάριος. Τόσον εὖ οἶσα φρατζέστε πῶς πεθαίνει ἓνας ἄνθρωπος; Ἐλοπήθητε κατ' αὐτὰς, ἀλλὰ θὰ πύσῃ πλέον πῶσα λύπη. Ἄν ἐγὼ ἤμην ἡ αἰτία, σὰς ζήτησιν συγγνώμην, καὶ σὰς ζήτησιν συγγνώμην γονοκλιῆς! Τώρα θὰ ζήσετε καὶ χρόνον πολλόν. Ἡμεῖς σὰς ἐνοοῦμεν. Ἡμεῖς εἶω εἴμεθα δύο, οἷτις εἰς τὸ εἶναι ἓνα καὶ μόνον θὰ ἔχομεν συλλογισμοὺς, τὴν εὐδαιμονίαν σας!

— Βλέπεις, προσέθεσεν ἐνδοκρὺς ἡ Τιτίκα καὶ ὁ Μάριος λέγει πῶς δὲν θ' ἀποθάνῃς.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξακολουθεῖ μειδιῶν.

— Μήπως, κίριε Πορμερσὸς, καὶ ἀντιμὲν παρελαμβάνετε κοντὰ σας δὲν θὰ ἦσαν πλέον οὐκ εἶμαι; Τίποτε· ὁ Θεὸς ἐστοχασθὲ καὶ ἐκεῖνο καθὼς ἐστοχασθῆμεν ἐγὼ καὶ ἡ εὐγενία σας, καὶ ὁ Θεὸς δὲν μεταβάλλει γνώμην εἴνε ὠρέλιμον ν' ἀπέλθω ἐγὼ ἀπ' εἰδῶ. Ὁ θάνατος εἶνε μία καλὴ διόρθωσις. Ὁ Θεὸς γινώσκει κάλλιον ἅτι μᾶς τί μᾶς χρειάζεται. Σαῖς μὲν ἀγαπητέ μου παιδιᾶ, νὰ ἤσθῃ εὐτοχησμένα· ὁ κίριε Πορμερσὸς ν' ἀποκτήσῃ τὴν Τιτίκα, ἡ νιστὴς νὰ νυμφεῖ ἢ τὴν κόρη. γύρω σας νὰ ἔχετε πασχαλιαῖς καὶ σὴδουκ, νὰ ἦτε ἡ ζωὴ σας ὡραῖο χερσάρι με ἥλιο, νὰ γερῶσιν τὴ ψυχή σας ἰορρά πᾶσθε οὐρανὸν μακαριότητος, εἴθ' ἂν, τώρα ὅπου εἶναι εἶμαι πλέον καλὸς δια τίποτε, νὰ παύσῃ ἡ ζωὴ. Εἶνε βέβαιον πῶς αὐτὰ εὖ γίνονται καλά, καθὼς γίνονται. Τὴν ἀλήθειαν νὰ εἰποῦμεν· ἐγὼ εἶμαι εἶμαι

πλέν δια τίποτε ικανός, δια τίποτε χρήσιμος· αισθάνομαι τὸ τέλος μου. Πρὸ μᾶς ὄρας μου ἦλθε λυποθυμία. Αὐτὴ τὴν νύκτα ἐπὶ ὄλην ἐκείνην ἐκεῖ τὴν στάμνα. Τί καλὸς ποῦ εἶναι ὁ συζυγὸς σου, Τιτίκα μου! Τώρα εἶσαι πολὺ κλιήτερα παρ' ὅταν ἦσουν μ' ἐμένα.

Ἦκούσθι, τότε ἀνοιγομένη ἡ θύρα, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἰατρός.

— Καλημέρα, ἰατρέ μου, καὶ σοῦ ἀφίνω ὑγείαν διὰ παντός, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης. Νά, τὰ καλὰ μου τὰ παιδιὰ.

Ὁ Μάριος ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἰατρὸν, καὶ τῷ ἀπέτανε τὴν μόνον τὴν λέξιν.

— Κύριε!... Ἄλλ' ὁ τρόπος καθ' ὃν τὴν ἐπρόφερον ἐδήλου τελευταίαν ἐρώτησιν.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ ἰατρός ἀπεκρίθη διὰ βλέμματος ἐλέγον-
χοντος ὄλην τὴν ἐρώτησιν.

— Διότι τὰ πράγματα δὲν μᾶς ἀρέσουν, εἶπεν ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, δὲν εἶνε αὐτὸς λόγος ὥστε νὰ ἤμεθα ἄσικοι πρὸς τὸν Θεόν.

Ἐπεκράτησε τότε σιγή. Ὅλων τῶν παρευριστῶτων τὰ στήθη διέτε-
λον ὡς ὑπὸ πέσιν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐστρέψε πρὸς τὴν Τιτίκαν ἠτένισε δὲ εἰς αὐτὴν ὥστε! θέλων νὰ λάβῃ τοὺς χαρακτήρας τοῦ προσώπου της διὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν.

Εἰς τὴν βάθος τῆς σκιᾶς ὅπου ἤδη ὑπῆρχε βυθισμένος, ἠδύνατο ἐπὶ νὰ παρατηρῇ τὴν Τιτίκαν ἐν ἐκστάσει.

Ἡ αἴγλη τοῦ γλυκυτάτου προσώπου της ἐπεφώτιζε τὴν ὄχρὰν του ὄφιν.

Ὁ ἰατρός τοῦ ἔψαυσε τὸν σφυγμόν.

— Ἄ! σὰς ἤθελε νὰ ἴσῃ! ἐψύθυσε στραφεὶς πρὸς τὴν Τιτίκαν καὶ τὸν Μάριον.

Καὶ κλῖς πρὸς τὸ εὖς τοῦ Μαρίου, προσέθεσε κρυφίως.

— Πολὺ ἀργὰ ὄμως.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, χωρὶς νὰ ἀποστρίψῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς Τιτίκας ἀπέτεινεν ἐν γαλήνῃ εἰς τὸν Μάριο, καὶ τὸν ἰατρὸν τὴν φράσιν ταύτην, μόλις ἀκουσθεῖσιν.

— Τὸ ν' ἀποθάνῃ τις δὲν εἶνε τίποτε· τὸ νὰ μὴ ζῇ εἶνε φρικτόν. Αἶφρα, ἀνιστηλώθη ὄρθιος. Συμβαίνει ἐνίοτε εἰς τοὺς πνέοντας τὰ

λοίσθη να ἀνακτώσι βραχεῖν τινα δύναμιν σημεῖον καὶ τοῦτο τῆς ἀγωνίας εἶναι ἢ τελευταία ἀναλαμπή σβεινομένης λυχνίας.

Διηρθώθη στεερῶς πρὸς τὸν τοῖχον, παρεμέρισε τὸν Μάριον καὶ τὸν ἰατρὸν, θελήσαντας νὰ τὸν υποστηρίξωσιν, ἀπεκρέμασεν ἀπὸ τοῦ τοίχου τὸν ἐκ χαλκοῦ μικρὸν ἐσταυρωμένον, ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἔδραν του μετὰ πάσης τῆς περὶ τὸ κινεῖσθαι ἐλευθερίας ἀνθρώπου ἀπολαύοντος υἰείας πλήρους, ἐκάθησε, καὶ εἶπε γεγωνυῖα τῇ σωτῇ ἀποθέσας τὸν ἐσταυρωμένον ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Νά, ὁ μέγας μύρτυς.

Ἐπειτα ἐκόμθη τὸ στήθος του, καὶ ἤρχισε ἡ κεφαλή του νὰ τρέμη, ὡς ὑπὸ ἐπιθανάτου ζιγῆς, αἱ δὲ χεῖρές του, ἀμρότεροι τεθειμέναι ἐπὶ τῶν γονάτων του, ἐφάνησαν ὡς σακτούσαι διὰ τοῦ ὄνυχος τὸ ὄρασμα τῆς περισκελίδος του.

Ἡ Τίλια τὸν ἐκράτει ἰκὸ τῶν ὤμων καὶ προσεπάθει νὰ τὸν ἐμπίσει ἄλλ' ἡ φωνὴ τῆς διεκόπτετο ὑπὸ τῶν λυγμῶν. Μόλις διακρίνοντο μεταξύ τοῦ πικροῦ ὑραλμύρου ὅστις συνοδεύει τὰ ὄραμα λέξεις τούτας.

— Πατέρα μου, μὴ μὰς ἀφήσετε. Εἶνε δυνατόν νὰ σᾶς εἰδωμεν διὰ τὰ σᾶς γὰρ μεν πάλιν εἶθις ;

Ἡ ἀγωνία τῶν ψυχασταγόντων φάνηται ὅτι ἐρπει. Παρουσιάζεται πάλιν πρὸς τὸν τοῖχον πρὸς τὸν τῆρον, καὶ πάλιν ἐπιστρέφει εἰς τὴν ζιγῆν.

Ἐκπαθεῖ σμακίον φηλορεῖν ἐν τῷ σκότει.

Ὁ Γιάνης Ἀγιάνης, μετὰ τὴν ἐξάντησιν ἐκείνην τῶν δουρατῶν του, ἀνεστήθη πάλιν, ἔσεισε τὸ μέτωπον, ὡς ζητήσας ν' ἀποτινάξῃ τὸ ἐπ' οὐτοῦ ἀκτασθῆμαιον σκότος, καὶ ἀνέκτισε τὴν διαιγυαν τῆς χριστιανίας του ὁδῆς. Ἐλαβε τότε μίαν ἱερὰν τῆς χειρὸς τῆς Τίλιας καὶ τὴν ἠσπάσθη.

— Ἀναλαμβάνει ! ἰατρέ, ἀναλαμβάνει ! ἀνέκραξεν ὁ Μάριος.

— Εἶθε καλοὶ καὶ εἰ ὅλο, εἶπεν ὁ Γιάνης Ἀγιάνης. Νὰ σᾶς εἰπῶ τώρα τί μοῦ ἐπρέξεναι πῖνον πολὺν. Ἐκείνο ἔπος μου ἔλαμπε τοῦ περισσώτερον πόνου, εἶπε, κερσε Πομμερὸς ὅτι ἔον κηλεύεται νὰ ἐγγίξετε τελείως, ἐκείνα τὰ χρήματα. Αὐτὰ τὰ χρήματα εἶνε τῆς συζύγου σας εἶνε ἄλλα τῆς. Τώρα, πρὸς μου, νὰ σᾶς ἐκχρήσῃ πᾶν ὁ δ' αὐτὸ μάλιστα ἐχάρηκα πολὺ ὅταν σᾶς εἶδα. Οἱ γὰρ τὰ πᾶν

έρχονται από την Ἀγγλίαν, οί ἄσπροι έρχονται από την Νορβηγίαν. Αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ ἰδῆτε εἰς τοῦτο τὸ ἄσπρο χαρτί, ὅταν τὸ ἀναγνώ-
σετε. Εἶρήκα ἓνα τρόπον διὰ τὰ βραχιόλια, πῶς θὰ κολλᾶται εἰς αὐτὰ
ὁ γαγάτης, καὶ νὰ ἦνε εὐμορφότερα καὶ στερεώτερα, καὶ ὀλιγώτερον
ἀκριβιά. Ἄπ' αὐτὸ καταλαμβάνετε τί κέρδος προσέρχεσαι. Ὡστε ἡ πε-
ρισσία τῆς Τιτίκας εἶνε ἰδική της, εἶνε κτήμά της. Αὐτὰ ὅλα σὰς τὰ
ἐξηγῶ λεπτομερῶς, διὰ νὰ ἦνε ἡ ψυχὴ σας ὅλως ἀσπασμένη.

Ἐν τούτοις, εἶχεν ἀναστῆ ἡ θυρωρός, καὶ παρετήρει διὰ τῆς ἡμι-
κλείστου θύρας.

Ὁ ἰατρὸς τῇ εἶπεν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τῆς ὑπερσίας της,
ἀλλὰ δὲν ἤδυνθη καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν καλὴν γυναικὰ νὰ κινήσῃ πρὸς
τὸν ἀποθνήσκοντα ἐν τῇ εὐσεβείᾳ της, ἀνεχωροῦσα.

— Θέλετε νὰ πᾶγω νὰ κλέσω καὶ ἓνα ἱερέα ;

— Ἐγὼ ἓνα, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης Ἀγιάννης.

Καὶ ἔδειξεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ὡς ἂν εἶδεν ἓνα ἐπιστά-
μενον

Καὶ ἰληθῶς, ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ παρίστατο εἰς τὴν ἀγωνίαν ταύ-
την ὁ ἐπίσκοπος.

Ἡ Τιτίκα ἐταποθέτησεν ἡσύχως ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ ψυχερρα
γούντος ἐν προσκεφάλαιον, πρὸς περισσοτέραν του ἀνάπνοσιν.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐξηκολούθητε λέγων.

— Κύριε Πομπέρου, μὴν ἔχετε κινένα φόβον· σὰς ἐξορκίζω μὴ.
Αἱ ἐξαιρέται χιλιάδες φράγκων εἶνε χρήματα τῆς Τιτίκας. Ἄν δὲν
ἦτον διὰ νὰ τὰ χρῆσθε, θὰ ἔχανα ἐγὼ ποτε τὴν ζωὴν μου ! Κατωρ-
θώσκαμεν νὰ κατασκευάζωμεν τοὺς ὑαλίτας ἐκείνους ἐξαιρέτα. Ἐσυ-
ναγωνιζόμεθα ἐπιτυχέστατα μὲ τοὺς κατασκευαστὰς τῶν λεγομένων
κροματάων τοῦ Βερολίνου. Ἐνα δέμα περιέχον χιλίους διακοσίους
κόμβους χρῆσιμος εἰς περιδέσεια, μὲ εἶδος ἐπάνω των κανονικωτά-
τας, ἐν ἑκαταεὶ ἔξοδα πλείστορον τῶν τριῶν φράγκων.

Ὅταν ἀπεθνήσκη ὁ προσφιλές ἡμῖν τὸ παρατηρούμεν διὰ θλέμμα-
τος προσηλ μένου ἐπ' αὐτοῦ, καὶ οἶονεὶ θέλοντος νὰ κρατήσῃ αὐτὸ
ἀναποσπίστας.

Ἄφρονι ἀφρότεροι ὑπὸ τῆς ὀδύνης, μὴ εἰδότες τί νὰ εἶπωσιν εἰς

τὸν θάνατον, ἀπεγνωσμένοι καὶ τρέμοντες, ἕσταντο ἐνώπιόν του ὄρ-
θιοι, ἡ Τιτίκα κρατοῦσα τὸν Μάριον ἐκ τῆς χειρὸς.

Ἄπο στιγμῆς εἰς στιγμήν, ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἐκλίνα πρὸς τὴν
δύσιν του· προσήγγιζεν εἰς τὸν ὀρίζοντα τὸν σκοτεινόν.

Ἡ ἀναπνοὴ του κατέστη διαλείπουσα· τὴν διέκοπταν ὁ ροχασμός
τοῦ θανάτου.

Ἦσθαινετο ἐξάντλησιν θέλων νὰ μετατοπίσῃ τὴν χεῖρά του· οἱ πό-
δες του ἀπόλεσαν πῶσαν κί-τησιν· καὶ ἐνῶ ἤρξανεν ἡ ἀτομία τῶν μελῶν
κατὰ τὸ βῆρος τοῦ σώματος, ἀνέτελλε συγχρόνως ὅλη τῆς ψυχῆς ἡ με-
γαλοπρέπεια ἀναπτυσσομένη ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

Τὸ φῶς τοῦ ἀγνώστου κόσμου ἦν ἤδη ὄρατόν εἰς τὴν κόρην τοῦ ὀφ-
θαλμοῦ του.

Ἡ μορφή του ἐπελιθύνετο καὶ ἐν ταῦτῳ ἐμειδίει. Δὲν διαφῶτο μὲν
ἡ ζωὴ ἐπ' αὐτῆς πλέον ἐλλ' ὑπῆρχεν ἄλλο τι. Ἡ ἀναπνοὴ του ἐξέ-
πιπτα, τὸ βλέμμα του ἐμεγεθύνετο Ἦτο σῶμα πύργου φέρων.

Ἐνευσεν εἰς τὴν Τιτίκαν νὰ πλησιάσῃ· ἐπειτα δὲ καὶ εἰς τὸν
Μάριον ὀφθαλμοφανῶς ἡ στιγμή ἐκείνη ἦεν τὸ ὑστατον τῆς ἐσχά-
της ὥρας λεπτόν καὶ ἤρχισε λαλῶν πρὸς αὐτοὺς δι' αὐτῆς τῆς ἀ-
σθενείας, ὥστε ἐφάνετο μακροῦθεν ἐρχομένη, καὶ ὡς ὑπάρχον ἀπὸ τοῦδε
μεταξὺ αὐτῶ καὶ ἐκείνων μεσότειχον.

— Πλησιάσει, πλησιάσειτε καὶ οἱ δύο. Ποῦ οἶς ἔρχομαι. ὦ ! εἶνε
γλυκὴς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ θάνατος ! Καὶ σὺ ἐπίσης μὲ ἐγαπῆς,
Τιτίκα μου. Ἦξευρα ἐγὼ πῶς ἤσθαισε πάντοτε στοργὴν πρὸς τὸ
καλὸ σου γεροντία. Πόσον εἶσαι χαριτωμένη, ὅπου ἔβαλες αὐτὸ τὸ
προσκέφαλο διὸ ν' ἀναπαυθῆ ἡ κεφαλὴ μου. Θὰ μὲ κλάσει, ὀλίγον,
δὲν θὰ μὲ κλάσει, Τιτίκα μου ; Ὅχι· ὅμως πολὺ. Δὲν θελω ἐγὼ νὰ
ἔχῃς ἀληθινὰς λύπας. Παιδιά μου, νὰ διασκεδάζετε, πολὺ νὰ διασκεδά-
ζετε. Ἐλημένησα νὰ σὰς εἰπῶ, ὅτι ἀπὸ τοῦς δακτυλίου, χωρὶς γλωτ-
τίδας προερχέτο κέρδος πολὺ περισσότερον παρὰ ἀπὸ ὅλα τα ἄλλα. Δι'
ἓνα δέμα μὲ ὀδῶκα ὀδῶκαδὰς ἀπαιτιῖτο ἐξοδοὶ δέκα φράγκα, ἐνῶ ἐ-
πωλοῦντο πρὸς εἴλητα φράγκα. Ἦτο πρῶτοντι προσδοκώμενον ἐμπο-
ριον. Θέλω νὰ σὰς εἰπῶ, κῆρι Παμμερῶ, ὅτι ἐνὶ πρῶτῳ νὰ σὰς
φαίνεται ὁ δόλος ἀπορῶν πῶς ἀπέκτησα τὰς ἐξουσίας χιλιάδας φράγ-
κων. Αὐτὰ τὰ χρήματα ἐκερδήθησαν ἐντίμως. Εἰμπορεῖτε νὰ ἤθε

πλούσιοι μὲ ὄλην τὴν ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεως. Ν' ἀγοράσετε ὄχημα, νὰ τὸ ἔχετε ὅταν θέλετε, νὰ ἐνοικιάζετε θεωρεῖον εἰς τὸ θέατρον, διὰ νὰ παγαίνετε ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ναί, Τιτίκα μου, ναί, καλὴ μου κόρη, νὰ στολίζεσαι λαμπρὰ εἰς τοὺς χορούς· ἔπειτα δὲ νὰ δίδετε καὶ εἰς τοὺς φίλους σας καλὰ γεύματα· νὰ ἦσθε εὐδαίμονες. Πρὸ ὀλίγου ἐκάθησα κ' ἔγραψα εἰς τὴν Τιτίκα. Θὰ εὕρῃ τὸ γράμμα μου Ἀσίω εἰς αὐτὴν τὰ ὅσα ἐκεῖνα ἀργυρᾷ χρησπῆγια· ἀργυρᾷ εἶνε, ὅμως δὲ ἐμὲ χρυσᾷ, εἶνε ἀδαμάντινα· μεταβάλλουν τὰ ἀλειμματοκέρια εἰς ἀγιοκέρια. Δὲν ἔθερω ἂν ἐκεῖνος ὅπου μοῦ τὰ ἔδωσεν εἶνε εὐχαριστήμενος ἀπ' ἐμὲ ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐκαμα ὅ,τι ἠμάρτεσα. Καλὰ μου παιδιὰ, μὴ λησμονήσετε πῶς εἶμαι ἕνας πτωχὸς ἄνθρωπος· νὰ με θυψέτε εἰς μίαν οὐρανόητοτε γωνίαν γῆς, μὲ μίαν ἀπλὴν πετρα ἐπάνω, μόνον διὰ νὰ φαίνεται ὅτι ἐκεῖ εἶνε θαμμένον, ἄνθρωπος. Αὐτὸ εἶνε ἡ ἐσχάτη μου θέλησις. Δὲν χρειάζεται ἐπάνω εἰς τὴν πετρα ὄνομα. Ἄν ἡ Τιτίκα θελῇ νὰ ἐρχεται ἐκεῖ κίποτε, τοῦτο θὰ μὲ εὐχαριστῇ. Καθὼς καὶ σεῖς, κύριε Ποιμερσού. Σὰς ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἐβάνουμον πάντοτε ὀγαπήν πρὸς ἐσᾶς· καὶ σὰς ζιτῶ συγγνώμην. Τώρα ὅμως, ἡ Τιτίκα μου εἶνε ὀδική σας· ἔμπρὸς μου τώρα πλεον εἰσθε καὶ οἱ δύο ἕνα καὶ τὸ αὐτό. Σὰς εἶμαι εὐγνωμνίστατος. Δισθάνομαι ὅτι κἀμνετε εὐτυχῇ τὴν Τιτίκα. Νὰ ἔδλεπετε, κύριε Ποιμερσού, τὰ ὠραῖα ρόδινα μαγουλάκια τῆς ! ἦτον ἡ χαρὶ μου· ὅσῳκις τὴν ἔδλεπα ὀλίγον τι ὠχρᾶν, ἐγίνουμον περίλυπος. Μέσα εἰς τὸ συσταρι ἐκεῖνης ἐκεῖ τῆς ἱματιοθήκης μου θὰ εὐρετε ἕνα πεντακοσιοβραχίων τραπέζικόν γραμμᾶτιον. Δὲν τὸ ἤγγισα. Αὐτὸ πλεον διὰ τοὺς πτωχοὺς. Βλέπετε, Τιτίκα μου, ἐκεῖ, ἐπάνω εἰς τὴν κλῆνην, τὸ φουστανακι ὅπου φοροῦσεσ ὅταν ἦσων μικρῇ ; τὸ ἐθυμᾶσαι ; Εἶνε δεκα ἔτη ἔκτοτε. Πῶς περᾶ ὁ καιρὸς ! Ἰπὴρξάμεν πάνευστοιχοί. Τώρα ! ἐτελειώσε. Μὴν κλαίετε, παιδιὰ μου, μὴν κλαίετε, δὲν παγαίνω πολὺ μακρᾶν, ἀπ' ἐκεῖ θὰ σὰς βλέπω. Τὴν ὠραν ὅπου νυστώνει, στρεφετε μόνον τὰ μάτια σας πρὸς τὰ ἐπάνω, καὶ θὰ μὲ βλέπετε νὰ σὰς χαμογεῶ. Τιτίκα, θυμᾶσαι, κόρη μου. τὸ Μαρμερῆ.λ. Ἦσαν εἰς τὸ ὄχτος· εἶχεσ ἕνα φόβον ! θυμᾶσαι, ὅταν ἦλθα καὶ ἐπισα τὸν κᾶδον, διὰ νὰ σὲ βοηθήσω ; Τότε πρώτη φορὰ ἤγγισα τὸ πτωχὸ μικρὸν χεράκι σου. Ἦτο τέσον κρυερὸ ! Ἄ !

B. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΦΥΛ. 228

τότε, θεοποιήδα μου, αἱ χεῖρές σας ἦσαν κατακόκκινες τώρα τὰς ἔχετε λευκὰς ὡς τὸν κρῖνο. Καὶ τὴν μεγάλην ἐκείνη κοῦκλα ! τὴν ἔθυμασαι ; Τὴν ἔλεγες Κατερίνα. Ἄυποῦσον πῶς δὲν τὴν εἶχες ἴσως μαζὶ σου εἰς τὸ μοναστήρι ! Ποσάκις υἱ' ἔκαμες κ' ἐγέλασα, γλυκύτατε ἄγγελε ! Ὄταν μὲ τὴν βροχὴ ἐσχηματίζονταν ρυάκια, ἔρριπτες ἐκτὸ ἄγρου, καὶ τα ἔβλεπες νὰ ρεῖγουν μὲ τὸ ρεῦμα. Σὺ, βέβαια, τὰ ἐλησμόνησες. Μικρὰ ἦσαν ὅσον εἴσπυνη ! Ἐπιζεις. Ἐκρέμαζες εἰς τὰ αὐτάκια σου κεράσια. Ὅλα ἐκεῖνα ἔπερασαν. Τα ὅσα ὅπου κἀνείς ἐπέρισε μὲ τὸ παιδί του, τὰ δένδρα ὅπου ὑποκίτω ἐπεριπίπτει, τὰ μοναστήρια ὅπου ἔκρηθηκε, τὰ μάτια καὶ τὰ γέλωτα τὰ γλυκὰ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, εἶνε σκιά. Ἐναντιάζομαι πῶς ὅλα αὐτὰ ἀνέκταν εἰς ἐμέ. Ἀνοησία. Οἱ Θεοσδιεοὶ ὑπῆρξαν κακοί. Ἄς εἶνε καὶ αὐτοὶ συγχωρημένοι ! Τιτίκα, ἦλθον ἢ στιγμὴ νὰ σοῦ εἶπω τῆς μητρὸς σου τὸ ὄνομα. Ὀνομάζετο Φαντίνα. Ἐνθυμοῦμαι αὐτὸ τὸ ὄνομα. — Φαντίνα. — Ὅσάκις θὰ τὸ προφῆρες, κλῖνε τὸ γόνυ, παιδί μου. Πολλὰ ὑπέρισε. Καὶ πάλι σὲ ἠγάπα. Ὑπῆρξε ἄστυχεστάτη, ὅσο σὺ εὐτυχής. Οὕτω δὲ ἀνέμει ὁ Θεὸς τὰ πράγματα. Ὁ Θεὸς ἐπιβλέπει ἄνωθεν, μᾶς βλέπει ὅλους, καὶ γινώσκει ἐκεῖνος τί κάμνει ἀνάμεσα εἰς τοὺς μεγάλους ἀστέρας του. Ἐγὼ λοιπόν, παιδιά μου, ἀναχωρῶ καὶ σὰς ἀφίνω. Ἀγαπᾶσθε πάντοτε. Εἰς τὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει ἄλλο πρᾶγμα παρὰ τὴν ἀγάπην. Ἐνθυμεῖσθε κίποτε καὶ τὸν πτωχὸν τὸν γέρο ὅστις ἀπέθανεν εἰς αὐτὸ ἐδῶ το ἄσπυτι. Ὡ Τιτίκα μου, ἐγὼ δὲν πταίω ὅπου ὅλαις αὐταῖς ταῖς ἡμέραις δὲν σὲ εἶδα ἢ καρδιά μου, παιδί μου, ἐσπεράττετο ἐπίγαινα ἕως εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ἄρλου. καὶ δὲν εἴμποροῦσα περικίρω νὰ προβῶ. Τί θὰ εἶλεγαν ὅσοι μ' ἔβλεπαν νὰ περῶ ἄπ' ἐκεῖ. Ἦδον ὡσάν πρᾶλλός· αἰς φορὰ βῆχκα μὲ ἀσκεπὴ τὴν κεφαλὴν μου. Παιδιά μου, ἤχησα νὰ αὐτὸ βλέπω καθαρὰ εἶχα νὰ σὲ εἶπω ἀκόμη καὶ ἄλλα, ἀλλ' ὁμως . . ἔε· περᾶζει. Σὺς συστήνω, μὴ με λησμεύσετε ὀλοταλῶς. Εἶσθε ὅσα εἰλογημένα παρὰ Θεοῦ. Δὲν εἰςτέρω τώρα τί ἔχω· βλέπω σὰς. Ἀκόμη πληροῦσατε Ἄποθάνω εὐτυχής. Δότε μου τὰ προσφιλέα κεφάλαια σας, νὰ βάλω ἐπάνω τὰ χεῖρά μου.

Ἡ Τιτίκα καὶ ὁ Μάρκος ἐβλινον τὸ γόνυ ὀλοφρομένο, κρατοῦν

τες ἕκαστος μίαν τῶν χειρῶν τοῦ Γιάννη Ἀγιάννη καὶ ἀσπαζόμενοι αὐτὴν μετὰ θερμῶν δακρῶν. Αἱ σεβάσμιαι χεῖρες αὐταὶ ἀπώλεσαν πᾶσαν κίνησιν τοῦ λοιποῦ.

Ὁ Γιάννης Ἀγιάννης ἔκειτο ὑπτίος· ἡ λευκὴ μοσχὴ τοῦ ἐφωτί-
ζετο ὑπὸ τῶν δύο κηροπηγῶν, πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐστραμμένη. Ἦδη
ἦτο νεκρὸς, ἀναίσθητος εἰς τοὺς ἀσπασμοὺς καὶ τὰ δάκρυα τοῦ Μαρίου
καὶ τῆς Τιτίκας.

Ἡ νύξ ἐκείνη ἦτο ἀσέληνος καὶ σκοτεινὴ. Ἄγγελός τις βεβαίως,
πελώριος παρίστατο ἐν τῇ σκιᾷ ὄρθιος μὲ τὰς πτέρυγας ἀναπεπταμέ-
νας καταδοχῶν τὴν ἐκπνοὴν του.

ΣΤ'.

Ο χόρτος καλύπται και η βροχή εξαλείφει.

Εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῶν Παρισίων Πελοσσάνζ, πλησίον τοῦ κοινοῦ τῶν πνήτων καματηρέου, μακρὰν τοῦ διακοσμήτου χώρου τῶν πλεονείων τάφων τῆς νεκροπόλεως ταύτης, πέραν ἐκείνων ὄλων τῶν τάφων, οἱ ἄποδοι ἐπιδεικνύουσιν ἐνώπιον τῆς αἰωνιότητος τοὺς γελοῖους ἐπιταφίους νεωτερισμοὺς, εἰς γωνίαν ἑρχακὴν πλησίον τοίχου καὶ κάτωθεν μεγάλῃς ἰτέας, ἐκεῖ ὅπου ὁ κισσὸς ὡς περιπλανηθεὶς ἔρπει, ἢ ἂ μέρων ἐνακτιθῶν καὶ βίτων, ὅπου ἡ χεὶρ τοῦ πνήτου δὲν τολμᾷ ἢ παραδύσει τὴν κόνιν προσφιλοῦς αὐτῇ θανόντος, ἐκεῖ κατάκειται μία πλάξ.

Ἡ πλάξ ἐκείνη ὑπὸ τὰς ἐπιδρίσεις τοῦ χρένου ὑφίσταται, ὡς τόσαι ἄλλαι περὶ αὐτὴν, τὴν μοιραίαν αὐτῆς δυσμορφίαν, περυσιζούσα τὸν ἐκ τῆς ὑγρασίας εἰσῆτα τὰ φύλα καὶ τὴν ἀπὸ τῶν εἰνόντων πίπτουσαν τῶν πετῶν κόπρην.

Τὸ ὕδωρ προσινίξει τὴν πλάκα, ὁ ἀπὸ τῆς μαυρίζει. Δειγματοποιεῖ πρὸς ὀσμίναν καὶ ἐπομένως οὐδεὶς στεργεῖ νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὰ χάρτα εἶναι ὑψηλά καὶ διαδρόχοντα· οἱ πόδες τῶν τοχῶν ἀποπειρωμένων νὰ προχωρήσωσιν ἕως ἐκεῖ περιέρχων.

Ὅταν ὁ ἥλιος μεσουρανή εἰς τὸ ἔπειρον κωνοῦν ὑέρχονται ἔωθεν ταύτης αἱ σαῦραι Πέρξ ὑπερφύσσουσι ἀεὶ ὡς αἱ αὐτοφύεις σταγυεῖς τῆς ἀτασθαλοῦ βρώμης. Τὸ ἔαρ ἀρμονικῶς, ἐντὸς τῶν εἰνόντων, ἔδουσι αἱ ὑπολαΐδες.

Ἡ πλάξ εἶναι ἀπέριττος, οὐδεὶς ἐπ' αὐτῆς διάκοσμος, καὶ αὐτὴ ἢ καλαισθησία ἢ στοιχειώδης τοῦ σχήματος ἐλλείπει ἀπ' αὐτῆς ὅθ' ἐπιθίντες εἰς τὸν τάφον τοῦτον τὴν πλάκα ἠρέσθησαν εἰς τὴν καθάραν καὶ ἀπόλυτον τῆς ἀποστολῆν ἑρρόντισαν μόνον νὰ λαξεύσωσιν ἀρκούντως ἐπιμήκη, καὶ ἀρκούντως στενήν.

Οὐδὲν ὄνομα ἐπ' αὐτῆς ὑπάρχει κεχαραγμένον.

Πρὸ ἰκανῶν ἔτη ἐτῶν μόλις χεῖρ τις ἀπεπειράθη νὰ χαραῖξῃ διὰ μυλυθῆϊδος τοὺς παρακατόντας τέσσαρας στίχους, οἱ ὅποιοι βαθμιαίως σὺν τῇ χροῦν κατέστησαν δυσδιάγνωστοι ἕνεκα τῆς βροχῆς καὶ τοῦ κονιορτοῦ καὶ ἴσως σημερον εἰσὶν ἐσθεσμένοι.

Κοιμοῦ ψυχὴ ταλαίπωρος τῆς εἰμαρμένης θῦμα !
 Τῆς γῆς ὄλοι φεῦ ! εἶμεθα τὸ οὐκιστόν τῆς κτῆμα.
 Ἰχθύεις. Πλὴν ἀπέθανες, ὅταν ὁ ἄγγελός σου,
 Δὲν ἦλθε πλέον νὰ σὲ ἴδῃ εἰς τὸ προσκέφαλό σου.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

(Καὶ ὅλου τοῦ συγγράμματος).

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Δημοσία Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σερβίας

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

Πρὸς τὸν ἐν Μιλάνῳ ἐκδότιν τῆς ἰταλικῆς μεταφράσεως
τῶν Ἀθλίων κ. ΔΑΕΛΛΗ.

Hunterville - House 18 Ὀκτωβρίου 1862.

Πολὺ δίκαιον ἔχετε, κύριε, λέγοντες ὅτι τὸ βιβλίον τῶν Ἀθλίων ἐγράφη δι' ἅλα τὰ ἔθνη. Ἄγνοῶ ἂν θ' ἀναγνωσθῆ παρ' ἄλλων, ἀλλ' ἐγὼ δι' ὅλους τὸ ἔγραψα.

Ἐνδιαφέρει τὸσον τὴν Ἀγγλίαν ὅσον καὶ τὴν Ἰσπανίαν, τὸσον τὴν Ἰταλίαν ὅσον καὶ αὐτὴν τὴν Γαλλίαν, τὸσον τὴν Γερμανίαν ὅσον καὶ τὴν Ἴρλανδίαν, τὸσον τοὺς εἰλωτεύοντας ἐν δημοκρατικαῖς ὅσον καὶ τοὺς ἐν μοναρχίαις δουλοπαροικούντας.

Παντοῦ ὅπου ὁ ἄνθρωπος διατελεῖ ἀμαθῆς καὶ ἀπληγισμένος ὅπου ἡ γυνὴ πωλεῖ ἑαυτὴν δι' ἐν τεμάχιον ἄρτου, ὅπου τὸ παιδίον ἀναξιοπαθεῖ ἐξ ἀπαιδευσίας καὶ ἀποψύξεως τὸ βιβλίον τῶν Ἀθλίων κρούει τὴν θύραν λέγον : Ἀνοίξατέ μου τὰς πόθλας ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρχομαι !

Εἰς τὸ ζεφερόν σημεῖον εἰς τὸ ὅποτον ὁ συγχρονος πολιτισμὸς διατελεῖ, ὁ ἄθλιος καλεῖται ΑΝΘΡΩΠΙΟΣ, ἀγωνιῶν ὑφ' ὅλα τὰ κλίματα, στεναῶν ἐν πασαις ταῖς γλώσσαις.

Τοῦ κακοῦ τούτου δὲν εἶνε πεσῶς ἀπληλαγμένη καὶ ἡ ἰδική

σας Ἰταλία ὡς καὶ ἡ ἰδική μας Γαλλία. Ἡ ἀληθῶς θαυμασία Ἰταλία σας φερεὶ τὸν τύπον ὄλων τῶν ἀθλιοτήτων.

Μὴ δὲν ἐμφωλεύει, ἀκόμη καὶ σήμερον, εἰς τὰ ἄρη σας ὁ φοβερός οὗτος τύπος τῆς ἀθλιότητος ἢ Ἰταλία :

Ὅλιγα ἔθνη διαδιβρώσκονται βαθύτερον ὅσον ἡ Ἰταλία διὰ τοῦ ἔλκουσ ἐκείνου τῶν μοναστηρίων, τὰ ἑποῖα ἀπεπειράθη νὰ ἐξερευνήσῃ διὰ τῆς σύλγης μου. Βεβαίως ἔχετε Ρώμην, Μιλάνον, Νεάπολιν, Παλιερμιν, Τουρίνον, Φλωρεντίαν, Συέννην, Πίζαν, Μάντουαν, Βολωνίαν, Φερράραν, Γένουαν καὶ Μενετταν. Ἐχετε ὡσαύτως ἱστορίαν πλήρη μεγαλοφυημάτων καὶ ἡρωϊσμοῦ, ἔχετε ἔξοχα ἐρείπια, μεγαλοπρεπῆ μνημεῖα, περιδλεπτους πόλεις μολτατάς καὶ σεις πτωχοί, ὡς ἡμεῖς.

Σὰς καθυπηρετοῦσι τὰ θαυμασία ἔργα τοῦ πνεύματος τῆς ἰσον, ὅσον καὶ οἱ σκώληκες.

Εἶνε θαυμασία ἀναντιρρήτως ὁ ἦλιος τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ φεῖ! τὸ κινεῖν τοῦ οὐρανοῦ δὲν ἐπαρκεῖ νὰ συγκαλύψῃ τὸ ἀνθρώπινον ρακος.

Μαστιγέσθε, ὡς ἡμεῖς ὑπὸ προλήψεων, δεισιδαιμονιῶν, τυραννιῶν, θανατισμῶν καὶ τυφλῶν νομῶν ἐνισχυοντων τὴν κακοθείαν, ἔσον δὲ καὶ ἂν ἐναθρύνεσθε εἴτε διὰ τὸ παρὸν, εἴτε διὰ τὸ μέλλον σας, ἂν οὐνασθε νὰ συγκερασθε τοῦτο ἔστω καὶ κατ' ἐλαχιστον μετὰ τοῦ -ασιλθόντος.

Ἐχετε εἷα βαρβαρον τον καλογηρ. καὶ εἷα ἄγριον τὸν Λαζαρόνον.

Αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι εἶνε αἱ αὐταὶ καὶ εἰς ἡμᾶς ὅσον καὶ εἰς ὑμᾶς. Ἴσως εἰς του τοπον σας ἕλιγώτεροι εἶνε οἱ λιμοκτονουοντες, ἀλλὰ παντως περισσότεροι εἶνε οἱ τυρισσοντες. Ἡ κοινωνική σας ὕμεινή δὲν εἶνε καλύτερα τῆς ἡμετερας τὰ σκοτη διαμαρτυρομενα ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε καθολικα ἐν Ἰταλίᾳ, τὸ vescovo εἶνε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μὲ τὸ bishop, παντοτε δὲ ἡ αὐτὴ νῦξ καὶ ἔχειδὸν τῆς αὐτῆς πυκνότητος.

Ἡ διαστρέβλωσις τῆς Βίβλου καὶ ἡ σκόπιμος παρερμηνεία τοῦ Εὐαγγελίου εἶνε πραγματὰ ἀναμφισβήτητα.

Θέλετε νὰ ἐξακολουθήσω ἀκόμη; Θέλετε νὰ παρατάξω ἀναλυτικώτερον ἀκόμη τὸν ὀδυνηρὸν παράλληλισμόν; Μήπως εἶσθε ἀπηλλαγμένοι τῆς πενίας; ὅν ἔχετε παρὰ νὰ στρέψητε τὰ βλέμματά σας πρὸς τὰ χυμῆλὰ στρώματα. Ἐάν δὲ ἰσχυρισθῆτε ὅτι ὅν ἔχετε παράσιτα, λυμεῶνας, ἀρκεῖ νὰ στραφῆτε πρὸς τὰ ἀνώτερα στρώματα καὶ θὰ πεισθῆτε περὶ τοῦ ἐναντίου.

Τῆς εἰδεχθεῖς δὲ ταύτης συγκρίσεως, αἱ ὄσοι πλάστιγγες, πένια καὶ παρατιτισμός, πολὺ ἄταισίως ἰσορροποῦσι, ταλανίζομεναι πρὸ τῶν ὀμμάτων, ὅσον τῶν ἰσικῶν οὐδ' ὅσον καὶ τῶν ἰδικῶν μας.

Ποῦ εἶνε ἡ στρατιὰ τῶν διδασκάλων σας, ἡ μόνη ἀποτελεσματικῶς μετοχετεύουσα τὸν πολιτισμὸν στρατιὰ αὐτῆ; ποῦ ὑπάρχουσι τὰ κέντρα τῆς ἀμύθου καὶ ὑποχρεωτικῆς παιδεύσεώς σας; ἢ μήπως εἶσι ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Δαντου καὶ τοῦ Μιχαήλ ἀγγέλου ἕαθον ν' ἀναγινώσκωσιν; ἢ μήπως τοὺς στρατῶνάς σας μετέβαλετε εἰς πρυτανεῖα; ἢ ὅν ἔχετε καὶ εἶς ὅπως ἡμεῖς, ἀπ' ἑνὸς μὲν στρατιωτικὸν προὑπολογισμόν τερπαστιον, ἀπ' ἑτέρου δὲ γελοῖον ἐκπαιδευτικὸν τοιοῦτον; Μήπως καὶ εἶς ὅν ἀγεσθε ἐκ τυφλῆς ὑπακοῆς ὅσον εὐσχήμως δυναμένης νὰ ἐκτραπῆ εἰς βαναυσότητα; Πλὴν δὲ τούτου, ὅν ἔχετε καὶ εἶς τὴν στρατοκρατίαν βαίνουσαν ἐν τῇ αὐστηρότητι αὐτῆς μέχρι φανατισμοῦ δυναμένου νὰ ἐξωθήσῃ μέχρι πυροβολισμοῦ κατὰ τοῦ Γαριβάλδη, τουτέστιν αὐτῆς τῆς ζωῆς τρυφῆς τῆς Ἰταλίας;

Ἄς ἐξετάσω, ἔν τῷ τῶρα τὸν κοινωνικὸς σας ὄργανισμόν λαμβανόντες αὐτὸν εἰς ὑπάρχει καὶ ἰδῶμεν τὴν κατάρῳρον ἐνοχίην του.

Δείξατέ μοι τὴν ἰναίκα καὶ τὸ παιδίον. διότι ἐντεῦθεν ἄρ-

Β. ΟΥΓΚΩ ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΣΥΛ. 229

γεται ἡ διαβάθμισις τοῦ πολιτισμοῦ, ἤτοι ἐκ τῆς προσπάθειας ἣν καταβάλλει ἡ κοινωνία εἰς προστασίαν τῶν δύο τούτων ἀσθενῶν τῆς πλασμαίων.

Ἡ ἐμπορνευσις εἶνε ἄρα γε ὀλιγώτερον ἔδονηρά ἐν Νεαπόλει παρ' ὅσον ἐν Παρισίοις; Πόσῃν ὁσὶν ἀληθείας ἐνέχουσιν οἱ ὑμέτεροι νόμοι καὶ πόσῃν δικαιοσύνην τὰ ὑμέτερα δικαστήρια;

Δὲν πιστεύω ὅτι ἔχετε τὸ εὐτύχημα ν' ἀγνοῆτε τὸ σημαίνονον αὐτῶν τῶν λέξεων, δημοσία ἐκδίκησις, νόμιμος ἀτίμωσις, κάτεργον, λαίμητομος, δῆμιος, θανατικὴ ποινὴ.

Ἐ! Ἴταλοί, καὶ οἱ ἡμᾶς καὶ διὰ σᾶς ἀπέθανεν ὁ Βενκαρίας καὶ ζῆ ὁ Φαρινᾶς. Ἐπειτα, ποῖον εἶνε τὸ κυριαρχεῖν ἐν τῇ τῶσφ σᾶς πνεύμα διακυβερνήσεως; Ἐχετε κυβέρνησιν διαπνευμένην ὑπὸ τοῦ πόνου συνδυασμοῦ γηϊκῆς καὶ πολιτικῆς, ἢ μήπως σᾶς ἱκανοποιεῖν εἰς τοῦτο οἱ ἥρωες; Ἐν Γαλλίᾳ συμβαίνει ὡσαύτως κατὰ παρμῶν.

Ἐλθωμεν τῶσα εἰς ἀπαρίθμησιν τῶν ἀθλιότητων καὶ ἔκαστος ἡμῶν ἄς προταχῆται τὸν ἑμαυτὸν του, διότι ἀφρονεῖτε τῶν ποιούτων, τῶσφ, ἔσφ καὶ ἡμεῖς.

Δὲν ἔχετε, ὡς ἡμεῖς δύο ἀρρετισμούς, τὸν ἠρησκευτικὸν ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἐξαγγελλόμενον καὶ τὸν κοινωνικὸν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἐκφερομένον; Μεγαλε, τῆς Ἰταλίας, λαέ! ὁμοιάζεις τὸν μέγαν τῆς Γαλλίας λαόν. Φεῦ! εἰσθε ἀδελφοὶ μας, ἀλλ' εἰσθε ὡς ἡμεῖς « Ἀθλιοί ».

Ἀπὸ τοῦ πυθμένου τοῦ ἑρέβου εἰς ἐν κατακλιόμεθα ἀμφοτεροί, δὲν διακρίνετε καλλίον ἡμῶν τᾶς ἀκτινοβολοῦσας ἀλλὰ μεμακρυσμένας ἐπι κύλας τῆς Ἑδέμ. Αἱ ἱεραὶ αὐταὶ πυλαὶ δὲν εὐρίσκονται ἐπισθεν, ἀλλ' ἐμπροσθεν ἡμῶν.

Συγκεφαλαιώσωμεν τὰ εἰρημένα. Το ζιβλίον τοῦτο εἰ « Ἀθλιοί » εἶνε ὡσαύτως κατὰ πρῶτον ἴδιον τᾶς ἔσφ καὶ ἴδιον μας. Ἀνθρώποι καὶ ταξεῖς ὁλοκληροὶ κοινωνικῶς κατεξάνιττανται

έναντιον τοῦ βιβλίου τούτου. Τὸ ἐννοῶ. Βεβαίως, ἔχουσι δίκαιον, ὅτιοι τὰ κάτοπτρα ταῦτα, οἱ τῆς ἀληθείας ὁμολογηταὶ οὗτοι εἶνε μισητοί, ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι δὲν εἶνε καὶ χρήσιμα.

Τὸ κατ' ἐμὲ ἔγραψα χάριν ὄλων ἐξ ἀγνοῦ πρὸς τὴν πατρίδα μου ἔρωτος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μεριμνήσας ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, χωρὶς νὰ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου καὶ ἄλλους λαούς.

Ἐρ' ὅσον προβαίνω εἰς τὸ στάδιον τοῦ βίου διαπλατύνομαι ἀπλοποιούμενος καὶ καθισταμένος ὁσημέραι πλέον πατριώτης τῆς ἀνθρωπότητος. Τοιαύτη, ἄλλως τε εἶνε καὶ ἡ τάσις τῆς συγχρόνου ἐποχῆς οὕτω διαμορφωθείσα ὑπὸ τοῦ φωτοβολοῦντος νομοῦ τῆς γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

Τὰ βιβλία ἵνα ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς προοῦσης ἐξαπλώσεως τοῦ πολιτισμοῦ δεόν νὰ παύσωσιν ὄντα ἀποκλειστικῶς γαλλικά ἢ ἰταλικά, ἢ γερμανικά, ἢ ἰσπανικά, ἢ ἀγγλικά, ἀλλὰ νὰ καταντήσωσιν εὐρωπαϊκά, ἢ, ἂν θέλετε, συμπασχῆς τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐπομένως δεόν νὰ ἐπιέλθῃ νέες τινε ὑπολογισμὸς ἐν τῇ πέγνῃ καὶ ἀναγκαῖαί τινε προποικησεις ἐν τῇ συνθέσει, μεταβαλλοῦσαι ἄρδην καὶ αὐτοὺς ἐπι τοὺς περιορισμένους ὅρους καλαισθησίας καὶ γλώσσης οἵτινες κατ' ἀνάγκην καὶ οὗτοι ὑφείλουσιν νὰ ἐξαπλωθῶσιν ὡς τὰ λοιπὰ πρὸς τοῦτα στοιχεῖα.

Ἐν Γαλλίᾳ κριτικοὶ τινε με ἐμειμθησαν, πρὸς μεγάλην μου χαρὰν, ὡς μὴ τηρήσαντα τὴν γαλλικὴν, ὡς τὴν ἀποκαλοῦσιν οὗτοι καλαισθησίαν. Εἰς ἐπεθύμουν νὰ μὴ διαφεύσω τὸν ἔπαινον τοῦτον.

Ἐνεργῶν, μεθ' ὅττις μοὶ ἐπιτρέπεται δυναμῶς, πασχῶ ὅσα καὶ ἐν ἑλπίσιν ἢ ἀνθρωπότης καὶ προσπαθῶ ν' ἀνακουρίσω αὐτὴν, ἔχων πρὸς τοῦτο ἀρωγούς τας πενιχράς ἐνός ἀνθρώπου δυναμεις καὶ ῥωνῶν πρὸς παντὰς : βοηθησατέ μοι !

Ταῦτα, κύριε, λέγω προκληθεὶς εἰς τοῦτο ὑπο τῆς ὑμετέρας

ἐπιστολῆς καὶ τὰ λέγω δι' ὑμᾶς αὐτὸν καὶ τὴν πατρίδα σας. Ἐὰν ἐμακρηγόρησα, τοῦτο προήλθεν ἐκ τινος περιουσίας τῆς ἐπιστολῆς σας. Μὲ ἐγράφετε ἐν αὐτῇ: «Πολλοὶ Ἰταλοὶ λέγουσι: τὸ βιβλίον τοῦτο εἰ «Ἄθλιον» εἶνε γαλλικὸν βιβλίον καὶ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει. Ἄς τὸ ἀναγνώσωσιν οἱ γάλλοι ὡς ἱστορίαν, ἡμεῖς θὰ τὸ ἀναγνώσωμεν ὡς μυθιστόρημα.» Πλὴν, ἐπαναλαμβάνω, εἴτε γάλλοι εἴτε ἰταλοὶ ὧσιν οἱ ἀναγνώσται ἡ ἀθλιότης ἀφραῖ καὶ τοῦτους καθῶς καὶ ἐκεῖνους.

Ἄφ' ἧς ἡμέρας γράφεται ἡ ἱστορία καὶ ἐρευνᾷ ἡ φιλοσοφία ἡ ἀθλιότης εἶνε τὸ ἐνδύμα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἴσως ἐπὶ τέλους ἐπιτηγῆ ἢ ὥρα ν' ἀποσταθῇ τὸ ρακος τοῦτο καὶ ἀντικατασταθῇ, ἐπὶ τῶν γυμνῶν μελῶν τοῦ Ἀνθρώπου-Λαοῦ το ἀπαίσιον περιττωματι, διὰ τῆς μεγάλης πορρωθείας τῆς ἡοῦς ἐσθῆτος.

Ἐὰν τὴν ἐπιστολήν μου ταύτην περιερίψετε κατα τι συντελεστικὴν πρὸς σιαφώτισιν ἐνίων πνευμάτων καὶ διασκέδασιν ὑπαρχουσῶν προλήψεων δύνασθε νὰ τὴν δημοσιεύσῃτε, κίαιε.

Δέχθητε, παρακαλῶ, τὴν ἐκ νεοῦ διαβεβαίωσιν τῶν πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρητικῶν μου ἀιτημάτων.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

Ἡ σύγχρονος ἐποχὴ εἶναι τοιαύτη, ὥστε οἱ Ἄθλιοι μεταπεφρασμένοι πλήρεις καὶ πιστῶς εἰς τὴν ἡμετέραν, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν, οὔτε ὡς ἐργασία ἐπουσιώδης, οὔτε ὡς μὴ ἐπίκαιρος. Ὡς μάλιστα λειτουργοῦσι πανῶν κοινωνία καὶ πολιτεία, καθ' ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, εἶναι τόσον ἐπίκαιρος ἢ μελέτη τῶν «Ἀθλίων», ὥστε καταντᾷ νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι ὁ ἐν τῷ Πανθέῳ κατακείμενος μεγαλοφυῆς γαλάτης ἀνεβίωσεν ἵνα καὶ πάλιν τοὺς γράψῃ. Εἶδεν ἡ μεγάλη ὄντως ψυχὴ του ὅτι εἰς τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, ἐφ' οὗ μεγάλως ἐβασίσθη, δὲν ἐπληρώθησαν ὅλαι αἱ προφητεῖαί του καὶ ἐπανῆλθεν ἵνα τὸ δεῦτερον πῶν ἐκπλήξῃ θρόνους καὶ κοινωνίας, λαοὺς καὶ ἐθνότητας.

Ἐπειδὴ δέ, ὡς παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου δηλοῦται σαφῶς, ἐν ἐξόχως ὠραίᾳ ἐπιστολιμαίᾳ διατριβῇ πρὸς τὸν ἐκδόστην ἰταλικῆς τῶν «Ἀθλίων» μεταφράσεως, ἦν καὶ ἐν καταλλήλῳ τόπῳ ἐπισυναπτόμεν, τὸ ἔργον τοῦτο δὲν εἶναι μόνον γαλλικὸν ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης, ἐδέησε μεταφράσας ἀκέραιον, νὰ τηρήσω, ὅσον ἐνεστι μόνον, ἑλληνικὸν ὕψος, ἀποφυγών, τὸ σχοινοτενές καὶ ἐπιτετυδευμένον ἐν τῇ γλώσσῃ τὸ διὰ τῶν συνδετικῶν μορίων καὶ παρεμπιπτουσῶν προτάσεων σπουδαίως κουράζον τὸν ἀναγνώστην καὶ ἀφαιροῦν οὕτω ἀπ' αὐτοῦ τὴν αἴσθησιν τῆς ἀπολαύσεως τῶν αἰωνίων ἀληθειῶν, ὧν οὗτος ἀντιλαμβάνεται κάλλιον ἐν τῷ ἀδιάσπῳ τοῦ ὕψους. Διὰ τῶν φράσεών μου τούτων, οὐδένα ἐννοῶ ὑπόγον νὰ παρενείρω κατὰ τῶν τέως μεταφράσεων. Αἱ πρὸς τοῦτο ἀπόπειραι εἶναι πάντοτε ἀξίεπαινοι, ἔχουσαι τούναντίον καὶ ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν ἐν τῇ πατρίῳ γλώσσῃ ἐντυφωσάντων εἰς τὸ ἐξοχον τοῦτο ἔργον.

Οἱ «Ἀθλοῖ» δὲν εἶνε ἐκ τῶν πρὸς μετάφρασιν τυχαιῶν συγγραφῶν ἢ μυθιστορημάτων, ἐν ᾧ ἐν ταῖς τέως μεταφράσεσιν ἢ παραπαίουσα πενιχρότης τοῦ λεκτικοῦ πλοῦτου δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ τὸ ὕψος τῆς συγγραφῆς εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῆς περιωπὴν διὰ μίαν τόσῳ ἔξοχον ἐποποιίαν, ἧπερ δὲν ὤφειλε νὰ συμβαίῃ. Τὸ ὕψος τοῦ γαλλικοῦ πρωτοτύπου' τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως ἀλλὰ σκοπίμως ἀπίσθαλον εἶναι τόσῳ ἔπεπτον καὶ φαιδρόν, ἐν αὐτοῖς ταῖς σοβαροτάτοις τῶν θέμασιν, ὅσα παρεκβατικῶς ἐν τῇ ἑλῆ πλοκῇ πραγματεῖται, ὥστε οὐδαμοῦ διακρίνεται κόπῳ ἐκτὸς ὅπου εἰς μέτριος γαλλομαθῆς ἀδυνατεῖ νὰ ἐννοήσῃ τὸν γράψαντα.

Αἱ περικοπαὶ ἐν ταῖς μεταφράσεσιν ἐκείναις εἰς ὑπὲρ τὰ δέκα ὀλόκληρα βιβλία καὶ ἄλλα τόσα ἐν διασπορᾷ κεφάλαια ἀνέρχονται. Δὲν ἀναφέρω δὲ καὶ τὴν ἐντὸς ἐτι τῶν κεφαλαίων παρῶλειψιν τριῶν καὶ τεσσάρων πολλαχοῦ σελίδων, ἀφαιρουσῶν ἀπ' αὐτῶν ὅλην τὴν ὑπεκχειλιζούσαν γοντεῖαν τοῦ δαιμονίου πνεύματος.

Λάβετε ἓνα οἰονδήποτε γαλλικὸν τόμον ἐκ τῶν δέκα τῶν «Ἀθλοῖ» καὶ ἴτετε τί παρελήφθη ἢ μᾶλλον τί μετεφράσθη ἐκ τοῦ πρωτοτύπου. ὁμέσως ἐννοεῖτε τί συμβαίνει. Ἐλθετ' ἔπειτα καὶ εἰς τοὺς ἐγκατεσπαρμένους τῆδε κάκεισε ἐν τῷ ἔργῳ ἐμμέτρους στίχους. Παραβάλλετε ὅσους τούτων δὲν παρέλειψαν, πρὸς τὸ πρωτότυπον. Οὐδεὶς σχεδὸν ἐκ τῶν γαλλικῶν ἀνταποδίδεται εἰς τὸ ἑλληνικῶν ὑπὸ τῶν μέχρι τοῦδε μεταφρασάντων.

Ἐξήγησα, ἠρεύνισα ἐν προσοχῇ νὰ ἴδω ποιοὶ στίχοι παρουσιάζουσι τὴν Σ τ α μ ἄ τ α ν π λ ἔ ν ο υ σ α ν π ι ἄ τ α, ἀλλ' οὐδαμοῦ τοὺς εἶρον. Traduttore, traditore εἶπον καὶ ἔπαυσα. Οὕτω καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐλλείψεων.

Ἐν ταῖς μεταφράσεσιν ἐκείναις κυριαρχεῖ ποιά τις ἀνεπάρκειά ἐκτροπομένη εἰς ἀνισορῶν πεζότητα ὕψους, εἰς ἔογον μάλιστα διαπνεόμενον ὑπὸ ποιητικοῦ ταλάντιον εἰς δυσφωρητέον πολλαχοῦ ὕψος ἀνερχομένου, καὶ ἀρρε-

νωπότατον χειρισμὸν πνεύματος καὶ γραφίδος προδίδον.

Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν ἡ πλήρης τῶν ἀθλίων μετάφρασις εἰς καθαρεύουσαν ἑλληνικὴν εἶχεν ἀποβῆ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη καὶ ταύτην ἐπλήρωσεν ὁ ρέκτης καὶ φιλότιμος ἐκδότης αὐτῶν κ. Ἀναστάσιος Δ. Φέξης προσθεὶς εἰς τόσα ἄλλα κοινῆς ὠφελείας καὶ χρησιμότητος ἐν ἐπιπλέον λόγου ἄξιον ἔργον.

Δὲν ἀποκρούω παντάπασιν, ἀφοῦ δὲν θέλω νὰ ψέξω τοὺς ὑστερήσαντας, ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν ἐγίγνοντο αἱ περὶ ὧν εἰρηται μετάφρασεις, ἐὰν ἐπαρουσιάζοντο οἱ «Ἀθλιοὶ» ὁλόκληροὶ ἐν ἑλληνικῇ περιβολῇ, θὰ προσέκρουον τότε εἰς πολλὰς κοινωνικὰς καὶ θρησκευτικὰς προλήψεις, ἐνῶ σήμερον, διὰ τοῦ χρόνου, ἡ διεθνὴς τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν ὁμοιοπαθία, πλὴν ἄλλων ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων, συνεισένεγκεν ἐπωφελῶς εἰς αὐξήσιν καὶ τοῦ λεκτικοῦ πλοῦτου, καταστήσασα εἰς χερῆστερον τὸ ἔργον τοῦ μεταφραστοῦ.

Τὴν ἀνὰ χεῖρας μετάφρασιν δὲν δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ πρώτης ὄψεως· ὁ χρόνος ἴσως θ' ἀποφανθῆ ἀδιάσπαστος περὶ τῆς ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ γενομένης πνευματικῆς κολλοσιαίας ἐργασίας ἢ καὶ ἀπὸ τοῦδε πολλαχόθεν ἔσπενσαν νὰ συγχαρῶσι τὸν τε φιλότιμον ἐκδότην καθὼς καὶ τὸν ὑποσημειούμενον.

Ἡ ἐμὴ μετάφρασις, προῖδον πείρας θὰ ἔχη ἢν μὴ τι ἄλλο τοῦλάχιστον ὅμως τὸ πλεονέκτημα ὅτι προσφέρεται δι' αὐτῆς εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον ἄρτιον πρὸς ἐντρούψισιν καλλιτέχνημα. Ἐλπίζων ὅτι ὡς τοιοῦτο καὶ μόνον θέλει εὐχεῖ τῆς θεούσης προσυχῆς δράττομαι τῆς εὐκαιρίας, ὅπως εὐχαριστήσω τοὺς ἐκ τῶν προτέρων εὐμενεῖς περὶ αὐτῆς ἀποφηνημένους.

Ἀθηναί, Ἀπρίλιος 1900

Δ. ΓΙΑΝΝΑΡΑΚΗΣ

ΜΙΑΝ ΛΕΞΙΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ

Ἦτο ἄδίκημα νὰ μὴ ὑπέσχη καὶ εἰς τὴν γλῶσσάν μας πλήρη
στη μετάφρασιν τοῦ μεγαλοφυετέρου ἔργου τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας
Ἐπιπέδων τοῦ Β. Οὐγκῆ, τῆς κοινωνικῆς ταύτης ἐπιτομῆς, ἣς
τῆσε τὸ φιλοσοφικὸν καὶ κοινωνικὸν εὐαγγέλιον τῆς ἐποχῆς μας, τὴν
μίλλου ταύτης ἀνατομίας τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας, τοῦ αἰωνίου
αὐτοῦ ἔργου τοῦ κορυφαίου τῶν νεωτέρων συγγραφέων, ὅσοι ἔτι
πάντοτε γενεὸς καὶ ἄσπευκτο, ἐπ' ὅσον θὰ ὑπέσχεον ἐν τῷ κόσμῳ ὑπε-
λαϊπωρούμενοι, καρδίαν ἔρασαν, δύνανται φιλοσοφῆσαι. Διότι ὅλοι
ταῦδε ἐκδόσεις αὐτῶν ἔτι ἦσαν ἄλλαι εἰμὴ πιστὰ ἀνατομῆσαι
στῆς μεταφράσεως τοῦ μακαρίου Ι. Σουλτσοῦ, ὅστις εἶχε περικ-
τελεῖν τοῦ θείου τούτου ἀριστουργήματος, καθ' ὅτι, ὅτε μετέφ-
ρασε, ἐδραστηροῦντο ὡς ἐπιτομὴ ἐν τῇ ἡμέρῃ τῆς Τετάρτης
Ἡ ΝΕΑ μας διακρίνει μετάφρασιν γενεομένη πρὸ τῆς ἐκ τοῦ πρώτου
ἀρχικοῦ κειμένου ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς λογίου καὶ δημοσιογράφου κ. Δ.
Κασιμάκη, διευθυντοῦ τῆς «Κλειδοῦ» τοῦ Βουκουρεστίου καὶ γνωστοῦ
παντὸς Πανελληνίου ἐκ τῶν μεταφράσεων πλείστων ἀριστουργη-
μάτων ξένης φιλολογίας, παρουσιάζει ἐπιτέλῳ ἄγνωστον καὶ νέον
τοῦτο ἔργον καὶ διπλάσιον σχεδὸν τὸν ὄγκον καὶ τὴν ὄψιν, ὅλο-
ντα τοῦδε ἐκδόσεων. Ὁ κ. Γιανναράκης δὲν μετέφρασε, ἀπέγραψε.
Εἰς τοιοῦτον συγγραφεὴ τοιοῦτος ἔπρεπε μεταφραστὴς. Ἡ δὲ ἔκδο-
σις εἶναι ἀνεπίδεκτος συναγωνισμοῦ, ὡς ποδὲ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκτέ-
την νέας εὐρωπαϊκῆς εἰκοναί, αἵτινες ἐχαράχθησαν ὑπὸ τῶν ἐξο-
χολογῶν Ἰταλίας καὶ Γαλλίας ζωγράφων, ἀντάξει τοῦ ἀριστουργήματος
κοσμοῦν.

Τοιαύτη ἡ μετάφρασις μας παραδίδει πλήρως καὶ ἄσπυρον εἰς τὸ
κοινὸν πρὸς ἐντροπήσαν καλλιτέλεμα.

καὶ πι-
οίας, τῶν
κατῆν-
ης ἀπακα-
νεάζοντος
ίνθουσιάζη
δοξίαι τα-
αὶ μέχοι
τῆς γιω-
σοφί, τὸ εν
πρασε τοὺς
τῆς.
ούτου γαλ-
αμ. Γιαν-
σου κηθ' ἑ-
μάτων τῆς
το ἀθάνι-
ων τῶν μέ-
τον Οὐγκώ.
οσις αὐτῶν
ύπωσιν καὶ
ωτέσων τῆς
τὸ ὁποῖον

Ἑλληνικόν

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σύρου

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζάρου

